BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

11 MAR. 2014

Nr. 1. Sibiiu, Joi 3/15 Iannarie 1885. **Anul XXXIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Decembre 1884, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Anul nou.

Între semne de tot caracteristice s'a inaugurat anul nou în ce ne priveşte pre noi românii din Transilvania.

Se lucră din toate puterile pentru maghiarisare, şi aceasta în toate direcţiunile. Ştim că în Cluş s'a format reuniunea chemată a unifica suprafaţa Ardealului. Până acuma s'au intreprins primii paşi şi ḑiarele de acolo la locul prim tractează cestiunea fără nici o reservă.

Este bine aşa. Ne jucăm cu cărţile pe faţă. Noue împregiurările noastre specifice ne împun reserva cea mai mare. Este bine şi poate şi avantagios pentru noi! Vom fi deci cum am fost: moderaţi până la posibila abnegaţiune.

Facem deci revistă asupra ḑiarelor din Cluş, şi dăm ântâiătate ḑiarului „Ellenzék.“ El este organul kossuthistilor. Deci sĕ-l urmărim.

În numĕrul din 8 Ianuariu a. c. acest ḑiariu la locul prim aduce un articol scris de un român — după cum se ḑice, — şi acest articol este comentat de redacţiune.

Reproducem în traducere fidelă, remâind a venì la urmă cu observările noastre.

Eată articolul:

Reuniunea pentru cultură.

Aceasta este o întrebare de mare importanţă şi nu va strica dacă ea va fi discutată cât de bine din toate punctele de vedere.

Ea ar fi o baiă de comori, dorită de toţi fără privire la rassă şi confesiune, şi la a cărei înaintare tot omul se simte îndreptăţit. În special pentru părţile ardelene rĕmase mai îndĕrĕpt ea ar fi isvor binecuvêntat din care ori cine ar putea scoate apă, şi care în loc de a scădea, ar tot creşte.

Me îndoesc însĕ că principala chemare a acestei reuniuni ar fi numai lăţirea limbei ungureşti, după cum s'a susţinut în doi articlii intitulaţi *„Ce voim“* şi publicaţi în coloanele acestui ḑiariu.

Învĕţarea unei limbi nu este încă cultura.

La zidirea palatului culturei limba ne dă numai apa, care poate fi apă de rîu, de lac, de isvor sau de ploaie.

Fiecare dintre acestea 'şi are şi ea efectul seu, de sine însĕ nu poate face palatul.

Este evident deci, că limba şi ca instrument joacă o rolă secundară.

Că prin cunoştinţa limbei ungureşti se va scutì poporul de agitatori, aceasta este numai ilusiune, însuşi scriitoriul articolului afirmă că agitatorii toţi ştiu ungureşte.

Şi dacă crede că pre omul de rênd nu-l poţi seduce şi în limba ungurească, atunci el şi mai tare rătăceşte. O asemenea osteneală intrece pre a lui Sisiphus, căci ea ar provoca susceptibilităţi şi frecări naţionale chiar şi acolo, unde ele până acuma n'au esistat. Ar provoca încercările de germanisare de sub Iosif II. în ediţie ungurească, a căror efect nu trebue perdut din vedere. Cutez a afirma că în locul darului va rodì blăstăm. Şi blăstămul nu poate forma principala chemare a reuniunei de cultură.

Creşterea culturală se manifestă în efectele sale: înfrênă passiunile şi nobilitează omenimea, precând politica provoacă tocmai contrariul, ea stêrneşte şi aţâţă passiunile; ar fi pecat deci a mărì amăräciunea. Şi cumcă scopul acestei reuniuni nu s'a restrîns numai la lăţirea limbei ungureşti, dovedeşte propunerea deputatului Bartha Miklós, în sensul căreia reuniunea pentru cultivarea sĕcuilor ar fi sĕ se contopească în această proiectată reuniune.

Sĕcuimea n'are lipsă de învĕţarea limbei ungureşti, căci ea asemenea cumanilor din Ungaria cu limba ungurească emigrează în locuri streine, spre a putea trăì acolo, şi foarte de multe-ori amar se înşeală.

Apoi nime în lume, nici chiar domnul Bartha nu poate pretinde dela bunii secui, ca ei sĕ-şi deie banii lor altor naţionalităţi pentru ca acestea sĕ înveţe limba ungurească.

Nici nu este trebuinţă de aşa ceva, căci o reuniune de cultură nu prin frase şi dicţiuni ci prin fapte reale trebue sĕ promoveze morala şi bunăstarea în popor.

Astfel se poate ajunge scopul intenţionat, înrădăcinarea patriotismului.

Reuniunea de cultură, dacă vrea sĕ corespundă cel puţin numelui seu, trebue sĕ aibă basă mai largă, activitate ramificată pe largul teren de luptă, începând de jos până sus la stele.

Şi fiind că poporul nostru este plugariu, astfel va trebuì promovată economia de câmp prin formarea de reuniuni agricole în Cluş, prin cultura vitelor, economia cu lapte, brânzărie, lânărie, cultura de cânepă, ţĕsĕtorie şi cultura albinelor.

În câmpie vor trebuì plantaţi arbori, frăgari, pomi şi îmbrăţişată cultura vermilor de mĕtasă.

In regiunile lemnoase vor trebuì înfiinţate fabrici, promovată industria lucrurilor de lemn, la câmpie împletitul rogosului şi al trestiei; apoi conform singuraticelor ţinuturi ar trebuì promovată industria de casă, ca astfel sĕ înainteze şi industria cu sfinţii chiori din pregiurul Gherlei care se manifestează ca pictură voluntară a multor bărbaţi şi mueri.

Locuinţele scunde ar trebuì dărămate şi zidite altele luminoase şi cu gust.

Prin comune se vor înfiinţa magazine comunale, case de păstrare etc. etc.

Observ că acestea nu se ţin de speciala chemare a comisiei alese, le-am amintit însĕ ca pre nişte directive.

Astfel 'mi închipuesc eu activitatea unei reuniuni culturale, astfel aştept eu efect binecuvêntat, care ar întemeia moralitate, bunăstare şi patriotism bun, şi atunci nu s'ar dorì nime nici în România, nici în America, nici în Dako-România, ci s'ar simţì fericit ca fiu al Ungariei fără privire că în ce limbă se roagă lui Dumneḑeu sau face la daraveri. Speram că această reuniune va naşte pre Messia spre a intemeia imperiul unei iesle şi al unui păstoriu.

Precând ajung cu meditaţiunile mele până la acest punct, vĕd că vine dl Ugron Gábor cu articolul seu *„O bancă de credit ardeleană“* ca mijloc

FOIŢA.

Curierul literar.

Sumar: Dnii Legrand şi Picot; studiile lor asupra cestiunilor române. — Ortografia numirilor române în scriitorii streini. — Academia română şi nouile sale colecţiuni de documente.

Una din recompensele cele mai bine meritate, pe cari Institutul de Etnografie din Paris le-a dat anul acesta, este credem, marea medaliă de argint a concursului V. A. Urechiă, decernată d-lui Emile Legrand, profesor de limba grecă modernă la scoala limbelor orientale vorbite, din capitala Franciei. Pe lângă studiele sale asupra istoriei şi literaturei greceşti, dl Legrand s'a facut cunoscut eruditilor întregei Europe, cu frumoase şi însemnate publicaţiuni, privitoare la istoria şi literatura tuturor poporaţiunilor din peninsula balcanică.

În specie, secolul XVIII în Grecia, la Constantinopole, în Ţeara Românească şi în Moldova, nu mai are nici o taină pentru ştiinţa solidă a dnului Legrand. În 1880—81, dl Legrand publicase trei volume „Biblioteca greacă-vulgară“ în care cercetătoriul şi istoricul român găsesc de spicuit şi adeseori de adunat cu maldărul, o mulţime de date şi de destăinuiri minunate pentru istoria ţĕrilor româneşti. La finea anului 1881, neobositul profesor scotea cele douĕ mari volume, „Efemeridele dacice,“ ale iscusitului venetic grecoteiu, Constantin Dapontes care, aciolat în ţeara românească în timpul celei de a doua domnie a lui Constantin Mavrocordat, scrise ḑi cu ḑi, dela August 1737 până la Decembre 1739, tot ce se petrecu mai însemnat la Bucureşti şi în întreaga Munteniă.

Scrierile dlui Legrand, ca şi acelea ale dnului Picot, vor fi consultate de cei ce se indeletnicesc cu studiele istorice române, tot cu atât folos ca şi cercetările şi publicaţiunile învĕţaţilor nostri.

Pentru streini, ele sunt mai-mai singurele isvoare în cari studiosul e sigur că nu va găsì, alături de date şi povestiri într'adevĕr istorice, unele din acele nemĕsurate fantasie, cari împodobesc adesea scrierile autorilor streini.

Cetind alte opere, nu pre ale dlor Legrand şi Picot, Românul care cunoaşte — oare-cum — istoria ţĕrií lui, isbucneşte, nu odată, ci de nenumerate ori în hohote de rîs, cu atât mai sgomotoase cu cât afirmaţiunea autorului e mai hazliă şi mai departe de adevĕr.

Cetitoriul strein simte cu aceeaşi carte în mână un fel de îndoială curioasă, şi ar voì tare mult sĕ-l deslușească cine-va asupra unor astfel de nedumeriri. Căci într'adevĕr, ce vreaţi sĕ creadă cetitoriul francez vĕḑênd bunioară în *la Bibliothèque Suisse* din Geneva, un studiu, în care, vorbindu-su de români, i se spune că ţĕranii nostri seamână întocmai cu dacii după coloana Traiană dela Roma. Până acì, ḑice-veţi ca şi noi, foarte bine. Cetitoriul, fie cât de mărginit la mijloace, cunoaşte coloana Traiană, de şi n'a fost la Roma; o cunoaşte căci a vĕḑut reproducţiunea ei de ispos şi în mărime egală cu originalul, în museul dela St. Germain. Prin urmare, îşi face îndată o ideie destul de lămurită despre ce trebue sĕ fie ţĕranul român din Carpaţi: frunte mare, plete lungi, privire vitează, lat în umeri, tare în spete, braţe vânjoase, nalt la statură, port mândru şi glas puternic.

Alături de acest voinic al cărui costum e acela al „ţĕranului dela Dunăre“ al lui La Fontaine, autorul sus-citatului studiu din biblioteca elveţiană, adauge cu foarte multă potriveală că femeile ţĕranilor, adecă ţĕrancile poartă ghete cu tocuri ca acele ale seniorilor francesi din vremea lui Moiliére.

Ce va ḑice cetitoriul? cum va rĕmâne cu mintea între aceste douĕ portrete? Nu-i vine oare sĕ ḑică celui dintâi, ca fioroşilor Franci din vremurile bĕtrâne: „pleacă-ţi capul, mândre Sicambre, căci găureşti cerul cu dênsul;“ ear celei de a doua, luând tonul seniorilor lui Ludovic XIV şi vorbindu-i cu schimonositurile şi zachismele „Precioaselor“ din otelul dela Rambouillet, nu-i va îngâna: „privest
doamnă, în „secretariul frumuseţilor“ (oglindă) t
ghetei d-tale, când te afli stând pre „comod
conversaţiunei“ (fotoliu)?

208.

pentru scopurile urmărite de reuniune, şi ca cu un trĕsnet mi-a sdrobit toate ilusiile mele.

Prin aceasta se dechiară rĕsboiu naţionalităţilor nemaghiare, căci el nu se îndestuleşte ca maghiarii sĕ fie toţi o naţiune şi o rassă, ci pretinde ca ei sĕ fie şi numai de o confesiune.

Sĕ me ierte domnul Ugron Gábor însĕ merge prea departe. Li se imputǎ românilor şi jidanilor chiar şi când se separează spre a sĕrba o escursie în luna lui Maiu. Dacă li se face lor imputare pentru aceasta cum se poate justifica esclusivismul la un institut de bani de caracter internaţional în serviţiul unei reuniuni culturale. Institutului „Albina“ nu i se face imputare dacă în activitatea sa nu face deosebire naţională.

Pănă aci articolul, acum vine redacţia cu observările sale.

Şirurile acestea ni-le-a scris un român, şi noi le-am publicat întocmai. N'am voì ca amicii nostri români, cari sunt credincioşi supuşi ai regelui unguresc, şi fideli cetăţeni ai statului unguresc, sĕ ne înţeleagă în mod fals, şi nepublicarea articlilor lor sĕ se considere de lipsă de motive din partea noastră.

Pre amicul autor îl facem atent la următoarele:

1. Adunarea din Maiu 1848 la Blaş n'a avut direcţiune patriotică, ea a fost punctul de mânecare al revoluţiei civilor seduşi, inscenate de către austriaci, prin urmare de inimicii patriei. De ḑiua aceasta nu se pot lega tradiţiuni de libertate, căci însaşi nobilimea maghiară la Poşon a decretat libertatea pămêntului, cea individuală şi a pressei. Şi dacă în aniversarea acestei ḑile se arangiază maialuri, şi arangiatorii sunt români, aceia voiesc sĕ glorifice nenorocitul fapt de odinioară al revoluţiei şi al tradărei. O sĕrbare de acest soiu va interḑice-o fie-care poliţie din lume.

Dacă autorităţile noastre nu o au făcut, prin aceasta au dovedit, ca ele nu-şi înţeleg chemarea sau că-şi împlinesc detorinţa în mod negligent. Şi dacă junimea maghiară vătămată în sentimentele sale patriotice şi provocată a conturbat decursul sĕrbărei, prin aceasta a făcut numai ceea ce face fie care societate consciă de sine, când vede pericol în jurul seu şi in delăturarea pericolului autorităţile nu-i dau ajutoriu.

2. Nime nu voeşte o reuniune culturală de caracter internaţional; noi voim o reuniune culturală maghiară, sau dacă ve place: *o reuniune maghiară*. Vitalitatea rasselor o ḑemonstră capabilitatea lor de cultură. Dacă vom putea demonstra că noi avem literatură specială naţională, limbă, pictură, musică, stilistică, cu un cuvênt civilisaţie propriă desvoltată din noi înşine, care dă caracter individual rassei noastre, este aptă a produce o instituţie trainică şi practică şi prin aceasta o viaţă specifică naţională: atunci ne apărăm esistenţa şi supremaţia vieţei noastre de stat prin argumente nedisputavere. Dacă nu, nu.

Avem deci scopuri culturale specific maghiare.

Dacă limba română se va desbrăca din încurcătura de aḑi a compilaţiunilor, şi concetăţenii nostri români şi vor şti întemeia limba lor individuală, noi ne vom bucura; dacă forma musicei poporului român se va ridica preste fluerul păstorului şi ea va putea esprima schimbarea deosebitelor passiuni, noi şi de aceasta ne vom bucura; dacă literatura română prin ştiinţă şi beletristică va ajunge, ca ea întreagă întreguţă sĕ nu încapă la un băiat subsuoară, ci ea sĕ cuprindă biblioteci întregi, fără îndoială ne vom bucura; vom felicita pre pictorii români, sculptorii românii, industrieşii români, muzeul român, academia, şi toate acestea ca manifestaţiuni ale adevĕratei culturi, căci cultura adevĕrată nu face inimici pre oameni, ci rivali, nu stêrneşte rĕsboiu ci pace, nu se consumă, ci se fac folositoare.

Nu vor pretinde doară fraţii români, ca noi sĕ lucrăm în locul lor, ca sĕ silim pre Munkátsy sĕ-şi scrie numele Muncaciu, şi sĕ formeze scoală românească de cultură, sau pe Liszt, Erkel, ca ei în memorabilele lor opuri se-şi iae motive din cântecele de păstoriu româneşti, sau pre Otto Hermann ca el româneşte se-şi scrie marea sa operă din ştiinţele naturale. Pe acest teren la tot casul mai mult facem noi decât ei. Pe scena teatrului din Cluş se cultivă vieaţa de popor românească, jocurile româneşti şi portul românesc. O au făcut undeva asta pe scenă românească?

3. Autorul articolului se miră de dnul Ugron Gábor, care spre a se ajunge scopurile reuniunei de maghiarisare — propune înfiinţarea unei bance ardelene. N'are drept sĕ se mire!

Cine nu se apără în luptă şi nu se îngrigeşte despre mijloacele de apărare, acela cade. Lupta este în curgere. Nu noi, ci concetăţenii nostri români o au început. Cu **„Albina“** ei realisează scopuri naţionale româneşti. Nu va folosì nimica negarea, căci vorbesc faptele. Preste graniţele limbistice proprietatea ungurească îngreunată cu datorii la „Albina“ are scump credit. Licitaţiunea se poate dovedì matematiceşte. Proprietatea licitată se împarte de către agenţii Albinei printre plugarii români din comunele cele mai din apropiere. În acest mod al îmbogăţirei se observă sistemă. Şi fiind că el este îndreptăţit, noi nu-l condamnăm. C'est la guerre. Pentru aceea se nu prindă pre corespondinte mirarea dacă noi învĕţând din desastre punem parale în faţa paralelor.

Colonisarea celor de o confessiune este necesariă, căci numai cu chipul acesta putem forma comune solide şi unitarie. Din partea românilor nu se mai poate face obiecţiune; ei nu pot perde proprietăţi mari, *quia non sunt.*

Revista politică.

Parlamentul Croaţiei este busola după care se orientează iubitorii de sensaţiune în jumĕtatea parte a monarchiei. Desbaterile pentru indemnisarea sumelor spesate fără budget în vacanţele parlamentare sunt încă tot la ordinea ḑilei. În şedinţa de Luni s'a eschis deputatul Pisani din nou pentru 20 şedinţe şi s'a urmat desbaterea asupra îndemnisărei.

Şeful de secţiune Stancovici a luat în apărare proiectul de indemnisare şi a polemisat în mod straşnic cu vorbitorii Starceviciani. Cu provocare la estinderea constituţiei şi asupra graniţei Stancovici laudă părinteasca îngrigire a Maiestaţei Sale impĕratului, care este scutul naţiunei croate. Contra Starcevicianilor, cari sunt pentru totala rumpere cu Ungaria vorbitoriul se provoacă la istorie. 800 de ani Croaţia a stat în legătură cu Ungaria şi aceasta o a conservat contra perirei. Şi astăḑi ea numai în legatură cu Ungaria se va putea susţinea, şi încercările de independenţă ca visuri deşerte sunt respinse de poporul croat, care voieste a trăì în concordie şi iubire cu poporul, a caruì soarte o a împărtăşit 800 de ani

După Stancovici a luat cuvêntul banul Khüen Héderváry. Ca nici odată pănă acuma a apostrofat representantele guvernului ţinută oposiţiunilor punêndu-le în vedere aplicarea mĕsurilor celor mai drastice, şi aceasta spre a fi în consonanţă cu ministrul president Tisza, care tot aşa s'a fost rostit în parlamentul Ungariei în sessiunea dinaintea Crăciunului.

Cu chipul acesta nu se vor înblânḑì Starcevicianii, din contră ameninţarea de mijloace drastice mână apa pe moara lor.

Esperienţa ne arată că de câte ori s'au deslegat cestiuni de drept fie el drept privat, public s'au internaţional, de câte ori s'au deslegat ele pe cale anormală — sĕ ḑicem ci baioneta şi tunul, totdeuna s'a născut amărăciunea în cel învins, şi prima ocasiune dată a pus pe tapet cestiunea chrănită cu veninul înecat în inimă pe timpul umilirei.

Cu tunuri şi baionete în Europa nici se câştigă nici se pot validita drepturi. Trebue pusă convenţiunea pe alt picior.

Varietăţi.

* (Felicitări). Din incidentul anului nou inteligenţa română din Sibiiu s'a presentat în corpore Marţi la oarele 12 şi a felicitat pre Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul.

* (Alegere de protopresbiter.) În protopresbiteratul Branului s'a făcut alegerea de protopresbiter Luni la 31 Decembre anul trecut. După o telegramă particulară a noastră domnul Traian Meţian a întrunit voturi 57, domnul Ion Dan, paroch în Zerneşti 2 şi domnul N. Comanescu 4 voturi.

În tractul Treiscaunelor dintre doi candidaţi, administratorul actual domnul Spiridon Dimian a întrunit majoritatea.

* (Lotterie de efecte). Reuniunea femeilor române din Sibiiu a sortat Luni la 31 Decembre 1884 losurile pentru sortitura arangiată în favorul scoalei române de fetiţe din Sibiiu. Sortarea s'a făcut în edificiul cassinei române în presenţa unui public distins. Ca comisariu din partea regimului a funcţionat domnul Stefan Stroia, notariu la comitat.

Din fie-care mie de losuri s'au sortat cât 83. de numeri. Se ştie că losuri au fost 12,000. Cu chipul acesta s'au sortat 996 de numeri. Din întreg restul s'au mai sortat apoi încă 4 numeri, şi astfel au eşit 1000 de numeri pentru cele 1000 de câştiguri.

Aceste 1000 de numere s'au pus apoi din nou în roata norocului şi primul numĕr sortat a câştigat premiul principal, şi cele următoare fie-care premiul statorit conform locului, la care l'a aruncat soartea.

În numĕrul procsim vom reproduce lista autentică a câştigurilor şi a numerilor sortaţi, ca publicul nostru sĕ se poată orienta cu toată esactitatea.

Sortarea s'a început dimineaţa la 9 oare, la 12 s'a întrerupt. S'a continuat apoi după ameaḑi dela 3 pănă 7$\frac{1}{2}$ când s'a încheiat.

N'are deci drept cetitoriul strein sĕ fie în aceiaşi cumplită nedumerire ca şi călĕtoriul apusean când cutreeră Transilvania şi vrea sĕ ştie numele localităţilor ce visitează? — Ţĕranii i le spun pe româneşte; de ceteşte cărţile germane, vede pe nemţeşte numele acelor oraşe; dacă întreabă autorităţile ungureşti, acestea i-le dau prin urechi ungureşte.

Eată cum, şi cetitorii şi călĕtorii streini 'şi ḑic loruşi, şi spun prietenilor când vine vorba de ţĕranii României şi de geografia Transilvaniei: nostimi ţĕrani! năsdrăvană geografie!

Nici odată această nedumerire nu cuprinde pe cetitoriu când are în mână cărţile dlui Legrand şi Picot.

Chiar ortografia numelor române, grece, sêrbe şi turceşti e dată cât a fost cu putinţă de mai potrivit. Lucrul nu e puţin. Se ştie că pănă mai acum câţi-va ani era lege ca ori-ce nume oriental sĕ fie pocit, — şi câte odată atât de pocit, încât îţi trebuia nu puţină destoinicie ca sĕ ghiceşti sub numele dat la al doilea botez adevĕratul nume al localităţii sau omului de care era vorba. Prin urmare, vĕḑêndu-le acum scrise esact, adecă după cum le scriem şi noi orientalii, mulţămirea cetitoriului nu e mică.

Putem deci nădăşduì că, cu timpul şi cu lucrări consciinţioase ca acelea ale dlor Picot şi Legrand, sĕmânţa scălcieturilor şi botezărilor pocite numelor orientali, — sĕmânţa aruncată pentru prima-oară în toate lucrările istorice posterioare de celebra istorie a preşedintelui de Thon *„Historia sui temporis“* pe la finele secolului XVI, — va perì cu desĕvêrşire. Nu ne vom mai crucì întrebându-ne cum *Brajolovo* va se ḑică Brăila şi nu vom mai vedea — poate! — Bucureştii anabaptisaţi altă-dată în *Bucheresta* şi aḑi în *Bucaresti* pretutindeni, în toată lumea, cu o singură şi unică escepţiune, adecă la Anvers în Belgi, pe cartele geografice murale din palatul Bursei de acolo, unde Bucureştii stau scrişi *Bucuresci.*

De altmintreli, al doilea botez modern al Bucureştilor, adecă *Bucarest*, va rĕmânè poate definitiv pentru lumea toată, cum London al Englesilor a rĕmas Londres pentru Francesi, cum Regensburg din Bavaria e Ratisbona pentru toţi Latinii, şi cum München al aceloraşi Bavaresi e Munich pentru Francesi şi Monaco *ḑi Baviera* pentru Italieni.

*

Atât dl Picot în lucrările sale asupra istoriei române, cât şi dl Legrand în cele două opere ce citarăm mai sus precum şi în interesanta sa „colecţiune de poeme în limba grecă vulgară,“ s'au „ajutat cu tot ce a cunoscut şi le-a fost la îndemână, pentru a anota şi lămurì afirmaţiunile scriitorilor şi poeţilor ce editau. Munca nu le-a fost mică şi meritul le este mare.

Totuşi, atât d-nii Picot şi Legrand cât şi scriitorii nostri români 'şi vor schimba, credem noi, în ediţiunile viitoare ale publicaţiunilor lor, multe din credinţele şi teoriile ce-şi alcătuiseră în trecut numai cu documentele ce cunoşteau.

Aḑi admirabila colecţiune Hurmuzaki; colecţiunile de documente făcute la Paris, prima de dl Tocilescu (sec. XVI şi parte din XVII) şi a doua de dl Odobescu (sec. XVII, XVIII şi al nostru pănă la 1830); colecţiunea de documente italiane pe cari Academia noastră le-a strîns şi le strînge de prin bibliotecile Italiei, şi mai cu seamă din nesecabilul tesaur al archivelor din Veneţia, — toate aceste documente vor rĕspândì o lumină cu totul nouă asupra întregei istorii româneşti, vor îndrepta şi preschimba multe din cele ce se credeau pănă acum şi ne vor da cheia multor enigme pănă aḑi de nimeni înţelese.

Cetitorii „Românului“ şi-aduc aminte de raportul, adresat odată cu documentele adunate, ministerului instrucţiunii publice de către onor. dl Odobescu. Acest raport a fost publicat în coloanele „Românului“ prin Octombre 1883. Cetind întrê'nsul amĕnuntele date ministerului de academicinul român, cetitorii şi-au putut da lesne samă despre însemnătatea lor şi, împreună cu toţi cei cari se îndeletnicesc cu ale istoriei române, ei au dorit ca aceste documente sĕ fie puse la disposiţiunea studioşilor şi iubitorilor trecutului nostru.

Ni se spune în această privinţă o veste îmbucurătoare. Academia română a hotărît şi chiar

Losuri nevêndute au rĕmas la Reuniune 1059 şi spre liniştirea celor cu puţine losuri amintim că premiul principal nu l'au câştigat aceste 1059 de sorţuri.

Eventualele dispoşiţiuni le vom comunica pe calea aceasta.

* (Postal). Direcţiunea postelor din Sibiiu aduce la cunoştinţă publică, că prefăcênd-se oficiul postal din Gyergyó Szt. Miklós cu incepere din 16 ale curentei în oficiu postal erarial de classa a doua, dela ḑiua aceasta epistolele şi pachetele adresaţilor se vor intima prin servitori reg. de poste.

Epistole simple şi recomandate, corespondenţe, tipărituri, scrieri volante, jurnale, precum şi asignaţiuni postale se vor intima gratuit.

Pentru pachete, se va solvi 2 cr., ear pentru epistolele cu bani, duse la casa adresatului, precum şi pentru pachete de 1½ klg. se va solvì 3 cr.

Pentru mai multe pachete trimise cu o singură rambursă postală se solveşte ca şi pentru un pachet.

Dorind cineva a-şi ridica epistolele, jurnalele etc. în persoană sau prin un plenipotenţiat al seu, i se va deschide o cutie pentru care va avea sĕ solvească anticipative câte 50 cr. pe lună.

* (Postal). Din 16 Ianuarie a. c. deschiḑêndu-se oficiu postal în comuna Csikvárdatfalva (comitatul Csik), acesta va sta în legătură cu oficiul postal din Csikszereda.

Cercul de intimare îl formează: Csikvárdatfalva, Csiksomlyó, Csobotfalva, Csomortán şi Pálfalva.

Acest oficiu postal este autorisat a transporta epistole, pachete precum şi asignaţiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Csikvárdatfalva	9	oare	50	m. a. m.
Soseşte în Csikszereda	10	„	30	„ „ „
Pleacă din Csikszereda	10	„	45	„ „ „
soseşte in Csikvárdatfalva	11	„	25	„ „ „

* (Postal). Din 16 Ianuarie a. c. deschiḑêndu-se oficiul postal în comuna Szász-Szt-György, acesta va sta în comunicaţiune cu oficiul postal din Budatelke respective din Mezö-Szt-Mihálytelke şi Harina.

Cercul de înmanuare îl formează Szász-Bongárd şi Szász-Szt-György.

Oficiul acesta este autorisat a primì respective, a inmanua tot feliul de epistole, pachete, asignaţiuni postale până la 200 fl. etc.

Mersul e următoriul:

Pleacă din Budatelke	10	oare	—	m. a. m.
Soseşte în M. Szt. Mihálytelke	11	oare	50	„
Soseşte în Szt. György	1	„	50	„ d. a.
Soseşte în Harina	3	„	15	„
Pleacă din Harina	5	„		
Ajunge la Szepszi-Szt-György	6	„	20	min.
Ajunge la Szt-Mihálytelke	7	„	45	„
Pleacă din Szt.-Mihálytelke în ḑiua a doua	12	oare d.		
Ajunge la Budatelke	1	„	20	„ d. a.

* (Postal). Prefacêndu-se oficiul postal din Csikszereda cu incepere din 11 Ianuarie a. c. în oficiu postal erarial de classa a doua, începênd dela această ḑi, epistolele şi pachetele adresaţilor de pe teritoriul acestui oraş se vor înmanua prin servitori reg. de poste.

Epistolele simple şi recomandate, corespondenţele, tipăriturile, scrierile volante, jurnalele precum şi asignaţiunile postale se vor întima gratuit.

Pentru pachete se va solvì 2 cr., ear pentru epistolele cu bani, precum şi pentru pachetele de $1^1/_2$ klgr. se va solvì 3 cr.

Competinţa mai multor pachete sosite cu o singură rambursă se va computa numai odată.

Doritorilor de a-şi ridica epistolele etc. deadreptul sau prin un încreḑut al lor, li se va deschide o cuthie, pentru care vor solvì câte 50 cr. pe lună.

* (Cas de moarte.) Luni la 31 Decembre 1884 a rĕposat în Viena **Dr. Emil Brote,** medic la regimentul 31. — Tot atunci a rĕposat aici în Sibiiu fostul învĕţĕtoriu de aici **Dumitru Lazar.**

Fie-le ţĕrîna uşoară.

* (Paradă militară). Dumincă la 6/18 Ianuariu a. c. Domnul capelan militar Simeon Popoviciu va celebra sânţirea apei pelângă pompă militară la biserica din Suburbiul Iosefin.

Începutul se va face la 10 oare dimineaţa.

* (Bal). Zeloşii români din Timişoara vor arangia la 24 Ianuariu vechiu 1885 bal în favorul scoalelor noastre de acolo.

Spre acest scop s'a esmis următoarea învitare.

Subscrisul comitet Ve învită cu onoare cuvenită la Balul cel arangiează în Timişoara, Joi în 24 Ianuariu (5 Februariu) 1885 în sala mare a redutei (otelul „Principele de Coroană Rudolf“ din cetate) pentru ajutorarea scoalelor gr. or. române şi pentru institutul: „Alumneul român naţional“ din Timişoara.“

În decursul balului corul plugarilor din Chiseteu va esecuta piesa teatrală: „Nunta ţĕrănească.“

Preţul întrărei este de persoană 1 fl., de familie 3 fl. o logie consta 5 fl. Contribuiri benevole se vor cuita în publicitate. — Bilete se pot căpăta la comitet şi la redacţiunea „Luminătoriul,“ ear în seara balului, la cassa. Începutul la 8 oare sara. În numele comitetului arangiator:

Mel. Dreghiciu, preşedinte. *Em. Ungurianu,* vice-preşedinte.

Această invitare este însoţită de următoriul apel călduros.

Avênd înaintea ochilor vitalele interese pentru progresul în cultura română naţională, şi avênd aici institutele de interes general, cari pretind ingrigirea publicului întru promovarea lor, am întreprins şi est an a arangia un bal românesc în favorul „Alumneului român naţional din Timişoara“ şi a scoalelor rom. confesionale de aici.

Ḑiua balului este statorită din partea comitetului pe 24 Ianuariu (5 Februariu n.) a. c. 1885, ear preţul de intrare este: 3 fl. v. a. pentru o familie şi 1 fl. pentru o persoană.

Apelăm la cunoscutul zel al dtale rugàndu-ve a ne sprigini în aceasta întreprindere, carea şi în partea sa socială reclamă întrevenirea tuturor românilor, ca sĕ urce vaḑa şi renumele românesc faţă de conlocuitorii de alte naţionalităţi.

Ve rugăm deci respectuos ca sĕ primiţi alăturatele bilete de familie şi de persoană, şi sĕ binevoiţi ale trece între marinimoşii spriginitori din apropierea DVoastre.

Preţul cel veţi incassa, eventual biletele nevêndute, sĕ binevoiţi ale trimite nesmintit la adresa subscrisului vice-preşedinte ca sĕ ajungă inomisse în ḑiua balului.

Repetându-ne rugările, rĕmânem cu respectul cuvenit.

Pentru comitetul arangiatoriu.

M. Dreghiciu, ca preşedinte. *Em. Ungurianu,* adv. ca preşedinte.

* (Carneval). Reuniunile femeilor române din Făgăraş arangează la 12 Ianuariu st. n. 1885 în sala „Otelului Paris“ o „Petrecere de dans.“

Preţul întrărei: de familie 2 fl. de persoană 1 fl. Venitul e destinat în favorul ambelor reuniuni a femeilor române din Făgăraş. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice. Începutul la 8 oare seara.

* (O esposiţiune de bere). Un resbel crâncen amenință de a isbucni în Austria între diferitele producţiuni de hămeiu.

Altă dată nu se cunoştea în această ţeară de cât aşa numitele *pilsnerbier şi lagerbier*, cari erau cele mai preferate, dar al căror defect capital, când erau de calitate de mijloc, era de a da cataruri de stomac. Dar eacă că deodată se iveşte o concurenţă, ameninţând monopolul de care se bucură de secule berarii austriaci. În adevĕr, mai mulţi speculatori au început sĕ deschidă de câtva timp la Viena stabilimente mari pentru debitul berei din Munich şi succesul lor este atât de mare în cât a dat de lucru berarilor austriaci.

Acestia au înţeles ceea ce au de făcut în faţa acestei concurinţi, producênd tot atât de bine şi cu preţ scăḑut, şi au hotărît sĕ organiseze pe aceste base, pentru luna lui Aprile, o esposiţiune la Viena de berea cea mai bună. Cei mai mari producĕtori din Austro-Ungaria vor lua parte la această esposiţiune, şi prin urmare o luptă crâncenă are sĕ se angagieze între berea din Bavaria şi berile indigene.

* (Între un ţĕran şi învĕţatul botanist german Naegeli). Acum câtva timp, învĕţatul botanist german Naegeli se duse sĕ colecţioneze erburi cu unul din prietenii sei. Ei se rătăciră într'o pădure; după ce umblară mai multe oare prin munţi şi văi, ajunseră într'un sat. Fiind foarte obosiţi pentru a putea sĕ se întoarcă în oraş pe jos, vorbiră cu un ţĕran pentru ai duce cu căruţa sa.

Ajunşi în oraş, îl întrebară cât trebue sĕ-i plătească.

„De, ştiu eu, rĕspunse ţĕranul, scărpinându-se la ureche. Când duc lemne mi se plăteşte douĕ mărci; când duc gunoiu, nu cer de cât o marcă şi jumĕtate. Vĕd că sunteţi neşte oameni de treaba, plătiţimi ca pentru gunoiu.

* (Decepţiuni de amor propriu). Într'o culegere de anecdote englese, publicată acum de curênd, cetim că Fox, renumitul orator în camera comunelor, eşind într'o ḑi din teatrul Maiestăţii Sale, aude că este chiemat de încântătoarea ducesă de Glocester.

„Dta eşti, ḑise dênsa renumitul Fox?“

Rivalul lui Cicerone se închină şi rĕspunse afirmativ, aşteptându-se la vre-un compliment linguşitor.

„Atunci, urmă dna, trebue sĕ ai o voce tare şi resunetoare. Bine-voeşte te rog, a chema trasura ducesei de Glocester.“

a început sĕ tipărească fondul seu „Francia,“ adecă colecţiunea documentelor strînse la Biblioteca Naţională şi la Arhivele ministrului afacerilor streine din Paris, de către d-nii Odobescu şi Tocilescu. Dacă ar fi sĕ ne întemeiăm previsiunile şi dorinţele pe zelul cu care Academia strînge documentele şi publicaţiunile streine, privitoare la istoria ţĕrilor româneşti, apoi putem afirma că în curênd ea va începe şi tipărirea fondului seu „Italia.“

Cu aceste trei fonduri se pune şi la noi temelia edificiului care se 'nalţă falnic în toate ţĕrile Apusului, vreau sĕ vorbesc de bogatele colecţiuni numite mai pretutindeni „Documente ajutătoare la istoria patriei;“ — şi anume, în Anglia nenumĕratele *States Paper*; în Francia *Documents pour servir à l'histoire de France* şi noua colecţiune care a început sĕ apară şi care va da la lumină mai toate doaumentele arhivei dela ministerul afacerilor streine; în Austria şi'n Prusia, publicaţiunile documentelor din arhivele familiilor domnitoare precum şi din arhivele publice, cu ajutorul cărora au fost făcute admirabilele lucrări ale dlor Arneth, Hassel, Beer şi ale celebrului Droysen; în Italia, la Milano, Veneţia, Florenţa şi Neapoli, revistele speciale cari publică şi comentă documentele, precum şi viitoarea colecţiune care va fi lucrată de noua *Reale Società storica*, înfiinţată de fostul ministru al instrucţiunii onor. dl Baccelli.

Crearea acestei „Regale societaţi istorice“ a fost ideia cea mai nemerità şi va fi, cred, cel mai solid titlu de nemurire al ministerului dlui Baccelli. Căci, într'adevĕr, celelalte făcuturi ale înfocatului ministru vor fi poate tot atât de trecĕtoare cât şi deşearta şi galofoba încercare ce făcu anul trecut, când cu strîngerea congresului internaţional de geodesiă în capitala regelui Umberto, sau cu alte cuvinte în „cumplita închisoare a preasfîntului părinte“ al catolicismului.

În Octombre 1883, dl Baccelli, deschiḑênd acel congres, în loc sĕ-i ureze bun sosit şi isbândă la lucru pe franţuzeşte cu sau fără accent (mai mult *cu* de cât *fără*), îl firitisi pe latineşte. Nici vorbă că, pentru aceasta, onor. mare-magistru al Universităţii italiane, işi îngrijise stilul şi se silise a-i da o puritate cu totul ciceroniană, ca ori-ce învĕţat din patria lui Petrarca şi cardinalului Bembo, — călugărul nostim care nu voia sĕ citească „Minunele Fecioarei“ şi „Faptele Apostolilor“ ca sĕ nu-şi strice stilul, aceste scrieri religioase fiind scrise într'o latinească coruptă şi barbară. Cu toată grija sa dl Baccelli făcu vr'o douĕ barbarisme bine caracterisate, ear popii din Vatican, în hohote de rîs batjocoritor, le deteră în vileag, dând, în acelaşi timp, prin têrgul obştei neştiinţa onor. latinist de circumstanţă.

Nu astfel se va întêmpla cu creaţiunea mult folositoare *Reale Società storica.*

Atât prin constituţiunea ei cât şi prin modul de activitate ce i s'a otărît cu decretul regal, această societate, cu reşedinţa comitetului dirigiator în Roma, cu nenumĕrate sucursale prin toate oraşele principale ale Italiei, şi în fine cu un fel de *cercetaşi* (reporteri?) gata pe ducă pentru a strînge şi copia prin bibliotecele private şi municipale ori-ce documente ce li se vor semnala în toate provinciile Italiei, — această sccietate, ḑic, va înzestra Italia peste vr'o 10—15 ani cu o colecţiune de o enormă bogăţie.

La asemeni colecţiuni se uită cu rîvnă cei cărora, ca dnii Picot şi Legrand, le-a fost dat sĕ studieze cestiuni istorice orientale, şi cei cari, chiar în grabă şi pe fugă, urmăresc mai cu deamănuntul, cestiuni istorice române. Acestia, neavênd la îndemână numeroase documente ca Francesii, Italienii şi Englesii, au fost şi sunt siliţi sĕ sară, pentru a-şi lămurì şi lumina subiectul lor, întocmai ca şi capra, din deal în vale, din povărniş pe rîpă, ca sĕ găsească vlăstarul cel căutat.

Drept acestea, ei se uită astăḑi cu româneasca mândriă la colecţiunea documentelor Hurmuzaki, şi aşteaptă cu fericire tipărirea fondului „*Francia*“ pe care, după câte se aude, Academia română îl va da gata în 1885, prin August sau Septembre. *Gion.*

„Romanul“

Fox se achită de aceasta însărcinare fără se arate cea mai mica nemultemire.

(O colecțiune originală). D. Dollinger, un avut amator din Viena, are o colecțiune de 610 chei și 210 broaște, datând din epoca Faraonilor până în secolul XVIII al erei noastre. Broaștele vechiului Egipet nu se deosebesc de acelea ale Grecilor și Romanilor; dar dela al unsprețecelea secol încoace al erei noastre mechanismul broaștelor este din ce în ce mai complicat; la epoca Renașterii ele devin nește adevĕrate lucrări de artă.

* (Nici o relațiune cu liberalii). O doamna din Londra, dintr'o familie aristocratică și foarte conservatoare, avea un copil de altoit. După recomandațiunile sale în privința calității altoiului, doctorul o asigură țicêndu-i călimfa este luată de la un nepot al lui Gladstone.

„Cum țise doamna, noi, conservatori, sĕ ne amestecăm sângele în acela al unui mojicos liberal! Nu! nici odată!“

Copilul rĕmase pentru moment... nealtoit.

Loterie.

Sâmbătă în 10 Ianuarie n. 1885.

Viena:	31	56	79	71	23
Timișoara:	79	2	60	47	17

Mercuri în 14 Ianuarie n. 1885

Brünn:	8	71	85	66	76

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 Ianuarie n. 1885.

	Viena	B-pesta
Galbin	5 80	5.76
Napoleon	9 79½	9.79
London (pe poliță de trei luni)	123 80	123.85

Mr. 402. [967] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului învĕțătoresc din parochia Borgo-Dioseni, devenit vacant prin pensionarea învĕțătoriului Ioan Pahone, se escrie concurs cu termin *de 30 țile* dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) bani gata, cari sunt a se scoate în rate lunare anticipative dela perceptoratul fondului scolariu gr. orientali Borgo-Dioseni din Năsĕud 240 fl.

b) folosirea grădinei scolare de 3 jugĕre 15,410 °□, carea computată în bani face 60 fl.

Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-și trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Borgo-Bistrița în 12/24 Decembre 1884.

În conțelegere cu comitetul scolariu.

Simeon Monda,
ppresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil cu 2 oare ficse pe ți, la Biserica rom. ort. res. dela Sf. Nicolae de aici, se escrie concurs cu termin până la ultima Februariu 1885 st. vechiu.

Despre sistemul și modalitatea după care este a se purta contabilitatea, cu care este împreunat un salariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informațiune dela Epitropia noastră parochială. [968] 1—3

Brașov, 16 Decembre 1884 st. v.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. res. dela sf. Nicolae.

Nr. 643. [966] 2—3

Edict.

Stana Trufășilă din Măgură, protopresbiteratul Branului, carea părăsit pe bărbatul seu Bucur Coca de 8 ani fără a i-se ști ubicațiunea, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin *de 3 luni* dela prima publicare a acestui edict; căci la din contră procesul divorțial încaminat se va decide și în absența ei.

Zĕrnești, 19 Decembre, 1884.

Oficiul ppresbiteral al tractului Branului.

Traian Mețian,
adm. ppresb.

Nr. 643. [965] 2—3

Edict.

Ioan N. Prahovean din Tohanul nou, protopresbiteratul Branului, carele de 7 ani a părăsit pe soția sa Floarea N. Drăgănel fără a i-se ști ubicațiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin *de 3 luni* dela prima publicare a acestui edict; căci la din contră procesul încaminat de soția sa, se va decide și în absența lui.

Zĕrnești, 20 Decembre, 1884.

Oficiul ppresbiteral al tractului Branului.

Traian Mețian,
adm. ppresb.

Nutreț de vite.

La bunul Haller, din comuna **Zoltan** (lângă Sighișoara) cumpĕrat de un consorțiu de locuitori din aceea comună, se află de vêndut **40—45 orgii de fên foarte timpuriu făcut și bun,** între care se cuprind: **7 orgii otavă, paie de ovĕs din 400 de clăi, paie de grâu din 130 de clăi, 150 hectoliter de ovĕs, 80 hectoliter de cucuruz,** toate în prețuri foarte moderate.

Pentru acei cumpĕrători, cari ar cugeta sĕ mănânce cu vitele lor nutrețul menționat pe loc, se va da gratis pășunitul de iarnă până în 20 Aprilie 1885 c. n., mai multe staule (grașduri) și șopuri bine închise, ca adăpost pentru oi și o odaie de locuit pentru păzitori.

Informațiuni esacte se pot primì în Zoltan dela preotul român G. Vătășan, în Sighișoara dela dl senator Ioan Șandru și în Sibiiu dela Direcțiunea Institutului „Albina.“ [969] 1—3

Zoltan, 2 Ianuariu 1885.

Administrațiunea moșiei.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încăruntire.** După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn. **„Roborantium“** s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: pentru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Hzerberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist. *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumsețā din care se nasce **frăgeție, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 39

„Bouquet du Serail de Grolich.“ parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Nr. 439. [962] 3—3

CONCURS

Devenind vacantă parochia gr. or. din Ribicioara de jos de clasa III. protopresbiteratul Zarandului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 țile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

Dela 94 familii câte o jumătate ferdelă (10 cupe) cucuruz sfêrmit precum și venitele stolare paroahiale staverite în sinodul parochial din 7 Ianuariu 1880, cari emolumente dau suma anuală de 260 fl. v. a.

Doritorii de a competa la această parochie au de a-și așterne subscrisului suplicile lor în terminul mai sus arătat instruite conform statului organic și regulamentului pentru parochii din 1878.

Brad în 28 Octombre 1884.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian,
ppresb.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [945] 7

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos 1885.

Anul al treițeci și patrulea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprindênd și protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Odată și ați, (contraste). — **Baba,** (poveste). — **Notițe pentru preoți.** — **Poesii.** — **Cuvinte bĕtrânești,** — de *G. Sima* a lui *Ion.*

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Cărți bisericesci, literarie și scolare.

Dela

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIIU

strada Măcelarilor Nr. 47

se poate procura:

Portretul fericitului archiep. și metrop. **Andreiu** bar. de **Șaguna** în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Portretul Esc. Sale archiep. și metrop. **Miron Romanul.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul P. S. domnului episcop al diecesei Caransebeșului **Ioan Popasu.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr

Portretul marelui mecenate **Emanoil Gojdu.** Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: **Registrul, Matricula scolarilor,** legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; **Catalog de clasă** legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica scolară, Protocol de clasificațiune,** legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. — **Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta scoala, Conspect despre absenții, Conspect sumaric despre absenții scolarilor** pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Instrucțiunea pentru manuarea condicelor scolare 20 cr.

Litere mobile pentru mașina de cetire, după ortografia fonetică 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

[970] 1

Catalogul cărților gratis și franco.

Comandele se efectuesc numai prelângă **rambursă** (*Nachnahme, Posta felvétel*), computând 10 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sûnt asignațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adaugêndu-se și porto postal.

Acte oficioase.

Caiete de seris.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 2. Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Ianuarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Bellum omnium contra omnes.

Tot spre a chiarifica situațiunea, cu care ne-a întêmpinat anul nou, continuăm a illustra ideia ficsă a unor oameni chemați a fericì țeara.

La locul acesta publicăm întocmai un articol al domnului Beksics Gustáv. În el se dechiară rĕsboiu tuturor naționalităților din patrie. Și ca lucrul sĕ fie și mai ponderos, marele maghiarisator Beksics propune agitațiunea pe toate căile.

Cetitorii nostri vor ști apreția vederile domnului Beksics și le vor aduce în legătură cu modalitatea propusă de Ugron Gábor, despre care vorbim în al doilea articol al nostru de aḑi.

Eată cum resonează domnul Beksics:

Reuniunea de cultură.

Dacă societatea este slabă, trebue întărită. Dacă ea este destrăbălată, centrifugală, neegală, trebue organisată. Societățile tari n'au lipsă de organisare meșteșugită. Greutatea lor puternică se simte ea dela sine după legea naturală a greutăței, și ea strivește tot, ce nu este omogen. Activitatea societăților trainice, închiegate și puternice este neorganisată, însĕ ea este generală. Ea este domoală, însĕ continuă. Picătura încă găurește stânca, dar apoi când marea apasă în continuu cu puterea sa?

În acest chip au format societăți tari și puternice statori tari și puternice. Cu chipul acesta o mână de miliție de rassă englesă va contopì India prin amploiați și neguțători. Cu chipul acesta au contopit câteva mii de comproprietari prin industrieși și comercianți Irlandia.

În Transilvania ungurii și sĕcuii stau mai bine, ei fac $^1/_4$ parte a tuturor locuitorilor. În proporție ei sunt mai numĕroși ca și cum erau în Posen germanii printre elementul polon. Roma prin câteva legiuni pe calea ocupațiunei intemeia orașe și îndată contopia provinciele.

Rusia prin cozaci și cinovinci, dar mai cu seamă prin industrieși și neguțători rusifică Caucasul.

In Ardeal sunt puțini maghiari, însĕ și cu puțini factori s'au realisat asimilare, dacă rassa domnitoare a avut putere individuală, vitalitate și disciplină.

Ungurii și sasii până în timpurile mai proaspete au fost esclusivi factori culturali în Ardeal. Românii pe terenul cultural nu numĕrau nimica. Dacă dar prelângă cultură maghiarismul din Ardeal mai avea și energia, el s'ar fi desvoltat în mod puternic. Și fiind-că maghiarismul față cu românii (lăsând săsimea la o parte) face a treia parte a populațiunei, el prin splendoarea sa culturală și energia rassei sale putea sĕ-l frământe și dospească pre cel din urmă cu desĕvêrșire. Și acuma apoi n'ar trebuì sĕ discutăm asupra întrebărilor: este tare sau slabă societatea noastră; asimilează oare maghiarismul, sau din contră naționalitățile îl absorb pe el.

Și mai ales n'am avea îngrigiri pentru Transilvania, și prin ea pentru Ungaria, căci Ungaria prin Transilvania o putem susținea sau perde.

Însĕ nu numai în Transilvania avem trebuință de organisarea maghiarismului și a societății maghiare. Sĕ privim la comitatele din nord. Árva, Nyitra, Trencsén, Turocz și Zolyom, sunt tot atâtea triste teritorii, unde trebue sĕ facem totul pentru întărirea maghiarismului. Ce situație au în Árva 355 de maghiari între 75000 de slovaci? Ce soarte au cei 1438 de maghiari între 67000 de slovaci în comitatul Liptó? In comitatul Trencsén nu vor sorbì într'o lingură cei 222,000 de slovaci pre 3$^1/_2$ mii de maghiari? Nu tot asemenea tristă posiție au și cei 4000 de maghiari față că 116000 de slovaci în comitatul Sáros?

Mai este încă și o a treia provincià vrednică de jale, începênd din Selagiu până la granița nord-ostică a Carpaților. Ne mai reflectând la rutenii compacți din aceste locuri, întrebăm: ce soarte au puținii maghiari ajunși aici la perire față cu *valachimea* (oláhság) *preponderantă?* Unde este maghiarismul, chemat a pune aici temelia și stâlpii ideii de stat unguresc?

Celelalte puncte sunt mai puțin periclitate. In Ungaria de sud serbismul începe a se muia. Valachismul și aici este în preponderanță însĕ elementul maghiar și german este în stare a ținea cumpĕna.

In regiunile citate la tot casul trebuie sĕ întărim maghiarismul. Aceasta prin politica de stat, dar mai cu seamă pe cale socială. Nu este vorba de a suprima cu forța naționalitățile; de aceea acțiunea statului nu poate trece preste unele granițe.

Acțiunea socială însĕ are teren liber.

Sĕ sugrumăm cu mână tare agitațiunile contrarie statului; aceasta trebue sĕ fie devisa fie-cărui guvern. Guvernul 'și implinește această chemare. Esecutarea legilor scolare încă este chemarea guvernului și a oficiolatelor. Cetățile sunt fortărețele maghiarismului, de aceea politica statului trebue sĕ fie îndreptată spre întărirea cetăților mai ales prin acele regiuni, cari dau **petele negre** *pe charta geografică a țĕrei noastre.* În lucrarea mea despre cetăți ca mijloacele maghiarisărei am spus cari sunt aceste orașe. Totacolo am arătat chemarea orașelor în general și a elementului cetățenesc pe acest teren.

De astădată voi vorbì esclusiv despre efectul societății. Statul este organisat și în regiunile naționale asemenea trebue organisată și societatea.

Aceasta se poate face numai prin reuniuni. Noi avem multe reuniuni, însĕ în proporție ele au produs puțin. În cele mai multe casuri începutul bun se îneacă în năsipul indolenței. Pre cea mai bună ideiă o sugrumă lenea și indiferentismul. Nici reuniunile politice n'au putut câștiga în vremea lor teren mare, deșì nu se simțea lipsa iubirei de patrie și a urei față cu domnirea streină, cu atât mai puțin au putut înflorì reuniunile de rênd, prosaice, la cari activitatea se mărginește la o muncă de toate ḑilele, fără iritațiuni și romanticism.

În timpurile mai proaspete s'au făcut începuturi și în această privință. S'au format reuniuni pentru cultură. În acestea se va potea manifesta mai bine activitatea societăței. Ele trebue sĕ fie vênele organismului social. Prin ele poate simțì și influința societatea maghiară. Și mai ales prin ele poate fortifica maghiarismul în punctele periclitate. Organele oficiolatelor pot fi indolente, societatea, fiind în acțiune, vede ager și este activă. Ea este pretutindenea și nu numai în oficiu și la birou. Ce lunecă din mâna statului, o apucă cu mii de degete societatea.

Însĕ aceasta numai dacă societatea este deșteaptă și energică. Și ea numai atunci e deșteaptă și energică, când o străbate o ideiă și este organisată. Rețeua reuniunilor de maghiarisare trebue sĕ cuprindă toate acele regiuni, în care este grea posiția maghiarismului. Trebue sĕ le punem în strênsă legătură aceste reuniuni, și unde ele lipsesc, trebue înființate. În fie-care comitat nesĕcuiesc trebuesc înființate astfel de reuniuni cu centrul în Cluș. Filialele reuniunei de maghiarisare din Satmar trebuesc lățite până la granițele nord-ostice. Mare îngrigire recer comitatele Trencsén, Zolyom, Árva, Liptó. În Ungaria de sud trebuesc reuniuni de maghiarisare în Timișoara și Lugoș. Reuniunea de maghiarisare din Budapesta trebue formată ca centru pentru toate celelalte.

Începutul s'ar putea face astfel: reuniunile esistente se pun în legătură cu cea din Budapesta. Primul pas ar trebuì făcut de cea din Budapesta.

Scopul nemijlocit al acestor reuniuni ar fi cel de acum: promovarea culturei (auḑi frate!! R. „T. R.“), ridicarea culturei maghiare pe cale socială. **Acesta este scop legal sub toate privirile.** Mijloacele încă nu pot fi decât legale. (În tecst stă: az eszközök nem lehetnek egyebek, mint törvenyek — ar fi deci a se reduce mijloacele la legi, noue însĕ ni se pare că aici e eroare de tipariu, R. „T. R.“) Societatea în acest cas ar sprigini pe stat. Și totodată prin lățirea culturei maghiare ar înainta și consolidarea și desvoltarea maghiarismului.

Sĕ nu se peardă din vedere că maghiarisarea este cestiune culturală.

Dacă cultura maghiară este forță morală, care atrage la sine întreaga inteligență din toate unghiurile țĕrei; și dacă ea este lavină, care răpește cu sine factorii eșiți din massele naționale, atunci victoria causei maghiare este asigurată.

Spre acest scop însĕ societatea maghiară trebue sĕ conlucre consciențios. Și aceasta numai așa o poate face, dacă se va organisa și va pășì în acțiune pe acolo, unde causa maghiară este periclitată.

Aceasta nu mai este cestiune de partidă. Ea e afacere națională. Nu este politică de partidă, ci politică națională. La această mișcare poate lua parte ori cine, dacă el aproabă această acțiune, fie el altcum de ori și care partidă. Succesul numai atunci se poate aștepta, dacă inteligența în masse va fi pătrunsă în întreagă țeara, și mai ales dacă vor fi pătrunși maghiarii din părțile naționale, cari sunt espuși

Cumcă societatea simțește necesitatea de a se înființa asemenea reuniuni, dovadă ne sunt cele înființate deja ici-colea.

Simțirea acestei necesități trebue desvoltată prin agitațiuni. În fiecare ținut sunt bărbați cu influință escelentă, primească ei asuprăși causa, după cum s'a făcut deja la cele esistente.

Și atunci resultatul nu va întârḑia.

„Banca hipotecară transilvană“ și Institutul de credit „Albina“ din Sibiiu.

Frații nostri maghiari au mare zor cu terminarea operei bagatele: de a maghiarisa pe cele 10 milioane nemaghiari din regatul sântului Stefan. Se vede, că rĕu i arde la călcâie, și că scurt trebue sĕ fiĕ mĕsurat de constelațiunea generală politică terminul dlor pentru această lucrare.

Nulla dies sine linea. Mai nu este ḑi, în care sĕ nu cetim în unul sau altul din ḑiarele maghiare câte un nou mijloc, câte o noauă reuniune de maghiarisare, care de care mai îndresneață și mai puțin scrupuloasă în alegerea mijloacelor. Se înțelege, că toate aceste reuniuni se provĕd foarte curênd cu clausula de aprobare a ministrului și n'au sĕ aștepte cu anii în archivul guvernului, nici sunt amenințate cu denegarea aprobărei precum o pat proiectele de statute românești, pentru întreprinderi mult mai patriotice și de o lucrare pacinică.

Le este încă în vie memorie cetitorilor nostri înființarea de curênd în capitala regatului nostru, Budapesta, a unei mari societăți de maghiarisare, cu sucursale prin toată țeara, știm că la câte-va ḑile după aceea se constituì în capitala Ardealului, în Cluş, o altă societate de maghiarisare sub firma „*Erdélyi kultur egylet*“ (reuniunea ardeleană de cultură). Încă nu s'a rĕcit bine acest nou fabricat, — şi viteazul romano-fag Ugron Gábor ese în Nr. 3. din 5 Ianuarie a. c. al ḑiarului seu „Ellenzék“ cu un nou proiect de intreprindere, mai radical de cât toate câte s'au iniţiat pănă acum de feliul acesta.

Acel proiect este: înfiintarea unei Bance hipotecare ardelene.

Fiind-că articolul dlui Ugron Gábor din Nrul suscitat a lui „Ellenzek“ în acest obiect este foarte instructiv pentru noi românii, ne luăm voiă a-l reproduce în următoarele în întreg cuprinsul seu.

„Reuniunea maghiară de cultură (din Cluş)“ — dice dl Ugron — „nu-şi va putea implinì problema sa: de a mântuì ce mai este maghiar, dacă va primì forma de asociare de pănă acum. Forma de pănă acum este netrebnică; pentru scopuri mici e slabă, ear pentru scopuri mari, durabile, este necapabilă.

Ne trebueşte neapărat altă formă. Forma nouă nu poate fi cuotisaţiunea; nu poate fi basată pe contribuiri. Dărnicia publicului este sleită. Cu cerşitul nu mai poţi aduna sume mari.

Atâte scopuri se alimentează din elemosina societăţii, încât pentru munca pe decenii a unui mare program nu mai rĕmâne prisos. Cu un venit nesigur nu poţi atinge un scop sigur; din isvorul, care nu curge totdeuna, nu poţi întreţinea o muncă necurmată.

Forma nouă ar fi o Bancă hipotecară ardeleană.

Cine-şi elocează banii în acţiunile bancei hipotecare nu-i dă în cinste, ci i fructifică. Cine cumpĕră scrisuri fonciare (zálog levelek) d'ale bancei hipotecare, acela trage interese după banii sei.

Nu e vorbă aici de elemosină, de cerşitorie, ci de operaţiune. Numai operaţiunile bancei hipotecare vor fi patriotice şi corespunḑĕtoare.

Douĕ nevoi are vieaţa ardeleană: proprietarul n'are credit eftin, proprietatea n'are cumpĕrători.

Banca hipotecară ar putea multămì trebuinţa primă, căci fiind institutul local, nu va căuta numai la catastru, ci ca institutul Albina din Sibiiu, va putea stabilì valoarea hipotecei după cunoştinţa referinţelor ţinutului. Eftin e şi împrumutul „Institutului hipotecar unguresc,“ însĕ acesta ţinêndu-se numai, de catastru, dă atât de puţin, încât în partea cea mai mare a Transilvaniei nu-l pot folosì.

Un ram al operaţiunilor bancei hipotecare ardelene ar fi cumpĕrarea moşiilor mai mari vênḑĕtoare şi vênḑarea lor în părcele.

Această operaţiune o face cu bun succes institutul „Albina.“ Aceea ce succede financiarilor români ar putea sĕ o facă cu banii maghiari şi bărbaţii nostri.

Moşiile cumpĕrate în vecinătatea sĕcuimei ar trebuì vêndute cu amortisări de 30—40 ani sĕcuilor de o religiune, ca aşa nu numai unitatea gintei, ci şi unitatea religiunei sĕ-i lege pe dênşii. In comitatele vechi numai acolo ar trebuì cumpĕrat moşie, unde sunt maghiari cât de puţini. Prin vênḑare pămêntul ar venì în proprietatea ungurilor sau sĕcuilor de una şi aceeaşi religiune.

Bisericele scăpătate s'ar întrăma, preotul, scoala ar progresa. Pe fie-care moşie mai măricică este curie, care s'ar putea preface în locuinţă pentru preot, sau în scoală; sunt edificii laterale, din care s'ar putea face locuinţă pentru inveţători.

Economii mai cu dare de mână prin împrumutul convertabil ar fi scutiţi de 9—10 percente, economul mai de rênd ar fi scutit de usură, căci banul superflu pentru cel dintâi ar ajunge în mâna cestui din urmă. Preţul proprietăţii n'ar cădea cu atâta repeḑiciune, averea economică nu s'ar devalva cu atâta uşorătate. Diligentul econom maghiar cu averea sa ar instrua proprietatea cumpĕrată, şi pre care prin depurare corespunḑĕtoare o ar putea rescumpĕra. Drăgălaşii nostri de proprietari mijlocii ar câştiga teren de activitate, şi munca ar promova şi valoarea proprietăţii vecinilor. Pe scurt trainicul popor de sĕcui şi maghiari în masse ar face, ceea ce pănă acuma de sute de ani au făcut sĕcuii directori la domenii, preoţii şi rectorii pe câmpie. Şi aceasta o ar face sub scutul unui institut puternic, cari ar menagia pre consoţii sei prin înfiinţarea de scoale comunale pe terenul învĕţămêntului public, prin drumuri de comunicaţie la comitate, prin oltoi gratuiţi pentru sìlvicultură, prin tauri la cultura vitelor, prin armăsari etc. etc.

Proprietatea cumpărată în sĕcuime ar trebuì dată ciangăilor din Moldova şi Bucovina, şi astfel pe nesimţite s'ar putea recolonisa.

Proiectatorii reuniunei maghiare se provoace prelângă subprefecţii comitatelor şi pre directorii institutelor de bănci şi cu ei sĕ discute asupra înfiinţărei unui institut de credit. Subprefecţii sĕ promită că vor depune aici hârtiile de valoare din comitatul lor, directorii bancelor de cruţare, că vor schimca hârtiile lor de valoare cu banca hypotecară transilvană, şi astfel este delăturată greutatea cu înlocarea obligaţiunilor ipothecare. Astfel s'ar putea asigura ceialaltă parte a împrumutului pe calea unei sortări la timp potrivit. Şi bursa încă primeşte o însemnată sumă din hărtiile hypothecare în acest chip asigurate.

Prusia a escontentat pre polonii din Posen din proprietatea pămêntului, şi a înmulţit elementul german prin o bancă ipothecară. Noi încă putem organisa pentru apărarea noastră propriă, ceea ce s'a documentat că este bună armă de ofensivă.

Înfiinţarea bancei hypothecare transilvane este mijloc de apărare, şi încă mijloc, ce nu se mai poate amâna, căci **Albina** şi fundul scolar din districtul Năseudului ne ocupă pămêntul de sub picioarele noastre. Încetul şi cu securitate lucră şi cu efect.

Cine şede pre pămênt, nu cade, ḑice Bèranger. Se şedem firm noi maghiarii pe pămêntul acestei patrii, şi Ungaria va fi a noastră, şi maghiarul nu va cădea.

Ne scoatem căciula naintea unor genii şi talente maghiare cum sunt: Munkácsy — fost Lieb, Franz Liszt, Franz Erkel şi Otto Hermann, toţi maghiari neaoşi succesori de ai lui Arpad, şi nu pretindem dela dênşii, ca cu compromitarea sângelui lor pur asiatic sĕ se ocupe şi de sujecte româneşti.

În cât priveşte pe „Albina“ însĕ, suntem datori cu mulţămită dlui Ugron, că ne deschide şi noue ochii, şi ne îndeamnă sĕ ne ocupăm de acest institut naţional care cu drept cuvênt se poate considera de cea mai succeasă întreprindere românească.

Noi n'avem ştire de acea ca „Albina“ sĕ fie dat împrumuturi la maghiari cu scop ca apoi sĕ le vêndă moşiile şi sĕ le împarţă între români, dar cunoaştem mai multe casuri, în cari rugaţi prin români cari au avut ipotece dar n'au avut bani, li-au cumpĕrat din mână liberă şi dela licitaţiuni streine moşii considerabile ungureşti, ear ei le plătesc în anuităţi.

Prin aceasta însĕ pe când a făcut un bine românilor pentru cari au cumpĕrat moşiile, au făcut un bine poate şi mai mare maghiarilor dela cari le-au cumpĕrat cu bani gata şi cu preţuri bune, cea-ce fără ajutoriul „Albinei“ nu se putea ajunge, căci dacă s'ar fi putut făloşii aristocraţii maghiari nu primeau parale româneşti.

Ştim mai departe că decând s'au înfiinţat Albina toţi românii, cari pot pretinde credit personal sau real, fie ţĕrani sau inteligenţi capătă cu înlesnire împrumuturi dela acest institut, pe când înainte de dênsul erau avisaţi numai la cămătari, ba astăḑi nu mai sunt închise de naintea românilor nici alte institute de bani de aici, cari însĕ nainte de Albina mai preferau a lăsa banii sĕ muceḑească în lăḑile lor de cât sĕ împrumute şi românilor.

Vedem în fine că prin acest institut, la îndemnul şi în urma succeselor lui s'au mai înfiinţat o filială în Braşov, o casă de păstrare în Făgăraş, şi se înfiinţează acum un institut în Timişoara.

De ḑece ani trecuţi lucră acest institut cu diliginţa albinei, în tăcere cu modestie şi cu soliditate, într'un mod care ştie îmbina interesele acţionarilor, cu marele interes economic al publicului, arătând lumei, că puteri omogene în conţelegere şi cu zel, pot arăta succese strălucite şi la români, chiar şi sub cele mai nefavoritoare constelaţiuni politice, şi prin aceasta într'adevĕr împlineşte o misiune naţională şi patriotică, şi o împlineşte într'un mod pe care nime nu-l poate combate, care se afirmă din sine şi prin sine, şi care impune amicilor şi inimicilor.

Aceasta o recunosc streinii, cari cu toată încrederea aleargă la acel institut, o recunosc capitaliştii, cari îi cumpĕră hârtiile peste parì, — o recunosc chiar inimicii, şi recomêndă pe „Albina“ drept model de imitat pentru dênşii; — şi de mai este un teren unde acel institut nu este apreciat după cum ar merita, o mărturisim cu durere că acela mai este în parte încă la noi, din motive pre cari din interese generali româneşti preferim ale retăcea.

Cred însĕ că articulul dlui Ugron va contribuì mult la deşteptarea şi acelor sfere în privinţa institutului „Albina.“

Inc'odată salutăm pre domnul Ugron pentru descoperirile ce ni le-au făcut, şi-l asigurăm că de i-ar succede a înfiinţa din bani maghiari măcar în tot satul câte un institut ca Albina, dar care sĕ lucreze cu tactul şi modul Albinei, — nici un român nu-i va imputa că maghiariseazā cu puterea.

Mateiu Voileanu.

Consemnarea

câştigurilor loteriei de effecte arangiate prin Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

1. Girandole de argint china. — 2. 6 servete brodate cu mătasă négră şi roşie. — 3. Şorţ italian cusut pe boranjic. — 4. 1 sticlă cu dulcéţă. — 5. Diamante de Marmaţia. — 6. Stergar alb cu dentelă croşetată. — 7. Ţinĕtor de jurnale sculptat şi brodat. — 8. 1 merindéţă — 9. Mapă de părete croşetată. — 10. Corfiţă simplă de drot. — 11. 2 entre-deux croşetate. — 12. Stergar ţĕrănesc. — 13. Braceletă de carniol. — 14. Pănură de lână pentru cióreci. — 15. 1 garnitură albă de mésă ţesetură de casă. — 16. Periniţă de ace din lână albă şi roşie. — 17. Porte-orologiu din catifea roşie. — 18. Stergar de damast cu bordură ţĕsută. — 19. Perină de canapea. — 20. Cătrinţă vênĕtă cu vĕrgĭ. — 21. Stergar cu dentelă. — 22. Porte-brosse brodat cu lână. — 23. Pânzătură albă cu vĕrgĭ roşii şi ciucurĭ. — 24. Materie de lână pentru desagĭ. — 25. „Iehova“ poem de Carmen Sylva. — 26. Garnitură pentru paturĭ şi mésă. — 27. 1 părechе gamaşĭ micĭ. — 28. Tăviţă de lampă din lână colorată. — 29. 2 vase micĭ albe cu florĭ. — 30. Stergar ţĕrănesc. — 31. Covor de lână ţesetură de casă. — 32. Zaharniţă. — 33. Materie de bumbac pentru traistă. — 34. Piedestal cafeniu reparat. — 35. 2 batiste naţionale. — 36. 1 merindéţă. — 37. Perină de fotel croşetată. — 38. Cămaşe femeiască (port Bucium-Cerb). — 39. Stergar ţĕrănesc. — 40. 3 servete de póme brodate albastru şi roşu. — 41. Faţă de perină ţesătură ţĕrănéscă. — 42. Stergar ţĕrănesc. — 43. Tavă négră aurită. — 44. Mésă de fumat. — 45. Traistă de lână. — 46. 2 fundurĭ de perină. — 47. Corfiţă de hârtie. — 48. Însemnător de cetit şi 2 lingurĭ sculptate. — 49. Stergar ţĕrănesc. — 50. Chingă mică. — 51. Covor ţesătură ţĕrănéscă. — 52. Peptar femeiesc port Sĕlistenesc. — 53. Cruce de os cu templul Ierusalimului. — 54. Stergar ţĕrănesc cu dentelă. — 55. Traistă de lână. — 56. Desemn (póme). — 57. Blid de sticlă şi argint pentru unt. — 58. 1 merindéţă. — 59. Şorţ italian cu brodărie de arniciu roşu. — 60. Călimar de porcelan şi aurit. — 61. Peptar femeiesc cu florĭ. — 62. Inel pentru servet din canevas argint brodat. — 63. 1 şorţ şi 1 cătrinţă (port din Sĕlişte). — 64. Materie roşie pentru şorţ. — 65. Traistă de lână. — 66. Cutie cu parfum. — 67. Cămaşe femeiéscă (port din Sĕlişte). — 68. Pânḑătură ţĕrănéscă cu vĕrgĭ roşii. — 69. Orologiu (Wecker). — 70. Punguliţă de toiletă. — 71. Stergar brodat cu „bon jour“. — 72. Ţiitor de tutun din mosaic de pădure. — 73. 1 merindéţă. — 74. Periniţă de ace atlas roşu şi mărgele albe. — 75. Traistă de lână. — 76. Sachet cu fluturĭ şi fir. — 77. Porte-orologiu (pantof) brodat cu chenille. — 78. Poesiile lui Eminescu. — 79. Corfiţă de lucru din canevas arginţiu cu chenille. — 80. Stergar ţĕrănesc cu lit. I. P. — 81. Materie de lână 2 rifĭ. — 82. Desemn în cadru. — 83. Traistă de bumbac. — 84. Cătrinţe roşie. — 85. 2 ţiitóre de juvaere din sticlă şi bronce. — 86. Servet croşetat pentru pâne. — 87. Stergar alb cu dentelă croşetată. — 88. Pânzătură şi 6 servete ţesătură de casă. — 89. Album mic pentru fotografii — 90. Platcă de cămaşe croşetată. — 91. Stergar cu cusetură ţĕrănéscă. — 92. 2 servete de póme brodate cu arabescurĭ şi figurĭ. — 93. Stergar de culme. — 94. 2 vase negre de florĭ. — 95. 1 părechе pantofi comoḑi. — 96. Traistă de bumbac. — 97. Corfiţă cristalisată cu ghirlandă verde. — 98. Pachiol sĕlistenesc. — 99. Pahar cu inscripţiunea „emlék“. — 100. Cămaşe mică de boranjic brodată cu arniciu şi fluturi. — 101. Batistă de dentelă. — 102. Pânzătură mică de satin brodată cu arniciu. — 103. Şorţ italian ţesetură ţĕrănéscă. — 104. Corfiţă cristalisată. — 105. Blid de sticlă cu picior. — 106. Stergar ţĕrănesc. — 107. Service pentru liqueur. — 108. 2 merindeţe. — 109. Corfiţă de mână. — 110. Stergar ţĕrănesc cu dentelă. — 111. 4 entre-deux croşetate. — 112. Desagĭ de lână. — 113. Covor mare verde şi roşu. — 114. Periniţă de ace din atlas albastru. — 115. Garnitură de cafea ţesătură de casă. — 116. 2 vase albe cu gât strîmt. — 117. Parfumeur comode. — 108. Stergar cu brodărie roşie. — 109. „Lira mea“ de I. Vulcan. — 120. Cătrinţe roşie. — 121. Stergar ţĕrănesc. — 122. Măturiţă în seculeţul seu. — 123. Pânzătură cu vĕrgĭ naţionale. — 124. Desagĭ de bumbac. — 125. Album „Viena“. — 126. Corfiţă de argint. — 127. Chesea de catifea şi atlas. — 128. Tăviţă de lampă (postav frais). — 129. Mapă de scris cu sugativă. — 130. Stergar ţĕrănesc. — 131. Materie pentru lepedeu ţesetură de casă. — 132. Cătrinţă de lână (port Bucium-Isbita). — 133. Materie pentru traistă. — 134. 2 merindeţe. — 135. Batistă de boranjic brodată. — 136. merindéţă cu fir. — 137. Perină de canapea în catifea négră. — 138. Sachet brodat în metasă. — 139. Stergar ţĕrănesc. — 140. Servet de tavă brodat roşu şi vênăt închis. — 141. Faţă de perină ţĕrănéscă cu fir. — 142. Stergar ţĕrănesc. — 143. 1 părechе de cióreci. — 144. Etagère brodat. — 145. Traistă de lână. — 146. Faţă pe perină. — 147. Corfiţă canevas argint şi chenille roşie. — 148. Însemnător de cetit şi 1 stufă cristalisată. — 149. Stergar ţĕrănesc. — 150. Chingă. — 151. 6 linguriţe de argint. — 152. Fund de perină cu fir. — 153. Diamante de Marmaţia. — 154. Stergar ţĕrănesc cu dentelă. — 155. Traistă de lână. — 156. Cântecul ciobanului. — 157. Cuer de stergare sculptat şi brodat. — 158. Merindéţă. — 159. 3 servete ţesătură de casă. — 160. 1 sfesnic de ligroin. — 161. Faţă de perină ţĕrănéscă. 162. 6 Inele pentru servete din nicol. — 163. Covor ţesătură de casă (Maramureş). — 164. Şorţ de atlas negru cu broditură de chenille. — 165. Traistă de lână. — 166. Ţiitor de sugări din lemn. — 167. Cămaşe bărbătéscă. — 168. Cuvertură de pat din piquet alb. — 169. Entre-deux filat. — 170. Călindariu de părete. — 171. Stergar cu brodărie colorată. — 172. Corfă de părete din mosaic de pădure. — 173. 2 merindeţe. — 174. Periniţă de ace în cadru de paie. — 175 Traistă de lână. — 176. Service de bere. — 177. Porte-orologiu (pantof) catifea brodată. — 178. Album pentru poesii. — 179. Abatjour hârtie rosa şi mărgele albe. — 180. Stergar ţĕrănesc. — 181. Materie de lână pentru 1 traista mare. — 182. Plapomă crosetată. — 183. Traistă de bumbac. — 184. Materie de lână pentru săculeţ. — 185. Porte-orologiu din catifea. — 186. Antimacasar croşetat. — 187. Stergar ţĕrănesc. — 188. Consola cu figura (un băiat plângênd). — 189. 2 Piese pentru piano: Sêrba şi Tupiluş prin năgăruş. — 190. Platcă de cămaşe croşetată. — 191. Stergar ţĕrănesc. — 192. 2 servete de póme brodate cu metasă négră şi roşie. — 193. 2 stergare de culme. — 194. Perină de fotel croşetată. — 195. 1 părechе pantofi nemontaţi. — 196. Traistă din lână şi bumbac. — 197. Ploscă de lemn. 198. Stergar cu vérgă roşie. — 199. Pahar pentru bere roşiu. — 200. Blid pentru póme cu trei despărţiturĭ. — 201. Ursul. — 202. Cursor brodat naţional cu arniciu. — 203. Şorţ italian de pĕr vênĕt şi negru. — 204. Păpucĭ de pele decoltaţĭ. — 205. Găină din sticlă. — 206. Stergar ţĕrănesc. — 207. Periniţă de ace. — 208. Merindéţă. — 209. Corfă de părete din canevas argint. — 210. Stergar ţĕrănesc cu dentelă. — 211. Garnitură de pat croşetată. — 212. Diamante de Marmaţia. — 213. Covor din Budiu. — 214. Desagĭ de lână. — 215. Garnitură de mésă neînalbită. — 216. Punguliţă de lucru caşemir roşu cu aplicaţiune. — 217. Mĕtanii din scoică. — 218. Stergar cu bordură ţesută. — 219. Consolă sculptată şi brodată. — 220. Cătrinţă vĕrgată cu fir. — 221. Stergar ţĕrănesc. — 222. Corfiţă din aschiĭ cu aplicaţiune. — 223. Faţă de masă roşie ţesetură de casă. — 224. Desagi de bumbac necusuţi. — 225. Contes Alemans. — 226. Vase de florĭ. — 227. Chesauă de mătase împletită. — 228. Taviţă din easçă. — 229. Calendar de părete brodat pe canevas arginţie. — 230. Stergar ţesătură ţĕrănéscă. — 231. Covor de lână ţesătură de casă. — 232. Perină de canapea brodată. — 233. 3 stergare. — 234. Materie de lână pentru săculeţ. — 235. Batistă naţională. — 236. 1 Merindéţă ţesetură ţĕrănéscă. — 237. Perină de divan croşetată. — 238. Dentele croşetate. — 239. Stergar cu dentele. — 240. 2 servete brodate. — 241. Faţă de perină ţesetură ţĕrănéscă. — 242. Stergar ţĕrănesc. — 243. Etager sculptat. — 244. Porte-brosse. — 245. Traistă de lână. — 246. Stergar de culme cu fir. — 247. Corfiţă pentru bilete din aţă albă şi rosa. — 248. Sărăriţe din lemn şi orologiu vechiu de argint. — 249. Stergar ţĕrănesc. — 250. 1 Chingă.

251. Zevelca lucrată cu fluturĭ. — 252. Pelotă lucrată cu filet giupur. — 253. Ramă sculptată. — 254. Traistă de lână. — 255. Stergar ţĕrănesc cu dentelă — 256. Tablou (luarea Griviţeĭ) — 257. Corfiţă de părete din trestie aurită. — 228. Merindéţă. — 259. 6 servete (ţesătura de casă). — 260. Taviţă chinesească. — 261 Cămaşe de băiat. — 262. Jartiere şi însemnător de cetit — 263. Pânzătură şi servete de cafea. — 264. Şorţ de lână cu ciucurĭ naţionalĭ. — 265. Traistă de lână. — 266. Clopoţel de mésă. — 267. Curăţător de gheţe. — 268. Pânzătură albă de mésă (ţesetură de casă). — 269. Covor brodat cu „Bon soir“. — 270. Corfiţă cu florĭ de hârtie. — 271. Stergar alb. — 272. Tavă cu aplicaţiune şi mosaic de pĕdure. — 273. Seculeţ de nópte brodat „träume süss“. — 274. Perină de ace croşetată albă şi roşie. — 275. Traistă de lână. — 276. Purtător de jurnale din atlas alb brodat şi sculptat. — 277. Porto-orologiu (pantof) canevas aginţie brodat cu mătasă. — 278. Taschenwörterbuch deutsch-romänisch de Petri. — 276. Tăviţă de lână şi 2 părechĭ manchete de sfesnice. — 280. Stergar ţĕrănesc. — 281. Materie de lână pentru o traistă. — 282. Vase mici cu picior de nicol. — 283. Furcă sculptată cu fus şi caer. — 284. Cătrinţă vergată. — 285. Călimar cap de porc selbatic. — 286. Servet croşetat cu ciucuri. — 287. Traistă de bumbac. — 288. Stergar ţĕrănesc. — 289. Pânzătură şi 6 servete pentru mésă. — 290. Garnitură de dentele guler şi manchete. — 291. Stergar cu fir şi brodărie ţĕrănéscă. — 292. Servet de póme brodat roşu şi vênet. închis. — 293. 2 funduri de perină ţĕrănesci. — 294. 3 merindeţe. — 295. Cătrinţe. — 296. Brâu naţional. — 297. Traistă de lână. — 298. Punguliţă pentru lucru de mână. — 299. Ciuberaş cu acoperiş de porcelan pentru unt. — 300. Cămaşe mică brodată ţĕrănesce. — 301. Pânzătură şi 6 servete brodate cu lână persiană. — 302. Servet brodat cu mătasă roşie. — 303. Şorţ italian, pânză ţĕrănéscă cu brodărie. — 304. Blid din majolica. — 305. Corfiţă de hârtie montată cu mătasă albastră. — 306. Stergar ţĕrănesc. — 307. Sfesnice mici pentru piano. — 308. 2 merindeţe. — 309. Corfă de părete din hârtie cusută cu mătasă. — 310. Stergar cu cusătură ţĕrănéscă. — 311. 3 entre-deux croşetate. — 312. Materie de lână pentru desagi. — 313. Album de musică. — 314. Periniţă de ace din caşmir şi mărgele. — 315. Păhar cu picior pentru dulcéţă. — 316. Garnitură pentru cafea colorată. — 317. Porte-monnaie fluture. — 318. Stergar brodat „cu bună diminéţa“. — 319. Perină de divan cu rose croşetate. — 320. Cătrinţă vĕrgată cu fir. — 321. Stergar ţĕrănesc. — 322. Punguliţă caşmir roşu cu aplicaţiune de iască. — 323. Pânzătură învergată ţesetură ţĕrănéscă. — 324. Pănură de cióreci. — 325. Novele dela sate de I. Vulcan. — 326. Album de pluch verde. — 327. 1 părechе ciorapĭ coloraţĭ. — 328. Tăviţă brodată pe canevas arginţie. — 329. Vase rosa. — 330. Stergar ţĕrănesc. — 331. Ţol. — 332. Pânzătură mică pe mijlocul meseĭ brod. — 333. 3 merindeţe. — 334. Materie pentru traistă din lână — 335. Batistă fină brodărie albă. — 336. 2 merindeţe. — 337. Perină de divan brodată. — 338. 6 stergare. — 339. Stergar ţĕrănesc. — 340. 2 servete de póme pânză de casă. — 341. Faţă de perină ţĕrănéscă. — 342. Stergar cu dentelă. — 343. Căciulă comodă. — 344. Pânzătură croşetată. — 345. Traistă de lână. — 346. Stergar de culme. — 347. Corfiţă de hârtie cu brodărie. — 348. Minerale. — 349. Stergar ţĕrănesc. — 350. Şerpariu mic. — 351. Lampe de bronce. — 352. Fund de perină cu fir. — 353. Şorţ italian de pĕr roşu cu vĕrgĭ. — 354. Traistă de lână. — 355. Stergar ţĕrănesc cu ciucurĭ. — 356. Furcă sculptată cu fus şi caer. — 357. Tava de pluch brodată. — 358. Merindeaţă. — 359. Pânză pentru 2 feţe de perinĭ. — 360. Vas de tutun. — 361. Peptar femeiesc cu florĭ. — 362. 2 inele pentru servete din lemn cu brodărie. — 363. Cămaşe femeiéscă. — 364. Şorţ de pĕr negru cu brodărie de mătasă. — 365. Traistă de lână. — 366. Calimar în formă de câne. — 367. 2 merindeţe. — 368. Faţă de mésă cu vĕrgĭ neînalbită ţesetură de casă. — 369. Covor de mésă. — 370. Blid de sticlă pentru compot. — 371. Stergariu cenuşiu cu vĕrgĭ. — 372. Mapă de părete cu mosaic de pădure. — 373. Traistă de

lână. — 374. Punguliță de lucru atlas și catifea roșie. — 375. Tăviță de lampă și abatjur hârtie albă și roșie. — 376. Perină de divan brodată. — 377. Porte-orologiu pantof, catifea roșie. — 378. „Noul testament“ și „Herz Jesu“. — 379. Vasă albastră. — 380. Stergar țĕrănesc. — 381. Materie pentru o traistă mare. — 382. Tavă sculptată. — 383. „Rhapsodie română“ piesă pentru piano. — 384. Materie pentru 1 traistă. — 385. Țiitor de parfum din sticlă rosa și bronz. — 386. Servet croșetat și brodat. — 387. Traistă de lână și bumbac. — 388. Cămașe bărbătéscă. — 389. Stergar țĕrănesc. — 390. Platcă de cămașe croșetată. — 391. Stergar țĕrănesc cu dentelă îngustă. — 392. 2 servete de póme brodate cu arabescurĭ și figurĭ. — 393. Stergar țĕrănesc. — 394. Păpucĭ comoḑi. — 395. Brâu național. — 396. Cadru de bronce pentru fotografie form. cabinet. — 397. Traistă de bumbac. — 398. Diamante de Marmație. — 399. Casetă de sticlă montată cu atlas vênet. — 400. Guler de dentelă. — 401. Cuvertură de pat croșetată și brodata. — 402. Servet brodat cu arniciu. — 403. Șorț mic brodat. — 404. Corfiță de drot cu fund de porcelan verde. — 405. 6 farfurii de sticlă. — 406. Stergar țĕrănesc. — 407. Pânzătură colorată. — 408. Merindéță. — 409. Corfă de părete de trestie cu funde albastre. — 410. Stergar țĕrănesc. — 411. 4 entre-deux croșetate. — 412. Desagĭ pe lână. — 413. Pânzătură mică brodată. — 414. Periniță de ace mĕtasă albastră cu brodărie. — 415. Garnitură albă cu vĕrgĭ pentru mésă. — 416. 6 stergare de praf. — 417. Porte-bilete din pele négră. — 418. Stergar cu brodărie roșie. — 419. Revolver. — 420. Cătrință vênătă cu fir. — 421. Stergar țĕrănesc. - 422 Traistă croșetată din ață neînălbită. — 423. Pânzătură de cafea colorată. — 424. Traistă mare de lână. — 425. „Coróna sicriului“ de G. Maier. — 426. Pachiol (port selistenesc.) — 427. 1 părechе ciorapĭ albĭ. — 428. 2 tăvițe din lână colorĭ naționale. — 429. Vase mici albe aurite. — 430. Stergar țĕrănesc. — 431. Covor de mésă croșetat din lână, colorĭ naționale. — 432. Țінetor de cheĭ sculptat. — 433. Diamante de Marmație. — 434. Materie de lână pentru traistă. — 435. 2 batiste brodate național. — 436. Merindeață cu fir. — 437. Perină cu față croșetată. — 438. Cămașe cu fluturĭ. — 439. Stergar țĕrănesc cu dentelă. — 440. 2 servete de tavă cu figurĭ brodate. — 441. Față de perină țĕrănéscă. — 442. Stergar țĕrănesc cu dentelă. — 443. 1 sticlă cu sligoviț. — 444. Sachet atlas negru și rosa. — 445. Traistă de lână. — 446. Stergar de culme. — 447. Corfiță de bilete ață vênĕtă. — 448. 5 lingurĭ de lemn sculptate. — 449. Stergar cu vérgă roșie. — 450. Chingă. — 451. Album de pluch vênat. — 452. 3 Merindețe. — 453. Farfurie de cusător. — 454. Traistă de lână. — 455. Stergar țĕrănesc. — 456. Album pentru poesii. — 457. Covor. — 458. Merindeață țesută cu fir. — 459. 3 servete țesetură de casă. — 460. 2 sfesnice mici de sticlă. — 461. Cămașe femeiască (iie) mare. — 462. Stergător de pene (câne cu monetă de aur la gât). — 463. Sachet brodat cu chenile bordeaux. — 464. Costum național pentru fetițe. — 465. Traistă de lână. — 466. Necesaire de cusut din pluch roșu. — 467. 2 stergare. — 468. Pânzătură albă țesetură de casă. — 469. 1 sticlă cu dulcéță. — 470. Pungulițe din seminte și mărgele. — 471. Stergar cu dentelă croșetată. — 472 Acățător de chieĭ, mosaic de pădure. — 473. Merindéță cu fir. — 474 Periniță de ace din pluch roșu cu marabou. — 475. Traistă de lână. — 476 Mésă de florĭ. — 477. Porte-orologiu (pantof) hârtie brună. — 478. „Higiena poporală“ de Dr. Vuia. — 479. Brodărie pentru țiitor de ștergare cu aplicațiune de solḑi de pesce. — 480. Stergar țĕrănesc cu dentelă. — 481. Materie de lână pentru 1 traistă. — 482. Vasa de florĭ mare rosa. — 483. Portretele părecheĭ regale din România. — 484. Cătrință cu fir. — 485. Țiitor de chibrituri, rudașcă din porcelan. — 486. Servet alb impletit. — 487. Traistă de bumbac. — 488. Chamisol femeiesc. — 489 Stergar țĕrănesc. — 490 Platcă de cămașe croșetată cu pantlică verde. — 491. Stergar țĕrănesc cu dentelă. — 492. Servet de póme brodat cu roșu. — 493. Fund de perină cu vergĭ roșii. — 494. Călimar din sticlă galbină. — 495. Pantofi nemontați. — 496. Stergar de culme cu fir. — 497. Traistă de bumbac. — 498. Peptar mic. — 499. Pahar cu farfurie de sticlă și răḑemĕtor roșii. — 500. Față de perină brodată.

501. Costum din Belinț. — 502. Pânzătură pe mijlocul mesei brodărie națională. — 503. Șorț italian țesetură țĕrănéscă. — 504. Blid de póme din majolică. — 505. Țiitor de juvaere din sticlă. — 506. Stergar țĕrănesc. — 507. Pânzătură de mésă. — 508. 2 merindețe. — 509. Corfiță de părete brodată și cu aplicațiune. — 510. Stergar țĕrănesc cu dentelă. — 511. 2 entre-deux macrame. — 512. Stergar țĕrănesc. — 513. Service de cafea. — 514. Desagĭ de lână. — 515. Garnitură de cafea colorată. — 516. Periniță de ace (atlas roșu cu aplicațiune). — 517. Notes din catifea. — 518. Stergar cu vérgă vênĕtă. — 519. Șorț italian. — 520. Cătrințe cu fir. — 521 Stergar țĕrănesc. — 522. Punguliță de lucru din atlas cu aplicațiune de iască. — 523. Pânzătură cu vergĭ țesetură țĕrănéscă. -- 524. Pănură de ciórecĭ. — 525. „Novele dela sate“ de I. Vulcan. — 526. Pachiol din Satulung. — 527. Chesauă croșetată din mĕtase roșie. — 528. Tavă pentru lampă brodată și pantlică lilă. — 529. Vase vinete marĭ. — 530. Stergar țĕrănesc. — 531. Țol. — 532. Porte-felinariu. — 533. 3 stergare de culme. — 534. Materie de bumbac pentru traistă. — 535. Batistă de boranjic brodată — 536. Merindéță cu fir. — 537 Perină mică de catifea négră brodată. — 538. Corfă de perii din pluch. — 539. Stergar țĕrănesc. — 540. Servet brodat în colorĭ naționale. — 541. Față de perină țĕrănéscă. — 542. Stergar țĕrănesc. — 543. Cuer de stergare. — 544. Cuțite de cristal. — 545. Traistă de lână. — 546. Fund de perină cu fir. — 547. Corfiță din canevas arginție cu chenille roșie. — 548. Însemnător de cetit brodat cu mărgele de aur. — 549. Stergar cu vergĭ. — 550. Chingă. — 551. Covor brodat desin persic. — 552. Porte-monnais. — 553. Diamante de Marmație. — 554. Traistă de lână. — 555. Stergar țĕrănesc. — 556. Note: „S'o veḑi mamă n'o mai uiți“. — 557. Corfiță de bilete montată cu rosa. — 558. Merindéță. — 559. 6 servete micĭ albe. — 560. Țiitor de sugărĭ din porcelan. — 561. Cămașe (iie) mică. — 562. Porte de orologiu-fotel. — 563. Țіnetor de stergar brodat cu mătasă. — 564. Șorț din lână vênĕtă. — 565. Traistă de lână. — 566. Necesaire de scris. — 567. Sfeșnic de bronce. — 568. Pânzătură țesetură țĕrănéscă. — 569. Covor de mésă croșetat. — 570. 2 merindețe. — 571. Stergar cu brodărie roșie. — 572. Tavă cu aplicațiune și mosaic de pĕdure. — 573. Vase micĭ cu rose. — 574. Perină de ace brodată cu lână. — 575. Traistă de lână. — 576. Materie de sofă. — 577. Porte-orologiu (pantof) catifea heliotrop. — 578. Iconiță de canevas cu brodărie — 579. Căciulă de lampă și abatjour din hârtie. — 580. Stergar țĕrănesc. — 581. 3 metri țesetură de lână. — 582. Inel de aur. — 583. Album mic bordeaux legat în hârtie. — 584. Materie pentru traistă. — 585. 2 sticluțe pentru parfum în bronce. — 586. Măramă de ață albă croșetată. — 587. Traistă de bumbac. — 588. Tablou. — 589. Stergar țĕrănesc. — 590. Platcă de cămașe. — 591. Stergar țĕrănesc. — 592. 6 servete de póme cu figurĭ brodate. — 593. Stergar de culme. — 594. Opurile lui Schiller. — 595. Ciucurĭ în colorĭ naționale. — 596. Stergar de culme. — 597. Traistă de lână. — 598. 2 merindețe. — 599. 2 păhare de bere cu coperiș de cusitor. — 600. Guler de tull. — 601. Corfă pentru hârtie. — 602. Servet pentru póme brodat galben și vênet. — 603. Șorț italian mic țesetură țĕrănéscă. — 604. Blid de drot cu fund de porcelan vênet cu florĭ. — 605. 6 farfurii de sticlă. — 606. Stergar țĕrănesc. — 607. Corfiță de bilete din pluch verde. — 608. 2 merindețe. — 609. Sachet din atlas alb cu brodărie de lână. — 610. Stergar țĕrănesc cu dentelă. — 611. 3 entre-deux și 1 dentelă. — 612. Desagĭ de lână. — 613. Service de ceaiu. — 614. Perină de ace croșetată din lână albă și roșie. — 615. Garnitură albă de mésă țesetură de casă. — 616. Vasă albă cu florĭ cu buchet de ciară. — 617. Porte-orologiu din catifea. — 618. Stergar cu bordură. — 619. Păpucĭ comoḑi. — 620. Cătrință cu fir. — 621. Stergar neînalbit. — 622. Punguliță roșie cu aplicațiune. — 623. Pânzătură colorată țesetură de casă. — 624. Traistă mare de lână. — 625. „Coróna Sicriului“ de G. Maier. — 626. Cămașe bărbătéscă brodată. — 627. 1 părechе gămașĭ micĭ. — 628. Tavă de pluch. — 629. Țiitóre de cenușe din bronce. — 630. Stergar țĕrănesc. — 631. Țol. — 632. Corfiță de argint. — 633. Căciulă comodă. — 634. Materie de lână pentru traistă. — 635. 6 batiste colorate. — 636. Merindéță cu fir. — 637. Perină cu față albă croșetată. — 638. Țіnetor de stergar. — 639. Stergar țĕrănesc. — 640. Servet cu cap de negru. — 641. Vase mici vênete strimte. — 642. Față de perină țĕrănéscă. — 643. Stergar cu vérgă și dentelă. — 644. Pânzătură pe mijlocul mesei brodată. — 645. Traistă de lână. — 646. Stergar de culme. — 647. Corfiță de bilete din față rosa. — 648. Stufă de aur. — 649. Stergar țĕrănesc. — 650. Chingă. — 651. Service de dulcéță. — 652. Diamante de Marmație. — 653. Șorț italian din Șifon cu brodărie. — 654. Traistă de lână. — 655. Stergar cu dentelă. — 656. 1 Cutie cu hârtie de epistole. — 657. Corfiță de părete pentru lucru de mână brodată. — 658. Merindéță cu fir. — 659. 2 servete albe. — 660. Necesaire de scris din lemn. — 661. Peptar femeesc cu florĭ. — 662. 4 inele de servete și 1 lingură sculptată. — 663. 2 merindețe. — 664. Service de rachiu (butoiu de sticlă.) — 665. Materie pentru cătrințe cu fir. — 666. Elefant ca purtător de parfum. — 667. Traistă de lână. — 668. Pânzătură țĕrănéscă cu vergĭ. — 669. Punguliță de catifea și mănuși filate. -- 670. Călimar cu termometru. — 671. Stergar brodat în colorĭ naționale. — 672. Țiitor de orologiu în mosaic de pădure. — 673. Merindéță. — 674. Periniță de ace cu mătasă albastră. — 675. Traistă de lână. — 676. Covor brodat și căptușit. — 677. Port-orologiu (pantof) vênet cu aplicațiune de iască. — 678. „Higiena poporală“ de Dr. Vuia. — 679. Țiitor de epistole cu aplicațiune. — 680. Vase mare vênĕtă. — 681. Materie de lână pentru o traistă. — 682. Pelotă brodată. — 683. Stergar țĕrănesc. — 684. Cătrință — 685. Porte-orologiu din catifea roșie — 686. Servet crosetat din bumbac alb. — 687. Traistă de bumbac. — 688. Album de pele. — 689. Stergar țĕrănesc. — 690. Antimacasar point-lace. — 691. Merindéță. — 692. 2 servete pentru póme brodate roși și vênĕt. — 693. Stergar de culme cu fir. — 694. Păpucĭ comoḑi. — 695. Brâu național. — 696. 2 Merindețe. — 697. Traistă de lână. — 698. Tablou (Căderea Plevnei). — 699. Păhar pentru bere cu coperiș negru. — 700. Chamisol brodat. — 701. Broșă de aur. — 702. Pânzătură pe mijlocul mesei brodată cu arniciu roșu. — 703 Șorț italian de pĕr bordeaux și vênĕt. — 704. Blid de drot cu fund de porcelan rosa cu florĭ. — 705. Piedestal cu vase de florĭ din sticlă. — 706. Stergar țĕrănesc. — 707. Pedestal din majolica. — 708. Merindéță. -- 709. Corfiță de lucru montată. — 710. Stergar țĕrănesc. — 711. 3 garniturĭ pentru copiĭ mici și 1 bărbiță. — 712. Desagĭ de lână. — 713. Pânzătură mică. — 714. Perină de ace mătasă vênĕtă, dentele și rose. — 715. 6 servete albe țesetură de casă. -- 716. Vase vênete cu fluturĭ. — 717. Porto-sugarete din iască. -- 718. Stergar sur cu vergĭ. — 719. Guler și manchete. — 720. Cătrință cu dentelă croșetată. — 721. Stergar cu fir și cusătură țĕrănéscă. — 722. Punguliță de atlas cu aplicațiune de iască. — 723. Pânzătură de cafea colorată țesetură de casă. — 724. Traistă mare de lână. — 725. Novele dela sate de I. Vulcan. — 726. Covor brodat necăptușit. - 727. 1 părechе ciorapĭ albi. — 728. Tavă de canevas arginție brodată. — 729. Diamante de Marmație. -- 730. Stergar țĕrănesc. — 731. Covor mic de iute brodat cu lână roșie. — 732. Naie chinesă obiect decorativ. — 733. 3 stergare neinalbite. — 734. Materie de lână pentru traistă. — 735. Batista cu literele A. P. – 736. 2 merindețe. — 737. Antimacasar din lână négră brodată. — 738. Tavă pentru bilete din sticlă rosa și bronce. — 739. Stergar țĕrănesc. — 740. 3 servete de póme brod. cu albastru. – 741. Față de perină țĕrănéscă. -- 742. Stergar țĕrănesc. — 743. Țiitor de stergar brodat. 744. Cătrință. — 745. Traistă de lână. – 746. Stergar de culme. — 747. Corfiță de canevas cu rube vênet. — 748. Colecțiune de minerale. — 749. Stergar cu dentelă lată. — 750. Șerpariu mare.

751. Garnitură pentru cafea brodată. — 752. 1 părechе pepteni de lână. — 753. Antimacasar filet-gupur. — 754. Traistă de lână. — 755. Stergar țĕrănesc. — 756 Album pentru fotografii. — 757. Notizblock. — 758. Merindéță. — 759. 3 servete diferite. — 760. 2 Pantofi din petri pentru chibriturĭ. — 761. Cămașe (iie). — 762. Pantlică pentru pușcă brodată. — 763. Covor de chenilie. — 764. Cătrințe vênĕtă. — 765. Traistă de lână. — 766. Tăviță sculptată. — 767. Vase pentru viorele de sticlă și bronce. — 768. Pânzătură mică albă cu vergĭ roșii. — 769. Ținetor de stergare. — 770. Inel de argint cu treĭ petrii negre. — 771. 1 meseriță cu bordură roșie țesută. — 772. Etager în mosaic de pĕdure. — 773. Merindéță. — 774. Periniță de ace mătasă vênĕtă postav alb. — 775. Traistă de lână. – 776. Corfiță de lucru din trestie aurită montată. — 777. Porte-orologiu (pantof) din mărgele albe. — 778. Istoria literaturei rom. de I. G. Popescu. — 779. Taviță din postav negru cu aplicațiune. — 780. Stergar alb. — 781. Țolică. — 782. Mésă pe culme. — 783. Cântecul ciobanului pentru piano. – 784. Materie de lână pentru traistă. — 785. Țiitóre de chibriturĭ din porcelan. — 786. Antimacasar croșetat. — 787. Traistă de bumbac. — 788. Tablou. — 789. Stergar țĕrănesc. — 790. Guler și manchete împletite. — 791. Stergar țĕrĕnesc. — 792. Servet pentru tavă brod. și croșetat. — 793. Stergar de culme cu fir. — 794. Păpucĭ comoḑi. — 795. Brâu național cu mărgele albe. -- 796. Traistă de lână. — 797. 4 servete cu vergĭ mici țeset. de casă. — 798. 3 Merindețe. — 799. Farfurie pentru cenușe cu tortiță. – 800. 2 săculețe de nópte. — 801. Costum din Belinț. — 802. Servet pentru póme brodat cu lână. – 803. Șorț italian țesetură țĕrănéscă. — 804. 2 ulcióre din Reșinar. — 805. Blidișel de sticlă. — 806. Stergar țĕrănesc. — 807. Covor brodat cu roșu și rosa. — 808. 2 merindețe. — 809. Corfiță de părete canevas brodat. – 810. Blid de porcelan cu pictură de póme. — 811. Entre-deux îngust. — 812. Stergar țĕrănesc. — 813. Album mare de piele négră. -- 814. Desagĭ de lână. — 815. 6 servete neinalbite țesetură de casă. — 816. Periniță de ace în cadru de paie. — 817. Țiitor de chibrite sculptat fóie de stejar. — 818. Stergar cu brodărie vênĕtă. — 819. Tacâm de argint. — 820. Cătrință vênĕtă cu colți de fir. — 821. Stergar țĕrănesc. — 822. Sachet din canevas arginție și chenile albastră. — 823. Plapomă albă croșetată. — 824. Traistă de lână. — 825. „Coróna Sicriului“ de G. Maier. — 826. Casetă de sugărĭ sculptată. — 827. Chesaua împletită din metasă. – 828. Tăviță de atlas negru cu aplicațiune. — 829. Diamante de Marmația. — 830. Stergar țĕrănesc. — 831. Tol mare. — 832. Corfiță de lucru montată albastru. — 833. Perină de divan catifea négră brodată. — 834. Materie de lână pentru traistă. — 835. 4 batiste broderie țĕrănéscă. — 836. Merindéță. — 837. Stergar țĕrănesc. — 838. Covor croșetat și brodat. — 839. Stergar țĕrănesc. — 840. 2 servete albe de cafea. — 841. Față de perină țĕrănéscă. — 842. Stergar țĕrănesc. — 843. 1 sticlă sirup de smeură. — 844. Service de liqueur. — 845. Traistă de lână. — 846. Fund de perină. — 847. Corfiță de bilete din ață albă și vênĕtă. — 848. Însemnător de cetit cu pantlică rosa. — 849. Stergar țĕrănesc. — 850 Chingă. — 851. Perină de divan brodată pe atlas prune. — 852. Stropelniță de tinichea colorată. — 853. Șorț italian boranjic și brod. négră. — 854 Traistă de lână. — 855 Stergar țĕrănesc cu dentelă. — 856. Portretele părecheĭ regale din România. — 857. Mesuță de fumat. — 858. 2 merindețe. — 859. Servet. — 860. Sfesnic de scoică. — 861. Peptar mic. — 862. Inel de servete din catifea brodat. — 863. Mésă de ață neinalbită și lână roșie. — 864 Materie pentru 1 cătrință mică. — 865. Traistă de lână. — 866. Ținetor de juvaere din sticlă și bronce. — 867. 6 stergare. — 868. Pănzătură albă cu vergĭ țesetură de casă. — 869. Piedestal pentru bilete din bronce occidat. — 870. Punguliță de iască aplicată și montată cu roșu. — 871. Stergar alb cu dentelă. — 872. Casetă cu despărțăminte din mosaic depădure. — 873. Merindéță. — 874. Traistă de părete roșie și albastră. — 875. Traistă de lână. — 876. Covor croșetat și brodat din lână. — 877. Porte-orologiu (pantof) canevas argint brodat — 878. Higiena poporală de. Dr. Vuia. — 879. Taviță croșetată cu florĭ și iarbă din lână. — 880. 2 stergare țĕrănescĭ. — 881. Materie de lână pentru 1 traistă. — 882. Corfiță de trestie aurită. — 883. Desemn (póme). — 884. Cătrință. — 885. Țiitor de chibrite din composițiune de metal. — 886. Acoperitor de cartofi. — 887. Traistă de bumbac. — 888. Casetă pentru tutun. — 889. Stergar țĕrănesc. — 890. Caiță croșetată. — 891. Stergar țĕrănesc. — 892. 2 servete de póme brodate cu mătasă. — 893. Fund de perină. — 894. Pânzătură filată și croșetată pe mijlocul mesei. — 895. Pantofi nemontați. — 896. 3 Merindețe. — 897. Traistă de lână. — 898. Cămașe mică. — 899. 3 farfurii de sticlă. — 900. Guler brodat cu roșu. — 901. Service de argint. — 902. Servet brodat cu arniciu roșu. — 903. Șorț italian bordeaux invergat. — 904. Opincă de terra-cotta. — 905. Corfiță de sticlă cu tórtă. — 906. Stergar țĕrănesc cu dentelă croșetată. — 907. Materie pentru 1 pânzătură de mésă. — 908. 2 Merindețe. — 909. Sachet din canevas brodat în colorĭ naționale. — 910. Stergar țĕrănesc. — 911. 2 entre-deux croșetate. — 912. Desagĭ de lână. — 913. Pachiol cu fir. — 914. Perină de ace mătasă albastră și flanel alb. — 915. Garnitură de cafea țesetură de casă. — 916. Vase marĭ albe cu neuităcele. — 917. Notiz și cadru pentru fotografii. — 918. Stergar cu brodărie roșie. — 919. Casetă de catifea roșie. — 920. Cătrință. — 921. Stergar țĕrănesc. — 922. Porte-brosse lemn și canevas arginție. — 923. Cuvertură albă cu marginĭ roșii. — 924. Traistă de lână mare. — 925. „Coróna Sicriului“ de G. Maier. — 926. Covor de mésă filat. — 927. 1 părechе ciorapĭ bărbătescĭ. — 928. Tăviță cu carourĭ, și corfiță din canevas argințiu. — 929. Trăgător de ghete sculptat și brodat. — 930. Stergar țĕrănesc. — 931. Covor țesetură de casă. — 932. Covor țĕrănesc. — 933. Stergar țĕrănesc. — 934. Materie de lână pentru traistă. — 935. Batistă brodată cu mătasă. — 936 2 merindețe. — 937. 1 pele de căprióră. — 938. Cuier pentru cheĭ brodat pe paie. — 939. Ștergar țĕrănesc. — 940. Servet de póme cu brodărie începută — 941. Față de perină țĕrănéscă. — 942. Stergar țĕrănesc. — 943. Căciulă de cioban. — 944. Covor rosa și roșu brodat. — 945. Traistă de lână. — 946. Stergar de culme. — 947. 2 tăvițe din hârtie canevas brodat. — 948. Însemnător de cetit, și căciulă de lampă „fucsie,‘ — 949. 2 stergare țĕrănesci. — 950. Chingă. — 951. Corfă pentru hârtie. — 952. Diamante de Marmația. — 953. 1 sticlă cu dulcéță. — 954. Traistă de lână. — 955. Stergar țĕrănesc. -- 956. Mapă de scris. — 957. Pânzătură. — 958. Merindéță. — 959. Servet însemnat cu lit. I. W. — 960. Călimar de porcelan alb și roșu. — 961. Peptar femeesc cu florĭ. — 962. Stergător de pene, fluture de catifea. — 963. Casetă sculptată. — 964. Cătrință vĕrgată. — 965. Traistă de lână. — 966. Cutie de pluch roșu cu degetariu. — 967. Călimar de sticlă cu figură. — 968. Pânzătură colorată țesetură de casă. — 969. Ținetor de jurnale sculptat și brodat. — 970. Ploscă de lemn. — 971. Stergar țĕrănesc. — 972. Icónă compusă din simburĭ. — 973. 2 merindețe. -- 974. Periniță de ace din atlas roșu. — 975. Traistă de lână. — 976. Casetă de majolică. — 977. Porte-orologiu (pantof) catifea brodată. — 978. Dicționariu gr.-ger. Dr. Autenrieth. — 979. 2 tăvițe din lână vênĕtă. — 980. Pânzătură pe mijlocul mesei brodată. — 981. Materie de lână pentru 1 traistă mare. — 982. Porte-brosse brodat. — 983. Portretele părecheĭ reg. din România. — 984. Cătrință roșie. — 985. Țiitor de juvaere. — 986. 1 părechе legătorĭ de perdele și un servet croșetat. — 987. Traistă de bumbac. — 988. Covoraș de congreis brodat. — 989. Stergar țĕrănesc. — 990. 2 Părechĭ dentele pentru ciorapĭ. — 991. Stergar țĕrănesc. — 992. Servet de póme brodat roșu. — 993. Stergar de culme cu fir. — 994. Cuțite de cristal. — 995. Brâu național. — 996. Covor brodat cu lână și tivit cu catifea négră. — 997. Traistă de lână. — 998. 3 servete cu vĕrgĭ roșii și albastre. — 999. 3 filigene de cafea négră. — 1000. Cămașe mică țĕrănéscă brodată.

Date statistice.

Tabela Nr. 42. Morți după secs și după etate. Populațiune rurală. Dela naștere — 3 luni, în întreg anul 9.263 secs bărbătesc; 6.900 secs femeesc; la olaltă 16.163; dela 3—6 luni, în întreg anul 2.363 secs bărbătesc; 2.035 secs femeesc; la olaltă 4.398; dela 6 luni — 1 an, în întreg anul 3.221 secs bărbătesc; 3.040 secs femeesc; la olaltă 6.261; dela 1 an — 5 ani, în întreg anul 9.831 secs bărbătesc; 9.287 secs femeesc; la olaltă 19.118; dela 5 ani — 10 ani, în întreg anul 4.161 secs bărbătesc; 4.032 secs femeesc; la olaltă 8.193; dela 10—20 ani, în întreg anul 2.772 secs bărbătesc; 2.662 secs femeesc; la olaltă 5.434; dela 20—30 ani, în întreg anul 2 748 secs bărbătesc; 2.970 secs femeesc; la olaltă 5.718; dela 30—40 ani, în întreg anul 2.835 secs bărbătesc; 3.122 secs femeesc; la olaltă 5.957; dela 40—50 ani, în întreg anul 3.560 secs bărbătesc; 2.854 secs femeesc; la olaltă 6.414; dela 50—60 ani, în întreg anul 3.647 secs bărbătesc; 3.170 secs, femeesc; la olaltă 6.817. dela 60—70 ani, în întreg anul 3.557 secs bărbătesc; 3.187 secs femeesc; la olaltă 6.744; dela 70—80 ani, în întreg anul 2.587 secs bărbătesc; 2.012 secs femeesc; la olaltă 4.597; dela 80—90 ani, în întreg anul 1.041 secs bărbătesc; 725 secs femeesc; la olaltă 1.766; dela 90—100 ani, în întreg anul 364 secs bărbătesc; 230 secs femeesc; la olaltă 594; mai bâtrĕni de 100 ani, în întreg anul 71 secs bărbătesc; 50 secs femeesc; la olaltă 121. Total 52.017 secs bărbătesc; 46.276 secs femeesc; total general 98.293.

Tabela Nr. 43. Morți după religiune. Populațiune urbană. 19.352 ortodocsi; 1.189 catolici; 246 protestanți; 118 armeni; 92 lipoveni; 350 mahomedani; 3.719 israeliți; 31 de religiune necunoscută; total 25.097. Populațiune rurală 93.918 ortodocsi; 1.879 catolici; 62 protestanți; 24 armeni; 100 lipoveni; 1.170 mahomedani; 1.140 israeliți; total 98.293. Populațiune urbană și rurală unite: 113.270 ortodocsi; 3.068 catolici; 308 protestanți; 142 armeni; 192 lipoveni 1.520 mahomedani; 4.859 israeliți; 31 de religiune necunoscută; total 123.390.

Grupa IV. Născuți morți. Tabela Nr. 44. Născuți morți după secs. In țeara întreagă. Ianuarie 71 băeți legitimi, 4 nelegitimi, 2 găsiți; 54 fete legitime, 12 nelegitime, — găsite; Februarie 70 băeți legitimi 14 nelegitimi, 1 găsit; 76 fete legitime, 8 nelegitime, — găsite; Martie 85 băieți legitimi, 11 nelegitimi, — găsiți; 71 fete legitime, 14 nelegitime, — găsite; Aprilie 98 băieți legitimi, 8 nelegitimi, 1 găsit; 54 fete legitime, 12 nelegitime 1 găsită; Maiu 69 băeți legitimi, 6 nelegitimi, 2 găsiți; 44 fete legitime, 8 nelegitime, — găsite; Iunie 65 băeți legitimi 5 nelegitimi, 1 găsit; 46 fete legitime, 3 nelegitime, — găsite, Iulie 75 băieți legitimi, 7 nelegitimi 1 găsit; 62 fete legitime, 11 nelegitime, 2 găsite; August 82 băieți legitimi, 9 nelegitimi, — găsiți; 62 fete legitime, 12 nelegitime, 1 găsite; Septembre 71 băieți legitimi, 13 nelegitimi, 1 găsit; 65 fete legitime, 9 nelegitime, 1 găsită; Octombre 105 băieți legitimi 13 nelegitimi, 2 găsiți, 64 fete legitime 2 nelegitime, — găsite; Novembre 89 băieți legitimi, 16 nelegitimi, 2 găsiți; 49 fete legitime, 8 nelegitime, — găsite; Decembre 96 băieți legitimi, 4 nelegitimi, — găsiți; 65 fete; legitime, 14 nelegitime, 1 gasită; total 977 băeți legitimi, 110 nelegitimi, 13 găsiți; 712 fete legitime, 112 nelegitime, 6 găsite; total general 1930.

Tabela Nr 45. Născuți morți după secs. Populațiune urbană. Ianuarie 32 băieți legitimi, 1 nelegitim, 2 găsiți; 23 fete legitime, 8 nelegitime, — găsite; Februarie 31 băieți legitimi, 5 nelegitimi, — găsiți; 36 fete legitime, 4 nelegitime, — găsite; Martie 32 băieți legitimi, 5 nelegitimi, — găsiți; 21 fete legitime, 8 nelegitime, — găsite; Aprilie 29 băieți legitimi, 2 nelegitimi, — găsiți; 31 fete legitime, 6 nelegitime, — găsite; Maiu 30 băieți legitimi, 3 nelegitimi, — găsiți; 21 fete legitime. 6 nelegitime, — găsite; Iunie 30 băieți legitimi, 2 nelegitimi, — găsiți; 19 fete legitime, 3 nelegitime, — găsite; Iulie 37 băieți legitimi, 5 nelegitimi, 1 găsit; 26 fete legitime, 9 nelegitime, — găsite; August 30 băieți legitimi, 5 nelegitimi, — găsiți; 31 fete legitime, 8 nelegitime, — găsite; Septembre 32 băieți legitimi, 6 nelegitimi, 1 găsit; 26 fete legitime, 5 nelegitime, — găsite; Octombre 41 băieți legitimi, 5 nelegitimi, — găsiți; 22 fete legitime, — nelegitime, — găsite; Novembre 40 băieți legitimi, 8 nelegitimi, 1 găsit; 21 fete legitime, 7 nelegitime, — găsite; Decembre 43 băieți legitimi, 1 nelegitim, — găsit; 31 fete legitime, 9 nelegitime, 1 găsită; total 407 băieți legitimi, 48 nelegitimi, 5 găsiți; 314 fete legitime, 73 nelegitime, 1 găsită; total general 848.

Tabela Nr 46. Născuți morți după secs populațiune rurală. Ianuarie 39 băieți legitimi, 3 nelegitimi, — găsiți; 31 fete legitime, 4 nelegitime, — găsite; Februarie 39 băieți legitimi, 9 nelegitimi 1 găsit; 40 fete legitime, 4 nelegitime, — găsite; Martie 53 băieți legitimi, 6 nelegitimi, — găsiți; 44 fete legitime, 6 nelegitime, — găsite; Aprilie 69 băieți legitimi, 6 nelegitimi, 1 găsit; 23 fete legitime, 6 nelegitime, 1 găsită; Maiu 39 băieți legitimi, 3 nelegitimi, 2 găsiți; 23 fete legitime, 2 nelegitime, — găsite; Iunie 35 băieți legitimi, 3 nelegitimi, 1 găsit; 27 fete legitime, — nelegttime, — găsite; Iulie 39 băieți legitimi, 2 nelegitimi, — găsiți; 36 fete legitime, 2 nelegitime, 2 găsite; August 52 băieții legitimi 4 nelegitimi, — găsiți; 31 fete legitime, 4 nelegitime, 1 găsită; Septembre 39 băieți legitimi; 7 nelegitimi, — găsiți; 39 fete legitime, 4 nelegitime, 1 găsită. Octombre 64 băieți legitimi, 8 nelegitimi, 2 găsiți.; 42 fete legitime, 2 nelegitime, — găsite. Novembre 49 băieți legitimi, 8 nelegitimi, 1 găsit; 28 fete legitime, — nelegitime, — găsite. Decembre 53 băieți legitimi, 3 nelegitimi — găsiți. 34 fete legitime. 5 nelegitime, — găsite, total 570 băieți legitimi, 62 nelegitimi, 8 găsiți; 398 fete legiitime 39 nelegitime, 5 găsite; total general 1082.

(Va urma.)

Consemnarea numerilor trași la sorți în 12 Ianuarie 1885.

Numĕrul																			
tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.	tras	căsc.
7	200	1192	245	2337	92	3584	563	4811	608	6007	573	7226	227	8409	336	9508	349	10812	566
21	836	1196	254	2365	692	3592	521	4817	620	6035	313	7246	771	8420	660	9510	691	10813	821
25	462	1197	288	2372	352	3595	935	4826	716	6040	198	7247	67	8428	364	9520	567	10821	657
52	545	1214	296	2378	339	3598	904	4830	499	6046	173	7269	845	8453	471	9551	552	10846	401
58	883	1217	549	2388	159	3614	35	4839	817	6097	421	7274	195	8462	756	9561	995	10847	117
68	202	1253	524	2414	351	3635	638	4849	782	6113	982	7275	910	8471	382	9563	916	10857	939
75	889	1265	134	2415	208	3649	594	4874	410	6153	48	7332	516	8478	162	9579	283	10863	85
96	698	1266	891	2416	369	3678	137	4914	214	6154	447	7351	111	8479	729	9597	315	10871	921
99	604	1283	463	2434	360	3693	797	4916	12	6163	847	7353	634	8496	507	9618	952	10873	326
114	820	1309	957	2449	312	3714	920	4936	595	6177	193	7382	357	8530	27	9648	758	10876	650
122	684	1310	93	2467	22	3718	816	4943	712	6186	984	7393	287	8539	461	9653	412	10890	773
136	264	1329	54	2469	839	3724	455	4945	232	6198	547	7411	142	8552	8	9688	720	10914	276
146	853	1332	252	2512	5	3747	236	4947	105	6207	303	7415	838	8553	384	9699	290	10926	36
150	226	1334	585	2524	896	3749	770	4958	281	6234	374	7423	442	8564	453	9709	607	10946	805
160	244	1350	736	2536	686	3758	155	4961	87	6254	621	7426	688	8570	493	9730	513	10961	824
172	496	1356	106	2551	762	3765	603	4964	749	6262	185	7484	667	8586	808	9732	704	10970	135
178	577	1365	569	2563	210	3774	964	5005	182	6263	378	7485	433	8597	188	9737	451	10998	833
193	240	1390	59	2582	19	3796	383	5021	405	6267	861	7497	917	8609	414	9758	151	11017	950
209	877	1393	468	2585	755	3803	301	5036	180	6273	286	7560	537	8610	177	9765	361	11024	62
210	284	1402	57	2592	237	3824	273	5045	734	6314	796	7564	678	8621	954	9771	884	11034	231
213	637	1412	6	2604	417	3836	679	5051	581	6328	179	7565	238	8625	363	9792	454	11069	613
216	476	1432	959	2609	911	3852	239	5056	439	6330	815	7567	223	8661	541	9799	333	11077	707
220	900	1433	148	2622	178	3856	898	5057	807	6331	324	7574	204	8662	381	9803	518	11082	996
237	653	1437	505	2634	832	3857	481	5060	367	6334	611	7578	247	8667	517	9813	844	11090	610
275	83	1482	197	2635	406	3871	798	5065	977	6345	872	7602	753	8678	826	9827	58	11103	942
279	4	1504	933	2641	960	3883	329	5088	514	6358	209	7604	419	8681	55	9847	742	11105	927
302	443	1512	242	2644	40	3888	913	5117	33	6373	47	7612	743	8686	681	9853	740	11106	385
311	128	1514	350	2650	330	3915	751	5123	342	6381	867	7621	919	8705	784	9863	649	11111	542
314	727	1520	850	2657	318	3943	558	5127	436	6409	49	7625	823	8717	356	9871	343	11118	948
344	879	1527	597	2668	987	3952	423	5143	825	6412	859	7642	722	8725	881	9921	107	11125	172
350	584	1561	956	2684	776	3965	630	5149	355	6415	346	7655	629	8761	267	9931	795	11158	441
354	285	1577	2	2696	440	3974	387	5153	912	6425	15	7733	930	8778	327	9939	98	11173	323
411	42	1579	465	2751	766	3976	274	5158	865	6434	789	7735	598	8791	216	9980	739	11174	925
422	372	1581	308	2784	340	4024	50	5161	97	6442	94	7745	616	8796	390	10037	813	11190	69
435	997	1582	63	2788	974	4032	961	5165	16	6444	256	7749	150	8802	258	10038	156	11216	593
446	86	1584	922	2789	592	4049	181	5217	388	6447	811	7761	557	8804	576	10039	792	11222	906
448	56	1603	163	2793	875	4051	934	5228	310	6456	778	7764	572	8816	506	10042	51	11224	278
449	662	1604	574	2822	484	4053	213	5242	780	6459	536	7767	923	8825	18	10044	20	11228	341
481	828	1609	525	2831	605	4069	644	5243	533	6473	940	7820	186	8845	291	10050	452	11250	102
484	642	1613	66	2865	280	4086	261	5244	337	6493	715	7830	78	8861	483	10052	785	11252	171
491	422	1633	109	2869	297	4089	370	5255	767	6503	968	7832	564	8863	601	10080	168	11254	943
503	975	1637	849	2883	941	4097	901	5257	246	6508	718	7843	699	8865	338	10082	967	11280	626
506	570	1657	362	2894	886	4100	857	5263	222	6533	68	7848	907	8876	404	10084	963	11288	999
515	689	1665	13	2898	153	4104	391	5285	535	6561	992	7851	41	8889	690	10089	706	11314	840
522	192	1686	480	2915	9	4119	790	5352	347	6569	551	7855	38	8900	866	10093	21	11351	71
532	377	1694	7	2948	124	4128	915	5362	114	6583	890	7863	300	8951	395	10105	856	11368	522
538	559	1709	924	2954	600	4139	371	5378	88	6584	599	7866	26	8983	221	10134	305	11376	591
542	748	1727	658	2962	721	4141	39	5468	511	6618	408	7879	497	8989	136	10138	908	11388	540
548	344	1738	757	2970	316	4166	292	5482	394	6624	888	7894	772	8992	176	10141	73	11389	777
560	270	1742	76	2998	783	4168	655	5487	224	6625	43	7895	322	9000	248	10145	561	11392	1
566	277	1764	582	3005	161	4189	199	5495	113	6651	464	7908	812	9001	187	10150	918	11413	418
569	175	1779	855	3008	532	4193	641	5507	183	6669	556	7915	981	9008	806	10164	635	11424	994
575	738	1801	527	3010	432	4206	149	5518	389	6708	446	7929	354	9011	874	10219	65	11428	366
584	253	1812	335	3041	457	4235	969	5551	466	6719	596	7934	775	9014	887	10234	503	11443	268
585	976	1867	319	3072	793	4240	269	5553	495	6752	334	7936	897	9016	359	10236	538	11451	614
589	848	1870	212	3073	229	4278	53	5556	228	6755	206	7937	234	9025	651	10248	882	11492	96
613	624	1888	358	3093	894	4300	491	5571	472	6761	230	7940	979	9026	424	10262	194	11499	158
623	747	1895	122	3123	590	4303	265	5576	147	6768	118	7942	259	9029	819	10269	711	11518	519
643	127	1898	456	3125	1000	4325	314	5584	28	6769	448	7951	490	9033	765	10308	255	11523	427
645	272	1920	983	3141	674	4340	587	5588	478	6770	430	7957	70	9063	438	10311	32	11526	11
647	947	1924	64	3155	728	4376	713	5612	802	6782	869	7970	993	9066	23	10325	588	11529	909
651	243	1945	779	3185	852	4389	510	5622	425	6798	774	7972	903	9095	435	10359	160	11537	184
664	24	1968	528	3195	170	4394	870	5634	830	6799	966	7983	101	9102	827	10370	317	11542	612
676	220	1974	676	3200	126	4410	550	5685	809	6802	683	7984	822	9109	902	10371	331	11546	282
680	125	1976	803	3207	115	4419	928	5687	682	6823	84	7993	810	9116	710	10373	108	11553	970
690	677	1984	99	3223	863	4421	752	5694	420	6827	831	8012	899	9126	373	10387	760	11560	415
695	818	1987	643	3225	152	4426	311	5706	211	6828	509	8017	862	9129	958	10401	717	11568	787
714	880	2020	512	3251	733	4431	602	5728	400	6829	546	8022	732	9132	724	10405	325	11574	579
717	695	2024	905	3258	295	4448	241	5737	428	6831	37	8038	730	9144	700	10425	647	11584	271
723	189	2032	944	3279	520	4460	664	5742	864	6838	79	8044	110	9149	656	10429	411	11593	835
747	548	2052	946	3293	980	4485	661	5758	201	6864	502	8055	203	9164	392	10437	672	11597	878
773	140	2070	843	3297	531	4489	697	5787	3	6878	781	8063	668	9195	791	10472	508	11640	144
792	81	2074	829	3302	554	4490	437	5790	166	6883	469	8072	45	9198	694	10487	467	11646	725
800	34	2087	25	3305	737	4508	759	5819	709	6898	750	8080	745	9199	139	10498	473	11650	479
817	386	2090	949	3306	494	4527	130	5822	431	6902	763	8087	320	9227	29	10509	858	11657	445
823	190	2095	205	3320	444	4538	988	5826	673	6906	654	8094	260	9250	998	10511	627	11663	665
829	989	2126	873	3333	841	4548	251	5844	799	6910	474	8096	846	9277	449	10533	112	11664	693
836	348	2133	991	3335	104	4553	583	5845	100	6920	470	8114	628	9291	972	10548	120	11670	523
864	936	2135	289	3339	235	4558	955	5847	868	6946	167	8124	298	9296	746	10549	931	11692	397
866	129	2137	892	3350	786	4568	735	5858	529	6961	575	8136	703	9303	646	10552	217	11702	788
955	971	2163	708	3352	44	4573	926	5875	990	6971	586	8185	489	9326	885	10554	834	11730	951
988	196	2165	379	3379	365	4607	754	5884	618	6975	973	8189	666	9327	157	10555	544	11739	705
991	293	2182	953	3383	965	4613	696	5886	589	6996	321	8202	141	9329	553	10588	578	11740	89
1007	723	2187	119	3415	530	4618	332	5893	219	7014	731	8215	719	9332	842	10599	121	11749	492
1013	207	2194	675	3417	929	4628	932	5902	116	7027	623	8216	617	9343	633	10601	477	11756	426
1015	407	2199	800	3423	72	4629	380	5903	804	7034	639	8256	450	9346	671	10634	60	11789	645
1046	262	2204	543	3425	609	4637	485	5910	345	7063	714	8260	396	9348	986	10640	562	11818	648
1067	764	2214	501	3483	376	4651	191	5916	744	7069	416	8265	154	9363	218	10641	174	11844	726
1109	985	2252	504	3485	636	4675	165	5917	622	7073	80	8268	801	9366	434	10658	31	11847	294
1121	500	2254	393	3487	685	4677	768	5921	131	7093	640	8292	814	9380	250	10674	482	11853	632
1131	606	2267	306	3492	701	4683	368	5923	794	7110	304	8293	938	9398	249	10699	403	11854	302
1133	61	2300	138	3493	398	4684	555	5926	275	7112	459	8298	663	9400	526	10701	225	11883	279
1140	571	2306	487	3511	123	4690	851	5927	515	7128	978	8313	46	9438	475	10702	14	11885	486
1145	876	2315	680	3518	429	4692	962	5935	893	7129	402	8352	769	9455	539	10703	669	11886	871
1147	409	2325	860	3529	77	4711	670	5941	17	7137	328	8374	413	9456	631	10713	761	11898	307
1164	702	2326	30	3542	399	4720	659	5943	560	7158	375	8376	914	9475	309	10736	460	11916	52
1166	263	2329	895	3549	498	4741	74	5947	143	7171	10	8384	299	9479	565	10745	687	11919	353
1178	95	2330	580	3555	266	4743	615	5973	75	7176	132	8388	625	9492	146	10785	233	11940	133
1183	837	2333	488	3560	91	4766	458	5991	164	7218	741	8390	90	9497	257	10789	568	11951	945
1189	82	2336	145	3583	619	4796	169	6001	854	7225	103	8393	652	9499	937	10806	215	11990	534

☛ Numerii cu cifre grase sunt ai câştigurilor, ear cealalţi ai sorţurilor.

Avis.

Obiectele câştigate la loteria de efecte a Reuniunei femeilor române din Sibiiu, se pot ridica de astădi începênd până la 12 Faur a. c. dela subscrisa între oarele 10—12 înainte de ameadi.

Sibiiu 4/16 Ianuarie 1884.

Maria Cosma.
presidentă.

Înştiinţare.

P. T. DD. cari au rĕspuns preţul pentru „Învĕţământul intuitiv“ sunt rugaţi a fi cu răbdare. Opul — din lipsa numĕrului neîndestulitor de prenumeranţi; — s'a pus sub tipar numai în dilele acestea, şi în prevederea lucrului îngrămădit la tipografie numai prin luna lui Martie se va putea termina. Prenumeraţiuni se mai primesc tot cu 1 fl. v. a.; ear după eşirea de sub tipariu cartea va costa pentru neprenumeranţi 1 fl. 50 cr. v. a.

Gherla, 3/15 Ianuar 1885.

V. G. Borgovan,
profesor.

Mulţămită publică.

Dnul Petru Mihaly de Apsia proprietariu a binevoit a dona Reuniunei fem. române din Sibiiu cu ocasiunea loteriei 5 fl. Dnul Alesandru Frenţ advocat 1 fl. Dnul Demetriu Coltofean paroch gr. or. a trimis preţul dela 6 losuri adecă 3 fl. v. a. pre care le-a donat Reuniunei. Dna Maria C. D. Otteteleşan 1 polipastru din mărgele de sticlă.

Pentru care comitetul le aduce mulţămită pe calea aceasta.

Sibiiu în 4/16 Ianuarie 1885.

M. Cosma,
presidentă.

A. Toma,
secret.

Varietăţi.

* (Postal.) Se statoreşte definitiv oficiu de postă în Basna.

Comunicaţiune de toată diua cu Mediaşul prin cariolă.

Cercul de comunicaţiune: Boian. Blăşel şi Velţ.

Va espeda epistole cu bani până la 200 fl., apoi epistole simple şi recomandate.

Pleacă din Basna la 9 oare 30 minute dimineaţa.
Ajunge la Mediaş la 10 „ 30 „ „
Pleacă din Mediaş la 12 „ — — —
Ajunge la Basna la 1 „ după amiadi.

* Cetim în „Nemzet“ ştirea telegrafică uimitoare: că dealul, care se trage pela dosul residenţiei archiepiscopiei ortodocse din Cernăuţi, a început de două dile a se surupa şi a se cutrupì tot mai tare. Masa de pământ, ce s'a pus în mişcare, a compresat deja o parte mare din edificiile laterale ale residenţiei şi este teamă, că se va dîrîma cu totul residenţia clădită la 1868 cu 10 milioane. Mĕsurile de apărare, ce s'au aplicat, nu dau nici o asecurare că ele vor avea efect.

* (Amicul Familiei.) Diuariu beletristric-illustrat. Nrul I. cuprinde: Principile Dimitrie Ghica (biografie cu portret). Vieaţa jertfită. Novelă istorică originală de V. R. Buticescu (premiată cu un cotor de aur bătut cu pietrii nestimate şi provĕdut cu peană de aur.) Magii dela rĕsărit şi steaua (illustraţiune). Te iubesc atât de mult. Adi, mâne şi poimâne… În vis. Sufletul uşorat. Poesii de Georgiu Sima. Copii. Scurtă ochire asupra lor şi a obiceiurilor dela naştere şi botez. Studiu social de Eufrosina Humoricean-Stoenescu, academiciană etc. Ortografia română cu litere latine între 1847—1860. Studiu filologic-literariu de Dr. Gr. Silaşi. Cea din urmă luptă de gladiatori (illustraţiune.) Închinare de anul nou (illustraţiune cu text în poesie.) Părintele Carthausi. Român de Br. Ios. Eötvös. Către Lina. Poesie de C. Morariu. Diverse: Scrietorii români distinşi. Povestile Peleşului în limba franceză. Instrucţiunea publică în România. Romanii din Macedonia. Ce cântă paserile. Cea mai scumpă biserică. Numĕrul dilelor fericite. Hârtia întrebuinţată la electricitate. — Pe învĕlitoare: Scrisorile unei Parisiene. Schiţa d. Maria de Saurenz. Cronica Contemporană. — Foileton original al „Amicului Familiei.“ — Varietăţi, o mulţime. Bibliografie. Posta Redacţiunei.

Scriitori români distinşi. Comisiunea literariă a „Cancelariei Negruţiu“ din Gherla au adjudecat premii de *„distincţiune literariă“* pentru următorii scriitori români: dd. V. R. Buticescu asesor la tribunalul regiu în Bistriţa, A. G. Drăghicescu locotenente de artilerie în Bucureşti şi dna Eufrosina Homoricean-Stoenescu baccalaureata în litere şi ştiinţe, membră cu semne de distincţiune a mai multor societăţi literarie, ştiintifice şi filantropice etc. în Rîmnicul-Sărat — accordând: dlui V Buticescu pentru novela istorică originală „VIAŢA JERTFITĂ“ un cotor de aur bătut cu petri nestimate şi provĕdut cu o peană de aur, — dlui A. G. Drăghicescu pentru drama istorică originală scrisă în versuri „ASASINAREA LUI MIHAIU VITEAZUL “200 franci în aur, şi doamnei Eufrosina Homoricean-Stoenescu pentru studiul social „COPII“ 100 franci în aur.

Toate trei operatele acestea urmează a se publica în diariul „Amicul Familiei“ începênd chiar cu numĕrul ântâiu.

Chiar acum s'a pus sub tipariu în Tipografia „Aurora“ din Gherla şi până la finea lunei Martie va apărè:

Îndreptariu teoretic şi practic pentru învĕţământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), a învĕţătorilor şi a altor bărbaţi de scoală. De V. Gr. Borgovan profesor preparandial (normal) în Gherla. Preţul de abonament e 1 fl. pentru care opul se va trimite cu portofrancat. După apariţiune opul se va vinde cu 1 fl. 50 cr. — Abonamintele sĕ se adreseze la dl autor ori la Tipografia editoare.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 15 Ianuarie n. 1885.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.30	96.30
Renta de aur austriacă	105.55	105 30
Renta ung. de hârtie.	92.90	92.75
Sorţi unguresci cu premii	116.75	117.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	83.20	83.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	101.25	101.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	146 30	146.25
Galbin	5.80	5.76
Napoleon	9.79	9.78
London (pe poliţa de trei luni)	123.75	123.85

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 3. Sibiiu, Marți 8/20 Ianuarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Caracteristica situațiunei.

Publicăm la locul acesta primul articul al ḑiarului „Magyar Polgár" din 11 Ianuariu a. c. Nr. 8. El este instructiv pentru noi, și are meritul că ne pune fără reservă în vedere planul strategic observat de politicii din Cluș.

Cetitorii nostri vor da deducțiunilor ḑiarului din Cluș atențiunea cuvenită.

Deci sĕ-l urmărim.

Eată resoanele ḑiarului „Magyar Polgár":

Primul pas.

Ideia reuniunei de cultură ardelene s'a desbrăcat de păstaia vorbelor generale. A întrat stadiul realisărei practice. Comisia esmisă în prima conferență a ținut eri ședință, și circumscriind linia de conduită mai principală, a ales o subcomisiune spre a face proiectul de statute. Aceasta va se ḑică: la temelia casei s'a pus prima peatră. Acuma și lucrăm cel puțin în această privință și nu ne mărginim numai la vorbe. Am ajuns acolo, încât putem ḑice: totuși vom face ceva ispravă.

Conferența, mai cu seamă în primele momente, făcu deosebită impresiune asupra omului. Ideile nu erau formulate, cristalisate și cugetele orbecau fără nici o ordine, ca și snopii plini de grăunțe, dacă se taie legătoarea. Din nou ni s'a dat ocasiune a esperia, ce mare deosebire este a vorbì în general s'au concret la un lucru.

Nu trebue sĕ mai spunem că cu privire la scopul final toți suntem una. Acest scop final mai pe scurt la formulat Nagy Lajos: *Promovarea culturei în Ardeal în spirit maghiar.* Comisia o a primit aceasta.

Schimbul ideilor instructive și productive s'a desvoltat mai mult cu privire la cercul reuniunei, raportul ei cu alte reuniuni, și asupra mijloacelor. Cestiuni acestea, cari dovedesc, că urmărim scopul cu seriositate, și totodată garanție, că primul pas încă l'am făcut pe cale bună.

Cestiunea cercului de activitate al reuniunei corect fu deslegată când a decis comitetul, că n'avem lipsă de reuniune pentru Cluș, ci pentru întreg Ardealul cu centrul în Cluș. Este nu numai potrivit, ci detorință chiar ca orașul nostru sĕ arboreze stindardul și se înceapă inrolarea pe tot cuprinsul Ardealului. Clușul cât pentru sine n'are lipsă de reuniune. Tocmai pentru aceea pretinde această parte de patrie, ca el sĕ pășească ca începĕtoriu și conducĕtoriu.

Scopul nostru este: Sĕ atragem întreg Ardealul în cercul nostru de activitate, și după cum a ḑis Beksics sĕ o încungiurăm cu reuniuni provinciale, cari pe teritoriul lor vor avea o oare-care activitate independentă, și numai în cestiuni de căpetenie, în directive ar sta în legătură cu reuniunea din centru, pentru uniformitate.

Cu chipul acesta se va regula mai norocos cercul reuniunei și raportul ei cu alte reuniuni, căci în provincie se lasă teren liber puterilor de acolo, ca ele sĕ-și împlinească nobila ambiție, și sĕ-și realiseze independent activitatea lor. Cu privire la cadrul reuniunilor din provincie n'avem decât sĕ aprobăm decisul, ca ele sĕ nu fie legate de comitate, ci precum s'a făcut și în Cluș, de orașe, cari sunt centrele culturei și ale maghiarisărei. Esperimentatul nostru veteran, care ne-a dat această ideiă, a purces de bună seamă, din completa cunoștință a raporturilor din Ardeal.

Unde sunt însĕ mijloacele, unde sunt mijloacele! Eată întrebarea cea mai grea, căci înainte de toate ea stă în legătură cu banii. Îndrumări mai în detaiu nu s'a dat în această privință comisiunei, noi însĕ o sfătuim sĕ scărească tacsa de membri, ca astfel toți sĕ poată participa.

La acest punct poate venì în rêndul al doilea ideia dlui Ugron Gábor cu banca hipothecară. Aceasta va trebuì rumegată cu seriositate. Este faptă că românii au un asemenea mijloc în **„Albina"**, a cărei activitate ne stă înainte cu esemple din vieață. Și succesul numai atunci se poate aștepta, dacă armele ne sunt egale. O a doua împregiurare principală, care motivează considerarea acestei idei este faptul, că prin înființarea unei asemenea bănci s'ar face posibil, ca membri sĕ nu deie banul pentru totdeuna, ci sĕ-l pună pre fructificare. Cu chipul acesta fără gertfă am realisa mărețe scopuri naționale.

Cu aceste va trebuì se deie mâna proprietarii mici și mari unguri. Căci dacă ei în locul românilor *ar aplica ca servitori unguri și sĕcui*, singur prin aceasta ar contribuì mult la împedecarea emigrațiunei sĕcuilor, și la promovarea colonisărei lor.

Vedem că secuii, mai ales femeiile vin până pe la Cluș spre a fi aplicate în servit. Până acuma ele caută numai orașele, în cari — ele, din punct de vedere național — sunt de prisos, precând la provincie ele ar fi un element de tot folositoriu. Trebue schimbată deci procedura de până acuma. *Proprietarii maghiari din provincie sĕ coloniseze sĕcui ca servitori*, **publicul din orașe sĕ aplice români, cari se află înpregiurul celor mai multe orașe de a le noastre** Cu chipul acesta **maghiarisarea** va merge pe două linii, căci din esperiență știm că românii aplicați la orașe, s'au lipit de acestea, formează familie și cu timpul înmulțesc elementul maghiar, căci sunt scoși din atmosfera agitatorilor din provincie.

Asemenea bun mijloc de **maghiarisare** este și industria. Mai apoape vedem în Cluș că vin băeții de român ca învĕțăcei, ca atare umblă la scoală sĕ învèrțe printre colegi de ungur, crește în casa industrieșului de oraș, în câțiva ani se **maghiarisează,** și precând ese ca sodal, și insusește alt cerc de idei, și nu-l mai chinue dorul de satul seu, devine industriaș **maghiar.** Câți sunt de aceștia numai în orașul nostru!

Puțină resoluție patriotică numai din partea industriașilor nostri, și cuceririle vor lua dimensiuni tot mai mari. Reuniunea pentru maghiarisare va purta grijă ca băeții de român dela țeară sĕ afle avantagioși anii de ucenici, pe altă cale industriașii nostri din adins sĕ caute ucenici de altă naționalitate. Cu aceasta ajungem două scopuri: unul național prin **promovarea maghiarisărei,** altul economic, prin proporționarea ramurilor de industrie.

Așa putem merge în căutarea mijloacelor și aplicarea acelora. Și apoi dacă se va pornì vieața reuniunei, practica ne va scoate la lumină isvoare tot mai nouă, pre cari teoria poate nici nu le cunoaște.

Principalul mijloc însĕ este: **un puternic spirit social maghiar,** care toate le contopește, și pre care și eri am pus mare temeiu. Fără acesta toate sunt maiestrite și trecĕtoare. Ca și floarea de sub sticlă, în căldura măestrită se desvoaltă, afară la aer pere.

De acest aer, de acest spirit avem noi trebuință, ca **maghiarismul** sĕ se desvoalte natural și sĕ se întărească. Căci dacă un chelner tras-impins cu conglomeratul germanismului seu învață a întortoca ungurește și aceasta mai merge, apoi **maghiarisarea** măestrită, deși nu e de tot fără succes, totuși e tare greoaie.

Și fiindcă noi dela înființarea reuniunilor prin provincie așteptăm la locul prim adierea acestui spirit, salutăm primul pas făcut eri în direcțiunea aceasta de orașul nostru

Revista politică.

Sunt doi ani, de când atențiunea Europei este îndreptată cu mai mare intețire asupra Egiptului. Englezii se credeau chemați a face ei ordine în țeara Faraonilor. De doi ani de ḑile ei dau din desamăgiri în desamăgiri, și prin pofta de esclusivă domnire au provocat susceptibilitatea puterilor europene, și mai ales cea a Franciei. Spre a caracterisa stadiul actual al politicei egiptene reproducem în traducerea ḑiarului bucureștean „Voința Națională" propunerile englese, chemate a salva țeara faraonilor.

Ḑiarul din București după „le Temps" ne dă următoarele deslușiri.

1. Se va emite un împrumut cu $3\frac{1}{2}\%$, garantat de către guvernul regenei până la concurența unei sume suficiente pentru acoperirea datoriei flotante, pentru cheltuelile de irigațiune și altele.

La această sumă va concura si activul liquidațiunei. Este probabil că împrumutul nu va trece peste cifra de cinci milioane livre sterlinge.

2. Indemnitățile se vor plătî în titluri de ale datoriei privelegiate, cu 110 livre nominale preste 100 livre.

3. Interesele noului împrumut se vor plătì, cu prioritate, din veniturile egiptene.

4. Veniturile Dariei și ale domeniilor se vor vĕrsa în Banca Angliei și interesele noului împrumut se vor sustrage din ele mai înainte de ori-care alt lucru.

Relicuatul se va da guvernului egiptean.

5 Administrațiunea pămênturilor Dairei și a domenielor va fi în mâna guvernului egiptean sub controlul guvernului englez. Împrumuturile a căror garanție o constitue domniele, se vor împărțì precum urmează: împrumutul domenial se va adăoga la datoria privilegiată și împrumutul Dairei la datoria unificată.

6. Produsele ce vor resulta din vênḑarea pămênturilor Dairei și ale domenielor, cari se vor vinde felahilor, se vor întrebuința pe cât se va putea la formarea unui fond de amortisare, aplicabil în prima linie noului împrumut Când acest împrumut va fi rambursat în întregul seu, produsele menționatelor vênḑări se vor întrebuința la rambursarea altor împrumuturi. Toate fondurile de amortisare ale datoriei esistente vor fi suspendate.

7. A doua sarcină de care vor fi grevate veniturile egiptene va fi serviciul intereselor la datoriile esistente, minus $^1/_2{}^0/_9$ în ce privește datoriile unificate ale Dairei și ale împrumutului de Suez.

8. A treia sarcină va cuprinde cheltuelile de administrațiune socotindu-se și cele 150,000 livre dela unkhabala. Aceste cheltueli au fost fixate la conferența din Londra la 4,817,000 livre egiptene sub reserva unei modificațiuni la prorata creșterei veniturilor căilor ferate. Mai trebue a se adăoga 1000 livre, costul net al schimbărilor propuse de lordul Northbrock și o sumă de 120,000 livre pentru armata de ocupațiune engleză. În chipul acesta cheltuelile totale ale administrațiunei vor atinge cifra de 4,948,000 livre, preste cari nu se va putea trece, decât numai în cas când s'ar cheltui pentru căile ferate, după cum se ḑice mai sus, fără consim-

țĕmêntul guvernului englez, cât timp va ținea ocupațiunea englesă.

9. A patra sarcină va cuprinde reducțiunile stipulate de articolul 7, al intereselor împrumutului și toate chieltuelile armatei de ocupațiune, cari ar trece preste suma de 120,000 livre. Cu toate acestea cheltueala toatală pentru această armată nu va putea trece peste 293,000 livre.

10. Dacă escedentele nu vor fi de ajuns pentru acoperirea celei de a patra sarcină, se vor face reducțiuni proporționale la fie-care din părțile ce o compun.

11. In cas de escedent după plătirea sarcinei a patra acest escedent se va întrebuința în prima linie pentru a se plăti toate rămășițele din anii precedenți ale diverselor împrumuturi și întregul relicuat se va împărțì în părți egale între un fond de amortisare și între guvernul egiptean.

12. Se vor întroduce schimbările administrative și fiscale propuse de lordul Northbrock, și anume: *a)* estensiunea asupra streinilor, pe un picior de egalitate au indigenii, a legilor privitoare la anumite imposite, *b)* câteva modificațiuni fiscale de minimă importanță cari nu altereză echilibrul general.

13. Guvernul egiptean va fi autorisat a se înprumuta în compt curent, în cas de necesitate cu o sumă care sĕ nu treacă preste un milion de livre, în loc de două milioane cu care are facultatea de a se împrumuta actualminte, dar aceasta numai cu consimțemêntul guvernului engles cât timp împrumutul garantat nu va fi rambursat.

14. Legea lichitațiunilor se va modifica astfel ca sĕ corespundă la propunerile mai sus și sĕ confere guveănului egiptean o putere fiscală mai întinsă asupra provinciilor și administrațiunilor, bine înțeles și puterea de a întroduce schimbări în administrațiunea căilor ferate.

15. Dispositiunile de sus, relative la împrumutul garantat, la indemnități, la suspendarea amortisărei și la reducțiunea diverselor interese și cheltueli ale armatei de ocupațiune, vor întra în vigoare cu începere dela 1 Ianuarie 1885; însĕ împrumutul garantat va servì pentru acoperitea oricărui deficit în primele trei sarcine cari grevează venitul net al anului 1885, precum și deficitul pe 1884.

In ce privește contra-propunerilor fancese, se pretinde în Londra că ele ating toate punctele propunerilor englese și ca sunt de natură esclusiv financiare și nu ating între nimic partea politică a cestiunei egiptege.

Se ḑice că sunt foarte conciliante și că divergențele de opiniuni cabinetelor din Paris și Londra se referă mai cu seamă la trei cestiuni.

Se asigură, în fine, că Francia propune ca în locul articolului 7 din propunerile engleze cuponul sĕ fie grevat cu un imposit special, ceea-ce ar permite ca sĕ ajungă la acelaşi resultat, fără a impune deținĕtorilor de titluri sacrificii prea mari.

Însĕ de oare ce în multe puncte propunerile franceze concordează cu ale Angliei se speră cu drept cuvênt, prin cercurile diplomatice din Londra că în curênd se va putea stabilì o ințelegere între cele două puteri interesate.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brașov, 3 Ianuariu v. 1884. D-le Redactor! Sum forțat a scrie aceste rênduri, fiind prea încântat de strălucitul succes ce l-a avut o producțiune arangiată în preseara anului nou (31 Dec. v. 1884).

Reuniunea femeilor române din Brașov și giur pentru spriginirea vĕduvelor sĕrace, întemeiată în anii trecuți prin neobosita stăruință a doamnei Susana Andreiu Mureșan, a arangiat o petrecere pe seara anului nou. Pentru ca sĕ fie mai variată această petrecere, comitetul numitei reuniuni se adresà către un laborios bărbat de scoală cu rugarea, ca sĕ facă o mică caracteristică a anului trecut, care sĕ se represinte la schimbarea anului adecă la meḑul nopții spre ḑiua anului nou. Atâta a fost de ajuns, ca sĕ se inspire geniul talentatului bărbat și sĕ scoată la lumină o cap-deoperă ca cea representată cu acea ocasiune. O satiră mai nimerită ca aceea nici nu s'a putut aștepta. Întreaga tragi-comedie, de un interes național atât general cât și local, cuprinde mai multe tablouri. — Regele care representă anul 1884, apare pe scenă bĕtrân pocâltit și cu o spaimă și frică copleșitoare căci îl alergă un băiețandru de ieri de-alaltăeri carele voiește a-l detrona și a-i ocupa tronul de domnie. Începe a-și numĕra faptele sevêșite de el, cari după putință au fost satisfăcĕtoare. După ce atinge în întroducere unele și altele împregiurări sociale, bisericești, scolare naționale etc., face loc tabloului comitetului național de 12, după care se presentă drama din Cluș „Kerek ez a zsemle; urmează apoi tabloul afacerilor bisericei noastre bisericești ortod. — „făcênd de astădată scăpați pe celibii încilindrați“ — și representarea presei române de dincoace de carpați; După acestea se representă mersul lucrurilor în reuniunile locale precum: reuniunea rom. de gimnastică și cântări, reuniunea pentru spriginirea învĕțăceilor meseriași. Nicoliță Pantofarul a caracterisat în modul cel mai nimerit pĕcatele Brașovului. In special s'a representat reuniunile și viața socială a femeilor române de aici. Nici chiar reuniunea, carea a arangiat această petrecere n'a scăpat nepersiflată; ceea-ce nu s'a contraḑis și nici că s'a putut contraḑice din vre-o parte avênd tot lucrul un substrat real și nu puțin adevĕr. După ce a făcut rênd aparițiunei acestor tablouri regele anului 1884 la baterea clopotului — la sunarea ceasului din urmă — dispăru și in locu-i apĕru luminat de foc bengalic anul nou felicitând publicul și împărțind zaharicale și buchete de flori. — Cât privește succesul representării acestei tragi-comedii în general cât și în special nu am ce ḑice nimic mai mult decât că a reușit spre deplina mulțămire a publicului.

Tot acest operat constă în partea cea mai mare din tecst versificat.

Musica cupletelor și a altor cântece este compusă nu cu puțină artă de dl profesor de cânt Iacob Murĕșan jun. Lucrarea a frapat publicul din Brașov într'un mod atât de neașteptat, încât mulți și-au esprimat dorința de a se tipărì cât se poate mai curênd în broșură pentru de a o putea avea în proprietatea lor. Se înțelege, că s'a aflat și de aceia, cari au fost mișcați neplăcut prin caracteristica de față, aceasta nu detrage lucrului nimic ci din contra cu atât mai mult e demn de toată admirațiunea. După cum sunt informat va și fi publicată aceasta tragi-comedie în „Gaz. Trans.“ Tot meritul producțiunei din cestiune este a se atribuì laboriosului nostru prof. gimnasial Andreiu Bârsan. În mare parte este cunoscut publicului român talentul dlui Andreiu Bârsan, carele este unul din rarele noastre modeluri de activitate.

Cât pentru cercetarea petrecerei din cestiune pot ḑice că o astfel de îndesuire de public de mulți ani nu s'a mai putut vede aici. Toată inteligența română și foarte mulți din popor, apoi multe notabilități de națiuni streine într'un astfel de numĕr încât nu te mai puteai mișca prin sală. Această mare frecuență se poate atribuì numai damelor din comitetul Reuniunei, cari mergênd cu biletele pela casele oamenilor au informat publicul despre sucursul dlui Bârsan. Venitul dela această petrecere se ḑice că e foarte însemnat. Publicul s'a amusat preste așteptare de bine până la ḑiuă. *G.*

Suveniri din presara anului nou.

Viena, 14/2 Ianuarie 1885.

Este o datină, am putea ḑice generală, amĕsurat căreia sĕrbarea anului nou se îndeplineşte cu o mare sau mai mică pompă, după cum adecă permit și împregiurările cari în astfel de casuri trag mult în cumpănă.

Credincios acestei datini, comitetul balului împreună cu „România Jună“ au arangiat un revelion pre care cu drept cuvênt îl putem numì o raritate. Nici decât însĕ cu aceste nu voim a detrage din însemnătatea revelioanelor din anii trecuți, căci știm că adevĕratul principiu este: *„suum cuique.“*

Ceea ce a ridicat nimbul acestei sĕrbări este faptul că acesta a fost punctul care a concentrat pre aproape toți românii din Viena la un singur loc spre a arăta că și dênșii ca și frații lor de acasă nu voesc a lăsa sĕ treacă atari momente nefolosite.

Încă de mai înainte ne așteptam la lucruri însemnate judecând după pregătirile ce se făceau; a fost însĕ o mare deosebire între cele ce ni le închipuiam și între cele ce în adevĕr au fost.

Scurt ḑicênd: sĕrbarea ce s'a ținut în preseara anului nou ne-a întrecut toate așteptările.

Notăm dela început că meritul acestei arangeri se cuvine în primul loc dlui Dr. St. Ciurcu împreună cu acelorlalți membri din comitetul balului, cari și-au dat toată silința ca sĕrbarea arangiată sĕ fie cât se poate de splendidă.

Această convenire s'a ținut pe „Graben“ la „Hotel Müller.“ Încă pe la oarele 8 și ½ se și adunà un frumos public de doamne și domnișoare de bĕtrâni și tineri.

Deja la prima vedere, totul îți prevestea o petrecere animată de oare ce pe fețele tuturor puteai cetì o satisfacțiune deplină și așa ḑicênd o fericire.

La oarele 9 sala era deja îndesuită cu un public ales așteptând cu nerăbdare începerea petrecerii.

O surprinsă plăcută ne-a făcut acele doamne și domnișoare cari au avut bunăvoința a se presenta în costum național.*)

Pentru un moment ți se părea că nu te aflì în această capitală a științelor în mijlocul unui element strein, ci în dulcea ta țeară, o așa impresiune 'ți făceau cele din împregiur.

Petrecerea s'a început esecutându-se pe piano unele arii din musica națională și musica streină cari au fost ascultate cu multă plăcere.

După această mică întroducere s'au început dansul, punctul pentru care atât de mult sĕ părea a fi cu toții însuflețiți,

La oarele 12 s'au ținut o cină comună cu care ocasiune s'au ridicat mai multe toaste.

Primul toast a fost pentru renumitul geolog român Grigorie Cobâlcescu la care venerabilul bărbat a rĕspuns cu mult entusiasm pentru țeara carea l'a trimis aici spre a-și îmbogățì cunostiințele geologice.

S'a ridicat apoi din partea domnului Diamandi Manole un toast pentru secsul frumos, care a fost bine primit din partea acestora.

S'a toastat pentru împĕratul Francisc Iosif I pentru regele Carol, pentru bardul din Mircești Vasile Alesandri și pentru societatea „România-Jună“ și altele.

Nu putem sĕ trecem cu asta ocasiune preste un moment plăcut ce ni l'a procurat doamna Singorof soția domnului maior Singorof din România, când s'a rîdicat și cu frumoasele accente românești, a ținut un toast dorînd tinerilor ca acestia sĕ fericească atari femei cari ca și dênsa sĕ lege ranele soldaților loviți în bătălie.

Era plăcut a vedea cu ce curagiu se rîdică o femeiă în mijlocul unui public atât de numĕros și cu ce resoluțiune vorbește ca și-o deamnă succesoară a matroanelor romane.

Astfel s'a petrecut această cină comună între cântări și vorbiri până ce erăși s'a început dansul care a durat până la 6 oare dimineața.

Printre cei presenți am vĕḑut pre domnul Grigorie Cobâlcescu, majorul Singorof, Diamandi Manole, venerabilul protopresbiter Savva Popovici, furnisorul curții române B. G. Popovici, Grecean, un numĕr însemnat de oficeri din România și Austria precum și alți onorațiori români de aici.

Cu un cuvênt petrecerea a fost din cele mai viale așa în cât toți cei de fată s'au depărtat ducênd cu sine suvenirile cele mai plăcute și dorind ca astfel de momente plăcute sĕ se repețească cât se poate mai des. *Corespondentul.*

Zernești, în 2 Ianuariu 1885. Prea On. dle Redactor! Ḑiua de 31 Decembre 1884 a fost pentru tractul protoprespiteral al Branului și în special pentru comuna Zernești o ḑi festivă, ba aș putea ḑice o ḑi epocală, pentru-că în această ḑi avurăm ocasiune a ne esercita unul dintre cele mai însemnate și frumoase drepturi, ce ni le dă constituțiunea noastră bisericească sĕvêrşindu-se aici în Comuna Zernești — reşedința protopresbiteratului — un act de mare ponderositate, actul alegerei de protopresbiter al Branului.

Pĕtruns de momentuositatea acestui act, care numai arareori este dat muritoriului a-l vedè în vieață, creḑ domnule Redactor! că nu este lucru indiferent a Ve comunica pre scurt despre decursul și resultatul aceluia.

Deja în ḑiua de 30 Decembre a. tr. se aştepta cu dor Prea On. domn Nicolau Cristea însărcinat de Prea Veneratul Consistoriu archidiecesan — ca comisariu consistorial pentru conducerea sinodului protopresbiteral electoral, Prea Onorat carele sosind în mijlocul nostru la timpul anunțat în Cerculariul de convocare ținu ședința comitetului protopresbiteral pentru statorirea listei candidaților primindu-se de atari candidații admiși de Venerab. Consistoriu archid. anume: Domnii Traian Mețian administrator protopresbiteral în Zernești, Ioan Dan preot în Zernești și Iosif Comanescu paroch în Codlea.

Actul alegerei conform instituțiunilor noastre bisericești în ḑiua destinată s'a început cu sânta liturghie celebrată în biserica cea mare a sântei Treimi sub pontificarea Prea On. Domn Nicolau Cristea comisariu consistorial, asistat de 4 preoți — și cu învocarea Duchului sânt fiind de față afară de membri sinodului și o parte considerabilă din popor.

Terminându-se servițiul dumneḑeesc dl comisariu consistorial deschide sinodul electoral prin o cuvêntare precât de acomodată cu însemnătatea ḑilei pre atât și de instructivă pentru fie-cine. Constat cu mare plăcere că elocenta vorbire a fost ascultată cu cea mai mare atenţiune şi primită de membri sinodului între repeţite urări de „Sĕ trăească.“ Imediat după aceasta dl avocat Ioan Lengher asemenea în cuvinte pĕtrundĕtoare în numele sinodului dă espresiune vie simţĕmintelor de recunoştinţă Prea Veneratului consistoriu archidiecesan, carele s'a îndurat a pune în lucrare întregirea acestui post protopresbiteral şi a concrede conducerea sinodului electoral — bărbatului binemeritat pentru biserică şi naţiune — domnului comisariu consistorial Nicolau Cristea.

---

*) Preste tot în costum național au apărut 7 doamne și domnișoare, dintre cari amintim pe doamna Singorof, doamna Müller și domnişoara Popovici din Brașov elevă la conservatoriul de aici.

Premergênd celelalte formalităţi prescrise de lege se păşeşte la însuşi actul de alegere, a cărui resultat în urma scrutiniului fu că dintre 64 membrii presenţi 57 şi-au dat votul pentru Păr. adm. ppresb. Traian Meţian, 4 pentru Păr. Iosif Comanescu 2 pentru Păr. Ioan Dan şi o bilă albă. Astfel din partea presidiului se enuncie de protopresbiter ales cu maioritate eclatantă dl Traian Meţian. Ale sul protopresbiter în cuvinte adênc simţite mulţămeşte domnului comisariu pentru tactul şi înţelepciunea cu carea a condus acest sinod electoral — precum şi membrilor sinodali pentru onorifica încredere spre a cărei justificare promite sĕrbătoreşte că 'şi va ţênè de cea mai sântă detorinţă a vieţei sale.

Ca de încheere fie-mi permis a mai adauge, că după terminarea actului de alegere membri sinodului precum şi alte persoane distinse au luat parte la o masă strălucită dată în sala edificiului scolar din loc. Cu aceasta ocasiune s'au ridicat mai multe toaste însufleţitoare, dintre care amintesc acì pe al Dlui Comisariu consistorial pentru Maiestatea Sa Împăratul şi Regele nostru Francisc Iosif I, al Dlui protopresbiter ales pentru capul bisericei noastre Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul, al dlui Iosif Comanescu pentru dl comisariu consistorial Nicolau Cristea şi pentru membri sinodului electoral, al dlui protonotariu Ioan Turcu pentru Ilustritatea Sa Dl Episcop al Aradului Ioan Meţan şi pentru succesorul acestuia la postul de protopresbiter Traian Meţian, al domnului advocat Nicolau Garoiu pentru dreapta esecutare a legei al dlui Dr. Nicolau Pop pentru armonia dintre cler şi mireni, al dlui advocat Ioan Lengher pentru popor şi opinca română ş. a.

Cu acestea s'a încheiat festivitatea ḑilei memorabile simţind fie-care mulţămire în inima sa, că provedinţa dumneḑeească a voit ca sĕ ne vedem odată realisată dorinţa ferbinte de a avea în fruntea tractului nostru protopresbiteral pre bărbatul doririlor noastre alesul protopresbiter Traian Meţian, dela a cărui activitate şi conducere aşteptăm cù drept cuvênt înflorirea bisericei, a scoalei şi a mult cercatei noastre naţiuni.*)

Un membru al sinodului.

Şugag, în finea anului de nĕcaz 1884.

Sĕ lumineze lumina ochilor tei înaintea tuturor celor ce o caută.

Mult stimate d-le Redactor! Ajungênd anul nou, ne bucurăm că am scăpat de un an de nĕcaz! — şi mulţămim părintelui ceresc că mai trăim!! sĕ fiu însĕ filosof a-şi adeverì cu date probabile cumcă noi locuitorii din munţi, din punct de vedere al vieţii publice, numai prin aceea ne deosebim de cei morţi, căci avem datorinţa de a contribuì la dările statului!..

Părinţii nostri au fost jobagi — şi lucrau în curţile domneşti — ba până şi taică-meu — fie iertat — avea, cu toate că era paroch, a-şi face ḑilele sale ca jobagiu în persoană. — Erau ḑile triste pentru serman poporul nostru şi atuncia, — însĕ ve asigurez cumcă reîntorcêndu-se slugbaşii nostri în timpul jobăgiei acasă, erau liberi în vatra lor jobăgească şi nu-i căutau atâţi coconi de esecutori. — Cine ar fi visat că va venì un timp critic ca acesta, unde vor sosì mai în toată sĕptĕmâna esecutori cu bumbi sclipicioşi în comună!

Astăḑi s'au dedat şi copii cu ei, numai ce îi auḑi strigând „eacătăl mamă!“

Nu poate pricepe poporul nostru — care plătia cu vr'o ḑece ani înainte de abea vr'o câteva sute fl. de dare — că cum plăteşte aḑi pentru sută — miia? — Şi cu toate acestea ne spune notariul nostru, cumcă darea s'au scos toată şi e puţină restanţă. — Însĕ vai de statul nostru („că de noi — calea-valea“) dacă va purcede tot în modul în care au pornit de un timp încoace a încărca dări şi a desbrăca poporul, căci în curênd afară de lupi şi urşi flămânḑi nu va afla altceva pe munţii nostri.

Când s'au urcat poporul nostru dela şiesurile cele frumoase pe munţi în sus, nu le-au părăsit pe acestea doară din dragul codrilor — ci că au fost alungaţi, — astăḑi — după atâtea veacuri — tristă întêmplare, — eară trebue sĕ auḑi pe cel mai sirguitoriu muntean tânguindu-se „că nu e mai de trăit!“

Atâtea feliuri de dări şi aruncuri din toate părţile, — apoi aruncul cel greu comunale, aduce poporul ca mâne, la sapa de lemn — îmbrâncind — trebue sĕ ia lumea 'n cap!

Dintre toate dările şi aruncurile de aḑi nu atrage însĕ nici una în mĕsură aşa mare amărăciunea poporului, ca aşa numita „darea oilor.“ — Aceasta dare (de venit?) invenţionată pe la noi numai în vara trecută — era p'acì p'acì sĕ ne sugrume deodată; căci invenţionătoriul ei o arunca-se şi pe mai mulţi ani din trecut, cu totul pe 5—6 ani, ba eram înaintea dlor invenţionători şi înceluitori de ai statului?! — Frica, panicul, blastăm asupra notariului, ameninţări cu câte toate — nici aḑi nu s'au potolit prin toate unghiurile. — Recurse, proteste — ba se înscenase şi o deputaţiune la Ilustritatea Sa dl comite — până aḑi fără succes.

Dacă esistă vr'o lege pentru aceasta dare de sigur nu poate fi interpretată în modul usitat la noi, pentru că aceasta interpretare ar sta în contraḑicere horibilă cu intenţiunile cele bune a înaltului regim, care prin câte legi şi ordinaţiuni înţelepte nizueşte într'acolo, ca sĕ înmulţim numĕrul vitelor şi sĕ cultivăm — prinḑênd şi noi puteri materiale — soiuri de vite mai nobile pe munţii nostri. Încercările spriginite din partea înaltului regim spre a întroduce şi în munţii nostri brânzării, ca în Sveţia — lăsându-se munţii erariali gratis spre acest scop, — ne-au fost însufleţit, şi am saltat cu toţii vĕḑênd cumcă posesorii cei mai mari dela ţeară între cari este şi zelosul pretor Teleky din Vincz — se interesează de o întreprindere de mare însemnătate în ţeara noastră. Şi când ne-am putea constituì cu toţii pentru un astfeliu de paş industrial ce progres am face, vĕḑênd, productele noastre cu o sută de percente mai cu preţ! Atunci apoi sĕ vină inspectorul de dare, şi: „ce se cade regelui“ românul e cel dintâiu supus care-şi ştie datoria.

Dară cutează aḑi cine-va a încerca ceva întreprindere când tulică finanţii ca lupii, şi cer brânza înainte de a făta oaia!? —

La noi în munte pere de foame fie-care posesor, de vr'o câte-va 10—20 de jugĕre fênaţ sau arătură, dacă nu va putea ţinea 2—300 de oi spre ale bonifica, care alt cum se sterileaze aşa de nici earba nu creşte sau se spală cu totul. Deci 2—300 şi după împregiurări şi mai multe oi se ţin de *fundus instructus* a fie-cărui muntean, — togmai aşa ca plugul şi vitele de jug a unui ţĕran.

Şi ce venit pot aduce o sumă de oi 2—3 sau şi 500 de oi muntenilor nostri, când socoteşti taxa păşunitului de vară în munţii erariali sau de ai României, apoi fênul scump la ţeară, simbria, îmbrăcămintea, nutremêntul ciobanilor, pentru cei ce trec şi vin din România, vămile cele mari? — absolut nimica; — de abia se pot susţinea cu familia şi plătesc celelalte multe şi mari dări şi aruncuri. Unde sunt la noi împrejur oameni bogaţi din oierit? Dacă poate ici colea arăta cine-va o sumă de oi mai numĕroasă, acela nu o susţine la noi în ţeară ci în România învecinată — şi venitele de acolo şi le trage, averea acolo o îmulţeşte, şi numai o consumă în ţeara noastră, — deci un venit câştigat în ţeară streină nu se poate împovăra cu dare de venit. Apoi de acesti economi avem mai puţin ca degete la mână. Şi cine cunoaşte economia oilor — ştie că câte perderi, câtor fel de mortalităţi sunt supuse oile noastre earna vara — aşa de multe ori remâne bietul cioban numai cu băta şi cu căţelul!

Sperăm că nu va fi intenţiunea regimului ca sĕ perim cu toţii, — temere însĕ avem şi pre mine m'au surprins în estan trista întêmplare, ştiind cumcă Şugagul era comună de frunte în cerc, şi că acuşi cu vr'o 10 ani înainte dam împĕratului şi regelui nostru cu mândrie câte 10 militari voinici — astăḑi însĕ — vai de loc, de abia am estras cu tot 10, scrie ḑece, netrebnici din matricule, şi pre viitoriu va fi şi mai rĕu, căci, poporul au sĕrăcit, — şi ne mai atrăgêndu-l vatra părintească, cei harnici trec aḑi unul — mâne altul — pentru totdeauna din patria noastră.

Suntem datori aşa dară faţă cuesistenţa noastră periclitată şi faţă cu interesele statului însuşi, a aduce acestea calamităţi la cunoştinţa mai marilor nostri.

Mărginenii nostri nu speculeze de loc cu oile lor, ci trăesc cu familia întreagă după ele, — deci cum pot solvì dare de venit?

Când solvim noi dare de venit, atunci are a solvì fie-care plugariu dela ţeară, care crescênd 4—8 viţei dela vacile sale, îi vinde şi capetă cu mai puţină osteneală, mai mult ca muntenii nostri pentru 100 de miei. Ar trebuì sĕ plătească ori şi care curte domnească care creşte vite frumoase şi din ele vinde cu preţ bun dare de venit, acesta nu plătesc însĕ, căci vitele lor se ţin de economia de câmp (fundus instrctus) şi e destul de grea darea pămêntului, darea consumului etc.; deci togmai aşa se ţin şi oişoarele munteanului, de economia sa de munte, şi la noi sunt o mulţime de familii, cari nu pot trăì după 2 şi 300 de oi, ci sunt siliţi a lucra cu palmele în lemnăriile erariali.

Spre chiarificarea causei, liniştirea spiritelor şi delăturarea abusurlor fiinanciale ne luăm deocamdată cutezanţă a ne adresa către administraţiunea financielor noastre rugându-ne pentru următoarele desluşiri:

1. Cum se interpreteze legea privitoare la aruncarea dării de venit asupra oilor într'alte comitate?

2. Dela care numĕr însus se poate clasifica şi supune economia de oi dării de venit? şi

3. Tragĕ-se în considerare la această clasificere numĕrul familiei care trebue sĕ se susţină după economia de oi precum şi estinderea moşiilor cari trebuì bonificăte, iase cont la suma celorlalte dări şi aruncuri?

Despre abusele la prescrierea acestei dări voiu comunica mai târḑiu. *Vasiliu Ghibescu.*

Varietăţi.

* (Botezul Domnului.) Duminecă în ḑiua botezului Domnului Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul a celebrat sânta liturghie în biserica din Cetate, şi a făcut sânţirea apei.

Sub decursul sântei liturghii Escelenţia Sa a chirotesit întru protodiacon pre ierodiaconul şi ceremonialul archiepiscopesc Ioan Cândea, distingêndu-l cu brêu roşu.

* (Paradă militară.) Dumineca trecută s'a sĕvĕrşit parada militară observată la sânţirea apei după ritul ortodocs de Parochul militar Simeon Popoviciu.

Timpul a fost foarte frumos şi o seamă de evlavioşi au asistat la sĕrbare.

* (Cas de moarte.) La 3/15 Ianuariu a rĕposat în Sighişoara **Ioana Boiu,** născută Paloşianu, în etate de 78 ani, convieţuind ani 63 în fericită căsătorie cu Zachariă Boiu, protopresbiter emeritat al tractului Sighişoarei.

Fericita în domnul ne revoacă în memorie vieaţa matroanelor pomenite în biblie. Model de virtute ca femeiă, model de mână în sens creştinesc fericita în domnul a avut rara norocire a vedea înălţându-se odraslele sale la trepte onorifice bisericeşti, înălţindu-şi neamul şi vaḑa familiară. Este plânsă de fii iubitori şi nepoţi cu speranţe justificate.

În veci pomenirea ei.

* (Necrolog). **Demetriu Ionescu,** comite suprem în pensiune, în 12 Ianuariu n. a încetat din vieaţă. Despre moartea lui s'a edat următoriul anunciu de doliu: Subscrişii în numele lor şi al tuturor consângenilor cu inimă frântă de dorere anunţă moartea iubitului şi neuitatului lor tată, respective socru şi tată bĕtrên, a Ilustrissimului Domn Demetriu Ionescu, comite suprem în pensiune, întêmplata prin apoplexia în 12 Ianuariu n. 1885 în al 75-lea an al etăţii sale. Rĕmăşiţele pământene ale fericitului vor fi sânţite în 14 l. c. la 3 oare p. m. după ritul gr. or. şi se vor astruca în cimiteriul de lângă strada Kerepes. — Budapesta la 12 Ianuariu 1885. Laura Ionescu, mĕritată Pataki; Maria Ionescu, măr. Schmaderer; Paul Ionescu ca fiu şi fice; Antoniu Pataki, Iuliu Schmaderer, ca gineri; Maria Nagy, măr. Ionescu, ca noră; Alesandru şi Luisa Ionescu, Luisa şi Oscar Schmaderer, ca nepoţi. — Fiei ţĕrâna uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Foc.) Cu datul 3 Ianuariu ni se scrie din Hundrubechiu: Astăḑi după 7 oare seara au isbucnit un foc destul de îngroḑitoriu, carele, pus fiind de o mână sacrilegă, au prefăcut în cenuşă 5 şopuri pline cu fênul cel mai bun, ce erau situate numai ca mai bine de o sută de paşi de comună. Au fost un noroc mare pentru comuna noastră că timpul au fost liniştit, căci altcum, nici pompierii cu toate recusitele lor nu ar fi putut face chiar nimic, de oarece pre la noi, în est an, e o lipsă de apă aşa, încât abia avem oamenii şi animalele noastre de beut.

Dauna se urcă preste 300 fl. v. a. Făptuitoriul nu se ştie încă. E trist destul, şi încă cu atâta mai trist, că nici un şopru nu au fost asigurat. Cei păgubiţi sunt tot românii, cari, cu toată lipsa cea mare de bani, sunt siliţi de pe acuma — mieḑul ernei — a cumpĕra nutreţ pentru vitele lor.

Binevoiţi Dle redactor a publica aceste câteva rînduri în preţuitul ḑiariu redigeaţi ca un ţipet de durere, ca durerea să devină mai uşoară.

---

*) Deie Dumneḑeu, căci e bun, şi poate face şi minuni. Red.

* (Sinistrele maritime). Direcţiunea biuroului „Veritas“ publică statistica următoare a sinistrelor maritime, semnalate în cursul lunei Octombre și privind toate paviloanele:

Vase cu pânză semnalate perdute. — 14 germane, 9 americane, 37 engleze, 3 daneze, 2 spaniole, 3 franceze, 7 olandeze, 1 italian, 1 japonez, 14 norvegiane, 2 rusești, 8 suedeze; total: 101. În acest numěr nu sunt cuprinse 5 vase presupuse perdute în urma lipsei de știri.

Vapoare semnalate perdute, — 1 german, 1 american, 15 engleze, 1 chilian, 5 franceze, 1 olandez, 1 mecsican; total: 25.

* (Antideiștii). La lista deja lungă a grupurilor în „iști“ trebue sě mai adăogăm acuma și pe antideiști, cari se constituiră ḑilele trecute în Menilmontant (Francia). Devisa acestui grup este: „Dumneḑeu, eată dușmanul!“ Aceasta devisă era afișată în ḑiua inaugurărei într'un local de cafenea concert, în același loc unde de obiceiu se pun numele artistilor.

Antideiștii sunt militanţi; statutele lor arată aceasta; ei vor se suprime pe Dumneḑeu din lume. Şi cum or-ce întreprindere trebue sě înceapă cu începutul, ei au hotărât mai întâiu sě se șteargă cuvêntul de Dumneḑeu din toate limbile. Articolul 2 din statute e formal.

„Scopul societăței este de a face sě se surprime „cuvêntul de Dumneḑeu din toate limbile din lume. „Dumneḑeu nefiind de cât o ficțiune, numele seu „n'are nici o însemnare. El n'are deci rațiune de „a fi.“

Scopul urmărit de antideiști fiind astfel definit, restul merge de sine. Art. 3 oprește pe or-ce scriitor, publicist sau poet, membru al societății, de a întrebuința cuvintele Dumneḑeu. Putere divină și providență de cât pentru a le combate, nici odată pentru a le invoca căci a invoca aceste cuvinte este a perpetua eroarea făcênd sě se presupună o putere supranaturală. Tot așa se vor purta toți membrii societăței în corespondențele și convorbirile lor.

Statutele autorisează pe ori ce cetățeană și pe ori ce cetățean a face parte din societate „dela naşterea lor.“ Tatal va semna pentru copiii sei, și protectorii pentru minori și orfani. Sě mai semnalăm încă articolul privitor la radiarea membrilor cari vor fi contravenit la principiile societăței.

Societatea antiḑeistă s'a îngrigit și de înmormêntări. cari natural, nu vor fi decât civile. Ea ordonă ca cuvêntul de „adio“ care figurează de obiceiu în discursurile pronunțate dinaintea mormêntului sě fie înlocuit prin aceste cuvinte: „În amintirea ta.“

* (Un câne învěțat). O comunicațiune adresată „Revistei științifice“ din Paris de doi profesori francesi, și privitori la cestiunea foarte la modă în acest moment, a făcut, de curênd, turul presei.

Scena se petrecea la Inverness, în Scoția unde cei doi profesori se aflau în călětorie. Un câne trecu pre lângă ei purtând la gât o cutie pentru bani și cerșitorind pentru „Benevolent Institution“ din oraș, cum arătă inscripțiunea de pe cutie cei doi călětorii voiră sě depună o monedă, când cânele îi făcu se înțeleagă că era mai bine sě-l lase a o lua în buze, ceea-ce și consimțiră a face. Îndată inteligentul dobitoc, ducêndu-se drept la o brutărie, îi dete moneda, obținu în schimb o pâne pe care se grăbi a o mânca, și o jumětate de penny, pe care brutarul o puse în cutie.

Cei doi profesori, cari urmăriseră de departe mișcarile cânelui conchiseseră firește, la un raționament destul de complicat pentru un câne, și la un grad de șarlătanie, poate comun la oameni, dar foarte estraordinar la umilitul seu amic.

Esplicațiunea misterului se dete curênd de către un locuitor din Inverness, d. Mackensie Kennedy. Se pare că cânele e foarte cunoscut acolo, și de multă vreme. El e dresat ca sě cerșetorească pentru *Benevolent Institution*; la acest resultat însě s'a ajuns învěțându-l a lua un penny în gură pentru a alerga la brutar sě primească: o pâne mică; și o jumětate de penny. Astfel vorbind, cânele cerșetorește pe jumětate profit; el știe că pentru fiecare monedă ce capětă are dreptul la un salariu în natură plătit de brutar, și nu primește altă hrană decât pânea câștigată astfel de el.

Faptul, chiar redus la aceste proporțiuni modeste, nu e mai puțin curios, și presupune încă la animal simțul unui raport de cauza la efect. Dar e mult departe de raționamentul spontaneu a cărui manifestațiune creḑură că o surprind cei doi călětori.

* (Fenomenele Rudeniei.) Căsătoriile aduc adesea schimbări foarte ciudate în ordinea de rudenie a familiilor. Un locuitor din Nev-York, căsătorit acum doi ani, scrie unui preten al seu. Mam căsětorit cu o věduvă care locuia cu nora ei; după cât-va timp, tatăl meu s'a căsătorit cu nora soției mele. Soția mea a devenit astfel soacra și în același timp nora tatălui meu. Nora soției mele este acum soacra mea și sunt socrul soacrei mele. Soacra mea, care este nora soției mele, a născut un băiat. Acest băiat este fratele meu, căci este copilul tatălui meu și al soacrei mele; dar fiind asemene și fiul nororei soției mele, soția mea este bunica ei, și eu sunt bunicul fratelui meu.

„Nu nu este așa că 'și perde cineva capul!“

Loterie.

Sâmbătă în 17 Ianuarie 1885:

Buda: 7 54 48 11 8

Bursa de Viena și Pesta.

Din 17 Ianuarie n. 1885.

	Viena	B-pesta
Galbin	5.79	5.76
Napoleon	9.78	9 77
London (pe poliţa de trei luni)	123 70	123.75

Nr. 402. [967] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului învěţătoresc din parochia Borgo-Dioseni, devenit vacant prin pensionarea învěţătoriului Ioan Pahone, se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) bani gata, cari sunt a se scoate în rate lunare anticipative dela perceptoratul fondului scolariu gr. orientali Borgo-Dioseni din Năsěud 240 fl.

b) folosirea grădinei scolare de 3 jugěre 15,410 °☐, carea computată în bani face 60 fl.

Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-și trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Borgo-Bistriță în 12/24 Decembre 1884.

În conţelegere cu comitetul scolariu.

Simeon Monda,
ppresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de conabil cu 2 oare ficse pe ḑi, la Biserica rom. ort. res. dela Sf. Nicolae de aici, se escrie concurs cu termin pănă la ultima Februariu 1885 st. vechiu.

Despre sistemul și modalitatea după care este a se purta contabilitatea, cu care este împreunat un salariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informaţiune dela Epitropia noastră parochială. [968] 12—3

Brașov, 16 Decembre 1884 st. v.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. res. dela sf. Nicolae.

Nr. 643. [965] 3—3

Edict.

Ioan N. Prahovean din Tohanul nou, protopresbiteratul Branului, care le de 7 ani a părăsit pe soţia sa Floarea N. Drăgănel fără a i-se şti ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin *de 3 luni* dela prima publicare a acestui edict; căci la din contră procesul incaminat de soţia sa, se vadecide şi în absenţa lui.

Zěrneşti, 20 Decembre, 1884.

Oficiul ppresbiteral al tractului Branului.

Traian Meţian,
adm. ppresb.

Nutreț de vite.

La bunul Haller, din comuna **Zoltan** (lângă Sighişoara) cumpěrat de un consorţiu de locuitori din aceea comună, se află de vêndut **40—45 orgii de fên foarte timpuriu făcut și bun,** între care se cuprind: **7 orgii otavă, paie de ověs din 400 de clăi, paie de grâu din 130 de clăi, 150 hectoliter de ověs, 80 hectoliter de cucuruz,** toate în prețuri foarte moderate.

Pentru acei cumpěrători, cari ar cugeta sě mănânce cu vitele lor nutreţul menţionat pe loc, se va da gratis păşunitul de iarnă pănă în 20 Aprilie 1885 c. n., mai multe staule (graşduri) şi şopuri bine închise, ca adăpost pentru oi şi o odaie de locuit pentru păzitori.

Informaţiuni esacte se pot primì în Zoltan dela preotul român G. Vătăşan, în Sighişoara dela dl senator Ioan Şandru şi în Sibiiu dela Direcţiunea Institutului „Albina.“ [969] 2—3

Zoltan, 2 Ianuariu 1885.

Administrațiunea moșiei.

Sz. 390. bir. végreh. 1883. [971] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel köz hirré teszi, hogy a Szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1884 évi 2852 sz. a. kelt végzése folytán Vecerdea Ioan és társai ellen „Albina“ hitelintézet részére 65 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 495 frtra becsült tehenek, ökrök, stb. böl álló ingoságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Topârcsan leendő eszközlésére határidőül 1885 ik évi **Ianuar hó 29-ik** napjának délellött 10-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szeredahelytt 1885-ik évi Ianuar hó 16 napján.

Maniu Visantiu,
kir. végrehajtó.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [945] 8

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1885.

Anul al treiḑeci şi patrulea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑětori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Měsurile nouě și vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑend şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învěţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Odată şi aḑi, (contraste). — **Baba,** (poveste). — **Notițe pentru preoţi.** — **Poesii.** — **Cuvinte bětrânești,** — de *G. Sima* a lui *Ion.*

Conspectul sěptěmânilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic şi grec. [928] 11—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 4. Sibiiu, Joi 10 22 Ianuarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 9 Ianuare.

Desvoltarea pacinică și normală este prima condițiune a esistenței și consolidărei unui stat. Desvoltarea pacinică, prin care sĕ se promoveze interesele patriei și a le singuraticilor în special, căci aceste interese nici odată nu pot venì în colisiune unele cu altele.

În veacul nostru civilisațiunea a făcut mari progrese. S'a dechiarat aproape pretutindenea egalitatea omului înaintea legei și pre această basă s'a format în oameni alt simț de drept, și nu ca înainte de anul 1848.

În special statul nostru a fost tare și puternic. Era adecă viuă consciința în oameni că statul nostru dă garanții sigure fie-cărui cetățian de a se desvolta conform firei sale, și, dacă este harnic, tot cu firea sa sĕ urce scara oficielor în stat, până la gradul cel mai înalt.

Românii din firea lor oamenii păcei s'au treḑit cu loialitatea înrădăcinată în inima lor. În ochii românului domnirea — sau puterea — este dată dela Dumneḑeu și ea dela Dumneḑeu fiind dată — numai bună poate fi. Fiind ea bună, trebue sĕ reverse darurile în mod egal asupra tuturor.

Românul nici odată n'a cerut, n'a pretins garanții materiale. În ochii lui împĕratul este perfecțiunea încarnată, de aceea românul toate le face în numele împĕratului.

S'au făcut și se continuă nedreptățiri față cu românii, cari chiar și la omul cel mai flegmatic pun sângele în mișcare neobicinuită.

Noi am răbdat, căci am creḑut și credem că toate vor avea sfêrșit în cele din urmă, și noi din pățaniile noastre vom lua pildă pentru viitoriu.

Nu mai astfel se poate esplica forma și cuprinsul, cu cari presentăm publicului nostru nouele uneltiri îndreptate contra naționalității noastre.

Noi cunoaștem firea românului, și de aceea preferim a ni se insinua lipsă de patriotism pentru ținuta noastră moderată. În mĕsura cu care se aruncă vrășmașul mai cu furiă asupra noastră, noi ne impunem tact și moderațiune. Când ne vom perde speranța în îndreptarea lucrurilor și vom ajunge la convingerea, că curentul pus cu atâta fanfaronadă în mișcare nu se poate delătura pre calea constituțională în cadrul legilor noastre, atunci nu ne vom sfii a o spune, că ce rolă joacă desperațiunea unui popor în lupta de rassă.

Și noue nu ne mai este permisă amăgirea. Lupta de rassă este pusă la ordinea ḑilei, și dacă este vorba de deslegarea ei, noi nu mai putem sta indiferenți. Răbdarea românului este proverbială. „Meg van az oláhban a ține minte“ încă nu este invențiunea noastră.

În lupta de rassă noi am luat rola de raportori de pe câmpul de bătaiă. Cu chipul acesta reproducem tot ce se întimplă în și afară de sobor. Cetitorii nostri apoi luând informațiuni despre planurile urieșe ale vrășmașilor nostrii, vor îngrijì de mĕsurile de apărare.

Declararea de rĕsboiu este fățișă și de tot cutezată. Fățișă căci ea este îndreptată cu deosebire contra noastră, cari valahisăm cu ridicata, ca apoi nobilii valahisați sĕ-și uite de neamul lor; cutezată căci ea este făcută sub pavăza științei.

S'au format o seamă de reuniuni îndreptate pe față în contra noastră, se vor lățì preste întreagă țeara, formând ca și la ciur, tot atâtea găuri în pavăza, pre care împĕratul o ține în puternica sa mână, și sub care noi vom persista a predica că suntem scutiți.

Pavăza este puternică, și ea numai prin asemenea găuri se poate slăbì. Vor fi avênd oare planul cei cu găurile și pentru eventualitatea, când se va sparge pavăza, și de sub ea nu vor sărì nici sĕcui colonisați pre câmpie cu scop de a maghiarisa, nici sĕcuiencele netrebnice de pre la orașe unguresti, ci un milion de soldați, scăldați în sânge pentru apărarea patriei, care începe a licita loyalitatea și patriotismul după cunoștința limbei unguresti?

Chemarea reuniunilor deocamdată se reduce la agitațiune. Se va agita, ca pretutindenea sĕ se formeze astfel de reuniuni; se va agita, ca organele administrative sĕ caute căi și mijloace spre a promova maghiarisarea; sĕ va agita ca orașele sĕ primească pretutindenea rolul de conducĕtori; se va agita, ca posesorii de pre Cămpie și marii proprietari sĕ nu mai primească în servițiu români, ci numai sĕcui; se va agita ca orașele sĕ dea drumul la sĕcuencele aplicate în servițiu, și în locul lor se aplice fete de român cu scopul de a maghiarisa prin servitori pre oameni cu stare — și prin oameni cu stare pre servitori; se va agita, ca industrieșii sĕ primească români ca ucenici, și apoi sĕ-i maghiariseze; se va agita, ca sĕ se înființeze în Ardeal o bancă ipotecară, ca prin ea sĕ se maghiariseze etc. etc.

Agitațiunea este în turbare — cu poetul vorbind. Pacinicul cetățian va fi persecutat în scoală, persecutat în familie, persecutat în fii sei aplicați la industrie sau comerciu, de vre-un progres în limba sa — Doamne ferește, și toate aceste persecuțiuni pe basa legei, care pe hârtie dechiară sântă neconturbata convietuire a cetățianului.

În schimb pentru atâtea agitațiuni noue nu ne este ertată nici apărarea, căci apărarea noastră se califică de agitațiune. Este bine poate că am ajuns și asemenea vremi.

Dumneḑeu știe cu ce jertfe materiale și intelectuale susținem câte-va ḑiare românești, cari cu rară bărbăție susțin în popor credința și alipirea cătră tron și constituția acestei nefericite patrii. Aceste ḑiare trebuesc șterse de pre fața pămêntului.

Dumneḑeu știe cu ce greutăți s'a înființat aici în Sibiiu un institut de credit și economii, care a fost fericit a ști combina interesele acționarilor cu cele ale publicului mare. De preste 10 ani acest institut cu hărnicia albinei adună fagur lângă fagur, și produce miere pentru noi toți. În pace și fără sgomot institutul și-a continuat activitatea, parte mare din noi l'a privit cu neîncredere, ca sĕ nu ḑicem dușmănie, el însĕ și-a urmat drumul. A trebuit sĕ fie viuă consciința în oameni că sunt pre bună cale, și mare, de tot mare amărăciunea noastră vĕḑênd că maghiarisarea se isbește și de acest unic institut economic al nostru.

FOIȚA.

Curierul Literar.

Sumariu: Scriitorii apuseni, popoarĕle balcanice și tractatul din Berlin. — Dl baron d'Avril și studiele sale în „la Revue du Monde Latin“ asupra Slavilor față cu lumea latină. — Panslavismul și pangermanismul.

Atrasesem mai lunile trecute atențiunea cetitorilor „Românului“ asupra publicațiunilor făcute de scriitorii apuseni, cari dau câte un ocol prin provinciele balcanice, și apoi, întorși în țeara lor, ei pun la cale, în elegante volume, starea lucrurilor din orientul Europei.

Mulțămiam atunci, cum vom mulțămì totdeuna publicistilor luminați ai Europei pentru că atrag luarea aminte a compatrioților lor asupra istoriei și etnografiei Europei orientale; dar ne permiteam atunci și ne vom permite totdeauna a nu crede toate soluțiunile ce dênșii dau cestiunei orientului drept perfecte și, prin urmare, drept menite a face, dintr'un condeiu, desĕvêrșita fericire a popoarĕlor care trăiesc între Carpați și basinul Mediteranei. — Vorbind de cartea vicontelui de Caix de St. Amour și în urmă de aceea a dlui Léger, reamintiam cele ce creḑură în toată vieața lor, în privința poporațiunilor și cestiunii orientului, Michelet, Edgar Quinet, St. Marc Girardin și împreună cu dênșii cei cari studiaserĕ cu de amĕruntul configurațiunea peninsulei balcanice.

A espune numai starea cestiunei, ḑiceau meritații apărători ai naționalităților balcanice, și tot va fi pentru scriitor un merit de căpetenie. Alții vor venì după dênsul și, ajutându-se cu datele și luminele adunate de el, va putea sĕ se încerce..... sĕ se încerce a găsì mijloacele prin care, mulțămindu-se dreptele cerințe ale fie-cărui popor balcanic, sĕ se poată întemeia în peninsulă o pace și o frățiă îndelung dăinuitoare.

Din această scoală, care e aceea a bunului simț în diplomație, și ai cărei membri devin din ce în ce mai rari în rêndurile scriitorilor apuseni, face parte și dl baron d'Avril, vechiu diplomat frances în Europa orientală, și astăḑi unul din scriitorii cei mai autorisați a studia și a judeca problemele și enigmele cestiunii orientului.

Întors, de anul trecut, din America de Sud (Chili) unde representa republica Francesă, dl d'Avril s'a apucat earăși, cum ḑicea dl Thiers, de „iubitele sale studii.“ Aceste studii, pe care le-a urmărit mereu de sunt ḑecimi de ani la mijloc, sunt privitoare numai și numai la cestiunile Europei orientale. — Fost agent la noi în România; cunoscênd Turcia și provinciele ei din „L'Orient Express“ ci din căruța pe postă; posedând una din cele mai avute colecțiuni de cărți, ḑiare, memoriuri și acte diplomatice privitoare la Turcia și țĕrile circumvecine, dl d'Avril este poate aḑi în Francia, și chiar în toată publicistica apuseană, unul din rarii scriitori cari sunt într'adevĕr indrituiți a vorbì despre peninsula balcanică și despre noua fisionomie ce a dat tractatul din Berlin acestei peninsule.

După ce plenipotențiarii marilor puteri europene 'și dederă ceea ce se numia odinioară *osculum pacis* sărutarea păcei, mulți scriitori, iuți la fire ca și la condeiu, se pronunțară îndată asupra meritelor și demeritelor actului internațional, subt-semnat în palatul Radziwill din Berlin.

Pentru a-l fi studiat însĕ numai în unele din părțile sale; pentru ai fi arătat causele cele mici, care, mai curênd s'au mai târḑiu, îl vor face se treacă la dosarul actelor bĕtrâne, rĕsfoite numai de istorici; pentru a căuta cu luare aminte dacă cele ce se hotărîserĕ împregiurul mesei verḑi din Berlin se potriveau bine cu starea lucrurilor din provinciele Turciei, ori din contră se loveau în capete, — trebuiau cunoștiințe mai numĕroase și de o altă natură.

Pentru aceasta, scriitoriul trebuia sĕ lase la o parte generalitățile, partea transcedentală a tractatului, ideile cele mari *grande envergure*; sĕ calce din provincie în provincia pe terenul solid al istoriei particulare; sĕ studieze și presintele fie-cărei naționalități; și în fine, comparând drepturile *ab antiquo* ale fiecărora cu nouile prescripțiuni ale tractatului din Berlin, sĕ vaḑă dacă opera diplomației europene e bună sau rea, adecă dacă are sau nu sorți de viață și

Agitaţiunea contra institutului este în curgere, şi noue şi de către unii de ai nostri ni se va lua în nume de rěu că înregistrăm fapte.

Greutăţi cu ridicata, sarcini comune inventate de jidanii cei mai invenţioşi, calamităţi elementare, toate acestea mână în mână conlucrând, au slăbit poporul până la os.

Lipit pământului bietul om îşi trage bucătura dela sine, şi-şi face scoală, sustine pre învěţătoriu, tot asemenea biserica şi pre preot. Un păstoriu chemat a paşte vietăţile necuvêntătoare ale românului este în mai bune condiţiuni ca şi un învěţătoriu chemat a forma mintea şi inima fiitoriului cetăţean.

I se rumpe omului inima la constatarea adevěrului. Agitaţiunea este în turbare. Copilul în traistă cu mămăligă rece şi dascălul cu salariu de 10 fl. pe un an, trebueşte sě peardă ani întregi spre a corěspunde legei, care prescrie că trebue sě înveţi ungureşte, de şi la resultat în veci nu va conta nime.

Sermanele scoale! De nevoieşe ce sunt trebue sě mai care apă cu ciurul prin luna lui cuptoriu cu scopul de a sădì mărăcină în grădina, de unde trebue sě scoţi cu furca polomida.

Aşa este parola ḑilei. Şi noi înregistrăm ca simplii cronicari cele se întêmplă:

„*Qui habet tempus, habet vitam.*“ Nouě su e de ani ungurii au trăit, avênd timpul întrebuinţat aşa după cum fu el întrebuinţat. În ḑilele noastre un curent nebunatic cere tot spirit maghiar, amalgamisarea elementelor din Ungaria şi Transilvania şi ferberea lor în marele casan al maghiarisărei. Şi aceasta până se mai poate, căci timpul e scurt.

„Magharii ne spun că ei „*non habent tempus,*“ este permis oare naţionalităţilor, ca ele din vechia ḑicere classică se tragă conclusiunea?

Ne mărginim a constata, că desvoltarea luată acuma de maghiari nu este nici pacinică, nici normală. În cât ea va consolida statul — *das bleibt dahin gestellt.*

Resunet la resunet.

Cursul ideilor domnului Beksics este cunoscut cetitorilor nostri din articolul dsale reprodus în numěrul 2 al ḑiarului nostru. Ḑiariul guvernamental „Magyar-Polgár“ din Cluş în numěrul din 10 Ianuariu a. c. sub titlul „*Viszhang,*“ resunet publică la locul prim următoarele:

> Gustav Beksics despre articolul seu reprodus eri ḑice: Articolul este sunet numai, culmele Carpaţilor trebue sě deie resunetul.
>
> Ne grăbim din parte-ne a-i împlinì această speranţă. În grabă ne-a prevenit numai bucuria ce am simţit, věḑênd că ideia reuniunei de maghiarisare ardelene a cucerit teren în cercuri lungi, preste culmea carpatină, în ţeara mamă, şi a stêrnit atenţiunea meritată, şi apreţiare şi în capitală. Aceasta este o situaţie de tot favorabilă şi încuragiătoare, pe care numai în timpul din urmă o am putut esperia. Mai nainte de tot puţin se interesau de noi cei din Ungaria cea veche. Şi cercurile normative din capitală nu arare-ori deveniau nervoase la amintirea lucrurilor specifice ardelene.
>
> Nu este mirare, că lăsaţi noi de noi, am rěmas înděrěpt pe calea civilisaţiunei. Nu este deci mirare, dacă ajungênd de-asupra slăbiciunea noastră, ne-a paralisat activitatea. Dela început încă mic a fost aici numěrul ungurilor. Printre valurile viforoase ale timpurilor trecute în posiţia noastră espusă, şi mai tare ne-au împuţinat. Puţinătatea numerică nu s'a putut suplinì prin forţa şi spriginul moral, căci între noi si patria mamă a lipsit legătura organică, care putea sě fie cea mai dreaptă şi naturală mijlocitoare a simţului patriotic şi a însufleţirei.
>
> Cu încetul s'a făcut îndreptare şi în privinţa aceasta. *Acuma cu drept ne putem ţinea de mădulari ai corpului Ungariei.* Forţele ni s'au contopit tot mai mult, şi pulsarea sângelui ţěrei mame, este totodată şi pulsarea noastră. Această îndreptare, această naturală împregiurare numai aşa se poate esplica, că cu era constituţională începênd am deschis porţile cercurilor noastre electorale înaintea pionerilor din ţeara mamă. Partidele din oposiţie la început ne imputau această procedere şi nu odată am fost espuşi la săgeţile sarcasmului lor. Mai târḑiu au rěcunoscut şi ei corectitatea acestei proceduri, şi au urmat şi ei esemplul nostru. Cu chipul acesta s'a întărit simţul unităţii de interese, şi ţeara mamă devenì pentru noi isvor de forţă morală.
>
> Colo preste munţi (înţelege în Ungaria, red „T. R.“) tot mai mult se ocupă cu noi, importanţa părţilor ardelene din punct de vedere naţional şi al patriei din ḑi în ḑi câştigă teren în convingerile oamenilor. Această împregiurare ne electrisează şi pre noi, ne îmbărbătează, ne înpintenă la fapte, şi ne face atenţi, ca sě privim cu băgare de seamă împregiurul nostru, sě ne organisăm pentru opera cea mare, a cărei ţintă este: **„Întărirea patriei prin întărirea maghiarismului.“**
>
> Acest spirit comun, această opinie publică a sădit în noi ideia reuniunei de maghiarisare. A trebuit sě ne treḑim numai, ca apoi sě vedem necesitatea imperativă a acestei mişcări. Treḑirea nici acuma nu este prea târḑiu, dacă ne vom pune serios pe lucru, nu vom face gură ca de obiceiu, ci în adevěr vom şi face ceva, după cum cere spiritul timpului.
>
> In eluptarea scopurilor staverite cu precisiune de această mişcare, punctul de gravitare al faptelor cade asupra societăţii. Statul nu poate impune niměrui spirit, de care are trebuinţă succesul scopurilor noastre. Fără societate, nu se poate produce spirit maghiar, numai ea poate produce puterea, ce disoalvă opera cea măreaţă.
>
> **Nu cultura este aici principalul, ci spiritul.** Din interesanţii ciclii de articoli despre referinţele din Ardeal, publicaţi tocmai acuma în ḑiariul nostru, putem vedea că la noi maghiarismul are preponderantă putere culturală. Cu toate acestea nu noi asimilăm, ci necultura (sě ḑicem prostimea *miveletlenség* red. „T. R.“) ne asimilează pre noi. Da, căci ne lipseşte activitatea consciă si fără întrerumpere, care deşì nu atacă, totuşi cel puţin resistă. In toate se vede la noi indiferentismul, ca şi când ne-am fi obosit, ca şi când ne-am fi enervat. Nu putem afirma, că s'a stins din noi „agitaţiunea spre lucruri mai înalte.“ Ştim bine că ajungênd rěul la carne vie, sau arḑindu-ne lumina la degete, maghiarismul se stie încă însufleţì, şi face minuni, însě numai la prima insufleţire.
>
> Şi cu aceasta cel mult reocupă terenul perdut, de cucerire nici vorbă. Cucerirea se poate face numai prin activitate statornică, îndelungată şi de toate ḑilele. Şi la aceasta se recere spirit corěspunḑětoriu.
>
> Producerea acestui spirit poate fi prima chemare a reuniunei pentru maghiarisare. Celelalte apoi vin dela sine.
>
> Prin aceste meditaţiuni nu voim sě mergem până la raportul dintre reuniunile esistente. Aceasta va fi de importanţă practică numai atunci, când vom putea avea cel puţin douě astfeliu de reuniuni. Şi atunci însăşi vieaţa va naşte acest raport. Principalul este, ca acuma sě înfiinţăm cel puţin o reuniune.
>
> Cum se o producem însě pre aceasta, pre cea dintâi? În această privinţă pressa a ventilat mai multe idei practice. Comisia restrinsă tocmai astăḑi ţine conferenţă, şi deja mâne vom şti primii paşi. Avem firma speranţă, că vom putea scrie despre concluse demne de scopul urmărit.
>
> Înainte de toate însě se cere de pre acuma, ca şi provincia sě se ocupe îndetaiu cu această ideiă. Spre acest scop cerem mai mult zel dela colegii nostri din provincie. Şi noi credem că aceasta se va şi face, dacă şi mai departe vom auḑì din inima patriei voci de îmbărbătare, ca şi mai de curênd însufleţitorul esemplu al lui Beksics Gusztáv.
>
> De câte-ori scriem despre acest obiect, totdeuna accentuăm, că mişcarea noastră nu este îndreptată contra naţionalităţilor conlocuitoare. Avem de ţintă lăţirea limbei ungureşti, prin aceasta însě nu voim sě strimtorim celelalte limbi.
>
> Am negligat în trecut multe, multe trebue sě repărăm de present. Această conştiinţă ne nutreşte zelul nostru; în lumea materialistică de aḑi sě dăm mai mare atenţiune esistenţei noastre căci această esistenţă este prima condiţiune *spre a ajunge celelalte interese concrete.*
>
> Scopuri mari numai cu mari resoluţiuni se pot ajunge.

De câte ori scriem despre acest obiect, totdeuna ne cuprinde o tainică jale.

Dumneḑeu ne-a pus aici pre acest pământ şi a întocmit lucrurile astfel că noi pas de pas sě fim avisaţi la cea mai bună concordiă, spre a ne putea salva esistenţa.

Fraţii maghiari loviţi de boala grandomaniei se pun în luptă cu spiritul timpului şi ḑi de ḑi sădesc discordia între noi şi ei, atentând pe faţă la esistenţa noastră naţională.

Şi-au luat de macsimă a vieţei ipotesa falsă, că statul acesta numai ca stat pur naţional maghiar are vitalitate. De aici au tras consecuenţe.

Ca statul sě fie maghiar, trebue sě-i nivelăm suprafaţa. De stîrpit nu putem stîrpì pre aceste naţionalităţi deşì am avea predisposiţiuni barbare împrumutate dela fraţii, cărora pentru atrocităţile de pre câmpiile Bulgariei le-am cântat osanele prin meetinguri şi deputaţiuni cu sabii de onoare.

Uciderea trupească o condamnă lumea cultă. **„Noue însě nu ne trebue cultură,“** noue ne trebue numai spirit. La vietăţile fără raţiune acest spirit se numeşte instinct. Aşa hiena are instinctul de desgroapă morminte, lupul omoară turma întreagă, şi apoi se îndestuleşte cu o singură gertfă, tigrul rêvneşte după sânge virginal, şi aşa celelalte după soiuri.

Ca lucrarea sě poată merge fără reservă, i s'a denegat ori ce legătură cu cultura. Cu chipul acesta s'a putut plănuì moartea morală, întocmai ca şi la zuluşi moartea trupească.

Resunet la resunet. Primim situaţia în toate consecuenţele. Una însě ni-o reservăm, căci ea este speciala noastră însuşire strămoşească.

În apărarea noastră nu vom perde din vedere **„postulatele culturei şi ale civilisaţiunei“** câştigate în crâncene revoluţiuni prin păraie de sânge.

Aceasta nici chiar faţă cu fraţii maghiari cari prin originea lor de rassă orientală — mint keleti faj — se simt dispensaţi dela observarea postulatelor culturei europene în al patrulea pătrariu din secolul al XIX. (a se vedea Magyar Polgár, Nr. 15 a. c. Red. „T. R.“)

Deci: resunet la resunet.

---

de reuşită. Cu alte cuvinte, precum cei iuţi la fire şi aprigi la condeiu făcuseră diplomaţia „cu ridicata,“ îndată după subt-semnarea tractatului; tot astfel cei care věḑură şi cunoşteau încurcatele iţe ale intereselor orientale, aveau sě purceadă cu încetul şi cu o încordată luare aminte; sě nu uite nici un element, nici un factor fie el cât de mic, din cei cari alcătuesc ecuaţiunea balcanică, — făcênd adecă ceea ce s'ar putea numì diplomaţiă „cu de-amăruntul.“

Astfel a făcut dl baron d'Avril în câte-va numere ale *Revistei lumei latine,* studiând atât tractatul dela Berlin faţă cu România, Serbia, Bulgaria, Rumelia orientală, etc., cât şi nouile cestiuni de diplomaţiă actuală cari au născut din prescripţiunile acelui tractat.

Am semnalat acì, la timpul cuvenit, vr'o câte-va din studiele în cari dl d'Avril arată că renaşterea adevěratei Românie nu poate fi de cât felositoare pentru întreaga Europă, şi am arătat cetitorilor români numerile *Revistei* în cari aceste studie se aflau.

Acum, în fasciculele dela 25 Maiu şi 25 Iuniu, dl d'Avril lămureşte o altă cestiune tot atât de însemnată, — şi poate mai oportună, căci ea e menită, credem a îndrepta una din multele credinţe greşite sau fantastice cari, adeseori, spuntă, ca din chiar senin, în mintea scriitorilor apuseni şi-i face de discută *à perte de vue* şi fără nici un temeiu.

Noua cestiune, studiată de dl d'Avril e aceea „Slavilor faţă cu lumea latină.“ Distinsul diplomat urmăreşte întâiu pas cu pas cari sunt nouele condiţiuni politice ce s'au creat Slavilor balcanici prin tractatul dela Berlin; enumeră adecă, satisfacţiunile ce li s'au hărăzit în 1878.

Sě ne înţelegem în treacăt, asupra cuvêntului satisfacţiune, care, în esemplul de faţă, e luat în sensul seu tecnic şi eminaminte diplomatic, adecă, cu acest sens, poţi sě fi pe deplin satisfăcut şi de loc mulţămit. Bunăoară, se dedese Rusiei la Berlin în 1878 deplină satisfacţiune, dar această nesdravănă satisfacţiune nu oprea pe principele Gorciakof, sě-şi muşte degetile de ciudă şi sě ḑică Ţarului Alecsandru II: *tout est à rerommenceer,* trebue sě o luăm dea capul. Tot astfel cu micele principate balcanice şi carpatine cari, tot la Berlin, fură pe deplin satisfăcute şi de loc mulţămite.

*

Ceea ce constitue partea principală şi de un interes general al studiului dlui d'Avril este cap IX, în care dsa ne arată şi ne probează ceea ce presa latină apuseană şi răsăriteană ar trebuì sě creadă asupra slavismului panslavismului, antislavismului — gogoriţe hazlii cu cari publicistii germani turbură din când în când apele pressei europene, pentru a pescuì dênşii mai lesne şi mai mult cele ce voesc.

Şi într'adevěr, pentru ca panslavismul şi urmările lui sě se poată cel puţin susţinea, ar trebuì sě ne închipuim ca fiind cu putinţă o Rusie care s'ar întinde din Kamciatka până la Praga, şi dela Spitzberg până la Salonic. Aḑi, se cunoaşte de toţi ce va se ḑică, cum stă şi cum va sta prietenia Cechilor, Sêrbilor şi Bulgaririlor cu imperiul Rusiei. Încă dela congresul din Berlin, când entusiasmul era încă proaspět, şi când fumul luptelor şi aburii victorii nu se risipiră, principele Gorciakof mărturisea c'un fel de duioasă întristare — tare şăgalnică pe chipul stafidit al cancelarului rus, — că: „se întêmplă adese de faci sluşbe unui preten, şi el în loc sě-ţi fie mai preten pentru aceasta, ţi se face vrăşmaş. Acest adevěr, continua cu adênca melancolie bětrânul diplomat, e şi mai potrivit în politică.“

Vorbind astfel cancelarul împěratului Alecsandru al II se ducea cu gândul la sêrbi şi bulgari a căror recunoştinţă şi „absolut devotament“ pentru pravoslavnicul imperiu al Ţarilor d'atunci încă se clătinau foarte. Principele Gorciakof însě nu învinovăţa pe nimeni, căci vedea tare bine că nu are drept a face aceasta. Tot astfel şi astăḑi, adevěraţii oameni de stat ai Rusiei nu învinovăţesc tinerile popoare balcanice cari nu vor şi nu ţin sě se alipească ca edera de trunchiul bětrânelor imperie ci se silesc sě înalţe singure fruntea către cer, şi singure sě se împotrivească în contra vijelielor de tot felul.

Aḑi, mai mult de cât ori când, fie-care voieşte sě fie cu al seu. „Noi şi cu ai nostri“ cum ḑice

Corespondențe particulare

alc „Telegrafului Român“.

Nocrichiu, 31 Decembre 1884. Dle Redactor! Inimicul liniștei și al păcei comune din tractul nostru, în special însĕ al meu mai jos subscrisului, altcum fără de nume, după cum cetesc în foaia „Tel. Roman“ din 20 ale curentei Nr. 152 cu datul Agnita s'a scrintit rĕu de afacerile noastre petrecute în sinodul protopresbiteral preoțesc din 1 Novembre a. c. în vreme ce nu știe cum mai rĕu ar descredita persoana mea și a ginerului nostru preotul Nicolau Moldovan dela Vĕrd. 'Mi pare și mie rĕu că-l doare așa tare și s'a scrintit așa rĕu de vorbirea mea ținută preoțimei cu aceea ocasiune; dar apoi fiind că s'a făcut la timp și a fost dreaptă, ce-i pot și eu acuma ajuta, mai vêrtos că a fost provocată chiar de dênsul încă de mai înainte. Se poate că remânênd eu și acum în tăcere fără de al reflecta i-ar fi ajutat mult morbului cel bântue, la ce eu nici că-m batem capul al reflecta, dacă nu ar fi întortocat dlui înțelesul cel adevĕrat al vorbirei mele de atunci făcêndu-o aceasta, nu pot se retac în vreme ce amintirea dênsului că eu cu aceea ocasiune aș fi rugat preoțimea ca sĕ se abată dela ordinul Escelenției Sale de a nu alege membrii pentru sinodul electorale și că aș fi conjurat pe preotime a stărui din toate puterile, ca în sinoadele parochiali sĕ se aleagă numai indivizi din tract, nu este adevĕrată; despre ce actul oficiôs va dovedì la timpul și locul seu așa, după cum s'a ḑis în sinod pe basa legei și pe împregiurările timpului; ear nu după cum afirmă corespondentul rĕutăcios, — și tot așa nu este adevĕrat, că unul dintre preoți ar fi șters de pre ședula altuia numele preotului nostru Iacob Bologa dela Marpod despre care împregiurare dovedesc contrariul ședulile scrutinate în ședință. Apoi nici că presupun eu după părerea corespondentului, că preotului Iacob Bologa sĕ i se fi întêmplat așa ceva pentru că dacă da, știea dênsul sĕ facă întrebuințare de drept încă atunci fără sĕ se lase apărat acum de corespondinte în chip nefolositoriu.

Ce presupun eu este: că corespondentul fără nume, mustrat de conștiința sa că nu scrie adevĕr în pomenitul articolul nici nu l'a subscris, ce altcum trebuia dacă crede că poate sta față în față. O a făcut aceasta singur că neputêndu-i eu da lângă oficiul ordinariu cel ocupă și altul neordinariu, de atunci plămădește și dospește la ură și discordiă, în finea finelor numai în detrimentul seu; pentru că despre activitatea mea ca preot vorbește parochia mea însăși, și despre cea de adm. protopopesc de 30 de ani, protopopiatul întreg, ale căror stări adeverate cu întortocarea dênsului ale transpune sub alt înțeles numai în pustiu se ostănește.

Resping deci cu indignațiune toată procederea dênsului intenționată cu articolul sus amintit revocându-i în memorie, că eu precum cu toți frații în Christos din tract susținênd disciplina, am știut tracta și pertracta ori ce cestiune oficioasă de interes general și personal așa, cât după putința împregiurărilor pe nime nu am lăsat nefolosit, ce și cu dênsul am făcut, pe care dacă nu l'am putut cum va satisface întru toate față de lege, nu am a purta eu vina și de aceea în dar cearcă a-și isbândi. Apoi are sĕ știe dlui că ori cine ar devenì de protopresbiter, cu anevoie putându-i nimeri gustul, nu va lucra după dictația dênsului.

Te rog drept aceea dle Redactor a face loc și acestor puține rênduri în prețuitul jurnal ce redigiați, drept orientare publicului cetitoriu. *)

G. Maier,
adm. protopresbiter.

Varietăți.

* (Postal). Pentru postul de magistru postal la Apahida, se deschide concurs.

Condițiuni: Contract de oficial și fl. 100 cauțiune.

Emolumente: Salariu 200 fl., pausal 40 fl., de cancelarie, 860 fl. paușal de transport.

Suplicile sunt a se adresa în termin de trei sĕptĕmâni la direcțiunea de postă din Sibiiu.

* (Postal). Cu 16 Ianuarie a. c. oficiul de postă din Elisabetopole se preface în oficiu erarial de classa a II. și astfeliu toate lucrările ținĕtoare de postă se vor duce prin servitori de postă la locuința adresatului prelângă condițiunile obicinuite la asemenea servițiu.

* (Postal). Se deschide post de magistru postal în Zsidve — comitatul Târnavei mici.

Emolumente fl. 120 ca salariu, paușal de cancelarie fl. 40, paușal de transport fl. 300.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Suplicele sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcțiunea postei în Sibiiu.

* (Sânțirea apei). Din Orĕștie ni se scrie, că în ḑiua de Botezul Domnului s'a sĕvêrșit de către preoțimea noastră sânțirea apei la rîu într'un mod solemn. O compagnie din garnisoana deacolo a asistat în pleine parade la acest act solemn. Un public numĕros din toate classele au dat sĕrbătorei o espresiune imposantă.

* (Sinod parochial). Alaltă-eri la oarele 9 dimineața s'a convocat sinodul parochial din Sibiiu cetate la ședință ordinară pe după ameaḑi la 3 oare.

S'au presentat 12 membri sinodali.

Noul paroch, domnul protopresbiter Simeon Popescu, deschide sinodul prin o cuvêntare potrivită în care cere ajutoriul acestei corporațiuni bisericești la resolvarea agendelor legate de competința sinodului, la care vorbire domnul profesor Dr. D. P. Barcianu în numele sinodului salută pre noul paroch, promițênd sucursul sinodului la toate afacerile, prin cari se va promova binele bisericei.

S'a pus apoi la ordinea ḑilei raportul comitetului și rațiociniul anual. Ne fiind însĕ gata nimica sinodul s'a prorogat pe 26 Ianuariu a. c.

Unii cereau ca sinodul pentru acel termin sĕ se dechiare în permanență.

Sinodul s'a ținut în sala cea mare a seminariului. Elevii cari tocmai acuma fac studiile teoretice în masse au luat parte la acest sinod spre a vedea cum se practică constituțiunea la biserica centrală care ar fi sĕ fie model întru toate.

Pre noi ne doare practica dată elevilor din seminariu. Dacă nu este raport, nu rațiociniu, nu se consideră ordinațiunile protopresbiterale, atunci sĕ nu se țină sinoade de model în fața elevilor, căci ḑice-se: vai de sminteală, dar vai de acela prin care vine sminteala în lume.

* (Acluse la reuniunea de maghiarisare.) Ḑiariul din Cluș — „Magyar Polgár“ în numĕrul 15 dela 30 Ianuariu, a. c. publică niște documente privitoare la revoluția din 1784.

Inceputul s'a făcut cu o suplică a Madamei Török Anna née Hollaky adresată comisariului guvernial Daruváry Iankovics Antal.

Suplica e scrisă cu multă amărăciune și și mai multă ură națională.

Cuvintele „tolvaj oláh“ *tolvajság, dühös rebelis tolvajság* se repețesc ca frunza și earba.

Al doilea document este rugăciunea de toate ḑilele rostită în biserica din Deva de *„ref. eclesiae predicator“* Incze István.

Rugăciunea e curioasă în feliul seu. In entusiasmul seu preotul se ruga astfel: nu permite puternice Doamne ca poporul fără Dumneḑeu sĕ mai continue cu devastarea, *ci pune-i verigă pe nas, întoarcel cu rușine în visunia sa.*

Publicarea acestor documente este chemată a provoca *„agitațiunea“* pretinsă de Beksics.

In anii trecuți domnului Barițiu i s'a făcut proces de presă pentru publicarea unor documente inocente din 1848.

Domnul Kon Robert 'și face merite tocmai la timpul potrivit.

Țineți minte oameni buni!

* (Publicațiune.) Conform conclusului adunării generale comittse ținute în 29 Decembre 1884 sub Nrul protocolului 248 locurile acelor representanți comittsi, cari au devenit vacante, se vor suplinì prin alegere, care se va efeptuì în *26 Ianuariu a. c.*

Aceasta se aduce la cunoștință publică cu acel adaus, că:

1. Lista virilistilor rectificată pre anul 1885 dinpreună cu consemnarea membrilor aleși și a conspectului al membrilor acelora, a căror mandat a espirat sunt espuse intuițiunei publice în localitățile ambelor magistrate cetățĕnești și la oficiile comunale.

2. Alegerile se vor efeptuì în următoriul mod, și anume:

a) cercul electoral I a cetății Sibiiu va alege în sala, „comunității Sibiiu“ 1 membru;

b) cercul electoral I a cetății Sebeș va alege în sala „comunității din Sebeș“ 1 membru;

c) cercul electoral II a cetății Sebeș va alege în sala „hotelului cetățĕnesc“ 3 membri;

d) cercul electoral al Sĕliștei va alege în sala „oficiului pretorial din Sĕliște“ 1 membru;

e) cercul electoral al Cisnădiei va alege în sala „oficiului comunal“ 1 membru;

f) cercul electoral Slimnic va alege în sala „oficiului comunal din Slimnic“ 2 membri.

3. Toți aceia, cari sunt înduși în consemnarea alegĕtorilor de ablegat dietale pre anul 1885 posed dreptul activ și pasiv de alegere.

4. Alegĕtorii sunt în sensul § 34, alinea 2, a art. de lege XLII—1870 îndreptățiți a designa lângă fie-care comisariu de alegere câte 4 membri de încredere.

Sibiiu, în 17 januariu 1885.

Vicecomitele.

* (Ḑiariu nou). In Tulcea a apărut un nou ḑiariu *„Dunărea de jos.“*

Îi dorim succese și viață lungă.

* (Spice.) Cetim în ḑiariul „Dunărea de jos“ din Tulcea. Ni se comunică că mai multe Doamne și Domnișoare din societatea înaltă a acestui oraș au luat inițiativa unei societăți cu scopul de a scoate din conversațiunea românească cuvintele franțuzești, sau franțuzite ca *bonjour, bonsoir, merci, madame, madmoiselle, monsieur* etc.

Toți membrii cari ar rosti unul din aceste cuvinte în timpul conversațiunei românești vor fi amendați.

Sumele ce se vor încassa într'un timp anumit se vor întrebuința în folosul sĕracilor orașului.

Domnilor, feriți-ve de controlul duducelor.

Se vorbește că un singur domn în cursul unui dejun a plătit respectabila sumă de 5 lei. Zăpăcit sau de bună voe?

Mutatis mutandis și la noi s'ar potrivì de minune și s'ar potea aplica cu succes.

* Ḑiarele americane ne povestesc următoarele:

La o nuntă în Carolina de Sud, la care erau de față mai multe doamne și domni neînsurați, un tênĕr advocat făcu următoarea propunere: Membrii neînsurați ai societății aleg din sinul lor un president, care va jura sĕ păstreze secretul confidențelor ce i se vor face; apoi fiecare domn și doamnă va scrie numele seu pe o bucată de hârtie și de desupt numele persoanei ce ar dori sĕ aibă ca soț în calea vieței; în cas când o doamnă și un domn s'ar potrivì la dorințe presidentul va face cunoscut persoa-

---

țĕranul român; *fruitorque fama sui,* cum ḑicea marele istoric al Romei.

*

Ceea ce odinioară, a dat naștere ideei panslavismului, era o altă idee, posibilă în secolul XVIII, ideia ortodoxismului, care și-a beut banii, și pe care dela Petru cel mai mare și până la Nicolae I, Țarii Rusiei o agitară pentru trebuințele politicei lor față cu Sultanii din Constantinopol.

Astăḑi ortodoxismul, ca semn de unire al popoarĕlor slave, e dispărut cu desĕvêrșire. Încă din 1869, dupăcum ne spune dl d'Avril, sêrbii și bulgarii patrioți arătară cu elocință că sunt milioane de slavi cari nu sunt ortodocși și cari, totuși fac parte din grupurile slave, menite a întocmì odată confederațiunea naționalităților balcanice.

Ori cum ar fi însĕ, ceea ce rĕmâne adevĕrat și recunoscut chiar de publicistii din Moscva și din Petersburg e că panslavismul, astfel cum dênsul năștea din ortodoxism, și astfeliu cum, pentru al lor folos, ni-l arată scriitorii germani, e cu neputință a mai fi apărat și propoveduit printre popoarĕle slave din centrul și sudostul Europei. Toți chiar și cei mai tineri, precum sunt bulgarii, voiesc sĕ meargă, pecât în puterință le va sta singuri, liberi și independenți.

Ș'apoi, adevĕratul slav, care cu inimă dorește rădicarea și propășirea rasei sale, nu este acela care ține din suflet sĕ vaḑă o Rusie întinḑêndu-se, cum ḑiserăm dela Kamciatka la Praga și dela Spitzberg la Salonic; adevĕratul slav este cel care năzuește din resputeri a da fraților sei o civilisațiune care sĕ asigure polonilor, cechilor, bulgarilor, sêrbilor, rutenilor, croaților și slovenilor o individualitate distinctă, și capabilă a se împotrivi vêrtejului doborîtor al Pangermanismului.

Acesta esistă: efectele i se vĕd pe fie-care ḑi; urmările i se pot calcula până la una; în contra lui luptă în toate ḑilele cugetătorii și ḑiaristii slavi.

Nolumus germanisari a devenit cuvêntul de ordine al tuturor popoarĕlor de rassă slavă. Dênsul stă scris pe stindardul de luptă al patrioților din Bohemia, cari vor rĕmânea astfel cum au fost din timpurile străbune; ear adevĕrații binefăcĕtori ai gintei slave sunt cei *qui certant pro germanisatione vitanda* cari se străduesc ca sĕ se ferească de germanisare.

Pangermanismul constitue adevĕrata primeșdie, ear nu panslavismul, după cum le place a scrie diplomaților și autorilor din Viena și din Berlin, și după cum cred câte odată și unii din scriitorii și din oamenii de stat ai Franciei și Angliei și ai Italiei. Drept aceasta, slavii scriitori și cugetători, cari judecă și vĕd în cotro merg lucrurile și tind împregiurările, au dat congenerilor lor ca un cuvênt de ordine general pe aḑi mult repețitul: *nolumus germanisari* — nu vom sĕ ne nemțim.

„Românul.“ *Gion.*

nelor în cestiune acest desiderat; celelalte bilete se vor păstra secrete.

Acest plan primit a fost pus în esecutare şi resultatul a fost... două-spre-ḑece părechi.

Dacă la noi s'ar întrebuinţa acest sistem? Se vor găsi oare două dorinţe egale?

„Dunărea de jos."

* (Prelegere publică). Reuniuneea femeilor române din Arad şi provincie va da prelegere publică, Dumineca în 25 Ianuarie nou 1885 la 6 oare seara, în sala institutului pedagogic-teologic pentru fondul scoalei de fete, ce doreşte a înfiinţa. Dl prof. de teologie V. Mangra va tracta despre „Mărirea şi căderea lui Mihai Viteazul. Preţul de întrare: pentru familie: 1 fl. v. a., pentru persoană: 50 cr., pentru studenţi: 20 cr.

* (Cutremurile de pământ.) Pare că s'a constatat la Observatorul rigal din Bruxelles că efectele cutremurului de pământ care a avut urmări atât de îngrozitoare în Spania s'a simţit pănă în Belgia, şi pare că, după constataţiunile făcute în această privinţă, s'a produs sau o depresiune sau o rădicătură a coajei pământului.

Observatorul din Bruxelles n'are instrumente speciale destinate a semnala şi a studia cutremurile de pământ; aceste fenomene nu se manifestează de cât foarte rar în această ţeară şi în totdeauna într'un mod foarte puţin simţitor.

Aşa dar, a doua ḑi după cutremurul de pământ din Spania, s'a constatat în pricipala staţiune meteorologică de pe Bulevard a Observatorului Bruxelles cu unul din orologiile astronomice ale stabilimentului se oprise şi că un altul mergea într'un mod neregulat.

Ciasornicarul însărcinat sĕ reguleze aceste pendule observă că coloanele pe cari stau numai era verticale.

În seara aceleaşi ḑile, dl Lagrange, astronomul, venind sĕ facă observaţiuni cu luneta astronomică, observă asemenea că acest instrument deviase şi că nu mai era vertical.

Din aceste fapte pare a resulta că mişcarea ondulătoare care s'a produs cu atâta intensitate în Spania s'a propagat în depărtare, şi că are ca urmare de a modifica într'un mod permanente denivelarea pământului. Această modificare nu este apreciabilă, şi a trebuit derangearea instrumentelor de o simţibilitate estremă, cum sunt orologiele şi lunetele astronomice, pentru ca cineva sĕ-şi dea seamă.

* (Un sat japonez la Londra.) Câtor-va artisti şi industriali le-a venit ideia de a da Londrei tabloul unui adevĕrat sat japonez, populat de adevĕraţi japonezi, cari sĕ se ocupe cu fabricarea adevĕratelor obiecte japoneze. Industrialii şi artistii au adus din Iokohama materialuri de construcţiune şi o mulţime de supuşi ai lui Mikado, si cu aceste elemente au instalat la Humphrei Hall, Knighsbrídge, un sat japonez care, cu micele sele case de forme atât de fantastice, cu culori atât de strălucitoare, pare că a fost transportat în total din Japonia la Londra. Un membru din *high life*, sir Rutherdorf Alcock, a presidat la deschiderea acestei esposiţiuni japoneze pre care toată lumea se duce sĕ o veadă, căci satul japonez, compus din cinci strade, este cu adevĕrat sintesa esactă a oraşelor şi obiceiurilor, a poporaţiunii şi a activităţii Japoniei; toate felurile de clădiri sunt representate, de la casa dechisă publicului unde se bea ceai şi pâne la templul budist, unde se ridică în mijlocul parfumurilor, Ameda, ḑeul oamenilor, şi Oshakka, ḑeul dobitoacelor; acì se găseşte dela sculptura de fildeş pâne la fabricarea reşinei şi a renumitelor lanterne. Toate tipurile japoneze sunt adunate în acest sat, de la bătrânul de secs bărbătesc pâne la tinerele frumuseţi femeeşti cari întorc toate capetele la Iokohama. Abia s'a deschis esposiţiunea şi este deja de rigoare în lumea elegantă de a merge sĕ ia ceaiul în satul japonez de la Humphrey Hall, sau de a merge sĕ veadă dimineaţa pe Japonezele cari dansează sau pe Japonezii cari fac eserciţii de arme, cum este obiceiul da merge într'o ḑi la Operă, întralta la Tattersall, într'alta la concertele poporare.

(Un prânz chinezesc.) Un comersant german, aflându-se în Shanghai pentru afaceri de negoţ, a fost învitat la masă de un fruntaş chinez din Peking. Într'o foae germană comersantul descrie acest prânz, spuindu-şi părerea asupra fie-cărei mâncări:

„Masa era de mai nainte încărcată cu 22 castroane de desert şi luminată de 10 lămpi mari, ale căror sticle erau zugrăvite multicolor şi inconjurate cu ghirlande de sticlă şlifuită şi cu ciucuri de mătasă. Bucatele se aduceau pe rênd şi servitori le presentau întâiu celor mai în vêrstă şi mai cu vaḑă dintre învitaţi.

Bucatele au fost următoarele: Porumbei cu ciuperci felii de bambus fraget, fiertură — delicios gust. 2 Untură de porc în aluat copt. un fel de gogoşi — de minune. 3. Ouă de purumbei în ciorbă — foarte bun. 4. Cuiburi de rîndunici chineze cu fĕlii de şuncă şi de bambus (o substanţă cleioasă) — escelent. 5. Carne de pasere cu fĕlii de bambus şi cu cuperci fierte — gust bun. 6. Raţă cu bambus şi un fruct ca ghinda — bunicel. 7. Ficat de porc prăjit în unt de ricină — prost. 8. O mâncare japonează: scoici cu peşte şi jumări de porc — greţos. 9. Cozi de caracatiţă cu fĕlii de bambus şi şuncă, gătite în unt de ricină — fără acest unt grozav ar fi fost bun. 10. Bucăţi de pasere, şuncă şi porumbei, turnat de asupra albuş de ou — foarte gustos 11. Carne de pesti deosebiţi cu bambus şi ciuperci — nu ştiai ce mânânci, dar era mai mult prost de cât bun. 12. Şuncă de purcel feartă în sucul seu — prea delicat. Acì a intervenit o pauză, în care a luat fiecare nergheleuă în gură şi se jucau da degetele. Apoi au urmat alte bucate. 13. Broască ţestoasă cu ouăle ei în unt de ricină — groaznic la gust. 14 Piept de pasere cu varză acră — nu prea delicat. — Litchis proaspete, fructu cel mai bun al Chinei şi portucale mari, bune. In timpul mesei se bea numai ceaiu slab fără zahar şi Samion, un vin de orez, ce se bea cald, ca şi ceaiul şi este o beutură îngrozitoare."

* (Bâlciu de neveste.) Cetim în „Românul" Superintendentul din Castle-Garden, Statele-Unite, continuă a primì în fie-care ḑi scrisori, prin cari este rugat de persoane ale alege câte o soţie dintre imigrantele ce sosesc din Europa. Eată un specimen din acestea scrisori:

„Dle aveţi, ve rog, obligenţa de a da această scrisoare uneia din junele femei sosite de curênd la Castle Garden şi doritoare de a întra în corespondenţă cu un fermier din Canada Talia mea este de 5 picioare şi 11 zoli cântăresc 180 livre, şi trec între cei ce au o bună turnură, şi numĕr tocmai 22 de ani. A-şi dorì ca dama mea sĕ aibă cam 5 picioare şi 3 zoli înălţime şi o greutate de 150 livre, ochi negri încântători, o faţă zimbitoare şi tot un asemenea caracter. Dacă găsiţi vre una care sĕ întrunească aceste condiţiuni, vĕ rog a-i trimite presenta scrisoare. Ştiind că dvoastră primiţi multe scrisori de asemene natură, ve rog a-i ţinea seamă şi de presenta, şi dacă juna damă ar voì sĕ-mi trimită fotografia sa, sĕ o facă, la rêndul meu îi voi trimite şi eu pe a mea cu cea mai mare plăcere." Semnat Willson, Port Burwell, comitatul de Elgin, Ontario.

Un cetăţean din Nortonville, în Kansas, cere superintendentului de a-i espeda o soţie de o taliă mijlociă şi de o bună moralitate, cu ochii şi pĕrul negru

Un locuitor din Defiance, Ohio doreşte o femee nu tocmai mare, subţirică, plăcută şi liberală în vederile religioase.

Un fermier din comitatul Antrin, Michigan, reclamă o soţiă cu ochi albastri, un bun temperament şi de o taliă masivă.

* (De ale timpului.) A trecut Crăciunul, trecut şi Boboteaza, cu vestitul ei ger, şi noi tot nu mai avem zăpadă.

Timpul este frumos, un ger sĕc ne face sĕ uităm că praful ce ne umple ochii, nu este cel bătut de vêntul din luna lui Cuptoriu.

Nu ştim ce vor ḑice la iarna seacă economii nostri.

Loterie.

Mercuri în 21 Ianuarie 1885.

Sibiiu: 35 2 88 44 62

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Ianuarie n. 1885.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.25	96.30
Renta de aur austriacă	106.40	106 —
Renta ung. de hârtie.	92.85	92.70
Datorie de stat austriacă în hârtie	82.90	82.90
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	101.75	100.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.75	145.75
Galbin	5.79	5.76
Napoleon	9.77½	9 77
London (pentru poliţa de trei luni)	123 75	123.75

Nr. 429. [973] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III clasa din Băciia, se escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima apariţiune a acestuia în foaia archidiecesană „Teleg. Rom".

Emolumentele sunt:

1. Birul în naturale dela 54 familii o mĕsură de cucuruz;

2. Folosirea cimiteriului şi stola usuată; cari toate computate la olaltă dau un venit anual de 250 fl.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subscrisul în terminul fipsat mai sus.

Deva, la 19 Decembre 1884.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 403. [972] 1—1

ANUNCIU.

Neintruninduse toate condiţiunile concursului, planurile, presentate pentru zidirea unei scoale de fete a asociaţiunei transilvane, nu s'a putut adopta.

P. T. proiectanţi sunt deci învitaţi a-şi ridica aceste planuri dela cancelaria asociaţiunei în oarele dela 12—1 a fiecărei ḑi de lucru, pelângă adeverirea primirei, *cel mult pănă la 31 Ianuarie n. 1885.*

Sibiiu în 5 Ianuarie n. 1885.

Comitetul asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Iacob Bologa, v.pres. **Dr. D. P. Barcianu,** secretar.

Nr. 402. [967] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului învĕţătoresc din parochia Borgo-Dioseni, devenit vacant prin pensionarea învĕţătoriului Ioan Pahone, se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) bani gata, cari sunt a se scoate în rate lunare anticipative dela perceptoratul fondului scolariu gr. orientali Borgo-Dioseni din Năsĕud	240 fl.
b) folosirea grădinei scolare de 3 jugĕre 15,410 °☐, carea computată în bani face	60 fl.
Suma	300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-şi trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Borgo-Bistriţă în 12/24 Decembre 1884.

În conţelegere cu comitetul scolariu.

Simeon Monda,
ppresbiter.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil cu 2 oare ficse pe ḑi, la Biserica rom. ort. res. dela Sf. Nicolae de aici, se escrie concurs cu termin pănă la ultima Februariu 1885 st. vechiu.

Despre sistemul şi modalitatea după care este a se purta contabilitatea, cu care este împreunat un salariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informaţiune dela Epitropia noastră parochială. [968] 3—3

Braşov, 16 Decembre 1884 st. v.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. res. dela sf. Nicolae.

Nr. 643. [966] 3—3

Edict.

Stana Trufaşilă din Măgură, protopresbiteratul Branului, carea părăsit pe bărbatul seu Bucur Coca de 8 ani fără a i-se şti ubicaţiunea, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin *de 3 luni* dela prima publicare a acestui edict; căci la din contră procesul divorţial înaminat se va decide şi în absenţa ei.

Zĕrneşti, 19 Decembre, 1884.

Oficiul ppresbiteral al tractului Branului.

Traian Meţian,
adm. ppresb.

Nutreţ de vite.

La bunul Haller, din comuna **Zoltan** (lângă Sighişoara) cumpĕrat de un consorţiu de locuitori din aceea comună, se află de vêndut **40—45 orgii de fên foarte timpuriu făcut şi bun,** între care se cuprind: **7 orgii otavă, paie de ovĕs din 400 de clăi, paie de grâu din 130 de clăi, 150 hectoliter de ovĕs, 80 hectoliter de cucuruz,** toate în preţuri foarte moderate.

Pentru acei cumpĕrători, cari ar cugeta sĕ mănânce cu vitele lor nutreţul menţionat pe loc, se va da gratis păşunitul de iarnă pănă în 20 Aprilie 1885 c. n., mai multe staule (graşduri) şi şopuri bine închise, ca adăpost pentru oi şi o odaie de locuit pentru păzitori.

Informaţiuni esacte se pot primì în Zoltan dela preotul român G. Vătăşan, în Sighişoara dela dl senator Ioan Şandru şi în Sibiiu dela Direcţiunea Institutului „Albina." [969] 3—3

Zoltan, 2 Ianuariu 1885.

Administraţiunea moşiei.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 5. Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Ianuarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Decembre 1884, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 11 Ianuare.

Dela anul nou încoace atenţiunea ne-a fost îndreptată asupra ḑiarelor din Cluş, cari nu mai încetă cu aţiţarea urei şi a duşmăniei. Reuniunea pentru maghiarisare este chemată a slăbì şi mai tare legătura dintre poporul nostru şi cel maghiar. Ea este tocmai acuma în stadiul constituirei.

Sĕ ne întoarcem de astădată ochii la lucruri mai umane, sĕ privim o instituţiune solidă, chemată a întemeia pre pămênt pacea între oameni, şi pe ceialaltă lume fericirea cea vecinică. Sĕ privim această instituţiune, căci ea ne va alina adênca durere ce ni-o causează trista realitate din sfera politică a maghiarisărilor.

Biserica noastră este pusă pre o temelie solidă, care ne dă toate posibilele condiţiuni de desvoltare. Întreaga noastră viaţă bisericească este împărţită între activitatea preoţilor şi a laicilor, aşă că nime nu se poate plânge, că el este strein în biserica sa.

Pe temelia aceasta avem a zidì inimile creştinilor nostri, şi principala chemare cade asupra organelor, cari la parochii sunt puse în fruntea bisericei, comitetul parochial, sinodul parochial şi epitropia parochială.

Bisericilor sorori ortodocse le-a venit strein lucru constituirea bisericei noastre pe basele actuale, şi ele continuă încă a trăì în această credinţă a lor. Este greu, de tot greu a lua în nume de rĕu această credinţă a bisericilor sorori, căci ea este întemeiată pre împregiurarea, că ele n'au nici o cunoştinţă mai lămurită despre situaţiunea, ce ni s'a creat şi ni se crează nouă aici. Credinţa lor o scuză necunoştinţa lucrurilor dela noi, şi noi trebue sĕ-o considerăm aceasta, după cum va trebuì sĕ scuze şi ele amărăciunea noastră, cu care privim la stagnarea lor în împregiurările actuale, pre cari noi le credem a fi favorabile, şi în stare de a sprijinì avêntul bisericei în direcţiune culturală.

Nu sunt încă două decenii de când biserica pe basa actuală continuă a se desvolta perfecţionându-se pas de pas. Ar fi lucru pripit a face de acuma conclusiuni, şi fără reserve de tot motivate a da verdict în cutare sau cutare direcţiune. Şi aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât tĕnĕra noastră constituţiune are a se lupta crâncen cu greutăţile începutului, şi cu tractarea maşteră din partea streinilor.

Nu dela noi atârnă delăturarea rĕului provenit dela streini. Va da Dumneḑeu de se vor schimba împregiurările în toate privinţele şi va înceta vênatul asupra noastră pentru limba şi credinţa noastră. Organisarea internă însĕ este chemarea noastră, şi delăturarea defectelor interne, fie ele resultatul neperfecţionărei instituţiunilor actuale, fie produsul rĕutăţilor omeneşti, de cari pre pămênt nici o corporaţiune, nici o instituţiune nu este scutită, încă pentru noi este reservată.

De organisarea internă se ţine constituirea diferitelor corporaţiuni bisericeşti pre un nou period de trei ani. Această constituire tocmai acuma este în curgere, şi inima noastră trebue sĕ fie tocmai acuma în special la credincioşii bisericei noastre, cari voesc sĕ pună o nouă temeliă pentru prosperarea bisericei.

Pas de pas organismul bisericei noastre se desvoaltă, se perfecţionează şi paralel cu această desvoltare se înmulţesc agendele corporaţiunilor bisericeşti.

Pas de pas sĕrăcim, căci sistematiceşte suntem împinşi spre sĕrăcie. In proporţiune dreaptă cu înmulţirea sarcinelor publice, cresc cele pentru susţirea organismului bisericesc, şi precând ele merg progresiv, paralel cu ele înaintează sĕrăcia, şi sarcinele încep a devenì nesuportabile.

La împlinirea sarcinelor publice în cele mai multe casuri nici parţiala imposibilitate nu scuză pre om, căci este grozavă esecutiva, care dă valoare vieţei publice în stat.

Noue ne lipseşte puterea esecutivă. Am împrumutat un termin frumos, ca sĕ acoperim golul, mai mult, ca sĕ acoperim sĕrăcia, ca sĕ acoperim starea noastră de umilire, şi am preferit a apela la forţa morală.

Nu ne-a rĕmas deci decât inima pentru biserica noastră, inimă dela preoţi, cari în sudoarea feţei lor păstoresc turma lor, inimă dela comitetul parochial, inimă, de 10 ori inimă dela sinodul parochial, care după consciinţă ar fi sĕ ḑică: acesta este chemat a-mi fi mie paroch, căci vocea lui este sântă în acest cas special, inimă dela epitropi, cari după unele disposiţiuni sunt responsabili chiar şi cu averea lor pentru bunul bisericei.

Eată pentru ce ne îndreptăm privirea asupra bisericei, eată pentru ce punem vĕl preste tristul tablou, presentat cetitorilor nostri în mohorîtele sale colori în numerii precedenţi ai ḑiarului nostru.

Sunt grele împregiurările, mare sĕrăcia şi şi mai mare lipsa bisericei în întreagă archidiecesa, de aceea la noua constituire a corporaţiunilor trebuesc aleşi oamenii cu inimă pentru biserică, trebuesc aleşi acei creştini — tot mai rari în ḑilele noastre — cari ştiu că dând bisericei lui Dumneḑeu dau, trebuesc puşi în fruntea trebilor creştinii, cari se simt fericiţi a putea servì lui Dumneḑeu, trebuesc aleşi creştinii, cari se simt onoraţi a purta oficiu bisericesc, prin purtarea şi vaḑa lor atrag şi pe cei împetriţi la sânta biserică şi a căror vaḑă ponderează mai mult ca o esecuţiune cu o companie de soldaţi.

Asfel de bărbaţi apoi împlinesc esecutiva în biserica noastră. Cu frica lui Dumneḑeu în sufletul lor, cu inima deschisă pentru biserică, cu reverinţă către paroch, acesti creştini ca funcţionari bisericeşti se îngrigesc de scoală, de biserică, şi caută mijloace de venit, îngrigesc şi fructifică averea bisericei, şi aceasta o fac cu consciinţa, că slugind bisericei, lui Dumneḑeu slugesc.

În împregiurări critice chiar şi lucrurile cele mai asigurate atârnă dela onestitatea şi bunăvoinţa oamenilor. În împregiurările noastre totul atârnă dela inima deschisă a oamenilor, dela bunăvoinţa, cu care se vor sacrifica pentru binele bisericei.

Ar fi pĕcat de moarte a ne mai legăna în iluşiuni, sau a masca situaţiunea critică a bisericei noastre. Suntem scurtaţi în drepturile noastre şi de multe ori se pretinde ca prin demoralisare de bună voie sĕ ne înfigem noi cuţitul în inimă. Situaţiunea aceasta o am suporta poate mai uşor, dacă ar domnì pacea şi concordia în biserica noastră.

FOIŢA.

Têrgul de fete din „Găina.“

Vêrful cel mai desfătat din munţii apuseni este Găina. Îţi trebue două oare călare dela Vidra de jos până ce ajungi de-asupra lui. La o mică depărtare dai preste Arieş, cunoscut prin ospitalitatea familiei preotului de aici şi frumoasa grupă de case adunate şi aşeḑate, ca petrile cele scumpe într'o ghirlandă de argint. Din Arieş încolo ţi se deschide o cale drăgălaşe printre neşte păduri admirabile de fagi a căror umbră recoritoare şi apă limpede risipită o parte prin scorburile arborilor, te electrisează într'un mod nepomenit, mai arunci ochii în dreapta şi în stênga la câmpurile şi liveḑile încântătoare şi încet încetinel dai de vêrful cel golaş al Găinei. Aci veḑi ici colea în mijlocul unei vegetaţiuni slabe câte o colibă în care se adăpostesc vara nevestele şi fetele ce păşunesc vitele. Femeile acestea sunt cu tot dreptul neşte copii ai naturei, frumos şi proporţionat făcute, sănătoase ca peatra, caste, totdeodată nedumerite ca rosa sêlbatică, şi sfiicioasă ca căprioara. De sus de pe munte stai înmărmurit neştiind încătrău sĕ-ţi mai arunci privirile. O nouă privelişte se deschide sufletului nostru, care îl umple de viaţă. Un traiu tăcut de munte te întêmpină; nimic nu-ţi aduce aminte de oameni, decât numai mica şi împodobita colibă, ce se ridică colo la poalele Biharului în mijlocul unei pajişte fermecătoare. Iarba mănoasă, ce o încungiură, o face sĕ fie singura poiană, care sĕ merite a purta acest nume. In dosul ei se înalţă falnicul Bihor în mai multe vêrfuri, un lanţ compact şi puternic de peatră, ear în celelalte părţi se întind necontenit păduri şi munţi de mărime şi caracter diferit Colo 'şi ridică capul uriaşii munţi deasupra Abrudului, ear din mijlocul lor ese Vulcanul cu cornul seu încovoiat. Toţi aşa de aproape, aşa deşi înşiraţi încât cu drept cuvênt te întrebi cum pot avea aici oamenii loc, când chiar natura n'are unde sĕ-şi desvoalte puterea. Numai colo spre meaḑăḑi —meaḑănoapte, se pare că se vĕd neşte locuri mai deschise acolo este Halmagiul, opidul mai mare din apropiere. Intinsul ţinut, ce se arată privirilor noastre, cuprinde aproape toată ţeara Moţilor. Găina este un al doilea Rigi, deosebirea e, că aici înzadar te uiţi după ghiaţă şi zăpadă, şi că raḑele soarelui nu se pot juca aici ca acolo cu cristale lucitoare, ci giugulesc numai tăcutele şi pompoasele păduri, giugiulesc pleşugele stânci. Când se ridică însĕ pe orizon nori albi şi se lasă pe lanţurile de munţi de către rĕsărit, precum am vĕḑut chiar şi eu, li se pare atunci oamenilor din Găina, ca şi cum s'ar întinde în depărtare un şir întreg de munţi acoperiţi cu zăpadă. Pe lângă vêrful seu pleşug Găina se caracterisează printr'u alt vêrf încoronat şi acoperit cu pădure, şi un platon mic, concentrat. Aici se ridică un monument primitiv cu o inscripţiune ştearsă de tot care 'ţi aducea aminte, că la 1852 a trecut pe aici împĕratul Austriei, împĕratul moţilor. Mai la vale duce drumul spre Hălmagiu, care odată s'a ţinut de Transilvavia, acum s'a rupt de aceasta şi s'a lipit de Ungaria. Patru oare întregi o mânăm noi prin recoritoarele păduri de fagi, pe dinaintea liveḑilor pompoase, întâlnind din când în când câte o fetiţă sdravĕnă care mâna vaci şi viţei. Chiar Hălmagiul este un loc, cum nici nu se poate presupune altmintrelea în acest ţinut. Trei sau patru uliţe 50—60 de case, biserici, hoteluri, locuinţe de amploiaţi, aceasta e tot. Intorcândune spre Vidra petrecurăm o înainte de prând foarte romantică. Auḑim în pădure neşte lovituri de sĕcure şi zărim doi oameni, cari se năcăjiau sĕ taie un arbor. Indată ce ne observară hoţii de lemne o tuliră la făgă. După o oară întâlnim un om pe drum şeḑênd lângă o claie de fên cu un cuţit mare în mână.

Omul nu ne salută, ci se uită pre sub ochi la bagagiul nostru. Abia trecurăm pe o livade şi eată vr'o 12—15 moţi, cositori de iarbă cari strigând, cât le eşa din gură, şi ameninţându-ne ca pe neşte călcători de lege ne leagă strîns şi vreau sĕ ne

E grozav a vedea această tristă stare de lucruri, şi e deprimătoriu pentru omul têněr, care dăcă va trăì mult, va trebuì sě i se împetrească inima, dacă e ca ea sě nu se sfărame sub greutatea durerei.

Din inimă dorim parochielor noastre, ca ele sě-şi pună în fruntea trebilor oameni de inimă.

Revista politică.

Ne-am fost pus în cap sě nu mai reflectăm la zădarnica încercare a fraţilor maghiari cu maghiarisarea. Nu o putem face. Diarele din Cluş sub câte patru rubrici publică fel de fel de lucruri, cari de cari mai aprige şi mai fulminante. „Magyar Polgár“ la locul prim aduce apelul comisiei esmise de reuniunea pentru maghiarisare, la locul al doilea un ciclu de articlii la adresa scopului urmărit de reuniune, la locul al treilea, urmând sistemei proclamate de Beksics, agitează în mod violent publicând nişte documente problematice dela anul 1784. Planul este genial, căci cu o asemenea agitaţiune spurcată cum este aceasta — după cuprinsul afirmatelor documente judecând — poţi face în câte-va sěptěmâni o revoluţiune ca la 1784 în a doua ediţiune. La locul al patrulea publică o corespondenţă din Deva, în care se spune că domnul *Kun Robert* a cetit provocatele documente în reuniunea archiologică, vine apoi o illustrată disertaţiune a domnului Réthi László despre importanţa şi folosirea cuvêntului **„oláh.“**

Omului i se urcă sângele la creeri, şi el în cel mai bun cas vine la conclusiunea, că fraţii din Cluş trebuesc internaţi la institute pentru cei scrintiţi la minte.

Reproducem aici apelul comisiei esmise pentru facerea statutelor.

„Cunoaştem cu toţii referinţele etnografice din Ardeal, şi ştim *că maghiarismul aici este împresurat de naţionalităţi, a căror o parte — deşì se bucură de drepturi şi libertate de-o potrivă cu noi — totuşi nu vor cu nici un preţ sě aparţină naţiunei, ci încă se* **consideră de element distructor al statului maghiar.**

Al doilea pěcat al maghiarismului este indolenţa învechită, care a privit cu ochii cum se prăpădeşte avere, emigrerză elementul maghiar 'şi schimbă naţionalitatea şi cu ea şi limba. Ne place a crede că dintre relele pomenite timpul va repara pe cel amintit la locul prim, se înţelege dacă societatea va face tot posibilul spre a vindeca pre cel din urmă. Este timpul suprem sě ne trezim odată şi şě ferim de perire averea noastră cea mai scumpă. Societatea maghiară din părţile ardelene trebue sě desvoalte adevărată forţă eroică în opera salvărei naţionale: *amvonul* cu îndemnarea la fapte, *scoala* cu educaţiunea şi puterea instrucţiunei, comunele şi comitatele cu resoluţia inteligenţei sě se pună pe lucru din toate puterile, ca sě *salveze şi sě susţină* în avere, popor şi limbă ceea ce se mai poate salva şi susţinea din rassa noastră.

Aceste vederi a condus pre comitetul subscris, când a decis, ca înainte de a se apuca de proiectul de statute al reuniunei ardelene pentru maghiarisare, sě atragă atenţiunea oficiolatelor, a oficialilor din comitate şi oraşe, şi în general a tuturora asupra scopului şi direcţiunei reuniunei, ce este în stadiul de a se înfiinţa, şi sě-i roage, ca ei netedind calea mişcărei întreprinse prin cercurile lor în toată ţeara sě influinţeze ca la adunarea de constituire, care se va ţinea cel mai târdiu la prima Marte aici în Cluş, sě iae parte cel puţin 4 persoane din fie-care ţinut, şi astfel plecaţi odată pe calea apucată, reuniunile provinciale sě se poată înfiinţa.

Reuniunea noastră centrală nu-şi impune nimerui supremaţia sa: ea vrea sě fie centrul diferitelor reuniuni din provincie, directiva nisuinţelor, cari de sine lăsate uşor pot rătăcì, centralisarea puterilor şi spriginul celor slabi.

În fine te rugăm, ca — dacă-ţi convine — sě lăţeşti prin cercul cunoscuţilor Dtate vederile noastre cu privire la scopul reuniunei, sě câştigi câţi mai mulţi aderenţi causei şi raportul destinat adunărei de constituire sě mi-l trimiţi cel mult până la 15 Faur.

Apelul e datat din 17 Ianuariu, subscris de comisiune şi trimis în toată ţeara.

La tot casul aceste měsuri drastice nu vor împedeca mişcarea socială în cursul ei. Întreagă Russia, Germania şi în timpul din urmă şi Austro Ungaria, ca sě nu vorbim de Anglia, geme sub penibila pressiune a socialistilor. Parlamentului din Viena tocmai acuma i s'a presentat un proiect de lege contra socialistilor şi draconicele disposiţiuni din proiect se pot escusa numai cu atrocităţile comise contra amploiaţilor dela siguranţa publică.

Cestiunea egipteană se pare că se va deslega contra voinţei Angliei. Cetitorii nostri cunosc vederile Angliei în aceasta privinţă. La propunerile englese puterile continentale au dat rěspuns collectiv, ceea ce a surprins tare neplăcut pre englesi. Neutralisarea canalului Suez, şi controla tuturor puterilor europene nici de cum nu convin în politica engleză şi diarele engesle unisono pretind ca guvernul sě respingă proposiţiunile puterilor în cestiunea Egiptului.

În parlamentul Ungariei este pus la ordinea dilei budgetul ministrului de culte şi instrucţiune publică. Vom reveni spre a demonstra egalitatea în beneficii pe terenul învěţěmêntului public.

Corespondenţe particulare

alc „Telegrafului Român“.

Geoagiu de sus, 7 Ianuarie 1885. Dle Redactor! În cercul pretorial al Aiudului o lună de dile deja de când decurg reintregirile primăriilor şi a comitetelor comunali.

Diua de 7 Ianuarie a. c. fu destinată spre acest scop pentru comuna Gioagiul de sus

Şi nu în zadar fu însemnată aceasta di cu numěrul jidovesc căci ea într'adevěr şi trecu prin fasele povestice a le acestui numěr.

Cu până în 3—4 evrei a osîndit Ddeu şi comuna noastră. Şi poporul nostru din fire pacinic şi blând ce e, condus de neşte preoţi cu năravuri năprasnice, — a luat lucrul până acì mai mult de a şaga, privind cu oare care nepăsare „printre degete“ la faptele lor.

Şi această împregiurare a fost suficientă spre a inspira cutezanţă lipitorilor de a ochì acum şi către primărie. Cu atât mai vêrtos, căci vorba era printre popor că şi preoţii însistă pe lângă planul lor.

Presupunerea are multă probabilitate, căci preoţii nostri — doi din patru — vechiul proverb: „cu răbdarea treci şi marea“ îl schimbaseră în următoriul: „cu dania treci şi marea“ se înţelege după conceptul şi logica Dlor.

Şi apoi cine altul ca evreul se pricepe la atari corupţiuni.

Asemenea lucruri circulau de vre-o douě sěptěmâni prin comună. Şi unde conveniau 2—3 putea-i jura că obiectul povestirilor e acesta.

Din acest incident un mare neastêmpěr cuprinse-se pe sătenii nostri.

Şi toţi aşteptau cu nerăbdare diua amintită ca sě se aleagă odată treaba.

Adi una mâne alta în urmă sosì şi aceea. Şi pretorul des de dimineaţă 'şi ocupase locul presidial pe laviţa strămoaşască a lui nenea Gavrilă. Dar nu-l afla starea, când încoaci când încolo.

Mai pelângă badea Chirilă, mai pelângă unul şi altul cu câte o poveste, sau întêmplare acomodată ocasiunei, până sondează bine situaţinnea, şi apoi la lucru.

Poporul însě cu mare cumpet şi-a vědut încă la timp de treaba sa.

Şi ca în alte multe aşa şi acum a abandonat preoţii amintiţi în esecutarea acestui plan pěcătos.

El s'a format de sine în grup separat alegênduşi de candidat pe bărbatul ce a întrunit toată încrederea lor.

Şi la momentul sosit, pelângă toate sbuciumările puţin cualificabile ale celor amintiţi, poporul înca prin aclamaţiune a încredinţat de nou primăria comunală în mânile voinicului bătrên Ioan Bologa.

N'am ce dice, dl pretor un bărbat consciu şi devotat oficiului seu, a ţinut seamă cu multă preîngrigire de voinţa poporului. Aici ca şi în alte comune! Din acest motiv el — fie i spre satisfacţie dis — se şi bucură de multă popularitate în cercul seu.

Dar bărbatul ales îi face onoare, căci el a dat dovedi prin fapte că se ştie gertfì pentru binele obştesc. Aceasta o aşteptăm şi pe viitoriu. Şi avem firmă speranţă că nu vom fi amăgiţi.

Avem mare nevoie de drumuri bune, căci pelângă cele de adi, adese aproape total ne este întreruptă comunicaţia cu lumea din afară. Şi aceasta spre marea daună a comunei noastre. Deci fără amânare cerem îmbunătăţire în această direcţiune dela organele competente, dacă e vorba ca imposítele cele multe sě mai aibă cândva şi sfêrşit. Ţeara fără drumuri bune nu se poate sě se bucure de progres. S'au sě-l dăm uitării pe acesta? *N. N.*

Cutremurul din Spania.

Se scrie din Madrid, cu data de 5 Ianuarie, către „Independance belge“:

„Guvernul din Madrid şi opiniunea publică au sfêrşit, ceva cam prea târdiu, prin a se convinge că o adevěrată catastrofă avusese loc în Andaluzia; dar întreruperea liniilor telegrafice, întârdierea curierilor, confusiunea pricinuită de un şir de accidente cu totul neprevědute au făcut ca chiar ministrul de interne sě poată cu greutate a-şi da seamă de situaţiunea provinciilor Grenada şi Malaga. Andaluzienii trec de oamenii cărora le place mult neadevěrul, şi aceasta a făcut pe cei din Madrid sě creadă că, cele ce se spuneau de pe acolo conţineau esageraţiuni; credau că cutremurul a turburat imaginaţiunea autorităţilor şi a locuitorilor din Grenada şi din Malaga. Acum nu-şi mai poate nimeni face ilusiuni. Martori oculari, absolut demni de credinţă, au dat aměnunte îngrozitoare asupra acestei catastrofe, fără precedent în Spania. Inundaţiunea din Murcia e întrecută prin cutremurul de pământ care a bântuit provinciile Grenada şi Malaga. Pressa din Madrid chiar, la început sceptică şi indiferentă, a luat, în cele din urmă în serios cestiunea ajutoarelor de dat acestor nenorocite ţinuturi, unde suferin-

---

ducă la stěpânul moşiei în Hălmagiu. Ca sě nu perdem însě pentru această ospitală şi amicabilă primire o sěptěmână de giaba ne rěscumpěrarăm cu bani îngreunând astfel conştiinţa cositorilor.

Găina este un munte, care se pomeneşte adeseori nu numai în Transilvania, ci şi în toată Europa. Nu este neînsemnat numěrul etnografilor, cari au descris têrgul de fete, ce se ţinea aici, şi chiar în anul trecut s'au publicat în unele jurnale nemţeşti notiţe despre acesta.

Sě vedem ce scrie despre acest têrg de fete Ioan Slavici*) un etnograf mai nou al românilor: El dice:

„Pe an odată la sěrbătoarea lui Petru şi Pavel, se ţine în vêrful Găinei, 5000—6000 paşi preste nivelul mării, un têrg, la care se adună fetele mari din întreg ţinutul ca sě le peţiască feciorii.

Pentru această di se pregătesc fetele ani întregi şi 'şi i-au cu ele toată zestrea lor. Ele ţes, torc, cos, şi chindisesc în continu: mama, mătuşa, mama buna şi alte femei pretine bune dau fie-care câte ceva din averea lor; după aceea se pachetează toate în neşte lădi zugrăvite bine cu flori şi le încarcă pe caii cei mai frumoşi ai familiei. Mai aleg şi unele vite frumoase, stupi de albine şi alte lucruri parte ca zestre a fetei, parte ca sě le vadă lumea. mi spuneau în glumă unii oameni că moţii cu această ocasiune espun multe lucruri, uneori şi streine, ca sě linguşiască pe peţitorii; se înţelege însě de sine, că numai o mică parte din acestea aparţine zestrei.

Sus pe Găina 'şi face apoi fie-care familie, care are o fată de dat, cortul seu, în care espune zestrea şi aşteaptă peţitorii din familiile cele mai de frunte.

Feciorii vin însoţiţi de familiile lor şi poate şi de unii binevoitori, aduc ce au mai bun, cu deosebire un şerpar frumos cusut cu fir de aur şi de argint, şi după ce şi-a ales o mireasă, pustnicul care trăieşte în Găina sěvêrşeşte încredinţarea în public. După aceea se cumpěră presentele ce s'au hotărît mai nainte ale miresei şi totul se isprăveşte cu musică, joc şi cântare. Ca semne de încredinţare nu se schimbă inele ci batiste brodate, şi logodna se numeşte încredinţare adecă 'şi promit reciproc credinţă.

Mai nici odată nu se întêmplă, că o fată care vine la têrg cu zestrea ei cu tot, sě nu-şi găsească mirele dorit, căci tot têrgul nu este în sine nimic mai mult decât o întrunire generală pentru astfel de părechi, a căror căsătorie s'a hotărît de mai nainte şi dacă merge fata la têrg se ştie că cine o aşteaptă acolo. Acele fete, cari n'au mire, n'au cort şi vin mai mult ca privitoare la têrg; de cumva cu toate acestea îşi găsesc vre-un mire, aşa le-a fost norocul.

Înainte vreme trebue totuşi că a fost astfel. Astădi după părerea moţilor numai o încredinţare făcută în Găina poate fi cu noroc; datina prin urmare, cari se observă încă totdeauna aşa de strict, trebue că are o origine înţeleaptă.

Şi ce sě dicem noi într'adevěr despre têrgul de fete descris afară de Slavici de alţi mulţi scriitori? Ne rěmâne numai sě ne esprimăm părerea de rěu, că se află şi etnografi de aceia, cari descriu ţinuturi, pe cari nici nu le-au vědut, s'au descriu unele datini şi obiceiuri, pe cari ei numai le-au audit dela alţii.

Într'o Duminecă după St. Petru des de dimineaţă plecăm dela Vidra de jos în sus. Dacă cade St. Petru într'o Duminecă sau în jumătatea întâia a sěptămânei, atunci se ţine têrgul în Dumineca următoare; dacă cade în a doua jumětate a sěptěmânei, se ţine têrgul în a doua Duminecă următoare. Cu privire la această datină nici moţii nu sunt în clar, unii mi-au spus că în întâia alţii că în a doua Duminecă.

(Va urma.)

---

*) Ioan Slavici, Românii. Edat de Carl Prochaska. Teschen 1884. Un op etnografic bun în tot întregul seu.

ţele, lipsurile, miseria, frigul, foamea chiar vor face de sigur mai multe victime de cât chiar cutremurul dele 25 Decembre 1884. Acest fenomen a fost ciudat, căci el s'a manifestat în aceaşi ḑi, în aceaşi oară, în acelaşi mod, întâiu prin oscilaţiuni şi în sfêrşit prin o mişcare de rotaţiune cam preste tot cu mai multă sau mai puţină intensitate.

„Fenomenul a fost puţin simţit la Madrid. Jaen, Linarès, Cordova, Ciudad-Real; a fost puţin mai violent la Sevilla, la Xeres, la Cadix, la Utrera şi în regiunea Huelva. Centrul seu de intensitate a fost regiunea situată între Grenada, ultimele contraforturi din sierra Mocena, lanţul Alpilor Jaras, sierra de Elvira şi munţii care separă Alhama, Zafaranga, Santa-Cruz, localităţile cele mai bântuite de pe cealaltă parte unde au fost multe nenorociri şi pagube.

„Au trebuit douĕ-spre-ḑece ḑile autorităţilor pentru a descoperì că în orăşelele şi în oraşele din aceste regiuni au fost 50 morţi 700 răniţi, şi milioane de piastri păgubiţi. În provincia Malaga, din potrivă, patria nobilităţilor partidului conservator, s'au descoperit repede păgubi materiale şi nenorociri pentru a justifica darea de 1,800,00, reduceri de contribuţiuni şi ajutoare cari se evaluează la aproape 100,000 fr. Provincia Malaga n'a avut sĕ deplângă în capitală decât 5 morţi puţini răniţi 200 sau 300 de case puţin sguduite şi în satele cele mai bântuite din aceea parte câteva milioane de pagube materiale 200 morţi, şi d'abia 100 de răniţi.

„Provincia Grenada a suferit cele mai tari sguduituri de cutremur. După 25 Decembre, ea a mai suferit oscilaţiuni aproape ḑilnice cari au intreţinut alarma populaţiunilor, aşa că în localităţile cari au fost mai puţin bântuite, în capitală, în Loja, în Archidona, în Antequera, maioritatea locuitorilor continua a dormì sub ori-ce adăpost mai bine decât a petrece nopţile sub coperişurile lor. Liniştiţi un moment vĕḑênd că oscilaţiunile se opresc dela 27 —29 Decembre, ei au reînceput a fi alarmaţi, vĕḑênd că sguduiturile se reînoesc la 30 şi 31 Decembre şi în primele ḑile ale anului. Se pare că nu-şi poate cineva face curênd o idee de panica ce domneşte în Adalusia. Mai bine de 20,000 persoane au părăsit oraşele. Localităţile cele mai maltratate au fost îndată părăsite de toţi locuitorii cari aveau mijloace de a fugì. Urmarea acestei panice a fost o paralizie a afacerilor şi o perturbaţiune în spirite care se traduce într'un mod ciudat. Locuitorii chiar din oraşele cele mari şi au scos trăsurile în pieţe, pre promenade pentru a dormì în ele; alţii au improvisat barace, corturi, adăposturi de tot felul, şi aprind focori mari spre a se încălḑì noaptea. Aceste bivuacuri în plin aer, cu tot frigul, nu sunt totuşi adesea mai puţin vesele şi animate, căci verva şi veselia naturală a Adalusilor sfêrşesc prin a întrece nenorocirea. Foile din localitate ne spun că acesti ezilaţi 'şi petrec sĕrile bênd vin şi cântând din chitară. Supraexcitarea e aşa de mare încât în fie-care ḑi se semnalează noii sguduitori pe cari nimeni nu le-a simţit.

„În jurul Grenadei, efectele cutremurile sunt îngrozitoare. Astfel sunt mai mult de patruḑeci de sate sau orăşele aproape distruse. La Đurcal sunt 10 morţi, la Santa-Cruz 17 morţi şi răniţi, la Cachin 8 morţi, la Arena mai bine de 50 morţi şi 100 răniţi. În fine la Albanuelas au fost 200 de morţi 282 răniţi: la Zafarranga 30 morţi şi răniţi. Oraşul care a suferit mai crud este Alhania. Această bĕtrână cetate de 10,000 de suflete a fost aproape cu totul distruse prin sguduirile din 25 şi 27 Decembre. Din 1.760 case mai bine de 1,450 nu mai sunt de cât grămeḑi de ruine. Cele câteva clădiri rĕmase în picioare sunt aşa de rĕu stricate în cât geniul militar declară că ele trebuesc neapĕrat dĕrêmate. S'au scos deja din ruine 120 copii, 93 bărbaţi 103 femei; dar sunt grămeḑi de ruine cari vor cere întrebuinţarea dinamitei, de oare ce emanaţiunile arată deja că sănătatea celor remaşi în vieaţă poate fi periclitată. Nenorociţii cari mai trăesc n'au scăpat absolut nimic; ei trăesc îndesuiţi prin bordee pe afară pe lângă focuri, sub un ceriu rece, căci toate localităţile bântuite sunt la câte-va leghe de sierrele acoperite de zăpadă.

„Numai în provincia Grenada sunt mai bine de 20,000 de persoane, cari au rĕmas fără mijloace, fără adăpost, pe jumĕtate hrăniţi de unspre-ḑece ḑile. Primele ajutoare nu sosesc decât încet; cea mai mare parte din sate cari au suferit mai mult nu au nici şosele nici telegraf, ci numai nişte poteci pe care cu greu strĕbat catârii şi caii. Aceea ce le lipseşte nenorociţilor, nu sunt banii, căci n'au ce cumpĕra cu ei, ci obiecte de hrană, de acoperit.

„Dela 10 Decembre, toţi câţi au mijloace, chiar cei sĕraci dacă dispun de o căruţă, de un catâr, iau drumul către capitale unde spaima era mai mare decât pagubele. În aceste oraşe mari comerţul, lucrurile publice au încetat; oamenii dorm ḑiua şi-şi petrec noaptea procesionênd sub ceriul liber de teamă de noui sguduituri.

„Cu cât amĕnuntele despre catastrofă au fost mai bine cunoscute, cu atât mai mult s'a produs un avênt de caritate şi de simpatii care, neapĕrat, va avea resultate importante. In capul subscripţiunei regele şi familia regală figurează cu 140,000 fr.; regina Isabela cu 10,000; corporaţiunile civile, ştiinţifice, literare, rivalisează între ele; impiegaţii statului şi ai municipiilor dau o ḑi din salariul lor, teatrele se oferă gratis, proprietarii oferă tauri, toreros se ofere a i ucide gratis, studenţii 'şi aduc obolul lor şi familiile dau paturi, saltele, rufe. Cu toată oferta binevoitoare a companiei căilor ferate pentru transporturi, nu se ştie dacă caritatea va ajunge la timp. Întârḑierile deplorabile cari au împedecat atâta vreme subscrierea din Murcia de a ajunge la destinaţiune fac ca de astădată fiecare sĕ vrea a-şi trimite contribuţiunea sa şi a face sĕ se împartă repede."

„Adevĕrul."

Avis.

Obiectele câştigate la loteria de efecte arangiată de reuniunea femeilor române din Sibiiu, se pot ridica în fiecare ḑi dela oarele 10—12 *afară de Dumineci şi sĕrbători* dela presidenta reuniunei, edificiul Albina.

Câştigurile reclamate prin postă până la 31 Ianuarie, se vor trimite la adresă în această ḑi, ear cele reclamate între 1—12 Faur, se vor espeda la 12 Faur.

Sibiiu 11/23 Ianuarie 1885.

Maria Cosma,
presidentă.

Anastasia Toma,
secretariu.

Varietăţi.

* (Serbarea sfinţirei apelor.) Cetim în „Voinţa Naţională": Dumineca, 6 curent, s'a sĕrbat sfinţirea apelor în pavilionul a nume construit pe cheul Dâmboviţei lângă localul prefecturei judeţului. Serviciul divin a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat, asistat de un numĕros cler, în presenţa M. S. Regelui, înconjurat de casa Sa civilă şi militară.

La acest serviciu au asistat dnii ministrii I. Câmpineanu, Dl Sturdza, generalul Fălcoianu şi G. Lecca; dl G. Filitis, procuror general la înalta Curte de Casaţiune, I. Calenderu, preşedintele consiliului de administraţiune al căilor ferate şi administratorul domeniului Coroanei, N. Fleva, primarul capitalei, general Radu Mihai, prefectul capitalei, Gr. G. Tocilescu, secretarul general al ministerului instrucţiunei publice, Costescu, secretarul general al ministerului justiţiei, S. Populeanu, procuror general pe lângă Curtea de Apel din capitală; dl general Cernat, comandantul corpului II de armată, dnii generali Baruţ, Arion şi un mare numĕr de oficeri din garnisonă printre cari am observat pe dnii coloneli Băicoian, directorul general al ministerului de resbel, Al. Budişteanu, comandantul pieţei, M. Pastia, directorul general al postelor şi telegrafelor, C. Vrabie şi alţii.

Au mai asistat şi mai mulţi dni deputaţi şi senatori aflaţi în capitală şi dl căpitan F. Schneider, secretarul general ataşat pe lângă legaţiunea Austro-Ungară din capitală.

După sfinţirea apelor, M. S. Regele, împreună cu I. P. S. S. Mitropolitul Primat şi urmat de persoanele presente, se duse pe marginea cheului, unde Eminenţa Sa Mitropolitul aruncă, după tradiţionalul obiceiu, crucea în apă. Apoi M. S. Regele, avênd la dreapta Sa pe I. P. S. S. Mitropolitul Primat, primì în dreptul porţei prefecturei defilarea trupelor în ordinea următoare:

Scoala militară. Batalionul 2 de vênători. Batalionul 3 de vênători. Regimentul 1 geniu. Regimentul 6 de dorobanţi. Regimentul 1 de linie. Regimentul 2 de artilerie. Regimentul permanent de călăraşi şi regimentul 3 de călăraşi.

După defilare, care s'a făcut în cea mai bună ordine. M. S. Regele, luându-şi ḑiua bună de la I. P. S. S. Mitropolitul Primat precum şi de la persoanele presente, se suì în trăsura deschisă trasă de 4 cai, însoţit de dl general Creţeanu, şeful casei militare al M. S. Regelui, şi se îndreptă spre palat în mijlocul aclamaţiunilor unei foarte numĕroase mulţimi care venise sĕ asiste la această sĕrbătoare tradiţională.

„Voinţa Naţională."

* (Hymen.) Domnul Terentiu Thipeiu aspirant de notariu în Deciu şi-a încredinţat de soţie pe domnişoara Melania Onea din Iosaşiu.

* (Postal.) Direcţiunea postală din Sibiiu anunţă, că cu 1 Faur a. c. se va înfiinţa oficiu postal în comuna Uzdi-Szt.-Peter (comitatul Cluşului), care va comunica cu oficiul postal din Mezőörményes.

Cercul de intimare îl formează comunele: Meződomb, Mező-Szt.-Görgy, Uzdi-Szentpéter, Tuson şi Velkér.

Acest oficiu postal este autorisat a primì şi transporta epistole şi pachete, precum şi asignaţiuni postale până la 200 fl. etc.

Mersul:

Pleacă din Uzdi-Szt.-Péter	la 4	oare	—	min.	dim.
Soseşte în Mezőörményes	la 6	„	15	„	„
Pleacă din Mezőörményes	la 8	„	30	„	„
Soseşte în Uzdi-Szt-Péter	la 9	„	45	„	„

* (Postal.) Din partea direcţiunei postale din Sibiiu se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Vinţul de jos (comitatul Albei-inferiore.) Condiţiuni:

Contract oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente:

Salariu anual 280 fl., pauşal de cancelarie 40 fl. şi pauşal de transport 540 fl.

Cererile sunt de a se înainta în 3 sĕptĕmâni la susnumita direcţiune.

* (Postal) Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Hususĕu (comitatul Têrnavei mici). Condiţiuni: contract oficial, 100 fl. cauţiune.

Emolumente:

Salariu anual 240 fl., pauşal de cancelarie 40 fl. şi pauşal de transport 400 fl.

Rugările au sĕ se aştearnă în trei sĕptĕmâni la direcţiunea postală din Sibiiu.

* (Postal.) Din partea directiunei postale din Sibiiu se face cunoscut, că pe lângă susţinerea mersului postei dintre Sighişoara şi Csikszereda, cu datul de 1 Februarie a. c. se întroduce cariolă cu 2 cai între gara dela Haşfalĕu spre Székelyudvarhely, care punêndu-se în comunicaţiune la Haşfalĕu cu trenurile Nr. 201. 202. 219. şi 220 dintre Budapesta — Braşov va primì dela aceste epistolele, jurnalele şi pachetele sosite pentru Székelykeresztur şi Székelyudvárhely.

Epistolele cu bani, mai departe ori-ce lucruri sosite cu trenul Nr. 203 şi 204 adresate la Székelykeresztur şi Székelyudvárhely întocmai ca şi cele adresate la Oláhfalu — Csikszereda, se vor espeda în viitoriu prin posta dintre Sighişoara şi Csikszereda.

Cariola va pleca în toate ḑilele la 5 oare 30 minute după ameaḑi din gara dela Haşfalĕu şi soseşte în Székelyudvarhely noaptea la 9 oare 45 minute.

* (Cas de moarte.) **Stefan Prodan,** parochul gr. oriental din Someş-sat a reposat în 7 a curentei în etate de 39 ani, lăsând după sine în cea mai mare jale pe soţia sa cu 5 orfani. Fiei ţĕrâna uşoară.

* (Carneval.) Reuniunea femeilor române din Sibiiu va arangia la 7 Februariu, a. c. st. n. balul seu în folosul scoalei române de fetiţe din Sibiiu.

Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu este unul dintre cele mai strălucite baluri de elită din oraşul noastru, şi un decor al societăţii noastre alese.

Deocamdată atragem atenţiunea publicului în chipul acesta asupra acestui bal.

* (Esemplu vrednic de imitat.) Cetim în „Voinţa naţională" următoarele: Grădina micilor copii. Ḑiarul Roman, din oraşul cu acelaşi nume, ne spune:

Grădina micilor copii, proiectată a se înfiinţa în oraşul nostru Roman, promite a nu rĕmânea o simplă ilusiune, ci că în curênd o vom vedea înfiinţată de fapt; aceasta mulţumită zelului care se desfăşură de către iniţiatorii ei şi a bunelor simţiminte cari esistă în pepturile bărbaţilor nostri iubitori de bine.

Se ştie că această grădină se va înfiinţa prin ajutorul mijloacelor cari se vor aduna, pentru care sfêrşit funţionează o tabelă de înscriere numită „Cartea de aur." Iată înscrierile cari le găsim până acum în această Carte:

P. S. S. Episcopul Melhisedec lei 100, dnii: Nicu G. Drăgici lei 100, etc.

* (O rugare.) „Este rugat cel care va avea următoarele scrieri şi va voì sĕ le împrumute pentru 30 de ḑile, sau sĕ le vêndă, ale trimite sau ale aduce la redacţiunea „Românului" în Bucureşti, 14 strada Doamnei, sau la dl C. A. Rosetti, 12 calea Dorobanţilor:

Catechismul sătenilor.

Apel către femei.

Adresăm aceasta rugăciune şi la Românii din Transilvania."

„Românul."

* (Socialiştii în Germania.) Se scrie din Frankfurt ddto 14 Ianuarie a. c.: D. Rumpf, consilier de poliţie, care fusese însărcinat a instruì mai multe procese contra socialiştilor, a fost găsit eri scară asasinat în casa sa.

El a fost străpuns de douĕ lovituri de pumnal. Nu s'a descoperit încă autorul omorului.

* (Viață lungă.) „Gazette hebdomadaire de médicine“ a semnalat acum de curênd esistența, în satul Auberives-en-Royans, din provincia Isère, a unei femei în etate de 124 de ani. Preotul din Auberives confirmă acest fapt estraordinar printr'o scrisoare adresată unui ḑiar din Lyon. „Nu știu, ḑise el, dacă această femeiă are 124 de ani, ceea ce însĕ știu sigur, este că ea are o sută și doi ani de căsnicie, fiind măritată în 1783. La ce vêrstă s'a măritat ea, nimeni nu poate sĕ știe și persoana în cestiune de asemenea nu o poate spune.“

Se știe că nunta de argint se celebrează la 25 ani de căsnicie și cea de aur la 50 de ani. Ce nuntă va mai celebra sus numita femeiă a cărei viață conjugală a trecut peste un secol?!

* Regele Spaniei — după cum cetim în unele foi — care acum visitează provinciile țĕrei sale bântuite de cutremur a distribuit pănă acum suma de 400,000 lei.

* „România“ ne spune, că s'a confirmat știrea că marele duce Paul al Rusiei va lua pe prințesa Alexandra a Greciei.

* Ḑilele trecute, a fost la Berlin o întrunire a persoanelor mai însemnate din acest oraș, printre cari presidentul Reichstagului, guvernorul Berlinului, prefectul poliției, primul burgmaestru, un mare numĕr de membrii ai parlamentului ș. a. pentru a se sfătuì în privința mijloacelor de a venì în ajutoriul victimelor cutremurului din Spania. Adunarea a decis sĕ provoace subscripțiuni, guvernul Berlinului a propus sĕ participe și armata, încumețindu-se a obține consimțemêntul împĕratului.

Principele imperial va fi rugat sĕ ia sub patronagiul seu această operă de caritate.

S'a ales și un comitet esecutiv, ear ministrul Spaniei a fost numit president de onoare.

* Domnul David Neumann intentase d-lui Hermann Grünspan un proces de atentat la onoare, fiind-că acest din urmă nu numai îl ofensase la 27 Novembre trecut într'un chip grosolan, ci îi aplicase și douĕ palme. La înfățișare naintea tribunalului, dl Grünspan dechiară că este adevĕrat că ajunsese atunci cu dl Neumann la o atingere neplăcută, dar că o asemenea atingere nu este identică cu palme.

Judecătorul. Pentru ce ai ajuns la o atingere neplăcută cu dl Neumann?

Prevenitul. Fiind-că dl Neumann a pretins dela mine un onorar pentru mijlocirea căsătoriei mele.

Judecătorul. Căsătoria dtale s'a făcut dar în urma intervențiunii lui Neumann?

Prevenitul. Nici de cum, un alt aginte a mijlocit căsătoria noastră; dl Neumann s'a amestecat numai, cum am ḑice, fără nici un motiv.

Judecătorul. (Către jăluitor). Ai auḑit ce ḑice dl Grünspan; ce ai sĕ replici?

Jăluitorul, Domnule președinte, dl Grünspan pretinde că m'ași fi mestecat; eu sunt esportor de bronzuri și de rufărie și el îndrăsnește a pretinde că m'ași fi amestecat?

Judecătorul. Așa dar, dta nu ești mijlocitor de căsătorii?

Jăluitorul. Nici vorbă nu poate fi.

Judecătorul. Va se ḑică că n'ai pretins un onorar de mijlocitor dela dl Grünspan?

Jăluitorul. Sĕ nu pretinḑ? O! da, pretind, pretind 200 florini pentru mijlocirea mea și în locul lor n'am primit de cât douĕ palme. Vedeți d-le am fost atât de coulant (învoelnic) în cât nici nu i le-am înapoiat, fiind-că am fost reținut.

Judecătorul. Lăsând la o parte coulance a dtale dar cererea de 200 florini...

Jăluitorul. (Intrerupênd). Cererea mea de 200 florini este binemeritată: Dl Grünspan m'a însărcinat sĕ-l întroduc în familia din care și-a luat soția, și părinții ei mi-au ḑis: Neumann, dacă cunoști un june de treaba, poți sĕ-l întroduci la noi, și eu am întrodus pe dl Grünspan.

Judecătorul. Și numai pentr'o simplă întroducere ceri 200 florini?

Jăluitorul. S'ar fi putut face căsătoria fără această întroducere? și căsătoria nu valorează oare 200 florini pentru dl Grünspan?

Judecătorul: La această întrebare ți-ar putea rĕspunde numai dl Grünspan.

Jăluitorul. Vai! rĕspunsul lui l'am și primit: douĕ palme! (Ilaritate).

Judecătorul. Dar prevenitul tăgaduește ca ți-ar fi dat palme, nu convine decât de o atingere neplăcută.

Jăluitoriul. Atingere? asemene atingeri se numesc palme; dacă le tăgăduește îi voiu dovedì că le-am primit și că el mi le-a dat.

Cercările judecătorului de a împăca pe adversari rĕmâind fără efect, se amână procesul spre e cita martori și a asculta disposițiunile lor.

* (Actele conferenței electorale a representanților alegĕtorilor români) din Ungaria și Transilvania ținută la Sibiiu la 1, 2 și 3 Iuniu, 1884 au apărut la Sibiiu în tipariul „Institutului tipografic societate pe acții.“ In prefața acestei dări de seamă asupra decursului conferinței cetim următoarele:

„Conform însărcinării primite dela conferința electorală din anul 1884, dam publicității actele relative la pertractările acestea.

„Ele arată în ce stadiu se află lupta cea grea, ce suporta un popor de trei milioane suflete pentru revindicarea sântelor sale drepturi, și prin aceasta pentru prosperitatea scumpei sale patrii. O nouĕ închetură în catena grelelor noastre suferințe, ele sunt pe de o potriva amicilor și inimicilor sacrei noastre cause.

„Amicii, și între acestia mai ales bravii și neobosiții luptători, vor afla în dreptatea causei noastre acea întărire morală, ce numai dreptatea o poate implanta în inima omenească.

„Contrarilor nostri aceste acte de nou le vor da ocasiune a se convinge, că nedreptele suferințe ori-cât sunt ele de grele, niciodată nu vor stinge din inima noastră nemarginita iubire către naționalitatea și patria noastră, nici dorul și firma voința de a ne elupta acea posițiune, ce ni se cuvine între celelalte naționalități ale monarchiei.

„Fie! ca actele aceste sĕ ne servească noue, celor ce suferim, de un puternic impuls spre noua luptă bărbătească în noul period, spre apărarea causei sacre! Eară contrarilor nostri servească-le de un puternic indemn ca sĕ-și modereze urele și sĕ învețe a fi drepți și ecuitabili către acest popor, care 'și iubește patria tocmai ca și ei, a sacrificat totdeauna, sacrifică și astăḑi avere și sânge, poate mai mult decât adversarii sei.

Sibiiu, Novembre 1884.

„Comitetul central electoral al partidei naționale române.“ „Observatoriul.“

Bursa de Viena și Pesta.

Din 22 Ianuarie n. 1885.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.—	97.—
Renta de aur austriacă	106.40	106 —
Renta ung. de hârtie	93.10	93.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	83.05	82.80
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	101.50	100.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	145.75	145.75
Galbin	5.78	5.76
Napoleon	9.77½	9 76
London (pe poliță de trei luni)	123 65	123.75

Câteva cuvinte despre imitări.

Numĕroasele processe, cari în toți anii preocupă tribunalele pentru falsificarea marcelor de asigurare însușite fără licenție sau pentru alte înșelătorii făcute publicului cumpĕrĕtoriu, documentează din destul, cât de precaut trebue sĕ fie omul în cele mai multe casuri la cumpĕrarea unor anumite mărfuri. Aproape fie-care branșă este lovită de asemenea falsificări și dacă vre-un product oare-care prin insușirile sale speciale și-a câștigat protecția publicului, poate fi sigur că nu preste mult se va ivì o serie de falsificări, cari în cele mai multe casuri n'au nimica alt-ceva comun cu productul cel adevĕrat, decât numele și numirea. Cumcă falsificările pot fi mai eftine de cât originalul, aceasta fie-care om cu prevedere o pricepe, tot asemenea pricepe, că banii aruncați pentru falsificate sunt ca și aruncați, fie ei cât de puțini vor fi, dacă falsificatul — ceea ce este de regulă, nu cuprinde în sine insușirile adevĕratului articol.

Între altele sunt espuse pilulele de Șvitzera ale apotecariului Richard Brandt, cunoscute pretutindenea pentru eminentele lor proprietăți constatate prin medici, și public, și renumite contra abstrucțiunei corpului împreunate cu dureri de cap, bateri de inimă. lipsa de respirare, amețeli, lipsă de apetit etc. etc. cari de multe-ori fură imitate chiar și prin usurparea numelui. Aceste esperiențe s'au documentat prin un șir de processe intentate contra falsicatorilor, cu toate acestea nici condamnările, în multe casuri foarte simțite, n'au împedecat pre unii de a falsifica și imita. Pentru aceea nu avem destule cuvinte de a face atent pre public că pilulele de Svitzera ale apotecariului Rich Brandt sunt pachetate în șatule mici de metall, cari presentă ca etichetă o cruce albă în materie roșie, ele poartă numele R. Brandt și o șatulă costă numai 70 cr.

Șatulele cari nu se presentă astfel, nu sunt adevĕrate. trebuesc deci respinse, și vom fi fie-căruia mulțămitori, dacă va trada pre falsificător fabricantelui apotecariu R. Brandt în Zürich spre a întreprinde pașii judecătorești.

Nr. 429. [973] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III clasa din Băciia, se escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima aparițiune a acestuia în foaia archidiecesană „Teleg. Rom“.

Emolumentele sunt:

1. Birul în naturale dela 54 familii o mĕsură de cucuruz;
2. Folosirea cimiteriului și stola usuată; cari toate computate la olaltă dau un venit anual de 250 fl.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-și așterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subscrisul în terminul fipsat mai sus.

Deva, la 19 Decembre 1884.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic și grec. [928] 12–30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [945] 9

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1885.

Anul al treiḑeci și patrulea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprinḑênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învĕțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Odată și aḑi, (contraste). — **Baba,** (poveste). — **Notițe pentru preoți.** — **Poesii.** — **Cuvinte bĕtrânești,** — de *G. Sima* a lui *Ion.*

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 6. Sibiiu, Marți 15/27 Ianuarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

La Nr. 6322. Pleu. 1884.

Cerculariu

către onoratele oficii parochiale și onorații membri ordinari și estraordinari, preoți și mireni, ai sinodului protopresbiteral electoral din protopresbiteratul Turdei.

În urma ordinațiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 3. Decembre Nr. 6322. 1884. prin carea subsemnatul am primit onorifica însărcinare de a convoca și conduce Sinodul protopresbiteral înmulțit al tractului Turdei pentru alegerea de protopresbiter, după împlinirea celor ce au a premerge actului de alegere, — am onoare a convoca pe toți onorații membri ai sinodului protopresbiteral al tractului Turdei ordinari și estraordinari, preoți și mireni la sinodul electoral, ce se va ținea **Joi 31 Ianuariu (12 Februariu) a. c.** la **10 oare** a. m. în **biserica noastră din Turda.**

Conform §. 52. din statutul organic în ḑiua mai sus numită la **8 oare** înainte de ameaḑi se va începe în biserica noastră din **Turda** servițiul divin la care sunt poftiți a participa toți membrii, ear după finirea servițiul divin împreunat cu chiemarea duchului sânt, va urma imediat actul alegerei.

În conformitate cu §. 63. din statutul organic, comitetul protopresbiteral al acelui tract e convocat la ședința preconsultătoare pe **Mercuri în 30 Ianuariu (11 Februariu)** a. c. la **4 oare** după ameaḑi în **locuința subsemnatului în Turda.**

Cerculariul acesta împreună cu lista membrilor alăturată sub ·/. conform §. 15. din instrucțiunea Ven. Sinod archidiecesan, se comunică tuturor On. oficii parochiale din protopresbiteratul Turdei spre a-l publica în bisericile parochiale, avisând pe deputații cercului respectiv a se presenta și a participa la actul alegerei.

Turda, 12. Ianuariu, 1885.

Ioan Reou m. p.,
comisariu consistorial.

Desbaterea asupra budgetului ministrului de culte și instrucțiune publică în dieta Ungariei.

Am anunțat deja cetitorilor nostri că la 21 Ianuariu a. c. st. n. s'a început desbaterea budgetului presentat de ministrul nostru de culte și instrucțiune publică. Vom reflecta la momentele principale și la enunciațiunile unor vorbitori în cestiuni naționale, cari ne ating foarte de aproape și pre noi românii.

Alecsandru Országh, referentul comisiei financiare face mai întâiu o scurtă privire asupra cifrelor statorite în anii trecuți la acest budget. În 1876 și 1877 s'a spesat la rubrica aceasta 4,100,000 fl. în 1878 și 1879, cifrele acestea ni se presentează cu 4,206,000 fl. și 4,294,000 fl. Vedem deci că sumele spesate pe terenul instrucțiunei pe fie-care an cresc cu câte 100,000 fl. În anii 1880 și 1881 s'au spesat 4,540,000 fl. și 4,723,000 fl. La anul 1882 pentru prima dată a trecut suma speselor la budgetul instrucțiunei preste 5,000,000 și de atunci în anii 1883, 1884 și 1885 se urcă preste 5 milioane cu câte 300,000 fl. pe tot anul.

După aceasta trece la numĕrul scoalelor constatând că scoalele poporale s'au înmulțit cu 800, gimnasiele și cele reale fie-care cu câte unul și în fine numĕrul scoalelor superioare de fetițe s'a urcat cu 7. căci pre când la 1876 se afla numai o asemenea scoală, cu 9,800 fl. spese, astăḑi sunt 8 scoale superioare de fetițe, pentru a căror susținere se spesează 133,000 fl.

După părerea referentului, înțelepciunea politicei de stat a ministrului tocmai la aceste scoale s'a documentat mai eclatant, căci ele sunt situate în comitatele Maramureș, Trencsén, Poșon, Șopron. Lőcse și Timișiu, va se ḑică prin locurile cele mai espuse. Femeile eșite din aceste scoale vor lățì deci și pe aceste locuri iubirea de patrie, și alipirea către ideia de stat unguresc.

Cu deosebire se accentuază douĕ lucruri, cari înainte cu 10 ani lipsiau cu desĕvêrșire, instrucțiunea specială a industriei și comerciului, și cea în arte. Ca esemplu poate servì scoala industrială din Budapesta, care stă în legătură cu preste 70 de asemenea scoale lățite în toată țeara, cele mai multe dintre ele fiind susținute prin ajutoare din partea statului. Cu deosebită mândrie se poate privì la înflorirea industriei, dacă se va lua în considerare, că sunt proiectate încă 46 de scoale industriale. Afară de academia comercială din Budapesta, 7 scoale comerciale se împărtășesc cu ajutoriu dela stat, și trebue observat că aceste scoale cu mari greutăți au fost întemeiate de singuratici, și tot acestia le asigură încă și acuma esistența.

Pe terenul artei încă se fac progrese mari, și aici paralel cu statul oamenii fac stipendii pentru diferitele ramuri ale artelor. Ca resultat practic se provoacă raportorul la esposițiunile artistice apretiate cu atâta bunăvoință.

În special trei ramuri sunt alese și puse în vederea parlamentului: Cursul pentru pictură, premiarea planurilor și a lucrărilor industriale de caracter național și cursul de pictură pentru femei. Aceste numai acuma încep a încolțì și budgetul ministrului de culte trebue sĕ se îngrigească de cele necessarie, ca ele sĕ crească și sĕ înflorească.

După raportor vorbește Stefan **Lesko** din oposiția moderată. Vorbitoriul face apoteosă ministrului. Pretutindenea, chiar și în ținuturile cele mai depărtate sunt scoale, în cari se învață a scrie și a cetì. Meritul ministrului este cu atât mai mare, cu cât învĕțĕmêntul a luat dimensiuni și în ce privește limba maghiară prin ce pe sute ani s'a asigurat maghiarismul. Generațiunea actuală începe nu numai a cetì, ci și a simțì ungurește.

Ca strict moralist vorbitoriul trage paralelă între instrucțiune și educațiune, și constată că pe educațiune se pune foarte puțin preț, dovadă decadința morală la massele cele mari, și și la inteligență chiar. Această împregiurare se esplică ușor. Religiunea este negligată în scoalele de stat, și aceasta se observă chiar și în regiunile, în cari patriotismul preoților catolici nu este bănuit. Oratorul se provoacă la Cașșovia, care în timpul din urmă începe a se maghiarisa și dênsul nu înțelege pentru ce Jokai în

FOIȚA.

Têrgul de fete din „Găina.“

(Urmare.)

Ceriul și-a ținut douĕ oare aripile sale deschise nu cu mult înainte de plecarea noastră, și natura întreagă era cuprinsă de o viață nouă.

Pentru noi era acest lucru îndoit plăcut, căci Moțul susține, că în ḑiua de têrg trebue sĕ plouie cum se cade cel puțin o oară. Astăḑi s'a făcut o deosebită schimbare în ținutul nostru Nu mai putem trece, ca altădată cufundați în cugete prin pădurea liniștită, astăḑi apare o ceată de spirite, se ridică generațiuni trecute din mormêntul lor, spre a revolta lumea. Muntele întreg a căpătat viața, din toate gropile și văile se ridică oameni, de pe toate vêrfurile și dealurile se adună în Găina.

Pe lângă noi trec Moți și Moține pe jos și călare. Toți s'au îmbrăcat în haine de sĕrbătoare, frumoasele femei în cămeșile cele aspre dar strălucitoare, și cretințele roșii, luminoase. Cât de încordate șed ele pe cal, ce ființe înfloritoare sunt tinerele fetițe? Bărbații duc greble și grape de vêndut sau buți pline cu vin. Sute se urcă în sus; peste tot până unde vĕd ochii, se amestecă cămeșile cele albe, și șuițele cele roșii cu verdeața pădurii și a ierburilor. Acum se aude o pușcătură dincoace, a doua sus la Gaina și îndată se suflă în corn! La auḑul unor astfel de sunete caii de regulă mici și vioi se sparia, apoi se urcă în sus mai departe. Populațiunea muntelui este în o mișcare caracteristică. Astfel trebue că a fost în 1848, când primăvara popoarelor înflorise și aici, astfel de tablouri trebue că se presintă în sĕlbătăcia și puterea lor grandioasă în peninsula balcanică, de câte ori se încaeră la luptă un popor brut de acolo. Acum călărim înainte spre vêrf dar nu ne putem opri, de a arunca privirea înapoi. Îndărĕtul nostru zărim cete nouĕ și tot mai nouĕ eșind din întunerecul pădurii. Uneori sunt câte douĕ-ḑeci, trei-ḑeci de oameni călări bărbați și femei, unele vin de colo din Neagra, altele de acì din Vidra.

Nu departe de vêrf, pe un șes cam înclinat, despre care am mai amintit se ține têrgul. 600—800 de oameni sunt adunați aici, și mereu vin altii noi. Aici stă un slovac care face negoț cu cârpe colorate; alții articli mai sunt cisme, greble, oale, talere — friptură de porc, cârnaț, pâne, rachiu, vin. Pe partea despre meaḑăḑi a vêrfului, stau caii legați de neşte pari mici înfipți în pământ, cari ne-au atras atențiunea, când am fost întâiași-dată în Găina când nu era p'aici nici un suflet de om. Acesti pari sunt de mult înfipți în pământ pentru acest scop. Abia durează tergul douĕ oare, negoțul se uită cu totul și se pun oamenii pe joc. Trei până în patru musici cântă în continu și părechile se învêrtesc șiruri unele după altele; oamenii din Ungaria aici, cei din Transilvania dincolo. La început este numĕrul jucătorilor neînsemnat, spre ameaḑi însĕ, după ce vinul a început sĕ circuleze prin vine și după ce raḑele ferbinți ale soarelui a mai îmblânḑit nițel pe întunecatul Moț, toți joacă, turbați, femei, copii, joacă borile călduțe și raḑele soarelui. Cât de seducĕtoare sunt aceste fete și femei? Fețele lor sunt late, roșii și sănĕtoase, nici decum înguste, ca la multe alte Romănce. Ochii lor scânteiază, pĕrul închis lucește și frumoasele corpuri, acoperite numai de o cămașa tare și de amândouĕ cretințele, se presentă într'un mod atrăgĕtor. Nasul lor este adeseori mare și gura lor mai totdeauna foate mare, dar acestea le treci bucuros cu vederea privind figura lor lipsită de defecte și buḑele lor roșii drăgostoase. Sunt între ele multe așa de frumoase, încât se disting în țeara coroanei sfântului Stefan prin frumseța lor, și ai putè ḑice, că sunt absolut foarte puține femei s'au fete urîte.

Cam 10—12 domni în haine orășenești s'au amestecat printre popor. Acestia sunt representanții inteligenței: primari, notari, amploiați și învĕțători din comunele din giur, cari 'și petrec povestind cu trei sau patru dame. Acestea s'au îmbrăcat în costum național și șed călare cum șed bărbații. Coo cuvêntare ținută în sĕcuime se provoacă la Cașșovia, ca și când ea ar fi cuibul panslavistilor din nordul Ungariei.

Irányi Dániel (stênga estremă). Vorbește pe o coardă cu Lesko în ce privește instrucțiunea și educațiunea, tot așa și cu privire la panslavistii din nordul Ungariei. Educațiunea religioasă morală nu zace în mâna ministrului, ea este pusă în sarcina organelor confessionale. Dacă este a se inputa ministrului ceva, atunci numai călcarea legei poate subversa și spre scopul acesta trebuesc citate casuri concrete, unde a călcat ministrul legea.

Cu privire la raportul ministrului vorbitoriul constată în el o parte îmbucurătoare și alta de tot tristă. Este îmbucurătoriu a vadea, că s'a înmulțit numĕrul învĕțĕtorilor, al celor cualificați, îmbucurătoriu a vedea că s'a înmulțit numĕrul învĕțătorilor, cari cunosc limba maghiară, este însĕ trist a vedea că avem 1789 scoale afiliate, va se ḑică tot atâtea comune, în cari nu esistă scoale, și în cari copii au trebuit sĕ umble prin sate vecine, spre a potea primì și ei instrucțiune. 272 de comune nu au scoală de loc. Dacă vom face adiție, ajungem la resultatul că 2059 de comune nu au scoală de loc. La 1869 numĕrul copiilor obligați a cerceta scoala era 2.284,000, la 1883. 2,242,000. Dacă putem da creḑĕmênt acestor cifre atunci găsim decadență de 42,000. Dintre 2,242,0001,756,000 au frecuentat scoala 485,000 de copii însĕ nu o au frecuentat, sĕ nu ne mirăm că această cifră se urcă la½ milion. În fine dintre cei ce au frecuentat scoala 171,000 n'au fost provĕḑuți cu cărți și alte trebuințe scolare.

Vorbitoriul atrage atențiunea parlamentului asupra acestor cifre, mai ales între actualele împregiurări, când 50—60 de milioane se spesează pre an pentru susținerea Bosniei și a Erțegovinei.

Preste câți-va ani Ungaria 'și va sĕrba a mia aniversare dela întemeierea ei. Această sĕrbare națională mai demn s'ar prăsnuì dacă s'ar constata, că nu esistă comună fără scoală în toată țeara.

Roagă pre ministrul de culte și instrucțiune publică sĕ mijlocească pe cale administrativă, că pretutindenea sĕ se formeze reuniuni pentru spriginirea copiilor sĕraci obligați a cerceta scoala, și provederea lor cu vęstminte și cărți. (Va urma.)

Revista politică.

Biserica catolică se mișcă în toate unghiurile lumei. Captivitatea fictivă a papei este presentată ca jug greu, ce nu se mai poate suferì, de aceea la toate ocasiunile date se fac încriminări guvernului din Italia.

Lupta culturală — sub care se înțelege înfrênarea bisericei catolice în Germania, se continuă și acuma, și lumea crede în isbânda papismului. In Francia ecclesia militantă se bucură încă de favorul guvernului, de Spania nu vorbim. In Belgiu s'a instituit din nou nunciu papal, și Rusia ortodocsă a pactat formal cu scaunul papal.

Nu va fi fără interes sĕ reproducem la acest loc un act public al societații *„de propaganda fide“* adresat episcopilor catolici în lumea largă; el varsă drastică lumină asupra cutezanței cu care se vorbește la adresa statului italian.

Se vedem cuprinsul acestui act:

Prefectura *„Propagandei fide“* îngrigiată de soartea acestui institut amenințat din partea potestății civile cu confiscarea bunurilor ei, a esmis către toți episcopii lumii catolice următorul cerculariu:

„Illustritate și Reverendissime! Sentința curții de cassațiune din Roma, prin care s'a ordinat conversiunea imobilelor sfintei congregațiuni s'a esecutat aproape întru toate. In chipul acesta mijloacele acele, de cari a dispus acest institut cosmopolit, pe care institut l-au înființat papii spre propagarea evangeliei și a civilisațiunei, vor depinde dela arbitriul acelui guvern, care în 1870, pe calea și modul cunoscut a cucerit Roma, enunțând înaintea Europei și a catolicismului, că ia asuprăși rĕspunderea pentru susținerea și păzirea papismului, și promițĕnd sĕrbătorește, că va susținea pentru capul bisericei pe țermurul Tibrului o reședință splendidă și independentă față de ori-care suveranitate pămênteană. (Epistola lui Victor Emanuel adresată papei Piu al IX. în 8 Septembre 1870.) După cum Ilustritatea Voastră ți-ai ridicat vocea între aceste împregiurări dureroase, ca sĕ timbrezi acest fapt și ai arătat clar, că atât DTa cât și credincioșii DTale cu ce interes v'ați purtat față de susținerea drepturilor acestui institut care și-a câștigat atâtea merite, așa cred și acum, că cu durere vei lua la cunoștință, că atât nisuințele comune a întregului corp episcopesc, a celui mai distins catolic nu numai, dar și a lumei necatolice n'au fost în stare a împedeca procederea acelei potestăți, care concede a se comite nepedepsit ori ce abus în contra bisericei catolice și în contra capului ei preaînalt în fața Europei. Cu toate că propanda n'a întârḑiat a protesta în contra primelor atacuri îndreptate în contra ei, a căror scop a fost sĕ lipsească de libera administrare a bunurilor ei, de întrebuințarea lor, și de astădată decidêndu-se confiscarea bunurilor ei imobile, ca prefectul acestei congregațiuni 'mi țin de cea mai strictă datorință a protesta în contra unui fapt, care vatămă atât de adênc libertatea și în urmarea acesteia întru atâta se opune cu dreptul de a susținea și rĕspândì creștinismul în întreaga lume, cu dosebire însĕ în acele ținuturi, cari nu se bucură de beneficiul ce-l oferă civilisațiunea. Această vătămare e cu atât mai nesuportabilă, cu cât se vede mai importantă și mai urgentă necesitatea de a provedea neajunsurile multi-laterale a misiunilor din streinătate. Abstragĕnd dela multele nenorociri, la cari sunt espuse mai multe vicariate apostolești, cu deosebire în orientul îndepărtat, cărora, spre durerea noastră, nu le putem venì inmediat și în mod proporționat întru ajutor, acest neajuns încă crește, dacă vom privì ce teren estins i se deschide Europei în acțiunea de colonisare în Africa și pe insulele oceane, unde o mulțime de popoare au chemarea de a se împărtășì de beneficiurile civilisațiunei, cum sĕ nu ne cuprinḑă durere adêndcă, când vedem, că propaganda se lipsește de dispunerea liberă preste acest rĕmas sfânt, pe care catolicismul i l'a dat propagandei și nu vr'unui guvern, ca sĕ propage între acesti oameni sĕraci evangelia și sĕ rĕspândească civilisațiunea; e imposibil sĕ nu simțim durere sfâșietoare, când vedem, că în urma apăsărei ordurilor călugărești și în urma expropietării congregațiunei dela cele mai multe colegii romane, în cari a crescut și educat convertitori, nu sunt destui lucrători evangelici. Atât această expropietare, cât și obligămêntul de miliție pentru seminariști a redus la un numĕr neînsemnat starea misiunilor italiene, și pe propagandă o a necesitat ca sĕ aplice la aceste misiuni naționalități streine. In urma acestor apăsări și amărăciuni, cari sfâșie inimile catolicilor, ne servește spre mare bucurie a vedea, că în țĕrile streine esistă corporațiuni, cari cu evlavie adevĕrată și cu strĕdanie neobosită emulează între sine pentru arta măreață de a convertì popoare. Intre aceste de bună seamă cea mai imposantă este aceea societate de convertire, care cu toată starea tristă de astăḑi a Franciei, desvoaltă o strĕdanie estraordinară primind tot atât de bucuros modestul obol al tinerilor sĕraci din popor ca și darurile abundante ale bogaților. Dar dacă și simte o bucurie nespus de mare pentru desvoltarea interesului într'un mod atât de admirabil pentru misionare și se ridică tot mereu biserici, i causază Propagandei durere, că nu le poate trimite destul ajutor pentru susținerea și desvoltarea lor. Procurele înființate în diferitele părți ale lumei prin congregațiunea propagandei a început deja a primì donațiunile și rĕmasurile, care însĕ nu sunt suficiente pentru acoperirea trebuințelor ḑilnice și celor estraordinare, în urma cărora congregațiunea nu odată este constrînsă a se atinge de acele capitale pe cari le administrează liber afară de Italia. Din aceste cause me întorc încă odată către evlavia Illustrității Tale ca sĕ aduci la cunoștința creștinilor starea critică în care se află acest institut de present, și sĕ-i faci atenți ca sĕ iee parte cu evlavie și cu zel în favorul societății de convertire, a scoalei din orient și în favorul altor societăți înființate cu alte asemenea scopuri, sĕ contribue și ei cu o parte din averile lor pentru scopul cel mai nobil, pentru lucrul cel mai sfânt, în causa credinței și a civilisațiunei. In mijlocul mișcărei ce se poate observa de present se poate afirma că dacă 'și aruncă omul privirea în sus, vede cum se coace sĕmĕnătura în ținuturile cele noaua și rătăcite, pe când la din contra e insuficient numĕrul acestor lucrători și sunt insuficiente mijloacele pentru susținere ale lor. Singur evlavia credincioșilor și zelul pentru respândirea civilisațiunei creștinești poate venì într'ajutor oficiului măreț al acțiunei apostolice și-l poate face sĕ triumfeze pe pămênt. Din Propagandă. In ḑiua botezului Dlui, 1885. Cardinalul Simeoni, prefect. Archiepiscopul Tyrului, secretar.

Românii din Macedonia.

În corespondența ultimă din Bitolia ce am publicat ḑilele trecute sĕ vorbește despre un articol tipărit acum ḑece ani de către bătrânul organ liberal „Românul.“ Îl reproducem acì după stăruința fraților nostri din Macedonia, cu atât mai bucuros că oameni ca Laveleye și Gladstone vorbind despre poporațiunea bulgară din Macedonia n'au binevoit sĕ ḑică un cuvênt măcar despre românii Macedoneni:

O civilisațiune întreagă a românilor din Macedonia a fost nimicită și îngropată sub ruinele orașelor destruse, satelor pustiite și mai cu seamă sub îndelunga și agera acțiune de grecisare sistematic urmărită și astăḑi. Se putea crede, că această parte a naționalității române era pentru totdeaunea desființată, ca acel cuib de români din care au eșit atâți eroi, atâți oameni însemnați, atâți bărbați capabili în diferite ramuri de activitate socială, oameni de afaceri, comercianți, financieri etc., era în

---

stumul lor este deosebit de al țĕrancelor, căci laibărul, care încinge peptul, și pălăria de paie, care acopere capul sunt la popor lucruri necunoscute și armoniază așa de puțin cu costumul țĕrancelor. Damele joacă cu foc, ear bărbații lor pișcă din când în când pe câte o țĕrancă frumoasă de obragii ei plini și înroșiți. Cei drept une-ori aceasta nu rĕmâne npedepsită, căci Moțul este cam jalus, cu toate că el însuși este un 'Don Juan și nu cam respectează a ḑecea poruncă. Dintre fete suflă unele în buciumele cele mari, lungi de doi metri, spre a-și arăta tăria peptului, esercițiu, care după cum mi s'a spus, era mai nainte pe timpul têrgului o dovadă de putere și sănĕtatea. Forța majoră, brachiul încă e representat. 4—5 gendarmi dela posturile cele mai de aproape în uniforma lor verde închisă și cu penele fâlfăitoare au venit aici ca îngeri de pace pentru toți oamenii ce se bucură și se veselesc, căci când soarele e spre sfințit, numai veḑi mai nici un om treaz pe Găina.

O femeie bĕtrână vine la gendarmi și cere sĕ se facă loc pentru joc, un tinĕr căruia un altul îi stricase țigareta, cere pedepsirea vinovatului, colo șed bărbați și femei luptându-se pe pămênt, aici dispută doi Moți într'un mod foarte neînțelegibil. O încăerare generală nu se întêmplă aḑi ca odinioară, ceea ce le convine foarte tare gendarmilor, cari mai nainte deșì erau numĕroși totuși erau bătuți și legați. De regulă se înhăba, Româncele din Trannia cu cele din Ungaria, la luptă se asociază nu preste mult aproape la 1000 de oameni.

Către 5—6 oare totul se linișteşte, rĕmânênd în Găină la vre-o 200—300 de oameni. Acestia sunt cei mai bețivi, cari parte rĕmân preste noapte aici, și parte îi veḑi în ḑiua următoare dormind pe drum.

Și la această sĕrbătoare m'am întărit în reflexiunea mea cu privire la seriositatea Moțului, și aici n'am observat oameni senini, zimbitori, vorbitori, ci închisi, cari nu sunt capabili de o petrecere animată veselă, cari 'și conservă mai mult naturelul lor așeḑat și serios. Dacă la o astfel de întêmplare se ivesc și unele necuviințe, este lucru ușor de priceput. Așa era numai decât îndărĕtul nostru, când coboram spre Vidra un om ținut strîns de doi inși din Vidra, cari se căsniau sĕ-l dea jos de pe cal și sĕ-l despoaiă, fiind-că nu le-a plătit vinul. Numai intrevenirea altor doi oameni scăpă din pericol pre vênḑĕtorul de vin, care căpătase o lovitură bună după ureche, și călăria spre Câmpeni ca sĕ pârască pe cei ce l'au maltratat la judecătorie. Cu toate acestea mi-a spus cineva, că cel atacat este un galanton și că e posibil ca jalusia sĕ fie causa acestei întêmplări.

Acesta este tabloul têrgului de fete în anul 1883, o mare deosebire între el și cel de odinioară, deosebire ca ceriul de pămênt. În locul têrgului de fete, în locul zestrei și corturilor, un deposit de beutură obicnuită și un têrg de țeară mic, ridicul! Că aici sus a trebuit sĕ fie o datină originală populară, este evident, îndată ce se gândește cineva, că oamenii de sigur nici odată nu s'au urcat în Găina (4697 preste nivelul mării) spre a ținea un têrg de țeară ca toate têrgurile. Aceasta ar fi imposibil și din acea causă, că cărările care duc la Găina sunt greu de umblat. Têrgul de țeară, despre care amitește Bieltz ḑicênd că e de lipsă acì, s'a desvoltat numai pe lângă propriul têrg de fete și nici nu mai merită sĕ l pomenim. Despre têrgul de fete știu numai câți-va bĕtrâni foarte puțin. Odată ḑic ei, veniau Moții călare și pe jos cu copii lor și cu calabalicul lor la Găina. Feciorii se preumblau în vestminte cetățenești, și dacă le plăcea lor fata s'au ḑestrea ei, căutau sĕ se învoiască cu bĕtrânii; o dușcă de vin sau de rachiu sigila contractul. Anul 1848, așa ni s'a spus, a pregătit mormêntul acestei datini originale, cum a și produs în faptă în prospectul etnografic în Ungaria schimbări grozave. De atunci a căḑut têrgul de fete în umbră, cele din urmă rĕmășițe despre dênsul au dispărut prin anii 1862 și 1863. Dar într'adevĕr trebue că têrgul de fete ș'a perdut urma cu mult mai nainte, deoarece n'am aflat pe nimenea, care sĕ fi fost martor ocular, am găsit oameni bĕtrâni însĕ, care afirmau, că și-auitat de el. În aceacea mai mare parte prada grecilor, apoi a albanesilor, a sêrbilor şi chiar a turcilor, un mic numĕr de români macedoneni fiind şi trecuţi la Islamismu; se putea crede ca contopiţi în aceste diferite naţionalităţi, românii din Macedonii erau perduţi pentru românism. Cu toate acestea, geniul naţiunii, vocea sângelui, care reclamă dreptul seu chiar atunci când s'ar părea cu totul alterat de o acţiune de secoli, Islamismul în loc de a contopì pe români cu turcii din contră i-a păstrat mai puri de cât toţi ceialalţi, ferindu-i de atingerea iataganului. Astăḑi românii trecuţi la Islamismu sunt aceia, cari şi-au păstrat mai bine limba şi datinele străbune; cât despre religiune, ea are atât de slabe rĕdăcini în consciinţa lor încât cea mai mică înrîurire dacă ar fi tolerată de turci, i-ar face sĕ retreacă la religiunea părinţilor. Dară repeţim numĕrul românilor Islamişti este foarte mic; aceasta o ḑicem aproape cu părere de rĕu, când vedem acţiunea atât de pernicioasă din punctul de vedere naţional pe care au avut'o grecii, servindu-se de religiune ca de o unealtă de grecisare contra românilor. Şi totuşi idea naţională n'a putut sĕ fie nimicită la Românii din Macedonia nici chiar prin această dibace şi puternică lucrare de desnaţionalisare. De lângă greci, din mijlocul albanesilor, din mijlocul sêrbilor, românii ridică capul şi strigă: suntem români!

Se va observa poate că numĕrul celor cari luptă astfel pentru naţionalitate nu este destul de mare, că mulţi români mai cu seamă din cei mai avuţi din familiile române de frunte cum ne ḑice cu durere patriotul dela Vlaho-Clisura, sunt devotaţi grecilor, le place sĕ fie greci.

Şi apoi! — Acum cinci-ḑeci ani nu se ridica din acele locuri mai nici o voce în favoarea românismului; el părea stins pe falnicul Pind; cu toate acestea deşì amuţit, deşì adormit, el era plin de viaţa sa vecnică. Cum dar astăḑi când atâţi români macedoneni au revenit la cunoştinţa naţionalităţii lor, când s'au apucat sĕ cultive din nou cu veneraţiune limba străbună, am putea crede românismul peritor!

Este adevĕrat că în mare parte ciorbagii români, ca şi ciorbagii bulgari, ca şi ciorbagii bosniaci, sunt adevĕraţi inamici ai naţionalităţiilor, fac pact cu impilatorii compatrioţilor lor — noua constatare a tristului adevĕr că avuţia foarte adesea perverteşte simţemintele, ca şi când desvoltarea materială, ar trebui sĕ se facă în dauna desvoltării morale. — Însĕ ciorbagii nu formează decât o minimă minoritate; şi chiar între dênşii se deşteaptă cu încetul simţĕmêntul naţionalităţii: pe câţi români macedoneni foarte înavuţiţi în România nu-i vĕḑurăm amintindu-şi de patria lor natală şi făcênd donaţiuni cu scop de a redeştepta simţĕmêntul naţional între compatrioţii lor!

Tocmai asupra acestui punct stărueşte mai cu osebire patriotul din Vlaho-Clisura în temerea ca nu cumva aceste româneşti donaţiuni prin alterarea voinţei donatorilor, sĕ servească scopurile grecisării, în loc de ale românismului. Este natural că, pe cât simţemêntul naţional se deşteaptă în acele locuri aşa de isolate de partea mare şi compactă a naţionalităţii române, pre atât silinţele contropitoare ale grecilor, sĕ crească în agerime şi activitate.

Simţemêntul dreptăţii se revoltă contra acestor silinţe de a răpì unui popor naţionalitatea sa: din nenorocire grecii ca şi ungurii sunt lipsiţi de orice respect al acelui mai sacru simţemênt al altor popoare, de ori-ce scrupul în alegerea mijloacelor de a le isbì naţionalitatea lor.

Românul din Vlaho-Clisura citează un cas pe atât de regretabil pe cât şi de iritator contra grecilor în care donaţiunea lăsată de un român pentru o scoală românească a fost destinată prin manopere dibace dar perfide, tocmai din contră la crearea unei scoale greceşti. O asemenea falsificare a voinţei donatorilor români este mai mult de cât sacrilege, este cu atât mai sacrilege cu cât se comite în mijlocul românilor asupra românilor. Ce ar ḑice oare grecii, dacă românii ar comite asemenea fapt în privirea lor? Poate că s'ar crede îndreptăţiţi a-i spinteca cu iataganele fără prealabila judecată.

Aceiaşi falsificare vor se o comită acum cu insemnata avere, lăsată de repausatul român Macedonean Muşic pentru douĕ scoale româneşti: o scoală de fete şi un gimnasiu, şi aceasta caută sĕ o comită tot prin manopere, cari amintesc ḑicătoarea românilor despre coada toporului, mulţămită ciorbagiilor de acolo ca şi de acì nu lipsesc coade contra naţiunii române nici chiar topoarelor greceşti. Poate tot unor asemenea înrîuriri datoresc românilor din Macedonia şi ne esecutarea altor patriotice voinţe testamentare, citate în numĕrul nostru din urmă. Cestiunea este prea însemnată, ca sĕ nu atragem asupra-i luarea aminte a tuturor românilor, urândule ca pentru onoarea lor sĕ o simţă atât de adênc pe cât merită sĕ fie simţită. Nu e vorba de sacrificie mari, de o muncă grea: e vorba de împlinirea unor datorii; mai puţin de cât atât chiar, de realisarea unor angagiamente.

Apelĕm la rêndul nostru la onorabilele persoane la cari a apelat românul Macedonean. D-lor au angagiamente de îndeplinit despre care sperăm că se consideră mândri şi fericiţi de a le duce la sfêrşitul, la care se aşteaptă cu nerăbdare compatrioţii d-lor.

Apelăm asemenea la românii Macedoneni în genere destul de numĕroşi în România şi unii foarte avuţi. Acţiunea ce lise cere pentru patria lor este ficsată de situaţiunea în care se află acea parte a naţionalităţii române, a redeştepta simţul naţional printr'o instrucţiune românească cât mai întinsă; eată tot ce li se cere. Scopul şi mijloacele de acţiune fiind ast-fel definite, sarcina este foarte înlesnită.

Ne vom permite a spune românilor Macedoneni şi o propunere care credem că le va face sarcina încă mult mai lesne şi mai producĕtoare în bune resultate. Sĕ se întrunească toţi şi sĕ delege dintre d-lor un comitet cu misiunea de a se ocupa într'un mod permanent de păsurile şi trebuinţele românilor macedoneni. Acelui comitet negreşit sub controlul comitenţilor lui, sĕ se încredinţeze atât veghierea asupra trebuinţelor ce se vor manifesta şi a mijloacelor ce se vor aduna, cât şi ori-ce aducere la îndeplinire.

Acele patriotice donaţiuni, cari astăḑi întârḑiează a se aduce la îndeplinire poate şi din causa timpului ce cer sĕ li se consacre, vor găsì de bună seamă atunci o grabnică deslegare prin mijlocirea şi lucrarea acelui comitet. În tot casul silinţele înverşunate de desnaţionalisare, reclamă imperios silinţe în sens contrariu din partea tuturor românilor macedoneni pe care o esistenţă de îndestulare şi de multămire în România i-a făcut sĕ aprecieze binefacerilor vieţei naţionale. Sĕ sperăm că 'şi vor îndeplinì aceasta mult plăcută datorie şi că astfel într'o ḑi aproape un milion de români vor fi redaţi pe deplin vieţei naţionale toţi mândri de a se numì români. „Telegraphul.“

Corespondenţe particulare

alc „Telegrafului Român“.

Borgo-Prund, 10 Ianuariu, 1885. Conferinţa invĕţătorească anunţată prin convocătoriul dlui protopresbiter din tractul gr. or. al Bistriţei Simeon Monda dto 17/29 Decembre 1884 s'a ţinut în 3/15 şi 4/16 Ianuariu a. c.

Dintre învĕţători au lipsit 5 înşi, 3 din causa îndepărtărei şi a timpului nefavorabil şi 2 din causa morbului.

Conferinţa s'a ţinut dela început până la fine sub presidiul dlui protopresbiter şi a decurs în mod instructiv şi în ordinea cea mai bună.

La pt. 1 al programei: „Constituirea învĕţătorilor în subreuniune“ s'a ales biroul şi comitetul, şi s'a primit cu puţine modificări proiectul de statute dat din partea Prea Vener. consistoriu.

La pt. II „Uniformitatea învĕţămêntului în toate scoalele elementare din protopresbiteratul Bistriţei“ s'a ales o comisiune, carea luând de basă materialul şi manualele ce se propun de facto în scoalele elementare, se elaboreze până la adunarea procsimă a subreuniunei un plan de învĕţămênt cu privire la material, timp şi manuale.

Pt. III. „Înfiinţarea unui stipendiu pentru susţinerea unui pedagog în institutul Andreian din Sibiu.“

În principiu s'a decis fără multă vorbă şi cu unanimitate; eară cu privire la modalitatea de ajutorare după o discusiune mai înfocată cu care ocasiune unii domni şi-au mai cam arătat iubirea de sine, s'a primit cu majoritate de voturi propunerea comitetului ppresbiteral făcută în causa aceasta la 27 Novembre 1884 şi anume, ca:

Fie-care învĕţătoriu cu salariu anual sub 100 fl. v. a. sĕ ajute la an cu 50 cr. v. a.; eară cei cu salariu preste 100 fl. v. sĕ ajute la an cu 1 fl. v. a.

Prelegerile practice: din religiune „Cunoştinţa despre Dḑeu“; din învĕţĕmêntul intuitiv „Cartea“; din scriptologia „desvoltarea sunetului“ „*i*“ şi din comput numĕrul 1, s'au tractat cu elevii din clasa I-ma normală; prelegerea din geografie s'a tractat cu elevii din classa a II-a şi prelegerile din istoria naturală „boul“ şi din fisică, „acrul s'au tractat cu elevii din classa a III“.

Critica s'a făcut în mod instructiv şi în urma ei a resultat ca mai bine tractate prelegerile din „comput“ „religiune“ şi „învĕţămêntul intuitiv.“

Procsima adunare s'a decis pre a treia ḑi de Rusalii în 14/26 Maiu a. c. loco Borgo-Prund.

Pre când a făcut o impresiune plăcută şi încurăgiătoriă pentru dni învĕţători impregiurarea, că la conferinţă a luat parte cu interes dşoara învĕţătorească dela scoala privată de fetiţe din B.-Prund Aranka Valent şi ca ascultători dl jude reg. Georgiu Csatt, dl cancelist Ioan Trif şi dl medicinist Aureliu Csatt etc.; pre atunci a făcut o impresiune rea împregiurarea, că dintre preoţime nu a luat nimenea parte, nice baremi preotul local, care n'au avut a face mai mult de 50 paşi până la conferinţă, carea dacă nu în mod direct în mod indirect i-a privit şi pre dlor ca directori scolari locali.

După finirea conferinţei toţi dnii învĕţători s'au întrunit la un banchet în birtul din Borgo-Prund. Acesta încă a decurs în mod instructiv sociale. Toastele şi cântările de petreceri nu au lipsit.

Din întreg decursul conferinţei şi al banchetului s'a vĕḑut că cea mare parte din dnii învĕţători a acestui ppresbiterat îş cunosc chemarea şi că au voinţă a lucra, dară pre mulţi nu-i ajută mijloacele, avênd salare prea puţine şi nefiind spriginiţi şi încurăgaţi din partea organelor comunale bisericeşti.

In 4/16 de către seară s'au depărtat dni învĕţători ducênd cu sine mai mult cu unele cunoştinţe şi dorinţa că lucrarea începută sĕ o poată continua întru prosperarea învĕţămêntului şi redicarea statului învĕţătoresc. *Unul din cei fosti de faţă.*

Voila, în 10 Ianuariu 1885. Domnule Redactor! Daţi-mi voie a ve comunica decursul unei producţiuni literare a corpului învĕţătoresc dela scoala noastră capitală graniţerească de aici.

Scopul producţiunei e foarte laudabil; — ajutorarea copiilor sĕraci — şi aceasta me şi îndeamnă a presenta publicului român zelul şi stăruinţele neobosite ale bravilor nostri învĕţători actuali pentru înflorirea scoalei.

Producţiunea s'a ţinut a treia ḑi de Crăciun, (27 Dec. st. v. a. tr.) în localităţile scoalei amintite mai sus.

Programa esecutată a fost următoarea:

I.

1. „Cuvênt ocasional“ rostit de învĕţătorul diriginte Georgiu Dobrin.
2. „Ḑorile frumoase“, poesie esecutată de corul elevilor.
3. „Deşteptarea României“, poesie de D. Bolitineanu, declamată de Dra Sofia Gila.
4. „Idila“, duet esecutat de învĕţătorii Nicolau Ludu şi Ioan Muntean.
5. „Despre femeia română,“ disertaţiune de dl Nicolau S. Şerban.
6. „Sentinela română“, poesie declamată de Gavrilă Pop, învĕţătoriu diriginte.
7. „Dialog“, esecutat prin elevi.
8. „Tablou ţĕrănesc“.
9. „Cuvênt de închidere“,

II.

Cu această ocasiune se representà şi piesa teatrală: „Arvinte şi Pepelea“ vodevil într'un act de Vasilie Alecsandri.

După sĕvêrşirea programei a urmat joc. Una din salele de învĕţămênt a fost destinată şi arangiată pentru producţiune, ear alta pentru joc.

Eată întocmirea internă a celei dintâiu: În partea din fund o scenă făcută deasupra pe bănci; cortina, culisele şi preste tot întocmirea scenei în formă de chilie a fost făcută din covoare lucrate de bravele noastre femei de aici. În special pentru aceasta podoabă merită toată lauda dna preoteasa Şerban, Maria D. Şerban şi dna Iustina G. Vas, cari au pus la disposiţia dnilor învĕţători toate tapetele lucrate de dênsele, pentru întrebuin-

---

stă privinţă scrie bine Schmidl, care de altmintrelea în opul seu esclusiv geologic „Munţii Biharului“ are puţine observări espres etnografice. El a călĕtorit pela 1863 prin munţii Biharului, şi a scris, că atunci trecuseră 40 de ani de când se stinsese têrgul de fete, şi că numai o păreche mai trăia din cele ce s'au încredinţat la Găina. Despre originea datinei i s'a spus lui o istorie picantă. Când au pustiit Mongolii ţeara pela 1242 sau 1246 au făcut românii transilvăneni cu cei ungureni un pact. Oamenii din Baia-rece alungară pe Mongoli pe Bihar, unde fură întêmpinaţi şi invinşi de românii transilvănenii, ca suvenir pentru această însemnată întêmplare s'au adunat în continu învingĕtorii de aici şi de dincolo la Găina odată pe an spre a-şi petrece jucând şi cântând.

Dispariţiunea datinei s'a întêmplat de sigur încetul cu încetul, de oare ce poporul român ca pretutindenea e conservativ şi-şi apără pas de pas drepturile moştenite din vechime. Astăḑi esistă têrgul de fete numai în cărţile etnografice sau în memoria oamenilor bĕtrâni. (Va urma.)

ţare la scopul amintit. În modul acesta a fost arangiată scena în fundul căreia se zărea ca în depărtare sentinela română — căci programa cuprindea şi declamarea poesiei cu acest nume de V. Alecsandri.

Atât odăile numite cât şi curtea scoalei au fost luminate atât de bine încât ori ce trecĕtoriu putea sĕ înţeleagă, că aici trebue sĕ fie în noaptea aceasta o petrecere sau o sĕrbare mare.

Se apropria oara ficsată pentru inceperea producţiunei şi sala era plină de public, care 'şi îndrepta-se privirile la cortina ce le sta înainte, aşteptând cu nerăbdare ridicarea aceleia pentru ca sĕ privească şi sĕ audă ceva plăcut. Încă nu bătuse oara 7 şi cortina se ridică ivindu-se pe scenă dl învețător diriginte de aici G. Dobrin, carea a ţinut cuvântarea de deschidere, incepênd cu un „bine a-ţi venit“; în această cuvintare între altele se arătâ scopul şi folosul acestor întruniri.

Ideile dlui Dobrin desvoltate în cuvêntarea sa au dovedit studiu şi stăruinţă de fer pentru înaintarea culturei intelectuale şi sociale în popor. Cam prea lungă a fost însĕ cuvêntarea din cestiune şi aceasta a cam obosit pe ascultători.

Nr. 2. „Ḑorile frumoase“ cântată de chorul elevilor a reuşit foarte bine, cea ce poate servì de merit dlui învĕţător I. Muntean, căci după cum sunt informat, dsa a instruat pe elevi în cântări.

Nr. 3. Declamerea d-şoarei învĕţătoare S. Gila a însufleţit pe publicul ascultător prin intonările d-sale binenimerite.

Nr. 4. Duetul domnilor N. Ludu şi I. Muntean a plăcut publicului atât de mult încât nu se mai opriau aplausele. Cine cunoaşte vocile domnialor negreşit că s'a putut aştepta încă dinainte la un succes bun al cântării.

Nr. 5. Disertaţiunea d-lui N. Şerban despre „femeia română“ a fost o lucrare pe cât de acomodata atât de bine lucrată. O privire fugitivă asupra vechelor romane incepênd cam dela Romul până la femeile noastre române, a presentat ascultătorilor multe modele demne de urmat.

Nr. 6. Eroica declamare a poesiei „Sentinela română“ încă a avut succes mulţămitor.

Nr. 7. Preste aşteptare a succes „Dialogul“ esecutat de elevii G. Forcoş şi Roseta Şerban ca părinţi, ear Iosif Şerban şi Ana Vas ca fii, au representat în conversaţia lor viaţa scolară a copiilor dela sate şi a condiţiunilor de vieţuire ale părinţilor.

Foarte bună impresiune a produs acest dialog în inimile publicului, cu deosebire a fost admirată isteţimea elevei Ana G. Vas, fiica fostului înv. George Vas.

N.r 8. „Tabloul ţărănesc“ nu s'a esecutat din unele cause neaşteptate.

După cuvêntul de încheiere urmeaza o mică pausă, în decursul careia a întonat musica unele cântece naţionale foarte frumoase, apoi se representà piesa „Arvinte şi Pepelea.“

Dnii învĕţători I. Muntean şi N. Ludu, cari posed o mişcare nesilită şi voci foarte melodioase, au jucat atât de bine încât publicul nu voia sĕ mai întrerupă aplausele. D-şoara S. Gila îmbrăcată în costum naţional cât se poate de simplu dar pitoresc şi atrăgător, a representat pe Mandica nepoata lui Arvinte. D-sa în acest rol încă n'a lăsat nimic de dorit.

Esecutarea programei susamintite s'a finit pela oara 11 şi jum. din noapte. Întreg publicul fiind pe deplin mulţămit cu producţiunea aceasta s'a coborât în sala de joc.

Programa de joc a fost foarte bine arangiată de dl notariu D. Şerban, carele a ştiut sĕ mulţămească atât pe streini cu jocuri de salon cât şi pe popor cu jocurile sale plăcute.

Această producţiune a întrunit aici multă inteligenţă din întreg ţinutul Voilei precum din Făgăraş, Recea, din Viştea inf., din Pojorta, ba chiar şi depărtări mai mari; toţi câţi au ostenit până acì pentru ca sĕ vadă pregătirile învĕţătorilor, au fost pe deplin mulţămiţi cu succesul cel neaşteptat al producţiunei şi petrecerei arangiate. Onoare corpului învĕţătoresc, care conduce aḑi scoala noastră din Voila, căci au arătat prin aceasta destul de evident harmonia şi concordia, ce-l leagă de sine spre înaintarea inveţământului din acest loc, unde se încuibaseră mai nainte cele mai infernale intrigi în cercul scolar.

Venitul curat, destinat pentru copii sĕraci se urcă cam la 20 fl.

Dee Dḑeu, sĕ nu se mai curme acest avênt laudabil al progresului şcolar. *Voileanul.*

Varietăţi.

* (Ştire sensaţională.) „Telegraful din Bucureşti în numĕrul dela 13 Ianuariu a. c. ne aduce ştirea sensaţienală, că soborul archierosc din Belgrad în şedinţa din 10 Ianuariu a. c. a decretat de resolvită în mod afirmativ cestiunea **reinsurărei clerului mirean.** În sensul acestei decretări archiereşti preoţii sêrbi se vor putea însura a doua şi a treia-oară.

Resoluţiunea archiereilor sêrbi fu înaintată patriarchului dela Constantinopole.

Dăm această ştire sub toată reserva, şi la casul adeverirei ei, vom tracta şi noi cestiunea, de altcum de mult ventilată în sinoadele şi congresele noastre.

Loterie.

Sâmbătă în 24 Ianuarie 1885.

Viena:	8	37	38	11	3
Timişoara:	49	82	73	12	22

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 24 Ianuarie n. 1885.

	Viena	B-pesta
Galbin	5 79	5.76
Napoleon	9.77	9.76
London (pe poliţă de trei luni)	123 55	123.65

Nr. 5. [974] 1—3

CONCURS.

După-ce alegerea de protopresbiter pentru tractul vacant al Iliei efectuită în sinodul protopresbiteral al acestui tract la 2 Iuniu 1883, în şedinţa plenară a venerabilui consistoriu archidiecesan din 5 Septebre 1883 s'a anulat şi aceasta s'a luat la cunoştintă şi de către sinodul archidiecesan în şedinţa din 19 Aprile 1884 sub Nr. prot. 44, — prin aceasta se publică concurs nou pentru îndeplinirea postului de protopresbiter al tractului Iliei, pe basa statutului org. §. 23 pct. 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877. Nr, 191 §. 7.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va locuì în locul central al tractului anume în opidul Ilia.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiale şi pentru alte şpeciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Ilia.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar, şi în special aceia: cari după o pregătire de cel putin 8 clase gimnasiale s'au reale cu testimoniul de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune; s'au cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiele teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniul de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chierotoniţi înainte de întrodocerea esamenelor de cualificaţiune; dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod escepţional mai pot concurge şi fară prescrisa pregătire gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan plenar speciala îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicele concursuali la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu în restimp *de 30 de ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: Numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii Canul, luna şi ḑiua naşterei); studiele pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate doctorat s., a.; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviciile de pănă acum pe terenul bisericesc şi scolar (timpul, locul şi categoria acelora), în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceaata tabelă sunt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servicii bisericeşti, şi eventualminte alt feliu de recomândări.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral ţinută în Ilia la 10 Ianuariu 1885.

Alecsiu Olariu, preşedinte. **Parteniu Crişan,** not. comit.

Nr. 253, [975] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Mediaşului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului Mediaş ocupând parochia de clasa III.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutorul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Mediaş, cu aceea observare însĕ, că fiind parochia din Mediaş provĕḑută de presinte cu capelan, fiitoriul protopresbiter va avea ca paroch acolo decamdată numai jumătatate din venitele parochiei, ear cealaltă jumătăte este reservată capelanului actual.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar, în special aceia cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiele teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vr'un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminatoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificnţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod escepţional pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu în *restimp de 30 ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul luna şi ḑiua naşterei); studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar (timpul, locul şi categoria acelora); în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original precum carte de botez, testimoniu scolastic şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericeşti şi eventualminte toate altfeliu de recomandări.

Mediaş 6 Decembre 1884.

Comitetul protopresbiteral al tractului Mediaşului.

Dionisiu Chendi, preşedinte. **Dionisiu Romanu,** notariu.

Nr. 429. [973] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III clasa din Băciia, se escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima apariţiune a acestuia în foaia archidiecesană „Teleg. Rom“.

Emolumentele sunt:

1. Birul în naturale dela 54 familii o mĕsură de cucuruz;
2. Folosirea cimiteriului şi stola usuată; cari toate computate la olaltă dau un venit anual de 250 fl.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subscrisul în terminul fipsat mai sus.

Deva, la 19 Decembre 1884.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Somn proaspĕt
sosit acuma [976] 1—1
Weinanger, 8.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 7. Sibiiu, Joi 17/29 Ianuarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Desbaterea asupra budgetului ministrului de culte și instrucțiune publică în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Din vorbirile următoare vom schița pre cele mai de importanță și anume vom reflecta la locul acesta asupra enunciațiunilor lui Iokay cu privire la nisuințele culturale ale naționalităților.

Ministrul de culte și instrucțiune publică **Trefort.** Caracterisarea făcută de Lesko se potrivește. Este tristă această caracteristică și ministrul o ar putea arăta în colorit și mai posomorît. Ministrul se mângăie cu împregiurarea că situația în Ungaria a fost și mai tristă ca aḑi, și are speranță, că se va îndrepta.

Cu privire la scăderea moralității în scoalele elementare vina nu cade asupra ministrului, nici a organelor sale subalterne. Educațiunea, sau formarea inimei elevilor zace în puterea preoților încredintați cu instrucțiunea în religie. Dacă catecheții 'și vor face datorința, toate se vor îndrepta.

La vorbirea deputatului Irányi ministrul rĕspunde că nu sunt esacte datele despre comunele în cari nu este scoală.

Punctul de gravitate în vorbirea ministrului se reduce la oportunism. Trebue sĕ fim oportuni și sĕ nu provocăm lupta eclesiastică, care în Ungaria cu clerul ei național cotolic, nici n'are loc.

În ḑiua a doua a desbaterei a luat cuvêntul antisemitul Zimándy, care cu mare neastĕmpĕr a așteptat ocasiunea de a-și putea trage seama cu ministrul Trefort. Ca elev al lui Trefort în antisemitism vorbitoriul are respect de măestrul seu, pre care apoi cu mare vehemență-l atacă pentru cochetarea cu clerul înalt și protegiarea jidanilor.

Ugron Gábor vorbește pentru autonomia bisericei catolice. Această autonomie ar aduce ecuilibrul în actuala stare de lucruri, care începe a deveni periculoasă pentru Ungaria. Și aceasta din două puncte de vedere.

Întâi: Tendența urmărită de episcopat conform cuvêntărei episcopului de Szatmár *Schlauch* este îndreptată contra statului. Dacă puternicii și absolutisticii de episcopi catolici vor fi puși la disposiția coroanei, decretându-se dreptul de patronat de drept personal al monarchului, atunci episcopii câștigă o putere formidabilă și pot terorisa pe subalterni.

A doua, pe calea apucată ușor se poate desvolta o agitațiune eclesiastică ca și cea a lui Strossmayer în Croația și atunci se va vedea ce valoare au documentele de denumire slovace esmise de episcopii catolici în Ungaria de sus.

Vorbitoriul se încearcă a demonstra că dreptul de patronat în Ungaria este o instituțiune a statului, prin urmare în Ungaria n'a avut valoare de drept concordatul încheiat la 1855 și episcopul Strossmayer calcă constituția apelând la Roma cu provocare la concordat.

Jokai Mór. La desbaterea asupra budgetului de culte faptele vorbesc mai lămurit ca vorbele frumoase. Și aceste fapte atât sunt de mărețe, încât ele se illustrează dela sine și prin sine, și a vorbì asupra lor ar însemna a aprinde ḑiua luminarea.

După acestea frase domoale vorbitoriul se ocupă cu cestiunea naționalităților. Reflectând la cuvêntarea lui Lesko, în care se afirmă cu vorbitoriul ar fi spus in cuvêntarea ținută în sĕcuime cumcă Cașșovia este cuibul panslavismului, Jokai susține că el a afirmat tocmai contrariul.

Punênd noi oare-care temeiu pe cuvintele dlui Jokai, le citĕm în estens în traducere fidelă. Cine știe de ce sunt ele bune; se poate că la timpul seu va trebuì sĕ ne provocăm la ele:

„Iubirea înnăscută a fie-cărei naționalități, de a-și cultiva limba sa maternă, prin care nu se rușinează de obiceiurile sale, și pre care se nisuește de a le nobilita, această iubire eu nu o consider de o luptă panslavistică, pre care ar trebuì sĕ o combat, și sĕ pășesc contra ei. Nu este curent panslavistic dacă fie-cine 'și pretinde partea sa din datorințele față cu patrie și tron, și dacă el 'și pretinde resplata sa pentru împlinirea datorințelor; doresc sĕ i se deie această resplată.

Nu este uneltire panslavistică dacă paralel cu străduințele culturale maghiare 'și pun oamenii față în față străduințele culturali ale nationalității lor proprie și emulează cu noi. După mine aceste trebuesc spriginite. (Sĕ auḑim) Poftiți și priviți scrierile sclave, fie ele în limba sêrbă, polonă, bohemă sau slavă, și preste tot locul ve veți întêlnì cu numele meu. Eu fără remunerație am permis acestor scrieri sĕ reproducă opurile mele, de altcum bine remunerate de alte naționalități, cât despre slovacii din Ungaria nici poeții lor n'au scris cu atâta însuflețire ca mine.

Și pentru venitoriu afirm cu positivitate că în opera chemată a înfățișa lumei naționalitățile din Ungaria, fie-care naționalitate va fi îmbrățișată cu iubirea, de care se va împărtăși națiunea mea proprie.

Ceea ce la mine consider de virtute, la slovac încă nu i voi atribuì de pĕcat. Consider însĕ de curent, ce trebue învins și combătut, dacă curentul național cultural nu va fi pus paralel cu al nostru în emulațiune, ci el se va pune în mișcare spre a ațîța relele passiuni ale poporului și a lățì sĕlbătăcia lui, dacă se va cere partea cuviincioasă nu din datorințele împlinite față cu patria și tronul, ci se va pacta cu societăți preste granițele patriei și va gravita în afară, *când nisuințele naționale vor ataca* **ideia de stat unguresc.** A sta față cu aceste mi-am ținut totdeauna de datorința patriotică.

Cumcă esistă oare asemenea nisuințe, și unde și-au ele culcușul — fără de a me provoca la cuvêntarea rostită înainte de aceasta — și la întrebarea antevorbitoriului meu că de unde le știu eu acestea, 'mi permit a întoarce întrebarea și acuma întreb eu: de unde sĕ nu le știu? Pot sĕ spun de unde le știu. Am călĕtorit pe aceste locuri. Cu cine am convenit și pe unde am umblat, o știe lumea. Căci mulțămită raportorilor dela ḑiare, fie-care pas al meu se eternisează pe seama istoriei.

Cele ce le știu eu, le știu dela sommitățile ecclesiastice și lumești din acele comitate. Am convenit însĕ și în persoană cu conducĕtori panslavisti rabiați și mai domoli. In cuvêntarea ținută în sĕcuime am espus mai multe date și am citat locurile și persoanele cu agitațiuni antinaționale. Adevĕr că organele opposiționale n'au luat notițe, căci atunci nu mi s'ar putè pune în cârcă Cașșovia.

La locul acesta nu le voi recapitula. În pressă, în cuvêntări rostite pe piață 'mi permit, ba 'mi țin de datorință a ataca și persoane, căci ele se pot apăra în jurnalistică sau la tribunal. Me voi ferì însĕ de amintirea de nume aici

---

FOIȚA.

Têrgul de fete din „Găina.“

(Încheere).

Têrgul de fete din Găina n'a fost unicul la românii din Transilvania. Spre meaḑănoapte dela Găina se ridică un munte, Calineasa, unde se ospătează Moții în ḑiua de St. Petru și se adună spre a sĕvêrșì logodnele în presența preoților. Posiția muntelui Calineasa este însĕ așa de nefavorabilă, încât nici odată nu poate ajunge la însemnătatea ce o are Găina. Se ḑice, că mai sunt două locuri în Bihor, unde s'au ținut têrguri de fete; apoi în Recea de lângă Olt și în Teiuș s'au făcut astfel de têrguri, întocmai precum se adună la Brașov într'o ḑi anumită negustorii de vite ca sĕ se logodiască, și numai decât după aceasta sĕ se însoare, căci acesti oameni, cari petrec acasă cel mult două luni într'un an, n'au timp se aleagă mult, și sĕ amâne căsătoria.

Care este însĕ originea datinei dela Găina?

Eată-o. Obiceiul acesta trebue că e o urmare naturală a caselor risipite în care locuesc Moții. De aici vine că multe din aceste fete petrec vara trei luni pre liveḑi cu vitele și nu vĕd în acest timp un puiu de om. Iarna însĕ, când zăpada e cât piciorul, încetă de sine ori-ce întâlnire. Ce a fost dar mai natural, decât ca acesti oameni sĕ se întêlnească în punctul cel mai ridicat al ținutului lor spre a convenì copii lor unii că alții? În alte locuri poate fi causa ca și la Brașoveni umblarea încoace și încolo, la cari sunt mulți români avisați cu lunile. Și dacă privim mai afund în sufletul poporului, vedem că fie-care têrg de peste an poartă în sine germenele têrgului de fete. Când vrea țĕranul sĕ-și dea un „rendez-vous“ amicabil unui locuitor dintr'un sat mai depărtat, adese-ori îl întreabă: „Iubite-amice, eu îmi aduc feciorul meu sĕ vină și fata ta la têrg?“ Comunicațiunea comodă și neşte locuințe adunate la un loc nu permit, lucru natural, desvoltarea completă a datinelor barbare, cum este și têrgul de fete. Sĕ privim însĕ viața noastră în cetățile mari. Ce sunt teatrele, concertele și cununiile altceva decât bazare de dame la cari nu se leagă nimenea numai decât; adese-ori însĕ numai din motivul, că fata nu și-a adus cu sine — ḑestrea?

Sĕ aruncăm o privire asupra anticității clasice. Herodot, Strabo, Diodorus, Liculus și alți scriitori vechi ne-au lăsat descrieri despre têrguri de femei la cari acestea se vindeau în faptă. În ḑile anumite se aduceau în localele anume pregătite pentru acest scop fete din Asia dintre cari mai întâiu se licita pentru sumă mai mare de bani cea mai frumoasă și mai sănĕtoasă, după aceasta cele mai puțin frumoase, în fine se licitau cele mai urîte. Pentru aceste din urmă nu da nimenea, totuși însĕ ca sĕ le poată vinde le da și puțină zestre. Ştim mai departe din Dreptul Roman, că în Roma se obcinuia trei soiuri de căsătorii legale: 1. Usus 2. Coëmptio adecă femea se vindea și se cumpăra pe bani 3. Confarreatio, când trebuiau sĕ fie de față un preot și dece alți martori, bărbatul și femeia mâncau dintr'o pâne, gustau miere şi vin, formalitate, care da contractului de căsătorie putere de lege.

Spre a afla analogii la têrgurile de fete române nu este de lipsă, sĕ ne luăm refugiul la anticitatea clasică. Presentul ne oferă astfel de analogii. Astfel s'a susținut în neşte sate ruseşti din cercul Linbim vechia datină, a-ți procura femee cumpĕrându-o. Cine vrea sĕ se însoare, este obligat conform obiceiului se plătească o sumă anumită părinților miresei. Cea mai mare sumă se urcă de regulă la 100 de Ruble. In fine este cunoscut, că până în ḑiua de aḑi în butul tuturor protestărilor Europei, se pot cumpĕra în colosalul bazar din Constantinopol fete tinere, Cierchese în Georgiene. Şi nu trebue perdut din vedere, că Cierchesele 'și dau fetele lor cele mai frumoase adese-ori de bună voe, ca sĕ pună basă familiei lor. Dar ce sĕ mergem așa departe — Sasii din Trannia ḑic — „Curte la curte“ sau „se vinde?“ — așa vorbește chiar și feciorul, când se însoară.

în faţa parlamentului, numele oamenilor, cari nu se pot apăra la acest loc. Aceasta este etica mea.

Onorată casă. Noi trebue sĕ mai cucerim odată Ungaria, noi maghiarii adecă. Aceasta cu puterea nu o mai putem face. O putem însĕ cu armele spiritului, pe cale culturală, o putem ajunge prin concilierea intereselor, ca în această patrie fie-care om de ori-ce naţionalitate sĕ se simtă acasă, sĕ simtă că această patrie e dulcea sa mamă, sĕ se simtă liber în modul cel mai perfect.

În fine Jokai spune compatrioţilor sei că sĕ se dea jos de pe şea, sĕ pună la o parte biciul, şi sĕ se pună pe bancele scoalei. Prin cultură vor recucerì maghiarii Ungaria. Sĕ fim mai puţini făloşi pentru gloria din trecut şi cu mult mai făloşi pentru activitatea noastră, cu aceasta încheie Jokai, şi cu aceasta încheiem şi noi pentru aştăḑi darea de seamă în acest obiect. (Va urma.)

Revista politică.

Cu începerea anului nou a întrat în valoare convenţiunea încheiată între Germania şi Rusia, în sensul căreia se vor estrada delincuenţii pentru crime politice.

Convenţiunea este de cuprinsul următoriu reprodus în traducerea „Gazetei Transilvaniei“:

„Guvernul rus se îndatorează sĕ estrădea guvernului prusian şi viceversa la cerere pe acei su puşi prusiani sau ruşi, cari sunt acusaţi de următoarele crime şi delicte, eventual condamnaţi pentru ele, dar cari au scăpat de pedeapsă prin fugă: 1. Crime sau delicte, sau pregătiri pentru ele, ce sunt îndreptate în contra împĕratului german sau rus şi a membrilor familiei lor, precum omor, violenţă, vătămare corporală, detragere intenţionată a libertăţii individuale, ofensă. 2. Omor precugetat sau încercare de omor. 3. Producerea sau păstrarea de dinamită şi de alte materii esplosibile în casuri, când aşa ceva este interḑis în Prusia sau în Rusia. In toate celelalte casuri, când Prusia sau Rusia cere estradare pentru crime neamintite mai sus, rĕmâne la buna chibzueală a guvernului prusian şi rus, şi dacă nu sunt pedeci, se va împlinì cererea luându-se în considerare relaţiunile amicale şi de bună veciniă a celor două state. Dacă crime sau delicte, pentru care se cere estradarea, s'au esecutat în scopuri politice, aceasta sĕ nu dea nici decum ansă la refusarea estradării. Convenţiunea a întrat în putere cu ḑiua de 13 Ianuariu.“

Până acuma crimele politice erau sub scutul dreptului ginţilor şi ele erau scutite de urmărire, dacă respectivul putea trece graniţa patriei sale. Acest asil numai esistă acum pe teritoriul Russiei şi al Germaniei.

Ḑiarele din Ungaria critică foarte aspru această convenţiune. „Pester Lloyd“ în numĕrul de Luni se ocupă la locul prim cu această convenţiune şi o condamnă aspru. Refugiaţii unguri cari s'au bucurat de asil sub domnirea turcească pot fi satisfăcuţi cu elogiurile făcute Turciei de către „Pester Lloyd“ pentru garantarea emigraţilor după catastrofa dela 1849.

Da aşa este. Cei mai mulţi dintre actualii consiliari ai coroanei la 1850 erau spênḑuraţi, aninând adecă efigia lor în furci, precând ei conform simţĕmêntului comun de drept se bucurau de libertate mâncând între lacrimi amare amara pâne a espatriaţilor. Turcia s'a opus la toate opintirile Austriei şi n'a estradat pre revoluţionarii politici, pentru care faptă numai ḑiariul „Pester Loyd“ i-a remas recunoscĕtoriu.

Mĕsurile drastice provĕḑute în convenţia reprodusă se vĕd justificate prin cutezanţa, cu care a început a se manifesta anarchismul în toate părţile. Sâmbăta trecută s'a întêmplat în Englitera trei esplosiuni cu dynamită, prin care s'a ruinat în mare mĕsură parlamentul engles. Ucigătoarea mână a anarchistilor nu cunoaşte margini, aşa că omului i vine a crede, că scopul lor final este distrugerea, ei ucid ca sĕ ucidă.

Proces-Verbal

luat la 1 Ianuariu st. n. 1885 în adunarea acelor membrii ai inteligenţei române din Sibiiu, cari s'au angagiat pentru arangiarea esposiţiunei dela 1881.

Presenţi:

Alexandru Bacu, Dr. Daniil P. Barcianu, Zacharia Boiu jun, Iacob Bologa, Part. Cosma, Nicolau Cristea, E. Macelariu, Dr. I Moga, Dr. N. Olariu, Romul Petric, Iosif St. Şuluţ.

Nr. 1. Dl Part. Cosma arată că în urma unui conclus al comitetului espositiunei, în calitatea sa de preşedinte al acelui comitet a învitat la adunarea presentă pe toţi acei membrii ai inteligenţei române din Sibiiu, cari cu risicul lor moral şi material în conferenţa dela 5 Iulie 1881 au decis arangiarea unei esposiţiuni române industriale şi agricole în Sibiiu, şi spre esecutarea acestei hotărîri au esmis un comitet ca pe unica corporaţiune, care este îndreptăţită a lua la dare de seamă pe comitetul seu, ca sĕ delibereze asupra raţiociniului referitor la esposiţiune; deci deschiḑênd adunarea o roagă ca sĕ se constitue, alegêndu-şi preşedinte şi notariu dintre acei dni cari nu sunt membri ai comitetului. — Se aclamează de preşedinte dl Iacob Bologa, ear de notar Dr N. Olariu.

Nr. 2. Dl Eugen Brote în calitatea sa de secretar al comitetului esposiţiunei raportează că esposiţiunea arangiată la 1881 a luat dimesiuni în mod neaşteptat de mari, aşa în cât au causat comitetului multe şi diferite greutăţi.

Afacerile de bani s'au terminat numai în Novembre 1884. De altă parte comitetul avè în vedere a publica o dare de seamă despre aceasta esposiţiune, care dare de seamă sĕ cuprindă toate datele referitoare la întreaga esposiţiune (istoricul dispositiunilor comitetului, conspectul esposiţiunilor, obiectele espuse după grupe, raţiociniul, părerea streinilor despre esposiţiune, apreţiarea esposiţiunei din punct de vedere cultural)

Pentru lucrarea aceasta care va forma un op voluminos s'au angagiat patru dni, cari încă n'au terminat lucrarea, dar este speranţă, că până la primăvara viitoare opul va fi gata.

Toate acestea au împedecat pe comitet a venì mai curênd cu un raport la adunare.

Fiind acum afacerile de bani terminate, cassariul comitetului, şi-a aşternut raţiociniul, comitetul a esmis o comisiune, care a censurat acel raţiociniu din posiţiune în posiţiune pe basa documentelor şi l'a găsit în ordine.

La propunerea acestei comisiuni, comitetul aprobând raţiociniul a dat din partea sa absolutoriu pentru cassariu.

Acesta provĕḑut cu subscrierile biroului comitetului, şi ale membrilor comisiunei censurătore şi însoţit de documentele ce i aparţin se aşterne adunării, şi comitetul se roagă pentru darea absolutoriului.

Adunarea decide:

1. Raţiociniul cetit de secretariul comitetului se aproabă întru toate şi amĕsurat documentelor se declară de corect.

Acest raţiociniu este următoriul:

A.) *Percepţiuni.*

1. Dotaţiuni	1753	fl.	78	cr.
2. Contribuiri pentru ficsarea de premii	650	„	6	„
3. Împrumut	2000	„	—	„
4. Venituri:				
a) dela balul esposiţiunei	715	„	—	„
b) dela concertul „Reuniunei de cântări“	238	„	20	„
c) interese de capitale depuse.	10	„	66	„
5. Bilete de întrare la esposiţiune	2497	„	65	„
6. Obiecte vêndute:				
a) în contul esponenţilor	924	„	43	„
b) în folosul esposiţiunei	619	„	17	„
Total	9408	fl.	95	cr.

B. *Erogaţiuni.*

1. Construirea şi adjustarea pavilonului	3018	fl.	32	cr.
2. Decoraţiunea	218	„	23	„
3. Spese:				
a) de birou	394	„	56	„
b) la esposiţiunea de vite	182	„	10	„
c) servit	728	„	93	„
d) tipărituri	531	„	65	„
e) diverse	310	„	41	„
4. Premii distribuite	909	„	17	„
5. Împrumut replătit	2000	„	—	„
6. Desdaunări esponenţilor	174	„	23	„
7. Obiectele vêndute	924	„	43	„
8. Starea cassei	16	„	92	„
Suma	9408	fl.	95	cr

2. Luând act de acest raţiociniu şi de promisiunea comitetului, că în curênd va eda o carte, care sĕ cuprindă istoricul şi resultatele esposiţiunei, dă comitetului esposiţiunei absolutoriul cerut pentru raţiociniul suscomunicat şi esprimă aceluiaşi viile sale mulţămiri pentru activitatea, osteneala şi zelul desvoltat cu arangiarea esposiţiunei naţionale române şi pentru reuşirea acesteia neaşteptat de splendid, a cărui merit este în prima linie a comitetului

Nr. 3. Adunarea decide mai departe:

A se publica raţiociniul comitetului în toate ḑiarele române din Transilvania şi Ungaria; a se trimite câte un esemplar din acest raţiociniu la acele institute naţionali, care şi-au câştigat merit deosebit spriginind esposiţiunea cu sume considerabile şi contribuind în mod însemnat la succesul şi reuşirea neaşteptat frumoasă a esposiţiunei, în fine se decide ca acest protocol asemenea sĕ se publice în ḑiarele suscitate, ear cu verificarea acestui protocol se încredinţează biroul şi dl E. Macellariu.

D. u. s.

Iacob Bologa m. p., preşedinte. *Dr. Nicolau Olariu* m. p., notariul adunării.

Precetit şi autenticat.

Comisiunea verificătoare.

Sibiiu în 15/27 Ianuarie 1885.

Iacob Bologa m/p., preşedinte. *E. Macelariu* m/p. *Dr. N. Olariu* m/p., membru al comis. verif.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 9 Ianuariu v. 1885. Dnule Redactor! Între multele amaruri, cari suntem necesitaţi ale înghiţì, tot ne este dat a ne mai bucura câte odată de câte o considerare a individualităţii noastre naţionale confesionale. Prescrie o lege, care doară nici nu are pĕreche, ca o sĕrbătoare de ale noastre sĕ fie onorată de salve militare. Aceea sĕrbătoare e Boboteaza — 6 Ianuarie c. v. Miliţia însĕ nu este deobligată la aceasta prescriere legală decât numai după ce a premers învitarea organelor competente bisericeşti.

Cu toate acestea sunt foarte rari casurile, în cari sĕ se înalţe simţul religiosităţii creştinilor prin frumosul ceremonial bisericesc, înălţat şi de miliţie. Una din aceste rarităţi ne înveselirà inimile Dumineca în 6 Ianuariu — ḑiua botezului Domnului la biserica din cetatea Braşovului.

Splendoarea ceremoniei acesteia avem de a o mulţămì numai frumosului arangiament al domnului paroch Bartol. Baiulescu, carele funcţionează tot odată şi ca locţiitoriu al capelanului gr. or. la Regimentul c. r. al II-lea Alecsandru, unde sunt soldaţii în cea mai mare parte români. D-sa a esoperat dela comanda militară de aici trimiterea unei campanii de soldaţi pentru sloboḑirea salvelor ceremoniale. În urma cererei d-sale au fost deobligaţi toţi soldaţii români din Braşov a lua parte la oficiul dumneḑeesc. La învitarea d-sale a fost onorat prasnicul botezului şi de presenţa tuturor oficerilor din Braşov în frunte cu Escelenţia Sa Domnul comandant General din loc. Îţi venea a te mândrì vĕḑênd atâtea pepturi robuste de români. Îţi impunea mulţimea elitei militare, vĕḑêndu-o ascultând s-ta liturgie şi tot serviţiul d-ḑeesc cu atenţiune neobicinuită. Ţi se înălţa sufletul la auḑul salvelor ceremoniale, cari se pare, că isbucnesc dintr'o singură armă. Corul bisericesc condus de dl Pantel. Dima a esecutat cântările cu o precisiune deosebită, astfel încât n'au putut rĕmâne neîncântaţi cu deoseosebire streinii, cari se aflau de faţă.

După terminarea s-tei liturgii, în decursul căreia s'au dat trei salve, s'au dus toţi creştinii de faţă în procesiune până la fântâna principală din piaţă, unde s'a sĕvêrşit sfinţirea apei pe un tetrapod foarte pompus anume făcut spre scopul acesta. Acì s'au slobosit trei salve din partea miliţiei. După aceea s'a comandat miliţiei îngenunchiarea, în care timp dl paroch slugitor i-a stropit pe toţi soldaţii

---

Că se ţine têrgul în ḑilele anumite amintite mai sus este evident, căci de pe acest timp se mână vitele pe văi unde este păşunea mai bună. O astfel de periodă, lucru natural, că în vieaţa unui astfel de popor este o întêmplare foarte însemnată, şi oamenii împreună în acest timp folosul cu plăcerea, ducênd adese-ori în sara de têrg vitele cu dênşii. — Scriitorii români adese-ori s'au plâns, că scritorìi maghiari neagă esistenţa têrgului de fete. Uneori au drept, când vorbesc despre barbarism, alteori mi se pare că n'au drept. Este de admis că autorii maghiari cu toţii se învoesc sĕ se şteargă têrgul de fete, cei români nu se învoesc şi astfel cei din urmă se năcăjesc pentru idea, că a dispărut această datină originală.

De li s'ar da ocasiune, sĕ se convingă în faţa locului despre continuitatea têrgului de aḑi, ar dispărea uşor motivul diferenţei de păreri. Têrgul de fete s'a cufundat adênc ca şi alte datini originale în mormêntul trecutului şi în ce priveşte „têrgul de preste an“ ce se ţine în Găina, eu n'aş putea garanta pentru eterna lui continuitate. *)

---

*) Din cartea: Siebenbürgen Eine Darstellung des Landes und der Leute, von Rudolf Bergner, Leipzig Verlag von Hermann Bruckner, 1881.

cu apă sfinţită, ear apoi pe întreg poporul, printre care se vedeau foarte mulţi indiviḑi de naţiuni şi confesiuni streine. Era interesant a vedea lupta unora dintre acestia, ca sĕ poată străbate prin mulţimea cea mare până la busuiocul sfinţit al preotului.

Toate au decurs în ordinea cea mai bună, ceea ce a impus foarte mult la streini şi în special corpului oficieresc, carele a fost pe deplin mulţămit cu splendoarea ceremoniei, astfel încât s'au auḑit şi unele voci măgulitoare pentru aceasta în comparaţiune cu cea din anul trecut, sĕrvêrşită în Şcheiu de asemenea cu asistenţă militară; s'a dat şi oareşicare espresiune de nemulţămiri faţă de cea din anul trecut, căci atunci s'a ignorat corpul oficerilor, neînvitându-se şi acesta pe lângă soldaţii, cari aveau sĕ dea salvele ceremoniale. *G.*

Făgăraş, în Decembre 1884. Dle Redactor! În nr. 135 al preţuitului ḑiar „Telegraful Român“ ce ave-ţi onoare al redacta a eşit un articlu subscris de un aşa numit „Olteanul,“ în care numitul domn aminteşte şi neînsemnata mea persoană nisuind însĕ prin aserţiuni neadeverate a induce opinia publică în rătăcire. Deci, ve rog cu tot respectul, sĕ binevoi-ţi în interesul adevĕrului a da loc următoarelor în un colţişor al preţuitului dvoastre ḑiar:

Este adevĕrat, după cum susţine şi dl Oltean, că în presinte sunt învĕţătoriu de stat în Făgăraş. Atingiver însĕ de scoala civilă de stat cu 6 clase, primească dl Oltean *et tuti quanti* la cunoştinţă, că a avut scolari în abundanţă, chiar şi în presinte numai scoala civilă de băeţi — afară de cea de băete, este cercetată de preste 100 elevi.

Eară aserţiunea dlui Oltean, că am făcut propagandă prin birturile Făgăraşului şi pe la preoţi prin comune, o resping cu dispreţ şi pe dl Oltean îl declar până nu-mi va documenta un singur cas, de un individ maliţios, carele se serveşte şi de neadevĕruri pentru a ataca pe alţii pe calea publicităţii.

Asemenea s'a folosit dl Oltean de neadevĕr prin susţinerea, că am avut la esamenul de vară trecuta la scoala din Voila numai 3 copii streini. De oare-ce domnia sa a lăsat un zer afară; pentru că precum arată şi tabelele de clasificaţiune dela acel esamen, la esamenul numit au fost preste 30 copii streini presenţi. Ear acum îmi permit al întreba pre cinstitul d. Oltean că: Acesta îi este simţul de dreptate respective de adevĕr al domniei sale? Ruşine! De trei ori ruşine: Un om de caracter nu se poate demite nici când la folosirea de minciuni, pentru a înegrì pe altul înaintea onoratului for al publicităţii!!

Asemenea susţine dl Oltean un neadevĕr grosolan, când ḑice, că în giurul Voilei nu mi-am putut încerca puterile de propandă...!

Drept are dl Oltean, că nu mi-am încercat puterile de propagandă în vecinătatea Voilei, de oarece părinţii aduseră copii lor de bunăvoie de prin comunele Dridif, Poşorta, Lisa, Beşimbac, Vistea inf. şi superioară, Cârţişoara, Toarcla şi Merghindeal, cari comune se află toate în vecinătatea şi giurul Voilei, încât numĕrul elevilor scoalei elem. de stat din loc nu este 60, ci 72; cu toate că preste 15 elevi s'au respins din causa puţinului spaţiu, ce ne stă la disposiţie.

De altmintrelea me simt necesitat a dechiara că cu astfel de oameni, cari n'au curagiul a eşì cu numele în publicitate, ci de după tufă aruncă în alţii cu neadevĕruri, ca sĕ nu me esprim prea prosaice, sĕ ḑic cu minciuni, nu mai stau de vorbă şi din partemi privesc cestiunea de încheiată.

Dlui Oltean ii ḑic numai: *Si tacuisses, filosophus mansisses*“ eară din parte-mi *Dixi et salvavi animam meam* *).

Daniele Gabor,
învĕţătoriu elementar de stat.

Convocare.

Adunarea generală a „Societăţii române de lectură“ din Sibiiu se convoacă pe ḑiua de Duminecă **I Februarie st. n. la 4 oare** p. m. în localul Societăţii, strada Cisnădiei Nr. 7.

La această adunare generală se învită cu toată onoarea p. t. membri ordinari ai numitei Societăţi române de lectură. *Directorul.*

Varietăţi.

* (Cas de moarte). **Zacharia Pop**, învĕţătoriu, după o suferinţă îndelungată şi împărtăşirea cu Sf. taine a adormit în Domnul Duminecă în 13/25 Ianuariu 1885 în al 51-lea an al etăţii sale, şi al 30-lea an al serviţiului învĕţătoresc.

Despre această ireparabilă perdere încunoştiinţează pe toţi amicii repausatului adênc întristata sa soţie Ana Z. Pop născ. Popoviciu, jalnicii sei fii Romul şi Virgil, teologi, fiica Maria mărit. Iosif Macsimilian, ginerile seu Ios. Macsimilian învĕţătoriu, fraţii Bucur şi Stefan comercianţi, cumnaţii Dr. Nicolau Pop profesor şi conrector gimn. şi Iosif Comanescu preot, cumnate e Paulina Dr. N. Pop, Elena Ios. Comanescu, Susana B. Popoviciu şi Charlota St. Popoviciu în numele lor precum şi în numele nepoţilor, nepoatelor şi tuturor consângenilor defunctului.

Rĕmăşiţele pământeşti se vor ridica din casele lui proprii în 15/27 Ianuarie 1885 la 12½ oare p. m. şi se vor depune spre eternă odichnă în cimiterul bisericei gr. or. din loc.

În regretatul comunitatea noastră ortodocsă locală a perdut o persoană fidelă chiemărei sale, energică până la abnegaţiune şi deamnă de toată stima. Defunctul în decursul celor 30 ani în cari a servit scoalei noastre ca învĕţătoriu, prin firmul seu caracter, prin zelul seu înfocat ba de multe-ori escesiv, prin stima, consideraţiunea şi încrederea câştigată faţă nu numai de membrii comunităţei orientale locale, cât şi faţă de conlocuitorii sasi, a documentat prin fapte până la evidenţa că ce poate un învĕţătoriu întrarmat cu conscienţiositatea datorinţelor sale în toate privinţele atât că fiu al bisericei sale, al naţiunei sale, cât şi ca fiu al comunei sale, ca cive.

Dar se vorbească faptele căci sunt mai elocente ca vorbele.

Prin tactul seu demn cu toate direcţiunile de interes comun, prin sinceritatea sa binevoitoare documentată cu toată ocasiunea a impus ba a cucerit inimile tuturora câţi au avut fericita ocasiune de a-l cunoaşte, a ajuns până într'acolo de ca cive al comunei şi-a eluptat onoarea de a servì comunei ca membru în representanţa comunală 7 ani de ḑile (pentru periodul din urmă candidat fiind chiar de conlocuitorii sasi), unde a luat parte activă la cele mai multe afaceri de interes general. Ca preşedinte de 30 de ani al comitetului parochial a stăruit în mod autoritativ de porţiunea canonică a bisericei noastre din comună s'a regulat, între comitetul parochial rom. gr. or. şi între comunitatea politică, pe calea cea mai onorifică şi armonică.

Ca un splendid succes al incordatei sale lupte avute cu comitetul comunal pentru asigurarea materială a scoalei noastre, se poate numĕra şi împregiurarea aceea că de mai mulţi ani scoala noastră rom. gr or. se subvenţionează dela comună anual cu câte 200 fl. v. a. Ear ca resultat al procederei sale precaute este că prin decedatul s'a pus o basă firmă la stima reciprocă ce de un timp se obsearvă între ambele naţionalităţi din comună.

Dar nunumai în direcţiunile menţionate a arătat regretatul nostru învĕţătoriu diriginte Zacharia Pop — abilitatea s'a plină de resultatele cele mai laudabile, ci şi în alte multe.

Dintre aceste fie de ajuns a mai adauge una. Ca părinte de familie şi-a crescut pe fii sei cu o adevĕrată iubire şi abnegaţiune părintească, educândui până la sacrificiu, şi nu foră resultat.

Consumat însĕ de ani, printr'un fatal morb de plumâni, a trebuit sĕ ceadă. Golul rĕmas îl va simţì în curênd comunitatea noastră ortodocsă, cu atât mai mult că nu este dată la toţi facultatea de a se ştì gera de conducĕtoriu abil al poporului în ocasiuni grele şi adênc tăietoare pentru interesul adevĕrat al scoalei şi bisericei noastre. Defunctul nu mai e în mijlocul nostru, dar memoria lui va rĕmânea neştearsă.

S'a coborît deşì pre de timpuriu în mormênt, dar cel puţin s'a coborît cu convingerea şi mângăierea că şi-a satisfăcut în scurta dar laborioasa-i vieaţă datorinţei sale de părinte, de învĕţătoriu, de adevĕrat fiu al bisericei şi naţiunei sale, în genere, şi special al comunei sale natale pentru a căreia promovare s'a luptat şi sacrificat. Binecuvêntată şi eternă sĕ-i fie memoria lui. *Anonimul.*

* (Mulţămită publică.) Subscrisul comitet ţine de sfânta datorie a aduce şi pe cale jurnalistică sincera sa mulţămire faţă de domnul şi venerabilul comerciant din Braşov domnul Radu Pascu pentru colecta ce-a binevoit a întreprinde în favorul scoalei noastre confesionale.

Domnul Radu Pascu a arătat în ori şi ce vreme un deosebit interes pentru comuna sa natală şi în deosebi scoala noastră s'a bucurat în mai multe rênduri de ajutoare considerabile din partea Domniei Sale.

Eată numele generoşilor contribuenţi, cari au binevoit a se subscrie în lista despre care e vorba:

DD. Radu Pascu 50 fl. v. a., Diamandi I. Manole, comerciant 20 fl. v. a., Ioan Manole, comerciant 10 fl., Andreiu Bârsan, profesor 10 fl., Fraţii Stănescu, comercianţi 25 fl., Ioan Duşoiu, comerciant 10 fl., N. N. 5. fl., Petru M. Zanescu, comerciant 10 fl., Ioan I. Burduloiu 2 fl., Alexe D. Eremie 1 fl., I. Cristescu, 1 fl., Gr. Birea 1 fl., N. Nicolae Navrea, 1 fl., D. R. Pascu 4 fl., Quittner Kupferstich 10 fl.

Fie siguri acesti stimaţi domni, că sumele contribuite de dênşii se vor întrebuinţa în modul cel mai corespondĕtor. Fie siguri că Dêrstanii le vor fi în ori ce vreme mulţămitori.

Dêrste, în 13 Ianuariu 1885.

Pentru comitetul parochial gr. din Dêrste.

I. Bârsan, preşed. *Ioan Broşu*, notariu.

* (Himen.) Dl Pompiliu Pipoş drd. în drept îşi va sĕrba în 1 Februarie 1885 st. n. la oarele 12 din ḑi cununia cu dşoara Aurelia Roşescu în biserica română gr. orientală din Cluş.

* (Concert). Corul vocal din Lipova arangiază „Concert şi petrecere cu joc“ Sâmbătă în 19/31 Ianuarie a. c. în ospĕtărie la „Archiducele Iosif“ începutul la 8 oare seara. Preţul de întrare de persoană locul I. 1 fl., locul II. 80 cr., locul III 60 cr., partere 40 cr., v. a. Venitul e destinat, pentru fondul corului vocal.

Programul concertului.

1. „Stelele,“ romanţă de V. Alesandrescu, musica de Flechtenmacher, cor mixt.
2. „Riscogel,“ baladă poporală de A. Marienescu, declamată de D-şoara Elena Bogoiu.
3. „Marş“ de Kral, musica instrumentală, esecutat de elevii scoalei de musică, sub conducerea d-lul Ledvinka.
4. „Hora Sinaia“ de G· Ventură, musica de C. Porumbescu, cor mixt.
5. „Fata dela Cozia“ de D, Bolintineanu, declamată de sopranista Maria Cincu.
6. „La o rondurică“ de Bolintineanu, musica de Flechtenmacher, cor bărb.
7. „Visul lui Stefan cel mare,“ de Bolintineanu, declamată de D-şoara Ana Popoviciu.
8. „Dulce Bucovină,“ de V. Alexandri musica de Flechtenmacher, cor mixt.
9. „Potpouri“ cor instrumental, de elevii scoalei de musică, conduşi de dl Ledvinka.
10. „Tricolorul“ de C. Porumbescu, cor mixt.
11. „Cum stăm,“ de Iul. Grozescu, declamată de dl At. Pasca.
12. „Marşul armatei române în 1877“ de Dumitrescu, cor bărbătesc.

* (Carte rară.) La vinderea bibliotecei din Syston Park, care s'a făcut la Londra, amatorii de cărţi rare au urcat preţurile într'un mod de necreḑut. Renumitul Psalmorum-Codex, datând din 1459, şi tipărit de Faust şi Schaeffer, a ajuns la suma de 4,950, livre, adecă 125,000 franci.

* Cei doi fii ai prinţului de Galles, prinţii Albert-Victor şi George, vor publica un uvragiu privitor la călĕtoria imprejurul lumei pe care au făcut'o pe vasul „Bacchante.“ Această carte va apărea pe la sfêrşitul lui Martie şi va conţinea o mulţime de planuri, desemnuri şi gravuri.

* (Scrisorile şi cărţile de visită de anul nou.) In noaptea de 31 Decembre a. tr. au fost puse la posta din Berlin, cu destinaţiune chiar pentru acest oraş, doauĕ milioane scrisori şi cărţi de visită.

* Ne comunică „Nemzet,“ că Dr. Toldy László în una din sĕrile trecute înaintea unui public numĕros a ţinut în casina din Terézváros o prelegere publică despre educaţiunea naţională a fetiţelor. Între altele a ḑis el „cât e de negligată la noi (ungurii) educaţiunea copilelor din punct de vedere naţional, pentru că se ţin guvernante germane, frenceze şi engleze, dela cari ori-ce pot învĕţa tinerele fetiţe numai aceea nu ce este naţional, ce este maghiar; pe când la noi nutrirea simţemêntului naţional este o condiţiune de esistenţă.“

Disertantul şi-a finit prelegerea aplaudată de toţi, cu o îmbărbătare patriotică adresată femeilor. Ce sĕ-i faci necasului. Aplicarea de guvernante germane, francese şi engleze bag seamă e justificată prin împregiurarea, că magiarii nu au guvernante care s'ar putea mĕsura în educaţiune cu guvernantele de naţionalităţile amintite, şi aceasta îndeamnă familiile la aplicarea lor. Dar cu toate aceste ar fi timpul suprem că maghiarii dând ascultare disertantului sĕ aplice guvernante de naționalitate maghiară cu atât mai vêrtos, că desvoltarea simțului național în fetițe, care au sĕ devină mame, e indispensabil.

---

*) Am publicat aceasta corespondenţă intocmai fără de a modifica ceva. Causa pentru care a scris corespondentul nostru este sântă şi domnul Gabor desvoltă pare-mi-se esces de zel pentru maghiarisare în ţeara Oltului.

Lăsăm cestiunea deschisă şi vom revenì. Red.

Aceasta ştindu-o şi noi ne nesuim din resputeri ca sĕ dăm micelor noastra copile, fiitoarelor mame, o educațiune cât se poate de națională și aceasta am avut'o în vedere chiar şi înainte de cetirea şirurilor din „Nemzet" privitoare la prelegerea lui Dr. Toldy „Despre educaţiunea naţională a fetiţelor."

* (Descoperiri archeologice.) Museul din Viena a primit ḑilele acestea un cap-de-operă din cea mai frumoasă epocă a artei grece, o statuă a Artemisei, de marmoră, găsite în Chipru. După părerea cunoscĕtorilor, este din al patrulea secol înainte de era noastră și este probabil că este lucrată de un elev al lui Praxitele. Afară de partea de jos a braţelor, ea este de o conservaţiune perfectă; capul este de o nobleţă şi de o graţie ce nu se poate compara. Sunt încă foarte visibile urmele unei picturi polichrome. Statua fusese mai întâiu oferită s'o cumpere Museul de la Louvre; dar n'a putut sĕ dea preţul cerut.

La Capri s'a descoperit rĕmășițele renumitului palat al lui Tiberiu; s'au găsit deja frumoase mosaice și picturi pe ziduri.

* (Bibliografic) a eșit de sub teascurile tipografiei C. Petrescu-Conduratu: **„Basme"** culese din popor de tinĕrul Dumitru Stăncescu o broşură de 70 pagine tipărită pe hârtie bună și cu litere cetețe.

La începutul cărții se află această prefață:

A fost odată ca nici odată, aşa încep basmele române, și aceleași cuvinte încep această mică întroducere la noua colecţiune de basme, ce se presintă publicului român. Da! a fost odată vremea, când basme, cântece, ghicitori, cu un cuvênt tot ce esprimă bucuria și jalea poporului, nici nu se băga în seamă şi era neconsiderat în tocmai ca însuși poporul. Dar acum a trecut acea epocă, și tesaurul poetic al poporului ese cu încetul la lumina ḑilei spre resfățul tuturor acelora, cari ştiu sĕ împletească un mănunchiu din trandafirii iscusiți și din viorele tainice ce cresc în umbra pădurilor seculare și pe la marginile drumurilor, căutate și iubite numai de popor.

Ba încă și mai mult, caracterul național nu e nicăiri mai pronunțat, de cât tocmai în aceste roade crescute din inima poporului.

O cercetare mai de aproape a tuturor basmelor ce le întêlnim pe la diferitele popoare, a avut resultatul neaşteptat de a dovedì între dênsele o înrudire pe atât de strînsă, cât de neînțeleasă.

S'a născut deci o știință nouă, poreclită cu un nume englezesc „Folklore," adecă studiul poporului din punctul de vedere ethno-phisic, studiul sufletului al fie-cărei națiuni. Obiectul de căpĕtenie al acestor cercetări este pe de o parte sporirea materialului, pe de alta urmărirea înrudirei și încercarea esplicărei.

Ar fi sĕ fac acì istoricul mitografiei moderne dacă a-și voì sĕ arăt desvoltarea acestei științe noui dela întemeierea ei prin frații Grimm până în ḑiua de astăḑi.

Acì trebue sĕ me mulțumesc cu aceea de a arăta valoarea nouei coclecțiuni, pârga unui tênĕr culegetoriu, adusă ca prinos iubitorilor literaturei populare.

Ceea-ce se cere de știința modernă: oglinda adevĕrată, nu meşteşugită, basme culese cu toată sfinţenia din gura poporului, ear nu iscodiri ale fantasiei proprie.

Această cerință este pe deplin satisfăcută în colecțiunea de față. Avem înaintea noastră basme curat românești și adevĕrat românești. Ce e drept nu toate basmele sunt noi, unele sunt variante, cari, ca atari, au valoarea lor căci intr'ênsele se resfiră câte un basm sau altul prin activitatea poporului, ca o rază luminoasă, ce trece printr'o prizmă poetică.

Pe lângă aceste mai au basmele române și importanță deosebită pentru stabilirea adevĕratului stil românesc. Am avea pilde prețioase, modele neprețuite de limbă și structură gramatică, dacă am putea sĕ reproducem basmele aşa cum se spun, cu aceeaşi esactitate, cum reproducem objecte luminoase prin mijlocul fotografiei. Un culegĕtoriu bun de basme va fi numai acela, care nu va amesteca limba de stil a literaturei numite artistice, în graiul naiv al poporului, acela care nu va sădì flori esotice în câmpia înflorită a geniului popular.

Şi din acest punct de vedere recunoștem că autorul au apucat calea adevĕrată.

Din parte-mi doresc ca această colecțiune sĕ-și facă calea, ca publicul inteligent și îngăduitor sĕ o considere ca un început fără pretențiuni, dar care ne face sĕ nădăşduim a mai întâlnì des pe autor adunând și culegênd cu dragoste și inteligență comoara poetică a poporului român.

Dr. M. Gaster.

București, 11 Ianuariu 1885.

După recomandațiele făcute de cunoscutul autor al „Literaturei populare române" nu ne mai rĕmâne alta decât a spune încă odată că autorul și-a dat toate silințele de a reproduce fidel aceste povești așa cum i s'au spus, avênd încă pe d'asupra meritul de iubitor și venerator al literaturei noastre populare, această peatră scumpă pe care puţini o preţuesc.

„Adevĕrul." Roe.

Loterie.

Mercuri în 28 Ianuarie 1885.

Brünu:	**39**	**41**	**47**	**61**	**52**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 Ianuarie n. 1885.

	Viena	B pesta
Galbin	5 79	5.76
Napoleon	9.77	9.76
London (pe poliță de trei luni)	123 55	123.65

Nr. 5. [974] 2—3

CONCURS.

După-ce alegerea de protopresbiter pentru tractul vacant al Iliei efectuită în sinodul protopresbiteral al acestui tract la 2 Iuniu 1883, în ședința plenară a venerabilui consistoriu archidiecesan din 5 Septembre 1883 s'a anulat şi aceasta s'a luat la cunoştință și de către sinodul archidiecesan în ședința din 19 Aprile 1884 sub Nr. prot. 44, — prin aceasta se publică concurs nou pentru îndeplinirea postului de protopresbiter al tractului Iliei, pe basa statutului org. §. 23 pct. 5 și a instrucțiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877. Nr, 191 §. 7.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va locuì în locul central al tractului anume în opidul Ilia.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Ilia.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritați pe terenul bisericesc și scolar, şi în special aceia: cari după o pregătire de cel putin 8 clase gimnasiale s'au reale cu testimoniul de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, și au susținut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune; s'au cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiele teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge și fără testimoniul de cualificaţiune profesorii de teologie și preoţii chierotoniţi înainte de întrodocerea esamenelor de cualificaţiune; dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod escepțional mai pot concurge și fară prescrisa pregătire gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan plenar speciala îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-și aşterne suplicele concursuali la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu în restimp *de 30 de ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român," alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: Numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurentului; anii etății Canul, luna și ḑiua nașterei); studiele pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul și categoria acelora); esamenul de maturitate doctorat s., a.; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) și esamenul de cualificaţiune; serviciile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar (timpul, locul și categoria acelora), în fine cunoștința limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceaata tabelă sunt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice și de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servicii bisericești, și eventualminte alt feliu de recomândări.

Din ședința comitetului protopresbiteral ținută în Ilia la 10 Ianuariu 1885.

Alecsiu Olariu, preşedinte. **Parteniu Crișan,** not. comit.

Nr. 253, [975] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Mediașului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului Mediaș ocupând parochia de clasa III.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutorul de stat și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorțiali și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Mediaș, cu aceea observare însĕ, că fiind parochia din Mediaș provĕḑută de presinte cu capelan, fiitoriul protopresbiter va avea ca paroch acolo decamdată numai jumătatate din venitele parochiei, ear cealaltă jumătăte este reservată capelanului actual.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi și binemeritaţi pe terenul bisericesc și scolar, în special aceia cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiele teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vr'un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminatoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificnţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod escepţional pot concurge și fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-și aşterne suplicele concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu în *restimp de 30 ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român" alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurentului; anii etății (anul luna și ḑiua naşterei); studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul și categoria); esamenul de maturitate, doctorat și altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) și esamenul de cualificaţiune; servițiile de până acum pe terenul bisericesc și scolar (timpul, locul și categoria acelora); în fine cunoștința limbelor și alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original precum carte de botez, testimoniu scolastic şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviții bisericești și eventualminte toate altfeliu de recomandări.

Mediaș 6 Decembre 1884.

Comitetul protopresbiteral al tractului Mediaşului.

Dionisiu Chendi, preşedinte. **Dionisiu Romanu,** notariu.

---

345 szám. 1884. [977] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balásfalví kir. járásbiróság 527—1884 számu végzése által az „Albina" hitelintézet javára Mecnea Vaszilie és társai ellen 310 frt tőke, ennek 1878 évi aprilis hó 29 napjától számitandó 8% kamatai és eddig összesen 52 frt 82 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 462 frt 40 krra becsült 2. drb 7. éves fehér tehén 1. drb 2 éves tino, 1. ökörszekér, 2. drb egy éves sertés, 1. boglya széna, 6 drb báránybőr, 2. szekér tengely, 3 üres szuszék 's több házi paraszt butorok és házi eszközökből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1545—1884. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Oláh Bogáton alperesek lakásán leendő eszközlésére 1885-ik év februárhó 7-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingoságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1885-ik évi januárhó 24 napján

Thát Görgy,
kir. birosági végr haitó.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidie e.

Nr. 8. Sibiiu, Sâmbătă 19/31 Ianuarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 18 Ianuariu

Știri triste ne aduce firul telegrafic din toate părțile lumei. Anarchia începe a se manifesta tot mai pe față în groasnicele sale consecuențe, și statele încep a se îngrădì contra acestui comun inimic al omenimei prin contracte de stat.

Am vorbit deja despre convenția dintre Germania și Rusia în sensul căreia delictele politice încă nu mai sunt scutite de estradarea delicuenților. Am vorbit și despre ultima terribilă manifestațiune a anarchistilor, cari au causat mai multe esplosiuni cu dinamită în Londra, nimicind edificii monumentale și vieți de om.

Paralel cu statul în aplicarea de mĕsuri drastice contra anarchismului modern se vede că voește sĕ se inițieze și o mișcare binefăcĕtoare din partea bisericei. Ca totdeuna, așa și acum biserica apuseană 'și îmbracă tendențele în vestmênt politic, voind cu chipul acesta a îndupleca lumea sĕ creaḑă, că curentul anarchic este a se atribuì umilitei stări în care se află ea și în special capul ei visibil, pontificele din Roma.

Acțiunea ce se prepară din partea bisericei ni se presentează ca drăgălașă licurire a rĕsăritului purpuriu, și noi ne credem îndreptățiți a nutrì speranța, că va rĕsărì luminosul soare al acțiunei bisericești, care va încălḑì și lumina, topind sloii de ghiață, cari încep a se grămădì pe inimile omenești.

Ni se pune în vedere unirea bisericei lui Christos și reîntemeierea timpurilor fericite dinainte de scisiunea ierarchică.

Probabilitatea acestei uniri se basează deocamdată pre presupuneri, cari nu sunt cu totul nemotivate.

Între ruthenii din Galiția domnește mare neliniște pentru prigonirea lor bisericească. Se știe că ruthenii s'au unit cu biserica romană reservându-și deplină independență în afacerile lor interne bisericești.

Din resputeri se lucră la desnaționalisarea ruthenilor din Galiția și polonisarea lor, întocmai ca și la noi cu maghiarisarea. Iesuiții poloni terorisează pre bieții rutheni fără nici o milă și în timpul din urmă le-a succes a ajunge în Lemberg la putere.

Ruthenii au venit la cunoștință că supremația catolică bisericească aḑi mâne le absoarbe naționalitatea și s'a pornit o vie mișcare în sînul bisericei lor. I se deneagă Romei dreptul de amestec în afacerile interne ale bisericei ruthene din Galiția, și oamenii se provoacă la actul unirei, prin care se garantează bisericei unite cu Roma independența în toate afacerile interne.

În mĕsura cu care creștea mișcarea pentru independența bisericei ruthene și conservarea naționalității, creștea și persecuțiunea contra bărbaților naționali din cler. Cunoscutul Naumovici — patriotul din vestitul proces de înaltă trădare, fu luat la ochiu de iesuiții poloni și denunțat că propagă schisma, și trecerea ruthenilor la ortodocsie.

Archiepiscopul de Lemberg Sembratovici chemà pe Naumovici *„ad andiendum verbum.“*

În cele următoare vom reproduce estractiv adevĕrata stare a lucrului din o epistolă adresată de Naumovici ḑiariului *„Slovo.“*

Naumovici ne spune că chemat fiind la Lemberg i s'a făcut întrebarea, că mai ține el la *uniune*, la care a rĕspuns cu da; apoi că voește sĕ meargă la Roma spre a se apĕra înaintea congregațiunei incuisiționale, la care Naumovici respunde că va merge, însĕ numai după ce se va provedea cu parale, căci acuma lipsit fiind de parochie, n'are nici un venit. Această călĕtorie o va face în interesul bisericei ruthene din Galiția, care geme sub apăsarea iesuiților și a resurrecționiștilor. Amestecul ierarchiei romane în afacerile interne ale bisericei ruthene unite este atentat, căci aceasta este contra condițiunilor de unire, și până nu se va curma acest amestec, nu va fi pace în biserică.

Aceasta este opinia inteligenței și a poporului.

Naumovici mai spune că o seamă a amicilor sei l'au sfătuit sĕ nu meargă la Roma, căci papa încungiurat fiind de iesuiți, nu poate face nimica, la ce Naumovici a rĕspuns, că el va merge la Roma, căci acuma nu se mai poate ascunde starea lucrului. Uniune sau ortodocsiă? aceasta este întrebarea cea mai arḑĕtoare astăḑi. Dênsul este presentat ca inimic al uniunei, deși el este amicul ei, însĕ numai al unirei adevĕrate, al unirei creștinești. Uniunea după cum o cuprind iesuiții este o impossibilitate. Naumovici are în vedere cestiunea: când se va unì din nou biserica lui Christos? Când se va întêmpla adevĕrata unire universală a bisericei? Naumovici crede că dacă se va decide afacerea dênsului la Roma afirmativ, atunci foarte ușor se poate întêmpla sĕ se unească întreagă biserica lui Christos. Biserica catolică este în mare strimtoare, protestantismul și indiferentismul religios i s'a urcat în spate. Ori ce om poate deci vedea, că ea nici odata n'a avut mai mare lipsă de spriginul și simpatia frățească a lumei creștine ca și acuma, când ea stă în luptă cu credincioșii sei. Cel mai înțelept și mai salutar lucru în această situație desperată ar fi, ca biserica din Roma sĕ fie, ceea ce este, adecă biserică și nu stat, și renunciând dela fictiva supremație asupra bisericei ortodocse, supremație, care în realitate nu esistă, și nu se poate justifica, prin aceasta sĕ-și câștige iubirea bisericei universale. Biserica orientală pentru binele păcei ar primì o situație, ca și cea înainte de desbinarea ierarchică.

Acestea sunt vederile patriotului rutean și ele nu sunt fără oare-care temeiu. Din punct de vedere național rutean împăcarea contrastelor dintre cele două biserici ar fi cel mai potrivit mijloc pentru bunăstarea și prosperarea rutenilor. Încetând odată persecuția religioasă din partea polonilor, ar înceta, și motivul sub care se terorisează rutenii în crâncena luptă contra desnaționalisărei. Atunci s'ar lucra pe față întocmai ca la noi. Este curios că atentatele contra naționalității popoarĕlor pretutindenea se urmăresc sub titlu justificător, cum s'ar ḑice: în Galiția unirea, la noi cultura, ca și când rutean fără a fi polon, și român fără a ști ungurește ar fi anacronisme în istoria popoarĕlor.

Din scrisoarea lui Naumovici vedem că mai multe coincidențe presentează unirea bisericilor lui Christos ca probabilitate. Rusia în totalitatea ei se poartă cu respect și simpatie față cu biserica apuseană. Dovadă resensul cu care s'a primit purtarea nunțiului papal la încoronarea țarului Alecsandru al doilea; a produs resens nunțiul papal stând la

FOIȚA.

Curierul literar.

Sumar: Lucrările „învĕțaților de provincii“ din apus în legătură cu acelea ale învĕțaților din capitale. Folosul ce trag acestia din urmă din cele dintâiu. — O încercare de a se oltoì „învĕțatul de provincie“ in România, făcută in 1871—1874 de ministerul instrucțiunei publice din țeara noastră.

Pe lângă cărțile de interes general care se vĕd anunțate pe fie-care sĕptemână în revistele bibliografice germane sau franceze, cercetătoriul ḑărește, perdute în mijlocul celorlalte, și alte publicațiuni destinate a lămurì puncte speciale, cestiuni locale, fie istorice, fie politice, fie scientifice.

Adeseori, ce de talent și ce de muncă nu se jertfesc pentru alcătuirea unor asemenea lucrări, ai căror autori știu tare sigur că nu vor trage decât atențiunea unui numĕr mic, foarte mic de cetitori. Și cu toate acestea, decât folos nu's aceste lucrări învĕțaților celor mari, când ei caută puternice temeiuri pentru a-și așeḑa și întărì afirmațiunile operilor lor.

Cărțile publicate în Francia de diferiți cercetători de prin orașele secundare, adecă de aceia pe cari critica parisiană îi numește adeseori suriḑênd „erudiți de provinciă“ — și cărțile publicate în Germania de profesorii de pe la micile universități și seminare, sunt pentru întregul edificiu al științei omenești ceea ce fură meșterii cei mici și recunoscuți cari ajutară pe Michel Angiolo și Lochner sĕ zidească, în tot sau în parte, incomparabilele catedrale ale Romei și Coloniei.

Învĕțatul modest și mărginit numai într'o singură cestiune pe care și-o iubește și o studiază în cele mai mici amănunte ale ei, nu caută sau nu vrea sĕ caute cari sunt legăturile cestiunei sale cu alte cestiuni mai mari, mai însemnate și de un interes mai rĕslățit. — Ceilalți însĕ, cei pe care critica nu-i numește „învĕțati de provincie,“ profitând de descoperirile particulare ale provincialilor vor schimba de multe ori firul vederilor lor într'un mod mai drept și mai adevĕrat, mulțămită arătărilor modestului „învĕțat de provinciă.“

Câte preschimări nu s'au prefăcut în diferitele epizode ale istoriei francese și câte nu sunt încă de făcut în acelea ale istoriei germane, în urma unor publicațiuni cari apar pe tăcute, într'un oraș de mâna a treia la un librar necunocut și purtând ca nume de autor un nume feceorelnic de ori ce reclamâ și cu o notorietate care se mângăiește între cafeneaua și biserica acelui oraș de a treia mână.

Pre lângă cărți, sĕ adăogăm și memoriele manuscrise trimise de aceiași „învĕțați de provinciă“ academielor locale și Institutului din Paris. Altă dată, erudiții cei mari „învețați de capitale,“ desprețuiau aceste memorii și se grăbeau, îndată după primire și fără cetire, a le trece *ad acta cum honore*, adecă la dosarul uitării vecinicului somn. De când însĕ mulțămită unor astfel de memoriuri, câteva din științele contemporane, bună-oară ca antropologia, poleontologia și știința preistorică, s'au constituit și au devenit într'adevĕr științe, de atunci corpurile învĕțate ale Franciei și ale Germaniei, erudiți ilustri ca nemuritorul Broca și dl Wirchov nu mai aruncă făcutul învĕțaților provinciali, ei, toți împreună îl cern și-l lămuresc ca și cum dênsul ar venì dela aceia pe care suntem obicinuiți a-i numì luceaferii științei europene.

Nici vorbă, nu pretindem că tot ce sĕ trimite la Paris sau la Berlin, la Lipsca sau le Viena de învĕțații de prin provincie e minunat de bun; nici că din toate lucrările lor știința va trage neasĕmuite foloase. Nu; căci sunt și acum ca și mai înainte, prin operile archiologilor și istoricilor provinciali lucrări care ar putea da naștere la șăgalnice couşa bisericei sub decursul încoronărei spre a nu se profana prin întrarea în o biserică ortodocsă. Cu totul altcum s'a purtat metropolitul din Kiew, el a întrat în biserică catolică, şi a binecuvêntat pre credincioşii papei.

În timpul din urmă s'au schimbat şi biserica apuseană. La instalarea actualului patriarch Ioachim al IV a fost de faţă şi nunţiul papal. Acesta este primul cas de conciliare dela desbinarea ierarchică.

Naumovici argumentează astfeliu: Vaticanul a recunoscut, că faţă cu necredinţa, ce din ce în ce se lăţeşte tot mai tare, trebue sĕ se apere biserica cu puteri unite.

De ambe părţile se recunoaşte necesitatea **unirei.**

În aceste culminează vederile patriotului rutean. Pericolul comun este chemat a traduce în faptă dorinţa generală de a vedea biserica lui Christos unită ca şi în timpurile vechi, şi punênd la o parte deşertăciunile lumeşti cu domnirea pământească, sĕ lucre mână în mână pentru formarea inimilor credincioşilor. Da, pericolul comun şi strimtorarea în care se află biserica apuseană se par că vor aduce resultatul, la care poate puţini se aşteaptă, dar despre care visează visuri de aur patriotul rutean.

Noi am accentuat vederile noastre. O asemenea constelaţiune nu ni se pare imposiblă mai ales vĕḑênd strimtorarea bisericei apusene. Pericolul comun nu mult apasă în cumpĕna dreptăţii ţinută de părinţii din Roma. Ştim bine că în timpuri de grea cumpĕnă, când băteau turcii la porţile Constantinopolei, biserica rĕsĕriteană a cerut ajutoriul bisericei surore, şi aceasta deşì pericolul era comun şi îndreptat contra creştinismului, a întors spatele bisericei rĕsĕritene, cerêndu-i umiliri ruşinoase. Constantinopolea a căḑut, căḑut'a şi biserica orientală, devenind unealtă în mâna osmanului barbar prin cruḑimile sale, barbar prin fanatismul seu. S'a luat crucea de pe biserica Sântei Sofii şi s'a pus semiluna, care pusă este până în ḑiua de aḑi. Nu pericolul va face unirea, ci strîmtorarea bisericei, şi meritul acestui signal pentru unirea bisericilor în sens creştinesc, este al ruteanului Naumovici, care prin aceasta 'şi crede salvată esistenţa sĕrmanei sale naţiuni.

Noi din inimă dorim sĕ se realiseze aceste dorinţe. Dorim mai mult. Ne-ar plăcea dacă asemenea dorinţe s'ar generalisa, s'ar forma un curent condus de asemenea dorinţe. Prin aceasta s'ar lămurì cestiunea, şi prin ea ne-am lămurì şi noi. Astfeliu apoi sub conducerea bisericei am asigura bisericei pacea internă, pe care se va potea zidì apoi pomposul edificin al *unirei universale* în sensul evangeliei lui Christos cu o turmă şi un păstoriu.

Revista politică.

În parlamentul Ungariei s'a terminat desbaterea asupra budgetului ministrului de culte şi instrucţiune publică. Budgetul s'a votat după cum fù presentat şi ministrului i s'au făcut ovaţiuni din toate părţile. Vom mai reproduce şi noi unele vorbiri din acestă desbatere, şi apoi vom trece la alte lucruri, din care şi noi vom putea trage vre-un folos material şi moral.

Ca nici odată de când este cunoscută Africa n'a fost îndreptată atenţinnea lumei asupra ei ca şi în ḑilele noastre. Anglia luptă lupte crâncene contra falsului profet Mahdiu, Germania colonisează, Francia asemenea, nu mai puţin Italia, care pentru prima dată face acuma politică în stil mare, mêrgênd mănă în mână cu Anglia.

Din desbaterile parlamentare privitoare la politica colonială a Europei vom amintì la acest loc vorbirea ministrului de esterne din Italia. În şedinţa de Marţa trecută ministrul rĕspunḑênd la interpelaţiunile făcute cu privire la coloniile africane, ḑice că Italia este unul dintre cele mai puternice state maritime, de aceea ea trebue sĕ-şi desvoalte forţele pe mare, fiind aceasta basa înflorirei ei economice. Este fapt, cu statele avisate la mare, trebue sĕ fundeze colonii. Italia are lipsă de asemenea colonii şi pentru cuvêntul, că în fie care an emigrează sute de mii de cetăţeni, şi aceasta nu pentru că doară nu le convinge patria natală, ci din causa că ea nu le dă cele trebuincioase pentru hrană.

În vorbirea sa ministrul spune, că Italia s'a apropiat de Englitera; apoi că ea are interes a lucra ca marea mediterană se devină un lac italian. Aceasta este programa Italiei pe care el — Mancini — înainte cu 30 de ani o a propagat de pre catedra universităţii în statul Piemont, căci pe atunci numai acel stat permitea manifestarea opiniunilor liberale.

Intreagă pressa italiană aprobă programa guvernului schiţată de Mancini. Cu focul tinereţei de odinioară şi cu patriotismul unui italian, ministrul a cucerit inimile compatrioţilor sei.

Nu tot aşa judecă ḑiarele streine. Ele constată că în vorbirea sa Mancini a dat loc patriotului învăpăiat, lăsând la o parte pe politicul, care trebue se fie cruţătoriu în vorbe şi precaut în espresiuni.

În special Francia între împregiurările actuale nu va privì fără îngrigire asupra avêntului esprimat prin ministrul de esterne din Italia, şi va şti la a cui adresă a vorbit acesta ḑicênd că ori ce încercare de a schimba *status quo* în marea mediterană va afla pre Italia cu arma în mână.

Din desperată ce era soartea trupelor englese în luptă cu Mahdiul, acuma începe a se îmbunătăţì. De curênd la 19 a lunei curgĕtoare au câştigat o învingere alungênd pre inimic. Englesii au avut mari perderi, ele însĕ dispar, căci această învingere au restabilit comunicarea între generalul Gordon, care sta închis în Cartum şi între Wolseley. Se sperează că Mahdiul va fi învins în timpul cel mai scurt.

În România earăşi va urma o remaniare ministerială. Ministrul de justiţie Voinov a demisionat. Se vorbeşte că încă vre o câteva remaniări se vor mai succede, până când vor venì la ministeriu domnii Maiorescu şi Carp.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 15 Ianuariu 1885. Dle Redactor! Ne aflăm în seclul al 19-lea, al cărui nume singur ne impune a-ì dărui deosebită considerare, ca unui period, pe care-l caracterisează pe de o parte libertatea şi pe de altă parte lumina. Libertatea aduce pe om vrênd nevrênd la simţirea necesităţii de asociare. Asociarea provenită dintr'o atracţiune internă formează cele mai puternice şi durabile legături; resultatele acestui fel de asociare sunt cele mai roditoare şi folositoare; pe când ceva impus prin vre-o influinţă dinafară, dă semne de viaţă numai întru cât se esercitează cu severitate puterea controlei prevenită de sus. Abstrag aici dela asociaţiunile cu provenienţă şi conducere concentrică; acestea încă 'şi au preferinţele sale. Cele mai binefăcĕtoare asocieri aşadară sunt cele încheiate din indemn propriu — de bună voie. Şi cumcă prin asociare creşte lumina şi dispare întunerecul, despre acecsta aşa cred, că nu mai încape nici o îndoială.

Pe toate terenele, ba în toate cercurile omenimei — aş putea ḑice — s'au înfiinţat asociaţiuni singur statul preoţesc pare a fi mai remas în restanţă în această direcţiune. Începutul cu toate acestea s'a făcut şi în sinul acestui stat. A remânea însĕ numai cu începutul ar însemna prea puţină considerare a bunătăţilor provenite din asociare. Aceasta nu poate fi. Începutul se va continua, căci aşa pretinde timpul. Eată un cas, ce ne îndeamnă a susţinea aceasta.

Înainte însĕ de a ajunge la obiect premit antecendentele.

Pe ḑiua de 8 ale curentei a fost convocat sinodul clerical protopresbiteral din tractul I. al Braşovului. La ordinea ḑilei a fost alegerea a 12 deputaţi clericali pentru sinodul ordinar protopopesc. S'au presentat toţi preoţii din tract, s'au constituit sub presidenţa dlui protopresbiter administrator I. Petric şi s'a efeptuit alegerea. După ridicarea şedinţei se declară adunarea în conferenţă preoţască, se desbate cestiunea înfiinţării unui stipendiu pentru susţinerea unui elev la institutul pedagogic din Sibiiu şi sĕ decide a se mijlocì la sinodul protopresbiteral, ca acesta sĕ contribue din fundul seu pentru formarea stipendiului susnumit astfel ca stipendiul sĕ fie în permanenţă.

În această conferinţă doi dintre preoţi venirĕ cu ideia de a se înfiinţa o asociaţiune preoţască. Arătară adecă, că în Sĕcele esistă deja de 17 ani o reuniune, compusă din toţi preoţii de acolo cu scop de a se păstra uniformitatea în cele rituali şi a se cultiva prin desbateri de interes mai însemnat. Această reuniune însĕ nu are statute. Esistenţa unei reuniuni preoţeşti – şi încă în estindere cât se poate de mare — o pretinde timpul. Ar fi deci oara supremă a se lărgì cercul acelei reuniuni; sĕ se formuleze neşte statute, care sĕ fie întărite cu clausula de aprobare a organeler competente superioare.

Cu mare entusiasm s'a îmbrăţişat această propunere şi s'a luat decisiunea următoare: Preoţimea din tractul protopresbiteral I. al Braşovului înfiinţează o asosiaţiune pentru promovarea progresului în cultură ce o pretinde timpul dela preoţi şi pentru ajutorarea materială a preoţilor lipsiţi de mijloace.

De salutat este acest conclus mai vêrtos, că în această asociaţiune — după compunerea statutelor în cadrul statutului organic şi după aprobarea lor din partea Măritului Consistoriu — pot întra ca membri şi preoţi din alte protopresbiterate ale archidiecesei; de salutat e căci timpul suprem era a se îngriji preoţimea mai serios de chemarea sa proprie, pentrucă — doară nici când n'au apărut atâtea împregiurări nefavorabile pentru chemarea cea grea a preotului ca în ḑilele noastre, ba această stare a lucrurilor pare a continua, progresând în direcţiune duşmană pentru dênsul. Spiritul materialist creşte în proporţiunea în care scade cel idealistic; avêntul culturei moderne isbeşte neîntrerupt în temeliile simţemintelor religioase; pietatea creştinilor scade

---

medii ca *la Grammaire* a lui Labiche. Şi acum, din unele din acestea memoriuri pare că ese un fel de „fumuri archeologice,“ tot atât de îmbătătoare ca şi cel din neuitatele „lulele preistorice“ române.

Totuşi, din toate împreună, folosul ce reese nu mai e aḑi tăgăduit de nimeni. Învĕţaţii provinciali sunt astăḑi membri şi corespondenţi ai Institutului Franciei şi ai diferitelor academii europene. Adeseori când e vorba de a se discuta o cestiune oarecare într'o întrunire de erudiţi, membrii acestei întruniri nu uită a întreba dacă prin provinciele Franciei nu e vr'un „învĕţat de provinciă“ care sĕ fi făcut din cestiunea aceea obiectul neobositelor sale studie şi cercetări.

De altă parte, ce istoric s'ar mai bizuì astăḑi a scrie, bună-oară, istoria unor cestiuni fie cât de mici din secolul XVI al Franciei, fără a fi studiat întâiu scrierile şi descoperirile dlui Tamizey de Larogue, odinioară „învĕţat de provincie“ ear aḑi judecător fără apel într'o mulţime de cestiuni istorice.

Va putea tare bine un istoric, întemeindu-se pe legende mincinoase şi atribuite din chiar senin unor persoane istorice, sau pe cuvinte rĕspunsuri şi strigăte plăsmuite, sĕ scrie multe şi mărunte, sĕ tragă din astfel de legende şi cuvinte consecinţi unele mai falnice de cât altele: — critica sĕnătoasă va trece peste meritele cărţei sale şi-l va trimite la vre-o modestă broşură de 30, 40 pagine a vreunui învĕţat de provincie, cari îi va arăta din fir până-n aţă, că legenda sau cuvêntul pe care dênsul îşi întemeiase minunata sa „tartină“ istorică sau politică, sunt tot atât de neadevĕrate ca şi mult cunoscutul: *l'Etat c'est moi* al lui Ludovic XIV, ca şi cuvintele ce se ḑice că le-ar fi pronunţat Doamna du Barry poruncind lui Ludovic XV sĕ-i aducă ceaşca cu cafea: *La France, le café; .... le camp!*

*

La meritele învĕţaţilor de provinciă şi la serviciile ce lucrările lor aduc bunioară istoriei generale, ne gândiam vĕḑênd prin revistele bibliografice francese că se anunţă apariţiunea unui studiu asupra „Vieţei private în secolul XV, în provincia Anjou din Francia.“ „Un învĕţat de provinciă“ dl André Joubert, a dat preste catastihul de venituri şi de cheltueli ţinut de îngrigitoriul moşiilor seniorelui dela Brosse, prietenul ascunsului şi bănuitoriului rege al Franciei, Ludovic XI. Cu acest catastih, cu alte hârtii de prin bibliotecile publice şi particulare şi cu registrele de pe la biserici, dl Joubert zugrăveşte pentru concetăţenii sei, în toate ale ei amănunte, vieaţa strămoşilor lor dintre 1400 şi 1500.

În Germania şi prin Austria, pre lângă publicaţiunile învĕţaţilor locali, municipalităţile contribuesc pre întrecute la această frumoasă şi mult instructivă reînviere a trecutului. Veţi vedea, bunăoară la Salzburg, în museul oraşului, reconstituţiunea vieţei private în secolele XV, XVI, XVII, admirabil de bine alcătuită şi de o bogăţie cum rar mi s'a întêmplat sĕ vĕd într'alte părţi. Odăi de primire, de studiu, de dormit, sufragerie, cuhniă, împodobite toate cu mobilele şi utensilele timpului, autentice, probate şi arhi-probate înainte de a fi cumpĕrate de primăriă, în urma rapoartelor şi judecăţii afirmative a specialistilor în asemenea materii.

Locuitori oraşului şi ceialalţi germani, preumblându-se prin aceste odăi, nu aşteptă decât se vaḑă venindu-le înainte nobila castelană, adecă stĕpâna casei din acele vremuri, pentru ale spune bun sosit şi a le oferì bere în hanapurile de pe atunci — cănăţui uriaşe la vederea cărora toţi visitatorii — chiar şi studenţii berlinesi — se simt pĕtrunşi de o adêncă şi spăimântată admiraţiune.

*

Poate că me înşel, dar după cât ştiu, „învĕţatul de provinciă,“ adecă felul acesta de scriitori, nu s'a născut încă în ţeara noastră.

Bine înţeles, vorbesc de oraşele cele mici, nu de cele 4, 5 oraşe mari cari trăiesc în „vieaţa capitalei“ şi al căror scriitori sunt mai totdeuna „roşi inmoralitatea se lăţeşte ca o cangrenă contagioasă; autoritatea preoţească, vaḑa bisericei dispare încetul cu încetul, astfel încât îţi vine a crede, că în scurtă vreme sanctuarul, care a ocrotit şi a scăpat naţionalitatea noastră pănă acum nealterată de duşmanii sei seculari nu va mai fi în stare a împlinì nici măcar în parte lucrări de însemnătate epocală ca în trecut. Datoria preoţimei este a harmonisa cultura poporului sieşi încredinţat, cu principiile religioase şi morale astfel, ca una sĕ nu fie împedecată în cursul seu natural, ear ceealaltă sĕ nu sufere scăderi prin înaintarea celei dintâi. Cât priveşte starea materială a preoţilor cred că nu va contesta nimenea împregiurarea, în urma căreia subsistenţa lor, care constă numai din venite stolare, a devenit de acuma foarte problematică; — şi aceasta este o urmare tot a împregiurărilor arătate mai sus. Intre astfel de condiţiuni nu este oare foarte arḑĕtoare necesitatea reuniunilor preoţeşti nu numai la noi aici în cercul Braşovului dar mai cu deosebire încă în alte părţi ale românismului, unde sunt împregiurările — poate — şi mai maştere ca la noi? Onoare preoţimei tractului Braşovului şi în special onoare preoţimei din Săcele, carea s'a îngrijit atât de timpuriu de nişte cestiuni atât de importante, de cari preoţii dintr'alte părţi încă nici aḑi nu visează!!!*)

Un Nimenea.

Preşmer, 15 Ianuarie, 1885. Onorate Dl Redactor! Din ţeara Oltului în ţeara Bârsei, două ţinuturi în cari românii, locuitori ai statului nostru poliglot, preponderează cu numĕrul, şi unde poate omul întâlnì câte ceva folositor neamului seu, călătoriiu eu în ḑilele acestea.

Las ţeara Oltului cu centrul ei Făgăraş în care astăḑi durere se întêmplă şi lucruri de condemnat, cari numai onoare nu ne prea fac în special noue Făgărăşenilor, şi me mărginesc a scrie câteva şire despre unele impresii plăcute întêmpinate în escursiunea mea prin ţeara Bârsei.

Ajunsesem în Braşov unde nenumerate suveniri îmi reamintea timpul studiului meu la gimnasiul român de aici. Între acestea enumĕr şi scoala elementară ortodocsă română din Braşov-vechiu, carea ca gimnasist o cercetam făcênd studii private la vrednicii învĕţători de atunci pre cari după treispreḑece ani astăḑi îi reîntâlnesc neobositori încă în greua lor chemare şi tot în acelaş loc. Ca unul care de cinci ani încoace încă me hrănesc din fructul anevoios însĕ dulce al chiemărei învĕţătoreşti, ca sĕ vĕd acest fruct — educaţiunea în scoală, — cum se poate ajunge şi în alte părţi, după ce-l ştiu şi eu apreţia, am luat parte la propunerile ambilor colegi învĕţători ai acestei scoale. N'aşi scrie aceste rênduri, dacă in această scoală, referitor la factorii prosperărei ei, ar domnì încă şi astăḑi ca odinioară buna înţelegere, mergênd lucrurile mână în mână ca mai înainte. A trecut timpul acela. Astăḑi harnicilor învĕţători din Braşov-vechiu li se dă se înţeleagă că sunt spini în ochii unor persoane singure chiemate şi cu îndatorire a da sprigin la înaintarea instrucţiunei în scoală şi a altor lucruri folositoare poporului. Sunt ameninţaţi cu detragerea din ceea ce le compete, ori ce merit al lor nu e considerat, ba din contră li se caută nod în pură, făcêndule în chipul acesta amară vieaţa. Unul are 96 elevi şi eleve, cari cercetează regulat scoala, celalalt preste 70, destul, dacă nu prea mult, şi cu toate acestea disciplina şi preste tot prosperarea învĕţămêntului conform capacităţii elevilor e la înălţime. Numai o armonică conlucrare purcesă din cuget bun şi iubire din partea tuturor conducĕtorilor acestei scoale bine organisate se recere, şi despre roade binefăcĕtoare poporului din vechiul — Braşov nu me îndoesc.

Dela Braşov două oare spre rĕsărit, lăsând la stânga Hermanul, am ajuns în Preşmer, sat frumos locuit de sasi şi români. Aici am stat două ḑile. Într'una am luat parte la propunerile corpului didactic care constă din trei învĕţători în împregiurările de aici bine salarisaţi, cari 'şi împlinesc chemarea cu conştiinţă; ear într'alta la „balul“ arangiat de acest corp învĕţătoresc în folosul copiilor sĕraci. E al treilea an, decând în comuna centrală Preşmer se pune la cale câte o petrecere de joc cu scop filantropic la care sĕ învită inteligenţa din giur şi loc. Nu numai petreceri dar şi alte întruniri cu scop literar s'au ţinut şi se ţin din când în când tot spre binele comun în acest frumos sat, decând zelosul preot şi învĕţător dirigent George Ludu se află în capul lucrurilor. Sala „hotelului mare“ din Preşmer splendit iluminată şi destul de spaţioasă, Joi în 10 Ianuarie a. cur. pre la nouĕ oare seara era plină de oaspeţi din toate părţile: preoţi, învĕţători şi alţi inteligenţi lângă cari sĕ adauge inteligenţa şi poporul din loc bine representat. Fraţii sasi încă n'au fost indiferenţi. Corpul didactic al lor şi alte persoane, între cari amintesc primarul satului Ioan Tűrk, care în timpul pausei au vorbit cu simţemênt pentru dragostea şi buna înţelegere dintre românii şi sasii conlocuitori ai acestei comune, au asistat pănă târḑiu. Portul naţional românesc încă a fost representat. Între altele amintesc pre Dşoara Tatiana Dogariu, presentată în frumosul seu costum naţional moldovenesc. Dintre jocuri s'au esecutat: hora Braşovului, Romana, Haţegana, Breaza, Ardeleana etc. Venitul a fost satisfăcĕtoriu; petrecerea a durat pănă dimineaţa în ḑiua albă.

Astfel de petreceri sociale cu scop filantropic, cari aduc prelângă venit material şi foloase vieţei sociale ori cărei comunităţi sunt recomandabile şi dacă se poate bine e a fi repetate în fiecare an.

Căletoriul.

Sighişoara, 15 Ianuarie 1885 v. Preaonorate Domnule Redactor! Neşte împregiurări foarte triste me îndeamnă a ve ruga ca sĕ binevoiţi a da loc acestor şire triste în coloanele mult preţuitului ḑiariu ce redigeţi.

Cruda moarte rupse firul unei vieţi scumpe, carea produse multă întristare şi condurere! — Joi în 3 Ianuariu a. c, v. la 12 oare din ḑi, repausă **Ioana Boiu** născută **Păluşian,** soţia protopresbiterului şi parochului din Sighişoara Zacharia Boiu sen. după o boală foarte dureroasă şi îndelungată în etate de 78 de ani.

Rĕposata condusă de spiritul adevĕrat creştinesc ornată de frumoase însuşiri şi v rtuţi a fost model de preoteasă, de soţie, de maică şi de bună, spriginitoare puternică a sĕracilor, mângăitoare dulce a orfanilor şi nenorociţilor — carea, prin calităţile atinse 'şi câştigase în viaţă adevĕrată stimă şi simpatie în toate societăţile, nu numai între cunoscuţii sei ci şi în cercuri mai îndepărtate.

Pentru aceea moartea dênsei produse întristare generală şi simpatiile ce le avea dênsa sau manifestat într'un mod imposant la înmormêntarea ei în 6 Ianuariu c. v. la carea luà parte mulţi preoţi, învĕţători şi alte notabilităţi de toate naţiunile şi confesiunile din loc — dintre cari îmi iau voiă a nota pre Preastimat Domniile Lor dl primariu cetăţenesc şi pre preoţimea confesiunilor conlocuitoare, precum şi un popor nenumĕrat nu numai din loc, ci şi din comunele de prin pregiur. Servitul divin la înmormêntare fu celebrat de 6 preoţi, dintre cari Onorat Dsa Nicolau Doctor parochul din Haşfalĕu ţinû cuvêntarea funebrală în biserică, care a mişcat în mod vĕdit inimile auḑitorilor, şi în carea cuvêntătoriul întonà jalnic perderea dureroasă prin moartea reposatei pentru familia şi pentru toţi cunoscuţii sei.

Trista funcţiune se terminà cu un imn funebral anume compus din ansa acestei întêmplări de fiiul reposatei dl Z. Boiu, asesor consistorial în Sibiiu, care imn cât şi celelalte cântări funebrale se esecută de corul elevilor din Sighişoara şi ajutaţi de învĕţătorii din pregiur, anume adunaţi la înmormêntare, — sub conducerea învĕţătorului din Sighişoara Nechita Luculeţ.

Perderea din vieaţă a acestei nobile femei o deplânge nu numai iubitul şi încăruntitul ei soţ de 85 de ani cu care a vieţuit fericită în 63 ani — nu numai cei 5 fii — de vêrstă — nu numai 14 nepoţi 10 strănepoţi, o soră bătrână şi consângenii sei — ci o deplânge tot sufletul ce a avut ocasiune a o cunoaşte — şi au tot dreptul a simţì dureros perderea acestei femei din viaţă, a acestei mame a tuturor — căreia îi esclamăm din toată inima cei ce o cunoaştem; Fiei ţĕrâna uşoară! — Fiei amintirea eternă!

N. Luculeţ, învĕţătoriu.

Semne bune.

În adunarea generală de ieri a comitatului Cojognei, dl Ladislau Vaida făcù acea propunere: ca adunarea generală sĕ se adreseze către guvern pentru a nu întărì statutele acelor reuniuni cari au de scop a contopì naţionalităţile nemaghiare în cea maghiară, şi ca magistratul comitatens sĕ fie oprit a se alătura la astfel de reuniuni.

Propunerea se va pertracta astăḑi. Ne putem aştepta la ciocane şi schintei de foc.

Avis.

Reuninnea română de cântări din Sibiiu 'şi va ţinea adunarea generală **Duminecă 1 Faur, a. c. st. n. după ameaḑi la 4 oare** în localul de probe din seminariu.

La ordinea ḑilei este raportul anual şi constituirea oficialilor pentru anul viitoriu.

Comitetul.

Varietăţi.

* (Petrecere cu joc). Reuniunea română de cântări din Sibiiu va arangia astăḑi — Sâmbătă la 19/31 Ianuariu a. c. o petrecere cu joc, în localităţile restauraţiunei **„Tunyogi Csapó Ferencz.“**

Începutul petrecerei la 8 oare seara.

Tacsa de întrare 60 cr. de persoană.

Sunt învitati toţi membri reuniunei.

* (Învitare.) Acele P. T. Dame şi Domni cari vor participa la balul ce se va arangia în 7 Februariu a. c. din partea „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu şi doresc a dansa „Romana,“ sunt prin aceasta cu toată stima învitaţi a lua parte la 2—3 probe de „Romana“ ce se vor ţine sub auspiciile unor Doamne din Comitetul Reuniunei.

---

*) La ideea de „reuniuni preoţeşti“ încape multă vorbă. Noi facem loc în foaia noastră pentru discursiuni şi pro şi contra, ca cestiunea sĕ se lămurească Red

---

mâni“ şi foarte rar „craioveni, gălăţiani, ploieşteni, etc.“ în scrierile lor.

Lipsa acestui soiu de oameni se simte adesea de scriitorii cari doresc sau sunt datori sĕ aibă amĕnunţite cunoştinţe asupra cutărui sau cutărui district asupra cutărui ori cutărui oraş sau orăşel al României. Aibă învĕţatul român, „cel de capitală,“ prodigioasa activitate a lui Balzac sau a lui Alexandre Dumas pre care Michelet îl numia una din forţele naturei, şi tot nu va putea, avêndu-se în vedere esiginţele ştiinţei de aḑi, sĕ-şi dea seama singur de toate cele ce trebue sĕ cunoască pentru a-şi alcătuì bine lucrarea ce a întreprins.

Pĕtrunşi de această absolută imposibilitate, învĕţaţii „din capitale“ s'au încercat adeseori sĕ arunce în oraşele, în orăşelele şi chiar pănă şi în satele principale ale ţĕrei sĕmênţa atât de folositoare a „învĕţatului de provincià“ care, după câte vĕḑurăm mai sus, rodeşte frumos şi bine în ţĕrile Apusului.

Cunosc una din aceste încercări, făcută între 1871 şi 1874 de ministrul instrucţiunei publice şi al cultelor, cu ajutorul unora din academicianii noştri de astăḑi. Incercarea consista de a pune aceleaşi anumite întrebări tuturor învĕţătorilor săteşti din România, în privinţa vechilor aşeḑăminte ce se află în deosebitele comune ale regatului.

Pe lângă folosul şi însemnatul contingent de noui cunoştinţe pe cari rĕspunsurile învĕţătorilor le aduceau ştiinţei române, eu cred că ministrul şi academicianii, autori ai „Cestionarului“ sau aşa numitului „Isvod,“ mai trăgeau nădeşde şi pentru ceea ce s'ar putea numi „vocaţiunile instantanee“; cu alte cuvinte, ministerul şi învĕţaţii din capitală, în patriotica lor speranţă, 'şi ḑiceau că măcar 10 la sută din învĕţătorii săteşti, primind şi studiând întrebările cestionarului, se vor simţì săltaţi de „căldurile ştiinţei“, şi că, după ce vor sfêrşì lucrarea impusă de autorităţi, vor continua, pentru mulţămirea lor sufletească, a cultiva şi aprofunda, în cercul restrêns al comunei lor, studiele istorice, archeologice şi literare.

Cestionarul, adecă, juca în ocurenţa de faţă, rolul scânteii bine-cuvêntate care provoacă flacăra. Ministerul spera *è cosi dolce di sperai*! — că această flacără va fi trainică întocmai ca focul Vestalelor romane.

De s'ar fi realisat dorinţele aceastea, şi dacă învĕţătorii ar fi mers înainte cu cercetările, în marginea puterinţei lor, aḑi, de sigur, ne puteam fălì şi noi, ca şi Francesii, cu acest soiu de scriitori, cu „învĕţaţii de provincià,“ cari ar fi meritat toate încuragiările învĕţaţilor din capitale şi de cari acestia din urmă s'ar fi folosit mult, spre binele general al ştiinţei române.

Se vede însĕ că sĕmênţa n'a prins atunci şi alte încercări vor mai trebuì făcute. Vor trebuì cu atât mai mult făcute, cu cât folosul va fi îndoit, mai cu seamă pentru noi, Românii: ântâiu, pentru că cele ce vor aduna învĕţătorii, fie săteşti fie orăşeneşti, vor servì ştiinţei române, reinoirii trecutului în vederea presintelui şi viitorului; şi al doilea, pentru că învĕţătorul, studiind şi cercetând, când de voiă când cu bold, adecă din porunca superioriorilor sei, îşi va înmulţì cunoştinţele, îşi va învêrtoşa puterile minţei, într'un cuvênt, pĕtrunḑêndu-se şi mai bine de însemnătatea admirabilei sale funcţiuni, el va devenì din ce în mai capabil a îndeplini-o astfel cum trebue.

Ştim toţi ce va sĕ ḑică pentru o ţeară învĕţătorii cei buni. — In Francia, de la 1870 încoace, se repetă de toate partitele şi în toate ḑilele că nu diplomaţia principelui de Bismark, nici strategia mareşalului de Moltke au făcut unirea şi mărirea Germaniei actuale, ci numai şi numai învĕţătorul primar, dascălul de scoală.

Pănă aḑi, această afirmaţiune n'a fost contraḑisă de nimeni, şi nici pe viitor nu cred sĕ se găsească vr'un isteţ care sĕ ḑică că nu e adevĕrată. *Gion.*

După „Românul.“

Spre scopul acesta sĕ binevoiască a se însinua fie-care participante cel mult pănă luni *în 2 Februariu a. c. la 5 oare* p. m. la presidenta reuniunei Dna Maria Cosma (strada Macelarilor, edificiul „Albina“), cu care ocasiune se va face cunoscut localul și timpul de probă. *Comitetul.*

* (Carneval.) Reuniunea femeilor române din Brașov trimite învitări la Balul care va avea loc Sâmbătă în 19/31 Ianuariu 1885 în *„sala Redutei din Cetate.“*

Venitul balului e destinat pentru „Fondul Reuniunei,“ care îngrijeşte de instrucţiunea și educaţiunea fetiţelor sĕrace. Începutul la 8 oare seara.

Bilete de întrare atât jos, cât și pe galerie cu 1 fl. 50 cr. de persoană se pot procura dela dd. M. şi L. László; Fraţii Simay, Librăria N. Ciurcu, I. Duşoiu jun. și seara la cassă. Bilete de întrare se vor da numai la presentarea învitărei.

Ofertele mărinimoase sunt a se trimite la adresa dlui comerciante G. B. Popp, cari se vor chita apoi pe cale jurnalistică.

* (Postal). Direcţiunea postelor din Sibiiu aduce la cunoştinţă publică, că prefăcêndu-se oficiul postal din Székelykeresztur cu începere din 1 Februariu a. c., în oficiu postal erarial de clasa a doua, dela ḑiua aceasta epistolele și pachetele adresaţilor de pe teritoriul acestui oraș se vor intima prin servitori reg. de poste.

Epistolele simple și cele recomandate, corespondențe, tipărituri, scrieri volante, jurnale, precum și asignaţiuni postale se vor inmanua gratuit.

Pentru mai multe pachete trimise cu o singură rambursă postală se solvește ca și pentru un pachet.

Dorind cineva a-și ridica epistolele, jurnalele etc. în persoană sau prin un împuternicit al seu, i se va deschide o cutie pentru care va avea sĕ solvească anticipative câte 50 cr. pe lună.

Pentru avis despre pachete, fără ducerea pachetului la locuință, se va solvi 2 cr., ear pentru epistolele cu bani, duse la casa adresatului, precum și pentru pachete de $1^1/_2$ klgr., se va solvì 3 cr.

* (Obiceiu bun.) Împĕrăteasa Germaniei are obiceiul de a da servitoarelor din statele cari se țin deadreptul de imperiu, și care au servit 40 de ani continu aceași familie, o recopensă care consistă într'o cruce de aur și o diplonă iscălită de mână împĕrătesei. In acesti din urmă opt ani, s'au presentat 1146 de casuri de asemenea natură dintre care 140 în Alsacia-Lorena.

* (Proces între descendeţii a doi poeţi.) Un proces între descendenții a doi ilustri poeți, Manzoni și Victor Hugo se va cerceta în curênd la Roma. Este câtă-va vreme, d. Renzo Manzoni, jurnalist, se duse la comtesa Hugo, femee separată a unui nepot al poetului francez, luă un portret al ficei d-nei Hugo și se depărtâ cu el — nu fără luptă, căci comtesa după ce a primit o palmă într'o primă încăerătură se întorse cu un baston și încercă prin lovituri a-i relua portretul. Cele două părţi s'au adresat justiţiei: Comtesa s'a plâns de violare de domiciliu, lovituri și hoţie, Contele Manzoni pentru lovituri.

* (Statistica Bisericei din Rusia). După censul bisericesc pentru anul 1883, locuitorii din Rusia, peste 100 milioane la numĕr, sunt împărţiţi în privinţa confesiunilor precum urmează: ortodocsi 65 milioane; diferite secte, 12 milioane; catolici 8 mil.; protostanţi preste 3 milioane; armeni aproape 2 mil.; jidani și muhamedani câte 3 milioane. Rusia are 59 diecese cu 61 episcopi, între cari sunt 3 mitropoliţi și 17 archiepiscopi. Clerici mireni, sau albi, sunt peste 100,000, ear episcopi și călugări (clerici negri) sunt 10,200. În Rusia sunt 636 catedrale, 41.047 bisericești 13,877 capele. Mănăstiri sunt 385 de călugări și 167 de călugărițe. Sunt în Rusia 4 facultăţi de teologie cu 950 studenţi și 53 seminarie cu 14,800 elevi. În ultimul an au întrat în sinul Bisericei ortodocse 10,812 convertiţi și anume: 4,796 din păgâni; 3,295 din secte; 1,027 catolici, 700 protestanţi, 572 jidani; 410 muhamedani, și 11 armeni.

* (Bibliografic.) **„Transilvania“** Nrii 1—2. anul 1885. are următoriul cuprins:

Material pentru istoria regimentului I. grănițariu din Transilvania. — Teoria lui Rösler: studiu asupra stăruinței Românilor în Dacia Traiană, de A. D. Xenopol, prof. de Istoria Romanilor la Universitatea din Iași. — Din anticitățile Egiptului (Etnografiă; viața socială și politică). — Procese verbali ale comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român luate în ședințele dela 30 Decembre și 15 Ianuariu 1885. — Anunț de abonament.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Ianuarie n. 1885.

	Viena	B-pesta
Galbin	5 80	5.78
Napoleon	9.77	9.75
London (pe poliță de trei luni)	123 70	123.60

(Medicul esperimentează la sine însuși). Domnul Dr. în medicină Beyer din Limberg (Austria inferioară) despre o încercare a pilulelor de Svițera ale apothecariului R. Brandt scrie: Pilulele de Svițera (70 de cr. o șatulă —) pe cari mi le-ai trimis de probă, le-am cercat folosindu-le eu însumi, și le-am aflat de bune.

Nr. 5. [974] 3—3

CONCURS.

După-ce alegerea de protopresbiter pentru tractul vacant al Iliei efectuită în sinodul protopresbiteral al acestui tract la 2 Iuniu 1883, în ședința plenară a venerabilului consistoriu archidiecesan din 5 Septembre 1883 s'a anulat și aceasta s'a luat la cunoștintă și de către sinodul archidiecesan în ședința din 19 Aprile 1884 sub Nr. prot. 44, — prin aceasta se publicá concurs nou pentru îndeplinirea postului de protopresbiter al tractului Iliei, pe basa statutului org. §. 23 pct. 5 și a instrucțiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877. Nr, 191 §. 7.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va locuì în locul central al tractului anume în opidul Ilia.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorțiale și pentru alte șpeciale funcțiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Ilia.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi și binemeritaţi pe terenul bisericesc și scolar, și în special aceia: cari după o pregătire de cel putin 8 clase gimnasiale s'au reale cu testimoniul de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, și au susținut cu succes bun esamenul rigoros de cualificațiune; s'au cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiele teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificațiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge și fără testimoniul de cualificațiune profesorii de teologie și preoţii chierotoniți înainte de întrodocerea esamenelor de cualificațiune; dacă în celelalte au cualificațiunea prescrisă mai sus.

In mod esceptional mai pot concurge și fără prescrisa pregătire gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan plenar speciala îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-și aşterne suplicele concursuali la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu în restimp *de 30 de ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificațiune, care sĕ conțină date esacte și speciali în următoarele rubrici: Numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurentului; anii etății Canul, luna și ḑiua nașterei); studiele pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul și categoria acelora); esamenul de maturitate doctorat s., a.; studiile pregătitoare teologice (anul și locul acelora) și esamenul de cualificațiune; serviciile de pănă acum pe terenul bisericesc și scolar (timpul, locul și categoria acelora), în fine cunoștința limbelor și alte reflecsiuni. Datele din aceaata tabelă sunt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice și de maturitate, testimonii teologice și de cualificațiune, atestate de servicii bisericești, și eventualminte alt feliu de recomândări.

Din ședința comitetului protopresbiteral ținută în Ilia la 10 Ianuariu 1885.

Alecsiu Olariu, președinte. **Parteniu Crișan,** not. comit.

Nr. 253, [975] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a instrucțiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Mediașului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului Mediaș ocupând parochia de clasa III.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutorul de stat și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorțiali și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Mediaș, cu aceea observare însĕ, că fiind parochia din Mediaș provĕḑută de presinte cu capelan, fiitoriul protopresbiter va avea ca paroch acolo decamdată numai jumătatate din venitele parochiei, ear cealaltă jumătăte este reservată capelanului actual.

La postul acesta pot concurge bărbați apți și binemeritați pe terenul bisericesc și scolar, în special aceia cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiele teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, și au susținut cu succes bun esamenul rigoros de cualificațiune sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vr'un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificațiune înaintea comisiunei esaminatoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge și fără testimoniu de cualificnțiune profesorii de teologie și preoții chirotoniți înainte de introducerea esamenelor de cualificațiune, dacă în celelalte au cualificațiunea prescrisă mai sus.

In mod esceptional pot concurge și fără prescrisa cualificațiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-și aşterne suplicele concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu în *restimp de 30 ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român“ alăturând câte o tabelă de cualificațiune, care sĕ conțină date esacte și speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurentului; anii etății (anul luna și ḑiua nașterei); studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul și categoria); esamenul de maturitate, doctorat și altele; studiile pregătitoare teologice (anul și locul acelora) și esamenul de cualificațiune; servițiile de până acum pe terenul bisericesc și scolar (timpul, locul și categoria acelora); în fine cunoștința limbelor și alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original precum carte de botez, testimoniu scolastic și de maturitate, testimonii teologice și de cualificațiune, atestate de servíții bisericești și eventualminte toate altfeliu de recomandări.

Mediaș 6 Decembre 1884.

Comitetul protopresbiteral al tractului Mediașului.

Dionisiu Chendi, președinte. **Dionisiu Romanu,** notariu.

Zambach și Gavora.
Fabrica de vestminte și recuisite bisericești
de rit catolic și grec. [928] 13—30
în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.
Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate felurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co- vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.
Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 9. Sibiiu, Marți 22 Ianuarie (3 Februarie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 21 Ianuariu.

Minunate lucruri se mai întêmplă în statul nostru. Întreg organismul lui este pus în servițiul așa numitei idei de stat unguresc. Cu chipul acesta statul cu puterea publică lucră pentru ruinarea pacinicilor sei cetățeni.

Vechiul principiu: *„Fiat justitia, pereat mundus“* se aplică la noi în sens contrariu. Lucru principal este aici realisarea scopurilor statului, de justiție nime nu se mai întreabă.

Sĕ nu se creadă că noi acusăm, sau doară voim sĕ ațițăm pacinicul nostru popor. Doamne ferește.

Rola noastră în timpul din urmă s'a redus la simplii cronicari ai întêmplărilor de toată ḑiua. Cutezăm a afirma că noi repruducem cu cea mai esemplară fidelitate, și dacă ni se va arăta o singură falsificare în reproducere, punem peana din mână pentru vecie.

Cu era dualismului începênd românii aplicați la justiție ḑi de ḑi făceau cunoștință cu persecuțiunile cele mai crâncene. Dacă vre-un judecătoriu român cetea ḑiare românești, dênsul era tacsat de om cu aspirațiuni. Sĕ fim bine înțeleși: la noi sub aspirațiuni sĕ înțelege gravitarea spre România liberă și independentă. Va se ḑică acesti oameni cu aspirațiuni tebuiau puși la umbră în sens modern, transferați prin locuri, cari dau garanții, că el nu va mai avea aspirațiuni.

De 18 ani ne tot plângem contra volnicei transferări a judecătorilor nostri, și nu fără cuvênt. Ei născuți din popor, crescuți în popor, cu toate însușirile bune și rele ale poporului, erau în stare a cunoaște întreagă viața acestui popor. Prin urmare în sentențele lor judecau în deplină cunoștință de causă, judecau în limba popurului, și omul avea garanție că judecătorii nostri judecă după principiul: *„Fiat justitia, pereat mundus.“*

Paralel cu neajunsurile isvorîte prin transferarea judecătorilor de români prin centrul Ungariei și părțile slavone și slovace, creștea rĕul cel mare, care a stîns în noi toată încrederea în sfințenia justiției din Ungaria. Aceasta o ḑicem fără sfieală și o subliniăm. Înalta oblăduire chemată a fericì această nefericită patrie ne-a luat pre noi românii la ochiu. Drept aceea judecătorii români erau transferați printre popoare de tot streine cunoștințelor lor, și la noi erau trimiși judecători de unguri, cari nici după nume nu cunoșteau pre poporul nostru.

Era deci o stare de tot anormală în justiția dela noi, și ea anormală este până în ḑiua de astăḑi.

Ca oameni buni și proverbiali în nesĕcata noastră răbdare față cu această stare de lucruri, noi ne-am plâns pretutindenea; plânsune-am în pressă, plânsune-am în parlament, plânsune-am în conferențele noastre politice de tot soiul, căci noi în lucrurile literarie n'avem obiceiu a amesteca politica. Am ḑis totdeuna că această procedură în justiție este o persecuțiune necualificabilă a națiunei noastre. Plângerea noastră s'a tacsat de agitațiune periculoasă, și din maltratați ce eram în justiție ni s'au mai intentat și procese criminale.

Am început noi românii a ne deda apoi cu starea de lucruri în Ungaria și a considera de crimă mărturisirea adevĕrului, crimă urmărită cu elasticii paragrafi ai codicelui penal.

Erau toți dacoromanisti câți sustineau că transferarea românilor pre pustele Ungariei este persecuție politică, și tot persecuție politică este și trimiterea de unguri prin locurile locuite de români. Dacoromani erau ei și dacoroman este și ministrul actual de justiție al Ungariei. Și el este dacoroman, căci în ședința dela 29 Ianuarie st. n. a. c. a ținut un discurs în parlament și prin esemple a ilustrat toate gravaminnele de până acuma a le românilor, în ce privește justiția în Ungaria.

Sĕ vedem cum s'a întêmplat această trecere la dacoromanism.

Era la ordinea ḑilei budgetul ministrului de justiție. Un vorbitoriu din partea oposiției face grave acuse ministrului. Dênsul afirmă că transferările sunt ḑilnice, și el cunoaște un tribunal, care este companie de delincuenți, va se ḑică de oameni netrebnici, puși acolo spre a se pocăì. A doua acusație e și mai gravă. La denumiri în justiție se cere și opinia comiților supremi. Prin aceasta justiția se face o bună unealtă de corteșit.

Spre orientarea cetitorilor vom nota la acest loc, că tribunalul cu compania de delincuenți este cel din Seghedin — inima Ungariei. Aici sunt aplicați ca judecători trei români dd. Șerban, Oniți și.....

Ministrul nostru de justiție vine și rĕspunde.

Cităm în traducere adecuată:

„Ce se atinge de compania de delincuenți — ami a strafcompániát illeti — sĕ me erte domnul deputat — însĕ la acel tribunal sunt mulți escelenți și sdraveni judecători, cari în timpul din urmă fură transferați la propria lor cerere în acest oraș, care pentru tatăl de familie în ce privește creșterea copiilor are multe avantagie.

Provocarea domnului deputat se referă la cei trei ani în cari antecesorul meu a avut dreptul de a face transferări între membrii judecătoriilor, atunci s'au și transferat mulți *fără voia și contra voinței lor.* Aceasta însĕ nu s'a făcut față cu oameni decăḑuți moralicește, nu față cu oameni, cari în ce privește capacitatea și purtarea lor ar putea cădea sub critică.

Ce lumină drastică s'ar revĕrsa în lume dacă s'ar crede, că meritatul meu antecesor a umplut tribunalul unui mare oraș unguresc cu oameni, cari nu sunt în stare a-și împlinì chemarea!

„Nu aceasta a fost causa transferarei acelora la acel loc, ea nu s'a făcut la vre-o jalbă de drept s'au judecătorească, *ei au fost transferați acolo din* **considerațiuni naționale.** Onoratul meu antecesor (— ca sĕ nu ḑicem **inaintaș** red. „Tel. Rom.“) era de credința că Seghedinul este locul, unde astfeliu de *aspirațiuni naționali nu pot devenì periculoase.*

FOIȚA.

Regele Serbiei.

Tocmai acuma când statutul nostru e pre cale de a încheia o pretenie, o alianță în interesul asecurării cu statele dunărene învecinate, între cari și cu regatul Serbia, țin că nu este de prisos a ne ocupa în liniamente generale măcar, cu acest stat amic vecin și cu casa domnitoriului seu.

La începutul acestui secul independentul regat sêrbesc de astăḑi a fost încă o provincie a imperiului mahomedan turcesc.

Poporațiunea autochtonă serbească a trăit preste patru sute ani în iobăgie sub proprietarii de pămênt mohamedanii, cari au împărțit țeara între sine. Din pricina legii creștinești, căreia sêrbii rĕmaseră fideli, legea de stat turcească nu le dete nici un fel de egală îndreptățire civilă cu credincioșii Islamului ci sêrbii erau rajalele, adecă necredincioșii, cari numai din grație aveau viața și libertatea; despre care însĕ sultanul, sau pașa guvernatorul țĕrii și domnii sau begii mohamedani, esclusivii și singurii posesori ai țĕrii, puteau dispune după plac, tocmai ca despre sclavi.

După un timp de groasnică apăsare și fanatică persecuțiune, sub care sêrbii gemeau și suferiau în anii dintâi ai acestui secul, ne mai putênd purta jugul de fer sub care se prăpădea toată suflarea sêrbească, sêrbii s'au îbărbătat, s'au rĕsculat cu mic cu mare și dela anul 1804 până la anul 1812 au purtat un rĕsboiu și eroic și norocos contra ienicerilor posesionați, feudalii sêrbilor, și contra ostilor turcești, ce sultanul a trimis spre trântirea rescoălei, spre învingerea sêrbilor deșteptați.

Păstoriul de odinioară, George Petrovici, *) a fost supremul comandant în acest resboiu „sânt.“

Acest erou învingĕtor și eliberator al vetrei părintești de jugul turcesc din partea oamenilor sei fu sĕrbătorit sub numele de „George Negrul“ sau serbește „Kara Georg“ și din partea turcilor temut.

În anul 1813 însĕ norocul îl părăsì. Ostile sale fură bătute, el insuși fugì pe teritoriul austriac și turcii inundară din nou țeara, însetați de sânge și rĕsbunare. Dintre bărbați, cari puteau, scăpau cu fuga și se mântuiau; numai puțini dintre fruntașii poporului îndrăsniseră a rămânea la muerile și copii lor espunênduse periculului de a-și perde capul.

Între acestia a fost și Miloș, care după tatăl seu mașter se numea „Obrenovici.“ Ca cei mai mulți compatrioți ai sei Miloș de origine încă a fost păstoriu, mai târḑiu apoi, în rĕsboiul sub Kara Georg fusese unul dintre cei mai viteji conducĕtori, a cărui curagiu și îndrăsneală îi câștigă respect și vaḑă la amic și inimic. În satul seu Brusnizza din muntele dela Rudnic aștepta el la muerea și copii sei și la mamă sa bĕtrână sĕ vaḑă ce o sĕ se întêmple, hotărît fiind cu ultimii sei argați a-și vinde viața cât se poate de scump, dacă turcii o vor amenința-o. Fuga o desprețuì ca nedeamnă unui voivod, unui conducĕtor glorios.

Pașa turcesc știa sĕ stimeze o astfel de superbiă cavalerească. El înaintă cu oștile sale la locuința, unde se afla Miloș, gata spre luptă, și-i oferì pace și agrațiare. Ba, pentru ca sĕ câștige pre partea turcilor pre acest bărbat foarte vĕḑut la poporul sêrbesc și pentru a împăca eară inimile sĕrbilor prin această tractare binevoitoare a lui Miloș, îi promise acestuia demnitatea cneazului suprem, a administraturii cercurilor Rudnic, Kraguievaz și Pożega; îl cinstì cu un cal arabic și cu pistoale; și îi oferì amiciția sa.

Miloș se învoì cu promisiunile turcului și după aceea fu dus sĕrbătorește la Belgrad înaintea marelui vizir Soliman, care în adevĕr îl întărì în toate funcțiunile împĕrătești promise.

Vedeți pre iubitul meu fiu ales. Acuma se arată blând și smerit; dară, ḑeu, de multe-ori a trebuit s'o ieau la fugă dinaintea lui. Mai pre urmă, la Ravani, mi-a sdrobit brațul. Acolo, alesul meu,

---

*) Unii scriitori austriaci afirmă despre Petrovici, că ar fi fost șerginte în Armata Austriei, de unde ar fi desertat la începerea mișcării sêrbești.

„Tranferarea lor deci se presentează în altă ilustrație și nu în chipul făcut de dl antevorbitoriu, cei transferați nu sunt oameni, cari din necapacitate s'au defecte „morale trebuiau puşi acolo.“

Până aici ministrul de justiție al Ungariei. Cu respect ne ridicăm căciula de pe cap și ne închinăm cu reverință sincerității domnului ministru Dr. Teodor Pauler.

Trecem la denumiri, căci s'a ḑis că aici prefecții din fruntea administrației au mare influență.

Cităm în traducere:

„S'a ḑis că la denumirile de judecători consultăm și pre comiții supremi, și că ei în această privință 'și dau opiniunea numai din punct de vedere politic — s'au al corteşirei — după cum s'a ḑis.

De regulă eu nu cer opinia comiților supremi la denumire. Acolo este candidația tribunalului, acolo sunt suplicele, acolo tabelele de cualificațiune; consultez pe president, pe comiții supremi însě de regulă nu-i consultez. Sunt însě casuri când consultez și pre comitele suprem, și *accste sunt casurile,* **în cari sunt a se considera nu cestiuni jurisdicționale sau de drept ci cestiuni politice**.

Cred că este datorință din parte-mi sě me conving încât corěspund (candidații) în unele și altele — bizonyos tekintetben — *pretensiunilor statului maghiar* și celor ale **ideei de stat unguresc.** *Cestiunea aceasta la acest loc nu o voi desvolta mai în detaiu; cred că m'ați înțeles, și dacă unii nu, de bună seamă m'au înțeles* **Deputații din Ardeal.**

Așa argumentează minustrul de justiție al Ungariei, și el bine argumentează.

De ḑeci de ani denunciațiuni preste denunciațiuni se succed cu privire la loialitatea noastră. Şi noi am suferit.

Vine acuma ministrul de justiție și ne spune că la denumirea de judecători în părțile ardelene s'a luat de cinosură informațiunea organului pus de guvern în fruntea administrațiunei. Pe basa acestui vot informativ ministrul denumește de judecători pre oamenii, cari bizonyos tekintetben aveau în vedere nu dreptul, nu dreptatea, nu ecuitatea, ci pretensiunile statului maghiar și cele a le ideei de stat unguresc.

Sě vorbim românește: Judecătorii nostri nu sunt chemați a judeca după adevěr și dreptate. Pentru ei esistă o instrucție secretă — pretensiunile ideei de stat unguresc, — pre care foarte bine o înțeleg deputații unguri din Ardeal, și pre care ministrul o îmbracă în haină misticismului.

Avem o rugare încă și încheiăm. Sě se pună la o parte toate resultatele jurisprudenței de până acuma, sě se codifice pretensiunile ideei de stat unguresc. Cel puțin va ḑice lumea că suntem cavaleri.

Desbaterea budgetului de culte în parlamentul Ungariei.

În cele următoare vom reproduce vorbirile ministrilor Trefort și Tisza, după cum sunt schițate ele în raportul ḑiarului „Viitoriul“ despre decursul ședinței din 23 Ianuarie.

Augustin Trefort ministru de culte și instrucțiune publică:

Onorată cameră! (Sě auḑim!) Este lucru curios, ca cu ocasiunea, când este la ordinea ḑilei desbaterea posițiunei prime din budgetul de culte și anume direcțiunea centrală, noi vorbim despre scoli poporali comunale, civile mai înalte și despre gimnasii. Se poate vorbì despre toate, însě la timpul și locul seu. Din raporturi și numeri deducem chiar contrariul aceleia 'ce se cuprinde în ele, pentru-că prin cetire fără atențiune și prin puțină maliția putem grupa numerii așa, după cum voim. (Așa este! din dreapta. Ilaritate.)

Dar lucrurile totuși nu-s adevěrate, deșì sunt spuse cu vocea lui Ieremia profetul. (Ilaritate.) Afară de aceea se plineşte timpul cu invectivele personale adresate contra ministrului, cu cari eu dechiar, nici decât nu-mi bat capul. (Aprobări în dreapta.) În fine, ca lucru secundariu, voim a aduce în curat cestiunea libertății confesionale și a autonomiei bisericești. (Ilaritate.)

La moțiunea și vorbirea dlui deputat Irányi am rěspuns mai deunăḑi. Dl deputat a atins și autonomia catolică. La aceasta n'am rěspuns, pentru că am fost încunoștiințat că un alt deputat, Gavriil Ugron va aduce în această privință o moțiune la ordinea ḑilei. Deci mi-am reservat dreptul de a me dechiara astaḑi; deșì o puteam face și eri, de oare-ce și eri tot acelea le puteam ḑice, ce le voiu ḑice astăḑi. Dar se ḑice că eu sunt un om foarte viclean (ilaritate) și afară de aceea sunt și despot și deșì după afirmarea unora, nici când nu ascult opiniunea altora, totuşi mărturisesc, am voit sě vorbesc despre aceasta causă cu alți oameni, pre cari asemene i țin de oameni înțelepți. (Sě auḑim!)

Vorbirea dlui deputat a fost foarte interesantă. A fost plină cu reminiscințe din 1870 și 1871, cu atari lucruri, cari la timpul seu au apărut în operatele lui Hatala. Aceasta o aflu de un lucru prea natural, nu-i iau în nume de rěu, dacă le ceteşte aceste, precum de sigur ceteşte și altele despre acest lucru. Însě îl fac atent pe dl deputat, ca dacă se ocupă de cestiuni catolice sě cetească dacă până acum n'ar fi cetit, operatele lui Montalambert. Acolo în privința causelor catolice va afla lucruri foarte interesante, și în deosebi în aceea că demagogii au datina de a se folosì foarte adese ori de cuvintele evangeliului și ale lui Christos, când voiesc a-și validita scopurile, — nu voiesc sě ḑic că cele rele. Toate aceste stau nu numai despre demagogii civili, ci și despre cei bisericești.

Ce se atinge de moțiunea dlui deputat, aceea nu o pot primì, pentru că cunosc autonomia locală, știu ce efect binefăcětoriu are aceea, și doresc, ca concetățenii mei catolici, — pentru că și eu sunt catolic — sě se intereseze cât mai tare față de causele bisericești și scolare. Atari autonomii se și înființează și produc efecte foarte bune. Este acesta lucru foarte corect mai ales acolo, unde li se încredințează lor dreptul de patronat, pentru că dechiar, nu o pot proba aceea, că p. e. plebanul catolic sě fie ales prin o atare representațiune comunală a cărei mare parte constă din protestanți și jidovi. (Aprobări). Dechiar, aceasta autonomia locală o aprobez, și unde numai se arată, o promovez.

De autonomia regnicolară însě 'mi mărturisesc slăbiciunea, me cam tem. (Sě auḑim!) Este lucru de tot nou experimentul pe teren necunoscut. Francesii, italienii, belgienii, spaniolii, toți sunt națiuni libere și catolici buni, și acolo atare instituțiune, ca și care s'a proiectat acuma la noi, nu esistă. Eu cunosc foarte bine însemnătatea și mărimea bisericei catolice, deșì n'am fost crescut în seminariu (ilaritate) și deșì nu sunt membrul statului catolic ardelean.

Eu cunosc și recunosc însemnătatea mare a bisericei catolice, dară port la inimă și interesele clerului mai inferior. Da, între acestia sunt foarte mulți, cari nu sunt în stare nici de a-și acoperì lipsele cotidiane și cu soartea acestora me ocup serios (aprobări) și cred că în această privință voi avea ocasiune de a face proiecte foarte practice. (Aprobări viue.)

Catolicii totdeauna au mare influință asupra resolvirei causelor bisericesti catolice, tot așa și asupra scoalelor catolice.

Ce se ține de fondul religionar și scolar eu pe acela 'l consider a fi destinat pentru scopuri catolice, dar de fond regnicolar. (Aprobări.)

Ce se ține de aducerea în curat a causei fondului regnicolar și scolariu, binevoiți a ve aduce aminte, că în decursul mai multor ani au fost esmise comisiuni în această causă, aceste comisiuni și-au făcut reporturile, dar causa în plen nu s'a desbătut nici odata. Eu am dorit și urgeat aducerea în curat a acestei cestiuni, n'am împedecat activitatea comisiunilor, ci din contra le-am urgeat sě se consulte.

După toate aceste 'mi repețesc rugarea, sě binevoiți a nu primì moțiunea dlui deputat Gavriil Ugron. (Aprobări viue în dreapta.)

Coloman Tisza ministru-președinte:

Onorată cameră! Din parte-mi în politica bisericească țin de directive următoarele: a respecta drepturile, convingerea și datinile ori-cărui. Dacă cândva vine în vorbă din ori-care parte dreptul regelui apostolic față cu ori-care biserică, a-l apěra acela în contra atacurilor interne și esterne (aprobări viue în dreapta) și dacă s'ar nisuì cineva de a trage la îndoială, cumcă regele apostolic al Ungariei 'și eserciază toate drepturile pe calea guvernului seu, a nu accepta această doctrină, ci a o respinge. (Aprobări în dreapta.)

Ce se ține de cestiunea autonomiei, îndată ce va venì în curat ori care confesiune din patriă cu aceea, că ce autonomie voește, este de a se cugeta bine, că oare nu este contra intereselor statului, și dacă nu, atunci bucuros me învoesc și eu. Însě când și aici în sinul dietei, un deputat urgează autonomia, pentru că o află a fi de lipsă pentru de a înfrêna corpul episcopal, ear celalalt vorbește contra unor doctrine, totuși ḑice că este lipsă de autonomiă, că la timpul seu elementele secularie sě poată apěra bunurile bisericești, cari de altcum n'au fost nici când și nu sunt nici astăḑi periclitate din partea nimenui, ear al treilea o află de lipsă pentru acea, ca sě nu fie episcopi prea avuți și plebani sěraci, ci sě se împartă tot în mod egal, între atari împregiurări eu această cestiune nu o aflu a fi atât de chiară, ca sě ne putem consulta asupra ei. (Aprobări viue în dreapta.)

Observ, că am auḑit eu doctrine dela oameni protestanți, dela bărbați bisericești și lumești, cari doctrine nu le primesc, dar fiind că n'au fost ḑise în cameră, nu aflu la loc sě rěspund la ele aici.

Dl deputat Hermann este în eroare când afirmă, că instrucțiunea religiosă-morală s'a amintit mai ântâiu cu ocasiunea legei de căsătorie; pentru-că nu atunci,

---

mai mușcat.“ Cu aceste cuvinte Soliman la recomêndat curții sale.

„Drept rěsplată, o pașa,“ rěspunse Miloș, „se va încărca cu aur acest braț.“

Astfel ajunse voivodul sêrbesc cel dintâiu cnez, pre care turcii l'au ridicat dintre toți indigenii țërii la această demnitate de încredere. Pre seama rajalelor sêrbești eară se gătea soartea sclăviei și begii reîntorşi 'și resbunau a'ungarea suferită prin fel de fel de atrocități și cruḑimi asupra învinșilor. Miloș înzădar le sfătuia blândețe și precauțiune. Vechia ură creștea și prin aceasta pofta de rěsboiu la ambele părți; chiar și Miloș fu vătěmat de îngâmfarea turcilor și și amenințat. El era în Belgrad spre a se întrepune pentru 150 sêrbi aduși prinși acolo, între cari era și episcopul. Înaintea ochilor sei li-au tăiat capetele și pre episcopul cu alți treiḑeci și șese i-au tras în țiapă.

„Věḑutai cneazule?“ îi ḑise după aceea un turc calumniândul ținênd înaintea ochilor lui Miloș capul unui compatriot „ucis,“ Acuma vine rêndul la tine.“

„Fie,“ rěspunse Miloș, în a cărui pept mănia flăcăra, „capul cel port nici nu-l mai țên dal meu.“

Ca fulgerul călărì înderept din Belgrad la Brusnizza hotărît fiind a opune puterii putere. Din nou se îmbrăcă în hainele sale strălucitoare de voivod și pâșì în mijlocul vechilor sei ortaci de rěsboiu, pre cari in secret i-a conchemat la Takovo.

Era în Dumineca Floriilor a anului 1815, din vechime ḑi sântă la sêrbi, în care cu cântece și jocuri obicinuiau a preamărì și a sěrbătorì reînvierea naturii. Astădată însě această ḑi avea sě însemne mai mult. În această ḑi se începù noua rescoală a poporului sêrbesc, deplina eliberare de jugul turcesc, viitorul neamului lui Miloș la tronul princiar al patriei sale; căci Miloș se lupta cu noroc în fruntea cetelor sale contra pașalilor turcești și în scurt timp cei din Constinapol se arătau gata a se împăca cu cneazul resculat măcar pentru a-și câștiga înainte de toate pace de acest dușman primeșdios.

Pașalul comandante încheià formală pace cu Miloș, în care tractat de pace sêrbilor se asigurà dreptul oare cărei independențe sub suveranitate turcească.

Deocamdată Miloș se îndestulì bucuros și cu atâta. Om isteț ce era spera a potea întrebuința prin prudență cele dobândite atât pentru interesele sale proprii, cât și pentru ale țërii. Domn al sêrbilor fiind, acuma mai plănuia a ajunge principele lor recunoscut.

Deșì poate că nu după drept și lege, în adevěr însě el deja era principele sêrbilor. Prin punctuoasa plătire a tributului hotărît și prin daruri bogate, ce la prilegiuri făcea pașalului din Belgrad și celor mari din Constantinopol, el pricepù sě le câștige favorul pre sama sa.

Era pace în țeară și poporul se bucura d'o neatârnare oare-care, de care nici n'au visat. Miloș cârmuia țeara, denumea cnezi și îi plătea; astfel ajunse sě dispună și de adunarea țërii, carea se ținea din când în când.

Nici când însě, nu se cugeta mult a mătura din drum pe câte un sêrb, care i se părea a fi primeșdios ambițiunii sale. Auḑind că eroul de odinioară, Kara George, fugit de patru ani, eară s'a furișat în țeară, sě ḑice că Miloș a întocmit treaba astfel de Vuița clandestin a omorît pre amicul seu George. Capul sângeros al părutului rival periculos se aduse lui Miloș și el îl trimise pașalului, dela care ajunse la Constantinopol, unde capul mult têmp stete espus ca „capul vestitului capitan sêrbesc de banditi, numit Kara George.“ Miloș plătì la fie-care an o sumă anumită de bani familiei lui George, căreia însě nu-i permise a întra în țeară, și dispuse înmormêntarea solemnă a ucisului. Eară prin jelea publică ce arata pentru moartea lui George știù el sě țină samă și de simțemintele poporului.

Numai decât după împlinirea acestei ucideri misterioase, pentru care nime nu-l potea hotărît învinovăți, cnezii țërii și preoțimea într'o adunare solemnă îl recunoscură pre el de căpetenia lor.

(Va urma.)

ci cu ocasiunea desbaterei legei despre scoalele medie s'a vorbit despre aceea mai ântâiu. Ḑice dl deputat, că n'avem lipsă de creştere religiosă-morală, căci aceea numai prin reacţiune se poate ajunge, ci avem lipsă de ştiinţa positivă. Eu nu cred, că creşterea religiosă-morală sĕ fie în contraḑicere cu ştiinţa positivă şi cu simţul de omenie.

Ce se referesşte la cestiunea banilor de didactru, vedem că şi alte universităţi, în Anglia, Germania, nici soluţiunea fixă a professorilor nu este egală. Pentru-ce? Pentru că nu este scopul de a pune lângă olaltă poteri didactice chablonice, ci a se nisuì de a câştiga cât mai multe poteri didactice din cele mai eminente. Şi prin aceea, că ascultătorii se înscriu după plac la oarele cutărui professor, se ajunge aceea, că cel mai erudit 'şi capĕtă remuneraţiunea sa.

In privinţa propunerilor mele, că şedinţele sĕ se ţină până la 3 oare d. m. pot dechiara, că aceste propuneri le-am făcut din aceea causă, ca sĕ ne remână timp şi pentru desbaterea altor obiecte. (Aprobări în dreapta.)

De altcum este lucru firesc, că primesc budgetul. (Aprobări viue în dreapta.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Reactivarea partidei române în representanţa Orĕştiei.

Orĕştie în 20 Ianuariu v.

Cu începerea anului curent s'a operat în comunitatea Orĕştiei o schimbare favorabilă pentru elementul român. Dela desfiinţarea jurisdicţiunei săseşti scaunele, mai cu samă dela introducerea legei comunale celei noue, românii au fost eschişi în mod sistematic dela viaţa comunală. S'au ales ce e drept şi români în comunitate, însĕ representanţii români de până acum — puţini la numĕr şi cu mai puţină trecere — nu au putut impune maiorităţii omnipotente săseşti — aliată şi cu partida maghiară — şi aşa rola acestor representanţi au fost absolut passivă. Românii, deşi sunt un factor împunĕtoriu în viaţa socială, totuşi au fost numai de batjocură sasilor. Motechnele şi machinaţiunile sasilor au cumpănit pe români astfel încât în cele din urmă acestia erau numai martori passivi la isprăvile şi chiverselile săseşti —.

Cu începerea anului curent însĕ lucrurile au început sĕ ia altă faţă — fisiognomia representanţiei comunale sau schimbat — spre bucuria şi satisfacţiunea morală a românilor. Vechia influenţă şi valoare a elementului român începe a se rehabilita. În virtutea dreptului viril au întrat în comunitatea oraşului dintre români bărbaţi de valoare şi însemnătate, cari au şi voinţa şi cualificaţiunea de a restabilì ecuilibriul între elementele orăşeneşti. Au întrat în comunitate domnii Dr. Ioan Mihu, advocat; Samuil Pop, advocat; Dr. Tincu (acesta au fost şi până acum membru.)

Prelângă aceasta elementul maghiar a simţit necesitatea de a se apropria de români şi a purceda solidar în afacerile comunale. Până acum maghiarii au mers mână în mână cu sasii şi astfeliu au nimicit total influenţa românilor, deveniţi isolaţi şi urgisiţi. Era timpul suprem ca sĕ se restabilească ecuilibriul alterat, căci sasii în omnipotenţa şi în sumeţia lor au început a ignora cu desĕvêrşire elementul român şi a trece şi simplu la ordinea ḑilei preste justele pretensiuni ale românilor. Între altele sasii — dealtmintrenea din fire egoişti şi esclusivi — nu vor sĕ ştie nimic de justul postulat al românilor de a avè şi dênşii oficiali la magistrat în proporţiune cu valoarea lor. Ba sasii în egoismul lor istoric merg atât de departe încât vor sĕ eschidă cu totul şi pentru totdeuna elementul român din viaţa comunală şi anume dela oficiile magistratului — un fenomen acesta, care dealtmintrenea se vede pe la toate magistratele săseşti. În faţa acestor tendenţe egoistice şi esclusiviste trebue sĕ ne felicităm vĕḑênd că în comunitatea oraşului au întrat nişte bărbaţi români, cari prin capacitatea şi influenţa lor sunt chemaţi a rehabilita deocamdată valoarea morală a românilor în representanţa oraşului.

Pentru a arăta şi prin fapte, că într'adevĕr lucrurile au luat o faţă mai favorabilă — 'mi iau voia a marca în trăsĕturi principale obiectele ce s'au pertractat în primele şedinţe ale acestui an şi anumit budgetul oraşului.

Mai întâiu voiu amintì ca în prima şedinţă pretorul Bagya, membru la comunitate, ţinênd cont de trebuinţele imperative ale comunelor dimpregiurul Orĕştiei, au cerut şi au propus construirea unui drum comitatens, care sĕ lege comunele Cugir, Vinerea, Pischinţi, Vaideiu şi Romos in Orĕştia prin un drum scurt direct şi mai eftin. La construirea acestui drum fireşte partea cea mai mare a prestaţiunilor cade în sarcina numitelor comune. ear oraşul Orĕştia ar avea numai puţin de prestat şi ce e mai mult prin acest drum Orĕştia ar profita mai mult, fiind-că prin înlesnirea comunicaţiunei ar creşte concurenţa, şi articulii de consum s'ar vinde mai eftin. Cu toate acestea însĕ majoritatea săsască, condusă de dibaciul primar Schuler, nu a voit nici sĕ ştie de aceasta construire a drumului propus şi acceptat de comunele mai sus numite. Fiind însĕ că comunele unite stăruesc cu totdeadinsul prelângă construirea acestui drum absolut necesar în interesul comunicaţiunei, acest drum totuşi se va clădì, dacă nu de voie bună totuşi de sîlă, pentru-că mai sunt şi alţi factori administrativi, cari vor şti sĕ frângă încăpăţinarea săsască. — Sasii se poartă faţă cu acest drum togma ca şi cu gara drumului de fer din Oreştie. Când s'a construit prima linie ferată transilvană, li s'a cerut sasilor o mică şi neînsemnată compensaţiune, în schimbul căreia Orĕştia ar fi avut gara în imediata apropiere a oraşului şi prelângă aceasta staţiune cea mare dela Pischi, unde acum s'a stabilit o colonie înfloritoare bogată, se făcea în Oreştie şi prin aceasta oraşul nostru ar fi avut un insemnat venit material, care ar fi dat oraşului nostru un mare avênt şi prosperitate economică. Dar sasii nu au voit sĕ primească propositiunile de atunci ale anteprenorilor şi aşa nu vor sĕ primească nici acum construirea unui drum direct între Cugir şi Oreştie — tot din acele motive de ogoism.

Din aceste date s'ar părea că economia oraşului este din cele mai corecte şi esemplarie şi totuşi realitatea demustră contrariul. S'au presentat bugetul pro 1885 şi îndată s'a cunstatat că gestiunea din anul trecut este mancă. În bugetul presentat nu era învederat, dacă oraşul are vre un escedent sau deficit. Representanţii Dr. Mihu şi Bagya numai decât au relevat această esenţială scădere şi au propus reieptarea bugetului la magistrat, spre a se presenta de nou în formă corectă. Fireşte că sasilor nu le-au convenit aceasta propunere, — pentru că lor nu le place ca lumea sĕ cunoască modul ciudat de a grupa posiţiunile bugetarie aşa încât nime sĕ nu ştie unde se află adeverul.

Între venitele preliminate se află unele fictive, cari nu pot figura ca atari. Şi totuşi membrii sasi afară de doi trei inşi, au votat pentru primirea bugetului!!

A venit însĕ în decursul desbaterei bugetarie o posiţie, care era atât de suspectă încât majoritatea sĕsească *volens nolens* a trebuit sĕ ţină cont de de obiecţiunile majorităţii energice, care a cernut cu de ameruntul toate posiţiunile. Capitalele elocate pe interese în sumă de 18.534 fl. 45 cr. s'au învederat în buget numai cu un venit anual de 229 fl. 93 cr. Asupra acestui punt s'au încins o desbatere lungă, care a constatat o manipulaţiune mancă şi neesactă. S'a constatat deci necesitatea şi s'a şi votat a se esmite o comisiune de 5 membri, care sĕ studieze afacerea imprumuturilor şi sĕ vină cu propuneri positive. După cum am înţeles, o parte considerabilă a capitalelor nu este asigurată de loc, altă parte numai pe jumĕtate şi puţine împrumuturi sunt pe deplin garantate.

O lumină drastică aruncă asupra matadorilor din magistrat împregiurarea, că cele 6 fonduri, cari constituesc proprietatea oraşului, nu au figurat de loc în preliminariul bugetariu. Aceste fonduri representă o sumă de 70—80,000 fl. Deci au fost foarte la loc propunerea membrilor Dr. Mihu şi Bagya, ca sĕ se îndrumeze Magistratul a face evidente în buget şi aceste fonduri cum se cuvine. După o luptă înfocată şi înverşunată de douĕ oare aceasta propunere s'a primit, pentru că a trebuit sĕ se primească — în sensul legei.

Încât pentru erogaţiuni — la posiţiunea 1 (plăţile funcţionarilor) s'a încins o mare luptă. Minoritatea a propus esmiterea unei comisiuni, care sĕ esamineze regulamentele şi gestiunea funcţionarilor, fiind-că s'a constatat, că funcţionarii Magistratului lucră puţin şi afacerile stagnează. Propunerea deşi nu s'a primit totuşi a fost la loc, pentru-că întradevĕr funcţionarii Magistratului ca nişte invaliḑi ce sunt puţin sporiu mai pot face oraşului şi partidelor.

A venit la urmă o cestiune, care a întărîtat foarte mult inimile majorităţii săseşti; cestiunea casarmei. Construirea casarmei s'a dat în întreprindere la nişte privaţi, cari sunt totodată şi membri în comunitate. Oraşul plăteşte anteprenorilor pentru casarmă cu 2000 fl mai mult decât rebonifică erariul. Dr. Mihu a propus sĕ se anunţă contractele încheiate cu privire la construirea casarmei, ca sĕ se poată obţine condiţiuni mai favorabile pentru oraş, dară aceasta propunere, departe de a fi primită, a fost numai o bombă esplosivă, care a lovit consorteria săsească deadreptul în inimă. Cu această ocasiune s'a vĕḑut că Sasii ce compun majoritatea comunităţii, sunt legaţi solidar prin interese reciproce şi în dauna oraşului, şi actualul primar se pricepe de minune în măiestria de a împăca interese heterogene.....

Păşirea energică şi resolută a minorităţii din comunitate, în frunte cu Dr. Mihu şi Bagya, nu a avut alt scop decât a esopera ca din venitul anual al oraşului de 65,000 fl, din care numai 1000 fl se împart spre scopuri scolastice sĕ se economiseze summe mai considerabile spre scopuri comune de cultură şi prosperitate publică.

Trebue sĕ amintesc *en passè* că noul fiscal Dr. Hermann Klein, s'a arătat în tot decursul desbaterei ca un energic apĕratoriu al vechiului „Schlendrian“ săsesc. El este unealtă oarbă a primarului şi n'a vorbit decât aceea ce i-au suflat acei ce l'au căutat — de fiscal. Intradevĕr dacă misiunea unui fiscal nu este alta decât a apĕra Schlendrianul cel vechiu şi interese de consorterie — apoi Sasii din Oreştie nu au aşteptat înzadar după un fiscal — cualificat în acest sens.

După ce am amintit vr'o câte-va obiecte, pentru a ilustra simţul de echitate săsesc, — trebue sĕ fac unele observări cu privire la membri români.

Dl Ioan Mihu, advocat, a păşit pentru prima dată în comunitatea Orĕştiei. Atitudinea sa corectă şi energică a făcut o impresiune însufleţitoare asupra românilor şi a stors respect şi la streini, cari nu s'au aşteptat la o resistenţă atât de aprigă din partea dsale. — Îi urăm deplin succes şi pe acest teren al vieţii publice.

Regretăm, că dl advocat S. Pop a fost împiedecat de un morb a participa la primele şedinţe ale comunităţii. Nu ne îndoim însĕ nici pe un moment, că dl Pop îşi va arăta în şedinţele viitoare ale comunităţii devotamentul seu cunoscut şi probat cătră causa română din Oreştie şi va sporì numĕrul puţinilor dar energicilor combatanţi români din representanţa oraşului. La cea mai de aproape ocasiune dl Pop se va revanchia, pentru că la dasbaterile trecute un accident neprevĕḑut l'a împiedecat a participa la şedinţe.

Un mare sucurs ar câştiga minoritatea română şi prin adv. Dr. Tincu, care de asemenea este membru în comitate, dar n'a participat la primele şedinţe. Dl Dr. Tincu vĕḑênd consecuenta ignorare a elementului român din partea sasilor şi-a impus o reservă silită şi de pe timpul decând a fost orator n'a mai participat la lucrările comunitaţii. Acum însĕ, când lucrurile au luat un curs mai favorabil, nu ne îndoim, ca şi dl Dr. Tincu, veteranul conducĕtor al românilor din Orĕştie în luptele comunale, va lua earăşi parte activă la viaţa comunală şi rola de a conduce pe membrii mai tineri români din comunitate. Credem că nu ne vom înşela în aceasta justă aşteptare a noastră.

Celorlalţi membri români din comunitate le recomândăm a frecuenta mai des şedinţele cămunităţii şi a sprigini pe conducĕtori cu tot zelul.

În urmă trebue sĕ relevez o impregiurare, care poate nu le va convenì multora dintre românii noştri, mai ales celor ce din trei în trei ani se simt chemaţi a ne da câte o „marschruthă“ bine definită. Este vorba de apropierea maghiarilor cătră români. Aceasta apropiere poate fi din consideraţiuni mai înalte politice neconsultă, însĕ din punct de vedere al intereselor române locale alianţa între românii şi maghiarii din Oreştie este o necesitate imperativă, pentru-că Sasii în omnipotenţa lor comunală au mers până a face elementul român ridicul şi de batjocură. Şi oare ce ar profita românii, dacă acum, după ce am perdut ori ce valoare politică în stat ar abdica de bună voie chiar şi dela manifestarea vieţii comunale? Trebue sĕ ne apărăm terenele ce ne-au mai rĕmas deschise — chiar şi cu risicul de a nu face pe voie tuturor. X.

Socialistii din sala Franzelaru.

Et nunc eredimini.

Cari sunt elementele favorabile desvoltărei socialismului? Eată o întrebare ce ne punem dela început. Este oare lipsa de cultură şi miseria într'o populaţiune numeroasă, sau tirania ce esercită asupră-i un guvern despotic, care înăbuşeşte ori ce aspiraţiune a poporului, sleind în favorul unei caste oligarhice toate resursele sale, care sĕ constitue terenul proprice al desvoltărei acestui morb al timpurilor moderne?

Cele ce se petrec în unele state din Europa par a confirma cele ce ḑicem mai sus.

Se observă aici un fenomen analog cu acela descris de doctori în respândirea cholerei; acolo unde microbii acestei maladii contagioase găsesc materii organice şi condiţiuni higienice favorabile, se desvoaltă, se înmulţesc; astfel pare a fi şi cu socialismul.

Din fericire pentru noi, atingerile sale nu sa'u manifestat încă în mod violent, ci numai prin câteva casuri isolate. Terenul ne fiind propriu şi starea noastră socială ne suferid atari inoculări morbide, sperăm că va trece multă vreme până sĕ simţim trebuinţă de a lua mĕsuri de carantină.

Când proprietatea teritorială se capĕta atât de lesne, în cât ori ce român cu puţină economie poate devenì proprietar, şi mai ales cu înlesnirile de plată ce le oferă gavernul cumpĕrătorilor; când întinderi mari remân pustii din causa lipsei braţelor; când marea industriă nu esistă la noi cu cortegiul ei de miserii şi cu miile de proletari, ne întrebăm ce caută dd. socialisti la noi şi cum cred că vor isbutì a planta în pămêntul nostru o aşa plantă ecsotică? Când ne gândim însĕ cine se încearcă la o aşa treabă, apoi nu perdem de tot speranţa la neisbânda acestei fantastice întreprinderi.

Dacă atragem atenţiunea ţerei asupra acestor plămădeli morbide, este mai mult în vederea viitoriului de cât a presentului, căci graţie ceriului nu mai atari născociri occidentale nu pot la noi prinde rădăcină.

Până mai ḑilele trecute socialismul sta oare cum latent; pe ici pe colea mici simptome isolate, câte o revistă ne cetită în care se vorbea de un faimos socialist, mort de curênd, de Marx şi atâta e tot.

Astăḑi însĕ ne aflăm în faţa unei adevĕrate asociaţiuni cari va avea şi organul seu şi care posedă deja şi un local, sala Franzelaru; de acì vor pleca „mijlocele de tămăduire de relele fundamentale de cari suferă societatea română“ după cum ne spune ḑiarul „Românul“ dela 12 Decembre 1884.

La prima întrunire, presidată prin delegaţiune de d. Vintilă Rosetti, a vorbit D. Paul Scorţeanu, despre socialism. La a doua şedinţă, presidată de d. C. A. Filitis a vorbit dl Mille „despre proprietate;“ nu a spus tocmai cuvintele rĕposatului Prudon „că proprietatea este hoţia“ dar în alţi termini mai clasici a susţinut acelaşi lucru; la a treia întrunire sub presidenţa dlui Paladi deputat a vorbit d. Frunzescu, ear la ultima dl C. Filitis.

Discipulii nouei secte, menţionaţi mai sus, cu dd. Bacalbaşa, Morţun şi alţii, ale căror legături cu ḑiarele „Naţiunea“, „România“ şi cu partidul-liberal-conservator sunt cunoscute, vor forma statul major al redacţiunei revistei „Drepturile omolui,“ organul oficial al cercului.

După cum vedem, toate ḑiarele opoşiţioniste şi disidente şi-au dat contingentul lor în gruparea elementelor necesari constituirei şi întărirei socialismului în România. Cine mai poate ḑice că estremile nu se ating cel puţin în distrugerea proprietăţei?

Au susţinut neofiţii că toate miseriile cari esistă la noi (numai în imaginaţiunea dlor) nu se pot gonì din ţeara, pentru deplina ei fericire, decât desfiinţând armata, religiunea, proprietatea şi alte bagatele cari constituesc bagagele învechite ale societăţii moderne.

Eată domnule Ionescu, în ce mod urmează a se susţine astăḑi întărirea şi prosperitatea patriei; ear nu cu teoriele ce ai susţinut dta în conferinţa de Dumineca dela Ateneu.

Ai spus că cele trei columne de granit, de cari în secolul lui Mihaiu Viteazu s'a sdrobit hordele barbare, păstrând naţionalitatea noastră, şi cari au oţelit pe luptătorii români de atunci, au fost proprietatea, familia şi creştinismul (religiunea).

Mai sunt şi astăḑi utile aceste unelte ale naţiunei, unelte cari acum trei secole produceau efecte miraculoase?

Aşteptăm rĕspunsul dtale în a doua conferinţă, ca doară poate o puternică convingere un pur patriotism, vor întoarce de pe o cale rătăcită pe cei ce deservă interesele române prin propagarea unor atari utopii.

Cercul studiilor sociale din sala Franzelaru are legăturile sale, el nu trăieşte isolat; ca doi ochi într'o lumină, ca doi fraţi dintr'o tulpină, el este o ramură a marelui arbore socialist universal din Paris, numit cerc socialist, anarhist, federalist-revoluţionar, etc. etc., cu destinaţiune de a regenera unversul prin rĕspêndirea eternei sale misericordi; şi el îşi are organul oficial, titlul seu este: *La question sociale, revue des idées socialistes et du mouvement revolutionaire des deux mondes.*

Scopul acestei reviste este de „a ţine pe lectorii „sei în curent cu mişcarea soialistă şi revoluţionară „care este din ce în ce mai apropiată.“

Această revistă are şi redactori corespondenţi în toate ţĕrile lumei. De această îngrijire părintească, revoluţionară, socialistă nu am fost lipsiţi nici noi români, căci eată ce scrie despre noi în primul seu numĕr:

„In România ideia socialistă este mai avansată, „relativ cu cele alte ţĕri din Orient. S'a fundat deja „două reviste socialiste: una care numĕră mai mult „de 3000 abonaţi, adecă Revista socială din „Iaşi; cea altă Drepturile omului, este o re„vistă scrisă într'un spirit sentimental prea avansat, „dar ne preconisând transformaţiunea socială de cât „prin reforma legilor esistente.

„La ţeară apar de asemenea ḑiare (negreşit „Ţĕ„ranul“ dd, Schileru şi Dobrescu) cari fac un resbel „neîncetat marei propretăţi funciare, în fine „socialismul compteează mulţi representanţi printre „un mare numĕr de institutori din comunele rurale.“ Mai departe, numita revistă ne promite că va revenì în numerile viitoare asupra situaţiunei sociale a ţĕranilor români „desvălind nedemna esploa„tare esercitată contra lor.“

Dacă am semnalat aceste agitaţiuni sociale este pe de o parte, a damasca ţĕrei conduita dlor liberali-conservatori, cari în ḑiarele dlor combat ideile sociale atribuindule partidului naţional-liberal, pe când pe sub ascuns, prin partisanii sei uniţi cu estremile, încuragiază atari însanităţi, ear pe de alta pentru ca ţeara legală şi partidul naţional-liberal, prevenit, sĕ preîntâmpine rĕspêndirea maladiei, mai ales în comunele rurale, în acea clasă laborioasă care ar putea fi mai lesne ademenită.

In ori ce cas sperăm că bunul simţ al sătenilor nostri şi starea lor materială deosebită de a aceloralalte naţiuni vor fi suficiente pentru a descuragia pe întreprinḑĕtorii din sala Franzelaru.

„Voinţa Naţională.“

România independinte şi istoricul Ubicini.

După secoli de lupte, de triumfuri şi apoi de căderi şi lungi şi negre ḑile, România, printr'o săltare, îşi rupse sau mai drept încercă eară-şi, în ḑilele de la 9 la 11 Iuniu 1848, a-şi rupe lanţurile sclăviei.

Se ştie că înviuiarea naţionalităţii şi a libertăţii, începută la 1848 la Roma — fapt de necreḑut, prin aprobarea Papei Pius al IX-lea, — fu treptat sugrumată în Francia, în Germania, în Austria, în România, în Ungaria şi în Italia; toată Europa recăḑu în vechiele-i suferinţi.

Se ştie că România, după ce în vechime avusese un rol însemnat în Europa, ajunsese ca nici de nume sĕ nu-i mai ştie naţiunile din Europa şi mai cu samă vai! chiar cele de gintea latină.

Se ştie că în timp de vre-o ḑece ani, dela 1848 şi până la 1858, avurăm fericirea ca mai mulţi bărbaţi însemnaţi francesi şi chiar englezi, sĕ fie puşi în posiţiune sĕ afle despre esistinţa naţiunei române dela Dunăre, s'o cunoască, şi prin urmare s'o preţuiască, s'o iubească, s'o facă cunoscută lumei — ce vai! nici numele nu i-l mai cunoştea — s'o susţie şi se facă astfel ca dênsa se poată sĕ-şi redobândească o mică parte din drepturile ei cele vechi.

Nu mai enumĕrăm numele acelor bărbaţi căci mulţi fură, mai cu seamă dintre publicisti.

Numai amintim numele celor ilustrii dintre dênşii căci credem că nimenea n'a putut uita pe Michelet, pe Quinet, pe Marc-Girandin, pe Bataillard, pe Gladstone, pe Napoleon III. etc.

Amintim însĕ pe Ubicini căci acesta n'a mai încetat d'a fi nu numai filo-român dar Român, şi Român dintre cei mai Români, dela 1848 şi până la finele anului 1884, când ş'a dat sfêrşitul în mână cu condeiul istoricului României.

Nu voiu descrie acì cât a iubit România şi cât a lucrat pentru dênsa Ubicini, dela 1848 şi până la finele anului 1884. A o face 'mi pare că n'a-şi respecta de-ajuns memoria lui Ubicini şi c'a-şi ascunde considerarea ce am pentru noile noastre generaţiuni dacă a-şi amintì cât a iubit Ubicini România şi cât a lucrat pentru ca s'o facă sĕ fie apreţuită şi iubită de către cei cari păn'atunci n'o cunoşteau.

Douĕ fapte însĕ datoriu sunt sĕ le amintesc îndată Românilor şi fără comentarii, şi în acest scop numai 'mi stăpânesc durerea inimei şi scriu aceste linii.

În timp de trei-ḑeci şi şeasă de ani Ubicini a adunat ş'a păstrat tot ce s'a scris în privinţa României, în toate limbele; el a adunat toate broşurele şi chiar ḑiarele române, puclicate în această lungă perioadă de ani. Astfel el a format o însĕmnată cătăţime de volumuri, vechi şi noi, c'o colecţiune de „ḑiarii care formează pentru noi o bibliotecă naţională. Această bibliotecă, formată astfel ḑi cu ḑi în timp de treiḑeci şi şese de ani, cum îşi face paserea cuibul pai cu pai şi fulg cu fulg, el spunea necurmat tuturor că o adună a servì ca un cuib pentru iubita lui Românie, în Paris sau in Bucureşti.

Afară din această lucrare de fie care ḑi, care dovedea o iubire demnă de Alecsandru Constantin Golescu, Ubicini făcu mult mai mult.

El întreprinse a scrie din nou istoria României şi ajunse greaua sa lucrare, deplin redactată, până la finele secolului al XIV-lea.

El are apoi toate documentele, pe cât s'a putut mai depline, a istoriei române până la sfîrşitul anului 1860.

Totul este adunat, regulat, şi în partea din urmă nu mai lipseşte de cât redacţiunea, pe care moartea îl oprì de a o face.

Vĕḑurăm cu mare mulţămire că guvernul a depus în cameră un proiect de lege prin care propune a se acorda o pensiune viageră vĕduvei bunului Român Ubicini. Nu vedem însĕ nimic în privinţa tipăririi scrierilor lui Ubicini despre România şi mai cu seamă a istoriei române.

Această tipărire, vĕduva sa nu o va putea face cu pensiunea ce i se va acorda. Cheltuelile tipăririi sunt mari, şi interesul nostru este ca ea sĕ se facă cât mai curênd, sĕ se vêndă cu un preţ foarte mic| şi sĕ se dea un mare numĕr de esemplare pe la toate ḑiariele şi pe la toţi scriitorii şi bărbaţii politici din toate ţĕrile.

Este o mare pagubă pentru noi că istoria României nu se află încă scrisă şi publicată în toate limbele.

A mai întârḑia dar o asemenea publicare ar fi sĕ facem o mare greşială.

Acum însĕ că cestiunea s'a pus de guvern naintea parlamentului, nimeni nu se mai poate îndoì că ea va fi curênd şi bine resolvată de către guvern şi representanţii naţiunei. *C. A. Rosetti.*

„Romanul.“

Avis.

Probele de Romană deja anunţate, se vor ţinea în 3, 4, şi 6 Februariu a. c. la 6 oare p. m., în casa Dlui Şuluţiu strada Măcellarilor Nr. 8 etagiul prim. Aceasta se aduce la cunoştinţa Onor. public spre orientare. *Comitetul.*

Varietăţi.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiiu) şi-a ţinut alaltăeri adunarea generală anunţată în numĕrul trecut al ḑiarului nostru.

Asupra raportului anual vom revenì, ear de oficiali pentru anul 1885 s'au ales următorii:

Preşedinte: Dr. Aurel Brote, directorul bancei „Transilvania.“

Diriginte: George Dima, prefesor seminarial.

Secretariu: Dr. Ioan Crişan, prof. seminarial.

Cassariu: Corneliu Aiser, oficial de bancă.

Archivariu: Mateiu Voileanu, redactor.

Econom: Petru Roşca, cleric.

Membrii în comitet: Dr. D. P. Barcianu, profesor seminarial. Eugen Brote, asesor consistorial şi Petru Ciora, asesor consistorial.

* (Hymen). Domnul Vasile Domşa, cleric absolut şi învĕţătoriu în Satulung, Dumineca la 20 Ianuariu, a. c. şi-a sĕrbat cununia cu d-şoara Victoria Urdea, în biserica cea nouă din Cernatul Săcelelor

* Se caută un elev pentru croitorie.

Condiţiuni: sĕ ştie ceti şi scrie, sĕ fie român, şi de constituţie sănătoasă.

A se adresa la: *Artemiu Trifan*, croitoriu Sibiiu, Strada Măcellarilor Nr. 41.

* (*O drăgălaşă solie a primăverei.*) Renumita florărie a lui I. C. Schmidt în Erfort trimite ori şi cui o mappă din seminţele sale de flori. Mappa e foarte măgalată, fie-care soiu de floare este pusă în o capsulă mică, care cuprinde în icoană floarea respectivă, şi modul ei de cultivare.

Această drăgălaşă solie va fi bineprimită considerând frumseţea florilor şi preţul moderat de 75 cr. cu porto cu tot.

* **(Rehabilitare).** Judele din Romoşel, Pamfilie, care a fost suspendat din partea preturei din Oreştie, în urma unei arătări netemeinice, este restituit în postul seu de jude comunal, care l'a purtat de 4 decenuiri spre mulţămirea tuturor. Suntem satisfăcuţi de acest act de rehabilitare.

Loterie.

Sâmbăta în 31 Ianuarie 1885.

Buda: 8 5 63 4 82

Nr. 609 [978] 1—3

EDICT.

Ana născută Dragota legiuita soţiă a lui Toma Nastase din Fofeldea protopresbiteratul Agnitei, care cu necredinţă ş'a părăsit pe legiuitul ei soţ de căsătorie de 6 ani fără a se şti de locul ubicaţiunei ei, prin aceasta se citează ca în termin de *3 luni* de ḑile dela prima publicare, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiterale, căci la din contră se va aduce sentenţa cu total divorţiu şi în absenţa ei.

Nocrchiu, în 12 Octombre, 1884.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei ca for matrimonial. **Grigoriu Maier,**
adm. ppresb.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10. Sibiiu, Joi 24 Ianuarie (5 Februarie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 23 Ianuariu.

„Și va fi în ḑiua aceea, tot cel ce ve va ucide pe voi, i se va părea că aduce gertfă lui Dumneḑeu.“ Aceste cuvinte ale Sântei scripturi ne vin în minte în aceste momente de grea întristare pentru noi românii, și dacă mai este pentru noi mângăiere, aceea se reduce tot la cuvêntul scripturei: *„Rabdă până în sfêrșit.“*

Nu știm în ce sens trebue sĕ interpretăm cuvintele din urmă ale sântei scripturi. Credeam că va fi destul din păharul amărăciunilor, și cu tot dreptul am putea aștepta ca răbdarea sĕ nu ni se mai pună la probă, căci din nĕcaz cea mai mare parte a fost a noastră. Credeam și credem că tristele esperiențe făcute au putut convinge chiar și pre cei împetriți la inimă, că pe calea apucată nu se va ajunge resultatul dorit. Credeam și credem că cu cât vor lovì mai mult în noi, cu atât vom devenì mai vânjoși, ca și ferul, a cărui natură trebue sĕ ni-o însușim, ca sĕ ne putem esplica aparițiunile de toate ḑilele în politica statului nostru.

Este tristă posiția noastră în statul acesta, și după cum s'au croit lucrurile din tristă ce este, ea tot mai tristă va trebuì sĕ fie.

În această tristă stare de lucruri viața noastră națională se manifestează deocamdată numai în pressă. Ea este espressiunea adevărată a curentului ce domnește în sinul poporului, și suntem solidari în apărarea individualității noastre naționale, așa că scurt vĕḑĕtoriu trebue sĕ fie omul, care va fi sedus a crede că între noi în această privință este deosebire. Drept aceea când vine cineva și cu biciu de fer lovește în ḑiariul *„Observatoriul,“* dacă el rabdă și nu scoate țipet de durere, țipă celelalte ḑiare românești, cari n'au încăruntit în suferințe ca dl Barit. Dacă se pune ștrangul la gâtul *„Tribunei,“* în fața atentatului va țipa de spaimă „Observatoriul,“ „Gazeta Transivaniei,“ „Luminătoriul,“ „Telegraful Român“ și va trebuì sĕ țipe și „Viitoriul.“

Țipetul nostru de durere nu se va reduce la simpatii sau antipatii personale față cu bărbații, cari astăḑi stau în fruntea ḑiaristicei române dela noi. Îndată ce țipetul nostru de durere s'ar reduce la simpatii sau antipatii personale, el și ar perde îndreptățirea de a fi respectat de lume. Țipetul nostru se reduce la causa națională pentru care ni se pune ștrangul în gât. Domnului Barițiu nu i se face proces de pressă la adâncile sale bĕtrânețe pentru cuvêntul, că el se numește Barițiu, ci pentru că este redactorul unui ḑiariu românesc, care se revoaltă în fața nelegiuirilor, și nu-și poate suprima indignațiunea. Domnului Slavici nu i se face proces de pressă pentru cuvêntul că poartă numele de Slavici, sau doară că el ca nime altul a știut și știe sĕ scrie din inimă și la inima poporului român. Doamne ferește. Domnul Slavici are la spatele sale o carieră de publicist mănoasă ca puțini între scriitorii din generațiunea tĕnĕră și salutara scoală a junimei din Iași. Pentru această activitate nici un procuror de stat n'a căḑut în desperare. I s'a făcut însĕ proces de pressă „Tribunei“ pentru un articol al domnului Slavici, în care el combate în modul seu — deșĕrtăciunea, la care au recurs opinia publică maghiară dela dualism încoace, deșĕrtăciune îndreptată contra esistenței noastre naționale.

Avem deci toate ḑiarele române una și aceași chemare: apărarea individualității noastre naționale, și în împlinirea acestei chemări suntem cu toții solidari! Chemarea noastră comună fiind, comun ne este și inimicul, și sĕ nu se creadă că lovind în „Observatoriul“ nu simte „Telegraful Român“ durerea, sau că dacă tai în „Tribuna“ nu crapă ḑiariul „Viitoriul.“

Această solidaritate în apĕrarea causei naționale ne ține strînși la olaltă, și micele noastre certe interne, cari esistă, și vor esista cât timp oamenii vor fi oameni și interesele interese, dispar, îndată ce vedem că cuțitul a ajuns la os.

Și el a ajuns la os, taie în carne vie, și taie fără nici o crutare.

Causa, pentru care ni s'au înfipt cuțitul până la os, este comună, comună este deci și durerea noastră, și manifestarea acestei dureri comune sĕ nu ni se iae în nume de rĕu nici sus nici jos.

La 3/15 Decembre tribunalul din Sibiiu a pertractat procesul de pressă intentat „Observatoriului“ pentru un articol, în care scriitoriul aceluia a luat în batjocură temerea maghiarilor de memoria martirilor nostri de 1784.

Juriul a achitat pre domnul Barit și noi am avut satisfacțiunea a constata că în Ungaria mai sunt încă cetățeni cu caracter și convingeri libere de crâncena boală a asimilărei limbistice.

La 6 sĕptĕmâni asemenea priveliste. Alaltăeri la 22 Ianuariu s'a pertractat processul de pressă intentat ḑiariului de aici „Tribuna“ pentru un articol al domnului Slavici.

Sub penibila impresiune a procesului Kleeberg-Marlin, care a ținut Sibiiul 10 luni de ḑile în continuă agitațiune, domnul Slavici a scris un articol, în care a condamnat tendențele de asimilare în statul nostru. Este pĕcat strigĕtoriu la ceriu a judeca pre un om în o limbă, pre care el nu o pricepe, este anacronism a pune pre niște nemți și bohemi, ca ei sĕ apere pre acusați în o limbă, pre cari ei o vorbesc rĕu, și acusații nu o pricep de loc; în fine este cinism a întreba pre acusați, dacă mai au ei de adăogat ceva la apĕrare, bine știind, că ei n'au înțeles nici un cuvênt din întreagă vorbirea torturată și torturătoare a apĕrătoriului.

Sĕrmanul cetățean! nici sub furci sĕ nu-i fie permis a vorbì în limba sa, nici sentența de moarte sĕ nu i-se publice în limba sa, mai ales când această limbă nu este a hotentoților, ci cea germană, limbă universală, fără care omul european nu se ține pe deplin cult.

Asemenea stare de lucruri nu poate câștiga simpatii Ungariei. Urmarea logică este că în mĕsura în care crește asemenea anormală stare de lucruri, crește și nisuința naționalităților de a se scutura de ea, căci nime nu moare fără a mișca din mâni și din picioare.

Aceasta este esența articolului ḑiarului „Tribuna,“ și pentru aceasta fu el tras în proces de pressă sub cuvênt de agitațiune contra instituțiunilor statului.

Juriul a achitat pre acusați, și au dat satisfacție și de astădată opiniei publice a naționalităților nemaghiare din acest stat.

FOIȚA.

Regele Serbiei.

Ḑece ani mai târḑiu, in anul 1827, adecă tocmai în periodul mișcării elinilor, preste o mie sêrbi, adunați în scupcina (dieta) din Kragujevaz, subscriseră petițiunea adresată sultanului,de a denumì pre Miloș Obrenovici de principe ereditar al lor, obligându-se totodată într'un document „a fi supuși serenissimului principe Miloș Obrenovici, lui și următorilor lui din generațiune în generațiune, ca domnului și principelui lor.“

Prin răbdare și bani Miloș învinse și în Constantinopol, și în anul 1830 un hatiserif, un bilet de mână al sultanului Mahmud întărì întâia-oara toate libertĕțile, ce sêrbii au dobândit prin resboaiele lor și au putut afirma în curs de 15 ani. „Drept recompensă pentru fidelitatea sa cătră înalta Poartă“ sultanul denumì pre Miloș de bașcnez, adecă de principe al națiunii sêrbești, care demnitate se declarà de ereditară în familia sa.

Aceea, la ce Miloș a nisuit cu istețime și tenacitate, a ajuns; el se ridicà de principe al statului sĕrbesc, a cărui dependență dela turci consta numai în unele forme esterne. A șterge și aceste forme cu desĕvârșire avea sĕ se împlinească prin naturala continuare a politicei acestei dinastie noue.

Miloș instituì nu numai o curte strălucitoare, ci dede și statului o constituțiune modernă, carea însĕ se potrivea cam șod în vederea vechei stări naturale a țĕrii și în a datinilor poporului. Fără de aceea aceasta schimbare Rusiei nu plăcea de loc, cu atât mai puțin unei sume de familii sĕrbești, cari invidia norocul familiei Obrenovici și mai voiau ca țeara sĕ fie administrată și cârmuită de boieri.

La protestarea Rusiei Miloș se vĕḑù silit în anul 1838 a suspenda, cu prea puțină esepțiune, întreaga constituțiune, eară pre boierii dușmănoși îi molcomì și împăcà, dându-le funcțiuni și oficii înalte. Cu toata aceste ei nu încetau cu atacurile lor contra lui Miloș și îmbărbătați și animați de Rusia ei se și conjurară pentru a pune eară capĕt dinastiei Obrenovici. În luna lui Aprile 1839 conjurații rescularà țeara și bĕtrânăl Miloș într'atâta se înfricà, în cât se învoì cu pretensiunile conjuraților, și abdicà în favorul fiului seu.

Miloș părăsì patria sa nemulțămitoare și se duse în România, lăsând în Serbia pre fiul seu cel mai mare Milan, un om tinĕr însĕ bolnav de moarte, care și murì 14 ḑile dup'aceea. În loc de încoronare se ținù înmormântarea lui cu pompă mare.

Cel mai deaproape erede îndreptățit al tronului a fost al doilea fiu al bĕtrânului esilat, prințul Mihaiu, care se afla la tatăl seu in București. O deputațiune sêrbească se și presentà la București și invità pre prințul Mihaiu, numai de 16 ani, sĕ acupe tronul Serbiei. Aceasta tocmai convenì partidei rusești dintre boieri, carea apucase deasupra, pentru că capii ei voiau sĕ țină pe tinerul principe sub tutela lor și sĕ cârmuiască în numele lui.

În luna lui Faur 1840 Mihaiu Obrenovici, însoțit de mama sa de origine princesă română, și de o mulțime de mai mari sêrbești se duse la Constantinopol unde sultanul îl întroduse sĕrbătorește în demnitatea principelui, îl declarà de maioren și îl denumì de mușir, de marșal al imperiului.

Principele Mihaiu, de și tinĕr și neespert, totuși consciu, că consiliarii obtrusi lui, sunt dușmanii jurați ai familiei sale și pricepù a se scăpa curênd de ei. Prin aceasta însĕ el înmulțì amărăciunea partidei lor și vechii conjurați începură din nou opera lor, dară acuma cu scopul a trântì desĕvêrșit pre Obrenovicii de pre tron.

În luna lui August 1842 erupse rescoala militară pregătită de ei, și principele Mihaiu, vĕḑêndu-se tradat de ai sei, cedà fără a se opune cât de puțin. Detronat ca și tatăl seu, se duse din nou in esil la tatăl seu îu București.

În aceeași scupcină, în care se hotărì detronarea dinastiei Obrenovici, partida rusască din Serbia proclamà de principe pre Alesandru Karageorgevici.

O prigonire sistematică s'a pornit asupra noastră amenințându-ne esistența noastră națională. Întregul capital material și moral al statului este pus la dispoziția acestei prigoniri îndreptate asupra noastră.

Unica cale pre care în publicitate ne putem apĕra este pressa. Voesc oamenii sĕ ne sugrume acest mijloc de apărare. Trebue sĕ fim toți la locul nostru. Sĕ nu se creadă că lovind în unii nu simțim cu toții lovirea! Avem toți aceași soarte, urmărim cu toții același scop, și dacă este diferință între noi, aceea se reduce numai la mijloace.

Deșì împărechiați între noi, unii din antipatii ce provin din preocupațiuni, alții din interese de partide, alții din interese confesionale, alții din ambițiune proastă, alții din ură și mai proastă: totuși în fața pericolului suntem toți una, și noi ne ținem fericiți că o constatăm noi aceasta.

Știindu-ne uniți, doară vor înceta cu maltratările, nu vor înceta? — atunci vom împărțì durerea, căci ea împărțită, nu este atât de grea.

Reuniuni învĕțătorești și preoțești în Archidiecesă!

I.

Am constatat nu odată în coloanele prețuitului ḑiar al archidiecesei noastre „Tel Rom.“ că singura noastră cale de salute este în lățirea cunoștințelor și în constatarea relelor de cari suferim.

Cele dintâiu aquirate și cele din urmă delăturate eată adevĕrata noastră salute! Oamenii nostri tind a luneca dela o prăpastie la altă, din un salt mortale în altul, făr sĕ considere factorii reali esistenți. De regulă aceste încercări teoretice nu prea duc la resultate practice! Aș putea servì cu esemple și cu casuri concrete, dar la noi este rĕul obiceiu, că oamenii imputā scriitoriului cestiunea cea urîtă a personalităților și de aceea voiu rĕmânea de parte de ori-ce cas concret — și aceasta numai deocamdată — până nu voiu fi provocat din o parte sau alta.

Am vĕḑut că oameni de altmintrelea recunoscuți de inimă și de simț au întrodus mai întâiu reuniunile la învĕțătorii nostri și au delăturat conferințele învĕțătorești. Care e resultatul? din cele mai multe districte ne lipsesc toate datele, nu se observă nici o viață, despărțĕmintele vegetează, tacsele nu se încassează decât cu greu, restanțele se înmulțesc, cei activi se descuragează și o stagnare dela o margine a archidiecesei până la alta o poate observa ori cine — cine are ochi de vĕḑut, și cine vede cu colorile cele adevĕrate, ear nu prin prismă, adevĕrata stare a lucrului! Cunosc en singur reuniuni și despărțĕminte unde oamenii dela A—Z erau însuflețiți de a face lucruri mari, și astăḑi vĕḑĕnd desele experimentări, arondări noue, comisari preste comisari — sau disgustat și — onoare esceptiunilor, cele mai multe reuniuni sunt niște corpuri fără viață! Singur Venerabilul Consistoriu și escelentul referent scolar au venit la ideea, că în anii trecuți au înlocuit ședințele Reuniunilor ear cu conferințele vechi și au denumit comisari dintre cari unii nici nu s'au presentat la ședințe, decum se fie condus conferințele!

Aceste cu învĕțătorii, cari în adevĕr au lipsă de întruniri dese ca sĕ-și comunice esperiențele lor și sĕ se folosească unul de pățeniile altuia! Ce se ḑic însĕ, când în multe părți normativul e o terra incognita, chronica scolară o mărime necunoscută, ear de materialul percurs nici nu vorbește nimene — cel puțin în unele părți e așa, și dacă voiu fi constrins se servesc cu esemple — bucuros!

La ședințele reuniunilor se constată din rapoartele oficioase că învĕțătorii nu prea participă, și nu pot participa din motiv că nu le plătește nimene diurnele nici chiar în comune ca Reșinari!

Va se ḑică esistă o confusiune — și chiar și normativul devine în scoalele noastre în loc de un directoriu în toate trebile, mai mult un bureau de statistică de a petrece timpul cel scump!

Avem ce e drept învĕțători bravi și conștiențioși, dar bine sĕ ne notăm, că învĕțătorimea noastră — în genere nu e pusă în condițiuni de a ținea cont nici de pașii ce-i face pedagogia, nici de recerințele timpului în cele sociale, pentrucă 1. nu-i e ameliorată posițiunea materială, 2. nu ne-am îngrijit de viitoriul ei!! — Va ḑice cineva că este fondul de pensiune! Da așa e! Spunețimi cine comunică învĕțătorilor starea acelui fond? cine i pune în curent cu legea de pensionare? cine cu un cuvênt e tata învĕțătorilor și al orfanilor și veduvelor lor? un singur referent scolar nu are nici timpul fisic — de a se ocupa cu toate.

Ce a putut a făcut și nici contrarii nu i vor denega servițiile făcute pre terenul instrucțiunei publice! Dar cu toate aceste am vĕḑut că chiar din actele sinodale ale anului trecut lipsesc date positive despre fondul de pensiune la care contribue și învĕțătorii nostri. Cred a nu face un servit reu, dacă pun sub ochii cetitorilor datele statistice privitoarə la acel fond:

Cu finea anului 1883 au fost 12,583 de învĕțători membri la fondul de pensiune al statului, va se ḑică tot din o mie de învĕțători 553 sunt membrii ai fondului de pensiune! Până acum sunt pensionați *a)* 156 învĕțători cu pensiune regulată de 15,500 fl v. a; *b)* 546 vĕduve cu 46,384 fl, *c)* 1027 orfani cu 26,913 fl 87 cr., *d)* 11 membrii au primit ajutoare de 741 fl 67 cr., și 16 învĕțători au fost escontentați cu 2,451 fl v. a. de toți va se ḑică 1756 de membri s'au ajutorat și se ajutorează. — Averea fondului e de 4 miliioane, elocată în hârthii de valoare, în imprumuturi hipotecari la persoane morale și la privați și aproape un milion e restanță pre la învĕțători.

Spesele cari se recer cu manipularea acestui fond se urcă la 16 mii pre fiecare an! Aceste date din „Tanügyi Kronika“ sunt destul de semnificative și ar fi timpul sĕ știm și noi că cu cât contribue învĕțătorii nostri, cine din ei e pensionat, ai cărui orfani sunt ajutorați, și așa mai departe.

Sĕ ne întrunim în Reuniuni în sinoade și sĕ nu deliberăm despre lucruri afund tăietoare în viața statului învĕțătoresc — nu mai au nici o însemnătate. Noi știm numai sĕ ne plângem când vedem că se fac încercări de a ne lua o scoală după alta. Aceasta nu e destul: Numai atunci vom putea paralisa activitatea contrarilor când vom fi și noi activi ca și ei, și când nu vom susținea obscurantismul în contra inteligenței. Rĕul nostru este lipsa de activitate și lipsa de știință la poporul nostru. Până vor domina aceste rele de bine nu vom da! Până vom protegia pre unii din un punct de vedere, pre alții din altul, merul se va putreḑì și poate simburii sĕ ne dea fructe mai sănĕtoase! Un simptom al unui mare rĕu e la noi — și simptomul acesta se manifestează întru de a persecuta pre toți cari nu convin lui Nan și Bran.

La noi a spune adevĕrul e o crimă, a demasca rĕul e a denunța, a fi interprete sincer al durerilor poporului e a se espune la cele mai mari calamitați. Fariseismul e bucata cea mai gustoasă în unele cercuri.

Sĕ vedem deci mai serios de a le scoalelor și ca sĕ ridicăm scoalele e de lipsă sĕ ridicăm pe învĕțătorii la nivelul ce le compete în societate. Am fost și sunt amic al învĕțătorilor, căci știu ce prestează în societate și ce pot presta puși fiind în condițiuni favorabile, și ce debili și umiliți trebue sĕ fie fiind avisați de la grația protopopească sau a altor dingitari muritori. Deci dacă e vorba de reuniuni, sĕ pregătim pre învĕțători pentru reuniuni, până atunci sĕ le dăm pace! De când e lumea nici un popor nu s'a regenerat prin legi și prin statute, ci legile au fost espresiunea din afară a culturei lui interioare. Mai ântâiu deci sĕ creăm un stat învĕțătoresc compus din oameni inteligenți și activi — apoi sĕ vedem de reuniuni. În starea actuală pentru cei mai mulți reuniunile sunt un loc de tortură, o întrunire silnică de a fura timpul și a-și cheltuì banii! Am vĕḑut cu ochii mei, la prelegerile ținute la conferințele din Sibiiu — învĕțători — dormind!

Și niminea altul nu ținea acele prelegeri, decât un limbist român, dintre cei dintâiu! Deci sĕ căutăm a forma pre învĕțători încă din preparandii pentrn posițiunea lor viitoare, acolo sĕ le dăm independință de caracter și atunci 'și vor forma și întogmì ei relațiunile lor publice și private fără statute octroate!

Până nu-i vom forma, până nu ne vom îndura sĕ facem schimbări în personalul învĕțătorilor și directorilor, până protopresbiterii vor merge numai odată le an în scoale — pentru diurne — Viitoriul scoalelor noastre e pus sub întrebare.

Videant Consules!

Revista politică.

Parlamentul Ungariei a terminat votarea budgetelor. Îndată după această votare ministrul Tisza, Szapáry și Bedecovici s'au dus la Viena. Petrecerei ministrilor la Viena s'a atribuit o deosebită importanță politică mai ales acuma după ce s'a lățit faima, că Austro-Ungaria încă va accepta convențiunea de estradare încheiată între Rusia și-Germania.

După știrile cele mai de aproape ministrii au făcut cortenire numai la membri familiei imperiale. N'a fost deci vorba de încheierea unei convențiuni în sensul celei citate, nici de presentarea unei legi contra socialistilor, ca și cea a ministrului president Taaffe. Mai mult: ḑiariul „Neue freie Presse“ de Marța trecută ne spune că ministrul nostru nici proiectul pentru mĕsurile escepționale, anunțat în vorbirea sa dela Oradea mare și în mesagiul regesc, încă nu-l va presenta dietei, ca sĕ nu i se poată imputa, că intenționează o acțiune paralelă cu proiectele guvernului austriac.

Primim cu reservă această știre și o comunicăm cu cuvenita reservă.

De când cu esplodarea de dynamit în Londra lumea este îndreptată asupra uneltirilor anarchistilor. Pretutindinea lucră teribila lor mănie, și lumea nu știe la ce sĕ se aștepte pe ḑiua de mâne. Țĕrile cele mai fericite odinioară, aḑi trebue sĕ tremure de frică, și sĕ suprime libertățile spre a se putea apĕra contra acestui inimic al ordinei sociale. După Englitera a urmat America de nord, cuibul tuturor fenilor, și acuma vine Helveția la ordinea ḑilei.

Din Serbia ne vine o știre sensațională. Se ḑice că se va schimba cursul politicei esterne, și el din austrofil ce era el acuma va deveni russofil. Se ḑice adecă, că generalul Catargi, unchiul regelui, este trimis la Petropolea cu o misiune importantă. Această misiune stă în legătură cu visita principelui Bulgariei la Belgrad și se intenționează a pune de nou în raport curtea din Belgrad, cu cea a țarului tuturor rușilor. Această fasă a politicei sêrbe se illustrează și cu ținuta pressei în timpul din urmă.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Făgăraș, 20 Ianuariu 1885. Prea Onorate Dle Redactor! Descriu în câte-va șiruri o întêmplare din vieața mea de învĕțătoriu la scoala română gr. or. din Făgăraș.

Sosise primăvara anului 1883, când încântătoarea lună a lui Maiu face ca tot sĕ reînvie în natură. Aspectul frumos al arborilor abea înfrunziți, îmbătătoril miros al florilor și plăcutul cântec al pase-

---

Acest Alesandru a fost fiiul acelui Kara George, a primului eliberătoriu al Serbiei, care 'și dede sufletul lovit de ucigător. Alesandru trăia din grația Obrenovicestilor și Mihaiu ajungênd la tron îl denumì oficier sêrbesc și de ajutant al seu. Pre aceasta cale ajunse Alesandru eară în patria sa.

Inimicii Obrenovicilor numai de cât se apropiară de el, îi revocară în memorie vitejiile și moartea tătâne-seu și treziră și treziră în el ură de moștenire adormită contra dinastiei, carea era suspiționată avea pre sufletul ei moartea lui Kara George. Cu toate acestea Alesandru nu voì sĕ fie trădătoriul principelui Mihaiu; căci acesta fiind silit a fugì înaintea rescoalei boierilor, Alesandru îl însoțì, până ce călăreți sêrbești îl ajunseră pe Alesandru și-l aduseră îndĕrĕpt la Belgrad ca principe al țĕrii. Boierimea sêrbească, carea urea nespus pre Obrenovici, credea a-i fi dat prin aceasta lovitura de moarte.

Alesandru Karageorgevici guvernà mulți ani ca cel dintâiu al unei a doua dinastii sêrbești. El era unealtă al partidei rusești și permitea ca boierii sĕ manipuleze în țeară după placul lor. Poporul însĕ manifestà din ce în ce tot mai mult neîndestulirea sa și lui Alesandru îi părea rĕu c'a fost așa nemulțămitor lui Miloș și familii lui. Conjurațiunilor contra partidei domnitoare urmau revoluțiuni contra ei, cari însĕ totdeauna fără trântite și nădușite cu maltă vărsare de sânge, până la rescoala, carea înpinse eară pe Kara Georgevici de pre tron și pre sfătuitorii lui îi fugărì în esil.

În luna lui Decembre 1858 scupcina sêrbească din nou chiemà în țeară pe detronații Obrenovici. tatăl și fiul, și dede guvenarea țĕrii în mănile moșneagului Miloș. După această satisfacțiune gustată în duoi ani, bĕtrânul Miloș murì în 26 Septembre 1860 cu ambițiunea împlinită, de a fi fost pre lângă toate isbirile sorții întemeiătoriul nouei și legitimei dinastie a Serbiei.

A doua oară îi urmà pe tron fiul seu Mihaiu. Născut în anul 1823 Mihaiu era în deplina putere a bărbăției. Însĕ căsătoria sa cu contesa Iulia Hunyady de Kethely nu-l fericì cu nici un copil, și și astfel era de temut, că dinastia Obrenovicilor va avea o scurtă istorie.

Dintre toți Obrenovicii numai Efren fratele lui Miloș avea un nepot cu numele Milan. Toți ceilalți moștenitori erau de gen femeiesc, dintre cari mai cu seamă fata lu Efren, Anca cu rar ingeniu și fica acesteia, Catarina Constantinovici, junā și de o distinsă frumsețe. (Va urma.)

rilor erau tot atâtea fenomene magnetice, cari te atrăgeau spre ale privì, mirosì și asculta.

Pentru-ca frumosul timp de primăvară sĕ nu treacă fără a-i gusta îmbietoarele însușiri de recreațiune a vieței omenești, ca educătoriul a 60 ființe fragete, copii și copile, m'am hotărît a arangia o petrecere de primăvară (maial), și aceasta în unire cu un al doilea educătoriu, învĕțătoriul scoalei române gr. cat. din Făgăraș, — sub a cărui conducere încă se aflau tot atâtea ființe tinere, copii și copile.

Decisiunea nostră a prins rădăcini, și ḑiua maialului a sosit.

O bucurie mare se potea cetì pre fețele mititeilor, când toți în rênd plecarăm către locul de petrecere în dumbrava Făgărașului: „moara de hârtie.“ Fie-care disponea de o îndoită bucurie: una, căci mergea sĕ se delecteze în liber, sub arborii verḑi, între florile mirositoare și la auḑul paserilor cântătoare, alta, căci părinții pentru ḑiua aleasă, le-a făcut pruncilor lor și vestminte alese, și le-a cumpĕrat și câte o jucărie, precum: pile, fluerițe și alte asemenea jucării desfătătoare.

O întêmplare însĕ neprevĕḑută a adus cu sine, ca bucuria cea mare a copiilor, încă dela începutul ei, sĕ fie schimbată în întristare estremă, și eată cum:

În mersul nostru către locul de petrecere es dintr'o curte trei copilași micuți de tot, cari încă nu ajunse-se anii de scoală, îmbrăcați sĕrbătorește și cu câte un steguleț de hârtie, roșu, galben, vênăt, servindu-le acelea drept jucărie în mână; alți doi eară mai târḑiu, eșind nu știu din ce colțuri ale stradei, se înșir în rênd, avênd în lungul pieptului pe după cap câte un lănțișor de asemenea hârtie colorată. Eu, care eram în fruntea conductului de preste 120 copii și copile, nu am putut observa pre micuții cu jucăriile lor furișindu-se în rênd, fiind preocupat, și dacă i-a-și fi și vĕḑut, nu m'am precugetat la tristele urmări — din acele lănțișoare și stegulețe. —

Până a nu eșì încă din Făgăraș către locul de petrecere, pre nesimțite mĕ pomenesc cu patru panduri în frunte cu directorul lor, cari alergând din alte părți fără se poată fi observați, ca nește lupi flămânḑi în goana lor către cârdul de oi, ne sosesc înaintea conductului de copii și copile și ne strigă „halt“ (stați)! Era ceva îngrozitoriu! Frageḑii copilași și copile împreună cu noi învĕțătorii, au rĕmas înmărmuriți, și cu ochii spărioși se uitau la ~~cele~~ 5 persoane îngrozitoare, cari nu mai încetau din cele mai urîte înjurături rostite în ton sĕlbatic către mine, colegul meu și către cei 5 copilași cu steguleţele și lănțișoarele tricolorate. La moment adună cele câte-va steguleţe și lănțișoare, întrântind la pământ copii, cari nu voiau a se despărțì de scumpele lor jucării și lăsândui jos în vaiete și chiote, ear directorul pandurilor scoate notițul seu și înseamnă numele copiilor și al învĕțătorilor. —

Își poate închipuì ori-cine tristeța sub care am rĕmas în urma acestei întêmplări unice în feliul ei în acest secol al luminilor — și petrecerea, ce am putut sĕ avem în întreagă ḑiua, după ce dela început ne-au amărît'o.

N'a fost destul cu atâta. Consecințele triste au urmat mai târḑiu. Pandurii au adus steguleţele la judecătoria regie cercuală din loc, și aceasta citează după câte-va sĕptĕmâni separat prin citațiuni legali pre fie-care copil, cum și pre învĕțători. O a doua spaimă în copii, cari vĕḑênd pandurul cu citațiunile, au început se țipe, că-i duc la temniță.

Judecătoria ia protocol, și On. Dle Redactor! după două luni de ḑile me trezesc cu o sentință judecătorească prin care me condamnă la pedeapsă în bani și temniță. Pentru ce? Nu știu. Doară căci nu m'am aruncat eu ca un lup asupra copiilor, se le iau jucăriile din mână. Aceasta nu a-și fi făcut'o, nici în casul, când n'ași fi studiat principiile pedagogice de educatoriu public.

Ca om nevinovat contra sentinței am recurat, și astăḑi, în loc de achitare, sentința e aprobată și de a doua instanță judecătorească.

Ca publicul cetitoriu sĕ-și facă ideie și despre cuprinsul sentințelor, le las sĕ urmeze în întreg cuprinsul lor.

Nr. 2915 crim. 1884.

Sentință.

In numele Maiestății Sale regelui!

1. Nicolae Aron, de 24 ani învĕțătoriu în Galați!!! necăsătorit, nepedepsit.
2. Vasilie Dengel, de 27 ani, de present preot gr. cat. în Frâua, căsătorit, nepedepsit.
3. Pompiliu Turcu, de 5 ani, Ioan Beclerean, de 9 ani, Liviu Pandrea, de 7 ani, Ioan Turcu de 7 ani, copii de scoală, în basa §. 83 a cod. pen. se absolvă de abaterea criminală comisă și provĕḑută în §. 36 a cod. pen.

ad 2. Vasilie Dengel se declară înculpabil de abaterea indicată, și pre basa §. 82 a esmisului ministerial Nr. 2265—1880, se absolvă.

ad 1. Nicolae Aron se declară culpabil în abaterea contra statului provĕḑută în §. 36 a cod. pen și comisă prin numiții copii, — ca complice respunḑĕtoriu, ca unul care n'a oprit comiterea abaterei, și se dejudecă la 2 ḑile închisoare și 5 fl. v. a. pedeapsă în bani, cari sunt destinați pentru scopurile descrise în §. 27 a cod. pen., și care pedeapsă de bani în 15 ḑile, după întrarea în vigoare de drept a acestei sentințe, este a se plătì subscrisei judecătorie de cerc sub esecuțiune, și în cas de neplătire conform §. 22 din cod. pen., se preface în una ḑi de închisoare; numai puțin se dejudecă și la plătirea speselor de temniță.

Motive.

Adevĕrat că Nicolae Aron însuși n'a comis abaterea în cestiune, dar fiind-că copii făptuitori: Pompiliu Turcu, Ioan Beclerean, Liviu Pandrea și Ioan Turcu, la petrecerea de primăvară au mers cu steguleţe și lănțișoare de hârtie roșie, galbină, vênătă, cari represintă colorile națiunei române, — aceastǎ faptă a lor fără nici o îndoială isbește în prescriptele §-lui 36, servind de demonstrație contra statului și legei; de aceea acusatului ca învĕțătoriul și supraveghetoriul copiilor făptuitori iar fi fost de datorință patriotică a oprì insignele demonstrative înainte de plecare, cari după afirmațiunea sa le-ar fi adus copii de acasă, și aceasta cu atât mai vêrtos, de oare-ce după însași afirmațiunea sa pentru asemenea abateri au fost el și colegul seu admoniați din partea suprefecturei competente; dar fiind-că nici în urma acesteia n'a oprit comiterea de abatere contra statului, prin aceasta mai mult sau mai puțin s'a privit ca complice, și ca atare a fost de a se declara culpabil, și a se de judeca.

Vasile Dengel ca unul, care nu avut sub supravegherea sa proprie pre copii făptuitori, stând aceia sub conducerea colegului seu, s'a declarat neculpabil, și ca atare s'a absolvat de pedeasă pentru abaterea comisă.

Pompiliu Turcu, Ioan Beclerean, Liviu Pandrea și Ioan Turcu adevĕrat, că au comis fapta, dar în sensul §-lui 83 a cod. pen. s'a absolvat.

Dejudecarea acusatului la purtarea speselor de temniță se basează pre §. 107 din emisul ministerial Nr. 2265—1880.

În contra sentinței presente partea nemulțămită poate însinua recurs în termin de 24 oare; ear motivele le poate da în 8 ḑile.

Dela judecătoria regie din cerc.

Făgăraș, 14 Iunie 1884.

(L. S.) *Kőnczey* m. p.

Nr. 5462 crim. 1884

Sentință.

In numele Maiestății Sale regelui!

Tribunalul regiu din Brașov ca for de instanța a II-a penală, în urma recursului incusatului contra sentinței judecătoriei regie cercuale din Făgăraș, în ședința publică, ținută în 31 Decembre 1884 în causa contra Nicolae Aron și soții pentru transgresiune contra statului, a cercetat sentința judecătoriei cercuale din 14 Iunie 1884 Nr. 2915, și a adus următoarea sentință.

Sentința judecătorească de instanța I-mă cu datul și Nrul de mai sus cu privire la prescrisele articlului de lege XVI din 1884 și la ordinațiunea ministerială din anul 1874, 6 Iulie Nr. 26559, între altele se aproabă; însĕ referitoriu la aplicarea pedepsei de închisoare în înțelesul §-lui 21 a cod. pen. se modifică într'acolo, că în locul închisoarei ḑilnice se statorește plătirea unei mulcte banale de 10 fl. v. a. pentru-că împregiurările ușurătoare preponderează, și incusatul figurează numai ca contribuitoriu la crimă, și în sensul §-lui 72 al cod. pen. transformarea pedepsei de închisoare în pedeapsă banală este justificată.

Despre aceasta inclita judecătorie regie cercuală se încunoștiințează prelângă reacludarea raportului seu ddto a. c. Nr. 6213 — crim spre mai departe afacere competentă.

Din ședința tribunalului regiu criminal, ținută în Brașov la 31 Decembre 1884.

Deesi m. p.,
(L. S.) președintele trib. reg.
Artz Mihaly m. p.,
jude referent.

Nr. 227 crim. 1885.

Despre aceasta se încunoștiințează și provoacă, ca în termin de 15 ḑile, computate dela primirea acestei sentințe pedeapsa banală de 10 fl. v. a. sĕ se plătească, la dincontră se va esecua.

Judecătoria regie cercuală din Făgăraș.

Făgăraș, 15 Ianuariu 1885.

Könczey Gyula m. p.

Nicolae Aron, învĕțătoriu Făgăraș.

Din acestea vaḑă lumea dreptatea ce se esercită în statul nostru față de popoarele conlocuitoare, cari contribue la înflorirea lui. Pe un învĕțătoriu, factor prim chemat pentru luminarea celor cari compun statul, pentru-că n'a fost prevĕḑătoriu a lua și arunca în foc sau apă cinci gatejile de cari era acățată hârtie văpsită, roșu, galben, vênăt, jucării copilărești, îl dejudecă la temniță și bani. Ultima încercare voiu mai face, apelând la a III-ia instanță, și despre resultat la timpul seu.

Nicolae Aron,
capelan și învĕțătoriu gr. or.

Agnita, în 19 Ianuariu 1885.

Nu mustra pre cei rĕi ca sĕ nu te urască
Invață p e cel î. țelept și te va iubì pre tine.
(P ld lui Solomon).

Mult Stimate Dle Redactor! Corespondința mea publicată în Nr. 152 al prețuitului ḑiariu „Tel Rom.“ din 1884, prin care am arătat într'un mod detaiat și adevĕrat totdeodată, cele întêmplate în adunarea preoților din 1 Novembre anul trecut la Agnita, au dat ansă p. administrator protopopesc al tractului nostru, la un rĕspuns foarte fulminant în Nr 4 din anul acesta, numind pre autorul acelei corespondințe nunumai inimic al seu, dară și al păcei și al liniștei comune din acest tract, — care prin corespondența numită ar fi voit numai a descredita persoana sa și a ginerelui seu p. Nicolae Moldovan preot la Vĕrd; apoi în niște termini nu prea aleși proprii autorelui, se silește a nega cele, ce din aceea corespondință i se par mai periculoase oficiului seu, susținênd că corespondentul răutăcios ar fi intortocat adevĕrul în privința celor vorbite de dênsul în fața preoțimei tractuali.

Față de aceasta purcedere neașteptată a p. administrator protopopesc, susțin că eu am vorbit numai purul adevĕr, dovadă preoțimea adunată acolo, și negarea dênsului este numai o sforțare zădarnică pentru o faptă deja sĕvârșită pentru care se vede ai părea acum rĕu, și ca sĕ nu-i se poată imputa că au tăcut și recunoscut toate s'au silit la acel rĕspuns neprocopsit.

Dacă dênsul întêmpina pre preoțimea adunată pentru alegerile la sinodul protopopesc cu o cuvêntare acomodată scopului întrunirei și nu print'ro cazanie fără nici un simbure, omoritoare de spirit, prin care s'au recomandat pre sine și pre ginerele seu de fiitoriu protopresbiter în acest tract, care împregiurare unică în feliul ei merită a fi adusă la cunoștință publică, poate că nimenea nu le disputa gustul la domnia proiectată de dênsul în mod ereditar.

Părintele administrator susține că eu aș fi intortocat înțelesul vorbirei sale, eu din contră susțin că încă n'am adaus tot ce ar fi trebuit spre lămurirea vorbirei sale și adecă: dênsul nunumai au sfătuit preoțimea a se abate dela ordin, dară i-au și arătat într'un mod practic, că îndată ce se vor face alegerile de membri pentru sinodul electoral am făcut un pas, am trecut pragul întâiu către alegerea de protopresbiter, și n'ar mai avea loc representațiunea pentru întărirea alegerii din anul 1875 și că ginerele seu tocmai la înțelesul vorbirei sale au făcut propunerea de a nu se alege membrii la sinod, care propunere nu știu din ce motive ș'au retras-o.

Întreb la locul acesta pre părintele administrator: cine au adus dară cestiunea nealegerii membrilor pentru sinodul alegĕtoriu pre tapet? nu cumva preoțimea de dragul dumnia-voastră. Preoții au mers la Agnita pentru alegerile membrilor la sinod, și nimenea n'ar fi așteptat sĕ auḑă căzănii de recomândație din partea dtale, cu atât mai vîrtos, că fie-care ve știe meritele pentru acest tract.

Părintele administrator neagă mai departe că ar fi conjurat preoțimea ca sĕ aleagă în sinoadele parochiali numai indiviḑi din tract. Oare nu-și va aduce aminte fie-care preot care au fost de față atunci, că dênsul de repețite-ori au accentuat dorința sa de a se alege numai oameni de ai nostri cu cari ne putem înțelege, aducênd aminte preoțimei câte neplăceri ne-au causat streinii în sinoadele protopopești trecute și mai cu seamă în anul 1875. Pentru ca on. public sĕ știe ce au însemnat cuvintele p. administrator a se alege numai indiviḑi din tract, servească următoarea deslușire: În sinoadele protopopești de mai nainte au fost aleși ca membrii în sinodul protopopesc Ilustritatea Sa Dl Iacob Bologa, advocatul I. Popa și pretorele Moise Branisce pre cari alegĕtorii iau preferit atât pentru că și dênșii sunt născuți în acest tract cât mai cu seamă pentrucă sunt oameni inteligenți cari știu mai bine ca alțiii din tract a lucra pentru înaintarea afacerilor tractuali; acesti dni după părerea dênsului ar trebuì eliminați din sinoadele noastre protopopeşti ca periculoşi alegerii sale de protopresbiter.

Dacă p. administrator se sileşte a nega ceeace au rostit odată înaintea a $^2/_3$ din preoţimea tractuală numind pre corespondentul inimic a liniştei şi pacei comune din tract, am sĕ-i aduc aminte proverbul că „cu minciuna prânḑeşti dară de cinat nu cini.“

Dacă prin cele rostite de dênsul se descreditează persoana sa şi a ginerului seu, atunci nu este de vină corespondntul că le-au reprodus, ci mai mult dênsul că le-au rostit dară fiind-că şi dênsul este român şi i-au venit mintea dintâiu la urmă, cel puţin trebue sĕ recunoască adevĕrul şi sĕ nu-l plesnească în faţă.

Numele părintelui Iacob Bologa din Marpod s'au şters depre şedula unui increḑut al dsale despre ce şi respectivul au ştiut de atunci, însĕ ştiind totdeodată şi pre oamenii cu cari are de a face pentru dobândirea satisfacţiunei au privit-o ca un lucru bagatel şi foarte obicinuit în acest tract la alegeri.

Părintele administrator crede că dacă corespondentul ar fi putut sta faţă în faţă subscria corespondinţa întocmai ca dênsul respunsul, dară causa ar fi mustrarea consciinţei ca sĕ nu scrie adevĕrul. Eu susţin în faţa preoţimei adunate atunci la Agnita că n'am lăsat nici am adaus o iotă sau cirta din înţelesul vorbirei dsale şi după modul scrierii jurnalistice l'am subscris numai precum s'au cuvenit, cu atât mai tare trebuia sĕ te ruşinezi dta, care subscrii un mare neadevĕr şi-l întăreşti cu numele şi caracterul dtale; au doară ai creḑut că îndată ce publicul va vedea sub nume epitetul dtale va crede în infabilitatea dtale?

Crede mai departe p. administrator ca autorul corespondinţei din Agnita ar fi acela căruia dĕnsul nu i-ar fi putut satisface dândui un oficiu neordinari pre lângă cel ordinariu. Fie-care credincios al bisericei noastre care are cunostinţa de legea noastră bisericească ştie, că oficiile se dau cuiva numai în înţelesul legei constituţionale şi ca nu este reservată întrênsa puterea unui protopresbiter de a împărţì oficii; căci atunci dta ai fi cel dintâiu care ai da ginerului dtale cât de multe oficii neordinare pre lângă cel ordinariu; te sileşti a afla pre corespondentul şi al nimerì întocmai ca găina oarbă grăuntul.

Nu inimiciţia, nici pofta de resbunare au făcut pre corespondentul sĕ scrie aceea corespondenţa şi starea de tot nenormală a lucrurilor din acest tract nefericit încredinţat unui om ale cărui puteri intelectuale nu sunt suficiente de al conduce la liman, ci mai mult îl esploatează pentru adunarea de averi pre seama familiei sale şi a nepoţilor, şi care pre lângă aceia se crede atât de perfect încât se foloseşte de laudă proprie în o adunare a preoţilor din trat recomandându-se nu numai pre sine dară şi pre următoriul seu.

Dacă bunul Dḑeu va fi sĕ ne certe pentru nescari pĕcate cu tractul nostru, atunci sĕ-l rugăm ferbinte ca certarea barem sĕ nu se mai estindă şi sub următoriul recomandat de dênsul, ci sĕ se îndure de şi prin muncă mai grea a ne espia pĕcatele sub durata vieţii actualului administrator protopopesc. Invĕţământul, moralitatea publică sunt decăḑute pentru un secul, şi atât parochia cât şi protopopiatul care s'au administrat 30 ani nu vorbesc în favorul actualului administrator protopopesc.

Mai ḑice p. administrator că ori cine ar devenì protopresbiter cu greu va nimerì gustul corespondentului, nici va lucra după dictaţia lui. Nici că se aşteaptă dela un protopresbiter a lucra după gustul nimerui fără dupa lege pentru binele comun al protopopiatului, nu numai pentru binele propriu; căci pentru rĕmânerea *in status quo* se silesc dlor pe toate cărările.

În adunarea preoţilor din Agnita s'au cetit şi venitele fiitoriului protopresbiter cu salariu anuual de 1250 fl. din cari substragêndu-se 200 fl. pentru capelanul protopopesc s'au redus acelea la suma de 800 fl. în comitetul protopopesc, ca sĕ nu se atragă atenţiunea concurenţilor streini asupra acestui protopopiat. În special s'au redus tacsa vizitaţiunei canonice dela 5 la 4 fl. de şi aceea s'au luat dela unele comune şi până acum cu 5 fl. afară de intertenţiune care se urcă până la 3 şi 4 fl. în detrimentul cassei bisericeşti.

Aceste sunt pe scurt cele pentru replică faţă de respunsul p. adm. protopopesc din Nr. 4 al „Tel. Roman“ din a. c. pre care eu laş ruga când scrie ceva sĕ scrie adevĕrul, nu numai se cerce a se apără cu neadevĕruri în credinţă că toată lumea sĕ se închine la numele dlui când îl va vedea subscris.*)

---

*) În interesul adevĕrului am publicat această replică a corespondentului nostru, lăsând afară casurile concrete de abus, cari nu pot forma obiect de discusiune în ḑiarul nostru. Red.

Date statistice.

(Urmare.)

Tabela Nr 47. I. Căsătorii din capitala Bucureşti. Coloarea de albastru. În Ianuarie 19 flăcăi cu fete, 3 flăcăi cu vĕduve, 2 vĕduvi cu fete, 1 vĕduv cu vĕduvă; 22 bărbaţi în casătoria întâia, 3 în a doua, — în a treia; 21 femei în căsătoria intâia, 4 în a doua, — în a treia; totalul căsătoriilor 25; din cari 8 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 17 cari au declarat că nu pot iscălì numele lor; 2 feme măritate, cari au iscălit numele lor, 23 cari au declarat că nu pot iscălì numele lor. Etatea bărbaţilor: — mai tineri de 18 ani, 9 între 18 — 25 ani, 13 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani, 2 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: — mai tinere de 15 ani, 5 între 15 şi 18 ani, 12 între 18 şi 25 ani, 6 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani. Totalul căsătoriţilior 50, dintre cari 50 ortodocsi; totalul general al casătoriilor 25 şi al căsătoriţilor 50.

În Februarie 27 flăcăi cu fete, 3 flăcăi cu vĕduve; 2 vĕduvi cu fete, 1 vĕduv cu vĕduvă; 30 bărbaţi în căsătoria întâia, 3 în a doua, — în a treia; 29 femei în căsătoria intâia, 4 în a doua, — în a treia; totalul căsătoriilor 33, din cari 20 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 13 bărbaţi însuraţi cari au declarat că nu pot iscălì, 12 femei măritate cari au iscălit numele lor, 21 care au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: — mai tineri de 18 ani, 11 între 18 şi 25 ani, 14 între 25 şi 35 ani, 7 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: — mai tinere de 15 ani, 6 între 15 şi 18 ani, 18 între 18 şi 25 ani, 8 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani, totalul căsătoriţilor 66, dintre cari 58 ortodocsi, 3 catolici, 1 protestant şi 4 israeliţi; totalul general al căsătoriilor 33 şi al căsătoriţilor 66.

În Martie 12 flăcăi cu fete, — flăcăi cu vĕduve, vĕduvi cu fete, — vĕduvi cu vĕduve, 12 bărbaţi în căsătoria întâia, — în a doua, — în a treia; 12 femei în căsătoria întâia, — în a doua, — în a treia, totalul căsătoriilor 12, din cari 7 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 2 femei măritate cari au iscălit numele lor, 10 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 10 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 şi 18 ani, 7 între 18 şi 25 ani, 2 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 24, dintre cari 14 ortodocsi şi 10 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 12 şi al căsătoriţilor 24.

In Aprilie 4 flăcăi cu fete, 1 vĕduv cu fată, 4 bărbaţi în căsătoria intâia, 1 în a doua, 5 femei în căsătoria întâia, totalul căsătoriilor 5, din cari 3 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 2 cari au declarat că nu poţ iscălì numele lor, 2 femei măritate care au iscalit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor 1 între 18 şi 25 ani, 3 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 55 ani. Etatea femeilor 2 între 15 şi 18 ani, 2 între 18 şi 25 ani, 1 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriilor 10, dintre cari 10 ortodocsi, totalul general al căsătoriilor 5 şi al căsătoriţilor 10.

In Maiu 10 flăcăi cu fete, 1 vĕduv cu fete, 10 bărbaţi în căsătoria intâia, 1 în a doua, 11 femei în căsătoria întâia, totalul căsătoriilor 11, din care 8 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì, 6 femei măritate cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 2 între 18 şi 25 ani, 8 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 10 între 18 şi 25 ani, 1 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriilor 22, dintre cari 16 ortodocsi şi 6 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 11 şi al căsătoriţilor 22.

In Iunie 4 flăcăi cu fete, 3 flăcăi cu vĕduve, 2 vĕduvi cu fete, 1 vĕduv cu vĕduvă, 7 bărbaţi în căsătoria întâia, 3 în a doua, 6 femei în căsătoria întâia, 4 în a doua, totalul căsătoriilor 10, din cari 5 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 4 femei măritate, care au iscălit numele lor, 6 care au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor; 1 între 18 şi 25 ani, 5 între 25 şi 25 ani, 4 între 35 şi] 45 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 şi 18 ani, 4 între 18 şi 25 ani, 3 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 20, dintre cari 16 ortodocsi, 4 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 10 şi al căsătoriţilor 20.

In Iulie 15 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 1 vĕduv cu fată, 1 vĕduv cu cu vĕduvă, 16 bărbaţi în căsătoria întâia, 2 în a doua, 16 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 18, din cari 15 bărbaţi cari au iscâlit numele lor, 3 cari au declarat că nă pot iscălì, 9 femei care au iscalit numele lor, 9 care au declarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaţilor: 8 între 18 şi 25 ani, 9 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 8 între 15 şi 18 ani, 6 între 18 şi 25 ani, 4 intre 24 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 36, dintre cari 26 ortodocsi, 10 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 18 şi al căsătoriţilor 36.

(Va urma.)

Din public.

Onorabilă Redacţiune! În urma corespondinţei ddto Făgăraş 11 Decembre 1884. Publicată în ḑiarul „Telegraful Român“ Nr. 146 a. tr. se respândeşte faima aici în Făgăraş că subsemnatul aş fi autorul acelei corespondinţe, — substituindu-mi numele cu predicatul „Motti.“

Nu ştiu din ce combinaţiuni am putut chiar eu resulta ca autorul corespondenţei din cestiune, — în interesul adevĕrului însĕ şi considerând, că a eastă faimă 'mi alterează posiţiunea în care me aflu, declar acea faimă de un neadevĕr în toată puterea cuvêntului, declar, că mi-a lipsit ori ce cunoştinţă despre acea corespondinţă, până ce o cetisem în ḑiar.

Me rog deci de Onorabila Redacţiune — carea negreşit trebue sĕ aibă cunoştinţă despre adevĕratul autor — ca sĕ binevoiască a me justifica faţă de opiniunea stimatului public interesat prin publicare acestei declaraţiuni.

Făgăraş 30/18 Iauuar 1885*)

Stefan Necşa,
practicant comitat.

Varietăţi.

* (Constituire de comitet bisericesc.) Împlinindu-se ciclul de trei ani — alegĕtorii îndreptăţiţi ai bisericei gr. or. din Oreştie s'au întrunit Duminecă în 13 Ianuarie an. cur. st. v. în sinod pentru a alege comitetul în sensul statutului organic. S'au reales tot membri cei vechi cu o mică modificare. În locul unui membru vechiu s'a ales dl Dr. Ioan *Mihu*, advocat în Oreştie. Constituindu-se comitetul s'a ales de president dl Dr. Ioan *Mihu*. Încât pentru ceilalţi funcţionari au rĕmas tot cei ce au funcţionat în trieniul trecut.

* „Orientul român“ — ḑice „Rĕsboiul“ — este numele unui ḑiar nou ce apare în Galaţi de doauĕ-ori pe sĕptămână. Îi urăm viaţă îndelungată.

Loc deschis.**)

Dechiaraţiune.

Ca factor principal la amovarea din oficiu a fostului notariu cercual Sebastian Popescu, n'am avut alt interes, — ci purul adevĕr, pre cum mai în detail s'ar putea vedea şi din celea premerse la archiva spectatei preture de cerc din Ighiu.

Tot asemenea la alegerea actualului Notariu Amfilochiu Giurca nu din alt interes am stăruit pre lângă reuşirea Dsale, faţă de alţi doi concurenţi de altă naţionalitate şi confesiune, — ci numai din datorinţa a spiginì pe consângeanul meu, un român bun nepĕtat, şi cunoscut destul de apt pentru oficiul ce-l are.

Faima laţită, că subscrisul ar fi indignat pe respetivul notariu A. Giurca, că nu mi-a luat în căsătorie fata, e o scornitură tendenţiosa dela nişte oameni infami şi maliţioşi. Spre justificare aduc înainte numai un cas. Subscrisul îi pentru alte combiinaţiuni, că adecă în averea ce o posed, pentru unica fată ce o am la casa, sĕ primesc un succesore, carele sĕ fie pregătit şi de preoţie.

Aceasta dechiaraţiune servească tuturor celor ce me-ar compătimì că sum indignat din împregiurarea sus arătată.

Feneş, în 17 Ianuarie v. 1885.

Moise Laslău,
paroch gr. or. locului.

---

*) Din partea noastră dechiarăm, că domnul Necşa nu este acel „Motti“, care ne a trimis aceea corespondenţă. R.

** Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu ia nici o coresponsabilitate.

Loterie.

Mercuri în 4 Februarie 1885.

Sibiiu: 75 58 26 35 18

Nr. 2/2/1885 civil. [979] 1—3

Publicaţiune.

Aduc la cuonştinţa publică că spre a face cele necesarie la regularea hotarului din **Bĕrnadea,** şi adecă spre a regula representarea partidelor, a alege pre ingineri şi a face preliminariul de spese, am designat ḑiua de **9 Martiu 1885. dimineaţa la 8 oare** ḑi de pertractare. Aceasta se va face la faţa locului în locuinţa judelui, la care se învită părţile interesate cu observarea, că nepresentarea lor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Elisabetopole 9 Ianuariu, 1885.

In numele tribunalului:

Székely Miklós m. p.,
jude esmis.

Nr. 275/1885 civil. [980] 1—3

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa publică, că spre iniţiara lucrărilor în segregarea hotarului din **Kund,** şi adecă spre a regula representarea, a alege ingineri şi a face preliminariul de spese pun termin pe ḑiua de **12 Martiu 1885 dimineaţa la 8 oare** în comuna Kund la casa judelui. La aceasta se învită părţile interesate cu observarea, că nepresentarea lor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Elisabetopole, 19 Iannariu 1885. în numele tribunalului.

Székely Miklòs m. p.,
jude esmis.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11. Sibiiu, Sâmbătă 26 Ianuarie (7 Februarie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Reuniuni învĕțătorești și preoțești în Archidiecesă!

II.

Am dat preferință reuniunilor învĕțătorești, pentru că ele deja esistă și avem de a face cu instituțiuni cunoscute la noi! Resultatele ce au produs reuniunile până acum sunt aproape nula. Cei mai mulți membri 'și țin misiunea de membri de îndeplinită dacă au plătit tacsa anuală! Aceste resultate de loc nu sunt imbucurătoare, ci tocmai dau ansă oamenilor serioși de a se cugeta bine că oare sĕ înființăm în tot anul și în tot locul reuniuni, și după ce le-am înființat sĕ le lăsăm sĕ moară și prin aceasta sĕ ne dăm pre față slăbiciunea noastră, sau sĕ înființăm reuniuni unde membri nu-s toți pĕtrunși de însemnătatea lor, unde fie-care membru representă un capital moral și spiritual în societate și unde nu reuniunea 'și ține de onoare a avea pre X și pre Y de membru al ei, ci fie-cine se va mândrì a fi membru al unei sau altei reuniuni.

Aceste premise — revin la obiect! Statutul organic oferă atât preoțimei noastre cât și mirenilor un cerc frumos de activitate. Ce sunt sinoadele protopresbiterale decât un parlament micuț, unde fie cărui membru zelos și activ, îi stă un frumos cerc de activitate, și eu aș pune mai mare pond pre activitatea ce o ar desvolta singuraticele protopresbiterate, decât chiar pre activitatea sinoadelor provinciale! Și totuși ce vedem! Se aduna la 3 ani odată, în unele locuri ce e drept în tot anul — dar până astăḑi n'am vĕḑut în acele sinoade nici cea mai mică mișcare. În acele nenea George știe de câte-ori a fost la ei în comună protopresbiterul, știe unde e scoală și unde nu e, știe că în unele parochii erogatele se egalisează cu venitele și la biserică nu rĕmâne nimica, și totuși nenea George nu face nici o propunere ci îi pare bine că protopresbiterul sau parochul îi dă o vorbă bună.

De comitetele protopresbiterale, cari ar trebuì sĕ se adune tot la 3 luni, nici că vorbesc, pentru-că ele numai doară în două protopresbiterate funcționează. În un protopresbiterat aproape de Sibiiu — bine arondat — comitetul protopresbiteral dela stipularea condițiunilor pentru întregirea postului de protopresbiter, nu a mai ținut nici o ședință. Ce sĕ vorbim apoi de epitropiile protopresbiterale.

Eu știu că protopresbiterul e și epitrop, banii sunt la el, sau în cele mai bune casuri la cassa archidiecesană, el cheltuește, și epitropii sunt numai cu numele, epitropia protopresbiterală e un *pictus masculus!* Aceste cu privire la protopresbiterate!

Acum sĕ mergem la parochiă, căci parochia e basa sinodalității noastre.

Oamenii nostri de bine au început lucrul de din sus în jos! Au făcut regulamente pentru sinoade și congrese, ear pentru parochii păn' acum au făcut prea puțin.

Parochul în cele mai multe locuri nu știe — când sĕ se aleagă comitetul parochial, când cel protopresbiteral, când membri la sinod și congres! Unii nici nu știu face deosebire între misiunea unora și a altora! Ce urmează de acì. Representanții nu sunt de regulă aleșii și espresiunea voinței poporului, ci espresiunea unor oameni cari monopolisează cu încrederea pusă în ei. Alții fac cestiune de rudenie din alegeri! Pentru ce e protopresbiterul șef? El e chiamat a întrunì preoțimea decâteori află de lipsă, a-i esplica circularele mai însemnate cum e bună oară cel de sub Nr. 6261 plen. și a il imanua singur după esplicare. Aceasta o poate face făr' de reuniune! Dar apoi ce sĕ ḑicem când vedem, că singuri domnii protopresbiteri au votat în sinodul archidiecesan normele pentru administrarea averilor bisericești și acum nici ei însiși nu știu de capul lor!

Formulariu, preliminariu, jurnal de cassă și contul capitaleror active sunt chiar pentru dnialor nește tipărituri neînțelese — votate de ei însiși. Nici că te cuprinde apoi mirare, că în unele protopresbiterate averile bisericești nu sunt rentarisate, și rațiociniile nu sunt presentate de câte 4 ani! Le spuni preoților cari te întreabă, — frate mergi la protopresbiterul, ear el îți spune „am fost, dar el ḑice că nici el nu știe ce e de făcut,“ cu toate că el a fost membru în sinodul provincial, când s'a votat întroducerea acelui regulament! Vedem deci că suntem în o confusiune teribilă, vedem că nu avem oameni, cari sĕ jertfească timp și ostenele pentru nefericitul popor și noi vrem sĕ mai facem și caste deosebite, reuniuni de preoți. Eu cred că preotul român nu poate și nu-i e permis a se separa de popor!

El e eșit din popor, are familie și membri familiei lui nu devin de regulă preoți, ci devin cetățeni români și ca atari noi trebue sĕ ne îndreptăm privirile pentru de a ameliora soartea poporului, ear nu a unei caste deosebite! Ce va face poporul din a cărui sudoare trăește preotul, când va auḑì că preoții se separează de popor și că ei au alte dorințe, alte scopuri de a se perfecționa numai ei de ei fără popor! Eu cred că poporul se va revolta și cu drept cuvênt! Deci nu atingeți pasiunile poporului spre revoaltă contra preoțimei că ve spun nici un secol nu e în stare sĕ le rehabiliteze vaḑa și posițiunea avută. Preotul român e datoriu sĕ rĕmână în popor — cu el sĕ sufere cu el sĕ se bucure! A eschide poporul dela beneficii e a nu-l iubì și vai de preotul care nu iubește pre cei ce i dau lui hrana de toate ḑilele.

Deci re'ntoarceți-ve în cadrele statutului organic, nu eșiți afară, ca nu cumva eșind sĕ voiți sĕ reîntrați și sĕ fie târḑiu! Preoțimea nu poate și nu-i ertat sĕ se despartă de popor, aceste sunt opiniunile mele, și cine vrea sĕ me combată poftească! Va ḑice cineva că cultivându-se preoții — cultura lor va avea înriurința binefăcĕtoare și asupra poporului! Așa e! Dar ean spuneți-mi voi inițiatorii ideei de reuniuni preoțești nu voiți tocmai prin separarea voastre a ve separa de popor, ca voi sĕ ve luminați și apoi *ad calendas grecas* sĕ ve îngrigiți și de popor?

Eu perhorescez ver ce idee de a înființa preoții reuniuni și nu cred că astfeliu de statute vor putea fi aprobate, căci ele ar taia afund în statutul organic!

Deci sĕ remânem noi în cadrele date noue de statutul organic — sĕ ne presentăm preoții cu mirenii la un loc, în o corporațiune și astfel acolo întruniți sĕ căutăm a îndrepta relele de cari suferim!

FOIȚA.

Regele Serbiei.

(Încheere).

La curtea lui Mihaiu, a vĕrului ei princiar Anca avea o influință hotărîtoare în afacerile familiei. La intețirile ei se hotărî în unul 1865 principele, care n'avea copii, a se despărțì de soția sa Iulia, din „considerațiuni de stat.“ Anca plănuise ca principele sĕ se căsătorească cu fica sa Catarina, însĕ Mihaiu se opuse cerbicos din motivul, că sunt prea aproape înrudiți. Afară de aceea el iubea foarte pe fica advocatului Radovanovici și aceasta familie spera ca principele va lua pe amanta sa de soție. Anca însĕ știu sĕ nimicească aceste planuri intrebuințând toate mijloacele, și îi și succese nu numai depărtarea tinerei Radovanovici dela curte, ci și înscenarea unui proces criminal contra tatălui ei și condamnarea lui și prin aceasta degradarea civică a familiei întregi.

În urma acestei întêmplări Radovanovicii plănuiau a se resbuna sângeros atât asupra intriguantei Anca, cât și asupra vrednicului principe Mihaiu, ajuns însĕ în prea mare atârnare dela verișoara sa. Ei aflară în țeară încă destui dintre vechii neîndestuliți ai partidei boierilor și dintre partisanii lui Karageogevici, cari se hotărîră a plămădì o nouă conjurațiune contra Obrenovicilor, pentru a ridica pre mormêntul acestei dinastie încă-odată pre cea a lui Karageorgevici. Împregiurările intețiau isbucnirea, pentru că principele Mihaiu se părea a se fi hotărît de a se căsătorì cu nepoata sa Catarina, și prin aceasta e se împlinì speranțele ambițioase ale Ancei. De rescularea poporului contra familiei domnitoare nu putea fi vorbă, pentru că aceea se bucura de mari simpatii în țeară; uciderea dară trebuì sĕ fie perirea Obrenovicilor.

În 10 Iuniu 1868 principele Mihaiu se afla la castelul seu de vară din Topcider lângă Belgrad. După obiceiul seu seara se preumbla în parcul umbros, însoțit de verișoara sa Anca și de fica ei Catarina. De față era încă un adjutant, și acestora urma un servitor.

Deodată se aruncà dintr'un tufiș trei bărbați și descărcà din revolvere salve formale asupra preumbltorilor, cari nici pre departe nu erau pregătiți la un astfel de atac. Efectul a fost îngroḑitor. Principele cu un țipet căḑu la pământ; Anca și Catarina se tăvăleau pre pământ în sângele lor; adjutantul era greu rănit, și servitorul fugì pentru ca sĕ chieme ajutor.

Într'aceea ucigașii se aruncarà ca fulgerul asupra prăḑii lor și 'și încheiară înfiorătoarea întreprindere cu pumnalele și hadjarele lor. Adjutantul și și oamenii cari au alergat la fața lucului au pus mâna pre ei, insĕ ucigătorii se făleau cu plăcerea celui ce ș'a săturat resbunarea, că ei și-au ajuns scopul lor.

În adevĕr principele au fost mort și grozav mutilat de împunsĕturile pumnalelor și de tăieturile handjarelor; Anca a rĕmas moartă lovită de trei gloanțe; fica ei Catarina se părea a nu fi rănită de moarte.

In Bĕlgrad se escà o confusiune infricoșată pentru acest atentat. Pre lângă toată această panică însĕ presidentul senatului sêrbesc, preavĕḑutul patriot al poporului sêrbesc Marinovici prin energia și presența duchului seu prevenì ulterioarele planuri ale conjuraților. El se puse în fruntea unui guvern provisoric, carele numai decât proclamà de principe pre tinerul Milan, pre cel din urmă surcel in viață al Obrenovicilor, ceea ce poporul întimpinà cu mare însuflețire.

Ielit de națiunea întreagă trupul principelui Mihai se înmormêntà în cripta familiară în biserica din Belgrad.

În luna lui Iuliu scupcina convocată cu entusiasm general întărì dreptul de moștenire al tinerului Milan, nepotul lui Efren, care, un băiat de

Nu e perdut omul cel ce a greşit, ci e perdut cel ce nu încetă a greşì! Ce am ḍice când ne-am trezì în sinoadele protopresbiterale cu propuneri din partea mirenilor, cari sě oprească preoţimea de a se întrunì ea în corporaţiuni separate! Deja am auḍit voci şi cred că se vor şi validita! Dar apoi când o coaliţiune a mirenilor în sinoadele eparchiale ar voì sě reducă influinţa clerului în unele şi alte trebi, ce ar ḍice cei cu reuniunile preoţesti! Nu doară că lesne ne-am putea trezì doi factori, cari până aici lucrăm în armonie la desvoltarea noastră, deodată contrari unul altuia şi atunci vai de cei prin cari a venit sminteala Deci nu ve jucaţi cu focul, cea mai mică scântee va preface edficiul în flacări şi nu va fi cine sě-l stîngă.

Da înţeleg ca protopresbiterii sě cheme pre preoţimea sa des la întruniri sě-i esplice una alta, sě-i dea instrucţiuni, preoţii mai zeloşi cu ocasiunea aceea sě ţină prelegeri dela cari mirenii sě nu fie eschişi, comitetul şi sinodul protopresbiteral sě se ţină regulat, pot forma o bibliotecă — toate aceste în marginile statutului organic fără de a jignì cât de puţin simţemintele creştinilor nostri şi aşa destul de năcăjiţi în alte privinţe.

Eu cred că aici înţelegerea e uşioară dacă vom lăsa egoismul la o parte! sunt însě oameni cari pătimesc de mania de a fi inventat multe, multe.

Acestia orbiţi de pasiunea aceasta ar dorì sě ducă preoţimea pre un povêrniş şi sě o aducă în conflict cu mirenii. Clerul nostru nu e ca cel romano-catolic, noi nu avem în clerul mirean nici călugări nici celibuşi ci oameni, tată de familie, oameni cu fraţi şi surori şi cu conecsiuni de sânguinitate şi de aceea nu ni e ertat a ne despărţì aşa numai „*Mir nichts dir nichts*“! Şi în urmă ce facem noi — un cler mai luminat, când poporul e redus la miserie, şi ţinut în îgnoranţă? Ce e atunci cu preoţimea cea cultă care deja începe a simţì şi a gusta din fructele cele amare ale negliginței proprii! Eu cred şi sunt tare convins că ne vom lumina, şi cestiunea aceasta a separărei în caste se va lua la timp dela ordinea ḍilei — prin representantele legal al bisericei noastre!

E drept că nici o constutiţiune nu e aşa de perfectă ca sě nu poată fi înculpată de una sau de alta eroare, şi nici una nu e aşa de rea, ca barem cu o parte a ei sě nu poată servì ca o consolare alinătoare. — Iustituţiunea noastră nu e perfectă — dar e destul de bogată în oferirea cercului de activitate; deci sě fim activi acolo unde trebue şi unde ne e ertat sě fim! La un succes putem conta numai dacă vom calcula cu calculi real! Multe ar fi de ḍis la acest loc, ce ar trebuì sě facem şi ce am putea face dar — la revedere!

Un preot ortodocs.

Revista politică.

La cetirea foilor maghiare ni se revoacă în memorie lebeda, de care amintiserăm după publicarea verdictului curţilor cu juraţi în causa dlui Bariţiu.

În dieta ţěrei pe lângă alte obiecte pertractate, deputatul Orbán Balázs din incidentul proceselor de pressă din urmă a adresat ministrului de justiţie o interpelaţiune în care reaminteşte interpelantele cum guvernul accentuează cu toată ocasiunea statornicia pe lângă ideia de stat maghiar, persecutarea sistematică a inimicilor ei, şi cum, cu toate acestea lasă teren liber nu numai agitaţiunilor secrete ci şi celor publice.

Agitaţiuni de feliul acesta ocur foarte multe cu deosebire în Transilvania, unde se redigiază foi nu numai într'o limbă, ci în douě limbi, cari îşi îndreaptă atacurile în contra ideei de stat maghiar.

Vr'o câţi-va agitatori fără inimă (lelketlen bujtogató) aţâţă şi revoltează popoarĕle bune cari au convieţuit atâtea veacuri cu noi în pace, şi cari au sě-şi mulţămească esistenţa numai împregiurărei, că au stat în legătură cu noi şi că am lucrat frăţeşte împreună.

Ca dovadă despre infectarea causată poporului din partea ḍiaristicei, ceteşte orotarul vr'o câte-va pasage din „Tribuna“ în traducere autentică.

Cu privire la aceste article observă oratorul, că procurorul şi-a înaintat acusa, dar resultatul final a fost, că juriul în 3 Faur a. c. a achitat pe redigetorii articlilor revoltători. Faţă cu aceasta — ḍice vorbitoriul — poate sě ḍică ministrul că la noi juriul apěrat cu graţie, chiar în casul cànd nu şi-ar face datorinţa, nici atunci nu poate trece preste limitele legei.

Ḍiarul ce se afla mai aproape de guvern nu poate ascunde cugetele acestuia, cari ar tinde într'acolo, că guvernul în casul acesta şi cele următoare, voeşte a le folosì în contra instituţiunei curţilor cu juraţi, şi nu se esprimă bine faţă cu aceia cari n'au nimic de modificat în legea de presă.

Recunoaşte vorbitoriul, că curtea cu juraţii din Sibiiu nu formează un zid apěrător pentru stat, dar din contră un mijloc de ruinare a zidurilor lui, dar pentru aceea nu avem sě deducem la cassarea curţilor cu juraţi. Pěcatul cardinal al guvernului e că susţine de 17 ani curtea cu juraţi din Sibiiu, carea zace în pěcatul trădărei de patrie. Pe acesta la instituit guvernul prin ordinaţiuni şi tot pe aceasta cale îl poate şi cassa, sau dacă i este imposibil pretindă intrevenirea legislaţiunei! Din aceste cause interpelantele adresează ministrului de justiţie următoarele întrebări:

1. Are cunoştinţă, că foile române şi germane din părţile ardelene continuă a agita şi revolta publice în contra ideei de stat maghiar, pre naţiunea maghiară o batjocoresc cu cea mai mare îndrăsneală, o dejosesc şi o acusă înaintea streinătăţii, şi că ţin popoarĕle pacinice ale Transilvaniei în continuă agitaţiune şi aruncă între ele sêmburele duşmăniei.

2 Are cunoştinţă, că ḍiariul român (oláh) din Sibiiu „Tribuna“ în numěrul 175 din 30 Novembre a. tr. ḍice, că românii trebue sě pândească ocasiunea de a sguduì statul din temelii, şi sě se alieze cu inimicii lui. Şi cu toată trădarea aceasta de patrie şi agitaţiunea, curtea cu juraţi din Sibiiu în 3 Faur a. c. a achitat unanim pe acusaţi, precum a achitat în timp de 17 ani pe toţi aceia, cari au fost destul de îndrěsneţi a aţîţa în contra esistenţei statului unguresc şi a dejosì naţiunea noastră.

Are de cuget a suprima pre calea ordinaţiunilor curtea cu juraţi din Sibiiu şi a supune delictele de pressă din Transilvania judecărei curţilor cu juraţi din Cluş şi Maroş-Vásárhely, sau dacă aceasta n'o poate efeptuì pe calea ordinaţiun lor, sě înainteze dietei în afacerea aceasta cât mai curênd proiect de lege?

Interpelaţia i se va estrada ministrului.

Un alt deputat Grünwald Béla din un alt incident, dar încât-va analog cu cel ce a dat ansă lui Orban la interpelaţiune, a interpelat şi el ministrul.

Ansă la interpelaţiune i-a dat adecă o sěrbare cu caracter pronunţat panslavistic ţinută în sěptěmâna trecută în Liptó-Szt-Miklós, care a fost împreunată cu declamaţiuni, cântări şi petrecere de joc. Casul acesta a fost comunicat de vr'o câteva foi. Vorbitorul ḍice că această sěrbare s'a şi ţinut în realitate şi decursul ei a fost de aşa precum a putut s'o prevadă ori-cine, care îi cunoaşte natura. N'a fost nimic altă decât o demonstraţiune în contra ungurimei şi în legătură cu aceasta în contra statului maghiar.

Sěrbarea aceasta e cu atât mai bătătoare la ochi cu cât ea s'a ţinut în casele comitatense şi aşa a profanat localităţile comitatense, unde cel puţin până acuma pertractările au decurs în spirit patriotic.

Pentru aceea roagă pe ministru ca sě fie cu atenţiune la acest cas şi sě se ocupe de el în acea direcţiune, ca sě aibă cunoştinţă că cum s'a întêmplat lucrul? cine l'a conces? cine l'a făcut posibil? şi dacă cum-va va fi necesar sě ia disposiţiuni, ca astfel de casuri infricoşate pe viitoriu sě nu mai ocură, din cari cause adresează ministrului următoarea interpelaţiune:

1. Are cunoştinţă domnul ministru de interne, că s'a conces pentru o sară salele edificiului comitatens din Liptó Szt. Miklós unei societăţi panslaviste şi că edificiul comun al comitatului a fost tribuna demonstraţiunilor antipatriotice.

2. Are de cuget a întreprinde paşii necesari pentru lămurirea lucrului?

3. Are de cuget a face disposiţiunile de lipsă ca astfel de casuri pe viitoriu sě numai obvină?

Ministrul president Tisza cu concesiunea cerută dietei rěspunse în câteva cuvinte.

Cu privire la întrebarea primă din interpelaţiune ḍice, că şi interpelantele a ḍis că casul la cetit prin foile din provinţă; şi aşa este constrîns a mărturisì, că ne cetind acele foi, până în momentul de faţă n'a auḍit nimic despre acest cas. Dacă acest cas în realitate s'a întêmplat, cunoscênd sîmţěmintele patriotice a acelora, cari stau în fruntea afacerilor comitatului, trebue sě presupun că au fost seduşi sau apoi s'a întêmplat vr'o nebăgare de samă.

Între altele ministrul îşi ţine de cea mai sântă datorinţă a cerceta după starea lucrului, căci dacă demonstraţiunile antinaţionale şi antipatriotice nu sunt permise nicăiri apoi cu atât mai puţin în salele unei autorităţi publice.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Frêua, 17 Ianuariu 1885*). Onorabilă Redacţiune! Cu permisiunea Onorabilei Redacţiuni 'mi iau libertate a trimite următoarele spre publicare.

Astăḍi în veacul civilisaţiunei moderne, când toată lumea şi în specie Europa civilisată se sileşte a se guverna atât în viaţa politică lumească, cât şi în cea bisericească după un sistem constituţional.

Astfel şi biserica noastră română ort. or. după lungi suferinţe se bucură de un sistem guvernator constituţional, sistemul constituţional, atât în biserica cât şi în stat, au fost pentru alte popoare mai favoritor sub sistemul guvernator centralistic, monarchic, aristocratic, democratic şi absolutistic; pentru că la multe popoarĕ din patria noastră comună s'au pus prin amintitele sisteme basa prin care au putut ajunge materialminte şi spiritualminte la starea înfloritoare în care se află ele astăḍi, numai romanul care în 2000 de ani au călcat acest pământ şi îngrăşat cu sângele lui, el poporul român persecutat în stat şi în biserică impilat şi desbrăcat de toate drepturile Dḍeesti şi omeneşti au venit la convingerea aceia că şi ceriul au început a-l persecuta. Însě Dḍeul dreptăţii nu a fost aşa de crud, căci astăḍi mulţămită aceluia, şi cavalarescului nostru rege că mai viem şi că astăḍi cu bucurie privim că şi în naţiunea română esistă inimi nobile şi suflete generoase, caci ştiu sě înfrunte atacurile inimice şi rěuvoitoare naţiunei şi bisericei române.

Contingentul acestor bărbaţi este atâta de mare încât sě nu ne fie frică ca vor fi laşi privitori al ruinei noastre şi că ne vor lăsa prada unor evenimente neprevěḍute. Prin puterea acestor bărbaţi s'au pus basa, s'au pus peatra fundamentală şi la biserica noastră gr. or. română — basa constituţiunei noastre în biserică, sunt congresele, sinoadele eparchiali, protopresbiterali, şi diferitele regulamente de organisaţiune in provincia metropolitană cari toate se concentrează în „statutul organic.“ Acuma după atâtea veacuri de aşteptare ne bucurăm şi noi gr. or. de constituţionalismul în biserica noastră. Dela era constituţională încoace membri congresuali şi sinodali au şi început o organisare nouă în biserică, organisând pre o parte protopresbiteratele şi parochiele, fundaţiunile aducênd norme după cum au acestea a se guverna şi ocupa. Eată acum după lungi aşteptări că suntem şi la organisarea protopresbiteratelor mult dorite din partea preoţilor şi a poporului credincios, cred că nime nu -mi va reflecta când cu permisiunea Onorabilei Redaţiuni, voi face după modestele mele puteri spirituali unele reflecsiuni privitoare la alegerea de protopresbiter. Este ştiut fie-cărui bărbat inteligent ca ori şi ce societate omenească fie de ori şi ce specialitate 'şi alege în frunte un şef un conducětor pe care se poate încrede că va putea sě represinte societatea aşa, încât aceea sě corěspondă chemărei sale, şi că prin necapacitatea şefului sau a conducětorului sě devină o societate debilă şi fără de aceea o autoritate lumească, şi în fine de rîs şi batjocură la lume.

Cu mult mai mult ar suferì societatea omenească dintr'un tract protopopesc, când în fruntea lui s'ar pune respective alege s'au a denumì un şef, un conducětor, un protopresbiter care ar posede nescari facultăţi teoretice mărginite — mărturisesc din capul locului, că nici congresele, nici sinoadele, nici diferitele regulamente din provinţa metropolitană nu ne vor folosì mult, dacă în fruntea preoţimei, în fruntea poporului şi în faţa streinului nu vom avea un bărbat cu deplină maturitate, un băr-

---

12 ani, se aduse din institutul de creştere din Paris, şi se arătà în Belgrad călare poporului seu.

Până ce tinerul Milan continuà în Paris desvoltarea sa până la vêrsta de 16 ani, periodul maiorenităţii sale, pre cei vinovaţi la uciderea dela Topcider i ajunse mâna nemiloasă a tribunalului criminal. Conjuraţiunea se întinse până la detronatul Alesandru Karageorgevici, care se afla în Ungaria şi care fu condamnat la 20 ani prinsoare, de care pedeapsă însě el ca fugar sě detrase, pitulându-se şi pribegind cu ruşine şi fără patrie.

Acum a sfêrşit şi el pribegirea, pentru-că nu mai este între cei vii.

Principele Milan, a cărui moştenire guvernul provisoric o administră cu toată coştiinţa, in anul 1872 se urcà pe tronul sêrbesc. Puţini ani după aceea se căsătorì cu Natalia de Kleczko, carea în anul 1876 îl îmbucurà cu un clironom, tocmai în momentul, când sêrbii redicară flamura pentru a-şi elupta independenţa de imperiul turcesc.

Puţin timp după ce românii prin vitejia probată şi prin bravura domnului lor eluptară numele de regat pentru ţeara lor, principele Milan încă se proclamă de rege al Serbiei. *Ion Răvăşeriul.*

---

*) Publicăm această corespondenţă întocmai, şi credem că prin aceasta facem bune servițe causei, pentru care ea s'a scris. Red.

bat de carte, un protopop care va putea rivalisa în ştiinţă cu superiori lui, şi cari şi-a câştigat o cualificaţiune superioară de pe la Universităţile din Lipsca, Viena, şi Gratz, astfeliu de bărbaţi ar trebui sĕ ocupe postul onorific de protopop, unui astfeliu de protopop ne vom închina, îl vom stima ca pre unul la care eu şi altul ca preot me voi duce sigur şi îmi voi cere îndrumare sigură în afacerile mele oficioase şi politice, cu un astfel de protopop me voi lăuda şi voi fi fălos şi înaintea streinului, şi streinii îl vor respecta ca pre un bărbat de carte. Noue ne trebue protopopi cari sĕ ne ştie conduce, sĕ ne ştie apĕra în toate afacerile interne şi esterne bisericeşti şi scolare, şi când vom fi norociţi de astfeliu de protopopi, atunci societatea omenească din protopresbiterat va avea în frunte un conducĕtor bun, eară naţiunea pre bărbatul căruia îi va potea încrede când i-a cânta, şi în venitor nu vom fi de rîs şi batjocură la lume. Eară la cas sĕ fim osândiţi de Dḑeu sĕ căpătăm în frunte protopopi de aceia cari astăḑi sunt în spe!! atuncea sĕ poate aplica povestea ţiganului Vai! şi eară Vai!! şi mai bine sĕ fim rĕmas precum am fost.

Deci fraţilor preoţi! sĕ fim atenţi şi precauţi, sĕ evitâm dela noi un rĕu care ar putea prin alegerea unui protopop necapace, sĕ aducă o stricăciune generaţiunei presinte cât şi cei venitoare sĕ evităm dela noi toate interesele personali, familiari, particulari şi sĕ stăruim pe la locurile mai înalte competente ca sĕ ne denumească de protopopi de aceea, cari au studiat pre lângă teologia din Sibiiu la vre-o universitate streină, şi sĕ ne rugăm de aceia cari posed astfel de facultăţi ca sĕ primească candidatura, şi dacă provedinţa i-au înzestrat cu astfel de facultăţi spirituali fie siguri acei domni că nu vor putea face alt bine pre altarul naţional şi cultural decât primind dlor sarcina grea dar onorifică de protopresbiter, fie siguri acei domn căci posteritatea generaţiunei presinte şi venitoare le va fi mulţĕmitori şi că miile de suflete cari vor fi încreḑute dlor le va ridica monumente nu din minerale ci acela va fi poporul român care l'au păstorit, şi că monumentul acela nu va perì nici se va strica de neamici, şi çă inscripţiunea va sta în inimile lor pre cari o au pastorit şi a următorilor până atunci până când se vor cânta doine pe Têrnavile şi văile Ardealului, — în fine ca sĕ nu esagerezi părinţi Administratori protopresbiterali sĕ nu presupună că articolul din cestiune îi priveşte şi pe Dlor, nu! căci nù se poate pretinde că unii cari au condus afacerile protopresbiterali 10—20 de ani şi au fost recunoscuţi din partea Venerabilului Consistoriu archidiecesan de apţi pentru a conduce trebile protopresbiterale şi cumva sĕ nu mai fie admis la concurs, nu ar fi raţional!!

Ioan Chendi,
paroch grec: or.

Procesul de pressă al „Tribunei“ din 3 Februarie st. n. 1885.

Tribunalul s'a compus din juḑii Jánossi (president), Roşca şi Hatfaludy (cesti din urmă ca votanţi); notariu a fost Dr. Albert de Haupt. Acusatoriul a fost subprocurorul Tribus; apĕrarea a susţinut-o advocatul Francisc Frühbeck. Trăgêndu-se la sorţi juraţii, dintre cari procurorul a respins pre mai mulţi, ear protosincelul Dr. Ilarion Puşcariu şi neguţătoriul Löwy au fost respinşi de apĕrătoriu, au rĕmas în juriu; Iosif Schuster (curelar), Ioan Demeter (covrigar), Iosif Winkler (comerciant), Ioan Farkas (comerciant), Ioan Zacharias (covrigar), Iosif Konnerth (profesor), Ioan Hager (fabricant de spirt), Mihail Bachholczky (pantofar), George Bartmes (croitor), Frideric Zink (funar), Frideric Theiss (covrigar) şi Iosif Wagner (comerciant). Suplenţi au fost Frideric Zacharias (căldărar) şi Ludovic Iléssy (tapeţar).

Acusaţii Ioan Slavici şi Corneliu Pop Păcurar s'au presentat în persoană. Întrebat fiind Slavici de către preşedintele Jáňossi despre naţional a rĕspuns, că e născut în Şiria (Világos, cottul Aradului), e în etate de 37 ani, căsătorit, fără copii a fost mai nainte profesor şi de present e directorul „Tribunei“. — Corneliu Pop Păcurar spune, că e născut în Şard (cottul Albei-inferioare), june de 27 ani şi e redactor respunḑĕtoriu al „Tribunei“.

După cetirea actului de acusare, prin care Ioan Slavici, ca autorul articlului încriminat, şi Cornel Pop Păcurar, ca redactor rĕspunḑĕtoriu al „Tribunei“ se acusă pe basa §-lui 173 a codicelui penal pentru crima de agitare, „deoare-ce provocarea, ce se cuprinde în articol agitează prin cuvintele lui clare pentru negarea şi resturnarea esistinţii statului şi a instituţiunilor constituţionale ale Ungariei,“ a luat cuvêntul Ioan **Slavici:**

Ioan **Slavici.** Legea îmi acoardă dreptul de a lua cuvêntul, mai nainte de a se face cetirea articolului incriminat. Nu pot sĕ înţeleg acest drept decât astfeliu, că era în intenţiunea legiuitoriului sĕ-i înlesnească acusatului, în casul present mie,apĕrarea. Anume, nu fapta în sine, ci reaua intenţiune, e ceea-ce legea pedepseşte în persoana făptuitoriului. D-voastre sunteţi dar chemaţi a ve pronunţa, dacă eu în adevĕr am sĕvîrşit cu rea intenţiune fapta ce mi se imputâ. Eu o neg aceasta cu toată hotărîrea, şi câtă vreme nu-mi este cunoscută motivarea acusării, persist a susţinea, că numai o neînţelegere a putut sĕ fie punctul de plecare al actualei pertractări finale. Dacă vi-aşi fi cunoscut, domnilor juraţi, aş putea sĕ aştept în toată liniştea verdictul d-voastre; el nu poate sĕ sune altfel, decât: acest om nu e capabil de fapta ce i se împută. Durere însĕ, trăiesc numai de câteva luni aici şi am fost şi în acest timp atât de ocupat, încât mi-a fost preste putinţă sĕ întru în relaţiuni cu cercuri mai largi. Cei mai mulţi dintre d-voastre nu me cunosc, dar nici chiar din vedere; nu pot deci sĕ sperez, că me veţi judeca după adevĕratele mele vederi şi intenţiuni. Me simţ dar îndemnat a lua încă acum cuvêntul, pentru ca sĕ ve pun în posiţie de a me judeca drept.

Incumetându-me sĕ purced la resolvarea acestei probleme, sunt cuprins de simţemĕntul penibil, că me espun sĕ ve supĕr şi sĕ stric tot odată causei, pre care o represent, mai mult decât pot sĕ-i folosesc lucrând ani îndelungaţi.

Nu mai sunt om tinĕr, e însĕ prima dată în viaţa mea, că sunt silit a vorbì în public. Singură această împregiurare ve va esplica pe din destul sentimentul de strimtorare, de care sunt cuprins în momentul acesta. Mai stau acum şi ca acusat în faţa d-voastre şi am sĕ me apĕr în o limbă, care îmi este, ce-i drept, foarte preţioasă, dar pre care nu o vorbesc cu destulă lesnire. Strimtoarea, în care me aflu, sĕ scuse stângăcia mea. Nu e presumpţiune, nu voinţa mea proprie, ceea-ce me face sĕ pun răbdarea d-voastre la încercare: me sileşte puterea, căreia ne supunem cu toţii.

Stau aici sub greaua acusare de a fi abusat de unul din cele mai frumoase drepturi ale mele, de libertatea cuvêntului.

Dumneḑeu mi-a dat cuvêntul, ear statul mi-a acordat dreptul de a-l rostì în toată libertatea. Dacă este adevĕrat, că am abusat de acest dar şi de acest drept, atunci sunt un om stricat, şi ar fi o binefacere pentru mine, ca sĕ mi se iee pentru viitoriu putinţa de a urma relelor mele impulsiuni. Nu am însĕ cunoştinţa, că voesc ceea-ce e rĕu, şi e numai cu putinţă, că fac ceea-ce e rĕu stăruind spre bine.

E cu putinţă, că vederile, de care sunt condus în actuala mea activitate, sunt în adevĕr periculoase, chiar criminale; acum însĕ când e vorba sĕ fiu pedepsit pentru ele, este o legitimă apĕrare, dacă îmi dau silinţa sĕ me descarc de vină. Dacă e adevĕrat, că sunt un om stricat, aceasta e o nenorocire pentru mine, vina însĕ cade numai asupra împregiurărilor în care am crescut şi care au făcut din mine ceea ce sunt.

Daţi-mi voie sĕ ve indic, spre desvinovăţirea mea, aceste împregiurări.

M'am născut în Világos, în acelaşi Világos, unde s'a sĕvêrşit la 1849 celebra capitulaţiune. E un têrguşor măricel, cu poporaţiune în mare parte românească. O parte mai mică a poporaţiunii sunt germani, aşa numiţi Şvabi, ear una încă mai mică maghiari.

Casa părinţilor mei era aşeḑată într'o stradă locuită mai ales de maghiari, şi încă ca băiat mic vorbiam cu camaraḑii mei maghiari tot atât de bine limba maghiară ca pe cea română. Până la terminarea studiilor mele gimnasiale am trăit apoi necurmat în cercuri maghiare în care eram binevĕḑut şi în care me simţiam bine. Astfel încă din copilărie am perdut conştiinţa de rasă şi m'am obicinuit a căuta numai omul în oameni şi a nu face ca inclinările mele sĕ atârne dela naţionalitatea celor ce vor sĕ şi le câştige.

Dar singură această împregiurare nu ar fi putut sĕ me aducă pe banca de acusaţi.

Esistă în comuna noastră o anomalie, care a determinat vederile mele.

Românii, germanii şi maghiarii nu trăiau în pace. Fieşte-care dintre aceste trei elemente voia sĕ le impună celorlalte conducerea sa. Astfel s'au produs adeseori lupte, şi-mi aduc aminte, că pe timpul, când eram băiet mic, mai multe dintre rudele mele au fost puse în lanţuri şi duse în casematele cetăţii dela Arad.

Astăḑi de sigur nu se vor fi găsind în întreaga monarchie decât puţine comunităţi, unde stările sunt atât de pacinice ca la noi.

Cum s'a întêmplat aceasta?

Când au vĕḑut că nu pot sĕ vieţuiască pacinic împreună, oamenii au luat hotărîrea de a trăi pacinic unii lângă alţii. Ei şi-au ḑis: În biserică nici odată nu avem certuri; de ce oare sĕ nu aveţi pe cât e cu putinţă şi în afacerile comunale, voi primariul şi notariul vostru, ear noi pe al nostru. Ei au luat hotărîrea de a face din o comună poltică doue, şi ori cât de straniu ar părea, este în ţeara noastră de vre-o 30 ani acum o comună, care după naţionalităţi e împărţită în doue: Oláh-Világos şi magyar Világos. Românii au primarul lor; tot astfel şi ceilalţi; ear când e vorba de interese comune, se întrunesc representanţele ambelor comune, — şi lucrul merge. Dacă e bine ori rĕu aşa, aceasta nu o vom hotărî aici. Destul, că eu m'am născut şi am crescut în această comună; nu este vina mea, că încă de copil m'am deprins, ca fieşte-care sĕ-şi pună viaţa după propriile sale înclinări la cale; nu este vina mea, că am devenit cu desevîrşire incapabil de a înţelege oportunitatea unei direcţiuni opuse acesteia. Devin nervos, când vĕd, că un om vrea sĕ-i impună celuialalt limba sa, vederile sale, conducerea sa, fără ca sĕ resulte din aceasta vre un folos fie pentru publicitate, fie pentru viaţa privată, fie pentru cea comună.

Astfel am fost crescut. Cu această creştere am mers, ca voluntar la Viena. În casarmă eram preste 30 oamene tineri, unul boem, altul maghiar, acesta italian, acela polonez, erau vre-o ḑece, cincispre-ḑece naţionalităţi, eu singur român; nici odată nu m'am simţit isolat; mi-am aflat totdeauna prietini buni între acesti oameni: eram cu toţi camaraḑi, căci e în natura omului sĕ rĕsplătească cu iubire iubirea, unde o găseşte.

Aceasta am găsit'o acasă, aceasta în armată şi tot aceasta în cultura germană, spre care mi s'a deschis drumul la universitatea din Viena. Göthe şi Schiller, Kant şi Schopenhauer şi toate acele spirite mari, cari eşite din mijlocul poporului german, atât de mult au contribuit la ridicarea omenirii, cunosc numai pe omul, care este, precum se ḑice, foarte inclinat spre rĕutate; ei însĕ nu-i împart pe oameni, după naţionalitate, în mai buni şi mai rĕi. Ear eu eram prea tinĕr, prea lipsit de esperienţe, prea tare inclinat a me supune autorităţii lor, pentru ca sĕ me fi întrebat, dacă au acesti oameni dreptate ori nu?

Abia după-ce m'am întors acasă mi s'a pus această întrebare. Am vĕḑut, că nu aceste vederi predomnesc aici, ci altele, care stau în contraḑicere cu ele. Puţin după întoarcerea mea în ţeară am simţit, că sunt osândit a lupta contra curentului predomnitor. Nu aş fi făcut-o însĕ nici odată aceasta, dacă n'aş fi fost îmbărbătat prin aceea, că nu eram singurul representant al vederilor mele. Stau aici, ce-i drept, eu singur, dar nu pentru mine singur: este un întreg cerc de bărbaţi, care susţin vederile, pentru care sunt dat în judecată. Nu o accentuez aceasta, pentru ca sĕ me desvinovăţesc: primesc rĕspunderea pentru mine singur. Vina e însĕ comună: primesc eu singur pedeapsa, însĕ pentru verdictul d-voastre nu este indiferent, dacă vina e individuală ori comună.

Întreb acum ce se cuprinde în acel articol?

Au fost aici în Sibiiu doi oameni rĕi osândiţi la moarte; erau vrednici de această osândă. Pertractarea s'a făcut însĕ în o limbă, pe care acesti oameni nu o cunoşteau, pe care publicul din Sibiiu nu o cunoştea; judecătorii cunoşteau însĕ, cunoşteau cu toţii limba acusaţilor şi a publicului; nu era dar motivată necesitatea de a face pertractarea într'o limbă, pre care cei în primul loc interesaţi n'o înţeleg. Nu ḑic, că aceasta e o nedreptate: nu înţeleg însĕ cum poate sĕ concorde aceasta cu scopul urmărit prin pertractare? Dar eu ḑic mai mult încă în articolul incriminat: e rĕu sĕ se facă aşa, pentru-că oamenii sunt împinşi prin aceasta în mod fatal sĕ nu-şi iubească ţeara aşa, cum trebue. Într'un cuvênt, presiunea, ce se face prin aceasta, nu e motivată.

Precum vedeţi, domnilor, după creşterea ce mi s'a dat, şi după cultura de care m'am împărtĕşit la universitate, eu trebuia sĕ o ḑic aceacta; şi totuşi, dacă aş fi fost eu singur de părerea aceasta, nu i-aş fi dat espresiune, am simţit însĕ, că nu sunt singur, ci întreaga opiniune publică era pusă în nedumerire.

Mi se va face, poate, imputarea, că am voit sĕ-i câştig pre sasi pentru noi românii. De sigur însĕ sunteţi convinşi, că de aceasta nu poate sĕ fie vorba. Nu e românul cel ce vorbeşte aici; e omul. Nu e aici o cestiune naţională; e una de umanitate. I se face ori şi cărui om nedreptate, când nu i se dau toate lesnirile apĕrării. Mi se ia mie, lui Kleeberg ori Marlin, putinţa de a me apĕra, mi se ia mie, ca public, putinţa de a trage folos din pertractare, când ea se face într'o limbă, pre care nu o pricep.

Mi se va ḑice poate, că e lege. Eu nu cunosc legea, care înlocuește aici limba germană cu cea maghiară.

Presupunênd, că esistă o asemenea lege, cine oare i-ar putea lua cetăţeanului dreptul de a susţinea, că este rea? Eu ḑic că me supun, dar legea nu poate sĕ aibă decât urmări rele: prin aceasta nu agitez. Acela care va abroga această lege și va pune alta în locul ei, acela îi va folosì ţĕrii.

Acesta e spiritul, în care a fost scris articolul, și ve rog, ca cetit fiind, astfel sĕ-l înţelegeţi.

După aceste notarul Dr. Albert de Haupt cetește articolul incriminat*), precum urmează:

„Ḑilele aceste s'a terminat la tribunalul din Sibiiu un proces criminal, care a ţinut mult timp opinia publică în agitaţiune.

Doi oameni tineri, unul Kleeberg altul Marlin, au sĕvîrșit un întreg șir de fapte pedepsite de lege, au furat, au înșelat, au pus foc, au jăfuit și au ucis în cele din urmă pe un cămĕtar de aici, pe soţia acestuia, pe copilul lor și pe o fată ce se afla slușnică la casa lor. Ei au fost prinși, au fost dovediţi, au fost judecaţi și osândiţi, după asprimea legii, la moarte prin furci.

Vrednici au fost de cea mai aspră pedeapsă, și fără îndoială nimenui nu i-a fost milă de dênșii; cu toate aceste un adênc sentiment de înduioşare ne-a cuprins în faţa procesului ce li s'a făcut.

Trăim la anul 1884, și sunt abia câte-va luni, decând germanii din Ardeal au sĕrbat aici în centrul lor de cultură, al șeptelea centenar al așeḑării lor pe acest pămênt. Sunt șepte sute de ani de când ei au întemeiat acest oraș, șepte sute ani de-a rêndul viaţa de aici a fost germană și germană a rĕmas până în ḑiua de astăḑi. Acum, după șepte sute de ani, în secolul luminilor toleranţei, doi germani fiind osândiţi la moarte prin furci, procesul li se face în limba maghiară, pre care unul dintre dênșii o înţelege puţin, ear celalalt nu o înţelege de loc. Președintele tribunalului voind sĕ fie înţeles de dênșii, le vorbește în limba germană, dar neștiind bine această limbă universală, produce din când în când un viu resentiment in asistenţa compusă mai ales de germani. Apĕrătorii acusaţilor, germani amândoi, fiind siliţi a pleda causa clienţilor sei în limba maghiară, pe care nu o știu destul de bine sĕ căsnesc ca vai de ei și devin adeseori ridicoli. În sfêrșit, și asta e culmea, terminând ei apărarea președintele îi mai și întreabă pe acusaţi, dacă mai au ori nu ceva de adăogat la cele ḑise de apĕrătorii lor, ale căror cuvinte nu puteau sĕ le înţeleagă, apoi li se cetește sentinţa de moarte într'o limbă pe care nu o înţeleg.

Aceasta li se întêmplă în ţeara lor, chiar aici, unde șepte sute de ani de-a rêndul viaţa a fost germană.

Dar nu de dênșii ni-e milă, nu pentru dênșii ne îndoioșăm.

Pertractările finale ale proceselor nu mai sunt, precum a fost până acum, secrete; ele sunt publice și tot omul poate sĕ asiste la ele. Crima sĕvêrșită asupra unui om este o lovitură dată societăţii întregi, și s'a creḑut, cu este bine, ca întreaga societate sĕ iee parte la judecare, sĕ se producă în consciinţa publică convingerea, că osânda e dreaptă și necesară, o adevĕrată satisfacţiune. De aceea s'a enunţat publicitatea. Mai nainte se pretindea, că osânda e ceea-ce moralisează și esecutarea era publică; timpul nostru a ajuns la convingerea, că numai judecata întărește consciinţa de drept, numai ea are efect de moralisare, și de aceea acum judecata e publică și esecutarea secretă.

Dacă e adevĕrat aceasta, atunci a fost un ultragiu sĕ se pertracteze aici în Sibiiu un proces într'o limbă, pe care Sibiienii nu'o înţeleg; ear dacă nu ar fi adevĕrat, atunci legea nu ar cere publicitatea pertractărilor finale.

Este grea lovitura ce i s'a dat consciinţei publice a unei părţi din concetăţenii nostri, e abusul, în faţa căruia ne aflăm, ceea-ce produce în noi îndoioşarea.

Când această încălcare ni se face noue, celor ce veacuri întregi de-a rêndul am stat robi în ţeara noastră, ne plângem soartea, ne mângăem cu aducerea aminte a încălcarilor încă mai mari din trecut și adunăm în noi rîvna de a ne croì o soarte mai mai bună în viitoriu; încălcarea li se face încă acelora, care veacuri de-a rêndul au stăpânit pămêntul, au durat zidurile acestei cetăţi și au întemeiat viaţa, ce încă esistă aici, i se face încălcarea unei fracţiuni dintr'un mare și cult popor din Europa.

Se stîng două vieţi; nu aceasta ne îndoioșază: e pe stînsete o viaţă, care s'a susţinut veacuri îndelungate.

Se vor împlinì în curênd nouĕ sute de ani de când primul rege al Ungariei a primit coroana dela papa. Nouĕ sute de ani statul ungar a resistat tuturor lovirilor grele, de care a fost încercat, căci nouĕ sute de ani am trăit unii lângă alţii, unii ca stăpâni, alţii ca robi ai pămêntului, dar uniţi la timpuri de grea cumpĕnă.

Acum maghiarii au pus alternativa: ori piere tot ceea-ce nu e maghiar de pe pămêntul acesta ori se desfiinţează statul ungar.

O viaţă trebue neapărat sĕ se stîngă, ori a noastră ori a Ungariei: alt sens încălcările nu pot sĕ aibă. Căci ori suntem noi dimpreună cu sasii prea slabi, prea nemernici, ca sĕ ne putem susţinea în luptă cu maghiarii, ori suntem împinsi în mod fatal la o dușmănie oarbă contra statului ungar și trebue neapărat sĕ pândim ocasiunea de al sguduì din temelii, sĕ-i căutăm pretutindinea dușmanii, ca sĕ ne unim cu ei, sĕ ne silim sĕ îi facem dușmani pretutindinea unde străbatem.

Sunt loviţi de cea mai deplină orbie maghiarii, dacă n'o înţeleg aceasta și nu sĕ tem, mai ales când e vorba, nu de noi, care avem în coasta noastră pe „micul“ stat român, cum îl numesc ei, ci de germanii, care presentă aici la noi, la hotarele Orientului, causa culturală a acelui mai puternic dintre popoarele Europei și a singurului, care i-a susţinut pe maghiari în actuala fasă a desvoltării lor istorice.

Și un lucru pot sasii: sĕ-i lipsească prin o lucrare întinsă pe maghiari de simpatiile poporului german și de spriginul, pe care l-au avut în vîrtutea acestor simpatii. Ear pe acesta trebue neapĕrat sĕ-l facă, de oare-ce nimeni nu poate perì fără ca sĕ dee din mâni și din picioare.“

Rĕspunḑênd apoi la întrebările președintelui Slavici declară, că este autorul articolului, ear Pop Păcurar, că ia respunderea pentru publicarea lui în „Tribuna.“

Prin aceasta se termină procedura de dovedire.

(Va urma.)

Spre orientare.

La numĕroasĕle întrebări, ce ni sĕ fac din toate părţile în privinţa inactivărei societăţei *„Opinca română,“* ne luăm voie a rĕspunde pe calea aceasta, că statutele subșternute la 24 Iunie a. tr. înaltului ministeriu reg. ung. de interne spre a fi proveḑute cu clausula de aprobare, prin resoluţiunea ddto.. 3 Decembre s'au înapoiat subscrisului comitet ad hoc cu aceea, ca cercul de activitate al societăţii sĕ se restrîngă la ţĕrile aparţinătoare coroanei ungare.

Modificându-se conform acesteia statutele s'au înaintat de nou la dl ministru.

Până la urmata aprobare lucrările inactivarei se vor ţinea în suspens.

Sibiiu 24 Ianuariu 1885.

Comitetul ad hoc.

Varietăţi.

* (Spre orientare.) Bilete de întrare pentru balul „Reuniunei femeilor române“ de astăḑi seara sĕ pot căpăta astăḑi dela 10—12 oare a. m. dela 3—5 p. m. *în camera Nr. 1, dela „Impĕratul Romanilor“* precum și seara la cassă.

* (Banchet.) Inteligenţa română din Sibiiu și din împregiurime va arangia *Marţi 10 Faur nou a. c.* după ameaḑi la 2 oare în sala dela Împĕratul roman un banchet în onoarea redactorilor achitaţi în procesele de pressă din timpul mai proaspĕt.

* (Postal. Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Lándor (comitatul Albei-inferioare.)

Condiţiuni 100 fl. cauţiune și contrăct oficial.

Emolumente: 120 fl. salar, 40 fl. paușal de cancelarie și 500 fl. paușal de transport.

Cererile au se între la direcţiunea postelor din Sibiiu în 3 sĕptĕmâni.

* 500 de ani de când esistă unuversitatea din Viena n'a avut atâţa ascultători imatriculaţi ca est an. În semestrul de earnă curent s'au înscris 5700 studenţi, dintre cari 1981 la facultatea juridică, 2455 la medicină etc.

* (Studenţi streini în Paris). Sub această titulă cetim în „Telegraful“: La universitatea din Paris studiază 637 tineri din alte ţeri: 152 din Rusia, 130 din America de nord, 66 din România, 52 din Turcia, tot atâţa din Spania, 36 din Anglia, 34 din Brasilia, 30 din Elveţia, 26 din Grecia etc.

* (Bibliografic.) A apărut *„Mișcarea populaţiunea din România în anul 1882“* edat de oficiul central de statistică. București. Tipografia statului 1881.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Ianuarie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Galbin	5 80	5.78
Napoleon	9.77	9.76
London (pe poliţă de trei luni)	123 60	123.60

(Vindecarea cea mai eftină.) Viena. Domnule. Notificând primirea pilulelor de Sviţera ale apotecei Brandt, 'ţi esprim adênca mea mulţămită pentru amicala bunăvoinţă, observând totodată, că efectul curei populare a Dtale au întrecut așteptările nutrite. Sêrmana mea soră de 17 ani pătimește de epilepsie, în urma cărei groasnice boale este silită a ședea tot în casă, și în lipsa mișcărilor prin aer liber, de multe-ori s'au desvoltat obstrucţiune, din care apoi au urmat alte multe rele legate de aceasta. Mulţămită medicamentului trimis de Dta, toate relele s'au delăturat. Deși pilulele (o șatulă cu 70 cr.) nu se mai beau în toată ḑiua, ci cu unele intrerumperi, totuși neajunsurile amintite se delătură domol în mod negenat, și astfel sănĕtatea s'a restaurat cu desĕvêrsire. Încă odată primește marea mea mulţămită pentru bunavoinţă, F. Reinisch, oficial la calea ferată, II. Klosterneuburgerstrasse Nr. 1.

Sĕ se observe bine eticheta: cruce albă pe pănură roșie cu numele Brandt.

---

*) Apărut în Nr. 175 din anul trecut al „Tribunei.“

Nr. 609. [978] 2—3

EDICT.

Ana născută Dragota legiuita soţiă a lui Toma Nastase din Fofeldea protopresbiteratul Agnitei, care cu necredinţă ș'a părăsit pe legiuitul ei soţ de căsătorie de 6 ani fără a se şti de locul ubicaţiunei ei, prin aceasta se citează ca în termin de *3 luni* de ḑile dela prima publicare, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiterale, căci la din contră se va aduce sentenţa cu total divorţiu și în absenţa ei.

Nocrchiu, în 12 Octombre, 1884.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei ca for matrimonial.

Grigoriu Maier,
adm. ppresb.

Nr. 2/2/1885 civil. [979] 2—3

Publicaţiune.

Aduc la cunoștinţa publică că spre a face cele necesarie la regularea hotarului din **Bĕrnadea,** și adecă spre a regula representarea partidelor, a alege pre ingineri și a face preliminariul de spese, am designat ḑiua de **9 Martiu 1885. dimineaţa la 8 oare** ḑi de pertractare. Aceasta se va face la faţa locului în locuinţa judelui, la care se învită părţile interesate cu observarea, că nepresentarea lor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Elisabetopole 9 Ianuariu, 1885.

In numele tribunalului:

Székely Miklós m. p.,
jude esmis.

Zambach și Gavora.
Fabrica de vestminte și recuisite bisericești
de rit catolic și grec. [928] 14—30
în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.
Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăţi industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.
Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 12. Sibiiu, Marți 29 Ianuarie (10 Februarie) 1885. **Anul XXXIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Din causa Sĕrbătoarei de mâne numĕrul cel mai de aproape va apărea Sâmbătă.

Sibiiu, 28 Ianuariu

Domnule Redactor! În articulul: „Reuniuni învĕțătorești și preoțești în archidiecesă“ din numĕrul de Joi 24 l. c. al „Telegrafului Roman“ se amintesc două obiecte, în privința cărora e de lipsă ca on. public cetitoriu sĕ fie esact informat, pentru de a-și putea forma idiă clară despre starea lucrurilor.

Se vorbește în acel articol despre reuniunile învĕțătorilor greco-orientali din archidiecesă și ele se dechiară de „corpuri fără viață,“ de o instituțiune măiestrită, forțată prin „statute octroate,“ care instituțiune din lipsa materialului, adecă a unui stat învĕțătoresc, „vegetează“ numai și nu a produs până acum nici un resultat practic.

Nu pot și nu voi sĕ neg că așa numitele „reuniuni“ învĕțătorești din archidiecesă încă nu au eșit din fașe și din leagăn. Ele esistă în mod oficial și general abea de doi ani, și întru adevĕr se mai află astăḑi încă districte, în cari inactivarea instituțiunei (organisarea reuniunei) încă nu a reușit pe deplin, parte din motivele aduse de autorul articulului, parte din altele, cari nu se pot discuta la acest loc.

Cu toate acestea e prea mare pessimism de a condamna instituțiunea însași, de a o arunca ca ceva netrebnic la o parte. Aflu mult adevĕr în aserțiunea articulului că „nici un popor nu s'a regenerat prin legi și prin statute“ — dacă aceste rĕmân literă moartă. Însĕ din singurul motiv că legile și statutele, respective iustituțiunile create prin ele spre binele și promovarea culturei unui popor, — nu se esecută, nu putem declara de rele, de nepractice, de „încercări teoretice“ legile și instituțiunile. Pentru-că în 3—4 din cele 11 districte ale archidiecesei așa numitele reuniuni învĕțătorești în termin de doi ani încă nu s'au desvoltat până la gradul regulatei funcționări, nu putem afirma că „reuniunile sunt un loc de tortură, o întrunire silnică de a fura timpul și a-și cheltuì banii.“ Ar fi aceasta o neadmisibilă confundare de causă și urmări, o deducțiune din permise false.

De sigur autorul articlului nu este pe deplin în chiar cu ființa și genesa reuniunilor, ceea-ce se manifestă în afirmațiunea sa că atât în adunările generali ale reuniunilor, cât și în cursul afacerilor acelora ar esista „confusiune.“

Mi se pare că punctul de mânecare al autorului articulului e eronat. Reuniunile noastre învĕțătorești nu putem sĕ le mĕsurăm și dejudecăm după ființa și regulele altor reuniuni, cari se formează de sine, în mod spontaneu pe basa unei necesități simțite și binepricepute de cei-ce se asociază. Astfeliu de reuniuni întru adevĕr se pot forma numai acolo, unde nu numai că esistă un stat învĕțătoresc încheiat, ci învĕțătorii se și află la înălțimea timpului.

În impregiurările însĕ in cari ne aflăm noi, nime nu poate cugeta la atari idealuri, și nu a cugetat nici consistoriul archidiecesan când a pus la cale înființarea și organisarea reuniunilor în întreaga archidiecesă.

Istoricul acestora ne va da deslușiri momentoase.

Isvorul tuturor întrunirilor învĕțătorilor din regatul ungar, fie în conferințe ori corporațiuni ori în fine reuniuni, îl aflăm în legea despre scoalele poporale din anul 1868. Această lege în §. 147 prescrie că toți învĕțătorii dintr'un district (tankerület) sunt datori a se într'unì în corporațiune districtuală, carea are a ținea odată pe an conferință învĕțătorească.

Pe aceasta basă dl ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică la anul 1872 a aflat a pune în lucrare înființarea corporațiunilor învĕțătorești și cu datul 14 Septembre a îndrumat pre inspectorii regești de scoale comitatensi ca ei sĕ înactiveze și sĕ organiseze acele corporațiuni, și sĕ se pună în fruntea lor. Prin o ordinațiune ulterioară (dtt 11 Decembre 1872) dl ministru a îndrumat mai de parte pre inspectorii regești de scoale ca acolo, unde esistă astfeliu de întruniri învĕțătorești, ei sĕ se adopere a le desființa aceste și ale contopì cu corporațiunile comitatense. Și mai departe s'a dus în direcțiunea aceasta adunarea regnicolară a învĕțătorilor ținută în Budapesta la 1882. Aceasta a adus conclusul, ca învĕțătorii confesionali sĕ fie siliți a întra în corporațiunile comitatense. Acest conclus s'a aprobat din partea dlui ministru cu aceea modificare ca numai acei învĕțători confesionali sĕ fie constrînși a întra în corporațiunile comitatense, cari nu sunt membri la vre-o corporațiune proprie confesională.

La noi în archidiecesă învĕțătorii până la acest timp nu erau organisați nici în corporațiuni după cum le prescrie legea, nici în reuniuni spontanee cu statute aprobate la loc competent, ci se țineau simplu din an în an așanumite conferințe învĕțătorești, la cari se adunau câți voiau și ascultau unele prelegeri ale „conducĕtoriului conferinței“ denumit de consistoriu. Dacă lucrul ar fi rĕmas astfeliu, urmarea ar fi fost că învĕțătorii nostri ar fi devenit inrolați la corporațiunile învĕțătorești comitatense, în care privință se și făcură din partea inspectorilor regești de scoale feliu de feliu de mesuri și încercări. Așa d. e. în comitatul Têrnavei mari s'a pretins cu intețire ca și preoții nostri sĕ între ca membrii în acele corporațiuni.

De oare-ce la corporațiunile comitatense taxa anuală de membru e mare în proporțiune cu situațiunea materială a învĕțătorilor nostri, și membri pre lângă aceasta taxă mai au de a contribui și la fondul „Eötvőșian“ s'a arătat necesitatea ca învĕțătorii nostri sĕ se consolideze în corporațiuni proprie confesionali, ale căror prestațiuni bănesti și altă întogmire corĕspund giurstărilor și trebuințelor noastre proprii confesionale-românești.

O urmare a acestei necesități a fost crearea corporațiunilor confesionale, ce s'a pus la cale în 1883 prin o nouă împărțire a archidiecesei în 11 districte și prin promulgarea unui regulament relativ la organisarea și cursul agendelor acestor corporațiuni.

Prin aceasta consistoriul archidiecesan nu a creat „reuniuni“ după cum se pare a crede autorul articulului, nici nu a „octroat statute“ pentru „reuniuni“

FOIȚA.

Curierul literar.

Sumar: Scoalele istorice; scoala entusiasmului; istoria la cei vechi; Titu Liviu și succesorii sei. Scoala obiectivistă; *die Objectivität* în Germania. Scoala lui Macaulay și viitorul metodului urmat de partisanii istoricului engles.

Nu știu dacă printre multele și adevĕratele definițiuni date de Cicerone istoriei se află, în simbure sau toată, comparațiunea ce voesc a face. Îmi pare că istoria trebue sĕ fie asemenea unei stràvĕḑĕtoare și perfecte oglinde în care sĕ se arate, cu toate amenuntele lor chiar cele mai puțin perceptibile, faptele trecutului, protagoniștii și coriștii istoriei, într'un cuvênt tot ce a trăit, s'a mișcat și a făcut istoria.

Astfel o voește sĕ fie metodul eminaminte științele, astfel o voesc legile imutabile ale adevĕrului: oglindă perfect străvĕḑĕtoare, căci numai ca atare va fi luminătoare.

O altă scoală, bĕtrână ca și civilisațiunea greacă și romană, continuà până mai deunăḑi și pe aici pe colo continuă și astăḑi a privì istoria după cum o priveau grecii și romanii, ca operă oratorică. Cu alte cuvinte, istoricul respectă adevĕrul cu sânțeniă, culege faptele, le coordonă și le espune după cum geniul seu îi șoptește a face. Dar, întocmai ca și oratorul la tribună, pasionat după căutarea adevĕrului, încins de căldura elocinței, istoricul trece dincolo de limite sau se oprește în loc pentru a estrage și arăta tot frumosul sau tot urîtul unui singur fapt. Astfel facură Tit-Liviu, Tacit și toți istoricii Romei romane; astfel făcuseră, afară poate de Tucidide, toți logografii și istoricii Greciei clasice și tot astfel îmi pare că a facut, p'alocurea, în superbele și arḑĕtoarele pagini ale Istoriei Franciei, nemuritorul Michelet, și cu dênsul și după el, Thomas Carlyle, unul din istoricii Angliei contimporane.

Sunt multe și puternice cause care ne dau cuvêntul de a fi al acestei scoale, cari ne fac sĕ credem înflăcărărilor oratorice ale marilor scriitori și sĕ nu acusăm de cât pe jumĕtate părtinirea lor. Sunt oameni, cu inimi iubitoare, cu pasiuni, cu aplecări sufletești spre cutare erou sau ilustru căpitan. Cu cât cunoști mai bine un lucru sau o persoană; cu cât mintea îți pĕtrunde în toate cotiturile și tainele acelui lucru sau al acelei persoane, cu atât te simți cuprins mai adênc de două din simțimintele de căpetenie ale inimei omenești: iubirea sau ura.

Cercetând ani întregi imcomparabilele faste ale Republicei romane, trăind în glorioasa epocă a Scipionilor și Catonilor cari, după ḑisa poetului nostru, „nu încăpeau supt cer“ cum vreți și cum aveți curagiul a cere dela Tit-Liviu sĕ nu fie adoratorul unor astfel de timpuri, și sĕ nu scriă cuvintele următoare: *prisca scribentis antiquus fit animus*, antic devine sufletul aceluia care scrie despre cele antice; — lege sau adevĕr care este temeiul scoalei oratorice și pe care Michelet îl traducea cu vorbele următoare: istoricul a cărui personalitate dispare când dênsul scrie, nu e de fel istoric.

Dacă ar fi așa, dacă istoricul Thomas Carlyle care în secolul XVII nu vedea de cât pe Cromwell și în XVIII pe Frederic II și încolo pe nimeni, căci imprejurul acestor doi eroi ai minței și studielor sale gravitau toți ceilalți luptători și toate celelalte fapte; dacă, ḑic, istoricul ia parte la pasiunile care agitau epoca studiată de el, și se luptă cu foc în contra vrășmașilor lui Cromwell sau în contra acelora ai lui Frederic II, cu alte cuvinte, dacă își conservă activa, viua și puternica personalitate de care vorbește Michelet, nu devine și el partisanul acestor doi protagoniști istorici, nu simte și el aceleași pasiuni; freamĕtul de ură și de iubire nu-l posedă pe dintregul? Cred că da, și cred încă cu putere că la suflul arḑĕtor al pasiunilor sale, acea strĕveḑime a oglinḑei istorice se aburește, se întunecă și adese-ori dispare cu desevêrșire, pentru a face loc unei sticle mate după care figurile vĕḑute iau proporțiuni fantasmagorice. Și atunci? Atunci, istoria devine un roman; cetitorul percurge cu plăcere paginele lui când sunt scrise de un măestru al stilului; devine și el interesat în desfășurarea și propășirea acțiunei, ia parte, adese-ori cu acelaș foc pe care l'a simțit autorul la luptele, victoriele și iningerile vremurilor. . . . Ferice numai dacă și-aduce aminte la timp că citește un roman, ear nu o istoci pur şi simplu a pus 'n lucrare un prescript al legei comune, care de nici nu obligativ dar de sigur facultativ are valoare şi pentru noi. A inactivat corporaţiunile învěţătoreşti districtuale şi le-a organisat prin promulgarea unui regulament pentru afacerile interne ale acelora.

Urmează din toate aceste că la noi nu esistă reuniuni în sensul propriu al cuvêntului, ci corporaţiuni create din oficiu de către suprema autoritate scolară confesională. Tot aşa nu poate fi vorba despre „statute octroate“ ci despre un regulament după cum consistoriul l'a aflat de corěspunḑetoriu giurstărilor şi trebuinţelor noastre.

E eronată şi aceea aserţiune a articulului că prin aceasta organisare s'ar fi delăturat „vechele conferinţe.“ Aceste au rěmas neatinse în princip şi în concepţiunea lor. S'a regulat numai participarea la aceste conferinţe, modul ţinerei lor şi cercul de activitate, ceea-ce până atunci nu era de loc normat.

Cumcă nici corporaţiunile încă nu s'au desvoltat până la înălţimea destinaţiunei lor, aceasta nu se poate nega. Una însě desigur s'a ajuns prin înfiinţarea lor, şi aceasta e, că înveţătorii nostri au rěmas ai nostri, sub conducerea şi supravegherea bisericei, carea nu urmăreşte alte scopuri decât creşterea morală-religioasă a populaţiunei. Ei fiind membri la o corporaţiune proprie confesională nu se mai pot constrînge a întra în corporaţiunile comitatense, unde prestaţiunile sunt mari, ear înveţătorii nostri priviţi numai de a cincea rotă la car, de un feliu de „*misera contribuens plebs*“.

„Fie pânea cât de rea, tot e dulce 'n casa mea“ ḑice proverbul, ear înveţătorii nostri vor lucra înţelepţeste dacă vor înbrăţişa cu toată căldura instituţiunea noastră proprie aşa debilă cum e. Dela ei depinde sě o perfecţioneze. Nime în această privinţă nu-i va împedeca.

Ştiu că umblă şi acum anume agenţi sě-i înduplece sě între şi în corporaţiunile comitatense înveţătoreşti. Sě ne căutăm însě de treaba noastră. Sě nu abandonăm ce e al nostru pentru-că astăḑi încă nu a ajuns la cutare grad de perfecţiune. Suntem oameni sěraci, şi ca oameni sěraci ce suntem, trebue sě ne mărginim la ceea ce avem şi ce putem. Trebue sě purtăm cioarecii şi opincile noastre, şi astfeliu ne vine greu a conturba lustrul strălucitei societăţi a „domnilor,“ cari pentru bunii nostri bani ne tractează cu titulaturi de „büdős bocskor, vankui, hora“ ş, a.

Inspectorilor regeşti de scoale, cari ne ofer cinstea şi omenia sě le mulţămim frumos pentru buna voinţă, şi sě le rěspundem că sěraci fiind ne mărginim la mămăliguţa noastră; n'avem de unde sě plătim taxe şi altele în două locuri.

Ce priveşte aserţiunea autorului articulului că susţinêndu-se prelângă, „adunările generali ale reuniunilor“ şi conferenţele, ar esiste confusiune completă, trebue sě observ, că priceputǎ bine situaţiunea, confusie nu poate esista „Reuniuni“ n'a avem; şi ceea-ce se numeşte „adunare generală a reuniunei“ e: conferenţa corporaţiunei învěţătoreşti din district.

Înţeleasă astfeliu starea lucrului, şi nescăpându-se din vedere că organisarea corporaţiunilor înveţătoreşti nu e nimic alta de cât esecutarea prescriptelor legilor din vigoare, şi anume a statutului organic §. 130 şi a §-lui 147 al art. de lege XXXVIII din 1868, nime nu va afla de îndreptăţită aspra critică a des menţionatului articul.

Al doilea obiect, în privinţa căruia i se fac împutări nejuste consistoriului în articalul indicat, e fondul de pensiune regnicolar pentru învěţătorii dela scoalele poporale.

În meritul acesta observ că autorităţile biseriсeşti nu au nici un feliu de ingerinţă la afacerile acestui fond. Nu li se împărtăşeşte nici un feliu de date, nici chiar singuraticele casuri de pensionare. Drept acea nu se poate pretinde dela ele sě raporteze în privinţa manipulărei şi a gestiunilor acelui fond.

Dintr'altele aşa sum informat că o instrucţiune în privinţa drepturilor şi a datorinţelor învěţătorilor faţă de acest fond e în lucrare şi va apărea în decurênd.

Revista politică.

În ḑilele acestea se va pune la ordinea ḑilei în parlamentul Ungariei proiectul pentru reorganisarea casei magnaţilor. Situaţiunea actuală e foarte favorabilă pentru ministeriul Tisza. Budgetul finanţelor s'a primit cu o imposantă majoritate, ceea ce se consideră de vot de încredere pentru guvern. Aşa cetim în ḑiarele din Viena, şi noi o credem, căci după cum am mai ḑis, adevěrata situaţie din cercurile guvernamentale dela noi mai limpede se oglindează în ḑiarele din Viena.

De vre-o càte-va ḑile ḑiarele din capitală ne aduc ştiri despre conferenţele deputaţilor sêrbi din parlamentul Ungariei. Ni se spune că pe fie-care ḑi s'au ţinut câte 2 conferenţe la care luau parte preste douěḑeci de deputaţi. Scopul acestor conferenţe era regularea posiţiei lor în parlament. Resultatul acestor conferenţe este de importanţă şi pentru ţinuta noastră politică, şi de acea îl reproducem.

Purceḑênd dela naţiunea şi biserica autonomă sêrbă, a căror înaintare este principala chemare a deputaţilor sêrbi din dieta Ungariei, acestia au luat următoarea decisiune:

„Cu privire la cercul de activitate al parlamentului unguresc deputaţii sêrbi naţionali din Ungaria, Croaţia şi Slavonia au *interese comune*, cari trebuesc apěrate şi îngrigite, în special *unitatea bisericei* greco-orientale sêrbe câştigată prin meritele poporului şi asigurată poporului sêrb prin legi scrise, pe terenul coroanei Sântului Stefan se manifestă *prin autonomia naţională bisericească*.

Comunitatea acestor interese pretinde, ca în afacerile amintite toţi deputaţii naţionali sêrbi sě lucre în aceaşi direcţiune.

Deputaţii naţionali sêrbi, atât în dieta Ungariei, cât şi a Croaţiei, după esperimentări de mulţi ani, s'au convins, că autonomia bisericei sêrbeşti şi individualitatea naţională numai aşa se poate păstra, dacă ei vor rěmânea conscienţios şi firm pe basa dreptului public de stat, şi vor promova interesele statului şi ale regatelor, în care de sute de ani şi-au aflat patria.

Cu privire la convocarea congresului naţional bisericesc, deputaţii vor lucra din toate puterile, ca sě se păstreze şi asigureze autonomia bisericei naţionale, sě se întregească instituţiunile neîncheiate, sě se reguleze cestiunile încurcate, sě se delăture esistentele greutăţi şi neînţelegeri, fie ele de ori şi ce natură vor fi, în fine sě se reguleze conform trebuinţelor poporului şi în spiritul bisericei greco-orientale pe basa esperienţelor câştigate afacerile bisericeşti şi scolare, cari în trista lor stare de aḑi numai vegetează.

Spre acest scop e de lipsă ca încă până este timp poporul sêrb şi inteligenţa sě se unească şi consolideze la o activitate uniformă. Drept aceea decidem:

1. Subscrişii deputaţi naţionali sêrbi privesc de basa activităţii şi a ţinutei lor politice dreptul de stat al ţěrilor de sub coroană Sântului Stefan anume pactul dintre Ungaria şi Austria, mai departe cel dintre Ungaria Croaţia şi Slavonia.

2. Subscrişii deputaţi naţionali sêrbi pe basa autonomiei naţionale bisericeşti, câştigate în urma dreptului istoric şi asigurate prin legi scrise, dorim: ca la regularea definitivă a instituţiunilor autonome prin conlucrarea organelor îndreptăţite, sě se aducă în consonanţă interesele bisericei orientale şi ale poporaţiunei.“

Vom avea ocasiune a apreţia decisiunile deputaţilor sêrbi. De astădată observăm, că ei s'au decis a eda în Pesta un ḑiariu de toate ḑilele, în care 'şi vor susţinea programa şi o vor face cunoscută poporului. De redactor al proiectatului ḑiariu este designat deputatul dietal Stefan Popoviciu.

Procesul de pressă al „Tribunei“ din 3 Februarie st. n. 1885.

(Urmare.)

Urmează acusarea, pe care o susţine vice-procurorul **Tribus**:

„Înalt tribunal! Domnilor juraţi!

„De câte ori nu ne simţim îmbulḑiţi, de a cuprinde în cuvinte frase goale, pe care le-am cetit, sau alusiuni întunecate, cari produc în noi un oare-care simţěmênt, sau cum ḑice Faust: Unde lipsesc conceptele, acolo la timpul potrivit se află câte un cuvênt. Cine s'ar fi mărturisit în vieaţa asta înaintea d-voastre, domnii mei, chiar faţă cu fapte, cari eserciază asupra lui o impresiune preponderantă convingětoare, şi care totuşi, dacă ar fi fost silit sě afle cuvinte, spre a esplica esistenţa acestor fapte, sě nu-i fi fost greu aceasta chiar din causa, că fapta, obiectul vorbeşte el însuşi pentru sine. În posiţia asta curioasă me aflu eu astăḑi ca acusator public. Fără voie mi se pune în mine însumi, întrebarea, că oare de lipsă e, ca sě motivez acusa care s'a ridicat astăḑi aici, că oare trebue sě mai înşir motive aici pentru aceea, ce d-voastre după convingerea cea mai internă a d-voastre trebue sě o simţiţi, anume aceea, că articulul incriminat e o faptă de osândit -- că cuvintele aceste: „Trebue neapěrat sě pândim ocasiunea de a sgudui din temelii statul unguresc, sě-i căutăm pretutindenea duşmanii, ca sě ne unim cu ei, sě ne silim sě-i facem duşmani pretutindenea unde străbatem,“ — că oare cuvintele aceste mai au lipsă de oare-care comentar. După ce ni se impune convingerea despre punibilitatea faptului, me apuc cu atât mai mare veselie de ocupaţiunea, ce mi-o impune datorinţa, de a cualifica faptul penibil şi de a clarifica vinovăţia subiectivă. Trebue sě mărturisesc, că pe cât de clar îmi stă înaintea ochilor cuprinsul punibil al articulului, totuşi aflu, că dintr'acele lipseşte oare-care logică. Eu me întreb fără voie, că oare inconsecuenţa aceasta sě se fi strecurat fără voia autorului în articol? Abia o cred! Ba cutez a şi afirma, că nu a fost chiar potrivit pentru scopurile sale, pe cari le desfăşură prin cuvintele de mai sus, nunumai de a câştiga pentru vederile şi intenţiunile sale pe con-

---

rią, că are în faţă-i luneta propriă a autorului, ear nu oglinda istoriei care e una şi aceiaşi totdeauna.

În schimb, în locul acestui metod entusiast de a pricepe şi scrie istoria, în locul acestei scoale ale cărei estreme se vecinesc de aproape cu acelea ale romanului istoric, ce voesc partisanii metodului absolutamente ştientific? Într'un cuvênt, perfecta obiectivitate; adecă, eu, cercetător al cutărei epoce, biograf al cutărei personagiu care a jucat un rol mai mult sau mai puţin însemnat în istoria lumei sau în istoria ţěrei mele, me voi silì din resputeri a face sě tacă în mine ori-ce altă aplecare, ori-ce avênt, ori-ce căldură şi me voi mărginì numai şi numai la înşirarea faptelor găsite, controlate, probate cu multe şi veridice documente. Idealul acestui fel de istoric dorit, adecă nu, cerut de metodul ştientific, ar fi un istoric asemenea în toate unui grefier sau unui notar. Se înscrie, se espună cu o perfectă indiferenţă, cu rěceala omului care se simţă anostit de o sarcină pentru el nici albă, nici grea nici bună nici rea.

Ei, ce-i va păsa lui, bunăoară, că eroul sau ţeara a căror istorie studiează, sunt pe marginele prăpăstii, că gem greu de vremurile de grea cumpănă în cari înăduşă, sau prin sublime şi dumneḑeeşti avênturi reuşesc sě scape de înspăimêntătoare primeşdii; el, istoricul-notar, va continua fără nici o schimbare în voce al seu ştientific „Doamne miluеşte“ de fapte, fapte şi ear fapte controlate, întărite şi probate cu multe şi veridice documente.

Ba încă, cei cari sunt pentru această scoală impinsă până la estrem, nu vor permite nefericitului grefier nici conclusiuni sě tragă. De ce? pentru că, nici vorbă, în această operaţiune, subiectivitatea, adecă mintea lui, cu aplecările şi preferinţele ei, le va trage poate aşa încât sě se vadă că un om a judecat acele fapte, nu că o maşină le-a înşirat în regulă unul după altul, astfel cum au ocurs în curgerea timpului.

Secolul nostru, în ceea ce priveşte ştiinţa şi artele a început, ḑicea mâhnit regretatul Bersot, director al scoalei normale din Paris, cu cete numěroase de idealisti şi de romantici, şi va sfîrşì cu cete şi mai numěroase încă de notari şi de impasibili grafieri.

Nu va fi aşa, deşì partisanii acestei scoli de absolută obiectivitate afirmă contrariul; umbra lui Bersot poate fi liniştită. Toate calităţile le va fi avênd secolul nostru, dar pe aceea a impasibilităţii nu o are nici de frică. Nervii au făcut ḑiră în toate şi pretutindeni. Şi în Germania, acolo unde *die Obiectivität* pare la prima vedere a fi ḑea tuturor cercetărilor ştientifice, de unde scoala aceasta şi-a luat sborul în toate celelalte ţěri, în Germania chiar, istoricul remâne om, *être ondoyant et divers*, cum ḑicea Montaigne.

Nu-mi veţi ḑice, bunăoară, că Mommsen, ilustrul, nemuritorul corifeu al ştiinţei germane actuale, o fi făcut pură obiectivitate în famoaisa sa istorie romană?! Recetiţi capitolele în cari Mommsen vorbeşte de Pompeiu şi de Cesar. Veţi vedea dacă nu e urmă de subiectivitate, sau dacă această floare a minţii omeneşti înfloreşte în toate rêndurile ce el consacră celor doi eroi ai Republicei decadente. Putea fi altmintreli? putea Mommsen sě tacă şi sě nu conchidă? S'ar fi mulţămit prodigiosul romanist sě fie un perfect notar al fastelor romane? Creadă că da cine o vre; opera eruditului german e acì şi probează contrariul. Dacă prin autenticitatea şi bogăţia faptelor aduse înaintea cetitorilor, Mommsen pare a aparţine acestei secunde scoale, prin pasiunea, prin violenţa conclusiunilor şi deducţiunilor sale, profesorul berlines se dă trup şi suflet cu partisanii celei dintâi, e cu totul din scoala entusiasmului şi a patriotismului. Are dreptate, e om; şi ştiinţa fie cât de puternică n'a reuşit până aḑi sě îndumneḑeiască pre om; din contră, ea îi întinde coardele pasiunilor şi mai strună ca mai nainte.

Foloase şi pagube în prima, pagube şi foloase în a doua din aceste scoli. Remediul mulţi l'au veḑut, dar puţini l'au pus sau mai bine au putut sě-l pună în practică. Spre fericirea însě a istoriei şi minţii omeneşti, s'a găsit un om, un falnic scriitor care a luat din prima şi din secunda scoală numai bunurile şi foloasele câstigate de părtaşii acestor două metode; am împrumutat obiectivistilor modul de a controla faptele, de a le aduna cât mai numěroase, de a întemeia demonstraţiunile pre irefragabile probe, şi a luat dela entusiasti acea călnaţionalii sei, — dl autor a gâcit-o numai decât în alocuţiunea sa către d-voastre, că eu îi voiu face aruncarea aceasta — ci şi pe alţii. E o aparenţă curioasă în special la jurnalistica modernă oposiţională, că se apucă cu predilecţiune de oare-care cestiune, care preocupă momentan opiniunea publică, spre a face înainte atent pe cetitor, şi spre a lega de cestia aceasta cu mai mult sau mai puţin resultat vederi politice, spre a face din tot lucrul capital politic. Astădi, când dreptatea penitenţiară încă nu şi-a eserciat funcţiunea, însě totuşi a dis cuvêntul cel dintâiu şi serios, stâm încă sub impresia acelei drame groasnice, care s'a predat aici în forma procesului criminal „Marlin-Kleeberg," a acelei icoane întunecate a sufletului omenesc, care me mir, se pune în fruntea unui articol politic, ce respira duşmănie! A fost o cestie de interes general, care a putut servì spre aceea, de a câştiga atenţiunea publicului dela început pentru acest articol. De altă parte permiteţi-mi de a conclude, că dl autor chiar prin maniere, cu care a ilustrat această icoană întunecată, a putut sě creadă, că va câştiga inimile cetitorilor sei germani, — cari astădi sunt judecătorii lui, pentru vederile sale. Eu sunt însě convins, că în inimile acestor cetitori germani locueşte cu mult mai mult simţ de dreptate, decât se treacă cu vederea vinovăţia unui om, pentru-că el are simpatii germane. Dacă d-voastre încă veţi fi de vederile acestea, nu o ştiu, sperez însě, că veţi fi dacă veţi urma cu atenţiune mersul cugetelor din articol. Acela începe cu o descriere falsă a procesului Kleeberg-Marlin. Eu sunt gata de a documenta, că afirmă neadevěrur, şi apoi el dă espresiune durerii şi părerii de rěu, că aici în leagănul unei vieţi nemţeşti de şepte sute de ani, această viaţă nemţească trebue sě se stingă, şi în fine erumpe fără nici o logică în esclamaţiunea, că nu nemţii, precum ar trebuì sě presupui, ci românii sunt constrînşi la o duşmănie oarbă în contra statului, ei sunt constrînşi, de a căuta duşmani. Eu cred, dnii mei, că dvoastre veţi respinge presupunerea aceasta cu indignaţiune; eu cred, că dacă a-ţi urma acestui sfat, a-ţi esclama „Doamne apěră-me de prietini, că de duşmani me voiu apěra eu!" Căci autorul nu va voì sě afirme, că dacă pertractarea finală în procesul Kleeberg-Marlin s'a făcut în limba maghiară, ar fi dat prilegiu, ca românii sě devină într'o ură oarbă în contra statului maghiar, ear altă causă dl autor nu a înşirat. Nu poate rěmânê ascuns pentru d-voastre nici aceea, că articolul voeşte a esecuta în praxă misiunea, de a câştiga duşmani statului maghiar. El nu caută remediu pentru plângerile sale în luptă parlamentară-constituţională, nici în împreunarea cu oare-care dintre partidele parlamentare, cari se combat în tot statul constituţional, ci dl autor se sileşte, a câştiga patriei sale duşmani afară de fruntării în strěinătate. Spre ce altceva a putut sě-i servească reflectarea, că pe partea românilor stă numai România cea mică, ear pe partea germanilor marea Germanie. E, şi trebue sě fie permisă în ori şi care stat libera desvoltare a partidelor; trebue sě le fie permis a se unì, chiar spre resturnarea unui sistem, a unui regim momentan, chiar spre reformarea unor instituţiuni constituţionale pe cale legală; statul însuşi trebue însě sě fie înaintea ori şi cărui cetăţean sfânt, şi patria trebue sě fie, unească-se el în lupte cu ori şi care partidă, neatăcată. Eu cred că aceasta nu are lipsă de motivare; mie-mi lipsesc cuvinte pentru aşa ceva, şi eu numai cuvintele marelui poet le pot reproduce: „Dacă voi nu o simţiţi nu o veţi ajunge!" Şi care predă acuma publicităţii un astfel de articol, în carele se dice limpede şi respicat: trebue sě pândim după prilegiul, de a clătina statul maghiar din temelille sale, trebue sěi câştigăm duşmani, trebue sě ne aliăm cu duşmanii lui, spre a-l rěsturna. Ve întreb, acela, carele dice aceasta, nu agitează?

Şi apoi una mai permiteţi-mi — situaţiunea e întocma aceea, ca în dilele nu de mult trecute, când încă am stat în faţa unei foi a jurnalisticei române, şi când am dis: una se o precugetaţi! Câte fiinţe credule din poporul domnului autor al citatului articol nu pândesc după cuvintele inteligenţilor sei. În câte legene a sěrăciei spirituale nu-i chemată diaristica a duce cultură şi povaţă. Ce sě întêmplă acuma, când urechea credulă, neculta şi ce-i mai rěu: cea semidoctă aude astfel de vorbe!

Mi s'ar putea poate reflecta, că un prim articol nu e scris pentru oameni neculţi, e posibil însě că e scris pentru semidocţi, cari caută în el cultură, şi e imposibil, de a înţělege altcum cuvintele clare, ce se cuprind în el. Susţin deci pe basa §-lui 173 din proc. pen. acusa în contra dlui Slavici, ca autor al articolului incriminat şi în contra dlui Pop Păcurar, ca redactor rěspundětor al „Tribunei şi cer dela d-voastră pentru acest fapt a-i declara de vinovaţi, fiind din parte mi atât de convins despre dreptatea pretenţiei mele, ca despre lumina soarelui, care străbate în aceste localităţi. Ca sě judecaţi amĕsurat jurĕmêntul d-voastră, închipuiţi-ve, că vorbele aceste s'ar fi pronunţat în Germania în contra statului german, în austria cea cu multe limbi în contra statului Austriac, căci cred, că acolo ar fi fost un strigăt de indignare ecoul acelora. Tot astfel cred, că nu pretind nici dela d-voaetră ceva ne nejust, când dic: Bărbatul, care a scris aceea e punibil.

Cu privire la vinovăţia subiectivă a amânduror acusaţi nu puteţi sě ve îndoiţi, dacă a-ţi aflat odată însuşi articolul de punibil. Slavici recunoaşte, că e autorul articolului, neagă însě intenţia rěutăcioasă. Eu nu pot de loc crede, că un om de vada şi cultura dlui autor sě fi voit altceva, decât ceea-ce a scris, sau sě fi scris altceva, decât ceea-ce ar fi voit sě scrie. Cuvintele sale nu se mai pot trage la îndoială; şi nu pot nici aceea crede, că autorul întru atât de puţin sě se încreadă în peana sa, încât se nu fi voit a face cu ea efect, ci sě fi voit sě scrie numai un articol, care nu va se dică nimic.

E doară misiunea presei de a câştiga şi pe alţii pentru intenţiile sale. Care e intenţia dlui autor, cred, că am espus-o nestul de vedit. Că sě nu fiu constrîns, de a face repeţiri, voiu reflecta şi asupra aceleia, cu povesteşte dl autor despre genesa acestui articol. El susţine, că articolul acesta nu 'l-a scris ce intenţii rele, ci ca om. Eu nu me îndoesc de loc asupra înălţimii morale a domnului autor ca om; nu onorea s'a e aceea, ce o cer eu astădi dela d-voastră; eu îl aflu de osândit numai ca scriitor. Împregiurarea, că dl autor afirmă, că el a fost totdeauna plăcut Maghiarilor, şi asta nu însěmnează duşmănie, şi nu esclude aceea, că el ca Român se considere în Maghiar pe omul, pe carele pe teren politic îl poate totdeauna combate, Cât de departe merg marginile permisului pe acest teren, e datorinţa d-voastre sě judecaţi. Me mir numai, că prelângă aceste pot trăì oamenii în pace în statul unguresc. Me mir că numai în Sibiiu e avisat omul la o duşmănie oarbă în potriva statului maghiar. El afiirmă, că a voit numai a arăta, că omul, nu trebue sě se silească, a stăpânì asupra altora, ci a trăì în pace. De sigur, şi pentru stat şi pentru naţiunea domnitoare, sunt margini, preste cari nu poate trece. Însě ori-care naţiune, care formează un stat, are misiune sfântă, e misiunea rolei de conducere, şi în tot statul aceea naţiune va urmărì misiunea asta sfântă, care naţiune a luptat pe pămêntul cel scump, pe carele trăeşte şi moare, a căreia flamuri fâlfăe pe acest pămênt, şi a căre a bravi a cădut pre acest pămênt şi care posede puterea morală; spre a duce rola de conducětoare. În Ungaria numai naţiunea mahiară poate sě fie aceea, ori cărei alteia îi lipseşte puterea morală; sceptrul i-ar cădea de sine din mână. Domnul autor neagă agitarea. De sigur nu zace acolo, unde vorbeşte despre pertractarea finală. Eu am signalisat aceasta numai, ca sě luminez cursul ideilor şi tendenţa articolului. E însě curios, că în alocuţiunea ţinută, care a fost deja o apěrare, încungiurară cu multă precauţiune pasagiul pe care l-am reprodus. Provocarea la duşmănie oarbă în potriva statului de a-l sgudui pe acesta în temeliile sale, şi a-i câştiga duşmani. D-sa s'a mărginit la partea neincriminată a articolului. D-sa afirmă, că a pronunţat numai o vedere, care e a mai multora. Dacă ar fi vinovaţi, ia însě asupra-şi rěspuderea îi va suferì pentru aceea. La tot casul domnul autor are o manieră de tot curioasă spre a-şi esprima părerile. Ve întreb, că ceea ce am espus, e esprimarea unei păreri? Şi dacă întru adevěr ar fi mulţi de părerea aceasta, că cuvintele trebue însuşi a câştiga duşmani statului maghiar, atunci de sigur sunt convins, că toţi, câţi cugetă astfel, sunt vinovaţi; nu-i însě ajunge, pentru-că nu s-au esprimat până acuma părerile lor. D-voastră trebue însě sě ecsercitaţi justiţia faţă cu acela, care l-a esprimat. Tot motivele acestea me constrîng a ţinea şi la vinovăţia subiectivă a d-lui Pop Păcurar: Inteligenţa, rutina, capacitatea de a observa, ce e punibil în acest articol. Dl Păcurar se recunoaşte ca redactor rěspundětor al „Tribunei" a cetit articolul înainte de edare şi l-a admis sě apěră în fruntea diarului. Prin urmare eu consider de motivată şi vinovăţia lui subiectivă. Dacă d-voastră cumva nu aţi afla de punibil cuprinsul acestui articol, se nu aflaţi vre-o vinovăţie personală, la ceea-ce nu me aştept, sě nu zăriţi în el intenţia rěutăcioasă, atunci acusatorul public şi-a ţinut de datorinţă, a indica în potriva ambilor acusaţi acusa eventuală, pentru predarea publicităţii a unui articol şi aşa punibil şi pentru negligarea atenţiunei obligate şi a îngěijirii pe basa §-lui 34 a procedurei din a. 1852.

Dupăce procurolul a esplicat paragraful acesta, a continuat: Această acusă eventuală trebue sě o susţin; pentrucă, dacă a obvenit numai negrijea, care a deschis calea spre publicitate unui astfel de articol, şi aceasta trebue sě se pedepsească; deoarece el ar putea servì de faclie de aprins pentru spiritele agitate, precum pedepseşte mama pe copil, care se joacă cu lumina, ca sě ţină minte, sě se lase de astfel de jucărie, care se poate preface în flacără ardêndă. Eu am vorbit şi sperez, că dvoastră veţi fi conduşi de conşciinţa sublimă, ce averi mari aveţi de a apěra. Poftiţi a privì încă odată la cuprinsului articolului şi la efectul lui între impre-

---

dură, acele minunate avênturi cari te fac, îndoindu-ţi vieaţa sě dai dintrênsa şi istoriei ce scrii, sě o faci pe aceasta sě fie cum dicea Michelet o „adeverată reînviere a trecutului." Fecund resultat şi superbe pagini eşitau din această folositoare înfrăţire de principie deosebite; omul a mai numěrat printre capetele de operă ale minţii încă unul pe care la aşedat prin cele dintâiu, în fruntea celoralalte, pentru că era, ca odinioară cavalerii epocelor de vitejie, *primus inter pares*, ear autorul acestui cap de operă neîntrecutul Macaulay, creatorul scoalei intermediare, a arătat, credem, calea pe care de aici înainte istoricii nu o vor mai părăsì. Istoria revoluţiunei englese din 1688 rěmâne ca modelul de imitat, călăuza neîncelătoare a tutor acelor cari vor face sě vorbească marea voce a trecutului, făcênd sě vorbească faptele.

Pentru că faptele nu vorbesc singure, prin ele însuşi; locuţiunea care spune că „faptul vorbeste de sine" îmi pare neadevărată; faptul vorbeste astfel cum stii sě-l faci a vorbì. Pentru ce triumful Veneţiei, în contra puterilor europene unite prin liga de Cambrai, nu ne vorbeşte singur atât de măreţ cum vorbeşte zugrăvit de penelul lui Veronese? Pentru ce cucerirea Angliei de Normandia lui Mézeray nu vorbeşte tot ca aceea a lui Thierry? Şi în fine, în alt gen, de ce pamfletele publicate cu sutele în contra lui Napoleon III nu vorbiră cu aceiaşi detunătoare elocinţă ca *les Châtiments* şi *Napoleon le Petit* ale lui Victor Hugo?

Tot pentru acelaşi cuvênt, faptul povestit după principiele scoalei absolut obiectiviste nu va fi elocinte ca acela pe care peana lui Macaulay îl va espune, colora, împodobì şi reînvia astfel cum el şi numai el a putut s'o facă până în diua de astădi.

Căci e magnific în zugrăvirea tabelurilor sale! Odată cetite, ele rěmân pentru totdeauna în mintea istoricului sau simplului cetitor; nimic nu e uitat; nimic nu e lăsat în umbră, nimic nu e palid; totul strěluce, totul vorbeşte, şi dacă acţiunea, şi eară-şi-acţiunea şi mereu acţiunea era recomandată oratorilor antici, apoi în biografiile lui Macaulay şi în acea „Revoluţiune engleză din 1688" de care vorbiiu mai sus, acţiunea se 'ncoardă şi merge continuu c'o putere care nu se desminte un moment.

Eacă singura scoală, credem noi, care satisfăcênd de o potrivă legile ştiinţei şi pornirile neînduplecate ale firei omeneşti, e menită a se încetăţeni pretutindeni pe unde cultul istoriei trecutului se practică, nu numai pentru folosul şi binele presintelui ci şi pentru asicurarea viitorului, cu atât mai mult cu cât adi, nu mai e ca în timpul lui Seneca, când puţini erau aceia cari se îngrijiau de viitor. *Animus futuri anxius* suntem cu toţii, şi mult puţinele semne ale viitorului le găsim în trecut.

In trecut da, dar în trecutul astfel cum el a fost. De-l cunoaştem bine, înveţămintele ce vom trage din trênsul pentru neajunsurile presintelui şi negurile viitorului vor fi bune, practice, folositore; de-l cunoaştem rěu, rele vor fi şi învěţămintele, căci sunt false. In câte ţěri, teoriile false şi reputaţiunile nemeritate n'au fost fatale celora cari căutau în istorie modelul purtărei lor presinte; şi de câte-ori acele *egregia mendacia* de cari vorbeşte Tacit şi cari pe timpul lui pare se că făcea bine, n'au făcut rěu celor cari s'au luat după ele în timpul nostru!

Cu riscul chiar de a ne schimba în multe şi adênc cele mai mêndre ale noastre credinţe; cu măhnirea de a vedea dispărênd sau cădênd în rangurile de jos ale templului istoric multe din grandioasele figuri ce-l împodobeau din timpuri bětrâne, de atunci de când scoala vibrantă a entusiasmului şi a patriotismului ţinea singură sceptrul cercetărilor istorice, suntem astădi aduşi de neînduplecata tărie a adevěrului a pune fie-care la locul seu; cu alte cuvinte, datori a întemeia istoria pe base ştientifice lucrând pentru aceasta cu cele patru instrumente indispensabile ori cărui edificiu istoric: cu fapte, cu judecată, cu inimă, cu artă.

Astfel făcênd istoria va fi adevěrat oglinda străvědetoare de care vorbiam la începutul acestui Curieriu, şi în care va venì e rând sě se reflecte toate peripeţiile acelei drame mişcătoare care se numeşte vieaţa trecută a unei naţiuni. Epocele vor urma epocelor; cei dintâi ca şi cei după urmă, cei de sus ca şi cei de jos, vor trece la rênd cu drepturile, cu datoriele, cu datorinţele şi cu faptele lor; ear istoricii, din epocă în epocă, din cercetări, în cercetări îşi vor transmite ca alergătorii poetului latin flaca adevěrului:

Et quasi cursores vitae lampada tradunt.

„Românul." *Gion.*

giurările actuale. Fie-mi permis a reproduce cuvintele celui mai mare criminalist german, ale lui Holtzendorf, care cu prilegiul critisărei cerute a codicelui penal unguresc s'a esprimat la partea ce privește agitările astfel: „Înainte de toate e de observat, că între anumite împregiurări în Ungaria pot fi motive, de a privì agitațiunile acele de mai periculoase pentru pacea publică, decum de ar fi în Germania după o apreţiare normală.“ Ori cum va suna verdictul dvoastre, eu îl privesc de adevĕrată espresiune a conșciinței dvoastre. Mie permiteţi-mi însĕ a aștepta, ca verdictul dvoastre sĕ fie: vinovați.

Ioan **Slavici**. Dupăce am audit acum motivarea acusării, sunt cu atât mai convins, că punctul de plecare al acusării a fost numai o neînțelegere.

Dacă dl procuror dice, că e de prisos a mai întemeia acusarea, aş putea şi eu sĕ rĕspund, că e prisos sĕ me apĕr. De sigur însĕ nu e de prisos nici întemeierea acusării, nici apĕrarea. Ceea-ce se petrece aici e un lucru serios: trebue sĕ aibă un scop.

Eu găsesc punctul de gravitațiune al acusării, în afirmarea, că este o dușmănie oarbă contra statului în mine și într'un cerc de bărbați. O neg aceasta cu toată hotărîrea: primeşdia, ce se presupune aici, nu esistă. E inesact, ceea-ce dl procuror susține, că eu agitez contra statului ungar și contra Maghiarilor. Am tras numai conclusiunea logică și am enunţat, că procederea guvernului trebue sĕ aibă urmarea firească, că aceia, care astădi sunt amicii statului ungar şi ai naţiunii maghiare, vor trebuì sĕ devină duşmani. Eu încheiu cu cuvintele: Nimeni nu poate sĕ peară, fără ca sĕ dee din mâni şi din picoare. Şi nu înţeleg, cum s'au putut restălmăcì cuvintele mele.

A doua obiecţiune ce voesc a face e privitoare la împutarea, că aş fi scris articolul cu scopul de a me insinua pe lângă concetăţenii mei germani, care acum, din întêmplare, sunt judecătorii mei. Mi se imputà prin aceasta o intenţiune ordinară. Ve încredinţez însĕ, că dacă Germanii le-ar face Maghiarilor în Cluş ceea-ce Maghiarii le fac Germanilor în Sibiiu, aş fi tot atât de indignat de Germani, cum sunt acum de Maghiari, — indignat, nu ca Român, ci ca om, ca cetăţean, care vede, că ceea-ce se petrece, nu poate sĕ aibă decât urmări rele.

Nu voesc sĕ întru aici în discuţiuni politice. Trebue însĕ sĕ fac o obiecţiune în ceea-ce priveşte rolul conducĕtor al Maghiarilor.

Nu combat conducerea Maghiarilor, am dis însĕ şi dic, că ei nu se folosesc de conducerea lor astfel, cum cere binele ţĕrii, şi că prin aceasta e primeşduită chiar şi conducerea ea însaşi.

'Mi se mai face imputarea, că cer intervenirea streinăţii. Eu cred, că este în interesul statului şi al naţiunei maghiare, sĕ producă simpatii în Germania şi România, căci de aceste douĕ ţeri e vorba. Aşa a şi fost. Dacă însĕ acum un Român merge la Bucureşti şi i se pune întrebarea, — cum mer treburile pe la voi? — El rĕspunde ca om onest: Rĕu merg! Tot astfel Sasul în Viena. Nici unul dintre dvoastre, întâlninduse cu un frate german, nu poate sĕ dică: ne merge de minune noue celor din Ardeal! E datoria bărbatului, sĕ arate fără sfiială asupra primeşdiei. — Aceasta am făcut-o, şi ve rog deci sĕ me achitaţi.

Însĕ nu aş fi încă mulţumit numai cu achitarea. Mi s'ar dice: eşti un om viclean tu; câştigi pe judecători în favorul teu, făcênd paradă de simpatii germane, şi laşi apoi sĕ te rĕsplătească cu achitarea.

Aş dorì dar sĕ-l pot convinge şi pe acusator, cât de lipsiă de temeiu e acusarea ce-mi face. Aş dorì, ca după-ce am venit ca duşmani aici, sĕ ne despărţim ca prieteni.

Aş dorì sĕ străbată în cercuri largi convingerea, că nici in partea Românilor, nici din a Sasilor, nu ameninţă primeşdia ce se presupune, ci Maghiarii fac abus de rolul lor conducĕtor. Aceasta am dis-o şi în articolul meu. N'am dis, că Românii şi Saşii trebue sĕ fie duşmani ai statului ungar, ci am enunţat, că acesti bieţi de oameni, în urma întrebuinţării, pe care o fac Maghiarii de rolul lor conducĕtor, contra propriei lor voinţe trebue neapĕrat sĕ devină duşmani ai statului ungar. Aceasta e vina mea dacă e o vină aceasta. Ve rog se mĕ achitaţi.

Cornel **Pop Păcurar**. Fiemi permis a me esplica şi eu cu privire la causa mea: pentru ce anume am subscris cu consciinţa liniştită articolul incriminat. Şi fiind că nu posed perfect limba germană, me folosesc de dreptul ce-mi dă legea de a me pronuncia în limba mea maternă.

Dlor juraţi! Toate necazurile ce le sufer popoarele din această parte a monarchiei noastre sunt productul isvorît din îngrijirea naţiunii maghiare pentru viitoriul seu. Nu noi, nici celelalte popoare conlocuitoare, purtăm vina că naţiunea maghiară e atât de puţin numĕroasă. Nouĕ ne e indiferentă lupta acestei naţiuni întru înmulţirea ei, numai sĕ nu se facă aceasta pe pielea noastră proprie; şi earăşi nu noi suntem de vină că Ddeu ne-a dăruit cu trăinicie şi nici nu e pĕcatul nostru că poporul maghiar s'a aşedat între astfel de popoare pe care nu le pot contopì. S'au aşedat şi ei unde au putut şi nu poate nime sĕ tăgăduiască că acest popor a luptat cu multă abnegaţiune pentru viaţa sa. Eu nu neg aceasta, dar îi contest dreptul de a amărî dilele cetăţenilor nemaghiari de dragul limbii lui. Nu e lipsă de a rĕsfoì istoria trecutului, trec preste toate greşelile trecutului ca preste nişte fapte ruginite, dreptăţi cuprinse în acte de stat rĕmână din a mea parte în archivele de stat, un fapt însĕ relevez: Românii sunt vechi locuitori ai acestei patrie, şi astădi sub aşa numita coroana a Sf. Stefan sunt în numĕr atât de considerabil încât principiul ce domneşte astădi în toată Europa principiul naţionalităţilor cere ca naţionalităţile de sub ori-ce stăpânire sĕ fie îndreptăţite. Acest spirit al timpului present şi bogăţie a viitorului nu-l vor putea sugruma Maghiarii: el porunceşte şi toţi trebue sĕ i ne supunem. Dacă nime nu se poate mântuì de această poruncă a naturii, şi cu atât mai puţin concetăţenii maghiari, pentru ce sĕ duşmănesc cu toate popoarele? Maghiarii însĕ, guvern şi popor, sunt atât de înspăimêntaţi de viitorul lor, încât cred şi acum în visuri şi astfel se duşmănesc cu toată lumea, vĕd în toată umbra un pericol şi vreau sĕ ne câştige dragostea cu sîla. Dragoste cu sîla nu se face. Şi cetăţenii nemaghiari ai acestui stat tot îi iubeesc, dar îi iubesc de bună voie, şi în dragostea cea mare ce o au pe conta pielii lor cutează ai ferì de primeşdii prin poveţe. Omul cu pĕcatul pe suflet nu crede însĕ nimenui. Maghiarii îngrijiţi de viitorul lor nu pot suferì povaţa Conscii de nedreptăţile ce ni se fac, ei nu pot crede, că le-ai putea da poveţe bune. Eu până ce n'am vĕdut incriminat articolul de sub întrebare, n'am putut nici odată crede, că Maghiarii sĕ ne fi făcut noue atâta rĕu, de cât ne tânguim noi şi ceilalţi concetăţeni nemaghiari ai acestei patrii. Vĕdênd însĕ incriminat un articol ca şi cel de sub întrebare, un articol care arată cu toată nevinovăţia o greşeală a poporului astădi la putere, un articol, care le spune Maghiarilor, că fapte de natura celei cuprinse în acest articol sunt în stare a sîlì popoarele acestui stat poliglot sĕ facă ele odată sfirşit rătĕcitei Ungarie de astădi schimbându o în un stat echitabil şi mai fericitor — mi-am dis: mare trebuè sĕ fie nedreptatea ce îndurăm din partea acestui stat când stăpânitorii lui nu pot crede că îl poţ iubì. Abia acum încep a mĕsura greutatea încălcărilor ce îndurăm. Mare rĕu trebue sĕ ne fie făcut statul acesta ca sĕ nu se poată crede că îl iubim. Eu nu mi-am putut şi nu-mi pot închipuì nici acum cum poate cineva afla rĕutatea în articolul incriminat. Duşmanul însĕ când voieşti sĕ-l fereşti de rele, crede că îl împingi în primeşdie şi te dă pe mâna judecătorului.

Nişte cetăţeni vrednici au riscat averea copiilor lor, au jerfit bani şi au creat „Tribuna“ pentru ca sĕ povăţuească statul de primeşdiile greşelelor naţiunii dela putere. Naţiunea aceasta nu crede însĕ că se poate ca cetăţeni nemaghiari sĕ-şi jertfească avere pe altarul statului. Am întrebat de multe-ori şi de mulţi pentru ce nu cred că noi le voim binele, dar nu mi s'a spus de loc. Am resfoit apoi puţin istoria câtorva deci de ani şi n'am aflat nici o faptă prin care noi Românii ne-am fi făcut vinovaţi de atâta neîncredere. N'am aflat nici un act de tradare de patriă ce l-ar fi încercat moşii sau părinţii noştri. Căci nu se poate dice despre Horia şi Cloşca că ei au tradat patria. Ei s'au dus cu credinţă la monarchul de pe timpul lor al acestei patrie. Revoluţionarii din 1784 mergeau cu fruntea senină înaintea fericitului împĕrat Iosif. Sau se poate ca sĕ fie cineva aşa de corupt încât sĕ păşească cu demnitate înaintea celuia pe care voieşte sĕ-l tradeze? Un om curat la suflet nu-şi poate închipuì atâta rĕutate. Mi-am dis: De pe timpul acesta nu poţi deduce nici o causă de încredere. Dela 1784 până la 1848 nu mai cuprinde istoria patriei noastre nici un titlu de revoluţiune. Am studiat dar mişcările acestui an. N'am aflat pe nici pe o pagină ca vre-un părinte de al nostru sĕ se fie făcut vinovat de tradare de patriă. Nicăiri n'am putut cetì vre-un nume românesc pentru al căruia purtător sĕ se fie ridicat furci pentru crima de tradare de patriă şi me îndoesc că naţiunea maghiară ne-ar concede pre vre-unul dintre cei pentru care s'au ridicat în 1849 furcile. Eu ştiu că această naţiune e cu mult mai jaluză decât sĕ ni-i lase noue pre acesti bărbaţi

Glaşul acestui popor curat ca soarele rîvnitor de dreptate a cerut autorului articolului, din greşeală încriminat, ca sĕ facă atenţi pe stăpânitorii sei de adi că s'a pronunţat sentenţa de moarte asupra alor doi cetăţeni în o limbă pe carea ei nu o cunosc. Ar fi lucru de rîs ca sĕ-i fie unui stat „puternic“ ca al Ungariei frică, că doi pecătoşi cu un picior în groapă ar putea periclita statul. Nu se mai periclita deci idea de stat maghiar dacă judecătorii le făceau mângăierea de a-i judeca în limba lor.

Apoi înşişi dvoastre dlor juraţi vaţi putut convinge adi că dl acusator nu şi poate motiva juridice acusa sa; ea e o acusă de sentimente înfrumseţată cu poesii.

Dlor! Guvernul, sau nu se vor supera concetăţenii maghiari când voiu dice că statul maghiar în forma lui de adi prin nedreptăţile de care se împărtăşesc naţionalităţile nemaghiare, prin şovinism înstreinează inimile supuşilor sei şi fiind-că Maghiarii, statul unguresc voieşte sĕ continue cu esistenţa sa vătămĕtoare de până acum, trebue sguduit până la temeliile lui, temeliile trebue sĕ rĕmână şi sĕ se ridice pe ele o clădire după un plan mai solid. Vinovaţi de agitaţiunea cetăţenilor pacinici sunt cei ce susţin aceste nedreptăţi de stat de adi. Sĕ se facă acestei monarchi dreptate, sĕ înceteze odată şovinismul de a mai înstreina inimile cetăţenilor nemaghiari şi sĕ se facă dreptate. Dlor juraţi! Cu deplină cunoştinţă de ceea-ce cuprinde articolul incriminat, convins atunci, convins acum că articolul încriminat e o povaţă plină de iubire către stat, l-am subscris şi voiu subscrie totdeauna astfel de poveţe chiar în interesul statului. Astept dar sĕ se pronunciă verdictul prin cetăţenii imparţiali! (Va urma).

Varietăţi.

* **(Adresă omagială.)** Sinodul archidiecesei ortodocse-române din Transilvania în şedinţa din 28 Aprile 1884 Nr. 147 a otărît a aşterne o adresă omagială către Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru din incidentul rĕspunsului primit de deputaţiunea bisericei ortodocse române cu ocasiunea sĕrbărei pentru reconstruirea Seghedinului.

Această adresă Maiestatea Sa s'a îndurat preagraţios a o lua la cunoşcinţă pelângă esprimarea preaînaltei Sale mulţămite.

* (Concert.) Duminecă Sibiiul a avut un oaspe distins şi totodată o seară neobicinuită. Contele Zichy Géza, virtuosul în clavir, a dat aici un concert spre scopuri filantropice. Ca băiat tĕnĕr nobilul conte şi-a perdut braţul drept. Natura i-a resplătit bogat această perdere, căci contele cu mâna stêngă produce pe clavir, ceea ce rari muritori pot produce cu amêndouĕ mânile. El cu o desteritate admirabilă şi artă mare a esecutat 7 piese pe clavir.

Vedea omul cu ochii că — concertantul î lipseşte mâna dreaptă, şi la farmecul cântărei sale omul u mit se întreba: se poate ca acest om sĕ producă cu o mână, ceea ce el produce.

La acest concert a partecipat reuniunea de cântări „Hermania,“ „Magyar dalkőr“ şi „Männergesang-Verein,“ asemenea domnul profesor Weiss a càntat douĕ piese, acompaniat de domnul director de musică I. L. Bella. Frumos au cântat „Magyar Dalkőr,“ frumos şi „Männergesangverein,“ de tot frumos a cântat însĕ „Hermania,“ şi trebue sĕ recunoaştem că e mare deosebire între aceasta şi cele amintite mai sus. Tonuri frumoase, espressive şi închise sunt resultatul unui studiu îndelungat şi conscienţios dovadă vie că reuniunea Hermania nu cântă din datorinţă, numai ca se cânte, ci ea cântă pentru frumseţea artei, studiează sub o direcţiune consciă şi neobosită în nisuinţele sale spre adevĕrata perfecţiune. Conducĕtoriul Hermaniei domnul Weiss — însuşi este cântăreţ cu frumos talent şi cu mare cualificaţiune musicală, ceea-ce ni se pare că este normativ şi pentru prestaţiunile reuniunei conduse de el.

Sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ era îndesuită de public din toate straturile sociale ale Sibiiului.

Concertantelui i s'a făcut mari ovaţiuni, şi i s'au dat mai multe cununi de lauri. Se dice că deputaţiunea de femei la asemenea ocasiuni festive este impunĕtoare. O credem. Se face însĕ de tot stêngaciu când vorbitoriul unei asemenea deputaţiuni se încurcă, şi începe de câte trei — patru — ori o frasă, ca şi cum i s'a întêmplat unei deputaţiuni de dame la această ocasiune.

* (Contele Zichy) după concertul de Duminecă seara a fost oaspele comitelui suprem, Dr Brenerberg. La această cină festivă au fost invitaţi representanţii oficielor din Sibiiu, presidentul Hermaniei, al reuniunilor „Magyar dalkör“ şi „Männergesangverein“, domnul profesor Weiss şi domnul George Dima profesor la seminariul nostru de aici.

Eri cu trenul dela 8 oare Contele Zichy a plecat la Braşov.

Loterie.

Sâmbătă in 7 Februarie 1885.

Viena:	**67**	**62**	**65**	**84**	**74**
Timişoara:	**12**	**69**	**65**	**90**	**46**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 13. Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Februarie 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — **de două ori 12 cr.**, — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sêptêmână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 1 Februariu.

Deputații sêrbi din dieta Ungariei au luat decisiuni importante pentru desvoltarea vieței naționale a sêrbilor. Conduși de binele poporului lor și avênd în vedere starea actuală de lucruri, representanții poporului sêrb au luat resoluțiunile reproduse și de noi în numĕrul precedent al diarului nostru. Ca diaristi avem datorință a reflecta la toate evoluțiunile din statul nostru, și ca correligionari avem îndoită datorință a urmărì desvoltarea bisericei sorori la sêrbii din Ungaria, căci din soartea ei putem trage și trebue sĕ tragem și noi învĕțături pentru biserica noastră, lovită de acele-și vênturi, aceleși fortune, de cari e bântuită și biserica ortodocsă sêrbă.

În fața viitoriului congres representanții poporului sêrbesc s'au vĕdut îndemnați a lua posiție, și cu aceasta nu puțin au clarificat situațiunea.

Două puncte principale aflăm în resoluțiunea deputaților sêrbi: acceptarea dreptului public în stat și aducerea în consonanță a intereselor bisericei ortodocse cu cele ale populațiunei.

Pentru un om care nu viețuește în Ungaria și nu cunoaște anormala stare de lucruri din statul nostru, ambele puncte din resoluția sêrbilor apar ca abnormități. Streinul nu și-ar potea închipuì că la noi trebue sĕ te declari special că accepteziarea actuală de drept, și că pe cale constituțională și cu mijloace legale vei lucra la delăturarea ei. Nici aceea nu întră în capul unui strein, că esistă biserică națională sêrbă, ale cărei interese nu sunt în consonanță cu interesele populațiunei.

Noi cari trăim aici facem di de di triste esperiențe și ele ne pun în vedere situația în toată golătatea ei. Aceasta ne face sĕ aprețuim înțeleptul pas politic al deputaților sêrbi.

În activitatea lor sêrbii voiesc sĕ fie scutiți de jignirile molestătoare, ce provin din suspiționările fără margini. Am ajuns foarte departe astădi în statul nostru. Ori ce lucrare cu timbru național este considerată ca gravitare în afară, și în special sêrbilor li se pune în cârcă gravitarea spre Sêrbia și Montenegro. Susceptibilitatea a mers departe, și am vĕdut cu ochii nostri, că cei mai aprigi luptători ai sêrbilor au fost persecutați mai fără milă.

După triste esperiențe oamenii încetul cu încetul s'au retras de pe terenul de luptă. O parte din ei s'au ruinat sub greutatea durerei. Așa a pățit-o Mileticiu, și după cum ne spun diarele la asemenea soarte a ajuns și Polit. Alții au schimbat sistema de luptă și au produs programa actuală. Espres se spune în ea, că sêrbii acceptează pactul dualistic cu Austria: va se dică delăturarea acestui pact nu va mai forma punct special în programa sêrbilor. Acceptează pactul dintre Ungaria Croația și Slavonia, ceea ce în încurcata situație dintre Ungaria și Croația, nu este a se desconsidera.

Activitatea sêrbilor prin această programă se reduce numai și numai la sanarea neajunselor interne. Fără a se mai ocupa cu pactul dualistic, raporturile dintre Ungaria și Austria, Ungaria și Croația sau Slavonia, fără a privì la legăturile dintre Ungaria și lumea mare, deputații sêrbi vor lua în mână causa bisericei lor, care este de tot critică.

Scutiți de suspiționări, invective și persecuțiuni, sub pavăza nouei programe, deputații sêrbi vor căuta a salva biserica. Înțeleptește, de tot înțeleptește au lucrat deputații sêrbi. Omul cu mintea sĕnătoasă în veci nu va aproba o programă, care fără prospecte de foloase reali naționali atinge lucruri delicate, despre cari știe că nu el le va realisa, dacă ele se vor realisa vre-odată, știe însĕ și aceea, că ele în tabĕra contrariă produc amărăciune nespusă de mare, din care isvoresc apoi persecuțiunile sistematice, și interpretarea falsă a tuturor acțiunilor lui îndreptate spre binele patriei și prosperarea poporului.

Cunoscênd bine curentul domnitoriu în statul nostru, deputații sêrbi prin resoluțiunea luată — nu au voit sĕ câștige pentru sine sau scopurile lor opiniunea publică maghiară. Dênșii știu că opiniunea publică maghiară nu mai face calcul cu factori reali, ci condusă de idei ficse *„per Ausoniae fines sine lege vagatur.“* Au voit însĕ sĕ astupe gura tuturor iubitorilor de ceartă și suspiționări, au tăiat cu un cuvênt calea șovinismului.

Cu chiarificarea posiției lor și-au ajuns scopul. Diarele din capitală au salutat cu simpatiă resoluțiunile sêrbilor. „Pesti Napló“ special este multămit pre deplin. După acest diariu sêrbii sunt diplomați mari, au cuprins bine situațiunea, dând împĕratului ceea ce este a împĕratului, și regelui Ungariei, ceea ce este a regelui Ungariei. Pe această cale de aur pot lucra pentru biserică, numai cât guvernul sĕ deschidă ochii în patru, ca nu cum-va diplomații de sêrbi în cadrul nouei programe sĕ aducă legi și normative, cari odată întărite de monarch, sĕ se dovedeasca de radicali, căci asemenea legi, odată sancționate, nu ușor se mai pot abroga.

Punctul al doilea din programa deputaților sêrbi este regularea internă a bisericei ortodocse naționale sêrbești.

În stare de tot tristă se află de present biserica sêrbă din Ungaria. Biserica stă în luptă continuă cu capul seu, sau cu programa deputaților sêrbi vorbind: biserica urmărește interese opuse intereselor poporului sêrb. Lucru grozav acesta, el însĕ esistă, și delăturarea lui se va face numai prin compromis. Aceasta este credința noastră, basată pe actuala stare de lucruri. Sĕ se aducă în consonanță interesele bisericei cu cele ale populațiunei? Da, deie Dumnedeu! însĕ pre ce cale. Biserica are cap, însĕ el nu este al biserice în sensul după cum este înrădăcinată în inima poporului și statorită în lege alegerea acestui cap. Capul bisericei este pus acolo de guvern. Este lățită în popor credința, ca el nu representă interesele bisericei, nu urmărește binele ei. Vine acuma programa și vorbește de tot categoric. Biserica nu mai este cu poporul. Lucru grozav, însĕ el e declarat oficial.

Binele comun pretinde ca biserica sĕ fie cu poporul. Biserica dice: nu se poate eu nu cedez. Poporul strigă: nu se poate, eu sum pe calea cea adevĕrată. Pentru mine vorbește legea țĕrei, canoanele și tradițiunea.

Binele comun pretinde pace. Deputații sêrbi din dieta Ungariei voesc sĕ caute un *modus vivendi*, o cale, pre care mergênd, sĕ aducă în consonanță interesele bisericei cu cele ale poporului.

FOIȚA.

Balul românesc.

În sala dela „Împĕratul romanilor“ s'a ținut Sâmbătă în 7 Februarie balul reuniunei femeilor rom. de aici sub patronatul doamnelor Maria Cosma, Ioana Bădila, Ana Moga, Minerva Brote, Elena Popescu.

Din an în an acest bal ne-a presentat o icoană tot mai veselă și sclipicioasă, din an în an balul românesc s'a urcat la nivoul cel mai 'nalt, ear astădi a ajuns a fi unul dintre cele dintâiu baluri de elită de aici.

Și acesta e numai meritul femeilor române de aici, un merit, care va rĕmânea pentru totdeauna înregistrat în analele reuniunei femeilor de aici, un act de o valoare atât de însemnată pentru femeea rom., o isbândă, o gloriă pentru presidenta și comitetul în a căror mâni e încredințată soartea acestei reuniuni.

Și astfel balul românesc deșì încă june a stors admirațiunea întregului public, nu numai prin eleganța și splendoarea lui, dar mai mult prin farmecul și intimitatea, prin espresiunea și caracterul seu național.

O singură obiecțiune ce am fi în drept a face ar fi, ca domnii cavaleri sĕ se presinte toți cu vestmintul usitat în toată lumea cultă la astfel de ocasiuni, și aceste sĕ o facă mai mult pentru prestigiul, valoarea și decorul unui bal.

Dar pentru ca biografia unui bal se poată fi completă trebue nesmintit sĕ ne vîrim mai adênc în atmosfera lui, trebue sĕ privim mai de aproape damele noastre de bal.

Deodată cu dulcele crăciunului se întoarce toată casa, toată împărțala timpului, toate obiceiurile, toate regulele, și nu se mai linistesc până la lăsatul sĕcului. Și părinții toate le jertfesc pentru fata lor, ea e idealul tuturor gândurilor, tuturor ostenelelor, speranțelor și a cheltuelelor.

Și rar găsesti o fată abia trecuta de 16 ani sĕ nu fi rĕsbătut acest câmp al triumfelor — ea poate s'au întors cu fruntea decorată de lauri și cuceriri, dar n'au vĕdut victimele cădute în acea luptă, n'au vĕdut cât de sterilă și dureroasă și obositoare și viforoasă e o astfel de campaniă de earnă.

Dar 'nainte de a se arunca în verva valurilor violente, sĕptĕmâna întreagă de dimineața până seara tot croește, coase, tiveste, împletește și scrobește și încrețeste și toată diua înoată în mijlocul unui ocean de culori de tuluri și tarlatanuri, ear gândurile ei și speranțele, dorințele ei, sunt toate adêncite în mijlocul acelui ocean, asupra căruia bântue uneori acele fortuni viforoase a le tinereții, care deșì sunt crunte și amăgitoare — totuși sunt dulci ca profumul florilor și plăcute ca cântecul merlelor!

Invĕlită în zefirul unei bucurii și fericiri precum și le poate omul închipuì mai viu la o fată care acum pășește pentru prima oară în lume, ea urcă trăsura, frații și surorurile mai micuțe remân în îngrijirea servitoarei și a soartei, ea stă în mijlocul trăsurei în picioare cu capul plecat și cu inima tremurândă, și mai bine jertfeste o durere crâncenă de dinți decât se-și pună o cârpă după gât.

Apoi după aceia momentul sĕrbătoresc al întrării în sala dela bal, predarea biletelor cu atâta însemnătate pe care sunt tipărite dansurile, apoi inundarea sentimentelor ascunse sub fețele lor zimbitoare până când s'a convins dacă cavalerii cunoscuți sunt toți representați, și în primul stadiu daca e el aici!

Abia lămurită cu sine însuși, se rĕspândesc deodată în toate unghiurile salei primele acoarde ale unui vals — acele acoarde cari cuprind inima omului de un farmec dulce visător și o leagănă asemenea unei frunde de rose pe valurile line ale mării. Ear ritmul mișcărilor care topește toată simțirea omului în o melodie intimă, tainică și are puterea sa chiar și asupra fantasiei și inimei omului.

Și nicăiri aceasta putere nevĕdută, necunoscută nu-și poate rĕsbuna cu atâta tăriă ca în sala de bal.

Vor lua ei oare calea mijlocie?

Ori cum va fi, noi le dorim succes, și-i vom urmărì cu simpatie.

Revista politică.

În casa de jos a parlamentului Ungariei s'a început desbaterea proiectului privitoriu la reformarea casei magnaților. Desbaterea o a deschis referentul Lang, profesor la universitate. Desbaterea va dura mult, căci până acuma sunt înscriși la vorbă preste 40 oratori. Discusia este foarte agitată. Dintre opposiționali a vorbit până acuma conducĕtoriul lor Desideriu Szilágyi, care a atacat aprig proiectul guvernului.

Dintraltele după cum este compus astădi parlamentul, guvernul în casa de jos este asigurat. Ce soarte va avea proiectul în casa de sus, despre aceasta nu se poate încă vorbì cu positivitate.

Englesilor le merge rĕu în Sudan. Cartum a cădut în mânile Mahdiului și generalul Gordon sub pumnalul unui musulman fanatic. Asasinarea lui Gordon a produs resens în întreagă Europa. Parola englesilor după căderea Cartumului era: eliberarea lui Gordon sau resbunarea lui. Acuma ea este numai resbunare. Consiliul de ministri a decis a purta rĕsboiul cu mai mare forță militară. După știrile cele mai nouĕ Anglia va cere cooperarea Italiei, se și vorbește deja de o alianță între aceste douĕ state. Italia și-a îndreptat privirile asupra Tripolisului, prin ce a provocat rivalitatea Franciei. Cestiunea egipteană începe a încurca situațiunea, și adi mâne ne putem trezì cu un rĕsboiu european, care de bună seamă va pune în flacări și peninsula balcanică, care clocotește sub un Vulcan periculos.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De pre malul Têrnavei mici în Ianuariu 1885. Dle Redactor! Situațiunea în care ne aflăm noi românii din acest ținut pre cari i-au cuprins o amorțială mortiferă — nu știu căror împregiurări o ași putea ascrie mai potrivit. Este aceasta o consecință naturală a robotei feudali ce seculi întregi o a suportat mult cercatul nostru popor, este o însușire naturale a românilor în genere, sau este o urmare fatală a sistemului de guvernare, de care înalta ocârmuire ne învrednicește, sau toate aceste la olaltă ne-a creat soartea de abia suportabilă în care ne aflăm.

Nu se poate nega că trecutul asupritoriu a pus stampila de servilism pe fruntea poporului nostru, și soarele călduț a libertății popoarĕlor ce ne-a licurat și noaue în de abia douĕ decenii, nu a putut șterge deplin acest criteriu. Progresul făcut însĕ în acest timp ce a frapat în mod neplăcut pre antagoniștii naționali, ne caracterisează în destul ca pre un popor consciu de chiemarea sa, căruia nu-i lipsește nici o condițiune de a-și validita esistența sa, numai șovinismul și tendențioasa conduită a organelor guvernului este ce ne împedecă la tot pașul eluptarea unei soarte mai îmbucurătoare. În toate branhcele vieții publice până și în biserică și în comună și chiar în familiă avem sĕ simțim loviturile nedrepte ce ni se aplică. Este mult fericit acela carele în îngustul teren de activitate ce-i este dat poate numĕra pe nesimțite vre un succes pre carele sĕ nu-l cerce al paralisa curentul sistematic de persecuare.

Foarte rar ne este dat a putea înregistra succese eluptate în interesul poporului nostru și de aceea bucuria noastră este cu atât mai mare unde atari sĕ ivesc. Cu satisfacțiune sufletească viu a reporta de astădată din ținutul nostru — că în comuna Laslăul românescu am avut ocasiunea fericită a vedea perondându-se atari succese inveselitoare.

În restimp relativ foarte scurt — față de miseria generale ce ne apasă — în parochia Laslăului românesc s'a făcut superedificatele economice pre fundul intern parochial, s'a renovat s. biserică astădi ca un far luminos poporului, carele a sacrificat denarul seu spre mărirea lui Dumnedeu.

Și ca comună a faptelor bune, în 28 Decembre st. v. a anului espirat s'a sânțit noul edificiu scolariu, carele este cel mai pompos edificiu în întreaga comună și corĕspundĕtoriu pre deplin prescriselor legei.

Că s'a putut ajunge atari resultate în Laslăul românesc, a căreia locuitori erau de altmintrea renumiți pentru îndĕrătnicia lor, este a se ascrie inițiativei, energiei și zelului mult meritatului paroch local **Nicolau Aron,** carele n'au lăsat nici o ocasiune nefolosită — și a știut desciplina pre parochienii sei — încât prin lucrarea comună s'a putut avênta încât privește biserica și scoala la o posiție ce promite un viitoriu frumos acestei comune. Multe lucruri bune și frumoase cred că se vor mai face aicia, numai dacă i va fi cu putință preademnului și laboriosului paroch mai sus amintit, a combate uneltirile și machinațiunile semidocților ce din nefericire roiesc din aceea comună încât amenința și comunele învecinate.

Nu mai puțin de cât 5 învĕțători indigeni necualificați se află în această comună la disposițiune și încă doi cu ok levél căpătat dela cursul suplementariu din Cristurul-sĕcuesc, unde tot au îmbătat cu limba lor de vre-o câți-va ani pre bieții învĕțători români, cari dau năvală asupra actualului învĕțătoriu, carele însĕ prin diligența sa, le va înfrunta cerbicia, și prin urmare nici că vor putea vre-odată depune esamenul de cualificațiune la autoritățile scolare confesionale. Buni și milostivi a trebuit sĕ fie dd. profesori dela cursul suplementariu pentru învĕțarea limbei maghiare din Cristurul-sĕcuesc când pe unii dintre ascultătorii lor, pentru-că a petrecut cât-va timp acolo i-a dechiarat apti și cualificați pentru propunerea limbei maghiare în scoalele poporale române și i a împodobit și impupițiat cu astfel de atestate, pe când ei din limba lor maternă română ne având nici o cualificațiune teoretică — n'au și nu posed nici noțiunile nici cunoștințele ceale mai simple.

Atari indivizi se înțelege de sine că unde din estrema necesitate vor fi aplicați la vre-o scoală și numai în mod provisoriu, nu pot sĕ producă alt ce-va în scoală de cât o confusiune babilonică.

Eu așa presupun că dl ministru Trefort nu a visitat vre-o scoală poporală română sau săsească, unde în comună și în întregul ținut nu se vorbește limba statului, ca sĕ vadă pre ucenicii sei cum hodorogesc și schimonosesc limba maghiară, căci sunt sigur că însuși se va înfiora de politica ce urmărește, și sub pedeapsă aspră ar oprì de a se mai lățî și octroa această limbă pre la noi foarte puțin cunoscută. Nici cel mai mare adoratoriu a maghiarisărei, sau după cum se mai dice a propagărei ideiei de stat maghiar, nu se va simțì atins în mod plăcut când va audì, că în scoalele naționalităților din fericita Ungariă, pruncii învață o limbă de tot noauă ungurească d. e. *oblok, sămălău, gep, kăhăloiu, iobru, balro, etc.*

Frații maghiari vor vedea ce a făcut, ear noi până atunci sĕ suferim cu răbdare creștinească martirul ce ni se obtrude; și sĕ ne stimăm și ajutorăm unii pe alții din resputerii, și cu deosebire sĕ ne îngrigim a ridica respectul și autoritatea adevĕraților și demnilor preoți și învĕțători, căci „de va fi ochiul teu curat, tot trupul teu va fi luminat, ear de va fi ochiul teu stricat tot trupul teu va fi întunecat.“ *N. M. Têmpahazanú.*

Procesul de pressă al „Tribunei“ din 3 Februarie st. n. 1885.

(Urmare.)

Apĕrătorul Francisc **Frühbek:** Cu ocasiunea pertractărei ultime, ținute înăintea curții cu jurați la 15 Decembre anul trecut și-a întrodus dl acusator pledoarul seu arătând, că jurații au apărut înaintea baroului acestuia spre scutul de drepturi sublime înăinte cu mai mult de doi ani. Această împregiurare a fost citată ca dovadă de îndelungă răbdarea și indulgența guvernului față cu pressa, ear ruperea armistițului, ce a ținut atât de îndelungă între procuroratura reg. și pressă, ca un moment pentru punibilitatea articolului din diariu supus juraților spre judecare.

De atunci au trecut 7 sĕptĕmâni și earăși vi se impune, d-lor jurați, problema, ca sĕ decideți, că oare subversează vre-un atac punibil al pressei în contra statului, sau că acusa ridicată e lipsită de basă.

În casul prim acusatul urma sĕ fie pedepsit pentru motivul că atâta timp nu s'a mai ridicat nici o acusă. Ce e drept, eu nu susțin, că atunci s'a făcut o cerere în forma aceasta și nici nu susțin, că adi s'a cerut verdictul dvoastre de „e vinovat“ din causă că dela acusarea ultimă a trecut un interval de timp atât de scurt, dar e evidentă conclusiunea că, precum atunci s'a citat pausa de mai mult de doi ani a guvernului ca un merit, întocmai astădi se aduce timpul foarte scurt, după care a urmat antecesoarei sale această pertractare a curților cu jurati, — se atribue numai pĕcătuirii pressei locale.

Cu ocasiunea ultimei pertractări înaintea curților cu jurați, jurații au hotărît cu un unanim „nevinovat“ la întrebarea despre necesitatea — dacă e permis a dice așa — ruperii păcii dintre procuratura regească și pressă. Astădi ați fi avênd de a ve da espresiune convingerii, că oare poate-i-se pressei atribuì ca vină, că vi se cere pentru a doua oară în timp de șepte sĕptĕmâni verdictul dvoastre?

Acusa ridicată e una dintre cele mai grele. Ea se rapoartă la fapta, care e cualificată ca o provocare agitatorică de tăgăduire și rĕsturnare a esistenței de stat și a instituțiunii constituționale a Ungariei! ea se rapoartă la o pedeapsă de până la 5 ani.

În adevĕr temeiu destul spre a lua în considerație serioasă conținutul articolului, temeiu destul spre a judeca matur acusa, ce țintește la îndreptă-

---

Acesta a fost dela început și va remânea în veci un loc de deșteptare și de rĕsbunare pentru amorețele noastre june, un zefir recoritor pentru inima și peptul nostru, — el e un loc de farmec, el te electrisează, te sdrobeste, te înveselește, te întristează și te nebunește, ți răpeste toata simțirea și te poartă în o amețeală continuă.

Chiar și cavalerul, fie cât de aventurier, cât de resfățat și nepăsător — când privește la licurirea limpede lingușitoare a lampelor, cuprins de sunetul pătrundĕtor al unei melodii — la numĕrul mare frumos de fetițe înfloritoare învălite în fel de fel de culori, decorate cu fel de fel de floricele luminoase și vede apoi fețele lor zimbitoare, le vede vesele plutind pe parchetele netede ale salei, ear privirea lui e adêncită asupra uneia, e acea una, care îi face viața de giur-imprejur mai dulce, mai prețuită și mai paradisică!

Și nu arare-ori se întêmplă ca astfel adênciți în visurile lor dulci paradisice, diferința între jucĕtori și jucătoare e atât de simțitoare încât nici odată nu o poți egala. De aici apoi urmează fără îndoială, ca atâtea dame jucătoare trebue sĕ decoreze păreții.

Dar zimbetul și impresiunea unei inimi care pentru prima-oară se scaldă în atmosfera unei sale de bal.

Cu câtă lingușire și fericire sboară la întroducțiunea unui vals braț la braț, ea se perde ca o pasere ușoară în vêrtejul părechilor dansătoare, numai 2 ochi o urmăresc în tot locul cu privirea dulce și mulțămită — sunt ochii mamei îndreptați asupra ficei sale, ea urmărește odorul seu și rade de bucurie sclipesc în ochii ei.

Dar apoi în fine acea frumseță admirată și sĕrbată odată de o lume întreagă. Dureroasă e astădi privirea ei palidă și lancedită e fața ei. Nimeni însĕ nu-i bagă de seama durerea ei, nimeni nu vrea sĕ știe de dênsa, nimeni nu vede ca sub buchetul atêrnat de peptul ei bate o inimă în o durere adêncă sfâșietoare.

Era oare durerea de a fi în rêndul acelora cari le păreau viața de giur-impregiur atât de paradisică și poftea ea oare acel noroc problematic de a fi adorată și admirată ca până acum, — nu, ea nu se gândea la fericirea și mulțămirea vre-uneia de lângă dênsa, ea regretă acel timp de aur fericit al tinereții care acum îi se presintă în toată splendoarea și în tot farmecul seu, și regreta mai mult speranța pe care acum o vedea perdută pentru totdeauna.

Și nici nu este mirare cu fantasiele închipuite la un bal, căci mare farmec are el. Omul stă și priveste. Uitându-se de sine însuși, el nu mai trăește în realitate, vieața lui este ideală, și ea trebue sĕ fie așa, căci altcum omul nu s'ar afla în bal, și n'ar fi fericit.

A fost frumos balul de Sâmbăta seara, frumos după cum poate fi un bal în Sibiiu. Și este lucru știut, că Sibiiul este unicul centru românesc în Ardeal, unde inteligența damelor noastre, frumsețea, gustul fin și amabilitatea lor emulează cu admirabila activitate pentru scopuri nobile, cari odată realisate, nu vom mai privì cu atâta îngrigire în viitoriu.

Era minunată priveliștea ce se desfășura în ochii noștri. În vêrtegiul jocului înfocat junii sburau răpiți de fericire și bĕtrânii priveau cu duioșie, reimprospătându-și dilele de odinioară, când ei duceau rola celor priviți acuma. Cine va sti spune ce valuri sbuciumau acum pepturile lor! Vorbesc de bĕtrênii în etate cari erau la bal, și nu de acei juni bĕtrâni, cari au absentat dela bal în mod demonstrativ spre a se putea dice, că ei au absentat.

De încheere voi amintì că și acuma, ca și în anii trecuți căpeteniile civile și militare și elita întreagă a Sibiiului au luat parte la balul de Sâmbătă seara.

S'a jucat până dimineața la 4 oare, și atunci fie-care s'a dus la ale sale. Fericit tênĕrul care și-a dus cu sine întreagă inima și fetița, care n'a oftat la eșirea din sala cu balul. *C. A.*

țirea, la onoarea și libertatea alor doi cetățeni ai acestui stat.

Iertați-mi sĕ adaug la această examinare conștiențioasă și pe aceea a mea.

Aceasta voiesc sĕ o fac de o parte în convingerea că dênsa nu va împedeca pe nime de a și deprinde oficiul seu de judecător cu deplină asprime la casul când în articol s'ar cuprinde întru adevĕr provocarea ațițătoare ce i se imputĕ, de altă parte pătruns de încrederea cea mai firmă, că iubirea de adevĕr a dvoastre, nesguduiveră prin nici o considerare laterală, de sigur nu va declara de punibilă problema sublimă a publicistului de a pâșì liber, bărbătește și nespăriat pentru convicțiunile sale.

Articolul incriminat se ocupă cu o cestiune, care — poate ca nici o alta în statul nostru — ia la disposiție nu numai interesul tuturor cercurilor și claselor poparațiunii, ci deșteaptă în mĕsură estraordinară și patimile tuturor celor ce iau parte la aceea. Aceasta e de o parte nisuința netăgăduită de a provoca procesul de asimilațiune a diferitelor naționalități din patria noastră poliglotă în o națiune, sau — unde s'a început deja pe acesta a-l accelera, ca naționalităților nemaghiare sĕ li se restrîngă tot mai tare usul limbii lor naționale și sĕ li se îngreuneze tot mai tare însușirea și cultivarea temeinică a acesteia; de altă parte apĕrarea purtată cu o energie mai mare s'au mai mică în contra acestui atac.

Un detail al acestei cestiuni de limbă, restrîngerea dreptului naționalităților de a face us de limba lor națională la judecătorii, o ia articolul ca punct de plecare a espunerilor sale și eu trebue sĕ me ocup cu el cu atât mai mult, cu cât în actul de acusațiune se face imputarea, că articolul ridică obiecțiuni în contra folosirei oficioase a limbii maghiare. Această imputare e de tot neîndreptățită. Nu în contra usului legal al limbii maghiare oficioase se luptă articolul, ci în contra împregiurării că usul limbii mămești se declară de nepermis chiar și în acele casuri, în care legea espres îl concrede.

Pentru esplicarea și dovedirea acesteia, concedeți-mi sĕ iau în considerație legile referitoare la cestiunea limbilor, genesa acelora, espunerea și întrebuințarea lor prin organele statului.

Cestiunea naționalităților a format, cu ocasiunea redobândirii constituțiunii, un obiect de căpetenie atât de însemnat, încât rescriptul Maiestății Sale urmat la adresa primă din 1866 face amintire despre aceea în următorul mod:

„Mai departe considerăm ca de lipsă de a recerca pre magnații și deputații adunați, ca la inițiativa proiectelor regești sau la ale dietei sĕ aducă la desbatere un astfel de proiect, care sĕ conțină o formulare clară și espresă a drepturilor naționale ale locuitorilor nemaghiari ai Ungariei noastre, estinderea acelora atat relativ la desvoltarea limbii și a naționalității lor, cât și la rapoartele lor politice.“

La aceste Francisc Deák a rĕspuns în memorabila sa adresă:

„Și noi știm că sentimentul național ce se desvoaltă pe ḑi ce merge tot mai tare merită atențiune și că nu se poate de a-l mĕsura pe acesta cu mĕsura trecutului și a legilor mai vechi. Noi nu vom uita, că locuitorii nemaghiari ai Ungariei încă sunt cetățeni ai Ungariei și noi vom acorda prin o lege cu deplină bunăvoință tot aceea ce cer în această privință interesele lor și binele public.“

Această lege se cuprinde în titlul: „Despre egala îndreptățire a naționalităților,“ articolul de lege 44 din 1868 al cărui §. 1 alineatul al doilea ḑice:

„Egala îndreptățire a tuturor cetățenilor nemaghiari ai Ungariei se poate supune, relativ la usul oficial al diferitelor limbi ale țĕrii numai întru atâta unor prescripții deosebite, întru cât aceasta o pretinde ca necesară unitatea țĕrii, posibilitatea practică a guvernării și administrațiunii și deprinderea punctuoasă a justiției.“

§. 7 al aceleiași legi conține disposiția, că fiecare locuitor al țĕrii poate folosì la judecătoriile cercuale limba protocolară a acelei jurisdicțiuni.

§. 8 al acestei legi dispune: În casurile §-lui 7 judele resoalvă acusa sau rugarea, în care s'a predat, instrucția, ascultarea martorilor, repertul judecătoresc și alte funcțiuni judecătorești, atât în afaceri de proces, că și în proceduri penale — o conduce în limba partidelor, ce poartă procesul, și respective a persoanelor ascultate; protocoalele de pertractare ale proceselor le poartă totuși în aceea limbă, pe care și-o aleg din afacerile jurisdicțiunilor prin învoiala partidelor, ce poartă procesul. Conclusul de citație în interesul partidelor citate e de a se concipia în limba lor națională.

Conclusul judecătoresc e de a se concipia în limba protocolului de pertractare.

§. 9. sună: În toate procesele civile și criminale, cari sunt de a se purta cu întrevenirea unui advocat, la judecătoriile de prima instanță relativ la limbă, atât la purtarea procesului cât și la luarea sentenței e de a se susținè pretutindene usul de până acum până atunci, până când va decide legislatura preste regularea definitivă a judecătoriilor de prima instanță și preste procedura verbală.

Aceste sunt disposițiunile cari ar avè de a forma basa pentru usul la judecătorii a limbii naționale din partea cetățenilor nemaghiari ai Ungariei; ear o schimbare legală nu s'a făcut până acum cu privire la aceste disposiții.

Primul atac asupra acestor disposiții s'a întreprins în părțile ardelene ale Ungariei, atunci, când președintele tablei regești din Murĕș-Oșorheiu, după-ce a cercetat în anul 1872 ca comisar ministerial judecătoriile ardelene de nou înființate, a esmis o ordinațiune contrară legilor.

Președintele: Nu voiesc sĕ restrîng libertatea apĕrării, dar îl rog pre dl apĕrător, sĕ nu se estindă așa departe, de oare-ce precedențele enumĕrate nu se țin de obiectul acusei.

Francisc Frübeck (continuând); Eu cred totuși că în adevĕr consună cu el. Dar' voiu vorbì foarte pe scurt. Plângerea ridicată de către președințele de pe atunci al tribunalului reg. din Brașov în contra ordinațiunii președintelui judecătoriei supreme din Murĕș-Oșorheiu precum și interpelațiunea făcută tot în aceeași causă din partea deputatului Gustav Kapp, au avut, ca urmare că ministrul de justiție de pe acel timp, Stefan Bitto, a esmis sub numĕrul 3977 cu datul de 1 Aprilie n. 1872 o ordinațiune, prin care dispune cu disposițiile legale, cari se rapoartă la usul limbilor nemaghiare pe la judecătorii, sunt de a se păstra în esența lor neschimbată.

Se părea prin urmare, că starea creată prin lege — până la o mică schimbare — are sĕ fie apĕrată și susținută din partea guvernului.

Această aparență a fost însĕ înșelătoare.

Prin ordinațiunea din 14 Novembre 1875 nr. 32,710 ministrul din acel an, Perczel, a dispus ca intervențiunea advocaților — fie aceasta verbală sau scripturistică — numai în acel cas e de a se primì, dacă acestia la intervenirea lor se vor folosì esclusiv numai de limba maghiară.

Ministrul de justiție — interpelat fiind în casa deputațiior pentru procederea sa contrară legilor — n'a fost în stare de a rĕsturna atacurile ridicate în contra-i și declară (la 22 Februarie 1876): că de oare-ce dênsul, starea ce s'a născut și s'ar putea naște prelângă legea actuală din cestiunea limbilor, nu o consideră de priincioase nici în interesul statului nici a deprinderii justiției, și de oare-ce el ține că o îmbunățire radicală a acestor stări e posibilă numai pe calea legislativă, de aceea va ținè de a sa datorință de a esopera sanarea rĕului esistent prin un proiect clar — care sĕ escludă orice interpretare falsă.

Acest proiect de lege nu s'a adus încă până acum, din contră însĕ cu datul de 8 Aprilie 1878 s'a trimis din nou o ordinațiune a ministrului de justiție către judecătoriile încă neascultătoare prin care li s'a ordonat strict ca în procese civile și criminale, cari se poartă cu intervenție de advocați sĕ se conceadă numai usul limbei maghiare.

Astfel s'a întêmplat, că tribunalul reg. din Sibiiu în ședința sa dela 14 Decembre 1881 sub nrul 7544 a luat conclusul, ca actele advocațiale ce nu se vor preda în limba oficioasă a statului, începênd din 1 Ianuariu 1371 sĕ se respingă.

De pe acest timp se întêmplă acì, ca și în alte locuri mai înainte deja, acea desconsiderare a drepturilor acordate de lege ale cetățenilor nemaghiari ai acestei țĕri, — relativ la usul limbii lor naționale.

Abstragênd dela aceea, că advocații ca representanți ai partidelor, ce-și cearcă dreptul, sunt siliți a se folosì esclusiv de limba maghiară în actele lor la pertractările înaintea judecătorilor civili și la apĕrarea susținută înaintea judecătorului criminal, — se mai concipează în limba maghiară resoluțiunea pîrilor și a cererilor, repertul luat cu martorii, protocoalele de pertractare, citațiunile și sentențele judecătorești — esclusiv numai în limba maghiară și în procesele civile și criminale, cari se poartă fără intervențiunea advocaților.

Trebue apoi, dacă aceasta stă în contraḑicere cu legea, sĕ considărăm ca neîndreptățită sau chiar punibilă fapta că se vorbește cu durere de atacul ce se face sentimentului unei părți a cetățenilor Ungariei?

Poate-se trage la rĕspundere autorul articolului incriminat, dacă el, cu considerare la aceea că pertractarea finală are de scop a deștepta convingerea generală, că pedeapsa e echitabilă și trebuincioasă, că această pedeapsă e în faptă o satisfacțiune, — el, autorul considĕră ca un lucru nelogic că pertractarea finală a unui proces criminal, s'a purtat în o limbă, pe carea cei presenți, sau cel puțin o parte a acestora nu o înțĕleg?

I se poate impune culpabilitate autorului, care numește asuprire faptul, că acusații sunt apĕrați în o limbă carea ei nu o pricep, că acestora li se publică sentența în o limbă neînțĕleasă, de dênșii, cu toate că limba lor națională e o limbă universală, o limbă a unei naționalități egal îndreptățite în Ungaria.

Dacă și lupta pentru bunuri materiale e îndreptățită; cu cât mai tare trebue sĕ fie îndreptățită lupta pentru naționalitatea proprie, după-ce credința și atragerea către aceasta trebue sĕ se privească nu numai ca un drept, ci și ca o datorință a fiecărui individ?

Cu atât mai tare trebue sĕ stimeze această luptă publicistul, care în calitate de espresiunea opiniunii publice, — e chemat de a indica urmările ce sunt în stare sĕ le provoace întocmirile și disposițiile ce ating interese publice.

Dacă dar' autorul articolului incriminat, în care lucră datorința publicistului în consonanță cu aceea a membrilor unei naționalități egal îndreptățite a Ungariei, luptă în contra unei încălcări a dreptului acordat prin lege, a dreptului de a-și putea folosì limba națională la judecătorii, dacă în această încălcare privește o parte a mĕsurilor cari se aplică în Ungaria pentru a despoia naționalitățile nemaghiare de conșciința lor națională — nu e permis oare sĕ privească — fară de a fi pedepsit — în aceste mĕsuri un atac asupra vieței naționalităților nemaghiare?

Nu e silit oare a atrage atențiunea la consecuențele cele mai estreme, de care trebue sĕ ne temem că vor fi produse prin lupta provocată în mod necesar de acest atac?

Întreb, dlor jurați, poate-i-se face aceluia imputarea a fi provocat însuși nenorocirea, care dă espresiune temerii sale că se va îmtêmpla ceva, ce lui i pare a fi o nenorocire, și descrie totodată această nonorocire? Poate-i-se imputa unui astfel de om, că a provocat el însuși această nenorocire sau că a agitat pentru a o provoca?

Sau — pentru ca sĕ ilustrez aceste cuvinte prin un esemplu —: Eu vĕd stând lângă o bute cu brav pe un om cu luminarea. Din un motiv oare-care nefiind în posiția de a-'l depărta de butea cu bravul cu putere fisică, — poate totuși până la dênsul sĕ pătrundă vocea mea și eu îi descriu cu colorile cele mai vii nenorocirea ce s'ar naște, dacă ar cădea o schinteiă în pulverea din bute.

Dacă însĕ prelângă toate aceste cade totuși o schinteiă în butea cu bravul, poatemi-se imputa, mie, că eu l-aș fi ațițat la aceasta?

Ce altă a făcut autorul articolului incriminat?

El descrie eventualitățile ce s'ar naște cu sila după părerea sa ca o urmare a procederei în contra naționalităților nemaghiare. El descrie cu colori negre, ceea ce vede, că urmează, regretă și-și esprimă temerea în forma unei îngrijiri.

El ḑice: Dacă atacurile îndreptate în contra naționalităților nemaghiare se vor continua, urmarea desastroasă neapĕrată a acestor atacuri e dușmania îndreptată în contra atacătorului acestor naționalități, care s'ar împărtășì apoi de sîlă la un act, ce ar resulta din această dușmănie.

Eu cred deci — și mi se pare, că cu tot dreptul — că în aceasta e de a se privì o recercare de a nu mai continua atacurile îndreptate în contra naționalităților nemaghiare și în această credință sunt întărit și mai tare prin cuvintele: Sunt loviți de cea mai deplină orbie Maghiari, dacă n'o înțeleg aceasta și mai ales când e vorba, nu de noi.... de Germanii, care....“

Acela însĕ, declară indicarea la dușmănia dintre Maghiari și naționalitățile de altă limbă, o consideră ca o agitare menită a provoca această dușmăniă, acela — ca sĕ revin la esemplul de mai nainte — me poate învonovăți și pe mine ca pe un om care aș fi provocat la producerea esplosiunii pe omul de lângă butea cu pulvere prin descrierea pericolului.

Abstrăgênd însĕ dela aceasta, — o provocare ațîțătoare nu subversează nici din causă că așa ceva nu se ḑice prin nici un cuvênt al articolului.

Dacă acum vre-un interpret cutezător, — făcênd sîlă cuvintelor articolului incriminat, — ar putea scoate din el, cel puțin după părerea sa, vr-o provocare agitatoare și în acest cas ar trebuì sĕ se urmeze disposițiilor § 75 al legii penale care ḑice: Ca crime sunt a se privì numai fapte sĕvîrșite cu propus. — Aceeași are valoare și despre delicte. Întru adevĕr ar fi a ḑice o calumniă, dacă ar voì cineva sĕ-i impute pe basa unei astfel de interpretări provocare agitatorică vrednică de pedeapsă, — autorului.

În acest cas i s'ar octroa autorului nu numai o faptă punibilă, ci și propusul pentru această faptă.

Nu aceea ce un interpret prea zelos stoarce din articol, ci aceea ce a cugetat autorul, aceea ce i-a fost în propus, are sĕ servească la judecarea faptei.

Deoare-ce însĕ nici un cuvênt nu cuprinde vre-o provocare, vre-o agitare, din nenorocire e cu neputinţă de a presupune, că autorul a avut propusul de a fi aţiţat spre o lucrare oprită prin lege, și cu atât mai puţin spre resturnarea esistenţei de stat a Ungariei.

De sine se înţelege, că întocmai lipsește ori-ce îndreptăţire de a imputa acest propus redactorului „Tribunei", dlui Cornel Pop Păcurar, abstragênd dela aceea, că la acest acusat, care preste tot ar venì în combinaţie numai ca ajutor, lucrurile ar sta altcum.

Dl Pop Păcurar ar fi numai atunci a se pedepsì, dacă el ar fi avut propusul de a provoca sau mijlocì ușurarea sĕvîrșirii unui delict, dacă deci dênsul în publicarea articolului ar fi recunoscut sĕvîrșirea unui delict și pe acela cu toate aceste nu l-a împedecat.

Deoare-ce însĕ prin lipsa faptică din cuvintele articolului a unei provocări aţîţătoare e esclusă și posibilitatea unei astfel de cunoștinţe, și deoare-ce nu se poate presupune că dl Pop Păcurar aparţine acelor interpreţi, cari totuși voiesc sĕ descopere în articol aţîţare, astfel la nici un cas nu se poate recunoaște ca vinovat în sensul legii penale.

Deoare-ce acusarea susţine, că prin publicarea articolului incriminat s'a comis delictul de agitaţiune prevĕḑut în §. 173 al legii penale, me simt dator a cerceta mai cu din adins această parte din lege.

§. 173 al legii penale ḑice (cetește textul legii): În §. 173, sunt enumĕrate precis și taxativ delictele, ce urmează a se pedepsì ca agitări.

Tot astfel sunt indicate cu precisiune și obiectele acestor delicte, de esemplu: ordinea succesiunii pe tron, puterea obligătoare a legii, legătura dintre ambele state ale monarchiei etc.

Precum vedem acum, nici unul dintre aceste obiecte nu întră în cercul cestiunilor discutate în articol, și earăși, de altă parte, fapta, de care actul de acusare învinovăţește articolul, adecă agitarea pentru resturnarea statului ungar, nu este dintre faptele enumĕrate în §. 173 a legii penale.

Luând însĕ în considerare, că după §. I. al legii penale numai acea faptă e crimă ori delict, pe care legea o declară ca atare, mai luând apoi în considerare, că numai paragraful citat în actul de acusare poate sĕ fie luat drept basă pentru sentenţă, acusaţii nu pot sĕ fie condamnaţi chiar și numai pentru motivul, că n'au fost acusaţi de nici una dintre faptel declarate în §. 173 drept delicte, ear, de altă parte, fapta, pentru care sunt acusaţi, nu e cualificată în §. 173 drept delict.

Dlor juraţ! Încheiu deci espunerile mele cu rugarea adresată dvoastre, sĕ ve aduceţi aminte la pronunciarea verdictului de sentenţa, pe care marele patriot, contele Stefan Széchenyi a pronunciat-o în anul 1842 în academia ungurească de științe:

„Pe vecinicul Dḑeu! nu este oare ori-și-care fiu de altă limbă al Ungariei silit de a privì ca ceva mult mai mult decât susţinerea legală a limbii maghiare în toate acele încercări, prin care cei pripiţi vor sĕ respândească naţionalitatea noastră și sĕ ne asigureze astfel esistenţa naţională!

Sĕ ne dăm seamă: cine oare sufere fără de a resista sĕ i se scoaţă cu puterea măcar un fir de pĕr? Noi Maghiarii, am suferì noi oare dacă vre-o putere ar voì sĕ ne siluiască într'un proces atât de scurt, mai ales când forma în care ar face-o aceasta ar fi atât de puţin atrăgĕtoare? Ne-am supune noi oare unei porunci, ne-am supune chiar unei legi, care, deșì nu ar cere tocmai tradare faţă cu naţiunea, însĕ în aplicarea ei, mai ales ţinênd seamă de neîncrederea multora, ar fi tiranică?" Această iubire de dreptate sĕ ve conducă în pronunţarea verdictului d-voastre.

(Va urma.)

Avis.

După cum ni se spune cu 12 Faur, st. n. a. c. a espirat terminul pentru ridicarea câștigurilor din loteria de efecte a Reuniunei femeilor române din Sibiiu. Cele neridicate până la acest termin au rĕmas în proprietatea Reuniunei.

Licitarea obiectelor rĕmase la Reuniune va urma în luna aceasta.

Varietăţi.

* (Alegere de protopresbiter). Alegerea de protopresbiter în tractul Turdei s'a severșit în 20 Ianuariu (12 Februariu) a. c. cu care ocasiune clericul și juristul absolut *Petru Roșca*, oficial consistorial a obţinut 28 voturi, ear parochul *Teodor Ciortea* din Coșogna 14 voturi.

* (Personal.) Ni se scrie din Făgăraș: Sâmbătă 26 Ianuariu a fost aici episcopul substitut reformat, și primit de comitele suprem cu pompă. Preoţimea noastră în frunte cu administratorul protopresbiteral Iuliu Dan, încă s'a presentat la dnul episcop, care în rĕspunsul seu i-a îndemnat la lucru, căci bisericele promovează în mod însemnat binele patriei.

* (Cas de moarte.) **Spiridon N. Nasta,** pardositor și proprietariu, epitropul bisericei noastre din cetate de aici mai mulţi ani, a rĕposat la 28 Ianuariu, a. c. în etate de 75 de ani.

Înmormêntarea s'a făcut Mercuri după ameaḑi la 3 oare. Ca preot a funcţionat domnul D. Cunţan, prof. de cântări suplinind pre parochul locului, protopresbiterul Simeon Popescu.

Un public foarte numĕros din toate straturile societăţii din Sibiiu a dat mortului cea din urmă onoare.

O impressiune de tot deprimĕtoare a făcut asupra numĕrosului public împregiurarea, că la înmormêntarea acestui bărbat, care o vieaţă întreagă a servit fără plată bisericei ca epitrop, adunând cruceriu de cruceriu cu discul spre a înfrumseţa casa lui Dumneḑeu, biserica n'a aflat cu cale a i face onorurile la mutarea lui din lume, și cel puţin în câte-va cuvinte sĕ-și fi adus aminte de credinciosul seu servitor.

Pentru atâta disgraţie se revoaltă în om bunul simţ. Sĕ nu ne mirăm că oamenii ocolesc biserica. Sĕ nu ne mirăm că epitropii cu lunile nu mai iau discul în mână.

Dacă decorul bisericei pretinde ca pentru lucruri deșerte, sĕ fim tribuni în fruntea poporului, tot acest decor cere sĕ ne aducem aminte cu pietate de servitorii bisericei.

* (Cas de moarte.) **Susana născ. Pesamosca,** vĕduvă preoteasă după parochul Ioan Arseniu din Gurariului a reposat Dumineca, la 27 Ianuarie a. c. în etate de 70 ani.

* (*Banchet interḑis*). Pe Marţa trecută era anunţat banchetul în onoarea domnilor Bariţiu și Slavici pentru architarea lor în procesul de pressă. Banchetul fu interḑis la ordin ma înalt.

* (Magyar polgári kör.) Sub acest nume s'a înfiinţat anul trecut aici în Sibiiu o reuniune a fraţilor maghiari. Ḑilele aceste ne venì raportul ei anual despre decursul anului 1884.

Noi am salutat cu simpatie aceasta reuniune încă la înfiinţarea ei. Ca mamă adevĕrată ea a luat pre toţi maghiarii din Sibiiu sub aripile ei, i scutește și nutrește sufletește, formând din ei aprigi luptători ai causei pentru care sunt pușì aici. Fie-care om cu minte va saluta această faptă nobilă, și în special o vom saluta noi românii, cari trăim risipiţi ca făina orbului, și învrăsbiţi așa, că scuipăm unii după alţii, ca și leproșii din biblie.

În adunarea generală din sĕptĕmâna trecută s'a cetit raportul anual al comitetului, din care se vede că reuniunea are o avere de 1575 fl. numĕrul membrilor este 282.

Adunarea generală fu deschisă de presidentul comitetului, dl Zagoni Gábor prin o cuvêntare însufleţitoare.

Solidaritatea maghiarilor din Sibiiu ne înfăţișează un lucru demn de imitat, pentru acea o recomandăm atenţiunei bărbaţilor nostri competenţi.

* (Academia română), în ședinţa sa dela 26 Ianuarie (7 Februariu) 1885, a luat următoarea decisiune:

„Vĕḑênd că raportul anual al Secretariului Secţiunei istorice a Academiei relativ la *Mișcarea „literaturei istorice în România și în strei..ătate ur- „mată în decursul anilor 1880 și 1881*, publicat în „*Anale* pe 1881—1882 (seria II, tom. II, secţ. II, „p. 165--330) s'a tradus în limba germană și s'a „adresat prin aceasta la un cerc de cetitori mult „mai numĕros putênd provoca o discusiune publică „prin foi streine.

„Academia declară, că nu ia nici un fel de „rĕspundere pentru părerile cuprinse în raporturile „anuale ale secretariului de secţiuni."

* (Carneval.) Pompierii voluntari din Sĕliște arangiază Sâmbătă 2/14 Faur a. c. o petrecere cu joc pentru scopuri filantropice.

Începutul la 7 oare seara. La 12 oare masă comună.

Preţul întrărei: 1 fl. de familie. Solviri benevole se primesc cu mulţămită și se vor cuita în public.

* (Bal filantropic.) Dumineca trecută s'a arangiat în Deeș un bal în favorul bisericei greco-orientale de acolo.

Despre resultat cu altă ocasiune.

* (Concert) împreunat cu bal, va arangia telingenţa română din Cluș în favorul „fondului pentru înfiinţarea unei scoale rom. de fetiţe în Cluș" la 12 Faur st. n. 1885 în sala redutei urbane.

Începutul la 7½ oare seara.

Preţul întrarei: 2 fl. de persoană, 4 fl. de familia de doi membri, ear pentru ceialalţi de fiecare, câte 1 fl; un bilet de fereastră seria I. 2 fl. 50 cr. seria II. 1 fl. 50 cr, de galĕria 1 fl. 50 cr.

Biletele se pot procura pre lângă arătarea acestui invitutoriu în 11 și 12 Faur — în localitatea casinei române din Cluș (bel-szénutcza 6 sz.) — dela 11—12 și 2—4 oare, și în seara concertului la cassă.

La începutul pausei celei mari 12 juni — în costume naţionali — vor presenta jocurile „Călușierul și Bătuta".

Ori ce oferte marinimoase, precum și suprasolvirile se vor quita cu mulșămita pre cale ḑiaristică.

Loterie.

Mercuri în 11 Februarie 1885.

Brünn: 71 73 19 8 24

Bursa de Viena și Pesta.

Din 12 Februarie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Galbin	5.80	5.78
Napoleon	9.77½	9.75½
London (pe poliţă de trei luni)	123 85	123.75

Cu trei cruceri pe ḑi 'și poate curăţì omul trupul în mod radical, și prin aceasta poate prevenì o sumă de boale, cari provin din împedecarea organelor nutritoare, și mistuitoare (durere de stomach, și de maţe, homoroide, îngroșarea sângelui, lipsa de apetit etc.) Recomândăm folosirea pilulelor de Svitzera ale apotecei Brandt ca cură pentru curăţire. (O șatulă 70 de cr. în apothecă.) Trebue bine îngrigit ca eticheta sĕ aibă ca marcă o cruce albă în materie roșie și numele R. Brandt.

Nr. 609. [978] 3—3

EDICT.

Ana născută Dragota legiuita soţiă a lui Toma Nastase din Fofeldea protopresbiteratul Agnitei, care cu necredinţă ș'a părăsit pe legiuitul ei soţ de căsătorie de 6 ani fără a se ști de locul ubicaţiunei ei, prin aceasta se citează ca în termin de *3 luni* de ḑile dela prima publicare, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiterale, căci la din contră se va aduce sentenţa cu total divorţiu și în absenţa ei.

Nocrchiu, în 12 Octombre, 1884.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei ca for matrimonial.

Grigoriu Maier,
adm. ppresb.

Nr. 2/2/1885 civil. [979] 3—3

Publicaţiune.

Aduc la cunoștinţa publică că spre a face cele necesarie la regularea hotarului din **Bĕrnadea,** și adecă spre a regula representarea partidelor, a alege pre ingineri și a face preliminariul de spese, am designat ḑiua de **9 Martiu 1885. dimineaţa la 8 oare** ḑi de pertractare. Aceasta se va face la faţa locului în locuinţa judelui, la care se învită părţile interesate cu observarea, că nepresentarea lor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Elisabetopole 9 Ianuariu, 1885.

In numele tribunalului:

Székely Miklós m. p.,
jude esmis.

Zambach și Gavora.
Fabrica de vestminte și recuisite bisericești
de rit catolic și grec. [928] 15—30
în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.
Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăţi industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.
Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 14. Sibiiu, Marți 5/17 Februarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Februariu

S'a ḑis mai de multe-ori și noi continuăm a o mai repeta: dacă n'am trăì în Ungaria, n'am putea pricepe lucrurile de aici.

Năsdrăvăniile cele mai mari se succed aici cu repeḑiciunea fulgerului, și omul trebue sĕ facă studii serioase spre a le putea cuprinde cu mintea sa. Se năpăstuiește pressa asupra noastră, și nu mai cruță în noi nici pre cetățianul, care contribue cu avere și sânge la susținerea statului, în care avem privilegiul de a fi batjocoriți de pressă. Tăbărește asupra noastră junimea dela farurile științei unguresți — Cluș și Pesta, tăbărește asupra noastră reuniunea pentru maghiarisare, pusă în lucrare mai ḑilele trecute de domnii dela Cluș, tăbărește numai alaltăeri cu inverșunată furie întreagă ḑiaristica ungurească și ne suspiționează fără nici o crutare. Suntem considerați de element netrebnic noi cesti dela pressa românească pentru cuvêntul că voim sĕ fim ceea ce suntem, declarați de inimici ai acestui stat de câte-ori cerem sĕ ni se permită a ne desvolta aici unde suntem ca români, și suntem declarați de vrășmași ai statului, căci după teoria modernă Ungaria trebue recucerită ca ea sĕ nu mai fie a tuturora, ci numai a maghiarilor. Mai mult. Suntem priviți de element destructiv în Ungaria de aḑi pentru cuvêntul că noi cu mintea noastră nu putem cuprinde „ideea de stat“ în chipul, după cum se predică ea aḑi de pressa ungurească.

Cu un cuvênt: între noi și jurnalistica maghiară mare-prăpastie este.

Dacă e permis sĕ credem că ḑiaristica maghiară este espresiunea fidelă a curentului ce domnește în poporul maghiar după cum este a noastră adevĕrata espresiune a curentului din sinul poporului nostru, atunci rĕn trebue că stăm noi aici în Ungaria. Și atunci e pusă la ordinea ḑilei lupta de rassă pe întreagă linia, și sĕ nu ne mirăm că sunt și oameni prevĕḑĕtori, cari cu îngrijire privesc la viitoriul patriei noastre.

În lupta de rassă după cum ni-o presentează pressa ungurească, va trebuì sĕ se stîngă o vieață; și dacă e permis atacul pe față, pentru care cuvênt sĕ nu fie permisă și apărarea pe față?

Din norocire această luptă de rassă, înscenată în pressă de oameni, pe cari doară nimica nu-i leagă de sinul acestei patrii, nu este atât de acută, după cum voesc oamenii sĕ o presenteze.

Cei mai fanatici apostoli ai acestei lupte pe vieață și moarte sunt cei dela pressa din Cluș, și tot în Cluș vieață de toate ḑilele ne demonstrează contrariul.

În sĕptĕmâna trecută românii din Cluș au arangiat un bal în folosul unei scoale române de fetițe, proiectate a se înființa acolo. Cu această ocasiune s'a ținut și banchet, la acest bachet s'au rostit și toaste. Românii au vorbit pentru unguri și ungurii pentru români. Nu s'a vorbit de arme, nu de lupta pe vieață și moarte purtată prin țeară de ḑiaristica maghiară, nu, Doamne ferește! Românii au vorbit pentru pacinica convietuire cu ungurii, și ungurii pentru pacinica convietuire cu românii.

In loc de măciucă ferecată și fokos tradițional oamenii s'au presentat cu ramuri de finic în mână. Au glorificat pacea, concordia și iubirea frățească, ca unicele condițiuni pre care se basează indentitatea intereselor noastre, au accentuat cât de respicat adevĕrul istoric că *„inter duos litigantes tertius gaudet“* și s'au promis că mai bucuros vor trăì frățește de cât sĕ peară dusmănindu-se reciproc.

Situațiunea se ilustrează de tot caracteristic prin banchetul din Cluș. Lupta de rassă în realitate nu esistă, oamenii trăiesc bine unii cu alții, și deșì nu se iubesc, totuși trăiesc în armonie spre a nu periclita identitatea de interese.

Ḑiaristica maghiară face capital politic din casul dela Cluș, și profetește o nouă eră a luptei naționalităților din Ungaria.

Nu înțelegem pentru ce o nouă eră în politica națională. Și nu o înțelegem în chipul după cum ni-o presentează ḑiaristica ungurească.

În ținuta noastră politică prin acest banchet nu s'a făcut nici o schimbare. Noi am voit și voim armonie, voim pace, înțelegere, căci cunoastem identitatea de interese. În veci n'am ḑis că Ungaria nu este a noastră, în veci nu vom ḑice că ea trebue recucerită și în veci nu vom permite ca ea sĕ fie cucerită.

Un sas a întrebat astăvară pre un român dela sate când vor sĕrba românii venirea lor aici. Românul în naivitatea sa a rĕspuns scurt și precis *„Nici odată — ḑise el — căci noi suntem de aici“.*

Este adêncă înrădăcinată în inima românului consciența că noi suntem de aici.

Este firmă voința noastră, ca sĕ rĕmânem unde suntem și cum suntem. Voim sĕ fim români cu toate insușirile caracterului nostru, voim sĕ ne desvoltăm ca români earăși cu toate particularitățile caracterului nostru, și pretindem sĕ ni se dea posibilitatea de a putea trăì aici așa după cum voim noi.

Pentru noi statul esistă, și tocmai nisuințele altora de a face aici cuceriri periclitează identitatea de interese, de care s'a vorbit în Cluș. Ori-ce încercare de a schimba fața Ungariei, ori-ce luptă pentru recucerirea ei ne va afla la locul nostru ca bravi luptători. Până acuma lupta pentru cucerire s'a început în pressă, și ea se poartă cu mare amărăciune. Nu ḑicem că este bine sĕ ne luptăm unii contra altora, însĕ ar fi nedemn dacă noi n'am da față cu vrășmașul din taberă.

S'a început de curênd lupta de cucerire și în vieața socială. Reuniunea de maghiarisare din Cluș de bună seamă va saluta cu bucurie toastele de înfrățire rostite tot în Cluș.

Nu credem sĕ succeadă oamenilor învrășbirea diferitelor elemente în contactul lor de toate ḑilele deșì încercarea de învrășbire, rectius recucerirea — se face sub scutul legei și sub pressiunea amploiaților statului.

Când va succede învrășbirea atunci earăși va fi rĕsboiu civil și cine nu s'a săturat cu 1784 și 1848 acela sĕ le provoace în socoteala sa.

Noi considerăm încă încercările cu recucerirea Ungariei prin maghiari de vis al unui mare poet și ideal al oamenilor esaltați, și de aceea salutăm pre cei cu banchetul din Cluș.

Revista politică.

Desbaterea proectului casei magnaților se urmărește cu mare înverșunare. Efect mare a produs cuvêntarea contelui Apponyi din opositiunea moderată, după carea vorbitoriului i s'au făcut ovațiuni din partea deputaților oppoziționali. Ovațiunile se păreau că nu mai voiau sĕ înceteze și ministrul president Tisza cu mare greutate a ajuns la cuvênt.

Crisa ministerială din România s'a delaturat. Ministeriul s'a întregit tot din elementele liberale. „Monitorul oficial“ publică decretul regesc prin care domnul Dumitru Sturdza ministru de esterne trece la culte și instrucțiune publică în locul domnului Chițu, a cărui demisie s'a primit, Campineanu primește portofoliul de esterne, Stolojanu se denumește ministru de agricultură, comerciu și al domenielor, Nacu la justiție, Radu Mihai fostul prefect la poliție primește departamentul lucrărilor publice, Leca finanțe general Falcoianu resbel și domnul Ioan Brătianu rĕmâne la interne.

Prin decret regesc domnul Vasilie Alesandri este numit trimis estraordinariu și ministru plenipotențiar al României la Paris în locul domnului Ioan Balaceanu, care a demisionat.

Un ḑiariu din Viena aduse ḑilele acestea o știre sensațională. Vorbind despre Serbia, ḑiarul afirmă că următoriul regelui Milan este foarte bolnăvicios așa că medicii nu au speranțe ca el sĕ remână în vieață. În urma acestei păreri de medici regele s'a decis a se depărțì de soția sa. Această știre sensațională o desminte acuma Bud. Cor. pe basa informațiunilor primite dela locurile competente din Serbia. Se vede că ḑiaruiul „Wiener Allg. Zeitung“ care a eșit cu această știre sensațională la publicarea ei a purces cu puțină scrupulositate.

Controversa dintre Serbia și Bulgaria încă nu s'a complanat. Regularea graniței este deci tot obiect de ceartă între țĕrile surori. Fie-care dorește complanarea divergenței și fie-care așteaptă ca ceialaltă sĕ înceapă negoțiațiunile. După o știre mai nouă o intervențiune din partea Austro-Ungariei, Germaniei și a Russiei nu este pusă în vedere. Cestiunea nu se va deslega decât după căderea guvernului actual din Bulgaria.

Cestiunea orientală începe din nou a neliniștì lumea. În Macedonia de mult se observă o mișcare neobicinuită. Poporațiunea acestei țĕri astăḑi se ḑice că este sêrbă, mâne că este bulgară, după cum place adecă Rusiei a o tacsa. „Romanul“ din București în numĕrul de Sâmbătă reproduce unele lucruri din ḑiarul „die Presse“ cu privire la cestiunea Macedoniei. Eată ce scrie citatul ḑiariu:

În pressa sêrbă și bulgară se urmează o viuă discusiune asupra stării de lucruri din Macedonia și asupra viitoriulni acestei provincii. De ambele părți se afirmă că maioritatea poporațiunii macedoniene este sêrbă sau bulgară după ḑiarul care se ocupĕ de ea. În același timp se espun de ambele părți și alte fapte istorice sau etnografice spre a se putea reclama pe viitor Macedonia ca țeară sêrbă sau bulgară. Vom revenì la timpul oportun asupra acestei certe, din cari se vede că ambele părți nu se pricep a face o deosebire între Albania și Macedonia, mai ales că nu esistă guvernamente albanese și macedoniane, ci numai pașalicuri ca cel din Scutari, Ianina, Priștina, Monastir, Salonic și Seres. În fine mai observăm că foile ruse își iau datele lor statistice în această privință din voluminoasa lucrare presentată de comitele Ignatieff în anul 1878 congresului dela Berlin. Pre aceasta își intemeiază bulgarii pretențiunile lor asupra Macedoniei și d'aceea susțin că pașalicul Priștina face parte din această provincià.

La toate aceste planuri de împărțeală ale sêrbilor și bulgarilor vom rĕspunde numai că ei sĕ ceartă pe pielea unei vulpe pre care nici n'au vĕḑut-o încă.

Resunet.

De sub peatra Craiului 2 Faur 1885.

În o corespondență datată Gherla 26 Ianuarie a. c. publicată în Nr. 22 al „Tribunei“ domnul G. Pașca, profesor de teologie anunță eșirea în curênd de sub tipariu a unui op de invĕțatul profesor Nicolau Milles din Oeniponte (Innsbruck) sub titlul „Symbolae“ și recomêndă acest op ce ar fi de un interes special pentru noi românii.

Cunoscênd și noi erudițiunea profesorului Milles arătată în scrierile sale nu am fi aflat nimic ceva lucru strein, că un învĕțat profesor român dela teologia greco-catolică din Gherla recomândă o scriere a unui teolog învĕțat romano-catolic, mai ales, că pre cum dl profesor Pașca ne spune, coalele de corectură dela acel op i s'au comunicat și dsale.

Cu toate acestea dl profesor Pașca în corespondența sa ne vorbește despre unele lucruri în privința cărora dorim a ne lămurì încâtva.

N'am înțeles, ce are sĕ însemneze *„că acest op este garantat și de alma universitate bucureșteană;* — cu atât mai puțin n'am înțeles, cu cât dl profesor Pașca ne presintă — poate fără voia dsale — opul din cestiune; ca o scriere tendențioasă în înțeles proselitistic.

„Prea gloriosul și prea înțeleptul Pantifice modern ne iubeste cu o adeveratà iubire părintească“ — ḑice dl Pașca.

„Din acestea și alte documente și semne nenumerate se vede apriat că Roma nu mai lasă a fi informată înmediat; ci se înformează ea însăși despre noi".

. . . .

„Ḑic încă odată, că Roma nu ne va mai privì ca pe neşte barbari, ci va pastra a ne privì şi în viitor ca astăḑi, adecă de fii şi de fraţii sei, deşì departe — departe încă de sinul ei. . . . . .“

„Şi noi am fi nu numai neşte fii renitenţi şi cerbicoşi, dară şi neşte rĕi politici, dacă ne-am subtrage dela mâna părintească, care stă asupra creştetului nostru spre a ne binecuvênta; sau cu alte cuvinte dacă nu am privì mâna dulcelui frate, care o tinde spre a ne împăca la olaltă.“

„Din aceea binecuvêntare părintească, din aceea pace frăţească rĕu nu poate urma pentru noi, ci numai bine. *Faxit deus*! Şi apoi şi de nu am avea nici o legătură de sânge cu apusenii, totuşi prudenţa ne spune, că: amicitiae nectendae non rejiciendae sunt.

„Dar 'mi va ḑice cine-va, că ce legătură poate avea acest op cu Roma.

„I voiu spune, că autorul celebru este un Iesuit, şi ca sĕ nu se sperie, i voi spune, că este un Iesuit modern şi filo-român, care a studiat şi studiază cu zel şi limba română.

„Apoi, că ce legătură au Iesuiţii cu Roma o ştiu şi chiar protestanţii de pe la Lipsca . . .“

Pănă acì dl Paşca!

Noi repetăm cu dl Paşca întrebarea încă nedeslegată, „ce legătură poate avea acest op cu Roma?“ şi mai adaugem dela noi încă o întrebare, dacă celebrul autor al cestionatului op este după dl Paşca un Iesuit modern, nu cumva autorul corespondenţei dela Gherla este vre-un iesuit de cei nemoderni, căci îşi da aşa pre faţă văpaia inimii sale, după care romanii n'ar mai avea astăḑi nimic de dorit decât a se arunca la picioarele papei şi a ne lăsa sĕ ne imbrăţişeze.

Dar cum stăm cu „alma“ Bucureşteană? „Alma“ universitatea Bucureşteană nu posede teologi ortodocşi aşa de învĕţaţi ca profesorul Nicol. Milles. Ne mirăm dară că prof. Milles stărueşte a fi „garantat“ opul seu de fraţi mai mici în Domnul. Dl Paşca ne-a spus, că prof. Milles este un iesuit. Dela un iesuit este dară un lucru bine chibsuit, ca sub aureola unei, alme universităţi sĕ-şi petreacă marfa sa de „contrabandă.“

Noi vom cetì opul profesorului Milles, vom apreţia din el ce este de interes comun ştientific, dară ne vom ferì de glasul sirenic.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cât preţ pun saşii pre adevĕr!

Poiana, 31 Ianuariu 1885.

„De nu ai avea simţire,
Ferice în lume ai fi,
Ai trece vieaţa în amorţire,
Dar nai trăi!“

Aceste versuri binesimţite a le lui Alesandru Cândeanu 'mi vin în minte, când me vĕd silit a-mi apĕra neamul contra intrigelor şi calumnielor săseşti pe calea aceasta.

Afacerile ḑilnice, fie cât de multiple, se căntăresc cu acea „simţire,“ carea neliniştindute pe fiecare moment, îţi impune datorinţa ale jertfì pre acelea şi chiar şi comoditatea obicinuită spre a contribuì ca minciuna şi calumnia sĕ cadă şi adevĕrul sĕ triumfeze.

O regretabilă întêmplare, ce avù loc aici la 22 Ianuariu st. n. la care a dat ansă criminala faptă a unui bezevenchiu sas din Gârbova — sasii a prins-o la îndemână spre a umplè nu numai forurile administrative şi judecătoreşti, dar chiar şi foile publice — în frunte cu foia lor ultraistă „S. D. Tageblatt,“ — cu sgomote şi calumnii rĕutăcioase; cercând ăstmod, un — mod veritabil săsesc — a acoperì sub obroc fapta criminală a unui diavol, pentru-că e sas, şi pe de altă parte — a înegrì pre poporul român şi în special pre Poienari; — a prejudeca, după obiceiul lor, atât opiniunea publică, cât şi cercetarea şi sentinţa judecătorească, ce are sĕ urmeze în causă. — Nu este nou acest obiceiu, nu surprinde pre nimine aceasta metehnă săsească, căci este ştiut, cumcă acestei insuşiri speciale săseşti au ei sĕ-şi mulţămească istoricul atribut de: *prudentes ac circumspecti.*“

Faptul este următoriul:

La 22 Ianuariu n. c. patru sasi Gârboveni, armaţi fie-care cu câte-o puşcă şi câte un pistol, ies la Poiana, prind 3 vaci de pre otarul de pricină între Poiana şi Gârbova, le mână pre aceste în comună, mai adună apoi în chip fudul-batjocoritoriu încă alte vre-o 10 vaci de prin comună, — şi pre urmă alarmează pre proprietari, ca sĕ iese sĕ-şi rescumpere vitele cu câte — horribile dictu — 5 fl. dărabul, după cum făcuseră ei mainainte de multe ori. — (Arbitriu şi abus săsesc acesta, care acum de mulţi ani grasează nepedepsit.) — Eşiră proprietarii vacilor, între cari vre-o 5 bărbaţi şi 9 femei, protestară în contra acestei batjocuri, — de a lua vacile de prin comuna noastră însăşi şi apoi a pretinde totuşi bacşiş şi încă de 5 fl., pe un têmp de iearnă, când şi altfel ele nu aveau ce mânca alta, decât zĕpadă. În acea gălăgie îngânfatul wortmann din Gârbova întinse puşca asupra poienariului Bercu, acesta se ferì şi după-ce ambele părţi se mai frecară puţintel în vorbe, sasii în fine lăsară vacile şi porniră cătră Gârbova ameninţând cu puştile şi din gură cu: „De altă dată!“ — Merseră ei circa 300 de paşi din comună şi — ce sĕ veḑi?! Unuia dintre dênşii, înfricoşatului Simon Roth, pre care sasii îl ţin de cel mai tare şi mai rabiat om din Gârbova, ear femeile noastre cu numele lui „Mercureanul,“ sub care nume era dearêndul temut ca şi un diavol, sparie copii; — îi venì pofta de sânge, se vede, i-a părut rĕu, că nu şi-a căpătat bacşişul, deci se întoarce singur înderĕt în comună, ia puşca jos de pre umeri, o întinde înainte şi — *mir nichts, dir nichts* — împuşcă pre din dĕrĕt pre Michail Nicoară, care mergea cătră casă, tocmai înaitea casei sale. — Acesta, om în etate de 60 ani şi tată de familie cu mai mulţi copii, cade la pământ rănit în şold şi în spete de 14 mari tăieturi de glonţ; ear sasul criminal o rumpe la fugă dinpreună cu cei 3 compagnoni, care priveau din depărtare la bravura fratelui lor, spre a întra şi a se perde în pădurile din apropiere. Dar poienarii, ajutaţi de 2 gendurmi, cari din întêmpiare se aflaseră în apropiere, îi prinseră nu fără multă trudă, pentru-că sasii se apĕrau cu puştile şi pistoalele întinse. Pre haiducul wortmann din Gârbova numai aşa îl putù prinde gendarmul Bodor că îl lovì cu patul puştei sale, de i căḑù pistolul din mână, cu care rabiatul ameninţa încă chiar şi organele securităţii publice.

În sfêrşit îi prinseră pre toţi 4 criminali şi îi transportară la cancelaria comunală. Înta'acea mulţimea şi furia poporului, agitat de vestea acestei fără delegi ne mai auḑite creştea necontenit.

Se auḑì clopotul cel mare într'o dungă şi... — printre baionetele celor 2 gendarmi şi a 3 finanţi — poporul înfuriat pătrunde în cancelarie, prinde cu 100 de mâni pre criminalul Roth îl trage în têrg şi-l acopere cu sute de bâte, lăsând însĕ, — şi aceasta *bene notandum* — pe ceialalţi 3 saşi neatinşi. — Pănă astăḑi nici cel împuşcat, nici cel bătut nu au murit.

Aceasta este adevĕrata întêmplare.

Binevoiască acum onoratul cetitoriu, a asemena aceasta faptică stare a lucrului cu întortocătura săsească din „Tageblatt“ Nr. 3389.... Cum acolo bietului şi inocentului miel Simon Roth i s'a slobozit (?!) sêrmanul, puşca numai eac-aşa din întêmplare! Cum earăşi numai din întêmplare s'a sgăriat niţel pelea unui poienariu etc. ect.!... Cum apoi ordele sĕlbatice de poienari *„tobende Menge,“ „wilder Haufe“ „thierische Rohheit“* etc. etc... a năvălit asupra sirmanului Roth etc. etc. Cum acesta este *„der wahre Sachverhalt“* al sasului... Şi în fine cum se vaeră bietul sas corespondent, căci fruntaşii comunei au fugit dinaintea cravalului şi nici au voit sĕ acopere cu pelea lor proprie nevinovata floacă a diavolului Simon Roth.

Spre informaţie sĕ notăm aici, cumcă acest bezevenchiu de sas Roth, s'a lăudat cătră poienariul Ioan Radu, cumcă îi va împuşca muerea în casa sa proprie şi acesta totuşi nu va cuteza nici sĕ sufle. Tot Simon Roth, se vorbeşte, că a împuşcat acum câţi-va ani pe un ţigan din Gârbova şi tot blăjinul de Roth a împuşcat acum de curênd pre un băieş din Sinna.

Dar în casul nostru ce a fost mai firesc, ca un popor, care pretinde a fi viu, sĕ se revoalte de o astfel de crimă, când şi vermele se încovoae apĕrêndu-se, când îl calci?!

Încă douĕ stranie lucruri şi am terminat: Medicul cercual, plătit din sudoarea noastră, sasul L.... a cercetat pre saşul bătut dela 1—6 oare seara şi i-a dat atestat, că e bătut de moarte; ear poienariului împuşcat cu 14 glonţi i-a dat din îndurare o visită de $^1/_2$ de oară şi i-a dat atestat, că se va vindeca în vre-o 8 ḑile, apoi a încassat de pre bietul om 16 fl. v. a. şi s'a dus.....

Al 2-ilea. Saşii cei patru, care cu crimile comise de ei şi anume:

a) Impuşcarea lui Michail Nicoara ut supra:

b) Ameninţarea cu arme de foc asupra poienarilor, chiar acasă la ei.

c) Ameninţarea cu arme de foc asupra organelor securităţii publice, a gendarmilor.

d) Cari cu crima comisă de ei a dat ansă la revoltă publică şi la sĕvêrşirea altei crime; Acestia toţi patru — deşi sunt dovediţi cu cei 14 martori, cu propria fasiune şi cu fasiunea gendarmilor — sunt pe picior liber. — *Estra Hungariam non est vita... ita.*

Sermanii de saşi! Îi doare burta după *„Unio trium nationum,“* după *„Sachsenland“* şi după multe alte ruginituri de ale lor. — Dăm Slavă Domnului, că acele au trecut acolo, de unde nu se vor mai reîntoarce în veci. Dar perfidia, întriga, metechna de a întoarce mantaua după vênt, obiceiul de a întortoca şi restălmaci adevĕrul întru minciună şi minciuna întru adevĕr, de a se folosì de ori-ce mijloace spre a se lumina pre sine şi a înegrì pre alţii; — insuşirile aceste le-a rĕmas cumetrilor... ....Puşcă ei, omoară ei....... şi apoi strigă în limba cea cultă: *„Hei die rohen, wallachischen Massen etc. etc.“*... veḑi Gurariu, Cristian, Rod, Apold (poţi ḑice şi Reşinari, Cisnădioara. Red.) etc. etc. . . . Nu cumva sasii tocmai prin aceste sĕcături ale lor pun la probă îndelunga răbdare a românilor şi văpsesc pe dracul pre părete.

N.

Din tractul Têrnavei inferioare. Domnule Redactor! Am aşteptat mult că doară se va afla o peană mai ageră decât a mea, sĕ descrie actul alegerei de protopresbiter în tractul Têrnavei inferioare, care a urmat în 28 Decembre 1884.

Am vĕḑut totuşi că cineva în loc de a descrie lucrul aşa cum a fost, a descris în „Gazeta Transilvaniei“ lucruri departe de adevĕr şi prin urmare au dat informaţiuni false.

Vĕḑênd însĕ că nime nu se angagiază a descrie actul acesta de mare însemnătate în viaţa noastră constituţională bisericească în foaia noastră „Telegraful Român“ apuc eu condeiul amână spre a face aceasta după cât me iartă debila mea putere spirituală în puţine dar sincere şi adevĕrate cuvinte.

Ḑiua alegerei, conform cerculariului Nr. 5631 plen. 1884 s'a defipt pe 28 Decembre 1884, pentru care scop a fost conchiemat sinodul protopresbiteral electora,l eară comitetul prot. pe 27 Decembre 1884.

Cu mare sete am aşteptat această ḑi în carea aveam sĕ alegem pre bărbatul doririlor, — pre şeful nostru. Şi aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât am vĕḑut ca de comisariu consistorial pentru conducerea actului de alegere fu însărcinat venerabilul domn asesor consistorial Zacharia Boiu jun., care, precum ori unde au fost însărcinat cu aceasta misiune onorifică — aşa şi la noi au lăsăt urme neşterse din inima fie-căruia. Dênsul au sosit cu trenul accelerat la 11 oare a. m. în Mediaş, unde fu întimpinat de părintele administrator protopresbiteral Daniil de Tamaş şi părinţii Zacheiu I. Sasu din Blăşel şi Ioan Fodorean din Poucea.

După o pausă mică au plecat spre Cetate de Baltă, reşedinţa tractului nostru, unde s'au făcut alegerea, şi unde au sosit cam pre la 4 oare d. am.

Acì venerabilul domn comisariu au fost întimpina de preoţimea tractuală, de întreg poporul din Cetatea de Baltă, de un mare public de alte confesiuni şi naţionalităţi şi fu salutat de părintele Iosif Crişan în numele preoţimei şi poporului întreg în scurte cuvinte — dar bine întonate, la cari Ven. Domn comisariu au mulţămit pentru buna primire cu cuvinte dulci - mângăitoare şi sublime, aşa cât ici colea îţi ridica sufletul în alte regiuni — te simţeai într'o lume de ângeri. Toţi erau entusiasmaţi şi toţi săltau de bucurie că avem un oaspe măreţ în mijlocul nostru. După multe ne'ntrerupte urări de „Sĕ trăiască“ fu condus în casă şi acì după multe salutări şi convorbiri cu unii şi cu alţii ven. d. comisariu pofteşte pre membrii comitetului prot. la şedinţa pentru formarea listei candidaţilor, ear pe ceilalţi membrii ai sinodului prot. preoţi şi mireni îi pofteşte pe mâne sĕ asiste la serviţul divin, ce se va începe la 9 oare.

În 28 Decembre celebrându-se s. liturgie de 2 preoţi împreună cu V. D. comisariu în frunte, carele după serviţiul divin au ţinut o cuvêntare, prin care au pus în uimire pre întreg publicul asistent, desfăşurând însemnătatea actului de alegere şi arătând cu date din s. scriptură chiemarea unui protopresbiter.

Premergênd cele prescrise de lege, după verificarea membrilor cari s'au aflat 46, se ridică şedinţa pe 10 minute pentru consultare.

După redeschiderea şedinţii se purcede la alegere cu şedule, care a urmat în cea mai bună ordine, dar nici decât cum se ḑice în „Gazeta Transilvaniei“ că s'ar fi forţat; ci causa pentru care nu s'au presentat unii alegĕtori la prima provocare a v. d. comisariu au fost îmbulzala prea mare a publicului de faţă, printre care cu greu puteau străbate pănă la urnă şi mica biserică provisorie ce este în Cetatea de Baltă.

După cetirea şedulelor s'au aflat că: parochul Nicolau Todoran din Cerghidul mare au întrunit

36, parochul din Reşinari Iosif Goga 6 şi capelanul protopopesc Veniamin Almăşan 4 voturi.

Din ce se poate vedea că între membri alegĕtori au fost cea mai bună ordine şi armonie, cu toate că unii concurenţi au voit sĕ strice aceea armonie prin preoţi gr. cat, cari încă din preseara alegerei aflându-se în Cetatea de Baltă au corteşit pentru consângenii lor, nereeşind însĕ cu planul lor, condamnară din maliţie — după „Gazeta Transilvaniei“ constituţiunea noastră bisericească.

În urma acestora ne-am depărtat fie-care la ale noastre cu cea mai bună satisfacţiune.

Aceasta este O. D. Redactor starea cea adevĕrată a alegerei de protopresbiter în tractul Têrnavei inferioare, pre care ve rog fără amânare s'o publicaţi în preţuitul D-voastre ḑiariu, ce aveţi onoare al redacta.

Un alegĕtoriu.

Procesul de pressă al „Tribunei“ din 3 Februarie st. n. 1885.

(Încheere).

Vice-procurorul **Tribus** e uimit de a auḑi, că articolul incriminat ar vrea binele Ungariei şi ar fi un act de pretinie. Aceasta de sigur că nu s'ar putea scoate din articol. Şi despre aceea n'ar putea esista nici o îndoială, că articolul nu conţine o părere, ci o provocare. Dacă se ḑice în el, că Românii ar trebuì sĕ pândească spre a-i face statului unguresc pretutindenea duşmani, apoi aceasta de sigur e o provocare. Dacă acusatul şi apĕrătorul susţin, că aceasta e adevĕrat numai încât priveşte alternativa amintită în articol: ori trebue sĕ se stîngă ori-ce viaţă nemaghiară ori trebue sĕ peară statul unguresc, apoi aceasta ar fi trebuit sĕ se însemne prin o observare premergătoare. Dar în articol alternativa aceasta e pusă ca faptă nu ca ipotesă. Mai departe e o provocare şi o aţîţare, dacă se ḑice că sasii trebue sĕ îndemne pre Germania, sĕ detragă maghiarilor simpatiile lor. Acusatul a mai accentuat că acusa ar reclama în contra terminilor „duşmănie oarbă“ din articol. Pentru statul unguresc şi pentru procuror nu e însĕ important, dacă cineva în lăuntrul seu cugetă duşmĕneşte sau ba. Nu e vorba de sentiment. Altmintrelea însĕ stă lucrul, îndată-ce sentimentul duşmănesc se esprimă în acţiuni. Poate fi cestiune de părere, dacă un sas în Viena sau un român ardelean în Bucureşti, întrebat fiind cum stau lucrurile în Ungaria? rĕspund: merge rĕu. Dar' cu totul deosebit de un astfel de rĕspuns este provocarea, de a face duşmani. Acusatul îmi mai impută că l-aş fi ţinênd atât de şiret, încât ar voì sĕ mituească pe judecătorii sei. Nu pe judecătorii sei a voit sĕ-i mituească căci atunci, când a scris articolul, încă n'a ştiut dacă va fi acusat. Dacă însĕ dă espresie regretului seu, că viaţa nemţească stă sĕ se stîngă aici, atunci evident că umblă după simpatiile sasilor. Dl apĕrător, me miră, că a luat în consideraţie numai actul de acusare, fără a atinge măcar cu un cuvênt cuvêntarea de acusare ce am ţinut-o astăḑi. Tăgăduesc şi esactitatea afirmaţiunii sale că §. 173 a cod. crim. nu s'ar potrivì spre intemeerea acusării. Este adevĕrat că §. 173 ḑice: cine aţîţă în contra instituţiunilor singuratice ale constituţiunii, se face culpabil de delictul aţîţării. E bine, nu poate esista o instituţie mai sublimă ca statul; statul încă e instituţie a constituţiunii.

Ioan **Slavici.** Dl procuror persistă a afirma, că articolul ḑice: Am ajuns atât de departe, încât trebue sĕ fim duşmani ai statului ungar. Presupunênd dar neadmiţind, câ aşa este, nu este o crimă, dacă me mărginesc a constata o faptă.

Dl procuror accentuează totodată simpatiile mele germane. Am arătat însĕ că scriind articolul, nu am fost inspirat de simpatiile germane, ci de simţimênt general omenesc.

Este un drept omenesc de a cere, ca acusatul sĕ se poată apĕra înaintea judecătorilor în limba sa maternă. Pĕrtractarea procesului din cestiune m'a înduioşat. Sasii au venit sunt şepte sute de ani în această ţeară şi au susţinut aici pănă în ḑiua de astăḑi o viaţă germană. Acum e vorba sĕ se stîngă această viaţă. Poate că nu este aşa dar' aşa simţ eu că ea e pe stînsete. Ori încetează această viaţă, ori a statului ungar. Aceasta ni-o spune şi acusarea. Ea ḑice: trebue sĕ aibă cineva în acest stat rolul conducĕtor. Prea bine! Vorba e însĕ, pănă unde merge acest rol conducĕtor? Dacă merge aşa departe încât noi nemaghiarii trebue sĕ renunţăm la propria noastră viaţă naţională, atunci acest rol conducĕtor nu poate duce decât la desfiinţarea statului ungar. Nu provoc pe nimeni, ci o constat aceasta cu durere.

Am ḑis mai nainte, că am perdut consciinţa de rassă.

Întorcându-me la Viena nu ştiam ce sunt. Român oare, de oare-ce părinţii mei au fost români? Maghiar, căci creşterea îmi era maghiară? Ori german, fiind-că aveam cultură germană? Ştiam însĕ, că sunt om, mai presus de toate om. Trebuia sĕ caut înainte de toate oamenii cu care pot lucra împreună, şi acestia sunt românii. Această lucrare împreună cu dînşii nu e însĕ o conjuraţiune contra statului şi contra celorlalte naţionalităţi căci suntem cu toţii uniţi într'un stat. Antipatia unei părţi faţă cu ceealaltă nu pot sĕ o înţeleg.

Aceste principii nu sunt însĕ admise în cercurile domnitoare.

În cercurile domnitoare ale Ungariei e rĕspândită din contra, convingerea, că ordinea nu se poate susţinea decât prin stăpânirea unora asupra celorlalţi. Dacă este aşa, atunci e fără îndoială lucru primeşdios a voì sĕ propagi aici principii de egală îndreptăţire.

E cu putinţă, că principiile, pe care filosofii şi poeţii germani le-au anunţat pentru Germania şi le-au găsit salutare, cât pentru Europa civilisată, în Ungaria sunt eronate.

Dacă şi d-voastră, domnilor juraţi, sunteţi de părerea că nu se poate susţinea ordinea aici la noi decât prin aceea că ne stăpânim unii pe alţii, atunci osândiţi-me. Dacă sunteţi însĕ de părerea, că trebue sĕ ne suportăm unii pe alţii, atunci achitaţi-me, căci atunci eurepresent principiul bun în această ţeară.

Apĕrătorul **Francisc Frühbeck** în duplică se stărueşte pelângă aceea că §. 173 a cod. crim., pe care singur procurorul îşi basează acusarea, nu se potriveşte pentru motivarea acusării. Căci §. 173 înseamnă espres numai „instituţiunile singuratice ale constituţiunii“ drept obiecte ce pot fi atacate prin aţîţare. Dar' e inadmisibil de a schimba cum face procurorul, statul în întregitatea sa cu instituţiunile singuratice ale constituţiunii.

Preşedintele consilierul Janossi resumează apoi momentele produse în pledoarea *pro* şi *contra* acusării şi ceteşte în sfirşit întrebările cinci principale şi două eventuale adresate juraţilor:

1. Sunt d-nii juraţi convinşi în consciinţa lor că articolul apărut în „Tribuna“ (Nr. 175 din 30 Novembre 1884) conţine o agitare în contra instituţiunilor singuratice ale constituţiei?

2 Sunt dnii juraţi etc. convinşi, că Ioan Slavici e autorul acestui articol?

3. Sunt dnii convinşi, că Cornel Pop Păcurar a fost redactor responsabil al „Tribunei“ la apărerea articolului?

4. Sunt dnii juraţi convinşi, că Ioan Slavici ca autor al articolului e culpabil de delictul agitării?

5. Sunt dnii juraţi convinşi că Cornel Pop Păcurar ca redactor responsabil e culpabil de delictul agitării?

6. La cas că juraţii rĕspund la întrebarea 1 şi 2 cu **da!** la întrebarea 4 cu **nu?**, sunt domni juraţi convinşi, că Ioan Slavici ca autor al articolului, în urma cuprinsului seu punibil s'a făcut culpabil de negligenţa îngrijirii datorite?

7. La cas că dni juraţi rĕspund la întrebarea 1 şi 3 cu **da!** la întrebarea 5 cu **nu!**, sunt convinşi că Cornel Pop Păcurar ca redactor resposabil s'a făcut culpabil de negligenţă îngrijirii datorite?

Apĕrătoriul **Frühbeck** reclamează în contra formulării întrebării prime, deoare-ce ea n'ar fi identică cu actul de acusare, pe când vice-procurorul **Tribus** susţine consonanţa întrebării cu actul de acusare. După acea tribunalul deliberând scurt timp s'a hotărît pentru susţinerea formulării.

Juraţii s'au retras apoi în odaia reservată pentru dînşii, de unde s'au întors în sală abia după aproape o oară întreagă de consultaţie. Preşedintele juraţilor, dl profesor Iosif Konnerth enunţâ, că juraţii au negat întrebările 1, 4 şi 5 şi anume întrebarea 1 cu votare secretă, ear întrebările 2 şi 3 le-au afirmat. Căḑênd prin urmare rĕspunsul la întrebările eventuale 6 şi 7, acusaţii Ioan Slavici şi Cornel Pop Păcurar au fost **achitaţi.**

„Tribuna.“

Din public.

La balul arangiat în 7 Faur n. a. c. de reuniunea femeilor române din Sibiiu în folosul scoalei sale de fete au întrat ca venit brut suma de 554 fl. 50. cr. Erogaţiunile au fost 263 fl. 61 cr. Rĕmâne deci venit curat suma de 290 fl. 89 cr.

Cu această ocasiune au încurs următoarele suprasolviri:

Dela Escel. Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul 10 fl. Doamna Hareti Stănescu, Braşov, D. Constantin Bugarsky, comerc. d. I. Tr. Hamrody, comerciant câte 5 fl., d. David Br. de Ursu, colonel, Eugen Hecht auditor intendant, Nicanor Frateşiu secr. cons. câte 3 fl. 50 cr., doamna Maria Hannia, D. Victor Sill, advocat, Nicolau Henţ notariu în Gurariului câte 3 fl. D. Gecz, general, Mihail de Trapşa, colonel, Paul Dunca de Sajó, cons gub. în pens., Visarion Roman, director de bancă, Ioan Bădilă, subjude reg., Dr. Ioan Moga, medic, Ioan de Preda, advocat, Sabin Piso, candidat la preoţie, Parteniu Cosma, advocat, câte 2 fl. D. W. C. Grohmann comerciant 1 fl. 50 cr. D. Dr. Vasile de Preda advocat, 1 fl. D. Osterlamm secretar de locotonenţă, d. Domanovsky, profesor, Simeon Popoviciu, capelan în armată, Dr. Süssmann medic, Ioan Ghibu, profesor, N. Putnoky, profesor, N. Pistiriţă, D. Fuchs, locotenente, Nepotul, N. N. şi NN. câte 50 cr.

Suma tuturor suprasolvirilor 70 fl. 50 cr.

Pentru această generositate faţă cu scopul urmărit de reuniune le aducem profunda noastră mulţămită.

Sibiiu, 10 faur 1885.

Pentru comitet:

Maria Cosma,
presidentă.

Anastasia Toma,
secretară.

Varietăţi.

* (Personal). Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul cu trenul de astăḑi a plecat la Budapesta în afacerile fundaţiunei „Gozsdu.“

* **(Defensori matrimoniali.)** În decursul anului 1884 au depus esamenul de apărători în cause bisericeşti matrimoniale şi disciplinare domnii: Vasilie Voina paroch în Braşov. Vincenţiu Grama, paroch în Riuşor, George Bobeş paroch în Sibiiu, Ioan Cândea, protodiacon archiepiscopesc, Sibiiu, Iosif Macsimilian învĕţătoriu în Stupini, şi Ioan Pulca, învĕînvĕţătoriu în Sălişte.

* **(Balul român în Viena.)** Românii din Viena vor arangia la 15/27 Faur a. c. indatinatul bal român. Scopul urmărit de junimea română din Viena este nobil, căci ce poate fi mai bun şi folositoriu, ca şi ajutorarea studenţilor lipsiţi de mijloacele de traiu.

Protectoratul balului şi cu această ocasiune l'a primit Alteţa Sa archiducele *Rainer.*

La redacţiunea nostră este deschisă o listă de contribuiri în fososul acestui bal. Rugăm pre toţi românii cu inimă sĕ contribue fiecare după putinţă. Eventualele contribuiri întrate la noi le vom trimite la destinaţiunea lor, şi le vom cuita pe calea aceasta.

* Dare de seamă cu mulţămita publică. Cu ocasiunea balului ce s'a arangiat în 7 Ianuariu n. a. c. în scoala normală gr. or. din Borgo-Prund în favorul fondului protopresbiteral al tractului gr. or. al Bistriţei au incurs contribuiri benevole dela următorii P. T. domni:

a) din Borgău şi giur: Danilă Pascu 3 fl. 20 cr, Dănila Şutu, 2 fl. 40 cr., Ioan Buzdug din Rus 2 fl. 40 cr., Ioan Buzdug din Dioseni, 3 fl., Dănilă Simzian, 5 fl., Gustav Helfenbein 1 fl., Martin Miss 1 fl. Iacob Onea, 1 fl. 60 cr., C. G. R. Haltrich 2 fl., Teodor Vrăşmaş 4 fl., Capit. Curescu 2 fl., supralocot. Ruja 1 fl, locot. Băilă 1 fl., Albert Wachsmann 3 fl., Rudolf Helfenbein 1 fl., Sever Orban 2 fl., Iohann Bruchner 1 fl., Ioan Trifu 1 fl. 60 cr., Aureliu Csatt 1 fl. 80 cr., Dna Carolina Katka 1 fl., Dájbukát Gergely 2 fl., Dájbukát Ferencz 3 fl., Pongutz Emanuel 4 fl., Iohan Kirtsch, 2 fl. 40 cr., Iacob Chencinski 1 fl., Georg Stegmüller 1 fl. 60 cr., Dm. Chifa 1 fl. Raveca Vrăşmaş 1 fl., Iohann Steller 1 fl. 60 cr. Franz Bertel 2 fl., Atanasiu Uşeriu 2 fl., Nicolau Rĕu 2 fl., d-ra Aurelia Valent 1 fl., Dr. Nicolau Hanganutz 2 fl., supralocot. A. Hanganu 1 fl., Georgiu Csott 1 fl. 60 cr., Gustav Liebenwein 3 fl. 20 cr., Pavel Beşa 4 fl., N. N. 1 fl., Basiliu Groze 1 fl., Lazar Avram 1 fl.

b) Din Reghin Galaction Şagău 2 fl., Ioan Şandru 2 fl., Ioan Branea 1 fl.

c) Din Sibiiu Il. Sa Nicolau Popea 2 fl. Il. Sa Iacob Bologa 1 fl., Nicanor Frateşiu 1 fl., Simion Popescu, 5 fl., Eugen Brote 2 fl., Ioan de Preda 1 fl. N. N. 1 fl., Petru Ciora 1 fl. Isaia Popa 20 cr., Petru Roşca 20 cr. — Suma 100 fl. 80 cr, substragênd spesele cu 51 fl. 31 cr., a rĕmas pentru fondul ppresc un venit curat de 49 fl. 49 cr.

Domnii contribuenţi sunt rugaţi cu toată stima a primì pe calea aceasta, pentru contribuirile făcute cea mai profundă mulţămită şi asigurarea deosebitei noastre stime.

B.-Prúnd în 30 Ianuarie 1885.

Preşedinte:
Simeon Monda,
protopresbiter.

Cassariu:
E. Dan,
învĕţătoriu.

* (De tot modern.) Ş'au pus jurnalistica din capitala Ungariei pe lucru, şi ea la toată ocasiunea loveşte în bieţii români.

Ca dovadă vor servì cele următoare comunicate de un amic al ḑiariului nostru.

Péter Papházy este preşedinte la Tribunalul din Beregszász. Făcênd el cunoştinţă cu preşedintele de mai nainte, cu numele Guthy, s'a făcut în casa acestuia oaspe de toate ḑilele, prin ce între Papházy și între tinerea nevasta a lui Guthy s'au escat referințe intime, ea s'a și despărțit de către bărbatul ei și s'a așeḑat în casa lui Papházy. Mutând-se la Beregszász soția legiuita a lui Papházy ea firește și-a reclamat drepturile sale, dar fără resultat căci doamna Guthy odată cu capul nu voia sĕ părăsească casa lui Papházy, astfel apoi soția legiuita a mers îndĕrĕpt la părinții ei. Dar mai târḑiu, făcênd ea o moștenire considerabilă, Papházy și-a primit îndĕrĕpt soția sa. Traiul pacinic însĕ n'a durat mult, căci în 18 Ianuariu a. c. o femee streină, aducênd o epistolă la soția președintelui, sub timpul cetirei epistolei a descărcat asupra ei doauĕ pușcături dintr'un revolvĕră și doamna Papházy, greu vulnerată se află și astăḑi pe patul durerilor între vieață și moarte. Femeea streină și domna Guthy dinpreună cu fratele ei sunt predați acum în mâna iustiției și puși la închisoare. — Toate aceste le cetim în jurnalele din Budapesta. Nu ne-ar fi interesat causa, căci de aceste adeseori se întêmpla, dacă tot jurnalele din Budapesta n'ar fi adus știrea, că Papházy cândva a purtat numele Popescu, și că el este român, dar și-a maghiarisat numele. Noi însĕ, cari știm, că în toată Ungaria numai doi români sunt președinți la tribunalele regie, am ispitit sĕ aflăm originea domnului Papházy, și eată primim datele positive dela cei cari cunosc mai deaproape aceasta familiă, că Papházy este de origine sêrb, din Comitatul Torontalului, purtând acolo numele „Popovics.“ La începutul acestui secol unul dintre doi frați Popovics a impetrat, respective cumpĕrat dominiul din Szekás (Comitatul Timișoarei), și cu ocasiunea înstallațiunei în acest dominiu numele Popovics s'a strămutat în „Papházy.“ Președintele Papházy este nepotul impetrautului. Tata lui a fost jude administrativ în Comitatul Caraș, ear Péter Papházy la începutul anilor 1860 a devenit asesor la sedria comitatensă din Carașiu, mai apoi președinte la sedria comitatensă în Oravița. Pus în disponibilitate, după organisarea Tribunalelor reg. fu numit președinte la Beregszász. Dînsul deci e de viță sêrbă, și astăḑi se ține de sêrbi, și e greco-oriental, român însĕ n'a fost nici când. Este aceasta o noauă dovadă, cum jurnalelor din B.-pesta, în ura lor nedumerită față de noi, le place chiar a inventa minciunile cele mai grosolane spre a-i înegrì pre români.

* (Bibliografic). „Armonia“ colecțiune de coruri pentru voci bărbătești. Edată de „Armonia,“ societate pentru rĕspândirea și cultivarea musicei naționale în Bucovina. Prețul: 1 fl. 80 cr. (4 fr. 50 b.) Cernăuți. Tipografia archiepiscopală 1885.

Sumariul primei broșure.

Devisa Armoniei . . .	H. Horner.
1. Cântec sicilian de V. Alexandri	C. G. Porumbescu.
2. Senin și fortună de I. C. Negruzzi	I. Vorobchievici.
3. Cântec ostășesc de V. Alexandri	Eus. Mandyceschi.
4. La o vioarică de D. Bolintineanu	Tudor de Flondor.
5. Tătarul de V. Alexandri . .	St. Nosievici.

Apel.

Cernăuți, în Ianuariu 1885.

Cu numĕrul de față începem edarea broșurelor de cuartete.

Este un adevĕr neresturnabil, cum-că ori și cărui lucru nou care este de popularisat i se pun din început în cale multe stavile vênjoase întru ajungerea scopului seu.

Astfel se întêmplă și operei noastre.

Dară cu toate greutățile încercăm realisarea acestei întreprinderi și pășim fără teamă mândri înainte.

Nu vrem sĕ facem un cap de d'operă din publicațiunile aceste, nu, nici decum! Scopul nostru este de a întrunì pe un loc neutral pre toți compositorii români, de a întrunì resultatele lucrărilor lor pe terenul musical, de a întrunì pe un loc neutral pre toți compositorii români, de a întrunì în fine bucuria și veselia, cât și amarul și tristeța românului, care se manifestă atât de bine și de potrivit prin cântare.

Caracteristica frumoasă a românului este, de a-și manifesta simțirile sale cele mai secrete prin cântece. Limbagiul seu cel mai vioi și mai espresiv este tocmai cântarea. Ciobanul își esprimă dorul seu prin o doină; ostașul prin un cântec plin de foc și vitejie; haiducul prin unul marțial; vênătoriul prin unul sburdalnic; muma-și alină copilul seu cu un cântec plin de duioșie; plugariul își esprimă mulțămirea sa prin cântare, etc. etc.

Nu este un român, care nu-și manifestă tainele sale cele mai simțitoare prin cântare.

Și oare acest ram, sau mai bine ḑis, aceasta caracteristică a românului sĕ nu o cultivăm și noi inteligența română?

Ea tocmai trebue sĕ meargă în fruntea acestora și, conform inteligenței sale, sĕ pășească și în musică tot înainte.

Sĕ nu se poate oare susține musică română la o înălțime ca cea a altor popoare?

Sĕ fim noi oare totdeauna nevoiți de a împruta de la alții?

Oare nu cearcă fie-care de a produce singur aceea, ce-i trebuește, fără ca sĕ meargă la vecinul seu sĕ împrumute?

Credem, că aceste neajunsuri trebue sĕ încete! Trebue sĕ ne încordăm puterile pentru de a produce atât, încât sĕ putem esista și fără alții, sĕ putem sta însu-și singur și fără propele.

Dară realisarea aceasta nu depinde de la unul! Nu! Sĕ ne aducem aminte de frumoasele cuvinte ale laureatului poet Alexandri:

Unde i unul nu-i putere
Unde-s doi puterea crește!

Până acum nu s'a vĕdit cum-că musica română ar putea sĕ esiste și ar putea sĕ se desvoalte, căci — o spunem cu oare care părere de rĕu — nu s'au aflat la 10 milioane de români măcar una sută de persoane, cari sĕ aibă simț musical.

Dară acest incident nu ne descurăgează, noi pășim mai departe făcênd încă o încercare, dară și cea de pe urmă.

Habent sua fata libelli.

Dacă și acuma nu se vor întrunì măcar una sută de abonenți, atunci opul nu va mai apărea mai departe și noi vom fi convinși, cum-că am născut numai o ideie, care a prevenit unui secol, noi vom avea încredințarea firmă, cum-că realisarea acestei idei, e reservată strănepoților nostri.

Nu mai avem nimic de ḑis, căci viitoriul ne va arăta, ce putem crede și ce nu.

Vederemo!

În fine mulțămind onor. redacțiuni, cari au avut amabilitatea — între care ocup ḑiarele din Transilvania și Ungaria primul loc, — de a publica apelurile noastre în coloanele lor, — și apoi acelor persoane, cari ne-au ajutorat la ivirea acestei broșure atât cu cuvêntul cât și cu fapta, — ne luăm libertatea de a rĕspândì acest început modest în toate unghiurile, unde se află vre o suflare românească.

Noi ne vom da toată silința de a putea satisface tuturor cerințelor publicului musical român.

Viitoriul ne va arăta fructele și productele muncei noastre și de sigur nu vor fi din cele mai rele pășind tot înainte cu devisa „Armoniei“:

Uniți sĕ fim în cântece
Uniți în Dumneḑeu!

Redacțiunea.

„Armonia,“ colecțiune de coruri pentru voci bărbătești va apărea în broșure lunare în mărimea acestei presente.

Ne avênd societatea „Armonia“ un capital destul de mare pentru de a putea lucra cu risico, rugăm pre P. T. abonenții nostri de a ne trimite prețul broșurei a 2. înainte la adresa: Societatea „Armonia,“ la mânile presidentului Leon de Goian în Cernăuți, Bucovina.

Spre înlesnirea abonenților se poate prenumĕra pentru mai multe broșure următoare.

Prețul unei broșure este 2 fl. (5 franci).

Facem luători de seamă pre P. T. preoți, învĕțători, persoane particulare, studenți etc. la abonamêntul broșurelor. De oare ce conține fie-care broșură câte 4 esemplare la voace, va se ḑică de 4 ori câte un cuartet, s'ar putea întrunì tot patru persoane la abonarea unei broșure așa, încât unul ar lua partitura cu patru voci și cei-lalți tot câte 4 voci. Conținênd fie-care broșură 4 până la 5 coruri, ar costa pre una din acele patru persoane un cor cel mult 7 până la 10 cr. O sumă atât de mică, încât și-ar putea fie-care procura o colecție frumoasă de coruri originale.

Onoratele societăți de cântare sunt rugate de a ne comunica repertoriul corurilor, cari le posed și anume: titula, de cine sunt cuvintele și cine e compositoriul, dacă se poate cu adresa respectivului.

Onoratele ḑiare române sunt rugate de a publica succesive pasage din apelurile de față.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Februarie 1885.

Buda: 66 68 85 49 60

Cărți bisericesci, literarie și scolare.

Acte oficioase.

Dela
TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIIU
strada Măcelarilor Nr. 47
se poate procura:

Portretul fericitului archiep. și metrop. **Andreiu** bar. de **Șaguna** în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl, cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.
Portretul Esc. Sale archiep. și metrop. **Miron Romanul.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.
Portretul P. S. domnului episcop al diecesei Caransebeșului **Ioan Popasu.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr
Portretul marelui mecenate **Emanoil Gojdu.** Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: **Registrul, Matricula scolarilor**, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; **Catalog de clasă** legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica scolară, Protocol de clasificațiune,** legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. — **Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta scoala, Conspect despre absenții, Conspect sumaric despre absenții scolarilor** pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.
Instrucțiunea pentru manuarea condicelor scolare 20 cr.
Litere mobile pentru mașina de cetire, după ortografia fonetică 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

[970] 2

Catalogul cărților gratis și franco.

Comandele se efectuesc numai prelângă **rambursă** (*Nachnahme, Posta felvétel*), computând 10 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sûnt asignațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adaugêndu-se și porto postal.

Caiete de seris.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.

„ALBINA“ Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Domnii acționari ai **Institutului de credit și de economii „ALBINA“** se invită prin aceasta, în vîrtutea §. 20 al statutelor societăței la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ține la Sibiiu, în **27 Martie 1885** stilul nou înainte de ameaḑi la 10 oare în casa institutului (*strada Baier Nr. 1*).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcțiunei, bilanțul anului 1884, și raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanțului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență.
5. Alegerea a doi membrii în consiliul de direcțiune în sensul §. 36. din statute.
6. Alegerea conform §. 57 din statute, a comitetului de supraveghiare.

Domnii acționari, cari în sensul §§. 22, 23 și 24 din statutele societății voesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotenți, sûnt rogați, a-și depune la cassa institutului acțiunile lor și eventual doveḑile de plenipotență cel mult până în **24 Martie 1885** stilul nou după ameaḑi la 6 oare.

Sibiiu, 14 Februariu 1885.

[982] 1—3 **Direcțiunea institutului.**

Nr. 275/1885 civil. [980] 2—3

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică, că spre inițiara lucrărilor în segregarea hotarului din **Kund,** și adecă spre a regula representarea, a alege ingineri și a face preliminariul de spese pun termin pe ḑiua de **12 Martiu 1885 dimineața la 8 oare** în comuna Kund la casa judelui.

La aceasta se invită părțile interesate cu observarea, că nepresentarea lor nu va împedeca ținerea pertractărei.

Elisabetopole, 19 Iannariu 1885.

În numele tribunalului:

Székely Miklòs m. p.,
jude esmis.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15. Sibiiu, Joi, 7/19 Februarie 1885. **Anul XXXIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

„A román kérdés.“

Cetitorii nostri nu ne vor lua în nume de rĕu că la acest loc ne ocupăm cu împăcarea din Cluș, pre care diarele unguresci o consideră de epocă în noaua fasă a politicei naționale. Voim sĕ contribuim la chiarificarea situațiunei, și dacă ne va succede a vorbì limpede și sincer după cum ne este inima și firma voință, atunci cetitorii nostri vor fi rĕsplătiți de abusul ce facem cu paciența lor.

Suntem provocați sĕ spunem ce voim. Ḑi de ḑi cetim în foile unguresci că românii nu știu ce voesc, și pentru aceea nu se poate satisface cererei lor, ḑi de ḑi cetim tot în acele ḑiare că românii cu închipuitele lor gravamine nu se adresează pe calea constituțională, ḑi de ḑi ḑiarele din patrie și uneori și cele esterne, cari stau în servițul patriei noastre, ne spun că noi gravităm în afară, ḑi de ḑi ni se spune că trebue sĕ ne închinăm ideei de stat unguresc.

Nu mai mult de cât eri principalul organ al guvernului în părțile ardelene „Magyar Polgár“ din Cluș pe fața a doua publică, un acrticol sub titlul „A román kérdés.“ Fidel ținutei pressei unguresci ḑiariul amintit ne face imputările înșirate de noi mai sus și pretinde, ca junimea sĕ se entusiasmeze pentru ideia de stat unguresc. Și toate acestea din incidentul toastelor de înfrățire, despre cari am făcut și noi amintire în numĕrul precedent al ḑiarului nostru.

Luăm act de părerile ḑiarului din Cluș, căci ele ne vor prinde bine la timpul seu, și este bine sĕ ne luminăm în toate privințele ca sĕ nu ne putem face imputări reciproce. Vom rĕspunde la întrebările ce ni se pun, și noi vom rĕspunde cu toată sinceritatea. În schimb cerem rĕspuns earăși cu toată sinceritatea.

Încă una. Sĕ păstrăm ținută calmă și deamnă ca cel puțin prin aceasta sĕ dovedim că voim serios a ne cunoaște unii pre alții. Cât timp vom observa în ḑiaristica maghiară iritațiunea fără margini de acuma, până atunci nu poate fi vorba de înțelegere reciprocă, căci unde vorbește pasiunea acolo încetă și dreptatea și adevĕrul, încetă însĕ totodată și rațiunea.

Spre a evita ori-ce neînțelegere și interpretare volnică o spunem din capul locului că noi nu identificăm guvernul cu pressa. Încât geme guvernul sub pressiunea pressei, s'au pressa sub pressiunea guvernului, pentru noi deastădată rĕmâne lucru irrelevant. Ḑiariul a tractat cestiunea românească, și ḑiariului voim sĕ-i rĕspundem.

Cităm în traducere fidelă:

> „Fără îndoieală inteligența română a comis pĕcatul cel mare, că ea dacă crede a descoperì unde-va gravamine, vindecarea acelora nu o caută la locul, care unicul este cel esact în țeară constituțională — adecă în sala legislațiunei; ci ea parte 'și înneacă gravaminele închipuite, parte însĕ bate toba cea mare în diferite adunări, în pressa de aici și cea din afară. Așa nu se va ajunge scopul. Noue ne vine greu a ști că pe teritoriul țĕrei Sântului Stefan sunt bolnavi, cărora medicina le zace la căpătâiu; ei însĕ mai prefer a lăsa acolo medicina, prefer a nu se vindeca, și se vaeră prin lume și țĕară.

Gravaminele noastre și închipuite! Cu oameni de fiduția celor dela „Magyar Polgár“ cari se fac a nu recunoaște că noi avem basate gravamine, ar trebuì sĕ nu mai stăm de vorbă De astă dată voim sĕ ne capacităm.

Până s'au adus legile actuale am avut grele gravamine contra lor. Ca oameni constituționali ne-am supus îndată ce am vĕḑut iscălitura monarchului. De atunci și până astăḑi ḑi de ḑi înșirăm la gravamine contra aplicărei legei combătute de noi, respective călcarea ei în picioare de cei chiemați a o respecta.

Respectul nostru față cu legea n'are margini. Ea ne este mașteră nouă, am ridicat gravamine la aducerea ei. Cei ce o au adus din marele respect față cu ea o calcă în picioare, și noi ridicăm gravamine contra legei sancționate de împĕratul.

Este lucru de prisos provocarea la casuri concrete, căci este știut că noi nu odată am mers cu asemenea gravamine până la tron tot pe cale constituțională.

Se vorbește de medicină și ni se dă sĕ înțelegem că parlamentul este medicina. Am fost și suntem pentru întrarea în parlament de și el a adus legile asupritoare, de și el chemat a veghia pentru stricta lor esecutare, între aplause generale a adus apoteosă ministrului, care la acusa că volnicia amploiaților a călcat legea în picioare, a rĕspuns că-și va da silința ca această volnicià sĕ devină lege — de sine se înțelege provĕḑută cu iscălitura monarchului.

În acest sens este statul nostru stat de drept și constituțional.

Articulul din „*Magyar Polgár*“ cu tot cinismul prefăcut recunoaște că între români și maghiari pe terenul politic mare prăpastie este. Bine, el subscrie cele scrise de noi în numĕrul de Marța trecută.

> „Aceasta nu e bine așa. Abia sĕ poate spera apropierea dintr'una pe terenul politic — dacă nu va interveni vre-un incident. Trebue se căutăm alt punct de întêlnire, care sĕ ne apropie unii de alții. Esclusivismul (elzártkozottság) politic și social observat din ambele părți, nu este mijlocul potrivit, prin care se vor netedì cel puțin oare-când contrastele. De aceea salutăm ideia sulevată la balul inteligenței române că trebue câutat remediu pre cale socială. Cel mai puternic mijloc este cel social.
>
> . . . .
>
> . . . .
>
> Reminiscențe triste, ne-au reținut, însĕ dacă voim sĕ dispară neînțelegerile interne spre a putea aduna puteri pentru viitoriu când va trebuì sĕ ne luptăm cu puteri din afară, dacă voim ca al doilea milenariu sĕ afle aici o Ungarie mare, tare și puternică, trebue sĕ rumpem cu tristele reminiscențe din trecut, fie această abnegațiune ori-cât de mare ar fi.

Deie Dumneḑeu sĕ fie așa. Însĕ atunci cum stăm cu reuniunea de maghiarisare, al cărei centru pentru Ardeal este tocmai Clușul? Cum se va potea justifica teoria, care servește de basă reuniunilor pentru maghiarisare, în sensul căreia tocmai curentul de aḑi: maghiarisarea prin esploatarea terenului social, este chemată a recucerì statul nostru pentru maghiari? Cum se va justifica pretensiunea din articol: „*Copii nostri trebue crescuți așa, ca ei sĕ nu cunoască deosebirea de rassă.?*

Ni se spune în articol că maghiarii se apropie de noi cu sinceritate, se apropie cu inima deschisă, și în schimb ni se cere ca noi de pe catedră și din amvon pe toate terenele sĕ învĕțăm tênĕra generațiune a se *însuflețì pentru* **ideea de stat unguresc**.

Cu sinceritate, loialitate și inima deschisă întrebăm pre frații dela pressa maghiară: Ce este ideea de stat unguresc? Sĕ ni se deie o definițiune coincisă a ideei de stat unguresc ca noi sĕ o cunoaștem în toate părticelele ei, ca apoi sĕ stim cum sĕ creștem tênĕra generațiune ca ea apoi sĕ se entusiasmeze, căci este lucru știut că junimea română este capabilă de mare entusiasm.

Până acuma nime nu ni-a spus că ce poamă este această nouă datorință a cetățenilor din Ungaria. Am știut și știm că trebue sĕ ne iubim patria, trebue sĕ ne supunem legilor fie ele și maștere chiar. Ne iubim patria chiar și când ea stă tot cu varga în mână și ne lovește. Contribuim cu avere și sânge la susținerea tuturor instituțiunilor legale, dăm ce avem mai scump inima noastră noastră pentru înflorirea acestei patrii.

Mai mult. Din sĕrăcia noastră înființăm scoale pretutindenea și fără a primì cel puțin sprigin moral din partea statului, luptăm cu neajunsurile provenite din vitregitatea timpurilor din trecut, — la cari nu noi am contribuit — lucrăm pentru a lumina poporul și a susținea în el frica Domnului, care este începutul și sfêrșitul întregei vieței noastre naționale între impregiurările actuale.

Luptăm luptă crudă împedecați pas de pas în înaintarea noastră în cultură tocmai din partea acelora, pre cari statul i-a pus sĕ fericească popoarele.

Facem mai mult de cât pretinde legea pentru înflorirea patriei, și suntem prigoniți la tot pasul sub cuvêntul că nu suntem patrioți.

Ni se ḑice: nu ve entusiasmați pentru idea de stat unguresc.

Cu mintea noastră mărginită începem a presupune, că ideia de stat unguresc este o chimeră îndreptată spre surparea statului, detronarea dinastiei și producerea resboiului civil. Și noi trebue sĕ venim la asemenea nefaste consecuențe, vĕḑênd că alipirea noastră la statul actual cu actualele lui institnțiuni este timbrată de nepatriotism.

Ne entusiasmăm pentru împăratul nostru și casa domnitoare, ne entusiasmăm pentru unitatea monarchiei, ardem de flacăra dorului de a ne vedea înaințați în cultura noastră națională, ne supunem legilor statului, suportăm toate greutățile publice, și totuși suntem nepatrioți, căci nu ne entusiasmăm pentru ideia de stat unguresc.

Ce voiesc maghiarii? Ce este ideia de stat unguresc?

Revista politică.

16 ale curentei fù a șasa ḑi de când decurge desbaterea generală în dieta țĕrei asupra reformei casei magnaților, mai bine a casei de sus.

La obiectul acesta de mare importanță iau cuvêntul oratori recunoscuți, oratori din partida guvernamentală și cea opozițională.

În această ḑi decursul vorbirilor l-a deschis Mauriciu Jokai. El a vorbit mai bine de o oară. El este guvernamental și de aici e ușor de înțeles pentru ce vorbirea lui a tăiat în vederile oposițiunei. Aplause frenetice a secerat acest vorbitor dela guvernamentali, pe când oposiționalii felicitau pe Apponyi, cu care Jokai, la finea vorbirei sale, a polemisat. Lui i-a urmat kossutistul Ugron Gábor, care a atacat proiectul guvernului apĕrând pe al lui Irányi. Busbach Peter i-a urmat — guvernamental — care a apĕrat principiile mai esențiale din proiect. In fine Pulszky Ágoston combate pe rênd toate atacurile venite dela guvernamentali în contra susțiitorilor principiului electiv.

Telegrame din Roma anunță, că o a patra espedițiune va pleca pe năile „Citta di Napoli“ și „Citta di Genova“, pe cari le va petrece naia „Dandolo“ până la Port Said. „Dandolo“ e deja instruită, din Neapole va pleca spre Messina, și aici va aștepta mandate noauă. Conform știrilor aduse de Pungolo trupele situate pe țermurul mării roșii se vor întregì până la cifra de 8000 oameni. Guvernul italian numai la cas când nu s'ar ajunge suma de 12 milioane prisos din spesele preliminate, e aplicat a acorda un credit estraordinariu

Nu mult după omorîrea lui Gordon, englezii au aflat într'o șea arabească o epistolă de următoriul cuprins:

„În numele a tot putintelui etc. Mohamed Khein Abdullah Khog Fali, emirul berberilor către amicul seu Abdul Magid Abi el Lekalik și către toți oamenii sei. Te încunoștiințez, că astăḑi după rugăciunea de ameaḑi am căpătat epistolă dela drept creḑĕtoriul Khalifa Abdullah Eben Mohamed, în care ne povestește, că Khartumul în anul 1302 în 9 ale lunei lui Rabi (26 Ianuarie) a fost ocupat din partea despre el-han în următoriul chip: Mahdiul și-a binecuvêtat dervișii și trupele sale și după aceea i-a trimis sĕ iee cu asalt întăriturile și după un pătrar de oară au întrat în Khartum. Au omorît pe trădătorul Gordon. Fiți recunoscĕtori și lăudați pe Allah pentru grația lui cea mare. Aceasta ți-o aduc la cunoștință. Enareaz-o soldaților tei.“

Acum când toată lumea nu vorbește de cât de moartea generalului Gordon, credem nimerit sĕ dăm acì următorul articol din „Neue freie Presse“ dela 12 Februariu în traducerea ḑiarului „Telegraphul.“

Cetitorii nostri vor găsì amănunte interesante în privința nefericitului erou, urmate de oare-care considerațiuni asupra campaniei englezilor în Sudan. Eată acest articol:

„La 14 Decembre trecut, un amic din Chartum al generalului Gordon primì dela acesta o scrisoare, cea din urmă. În această scrisoare se ḑicea: „Rămâi cu bine; de mine nu vei mai auḑì vorbindu-se. Me tem că în garnisoana Chartumului sunt trădători şi că până la Crăciun totul va fi sfêrşit.“ Eroul din Chartum s'a înșelat numai asupra timpului; soartea tristă pe care o presimțea s'a împlinit. Cei din Anglia se acață de slaba speranță că Gardon nu e mort, fiind că știrea n'a fost oficial confirmată. Amenuntele însĕ ce se dau despre fapt nu mai lasă nici o îndoială. Mahdiul ar avea tocmai cel mai mare interes sĕ respândească știrea că Gordon se află teafĕr, senătos în mânile sale. Nici nu se poate închipuì că Mahdiul a dat ordin sĕ-l omoare. Viu şi în puterea sa, Gordon i-ar fi de mai mare preț de cât scăldat în sânge. Ferul care a curmat viața lui Gordon a fost condus de rĕsbunare sau fanatism.

„Cu Gordon s'a stins un om curios a cărui amintire va trăì mult în afară de patria sa. El era un aventurar mare și nobil, nu dintre acei pe cari îi atrage si-i orbeşte strălucirea aurului. Viața sa e alcătuită de un șir de intreprinderi din cele mai cutezătoare, în cari şi-a câștigat onoare, mulțumire, glorie, dar nici de cum foloase materiale. El iubea pericolul; șueratul gloanțelor și privelistea unui câmp de resboi îl pasionau. Pios ca un puritan, el avea și alte calități prin cari semâna cu soldații lui Cromwell. Gordon credea adênc în misiunea-i sfântă, în chemarea lui de a stêrpì pe păgâni, și în același timp era fatalist că un adevĕrat Mahomedan. Plecând la Chartum, el era puternic încredințat că nu va mai eşì cu viață din el; cu toate aceste nu voì sĕ se împotrivească vocei interne ce credea că-l împinge spre adêncurile pustiului.

Mulți ani, în China ca şi în Sudan, norocul îi fu credincios. În timpul revoluțiunii Tai-Pingilor, în China, revoluția pe care o înăbuşì cu neşte trupe nedisciplinate și nedeprinse cu focul, spaima îl preceda totdeauna, așa că inimicul fugea numai când auḑea că e pe aproape. În Sudan, el făcu linişte şi ordine, sdrobì revolta dela Darfur cu mijloace barbare, ce e drept — dobândì respect, chiar venerațiune dela un popor, care trebuia sĕ urască în el şi pe strein şi pe creştin, legă puternic de Egipt provinciele cucerite. Dacă ar fi rĕmas guvernator al Sudanului, nici odată revolta Mahdiului n'ar fi luat întinderea care înspăimântă acum pe Englesi; Gordon ar fi înăbuşit rescoala în sămânță. Încercatul seu noroc părea că nu voieşte sĕ-l părăsască nici în ultima-i îndrăsneață întreprindere, când singur fără altă autoritate de cât acea pe care i-o da personalitatea sa, amintirea strălucitelor sale fapte, întră în Chartum, sĕ învie curagiul garnisoanei şi întărì oraşul Negra; presimțirea însĕ cu care plecă de astădată în Sudan. nu-l înşelà; el nu va mai trimite stafete pe Nil în jos, nu va mai saluta pămêntul patriei sale.

„Nenorocitul sfîrșit al lui Gordon nu va închide însĕ campania în Sudan. Chiar dacă cabinetul din Londra ar voì sĕ părăsească Sudanul, Egiptul nu se va învoì nici o dată la această. Motivul învocat acum în Anglia, adecă scăparea prestigiului engles în lumea musulmană, nu justifică însĕ de cât în parte urmarea campaniei, ori cât de adênc ar pătrunde Englesii, ori cât de aspru ar pedepsì pe Sudanesi, ce folos pot trage din această. Dacă victoria va fi câştigată cu ajutorul Italiei, înaintea acestei din urmă se va închina lumea musulmană. Dacă englesii singuri ar isbutì sĕ învingă, ei nu vor putea sta în Sudan căci clima îi stêrpeşte. Retrăgêndu-se revolta ar isbucnì din nou şi atunci dervişii călĕtori ar spune întregului Islam că puterea lui Allah a sdrobit pe necredincioşi.

„Dar, urmarea espedițiunii mai are şi alt scop decât salvarea prestigiului engles. Wolseley, credem noi, are mai mult misiunea sĕ scape situațiunea cabinetului Glodstone. Pentru cabinetul engles, adevĕrata nenorocire nu e atât căderea Chartumului, cât moartea lui Gordon, cel mai popular om din toată Anglia. Peste o sĕptêmână se adună parlamentul și nu numai din rêndurile oposițiunii, ci şi din ale liberalilor va auḑì Gladstone strigarea amenințătoare: „Redăne pe Gordon“!

„E natural ca guvernul sĕ facă totul pentru a putea potolì furtuna.“

Pertractările papei cu Muntenegro s'au început earăşi, după cum aminteşte „Nemzet,“ că i s'ar fi scris din Roma ḑiariului „Westfälischer Merkur.“ Se ḑice mai departe în numitul diar, că Muntenegrul a fost o satrapă a Rusiei, a ortodocsismului schismatic. Nici odată n'a voit sĕ recunoască biserica catolică. Abia sunt 6 luni, de când principele domnitor a început o persecuțiune groasnică în contra preoților catolici. Cei mai mulți au fost alungați. Prin întrevenire norocoasă în timp oportun situațiunea s'au schimbat de tot. În momemtul de față cu scopul restabilirei Ierarchiei catolice în Muntenegru se lucră la un proiect. Se poate că la aceasta lucră și episcopul Strossmayer. Şi aşa — ḑice numitul ḑiar — nu preste mult va fi restabilită ierarchia catolică în Bosnia, Erțegovina, Bulgaria, Românnia şi Muntenegru. Şi se speră că aceasta se va întêmpla și în Serbia. Sosirea agentului rus Buteniew se aşteaptă în vatican. Din cei ce încujură țarul singur Giers e acela, care voiește a susținea relațiuni bune cu vaticanul. Tolstoi şi Pobedonosev au mari prejudiții în contra a tot ce e catolic.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De pre țermurile drept al Crișului alb la 1-a Februariu 1885. (Cronica zarandană). Domnule Redactor! În Zarand încă ne pregătim pentru înmormêntarea carnevalului, carele în acest an s'a grăbit cu paşi repeḑi spre mormênt. Ḑilele au fost scurte, gerul destul de aspru pentru ca corespondentul sĕ tacă şi folosindu-se de macsima străbunului Horatiu: „carpe diem“ sĕ se dea şi el oțiului lăsând peana sĕ zacă uscată lângă călămar.

Acum apropiindu-se ḑilele de pocăință a venit timpul sĕ ne pocăim — sĕ ne dăm seamă de cele petrecute în scurta vieață a carnevalului. Multe și mĕrunte s'au întêmplat prin Zarand în special ținutul Bradului are câteva de pus la rĕvaș, ca sĕ le ținem în evidență. Aḑi mâne ḑile de grea ispită vor venì şi atunci rĕvaşul ne va prinde bine.

Vom avè un şir de fapte — din cari vom putea judeca oamenii.

Pre la începutul carnevalului au fost aleşi şi apoi întăriți câtiva membrii la adunarea comitatensă — în locul celor reposați. În cercul Brad cu aproape totalitatea alegĕtorilor — români — au fost aleşi subpretorele Beke R. şi parochul gr. or. Zacharie Lazar. In cercul Baia de Criş românul M., ear în cercul Vața de jos, tinerul maghiar Ribiczey — carele nu plăteşte dare nici un crucer.

Cum s'au ales în cercuri române — membri maghiari?

Prin indeferentismul celor competenți a conduce altfel de afaceri. S'a mai ivit încă un pĕcat nou? Sunt unii oameni cu influință — respect escepțiunilor — cari cred că e bine a cocheta streinilor. — Nomina sunt odiosa.

Intregirea antistiilor comunale e aproape pre finit. Lucru natural primarii sunt toți români — afară de Brad — şi mi se pare Baia de Criş. Şi pentru ce aşa? Se vede că micele certe de plapomă și earăși mănia de a face frumosul domnului X. Y. nu lasă pre Români a se unì prelungă un român. Nu e glumă cetitoriule! Representanțele sunt române, dar apoi unele interese personale, ochii albastri a cutăruia nu plac la toți și în fine eată desbinarea.

Este și acesta fireşte un pĕcat național românesc.

În fine încă unele de a le afacerilor comunali.

În Buceş s'a ales notariu, românul: Bota.

Bradul s'a dechiarat comună mare.

Cu câteva procente mai multe la arunc; altcum nu se poate. Şi aici tot representanța română a decis — fireşte spre uşurarea poporului?! Dl X. a lipsit dela şedința în afaceri de a le oficiului. Bran a avut ocupațiuni acasă, Dan a votat contra. În fine cei ce apără interesele poporului român în minoritate, şi causa e perdută. Şi oare cine poartă vina la aceste? Om pĕcătos sum şi eu dar nu voiu greşì întrebând: unde e conducerea? Altcum e timp de recules puterile, numai energia sĕ fie!

Nu numesc persoane, și aș dorì că numai cei vinovați sĕ-şi iae asupra şi responsabilitatea.

În trecât voiu amintì şi o afacere personală.

Notariul din Criscior B. A. în urma unor acuse ridicate asupraşi din partea alor 200 inşi este suspendat. Nemesis a sosit. Preoții romănesti Todoran şi Comșa cari fură închişi astăvară la acusele numitului notariu — din chiar senin — sunt rĕsbunați pre deplin. Cu aceste ar fi destul. Sĕ amestec şi de a le scoalei.

În 10 Ianuariu v. s'a ținut Representanța gimnasiului din Brad adunarea sa estraordinară.

Şedința ca totdeauna a fost rĕu cercetată.

Membri la şedință participă numai din protopresbiteratul Zarand, ear din protopresbiteratul Halmagiului nimenea. Între obiectele mai momentoase au fost votarea unui statut de pensiune pentru profesorii şi învĕtătorii dela gimnasiul şi scoala normală din Brad. Era şi timpul ca după 16 ani dela înființarea institutului sĕ se cugete şi la pensionarea corpului didactic. Modeste sunt mijloacele gimnasiului şi numai spriginul organelor superiori va pute da vieață fondului de pensionare. Între paragrafii mai momentoşi mi se par a fi: statorirea anilor de servitii cu 30 ani — după cari pensionatul îşi capĕta salariul întreg de 600 fl. v. a. respective 450 fl. v., a. Tot astfel § 8 unde se ḑice că anii de servitii la corpul didactic fungent nu se vor lua în considerare ci numai dela întrarea în vigoare a statutului. Stând aşa lucrul mi se pare că dintre cei ce funcționează la gimnasiu nici unul nu va ajunge sĕ-şi capete întreaga pensiune.

Ca tacsă fundamentală gimnasiul va depune în decurs de 15 ani câte 500 fi. v. a. Suma prea modestă; ear corpul didactic va contribuì cu 4°/₀ din salariu, cât vor fi în funcțiune.

La cas de permutare a unui profesor sau învĕțător la alt institut — respectivul îşi perde capitalul depus impreună cu interesele.

În cât priveşte corpul didactic indatoririle se par prea aspre, şi aproape nesuportabile în împregiurările în cari trăesc. Cei chemați cred că 'şi vor şti căuta la timp de a le lor.

Ce priveşte viața socială română ea a decurs destul de monotonă în carneval. Nici o petrecere românească. Se pare că pre aici nu este nici un scop filantropic, pentru carele sĕ putem a ne întrunì. Causa poate fi că: lucrurile nu sunt destul de bine cristalisate, şi posibil că interesele comune şi generali nu au încă destui aderenți.

Ospețe — cununii — au fost foarte puține în tot Zarandul, şi pre an ce merg ele scad.

Morburile au început a grassa şi pre aici.

În comuna Cebea, mor aproape tot oameni în etatea bărbăției de tifus şi aprindere de plumâni. Dintre preoți murirĕ vre o doi: parochul Bașa din Birtin, şi Faur din Valeabradului. Numĕrul parochielor vacante creşte. E lipsă de tineri morali şi binecualificați, spre a suplinì şirurile din nou.

La revedere. γ.

Nocrichiu, în 1 Februariu 1885.

„Cel ce învață pre cei rĕi, ia şie ocară, şi cel ce ceartă pre cel necurat, se ocăreşte pre sine, că certările la cel necurat sunt rane lui.“ (Solomon c. 9 st. 7.)

Onorate Domnule Redactor! Eu credeam că cu scurtul meu rĕspuns dat în 31 Decembre a. tr. publicat sub Nr. 4 al „Telegrafului Roman“ din anul acesta, în contra atacului inimicului publicat în foaia „Telegrafului Roman“ din 29 ale acelei luni Nr. 152 voiu fi făcut destul pentru chiarificarea lucrului cu starea protopresbiteratului nostru Agnita, şi aşa se va fi finit treaba. Se vede însĕ că nu! de oare-ce corespondentul rĕutăcios, cu replica s'a datată la Agnita în 19 Ianuariu a. c. şi publicată în „Telegraful Roman“ Nr. 10, poftorind cele de mai nainte, se trudeşte în continu a susținea secile sale afirmări, şi a combate rĕspunsul meu fără cel mai mic document.

Dacă nu este destul On. Dle Redactor cu rĕspunsul meu cuprinḑĕtoriu pre scurt de purul adevĕr, şi mi s'a dat indemn a me folosì şi de dreptul duplicei, apoi iată-o:

Eu deşi 'mi cunosc inimicii după nume, deoparte precum se cunoaşte paserea pe pene, ear de alta că am în posesiune document cu negru pre alb, față de care, deşi în primul rĕspuns m'am țermurit numai pre lêngă corespondentul de pre aici, şi am lăsat pre cel îndepărtat neatins ca pre fiul retăcirei, am făcut aceasta cu cruțarea lui, în sensul lui „motto“ din pildele înțeleptului Solomon mai sus citate. Vĕḑênd însĕ că fiul rĕtăcirei este mai înverşunat ca cel de pre aici, apoi fără a me lăsa în discurs cu el, după vorba de obste: „că nu se plăteşte.“ Te rog pe O. Dta domnule Redactor a lua în o mai deaproape considerare, că oare nu am avut eu drept când am ḑis, că el a intortocat vorbirea mea ținută în 1 Novembre a. tr. de el provocată; când dênsul se incumete a intortoca şi pildele ințeleptului Solomon din sf. scriptură? Pentru-că înțeleptul Solomon nu a ḑis, invață pre cel înțelept; ci a ḑis „mustră-l,“ se vede că pentru vre-o greşală oare-care; de oare-ce fiind omul odată înțelept, nu are lipsă de învĕțătură, ci numai de mustrare pentru greşală*). — Ceia ce după vieața corespondentelui, pentru dênsul se chiar potriveşte „motto“ citat de el, dar falsificat, (a se vedea la pilde cap 9 st. 8). Apoi întreb On. Dle Redactor, că dela fiiul cel rĕtăcit, ce învĕțătură poate cine va aştepta, şi ce mustrare poate primì? Că iată ce mai ḑice înțeleptul Solomon: „Cel ce se raḑimă de minciuni, acela paște vênturile, și goneste paseri sburătoare, că și-au părăsit căile vieței sale, și au rĕtăcit din cărările agonisirei sale, și umblă prin pustie desfătat întru sete, și adună cu mânile nerodire.“ Şi câte de aceastea se mai pot aplica la persoana dênsului.

---

*) Ceteşte mai bine în pilde, şi atunci ți vei schimba părerea. Red.

Te rog totodată O. Dle Redactor a lua în mai de aproape considerare articolii publicați în „Telegraful Roman“ în anul trecut Nr. 38 și până inclusive 50 despre aceea, că pre cine a apĕrat preoțimea tractuală la care se provoacă corespondentul scriind articolii destrăbălați și despoiați de adevĕr? — Au nu causa protopresbiteratului condusă de mine? pentru care însa-și preoțimea fiind mișcată de cutezanța dênsului, căci a scris neadevĕruri, (ca sĕ nu le ḑic minciuni) s'a adresat cu mulții la persoana O. Dtale pentru apĕrarea causei.

Se incumetă corespondentul rĕutăcios a trage în necălita lui replică și autorități mai presus de dênsul, creḑênd că așa se va folosì, cu ceea-ce numai în pustiu se opintește, pentru că deșì amintiții domni, pretorele Braniște și advocatul Popa au luat parte la alegerile noastre de protopresbiter, iată în anul 1870, dintre 5 concurenți pre mine m'au ales cu maioritate de voturi. Şi în anul 1875 cu toate voturile fiind 2 concurenți, la care Ilustritatea Sa domnul Iacob Bologa nu a luat parte. — Apoi știut este, că administrația protopresbiterală pe ne așteptate am primit dela reposatul metropolit în 25 Martie 1855, pre care preste aflarea mea că-l super cu oare care rugare în 8 Aprile 1865 după titulă mi-a luat-o. În Novembre însĕ anul 1870 după ce cu voia sa prea înaltă am concurat la postul acesta devenit vacant, (după cum știe și corespondentul) am fost deja ales după cum mai sus am ḑis, de când conduc acest protopresbiterat așa, că mi-am putut da seama înaintea superiorilor despre ce am lucrat în. trênsul; de care știe măritul consistoriu archidiecesan, care ca un părinte iubitoriu de fii sei, după un interval de 30 de ani în cari am purtat această sarcină pre lângă câte suferințe, sper că va lua în părinteasca sa considerare și puținele mele merite, pe care dacă nu le-aș fi avut și nu le aș posede, sigur că nu mi se încredința din indemn propriu administrația protopresbiterală, și nici me îngăduia sĕ trec de douĕ ori prin alegeri probându-me despre încrederea ce o am în tract.

Pentru aceea ce privește susținerea corespondentului, că pre preotul Iacob Bologa dela Marpod l-ar fi șters oare care dintre preoți din ședulă, și ar fi semnat pre altul, poftesc pre corespondente, că cât s'ar putea de mai curênd sĕ vină la mine cu 2 bărbați de încredere și cu un notariu, ca așa pre acelea ședule sĕ le mai scrutinez odată și în presența dumnealui drept credere și stâmpĕrare, care dacă și acuma tot înconcubinat trăește, moralitatea decăḑută pentru un deceniu după ḑisa dênsului, are a o înțelege pentru sine, și nu numai pentru un deceniu, da poate chiar și pentru secolul întreg al dênsului, ear nu pentru tractul Agnitei, în care precum în toată țeara, așa aici se mai află și unele concubinătăți, deopotrivă cu corespondentul pre care nici eu pe aici, nici Dr. Maier pre la Sĕliște, nici protopopul Droc pre la Miercurea, și nici altul de pre alocurea le putem stîrpì, dacă puternicii ḑilei le îngădue, și unii legiuitori de pre la judecătorii le susțin între familiile lor.

În fine se înșală corespondentul când afirmă, că venitele fiitoriului protopresbiter cu salariu anual s'ar fi cetit în ședință cu 1250 fl. în vreme ce acelea s'au cetit numai cu 1155 fl. calculate de m. consistoriu archidiecesan, în care se cuprind și 200 fl., dela stat și venitele parochiei „Agnita“ cu 400 fl., contra căreia sinodul parochial de acolo într'un glas au protestat a da ceva pentru fiitoriul protopresbiter, susținênd întregul venit pentru preotul lor, care nici pre departe nu ajunge la cifra de 400 fl., pre care sumă, comitetul protopresbiteral deșì silindu-se o a specificat la suma de 800 fl. pentru venindele protopresb. eu fața de starea și cunoașterea venitelor nu garantez nici odată, după cum nu a putut garanta nici antecesorele meu când a dimisionat. Şi cum-va a se mai perde și cele 200 fl., dela stat va fi și mai puțin.

Suma de 1250 este a fondului protopresbiteratului, proiectat de mine în anul 1871, care s'a primit de sinodul protopresbiteral, și s'a aprobat de M. consistoriu archidiecesan, crescêndul din an în an cu a treia parte dintru 1 fl. de tacsă dela părechile cununânde, și dela cause matrimoniali, strînși de mine crețărește; pre lângă care biserici și scoli s'au clădit în tract sub administrațiunea mea, în carii preoți și învĕțători luminați s'au întrodus, despre ce placăi corespondentului rĕutăcios dacă nu crede, a urmărì lucrul din comună în comună, și numai apoi sĕ scrie ceva publicului în numele preoțimei tractuali, care atunci sigur l-ar ști îndruma la scrierea adevĕrului despre acest tract, abătându-l dela scrintituri și întortocări.

Pentru cele ce se mai reduc la diurne de 5 fl. că aș fi luat eu dela unele comune cu ocasiunea visitațiunei canonice, recunosc numai pentru casuri unde afară de visitațiune am petrecut timp mai îndelungat și pentru alte lucruri, până când dela alte comune lipsite nu am luat nimica. — Altcum las dorirea corespondentelui după concurenți streini ne atinsă, pentru că aceia știind ce este aici, își vor trage seama cu sine-le despre ce vor avea a face și trecênd preste amintirile de drept a se alege deputați la sinodul pretopresbitecal indiviḑi și afară de tract, la care după părerea corespondentului ar putea conta și unii de preste Murĕș, și de preste Carpați, încheiu creḑênd că cu atâta s'a făcut destulă lumină, de aceea fără a-mi mai petrece timpul pentru corespondentele acesta dacă nu-și subscrie numele, semnândume sunt*).

G. Maier,
adm. ppresbiteral.

Din public.

Domnule Redactor! Ne rugăm a publica următoarele. Față de cele cuprinse în articolul apărut în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 26 a. c. cum-că la înmormêntarea efeptuită la 30 Ianuariu a. c. în Făgăraș părintele adm. prot. Iuliu Dan ar fi fost oprit din partea poliției a nu funcționa la acea înmormêntare, și că ar fi fost amenințat cu arestare în cas când ar funcționa, în interesul ordinei și al servițiului public, subscrisa primăriă dechiară că cele ḑise mai sus sunt cu totul neadevĕrate, ci tocmai din contră părintele adm. prot. ar fi fost cu toată tăria spriginit din partea noastră întru împlinirea servițiului seu, dar dênsul pentru încungiurarea și a celui mai mic inconvenient a dechiarat că nu voiește a servì la aceia înmormêntare, și așa intrevenirea serioasă a primăriei și a poliției a devenit superfluă.

Făgăraș, 16 Februariu 1885.

(*L. S.*) *Szabó Károly*, primariu substitut. *Trepches*, director de poliție.

Mulțămită publică.

Neputênd mulțămì deosebi tuturor stimaților p. t. rudenii, amici și binevoitori, cari ne-au mângăiat pentru perderea iubitei noastre: soții, mame și bune, le aducem pe calea aceasta profunda noastră mulțămită.

Sighișoara — Sibiu 3/15 Februarie 1885.

Familia în jale: Z. Boiu.

Varietăți.

* (Chirotonire.) Sub decursul liturghiei de Dumineca trecută alesul capelan lăngă parochul George Urdea din Cernatul Săcelelor clericul absolut Vasile Domșa fu înaintat la gradul de diacon.

* O stea nouă se ivește pe orisontele artistic român. Dra Elena Florian, fiica dlui Ioan Florian președinte al tribunalului din Odorheiul-sĕcuesc, încă tineră în etate, se arată deja maestră în artă. La recentul concert dat în institutul damelor engleze din Budapesta, juna elevă a pus în admirațiune cu jocul seu pe piano un auditor numĕros și cunoscĕtor. Liszt, Barthay, directorul conservatorului, archp. Haynald, toți cari s'au putut crede competenți, au felicitat pe elevă și celebrul seu maestru Uihas pentru strălucitul succes repurtat. Dra Elena Florian are toate calitățile cerute pentru a fi preste scurt timp o artistă de primul rang. O înfățoșare plăcută, atragătoare; presentațiune sa lipsită de pretențiune sau efectată modestie, e încântătoare de simplicitate și natural. Jocul seu revelă, dela primele note, un talent deosebit. Sonul îi este dulce, plin, pĕtrunḑĕtor; degetele, cu o putere egală, au o velocitate surprinḑĕtoare la astă etate. Dela moliciunea unui fraged suspin sonurile sale ajung la un trio à la Liszt. În concertul în D. mol de Mozart, în compozițiunile lui Liszt și Brahms, juna virtuoasă a dovedit că știe pricepe și reda cu genialitate simțirile cele mai adênci, intențiunile cele mai subtile ale marilor măestri. Încă doi trei ani de studiu, de călĕtorii, de vieață în lumea mare artistică și românii vor avea un nume mai mult între acele nume care fac mândria lor națională. „Familia.“

* (Balul român din Viena.) După apelul trimis nouă de către comitet, balul era anunțat pe 15/27 Februariu a. c.

Ḑiarele din Viena ne aduc știrea că acest bal s'a ținut la 3/15 Februariu a. c.

Nu suntem chiemați a căuta de unde provine aceasta mistificare. Salutăm din inimă pre frații din Viena pentru strălucitul succes al acestui bal. În speranță că vom primì raport detaiat, deocamdată încheiăm cu observarea că ḑiarele din Viena aprețiază succesul balului în mod foarte binevoitoriu.

Vom reproduce enunciațiunile acestor ḑiare.

* (Costumul român într'un bal aristocratic în Budapesta). La strălucitul bal costumat dat de contele Tassilo Festetich și soția sa, ducesa Hamilton, în sĕptĕmâna trecută în palatul lor din Budapesta, între admirabilele costume din toate epocele și a tuturor națiunilor, s'au remarcat și douĕ costume naționale române, care au făcut mare efect. Unul, eșit din atelierele societății „Furnica“ din Bucureşti, a fost purtat cu deosebită grație și maiestate de frumoasa contesă Maria Andrássy. Fidel tradițiunii în toate detailele, bogăția costumului ardicată prin scule de monede antice rare și prețioase, avea de cea mai rară podoabă douĕ cosițe negre până la călcâi, precum se cere adevĕratei frumuseți românești. Totul era deci admirabil. Visul poesiei române a fost personificat de juna contesă Blanca Hessenstein. Nici micuță, cu ochii mari negri ca murele, cu cosițe ca raḑe vii rupte din soare, fățișoara sa spuma laptelui, obrajorii sei doi trandafirei, cu iia numai fluturi și mărgele, cu tot modul seu de a purta cel mai frumos costum dela Golești, răpitoarea contesină nu părea o ființă aievea, ci o ḑînă-copilă creată de imaginațiunea poetei-regine sau a bardului dela Mircești. Năframă la brâu, flori în cingătoare, ciorapi cusuț cu fluturi și beteală, păpucei negri cu funte mari roșie, flori sămânate în cosițe de sus până jos, nenumerate mici detaile arătau că acest costum a fost arangiat și pus cu o îngrijire deosebită. Cercetând causa aflarăm, că încântătoarea contessă este pe atât română pe cât germânămaghiară. Muma mumei sale a fost contesa Kornis, născută br. Stîrcea, adecă fiică de a ilustrei famalie Stîrcea, care dela Stefan și până acum, este din cele mai patriotice ale aristocrației bucovinene.

„Familia.“

* (Postal). Direcțiunea postelor din Sibiiu aduce la cunoștință publică, că prefăcêndu-se oficiul postal din Sas-Sebeș cu începere din 16 Faur a. c. în oficiu postal erarial de clasa a doua, dela ḑiua aceasta epistolele și pachetele adresaților de pe teritoriul acestui oraș se vor intima prin servitori reg. de poste.

Epistolele simple și cele recomandate, corespondențele, tipăriturile, scrierile volante, jurnalele precum și asignațiunile postale se vor inmanua gratuit.

Pentru avis despre pachete, fără ducerea pachetului la locuință, se va solvì 2 cr., ear pentru epistolele cu bani, duse la casă, precum și pentru pachete de $1^1/_2$ kgr. greutate se va solvì 3 cr.

Pentru mai multe pachete, trimise cu o singură rambursă postală, se solvește tacsa simplă.

Dorind cineva a și ridica însuși epistolele, jurnalele etc, sau apoi prin un imputernicit al seu, i se va deschide o cutie pentru care va avè sĕ solvească anticipative câte 50 cr. pe lună.

— Cu 1 Februariu a. c. s'a deschis oficiu postal în comuna Kis-Esküllő, (comitatul Clușului) care va sta în legătură cu oficiul postal din Hidalmás.

Cercul de intimare îl formează comunele: Adalin, Kis-Esküllő și Nagy-Esküllő și Ördög-Keresztur.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì și espeda tot feliul de epistole și pachete, precum și asignațiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Kis-Esküllő Luni, Marți Joi și Sâmbătă la 9 oare a. m.

Sosește în Hidalmás Luni, Marți Joi și Sâmbătă, la 11 oare 30 m. a. m.

Pleacă din Hidalmás Luni, Marți Joi și Sâmbătă la 1 oară p. m.

Sosește în Kiseskülö Luni, Marți Joi și Sâmbătă la 3 oare 39 m. p. m.

— Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Csáki-Gorbó (comitatul Solnoc-Doboka) cu termin de trei sĕptĕmâni.

Condițiuni: contract de oficial și 100 fl. cauțiune.

Emolumente; 120 fl. salariu, 49 fl. paușal de cancelarie și 800 fl paușal de transport.

---

*) Am publicat corespondența aceasta întocmai spre triumful adevĕrului cuprins în macsima: „fie-cine din bogăția inimei sale vorbește.“ Red.

— Se escrie concurs pentru ocuparea staţiunei de magistru postal în comuna Barátos (comitatul Treiscaunelor).

Condiţiuni; contract de oficial, şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente; 120 fl. salar anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 180 fl. pentru un servitor, ce are de a se trimite în toate ḑilele pedestru în Nagy-Borosnyó.

Rugările au sĕ se înainteze în trei sĕptĕmâni la direcţiunea poştelor în Sibiiu.

— Afară de cariola postală, ce comunică între Alba-Iulia oraş şi Sibiiu cu începerea din 16 Faur a. c. s'a mai întrodus o cariolă postală cu un cal între Alba-Iulia şi Sas-Sebeş, care va comunica în toate ḑile şi care se pune în legătură cu trenul accelerat Nr. 203/311 şi 312/201 dintre Buda-Pesta şi Braşov.

Mersul.

Pleacă din Alba-Iulia	la	11	oare	30	minute	a. m.
Soseşte în Sas-Sebes	la	1	„	30	„	p. m.
Pleacă din Sas-Sebeş	la	3	„	30	„	p. m.
Soseşte în Alba-Iulia	la	5	„	30	„	p. m.

— Înfiinţându-se un nou oficiu postal în comuna Kézdi-Szentlélek (comitatul Treiscaunelor), acesta este autorisat a transporta tot feliul de epistole şi pachete, precum şi avise postale până la suma de 200 fl.

Cercul de inmanuare îl compun comunele: Kézdi-Szentlélek, Peselnek şi Szárazpatak.

Mersul e următoriul.

I. *Dela Kézdi Vásárhely la Csikszereda.*

Pleacă din Kézdi-Vásárhely	la	7	oare	30	m.	dim.
Soseşte în Kézdi-Szentlélek	la	8	„	—	„	„
Pleacă din Kézdi-Szentlélek	la	8	„	5	„	„
Soseşte în Kászonyfalu	la	10	„	15	„	a. m.
Pleacă din Kászonyfalu	la	10	„	30	„	„

În Csikszent-Márton stă 5 minute.

Soseşte în Csikszereda la 1 oară 50 m. p. m.

Îndĕrĕt.

Pleacă din Csikszereda la 3 oare – m. dim.

În Csik szent-Márton stă 5 minute.

Soseşte în Kászonyfalu	la	6	oare	20	m.	dim.
Pleacă din Kászonyfalu	la	6	„	35	„	„
Soseşte în Kézdiszentlélek	la	8	„	45	„	„
Pleacă din Kézdiszentlélek	la	8	„	50	„	„
Soseşte în Kézdi-Vásárhely	la	9	„	20	„	„

II. *Dela Esztelnek la Kézdiszentlélek*

Pleacă din Esztelnek	la	6	oare	—	m.	dim.
Soseşte în Kézdiszentlélek	la	7	„	20	„	„

Îndĕrĕt.

Pleacă din Kézdiszentlélek	la	9	oare	30	m.	dim.
Soseşte în Esztelenek	la	10	„	50	„	„

— La gara din Ágostonfalva de pe linia orientală a drumurilor ferate reg. ung. care se află pe teritoriul comitatului Têrnavei mari, cu începere din 16 Faur a. c. se deschide oficiu postal, care va sta în comunicaţiune cu oficiul postal din Baroth precum şi cu trenurile accelerate şi de persoane dinspre Buda-Pesta-Braşov şi Braşov-Buda-Pesta.

Cercul de intimare îl formează comunele Ágostonfalva şi Ürmös.

Acest nou oficiu postal este autorisat a transporta epistole şi pachete precum şi asignaţiuni postale până la fl. 200 etc.

— Înfiinţându-se cu 16 Februariu an. cur. nou oficiu postal în comuna Olasztelek (comitatul Udvarhely), acesta va sta în comunicaţiune cu oficiele postale din comunele Homorod-Okland şi Baróth.

Cercul de înmanuare îl compun comunele: Bardocz, Fűle, Olasztelek, Saldabus şi Vargyas.

Acest oficiu este autorisat a primì şi espeda epistole şi pachete mai departe asignaţiuni postale până la 200 fl.

Mersul.

Pleacă din H. Okland, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 8 oare 30 minute dimineaţa.

Soseşte în Olasztelek, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 11 oare 10 minute a. m.

Pleacă din Olasztelek, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 11 oare 15 minute a. m.

Soseşte în Baroth, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 11 oare 50 minute a. m.

Pleacă din Baroth, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 4 oare 30 minute p. m.

Soseşte în Olasztelek, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 5 oare 5 minute p. m.

Pleacă din Olasztelek, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 5 oare 10 minute p. m.

Soseşte în H. Okland, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 7 oare 50 minute seara.

* *(Deslușire).* La dechiaraţiunea dlui paroch Moise Laslau publicată în Nrul 19 al „Tel. Rom.“ cu privire la alegerea de notariu din Feneş, am de observat cumcă aşa se vede că respectivul domn preot, poate nu ştie face deosebirĕ între naţionalitate şi confesiune, scriind că au voit reuşirea notariului Giurca „faţă de alţi doi concurenţi de altă naţionalitate şi confesiune.“ — Deoarece şi subscrisul, am fost într'acei doi concurenţi de alta naţionalitate?“ am de însemnat căci atât subscrisul, cât şi Giurca suntem români de religiunea gr. cath. şi numai al 3-lea (Ocsvay) au fost maghiar. *Dionisiu Popoviciu.*

* **(Nostimade sau basaconii).** Multe păcălituri se mai fac în lumea aceasta, însĕ rar va fi păcălit cineva pe publicul cetitoriu ca şi tipografia lui Closius de aici cu călindariul pe anul 1885. Eată ce cetim în acest calendariu:

Lăsatul de carne în 13 Februariu, lăsatul de brânză în 10 Februariu adecă că 3 ḑile mai înainte.

Sfinţii 40 de mucenici Vineri a 2-a sĕptĕmână din post — precând 9 Martie cade Sâmbăta a 3-a sĕptĕmână din post.

Buna vestire Dumineca a 2-a ḑi de paşti, precând bunavestire cade Luni după paşti.

Sfintele Paşti Martie în 2, care ḑi cade Sâmbătă, precând Paştile cad în 24 Martie.

Sfântul George Luni a 5-a sĕptĕmână după paşti, care ḑi de 23 Aprilie cade Marţi a 5-a sĕptĕmână după paşti.

Înălţarea Dlui Maiu 24 adecă Vineri, precând Înălţarea cade Joi în 2 Maiu.

Pogorârea Duchului sânt Maiu în 12 adecă mai timpuriu ca înălţarea cu 12 ḑile.

Lăsarea postului sfinţilor Apostoli Iunie 19 prin urmare postul ar fi numai de 10 ḑile, precând tot pe pag. 3 scrie că postul sfint. Apostoli ar fi de 3 sĕptĕmâni şi 5 ḑile, ḑiua lor Vineri, precând postul este de 5 sĕptĕmâni şi 6 ḑile ḑiua lor Sâmbătă. —

* (Moarte tragică.) Ni se scrie din Săcal: În 27 Ianuariu a fost o cununiă în opidul Monor, de unde a adus un têner de aci o fată. În ḑiua susamintită des de dimineaţă au plecat din Săcal vre-o 7—8 călăreţi, ca sĕ meargă în Monor cu mirele, între acestia era şi Valea Vasilie.

Cu toţi au ajuns întrun vîrf de deal, numit la „Puşcărie“, de acolo au voit a se scobori de pre cai, căci le era frig.

Când însĕ s'a scoborit Valea Vasilie, atunci piciorul stîng i-a rĕmas în scară, frîul la scăpat din mână şi calul s'a spăriat, când a vĕḑut acesta, ceialalţi dintre cari unul nu sa fost scoborit a voit sĕ ajungă calul, care acuma fugea în ruptul capul, ducând pre călăreţ pre sub picioare, însĕ toate au fost zadarnice, căci calul de acea fugea mai tare.

Aşa a fugit prin neşte trupine de mestecăn, între cari pre unul i-a rĕmas sumanul, pe altul peptariul, camaşa era tot ca roasă de şoareci, eară cea mai dureroasă prvelişte a fost atunci, când i-a eşit cureau (şerpariul) cu care a fost încins prestĕ umeri fiindui deja frânte mânile cari au rĕmas îndĕrĕt lângă cap. Atunci cu greu mare au încunjurat calul într'un părău şi l'au prins. La acest biet tinĕr nefericit, nu mai erau ochi, nu nas, obrazii de tot rupţi, gura stricată, dinţii nici unul, peptul sdrobit etc.

L'au adus de acolo la o casă din Monor, unde a venit şi medicu, a cărui ajutor acuma era superfluu, dar nu mai decât l'au pus pre un car şi l'au pornit către Săcal, ca sĕ-l aducă la părinţi, însĕ a şi rĕposat pre drum, după ce l'au adus acasă au voit sĕ-i scoaţă cismele din picioare, dar atunci s'a început a se desface închieturile fiind tot rupte şi sfărîmate picioarele. Aceasta a fost o tristă sĕrbătoare pentru întreagă comuna, toţi vorbiau între lacrămi numai de acest cas trist.

Loterie.

Mercuri în 18 Februarie 1885.

Sibiiu: **22 65 36 69 78**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Februarie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6 %	—.—	—.—
Renta de aur ung de 4%	98.30	98.20
Galbin	5 80	5.78
Napoleon	9.80	9 77
London (pe poliţă de trei luni)	124 10	124.—

Cărţi bisericesci, literarie şi scolare.

Acte oficioase.

Dela
TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIIU
strada Măcelarilor Nr. 47
se poate procura:

Portretul fericitului archiep. şi metrop. **Andreiu** bar. de **Şaguna** în mărime de 50 × 66 cm. Preţul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Portretul Esc. Sale archiep. şi metrop. **Miron Romanul.** Preţul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul P. S. domnului episcop al diecesei Caransebeşului **Ioan Popasu.** Preţul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr

Portretul marelui mecenate **Emanoil Gojdu.** Preţul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: Registrul, Matricula scolarilor, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; **Catalog de clasă** legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica scolară, Protocol de clasificaţiune,** legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. — **Consemnarea pruncilor obligaţi a frecuenta scoala, Conspect despre absenţii, Conspect sumaric despre absenţii scolarilor** pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Instrucţiunea pentru manuarea condicelor scolare 20 cr.

Litere mobile pentru maşina de cetire, după ortografia fonetică 145 bucăţi. Preţul 2 fl. 50 cr.

[970] 3

Catalogul cărţilor gratis şi franco.

Comandele se efectuesc numai prelângă **rambursă** (*Nachnahme, Posta felvétel*), computând 10 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sûnt asignaţiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărţi comandate, adaugêndu-se şi porto postal.

Caiete de seris.

Tipărituri pentru protopresbiteri şi parochi.

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Domnii acţionari ai **Institutului de credit şi de economii „ALBINA“** se învită prin aceasta, în virtutea §. 20 al statutelor societăţei la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinè la Sibiiu, în **27 Martie 1885** stilul nou înainte de ameaḑi la 10 oare în casa institutului (*strada Baier Nr. 1*).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei, bilanţul anului 1884, şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă.
5. Alegerea a doi membrii în consiliul de direcţiune în sensul §. 36. din statute.
6. Alegerea conform §. 57 din statute, a comitetului de supraveghiare.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotenţi, sûnt rogaţi, a şi depune la cassa institutului acţiunile lor şi eventual doveḑile de plenipotenţă cel mult până în **24 Martie 1885** stilul nou după ameaḑi la 6 oare.

Sibiiu, 14 Februariu 1885

[982] 2—3

Direcţiunea institutului.

N. 275/1885 civil. [980] 3—3

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa publică, că spre iniţiara lucrărilor în segregarea hotarului din **Kund,** şi adecă spre a regula representarea, a alege ingineri şi a face preliminariul de spese pun termin pe ḑiua de **12 Martiu 1885 dimineaţa la 8 oare** în comuna Kund la casa judelui.

La aceasta se învită părţile interesate cu observarea, că nepresentarea lor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Elisabetopole, 19 Ianuariu 1885.

În numele tribunalului:

Székely Miklòs m. p.,
jude esmis.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 16. Sibiiu, Sâmbătă, 9.21 Februarie 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Februariu

Sunt curente în vieața omenirei, cari ca fulgerul străbat toate păturile vieței sociale. Ideia începe a fi ventilată, ḑi de ḑi se înmulțesc aderenții ei, se varsă șiroaie de sânge, și în cele din urmă ideia este realisată.

Curentul pornit, ajungênd la culmea chemărei sale, de odată se oprește isbit de altul poate mai puternic ca el. Prin el s'a schimbat împărțirea globului pământului, schimbat așa că cei de o sută de ani, dacă s'ar scula nu s'ar mai putea orienta în actuala stare de lucruri. Noua formațiune însĕ nici nu este bine închegată, și deja este amenințată a face loc alteia, despre care e greu a vorbì ceva cu positivitate.

Dacă privim, charta europeană numai dela 1848 începênd, vedem schimbări esențiale aproape pretutindenea.

Secolul nostru s'a numit secolul principiului naționalităților. În timpul scurt de 20 de ani s'au întêmplat lucruri despre cari moșii și strĕmoșii noștri nici n'au visat.

Germania a dus la îndeplinire grandioasa operă a unitățiii naționale. Sub conducerea Prusiei după lupte crâncene a învins pe Austria, învins inpotrivirea micelor state vecine și prin unirea tuturora a frânt atotputernicia Franciei în timpul când Napoleon al III. era în zenitul gloriei sale, luându-i Elsația și Lotaringia.

A fost puternic simțĕmêntul național, care a condus pre Germania la unitatea imperiului, și Europa privește astăḑi cu fiori la oracolul din Berlin.

Cu admirațiune trebue sĕ privim și la unitatea Italiei. În luptă cu puteri streine și cu micele state italiene, în luptă cu statul papal și religiunea esclusiv dominantă, micul stat Savoya a făcut din Italia împărțită și dărăburită un stat puternic, care în ḑilele noastre începe a face cuceriri pre țermurii Nilului. A trebuit sĕ esiste caractere firme ca Victor Emanuel, a trebuit sĕ se ivească pre orisontele Italiei eroi legendari ca neinvingibilul Garibaldy, a trebuit sĕ producă Italia diplomați dibaci ca Cavour, preste toate însĕ s'a recerut sĕ fie oamenii inspirați de simțĕmêntul național, care a esistat și esistă încă și astăḑi cunoscut noue sub numele de „irridentism.“

Și mai pronunțate ni se presentează efectele principiului național al secolului nostru dacă privim astăḑi la peninsula balcanică. Formidabilul imperiu otoman de odinioară zace în ruine, și în locul lui s'au ridicat viguroase state naționale, cari emulează între sine în ce privește nisuința lor spre consolidarea internă.

Simțĕmêntul național a străbătut întreagă Europa, curentul puternic a făcut minuni, și lumea a poreclit acest simțĕmênt după cum adecă i-a venit la socoteală.

Esistă astăḑi pangermanism, panslavism, irridentism, panhelinism, dacoromanism și magyar állam eszme-ism. Fie-care lucră de sine și pentru sine spre a schimba charta Europei.

Este pusă la ordinea ḑilei lupta de rassă îndreptată a forma pretutindenea staturi naționale, și esistența ei nu se mai poate nega. Nu se poate nega lupta crâncenă între germani și slavi în Austria, nu se poate nega esistența irridentismului italian, care ca sabia lui Domocle atêrnă asupra litoralului nostru, nu se poate nega ferberea din peninsula balcanică, nu beția după unificarea Ungariei, care a trebuit sĕ provoace crâncena noastră apărare, zădărnicită de tendențele de unificare națională ale fraților nostri de preste munți, cari fură siliți a lua lumea în cap spre a-și potea asigura esistența.

Cine ar fi creḑut că este astăḑi curent, care în germani sĕ oprime pangermanismul, în francesi revanche-ul,in italieni irridentismul, în ruși panslavismul și în români dacoromanismul? Cine ar fi creḑut că precând unele state naționale abia au început a se consolida, și altele acuma sunt în plămădeală, sĕ se ivească un nou curent, care punênd la o parte idea naționalității sĕ unească diferitele elemente sub un steag nou? Și cine o ar fi creḑut această posibilă în ḑilele noastre, când susceptibilitatea națională e mai viuă ca nici odată.

Entusiasmul național era chemat a produce ḑile de aur, și el, după-cum vedem, ne-a adus lupta de rassă. Ce ne va aduce oare noul curent — socialismul, care din parțial ce se credea că este, deodată ni se presentează ca un princip internațional, față cu care simțemintele naționale nu mai valorează nimica. Ce va produce el oare în noaua fasă a sa, vĕḑênd că caracterul seu internațional se proclamă de poporul cel mai susceptibil în demnitatea sa națională de poporul din stradele Parisului.

În ḑilele acestea murì la Paris un fost comunard, și anarchist modern Iules Vallès. Socialistii germani depun o cunună de flori cu inscripțiune germană pre mormêntul confratelui lor în principii.

Din o cunună de flori cu inscripțiune germană eșì la iveală un lucru necreḑut până acuma: caracterul internațional al socialismului.

Studenții din Paris s'au indignat de inscripțiunea germană. Junimea lesne se entusiasmează, și mai ales vioii de francesi nu ușor abḑic de ideia revanche-ului. E ușor deci de esplicat pretensiunea studenților francesi, ca cununa cu inscripțiunea germană sĕ fie delăturată, ca un lucru, ce atinge demnitatea națională a Franciei, nu se credea însĕ că la aceasta se vor opune socialiștii francesi, și se vor încăera pre stradele Parisului spre a demonstra că socialismul s'a ridicat preste susceptibilitatea demnităței naționale.

Socialismul după cele premerse ni se presentează acum în colori strașnice. El a luat dimensiuni mari în Russia, Germania și Anglia, începe a-și ridica capul în Austria și Ungaria. Este ușor de înțeles convenția de estradare dintre Germania și Russia, căci în aceste țĕri apasă cu mai mare forță puterea statului ori-ce manifestare a socialismului. Cu îngrigire trebue sĕ privim și asupra Austriei, și cu îngrigire vom privì și asupra României, unde tocmai acuma s'a dat pe față o partidă socialistică fondând un ḑiariu „Drepturile Omului“ chemat a representa și lățì aievea ideile socialiste.

Încât vor afla ei teren mănos la poporul nostru în condițiunile lui actuale, viitoriul va arăta. Noi semnalăm pericolul, și aceasta o facem conduși de convingerea că poporul nostru nu trebue scos din direcțiunea națională, care l'a ferit de perire. Cosmopolitismul tinerilor veniți din Francia și Germania stă în contrast cu dispositiunile naturale ale românului, cu condițiunile lui de vieață și cu gradul lui de desvoltare.

Semnalăm noul curent care predomnează situația actuală, semnalăm periculul pentru românii de dincolo, și credem că noi încă nu suntem atât de închegați în cele naționale, ca abandonând curentul național, sĕ ne aruncăm în brațele socialismului.

Revista politică.

În 17 ale curentei încă tot decurg desbaterile generale în dieta țĕrei asupra proiectului de lege privitor la reforma casei magnaților. Desbaterile din aceasta ḑi sunt mult puțin monotoane.

Între vorbitori primul a fost contele Bánffi Béla, care a apĕrat între aplausele guvernamentalilor proiectul presentat de guvern. Lui i-a urmat contele Andreanszky Gábor, care — în spirit antesimistic a vorbit în contra înjidovinirei casei de sus, care ar urma — după el — dacă s'ar primi proiectul guvernului. Hegedüs Sándor într'o vorbire mai lungă

FOIȚA.

Curierul Literar.

Sumariu: Activitatea literară și științifică în țĕrile Apusului. Producțiunea Parisului. Părerea învĕțaților germani asupra activității parisiane. — Numele și faima învĕțaților și oamenilor politici în fața contemporanilor și a posterității. — dl Dumitru Stăncescu: „Basme.“

Admirabilă activitate domnește în țĕrile Apusului pe terenul științei și al frumoaselor litere.

Curiosul care, în depărtare, primește echoul micșorat și slăbit al acestei minunate activități, se întreabă adese-ori cu pizmuitoare rîvnă dacă natura nu a înzestrat acele țĕri luminate, deci fericite, cu insușiri mai bogate și mai puternice decât acelea pre cari el le vede împregiurul seu.

Dacă cetitoriul român ar fi urmat în mică parte mișcarea literară și științifică, în Francia bună-oară la finele lui 84, și în această primă lună a lui 85, și ar fi numĕrat publicațiunile apărute, cestiunile discutate, nouile câștiguri înregistrate, suntem siguri, că, cu toată indiferența „blagoslovită ce i s'a hărăzit de Soare-Rĕsare, el s'ar fi simțit cuprins de acel tremur febril, de acea pornire neînduplecată a omului spre muncă, spre oboseala minții. Ar fi simțit acel tremur febril un singur moment, căci dacă pofta de a cunoaște și earăși a cunoaște și mereu a cunoaște e un curent continu și crescênd în intensitate la oamenii Apusului, până aḑi în Orinte această poftă pare a fi repede și trecĕtoare ca fulgerile din chiar senin, pre cerul albastru al verei.

Ce deosebire! și ce depărtare dela unii la alții în modul d'a pricepe cheltuiala puterii de a muncì, și prin urmare folosul vieței! Ajunge-va vre-o dată sĕ se umple prăpastia care desparte Apusul de Orintele Europei și, drept aceasta, reuși-va curentul, care brăsdează creerii și țĕrile acolo, sĕ treacă cu aceeași putere și în crerii și în țĕrile pre cari Soarele, în ironie, le luminează mai nainte decât pre acelea cari, probabil, cu timpul, nu vor mai avea trebuință de raḑele lui Febus-Apoline? Cine știe! Cărțile sibiline sunt astăḑi și mai multe decât în vremurile de grozave primeșdii, când augurii Romei le rĕsfoiau cu desnădeșde.

Cele ce știm și vedem astăḑi, noi cestia cari cunoaștem deosebirea, e tabelul superb al activității Apusenilor. Într'o lună, Parisul singur produce în filosofiă, drept, economie politică, istorie, geografie, literatură, teatru, matematice, medicină, archiologie, frumoase arte, și în alte părți ale științei mai mult, mult mai mult decât produce într'un an întreg activitatea tuturor statelor din peninsula balcanică. Și toate acestea, fără a părea obosit nici ca d'o plimbare; ba din contră, câștigând prin această întrebuințare și binefăcĕtor esercițiu, puteri noi pentru producțiunea lunii viitoare.

Cetatea-Lumină, cum numia odinioară Parisul într'un discurs memorabil domnul Iules Grévy, președintele republicei, Cetatea-Lumină 'și îndeplinește cu sânțenie și plăcere datoriile ce i le impune numele seu.

Scriitorii Parisului, după ce se iau la luptă cu înaltele speculațiuni ale filosofiei, cu adevĕrurile abstrase a-le dreptului, sau cu problemele istoriei; după-ce întocmesce o carte care va rĕspândì luminele științei francese în toate colțurile lumii — scriitorii francesi, ḑic vor mai avea timp sĕ mai și glumească, sĕ mai i-a parte la acele petreceri spirituale și incomparabile, pre cari Parisul le oferă totdeauna pentru a justifica veselia, și șaga, și rîsul și voioșia, proprie fiilor sei.

Curioși Sibariți mai sunt și Parisianii, în contra cărora din când în când s'aude ridicându-se din doctisimele facultății ale Germaniei câte un glas puritan, prorocind căderea și risipirea modernei Babilone. Ear Parisul continuă a produce dela 250—300 de volume pe lună, și salută jeremiada privatdocentului din Lipsca sau din Königsberg cu unul din acele hohote de rîs, cu care doamna de Stael a polemisat cu Irányi, contele Apponyi şi Szilágyi Dezső. Guvernamentalii i-au ascultat vorbirea cu o deosebită atenţiune şi l'au împărtăşit de afirmările lor cu deosebire când a polemizat cu contele Apponyi. Beőthy Ákos a combătut cu mult succes principiul de denumire şi a vorbit pentru propunerea oposiţionalilor moderaţi. Contele Zichy Jenő a înaintat o propunere în care se cuprinde principiul electiv şi şi de denumire. Cel din urmă a fost Szederkényi Nándor, care cu argumente basate, cu deduceri istorice foarte interesante a arătat, că proiectul guvernului nu corĕspunde nici din punct de vedere istoric, nici spiritului legislator din 1848 şi pe basa acestora a rĕspins acel proiect.

Monotonia ce a caracterisat desbaterile din 17 nu s'au continuat şi în 18 ale curentei. Vorbitorii mai toţi vorbesc cu o înflăcărare caracteristică naţiunei din a cărei sîn au eşit. Contele Keglevich István a luat o posiţie ostilă faţă cu vorbitorul contele Apponyi Albert, la finea şedinţei ministrul-preşedinte a polemizat cu Mocsáry Lajos. Primul orator a fost Dégen Gusztav, guvernamental care a apĕrat proiectul presentat de guvern luptându-se cu indiferentismul casei, pe care nu l'a putut mişca. Lui i-a urmat Hoitsy Pál. El a vorbit cu multă obiectivitate apĕrând proiectul presentat de Otto Hermann şi subscris şi de el. Vorbitorul următor a fost contele Keglevich István. Ş'a desfăşurat vederile sale într'o vorbire mai lungă. Cu un sarcasm deosebit a polemizat cu contele Apponyi, din care cauză a fost aprobat de guvernamentali. Contele Apponyi în vorbirea sa din cestiunea personală a fost aplaudat de oposiţionali şi de oare-ce Keglevich s'a simţit şi el ofensat prin vorbirea lui Apponyi spre apărarea posiţiunei sale a apelat la opiniunea publică. Luptele aceste au causat suspendarea şedinţei pe 5 minute, pentru ca spriritele iritate sĕ-şi poată venì în fire. După redeschidere Mocsáry vorbeşte mai bine de o oară şi jumĕtate în contra proiectului. Ministrul preşedinte dând un aspect batjocoritor vorbirilor lui Mocsáry cu deosebire cu privire la unii comiţi supremi — a protestat în contra atacurilor îndreptate în contra comiţilor. În urmă neînţelegerile şi sgomotul a fost mare. Când vorbea Mocsary era aprobat şi aplaudat de oposiţionali, ear când vorbia Tisza de guvernamentali, pe când ceialalţi făceau un sgomot ne mai pomenit.

Ce se va întêmpla după espediţiunea norocoasă din Sudan, mai bine după ocuparea Khartumului, e încă o întrebare, ce 'şi aşteaptă resolvirea, cu toate că resolvirea norocoasă a espediţiunei nu e chiar asigurată. În privinţa aceasta opiniunea cea mai recentă este a trimisului constantinopolitan a lui Sir H. Layard. Într'o epistolă a sa Sir Henry acea opinie ş'a desvoltat'o, că unica modalitate de a scăpa din greutăţi e, ca Anglia după reocuparea Khartumului sĕ predeie întreg Sudanul sultanului. Din Egypet ştiri mai noue n'ausosit. Depeşe din Londra anunţă, că afară de Kanada şi de Noul Valens de meaḑăḑi, cari colonii au promis trupe ţĕrei matere, şi colonia Victoria e decisă a trimite pe spesele sale 250 soldaţi spre a lua parte la Sudan.

Francesii au înfipt pe zidurile Langsonului stindardul republicei. O telegramă sosită în 16 a le curentei din Langson espune întêmplarea aceasta în modul următor: Trupele francese au înaintat în Dongson fără de a li se face oposiţie. În 11 Februarie Chinesii au fost alungaţi lângă Vanor şi în 12 Februarie cu toate că s'au opus din toate puterile — au fost bătuţi formal. Trupele francese au avut o purtare admirabilă. Mai multe întărituri au fost luate cu asalt. Trupele francese cu paşi repeḑi au înaintat spre Langson şi l-au ocupat. Langsonul a fost aprins de chinezi. De present francesii ocupă posiţiunile încă neocupate. În mânile francesilor au ajuns o mulţime de arme, recuisite de împuşcat şi alte lucruri însemnate. Perderile chinesilor sunt enorme, ei s'au retras spre hotarĕ. Timpul e de tot nefavoritor, domneşte un frig de nesuportat.

Deodată cu ştirea ce a sosit despre ocuparea Langsonului s'a rĕspândit veştea, că se aşteaptă o ciocnire pe mare între armata lui Courbet şi înte chinesi. Telegrame mai recente confirmă ştirea că năile francese au causat cofundarea alor 2 năi chinese. 3 năi chinese numai în urma negurei s'au putut refugia în Khibai. Apĕrarea intereselor francesilor din Sanghai s'a încredinţat consulului politic rus. Pe ridicăturile francese e înfipt stindardul rus.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Balul român din Viena.

Viena, 18/2 1885.

Esistă deosebite modalităţi în istoria culturei popoarĕlor, prin cari o naţiune 'şi validitează înaintea altora capabilitatea de a putea avè un loc onorific în şirul altor naţiuni deja stătătoare pre o treaptă înaltă de cultură.

Aceste modalităţi sunt isvorul sau a unor timpuri mai recente sau sunt o moştenire dela popoarĕle mari din anticitate.

Atăta e constatat că un popor în diferite moduri sĕ poate face cunoscut înaintea altor popoarĕ.

Nu numai progresul seu pe terenul literar, economic, industrial, comercial, sunt semne prin cari 'şi arată un popor mărimea, ci şi prin aceea, că ţine cont de regulele stabilite în viaţa socială, nisuindu-se ca şi pe calea aceasta sĕ poată ţinea pas cu lumea mare.

Drept aceea nu e de puţină importanţă arangiarea unor astfel de petreceri, prin care se arată că nu e moartă nici aceasta vênă în corpul unei naţiuni, ci din contră, are multă putere de viaţă şi este într'o strênsă armonie cu toate celelalte cari străbat întreg corpul.

Eată dar causa pentru ce mi-am propus cu asta ocasiune a face pre raportorul balului român din Viena.

Deşì poate că nici pre departe nu voiu putea sĕ satisfac sarcinei, ce mi-o am impus, cu toate acestea me voiu nisuì ca sĕ ating punctele mai principali fără de a întra în detailarea diferitelor toalete şi alte decoraţiuni pentru care sĕ cere un pricepĕtor.

Ajunge sĕ amintesc că balul arangiat de tineri a avut un succes admirabil.

Nu are cineva altceva ca sĕ se convingă decât sĕ caute în aproape toate foile din loc şi se va convinge de adevĕrul celor ḑise. A fost present un public foarte ales de ambe secsele. Sala a fost arangiată cu un aşa gust încât a atras atenţiunea tuturor streinilor. Palmetele şi alte verdeţi decorau galeriile ce se află de ambe părţile salei dela „Musikverein.“ Ţi se părea că te afli în mijlocul lui Cuptoriu într'o grădină frumoasă. Raḑele luminei atingêndu-se de boltitura salei se reflectau pe feţele gingaşelor dansătoare, cari sburau cu un farmec dela un capăt al salei pănă la celalalt.

Dansatorii cu deavalma alergau ca sĕ-şi apuce câte un ângerel spre a plutì împreună prin lumea ilusiunilor.

Când se termina câte un dans sunete necurmate cereau repetarea aceluia cu deosebire la acele jocuri, cari au avut caracter naţional. Este bine sĕ amintim cu aceasta ocasiune că unul din membrii comitetului dl Teodor cav. de Flondor a compus un cadril „nunta ţerănească“ un vals „visuri“ dedicaţiune doamnelor patronese. Tot asemenea dl Constantin cavaler de Buchental promenade „hora veseliei“ dedicaţiune Alt. sale Imp. archiducele Reiner protectorul balului.

A avut deci acest bal nu numai după nume dar şi după caracterul seu ceva naţional în sine.

Era frumos a privì cum tricolorul naţional atârnă pe umerele acelor persoane cari aveau sĕ îndeplinească unele şi altele oficii la bal.

Cu un cuvênt totul avea un aspect admirabil şi te făcea sĕ cugeţi la neobositul zel, cu care s'a lucrat pentru ca acest bal sĕ fie la înălţimea sa.

Meritul pentru această reuşită cade asupra dlui Dr. Sterio N. Ciurcu, care n'a cruţat nimic lucrând cu un zel neobosit pentru ca sĕ ridice numele acestui bal tot mai mult, tot asemenea cu dênsul dimpreună întreg comitetul. Dl Dr. Sterio N. Ciurcu este sufletul tinerimei române din Viena în privinţa desvoltărei vieţii sociale.

Printre cei de faţă am vĕḑut degnităţi ca prinţul Ghica, prinţ Schwarzenberg, prinţ Starchenberg, consul gen. al României caval. de Lindheim, Rosetti, Solescu, daputaţii: Dr. Tomasciuc, Dr. Zotta, cav. de Grigorcea, Nicolau Dumba, Dr. Mitrofanovici, venerabilul protopresbiter Sava Popoviciu, profesor Teclu şi alţii mulţi cari nu sum în stare de ai aduce acì cu numele. Despre secsul frumos ce sĕ mai ḑic, căci e ştiut că fără de acesta nu poate sĕ fie nici o petrecere de feliul acesta.

Cred că mi-am împlinit datoria dacă voiu amintì că au fost presente Doamnele patronesse: Maria Dumba, doamna Hardtmuth, principesa Muntenuovo, doamna de Grigorcea.

Dânsul l'a început dl preşedinte al comitetului cu domnişoara Hardtmuth, urmat de alţi domni din comitet cu doamnele patronesse şi a durat pănă aproape 5 oare dimineaţa.

După meḑul nopţii a apărut Alt. S. Imp. Archiducele Reiner însoţit de generalul de Vaux şi a fost primit de domnul preşedinte al comitetului cu doamna patronessă Dumba, pre carea luându-o de braţ a mers pănă în fruntea salei în locul destinat pentru patronesse însoţit şi de alţi membri din comitet, sub întonarea imnului „doamne ţine şi protege.“

Înaltul oaspe în timpul de o oară cât a petrecut privind cadrilul cu unele figuri de cotillon ce tocmai se dansa, a conversat cu doamnele patronesse şi alte notabilităţi. La depărtare în mergere a schimbat câte va cuvinte cu 2 oficeri, unul din România şi altul austriac precum şi cu alţii din laici.

Astfel înaltul oaspe prin presenţa sa a ridicat nimbul acestui bal român.

Chiar şi Alteţa Sa Imperială prinţul de coroană Rudolf promise-se că va cerceta balul român. A fost numai o împregiurare care l'a împedecat de a

---

salută la Coppet şi la Weimar esplicaţiunile teoriilor lui Fichte şi altor lămuriţi filosofi germani.

Ceea-ce face pre învĕţaţii Germaniei cari vĕd Parisul şi celelalte mari centruri de activitate ale Franciei, sĕ ḑică cu severitate că naţiunea francesă e o naţiune de *derbedei* (cuvêntul s'a ḑis), este tocmai această intensă veselie, această pornire spre petreceri, *l'entrain*, care face pre streini sĕ creaḑă că veselii francesi nu sunt, nu pot sĕ fie nici odată cu mintea la lucru şi numai la lucru. Când un erudit, de felul cărora numai Germania produce, întră într-o societate de învĕţaţi francesi, la unul din acele prânḑuri, bună oară, cari odată pre lună întrunesc din toate colţurile Parisului şi chiar oraşelor celor-lalte ale Franciei, 50—100 de publicisti istorici, archeologi, romanciari, sau ḑiaristi; şi când învĕţatul Germaniei vede veselia, şi aude glumele, şi judecă după ele în acele momente pe cei cari le fac, el nu poate şi nu va putea mai nici odată sĕ-şi dea seamă cum, prin ce minune, acesti sburdalnici comeseni, ăsti copii sgomotoşi şi nebunatici se vor schimba în cabinetul lor de studiu, în erudiţi sau scriitori de mâna întâiu, şi vor rĕmânè nemişcaţi câte 6—8 ceasuri pre fotoliul lor, pentru a scrie pagini profunde asupra cine ştie cărei cestiune de înaltă filosofie, de amĕnunţită şi obositoare filologiă.

Ne aducem aminte mirarea estremă a unui doctor în istorie şi filologiă romanică din Lipsca la unul din prânḑurile ce-şi dau la Paris iubitorii literaturei poporare din toate ţĕrile, adecă folkloriştii. Pretenul nostru nu putea pricepe cum d. Gaston Paris, profesor la colegiul Franciei, romanist de geniu, mergênd în fruntea romanistilor din întreaga Europă şi bucurându-se chiar în Germania de o netăgăduită autoritate, putea sĕ se joace cu noi, şi sĕ glumească, şi sĕ cânte prin saloanele dela Véfour, în tocmai ca un tênĕr licean care voieşte sĕ fie Dumineca vesel pentru toate ḑilele sĕptămênei. Ne uităm la dênsul; cădea din ceruri învĕţatul *alumnus* al ştiinţei germane, vĕḑênd petulanţa învĕţatului frances, auḑindu-i glumele şi ascultându-i conversaţiunea care numai de filologie romanică nu vorbia.

Diferă, nu e aşa? îi ḑiceam noi, petrecerile învĕţaţilor francesi de acelea ale învĕţaţilor germani. În locul uşoarelor canţonete ce auḑişi, dta ai fi găsit mai firesc lucru sĕ auḑi acele şăgalnice cântece elino-germane cari se cântă în doctisimile dvoastră *Kneipen*, cum e bună-oară cântecul *der Profesor*, pe cari studenţii germani îl ḑic cu un entusiasm oare cum ciudat pentru streini:

Der Professor erklärt uns die Epexeges.
Ameivómenos prose eitnon;
Das Hendyadyoin, die Aposcopes
Apévi glavcopis Athini;
Das Histeron-proteron gar vollends,
Pro Antezedente das Consequenz.

Şi cu toate acestea, cu toate petrecerile şi glumele, în urmă când se întorc earăşi la muncă, cu câtă ardoare şi cu câtă neasemuită răbdare, acesti sburdalnici comeseni de adineaori nu lucrează pentru a-şi căpĕta locul la care râvnesc de tineri printre representanţii de căpetenie ai ştiinţei lor naţionale. Întrecere falnică în luptele ştiinţei! Fericit biruitorul care ajunge înaintea tuturor protivnicilor sei la stadiul final! Aplausele cari îl însoţesc în cursa-i triumfală ţin mai mult decât acelea cari îmbată şi ameţesc pe luptătorul altor arene; ţin şi vor ţinè mereu, căci eterne sunt adevĕrurile pentru care el, adoratorul, sacerdotele ştiinţei pure, a luptat şi obosit toată vieaţa.

Rĕsfoiţi istoria lumei şi găsiţimi un singur mare geniu, o singură viaţă de suveran, de politic, de reformator sau de căpitan, care sĕ fie indiscutabilă, asupra cărora critica lui Aristarc sau a lui Zeil sĕ nu-şi esercite dreapta sau îndârjita sa activitate! Veţi căuta îndeşert; în toate paginele iei, în toată această comedie *à cent actes divers*, nu veţi găsì un singur om pe care şi contimporanii sei, şi urmaşii sĕ-l fi ridicat cu toţii, fără deosebire pe paveḑa perfecţiunii, unde ar fi sĕ stea bine-făcĕtorii omenirei. Din contră, în toate luptele politicei şi competiţiunilor pentru putere, în toată această învălmăşeală de multe, de foarte multe-ori inutilă, ba chiar păgubitoare, nu veţi zărì decât năzuinţe, trude, intrige nu se presenta, ținerea unui bal la prințul Hohenlohe, așa în cât numai în momentul din urmă a declarat că nu poate venì. Cu mare încordare se aștepta venirea fiitoriului nostru monarch din toate părțile, de oare ce foile și luasĕră deja notiță despre aceea că principele de coroană va onora cu presența sa balul român.

S'a terminat deci balul român și a lăsat impresiuni dulci în sufletul fie-căruia, în special a gingașelor damicele cari cu drag așteptă sosirea balului din anul viitor. Încât pentru noi românii ceea-ce putem ḑice este, că am căpătat mai multă încredere în mândria noastră națională. *S.*

Varietăți.

* (Denumire). În locul căpitanului suprem de poliție din Budapesta Thais Elek este denumit fostul primar în Timișoara Török Iános. Jurnalele maghiare așteaptă mult dela următoriul lui Thaisz. Așteaptă ca cu întrarea lui în funcțiune sĕ înceteze din capitală faptele scandaloase ajunse sub antecesorul seu la potență, în specie se așteaptă ca siguritatea publică sĕ fie restabilită.

* (Hymen.) Domnul Dr. George Baiulescu, medic în Brașov, s'a încredințat cu domnișoara Maria Manole, fica domnului Diamandi Manole din Brașov.

Domnul Dr. Iacob Maior, protomedic și medic comunal în Lugoș s'a încredințat cu domnișoara Silvia Bogdan, fica domnului Iulian Bogdan, paroch gr. or. și asesor consistorial în Banat-Comloș.

* (S'a supĕrat sârmanul). Da, s'a supĕrat pre noi ḑiariul „*Siebenbürgisch deutshes Tageblatt*“ de aici pentru cuvĕntul, că am publicat în numĕrul nostru de Marța trecută corespondența din Poiana, în care se respinge o serie de calumnii publicate în „Tageblatt“ la adressa remânilor din Poiana, și se espune starea faptică a lucrului. Frații dela „Tageblatt“ se pare a se ascunde la spatele macsimei, *Duo, quum faciunt idem, non est idem*, și prin aceasta ne duc în ispită a crede, că ei au publicat corespondențele cu insulte la adresa românilor din Poiana cu cugete reservate.

Noi am cetit corespondențele ḑiariului „Tageblatt“ și nu ne-am supĕrat, creḑênd că redacția, care n'a fost la fața locului când cu bătaia din Poiana, nu se dechiară solidară cu espresiunile delicate de „*tobende Menge*“, „*wilder Haufe,*“ „*thierische Rohheit*“ etc. Am creḑut, că tendența redacției este lămurirea adevĕrului, și le-am primit toate de bune publicând și noi corespondența trimisă nouĕ, care nimica nu a avut de a face cu redacția dela „Tageblatt.“

La corespondența din Poiana tocmai atâta a contribuit persoana Escelenției Sale Miron Romanul ca și la cele din „Tageblatt“ persoana Eminenției Sale Teutsch superintendent, și frații dela „Tageblatt“ ne puteau cruța cu această delicatessă.

Noi încă credem că cercetarea judecătorească va vărsa lumină în această afacere regretabilă și încheiăm cu speranța, că va venì timpul, când nu se vor mai supera oamenii pentru resoluțiunea noastră de a nu mai suferì sĕ ni se arunce în fața îndatinatele grațiosități ca și cele de sus. Riscăm a crede că frații dela „Tageblatt“ mai mult ne stimează pre noi, cari stăm față în față cu fruntea deschisă, de cât pre aceia, cari pe basa unei pretinii meștesugite, sufere asemenea grațiosități. Numai „*clara pacta*“ putem fi „*buni amici.*“

* (Balul român din Viena.) În necs cu corespondența noastră din Viena publicăm și cuvintele ḑiariului. „Neue freie Presse“ de Marța trecută. Acest ḑiariu scrie: De când a întrat România în rêndul regatelor europene, de atunci se desvoaltă tot mai pompos balul românilor, ce se arangiează în tot anul: un fenomen istoric de carneval, care merită toată atenția istoricului cultural. Dacă se scria până acuma că balul românilor a succes, astăḑi cu respect la adevĕr trebue sĕ constatăm, că el este a se înșira între cele mai frumoase baluri din Viena. Aceasta s'a adeverit și eri. Salonul dela „Musikvereinssäle“ nu era îndesuit ca la alte sĕrbări, s'a presentat însĕ o societate aleasă, care s'a supus plăcerei jocului cu o vioiciune sudică. După 11 oare a sosit potectorul balului, archiducele Rainer. El fù salutat de membrii comitetului în frunte cu presidentul acestuia Dr. St. Ciurcu, și condus la logele patronesselor. Aici archiducele s'a întreținut timp mai îndelungat cu patronessele: Bar. Th. Bourgding, Maria Dumba, Matilda Dumba-Germani, Victoria Grigorcea, Contesa Sofia Kinsky, Matilda de Hardtmuth, principesa Francisca de Montenuovo, Cëlestina de Oppolzer, contesa Schőnborn Buchheim, Aurelia de Trapșa și bar. Catinca Vasilco. Archiducele a tras în convorbire pe unele dintre somitățile presente, și apoi cătră 12 oare părăsì sala. S'au presentat mai mulți oaspeți illustri, între alții: Alesandru Br. Vasilco, membru în senatul imperial, deputații Dr. Tomasciuc, Br. Stêrcea, cav. de Grigorcea, Dr. Zotta, cav. Nic. Dumba, Dr. Russ. Cossovici, Dr. Mitrofanovici, apoi principele Ghica, principele Starhemberg, prot. Sava Popovici, Consulul României Lindheim, principele Schwarzenberg, și consiliarul Brachelly. Decorarea sălei a fost foarte cu gust. La loge și galerii atêrnau tapete persice foarte elegante, logele erau împodobite cu flori. De tot originale erau donurile pentru dame: o tamborină cu un colibri drăgălaș. Ele au fost bine primite ca și dedicațiunile „*Rendes-vouz*“, polca française de Ed. Strauss, „*Visuri*“ valzer și cadrilul „*Nunta țerănească,*“ de Th. cav. de Flordor, membru în comitet asemenea „*Promenada,*“ și „*Hora veseliei*“, dedicate archiducelul Rainer de C. cav. Buchenthal. Jocul s'a început la sunetul „**Horei**“ naționale de patronesele Maria Dumba, Mathilda de Hordtmuth, Cëlestina de Oppolzer, doamna Diamantini și dșoara Hordtmuth. Cât a ținut jocul, nu știm cu positivitate. Una e sigur: Dacă vei întreba pre vre una dintre drăgălașele jucătoare de eri „Ce păreri aibi despre România“? i se vor învăpăia ochii, și ea va respunde: „La procsimul bal român ți voi spune.“

* (O lucrare importantă.) Ministru de finanțe din România — ḑice „Rĕsboiul“ — a publicat tabloul general al comerțului României cu țĕrile streine în 1883. Aceasta importantă lucrare formează un volum de 575 pagine, cu tabele grafice indicând mișcarea comerțului nostru.

* (Postal.) În comuna T. Szt. Király, cttul Clușului, cu începutul 21 Februariu n. a. c. se înființează oficiu nou postal, care va comunica ḑilnic cu oficiul postal din M. N. Zsombor prin cariolă.

Cerçul de inmanuare îl formează comunele: Argyas, Daal, Lapupatak, Cubleșul român, Topa-Szt. Király și Stobor (Vásártelke).

Acest oficiu postal va primì și espeda, epistole pachete și asignațiuni până la 200 fl., ramburse și alte lucruri postali.

Mersul·

Pleacă din Topa Szt. Király la 1 oară — m. d. am.
Sosește în M. N. Zsombor „ 2 „ 20 „ „ „
Pleacă din M. N. Zsombor „ 3 „ 30 „ „ „
Sosește în în T. Szt. Király „ 4 „ 50 „ „ „

* (Sĕrbarea S-tului Chiril.) „Telegraful“ află, că după propunerea esarchului bulgar Climent, Sobrania a votat un proiect de lege privitor la creditul estraordinar de 200,000 franci, trebuincioși pentru celebrarea aniversării de o mie de ani a Sfântului Chiril. O manifestare solemnă va avea loc la Sofia, unde se așteaptă delegațiunile slave din Serbia, Bosnia, Herțegovina și Rumelia.

* Petrecere cu dans s'a arangiat în noul și frumosul edificiu al scoalei gr. or. din Beriu, în 1 Februarie st. n. a. c.

Venitul curat în favorul acestei scoale a fost 11 fl. v. a.

Acest edificiu este o adevĕrată podoabă pentru comuna asta fruntașă. Meritul, atât ce privește zidirea susnumitei scoale, cât și arangiarea acestei petrecere cu joc în favorul ei, este a se atribuì în prima liniă domnilor preoți și notariu de acolo.

Una din celea 2 sale de învĕțământ, fiind destinată cu ocasiunea asta pentru dans a fost cu mult gust arangiată. De asupra ușei de întrare a stat inscripțiunea potrivită „trăească unirea“; în partea din fund „Cultura e vieața“ și un transparente cu inscripțiunea „Nimic fără Dḑeu“; ceea ce servește de lauda comitetului arangătoriu.

Două împrejurări demne de aceasta petrecere le mai amintesc: s'a jucat și jocul istoric „Călușerul“ și că damele toate au fost în frumosul costum național îmbrăcate; încât te încântau.

Dee Dḑeu ca succesul acesta, preste așteptare, sĕ fie de indemn Berienilor, pentru arangiarea și mai departe a astor feliu de petreceri cu scop așa laudabil. *Unul dintre cei de față.*

* (Vieață lungă). Un ḑiar din Lipsca „Leipziger Tageblatt“ anunță că un arendaș german, d. Sennewald a murit la Eunsnigt, aproape de Zerbat (Sacsonia) în etate de 109 ani. El lasă cinci copii, douĕḑeci și șepte nepoți și patruḑeci și cinci strănepoți. Unul din fii sei are 82 de ani și cel mai mare din nepoții acestuia 24 de ani. Sennewald n'a fost nici odată bolnav.

* (O casă de 5,000,000 dolari.) Un ḑiar american anunță că o doamnă Hopkins vĕduva unui milionar californian, are sĕ clădească la Great Barington Massachusets) o casă pentru care va cheltuì 5 milioane de dolari, în cari întră și prețul locului. Dna Hopkins ține că casa sa sĕ fie cea mai costătoare din statele unite.

Pentru clădirea acestei case se vor întrebuința petri albastre din cariera acestei doamne. Lucrările vor începe în întâia ḑi a primăverii și vor urma noaptea și ḑiua. Vor lucra o mie de lucrători; în timpul nopții se va întrebuința lumina electrică. Se crede că cledirea casei albastre se va termina în 3 ani.

Această fantasie costătoare aduce aminte fantesia unei alte veduve, regina din Cair, care ridică rĕposatului ei soț Mausol renumitul mormênt ce se numì mausoleu. Deosebirea este că vĕduva nemân-

---

pentru a suì pe cutare, pentru a coborî pe cutare, pentru a sfărîma pe un al treilea, cel mic opintindu-se a rĕsturna pe cel mare și, ajuns în locul lui, *eò immitior quia toleraverat*, cum ḑice Tacit, cu atât mai înflăcărat și mai puțin generos, cu cât el însuși suferise nainte, perdut în noianul necunoscuților și dând din mâni pentru a eșì deasupra necasului.

În schimb, cine contestă astăḑi și cine a contestat pe Newton și pe Locke, pe Leibnitz și pe Kant, pe Descartes și pe Voltaire? cine va contesta pe Darwin și pe Spencer, pe Victor Hugo și pe Pasteur — incomparabilă înfrățire de nume, una din gloriile cele mai splendide ale secolului nostru? cine nu admiră și nu va admira prodigioasa activitate a Germaniei actuale pe tĕrâmul nemărginit al științei?

Înaintează învĕțătorii, și nimeni nici mare nici mic, nu cutează vro-odată sĕ-i oprească în mersul lor, când ei nu se coboară de pe potecile științei în acelea cari sunt ale politicei, sau în acelea cari nu sunt nici ale politicei nici ale științei, și pe bătătura cărora le place unora din învĕțații tuturor țĕrilor sĕ se coboare adesea însetați și ahtiați după o trecĕtoare și mincinoasă popularitate.

Ceea ce face învĕțatul rĕmâne bun făcut; ceea ce el adună alcătuește o parte din capitalul adevĕurilor și prin urmare al biruințelor omenești. Roaele muncei sale în ogoarele dreptului, frumosului și binelui, nu se vor strica nici odată. Nici timpul, nici clevetirile și ura vrășmașilor nu le vor risipì în prăpastia perḑĕrii. Învĕțatul, adecă adevĕratul servitor al științei, poate ḑice fără teamă, privind făcutul seu, ca poetul Blandusiei: *Exegi monumentum a ere perennius.*

Care politic și care reformator social s'ar încumeta a ḑice tot așa?

Sfîrșesc c'un tênĕr diletante care, dacă va continua cu aceeași poftă și cu aceeași iubire studiile si cercetările sale în ramura de literatură ce și-a ales, va reușì minuat de bine. Eu cred că, dacă d. Dumitru Stăncescu, autorul a șese-șepte basme publicate mai dilele trecute într'o modestă broșură de 70 de pagine, nu va lăsa pajiștele înflorite ale literaturei populare și din ce în ce mai mult va muncì stilul poporar și minunatele intorsături ale frasei bătrâne românești, vom putea numĕra încă un scriitor român care, împreună cu „culegĕtorul tipograf“ cu dl Ispirescu, sĕ ne dea adevĕrate modele de stil poporar.

Cetitorul Basmelor d lui Dumitru Stăncescu va găsì în paginile broșurei sale frase române pe care rar le întâlnești scrise, esclamațiuni române pe cari nu le auḑi decât în fundul văilor, pe muscelele Carpaților; și chiar ca compositiune — căci basmele sunt oare-cum alcătuite de scriitor, ear nu strînse din gura țĕranilor — noi suntem mulțămiți. Dl Dumitru Stăncescu, auḑind și citind bĕtrânele basme române și-apropiat cu multă dibăcie modul de a face al necunoscuților povestitori români; variantele sale sunt potrivite, mersul narațiunei e în tocmai acela al basmelor noastre. După cum ḑice dl Gaster, care presintă publicului pe tênĕrul autor într'o scurtă și plină introducere, basmele dlui Dumitru Stăncescu sunt „o oglindă adevĕrată ear nu meșteșugită“ a geniului poporal al țĕranului român.

Îmi reserv dreptul a revenì intr'un viitor „Curier Literar“ asupra unui roman original, apărut ḑilele trecute la Iași și intitulat Horea. Autorul lui este dl I. P. Florantin, profesor de filosofie la liceul statului din Iași. Încercarea este interesantă, și vom putea cu această ocasiune sĕ aruncăm o repede privire asupra acestui gen al literaturei actuale atât de puțin cultivat la noi, atât de fecund în Francia și anume în Paris, de unde în fie-care lună, și aș putea ḑice în fie-care ḑi, pleacă în toate părțile lumei, lăḑi nenumerate pline cu romane francese.

Dacă Francesii pot cu dreptul pretinde că romanul e tot al lor, precum odinioară romanii ḑiceau ca *satira tota nostra est* sĕ vedem ce mai remâne de cultivat românilor în acest gen. *Gion.*

„Romanul“.

găiată a antichităţii clădì monumentul pentru rĕmăşiţele soţului pe când vĕduva modernă voieşte a locuì casa ce clădeste, poate cu un nou soţ.

* (Postele şi telegrafele în Europa. După datele statistice pentru anul 1883 numĕrul tuturor oficielor postale din Europa a fost de 655,000 (din care posta germană 11,545), numĕrul cutiilor 125,000, staţiuni telegrafice 41,500. Personalul a fost compus din 356,000 persoane. Postele Europei a adus un venit bugetar de 763 milioane, avĕnd cheltueli de 639 milioane şi deci un escedent de 123 milioane mărci. Postele a avut sĕ espedeze 6947 miloane scrisori de tot felul şi pachete (între care posta germană 1566 milioane) şi anume 3683 milioane epistole, 546 milioane cărţi postale, 1041 milioane imprimate, hârti de afaceri, probe de mărfuri şi 1662 milioane diare. Numĕrul tuturor telegramelor espediate în Europa a fost de 17 milioane.

* (Prelegeri publice). Seria de prelegeri publice, începută către finea anului trecut, şi întreruptă, din causa petrecerilor din carneval, se va continua începênd de Dumineca 10/22 Februarie c. în 5—6 Dumineci.

Localul: casina română din Sibiiu; oara 6 d. a.

Dumineca la 10/22 Februariu Dl Ioan Slavici va continua discursul seu: „Despre inţelesul cuvêntului.“

Bilete à 20 cr. (pentru studenţi jumĕtate) de fie-care prelegere se afiă seara 5—6 la cassa.

Venitul curat destinat pentru fondul unei scoale centrale rom. în Sibiiu. *Comitetul.*

* (Concert.) Invitare la concertul elevilor Carol Schultz ce se va ţineà Domineca în 22 Februariu n. la oarele 7½ seara în sala dela hotelul „Împĕratul Romanilor“ cu concursul D-nei Theresia Porschinsky, presidenta clubului de citheră din Sibiiu, a d-şoarelor Albrecht, Engber, Herberth, Nadaskai, K. Wolf, E. Zacharias, Zacharides, precum şi a d-şoarei Elisa Pongratz, şi a d-lor C. de Ackerfeld, Gunesch, Popa, Wolf şi mai mulţi domni diletanţi: După concert urmează joc.

Preţurile: Logea mare 2 fl. 50 cr., loge mică 2 fl. — întrarea în sală 40 cr. Biletele se află la Dl F. Michaelis, la trafica cea mare, precum şi seara la cassă.

„Ea.“ Cetim în „Adevĕrul“: Dintr'o carte apărută de curênd în nemţeşte, sub titlul „*Lexiconul amorului.*“ Unitatea naţională estrage următoriul articol despre vorba „ea“: Ea însemnează ceea ce este mai frumos, mai drăgălaş, mai plin de spirit, mai amabil mai virtuos, mai încântătoriu, mai tainic, mai dumnedeesc din tot ce esistă pe acest pământ, până în momentul în care un capriţ al sorţei face dintr'ênsa o urîtă şi respingĕtoare. Ea e un ânger, ce se preface în demon, un porumbel ce devine şarpe, un miel ce se preface în tigru; o floare care se veştejeşte şi din mirosul căreia nu mai rĕmâne nimic în urmă. Une-ori, în casuri fericite şi foarte rari, ea nu se schimbă ci rĕmâne ângerul, porumbelul, mielul, floarea mirositoare, aceasta depinde însĕ în prima linie dela grădinuriul care are sĕ o îngrijască.

(Cutremur de pământ în Spania). În ţinutul Andaluziei din timp în timp se reinoeşte cutremurul de pământ aşa încât poporaţiunea se află în continuă temere si îngrozire. Din Alhama se scrie cu datul de 12 a le curentei, că în împregiurimea muntelui Tejada a fost în dilele aceste mare surpare de pământ şi se vedea în decursul nopţii cum se aruncau flacări printre norii de fum. În Andaluzia în dilele din urmă s'au ruinat o mulţime de case şi biserici, din causa, că păreţii atăcaţi în urma cutremurului au fost spălaţi de ploile din earna aceasta. Neajunsurile locuitorilor sunt de nespus cu toate contribuirile ce se fac. În Spania colecta naţională se urcă la 2,147,974 franci, afară de colectele făcute de privaţi şi de societăţi. Andaluzia pe lângă alte multe nevoi a avut de a suferì în anul acesta şi de esundări nenumerate.

* (Monede romane în Bucovina.) Lângă Suceava, un ţĕran român a găsit o oală plină cu monede romane despre cari încă nu se poate determina cu precesiune din ce epocă sunt, căci sunt foarte şterse. În oraşul Siret s'a găsit la facerea unei case, douĕ cărămidi aşa numite *lateres*. Acestea sunt primele cărămidi romane găsite în Bucovina.

* (De ale esposiţiei regnicolare din Buda-Pesta). „Viitoriul“ comunică, că obiectele menite pentru esposiţiunea regnicolară au sĕ se trimită la Buda-Pesta dela 1—14 Martie. Pe pachete sĕ se lipească o faşie de hârtie cuprindênd cuvintele: „*osztrák-magyar államvasutak pályaudvara, kiállitási terület.*“ Pachetele sosite după 15 Martie, precum şi cele plătite nu se primesc.

* (Un student de 74 ani.) Sub acest titlu cetim în „Viitoriul“ următoarele: Universitatea din Berlin are de presinte un ascultătoriu rar, un ascultătoriu de medicină, doctorandul Schultheis, carele e de 74 ani. În 1833 a fost înscris pentru primaoară la universitatea din Berlin, atunci a ascultat teologia şi depunênd în 1837 esamenul de stat a mers de misionariu în America meadădiană. În 1881 s'au re'ntors la Berlin şi a început din nou a frecuenta universitatea, şi dacă va depune doctoratul, earăşi se va re'ntoarce în America meadădiană. (? R. T.)

* (Bibliografic.) „*Scoala Practică*“, numĕrul 9 şi 10 pro Decembre 1884 şi Ianuar 1885 conţine: Cestiuni scolare. Rĕspuns la „Reflesiunile“ învĕţătorilor dela scoala normală din Năsĕud, publicate în „Tribuna“ num. 163—171. — După esamenele de vară: IX. Întocmirea esamenelor (fine). — Din calculul elmentar. Lecţiune esecutată în chip monografic, pe basa figurilor numerale. Numĕrul 4. — Grafitul. Lecţiune practică din mineralogie, pentru clasele de mijloc ale scoalei poporale. — Raportul ministrului unguresc de instrucţiune asupra scoalelor. — Protocolul adunării generale a Reuniunei Mariane (continuare). — Cea mai jună poeta română. — Varietăţi. — Bibliografiie.

* (Bibliografie.) **Vasilie Alecsandri und die romänische Literatur** acesta este titlul unei broşure a domnului *Karl Schrattenthal*, tipărită în Lipsca 1885 la Sacher-Wasoch.

Tendenţa autorului este a face cunoscut publicului român pre poetul-rege al românilor. După cum însuşi spune broşura este făcută pe basa opului dlui Petru Dulfu, Alecsandri Vazul, müködése a román irodalom terén, Kolozsvár, 1881.

Atingênd pre scurt starea literaturei române până la 1821, autorul schiţează activitatea poetului Alecsandri, şi lumea germană va avea cel puţin o palidă ideiă despre mănoasa activitate a poetului nostru.

Broşura ne face impresiunea ca şi când autorul n'ar cunoaşte limba românească ci numai cea maghiară, avênd a judeca pre Alecsandri numai din opul dlui Dulfu.

Darea de seamă se încheie cu „Despot-Vodă.“

Abstrăgênd dela chronologia greşită, care pre cetitorii nemţi i va aduce în ispită a nu pricepe multe, multe, — d. e. la pagina 3 unde se vorbeşte de stagnarea literaturei române, prevenită din scoaterea limbei române din întrebuinţare la anul 1875 şi victoria cu „Cântecul gintei latin“ — despre care la pagina 11 cetim că s'a întêmplat la anul 1869 şi unele greşeli de tipariu ca: „Povestate Palesului“ în loc de Povestile Peleşului, broşură va face serviţii literaturei româneşti, şi de aceea dl Schrattenthal merită recunoştinţa noastră.

Broşura se poate procura dela „Licht et Mayer“ Lipsca cu preţul de 60 cr.

— Cetim în “Rĕsboiul“: Aflăm cu mare satisfacţiune că distinsul nostru bătrân istoric şi arheolog lt-colonel D. Papasoglu, a scos de sub litografie un frumos tablou istoric în care se arată, epoca de virtuţi a începutului secolului al 16-lea, când D na Despina a lui Neagoe-Vodă Basarab fundatorul frumoasei biserici a Curţii de Argeş, îşi vêndù sculele ei preţioase, şi chiar cerceii de mare preţ ce-i purta, ca sĕ poată isprăvì acea frumoasă catedrală ce astădi face în ţeara noastră admiraţia tuturor care o vĕd.

Pe tablou s'a arătat costumele vechi, atât domneşti cât şi a boerilor cu jupăniţele lor, care s'au aflat presenţi în salonul domnesc la licitaţia acelor scule, faţă fiind, atât Vlădica Macarie (Mitro-polit pe acel timp) cât şi bătrânul Cneazu Lazăr Domnul Serbiei cu soţia sa Milita, părinţi Doamnei Despinei, asemenea şi Banu Pârvu al Oltenii.

Se vede pe tablou toată situaţia urbei Curţi de Argeş, încunjurată de munţii Argeşului cum şi chiar frumoasa şi admirabila biserică, făcută de Neagoe la anul 1518, şi este dedicat M. S. Reginei.

Preţul unui esemplar, fiind numai de lei 2, d-ni doritori a poseda un asemenea istoric tablou, pe care se represintă virtuţile unei Doamne Române, îl va cere de la autor în Bucureşti, trimiţênd preţul în mărci postale sau timbre, cu scrisori francate şi iscălitura descifrabilă. 23.28

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Februarie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6 /₀	—.—	—.—
Renta de aur ung de 4⁰/₀	98.75	98.70
Galbin	5 81	5.79
Napoleon	9.80	9 79
London (pe poliţă de trei luni)	124.20	124. 0

(Probat şi recomandat de medicii nostri.) Dr. Kruck, medic practic în Limanova (Galiţia) scrie despre pilulele şviţeriane ale lui Brandt: „Trimitemi îndată trei şatule din pilulele şviţeriane, căci cele trimite de probe au avut efect strălucit.“ Dr. Iosif de Preu, medic practic în Eppau la Boltzen (Tirol) scrie: „Fiind că pilulele DVoastre (70 cr. şatula) în apotecă în unele ramuri de boală la delăturarea complicaţiunilor primeşdioase mi-au făcut bune serviţii, şi cele trimise mi-aù câştigat toată recunoscinţa mea, te rog mai trimite-mi încă trei şatule.

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Domnii acţionari ai **Institutului de credit şi de economii „ALBINA“** se învită prin aceasta, în vîrtutea §. 20 al statutelor societăţei la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinè la Sibiiu, în **27 Martie 1885** stilul nou înainte de ameadi la 10 oare în casa institutului (*strada Baier Nr. 1*).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei, bilanţul anului 1884, şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă.
5. Alegerea a doi membrii în consiliul de direcţiune în sensul §. 36. din statute.
6. Alegerea conform §. 57 din statute, a comitetului de supraveghiare.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotenţi, sûnt rogaţi, a-şi depune la cassa institutului acţiunile lor şi eventual dovedile de plenipotenţă cel mult până în **24 Martie 1885** stilul nou după ameadi la 6 oare.

Sibiiu, 14 Februariu 1885.

[982] 3—3 **Direcţiunea institutului.**

Nr. 1309. [983] 1—3

EDICT.

Ana Şerban Goţa gr. or. din Reşinari, — carea de aproape 6 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Israilă gr. or. asemenea din Reşinari, fără a se şti locul ubicaţiunei ei, dacă cumva mai trăieşte, — prin aceasta se citează ca în termin de 6 luni dela datul de faţă sĕ se înfăţoşeze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului ei se va pertracta şi în absenţa ei.

Scaunul ppresbiteral gr. or al Sibiiului.
Sibiiu 7 Decembre 1884.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Zambach şi Gavora.
Fabrica de vestminte şi recuisite bisericeşti
de rit catolic şi grec. [928] 16—30
în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.
Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.
Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17. Sibiiu, Marţi 12/24 Februarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 756 Plen.

Cerculariu

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesă.

Fiind-că cu **Dumineca Tomei** a acestui an încetează mandatul deputaţilor sinodului archidiecesan din periodul ultim de 3 ani — şi prin urmare este la rênd a se alege alţi deputaţi pentru următoriul period, — cu observarea celor prescrise în statutul organic §§. 88, 90 şi 140 şi pe basa instrucţiunilor decretate de sinodul archidiecesan sub Nr. 35 din anul 1878, se ordinează alegeri noaue de membri la sinodul archidiecesan pe un period nou de 3 ani, adecă pe timpul dela **Dumineca Tomei** a anului 1885 până la **Dumineca Tomei** a anului 1888, spre care scop se publică următoarele disposiţiuni:

I. **Cercurile** electorale, 20, atât pentru preoţi, cât şi pentru mireni, în ce priveşte comunele din cari se compun, conform conclusului sinodului archidiecesan din 24 Aprile 1884 Nr. prot. 100, rêmân de astădată neschimbate precum au fost ele compuse pentru alegerile de mai nainte; dar fiind-că a întrevenit arondarea nouă a tracturilor protopresbiterale şi aşa designarea cercurilor electorale după protopresbiteratele de atunci nu se mai pot folosì: sub **A.** se alătură la acest cerculariu un conspect al tuturor cercurilor electorale, cu anumirea comunelor bisericeşti, din cari se compun acelea.

II. În fie-care cerc electoral se va alege pentru sinodul archidiecesan câte un deputat preoţesc şi câte doi deputaţi mireneşti, după modalitatea, care pe basa statutului organic şi a instrucţiunii sinodului archidiecesan din anul 1878 pentru procedură la alegerile de deputaţi la sinodul archidiecesan se regulează mai jos.

III. Pentru fie care cerc electoral este denumit câte un **comisar consistorial**, şi adecă pentru cercurile preoţeşti din cler, ear pentru cele mireneşti din mireni. Conspectul sumariu al cercurilor electorali cu designarea locului central şi a comisariului consistorial se alătură la cerculariul present sub **B.**

IV. Pentru alegerea **deputaţilor sinodali din cler** sunt de observat următoarele:

1. Fie-care oficiu protopresbiteral numai decât după primirea acestui cerculariu va compune pentru folosirea comisarilor consistoriali atâtea liste câte sunt cercurile preoţeşti, la cari aparţine preoţimea tractului seu.

În fie-care listă se conscrie numai preoţimea, care aparţine la cercul respectiv. Listele acestea oficiul protopresbiteral le trimite cu ocasiune sigură (prin postă sau prin espres) comisarilor consistoriali şi adecă fie-cărui lista pentru cercul seu.

Pentru înlesnirea oficiilor protopresbiterale se alătură la acest cerculariu în numĕr corespundĕtoriu blanchete tipărite după formulariul de sub **C.**

2. **Joi în 28 Februariu** stil. vechiu, **la 11 oare** înainte de ameaḑi, toţi preoţii, cari aparţin unui şi aceluiaşi cerc, se vor aduna la locul central al cercului, anume în localul ce va fi designat spre acest scop prin respectivul comisariu consistorial, şi acolo sub preşedinţa comisariului **se vor constituì** într'un colegiu electoral, alegêndu-şi doi bărbaţi de încredere şi un notariu.

3. Despre constituirea şi agendele ulteriori ale colegiului electoral se va purta un **protocol,** în care se vor nota după nume, caracter şi locuinţă toţi preoţii presenţi; apoi alegĕtorii consemnaţi în listele oficiilor protopresbiterale, precât nu vor fi dificultaţi se vor declara de verificaţi, ear dacă s'ar naşte oare-care îndoială asupra dreptului electoral al vreunuia, causa o va decide protocolarminte însuşi colegiul cu maioritatea voturilor. În tot casul la actul acesta de verificare se vor folosì listele întrate la comisariu dela oficiile protopresbiterale, cari apoi se vor aclude la protocol; ear cei verificaţi se vor consemna într'o listă generală, carea verificată în colegiu, asemenea se va aclude la protocol.

4. După verificare alegĕtorii vor trece numai decât, sau după o eventuală consultare la **alegerea** unui deputat din cler pentru sinodul archidiecesan. Aceasta alegere se va face sau prin votare publică, sau la cererea unei terţialităţi a alegĕtorilor, prin votare secretă. Ordinea votării va fi aceasta: comisariul consistorial va chema pre unul câte unul, după cum sunt consemnaţi în lista generală, spre a-şi da votul cu graiu pentru o persoană din cler, sau în cas de votare secretă, spre a-şi da în urnă o şedulă cu numele întreg şi cu caracterul persoanei, pre care o doreşte de deputat.

5. Notariul colegiului sub controla bărbaţilor de încredere va scrie în protocolul colegiului electoral în rubrica primă numele votantului şi tot în acea linia în a doua rubrică numele candidatului; ear în cas de votare secretă în protocol se va nota numai numele votanţilor în rêndul, în care au depus şedulele în urnă. Numele candidatului sĕ se scrie întreg aşa precum el se esprimă de către alegĕtoriu, şi în loc de nume nicăiri sĕ nu se pună altfel de semne indicative.

6. După ce vor fi votat în rêndul listei toţi alegĕtorii presenţi, se va mai aştepta jumĕtate de oară pentru cei ce doară n'au fost presenţi sub decursul votărei, şi dacă în acest restimp mai vin şi alţi alegĕtori îndreptăţiţi, voturile lor se scriu în protocol întocma ca ale celor de mai nainte; ear dacă la espirarea restimpului de jumĕtate de oară nu se mai arată nici un alegĕtoriu, votarea se încheiă. În protocol se însemnă timpul (oara şi minutele) când s'a încheiat votarea.

7. După încheierea votării, biroul colegiului (preşedintele comisariu, bărbaţii de încredere şi notariul) numĕră voturile, ear la cas de votare secretă — şedulele, care dacă corĕspund numĕrului votanţilor se scrutinează desfăcêndu-se, cetindu-se şi numĕrându-se numele scrise pe ele. Acela, care a întrunit maioritatea voturilor, se proclamă prin preşedintele comisariu de deputat ales; ear la cas, când doi ar avè în maioritate voturi egali: între dênşii decide soartea esecutată pe loc, şi cel favorit de soarte se proclamă de deputat.

8. Pentru deputatul ales se va face în presenţa colegiului electoral un **credenţional,** care numai decât se va subscrie de comisariu, de bărbaţii de încredere şi de notariu, şi dacă alesul este de faţă, i se va înmanua de loc; ear de nu este de faţă, i se va trimite acolo, unde locueşte, dar pe calea cea mai sigură şi fără amânare; sub rĕspunderea comisariului.

9. Întreg actul şi decursul alegerii se va cuprinde în **protocol,** care cu terminarea actului se va încheia, se va autentica în presenţa alegĕtorilor, se va subscrie întocma ca credenţionalul de comisariu, de bărbaţii de încredere şi de notariu; apoi stând din mai multe coale, se va coase într'una cu un fir de tort şi capetele firului se vor sigila cu sigilul bisericii locali sau cu al unuia din bărbaţii de încredere. La protocol se vor aclude toate actele şi documentele, ce stau în legătură cu alegerea, anume în cas de votare secretă se vor aclude şi toate şedulele numerisate, cusute cu un fir de tort şi sigilate întocma ca protocolul.

10. Terminându-se astfel întreg actul de alegere, comisariul va declara adunarea colegiului electoral de încheiată, şi protocolul colegiului cu toate aclusele sale îl va subşterne **neamênat** consistoriului archidiecesan pre lângă un raport, în care în special sĕ arete, că credenţionalul l'a predat sau transpus alesului deputat, indicând şi modul transpunerii.

11. La cas, când comisariul consistorial ar observa, că e luat în combinare de a fi ales deputat în cercul, în care funcţionează ca comisariu, el are sau sĕ se subtragă din combinare, sau — dacă e plecat a primì mandat — sĕ renuncie la misiunea sa de comisariu. La eventualitatea din urmă colegiul 'şi alege un preşedinte adhoc, care conduce actul alegerii, şi îndeplineşte toate agendele comisariului, primind dela acesta toate actele oficioase.

V. Pentru **alegerea deputaţilor mireni** se prescriu următoarele:

1. Fie care comună bisericească (filiile la olaltă cu matera) are a se întrunì cel mult **Dumineca în 3 Martiu vechiu a. c.,** ear de se poate şi mai curênd, în sinod parochial estraordinariu pentru alegerea a doi deputaţi din mireni la sinodul archidiecesan pre un period nou de trei ani, premergênd din partea oficiului parochial publicarea cu 8 ḑile înainte şi anunciarea obiectului conform §-lui **9.** din statutul organic, la carea ocasiune parochul sau suplentul lui va pune poporului în vedere însemnătatea actului alegerii de deputaţi şi va sfătuì pre membrii sinodali, ca cât mai mulţi sĕ participe la sinodul electoral.

2. Oficiile parochiale au sĕ fie atente la acea, că conform §-lui 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii, în fie-care parochie (comună bisericească) trebue sĕ fie stabilit prin o **listă oficioasă** numĕrul acelora, cari după §. 6 din statutul organic au cualificaţiunea de a fi membri ai sinodului parochial. Lista aceasta o compune la finea fie-cărui an solariu comitetul parochial în conţelegere cu oficiul parochial şi se publică în biserică cel puţin cu 8 ḑile înainte de ţinerea sinodului parochial ordinariu. Reclamări contra listei membrilor parochiali se pot face în scris sau cu vorba la sinodul procsim ordinariu. Unde dar din ori-ce causă ar lipsì astfel de listă a membrilor sinodali, oficiul parochial împreună cu comitetul are a-şi încorda toate puterile pentru a o compune cu toată conscienţiositatea acea listă în mod supletoriu, ca apoi la întrunirea sinodului parochial electoral o astfel de listă sĕ se poată folosì ca instrument de evidenţă a membrilor sinodali.

3. Întrunindu-se sinodul parochial la ḑiua otărîtă sub presidiul ordinariu, se va constituì, alegênduşi anume pentru acest sinod electoral un preşedinte, doi bărbaţi de încredere şi un notariu; apoi se va lua notiţă la protocol despre aceasta constituire precum şi despre acea, că a premers în regulă convocarea sinodului mai înainte cu 8 ḑile, ear la întrunire s'a celebrat sânta liturgie şi s'a revisuit lista generală a tuturor membrilor sinodali, carea sĕ se alăture la protocol.

4. După constituirea sinodului şi eventual după o consultare prealabilă, se trece numai decât la însuşi actul alegerii de deputat. Spre acest scop notariul va cetì din lista cu glas respicat şi pe rênd numele fie cărui alegĕtoriu; din alegĕtori fie-care la apelul nominal se va apropia de biroul sinodal (preşedinte, bărbaţi de încredere şi notariu) şi va da votul seu cu graiu viu pentru doi deputaţi, sau dacă 20 de alegĕtori au cerut votare secretă, va da în urnă o şedulă, pe care va fi scris numele candidaţilor, pe cari i doreşte de deputaţi la sinodul archidiecesan. Aclamaţiunea nu este permisă. În cas, când alegĕtoriul nu ştie întreg numele candidaţilor este de ajuns dacă el va numì sau va scrie pe şedulă numele de familie şi caracterul candidaţilor aşa însĕ, ca identitatea persoanelor sĕ nu devină dubioasă.

5. Notariul sub controla barbaţilor de încredere va scrie în protocolul sinodal voturile date, şi adecă în rubrica primă numele alegĕtoriului, apoi în aceeaşi linie în alte două rubrici următoare numele acelor indiviḑi, cărora alegĕtoriul şi-a dat votul seu. În loc de nume nu sunt permise altfel de semne indicative d. e. „dto" sau „ „ . La cas de votare secretă în protocol se însemnă numai numele alegĕtorilor, ear şedulele se adună şi se păstrează pentru actul scrutiniului, ce va urma.

6. După-ce vor fi votat după listă toţi alegĕtorii presenţi, se va mai aştepta jumătate de oară pentru alegĕtorii, cari n'au fost presenţi sub decursul votării, şi dacă în acest restimp mai vin alegĕtori, cari mai înainte nu votase, voturile lor se însemnă în protocol la rêndul seu; ear dacă la espirarea restimpului de jumătate de oară nu se mai arată nici un alegĕtoriu îndreptăţit: votarea se

încheie, însemnându-se în protocol timpul (oara şi minutele) încheierii.

7. După încheierea votării biroul sinodal numeră voturile, ear la cas de votare secretă — şedulele, cari dacă corĕspund numĕrului votanţilor, se scrutinează desfăcêndu-se ele, cetindu-se şi numĕrându-se numele, ce le conţin. Resultatul votării se înseamna la protocol în modul cel mai esact, ca sĕ fie evident câte voturi a întrunit fie-care candidat. La cas de votare secretă şedulele după scrutinare se adună toate la olaltă, se numerisează, se leagă cu un fir de tort, se pun sub covertă, şi coverta se sigilează după modalitatea prescrisă pentru sigilarea protocolului, la care ele se alătură.

8. Terminându-se actul propriu al alegerii, sinodul electoral designează pre unul din bărbaţii sei de încredere. care sĕ ia la sine protoculul sinodului electoral după ce va fi în toată forma încheiat şi sigilat, şi la timpul anumit mai jos sĕ-l ducă la locul central al cercului şi sĕ-l presinte în persoană comisariului consistorial, făcênd apoi parte din colegiul scrutinătoriu pentru cercul întreg.

Se recomânda sinoadelor parochiali, a însărcina cu această misiune pre unul din cei mai acreditaţi membri ai sei, cari se poată împlinì cu punctualitate aceasta însărcinare; căci altcum pot obvenì casuri regretabile, ca bărbatul de încredere a vre-unui sinod — precum s'a întêmplat deja mai de multe ori — se întârdie cu presentarea protocolului, sau nici sĕ nu-l presenteze comisariului, în care cas apoi ar rĕmânea neconsiderate voturile respectivului sinod, şi toate lucrările lui ar trece înzădar.

Provisiunea pentru un suplent la cas de împedecare este de asemene recomandabilă.

9. Despre întreg decursul sinodului electoral se face un **protocol**, care încheindu-se se autentică în presenţa alegĕtorilor, apoi se subscrie de preşedinte, de bărbaţii de încredere şi de notariu, **acludându-i-se lista generală a alegĕtorilor** şi eventualminte şedulele de votare. Dacă protocolul stă din mai multe coale: acelea se coase la olaltă cu un fir de tort şi capetile firului se pun sub sigil. În tot casul protocolul electoral trebue sĕ aibă pe pagina subscrierilor două sigile întregi, unul al parochiei şi altul al preşedintelui sau al unuia dintre bărbaţii de încredere Dacă sigilarea protocolului nu s'ar putea face după cum se prescrie aici: aceasta împregiurare şi causele ei se înseamnă la protocol.

Pentru înlesnirea biroului se aclude sub **D.** blanchete tipărite pentru protocoalele sinodului electoral.

10. Protocolul încheiat, subscris şi instruit astfel se pune în copertă împreună cu toate aclusele lui, şi coperta se sigilează tocma aşa, cum s'a prescris pentru însuşi protocolul; astfeliu sigilat se predă bărbatului de încredere designat pentru a-l duce la comisariul consistorial, şi după toate acestea preşedintele declară sinodul electoral de încheiat.

11. **Joi în 7 Martie vechiu** a. c. toţi bărbaţii de încredere, cărora s'a dat la mână protocoalele electorali ale sinoadelor parochiale, se vor aduna la locul central al cercului lor electoral, şi anume in localul designat spre acest scop prin comisariul consistorial; acolo apoi sub preşedinţa comisariului consistorial se vor constituì într'un **colegiu de scrutiniu** alegêndu-şi un notariu pentru ducerea protocolului, şi doi bărbaţi de controlă.

12. Constituindu-se colegiul scrutinătoriu, comisariul consistorial desface pe rênd toate protocoalele sinoadelor electorali presentate de bărbaţii de încredere; aceste apoi se cetesc cu voce înaltă, se numĕră sumariile voturilor dintrênsele şi se scriu în protocolul colegiului. Protocoalele electorali dubioase sau cu defecte esenţiali, precum şi celea sosite după terminarea scrutiniului, nu se vor lua în considerare, dar se vor aclude la protocol separat de celealalte neescepţionate, spunêndu-se la protocol causa, pentru care nu s'a putut considera.

13. După esaminarea, numĕrarea şi sumarea voturilor din întregul cerc electoral se constată resultatul final, şi acei indiviḑi, cari au întrunit celea mai multe voturi, se proclamă de aleşi deputaţi la sinodul archidiecesan pre noul period de trei ani; ear la cas când voturile ar fi egale va decide soartea esecutată la moment, şi cel favorit de soarte se poclamă de deputat.

14. Pentru deputaţii aleşi în modul indicat se face în presenţa colegiului de scrutiniu **credenţionale**, care numai decât se vor subscrie de comisariu de toţi bărbaţii de încredere şi de notariu, va se ḑică de toţi membrii colegiului de scrutiniu; apoi credenţionalele se trimit aleşilor deputaţi acolo, unde aceia se află cu locuinţa, dar pe calea cea mai sigură şi fără amânare, sub rĕspunderea comisariului.

15. Toată lucrarea colegiului de scrutiniu se va cuprinde într'un **protocol** special, care la încheiere se va autentica în presenţa tuturor, şi se va subscrie în tocma ca credenţionalul de comisariul consistorial, de toţi bărbaţii de încredere şi de notariu, după care apoi comisariul consistorial va declara de încheiată misiunea colegiului de scrutiniu, ear protocolul acestuia dimpreună cu toate celealalte acte electorali, le va substerne **numai decât** consistoriului archidiecesan, pe lângă un raport, în care sĕ arete, că credenţionalele le-a transpus aleşilor deputaţi indicând şi modul transpunerii.

VI. La cas, când vre-un comisariu consistorial, preoţesc sau mirean, s'ar afla împedecat în ori ce mod dela împlinirea misiunei sale, acela va face grabnică arătare la consistoriul archidiecesan; eară decumva consistoriul nu ar fi putut face vre-o dispoziţiune pentru alt comisariu pănă la ḑiau alegerei, respective a scrutiniului, sau când împedecarea comisariului s'ar ivì numai în momentul suprem, chiar la alegere ori sub scrutinarea actului: în aceste casuri membrii colegiului electoral preoţesc, respective ai scrutiniului, sunt autorisaţi a-şi alege un suplinte al comisariului consistorial, carele va îndeplinì agendele acestuia.

VII. Oficiele protopresbiterale sunt însărcinate a trimite cu *toată posibila grăbire* acest circulariu la fieşte care oficiu parochial din tractul seu pentru a studia, publica şi efectuì cele prescrise; spre care scop se trimite de aicia un numĕr corespunḑĕtoriu de copie; eară comisarii consistoriali sunt poftiţi a primì şi împlinì misiunea cu băgare de seamă şi la instrucţiunile speciali, ce vor primì de aici, avênd a se pune la timpul seu în raport cu consistoriul archidiecesan.

Cu deosebire se fac atente oficiile parochiale a priveghia: sĕ se evite ori-ce abnormitate cu compunerea listelor celor îndreptăţiţi la alegere sau preste tot cu protocoalele de alegere.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 4 Februariu 1885.

Miron Romanul m. p., **Nicanor Frateşiu** m. p.,
archiepiscop. secr. cons.

Detaiurile programei.

S'a creḑut şi se crede încă, a fi lucru folositoriu lupta de rassă în statul nostru. Se crede că binele patriei cere ca naţiunea maghiară sĕ atenteze cu toate armele posibile la esistenţa noastră naţională.

Am creḑut şi credem şi noi românii că este lucru bun şi folositoriu sĕ primim lupta cu fruntea senină. Am creḑut şi credem, că dacă e permis atacul pe faţă, va fi permisă apărarea tot pe faţă.

Deocamdată lupta curge în pressă: Cea maghiară este în ofensivă, şi noi suntem în defensivă.

Un avantagiu mare avem noi cesti dela defensivă. Adversariul nostru este foarte loyal, el lucră pe faţă, ne pune în vedere detaiurile programei în toate minuţiile ei, ca noi sĕ ştim „de unde sĕ începem, şi unde sĕ ne concentrăm forţele.“

Suntem şi noi loyali faţă cu adversariul nostru şi *„sine ira et studio“* punem în ochii cetitorilor noştri programa în dataiurile ei.

Sufletul reuniunei pentru maghiarisare este dl *Gerlóczy Károly*. Dênsul ocupă un important post în capitala Ungariei, şi tocmai posiţia lui i-a adus onorifica misiune: capul reuniunei pentru maghiarisare în întreagă Ungaria. În aceasta calitate Onorabilul cetăţian a cumpus un memorand, şi la aşternut comisiei pentru supravegherea maghiarisărei.

Domnul Gerlóczy este om cu esperienţă, voeşte deci sĕ lucre cu efect, de aceea propune a se atrage pentru maghiarisare două elemente de vieaţă: bărbaţi de talent, cari dispun de timpul fisic, apoi puteri tinĕre, cari sĕ poată lucra cu intensitate.

Urmează apoi două comisiuni:

1. Comisia literariă şi scolară.

Ea va avea a statorì cu academia ungurească de ştiinţe proiectele trimise reuniunei de academie, în sensul cărora se vor compune cărţi patriotice şi literarie pentru popor, acestora se va da posibila estensiune. Se va transpune mai departe administraţia fundaţiunei Fekésházy în mănile reuniunei pentru maghiarisare.

Prin provincii şi oraşe înfiinţarea de biblioteci şi odăi de lectură pentru singuraticele scoale va fi principala datorinţă a acestei comisiuni. Locuitorii din acestea locuri vor putea scoate şi cetì apoi aceste cărţi de inimi maghiare hrănitoare şi de cultura naţională maghiară lăţitoare, luându-şi de model la compunere literatura popolară francesă. Va căuta tot această comisiune căi şi mijloace, ca în singuraticele ţinuturi şi provincii sĕ se ţină prelegeri publice ungureşti. Se va pune în raport cu reuniunile pedagogice spre a statorì cel mai uşor metod pentru învĕţarea limbei ungureşti, şi dacă va afla cu cale va escrie premii pentru cea mai bună gramatică şi carte de cetire ungurească. Tot ea va face calendare de notiţe potrivite, va îngrigì de tipăriturile necesarie pentru justificarea membrilor faţă cu lumea din afară. Între cele mai principale chemări a ei va fi şi înfiinţarea de orfanotrofii şi institute pentru copii cei mici, va câştiga informaţiuni despre lesnicioasa acestora întroducere, înaintarea de propuneri despre modalitatea premiărei elevilor, cari cunosc deja limba maghiară, şi a învĕţătorilor neobosiţi în această nobilă misiune. Va străduì sĕ se întroducă institute pentru creşterea de bonne ungureşti, va întroduce curs de repetiţie pentru limba ungurească în anumite oare, în fine se vor organisa cursuri supletorii gratuite pentru limba maghiară. Spre acest scop se recere ca reuniunea sĕ primească în sinul seu cât mai mulţi bărbaţi de scoală, sĕ steie în raport neîntrerupt cu scaunele scolare, cu reuniunile chemate a promova instrucţiunea copiilor şi instrucţiunea poporală, şi sĕ urmărească cu atenţiune resultatele şi disposiţiunile reuniunilor din Ungaria înfiinţate spre acest scop.

2. Comisia organisătoare.

Ea va umbla prin provincie cu toba cea mare, va aduna cât mai mulţi membri, şi va organisa representanţele sau comitetele prin provincià. Spre acest scop ea va provoca pre toţi bărbaţii de influinţă din comitatele şi oraşele Ungariei, ca sĕ facă comitete prin provincii Acestia apoi vor împărţì insurecţiunea prin toate comitatele şi oraşele dealungul şi de-alatul prin toată Ungaria — *Magyarhon széltében és hosszában* — şi cu ajutoriul deputaţilor dietali chiemaţi după plac, cu cel al notabilitătilor comitatense vor implanta pretutindinea stindardul reuniunei. Acestea comitete vor avea a cere apoi indemnisare pentru activitatea lor dela comisiunea de supraveghere.

Comisia organisătoare va avea a compune un memorand, şi-l va adresa către toţi locuitorii Ungariei; va lua la ochiu activitatea „Schulvereinului“ nemţesc; va urmărì articli diaristici, cari taie în vieaţa şi organismul reuniunei.

Tot ea va compune o provocare, şi o va trimite guvernului, la judecătorii, la magistratul din capitală, la diferitele oficiolate, **la autorităţile bisericeşti,** la comitetele administrative ale municipielor, la toate reuniunile de comunicaţie şi de administraţie din capitală, la institutele de bani şi de învĕţămênt, *la notarii publici, cari au mare influenţă asupra oamenilor cari fac testament,* la administratorii de fundaţiuni, la reuniunile mâncĕtoare şi nemâncĕtoare. Acestea şi acestia apoi vor îndemna pre organele subalterne, ca ele cu droaia sĕ între în reuniune, promovând prin aceasta marea causă naţională materialiceşte şi moraliceşte. Aceste cereri respective provocări le vor împărţì membrii comitetelor între sine şi le vor preda în persoană la locurile competente folosindu-se de ocasiunile binevenite după cum i va tăia capul. În fine fiscalul comisiei va face eventualele propuneri pentru arangiarea de concerte sau petreceri în favorul reuniunei.

Dacă activitatea reuniunei va întimpina pre undeva pedeci, aceste le va delătura tot comisia organisătoare, va face propuneri pentru denumirea de representanţi prin provincie, va ţinea legături de pretenie cu reuniunile de acest scop, provocându-le la activitate comună. Aprobate odată propunerile ei de către comisia de supraveghere, va întreprinde paşi la ministeriul de comunicaţie, ca epistolele comisiei de supraveghere sĕ fie scutite de porto.

Va compune mai departe un statut despre dreptùrile şi datorinţele membrilor, şi cu eschiderea disposiţiunilor cari provoacă agitaţiuni politice şi naţionale — vor compila numai cele ce s'au probat de practice şi cu scop, chemate a promova pe cale pacinică şi a ţinea în incordare nisuinţele de maghiarisare.

Prin mijlocirea oamenilor potriviţi vor trimite apeluri neguţătorilor, industrieşilor, anteprenorilor de espreşi ca ei sĕ aibă firmă ungurească, în afacerile lor sĕ se folosească după putinţă de limba ungurească, şi toată suflarea din cercurile lor sĕ fie indrumată a învĕţa şi vorbì limba ungurească. Va afla apoi comisia căi şi mijloace, d. e. dacă va caciulì pre reuniunea chelnerilor — a pinczéregyesület közvetitésével — ca în cafenele şi cârcĭme — kávéházakban és korcsmákban — chelnerii activi sĕ converseze ungureşte cu oaspeţii — se înţelege lehetőleg În fine va dispune ca pre la oficiele de administraţie, comunicaţie şi de alte scopuri în capitală, asemenea la arangiarea de festivităţi sĕ aibă preferinţă şi favoruri materiale membri reuniunei pentru maghiarisare.

Până acì programa şi detaiurile ei, şi noi pentru astădi ne mulţămim cu reproducerea fără comentariu

Revista politică.

Quod licet bovì, non licet Iovi ne strigă diaristica ungurească, decâte ori este vorba de aplicarea principielor politice în stat. Aplicarea principielor pe dos numai prin aplicarea pre dos a dicerei latine se poate justifica, cu altele nu. În sĕptĕmâna trecută ministrul president Coloman Tisza replicând membrului casei magnaţilor Prónay, a dis că programa independenţilor numai prin conflict între coroană şi popor se poate realisa. Dela înălţimea tribunei în parlament ministrul president al Ungariei a spus, că Kossuthisti voesc revoluţiunea socială, ca apoi tot dela înălţimea tribunei sĕ vină şi sĕ atribue cuvintelor sale numai importanţa de vederi individuale. Interpelat adecă de către Kossuthistul Ugron Gábor în şedinţa dietei de Sâmbăta trecută, ministrul a rĕspuns că pentru cuvintele sale individuale s'a putut supĕra numai Prónay.

Retragerea ministrului s'a luat la cunoştinţă. Independenţii pot păşì cu programa lor sub scutul legilor statului, şi ei trebuesc consideraţi de cetăţeni legali, cât timp lucră între marginile legei pentru realisarea planului, resp. programei lor.

Altcum stau o parte dintre români. Juriul din Arad a decis tot Sâmbăta trecută într'un proces de presă pentru vătămare de onoare Un colaborator dela diariul „Aradi Hirlap“ anume Tiszti de origine Dienstl, a scris despre domnul Moldovan fost notariu la comitatul Arad, şi l'a numit trădătoriu de patrie pentru cuvêntul, că el aderează la programa din Sibiiu reunoită în vara anului trecut.

Juriul din Arad a absolvat pre domnul Tiszti de sub acusă şi domnul Moldovan a rĕmas trădătoriu de patrie.

Noi ne închinăm şi juriului din Arad, căci el e o instituţie ocrotită de legile noastre, întocmai ca şi juriul din Sibiiu, şi noi ţinem de rei patrioţi pre toţi cei ce se ating de consciinţa politică a cetăţenilor. Compătimim însĕ jurnalistica maghiară, care din acest cas face capital politic, presentând achitarea din Arad ca rèvanche pentru achitările din Sibiiu. Diarelor, cari în acest chip îşi bat joc de consciinţa juriului, fie el chiar şi cel din Arad, procurorul de stat li-ar putea da sĕ înţeleagă, că ar fi bine cel puţin la aparinţă sĕ avem consideraţinui către instituţiile patriei. Pe calea apucată dăm ansă la animosităţi motivate şi nemotivate, şi în veci nu vom ajunge la o situaţiune mai favoritoare, căci în cea actuală nici unii nu facem progrese.

Desbaterea generală asupra proiectului pentru reformarea casei magnaţilor s'a terminat. Eri au vorbit Desideriu Szilágyi. În desbaterea specială se crede că se vor face modificări. Ambele părţi sunt decise la compromis, guvernamentalii spre a salva proiectul, opoziţionalii spre a nu fi siliţi sĕ oboare proiectul în casa magnaţilor cu ajutoriul indigenilor, carì cu ocasiunea proiectului de căsătorie între creştini şi ovrei s'au deochiat în faţa ungurilor.

Englesilor le merge rĕu în Sudan. Ca sĕ se poată dice cu maì mult temeiu: „nulla dies sine linea“ firul telegrafic aduce ştirea că ruşii au făcut mari cuceriri în Afganistan, şi deja au dat faţă cu englesii.

E foarte posibil că adi mâne sĕ cetim despre încăerarea ruşilor cu englesii în Asia. Ţara bogăţiilor fără seamă şi cuibul tuturor relelor, de cari Europa e sătulă, începe a devenì teatrul de rĕsboiu pentru Europa, Englitera adi mâne în Afganistan cu Russia, Francia cu China sunt în duşmănie pre faţă.

Cestiunea Orientului este transpusă de pre insula balcanică la adevĕratul ei isvor în Asia.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, 6 Februariu 1885. Domnule Redactor! În scrisoarea mea antecedentă: „De pre ţĕrmurele drept al Crişului alb“ am descoperit unele rele de prin Zarand, cu aceeaşi francheţă, carea trebue sĕ o aibă ori-ce corespondent serios. Faptele sunt fapte şi nu se pot nega. Sunt însĕ unele împregiurări, de cari trebue sĕ ţinem cont, şi cari revarsă lumină, pentru ca lectorul sĕ nu judece unilateral.

S'a vorbit despre alegerea membrilor la adunarea comitatensă în cercul Brad, şi Vaţa de jos, unde aleşii, în parte sunt streini, aleşi prin indiferentismul nostru. De unde provine indiferentismul? Aici trebue sĕ ne luminăm.

În trecut alegerile de membri la comitat, pre aici au fost făcute cu forţă. Cei chemaţi a conduce atât în oraşul Brad cât şi Vaţa au făcut proteste, au încercat totul; dar îndeşert.

Conducĕtorii au fost luaţi la goană pre moarte, pre vieaţă. S'au început cercetări tot asupra românilor. În Baia de Criş domnul G. . . a fost suspendat Asupra inteligenţei din Brad s'a dis că este nihilistă şi alte epitete nemeritate. Tot atâtea motive pentru descuragiare.

Alegĕtorii din comune privesc alegerile cu nepăsare. Corupţiunea întrodusă la alegerile de deputaţi dietali, s'a întrodus şi la alegerile municipali. Scriitoriul acestor şire fiind ales membru la municipiu, s'a tredit cu alegĕtorii sei în casă ca sĕ i ospeteze dicênd că: apoi vor venì şi altădată.

În urmă tot mai mult se conving alegĕtorii din aceste cercuri că şi alegênd membri români dorinţele lor nu sunt luate în consideraţiune de către cei din fruntea comitatului?

Fie-care îşi pune întrebarea câţi amploiaţi români sunt în comitat? Unde e catedra de limba română la scoalele reale din Deva? etc. etc. Aceste întrebări împlu de amărăciune şi pre cei mai optimisti. Sĕ nu ne mirăm dară de indiferentism fie în sinul poporului, — fie la cei ce vin în atingere cu poporul — la preoţi şi învĕţători — cari în primo loco cunosc durerile poporului.

Ce sĕ mai dic acolo, unde preoţii lipsesc, şi unul funcţionează la 3—4 comune? — fiind-că parochiele sunt misere şi nu pot ţine fie-care câte un paroch. Aşa d. e cercul Vaţei. Dacă apoi domnul notariu — om cu influinţă în popor -— cochetează streinului şi stă cu el în mână bună, atunci totul e perdut. Ce sĕ fac, am familie, sunt în oficiu, sunt şicanat îţi dice sĕrmanul om? şi caută sĕ-i dai drept. El face treburi forţat. Poporul? El încă nu are tăria a infrunta pericolul, şi a cunoaşte amăgirile.

Cum stăm cu afacerile comunali — alegerea antistiilor, — prin cercurile din Zarand? bună oară în Brad, Baia de Criş etc.

Judii sunt rĕu plătiţi cu 60 fl. — 200 fl.

În schimb el trebue sĕ-şi lase la o parte toată economia. În atari împregiurări rari afli oameni cu stare, cu carte şi români buni, cari sĕ iae asupră-şi oficiul de jude. A-şi şti sĕ numesc comune ca Ribiţia etc. unde economi bravi mai bine au plătit pedeapsă 100 fl. de cât sĕ voiască a fi jude. Sunt şicanaţi se vede si judii.

Unde rĕmân apoi ordinaţiunile în limba maghiară, ce vin la comună —- din cari judele nu pricepe o iotă? şi totuşi e responsabil pentru esecutare.

Pentru oamenii de adoua mână, este cu greu a te resolvì, mai vin la mijloc apoi şi interese personali, şi scisiunea iute e gata. În acest cas vin în considerare streinii. S'a amintit un cas dela Brad — cu dechiararea de comună mare a Bradului — şi s'a întrebat unde e conducerea?

Întrebarea e serioasă şi credeam că e la timp pentruca lumină sĕ se facă şi faţă de streini, şi faţă de ai nostri, cari merg cu pretensiunile poate prea departe.

Dacă se face ceva, ce este contra opiniunei publice, ne întrebăm cine a condus? Şi numai în linia a două, oare e posibilă conducerea sub ori ce împrejurări date?

Mi se va rĕspunde: acolo e oficiul protopopesc *), corpul profesoral etc. Prea bine dară a pretinde totul dela o persoană este prea mult. Afacerile tractuali, a le gimnasiului sunt de ajuns şi prea multe. Corpul profesoral îşi are cercul seu vast de activitate — şi dacă totuşi 'şi face datoria împreună cu directorul şi în afaceri comunali, acesta este o jerfă pre cât le este posibilă. Conducerea de jure ar aparţinea celor mai de aproape interesaţi — contribuenţilor — independenţi co sunt în representanţă şi au trecere la popor. Şi încât ici colo s'ar ivì lipsa de înviaţiúni în una sau alta causă, atunci întrevenirea inteligenţei nu va lipsì. Pentru ca sĕ poţi conduce — trebue sĕ ai oameni disciplinaţi în Representanţe, acestia ne lipsesc, şi conducerea chiar esistând e imposibilă. Eată pentru ce întrebăm unde e conducerea şi potea ea sĕ se afirme?

Pentru împregiurările noastre ori cât ne vom sforţa, lucrul vine acolo că: preotul şi învĕţătoriul — în ori ce comună — sĕ-şi disciplineze oamenii din representanţe în afaceri comunali, precum şi în altele.

Aici aş căuta eu conducerea — după modesta mea părere. În locul al doilea cred că şi comitetele, ce se aleg cu ocasiunea alegerilor detali — ar putea sĕ întrevină în afaceri comunali — indirect.

În comunele unde esistă disciplina, afacerile rees spre mulţămirea tuturor. S'a mai dovedit şi aceea că unde membri de ai comitetului electoral au păşit la mijloc învingerea a fost secură. Esemplu alegerea de notariu în Ribiţa, Buceş etc. etc.

Lămurit odată lucrul — sper că ori ce nedumeriri nu sunt temeinice.

Vina este a trecutului, şi nu a presentului.

La revedere, *Coresp.*

Dobra, la 8/20 Februariu 1885. Mult stimate dle redactor! O corespondinţă apărută în Nr 24 al „Tribunei“ de lângă Dobra 26 Ianuariu 1885, carea loveşte fără cruţare în preoţimea din acest tract protopresbiteral, a produs o viuă indignaţiune.

Protopresbiterul nostru tractual în urma aceleia s'a aflat îndemnat a convoca preoţii şi învĕţătorii tractuali, pentru a da rĕspuns la acea corespondinţă. La 5 Februariu preoţii şi învĕţătorii adunându-se în localul scoalei capitale din Dobra, — unanim au dat espresiune indignaţiunei lor faţă de acea corespondinţă, luând următoriul conclus:

Se alege o comisiune de trei în persoanele dd. Romul de Crainic protopresbiter, Ioan Serb paroch şi George Susman directorul scoalei capitale din Dobra, cu însărcinarea, că în numele adunărei sĕ conceapă un rĕspuns la corespondinţa susnumită pre care adunarea a priori 'l declară de al seu.

În alinea primă a corespondenţei se dice: Este cunoscut în genere că ultimul refugiu pentru cei nemulţumiţi cu actuala ocârmuire este diaristică, derivese resp. nemulţămirea din o parte sau din alta, — etc.

Ei bine dle redactor! Publicul cetitoriu conform acestui premis, fără îndoială va presupune, că acusările ridicate în corespondenţa în contra „unor preoţi“ au avut oare-cari antecedenţe. Anumit se presupune dela oamenii cu bun simţ, că numai atunci se vor folosì de „ultimul refugiu pentru cei nemulţămiţi“ de diaristică, dacă cei nemulţămiţi înainte de ultimul refugiu au cercat şi alte mijloace de a îndrepta rĕul.

Dar' în gura şi peana multora sunt, „ultimul refugiu“ apoi sentinţe ca „Alea jacta este“ numai frase, cu cari pot arunca după cum 'le vine la socoteală.

Căci cum se potriveşte a se folosì de „ultimul refugiu“ pe câtă vreme şeful tractual declară în adunarea preoţilor şi învĕţătorilor, că nu are cunoştinţă despre atari abusuri, ce se adscriu preoţilor din acest tract.

Apoi a ridica asupra unor preoţi acuse atât de grave şi încă în „ultimul refugiu,“ înseamnă a blama preoţimea acestui tract şi pe şeful tractual.

Reputaţiunea de care s'a bucurat până acum acest protopresbiterat în cele bisericeşti, scolari şi naţionali, este cea mai clară dovadă, că corespondentele au scris, sau după informaţiuni reutăcioase, sau este însuşi maliţios, nesocotind că corespondenţa cuprinde unele acuse, cari se cualifică de delicte şi crime.

Acest protopresbiterat a fost condus până la anul 1869 de repausatul protopresbiter Nicolau de Crainic, carele în repeţite rênduri a primit dela preavenerabilul consistoriu archidiecesan şi dela fericitul „Marele Andreiu“ lăudătorii pentru bunaconducere a protopresbiteratului şi putem dice că acest protopresbiterat a trecut de model în Archidiecesă. Dela anul 1870 până la finea an, 1883 protopresbiteratul acesta a fost condus de actualul protopresbiter al Devei în calitate de administrator protopresbiteral, carele este scris între cei dintâi protopresbiteri ai archidiecesei.

Apoi întrebam: Este cu putinţă, ca corespondentele sĕ blameze un trecut atât de frumos al acestui protopresbiterat? Au nu cugeta că loveşte în autoritatea noastră supremă bisericească şi în umbra marelui „Archiereu Andreiu“ şi că trage în noroi pre doi conducĕtori bine meritaţi al acestui tract.

Dar sĕ continuăm! Poate că în anul 1884 de când acest protopresbiterat are un conducĕtoriu nou s'a stricat întratâta. Rĕspunsul se poate vedea mai sus, adecă declaraţiunea făcuta de şeful tractual în adunarea susmenţionată, că n'are nici o cunoştinţă despre atari abusuri şi purtări necorecte a unor preoţi.

Lauda de sine . . . . dar dacă venim a ne apăra de lovituri îndreptate a ne strica reputaţiunea şi numele cel bun, suntem datori a arăta starea faptică a lucrurilor. În comitatul Hunedoarei sunt şepte protopresbiterate, pre cari le cunoaştem pre unele mai bine, pre altele mai puţin. Putem dice însĕ cu inima liniştită, că dorim din tot sufletul, ca în toate acestea protopresbiterate, ba sĕ deie cerul ca în toate protopresbiteratele din archidiecesă sĕ se desvoalte activitate pe toate terenele, după cum se desvoaltă la noi.

---

*) Oficiul protopopesc prin lege este oprit dela acţiuni politice. Protopopul ca cetăţian poate avea influinţă.

Tot aşa şi corpul profesoral ca corporaţiune scolară.
Red.

Ca sĕ ne mărginim chiar numai la afacerile scolari, apoi amintim, că noi ţinem regulat şedinţele lunari ale subreuniunei învăţĕtorilor, unde se tratează tot ce încape în cadrul afacerilor scolari. Suntem în stare a demonstra cu date oficioase că special învĕţătorilor li s'a dat ocasiune a nu se putea plânge de neconsiderare, de oarece la întrevenirea oficiului protopresbiteral în repeţite rênduri au fost esmişi panduri spre incassarea salarielor învăţĕtoreşti, apoi tipografiia noastră archidiecesană încă poate arăta, că s'au procurat cărţi scolare pentru scoalele din protopresbiterat de către protopresbiterul tractual, şi în şedinţa subreuniunei şeful tractual li-a dat voia ca în cas când directorii locali din ori ce motive ar întrelăsa ceva, sĕ se adreseze direct cătră dénsul, ca inspector districtual de scoale.

La adunările generali ale reuniunei învĕţătorilor din comitatul Huniedoarei (district. Devei) totdeauna învĕţătorii din tractul Dobrei sunt mai bine representaţi, deşì este cel mai mic protopresbiterat în acest comitat; în comitetul reuniunei învăţătorilor numĕrăm afară de protopresbiterul ca preşedinte al subreuniunei încă trei membri. Dacă starea învĕţătorilor ar fi atât de tristă după cum e descrisă de corespondentele, ar fi cu putinţă aşa ceva?

Noi nu vom ḑice: „*Alea jacta est*“ nici că „nici chiar Mureşul nu-l poate spăla de ruşine etc.“ de-oarece atari frase nu se potrivesc cu starea noastră de aici, apoi bătrânul Mureş ar avea sĕ spele multă ruşine, până când ar ajunge sĕ spele şi pre cele din protopresbiteratul Dobrei, dar nu suntem obicinuiţi a ne spăla rufele în public prin urmare şi în faţa streinilor, şi consiliem pre corespondentele, ca pe viitoriu sĕ mediteze mai bine înainte de a eşì în publicitate, — totodată te rugăm prea stimate dle redactor în interesul binepriceput al bisericei, ca atari corespodenţe sĕ nu se dee publicităţii înainte de a ve lua informaţiuni dela cei competenţi.

Romul de Crainic, protopresbiter. *Ioan Serb*, paroch. *G. Susman*, direct scol.

Afaceri scolare.

Dela Comitetul Universitariu pentru Aniversarea de 50 ani a scoalelor din Iaşi primim următoarele:

Domnule Redactor!*) La 16 Iuniu anul curent, se împlinesc 50 ani dela înaugurarea Academiei Michailene din Iaşi. Corpul didactic de toate gradele din acest oraş, a luat iniţiativa unei solemnităţi care sĕ amintească generaţiunei actuale acest memorabil fapt. Pentru acest scop s'a constituit un comitet general ai cărui membri, convinşi că şi Domnia Voastră, aprobaţi aceasta iniţiativă, Ve roagă sĕ binevoiţi a însera în stimabilul D-Voastre ḑiariu alăturatul Apel al Comitetului seu esecutiv.

Bine voiţi Domnule Redactor, a primì asecurarea destinsei noastre consideraţiuni.

Preşedinte: A. Fetu.

Membri: N. Ionescu, P. Suciu, P. Poni, N. Culianu, P. Roşcanu S. Vargolici, A. Densuşianu, V. Burla, A. B. Brandzia, A. D. Xenopolu, A. Filipide, G. Costachescu, C. Erbiceanu, I. Darzeu, T. Săvescu, V. Paladi, D. Haralamb, G. Hrisoscoleu, S. Botezu, C. Meisner, A. Şutiu, G. Panaiteanu, G. Musicescu, N. Climescu, G. Bou, I. Despinescu, T. Burada, T. Codrescu, M, Pompiliu.

Apel.

În 16 Iulie a anului curent 1885, vor fi 50 de ani împliniţi de când, mulţămită zeloşilor luptători ai deşteptării naţionale de atunci, după multe greutăţi şi pedeci ale împrejurărilor timpului, Iaşii sĕrbară, cu o rară solemnitate şi o bucurie publică anevoie de descris, înfiinţarea Academiei Mihailene. Crearea acelui aşeḑĕmênt superior de cultură într'un timp de lupte interioare în contra înrîuririlor streine, fu o manifestare strălucită a vitalităţii aspiraţiunilor naţionale şi un pas de o însemnătate nemărginită pentru propăşirea ulterioară a culturei române.

Generaţiunea actuală datoreşte netăgăduit în foarte mare parte avutul intelectual, de care se bucură astăḑi, începuturilor de cultură de pe atunci, ori cât de modeste s'ar părea ele la întâia vedere. În ori-ce epocă a desvoltării noastre naţionale, avêntul patriotic al acelui timp de reînviere va putea fi luat drept model pentru lupta nobilă a naţiunei române în nizuinţele sale spre cultură.

Sub înrîurirea acestor cugetări, corpul profesoral din Iaşi de toate gradele de învĕţământ, a creḑut de a sa datorie a lua iniţiativa unei sĕrbări de reamintire a acelei frumoase epoce de redeşteptare naţională. În acest scop a ales din sinul seu un comitet special însărcinat cu organisarea unei festivităţi publice pentru aniversarea de 50 de ani a inaugurării Academiei Mihailene din Iaşi.

Comitetul convins că va fi lucru folositor şi instructiv pentru toţi iubitorii de cultură română cunoştinţa fazelor prin care a trecut educaţiunea noastră naţională, a hotărît:

1. A publica cu ocasiunea acestei aniversări un *Memoriu* asupra istoriei scoalelor cu documentele corespunḑĕtoare.
2. A organisa o esposiţiune care va consista atât din cărţi şi manuscripte vechi româneşti de ori ce natură şi din ori ce timp, până la 1835, cât şi din cărţi şi manuscripte care au servit în special la învĕţământ în scoalele noastre, earăşi din timpurile cele mai vechi până la 1860, fie în limba română sau în ori ce limbă streină, şi toate aceste din ori ce provincie română.

Comitetul face dar un călduros apel atât la fostii elevi şi profesori ai scoalelor naţionale în general, cât şi ai Academiei Mihailene în speeial precum şi la toţi iubitorii de cultură, a-i da preciosul lor concurs spre realisarea acestui scop. Drept aceea comitetul îi roagă a-i venì în ajutor prin subscriere în alăturatele liste şi prin trimitere de cărţi şi manuscripte, după cum se specifică mai sus.

Ori ce trimiteri de cărţi şi manuscripte se vor face pe cheltuiala comitetului, care se îndatoreşte a le înapoia, după închiderea esposiţiunii, în starea în care le va fi primit. Trimiterele sĕ se facă cel mai târḑiu la 15 Maiu 1885.

A se adresa la domnul N. Culian, rector Universităţii de Iaşi.

Comitetul esecutiv:

Membri: *N. Culian*, *A. Densuşianu*, *C. Erbiceanu*,
Casier: *S. G. Vărgolici*, Secretar: *C. Meisner*.

---

*) P. S. Toate Jurnalele sunt rugate a reproduce Apelul.

Avis.

Obiectele din loteria de efecte a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu, rĕmase în proprietatea reuniunei, se vor vinde prin licitaţiune publică **Marţi, 3 Martie, a. c. st. n, după ameaḑi la 3 oare** în localităţile casinei române din loc, strada Cisnădiei Nr. 7. *Comitetul.*

Varietăţi.

* (Personal). Escelenţia Sa, Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul cu trenul de eri a sosit în mijlocul nostru.

* (Representaţiune teatrală). Societatea pentru cultivarea şi respândirea musicei naţionale în Bucovina **„Armomia“** a arangiat Sâmbăta şi Dumineca trecută douĕ representaţiuni teatrale diletante în localităţile societăţii. La aceste representaţiuni şi-a dat binevoitoriul seu concurs domnişoara **Agata Bărsescu**, artistă la teatrul c. r. de curte din Viena.

Piesele representaţe au fost: „După teatru,“ comdie într'un act de Teodor V. Stefanelli; „Ninon,“ comedie într'un act de P. A. Cerchez; „Fanny“ comedie într'un act în versuri de Ascanio, şi „Nunta ţĕrănească“ operă într'un act de V. Alesandri, musică de Teodor cav. de Flondor.

* (Călĕtoria părechii princiare.) În 18 Faur s'a statorit definitiv progama călĕtoriei părechei principelui de coroană Rudolf şi a principesei Stefania, care numai într'atâta s'a modificat încât înalta păreche în contra staverirei originale nu va merge din Viena la Triest, la Lacroma şi de aici mai departe, ci va călĕtorì dintr'una în Pola şi de aici 'şi începe călĕtoria maritimă. Păreche princiară luni în 23 înainte de ameaḑi va părăsì Viena şi în ḑiua următoare a. m. la 10 oare va fi în Pola.

Îndată după sosire va face o călĕtorie jur împrejur pe coperemêntul năiei Miramare cu care ocasiune va privì insulele şi arzenalul. D. a. la 5 şi ½ oare va fi prânz de gală în casina maritimă a Polei, la care vor fi oficioşi afară de păreche moştenitoare de tron şi a suitei sale, conducĕtorii deregătoriilor cetăţeneşti, militare şi măritme. După prânz părechea princiară se va reîntoarce pe naie şi la sfinţitul soarelui va privì la portul iluminat şi la năile ancorate în el, cari de asemenea vor fi iluminate. Într'acea pe yanchton va cânta musica maritimă. Mercuri dimineaţa Miramare va pleca spre Korfu. În Korfu va petrece înalta păreche 24 oare, de aici va pleca spre Piraeus, unde va abandona Miramare.

În portul Piraeus o aşteaptă părechea regală a Greciei şi o petrece până în Athena, unde vor fi oaspeţii palatului regal. În capitala Greciei va petrece părechea princiară 4 ḑile în care timp va cerceta săpăturile Schlimann, lucrurile mai însemnate din oraş şi va face şi escursiuni mai mici. Din portul Piraeus îşi va continua călĕtoria pe Miramare cercetând vre-o câteva insule, între cari Cyprusul şi Rodus; se va abate pela portul Byrut, de unde în timp nedeterminat va face câte o escursiune. Până când o parte a suitei va rĕmânea în tren, moştenitorul de tron Rudolf şi principesa Stefania cu ceialaltă parte va trece pe uscat făcênd mai multe şi însemnate escursiuni. Trecênd prin canalul Libanon Kenize va cerceta şi Damascul. După finirea escursiunilor, Miramare se va reintoarce spre casă. In reintoarcere îşi va urma drumul făcut când cu plecarea numai cu aceea mică abatere că părechea princiară va cerceta insulele, pe cari le-a fost încungiurat. La reîntoarcere va cerceta şi ninul de mare Kattaro şi e probabil că aici va ave întâlnire cu principele Muntenegrului. Patru sĕptĕmâni are sĕ ţină această călĕtorie a părechei moştenitoare şi aşa nu mai cu finea lui Martie va fi earăşi în Viena.

Posta redacţiunei.

Domnilor, Nicolau Popoviciu, preşedintele corului local de plugari din S driaş-Iupanin, şi Teodor Purleanu, paroch gr. or. în Felsö-Orbó

Cererile D-Voastre s'au transpus comisiunei administrative a tipografiei archidiecesane, ca unicul for competent.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Februarie 1885.

Viena:	**90**	**28**	**37**	**68**	**52**
Timişoara:	**21**	**56**	**80**	**87**	**43**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Februarie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.55	98.60
Renta ung. de hârtie	94 15	94 15
Renta de aur austriacă	107 25	106 75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.20	99. –
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	121.75	121.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	102.50	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	108 80	108.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	102.—	102.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	102.—	101.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.–	98.75
Sorţi ungureşti cu premii	118.70	118.50
Sorţi de regularea Tisei	118.80	118 50
Datorie de stat austriacă în hârtie	83.65	83.60
Datorie de stat austriacă în argint	84.05	84.—
Sorţi de stat dela 1860	138.—	137.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	827.—	128.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	315.75	315 —
Acţiuni de credit austr.	305,—	305.—
London (pe poliţă de trei luni)	124.25	124.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.81	5.79
Napoleon	9.80½	9 78
100 marce nemţeşti	60.50	60.45

Nr. 342 [984] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III Diviciorii mari, protopresbiteratul Deeşului se deschide concurs cu terminul *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele:

a) Cuartir liber în casa parochială cu 2 încăperi şi o tindă, precum şi toate superedificatele economice necesari.

b) Folosirea porţiunii canonice în mărime de aproape 40 Jugere fênaţ, arătură şi pădure şi un loc de 300 □° pentru vie.

c) Dela 93 familie câte o merţă mică a 16 copuri malaiu în grăunţe şi cate o ḑi de lucru cu palma; din malaiu ⅓ parte e a cantorului.

d) Venitele stolari usitate.

Tot venitul computat în bani face 381 fl. 50 cr.

Doritorii de a competa după aceasta staţiune sunt îndrumaţi, suplicele lor de concurs instruite în sensul legilor în vigoare, ale inainta la subscrisul oficiu în Giurgeşti posta Retteg, până la terminul sus indicat.

Oficiul ppresb. gr. or. al tractului Deeşului în conţelegere cu comitetul parochial

Ciccio-Giurgesti, 4 Februariu, 1885.

Constantin Bodea,
adstrator. ppteral.

Nr. 182. [985] 1—3

CONCURS.

Lângă neputinciosul paroch gr. or. Damaschin Balescu Caţiaveiu din Lissa, se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pe basa ordinului consistorial de ddto 23 Octombre 1884 Nr. 4915 B. cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumătate din toate venitele parochiei de clasa III care computate la olaltă dau suma de preste 304 fl.

Competenţii au a-şi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor Statutului organic şi a Regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Lissa, 9 Februariu 1885.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18. Sibiiu, Joi 14/26 Februarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 f , 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Căsătoria a doua a preoților nostri sau reînsurarea clerului mirean.*)

Preotul român ocupă și trebue sĕ ocupe o posițiune distinsă în societate. El nu numai prin demnitatea sa bierarchică, ci și prin posițiunea sa socială trebuie sĕ fie un factor principal și sĕ-și validiteze vocea sa întru de a fericì pre cei încredințați conducerei și păstorirei sale! În o comună unde vedem o scoală frumoșică, un învĕțătoriu harnic, o regulă și armonie — numai-decât deducem că aici trebue că avem un preot zelos si consciențios, și vice-versa, în comunele unde nu e scoală, nu e ordine, nu e armonie între creștini, nolens volens ne dăm verdictul — că în aceea comună trebue sĕ fie sau sĕ fie fost un preot neconsciențios și în genere nedemn de misiunea sa.

Aceste premise sĕ revin la obiect. Preotul român precum are de a fi un model de acuratețâ în toate agendele sale, întocmai un astfel de model trebue sĕ fie în familia sa! Copii sei trebue sĕ fie evlavioși, temĕtori de Dumnedeu și sĕ premeargă cu esemplu bun celorlalți copii din vecinătate și din comună. Din casa și din curtea preotului nostru nu e permis sĕ iesă sĕracul nemiluit, cel întristat nemângăiat, cel lipsit neajutorat — eată marea misiune a preotului nostru! Nu numai însĕ fapte morale materiale, ci și fapte morale spirituale trebuie sĕ sĕvêrșască preotul român, dacă va sĕ fie un adevĕrat păstoriu al creștinilor. El trebue în casă, pe strade, în biserică, în scoală totdeauna sĕ fie și învețătoriul poporului, sĕ-l apere de a se încurca în procese ruinătoare, sĕ-l facă sĕ evite cercetarea cârcimelor cu un cuvênt el sĕ fie ângerul păzitor al poporului de toate relele și ispitele ce ar putea venì pre capul lui. Seara sĕ țină la sine acasă sau la scoală prelegeri despre cruțiare, despre economie, despre tractarea omenoasă cu alți oameni și cu animalele chiar, cu un cuvênt sĕ facă pre oameni sĕ câștige la toată ocasiunea dela preotul lor, și atunci poporul va stima și iubì pre preotul, îl va împărtășì de beneficiile îndatinate și poate și neîndatinate, cu un cuvênt el va devenì un adevĕrat proroc în cercul seu de activitate, poporul nu va face nimica, nu va întreprinde nimica, fără sĕ consulte și întrebe pre preotul al cărui sfat și voință va devenì pentru el o lege, dela care nu se va abate În chipul acesta preotul român va devenì un factor valoros în societate, cuvintele lui vor cădea pre pământ bun, vor prinde rădăcini și ne vor da fructele cele mai folositoare. Cu o astfeliu de preoțime, condusă de aceste vederi în scurt vor dispărea relele cele multe de cari suferim, scoala și biserica vor devenì locuri cercetate, cârcimele vor devenì locuri părăsite, fii lui Israil se vor duce de unde au venit și nu vor cumpĕra moșia românului, cu un cuvênt în scurt vom da spre bine.

Temnițele se vor golì de făcĕtori de rele, în cari astădi, grație beuturilor celor lesne jidovești și grație unei negligințe în lipsa totală de o creștere și educațiune, românii dau cel mai înspăimântătoriu contingent și încă oameni, cari numai prin graiu se deosebesc de celelalte animale! Astfeliu de oameni nefericiți sunt recrutați aproape din toate părțile, dar nici din o parte nu așa de rĕu posați ca cei din comitatul Hunedoarei și în parte și al Albei de jos!

Pentru ca preotul român sĕ devină în adevĕr un misionariu în înțelesul adevĕrat al cuvântului apoi el trebue sĕ fie însuși în ordine cu afacerile sale familiare, sociale, materiale! Va dice cineva că e o pretensiune cam mare, dar' eu voiu sĕ constat că un preot, care nu e în ordine cu aceste 3 recerințe, devine absolut nefolositoriu în cercul seu de activitate.

Sĕ vedem pre preot în familiă! Un preot cu casă și masă e vesel și voios. Nĕcazurile dilnice le imparte cu ai sei și poporul arare-ori vede pre preotul seu moros, indispus, nĕcăjit și desperat! Ce vedem însĕ la preotul vĕduv? Casa lui se îmbracă în doliu, el numai are sĕrbătoare, și fața lui a încetat de a mai fi ca odinioară veselă. El trăește numai de adi pe mâne, și-a perdut deja voia de a mai avea aceia ambițiune, nobilă de a lucra pentru neamul seu!

El nu mai vede în jurul seu și al casei sale preteni, ci în bărbați vede spioni, ear în femei, sau ființe de o proveniență dubie, sau de acele cari vor sĕ-l fure și sĕ-l despoae de avere și în urmă și de onoare și de caracter. Se păzește deci de preteni, devine misantrop, în urmă o melancolie îl duce la perirea totală. Acestia sunt cei ce vor sĕ se țină în marginile prescrise de legi și de bunăcuviință!

Alții de un naturel mai ușurel se află și împacă mai curênd cu posițiunea ce li s'a creat prin perdere a ce au avut mai scump! Se încungiură de amici și caută petreceri, cari îl ruinează materialicește și pre urmă îl discreditează moralminte, devine imposibil, casa lui în loc de a fi un model de ordine, devine din contră un model de destrăbălare, cu un cuvênt bietul om e un nenorocit, un fiu perdut și pentru oficiul și pentru comuna sa, și trecerea lui dintre cei vii se consideră de o noroçire pentru parochia și de multe ori și pentru familia sa. De regulă din următorii astorfel de preoți nu se alege nimica, pentru-că au trăit și crescut în o atmosferă și sub neşte auspicii din cele mai nefericite! Este un numĕr, și acela e cel mai mic și neînsemnat, unde astfel de nenorociți caută a se împăca cu posițiunea aceasta, 'și vĕd de oficiu și de trebi, îngrigesc de familie cu zel duplu, pentru că știu că ei au sĕ suplinească și locul de tată și cel de mamă, dar foarte mic e numĕrul acestora, cari 'și știu căuta ocupațiuni mai nobile și nu decad în noianul unei mări de fărădelegi de unde numai moartea-i scoate! — Am făcut aceasta împărțire a preoților veduvi în 3 categorii, pentru-că de regulă cam în aceste 3 soiuri îi imparte soartea și cred că împărțirea e nimerită făr' sĕ fiu silit a aduce casuri concrete.

Nu știu dacă sinodul nostru archidiecesan are act despre numĕrul preoților veduvi, am dorì însĕ, ca conspectul sĕ-l avem la îndemână din anul acesta după protopresbiterate, spre a ști esact numĕrul celor vĕduvi! Dacă vom lua de basă protopresbiteratul Sĕliștei — atunci sunt 20%, căci acolo din 22 preoți sunt 5 vĕduvi, ear de vom lua de basă protopresbiteratul Sibiului, atunci numĕrul va fi și mai mare, căci în o singură comuna (Ocna) din 4 preoți gr. orientali 3 sunt vĕduvi! Avênd deci un numĕr așa de considerabil de preoți vĕduvi — suntem datori a ne ocupa de ei și de soartea lor! Preotul trebue sĕ fie bărbatul unei muieri dice apostolul Pavel, — deci ce e mai natural, că dacă soartea a voit sĕ-l pedeapscă, noi societatea sĕ-i venim în ajutor, sĕ-i redăm posibilitatea de a fi fericit earăși, de a-și acuira copiilor sei o mamă, casei sale decorul avut, sĕrbătorilor timbrul veseliei, ear nu cel al supĕrărei și al melancoliei, — și ce e mai mult,

---

*) Cestiunea sulevată de confratele nostru merită atențiunea fie-cărui om iubitoriu de binele și fericirea bisericei. O punem deci la apreţiarea publicului și după ce vom vedea păreri pro și contra, vom venì și noi cu ale noastre.
Red.

FOIȚA.

Necesitatea unei societăți beletristice la românii ciscarpatini.

Dl Dr. Gregoriu Silași, publică în Nrul 1 din anul 1885, 6/18 Ianuariu al „Familiei“ un articlu foarte interesant, care servește tot odată ca o provocare pentru de a înființa societăți beletristice române. Articulul menționat este următoriul:

Necesitate? Lipsă? Nu i vorbă: de aceste noi românii de dincoace de Carpați avem destule preste cap pe toate terenurile vieții Mai că am potea dice cu cuvintele Evangeliului, că numĕrul lor se chiamă legion.

Dară ce sĕ-i facem?

Sĕ ne spăriăm oare și sĕ ne descuragiăm pentru aceasta? Dar când oare omenimea în general și singuritele sale familii mari, națiunile, în special n'au avut a se lupta cu mai multe ori mai puține lipse și necesități varie?

Necesitățile se nasc deodată și dimpreună cu omul, și numĕrul lor crește în proporțiune cu progresarea individului, respective a cutărui popor în cultură. Ca comerciantele în stare bună, care tocmai din causa aceasta se bucură de mai multe și mai mari credite, asemenea stă lucrul și cu un popor cuprins în calea înaintării culturali, în privința lipselor lui feliurite. Vorba e numai, ca și unul și altul sĕ-și tragă bine seama, sĕ cumpĕnească bine împregiurările, aceste determinate de multe-ori inesorabili și fatali ale acțiunii omenești, și sĕ se adopere la timpul seu a satisface înainte de toate pe cele mai urgenți și mai neamerabili.

Între aceste necesități ardĕtoare ne vine a numĕra, în cercustările presinte ale gintei române din Austro-Ungaria, înființarea unei societăți beletristice.

Nu știm afla-va și întru cât va afla modesta noastră propunere prin cercurile literatorilor nostri mai competenți aprobare și îmbrățoșare? Din parte-ne o ținem nu numai de oportună și realisabilă, ci din intimă convicțiune susținem chiar necesitatea adoptării și traducerii ei în realitate.

Într'adevĕr oare sĕ mai repețim și noi la acest loc plângerile acuși, acuși reînoite prin foile noastre de publicitate și acuși, acuși reînnoite prin cercurile literarie române? Activitatea literariă la românii ciscarpatini, dice-se, e în dilele noastre prea puțină și neînsemnată; ea nu merge înainte și nu sporește, cum ar trebuì: ea stagnează și deci — fiind-că „quod non proficit, deficit“ și fiind-că în mersul desvoltării culturali și de tot soiul al omenimei remânere într'un loc nu esistă — cestiunata activitate dă îndĕrĕt. Și dacă toate acestea se afirmă și susțin nu chiar cu tot temeiul, la tot casul însĕ admitem că cu oare-care temeiu.

Adevĕrat că după cum electrisase sguduiturile puternice din 1848—49 pe românimea ciscarpatină; după cât de îmbucurătoriu ea pornise prin anii 50 ai seclului activitatea ei literariă, ales pe câmpul înflorit și suav al poesiei; după ce cu măestrul odei naționali, nemuritoriul A. Murĕșan, în frunte o mândră ceată de juni adepți ai lui Apoline începuse cu cântecele lor virginali pline de foc și simțeminte nobili a ne delecta, întocmai ca paserile primăverii cu ciripitul lor încântătoriu, despre ce atestă între altele „Foaia pentru minte, animă și literatură“ de pe acele timpuri: după toate aceste omul își putea face în acest respect și în aceasta direcțiune, pentru deceniele următoare speranțe și mai măricele decât cele ce le vedem astădi realisate. Diua bună părea a se arăta de dimineață.

Sĕ stăm însĕ, cum se dice, strâmb și sĕ judecăm drept: și vom fi constrînși a recunoaște, că dela românii din Austro-Ungaria, după trecutul lor atât de vitreg și după presintele lor numai puțin nefavoritoriu, chiar spiritul cel mai pretensiv abia de ar fi putut aștepta mai mult decât ceea ce dênșii în aceste vr'o două decenie din urmă pe terenul literariu-cultural au prestat.

Noi abstragem dela faptul necontestabil, că de prin anii 60 încoace spiritele celor mai buni ai românilor ciscarpatini fură mare parte distrase în funestele sau cel puțin ingratele lupte pentru drepturile politice-naționali ale poporului român. Abstragem și dela prea cunoscuta și recunoscuta stare materială nu din cele mai brilianți a mai toți scriitorii rom. ciscarpantini, pre când străbunul Ovidiu (Trist. lib. I. 1) ne spune un mare adevĕr referitoriu la activitatea literarie de ori-ce soiu, după care:

Carmina proveniunt animo deducta sereno;
Nubila sunt subitis tempora nostra malis.
Carmina secessum scribentis et otia quaerunt.

Cu toate aceste cutezăm a afirma, ca după admirabila și atât de mănoasa și salutarea activitate a micei Pleiade de literatori rom. de pre la capesě-l scăpăm de diferitele verdicte ale opiniunei publice, de cari nu scapă asemene care e om, nescărmânat.

Una e la catolici — una e la noi! Preoţii catolici — ce e drept şi ei nemulţămiţi — cel puţin sau dedicat carierei acesteia cu toate consecinţele ei! Preotul nostru în urma unei fatale întêmplări e espus a fi de compătimire — ici colea obiect de rîs în societate. Nimbul lui e perdut, activitatea lui paralisată, voia de a presta serviţii e redusă la nulă, cu un cuvênt el e mort şi viaţa lui e un chin şi o tortură. Este datoria noastră a sărì celor necăjiţi în ajutor. Cine garantează că cei astăḑi fericiţi şi voioşi nu vor vărsa mâne lacrămi la un mormênt rece, — deci cu o oară mai curênd trebue sě ne interesăm de soartea confraţilor nenorociţi, sě sulevăm ideia antea congreselor şi sinoadelor noastre si sě o predăm ca o voinţă firmă sinodului archieresc, ca din punct de vedere practic şi uman sě-i dea o soluţiune deamnă de o cestiune care priveşte a 5-a parte din preoţimea noastră din Metropoliă! Poporul nostru mai bucuros va vedea pre preotul nostru căsătorit a doaua oară, decât sě vadă la el în casă, unde ar trebuì sě domnească moralitatea şi sânţenia — aḑi una, mâne o altă femeiă de o provenienţă pěcătoasă. Dar multele calamităţi ce sunt legate cu ţinerea astor feliu de femei, şi odată pentru totdeuna fie ḑis „preotul de pre sate nu poate ţinea casă, copii, economiă şi alte necasuri fără a-şi ţinea o femeiă, cine sě direagă astfeliu de trebi.“

Toate sforţările, cari le-ar invoca domnii cei dela „Biserica şi Scoala“ din Arad cum o făcusěrà mai anii trecuţi în cestiunea aceasta, vor rěmânea nişte vorbe sěci şi niste provocări la nişte canoane interpretate de mintea omenească în diferite chipuri.

Eu şi cei de o vedere cu mine, pretindem ca cestiunea sě se discute în organele noastre de publicitate pro et contra, sě se pună la ordinea ḑilei în sinod, Ven. Consistoriu sě compună datele statistice de aşa, ca sě se ştie câţi preoţi sunt věduvi în archidiecesă şi eparchiele surori de asemenea, ca sě vedem e bine de a remânea şi persevera la un rěu notoric sau sě-l prefacem în spre bine făra de a a stirbì nici o iotă din credinţa noastră şi fără de a atăca, necum puncte cardinale dar nici secundare din dogmele credinţei noastre şi din canoanele bisericei rěsăritene.

Biserica noastră nu se va pune în luptă cu spiritul şi reformele, cari reclamă serios punerea lor în aplicare. Şi ea nu o face aceasta în cestiuni cari nu ating temelia credinţei.

Ştim că în primii secli ai creştinismului şi archiereii erau oameni cu familie. Normele ulterioare le-au provocat spiritul timpului şi impregiurările locale. Schimbându-se ele, nu avem cuvênt pentru care sě mai susţinem normele create de ele, cari nu se mai potrivesc, şi cari pareni-se încep a submina temelia.

Supunem cestiunea discusiunei obiective şi nepreocupate, va fi bine ca ea sě fie studiată cu seriositate şi discutată cu demnitate. Şi apoi dacă nu vom ajunge deocamdată la deslegarea reclamată de împregiurările noastre, prin discusie deamnă nu vom strica causei. *Un preot ortodocs.*

Revista politică.

Parlamentul Ungariei a votat proiectul pentru reformarea casei magnaţilor. 223 voturi au fost pentru proiect şi 157 contra proiectului. Despre viitoarea soarte a proiectului circulează feliurite versiuni. Nu este eschisă probabilitatea că se va face un compromis între membri casei de sus şi guvern, cel puţin în acest sens vorbeşte o corespondenţă a biroului de corespondenţă, şi care 'şi insuseşte informaţiuni venite din isvor sigur.

Ideia de stat unguresc nu poate lipsì nici odată din ḑiarele ardelene. „Magyar Polgár“ în numěrul de eri atrage atentiunea financierilor din Ungaria asupra ideei de stat unguresc. În special domnul guvernator al bancei naţionale profesorul Kautz este îndrumat a şterge toate filialele de pe locurile, unde poporul este vrăşmaş ideei de stat unguresc şi puse acolo, unde locuitorii cu trup şi suflet sunt maghiari.

Astfel pusă banca naţională în soldul ideei de stat unguresc, se vor potea face mari cuceriri printre sasi, români şi croaţi *„ad majorem Hungariae gloriam.“*

E mare boală grandomania, şi bolnavul în lîngoare de cel scrintit la creeri se deosebeşte numai prin speranţa în probabilitatea unei însănătoşeri. Noi înregistrăm faptul şi trecem la alte něcazuri.

În Sudan s'au întors lucrurile in defavorul englesilor pe toate liniile. Trupele englese sunt în retragere, lupta contra guvernului în parlament este aprigă. Se vorbeşte deja de demisionarea bětrênului Gladstone.

În legătură cu Anglia începe a devenì mai critică şi posiţia Italiei, care după cum a spus Mancini a legat alianţă cu Anglia. Spre a chiarifica situaţiunea s'au făcut mai multe interpelări privitoare la politica colonială a acestui stat. În şedinţa dela 20 a lunei curgětoare presidentul camerei a adresat ministrului de esterne Mancini o somaţiune formală cu privire la citatele interpelări. Mancini a rěspuns. „Dela ultimele mele declaraţiuni asupra acestui obiect au trecut timp cu mult mai scurt, ca eu sě simt necesitatea de a mai adaoge ceva la cele ḑise. De atunci nimica nu s'a schimbat. Dacă întrebările făcute s'ar pune la discuţiune ele ar răpì timp foarte mult. Guvernul ia asupraşi responsabilitatea pentru toate acţiunile sale. Cred că camera nu va mai insista a se pertracta aceasta afacere, deoarece guvernul a declarat, că politica colonială nu va trece peste modestelele granişe croite, apoi raportul nostru cu Anglia nu s'a schimbat întru nimica.“

Deputatul Camporeale insistă a i se da rěspuns, fiind-că declaraţiunile secretariului de stat engles Fitzmaurice sunt foarte neliniştitoare. Brunialti crede că o discusiune în acest obiect ar înlesnì responsabilitatea guvernului, la ce Mancini a rěspuns: Declaraţiuuile lui Fitzmaurice întru nimica nu modifică cele enunciate prin mine, ele stau cu cele ale guvernului italian în cea mai mare consonanţă. De aceea ministrul accentuează din nou că ia asupraşi toată responsabilitatea şi preferă a tăcea.

În urma tenacităţii ministrului Mancini de a nu rěspunde la interpelaţiunile privitoare la politica colonială, camera a trecut preste interpelări la ordinea ḑilei. Cu acestea însě situaţiunea cu nimica nu s'a clarificat, şi este mare ferbere în întreagă Italia. Se vorbeşte că o armată de 10,000 oameni va debărca pre ţermurile Nilului spre a începe operaţiunile militare împreună cu Anglia.

Comisiunea europeană pentru neutralisarea teritoriului Congo şi-a terminat agendele sale şi a stipulat definitiv normele ce vor fi a se observa cu privire la noul stat pus sub colectiva garanţie a statelor europene. În punctul 1 al stipulaţiunilor întreg teritoriul se declară de neutral. Deodată cu comerciul se va lăţì pre acest teritoriu şi civilisaţiunea, avênd fie-care putere a observa neutralitatea pre întreg ţinutul Congo. În casul când teritoriul va fi atacat, puterile unite vor da sucursul pentru susţinerea liberei eserciări a comerciului, şi la casuri de contraverse între puterile semnatare va decide arbitriul între ele.

Se speră deci că lumina civilisaţiunei sub scutul Europei se va lăţì şi pre aceste locuri sělbatice în interesul omenirei în general.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 30 Ianuariu 1885. Domnule Redactor! Este deja un an de ḑile, de când s'a publicat în ḑiariul d-voastre o scurtă dare de seamă despre puterea de vieaţă, ce se află în sînul a duor Reuniuni române de aici. În Nrii 28—31 ai „Tel. Rom.“ din 1884 în rubrica corespondenţelor s'a publicat adecă numita dare de seamă despre mersul Reuniunei de gimnastică şi de cântări şi despre cel al Reuniunei pentru spriginirea învěţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. Cea din urmă în anul acesta şi-a ţinut adunarea sa generală ordinară în 20 Ianuariu v. a. c. În cele următoare 'mi iau voie a releva unele momente mai însemnate pertractate în această adunare generală. Ve rog însě sě nu ve aşteptaţi la un comunicat m'ai îmbucurător de cât cel din anul trecut; m'aş simţì foarte mângăiat a putea aduce ceva mai plăcut, dar dacă realitatea este împotrivitoare, nu putem face alta decât a ne mulţămì numai cu ilusiunile.

Adunarea se deschide sub presidiul părintelui V. Sfetea; se alege o comisiune pentru revisuirea raportului comitetului şi a celui al cassariului, ear o comisiune pentru înscrierea de membri noi.

Până la revisuirea rapoartelor numite se pune la ordinea ḑilei discuţiunile asupra altor obiecte.

Urmează deci o propunere a Părintelui Baiulescu, carea taie adênc în vieaţa asociaţiunei. Propunerea a fost precedată de un discurs nu de puţină importanţă. În acest discurs se arată într'un mod foarte palpabil causele stărei cele misere a meseriaşilor nostri precum şi îngrigirile ce trebue sě le avem din acelea pentru viitor.

Cu mult mai important ţîn acest discurs decât sě rěmână nerelevat; de aceea îmi iau voie a-l şi înregistra în resumat la acest loc cu permisiunea dlui autor, după un comunicat ulterior.

„Retrăgêndu-me în anul trecut dela afacerile Asociaţiunei“ ḑice dl Baiulescu „am fost mai puţin ocupat şi am cugetat şi am studiat cum ar putea sě ia această Asociaţiune un avênt mai mare amě-

---

tul seclului tr. şi începutul celui de faţă, literatura rom. ciscarpatină chiar în timpul din disputá şi mai vêrtos în el, va se ḑică în cele vr'o douě decenii ultime, a prins la putere ceva mai însemnată, ba relative destul de însemnată. Asemânaţi numai, rogu-ve, ceea ce eram în aceasta privinţă şi ce avem astăḑi. Nu veţi afla ce e drept o deosebire cât ceriul de pămênt, dar totuşi nu mica deosebire.

Dacă, prin anii 50 ai seclului cum ḑisem, multe puteri june se nevoesc cu mai mult au mai puţin succes a încorda lira română, anunţând estmod ca drăgălaşele cântăreţe ale sělbelor cu svavul şi melodiosul lor concert sosirea dulcei primăveri: apoi în deceinele următoare unii din ei continuà, şi alţi cunsoţi noi i urmează. Ba în deceniele des memorate începe a fi deja apreţuită după valoarea, ce merită, literatura noastră poporală ca temeiul cel mai adevěrat al unei literature naţionali, şi deci începe a fi colectată cu diliginţa din ce în ce mai mare (dl At. M. Marienescu, Mir. Popiliu, Sim. Florian Marian, Hinţescu, diversele foi periodice). Se presintă primii, şi între dênşii nu neabili cultivători şi ai celor-alalţi rami de poesie, anume ai poesiei epice, desclinit în speciele romanului şi novelei, mai puţin de ai dramaturgiei din cause palpabili (Ioan Slavici, Iosif Vulcan, Teoc. Alexi, V. Ranta Baticescu, Emilia Lungu, Alesandru Onaciu, Ar. Densuşian, Ioniţa Bumbac). Apar opuri şi tractate, unele de necontestabilă valoare, pe terenul istoriografiei şi al ştiinţelor ajutoarie ale istoriei (Andr. Şaguna, G. Bariţiu, Nic. Popea, I. M. Moldovan, Nic. Densuşian, I. V. Rusu, dr. Mesiota, Dr. I. Ardelean). Se tracta deja, pe nivelul ştiinţei moderne, unele din disciplinele filosofice şi de ştiinţa esactă (Ioan Popescu, dr. Petroviciu, dr. Vas. Lucaciu, Fericean, dr. Barcian, Porcius, dr. Alexi). Literatura teologică ia un avent din cele mai imbucurătoare (Stefanelli, dr. Ioan Raţiu, Sim. Popescu, Isid. Onciul, dr. Alesand. Grama, Sim. Micu, I. Boroşiu, Gabr. Popu, şi încă o altă sumă de autori de opuri omiletice). Trecem peste comentariele varie de jurisprudenţia şi de ştiinţele medicinali; peste opurile şi tractatele filologice-limbistice şi gramaticali, unele de preţ neperitoriu altele cel puţin interesante şi stimulătorie la ulterioare cercetări; peste considerabila sumă de manuale didactice, cât mai perfecte, cât mai defectuoase şi de toate ori mai toate specialităţile; peste variele reuniuni literare-culturali cum şi peste faptul-termometru al progresării noastre, că diurnalistica română din Austro-Ungaria, în asemenare cu timpurile ante-marţiali, o vedem îndecită dacă nu doauă ḑecită, şi încă estentiv ca şi intensiv. Se poate oare numì mic acest progres, făcut nota-bene de Românii austro-ungari în restimp de de abia 2—3 decenii?

Eată pentru ce ne încumetarăm a afirma mai sus, că asertul, după care activitatea literară la Românii ciscarpatini în timpul din urmă şi în cel de faţă ar fi lângeḑind şi stagnând, nu are tocmai mult temeiu. De altă parte însě nu-i negarăm şi nu-i negăm nici noi oare-care temeiu şi îndreptăţire, întru cât adecă desclinit astăḑi n'ar fi bine a ne culca pe laurii deja câştigaţi. Din contră chiar împregiurările noastre actuali, în multe privinţe nu prea de invidiat, ne îndrumă a ne arunca cu puteri şi mai încordate pe câmpul pacic şi fecund al literelor şi ştiinţelor, fiind încredinţaţi, că prin asta vom pune temeiul cel mai solid şi mai durabil viitoriului nostru. Da; pentru că aceasta laboare ajută mai cu eficacitate, pe individ ca şi pe popoare, a se înălţa la superioritate veritabilă; dênsa creează pe acest pămênt ceea ce e mai divin şi mai neperitoriu şi despre care bătrânul Horatiu ḑicea: „Multaque pars mei vitabit Lybitinam.“

Aceasta laboare şi activitate e, după opiniunea noastră şi credem şi după a altora, de dorit sě crească, sě se inmulţească şi sě se potenţeze între noi astăḑi mai mult ca de altădată. Literatura română ciscarpatină sě ia cu puteri unite şi încordate un mai mare avent, desclinit în acel ram al ei, carele după firea lucrului manifestă în modul cel mai pregnant şi mai marcat spiritul şi caracterul naţional, şi carele drept acea este totodată un conservativ din cele mai potinţi al acelui spirit şi caractru.

Din motivele şi până acì aieptate noi ţinem, că a sosit timpul, în care şi pe intinsul şi încântătorul câmp al beletristicei scriitori nostri ciscarpatini sě-şi dea mâna, sě se însoţiască, sě proceadă într'un cuget şi o simţire. Noi sperăm mare avent, multe avantagie literare şi culturali dela o atare societate.

Într'adevěr cine sě se mai îndoiască despre aceea că acum însă-şi esistenţa unei asemeni societăţi prin simplul impuls moral, ar stêrnì la activitate literară corespondětoare pe multe talente şi puteri până acì latenţi ori poate pre sfioase? Adauge ca în sinul unei atari societăţi în faţa unui atare Areopag beletristic, critica literară, atât de necesară pentru alegerea surat împregiurărilor şi timpului, care reclamă imperios acest progres. M'am fost retras în anul trecut tocmai din causa acestei imperioase pretensiuni, care nu numai că o puteam satisface, dar numĕrul membrilor Asociaţiunei scădeau, învĕţăceii sĕ împuţinau, măiestrii, cari deschiseră ateliere aici, emigrau din causa nespriginirii publicului român, m'am disgustat foarte şi am ḑis: sĕ vie altă persoană la conducere, că — poate — va venì cu puteri nouĕ şi va da avêntul aşteptat. După raportul Comitetului şi după puţinii membri, cari îi vedem presenţi, suntem tot acolo, unde eram acum un an.

Şi ce e causa.

Cercetându-o, cred, că am aflat-o, e simplă: este aceea, că deşì scopul Asociaţiunei în statute se precisează „formarea meseriaşilor români,“ totuşi la mijloace e prevĕḑută numai spriginirea învĕţăceilor şi — în cât-va a sodalilor, eară spriginirea măestrilor lipseşte din statute. Şi nici că au fost acestia spriginiţi. De aceea măiestri 26 au emigrat în România, unde sunt în posiţie foarte bună. Deci ar trebuì sĕ prevedem în statute şi spriginirea măiestrilor, căci altfel muncim, ne eşofăm puterile fără de a ne bucura de rodurile muncii noastre. Ce ar ḑice un grădinar, când ar vedea că pomişorii săḑiţi de el cresc dar nu rodesc, ear dacă se strămută în grădina fratelui seu, aduc roduri, cari stîrnesc jalusie în inima privitoriului?

În astfel de cas oare nu s'ar mâhnì şi s'ar disgusta cu totul?

Aşa stă lucrul şi la noi, căci nu spriginim măiestri. Din causa aceasta nu pot fi îndemnaţi nici părinţii copiilor români a şi-i aplica pre acestia la meserii, pentru că vĕd, că măiestrilor nu le merge bine. Nu stă aşa însĕ împregiurarea la maghiari şi la Saşi, căci publicul are lipsă de manufacturi.

Altă causă însemnată, care pretinde, ca sĕ luăm unele prevederi şi norme în statute, este legea cea nouă de meserii; aceasta cuprinde în sine unele dispositii, cari trebuie sĕ ne insufle îngrigiri serioase atât faţă de instrucţia învĕţăceilor meseriaşi, cât şi faţă de raporturile între măiestri şi învĕţăcei, cât şi faţă de ţinerea adunărilor generale.

În urmă a treia causă importantă că nu propăşim, este lipsa de mijloace materiali, ca sĕ ajutăm pe sodali a se perfecţiona spre a putea ţinea luptă cu concurenţa de sus precum şi pe măiestri, ca sĕ nu lucre cu capital procurat pe lângă procente mari.

E de lipsă deci sĕ venim eară la idea primitivă a acestei Asociaţiuni spre a forma şi capital ca fond propriu; spre scopul acesta mi-am câştigat convingerea, că pentru o îmbunătăţire — trebue sĕ schimbăm statutele.

Permiteţi-mi acum a reflecta la cele ḑise, căci chiar de am pune în statute provederi ca în sfânta scriptură, tot nu ne putem folosì, nu putem propăşì, dacă nu avem interes cătră acelea; — înţeleg interes viu pentru progresul social local. Dela anul 1836 până la 1860 a fost aici mai mare interesul, căci în acest timp s'a înfiinţat Gremiul comercial; numĕrul comercianţilor şi chiar al vechilor măcelari, cojocari şi croitori era mai mare, — s'a înfiinţat acest frumos palat al Muselor, gimnasiul şi altele. Dela anul 1860 până aḑi a scăḑut numĕrul şi al sufletelor şi al meseriaşilor români, pe când al streinitor s'au înmulţit aici pe cum arată călindarele de adresă din acei ani, asemânate cu cel din anul acesta, în care se vede că numĕrul celor din urmă s'a urcat la peste 700 de membri din clasa mijlocie şi mulţi printre români şi printre casele românilor. Deci trebue sĕ avem un înteres mai viu şi stăruitor sĕ îngrigim de clasa mijlocie, căci numĕrul membrilor ei au drept de alegĕtori şi tocmai acestia s'au împuţinat; unii sĕrăcesc, alţii emigrează în România, ear alţii se topesc şi noi scădem aici în viaţa socială.

E mare păcat sĕ stăm indiferenţi faţă de acest regres, că el ne atinge pe fie-care. Se motivează el de unii „că împrejurările sunt create de aşa,“ dar cum pot sĕ progreseze oare streinii? Alţii resonează, că „cu încetul se face oţetul.“ Aşa ar fi! În alte vremi aş crede şi eu, că încetul cu încetul am făcut mult, în aceste timpuri însĕ merg toate cu mare iuţală, ear noi, dacă vom rĕmânea tot prelângă principiul vechiului proverb, ne vom pomenì că ne aflăm ca grâul în cutare holdă copleşit de sĕcară de rapiţă şi tot felul de neghină, — ne vom afla ca o crudă plantă sub arborul mare cu ramuri întinse, care nu lasă nici raḑele soarelui nici ploaia sĕ ajungă la sêrmanele mlădiţe de sub ramurile lui. — Mai ḑic alţii, că am întârḑiat, căci acuma lucră industria cea mare. Am argumentat în broşura „Necesitatea meseriilor la români şi protecţiunea lor,“ că industria mică are neşte însuşiri de gust şi durabilitate, prin cari se luptă în Germania cu industria mare; apoi oare la industria mare nu trebuie măiestri? ear măiestri asociaţi — e ştiut — că pot propăşì spre industria mare.

Nu putem fi indiferenţi, căci locuitorii români din Braşov nu pot fi de altă profesiune decât induştriaşi, comercianţi sau proletari Bine sĕ observăm că, dacă dăm noi bani în sus streinilor pe toate trebuinţele, devenim esploataţi. Cuventul esploataţie mult se ceteşte prin jurnale şi se aude în conversaţie, şi nu ne impresionează de loc, dar nu e de prisos, căci el ne priveşte şi pe noi românii de aici.

Faţă de aceste împregiurări, asupra cărora am reflectat, trebue sĕ ne folosim şi noi de principiul protectoric, sĕ protegem şi sĕ spriginim pe măiestri români, sĕ-i ajutorăm lucrăm la ei, ca sĕ se poată susţinè.

Drept aceea îmi iau voie a face următoarea propunere:

Considerând, că statutele noastre nu provĕd la mijloace spriginirea măestrilor, eară ei, nefiind spriginiţi, nu-şi pot forma capital de întreprindere, de unde urmează, că nu pot ţine concurenţă cu streinii, şi din aceste cause emigrează în ţĕri streine.

Considerând, că legea cea nouă de meserii pretinde în mai mulţi §§ o îngrigire serioasă de instruire a învĕţăceilor dela meserii şi unele indicări faţă de adunările speciali ale unei asociaţiuni rămurite din corporaţiunea meseriaşilor;

considerând că lipsa formării unui capital mai mare la fondul Asociaţiunei este pedeca, de nu se poate avênta asociaţiunea noastră către un progres mai încuragiător, — propun:

I. „Sĕ se aleagă o comisiune de 5 membri din bărbaţi cunoscĕtori despre aceste împregiurări şi anume bărbaţi finanţiali, cari sĕ studieze causa;

II Aceasta comisiune, aflând necesitatea de a se schimba statutele, sĕ aducă un proiect de schimbare, în care sĕ se ia în vedere scoala şi cestiunea finanţiară spre a se forma un capital mai mare, ca fond al Asociaţiunei;

III Proiectul amintit în punctul II sĕ se predè preşedintelui Asociaţiunei, carele va convoca apoi o adunare generală estraordinară pentru desbaterea şi primirea lui.“

Propunerile acestea au fost discutate cu un interes foarte viu. Un singur membru a vorbit contra, ear pro foarte mulţi, între cari dd. T. Alecsi, Dr. Bozocean, Petrescu ş. a. Adunarea primeşte cu căldură propunerile făcute pe lângă o neînsemnată modificare, ca adecă proiectul din cestiune sĕ nu se presinte unei adunări estraordinare ci celei ordinare din anul viitor.

La ordinea ḑilei urmează raportul comitetului şi cel al cassariului.

Din cetirea celui dintâiu s'a putut vedea, că comitetul şi-a dat silinţa pe cât s'a putut, ca sĕ ţină în vigoare viaţa Asociaţiunei. S'au făcut mai multe anunciuri prin jurnale pentru aşezarea de învĕţăcei pe la meserii. Resultatul acestora a fost, că în decursul anului 1884 s'au aşeḑat 31 de elevi la 9 feliurite meserii; la scoala împreunată cu cea gremială înscrişi în 3 despărţĕminte 67 de elevi, dintre cari au depus esamen cu succes numai 13 înşi; — această disproporţie este urmarea nedisciplinării raportului între învĕţăcei şi măestri relativ la cercetarea scoalei. Din România sunt 16 elevi, cari au cercetat scoala săsească pentru copii dela meserii şi numai câţi-va au umblat la scoala română. Ajutoraţi cu câte un rênd de vestminte nouă din partea unui generos anonim au fost 6 copii, ear alţi 9 cu câte o haină singuratică, procurate din dăruirile publicului român. Stipendiaţi ai societăţii „Transilvania din Bucureşti“ au fost 12 inşi, bolnavi aşeḑaţi în spital 6; sodali trimişi în streinătate n'au fost nici unul nici din lipsa de mijloace.

Din raportul cassarului se vede, că în anul espirat s'a sporit fondul Asociaţiunei prin nnele dănii, între cari amintesc aici ajutoriul bisericei sântului Nicolae din Braşov în sumă din 200 fl., ear 50 fl., dela I. P. S. D. I. Popasu, episcopul Caransebeşului. Numĕrul membrilor ordinari nu s'a înmulţit de cât în şedinţa adunării generali din cestiune s'a însinuat dl T. Alexi ca membru fundator. Încassările tacselor dela membri au fost numai 40 fl. La încheerea anului 1883 averea Asociaţiunei a fost fl. 3366, ear la încheerea anului 1884, 3745 fl.

Precum se vede din cele premise Asociaţiunea a persistat într'atâta, încât nu se poate ḑice că a murit. Nu putem învinuì pe cei ce au condus destinele acestei Acociaţiuni, ci din contră s'a constatat, că dd-lor şi-au dat toate silinţele posibile pentru promovarea intereselor aceleia în cadrul statutelor, cu toate acestea însĕ trebue sĕ constatăm cu părintele Baiulescu, că şi astăḑi ne aflăm tot acolo, unde am fost în anul trecut.

În fine după votarea, bugetului se pune la ordinea ḑilei constituirea Asociaţiunei pe un period nou de 3 ani.

Resultatul alegerii este următorul: Preşedinte, dl Părinte B. Baiulescu, vice-preşedinte dl Părinte V. Sfetea; secretar, dl Dr. Bozocean; cassar, dl V.

---

grâului din pleavă, s'ar esercita — deşì poate nu chiar totdeauna, dar fără îndoială de cele mai multeori — de cătră oameni mai chemaţi şi în mod mai competent. Prin aceasta beletristicei române i s'ar da o direcţiune mai sănătoasă şi mai valoroasă. Prin atingere mai deasă şi comerciul literar mai intim, ce-l aduce cu sine asociarea, s'ar evita şi curmă în mare parte lucrarea nu numai nefolositoăre ci adese mult stricăcioasă şi destructivă cu care se transplată prin traducţiune în juna noastră literatură opuri fără nici o valoare estetică şi morală din literaturrile streine, recomandânduse respectivilor spre versiune numai şi numai producte literare streine în toată privinţa eminenţi, căci numai în acestea avem câştig de a le cunoaste; şi peste tot junii tironi de pe aceasta arenă ar căpăta cu timp nu o manuducere directivă, şi impulsiune salutară dela nişte veterani aleşi şi esperimentaţi.

Mai adauge la toate aceste grigia de una din petrile cele mai nestimate, de unul din tesaurii cei mai nepreţuibili ai poporului român: literatura, poesia noastră poporală. Sĕ nu fie sosit oare încă timpul demult dorit, ca acest odor sĕ fie odată adunat şi cu mai multă diligință şi mai mare atenţiune, şi în mod mai sistematic, mai corespunḑătoriu şi mai accesibil pentru ştiinţă? Problema aceasta dară ar fi sĕ fie una din cele mai de frunte ale societăţii, ce propunem; problema prin a cărei singură deslegare şi scoatere la căpĕtâiu societatea rom. beletristică deja ar binemerita dela literatura rom. în specie şi dela literatura universală în general.

Sĕ nu ni se obiecteze, că eată acolo e „Associaţiunea transilvanā,“ care 'şi are de scop prefipt nu numai cultura poporului român, ci şi literatura română, şi care pentru aceasta din urmă 'şi compusese şi adoptase mai an-ţerti un regulament cu trei secţiuni: istorico-juridică, filologico-literară, şi de stiinţele naturali. Căci cine nu ştie ca acele secţiuni — ni se pare că mai ales din causa modului greşit, după care dênsele se constituesc — durere, se născură moarte? Nimene nu regretă şi deplânge aceasta mai mult, ca tocmai scriitoriul acestor şire, fiind el de firma convincţiune, că faţă de reuniunile, museele şi alte aşezăminte stientifice-culturali ale fraţilor maghiari şi sasi conlocuitori cu noi, ba chiar şi faţă de ochii lumei streine civilisate, activarea cu o oară mai nainte a secţiunilor din vorba este pentru noi nu numai de supremă necesitate, ci şi oareşi-cum cestiune de onoare. Dar cu toate aceste societatea română specialminte beletristică, aşa credem, tot ar pute încă prea bine şi cu resultate prea salutari funcţiona pe lângă secţiunile „Asociaţiunii transilvane,“ căror şi altcum le-ar rĕmâne de cultivat un câmp pe cât din cele mai vaste pe atât şi eterogen.

Onorabila redacţiune a „Familiei“ că a organului nostru beletristic celui mai vechiu şi în toată privinţa celui mai principal, ar fi după noi, în prima linie chemată sĕ iae în mânile sale esperte stindardul acestei idei, sĕ pregătească un proiect de statute ale societăţii ce propunem, cari statute apoi sĕ se voteze fie într'o adunare anume convocată, fie cu ocasiunea adunării generali procsime a „Fondului de teatră român“ ori a „Asociaţiunii transilvane.“

Nu ne ascundem nici decât, precum declarărăm şi la începutul acestui articlu, numĕroasele necasuri şi neajunsuri, dificultăţi şi greutăţi, ce ne apasă în imprejurările actuali. Pentru aceea nici că ne facem ilusiuni şi speranţe esorbitanţi în privinţa primelor începuturi ale societăţii beletristice române ciscarpatine. Celui ce însĕ aceasta l'ar spăria şi poate l'ar reţinea chiar şi dela primii paşi ai încercării şi începerii, îi punem în vedere frumoasa icoană cuprinḑĕtoare de marele adevĕr istoric, că

Ce mică fu şi Roma,
Când cauţi a ei urḑeală!
Din simbure întocma
Şi cedrul creşte-afară. *(A. Mureşan.)*

La lucru dar! La fapte productive, lăsând la o parte nefolositoarele lamente băbeşti ori copilăreşti asupra sorţii neîndurate! Sĕ ne creăm soartea după placul nostru, ori va vrea dênsa ori ba!

Fie că frăţasca-ne propunere sĕ afle viu resunet în inimile literatorilor nostri şi preste tot ale inteligenţei noastre! Atunci nu ne îndoim, ca şi în scopul indegetat ne vom unì puterile, de şi mai mici dar unite, mult pot; atunci causa, ce o pledăm este pe jumĕtate câştigată.

Fie, că anul nou 1885, pe al cărui prag păşim şi de acì cu sufletul plin de dulci speranţe şi totodută de îndoieli şi temeri privim în viitoriul misterios, ale cărui realităţi bunul Dḑeu le acoperì vederilor noastre cu un vĕl nepătruns, sĕ aducă mult cercatului nostru popor român ciscarpatin, cu alte bunătăţi dimpreună, realisarea cestiunatului aşeḑĕmânt literariu-cultural mult promiţĕtoriu!

„Viitoriul.“

Popovici; controlor, dl P. Petrescu apoi 6 membri în comitet şi 5 membri suplenţi.

Eată dar că, pe lăngă toată stăruinţa dlui Baiulescu de a rĕmânea afară din combinaţiune la alegerea funcţionarilor Asociaţiunei, aceasta totuşi l-a reclamat la conducerea sa. Adênc a trebuit sĕ se mâchnească d-sa faţă de apatia românilor braşoveni la promovarea unor interese naţionale ca cel intenţionat de această Asociaţiune, căci şi cu această ocasiune ca şi în anul trecut a persistat a rĕmânea în reservă, dela care a fost abătut numai prin multele stăruinţe ale Asociaţiunei, şi încă prin alte rugări din mai multe părţi din afară, ca sĕ primească earăşi conducerea Asociaţiunei. Cât pentru retragerea d-sale din anul trecut, aceasta a fost numai în formă, căci d-sa nici în acest interval n'a încetat a se interesa şi a lucra pentru Asociaţiunea al cărei întemeietor şi susţinĕtor a fost de ani 14. Dovadă — studiul, din care a resultat propunerile reformătoare memorate mai sus. Dee Dumneḑeu îndelungă şi vigoroasă prosperare a acestei Asociaţiuni sub buna d-sale conducere şi pe lângă energica-i activitate! *G.*

Date statistice.

(Urmare.)

În August 11 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu vĕduve, 13 bărbaţi în căsătoria întâia, 11 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 13, din cari 8 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 3 femei măritate cari au iscălit numele lor, 10 care au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 3 între 18 şi 25 ani, 7 între 25 şi 35 ani, 3 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 şi 18 ani, 7 între 18 şi 25 ani, 1 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 ani, totalul căsătoriţilor 26, dintre cari 20 ortodocsi, 6 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 13, şi al casătoriţilor 26.

In Septembre 8 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 1 vĕduv cu fată, 1 veduv cu vĕduvă, 9 bărbaţi în căsătoria întâia, 2 în a doua 9 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 11, din cari 16 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 3 femei care au iscălit numele lor, 8 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 1 între 18 şi 25 ani, 6 între 25 şi 35 ani, 3 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 şi 18 ani, 3 între 18 şi 25 ani, 3 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani, totalul căsătoriţilor 22, dintre cari 15 ortodocsi, 3 catolici şi 4 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 11 şi al căsătoriţilor 22

In Octombre: 11 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu vĕduve, 2 vĕduvi cu fete, 13 bărbaţi însuraţi în căsătoria întâia, 2 în a doua, 13 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 15, din cari 10 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 4 feme care au iscălit numele lor, 11 care au declarat ca nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 6 între 18 şi 25 ani, 6 între 25 şi 35 ani, 3 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 6 între 15 şi 18 ani, 5 între 18 şi 25 ani, 4 între 25 şi 35 ani; totalul căsătoriţilor 30, dintre cari 20 ortodocsi, 10 israeliţi; totalul general al căsătoriilor 15 şi al căsătoriţilor 30.

In Novembre: 18 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 1 vĕduv cu fată, 1 vĕduv cu vĕduvă, 19 bărbaţi în căsătoria întâia, 2 în a doua, 19 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 21, din cari 11 bărbaţi cari au iscălit numele lor, 10 cari au declarat că nu pot iscălì, 7 femei măritate cari au iscălit numele lor, 14 cari au declarat că nu pot iscălì Etatea bărbaţilor: 4 între 18 şi 25 ani, 12 între 25 şi 35 ani, 4 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 10 între 15 şi 18 ani, 7 între 18 şi 25 ani, 4 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 42, dintre cari 38 ortodocsi, 4 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 21, şi al căsătoriţilor 42.

În Decembre 20 flăcăi cu fete, 3 vĕduvi cu fete, 20 bărbaţi în căsătoria întâia, şi 3 în a doua, 23 femei în căsătoria întâia, totalul căsătoriilor 23, dintre cari 10 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 13 cari au declarat că nu pot iscălì, 4 femei cari au iscălit numele lor, 19 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 7 între 18 şi 25 ani, 12 între 25 şi 35 ani, 3 între 35 şi 45 ani, 1 peste 60 ani. Etatea femeilor: 7 între 15 şi 18 ani, 13 între 18 şi 25 ani, 1 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani, totalul căsătoriţilor 46 dintro cari 38 ortodocsi, 8 israeliţi, totalul general al căsătoriilor 23 şi al căsătoriţilor 46.

Total: 159 flăcăi cu fete şi 16 cu văduve; 16 vĕduvi cu fete, şi 6 cu vĕduve; 175 bărbaţi în căsătoria întâia, 22 îo a doua, 175 femei în căsătoria întâia, şi 22 în a doua,; totalul căsătoriilor 197, dintre cari 111 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 86 cari au declarat că nu pot iscălì, 58 femei măritate care au iscălit numele lor, 139 care au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 53 între 18 şi 25 ani, 105 între 25 şi 35 ani, 33 între 35 şi 45 ani, 5 între 42 şi 60 ani, 1 peste 60 ani. Etatea femeilor: 57 intre 15 şi 18 ani, 94 între 18 şi 25 ani, 38 între 25 şi 35 ani, 8 între 35 şi 45 ani, totalul căsătoriţilor 394, dintre cari 321 ortodocsi, 6 catolici, 1 protestant, 66 israeliţi, totalul general al casătoriilor 197 şi al căsătoriţilor 394.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Mulţămită publică). În primăvara anului trecut 1884, spre scopul procurărei a doue clopote şi renovarea acoperişului bisericei din parochia noastră română gr. or. Şimburul mare au contribuit:

1. Din loc — Şimburul mare — Weinberger Kálmán 5 fl., Pálfi Todor 4 fi., Lengyel Simon 2 fl. Mayer 2 fl., ifj. Zsigmond Lajos 1 fl., Pap Lukáts 1 fl., Pap Izsák 1 fl., Eperjesi László 1 fl., Un cineva 1 fl.; Nuszbaum Mihály 50 cr., un cineva 50 cr., Lung Gavrilă 30 cr., Márk Dávid 20 cr., Szép György 20 cr. suma 20 fl. 70 cr.
2. Dr. Ioan Nichita, advocat în Zĕlau 2 fl.
3. Prin P. O. D. protopresbiter Petru Roşca, colectaţi în comuna F. Sânpetru 7 fl. 70 cr.
4. Prin O. D. Ioan Pop, paroch în Miluan, colectaţi dela Ioan Pop 25 cr., Ioan Nosa 20 cr., Simion Colceriu, 20 c., Besenyei Iános 20 cr., Georgiu David 20 cr., Müller Lajos 20 cr., Daniil H. Costea 25 cr., Silvestru Şerban 30 cr., Trifan Vereş 20 cr., suma 2 fl.
5. Prin O. D. Vasiliu Mocan, paroch în Zutur colectaţi dela Vasilie Mocan 50 cr., Teodor Mocan junior 1 fl. Gligor Alecsă junior. 20 cr., suma 1 fl. 70 cr. — şi aşa de tot 34 fl. 10 cr. v. a.

La toţi acestia marinimoşi contribuenţi comitetul paroshial le aduce adênc simţita sa mulţămită.

Şimburul mare în 8/20 Februariu 1885.

Pentru comitetul parochial:
Gavrilă Mureşanu,
paroch rom. gr. or.

* (Mulţămită publică!) Domnul Simion Paşca rom. gr. or. născut în Scărişoara şi a cum notariu cercual în cercul Sălcivei de jos şi membru în comitetul parochial de aici, vĕḑênd necesitatea de vesminte preoţeşti la biserica gr. or. din Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupşei, a binevoit a dona Sf. biserici susnumite un rênd de Procoveţe, foarte acomodate, în suma de 3 fl. v. a.

Numitul Domn ca unul ce ţine mult la înzăstrarea casei lui Dumneḑeu s'a sacrificat întru pomenirea sa şi a soţii sale Annica. Din partea comitetului parochial i se aduce prin aceasta mulţămită publică. Dumneḑeu sĕ-l preamărească cu Dumneḑeasca ca putere spre înplinirea de asemenea fapte creştineşti. Fie ea fapta aceasta filantropică sĕ-şi afle mai mulţi imitatori.

Sălciva de jos la 6 Februariu 1885.

Pentru comitetul parochial gr. or.
Eutimiu Frăsilă,
preot rom. gr. oriental.

* (Postal.) Înfiinţându-se cu 1 Martie a. c. un nou oficiu postal în comuna Ajton (comitatul Cluşului), acesta va comunica cu oficiul postal din Cluş oraş prin mijlocirea careolei postale de 4-ori pre sĕptĕmână.

Cercul de imanuare îl compun comunele: Ajton, Győrgyfalva şi Rőőd.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì şi espeda totfeliul de epistole şi pachete precum şi avise postale cu suma de pănă la fl. 200 etc.

Mersul.

Pleacă: Duminecă, Luni, Mercuri şi Vineri la 9 oare — m dimineaţa.

Soseşte: Duminecă, Luni, Mercuri şi Vineri la 11 oare 40 m. a. m.

Pleacă: Duminecă, Luni, Mercuri şi Vineri la 2 oare — m. d. a.

Soseşte: Duminecă, Luni, Mercuri şi Vineri la 4 oare 40 m. d. a.

* Ascultătorii dela universităţi se înmulţesc pe ḑi ce merge astfel la universitatea din Berlin sunt 5006 ascultători imatriculaţi. În semestrul de vară al anului trecut au fost imatriculate 4150 persoane, prin urmare numĕrul ascultătorilor în acest semestru (de earnă) au crescut cu cifra considerabilă de 850. din 5006 ascultători, 676 aparţin ştiinţelor teologice, 1242 ştinţelor juridice, 1133 ştiinţelor medicinale şi 1955 ştiinţelor filosofice, 3980 sunt de origine din Prusia, 585 din celelalte părţi ale Germaniei, dintre cari şi din Elsas-Lotharingia, 313 din celelalte state ale Europei, dintre cari 87 din Austro-Uagaria, 73 din Sviţera, 72 din Rusia şi 5 din Francia. Din ţĕrile, ce nu aparţin Europei sunt 128 acultători şi adecă; 112 din America, 15 din Asia şi 1 din Africa. Afară de ascultătorii imatriculaţi semnalaţi mai sus mai sunt 196 indiviḑi îndreptăţiţi la ascultarea prelegerilor cu concesiunea rectoratului. În genere vorbind din ascultătorii cu concesiune, partea cea mai mare sunt inscrişi la studiile medicinale militare, la scoala superioară de agricultură, la scoala superioară de technică, la montanistică şi la academia de arte

Între cele 115,240 de marce preliminate ca posiţie nouă în budgetul cultelor pentru universitatea din Berlin se află şi salariul profesorului pentru dermatologie, Dr. Scheveningen în suma de 3900 de marce, asemenea şi suma de 23,350 marce pentru profesura de hygienă şi laboratoriul hygienic. În budget mai sunt proveḑute: 9300 pentru crearea unei profesuri pentru istoria veche, 6900 marce pentru un profesor de Meteorologie, 3900 pentru Fisiologia physicală, 12,300 marce pentru trei catedre: Paleontologie, geogrosie şi douĕ filosofice.

Institutul dentistic este provĕḑut cu 11,780 marce, dintre cari 4000 pentru salarisarea a doi profesori şi 2 700 pentru doi asistenţi.

* (Bibliografic). **„Transilvania"** Nrii 3—4 anul 1885 are următoriul cuprins:

Material pentru istoria regimentului I. grăniţiariu din Transilvania. (Continuare). — Din anticităţile Egiptului (Etmografia; viaţa socială şi politică. Fine). — Bibliografiă. — Consemnarea cărţilor donate de dni St. Şuluţ şi fiu Dr. Aureliu St. de Şuluţ.

Loterie.

Mercuri în 25 Februarie 1885.

Brünn: 3 60 51 11 37

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 24 Februarie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Galbin	5 81	5.79
Napoleon	9 80½	9 78
100 marce nemţeşti	60.50	60.45

Nr. 342 [984] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III Diviciorii mari, protopresbiteratul Deeşului se deschide concurs cu terminul *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele:

a) Cuartir liber în casa parochială cu 2 încăperi şi o tindă, precum şi toate superedificatele economice necesari.

b) Folosirea porţiunii canonice în mărime de aproape 40 Jugere fênaţ, arătură şi pădure şi un loc de 300 ☐° pentru vie.

c) Dela 93 familie câte o merţă mică a 16 copuri malaiu în grăunţe şi cate o ḑi de lucru cu palma: din malaiu ⅓ parte e a cantorului.

d) Venitele stolari usitate.

Tot venitul computat în bani face 381 fl. 50 cr.

Doritorii de a competa după aceasta staţiune sunt îndrumaţi, suplicele lor de concurs instruite în sensul legilor în vigoare, ale inainta la subscrisul oficiu în Giurgeşti posta Retteg, până la terminul sus indicat.

Oficiul ppresb. gr. or. al tractului Deeşului în conţelegere cu comitetul parochial

Cicio-Giurgesti, 4 Februariu, 1885.

Constantin Bodea,
adstrator. ppteral.

Nr. 182. [985] 2—3

CONCURS.

Lângă neputinciosul paroch gr. or. Damaschin Balescu Caţiaveiu din Lissa, se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pe basa ordinului consistorial de ddto 23 Octombre 1884 Nr. 4915 B. cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumătate din toate venitele parochiei de clasa III care computate la olaltă dau suma de preste 304 fl.

Competenţii au a-şi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor Statutului organic şi a Regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Lissa, 9 Februariu 1885.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului.

Nr. 1309. [983] 2—3

EDICT.

Ana Şerban Goţa gr. or. din Reşinari, — carea de aproape 6 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Israilă gr. or. asemenea din Reşinari, fără a se şti locul ubicaţiunei ei, dacă cumva mai trăieşte, — prin aceasta se citează ca în termin de 6 luni dela datul de faţă sĕ se înfăţoşeze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului ei se va pertracta şi în absenţa ei.

Scaunul ppresbiteral gr. or al Sibiiului.

Sibiiu 7 Decembre 1884.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 19. Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Februarie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Februariu 1885.

Atingem o coardă delicată, care străbate până la rărunchi cu disarmonia ce o produce în chaosul fără margini și păreche, de care suntem împresorați noi românii. Atingem această coardă cu inima în dinți, și o atingem cu posibila crutare, ca sě nu ni se impute, că voim sě mai contribuim la neajunsurile de cari suntem copleșiți. O facem aceasta la o sumă de provocări a amicilor nostri din generațiunea mai tênĕră, cari puri încă în simțemintele și inima lor, nu s'au aventat la acel grad de cosmopolitism, ca punênd mai pre sus de toate interesele personale și de partidă, sě închidă ochii la lovirile ce se aplică bisericei noastre, și sub masca falsului naționalism se deie mâna cu vrășmașii ei cei mai declarați. Suntem datori acestor amici ai nostri cu cele ce urmează, și provocările ḑiarelor sorori, cari cu vreme și fără vreme lovesc în biserica noastră, în consistoriul din Sibiiu, când lucră, pentru ce lucră așa și nu așa, și când nu lucră cu marfa prin têrguri, pentru ce nu o espune prealabilei încuviințări a cutăruia sau cutăruia dintre binevoitorii bisericei noastre (? !), aceste provocări cu puțină pretensiune de bunăcredință le vom lăsa și de astădată neatinse. Vom satisface dorinței amicilor nostri, și la locul acesta ne vom ocupa cu trecerile religionarie.

Ḑi de ḑi ne sosesc plângeri despre treceri religionari în sinul poporului nostru, și ele totdeauna sguduesc până în temelie concordia din comună, învrășbesc pe frate cu frate, pre fiu cu tată, și pre tata cu fiu, provoacă împărecheri și pun la probă bunăstarea comunei pentru ḑeci de ani În special cât ne privește pre noi scisiunile religionari se manifestă ca adevĕrate calamități, cu cari pas de pas trebue sě ne luptăm, și cari dela practicarea actuală a constituționalismului nostru încep a devenì rubrice permanente la instituirea de preoți și învĕțători.

Din punct de vedere iuridic cestiunea este foarte simplă. Cu ștempel de 50 cr. poate omul rumpe cu credința strămoșilor sei, se leapădă de legea părinților, intoarce spatele bisericei care l'a ridicat din apa botezului, l'a uns cu sfântul mir, i-a deschis ușile creștinătăței făcêndul membru în societatea creștinească; cu 50 de cr. omul rumpe cu toate tradițiunile sale din copilărie și junețe, cu suvenirile legate de acestea tradițiuni, și trece la altă religie. Bagatel lucru este credința și religia în om, dacă ea cu așa mare ușurință este tractată, pre când întreagă lumea știe că în alte timpuri oamenii, pre cari noi astăḑi mucenici i numim — prefereau a suferì multe până ce treceau pentru credință în o altă lume mai fericită.

Avem respect de legea statului, noue înse ni se pare ironie provocarea la convingere în asemenea treceri religionare, mai ales la trecerile în masse cu ocasiunea unor scisiuni provocate din interese personale sau de partidă. Fiind-că înse puritatea convingerei interne este provocată în lege, și noue nu ne este dat a cerceta inimile și rărunchii, pentru aceea preferim a considera legea ca lege în toate consecuențele ei.

Ni s'au pus în vedere casuri concrete, s'a ḑis: am avut sě instituim un post de învĕțătoriu, am avut sě sistemisăm un salariu corespondĕtoriu pentru învĕțătoriu; sau: am avut sě îmbunătățim soartea preotului, am adunat poporul El înse s'a opus ḑicênd: trecem la uniți căci acolo nu trebue sě plătim dascăl, sau Părintele unit nu ne cere ferdele de bucate și așa mai departe.

În o comună frumoasă și bogată oamenii trăiau bine ca frații și moși de strămoșii nostri nu ne știură povestì de împărecheri. Dumneḑeu a chemat la sine pre Venerabilul protopop. Era sě se aleagă paroch în locul celui reposat. Au fost doi concurenți. Unora le a convenit Dan, altora Bran. Proselitismul confesional sta la o parte și pândea la pradă. Devine paroch Dan, și cei cari voiră pe Bran trecură din cea mai pură convingere (?!) la altă religiune sau corect vorbind la biserica grecocatolică. S'a produs scisiune între oameni, s'a demoralisat poporul cumplit, s'a dușmănit, și astăḑi în comuna frumoasă de acuma trei-patru ani, în care vecinic domnea pacea și bunaînțelegere, vecinul tăbărește asupra vecinului și oamenii în convingerea inimei lor scuipă asupra bisericei.

Amicii nostri din generațiunea mai tênĕră s'au întristat adênc în inima lor. În nenumĕrate casuri au făcut esperiența, că trecerile religionari la noi demoraliseazĕ și ruinează comune întregi, că ele ne fac imposibilă aplicarea de învĕțători și preoți cualificați, imposibilă îmbunătățirea soartei lor, și în amărăciunea inimei lor au ḑis: Pentru numele lui Dumneḑeu! nu vĕd oare organele superioare bisericești că pe această cale ne ruinăm? Nu consideră ele împregiurarea că ceea ce era odinioară mai sânt — religiunea — astfel tractată, devine obiect de batjocură? Nu știu ele că cu decadința religionară se stinge în poporul nostru simburele tuturor virtuților creștinești? Nu știu ele că făcênd obiect de marfă cu licitație minuendă din credință, poporul nostru — și altcum espus corupțiunilor de tot soiul, cade în prăpastie, de unde sute de ani nu l mai poți ridica?

Așa resonează amicii nostri, și resonul lor este la loc. Totodată înse resonul lor are și oare care îndreptățire. Și această parte a lucrului ne-a îndemnat sě vorbim la locul acesta de trecerile religionare.

Amicii nostri propun un modus vivendi: Sě se înțeleagă consistoriele din Sibiiu și Blaș între sine, sě nu mai primească asemenea oi rătăcite. Cu chipul acesta s'ar curma demoralisarea cel puțin din partea bisericei.

Toate sunt bune și frumoase. După cât știm noi cestiunea aceasta a format obiect de discusiune în sinoadele noastre și tocmai motive, ca și cele înșirate fură invocate spre a stoarce o înțelegere reciprocă.

Toate înzadar. Încercările de soiul acesta n'au reeșit, și noi vorbim aici numai cât privește Transilvania, vênarea după suflete se urmează acuma mai vehement ca de altădată. Lucrul se esplică ușor. Fundațiunea pentru sânta unație se fructifică din an în an. Prin ea s'a scos deja religiunea din temelia ei pusă de Christos. Perdut odată caracterul ei sublim, corteșirea este îndreptățită, și bietul preot dela sate, știind că este bine remunerat, va câștiga câte-va suflete, apoi urmările scisiunei cadă asupra sufletului celui cu fundațiunea.

Este calamitate pentru noi această stare de lucruri, Dumnedeu știe unde vom ajunge, la bine înse cu greu. Causa causelor?

Sě mai repețim oare facțioasa frasă? Pentru unguri patru confessiuni și ei totuși trăesc bine, noi cu două trăim în vecinică dușmănie?

Revista politică.

Proiectul pentru reformarea casei magnaților se pertractează în special. Pre noi nu ne interesează mai de aproape reformarea casei magnaților, de aceea vom reasuma numai desbaterile, cari sunt de interes general.

Dispozițiile proiectului guvernului privitoare la reformați, la jidani și la episcopii titulari au dat mult de lucru oratorilor dietei din 25 Faur.

Primul vorbitoriu a fost Kiss Albert, care a spriginit propunerea contelui Bánfly György. Acest magnat ardelean a propus reducerea censului în ce priveste aristocrații din Transilvania, cari după censul din proiectul guvernului sunt eschiși din casa magnaților, după el a vorbit Irányi Dániel, care

---

FOIȚA.

De preste munți.

Dl Dr. Grigore Silași a publicat luna trecută în „Familia" din Pesta un articol foarte însemnat, pe care mai toate ḑiarele transilvănene s'au grăbit a-l reproduce, împărtășind în totul părerile esprimate de distinsul învĕțat dela Sibiiu.

Dl Silași arată în articolul seu imperioasa necesitate a unei societăți beletristice la românii transcarpatini. Toate argumentele aduse de autor pentru apĕrarea folositoarei sale propuneri sunt minunate.

Îmi voiu permite a mai adauge unul pe care-l cred nu tocmai din cele din urmă.

Se știe că, ori de câte ori e vorba în presa occidentală de diferitele naționalități care alcătuesc statul austro-ungar, scriitorii streini uită în enumerațiunea acestor naționalități, pe aceia a românilor din statul sfântului Stefan și din împărăția habsburgică. Unii dintr'ênșii ne trec cu vederea din știință și rea voință; alții, ale căror păreri binevoitoare pentru români sunt în deobște cunoscute, ne uită din neștiință.

Se vorbește și se va vorbì în docte publicațiuni etnografice, în călĕtorii publicate prin toate capitalele și în special în Paris, în Londra și în Roma de slavi, unguri, croați, ruteni, ceci, dar se va uita totdeauna naționalitatea română.

Activitatea eminaminte științifică a societăței beletristice, pentru înființarea căreia dl Dr. Silași se luptă cu atâta elocință, va umplea golul ce se vede mai în toate publicățiunile de care pomenirăm mai sus, — golul care, cu timpul și cu stabilirea credințelor aḑi încă îndoioase, va devenì păgubitor pentru românii transilvăneni.

Societatea beletristică, de se va înființa in Transilvania va avea printre menirile ei de căpetenie și obștirea cât mai întinsă a următorului adevĕr: este în Austro-Ungaria printre naționalitățile celelalte, încă una care prin numĕrul și titlurile sale istorice nu stă și n'a stat în urma celorlalte.

Acest adevĕr odată cunoscut, scriitorii apuseni cărora inima le dă din când brânci a studia naționalitățile din Austro-Ungaria, vor ști cum sě judece și cum sě argumenteze.

Așa, bunăoară, dacă acest adevĕr ar fi fost de acum în deobște cunoscut, d. A. Gaulier, studiând în „le Rappel" din Paris aceste naționalități, ar fi consacrat românilor partea la care au și vor avea totdeauna drept în publicațiunile cu adevĕrat complete.

Pre lângă aceasta, ceea ce merită încă băgarea de seamă a tuturor românilor, e faptul vedit că acest adevĕr e aḑi mai oportun, mai la timp de cât totdeauna. De ce? — Pentru-că eată curentul care naște acum în Camera din Pesta și al cărui autor este celebrul scriitor al Ungariei dl Maurici Jokai.

Acest Victor Hugo al Ungariei, cum îl numește doamna Edmond Adam în entusiasta sa scriere *La Patrie Hoongrose* a spus înaintea deputaților care l'au aplaudat niște adevĕruri de o elocință mai mult decât admirabilă: 1. Supremația limbei ungare asupra celorlalte limbi din regatul sfântului Stefan nu e datorită de cât forței brutale care nimic nu poate funda; 2. Am cucerit Ungaria în secolul IX acoperiți cu piei de tigru și cu fer, și tot cu aceste arme voim și aḑi sě ne păstrăm posițiunea noastră de minoritate domnitoare în această țeară; 3. În secolul XIX, pielea de tigru și-a bĕut banii, haina muncitoriului are drept la mai mult respect; 4 De voim sě mai cucerim încă odată Ungaria, vom putea face aceasta numai prin lumină, prin știință și mai cu seamă prin coneiliațiune; 5. Sě încetăm de a apăsa naționalitățile celelalte pentru a le înverșuna și mai adênc în contră-ne; sě încetăm d'a fi temniceri nedemni ai unor popoare care cred cu putere în viitorul lor...

Un om, un scriitor care se ridică mai presus de patinele competițiunilor omenești și rostește astfel de înalte și frumoase adevĕruri, merită laudele a propus restringeri pentru indigeni; la spriginit apoi cu multă căldură deputatul Mocsáry, care în indigeni vede pericol pentru naţiunea maghiară. Deputatul Kómlosy Ferencz este contra chemărei în casa de sus a comiţilor supremi, el propune ca în locul acestora fie-care comitat sĕ aleagă câte un aristocrat.

A mai vorbit Desideriu Szilágyi şi ministrul president Tisza, apoi maioritatea a primit stilisarea din proiect.

Mai interesantă este desbaterea la §. 5. unde se provede loc în casa de sus şi pentru rabinul jidanilor. Până acuma a vorbit contra acestei disposiţiuni Br. Andreanszky, ear pro bĕtrânul Pulszky. La acest punct se va face votare secretă.

Atenţiunea Europei este îndreptată asupra Angliei. După catastrofa din Sudan posiţia guvernului se vede a fi sdruncinată cu desevêrşire. Se aşteaptă votul parlamentului şi după cum sunt semnele el va fi în defavorul guvernului.

În şedinţa dela 24 Faur însuşi Gladstone a cerut sĕ se pună la ordinea ḑilei propunerea de neîncredere în guvern.

Partisanii lui Parnell sunt contra acestei ordine de ḑi, cerênd a se pune la ordinea ḑilei raportul despre politica colonială.

În decursul desbaterei Gladstone declară că Anglia n'a intenţionat nici odată a părăsì Egipetul după luarea oraşului Chartum. Politica guvernului este îndreptată spre asigurarea teritoriului Sudan şi ocrotirea seminţiilor, cari în lupta cu mahdiul au fost pe partea Angliei.

Cu privire la situaţia din Asia cetim următoarele apreţiări în „Telegraphul“ din Bucureşti.

Opiniunea publică englesă e de sigur menită sĕ fie mereu sguduită, mereu turburată.

Nu s'a potolit încă emoţiunea produsă de căderea Chartumului şi moartea generalului Gordon, şi o nouă furtună se iveşte. De câte-va ḑile necontenit sĕ repetă ştirea că ruşii înaintează în Asia centrală.

Find cunoscută susceptibilitatea Angliei în privinţa Indiei, îşi poate închipuì ori cine dacă asemene ştiri sunt potrivite sau nu pentru a turbura opiniunea publică.

Cât adevĕr se găseşte în ştirile colportate nu se poate spune de pre acum; ceea ce un ḑiar afirmă, altul desminte şi aşa mai departe. Dar, fiind-că atmosfera devine grea în această parte, credem interesant a face acì, pre scurt, istoricul cestiunii.

În 1873, când tot Gladstone conducea destinele Angliei, ruşii ocupară Khiwa. Opiniunea publică se emoţionează, notele încep sĕ circule dela cabinet la cabinet; în sfêrşit, Anglia şi Rusia se înţeleg sĕ respecte fruntariile Afganistanului, lăsând această ţeară ca un teren neutru.

Rusia a interpretat această convenţiune într'un chip surprinḑĕtor; fiind-că se obligase a respecta fruntaria Afganistanului, ca sĕ împlinească această obligaţiune ea s'a creḑut în drept sĕ cucerească tot teritoriul liber până la această fruntariă.

În 1875, Rusia începe sĕ ţie de convenţiunea astfel înţeleasă, ocupênd Kanatul Khokand; în acelaşi an, Scobeleff supune pe Cara-Ghirgizi. Nu mai rĕmânea decât un teritoriu relativ mic, şi anume Mewul şi Bakbara. Urmarea întreprinderii fu întreruptă de isbucnirea resboiului ruso-turc.

Dar, abia resboiul se terminase şi în Petersburg se pregătea o noua espediţiune, pentru pedepsirea Teke-Turkmenilor cari nelinisteau comerţului rus cu caravane. Cum sosì ştirea la Londra, începură reclamaţiunile guvernului engles, al căror resultat fu promisiunea formală a lui Alecsandru II că nu are de gând sĕ ocupe Merwul. Nenorocită la început, espediţiunea din 1879 contra Turcomenilor duse la cucerirea unui nou teritoriu până dincolo de Aşâbad.

Alecsandru II îşi ţinu cuvêntul, dar acest cuvênt nu legă pe moştenitorul seu. Astfel, în Februariu 1884, lumea fu surprinsă cu ştirea că oaza Merwului a fost anecsată de Rusia.

Repegiunea cu care Ruşii aplicau convenţiunea din 1873 puse pe Gladstone pe gânduri; vechea şi nestrămutata sa prietenie pentru Rusia începu a se clătina. Avea şi de ce; Mewoul e considerat ca cheia Heratului, Heratul se privia ca cheia Afganistanului. Gladstone simţì nevoia unei noui înţelegeri cu Rusia; el propuse Rusiei trămiterea unei comisiuni micste la faţa locului, pentru a hotărî definitiv fruntaria de miaḑă-noapte a Afganistanului. Membri englesi se şi transportară la Herat, dar membri desemnaţi de guvernul rus nici până aḑi nu şi-au arătat faţa.

Acum, Rusia au căutat sĕ profite de situaţiunea încurcată a Angliei pentru a face un nou pas. Trupele generalului Komaroff se află la o distanţă numai de 150 mile englese de Herat, care pot sĕ ajungă în douĕ-spre-ḑece ḑile. Se vede că generalul Komaroff şi-a făcut toate socotelile şi a găsit de cuviinţă sĕ arunce trupe pe amêndouĕ drumurile cari duc la Herat, după depeşa lui „Times,“ trupele ruseşti au ajuns la Pul-Khotun, pe calea Heri Rud, şi la Peuj-Deh, pe calea Muryale. Reclamaţiunile guvernului engles au rĕmas fără resultat. În schimb însĕ, guvernul rus a trimis la Londra un neguţător pe ingenerul Lessar. Misiunea acestui neguţător ar fi sĕ obţie dela Anglia aderarea la o nouă anecsiune. Se va învoì guvernul engles cu această cerere? După cât se pare, chiar dacă ar voì, guvernul nu poate face aceasta căci şi-ar semna sentinţa de moarte.

Până aici ḑiariul „Telegraphul.“

În faţa acestor lucruri ḑiarele din Russia au un limbagiu de tot violent şi aceasta ca rĕspuns la violenţa cu care au scris ḑiarele englese despre înaintarea ruşilor spre Haret. Ḑiarele ruseşti pretind a se pune la o parte modestia şi, sĕ se arete Angliei pumnul, spre a o pune în respect. Se ḑice că în Herat esistă o partidă numĕroasă, care arde de dor după protectoratul Rusiei. Se consideră ca lucru positiv că Anglia se sileşte a pune ea mâna pe Herat, de aceea Rusia cu posibila grăbire trebue sĕ-i prevină, ocupând ea acest oraş.

Vrăşmăşiile dintre aceste douĕ puteri de bună seamă vor provoca o nouă conferenţă europeană, care va fi apoi a treia în restimp de un an. A doua va fi cea pusă deja în perspectivă. Cetim adecă în ḑiariul „Neue freie Presse“ din Viena Nr. 7362, că pentru complanarea diferinţelor dintre Italia şi Turcia pentru ocuparea oraşelor pe ţermurele Nilului se va întrunì din nou o conferenţă europeană.

Eri, abia eri, s'a disolvat conferenţa pentru regularea lucrurilor în Congo, şi deja e pusă această din urmă în perspectivă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Scolastic.

Braşov, 4 Februariu 1885.

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români ort. rĕs. din districtul al X. Braşov, — ţinută în Rĕşnov la 23—25 Septembre 1884 a avut de deliberat asupra unor obiecte de cuprins atât administrativ, cât şi pedagogic scientific. Comitetul central al reuniunei, avênd datoria sĕ aducă în îndeplinire otărîrile aceleiaşi, în şedinţa sa din 21 Decembre 1884 a decis publicarea concluselor celor mai ponderoase, luate în şedinţele adunării generale susamintite.

În urmarea aceasta ne luăm voie a releva aici în resumat deliberaţiunile menţionatei adunări.

Adunarea generală a ţinut patru şedinţe publice, dintre cari în douĕ s'au percurs lucrările administrative, ear în celelalte douĕ s'a preles, conform disposiţiunilor consistoriale, din scriptologie, ca obiect de învĕţământ al scoalei elementare.

Lucrările afacerilor interne ale reuniunei se cuprind în următoarele:

Reuniunea se compune din 109 membri ordinari din 18 membri estraordinari, din 7 membri fundatori şi din 2 membri ajutători.

Relativ la membri reuniunei adunarea generală a fost necesitată a înregistra cu toată condolenţa perderea a duor membri ai sei şi anume: a membrului fundator Iosif Barac, protopresbiterul tractului I al Braşovului şi a membrului ordinar Ioan Petric, directorul scoalei capitale dela biserica nouă din Satulung.

Dintre membri ordinari dela adunarea generală au fost absenţi 11 inşi.

Averea reuniunei constă dintr'un capital de 1047 fl., 40 cr. şi dintr'o bibliotecă, carea numĕră până acum 37 opuri, dintre cari unele în mai multe esemplare.

La rugarea din partea studintelui de clasa a 8 gimnasială Ioan Petric, fiul rĕposatului membru ordinar al acestei reuniuni susnumit, adunarea îi votează odată pentru totdeuna un ajutor de 40 fl. v. a.

În anul espirat s'a desbătut în despărţĕminte tema: „Geografia în clasa I. şi II. a scoalei elementare.“

Abcdariul ilustrat, lucrat de dl Dometiu Dogar, înv. în Satulung şi înaintat reuniunei spre recensiune, adunarea îl află corĕspunḑĕtor după efeptuirea modificărilor propuse de comitet.

În urma concursului publicat de comitetul central al acestei reuniuni la premiul de trei napoleondori, oferiţi de dl Ioan Dorca, directorul scoalei capitale dela biserica veche din Satulung, pentru cea mai bună Gramatică a limbei române, menită pentru scoalele elementare, au încurs trei elaborate. Acestea s'au censurat Deocamdată însĕ nu s'a premiat nici unul din causă, că douĕ dintrênsele, — de şi erau complete, — nu s'au aflat întru toate corespunḑĕtoare, ear al treilea (al dlui Vasile Mândrean) care s'a aflat mai corespunḑĕtor, a constat numai din partea I (formală). Relativ la acest obiect se decide astfeliu: „După o lungă desbatere, adunarea generală aproabă propunerea comitetului, că adecă pe basa unor erori aflate la censurare în douĕ elaborate, ear al treilea nefiind complet, nu se premiază nici unul din acestea, aşa precum s'a presentat. Premiarea celei mai corespunḑĕtoare Gramatici — conform condiţiunilor puse la publicarea concursului pentru premiare — se amână până la apariţiunea părţii II. a gramaticei române de Vasile Mândrean, cu care ocasiune nu vor fi escluse dela apreţiare celelalte doue manuscrise, presentate la sesiunea de faţă, după ce vor fi de nou censurate şi după ce se va constata, că s'au delăturat erorile observate de comitet. Autorii numitelor elaborate sunt încunoştiinţaţi prin aceasta despre resultatul censurării.“

În fine, espirând periodul funcţiunii comitetului şi al tuturor oficialilor reuniunei, adunarea se constitue de nou pe un period de trei ani. Resultatul acestei constituiri este următoriul: Preşedinte dl Ştefan Iosif, directorul scoalei medii rom. din Braşov, vicepreşedinte dl George Bellissimus, directorul scoalei capitale rom. din Braşov, secretar I. dl Nicolau Oancea, secret II. dl Demetriu Iarca, cassar dl Ioan Aron, controlor dl Georgiu Moian, bibliotecar, dl Iosif Butnar, toţi învĕţători la scoala capit. rom. gr. or. din Braşov; Membri în comitet dnii: Anastasie Bârsan, înv. în Turcheş; Ioan D. Petraşcu, înv. în Bod, Ioan Strĕvoiu, înv. în Zerneşti şi Ioan Dariu înv. în Satulung; ear ca preşedinţi ai despărţemintelor dnii: Ioan Dorca, directorul scoalei capitale din Satulung, George Ludu, directorul scoalei din Preşmer, Bartol. Bude, direct. scoalei capit. din Zerneşti şi Const. Dimian, direct. scoalei din Breţcu.

Venitele bugetului s'a statorit în sumă de 152 fl., ear spesele în sumă de 76 fl. de unde se vede că resultă un plus de 76 fl.

Prelegerile teoretice şi practice din scriptologie au fost ţinute — la însărcinarea din partea Măritului Consistoriu — de învĕţătoriul dela scoala rom. ort. rĕs. de fetiţe din Braşov dl. G. Moian, carele a documentat multă şi profundă cunoştinţă în sfera pedagogiei şi didacticei. Dsa în tema ficsată a arătat într'un mod foarte uşor de cuprins procederea şi calea cea mai metodică şi practică întru propunerea sciriptolegiei în scoala poporală, ca nişte resultate scoase din esperiinţele celor mai celebri pedagogi. Atât pentru succesul prelegerei teoretice, cât şi al celor practice adunarea generală votează dlui prelegĕtor mulţămită şi laudă protocolară, dându-se de repeţite-ori espresiune de satisfacţiune faţă de resultatul vederilor dlui prelegĕtor pe terenul activităţii sale neobosite.

După modelul prelegerilor dlui Moian au fost însărcinaţi din partea presidiului mai mulţi dintre învĕţătorii presenţi sĕ preleagă practice. Dintre acestia multora le-a succes foarte bine, precum dlui I. D. Petraşcu înv. în Rod şi Ioan Broşu, înv, în Dârste ş. a. altora în parte.

Locul pentru ţinerea adunării generale în anul 1885 — la învitare — s'a ficsat opidul Breţcu.

G. C. Bellissimus,
vice pres.

Nicolau Oancea,
secret. desp.

---

tuturor. Pricepem acum paginele ce dna Edmond Adam consacră acestui adevĕrat şi prevĕḑĕtor patriot ungur; le credem, şi ne unim şi noi cu emineta publicistă francesă dorind Ungariei mulţi oameni politici şi mulţi luptători de felul lui Mauriciu Jokai.

De aceea, tocmai pentru-că acest curent începe sĕ licărească în Ungaria; tocmai pentru-că oameni cu vaḑa şi însemnătatea lui Mauriciu Jokai, lucrează pentru a-l stabilì cu desăvêrşire spre binele tuturor, — adevĕrul ce enunciarăm mai sus se impune activităţei pe care o va desfăşura — noi nu ne îndoim — viitorea societate beletristică a românilor transcarpatini.

Se va discuta, cerceta şi muncì în templele senine ale ştiinţei; ungurii şi românii, pe terenul binefăcĕtor pe care îi chiamă cu înaltă înţelepciune autorul Icoanelor din vieaţă, se vor întrece a lămurì frăţeşte cestiunile care îi privesc de o potrivă şi pe unii şi pe alţii; — ear de altă parte, societatea beletristică va şti şi va reuşì a sĕmâna în Apus neperitorul adevĕr al esistenţei naţionalităţei române, una şi aceiaşi, în statele coroanei austro-ungare.

Acesta-i argumentul ce voiam sĕ alăturăm pe lângă cele espuse de dl Dr. Silaşi cu recunoscuta-i competinţă.

Gion.

Societatea geografică română.

Marți seara, scrie, „V. Naț.“, s'a ținut a doua și ultima ședință a Societății geografice române, sub augusta președinția a M. S. Regelui. Ca și în seara precedentă, tribunele Senatului erau pline de un numĕros public.

M. S. Regele, însoțit de adjutantul de serviciu, d. maior Șomănescu, a sosit la oarele 8 $^1/_2$ și a fost întimpinat în capul scărei de dl general Baruți, șeful casei militare a M. S. Regelui, ear în vestibulul senatului de dl general Manu, vice-președintele societății și de dl G. I. Lahovari, secretar general, precum și de mai mulți membri din societate, între cari am observat pe dd. Socec, Dr. Grecescu, Dr. Racovicianu, St. Mihăilescu, profesor de științele naturale dela gimnasiul Lazăr, cari au fost presentați M. S. Regelui de dl general Manu și cu cari augustul suveran a binevoit a se întreținea câte-va momente.

Din ordinul M. S. s'a intervertit ordinea ḑilei și s'a dat cuvêntul pe rênd d-lor conferențiari, ear cestiunile de administrațiune, cari se aflau puse în primul rênd la ordinea ḑilei au rĕmas a se resolva între d. membri ai Societății la finele ședinței.

Astfel, mai întâiu a luat cuvêntul dl căpitan Vasiliu Năsturel, din artilărie, care a vorbit despre geografia căilor de comunicațiune în România, apoi dl G. I. Lahovari a întreținut auditorul cu o interesantă disertațiune asupra societății africane internaționale, cestiunea Congului și cenferința dela Berlin, și, în fine, dl Anghel Demetrescu a tractat un subiect privitor la concepțiunea modernă a științei geografice.

D. D. Sturdza, ministru al instrucțiunei publice a asistat și la această ședință. Între alte persoane de distincțiune am observat pe dl G. Ghica, ministru plenipotențiar al țĕrei lă Athena, I. Calender administratorele domenielor Coroanei, G. Filitis procuror general la Înalta curte de Casațiune, Em. Grădișteanu, președintele înaltei curți de Conpturi, Racoviță, membru la aceeași Curte, Gr. Cozadini, deputat, C. Esarhu, D. Gusti, senator, inginer Frunză, Gr. Lahovari, membru la Înalta Curte de Casațiune, Al. N. Lahovari, colonel Grecean, adjutant al M. S. Regelui, colonel-adjutant Al. Candiano-Popescu, locotenent-colonel Romulus Magheru, maior Vlădoianu și mai mulți militari superiori și inferiori.

Date statistice.

(Urmare.)

Coloarea de galben. În Ianuarie 38 flăcăi cu fete, 4 flăcăi cu văduve, 3 vĕduvi cu fete 42 bărbați în întâia căsătorie, 3 în a doua, 41 femei în întâia căsătorie, 4 în a doua, totalul căsătoriilor 45, din cari 30 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 15 cari au declarat că nu pot iscălì, 19 femei măritate cari au iscălit numele lor, 26 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 9 între 18 și 25 ani, 26 între 25 și 35 ani, 8 între 35 și 45 ani, 2 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 14 între 15 și 18 ani, 23 între 18 și 25 ani, 5 între 25 și 35 ani, 3 între 35 și 45 ani. Totalul căsătoriților 90, dintre cari 82 de religiunea ortodocsă, 4 catolică, 2 protestantă, 2 israelită. Totalul general al căsătoriilor 45 și al căsătoriților 90.

În Februarie 17 flăcăi cu fete, 4 flăcăi cu vĕduve, 2 vĕduvi cu fete, 2 vĕduvi cu vĕduve, 21 bărbați în întâia căsătorie, 4 în a doua, 19 femei în întâia căsătorie, 6 în a doua, totalul căsătoriilor 25, din cari 22 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì, 12 femei cari au iscălit numele lor, 13 cari declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 2 între 18 și 25 ani, 17 între 25 și 35 ani, 5 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 și 18 ani, 14 între 18 și 25 ani, 7 între 25 și 35 ani. Totalul căsătoriilor 50, dintre cari 47 de religiunea ortodocsă, 1 catolică, 2 protestantă. Totalul general al căsătoriilor 25 și al căsătoriților 50.

In Martie 1 vĕduv cu fată, 1 bărbat în a doua căsătorie, 1 femeie întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 1 din cari 1 bărbat însurat care au iscălit numele seu, 1 femeie măritată care au iscălit nůmele seu. Etatea bărbaților: 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 1 între 25 și 35 ani. Totalul căsătoriților 2 dintre cari 2 de religiunea ortodocsă. Totalul general al căsătoriilor 1 și al căsătoriților 2.

In Aprilie: 6 flăcăi cu fete, 2 vĕduvi cu fete 1 vĕduv cu vĕduvă, 6 bărbați întâia căsătorie, 3 în a doua, 8 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 9, din cari 7 bărbați însurați cari au au iscălit numele lor, 2 cari au declarat că nu pot iscălì, 7 femei măritate cari au iscălit numele lor, 2 care au declarat, că nu pot iscălì Etatea bărbaților: 1 între 18 și 25 ani, 5 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 și 18 ani, 3 între 18 și 25 ani, 2 între 25 si 35 ani, 1 între 35 și 45 ani. Totalăl căsătoriților 18, dintre cari 16 de religiunea ortodocsă, 2 catolică. Totalul general al căsătoriilor 9 și al căsătoriților 18.

În Maiu: 7 flăcăi cu fete, 1 vĕduv cu vĕduvă, 7 bărbați în întâia căsătorie, 1 în a doua, 7 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsatoriilor 8, din cari 7 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 1 care au declarat că nu poate iscalì, 6 femei măritate cari au iscălit numele lor, 2 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 3 între 18 și 25 ani, 4 între 25 și 35 ani, 1 între 35 și 45 ani. Etatea femeilor: 3 îrtre 15 și 18 ani, 4 între 18 și 25 ani, 1 între 25 și 35 ani. Totalul căsătoriilor 16, dintre cari 16 de religiunea ortodocsă. Totalul general al căsătoriilor 8 și al căsătoriților 16.

In Iunie: 10 flăcăi cu fete 1 vĕduv cu fată, 1 vĕduv cu vĕduvă, 10 bărbați în întâia căsătorie, 2 în a doua, 11 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 12 din cari 9 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì, 8 femei măritate cari au iscălit numnle lor, 4 cari au dealarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaților: 1 între 18 și 25 ani, 11 între 25 și 35 ani. Etatea femeilor: 5 între 15 și 18 ani, 4 între 18 și 25 ani, 3 între 25 și 35 ani. Totalul căsătoriților 24, dintre cari 18 de religiunea ortodocsă, 3 catolică, 1 protestantă, 2 armeană. Totalul general al căsăsoriilor 12 și al căsătoriților 24.

In Iulie: 11 flăcăi cu fete, 4 flăcăi cu vĕduve 1 vĕduv cu fată, 1 vĕduv cu vĕduvă, 15 bărbați în întâia căsătorie, 2 în a doua 12 femei în întâia căsătorie, 5 în a doua, totalul căsătoriilor 17 din cari 13 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 4 cari au declarat că nu pot iscălì, 12 femei măritate cari au iscălit nnmele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì. Etctea bărbaților: 3 între 18 și 25 ani, 12 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 și 18 ani, 9 între 18 și 25 ani, 4 între 25 și 35 ani. Totalul căsătoriților 34 dintre cari 32 de religiunea ortodocsă, 2 protestantă. Totalulul general al căsătoriilor 17 și al căsătoriților 34.

(Va urma.)

Avis.

Obiectele din loteria de efecte a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu, rĕmase în proprietatea reuniunei, se vor vinde prin licitațiune publică **Marți, 3 Martie, a. c. st. n, înainte de ameaḑi dela 10—12 și după ameaḑi dela 3—6 oare** în localitățile casinei române din loc, strada Cisnădiei Nr. 7. *Comitetul.*

Varietăți.

* (Postal.) Se aduce din partea direcțiunei postelor la cunoștință publică, ca cu 1 Martie a. c. se va înființa un nou oficiu postal în comunele Maros-Szt.-Benedek și Magyar-Forró (comitatul Albei inferioare), care va comunica în toate ḑilele prin careolă postală.

Cercul de intimare, pentru Magyar-Forró îl compun comunele: Elekes, Magyar-Forró și Hari, ear 2. pentru Maros-Szt-Benedek:

Magyar-Herepe, Magyar-Sűlye, Medvés și Maros-Szt-Benedek.

Aceste oficii postale sunt autorisate a primì și espeda tot feliul de epistole și pachete, precum și avise postale cu suma de pănă la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Maros Szt-Benedek la 8 oare — m. dim.
În Magyar-Forró stă 5 minute.
Sosește la Maros Ujvár la 9 „ 20 „ „
Pleacă din Maros-Ujvár la 2 „ 40 d. a.
În Magyar-Forró stă 5 minute.
Sesește în Maros-Szt-Benedek la 6 „ — seara.

— Cu 1 Martie a. c. se înființează oficiu postal în comuna Bolkács (comitatul Têrnavei mici), care va sta în legătură cu oficiul postal din Blaș prin mijlocirea careolei postale, ce va comunica în toate ḑilele.

Cercul de inmanuare îl formează comunele: Bolkács, Bethlen Szt. Miklós și Szász-Vőlgy.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì și espeda tot feliul de epistole și pachete precum și avise postale pănă la 200 fl.

Mersul.

Pleacă din Bolkács la 7 oare — m. dimineața
Sosește în Blaș „ 9 „ 50 m. a. m.
Pleacă din Blaș „ 12 „ — „ la ameaḑi
Sosește în Bolkács „ 2 „ 50 „ d. a.

— În comuna Felső-Szálláspatak (comitatul Hunedoarei) se va înființa cu 1 Martie a. c. oficiu postal care va comunica cu oficiul postal din Hațeg de 4 ori pe sĕptĕmână.

Cercul de imanuare îl formează comunele: Alsó și Felső-Szállápatak, Coroiești, Macești, Malaiești, Nucșoara și Paroș-Peștera.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì și espeda tot soiul de epistole și pachete, precum și avise postale pănă la 200 fl.

Mersul:

Pleacă: Dumineca, Luni, Mercuri, Vineri la 6 oare dimineața.

Sosește: Dumineca, Luni, Mercuri, Vineri la 6 oare 40 minute dimineața.

Pleacă: Dumineca, Luni, Miercuri, Vineri la 10 oare a. m.

Sosește; Dumineca, Luni, Miercuri, Vineri la 12 oare 10 m. la ameaḑi.

— Noul oficiu postal ce se înființază cu 1 Martie a. c. în comuna Nagy-Nyulas (cottul Clușului), va comunica în toate ḑilele prin mijlocirea careolei postale cu oficiu postal din Mező-Örményes.

Cercul de intimare îl constitue numai comuna Nagy-Nyulas.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì și transporta tot feliul de epistole și pachete, precum și avise postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Nagy-Nyulas la 4 oare 40 m. dim.
Sosește în Mező-Örményes „ 6 „ — „ „
Pleacă din „ „ „ 8 „ — „ „
Sosește în Nagy-Nyulas „ 9 „ 20 „ „

— Oficiul postal din Deva cu 1 Martie a. c. se va administra de către erariu, cu care ocasiune se autorisază, ca în comunicație cu oficiile postale autorisate a espeda ramburse postale și asignațiuni postale despre sume mai mari, a primì espedițiuni pe lângă rambursă pănă la 500 fl., precum și avise postale pănă la 1000 fl., mai departe spre a primì și espeda avise postale adresate la Budapesta (posta principală) și Viena (posta centrală) cu suma de 5000 fl.

Dela această ḑi epistolele și pachetele sosite pentru locuitorii de pe teritoriul acestui oraș se vor intima acestora la locuințele lor prin servitori regii de poste.

Epistolele și simple recomandate, cărțile de corespondență, tipăriturile, registrele, scrierile volante lunare și sĕptĕmânare, precum și avisele postale se vor intima gratuit. Jurnalele, ce apar mai de multeori pe sĕptĕmână, abonații sau încredụții lor le pot ridica gratuit dela postă. În cas când cineva ar dorì ca aceste sĕ i-se ducă acasă, se recere declarațiune dela doritor, și după aceea va fi dator a solvì pentru fie-care esemplar câte $^1/_2$ cr. și aceasta competință cel puțin 15 cr. pe lună este obligat a o solvì anticipative, despre ce i se va estrada cuită.

Pentru pachete, dacă i se inmanuează numai avisul solvește 2 cr., din contră pentru epistolele cu bani și pentru pachetele cu o greutate de pănă la 1 $^1/_2$ klgr., dacă i se duce la locuință va solvì 3 cr. Pentru mai multe pachete sosite cu un avis se solvește completința simplă.

Doritorii de a-și reținea obiectele sosite la postă și a le ridica în persoană sau prin imputerniciți, vor primì un pult în localitatea oficiului postal, pentru care au a solvì 12 fl. pe an în două rate anticipative.

— Direcțiunea postelor din Sibiiu aduce la cunoștința publică, că intrând din 1 Martie a. c. oficiul postal din Orĕștie în administrațiune erarială acest ofiiu se autorisează, ca în comunicațiune cu oficiele postale autorisate a espeda asignațiuni și ramburse postale despre sume mai considerabile, a primì espedițiuni pe lângă ramburse postale pănă la 500 fl. precum și avise pănă la 1000 fl., mai departe spre a primì și a espeda avise postale adresate la Budapesta (posta principală) și Viena (posta centrală) cu suma de pănă la 5000 fl.

Tot dela aceasta ḑi epistolele și pachetele adresate locuitorilor de pe teritoriul acestui oraș, se vor inmanua acestora la casele lor prin servitori regii de poste

Epistole simple și recomandate, cărți de corespondență, tipărituri, registre, scrieri volante sĕptĕmânare și lunare, precum și avisele postale se vor inmanua gratuit. Jurnalele ce apar de mai multeori pe sĕptĕmână, abonații sau împuterniciții lor le pot ridica dela oficiul postal gratuit. Dacă aceste jurnale se trimit prin servitorii de postă la locuință adresatului, spre care scop se recere declarațiunea abonatului, abonatul este dator a solvì pentru fiecare esemplar o competință de $^1/_2$ cr. va se ḑică suma de cel puțin 15 cr. pe lună este obligat a o solvì anticipative, despre aceasta sumă i se va elibera cuitanță.

Pentru pachete dacă se întimează numai avisul se solvește 2 cr., din contră pentru epistolele cu bani și pentru pachetele cu o greutate de pănă la 1 $^1/_2$ klgr. se solvește o competință de 3 cr. Pentru mai multe pachete sosite cu un singur avis se solvește competința simplă.

Doritorilor, de a și reținea obiectele sosite prin postă la oficiul postal și de ale ridica însuși sau prin plenipotențiați, li se va deschide o cutie, pentru care este obligat a presta o sumă de fl. 12 pe an, Aceasta sumă e de a se solvì în 2 rate anticipative, la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an.

* (Prelegere publică.) Dumin̆ecă în 17 Faur st. v. (1 Martie) dl I. G. Barițiu va cetì și analisa balada „Dorobanțul“ de Sava N. Șoimescu, în localitățile casinei române din Sibiiu.

Începutul la 6 oare d. m.; — bilete de întrare cu prețiul de 20 cr. de persoană (pentru studenți jumĕtate) se vor căpăta între 5—6 oare la cassă.

Comitetul.

* (Convocare.) Adunarea generală ordinară a despărțĕmêntului al III-lea al reuniunei invĕțătorilor români gr. or. din districtul X-lea, se va ține Joi în 28 Februariu a. c. st. v. la 10 oare a m. în localul scoalei gr. or. din comuna Vulcan.

La această adunare sunt învitați a lua parte toți p. t. membri ordinari, fundatori și ajutători ai acestui despărțĕmênt precum și alți amici și binevoitori ai scoalei populare.

Obiectele:

1. Adunarea se va începe cu învocarea sântului Duch, după care va urma deschiderea ședinței.
2. Constituirea despărțĕmêntului în sensul § 26 al statutelor.
3. Desbatere asupra temei: „Higiena în servițiul educațiunei, în special: mijloacele prin care se poate promova în mod higienic desvoltarea fisică a elevilor.“
4. Propuneri eventuale.

Zernești în 13 Februariu, 1885.

Vartolomeiu Bude, președ. desp.
Nicolău Pană, notariul desp.

* (*Vieață lungă.*) „Liberalul“ din Iași ne spune, că sĕptĕmâna trecută a murit acolo un om în etate de 115 ani. Multe vijelii va fi vĕḑut Dumitru Laur, — căci așa se numia el — până ce moartea s'a decis a-și face slușba și cu dênsul.

* (*Un uriaș.*) „Voința Națională“ ne spune, că la Palmel, aproape de Denderleenw, a murit ḑilele acestea un om înalt de 2 metri, care avea o greutate de 300 chlilograme.

* (Câte-va obiecte istorice.) Ne pare interesant, ḑice „Le Siècle,“ de a grupa principalele obiecte privite ca niște moaște istorice și prețurile cu cari au fost cumpĕrate., fie prin vênḑare de bună voie, fie prin adjudecări publice.

Fotoliul de fildeș pe care Gustav Wasa îl primì din partea orașului Lubeck fu adjudecat lui Schinkel, șambelanul regelui Suediei (în 1825), pentru suma de 12 mii franci.

Cartea de rugăciuni pe care Carol I o cetea pe eșafod, fu adjudecată, în 1825, la o vênḑare cu licitație, la Londra, cu prețul de 2,500 franci.

La o vênḑare publică, la Edimburg, la 23 Ianuariu 1475, două oase ale lui Robert Bruce, fură vêndute cu 125 franci, și una din vertebrele lui Guilom așa numit Leul cu 138 franci.

În Decembre 1876, un adunător de antichități, frances, cumpĕrà, la Londra, cu două-ḑeci mii de franci un lanț de aur al lui Bayard.

Penele care fură trimise pentru semnarea congresului din Paris, după resbelul Crimei, fură date împĕrătesei Eugenia. În 1873, două din aceste pene fură vêndute la Londra 2 livre sterling fie-care.

În 1816, un engles, lordul Schaftesbury, plătì cu 16,595 franci un dinte al lui Newton. Vestitul baston al lui Voltaire fu cumpĕrăt de doctorul D.., la Paris, cu 500 franci.

O haină vechiă a lui Jean Jacques Rousseau fu vêndută cu 950 franci, și ceasornicul seu de alamă cu 700 franci.

În 1804, după moartea lui Kant, una din perucele sale fu vêndută cu 110 franci.

La Londra, la o vênḑare publică, în 1822, o cămașă a lui Sterne, cu inițialele sale, fu vêndută cu 500 franci.

După moartea lui Napoleon I, comitele de Bombelles refusă 15,000 franci pentru masca în care fu scoasă figura împĕratului. D. de Bombelles o încredință unui medic care îi servise s'o păstreze, și care după moartea lui o lăsă museului din Bade, unde credem că se află și acum.

În 1825, la Londra, cele două pene care serviseră a semna renumitul tratat dela Amiens fură adjudecate pentru prețul de 500 livre sterlinge (12,000 franci) lui sir Burnlett, ginerile lui Walter Scott.

La 1 Decembre 1835, se vêndu la Paris cu licitație publică, chivăra ce purta Napoleon la bătălia dela Eylau. Treiḑeci și trei amatori 'și făcură cea mai mare concurență: în fine fu adjudecată dlui de La Croix, medic, pentru suma de 1920 franci.

O bucată de pesmet din care mușcase tragedianul engles Henry Irving, fu vêndută cu 3 selingi, la Londra, în luna lui August 1877.

Cartea ce Maria Stuart ținea în mână mergênd la eșafod fu cumpĕrată, în 1801, de ducele de Cambridge cu 4,850 franci.

D. Coquelin dela Comedia francesă posedă un ceasornic al lui Moliere, pe care l'a plătit cu 1,200 franci.

Craniul lui Descartes, când se vêndu la Stokholm biblioteca d-rului Spartman, nu fu plătit de cât numai cu o sută frânci!

O giletă, în foarte proastă stare, care fusese purtată de omoritorul Elisabid, fu plătită 1000 fr., în 1844 de către lordul Seymour.

* (O sinucidere fără sinucis.) — În ḑilele trecute alarmase după mieḑul nopței o pretinsă sinucidere tot personalul și o mare parte a pasagerilor unui otel mare în centrul orașului Viena. La cele mai multe oteluri esistă obiceiul, că la douĕsprăḑece din noapte sĕ se reduca la un minimum flacările gazului, astfel că coridoarele nu sunt tocmei de sĕvêrșit întunecoase dar foarte puțin iluminate. O servitoare, de curênd angajată, fusese reținută în aceea ḑi de serviciul seu până după meḑul nopței; voind a se duce în camera ei și trecênd prin coridorul catului al doilea, se oprì deodată cuprinsă de spaimă, scoase un țipet pătrunḑĕtor și fugì spăriată jos pe scară până la loja portarului. Acolo o apucară nește spasmuri de sughiț și trecu mult timp până sĕ se liniștească și sĕ fie în stare sĕ vorbească; atunci comunică personalului, adesea întreruptă de sughițuri, că la Nr. 32 se spânḑurase un om de un cârlig lângă ușă. În acest interval se adunară în coridor pasagerii catului al doilea, deșteptați de țipetul fetei, întrebându-se unii pe alții ce s'o fi întêmplat. Pe când discuțiunea asupra eventualităților posibile ajunsese la culme, sosise otelierul însoțit de portar și de mai mulți servitori, ear personalul se ținea de o distanță respectabilă la spatele barbaților.. După câteva secunde ajunseră toți la Nr. 32 și acì lângă ușă vĕḑură într'adevĕr... spânḑurată întreaga garderobă a pasagerului, care nevoind ca sluga sĕ-l deștepte dimineața din somn o atârnase acolo de un cârlig pentru a o curăți.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Februarie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%,	—.—	—.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	315.25	315 25
Ac iuni de credit austr.	303,10	306.10
London (pe poliță de trei luni)	124.25	124.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5 81	5.79
Napoleon	9.79$^{1}/_{2}$	9 77
100 marce nemțești	60.50	60.55

(Din Austria de sus). Andorf. După fiecare mâncare de regulă aveam cele mai grozave dureri de stomach împreunate cu vărsare. Nici un mijloc întrebuințat nu-mi ajuta ci cel mult alina momentan durerile. Mi s'au recomandat însĕ pilulele elvețiane ale apotecariului Brandt (o șatulă 70 cr. în apotecă). Folosindu le acestea în 3 sĕptĕmâni, m'am mântuit de toate relele, de aceea recomând cu toată căldura pilulele aceste elvețiane tuturora, cari pătimesc de stomach, și-i asigurez, că fiecare se va cura radical de boala sa. Recunoscĕtoriu: Goh. Mulleder. Trebue bine observat ca fiecare șatulă sê fie semnată cu o cruce albă pe pănură roșie și cu șignalele R. Brandt.

Nr. 342 [984] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III Diviciorii mari, protopresbiteratul Deeșului se deschide concurs cu terminul *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele:

a) Cuartir liber în casa parochială cu 2 încăperi și o tindă, precum și toate superedificatele economice necesari.

b) Folosirea porțiunii canonice în mărime de aproape 40 Jugere fênaț, arătură și pădure și un loc de 300 □° pentru vie.

c) Dela 93 familie câte o merță mică a 16 copuri malaiu în grăunțe și cate o ḑi de lucru cu palma; din malaiu $^{1}/_{3}$ parte e a cantorului.

d) Venitele stolari usitate.

Tot venitul computat în bani face 381 fl. 50 cr.

Doritorii de a competa după aceasta stațiune sunt îndrumați, suplicele lor de concurs instruite în sensul legilor în vigoare, ale inainta la subscrisul oficiu în Giurgești posta Retteg, până la terminul sus indicat.

Oficiul ppresb. gr. or. al tractului Deeșului în conțelegere cu comitetul parochial

Cicio-Giurgesti, 4 Februariu, 1885.

Constantin Bodea,
adstrator. ppteral.

Nr. 182. [985] 3—3

CONCURS.

Lângă neputinciosul paroch gr. or. Damaschin Balescu Cațiaveiu din Lissa, se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pe basa ordinului consistorial de ddto 23 Octombre 1884 Nr. 4915 B. cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumătate din toate venitele parochiei de clasa III care computate la olaltă dau suma de preste 304 fl.

Competenții au a-și așterne petițiunile lor conform prescriselor Statutului organic și a Regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Lissa, 9 Februariu 1885.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgărașului

Nr. 1309. [983] 3—3

EDICT.

Ana Șerban Goța gr. or. din Reșinari, — carea de aproape 6 ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Dumitru Israilă gr. or. asemenea din Reșinari, fără a se ști locul ubicațiunei ei, dacă cumva mai trăiește, — prin aceasta se citează ca în termin de 6 luni dela datul de față sĕ se înfățoșeze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorțiu a bărbatului ei se va pertracta și în absența ei.

Scaunul ppresbiteral gr. or al Sibiiului.

Sibiiu 7 Decembre 1884.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Zambach și Gavora.
Fabrica de vestminte și recuisite bisericești
de rit catolic și grec. [928] 17—30
în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

---

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“
(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încăruntire.**

După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: pentru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Hzerberth, farmacist. *Cluș:* Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale, pentru frumsețâ din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 40

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 20. Sibiiu, Marți 19 Februarie (3 Martie) 1885. **Anul XXXIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Februariu 1885.

Diarele din România au început a se ocupa mai serios cu soartea noastră. Nu dicem că era timpul suprem ca diaristica română din regatul România sĕ dică un cuvênt și pentru noi. Știm că pressa dela noi, înverșunată cum este ea, nu mai ascultă de voci serioase, ci se duce orbiș pre clinul seducĕtoriu, dar totodată și periculos al șovinismului actual. Știm și aceea, că decâte-ori au scris diarele de preste munți ceva despre soartea noastră, imparțialitatea cu care scrieau ele, dau ansă la noue prigoniri și aceste prigoniri se puneau în socoteala simpatielor de rassă dintre românii din Austro-Ungaria și cei din România liberă.

La locul acesta punem sub ochii cetitorilor nostri articolul publicat la 15 a lunei curgĕtoare în locul prim de diariul *„Romanul.“* Cetitorii nostri îl vor cetì cu atențiune, ’și vor face reflecsiunile lor și noi spre a nu prevenì cu informațiunile noastre — poate unilaterale — ne reservăm a face obiecțiuni în numĕrul viitoriu.

Urmează articolul din „Romanul:“

De mult, adese și chiar mai deună-di, mărturirăm acì că recunoaștem și admirăm patriotismul ungurilor.

De mult asemene am dis adese ungurilor, în desele convorbiri ce avurăm pe atunci cu dênșii, că espun patria lor la mari pericole, stăruind în a face concista celor-lalte naționalități, prin puterea brutală.

Au triumfat ungurii prin patriotismul lor, prin multele și necurmatele sacrificii ce au făcut și prin multele și gravele loviri ce au cădut pe imperiul Austriei.

Și, după isbânda lor, diserăm adese acì ungurilor, și une-ori și prin grai: acum c’ați triumfat ve vine și mai lesne sĕ vedeți pericolele ce ve încunjoară și cari amenință oriintele, și mult mai lesne sĕ întindeți o mână într’adevĕr frățească naționalităților, mult mai lesne sĕ le cuceriți mintea și inima, prin dreptate, prin egalitate și prin identitatea intereselor.

Monarchia austriacă are italiani, români și 17 milioane de slavi.

Austria a început sĕ înțeleagă bine situațiunea și tinde mereu a transforma imperiul într’o confederațiune în care naționalitățile sĕ fie legate între dênsele prin dreptate, prin libertate și prin identitatea intereselor.

Cum oare ungurii nu s’au convins încă că urmând de a impune cu sila maghiarismul își perd în această lucrare cele mai prețioase puteri și silesc ast-fel naționalitățile sĕ-i urască și la di de cumpănă sĕ se ridice împreună contra lor?

Ei, cari au preferit a vorbì latinește pentru a nu vorbì nemțește, cum nu înțeleg că slavii, și când o venì cuțitul la os chiar românii, mai lesne vor vorbì rusește, pentru ca sĕ-și rĕsbune de unguri, de cât ungurește?

Ungurii sunt bărbați politici. Când pasiunea maghiarismului nu-i orbește ei vĕd și întrevĕd evenimentele politice, presinte și viitoare. Cum dar nu vĕd că, cu toate solemnele făgăduinți pentru mănținerea păcii, este peste putință chiar făgăduitorilor de a se ținè de cuvênt?

Pe ce temelie aședat-au acum pacea generală, puternicii făgăduitori? Pacea a prea puternicei armate germane, în vîrtutea căreia cei trei imperatori se întêlniră și se înțeleseră la Skiernewici.

Stăruim a crede că toți știu că, ori cât de puternice sunt învoirile aședate pe mănunchiurile baionetelor, ele sunt cu totul trecĕtoare îndată ce nu este deplină identitate de interese. Vine o di în care interesele deslipesc mănunchiurile baionetelor, ori cât de bine aședate ar părea ele că sunt.

Negreșit că nu putem ști că ce învoire s’a făcut între cei doi sau cei trei împeratori; învederat însĕ este pentru ori-cine că învoire s’a făcut.

Urmărind interesele și logica lor suntem asemenea foarte dispuși a crede că peninsula balcanică, fiind peste putință de a rĕmânea astfel precum a ticluit’o congresul dela Berlin, regularea ei s’a refăcut în conferința dela Skiernewici.

Tot din acest punct de vedere suntem tare dispuși a crede că ducele d’Abrantes are dreptate când dice:

„Când cercetează cine-va cum congresul dela Berlin a dat Austriei Bosnia pănă dincolo de Mitrovitza, președința conferenței celor patru pentru legarea căilor ferate turcești, policia coastelor muntenegrului și comisiunea rîureană a Dunării, pare învederat că înțelegerea celor doue imperii s’a preocupat de soartea peninsulei balcanilor, și este greu sĕ nu se ia în considerare eventualitatea cea mai neliniștitoare dintre toate pentru un spirit patriotic: — împărțirea Turciei făcêndu-se în aceași condițiuni ca și împărțirea Poloniei.“ *)

Dacă dar se va fi făcut o asemene învoire — ce pare foarte logică — cred oare ungurii că prin opunerea lor vor isbutì sĕ înpedece pe Germania, pe Austria, cu milioanele ei de slavi, și pe Rusia, de a pune în lucrare a lor tocmeală? Dacă au această credință, admirăm încrederea ce au în patriotismul și în armata lor; afirmăm însĕ că toată lumea va dice, cu noi, că această speranță este cu totul iluzorie.

Slavii sunt cu Austria pe cât timp li se va recunoaște deplina lor autonomia. Alegerile cari se vor face în vara viitoare vor da o maioritate și mai mare naționalităților din Austria, cari luptă pentru drepturi egale ca cele acordate ungurilor.

Armata ungară este negreșit vitează, patriotă, dar ea se compune acum, după sistema cea nouă, și de regimente din celelalte naționalități. Cum dar putea-va ea sĕ lupte, cu sorți de isbândă, contra naționalităților din Austro-Ungaria, dacă ungurii vor stăruì a le jignì, a le lovì în drepturile lor în loc de a câștiga a lor iubire și frățietate printr’o deplină egalitate pentru toți cei din regatul S-tului Stefan?

Cât despre noi, cu mare durere afirmăm că dacă ungurii nu vor întra — și încă cât mai curênd — pe calea egalității, și a frățietății, rĕu vor face naționalităților, rĕu vor face Austriei, dar mai mult decât toți ei vor suferì, căci vor silì pe toți în contra lor a se ridica.

Sĕ sperăm însĕ că, pericolul fiind invederat, vor înțelege în fine și vitejii nostri vecini că salvarea, pentru toate naționalitățile în genere și înparte pentru cea ungară, este numai în legăminte de egalitate și frățietate cu naționalitățile din Austro-Ungaria, și că vor întra îndată pe această cale cu sinceritate si cu credință.

Speranța noastră se întemeiază încă pe înțeleptul și căldurosul apel ce a adresat ungurilor prin discursul seu dl Rieger, capul necontestat al partidei naționale Tcheke.

Ea se întemeiază pe cuvintele rostite în parlamentul austriac de polonul comitele Adalbert Dzieduszycki în favoarea drepturilor rutenilor din Galiția.

Ea se întemeiază în fine pe cuvintele dise în Camera din Pesta de către renumitul scriitor ungur dl Maurice Jokai, în privința nedreptății ungurilor contra naționalităților nemaghiare din țeară.

„Nicăiri, dise dl Jokai, puterea brutală n’a putut sĕ-și stabilească o domnire dăinuitoare. Acoperiți cu pei de tigru și cu fer am cucerit, în secolul al 9-lea, câmpiile Dunării, și ne servim astădi cu aceleași arme pentru a ne păstra posițiunea ca minoritate domnitoare în această țeară.

„În secolul al 19-lea pelea de tigru și-a perdut farmecul și sorțul lucrătorului are drept la mai mult respect.

„Dacă voim sĕ recucerim Ungaria, numai prin lumină, prin știință și mai cu seamă prin înpăciuire putem spera s’ajungem la acest scop.

„Sĕ încetăm de a silì prin apăsare pe slavii din Ungaria de a devenì inimicii nostri neîmpăcați; sĕ lepădăm rolul de temnițar nedemn al unui popor care nu disperă de viitoriul seu.“

Cu toate că dl Jokai a uitat pe români, totuși îi strêngem mâna cu frățietate și, în interesul Ungariei și ale celorlalte popoare, poftim din inimă ca cuvintele sale sĕ devie noua evangelie a națiunii ungare și a tutor popoarelor din Austria și peninsula balcanică.

---

*) Ducele d’Abrantes. Naționalitățile din Austro-Ungaria „Revue Nouvele“ dela 1 Decembre 1884.

Demonstrațiuni maghiare și antimaghiare.

Este vorba de reuniunea de maghiarisare din Cluș. Publicul român este orientat. Fideli programei noastre inregistrăm la acest loc momentele mai proaspete din viața acestei reuniuni.

S’a trimis apel la frunză și earbă spre a se pune sub steagul nouei direcțiuni, chemate a fericì patria.

FOIȚA.

Patru conferințe.

Raporturile între agricultură și industrie de Barbu Stefănescu. — *Scene și portrete din Dobrogea de* Duliu Zamfirescu. — *Isterie și ipnotism de* Dr. Buicliu. — *Reforma penitenciară de* D. Budișteanu.

D. Disescu, în conferința de care am cercat sĕ dăm o scurtă dare de seamă, a insistat mult sĕ ne convingă că consciința socială nu seamână cu femeile de uliță. Așa este. D-sa insĕ a uitat sĕ ne spună că într’unele mult aduce opiniunea publică cu babele și cu ghiujii, cari, fiind că odată cu farmecele și-au perdut și isbândile, tot suspină după trecutele vremuri și nu se sfiesc sĕ declare că toate erau mai bune în tinerețele lor.

Așa vedem pe toată diua rostogolindu se din țeastă în țeastă aceeași grotescă prejudecată, părerea că starea noastră culturală n’a mers înainte. Și cu toate acestea, naivii cari mai cred la asemenea bocete n’ar avea decât sĕ se uite împregiurul lor și ar vedea că trăim într’o epocă de activitate literară și științifică cum n’a mai fost la noi în țeară.

Cum se poate plânge cine-va de sterilitatea nouilor generațiuni când, numai în București, Ateneul român, această mare instituțiune de cultură națională, a putut recruta pentru stagiunea de estimp cinci-spre-dece noui conferențiari. Și aceasta este marele merit al Ateneului și al dlui Esarcu, neobositul seu președinte; tribuna pe care Ateneul a ridicat-o în inima țĕrei dă prilegiu nouilor talente sĕ se producă și sĕ facă sĕ rodească capitalul de dênșii acumulat. Astfeliu în douĕ sĕptĕmâni numai am vĕdut și aplaudat, și cu drept cuvênt am apladat, patru noui conferențiari. Și tocmai aceasta a dlor noutate me face sĕ-i pun la un loc. De alminteri mai este o trăsură care-i leagă: câte patru noii ateneiști au darul vorbei, câte patra s’au esprimat fără silă și fără teamă, câte patru au probat că vor rĕmânea multă vreme în falanga ateneistă.

D. Barbu Stefănescu era deja de mult cunoscut ca novelist de talent și de aceea a fost pentru mulți o plăcută surprindere când a vĕdut că *dela Vrancea* a lăsat pentru moment pe eroii și eroinele fantasiei sale ca sĕ se ocupe de industrie și agricultură, mai ales de agricultură. Și cu toate astea amêndouĕ lucrurile se țin.

D. Barbu Stefănescu, care în novelele sale cântă țeara și pe țĕrani, de oare-ce îi iubește, nu putea mai bine sĕ-și arate a sa dragoste de cât ocupându-se bărbătește de soartea lor, și căutând cum și ce fel li s’ar îmbunătățì starea. Rĕspunsul d-lui Stefănescu este că țĕranii nostri nu știu cum sĕ lucreze bine și cu rost mănosul nostru pămênt, că nici nu ară cum trebue, nici nu îngrașă țarinele, nici nu îngrijesc vitele, nici nu alternează cu inteligență semĕnăturile.

De sigur că nu aprob toate părerile economice ale d-lui Barbu Stefănescu, dar nu pot sĕ nu constat că d-sa și-a spus ideile cu multă limpedime, cu nestrămutată convingere și cu deosebită rîvnă pentru economia națională.

D. Stefanescu vorbește bine, și dacă ar pune stavilă brațelor sale impresia ce ar face asupra auditorilor ar fi și mai bună.

Aaceasta însĕ va venì cu timpul. Un lucru însĕ este la d-sa mai presus de ori-ce laudă. Este limba pe care o vorbește. Mărturisim că a fost o adevĕrată revelațiune pentru noi toți, când am vĕdut ce puternic poate d-sa sĕ zugrăvească cu acest penel, în mâna celor mai mulți sărăcăcios, care se chiama limba română. Și alții au mai cercat sĕ facă aceasta, dar la nici unul accentul nu este adevĕrat ca la dl Stefanescu. Într’un noroc citez un pasagiu dintr’una din novelele sale:

„Troienii se ridicau namilă pănă în tinda creștinului. Viscolul giuruia des foloștina înflorită ca neşte rotocoale de hârtie albă, și ’mi ți gonea cu mănie nemiluită suflând fulgii de zăpadă în vârteje și stoluri repedite în lungul ulițelor, sparte la rĕs-

Ungurii din Braşov au ţinut şi ei o adunare, şi au salutat noua reuniune. Municipalitatea comitatului Bistriţa-Năsĕud cu indignaţiune a primit apelul pentru maghiarisarea globului Ungariei, şi a decis sĕ se spună reuniunei din Cluş, că locuitorii sasi şi români din Bistriţă şi Bărgĕu voesc sĕ rĕmână ceea ce sunt, şi dacă e sĕ folosim vorba „sĕcături“ apoi tendenţele de distrugere ale acestei reuniuni în adevĕr sunt „sĕcături“.

Diarele din Cluş ne spun că în ambele locuri s'au demonstrat. În Braşov demonstraţiuni pentru maghiarisare în Bistriţa demonstraţiuni contra maghiarisărei. În limbagiul diaristicei maghiare vorbind *„hazafiastüntetés“* és *„magyarellenes tűntetés“* sau pe româneşte: demonstraţiuni patriotice şi antimaghiare.

Spre informarea publicului publicăm doi articoli din diariul „Magyar Polgár“ din Cluş de Dumineca trecută. Reproducem în traducere fidelă căci el e icoana sufletului celor dela „Magyar Polgár“.

Articolul care urmează e pus la locul prim. Poftim şi zidiţi-ve duchovniceşte.

Cine nu a ştiut pănă unde merge fanatismul şi logica diaristilor din Cluş acela din articolul următoriu poate învĕţa multe multe.

„Sĕ nu retăcem dice — citatul diar — evenimentele din Braşov, nu cu deosebire pe celea din Bistriţa. N'avem noi deocamdată vr'o altă causă mai importantă.

„Din ambe locurile aceste audim acum echouri cu privire la reuniunea culturală maghiară. În Braşov invitaţiunea a fost primită cu o însufleţire patriotică de către maghiari. De aceasta, deşì le-a fost datorinţa, ne bucurăm. Cel puţin ne-au arătat prin aceasta maghiarii din Braşov, că s'au emancipat de sub tot soiul de influinţe locale cu direcţiune contrară şi dacă şi numai pe cale socială, sunt gata şi sunt apţi pentru promovarea causei noastre. E drept, caracterisează în destul relaţiunile de acolo împregiurarea aceea, că nici c'au aşteptat după vocea primă a jurisdicţiunilor: comitat şi oraş. Căci — după cum se vede din declaraţiunea lor — cunoscênd disposiţia (hangulat) naţionalităţilor de acolo n'au avut ce aştepta. Au dat dar curs liber acţiunei pe cale pur socială şi prin aceasta au dat dovedi atât despre patriotismul cât şi despre curagiul lor moral.

„De aceste cu deosebire acolo avem necesitate inteţitoare, unde suntem încungiuraţi de naţionalităţi. Unde plesnesc (csapkodnak) undele povoiului inimic acolo cu deosebire este datorinţa maghiarilor în numĕr ne'nsenmnat, ca între aceste unde sĕ se condenseze în stâncă tare. Gratulăm dar bravilor nostri fraţi din Braşov şi ne aşteptăm, ca esemplul patriotic dat de ei sĕ fie imitat în toate locurile analoage din părţile ardelene.

„Aceasta o dicem cu deosebire ungurimei din comitatul Bistraţa-Năsĕud, carea cu ocasiunea aducerei cunoscutei resoluţuni în adunarea comitatensă s'a purtat de tot pasiv. Cunoaştem ţinutul; ştim că sunt puţini maghiari în el, cu deosebire e puţin elementul maghiar conducĕtor; dar şi aceea o ştim că se află totuşi acolo vr'o câţiva, cari ştiu sta pe lângă o astfel de causă patriotică şi dela cari în astfel de casuri ne-am putea aştepta la mai mult de cât la tăcere. Remâne lucru neesplicabil înaintea noastră, cum de din acestia nu s'a aflat nici măcar unul, care sĕ fi ridicat mănuşa.

Lacuna aceasta trebue astupată. Cu aceasta sunt datori reputaţiunei maghiarilor de acolo. Resoluţiunea adunărei comitatense şi vocile acele, cari i-au premers resoluţiunei, au fost chiar potrivite ca sĕ ne trezească pre toţi, şi dacă ar mai fi dubitat cineva în inteţitoarea necesitate de a înfiinţa cât mai urgent o reuniune culturală maghiară, ca această dubietate sĕ disparĕ total. Eată şi tăcerea şi neactivitatea (tétlenségünk) noastră de până aci s'a luat drept dovadă despre slăbirea noastră totală şi a fost astfel interpretată, că cu noi ar putea comite ce voiesc.

Numai în statul maghiar s'a întêmplat aceea ce s'a întêmplat în Bistriţa, ca *naţionalităţile streine* (cari sunt dar naţionalităţile din patrie? R. T.) sĕ declare de nĕsuinţe scandaloase şi demne de compătimit nĕsuinţele naţiunei maghiare referitoare la desvoltarea sa culturală.

Dar aceea ce pot face sasii de ani neconturbaţi pentru spriginirea morală şi materială a statelor streine; aceea ce continuă românii în faţa noastră de asemenea din timpuri îndepărtate (nagy idő ota): aceea noue cari am compus acest stat, cari fie-care părticică a acestui pământ o am câştigat cu sângele nostru propriu, *cărora şi ei au de a şi mulţumì, că trăesc, se desvoaltă şi se întăresc*, sĕ nu ne fie permis? Sau cel puţin nisuinţele noastre în această direcţiune sunt demne de compătimit şi scandaloase? Întradevĕr la grea probă au pus pacienţa noastră de berbece (birka — türelmünket), lojalitatea şi calitatea noastră ce respectează libertatea (? R. T.) cu care am înregistrat între legi, că „fie-care cetăţan al statutui, aparţină el ori-cărei naţionalităţi, e egal îndreptăţit.“

Acest principiu fundamental ne-a fost conducĕtor la crearea legilor privitoare la naţionalităţi, la instrucţiune, cu un cuvênt la crearea tuturor legilor noastre; acest principiu fundamental e susţinut de noi *la esecutarea tuturor legilor noastre* şi în general în toate *manifestările noastre.* Nu poate dice nimenea, că un maghiar ar avea în ceva mai multe drepturi de cât ori-care altul aparţinĕtor altei naţionalităţi. Cariera e deopotrivă deschisă dela gradul cel mai inferior până sus înaintea ori şi cui, şi în privinţa aceasta numai o stavilă cunoaştem: stavila patriotismului, dar pe aceasta deopotrivă o aplicăm şi faţă de maghiari.

Şi pentru toate aceste ce avem sĕ cerem? Aceea, ca aceia dinaintea cărora am delăturat stavilele, acum ei sĕ voiască a ne croì stavile în astfel de lucruri, pe cari ei le practisază în libertate completă. Sasului, românului sĕ-i fie permis a se asocia, a promova scopuri culturale, căci aceste toate sunt lucruri naturale. Dela maghiar sĕ se denege aceasta, căci aceea ce de sine se înţelege la unul la celalalt e lucru demn de compătimit, scandalos! Dar până când mai putem inspira aerul aici din graţia naţiunei (náczió) săseşti şi a naţiunei („nemzet“) române? Sĕrmanii, atât sunt de persecutaţi, încât iată că se pot angaja sub marea presiune de persecutători.

Sasilor din Bistriţa li-e teamă că cu timpul vom introduce în bisericile şi scoalele lor spiritul maghiarisător şi se provoacă la „iubirea lor de patrie“ şi la „alipirea lor neclătită.“ Hm! argumentum ad hominem! Mai cunoaştem noi şi altfel de patriotism afară de acela circumspect, şi adecă pe acela, care nu numai că nu s'ar nisuì spre sugrumarea, dar din contră ar da mână de ajutor pentru desvoltarea tuturor naţionalităţilor (va se dică esistă şi naţionalităţi aici!) din această ţeară, pentru că pe o patrie puternică numai o cultura puternică o poate crea. Şi dacă hazafişagul la ei nu e un cuvênt sĕc (pusztaszó), întoarcă încoaci lăudoroasa (fitogtatott) alipire neclătită de mai sus, a cărei direcţiune de pănă acì o cunoaştem bine, despre care mai multe date vorbesc în bibliotecile secrete, decât în istoria deschisă a ţĕrei noastre.

De altcum resoluţiunea din Bistriţa conţine învĕţături adênci, pe cari are sĕ le ia în consideraţiune atât guvernul cât şi înfiinţânda societate culturală maghiară.

Nu se poate nega că îndrăsneala cea mare a naţionalităţilor se reduce mai cu seamă la agitaţiunea diaristică, care, de un timp încoace din incidentul împărţirei scaunelor cu juraţi şi toleranţa procurorilor, lucră fără a fi pedepsită. Regularisarea diaristicei a devenit necesitate ardĕtoare. Trebue sĕ împedecăm lăţirea flacărilor. Ori ce minut nefolosit în această direcţiune este pe contul esistenţei noastre. Nu vorbim de restringerea libertăţei, deşì în purtarea naţionalităţilor aflăm motive şi pentru aceasta, şi am putea cita şi esemple chiar de pe locurile, unde îngânfatul popor al Schulverein-ului simulează alipire nestrămutată. Avem însĕ dreptul a sugruma ori ce ar periclita unitatea statului şi pacea prin agitarea naţionalităţilor, agitare nutrită de oameni orbiţi de mândrie fără scop, oameni cari din păharele de bere ale universităţilor germane au adus cu sine deliriul Germaniei celei mare.

Publicul patriotic din părţile ardelene prin decisiunea aceasta sĕ se îmbărbăteze la mai mare activitate în interesul reuniunei de maghiarisare. Sĕ vadă el că tendenţele naţionalităţilor cu puteri îndoite trebuesc paralisate, că au sosit oara a 12. Purtarea provocativă a sasilor şi românilor sĕ producă în noi imposantul curent la care fără provocare trebuia încă sĕ aşteptăm mult. Rĕul esperiat cu chipul acesta îl putem folosì spre binele nostru.

Dela diaristica din capitală putem pretinde cel puţin atâta ca ea sĕ fie orientată în afacerea noastră. Ea priveşte deja constituită reuniunea noastră şi ea încă în viitoriu se va constituì. Afară de aceasta cu tot dreptul putem aştepta dela ea mai mult sprigin moral.

Soartea decisiunei concrete se va decide ea pe calea sa naturală. Comitele suprem, energiosul şi patrioticul Br. Bánffy Dezső pentru purtarea sa merită toată recunoştinţa noastră. El în interesul libertăţei sociale a amploiaţilor dela comitat, interes ce compete fie-cărui om în espunerea părerei sale, a insinuat recurs, şi la guvernul Tisza el de bună seamă bate la uşa cea adevĕrată şi energică.

Societatea maghiară sĕ aibă înaintea ochilor învĕţăturile generale din acest cas concret, şi facă-şi detorinţa, însĕ de astădată cu toată tăria.

Ecoul din Bistriţa sĕ fie signalul — riadó — care sĕ adune sub steagul activităţei pre fie-care patriot adevĕrat fără osebire de naţionalitate.

Cetăţenii patrioţi români şi sasi de bunăseamă vor da mâna cu noi spre a îmblândì pe inimicii comuni, conduşi de interese private, pre agitatorii, cari aruncă tăciune între noi.

Căci nu va fi între noi pace neconturbată, iubire şi concordie, cât timp cu puteri unite nu vom stârpì această neghină.“

Pănă aici diariul citat în articolul dela locul prim. Pe faţa a doua aflăm un articol al terribilului Gustav Beksics publicat în *„Pesti Hirlap.“* E minunat acest domn Beksics şi noi fără comentariu reproducem şi articolul dênsului.

Purcedênd din casul dela Bistriţa cu respingerea apelului pentru maghiarisare Beksics continuă:

„Va se dică la atâta am ajuns în unele ţinuturi din Ardeal. Uneltiri naţionale — nemzetiségi üzelmek — durere, sunt în mai multe părţi din ţeară. Ele însĕ păşesc secret, sau cel puţin pe cale privată. Mănia antimaghiară nu are curagiul a juca pe faţă rolă. Ea nu ocupă scaunele judecătoriilor, nu are caracter oficios, nu a pus mâna pe administraţie, deşì în 29 de municipalităţi elementul maghiar — durere — este în minoritate. Această minoritate totuşi guvernează, de multe-ori prin transacţiuni, însĕ transacţiuni nestricăcioase ideei de stat unguresc. Ea nu lasă frênele din mână, nu lasă ca fracţiunea naţionalităţilor sĕ se urce deasupra. În Bistriţa-Năsĕud însĕ s'a putut întêmpla, că demonstraţiunea contra limbei şi a culturei ungureşti devenì decisiune luată unanim. Nu presupunem sĕ nu fi fost între ei vre-un patriot, din contră, nu tragem nici unuia la îndoială patriotismul. Tot aşa şi cu curagiul. Ce pressiune a putut sĕ fie însĕ aceea, sub greutatea căreia toţi membrii maghiari din municipiu sĕ tacă?

Cât de tare au degenerat raporturile din Ardeal, spre a se potea susţinea o asemenea pressiune, asemenea terorism? Ce abis naţional creşte di de di la basa Ardealului!

---

pântii şi împrăştiate fără căpătêiu în largul maidanelor dela Olăniţa. Pârtia nu se mai cunoştea, înăbuşită sub o velinţă de zăpadă ce ţi trecea de glesne şi mai bine.

Fumul coşurilor, zăpăcit de bătaia criveţului, se svêrcolea pe loc, şi ca şi cum ar fi fost sorbit de vatră se repedia earăşi pe gâtul coşurilor. Mahalaua înţelenise îngropată în zăpadă; vêntul şi gerul tăiau la fiicaţi pe ori-care îndrăsnea sĕ iasă afară din casă. Nu se pomenea nici gură de om, nici lătrat de câne. Aşa an nou, aşa sânt-Vasile, sĕ-l hărăzască Domnul vrăşmaşilor nostri, că şi de ai avea tufă în bătătură uiţi şi de topor şi de tăietor, te dai cât mai afund în plapomă, 'ţi restorni toate ţoalele în spinare şi tot ghiaţă rĕmâi în tălpi pănă la creştet.“

Ce departe suntem de bondina capelură! şi de cele alte bazaconii de acest fel. Şi cum aceşti noui vlăstari ai culturei naţionale ne vindecă, unii ca dl Barbu Stefănescu, de schimonoselile limbei, alţii, ca dl Gaster, de poceala ortografiei.

Domnul Duiliu Zamfirescu este şi d-sa un nuvelist cunoscut, dar mai presus de toate este poet şi poet iubit. Cântecul Paolei din Miramara n'a amuţit încă şi nici că va amuţì. Şi cu toate acestea dl Zamfirescu nu ne-a vorbit despre o Dobroge de fantasie, nu ne-a asurdit cu o poesie nerimată, d-sa a făcut un studiu serios şi amĕnunţit asupra stărei actuale şi a viitoriului nouei noastre provincii. Şi d-sa poetul nu a credut că 'şi insultă causa rĕsfoind statisticele, compulsând geografiele şi legiferând asupra Dobrogei ca un simplu şi prosaic legiuitor. Şi aceasta este caracteristic pentru noua generaţiune: când nuvelistii şi poeţii, când copii resgăiaţi ai literilor nu se mulţămesc cu atâta şi se ocupă cu tot dinadinsul de marile şi grabnicele cestiuni de economie naţională, atunci nimeni nu are dreptul sĕ tăgăduieească bărbăţia nouei generaţiuni.

Constatând succesul dlui Zamfirescu, 'mi permit sĕ-i dau un sfat: sĕ nu mai cetească conferenţele sale, ci sĕ le dică. Dsa poate vorbì cu înlesnire şi cu eleganţă, sĕ lase cetirea cu-i nu poate face altfel.

Dacă domnilor Stefănescu şi Zamfirescu le-a plăcut sĕ facă escursiuni afară din ocupaţiunile lor favorite, domnul doctor Buicliu nu a voit sĕ-i urmeze. Şi bine a făcut d-sa, căci cine mai cu competinţă ne-ar fi putut vorbì despre isterie şi ipnotism, aceste mult interesante fenomene patologice, dacă nu distinsul doctor, elevul lui Chanot, fostul intern al spitalelor din Paris. O figură simpatică, o voce caldă, o bogăţie de esemple de cari une-ori oratorul numai ştia cum sĕ se desfacă din când în când câte o înţepătură plină de spirit, toate acestea au asigurat domnului Dr. Buicliu un succes deplin. Douĕ oare a vorbit d-sa şi nimeni n'a simţit cea mai mică oboseală.

(Va urma.)

Comitele suprem al comitatului Bistriţa-Năsĕud baronul Bánffy Dezső multe ne-ar şti istorisì despre aceasta. El este unul dintre cei mai abili, cu tact, şi zel dintre comiţii supremi. Şi totuşi această decisiune scandaloasă s'a făcut în comitatul lui. De bună seamă el a făcut tot posibilul spre a o împedeca. Ulterior o a transpus ministrului de interne, şi decisul ministrului e ca şi sigur. Sunt minunate însĕ raporturile, între car s'a putut aduce o asemenea decisiune în comitatul Bistriţa-Năsĕud.

Raporturile aceste au o causă specifică a lor. Nefericita economie făcută prin guvernul Tisza în cestiunea pădurilor din Năsĕud a sguduit acolo pentru prima dată posiţia maghiarismului. Cu ajutoriul acestor păduri se putea ţinea în cătuşi cel puţin *valahismul* de acolo. Guvernul Tisza n'a mai putut sana rĕul. Curentul naţional s'a urcat în capul maghiarismului din comitatul Bistriţa — Năsĕud.

Ca factori au conlucrat însĕ şi cause generale. Întreg Ardealul e cuprins de boală. Noi o am demonstrat. Mai de multe-ori am espus raporturile din Ardeal la vederea tuturor, am arătat cu cifre că din an în an scad maghiarii şi se înmulţesc valachii. Am arătat **că în Ardeal se formează** — keletkezik — **inteligenţă naţională română**, că printre români s'a pornit cu încetul dar intensiv o acţiune socială contra maghiarismului, că şi proprietatea de pământ începe a ajunge în mâni româneşti, că se fac societăţi de bani, cari pămêntul cumpĕrat dela maghiari îl împart printre ţĕranii valachi prelângă depurare lesnicioasă.

De aceea am strigat apaticei opiniuni publice: Ardealul e în pericol! Putem ajunge şi cu el ca cu Croaţia. Şi acolo am perdut mai întâi classa mijlocie, inteligenţa şi proprietatea de pămênt, apoi până la mĕsura dreptului public actual, am perdut Croaţia.

Inteligenţa maghiară din Ardeal, aristocraţia, classa cu avere, mai pre sus de toate însĕ secuimea este un stêlp puternic al maghiarismului, ca şi care în Croaţia n'am avut nici odată. Prin maghiarismul şi secuismul din Ardeal am susţinut nu numai Ardealul, ci precum istoria dovedeşte, nu odată din Ardeal am mêntuit Ungaria.

Pericolul Ardealului deci nu e nemijlocit. Caracterul maghiar al oraşelor, abstracţie făcênd dela cele săseşti — ne dau garanţii. Cât timp proprietatea de pămênt, şi oraşele sunt ungureşti, în Ardeal suprematia va fi a maghiarismului.

Dacă însĕ mişcarea, care nu se mai poate nega — cu încetul, timp îndelungat, va submina stâlpii maghiarismului, dacă acestia cu încetul se vor surpa: cine va susţinea atunci Ardealul? **Fără Ardeal însĕ nu se poate susţinea Ungaria.** Pentru aceasta am spriginit patriotica mişcare pornită în Ardeal. Pentru aceasta am voit sĕ capacităm societatea, că ea e datoare sĕ lucre.

Casul din Bistriţa-Năsĕud poate pune opinia publică în uimire.

El ne face sĕ aruncăm o privire în abisul unde curge lucrarea de subminare a naţionalităţilor — ak namunka — contra societăţei maghiare şi a statului maghiar.

Vadă deci societatea la ce abis ne duce lenevirea, indeferentismul fără activitate, atunci se va pune la lucru.

La casul contrariu mai multe comitate vor urma esemplul din Bistriţa-Năsĕud. Dacă societatea va fi slabă şi fricoasă ea va suferì bătăi în mai multe părţi din ţeară. Guvernarea proprie va devenì vehilul resuinţelor antimaghiare.

Contra cestei din urmă mai esistă apĕrare: administraţiunea statului, pe care o primeşte şi cel mai credincios apĕrător al municipalităţii, îndată ce se periclitează ideea de stat unguresc.

Cine va salva însĕ societatea maghiară? şi dacă naţionalităţile o vor învinge pre aceasta, atunci cine va salva ideea de stat unguresc.

Statul nu poate face alt ceva, decât sĕ pună la punctele periclitate cum e şi Bistriţa-Năsĕud comiţi supremi ca şi Br. Bánfly Dezső.

Va esecuta deci legea cu mâna vânjoasă şi puternică şi sub braţul societăţii va pune cârja. Va fi însĕ deşeartă încordarea statului, dacă societatea va fi slabă şi netrebnică.

Fără societate nu poate face nimica guvernul. Fără societate maghiară nu se poate salva ideia de stat unguresc.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 16 Februariu 1885. Dle Redactor! Îmi permit a ve comunica cu această ocasiune — deşì cam târḑiu — o mişcare a Reuniunei noastre de gimnastică şi de cântări.

Sâmbătă, 2/14 ale curentei, se arangià a treia şi ultima convenire colegială pentru anul espirat cu următorul

Program:

1. *a)* A. Riedel. „Mierlă, cu vesmênt cernit.“
b) M. Hauptmann. „Când vrea o păreche,“ cor de dame şi bărbaţi, esecutate de corul Reuniunei.

2. L. Denza. „De m-ai iubì“ solo bariton, cântat de dl Z. Butnar.

3. Ioh. Brahms. „Cântec de seară“ cor de dame şi bărbaţi, esecutat de corul Reuniunei.

4. Declamaţiune. (Ana Doamna, legendă de V. Alexandri), declamată de D şoara Elena I. T. Popovici.

5. I. Mureşianu. „Primăvara“ poesie de I. Lăpădat terzet pentru Sopran, Tenor, şi Bas cu acompaniare de pian, esecutată de D-na Hareti P. Nemeş (Sopran), Pant. Dima, (Bas) şi Iac. Murĕşianu (Tenor).

6. I. Murĕşianu. *a)* Rapsodiă românească; *b)* Improvisaţiune, solo pian, esecutate de dl compositor.

7. I. Mureşianu. „Dorule odorule ....“ cor de dame şi bărbaţi, esecutat de corul Reuniunei.

După cum arată programul, cântările sunt destul de variate, — composiţii atât vechi cât şi noi, atât streine cât şi naţionale.

Conducĕtoriul de cântări al Reuniunei, dl Iac. Murĕşanu jun. compuse de astădată programul convenirei din nisce piese, cari în cea mai mare parte sunt resultatele combinaţiunilor sale musicale.

Atât piesele în sine cât şi esecutarea lor au fost spre mulţămirea publicului ascultător.

Romanţa „De m'ai iubì“ cântatată de dl baritonist Z. Butnar a reuşit foarte bine

Declamaţiunea poesiei „Ana Doamna“ încă n'a lăsat nimic de dorit. Despre talentul declamatoric al d-şoarei E. Popovici, am mai pomenit şi cu alte ocasiuni.

Terzetul „Primăvara“ a stors publicului aplause nesfêrşite, şi nu fără cuvênt, căci vocile cântăreţilor sunt deja cunoscute publicului de aici ca unele dintre cele mai armonioase şi sonore. Cu deosebire Doamna H. Nemeş a mişcat inimile ascultătorilor prin această cântare al cărui succes în cea mai mare parte se atribue D-sale. Din toate părţile se auḑia esprimându-se dorinţa de a se oferì mai dese ocasiuni, în cari sĕ se audă suava voce a Doamnei Nemeş prin cântări solo.

„Rapsodia românească“ şi „Improvisaţiunea“ dlui Murĕşanu încă au fost foarte bine esecutate.

Mai mult a plăcut ascultătorilor hora „Dorule odorule,“ care este compusă din arii româneşti.

Prin aplause prelungite a fost chemat pe scenă dl compositor al ultimelor piese din programul de faţă.

Este vrednic de laudă zelul dlui Iac. Murĕşanu pentru Reuniunea noastră, căci d-sa caută toate mijloacele posibile de a satisface aşteptările publicului român.

Relativ la programul citat mai sus îmi permit a mai adauge unele păreri, cari se cuprind în cele următoare.

Mai întâiu sĕ-mi permită dl Murĕşanu o mică obiecţiune la composiţia de sub Nr. 5. Poesia „Primăvara“ este împărţită în strofe de câte 8 versuri, intercalate de alte strofe de câte 4 versuri. Eu cred, că melodia trebuie conformată după spiritul poesiei şi după împărţirea acesteia. În urmarea aceasta pausele melodiei ar cădea tocmai între strofe, ear nu la mijlocul acestora. Această observare o fac cu toată considerarea, proprie unui laic în arta musicală. Apreţierea critică mai amĕnunţită a composiţiilor musicale compete de altfel numai artistilor în musică.

Deşì esecutarea a fost pe deplin satisfăcĕtoare, totuşi unele piese nu au fost întimpinate de auḑitori cu toată căldura, şi anume: piesele de sub Nr. 1 şi 3. Nu ştiu cuprind ele în sine o clasicitate prea profundă şi necuprinsă cu mintea celor lipsiţi de scoală clasică musicală, ori că într'adevĕr nu cuprind farmecul, care ar trebuì sĕ-l aibă?

Nu voiu a contesta împregiurarea, cumcă şi noi avem oameni cu scoală musicală, cari înţeleg foarte bine melodiile clasice, ba acestea le şi causează mare plăcere. Nu putem contesta însĕ nici aceea, că pe lângă acestia cei mai mulţi din publicul nostru nu au conştiinţe musicale profunde, nu au auḑ musical desvoltat în mĕsura, care se cere pentru priceperea cântărilor clasice.

Limba musicală clasică este o limbă radicală, deci va fi înţeleasă numai de câţi-va auḑitori, cari o pot pătrunde, pre când maioritatea preponderantă nu o vor putea pricepe. Apoi cum poate mulţămì pre om aceea, ce nu poate pătrunde cu mintea sa. Eu aşa cred, că o limbă mai simplă mai poporală o înţelege atât cel cu cultură mai înaltă cât şi cel cu cunoştinţe mai rudimentare. Oratorul cel mai escelent, dacă va vorbì într'o limbă radicală unui public cu cunoştinţe de diferită estensiune, va face fiasco cu vorbirea sa, căci pre când vor asculta unii auḑitori cu cea mai încordată atenţiune, ca sĕ nu peardă nimic din ideile lui înalte şi îmbrăcate în nişte espresiuni şi mai înalte, pre atunci alţii parte vor începe a dormita şi a căsca, parte se vor distrage prin conversaţii amusante, conturbând chiar şi pre cei cu interes. Apoi oare nu stă lucrul tot aşa şi cu musica? Apreţiez şi eu cu toată demnitatea cântecele clasice şi cred, că în privinţa aceasta nu voiu fi numai singur; mai mult apreţiez însĕ astfel de clasicităţi, cari îmi oferă ceva inţeligibil şi prin urmare şi o plăcere oare-care la auḑul lor. Cântecele noastre române poporale, sĕ fie ele oare neaccesibile pentru clasicitate? Dacă e clasic un cântec poporal scoţian sau altul de felul acestuia, pentru ce sĕ nu fie şi unul român prelucrat de fantasia măiastră a unui artist?

Îmi permisei aceste resonamente ca ale unui laic în arta musicei precum atinsei şi cu altă ocasiune; sunt resonamente individuale, prin cari nu intenţionez nici decât a atinge coardele delicate ale simţemintelor unora, cari — cred poate, — că le fac la adresa DD-lor lor. Numai în general am sulevat această cestiune fără de a pretinde ruperea totală dela esecutarea cântecelor clasice. *G.*

Din ţeara Oltului, în Februariu 1885. D-le Redactor! Ca om dela sate nu am datină a scrie la jurnale, dar un curent stângaciu, căruia i sa dat loc în coloanele „Gazetei Transilvaniei“ de vre-o câţiva ani în coace faţă de stările noastre din Făgăraş şi comitat, un curent carele nici decât nu poate fi spre binele acestei poporaţiuni ci din contră şi până acum i-a servit numai spre rĕul ei vĕḑut şi a dat ansă la neîncredere şi ură reciprocă, me face a scrie următoarele:

Onoraţii cetitori ai „Gazetei Transilvaniei,“ s'au putut convinge că încă de pe la anul 1882 a început se apară în Gazetă din acest comitat atari articoli şi comunicaţii prin cari puţina inteligință şi bărbaţii mai de influinţă din Făgaraş şi comitat s'au descris în colorile cele mai negre, s'au descris ca neşte duşmani ruinători şi nimicitori ai poporului din acest comitat, şi aşa ai neamului omenesc, aşa încât în Nr, 239 din 1884 al Gazetei în un articol din Făgărăş se ḑice că sunt de aceia cărora le place a se crede pe sine cunducĕtori ai poporului, şi ca atari continuă geşefturi, chiar în contra acestui popor, şi ca fii ai poporului în parte mare au contribuit la ruinarea lui, lucrând mână în mână cu inimicii lui şi cu jidănimea.

Domnule Redactor! Sĕ fie românul ori şi cât de nepăsătoriu totuşi 'şi pune întrebarea că oare aşa sĕ fie?

Ciclu articolilor scrişi in tonul arătat se continuă de vre-o câţi-va ani, fără ca corespondentele sĕ se fi arătat pe faţă, fără ca sĕ fi eşit între noi nici la sate nici la centru cu pretinsele sale idei salutare, ci umblă orbecând în întunerec şi folosindu-se de prea marea ospitalitate a On. Gazete sub masca servă, îi place întunerecul, căci după cum însuşi ḑice la lumină s'ar descoperì faptele dênsului cele puţin recomandabile.

Ar fi vai de noi şi de scumpa noastră naţiune daca am sta după cum ḑice anonimul corespondent, însĕ o mare mângăiere avem cu toţii în aceia că ştim, că lucrul nu stă aşa, şi că domnul corespondent poate refereşte numai la persoana sa cele ce le scrie, căci cu toţii ştim şi cunoaştem faptele, buna şi înţeleapta ţinută a bărbaţilor nostri şi poftim şi-i rugăm, ca şi pe viitoriu sĕ lucre cu aceiaşi bunăvoinţă şi alipire cătră naţia noastră ca şi până acum, pe când pe dl corespondent după scrierile sale de atâta timp anonime, îl cunoaştem cu toţii ca pe un individ maliţios şi intrigant.

După atâta timp ieşi domnule corespondent pe faţă cu numele, nu te ascunde ca un laşu, aratăte între noi pe sate sau în centru, ca sĕ ştim cine eşti şi desvoaltăţi ideile ca un om de caracter faţă în faţă cu noi, şi ne spune ce vrei, nu mai amăgì publicul cetitor, cu pamflete şi neadevĕruri, nu mai înegrì şi descuragia pe bine meritaţii nostri bărbaţi, cari au făcut şi pentru Dta mai mult decât ai meritat. Dle dacă eşti un malcontent şi atâta de fricos încât nu îndrăsneşti a te arăta noue cel puţin taci, nu mai arunca şi mai departe seminţele rĕului şi ale urei între fraţi.

Nu cu fanfaroni şi cu iubitori de a face pe domnişorul vom putea ajuta mult cercatei noastre naţiuni, ci cu bărbaţi serioşi şi laborioşi. Într'adevĕr noi cei din tract suntem sătui până în gât a mai cetì fanfaronadele şi comediile Dtale şi ale clicei Dtale.

Economul sau profesionistul ect., care nu-şi vede de ale sale piere necondiţionat, tot aşa este şi cu individii din ori și ce altă clasă a societăței omenești.

Am dis încă la început că nu am datină a scrie la jurnale, dar după-ce corespondentele anonim acum mai pe urmă în patima s'a nemărginită s'a înhățat și de noul trimis adm. prot. Dl Iuliu Dan, pe care voiește al face imposibil dela început, însě se înșeală grozav, după ce o a făcut și aceasta în Nr. 239 din 1884 și 26 din 1885 al „Gazetei Transilvaniei“ 'mi iau libertatea a ve ruga Dle Redactor sě binevoiți și Dvoastră a contribuì din parte-ve după posibilitate la delăturarea rěului ce voiește anonimul corespondinte al aduce preste tractul nostru protopresbiteral al Făgărașul, preste scoală și biserică și așa preste națiunea noastră.

Este un neadevěr unic în feliul seu și demn de caracterul malițios al corespondentului, că domnul Iuliu Dan ar fi fost primit cu răceală în întreg tractul nostru.

Protopresbiteratul nostru este unul dintre cele mai neglese în toată archidiecesa, deci noi cei din tract, din toate părțile cu escepțiune a corespondentului și a obscurei sale clice am întêmpinat cu mare bucurie trimiterea Dlui Iuliu Dan de administrator prot., care este un bărbat cu toată cualificațiunea recerută și dela care putem aștepta cu siguritate îndreptarea lucrurilor, numai fireste sě-i fim cu toții întru ajutor, și sě nu căutam a-i pune în un mod nedemn pedeci în tot locul, cum o face corespondetele și ai sei, carele poate fi sigur că purcederea lui este condamnată din partea întregei inteligințe și a poporului din tract. Parochia Făgărașului puțin ne interesează, căci aceea este în cel mai mare grad de decadință fiind lăsată în plata sfântului și neglesă de atâta vreme de neputinciosul paroch și protopop Petru Popescu, ne prinde mirare însě că inteligența de acolo stă cu totul departe de astă afacere atâta de importantă.

M'am informat și nu este adevěrat că poliția din Făgăraș ar fi oprit pe părintele administrator protopopsc Iuliu Dan de a funcționa la o înmormêntare în 30 Ianuariu st. n., ci tocmai din contră poliția ar fi îngrigit de susținerea ordinei dacă părintele adm. prot. ar fi voit a servì, ceea ce însě dênsul pentru încungiurarea ori și cărui neajuns nu a voit a face, de unde se vede că baionetele despre care scrie corespondentele trebue că au fost pre seama celor de calibrul lui, dar grație înțeleptei purcederi a dlui adm. prot. nu a fost lipsă a se face întrebuințare de ele.

Conducětoriul neînțelegerilor din Făgăraș, după cum am înțeles, este un anumit Ioan Ciora, o parte mare a parochienilor cere sě se esecute dispozițiunile consistoriale, Ciora și cu ai sei nu voiesc aceasta, inteligența, însě doară genându-se de atâta neînțelegere și confusiune, nu se amestecă în astă afacere atât de urîcioasă, cu inima curată, sau cu cugete reservate — nu cercetăm: biserica din Făgăraș de mai multe sěptěmâni stă închisă, cheiele sunt la Ioan Ciora, care în nepriceperea s'a face toate câte îi trece prin cap fără sě fie împedecat la aceasta nici de autoritățile bisericești, nici de cele civile, la care nu putem dice alt ceva decât că: Rele dile am mai ajuns.

Din parte-ne rugăm și pre On. Domn Redactor al Gazetei, a fi cu considerare la acea împregiurare, că cu publicarea ciclulului de articoli din Făgăraș de anonimul seu corespondent, cari sunt eflucsul unei inimi reutăcioase nu se face causei noastre bisericești și naționale nici un servițiu bun,*) din care causă repet și eu aceia ce a dis un venerabil bărbat al nostru din Făgăraș, ca nu cumca prin publicarea astor feliu de articoli sě se ajungă acel resultat ce l'a ajuns acela care a aprins moara ca sě ardă șioarecii.

Iustus.

Convocare. **)

Pe basa §-lui 13 din Statute se convoacă prin aceasta

Adunarea generală

a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu

pe **12 Februariu a. c. st. vechiu (24 Martie st. n.)** în localitățile societăței de lectură strada Cisnădiei Nr. 7 după amează la 3 oare.

Ordinea dilei:

I. Raportul comitetului despre actvitatea sa dela ultima adunare generală.
II. Revisiunea rațiociniului din anul 1884.
III. Propunerea membrilor onorari.
IV. Propuneri eventuale.

Sibiiu în 18 Februariu v. (2 Martie n.) 1885.

Maria Cosma,
presidentă.

Anastasia Toma,
secretară.

Avis.

Obiectele din loteria de efecte a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu, rěmase în proprietatea reuniunei, se vor vinde prin licitațiune publică **Marți, 3 Martie, a. c. st. n, înainte de ameadi dela 10—12 și după ameadi dela 3—6 oare** eventual și în diua următoare la localul și oarele citate în localitățile casinei române din loc, strada Cisnădiei Nr. 7.

Comitetul.

Varietăți.

* (Mulțămită publică). În 14/2 Faur a c. s'a ținut aici un bal cu scopul: pentru ajutorarea scoalei capitale gr. or. române și a celei săsești din Avrig. Venitul curat a fost de 20 fl. douědeci fiorini v. a. Din care suma, 10 fl. v. a. s'au dat scoalei săsești, eară 10 fl. v. a. au rěmas pentru scoala noastră.

Pentru care suma se aduce mulțămita cuvenită și cu deosebire dlui director scolar Ioachim Băcillă Chimuțiu, carele n'au crutat ostenele și alergări pentru promovarea scopului creșterei poporului. — Nu ne este scopul — respective nu ne a fost, — de a aduce aceasta la publicitate, știind noi că fapta bună — 'și are recompensațiunea în sine; dar de o parte știind earăși că: fapta bună merită atențiune și imitare, eară de altă parte, de oare-ce conlocuitorii nostri sasi grăbiră cu mulțămita lor publică în diuariul „Tageblatt“ ne-am ținut de plăcuta datorință, a aduce și noi mulțămita noastră pe calea publicității, în-semn de recunoștință.

Avrig, în 14 Faur st. v. 1885.

În numele comitetului parochial:

Vasiliu Maxim,
adm. protopp. și preș. comit.

* (Postal.) Se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de magistru postal în comuna Dalnok (comitatul Treiscaunelor) cu termin de 3 sěptěmâni.

Condițiuni: contract de oficial și 100 fl. cațiunue.

Emolumente: Salariu fl. 120; paușal de cancelarie fl. 40 și paușal de transport fl. 180.

Cererile au de a se înainta la direcțiunea postală din Sibiiu.

* **(Progress.)** Cetim în diarul „Adevěrul:“

„România liberă“ primește o scrisoare în care i se spune că la scoala Nr. 2 din Têrgoviște, rugăciunea „Tatăl nostru“ e astfel schimonosită de învěțător.

„Părintele nostru, care domicillezi în ceruri, santifice-se numele těu, „fie-voia ta, precum în imperiul těu așa și pe teră, pânea noastră cea jur„nalieră dăne-o nouě astă-di și ne pardonează nouă erorile noastre, pre„cum și noi pardonăm eronaților nostri, și nu ne duce pe noi în tentați„une și ne salvează de cel perfid. Amin.“

Halal de limbă!

Noi încă nu stăm mai jos ca dascălul din Târgoviște. Învěțatul dascăl din **Sfătoseni** schimonosì rugăciunea *„Impărate ceresc“* astfel:

„Imperatore celestine, consolatorule, spirite al verității, carele în tot locul esti de față, și toate le completezi. Depositul bunătăților, și dătătoriule de vivicațiune, descin e și-ți ia cuartir la noi, și ne purifică pre noi de toată satanitatea, și disoalvă bunule spiritele noastre.“

* (Atentat). Foile locale respândesc faima cum-că asupra notariului com. din Giroc, Petru Barbosu, s'ar fi comis un atentat, eară depeșele trimise la „Corespondenz-Burou,“ o fac chiar cu coarne, dicênd că poporul a întrat cu puterea în casa comunală, a spart lădile a jăfuit, a omorît pre notariu și câte toate slăite. Pre semne scornitorii acestor minciuni ar dorì ca sě vadă starea de asediu proclamată asupra unei comune române, sau chiar asupra Banatului întreg, ca domnii sě-și poată juca apoi mândrele cu mai puțină frică și sfiealǎ, și cu mai mare efect în patriotism!

Tot lucrul de sub întrebare se reduce la o bătaie sănătoasă ce a luat-o numitul d. notariu în birtul mare (crâșma comunei) noaptea dela un plugariu carele era și el la — „petrecere.“ Despre aceasta sunt martori „boacterii“ (vigiliele) satului cari noaptea, audênd că „petrecerea e prea groasă,“ au sărit dlui notariu întru ajutoriu și l'au scăpat cu, cu — capul mai crepat. Nu e mirare dacă astfeliu de petreceri bagă frică în domni, în cei ce trimit astfeliu de depeșie pre la jurnale, pentru că în adevěr poporul nostru cam are causa de a însceana astfeliu de petreceri și apoi, când le însceneazǎ, e prost, da, — nu face gluma.

„Luminătoriul.“

Loterie.

Sâmbătă în 28 Februarie 1885.

Buda: **10 88 53 55 74**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Februarie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.80	98.50
Renta ung. de hârtie	94.10	94 05
Renta de aur austriacă	108.40	107.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.—	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	121.75	121.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147 25	147.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	315.50	315 25
Acțiuni de credit austr.	305,40	305.50
London (pe poliță de trei luni)	124.30	124.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5 81	5.79
Napoleon	9 80½	9 77
100 marce nemțești	60.50	60.50

---

*) Naivi oameni trebue sě fiți DVoastre, dacă credeți că Gazeta Transilvaniei are la inimă biserica noastră ortodocsă. Gazeta fidelă programei sale făcênd sărituri preste Gherla și Blaș lovește fără crutare în Sibiiu, și ear în Sibiiu. Așa e pograma, și naivi sunteți cei cari nu vedeți. Red.

**) Diarele românești sunt rugate a reproduce.

Nr. 55. [985] 1—3

CONCURS.

Pre basa decisului comitetului protopresbiteral al tractului protopresbiteral Biserica-Albă adus în virtutea §-lui 63 combinat cu § 23 punct 5 din statutul organic, în ședința sa ținută în 31 Ianuariu 1885, și în urmarea încuviințării date de venerabilul consistoriu diecesan al Caransebeșului dtto 29 Faur 1885, Nr. 109 B., se escrie concurs pentru ocuparea postului vacant de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Biserica-albă.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

a) Birul anual dela preoții din tract, și anume:

1-iu dela parochiile de clasa I-ma cu 10 fl. v. a.

2-a dela parochiile de clasa II-a cu 8 fl. v. a.

3-a dela parochiile de clasa III-a cu 6 fl. v. a. luându-se de basă clasificațiunea parochiilor făcută de sinodul eparchial din 1880 Nr. prot. 129.

„Stă în libera voiă a preoților, ca ei sě presteze birul protopresbiteral și în natură conform punctului 32 alinea *c*) din „Rescriptul declaratoriu“, carele este basa legală a acestui bir.“ (Nota consistoriului).

b) Tacsele pentru ședulele de cununiă cu 2 fl v. a.

c) Paușalul de călătorie, ce se prestează prin Venerabilul Consistoriu diecesan, în suma de 200 fl. v. a. pre an.

d) Dotațiunea încopciată cu parochia protopresbiterală de clasa I-ma din comuna Jam.

Competenții au se dovedească cum că posed cel puțin cualificațiunea normată în §, 15 lit. *a*) din „Regulamentul pentru parochii.“ Într'asemenea cualificați vor fi preferiți aceia, cari vor mai proba, că au făcut studiul la vre-o facultate filosofică ori juridică, sau că s'au distins prin edarea vr'unui op folositoriu pe terenul bisericesc ori scolastic.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-și subșterne suplicele lor de concurs, înstruite cu documente în forma autentică despre cualificațiunea și ocupațiunea lor de până aici, în termin *de 30 dile,* socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român“ și „Biserica și scoala,“ Prea Onoratului Domn Andreiu Ghidiu, protopresbiter în Oravița, ca comisariu consistorial pentru alegerea de protopresbiter.

Dat în Iam din ședința comitetului protopresbiteral ținută la 31 Ianuariu 1885.

Filip Adam, președinte.
Sofroniu Avramescu, notariul comitetului.

Cu consimțelegerea mea: *Andreiu Ghidiu*, protopresbiter ca comisariu consistorial.

EDICT.

Maria A. Ciuta din Satulung, protopresbiteratul al Brașovului, care mai mult de 3 ani a părăsit pre soțul ei George I Aitean din Heghig fără a se ști ubicațiunea ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict*, căci la din contră procesul divorțial încăminat de bărbatul seu se va decide și în absența ei.

Brașov, în 16 Ianuariu 1885.

Scaunul ppresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. pprb.

985] 1—3

Sz. 41. bir. végreh. 1884. [987] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a Szeredahelyi tekintetes kir járásbiróság 1884 évi 2827 sz. a. kelt végzése folytán Ghisie Leonte és Blaga Ioan ellen „Albina“ hitelintézet részére 380 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 504 frtra becsült ökrök, egy kancza, 1, kocza, 1 ökör szekér, 1 borsajtó, 1 cséplögép, széna stből álló ingóságok nylvános árvéres utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Récsen leendő eszközlésére határidőül 1885-ik évi **Márczius hó 12-ik** napjának délellötti **9-ik** órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen á polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alu is eladatni fognak

Kelt Szeredahelytt 1885-ik évi Február hó 28 napján.

Maniu Visantiu,
kir. végrehajtó.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21. Sibiiu, Joi 21 Februarie (5 Martie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Februariu 1885.

E bine că se mai ocupă şi ḑiaristica de preste munţi cu lucrurile dela noi. Şi e bine că ea se ocupă în douĕ direcţiuni. Ḑiarele radicale sunt foarte mulţumite cu cursul lucrurilor de aici. Ele ştiu că răbdarea 'şi are şi ea marginile sale. Ştiu şi aceea că în lumea morală nici o faptă fără de lege nu rĕmâne nerĕsbunată.

În orbia, de care e condusă ḑiaristica maghiară, şi zorul de maghiarisare forţată — ḑiaristica radicală vede semne şi minuni — în sens biblic vorbind, — şi ea se bucură, credênd posibilă îndreptarea lucrurilor la noi numai prin o sguduire teribilă, care sĕ restoarne statul din temelie.

Cu asemenea resoane se justifică limbagiul ḑiarelor „Unitatea Naţională“ şi „Drepturile Omului.“

Oamenii înrolaţi sub steagul susţinut de aceste noue organe ale pressei din România liberă au desperat în îndreptarea lucrurilor pe cale pacînică. Îndreptăţirea desperărei lor se esplică lămurit din situaţiunea creată acestor oameni prin cursul lucrurilor dela noi.

Ḑiarele mai moderate, dacă e potrivită această caracterisare — ḑiarele mai moderate ḑicem, se întristează de mersul trebilor la noi. Ele cred posibilă îndreptarea lucrului pe cale pacînică, vĕd greşita direcţiune luată de pressa maghiară, şi îngrigiate de soartea patriei noastre, se silesc a capacita opinia publică unguerească.

În direcţiunea aceasta s'a scris articolul din „Romanul,“ reprodus şi de noi în numĕrul precedent al ḑiarului nostru.

În meritul lucrului toţi bărbaţii din România se unesc în a recunoaşte că actuala stare de lucruri nu se mai poate susţinea, şi în consecuenţă stăruesc pentru o soluţiune oare-care.

Întrebarea este pe ce cale se poate schimba critica situaţie de astăḑi.

Elementele radicale strigă ḑiaristicei ungureşti şi întregei politici scrintite de aḑi: Înainte, căci lucrurile se desvoaltă de minune de bine. Pe calea apucată veţi provoca crisa, şi cestiunea o va deslega forţa armelor. Elementele moderate cred că ne fac serviţii, îndemnând la moderaţiune, şi linguşind am putea ḑice vanitatea maghiarilor, poate basaţi pe ḑicĕtoarea: cu o lingură de mere prinḑi mai multe muşte, ca cu un borcan de oţet.

După cum stau aḑi lucrurile la noi, n'avem speranţă că va fi auḑit glasul acelora, cari îndeamnă la moderaţiune şi reson. De aceea noi îndată după articolul din „Romanul“ am reprodus doi articoli din „Magyar Polgár“ spre a ilustra sentenţa: *„Contraria juxta se posita magis elucescunt.*

Cât timp oamenii chemaţi a forma opinia publică maghiară publică articoli rĕsvrĕtitori ca şi cei citaţi de noi, e pĕcat a te mai provoca la reson, e pĕcat a condamna pre cei ce îndeamnă: Înainte! Înainte!

S'a făcut provocare la Jokai, şi s'au lăudat mult vorbirea lui ţinută în parlamentul Ungariei la 22 Ianuariu a. c. din incidentul desbaterilor asupra budgetului de culte şi instrucţiune publică. Ḑiariul „Romanul“ zideşte mari speranţe pre vorbirea lui Jokai, şi-i strînge mâna cu frăţietate poftind din inimă, ca cuvintele lui sĕ devină noua evangelie a naţiunei ungare şi a tuturor popoarĕlor din Austria şi peninsula balcanică. Romanţieriul Jokay va fi recunoscĕtoriu ḑiariului „Romanul“ pentru dragostea dovedită. Noi încă am saluta cu toată căldura inimei noastre pre Domnul Jokai ca pre înainte mergĕtoriul şi propovĕduitoriul păcei şi al concordiei între popoarele din Ungaria — fie chiar Austro-Ungaria şi peninsula balcanică, dacă vestitul romanţier şi mare politic nu ar fi pus şi clausula, pre care o a pus. La 17/29 Ianuariu a. c. în numĕrul 7 al ḑiariului nostru am reprodus unele părţi din cuvêntarea provocată. Mai reproducem odată:

> Ceea ce la mine consider de virtute, la slovac încă nu i voi atribuì de pĕcat. Consider însĕ de curent, ce trebue învins şi combătut, dacă curentul naţional cultural nu va fi pus paralel cu al nostru în emulaţiune, ci el se va pune în mişcare spre a aţîţa relele passiuni ale poporului şi a lăţi sĕlbătăcia lui, dacă se va cere partea cuviincioasă nu din datorinţele împlinite faţă cu patria şi tronul, ci se va pacta cu societăţi preste graniţele patriei şi va gravita în afară, *când nisuinţele naţionale vor ataca* **ideia de stat unguresc.** A sta faţă cu aceste mi-am ţinut totdeauna de datorinţa patriotică.

Va se ḑică domnul Jokai condiţionează desvoltarea noastră dela **ideea de stat unguresc.** De repeţiteori am cerut sĕ ni se dea o definiţiune precisă dar clară a „ideii de stat unguresc,“ pentru că — ce e drept — avem şi noi o „idee de stat unguresc,“ însĕ amara de ea realitate e departe de ideea noastră. Şi fiind-că cei dela „Romanul“ au făcut apoteosă poetului Jokai, i rugăm sĕ-l întrebe, ce înţelege el sub ideia de stat unguresc. Din datorinţa de gratitudine Jokai va împlinì dorinţa fraţilor din Bucureşti, şi noi în veci le vom fi recunoscĕtori.

Până atunci însĕ sĕ ne fie permis a inclina spre vederile fraţilor dela „Unitatea naţională“, cari paremi-se înţeleg mai bine clausula, sub uşiţa căreia a rostit Jokai cuvintele seducĕtoare. Sĕ ne fie permis a observa că pentru noi şi causa noastră ni se par cu mult mai periculoase vocile sirenice à la Jokai ca erupţiunile vulcanice ale lui Orbán Balázs et Comp. care vorbesc în adevĕrata lor manieră de surugii. Cât timp ni se va arăta pumnul în mod brutal, vom fi terorisaţi în şi afară de biserică, lipsiţi de multe ori chiar şi de scutul legei, lumea din afară ne va înţelege plângerile noastre şi noi ne vom şti cu ştrangul la gût.

Am fost suntem şi vom fi pentru pacinica desvoltare şi convețuire, şi lumea ne e mărturie cât am suferit şi cât suferim. De aceea oamenii cu inima pentru poporul nostru nu se vor supera pentru restabilirea adevĕrului.

Revista politică.

La 2 a lunei curente mare sĕrbare fu în capitala Ungariei. În această ḑi s'au împlinit 10 ani de când domnul Tisza are în mânile sale soartea popoarĕlor din Ungaria. Gratulaţiuni peste gratulaţiuni s'au succedat în aceasta ḑi, şi domnul Tisza fie-căruia i-a rĕspuns conform dorinţei inimei ei.

Deputaţiunea oraşului Budapesta a accentuat importanţa noului curent adoptat şi pus în mişcare sub era Tizsa, — maghiarisarea pe cale socială. Că iubilariul a rĕspuns tot pe această coardă nu este mirare. Caracteristic este că domnul Tisza vorbeşte de un oraş puternic specific unguresc. În această fasă apoi Budapesta va trebuì sĕ rumpă legăturile comerciale şi industriale cu lumea mare, care nici cu chelnerii nu e dispusă a vorbì ungureşte.

Convenţiunea vamală între Austria şi Ungaria este la ordinea ḑilei. Ḑiarul „Voinţa Naţională“ astfeliu schiţează un articol al lui „Pester Lloyd“ privitoriu la această afacere.

„Toate ştirile ce ne sosesc sunt de acord că representanţii ministerielor în conferinţa vamală austro-ungară au ajuns la o completă înţelegere în privinţa politicei vamale ce este de a se urma pe viitor şi că preste câte-va ḑile parlamentele ambelor state vor fi chiemate sĕ se pronunţe asupra proiectelor ce li se vor presenta. Conferinţa vamală, după cum era de prevĕḑut, s'a pronunţat pentru urcarea tacsélor vamale asupra cerealelor, făinei şi articolilor industriale şi prin aceasta declară că am-

---

FOIŢA.

Patru conferinţe.

Raporturile între agricultură şi industrie de Barbu Stefănescu. — *Scene şi portrete din Dobrogea de* Duliu Zamfirescu. — *Isterie şi ipnotism de* Dr. Buicliu. — *Reforma penitenciară de* D. Budişteanu.

(Încheere).

Isteria, a ḑis dl Buicliu, nu este cum cred unii o însuşire numai a femeei; nu, s'au vĕḑut bărbaţi, foarte rar ce este dreptul, cari suferă de isteriă ca şi femeile. Ori-care ar fi însĕ secsul bolnavului, isteria nu are totdeauna aceleaşi semne caracteristice, nici aceeaşi intensitate. În forma uşoară a boalei nu se vede decât slăbiciunea voinţei. Această facultate, din care Schopenhauer făcea basa fantasticului seu sistem, suferă mult din causa isteriei, şi, prin consecinţă, facultăţile efective se desvoltă prea mult. echilibrul se rupe. Când boala a înaintat şi isteria a ajuns la gradul seu de desvoltare desĕvêrşită, voinţa aproape dispare şi isteria devine de o mobilitate esterne.

Poradoxul, setea de contradicţiune, şi, ce este mai ciudat, o nestrămutată poftă de a minţì sunt atunci însuşirile cele mai bătătoare la ochii ale isteriei. D. Buicliu a citat despre această dragoste de minciuni esemple precise şi pline de învĕţăminte; câţi n'au fost osânditi din causa mărturisirei mincinoase şi inconscii a vr'unei isterii oare-care. Un alt fenomen însĕ şi mai curios este cel cunoscut sub numele de induoirea consciinţei personalităţei.

În acest cas isteria are douĕ personalităţi cu totul distincte şi inconscie una de alta. Aşa, se citează casul unei fete americane care, după un somn prelungit, îşi perduse memoria a tot ce învĕţase, aşa că după ce se deşteptase trebuì sĕ inveţe din nou sĕ scrie şi sĕ citească începênd dela silabisire. Câte-va ḑile mai târḑiu, în urma unui nou somn, ea îşi recăpătă toate cunoştinţele pe care le perduse. Altă isterică a trecut periodic, vreme de 4 ani, dela o stare la alta. Aḑi ea posedă toate cunoştinţele ce avuse-se altă dată. Scriea frumos etc., a doua ḑi nu mai ştia nimic; abia putea sgăria hârtia şi pe urmă ear venea la starea dintâiu. Şi este de notat că ea nu avea nici o cunoştinţă de dubla ei personalitate. Toate fenomenele isterice sunt şi cunoscutele idei de posesiune diabolică de cari toate cărţile religioase, cu evangelia în cap, abundă şi paralesiele, vindecările miraculoase, prin icoane făcĕtoare de minuni sau cu aiasmă dela Lourdes, sau fie chiar, ḑice dl Buicliu, cu vestitele şi microscopicele hapuri vermifuge şi anticanceroase ale iluminatului dela Bologna, ale acelui comite Matei care face, spre marea noastră ruşine, atâtea victime în Bucureşti, şi anesteriele cele aşa de mult esploatate de închisiţiune precum, şi mai ales, ciudatul fenomen al stigmatelor. Când lui Saint François d'Assises, în urma călĕtoriei sale din Orient, îi curse sânge din mâni şi din coaste în locurile în cari cuile şi lancea făcuse sĕ ţişnească sângele lui Isus, serafimul şi ignorantul sfânt pretinse că a avut o misiune cerească şi că Dumneḑeu îl însemnase spre a sa mai mare glorie şi lumea creḑu. Aḑi se ştie că apariţiunea fără causa a unor asemenea picături de sânge sunt curate fenomene isterice cari n'au nimic de a face cu supranaturalul.

Când isteria devine convulsivă, atunci extasul şi alucinaţiunea sunt trăsurile ei caracteristice. Simţiul religios mai ales predomină în aceste fenomene, pentru că, din'aintea tuturor desechilibrărilor cererilor omeneşti, neştiinţa nu vede de cât mâna supranaturală, până ce într'o ḑi spiritul de critică va creşte şi un glumeţ va cuteza sĕ scrie pe poarta monăstirei unde se svêrcolise pretinsele posedate:

De par le roi, défense à Dieu de faire miracle en ce lieu.

Nu este acì locul sĕ dau seamă despre interesantele cercetări isterice ale d-lui Dr. Buicliu asupra ipnotismului, nici sĕ-l urmez în escursiunea pe care a făcut'o dela practicele devoţilor indieni până la celebrele esperienţe ale lui Mesmer.' În starea de aḑi a ştiinţei d-sa ne a arătat că ipnotismul poate fi provocat fie prin escitaţiunea sensurilor vederei, bele guverne sunt hotărîte sĕ urmeze pe acea cale, pre care au apucat Germania și Francia. Și nu ne îndoim, deșì nu cunoaștem încă noul tarif, că maioritatea representațiunei naționale va primì propusițiunile ministeriale, pentru-că și parlamentul va trebuì sĕ se conducă de aceleași considerațiuni serioase de care s'a condus guvernul. Va vota dar tacsele vamale, dar, după cum credem noi, nu din convingere că prohibițiunea ar fi o mĕsură escelentă, ci de nevoe, așteptând cu nerăbdare momentul când sĕ se poată reîntoarce la principiile juste și sănĕtoase ale politicei comerciale. Aceasta o spunem mai vêrtos din causă că în unele organe din Cisleitania întêmpinăm aserțiunea că dela Ungaria a pornit urcarea tacselor vamale. Cei drept, primul pas l-a făcut ministerul nostru de comerciu, de oare-ce loviturile în prima liniă sunt îndreptate contra producțiunei Ungariei; dar cine voiește sĕ spună purul adevĕr aceța trebue sĕ mai spună că tot ministerul nostru de comerciu a făcut mai întâiu acele representațiuni urgente la guvernul francez, prin care s'ar fi putut înconjura trista necesitate a mĕsurilor ce trebuiesc acum luate și că tot dênsul, ca mijloc eficace de presiune și ca un act eventual de legitimă apărare, încă atunci a pus în vedere urcarea tacselor vamale asupra articolilor de industrie...

În ce privește tacsele asupra grâneler și făinei ele vor fi tot așa de mari ca ale Germaniei, 1 florin 50 cruceri, sau 3 mărci pentru grâu și 3 florini 75 cruceri, sau 7½ mărci pentru făină și credem că publicul va fi mulțămit cu acestea, căci astfel ne vom scăpa de năpădirea cu grâu rusesc și american și de altă parte vom impedeca întrarea fainei sacsone și silesiene în Bohemia și Moravia. Ne pare rĕu că astăḑi trebue sĕ aprobăm tacsele protecționiste asupra fructelor trebuincioase pentru pâne, ne știm însĕ liberi de ori ce rĕspundere, noi n'am voit această stare de lucruri; autorii ei sunt aceia cari fac politica comercială a Germaniei și cari uită principiul fundamental din sistemul protecționist al marelui economist List, care ḑice: „Cine voiește sĕ ridice agricultura internă prin tacse protecționiste, face o neghobie.“ Este absurd sĕ voiești sĕ creezi o producțiune acolo, unde lipsesc condițiunile și noi sperăm că vecinii nostri vor recunoaște cât de curênd greșala fundamentală, care o fac prin inaugurarea acestei politice; vor recunoaște că foloasele ce va obține agricultura prin politica vamală reacționară, nu numai că nu vor corĕspunde marilor speranțe, dar vor fi foarte mici în raport cu perderile cari le va suferì marea masă a consumătorilor.

De altmintrelea, cu toate că conferența vamală a primit tacsele asupra cerealelor, totuși, avênd în vedere că această mĕsură nu va atinge importul român, în privința căruia suntem legați prin convențiune, efectul deplin al tacselor vamale se va simțì abia în a doua jumĕtate a anului următor, și nouă nu ne pare rĕu că este așa, de oare-ce grâul român de o cam dată este o necesitate pentru industria noastră de făină, care și așa este destul de greu lovită prin marile tacse vamale și prin scumpirea cărbunilor.“

Pester „Lloyd“ încheie articolul seu cu următoarele cuvinte: Din această domniă a reacțiunei economice naște pentru noi datoria indispensabilă de a încorda toate puterile pentru ca sĕ ajungem pe terenul economic de la producțiunea estensivă la producțiunea intensivă. Cu cât vom ridica producțiunea, cu cât o vom face mai eftină, cu cât vom ști esploata mai bine comorile pămêntului, cu atât vom putea sĕ ne apărăm mai ușor contra astor fel de atacuri și sĕ preîntipinăm crisele cari se ivesc din timp în timp. Cultura intensivă a pămêntului și crearea unei industri puternice, ca primitorul cel mai bun al produselor noastre agricole, iată problema ce se impune Ungariei în mersul desvoltărei ei economice. Aceste mijloace de casă, simple și de atâtea ori recomandate, sunt singurele dela cari se poate aștepta vindecare și întărire.“

În vara acestui an slavii sĕrbează aniversarea de 1000 ani a apostolilor lor naționali Ciril și Metodie. Acestei sĕrbări i s'a dat un caracter politic, care a pus față în fată pe Rusia ortodocsă cu biserica papală. În schițarea „Adevĕrului“ punem sub ochii cetitorilor vederile ḑiarului „Nord.“

Oficiosul rusesc „le Nord“ vorbind în unul din numerile sale din urmă despre proectata sĕrbare a aniversărei apostolilor slavi Ciril și Metodiu, ḑice:

„Se apropia aniversarea a 1000-a a celor doi apostoli ai slavismului, Ciril și Metodiu, din care causă toată lumea slavă este agitată. Festivitatea se va ținea, cum se ḑice în Velehrad (Moravia), căci cel din urmă din sânții numiți au fost îngropat, după cum spune tradițiunea, în acest oraș. Ea va da prilegiu la manifestațiuni imposante și la un peregrinagiu, la care vor lua parte sute de mii de credincioși. Această mișcare însemnată va scoate la lumină multe și feliurite, ba chiar contraḑicĕtoare tendințe și năsuințe și vedem chiar că la acea sĕrbare apare pe scenă un nou factor, căruia i s'a dat numele de „panslavism latinesc sau austro-catolic.“

„Acest panslavism nu e tocmai de eri alaltăeri, dar în anii din urmă a făcut mari progrese. Parte mare a avêntului, ce el l'a luat este a se mulțumì unui prelat foarte escelent și foarte zelos, monseniorului Strosmayer, episcopul de Diacovar, care l'a plantat pe pămênt croat. Polonii din Austria s'au grăbit de a se folosì de acest mijloc de acțiune pentru scopurile lor personale.“

„Grațiă acestei cooperări de stăruințe și spriginului ce-l întimpină acest mijloc de acțiune din partea sântului scaun al Romei, el a produs deja în lumea slavă un curent foarte marcat și animat printr'o impulsiune continuă. Nuj nici o mirare, că la rassă, la care religiunea și credința joacă un așa mare rol, particularitățile confesionale dau tuturor lucrurilor, cu cari vin în atingere, un timbru deosobit, și faptul acestei abateri a marelui curent slavic nu poate apărea la prima vedere de cât ca un fapt natural. Ba el ar putea sĕ aibă și părțile sale bune. Ridicarea și desvoltarea unui panslavism catolic și apusan, strict deosebit de slavismul rusesc și ortodocs, ar trebuì sĕ aibă în adevĕr efectul de a nimicì acele temeri — prefăcute sau sincere — cari deschid din când în când perspectiva, că toate fracțiunile rasei slavice se vor alătura la egemonia rusească.“

„De și din punct de vedere al viitorului și a intereselor generale ale Rusiei slave, nu vedem un mare inconvenient în acea împregiurare, că mișcarea despre care e vorba naște în sinul ei un curent marcat, totusi ar fi regretabil, dacă acest curent ar lua un caracter dușmănos față cu marele stat slav, Rusia, și cu religiunea greco-ortodocsă, ce-o profesează maioritatea precumpănitoare a popoarĕlor slave Însĕ tendința aceasta ostilă tinde a se furișa în organisarea aniversărei dela Velehrad nu numai la stăruințele naționalistilor poloni cari se silesc din resputeri de a esploata această festivitate pentru scopurile și mănia lor, ci și sub influința unor anumite nesuințe ambițioase ale ultramontanilor.“

„Încuragiați prin atitudinea Vaticanului, care reclamă deja în mod oficial, ca pe ai sei, pe sfinții Ciril și Metodiu, cunoscênd farmecul ce-l esercitează ei asupra rassei slave, a cărei apostoli, au fost, matadorii Panslavismului austro-catolic nu țintesc la nimic mai puțin, de cât de a-și reserva privilegiul și monopolul asupra acestor nume adorate, eschiḑênd pe ortodocsi și pe ruși dela ori-ce participare.

„Este o ciudată contraḑicere, chiar în aceea de a se confisca aniversarea marilor apostoli ai slavismului tocmai în favoarea acelora dintre slavi, cari s'au depărtat de învĕțăturile lor și cari mai ales au lăpădat alfabetul inventat de sf. Ciril pentru trebuințele slavilor și numit cirilic după numele lui, spre a primì alfabetul latinesc. Ceea-ce însĕ cade și mai greu în cumpĕnă, este închipuirea falsă, ce se nutrește cu zel în unele sfere politice și clericale, cari ar voì sĕ readucă la sinul papismului întreaga biserică sau și numai o parte a bisericei ortodocse, pe calea propagandei preoțești ori și mirene.

„Fără îndoaială nu trebue sĕ esagerăm, și fără a perde din vedere evoluțiunile panslavismuiui austro-catolic, este de însemnatate, sĕ judecăm cu sânge rece adeverata lui importanță. În realitate acest panslavism apare mai amenințător pentru maghiarism și pentru germanismul austriac, de cât pentru Rusia.

„Aceasta este impresiunea ce domnește în Petersburg, căci chiar autoritățile de acolo nu par a fi preste mĕsură iritate de aceste uneltiri și de manifestațiunea dușmană, ce se pregătesc a o face în Valehrad. Guvernul rusesc se mulțămește a veghia, că această campanie sĕ nu producă nici o reacțiune în imperiu. Astfel s'a vĕḑut silit se proceadă cu asprime în contra episcopului din Vilna, monseniorul Hrynievicki, a cărui provocătoare atitudine devenise insuportabilă, internându-l în fortăreața Iaroslav.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 2 Martie. Națiunile care păstrează cu fidelitate memoria bărbaților cari s'au sacrificat pentru prosperarea lor, nici când nu merită sĕ fie șterse din catalogul popoarĕlor.

De acì cu cât o națiune respectează mai mult acest principiu cu atâta arată mai învederat că în sînul seu este sĕdit și cultivat un sentiment nobil.

Nimenea cu adevĕrate simțeminte umane nu va cuteza sĕ reprobe pre acei fii cari la anumit timp se duc la mormêntul părinților pentru a uda pămêntul cu lacrămi și mai cu deosebire pentru a înălța rugăciuni fierbinți cătră acela „dela care ne vine tot darul și toată darea cea bună desevêrșit.“

Nu numai că nu va putea sĕ condamne o astfel de faptă, ci din contră va trebuì sĕ recunoască

și auḑului, fie prin impresiuni morale, fie chiar prin puterea imaginațiunei. Așa, d-sa ne-a relatat un fapt foarte interesant. La 1 Februariu 1880, la amiaḑi, profesorul Heidenheim anunță studentului Friedländer că în seara aceleeași ḑile, la oarele 4, va fi magnetisat la distanță. Studentul întră în casă, aștepta oara 4 cu ochii pe ceasornic, și, întru adevĕr la oara indicată, fu cuprins de un somn contra căruia ori-ce resistență fu imposibilă.

Subiectul, cufundat în somnul ipnotic, trece, a ḑis d. Buicliu, prin trei fase: starea letargică, starea somnambulică și în fine cunoscuta stare cateleptică, starea cea mai miserabilă în care poate ajunge o ființă omenească. Starea cea mai bogată în fenomene este de sigur starea somnambulică.

În această stare, simțurile devin de o estremă impresionabilitate. O mână pusă la 40 centimetri la spatele d-șoarei X, o face sĕ se tânguiască de o căldură nesuferită; o altă bolnavă cetește mai cu ochi închiși (atât devin pleopele de transparente), la altele memoria faptelor din trecut devine de o fidelitate estremă. Așa Taine citează casul unei fete care nu știa de cât englesește, și care, în paroximul delirului, vorbia o limbă necunoscută. Ce se întêmplase? Tênĕra bolnavă copilărise în țeara Gallilor (Wales), și acolo învĕțase limba gallica pe care în urmă o uitase cu desĕvêrșire etc. etc. etc.

D. Buicliu a încheiat frumoasa sa conferință ca un adevĕrat medic: d-sa a dat auditorilor sfaturile cele mai urgente în contra isteriei. Între altele, d-sa a recomandat părinților de familie sĕ dea fetelor lor esercițiu și ear esercițiu, căci, cum bine a ḑis d-sa, când trupul stă pe loc sufletul se pune în mișcare.

Domnul Dr. Buicliu s'a ocupat de tămăduirea unei boale fisice, dl D. Budișteanu a tractat despre leacurile uneia din cele mai groasnice boale morale: crima. Ca toți oamenii cari cugetă, d-sa știe că crima este o adevĕrată boală, și că temnița trebue sĕ fie nu numai un mijloc de a pune în neputință pe criminal de a și reîncepe crima, ci și un mijloc de a-i îndrepta sufletul, de a-l moralisa. Și de aceste mijloace de moralisare ne-a vorbit d-sa cu o competință netăgăduită, ca unul care nu numai a fost procuror-general și prin urmare a putut sĕ vadă lipsa oare căror mijloace de moralisare din temnițele noastre, ci și a mers în Occident sĕ studieze de visu ceea ce s'a făcut în privința aceasta. Dl Budișteanu, preferă sistemul penitenciar ḑis Pensilvanian, fiind că în Pensilvania s'a născocit, adecă isolarea condamnatului în tot timpul captivităței. În acest sistem condamnatul trăește singur în celula sa și este lipsit astfel de orice contact cu tovarășii și de multe ori maestrii sei în ale vițiului.

Directorii penitențiariului, oameni cu studii înalte și demni de toată considerațiunea, se ocupă cu tot dinadinsul de condamnat, îi face ḑilnic inspecțiunea morală și deschide fie-căruia o partidă într'un registru numit: comptabilitatea morală. Munca este organisată și obligătoare, astfel temnița primește vagabonḑi și dă drumul la meseriași, și aceasta nu puțin contribue la moralisarea lor, căci cum bine a ḑis-o Musset: Pauvrete, pauvrete, c'est toi la courtisane! Un servit religios, bine organisat servă a îmbunătățì soartea celor asupra cărora religiunea are imperiu, și, în acelaș timp, gardianii temniței, oameni speciali cari au trebuit sĕ treacă o anume scoală care sĕ-i facă apți pentru o așa de mare misiune, ajută și ei la propagarea bunelor sentimente printre nenorociții intemnițați. Și pentru că ce mai puternic mijloc de a se îndrepta condamnatul, este sĕ îi promiți în schimb bunul cel mai prețios al omului, libertatea, în multe temnițe din Elveția mai ales, s'a admis sistemul unei liberări provisorie pe care directorul penitențiariului o dă condamnatului înainte de espirarea pedepsei, cu condițiune, bine înțeles sĕ-l poată interna din nou în pușcărie, în casul în care nu ar face un bun us de libertatea ce i se dă. Aceasta este cea din urmă perfecțiune pe care o poate da vre un sistem penitențiar: printr'asta mĕsură, pedeapsa se reduce la timpul strict necesar pentru lecuirea criminalului, timp care din nenorocire pentru unii rĕu năraviți este fără sfêrșit. Și când temnița a făcut astfel totul, ca sĕ transforme pe leneșul criminal într'un meseriaș cinstit, atunci societățile de patronagiu îl iau sub protecțiunea lor, și îi procură de lucru până ce amintirea pușcărei, care așa de grozav amărește soartea ori şi cine că atare fii sunt oameni cu simţeminte creştineşti, cu o adevĕrată creştere.

Dacă dar o purcedere de feliul acesta nu poate fi cualificată decât ca bună, este de neînţeles a da o altfel de interpretare atunci când fii unei naţiune se roagă pentru sufletele celor morţi.

Mânecând din acest punct de vedere, românimea din Viena s'au adunat în ḑiua de 28 Februarie, întru aducere aminte de martirii, cari înainte cu o sută de ani au fost sdrobiţi pro roată.

Înainte de ameaḑi s'a celebrat părăstas întru memoria acestor luptători pentru poporul ce gemea sub lanţurile robiei ear seara tinerimea s'au adunat într'un loc pentru a aduce tributul de recunoştinţă umbrei acestor bărbaţi, cari prima dată s'au însufleţit pentru aceea ideă înaltă, ce se numeşte libertatea unui popor.

Serbătoarea a decurs amĕsurat regulelor ce sunt stabilite unui astfel de act până în momentul când cu toţi s'au depărtat cu inima liniştită şi cu speranţe în triumfarea dreptei cause.

Cu o adêncă mâhnire trebue sĕ amintesc acì că au fost puţin numĕrul acestora, cari conscii de însemnătatea actului au alergat cu inima şi suflet pentru a-şi satisface unei datorii atât de sublime. Se vede că o adevărată apatiă au cuprins junimea de astăḑi. Astăḑi nu-i mai veḑi însufleţindu-se pentru idei nobile, nu-i mai veḑi urmărind cu interes mişcarea vieţii noastre naţionale precum aceasta cu multă plăcere ni-o povestesc bĕtrânii nostri.

Şi dacă se mai observă ici colea câte ceva semn de viaţă trebue sĕ ḑicem că e ca un picur în mare.

O altă mişcare ar trebuì sĕ se observe printre tinerime într'un timp ca acesta când în toată viaţa noastră naţională e o ferbere în direcţiunea redeşteptării naţionale.

Ştiu că esprimarea acestor adevĕruri la mulţi nu le va prea venì la socoteală, rog însĕ sĕ me scuse aceia la adresa cărora nu sunt puse, ear aceia cari doară s'ar părea atinşi sĕ me scuse din respect cătră adevĕrul celor ḑise.

Sĕ nu uităm cu toţii că aḑi mâne al nostru este rêndul ca sĕ apucăm frênele conducĕtoare a poporului cu multă înţelepciune astăḑi purtate de fruntaşii naţiunei noastre.

Dacă noi încă de pe acuma nu ne vom câştiga dibăcia de lipsă, dacă încă de acum nu ne vom deda la solidaritate, va fi oare cu putinţă ca atunci când interesele naţiunei ne vor chema întru apĕrare, la o singură strigare sĕ alergăm cu mic cu mare?

Sĕ sperăm însĕ că nu va trece mult când aceasta stare de lucruri va lua o altă faţă şi atunci cu bucurie vom putea privì la viaţa tinerimei noastre.*)

Iustus.

---

*) „Când eram prunc, ca un prunc grăiam,ca un prunc gândeam, ca un prunc cugetam ; ear dacă m'am făcut bărbat, am lăpĕdat cele prunceşti.“ I Corint XIII. II. R

Date statistice.

(Urmare.)

În August 16 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu vĕduve, 1 vĕduv cu vĕduvă, 18 bărbaţi în întâia căsătorie, 1 în a doua, 16 în întâia căsătorie, 3 în a doua, totalul căsătoriilor 19, din cari 15 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 4 cari au declarat că nu pot iscălì, 8 femei măritate cari au iscălit numele lor, 11 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 3 între 18 şi 25 ani, 12 între 25 şi 35 ani, 3 între 35 şi 45 ani, 1 mai bĕtrân de 60 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 şi 18 ani, 11 între 18 şi 25 ani, 4 între 25 şi 35 ani, 1 între 45 si 60 ani, totalul căsătoriţilor 38 dintre cari 33 de religiunea ortodocsă, 1 catolică, 2 protestantă şi 2 armeană. Totalul general al căsătoriilor 19 şi al căsatoriţilor 38.

In Septembre 16 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 3 vĕduvi cu fete, 17 bărbaţi în întâia căsătorie, 3 în a doua, 19 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 20 din cari 15 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 7 femei măritate cari au iscălit numele lor, 13 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 3 între 18 şi 25 ani, 12 între 25 şi 35 ani, 4 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 7 între 15 şi 18 ani, 8 între 18 şi 25 ani, 4 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani, totalul căsătoriţilor 40 dintre cari 36 de religiunea ortodocsă, 2 catolică, 2 protestantă, totalul general al căsătoriilor 20 şi al căsătoriţilor 40.

In Octombre 16 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu vĕduve, 5 vĕduvi cu fete, 18 bărbaţi în întâia căsătorie, 5 în a doua, 21 femei în întâia căsătorie, 2 femei în a doua, totalul căsătoriilor 23 din cari 14 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 9 cari au declarat că nu pot iscălì, 13 femei măritate cari iscălit numele lor, 10 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 4 între 18 şi 25 ani, 10 între 25 şi 35 ani, 7 între 35 şi 45 ani, 2 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 5 între 15 şi 18 ani, 10 între 18 şi 25 ani, 8 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 46, dintre cari 38 de religiunea ortodocsă, 5 catolică, 1 protestantă, 2 armeană, totalul general al căsătoriilor 23 şi al căsătoriţilor 46.

În Novembre 21 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu vĕduve, 3 vĕduvi cu fete, 23 bărbaţi în întâia căsătorie, 3 în a doua, 24 femei în întâia căsătorie, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 26 din cari 20 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 6 cari au declarat că nu pot iscălì, 11 femei măritate cari au iscălit numele lor, 15 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 19 între 25 şi 35 ani, 6 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani Etatea femeilor: 3 între 15 şi 18 ani, 14 între 18 şi 25 ani, 9 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 52, dintre cari 51 de religiunea ortodocsă 1 catolică, totalul general al căsătoriilor 26 şi al căsătoriţilor 52.

În Decembre 14 flăcăi cu fete, 14 bărbaţi în întâia căsătorie, 14 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 14 din cari 9 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 3 femei măritate cari au iscătit numele lor, 11 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 2 între 18 şi 25 ani, 10 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 şi 18 ani, 9 între 18 şi 25 ani, 2 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 28 dintre cari 27 de religiunea ortodocsă, 1 protestantă, totalul general al căsătoriilor 14 şi al căsătoriţilor 28.

Total: 172 flăcăi cu fete, 19 flăcăi cu vĕduve, 21 vĕduvi cu fete, 7 vêduvi cu vĕduve, 191 bărbaţi în întâia căsătorie, 28 în a doua, 193 femei în întâia căsătorie, 26 în a doua, totalul căsătoriilor 219, din cari 162 bărbaii însuraţi cari au iscălit numele lor, 57 cari au declarat că nu pot iscălì, 107 femei măritate cari au iscălit numele lor, 112 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 31 între 18 şi 25 ani, 138 între 25 şi 35 ani, 40 între 35 şi 45 ani, 9 între 45 şi 60 ani, 1 mai bĕtrân de 60 ani. Etatea femeilor: 54 între 15 şi 18 ani, 109 între 18 şi 25 ani, 50 între 25 şi 35 ani, 5 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani, totalul căsătoriţilor 438, dintre cari 398 de religiunea ortodocsă, 19 catolică, 13 protestantă, 6 armeană 2 israelită, totalul general al căsătoriilor 219 şi al căsătoriţilor 438.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Invitaţiune). Subscrisul oficiu protopopesc I. şi al II-lea al Braşovului cu toată onoarea invită pe P. T. domni deputaţi eclesiastici şi mireni, la şedinţele sinoadelor protopresbiterale din ambele tracte, şî anume:

I. Şedinţa sinodului protopresbiteral al tractului Braşovului II se va ţinea Vineri în 22 Februariu (6 Martie) 1885.

II. Şedinţa sinodului ppresbiteral al tractului I al Braşovului se va ţinea Mercuri 27 Februariu (11 Martie) 1885.

Ambelor şedinţe va premerge parastas pentru fericiţii Andreiu Br. de Şaguna şi Goszdu la biserica cu hramul s. Nicolae din Scheiu în Braşov precis la oarele 2 p. m. apoi invocarea sântului duch.

Din causa frigului şedinţele se vor ţinea imediat după invocarea duchului sf. în sala de şedinţe a bisericei s. Nicolae din Scheiu.

Agende:

1. Deschiderea şedinţei prin un cuvênt de presidiu.
2. Verificarea membrilor sinodali după protocoalele alegerilor incurse la oficiul protoprespiteral.
3. Raportul presidiului despre starea protopresbiteratelor şi al comitetelor protopresbiterale despre activitatea lor în decursul anului 1884.
4. Raportul epitropiei despre fondurile protopresbiterale cu finea anului 1884 şi budgetul pro 1885.
5. Alegerea epitropiei şi comitetului protopresbiteral pre trienul 1885—1888.
6. Alte afaceri indigitate prin §§. 50 şi 55 din statutul organic, precât se vor putea pune la ordinea ḑilei.

Braşov, 10 Februariu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului I. şi al II.

Ioan Petric,
ppresbiter.

* (Anunciu.) Dumineca, 24 Februariu (8 Martie) a. c. se vor începe şedinţele sinodului parochial ordinar dela biserica noastră cu hramul s. Nicolae din Scheiu.

Agendele vor fi:

1. Constituirea biroului sinodal.
2. Raportul comitetului parochial despre activitatea sa în decursul anului 1884.
3. Alegerea unei comisiuni sinodale de 7 membri pentru revidarea raportului comitetului şi epitropiei parochiale şi censurarea raţiociniului bisericesc.

Alte agende ce se vor ivì în urma propunerilor eventuale.

Şedinţele se vor continua în fie-care dumineca următoare.

Alegerile comitetului parochial şi a epitropiei parochiale precum şi a delegaţiunei scolare, se vor face numai după ce vor primì absolutoriu din partea sinodului parochial epitropia şi comitetul parochial actual.

Braşov 19 Februariu 1885.

Ioan Petric,
protop. şi paroch.

* (Convocare.) Despărţĕmêntul I al reuniunei învĕţătorilor români din Districtul al X-lea Braşov 'şi va ţinea adunarea sa generală Sâmbătă la 9/21 Martie a. c. în sala din casele bisericilor rom. din Săcele, în Satulung, la care sunt toţi membri cu stimă învitaţi a participa, dela 9—12 oare a. m. şi dela 2—5 p. m.

Obiectul:

1. Constituirea Despărţĕmêntului.
2. Desbaterea temei propuse de comitetul central al reuniunei noastre: „Higiena în serviţiul educaţiunei, — în special: Mijloacele prin care se poate promova în mod higienic desvoltarea fisică a elevilor.“
3. Propuneri de sine stătătoare.

Satulung, 18 Februarie 1885 st. v.

Ioan Dorca, preşedinte.

I. Dariu, notariu.

* (Convocare.) Onoraţii domni invĕţători dela scoalele rom. gr. or. din protopresbiteratul Sighişoarei, ca membri ordinari ai subreuniunei aceluiaşi protopresbiterat, sunt provocaţi prin aceasta a se presenta la prima şedinţă ordinară din anul acesta, care se va ţinea Mercuri în 27 Februariu a. c. v. la 9 oare a. m. în edificiul scoalei române din Sighişoara.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Încassarea tacselor de membri.
2. Tema: Folosul religiunei în general, modul de predare şi cât material pentru cursul prim?
3. Tema: Manipularea corectă cu condicile scolare.

---

liberaţilor, dispare încetul cu încetul din cercul în care are sĕ trăiască fostul criminal.

Şi după ce am asistat la atâtea şi atâtea îmbunătăţiri întrodu-se aiurea, şi ne întrebăm la noi cum este, ne apucă groaza. La noi temniţa este un cloac de infecţiune fisică şi morală, la noi toţi, simpli contravenitori la legea tutunului şi bandiţi de frunte, stau la un loc; la noi copii închişi învaţă rafinarea viţiului dela cei mai bĕtrâni în ale negrei meserii; la noi nici scoală şi nici serviţiul religios în sensul ocidental al cuvêntului, nici muncă, nici disciplină. Pot ăfirma că la noi întemniţaţii pot face tot ce vor; ei cumpĕră dela cârcĭmele din vecinătate tot ce le place, ei joacă cărţi, învaţă pe de rost codul penal, şi în jocurile lor pline de cinism, maimuţăresc tribunalele cari i-au osândit sau au sĕ-i osândească. Când s'a auḑit la Văcăreşti că în oraş se şoptea despre oare-cari abusuri comise de X, un înalt funcţionar, hoţii au organisat imediat o curte cu juraţi, şi, după-ce au distribuit rolurile de juraţi, judecători, procurori şi advocaţi la cei mai putreḑi de pĕcate dintre dênşii, au chemat la bară pe X, l-au judecat şi osândit.... în lipsă. Consecinţa unei asemenea destrăbălări este lesne de înţeles: în puşcărie se pun temeliile acelor vaste asociaţuni de hoţi de cai şi de tâlhari cari sunt plaga cea mai grozavă a populaţiunei noastre rurale. „— De unde cunoşti pre Radu? întreba odată un president pre un vestit hoţ de cai. — Din Văcăreşti. — Dar pre Vlad? — Tot din Văcăreşti. — Dar pre X, cârcĭmarul care te-a găsduit? — Tot din Văcăreşti, ţinea cârcĭma dela poarta temniţei. — Dar pe Y, cui ai vêndut boii de furat? — Tot din Văcăreşti, era antreprenorul cărnei.“

Trebue dar cu o oară mai înainte sĕ reformăm aceasta, a ḑis cu drept cuvênt dl Budişteanu, căci în economia morală sunt cheltueli cari îmbogăţesc şi economii cari ruinează.

Şi lumea a plecat dela Ateneu cu convingerea că trebue sĕ zidim în grabă temniţe celulare. De altminteri, după toate conferenţele Ateneului, lumea ar trebui sĕ plece, şi cred că pleacă, cu proiecte de zidire. Căci ce zidire poate sĕ-ţi pară mai urgentă decât aceea a unui templu al ştiinţei care sĕ fie lăcaşul Ateneului român şi al celorlalte societăţi de cultură, când eşi dintr-o sală tristă, întunecoasă, friguroasă, nesănătoasă, decorată cu un rĕu gust care strigă la ceriuri, ca acea în care bieţii conferenţari sunt siliţi sĕ propoveduiească acum. Un amiral frances în timpul rĕsboiului Crimeei scria la Paris că n'are cu ce sĕ-şi încălḑească vapoarele decât cu entusiasmul marinarilor; totaşa şi publicul care ascultă cu atâta drag pre ateneişti în pimniţa de lângă Cismegiu, se încălḑesc numai cu entusiasm. Pĕcat numai că entusiasmul nici nu împedecă, nici nu vindecă guturaiul. *Dyo.* „Vointa Naţ.“

4. Curenţii.

NB. La obiectul 1. se atrage atenţiunea dlor învĕţători că dela acei membri ordinari, cari cu ocasiunea acestei întruniri nu vor solvì la mâna cassarului subreuniunei, atât tacsa competentă pre anul curent; cât şi cea restantă (cine datoreşte), conform §. 10. din Statute se va detrage din salariu fară amânare prin concernintele oficiu protopresbiteral.

Sighişoară la 4 Februariu 1885.

I. Muntean, președinte. *I. Berescu*, notariu.

* (Majestatea Sa Regina), graţioasa şi instruita noastră suverană, se ştie că a scris o frumoasă piesă de teatru, întitulată Neaga.

Această piesă s'a jucat la Stokholm, în capitala Suediei. Toţi actorii erau îmbrăcaţi în costume naţionale române, din Câmpu-Lung, Rucăr şi Sinaia.

Ţesĕtura piesei, arta în care ea a fost lucrată, costumele noastre naţionale şi jocul actorilor, a dat acestei piese originale un farmec de frumseţe cu totul esceptional. Publicul entusiasmat a aplaudat în nenumĕratele rênduri pe autor şi pe actori. Această piesă, eşită din peana măiastră a Reginei noastre, a avut un succes din cele mai strălucite şi în acelaşi timp ne-a făcut cunoscut Suedezilor prin moravurile, tradiţiile şi costumele noastre naţionale.

Suntem informaţi că Majestatea Sa Regele Suediei a telegafat Suveranei noastre marele succes ce a avut Neaga şi a rugat'o sĕ visiteze Stokholm.

„Voinţa Naţ.“

* (Bardul dela Mirceşti şi asilul Elena Doamna). Joi, marele nostru poet, Vasile Alecsandri, însoţit de dl Dr. N. Calinderu şi de mai mulţi alţi membri ai noului cerc artistic Intim Club, a visitat atelierele de pictură, sculptură şi gravură dela asilul Elena Doamna.

Dl Alecsandri a fost primit de directoarea asilului, d-ra Alesiu, şi de dl Dr. B. Constantinescu, directorul de studii.

Cu această ocasiune s'au esecutat mai multe bucăţi musicale în onoarea marelui poet.

La plecare, dl V. Alecsandri a scris pe registrele asilului următoarele cuvinte, cu cari această instituţiune se poate fălì:

Am venit, am admirat şi am rĕmas încântat.

„Voinţa Naţ.“

* (Instalare). În urma alegerei efeptuite în sinodul parochial, clericul absolut Toma Giurgiu s'a chirotonit sub decursul st. liturghii din 31 luna espirată întru diacon, ear Sâmbătă în 2 luna c. întru presbiter.

Duminecă în 10 Faur a. c. după serviţiul divin fù întrodus în parochia sa Zizin de Rev. domn Ioan Petric protopresbiter cu pompa cuvenită.

* (Espediţiunea tinerilor maghiari în Tonking.) Sub acest titlu cetim în „Egyetértés,“ că între tinerii capitalei s'a pornit o mişcare cu scop de a afla un întreprindĕtor pentru espediţiunea unei legiuni maghiare în Tonking. Mişcarea a luat un caracter serios şi până acum sunt vr'o 15 tineri, cari fără considerare la lungimea drumului şi la eventualităţile reuşitei resboiului, sunt gata a-şi pune la probă norocul în China, în şirurile armatei franceze. Conducĕtorii legiunilor s'au şi presentat în ḑilele trecute la consulul suprem frances din Budapesta, care le-a şi adus la cunoştinţă în numele guvernului seu, că guvernul frances este aplicat a da fie-cărui legionar câte 1000 franci, dar pune condiţiunea, ca sĕ fie cel puţin 30 inşi. Dacă se vor afla atâţi întreprindĕtori se vor espeda pe spesele statului în Paris, de unde se vor împărţi la vr'un regiment oare-care din China.

Ni teamă sĕ nu fie şi acesta numai un foc de paie, caracteristic compatrioţilor nostri!

* (Către onoratul public român.) *Dimitrie Cichindeal*, parochul Becicherecului mic şi catichet al scoalelor preparandiale din Arad, a tipărit în anul 1814 la Buda cartea fabulelor cu învеţăturile morale traduse din originalul lui Dositei Obradovici, apărut în anul 1788 la Lipsca, în limba sêrbească. Aceste sunt acele fabulele traduse şi localisate de Cichindeal despre care învĕţatul Heliade a ḑis că: „ele pot fi pentru români pentru totdeauna tablele legii aduse în pustie.“

Importanţa şi raritatea acestei cărţi deoparte cât şi smintele cele multe în traducerea lui Cichindeal, m'au îndemnat ca sĕ dau o nouă trăducere, mai corectă, a acestor fabule pline de adevĕrată filosofie practică, care a contribuit în modul cel mai energic la deşteptarea consciinţei naţionale in poporul român. Lipsindu-mi însĕ mijloacele de ale tipărî şi socotind că publicarea lor va aduce nu puţin folos literaturei noastre poporale, apelez la toţi cărturarii români, cărora le zace la inimă luminarea poporului şi progresul naţional, îndeosebi apelez la sutele şi miile de învĕţăcei ai mei, cari astăḑi sunt şi ei luminătorii poporului, ca sĕ binevoiască a-mi tinde mâna de ajutoriu la publicarea acestor fabule clasice.

Rog dar pre acei O. Domni, cari vor binevoì a rĕspunde la apelul meu, ca sĕ se adreseze cu abonamentele lor cel mult până la Dumineca Tomei, 31 Martie (21 Aprilie a. c.) către domnul Vasilie Mangra, profesor de teologie în Arad, carele în privirea bĕtrâneţelor mele a avut bunătatea a primì îngrigirea pentru tipărirea şi edarea cărţii.

Cartea, avênd o prefaţă critică asupra fabulelor cu 160 fabule, între cari şese fabule noauă, care nu se află în colecţiunea lui Cichindeal, va cuprinde cel puţin 20 coale de tipariu, şi va costa 1 fl. v. a. (3 lei n.) cari însĕ va trebuî a se plătì numa după eşirea cărţii de sub tipariu, respective la primirea ei.

Colectanţilor dela 10 esemplare se dă un esemplar rabat.

Arad, 8/20 Februariu 1885.

Ioan Rusu,
parochul Aradului, protop. tit. prof. şi director em. la institutul pedag. teologic din Arad.

* Către Onoratul public! Societatea de lectură „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta conscie despre adeveritatea cuvintelor „istoria şi limba sunt tesaurii cei mai preţioşi a unui popor care voieşte a-şi cunoaşte trecutul şi a-şi asigura viitorul“ a luat încă în anul 1881 laudabilul conclus a retipărì din scrierile neuitatului Petru Maior „Istoria pentru începutul Românilor în Dacia“ acel op despre care nemuritorul Eliade ḑice: a fost un fel de toiag a lui Moise, prin care despicând marea de întunerecul ce ţinea pe Romani, îi făcu sĕ treacă dincolo de Egiptul minciunilor şi sĕ recunoască adevĕratul lor început“; acel op despre care emeritatul boier moldovan Jordachi de Malinescu ḑice: dela eşirea acestei istorii Românul a învĕţat a-şi cunoaşte trupina sa, această istorie este care a dat laudă şi mărire şi a urḑit epoca naţiunei româneşti. Autorul ei se vede a fi fost într'adevĕr ales de pronia dumneḑeească, spre scoaterea naţiunei sale din cumplitul întunerec.... etc.“

Această dorinţă a societăţii s'a realisat în primăvara anului 1883 când „Istoria pentru începutul Românilor în Dacia“ fu presentată onoratului public român în ediţia nouă.

La modestele apeluri ale noastre şi la coalele de prenumeraţiune esmise în toate părţile locuite de români ne-au rĕspuns cu mult mai puţini decât sperasăm încât astăḑi nu numai că mai avem un numĕr considerabil din amintitul op, dar stăm în faţa unui deficit de aproape 300 fl.

Această împregiurare ne-a făcut sĕ credem că publicul nu este pe deplin informat despre apariţiunea istoriei de „Petru Maior.“

În considerarea acestora ne luăm voie a aduce la cunoştinţa onoratutulni public român că societatea noastră dispune încă de peste o mie (1000) esemplare din istoria pentru începutul Românilor în Dacia, parte legate parte broşurate.

Abonamentul se face direct la societate în Budapesta strada vaţiului Nr. 13. Preţul unui esemplar legat 2 fl. 50 cr., ear broşurat 2 fl. v. a.

Acei prea onoraţi domni abonenţi, cari din eroare încă nu au primit opul, sunt rogaţi a-l reclama deadreptul la comitetul societăţi, informându-ne tot-odată când şi cui au trimis preţul de abonament; ca astfel cât mai curênd sĕ potem satisface justelor aşteptări a le respectivilor domni.

Nutrim firma speranţă că onoratul public român ne va oferì — ca şi până acì — deosebitul seu sprigin.

Budapesta în 24 Februarie 1885.

Pentru societate:
Sebastian Olariu, preşedinte. *T. Liviu Albini*, secretariu.

* (Fudulie ţigănească.) La comisia de asentare de aḑi fu asentat un ţigan.

Era supĕrat Raicul, şi lacrămile-i curgeau ca bobul.

Fu condus la masă, unde i se făcu naţionalul.

Me rog Măria Ta, m'au luat la cătane, sau la honveḑi, miorlăì ţiganul.

La liniă, regimentul 31 rĕspunse un sergent.

Mulţam sfîntului, — ripostă haraimanul, căci de me luau la honveḑi me împuşcam.

Poftim fudulie ţigănească.

* (Bibliografic.) din publicaţiunile Academiei române au apărut:

1. Hormuzachi, Documente privitoare la istoria Românilor. Vol. IV partea II-a. Cuprinde documente adunate din archivele de stat din Veneţia cu privire la anii 1600—1650. — Preţul 40 lei.
2. Hurmuzachi. *Fragmente zur Geschichte der Romänen.* Vol. III. Cuprinde istoria Principatelor române dela moartea lui Mihaiu Viteazul până la Constantin Brancoveanul. — Preţul 8 lei.
3. Analele Academiei române, seria II. Tomul VI, 1883—1884. Secţiunea I. Procesele verbale ale şedinţelor ordinare din anul 1883—1884 şi din secţiunea generală din 1884. — Preţul 2 lei.
4. Analele seria II., tom VI, 1883—1884 Secţiunea II. Memorii şi notiţe. — Preţul 4 lei.
5. Gr. Stefanescu. Eutomologia română. Coleopterele de pe domeniul Broştenii din judeţul Suceava. — Preţul 40 lei.

Loterie.

Mercuri în 4 Martie 1885.

Sibiiu:	49	35	43	30	64

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Martie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.25	99.20
Renta ung. de hârtie	94.30	94 30
Renta de aur austriacă	108 30	108.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.25	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drnmul de fer orient. ung.	121.75	121.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.80	5.79
Napoleon	9.79	9 78
100 marce nemţeşti	60.40	60.45

Nr. 55. [985] 2—3

CONCURS.

Pre basa decisului comitetului protopresbiteral al tractului protopresbiteral Biserica-Albă adus în virtutea §-lui 63 combinat cu § 23 punct 5 din statutul organic, în şedinţa sa ţinută în 31 Ianuariu 1885, şi în urmarea încuviinţării date de venerabilul consistoriu diecesan al Caransebeşului dtto 29 Faur 1885, Nr. 109 B, se escrie concurs pentru ocuparea postului vacant de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Biserica-albă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Birul anual dela preoţii din tract, şi anume:

1-iu dela parochiile de clasa I-ma cu 10 fl. v. a.

2-a dela parochiile de clasa II-a cu 8 fl. v. a.

3-a dela parochiile de clasa III-a cu 6 fl. v. a. luându-se de basă clasificaţiunea parochiilor făcută de sinodul eparchial din 1880 Nr. prot. 129.

„Stă în libera voiă a preoţilor, ca ei sĕ presteze birul protopresbiteral şi în natură conform punctului 32 alinea *c*) din „Rescriptul declaratoriu“, carele este basa legală a acestui bir.“ (Nota consistoriului).

b) Tacsele pentru şedulele de cununiă cu 2 fl v. a.

c) Pauşalul de călătorie, ce se prestează prin Venerabilul Consistoriu diecesan, în suma de 200 fl. v. a. pre an.

d) Dotaţiunea încopciată cu parochia protopresbiterală de clasa I-ma din comuna Jam.

Competenţii au se dovedească cum că posed cel puţin cualificaţiunea normată în §, 15 lit. *a*) din „Regulamentul pentru parochii.“ Într'asemenea cualificaţi vor fi preferiţi aceia, cari vor mai proba, că au făcut studiul la vre-o facultate filosofică ori juridică, sau că s'au distins prin edarea vr'unui op folositoriu pe terenul bisericesc ori scolastic.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-şi subşterne suplicele lor de concurs, instruite cu documente în forma autenticădes pre cualificaţiunea şi ocupaţiunea lor de până aici, în termin *de 30 ḑile*, socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român“ şi „Biserica şi scoala,“ Prea Onoratului Domn Andreiu Ghidiu, protopresbiter în Oraviţia, ca comisariu consistorial pentru alegerea de protopresbiter.

Dat în Iam din şedinţa comitetului protopresbiteral ţinută la 31 Ianuariu 1885.

Filip Adam, preşedinte. **Sofroniu Avramescu**, notariul comitetului.

Cu conţelegerea mea: *Andreiu Ghidiu*, protopresbiter ca comisariu consistorial.

EDICT.

Maria A. Ciuta din Satulung, protopresbiteratul al Braşovului, care mai mult de 3 ani a părăsit pre soţul ei George I Aitean din Heghig fără a se şti ubicaţiunea ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict*, căci la din contră procesul divorţial încăminat de bărbatul seu se va decide şi în absenţa ei.

Braşov, în 16 Ianuariu 1885.

Scaunul ppresbiteral al Braşovului I.
Ioan Petric,
protopresb. ca adm. pprb.

[985] 2—3

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 22. Sibiiu, Sâmbătă 23 Februarie (7 Martie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Mĕsuri escepţionale şi tendenţioase.

Orĕştie în 3 Martie n. 1885.

Ḑiua de 16/26 Februariu, în care s'a împlinit centenariul esecutării lui Horia, a trecut fără ca sĕ fi provocat demonstraţiuni şi tumulte, după cum s'a aşteptatat din partea unor agitatori maghiari, cari cu ori ce preţ voiesc a dovedì lumei din afară, că românii din statul ungar sunt un element de disordine şi nelinişte permanentă.

Înainte de a sosì ḑiua de 28 Februariu preoţimea română de ambele confesiuni din acest tract a primit instrucţiuni părinteşti dela capii bisericeşti, prin care se invită a nu ţinea părăstasul întru amintirea revoluţionarilor români dela 1784. Intenţiunea acestor pastorale este evidentă: capii nostri bisericeşti vĕḑênd paroxismul, în care a ajuns lupta de naţionalitate astăḑi, şi marele pericol, ce poate emana din fapte neprecugetate, au aflat cu cale a atrage atenţiunea preoţimei asupra acelui pericol şi a împiedeca escarea de conflicte cu potestatea publică, ai cărei agenţi lucră pe căli subversive pentru a ne seduce la acte nechibsuite şi a ne împinge în prăpastiă. Numai acesta este sensul acelor cercularie şi desigur că ori ce om moderat va afla aceastâ purcedere a capilor nostri bisericeşti din Sibiiu şi Lugoş corectă. De aceea nu-mi pot esplica hiperzelul cu care „Gazeta Transilvaniei“ se aruncă ca o feară sĕlbatică asupra capului nostru bisericesc din Sibiiu.

Atacul ar fi fost mai esplicabil, dacă marele organ naţional era atât de generos, încât sĕ constate în acelaşi timp, că întreg clerul înalt român de ambe confesiunile au luat dispoziţiuni pentru a evita conflicte cu forţa majoră. Dar fireşte că „Gazeta Transilvaniei“ ca fariseul din evangeliă, a voit sĕ demonstreze, că clerul unit mulţămită lui Dumneḑeu, nu este aşa pĕcătos ca cel ortodocs....

După aceste observări trec la obiect. În Orĕştie nu s'a sĕrbat părăstas pentru martirii români nici în biserica unită nici în cea greco-ort., deşì se credea că se va face.

Cu toate acestea organele siguritâţii publice au luat unele disposiţiuni, cari sunt obicinuite numai în preseara unei revoluţiuni. S'au consignat miliţia din garnisoana de aici pe ḑilele de Sâmbătă şi Duminecă. Bieţii soldaţi au stat toată noaptea cu puştile în piramide şi neştiind care poate fi motivul acestei mĕsuri escepţionale unii credeau că au sĕ fie trimişi contra unei învasiuni române neaşteptate, alţii credeau că este alt rĕsboiu estern în perspectivă. Atât se ştie că a avut ordine ca în timp de începerea unui rĕsboiu.

În ḑiua de Sâmbătă, când s'a sĕrbat pomenirea morţilor — obicinuită în toate Sâmbetele păresemilor — un sergent de poliţie se plimba cu neastêmpĕr pe dinaintea uşei bisericei orientale aşteptând parastasul lui Horia — însĕ în zadar.

Tot lucrul pare a fi o comediă, în fond însĕ aceste mĕsuri escepţionale şi bătătoare la ochi au un sens mai profund. Domnii stăpânirii voiesc adecă a ne arăta lumei ca rebeli cu ori-ce preţ pentru a putea justifica asprele mĕsuri legislatorice ce s'au luat şi se vor mai lua contra românilor din Transilvania. Între asemenea împregiurări critice vocea bărbaţilor nostri moderaţi are valoare îndoită. Dealtmintrenea poporul român este un element calm, moderat şi înţelept şi nu se lasă sedus de vocile sirenice ale numĕroşilor agenţi provocatori, cari caută scandalul cu lampa lui Diogene în ḑiua mare.

S'au ţinut ici colea câte un parastas în unele comune din cercul Orĕştiei, însĕ fără nici un sgomot şi demonstraţiune, mai mult din zel esagerat însĕ esagerat în nobleţă, care obligă pre oamenii cu inimă.

Atitudinea clerului nostru din Orĕştie şi tract — de ambe confesiunile — a dovedit că preoţimea se ştie ferì de iniţiative neprecugetate şi de provocarea de conflicte netrebuite în timpuri anormale. Aceasta nu deroagă nimic din simţul de naţionalitate al preoţimei, pentru-că naţionalitatea nu se manifestează numai în acte de demonstraţiuni neoportune şi chiar desastroase Românului i-a rĕmas liberă consciinţa sa, de care nu s'a atins prelaţii nostri, şi în inima sa fie-care român a ḑis: Fie le ţĕrâna uşoară. Dumneḑeu a auḑit această rugăciune şi fără a o fi cetit în ḑiare.

Din aceste consideraţiuni desvoltarea întregului aparat de putere poliţiană şi militară, de aici este un act ridicul, care arată învederat, că maghiarii, un popor per eminentiam revoluţionar, cum îl arată întreaga sa istoriă şi toate tradiţiunile sale, caută înzadar după preteste pentru a stigmatisa pe români de patrioţi rei şi neloiali.

Începem a ne convinge că organele administrative sunt quasi agenti provocatori, şi ele caută cu felinariul ocasiunile spre a ne duce în ispită.

Ştim că de reminiscenţele istorice cu tragic sfêrşit sunt legate multe amărăciuni. Şi dacă aceste amărăciuni mai sunt pipărate şi cu asupriri şi terorisări neomeneşti, omul sĕ fie de peatră, totuşi îşi ese din răbdare. Psichologia a staverit regule pentru asemenea stare sufletească, şi afecţiunea se consideră ca împregiurare uşurătoare la dejudecarea faptelor comise.

Puternicii ḑilei la noi tocmai asemenea afecţiuni voesc sĕ le esploateze faţă cu noi ca motive agravătoare, şi ei încă ne provoacă.

Astfeliu stăm noi acuma când toate neamurile sunt îndreptate contra noastră. Aşa stăm noi astăḑi când ḑiare de rea credinţă ḑi de ḑi jignesc în noi demnitatea de creştini ortodocsi.

Tentaţiuni dela streini, tentaţiuni dela ai nostri, şi apĕrători n'avem decât pe archierei, cari prevĕd cursele ce ni se întind, şi ei au curagiul a păşì pentru poporul lor ştiind bine, că vor fi insultaţi de acei pretinşi apĕrători ai poporului, cari în numele lui critică totul spre a putea scrie, şi astfeliu scriu spre a-şi susţinea esistenţa.

În numele naţiei sacrific naţia pentru hrană.

Încă odată: Sĕ avem ochii în patru, căci neomenia celor de sus şi nechipsuiala — ca sĕ nu ḑicem reavoinţa celor de jos, ne prăbuşeşte în prăpastie. X.

Revista politică.

În lumea mare tare miroasă a praf de puşcă. Neinţelegeri mari s'au ivit între Germania şi Englitera din incidentul publicărei unor depeşe confidenţiale în parlamentul Angliei. Cancelarul Germaniei Bismark s'a simţit indemnat a desavua aceasta procedură a Angliei, şi el o a făcut fără nici o cruţare în parlament.

Vorbirea cancelarului a produs mare ferbere în Europa şi ei se atribue importanţă politică nu tocmai de rênd. Unele ḑiare din Germania nu cred în eventualitatea rumperei raporturilor politice între Germania şi Anglia ci după ele întreagă afacerea este la adresa puterilor din centrul Europei spre a justifica politica colonială a Germaniei.

Se poate sĕ fie numai meşteşugită rĕceala dintre Germania şi Anglia, ea însĕ nu este meşteşugită între cea din urmă şi Francia.

Se ştie că Francia poartă rĕsboiu cu China. Guvernul republicei francese a întrodus blocada, dechiarând de obiect de contrabandă cerealele. Guvernul Angliei a făcut obiecţiune contra importului de urez. Obiecţiunea Angliei a produs indignaţiune în Francia. Ḑiarul „République française“ nu fără cuvênt imputâ Angliei egoism nemotivat. Dacă Anglia a declarat obiecte de contrabandă pe mare cărbunii de peatră, ca material de foc, pentru ce se nu o poată face aceasta Francia faţă cu cerealele ca viptualii mai ales în casul de faţă,

---

FOIŢA.

Stelele commis — voiagere

de

A. Dumas tradusă de **Haporogeanul**.

A fost odată un rege poet.

Dar fiind-că nu poate avea cine-va de toate, coroană de diamante si aureolă de aur, acest rege era un poet bunicel, aşa că pe când unele state de ale sale erau resculate, — ceea ce i se întêmplà câte odată şi încă foarte adese-ori şi care-l făcură în cele din urmă a abḑice în favorul fiiului seu — am ḑis că pe când se resculară în contra lui unele staturi, după trei ordonări pentru a se împrăştia insurgenţii, comisariul trimis spre acest scop se urcà pe o tribună, care se aşeḑà înapoia lui, şi după-cum era şi rĕscoala mai mult s'au mai puţiu înverşunată, cetea o odă, două sau trei ode şi rar se întêmpla ca îndată cam pe la jumĕtatea odei a treia, cât de intensivă sĕ fi fost rescoala sĕ nu se fi risipit ca printr'un farmec.

Călĕtoriam în ţĕrile acestui monarch poet şi visitam monumentele curioase ale imperiului; căci în general luat, acest rege era dacă nu mare artist cel puţin un mare amic al artistilor.

Toate lucrurile mai însemnate, monumentele, palaturile, museele, pinacotecele fură visitate, mai rĕmâneau închisorile.

A-şi fi voit sĕ nu visitez închisorile pentru studiul cărora n'am nici o simpatie profundă; dar aveam pe unul din acei „ciceroni“ inflecsibili, cari nu te lasă cu una cu două.

Urmai dară pe ciceronele meu în închisoare.

Închisoarea din capitala regelui poet se deosebia prin ce-va estraordinar, de celelalte închisori, anume prin aceea, că nu avea arestaţi.

Cu toate acestea ea avusese unul, care trebuì sĕ rĕmână acolo trei sĕptĕmâni şi care nu rĕmase însĕ decât numai trei ḑile.

Acesta fu un jurnalist vienes.

Petrecêndu-şi în capitala regelui poet, el făcuse o satiră contra pentrametrelor Majestăţii Sale, dar şeful poliţiei, care aflase cine era autorul acestei satire, îl arestà condamnându-l el însuşi la trei sĕptĕmâni arest şi tot deodată sĕ-şi mărturisească vina în public în jurnalul oficial al oraşului.

Din fericire regele aflà, ceeace se întêmplà. Demandă numai decât trăsura şi spre marea uimire a cocerului, poruncì valetului, care îi închidea uşa:

— La închisoare!

Cinci minute după aceea, se anunţă prisonerului, Maiestatea Sa regele de . . .

Prisonerul abia avu timp ca sĕ-şi ascundă în cutia mesei pe care scria, o satiră nonă la care lucra în acel timp.

Dar această satiră în loc de a ataca pe vre-unul dintre regii de pe pămênt, ataca pe regele din Olymp. Jurnalistul spera, că Iupiter nu va fi aşa de susceptibil ca Majestatea Sa regele de . . . .

Dar el se înşelase de aceasta susceptibilitate şi se convinse despre aceasta când regele în persoană întrând în prinsoarea sa cu pălăria în mână după cum sĕ cuvine din partea unui autor înaintea criticului seu, a unui acusat înaintea judecătorului, îşi ceru scuse dela prisoner, îl rugà de a se urca în trăsura sa şi-l duse sĕ prânḑască la palat.

Resultatul fu, că prisonerul nu mai avu timp sĕ deschidă cutia şi sĕ-şi scoată satira.

Satira rĕmăsese dară în cutie, unde în ḑiua următoare după plecarea prisonerului fu găsită de temnicer.

Regele fu înştiinţat de acest nou incident.

Criticul din Vienne părăsise şi plecase deja către oraşul seu.

— Sĕ se trimită cu vre-o ocasiune sigură satira autorului ei ḑise regele şi în deosebi sĕ se bage de seamă ca sĕ numai cadă în mânile şefului poliţiei.

Ocasiune sigură nu se mai găsi-se încă.

— Ve duceţi la Vienne? me întrebà temnicerul primindu-me cu onorurile cuvenite prin temniţă şi istorisindu-mi anecdota pe care o spuseiu.

când ea poartă rĕsboiu cu China. Dintr'altele numitul ḑiariu este aplicat a crede că Anglia prin aceasta voeşte a-şi crea precedent pentru un rĕsboiu eventual.

Atâta nu ajunge guvernului Gladstone. Ştim că Rusia a înaintat binişor spre Afganistan. Mai curênd sau mai târḑiu interesele acestor doue puternice imperăţii le vor încurca în Asia în crâncen resboiu. Ḑiarele englese se folosesc de limbagiu violent. Rusia poate fi asigurată — ḑice „Times“ că poporul engles cugetă foarte serios la scutirea Indiei. În această privinţă el nu cunoaşte diferinţă de păreri. Ce se va cere spre spriginirea Indiei, Anglia o va face, şi ea este şi în stare a o face. Altele pretind ca Anglia sĕ apere independenţa Afganistanului cu arma în mână.

Adaugênd preste aceste perderile grozave în Sudan, moartea tragică a eroului naţional Gordon, retragerea ruşinoasă a trupelor şi perderea prestigiului Angliei faţă cu mohamedanii, posiţia guvernului Marei Britanii nu este vrednică de individiat.

În vara aceasta se sĕrbează aniversarea de 1000 ani a Sânţilor Chiril şi Metodie. Cetitorii nostri ştiu deja că această sĕrbare s'a prefăcut deja în demonstraţiune politică contra Rusiei, însĕ totodată şi contra ortodocsilor în general. S'au provocat formal întreagă lumea slavă sĕ participe la această sĕrbare a catolicismului. Cunoaştem resoanele ortodocşilor din Rusia cuprinse în cele citate de noi după ḑiariul Nord. Acuma a luat posiţie şi Serbia. Jurnalistica de acolo a respins uneltirile proselitistice. Ce va face lumea oficială din Serbia, noi nu ştim. Mare tărie sufletească nu presupunem la prelaţii actuali, şi aceasta cu considerare la fluctuaţiunile politice, cari i-au pus în fruntea clerului spre a se putea folosì de ei la cas binevenit. Numai aşa putem inţelege paradocsismul din ḑiarele sêrbe, cari nu se provoacă la cler, ci la sentimentul din popor, care n'are nici o aplicare spre apostasie.

După-cum am mai amintit catolicismul începe a relua ofensiva de odinioară. Abstragem dela ieremiadele papei contra pretinsei apăsări şi a fictivei captivităţi. Timpurile trecute cu greu se vor mai putea provoca. Cu paşi repeḑi mergem spre socialism şi ei nu vor a vedea pre papa în mână cu crucea şi cu sabia spre a împartăşì binecuvêntări cu sabia ca semn de domnire. Dela aceste pie dorinţe trebue sĕ facem abstracţie şi sĕ ne îndreptăm spre orient unde catolicismul face progresse. În un memoriu de curênd publicat se arată evident că în România şi Bulgaria catolicismul a făcut cuceririle cele mai mari.

La ce se reduc aceste cuceriri în special cât priveşte România, nu vom cerceta la locul acesta.

Programa

lucrărilor sesiunii generale din anul 1885 ale academiei române.

1. Raportul secretarului general despre activitatea academiei şi a secţiunilor în decursul anului încetat. (Art. 17 statute şi art. 12 regulament.)
2. Alegerea comisiunei pentru esaminarea lucrărilor făcute de Delegaţiune în decursul anului încetat, — a comisiunii pentru cercetarea compturilor din anul încetat şi pentru combinarea budgetului pe anul 1885—1886. (Art. 27 Regul.)
3. Darea de seamă a dlui Hasdeu despre lucrarea Marelui Etimologic al limbei române.
4. Discursul de recepţiune al dlui Florian Porcius şi rĕspunsul dlui Dr. D. Brândză.
5. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea cărţilor întrate la concurs pentru marele premiu Năsturel de 12,000 lei şi premiul Eliade de 5000 lei.
6. Raportul comisiunii insărcinate cu cercetarea lucrărilor Delegaţiunii în decursul anului 1884—1885. (Art 27 Regul).
7. Raportul asupra stărei financiare a academiei. (Art. 7 lit b. statute).
8. Cestiunea ortografiei. Continuarea discuţiunii asupra lui u mut final.
9. Determinarea subiectelor de pus la concurs pe anii viitori. (Art. 7 lit. a. statute).
10. Determinarea subiectului ce este a se pune la concursul premiului Eliade-Radulescu de 5000 lei pentru anul 1888 (Art. 95 Regulament).
11. Alegerea unei comisiuni pentru cercetarea colecţiunilor de arii poporale române cari se vor presenta la concursul premiului Eliade-Radulescu de 5000 lei pe anul 1886.
12. Alegerea comisiunei de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilor ce vor întra la concursul premiilor anuale în anul viitor 1886. (Art. 7 lit. c. statute).
13. Raportul comisiunii bibliotecei.
14. Formarea budgetului pe anul 1885—1886 (Art. 7 lit. m. şi art. 40 statute).
15. Dispositiuni pentru facerea unei noue ediţiuni a „Istoriei Românilor în epoca lui Mihai Vodă Viteazul de N. Balcescu.“
16. Alegeri de membri onorari şi corespondenţi.
17. Propuneri diverse din partea secţiunilor şi a membrilor.
18. Alegerea delegaţiunii pe anul viitor 1885—1886. (Art. 7 lit. i. şi art. 15 statute).
19. Raportul secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale. (Art. 12 regulament).

Raportul secretarului general

Asupra lucrărilor academiei române în decursul anului 1884—1885.

Domnilor Colegi! Am onoare a ve presenta relaţiunea lucrărilor Academiei şi a Delegaţiunei în decursul anului academic espirat.

Înainte de toate ţin a ve asigura că Academia nu a suferit nici o perdere însemnată în urma nefastului incendiu, întêmplat chiar în timpul sesiunei generale trecute. Neorênduiala în care a fost atunci aduse colecţiunile noastre a încetat îndată după închiderea sesiunei, căci încă în vacanţa Paştilor s'au pus în ordine biblioteca, colecţiunea manuscriptelor şi a documentelor, ear Acadmia şi-a putut ţinea şedinţele ordinare în localul seu. Făcêndu-se apoi cercetare amănunţită, s'a aflat că perderea suferită de biblioteca Academiei cu acea ocasiune este de 133 diferite broşuri, din cari multe se află în alte esemplare în biblioteca noastră; în total o perdere cu totul neînsemnată. Mai multe amănunte în această privinţă ni se vor comunica de comisiunea Bibliotecei prin raportul seu anual.

Singura colecţiune, care nu s'a pus încă în orênduiala este colecţiunea numismatică. Causele sunt douĕ: întâi greutate de a clasifica din nou o colecţiune de monete aduse în desordine, şi al doilea de spaţiu, căci armoriul de astă-ḑi nu mai poate conţine colecţiunea noastră.

În acest loc am durerea de a ve comunica ştirea întristătoare despre moartea distinsului şi cunoscutului filo-român Ubicini, membru onorar al Academiei. Simţemintele lui de simpatie pentru Români şi îndelungata lui activitate pentru binele naţiunei noastre sunt de toţi cunoscute. Prin moartea lui am perdut unul din vechii luptători pentru înaintarea politică şi culturală a Românilor.

I. Şedinţele ordinare de preste an.

Şedinţele sĕptĕmânale ale Academiei s'a ţinut regulat şi a fost ocupate cu diferite cestiuni ştiintifice şi administrative.

1. Şedinţele dela 15 şi 22 Iunie a fost ocupate cu lungi discuţiuni asupra unei propuneri formulată de colegul nostru Dl Odobescu şi trimeasă Academiei de Ministerul instrucţiuni publice. Propunerea aceasta era de a se face în capitala noastră în toamna viitoare întrunirea congresului internaţional de antropologie şi archeologie preistorică. Cu ocasiunea discuţiunei acestei propuneri, am constatat cu toţii nesuficienţa mişcărei literare şi ştiintifice în ţeară la noi, şi din această causă ne-am vĕḑut în neputinţă de a aduna la noi pe învĕţaţii Europei şi a-i primì în mop demn şi onorator pentru ţeară. În rĕspunsul dat ministerului instrucţiunei publice, prin care i s'a comunicat părerea academiei, am atras toată atenţiunea guvernului asupra relei stări de lucruri în care ne aflăm în privinţa ştiintifică şi asupra necesităţilor de a se da un impuls solid studiilor ştiintifice în general şi celor privitoare la ţeara noastră în particular.

2. În şedinţa publică de la 1 Iunie, Dl coleg B. P. Hasdeu, conform decisiuni luate în sesiunea generală trecută, a presentat programa lucrată de d-sa pentru adunarea datelor limbistice din graiul viu al poporului pentru a se ajuta la facerea marelui dicţionar etimologic al limbei române, cu lucrarea căruia este însărcinat. D-sa a arătat marea împortanţă ce au cercetările de acest fel şi resultatele bogate ce produc ele.

3. În aceeaşi şedinţă dl membru corespondent Gr. G. Tocilescu a făcut o relaţiune despre descoperirile epigrafice din Dobrogea precum şi despre starea de atunci a săpăturilor de la Adam-Clissi.

4. În şedinţa publică din 14 Decembre P. S. S. Episcopul Melchisedec a cetit un memoriu istoric asupra bisericei Trei-Ierarchi din Iaşi.

5. În şedinţa de la 1 Februarie P. S. Sa a cetit un memoriu despre „escursiunea făcută în Bulgaria.“

6. În şedinţa dela 15 Februarie dl Hasdeu a cetit ca specimen din *Magnum Etimologicum Romaniae,* articolul privitor la cuvêntul ariciu.

7. În şedinţele ordinare sĕptĕmânale academia a fost ţinută continu în curent cu mersul lucrărilor cari se făcea în urma decisiunilor luate în sesiunea generală trecută.

8. Dl coleg Florian Porcius a presentat discurseu de recepţiune care are a se cetì în sesiunea aceasta. Cu rĕspunsul s'a însărcinat dl Dr. D. Brândză.

II. Publicaţiunile academiei esecutate în anul espirat.

1. Analele. Douĕ volume din Anale rĕmăsese neterminate din ani trecuţi şi anume:

Vol. IV. Secţiunea II-a, conţinênd memoriile şi notiţele pe anul 1881 – 1882, a fost completat prin tipărirea lucrărei dlui Dr. D. Brândză despre „Vegetaţiunea Dobrogei.“

De asemenea s'a terminat şi volumul V. secţiunea II-a, cuprinḑênd memoriile pe anul 1882—1883, prin tipărirea lucrărei dlui I. Sbiera despre Grigorie Urechie.

Memoriile cuprinse în aceste doauĕ volume s'a trimis separate, îndată ce s'a tipărit, membrilor şi instituţiunilor cu cari suntem în schimb de publicaţiuni. La încheiarea volumelor s'a făcut titluri şi table de materii pentru volumele întregi şi s'a espedat şi ele celor cari a primit memoriile în broşuri, spre a le putea pune în ordine.

Pentru aceste doauĕ volume de memori se anunţaseră doauĕ lucrări cari în urmă nu s'a putut publica, în ele: una a mea asupra documentelor găsite la Wiesbaden şi dăruite academiei, alta a dlui V. A. Urechie despre câte-va documente în limba polonă asupra lui Mihai Vodă Viteazul facsimilate de reposatul A. Papiu Ilarian. Am creḑut că nu ar fi fost bine sĕ mai fi ţinut volumele acestea neîncheiate până se vor tipărì şi cele doauĕ memori, fiind-că era deja destul de întârḑiate. Lucrările acestea se vor putea publica într'un volum următor.

Analele pentru anul trecut 1883—1884 s'au tipărit şi împărţit toate: Secţiunea I, Desbaterile, s'a împărţit în luna Ianuariu. Memoriile cari compun secţiunea a II-a au fost tipărite îndată după sesiunea generală din urmă şi s'au împărţit îndată după tipărire. Volumul s'a închis cu memoriul dlui Gr. Stefănescu despre Coleopterele României.

În acest mod am ajuns la ḑi cu publicarea Analelor, ne mai fiind nici o parte din ele în întârḑiere.

2. Colecţiunea de poesii poporale din Ardeal, adunate de Dnii I. Jarnik şi A. Bârsan era tipărită întreagă încă la sesiunea generală trecută. În acea sesiune generală DVoastră aţi aprobat ca glosarul ce lucrase dl Jarnik pentru această colecţiune sĕ fie tipărit la Praga sub îngrigirile dsale. Dl Jarnik a supus glosarul întreg la o revisiune radicală prin care lucrarea d-sale a fost foarte mult îmbunătăţită. Una din schimbările ce a făcut în glosar este că semnificarea vorbelor româneşti s'a făcut în limba francesă în loc de cea germană, cum era în redacţiunea presentată Academiei. Revisiunea făcută de dl Jarnik, fiind adese-ori refacere totală, a ocupat mult timp aşa încât glosarul nu este încă întreg tipărit. S'au tipărit până acum 3 coale 108 pagine.

Acest glosar sistematic este de mare preţ şi va ridica foarte mult valoarea colecţiunii de poesii poporale tipărită de academie, prin bogăţia materialului pentru studiul limbei romane.

Colecţiunea se va precede atunci de o precuvêntare în care adunătorii ei vor esplica cu deamăruntul cum, când şi din cari anume regiuni s'au adunat poesiile poporale din acea frumoasă colecţiune. Preste puţin timp putem spera că colecţiunea va fi publicată dimpreună cu toate aceste lucrări întregitoare. Pentru acoperirea cheltuielilor de ti-

---

— Voiu fi acolo în trei ḑile îi rĕspunseiu.

— Voeşti a me însărcina ca sĕ predau eu această satiră dlui M. . . ., poet jurnalist?

— Cu cea mai mare plăcere.

— Daţi-mi un revers.

Dădui cu o mână temnicerului reversul despre satiră, ear cu ceealaltă un taler.

În aceeaşi seară plecaiu la Vienne.

A treia ḑi făcui visită Dlui M, poet şi jurnalist.

Resultatul visitei mele fu, că eu i dădui pentru manuscriptul seu în schimb un alt manuscript de ale mele.

Sunt şese ani de când a apărut articolul meu în ḑiarul seu; nu uitasem nici eu pe al seu, dar credeam că îl perdusem, când într'una din seri resfoind printre hârtiile mele vechi dădui de o scrisoare streină şi recunoscui autograful ce-mi fusese remis prin temnicerul regelui de . . . şi ajuns în posesiunea mea sub titlul de liber — schimb cu M . . ., poet şi jurnalist în Vienne.

Permiteţi-mi a vi-l împărtăşì.

Vestita, minunata şi virtuoasa poveste de curênd compusă şi comunicată cetitoriului prin un prisoner numit . . , poet, jurnalist şi amusor public brevetat, dar fără garanţia guvernului. (Va urma.)

părire a glosarului s'au trimis dlui Jarnik un acompt de 900 lei.

3. Din Istoria română de Titu Liviu în traducerea premiată a dlui N. Barbu s'a publicat volumul I, cuprindênd primele 7 cărţi, a căror tipărire era gata încă dela sesiunea trecută. În cartoanele cancelariei se mai află traducerea cărţii a VII. Când traducĕtoriul va presenta materialul suficient pentru formarea volumului II, academia va avè a lua mĕsurile ce va crede de cuviinţă pentru continuarea tipării.¦

4. Lucrarea dlui At. M. Marîenescu intulată „Sĕrbătorile şi datinele romane vechi“ începuse a se tipărì încă din anul trecut, şi patru coale erau tipărite până în ultimele ḑile ale sesiunii generale trecute. In cursul anului s'a tipărit întreagă această lucrare prin îngrigirea secretariatului şi a autorului, căruia i s'a trimis corectură de pre toate coalele. Lucrarea a format un volum în 8⁰ mare de 447 pagine. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cernăuţi, în 27 Februarie 1885. Prea Stimate dle Redactor! In 11 Februarie a. c. st. n. sosì în Cernăuţi artista teatrului de curte din Viena d-ra Agata Bârsescu spre a da 8 representaţiuni în teatrul german. La gară a fost întêmpinată de cătră societăţile române „Armonia“ şi „Junimea“ şi de cătră representanţii pressei germane şi române. Metropolitul gr. or. Dl Dr. Morar Silvestru o primì împreună cu doamna muma-i în sala cea mare festivă a reşedinţei, unde era mai tot publicul român adunat, întonând alumnii cântări. Cererea după locurile în teatru era ne mai auḑită şi mulţi se întorceau acasă necăpătând nici un bilet. Representaţiunile teatrale date de cătră dşoara Agata Bârsescu sunt urmatoarele: *„des Meeres und der Liebe Wellen“* (undele mării şi ale amorului) de Grillparzer, Egmont de Goethe. „Cabala şi amor“ de Schiller, „Vrăjitoarea dela Stein“ de Niefsel, „Deborah“ de Mosenthal, şi „Romeo şi Iulia“ de Shakespeare. În tot jocul dşoarei Agata Bârsescu, găsim un ce demonic, supranatural puternic, ce înfluinţează atât de mult asupra spectatorului, în cât îi vine, când de a-şi sterge lacrimile de duioşie când de a se potolì escitibilitatea potenţiată sensuală, sguduindu-ne în lăuntru de demonitatea şi puterea supranaturală a realismului şi a nenorocirei omeneşti sau a ne însufleţì de sensualismul cel nobil al femeei în decomun. Aşa ne sgudue şi ne escită până la lacrimi murirea Herei în undele mărei şi ale amorului la vederea iubitului ei mort Leandru, sinuciderea Iuliei în Romeo şi Iulia, peregrinagiul despreţiuitei şi esilatei jidance Deborah, studiile durerii şi ale rĕsbunării, spaima cea împreunată cu realism a Deborei, înaintea bisericilor creştine, murirea Luisei în „Cabala şi amor“ după o luptă grea cu intrigele ţesute şi bine întocmite ale tatălui amantelui ei cum şi între amor şi iubirea părintească şi murirea vrajitoarei Margaretei în „Vrăjitoarea dela Stein,“ spre a scăpa de urgia ţĕranilor înverşunaţi şi defăimători. Aşa ne însufleţim de sensualismul cel nobil al femeei, când ḑice Bârsescu în Romeo şi Iulia: „vrei sĕ te duci“? Încă nu s'a apropiat ḑiua; a fost filomela şi nu ciocărlia, iubite crede a fost filomela, sau „el e însurat atuncia mi va fi mormêntul patul meu de mireasa“ sau „vieaţa mea unică“ sau când ḑice ea ca Hero punênd lampa în turn la pămênt şi sărutând pre Leandru: lampa sĕ nu o vadă, sau în Egmont când ḑice că Klärchen lui Egmont: Egmont, eu sĕ te las? „Nu, asta-i cu neputinţă“ sau când cu resignare: „lasă-me sĕ mor, lumea nu mai are bucurie pentru acestea,“ eară pe de altă parte aceea frică şi spaimă, bucuria schimbăcioasă, retragerea în singuritate, îngrigirea pentru iubitui şi fericirea cea mare cu el în Romeo şi Iulia aceea bucurie naivă în Klärchen în Egmont la întrarea lui în casa-i, decorat cu cordonul delfinului de aur şi compararea amorului ei cu cordonul, aceea retragere în acel pesimism a vrăjitoarei Margarete în „Vrăjitoarea dela Stein“ şi aceea confusiune la observarea lui Leandru în undele mării şi ale amorului, unde ca vestalina uită ḑicalele religioase la aducerea jertfelor şi repeţeşte confus ḑicala religioasă: „care tu pre amor.“ Acì ne vine a potolì escitibilitatea potentistă sensuală a noastră Şi la sfêrşitul tuturor representanţiunilor suntem siliţi a ne ḑice sub impresiunea jocului dşoarei Agata Bârsescu; aicia e un talent adevĕrat dramatic, ce-i de admirat şi ce permite a întrece toate somităţile dramatice ale Europei. Ne pare asta ca o minune dară ne-am convins de asta, când am vĕḑut pre Bârseasca jucând în toate 8 representaţiunile.

Representaţiunile române ale dşoarei Agata Bârsescu din Armonia nu s'au dat, căci cu o ḑi înainte fu ea rechemată telegrafic la Viena de cătră direcţia teatrului de curte spre a înlocuì în joc pre înbolnăvita artistă Vesseli. Sâmbătă în 12 Februarie a. c. plecà ea spre Viena. La gara Cernăuţului erau preste 300 de persoane adunate spre a-şi lua rĕmas bun dela artistă. Din acestia aflăm pe representanţii aristocraţiei române, pressei germane şi române şi a societăţilor române „Armonia“ şi „Junimea.“ Dl baron Nicolae de Hurmuzachi îi presentă o cunună de argint, pre care se aflau gravate următoarele cuvinte: „Adoratorii încântătoarei artiste Agata Bârsescu.“ Cupeul era plin de buchete şi cununi oferite. La plecarea trenului strigară cei rĕmaşi: „sĕ trăească,“ şi „la revedere,“ şi o voce dulce respundea necontenit: „la revedere.“

Dionisiu O. Olinescu.

Agnita, în 18 Februarie v. 1885.

"Din gura ta te voiu judeca slugă rea“
(Luca cap 19 v. 22)

Domnule Redactor! În Nr. 15 al preţuitului ḑiariu „Tel. Român“ s'au publicat o corespondenţă a p. G. Maier administrator protopopesc din Nocrichiu sub formă de duplică, menită după părerea sa a combate replica mea publicată în Nr. 10 ddto Agnita 19 Ianuarie a. c.

Încât şi-au ajuns dênsul scopul prin păşirea în public cu duplica sa, judece cei competenţi comporând scrierile amândorora; eu susţin pe baza celor scrise de mine până acum în aceasta materie, că p. Maier atât în rĕspunsul, cât şi în duplica sa au îmblătit numai paie goale, silindu-se a nega simplu cele scrise de mine, fără nici un argument, şi precând aşteptam eu ca dênsul sĕ producă barem în duplică ceva document spre apărarea sa, vine şi spune publicului că eu am susţinut şi în replică secile mele afirmări fără cel mai mic document.

Eu am spus în replica mea, dară dênsul nu vrea sĕ înţeleagă — că documentul meu este preoţimea, care au fost faţă la 1 Novembre 1885 când şi-au cetit dênsul căzania, pre care eu n'am făcut altceva decât am reprodus-o cu toată fidelitatea, la care până acuma nici unul dintre preoţii fosti de faţă nu mi-au contraḑis şi nici nu-mi vor putea sĕ mi contraḑică până când eu mai pot avea încredere în iubirea de adevĕr a fie-cărui preot, cu toată dragostea ce ar avea unul sau altul cătră p. Maier.

Trecênd preste laudele p. Maier de a-şi cunoaşte pre inimicii de aproape şi mai departe, precum şi despre întortocarea s. scripturi, cari nu merită nici o discusiune de-oare-ce fie care, care va deschide s. scriptură la pildele lui Solomon cap şi st. citat de dênsul va judeca singur, care am întortocat s. scriptură eu, sau dênsul, una am sĕ observ că eu am folosit tecstul vechiu; eară dênsul traducerea societăţii Britanice, între care două tecsturi dênsul nu ştie face deosebire; şi că citatul dênsului luat din pilde se potriveşte cu scrierea sa tocmai ca maḑerea în părete — voiu venì la pasagiul al 4-lea din duplica sa în care culmineaḑă toată nepreceperea sa, pentru că dênsul nu numai nu ştie ce au cetit, dară nici nu ştie ce scrie, în acela ḑice:

„Te rog totodată d le redactor a lua în mai deaproape considerare toţi articlii publicaţi în „Tel. Român“ Nr. 38 până inclusive 50 din anul trecut despre aceea că, pre cine au aprĕat preoţimea tractuală la care se provoacă corespondentul scriind articoli destrăbălaţi, şi lipsiţi de adevĕr. Au nu causa protopresbiteratului condusă de mine? —“

Sĕ ne chiarificăm dară la pasagiul acesta mai întâiu cu p. Maier.

Binevoiască toţi aceia cari se interesează de adevĕrul cuprins în aceste corespondinţe, a cerceta Nrii provocaţi de p. Maier spre a se convinge că dênsul nu ştie sĕ scrie; de-oare-ce nicăirea în Nrii provocaţi nu va afla că preoţimea acestui tract şi-au ridicat cândva glasul seu în public pentru apărarea causei acestui protopresbiterat, mai departe cumcă eu nicăirea în amintiţii Nri nu m'am provocat la preoţimea acestui tract. M'am provocat la preoţimea tractuală adunată la 1 Novembre la Agnita în replica mea din 19 Ianuariu a. c. spre probarea celor reportate de mine, despre purtarea p. Maier în aceea adunare.

Ce act au luat preoţimea adunată la 1 Noembre 1884 despre corespondenţa mea din Nr. 38 1884, cetită în aceea adunare de p. Maier? mărturisască p. N. Roman din Bârghiş ca preşedinte adhoc, dovedească cu protocolul acelei şedinţe confidenţiale dacă s'au amintit numai cu un cuvênt causa protopopiatului nostru descris de mine, după părerea p. Maier într'un mod fals. Unde şi când s'au arătat dara preoţimea atâta de mişcată faţă de cele scrise de mine? — poate sĕ fie fost mişcaţi cei de pre acasă — căci la cei de faţă nu s'au observat nici o mişcare.

De ce renume s'ar fi şi bucurat aceia dintre preoţi, cari ar fi luat asupra lor cândva apărarea acestui tract descris de mine în Nr. 38, când însuşi p. Maier i-ar fi dat de minciună publicând în Nr 79 al „Tel. Român“ din anul trecut 25 ḑi douĕḑeci şi cinci concurse pentru atâtea posturi învĕţătoreşti, într'atâtea comune parochiali. Unde au fost dară învĕţătorii luminaţi, dacă din 37 comune parochiali ale tractului, pentru 25 s'au publicat concurs? Unde au fost lefele cele bune, dacă ele în toate comunele s'au ridicat numai la publicarea concurselor. Eată dară efectul ce lau avut corespondenţa mea din Nr. 38, pre care preoţimea nu numai că n'au avut motiv de a o combate, dară mai mult a o saluta cu bucurie. Afară de aceea s'au mai făcut până acum şi în unele comune bănci corĕspunḑĕtoare scolare.

Dacă toate aceste se făcea până acum succesive şi nu toate deodată, se putea încungiura şi turburările poporului întêmplate în mai multe comune la urcarea salarelor învĕţătoreşti dela 30, 40, 50 fl. la 150 şi 200 fl. v. a. — poftim tact protopopesc, prudenţă şi iubire de adevĕr.

Ḑice p. Maier: „că am tras în replica mea autorităţi mai pre sus de mine creḑênd că aşa me voiu folosì“ Eu am amintit în replica mea despre acei dni numai cât s'au ţinut de obiect, spunênd publicului care n'ar şti ce însemnează cuvintele dênsului „de a se alege numai indiviḑi din tract,“ şi prin aceea nu cred eu singur a fi folosit ceva, şi nici am ţîntit la vre-un folos, însuşi recunoaşte că cele două alegeri trecute pre lângă aceea că au fost şi amintiţii dni în sinod tot dênsul au întrunit toate voturile — pentru ce dară acum nu ar dorì sĕ-i mai vadă în sinod.

Dacă la alegerea din anul 1870 şi acei domni şi-au dat votul pentru dênsul a lucrat ca oameni înţelepţi alegênd din mai multe rele pre cel mai mic; eară la alegerea din 1875 din 2 concurenţi, dintre care al doilea a fost parochul Vasile Sfetea din Braşov teolog şi jurist, tot dsa au într'unit toate voturile eu nu am sĕ judec preste consciinţa alegĕtorilor, judece aceia cari cunosc cualificaţiunea amendoror concurenţilor, ştiu că dnii Popa şi Branişte au părăsit sinodul. Un lucru însĕ nu-l pot înţelege pentru ce două alegeri pentru aceiaşi persoană n'au primit confirmarea. Acum însĕ scriem 1885.

Despre cele ce urmează mai departe în duplica p. Maier susţin şi de astădată cele scrise de mine în corespondenţa din Nr. 152. 1884 şi în replica din Nr. 10 — 1885, fără ca sĕ mai batem apa în piuă cu p. Maier, care n'are poftă a sta de vorbă cu un corespondent care nu şi subscrie numele, căci pentru dênsul nu este aceea ce scrie cine-va normativ, ci aceea că cine ştie scrie.

Am sĕ observ în general despre cele scrise mai departe de p. Maier pentru toţi preoţii luminaţi din tract, căci despre învĕţători am arătat mai sus cum stăm, despre clădirea de biserici şi scoale precum şi despre moralitatea din tract: că la venirea preoţilor luminaţi din tract puţin este meritul seu, căci în loc de sprigin din partea sa au fost tracsaţi cu câte 30—35 fl. despre ce pot servì cu document, şi apoi aceea că la preoţii luminaţi eară un conducĕtoriu luminat le trebuieşte.

Nu ştiu mai departe unde şi au pus dsa atâta putere la zidirea de biserici şi scoale pompoase din tract când de acelea nici nu prea avêm cladite sub administraţia dênsului, ceea ce ştiu este: comuna noastră bisericească din Hosman au primit un ajutoriu dela biserica s. Nicolae din Braşov în bani, pre cari respectivii nu-l mai puteau căpăta dela p. Maier.

Moralitatea din tract încă stă destul de rĕu precum am arătat cu toată ocasiunea, că avem destule concubinaţii, şi nici nu se poate altmintrea, când dela o partidă ca sĕ fie despărţit de o muere sdravănă şi sănătoasă i s'au luat o bivolă din curte şi pre lângă aceea încă vr'o 80 fl. v. a. Toţi aceia pre cari ear ajunge nenorocirea de a începe divorţiul, mai prefer a trăì în concubinat decât a se despărţì prin lege şi a rĕmânea în miserie; apoi dacă unei partide care-şi reclamă pre muierea sa prin oficiul nostru protopopesc şi nu voieşte a începe divorţiul i se ḑice în faţă; „poţi sĕ-ţi ei servitoare nu te pot oprì,“ cum sĕ va putea ca comcubinaţiile sĕ nu se înmulţească?

Stăm aşa încât nu se poate mai rĕu şi cu atâta e şi mai rĕu, cu cât oamenii chiemaţi a vindeca rĕul, nu numai nu sĕ silesc al delătura, dară nici nu lasă că ar esista, ci se silesc a interpreta toate în favorul lor, timbrând pre cei cari cearcă al scoate la lumina ḑilei, de inimici rĕutăcioşi.

Ce iubire de adevĕr se şi poate aştepta dela un astfeliu de om, care vorbeşte cu toată însufleţirea înaintea preoţimei din tractul seu recomândându-se pre sine şi pre următoriul seu la postul de protopresbiter indigitând totdeodată şi mijloacele ducĕtoare la scop, şi apoi dacă vede că cine-va au dat publicităţii vorbirea sa necoaptă, se sileşte din toate puterile a nega, nu cugetă dênsul că deşi preoţimea fostă atunci presentă nu-i spune în faţă ca scrie neadevĕr, îşi face cel puţin judecata în sine despre caracterul şefului seu. Se cere totuşi multă rafinăria ca cine-va sĕ scrie şi încă în douĕ rênduri aceea ce inima, dacă se mai poate presupune că este curată, îi spune că nu este adevĕr.

În chipul acesta nu se va fericì un tract protopopesc, nu se va promova cultura şi moralitatea atât de scapatate, fără se va fericì el şi familia sa, în detrimentul acelor. — *sapienti sat.* *i.*

Date statistice.

(Urmare.)

Coloarea de negru. In Ianuariu 33 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 2 vĕduvi cu vĕduve, 34 bărbaţi în întâia căsătorie, 2 în a doua, 33 femei în întâia căsătorie, 3 în a doua, totalul căsătoriilor 36, din cari 19 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 17 cari au declarat că nu pot iscălì, 7 femei măritate cari au iscălit numele lor, 29 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 8 între 18 şi 25 ani, 23 între 25 şi 35 ani, 5 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 şi 18 ani, 26 între 18 şi 25 ani, 6 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 72, dintre cari 63 de religiunea ortodocsă, 1 catolică, 8 israelită, totalul general al căsătoriilor 36 şi al căsătoriţilor 72.

In Februariu 30 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 3 vĕduvi cu vĕduve, 31 bărbaţi în întâia căsătorie, 1 în a doua, 2 în a treia, 30 femei în întâia căsătorie, 5 în a doua, totalul căsătorilor 34, din cari 22 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 12 cari au declarat că nu pot iscălì 9, femei măritate cari au iscălit numele lor, 25 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 2 între 18 şi 25 ani, 20 între 25 şi 35 ani, 7 între 35 şi 45 ani, 5 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 5 între 15 şi 18 ani, 20 între 18 şi 25 ani, 4 între 25 şi 35 ani, 4 între 35 şi 45 ani, 1 între 42 şi 60 ani, totalul căsătoriţilor 68, dintre cari 60 de religiunea ortodocsă, 8 israelită, totalul general al căsătoriilor 34 şi al căsătoriţilor 68.

În Martie 12 flăcăi cu fete, 12 bărbaţi în întâia căsătorie, 12 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 12 din cari 10 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 2 cari au declarat că nu pot iscălì, 9 femei măritate cari au iscălit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 8 între 25 şi 35 ani, 4 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 10 între 18 şi 25 ani, 2 intre 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 24, dintre cari 9 de religiunea ortodocsă 1 protestantă, 14 israelită, totalul general al căsătoriilor 12 şi al căsătoriţilor 24.

În Aprile 10 flăcăi cu fete, 1 vĕduv cu fată, 10 bărbaţi în întâia căsătorie, 11 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 11 din cari 8 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì, 5 femei măritate cari au iscălit numele lor, 6 cart au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 1 între 18 şi 25 ani, 7 între 25 şi 35 ani, 3 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 şi 18 ani, 5 între 18 şi 25 ani, 2 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 11 dintre cari 18 de religiunea ortodocsă, 4 israelită, totalul general al căsătoriilor 11 şi al căsătoriţilor 22.

(Va urma.)

Din public.

Infortunatul, care a perdut eri o notă de **50 fl.** o poate ridica dela comanda militară de aici.

Avis.

Se anunţă On. Domni Preoţi din tractul Branului şi Trei-Scaunelor, ca localul de adunare în **28 Februarie a. c.** pentru cercul electoral clerical XVIII al Vălcelelor, va fi biserica Sfintei Treime din Cetatea Braşovului. *Comisariul.*

Varietăţi.

* (O convertire religioasă ciudată.) În ḑilele trecute a trecut aici în Orĕştie o familie greco-catolică la religiunea grecq-orientală. Această familie poartă numele Onufrie. Trecerea e cu atât mai bătătoare la ochi cu cât românii ortodocşi *ex principio* nu se ocupă cu vênarea şi specula de suflete. Între motivele ce au îndemnat pe capul acestei familie la trecere merită a se amintì acela, că uniţii din Orĕştie de multă vreme a încercat feliu de feliu de mijloace pentru a înfrânge convicţiunea de fier a acestui credincios, care voia sĕ treacă încă din anul trecut. Atunci însĕ s'a ivit o piedecă neprevĕḑută. Românii uniţi din Orĕştie a dat un bal specific unit în aceiaşi ḑi când şi românii greco-orientali aveau sĕ-şi ţină balul lor şi pentru a-i garanta succesul a trimbiţat prin oraş, că acei români uniţi cari vor merge la balul ortodocşilor, vor pierde toate procesele la judecătoria cercuală reg. din Orĕştie, fiind-că judele cercual reg. e unit. Această întimidare s'a făcut fără ştirea judelui, căci judele este un om de un caracter integru şi nu se mestecă în fleacurile moldoveneşti. Bietul Onufrie avênd un proces pendent la judecătoriă s'a spăriat de alarma jesuitică şi astfel a amânat trecerea intenţionată. Acum însĕ vĕḑênd că acele intimidări sunt deşerte şi procesul e pierdut a trecut cu bună consciinţă la străvechia religiune şi a părăsit compagnia uniţilor în sĕptĕmâna trecută spre cea mai amară decepţiune şi consternaţiune a parochului resp. protopopului unit Moldovan, care afară de grigile propagandei şi de minciunile de pe stradă nu se mai ocupă cu alt ceva. N'ai crede câtă amărăciune a pricinuit această transgresiune în inimile acelora, cari cred, că împărăţia ceriului numai prin mediul purgătoriului se poate câştiga şi ori ce faptă bună numai dela uniţi resp. catolici este primită.

Casul s'a notificat la congregaţiunea de propaganda fide spre a se şterge acest apostat din cărţile de mântuire sufletească.

* (Convocare). Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraş şi giur, în sensul §-lui 9 din statute 'şi va ţinea adunarea generală ordinară Dumінecă în 24 Februariu a. c. st. v. la 2 oare după ameaḑi în localul scoalei gr. or. din Făgăraş.

La aceasta adunare cu toată onoarea sunt învitate p. t. membre fundatoare, ordinare şi ajutătoare, cum şi alţi bărbaţi binesimţitori pentru înaintarea scopului acestei reuniuni.

Obiectele:

Alegerea funcţionarilor pe un period nou de trei ani în sensul §§-lor 8 şi 12 din statute.

Supracensurarea racioţiniilor anuali şi primirea lor (§. 8 lit. c.).

Compunerea budgetului reuniunei pe anul următor (§. 8 lit. d.).

Curenţii.

Făgăraş. 16 Februarie, 1885 v.

Anastasia Popescu,
presidentă.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Szinye din comitatul Solnoc-Doboca.

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 150 fl. salariu anual şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

Cererile au de a se înainta la susnumita direcţiune în restimp de 3 sĕptĕmâni.

— Sĕ escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Szentkirály comitatul Cicului.

Condiţiuni: 100 fl. cauţiune şi contract de oficial.

Emolumente: 150 fi. salariu anual şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

Doritorii de a reflecta la acest post sĕ-şi trimită rugările concursuale la direcţiunea postelor din Sibiiu în 3 sĕptĕmâni.

* (Prelegere publică.) Duminecă în 24 Faur st. v. (8 Martie) a. c. va prelege în cassina română aici în Sibiiu dl profesor Dr. D. Barcianu despre „inteligenţa la animale.“

Începutul precis la 6 oare d. m. Bilete de întrare cu preţul de 20 cr. de persoană (jumĕtate pentru studenţi) se vor preda între 5—6 la cassă.

Comitetul.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Martie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.70	98.70
Renta ung. de hârtie	93. 5	93 90
Renta de aur austriacă	108 50	108.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.—	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.25	121.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5 80	5.79
Napoleon	9 79½	9 78
100 marce nemţeşti	60.45	60.50

Pentru provincie.

Nu se poate recomanda din destul celor dela ţeară, ca sĕ aibă totdeauna o şatulă cu pilule de apotecarul Brandt, ca la boale momentane (vestigestiune, slăbire, lipsa de sânge, durerea de ficat sau fiere) sĕ folosească acest medicament de casă sigur, care nu pricinueşte durere, şi costă numai 70 cr. şatula. Trebue bine observat ca fiecare şatulă se aibă ca etichetă cruce albă în stofă roşie şi iniţialele R. Brandt.

Nr. 55. [985] 3—3

CONCURS.

Pre basa decisului comitetului protopresbiteral al tractului protopresbiteral Biserica-Albă adus în virtutea §-lui 63 combinat cu § 23 punct 5 din statutul organic, în şedinţa sa ţinută în 31 Ianuariu 1885, şi în urmarea încuviinţării date de venerabilul consistoriu diecesan al Caransebeşului dtto 29 Faur 1885, Nr. 109 B, se escrie concurs pentru ocuparea postului vacant de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Biserica-albă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Birul anual dela preoţii din tract, şi anume:

1-iu dela parochiile de clasa I-ma cu 10 fl. v. a.

2-a dela parochiile de clasa II-a cu 8 fl. v. a.

3-a dela parochiile de clasa III-a cu 6 fl. v. a. luându-se de basă clasificaţiunea parochiilor făcută de sinodul eparchial din 1880 Nr. prot. 129.

„Stă în libera voiă a preoţilor, ca ei sĕ presteze birul protopresbiteral şi în natură conform punctului 32 alinea *c*) din „Rescriptul declaratoriu“, carele este basa legală a acestui bir.“ (Nota consistoriului).

b) Tacsele pentru şedulele de cununiă cu 2 fl v. a.

c) Pauşalul de călătorie, ce se prestează prin Venerabilul Consistoriu diecesan, în suma de 200 fl. v. a. pre an.

d) Dotaţiunea încopciată cu parochia protopresbiterală de clasa I-ma din comuna Jam.

Competenţii au se dovedească cum că posed cel puţin cualificaţiunea normată în §, 15 lit. *a*) din „Regulamentul pentru parochii.“ Într'asemenea cualificaţi vor fi preferiţi aceia, cari vor mai proba, că au făcut studiul la vre-o facultate filosofică ori juridică, sau că s'au distins prin edarea vr'unui op folositoriu pe terenul bisericesc ori scolastic.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-şi subşterne suplicele lor de concurs, înstruite cu documente în forma autenticădes pre cualificaţiunea şi ocupaţiunea lor de pănă aici, în termin *de 30 ḑile,* socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român“ şi „Biserica şi scoala,“ Prea Onoratului Domn Andreiu Ghidiu, protopresbiter în Oraviţia, ca comisariu consistorial pentru alegerea de protopresbiter.

Dat în Iam din şedinţa comitetului protopresbiteral ţinută la 31 Ianuariu 1885.

Filip Adam, preşedinte. **Sofroniu Avramescu,** notariul comitetului.

Cu conţelegerea mea: *Andreiu Ghidiu,* protopresbiter ca comisariu consistorial.

EDICT.

Maria A. Ciuta din Satulung, protopresbiteratul al Braşovului, care mai mult de 3 ani a părăsit pre soţul ei George I. Aitean din Heghig fără a se şti ubicaţiunea ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict,* căci la din contră procesul divorţial încăminat de bărbatul seu se va decide şi în absenţa ei.

Braşov, în 16 Ianuariu 1885.

Scaunul ppresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. pprb.

[985] 3—3

Zambach şi Gavora.
Fabrica de vestminte şi recuisite bisericeşti
de rit catolic şi grec. [928] 18—30
în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.
Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.
Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23. Sibiiu, Marți 26 Februarie (10 Martie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Februariu 1885.

„Douĕ voci s'au ridicat în timpul din urmă în pressa germană. Una — din incidentul jubileului de 10 ani al lui Tisza Kálmán — a declarat, că consolidarea rassei maghiare, și prin ea a Ungariei, zace în interesul Germaniei. A doua s'a sculat cu vehemență contra nisuințelor de maghiarisare ale societății unguresći.“

Așa 'și începe primul articol al seu ḑiarul guvernamental „Nemzet“ în numĕrul de Dumineca trecută. Vom urmărì acest articol, căci el cu o rară ignoranță trece peste principala cestiune, prin care se poate consolida Ungaria.

Este lucru vechiu în ḑiaristica ungurească, că ea decâte-ori vorbește cu pressa streină, sau tractează vre-o cestiune esternă, totdeauna se provoacă la statul Ungariei, ca la un ce puternic impunĕtor, care nu odată a decis în trecut soartea Austriei. Unele ḑiare mai eftine la vorbe merg și mai departe și susțin că Ungaria a salvat Europa întreagă, dând vitejește pept cu invasiunea musulmana. Tot ea a salvat și crestinismul de cutropirea islamului înfricoșat.

Este lucru earăși cam învechit, că în timpul din urmă mai ales pressa maghiară 'și plânge amar nemernicia neamului seu, nemernicia rassei sale, și pelângă puterea publică din stat diferite reuniuni de maghiarisare s'au pus în mișcare febrilă spre a ferì rassa de perire, a recucerì Ungaria, și a-i asigura esistența prin amalgamisarea naționalităților, prefacerea lor în maghiari, mai întâi prin schimbarea de nume, apoi prin renegarea simțemintelor, ca în cele din urmă noua generațiune sĕ nu mai aibă conscință de proveniența ei, și simțemintele nobile, cari au înădușit peptul părinților, conscienţa de rassă, cu care aceia se făleau prin al treilea pătrariu al seclului 19.

Este tare și puternică Ungaria astăḑi, când e vorba de raportul ei față cu alte state, a fost puternică Ungaria și odinioară, când ea sub puternicul braț al Uniaḑilor a ajuns la o strălucită vaḑă, și în palaturile din Pesta erau adunati toți învĕțații lumei.

Este tare Ungaria și slabă de tot slabă Ungaria, icât ea sêrmana trebue sĕ fie spriginită pre cârje aplicate de Beksics, Grűnwald *et tutti quanti.*

Cum se poate esplica această contraḑicere bătătoare la ochi.

Ungaria e puternică, și Ungaria e slabă, prăpădită, zace în doaga morții.

Se poate? Se poate.

În raport cu statele streine Ungaria esistă în realitatea lucrurilor. Puternice și vigoroase popoarĕ compun aștăḑi Ungaria. În vitegie emulează ungurul cu românul, sasul cu sĕcuil, sêrbul cu croatul. Compunem cu toții o puternică armată, care insuflă pretutindenea respect. Se înțelege că această armată este un bun comun al imperiului austro-ungar, de aceea ea este puternică, și bunul Dumneḑeu va îngrijì ca ea în stadiul de astăḑi sĕ rămâie: ca tare și puternică sĕ fie pe vecie.

Ne manifestăm deci în afară ca stat puternic, și aceasta o constată și ḑiaristica ungurească. Nu ne întreabă când este vorba de a ne vărsa sângele și averea pentru patrie, nu ne întreabă atunci supremul beliduce: ș'ii ungurește, ești patriot moderu, promovezi idea de stat unguresc? Nu. Ni se spune patria este în pericol și noi cesti din Ungaria mergem în foc cu inima veselă. Românul se razimă de brațul ungurului, când este lovit de glonț, sasul și sĕcuiul de al sêrbului și croatului. În luptă pentru patrie, Ungaria nu este teatrul luptelor naționale. În luptă pentru patrie nu reflectăm la actualitate.

Și pentru ce? Pentru ce? Pentru că între noi rĕmâind, stăm slab, de tot slab. S'a pornit cu furie nebună lupta de rassă în Ungaria și ea este spriginită de puterea publică. Ceea ce odinioară era, astăḑi nu mai este. Odinioară toți eram cetățeni ai Ungariei, și ea era tare. Astădi toți suntem cetățeni ai Ungariei, și ea este slabă.

Am slăbit noi în vîrtute? Doamne ferește. Am slăbit noi în credință și alipire cătră patria noastră? Doamne fereste.

Atunci cum se esplică slăbiciunea? Slăbiciunea se esplică tocmai cu forța noastră sufletească și trupească. Din Ungaria de aḑi voesc sĕ facă oamenii stat curat național maghiar, ceea ce el pănă acuma n'a fost. Este deci ușor esplicabilă tênguirea ḑiaristicei, că Ungaria e slabă, de tot slabă, și că Ungaria e puternică, de tot puternică.

Ungaria este slabă, trebue deci spriginită cu cârje. Ungaria trebue recucerită, Ungaria trebue consolidată. Așa ḑice Beksics, așa ḑice Jokay, așa ḑice Grűnwald, și așa întreagă droaia de lighioane chemate a suge sângele acestei patrii în detrimentul poparĕlor, cari ani o mie cu sabia au apărat această patrie. Rassa ungurească este chemată a absoarbe în sine toate celelalte, ea este chemată ale amalgamisa, ea are nobila misiune de a nivela suprafața Ungaria. În acest sens se aplică: Ungaria este slabă. Da așa este. Îndată ce veți decreta ca dogmă: rassa maghiară este Ungaria, atunci acea Ungarie este slabă. Și ea va fi și mai slabă, va trebuì sĕ devină slabă în luptă cu milioanele de români, sêrbi, croați și germani. Și dacă cu această Ungarie se va parada în afară, atunci este trebuință sĕ se știe, că ea nu mai este cea de odinioară, prin urmare trebue sĕ deie doveḑi despre puternicia ei, ca lumea sĕ știe cu cine are de lucru.

Nu știm câte voci s'au ridicat în pressa din Germania în timpul din urmă cu privire la Ungaria, știm însĕ ca în Ungaria unisono sunt toate glasurile contra nebunului curent cu maghiarisarea. Și aceasta tocmai în interesul nimbului de care se bucură Ungaria în afară.

Prin încercările de maghiarisare și persecuțiunile neomenoase vom ajunge la un ce, despre care cu altă ocasiune.

La 16/28 Faur s'a împlinit o sută de ani de când lângă zidurile cetății Alba-Iulia doi oameni au fost lipsiți de vieață. Între împregiurări normale și demne de oameni cu judecata sănătoasă această ḑi de tristă aducere aminte ne-ar fi revocat în memorie furtunoasele timpuri de atunci, și în lumina istoriei imparțiale tractate faptele acestor doi oameni, ele ne-ar fi dat directiva pentru viitoriu. Punênd îndreaptă cumpĕnă interesele noastre, cari trebue sĕ fie și ale statului, apoi cele ale statului, cari trebue sĕ fie și ale noastre, noi ca credincioși cetățeni am fi putut împăca datorințele noastre de cetățeni cu boldul firesc, care ne îndeamnă sĕ nu perdem din vĕdere trecutul, fie el ori cât de trist ar fi. Sĕ fim și mai preciși la vorbă: În împregiurări normale nu ni s'ar fi luat în nume de rĕu aducerea aminte de lucrurile de acuma 100 de ani, ci ni s'ar fi stimat consciința noastră de români față cu niște oameni, cari au căḑut jertfă tiräniei din veacul trecut.

Trăim însĕ între împregiurări de tot critice. O persecuțiune crâncenă s'a pornit asupra noastră și Dumneḑeu știe, care va fi sfêrșitul ei. Ceea ce la alții este vîrtute, la noi se consideră de crimă. Bărbații, cari la ei sunt apoteosați ca eroi ai libertății și martiri ai ideilor naționale, la noi ei sunt buciumați de bărbați ai sângiurilor și fărădelegilor.

Aceasta este starea lucrului între împregiurările actuale.

Suntem îngrigiați cu toții de soartea noastră, și în marea noastră îngrigire avem poate preocupațiuni motivate în alegerea mijloacelor de apărare.

Unii cred că toată apărarea noastră are a se reduce la sumuțare continuă. De aceea ei la toată ocasiunea provoacă și iritează, așa că neprecugetatul care din obicĭnuință mereu dă, aplică lovirile

FOIȚA.

Stelele commis — voiagere

de

A. Dumas tradusă de **Zaporogeanul**.

(Urmare.)

I.

A fost odată un timp, un timp foarte depărtat de al nostru și de care de sigur nu-ți poți aduce aminte, iubite cetitor, în care ceriul se numia Olimp și unde ḑeul care locuia acest Olimp se numea Joe sau Iupiter, niște nume, care însemnează tot același lucru.

Acestui ḑeu îi venì odată în gând o ideă ciudată adecă sĕ facă pe oameni fericiți.

Vei vedea iubite cetitoriule, cum i venì idea aceasta și ce impresiune făcu asupra celorlalalți ḑei, succesorii sei.

Cu toate acestea însĕ nu se știe cum îi venì în cap această ideă estraordinară; dar faptul este, că comunicând consiliului seu de regență compus din Neptun și Pluton, aceste douĕ divinități găsiră pretensiunea atât de estravagantă încât esclamară:

— Oh! ce idee bizară, sire, ce! idee ciudată.

Dar când un ḑeu își propune ce-va sĕ facă, trebue sĕ se efeptuiască, fie bine, fie rĕu și tot așa și această idee cât de estravagantă de a face pre oameni fericiți.

Mai remâneau mijloacele de esecutare.

Iupiter reflectă puțin; apoi ridicându-și capul deodată:

— Am aflat ḑise el.

Și chiemă pe cele șepte stele nordice.

Stelele ascultară și veniră toate la picioarele lui, oamenii uimiți priveau spre ceriu.

Astronomii vĕdênd acești șepte meteori, cari lăsau în urma lor neşte flacări în azurul firmamentului, anunțau sfêrșitul lumei.

Eată cum se înșel savanții despre intențiunile divine.

Stelele ḑiseră:

— Eată-ne prea strălucite și atotputernice Maiestate; ce voești dela noi?

— Ve veți gătì cufĕrile și veți voiagia pe pămênt, rĕspunse fiul lui Saturnus și al Rheei; veți primì pe fie-care ḑi câte duoi taleri de Brabant ca spese de călĕtorie.

— Și ce vom face pe pămênt? întrebară stelele.

— Mi-am propus sĕ fac oamenii fericiți — rĕspunse Iupiter: dar fiind-că ei n'ar aprețuì fericirea, dacă le-ași da-o de giaba, pretind, ca sĕ le-o vindeți voi. Veți fi comiii mei voiagiori.

— Vom fi orice ne vei ordona sĕ fim, atotputernice Maiestate, ḑiseră stelele cu o voce atât de melodioasă, încât oameneii 'și aruncară privirile spre ceriu, îndoindu-se că dela ceriu chiar le-ar putea venì un concert atât de dulce; dar ce vom vinde noi oamenilor?

— Puneti-ve în rênd una după alta și defilați pe dinaintea mea.

Stelele se puseră în linie dreaptă și începură a merge în ordinea, care le fu indicată.

Iupiter ḑise către cea dintâiu:

— Tu vei vinde spirit.

Cătră a doua:

— Tu vei vinde vîrtute.

Cătră a treia:

— Tu vei vinde sănătate.

Cătră a patra:

— Tu vei vinde viață lungă.

Cătră a cincia:

Tu vei vinde onoare.

Cătră a șeasa:

— Tu vei vinde plăcere.

Și cătră a șeptea:

Tu vei vinde bani.

Judecând dorințele oamenilor după cererile, ce i se adresau, el creḑu, că atunci, când oamenii vor avea spirit, virtute, sănătate, ani mulți, onoare, plăcere și bani vor fi fericiți.

sistematice cu furia rabiatului. Durerea noastră prin aceasta numai se potențează, și cine crede că prin potențarea durerilor ni se alinează soartea, pre acela poate că-l va mêntuì credința sa, dar noi nu-i putem admira înțelepciunea.

Esistă însĕ și o seamă de oameni, cari și-au tras seama cu împregiurările, și au ḑis: nu este în interesul nostru sĕ provocăm cu vreme și fără vreme furia celor puternici, cari în actuala stare de lucruri ne pot strica foarte mult; și mai ales nu e bine a ne pune acțiunile politice pe terenul bisericesc și scolar, căci așa ne espunem periculului evident de a perde tot ce ne este mai scump, chiar și autonomia bisericei, câștigată cu grele lupte spre a ne asigura esistența între ori-ce împregiurări politice.

Noi suntem dintre acesti din urmă. Luptăm cu inima deschisă și provocăm sĕ ni se arate un singur cas, unde am fi retăcut vre-un abus de putere, și n'am fi luat posiție *„fortiter in re, suaviter in modo.“* Suntem însĕ totodată și oameni cu reson și permitem posibilitatea fallibilității noastre. De aceea stimăm pre frații nostri în convingerile lor, și pretindem ca și ei sĕ stimeze convingerile noastre. Cine nu o face aceasta, nu este om onorabil.

O seamă de bărbați de ai nostri au angagiat însĕ biserica la politica militantă.

Noi nici între împregiurări normale nu permitem ca altariul sĕ se degradeze la fluctuațiunile politicei de ḑi.

Mai puțin am permite aceasta între fatalele noastre împregiurări când ea, sĕrmana biserică și așa este strêmtorată și prigonită din mai multe părți.

De această părere, sunt și archiereii nostri, și ei în îngrigirea cea mare de soartea bisericei la toată ocasiunea au ferit biserica de cursele ce i le întind vrășmașii ei.

Ne vine a crede că cursele sunt făcute cu plan spre a se putea justifica lovirile de până acuma și cele următoare. În special jalnica soarte a bisericei noastre ortodocse ne face sĕ credem că cursele contra bisericei noastre sunt duple. Pun curse inimicii neamului nostru, și totodată și cei ai bisericei noastre și paralel cu ei sub un fariseism îmbrăcat în vĕlul naționalismului ne împing spre ispită frații de un sânge, cari știu că biserica lor se ascunde la spatele primatelui din Ungaria, și cari conduși de proselitism în căderea și ruinarea bisericei noastre vĕd primul pas spre realisarea ideei susținute de ei încă sub absolutism față cu puternicul braț al fericitului Șaguna.

Înțelegem deci furia cu care este atacat capul bisericei noastre pentru pasul, prin care a ferit bisica de cursele ce i s'au pus și din incidentul aniversărei de 100 de ani a bărbaților esecutați la 16/28 Faur 1785.

Înțelegem necurățenia inimei cu care se profană memoria acestor martiri cercați de soarte, și cari cu litere neperitoare sunt gravați în inimile românilor.

Nu înțelegem însĕ pre oamenii, cari au trăit sub Șaguna, au luptat contra pericolului cu Șaguna, nu înțelegem cum acesti oameni ne lasă nouă celor tineri și slabi sarcina cea grea, de a lupta cu perfidia oamenilor încăruntiți în planuri contra bisericei noastre, și tocmai acuma când aceste planuri sunt îmbrăcate în haina falsului naționalism.

Mult ne mirăm de oamenii nostri, că ei, cari nu vĕd, nu vĕd, ear cari vĕd, închid ochii. Mai mult ne mirăm însĕ de consecuența, cu care urmărește punerea de curse „Gazeta Transilvaniei“ și misticismul observat față cu frații de un sânge însĕ de altă lege. Nu pentru prima dată suntem necesitați a cere dela Gazetă *„cuget bun și inimă curată.“* Aceasta o a făcut Marele Șaguna în nenumĕrate rênduri, o a făcut ḑiarul nostru și după moartea Marelui Andreiu. O facem și noi. Și o facem cu speranța că nu vom mai fi siliți a repeta: reputațiunea acestui ḑiariu nu a scăḑut nici a crescut dela 1855 începênd.

Lumea începe încetul cu încetul a arunca solzii de pre ochi. Sub masca naționalismului Gazeta n'are destule cuvinte de a hulì Sibiiul și pre capul bisericei noastre pentru cuvêntul că el are fruntea deschisă de a lucra pre față, ca îndată după eșirea actului din cancelarie el sĕ fie tipărit prin Gazeta. Nu ne spune însĕ nimica despre cerculariele secrete și alte afaceri adênc tăietoare în vieața noastră națională, cerculare și acte eșite din Blaș.

Invidiem pre frații din Blaș pentru considerația și stima, ce și-au intabulat la budgetul Gazetei, ear fraților dela Gazeta le esprimăm admirațiunea noastră pentru rafinaria lor iesuitică, la care se potrivesc preabine cuvintele lui Juvenal: *„Dat veniam corvis, vexat censura columbas.“*

Revista politică.

În momentele de față mai importantă este pentru noi călĕtoria fiitoriului nostru monarch în Orient. Principele de coroană Rudolf însoțit de principesa de coroană Stefania a plecat ḑilele acestea spre Orient. Scopul călĕtoriei este curat literar: cunoașterea popoarĕlor, a obiceiurilor locale și a naturei preste tot. Ca și în anul trecut așa și acuma principele nostru de coroană va venì în contact cu capetele încoronate. El va visita Atena, capitala Greciei unde va petrece patru ḑile. Pentru primirea înalților oaspeți s'au făcut pregătiri mari. Regele George a pus la disposiția oaspeților sei palatul regal, principele nostru însĕ n'a primit aceste onoruri ci a preferit a rĕmânea pre yachtul Mira-mare.

Nu mai puțin pompoase pregătiri se fac în Muntenegro pentru primirea oaspeților imperătești. După o telegramă a ḑiariului „Nemzet“ datată la 7 Martie nou din Cattaro 4000 de montenegreni sunt ocupați cu facerea drumului dela Costuci, granița principatului până la Cetinie, capitala lui.

Misiunea politică a Austriei în Orient câștigă tot mai mare teren prin asemenea curteniri, și noi cari din inimă am salutat pre fiitoriul nostru monarch în București și la Sinaia tot din inimă-l salutăm și în capitalele Greciei și Montenegrului.

Legături religionarie ne leagă cu aceste state din Orient, și interesul nostru pentru asigurarea păcei în peninsula balcanică ne îndeamnă sĕ urmărim cu însuflețire pașii clironomului nostru și în ce privește partea politică a acestei călĕtorii.

Legăturile dintre România și statul nostru încep a se recì în mod vĕdit. Ansă a dat închiderea granițelor din partea noastră. Prin acestea mĕsuri, pre cari cei din România le numesc aspre, și economii nostri mărginași le consideră stricăcioase comerciului lor, se vatămă cele mai vitali interese ale statului vecin. S'au insinuat deja mai multe interpelațiuni privitoare la acest obiect. Sĕ nu perdem din vedere că în anul acesta a espirat terminul pentru convenția comercială dintre România și Austro-Ungaria. La anul 1875. România ca stat suzeran a încheiat cunoscuta convenție comercială cu ministrul de esterne de atunci, contele Andrássy. Pentru concesiunile de atunci statul nostru a legat convenție cu România sdrobind de facto încă de atunci suveranitatea sultanului.

Situația astăḑi este cu totul alta. Din statul suzeran a resărit regatul România și pentru concesiuni la aparență nu mai sunt motive internaționale.

Oare șicanele cu granița în fața nouei convențiuni nu se reduc la cestiunea Dunărei, care e pusă la o parte pentru ocasiuni potrivite?

Raportul secretarului general

asupra lucrărilor academiei române în decursul anului 1884—1885.

(Urmare.)

5. Psaltirea versificată de mitropolitul Dosofteiu. De mai mulți ani, de când am avut fericirea a putè dăruì academiei frumosul și neprețuitul manuscris al Psaltirii în versuri a metropolitului Dosofteiu cu o mulțime de îndreptări, schimbări și note marginale scrise de mâna ilustrului prelat, de atunci se impunea necesitatea de a face o edițiune critică a acestui prețios monument al literaturei noastre din secolul al XVII lea. Această necesitate se impunea cu atât mai mult cu cât edițiunea făcută de însuși autorul și tipărită la Uniev în anul 1673 este plină de greșeli de tipariu. Dar afară de aceasta, manuscrisul fiind scris pe când Dosofteiu era episcop de Roman, au trecut mai mulți ani până la tipărire și în acest timp el a făcut mai multe schimbări în versurile sale, ba unii psalmi i a versificat cu totul din nou.

Edițiunea noastră, din care s'au tipărit până acum 14 coale în 8⁰ (224 pagine), se basează pe redacțiunea manuscrisului, îndreptându-se cu ajutoriul edițiunii tipărite greșelile străcurate în el de copist, și însemnându-se ca variante toate deosebirile, până și cele ortografice de oare-care însemnătate, cari se află între tipar și manuscris. În acest mod vom avè o edițiune critică a tecstului versurilor lui Dosofteiu.

Edițiunea aceasta va fi însoțită de un studiu biografic și literar asupra lui Dosofteiu. Se va studia de asemenea versificațiunea și particularitățile foarte însemnate ale limbei întrebuințate de dênsul în scrierile sale, încheindu-se volumul cu un glosar al cuvintelor mai însemnate din scrierile lui.

Pentru esecutarea acestei edițiuni în bune condițiuni materiale, tipografia academiei s'a înzestrat cu literă cirilică nouă, fiind-că cea veche era cu totul usată și avea o formă urîtă. Spre acest scop, delegațiunea a acordat tipografiei un acompt de 4000 lei asupra lucrărilor sale, în vederea trebuinței ce academia are adese-ori de litere cirilice bune și frumoase pentru publicațiunile sale.

6. Codicele veronețian. În urma cererii dlui I. Sbiera, care este însărcinat cu tipărirea acestui codice, i s'a trimes 2000 lei pentru acoperirea cheltuelilor de tipariu. S'au tipărit până acuma 15 coale în 4⁰ (120 pagine). Din toate coalele tipărite dl Sbiera a trimes la cancelaria noastră câte două esemplare după cari se poate vedea modul în care se face această publicare.

Și în adevĕr că așa ceva era de creḑut.

Ear acum mergeți ḑise el către stele și vindeți oamenilor cât veți putea de mult din marfa voastră divină.

Dar Neptun și Pluton nu se putură capacita nici decât și începură a ride mai cu hohot decât ori când, repetând:

— Oh! ce idee bisară, sire, ce idee vrednică de ris!

II.

Cele șepte stele 'și împachetară șepte specii de mărfuri în diferite cutii, pe care li le procură magasinerul cerului și descinḑênd pe pământ începură a anunța marfa în cel dintâiu oraș mare pe care îl întâlniră în drumul lor.

— Cumpĕrați spirit! cumpĕrați spirit! strigă steaua Nro. 1. Cumpĕrați-l e de tot fraged și cald! Cumpĕrați spirit! cine voiește spirit, spirit, spirit?

Un ris omeric primì propunerea.

— La naiba! doar vrea sĕ-și bată joc de noi atât de proști ne socotește? ḑiseră jurnalistii, romanțerii, autorii dramatici, directorii de teatru și diregătorii.

— Ce vorbe nesocotite însĕ atât de amoros rostite pe legea mea! ḑiseră galantonii privind la vênḑĕtoarea de spirit cu ochelarii, lorgnetele și binoclurile lor și lovinduși cismele cu biciușca sau bastonașul, ce le țineau în mânile lor înmănușate într'un mod strălucitor; dar ea pare că ne socotește de prea nobili. Ce pagubă!

— Ce vrea sĕ facă această femeie ce-și dă aierul de virtuoasă și modestă? Ḑiseră femeile.

Mai bine ar face ea dacă ne-ar aduce mătăsării de Lyon, danteluri de Valenciennes, braslete de Algeria, mărgenuri de Neapole, mărgăritare de Ceylon, rubinuri de Visapour și diamanturi de Golconde, dară spirit, îl găsește ori cine, spiritul aleargă pe strade.

Ea va fi silită sĕ-și mânce tot și va murì încă și de foame.

Eară sĕraca stea umblă fără sĕ-i cumpere nimeni dintr'o stradă într'alta până ce în fine găsind o ușe deschisă ea întră acolo fără sĕ știe, unde întră.

Întră tocmai la academie.

Se premia un neofit.

Tocmai 'și găta discursul.

Secretarul se pregătea a rĕspunde.

— Cumpĕrați spirit! cumpĕrați spirit! strigă steaua.

Auḑitorii începură a ride, secretarul luă o prisă de tabac de nas și strănută în decurs de o jumĕtate de oară.

Presidentul chemă pe ușeri și le ḑise:

— Scoteți afară pe năroada asta și dați-o portarilor pentru a o însemna și a nu o mai lăsa nici odată sĕ între la academie.

Ușerii scoaseră afară pe steauă ear portarii și-o însemnară.

Steaua plecà de acolo cu totul rușinată; dar fiind-că era o stea consciențioasă ea voia sĕ-și îndeplinească în consciință misiunea cei fu confiată.

Ea 'și urmà drumul mai jumĕtate până în apropierea unui pod de care dădu în calea ei și după ce se urcă pe cheiu, cam până la vre-o sută de pași și de acolo vĕḑênd o piață în mijlocul căreia se ridica un bust și peste acesta piață cu o mare boltitură prin care întra pe vre-o douĕ-ḑeci de trepte urcând și scoborând o mulțime de oameni, cari păreau tare ocupați cu diferite afaceri și puțin cam prosti, ea creḑu, că acolo poate — că va putea sĕ vîndă ce-va din marfă, știind cumcă cei mai mulți dintre oameni avênd prea puțin spirit, da de le-ar venì idea de a cumpĕra minte.

Steaua trecu printre mulțime și întră într'o sală mare unde se aflau trei oameni îmbrăcați în vestminte negre, purtând nește pălĕrii negre în patru colțuri, așeḑați dinaintea unei mese și de ambele părți ale astor trei oameni, alți oameni îmbrăcați tot ca ei cu pălĕrie neagră în patru colțuri și în vestminte negre.

(Va urma.)

7. A-ţi alocat în budget suma de 2000 lei pentru tipărirea volumului asupra lui Coressi cu care colegul nostru dl Hasdeu era însărcinat a continua publicarea începută prin tecstul Psaltirii dela 1577. Această sumă a rĕmas neatinsă, lucrarea nefiind încă presentată.

8. De asemenea a rĕmas neatinsă suma de 3000 lei alocată pentru tipărirea lucrării dlui Gr. Tocilescu „Ţĕranul român“ premiată de academiă în sesiunea generală din anul 1882. La 1 Iunie anul trecut s'a dat manuscrisul autorului, în urma cererii sale, spre al revedè şi a mai face unele îndreptări înainte de al da la tipariu. Preste puţin timp sperăm că manuscrisul va fi revĕḑut şi se va începe tipărirea.

9. Suma de 1000 lei pre care a-ţi alocat o ca ajutoriu la publicarea catalogului monumentelor epigrafice şi sculpturale ale museului nostru de anticităţi s'a dat, dimpreună cu clişeurile făcute de academie, dlui Tocilescu, directorul museului, care preste puţin timp va începe tipărirea acestei lucrări.

10. Cred că este acì locul potrivit pentru a ve pune în vedere următoriul fapt: Ve este cunoscut că la 1880 colegul nostru dl A. Odebescu începuse, între altele, tipărirea vieţii s-ţilor Varlaam şi Ioasaf tradusă din slavoneşte de Udrişte Năsturel cumnatul lui Mateiu Vodă Basarab. Tipărirea se începuse după un manuscris aproape contemporan cu epoca traducerii care aparţinea bibliotecei statului şi care acum se află la museul de anticităţi. Din această ediţiune s'au tipărit numai 40 de pagine, ear dela plecarea din ţeară a dlui Odobescu coalele tipărite, în numĕr de 5, stau în deposit la broşuratoriul academiei. Ar fi bine sĕ se hotărască daca această ediţiune va trebuì sĕ se continue în modul cum s'a început ori nu, pentru ca sĕ se ştie ce este a se face cu coalele tipărite.

Când se va presenta din nou cestiunea publicării acestui text, se va decide modul în care va trebuì sĕ se facă ediţiunea lui, mai cu seamă fiind-că în anii din urmă au eşit la iveală mai multe manuscrise, cari toate trebuesc sĕ fie întrebuinţate pentru a face o ediţiune ştientifică a vieţii s-ţilor Varlaam şi Ioasaf.

11. În sesiunea generală trecută a-ţi pus în budget suma de 1000 lei pentru a venì în ajutoriul publicaţiunii profesorului Nilles dela Insbruck intitulată „*Symbolae ad illustrandam historiam Ecclesiae in terris Corenae S. Stephani.*“ Scopul acestui ajutor era de a pune pre învĕţatul autor în posiţiune de a putè îmbogăţì publicarea sa cu o serie de documente, cari privesc direct pre români şi cari astfeliu nu s'ar fi putut publica de astădată. Publicaţiunea profesorului Nilles este tipărită întreagă şi preste puţin vom primì esemplarele cari s'au abonat prin numitul ajutor.

Autorul a trimis câte-va esemplare din „Index synopticus“ al cărţii, din care se vede că mai mult de douĕ din trei părţi din volumul seu, care trece preste 100 de pagine, privesc direct istoria românilor şi relaţiunile lor cu biserica catolică romană.

12. Lucrarea cea mare asupra limbei române pre care a conceput-o şi a pus-o pe cale de a se realisa M. S. Regele, Augustul şi generosul nostru preşedinte onorariu, a fost lăsată de dvoastră în sarcina dlui Hasdeu, cel mai competent dintre noi în lucrări de acest feliu. Dsa ve va arăta modul cum a inceput Marele etimologic al României şi ne va espune progresele ce a făcut lucrarea sa în decursul anului.

Delegaţiunea a îngrijit a se tipărì îndată după sesiunea trecută Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română lucrată de dl Hasdeu, cu ajutorul căreia sĕ se adune material pentru această lucrare din graiul viu al poporul din deosebitele regiuni ale limbei române. Programa a fost împărţită prin ministeriul instrucţiunii publice pre la preoţii şi invĕţătorii din toată ţeara. Rĕspunsurile s'au trimis de-a dreptul d-lui Hasdeu spre a le întrebuinţa la cercetărice sale.

Conform dorinţei dlui Hasdeu, esprimată chiar în programa lucrării presentată de D-sa Academiei şi aprobată, delegaţiunea a obţinut dela ministerul instrucţiunii publice fondurile necesare pentru a remunera trei tineri cari sĕ dea ajutor material d-lui Hasdeu la marea sa lucrare.

Materialul pe care-l utilisează dl Hasdeu, consistă din peste o sută cărţi şi manuscripte române şi mai multe sute de documente, în mare parte inedite, afară de mulţimea operelor filologice streine, consultate pentru comparaţiuni. Pe lângă aceasta, deja până acum i-au venit aproape douĕ sute de caiete din diferite localităţi, cu rĕspunsuri la cestionarul elaborat de dsa. Numai simpla corespondenţă cu autorii acestor rĕspunsuri, dela cari trebuesc cerute lămuriri preste lămuriri, necesitează ajutorul a doi scriitori. Unu al treilea, dacă nu mai mulţi, este indispensabil la facerea şi mai ales la copiarea extractelor sub direcţiunea dlui Hasdeu. De şi lucrarea este abia la început şi deşì dl Hasdeu promisese în sesiunea trecută numai un mic specimen pentru sesiunea de faţă, totuşi D-sa are deja de tot gata materialul pentru primul volum de preste 400 pagine de tipar, un material consistând din preste 3000 de buletine clasificate.

13. Înainte de a încheia capitolul publicaţiunilor, am onoare a ve arăta, domnilor colegi, progresele şi starea actuală a lucrărilor comisiunii însărcinate cu publicarea colecţiunilor istorice rĕmase dela rĕposatul Eudoxiu Hurmuzachi.

a) Din seria volumelor colecţiunii de documente s'a publicat în decursul anului partea a II-a a volumului IV, de 86 coale, din cari 74 erau tipărite în anul trecut. Documentele cuprinse în această a II-a parte, care are întinderea obicinuită a celorlalte volume, sunt parte comunicate de dl Esarc, ear trei pătrimi sunt adunate cu cheltuiala fondului publicaţiunilor Hurmuzachi din Archivele de stat din Veneţia prin rara bună-voinţă a d-lui Cecchetti, directorul acelor archive.

Acest volum de documente (IV.2) completează volumul documentelor adunute de Hurmuzachi (IV.1), în aşa mod în cât, spre esemplu, istoria lui Mihaiu Viteazul, la care se rapoartă cea mai mare parte din documentele cuprinse în aceste douĕ volume, ni se presintă cu o mulţime de talii cu totul necunoscute până astăḑi. Pentru anul 1600 cu deosebire putem urmărì aproape ḑi cu ḑi pe eroul nostru în rĕsboaiele şi în combinaţiunile lui politice.

Vĕḑênd resultatele aşa de bogate şi de preţioase ce au produs cercetările făcute în ajutorul nostru cu atâta bunăvoinţă, am continuat a întreţinè cele mai bune relaţiuni cu persoane cari pot sĕ ne ajute în aceste cercetări, pe cari de o-camdată noi nu putem sĕ le facem numai prin propriile noastre mijloace, dl Cecchetti continuă lucrarea sa fecundă şi din timp în timp primim dela dsa copii de documente de mare preţ pentru noi.

Pe de altă parte dl C. Soranzo, asistent în biblioteca S. Marco din Veneţia, a binevoit a ne oferì ajutoriul seu, făcênd cercetări în acea bogată bibliotecă cu scopul de a aduna tot ce se află într'ênsa cu privire la istoria noastră. Copiile primite ne dau cele mai mari speranţe pentru calitatea şi valoarea documentelor ce dsa ne va procura de acum înainte.

Cu plăcere me folosesc de ocasiunea care mi se presintă în acest moment pentru a ve amintì că inceperea acestor relaţiuni între Academie şi numiţii inveţaţi dela Veneţia o datorim iniţiativei colegului nostru dl E. Kretzulescu, de când în calitate de representat al ţĕrei la Roma a pus un bun început pentru aceste folositoare relaţiuni.

De atunci în coace dl Obedenaru, membrul nostru corespondent, n'a încetat nici odată a ajuta cu mult zel lucrările noastre în această direcţiune.

c) Fondul destinat pentru publicarea lucrărilor istorice ale lui Eudoxiu Hurmuzachi realizase în anii trecuţi economii însemnate prin aceea că în decursul anului se tipăria mai puţin de cât era valoarea fondului. Comisiunea s'a întrunit în şedinţă la 1/13 Iulie anul trecut şi a luat decisiuni ca cu economiile realisate de fondul acestor publicaţiuni sĕ se facă lucrări cari sĕ completeze şi sĕ continue marea operă a lui Eudoxiu Hurmuzachi prin adunarea şi publicarea de alte documente istorice.

Comisiunea a hotărît anume următoarele:

1. Ca documentele adunate de dl Odobescu în archivele Ministeriului de esterne din Paris sĕ se publice din fondul publicaţiunilor Hurmuzachi, combinându-se cu colecţiunea făcută mai înainte de dl Tocilescu în biblioteca naţională din Paris, în urma însărcinărilor ce a primit dela ministrul instrucţiunei publice. Aceste douĕ colecţiuni se completează reciproc, pentru că documentele diplomatice ale Franciei înainte de circa 1650 au fost depuse în biblioteca naţională şi numai cele posterioare se află în archivele ministeriului de esterne.

Colecţiunile aceste vor forma douĕ volume cari vor fi considerate ca un suplement la colecţiunna lui Hurmuzachi, şi vor cuprinde într'un corp documentele ce s'a găsit în Francia cu privire la români şi la toate relaţiunile acelei ţĕri cu principatele române până la anul 1814.

Îndată după ce comisiunea a luat acea decisiune, s'a început tipărirea documentelor. Până acuma s'a tipărit din volumul I 15 coale (112 pagine), cuprinḑênd documente pentru ani 1516—1595, parte nepublicate până acuma parte adunate din diferite publicaţiuni. Volumul al II-lea s'a tipărit aproape întreg în 88 coale în 4° (704 pagine), cuprinḑênd documente din ani 1781—1814. Pentru amêndouĕ aceste volume se va face, pe lângă un indice cronologic al documentelor, şi un indice analitic şi alfabetic al numelor şi faptelor mai însemnate.

2. Colecţiunea făcută de Hurmuzachi pentru epocele mai vechi ale istoriei românilor, adecă înainte de anul 1576, este foarte restrînsă. Documentele privitoare la acea epocă sunt respândite prin diferite publicaţiuni istorice făcute în Ungaria şi în alte părţi. Comisiunea a decis ca colecţiunea lui Hurmuzachi, pentru epoca anterioară anului 1576 sĕ fie completată cu toate documentele privitoare la istoria noastră câte se vor fi publicat până acuma.

Cu pregătirea acestei lucrări comisiunea a însărcinat pe dl N. Densuşianu şi tot-odată a decis a se procura din fondul seu unele din publicaţiunile în cari se află documente din epoca numită. Dl Densuşianu a început lucrarea în luna Septembre şi de atunci a esplorat cu miniţiositate mai cu seamă bogatele publicaţiuni ale lui Theiner, şi o mare parte din *Codex Diplomaticus* a lui Fejér. D-sa a făcut estracte desvoltate din fie-care document, şi toate estractele s'a aşezat în ordine cronologică. Materialul ales şi pregătit în acest mod păna acuma este suficient pentru formarea unui volum întreg.

Documentele până acuma studiate se rapoartă la epoca Cumanilor, la Episcopia Milcoviei şi a Cumanilor, la istoria imperiului romano-bulgar, corespondenţa lui Ioanaţiu domnul românilor şi al bulgarilor cu Papa Inocenţiu III şi încoronarea sa ca rege al românilor şi bulgarilor, resbelele lui Ionaţiu şi Ioan Asan cu Grecii şi Latinii, învasiunea Tătarilor, venirea Turcilor în Europa, încursiunile lor în Ţeara-Românească şi Moldova şi resbelele cu dênşii, în fine relaţiunile internaţionale ale ţĕrilor romane cu Ungaria, cu Polonia şi scaunul Papal.

Lucrarea va continua în acest mod, şi tipărirea va începe când toate documentele cunoscute vor fi combinate în ordine cronologică. În acest mod vom avea un corp cât se poate mai complet al documentelor privitoare la istoria românilor anterioară secolului al XVII-lea.

O îmbunătăţire a acestei lucrări o datorim bunăvoinţei dlui Obedenaru, al cărui zel neobosit pentru lucrările istorice ve este tuturor cunoscut, d-sa a bine voit a lua asupra-şi însărcinarea de a face sĕ se colaţioneze cu originalele din Vatican unele cuvinte şi mai ales nume proprii cari se par a fi greşit tipărite de Theiner. Colaţionarea aceasta se face de către paleografi deprinşi cu ast-fel de lucrări. Numele poprii, a căror descifrare presintă dificultăţi şi nu este sigură, vor fi chiar facsimilate după originale.

Colecţiunea documentelor privitoare la istoria românilor din secoli XIV şi XV s'a îmbogăţit printr'o foarte preţioasă serie de 74 copii fotografice de pe documentele originale din archivele imperiale de la Moscva. Aceste documente scrise parte în limba latină şi altă parte mai mare în limba slavonă, sunt tractate de ale domnilor Moldovei şi Ţĕrei-Româneşti cu Polonia, şi alte scrisori privitoare la relaţiunile ţĕrilor române cu acel regat. Ele a aparţinut archivei de stat a Poloniei şi despre aceste documente vorbeşte Dogiel, publicând 17 dintre cele latine (*Codex diplomaticus*, I, 597—623). Multe dintre documentele latine sunt numai resumate pe scurt de Dogiel ear altele neamintite cu totul. Această colecţiune de cel mai mare preţ a trimis'o academiei dl coleg N. Kretzulescu a cărui rîvnă luminată pentru cercetările istorice ne sunt de mult cunoscute.

d) Din colecţiunea lui Hurmuzachi, îndată după terminarea volumului IV, partea a 2-a, s'a pus la tipar vol. V, care va cuprinde documentele privitoare la ani 1650—1700. S'a tipărit până acuma 2 coale (8 pagine).

e) Din *Fragmente zur Geschichte der Rumänen* s'a publicat în decursul anului volumul III (de 514 pagine) din care era tipărite până la sesiunea trecută 24 coale. Acest volum cuprinde studii asupra istoriei ţĕrilor române de la moartea lui Mihai Viteazul până la pacea de la Carlovitz. Apoi s'a început tipărirea volumului IV, din care s'a tipărit acum 23 coale (368 pagine).

Ast-fel publicaţiunea Hurmuzachi, conţine astăḑi:

Documente privitoare la istoria românilor culese de Eudoxiu de Hurmuzachi:

Vol. III, (1576—1599). Cu portretul lui Mihai-Vodă viteazul.

Vol. IV, Partea I, (1600—1650). Cu portretul lui Mateiu Basarab.

Vol. IV, Partea II, (1600—1650). Cu portretul lui Vasile Lupu.

Vol. V, (1650—1700). Sub presă.

Vol. VI, (1700—1750). Cu portretul lui Dimitrie Cantemir.

Vol. VII (1740—1818). Cu portretul lui Grigorie Ghica.

Fragmente zur Geschichte der Rumänen von Eudoxius Freiherrn von Hurmuzachi:

Vol. I, Istoria românilor înainte de fundarea principatelor, şi istoria principatelor de la fundarea lor până la pierderea îndepedenţei.

Vol. II. Istoria bisericească a românilor din Transilvania.

Vol. III. Istoria principatelor române de la moartea lui Mihai Viteazul pănă la pacea de Carlovitz.

Vol. IV. Sub presă.

Fragmente din istoria românilor de Eudoxiu Baron de Hurmuzachi tomul I. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Cas de moarte.) În 19 Februariu a. c. petrecurăm la mormênt rĕmăşiţele pămênteşti a neuitatului paroch din Rovină **Simion Groza**. — La mormêntare a participat cinci preoţi din giur în frunte cu P. O. D. protopresbiter Vasiiu Dămian, asistând o mulţime de popor din loc şi giur. Susnumitul domn ppresbiter a ţinut o cuvêntare, prin carea cu cuvinte bine marcate a arătat meritele şi trecutul a acestui bărbat. Pe feţele tuturor se vedeau lacrămile, toţi erau transpuşi oare cum în trecutul defunctului. Când amintim pe acest bărbat îndată ni se impune oare-cum de imagine umbrele marilor bărbaţi ai libertăţii Iancu, Balint etc... cari în fruntea poporului setos de lebertate cu bravură de român au luptat pentru naţiune, patrie şi tron! Renumele lui „popa Groza“ a trecut de mult preste marginile acestui ţinut — ear amintirea lui va fi neperitoare din generaţiune în generaţiune. Fie-care român va trebuì sĕ verse cu o lacramă mai mult dispărând câte un bărbat din timpurile acele furtunoase, care cu graiu viu ştia sĕ ne spună despre abnegaţiunea şi eroismul de fer al românului luptătoriu pentru libertate, pentru Imperat! N'am intenţiunea ca sĕ amintesc, sau sĕ argumentez bravura bărbaţilor amintiţi, cu aceasta mi-am luat voe numai a aduce la cunoştinţă on. public, încetarea din viaţă a acestui brav luptător a parochului Simeon Groza. Totodată notez că, inteliginţa română din Brad şi jur în frunte cu dl ppresbiter tractual, la timpul seu, are de cuget a sĕrba un parastas ce se va ţinea în biserica parochială din Rovina pentru odichna reposatului în Domnul. Fie-i ţĕrână uşoară şi amintirea neuitată!

* (Necrolog.) **Macaveiu Berghea,** născut în comuna Avrig comitatul Sibiiului, paroch gr. or. în comuna Bruiu protopresbiteratul Agnitei, au rĕposat Marţi în 19 Februariu la 1½ oare noaptea, împărtăşit fiind cu s. taine ale moribunḑilor în al 40-lea an al etăţii, al 16 al fericitei căsătorii, şi al 6-lea al preoţiei — în urma unui morb greu de care a suferit mai bine de 2 ani — care i-au consumat toate puterile fisice — şi căruia ne mai putêndu-i resista au căḑut victimă morţi.

Înmormêntarea s'au întêmplat Joi în 21, care s'au sĕvêrşit prin 7 preoţi, cuvêntări funebrale s'au rostit 3 — una din partea p. Nicolau Moldovan preot la Vĕrd; a doua de p. Georgiu Borzea paroch la Chirpĕr; şi a treia de Ioachim Părău capelan protopopesc la Agnita.

Dintre streinii din comună a luat parte ca privitori — părochul şi capelanul evangelico-luteran, corpul didactic şi representanţa comunală în corpore spre a da rĕposatului şi cea mai de pre urmă stimă şi onoare de care el s'au bucurat sub decursul petrecerii sale în această comună cu maioritatea locuitorilor sasi; afară de de aceia dela mic pănă la mare de amândouĕ confesiunile şi naţionalităţile era de faţă, încât biserica cea spătoasă era mult prea mică pentru publicul asistent.

Pre rĕposatul îl deplânge neconsolata sa soţie, numĕroasele neamuri din comuna sa notală, numeroşii sei amici, colegii sei din acest tract şi fii sei cei sufleteşti şi credincioşi.

În persoana rĕposatului au pierdut biserica pre un preot zelos şi activ, credincios înaintea lui Dḑeu şi superiorilor sei şi devotat chemării ce au avut-o.

Dacă stradania şi cuvintele rĕposatului nu cădeau pre un pămênt neproductiv, precum au fost inimile la o parte mare din credincioşii sei, parochia Bruiu se putea numĕra între cele mai fericite parochii din acest tract protopopesc. Fiei ţĕrîna uşoară şi memoria în etern binecuvêntată.

* (Cas de moarte). Emilia Bogdan, născută Cuciuba, la 3 Martie a. c. st. n. a rĕposat în Nagy-Szt. Miklós, fiind în etate de 54 de ani.

* (Postal.) Cu începere din 11 Martie a. c. se va înfiinţa oficiu postal în comuna Nagynyujtód care va sta în comunicaţiune cu oficiul postal din Soosmező şi Kézdi-Vásárhely prin mijlocirea careolei postale.

Cercul de intimare îl formează comunele Nyujtód şi Szászfalu.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì şi espeda tot feliul de epistole şi pachete, precum şi avise postale cu suma de pănă 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Soosmező la 4 oare 30 m. d.
Soseşte în Breţcu la 7 „ 30 „ „
Pleacă din „ la 7 „ 40 „ „
În Nagynyujtód stă 5 minute.
Soseşte în Kézdi-Vásárhely la 9 oare 45 m. d.
Pleacă din „ „ la 11 „ — „ d.
În Nagynyujtód stă 5 minute.
Soseşte în Breţcu la 1 oară 5 m. la ameaḑi
Pleacă din Breţcu la 1 „ 15 „ „ „
Soseşte în Soosmező la 4 „ 15 „ „ „

— Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Egereş, cottul Cluşului.

Condiţiuni, contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 500 fl. pauşal de transport.

Cererile sunt de a se înainta în 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postelor din Sibiiu.

— În comuna Koloszmonoştor, comitatul Cluşului din 11 Martie s'a înfiinţat oficiu postal care va comunica prin mijlocirea careolei postale de toate ḑilele dintre Gyalu şi Cluş şi dintre Cluş oraş şi Kolozsmonostor.

Cercul de intimare îl formează comuna Kolozsmonostor.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì şi transporta tot feliul de epistole şi pachete, precum şi avise postale cu suma de pănă la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Gyalu la 3 oare — m.
În Szászfenes stă 5 minute.
În Kolosmonostor stă 5 minute.
Soseşte în Cluş la 5 oare 10 m. dimineaţa

Îndĕrĕt:

Pleacă din Cluş la 12 oare — m. la am.
În Kolozsmonostor stă 5 minute.
In Szászfenes stă 5 minute.
Soseşte în Gyalu la 2 oare 10 m. d. a.

Trimis pedestru (gyalogküldüncz):

Pleacă din Cluş la 8 oare — m. dimin.
Soseşte în Kolozsmonostor „ 8 „ 30 „ dimin.
Pleacă din „ „ „ 8 „ 35 „ dimin.
Soseşte în Cluş „ „ „ 9 „ 5 „ dimin.

* (Convocare). Reuniunea învĕţătorilor gr. or. români din protopresbiteratul Făgăraşalui în sensul §-lui 25 din statute 'şi va ţinea adunarea generală ordinară Joi în 28 Februariu a. c. st. v. la 11 oare dimineaţa în odaia de învĕţămênt a scoalei elementare ortodocse din Făgăraş.

La această adunare sunt convocaţi prin aceasta a lua parte toţi p. t. membri ordinari şi ajutători ai acestei reuniuni precum şi alţi amici şi binevoitori ai scoalei populare.

Obectele:

1. Participarea în corpore la servuţul divin în biserica gr. or. locală pentru învocarea sântului duch.

2. Deschiderea şedinţei adunărei generale în odaia de învĕţămênt a scoalei.

3. „Învĕţătoriul în faţa scoalei ca institut de educaţiune morală, estetică şi religioasă“ disertaţiune de Nicolae Aron.

4. „Originea şi problema scoalei în general, în special problema scoalei noastre populare,“ disertaţiune de Ioan Capĕtă.

5. „Din însuşirile învĕţătoriului relative la ţinerea unei discipline bune în scoala populară,“ disertaţiune de Nicolau Ludu.

6. „Tractarea limbei maghiare în scoala populară,“ disertaţiune de George Taflan.

7. „Prelegere practică din istoria patriei“ de George Dobrin.

8. Desbaterea asupra temelor: *a)* din religie: tractarea metodico-didactică a timpului caracteristic din istoria biblică, Iacob şi cei doisprĕḑece fii ai lui; *b)* din geografie: tractarea metodico-didactică a comitatului Făgàraş dimpreună cu părţile lui constitutive: comună, cerc etc

9. „Peneş-curcanul,“ poesie de Vasile Alecsandri, declamată de George Dobrin.

10. Raportul cassariului. Curentii.

Din şedinţa comitetului reuniunei tractuale ţinută la 1-ma Februariu 1885 st. v.

Făgăraş, 20 Februariu 1885. st. v.

Nicolae Aron,
vice-preşedinte.

Nicolae Ludu,
secretariu.

* (Ḑiare nouĕ). „Delta“ este numele unui ḑiar nou care apare în Tulcea, ear „Tipografia“ a altuia care apare în Bucureşti. Cest din urmă se ocupă de interesele generale tipografice.

Le dorim viaţă îndelungată.

* (Bibliografic). Catalog despre cărţile şi tablourile române cari au apărut în editura lui Paul Cieslar (librariu-editoriu) Graz (Austro-Ungaria).

1. „Resbelul franco german din 1870—1871“ de A. Bujor. Preţul unui esemplar, legat 4 fl. nelegat 3 fl.

2. „Rĕsboiul oriental din 1877—1878“ de Dr. A. P. Alessi şi M Pop. Legat 8 fl. nelegat 6 fl.

3. „Cavalerul“ de Quintiliu Nicolescu. Legat 1 fl. 50 cr., nelegat 1 fl.

4. „Istoria naturală“ cursul I, de Emeric Andreescu. Un esemplariu broşurat 24 cr.

5. „Preservaţiunea personală“ de Dr. Alecsandru Căruntescu. Preţul 2 fl.

6. „Vênătoarea de aur“ roman în trei tomuri de Iulian Codrescu. Preţul 2 fl.

7. „Asasinul invidibil“ istorioară de pre timpul lui Ludovic XIV traducere din francesă de Nicolae Enescu. Preţul 50 cr.

8. „Iul'a cea roşiă“ umorescă de Ernest Eckstein, tradusă de Quintiliu Nicolescu. Preţul unui esemplar broşurat 1 fl.

9. „Glumeţul“ de Păcala. Preţul unui esemplar broşurat 1 fl.

10. „Banditul fără voiă,“ naraţiune italiana de I. Codru Preţul unui esemnlariu broşurat 60 cr.

11. „Sybille Yates“ naraţiune californică de G. Buzdugan. Preţul unui esemplariu broşurat 60 cr.

12. „Picături întăritoare“ de Păcala. Preţul unui esemplariu broşurat 60 cr.

13. „In ecsiliu“ roman istoric, tradus de Julian Codrescu. Preţul unui esemplariu broşurat 2 fl.

14. „Tipuri din anticitate“ de Nicolae Enescu. Legat 2 fl. 50 cr., nelegat 2 fl.

14. „Schiţe geografice“ de Nicolae Enescu. Tomul I. Africa. Legat 2 fl. 50 cr., nelegat 2 fl.

16. „Globul pământesc şi misteriele lui“ de Quintiliu Nicolescu. Legat 2 fl. 50 cr. nelegat 2 fl.

17. „Pillone,“ naraţiune de W. Bergsoe, traducere. Preţul 1 fl.

„Tablourile“ :

1. „Luarea unui drapel turcesc de către un roşior român.“ Cu rama 8 fl. fără ramă 4 fl.

2. „Ocuparea Plevnei,“ cu rama 2 fl., fără ramă 1 fl. —

3. „Reîntoarcerea regimentului 13 de Dorobanţi şi primirea lui în Iaşi.“ Cu ramă 2 fl., fără ramă 1 fl.

4. „Sentinela română,“ cu ramă 4 fl., fără ramă 2 fl.

5. „Foaia memorială la împĕratul Iosif II.“

— A eşit de sub tipar „*Buletin*“-ul publicat prin îngrigirea dlui *George I. Lahovari*, secretar general al societăţii geografice române, fundate la 15 Iuniu 1875. Anul al V. Semestrul II. (Partea I. şi II.) 1884. *Sumariu:* Partea I. Actele societăţii. Concursul anual de geografie 1884. Catalogul cărţilor întrate în biblioteca societăţii în urma incendiului dela Martie 1884. Premiul, General G. Manu. Partea II. *Memorii. Conferenţe.* Despre învĕţămêntul geografiei de G. T. Buzaianu. Comuna Bârgaoni, judeţul Neamţu, mongrafia de Petru Condrea (cu o hartă). „*Le Danube*“ par le colonel Debize Din literatura geografică a Transilvaniei de Silvestru Moldovan. „Observatorul“ dela Herestreu de D. Stefan Hepitès. O statistică a ţĕrii româneşti din anul 1841.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Martie 1885.

Timişoara:	**67**	**89**	**51**	**15**	**68**
Viena:	**44**	**41**	**16**	**58**	**72**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Martie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.20	99.10
Renta ung. de hârtie	94.25	94 20
Renta de aur austriacă	109.20	109.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.—	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.50	121.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.25	108.75
Obligaţiuni urbariale transilvane	108.80	108.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	103.—	102.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.—	98.75
Sorţi ungureşti cu premii	119.—	119.25
Sorţi de regularea Tisei	118.80	119.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	83.65	83.50
Datorie de stat austriacă în argint	84.10	84.—
Sorţi de stat dela 1860	139.25	138.75
Acţiuni de bancă austro-ung.	869.—	867.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147.25	147.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	315.50	312.50
Acţiuni de credit austr.	303,75	304.10
London (pe poliţă de trei luni)	124 25	124.20
Galbin	5 80	5.79
Napoleon	9.79	9 79
100 marce nemţeşti	60.45	60.45

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 24. Sibiiu, Joi 28 Februarie (12 Martie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Februariu 1885.

Cu anul acesta espiră un nou period de trei ani în viața constituțională a bisericei noastre. Mâne pre când șirurile acestea vor eşì de sub tipariu preoțimea noastră întrunită în cercuri electorale va alege representanți din cler pentru un nou period de trei ani la sinodul nostru archidiecesan. Ne sunt încă în vie memorie miseriile cu care ne-am luptat până în al treilea pătrariu al veacului nostru, miserii, cari au fost partea noastră de prin timpuri, de cari nici istoria nu mai știe vorbì cu precesiune. În fața acestor miserii actuala stare a bisericii noastre ne însuflă adevĕrată mândrie națională, deșì ea, în raport cu spiritul înaintat al timpului modern, și astăḑi numai miseră se poate numì.

În scurtul timp de când biserica noastră s'a îngrădit cu puternicul zid al constitutionalismului am pus basă la multe reforme, respective instuțiuni, cari complectate, ameliorate și acomodate în unele părți impregiurărilor locale și specialelor noastre interese bisericești — naționale, ne pot conducé la înflorire. Sinoadele noastre sunt chemate a afla calea înțelepciunei, pe care înaintând, sĕ ne desvoltăm în mod normal între barierele canoanelor conform specialelor noastre interese bisericești. Sinoadele sunt deci chemate a ne da directiva, și ele de bună seamă vor avea înaintea ochilor gravitatea situațiunei, care, ca mur chinezesc se pune în calea nisuințelor noastre spre desvoltare normală și trainică. Sinoadele noastre sunt chemate a înțelege odată starea lucrurilor și la noi între noi, și sĕ afle calea statoririi unei discipline în biserică, ca noi sĕ ne presentăm lumei în adevĕrata noastră coloare: oameni cu mintea și inima la loc, oameni iubitori de ordine, cari cel puțin după ḑeci de ani tragem dungă preste animosități și sugrumăm ambiția personală spre a da vieață regulată organismului bisericesc, care ne condiționează esistența noastră. Sinoadele vor fi așadară la înălțimea lor căutând a face ce este plăcut lui Dumneḑeu și folositoriu bisericei, care și-a pus soartea în mânile ei.

Aceasta este credința noastră, și noi tari în această credință cu încredere privim la actul ce se va sĕvêrșì mâne de către preoțimea archidiecesei noastre.

Oameni streini în biserica noastră cu o strașnică ignoranță vorbesc despre biserica noastră, și se presentează lumei ca apostoli încâtva și martiri ai bisericei noastre.

Uneltire fariseiască este aceasta tocmai acuma în fața alegerilor sinodale pentru un nou period de trei ani, și ea este uneltire fariseiască cu atât mai seducătoare, cu cât ea cu sistem se propagă din Mecca ortodocsismului nostru, pe unde lumea afară de ortodocsi nu mai cunoşte alți români, sau vorbind și mai clar: neortodocsul nu este considerat de român. Și acea-sta nu din fanatism Doamne ferește.

Preoțimea noastră în curățenia inimei ei 'și va aduce aminte de cuvintele scripturei despre prorocii cei mincinoși și se va ferì de asemenea preteni insinuați fără a avea noi trebuință de ei.

Paralel cu uneltirile streinilor merg și cele ale unora dintre oamenii, cari nu sunt streini de biserica noastră în ceea ce le privește mintea, ci numai cu privire la inimă. Acestia cu vreme și fără vreme provoacă conflicte între preoțime și organele superioare bisericești. Ținta tuturor nisuințelor lor este întroducerea disordinei în biserică, care va fi începutul celor ce vor urma conform programei statorite pre căi furișe. S'a creḑut de oportună provocarea de asemenea conflicte și asaltul s'a făcut cu violență începênd bombardarea tocmai dela capul bisericei. Pusă în stare de asediu archidiecesa alegerile urmează a se face sub pressiunea baionetelor. Subalternii au dechiarat rĕsboiu capului bisericei, și au avut imprudența de nu s'au rectificat în ținuta lor nici la aceste alegeri. *„Ecclesia militans“* va venì deci în sinod ca parte belligerantă declarată.

Noi ne-am reservat dreptul de raporturi ai resboiului declarat. De aceea încă de acuma clarificăm situațiunea ca sĕ nu orbecăm.

Preoțimea noastră rĕmâne însĕ în curățenia inimei sale, departe de terenul dușmănos. Aceasta este credința noastră. Ea merge la urnă cu inima curată, și trimite aici bărbați chemați a lucra pentru binele bisericei. Representanții preoțimei 'și vor trage seama cu încrederea pusă în ei și marea rĕsponsabilitate pentru soartea bisericei, și ei nu vor venì împărțiți în cete sub comanda lui Dan sau Bran. Această declarațiune trebue sĕ o facem spre a ne scutì biserica chiar și de umbra suspițiunei în această direcțiune. Instituțiunile noastre multora li se vor părea foarte potrivite spre a întroduce în biserică spiritul de partidă, și cu el lupta pe viață și moarte pentru ambițiuni deşerte. Nu este însĕ așa. Fac rĕu toți cei ce bat în biserică, căci prin aceasta se slăbeşte unicul nostru adăpost în aceste ḑile furtunoase. Și în ea bat toți aceia, cari vreau sĕ încetățănească în biserică învălmășeala devenită proverbială la luptele electorale în statul nostră.

Espuși volniciei unei politice împinse de către curentul stricăcios spre acte nu tocmai prudente, suntem avisați numai la puterile noastre proprii. Avem deci lipsă de toată prudența noastră spre a nu cădea în ispită. Sinodul nostru cu părintească îngrigire va dispune ca noi în cele bisericești sĕ ne ferim de curse. Preoțimea noastră va lucra deci în spirit creștinesc dacă și de astădată la alegerea de representanți va avea în vedere binele bisericei și nu va da creḑĕmênt demagogiei conduse numai de interese curat personale.

Ne-am creḑut îndemnați a atinge aici cele atinse, ca sĕ nu se ḑică că închidem ochii în fața pericolului, de care ușor putem fi atinși la cas de neprecugetare. Ne-am împlinit deci numai o datorință în preașma alegerilor, la cari noi cu încredere privim.

La timpul seu vom vorbì și despre speciala chemare a sinodului pentru noul period. Deocamdată cu încredere și simpatie salutăm alegerile începute cu ḑiua de mâne.

Minte de domn.

Minte de domn, are minte de domn, așa ḑice poporul nostru, când voeşte sĕ ea în rîs o încercare zadarnică și hasardă tot odată. Minte de domn au și fabricanții din Cluș cu intenționatul cazan colosal, în care au a se ferbe naționalitățile din Ardeal, ca apoi sĕ ieasă din ele maghiari după chipul și asemĕnarea mașinistilor.

Reproducem în o varietate a noastră cuvintele domnului Jokay și ale lui Gerlóczy rostite la deputațiunea învĕțătorilor din capitală. De minune se potrivesc unele cu altele, atât vorbirea domnului Jokay, cea a lui Gerlóczy cât și apelul comitetului reuniunei de maghiarisare ardelene, pe care în următoarele îl punem sub ochii cetitorilor nostri în traducerea unui ḑiariu român, care nu se simte bine, când îi ḑicem și noi pre nume:

„E faptă publice cunoscută că o parte a cărturarilor naționalităților ce ne încungiură, în timpul mai nou a îndreptat un atac sistematic în contra a tot ce e maghiar în această patrie. Societatea noastră a suferit îndelung acest atac provocator cu o liniște fără esemplu a unei consciințe nobile în credința, că acuși i se va face capet. A trebuit însĕ sĕ esperiăm cu părere de rĕu că goana furioasă în loc de a se liniștì s'a urcat la un grad în-

---

FOIȚA.

Stelele commis — voiagere

de

A. Dumas tradusă de **Zaporogeanul.**

(Urmare.)

Ea recunoscù atunci, că întrase într'un palat de justiție și că oamenii în negru erau judecătorii, advocații și servitorii judecătorești.

Se pleda o causă de cea mai mare importanță și sala era îndesată de public.

Advocatul apĕrător, care era mic de statură, diform, murdar cu o figură lată și un nas cârn, se apropia de finitul pledoariei și-și făcea conclusiunile astfel, că se făcu un fel de tăcere, chiar în momentul în care intrà steaua.

Ea creḑù, că momentul îi este tocmai binevenit și începu a striga:

— Minte, Domnilor! cine voeşte sĕ cumpere minte?

Dar se întêmplă, că atât, advocatul ce pledase cât și acela, care avea sĕ pledeze 'și vĕḑură câte un epigram în acest ofert și pentru prima dată fură de acord în luarea unor conclusiuni contra nenorocitei stele. Aceste conclusiuni tindeau la aceea, ca vênḑĕtoarea de minte sĕ fie pusă la moment în stare de acusațiune, fiind-că insultase justiția.

Din fericire procurorul general era un om tinĕr foarte cu minte și conchise numai atâta ca steaua sĕ fie dusă afară din palatul justiției prin doi gendarmi.

Cei doi gendarmi apucară steaua fie-care de câte-o rază și-o duseră până în stradă, ḑicêndu-i:

— Ești liberă de astă dată frumoasa mea copilă; dar sĕ nu cum-va sĕ mai vini pe aici!

Sêrmana stea se duse p'acì încolo confusă; dar fiind-că se decise sĕ nu iasă din oraș până nu și va găsì un mușteriu, ea merse cât merse până ce sosì într'o piață mare în mijlocul căreia zărì un monument de formă cuadrată.

— Ah! bine ḑise ea, eată un templu întocmai precum am vĕḑut unul în Atena și Atenienii erau așa oameni cu minte, încât de sigur că și acestia vor dorì a cumpĕra și mai multă, fie cu ori ce preț.

Astfel ea începu a striga:

— Cumpĕrati minte Atenieni! cumpĕrați minte!

Doi oameni treceau pe acolo: unul avea sub braț un portfoliu plini de cuponi de tot feliul, celalalt ținea un carnet pe care 'și nota niște cifre așa mergênd.

Imi pare, că ne-a numit Atenieni ḑise omul cel cu portfoliu.

— Și mie-mi pare c'am auḑit tot așa ce-va rĕspunse omul cu carnetul.

— Ce va fi voind sĕ ḑică prin cuvêntul Atenieni? întrebà omul cel cu portfoliul.

— Probabil, că despre vre-o nouă societate, ce are sĕ se înființeze rĕspunse omul cu carnetul.

— Cumpĕrați minte! cumpĕrați minte! striga steaua urmând pe cei doi speculanți.

— Bun! ḑise omul cel cu portfoliul, încă o societate, care are sĕ bancroteze. Și ei întrară în templul grec, care nu era altul decât bursa.

Se vindea, se cumpĕra, se făcea agiotagiu, se plătia diferințe, se propunea prime; unii oferiau cuponi spanioli, alții de ai creditului mobilariu; acì gaz liquid, dincolo apă cu dusu până la domicilui și toată lumea 'și găsea mașterii pentru marfă.

Steaua se preumbla prin mijlocul acestui tumult strigând cât o ținea gura:

— Minte! Minte! cine voește sĕ cumpere minte?

Un agent de schimb de a treia mână se apropià de ea.

— Ce naiba vinḑi acolo? o întrebà el.

— Minte.

— Minte? Ah!

— Știi ce-i aceea?

— Am auḑit vorbindu-se de ea.

— Ar trebuì sĕ cumperi din ea fie cât de puțin, ca sĕ faci cunoștință cu ea.

— Este notată în cotă?

— Nu

— Ei bine, atunci, ce naiba cauți pe aici?

cât vatămă pănă în adênc chiar și consciința cea mai moderată.

Între astfel de împregiurări societatea maghiară a acestei părți a patriei e nevoită a apela la apěrarea de sine, la care e avisată de instinctul de conservare și cea mai mică ființă simțitoare.

E convingerea noastră firmă că între astfel de împregiurări apěrarea poate sě fie cu efect și succes numai prelângă o constituție cuviincioasă. Procedênd din această convincțiune eată că nu se mai poate amâna constituirea unei reuniuni culturale maghiare ardelene, a cărei adunare de constituire comisiunea preliminară a hotărît-o în orașul nostru pentru diua de 12 Aprilie. Las că în această di, mic și mare al societății maghiare, fie-care membru cu consciința de sine, bărbat și muiere, sě se ridice din indolența contemplativă de pănă acum și sě se apuce de marea operă a apěrării proprie. Creeze reuniunea magăiară publică de cultură; scuture cu acea ca și cu un nou strigăt de „Talpra magyar!“ elementele naționale încă indolente și pună cu putere stavilă pustiirii posesiunii maghiare, limbii maghiare și caracterelor nobile maghiare străbune din Ardeal.

În speranță că P. T. Dta vei binevoì a te alătura noue cu cunoscutul Dtale patriotism și că vei lua parte activă la această lucrare mêntuitoare de patrie ce are sě biruiască cu armele culturale, avem onoare a te invita la amintita adunare pe 12 Aprilie. Din ședința comisiunii pregătitoare, ținută în Cluș la 6 Martie 1885 Dr. Ludovic Felméry, președinte.“

Cetitorii nostri vor cetì și varietatea noastră „Gratulațiuni“ și vor căuta legătură logică între Jokay, Gerlóczy și Felméry.

Asemenea domnului Szontágh Pál domnul Jokay ca om mai cu cultură și totodată și renumit poet vorbește figurat. Ungaria în stadiul ei de adi este numai material brut, cu alte cuvinte făină bună. Această făină nici cernută numai trebue, căci printre naționalități puține tărîțe sunt. Trebue deci trecut la stadiul al treilea, sărind preste plămădeală, fiind aceea împlinită deja cu maghiarisarea instrucțiunei publice. Ne oprim deci la frămêntat. Trebue bine frămêntată Ungaria ne dice domnul Jokay, poftorind cuvintele lui Szontágh, și aceasta în prima line sě o facă învěțătorii.

Nu se poate tăgăduì că spre a produce pâne bună și sănătoasă se cere multă frămêntare pănă ce asudă omul. Știm însě că omul obosit de frămêntat trebue sě se apuce îndată de arderea cuptoriului, în care e sě băgăm aluatul frămêntat.

La noi în Ungaria în lipsa unui material mai solid tot focul maghiarisărei se susține prin paie putrede à la Gerlóczy, Felméry, Beksics și alte proveniente problematice cu privire la purismul maghiarismului lor. Este deci espus omul la douě neajunsuri. În cele mai multe casuri cuptoriul cu paie nu se încăldește și pânea se face cleiu. Mai adeseori se întêmplă că se furișează câte o scânteie, din care apoi se aprinde casa și arde împreună cu cel ostenit în frămêntare. Despre dospire nici că mai vorbim.

Domnul Gerlóczy este presidentul reuniunei pentru maghiarisare. El vorbește de tot desfigurat. Ne spune că chemarea învěțătorilor este a maghiarisa nu numai simțemintele ci și limba. Aceasta o știm de mult. N'am știut însě pănă acuma, că asemenea tendențe destructive se propagă la ocasiuni atât de sěrbătorești. Domnul Gerlóczy fu decorat de către monarchul cu ordinul Coroana de fer. În fața acestei distincțiuni prea înalte domnul viceprimariu al capitalei vine și folosește voința monarchului.

E lucru de tot riscat a trage în lupte politice persoana sacrosantă a domnitorului, și noi respingem chiar și umbra de insinuațiune a coroanei în nemernica sbuciumare a maghiarisărei.

Ce se atinge de apelul celor din Cluș, noi nu mai perdem vremea cea scumpă cu comentarii. Ajunge a constata faptul. În Ardeal limba comerciului și a raportului social la poporul agricultor asemenea la meseriași este cea română. Dacă voește ungurul sě între în têrg cu românul, el trebue sě vorbească românește. De unde provine aceasta.

Ni se spune di de di că noi valachisăm, adecă prefacem pre unguri în români. O credem, căci ni se spune și aceasta ne ghîdile ambiția de popor trainic. Întrebăm însě de causele acestui fenomen curios.

De unde și pănă unde că aici în Ardeal limba română a cucerit terenul?

Noi nu am forțat pre nimenea, n'am făcut silă conscienței cetățenilor, n'avem reuniuni pentru romanisare. Mai mult: noi n'avem în mână puterea publică din stat ca sě favorisăm pre apostați, n'avem în mâna noastră vistieria statului, ca aceasta sě o vărsăm pe altariul scoalei românești sugrumând pre celelalte fără frică de Dumnedeu.

Ce e causa?

Ce e causa! Aceasta mai bine o știu cei din Cluș, cari dilnic vin în contact cu moții nostri. Vieața de toate dilele nu o regulează fantasia bolnăvicoasă a câtor-va oameni conduși de interesele lor private. O ordine socială s'a staverit încă de prin timpuri, despre cari tace istoria. Elementul român locuiește compact în cele mai multe locuri ale Ardealului, și sunt ținuturi, în cari oamenii în vieața lor n'au audit un singur cuvênt unguresc. Cum se poate deci închipuì că pre aceste locuri se va forma numai așa din senin lume ungurească.

Venind lumea mare în contact cu acesti oameni a trebuit sě vorbească în limba acestora spre a se putea înțelege.

Câte sute de ani vor fi trecut pănă sě ajungă treaba acolo, ca ungurul și sasul sě simtă necesitatea a învěța limba poporului nostru, nu putem ști și nici nu cercetăm.

Câtă vreme se recere ca poporul nostru sě simtă necesitatea de a învěța limba maghiară spre a o folosì în raportul social de toate dilele, aceasta noi cu mintea noastră de oameni de rênd, nu o putem cuprinde. Și mult ni-ar deobliga frații dela Cluș, dacă ni-ar capacita ei cu mintea lor de domn în nedumerirea noastră.

Revista politică.

Mai multe proiecte de lege sunt presentate parlamentului nostru. Dintre acestea vom amintì la acest loc despre proiectul pentru pensionarea amploiaților de stat, care tocmai acuma e la desbatere în clubul liberal al dietei. Conform acestui proiect se vor pensiona și ministri, precum și secretarii de stat. Contra acestor dispozițiuni din proiect s'au ridicat mai multe obiecțiuni chiar și în partida liberală. Opozițiunea moderată încă este contra acestor dispozițiuni, de asemenea stênga estremă, care mai pretinde ca la amploiați dela poste și telegrafie sě li se compute 30 de ani pănă la pensionarea cu întreg salariul.

Proiectul pentru reformarea casei magnaților s'a presentat deja casei de sus, și el fu transpus la comisia permanentă. Această comisie este compusă din oamenii guvernului. Se vorbește că se vor face însemnate modificări la acest proiect. Ministrul president se dice a fi pactat deja cu conducětorii magnaților, și modificările propuse sunt și așternute la coroană spre prealabilă încuviințare.

Conflictul dintre Anglia și Germania este complanat. Fiul principelui Bismarck, contele Herbert Bismarck se pare a fi demn următoriu al tatălui seu. În misiunea cu care el fù încredințat prelângă cabinetul din Londra, avù norocirea a se întoarce acasă cu corfa plină. Guvernul engles a retirat în mod rușinos. Reproducem în schițarea diariului „Voința Națională“ cuvintele rostite de Granville în parlamentul Angliei.

Dar în discursul, continuă Granville, pe care l'am ținut în camera lordilor, sub impresiunea unui atac parlamentar violent și care, din causa neînțelegerei importanței sale, a pricinuit supărare lui Bismark, ceea ce regret din inimă, lucrul de căpetenie era de e respinge atacul lui Richmond, că politica noastră ar fi atât de rea în cât a fost condamnată de un mare bărbat de stat din streinătate. În loc de sfatul lui Bismark ar fi trebuit poate sě vorbesc de părerea lui. Dacă am adaos că Richmond sě nu aștepte ca Englitera sě renunțe la ori-ce libertate de acțiune în cestiunile streine și coloniale, aceste cuvinte au fost îndreptate contra lui Richmond și nu contra lui Bismark. Spre marea mea părere de rěu însě, Bismark dă acestei declarațiuni un înțeles pe care eu n'am avut nici de cum intențiune sě îl dau.

Bismarck s'a mai plâns că eu în mod necorect am comunicat un sfat sau mai bine dis niște păreri pe cari eu, chiar dacă ar fi adevěrate, nu aveam dreptul sě le spun, pentru că erau de o natură foarte confidențială. În ce privește cuvintele: „Luați Egiptul,“ este probabil că aș fi întrebuințat o espresiune mai bună, dacă mi-aș fi făcut discursul pre hârtie, deși acele cuvinte de sigur erau aplicabile sau la anecsiune, sau la protectorat sau la ocupațiunea viitoare. În ce privește infracțiune de încredere, aș regreta din toată inima o asemenea acțiune, care pentru mine ar fi cu mult mai penibilă și mai păgubitoare decât pentru ori care altul. S'a presupus că ceea ce am dis eu în privința sfatului sau părerei, s'a basat pre comunicări foarte confidențiale și amicale făcute la 1882. Eu însě nu m'am raportat la comunicările confidențiale și amicale [pe cari le-a amintit Bismarck în Reichstag, ci la declarațiuni ulterioare, neconfidențiale, cari 'mi păreau a dice că înainte cu doi ani dorința și speranța guvernului german era ca Englitera sě ia pentru viitor asupră-și representarea și interesele Europei în Egipt. Trebue sě adaog că eu nu doresc sě dic prin aceasta că o asemenea speranță ar fi fost esprimată într'un mod care nu s'ar împăca cu tractatele esistente.

Nu fac aceste declarațiuni pentru ca sě me apěr ci pentru ca sě înlătur neînțelegeri cari nu se pot încungiura, când se telegrafează streinătății enunciațiuni importante în privința politicei esterne. Eu nu-mi pot închipuì o necuviință mai mare față cu mine sau față cu un mare ministru al unui stat strein amic, decât de a îndrepta în această cameră

Și întorcênd dosul stelei:

— Este un samsar rătăcit dise el către un agent de schimb de a doua mână.

Amêndoi împreună apoi căutară pe un alt agent de schimb dintre cei mai de frunte, care denunță steaua unui agent de poliție, ear acesta îi cerù biletul de întrare și vědênd, că nu-l are, chemà doi sergenți de oraș, cari conduseră sêrmana steauă la comisarul cuartierului.

Comisarul ar fi fost în drept sě o închidă; dar vêdênd ignoranța în care se află ea despre locul unde fusese arestată, ignoranță mai mult ca documentată prin natura mărfii ce se încercase ea a-o vinde, el se mulțămì de a-i ordona sě părăsească orașul în 24 de oare.

Steaua era atât de sătulă de batjocurile ce i le făcurà locuitori celui dintâi oraș în care întră așa în cât mulțumì comisarului de poliție de 33 ori și jumětate și se îndreptă către cea mai dea aproape poartă, ce-i venì în cale.

Dar la această poartă, amploiatul de vamă o arestà.

— Ce ai în această cutie? întrebă el.

— Spirit rěspunse steaua.

— Spirit! spirit de vin!

— Nu, minte.

— Contrabandă, contrabandă, dise amploiatul de vamă, care privia de contrabandă ori-ce marfă cei era necunoscută.

Și el arestând pe sêrmana steauă făcu de o condamnă la 3 franci și 50 bani amendă; în urma căreia alți doi vameși îi luară cutia, sparseră sticluțele din ea, respândiră conținutul lor într'un rîu, întocmai cum se drege vinurile, pe când alți doi luându-o de sub-suoară, o conduseră pănă afară de oraș, făcêndu-o atentă de a nu mai venì vre-odată pe acolo, căci va fi pedepsită cu trei luni de închisoare.

În decursul acestui timp, mintea curgea dealungul rîului.

Se dice, că de atunci sunt atât de mintoși toți băieții, care beau apă din rîu.

III.

Pe când steaua Nr. 1, eșia din oraș pe o poartă steaua Nr. 2 întra pe cealaltă strigând:

— Virtute! Virtute! cine voiește sě cumpere virtute?

Cei dintâi cari audiră acest strigăt unic în felul seu credură că s'au înșelat; dar steaua plină de încredere în marfa sa, o anuncia cu glas mare și franc, că îndată chiar și cei mai increduli numai aveau nici o îndoială de ceea-ce dicea ea.

Acestia, care o audiau dedeau din umeri șiși spuneau unii altora:

— Că e vre-o nebună scăpată din charenton (casă de nebuni).

Bogații diceau:

Se fac acuma niște case așa de mici și noi avem deja atâtea mobile; unde naiba voește ea sě mai punem virtutea?

Sěracii murmurau:

Ce am face noi ăsti seraci cu o marfă așa de prețioasă; asta nu-i nici o osteneală de a te sacrifica pentru a o cumpěra, căci nimeni nu o va crede că o posedăm noi.

Femeile diceau:

— Bine! virtute, nu ne ar mai trebuì decât aceea; avem noi deja destulă osteneală de a atrage bărbații fără virtute. Ce am face noi cu virtutea?

Junii cavaleri diceau:

— Virtute! avem deja doi cai, o droaie de câni, un jockeu; a avea pe lângă aceea virtute ar fi un lucs, care ar merita ca părinții nostri sě ni-l interdică și ca tutorii nostri sě ne numească un consiliu de familie.

O singură femeiă s'apropiă de marfă.

Era věduva unui adjunct de subperceptor într'un birou de timbre.

— Cât costă virtutea? întrebà věduva.

— Nimic.

— Cum, nimic?

— Grija numai de a o păzì.

— Asta-i prea scump dise věduva și-și întoarse spatele marfei.

(Va urma.)

fără nici un motiv atac contra unei asemenea persoane. Camera lorḑilor va fi primit de sigur cu satisfactiune cuvintele finale ale lui Bismarck cu privire la relaţiunile ambelor naţiuni, cari sunt cu atât mai importante, fiind-că au fost ḑise într'un moment de supărare. În Germania se vede că esistă oare-care necaz pentru -că noi nu am recunoaşte pe deplin actuala posiţiune a acelei mari naţiuni. Din potrivă eu cred că nu esistă nici o ţeară, unde sĕ fie mai mult şi mai cu plăcere apreţiaţă nu numai de către politici dar chiar şi de către clasele sociale posiţiunea de tot importantă ce ocupă Germania în Europa de la unitatea ei încoace. Eu cred că este de interesul Europei, ca relaţiunile Germaniei cu Englitera sĕ fie bune şi tot astfel sĕ fie şi cu Francia şi cu cei-lalţi vecini. Sunt convins că este de interesul Germaniei şi Engliterei, ca relaţiunile noastre sĕ fie bune, mai cu seamă acum când suntem pe cale de a ne întêlni pe toate continentele. Apĕrând fie-care din noi drepturile sale, nu me îndoiesc că vom progresa cu marea şi comuna operă a civilisaţiunei în spiritul cooperaţiunei cordiale.“

Granville termină cu cuvintele: Declar în toată sinceritatea, că toate străduinţele mele a avut de scop de a continua, pe cât 'mi va fi cu putinţă sĕ urmez politica conciliantă, pe care a schiţat'o Bismarck.

Raportul secretarului general

asupra lucrărilor academiei române în decursul anului 1884—1885.

(Încheere).

III. Cercetări şi esplorări ştientifice.

Cu ajutoriul sumelor pre cari Camera le-a pus la disposiţiunea academiei ne-a fost cu putinţă în sesiunea trecută a dispune unele cercetări ştientifice de naturi deosebite.

1. Colegului nostru dlui Odobescu i s'a pus la disposiţiune 5000 lei pentru a continua cu facerea copielor de documente din archivele ministrului de esterne din Paris, cu privire la istoria ţĕrilor române. Această lucrare s'a continuat, şi în decursul anului s'au primit 46 fascicule (192—237), din cari unele continuă colecţiunea primită în anul trecut, ear altele o completează.

Această colecţiune de documente va fi preste puţin timp publicată, precum s'a arătat mai sus.

2. De asemenea în sesiunea trecută a-ţi pus la dispoţiunea colegului nostru dl G. Bariţiu suma de 5000 lei pentru a aduna documente istorice privitoare la români. Dsa va face o relaţiune despre lucrările sale în această privinţă.

3. Colegul nostru dl V. Babeş s'a însărcinat în urma cererii sale, cu facerea de cercetări archeologice în părţile Banatului, spre care scop i s'a pus la disposiţiune suma de 1000 lei. Dsa va binevoì asemenea a presenta academiei relaţiune în scris asupra resultatelor obţinute prin esplorările dsale, fiind de cel mai mare interes ca aceste relaţiuni sĕ se publice în Analele noastre.

4. Prin nenorocitul incendiu dela 24 Martie, ve aduceţi aminte că bogatele şi preţioasele colecţiuni ale museului botanic au fost cu totul nimicite. Spre a uşura durerea ce această perdere a causat colegului nostru dl Dr. D. Brândză, activitătţii căruia se datora formarea acelei colecţiuni, dvoastră v'aţi grăbit a pune la disposiţiunea sa suma de 2000 lei spre a ajuta restabilirea acelor colecţiuni. Perderea cea mare a fost recunoscută de toată ţeara şi urmarea a fost că museul botanic este astăḑi aproape cu totul restabilit. Dl Dr. Brândză va binevoì a ve face o relaţiune asupra stării colecţiunilor puse sub a sa direcţiune.

5. Dotaţiunea museului de anticităţi de 10,000 lei, s'a dat pe anul trecut academiei de către Cameră, pentru ca ea sĕ se cheltuiască sub controlul academiei.

Din această dotaţiune jumĕtate a fost destinată pentru diferite cumpĕrări pentru museu. Această sumă s'a cheltuit aproape întreagă pentru mai multe obiecte cumpĕrate în urma cererilor directorului, după cum veţi vedè din raportul asupra operaţiunilor cassei.

A' doua jumĕtate a fost destinată anume pentru continuarea esplorărilor archeologice dela Adam-Clissi şi pentru aducerea la museu a anticităţilor găsite în acea localitate. Dl director al museului a fost împedicat în acest an de a continua aceste lucrări, şi din această causă suma a rĕmas aproape întreagă necheltuită, însĕ este reservată pentru a se cheltuì în anul viitor conform dorinţei guvernului.

IV. Concursurile.

Pentru sesiunea anului acestuia erau publicate trei premii; pre deoparte premiile anuale: Marele premiu Năsturel carele este a se decerne pentru o scriere în limba română cu conţinutul de ori-ce natură care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în anii 1881—1884; apoi Premiul Statului Heliade-Rădulescu care este a se decerne unei scrieri în limba română cu conţinut literar care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în anii 1883 şi 1884.

La aceste douĕ premi s'au presentat până la termenul regulamentar, 31 Decembre 1884, următoarele publicaţiuni, cari a fost trimise fără întârḑiere comisiunii respective spre studiare:

1. Curs elementar de gramatică românească. Partea I. Etimologia de Vasile Ionescu, Iaşi 1884.
2. Legile istorice care esplică limba română de Vasile Ionescu. Iaşi 1884.
3. Ludovic XIV şi Constantin Brâncoveanu. Studii asupra politicei francese în Europa răsăriteană de Ionescu-Gion. Bucureşti 1884.
4. Memoriile geologice ale scoalei militare din Iaşi. Memoriul I studii geologice şi paleontologice asupra unor tĕrimuri terţiare din unele părţi ale României de G. Cobălcescu. Bucureşti 1883.
5. Studii asupra Constituţiunei românilor sau esplicarea pactului fundamental din 1 Iulie 1866, de G. G. Meitani. Fascicula IX Bucureşti 1884.
6. Manual sau călăusa cetăţeanului în materie judiciară de Ioan Rădoi. Bucureşi 1884.
7. Negriada, epopeiă naţionale, de Ar. Densuşianu. Partea II Bucureşti 1884.
8. Teoria lui Rösler. Studii asupra stăruinţei românilor în Dacia Traiană de A. D. Xonopol. Iaşi 1884.
9. Raportul general anual asupra învĕţămêntului, presentat dlui ministru de instrucţiune publică şi culte de Spiru C. Haret. Bucureşti 1884.
10. Revoluţiunea lui Horea în Transilvania şi în Ungaria, 1784—1785 scrisă după documentele oficiale de Nic. Desuşianu. Bucureşti 1884.
11. Elemente de terapeutică şi materie medicală de Dr. Z. Petrescu, partea I. vol. I, II. III. partea II. Bucureşti 1884.
12. Manual de archeologie biblică de Isidor de Onciul. Cernăuţi 1884.

Tot pentru acest an mai era publicat şi concursul premiului Lazaru pentru cel mai bun „Studiu asupra agriculturei, industriei şi comerciului în România.“ La acest concurs nu s'a presentat nici un manuscris.

IV. Colecţiunile.

În decursul anului, dela sesiunea generală trecută până acum, colecţiunile noastre s'au îmbogăţit într'un mod cu totul neobicinuit. În special biblioteca este astăḑi mai mare de cât de douĕ ori cât era în anul trecut Comisinea bibliotecei ve va arăta mai cu deamĕruntul cum s'au îmbogăţit biblioteca şi ce s'a lucrat în decursul anului pentru ţinerea ei în bună ordine. Eu me mărginesc a ve comunica următoarele:

1. Am avut fericirea a primì în luna Iulie a anului trecut în localul nostru preţioasa bibliotecă pe care camera a cumpĕrat'o pentru academie dela dl D. C. Sturdza dela Scheia. Această bibliotecă, compusă din 7487 volume, fără a socotì dubletele, este un adevĕrat tesaur pentru studiile noastre istorice. Ea a fost formată în curs de mai multe ḑecimi de ani şi îndreptată în special asupra istoriei românilor. Posedăm întrênsa o mulţime de publicaţiuni din cele mai rare şi mai preţioase pentru istoria noastră; vom amintì numai o colecţiune foarte bogată de ediţiuni vechi a cronicarilor şi istoricilor poloni. Cu această bibliotecă am mai primit şi 143 volume manuscrise, o preţioasă colecţiune de documente originale române şi transilvane din secolii XV—XVIII. şi mai multe monede româneşti.

2. Prin daruri şi schimburi s'au îmmulţit biblioteca noastră în acest an asemenea foarte mult. Numĕrul volumelor primite în acest mod trece peste 1820.

3. Încă înainte de sesiunea trecută localul bibliotecei noastre nu mai era îndestulător pentru aşezarea tuturor cărţilor. D-voastră, prevĕḑênd o parte din creşterea bibliotecei, a-ţi dispus facerea unei noue instalări pentru aşezarea părţii care nu încăpea în cea veche. Aceasta lucrare s'a esecutat întocmai după cererea făcută în sesiunea trecută de comisiunea bibliotecei şi aprobată de d-voastră.

De şi instalarea aceasta este făcută cât a fost cu putinţă mai încăpătoare, totuşi, în urma creşterii enorme a bibliotecei, ea nu este deajuns pentru instalarea sistematică a tuturor cărţilor. De aceea din ce în ce mai mult devine urgentă necesitatea unui local propriu al Academiei în care sĕ se poată face instalări suficiente pentru biblioteca noastră care în curs de puţini ani a ajuns a fi cea mai preţioasă în ţeară. Avem vie speranţă că guvernul M. S. Regelui se va grăbì cât mai curênd a înzestra academia cu un local potrivit cu trebuinţele sale.

4. Colecţiunea numismatică. — În cursul anului espirat s'au presentat favorabile ocasiuni prin cari am putut îmbogăţì foarte mult colecţiunea noastră de monede vechi româneşti prin însemnate cumpĕrări.

Numĕrul bucăţilor cu cari au crescut colecţiunea este de circa 1200, toate moldoveneşti. Din această numĕroasă colecţiune, 575 de monede sunt dela Bogdan Voevod şi 470 dela Petru Muşat, celelalte dela diferiţi domni. Esemplarele în numĕr aşa de mare din monedele lui Bogdan şi ale lui Petru Muşat au o însemnătate considerabilă din mai multe puncte de vedere: pe de o parte se pot alege din ele esemplare de o conservaţiune bună, pe de altă parte vor putè servì la facerea de schimburi cu alte cabinete numismatice, şi în fine servesc spre a ne da o idee despre circulaţiunea numerarului în anomite epoce şi despre cantitatea monedelor bătute de diferiţi domni.

5. Colecţiunea do documente istorice a crescut prin diferite daruri, între cari voi amintì cu deosebire colecţiunea compusă din 78 documente în copii şi 10 în original dăruită de dl membru corespondent Obedenar. Aceste documente preţioase pentru Istoria Românilor a fost colectate la Roma şi dăruite de dl Obedenar pe lângă o relaţiune asupra direcţiunii ce ar trebuì dată cercetărilor istorice române în archivele şi bibliotecile Romei.

Prin cumpĕrare s'au procurat 470 documente române din diferite epoce şi de mai multe feluri.

V. Din cele ce am avut onoare a ve espune în capitolele precedente a-ţi vĕḑut, domnilor colegi, că colecţiunile noastre de tot felul au crescut în anul trecut într'un mod cu totul neobicinuit. Această creştere a înmulţit în proporţiune lucrările ce trebuesc făcute pentru punerea şi ţinerea colecţiunilor în bună rânduială. Cu toată străduinţa cu care a lucrat personalul foarte restrins al cancelariei noastre, el nu a putut biruì toate operaţiunile câte reclamă această creştere de material. De aceea ni se impune necesitatea de a mai mărì personalul cancelariei, mai ales fiind că toate colecţiunile noastre trebue ordinate într'un mod definitiv după sisteme raţionale şi bine studiate spre a putea apoi continua pe aceeaşi basă şi cu orânduirea materialelor cu cari de acum înainte se vor îmbogăţì. Aceste organisări cer pe lângă un studiu serios asupra metodelor, foarte multă lucrare materială cum sunt copiare de titlurile cărţilor, facere de inventarii pentru documente, etc., pentru formarea diferitelor cataloage cari sunt hotărite de regulamentul bibliotecei votat de dumneavoastră în sesiunea trecută. Delegaţiunea va venì în această privinţă cu propuneri înaintea dvoastre spre a satisface şi aceste trebuinţe ale serviciului intern al academiei noastre.

VI. Spre a încheia raportul asupra lucrărilor din cursul anului, am onoare a ve espune resumatul operaţiunilor cassei academiei în anul nostru bugetar 1884—1885.

Secretarul general *D. Sturdza.*

Date statistice.

(Urmare.)

În Maiu 18 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 1 vĕduv cu fată, 1 vĕduv cu vĕduvă, 19 bărbaţi în întâia căsătorie, 2 în a doua, 19 femei în întâia căsătorie, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 21 din cari 16 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscălì, 11 femei măritate cari au iscălit numele lor, 10 cari au declarat că nu pot iscălì Etatea bărbaţilor: 4 între 18 şi 25 ani, 11 între 25 şi 35 ani, 3 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 2 între 15 şi 18 ani, 15 între 18 şi 25 ani, 4 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 42, dintre cari 28 de religiunea ortodocsă, 2 catolică, 2 protestantă, 10 israelită, totalul general al căsătoriilor 21 şi al căsătoriţilor 42.

În Iuniu 17 flăcăi cufete, 1 flăcău cu vĕduvă, 1 vĕduv cu fată, 18 bărbaţi în întâia căsătorie, 1 în a doua, 18 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 19, din cari 16 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì, 11 femei măritate cari au iscălit numele lor, 8 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 5 între 18 şi 25 ani, 12 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 şi 18 ani, 13 între 18 şi 25 ani, 2 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 38 dintre cari 30 de religiunea ortodocsă, 8 israelită totalul general al căsătoriilor 19 şi al căsătoriţilor 38.

În Iuliu 23 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu vĕduve, 2 vĕduvi cu fete, 1 vĕduv cu vĕduvă, 25 bărbaţi în întâia căsătorie, 3 în a doua, 25 femei în întâia căsătorie, 3 în a doua, totalul căsătoriilor 28, din cari 18 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 10 cari au declarat că nu pot iscălì, 12 femei măritate cari au iscălit numele lor, 16 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaţilor: 4 între 18 şi 25 ani, 16 între 25 şi 35 ani, 5 între 35 şi 45 ani, 3 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 şi 18 ani, 15 între 18 şi 25 ani, 7 între 25 şi 35 ani; 2 între 35 şi 45 ani, totalul căsătoriţilor 56, dintre cari 42 de religiunea ortodocsă, 2 catolică, 12 israelită, totalul general al căsătoriilor 28 și al căsătoriților 56.

In August 19 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu věduve, 1 věduv cu věduvă, 21 bărbați în întâia căsătorie, 1 în a doua, 19 femei în întâia căsătorie, 3 în a doua, totalul căsătoriilor 22, din cari 13 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 9 cari au declarat că nu pot iscălì, 5 femei măritate cari au iscălit numele lor, 17 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 2 între 18 și 25 ani, 13 între 25 și 35 ani, 5 între 35 și 45 ani, 2 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 2 între 15 și 18 ani, 11 între 18 și 25 ani, 7 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 44 dintre cari 32 de religiunea ortodocsă, 12 israelită, totalul general al căsătoriilor 22 și al căsătoriților 44.

În Septembre 18 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu věduve, 1 věduv cu fată, 1 věduv cu věduvă, 20 bărbați în întâia căsătorie, 2 în a doua, 19 femei femei în întâia căsătorie, 3 în a doua, totalul căsătoriilor 22, din cari 14 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 8 cari au declarat că nu pot iscălì, 11 femei măritate cari au iscălit numele lor, 11 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 4 între 18 și 25 ani, 11 între 25 și 35 ani, 6 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 și 18 ani, 13 între 18 și 25 ani, 4 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 44, dintre cari 38 de religiunea ortodocsă, 6 israelită, totalul general al căsătoriilor 22 și al căsătoriților 44.

In Octombre 37 flăcăi cu fete, 1 věduv cu fată, 2 věduvi cu věduve, 37 bărbați în întâia căsătorie, 3 în a doua, 38 femei în întâia căsătorie, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 40, din cari 23 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 17 cari au declarat că nu pot iscălì, 8 femei măritate cari au iscălit numele lor, 32 cari declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 11 între 18 și 25 ani, 23 între 25 și 35 ani, 5 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 8 între 15 și 18 ani, 24 între 18 și 25 ani, 6 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 80 dintre cari 64 de religiunea ortodocsă 16 israelită, totalul general al căsătoriilor 40 și al căsătoriților 80.

In Novembre 33 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu věduvă, 1 věduv cu fată, 2 věduvi cu věduve, 34 bărbați în întâia căsătorie, 1 în a doua, 2 în a treia, 34 femei în întâia căsătorie, 3 în a doua, totalul căsătoriilor 37, din cari 18 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 19 cari au declarat că nu pot iscălì, 12 femei măritate cari au iscălit numele lor, 25 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 7 între 18 și 25 ani, 25 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani, 2 între 45 și 60 ani, 1 mai bětrân de 60 ani. Etatea femeilor: 7 între 15 și 18 ani, 23 între 18 și 25 ani, 4 între 25 și 35 ani, 3 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 74 dintre cari 58 de religiunea ortodocsă, 16 israelită, totalul general al căsătoriilor 37 și al căsătoriților 74.

In Decembre 26 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu věduvă, 27 bărbați în întâia căsătorie, 26 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 27 din cari 19 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 8 cari au declarat că nu pot iscălì, 9 femei măritate cari au iscălit numele lor, 18 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 9 între 18 și 25 ani, 12 între 25 și 35 ani, 5 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 5 între 15 și 18 ani, 17 între 18 și 25 ani, 3 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 54 dintre cari 33 de religiunea ortodocsă, 3 catolică, 19 israelită, totalul general al căsătoriilor 27 și al căsătoriților 54.

Total. 276 flăcăi cu fete, 12 flăcăi cu věduve, 8 věduvi cu fete, 13 věduvi cu věduve, 288 bărbați în întâia căsătorie, 17 în a doua, 4 în a treia, 284 femei în întâia căsătorie, 25 în a doua, totalul căsătoriilor 309, din cari 194 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 113 cari au declarat că nu pot iscălì, 109 femei măritate cari iscălit numele lor, 200 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 57 între 18 și 25 ani, 181 între 25 și 35 ani, 54 între 35 și 45 ani, 16 între 45 și 60 ani, 1 mai bětrân de 60 ani. Etatea femeilor: 48 între 15 și 18 ani, 192 între 18 și 25 ani, 49 între 25 și 35 ani, 19 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani, totalul căsătoriților 618, dintre cari 475 de religiunea ortodocsă, 8 catolică, 3 protestantă, 132 israelită, totalul general al căsătoriilor 309 și al căsătoriților 618. (Va urma.)

Varietăți.

(Promovare). Deși adevěrată fericire nu se dă pe această lume, totuși sunt anumite momente când se ḑice despre om că se află în oare care-va stadiu de fericire. Un astfel de moment plăcut a avut domnul Emiliu Codru Drăgușanul în ḑiua de 7 Martie când s'a promovat la gradul de doctor în medicina universală. Nimbul acestei sěrbări pentru domnul Codru a fost mult ridicat prin presența Ilustrității Sale păr. archim. Popea, a dl ases. consist. Z. Boiu, a domnului protopresbiter Sava Popoviciu și a altor mulți tineri universitari. După promoțiune Ilustritatea Sa a conservat aproape cu toți tinerii români ce erau de față.

Dorim din inimă domnului nou doctor cele mai briliante succese în căriera ce-i stă deschisă.

Fie ca cunoşcințele-i profunde sě fie binefăcětoare pentru neamul românesc. X.

* (Ridicarea statuei poetului Bolintineanu.) Cetim în foile din România, că mai mulți tineri au luat inițiativa unei subscripțiuni pentru ridicarea statuei nemuritorului poet Bolintineanu și că grațioasa suverană a României a binevoit a lua sub înalta sa protecțiune realisarea acestei frumoase și nobile dorințe.

Președinte al comitetului de inițiativă a fost proclamat bardul dela Mircești, Vasile Alesandri.

* (Gratulațiuni). Învěțatorii din capitală au felicitat în corpore pre Jokai din incidentul aniversărei lui de 60 de ani. La cuvêntarea oratorului învěțățorilor Jokai a rěspuns: „Protestez contra afirmațiunei că voi sunteți cea din urmă classă din societate; classa învețătorilor este senatul națiunei. Despre învěțătorii poporali s'a esprimat cu recunoștință cel mai mare bărbat al secolului nostru, principele Bismarck. În preumblare s'a întâlnit el adecă cu doi învěțători, și arătând spre ei ḑise pretenului seu: acestora avem sě mulțămim victoriele noastre. Și eu ḑic asemenea amicului meu Szontágh Pál, că națiunea noastră trebuește frământată și aceasta cine altul o va face, dacă nu învěțătoriul poporal, în a cărui mână e depus viitoriul unei națiuni. Ca studente sěrac calvin m'am ocupat și eu cu greaua meserie de învěțătoriu, și bine știu ce amară e pânea dascălului. I cunosc însě și partea ei cea bună. Ce bucurie imple peptul dascălului, când, la elevul crescut, vede aprinsă flacăra, a cărei prima scânteie el o a dat. Numai voi simțiți un deosebit ram al bucuriei, acela pe care ni-l dă raza stelelor strălucitoare. E fapt că activitatea învěțătorilor nici aḑi nu e aprețiată după merit. Cu instruirea m'am ocupat și eu în întrerga mea vieață, lățind cultura în formă de mici bile — romanuri — cine a aflat plăcere în ele, a putut învěța de bună voie. Fie-care om tot învață până la moarte. Dacă nu ve e rușine cu mine, primițime de colegă al vostru.“

Pănă aici Jokai. Și-a scos apoi testimoniile de pre timpul când era încă student, și după cum ne spun ḑiarele din capitală — el era bun student.

Deodată cu Jokay fu obiectul ovațiunilor corpului învěțătoresc și domnul **Gerlóczy**, subprimariul din Pesta, cănoscutul conducětoriu al reuniunei pentru maghiarisare. El fù distins de cătră Maiestatea Sa împěratul cu medalia coroana de fer. Oratorul deputațiunei a ținut o vorbire învăpăiată pentru dl Gerlóczy ca om al studiului și amic al învěțătorilor. Domnul Gerlóczy a rěspuns mulțămit și a eșit îndată cu programa. Făcênd un scurt tablou al instrucțiunei dela 1861 începênd, laudă chemarea învěțătorilor și cu voce mai înaltă — așa ne spune ḑiarul „Nemzet“ va se ḑică cu voce mai înaltă a accentuat dupla misiune a învěțătorilor. Aceasta e basa științei și lățirea ei prin popor, apoi lucrul principal: **a face din popor maghiar nu numai în sentimente, ci și în limbă.** Recunoaște că învěțătorii 'și implinesc ambele misiuni în chipul cel mai frumos. În fine a asigurat pre învěțători despre bunăvoința și simpatia sa.

E bine sě ne notăm asemenea lucruri numai așa pro memoria.

* (Societatea presei.) Cetim în „România“ de Marți: Eri, la oarele 2 d. ameaḑi s'au întrunit ḑiaristii români din capitală, în localul „Curierului Financiar“ și au iscălit statutele societății „Presei,“ declarându-se astfel societatea constituită. S'a procedat apoi la alegerea consiliului de administrațiune, și s'au ales: Președinte: C. A. Rosetii, Membrii: I. G. Bibicescu „Românul,“ N. Ghițescu „România,“ Bordeanu „Națiunea,“ Ciurcu „L'Independance Roumaine,“ Gr. Ventura, Laurian, „Rom. Lib.,“ C. Stefanescu „Rěsboiul Weis,“ M. Minovici „Curierul Financiar,“ I. C. Fundescu „Telegraphul,“ G. Secășan „Unitatea Națională.“

* (O aparițiune interesantă a firmamentului). În seara de 22 Februarie ḑice „România“ s'a putut observa pe firmament o aparițiune interesantă și instructivă, adecă acoperirea stelei Adelbaran din constelațiunea Taurilui de cătră lună. Steaua Aldebaran are o lumină vie roșie și se distinge lesne de cele l'alte stele ale constelațiuneii Taurului. Dacă ne închipuim că o linie ar împreuna toate localitățile Europei septentrio-occidentale dela care s'a putut vedea în acea seară marginea lunei atinsă de steaua Adelbaran, vom găsì prin calculare că acea linie începe dela canalul La Manche în direcțiunea septentrio-occidentale dela Bruxela, străbate Rinul aproape de Bonn și înaintează în direcțiunea meridională dela Viena la Caucas.

Toate locurile situate spre nordul acestei linii închipuite au putut vedea seara la 22 Februariu luna trecênd înaintea stelei Aldebaran; ear din locurile în sudul liniei s'a věḑut steaua numai apropiându-se de marginea meridională a lunei. La 22 Februariu înainte de ameaḑi luna a întrat la întâiul pătrar și seara, după apusul soarelui adecă pe crepuscul, luna se arăta sus pre firmamentul meridional și jumătate luminată. La Viena acoperirea stelei Aldebaran de cătră lună a început la 6 oare 45 minute și s'a terminat la 7 oare 13 minute.

Cine a observat în acea seară situațiunea lui Aldebaran, și a lunei, a putut vedea că luna s'a apropiat de stea din partea occidentală, cu toate că mișcarea generală a cerului are direcțiunea de la orient spre occident. Acesta este resultatul natural al propriei mișcări îndoite a lunei împregiurul pămêntului și dinpreună cu pămêntul în jurul soarelui. Acoperirea stelei de lumină înfățișază și interesanta aparițiune că în timp de câteva secunde steaua pare a fi înaintea discului lunei și apoi dispare. Causa acestui fenomen nu s'a esplicat încă de ajuns; ori cum însě nu poate fi de cât o amăgire optică.

Mai nou.

„Tribuna“ în numěrul seu de astăḑi (distribuit încă aseară) aduce știrea sensațională: că „*Inaltpreasfinția Sa Părintele Metropolit Miron a adresat ministrului de culte un raport, oare-cum confidențial, în conclusiunile căruia cere sě fie descărcat de sarcina de Archiepiscop și Metropolit, și că unii dintre fruntașii bisericii române greco orientale au și luat înțelegere în cea-ce privește persoana viitoriului administrator metropolitan.*“

Știrea aceasta — ce e drept — poate folosì mult fraților dela „Tribuna“ ca un mijloc de corteșire pentru combinările lor în cea ce privește alegerile de deputați la sinodul archidiecesan puse chiar acum în curgere: noi însě suntem autorisați a o înregistra acea stire între plăsmuirile false ale unor oameni, cari urmărind interese mârșave personale, de mult, foarte de mult își bat capul, cum ar putea ajunge în posițiunea de a esploata negenați sêrmana archidiecesă pentru speculele lor private. Apoi oameni de felul acesta se află nu numai pela noi pe aicia, ci — grație spiritului timpului — și în alte părți ale metropoliei, chiar și pela Budapesta, de unde își trage „Tribuna“ informațiunile sale.

Loterie.

Mercuri în 11 Martie 1885.

Brünn: 58 28 8 20 4

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Martie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.55	99.40
Renta ung. de hârtie	94.40	94 30
Renta de aur austriacă	100.45	100.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99 20	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	123.—	122.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	110.50	109.75
Obligațiuni urbariale transilvane	108.80	108.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	103.—	102.—
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin	—.—	98.75
Sorți ungurești cu premii	119.25	119 —
Sorți de regularea Tisei	119.30	119.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	83.05	83.50
Datorie de stat austriacă în argint	84.15	84.—
Sorți de stat dela 1860	139.80	139.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	867.—	867.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147.60	147.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	312.—	312 25
Acțiuni de credit austr.	303,90	303.80
London (pe poliță de trei luni)	124 25	124.25
Galbin	5 81	5.79
Napoleon	9.79	9 77
100 marce nemțești	60.45	60.45

Nr. 107. 1885 [988] 1—3

Escriere de concurs pentru planuri de zidire.

Pentru facerea planurilor și a calculului de spese referitoare la zidirea caselor fundațiunei lui „Gozsdu“ din Budapesta, cercul VII., Királyutza Nrul 13, Hollóutza Nrul 8, Háromdobutza Nrul 16, cu terminul insinuărei acestora *până la 31 Maiu 1885*, se escrie concursul pe lângă aceea observare, că proprietariul caselor, respective representanța fundațiunei va honora planul împreună cu calculul de spese, pe carele — după ascultarea esperțiilor — îl va afla de cel mai bun cu 800 fl. ear pe al doilea mai bun cu 500 fl., și în urma pe al treilea mai bun cu 200 fl.

Plătirea honorariului planurilor trei mai bune se va efeptuì în 1-ma Septembre 1885.

Budapesta, 4 Martie, 1885.

Comitetul fundațiunei lui „Gozsdu.“

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 25. Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Martie 1885.

Lupta pentru esistența națională a ajuns în stadiul de estrem al desvoltării sale aproape pretutindenea în Europa. Despre Ungaria vorbind, ajunge sĕ amintim că ea a degenerat în luptă de rassă condusă cu mare indĕrĕtnicie. Trei sunt căile pre cari activitatea în direcțiunea atinsă curge cu mai mare inverșunare; instrucțiunea publică, administrația și reuniunile pentru maghiarisare pe calea socială.

Pănă la ce grad a ajuns la noi rêvna apostolilor în propagarea luptei de rassă, nu se simte necesitatea de a o mai spune. Ḑi de ḑi suntem siliți a înregistra acte de violență preste voința noastră chiar, și această necesitate ni se impune chiar și astăḑi, când eram deciși a ne întoarce ochii dela luptele interne, de cari cetitorii nostri se vor fi desgustat, și sĕ ne îndreptăm privirile asupra frumoaselor succese culturale, de care a fost în stare a produce o reuniune de cultură înființată nu de mult aici în Sibiiu.

Secolul nostru este numit de cătră mulți al luminilor și al culturei. S'a făcut esperiența că femeia are frumoasă rolă în societatea omenească, și mai ales ca factor în desvoltarea națională culturală femeia în toate veacurile a făcut minuni. Ce era deci mai natural ca femeia română sĕ prindă în mânile sale soartea fetițelor noastre, neglaesă pănă acuma cu multă perseveranță. S'au format deci diferite reuniuni de femei și aceasta mai ales prin locurile unde românii trăiesc mai compact și pot da mai cu înlesnire mănos teren de desvoltare binefăcĕtoarei activități a femeilor. Vedem că s'au format asemenea reuniuni în Brașov, în Făgăraș, în Abrud, în Sibiiu, și dacă nu ne [illegible]ală memoria — și în alte locuri locuite de români.

Reuniunile acestea au avut a se lupta mult timp cu indiferentismul nostru față cu scopurile urmărite de ele. Nu esagerăm făcênd această nefavorabilă caracteristică a primului stadiu de desvoltare observat pănă acuma la reuniunile amintite. Indiferentismul nostru se esplică cu starea de lucruri dela noi, care se susține pe lângă toate opintirile noastre. Politica ḑilei ne a absorbit toată activitatea, ne-a înfundat în certe interne, cari în cele din urmă și ele și-au avut și-și au încă rațiunea lor.

Reuniunile de femei dau cu încetul înainte, însĕ ele dau înainte, și dacă nu putem constata progrese mai mari, cel puțin nu avem a înregistra regrese.

Privitoriul nepreocupat și dedat a judeca lucrurile după adevĕrata lor importanță putea observa deci un curs paralel în viața noastră culturală. Alăturea cu luptele politice ale bărbaților mergea activitatea femeilor spre a crea o posiție sigură defensivei noastre pentru timpuri de grea cercare. Și femeile preparau terenul pentru susținerea luptei în vieața socială.

Într'un moment de fericită inspirație s'a înființat aici în Sibiiu o reuniune a femeilor române asemenea cu intențiuni curat culturale. În scurtul timp de 4 ani fără 7 luni reuniunea aceasta a înființat în Sibiiu scoală de fetițe cu 6 clase, care funcționează regulat de doi ani de ḑile și este provĕḑută cu puteri didactice, cari ne îndreptățesc la resultate uimitoare.

Într'un moment de nefericită orbie capete înferbêntate au înscenat agitațiunea desastroasă cunoscută sub adevĕratul ei nume — maghiarisarea. Ca nici odată încă, acest curent este îndreptat contra noastră, și terenul lui este acuma Ardealul cu Clușul ca centru.

Întêmplarea a adus cu sine ca tocmai în momentul cel mai oportun sĕ se manifesteze în vieața noastră socială o putere de vieață, care vrăsmașilor nostri trebue sĕ le însufle respect, ear noue adevĕrată mândrie națională.

Pacinica activitate a reuniunilor femeești au produs roade mănoase, și pănă acuma cea din Sibiiu a avut cutezanța a păși pe față cu realisarea planurilor ei culturale, și a dovedit o vitalitate, care în aceste timpuri de grea cumpănă ne servește spre deosebită mângăere.

Nu avem intențiunea a întra în meritul lucrului ilustrând activitatea acestei reuniuni. Cetitorii nostri ne vor pricepe și vor ști apreția reservele noastre. În special ne vor pricepe aceia dintre onorabilii cetitori, cari vĕd că ochii tuturora în timpul mai proaspet sunt îndreptați asupra Sibiiului. Și mai bine ne vor pricepe toți cei ce știu că la noi asemenea resultate îmbucurătoare – cum este și repedea înflorire a reuniunei femeilor române din Sibiiu, provoacă resens în șirurile noastre chiar la unii din respecte confesionale la alții din considerațiuni de partide, resens care dând curs liber pismei proprie oamenilor mici cu inima, au provocat agitațiune și frecare, care întrând pănă și în inima fetițelor mititele au dat naștere proverbialului prognosticon: „*Ihr gehet în die walachische Schule*!“

La atâta sărăcie sufletească se revoaltă în om bunul simț și noi preferim a păstra tăcere pănă la timpuri mai potrivite. Nu întrăm deci în meritul lucrului. Nu ne întrebăm cu ce gertfe susține această reuniune scoala română de fetițe din Sibiiu, nu ne întrebăm ce sacrificii aduc persoanele, cari au primit sarcina grea de invĕțători la aceasta scoală; nu ne întrebăm cum și pentru care cuvênt cei din fruntea provocatei reuniuni cu sacrificarea sănătății lor chiar, au esecutat loteria de efecte întreprinsă în vara trecută, și care a adus reuniunei un venit curat de 5303. fl. 03 cr.; nu ne întrebăm de unde însuflețirea publicului român pentru această loterie, și în special nu scrutăm motivul entusiasmului femeei române, entusiasm, la care țĕrana română în gustul și farmecul lucrului de mână emula cu femeile noastre din classa inteligenței; nu — nu întrebăm și nu cercetăm motivul acestora.

În fața pericolului — dacă el pericol se poate numì, în fața pericolului ce ni se prepară prin forțata maghiarisare pre cale socială, vitalitatea neamului nostru s'a manifestat de astădată în Sibiiu și canalul a fost reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Avem firma speranță că la uneltirile celor din Cluș cu maghiarisarea forțată românii vor rĕspunde cu manifestări sănătoase ca și reuniunea femeilor române din Sibiiu. Și speranța noastră se întemeiază pe știrile ce le primim de prin toate locurile locuite de români.

Suntem curioși în feliul nostru noi cesti dela „Telegraful Roman.“ Ne place adecă noue lucrarea cu tignă și fără svon, svon care ar putea provoca susceptibilitatea oamenilor lipsiți de judecata sănătoasă. Ne place pacinica lucrare a reuniunei femeilor de aici, a celor din Brașov, Făgăraș și Sătmar. Așa e firea românului. El ca om al ordinei tace și face. Dela unguri s'a împrumutat obiceiul de a face gură mare și a bate naționalismul cu toba cea mare. Sub această rubrică cade și „Opinca“ chemată a ne susținea naționalismul, și care de ani așteaptă breveta din partea înaltei oblăduiri. La provocarea din Cluș nu credem oportună provocarea noi cesti dela „Telegraful Roman,“ ci lucrarea fără a ostenta cu naționalismul. Ostentațiunea umple de praf ochii oamenilor superficiali, și disgustă pre cei dedați a privì la resultate sănătoase.

N'avem destule cuvinte a accentua, critica situațiune în care ne aflăm, n'avem cuvinte spre a lăuda din destul zelul și stăruința reuniunei femeilor române din Sibiiu, n'avem cuvinte din destul spre a protesta contra fanforonadei în cele națio-

FOIȚA.

Stelele commis — voiagere

de

A. Dumas tradusă de **Zaporogeanul**.

(Urmare.)

Aceasta vĕḑênd că locuitorii orașului nu se duceau la ea, sĕ decise a merge ea la ei.

O poartă era deschisă, ea întrà.

— Ce voești? întreabă cu un ton superăcios o femeiă mare, seacă, slabă și a cărei câne, ce părea tot așa de arțăgos ca și ea, începù a lătra!

— Pardon, doamnă, rĕspunse steaua cu umilință; dar uite eu sunt o negutătoreasă.

— N'am lipsă de nimic.

— Toată lumea are lipsă de ceea ce vînd.

— Ce vinḑi dară?

— Vînd vîrtute.

— Dacă vinḑi vîrtute, vei trebuì sĕ și cumperi din ea.

— Fără îndoială. Pentru ce aceea? întrebà negutătoreasa.

— Fiind-că am și eu de vêndut ḑise femeia cea fățarnică

Arată-o și poate vom face têrg.

Atunci fățarnica deschise un scrin cu toalete și scoase o vîrtute, dar așa de bĕtrână, așa de petecită, plină de cârpituri, plină de pete și de alte defecte; așa încât nimeni nu ar fi fost în stare sĕ-și facă o ideă cum ar fi fost ea cu 20 de ani mai nainte.

— Ce-mi dai sĕ-ți vînd această vîrtute? întrebà fățarnica.

— Ce-mi vei da ca s'o cumpĕr? întrebà steaua.

Vedeți impertinenta! strigă fațarnica smucind vîrtutea ear din mânile neguțătoresei.

Dar sîrmana vîrtute era atât de uscată și fragilă, încât se rupse ca o țesătură de paiangen.

O rea întêmplare! fățarnica amenință pe neguțătoreasa că-i va intenta un proces de calomnie și defăimare, fiind-că ḑisese, că vîrtutea ei ar fi o vîrtute de hasard.

Și de oare-ce în astfel de materii, dovada nu este admisă, steaua s'ar fi espus unui risic mare plătind o amendă considerabilă ba încă sĕ mai fie și închisă.

Ea oferì atunci fatarniciei o virtute de tot noauă, în locul celei eșite din serviț.

Dar fățarnica o făcù sĕ și despacheteze marfa și cu toate că steaua avù tot feliul de vîrtuți, jeluitoarea nu aflà nici una după fantasia ei.

Neguțătoreasa fu silită sĕ-i ofere și o desdaunare în bani.

După o lungă discusiune indemnitatea fu ficsată la un pistol.

Steaua scoase din busunar trei taleride Brabant cari făceau 11 livre și 10 solḑi și rugă cu toată reverința pe fățarnica sĕ i dea înapoi un franc și 50 centime.

Fățarnica eșì afară sub pretecst, că se duce sĕ caute moneta și se întoarse cu poliția.

— Eată o femeiă, care a întrat la mine sĕ me fure ḑise ea; arestați-o și duceți-o la închisoare.

Steaua se ruga frumos, că ea așteaptă după monetă, dar poliția care consta din Alsacieni puțin familiarisați cu limbagiul țĕrii, invità pe neguțătoreasa a-i urma pănă la un comisar de poliție.

Ea trebuì sĕ se supună.

Steaua traversă două sau trei strade care separau casa fățarnicei de biroul magistratului și toți copii o urmau strigând după ea:

— O! hoațo!

Ajunsă la comisarul de poliție vênḑĕtoarea de vîrtute espuse cele întêmplate cu atâta simplitate, încât demnul magistrat, care mulțămită ochelarilor ce i purta știa multe lucruri și între altele, că fățarnica la care fusese arestată steaua n'avea vîrtute de vênḑare, trimise afară pe polițisti și rĕmase singur cu acusata, o întrebă care-i sunt mijloacele de esistență.

Steaua își deschise cutia și arată marfa.

Dar magistratul începù a rîde.

— Frumoasa mea copilă ḑise el, porți un comerciu care nu esistă și n'ai alte mijloace de esistență prin urmare te-aș roga sĕ părăsești orașul, căci, are destui sĕraci.

Sêrmana steauă plecă fruntea și eșì din oraș, lăsându-și cutia la comisarul de poliție, care într'o ḑi de sĕrbătoare și odichnă, ce avu loc în cea dintâiu nale, şi n'avem cuvinte, prin care sĕ condamnăm fanatismul celor din Cluş, care indirect ne-a făcut bune servitii noue românilor.

Laudă femeilor, cari sunt mai fericite în deslegarea problemelor sănătoase şi au perseveranţă de fer.

În numĕrul din urmă al foaei noastre sub rubrica „Mai nou“ ne-am folosit de autorisarea primită dela locul cel mai competent, când am declarat de o *plăsmuire falsă* ştirea adusă de „Tribuna“ despre un raport către ministrul de culte, prin care Înaltpreasfinţia Sa Părintele Metropolit al nostru ar fi cerut *„sĕ fie descărcat de sarcina de Archiepiscop şi Metropolit.“*

„Tribuna“ însĕ, fără a comunica dechiaraţiunea noastră, stărueşte în numĕrul seu de astădi *„pentru o desmintire mai directă din partea Inalt Preasfinţiei Sale,“* dicênd, că i s'a comunicat cu positivitate *„nu numai data precisă (2 Martie a. c.) a raportului Inalt-Preasfinţiei Sale către ministru, ci chiar şi o alternativă imposibilă pusă în acelaşi raport pentru eventualitatea neprimirii demisiunei.“*

Va se dică, „Tribunei“ nu-i este de ajuns declaraţiunea făcută „la autorisare“ în foaea noastră, pe carea altă dată chiar şi colegilor dela „Tribuna“ le place a o caracterisa de organ personal (Leib-Journal) al Escelenţiei Sale metropolitului. Ea (Tribuna) pretinde, ca Escelenţia Sa sĕ i se adreseze imediat cu *„o desmintire mai directă.“*

Noi nu suntem chemaţi a regula nici gustul „Tribunei“ în alegerea organelor, la care ea poate sau nu poate sĕ reflecteze, nici voia Escelenţiei Sale metropolitul faţă de oare-carea pretensiune, ce i s'ar face. Posiţiunea foaei noastre archidiecesane este cunoscută, şi chiar pentru că este cunoscută, nu simţim trebuinţa de a ne justifica mai abundant, când la autorisarea primită dela locul cel mai competent, susţinem de nou, că ştirea „Tribunei“ din Numerul ei 47 de carea amintirăm, este o plăsmuire falsă, şi că nu esistă nici un act de demisiune din partea actualului nostru archiepiscop şi metropolit.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

În lumea morală succesele cele mai mici chiar au deosebită influenţă asupra determinărei unui om de a continua lucrarea în direcţiunea apucată. Aceasta se întêmplă chiar şi atunci când succesele sunt numai părute, în realitate însĕ tocmai contrariul se dovedeşte dela părutul succes.

Fluctuaţiunile politice din statul nostru di de di ne conving despre adevĕrul celor esplicate. Uneltirile de tot soiul ivite de mult şi urmărite cu multă rafinărie tocmai în dilele noastre încă ne dovedesc că nu ne înşelăm în credinţele noastre esprimate mai sus.

Cu deosebită plăcere trebue sĕ privim însĕ la activitatea mănoasă a reuniunei femeilor române din Sibiiu, activitate din care au resultat progrese foarte îmbucurătoare, şi cari ne îndreptăţesc sĕ sperăm trainic viitoriu causei pentru care numita reuniune se luptă cu zel admirabil, abnegaţiune mare şi bunăvoinţă şi mai mare.

Ca sĕ nu dică că esagerăm punem în vederea cetitorilor nostri fapte concrete.

Premitem următoarele. Reuniunea femeilor române din Sibiiu şi-a ţinut Joi, la 28 Faur a. c. adunarea sa generală din anul acesta.

Adunarea a fost cercetată foarte slab.

Doamna presidentă Maria Cosma prin o cuvêntare acomodată deschide adunarea generală, apoi doamna Anastasia Toma în calitate de secretariu ceteşte raportul general al comitetului în următoarele:

Onorată adunare generală!

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu aduce prin raportul de faţă la cunoştinţa onor. adunări generale resultatul activităţii sale dela 26 Octombre (7 Novembre) 1884 încoace.

Este cunoscut onor. adunări generale că acest comitet avênd în vedere înmulţirea averei şi asigurarea scoalei noastre, în sensusl §-ului 21 din statute, a luat mĕsuri pentru arangiarea unei loterii de efecte încă în şedinţa sa din 9/21 Maiu a. tr.

Pentru ca onor. adunare generală sĕ aibă o ideiă clară despre întreaga procedură a comitetului pentru această întreprindere, ne permitem a desfăşura mai pre larg toate fasele prin care a trecut.

Precum s'a amintit şi în raportul din 25 Octombre (7 Novembre) a. tr. resultatul apelului nostru către publicul român pentru spriginirea acestui scop, a fost unul dintre cele mai îmbucurătoare. 1000 câştiguri s'a ales din cele 1361 obiecte încurse din toate părţile; ear unii dintre generoşii donatori prevĕdênd multele spese împreunate cu această întreprindere a trimis donuri în bani, şi s'a esmis 12,000 sorţuri în valoare nominală de 6000 fl.

În 15/27 Novombre a. tr. s'a deschis esposiţia, — despre care încă s'a făcut amintire în numitul raport, — în localităţile Dnei Maria Cosma, care a fost cercetată de tot publicul ales al Sibiiului şi de toţi binevitorii şi propagatorii scopului nostru Această esposiţie a durat 14 dile. În fine sosì 12 Ianuarie a. c. st. n., diua ficsată pentru tragerea la sorţi, care s'a efeptuit în localităţile societăţii de lectură, în presenţa şi sub controla dnului Stefan Stroia, vice notaăiu comitatens, ca comisariu al autorităţii politice, conform resoluţiunei înaltului ministeriu reg. de finanţe de-dto 13 Nov. 1884 sub Nr. 70,166. Dìntre cele 12,000 sorţuri esmise şi trimise tuturor colectanţilor nostri prelângă epistole tipărite spre acest scop, s'au vêndut 10,514 şi au rĕmas reuniunei 1486. — Sorţurile nevêndute s'au numĕrat şi sigilat de către comisariul asistent imediat înaintea tragerei la sorţi

Cu diua de 12 Februarie st n. a. c. se împlinì terminul ficsat pentru reclamarea resp. estradarea obiectelor câştigate; dar comitetul ţinênd cont de interesarea şi spriginirea călduroasă a publicului, decise a estrada câştigurile reclamate şi după trecerea terminului; unele dintre ele însĕ totuşi a rĕmas neridicate în favorul reuniunei. Aceste alăturându-se la cele câştigate prin sorţurile nevêndute şi la cele nepuse la sortitură, s'a format earăşi un numĕr considerabil. Deci comitetul, spre a le preface şi pre aceste în bani, a decis a ţinea o licitaţiune earăşi în localităţile societăţii de lectură şi anume în diua de 3 event. 4 Martie st. n., care licitaţiune s'a şi ţinut aducênd un resultat destul de favorabil.

Computênd deci toate sumele la olaltă şi adecă;

1. Banii incurşi prin esposiţie . .	71 fl. 75 cr.
2. Banii incurşi prin vinderea sorţurilor	5375 „ 99 „
3. Banii incurşi prin licitaţie . .	479 „ 11 „
4. Banii incurşi prin contribuiri benevole	93 „ 50 „
5. Interese transitorie	41 „ 93 „
Venitul brut al loteriei se urcă la cifra de	6062 fl. 28 cr.
Din care subtragêndu-se spesele de	759 „ 25 „
Remâne un venit curat de . . .	5307 fl. 03 cr.

Din care sumă numai 289 fl. sunt în restanţă.

Vĕdênd comitetul împlinite speranţele sale preste aşteptare, a decis a tipărì epistole de mulţămire pentru generoşii donatori care se vor şi trimite în dilele viitoare.

Venim deci şi aici a aduce cele mai călduroase şi sincere mulţămiri atât zeloşilor nostri colectanţi, cari în prima liniă au contribuit mult la ajungerea scopului urmărit, cât şi generoşilor donatori şi tuturor cari au spriginit causa noastră cu atâta perseveranţă.

Ne împlinim o prea plăcută datorinţă anunţând onor. adunări generale că balul Reuniunei din acest an s'a ţinut la 7 Februariu st. n. Resultatul moral cât şi material a fost splendid. Suntem în drept a dice, că şi acum, ca în trecut, balul Reuniunei noastre a fost unul dintre cele dintâiu ale sesonului.

Venitul curat al balului se urcă la suma de 290 fl.

Cu deosebită plăcere aducem la cunoştinţa onor. adunări generale că dna Maria Ilieşiu n. Şandor din Rece-Cristur a donat Reuniunei noastre 100 fl., pentru care comitetul i-a dat mulţămită publică şi la timpul seu va propune onor. adunări generale de a o denumì de membru onor.

Comitetul mai aduce la plăcuta cunoştinţă onor. adunări generale dechiaraţiunile noilor membri ordinari cu tacse anuale de câte 2 fl. a dnelor: Alecsandra Rusu, Maria Borcia, şi Constanţa Pop.

Între noii membri pe vieaţă înregistrăm cu plăcere pe dna Florentina Manciu n. Mezei preoteasă în Ocolişul-mare cu suma de 20 fl.

Dnul Sabin Piso a donat pe seama scoalei noastre o prea frumoasă colecţiune de minerale, cu binevoitoarea promisiune de a o întregi, comitetul i-a esprimat mulţămită atât pe calea diaristică cât şi protocolară, pentru acest dar.

După aceste ne permitem a aduce cu părere de rĕu la cunoştinţa onor. adunări generale ca dl comite suprem prin hârtia sa de dto 27 Nov. 1884 Nr. 638, face comitetului cunoscută resoluţiunea înaltului ministeriu de dto [illegible] Novembre 1884 Nr. 62,305 că acelaşi nu s'a aflat îndemnat a întărì alegerea membrilor onorari din Craiova a dnelor şi dnilor: Adelina Oltean, George P. Constantinescu, Ioan Faur, Ioan Bombăcilă, Elena Pamfilie, Elisa Chetian, Octavian M. Strajan şi Iuliana Pop.

Facem cunoscut onor. adunări generale că în urma venitului loteriei devenind mai favorabilă starea materială a Reuniunei, comitetul în şedinţa sa de dto 1 Martie st. n. a absolvat pre dna preşedintă de a mai provedea şi de acì înainte pre dşoara directoare a scoalei noastre cu viptul, urcând salariul directoarei la cifra de 70 fl. la lună, începênd cu 1 Martie st. n., spre a-şi procura însaşi din acea-

---

di a anului următor distribuì sub titlul de presenturi, conţinutul confraţilor sei.

Se dice că de atunci sunt comisarii de poliţie, aşa de virtuoşi.

IV.

În aceeaş di a treia steauă întra în acelaş oraş.

Era aceea, care vindea sănătate.

— Sănătate, sănătate de vîndare! striga ea; cine voieşte sănătate?

— Ce vindi, sănătate? s'audiau strigăte din toate părţile.

— Da. Sănătate de vîndare! cumpĕraţi sănătate!

Dintr'odată sĕ adună o mulţime de lume împregiurul ei, toată lumea întreba, toată lumea voia, sêrmana stea numai ştia pe cine s'asculte.

Dar cea mai mare parte dintre aceia, care întindeau braţele către doctoria binefăcĕtoare 'şi mâncară sănĕtatea deja de mult şi corpul lor părea mai mult un cadavru; astfel încât sănătatea, care încă avea un fel de amor propriu, nu mai voì sĕ se întoarcă în locurile de unde fusese isgonită într'un mod atât de neomenos.

Alţii o întrebară:

— Costă mult susţinerea sănătăţii?

— Oh! Ddeule, nu, rĕspunse steaua.

— Cât mânâncă ea? cât bea şi cum trebue sĕ tratezi cu ea?

Ear steaua rĕspunse:

— Sănătatea mănâncă cu moderaţiune, bea apă limpede, se culcă de vreme şi se scoală deodată cu soarele!

Atunci oameniii începură a înălţa din umeri şi diseră:

— Neguţătoreasa asta nu-şi prea laudă marfa, mai bine ar fi sĕ se facă cineva pusnic, decât se cumpere sănătate.

Dar cu toate acestea se aflară indivizi, care 'şi diseră:

— Dacă din nefericire va avea noroc cu marfa, noi ne-am ruinat.

Acestia erau medicii; în urmă îngropătorii.

Dicem două clase de indivizi, am fi trebuit sĕ dicem numai una singură; căci în acest oraş medicii şi îngropătorii erau asociaţi şi formau o societate în comandit sub firma Trépas & Cie.

Îngropătorii şi medicii se adunară şi deciseră sĕ se scape, coste cât va costa, de neguţătoreasă şi de marfă.

Îngropătorii sĕ însărcinară cu marfa.

Medicii se însărcinară cu neguţătoreasa.

Un îngropător îi fură cutia.

Şi fiind că ea striga:

— Prindeţ hoţul, mi-a furat sănătatea!

Un medic care se afla tocmai în drumul ei, îi dise:

— Vino pe aici micuţa mea, vino pe aici; ţi se va aduce earăşi înapoi.

Neguţătoreasa vĕdù un om de un esterior respectabil, bine îmbrăcat, deci de un fason puţin lugubru.

Ea se încrede în el şi-i urmă.

El o conduce la spital.

Când seraca stea recunoscù locul unde se afla, voì sĕ iasă cât mai iute de acolo.

Dar uşa fusese închisă în urma ei.

Ea vĕdù că căduse într'o cursă.

— Domnule medic, dise ea, domnule medic! aibi milă de mine! eu me aflu sănătoasă.

— Te înşeli îi dise el, eşti foarte bolnavă.

— Dar mânânc destul de bine.

— Rĕu simptom!

— Beau de ajuns.

— Rĕu simpton!

— Dorm de ajuns.

— Rĕu simptom!

— Am privirea limpede, pulsul liniştit, limba roşie.

— Rĕu simptom, rĕu simptom, rĕu simptom!

— Şi fiind-că steaua susţinênd că se afla bine nu voia nici sĕ se desbrace nici sĕ se culce, omul negru chemă patru gardieni cari o desbrăcară cu forţa şi o puseră într'un pat.

— Ah! dise medicul, te amesteci şi tu vîndênd sănătate pe când noi vindem boala; în loc de a ne propune asocierea ta cu noi, ne faci concurenţă; ei bine, vei vedea ce ţi se va întêmpla.

(Va urma.)

stă sumă pre lângă celelalte şi viptul. Pentru care sumă comitetul cere un credit suplementar de 250 fl. la budgetul anului curent.

Ne permitem a aduce la cunoştinţa onoratei adunări generale că numĕrul membrilor de astăḍi este următoriul: fundatori 2, ordinari cu taxa pre viaţă 23, ordinari cu tacsa anuală 115, ajutători cu tacsa pe viaţă 26, ajutători cu tacsa anuală 50.

Ear averea Reuniunei se urcă la circa 10,000 fl.

Încheind, comitetul îşi ia voiă a face următoarele propuneri:

I. A da absolutoriu comitetului pentru raţiociniile anului 1884.

II. A da îndemnisare pentru suma de 81 fl. 50 cr. cu care s'a trecut la salariele profesorilor preste suma preliminată în budgetul anului 1884.

III. A încuviinţa un credit suplementariu de 250 fl. la budgetul anului curent.

IV. A denumì pre dna Maria Ilieşiu n. Şandor din Rece-Cristur membru onorariu al Reuniunei.

Dat din şedinţa comitetului dela 24 Februariu (8 Martiu) 1885.

Maria Cosma, președintă. *Anastasia Toma,* secretară.

Raportul a făcut impresie foarte plăcută asupra publicului, ceea ce şi Onoraţii nostri cetitori uşor şi-o pot esplica, şi directorul institutului de credit şi economii „Albina," domnul Visarion Roman a vorbit din inima celor presenţi, propunênd mulţămită comitetului şi în special doamnei presidente pentru sacrificiele aduse cu loteria întreprinsă în favorul reuniunei, loterie încoronată cu succese atât de frumoase.

Avênd comitetul a se întregì din incidentul repăşirei doamnei Maria Roşca din comitet, s'a purces la alegere şi s'a ales doamna Maria Crişan.

E frumos şi însufleţitoriu a vedea că în locul mamei intră fica spre a da puteri îndoite comitetului, care urmăreşte cu atâta vânjoşie crearea de scoli româneşti pentru fetiţele noastre.

Ne-am despărţit încântaţi de cele auḍite şi tari în credinţă că soartea fetiţelor noastre este pusă în mâna mamelor lor, şi ea după semnele de până acuma judecând, este asigurată. *Slovă.*

Deputaţi sinodali.

Alegerea deputaţilor clerical pentru sinodul archidiecesan pe periodul 1885--1888 s'a efeptuit Joi în 28 Februariu, şi până la încheerea foaiei noastre ni s'a comunicat următoarele resultate: În cercul I. Sibiiu, s'a ales N. Popea, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc; în cerc. II. Sĕlişte, Dr. N. Maier, protopresbiter; în cerc. III. Sebeş, Ioan Hannia, protobresbiter şi director seminarial; în cerc. IV. Orĕştie şi Deva, Ioan Papiu, protopresbiter; în cerc. IX. Alba-Iulia, Ales. Tordăşian, protopresbiter; în cerc. XI. Turda, Ioan Danciu, protopresbiter; în cerc. XII. Cluş, Vasiliu Roşescu, protopresbiter; în cerc. XVI. Sighişoara, Zacharia Boiu, jun. asesor consistorial; în cerc. XVII. Vălcele-Braşov, Dr. Il. Puşcariu, protosincel; în cerc. XVIII. Braşov, Ioan Petric, protopresbiter; în cerc. XIX. Făgăraş, Iuliu Dan, administrator protopresbiteral.

Varietăţi.

* (Postal). Direcţiunea postelor din Sibiiu aduce la cunostinţa publică că prefăcêndu-se în 16 Martie a. c. oficiu postal din Kézdi-Vásárhely în oficiu postal erarial de classa a doua, dela ḍiua aceasta epistolele şi pachetele adresaţilor de pe teritoriul acestui oraş, se vor intima prin servitori reg. de poste.

Epistolele simple şi cele recomandate, corespondenţele, tipăriturile, scrierile volante, jurnalele, precum şi asignaţiunile postale se vor intima gratuit.

Pentru mai multe pachete trimise cu o singură rambursă postală se solveşte ca şi pentru un pachet. Dorind cine va aş ridica epistolele, jurnalele etc. în persoană sau prin un imputernicit al seu, i se va deschide în localul oficiului postal o cutie, pentru care va solvì anticipative câte 50 cr. pe lună. Pentru avis despre pachete, fără ducerea pachetului la locuinţa adresatului se va solvì o tacsă de 2 cr., ear pentru epistolele cu bani, duse la casa adresatului, precum şi pentru pachete de o greutate nu mai mare de 1½ klgr. se va solvì 3 cr.

— Înfiinţându-se nou oficiu postal cu începere din 16 Martie a. c. în comuna Bőkkény, în comitatul Cluşului, acesta va comunica prin mijlocirea careolei postale dintre Bánffyhunyad de 4 ori pe sĕptĕmână.

Cercul de imanuare îl formează comunele Bőkkény, Bocs, Incsel, Meregyó, Nagykalota şi Retyiczel.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì şi espeda tot feliul de epistole şi pachete, precum şi avise postale cu suma de până la 200 fl.

Mersul.

Pleacă din Bőkkény: Duminecă, Luni, Miercuri şi Vineri la 5 oare 30 m. dimineaţa.

Soseşte în Bánffyhunyad: Duminecă, Luni, Miercuri şi Vineri la 7 oare dimineaţa.

Pleacă din Bánffyhunyad: Duminecă, Luni, Miercuri şi Vineri la 9 oare 30 m. dimineaţa.

Soseşte în Bőkkény: Duminecă, Luni, Miercuri şi Vineri la 11 oare a. m.

* (Prelegere publică.) Duminecă în 15/3 Martie a. c. va prelege în casina română din Sibiiu profesorul Ioan Ghibu despre „omenimea în cursul timpului."

Începutul la 6 oare precis. Bilete de întrare cu 20 cr. de persoană (jumĕtate pentru studenţi) se vor preda la cassa. *Comitetul.*

Şerpe lung cu solḍii verḍi,
Nici sĕ-l veḍi, nici sĕ-l viseḍi.

Cine ar fi creḍut că vom fi siliţi sĕ citâm aceste frumoase versuri din „Bălaurul," frumoasa baladă poporală, şi sĕ le citâm la adresa sîrmanelor firme. Şi trebue sĕ o facem, căci în „Nemzet" numĕrul de Joia trecută cetim următoarea telegramă.

Cluş, 11 Martie. Br. Bánffy Dezső a dat poruncă şi protonotariul comitatului a visitat în Năsĕud o librărie, şi a confisçat 8 esemplare din cartea lui Densuşianu: „Revoluţiunea lui Horia"; totodată a constatat, că librăria stă în legătură cu astfel de firme din România, **cari sunt periculoase statului unguresc.** Afacerea s'a transpus judecătoriei criminale.

„Şerpe lung cu solḍii verḍi" vor fi acele firme din România, întocmai ca şi cele din Budapesta, contra cărora presidentul reuniunei de maghiarisare din capitala Ungariei, domnul Gerlóczy a esmis următoriul ucaz:

Istoria ţĕrii ungureşti dovedeşte, că dela ocuparea patriei noastre, în aceasta ori şi cine şi-a putut şi-şi poate folosì propria sa limbă. Naţiunea maghiară nici când nu a silit (erőszakolta) civii de alte buze (más ajku) ca sĕ însuşască limba maghiară şi în privinţa aceasta nu esistă în Europa stat, în care ne-am putea întêlni, cu abundanţa pacienţei şi a libertăţii de principii, ca la naţiunea maghiară în totdeauna cunoscută de generoasă. Şi cu toate aceste, cu bucuria cea mai internă a inimei sale cu adevĕratul simţĕmênt patriotic poate observa acela care se entusiasmează pentru întărirea naţionalismului maghiar, că Budapesta, capitala, anima ţĕrei noastre, — fala naţiunei maghiare, nu numai în interiorul seu, — în inimă şi în suflet e maghiară, ci şi în esteriorul seu în toate direcţiunile, mişcările sale se nĕzueşte a îmbrăca încât numai e posibil caracter maghiar. Cu deosebire e îmbucurătoare împregiurarea aceea, că simţĕmêntul patriotic a civililor capitalei a recunoscut de sine, ca condiţiunea de esistenţă a ţĕrii ungureşti de sine stătoare, factorul cel mai însemnat e cunoşterea limbei maghiare, nutrirea ei, respândirea ei şi întărirea ei pe toate terenele, e datorinţa principală a tuturor adevĕraţilor şi bunilor patrioţi. O parte din civii capitalei, classa industrioşilor şi a neguţătorilor acestui sentiment de patriotism şi prin aceea iau dat espresiune, că şi-au provĕḍut firmele lor sau cu inscripţiuni esclusiv maghiare sau dacă s'au folosit de o altă limbă nu şi-au uitat nici de limba maghiară. Astăḍi — mulţămită simţului de patriotism al civilor capitalei! — prea puţine firme mai aflăm cari n'ar avea inscripţiune maghiară! Între aceste ni s'a atras atenţiunea şi asupra firmei Pl. Titl. DTale, ca asupra uneia care n'are inscripţie maghiară. Nu dubităm, că titl. DTa chiar şi astăḍi eşti pătruns de acea convingere, că va fi bătători la ochi înaintea streinilor ce vor cerceta capitala noastră, că în capitala Ungariei află astfel de firme, cari cu toate cele sunt provĕḍute, numai cu ungureşte (? R. T.) nu; — suntem covinşi cunoscênd simţĕmêntul patriotic al titl. DTale, — că şi DTa vei afla de naturală nĕsuinţa, ca oraşul, unguresc şi în esteriorul seu se poarte caracterul unguresc. Înaintea unui individ aprofundat în afacerile comerciale apare ca un lucru neînsemnat inscripţiunea şi chiar pentru aceasta adese-ori se lase în bunavoinţă pregătitoriului firmei, sĕ se folosească limba pre care o voeşte la inscripţie, e posibil că şi atenţiunea stimat DTale va fi atrasă în urma acestei recercări a noastre asupra împregiurărei că firma-ţi nu poartă inscripţiune maghiară, noi însĕ, cari până şi în lucrurile de cea mai mică importanţă aflăm ceva prin ce am putea cotribuì la *întărirea naţionalismului*, ne ţinem de cea mai s-tă datorinţă a te ruga, ca pe o eroare provenită mai mult din neatenţiune de cât din voinţă firmă, sĕ bine voeşti a o rectifica. Suntem convinşi că titl. Dumneata prin zelul patriotic cel posezi vei afla ocasiune ca sĕ ai cât mai cunrênd o inscripţiune ungurească. Las, sĕ ştie acei cercetărori streini ai esposiţiunei cari aruncând numai o singură privire asupra firmelor că se află în statul maghiar independent. În acea plăcută speranţă, că cu patriotismul până acì netras la îndoială vei satisface datorinţei faţă de patrie, îţi recomândăm principiile reuniunei noastre şi recomândăm cererea noastră în deosebita Dtale atenţiune. Cu iubire papatriotică!

Budapesta, 8 Martie 1885. Gerlóczy Károly, preşedintele „reuniunei scolare maghiare"

* (O serată în folosul studenţilor români fără mijloace din Viena.) Dna Ir. Stahl, directoarea institutului de domnişoare din calea Rahovei, Nr. 16, animată de frumoase simţiminte cari îi fac onoare, a arangiat o serată musicală şi teatrală în folosul studenţilor români din Viena, lipsiţi de mijloace.

Această serată va avea loc Duminecă, 3/15 Martie, la 7 oare seara, în localul societăţei „Bucarester Turnverein," strada Brezoianu, Nr. 45, lângă tribunal.

Vor da concursul lor la această serată de binefacere dd. Bergamenter, Löwe, Gabrilescu, Steiner, quartetul Societăţei Turnverein, d-na Georgiu, precum şi elevele institutului d-nei Stahl, cari vor juca în limba francesă piesa *Le gros lot.*

Preţul întrărei pentru o persoană este 2 lei. Biletele de întrare se pot găsì la magasinurile din calea Victoriei Menu optician, Darmet, Graeve librar şi Karnbach, precum şi la institutul I. Stahl din calea Rahovei, Nr. 16; ear în seara representaţiunei la cassa sus numitei societăţi.

Credem a fi interpretul studenţilor români din Viena mulţumind d-nei I. Stahl pentru această laudabilă iniţiativă.

* (Cis şi Translaitania). Într'o carte francesă apărută de curênd ocură o anecdotă cât de picantă despre contele Beust. E lucru ştiut că Maiestatea sa imperatul şi regele nostru Francisc Iosif a cercetat în 1867 esposiţiunea din Paris. În această călĕtorie a sa a fost însoţit şi de ministrul afacerilor esterne de contele Beust. Cu ocasiunea prânḍului de curte, pe care l'a dat Napoleon III-lea în onoarea regelui nostru în Saint-Clond, contele Beust a ocupat loc la masă faţă în faţă cu împĕrăteasa Eugenia, la dreapta sa se afla ducesa Paulina Metternich, soţia de tot vială a trimisului austriac-maghiar, de a stânga ocupa loc soţia cam tăcută a lui Rouher.

Contele Beust la început a făcut vre-o câte-va complimente soţiei vice-împĕratului omnipotent şi după aceea s'a sloboḍit în discuţiuni mai lungi cu ducesa Metternich, cari — judecând după deasa erumpere în rîs a conversatorilor — au trebuit sĕ fie de tot interesante. Într'aceea Dna Rouher a fost condamnată aş ţintì ochii în continuu asupra telerului de dinaintea sa Împĕrateasa care totdeauna ştie sĕ-şi satisfacă datorinţei sale de doamnă a casei, adecă carea ştia se distragă şi converseze cu toţi oaspeţii sei de o potrivă — prin unul dintre servitorii sei trimite contelui o fâşie de hârtie cu următoarea inscripţie: „*Occupezvouz un pen de votre autre voisine s. o. p.*" După prânḍ contele Beust spre a se scusa înaintea împĕrătesei se apropie de dênsa şi-i ḍice: „Maiestatea Voastră ştie că conform noului contract incheiat de monarchia austro-ungară Cislaitania contribue cu 2 din 3 părţi, ear Translaitania numai cu o parte la acoperirea speselor comune. Pertractările relative la această chestiune într'atâta me preocupă şi acum încât imi vine sĕ cuget că Dna Rouher representă Translaitania ear ducesa Cislaitania."

* (Anecdotele asupra Mahdiului) nu se mai isprăvesc. Foaia „Bosforul egiptean ne dă acuma povestirea unei întrevederi a ḍiaristului frances Olivier Pain cu Madhiul. Se ştie cu câtă greutate confratele nostru parisian a putut ajunge până în Sudan.

Pain, la o oare-care depărtare dela Obeid a fost încungiurat de călareţi sudanezi, cari îl duseră la Melbeiss.

Acolo, el arată scrisorile sale de recomandaţie. După ce a fost închis într'un fel de coteţ douĕ ḍile, el fu dus la Mahdiu.

La sosirea sa, Mahdiu zimbì cu bucarie şi îi întinse mâna.

Pain vĕḍênd că această bună-ḍiuă se deosebia de aceea care se obicinueşte la Musulmani, ḍise: „Nu sunt creştin. Mai înainte, mi se ḍicea Olivier Pain. Astăḍi me numesc.... căci m'am făcut Musulman."

Mahdiul îi rĕspunse: Poate te vei fi făcut Musulman ca sĕ ajungi teafăr-sănĕtos până la mine. Dacă e aşa reia-ţi religia. Nu vreu musulmani cu sila."

Pain rĕspunse: „Sunt Musulman bun; me închin de trei ori pe ḍi."

După ce spuse că e frances, Olivier Pain adaose: „Am venit acì pentru că în Europa se ḑice că apěraţi libertatea poporului, neatârnarea ţěrei voastre şi legea prorocului. Englesii, din potrivă, spun că tu eşti un sělbatic un barbar, un om sângeros, care omori pe toţi aceia cari nu vor sě te slujască, credincioşi sau eretici. Fraţii mei din Francia m'au însărcinat sě aflu însumi adevěrul.“

La aceasta Mahdiul rěspunse: „Foarte bine, rěmâi acì, vei vedea însuţi cine sunt.“

El mai adaose: „Dar dacă francesii se luptă pentru libertate, de ce au fost duşmani lui Arabi?“

„Francia, rěspunse Pain, a spriginit întâi pe Arabi; dar apoi au vědut că era venal şi că amenința viaţa francesilor din Egipt.“

Încântat de această convorbire, Mahdiul dădu lui Pain o casă alături cu a sa şi-l luă cu dênsul pretutindeni. *Rododendron.*

* (Semnele curentului de aḑi.) Inainte cu trei sěptěmâni în Mikóujfalu. Au fost recuirată giandarmaria spre a eşì în faţa locului şi a pune capět prevaricaţiilor de pădure în posesiunea fostului conte Mikó Imre Însě locul pe care s'a facut prevaricaţiile, singuraticii posesori susţin că este a lor de oare ce l'au rescumpěrat. Groful susţine că sunt ale lui lemnele de pe loc ear numai locul a prosesorilor. — Destul că pre păzitoriul grofului anume Veres György l'au lovit în cap cu săcuria un june anume Sorban — şi după suferinţă de 12 oare au murit.

În Bicsad locuitorii sunt tot tacsalisti, procesul este în curgere de mulţi ani — în primăvara anului trecut s'au resculat unii nepricepuţi asupra solgăbirăului care sub singuranţa a patru giandarmi inmanua neşte sentinţe judecătoreşti pre care dênşii nu voiau a le primì — destul că poporul înfuriat au alungat giandarmii cu solgăbiroul din sat, în urma cărui esces s'au adus pe bietul popor două companii de soldaţi. Acum în 23 Faur st. v. seara la 7 oare pe fereastră au puscat pe un pědurariu de la moment au murit. Criminalul nu se ştie, s'au arestat doi inşi. — Despre alte omoruri ce sunt la ordine în comitatul nostru al Treiscaunelor nu fac amintire, căci este înspăimêntător, de unde provine rěul judece cei competenţi cari trăgêneaza cu ani procesele, prin cari poporul se demoralisează.

C.

* Înmormêntarea rěmăşiţelor mortuale ale archiepiscopului catolic, monseniorele Paoli, s'a sěvêrşit aḑi cu mare pompă.

La 10 oare de dimineaţă s'a oficiat în catedrala catolică din strada Fontânei, a cărei întrare şi interior era îmbrăcate în postav negru, un serviciu funebru de episcopul catolic din Nicopole, înconjurat de un foarte numěros cler.

La acest serviciu a asistat ministri streini, dni ministri Sturdza şi general Radu Mihai, d. general Lecca, preşedintele adunărei deputaţilor, dni deputaţi M. Kogălniceanu şi St. Bellu, d. V. A. Urechie, senator şi fost ministru al cultelor, etc.

M. S. Regele era representat de dni adjutanţi regali, maiori Negel şi Casimir.

În faţa catedralei se afla înşirat un pluton din regimentul 4 de linie, cu musica, care, la scoaterea cadravului, a dat onorurile cuvenite decedatului prelat, care era comandor al Stelei României.

Atât cosciugul de metal cât şi carul funebru, care era tras de opt cai, se perdea în o mulţime de coroane, printre cari se observa una din partea M. S. Regelui.

Cortegiul funebru a eşit în calea Victoriei şi, străbătênd stradele Lipscani, Sf. Gheorghe, Domniţei, calea Călăraşilor, Bărăţiei, Carol I, s'a îndreptat spre cimiterul catolic de la Filaret unde s'a înmormêntat corpul decedatului.

Panglicele carului funebru era ţinute de mai multe persone de distincţiune din colonia catolică, printre cari am observat pe dd. Withe, ministru plenipotenţiar al Angliei, Tornieli, ministru plenipotenţiar al Italiei, contele Diesbach, primul secretar al legaţiunei franceze, baron de Hertz, architecţii Tanoli şi Beneş, şi alţii.

Înaintea carului funebru mergea în cea mai bună ordine, scolile catolice de băeţi din capitală, elevele institutului catolic *Sf. Maria*, conduse de mai multe călugăriţe, acoperite cu crep negru, ţěrani şi ţěrance de religiune catolică din comunele Cioplea şi Popeşti, din judeţul Ilfov, apoi urma pe jos episcopul catolic din Nicopole, precedat de un foarte numěros cler.

După cortegiu urma pe jos persoanele de distincţiune cari a asistat la serviciul divin precum şi întreaga colonie catolică din capitală.

Apoi, îndată după trăsura decedatului, urma trăsura de gală a Curţei regale.

Un lung şir de trăsuri particulare închidea cortegiul funebru.

O mulţime foarte mare de lume se îndesea prin stradele pe unde a trecut cortegiul funebru, ear la biserica catedrală era aproape imposibil de a pătrunde înlăuntru.

* Medicament în contra catarului.) La întrebarea că esistă medicamente în contra catarului? Cei cu catar de regulă au rěspuns cu: nu. Cu toate aceste însě se vede că ştiinţelor medicinale le-a succes a afla un medicament care s'a constatat a duce la scop. Dr. Schnitzler, profesor la universitatea din Viena, ne spune următoarele despre întrebuinţarea cocainului şi despre efectul produs de acesta: Cocainul precum şi-a arătat efectul de a alina durerile şi iritaţiunile de gât şi de gâtlegiu, tot astfel şi cele de nas. Dintre morburile de nas pretinde o deosebită atenţiune şinitul repentin.

Dr. Schintzler a stropit interiorul nasului unui om cu catar cu vre 2—5% soluţiune de cocain; în cele mai multe casuri interiorul nărilor până acì roşu şi înflamat a căpătat o coloare palidă şi chiar şi curgerea până aici continuă a încetat şi în cele mai multe casuri după 2—3 întrebuinţări a soluţiunei de cocain catarul a încetat total.

Cel mai mare efect îl produce însě soluţiunea de cocain aplicată la indiviḑii cu catar împreunat cu durere de cap. Bolnavii după stropirea cu aceasta soluţiune de regulă se simţesc mai bine şi catarul încă încetă mai uşor. Acest medicament l'a aplicat Dr. Schnitzler la un bărbat şi o femeie cari în veci nu scăpau de neplăcutul oaspe.

* (Bibliografic). Anul XVIII. Nr. 11. 1 Februarie 1884. „Convorbiri literare,“ apare la 1 fiecărei luni. Redactor Iacob Negruzzi. Iaşi 1885 Tipografia naţională, strada Alecsandri. Sumariu: *O scrisoare perdută*, comedie în patru acte, de I. L. Caragiali. (Actul I. şi II.). *Epistolă* adresată lui Edgar Quinet de A. Cantacuzino. *Bate vêntul abureşte...*; *Foaie verde simi..oc...*; *Astă noapte de recoare...*; poesii populare culese de G. T. Popovici. *Foaie verde pelinită*, poesie pop. cul. de E. Dioghenide. *Moş Ion Roată*, anecdotă de Ioan Creangă. *Epitaf*, pe mormêntul unui soldat mort în bătălie, poesie de Th. Şerbănescu. *Nucul*, poesie de D. Bogonos. Corespondenţă. Erată.

Cestiuni de critica literară.

Primim următoarea scrisoare dela d. A. D. Xenopol:

Domnule Redactor, Ve rog sě daţi publicităţii următoarea întimpinare la o critică pasionată, veninată şi plină de înjurii ce a apărut asupra cărţii mele „Teoria lui Rösler“ în Ţeara noauă an. II. Nr. 2 şi 4 Februariu şi Martie 4, 5.

M'am mirat mult că o critică atât de amară şi de amărită se apară sub vělul anonimului iscălită „un român.“ Ştiu că oamenii de ştiinţă au curagiul opiniilor lor şi că nici odată o critică adevěrat ştiintifică nu se ascunde sub pseudonism. Aceasta critică se esprimă asupra mea cu cuvintele urămtoare:

„Astfel scrierea domnului Xenopol nu este de cât o operă de pură imaginaţiune. Ea nu se reportă atât la vechimea românilor cât mai mult la vechimea slavilor în Dacia: ea nu înfăţişează escelentele calităţi ale românilor, cari au învins o crisă istorică aşa de impunětoare, cât mai mult calităţile esagerate ale poporului slav. Ea nu este combaterea teoriei lui Rösler, ci întroducerea teoriei slaviste desbrăcate de chiar vestmêntul pudicităţii.

Aşa că până astăḑi încă n'a apărut in literatura română o scrisoare atât de turburată în idei atât lipsită de ori-ce reflesiuni şi iustiţii faţă cu românii.

Şi ceea ce e mai trist pentru noi că această carte represintă ştiinţa ce o predă d. Xenopol în cursul seu de istorie la universitatea din Iaşi, represintă ideiile ce le împlântează dênsul în tinerime, catedra de pe care se propagă public slavonismul în inimile acelora ce au sě fie profesorii generaţiunilor viitoare.

Astfel că rătăcirile şi ideeile confuse ale domnului Xenopol fac pe tinerime sě simtă o pudoare de originea sa, de acea grămada sěracă a poporaţiunei dace, se nu mai albă iubire cătra naţionalitatea lor, căci numai idiomul le este român, o fac sě-şi îndrepteze ochii asupra altui popor mult mai superior prin calităţi, asupra slavilor şi în special asupra Bulgarilor, cărora le datorim societatea şi cultura noastră.

Catedra de istorie a Universităţii din Iaşi sě fie o armă în contra patriei şi a naţionalităţii noastre.

Până astăḑi Universitatea din Iaşi a avut un renume, s'a distins prin ştiinţă, prin publicaţiunile profesorilor sei.

Astăḑi însě sub falsele aparinţe ale ştiinţei se face abus de catedra de istorie dela Universitatea din Iaşi.

Sub masca ştiinţei istorice se propagă încă încurcarea originei şi a statului român slavismul cel mai escesiv, distrugerea caracterului poporului român, veninul în inima tinerimei.“

În sfêrşit după o nenuměrată cătime de gentilezze de asemenea calibru la adressa mea sfêrseşte prin a me numì un diletante în ştiinţa istorică.

Şi toate aceste invective pentru pretestul (vom vede că causa stă aiurea) că aş fi susţinut părerea că dacii n'au dispărut cu toţii din Dacia înaintea cuceririi romane, parese susţinută între alţi corifei ai literaturei istorice de dnii Hasdeu şi Iulius Iung şi că aş fi admis că toate aşeḑămintele vieţei noastre de stat în veacul de mijloc şi bună parte din cel modern ar fi de origină slavonă. Tocmai ca şi când s'ar imputa unui istoric frances trădare cătră germani, când ar susţinè că aşeḑămintele podale ale veacului de mijloc sunt de origine germană.

Nu tăgăduesc că cartea mea poate avea multe lipsuri şi multe erori şi că aş fi recunoscětor celui ce-mi va ajuta sě le cunosc căci *„errare humanum est“* şi e greu de a nu se înşela într'o materie aşa de vastă ca aceea tratată de mine. Era ceva mai greu decât a scrie Revoluţiunea lui Horia în Transilvania, carte de altfel foarte bine scrisă, dar pentru alcătuirea căreia era destul sě ceteşti documentele şi sě reproduci conţinutul lor.

Mĕ aşteptam la o critică precum bunăoară mi se face de mai mult timp în „Contemporanul“ din Iaşi şi din care critică, deşì în unele punte nu me unesc cu ea, totuşi am învěţat ceva. Alt-ceva e însě o critică şi alt-ceva o batjocură ca aceea ce mi se hărăzeşte de organul ştientific al domnului Xeniţescu.

Care sě fie oare causa acestei înverşunări? dl Nicolae Densuşianu, căci dlui se ascunde subt anonimul „un român“ a presentat anul acesta pentru premiul cel mare Năsturel de 12,000 lei, ḑic douěspre-ḑece mii de lei, cartea d-sale Revoluţiunea lui Horia, şi din nefericire pentru mine am concurat şi eu pentru acelaş premiu. *Inde irae.* D. Densuşianu voeşte sě compromită cartea mea în ochii publicului şi a representaţiunii sale ştientifice, academia noastră.

Pentru a o descredita a ales calea cea mai uşoară, acea sentimentală şi declamatorie a patriotismului. Susţinerea slavonismului, necurăţirea originei noastre şi câte alte caraghioslăcuri de aceste de care acel ce va cetì cartea mea va vedea că nici nu mi-au trecut prin cap.

Dar nu i se pare dlui Densuşianu că luptă pentru pelea ursului din pădure? În ori-ce cas purtarea d-sale faţă cu lucrarea mea, este nedemnă. Tocmai în momentul când dsa scria veninoasa dsale critică în contra mea, eu făceam o dare de seamă foarte favorabilă asupra cărţii dsale în *Revue historique din Paris*, pre care o va putea cetì în numěrul din Maiu. Nici nu-mi trecuse prin minte sě-i ponigresc cartea spre a-mi deschide calea cătră premiu. Căci atunci unde rěmâne ştiinţa dacă o punem sě fie pârghia mărşavelor noastre interese personale?

Primiţi ve rog, dle redactor, odată cu mulţămirea pentru înserarea acestor rênduri asigurarea deosebitei mele stime. *A. D. Xenopol.* "Romanul“

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Martie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . , ...	—.—	—.—
Renta de a r ung. de 4%	93.95	99.—
Renta ung. de hârtie	93.90	93 95
Renta de aur austriacă . . . . ,	108.80	109.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99 —	99.25
London (pe poliţă de trei luni)	124 35	124.25
Galbin	— —	— —
Napoleon	9 80½	9 78
100 marce nemţeşti	60.55	60.45

Aşa numitele medicamente de casă şi soartea lor.

Din timpurile cele mai vechi e obiceiu la cele mai multe popoarě sě ţină la îndemână leacuri de casă spre a le întrebuinţa la casuri de repede bolnăvire. Ca toate lucrurile din lume şi aceste leacuri şi-au avut soartea lor. În měsura, cu care creştea ştiinţa medicală scădeau numěroasele pilule şi composiţiuni provenite din diferite materii mestecate după întêmplare, făcênd loc celor preparate pe basa cunoştinţelor medicale.

Între cele din urmă se numěră pilulele helveţiane ale apotecuriului R. Brandt, cunoscute de mai mulţi ani, şi foarte căutate, pentru cari au stat buni autorităţi în medicină. Ele sunt cel mai bun mijloc la nemistuire, îngroşarea sângelui, la ameţeli, durerea de stomach şi Hämorhoidalle şi pot fi întrebuinţate momentan. Abia este casă în care sě nu se afle această medicină — ea e foarte eftină o şatulă 70 cr. în mai fie-care apotecă. Ele vor rěmânea şi pe viitoriu cel mai căutat leac de casă.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 26. Sibiiu, Marți 5/17 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În cestiunea ajutoriului de stat.

După cum este cunoscut publicului nostru, sinodul archidiecesan în sesiunea din anul trecut, cu privire la noul statut pentru împărțirea ajutoriului de stat de 24,000 fl. la preoțimea și comunele bisericești din archidiecesă, a otărît: a se așterne înaltului regim al țĕrei representațiune, în carea sĕ se ceară susținerea prea'naltei resoluțiuni din 29 Maiu 1861 în privința împărțirei acestui ajutoriu, declarând totodată sinodul, că sub condițiunile cuprinse în noul statut, cari vatămă adênc autonomia bisericei noastre garantată prin legile patriei, nu poate primì ajutoriul de stat.

În casul unui resultat nefavorabil, consistoriul sĕ facă in numele sinodului archidiecesan o preaumilită representațiune la Preaînaltul Tron, carea sĕ se subștearnă Maiestăței Sale prin o deputațiune.

Prima representațiune a sinodului așternută înaltului regim n'a avut resultatul dorit; deci s'a așternut din partea consistoriului archidiecesan prin o deputațiune Maiestăței Sale o preaumilită representațiune în afacerea aceasta.

Deputațiunea consistoriului avù onoarea a fi primită în audiență la Maiestatea Sa Joi în 21 Februariu (5 Martie) a. c. și predà Maiestăței Sale representațiunea consistoriului prelângă următoarea cuvêntare rostită de conducĕtoriul deputațiunei, Reverendisimul domn archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea:

„Maiestatea Voastră cesareă și apostolică-regească, preagrațiosul nostru Rege!

La însărcinarea sinodului archidiecesei gr. or. române a Transilvaniei, și respective a consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu, ne permitem a ne presenta cu cea mai profundă submisiune înaintea Majestății Voastre și a subșterne o preaumilită representațiune a numitei autorități bisericești în numele sinodului relativă la modul de împărțire a ajutoriului de stat pentru preoțimea noastră.

Ajutoriul acesta e tot acela, pe care Maiestatea Voastră la ferbintele rugări ale fericitului, credinciosului și pentru noi neuitatului archiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna v'ați îndurat preagrațios a-l încuviința cu preaînalta decisiune dto Laxenburg 29 Maiu 1861 din tesaurul statului esclusiv pentru preoțimea archidiecesei noastre.

Acest ajutoriu în suma de 24000 fl. anuali s'a împărțit până nu de mult între preoțime în sensul și după dispozițiunile esprese ale preaînaltei decisiuni totdeauna prin archiepiscopul și consistoriul archidiecesan. Acest mod de distribuire s'a schimbat însĕ într'acolo, ca pe viitoriu sĕ nu mai împartă archiepiscopul cu consistoriul suma ajutoriului, ci domnul ministru însuși immediat preoțimei.

Maiestatea Voastră! Schimbarea aceasta, aptă de a jignì greu autonomia garantată prin legea bisericei noastre, de a degrada autoritatea și demnitatea bisericei, ba în ultimele sale consecințe de a zădărnicì chiar părinteștile intențiuni ale Miestățeі Voastre, — a provocat în inimile noastre cele mai dureroase îngrigiri pentru binele și prosperarea bisericei noastre și aceste îngrigiri sunt cu atât mai întemeiate, cu cât autoritatea bisericească cu ocasiunea competentei împărțiri a grațiosului dar între subordinații sei preoți a purces strict și consciențios, și nu a dat nici cea mai mică ansă la vre o schimbare, cu cât o atare mĕsură nu s'a mai luat față de nici una din celelalte biserici și cu cât suntem conscii înaintea lui Dumnedeu și a Maiestății Voastre, că atât în dile bune cât și în dile grele, precum documentează numĕroasele fapte, am păstrat neclătită credința noastră cătră gloriosul nostru domnitoriu si cătră iubita noastră patrie.

De oare-ce pașii făcuți în această privință din partea sinodului la domnul ministru unguresc de culte și instrucțiune publică au rĕmas fără succes: ne vedem necesitați a lua refugiu la îndurarea și grația Maiestății Voastre și a ne ruga prea plecați: Maiestatea Voastră sĕ Ve îndurați preagrațios a dispune că în ce privește modul de distribuire a ajutoriului de stat, din motivele înșirate în prea umilită representațiune sĕ se susțină prea înalta decisiune dela 29 Maiu 1861 și mai încolo.“

Maiestatea Sa ascultând cu deosebită bunăvoință această cuvêntare și cerênd unele deslușiri în privința schimbării modalității de distribuire, s'a îndurat preagrațios a resolvì deputațiunei că: va dispune a i se face raport, și încât va fi cu putință va lua în considerare cererea bisericei.

Deputațiunea consistorială la re'ntoarcere din Viena s'a presentat și la domnii ministrii — președinte și de culte în Budapesta, pre cari i-a informat mai de aproape despre starea lucrului.

Sĕ sperăm, că inaltul regim imformat acum pe deplin despre causa cea dreaptă a bisericei o va resolvì în sensul representațiunilor.

Tot în cestiunea ajutoriului de stat *„Viitoriul“* în numĕrul 26 din acest an aduce următoriul articol de fond, pre care noi ne credem îndreptățiți a-l pune la aprețiarea publicului nostru.

Eată cum scrie *„Viitoriul“*:

În numerii precedenți am făcut amintire despre aceea, că deputațiunea sinodală esmisă în causa așa numitului „ajutoriu împĕrătesc“ în sĕptĕmâna trecută s'a presentat cu rugarea sa înaintea Maiestățеi. Sale, și apoi s'a adresat și cătră ministrul-președinte și ministrul de culte și instrucțiune publică cu cererea sinodului metropolitan (archidiecesan. R. T. R.).

Credem că acest paș al deputațiunei de a se presenta și ministrilor a fost consult sĕ se facă atât din causa că l-au recerut chiar și formele constituționale, cât și pentru că astfeliu s'a dat ocasiune ministrilor respectivi sĕ se convingă despre îndreptățirea deplină a cererei din cestiune.

Motivele desfășurate de deputațiune înaintea ministrilor au fost pre deplin convingătoare și au documentat până la evidență, că afacerea ajutoriului după starea firească a lucrului, precum și în interesul bisericei și al statului nici nu se poate regula mulțămitoriu altmintrelea, decât pre calea propusă de sinodul metropolitan.

Deputațiunea a lămurit causa din toate punctele de vedere. A accentuat în prima linie, că noua dispozițiune a ministrului, pre când de o parte vatĕmă și scurtează autonomia garantată prin legi fundamentale bisericei gr. or. române, — de altă parte trebue sĕ submineze în mod stricăcios și disciplina în biserică.

Pentru că pe lângă noul mod de împărțire al ajutoriului, clerul devine escipiat oareș-cum de sub autoritățile sale proprie și ajunge în dependință de alte autorități, cărora după formele ierarchice nu poate fi deadreptul supus. — Autoritatea și vada autorităților bisericești astfeliu trebue sĕ sufere o grea vătĕmare, care în consecințele sale submineazǎ disciplina în biserică. Și fără de aceasta biserica nu poate corespunde chemărei sale înalte.

Dar a accentat deputațiunea de altă parte și aceea impregiurare, că afară de autoritățile bisericești altă autoritate chiar și pentru aceea nu poate fi chiemată a face împărțirea ajutoriului, — pentru că avênd sĕ se remunereze și recompenseze merite câștigate pre terenul bisericesc, — numai autoritățile bisericești sunt în stare a cunoaște și a potea apreția aceste merite.

S'a indigitat mai departe și la aceea, că noaua dispusețiune este nedreaptă chiar și pentru caracterul ei escepțional, încât asemene mĕsuri nu s'au luat decât numai față de biserica gr. or. română din Ardeal.

Toate acestea motive trebue sĕ convingă pre ministrii respectivi, că susținerea ordinațiunei ema-

---

FOIȚA.

Stelele commis — voiagere

de

A. Dumas tradusă de **Zaporogeanul**.

(Încheere).

Și el chemà trei dintre confrații sei și ținură ceea-ce medicii numesc o consultare, ear îngropătorii, asociații lor numesc o judecare la moarte.

Se decise ca steaua sĕ fie supusă unui tractament patologic, cel mai espeditiv dintre toate tractamentele.

O supune mai întâiu unei diete continue.

Apoi i se scoase pe fie-care di câte patru picături de sânge.

În fine sub pretecst că ea ar dormì prea mult, somnolența care i-ar fi putut aduce apoplecsia, o gâdilia la picioare decâte-ori voia sĕ închidă ochii.

Din fericire în calitatea ei de stea, vêndĕtoarea de sănătate era nemuritoare.

Ea nu murì; dară fù foarte bolnavă.

Din fericire într'o noapte gardianul seu adormì. Sêrmanei stele îi succese a-și deslega unul dintre brațele sale, apoi al doilea, apoi un picior, dupăaceea celalalt.

Atunci ea se sculă încetinel din pat, deschise o fereastră, legà o perdea de bară, ear cu cealaltă se învelì și se scoborì în grădina spitalului.

Grădina era închisă cu muri dar acesti muri erau împodobiți cu un șir de pomi ale căror ramuri erau așternute pe ei.

Ea se urcà pe de asupra murilor.

Odată de cealaltă parte a locului de perdare, steaua o luă la fugă.

Fiind-că spitalul era încungiurat cu un cimiter, se credu nu că ea ar fi eșit din spital ci din cimiter și în loc de a socotì drept o bolnavă care voește a scăpa, o luă de o fantomă eșită din mormênt.

Perdeaua cu care era învălită măria încă și mai mult această credință.

În loc de a se gândì cine-va sĕ o aresteze, toată lumea chiar și sentinela care veghia la poarta orașului se duse din calea ei și o lasă sĕ treacă.

— Ah! strigă ea dacă Iupiter va mai avea încă un al doilea pachet cu sănătate de vêndut, poate sĕ însărcineze pe altă vênđĕtoare dar pe mine știu că nu!

Noi însĕ în calitatea noastră de istorici ai acestui eveniment interesant, ne-am informat că îngropătoriul, care furase cutia stelei dusese această cutie camaradilor sei spuindu-le ce conținea în ea.

Atunci ei cu toții împreună săpară o gaură enormă în formă de groapă în mijlocul cimiterului o aruncară acolo și acoperiră groapa.

Astfel apoi nimeni n'a mai putut profita de bunavoință a lui Iupiter, escepționând pe morții.

Se dice că de atunci se află morții așa bine.

V.

Pe timpul când se conducea într'un mod atât de perfid steaua la spital unde ar fi fost moartă de sigur dacă n'ar fi fost nemuritoare, un strigăt foarte analog cu acela care venise dela ea și reușì atât de rĕu, se audia într'altă parte de oraș.

Era a patra stea care încerca sĕ-și vîndă marfa și care striga:

— Cine voește viață lungă? cine voește sĕ trăiască totdeauna? Cumpĕrați ani lungi, cumperați!

La acest strigăt tot orașul fu în picioare.

Un bancher bogat care avea o casă la Paris, la Frankfurt, la New-York, la Viena și Londra, ordonă agentului seu de schimb sĕ-i realiseze atâtea milioane câte i-ar fi de lipsă sĕ cumpere pentru el toată marfa.

Nobilii regnirară garda, ca sĕ împedece de a cumpĕra ori-cine din precioasa marfă.

Clerul ținù consiliu, Archiepiscopul prevenì papa prin telegrafi, papa rĕspunse:

nate în privința ajutoriului ar fi pre cât de neoportun, pre atât de nedrept, și — credem — că înaltul ministeriu va fi aplicat a modifica aceea ordinațiune și a concrede împărțirea ajutoriului și pre viitoriu autorităților bisericești, de și se poate ca nu chiar consistoriului.

Dacă însě informațiunile noastre nu ar fi basate, și ordinațiunea din cestiune s'ar susține mai departe nemodificată, — apoi credem și din parte-ne, că importanța cestiunei, interesele vitale ale bisericei impun celor chemați datorința, de a se folosì de toate mijloacele ce le oferesc formele constituționale și — luând refugiu la ultimul remediu — sě înainteze causa dietei.

Sibiiu, 4 Martie 1885.

Ni se dă ḑi de ḑi o importanță tot mai mare noue românilor de sub coroana Sântului Stefan. Suntem considerați de oameni ai vrașbei, ai disordinei și declarați de dușmani neîmpăcați ai statului. Ni se insinuă planuri mărețe și sublime, cari culminează în distrugerea Ungariei, și încorporarea Transilvaniei la micul stat vecin — în terminologia noastră vorbind.

Suntem minunați noi românii. Tot plăsmuim pre sub ascuns și uneltim ḑi și noapte cum am 'putea provoca o altă stare de lucruri. Facem planuri și pe neștiute ne furișăm în tabăra contrară spre a conduce pre inimicul închipuit în fortăreața concreḑută curagiului nostru.

De când trăim și noi ca națiune îndreptățită înaintea legei tot pe această coardă ni s'a cântat pomelnicul. De ruginită ce era, acuma nu mai avea efect. Spre a produce efect, căci el la tot casul trebue provocat, spre a produce efect s'au pus coarde nouě. Ardealul este în pericol, Ardealul trebue salvat.

Ne ținem de datorință a pune în vederea cetitorilor nostri un articol al ḑiariului „Pesti Napló“ dela 1/13 Martie publicat la locul prim. Această o facem numai pentru evidență ca sě nu perdem firul.

Eată ce scrie „Pesti Napló:“

În Ardeal s'au pus ungurii pe apěrare strimtorați fiind de către agitația dacoromană, îndreptată spre darabuirea Ungariei și înghițirea Transilvaniei. E mare pericolul în Ardeal. Încongiurat pretutindenea de români el e bombardat ca o cetate, pre când în țeară la noi se prepară ură și discordie contra maghiarismului și a dulcei patrie.

Diplomația noastră scurtă la vedere a mai mărit pericolul cu dimensiuni urieșe; necugetând la reacțiunea ce va avea regatul român asupra românilor supusi regatului unguresc, ea însăși a promovat planurile românești. Nu le trebue libertatea ungurească, celor ce aspiră la libertate românească, și domnia ungurească se pare nesuferită oamenilor cari doresc a instala una românească în locul ei. Și fiind-că Ungaria este a națiunei maghiare, lor nu le trebue Ungaria, de aceea se resvratesc pe față și pre ascuns, pe căi legale și nelegale contra ei, și nu-și bat capul cu datorința de cetățean, care cere iubire de patrie și supunere loială regelui, nu cu pacea internă, care unește pre oameni și le promovează cultura. Ei cu încăpățînarea pasiunei strică ce au făcut sute de ani, și prepară — ceea ce predică și glorifică — prepară lupta socială și resboiul de rassă. În inima lor arde o astfel de mănie, încât ca pre eroi sěrbează pre Hora și Cloșca, acesti conducětori — bandiți ai unei revoluțiuni de pleve — porlázadás — care au ucis pre domni, și i-au ucis, căci domnii erau unguri. Din aceasta se vede — adecă ei pre ei se tradează, că idealul lor politic este un nou rěsboiu intern de stirpire contra maghiarilor. Spre așa ceva așteaptă ei ajutoriul României și al rușilor, precând ei ar trebuì sě câștige alianța României cu Ungaria contra panslavismului și a cucerirei rusești. Va venì vremea de românii amar vor plânge că nu s'au ținut de pace, și nu s'au aliat cu maghiarii.

Situația maghiarilor ardeleni devenì foarte delicată, de când și-a dat în aripi agitația dacoromană. Pericolul e mare. Din 2,085000 locuitori ai Ardealului 630,000 sunt maghiari, 11,184,000 sunt români 212,000 sași. Neegala impărțire a maghiarismului accelerează pericolul. În comitatul Huniadoara și Făgăraș 95% sunt **valachi,** Alba inferioară, Solnoc-Doboca, Turda-Arieș 80% sunt **români,** în Năsěud Selagiu și Sìbiiu 70% **români.** În orașele Brașov, Sighișoara, Bistrița, Alba-Iulia, Mediaș, Sas-Sebeș, — Orěștie, Deș, Gherla, Deva, Ocna-Sibiiului, Cluș, Brețcu, Abrud, Huniadoara, Hațeg parte majoritatea preponderantă a locuitorilor, parte o minoritate însemnată — sunt români. Maioritate numerică au ei în 5 orașe și 9 comitate, maghiarismul din contră numai în cele 4 comitate secutești. În comitatul Cluș și Selagiu el — maghiarismul — se mai susține încă în celelalte locuri e slab, espus sfărmărei și *valachisărei.* Maghiarul învață limba valachului, valachul însě foarte arareori învață ungurește. El — (valachul, sêrmanul de el — R. T. R.) e popor bun, însě ușor se fanatisează, și stă sub influența popilor, cari fac politică, sub a învěțătorilor, advocaților și a notarilor de pre sate. Propaganda dacoromană lucră de mult, fiind ea bine organisată ascultă de comanda adunărilor dela Sibiiu, pe când din contra până acuma în Ardeal maghiarismul n'a fost organisat.

E aproape de necreḑut. Ei s'au increḑut guvernului. Acesta însě e departe în Budapesta, nu vede pretutindenea, și se ocupă cu měruntele miserii locale, a căror esență este lățirea propagandei dacoromane. Ici au ocupat un post de oficial în comună, colo unul la comitat; ici au ocupat un loc de dascăl, colo unul de protopop cu câte un adict dacoroman al lor —; la lanțul agitațiunei au adăogat tot verigi noauě, și guvernul n'a observat lățirea boalei Pentru buna pace unii dintre comiții supremi au și cochetat cu ei.

Ministrul mai puțin de cât cu toate s'au ocupat cu Ardealul, și maghiarismul din Ardeal. El era sigur de voturile deputaților ardeleni. Sěcuimea putea emigra, căci este sub guvernare constuțională de 18 ani, ea până acuma nici drum de fer nu are. Acuma se despoaie nobilimea din Ardeal de drepturile la casa magnaților, pildă vie, cât de puțină considerație are guvernul de Ardeal.

In cele din urmă maghiarii din Ardeal au recunoscut că dacă statul nu face nimica, sau forte puțin, ei trebue sě se îngrigească de conservarea lor proprie. Au înființat reuniune maghiară, a cărei activitate se estinde peste întreg Ardealul.

Societatea sare în apěrarea statului. Aceasta e bine așa, deși proporția e întoarsă. Ce e drept statul face unaaltă, însě el e neputincios, și societatea poate face și ce nu poate statul.

Statutele reuniunei ardelene pentru maghiarisare s'au făcut după modelul reuniunilor de aceiași conduită din Unfgaria; în una se deosebesc. Ele nu se mărginesc la înființarea de scoale pentru copilași mici, scoale populare, biblioteci populare și societăți de lectură, ci înființează respective atrage în sfera lor institute de bani și reuniuni economice în centru și provinciă, și enunciă: că la aceste institute vor avea întăitate la emisiunea de acții și la favorul de credit membri reuniunei pentru maghiarisare.

Maghiarii din Ardeal o au învěțat aceasta dela sasii și valachii din Ardeal, căci dela sêrbii din Ungaria și slovacii panslavisti n'au primit instrucțiune în politica practică. Dacă directorii institutelor de bani esistente în Ardeal se vor alătura la reuniune, în scurt timp ea poate devenì o reuniune foarte puternică și cu influență.

Noi cesti din Ungaria, unde până acuma 14 astfeliu de reuniuni lucră cu destul succes, dorim ca în Ardeal față cu mișcarea națională săsească și românească, sě se pună în lucrare și una națională maghiară. Slavă Domnului, că e aici, a în têrḑiat mult, dar s'a pornit bine.

Punem mari speranțe în reuniunea ce se va înființa la care — după a noastră credință se va alătura tot ungurul din întreg Ardealul, ca astfeliu reuniunea sě aibă organe în fie-care oraș și sat. Și dacă conducerea va fi bună, căci dela ea atêrnă toate, resultatul se va simțì îndată. Maghiarismul cu taberă organisată va pășì la luptă, și ea până acuma a fost o ceată împrăsciată. Și dacoromanii vor ști, că sunt luați la ochiu. Patriotismul va pășì ear cu mai mare îndrăsneală, și pe nime nu va vătăma. Reuniunea apěră maghiarismul și nu atacă naționalismul nimănui.

Salutăm aḑi reuniunea după 10 ani voim sě o sěrbăm

Până aici articolul. E minunată strategia domnilor dela „Pesti Napló“. De învăpăiați ce suntem ni se pare că vedem ostirea cea mare, ce ni se pune în perspectivă, auḑim zingăitul sabielor, bubuitul tunurilor și ne vine a cânta „*Arme*! *Arme*!“

Spre liniștirea publicului nostru.

De vre-o câte-va ḑile încoace ne sosesc știri neliniștitoare din tote părțile archidiecesei noastre, și corespondențe, cari illustrează situațiunea cu colorile cele mai posomorîte.

Ni se spune că un consorțiu de oameni a înscenat tocmai acuma în fața alegerilor o agitațiune îndreptată contra oamenilor, despre cari se crede că stau mai de aproape de Escelenția Sa archiepiscopul nostru. Ni se scrie spre esemplu că la **Hondol** pentru ḑiua alegerei de deputat clerical la sinodul archidiecesan s'a trimis de către acest consorțiu un comisariu consorțial cu scopul ca sě zădărnicească alegerea secretarului consistorial Nicanor Frateș, și sě aleagă cu ori ce preț pre protopresbiterul din Sibiiu Simeon Popescu.

De asemene ni se scrie din alta parte, că consorțiul și-a pus carul în petri, ca sě împedece alegerea domnului advocat Parteniu Cosma, care — precum sě știe — este unul din cei mai zeloși bărbați ai nostri în adunările noastre bisericești, dar nu le convine celor din consorțiu, pentru că are curagiul convingerii sale și mai ales pentru necsurile d-sale familiare în cari se află cu actualul cap al bisericii noastre.

Ni se cere cu intețire sě publicăm corespondențele mai recente trimise noue după eșirea în „Tribuna“ a visului de aur plănuit de oamenii consorțiului, mai ales insistă la publicarea corespondențelor lor doi vechi amici ai ḑiariului nostru, ambii din țeara Hațegului.

Noi cunoaștem bine plăsmuirile mai noue îndreptate de oameni pasionați spre a strica ordinea legală și disciplina în biserică. Înțelegem și nervositatea care-i împinge la acte nesocotite. La sinodul din acest an se va alege consistoriul pentru un un nou period de trei ani. Această împregiurare toate le esplică.

Noi cunoaștem situația. Și tocmai pentru că o cunoaștem deocamdată punem la o parte corespondențele primite spre a le publica eventual cu altă ocasiune. Nu voim sě închidem oamenilor ușa de întoarcere, nici sě le îngreunăm calea de pocăință. Mai sunt încă

— Aceia cari vor cumpěra ani mulți, vor trebuì sě plătiască o dijmă anuală pentru fie-care ḑece ani ce-i vor cumpěra.

Camera legiuitoare decretà că acela care va cumpěra viață lungă sě plătiască un fel de imposit.

Bancherul venì cu milioanele sale pentru ca sě cumpere tot; dar se făcu o rescoală în contra și venì un precupeți și omorî pe bancher.

Atunci regele care era un bun rege, abolì toate monopolurile propuse și declară printr'un edict că este permis a se vinde ani mulți și în public și că fie-care escepționându-se cei condamnați la moarte au dreptul sě cumpere conform cu mijloacele de care dispune.

Îndată se apropiă fie-care de stea cu o mână plină de bani și cu una goală.

— Ani mulți! ani mulți! ḑiceau cumpěrătorii; iată bani; primiți-mi banii!

Și fie-care striga!

— La mine, ani mulți, ani mulți, la mine, la mine, la mine!

— Bucuros, dlor și doamneler rěspundea steaua; dar v'ați aprovisionat mai întâiu cu marfă de care vindeau celelalte trei surori ale mele?

— Și ce vindeau surorile cele trei? întrebau cumpěrătorii, impacienți de a căpăta odată din marfa prețioasă.

— Cea dintâi vindea spirit.

— Noi n'am cumpěrat.

— A doua vindea virtute.

— Noi n'am cumpěrat.

— A treia vindea sěnătate.

— Noi n'am cumpěrat.

— Atunci rěspunse vînḑětoarea de viață lungă îmi pare foarte rěu, dar fără spirit, fără virtute și fără sěnătate, viața lungă n'are nici o valoare.

Și vînḑětoarea de ani mulți, — își închise cutia refusând de a vinde marfă oamenilor cari nu avură atâta minte sě cumpere ceva și dela celelalte trei surori.

După ce închise cutia fără sě observe îi mai rěmase afară o mustră din marfa sa.

Era un capět mic de ani mulți.

Erau trei secoli.

Un papagal se afla acolo pe un băț.

— Ai dejunat tu Juacgnot? îl întrebà ea.

— Nu, Margot, rěspunse papagalul.

Steaua incepu a rîde și-i dete mustra.

Papagalul o mânca până la cea din urmă bucățică.

Se ḑice că de atunci trăiesc papagălii trei sute de ani.

VI.

În acest moment vînḑětoarea de viață lungă, care păza pe papagalul mâncând mustra auḑì un mare tumult.

În mijlocul acestui mare tumult, ea distinse aceste cuvinte:

— Onoare, onoare! cine vrea sě cumpere onoare?

Era a cincea stea care tocmai întrase în oraș.

Toți oamenii cari refuzaseră de a cumpěra minte, vîrtute și sănětate și cărora li se refuzase anii mulți, erau furioși.

La acest strigăt: „Onoare! onoare! cine voeşte onoare! deciseră de a nu cumpěra onoare, dar de a se face stěpâni pe ea și dacă ar fi posibibil de a o avea pe nimic.

În urma aceasta ei se năpustiră asupra sêrmanei stele care věḑêndu-se amenințată deschise paquetul și îl clătinà!

Mii de lucruri căḑură.

Erau cruci, titluri, panglici, chei de aur, epolete etc.

Fie-care se năpustì asupra vre-unui obiect și îl ridică în toată graba creḑênd că ridică onoare, pe când din contră steaua nu lăsase sě cadă jos decât onoruri.

elemente resonabile între ei, de aceea noi stăm încă în reservă, şi recomendăm şi publicului nosrtru din afară, ca sĕ fie cu rĕbdare, căci lucrurile au sĕ se reguleze în tot casul spre susţinerea vaḑei bisericei şi ordinei legale.

Revista politică.

Legea pentru pensionarea amploiaţilor se desbate în parlamentul Ungariei cu viu interes. Dispositiile privitoare la pensionarea ministrilor şi a secretarilor de stat a fost combătute cu multă vehemenţă. Ministrul president a declarat că guvernul nu face din aceste dispositii cestiune de cabinet. Vineri s'a făcut votarea asupra fiitoarei soarte a ministrilor şi s'a primit proiectul în tecstul presentat de guvern. Votarea a fost secretă. Din 432 de deputaţi verificaţi au lipsit 240. Cu da au votat 112 cu nu 96. La maioritate de 16 voturi s'a trecut deci şi preste această cestiune agitată.

Comisiunea casei de sus la care s'a transpus proiectul guvernului privitoriu la reformarea acesteia lucră cu încordare. În ḑilele acestea ea va fi gata cu lucrarea sa, aşa că pe Sâmbătă se va potea începe desbaterea în casa magnaţilor. Din agitată ce era opinia publică până acuma, aşa se linişti ea după compromisul dintre guvern şi magnaţi. Se poate întêmpla ca ştergerea rabinului dintre membri casei de sus sĕ deie ansă la vre-o scenă mai sgomotoasă în decursul desbaterilor.

Telegramele mai proaspete ne aduc amănunte despre deliberările acestei comisiuni. Sâmbătă s'a ţinut o şedinţă de către această comisiune şi s'au decis representarea clerului în casa magnaţilor.

Cardinalul Haynald a propus ca toţi episcopii titulari sĕ fie membri ai casei magnaţilor. Cu mult foc l'a spriginit archiepiscopul *Samassa*, accentuând că ar fi foarte bine, dacă episcopii titulari ar fi membri şi în casa de jos. Contele *Zichy Ferdinánd* a propus ca episcopii „*in partibus infidelium*,“ *din Belgrad şi Tunis* încă sĕ fie primiţi în casa magnaţilor.

Ministrul president, domnul *Coloman Tisza* n'are nimica contra propunerei contelui Zichy, cere însĕ a se trece preste cea a cardinalului Haynald. Comisia a primit tecstul proiectului cu propunerea contelui Zichy, căḑênd episcopii titulari.

Dispositiunile privitoare la representarea bisericei gr. or. s'au primit fără desbatere, care deveni foarte acută la cele privitoare la biserica protestantă. După proiectul guvernului biserica protestantă va fi representată prin câte 2 superintendenţi, respective 2 curatori supremi. Br. Vay Miklós pornind din principiul că biserica protestantă este egal îndreptăţită cu cele două de rit catolic propune: ca toţi curatorii supremi, episcopii şi superintendenţii sĕ fie primiţi în casa magnaţilor. Desideriu Pronay a spriginit pre vorbitoriu cu mare căldură.

La vorbirea ministrului president s'a primit dispositiunile guvernului, căḑênd şi propunerea baronului Vécsey de a se şterge din proiect episcopul unitar.

A urmat apoi desbaterea asupra chemărei unui rabin în casa magnaţilor. În proiectul guvernului s'a dispus ca coroana sĕ denumească după plăcere un representante al confesiunei judaice de membru în casa magnaţilor. Baronul Vécsey în numele majorităţei din comisie propune ca această dispositie sĕ se ştergă. Ca argument citează faptul că religiunea judaică nu este receptă în lege, ci ea e numai religie recunoscută, biserica jidovească n'are organisaţiune inarticulată, peste aceasta jidanii sunt împărţiţi în doue tabere, neologi şi ortodocsi.

Ministrul president Tisza susţine proiectul. Ecuitatea cere ca o confesiune cu 600,000 de suflete se fie şi ea representată în casa magnaţilor, şi ea o ar cere chiar şi atunci, când nu o ar pretinde interese naţionale. Motivele aduse de antevorbitoriu şi ministrului i sunt cunoscute, ele însĕ sunt numai lucruri formele. *Principalul: e ca aderenţii acestei confesiuni sĕ se amalgamiseze cât mai strîns cu naţiunea maghiară, de aceea el se roagă de comisiune sĕ primească tecstul* proiectului. La cas că comisia va şterge aceste dispositiuni, ministrul o va lua la cunoştinţă şi o va presenta din nou la locul seu în desbaterea din casa magnaţilor. Ne mai însinuându-se nime la vorbă. presidentul fără consultare formală prealabilă anuncie că comisia a respins dispositiunile din proiect privitoare la representarea confesiunei iudice în casa magnuţilor prin vre-un rabin.

Din public.

Onorată Redacţiune! Publicul român din Cluş şi împregiurime şi, aşa credem, de pretotindene din patria noastră, a salutat cu viuă a inimei bucuriă apărerea mai deodată a două ḑiuare rom. politice cotidiane, şi cu deplina satisfacţiune le-a vĕḑut combătĕnd bărbăteşte, fie-care în formă sa peculara şi cu armele sale proprie, dar mână în mână şi în unire frăţească pentru drepturile ce după toate legile dumneḑeeşti şi omeneşti compet bunului nostru popor.

Cu atât mai dureros atinse, cel puţin pre românii din Cluş şi giur, diatriba vehementă escată în ḑilele din urmă între „Gazeta Transilvaniei“ şi „Tribuna,“ mai ales că ea în ochii nostri ca şi ai adversarilor nostri naţionali în urîcioasa faţă, nu întru atât a unei certe pentru plapoama. Mai mult. Diatriba cestiunată ofere contrarilor nostri bucuria malignă, de a vedea cele mai de frunte foi politice ale noastre jucând una în contra celeilalte odiosul rol de detectivi ai nu ştiu ce conspiraţiuni periculoase ordinei publice, statului şi tronului.

Era, ca urmare a diatribei de compătimit şi că culmea durerei noastre, în „Telegraful Român“ sĕ resuscită afacerea împreunată de consecinţa fatală a confesiunalismului dintre noi, măcar ca doi din cei mai mari archierei ai românilor gr. or. şi gr. cat. din timpurile noastre rostiră sĕrbătoreşte anatema preste cei ce vor mai sgândări asemeni cicatrici.

În considerarea tuturor acestora ne ţinem, On. Red. de datorinţă naţionale rom. a Ve ruga cu frăţescul respect, sĕ binevoiţi a termina cât s'ar putea mai curênd şi mai cuviincios cearta odioasă. Abia trebue sĕ spunem, că nici când în viaţa naţiunei române din această ţeară n'am avut mai mare lipsă, decât în împregiurările critice de aḑi, ca sĕ aparem toţi şi întru toate solidari. Solidaritatea ne este şi acì unica armă şi putere, cu care mai împunem. Destul ne a fost şi ne fiă blăstemul cuprins în ḑisa lui Tacit. „*Dum singuli certant, universi vincuntur.*“

Încunoştiinţându-Ve, On. Red. ca aceste şire, provenite din cel mai adevĕrat simţ al inimei româneşti, s'au trimis întocmai şi „Gazetei Transilvaniei“ Tribunei“ „Telegrafului Roman“ şi la Blaş. Ve rogăm a primì espresiunea distinsei noastre consideraţiuni.

Cluş, în 13 Martiu st. n. 1885

În numele românilor din Cluş şi giur:

Iuliu Coroian, advocat. *Dr. Aur. Isac*, advocat. *Alesiu Popp*, advocat.

De un timp încoace a apărut în mult preţuitul ḑiariu „Telegraful Român“ ce redigiaţi un şir de articli privitori la protopresbiteratul nostru Agnita, în cari articli apare şi persoana subscrisului însoţită de epitete de tot neplăcute.

Nu pot şti cu siguritate, cari sunt motivele autorelui mascat al acelor corespondinţe, presupun însĕ, ca intenţinuea dênsului nu poate fi alta, decât singur numai de a me trage pe terenul luptei ḑiaristice şi pre mine, şi apoi după procederea-i maliţioasa a me discredita înaintea onoratului public cetitoriu; nu aş avea nimica în contra unei lupte oneste, aş fi gata ori când a păşì pre arenă, însĕ după cum vĕd lupta corespondentului anonim, cu ce arme maliţioase, neoneste şi marsiave, nu me pot lăsa nici de cât la lupta cu dênsul, ci la toate corespondinţele sale reutăţioase îi rĕspund simplamente prin un dispreţ meritat.

Vĕrd, în 23 Faur 1885.

N. Moldovan,
preot.

Deputaţi sinodali.

În cercul V. Haţeg, Ioan Raţ, protopresbiter; în cercul VIII. Geoagiu nu e cunoscut încă resultatul alegerei; în cercul X. Abrud Ioan Gall, protopresbiter; în cercul XIII. Deş, Teodor Herman adm. par. în Deş; în cercul XIV. Bistriţa, Galaction Şagău, protopresbiter; în cercul XV. Bachnea, Ioan Popescu, protopr. profesor semin.; în cercul XX. Nicolau Cristea, asesor cons.

Varietăţi.

* **(Chirotesiri.)** Sâmbătă la 2 Martie a. c. sub decursul sântei liturghii s'a chirotesit întru protopresbiter onorariu domnul Spîridon Dimian, fost administrator protopresbiteral al tractului Treiscaunelor şi paroch în Breţc, apoi domnul Traian Meţian de protopresbiter al tractului Zerneştilor, ear sub liturghia de Dumineca 3 Martie, a. c. de protopresbiter al tractului Treiscaunelor domnul Constantin Coltofeanu.

* **(Întărire de protopresbiter.)** Consistoriul archidiecesan în şedinţa plenară de eri a aprobat actul alegerei de protopresbiter în tractul Turdei şi a întărit în mod prealabil pe alesul Petru Roşca oficial consistorial.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de magistru postal în comuna Petres, comitatul Bistriţa-Năsĕud, cu terminul 3 sĕptĕmâni.

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: salariu anual de 120 fl., 40 fl. pauşal de cancelarie şi 300 fl. pauşal de tranport.

* (Remunerările corpului didactic din România). Remuneraţiunea primitivă la numirea provisorie a învĕţătorilor, institutorilor şi profesorilor de ambele secse e ficsată după cum ur-

---

Ceea ce nu însemnează tot acelaş lucru.

Veritabila onoare rĕmăsese în fundul paguetului stelei.

Se ḑice că de atunci este onoarea aşa rară şi că onorurile sunt atât de comune.

Între acestea sosì a şesea stea strigênd:

— Plăceri! cine voeşte sĕ cumpere plăceri?

Toată lumea sĕ năpustì asupra ei.

Aceia chiar cari fură norocoşi în onoruri voire sĕ aibă plăceri şi cu titlurile lor în busunar, cu cheilă de aur la brâu, cu epoletele pe umeri ei înaintară cu ceilalţi ca sĕ capete ceva şi din plăceri.

Dar se lăţì vestea printre ei că unii abusează prea mult de noroc; începură ai numì cumular, (cari ocupă deodată mai multe funcţiuni) se făcu o rescoală, se răpì paquetul din mânile stelei . . . . sĕ răpì paquetul din mânile lor. În acest vir-val paquetul căḑu pe pavagiu, cutia se sparse şi plăcerile se rĕspândiră în toate părţile.

Se întêmplă atunci întocmai ca la botezele de pe la sate unde naşul şi naşa aruncă zaharicale şi unde copii se bat care de care sĕ aibă mai multe.

Numai zacharicalele erau plăceri; copii, populaţiunea întreagă a unui oraş.

Resultă însĕ că în loc sĕ-şi cumpere fie-care ceea ce-i convenia fie care lua plăcerea vecinului seu şi s'au împărtăşit nu după cum i-a convenit ci după hasard.

Dar acest blăstĕmat de hasard s'a bucurat din inimă bătându-şi joc de sĕracii oameni.

Femeile luară lucruri de vînat;
Oamenii dantele şi alte ornamente;
Paraliticii, promenada;
Cei cu podagră danţul;
Surḑii musica;
Orbii, pictura;
Bătrânii, amorul cu foc;
Femeile betrâne, amorul platonic.

În scurt nimeni nu avea ceea-ce ar fi dorit sĕ aibă şi fie-care blăstema marfa.

Ceea-ce vĕḑênd steaua se făcu nevĕḑută nemai cerênd nici bani.

Se ḑice că de atunci sunt plăcerile atât de rĕu distribuite.

VIII.

Când sêrmana vînḑĕtoare de plăceri care 'şi vĕdu marfa jefuită într'un mod atât de neruşinat eşise din oraş ea zărì pe a şeptea steaua aceea, care trebuie sĕ vînḑă bani leşinată într'un şanţ de pe lângă drumul pe care mergea.

Vînḑĕtoarea de plăceri alergă la ea, se aşeză lângă ea puindu-i capul pe genunchii ei şi-i dete sĕ respire nişte acide. Dar osteneala nu-i fu zadarnică căci a şeptea stea 'şi venì în ori.

Deşteptată eată ce istorisì:

— Abia vĕḑui oraşul, abia avui imprudenţa de a spune ceea ce vinḑeam, abia se află că vînd bani când deodată oamenii tăberîră asupra mea, me despoiară şi me lăsară mai moartă, după cum mai vĕḑut.

— Dar cine erau acei miserabili? întrebară celelalte stele cari veniră mai în urmă.

— Bandiţi?

— Vagabonḑi?

— Oameni muritori de foame?

— Erau milionari, surorilor!

suspină a şeptea stea.

Şi când cele şepte stele se reintoarseră în cer şi istorisiră aceluia care le trimisese cum au fost ele primite aici pe pămênt, Jupiter increţì din buze.

Dară Neptun şi Pluton isbucniră a ride.

— Noi ţiam spus, Sire, strigară ei că ai avut o ideeă de tot ciudată.

Şi ei repetară în cor:

— Oh! ciudată ideea ai avut!

Şi în fine şi Jupiter fu de părerea. lor.

Eată cuvânt de cuvênt tecstul manuscriptului regăsit în cutia mesei lui M„“, prin păzitorul prinsoarei din oraşul . . . . capitala imperiului Majestăţei Sale regelui de . . .

meadă: *a*) 90 lei pe lună pentru învĕţătorii rurali: *b*) 225 lei pe lună pentru institutorii şi institutoarele urbane; *c*) 280 lei pe lună pentru seminarii (cursul inferior), scoale normale, scoale centrale şi secundare de fete; *d*) 360 pentru licee, gimnasii, belearte, seminarii (cursul superior), scoale de comerciu. de farmacie, veterinarie şi centrale de agricultură; *e*) 500 pentru universitate; *f*) remuneraţiunile profesorilor de limbi streine moderne facultative se ficsează la 200 lei; *g*) remuneraţiunea profesorilor de religiune la scoalele laice, desemn şi caligrafie se ficsează la 200 lei pe lună; *h*) remuneraţiunea măestrilor de gimnastică şi de musica vocală se ficsează la 150 lei pe lună; *i*) ori-ce membru a corpului didactic sau măestru, precum şi cei din conservatoriul de musică, angagiaţi conform legei cu contract, se remunerează, conform contractului, dar nu beneficiează gradaţiune; *k*) învĕţătorii istitutorii şi profesorii în activitate nu vor suferì reduceri din actualele lor retribuţiuni.

* (Miopia scolarilor). Doctorul Reuss a ţinut în trecutele ḑile în sala „asociaţiunei vienese pentru căutarea sănătăţei“ o conferinţă atingĕţoare de îmulţirea miopiei la junime. Aprobând constatările profesorului Billroth despre înrîurirea vătămătoare a băncilor de scoală rĕu construite asupra încovoiărei sirei spinărei (vertebrul dorsal) a copiilor, oratorul arată că construirea rea a acestor bănci în unire cu tipariul cărţilor scolaştic şi cu proasta iluminaţiune a localităţilor constitue causele principale a miopiei, de care pătimeşte o parte atât de mare a junimei de astăḑi. Conferenţarul pleacă din punctul de vedere, că ori ce lucru care sileşte pe scolariu a se uita adese de aproape la dênsul, şi a adopta spre aceasta o posiţiune plecată înainte, aţiţă preste mĕsură nervele ochilor şi este causa principală a miopiei. Micimea obiectelor de privit precum sunt literile prea mici ale cărţilor scolastice, desemnurile şi lucrările femeieşti cu acul, cusăturile şi brodăriile prea subţiri, hârtia nu în deajuns albă şi cerneala prea palidă, silesc pe scolariu sau pe scolara sĕ apropie prea mult ochii de aceste obiecte. De acì resultă că ar trebuì sĕ se adoapte următoarele principii: În toate cărţite scolastice literile cele mai mici sĕ aibă cel puţin o înălţime de $1\frac{1}{2}$ milimetru, cea mai mică grosime a trăsurilor groase a literilor sĕ fie de $\frac{1}{4}$ milimetru şi cea mai mică depărtare a unui cuvênt de altul sĕ fie de $\frac{3}{4}$ milimetru, ear cel mai mic spaţiu între linii sĕ naibă mai puţin de $2\frac{1}{2}$ milimetri. Cu cât scolariul este mai june, cu atât mai mari trebue sĕ fie literile. Hârtia cărţilor trebue sĕ fie albă curată sau gălbuia şi tipariul de un negru închis; hărtia trebue sĕ fie destul de groasă, ca sĕ nu se poată strevedea tipariul din dos. Tablele negre de scris (ardoises) trebuiesc înlăturate şi înlocuite cu tăbliţe albe, pe care copii vor scrie cu creionul sau cretă neagră. Asemene trebuiesc depărtate din scoalele de fete toate lucrările femeieşti de mână, care necesită spre esecutarea lor a se apropia ochii copilei mai mult de căt 35 centimetri de obiect.

În privinţa iluminaţiunei este, de dorit ca localul scoalei sĕ fie situat pe o piaţă sau într'o stradă largă, ca salele sĕ fie destul de nalte şi sĕ aibă cât se poate de multe ferestre mari. Construindu-se o scoală nouă, architechtul va trebui sĕ îngrijească ca toate locurile pentru scolari sĕ fie în destul şi, dacă este putinţă, de o potrivă luminoase, calculându-se pentru fie-care picior (Fuss) pătrat de suprafaţa pardoselei câte 30 zoluri pătrate de sticlă. Foarte bine este sĕ întroducă, dacă se poate, lumina de sus. Pentru iluminarea artificială se recomândă mai cu seamă lumina electrică. Dar până când se va popularisa această lumină superioară şi se va putea întroduce în scoală, trebue observat ca flacările de gaz sau de petroleu se arḑă în linişte nemişcate, sĕ nu fie aşeḑate lampele nici prea sus deasupra capetelor scolarilor, spre a nu se perde o prea mare câţime din lumină, nici prea jos pentru căldura ce împrăştie şi care ajunge e vĕtămătoare. Fie-care lampă va trebuì sĕ aibă un reflector care sĕ arunce lumina în jos.

După acestea oratorul vorbeşte despre înrîurirea bancilor scolarilor. Acceptând banca scolară normală recomandată de profesorul Billroth, arată că necuviinţa cea mai mare a bancilor obicnuite în scoalele noastre este distanţa prea mare între masa şi locul şederei, din care resultă că, aplecându-se copilul înainte, ochii lui se apropie prea mult de obiectul ce trebuie sĕ-l privească. O bancă de scoală bine construită trebuie sĕ fie astfeliu proporţionată că, dacă copilul încovoie genunchii într'un unghiu drept, talpele picioarelor lui se atingă pardoseala; dinstanţa între pupitru şi scaun (bancă) sĕ fie astfeliu combinată, ca scolariul, ţinênd spatele rĕzimat de dosul bancei, sĕ poată scrie fără a fi nevoit sĕ aplece corpul înainte. Dar fiind că statura scolarilor dintr'o clasă nu este egală, ar trebuì ca în fie-care clasă sĕ esiste, după îndicaţiunea unui medic, câte-va bănci de diferite mărimi pentru scolarii a căror statură trece peste înălţimea normală. Profesorii vor avea sĕ observe că la scrirea oblică, scolarii sĕ ţină hârtia într'o posiţiune analoagă, astfel ca lungirea trăsurilor literelor sĕ formeze o linie verticală cu marginea mesei. Terminânduşi discursul, doctorul Reuss constată prin statistica, că procentul miopiei creşte în proporţiune cu înaintarea în vêrstă. În scoalele elementare numĕrul miopilor este foarte mic, dar creşte cu fie-care clasă superioara, astfel că în gimnasiu se esiste o maioritate covêrsitoare a scolarilor miopi, şi la universitate studenţii, cari nu se servâ de ochelari se pot considera ca esceptiuni. Conferenţiarul a fost tare aplaudat.

* (Un om de omeniă.) În colţul unei case în Paris sta un om, din a cărui faţă se vedea foamea cea mai mare, admirând deosebitele bucate, ce se aflau pe masa unei pilăriţe. Dela o vreme el se apropiă încet de masă şi bombănea singur: Io sum om sêrman, însĕ vreau sĕ fiu de omenie chiar şi dacă m'ar duce la poliţiă.“ „Ce-e, ce s'a întêmplat?“ întrebà pilariţa. „Nime n'a vĕḑut, că aḑi des de dimineaţă aş fi aflat la a acest loc o bancnotă de 100 franci; însĕ cum am ḑis, eu voiu sĕ fiu de omeniă.“ „Ce, ai găsit o bancnotă de o sută franci?“ şoptea cu suris linguşitoriu pilăriţa. „Doară nu-i cu putinţă,“ continuà omul, „ca un trecĕtoriu sĕ fi perdut o astfeliu de bancnotă. Dacă însĕ zăcea înaintea mesei d-tale apoi atunci aceea bancnotă numai a d-tale ar fi putut sĕ fiă“ „Nu vorbì aşa tare“ îl rogà ea, „dta eşti un om de omeniă, voiu tipărì numele d-tale în toate ḑiuarele, pentru ca sĕ-l cunoască toată lumea. Eu sum vĕduva, trebue sĕ lucru amar, şi dacă nu mi-ai fi adus îndĕrĕt banii, ar fi fost vai şi amar de bieţii copii mei.“ „Dacă aflu bani, îi dau îndĕrĕpt,“ ḑise el şi se puse pre scaun lângă pilăriţă. „Aceasta frumos şi onest faci,“ reflectă ea „apropia-te de masă sĕ dejuni ceva.“ Se pricepe, că n'a trebuit multă îmbiătură. Sêrmanul om dejunà ca trei. „Da, vreau sĕ fiu onest,“ mormoiă el în pause. „Aşa se şi cuvine. Dacă aş afla bani, cari sunt ai d-tale, fii sigură, negreşit ţi ia-şi da îndĕrĕpt.“ Săturat bine el se ridicà dela masă, se îmbumbà se plece. „Da, dta eşti om de omeniă, care dai oamenilor îndĕrĕpt proprietatea lor,“ ḑicea ea depărtând puţinele rĕmăşiţe de pre masă. „Da, eu sum om de omeniă,“ reflectă el, „dacă aflu bani, totdeauna-i dau îndĕrĕpt.“ „E frumos,“ ḑise ea, „însĕ scoate şi dă-mi acum bancnota cea de o sută floreni“ „Se dau? Ce se dau? întrebà el. „Da, sĕ dai banii ce i-ai aflat aḑi.“ „Io n'am aflat nici un ban. Însĕ vreau sĕ fiu de omeniă dacă voiu afla vre-odată.“ „Mişel bĕtrân“! Au n'ai ḑis dta că ai găsit aḑi aici o bancnotă, de o sută de franci? „Nu, cocoană. Io am ḑis numai că nime n'a vĕḑut, că aş fi găsit o astfel de bancnotă.“ „Plăteşte dară ce ai consumat,“ sberà pilăriţa. „Sum om de omeniă, însĕ n'am nici un ban frânt“ obiecţiunà omul nostru de omenie, se smulse din ghiarele pilăriţei revoltate şi curênd se perdù în mulţimea publicului. „Luminătoriul.„

* (Părinţi fără de inimă.) Pe banca acusaţilor din capitală -- ne spun foile maghiare — se afla în ḑilele trecute Ezsiás Iános şi soţia sa a doaua, Pasty Iulianna, pentru tractarea neomenoasă şi crudă cu copilul lor. Ezsiás avea un băiat cam de 14 ani, rĕmas dela prima sa soţie; acest băiat era un spine în ochii mamei vitrege. Băiatul şi aşa slăbuţ de construcţiune, în anul trecut a picat în aprindere de plumâni. Părinţii însĕ, în loc de a venì în ajutorul bolnavului lor băiat, pe acesta l'au îndepărtat din mijlocul lor. Bietul băiat toată ḑiua a fost condamnat a zăcărì prin graşd pe un snop de paie şi învălit cu plapona sa veche. Întrebată mama de vencini aceasta rĕspundea, că nu lasă băiatul în casă din causă, că rĕspândeşte mirosuri nesuferibile împrejurul seu.

Băiatului i se da numaì odată de mâncare şi de beut pe ḑi, apa însĕ de regulă îngheţată. Întreg corpul bietului băiat era o rană, şi cand a început a se văieta în durerile sale, vitriga fără de inimă îi trînteşte bietului un dărab de lemn în cap, şi în urma acestei loviri a leşinat sêrmanul. Pe un servitor l'a alungat dela casă cruda femeie, din causă că a dat bolnavului băiat o jamblă cu rachiu. „Până trăeşte netrebnicul acesta de băiat, nu pot fi fericită cu Ezsiás,“ erau cuvintele ei de predilecţiune rostite mai adese-ori către vecini. Despre toate aceste şi bărbatul avea conştiinţă. Nu mult după aceea băiatul moare; cu ocasiunea secţărei s'a constatat că băiatul a fost atăcat de aprinderi de plumâni, şi aceasta a provenit mai cu samă din tractarea cea neomenoasă. Tribunalul pe basa §§-lor 283 şi 301 ai codului penal pe femeie o a condamnat la închisoare $1\frac{1}{2}$ ani şi pe bărbat la închisoare de 6 luni.

* (Jos potcapiul). Mercurea trecută s'a judecat la Bruxelles o curioasă afacere politică.

S'a stabilit că la 5 Octombre trecut, la Palatul Academiilor, Cordeweener a strigat: Jos potcapiul! în momentul în care d. Jacods, ministru de interne, se sculà ca sĕ rostească un discurs.

Eată o parte din hotărire:

„Avênd în vedere că martorii au declarat că ţipătul a fost preferat de prevenit în momentul în care domnia cea mai adêncă tăcere; că Cordoweener aflase din jurnale că d. Jacobs va asista la sĕrbare şi va lua cuvêntul: că resultă din mărturia gendarmului Colignon că prevenitul putea sĕ vaḑă pe d. Jacobs, acest fapt nu poate fi pus deci în îndoială cu atât mai puţin cu cât Cordoweener n'a declarat decât într'un târḑíu pentru a se apĕra că nu vĕḑuse pe ministru; că ţipătul „jos potcapiul:“ constitue delictul de insultă prevĕḑut de articolul 275 din codul penal, insulta adresată unui ministru în esercitiul funcţiunei sale!

„considerând că esistă în favoarea prevenitului circumstanţe atenuante resultând din bunele sale antecedente, tribunalul condamnă pe Cordeweener la 200 de fr. amendă sau subsidiar la douĕ luni de închisoare; îl condamnă şi la cheltueli de judecată“

* (Soartea femeiei în Cochinchina.) Când un bărbat sufere neajunsuri de la femeia sa, nu trebue sĕ o lase nepedepsită. El nu se grăbeşte însĕ, şi lasă în linişte sĕ-i treacă prima emoţiune, pe care i-a produs-o fapta.

După masă, după ce 'şi bea ceaiul, îş fumează ţigara, el se îmbracă bine, îş face o mutră convenabilă, şi cu un aer magistral, spune nevestei sĕ-i aducă biciul.

Aceasta se supune respectuos şi se svêrle cu faţa în jos la picoarele iubitului ei bărbat. Aceasta îi dă de cam-dată trei-patru lovituri, apoi îi face o mică morală bine simţită asupra datoriilor ei de soţie către demnul ei bărbat.

La fie-care punct sau sub-împărţire a discursului, bărbatul stă puţin sĕ rĕsufle şi-i trage douĕ-trei lovituri, soţia cere ertare, plânge, geme şi făgădueşte că nu va mai face aşa ceva; se scoală, îi sărută mâna şi îi mulţămeşte foarte cuviincios.

După masa de seară, ceremonia se începe din nou; înainte de culcare ear, căci ori ce corecţie trebue făcută în trei rĕstimpuri. Tot aşa se pedepsesc copii şi servitori. Ori ce procedere mai puţin solemnă, o palmă, un pumn, o înjurie, sunt considerate ca o ruşine pentru acela ce ar face-o.

Dar greşala e de multe ori a bărbatului. În Cochinchina ca în multe alte ţĕri, femeia are de multe ori dreptate; în fond, nu crede nici o dată că poate şi ea greşì, dar forţa lipsindu-i, a găsit bunul mijloc al supuneri care împacă tot.

Îndată ce bărbatul vinovat pleacă de 'a casă, ea apucă un câne, o pisică sau ori ce alt dobitoc, câte odată chiar un copil al ei, şi-şi descarcă furia pe dênşi. Ea 'şi ia gârbaciul, face o morală bună la adresa soţului absent, şi bate cu regulă şi ştiinţă cum a fost bătută.

Frumoasă mângăere! „Telegraphul.“

(Tâlhari fără consideraţiuni.) Cetim în foile ungureşti, că pre unul dintre trimişii oraşului Seghedin în capitală spre a felicita pe ministrul preşedinte din incidentul iubileului de 10 ani, anume pe Salamon Zsigmond, jude la tribunalul din Seghedin, l'au ajuns o mare nenorocire. S'a dus adecă el în una din serile sĕptĕmânei trecute în teatrul naţional din capitală şi la finea producţiunei când s'a întins preste mulţime ca sĕ-şi primească paltonul din garderobă, tâlhariu necunoscut ş'a băgat mâna în buzunarul paltonului de pe jude şi i-a furat partmoneul dimpreună cu suma de 100 fl. ce se afla în el. Tot cu aceasta ocasiune un alt trimis anume notarul Rainer Iózsef era s'o păţească ca şi fărtatu-seu dar apoi acesta mai viclean — bagsămă fiind-că e jidan — a observat că zsebvagăii de prin pregiurul lui i-au desbumbat paltonul, şi ştiind el că nu i l-au desbumbat pentru ca sĕ se recorească, şi-a întins mâna spre palton, dar era prea târḑiu, căci jó madár-ul s'a fost strecurat prin mulţime. Spun foile mai departe că abia după o jumĕtate de oară s'a ivit un poliţai în faţa locului.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Martie 1885.

Buda:	75	32	27	50	65

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Martie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6% . . , ...	—.—	—.—
Renta de a r ung. de 4%	99.10	98.90
Renta ung. de hârtie	83.20	83 20
Galbin	—.—	—.—
Napoleon	9.78	9.78

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 27. Sibiiu, Joi 7/19 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Martie 1885.

Devisa noastră a fost şi este: pressa are sĕ fie liberă. Sub libertatea de pressă înţelegem libera, neîmpedecata manifestare a ori-cărei opiniuni emise cu scop de a vărsa lumină în încurcatele noastre afaceri naţionale. Am fost, suntem şi vom fi contra acelora, cari se fălesc cu împregiurarea, că publică numai aceea ce lor le mai convine, şi, şi aceasta în o formă ciungărită şi schimonosită, după cum adecă lor le cuvine.

Deplina libertate a manifestărei opiniunilor a fost şi este divisa noastră, şi din acest indemn am publicat în numĕrul nostru precedent apelul domnilor dela Cluş, a cărui ascuţiş este îndreptat contra noastră, cu intenţiunea vĕdită: de a ne presenta publicului român ca pe nisce oameni, cari în cele mai critice momente căutăm cearta cu luminarea.

Cu respect la publicul cetitoriu suntem siliţi a ne chiarifica şi a reduce afacerea la adevĕrata ei valoare.

Domnii Coroian, Dr. Isac şi Popp sunt advocaţi, aşa dară oameni cu carte, cu esperienţă bogată şi totodată oameni cu inimă pentru naţiunea noastră. I-a durut deci — noi o credem — i-a durut neînţelegerile iscate în pressa noastră, şi ei şi-au ridicat glasul.

Admitem deci cele mai bune intenţiuni, garantate de: binele naţional.

Nu credeam că noi vom fi cei dintâi, cari vom eşì cu publicarea apelului domnilor dela Cluş. Ḑiarul nostru ese tot a doua ḑi. Prin urmare ceea ce aducem noi Marţa, ḑiarele noastre cuotidiane o comunicau deja în numĕrul de Dumineca, scos de sub pressă şi distribuit Sâmbătă seara, sau în cel mai rĕu cas ele o comunicau în numĕrul de Marţi, distribuit Luni seara. Cum şi sub ce reserve ni s'a dat acuma nouă întâietatea, aceasta nu voim se ni-o esplicăm; vor medita însĕ asupra motivului domnii cu apelul, şi mult ne vor deobliga, dacă cu bunăvoinţa documentată în acest cas special vor venì sĕ ne lumineze.

„Diatriba vehementă escată în ḑilele din urmă între „Gazeta Transilvaniei“ şi „Tribuna“ — ca sĕ vorbim şi noi cu cuvintele din apel, ne-a atins şi pre noi dureros. Ne-am simţit însĕ îndemnaţi a sta la o parte ca spectatori a unei lupte, unde e pusă sub întrebare cestiunea de esistenţă. În acest cas noue nu ne este permis sĕ vorbim, căci ori cât de binevoitoare sĕ fie cuvintele noastre, ele din ambe părţile ar fi considerate, ca eflucsul unei bucurii maliţioase, de care noi nici n'avem lipsă, nici nu suntem în stare a ne dejosì intr'atâta.

Nedumeriri ne-a cuprins, vĕḑênd că domnii cu apelul sunt atât de maşteri în ce priveşte conceptul: binele naţiunei. Recunoaştem că certele dintre noi nu ne aduc nici un folos şi subscriem apelul domnilor din Cluş. Nu ne putem esplica însĕ cum şi-au călcat pe inimă acesti domni în anul trecut, când o parte a pressei române cu o furie în adevĕr brutală a pornit asupra părţii celeilalte. Ne este imposibil a pătrunde în secretul inimei acestor domni, dacă considerăm, că ei în inima lor au tăcut astăvară în faţa spectacolului inscenat tocmai de ḑiarele cari acuma sunt în ceartă, contra noastră şi a acelora, cari ca şi noi: *„fie care în forma sa..... şi cu armele sale proprii, am combătut bărbăteşte pentru drepturile, ce după toate legile dumneḑeeşti şi omeneşti compet bunului, nostru popor.“* Nu ne putem esplica pentru care cuvênt a fost acea sfăşiere folositoare naţiunei atunci, şi stricăcioasă acuma, când ea se reduce la ceartă internă între cei ce atunci ca români au tăbărit asupra noastră, cari tot ca români luptam *„în forma şi cu armele noastre.“* Nu înţelegem pentru ce atunci în alegerea căilor spre esecutarea planului comun — binele patriei — era folositoare cearta şi escomunicarea chiar din sînul naţiunei — şi astăḑi când ea e redusă la interese, cu cari naţiunea n'are nimica comun, ea stêrneşte serioase îngrigiri în românii din Cluş şi împregiurime.

Cerem lumină în această privinţă, şi o cerem cu inima deschisă, o cerem în faţa naţiunei în firma convingere, că domnii cu apelul ne vor lumina, şi noi din capul locului o am spus că suntem capacitabili.

Sĕ vorbim acuma şi de noi înşine. În apelul din Cluş se ḑice: în *„Telegraful Roman“ se resuscită afacerea împreunată de consecinţa fatală a confessionalismului dintre noi, măcar că doi dintre cei mai mari archierei ai românilor gr. or. şi gr. cat. din timpurile noastre rostiră sĕrbătoreşte anatema preste cei ce vor mai sqêndărì asemeni cicatrici.*

Din datorinţa de pietate rĕmânem la partea din urmă a acestei construcţiuni spre a putea aduce omagiele noastre umbrei acelor mari archierei, cari în momente grele pentru naţiunea noastră, au dat la o parte cu toată abnegaţiunea ori-ce alte consideraţiuni, şi au pus umeri la umeri pentru a aduce causa română la o deslegare mulţumitoare. Inima începe a ni se constringe, în ochii nostri strălucesc ca luceferi nefalsificatele fiice ale inimei mişcate, şi cu glas tremurătoriu rostim îndatinatele cuvinte creştineşti: fie-le ţĕrîna uşoară.

Au fost mari acei archierei. Fie-care din ei a lucrat mult pentru biserica sa în parte, şi mult pentru naţiunea sa în total; şi noi generaţiunea mai tênĕră începem a judeca fără preocupare, cumpănim împregiurările politice din diferitele fase ale activităţii acelor bărbaţi, şi înduioşaţi poftorim îndatinatele curinte creştineşti: fie-le ţĕrîna uşoara.

Blăstĕmul pronunţat de ei însĕ nu cade asupra noasră cesti actuali muncitori la *„Telegraful Român.“* Aceasta o afirmăm cu toată credinţa inimei noastre de oameni tineri, şi domnii cu apelul, cari personal încă ne cunosc, de bună seamă ne vor da noue dreptate. Şi ei în curăţenia inimei lor ne vor da noaue dreptate, căci chiar şi ca legisti agili dênşii ştiu, că între oameni onesti pĕcătosul este nu cel ce constată faptele împlinite, ci cel ce le comite. Domnii cu apelul ştiu, că nu noi am făcut fundaţiunea de mii 32, pentru propagarea sântei unaţii, şi nu noi suntem aceia, cari îşi ţin de a lor chemare a strica altora, ca sĕ se întărească pe sine. Ca unii cari ştiu în ce depărtare e Cluşul de Apahida, şi în parte — ca unii ce stau în necsuri familiare cu protopopul nostru din Cluş şi parochul nostru din Apahida; ca unii cari ḑilnic vĕd urieşele lupte ale conscienţiosului nostru protopop din tractul Unguraşului: ei vĕd şi ştiu că noi pretutindenea suntem atacaţi cu vehemenţă, causele noastre curate ca lumina soarelui pretutindene le perdem, şi în cele din urmă tot noi: „hoţul de păgubaş.?“

Mai mult, domnii din Cluş vor fi auḑit de causa celebră din Secătura şi Selniţa, unde biserica noastră contra clarei disposiţiuni a legei fu scurtată în mod necruţătoriu, şi că secătura, din secătură ce era, devenì adeverată sĕcătură, care doi ani de ḑile a ţinut în febrilă agitaţiune forul legislatoric al archidiecesei noastre.

Suntem deci pretutindenea atacaţi cu violenţă. La subminarea bisericei noastre primo loco lucră banul, care după cum se afirmă — este ochiul dracului; secundo loco lucră agenţi provocatori, cari la toate actele bisericei noastre nisuesc a provoca scisiune; lucră — putem ḑice făţiş — chiar şi organele administrative din statul nostru.

Toate acestea în ochii domnilor greco-catolici cu apelul din Cluş sunt lucruri irrelevante — şi dacă noi ne plângem constatând din când în când aceste lucruri — atunci noi cesti dela *„Telegraful Român“* resuscităm *„afaceri împreunate* de consecinţa *fatală* a confessionalismului *dintre noi.“*

Minunaţi oameni trebue că suntem noi actualii lucrători la *„Telegraful Român.“* Şi eată pentru-ce.

Cu rară consecuenţă şi bărbăţie de fer fraţii dela Gazeta cu vreme şi fără vreme lovesc în biserica noastră, şi cum? ei lovesc în capul bisericei după

FOIŢA.

Medicina poporală

în instrucţiunea elementară de învĕţ. Daniele Gabor.

„Mens sana în corpore sano.“

Esperienţa de toate ḑilele ne arată, că popoarĕle antice, cari deşì duceau o vieaţă simplă, nu erau atăcate de atâtea morburi, ce esistă astăḑi în a doua jumĕtate a secolului al XIX., pe care lumea civilisată abea le mai poate boteza.

Cu cât înaintează popoarĕle pe calea civilisaţiunei, cu atât trebue sĕ se ocupe un numĕr mai mare de indiviḑi numai spiritualminte, ear altă parte însemnată deşì se ocupă fisice, fiind ocupaţiunile acele unilaterale, trag după sine diformităţi corporale; în urma cărora s'a recunoscut că scoala poporală trebue sĕ-şi împlinească chemarea şi din punct de vedere sanitar, în urma cărora ḑic scoala elementară a venit la convingere, că creşterea corporală a elevilor trebue sĕ meargă mână în mână cu cea intelectuală morală!

Scoalele noastre poporale însĕ pun pond mai mare pe desvoltarea poterilor intelectuale precând corpul se neglege, dacă nu cu totul, în parte! Instrucţiunea scolară modernă are de a face mai mult cu spiritul, însĕ permis este a neglege corpul, ca pe *domicilium et instrumentum animi?* Nu! Nici decât!

Timpul present pretinde dela tinerime tot mai mult din punct de vedere spiritual, trebue sĕ ne îngrigim şi de desvoltarea corpului conform recerinţelor presinte.

După cele premerse sĕ ne punem întrebarea; Ce putem pretinde dela scoala poporală din punct de vedere sanitar? Respundem? Pretindem ca desvoltarea corpului sĕ meargă mână în mână cu desvoltarea intelectuală a elevului! Pentru-că numai atuncea va corespunde scoala misiunei sale — pe cât de sântă, atât şi de gravă — când va promova sănătatea elevilor sei în mĕsura aceea în care le desvoaltă puterile intelectuale.

De altă parte stă, că generaţiunea presentă este mai debilă din punct de vedere fisic, ca generaţiunile cele vechi. Deşì ne stau la disposiţie date statistice de tot mance de pe terenul acesta al anticităţei, totuşi observările făcute în secolii nostri ne îndreptăţesc a crede, că vieaţa generaţiunei presente este mai scurtă, ca a figurilor antice; încât trebue sĕ recunoaştem, că causa sanitară regresează.

După date statistice aprosimative s'a aflat, că etatea unei vieţi omeneşti în calcul mediu numĕră numai 30 de ani. S'a scrutat cu toate puterile, că ce poate fi causa acestui fenomen intristător şi cei interesaţi constatară, că buba zace în încordarea preste mĕsură a poterilor intelectuale.

După-ce civilisaţiunea modernă, pretinde tot mai mult din punct de vedere intelectual, mulţi sunt de convingerea firmă, că slăbiciunea fisică a genului omenesc este o consecinţă naturală a civilisaţiunei. Aceasta însĕ nu stă! Deoarece causa acestui reu este omul însuşi, pentru-că el trebue sĕ nisuiească cu armele culturei, cu balsamul vindecător al ştiinţei a predomina împregiurările acelea, cari se par a fi şi sunt duşmane genului omenesc.

Sunt mulţi, cari se consolează că vieaţa mai scurtă este mai plăcută prin ce se par a fi împăcaţi totodată şi cu rĕul acesta. Fără îndolală lăţirea acestei convingeri trebue combătută cu toate puterile, pentrucă ea lucră încet însĕ sigur la ruinarea genului omenesc. Mijloacele contra rĕului acestuia pot sta fie-căruia la disposiţie, numai trebue sĕ şi le insuşască. Drept că starea materială nu-i concede fie-căruia a spesa pentru scopul acesta, fără se poate — astăḑi, mulţămită progresului pe terenul scolar -- fie-care instrua; pentru-că medicina poporală sau mai curênd sau mai târḑiu, trebue sĕ-şi ocupe locul ce îi compete în sinul instrucţiunei scoalelor poporale.

Astăḑi, când obligămêntul a cerceta scoala este general, este pus în pracsă prin legi sancţionate cuvintele scripturei: „Bate-voi păstoriul, — şi se vor risipì oile turmei.“

Aceasta n'a fost resuscitare a confesionalismului, nu, căci s'a bătut în biserica orientală, care în ochii fraţilor gr. cat. dela Cluş numai de huiduit e bună.

Venim noi cesti dela *„Telegraful Român“* şi spunem lumei că suntem huiduiţi de fraţii de un sânge. *Ia, das ist was anderes Bauer*, va ḑice domnul Dr. Isac — se resuscită confesionalismul.

Biserica noastră este luată la ochiu din partea celor înalţi. Ajutoriul de stat pus sub secuestru poliţienesc. Din el se plăsmueşte a se face mijloc de corupţiune. Sub numele bisericei se vor premia preoţii pentru merite, pre cari politica fluctuantă de aḑi va avea a le cualifica. Vom avea deci detectivi secreţi în sînul nostru sub firma noastră, ca sĕ se poată ḑice că şi biserica noastră este ajutorată din partea statului.

Dintre toate bisericile din patrie numai a noastră este espusă acestei tractări drăgăstoase.

Biserica noastră prin organele sale competente a luat mĕsurile de apĕrare, după cum a creḑut ea că e mai consult pentru salvarea intereselor sale.

„Gazeta Transilvaniei“ cu rară consecuenţă din interval în interval aduce notiţe batjocoritoare şi provocătoare despre **„mila împĕrătească.“** Din interval în interval lovea când în consistoriul din Sibiiu, când în archiereul din Sibiiu, aşa că omului îi venea a crede, că ea în acestea denunciări joacă rola agentului pus apriat la această meserie.

Aceasta în ochii fraţilor cu apelul nu a fost resuscitarea confesionalismului dintre noi.

Vine afacerea cu schimbarea în redacţiunea „Telegrafului Român.“ Unui om care în vieaţa sa a fost huiduit de fraţii gr. cat. i se fac ovaţiuni din partea acelora, însĕ nu cu resuscitatarea confesionalismului.!!??

Despre cele mai recente lucruri tăcem. Tăcem şi nu facem paralele între „Gazeta Transilvaniei“ numĕrul 39 şi tot „Gazeta Transilvaniei“ numĕrul 49 a. c.

Fraţii din Cluş se vor mira poate de moderaţiunea noastră în aceste scurte reflecsiuni. I asigurăm că aşa ne este firea. Avem firma speranţă că ei ne înţeleg şi ne vor şti apreţia. La casul contrariu, de care Dḑeu sĕ ne ferească, la casul contrariu vom lua refugiu la literatura noastră polemică: „Vechia metropolie“ de N. Popea, „Andreiu Bar. de Şaguna,“ tot de acest illustru autor, şi-l vom pune pre el în faţa fraţilor din Cluş, ca sĕ fim scutiţi de însinuări noi, actualii muncitori dela **„Telegraful Român.“**

Revista politică.

În Ungaria cu greu se va putea orienta un strein, şi mai ales în cestiunea cu maghiarisarea de loc nu-i va fi posibilă o orientare sănătoasă. Fie-care organ se simte chemat a întrece pre celalalt în rêvna pentru înmulţirĕa numerică a maghiarilor.

Cunoaştem ce a scris ḑilele acestea „Pesti-Napló“ despre maghiarisarea în Ardeal. Spre a eşì el deasupra vine „Nemzet“ şi în numĕrul 87 face o apoteosă maghiarisărei prin oraşe. Condus de ideile desvoltate de Beksics, numitul ḑiariu leagă mari speranţe de maghiarisarea elementelor diu Oraş. În numĕrul de alaltă-eri vine apoi Beksics Gusztáv cu un articol publicat la locul prim în „Nemzet“ şi îndeamnă la moderaţiune în maghiarisare.

Eri apostol al maghiarismul pe steag cu devisa: *Si ferrum non, ignis*... astăḑi cu principiul bine cunoscut în părţile ardelene: *„prudens et circumspectus.“* Cine ştie ce vom mai cetì aḑi mâne în ḑiarele din Cluş, după ce vor eşì din beţia, în care i-a cufundat cultul lui Kossuth din incidentul sĕrbărei ḑilei de 3/15 Marte.

Preste două luni va fi 3/15 Maiu. De bună seamă ḑiua proclamărei noastre ca naţiune ne va însufleţì şi pre noi, şi noi conform firei noastre vom demonstra pentru legitimul nostru împĕrat şi rege spre a paralisa insulta pusă pe dinastie la 3/15 Marte prin sgomotoasele serbări din Cluş cu cultul celui mai neîmpĕcat adversariu al dinastiei noastre.

Fiitorii nostri monarchi alaltă-eri au fost oaspeţii regelui din Grecia. Domn şi popor au emulat în a face cât mai splendidă primirea principelui şi a principesei de coroană. Ca oameni ai ştiinţei şi ai artei illustri oaspeţi ai regelui din Grecia în Atena vor putea cerceta rĕmăşiţele artei şi înflorirei de odinioară, cari ca moaşte sfinte se mai păstrează spre pildă vie cât de mari au fost protopărinţii grecilor de acuma.

A fi următoriul unui popor care lung timp au produs spre a lăsa lumei monumente neperitoare, este un favor al sorţii, şi acest favor este adevĕrată binefacere, când omului nu i-a mai rĕmas alt lucru, la care cu mândrie sĕ se provoace.

Conflictul dintre Anglia şi Russia se pare a fi delăturat deocamdată. Era fundată teama Europei de un resboiu între amintitele două puteri în Asia. În preocuparea sa lumea făcea combinaţiuni. Resboiul cu sudanesii, desastrul în regularea finanţelor din Egipt, neînţelegerea escată între Anglia şi Germania, deprimarea de care e cuprinsă lumea financiară pentru nesuccesele politicei engleze, toate vorbiau pentru succesul armelor russe. La acestea se mai adăoga limbagiul violent al ḑiarelor ruseşti.

Deocamdată însĕ pericolul unei ciocniri este delăturat. Fiecare parte rĕmâne în posesiunea posiţiilor de pănă acuma. S'au început negoţiările şi se sperează că ele vor asigura pacea pentru timp mai îndelungat.

O reuniune preoţească*).

Asociaţiune pentru desvoltarea intelectuală este neapĕrat de lipsă şi preoţilor.

Biserica însaşi însemnează „Societatea individilor, cari se întrunesc în numele Domnului Christos.“

Biserica la popoarĕle culte nu mai este absolutistă, dictătoare, ci constituţională, consultătoare. Ce alta au fost şi sunt soboarele bisericeşti? Ce alta conţine Statutul organic?

Trăim în secolul asociaţiunilor, minunile acestui secol nu se puteau esecuta fără asociaţiuni.

Preotul are preoţia sufletească, adecă desvoltarea intelectuală a fiilor sei sufleteşti, are dar drept chemarea şi instrucţiunea: „Mergeţi învĕţaţi toate neamurile“... „voi sunteţi lumina lumii“ prin urmare amvonul numai poate rĕmânea mut, căci în sinoadele archidiecesane s'au ridicat voci şi s'au apreciat reclama lor, va urma mâne un conclus.

Spre a fi orator, a esplica cuvêntul lui Dḑeu fiilor sufleteşti amĕsurat cuprinsului posiţiei şi necesităţilor, e de lipsă o pregătire. Pentru pregătire trebuesc modele, adecă alte cuvêntări; trebuesc cărţi, cari dela preoţii nostri în maioritatea lor după posiţia lor intelectuală şi materială nu le poţi pretinde; este dar neapĕrat de lipsă a se ţinè consultări, a se cetì cuvêntări de model şi a se instruì în modul oratoriu, aceasta numai prin asociaţiune se poate. Posiţia preotului faţă cu cultura şi progresul poporului nostru, faţă cu contactul lui cu alte neamuri şi faţă cu spiritul antireligionar ce se propagă, devine din ḑi în ḑi mai grea. El numai prin cuvênt prin puterea de a convinge pe adversari şi prin fapte umane ca în timpii primitivi ai creştinătăţii va putè fi păstoriul cel bun.

Relativ la cunoştinţele necesare ştim că toţi bărbaţii de ori-care specialitate se înteresează se progreseze în acea specialitate. Numai noi preoţii nu ne interesăm de aceata datorie. Noi ştim din jurnalele politice ceace se întêmpla în Egipet nu ştim însĕ ce se întêmplă în biserici preste tot, nu ştim ce opuri bisericeşti au eşit.

Preotul mai este director scoalei, el trebue sĕ înţeleagă mai pe sus şi această chemare. în care cei mai mulţi sunt inferiori învĕţătorilor. S'au aplaudat reuniunile învĕţătorilor români, în care, deşì sunt la început, ei fac progrese de lăudat. Vedem pe unii, că au cetit pe pedagogii cei mai renumiţi pe alţii, că au lucrat şi au publicat opuri, ear pentru alte cărţi necesare scoalei s'au făcut premii; oare pentru preoţi sĕ nu fie astfel de mijloace neapĕrat trebuincioase?

Îmbunătăţirea stării materiale a preoţilor încă reclamă, ca ei prin ei sĕ se îngrigească a se ajutora. Ei au făcut ce au putut pentru alţii, ear pentru sine nimic. Vai de vĕduvele şi de orfanii preoţilor!

Eată îndemnurile, care au împins preoţimea din tractul I. al Braşovului se iee în o conferenţă cu unanimitate conclusul, sĕ se formeze o asociaţiune a preoţilor pentru desvoltarea intelectuală şi ajutorarea materială. S'a fost ales o comisiune de 7, care a lucrat proiectul de statute care urmează:

Proiect

pentru „Statutele Asociaţiunii preoţilor şi clericilor gr. or. din ţeara Bârsei pentru desvoltarea lor intelectuală şi ajutorarea materială.“

Numirea.

§. 1. Asociaţiunea poartă numirea; „Asociaţiunea preoţilor şi clericilor gr. or. din ţeara Bârsei.“

Scopul Asociaţiunii.

§. 2. Scopul Asociaţiunii este îndoit: *a*) progresul preoţilor în literatură şi cultură; *b*) ajutorarea lor materială.

Mijloacele spre ajungerea scopului.

§. 3. A. Mijloacele pentru literatură şi cultură sunt:

a) sporirea cunoştinţelor în chemarea lor de preoţi, învĕţători şi directori scolari prin desbateri asupra cestiunilor din specialitatea lor;

b) formarea unei biblioteci cu opurile necesare;

c) înfiinţarea unei foi periodice bisericeşti-literare;

d) înfiiinţarea de premii, stipendii pentru promovarea scopurilor Asociaţiunii;

ĕ) disertaţiuni, predici şi lucrări literare bisericeşti.

B. Mijloacele pentru ajutorarea materială sunt:

Înfiinţarea unui fond: *a)* din tacsele membrilor; *b)* din donaţiuni şi ajutoare, şi *c)* din venitul dela foaia Asociaţiunii acesteia şi dela alte producţiuni literare.

Organisarea Asociaţiunii.

§. 4. Membri Asociaţiunii pot fi toţi preoţii, învĕţătorii şi profesorii, clericii români gr. or. din monarchia austro-ungară. Membri vor fi: fundatori, ordinari, ajutători, onorari şi corespondenţi.

a) membri fundatori pot fi toţi din §. 4. cari vor contribuì odată pentru totdeauna 25 fl. v. a.

b) membri ordinari pot fi toti din §. 4, cari vor contribuì pe fie-care an 2 fl. ca tacsă de membru.

c) membru ajutător poate fi ori-cine de ori ce naţiune şi confesiune din ori ce ţeară, care va ajutora cu o sumă mică sau mai mare scopul acestei Asociaţiuni;

d) membri onorari se aleg de adunarea generală la propunerea comitetului, acei bărbaţi cari şi-au câştigat merite pe terenul bisericesc şi scolar sau prin alte deosebite contribuiri spre ajungerea scopului acestei Asociaţiuni;

e) membru corespondent poate fi ori-cine din ori-ce ţeară, care va ajuta cu scrierile sale şi cu opuri revĕḑute de comitet, scopul acestei Asociaţiuni.

---

*) Publicăm statutele în proiectul trimis de Onorabilul domn Bartolomeiu Baiulescu şi cu introducerea făcută. Dacă astfel de creaţiuni ar fi spre consolidarea şi prosperarea bisericei? judece bĕtrânii nostri, mai ales cei ce au avut parte la crearea statutului organic. Red.

învaţă şi cel mai sĕrac în decurs de 6—9 ani multe, însĕ numai pe sine nu.

Anticii încă fură petrunşi de adevărul acsiomei: „Cunoaştete pe tine însuţi.“ Da, sĕ ne cunoastem, însĕ nu numai facultăţile sufleţeşti, ci sĕ ne cunoaştem şi corpul.

Pentru-că se poate cugeta bunăstare şi fericire fără de sănătate pe acest pămênt? Nu! Drept accea, fie-care trebue sĕ aibă în privinţa aceasta atâtea cunoştinţe, ca sĕ se poată în casurile cele multe şi triste a se ajuta însuşi. Este drept, că unele scoale se silesc a instrua elevii şi în privinţa aceasta însĕ instrucţiunea aceasta se refereşte numai la construirea corpului omenesc, nu însĕ şi la tractarea lui cu ajutoriul aşa numitei medicine poporale. Şi cât nu s'ar ajuta prin aceasta poporului agricultor, carele chiar şi în casurile cele mai grave, este avisat la puterile sale, pentru-că dupăcum şi ştim cu toţii, medici sunt foarte rari pe sate.

Morburile trebue sĕ scaḑă îndată ce fie-care ar şti cum sĕ vieţuiască, pentru a rĕmănè sănetos. Câte vieţi fragede din toate straturile societăţii omeneşti se sting înainte de vreme, de oare-ce părinţii nu au avut atâtea cunoştinţe sanitare, cu a căror ajutor şi-ar fi putut scăpa copii dela perire! Durere că în sînul poporului încă şi astăḑi superstiţiunea 'şi are o basă solidă. Eată marea, însĕ şi grava problemă a scoalei poporale, de oare-ce ea este chemată sĕ facă şi pe terenul acesta lumină!

Ştim cu toţi în ce grad este poporul pradă superstituţiunei. Dacă un copil în urma unei receli, capetă durere de cap şi a., poporul susţine, că este deochiu şi îndată se apucă femeile noastre a stinge cărbuni etc. Şi nu putem nega, pentru că ştim cu toţii, că poporul are pentru fie-care morb, câte un mijloc dictat de superstiţiune. Aici numai scoala poate ajuta, numai scoala poate lucra cu succes. Pentru-că numai prin câştigarea cunoştinţelor despre naşterea şi influinţarea acestor morburi se poate lucra contra superstiţiunei cu succes sigur.

Chiar şi corpul medical a societăţei omeneşti are de a se lupta foarte mult cu neştiinţa poporului, deoare ce acesta nu esecută ordinaţiunile dietetice precis. Un esemplu viu ne pot servì escesele ivite cu ocasiunea colerei în anul curente în Neapole. Plebea nu numai, că nu a esecutat ordinaţiunile medicilor, ci din contră cutează a susţinea că medicina prescrisă causează moartea morbosului!

Mare şi grea, însĕ totodată şi nobilă misiune are scoala poporală în privinţa aceasta. Ea este datoare de-o parte a promova starea sanitară a elevilor sei, ear de altă parte are datorinţa de a pune elevii sei şi în posesiunea cunoştinţelor medicinei poporale. Am ḑis!

Membri onorari, ajutători şi corespondenţi n'au drept de vot şi de a fi aleşi în comitet.

§. 5. Cei ce doresc a se face membri ai acestei Asociaţiuni au a se anunţa la preşedintele comitetului şi a depune tacsa.

§. 6. Calitatea de membru încеată:

a) prin moarte; *b)* prin repăşire voluntară anunţată preşedintelui; *c)* dacă va înceta a plăti tacsa, şi *d)* în casuri esceptionale prin eschidere din partea adunării generale.

Fondul Asociaţiunii.

§. 7. Fondul se formează din tacsele membrilor din danii şi legate. Tacsele membrilor ordinari şi ajutători se vor folosi la spesele curente ale Asociaţiaţiunii.

Ajutoare.

§. 8. Fondul format din tacsele membrilor fundatori, din danii şi legate ajungênd la suma de 2000 fl. v. a. se va începe din procentele acestui capital a se da ajutoare preoţilor şi clericilor lipsiţi sau bolnavi, precum şi familielor rĕmase lipsite după moartea unor atari preoţi şi clerici.

§. 9. Până ce va ajunge fondul la un capital însemnat sau până la înfiinţarea unui fond de pensiune pentru preoţii şi clericii gr. or. fiind posibil, se vor da din fondul provĕḑut în §. 7 unele mici pensiuni membrilor preoţi şi clerici bĕtrâni, neputincioşi, precum şi familielor scăpĕtate rĕmase după moartea unor atari membri.

Administrarea fondului.

§. 10. Comitetul Asociaţiunii administrează averea fondului în mod sigur sub responsabilitatea sa, el poate da împrumuturi din acest fond membrilor Asociaţiunii, prelângă garanţie sigură.

Oficialii şi comitetul Asociaţiunii.

§. 11. Oficialii sunt: Un preşedinte, un vicepreşedinte, doi secretari, un cassar, un controlor şi un bibliotecar. Membri sunt patru, cari împreună cu oficialii formează comitetul de 11 membri. Pe acestia îi alege adunarea generală pe un period de trei ani.

§. 12 Oficialii poartă ofiiciul grătuit, afară de secretari, cari vor eda foaia Asociaţiunii şi vor fi remuneraţi din venitele asociaţiunii amĕsurat ostenelelor lor.

Drepturile şi datorinţele oficialilor.

§. 13. Preşedintele va fi ales de adunarea generală, el concheamă adunarea generală şi poartă presidiul precum şi la şedinţele comitetului; el represintă Asociaţiunea aceasta faţă de jurisdicţiuni şi de singuratici; el asignează plăţile resolvite de comitet la cassă; el subscrie cu secretarul toate actele adunării generale şi ale comitetului; în adunare şi în şedinţa comitetului când voturile sunt egale, derîmă cu votul seu.

§. 14. Vice-preşedintele substitue pe preşedintele la cas de împedecare sau la recercarea lui, avênd toate drepturile şi datorinţele din §. 13.

§. 15. Secretarul prim este tot deodată şi redactor respunḑĕtor al foaiei Asociaţiunii acesteia, care este a se alege dintre cei mai cualificaţi membri. Secretarul al doilea duce protocolul la şedinţe, subscrie actele şi e colaborator la foaia Asociaţiunii.

§. 16. Cassarul încassează tacsele poartă jurnalul de casă, administează [illegible] mitetului; păstrează avere[illegible] chei, din care una o ţine controlorul şi pregăteşte budgetul anual.

§. 17. Controlorul contrasignează toate raţiocinele şi cuitanţele, păstrează o cheie dela cassa Asociaţiunii şi e responsabil împreună cu cassarul de averea Asociaţiunii.

§. 18. Bibliotecarul îngrigeşte de opurile primite, le înregistează şi aşează; face raportul comitetului şi al adunării generale despre bibliotecă şi despre opurile necesare a se procura; el împrumută membrilor cari cer câte un op pe timp de 30 de ḑile. Terminul acesta se poate prelungi după împregiurări.

Împrumutătorul opului subscrie într'un protocol primirea opului şi timpul, la cas când nu s'ar reîntoarce opul sau perḑêndu-se sĕ fie obligat a-l plăti.

Comitetul Asociaţiunii.

§. 19. Comitetul Asociaţiunii acesteia va ţinea în fiecare lună câte o şedinţă ordinară, fiind lipsă sĕ ţină şi şedinţe extraordinare. Concluse valide se pot lua numai când vor fi şese membri cu preşedintele şi cu maioritate de voturi. Comitetul conduce întreagă afacere a Asociaţiunii; el aduce propuneri, şi proiecte la adunarea generală şi el are responsabilitatea despre întreaga afacere şi despre foaia Asociaţiunii.

§. 20. Foaia va urmări scopul Asociaţiunii şi va eşi în mod periodic.

Adunarea generală.

§. 21. Asociaţiunea va ţinea în fiecare an cel puţin două adunări generale. În cestiuni importante sau la aflarea de lipsă din partea comitetului şi la cererea $^1/_4$ a membrilor Asociaţiunii se vor putea ţinea şi adunări generale extraordinare. Atât conchemarea adunărilor ordinare, cât şi extra-ordinare se vor convoca cu 14 ḑile înainte publicându-se şi agendele lor.

Programa agendelor pentru adunarea generală dela finea anului scolar trecut se va ţinea în Ianuariu şi în fiecare an, va fi:

a) Rapoartele comitetului, cassarului şi bibliotecarului; *b)* propuneri asupra mijloacelor din §. 3; *c)* alegerea unei comisiuni de a censura rapoartele şi raţiocinele Asociaţiunii; *d)* Alegerea preşedintelui, a celorlalţi oficiali şi a patru membri în comitet pe timp de trei ani. Alegerea se poate efectua prin aclamaţiunea sau la cererea unor 10 membri şi prin vot secret. *e)* Votarea budgetului şi *f)* cetirea disertatorilor şi desbaterilor literare.

A doua adunare generală anuală va fi în August în fiecare an. Agendele acestei adunări vor fi asupra mijloacelor de literatură şi cultură: desertaţiuni, predici, lucrări ştiintifice, critica opurilor compuse şi alte desbateri asupra promovării scopului Asociaţiunii.

§. 22. Şedinţele adunărilor sunt publice.

§. 23. Venerabilul Consistoriu gr. or. archidiecesan are dreptul de supra-inspecţiune asupra acestei Asociaţiuni.

§ 24. Limba oficioasă a acestei Asociaţiuni e limba română.

Definiţiuni ultime.

§. 25. Desfiinţarea acestei asociaţiuni se poate propune numai de $^2/_3$ din membri Asociaţiunii în adunarea generală, care se va pertracta în o adunare generală extraordinară şi se va lua conclus numai, când numĕrul membrilor ar fi scăḑuţ la ḑece. Averea acestei Asociaţiuni va trece la fondurile bisericeşti archidiecesane anume la fondul de pensiune, pentru-că procentele fondului vor fi a se da în fiecare an ca pensiune preoţilor şi clericilor gr. or. din ţeara Bârsei şi a altora, cari au fost membri acestei Asociaţiuni.

§. 26. Asociaţiunea aceasta se constitue îndată-ce va avea 20 membri în mod provisor, până-ce se vor întări statutele aceste.

Publicând motivele, care a îndemnat preoţimea Braşovului pentru formarea unei reuniuni preoţeşti, publicând proiectul de statute am făcut aceasta drept dare de samă Onoratei Preoţime, care în 8 Ian. a. c. a fost luat conclus a forma o reuniune cu scopul publicat în proiectul de statute. Au fost ales o comisiune de 7 între acestia şi pe sub scrisul cu însărcinarea: sĕ adun materialul necesar, sĕ conchem comisiunea şi fiind proiectul de statute gata, sĕ arat aceasta Pr. O D. Protopop Ioan Petric spre a conchema preoţimea în o conferinţă pentru a pertracta proectul acesta de statute. Îndatorata arătare o am făcut înscris în 26 Febr. a. c. şi proiectul se publică pentru-ca on. domni membri sĕ-l studieze. Cu acestea împlinindu-mi însărcinarea luată, încredinţez afacerea aceasta mai departe Onoratei Preoţime şi On. domni clerici.

B. Băiulescu.

[illegible] pătimaş.“

Lângă Oraviţa 1 Martie 1885.

Onorabilă Redacţiune! Pe basa statutului nostru organic şi în urmarea Circulariului archieresc dto Caransebeş 5 Februar Nr. 100 B. în toate comunele noastre bisericesci s'au ţinut în 24 Februariu sinoade parochiali pentru alegerea deputaţilor mireni la sinodul eparchial pe un nou period de 3 ani 1885—1887; numai comuna Bisericească Oraviţa oraş montanistic renumit prin inteliginţa sa şi bine cunoscut onor. public şi din marele ciclu de articli scrişi mai anii trecuţi cu multă vîlva şi chipsuială de unii din a ei inteligenţi, numai acea comună nu au voit sĕ aleagă, nu au voit a se folosi, de dreptul cei compete după statutul nostru organic. Poate că va crede Onorab. public cumcă aceasta procedură atât de deşuchiată va fi eflucsul vre unei conţelegere solidară a întregei onorabile inteligenţe din Oraviţa mont. precum au cutezat unii a afirma.

Tare ar greşi cine ar crede una ca aceasta, pentru-că maioritatea, ba după cum suntem informaţi mai întreaga intelingenţa, (afară de unul carele cam de pela anul 1875 aşedat aici ţiese tot intrigi) ceilalţi n'au avut cunoştinţă de această păcătoasă manevră, acum a doua-oară jucată cu succes după calibrul seu de, om pătimaş.

Unicul domn este carele la toate ocasiunile, în toate locurile chemat-nechemat s'ar vârî şi îngera de conducĕtor, de mare vornic naţional, de cel mai înţelept al înţelepţilor, fost au pus acest domn adese-ori în fruntea societăţilor din Oraviţa, durere însĕ de pretutindenea au eşit fără sporiu, fără a lăsa după sine decât disordine. Spre durere şi astăḑi se află în fruntea comitetului parochial; — cum au devevenit însĕ preşedinte la comitetul parochial aceasta o ştie mai bine dsa cu locuitorii asa numiţi ogăşeni din Oraviţa.

Acest domn, încă mai demult vĕḑênd că nu mai are popularitate au început cu scisiuni, cu deosebire dela alegerea de deputaţi pentru congresul naţional bisericesc încoace, au început mai simţibil şi cu grosul a lovi în instituţiunile bisericeşti, asociendu-se cu toţii verii şi nemoteniile sale, dintre cari unii nici că ştiu bine româneste (de buni români ce sunt) şi cu alţi oameni de calibrul lor, şi acestia au dechiarât că ei nu voesc a alege deputat pentru congres; în van au fost motivările celor buni că, nu merg bine pe calea apucată că, nu e frumos etc. toate au rĕmas zădarnice, că aşa a fost parola.

Au venit apoi restauraţiunea comitetului parochial, acì lucrul s'au petrecut şi mai frumos, glota dighişată în partidă şi bine instruată de dl advocat M. s'au presentat *„feuer fertig“* în sinodul parochial şi la ori ce simplă mişcare a vĕtavului strigau pe cât le lua gura, în cele din urmă lucrul au mers până la ridicul şi scandal, când vorbea dl advocat M. ori ce bagatele, dl Alexă părintele dsale era cel dintâi care striga: bun, primim, sĕ trăească dl adv. apoi la alegerea comitetului ear părintele dsale au fost cel dintâi care lau aclamat cu: e bun dl advocat M. sĕ trăească, — ceialalţi membri afară de partidă stăteau uimiţi subt impresiunea scandalisărei (numai un membru acestora îngrijit de soartea Bisericei şi scoalei au făcut unele propuneri salutare cari toate sau primit unanim).

Toate acestea le-am retăcut până acum din considerare pur românească şi, — în speranţă că omul va veni totuşi la convingere că nu e bună calea apucată şi recunoscêndu-şi greşala se va îndrepta. Ei dar ce sĕ veḑi omul e patimaş şi patima sa e o boală încurabilă, defaimează murdar şi fără cruţare pe toată inteligenţa din Oraviţa ba, chiar şi pe colegii sei, şi astfel fără a cugeta la urmări merge nutrindu-şi ambiţiunea până la esces.

Apoi tot cu aceleaşi apucături ca la alegerea pentru congresul naţional (apucături pe cari le-au învĕţat la scoala patronilor sei de odinioară şi pe cari le păstrează ca pe un Talisman scump foarte scump ereditat) face şi acum imposibilă ţinerea sinodului pentru alegerea deputaţilor la sinodul eparchial, pentru că adecă, n'au fost şi Dsa în combinare, respect. în perspectivă de a fi ales, vĕḑêndu-se părăsit din toate părţile în loc de a se îndrepta ca sĕ merite considerarea publicului vine sĕ lovească prin partida sa de a dreptul la esistenţa autonomiei noastre; loveşte în cea mai sântă operă carea cu multe sudori şi crunte osteneli în ḑeci de ani abea sau câstigat şi întemeiat de cei mai luminaţi şi mai eminenţi bărbaţi rom. gr. or. a căror mari idei şi principiuri, năsdravĕnul cu două capete nu e în stare ale cuprinde de ar trăi cât corabia deşerturilor nici de încălţămintea picioarĕlor nu e demn de a se apropia. Nu prevede că dacă ar urma comunele rurale astfel de esemplu precum le dă eroul nostru unde [illegible] la temelia acestei constituţiuni.

Ar trebui sĕ ne tragem odată seama cu năsdravĕnul nostru, sĕ tragem masca jos ca sĕ se cunoască sĕ călătorim cu acest erou sĕ-i vedem şi studiem biografia şi cu ea trecutul seu naţional şi faptele sale româneşti ca astfel sĕ se poată mai bine caracterisa omul. Acestea însĕ le retăcem de astădată şi, — încheeăm dorind a nu fi forţaţi la estremitate. De oare-ce dorim sĕ fim solidari căci vai multe alte lucruri mai esenţiale am ave de făcut mai trebuincioase decât intrigele şi scisiunile, decât invidiele şi defaimările, căci acestea nu sunt bune, ele pururea au causat daune şi ruine.

Priceapă aceasta şi eroul nostru şi binevoiască a se pĕtrunde de adevĕrul lor.

Mai mulţi români orientali.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sighişoara, 3/15 Martie 1885. Onorată Redacţiune! Cred a-mi împlini o preaplăcută datorinţă — aducênd cu această ocasiune la cunoştinţa onoratului public decursul alegerei de membru clerical la sinodul archidiecesan gr. or. pe noul period de 3 ani, în cercul XVI al Sighişoarei.

Alegerea conform dispoşiţiunilor mai înalte ca pretutindenea avu loc în Joia de 20 Februariu a. c. v. Locul de adunare a fost oraşul Sighişoara în edificiul bisericei greco-orientale. Înainte de actul de alegere la 7 oare dimineața s'a celebrat utrenia cu sânta liturghie — la care a luat parte preoțimea și corpul didactic cu tinerimea scolară din loc. După finirea S. Liturghii la 11 oare s'au adunat toți membri colegiului electoral — la locul destinat pentru ținerea ședinței. Sosește apoi și domnul comisar consistorial — Dionisiu Chendi administrator protopresbiteral în tractul Mediaș. Ocupă locul presidial și prin o cuvêntare potrivită, arată scopul întrunirei — aducênd totodată la cunostința colegiului electoral că dênsul este însărcinat cu conducerea alegerei din cestiune prin Înaltul ordin de dto 23 Faur Nr. 1178, fiind-că sânția sa părintele protopresb. emer. Z. Boiu sen. din causa adêncilor bătrênețe și neputințelor nu a putut primì onorifica însărcinare.

Președintele pune la ordinea ḑilei constituirea colegiului și se aleg de bărbați de încrederea dni Demetriu Moldovan adm. protopresb. și George Șoneriu paroch în Saschiz, ear de actuariu Zaharie Ganea paroch în Ferihaz.

Se urmează apoi a se constata membri presenți după listele diferitelor protopopiate din cari se compune cercul electoral.

Cu părere de rĕu viu în posițiune la acest loc a menționa o împregiurare dintre cele mai triste — și anume că din protopresbiteratul Cohalmului nu s'a presentat la alegerea aceasta nici un preot — ba chiar și seful tractului fost absent!

Vine la ordine, — obiectul principal, — alegerea deputatului sinodal. La dorința mai multor domni spre consultare — președintele suspinde ședința pe 5 minute.

Redeschiḑêndu-se ședința — părintele Ioan Bozoșan își cere cuvênt și propune colegiului a se alege de membru clerical la sinodul archidiecesan gr. or. mult meritatul nostru bărbat pe terenul bisericesc și scolar Dl asesor consistorial din Sibiiu, Z. Boiu jun.

Propunerea se primește cu entuziasm și se procede la votisare (nominală). Resultatul a fost că dl Z. Boiu a reeșit cu unanimitate. Se verifică apoi protocolul și președintele închee ședința.

După aceasta Dl adm. prot. Demetriu Moldovan prin o cuvêntare grațioasă, mulțămește dlui comisar consistorial pentru buna conducere a ședinței, — carea a urmat în cea mai bună ordine, — urându-i „sĕ trăiască“ — ca mult timp încă sĕ mai poată lucra ca și până acum în viia bisericei și scoalei.

Urmă apoi un prânḑ comun la dl protopresb. emeritat Z. Boiu sen.

La acest prânḑ ca de comun n'au lipsit și toastele.

Astfeliu Dl comisar D. Chendi sen. a ridicat un toast pentru Escelenția Sa Înalt Preasfințitul archiepiscop și metropolit Miron Romanul. Dl, D. Moldovan adm. prot. pentru Ilustritatea Sa vicariul archiepiscopesc N. Popea. Dl N. Brâdusă paroch pentru fericita odichnă a Marelui Andreiu Șaguna.

Aici urmà cântat de 3 ori „În veci pomenirea lui.“ Dl D. Chendi jun. cap. pentru deputatul ales Rever. D. Zacharia Boiu jun. și dl învĕțător N. Luculeț pentru bărbatul scoalelor, dl referinte scolar A. Trombițaș — și alte multe. Cântările încă nu lipsiră — precum nici cântăreții buni. Înainte de încheere — nu pot trece cu vederea o împregiurare dintre cele mai îmbucurătoare — și adecă că avurăm fericirea a avea în mijlocul acestei societăți și pre încăruntitul protopop emer. Z. Boiu — care prin un toast miscătoriu ne-a dovedit, că deșì fisice foarte debitat — facultățile-i spirituale sunt încă bărbătesti — și nu le-ai putea asemêna nici odată cu a le unui bêtrân de 85 de ani.

În fine alăturându-me dè nou la simțemintele dlui D. Chendi jun. esclam încă odată „Trăiască deputatul nostru.“ — Trăeasca! ca cu obicnuitu-i tact și succcs sĕ poată lucra întru fericirea și înalțarea trebilor noastre bisericești și scolare! *L.*

Varietăți.

* (Bibliografic). A eșit de sub tipariu în broșură frumos adjustată: **„Românii și universitatea fundului regiu.“** *Raport general al lui Dr. Stefan Păcurariu, deputatul scaunului Orăștiă la universitatea fundului regiu.* Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane.

Acest raport al domnului Dr. Stefan Păcurariu s'a publicat astă vară în coloanele ḑiariului, de unde s'a și retipărit în această broșură. Noi atragem asupra-i atențiunea publicului român, care voește sĕ aibă fundate cunoștințe despre cursul lucrului în fostul fund regiu.

* (Steaua „*Paprika*“.) Sub acest titlu cetim în „Egyetértés“ următoarele: „Jupiter, Saturnus, Neptun, precum și celelalte planete mici și mari botezate cu numele celorlalți ḑei și ḑeițe din clasicitate nu vor fi în stare de a se mira din destul dacă vor afla, că pe tovareșul lor, descoperit acum de curênd, l'au botezat după numele celei mai unguresti marfe după ardeiu, și e întrebare, dacă acea societate, dispunĕtoare de numele celor mai mari domni, care umple giganticul chaos al universului, va suferì pe acest ștrengar profan, care se închină numelui „Paprika“ și nu va trimite în grumazii lui vr'un comet cu coada lungă, ca sĕ-l nimicească din acea lume a stelelor, care e unicul vigil al elevului clasic și e cel mai fidel esprimător al aceluia. În una din ḑilele trecute — ḑice numitul ḑiar — am fost amintit, că renumitul descoperitor al planetelor, Palisa, caută un naș pentru o noauă planetă descoperită de el și până acì nebotezată și că ar fi aplicat a ceda dreptul seu de botezător al stelei pentru 1250 franci.

Nașul s'a aflat deja, și acesta n'are cugetul reservat de a pune la picioarele amantei sale steaua fără de nume, ci voește a esploata corpul ceresc ca pe un fel de reclam ḑiaristic, a adresat deci către redactorul unui ḑiar vienez următoatea epistolă: Primul deposit maghiar de ardeiu a lui „Schlesinger Robert.“ Onorată redacțiune! Cu provocare la reclamul întitulat „Pentru o stea se caută naș“ din prețuitul dvoastră ḑiar, aceea idee originală mi-a venit, că oare nu ar fi bine primit nu numai înaintea învĕțaților și astronomilor, ci și înaintea întregului public, dacă eu voiu pune în drumul științific al dlui Palisa 1250 franci și dacă planeta cea noauă Nr. 244 se va boteza cu numele marfei mele, „Schlesinger Paprika.“ Deșì poate nu me trag dea dreptul din Grecia, totuși cred, am satisfăcut țintei și că noaua planetă Nr. 244 ar esista și mai departe cu toate că se va boteza cu numele „Schlesinger Paprika.“ Îmi permit a spera, că prin concursul binevoitor al dtale mi-a succes a ajunge la scop. Rĕmân pe lângă esprimarea deosebitei mele considerațiuni: „Schlesinger Robert“, altcum „Paprika Schlesinger.“ Mĕduva lucrului e aceea, că domnul „Schlesinger Paprika“ voește a improtocola pe firmament acest anunț al seu pentru eternitate și pentru prețul bagatel de 1250 fr. și fără de a fi îndatorat a solvì 30 cr. competință de timbru pentru fie-care aparițiune a stelei. Așa dar pentru steaua dlui Palisa s'a aflat naș și dacă va primì ofertul — despre ce nu mai încape nici o dubietate — așa în analele astronomice viitoare vom cetì: „planeta Nr. 236: Honoria; 237: Coelesta; 239: Adrastea; 242: Krimhild; 243: Joa; 244: „Schlesinger Paprika.“

Noi însĕ cu abatere dela „mĕduvă“ (veleje) inventată de ḑiarul maghiar în acest lucru vom ḑice, că sensul acestei istorioare e, ca și cel din ucazul lui Gerloczy relativ la firmele germâne: a maghiarisa nu numai firmele negutĕtorilor, șusterilor, coacilor. etc. etc., ci a maghiarisa până și numirile stelelor de pe firmament, de altcum foarte nevinovate.

Loterie.

Mercuri în 18 Martie 1885.

Sibiiu: 22 50 1 81 71

Bursa de Viena și Pesta.

Din 17 Martie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.85	93.80
Renta de aur austriacă	108 45	108.—
Renta ung. de hârtie	93.85	93 85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.—	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.50	123.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.50	109.75
Obligațiuni urbariale transilvane	108.80	108.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	102.—	102.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.—	98.75
Sorți unguresti cu premii	119.30	119.—
Sorți de regularea Tisei	119.30	119.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	83.35	83.50
Datorie de stat austriacă în argint	83.70	83.50
Sorți de stat dela 1860	139.30	139.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	864.—	862.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147 25	147.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	310.25	310.—
Acțiuni de credit austr.	301.75	301.90
Galbin	5 81	5.69
Napoleon	9.80	9 78
100 marce nemțești	60 55	60.55
London (pe poliță de trei luni)	124 40	124.45

Nr. 107. 1885 [988] 2—3

Escriere de concurs pentru planuri de zidire.

Pentru facerea planurilor și a calculului de spese referitoare la zidirea caselor fundațiunei lui „Gozsdu“ din Budapesta, cercul VII., Királyutza Nrul 13, Hollóutza Nrul 8, Háromdobutza Nrul 16, cu terminul insinuărei acestora *până la 31 Maiu 1885*, se escrie concursul pe lângă aceea observare, că proprietariul caselor, respective representanța fundațiunei va honora planul împreună cu calculul de spese, pe carele — după ascultarea esperțiilor — îl va afla de cel mai bun cu 800 fl., ear pe al doilea mai bun cu 500 fl. și în urma pe al treilea mai bun cu 200 fl.

Plătirea honorariului planurilor trei mai bune se va efeptuì cu 1-ma Septembre 1885.

Budapesta, 4 Martie, 1885.

Comitetul fundațiunei lui „Gozsdu.“

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic și grec. [928] 19—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Bilanțul anual

din 31 Decembre 1884 al societății

„Albina“ Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Active.		fl. cr.
Cassa în numerar		41,696.23
Monetă		27,160.82
Cambie de bancă		1,117,028.51
Cambie și obligațiuni dela reuniuni de credit		13,444.10
Împrumuturi pe hipotece:		
a) în scrisuri fonciar	921,576.72	
b) în numerar	98,949.94	1,020,526.66
Credite fixe		114,705.16
Avansuri pe effecte publice		86,753.96
Credite de cont-curent		68,951.71
Împrumuturi pe producte		4,419.95
Cassa institutului și diverse realități de vêndare		113,547.59
Effecte publice		144,521.43
Effectele fondului de garanță ale scrisurilor fonciare		229,902.67
Effectele fondului de pensiuni al funcționarilor institutului		11,652 90
Mobiliar	4,902.34	
după amortisare de	490.24	4,412.10
Diverse conturi debitoare		75,168.85
		fl. 3,073,892.64

Passive.		fl. cr.
Capital social 3000 acțiuni a fl. 100		300,000.—
Fondul de reservă al acționarilor		41,995.—
Depuneri pentru fructificare		1,666.248.53
Scrisuri fonciare în circulațiune	858,800.—	
„ „ „ „	1,700.—	860.500.—
Fondul de garanță al reuniunilor		4,529.54
Fondul de pensiuni al funcționarilor		11,781.31
Dividende neridicate		1,490.—
Tantieme neridcate		200.—
Interese anticipate pro 1885		25,134 02
Diverse conturi creditoare		121,238.14
Profit curat		40.776 10
		fl. 3,073,892.64

Sibiiu, 31 Decembre 1884.

Ioan Hannia m. p., membru al direcțiunei.
Ioan Popa m. p., membru al direcțiunei.
Visarion Roman m. p., director esecutiv.
Iosif Lissai m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present și confrontându-l cu registrele principale și ausiliare ale societății ținute în buna regulă, l'am găsit în consonanță cu aceleși și esact.

Sibiiu în Martie 1885. [989] 1—1

Comitetul de supraveghere:

Dr. Aurel Brote m. p. **Ioane Crețiu** m. p. **Michail Kabdebo** m p. **Corneliu Tobias** m. p.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

La numerul acesta se adauge un suplement.

Nr. 28. Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Martie 1885.

Două lucruri se cer spre a putea ținea pas cu lumea mare. Putere sufletească și trupească. Fără ele — după judecata sănătoasă — nu vom putea ajunge la ținta doririlor noastre.

În staturi bine organisate se și consideră aceste două lucruri principali, și vedem că el paralel cu starea financiară a țêrei promovează cultura cetățenilor spre a aduce echilibru în starea socială, asigurând cu chipul acesta statului un viitoriu trainic.

E lucru constatat că neînțelegerile interne nici odată n'au contribuit la întărirea statelor, și ele mai ales n'au contribuit, când au fost provocate de neegala împărțire între beneficii și sarcini. Când odată a ajuns statul a face deosebire între cetățean și cetățean, a aruncat în acel moment tăciunele neînțelegerilor între fii unei mame, decretând pre unii copii de suflet, pre alții mașteri, prin urmare meniți a se mărginì la sfărmiturile ce cad de pre mesele celor favorisați, sfărmituri, cari și ele vor trebuì mistuite cu ocară

La acest din urmă stadiu se vede a fi ajuns lucrurile în statul nostru, și fiind-că ele au ajus la acest stadiu, nu ne vom mira, că toate merg de-a valma, ca și când n'ar mai esista nimica, ce sĕ ne lege strîns la olaltă pentru a putea întimpina caprițiele soartei la ori ce eventualitate. Nu ne vom mira, nici de cutezanța, cu care se predică la noi resturnarea ordinei sociale, nici de frivolitatea, cu care se tractează cele mai vitale interese ale statului.

La noi nici o proporție nu esistă între știință și avere și actualul nostru ministru de culte va trebuì sĕ facă esperiența, că, condus de curentul de aḑi, în veci nu-și va realisa programa menită a fericì cultele din Ungaria. Și aceasta nu se va putea, cât timp Ungaria se va considera de ceea ce nu este, cât timp vom sacrifica cele mai vitali interese ale statului unui vis, care, dacă va fi sĕ se realiseze, apoi el numai pe calea apucată nu se va realisa.

Abstragem dela leghioanele de lucruri greșit plănuite și și mai greșit esecutate și ne mărginim la [illegible]reată bisericei noastre.

Pe timpul când se inaugurase o nouă eră în statul nostru, din grația monarchului biserica noastră fu împărtășită și ea din viestieria statului cu o sumă oare-care, și ea, deșì mică față cu neajunsele noastre, totuși ne alina încâtva durerile provenite din vitregitatea timpurilor și reința oamenilor. Nu întru atâta suma de bani ne era noue binevenită, nu ajutorul material era motorul, care ne înveselia inima, ci grația prea înaltă, consciința că biserica noastră din umilită ce era devenì considerată și la coroană. Era deci mângăitoriu, că în inima monarchului esistă un colțișor și pentru biserica noastra, pentru milioanele de români, cari la toate rugăciunile lor pomenesc pe impĕratul, curtea și ostașii lui. Ne creștea inima căci vedeam că a trecut timpurile de persecuție, și întrăm în o nouă eră mai caldă și mai luminoasă.

Așa am priceput noi lucrul, așa resonăm și astăḑi când esclusiv asupra bisericei noastre numai s'au întrodus din nou timpurile de prigonire de odinioară. Sunt tot cele vechi prigonirile numai sub altă formă și alte pretecste.

Parlamentul din Viena în luna trecută s'a ocupat cu regularea subvenționărei preoțimei din Cislaitania. Din adins ḑicem subvenționare, căci bagatelul de fl. 350. nu-l putem tacsa de salariu pentru preoțime. Cu această ocasiune deputatul român, domnul Dr. Mitrofanovici, profesor de teologie la academia ortodocsă din Cernăuți a rostit un discurs cu scopul de a se ameliora și soartea clerului ortodocs din Dalmația. Reflectăm la vorbirea domnului Mitrofanovici din două motive și o reproducem la alt loc în estens. Domnia Sa a desfășurat frumoasa misiune a preoțimei, însemnatul rol ce are ea ca factor chemat a promova interesele statului combinate cu cele ale bisericei și totodată a indigetat la împregiurarea fatală, că preoțimea cu slabele condițiuni de traiu în care se află de fapt cu greu foarte cu greu va putea rĕspunde nobilei sale missiuni.

Sĕ constatăm un lucru și apoi sĕ trecem la noi. Situația clerului în Austria nici nu se poate asemăna cu deplorabila stare dela noi, unde preotul este avisat numai la simțul religios al poporanului seu.

Dacă dară acolo preoțimea nu-și poate împlinì cu scumpĕtate misiunea, ce vom ḑice atunci noi despre noi în situația noastră de aḑi, unde avem a ne lupta cu grija pentru traiul nostru și al familiei noastre.

Și dacă am fi mărginiți la atâta. Nouĕ însĕ ni se face silă morală, suntem adênc vătămați în conscienția noastră de servitori ai altariului, vătămați în demnitatea noastră de bărbați ai unei biserici, care între cele mai crâncene persecuțiuni chiar nu s'a abătut dela cuvintele apostolului: *„tot sufletul sĕ fie supus puterei.“*

In parlamentul din Viena se regulează cestiunea dotațiunei preoților. Parlament, regim și monarch în inima lor au un colțișor pentru biserică, și aceasta se face tocmai pe timpul când noi loviți în inimă, trebue sĕ ne înecăm durerea în pept.

Coincidența aceasta în tractarea bisericilor va stĕrnì lacrămi în inima fie-cărui român ortodocs. Noi cei din urmă vom fi în a ne perde speranța.

Avem speranță că biserica noastră va trece și presteaceastă cercare. Formele constituționale pretind ca între inima monarchului și biserica noastră sĕ fie un organ mijlocitoriu Prin el se varsă în inima monarchului informațiunile despre biserica noastră, prin el ne vin la cunoștință cele dispuse față cu biserica noastră.

Nu noi vom schimba această situație. Constatăm însĕ că dacă ni se va sdrobì și ultima raḑă de speranță, atunci urmările funeste sĕ nu ni se atribue noue.

Revista politică.

Proiectul pentru reformarea casei magnaților a trecut prin comisiunea de trei. Alaltă-eri s'a presentat în casa de sus și Luni se va pune la ordinea ḑilei.

Cestiunea Egiptului începe a se apropia de soluțiune. Ministrul de esterne al Angliei a anunciat în parlament că puterile europene s'au unit în privința reformărei finanțelor în Egipt. După o telegramă a ḑiarului „Neue freie Presse“ convenția stă din trei puncte: o declarațiune a puterilor și a Turciei, o convențiune a puterilor și a Turciei, în fine un proiect de decret al Chedivului. Toate puterile afară de Turcia au subscris declarațiunea, asemenea convențiunea, și chedivul s'a obligat a esecuta decretul.

Cu chipul acesta se crede a se fi regulat cestiunea Egiptului. Amenuntele ni se spune că vor urma ulterior.

Italia este cuprinsă de frigurile cuceririlor pe țĕrmurii mărei roșie. Agitațiunea în țeară e mare. Cu privire la fiitoarele desbateri parlamentare cetim în „Telegraphul“ din Bucureşti:

Cabinetul Deprettis va avea în curênd de trecut o încercare parlamentară; un mare numĕr de deputați stăruiesc ca cestiunea agrară sĕ fie desbătută în cameră și sĕ se resolve. Cu toată distracțiunea produsă de politica colonială, cestiunea agrară se impune tuturor și opiniunea publică dorește sĕ cunoască programa guvernului asupra ei.

Urmând dorinței generale, șeful cabinetului italian a provocat ḑilele aceste o întrunire parlamen-

---

FOIȚA.

Diva.

(Schiță de **C. A, Silvian.**)

Una dintre cele mai frumoase regiuni ale țĕrii este fără îndoială delicioasa vale a Murĕșului. Ea e asemenea unei grădini cu frumsețile ei naturale nemascate de mână omenească, ear munții dela graniță, imposanți și de o sĕlbătăciă adese-ori romantică, se ridică asemenea unei fortărețe naturale între țĕrile de sub coroana Sf. Stefan și a regatului României.

Din partea nordică licuresc piscurile falnice ale unui șir lung de munți, dela a căror picioare se rĕsfrâng coperișele albe ale caselor — ear de către sud se ridică stâncile gigantice ale Retezatului, și de acì încolo se întind către sud-vest un lanț lung interesant de coline — și o figură bărbătească privind azurul vênăt se observă îndată ce cineva aruncă privirea asupra lor.

Nemijlocit lângă orășelul Deva se ridică o fortăreață, — ea era cheia acelor locuri — odinioară locuința și scutul Regilor, ear acum în starea ei deplorabilă — scut la o mulțime de paseri de noapte.

O fortăreață în mijlocul unei țĕri de o amintire istorică atât de bogată, pe un pământ care sute de ani a fost martore la cele mai crunte și dureroase lupte, clădită pe colina unui munte adăpat cu sângele la atâtea popoarĕ, nu ne îndoim că va deștepta interesul cetitorilor nostri.

Lung timp, ne spune istoricul, a fost acea fortăreață reședința voivoḑilor țĕrii, și abia numai sub regele Ladislau V. ajunse în proprietatea familiei Huniadiane, și rĕmase până la decedarea acelei familii în posesiunea lor. De acì încolo era un obiect de ceartă între coroană și nobilime până când mai pe urmă sub domnirea lui Stefan Bathori era atât de părăsită încât servea numai de închisoare și abia târḑiu după acea la anul 1607 se luà hotărârea în dieta țĕrei a o lăsa în mânile principilor. În anul 1661 ajunse în posesiunea lui Ioan Kemény, ear în 1662 în mânile lui Mihai Abafi.

Acesta o stĕpânì până la 1747 și sub tot decursul domnirii lui era întărită cu șanțuri, cu oștire și cu șanțurele haiducești. Dela acest an încolo rĕmase cu totul în mânile sorții, până când la anul 1817 deșteptà prin aspectul seu pitoresc atențiunea și interesul împĕrătesei călĕtorind în primăvara acelui an comitatul Huniadoarei.

Nobila Doamnă înduplecă pe soțul seu la reînoirea acelei fortărețe și abia după 12 ani de muncă, se terminà aceea clădire pe lângă o cheltuială de 216 milioane floreni.

De atunci până la 1848 nu se mai ivì nici o scenă sgomotoasă. Pe timpul luptei din acel an ea era apĕrată de un locotenent cu 200 oameni, dar puțin timp după isbucnirea rescoalei dispăruse cu totul colorile stindardului unguresc de pe unghiurile cetății, și cu ele deodată sburà cu o sguduitură vehementă întreaga cetate în aer.

Causa acestei catastrofe a rĕmas încă și până astăḑi nelămurită. Acuma se vĕd numai murii cenușii, sĕlbatici și părăsiți pe colina unui deal încongiurat cu braḑi și castani. În popor esistă multe povesti despre acea fortăreață. Pe una — și poate cea mai frumoasă ce am auḑit povestindu-se din gura unui moșneag român vreau sĕ ve spun și dvoastre.

Cât poate ochiul cuprinde de sus, de pe țĕrmul acelei fortărețe, până la fruntariele Rusiei și chiar până la Dunăre ajunse odată țeara dacilor, ear marginile ei ostice erau stropite de valurile mării negre. Domn al acelei țĕri era Decebal, un principe ager înfocat, un luptător neasemĕnat cu nimeni, el se luptà pentru tronul seu pentru țeara sa până când se stinse cea mai de pe urmă suflare dacică.

Roma pe atunci domnitoarea lumii, biruitoare în tot locul, trimise armata sa și asupra acestor munți, contra dacilor, contra domnirii lui Decebal, tară la care au asistat preste 150 deputaţi. D. Deprettis vorbì mult asupra cestiunii agrare, anunţând un şir de proiecte asupra creditului funciar, asupra analisării, asupra asigurării recoltelor. Afară de aceasta primul ministru spuse că guvernul va scutì comunele şi judeţele de trei pătrimi din suma cu care trebue sĕ contribue la construirea căilor ferate locale, în tot vre-o optḑeci milioane. Asemenea se vor face reduceri în multe imposite şi se va ieftini preţul sării; în acelaşi timp se vor arăta şi ramurile de venit cari vor fi sporit pentru a acoperì budgetul.

D. Deprettis se rostì categoric contra modificărei impositului de venit, şi a tacselor de import pe cereale şi susţinu părerea că trebue sĕ pună capĕt sporirii ḑecimelor comunale şi judeţene.

Foile oposiţiunii, relevând contradicţiune între afirmaţiunile dlui Deprettis şi ale lui Anglinni, ministrul de finanţe, proroceşte că cestiunea gravă va provoca o crisă în sînul cabinetului.

Această speranţă se consideră însĕ ca prematură; situaţiunea cabinetului depinde dela reuşita declaraţiunilor dlui Mancini în Cameră. Retragerea englesilor în Africa îngrighează pe toată lumea şi din toate părţile se ridică întrebarea ce are de gând sĕ facă Italia.

Cestiunea agrară e încă un teren virgin, pe care ori-ce guvern poate face îndestule reforme; aşa că chiar oposiţiunea pentarhistă va fi slabă în faţa celei mai mici activităţi a guvernului. Şi după cum se vede cabinetul Deprettis e hotărit se lucreze.

— Înfrângerile succesive suferite de chinesi în timpul din urmă se pare că i-au dispus spre împăciuire. Astfel corespondentul din Viena al lui „Daily News“ anunţă că guvernul din Pekin a solicitat mijlocirea Angliei.

Prima încercare de mijlocire a făcut-o ambasadorul american Youny, comunicând Chinei condiţiunile Franciei. Republica franceză cere sacrificarea tratatului din Tientsin, închearea unei convenţiuni comerciale, ocuparea Ke-Lungului şi Tam-Suiului şi cedarea oficielor vamale de acolo precum a minelor până la achitarea despăgubirii hotărite de un tribunal de arbitragiu; în schimb, flota francesă si va înceta numai decât operaţiunile.

Consiliul imperial respinse cea mai mare parte din condiţiuni, în acelaş timp însĕ solicită mijlocirea Angliei. Ambasadorul chines din Londra deschise negociările cu ambasadorul frances, comunicându-i condiţiunile Chinei. Împeriul ceresc cere sĕ păstreze cetăţile Laokai şi Langson în Tonking 'şi sĕ închee cu Tonkinul o nouă convenţie comercială; Francia se va abţine dela ori-ce amestec în trebile Anamului, în schimb China va renunţa la despăgubirea de resboi.

Când aceste nostime condiţiuni fură comunicate lordului Granviile, acesta respinse cererea de mijlocire de oare-ce nu poate fi perspectivă de înţelegere.

Dotaţiunea clerului rom. cat. în parlamentul din Viena.

Cu ocasiunea desbaterii legii în privinţa dotaţiunii preoţimei rom. catolice de păstoriă în senatul inperial a adus contele Vojnovics următoarea resoluţiune: „Guvernul c. r. e provocat, după sancţionarea prea înaltă a legii, cu care se vor emite determinaţiuni provisorie în privinţa dotaţiunei preoţimei catolice de păstoriă, a aduce un proiect de lege, cu care într'acelaşi mod sĕ se poarte de grijă şi pentru clerul gr. or. de păstoriă din Dalmaţia.“

Spre a sprigini propunerea aceasta, a ţinut ablegatul nostru, Sânţia Sa P. Dr. V. Mitrofanoviciu în casa deputaţilor în 5 Faur a. c. următoarea cuvêntare: „Înaltă casă! Îndată la începutul desfăşurărilor mele asupra obiectului, ce este în discusiune, caută sĕ mărturisesc, cum-că consimţesc din convingere deplină cu îmbunătăţirea stării materiale a preoţimei catolice de păstoriă. Dară mărturisind-o aceasta, nu-mi pot suprima părerea de rĕu, că chiar în proiectul acesta de lege, anume în paragraful, ce este acum în pertractare nu e cuprinsă o parte a preoţimii gr. or. de păstoriă din Cislaitania, ci că preoţimea aceea a rĕmas cu totul nebăgată în samă şi condamnată, a-şi continua ca până acum şi de aice înainte lupta pentru esistenţa ei materială. Vorbesc de preoţimea aceea, pentru care şi-a pus cuvêntul onoratul meu înainte vorbitoriu, adecă de preoţimea gr. or. din Dalmaţia.

Onoratul meu înainte vorbitoriu a înşirat pe larg sălariele preoţimii aceleia. Mie nu-mi rĕmâne decât a mai adauge, cum-că la dotaţiunea preoţimii aceleia sunt numĕrate şi nişte adausuri în naturalie şi nişte taxe stolarie şi pe cât nu ajung acestea se acopere dotaţiunea, se întregeşte ea până la suma de 315, ori până la 262 fl. 50 cr. v. a. În timpul de faţă stau referinţele dotaţiunii preoţimii rom. catolice şi gr. or. în Dalmaţia la acelaşi nivou.

Dacă aşa dară se recunoaşte şi cu tot dreptul, cumcă dotaţiunea de până acum a preoţimii rom. cat. nu e de ajuns şi cum că e trebuinţă a i-o ameliora, dacă se mai ea în vedere, că preoţii gr. or. sunt părinţi de familiă, prin urmare cumcă au fără asemĕnare mai multe trebuinţe materiale, apoi nu se mai poate sĕ nu se admită cum că preoţilor acestora nici atâta nu le ajunge dotaţiunea lor, şi sĕ nu se recunoască necesitatea, de ale da şi lor mijloace mai potrivite de esistenţă, pentru ca sĕ li se facă cu putinţă, a-şi împlinì cu inimă voioasă datoriele, ce sunt îmbinate cu chiemarea lor, şi a rĕspândì religiositatea şi moralitatea cu mai mare putere.

Eu nu me apuc sĕ desfăşur cu deamĕruntul, cumcă un venit anual de 315 fl. v. a. e prea puţin sub împregiurările de astăḑi pentru susţinerea unei familie, ce se numĕră la stările sociale mai superioare, fire-ar ea şi cât de modestă în pretensiunile sale. Cu toate acestea mi-i aminte a accentua unele mominte de natură generală, cari cred, că vor contribuì a ilustra necesitatea, de a ameliora starea materială a preoţimii gr. or. de păstoriă din Datmaţia.

I se cere din toate părţile preoţimii gr. or. de păstoriă ca ori şi căror păstori sufleteşti, ca sĕ ţină pas cu cultura spirituală ce înaintează necontenit, sĕ susţină în curs vieaţa spirituală şi sĕ nu cadă sub nivoul culturei generale şi speţiale, ce se pretinde în ḑiua de astăḑi.

Cine părăseşte lumina, ce i-a rĕsărit odată, şi nu-i mai pasă sĕ o caute şi sĕ o susţină, îşi periclitează luminele dobêndite, şi cine crede că e scutit a medita şi a cerca mai departe, acela se despoaie de mijlocul cel mai necesar, pentru a lucra cu succes în deregătoria sa. Preotul, carele ar face una ca aceasta, ar fi ca omul ce şede pe malul rîului ca sĕ vaḑă cum se scurge ultimul val de apă cum se usucă ultimul strop. Studiul necontenit, împreunat cu o ochire liniştită şi reculeasă în natura inimei omeneşti şi în întêmplările vieţei, îl face pe preot a avè succese binecuvêntate în activitatea sa. Aşa scapă el şi anume preotul dela comuna rurală de pericolul de a-şi însuşì neajunsurile oamenilor, cu cari stă în atingere, şi îi este cu putinţă a-şi păstra deprinderile cele nobile în toată purtarea. La aceasta însĕ se cere un substrat de mijloace literare, a cărora procurare trece cu mult preste mijloacele de subsistenţă, de cari preotul de păstoriă are parte până în ḑiua de astăḑi. Pe lângă o dotaţiune de 315 fl. v. a. lui îi e cu neputinţă sĕ corespundă cerinţei în direcţiunea arătată şi urmarea acestei împregiurări ar fi după ḑicerea cunoscută: „stagnarea e regres,“ cumcă el se rĕmână în coadă în privinţa culturei nu numai cât în detrimêntul seu ci al poporului; şi chiar din punctul acesta de vedere se impune îmbunătăţirea stării materiale a preoţilor gr. or. de păstoriă. Dară la considerarea aceasta se mai alătură încă şi alte împregiurări, cari nu se pot trece cu vederea.

Misiunea păstoriului conţine oare-ce de atât ideal, de nobil, de sublim, încât chiar numai cât aceasta împregiurare ar putè fi de ajuns spre a-l dispune pre cineva, ca sĕ-şi aleagă starea preoţască. Dară preotul, ca om, are nevoiă şi de susţinerea vieţei sale trupeşti, şi asa e prea firesc, ca la alegerea stării preoţeşti sĕ pune în regulă în cumpĕnă şi întrebarea traiului şi se dejudecă. Dacă e îngrigit de ajuns pentru susţinerea aceasta, apoi se găsesc pentru starea preoţească oameni apţi, cari lucră din rĕsputeri pentru binele public; dacă lipseşte susţinerea aceasta întreb, care bărbat cu talente deosebite sĕ între în starea preoţască, ce pe de o parte impune sarcine mari, cerênd dela membri ei neşte lucruri, ce sunt foarte greu de împlinit, eară pe de altă parte nu dă măcar ceea ce se cere pentru traiul de toate ḑilele? Şi dacă s'a şi decis un bărbat de spirit şi de inimă pentru starea aceasta, fiind gata a se supune şi neajunsurilor, oare de câte ori nu-şi perde el cu toate acestea, apăsat de referinţe nefavoritoare materiale, idealurile, ce îl însufleţau mai înainte, de câte ori nu i-se umple inima de disgust şi amărăciune, de câte ori nu-l lasă puterile în luptă neîntreruptă pentru traiul de toate ḑilele? nu unul a căḑut sub referinţe sale cutropitoare fără ca sĕ mai fi putut dobândì succesele, ce le spera! Eată! aşa stă în strînsă legătură şi în starea preoţească succesul activităţii omeneşti cu mijloacele materiale. Şi ce servиţe nu aduce statului preoţimea gr. or. de păstoriă cu activitatea ei în sfera, ce-i este desemnată!

Abstragênd dela numĕroasele agende de cancelarie, ce le poartă servind statul, înrîurinţa ei asupra cugetării cetăţeneşti, asupra ţinutei cetăţenilor, cari sunt încredinţaţi grigei ei spirituale, are o putere imensă. *Unde nu lucră preoţimea în direcţiunea aceasta, ori unde activitatea ei este împedecată de neşte împregiurări accidentale într'un grad mai mare sau mai mic, unde vocea religiunei îşi perde puterea, unde amuţesc învĕţăturile şi îndemnările la supunere cuvenită şi la ascultare faţă cu regintele, faţă cu guvernul şi cu ordinea legală, und* [illegible] *tesc învĕţăturile şi îndemnările la amoare de* [illegible] *ştimă pentru concetăţeni şi la* [illegible] *ce resultă din referinţele acestea şi* [illegible] *moralitatea din ce în ce mai mult* [illegible] *salubritatea statului, acolo este el în punctul a fi* [illegible]*rat în funcţiunile sale regulate şi a fi periclitat în întocmirile sale.* Este aşa-dară şi în interesul statului de a le procura preoţilor, pe cât se poate o stare

---

ea voia sĕ nimicească acel popor, sĕ-şi câştige şi în aceste părţi un punct de apărare, un raḑăm, un scut în vreme de nevoe.

Armata romană năvălea biruitoare de toate părţile, ocupà locurile cele mai bune, puse în flacări tote cetăţile, pe urmă înfipse pumnalul seu în capitala ţĕrii Sarmisegetusa, alungà armata dacică din toate unghiurile, astfel încât chiar şi Decebal se ascunse de urgia lor în fortăreaţa de pe Mureş, în care locuia el adeseori în timp de vară în ticnă şi desfătare, înpreună cu o soră a lui, cu frumoasa Diva Faustina pe care o iubea mai mult decât ori-ce în lume. El luà cu sine restul luptătorilor ce îi rĕmase încă credincioşi, şi se hotărî — demn de înaltul seu oficiu — a lupta şi murì împreună cu ei.

Peste noapte se petrecea mare sgomot în mijlocul munţilor. Învingătorii sĕrbau biruinţa lor în chiote şi veselie, ear Dacii rătăceau desperaţi dela un loc la altul. Bărbaţi şi femei isbucniau în ţipete de durere şi desperare, unii aprindeau şi dărîmau casele, ear alţi alergau înspăimântaţi sus la munte.

Ear când se luminà de ḑi, şi raḑele auroase sclipiau pe piscul munţilor înverḑit şi înflorit, domnia o linişte adêncă de giur-împregiur. Nu se vedea decât arme şi morţi, cadavre frânte şi sfărêmate şi pămênt scăldat în sânge.

În una din ferestrile castelului şedea o jună copilă şi privia cu ochii umeḑi, mari şi sclipicioşi asupra stencilor şi culmelor, şi toate îi părea de o frumseţe admirabilă a naturei, o frumseţe paradisică, arborii acei înalţi şi deşi, pădurile încântătoare, văile umbrite, murmurul continuu al riurilor, clocotul tainic al isvoarĕlor cristaline, apoi paserile animând şi cântând voioase, îi uşurau inima, îi alinau durerea, şi îi făcea viaţa mai frumoasă mai dulce şi mai îndurătoare.

Rătăcită în aceste gânduri dulci, se simţì deodată cuprinsă de un fior cumplit. Ea ar fi voít sĕ fugă, sĕ strige dar în zadar, nu potea era ceva ce o oprea, ce o ţinea legată, înfiptă pe murii cetăţii şi deodată se furisă în inima ei o iubire adêncă şi un suspin sfăşietor isbucnì din fragedul ei pept.

Jos la picioriul muntelui sub fereasta castelului vaḑù frumoasa Divă pe generariul oastei romane — el era învălit în o mantauă lungă sclipicioasă, avea pe cap o căciulă neagră ascuţită de sub care sclipiau 2 ochi negrii cu o privire adêncă, pătrunḑĕtoare.

Şi aceasta întâlnire era triumful romanilor, ea a nimicit şi ultimul suflet dac, a dărîmat tronul lui Decebal şi le-a dăruit o ţeară — bogată şi frumoasă.

Pe la apus de soare când raḑa cea plăcută 'şi revarsă încă ultima sa licărire aurie asupra munţilor, Diva coborì treptele castelului, descuià neobservată de nimeni poarta din faţa culmei şi aşteptà cu inima tremurândă sosirea odorului seu scump.

Atât de seducătoare e o inimă iubitoare.

El o invità prin un servitor fidel al seu la o întâlnire tainică, la un loc anumit pe care-l numì el, ea primì aceea invitare şi în minutul când faţa ei era inundată de sărutari observà armata duşmană năvălind pe poartă în cetate.

O luptă desperată se petrecea sus în castel. Mica ostire a lui Dacebal căḑu jertfa acestei seduceri, ea fu sferemată de arma duşmanului puternic. Decebal abia a putut scăpa cu fuga, el se furişà pe o cale ascunsă, pe urmele unui acuaduct şi eşì în partea cealaltă a castelului.

El se oprì la un loc înalt şi frumos şi aruncă încă o privire umedă asupra cetăţii.

Deodată observâ o flacără puternică ridicându-se către cerul încoronat cu mii de stele senine.

Castelul era în flacări. De giur împregiur era azurul luminat de o lumină magică, cerească.

„Diva!“ isbucnì deodată din inima lui Decebal şi un răcnet, un urlet îngrozitor pătrunse în prăpastia adêncă, apoi căḑu înfipt de pumnalul seu, cerênd indurarea cerului!

Pe culmea unui munte din apropierea castelului prăbusit sĕ vede şi astăḑi, pe cum am amintit la început, forma unei feţe bărbătesti privind către cerul etern. „Acela e Decebal“ ḑice poporul din oraşelul întemeiat târḑiu după aceea în valea Mureşului.

materială favorabilă, spre a mărì activitatea, la care sunt chiemați, și a sporì eficacitatea ei.

Eu aș vorbi încă mai pre larg de îndatorirea preoțimii de păstoriă de a face fapte de îndurare și de îndatorirea ei, măcar de cea morală, de a lua parte la instituțiunile umanitarie, cari sunt ridicate, spre a alina starea nefericită și nevoia oamenilor, prin care împărtășire s'ar realisa chiar o parte din idealul sublim al chemării preoțești, în fine de împărtășirea preoțimii la instituțiuni, cari se ocupă ,cu progresul spiritual și cu luminarea poporului, dară nu voiesc sĕ încord prea tare răbdarea înaltei case și me mulțămesc cu atâta, că am făcut alusiune la momentele acestea.

Dacă reculeg însĕ toate momentele aduse înainte ajung la conclusiunea cumcă preoțimea de păstoriă nu e în stare, cu salariele ei legale a duce o vieață corespundĕtoare cu cultura, ce o capătă și cu referințele stării ei, cum-că sălariele acestea nu ajung spre a acoperì cerințele ei spirituale și materiale, și cum-că starea aceasta nu poate fi priincioasă nici interesului bisericei nici interesului statului.

Dară și dotățiunea propusă în proiectul de față pentru preoțimea catolică de păstoriă nu-i de natură, de a corespunde cu totul cerințelor atinse și a împăca dorințele cele îndreptățite. Aceasta se afirmă anume față cu preoții de ajutoriu cu dotățiunea de 250 fl. (în Dalmația) până la 500 fl. (în Viena), cât și cu păstorii de suflete de sine stătători, a carora congruă e sistemisată cu 450 fl. (în Dalmația) până la 700 fl. Cum-că nu se împacă toate dorințele îndreptățite, aceasta o admite și comitetul și arată și causa, dechiarând respicat, cumcă mărirea dotațiunii, ca sĕ mulțămească pe deplin, nu numai că nu-i consultă cu privire la finanțele statului, dară chiar îi cu neputință. In fața stării acesteia a finanțelor statului nu ne rĕmâne decât sĕ ne mulțămim cu ceea ce se hotărește, și cu ceea ce se poate dobândì, de oare-ce și aceea tot e încă un progres spre mai bine; de altmintrea adaog aicia dorința serioasă, cum-că determinățiunile provisorie ale legii acesteia sĕ treacă cât de curĕnd într'un definitiv mai mulțămitoriu.

Într'acest înțeles spriginesc propunerea onoratului meu înainte vorbitoriu contele Vojnovics, ca sĕ se aducă un proiect de lege, cu carele sĕ se poarte de grijă în același mod pentru preoțimea gr. or. de păstoriă din Dalmația și-mi iau voia a recomanda cu toată căldura propunerea aceasta primirii binevoitoare din partea înaltei case.“ „Candela.“

Denunciarea convențiunei comerciale.

„Deutsche Zeitung“ din Viena dela 10 Martie publică în primul Viena, cu privire la denunciarea convențiunei comerciale, următorul articol pre care îl reproducem spre a vedea cetitorii nostri cum se esprimă vecinii nostri asupra acestei cestiuni:

„La 22 Iuniu a. c. sunt ḑece ani de când comitele Andrássy a subscris alăturea cu dl Costaforu tecstul convențiunei comerciale Austro-Română. Acest act nu era de natură curat politică comercială, ci un preludiu al cărui punct de gravitate trebuie căutat în curentele politicei europene. România atunci nu era un stat independinte, ci un principat supt suzeranitatea Sultanului, și încheiarea unei convențiuni comerciale internaționale c'un asemenea principat era o anomaliă a dreptului ginților. Cabinetul din Viena a premers însĕ evenimentelor și a recunoscut de fapt independența României, care numai după resboiul ruso-turc a fost sancționată de areopagul marilor puteri europene prin tratatul dela Berlin. Cine ar fi gândit atunci că cei dela București se vor desgusta atât de iute de marele resultat obținut? Dar statele tinere une-ori cresc foarte repede și nu arare-ori le crește și mai repede amorul propriu de cât puterea și însĕmnătatea lor. Convențiunea a fost încheiată pe ḑece ani numĕrați dela schimbarea ratificărilor, și încetarea a fost condiționată dela denunciarea ce trebuie făcută cu 12 luni mai înainte de terminul espirării. Și în adevĕr guvernul rigatului Romaniei a găsit de cuviință a denuncia convențiunea care espiră la 31 Maiu 1886.

„Din ce puncte de vedere a denunciat cei din București convențiunea nu e greu de a ne esplica. România nu e un stat industrial, ci o țeară eminaminte agricolă. Poporațiunea ei ca și ori-care națiune ce-și ia un avênt politic pe terêmul muncii naționale nu se mulțămește numai cu producțiuni agricole. Ea dorește a mai adăoga la independința politică și independința economică și cifrele statistice care arată colosalul import al articolelor noastre industriale a aprins egoismul național al patrioților din București. Cu toate acestea interesul cel mare al românilor zace în esportul productelor agricole. Tocmai acest interes nu-l mai găsesc români destul de ocrotit prin numita convențiune. România prin convențiune a sperat a-și asicura esportul de vite și cereale. Dar Austro Ungaria prin desele epizotii ce bântue în România a fost nevoită a închide granițele atât pentru vitele din Moldova și Valachia cât și pentru cele din Rusia.

„România basându-se pe convențiunea comercială, a reclamat, a protestat și a amenințat chiar cu represalii. Toate acestea însĕ a rĕmas și-a trebuit sĕ rĕmâie fără resultat pentru că Austria trebuia sĕ aibă în vedere nu numai cultura sa de vite, dar chiar aceea ca țĕrile din occidinte sĕ nu-i închidă și ei granițele.

„În ceea ce privește esportul cerealelor, România prin convențiune a obținut scutirea de vamă a cerealelor sale la importarea lor în Austro-Ungaria.

„La început românii nu puneau prea mare preț pe scutirea de vamă a cerealelor lor fiind-că în acei ani în genere nu esistau în Austro-Ungaria tacse vamale asupra cerealelor, dar după întroducerea tacselor la anul 1882, România s'a bucurat de o mare perogativă, astfeliu că în anul 1883 au esportat în Austro-Ungaria cereale în suma de 26 milioane fl. și această sumă e foarte considerabilă, de oare ce ea represintă 75 procente care revin asupra Austro-Ungariei din totalul esport al României. Chiar din acest punct de vedere privește România cu ingrigire pentru viitor. Francia și Germania urcă vămile asupra cerearelor și Austro-Ungaria încă se pregătește a le urma esemplul. Încetarea scutirii de vamă a cerealelor române formează astăḑi un punct principal în programa politicei comerciale a Ungariei.

„În această cestiune însĕ e vĕdit că Austria n'are interes comun cu Ungaria. Pentru Ungaria, România e un concurent agricol, pe câtă vreme pentru Austria e un important debușeu al produselor sale industriale. În anul 1883 Austria a importat mărfuri în România în valoare de 48.7 milioane fl. între care, zahăr în valoare de 3.2 milioane, mărfuri de bumbac în suma de 2.3 milioane, postav și articole de lână în suma de 4.8 milioane, haine în valoare de 3.8 milioane, pânză în valoare de 1.2 milioane, hârtie de 1.1 milioane, pielărie în valoare de 5.4 milioane, lemnărie în valoare de 2.2 milioane, articole metalice de milioane, 2.2 ceasornice și instrumente musicale în valoare de 3.1 milioane. Cu creșterea civilisațiunei în țeară cresc și trebuințele ḑilnice, și interesul Austriei e de sigur sĕ împlinească oare-și care dorințe ale României în privința produselor agricole ca în schimb sĕ obție cât se poate mai favorabile condițiuni pentru esportul articolelor sale industriale.

„N'am privì de loc cu îngrigire la reînoirea negociărilor în această privință dacă la noi în anii din urmă nu s'ar fi sĕvêrșit transformări remarcabile. E un lucru păgubitor că la noi Ungaria a căpătat o preponderență în toate cestiunile noastre economice.

„Aceasta nu numai că se va manifesta mai bine la reînoirea pactului nostru cu Ungaria, dar chiar astăḑi e un lucru dovedit că în toate cestiunile politice comerciale ale monarchiei, conducerea o are Ungaria. Și chiar această conducere este causa care ne face sĕ ne temem că la reînoirea convențiunei cu România vor resulta rele urmări pentru industria noastră. România de sigur că va pune mari tacse vamale pe articolele noastre industriale, ca eventual prin reducerea lor în urma negocierilor, sĕ obție dela noi avantagie în privința esportului ei de cereale, căror avantage Ungaria are sĕ se opună în paguba fabricanților nostri.

„Și acest incident politic comercial, dovedește că Austria ear avea altceva mai bun de făcut decât sĕ-și pearḑă timpul cu „învoieli cu Ungaria.“

„Romanul.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Făgăraș, 5 Martiu 1885. Onorate domnule redactor! Alegerile la sinodul archidiecesan din cercul Făgărașului, întrunirea învĕțătorilor din acest tract în reuniune, apoi adunarea generală a reuniunei femeilor de aici sunt tot atâtea momente însemnate în a căror merit voiu a raporta ceva.

Faur 28 a anului curent, a fost ḑiua pentru alegerea deputatului din cler la sinodul archidiecesan, și tot aceiași ḑi din întêmplare a fost hotărîtă și pentru adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor din protopresbiteratul Făgărașului. Urmarea, că Joi în 28 Februariu a. c. orășelul nostru gemea de preoți și învĕțători din toate unghiurile, — unii sĕ-și aleagă representantele, alții sĕ se adape din cunoștințele în sfera educațiunei prin desbaterea atâtor obiecte pentru a căror resolvare erau chiemați.

Colegiul electoral al preoților din cercul nostru presentați într'un numĕr aproape complet, care de astădată s'a ținut în localul scoalei elementare gr. or. din Făgăraș, a decurs în modul și ordinea cea mai esemplară, mulțămită conducerei și tactului bun din partea clarisimului domn comisar consistorial Dr. Ilarion Pușcariu. Ales a fost părintele administrator protopresbiteral domnul Iuliu Dan.

Deschiderea ședinței adunărei generale a reuniunei învĕțătorești din causa colegiului electoral preoțesc, care ocupase mai înainte locul destinat pentru reuniune, s'a putut întêmpla numai la 2 oare după ameaḑi. Această împregiurare însĕ n'a alterat întru nimic desvoltarea tuturor obiectelor din programul publicat deja în Nrul 23 al acestei foi.

Cele patru disertațiuni anume: *a)* învĕțătoriul în fața scoalei ca institut de educațiune morală, estetică și religioasă, de Nicolae Aron; *b)* originea și problema scoalei în general, în special problema scoalei poporale, de Ioan Capetă; *c)* din insușirile învĕțătoriului cu privire la disciplina în scoala poporală, de Nicolae Ludu și *d)* tractarea limbei maghiare în scoala poporală, de George Taflan, după cetirea și ascultarea lor în adunare, se dau membrilor insinuați: George Dobrin, Nicolae Aron, Spiridon Mardan și Nicolae Ludu pentru a venì în adunarea generală următoare a acestei reuniuni cu critici formale asupra lor.

Temele practice, — afară de cea din geografie: tractarea metodico-didactică a comitatului Făgăraș, care din causa timpului prea înaintat nu s'a putut pertracta amânându-se până la adunarea districtuală din acest an, — anume *a)* tractarea metodico-didactică a timpului caracteristic din istoria biblică „Iacob și cei 12 fii ai lui“ și *b)* tractarea schiței beografice „Sava Brancoviciu“ din Istoria patriei, s'au desvoltat după cele mai moderne metoade didactice în mod practic — cu elevii despărțĕmêntului al III-lea dela scoala elementară gr. or. din Făgăraș anume reținuți în scoală pentru aceasta — de învĕțătorii Nicolae Aron și George Dobrin, în urma cărora nu a lipsit reflecsiuni și contra reflecsiuni din partea celorlalți membri ai reuniunei.

Din raportul casariului acestui despărțĕmênt se vede, că în cursul acestor trei ani din urmă, — de când reuniunea e constituită sub proiectul de statute emanat dela venerabilul consistoriu archidiecesan – s'au încassat dela membri acestei reuniuni tacse numai 26 fl. v. ear 83 fl. v. a. sunt tacse restante. Recercându-se restanțierii, un numĕr dintre ei plătesc tacsele în fața adunărei, ear cei încă în restanță se îndrumă a solvì păn la adunarea districtuală cassariului, eventual oficiului protopresbiteral, unde asemenea sunt predați pentru a li se detrage din leafă.

Biblioteca acestei reuniuni se mai înmulțește cu 18 opuri, parte românești, parte franceze, donate de respectabila doamnă Anastasia Popescu și 19 asemenea de cuprins literar-pedagogic, donate de P. O. D. Petru Popescu, protopresbiter emeritat cu ocasiunea acestei adunări generale. Acestor binevoitoare persoane, cari totdeauna a ajutorat moralminte și materialminte scopului acestei reuniuni, adunarea le esprimă cea mai simțitoare mulțămită.

„Abecedariul ilustrat“ după sistemul scriptoleg pentru învățarea vorbirei, a scrierei și a cetirei în scoalele elementari partea I. și a II.-ua de Dometiu Dogariu, presentat adunărei spre, aprețiare se predă unei comisiuni sĕ-l studieze și sĕ vină cu un raport asupra lui în adunare districtuală a reuniunei. Asemenea se întêmplă și cu „Manuducerea la tractarea esercițielor corporale în scoalel elementari“ manual didactic în usul învĕțătorilor, manuscript compus de Daniel Gabor.

La ședinta adunărei reuniunei învĕțătorești a luat parte și unii din preoții nostri din tract, — căci toți erau aici. În raport cu numĕrul lor însĕ prea puțini am vĕḑut, de unde deduc că cei mai mulți din directorii nostri scolari puțini știu apreția lucrările noastre. Afară de președintele reuniunei Vincentiu Grama și rev. dmn Petru Popescu, au mai luat parte din preoți: părintele Ioan Mărdan, Pavel Monea, Vasile Mușat, Ioan Popița, Spiridon Mărdan, și George Boeriu și alți câțiva. Membri ajutători nu s'a făcut nici unul, deșì me așteptam cu deplină speranță la aceasta.

Dintre învĕțători, presenți au fost ca nici odată 32 absentând numai 6 pre cari, căci nu și-au legitimat absentarea îi numesc cu numele: Ioan Socol din Berivoii mari, Alesandru Francu din Comana sup., George Chitia din Lupșa, Ilarie Boieriu din Grid, Ioan Gligor din Sâmbăta sup. ap. și Ioan Stoica din Veneția inf.

Obiectele acestei adunări generale, una în an, însĕ măduoasă, a reuniunei învĕțătorilor gr. or. din tractul protopresbiteral Făgăraș s'au încheiat, după declamarea poesiei „Peneș Curcanul“ prin George Dobrin, numai la 7 oare sara, când s'a ridicat ședința.

În 24 Februarie a. c. a fost adunarea generală a reuniunei femeilor gr. or. din Făgăraș și giur.

Această reuniune, cu scopul înfiinţărei unui fond pentru îmbănătăţirea stărei materiale a scoalei gr. or. din Făgăraş, dela anul 1878 încoace de când şi-a luat începutul, mişcă mereu înainte. O mână de doamne de aici şi giur în frunte cu resp. d-nă Anastasia Popescu, preşedinta reuniunei, nu lasă moment ne folosit pentru ajungerea mai îngrabă a scopului reuniunei. Fondul reuniunei acesteia în cursul celor opt ani dela înfiinţarea ei s'a ridicat astăḑi preste 2000 fl. Când va ajunge fondul acesta la 5000 fl. v. a. două terţialităţi din interese se pot întrebuinţa spre scopul reuniunei. Banii se administrează prin comitetul reuniunei, care constă prelângă 12 membre şi din 6 bărbaţi inteligenţi de aicia, cari dau consiliu. O parte însemnată din bani sunt daţi cu interese prelângă obligaţiuni primo-loco întabulate la privaţi, ear partea mai mică e depusă spre fructicarea la societatea de economii „Furnica.“

Reuniunea în adunarea aceasta s'a reconstituit, alegênduşi pe un period nou de trei ani funcţionarii în persoanele on. d-ne: Anastasia Popescu, preşedintă, Maria Etveşiu, v-preşedintă, Elena Toma, cassareasă, Sara Turcu, Zica Pandrea, Maria Aiser, Maria Pop, Aneta Stoica, Ana Ciora, Maria Mureşan, Zinca Pop, Maria Cip, Elena Pop şi Efrosina Neicu, membre în comitet, şi suplente: Maria Grama, Victoria Aron, Sofia Pop şi Melania Nicodin; ear bărbaţii de consiliu în persoanele on. d-nii Vasile Pop, Nicolau Toma, Ioan Ciora, Aldulea Meţian, Vincentiu Grama şi Nicolae Aron şi ca secretariu. Acesti noi aleşi nu me în doiesc, vor lucra din rĕsputeri pentru ajungerea mai îngrabu a scopului reuniunei femeilor gr. or. din Făgăraş şi giur, care scop tare e de dorit pentru mult lipsita scoala noastră de aici. —

Înainte numai cu Dzeu, uniţi în cugete, uniţi şi în fapte, delăturând pentru tot-deuna egoismul şi interesele personali, cari strică mult causelor noastre comune, şi de folosul adus bisericei şi scoalei, cari singure mai susţin poporul nostru nu me îndoiesc.

Nicolae Aron,
cap. gr. or.

Cultivătorul.

„Cultivătorul“ este numele unui nou ḑiar care a apărut în Bucureşti. El este organul cercului agricol.

Eată programa sa:

Întâia vorbă cu publicul ne dă mult de gândit...

Ştim cât s'au discreditat de tare toate prospectele, toate apelurile, toate programele şi manifestile de ori-ce natură ar fi ele, în ori ce graiu vor fi alcătuite, de ori cine s'ar subscrie, de ori cine s'ar rostì.

Nepotrivirea dintre fapte şi vorbe pare a fi tocit pe acestea din urmă până a nu mai găsì pe nicăiri resunet, până a nu mai avea nici chiar înţeles.

Mai după fie-care programă a urmat, din nenorocire, o decepţiune.

Aceasta ne învaţă un lucru, că trăim într'o epocă în care cuvintele şi făgăduelile zadarnice ş'au perdut farmecul lor amăgitor, că faptele singure, că numai isbânḑile depline şi pipăite pot sĕ mai convingă şi sĕ mai însemne ceva.

Ne vom ferì dar de a promite publicului câte cugetăm a studia în organul ce i se presintă astăḑi, la câte lucrări de îndreptare, potrivit sferii noastre de acţiune, vom căuta sĕ punem umĕrul cu nădeşde spre a scăpa de priporul pe care am pornit.

Suntem aḑi un numĕr de oameni, plugari de toate treptele, proprietari mari şi mici, cultivatori din toate colţurile ţĕrei, strinsi impregiurul unui pas mare şi comun, a unei calamităţi ce ne ameninţă şi careia cauta sĕ ne opunem cu puteri unite, pe cât mai e încă vreme, dacă nu voim a deplânge mâne lovirile ei neîndurate şi imposibile atunci de remediat.

Starea înapoiată a sistemului nostru de plugărie faţa cu progresele uimitoare ce agricultura realisează pe aiurea, caută sĕ îngrigească şi sĕ deştepte la muncă toată suflarea acestei ţĕri.

Popoarele care erau mai înainte tributare credincioase a grânarelor noastre au ajuns, prin luminele ştiinţii, prin înţeleapta şi prevĕḑĕtoare conducere, prin harnicie neobosită, — au ajuns, ḑicem nu numai sĕ se poată scutì de producţiunile ce le oferim, ci în stare de a ne concura, cu o superioritate descuragietoare pe toate pieţele lumii.

Ne aflăm în dureroasa fasă a pregătirii unei adevĕrate catastrofe agricole, şi timp nu mai avem de perdut.

Miseria a pătruns până în vetrele noastre; suntem deja victime ale neînduratelor ei urmări.

Şi pericolul economic e pericol naţional.

Trebuinţele sociale şi politice cresc pe fie-care ḑi, datorii grele apasă pe umerii şi onoarea ţĕrii, popoarĕle deja îndrumate pe calea propăşirii lor economice nu vor sĕ ne aştepte, ca sĕ le călcăm şi noi pre urmă; lupta pentru esistenţă devine dar tot mai neegală, mijloacele noastre de producţiune n'au saltat încă din văgaşul rutinii, desichilibrul dintre pretensiunile noastre, dintre fastul ce voim a duce, dintre rolul ce ne-am luat a juca, şi dintre puterile economice de cari dispunem, sĕ accentuează tot mai întristător...

Nu avem ambiţiunea de a spune lucruri nuoi.

Confraţii cari se străduesc de mult cu ogorul câmpului publicităţii, subt bandiera intereselor agricole şi economice, au dat adesea alarmă.

Se vede însĕ că inerţia morală e mai îndărătnică de cât ne-o putem închipuì.

Popoarĕle nu es din sistema sau piroteala în care le împetreşte timpul numai aşa cu îndemnuri, cu prevestiri sau poveţe.

Ele caută sĕ plătească întâiu scump ori-ce lecţiune de înţelepciune sau de progres, sĕ simtă că nevoia sau miseria şi-a înfipt ghiara până în esistenţa lor ḑilnică, ca sĕ se otărască a se apera.

Şi noi credem că am ajuns acì

*

Nu ne mai e dar iertat, sub pedeapsă de peire, sĕ stăm ca până acì isolaţi, în faţa atâtor crude loviri ce-au năpădit asupră-ne, şi în vederea minunatelor esemple despre resultatele imense ce-au dat asociaţiunile în ţĕrile cari au trecut şi dênsele prin scoala nenorocirilor, prin care trecem noi aḑi.

Sĕ ne unim şi sĕ ne chimbzuim dar împreună, plugari din toate unghiurile ţĕrii.

Nu văetele deşarte şi individuale au sĕ ne îndrepteze din rătăcirile în cari ne aflăm poate, nu ele au sĕ ne mântue de restriştele ce ne isbesc, ci otărîrea de a ne pune pe muncă cu braţe de oţel.

Sĕ găsim formulele limpezi şi reale ale neajunsurilor ce ne-a coprins, ca sĕ putem afla leacurile ce li se potrivesc.

Eată pentru ce ne dispensăm de-a înşira acì la generalităţi banale, la frase declamatorii cari nu resolvă şi nu vindecă nimic.

Cestiune cu cestiune, din câte ne privesc, şi din câte privesc prosperitatea ţĕrii în genere, va fi luată în deosebi la cercetare între noi, aducênd fie-care comoara esperienţelor sale, şi făcênd de acì înainte un neîncetat apel la luminele ştiinţei, la resultatele ce-a obţinut popoarele mai culte şi mai ispitite ca noi.

Cu depărtarea în care ne-am ţinut unii de alţi, aşteptând ca binele sĕ ne pice poate de a gata, am ajuns la starea în care ne rĕsbatem.

Era, înainte de toate, o împregiurare condamnabilă şi neînţeleasă, ca o ţeară agricolă, cu milioane de plugari, sĕ nu aibă o singură asociaţiune de iniţiativă privată, cu întrunirile ei regulate, cu desbaterea cestiunilor ce-i otărĕsc soarta, cu organul ei de publicitate în care sĕ-şi arate vederile şi sĕ-şi apere interesele, prin care sĕ propage ideile luminoase şi roditoare ale unui veac ce are ca devisă de luptă: „putere şi avuţie“

Şi isvorul puterii şi al avuţiei e plugăria.

În numele ei dar, în numele celor mai scumpe interese ale patriei, chemăm pe confraţii nostri plugari la lucru, la ajutorarea şi luminarea noastră frăţească, la rădicarea meseriei noastre strămoşeşti.

Sĕ ne mărim neîncetat legiunea, sĕ respândim, prin toate puterile de cari dispunem, esemplele culturii raţionale şi ştienţifice, şi isbânda ne va fi asicurată.

Unde creşte acum un fir de iarbă, acolo sĕ facem sĕ crească două; pe spicul costeliv şi uşurel de astă-ḑi sĕ-l imputernicim, ca sĕ cântărească aur şi atunci ne-am asigurat viitorul, ne vom afirma mai falnic ca naţiune, şi vom însemna noi însuşi mai mult în stat.

Eată programa noastră, şi vom ave destul de lucrat.

„Românul.“

Deputaţii mireni aleşi pentru sinodul archidiediecesan.

Cercul I. Sibiiu, Iacob Bologa, consil. aulic în pens. şi Ioan de Preda, advocat; cerc. II. Sĕlişte, Eliă Măcelariu, consil. guben. în pens. şi Dr. Nicolau Olariu, advocat; cerc. III. Sebeş, Ioachim Fulea, advocat şi Simeon Muntean notar; cerc. IV. Orĕştie-Deva, Dr. Ioan Mihu, advocat şi Augustin Nicoară, jurist abs.; cercul VII. Zarand-Brad, Petru Truţa, dep. dietal şi Petru Gligor, esecutor; cercul VIII. Gioagiu-Hondol, Pompiliu Pipoş, jur. abs. şi Iosif Orbonaş subpretor; cerc. IX. Alba-Iulia, Rubin Patiţa adv. şi Mateiu Voilean redactor la „Tel.. Rom“; cerc. XI. Turda, Parteniu Cosma, advocat şi Anania Moldovan, advocat; cerc. XII. Cluş Vasiliu Almăşan, advocat şi Ioan Slaviciu, director la ḑiarul „Tribuna;“ în cerc. XIII. Solnoc,-Deş Nicolau Cosma şi Stefan Tamaş, notari cercuali; în cercul XV. Târnava-Bachnea, Anania Trombiţaş şi Eugeniu Brote, asesori consistoriali; în cerc. XVII. Vălcele-Braşov, Ioan Cav. Puşcariu, jude la curiă şi Dr. Nicolau Pop, profesor; în cerc. XVIII. Braşov Ioan Popea şi Diamandi Manole, comerciante; cerc XIX. Făgăraş, Ilariu Duvlea, advocat şi Petru Ciora ases. cons.; cerc. XX. Agnita, Dr. Ioan Moga, medic şi Ioan Zacharia, vice-notariu.

Varietăţi.

* (Postal.) Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Kőltővény, comitatul Braşovului.

Condiţiuni: Contrat de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 300 fl. de transport.

Cererile sĕ se aştearnă în 3 sĕptĕmâni direcţiunei postelor din Sibiiu.

— Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Sălciva de jos, comitatul Turda Arieş, se escrie concurs cu terminul de trei sĕptĕmâni, în care restimp sunt de a se aşterne cererile concursuale direcţiunei postelor din Sibiiu.

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salar anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 600 fl. pauşal de transport.

* (O neînţelegere fatală.) D-l Poslain, un neguţător avut în Paris, care nu de mult a luat în căsătorie o fată tinĕră, frumoasă şi fără avere, sosì în ḑilele acestea acasă pe un timp neîndatinat şi observă, că soţia sa a devenit perplecsă la venireà lui, împăturând o hârtie şi străduindu-se a o vîrî în sîn. Lucrul îi părea suspicios, şi a provocat'o sĕ-i arate hârtia ascunsă. Tinĕra femee n'a voit sĕ-l asculte şi a denegat deluşirile. Dintr'aceasta s'a certat, şi d. Polsain a căruia iritaţiune creştea mereu, a scos un revolver şi ţinêndu-l spre soţia sa a ameninţat'o că o împuşcă dacă nu va preda hârtia în cestiune. De oare ce femeia nici acum nu-l ascultà, bărbatul dete foc. Clonţul a nimerit pe femeie subsubţioară şi a rănit'o uşor. Ea a căzut numai de cât la pământ; bărbatul 'şi perde presenţa, şi în credinţă că a împuşcat pe soţia sa, se hotăreşte a sfîrşì şi el cu viaţa. Se duse spre ferastra deschisă şi se aruncà din catul al treilea pe pardoseală, rupându-şi amêndoue picioarele şi mâna dreaptă într'o stare de tot deplorabilă. A fost apoi dus la ordinul comisarului de poliţie care a venit la faţa locului. Cercetarea care s'a făcut numai de cât a constatat că hârtia ascunsă n'a fost alt ceva de cât, socoteala dela modistă. Biata femeie 'şi comandase ceva la modistă, şi nu voia ca sĕ ştie şi bărbatul despre aceasta.

„Românul.“

Posta redacţiunei.

Domnului Daniil Constantinescu, paroch în Ighişdorf, Ioachim Părĕu, paroch în Agnita, Nicolau Babeş, paroch în Ruja, Michail Păcală, paroch în Şulumberg, Ignatie Mandocea. paroch în Cincul mare, Nicolau Gavrea, paroch în Zlagna şi Ioan Grec, paroch în Hundrubechiu. Reflecsiunile DVoastre întru nimica nu ating meritul corespondenţelor din tractul Agnitei prin urmare cu părere de rĕu redacţiunea e silită a nu le publica.

(Admoniare la adressa publicului cumpĕrătoriu:) Simmering. Domnule Brandt!. Me vei scusa că te încommodez cu scrisoarea mea. De ani folosesc în boala mea cu mult succes pilulele helveţiane ale Dtale, de aceea me vĕd îndemnat a Te face atent la un cas concret. În apotecă, de unde cumpĕram eu pilulele în una din ḑilele trecute mi s'au dat pilule de forma şi calitatea celor acluse aici. Reflectat, apotecariul mi-a rĕspuns că din forma şi calitatea cea veche nu mai sunt, fiind-că acuma altul lifereazà pilulele. Precum vei vedea din modelul trimis aici pilulele sunt mai moi, şatula are inscripţie puţin modificată, şi îndrumările sunt în 4 limbi. Despre cualitate nu vorbesc nimica. Spre a erua această înşelătorie 'ţi trimit suma de 4 fl. 20 pentru 6 dose din adevĕratele pilule helveţiane de Brandt, şi te rog frumos, sĕ-mi satisfaci cererei încă cu reîntoarcerea postei; me iscălesc cu toată stima Franz Binder, morariu la moara din Simmering lângă Viena. Trebue bine observat ca fie-care şatulă sĕ fie semnată cu o cruce albă pe pănură roşie şi cu şignalele R. Brandt.

Sz. 325. kir. végreh. 1884. |990| 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a Szerdahelyi tekintetes kir járásbiróság 1885 évi 227 sz. a kelt végzése folytán Pop Elea és társa ellen „Albina“ hitelintézet részére 540 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 870 frtra becsült ökrök, tehenek, lovák stbből álló ingóságok nyilvános árveres utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Kis és Nagyludoson leendő eszközlésére határidőül 1885 ik évi **Márczius hó 31-ik** napjának délellőtti 9 és 11-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alu is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885 ik évi Mārcziushó 18 napján.

Maniu Visantiu,
kir. végrehajtó.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 29. Sibiiu, Marţi 12/24 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 11 Martie 1885.

Teoria fără practică nu plăteşte nimica. Aşa se ḑice aproape pretutindenea în ḑiua de astăḑi, şi lumea 'şi scusă afirmaţiunea cu împregiurarea că aceasta aşa a fost de când e lumea. De aceea ḑiceau şi strămoşii nostri; „*teoria sine praxi, sicut rota sine axi.*

Fiind-că trăim în lume, şi oameni suntem şi noi, credem că în adevĕr pot obvenì casuri în cari teoria fără practică sĕ se arate de tot netrebnică şi nefolositoare.

S'a convis lumea că este bine şi de folos sĕ se imbine teoria cu practica, ca aşa una raḑimată pe cealaltă sĕ producă lucruri bune şi folositoare.

Se întêmplă ḑi de ḑi că din combinarea teoriei cu practica nu es lucruri tocmai bune şi folositoare, din contră, sunt casuri concrete, din cari până la evidenţă iese la iveală o serie de lucruri netrebnice, lucruri fără chipsueală şi urîte, lucruri chemate a submina ordinea şi bunăstarea în societate, cu un cuvênt lucruri, cari trebue sĕ stêrnească serioase îngrigiri în oamenii, cari abstracţie făcênd dela succesele momentane, sau doară chiar câştiguri închipuite, au în vedere binele obstesc, care prin lucrurile anormale se vede sdruncinat din temelie.

Se întêmplă că la asemenea ocasiuni lumea pune vina pe teorie, şi astfel practica câştigă oare-cum sancţionare pe socoteala teoriei de altcum bune şi cu plan făcute.

Se trage deci conclusia că la casuri anormale teoria este de vină şi nu practica.

Nici nu este uşor a trage bine linia de demarcare între părţile umbroase a le teoriei şi practicei. În vieaţa de toate ḑilele întêlnim casuri, unde teoria este rea şi ea cu o bună aplicare tot n'are urmări funeste, întêlnim însĕ şi de acelea, unde cea mai bună teoriă, reu aplicată, devine funestă.

În special în statul nostru întêlnim pretutindeni casurile din urmă în preponderanţă, cu unicul adaos, că în cele mai multe casuri la noi şi legea este nedreaptă. Se întêmplă deci la noi straşnica stare de lucruri, că legea din rea ce este, se aplică cu intenţiuni reservate, şi se produce o anarchie funestă în resultatele ei şi foarte funestă în consecuenţele ei pentru timpuri de grea cercare pentru patrie şi tron.

În limbagiul de toate ḑilele această stare de lucruri se numeşte corupţiune. Sunt casuri unde corupţiunea în scurt timp a cuprins ţinuturi întregi, şi a înfectat tot ce i-a stat în cale. Dureros este că ea — corupţiunea — face groasnice cuceriri şi în sinul corporaţiunilor, chemate ex professo a observa cu stricteţă prescriptele eticei creştine: dreptatea şi adevĕrul, e strict şi dureros, când vedem că corupţiunea a intrat şi în sinul acestor corporaţiuni, şi ea spre a se potea susţinea şi mai departe începe a devenì singură directivă în afacerile cele mai delicate ale organismului corporaţiunei. Este dureros a o constata aceasta, şi şi mai dureros că esistă o asemenea stare de lucruri.

Un mare bărbat al bisericei noastre, cel mai mare între archiereii nostri din timpul mai prospĕt, a lucrat o viaţă întreagă pentru a ne putea lăsa moştenire o biserică aşeḑată pe temelii puternice, ocolită cu ziduri tari şi păḑită de oameni resoluţi a pica deodată cu zidurile şi temelia.

Nu sunt încă 12 ani dela moartea acestui mare archiereu şi s'au aflat oameni destul de fără chipsuială, s'au aflat oameni pasionaţi, cari au îndrodus corupţiunea în sinul bisericei noastre, şi spre a se putēa susţinea la posturile de unde prin corupţiune cred a-şi validita Dumneḑeu ştie ce interese, prin corupţiune voesc sĕ satisfacă formei, chemate ale asigura esistenţa,

La început lucrul se pare a fi forte uşor şi de tot neinsemnat. S'a întrodus corupţiunea jos la temelia bisericei noastre la parochie. Prin corupţiune în temelie se va crea o stare de lucruri, care va asigura esistenţa unui protopopiat, acesta apoi pre cea a consistoriului şi aşa mai departe.

Sĕ vorbim concret. Au trecut alegerea pentru deputaţi la sinodul nostru archidiecesan pe un nou period de trei ani.

De o sĕptĕmână încoace ne vin fel de fel de denunciări din incidentul acestor alegeri. S'a ḑis că în special în giurul Sibiiului s'a făcut presiune asupra preoţimei şi-a poporanilor, care numai cu etica creştină nu se va putea rectifica. Ni s'a spus că în o comună folosindu-se oamenii de numele unei persoane, care ar merita mai multă stimă şi consideraţiune, au făcut un ciudat soiu al abusului de putere. Sermanul popor chemat la urnă striga numele lui X şi biroul nota la protocol pe Y. Ni se spune că acest cas s'a notat la protocol. *)

Ni s'a spus că bărbaţii trimişi de comunele bisericeşti la colegiul de scrutiniu cu protocoalele erau opriţi pe drum, şi dacă se erua cine sunt cei aleşi erau sfătuiţi sĕ se re'ntoarcă.

Mai mult. Ni s'a spus că în mai multe comune bietul preot terorisat de protopresbiteri pe sub mână a instruat pe oemeni cum sĕ lucre, apoi pe faţă a împlinit voia protopopilor cu terorisarea.

Şi mai mult. Ni s'a spus că preot şi popor neputênd resista terorisărei au ales pre oamenii impuşi, voind însĕ a-şi salva conştiinţa, ei cu intenţiune au lăsat neobservate formele prescrise, ca astfel din defecte de formă sĕ se anuleze actul, şi cei impuşi cu forţa sĕ nu ajungă la scopurile lor.

Nici atâta n'a ajuns. Ni se scrie că la mai multe protocoale bărbaţii de încredere fiind scrişi de altă mână, n'au pus degetul pe cruce dinaintea numelui. La scrutiniul făcut apoi în o chilia micuţă biroul la protocoalele, în cari obveniau persoanele impuse de interese consorţiale, puneau cruce înaintea numelui, şi satisfăceau formei, ear celelalte le respingeau fără de a se milostivì se tragă o cruce în onoarea negrelei, care pe urmă serveşte de „*corpus delicti*“ în constatarea faptului.

Ni se scrie . . . .
ni se scrie . . . . însĕ
la ce atâta vorbă.

O seamă de oameni mai tineri, o seamă de oameni, pe a căror inimă nu apasă încă neagra negură a pĕcatelor constituţionale vin şi aruncă vina asupra instituţiunilor, asupra constituţiei. E uşor de înţeles amărăciunea tinerilor nostri amici, nu e de scusat însĕ resonamentul lor. Dacă n'ar fi constituţie, n'ar fi corupţie, dovadă fraţii greco-catolici, aşa ni ḑic unii dintre amicii nostri.

Conclusie riscată şi greşită. Dacă n'ar fi aplicaţie rea, n'ar fi corupţie şi constituţia tot ar fi. Aşa am aşteptat noi sĕ resoneze oamenii mai têneri, amicii nostri, îngrigiaţi de binele bisericei. Aşa credem că va resona sinodul nostru archidiecesan la censurarea actelor întrate. Noi ceşti actuali la „*Telegraful Român*“ ne vom ridica glasul în această direcţiune şi vom arăta oamenilor de inimă, că corupţia se va delătura şi delăturată odată ea teoria bună — constituţia — se va rĕḑima pre practica conştienţioasă, şi atunci biserica va înflorì, căci trebue sĕ înflorească spre binele nostru pe aceasta şi ceealaltă lume.

---

*) A se vedea corespondenţa din Sĕlişte. Red.

Revista politică.

Eri s'a pus în desbatere la casa magnaţilor proiectul de reformă primit de camera deputaţilor. Reproducem aici raportul comisiei de trei presentat în numele ei de raportorul Baron Rudnyánszky.

Eată raportul:

„Deşì încă la sfêrşitul secolului trecut şi la începutul celui present era viu în sînul legislativei simţĕmêntul necesităţii unei reforme, totuşi practica privitoare la legi, respective suplinirea acelora — cea a tradiţiunilor a făcut posibil, ca casa de sus, acest important factor al legislativei noastre sĕ se susţină între ramurile constituţiunei chiar şi între împregiurările de continuă desvoltare actuală. Importantele producte ale legislativei dela 1848 au adus asemenea schimbări în toate referinţele vieţei noastre de stat, încât cestiunea reformărei casei magnaţilor păşì earăşi pe tapet cu toată îndreptăţirea. De aici, desele urgiări provenite dela coroană şi dela legislativă pentru acest proiect chemat a forma acuma obiect de discusiune, îşi află îndreptăţirea lor. Casa magnaţilor mai cu seamă în timpul trecut fu garanţia ideei de stat unguresc, şi e de lipsă, ca tot aşa sĕ rĕmână şi pe viitoriu. Deoarece însĕ esperienţa ne-a învĕţat, că succesul reformelor nu trebueşte căutat în schimbări radicale, ci în astfel de modificări chipsuite, cari după putinţă ţin cont de desvoltarea istorică şi drepturile câştigate, de aceea silinţele în reformarea casei magnaţilor nu au fost îndreptate spre căutarea de noue base, ci spre corespunḑĕtoarea alegere şi circumscriere a celor esistente. Este imposibil a nu recunoaşte în organismul casei magnaţilor caracterul stabilităţii. Acest caracter a adus cu sine, că casa magnaţilor între cele mai critice împregiurări, stând la înălţimea chemărei sale, le-a deslegat pre acelea cu importanţa cuvenită. De aceea în momentul când voim sĕ alegem şi sĕ circumscriem basele reformei cu respect la natura sistemului representativ parlamentar, caracterul stabilităţii trebue avut în vedere şi cu mai mare precauţiune.

Caracterul stabilitaţii cu privire la comiţii suprem s'a perdut prin schimbarea administraţiunei conform spiritului legilor dela 1848. Din acest motiv, şi apoi cu privire la împregiurarea, că nu pot fi trecute cu vederea pretensiunile administraţiunei, şi că nu este consult şi just a lăsa comiţilor supremi, la a căror denumire se consideră administraţia comitatului — nu este consult ḑic a lăsa asupra lor şi sarcina de a lua parte la legislativă: casa magnaţilor cu durere trebue sĕ renuncie la corpul comiţilor supremi ca element constitutiv în casa magnaţilor, deşì istoria ne arată, cu el chiar şi între împregiurările cele mai critice a luat parte însemnată în legislativă.

Demnitatea cea importantă şi tradiţiunile naţionale păstrate cu demnitate pretind, ca pe viitoriu încă sĕ se lase loc de onoare demnitarilor ţĕrei şi palatinului; pre lângă ei însĕ trecutul istoric şi simţul naţional deopotrivă ne îndrumează la aristocraţia din naştere, şi în urma uniunei şi la aristocraţia din Ardeal. Cu privire la împregiurarea, că participarea la desbaterile casei magnaţilor e împreunată şi cu gertfe materiale, spre a nu scădea puterea basată pe stabilitate prin eventualităţi neprevĕḑute, e de lipsă, ca îndatorinţa importantă — participarea la desbateri în casa magnaţilor — sĕ cadă numai asupra acelora, cari prin posiţia lor materială pot aduce asemenea gertfă. Prin propietatea de pămênt acest element se aduce în comunitate de interese nedespărţite cu naţiunea, şi ea — naţiunea — se va întărì în credinţa, că cei cualificaţi mai sus sunt demnii depositari ai ideei de stat unguresc, şi ne dau garanţii pentru o gradată şi circumspectă desvoltare.

Strălucita posiţie legislatorică a episcopatului catholic se documentează prin întreg trecutul nostru istoric, şi el s'a garantat espres prin articolul de lege 1. din 1608. Demnitatea şi chemarea ei în urma influenţei asupra multelor momente din vieaţa noastră publică, i-ar asigura un demn loc chiar şi atunci, când reforma casei magnaţilor s'ar esecuta fără privire la desvoltarea istorică. Deşì nu se poate trage la îndoială însemnata posiţie din trecut a episcopilor titulari, totuşi nu trebue sĕ perdem din vedere, că influenţa lor bisericească şi socială aḑi nu se mai poate pune în paralelă cu cea a celorlalţi principi bisericeşti, de aceea voim ca ei sĕ nu fie primiţi în organismul casei magnaţilor.

În legătură cu aceasta nu putem trece cu vederea împregiurarea, că articolul de lege 20 din anul 1848 garantează reciprocitate confesiunilor religioase recipiate în mod legal. Avênd în vedere că prin legislativa dela 1868 s'a susţinut şi acest articol de lege: representarea bisericelor greco orientale române şi sêrbe, recunoaştem şi noi bucuroşi îndreptăţirea de a fi representate şi religiunile recipiate: cea evangelico reformată, augs. — evang. şi cea unitară. Cu privire al representarea confesiunei israelite, în consecuenţa conclusului nostru luat cu maioritate vom amintì la acest loc, că n'am putut accepta punctul de mânecare al Escelenţiei sale, domnului ministru president. Israeliţii n'au un cap recunoscut de toată ţeara, după cum au celelalte confesiuni, care ar fi îndreptăţit sĕ representeze confesiunea în casa de sus, de aceea representarea lor în forma propusă nu s'a putut accepta.

Afară de înalţii demnitari judecătoreşti, chemaţi în casa de sus în urma ofiiului lor şi afară de gubernatorul din Fiume, elementele înşirate de pănă acì au trebuit considerate la organisarea casei de sus după desvoltarea istorică şi nouele producţiuni ale legislativei.

Recunoaştem necesitatea că afară de acestia trebue sĕ dăm posibilitatea de-a întra în casa magnaţilor şi acelora cari n'au loc pe basele înşirate pănă acuma. Din respect la stabilitate dorim ca acestia încă sĕ nu lipsească, mai departe dorim, ca la întrarea în acest for sĕ se considere şi meritul, al cărui scop sĕ fie ridicarea nimbului casei magnaţilor. Recomandăm deci între aceste graniţe potrivite la organisarea casei magnaţilor sistemul denumirei, observăm însĕ îndată, că cu privire la conservarea independenţei acestui for e de lipsă că numĕrul membrilor, ce vor fi a se denumì sĕ fie bine precisat, şi încă aşa, ca el sĕ nu fie mare, mai departe denumirile sĕ nu se facă deodată ci gradat.

Vom mai amintì încă pe scurt, că o regulare a dreptului de membru în casa magnaţilor, conform celorlalte drepturi politice, este nu numai motivată, ci chiar necesariă în interesul şi demnitatea casei. Abstinêndu-ne dela ori ce enunciare în privinţa dreptului de iniţiativă faţă cu celalalt for legislativ, recomandăm spre primire în general proiectul din cestiune pe basa celor espuse de noi, şi Ve rugăm sĕ priviţi ca superate cererile întrate aici dela municipii pentru validitarea drepturilor lor în cadrele acestui proiect de lege. Înainte de a trece la detaiuri, observăm, că la disposiţiunile transitorie, am dispus sĕ se primească şi astfel de disposiţii, cari fac posibilă şi mai departe conservarea acelor membri în casa magnaţilor, cari în urma acestei legi nu mai sunt părtaşi la casa magnaţilor, dar cari luând parte la prima ei constituire, şi-au asigurat prin aceasta un oarecare drept, respective sĕ-şi poată validita drepturile mijlocit şi transitoriu, dacă conlucrarea lor se va considera de importantă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Sibiiu. Onorată Redacţiune! La ḑiua de „Tăierea împregiur" s'a sevêrşit în biserica noastră din cetatea Sibiiului un act de o importantă însemnătate. În conformitate cu regulamentul congresual privitor la arondarea protopresbiteratelor, prin care parochia din cetatea Sibiiului, este declarată de reşedinţă a acestui tract presbiteral, şi cu legea pentru încompatibilitatea oficielor, fostul paroch dl Zacharia Boiu a resignat, şi predat acest oficiu domnului protopresbiter local Simeon Popescu.

Unul întră altul iese, unul se ridică pre amvon altul se coboară, aşa-i cursul lumei, şi aceasta n'ar fi un lucru estraordinar sau de o importanţă deosebită, după cum s'au accentuat, în fruntea acestor şiruri.

Importanţa acestei schimbări însĕ zace mai mult, în împregiurările în care s'au fost suit pe amvon acela, carela aḑi îl părăseşte, făcênd loc succesorelui seu, precum şi în schimbările prin care s'au introdus în biserica grecească din cetatea Sibiiului primul paroch român.

Atât împregiurările întêmplate cât şi schimbarile atinse le cunoaşte şi le ştie mai bine apreţia acela, carele au trăit şi petrecut întrênsele, şi le-au vĕḑut însuşi desfăşurânduse.

Eu ca unul care locuesc aici în Sibiiu dela anul 1821, şi funcţionez ca epitrop la această sântă biserică dela anul 1840, cunosc de aproape toate împregiurările prin care au trecut aceasta şi schimbările întêmplate întrênsa, me simţ chemat şi ca unul dintre comproprietarii ei, pre cari l'a mai cruţat soartea comună tuturor, se anunţeze aceste evenimente precum urmează:

Biserica noastră de aici au fost pănă la anul 1864 — precând au întrat în oficiul parochial dl paroch Zacharia Boiu, de present asesor constorial şi protopresbiter, biserică grecească, înfiinţată încă dela anul 1542 şi susţinută de către membri esistatei companii greceşti, privilegiate pentru negoţul levantin, în care se sĕvêrşia serviciul Dumneḑeesc eschisiv în limba grecească, prin preoţi greceşti.

La anul mai înainte amintit însĕ în conţelegere cu ceialalţi coreligionari şi proprietari ai acestei sânte biserici, am rugat pre preaînalt Sânţia Sa părintele archiepiscop Andreiu baron de Şaguna, ca sĕ ne conceadă şi nouă spre a ne alege un preot român, cu înlaturarea usului de mai înante în astă privinţă; cea ce ni s'au şi conces. Şi aşa adunândune cu toţii cei îndreptăţiţi, după conţelegea tuturor, am ales pre domnul Zacharia Boiu, pre atunci numai teolog absolut, ca pre cel dintâiu paroch român la această sântă biserică.

Prin aceasta schimbare ce s'au făcut în biserica din cetate, aceasta au câştigat foarte mult, laudă zelului primului ei paroch român.

Aḑi avem fundaţiune scolară şi scoală lângă această biserică; avem un fond care în scurt timp ne va pune în posiţiune, ca sĕ potem da acestei sânte biserici forma şi înfăţoşarea cuvenită, provedêndu-o cu turn şi clopote; apoi o bibliotecă; — pre lângă cele amintite mai înainte, prin prudenta întrevenire a acestui demn paroch, s'au dobêndit şi alte mai multe ajutoare pentru această biserică.

După ce din cei cari l'au ales la anul 1864 de paroch — afară de mine astăḑi nu mai este nimeni în viaţă, ca sĕ-şi poată arăta recunoştinţa şi esprima mulţămirea, pentru cele ce au făcut şi esoperat în folosul bisericei, şi au justificat înt'run mod atât de elocuent încrederea pusă întrênsul, me simţ eu deoblegat ai aduce prin aceste şiruri atât în numele fostolor mei companisti şi coreligionari, cât şi al meu, toată recunoştinţa şi adênc simţita mulţămire fostului nostru paroch Zacharia Boiu, pentru toate câte a făcut şi esoperat spre onoarea şi lauda acestei sânte biserici, şi a poporenilor acesteia.

Grigorie Mateiu,
comerciante.

De sub Frumoasa, 9/21 Martie a. c., douĕ ḑile însemnate din punct de vedere constituţional al bisericei ortodocse din Transilvania. Acceptând însemnătatea acestor douĕ ḑile, cred a nu fi de prisos dacă vom vorbì despre decursul lor. E ştiut, că constituţia e viaţă pentru ori-ce corporaţiune; deci precum e constituţia, înţeleg precum se practisează ea, aşa trebue sĕ fie şi viaţa ce o desvoaltă. Sĕ vedem! Sĕliştea, formează al II-lea cerc electoral la sinodul archidiecesan prin urmare, acì au trebuit sĕ se întrunească cei chemaţi de a hotărì despre bărbaţii, ce vor avea sĕ o represinte în acel sinod în periodul de 3 ani următori 1885, — 86 şi 87. Aceasta se şi întêmplà conform circularului, sĕ vedem însĕ decursul spre a ne putea face o idee chiară, despre aceea cum se eserciteazā dreptul constituţional şi de acì, de a-i putea înţelege părţile bune şi umbroase. Nu voiu însĕ a me lăsa în definiţiuni nici de a face conclusiuni referitor la constituţia din biserica noastră, voiu a înregistra la locul acesta unele lucruri obveniende la alegerile din ḑilele amintite, pentru deputaţi la sinod pe periodul următor.

La 28 Faur membri îndreptăţiţi din cler pre la 11 oare a. m. se întrunesc în scoala din loc, spre a alege pre deputatul. Faima era, de candidaţi vor păşì: protopresbiterul Mercurei Ioan Droc şi protopresbiterul Sĕliştei Dr. Nicolae Maier.

Deci conform acestei faime acceptată de alegĕtori; înainte de deschiderea şedinţei se formează un club în curtea scoalei spre a se înţelege despre persoană, căreia aveau a-i da votul, a-l alege spre a-i representa în sinod. Dar' ce sĕ veḑi. Comisariul consistorial Dr. Nicolae Maier observând respective raportându-se, că clubul din curtea scoalei nu ar consimţì cu D-lui, în pripă deschide şedinţa, purcede la ordinea ḑilei şi hotăresc, ca votisarea sĕ fie nominală – ştiind că la o atare votisare poate sĕ facă presiune. Clubul preoţilor din curte sĕ presentează târḑiu, cer a se pune la ordinea ḑilei, modul de votisare, lucrul însĕ era gata — se purcede la alegere, contra-candidatul se retrage şi în urma acesteia, 8 dintre preoţii aparţinĕtori clubului se reţin dela vot şi în chipul acesta Dr. Maier devine ales. E de observat, că preotul din Sĕlişte pre care d-sa în anul trecut l-au escomunicat din causă că au luat parte la alegerea de deputat dietal, acela încă au votisat pentru Dr. Maier.

Astfel au decurs alegerea de deputat clerical.

În 7 Martie tot cam pe la aceeaşi oară, membri de încredere din diferitele comune se presentà cu protocoale la scrutinare tot în sala scoalei din Sĕlişte. La cercul al II-lea Sĕlişte aparţin 29 comune bisericeşti, dintre cari afară de 3 comune: Cristianul, Dobârca şi Amnaşu *) toate au participat la scrutiniu trimiţêndu-şi pre membri de încredere cu protocoalele alegerilor.

Purceḑêndu-se la scrutiniu s'au dificultat numai protocolul comunei Gusteriţa din motiv, că aceasta nu au trims pe nice unul dintre membri de încredere; ear a celorlalte comune, deşì ici colea s'au mai aflat câte un defect formal, toate s'au luat în considerare fără de al comunei bis. Rusciori. Acì s'au observat neşte corecturi suspicioase în protocol, din care causă preşedintele scrutiniului provoacă pe membrul de încredere al comunei Rusciori, a spune din ce motiv sau făcut acelea. Membrul de încredere spune următoarea împregiurare: „Duminecă în 3/15 Martie, după-ce s'au încheiat actul alegerei învĕţătorul din Sălişte Ioan Pulca au venit în comună la preotul Ioan Ilioviciu şi l-au făcut pe preot de au desfăcut protocolul şi au schimbat numĕrul voturilor la amêndoi candidaţii, dênsul însĕ nu-şi poate da seama despre numĕrul cu cât au crescut sau au scăḑut, atât însĕ ştie că preotul dimpreună cu acel învĕţătoriu au schimbat protocolul, după cum s'au scris şi încheiat în biserică. Din causa aceasta, preşedintele pune protocolul comunei Rusciori între cele dificultate.

În interesul causei ar fi, ca aceasta faptă imorală sĕ se erueze din partea comisiunei verificătoare a sinodului archidiecesan şi cei culpabili sĕ se tragă în cercetare disciplinară, cu atât mai mult cu cât fapta e săvêrşită de un învĕţătoriu şi de un preot.

Tot la scutinare, când sau cetit protocolul comunei bis. din Săcel, sĕ presintă vre-o 10 membri în frunte cu primarul şi notarul din aceea comună cu un protest, din motiv că cele 58 de voturi ale directorului „Tribunei" D. Ioan Slavici, ar fi numai în protocol, ear în biserică Dl Slavici, nu au primit nice un vot de oare ce toţi membri au votat cu dni: Elie Măcelariu şi Ioan Bran de Lemeny şi acele 58 de voturi, ar fi numai adăogate din partea preotului comunei Săcel. Eată şi acì un cas, care încă ar trebuì eruat.

Espunênd aceste esemple dovedite cu ocasiunea scrutiniului, fără de nice un comentar ne arată partea umbroasă a constituţiei din biserica noastră. Aceste fapte ne eruate, şi nepedepsite se vor continua **) şi sigur la vre un bine nu ne va duce. Deci bine „Sĕ luăm aminte." — Resultatul scrutiniului au fost: Dl Elie Măcelariu au obţinut 3070 voturi, Dl Dr. Nicolau Olariu 1687, Dl Ioan Slavici 1473 şi Ioan Bran de Lemeny sen. 984. Deci deputaţii cercului al II-lea Sĕlişte, pe periodul următoriu de 3 ani în sinodul archidiecesan sunt: Dni: Dr. Nicolae Maier clerical; Elie Măcelariu şi Dr. Nicolau Olariu mireni.

Argus.

Dare de seamă *).

Voila, finea lui Februariu v. 1885.

Stimate dle Redactor! Este lucru pe deplin constatat, că de bunăstarea materială condiţionează şi starea intelectuală, precum a individului aşa şi a unei naţiuni întregi, căci ştiut este, că cu cât o naţiune stă mai bine în privinţa materială, cu atât este mai superioară şi în privinţa intelectuală, esemple din abundanţa de natura aceasta ne da chiar timpul de faţă.

Luând indemn din acest motiv corpul didactic al scoalei centrale graniţereşti din Voila, în 8 Ianuariu (27 Decembre v.) a. c. arangiat o producţiune literariă împreunată cu teatru etc. în scop, de a sărì în ajutoriul elevilor miseri, dela aceasta scoală, lipsiţi de mijloace, cari pre lângă toată bunavoinţa cea arqêndă a părinţilor, de a-şi vedè micii copilaşi învĕţând carte, — nu sunt în stare de a-i provedè cu cele necesarie la instrucţiune.

---

*) Membrul de încredere al comunei bis. din urmă au fost trimis acasă — din motiv că voturile s'au dat ddlor Elie Măcelariu şi Ioan Bran de Lemeny.

**) De unii oameni nechemaţi, cari prin nemernicia lor la indemnul nu ştiu cui, trag în noroiu persoane onorabile, nepătate încă şi cu viitor atât în biserică, cât şi în stat, — şi aceasta fără de consimţĕmêntul lor.

*) Intârḑiată din causa depărtării unui membru din comitetul arangiatoriu.

Şi apoi este ştiut din pracsa scolariă, că oh! mulţi copii — deşì cerceteazā scoala, deşì sunt silitori şi talentaţi — dar totuşi din lipsa de recuisite scolarie, petrec în neactivitate, şi prin urmare perd timpul cel de aur pentru ei, din care causă sufere şi instrucţiunea în general, ear ei sufer în înmulţirea cunoştinţelor, ce li se predau, şi cari, nu se pot câştiga numai eacă aşa, din aer.

Deci dacă voim înaintare, dacă voim progres adevĕrat, atunci trebue sĕ ne gândim serios la delăturarea unor astfeliu, de pedeci, ce stau în calea învĕţămêntului, fie pre ori şi ce cale şi cu ori şi ce mijloace.

Mijloace ducĕtore la scop ne stau destule înainte numai sĕ ne ştim folosì de ele.

Astfeliu de mijloace sunt producţiunile literariă, representaţiuni teatrale, etc. şi ori-ce feliu de mişcări pre terenul ştiinţei, cari totdeauna ating scopuri duple şi adecă, pre de o parte de a cultiva poporul dela sate în privinţa vieţii sociale; ear pre de alta parte a rĕspândì prin ele şi cultura.

... Despre decursul şi reuşita acestei producţiune literarie, la tîmpul seu s'au publicat în ḑiarele noastre, cele mai favoritoare şi încuragiatoare corespondenţe, cari ne-au servit de impuls, ca pre viitoriu, când vom mai pâşì înaintea publicului sĕ pâşim cât se poate mai pregătiţi şi cu puteri oţelite.

Cu ocasiunea acestei producţiune, parte dela participanţi şi din suprasolviri, parte din oferte marinimoase şi colecte a incurs preste tot suma de 50 fl. 50 cr. v. a. şi adecă seara la cassa a incurs dela următoriii marinimoşi domni.

Din Voila: Daniele Şerban not. cerc. 1 fl. 20 cr., Nicolau Şierban, par. gr. cath. 1 fl. 20 cr., Georgiu Vas, arend. 1 fl. 20 cr., Moise Şerban, arend. 1 fl. 20 cr., Hermann Kraus, et fam. 2 fl., Familia Neuman 2 fl., Nicolau Paleriu, 1 fl. 20 cr., Friedrich Maier 1 fl., Ioan Bonnferth 1 fl. 20 cr., Samoile Gabor, prim. com. 50 cr., Iosif Borzea colectore 1 fl. 20 cr., Ioan Şerban 1 fl. 20 cr., Georgiu Şerban 50 cr., Ioan Moian 50 cr., Panevitz Neumann 1 fl., Şerban Şuteu, 40 cr.

Din Beclean: Georgiu Bârsan 1 fl. 20 cr., Georgiu Bodârnea 1 fl. 20 cr., Nicolau Taflan 50 cr., Ioan Trimbiţaş 50 cr., Ioan Taflan, sold. 20 cr.,

Din Făgăraş: M. On. domn Petru Popescu, protopop emer. et stim. fam. 2 fl., Nicolau Aron, par. şi înv. 1 fl. 20 cr., Ioan Murĕşanu, cancel. comit. 1 fl., Laurian Hobian 50 cr.

Din Şercaia: Ioan Selegeanu, cancel. pret. 2 florini.

Din Perşani: Franz Herzum 1 fl. 20 cr.

Din Sâmbăta inferioare: Nicolau Albani înv. de stat 1 fl. 20 cr.

Din Vistea inferioară: Georgiu Borzea, not. cer. 1 fl., Nicolau Poparadu, comerc. 1 fl. 20 cr.

Din Ucea inferioară: Valerian Oprişiu student 50 cr.

Din Scoreiu: Dumitru Bărdaşiu vice-notar 50 cr., Georg Thalman 50 cr.

Din Pojorta: Valeriu Negrea, paroch grecocatholic 50 cr.

Din Lisa: Valerian Poparadu, comerciant 50 cr,

Din Vaidarece: Arseniu Bunea înv. dirig. graniţ. 1 fl., Maximilian Receanu paroch gr-cat. 1 fl.

Din Breaza Ioan Hasiu sen. not. 50 cr., Ioan Hasiu, jun. înv. 50.

Apoi on. dni: Alesandru Negrea, loc. ces. reg. 1 fl. 20 cr., Ioan Halmágyi, supraloc. ces. reg. 1 fl.

Oferte marinimoase au incurs dela următorii M, On. dni: din Făgăraş: Dr. Stefan Pop, fisic comit. 1 fl. 20 cr., Hilariu Duvlea adv. 1 fl., Dr Nicolau Motocu, cand. adv. 50 cr.. Iacob Popieneciu, I. vice-not. comit. 50 cr., Andreiu Hintz, otelieriu 2 fl., Nicolau Sassebeşi par. gr. cath. în Veneţia inferioară 50 cr.

Din Vaidarece: Georgiu Poparadu, not. cerc. 50 cr., Ioan Petrişoru învĕţ. graniţ. 50 cr., Ioane Pop, învĕţ. graniţ. în Lisa 1 fl.

A binevoit a colecta în scopul acesta: Onoratul domn Georgiu Moian, învĕţătoriu la scoala de fetiţe din Braşov şi fiu zelos al acestei comune dela următorii on. dni: Georgiu Bellisimus director la scoala norm. 50 cr., Ioan Dobreană înv. norm. 50 cr., colectantele 50 cr.

A mai colectat on dmn Nicolau T. Pop înveţ. dirig. graniţ. în Mărgineni dela on. dni: Georgiu Pop ces. r. loc. pens. 50 cr., Georgiu Pop par. gr. or. 50 cr., colectantele 20 cr.

Deci suma venitelor preste tot e de 50 fl. 50 cr., v. a. din care subtragêndu-se spesele cu 30 fl. 50 cr., rĕmâne un venit curat de 20 fl. v. a., în favorul elevilor miseri, spre care scop s'au destinat.

Primească deci pre aceasta cale toţi acei marinimoşi domni, cari au binevoit a contribuì spre acest nobil scop, profunda noastră mulţămită.

În specie ne ţinem de datorinţă a esprima călduroasele noastre mulţămite M. On. dn Petru Popescu protopop emer., carele şi acum la adênci bĕtrâneţe, n'a pregetat a ne onora cu presenţa dsale, pentru care sacrificiu moral şi material, încă mulţi ani bunul Dumneḑeu sĕ-i lungească firul vieţii, ca sĕ mai poată încuragia şi asista şi pre viitori la asemenea întreprinderi cu scopuri culturale şi filantropice.

Tot pre aceasta cale primească sincerile noastre mulţămite toţi acei locuitori din comuna Voila, cari întru'n mod s'au într'altul au contribuit la deplină reuşită a acestei prime încercări de producţiune literariă şi teatrală, cari până acum prin comunele rurale din ţeara Oltului, nu s'au mai vĕḑut. În special bravele noastre romănce: Eva D. Şerban, Rafira N. Şerban, Iustina G. Vasu şi Ludovica M. Şerban etc. cari ni-au dat toate trebuicioasele ţĕseturi la construirea cortinei, carea în lipsa celor necesarie, cu greu se poate construì.

Primească de asemenea mulţămitele noastre şi stim. dră înv. Sofia Gila pentru arangearea cu gust a salei de joc; de asemenea dnii: Nicolau Şerban stud. în drept la Pesta; Gavrile Pop înv. dirig. graniţ. în Lisa; Nicolau Ludu înv. în Becleanu, peutru sucursul binevoitoriu, ce ni l-au dat.

Nu putem a încheia aceasta dare de seamă fără de a amintì, că am dorì din adêncul inimei, la ocasiuni de natura acesteia, ce urmăresc scopuri culturali şi filantropice, sĕ se alieze în mai mai mare mĕsură şi fără genare şi „păpucul orăşenesc“ cu „opinca săteascā,“ căci numai aşa vom putea lucra cu puteri unite spre bunăstarea intelectuală şi materială a poporului nostru, bântuit ḑilnic de atâtea calamităţi fără numĕr.

Încă odată repeţim — în numele micilor elevi, primească mulţemitele noastre toţi acei M. On. dni, cari ni-au dat binevoitoriul dlor sucurs într'un mod sau într'altul, dorind, ca pre viitoriu sĕ ne vedem cât mai mulţi inteligenţi şi popor la asemenea ocasiuni.

Voila d. u. s.

Daniele Şerban,
pres. eforial.

Georgiu Dobrin,
dirig. scol. şi sec. scol.

Mikoujfalu, în 7 Martiu 1885. Dl Redactor! În ḑiarul „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 47, şi 48 a. c. au apărut o corespondenţă de sub Cibleş, comitatul Solnoc-Doboca, se plânge amar asupra soartei cele maştere pentru românii din acel comitat condus de vestitul comite Br. Bánffy.

Ştim cu toţii soartea cea amară în care se află românii din comitat, dar cu oftările nu putem ajuta nimic — de ne plângem asupra sorţii părinţii tari ne bat ca sĕ tăcem.

Ar fi deci mai consult ca: ranele ce le putem noi vindeca sĕ nu întârḑiem a ţturna în ele balsamul vindecătoriu până rana este proaspetă.

Dl corespondent arată în colori vii starea cea deplorabilă a scoalelor noastre române din întreg comitatul şi cu deosebire scoala română din Lăpuşul unguresc, care au dat mult îndĕrĕt. Căci la început avea trei învĕţători. Aşa este căci şi eu 'mi aduc aminte de dni învĕţători Bugiţa — mai târḑiu profesor de preparandie, Caba paroch şi Rotariu, toţi oameni pe deplin cualificaţi, şi aceea ştiu că scoalele normale din Lăpuşul unguresc erau vestite pe timpul acela, şi erau cercetate de români, unguri, nemţi şi israeliţi — şi se propunea în trei limbi.

Sunt 18 ani de când m'am depărtat din acel comitat şi m'a prins mirarea când cetesc din corespondenţă că astăḑi scoala este condusă de un învĕţătoriu; prelângă toate că scoala are opt încăperi spacioase, unde s'ar putea ţinea 8 clase. „Se poate lăuda dl învĕţătoriu în acele mari scoli, ca un grăunte de grâu într'un sac gol.

Edificarea acelor scoli au putut sĕ coste minimum 8000 fl. v. a. Ce pĕcat de Dumneḑeu de capitalul îngropat în ziduri.

Oare de unde au avut românii gr. cath. atâţi bani de au putut zădì acea scoală? şi aḑi nu sunt în stare a o susţinea cu puteri didactice suficiente!

Rĕspunsul sta în corespondinţa şi anume: „Acesta s'a ridicat în timpul absolutismului prin oferte din partea comunelor din cercul Lăpuşului şi o parte din Chior.“ Cred că domnul corespondent îmi va concede din rĕspunsul dniei sale numai un cuvênt a schimba, şi anume sĕ se ḑică în loc de oferte — repartiţie (arunc). Căci preşedintele (prezes) de pe timpurile acele Mitcoviciu dacă nu me înşel, n'avea obiceiu a colecta nici a întreba pe cine-va cu cât voeşti a concurge pentru scoală, ci demanda strigând musai, şi la moment i se implinea porunca, căci sabia era la brâu. Lucrul stă dar că scoala s'au ridicat de românii din cercul Lăpuşului ce sta sub jurisdicţiunea preşedintelui Mitkovici la demandarea aceluia, fără deosebire de confesiune.

Acuma dacă stă lucrul aşa: că românii fără deosebire de confesiune au ridicat scoala — şi o au susţinut frăţeşte până se mai auḑia zaruitul sabiei. Cum acea scoală este acum numai gr. cath. şi românii gr. or. sunt eschişi? La aceasta dl corespondent nu a rĕspuns, eu nu pot rĕspunde căci după cum am scris de 18 ani am părăsit acel comitat. Dar sperez că se va găsì vre un român gr. or. şi va da acest rĕspuns onoratului public ca sĕ poată judeca drept şi împărţial pe basa documentelor; căci memoria poate numai este atât de fidelă ca sĕ le ţinem toate în minte, ba pe atunci eram băiat şi nu mult me interesa astfeliu de lucruri. Din statistica ţerii din anul 1882 se vede ca greco-or. erau 14819 şi gr. cath. 14008 numai la cercul Lăpuşului, — va se ḑică români greco-orientali mai mulţi ca jumĕtate şi totuşi cu totul a fi eschişi dela acea scoală! Dar nedreptatea ce li s'au făcut românilor gr. or. nu me mâhneşte atâta, cât nedreptatea ce i se face scumpei noastre naţiuni române, căci la scoala de odinioară care era în floare, după cum ḑice corespondentul „Românii nostri din giur îşi duceau cu voie pruncii la acest paladiu, căci ştiau că acolo invaţă iubirea adevĕrată de patrie, şi limba lor, şi-şi punea basă solidă de a putea primì instrucţiunea gimnasială şi a devenì bărbaţi bravi.“

În toată Transilvania nu ştiu sĕ fie mai mare lipsă de o scoală capitală ca în Lăpuşul unguresc. Când umblam la acea scoală numai numĕrul copiilor români de pe sate putea sĕ se urce preste o sută, şi poate dacă scoala acea ar corespunde scopului ca odinioară, negreşit numĕrul copiilor umblători ar putea fi aḑi îndoit.

Acolo învĕţam a cânta „Deştaptete române.“ „Mult e dulce şi frumoasă limba ce vorbim, altă limbă armonioasă ca ea nu găsim.“ „Hai sĕ dăm mână cu mână cei cu inima română“, etc. etc.

Şi acum unde învaţă copii de român toate aceste! la scoala de stat din Lăpuşul unguresc! Vedeţi fraţilor din cercul Lăpuşului nedreptatea ce o faceţi Dvoastre scumpei noastre naţiuni române pentru neinţelegerile dvoastre! Pompoasele şi spaţioasele sali ale scoalei unde resunau cântece naţionali, unde se invĕţa stiinţa, iubirea şi cultivarea limbei noastre române: astăḑi vor fi poate mucezînd, sau că sunt prăvălii, sau ceva magasine închiriate la vre un jidan. În sfêrşit pot sĕ fi ori ce, nu mai aceea me doare inima că nu corespund scopului pentru cari românii şi-au gertfit banişorii.

Cine poartă vina la acest atentat naţional? Prea Venerabilele Consistorie, din Sibiiu şi Gherla? S'au poate dvoastre fraţilor Români din cercul Lăpuşului! Rĕspundeţi cei ce purtaţi iubirea în sîn pentru tot ce-i bun şi folositor naţiunei.

Dar nu poate sĕ nu lacrămeze omul când vede că nu-i unire, când neamţul le comanda, era scoala de model; şi astăḑi sub poreclita era constituţională nu sunt în stare a-şi aduna şirurile, a da mâna cu mână, a pune pept la pept; ci cu mâhnire îi vedem desbinaţi. Pentru ce sunteţi împărţiţi în două câmpuri? Pentru ce ve numiţi — noi şi voi? Au nu suntem toţi români. Au nu aveţi aceaşi limbă, datini şi aceeasi patrie, au nu suntem toţi fii aceleaş mume? De ce sĕ nu ḑicem noi românii? Nu avem toţi aceeaşi amoare — nu simţim toţi aceleaşi simţeminte pentru muma noastră comună? Care este causa devisiunei dvoastre, care este mărul de discordie? Religiunea ne desparte! Sĕ nu crează nimeni.

Căci biserica noastră română gr. or. stă cu braţele deschise şi cu iubirea în sinul seu, şi abia aşteaptă ca sĕ ve poată vedea uniţi frăţeste; respectând însĕ drepturile ce compet confesiunei în mod ecuitabil.

Uniţive cu toţii asupra principiului, asupra acestui mare principiu ce are sĕ reinvieze scoala noastră şi cu ea romanismul.

Sĕ ne dăm mâna ca fraţii, că avem sĕ mai trăim câţiva ani.

Şi ca fii nostri în scurt timp între păreţii acum părăsiţi ai scoalei eară sĕ-i auḑim întonând melodiile naţionale ca pe timpul absolutismului.

Sĕ o faceţi aceasta curênd, căci nu-i timp de perdut „Unde-i unul nu-i putere, unde-s doi puterea creşte şi duşmanul nu îndrăsneste.“

Când va auḑì lumea română că vaţi impĕcat şi vaţi unit ca fraţi a putea deschide uşile ruginite ale scoalei din Lăpuşul unguresc. Nu creḑ că va fi inimă română care sĕ nu alerge cu dinadinsul al jertfì pe altariul scumpei şi mult iubitei noastre naţiuni române.

Augustin Cosma,
paroch gr. or.

Corespondență din Japonia.

Douĕ societăți savante și anti-chineze. — Spiritul public în Japonia. — Armata și instrucțiunea. — D. Iosef Martin, călĕtor francez în Siberia. — Germanii în serviciul Chinei.

Savanții distinși japonezi și dimpreună cu ei tinerimea luminată, care se duce cu grămada în fie-care an sĕ-și completeze studiile în Europa, au organisat la Tokio o societate avênd de scop înlocuirea scrierei japoneze prin literile latine.

Acesta e încă un mod din partea japonezilor de a se deosebì dintre literații și filosofii chinezești continuând a-și păstra primul rang printre națiunile cari de vre-o 20 de ani operează în estremul Orient reforme însemnate.

Întâia reunire a acestei societăți a avut loc la 2 Decembre și a fost presidată de d. Tevao, licențiat în științele matematice și profesor de astronomie la Universitate; 93 de persoane, aparținênd științelor și învĕțământului, au luat parte la dênsa.

D. Toyama, decanul facultății, luând cuvêntul a lăudat meritele relative ale ambelor sisteme de scriere, făcênd sĕ reiasă la urmă avatagele scrierei latinești; a dis că adoptarea alfabetului roman va înlesnì în toate scoalele Japoniei învĕțămêntul literaturei streine și a științelor europene, și că ministri nu sunt vrășmași ai acestui proiect, dar că va trebuì mai întâi a se găsì un sistem ușor în aplicațiune pentru ca ei atunci sĕ-l poată favorisa.

D. Otonki, directorul ministrului instrucțiunei, a rugat adunarea sĕ numească înainte de toate o comisiune însărcinată a prepara un proiect de regulament, ceea ce s'a și făcut O altă reunire trebuia sĕ aibă loc la 23 Decembre când trebuia sĕ se adopte regulamentul și apoi sĕ se proceadă la apelațiunea silabelor japoneze în caractere latine.

Cum e adi sistemul japonez, trebuesc 10 ani unui european ca sĕ aibă o cunoștință mai întinsă asupra limbei scrise; cu reforma ce s'a proiectat însĕ, va putea sĕ o învețe ori-cine în câte-va luni. Punctul deficil e a se găsì un sistem care sĕ facă substituirea lesnicioasă.

La Tokio se mai află încă o altă societate savantă, a cărei misiune este de a scoate din limba națională caracterele chinezești cari s'au introdus în numĕr foarte mare. Această societate este presidată de principele Arisugawa Takehito și are un mare numĕr de aderenți de și e de fondațiune recentă.

Succesul acesta de unde oare sĕ resulte? Fără îndoială, din aceea că ura și repulsiunea japonezilor pentru tot ce este chinezesc se mărește continù pe di ce merge.

Deosebit de aceasta censura japoneză are mult de lucru în acest moment, și foarte rar apare un diar indigen care sĕ nu aibă coloane întregi deșerte în urma suprimărilor oficiale.

Maiestatea Sa Micadul și ministri pot sĕ se arate satisfăcuți de scusele ce le oferă Coreea și de îndemnitățile bănești în schimbul sângelei vĕrsat la Seoul, a drapelului insultat, a representantului națiunei fugind de douĕ ori dinaintea ucigașilor, nobilii însĕ și armata se arată foarte puțin multămiți, și doresc pedepsirea culpabililor, cari nu sunt alții de cât chinezii. In această privință opiniunea publică va fi cu greu rătăcită și trimiterea la Peking a principelui Ito arată lămurit, că istoria coreană nu s'a terminat.

Într'o țeară unde domnește o censură atât de odioasă ca în Japonia, articolele politice cari apar în diare sunt ca și cum ar fi oficiale, ceea-ce într'o țeară de libertate e cu totul altfel.

Drept aceea, e util poate sĕ dăm o importanță oare-care la douĕ note apărute în Tokio, în cele mai respêndite douĕ foi: *Nitchi Nitchi Chimbun* și *Tchoya Chimbun*.

Cea dintâi declară că nici o dată nu s'a presentat o casiune mai frumoasă de a obliga pe China sĕ renunțe la pretențiunile sale asupra Coreei „și nu trebue sĕ scăpăm această ocasiunea, esclamă ea, dacă voim a evita pentru viitor evenimente grave. Crudimele recente dela Seoul, îndrăsneala soldaților chinezi cari a atacat și urmărit pe representantul Japoniei, ingerința Chinei în afacerile interne ale Coreei, sunt toate niște înjurii ce nu trebuesc lăsate fără reparațiune, altfel ar produce pete neșterse peste onoarea și demnitatea țĕrei noastre.“

Al doilea organ de publicitate, *Tchoya Chimbun*, care e foarte rĕspândit, dice lămurit chinezilor:

„Ne-ați insultat, a-ți atacat trupele noastre și ne a-ți ucis compatrioții, voim o compensare, și dacă nu o veți da, cerem asistența puterilor. Ne vom pune în raport cu Francia, spunindu i că pacea s'a resbelul stă în mânile noastre, și dacă ea va voì sĕ facă alianță cu noi îi vom cere sĕ ne împrumute cu câte-va milioane de franci pe cari sĕ-i plătim prin vĕrsări anuale fără dobândă.“

Pentru ca Francia sĕ împrumute bani Japoniei, lucrul e foarte posibil, dar fără dobêndă, aceasta e cam greu. Deci ne mărginim acì cu citațiunea numitei foi, de teamă sĕ nu ne ducă prin domeniul fantasiei sale. Ceea-ce e sigur însĕ, e că spiritul public în Japonia e foarte aprins în contra Chinei.

Armata japoneză, dimpreună cu reservele, numĕră 96,000 de oameni. E puțin pentru o populațiune de 37 milioane de suflete. Dar ca compensație ea are 30,662 de scoale diverse cu o populațiune de 3,090,918 elevi și cu 89,620 de profesori!

„Ecoul Japoniei“ ne anunță că Iosef Martin, care a explorat mai multe părți ale Siberiei, aproape necunoscute până acum, a sosit la Yokohama la finele lui Decembre. El a explorat deșertul ce se întinde de la Lena până la Amur și care traversează șirul munților Stanowoi, adunând materialul mult geografic și geologic pe care-l destină museelor din Paris.

Același diar ne spune că cei 125 de germani, angagiați la Berlin de către Li-Fong-Pao, a fost nevoiți, intrând în serviciul Chinei, sĕ-și ea fie-care câte un nume chinezesc. Solda lor trebue sĕ fie foarte mare, de oare-ce un simplu artilerist german primește 1,000 de franci pe lună, ear mașinisti câte 1,500. Deosebit de aceasta, guvernul chinez trebue sĕ verse 30,000 de franci familiei celui care va murì în luptă.

„Voința Naț.“

Deputații mireni aleși pentru sinodul archidiecesan.

În cercul V. Hațeg, George Danilă și A. Bârsan; cercul VI. Ilia, Alecsiu Olariu adv. și Dragomir not. cerc; cercul X. Abrud, Dr. Absolon Todea, adv. Gerasim Candrea adv.; cercul XIV. Bistrița Dr. Aureliu Brote director la banca „Transilvania“ și Ioan Bechnitz as. cons.; cercul XVI. Sighișoara, Stefan Iosif, director gimn. și Ioan Șandru, senator la magistrat.

Varietăți.

* (Personal.) Escelenția Sa, Domnul Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul cu trenul de Dumінecă a plecat la Budapesta.

* (Concert.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu va arangia dilele acestea primul seu concert în anul acesta. Cu aceasta ocasiune ea va păşì cu un op classic de rară frumsețe: Cruciații de Gade pentru cor micst și solo.

Atragem atențiunea publicului iubitor de artă asupra acestui concert al reuniunei române de cântări din Sibiiu cu atât mai vêrtos cu cât ea la acest concert a angagiat și puteri streine, anume domnul advocat de aici Friedsmann a avut bunavoință a primì asupra-și acompaniarea pe piano, ear domnul Bărcănescu, redactor la diariul musical „*Doina*“ în București va cânta partia solo pentru tenor.

Amĕnunte cu procsima ocasiune.

* (Postal.) Cu 1 Aprile a. c. se deschide oficiu de postă în *Ozsdola*, comitatul Treiscaunelor.

Asemenea în comuna *Lövéte*, comitatul Udvarhely.

Mersul:

Pleacă din Ozsdola	la 5 oare	— m.	dim.
Ajunge la K. Vásárhely	„ 6 „	30 m.	„
Pleacă din „ „ „	„ 10 „	— m.	„
Ajunge la Ozsdola	„ 11 „	30 m.	„
Pleacă din Lővéte	„ 2 „	30 m.	d. a.
Ajunge la Olah-Falu	la 3 „	50 „	„ „
Pleacă din „ „	„ 4 „	40 „	„ „
Ajunge la Lővéte	„ 6 „	— „	seara.

* Clubul membrilor români ai representanței comitatului Sibiiului este poftit a sĕ întrunì la ședință Vineri în 15/27 Martie la oarele 4 p. m. în localul casinei române din Sibiiu, fiind a se preconsulta mai multe obiecte foarte importante pentru proxima adunare generală, carea avea loc Sâmbătă în 16/28 Martie. *Biroul.*

* (Sora generarelui Gordon și Zebher-pașa). Sora generarelui Gordon a adresat o scrisoare lui Zebher-pașa (cel care a fost arestat la Cair), rugândul sĕ intervie pe lângă Mahdiul pentru a-i da obiectele și hărtiile găsite la apĕrătorul Karthumului. Zebher-pașa a rĕspuns prin următoarea scrisoare:

„Doamnă,

„Ve mulțămesc de onoarea ce mi-ați făcut de a-mi adresa scrisoarea d-voastră dela 13 Februariu. Nu pot, pentru marea mea părere de rĕu, a întra în relațiuni cu pretendintele care poartă numele de Mahdiu. Nu cunosc pe acest om și nu sunt rudă cu dênsul. El nu face parte din tribul meu, nici din vre unul din triburile cari sunt aliate cu noi. Eată pentru ce sunt nevoit de a ve refuza un serviciu pe care a-și dorì din inimă sĕ vi-l fac.

„Bine-voiți, doamnă, a primì de o dată cu scuzele mele espresiunea celui mai adênc respect, și credeți în sinceritatea celor ce ve spun.

„Românul.“

Loterie.

Sâmbătă în 21 Martie 1885.

Viena:	77	76	53	2	51
Timișoara:	17	33	66	70	78

Nr. 107. 1885. [988] 3—3

Escriere de concurs pentru planuri de zidire.

Pentru facerea planurilor și a calculului de spese referitoare la zidirea caselor fundațiunei lui „Gozsdu“ din Budapesta, cercul VII., Királyutza Nrul 13, Hollóutza Nrul 8, Háromdobutza Nrul 16, cu terminul insinuărei acestora *până la 31 Maiu 1885*, se escrie concursul pe lângă aceea observare, că proprietariul caselor, respective representanța fundațiunei va honora planul împreună cu calculul de spese, pe carele — după ascultarea esperțiilor — îl va afla de cel mai bun cu 800 fl., ear pe al doilea mai bun cu 500 fl. și în urma pe al treilea mai bun cu 200 fl.

Plătirea honorariului planurilor trei mai bune se va efeptuì cu 1-ma Septembre 1885.

Budapesta, 4 Martie, 1885.

Comitetul fundațiunei lui „Gozsdu.“

Szám. 6325 tkvi 1884. [991] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkönyvi hatóság részéről közzététetik hogy a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet végrehajtató 124 frt 04 kr. hátralékos tőke, ennek 1883 Décember 31 től 8% kamata jelen arverés ért 2 frt 50 kr. költség kielégitése végett végrehajtást szenvedök oláh bogáthi Popa Dumitruné, Grávilla Tyira által képvéselt Popa Dumitru ellen, az Obogáti 53 v. tjkvben A + 1—15 rsz. 26/1 27/1 398/3 740/2 823/2 825, 831, 853, 1159, 1243, 1458/1 1536, 2133, 2314, 2408, 2409, 2467/1 2873/2 és 3567 hrsz. a. foglalt fékvőségei 584 frt. 80 kr. megállatitott, kikiáltási árban Oláhbogát község elöjárosági helységében **1885 évi április hó 11-én d. e. 10 orakor** tartantó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték-papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverés jogeröre jutása után 3 egyenlö részben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó m. letéti hivatalhoz lefizetni u. m. az elsö részletet 15 nap, a 2-ikat 30 nap és a 3-ikat 45 nap alatt.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkvi. hatoságnál a hivatalos órák alatt, és Oláh-bogát község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.
N.-Enyeden 1884 deczember 31-én.

„Furnica“ cassă de economii societate pe acțiuni în Făgăraș.

Domnii acționari ai **„cassei de economii „Furnica“ societate pe acțiuni“** se învită prin aceasta, în vêrtutea §. 16 al statutelor societății la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ținea la Făgăraș în **11 Aprile 1885** stilul nou înainte de ameadi la 10 oare în *sala otelului „Paris.“*

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcțiunei, bilanțul anului 1883/4 și raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanțului.
3. Ficsarea prețului marcelor de presență, pentru direcțiune și pentru comisariul de di.
4. Alegerea a doi membri în consiliul de direcțiune în sensul §. 31 din statute.
5. Alegerea, conform §. 40 din statute, a comitetului de supraveghiare.

Domnii acționari, cari în sensul §. 17, 18 și 19 din statutele societății, voiesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotenți, sunt rugați a-și depune la cassa societății, sau la institutul de credit și de economii „Albina“ în Sibiiu, sau la filiala acelui institut în Brașov acțiunile lor și eventual dovedile de plenipotență cel mult până în 9 Aprile 1885 stilul nou. [992] 1—3

Făgăraș în 21 Martie 1885.

Direcțiunea societății.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 30. Sibiiu, Joi 14/26 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 13 Martie 1885.

Sunt ḑile în vieaţa popoarělor, de cari sunt legate reminiscenţe istorice, cari au dat pe secoli directiva poporului în viaţa lui naţională. Ele sunt gravate în inima acelui popor cu litere neperitoare şi el, fie ori cât de asuprit, sau ori cât de favorit de soarte, în acele ḑile de adevěrată mândrie naţională se ridică preste necasurile presentelui şi sěrbează amintirea ḑilelor, de cari i este legat trecutul.

Este cruḑime aproape identică cu barbarismul sělbaticilor din Africa, este cruḑime a oprì un popor în manifestarea sěrbărei acestor ḑile, şi cruḑimea devine notorică, când sěrbarea este contur[illegible] de puterea publică sub cuvênt de interes mai înalt, pe care astăḑi ne place al numì politică. Şi este crud a vedea că asemenea lucruri se pot întêmpla la anul Domnului 1885 şi într'un stat cu pretensiuni de liberalism fără părechie în istoria civilisaţiunei din seclul nostru.

Este lucru de tot natural aprobat de ecuitate a lăsa omului cel puţin concsiinţa liberă, este lucru onest chiar şi în politică a lăsa liberă voie poporului insetat de libertate a se entusiasma pentru sěrbătorile din trecut. Şi dacă aceasta într'un stat civilisat este datorinţă, ea devine vîrtute, când începe a devenì raritate.

Ca toate popoarěle, aşa şi poporul maghiar 'şi are ḑilele sale de sěrbătoare. Fără a cerceta partea politică a acestor ḑile, felicităm pre fraţii maghiari pentru entusiasmul, cu care ei ştiu sěrbătorì ḑilele, de cari sunt legate momente însemnate în vieaţa lor naţională. Şi când vedem că ei din entusiasm mai totdeuna trec în fanatism, nouă ne creşte inima, căci ne place a descoperì în ei o inimă care la asemenea ocasiuni festive ştie pune sângele în neobicinuită circulaţiune.

Aşa suntem noi românii, şi nime nu va lua în nume de rěu aceasta bună parte a caracterului nostru naţional.

Ḑiua de 3/15 Martie pentru unguri este ḑi însemnată. Nu căutăm la acest loc partea politică a însemnătăţii ei, nici funestele urmări ale rěsboiului civil, din care au rěsărit alte stări de lucruri în Ungaria, stări de lucruri, după cari tare au însetat popoarěle acestui stat. Ḑiua de 3/15 Martie 1848 este adênc gravată în inima fraţilor maghiari, şi noi le stimăm convingerile, căci ele ca convingeri 'şi au îndreptăţirea lor înaintea istoricului conscienţios.

Ea s'a sěrbat şi în anul acesta cu mult şi mare sgomot în patria noastră.

S'a sěrbat însě tot cu atâta sgomot şi în **Bucureşti**, capitala regatului român, şi ea s'a sěrbat sub ochii guvernului român, fără a i-se fi mişcat nici măcar un fir de pěr din cap supusului austro-ungar din Bucureşti în isbucnirea „Éljen“-ului pentru eroii ḑilei dela 3/15 Martie, 1848.

Noi credem că în România esistă normală stare de lucruri. Adăpată la isvoarele bogate ale apusului luminat, opinia publică în România respectează demnitatea naţională a ungurilor aflători în Bucureşti.

Cum se întêmplă însě la noi?

Avem şi noi ḑilele nostre de demnitate naţi[illegible]ală. Istoria este chemată a judeca asupra im[illegible]rtanţei acestor ḑile, istoria imparţială, care toate le va pune în dreaptă cumpěnă şi ea va judeca între popoarě şi popoarě.

În inima noastră suntem impinşi cu putere irresistibilă spre sěrbătorirea ḑilelor mari din vieaţă noastră naţională.

La noi acasă, în patria noastră autochtonă opinia publică ungurească şi în unele casuri şi puterea publică pune lăcat pe buzele noastre, şi dacă ar pute şi inima ni-o ar pune în cătuşe. Nu ne este permis a ne manifesta durerea, nu bucuria inimei noastre la anumite ocasiuni, şi aceasta nici chiar în casa lui Dumneḑeu nu.

Ne întrebăm de multe-ori în mintea noastră de unde şi pănă unde asemenea straşnice contraste? Un popor fanatic în naţionalismul seu consideră la altul de crimă, ceea ce pentru sine este vîrtute naţională. Cum se potriveşte cu modul de judecată al unui popor ca el aceea ce strimează în sine, sě o condamne în altul? Unde este partea etică a acestui process psichologic?

E greu a pătrunde în secretele politicei din statul nostru faţă cu noi românii, şi pentru noi este enigmă, cum de o seamă de oameni dela pressă au putut dêrjì într'atâta opinia publică ungurească. Secretul e cu atâta mai bătător la ochi, cu cât faţă cu curentul şovinistic de aḑi nici guvernul nu se mai poate lupta, şi el în multe casuri e silit sě cedeze.

Diametral opus opiniei publice din România, unde toleranţa trece de multe ori graniţele înţelepciunei, curentul dela noi în şovinismul seu este atât de esclusivist, încât omul e pus pe gânduri, şi se întreabă: unde vom ajunge?

Şi ce e mai caracteristic, — pe când dincolo românii faţă cu ungurii în toleranţa lor merg aşa de departe, încât ei se lasă a fi traşi în tină de ḑiare ce apar în Bucureşti, noue românilor de aici ni se împută chiar şi simpathiile pentru progresele fraţilor nostri de un sânge.

Nu noi vom schimba ciudata situaţie actuală. Suntem tari în vîrtute, şi nu ne descuragiăm cu una cu două. Suntem tari în credinţă, şi culmea credinţei noastre este: va venì timpul, când fie-care naţiune se va potea închina sânţilor sei naţionali neconturbată; va venì vremea, când toleranţa din Bucureşti 'şi va pune tronul şi în Budapesta şi Cluş, pănă atunci însě maghiarii trebue sě se avênte la cultura europeană, care încălḑeşte inimile oamenilor din alte ţěri.

Revista politică.

În călětoria sa prin orient principele de coroană Rudolf a visitat şi ţara Muntenegrenilor neînvinşi. Primirea a fost foarte strălucită. Toate ḑiarele dela noi atribue mare importanţă politică călătoriei fiitoriului nostru monarch, în special cele maghiare au în vedere espansiunea spre orient, şi rola civilisatorică a elementului maghiar. La locul prim ne-am spus vedirile noastre scoase din fapte

FOIŢA.

Cronica musicală.

(Sala Ateneului Primul concert simphonic dat de societatea filarmonică.)

Societatea filarmonică a dat Dumineca trecută în sala Ateneului primul seu concert sub conducerea dlui E. Wachman.

De sigur în orchestra recrutată cu anevoinţă de către directorele Conservatorului nostru, sunt artisti de valoare, dar este evident că nu se poate cere de la membri ei cari cântă aşa de rar împreună, şi după câte-va repetiţiuni pripite, nici acea strictă observaţiune a nuanţelor, nici acea fineţe în aměnunte pe când toată munca lor abea pote sě aibă ca resultat un esemplu satisfăcětor.

Concertul s'a început prin Simphonia în si bémol de Beethoven mai bine esecutată în mişcările dintâi adagio, unde artisti au mai mult timp spre a se observa, de cât în cele din urmă allegro, care a avut însě ca compensaţiune, multa vervă.

Fragmentele din Castor şi Polux capul de operă a lui Rameau, a obţinut succes. Fie-care din cele trei bucăţi, Gavotte, Menuet şi Passepied a fost bisate.

Rameau este cel mai mare compositor fraces al secolului trecut şi într'acelaş timp unul din teoricianii cei mai însemnaţi ai artei musicale. Tractatul de armonie al seu a făcut epoca şi a servit de basă învěţământului musical în Francia aproape în timp de un secol.

Uvertura din Rienzi a lui Wagner ce a urmat acestor bucăţi, este fără contest o lucrare magistrală care cam scapă teoriilor de multe ori false ale acestui măestru. Idei frumoase şi bine conduse, s'ar ḑice Rossini sau Auber, dar ce armoni forţate, ce esces de sonorităţi asurḑitoare mai ales în strîmtoarea salei Ateneului, ce lupta omerica între crudele instrumente de alamă, şi între slabele instrumente de coarde prea puţine la numěr.

Victoria a rěmas celor dintâi.

Publicul impresionat de aceste efecte aşa de simţibile şi de viociunea esecuţiunei, a aclamat Uvertura din Rienzi.

Dar atracţiunea cea mare a concertului, a fost prima audiţiune a Scenelor Alsaciane de Jules Massenet.

Puţini sunt aceia la noi, cari cunosc musica acestui representant talentat al junei scoli franceze. Autorul bucăţilor „Les Poëmes d'avril“ al operilor „Le Roi de Lahore“, „Hérodiade, Manon“ şi altele, abia la vêrsta de 40 şi câţi-va ani, şi-a căpătat un nume mare în lumea musicală; el este membru al Institutului, profesor de composiţie la Conservatorul din Paris, şi musica sa iscusită şi originală, face deliciul delicaţilor în artă.

Scenele Alsaciane sunt nişte tablouri schisite de musica descriptivă lucrate cu multă fineţă şi cu o mare varietate în colori. Sunt impresiunile resimţite o ḑi de vară într'un sat din Alsacia.

În cea dintâi bucată „Dumineca dimineaţa“ nişte vagi reminiscenţe de motive locale ce se transmit dela un instrument la altul, formează adorabilul concert al naturei strelucind, şi musicalmente esprima sgomotul tăcerei ce domneşte în sat. Basurile atacă în urmă cântarea bisericească (cantus firmus) al cărei resunet provine prin aerul legier dela biserica depărtată şi plină de lume.

Un cânt bachic pe plinul orchestrei, esprima în bucata a doua adunarea beutorilor dela „Cârcima“ şi diferitele desonuri ce sě încrucisează, şi se ţes, învălmăşeala şi strigătele ce domnesc în acel loc. Cântul pădurarilor ce merg la vênătoare, încredinţat cornurilor şi reluarea primului motiv, sfêrşeste această bucată.

A treia bucată „Sub tei“ are o tendenţă dramatică mai marcată şi e mai lesne înţeleasă de public care a bisat-o. Sub un desemn aerian al viorilor ce arată seninătatea cerului, încântarea naturei, se stabileşte între violoncel şi clarinet care esplică în mod foarte nimerit legenda ce se află în capul bucăţii, şi pe care o voi cita aci în îetregul ei.

„.... Mai departe încă, era acelaşi sat, dar cu marea tăcere ce domneşte după ameaḑi în timp de vară..., la capul satului lunga şosea mărginită cu concrete, şi ele nu arată pre maghiari în lumina de civilisatori ai orientului.

Proiectul pentru reformarea casei magnaţilor este sub desbatere. Se crede că el va fi primit în redactarea comisiei de trei. Cetitorii nostri cunosc motivele, de cari fu condusă această comisie, de aceea credem vor şti apreţia puţina importanţă a proiectului faţă cu noi românii.

Ştiri neliniştitoare ne sosesc din orient. Albanezii sunt în luptă cu trupele regulate turceşti. Uşor ne putem trezì că scânteia dela Prizrend a aprins în flacări întreagă peninsula balcanică. La aceasta ne îndreptăţeşte şi limbagiul ḑiarelor din Londra, cari vorbind despre un apropiat resboiu între Anglia şi Rusia pentru posesiunea Afganistanului, ajung la conclusia, că resboiul nu se va mărginì numai la Asia.

Şi aici se poate aplica ḑicerea cunoscută: *Si vis pacem, para bellum.*“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Un institut de credit in Orĕştie — în perspectivă.

Orĕştie, în 22 Martie.

Signatura timpului actual este prosperitatea materială, fără de care nu poate fi vorbă nici de prosperitate spirituală. De un timp încoace acest adevĕr începe a pĕtrunde şi în straturile poporului nostru, care au simţit mai mult ca ori care altă naţiune din această patriă lipsa prosperităţii materiale şi impliciter şi a progresului spiritual. Au trecut veacuri de când poporul nostru, când sub titlul feudal când sub alte titluri combinate cu rară rafinărie, au fost aservit economiceşte şi politiceşte altor naţiuni. Această stare de aservire trebue sĕ înceteze, dacă voim sĕ ne consolidăm esistenţa noastră naţională, atât de greu amerinţată mai ales acum, când se lucră sistematiceşte la o nouă specie de aservire a neamului nostru mult încercat.

Cu deosebire noi românii din Orĕştie de mai mulţi ani au ajuns la o stare de tot umilită în viaţa publică a oraşului. Suntem eschişi sistematiceşte dela averea cea însemnată a oraşului, dela funcţiunile magistratului şi dela alte beneficii, care sunt esclusive ale elementului săsesc. În magistratul din Orĕştie se mai află numai un fucţionar român şi acesta încă numai *usque ad beneplacitum*, pentru-că nu este altul dintre streini, care sĕ-i suplinească locul.

Dar mai mare este aservirea românilor din Orĕştie şi dimpregiur din punct de vedere **economic.** Esistă adecă aici o reuniune de credit săsească, care îşi plasează capitalele sasilor bogaţi la poporul nostru român. Românii nostri sunt tributarii permanenţi şi mai esclusivi ai acestui institut de credit şi într’o parte considerabilă şi a institutului de credit *unguresc.* La aceste institute de bani vin românii ca ploaia şi în ḑilele de târg ale sĕptĕmânii tot de români te împiedeci în antecamerele acestor institute.

Aceatta stare derogătoare au simţit-o românii nostri de multă vreme şi dênşii s’au cugetat mult asupra mijloacelor, căilor şi condiţiunilor, prin care ar potea sĕ desrobească pe popor de tutela economică streină. S’au constatat la dese ocasiuni necesitatea de a se înfiinţa un istitut de credit naţional românesc, însĕ această ideă nu s’a putut întrupa în faptă pănă acum, fiind-că ni-a lipsit condiţiunile indispensabile: o iniţiativă energică şi o procedere solidariă a românilor inteligenţi. Mijloacele de bani nu ni-au lipsit, pentru-că Orĕştia şi cercul are destui bărbaţi cu bunăstare materială, cari poteau sĕ înfiinţeze încă cu un deceniu mai nainte un institut de credit pentru poporul nostru agricol.

Acum însĕ multămită ceriului vechia ideă şi dorinţă a românilor de aici de a avè un institut de credit propriu românesc a făcut un paş serios spre realisare.

După mai multe consultări intime reciproce între inteligenţii nostri de aici — domnii advocaţi Samuil Popu şi Dr. Ioan Mihu — bărbaţi din generaţiunea mai nouă, oameni cu inimă şi cu spirit de iniţiativă — au luat asupra lor, fie-care pre lângă concursul sigur şi puternic al inteligenţii de aici, sarcina cea grea de a realisa o dorinţă fierbinte nutrită de toţi românii nostri.

Numiţii iniţiatori au convocat pe ḑiua de aḑi o conferenţă prealabilă cu scopul de a se constata, dacă esistă *de facto* condiţiunile necesarie pentru fundarea unui institut de credit. Spre acest scop s’a dat următoarea convocare:

„De mult timp s’a simţit necesitatea imperativă de a se înfiinţa aici în Orĕştie un institut de credit naţional românesc, care pe deoparte sĕ satisfacă lipsa de bani a poporului nostru din Orĕştie şi din pregiur, ear de altă parte sĕ l elibereze de sub irfluenţa şi sclăvia economică streină şi de rolul derogătoriu de a fi pururea tributariul capitalului strein.

Noi subscrişii (S. Pop. şi Dr. Mihu) credem că suntem numai interpreţii unei dorinţe generale a românilor din Orĕştie şi dimpregiur, când în vederea şi apreţiarea necesităţii imperative mai sus atinse ne luăm libertatea a ve convoca pe ḑiua de 22 Martie st. n. la 3 oare d. am. în edificiul scoalei române la o conferinţă confidenţială, spre a discuta în genere condiţiunile prealabile relativ la realisarea ideei susatinse.

În deplină convingere că şi p. t. Dta fiind convins despre necesitatea şi folosul mare al unui asemenea institut de credit nu ne vei denega concursul binevoitoriu — avem onoare a ne subsemna etc.“

La acest apel călduros şi plin de iniţiativă a rĕspuns un numĕr însemnat de inteligenţi şi de fruntaşi din Oreştie.

Dl adv. Samuil Popu a deschis conferinţa cu o cuvêntare acomodată, prin care a dovedit cu argumente temeinice şi practice adânc simţita necesitate a unui institut de credit românesc aici în Orĕştie şi a invitat pe cei de faţă a se pronunţa asupra acestui obiect. Dl Dr. Mihu luând inmediat cuvêntul a atras atenţiunea asupra impregiurărei, că astăḑi când suntem copleşiţi pe toate terenele vieţii publice când se fundează institute de credit streine cu scopul provinciat de a ne maghi[illegible]risa prin mediul banilor, avem îndoită datorinţă de a resista la asemenea tentative prin asemenea mijloace.

Tot cu asemenea argumente a pledat şi dl I. Mihaiu pentru înfiinţarea unai institut de credit.

După o viuă şi interesantă discusiune s’ă constatat că este posibilă înfiinţarea unui institut de credit, că esistă toate condiţiunile necesarie, deci s’a enunciat în principiu înfiinţarea institutului şi s’a decis a se face succesive paşii necesari în conţelegere şi cu bărbaţii nostri mai de frunte din comune şi eventual şi cu ajutoriul altor factori naţionali.

De astădată me restring a ve comunica simplu resultatul general al conferenţei prealabile şi a constata cu multămire sufletească, că încetul cu încetul — dar sigur, începe a pătrunde şi în straturile poporului nostru convingerea că este timpul suprem de a se emancipa de robia economică şi prin aceasta a-şi elupta o posiţiune deamnă şi respectul la naţiunile conlocuitoare, care sunt dedate a privì în român numai pe tributariul de pe timpul evangeliului *„unio trium nationum.“*

Suntem convinşi pe deplin că toţi bărbaţii nostri de frunte din comunele rurale ale cercului Orĕştie vor îmbrăţişa cu acelaşi zel, cu aceeaşi căldură o idee atât de salutară, care acum trece în realitate. *X.*

Satulung. 9 Martie v. 1885, Domnule Redactor! Astăḑi furăm onoraţi prin ţinerea adunării generali a despărţĕmêntului I. al Reuniunei învĕţătorilor români din districtul X Braşov, care adunare se ţinù aici în sala hotelului „la Soare.“ Membri acestui despărţĕmênt au fost representaţi într’un numĕr aproape complet. Inteligenţa din loc a fost foarte slab representată afară de învĕţători s’a presentat în numĕr foarte mic.

S’au ţinut douĕ şedinţe: una înainte de ameaḑi şi alta după ameaḑi. Obiectele de pertractat au fost: *a*) constituirea despărţămêntului, *b*) desbaterea asupra temei „Higiena în serviţiul educaţiunei şi în special mijloacele prin cari se poate promova în mod higienic desvoltarea fisică a elevilor?“ *c*) eventuale propuneri de sine stătătoare.

De mare interes a fost cuvêntul de deschidere rostit de dl president al despărţĕmêntului I. Dorca. D-sa a presentat adunării în acest cuvênt o adevĕrată copie de pe natură a învĕţătorimei noastre şi în special acelei de aici din Săcele. Firul ideilor dsale este cam acesta: Înaltă e misiunea învĕţătorească cu atât mai mult căci învĕţătoriul are de a desvolta şi îmbogăţì mintea şi inima generaţiunei tinere cu cele mai cardinale învĕţături pe de o parte, ear pe de altă parte de a conduce şi sfătuì la ori-ce împregiurări pe generaţiunea desvoltată. Pentru de a satisface cu toată vrednicia acestei chemări, e ne apĕrat de lipsă, ca dênsul sĕ poseadă increderea deplină a celor ce se împărtăşesc de învĕţăturile sale. Durere, că această încredere nu stă aḑi la inalţimea de odinioară; această încredere a început a slăbì şi slăbeşte mereu cu cât îi obvin poporului mai dese casuri, cari îl îndeamnă la aceasta. Nimic nu poate înstreina pe popor mai mult de conducĕtorii luminaţi ai sei, în special de învĕţători, decât amestecul acestora în clica astor fel de oameni, cari sunt recunoscuţi ca cei mai ne împĕcaţi duşmani ai ai sei Dovada despre slăbirea încrederei poporului faţă de învĕţătorii sei este ocolirea scoalelor condu-se de acestia şi alergerea cu fii lor la alte scoale. Intereseze-se invĕţătorul de scoala sa şi poporul se va interesa de dênsul şi-l va considera după demnitate. Ocolească învĕţătorul participarea la conspiraţiunile rĕuvoitorilor poporului nostru şi acesta se va alipì cu încredere de dênsul şi-l va sprigini!

— Cam acest colorit a avut cuvêntarea d-lui Dorca. Nu voiu a încerca vre-o analisă a asertiunilor d-sale, căci d-sa — de sigur — va fi ştiind pentru-ce a dat astfel de espresiune simţemintelor sale; căci toate îşi au causele sale!

Despărţĕmêntul s’a constituit alegêndu-şi de president pe dl I. Dorca, directorul scoalei primare dela biserica cea veche din Satulung, de v-presid. pe dl Dometiu Dogar, direct. scoalei primare dela biserica cea nouă din Satulung, de secretariu dl I. Dariu şi alţi doi membri în comitet precum şi un cassariu

După constituire urmează discuţiune asupra temei „Higiena în serviţiul educaţiunei, — în special mijloacele prin cari se poate promova în mod higienic desvoltarea fisică a elevilor.“ Această temă a fost lucrată de doi învĕţători şi anume de d-nii: Stef. Dragomir şi Ioan Dariu. Ambii au dovedit, că şi-au dat toată silinţa spre a ajunge la scop. Mai copioasă a fost cea lucrată de dl Dariu; întroducerea însĕ pare a nu fi mai scurtă decât desvoltarea însaşi. Aceasta cuprinde foarte multe principii [illegible]gienice succedate într’o ordine anumită, care este resultatul nestrămutat al opurilor consultate de dênsul. Impresiunea, ce a făcut-o cetirea elaboratului d-lui Dariu asupra adunării, ar fi fost pe deplin însufleţitoare, dacă nu s’ar fi provocat un oareşi care resimţ în ascultători prin unele espresiuni ale dsale intercalate ici-colea în mod autoritativ.

De alt-fel dl Dariu merită toată lauda pentru zelul şi activitetea sa la compunerea acestui elaborat. De asemenea merită toată considerarea şi dl Dragomir, care a dovedit mult studiu în lucrarea d-sale.

Resultatul discuţiunilor asupra elaboratelor cetite este următoriul: biroul este însărcinat a face un resumat al tuturor principiilor higienice cuprinse în ambele elaborate, şi a-l trimite, conform statutelor, comitetului central spre competentă apreţiare.

Adunarea generală viitoare a despărţămêntului la invitare s’a decis a se ţinea în Dârste.

Acestea sunt pe scurt desbaterile acestei adunări. La ameaḑi după prima şedinţă a fost masă comună, unde încă s’au discutat unele cestiuni importante şi s’au ridicat mai multe toaste de cuprins diferit.

Cumcă au decurs toate lucrurile în rêndul cel mai bun spre deplina multămire a participanţilor încă nu pot lăsa neatins; aceasta se atribue în cea mai mare parte d-lui president I. Dorca, carele a îngrigit cu multă precauţiune pentru toate.

Primească deci dsa şi pe această cale multămirile membrilor! *G.*

Mureş-Oşiorheiu, 20/3 n. 1885. On. dle Redactor! Feliurite fiind morburile la oameni, şi fiind că nici un morb nu ajunge numai pre un singur om ci pre mulţi, voiesc a aduce, şi aduc la cunoştinţa publicului cetitoriu şi auḑitoriu următoarele câte-va morburi şi medicina vindecătoare.

Eu am patimit înainte de asta cu ceva 20 de ani, aproape 2 ani de stomach. ’Mi corăia foalele

---

tei, la umbra cărora, mână în mână umblă o părechе de amorisaţi; dênsa inclinată dulce spre dênsul şi murmurând încet: „Me vei iubì oare în totdeauna?....

Al patrulea cânt al acestui poem delicios este „Dumineca seara“ cu tumultul şi sgomotul lumei pe piaţa cea mai mare a satului şi a danţurilor pe care le ritmează cântarea locale. O retragere militară se aude în depărtare, apoi reluarea danţurilor în mod mai vesel şi mai animat ca înainte.

Toate aceste esprimate cu cel mai mare adevĕr şi talent. O imaginaţiune bogată, multă distincţiune în idei şi armonii şi o mare stiinţa a orchestrei ce e totdeauna cumpĕtată şi bine apropiată subiectului ce voieşte a traduce.

Scenele alsaciene fac mare onoare tênĕrului compositor frances şi ne arată încă, că şi în arta musicală, tot Francia ţine sceptrul talentului şi al bunului gust.

Sper că domnul Wachman ne va mai face sĕ auḑim într’un viitor concert şi cu o esecuţiune mai rafinată, această composiţiune; deocamdată însĕ trebue sĕ-l felicităm pentru curagiul cu care urmează frumoasa iniţiativă, cei aparţine fără contest, adecă de a fi întrodus la noi concertele simfonice.

M. C.

„Romanul.“

tare, câte odată simţiam o întorsĕtură în foale asemenea unei veltori în riuri.

Am fost din copilărie mâncăcios; apetitul l-am avut şi în timpul morbului meu, dureri simţitoare nu aveam, dar în mai multe sĕri vărsam decât în câte nu. Mai cu seamă seara după-ce me culcam vărsam tot ce aveam în rinză, şi cu o recnitură cât me audiau proprietarii casei din a 3-a încapere, preste 2 incaperi cu uşile închise şi admirau sgomotul.

Am cerut ajutoriul medicilor celor mai renumiţi aici în Osiorheiu, nu mi-a putut ajuta. Deveniseiu moros ne voios, şi desperat până la estrem. În 1 Aprilie, numai ştiu în care an am început a lua câte 9 grăunţe de piperiu alb. Modul luărei: puneam seara înainte de culcat un pocal cu apă de beut pe un scaun lăngă pat şi în una hârtiuţă 9 grăunţe de piperiu alb. În dimineaţa următoare când me treziam, desfăciam hartiuţa, ţipam grăunţele pe limbă, biam apa şi asa ele se scurau în renză. Douĕ trei sĕptĕmâni după cura asta eram alt om. Aveam prânḑul la un loc cu asesorul de tabla regie în pensiune dl Nicolau Gaitan, cu actualul asesor de tabla regie dl Kovács Iános şi cu alţi 2 dni şi dl Kovács Iános mi-a pus ceva 3 sĕptĕmâni după cura mea, întrebarea asta: *hogy van Tabacariu ur most bátrabban eszik és nem panaszol?* Cum e dle Tăbăcariu acum mânci mai cu curagiu, şi nu te plângi asupra stomachului? Chiar 3 luni de ḑile am ţinut cura asta, şi m'am vindecat radical.

Curênd după sistarea acelei cura mi s'a ţipat pecingine (maiflecken) pe pept, pe spate mai cu seamă între umeri şi pe grumazul întreg, care se lăţia, începuse a se întinde pe sub urechi spre frunţe. Alt necaz. Am cerut ajutoriu dela renumitul atunci medic aici în Oşorheiu Knöpfler, care mi-a recomandat scalda Carlsbad; fiind însĕ că nu mi-a dat şi bani de călĕtorie şi de spesat la scaldă, am ştiut îndată că eu nu me voiu vindeca de morbul meu în Carlsbad, am cerut altă medicină pentru cură acasă, — mi-a ḑis că nu este alta şi că morbul nu este aşa greu cât sĕ me înfricoşez. Eu însĕ înfricat am mers la un medic Heintzman, cunoscut atunci aici şi sub numele de „Garibáldi orvos.“ Acela mi-a ḑis că au adus, (nu-mi mai adue bine aminte plante sau rădăcini de plante), din Africa, din acelea poate face medicina vindecătoare la casă, dar ea costează 5 florini. Am mers în dimineaţa următoare cu 5 florini i-am dat medicului dela care apoi am primit medicina fluidă în una sticluţă cu instrucţiunea verbale: sĕ cumpĕr un pensĕl, cu acela muiat în medicină sĕ-mi spăl sau ung locul cu pecinginea, pe spate unde nu me pot unge însumi sĕ las sĕ me ungă oare cine. Mi-a ḑis că medicina me va pişca, că se va face pe locu uns sgrăbunţe peste sgrăbunţe, cari apoi se vor usca şi cojì, coaja apoi se va cadea cu încetul şi pelea va rĕmânea curată, aşa a şi fost nimic urme (narben) nu s'au cunoscut.

În earna 1868/70 când în întreaga luna Februariu au fost un ger cumplit, cât cel puţin aici în Mureşiu-Oşorheiu au degerat în grădini şi în vii pomii, şi apoi s'au uscat; mi-a fest degerat vârfurile la toate degetile mânilor, fără ca eu sĕ fiiu simţit. În Septembre 1870 am căpĕtat în vêrful degetelor dela mâni o mâncărime greu de suferit, se vedeau în vêrful degetelor sub pele puncte de puncte ca împunseturi de ac.

Am cerut a doua medicină dela medicul Knöpfler, mi-a dat dar nu mi-a folosit, am cerut dela alt medic dar nici medicina dată de acela nu mi-a folosit, trecuseră 5—6 nopţi şi eu nu durmisem nici măcar o oară. Una muiere m'a sfătuit sĕ ferb în una oală de 2—3 cupe rod cam sur, al unei burueni, crescênde şi pe uliţi, asemenea unei maceşă din cele mai mici şi asemenea unui ariciu, cu ţapele scurte, sĕ las zama aceea sĕ se răcească numai atâta cât sĕ pot ţinea mânile în ea, apoi sĕ ţin mânile seara o oară, şi dimineaţa sĕ las sĕ încâlzască zama şi sĕ ţin mânile ear o oară.

Fiind însĕ că 6—7 nopţi nu dormisem de mâncarimea cea mare, după ce am ţinut mânile în zama aceia chiar una oară, am adormit şi nu m'am trezit până în ḑiua următoare la 9 oare, când apoi m'am gătat în graba, şi am mers la cancelarie. Între 11 şi 12 oare ante m. a început mâncărimea de nou dar mai moderat. Seara am încălzit zama şi am ţinut mânile eară o oară, şi am fost vindecat, boala nu s'a mai întors. Muierea cu aceasta medicină mi-a fost ḑis: că când voi pune mânile în zama aceea durerea se perde deloc şi aşa a şi fost. Ea mi-a mai împărtăşit că oameni degeraţi şi la picioare s'au vindecat cu medicina asta. În ani dela 1855 până 1861 am fost în oficiu în Şimleul Silagiului, în care din acesti ani nu mai ştiu, am fost căḑut în boala aceea că nu poteam dormì noaptea, eram neliniştit, nici nu dormeam, nici nu eram trezit ci în o turbureală continuă ca când aş fi fost ocupat cu vorbit, dimineaţa eram ca beat şi obosit. Atunci era în Şimleu multora cunoscutul medic Abraham, acela mi-a prescris scalda de picioare seara cu hirean ras pe rezetoare, care scaldă a fost vindecătoare.

Aici în Oşorheiu a fost numai în anii de curênd trecuţi 2 femei în boala uscată, una au locuit cu mine subscrisul acum sunt 2 ani sub un coperiş, care şi vera tuşia greu din pept. Amêndouĕ s'au curat cu mâncări gătate cu unsoare de câne, cura a ţinut peste ½ an. Amêndouĕ sunt pe deplin însănătoşate. Uneia i-au spus căsenii că unsoarea e de gâscă, a 2-a a ştiut, ba chiar şi ea şi-au gătat cu unsoare de câne.

Am locuit odată în o casă, în curtea căreia era un câne de casă al proprietariului casei.

Acelui biet animal i s'au fost făcut vermi în urechia cea dreaptă, era plină urechia de vermi, ţinea capul strêmb cu urechia dreaptă întoarsă spre pământ tuturora ne era milă de el dar nu-i ştiam ajuta. Se întêmplà că a venit un păcurariu în curte care a vĕḑut cânele, şi ne-a ḑis că cu peatră vênĕtă pisată mărunt ca făina şi aceea suflată din o ceve în urechie pe vermi, se vindecă.

Chiar eu am pisat peatra vênăta, mi-am câstigat o ceve de burueni, am pus în un cap a cevei prav de acela şi în capul gol al cevei am suflat în urechile cânelui: cânele s'au depărtat dela mine şi s'au făcut douĕ ḑile nevĕḑut, a treia ḑi a venit în curte, de unde nu am ştiut, dar vindecat şi ţinênd capul oblu. Poate sĕ fiu suflat o dosă prea mare de prav în ureche, sĕ-l fie piscat prea tare şi oare unde sĕ fie zăcut ascuns.*) *Tăbăcariu.*

Apel.

În obiectul înfiinţărei unei bănci române pe acţiuni în Orĕştie s'au esmis următorul apel:

Prea onorate Domnule! Inteligenţa română din Orĕştie împreună cu alţi fruntaşi de aici au ţinut Duminecă în 22 Martie st. n. an. cur. o conferenţă confidenţială, în care s'a discutat idea de a se înfiinţa un institut de credit cu centrul aici, în Orĕştiă. Resultatul acestei conferenţe a fost acela, că s'a constatat posibilitatea unui asemenea institut şi s'a enunciat conclusul: sĕ se înfiinţeze o

bancă română pe acţiuni

în Orĕştie, şi ca capital fundaţional s'a statorit suma de 25,000 fl., care împărţindu-se pe acţiuni de câte 50 fl. representă un numĕr de 500 acţiuni. Prin subscripţiunea încercată în conferenţă s'a obţinut numĕrul de 200 de acţiuni, un resultat acesta care ne îndreptăţeşte la speranţa, că dacă şi cercul Orĕştie va imbrăţişa aceasta idee cu zelul şi entusiasmul ce o merită, atunci înfiinţarea bancei proiectate e asigurată.

Spre orientarea participanţilor eventuali observăm, că acţiunile se vor solvì succesive şi anume la început 10 % după două luni earăşi 10% şi la înfiinţarea definitivă 10% — cu totul 30% — ear restul se va încassa mai târḑiu, după cum vor cere trebuinţele bancei.

Drept acea noi subscrişi esmişi fiind din sînul conferinţii pentru a ne pune în contact cu bărbaţii nostri de frunte şi de înfluenţă din comunele cercului nostru şi a le cere poternicul lor sprigin moral şi material, venim prin aceasta a te ruga şi pe p. t. Dta cu tot respectul, ca în cercul de activitate şi înfluenţă al Dtale sĕ binevoieşti a popularisa idea şi ai câştiga cât mai mulţi spriginitori efectivi, — pentru o evidenţă acurată se recomândă circularea unei liste, în care se vor întroduce subscripţiunile — ear despre resultatul silinţelor Dtale în această privinţă, respective despre numĕrul subscripţiunilor obţînute prin Dta sĕ binevoieşti a ne înştiinţa în termin de 8 ḑile trimiţêndu-ne lista cu subscripţiunile, pentru ca sĕ putem constata resultatul general, şi în conferenţa generală proiectată pe ḑiua de 6 Aprile a. cur. n. (Luni a doua ḑi de paşti) sĕ putem întreprinde paşii ulteriori pentru realisarea formală a subscripţiunilor.

Orĕştie, în 23 Martiu st. n. 1885.

Samuil Pop m. p. Dr. *Ioan Mihu* m. p. Dr, *Stef. Erdélyi* m. p. *George Baciu* m. p. *Simeon Corvinu* m p. *Ioan Mihaiu* m. p. *George Vinţianu* m. p. *Nicolae Trifu* m. p. *Ioan Lazaroiu* m. p.

Varietăţi.

* (Cas de moarte). Cu inima înfrântă de durere, aducem la cunoscinţa tuturor neamurilor şi a amicilor, cumcă: prea iubitul soţ, tată, socru şi frate: **Dimitrie Iosof,** paroch în Galeş tractul Sĕliştei, în anul al 64-lea al etăţei şi 43 al pastorirei sale, după îndelungate şi grele suferinţe, provĕḑut fiind cu s. eucharistiă îşi dede Mercuri în 13/25 Martiu la 2 oare după meḑul nopţei nobilul seu suflet în mânile creatorului.

Înmormêntarea va fi în 15/27 Martiu la 10 oare a. ameaḑi.

Ved. Stana ca soţie.

Demitrie Iosof cu soţia sa Maria, paroch în Bujor diecesa Caransebeşiului, Pavel Iosof cu soţia sa Elena econom, Ana Iosof măritată Ilie Marcu, Nicolau Iosof cu soţia sa Maria econom, Alesandru Iosof comerciante, Ilie Iosof cu soţia sa Maria capelan în Galeş ca fii şi fiice resp. gineri şi nurori, Ioan Iosof paroch în Tilişca, Ana Iosof şi Nicolau Iosof econom în Galeş ca fraţi.

Fie-i ţărînă uşoară şi memoria binecuvêntată.

* (Mulţumirea unei fapte pioase). Aflăm scric „Resboiul“ că dl Eftemie şi dna Iosefina Diamandescu, pioşii propriatari ai moşii Bălăceanca din judeţul Ilfov, care au zidit cu cheltuiala lor o scoala şi o biserică în acea comună, înzestrându-le cu toate cele necesare, au fost ḑilele trecute obiectul unei frumoase şi meritate ovaţiuni. Mergênd sĕ visiteze scoala, spre a se asigura de progresul realisat, au fost întimpinaţi de preste 60 copilaşi, în frunte cu preotul şi învĕţătorul lor Par. St. Stoicescu, care au primit pe iubiţii donatori întonând în cor un frumos imn spre lauda şi fericirea lor. D. şi dna Diamandescu, miscaţi până la lacrime, au rĕspuns mulţămind din inimă atât învĕţătorului cât şi scolarilor pentru această plăcută surprinsă.

Eată ce poate face un bun şi intelingent învĕţător, care ştie sĕ atragă pe copii de săteni la scoală deşteptând întrênşi emoluţiune şi gust de învĕţătură. Esemplul preotului Stoicescu, care într'un timp foarte scurt a ştiut sĕ facă cu scoala din comuna Bălânceanca progrese însemnate, ar trebuì sĕ fie urmat de învĕţătorii din toată ţeară. Felicităm şi din parte-ne pe dni fundatori că au stiut sĕ facă o nimerită alegere în persoana preotului Stoicescu, încredinţându-i conducerea scoalei. Eată şi imnul cântat de elevi şi cumpus de Păr. Stoicescu:

Imnul Fundatorilor.

Doamne sfinte şi 'ndurate
Care 'n ceriuri locueşti
Şi d'acolo de departe
La noi pururea priveşti.

Dărueşti sănătate
Fericire 'n viitor
Ḑile multe 'ndelungate
Prea bunilor fondatori.

De pe tronu-ţi de mărire,
Prea puternic creator,
Ocroteşte cu iubire
Pe prea bunii fondatori.

Sĕ trăiţi în sănă'ate,
Bunii nostri fondatori
S'aveţi ḑile 'ndelungate
Dela bunul creator.

* (Birjarul mareşalului de Moltke.) Mareşalul de Moltke a fost eroul unei istorii de care vorbeşte întreaga presă din Berlin. Mareşalul eşind din Reichstag, se urcă într'o birje şi ḑise birjarului sĕ-l conducă la statul-maior general. Când voì sĕ plătească birjarului berlinez, acesta rĕspunse: „Am avut o mare onoare de a conduce pe Escelenţa Voastră.“ Apoi dădu biciu calului şi dispăru. Mareşalul de Moltke păstrase numĕrul trăsurei, şi a doua ḑi birjarul primì o fotografie a mareşalului cu această dedicaţie: „Birjarului meu.“

* (Bibliografic.) La librăriile Wilh. Krafft în Sibiiu, J. Stein în Cluş şi la librăria N. J. Ciurcu în Braşov se află:

— Dicţionariu ungur.-românesc Magyar-román Szótár, compus de George Bariţiu, în partea maghiară elaborat mai ales după al lui Ioan Fogaraşi, ediţiunea a cincea. Braşov 1869. Formatul 8-vo 41 coale legat 3 fl. 50 cr., broşurat 3 fl.

— G. Bariţiu. Istoria regimentului II român grăniţĕresc broş. 60 cr.

— Dicţionariul etimologic romano-latin al societăţii academice, elaborat ca proiect, tipariu des pe 184½ de coale şi Glossariul de cuvinte streine sau considerate ca streine, strecurate în limba noastră, ca parte integranta Dicţionariului, tipărit pe 37 de coale, legat în 3 părţi 19 fl. broşurat 16 fl.

Trei raporturi

ale acelor prefecţi de legiuni româneşti,

cari în anul 1848/9 a susţinut luptele cu insurgenţii unguri până la reintrarea trupelor imperiali în Transilvania. Traduse după textul originale german subșternut gubernului central din Viena și publicat în „Romanen der österreichischen Monarchie“ Viena 1850.

---

*) Sunt rugate şi celelalte on. Redacţiuni ale ḑiarelor noastre a publica această corespondenţă din „Tel. Român“ fiind cuprinsul ei de interes pentru omenimea suferindă de morburile indicate.

Edițiune separată a „Observatoriului“ în două broșure. Cea dintâiu cuprinde raportul lui lui Avram Iancu 70 pag. A doua raportul lui Simion Balint și a lui Ioan Axentie Sever pe 79 pagine. Ambele preste 9 coale 8-vo cu litere garmond. — Sibiiu. Tipografia lui W. Krafft 1884.

Prețul fie-cărei brușure este 40 cr., al ambelor 80 cr. (2 lei), în care se cuprinde și porto. De vêndare comptant la librăria W. Krafft. Sibiiu, strada Urezului (Reispergasse) Nr. 10. În Brașov la Nic. I. Ciurcu. Se poate comanda mai prompt deadreptul prin posta.

— Românii și universitatea fundului regiu. Raportul general a lui Dr. Stefan Păcurar, deputatul scaunului Orĕștiei la universitatea fundului regiu. Sibiiu, 1885. Tipariul tipografiei archidiecesane.

— Manual de stilistică pentru scoalele medie și institutele preparandiale, de Ioan Negruț, profesor. Cu aprobarea comisiunei scolastice archidiecesane. Blaș, 1884. Tipografia seminariului gr. cat. Prețiului broșurat 1 fl. 10 cr. v. a.

— Istoria literaturei maghiare, lucrată după Fr. Toldy și alți autori, de Ioan Butean, profesor p. ord. Partea I. Evul vechiu (secl. IV—XVI, esclus.) Beiuș. Editura auctorului.

— Mărturisirea pĕcatelor, de Petru Opran. Craiova, 1885. Tipo-litografia națională Ralian-Samitca.

— Lamentațiuni în pustie, de Petru Opran. Craiova, 1885. Tipo-litografiă națională Ralian-Samitca.

— Unde avem sĕ ajungem, de Petru Opran. Craiova, 1884. Tipo-litografia națională Ralian-Samitca.

— Catechismul politic al unui liberal, de Petru Opranu. Craiova, 1885. Tipo-litografia naționala Ralian-Samitca.

— Legendariu pentru scoalele primare române de Stefan Popu. Edit. III îndreptată și înavuțită. Blaș tipografia seminariului gr. cat. 1885 pag. 154.

— Siebenbürgen. Eine Darstellung des Landes und der Leute, von Rudolf Bergner. Leipzig Verlag von Hermann Bruckner 1884 pag. 410; prețul 4 fl. 50 cr.

— Horia, roman original (după actele istorice) publicate de A Papiu, A. Odbescu, N. Densușianu, și tradiție; de J. P. Florantin profesor de filosofie la liceul statulni din Iași.

Iași tipografia lacrătorilor români asociați 1885. pag. 109; prețul 60 cr.

— Vasilie Alexandri und die romänische Literatur, von Karl Schrattenthal. Verlag von „Auf der Höhn“ Sacher-Masoch Leipzig. Zu beziehen durch Licht & Meners 1885 pag. 23.

— I. N. Șoimescu. Daciada, epopeă în 24 cânturi. București tipografia modernă Gr. Luis, strada academiei Nr. 24 pag. 233. Prețul?

— G. G. Meitani studie asupra constituțiunei românilor, sau esplicarea pactului nostru fundamental din 1 Iulie 1866. Fascicul a IX-lea, București, Tipografia N. Miulescu calea Victoriei Nr. 22 1884. pag. 275. prețul unui esemplariu 5 lei. 200 esemplare sunt earăși dăruite de către dn. auctor cu rara generositate pentru bibliotecele institutelor și pentru literați de renume, care sunt depuse la cancelaria asociațiunei transilvane.

— Din publicațiunile Academiei române a apărut:

1. Hurmuzachi, Documente privitoare la istoria românilor. Volum IV, partea II. Cuprinde documente adunate din archivele de stat din Veneția, cu privire la ani 1600—1650. Prețul 40 lei.
2. Hurmuzachi, Fragmente zur Geschichte der Rumänen. Vol. III. Cuprinde istoria Principatelor române dela moartea lui Mihai-Viteazul până la Constantin Brancoveanul. Prețul 8 lei.
3. Analele academiei române, seria II, tom. VI, 1883—1884. Secțiunea I. Processele verbale ale ședințelor ordinare din an. 1883—1884 și din sesiunea generală din 1884. Prețul 2 lei.
4. Analele, seria II, tom. IV, 1883—1884, secț. II, Memorii și notițe. Prețul 4 lei.
5. Gr. Stefanescu, Eutomologia română. Coleopterele de pe domeniul Broșteni din județul Suceava Prețul 40 bani.

— Catalog despre cărțile și tablourile române cari a apărut în editura lui Paul Cieslar (librar-editor) Graz (Austro-Ungaria):

1. „Resbelul franco-german din 1870—1871“ de A. Bujor. Prețul unui esemplar legat 4 fl., nelegat 3 fl.
2. „Resbelul oriental din 1877—1878“ de dr. A. P. Alessi și M. Pop. Legat 8 fl., nelegat 6 fl.
3. „Cavalerul“ de Quintiliu Nicolescu. Legat 1 fl 50 cr., nelegat 1 fl.
4. „Istoria naturală“ cursul I, de Emeric Andrescu. Un esemplar broșurat 24 cr.
5. „Preservațiunea personală“ de Dr. Alesandru Căruntescu. Prețul 2 fl.
6. „Vênătoarea de aur“ roman în trei tomuri, de Iulian Codrescu. Prețul 2 fl.
7. „Asassinul invidibil“ istorioara de pe timpul lui Ludovic XIV. traducere din francesa de Nicolae Enescu. Prețul 50 cr.
8. „Jula cea roșie“ umoresca de Ernest Eckstein, tradusă de Quintiliu Nicolescu. Prețul unui esemplar broșurat 40 cr.
9. „Glumețul“ de Păcală. Prețul unui esemplar broșurat 1 fl.
10. „Banditul fără voie“ narațiune italiană de J. Codru. Prețul unui esemplar broșurat 60 cr.
11. „Sybille Yates“ narațiune californică de G. Buzdugan. Prețul unui esemplar broșurat 60 cr.
12. „Picături întăritoare“ de Păcală. Prețul unui esemplar broșurat 60 cr.
13. „În ecsiliu“ roman istoric, tradus de Iulian Codrescu. Prețul unui esemplar broșurat 2 fl.
14. „Tipuri din anticitate“ de Nicolae Enescu. Legat 2 fl. 50 cr., nelegat 2 fl.
15. „Schițe geografice“ de Nicolae Enescu. Tomul I. Africa. Legat 2 fl. 50 cr., nelegat 2 fl.
16. „Globul pămêntesc și misteriele lui“ de Quintiliu Nicolescu. Legat 2 fl. 50 cr., nelegat 2 fl.
17. „Pillone“ narațiune de W. Bergsoe, traducere. Prețul 1 fl.

Tablourile:

1. „Luarea unui drapel turcesc de către un roșior român.“ Cu ramă 8 fl, fără ramă 4 fl.
2. „Ocuparea Plevnei“ cu ramă 2 fl., fără ramă 1 fl.
3. „Reîntoarcerea regimentului 13 de Dorobanți și primirea lui în Iași.“ Cu ramă 2 fl., fără ramă 1. fl.
4. „Sentinela română,“ cu ramă 4 fl., fără ramă 2 fl.
5. „Foaia memorabilă la împĕratul Iosif II.“

Loterie.

Marți în 24 Martie 1885.

Brün: 63 23 88 20 76

Nr. 72. [993] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului preoțesc în vacanta parochie rom. gr. or. de a III clasa Butene în ppresbiteratul Clușului, se escrie de a douaoară concurs cu termin *de 30 dile* dela prima publicare în sensul grațioasei ordinațiuni consistoriale dto 15 Novembre 1883 Nr. 3603 B.

Salariul preoțesc împreunat cu acest post, proiectat de comitetul parochial, statorit și aprobat de sinodul parochial în 8 Decembre 1883 și ameliorat în 29 Iuliu 1884, este 400 fl. în bani gata socotit din toate venitele stolare usuate, afară de cele cantorale, și din porțiunea canonică înduse în cărțile funduare și în inventarul parochial cu cele ameliorate: afară de acestea casa parochială cu două incaperi șură și grașd sub ea.

Concursele instruite în sensul legilor din vigoare adresate către sinodul parochial au a se subșterne la subscrisul în terminul indicat.

Cluș, 11 Martiu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Roșescu,
ppresbiter.

Nr. 490 [994 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericească de clasa a III-a Ormeniș (Ürmős) devenită de curênd materă, în sensul prealabilei încuviințării consistoriale din 5 Martiu 1885 Nr. 235 B., se escrie concurs cu termin *de 30 dile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela 85 familii întregi câte o ferdelă grâu și una cucuruz computate în bani cu	fl.	204.—
2. Dela 60 familii cari au vite câte un car lemne computate în bani cu . .	„	60.—
3. Dela 45 familii, ce n'au vite câte o ferdelă cucuruz și două dile de lucru, ceea ce face	„	70.—
4. Venite stolari în genere	„	36.—
5. Casa parochială, computată în bani cu	„	30.—
Suma totală	fl.	400.—

Doritorii de a ocupa acest post au de a așterne suplicile lor în terminul deschis, instruite în sensul legilor bisericești în vigoare, dovedind totdeodată cunoștința limbei maghiare, subsemnatului oficiu protopresbiteral al Brașovului II.

Brașov în 13 Martie 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Deschidere de negutătorie.

Subscrisul aduc prin aceasta cu toată stima la cunoștința on. public român că mi-am deschis aici în **Sibiiu, piața mică Nr. 2** (în edificiul bisericii rom. cat.) o

neguțătorie de mărfuri de manufacte.

Îmi iau prin aceasta îndrăsneală a-mi recomanda stabilimentul meu spriginului binevoitor al on. public român din loc și din provincia asigurându-l de un serviț real și promt.

Dispun de un sortiment de schimburi pentru doamne și domni; stofe de haine cele mai moderne: **Casmir negru și colorat, beige, satin mervelle, diagonale, lustres, satin colorat de spălat, creton, oxfort de Sternberg** și un sortiment bogat de alți articoli pentru **sesonul de primăvară și de vară.** Diferite soiuri de **in, barchente, toată specia de cuptușeli, perdele albe, și Jute, rips, acoperemente de measă și de pat** precum și **covoare curente, dantele, panglici, mănuși, eventaile, corsete, nasturi de modă, articoli de pasmenterie, bumbacuri ață, mĕtasă, umbrele și parasoale** și alți articoli. **Stofe pentru reverendi și brâne.** Prețurile sunt cele mai moderate posibile.

Cu toată stima

[99] 1—3

Dumitru Antonu.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic și grec. [928] 10—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 31. Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 15 Martie 1885.

Am atins nu de mult o coardă delicată, și o am atins cu posibila crutare, știind prea bine, că vibrațiunile ei vor pune de nou în mișcare inimile din frații de un sânge, cari în zelul de proselitism confessional sunt în stare a se provoca chiar și la canoanele bisericei ecumenice de pe timpul, când scisiunea nici după nume nu era cunoscută.

Am atins această coardă cu posibila crutare, ca sĕ nu ni se poată imputa că noi provocăm. Lucrurile în desvoltarea lor au ajuns așa de departe, încât pacea între frați devenì adevĕrată satiră înaintea oamenilor cu inima pentru binele națiunei.

Am așteptat chiarificare dela frații greco-catolici cu privire la scopurile ascunse, pentru cari se turbură consciința românilor de legea noastră, și noi în considerarea ținutei de pănă acuma a fraților greco-catolici ne așteptam la un respuns evasiv.

Rĕspunsul l'am primit prin mijlocirea ḑiarului din Budapesta **„Viitoriul“**. Acest ḑiariu în numĕrul dela 29 a. c. sub rubrica: **„Fundațiunile naționali și confessionali,“** ne spune că ḑiarul **„Foaia Basericească“** din Blaș rĕspunde la cele scrise de noi.

Fiind-că noi nu avem ḑiariul fraților din Blaș, citàm după „Viitoriul“ din literă în literă.

Eată ce aflăm aici:

„Telegraful Român“ din Sibiiu în numĕrul 19 din 28 Faur st. n. a. c. vorbind despre trecerile dela una confesiune la alta, ridică o acusă grea în contra bisericei noastre și în specie în contra capului archidiecesei noastre. Din cele multe citàm acì numai următoarele cuvinte aspre, ca sĕ nu ḑicem vătĕmătoare din causa din cestiune: „În Transilvania“ — ḑice numita foaie — „vînarea după suflete (gr. orientale) se urmează acum mai vehement ca altă dată. Lucrul se esplică ușor. Fundațiunea pentru sânta unație se fructifică din an în an. Prin ea s'a scos deja religiunea din temelia ei pusă de Christos. Pierdut odată caracterul ei sublim, cortesirea este îndreptățită, și bietul preot dela sate, știind că este bine remunerat, va câștiga câteva suflete, apoi urmările scisiunei cadă asupra sufletului celui cu fundațiunea.“

Trebue sĕ se mire omul, ce mult și rĕu sânge a causatpe la greco-orientali fundațiunea Escelenției Sale Prea Sânțitului Metropolit actual, din carea numai o parte mică e destinată pentru preoții, ce vor zela pentru sânta unire. Cum ar fi și putut lucra altmintrelea un epìscop unit? Căci numai nu vom aștepta, că un episcop gr. catolic se facă fundațiune pentru preoții, carii prin nepăsarea și negligența lor 'și perd turma. Au fĕcut greco-orientali laici fundațiuni mult mai mari ca cea din cestiune a Escelenției Sale Preasânțitul nostru Metropolit, și încă le-au făcut ca fundațiuni, ce vor avea sĕ figureze sub masca de fundațiuni naționali. Și mirare! din fundațiunile aceste naționali numite au eschis pre mai bune de un milion de români, înțelegem pre românii uniți, și totuși în noi nu au făcut așa mult sânge rĕu. Astfel este fundațiunea cea mare alui Gozsdu, dela care însuși fundatoriul a eschis apriat pre toți uniții. Astfeliu este fundațiunea pentru meseriași alui Andronic, care în simplicitatea lui temêndu-se, că nu cumva sĕ se împărtășască din ea și uniții, în testament și-a dat toată silința sĕ definească confesiunea greco-orientală cât se poate mai bine, că astfeliu sĕ fie eschisă ori și ce posibilitate, ca sĕ participe din ea și vr'un unit.

Sĕ tragem acum o paralelă între fundațiunile aceste și între fundațiunea Escelenției Sale Metropolit gr. cat. actual. Escelenției Sale ca episcop gr. cat. ce și-a câștigat averea din bunuri bisericești gr. catolice, după sântele canone nu i a fost iertat a face fundațiuni decât singur numai pentru membri de ai bisericei gr. catolice. Și de ar voì sĕ facă altmintrele, îi stau în cale canoanele, care nu-i erta. Astfeliu Escelenția Sa mergênd pre cale legală numai pentru greco-catolici a putut sĕ facă fundațiune. Ear dacă din o atare fundațiune a voit sĕ iae parte și preoțimea, atunci lucrul cel mai natural a fost, că în prima linie sĕ se împărtășească din ea preoții aceia, cari nu numai 'și conservează turma lor încredințată, ci se silesc a și-o și înmulțì pre cale legală. Astfeliu tot lucrul cu fundațiunea Escelenției Sale este cât se poate mai corect, și aceasta va trebuì sĕ recunoască și unul,care e lipsit de ori și ce credință.

Cum stă însĕ lucrul cu fundatorii laici greco-orientali amintiți? Ei au dispus de avere frumoasă câștigată nu din bunuri bisericești, ci prin diligință și crutarea proprie, și înaintea lumei au voit sĕ arate, că-și iubesc tare națiunea, din care causă averea lor întreagă o lasă spre scopuri naționali. Ei bine, atunci dacă și-ar fi întrebat conscienta, aceea li-ar fi rĕspuns apriat, cumcă dacă voiesc sĕ arate iubire către națiune, atunci nu le este iertat sĕ facă possibilă și participarea strĕinilor la fundațiunea lor, ci singur numai românilor. Conscienta însĕ de sigur li ar fi spus și aceea, că și românii uniți sunt români chiar așa ca și neuniții. Și totuși pre românii uniți i-au eschis cu totul dela fundațiunile lor, fără ca sĕ le fie demandat aceasta vr'un canon. Întrebăm acum, oare este fapta aceasta faptă națională? Nimenea nu va rĕspunde cu da. Și noi totuși când s'au făcut fundațiunile aceste, am tăcut și am înghițit și nu am mai făcut atâta larmă în lume, cât fac dînșii pentru fundațiunea Escelenției Sale. Am tăcut și am înghițit, deșì ne-a căḑut tare greu vĕḑênd că bărbații laici greco-orientali, când voiesc sĕ facă ceva fundațiuni, atunci iau o direcțiune chiar contrariă aceleia, carea o au luat bărbații laici uniți, cari au făcut fundațiuni. Astfeliu dintre bărbații nostri amintim pe medicul Dr. Simeon Ramontian care fundațiunea sa, ce se administrează în Blaș, o a destinat și pentru greco catolici și pentru greco-orientali, și destui greco-orientali s'au crescut cu fundațiunea lui. Astfel a făcut Vajda de Soosmező, a căruia fundațiune se administrează în Blaș. Astfeliu a făcut Tordai și alții. Ceea ce au făcut însĕ laicii greco-catolici, aceea nu a făcut nici unul dintre laici greco-orientali. Dela episcopii și clerul greco-oriental nu așteptăm nici noi sĕ lucre altmintrelea, căci poate nici pe ei nu-i eartă canoanele lor, cum nu ne eartă pre noi ale noastre. Însĕ dela laicii greco-orientali după ce au vĕḑut un esemplu atât de marinimos la laicii nostri, am fi așteptat cu tot dreptul,

FOIȚA.

Cronica teatrală.

(*Teatrul Național:* **Ovidiu**, piesă în 4 acte și în versuri de V. Alecsandri)

Sâmbătă seara, Teatrul Național a câștigat încă una din acele victorii care vor face epocă în istoria lui.

Poetul care a nemurit în melodioase versuri „Făntâna Blandusiei,“ arătă publicului pe noul copil al musei sale, pe Ovidiu, poetul Romei caracter și personalitate atât de dulce și atât de captivantă, ființă mlădioasă și diversă pe care poetul român și-a creat-o astfel cum o vedeam alaltăeri, și astfel cum i-au șoptit-o și zugrăvit-o musa și inima sa.

Suntem în actul I în forul lui Cesar, animat și sgomotos. „Poporul-rege se plimbă, se ceartă, mănâncă și joacă; seamâna mai mult a „popor de strînsură“ de cât a „popor măreț, eroic, al Romei scump tesaur,“ cum Ovidiu îi va ḑice mai în urmă, când îi va arunca cu dispreț,

... moneta nouă, moneta cea de aur
Ce poartă a lui Cesar divină efigiă.

Acì, în favorul lui Cesar, Ibis, înverșunat în contra lui Ovidiu care i-a luat pe Corinna, combină intriga și rĕsbunarea în contra poetului Sulmonei.

Julia, nepoata lui August, fiica primei Julia (fata Scriboniei și a lui August), Julia care, ca și maică-sa, va suferì de acea boală ereditară a familiei imperiale, de neputința de a-și înlănțuì pasiunile, trece prin forul lui Cesar. Poporul, plătit de Ibis, o va fluera, ear August, moșul ei, care o adorà va afla că Ovidiu a pus s'o fluere.

În timpul acesta, când Ibis se duce la templu, unde, superstițios ca un adevĕrat Cartagines, va mai consulta voințele ḑeilor cu un șiret și veselnic augur, Hilariu. Ovidiu vine în for însoțit de tovarășii sei de plăceri. Acestora, poetul le povestește. „Eu nu cunosc, ḑice Ovidiu, în magnifice versuri,

Eu nu cunosc ce-i ura cu infernalu-i chin.
Am numai oaspeți veseli și blânḑi în al meu sîn:
Amor, prietinic, senin, compătimire,
Tovarăși scumpi de cale ce duc la fericire.
Ei îmi arată lumea prin vĕl trandafiriu,
Făcêndu-me al iubirei poet iubit sĕ fiu.

Astfel trăiește Ovidiu respirând în Roma coruptă, — după cum spune poetul — aerul din Olymp și privind totul și mai cu seamă pe femeie prin vĕlul trandafiriu al imaginațiunei sale.

O! femeia, esclamă Ovidiu, femeia e
..... acea divinitate
Ce vieață ne urzește cu ḑile încântate
Și leagă faptul vieței cu apusul iei mâhnit
Prin lanț în înflorire de amor fără sfêrșit
. . . .
De sunt poet, femeii talentu-mi datoresc

Și în urmă, în fața amicilor sei care admiră focul și elocința sa, Ovidiu face portretele iubitelor cari în ochii amanților sunt totdeauna frumoase și perfacte fie cum ar fi ele.

Conversațiunea se schimbă și Ovidiu plânge junimea romană și starea de adêncă slăbiciune în care a căḑut. Versurile sunt superbe; ar trebuî sĕ le transcriu pe toate, și sĕ le subliniez cum le sublinia publicul de Sâmbătă seara cu aplausele sale, când Ovidiu cântă în avêntul poesiei mărirea timpurilor trecute, atunci când *Civis Romanus sum* rĕsuna cu falà în toate părțile lumei.

A fi Civis Romanus este a fi om de fer!
Așa ḑiceau străbunii și nu-ncăpea sub cer!

Finele actului se alcătuește din realisarea intrigei lui Ibis. Iulia apare; poporul fluerà; Ovidiu revine și cu bani face pe fluerători sĕ devină freneticii aplaudatori ai nepoatei lui Cesar, ai Iuliei subime.

În actul II, Ibis și-a schimbat planul; va spune lui August care s'a întors dela Caprea unde se dusese d'o lună, cumcă Ovidiu iubește pe Iulia. August va crede cu atât mai lesne șoaptele lui Ibis defăimătorul cu cât prinde pe Iulia cu Arta iubirei, poema lui Ovidiu, și cu cât o aude apĕrând cu foc pe „al poesiei rege,“ pe care August îl nuca sě nu eschidă dela fundaţiunile lor pre mai bine de un milion de români, precum nu au eschis ai nostri pre cele mai douĕ milioane. Am fi aşteptat aceasta cu atât mai vêrtos, că cel puţin înaintea lumei au voit sě arate, cumcă voiesc sě facă fundaţiuni spre scopuri culturali naţionali şi nu spre scopuri confesionali. Episcopii nostri cu fundaţiunile lor în prima linie au avut în vedere confesiunea şi astfeliu au şi făcut dispositiunile fundaţionali. Prin urmare lipsa de sinceritate nu li se poate de loc imputa. Laicii greco-orientali însě înaintea lumei au voit cu fundaţiunile lor sě treacă de mecenaţi naţionali, şi totuşi dispusiţiunile lor sunt confesionali dela început pănă la capet. Cumcă aici sinceritatea ar fii deplină, nu putem ḑice nici decum. Episcopii şi clerul nostru cănd au făcut fundaţiuni, au făcut aşa cum au trebuit sě facă, şi cum altmintrelea nu ar fi putut face.

Ma şi aici dacă li-a rěmas numai o uşă cât de micuţă deschisă, au arătat marinimositate faţă cu greco-orientalii. Dovadă despre aceasta este seminariul cel nou înfiinţat din Blaş, în care s'au primit şi greco-orientali pre lângă plata cea micuţă. Dovada este fundaţiunea de păne din Blaş, din carea neputêndu-se împărtăşì studenţii greco-orientali li s'a făcut totuşi uşurinţa aceea, că pre lângă respunderea unei sume neînsemnate sě se poată şi ei împărtăşì ca şi greco-catolicii. Laicii greco-orientali însě ar fi putut fără nici o piedecă lucra şi almintrelea, ar fi putut arăta mult mai multă marinimositate faţă cu noi, ma ar fi fost obligaţi la aşa ceva spre a respunde cu demnitate marinimositatei laicilor nostri, şi totuşi nu au făcut nici una nici alta. Unde este aici adevěrata durere naţională? Cumcă poate este durere confesională înţelegem, însě atunci numească-o pe nume şi nu-i mai dee epitetul de naţională.

În urmă ca sě revenim earăşi la acusa cea grea ridicată în cuvintele citate în contra capului şi clerului archidiecesei noastre am dorì sě stim cumcă pentru-ce „Telegraful Român“ presupune despre fundaţiunea aceasta aceea ce nu este ertat a presupune despre nici un om onest. Pentru ce presupune că Escelenţia Sa prin fundaţiunea aceasta dacă a voit a premia pre preoţii cei zeloşi pentru sânta unire, sub zelul acela a înţeles zelul acela, care nu are basa în principiele etice creştine şi care nu este dedus din spiritul crestin, zelul acela care întrebuinţează mijloace neiertate spre ajungerea unui scop în sine bun, cum este sporirea sântei Uniri. Noi ştim că Escelenţia Sa ca şi ori-care alt episcop sub zelul pentru sporirea sântei uniri înţelege zelul cel creştin manifestat prin instrucţiune cu cuvêntul şi cu fapta. Mai departe nu înţelegem, pentru-ce „Telegraful Român“ presupune despre clerul nostru că el nu este capace de un zel adevěrat şi crestinesc pentru santa unire ci numai de corteşire. Unde este înţelegere adevěrată despre puterea cea mare a simţului religios şi a religiosităţii celei adevěrate, acolo nu se presupun lucruri de aceste chiar nici despre acela care poate are altă convincţiune religioasă.

Acusa aceasta însě este şi grea vătămare a întreg poporului românesc. Ea purcede din principiul fals, că poporul nostru nu are nici o religiositate adevěrată şi de acea este o pradă a corteşirilor şi a proselitismului aşa cât îşi schimbă religiunea după vênt. Adevěrat că poporul nostru nu are acea educaţiune religioasă, carea o au alte popoare culte din Europa; adevěrat este şi aceea, ca poporul nostru trece uşor dela o confesiune la alta, dacă aceea e una din cele româneşti, decum se întêmplă aceasta la alte popoare. Cine a studiat însě psichologia poporului nostru acela ştie că causa apariţiunei acestei-a zace cu totul aire şi nu în lipsa simţului religios despre care putem ḑice, ca prelângă toate apariţiunile aceste este totuş mai puternic ca la alte popoare.

Am citat din literă în literă tot ce am aflat în „Viitoriul.“ Voim sě fim sinceri şi loyali.

Pentru reproducere după „*Viitoriul*“ garantăm noi, pentru cea după „*Foaia Basericească*“ va garanta „*Viitoriul.*“ Acestea spre a ne scutì de invinuiri pentru viitoriu.

După cum s'a putut observa fraţii dela „Foaia Basericească“ au luat numai câteva rênduri din articolul nostru, şi anume deducţiunile noastre isvorîte din premisele făcute, cari ca fapte concrete, nu au convenit fraţilor nostri.

Pre noi şi aceasta ne îndestuleşte. Nu noi vom regula gustul oamenilor de a nu reproduce adevărurile dacă ele nu le convin, de aceea trecem preste aceasta cu observarea, că ei au reprodus numai ceea ce li s'a părut că le convine.

Ca principiu etic fraţii greco-catolici admit proselitismul între bisericile surori, şi ei ni-l înfăţişează ca datorinţă cardinală a clerului greco-catolic după principiul evangheliei: Voi lăsa turma pentru o oaie rătăcită „Clerul greco-catolic 'şi are canoanele sale, după cum şi cel greco-oriental pre ale sale,“ — aşa ni se ḑice — prin urmare: „*episcopii şi clerul greco-catolic când au făcut fundaţiuni au făcut aşa, cum au trebuit sě facă şi cum altmintrelea nu ar fi putut face.*“

Fundaţiunile fraţilor greco-catolici merg de-a dreptul spre proselitism, şi noi suntem uimiţi în faţa sincerităţii colegilor dela „F. B.“ cu care ni se spune, că din fundaţiunea Escelenţiei Sale Prea Sânţitului Metropolit din Blaş „*numai o mică parte e destinată pentru preoţii, ce vor* **zela** *pentru sânta unire.*“

Voim sě fim bine înţeleşi. Esistă o seamă de oameni, cari la toate ocasiunile cu glas înalt strigă: Suntem români, nu voim sě ştim de desbinări confesionale între noi. Sunt români cu pretensiuni de conducětori cari la tot prilegiul lovesc numai în Sibiiu sub cuvêntul, că el face cestiune confesională.

Dacă acuma acesti români sunt cu inimă curată, şi îngrigiaţi de soartea naţiunei vor mai păstra ei tăcere, când „F. B.“ din Blaş vine şi spune urbi et orbi, că la greco-catolici se fac fundaţiuni pentru **zelul** în sânta unire, şi că episcop şi cler **zelând** în sânta unire „*au făcut aşa, cum au trebuit sě facă, şi cum altmintrelea nu ar fi putut face.*“

Întrebăm, după ce ni se spune că „zelul“ în sânta unire este datorinţă, şi încă datorinţă canonică, cum ni se va lua în nume de rěu tânguirea noastră, cari sumtem strîmtoraţi la părete, prigoniţi pre toate terenele pentru apěrarea bisericei noastre, cum se va potea tacsa de fapt antinaţional apěrarea noastră, dacă atacul e pus pe basă canonică, şi declarat de fapt naţional.

În special fraţii din Cluş cu apelul sunt chemaţi a ne spune în urma mărturisirilor dela Blaş asupra cui cade blăstěmul archiereilor nostri de pie memorie *Şuluţ* şi *Şaguna.*

Accentuăm încă odată: Proselitismul fraţilor greco-catolici, sau în limbagiul lor vorbind: zelarea pentru sânta unire e calamitatea cea mai mare pentru naţiunea noastră.

Şi dacă calamitatea aceasta pentru fraţii greco-catolici e datorinţă canonică, dacă ei în faţa altarului, înaintea lui Dumneḑeu depun jurământ sěrbătoreşte că-şi vor face datorinţa, vor **zela** pentru sânta unire în sensul canoanelor lor, **„zelare“** care în canoanele bisericei orientale, la cari pănă acum simulau a ţinea şi fraţii greco-catolici, nu are nici loc nici îndreptăţire, dacă fraţii greco-catolici mână naţiunea la perire, atunci noue sě ne fie permis a desvălì ranele, şi a plânge ca Ieremia prorocul risipirea Jerusalimului nostru naţional.

O spunem sě o stie toată lumea. Suntem gata a pacta cu biserica greco catolică. În veci nu primim un singur suflet din biserica lor, căci nici unul nu trece din convingerea inimei, în schimb cerem şi noi sinceritate. Pentru numele lui Dumneḑeu, nu puneţi sub scutul canoanelor vênarea sufletelor greco-orientale, nu aruncaţi în faţa laicilor greco-catolici axioma: singură biserica greco-catolică este mêntuitoare. Nu spuneţi că etica creştină cere proselitismul între fraţii de un sânge. De toate părţile se ridică valuri mari asupra năei naţiunei noastre, nori grei şi viscoli cumpliţi au întunecat ceriul naţiunei noastre, şi noi în loc de a ne consolida, ne desbinăm prin zelarea în sânta unire, care ca şi o meserie ordinară se va remunera cu mică sumă deocamdată pănă va creşte fundaţiunea. Pentru ce o ascundeţi această miserie sub scutul consciinţei, de care noue nu ne este permis a ne atinge, pentru ce recurgeţi la sofisme, când cestiunea este clară?

Da, căci nu trebue sě trăim în amăgiri. Proselitismul a corupt poporul nostru în mod înspăimêntătoriu, a atacat basa religiosităţii poporului, şi dacă stă că alte sunt canoanele fraţilor greco-catolici, şi alte ale noastre, apoi rěu stăm noi cu canoanele, căci poporul prin corupţiune a ajuns acolo, încât se joacă cu religiunea ca jidanii cu maghiarisarea numelor.

Durerea noastră e că această demoralisare e prima încheietură din catechismul datorinţelor fraţilor greco-catolici în sensul „F. B“.

Sě revenim acuma la învinuirea ce se face mecenaţilor nostri naţionali „Gozsdu“ şi „Andronic.“

Din aceste fundaţiuni se împărtăşesc credincioşii bisericei ortodocse. Chemarea lor este: Sě se facă creştini buni şi oameni de omenie, sě lucre pentru biserică şi naţiune, nicăiri însě nu stă scris că stipendiaţii lui „Gozsdu“ sau „Andronic“ vor avea a **vêna după sufletele fraţilor greco-catolici.**

Deosebirea aceasta se nu o confunde fraţii dela **„Foaia Basericească.“**

Stipendiaţii lui Gozsdu şi Andronic vor avea a se perfecţiona în ştiinţă şi cultură respective meserii, vor avea a-şi asigura capital moral şi material, ca sě poată întimpina calamităţile venite asupra naţiunei chiar şi din **zelul** pentru sânta unaţie.

Pentru ce au făcut ei fundaţiunile numai pentru credincioşii bisericei noastre?

Ciudată întrebare. Fraţilor greco-catolici milioane li s'au dat ca preţ al sângelui. Din aceste milioane ei se susţin şi fac fundaţiuni făţişe spre a se putea susţinea.

Oameni mari dintre laicii greco-catolici au ḑis că luptele dintre noi ar înceta, dacă noi ortodocşii

---

meşte „profanator de muse, poet de saturnale.“ Credinţa lui devine certitudine când Iulia îi spune cu hotărâre că nu voieşte sě devină soţia regelui dacilor Cotyson. Ovidiu şi Mecena vin sě se închine lui August. Vorbele grele ale imperatorului nefericesc pe Ovidiu şi împinge pe Iulia a mărturì lui August că într'adever iubeşte pe Ovidiu. Solul lui Cotyson vine sě ceară de soţie în numele stěpânului sěu şi ca simbol de unire şi pace între poporul roman şi poporul dacilor, pe Iulia nepoata Cesarului. August primeşte, Iulia refusă, solul se întoarce în ţeara lui, Ovidiu va pleca în exil, ear Ibis va trebuì sě moară, căci, ḑice August.

— te-a împins păcatul sě aflì un secret
Ce pune de-o potrivă şi'n ochi'm osândeşte.
Pe cel părît de-o crimă cu acel care păreşte.

Actul III se petrece în vila lui Ovidiu. Poetul mâhnit îneacă amarul sufletului în undele spumoase ale vinurilor de Chio şi Falerno. Soţii lui de plăcere şi frumoasele curtesane romane se îmbată în plăceri. Mecena vine sě spună lui Ovidiu sě fugă sě scape de mânia lui August şi de moartea care-l aşteaptă. Poetul nu voieşte, pănă când Mecena rosteşte numele Perillei, copila iubită a lui Ovidiu.

După plecarea lor, petrecerile continuă cu veselia pănă la reîntoarcerea spăimântată a poetului care le spune că spionii lui August îl urmăresc pretutindeni. Trebue sě fugă din Roma. Cotta, amicul seu, se oferă a-i arăta căi ascunse şi de puţini ştiute. Vor sě plece, Julia apare în mijlocul curtesanelor, în sînul orgiei. Fata primei şi mult coruptei Iulie, spusese lui August la finele actului II:

A! nu vrei sě te îndupleci la ruga mea?... Nu vrei?
Gândeşte l'a ta frică; eu am tot sângele ei.
M'oiu, compromite astfel şi aşa de departe oi merge
Cât lustrul de coroană pe frunte-mi se va şterge

Venind acum în orgie, Iulia îşi îndeplinişte făgăduiala, *par un coup de maître.* Pasiunile o turmentă, Domniţa Romei, Julia sublimă, ḑice curtesanelor şi tinerilor îmbătaţi de amoruri:

Ca voi am sete mare în dalba mea junie
De vieaţă, de uitare, de amor şi de beţie
Nepoată lui Octaviu ea loc aḑi printre voi,
Frumoase curtesane a Romei..

Ovidiu spâimêntat întâiu de urmările îngrozitoare ale acestei nebunii, se 'ncearcă sě o răpiască din mijlocul perḑerei. În urmă, înflăcărat de privirile arḑětoare ale Juliei, Ovidiu nebun de pasiuni, strigă:

... A! dacă a-i decis
Sě înfrunţi ori ce osândă, păşind peste un abis,
Sě întrì în gura lumei mai neagră, mai grozavă
De cât a unui şerpe cu limbă de otravă,
Vin în orgia nopţii voioşi sě ne aruncăm
Şi în cupele de aur norocul sě înecăm!
Amicilor! daţi sborul nebunelor aventuri.
Intunece-se mintea şi ducă-se pe vênturi
Şi valurile mării înalţe-se în zenit
Şi cadă pe noi. . . cadă tot cerul prăbuşit.

Beţia începe. Glicera cântă improvisaţiunile întraripate ale poetului şi ale Juliei. Sclavele varsă focosul Falero, amestecat cu arome, cu mărgăritare; sala petrecerilor resună de invitaţiunile Glicerei:

Varsă 'n cupa mea de aur
Vinul roş ce desfătează
. . . .
. . . .
Venus' ḑea voluptăţii
Varsă'n mine focul teu.

August urmat de Mecena apare pentru a-şi găsì nepoata trântită în lupanare şi încungiurată de aşa numiţii domnitori ai lumii „nedemni de libertate şi copţi pentru sclavie.“ Esilul vecînic e pedeapsa lui Ovidiu si a Juliei.

În actul al IV Ovidiu, slabit de suferinţe, de dorul ţěrei şi de asprimea locurilor ce locuise de ani de ḑile, se întoarce dela luptă, de prin pregiurul oraşului Tomi. Sub conducerea lui Tomitanii au gonit pe barbari 'şi mulţămesc poetului de iubirea ce le arată. De geaba însě sunt toate; durerea îl înetţeşte cu toate îngrigirile şi mângăerile Sarmizei tiněra Tomitană a cărei figură aduce aminte lui Ovidiu pe fiica sa Perilla. Plângerile, şi jalea, şi versurile ce scrie poetul după plecarea tiněrei sale pretinie, sunt duioase ca şi nefericirea lui. Scăpată din esiliu, Iulia vine la Tomi, dar numai pentru a fi faţă la moartea poetului. Emoţiunile stinseră pe Ovidiu; amici sei sosesc în Tomi şi spun că Roma îl rechiamă cu drag li-am da fraţilor greco-catolici domeniele cele mari căpětate ca preţ al unaţiei.

Dispunênd ei de milioane, noi de nimica nu dispuneam. Aceasta o au ştiut şi Gozsdu, o a ştiut şi Andronic. De aceea nu e mirare că n'au contribuit şi ei la înmulţirea capitalului, care prin poselitism ne duce la perire. Nu e mirare că ei vědênd atacul îndreptat contra naţiunei prin capitalul pus de iesuiţii duşmani neamului nostru în mâna fraţilor din Blaş şi apěrarea noastră, şi au ḑis în inima lor: Sě dăm acestor oameni elemente formate la isvorul ştiinţei şi al muncei oneste, spre a putea susţinea lupta în interesul nostru national.

Credem că aşa au resonat şi fraţii greco-catolici, cari în fundaţiunile lor au destinat un neînsemnat loc şi pentru noi.

Marinimositatea cu care s'a deschis loc tinerilor nostri în noul seminariu înfiinţat în Blaş ne aduce în minte cuvintele lui Virgil: **„Timeo Danaos. . . .“**

Revista politică.

Casa magnaţilor a primit ca basă la desbatere proiectul comisiei de trei. Compromisul între guvern şi magnaţi se susţine cu multă tenacitate, şi această împregiurare justifică ştirile mai noauă că proiectul se va primì fără modificări. La aceasta ne îndreptăţesc şi ştirile mai proaspěte, despre resultatul desbaterilor în discusiunea specială. S'au primit pănă acuma primii 5 §§. în stilisarea propusă de comisia de trei. A căḑut şi prupunerea pentru primirea tuturor superintendenţilor, şi propunerea ministrului president pentru introducerea unui rabin jidovesc în casa magnaţilor.

E foarte posibil, că precând ḑiariul nostru va eşì de sub tipariu proiectul pentru reformarea casei magnaţilor va fi votat. Ḑiarele din Pesta fără osebire de coloare politică cântă instituţiunei vechi: „Vecinica pomenire!“

În reîntoarcerea sa spre Viena, părechia princiară a casei de Habsburg este primită cu mari ovaţiuni

Date statistice.

(Urmare.)

Tabela Nr 47. I. Căsătorii din capitala Bucureşti. Coloarea de roşu. În Ianuariu 4 flăcăi cu fete, 4 bărbaţi în întâia căsătorie, 4 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 4, din cari 4 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 3 femei măritate cari au iscălit numele lor, 1 care au declarat că nu poate iscălì. Etatea bărbaţilor: 3 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 3 între 18 şi 25 ani, 1 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 8 dintre cari 8 de religiunea ortodocsă, totalul general al căsătoriilor 4 şi al căsătoriţilor 8.

În Februariu 6 flăcăi cu fete, 1 věduv cu věduvă, 6 bărbaţi în întâia căsătorie, 1 în a doua, 6 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 7, din cari 7 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 6 femei măritate cari au iscălit numele lor, 1 care au declarat că nu poate iscălì. Eatea bărbaţilor: 1 între 18 şi 25 ani, 3 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani, 1 între 45 şi 60 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 şi 18 ani, 3 între 18 şi 25 ani, 1 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 14, dintre cari 10 de religiunea ortodocsă, 1 catolică, 1 protestantă, 2 israelită, totalul general al căsătoriilor 7 şi al căsătoriţilor 14.

In Martie 2 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu věduvă, 3 bărbaţi în întâia căsătorie, 2 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 3, din cari 3 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor şi 3 femei măritate cari au iscălit numele lor. Etatea bărbaţilor: 3 între 25 şi 35 ani. Etatea femeilor: 2 între 18 şi 25 ani, 1 între 35 şi 45 ani, totalul căsătoriţilor 6, dintre cari 2 de religiunea ortodocsă, 2 protestantă, 2 israelită, totalul general al căsătoriilor 3 şi al căsătoriţilor 6.

În Aprile 4 flăcăi cu fete, 4 bărbaţi în întâia căsătorie, 4 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 4 din cari 4 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 3 femei măritate cari au iscălit numele lor, 1 care au declarat că nu poate iscălì. Etatea bărbaţilor: 3 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 44 ani. Etatea femeilor: 1 între 15 şi 18 ani, 3 între 18 şi 25 ani, totalul căsătoriţilor 8, dintre cari 4 de religiunea catolică, 4 israelită, totalul general al căsătoriilor 4 şi al căsătoriţilor 8.

În Maiu 2 flăcăi cu fete, 1 věduv cu fată, 2 bărbaţi în întâia căsătorie, 1 în a doua, 3 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 3, din cari 3 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, şi 3 femei măritate cari au iscălit numele lor. Etatea bărbaţilor: 2 între 25 şi 35 ani, 1 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 1 între 15 şi 18 ani, 1 între 18 şi 25 anî, 1 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 6 dintre cari 4 de religiunea ortodocsă, 1 catolică, 1 protestantă, totalul general al căsătoriilor 3 şi al căsătoriţilor 6.

În Iunie 4 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu věduvă, 1 věduv cu věduvă, 5 bărbaţi în întâia căsătorie, 1 în a doua, 4 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, 1 în a treia, totalul căsătoriilor 6, din cari 6 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 femei măritate cari au iscălit numele lor, 1 care au declarat că nu poate iscălì. Etatea bărbaţilor: 4 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani. Etatea femeilor: 1 între 15 şi 18 ani, 2 între 18 şi 25 ani, 3 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 12, dintre cari 7 de religiunea ortodocsă 1 protestantă, 4 israelită, totalăl general al căsătoriilor 6 şi al căsătoriţilor 12.

In Iulie 5 flăcăi cu fete, 5 bărbaţi în întâia căsătorie, 5 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 5, din cari 5 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 5 femei măritate cari au iscălit numele lor. Etatea bărbaţilor: 1 între 18 şi 25 ani, 2 între 25 şi 35 ani, 2 între 35 şi 45 ani Etatea femeilor: 1 între 15 şi 18 ani, 3 între 18 şi 25 ani, 1 între 25 şi 35 ani, totalul căsătoriţilor 10, dintre cari 7 de religiunea ortodocsă, 1 protestantă, 2 israelită, totalul general ai căsătoriilor 5 şi al căsătoriţilor 10.

In August 2 flăcăi cu fete, 2 bărbaţi în întâia căsători, 2 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 2, din cari 2 bărbaţi însuraţi cari au iscălit numele lor, 2 femei măritate cari au iscălit numele lor. Etatea bărbaţilor: 2 între 25 şi 35 ani. Etatea femeilor: 2 între 18 în 25 ani, totalul căsătoriţilor 4 dintre cari 4 de religiunea israelită, totalul general al căsătoriilor 2 şi al căsătoriţilor 4.

(Va urma.)

Statua lui Tudor Vladimirescu.

Domnule Redactor! Dacă ve aduceţi aminte, de câte ori s'a agitat cestiunea ridicării statuei lui Tudor Vladimirescu atât în parlament cât şi în presă şi totuşi ne găsim abia la începutul lucrului!

Ca român sunt trist de această vědită indiferenţă, de această ingratitudinea către cel mai mare patriot al nostru, îmi aduc aminte cum întreaga presă a reprodus apelul făcut de comitetul constituit întru acest scop, dar cetăţenii români ce au făcut pănă acum? Cum a rěspuns apelului românesc al comitetului?

S'au împărţit liste anume şi câte un apel s'au trimis în toate comunele ţěrii, în urma cărora ve pot spune ce sume s'au încassat pănă acum; atât de puţin s'a mişcat sentimentul nostru de contribui la un scop aşa de măreţ!

Alte naţiuni ce au sute de monumente şi statui ridicate marilor sei oameni ridică mai pe fiecare ḑi noi semne de eternă amintire acelor fii ai sei ce au onorat poporul cu vre-un talent, o operă nemuritoare, noi românii cari putem numěra pe degete ilustraţiunile noastre, nici pentru acestea n'am putut face câte un modest ornament pe mormêntul lor! Căci ce s'a făcut pentru memoria lui George Lazăr, Bolintinianu şi alţii? abia pierde o naţiune câte un om din cei mai vestiţi, şi imediat i se ridică nu unul ci mai multe munumente. Ei bine, acest nobil sentiment, această recunoştinţă nu se găseşte vie şi aprinsă în inimile noastre de români? şi dacă le avem de ce oare nu le-am manifesta acum pentru memoria marelui fiu al poporului?!

Numele lui Tudor Vladimirescu este cunoscut chiar în cea din urmă colibă a poporului, şi un nume atât de scump, nu ar găsì oare resunet în inima fie-căruia din noi când o propagandă s'ar face pentru ridicarea statuei, amintind apelul ce am făcut noi, comitetul, către naţiune şi însoţindu-l cu acele călduroase îndemnuri cu care pana d-voastră, domnule redactor, ştie totdeauna sě mişte ori-ce inimă pătrunsă de sentimente nobile.

Rog, binevoiţi a ve pune din nou în serviţiul unei cause de înalt patriotism, ca eternisarea memoriei lui Tudor, în faţa posterităţii, printr'un fapt material din partea noastră, celor ce trăim astăḑi fălindu-ne cu numele lui Tudor.

Dacă fie-care români de valoare şi de renume din această ţeară, ar voì sě contribue cu influenţa lor la realisarea ideii ce ne preocupă, apoi Tudor, ar putea sě aibă, nu o statuă, ci cel mai măreţ monument!

S'ar putea ca la fie-care redacţiune sě se espedeze bani, sě se strîngă fonduri, sě se trimită casierului comitetului din Târgul-Jiului, sě se publice în ḑiare suma şi numele donatorilor, întocmai după cum s'a făcut şi se face în toate ţěrile la asemenea împregiurări, s'ar putea ca fie-care om de bine sě vorbească celorlalţi, sě formeze liste şi sě strîngă ori-ce sume fie cât de mici, şi sě se trimită cu lista în regulă comitetului nostru.

Pentru-ca cu o oară mai 'nainte întreprinderea noastră sě devie un fapt *recurg la spriginul întregei prese române* şi în numele comitetului, repet rugăciunea de a se da o nouă impulsiune tuturor românilor, ori de unde, a grăbì sě facă a strînge fondul necesar pentru o statuă, ce se ridică din partea întregei naţiuni române.

Bine-voiţi, ve rog, domnule Redactor a primì încredinţarea stimei şi respectului ce ve păstrez.

Preşedintele comitetului de iniţiativă al ridicării statuei lui Tudor Vladimirescu. *D. Skeleru.*

Scrisoare

către toţi românii cărora li s'au împărţit apelul şi listele de subscripţiune.

Stimabile frate!

„Este aproape un an de zile de când vi s'a încredinţat o listă de subscripţiune pentru statua lui Tudor Vladimirescu, apelând atunci la sentimentul de recunoştinţă al românilor, ca sě ridice un monument spre aducerea aminte a marelui român care pentru a desmormînta drepturile naţionale cotropite de streini, provocà acea revoluţiune, se espu-se astfel încât murì ca un martir.“

Istoria ţěrei se făleşte cu numele seu, naţiunea de asemenea se laudă; poporul se onorează cu acest scump fiu eşit dintr'al seu sîn, dar noi nimeni n'am făcut nimic, înceta-vom de a mai cugeta la dînsul, care român dintre români nu se simte mişcat şi dator memoriei marelui Vladimirescu.

Cine dintre noi n'ar voì sě contribuească cu obolul seu pentru statua lui Tudor? trecut-au peste 60 de ani dela moartea eroului, totuşi nu s'au putut strînge la un loc din partea unui popor o sumă indestulitoare pentru a se ridica: acel semn de recunostinţă; acel simbol al patriotismului şi al devotamentului pentru poporul suferind, grăbeşte stimabile frate, grăbeşte cu strîngerea sumelor, completează lista, fă apel la demnitatea cetăţenilor, la veneraţiunea lor pentru marele român; nu uita nici un sentiment la care sě nu te adresezi căci ne este în joc onoarea noastră a celor din popor, am respândit sgomot în lume că vom ridica statua cu fondurile noastre, mai mult, că voim a ne revindeca nouě pe Tudor, că ştim a preţuì pe marii şi gloriosii nostri fii ce es dintre noi! aide sě dovedim prin fapte. Au sosit la casierul comitetului mai multe liste cu sume încassate cari se vor publica dar nu din toate părţile unde trimisesem.

Rog desvoltaţi acum mai multă energie, mai multă căldură în propagarea ideii noastre, adresaţi-ve la omul de inimă sě subscrie acolo obolul ce îl lasă inima. Noi credem că în cel mai scurt timp veţi espeda lista ce vi s'a încredinţat, depinde de mesura cu care veţi lucra în spriginul causei noastre. Românul ştim că este darnic şi generos când se convinge de sfinţenia unui lucru.

Am mare speranţă în buna-voinţă a dtale în felul ce vei pune pentru înscrierea şi încassarea sumelor ce vor binevoì a oferì oare-cine pentru statua lui Tudor, comitetul aşteaptă din ḑi în ḑi sosirea bunelor dv. resultate.

Primeşte iubite frate, stima şi îmbrăţişerile mele.

Bucureşti, 9 Martie 1885.

Preşedinte activ, *D. Skeleru.*

Avis.

Biletele pentru concertul ce-l va arangia *„Reuniunea română de cântări din Sibiiu“* cu prevenitorul concurs al domnilor Const Bărcănescu din Bucureşti şi A. Fridsman, advocat în Sibiiu **Duminecă în 29/17 Martie a. c.** în sala dela „Musikverein,“ se vor estrada în ḑiua concertului Duminecă în 29/17 Martie **dela 3—5 oare** după prânz în localul „Socie-

---

lângă al ei sîn. De giaba toate, agonia începe, poetul nu înviiorează un moment de cât pentru a vedea neînlăturabila decadenţă a imperiului şi rěsărirea vlăstarilor neolatini:

Věd Roma cum espiră... vai! Roma nu mai este!
Puterea ei?.... legendă; istoria-i? poveste.
A fost,.... s'a şters cu nume, cu glorie, cu tot,
Dar
Norul greu dispare... lumina creşte în urmă;
Trec secoli!. .. o minune!.... Aici în rěsărit
Vlăstarul, fiu al Romei, stejar a devenit;
Şi Istrul moşteneşte al Tibrului renume;
Se 'nălţă o nouă Romă... renaşte o nouă lume.
. . . .
Excelsior!... Nu gintea latină în veci nu moare!

Acesta-i subiectul piesei poetului român. O nouă piatră preţioasă se adaogă pe coroana lui poetică, o piatră preţioasă care nu sě va întuneca nici odată, ci din contră va lucì din ce în ce mai mult căci rar frumseţa limbei, gingăşia ici şi puterea dincolo ale inspiraţiunei, măestria versului vor fi date, în scene poetice ca cele din actele 2, 3 şi 4, cu mai multă intensitate ca aceia a dlui Alesandri. Cine se va plânge deci ca poetul, pentru cea mai mare falâ a limbei şi literaturei noastre, a luat totdeauna, ca şi în Fântâna Blandusiei, înaintea dramaturgului?

Vom revenì în numěrul de mâne asupra jocului artistilor. *Gion.*

„Românul.“

tăției române de lectură“ (casinei române), strada Cisnădiei Nr. 7.

Începutul concertului la 7 oare seara.

Varietăți.

* (Postal.) Se înființează oficiu nou de postă în Ocna Sibiiului, comitetul Albei inferioare.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 200 fl. paușal de cancelarie 40 fl. și paușal de transport 400 fl.

Suplicele sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcțiunea de poste în Sibiiu.

Asemenea se deschide oficiu postal în comuna Apanagyfalu comitatul Solnoc-Doboca, cu 1 Aprile începĕnd, și ea va sta în legătură de toată ḑiua cu posta din Beclean.

Va espeda epistole simple și cu bani, asignațiuni postale până la suma de 200 fl.

Pleacă din Apanagyfalu la 7 oare 45 m. dim.
Ajunge la Beclean „ 9 „ — „ „
Pleacă din „ „ 10 „ — „ „
Ajunge la Apanagyfalu „ 11 „ — 15 „

Se deschide concurs pentru postul de magistru postal în Nagy-Bacza, comitatul Treiscaunelor.

Condițiuni: Contract de oficial și 100 fl. cauțiune.

Emolumente: Salar 100 fl. paușal de cancelarie 40 fl. paușal de transport 300 fl.

Suplicele sĕ se adreseze în trei sĕptĕmâni direcțiunei de poste din Sibiiu.

* (Convocare.) Onorații domni învĕțători, cari compun subreuniunea învĕțătorilor români gr. or. din tractul protopresbiteral Orĕștia sunt prin aceasta convocați la adunarea generală carea se va ținea în 28 Martiu st. v. a. c. în una din odăile de învĕțămênt a scoalei elementare capitale ortodocsă din Orĕștie.

Începutul dimineața la 8 oare.

Obiecte de pertractat.

1. Alegerea notariului în locul dlui Vasilie Bologa care s'a depărtat din acest tract.
2. Alegerea cassariului în locul domnului Sevastian Olariu care asemenea s'au depărtat din acest tract.
3. Raportul bibliotecariului asupra cărților ce conține biblioteca.
4. Pertractarea acelor 4 teme recomândate pentru adunările despărțemêntali din anul trecut.
5. Incassarea tacselor dela membri subreuniunei pentru anul scolastic curent și,
6. Dacă va erta timpul și unele prelegeri de de probă din obiectele de învĕțămênt.

Căstău, la 12 Martie 1885.

Nicolau Bărsanu,
învĕț. presb. ca v.-președ. al subreuniunei.

* (Probe de șovinsm maghiar.) O dovadă despre nefericitul progres ce l'a făcut furia de maghiarisare în părțile transilvane, ne oferește următoriul cas: Proprietariul F. G. din comuna Boz cercul Orĕștiei, voind a cumpera niște nutreț dela un preot român s'a adresat către acesta în limba maghiară, deși cumpĕrătoriul cunoaște bine limba română. Preotul i-a rĕspuns românește, maghiarul a continuat ungurește și — așa tot interlocutoriul, resp. realisarea têrgului, a decurs pe basă paritetică — în două limbi. Nici unul nu a voit sĕ slăbească din prerogativa sa.

Alt cas: Locuitorii din Clopotiva mare s'a adresat către contele Kun, marele protector al reformaților din comitatul Hunedoarei cu o rugare pentru un ajutoriu scolastic. Motivul e cel usitat. Maghiarii sunt impresurați de valurile teribile ale curentului valachic, care-i amerința cu cutropire totală. Tot vechia fabulă a lupului cu mielul!!!

* (Pertractarea finală) în cunoscutul proces politic contra advocatului Dr. **Tincu** din Orĕștie se va ținea la tribunalul reg. din Deva ca for criminal în *20 Aprilie* a. c. st. n. Vom vedea ce progres a mai făcut în timpul din urmă șovinismul maghiar din comitatul Hunedoarei, căci este un lucru prea cunoscut, cum se încearcă neînsemnata oligarchiă maghiară sĕ demonstreze lumei, că imposantă maioritate a locuitorilor **români** din acest nefericit comitat e nimica pre lângă minoritatea impertinentă a maghiarilor.

* (Ordinațiune ministerială șovinistă.) Un stimabil domn român din Orĕștie, care de un timp îndelungat are mai multe afaceri private în România, s'a presentat în 26 cur. la dl vice-comite din Deva pentru a-și esopera o cartă de legitimațiune pe 15 ḑile spre a-și potea vedea de afacerile sale în România. Spre uimirea sa dl vice-comite i-a dat rĕspunsul categoric, că fără încuviințarea ministeriului nu mai poate libera asemenea carte — un lucru ne mai pomenit până acum și mai ales față cu un român, care e și membru în congregațiunea comitatului Huniadoară, advocat în Oreștie și membru în alte corporațiuni cetățenești. Domnii din Deva se tem, că resp. este un emisariu dacoromân și au cugetat, că românii n'au ce lucra decât se umble după idei chimerice — ca maghiarii.

* (Aurul în Rusia.) O caravană, sosită în Petersburg la 12 Februarie, a adus din minele de aur din guvernamentul Irkutsk în Siberia 346 puzi sau 5667 kilograme aur curat în valoare de 7 milioane ruble. Acest aur s'a predat la monetăria din cetatea Petru-Paul din Petersburg și se va întrebuința pentru baterea de jumĕtăți de imperiali și ducăți. Este interesant modul cum se împachetează și transportă această mulțime de aur. Mai întâi s'a pus drugi de aur de diferite mărimi în cutii mici, fie-care de 25 punți și se bat cu cue. Apoi aceste cutii se pun în alte cutii mai mari și acestea se ferecă în lat și lung cu cercuri tari de fer. După acestea cutiile s'a încărcat în căruțe, unde a fost prinse cu drugi și lanțuri de fer. Pentru escortarea acestor caravane comandanții trupelor din Siberia orientală aleg pe ofițerii și soldații cei mai de încredere din regimentele cazacilor siberiani. Numita caravană a fost însoțită de căpitanul de statmajor Kermal, care era lângă caravană neîntrerupt ḑiua și noaptea. Transportarea caravanei de la Irkutsk la Petersburg a ținut 40 ḑile. Această caravană este a patra de la 1884 încoace, în fie-ce an sosesc la Petersburg patru până la șease caravane. În două sĕptĕmâni se așteaptă o altă caravană cu aur, anume 700 punți sau în valoare totală de 14.000,000 ruble; acest aur este al curții imperiale, fiind scos din minele Siberiei, ce aparțin curții imperiale.

* (Celtuelile de nuntă în India). — Cetim în ḑiariul „Globul“ din Londra:

Cu toate sforțările laudabile ale „Societății pentru reforma căsătoriei în India,“ căsătoria în Orient este o afacere care tot cere multe cheltuieli. Nu sunt numai darurile costătoare cari se fac între cei doi logodiți, nici zestrea dată fetei, și cari adesea reduc pe părinți la o adevĕrată sĕrăcie.

Când se face o mare căsătorie, vin mulțime de cerșetori și de preoți, pe cari plăcerea de a trăì bine fără sĕ facă nimic nu permite de ai trămite cu mânile goale. Cu ocasiunea căsătoriei ficei unui Zemindar avut din Rungpore, s'a ospetat 10,000 de indiviḑi; li s'a împărțit vestminte și bani.

Orbii și paraliticii cer sĕ fie plătiți cu o generositate mult mai mare, pe când învĕțații bramini, cari onorează nunta cu presența lor, sunt foarte bine resplătiți fie-care după meritul seu.

Tatăl tinerei căsătorite a mai plătit încă datoriele tuturor celor ce s'au aflat în închisoarea dela Rungpores și a dăruit câte un foarte frumos șal la fie-care din actorii circului, veniți pentru a da representanțiuni cu ocasiunea nunții. Se pretinde că fără a ține seamă de zestra fetei și de dărurile făcute, s'a cheltuit 15,000 livre sterline sumă, îndestul de mare chiar pentru un zemindar avut, căsătoria uneia din ficele sale.

* (Bibliografie.) D. lt.-colonel D. Pappasoglu, care ne-a înavuțit țeara cu mai multe tablouri istorice naționale în decurs de 27 ani, și care nu este până acum recompensat nici de medalia Bene-Merenti, vine astăḑi de publică printr'un frumos tablou, trecerea Oltului a nemuritorului liberator al românilor din anul 1821 Tudor Vladimirescu, însoțit de căpitanii și pandurii sei. Peisagiu Oltului, care străbate munții Carpați și se varsă cu atâta furie pe frumoasele câmpii ale Vălcei și a a Romanaților, este de o frumoasă perfecțiune. Plutirea podului prin mijlocul acestui istoric fluviu, și care se află încărcat de către viteazul Tudor cu căpitanii sei, este foarte de admirat, atât din punctul de vedere al îmbrăcămintei naționale a pandurilor sei pe cât face gloria bravilor ostași români de atunci, care deși puțini la numĕr, au sĕvêrșit, însĕ fapte mari. Căci se vede în pod lângă căpitanul lor, stegarul ținând drapelul țĕrii, simbol al bravurei și al libertății românilor.

Acel drapel ce se vede pe podul Oltului, despicând undele lui, este întâiul drapel aridicat de românii de preste Olt, pentru independența și autonomia lor. Este părintele drapelului, lui 1848, sub care se mândrește astăḑi romanul, căci tot cu sângele seu, a fost glorificat în 1877—78. Și ca sĕ poată avea tot românul, acest istoric tablou, neobositul bĕtrân i-a fixat prețul numai de 1 leu esemplarul, ear d-nii doritori îl vor cere dela autor, trimițĕnd banii prin mărci postale. Cererile i se va face minimum până la suma de 3 esemplare de ale putea primì recomandate fără altă plată de transport, precum și scrisorile sĕ fie francate. La cererile de 10 esemplare se va trimite unul gratis.

Lt.-col. D. Pappasoglu are meritul acestei idee istorică, la care nimenea din d-nii desemnători nu s'au gândit până astăḑi.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Martie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung de 4%	98.75	98.70
Renta de aur austriacă	108.70	108.75
Renta ung. de hârtie	88.15	83 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99 50	98.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.50	122.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.—	109.50
Obligațiuni urbariale transilvane	102.—	102.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	100.—	102.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	98.50	98.75
Sorți unguresti cu premii	119.—	119.25
Sorți de regularea Tisei	119.30	119 25
Datorie de stat austriacă in hârtie	83.35	83.50
Datorie de stat austriacă în argint	83.70	83.60
Sorți de stat dela 1860	139.30	119.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	864.—	862.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147.—	147.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	309.75	309.50
Acțiuni de credit austr.	302.90	300.50
Galbin	5 81	5.79
Napoleon	9 80	9 78
100 marce nemțești	60 60	60.60
London (pe poliță de trei luni)	124.25	124.25

(Cum judecă medicii despre pilulele elvețiane ale apotecariului Brandt). Medicul cercual Jul Humitsch, din Millstadt, Carinthia, scrie: „Te rog mai trimite-mi încă trei cutii de pilule elvețiene, cu cari am ajuns la resultate foarte bune.“ Medicul cercual, Anton Boschitz în Winklern (Carinthia de sus) scrie. Pilulele elvețiane trimise le am folosit la curățirea stomăchului cu bun resultat. Dr. Ioh. Gaisberger, medic practic în Gruskirchen lângă Wels, scrie: Ve rog mai trimiteți-mi încă 10 cutii cu pilule de Elveția — (o cutie 70 de cr. în apotecă). Efectul pilulele este escelent.

Nr. 72. [993] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului preoțesc în vacanta parochie rom. gr. or. de a III clasa Butene în ppresbiteratul Clușului, se escrie de a douaoară concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare în sensul grațioasei ordinațiuni consistoriale dto 15 Novembre 1883 Nr. 3603 B.

Salariul preoțesc împreunat cu acest post, proiectat de comitetul parochial, statorit și aprobat de sinodul parochial în 8 Decembre 1883 și ameliorat în 29 Iuliu 1884 este 400 fl. în bani gata socotit din toate venitele stolare usuate, afară de cele cantorale, și din porțiunea canonică înduse în cărțile funduare și în inventarul parochial cu cele ameliorate: afară de acestea casa parochială cu două incaperi șură și grașd sub ea.

Concursele instruite în sensul legilor din vigoare adresate către sinodul parochial au a se subșterne la subscrisul în terminul indicat.

Cluș, 11 Martiu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Roșescu,
ppresbiter.

Nr. 490 [994 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericească de clasa a III-a Ormeniș (Ürmős) devenită de curênd materă, în sensul prealabilei încuviințării consistoriale din 5 Martiu 1885 Nr. 235 B, se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela 85 familii întregi câte o ferdelă grâu și una cucuruz computate în bani cu . . . . . fl. 204.—
2. Dela 60 familii cari au vite câte un car lemne computate în bani cu . . „ 60.—
3. Dela 45 familii, ce n'au vite câte o ferdelă cucuruz și două ḑile de lucru, ceea ce face . . . . . . „ 70.—
4. Venite stolari în genere . . . . „ 36.—
5. Casa parochială, computată în bani cu . . . . . „ 30.—

Suma totală fl. 400.—

Doritorii de a ocupa acest post au de a așterne suplicile lor în terminul deschis, instruite în sensul legilor bisericești în vigoare, dovedind totdeodată cunoștința limbei maghiare, subsemnatului oficiu protopresbiteral al Brașovului II.

Brașov în 13 Martie 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 32. Sibiiu, Marți 19/31 Martie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de doue ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Reforma casei magnaților a trecut preste toate greutățile, și ea aḑi mâne va devenì articol de lege. Ḑiaristica ungurească s'a ocupat mult cu această cestiune, și o a comentat din multe puncte de vedere. N'au lipsit nici voci energice cari stăruiau pentru susținerea vechei instituțiuni cu provocare la împregiurarea, că ea în toate timpurile a fost scutul naționalității maghiare deci trebue susținută ca relicue națională. Cetitorii cunosc principiele, pe basa cărora s'a făcut reforma acestui for legislegislativ. Averea cu censul de 3000 fl. va garanta vot decisiv familiilor aristocratice și pe venitoriu. S'a susținut deci elementul cardinal în această direcțiune. Înaltul cler a rěmas tot la locul seu.

Denumirile s'au restrîns mult. Influența guvernului s'a redus la un anumit numěr de membri în denumire. Va rěmânea deci eschisiv național caracterul acestei corporațiuni chiar și la eventualitatea când un guvern ar fi conciliant față cu naționalitățile cum este cel al contelui Taaffe în Austria.

Relațiunile dintre Anglia și Rusia devin tot mai încordate. Lumea de mult era preparată la un eventual rěsboiu pe vieață și moarte între numitele douě puteri pentru domnirea în Asia. Acest moment însemnat se parc a se apropia tot mai tare, de aceea o neliniște simțitoare percurge întreagă Europa, și aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât după computul omenesc lupta dintre Anglia și Russia pentru domnirea în Asia nu va fi fără urmări și în Europa. Pelângă aceasta Anglia este tare încurcată în Sudan, așa că autoritatea ei înaintea musulmanilor este pusă la grea cercare.

Deodată cu știrile despre un eventual rěsboiu între Anglia și Rusia ḑi de ḑi sosește vestea despre mișcări reunionistice în peninsula balcanică. Când sunt nemulțămiți albanesii și cer unirea Rumelielor, când bulgarii se plâng contra ingerințelor din afară, când ear clerul remonstrează contra legislativei pentru unele měsuri maștere față cu servitorii altarului.

Lumea reduce aceste mișcări în peninsula balcanică la uneltiri din partea Rusiei, și nu fără cuvênt. Dela resboiul din urmă oriental Russia trece de Messia pentru ortodocsii din orient. S'a emancipat de sub influența ei Serbia, ca sě cadă sub alta poate și mai mașteră, s'a emancipat România, care până acuma cu rară bărbăție și-a susținut independența în fața tuturor șicanielor când în cestiunea Dunărei, când în cea a granițelor, care formează obiect permanent de gravamine când spre Bucovina când spre părțile ardelene.

Spre completarea tabloului trebue sě mai amintim și despre rěsboiul dintre Francia și China, care începe a lua dimensiuni tot mai mari. Tocmai acuma s'a întêmplat de francezii au suferit o perdere însemnată, care a dat ansă la o sgomotoasă desbatere în ședința camerei dela 28 Martie. Deputatul Granet a făcut grave imputări ministrului Ferry pentru resboiul din China.

Până acum s'a negat esistența acestui resboiu deși preste 50000 oameni sunt sub arme.

Adunarea generală estraordinariă a comitatului Sibiiu.

Puține municipii mai sunt la noi adevěrata espresiune a dorințelor poporului din comitat, și ele din puține ce sunt prin indolență de multe ori nemotivată devin și mai fără vieață. Între aceste puține la locul prim putem pune pune pe cel al Sibiiului, care nu odată a dat doveḑi despre hărnicia și tactul observat în pertractarea obietelor de interes general pentru locuitorii comitatului.

La culmea missiunei sale a fost representanța comitatului Sâmbăta trecută, avênd a decide asupra unui obiect de importanță actuală. Ḑicem actuală, căci el pentru noi nu poate avea nici un merit real, fiind el zămislit între împregiurări de tot anormale.

Este vorba de idealul celor din Cluș cu maghiarisarea. Comitetul ales pentru înscenarea fanforanadei cu reuniunea de maghiarisare a trimis la teate municipiele provocarea, sě spriginească această nouă formă a fericirei patriei. Fiind-că comitatatul nostru încă e locuit de elemente de ordine, cari ar prinde bine c lor cu maghiarisarea închipuită, s'a trims un asemenea apel și aici.

Adunarea generală de Sâmbătă cu părere de rěu a luat notiță despre încercările bolnăvicioase din Cluș, încercări înscenate cu scop de a turbura pacea dintre cetățenii patriei. A decis apoi se trimită o representațiune către toate municipiele din patrie, în care representațiune sunt cuprinse toate actele mai însemnate sub auspiciele cărora s'a făcut dualismul. Vom revenì și vom reproduce acest act al comitatului Sibiiu, care credem că nu va remânea fără a produce un curent mai sănătos în vieața noastră publică.

Desbaterile la acest obiect au fost foarte instructive.

S'a cetit mai întâi apelul celor din Cluș cunoscut și de noi, apoi provocarea orașului Șemnitz adresată acestui comitat spre a promova maghiarisarea. Urmează apoi representarea comitatului Sibiiu către toate municipiele din țeară.

Primul vorbitoriu fu domnul asesor consistorial **Nicolau Cristea.** D-sa își esprimă părerea de rěu, că administațiunea îngreunată preste cap cu cele a le sale interne, trebue sě se ocupe cu astfel de lucruri, cari cad în competința altor foruri mai înalte, apoi constată că în stadiul în care au ajuns acuma lucrurile, este datorință patriotică a tracta cestiunea radical.

După catastrofa dela 1866 statul nostru s'a așeḑat pe basele de aḑi. Ungaria s'a încreḑut maghiarilor, însě nu s'a ḑis, că de beneficiele ei sě se bucure numai ungurii. Sub cuvêntul egalei îndreptățiri s'a făcut dualismul, însě cuvêntul a fost numai cuvênt. Elementul conducětor nu s'a mulțămit numai cu conducerea, lui i-a trebuit contopire. Tendența aceasta se vede și în legile dela 1868 unde sunt o sumă de ușițe toate cu *„a lehetőségig."*

Tendența de asimilare devenì tot mai vèdită, până ce în ḑilele noastre dela ea e condiționată fericirea patriei.

FOIȚA.

Cronica teatrală.

(*Teatrul Național:* **Ovidiu,** piesă în 4 acte și în versuri de V. Alecsandri.)

II.

Nu cunosc pe nimeni, ḑicea d. Gaston Boissier într'un studiu asupra esilului lui Ovidiu la Tomi, nu cunosc pe nimeni care sě fi fost mai fericit de cât Ovidiu naintea mâniei lui August și naintea esilului seu pe țěrmurile Mărei-Negre.

Pe acest om fericit, d. Manolescu ni-l dă în actul I. Verva poetului Sulmonei, — amicul aristocrației romane, *homme du monde* și *magister elegantiarum* cum i se ḑicea la Roma lui Ovidiu — spiritul și veselia sa, dl Manolescu le spune cu deosebită măestrie. În urmă, în actul III. atunci când Ovidiu caută sě uite în vis și în petreceri nefericirea care-l lovește, publicul a însoțit cu prelungite și drepte aplause jocul, dicțiunea și arta de a ḑice versul ale dlui Manolescu. În actul IV, în care e continù pe scenă, artistul, de și încet în acțiunea sa, susține atențiunea prin varietatea bine studiată și bine compusă a jocului în genere. În ceea-ce însě dl Manolescu a reușit pe deplin este în compunerea măscei lui Ovidiu. Nu că aceasta e cea adevěrată; — n'avem portretul lui Ovidiu — ci pentru că astfel cum ne-o înfuțișează artistul, ea alcătuește unul din cele mai frumoase carme romane. Constat aceasta cu atât mai multă plăcere cu cât îmi pare că nu totdeauna dl Manolescu se folosește bine și estetic de darurile sale firești.

La începutul actului II, dna Aristița Manolescu în rolul Iuliei, rătăcește pe spectator arătându-i o Julie ingenuă, copilă, naivă și care ḑice lui August cu vorbe blăjine faimoasele versuri.

Te cert.. cu desmerdare mě joc cu sceptrul teu,
Și'mi că's un flutur pe coama unui leu.

Spectatorul crede de-o cam dată că poetul și artista voiesc sě dea Juliei o nouă virginitate, ca Victor Hugo iubitoarei Marion Delorme. În urmă însě, el nu întârḑiă a vedea, mulțămită talentului și pasiunei cu care dna Manolescu-Românescu își îndeplinește rolul, pe adevěrata Julia. Ironia și hotărirea Juliei de a nu se supune voinței lui August; batjocurile ce aruncă în fața imperatorului; în actul III nepăsarea pierḑării și focul iubirei pentru Ovidiu; în actul IV jalea și nefericirea amantei — toate aceste stări morale și fapte ale Juliei, spectatorul le vede și le resimte din jocul artistei noastre.

O creațiune interesanta și reușită după părerea celor cari fură față la prima representațiune și la repetițiunea generală este de sigur a lui August făcută de dl Notara. Monologul din actul II, mânia în contra lui Ovidiu și a Juliei, și aparițiunea lui August în mijlocul orgiei din vila lui Ovidiu, au afirmat cu putere talentul și locul dlui Notara printre artistii teatrului nostru național.

Cred că tonul d-lui Petrescu (Ibis) e prea sus, e mai mult decât melodramatic, detună, îm mijlocul celorlalte; îmi pare că, dacă dl Petrescu și-ar desěvêrșì rolul mai concentrat, mai *en dedans*, ura și resbunarea lui Ibis ar câștiga în intesitatea. Mateescu (augurul Hilariu) mânâncă cu șăgalnică poftă o portocală în actul I și Iulian (Pinax) își plimbă foamea și glumele în trei acte dea rěndul cu talentu-i obicinuit. D. P. Velescu joacă pe Mecena ear pe Barrus, têněrul care 'și bea Sâmbetele în petreceri și în *antelucanis caenis* — cum ḑice Cicerone, — servind drept bufon curtesanelor cu vaḑă (dnele Mateescu, Th. Petrascu, etc. etc.) ni-l face tiněrul Catopolul — stimabilul „Trădare" din Scrisoarea perdută, comicul cu viitor, a cărui voce și talent câștigă mereu în fața publicului nostru.

În actul III, dna E. Odisianu cântă una din cele mai nimerite inspirățiuni musicali ale dlui Gr. Ventura. Dacă ne aducem bine aminte cele ce Bulwer-Lytton ḑice în „Ultimele ḑile ale Pompeii" despre caracterul musicei gr. romane din epoca imperială, imnul domnului Ventura e tocmai în cadrul seu.

Gion.

Domnul Cristea arată că patria noastră a fost fericită pe timpul, când asimilaţia nici după nume nu era cunoscută. Când regii Ungariei au adus aici seminţii streine, nu le-au adus cu scopul de a le maghiarisa, ci ca ele sĕ consolideze statul.

Accentuând că discordia nu ne va duce la nici un bine, că cunoştinţa unei limbi nu ne va face nici mai rĕi nici mai buni, domnul Cristea este pentru propunerea: de a se trimite representaţiunea făcută la toate municipiele.

Dr. Sentz. Vorbitoriul provocându-se la art. de lege din anul 1870 se încearcă a constata că representaţiunea unei societăţi nu poate forma obiect de discusiune în congregaţiunea municipală, prin urmare propunerea comitetului permanent nu are acì loc, nu trebuia admisă la desbatere, de oare ce cuprinsul representaţiunei se refereşte la afacerea unei societăţi şi nu la afacerea ţĕrei.

I. Hania: ba da tractează despre o şicaneriă a ţĕrei (aşa este, illaritate).

Dr. Sentz. Din propunerea comitetului permanent se constată că domnii autori au fost conduşi de un simţ foarte turburat şi aceasta i-au dat şi propunerei o direcţiune greşită. Domnia lor au plecat din punctul de vedere că societatea din Cluş este o societate de maghiarisare, admite şi vorbitorul, că dacă ar fi aşa atunci nu ar trebuì suferită, însĕ el are altă părere despre aceasta societate: care avĕnd în vedere teoria lui Darvin *„der Kampf um's Dasein“* (lupta pentru esistenţă) o au luat din impulsul de conservarea naţionalităţii maghiare lucrând pe terenul cultural şi material. Aceasta idee a lupta pentru esistenţă se vede că a predomnit şi pe dni autori membri a comitetului permanent; meditând aşa că dacă maghiarii voiesc sĕ maghiariseze, trebue sĕ ne opunem ca sĕ nu ni se pericliteze esistenţa. Aceasta teoriă însĕ nu este dreaptă, ba este chiar periculoasă, pentru-că provoacă pe civii unui şi acelui stat la discordie şi naţionalităţile în loc sĕ trăiască una cu alta în înţelegere şi armonia devin până lă cea mai estremă neînţelegere.

Predarea representaţiunei reuniunei Cluşene are o parte din care s'ar vedea, ca civii de alte naţionalităţi precum Sasii şi Românii s'ar teme de aceasta reuniune că îi va maghiarisa, ceea ce însĕ nu este cu putinţă.

În naţionalităţile nemaghiare din aceasta patriă este simţiul de conservare atât de desvoltat încât chiar şi o maghiarisare aşa după cum se înţelege din propunerea comitetului permanent nu ar putea avea influenţă asupra astor feliu de oameni, de cât asupra unor renegaţi care ungurilor nu le ajuta, ear naţionalităţii la care au aparţinut nu-i poate strica.

Nu-şi poate vorbitoriul esplica că ce înţelege representanţa municipală prin maghiarisare, sau doară aceea că se dă cuiva ocasiune sĕ înveţe ungureşte? este acesta un periclu pentru celelalte naţionalităţi? şi provocându-se la fostul metropolit Şaguna vre sĕ afirme că ar fi spriginit maghiarisarea în acest sens, că au trimis mai mulţi tineri la Debreţin ca sĕ înveţe ungureşte, ba chiar şi pe vorbitor a voit sĕ-l trămită sĕ înveţe ungureşte şi încă pe spesele sale (o strigare, o! de te-ar fi trimis) pentru că acest bărbat încă de pe atunci a prevĕḑut necesitatea acestei limbi — indigitând în fine asupra necesităţii pentru fieşte-care patriot de a cunoaşte toate trei limbile patriei, şi profiţĕnd că va venì nu preste mult tîmpul când oamenii precum regretă acuma că au fost certe religionare, aşa vor regreta că sunt acuma certe între naţionalităţi — şi face propunerea „Provocarea reuniunei de cultură din Cluş şi Şemniţ sĕ se ia fără toate alte observări la cunoştinţă.“

După dl Sentz au vorbit dl advocat Parteniu Cosma, publicarea acestei importante vorbiri va urma în numĕrul viitoriu.

Corespondenţă particulară a „Românului.“

Budapesta 21 Martie.

La 15 Maiu se va deschide esposiţiunea agricolă şi industrială în capitala Ungariei.

Guvernul şi comitetul şi-a pus toate silinţele necruţând nici bani, nici osteneală ca esposiţiunea sĕ reiasă cât mai strălucită. La început iniţiatorii proiectase numai un fel de esposiţiune a produselor agricole şi industriale indigene. În cursul timpului însĕ şi-au schimbat hotărîrea şi au intocmit un fel de esposiţiune internaţională a statelor dunărene şi din peninsula balcanică.

Pentru atingerea acestui scop au fost trimişi în toate părţile agenţi şi emisari unguri şi s'au cheltuit până astăḑi mai bine de trei milioane lei.

Terenul esposiţiunii are o întindere de 40 mii metri pătraţi şi s'au construit paviloanele pentru Bosnia-Herzegovina, Croaţia-Slavonia, Serbia, Muntenegru, Bulgaria, Turcia, Grecia şi România.

Din aceste ţĕri, afară de Croaţia şi Slavonia, prea puţini agricultori şi industriali au făcut cunoscut comitetului că vor participa la esposiţiune.

În urma acestei neinteresări, şi ca esposiţiunea sĕ nu rĕmână pe jos ambasadele, consulatele şi emisarii trimişi au început în timpul din urmă sĕ desvoalte o activitate neobosită spre a câştiga esposanţi, sub cuvênt laudăros, că aceasta esposiţiune sĕ fie una dintre cele mai mari dintre câte s'au ţinut în acest din urmă deceniu.

Din România, graţie acestor stăruinţe până acum sunt vre-o 50 esposanţi, între care cei mai mulţi supuşi Austro-Ungari. Dar pentru ca pavilonul rigatului român sĕ nu remâie gol, aflu dintr'un isvor foarte sigur că ḑilele acestea a plecat de acì la Bucureşti, d. Turoczy, directorele general al vămilor, însoţit de baronul Schell.

Misiunea numiţilor domni ar consta în a negoţia cu cercurile oficiale din Bucureşti, că industria română sĕ fie representată la esposiţiune şi dacă n'ar putea isbutì li s'ar fi lăsat latitudinea de a cumpĕra produse indigene naţionale române spre a le trimite la Budapesta pentru a fi espuse în pavilonul României.

Reiese dar evident că calculul iniţiatorilor unguri este ca, prin esposiţiune, sĕ arate lumii că între toate naţiunile din peninsula balcanică şi din valea Dunării, maghiarii au o superiorirate intelectuală şi materială, ca cu chipul acesta, statele civilisate din occident sĕ aprobe şi sĕ confirme afirmările lor de secule, că numai naţiunea maghiară ar fi sĕ aibă o misiune civilisătoare în orientele Europei.

După datele statistice publicate de comitet, până astăḑi sunt 8400 de esposanţi, între care, 185 din streinătate, 1455 din Slavonia şi Croaţia, 1296 din Budapesta. După grupuri, obiectele dechiarate a fi espuse se împărt în modul următor: 1084 producţiuni şi instrumente agricole; 83 articole de horticultură şi viticultură; 226 capete de vite; 249 articole de silvicultură; 237 articole montanistice; 147 articole chimice; 246 articole alimentare-industriale; 990 vinuri şi alte spirtoase; 129 articole de sticlărie; 328 ferărie şi alte articole metalice; 228 lemnărie; 210 pielărie; 78 hârtie; 357 articole de ţesături; 785 articole de vestminte; 256 articole decorative şi alte mobile; 51 instrumente musicale; 61 opuri ştiinţifice; 203 articole de architectură; 146 care; 228 maşinărie; 13 articole de marină; 21 echipamente militare; 218 articole chirurgiale; 1029 articole de industrie casnică; 106 unelte pentru învĕţămêntul industrial; 318 obiecte de educaţiune şi instrucţiune publică, etc.

Nu pot sĕ termin fără a face o mică observaţiune, că ceea ce se espune din Ungaria sub numire de fabricate industriale ungureşti, nici măcar a patra parte nu e producţiune indigenă maghiară. Căci foarte mulţi fabricanţi mari din Austria, esploatând şovinismul maghiari, a înfiinţat în Ungaria nişte mici fabrice-sucursale, în care aduc gata din fabricele lor din Austria părţile constitutive ale materiilor, pe care aici le confecţionează şi esplicându-le marca maghiară, le dau apoi numirea de fabricate naţionale ungureşti.

A XII adunare generală ordinară a „institutului de credit şi de economii „Albina“ din Sibiiu, ţinută în 27 Martie 1885.

Preşedintele societăţii D. Iacob Bologa deschide adunarea la 10 oare înainte de ameaḑi, constată presenţa a 28 acţionari, cari representă 138 voturi, cum şi că sunt depuse cu totul pentru participare la această adunare 391 acţiuni; denumeşte în sensul §. 25 din statute pe dd. Corneliu Tobias şi Visarion Roman de notari ai adunării, ear pe dd. Nicanor Frateşiu şi Aurelie Brote de scrutători, şi dechiară adunarea în sensul §. 26 din statute de constituită.

Conform publicaţiunei de convocare din 14 Februarie 1885, preşedintele pune la ordinea ḑilei raportul anual al Direcţiunei. Directorul esecutiv Visarion Roman dă cetire acelui raport în următoriul cuprins:

Onorabilă adunare generală!

Conform articlului 33 din statutele, noastre avem onoarea a ve presenta raportul general asupra operaţiunilor institutului nostru, asupra mersului seu prosper şi desvoltat din al 12-lea an al activităţei noastre: 1884.

Suntem în placuta posiţiune, a ve împărtăşì dela început, că cifrele bilanţului acelui an, cum şi cifrele care urmează mai jos în acest raport, ne dispensează mai mult ca ori-când în trecut, dela o descriere mai estinsă a activităţii noastre încordate din anul espirat. Acele constată progresul continù al institutului nostru în proporţiuni crescute.

Credem deci a ne putea mărginì la unele din momentele principale ale anului.

Ştiţi din rapoartele noastre precedente, că în cei doi ani din urmă prisosul de capitale, abundanţa numerarului erau la institutul nostru constante. Aceastâ situaţiune a durat şi în prima jumĕtate a anului 1884; în a doua jumĕtate însĕ ea s'a schimbat. Împuţinarea esportului şi, în legătură cu aceasta, scăderea repede a preţului cerealelor, creşterea agiului la aur şi crisa monetară în vecina Româniă, neîncrederea dominantă în piaţa Vienei etc. toate aceste au produs o situaţiune foarte grea pentru institutele de bani din ţeara noastră şi care s'a manifestat în căutare mare a capitalului, ear aceasta are totdeauna de urmare nemijlocita scumpire a capitalului.

Pe când de o parte — ca sĕ putem face faţă ori-cărei eventualităţi — a trebuit sĕ ne provedem cu reserve mari, pe atunci de altă parte ne au încurs cereri de împrumut din toate părţile ţĕrei într'un numĕr mare ca nici-când în trecutul institutului nostru. Am fost necesitaţi deci nu numai sĕ folosim creditul nostru de rescompt, de care în anii din urmă nu mai făcuserăm întrebninţare, ci a trebuit chiar sĕ reducem pe un timp unele din operaţiunile noastre curente.

Cu toate aceste am învins norocos dificultăţile ce ne crease noua situaţiune, şi ne-a succes chiar a profita de dînsa, realisând un venit mai mare ca al anului trecut.

A doua împregiurare, la care ne credem datori a trage atenţiunea dvoastre, este progresul sucursalei (filialei) noastre din Braşov. Ştiţi, că această sucursală funcţionează acum de 2 ani şi 5 luni (dela 1 August 1882), că pentru greutăţile începutului şi din causa cheltuelilor de instalare, ea încheiase primele ei douĕ bilanţuri cu perdere. V'am încredinţat însĕ în precedentele două raporturi ale noastre, că sunt puse toate basele, ca sucursala noastră încă în anul următor sĕ înceapă a rĕspunde la scopul, pentru care s'a înfiinţat: „de a fi o sorginte de beneficii pentru istitut“: Avem mulţumirea de a constata că aceasta s'a împlinit şi că sucursala noastră a realisat în anul 1884 un profit curat de 3299 fl. 65 cr.

Ne vom pune toată silinţa, ca asemene resultate favoritoare sĕ urmeze pe viitor neîntrerupt şi crescênd din an în an la sucursala noastră.

Anexul F. la această dare de seamă arată desvoltarea afacerilor sucursalei dela început.

Premiţênd aceste, daţi-ne voiă, a ve arăta în cele următoare mişcare şi desvoltarea fie-cărui ram de operaţiune în parte.

Depunerile.

Cu finea anului 1883 erau la institut 1604 depuneri în sumă de 1.473,799. fl. 24 cr., în cursul anului 1884 s'au mai făcut 1065 depuneri în sumă de 1.427,229 fl. 15 cr. Deci starea totală a fost de 2669 depuneri în sumă de 2.901,028 fl. 39 cr Din aceste s'au ridicat 742 dep. în sumă de 1.234,779 fl. 86 cr., remânênd starea lor cu 31 Decembre 1884 de 1927 depuneri în sumă 1.666,248 fl. 53 cr, cu fl. 192,449 fl. 29 cr, mai mare ca în anul 1883.

Escomptul de cambie.

Starea portfoiului cu finea anului 1883 era de 3259 cambie în valoare de 924,862 fl. 99 cr., în cursul anului s'au mai escomptat 8709 cambie în valoare de 2.973,271 fl. 35 cr. Starea totală a portfoiului a fost prin urmare de 11968 cambie în valoare de 3.898,134 fl. 34 cr., din aceste s'au rĕscumperat în cursul anului 8047 cambie în valoare de 2.781,105 fl. 83 cr., remânênd starea portfoiului cu finea anului 1884 de 3921 cambie în valoare de 1.117,028 fl. 51 cr., faţă de anul trecut o creştere de 192,165 fl. 52 cr.

Suma dubioaselor amortisate în bilanţ din portfoiul de cambie este de 4,030 fl. 46 cr.

Creditul hipotecar.

Împrumuturile pe hipotece au stat la finea a. 1883 din 756 obligaţiuni în suma de 752,413 fl. 13 cr., în anul 1884 s'au mai acordat 247 obligaţiuni în sumă de 215,619 fl. — cr., a resultat prin urmare un total de 1003 obligaţiuni în sumă de 968,032 fl. 13 cr., în cursul anului s'au achitat 13 obligaţiuni în sumă de 46,455 fl. 41 cr., şi au rĕmas cu 31 Decembre 1884, 990 obligaţiuni în sumă de 921,576 fl. 72 cr., o creştere de 169,163 fl. 59 cr., faţă de anul trecut.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotece de un areal preste tot de 47,594 jugere, 1572 orgii □ în valoare totală de 4.155,417 fl. 34 cr., fiind cuprinse aici şi edificiele.

Scrisuri fonciare.

Cu 31 Decembre 1883 au fost în circulaţiune scrisuri fonciare în valoare de 710,000 fl., în cursul anului 1884 s'au mai emis 177,400 fl., au fost deci cu totul în circulaţiune 887,400 fl., din cele trase la sorți s'au rĕscumpĕrat în cursul anului 28,600 fl., rĕmân prin urmare cu 31 Decembre 1884 în circulațiune 858,800 fl.

Scrisurile noastre fonciare notează astăḑi la bursă 101 fl.

Creditele ficse

au stat cu finea anului 1883 din 224 împrumuturi în suma de 80,930 fl. 15 cr., în cursul anului espirat s'au mai dat 81 împrumuturi în suma de 41,543 fl. 81 cr., totalul lor a fost deci de 305 împrumuturi în suma de 122,473 fl. 96 cr., din aceste s'au rĕscumpĕrat 13 împrumuturi în suma de 7,768 fl., 80 cr., rĕmănĕnd cu 31 Decembre 1884 292 împrumuturi în suma de 114,705 fl. 16 cr., în comparațiune cu anul trecut o creștere de 33,775 fl. 01 cr.

Imprumuturi pe efecte.

Starea cu 31 Decembre 1883 a fost de 109 împrumuturi de 42,970 fl., în cursul anului s'au mai dat 211 împrumuturi de 99,329 fl., resultând un total de 320 împrumuturi de 142,299 fl., din care s'au achitat 157 împrumuturi de 55,545 fl. 04 cr., rĕmănĕnd la finea anului 1884 163 împrumuturi de 86,753 fl. 96 cr., adecă o creștere de 43,783 fl. 96 cr.

Credite de cont-curent.

Starea acestui ram a fost cu finea anului 1883 de 7 împrumuturi în suma de 14,380 fl. 78 cr., în cursul anului 1884 s'au mai acordat 15 împrumuturi în suma de 95,341 fl. 14 cr., făcĕndu-se totalul de 22 împrumuturi în suma de 109,721 fl. 92 cr., din care s'au restituit 5 împrumuturi în suma de 40,770 fl. 21 cr., rĕmănĕnd cu finea anului 1884 17 împrumuturi în suma de 68,951 fl. 71 cr., față de anul precedent o creștere de 54,570 fl. 93 cr.

Imprumuturi pe producte.

Un modest început cu această operațiune s'a făcut la sucursala noastră din Brașov în anul 1883, ear, în anul 1884 revirementul acestei operațiuni a fost de 23,776 fl. 45 cr.

Schimbul de monetă.

Transportul cifrei de monetă din anul trecut a fost de 52,582 fl. 40 cr., în cursul anului s'au mai cumpĕrat de 760,489 fl. 70 cr., total 817,072 fl. 10 cr., din aceste s'au vêndut 789,911 fl. 28 cr., și au rĕmas cu 31 Decembre 1884 27,160 fl 82 cr.

Mișcarea cassei în cursul anului 1884.

Intrate, la centrală 3.689,624 fl. 82 cr., întrate la sucursală 2.500,639 fl. 74 cr. suma intratelor 6.190,264 fl. 56 cr.

Eșite, la centrală 3.704,173 fl. 63 cr, eșite la sucursală 2.502,035 fl. 30 cr., suma eșitelor 6.206,208 fl. 93 cr. — Totalul 12.396,473 fl. 49 cr., cu 1.895,347 fl. 13 cr., mai mult ca anul trecut.

Partea cea mai mare a operațiunei împrumuturilor pe efecte și a schimbului de monetă (zarafiă), întreaga operațiune a creditului de cont-curent cu coperire și a împrumuturilor pe producte s'au efectuit la sucursula noastră din Brașov.

Din tabloul mai sus espus v'ați putut convinge, dlor acționari, că față de anul trecut toți ramii operațiunilor noastre au crescut.

In întreg anul 1884 s'au acordat prin institut în toți ramii sei de operațiune 9277 împrumuturi în suma totală de 3.404,302 fl. 50 cr.

Dați-ne acum voie, a ve presenta însuși bilanțul anului 1884 (se cetește).

Suma activelor institutului este deci cu 471,079 fl. 25 cr. ear suma venitului brut cu 25,774 fl. 06 cr. mai mare ca în anul premergĕtor.

Subtragĕnd din venitul brut al anului de 209,624 fl. 47 cr, totalul eșirilor cu 168,848 fl. 37 cr. — resultă un profit curat al anului de 40,776 fl. 10 cr.

Conform § 62 din statute propunem următoarea distribuire a acestui profit:
5% dividendă după capitalul social 15,000 — restul de 25,776 fl. 10 cr. sĕ se impartă cum urmează:
11% fondului de reservă 2835 fl. 37 cr., ca tantiemă pentru consiliul direcțiunei, directorul esecutiv și oficialii institutului 4124 fl. 17 cr.
4% pentru scopuri de binefacere 1031 fl. 04 cr., 7,990 fl. 58 cr., — din restul de 17,785 fl. 52 cr., propunem a se da ca supradividendă 15,000 fl. — cr. ear fondului de pensiuni al funcționarilor institutului 2,785 fl. 52 cr, 17,785 fl. 52 cr.

Pe basa acestei distribuțiuni dividendă anului 1884 se ficsează cu 10% adecă 10 florini de o acțiune.

Fondul de reservă al acționarilor institutului cu adaosul sumei de astăḑi din profit a ajuns la suma de 44,830 fl. 37 cr., ear fondul de pensiuni la suma de 14,566 fl. 83 cr.

Cu anul 1884 a espirat și al doile period de șase ani, în care eșirea a doi membri din consiliul direcțiunei în fie care an sĕ făcea conform alineei 2 a § 36 din statute, prin tragerea la sorți. Fiind prin urmare stabilită acum și ordinea vechimei în funcțiune a membrilor direcțiunei noastre (encienitatea), astăḑi mai întâiu vine a se efectuì eșirea după această ordine. Se consideră deci că eșiți din consiliul direcțiunei dni Georgiu Barițiu și Gregoriu Mateiu. Veți binevoì a întregì aceste vacanțe prin alegere. Asemene espiră astăḑi mandatul de trei ani al comitetului de supraveghiare; ve rugăm a face și alegerea acestuia.

Luând deci act de raportul nostru present, după-ce veți binevoì a asculta și raportul d-lor censori asapra esercițiului trecut, vom avea onoarea a supune decisiunei Dvoastre

a) aprobarea bilanțului încheiat la 31 Decembre 1884;

b) absolutoriul consiliului de direcțiune de gestiunea sa;

c) distribuirea profitului curat și ficsarea dividendei.

Se dă apoi cetire următoriului raport al comitetului de supraveghiare:

Onorabilă adunare generală!

Subsemnatul comitet de revisiune, esaminând conform §§ 57 și 58 din statute contul profitului și perderilor, precum și bilanțul iustitutului de credit și de economii „Albina“ pentru anul 1884, a aflat toate posițiunile in deplină consonanță cu registrele respective, purtate cu toată esactitatea.

Ne luăm dar voie a ve propune, a aproba computul anual pro 1884 și a da direcțienei absolutoriul.

In privința împărțirei profiitului curat suntem de acord cu propunerea direcțiunei de a se împărțì conform § 62 din statute (urmează proiectul de distribuirea mai sus).

Sibiiu, în 22 Martie 1885.

Comitetul de supraveghiare al institutului de credit și de economii „Albina“

August Senor m. p. Dr. *Aurelie Brote* m. p. *Michail Kabdebo* m. p. *Cornelie Tobias* m. p. *Ioan Crețu* m p.

Adunarea generală:

a) ia spre plăcută știință raportul anual al direcțiunei:

b) aproabă bilanțul încheiat la 31 Decembre 1884;

c) dă absolutoriul direcțiunei institutului de gestiunea sa trecută.

d) adoaptă propunerile direcțiunei pentru distribuirea profitului de 40,776 fl. 10 cr., în sensul §. 62 din statute și ficsează dividenda anului 1884 cu 10%, prin urmare cuponul dela acțiunile institutului scăḑĕtor la 1 Iulie 1885, se va rescumpĕra cu 10 fl.

Suma de 1,031 fl. 04 cr., resultată din bilanț în sensul §. 62 lit. *e)* din statute pentru scopuri de binefecere, se distribue cum urmează:

1. Fondului „Asociațiunei transilvane“ pentru scoala de fete cu internat 500 fl.
2. Fondului pentru înființarea scoalei române centrale în Sibiiu 50 fl.
3. Reuniunei române de cântări în Sibiiu 50 fl.
4. Reuniunei sodalilor români din Cluș 50 fl.
5. Reuniunei pentru înfrumsețarea orașului Sibiiu 25 fl.
6. Reuniunei pentru înfrumsețarea orașului Brașov 50 fl.
7. Reuniunei de pompieri în Sibiiu 25 fl.
8. Societății de lectură Petru Maior a tinerimei române din Budapesta 30 fl.
9. Societății „Concordia“ din Blaș 25 fl.
10. Reuniunei de pompieri în Sĕliște 25 fl.
11. Pentru înființarea unei reuniuni române de agricultură 201 fl. 04 cr.

Prețul marcelor de presență pentru anul 1885 se ficsează cu 4 florini.

În consiliul Direcțiunei se realeg DD. George Barițiu și Gregorie Mateiu, ear în comitetul de supraveghiare se aleg: DD. Nicanor Frateș, protosincel, Corneliu Tobias, protonotar al comitatului Sibiiului, Dr. Aurelie Brote, director de bancă, Michail Kabdebo, bancar și Ioan Crețu, vicenotar la oficiul orfanal al comitatului Sibiiului.

Cu aceste adunarea se încheiă.

Onorabilă adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiare esaminând conform §. 43 din statute contul profitului și perderilor, precum și bilanțul cassei de economii „Furnica“ societate pe acțiuni în Făgăraș, pentru anul I. de gestiune 1883/4, a aflat toate posițiunile în deplină consonanță cu registrele respective, purtate cu toată esactitatea.

Ne luăm dar voiă a ve propune, a aproba computul anual pro 1883/4 și a da direcțiunei absolutoriul.

În privința împărțirei profitului curat suntem de acord cu propunerea Direcțiunei de a se împărțì conform §. 46 din statute în modul următoriu:

Din profitul curat de		fl. 2,837 07 cr.
5% dividendă după capitalul social .		„ 1,500 — „
restul de		fl. 1,337 07 cr.
Sĕ se împartă cum urmează:		
5% fondului de reservă .	fl. 141, 85 cr.	
7% tantiema consiliului direcțiunei	fl. 198 59 cr.	
2% tantiemă oficialilor .	„ 56 74 „	fl. 397 18 cr.
din restul de .		fl. 939 89 cr.
2½% supradividendă		„ 750 — „
restul de		fl. 189 89 cr.

Propunem a se trece în contul profitului anului 1885.

Făgăraș, în 22 Februarie 1885.

Comitetul de supraveghiare:

Bucur Negrille m. p., *Demetrie Chișierean* m. p., *Nicolau Cipu* m. p.

Date statistice.

(Urmare.)

În Septembre 4 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu vĕduvă, 5 bărbați în întâia căsătorie, 4 femei în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 5 din cari 3 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 2 cari au declarat că nu pot iscălì, 2 femei măritate cari au iscălit numele lor, 3 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 3 între 25 și 35 ani, 1 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 1 între 15 și 18 ani, 3 între 18 și 25 ani, 1 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 10, dintre cari 10 de religiunea ortodocsă, totalul general al căsătoriilor 5 și al căsătoriților 10.

În Octombre 1 flăcău cu fată, 1 flăcău cu vĕduvă, 2 bărbați în întâia căsătorie, 1 femee în întâia căsătorie, 1 în a doua, totalul căsătoriilor 2, din cari 2 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, și 2 femei măritate cari au iscălit numele lor. Etatea bărbaților: 1 între 35 și 45 ani, 1 mai bĕtrân de 60 ani. Etatea femeilor: 1 între 18 și 25 ani, 1 între 25 și 35 ani, totalul căsătoriților 4, dintre cari 1 de religiunea ortodocsă, 1 catolică, 2 israelită, totalul general al căsătoriilor 2 și al căsătoriților 4.

In Novembre 3 flăcăi cu fete, 3 bărbați în întâia căsătorie, 3 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 3, din cari 3 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 3 femei măritate cari au iscălit numele lor. Etatea bărbaților: 2 între 25 și 35 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 1 între 15 și 18 ani, 1 între 25 și 35 ani, 1 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 6, dintre cari 2 de religiunea catolică, 2 protestantă, 2 israelită, totalul general al căsătoriilor 3 și al căsătoriților 6.

In Decembre 6 flăcăi cu fete, 2 vĕduvi cu fete, 6 bărbați în întâia căsătorie, 2 în a doua, 8 femei în întâia căsătorie, totalul căsătoriilor 8, din cari 8 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 8 femei măritate cari au iscălit numele lor. Etatea bărbaților: 7 între 25 și 35 ani, 1 între 35 și 45 ani. Etatea femeilor: 2 între 15 și 18 ani, 6 între 18 și 25 ani, totalul căsătoriților 16, dintre cari 2 de religiunea ortodocsă, 14 israelită, totalul general al casătoriilor 8 și al căsătoriților 16.

Total: 43 flăcăi cu fete, 4 flăcăi cu vĕduve, 3 vĕduvi cu fete, 2 vĕduvi cu vĕduve, 47 bărbați în întâia căsătorie, 5 în a doua, 46 femei în întâia căsătorie, 5 în a doua, 1 în a treia, totalul căsătoriilor 52 din cari 50 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 2 cari au declarat că nu pot iscălì, 45 femei măritate cari au iscălit numele lor, 7 cari au declarat că nu pot iscălì. Etatea bărbaților: 2 între 18 și 25 ani, 34 între 25 și 35 ani, 12 între 35 și 45 ani, 3 între 45 și 60 ani, 1 mai bĕtrân de 60 ani. Etatea femeilor: 11 între 15 și 18 ani, 29 între 18 și 25 ani, 9 între 25 și 35 ani, 3 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriților 104, dintre cari 49 de religiunea ortodocsă, 11 catolică, 8 protestantă, 36 israelită, totalul general al căsătoriilor 52 și al căsătoriților 104.

(Va urma.)

Din public.*)

Respectabilă redacțiune! Din incidentul aparițiunei câtorva corespondințe din „țeara oltului“ subscrise de „un oltean“ și publicate în prețuitul ḑiar „Telegraful Român“ subsemnatul fui „onorat“ din partea dlui Daniil Gabor cu suspiciunea, cumcă eu aș fi autorul acelora, ocupându-me de persoana sa. Această suspiciune o rĕsping dela mine cu toată tăria și declar, că nu am avut și nici nu am nimica cu dl D. Gabor.

Pe lângă acestea ve rog a primì din parte-mi distinsa mea considerațiune.

Brașov, în 17 Martie v. 1885.

George Moian.

Varietăți.

* („Armonia.“) Societate pentru cultivarea musicei naționale în Bucovina. Joi în 14/26 Mar-

---

*) Dechiarăm că nu domnul Moian este autorul corespondențelor din cestiune. Redacțiunea.

tie 1885 se va representa în localităţile societăţii)otelul Moldavie) piesa: „Noaptea St, George“ operetă în 3 acte de Th. Alexi. Musica de T. cav. de Flondor sub dirigearea componistului.

Persone:

Dinu, primariul, Stan fiul seu, Lelea Stana, o dăscaliţă vĕduvă, Florica fiica sa, Iţic cârcĭmariul, Ruhelă soţia sa, Niculuţa ţigan, Chiva soţia sa.

Flăcăi, fete, săteni şi sătence.

Scena se petrece la sat în preḑiua şi noaptea St. George.

Orchestrul musicei militare al reg. 41 de infanterie.

* (Foc în parlamentul României). În noaptea din 27 spre 28 Martiu n. a c. a erupt un foc în edificiul parlamentului din Bucureşti, care a nimicit o parte a edificiului, casa şedinţelor a rĕmas intactă, asemenea a succes şi scutirea archivei.

* Concurs pentru copii români dela meserii. Devenind vacante douĕ ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an destinate învĕţăceilor români, cari sĕ vor aplica la meseriile: de postovar, pălărier, perier, maşinist, argăsitor, timar, faur, clopotar, rotar, compactor şi covrigar, subscrisul comitet publică concurs. Suplicele au sĕ se adreseze la subscrisul comitet până la ultima Aprile a. c. st. v. provĕḑute: 1, cu estras de botez din care sĕ se vadă, că suplicantele e român şi posede etatea provĕḑută în legea de meserii de preste 12 ani; 2, cu atestat de scoală din care sĕ se vadă, că a percurs trei sau patru clase normale, sĕ înţeleagă limba maghiară sau germană; 3, cu revers dela părinţii sau dela tutorii sei, din care sĕ se vadă că îl lasă sĕ înveţe una dintre meseriile de mai sus; 4, cu copia din contractul încheat cu vre-un măestru dela meseriile numite locuitor în Braşov, din care sĕ se vadă ca suplicantele este aşezat la una dintre meseriile de mai sus.

Braşov, 14/26 Martie 1885.

Comitetul Asociaţiunii pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

B. Baiulescu, pres. *Dr. I. Bozoceanu,* secr.

* (Lume pe dos.) Cetim în un ḑiariu din Pesta că în o casă din Viena era sĕ se întêmple o nefericire. Întreagă familia era sĕ fie espusă înnecărei cu gas. Familia se numeşte Eckhard, şi tatăl Michail e de 35 de ani, mama Teresia de 65 şi fica lor Iulia de 77.

Etatea nepoţilor: Vilma şi Ioan nu se citează, judecând însĕ după scara dată, ei trebue sĕ fie pela 150.

* **(Pendent la maghiarisarea din Cluş).** Candidaţii reuniunei industriale: Benigni, Grebe, Knauer, Kaukal, Kvilla, Mamicza, Oriold, Remenyik, Spaller, Strautz, Taller, Czink, Novak, Rátz, Rignát, Tauffer, Szeszák, Bökel, Endstrasser, Hutter, Keller, Koleszár, Laszlovszky, Matutschek, Cserna, Reimann, Schuller, Stracziger, Tauffer, Weiss şi Zeiler.

Comentariul după plac.

Noi renunciăm.

* (Bibliografic.) *Nicolau Densuşianu.* Note critice, asupra scrierei dlui A. D. Xenopol, *„Teoria lui Rőssler.“* Bucureşti, tipografia „Romanul“ Carol Göbl, 14. strada Doamnei. 14. 1885.

Preţul unui esemplariu 1 leu.

— „Armonia“ Colecţiune de coruri pentru voci bărbăteşti. Edată de „Armonia,“ societatea pentru respândirea şi cultivarea musicei naţionale în Bucovina.

Preţul 2 fl. (5 fr.) Cernăuţi tipografia archiepiscopală 1885.

Sumariu.

5. Tătarul de V. Alexandri (fine) St. Nosievici.
6. Earna de N. D. Xenopol C. G. Porumbescu.
7. Cântec vênătoresc de V. Bumbacu Tudor cav. de Flondor.
8. Cucuruz, cântec poporal V. Humpel.
9. Din depărtare, de M. C. Cornea I. Vorobchievici.

Cernăuţi, în Martie 1885.

Cu numĕrul de faţă începem edarea regulată a broşurelor „Armonia,“ colecţiune de coruri pentru voci bărbăteşti.“

Scopul nostru, precum am indicat în numĕrul trecut, este de a întrunì pre toţi compositorii români în opul nostru; de aceea apelăm astăḑi din nou la toţi compositorii români de a ne trimite curênd compoziţiile lor, făcêndu-le pre aceste cunoscute publicului musical.

Fiind mai toţi abonenţii nostri numai societăţi de cântare, credem, că prin publicările noastre s'ar putea face mai lesne cunoscuţi publicului român.

Mulţi din domnii compositori ni-au promis concursul lor, — pe care basă am început edarea — dară puţini şi-au ţinut cuvêntul. Ni s'a imputat, că am fi elăsat de a ruga pre unul sau pre altul din compositori; nu era însĕ vina noastră căci din nefericire nu le cunoşteam adresele lor.

Acum îndeplinim ceea ce am intrelăsat adresându-ne la toţi compositorii nostri cu rugarea: „de a ne trimite măcar unele din lucrările lor spre a le putea face cunoscute unui mai mare cerc musical.

Cu cât va fi mai mare variare în compoziţii, cu atât se va ridica şi importanţa colecţiunei noastre.

Domnii compositori pot însĕ sĕ-şi reserve unele drepturi, ca d. e. esecutarea unui cor. Astfel pe de o parte cunoaşte publicul opurile unui compositor şi-şi poate câştiga dreptul de esecutare, pe de altă parte le face respectivul compositor opurile sale cunoscute.

Rugăm pre domnii compositori de a ne permite măcar retipărirea compoziţiunilor deja publicate.

Cu apariţiunea acestor broşure se nasc atât de multe avantage, încât putem spera cu toată încrederea că am fi demni de a fi spriginiţi din toate părţile.

Broşura a treia va apărea în luna lui Aprilie 1885 şi rugăm pre abonenţii nostri de a ne trimite totdeuna după apariţiunea unei broşure, imediat preţul pentru viitoarea broşură, căci nu suntem în stare de a le trimite cu rambursă.

Din causa multor spese şi mai ales a celor postale am fost siliţi de a urcà preţul la 2 fl., sau 5 franci.

Redacţiunea.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Martie 1885.

Buda: 22 19 87 2 81

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Martie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.70	97.70
Renta de aur austriacă	107.85	108.—
Renta ung. de hârtie	92.35	92 40
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 —	98.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	122.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	108.50	109.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	102 —	101.75
Acţiuni de bancă austro-ung.	864.—	865.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147 —	147.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.—	306 —
Acţiuni de credit austr.	297.40	296.75
Galbin	5 82	5.80
Napoleon	9 82	9.82
100 marce nemţeşti	60 70	60.75
London (pe poliţă de trei luni)	124 45	124.50

Nr. 490 [994 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericească de clasa a III-a Ormeniş (Ürmős) devenită de curênd materă, în sensul prealabilei încuviinţării consistoriale din 5 Martiu 1885 Nr. 235 B., se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela 85 familii întregi câte o ferdelă grâu şi una cucuruz computate în bani cu . . . . . fl. 204.—
2. Dela 60 familii cari au vite câte un car lemne computate în bani cu . . „ 60.—
3. Dela 45 familii, ce n'au vite câte o ferdelă cucuruz şi douĕ ḑile de lucru, ceea ce face . . . . . . „ 70.—
4. Venite stolari în genere . . . . „ 36.—
5. Casa parochială, computată în bani cu . . . . . „ 30.—

Suma totală fl. 400.—

Doritorii de a ocupa acest post au de a aşterne suplicile lor în terminul deschis, instruite în sensul legilor bisericeşti în vigoare, dovedind totdeodată cunoştinţa limbei maghiare, subsemnatului oficiu protopresbiteral al Braşovului II.

Braşov în 13 Martie 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric, protopresbiter.

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu acelaşi efect la **căpăţina goală** (pleşugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** şi la **încăruntire.**

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** şi la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu:* numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Hzerberth, farmacist. *Cluş:* Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale, pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase şi albe la trup,** depărtează petele de piele şi de vĕrsat. — Preţul 85 cr. [713] 41

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa şi ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înşelătorie.

Deschidere de neguţătorie.

Subscrisul aduc prin aceasta cu toată stima la cunoştinţa on. public român că mi-am deschis aici în **Sibiiu, piaţa mică Nr. 2** (în edificiul bisericii rom. cat.) o

neguţătorie de mărfuri de manufacte.

Îmi iau prin aceasta îndrăsneală a-mi recomanda stabilimentul meu spriginului binevoitor al on. public român din loc şi din provincià asigurându-l de un serviţ real şi promt

Dispun de un sortiment de schimburi pentru doamne şi domni; stofe de haine cele mai moderne: **Casmir negru şi colorat, beige, satin mervelle, diagonale, lustres, satin colorat de spălat, creton, oxfort de Sternberg** şi un sortiment bogat de alţi articoli pentru **sesonul de primăvară şi de vară.** Diferite soiuri de **in, barchente, toată specia de cuptuşeli, perdele albe, şi Jute, rips, acoperemente de measă şi de pat** precum şi **covoare curente, dantele, panglici, mănuşi, eventaile, corsete, nasturi de modă, articoli de pasmenterie, bumbacuri aţă, mĕtasă, umbrele şi parasoale** şi alţi articoli. **Stofe pentru reverenḑi şi brâne.** Preţurile sunt cele mai moderate posibile.

Cu toată stima

[99] 2—3 **Dumitru Antonu.**

„Furnica“ cassă de economii societate pe acţiuni în Făgăraş.

Bilanţul cu 31 Decembre 1884.

Active.		fl. cr.	**Passive.**	fl. cr.
Cassa în numĕrar		14,517 05	Capital social	
Cambii		32,191.25	300 acţiuni à fl 100	30,000.—
Împrumutur pe hipotecă	9,271.60		Depuneri pentru fructificare	37,110.68
Împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi	11,064.—	23,335 60	Interese anticipate pro 1885	1,496.92
Spese de fondare	1,019.90		Diverse conturi creditoare	367.26
după amortisare de 20%	203.98	815.92	Profit curat	2,837.07
Mobilar		397.08		
Diverse conturi debitoare		555.03		
		71,811.93		71,811.93

Făgăraş, în 31 Decembre 1884.

Alesandru Micu m. p., preşedinte al direcţiunei.
Ioan Roman m. p., comisar de ḑi diriginte
Ilariu Duvlea m. p., membru al direcţiunei.
Basiliu Stanciu m. p., membru al direcţiunei.
Ioan Turcu m. p., membru al direcţiunei.
August Cepeş m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare al societăţii ţinute în bună regulă, l'am găsit în consonanţă cu aceleşi şi esact.

Făgăraş, în 22 Februariu 1885. [996] 1—1

Comitetul de revisiune:

Bucur Negrile m. p. **Demetriu Chişerean** m. p. **Nicolae Cipu** m. p.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 33. Sibiiu, Joi 21 Martie (2 Aprilie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Din causa sântelor sĕrbători numĕrul procsim va apărea Joi după Paști.

Nr. 1733 Pres.

Miron,

prin îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, și metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor al archidiecesei Nóstre transilvane; iubiților și onorabililor deputați la sinodul archidiecesan: dar și milă dela Dumneḑeu Tatăl și domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 și 90 din statutul organic, convocăm, și prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinariu al archidiecesei Nóstre transilvane la biserica catedrală din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei,** adecă **pe 31 Marțiu vechiu** a. c. la 9 óre nainte de ameaḑi, în care ḑi după terminarea ritualelor bisericesci va urma deschiderea sinodului în localitățile seminariului archidiecesan, și numai decât se vor începe lucrările sinodali conform regulamentului afacerilor interne.

De altmintre împărtășim tuturor binecuvêntare archipăstorèscă!

Sibiiu, la 20 Marțiu, anul Domnului 1885.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, 20 Martie 1885.

Scriem acest articol în ajunul învierei Domnului. Este cea mai mare sĕrbătoare aceasta între toate sĕrbĕtorile din biserica noastră creştină, este biruința raiului, asupra iadului, biruința luminei, asupra întunerecului, biruința adevĕrului asupra minciunei.

Este caracteristică împregiurarea că la toate sĕrbătorile domneşti rugăciunile nu cuprind altceva decât tot numai pace, pace şi bunăvoire între oameni. Aşa la naşterea Domnului, aşa la înviere, aşa la înălțare, aşa la pogorirea Duchului sânt.

A fost mare, putem ḑice nemărginită înțelepciunea părinților bisericeşti, cari au întocmit rugăciunile dela aceste sĕrbători. Şi dacă ereticul sau în limbagiul modern vorbind filosoful nu va admite inspirațiunea dumneḑească, atunci el va trebuì sĕ admită marea cunoştință de oameni a părinților bisericeşti. Căci dacă a fost vrăşmăşie între oameni pe timpurile vechi, dacă frate tăbărea asupra fratelui, vecin asupra vecinului, cetățan asupra cetățanului, apoi situația de atunci şi până astăḑi întru nimica nu s'a schimbat. De ani 1885 ângerul domnului a strigat de asupra peşterei din Nazareth: „Şi pre pământ pace între oameni bună voire,“ de preste 18 veacuri biserica cântă: „Ḑiua învierei, sĕ ne luminăm cu prăsnuirea, şi unul pre altul se îmbrățişăm; şi totuşi aici pre pământ domneşte discordia şi ura, domneşte negrul întunerec, şi oamenii caută a-şi sărì în gât nu spre a se săruta, ci spre a se sugruma.

Aşa frate cu frate, aşa vecin cu vecin, aşa cetățian cu cetățian.

Zace în natura omului firea cea rea ereḑită dela Adam după nenorocitul de pĕcat strămoşesc, boldul firei de a trage toate la sine. Acest bold firesc resistă tuturor învĕțăturilor bisericei. D'acì straşnica priveliște de când e lumea cunoscută sub numele: **„bellum omnium contra omnes“.** Zadarnică provocarea la cântarea ângerilor dela peștera din Vifleem, zadarnică cântarea de laude dela paşti, zadarnică evangelia în toate consecuențele ei, secolii următori sunt tot mai rĕi, şi astăḑi teoria Darvinismului a pus coroana tuturor principielor de cari e condusă lumea.

Noi vom rĕmânea la noi spre a înregistra un lucru, care din timp în timp se repețeşte cu o esactă tenacitate, care mult seamănă a impertinență. Elementul românesc din Ungaria e bun ca material de esploatat pentru toate casurile şi toate eventualitățile. Dacă e vorba sĕ tragi sasilor o sfoară de miere prin gură, presentezi pre români ca elementul chemat a sucì gâtul sasului patriot; dacă se simte necesitatea a arăta sasului pumnul, îi zugrăveşti pre românul în cap cu căciulă de dorobanț, chemat a curăți drumul pentru eroii dela Grivița, în fine dacă e se agitezi în vre-o direcțiune sau alta, tot românul resare ca dacoroman subminând pe sub ascuns la statul actual, spre a ridica pre ruinele lui istorica Daciă „dela Tisa până în mare.“

A venit un moment bine potrivit pentru a ni se face din această onoare. Şi eată cum.

În Sâmbăta lui Lazar municipalitatea comitatului Sibiiu a ținut adunare generală. După cum este cunoscut deja, proiectata reuniune de maghiarisare din Cluş a trimis o cerere — provocare la representanța acestui comitat. În sensul acestei cereri — provocări, comitatul era chemat a sprigini reuniunea de maghiarisare. Această cerere s'a bucurat de pledarea oraşului Şemnitz, care ca advocat nechemat a sărit în apărarea reuniunei de maghiarisare. Notăm la acest loc, că reuniunea pentru maghiarisarea vietăților din Ardeal a trimis această provocare la toate municipalitățile.

Este vorba de competența acestora în ce priveşte meritul cererei cu maghiarisarea. Competente au fost a lua decisiuni toate acele municipalități, cari au fost pentru maghiarisare pe desperata cale apucată. Şi decisiunile lor erau însoțite de apoteosele ḑiarelor ungureşti.

Necompetente de a lua concluse meritorice erau toate municipiele, cari se revoltau în fața uneltirilor, înscenate spre a turbura şi mai mult spiritele pacinicilor cetățeni, și ele pelângă necompetență mai erau şi espuse a-şi auḑì grațiosități ca: „szemérmetlenség“ şi „impertinenczia.“

Ştim ce a făcut comitatul Sibiiu. Este deci urmare firească sĕ i se denege competența, şi preste aceasta sĕ i se arunce şi grațiositățile obicinuite la asemenea eventualități în ḑiaristica ungurească.

Inevitabil era însĕ, ca din acest incident sĕ vină pe tapet şi gravitarea noastră spre România, cu toate consecuențele ei. „Pester Lloyd“ la locul prim se şi ocupă cu această notă caracteristică din firea noastră imprimată în inima ḑiaristilor de profesiune, de aceea ea şi este pusă ca spaimă pentru sasul din Ardeal. Diplomaticeşte vorbind provocatul ḑiariu resonează astfeliu.

„*Afară de cea săsească mai esistă în Ardeal încă o naționalitate, ai cărei fii — însemnați după numĕr — nu sunt mai puțin duşmani statului ungar şi naționalității ungare, ale căror simpatii nu se întorc către sta tul, în care trăesc şi care'i scuteşte(?) prin legile sale ci către învecinații lor frați de sânge. Această duşmănià e vrednică de pedeapsă, dar se poate cel puțin înțelege şi de acesti oameni se ştie că ce voiesc; dar ce voesc saşii ardeleni cu această continuă agitațiune împotriva Ungariei şi a naționalității domnitoare, nu poate pricepe mintea omenească. Dacă agitațiunea lor ar avea în adevĕr vre-odată un resultat practic — noi suntem convinşi că nici odată nu va fi aceasta — acesta nu va putè fi altul, decât – că ei vor scoate castanele pentru alții din foc. De acesti alți şi numai de acestia ar fi mâncate castanele — şi deodată cu ele şi pisica, ce le-a scos din cenuşe.*“

Este vechiă şi ruginită această coardă. De aceea noi constatăm faptul fără a ne simțì obligați al comenta. Aceasta nu o vom face şi pentru cuvêntul, că suntem în preașma ḑilelor de pocăință și mărturisire. Apoi noi, deşì nu ocupăm posturi inalte în biserică, deşì stăm deocamdată la cea dintâi treaptă a preoției, cea a cetețului, totuşi suntem buni creştini ortodocşi. Ținem deci mult la biserica noastră, care pentru noi nu este de lăpădat, deşì, accentuăm, nu tragem grase salarii după oficiul nostru bisericesc, căci n'avem, nici după gradul nostru ierarchic, căci el nu este beneficiat, — ținem ḑicem la biserica noastră, care nu este de lăpĕdat, prin urmare şi la tradițiunile ei, şi colegilor dela „Pester Lloyd“ le ertăm această impertinență, şi în aceasta ținem strîns la norma bisericească: „De şepteḑeci de ori câte şepte.“

Adunarea generală a comitatului Sibiiu.

În şedința dela 28 Martie n. representanța comitatului Sibiiu a desbătut între altele şi asupra recercărilor de aderare adresate de proiectata reuniune de maghiarisare ardeleană şi de „Reuniunea maghiară din Ungaria de sus,“ ce esistă deja.

S'a luat următoarea resoluțiune:

1. Representanța comitatensă regretă înființarea „Reuniunii de cultură maghiare ardelene“ din Cluş şi activitatea celorlalte reuniuni de acest soiu din Ungaria, fiind-că ele urmăresc tendența de a oprima drepturile cetățenilor nemaghiarii ai țĕrii chiar mai mult de cât până la asprime şi stau în contraḑicere cu asigurările făcute în dieta țĕrii dela 1861 şi 1866 şi cu articolul de lege XLIV din 1868 „Despre egala îndreptățire a naționalităților,“ care, — abstracție făcênd dela asprirea lui prin legile ulterioare şi dela violările lui din partea esecutivii — însuşi împedecă desvoltarea naționalităților nemaghiare.

2. Representanța comitatului acestuia consideră recercarea de a sprigini activitatea acestor reuniuni ca o presupunere despre abus de putere şi autoritate şi ca menită a vătĕma în modul cel mai greu administrațiunea şi a o aduce în contraḑicere duşmănoasă cu maioritatea locuitorilor țĕrii.

3. Alăturata representațiune sĕ se trimită în cele trei limbi protocolare ale comitatului tuturor jurisdicțiunilor țĕrii.

Representațiunea e următoarea:

Onorabilă jurisdicțiune!

Adunarea comitatului Sibiiu ține de datorința sa patriotică a atrage atenția comitatelor surori asupra unor aparițiuni, ce pot înăsprì şi mai mult contrarietățile naționale deja esistente în patria noastră şi pot sguduì încă mai tare pacea dintre naționalități, atât de trebuitoare țĕrii provocând în sfêrşit o duşmănie a tuturor împrotiva tuturora, căreia trebue sĕ-i cadă jertfă binele şi pacea țĕrii.

Comitatului Sibiiu precum şi altor jurisdicțiuni, s'a adresat (cu data Cluş, 17 Ianuarie n. 1885) o provocare a comisiunii instituite „pentru elaborarea statutelor Reuniunii maghiare ardelene de cultură,“ de a trimite trei până în patru representanți la adunarea constituantă a „Reuniunii maghiare de cultură“ la Cluş.

Mai departe a ajuns la adresa comitatului Sibiiu şi probabil şi la adresa altor jurisdicțiuni o hârtie a oraşelor montane Şemnit-Diln (cu data Şemnit 30 Decembre n. 1884), în care se ḑice:

„Pe ḑi ce merge ne putem convinge, că se „clătină cu încetul terenul sub picioarele noastre,

„Precum în Moldova inscripțiile de morminte dovedesc, că maghiari au locuit odinioară acolo, astfel arată nomenclatura maghiară a localităților din comitatele Liptó, Turocz, Hont, Bars, Sáros, Zemplin, Uniedoara și alte., numele familiare ale poporațiunii, că comuna, care astădi după numele ei adevěrat că e maghiară, după limba ei însě e valachă (*oláh)* sau slovacă, nu de mult încă a fost maghiară! Și deceniul din urmă oferă date sfășietoare despre aceea, că multe mii de maghiari s'au topit în poporațiunea valachă și slovacă.

„A privì la aceasta și de acì încolo fără a face ceva, ar fi o crimă împrotiva patriei!

„Societatea maghiară are prin urmare aici o îndoită datorie: A recucerì maghiarismului tot cât a posedat maghiarul odinioară; a reda limba aceluia, căruia i-a răpit-o fatalitatea nesuferită a împregiurărilor nefavorabile; și a învěța pe întreaga poporațiune a statului limba maghiară, pentru-că afară de libertatea publică afară de instituțiunile libere ale constituțiunii statului sě mai fie încă o puternică legătură socială, care leagă întreaga poporațiune de patria aceasta.“

„Simțemêntul puternic al acestor datorințe a dat vieață Reuniunii maghiare de cultură din Ungaria de sus, care și-a pus drept țintă împlinirea acestor datorințe.“

Scrisoarea orașelor montane Șemniț și Diln cu privire la aceea, „că mijloacele ce servesc spre ajungerea scopului, institutele de cultură, nu se pot crea fără jertfe materiale,“ în sfêrșit comitatele „la spriginirea Reuniunii maghiare de cultură din Ungaria de sus, spriginire atât nemijlocită, cât și mijlocită prin promovarea colectei membrilor Reuniunii.“

Pretensiunea de a sprigini ambele„ Reuniuni maghiare de cultură,“ îndreptată către comitatul Sibiiu, îl îndatorează pre acesta, a esamina întâiu admisibilitatea aspirațiunilor recomandate spre spriginire, și apoi întrebarea: dacă comitatul, ca atare este îndreptățit la promovarea acestor reuniuni?

Cu privire la întrebarea dintâiu: ce e de a se înțelege sub o „Reuniune maghiară de cultură“ scrisoarea de învitare a comitatului Cluș nu dă o deslușire lămurită. N'ar afla reprobare din nici o parte, dacă s'ar înțelege o reuniune, a cărei problemă ar merge într'acolo, ca sě ridice cultura și civilisația în sînul naționalității maghiare și sě iee asupră-și cel puțin o parte din sarcina impusă în privința aceasta tuturor cetățenilor fără deosebire de naționalitate, sau sě facă literatura maghiară mai accesibilă prin însemnarea esactă a tuturor espresiunilor mai importante de pe terenul istoriei și jurisprudenței patriei, sau sě contribue prin edarea unui dicționar maghiaro-germano-român și în cercul naționalității germane și române la înțelegerea ordinațiunilor oficiale, deoare-ce în aceste din urmă adeseori se ivesc espresiuni maghiare, care cu ajutorul singurului dicționar maghiar folosit al lui Ballagi nu se pot înțelege.

Terenul de drept al limbilor naționalităților nemaghiare trebue totuși ca între toate împregiurările sě rěmână esclus din cercul de activitate al unei „Reuniuni de cultură maghiare,“ deoare-ce și concetățenii maghiari s'ar plânge dacă, urmând esemplului lor, s'ar forma o reuniune, care și-ar lua de problemă a-i germanisa sau romanisa pe maghiari și și-ar alege titlul de „Reuniune de cultură.“ Același drept la scutul și respectarea 'naționalitățti lor întocmai ca maghiarii, îl pretind și cetățenii nemaghiari ai țěrii, cari n'au uitat asigurarea adresei dietei ungare dela 26 Februarie 1866: „Noi nu vom uita, că locuitorii nemaghiari ai Ungariei încă sunt cetățeni ai Ungariei și noi suntem dispuși a le asigura tot ce pretind interesele lor,“ — tot astfel și declarațiunea făcută în casa deputaților dela 22 Maiu 1861 de către deputatul și actualul ministru de culte și instrucțiune; „sêrbii, românii, germanii, slavii și rutenii își vor putè purta afacerile lor municipale în **limba lor,** și vor putè folosì **în scoale limba pe care o voiesc.** Eu doresc sě se respecteze desvoltarea internă a popoarělor întocmai ca religiunea, în care statul n'are nici un drept a se amesteca. Dar aceste concesiuni ce sunt a se face diferitelor naționalități se pot face numai pe basa egalei îndreptățiri, și precum între religiuni nu se poate admite o religiune privilegiată, întocmai **nu poate sě esiste pe teritorul Ungariei naționalitate privilegiată.**

Idea unui stat de rasă maghiară e esclusă chiar și prin legislatura mai veche a Ungariei (vedi *I. Decretum Sf. Stefani cap. VI. §§. 2, 3, 4* și *Articulus ante coronationem ex 1608 pacificatio Viennensis anii 1606. Ad decimum quintum* etc.)

O espunere detaliată a problemelor unei „Reuniuni de cultură maghiare“ se cuprind în adresa orașelor montanistice Șemniț și Diln precum și în statutele alăturate la aceea și aprobate de ministru reg. ung. de interne și respective de representantul seu secretarul de stat Iosif Pronay sub numěrul 15.536 VII-a, ddto Budapesta 10 Maiu 1884 § 3 al statutelor acestei reuniuni sună:

„Scopul reuniunei este: A susțină și a crește în spirit maghiar poporațiunea nemaghiară ce locuesc pe teritoriul comitatelor Arva, Bars, Hont, Liptau, Neograd, Neutra, Poșon, Trencin, Thurocz și Sohl precum și în cetățile reg. libere Poșon și Șemniț-Diln și a rěspândì cunoștința limbii maghiare ca limbă a statului. — Pentru ajungerea acestui scop înființează pe teritoriul jurisdicțiunilor, trase eventual în cercul seu de activitate, după putința mijloacelor sale bănești proprii asile de băeți, grădini de băeți froebeliane, scoale poporale elementare și mai înalte, și respective le spriginește fără considerare la caracterul lor; premiează pe învěțătorii meritați întru lucrarea în spirit patriotic și în respândirea limbii maghiare precum și pe scolarii,. cari dovedesc un progres deosebit în însușirea limbii maghiare; provede scolari sěrmani cu cărți de învěțămênt și cu vesminte; — cu un cuvênt întrebuințează toate mijloacele legale pentru împlinirea problemei sale!“

Despre o „activitate culturală“ a acestei reuniuni între naționalitatea maghiară nici vorbă nu e în statute.

Cu totul altmintrelea sună statutele celorlalte „Reuniuni de cultură maghiare“ ce esistă deja în Ungaria; astfel cele ale comitatului Sáros întărite de ministru reg. ung. de interne sub numěrul 33.735 din a. 1882 și cele ale „societății Széchenyi“ din comitatul Sătmariului provědute cu clausula de întărire sub nr. 62,870 din 18 Novembre 1882. Toate sunt întocmite pentru propaganda limbii maghiare între naționalitățile nemaghiare și aprobate de către minister pe când înaltul minister de interne a denegat aprobarea statutelor reuniuniunii *„Opinca română,“* care în faptă și-a restrîns activitatea sa pe langă naționalitatea română, și aceasta a făcut'o sub nr. 9066 VII dela 21 Februarie 1885 motivând denegarea cu cuvintele: „deoare-ce reuniunea proiectată ar periclita prin activitatea sa, conform statutelor subșternute convièțuirea pacinică dintre diferitele naționalități.“

Nimic nu îndreptățește acum a presupune că „Reuniunea maghiară“ în Ardeal ar însemna alt ceva de cum înseamnă aceasta în Ungaria mai strînsă.

Apelul pentru spriginirea „Reuniunii de cultură“ maghiare ardelene „indică espres două „rele“ a căror combatere are sě fie problema acestei reuniuni: primul e indolența presupusă, cu care maghiarimea privește perderile propriei naționalități prin emigrare, schimbarea limbii și perderea posesiunii vechi moștenite; celalalt sunt naționalitățile „streine“ va se dică nemaghiare. Pasagiul respectiv a apelului sună verbal: „Noi toți cunoaștem rapoartele etnografice ale Ardealului și știm că Maghiarimea e împresurată de astfel de naționalități streine, dintre care o parte, deși se bucură de drepturi egale și de aceeași libertate ca și noi, durere, nu dorește sě se țină de „națiune,“ ba se consideră chiar de un element distrugător al statului ungar“ — o suspectare, pe care pentru numirea vătămătoare de „streini“ dată naționalităților nemaghiare trebue sě o respingem cu aceeași indignațiune ca și tendența de maghiarisare încopciată cu aceea.

Tendența de maghiarisare a „Reuniunei maghiare de cultură“ se dovedește și prin manifestațiunile bărbaților, cari stau în fruntea agitațiunii Astfel primarul Clușului domnul Dr Carol Haller într'o vorbire, prin care a desvoltat mai de-aproape tendența reuniunii plănuite și cu care a deschis conferența cea dintâiu convocată pe 27 Decembre 1884 la Cluș în casa sfatului spre înființarea „Reuniunei maghiare de cultură“, a dis: „Dacă locuitorii patriei încă nu pot comunica între sine într'o limbă comună, nu se poate între ei desvolta stima și încrederea împrumutată, ce e cea dintâiu condițiune a sentimentului comun patriotic. Dacă educațiunea și cultivarea unei sau altei părți a poporului va ține strins la caracterul național și de rasă, atunci e imposibil, că popoarele ce trăiesc în patrie, sě poată comunica între sine într'un mod, care e cea dintâiu pretențiune a elementelor adevěratei culturi umane. . . Și de oare-ce sentiment patriotic fără de o limbă comună patriotică nu se poate presupune, trebue sě ne opintim, de a crea aceasta. . . . Cel mai bun mijloc spre aceasta e înființarea unei reuniuni maghiare de cultură și în părțile noastre.“

Limba maghiară e designată de limbă comuna, prin a cărei respândire se nutrește încrederea împrumutată a popoarělor din patrie. Concepțiunea aceea, că un sentiment patriotic nu se poate cugeta fără o limbă comună patriotică, — adecă fără limba maghiară — trebue sě înstreineze în měsură mare pe fii de deosebite limbi ai țěrii. De oare-ce păna acum locuitorii țěrii de deosebite limbi nu au avut o limbă patriotică comună — ea are altcum în urmă espunerilor de mai sus sě se creeze prin limba maghiară, — lor le lipsește în urma mersului ideilor acelei concepțiuni sentimentul patriotic, și tot astfel au fost lipsite de acest sentiment și ginții de mai nainte, de oare-ce și aceste n'au avut consciința unei limbi patriotice comune. Ar fi însě chiar o minune neințeleasă, cum țeara aceasta s'a putut susține în viscolele veacurilor până în diua de astădi cu toate că maiorității locuitorilor — căci maioritatea e nemaghiară — i-a lipsit patriotismul.

E o acusă grea aceea, ce se ridică în contra locuitorilor nemaghiari ai țěrii, spre a justifica rěsboiul de stirpire în contra limbilor nemaghiare ale țěrii. Pentru că respândirea limbei maghiare în cele mai inferioare straturi ale poporului nu înseamnă altceva, decât o stirpire a acelora, de oare-ce în urma celor citate în vorbirea domnului Dr. Haller, că „prin limbă se afirmă națiunea,“ naționalitățile nemaghiare se afirmă prin limba lor.

Acusa aceea se desmințeste însě prin istorie, prin valurile de sânge, cari le-au věrsat nemaghiarii pentru patria noastră, prin apăsătoarele jertfe de bani și de sânge, pe cari le aduce și generațiunea de față a nemaghiarilor pentru stat. Până când nu se va dovedì, că regii: sftul Stefan, Ludovic și Matia, cari se adresau către cei din Buda în limba germană, că Ioan Verböczy, a căruia tripartit recunoaște mai multe națiuni, că apoi Wesselényi, Deák Széchenyi, Eötvös, au fost dușmani statului și rěi patrioți, până atunci nu poate sě se tragă la îndoială patriotismul nemaghiarilor cari numai aceea cer ce le compete *de jure* nu se poate nici atunci, dacă sub patriotism ei nu înțeleg propaganda limbei maghiare, întocmai precum a dis-o și contele Széchenyi în cartea sa scrisă în contra politicei fostului ministru Bach („O privire asupra reprivirii anonime,“ edițiunea a treia. Londra 1861): „Numai acela e un patriot adevěrat, care stimează în însuși persoana sa înainte de toate demnitatea omenească, nu aruncă nici un crucer la îndemnul seu propriu în butea Danaidelor, ci voește sě știe, spre ce și pentru ce etc. și care afară de legile divine, numai adevěratelor „legi“ se supune, punêndu se cu curagiu în potriva abusurilor organelor guvernamentale.“

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S. Sebeș, în 27 Martie 1885. Onorate Domnule Redactor! A trecut deja un tîmp bunișor, decând nu v'am împărtășit nimic de pre la noi.

Cugetam că norii cei grei ridicați asupra noastră a tuturor, celor de prin ținutul acesta, — adecă a românilor și sasilor, — căci putem dice cu tot dreptul, că în cercul S. Sebeșului sunt numai români și sasi — ne va fi cumințit pre toți.

Însě durere! M'am înșelat și nu mai pot tăcea, ci trebue sě resuflu, — sě-ți scriu; și anume sě-ți scriu despre o alegere întêmplată aici în dilele acestea.

Vei aștepta sě-ți scriu despre alegerea, de comitet și epitropiă parochială, ori de deputați la sinodul protopopesc, ori la cel archidiecesan? Nu, aici la noi toate acestea au decurs ori prin aclamare, ori prin unanimitate de voturi. Acestea alegeri 'și au importanța lor pentru noi, însě nu ne-a atras atențiunea în așa mesură, ca cele întêmplate la alegerea de deputat dietal din acest cerc, sěvêrșită aici în 25 Martie c.

Acest cerc numěră cam 1000 alegětori dietali. Dintre ei jumătate, ori poate ceva mai bine sunt români.

Și după-ce fostul deputat dietal Eber și-a făcut sfêrșit vieței, carele a fost ales de partida săsească de aici, ce ea pre sine se numește guvernamentală — pre când numele cel adevěrat ar fi sě-l poarte „partida speculătoare,“ — a fost ordinată alegerea pre diua de 25 Martie n. a. c.

Partida aceasta s'a îngrigit de timpuriu, ca sě-și implinească pofta.

Tisza cu comitetul central al partidei guvernamentale, apoi comitele, cu un cuvênt toate petrile s'au pus în mișcare, ca aici sasii ear se aleagă un guvernamental ca acela sus sě le apere marele lor interese față de români. Dar ce interese așa mari? Vre o doi amploiați la magistrat și absolut nimic altele.

Interesele cele mari sunt lucrate cu rațiune și păstrarea acesteia noi le știm apěră singuri, ear față cu DVoastră ori cine va fi deputat, nu ve va împedeca, ca adi unul, mâne altul din măestri sě nu-și iae refugiul la joagăr — firezul cel mare erarial.

Era dle Redactor ḑiua de 25 Martie o ḑi frumoasă de primăvară.

Şi cine dintre noi s'ar fi putut cugeta că tocmai aceasta ḑi a „bunei vestiri“ pentru cei cu călindariul nou, sĕ ne aducă nouĕ vestirea, tocmai din senin.

Noi românii şi cari am fost ştiut, că atunci e alegerea de deputat dietal, fiind noi pasivi în urma conclusului conferenţei naţionale din Sibiiu, nice nu am voit a lua notiţe de ea, deşì noi cum am ḑis mai sus facem jumĕtate din alegĕtori, dacă nu mai bine.

Şi nu luăm în nume de rĕu de tot celor 3 amploiaţi rom. doi din loc şi unul etern, cari poate vor fi fost îndrumaţi de superiori a fi şi dênşii de faţă la alegere. Ne-am indignat când am vĕḑut, că cel estern I. Piso. notariu în Rechită, şi-a a adus pre toţii alegĕtorii din comuna sa în numĕr de 6, cugetând veḑi doamne, că dela dênsul atârna cumpăna, şi ca atarele va avea sĕ „tragă dutca“ şi fireşte şi vaḑa! Însĕ a păţit-o, cum vei vedea mai jos dle Redactor.

La jumĕtate la noue a. m. sĕ candidează de 10 sasi din loc cont. Horvath Toldy. După o jumĕtaie de oară se aclamează acele de deputat, fiind de faţă vre-o 5 alegĕtori. La 11 oare o deputaţiune i prededo aceluia credenţionalul — prin bărbatul de încredere D. David pus de atarele de sasi.

Ear la 12 oare se presentà deputatul celor 20 alegĕtori, adunaţi în făgădăul lui Huber, desvoltându-şi programa, în puţine cuvinte, că va fi omul dreptăţei.

Apoi se despărtează, pentru a se întâlnì la 2 oare p m. la butea de vin tot acolo, solvită de. . . . D. Bŏmches ori. . . fondul de disp.

Ḑiua de 25 Martiu st. n. e sĕrbătoare pentru cei ce ţin acest calindariu şi astfel şi pentru sasi.

Deci fiind şi sĕrbătoare şi fiindcă ei de regulă se adună aici în loc, la ospetăria lui Huber, s'au presentat în numĕr frumos de vre-o 30 mii (??). Insĕ nimic din hodvoleu.

Era între acestia şi 3 rom. amploiaţii de sus. Şi era se între şi din oamenii lui Piso not. 3, căci trei cu ceva simţ sau dus cătră casă: însĕ ce se veḑi! Ortacii lor din lăuntru — sasii 'i întrebară; ce căutaţi aici? Marsch afară! Ţinete Piso!

Banchetul — respective butea se începe. Oamenii gustă: beau şi apoi „in vino veritas“.

O persoană, ce a fost de faţă între martori 'mi spune: că d. Bömches marele „macher“ id est „geschäfter“ ţinuse primul toast în sănătatea noului deputat, bucurându-se, că a invins pre inimic şi lupta a câştigat-o dênşii!

Acestuia îi rĕspunse respective i reflectă deputatul Toldy, că el nu ştie sĕ fi fost inimic, nici lupta, fiind aclamat de deputat, şi astfelin nu poate fi vorbă nice de învingere. Atunci apare o creatură de a dlui Bömches, F. Metz paroch în Câlnic; Dênsul ḑise: E drept că nimic nu s'a veḑut, însĕ este şi vrea sĕ-şi ridice capul; însĕ ei — sasii — sĕ se unească cu toţii pentru a sugruma pe acest inimic de moarte, şi când va voì a-şi ridica capul sĕ-i sucească grumazii, în fine încheiă cu „pereat“ inimicul acesta.

Adecă noi seracii de noi! Tot noi sûntem de vină, deşì îi lăsăm pre domniele lor sĕ-si facă „mendrele“ cum voiesc. Totuşi nu încap de noi şi ciocnesc pentru — pereatul nostru!

Dar pentru ce *„pereat“* românul dle Metz? Ce v'am păcătuit în trecut şi în presinte de ne strigaţi „pereat?“

Au nu când a-ţi venit aici vam primit bucuros, cu toată ospitalitatea românească recunoscută? Şi nu am împărţit la olaltă bunătăţile acestei ţĕri pline de comori? Şi apoi dv. folosindu-ve de bunătatea noastră ne-aţi aservit, ne-aţi dus la „Unio trium naţionum.“ Noi aici în „fondul regiu“ priveam în fie-care din DVoastră pre un mai mare al nostru, pre un domn, pre un „stĕpân“ şi în timp de sute de ani ne-aţi supt sudoarea, ne-aţi despoiat după plac?

Acestea le-am păcătuit noi în trecut; vina însĕ nu e a noastră, că nu mai puteţi dispune despre noi şi asupra noastră, ci a seclului al XIX-lea.

Ear în presinte cari sunt faptele noastre faţă cu DV. încât sĕ ne declaraţi de inimici de moarte, şi ca atari, „pereat“ românul?!

Ştii dle Metz că noi românii aici în S.-Sebeş am fost la putere vre-o 15 ani — adecă am fost în maioritate; însĕ ce vam greşit? Ce reu vam făcut?

Arătaţile lumei, acestea nedreptăţi, ca sĕ ve puteţi, cel puţin justifica, faţă cu nedreptăţile, ce aḑi le comiteţi DV. fiind la putere!!

Ştiu eu însĕ unde e buba! Tot aşa de bine ştie şi dl B. şi Metz că o ştiu. Şi de ce sĕ nu ţi-o fac şi dtale cunoscută dle red. şi on. public?

Românii în acest cerc se înmulţesc, chiar numai în loc, se înmulţesc în fie-care an românii cu 100 suflete numai prin naşteri, abstragênd sucrescenţa esternă; ear sasii scad preste tot locul, chiar şi aici şi şi în Câlnicul dlui Metz.

Românii progresează în avere, trecând aceasta — pământul — din mânile sasului în ale românului.

Cine e de vină însĕ la acestea două casuri? La cel dintâiu Dḑeu fiind-că ne înmulţeşte; la al 2-lea sasul, că vinde pământul!

Noi însĕ cu nimic nu suntem păcătoşi.

Pĕcătoşi, dacă ne-aţi putea numì, ar fi: că ştiţi bine, că DVoastră aici în loc sunteţi toţi măestrii, şi noi comitem păcatul de vĕ cumpărăm obiectele DV. fie bune, fie rele!

Aş vedea, când românii din acest cerc, s'ar abstinea numai pre o jumĕtate, ori pre un an întreg, de a ve da bani; a doua sĕ fie „pereat“ în un an de ḑile pentru DVoastră; aş vedea ḑic, că, câţi din DV. nu şi-ar fi scos pasaport şi sĕ nu fie plecat în ţeara românească, cu pinchelul în spate?

Aceasta e adevĕrat pĕcat din partea noastră! Însĕ da va bunul Dumneḑeu sĕ ne uşurăm şi de acest pĕcat, şi astfeliu sĕ fim pre deplin împăcaţi!

Deci dlor sasi nici în trecut, nici în presinte nu am comis fapte, din cari sĕ aveţi motive a ne declara de inimici şi a ne dorì pereat.“

Am înse convingerea, că acestea idei le vor împărtăşì numai aceia cari au fost la bute; ear marea maioritate va fi petrunsă ca şi noi de alte idei sănătoase; de ideia frăţietăţii, a egalităţii şi dreptăţei; şi şi asteptăm dela acestia sĕ declare că nu consimt cu ideile domnilor Bömches şi Metz. La din contra vom şti bine, că unde ne aflăm şi că cu cine avem de lucru.

Astfeliu a decurs interesanta şi cred că unica alegere din Austro-Ungaria; unde din 1000 alegĕtori sĕ ved abia 20 inşi în giurul butei.

Ca de încheiare 'ţi spun dle Red. că nu numai românul ştie bea ci şi alţii, precum s'a dovedit aici — la multe alegeri — şi la alegerea de acum, care beutură s'a încheiat cu ceartă şi apoi negreşit şi puţină părueală.

Fiind în aşteptare voiu revenì. X.

Agnita, în Martie 1885. Mult stimate Dle Redactor! Cu permisiunea dvoastră viu a ve reporta ceva pre scurt despre alegerea deputaţilor pentru sinodul nostru archidiecesan din cercul electoral al Agnitei. Sunt mai mulţi oameni de carte şi poate mai dibaci de peană ca mine în tractul nostru protopopesc, am vrut sĕ dau de astădată ântiătate altora spre a scrie ceva în public despre actul acela momentos pentru viaţa noastră bisericească; dară vĕḑênd că nici unul nu şi-a luat osteneala a o face — m'am ocupat şi de astădată eu ca sĕ descriu decursul alegerilor cestionate cu toată obiectivitatea.

După cum s'a dispus alegerile s'au întêmplat conform circulariului Prea Ven. Consistoriu archidiecesan Nr. 756 Plen.

În ḑiua de 28 Februariu adunându-se preoţimea acestui tract (căci deşì aparţin la acest cerc comune din alte protopopiate din acelea nu s'au presentat nici un preot) în sala destinată pentru alegere — la oara prefipt s'au presentat comisariul consistorial dl asesor Nicolau Cristea, deschiḑênd şedinţa colegiului preoţesc printr'o cuvêntare foarte acomodată scopului la al cărei sfîrşit preoţimea i-au rĕspuns printr'un întreit; de „se trăiască.“

Purceḑêndu-se apoi la constituirea biroului şi la însăşi alegerea deputatului. Dl comisariu fiind luat în combinaţiune de a fi ales şi deputat, au părăsit locul de alegere; eară preoţimea şi-a ales de preşedinte pre p. adm. protopopesc Gr. Maier, care ocupând locul presidial s'au purces la actul alegerii prin votisare nominală. Resultatul au fost că dl comisariu şi asesor consistorial Nicolau Cristea au fost ales de deputat pentru sinod cu unanimitate.

Precând la alegerea deputatului clerical au purces preoţimea cu toată conştienţiositatea, pre atât n'au fost scutite sinoadele parochiali la alegerea deputaţilor de unele înfluinţe, şi machinaţiuni.

Preoţimea acestui tract totdeauna la deschiderea ordinului consistorial pentru alegeri, espedat prin oficiul protopopesc, au aflat ca şi de astădată câte un mic petecuţ de hârtie, pre care era scris de p. adm. protopopesc numele acelora pre care-i dorea dênsul ca sĕ fie aleşi. În anii de mai nainte era scris pre petecuţele acelea numele dlor Ioan Tecoanţă şi Ioan Zacharie, ambii vice-notari judecătoreşti, şi gineri ai părintelui adm. protopopesc. Fie-care preot avea datorinţă, dacă-i era voia sĕ stea bine, şi sĕ scape de împutările şefului seu, sĕ se poarte aşa că cei scris pre petecuţul de hârtie, şi impuşi moraliceşte, sĕ reeasă aleşi în sinoadele parochiale.

Publicul de prin apropierea Nocrihiului va şti despre conflictul şi neînţelegerile ivite în anii mai dinainte între p. adm protopopesc şi ginerele seu Ioan Tecoanţă, care de atunci lipseşte de pre petecuţul de hârtie, şi aşa p. Maier ne mai avênd un al treilea ginere laic e silit vrând ne vrând a recomânda pre alt individ precum au făcut la alegerile trecute punênd lângă Zacharia pre Dl Dr. Vasile Preda; eară când sunt alegeri pentru congres singur pre dl Zacharia.

Cel mai zelos dintre preoţi pentru reeşirea celor recomêndaţi s'au mai bine ḑis impuşi, este fără îndoială p. Nicolau Moldovan preot la Vĕrd, care totdeauna în protocolul de alegere din parochia sa are atâţi votanţi, câţi se află şi în lista alegĕtorilor ce se aclude, măcar că e imposibil ca la un sinod parochial sĕ fie toţi alegĕtorii presenţi*.)

S'au întêmplat însĕ că la scrutiniul din 14 Septembre an. trecut, când s'au ales deputatul pentru congres, protocolul sinodului parochial din Vĕrd, conţinea mai mulţi votanţi cu unul, decât lista alegĕtorilor — alegĕtori. Domnul comisariu consistorial de atunci Constantin Stezariu surprins prin aceia împregiurare unică în feliul ei, cere desluşire dela bărbatul de încredere din Vĕrd. Atunci p. Nicolau Moldovan care încă era de faţă desluşeşte lucrul spunênd: că, acel supranumeral unul este dênsul ca preot, care încă are drept a-şi da votul seu. Se înţelege că dl comisariu încă l-au ştiut îndrepta la cunoaşterea legei.

Trecênd aşa dară şi noi preste alegerile deputaţilor la sinodul archidiecesan, suntem representaţi pre periodul de 3 ani nainte, prin dl asesor consistorial Nicolau Cristea din cler; eară prin dnii Dr. Ioan Moga şi Ioan Zacharie dintre mireni.

Pre venitoriu am roga pre p. Maier sĕ-şi cruţe mai mult bătrâneţele, şi sĕ se lase de osteneala de a mai scrie petecuţe cu candidaţi, asigurêndul că atât preoţimea cât şi poporul din acel tract va afla oameni apţi spre ai alege şi trimite la sinoadele şi congresul nostru bisericesc şi că oamenii emancipaţi voiesc a se folosì liber de drepturile constituţionale bisericeşti. *i.*

Concertul reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Puterea de vieaţă a unei naţiuni se manifestează prin gradul ei de cultură, şi soliditatea cu care şi pe care se zideşte cultura lui. Aplicată la românii din Sibiiu această manifestare a puterei noastre de vieaţă, ea ni se presentează ca primăvară încântătoare, cu ceriu dulce şi senin, aer curat şi călduţ, unde toate elementele de vieaţă prosperează neîmpedecate în cursul lor firesc.

Aşa ni se presentează reuniunea română de cântări de aici, condusă cu mult zel şi şi mai multă iscusinţă de domnul George Dima, profesor de musică la seminariul pedagogic-teologic de aici. În primăvara vieţei sale, căci abia de vre-o 5 ani esistă, aceasta reuniune ne-a dat doveḑi de multă soliditate în progresele sale, căci în adevĕr progrese trebue sĕ numim prestaţiunile acestei reuniuni.

Opus reuniunilor române de acest soiu, reuniunea română de cântări din Sibiiu cultivă musica nu spre a produce efecte momentane, care în cele mai multe casuri degenerează în frivolităţi musicale, cum sunt bunăoară operetele localisate şi representate cu mult alaiu de cătră corurile din Bănat şi airea, ci spre a perfecţiona gustul publicului prin reproducerea opurilor de valoare atât din musica noastră naţională, fie ea lumească — ori bisericească, cât mai ales prin interpretarea opurilor de autori streini, recunoscuţi de autorităţi în cele musicale.

Numai aşa ne putem esplica împregiurarea, că reuniunea română de cântări din Sibiiu n'a urmat calea croită de curentul general observat la noi. I s'a făcut de multe-ori imputarea, că ea nu cultivă musica naţională. Oameni de valoare la noi români, a căror formă de vorbire topică a devenit proverbială, nu odată ne-a ḑis: pentru ce tot Mendelssohn, Mozart, Brahms sau tocmai Gade? Nu avem noi composiţii naţionale, cutare şi cutare, pentru ce sĕ ne ocupăm cu cea streină.

Sub conducerea domnului **Dima** reuniunea noastră a făcut fericite combinaţiuni în esecutarea opurilor musicale. Musica de autori classici se potrivea de minune lângă modestele încercări ale autorilor nostri. Le ḑicem modeste noi, ca sĕ lăsăm streinilor poate nepreocupaţi adevĕrata apreţiare. Aşa vedem că în concertele de până acuma lumea streină era uimită vĕḑênd chipul şi modul cum ştie reuniunea română de cântări din Sibiiu alege piesele musicale, cu câtă perseveranţă insistă la studiarea lor, şi cu cât gust le ştie esecuta. Este lucru netăgăduit că meritul principal este al conducĕtoriului.

În concertul din Dumineca floriilor reuniunea de cântări din Sibiiu a pâşit cu un op mai greu de esecutat: poema dramatică **„Cruciaţii“** de N. W. Gade. Succesul a fost strălucit. Partia solo pentru sopran o a cântat doamna A. Brote. Două insușiri esențiale întrunește doamna Brote și aceste puse în unire, este imposibil să nu producă efect. Aceste sunt vocea și talentul, cu alte cuvinte: *a potea cânta*, și a ști *cânta*. Din unirea acestor două a isvorît escellenta interpretare a partiei solo, pentru care reuniunea este recunoscătoare doamnei Brote.

---

*) Pentru ce se fie impossibil. Red.

Partia pentru tenor solo o a cântat domnul Constantin Bărcănescu, redactor la foaia musicală „Doina.“ Domnul Bărcănescu are voce de tot frumoasă și plăcută. În tonurile superioare zace forța vocei domnului Bărcănescu, și aici timbrul curat liric produce efecte de minune mari. Sibienii n'au auḑit voce mai frumoasă în tenor, și domnul Bărcănescu prelângă un studiu serios și conducere pricepătoare s'ar potea face nemuritoriu.

Corurile s'au ținut bine, numai puțin domnul Isaia Popa în rola eremitului — Bass solo.

Nu odată am ḑis că domnul Popa are capital în vocea sa. Dela ultimul concert domnul Popa a făcut progrese îmbucurătoare, și ne place a crede că el va continua progresând.

Ne bucurăm din inimă, că putem constata direcțiune sănătoasă, zel în conducere, inimă în studiarea pieselor, interpretare cu *gust* la reuniunea română de cântări din Sibiiu. Pe calea apucată reuniunea va potea câștiga și simpathia acelora, cari din considerare către persoane și conecsiunile lor familiare uită scopul către care în unire trebue să alergăm.

Ne împlinim o datorință de ḑiaristi aducênd la acest loc mulțămita noastră domnului advocat Friedsmann, care a avut bunăvoința a primì asupra-și acompaniarea pe piano, totodată îi aducem și felicitările noastre pentru strălucitul succes în acompaniare.

Sala dela Musikverein era indesuită de public ales. Producțiunea s'a început precis la oara anunțată.

Reuniunea se poate felicita pentru bunul succes, ce și-a acreditat și mai mult la publicul din Sibiiu iubitoriu de artă.

Vom revenì aducênd și părerile surorilor noastre dulci și maștere.

Varietăți.

* (Cas de moarte.) **Vincențiu Bogdan,** advocat în Nagy Szent Miklós a răposat la 27 Martie, a. c. în etate de 66 ani.

* (Cas de moarte.) Teodor Tomuș propietariu ca soț și în numele copiilor: Elisabeta cu soțul Alesandru Danciu diretor de mine, Iudita cu soțul preotul Ioan Todescu, Laura cu soțul preotul Nicolau Aron, Victoria cu soțul preotul Niculae Maniu, Alesandru și Maria, apoi în numele nepoților Aureliu Danciu; Virgiliu, Letița, Ana, Enea, Sabin, Minerva, Ilariu și Sidonia Todescu, Florentina Maniu, Maria Aron etc. cu inima înfrântă de dorere, anunță moartea soției mamei și bunicii **Maria Tomuș** născută **Colda** carea după un morb scurt în etate de 58 ani și a fericitei căsătorii de 42 ani, și-a dat nobilul seu suflet în mânile creatorelui în 17/29 Martie la 4 oare după ameaḑeḑi.

Osamintele mult regretătei defuncte, se vor așeza la celea eterne în 19/31 l. c. în cimiteriul gr. or. din loc. Fiei țărână ușoară și memoria bine cuvêntată!

Bucium-Cerb, 17/29 Martie 1885.

* **(Mărturisire sinceră.)** Suntem în postul cel mare, și încă în săptămâna patimilor. Ca oameni creștini suntem nevoiți a crede în sinceritatea mărturisirilor. Suntem deci nevoiți a da creḑământ cuvintelor prin cari se ḑice că: *„Intemeetorii „Tribunei“ nu sunt nici greco-orientali, nici greco-catolici, ci Români.“*

Ne este prețioasă aceasta mărturisire în adevăr creștinească a asesorilor nostri consistoriali, cari fac parte din intemeietorii „Tribunei,“ și ea ne este prețioasă în ciudata situațiune creată bisericei noastre, de care biserică e bine să se lapede în ciudata situațiune de acuma, ce ei însuși și-au creat sieși.

* *„Scoala practică,“* magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară, de Vasile Petri, Nrii. 11 și 12, pro Faur și Mărțișor cu care se încheie tomul III, are următorul sumar: Săturarea celor 5000 de oameni. Lecțiune practică din istoria biblică. — Roma și Tarentul. L. p. din istoria universală, schițată după principiile lui Herbart. — Tractarea Legendarului: Cioroiul și vulpoiul. L. p. din limba maternă. Luna. L. p. din geografia astronomică. — O pagină din trecutul institutelor de învățământ din Năsăud. — Miopia scolarilor. — Varietăți. — Bibliografie. — Învitare de prenumerațiune la *„Scoala Practică“ tomul IV*, care se începe cu numerul pro April. și costă pe anul întreg (April 1885 — Marte 1886) 3 fl. pentru Austro-Ungaria și 10 lei pentru România. Prenumerațiunile a se adresa la redacțiune în Năsăud, *(Nassod, Transilvania.)*

Scoala practică întră în al patrulea an al esistenței sale.

Ce unicul organ ce se ocupă cu partea practìcă a învățământului ea merită o deosebită considerare a oamenilor de scoală, și noi o recomandăm cu toată căldura părtinirei publicului român.

Loterie.

Mercuri în 1 Aprile 1885.

Sibiiu: **9 16 8 37 71**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 31 Martie n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.65	97.50
Renta de aur austriacă	108.10	107.—
Renta ung. de hârtie	92.05	91 90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 60	97.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.—	120.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	107.50	107.50
Obligațiuni urbariale transilvane	100 60	100.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	859.—	860.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	149 25	146.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	306.25	306 —
Acțiuni de credit austr.	297.40	297.40
Galbin	5.81	5 80
Napoleon	9.81	9.81
100 marce nemțești	60 70	60.70
London (pe poliță de trei luni)	124.30	124.50

(Părerea unui amploiat). Baden, lângă Viena. Domnule, Pilulele — Apotheca Brandt mut minunat mijloc de cură. Doi ani de ḑile am suferit de bătaiă de inimă, obstrucțiuni, durere de stomach, lipsa de respirare liberă etc. ceea ce pentru mine era de tot înspăimântător. În primele două ḑile după folosirea acestor pilule, m'am vindecat, cu toate acestea în fiecare ḑi iau câte o pilulă — în apotecă 70 cr. o șatulă. Al Dtale. supus: Wilhelm Falszegi de Almos, oficial ces. reg. pensionat. Trebue bine observat ca fie-care șatulă să fie semnată cu o cruce albă pe pănură roșie și cu signalele R. Brandt.

Nr. 72. [993] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului preoțesc în vacanta parochie rom. gr. or. de a III clasa Butene în ppresbiteratul Clușului, se escrie de a douaoară concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare în sensul grațioasei ordinațiuni consistoriale dto 15 Novembre 1883 Nr. 3603 B.

Salariul preoțesc împreunat cu acest post, proiectat de comitetul parochial, statorit și aprobat de sinodul parochial în 8 Decembre 1883 și ameliorat în 29 Iuliu 1884 este 400 fl. în bani gata socotit din toate venitele stolare usuate, afară de cele cantorale, și din porțiunea canonică înduse în cărțile funduare și în inventarul parochial cu cele ameliorate: afară de acestea casa parochială cu două incaperi șură și grașd sub ea.

Concursele instruite în sensul legilor din vigoare adresate către sinodul parochial au a se subșterne la subscrisul în terminul indicat.

Cluș, 11 Martiu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Roșescu,
ppresbiter.

Nr. 295. [997] 1—3

EDICT.

Alecsandru Lupea gr. or. din Sălişte care de 14 ani au părăsit cu necredință pre legiuita sa soție Ana Oprean Hanciu gr. or. asemenea din Sălişte, fără a se şti ubicațiunea lui și dacă mai trăieşte, prin aceasta se citează ca în termin de trei luni dela datul de față să se înfățoșeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorțiu a soției lui se va pertracta și în absența lui.

Săliște, 20 Martie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Deschidere de negutătorie.

Subscrisul aduc prin aceasta cu toată stima la cunoștința on. public român că mi-am deschis aici în **Sibiiu, piața mică Nr. 2** (în edificiul bisericii rom. cat.) o

negutătorie de mărfuri de manufacte.

Îmi iau prin aceasta îndrăsneală a-mi recomanda stabilimentul meu spriginului binevoitor al on. public român din loc și din provincia asigurându-l de un servit real și promt

Dispun de un sortiment de schimburi pentru doamne și domni; stofe de haine cele mai moderne: **Casmir negru și colorat, beige, satin mervelle, diagonale, lustres, satin colorat de spălat, creton, oxfort de Sternberg** și un sortiment bogat de alți articoli pentru **sesonul de primăvară și de vară.** Diferite soiuri de **in, barchente, toată specia de cuptușeli, perdele albe, și Jute, rips, acoperemente de measă și de pat** precum și **covoare curente, dantele, panglici, mănuși, eventaile, corsete, nasturi de modă, articoli de pasmenterie, bumbacuri ață, mătasă, umbrele și parasoale** și alți articoli. **Stofe pentru reverenḑi și brâne.** Prețurile sunt cele mai moderate posibile.

Cu toată stima
Dumitru Antonu.

[995] 3—3

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești
de rit catolic și grec. [928] 20—30
în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un rênd de haine
4 fl. 96 cr. din lână bună de oaie;
8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
10 „ — „ din lână fină de oaie;
12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călătorie darabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat și pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

intemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărțile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rămân bucăți de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rămășițe trebue să le vênd **în preț de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rămășițe **nu se pot trimite ca modele,** caci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rămășițele n'ar ajunge, este deci **înșelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rămășițe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scorningituri.

Rămășițele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpără cu bani.

Corespondențe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană și francesă. [998] 1—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 34. Sibiiu, Joi 28 Martie (9 Aprilie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Cestiuni de resolvat la sinod!*)

I.

Nenumerate sunt causele, cari se pun de-a curmezișul drumului nostru spre bine, dar nenumerate, încât trebue un adeverat curagiu ca sĕ te apuci sĕ le numeri!

Pre lângă multa vitalitate ce avem, avem și o dosă bună de netrebnicie.

Parola ḑilei este · cultură și avere!

Una e condiționată de alta și una fără de cealaltă nu poate sĕ aibă vieață.

He las cea vechiă cu toată cultura ei a trebuit sĕ facă loc brațelor celor puternice ale Romanilor, ear acestia mai târḑiu cu toate averile lor adunate din lumea de atunci, au trebuit sĕ cedeze furiei popoarĕlor germanice, cari erau încă în virginitatea morală.

Sĕ ne dăm seamă, cum stăm noi — poporul român de aici!

Ori cum ne-am silì sĕ ascundem adevĕrul, el trebue sĕ iasă la lumină. Trebue sĕ recunoaștem odată pentru totdeauna, că noi suntem un popor sĕrac și la sĕrăcia noastră poartă vina și alții dar în prima liniă noi! Înțeleg sĕrăcia materială și, și cea morală! O mare parte din oamenii nostri în loc sĕ ocupe un loc onorific în societate, ei sunt un pericul și o sarcină pentru ea. Lucrul mânilor lor, câștigul ḑilnic, în loc ca sĕ l întrebuințeze pentru acuirarea celor folositoare și necesarii, pentru îmbrăcarea și creșterea copiilor lor, îl întrebuințează întru acuirarea beuturilor celor spurcate jidovești, cari îi ruinează totalminte și în cele sanitari și în cele materiali și morali!

Descendenții astorfeliu de oameni, se dedau deja din casa părintească la trândăviă și murdăriă, vagabundagiu pre strade și drumuri, și în genere la niște stări și referințe din copilăriă, cari nu-i duc la nici un bine, nu le acuirează nici un feliu de cunoștințe, și așa pe nesimțite formează din ei oameni al căror caracter — la ocasiunea dintâiu devine jertfă spre cele mai infernale passiuni — spre crimă!

Că astfeliu de oameni decăḑuți — nu poartă singuri vina la starea lor e un adevĕr necontestatibil.

El la biserică nu a mers din paști în paști, și mulți nici atunci, scoala nu o a vĕḑut poate în vieața lor, ear în casa părintească nu a auḑit cuvinte dulci și frumoase, ci ceartă, sfeḑi, pismă și lăcomie, tot atâtea veninuri, cari li-au omorît sufletul cu eșirea din leagăn! Ce e deci de făcut cu astfeliu de oameni, ce sĕ se aleagă din noi, dacă din generațiune în generațiune dăm înapoi și în cele morale și în cele materiale!

Timpul, acest măestru al străformărilor ne va străforma în un popor compus din oameni netrebnici și curênd vom trebuì sĕ facem loc altui popor mai viguros și mai virgin în cele morale!

Nu sunt pesimist, dar îmi place, ca sĕ venim cu toții odată la convingere, că rea de tot rea e starea poporului nostru, și odată constatat rĕul sĕ căutăm a-l delătura! Sĕ lucrăm deci ḑi și noapte, mic și mare ca sĕ scăpăm poporul de patima beției, eată o mare recerință care aḑi nu mai e a unei comune sau a unui ținut, ci ea e o recerință în fruntea căreia trebue sĕ se pună biserica! Câte lacrimi de femei pe acasă, câți bieți copii plângênd nu sunt astăḑi respândiți în țeara noastră prin diferitele comune, ai căror părinți numĕră între făcătorii de rele — din pricina beției! Câte averi bătute la dobă, câte fărădelegi — tot atâtea urmări ale beției — generalisată aḑi la poporul nostru! Cine nu știe, că jidanul eri alaltă eri venit în comuna românească cu bățul, aḑi e domn, dispune de avere, ear cei ce înainte de asta erau economi buni, aveau pluguri trase de 4 boi, au rĕmas de rușine și de rîs — prăpădindu-și tot ce au avut! Deci nu maghiarisarea, nici comassarea, nimica nu e în stare sĕ ne nefericească, ci singură beția, care a luat dimensiuni mari la poporul nostru! Ea e isvorul sĕrăciei, isvorul neînțelegerilor familiare, isvorul tuturor relelor — și fără sĕ fiu antisemit, constat, că jidovii sunt cei ce învață pre popor sĕ fure găini, gâște, rațe — bucate dela alții spre a-i recompensa cu rachiu! Nu arare-ori fură copii dela părinți — soția sĕ nu știe soțul ei — și vice versa, și astfeliu de stări triste aduc pre oameni la sĕrăciă morală și materială îi fac perduți pentru totdeaunea! Numĕrul nefericiților crește pre ḑi ce merge, ținuturi întregi au devenit victimă beuturilor și prin ele tuturor patimilor — și în urmă sĕrăcia i-a copleșit, din care apoi rar se mai pot scoate până la moarte.

Biserica noastră nu mai e permis sĕ fie indiferentă, față de astfeliu de stări de lucruri. Ea trebue sĕ se pună în frunte ca sĕ salveze ce e de salvat — și acì e de lipsă și încă de mare lipsă, ca ea sĕ nu întârḑie un moment, pentru de a pune rĕului stavilă! Forță morală — eată ce poate întrebuința biserica! Prin un conclus, care va fi de a se lua de sinodul procsim, sĕ va oprì în modul cel mai strict preoțimea noastră și învĕțătorii nostri, de a mai intra în birt! Conclusul acesta — va trebuì sĕ se publice sinodului parochial în fie-care biserică de către protopresbiterul tractuale și poporul făcut atent, că dacă va observa pre preot sau învĕțătoriu la cârcimă, sĕ facă la moment arătare! Prima pedeapsă va fi dojana — și pedeapsa dictată se va publica în sinodul parochial și în cel protopresbiteral, ear o eventuală suspindere se va publica în foile române!

Este drastică metoda, dar ea va avea effect! Ori cum vom fi judecați de către falsii liberali, dispozițiunea aceasta va avea de urmare, că odată pentru totdeauna preotul și învĕțătoriul român, vor devenì aceia ce trebue sĕ fie, model pentru popor!

Ar remânea pomenile și nuntele, ca mijloace de a se deda preoții la beție. Și pentru aceste sĕ se stabilească nisce norme generali, pentru întreagă archidiecesa — și în chipul acesta am rehabilita nimbul preoțimei noastre! Sĕ venim la popor! Pentru popor sunt statute întărite de ministru, că nu e permis a cerceta pre timpul servițului divin birtul! Unul doi arătați, pedepsiți, poporul va începe a pricepe binele ce i vor mai marii sei, și așa încetul cu încetul, biserica va fi un loc cercetat, înainte și după prânz, și în scurt timp am da spre bine și în cele morale și în cele materiale.

Tinerimea, are sĕ fie oprită dela jocuri până nu a trecut timpul vecerniei, și eu nu cred că va esista un preot, care sĕ nu-și poată validita dorința sa, dacă el numai voește! Oprește pre unul sau doi tineri mai de frunte la sine, le enarează lucruri frumoase, le cetește vr'un jurnal, și așa îi desmântă de a merge la joc! În altă Duminecă pre alți doi până în fine îi succede a câștiga pre tinerimea adultă pentru gustul de știință și lectură și chiar de ar fi unul din ei pre calea cea rea, în curênd îl va reda societății mântuit! Sunt unii din tinerii nostri, cari fără sĕ fi fost la scoală, te pun în uimire, câtă desteritate 'și acuiră în vorbire, cât de lesne învață a cetì și a scrie, și fără sĕ voiască omul se naște în el întrebarea, ce s'ar fi ales de omul acesta deștept, dacă i s'ar fi dat o creștere corĕspunḑĕtoare!

Cine știe dacă el crescut bine și între împregiurări favorabile, și încungiurat de condițiuni norocoase sub o conducere serioasă și continuă, nu ar fi ajuns până la cel mai înalt grad ce oferă societatea! Până când el lăsat pre mâna societății a rĕmas între cei mai de jos! Preotul cu tinerimea adultă — învĕțătoriul cu tinerimea cea sub 12 ani — mână în mână, cu iubirea către neamul lor, pot face mult bine și pot salva pre bietul popor din decadința morală! Ar trebuì premiați astfeliu de oameni, cari ne vor dovedì, că sunt adevĕrați apostoli ai moralității — trimiși în comunele vecine sĕ țină prelegeri și predice poporului, căci de nu e vai de noi! Se selbătăcește poporul, se sĕrăcește poporul, și preste puțină vreme am face și va fi târḑiu.

Aḑi e rĕu! Învĕțătoriul tot buchisează 4—5 ani și în urmă nu știe mai nici un elev scrie și cetì, esamenele se dau fără control, protopresbiterii în unele comune nu merg câte 8—10 ani odată, căci nu sunt bani în ladă, ear unde sunt merg în toată luna de doauĕ-ori, preotul merge cu popor cu tot la birt, de vecernie Dumineca nici vorbă și așa am ajuns și ajungem a fi o turmă cu păstori slabi.

Lupii, pot fără sfială sĕ între la noi, sĕ ne jăfuiască, căci cei cu posiții bune adună bani albi pre ḑile negre, stau nebătuți de vênturi și ne arși de soare, apoi pre popor sĕ-l trăsnească Dḑeu — n'are nimene grijă de el!

Ca sĕ reformăm poporul, trebue sĕ ne reformăm pre noi, cei chemați a fi fii ai ordinei și bunei cuviințe.

Sĕ învĕțăm dintâiu noi a ne modera, a ne stêmpĕra lăcomia și în curând vom vedea pre popor că ne va urma, până vor fi preoți și învĕțători bețivi — poporul nu se va îndrepta — ci va merge la o ruină sigură. Nașterile vor fi destule dar mortalitatea va fi tot mai mare, și atunci nu vom mai trebuì sĕ resonăm, dacă începem a fi numerați între popoarele ce se sting (veḑi Láng János Magyarország népességi Statistikája).

Un preot ortodocs.

---

*) Dăm locul prim vederilor esprimate de onorabilul „preot ortodocs.“ Ele privesc vieața noastră internă, și indigitează la un reu ce roade la rădăcina esistenței noastre naționali-bisericești.

La timpul seu nu vom întârḑia a spune ce credem noi și cum credem noi cu privire la cele comunicate.

Revista politică.

Pe timpul sĕrbătorilor învierei ministri nostri Tisza, Szapáry și Széchenyi au petrecut la Viena luând parte în comisiunile pentru pactul economic dintre Ungaria și Austria Din câte transpiră până acuma tarifa vamală va avea a suporta ḑile grele, și ele se vor începe în timpul cel mai de aproape.

Tot pe acest timp s'au început și festivitățile lumei slavice în micul oraș Vellehrad din Moravia în onoarea apostolilor slavi Chiril și Metodie. Întreagă lumea slavă va peregrina la acest loc spre a-și face închinăciunile sale la mormêntul acestor Sânți naționali. Biserica romano-catolică a voit sĕ esploateze și această serbătoare spre scopurile sale, și cetitorii nostri știu, că aceasta împregiurare a produs mare resens între slavii-ortodocși. A protestat energic Rusia, a protestat însĕ și Serbia contra acestor uneltiri proselitistice și noi vom nota această manifestare de independență a Sêrbiei cu atât mai vêrtos, cu cât ea de un timp încoace este foarte aservită Austro-Ungariei, care în multe cestiuni e mai catolică ca papa dela Roma.

Cu lunia patimilor s'a început pentru republica francesă sĕptĕmâna de patimi, şi abia Sântele Paşti o au scos din penibila situaţiune a crisei ministeriale. În rĕsboiul cu China armele francese au trebuit sĕ se plece faţă cu mulţimea celor chineze.

Întreg Parisul a devenit nervos şi guvernul Iules Ferry trebuì sĕ dimisioneze. O întreagă sĕptĕ mână de panică permanentă a trecut pănă s'a constituit ministeriul cel nou. După telegramele de Marţi Brisson, fostul president al camerei a primit presidenţa în guvern şi portofoliul justiţiei, Goblet este ministru de culte, Sarrien ministrul postelor, Galiber de marină, Clamageran finanţe, Allain-Targé, interne, Heraut lucrările publice, Pierre Legrand economice, Hervé Mangon, comerciu, Campenon resbel, Freycinet esterne.

Ministeriul este compus din toate partidele republicane, el fu primit simpatic, şi se crede că va avea vieaţă lungă.

Rĕsboiul dintre Anglia şi Rusia se pare a fi delăturat. La protestările Angliei Rusia a rĕspuns cât se poate de moderat. Ḑiarele înregistrează moderaţiunea ca semn de pace, de şi ele nu sunt mulţămite cu cuprinsul rĕspunsului; după cât se vede deocamdată s'a delăturat causele, cari erau sĕ prefacă în resboiu aproape întreagă suprafaţa Asiei.

Adunarea generală a comitatului Sibiiu.

(Urmare.)

Dacă deci patriotismul e posibil şi fără de o „limbă patriotică comună“ şi nu e identic cu limbă maghiară, atunci accentuarea patriotismului în legătură cu propaganda limbei maghiare e numai un pretest, spre a rumpe terenul folosinţei limbilor nemaghiare ale ţĕrii sub masca sfintei patrie, atunci se face cu sentimentul iubirei de patrie un abus condamnabil. La propaganda limbei maghiare, şi singur la aceasta se rapoartă şi definiţiunea scopului, susţinut în proiectul de statute al „reuniunii maghiare de cultură:“ ba scopul reuniunii e desvoltarea patriotismului în părţile ardelene prin cultură în direcţiune naţională.“

Fără voie îţi aduci aminte de cuvintele contelui Stefan Széchenyi din cartea sus citată („O privire asupra unei repriviri anonime.“ pag. 39—40): „În contra volniciei proprie oamenii nu au antipatie; ştii însĕ Escelenţă, ce nu le place lor, ce îi înverşunează, de ce se îngreţoşează şi se amăresc? Ne vom lua voia a o spune Escelenţiei Voastre cu toată supunerea. E aceea tactică, acea duplicitate, sau ca sĕ me esprim mai bine, e acea ipocrisie, prin care se intenţionează a seduce, a „înşela“ popoarele. Dacă spre esemplă omul le ḑice; voi aveţi libertate de presă, şi nu e adevĕrat; asupra voastră numai legea hotăreşte, şi nu e aşa; nimenea nu voeşte sĕ ve restrîngă libertatea, şi se întêmplă contrarul. Naţionalitatea voastră nu se primeşdueşte, şi aceasta e o minciună etc. Da, Escelenţă, o astfel de manipulaţie, o astfel de tartuffiadă satură în sfîrşit în sângele cel mai blând de veninul otrăvitor, care mai curând sau mai târḑiu va isbucnì!“

Părerea aceea, că sentimentul patriotic ar atêrna dela limba maghiară, e tot atât de volnică şi trebue sĕ ducă la escese, ca şi opiniunea, pe care se basează maghiarisarea numelor, că adecă patriotismul stă în legătură cu purtarea unui nume de familie maghiar, — o opiniune aceasta, care apare deja cu greutatea unei presiuni oficioase, precum o dovedeşte şi următorul ordin presidial al direcţiunii de foresterie reg. ung. din Cluş, dat tuturor administraţiunilor de foresterie cu data de 16 Decembre 1881 Nr. pres. 161:

...... „Prin aceea s'ar justifica nisuinţele cercurilor conducĕtoare mai bine dacă corpul funcţionarilor de foresterie mergênd mână în mână cu desvoltarea literaturei maghiare şi cu manifestarea sentimentului patriotic ar încorona prin o listă de nume meghiare acea zidire, al căreia fundamenţ a costat atâta abnegare, trudă şi osteneală. E însĕ regretabil, că cu toate aceste doveḑi ale unui spirit bun, abia se află în Ungaria o corporaţiune, unde sĕ se ivească atâtea nume streine, ca şi chiar la personalul forestier. Spre a contrabalanţa pe deoparte această anomalie, ear pe de altă parte şi ca superiorul d-voastre binevoitor, care e convins despre aceea, că maghiarisarea numelui e împreunată şi cu oare-care favor pentru d-voastre (hogy a névmagyarorsitással egyenlő viszonyok között némi előnyők is kapcsolatosak) îmi ţiu de datorinţă — în favorul d-voastre, — de a ve încuragia spre o mişcare în massă de a ve provoca şi de a ve însufleţi cu cele mai bune intenţiuni spre aceasta. Ve provoc totodată, ca sĕ rĕspândiţi acest spirit cu zel şi între pădurarii subordinaţi domniilor-voastre. Modalitatea esecutării maghiarisării de nume e uşurată întru atâta, încât are sĕ se aştearnă simplu o cerere, provĕḑută cu un timbru de 50 cr. şi instruată cu cărţile de botez ale copiilor şi cu tabela de serviciu vicecomitelui comitatens. În tabela de serviciu e de însemnat cu deosebire locul naşterii şi al ubicaţiunii, posiţia şi moralitatea. Cluş la 16 Decembre 1881. Girsik m. p.“

Sunt suprinḑĕtoare, atât acusa din Cluş, cât şi aceea, care s'a făcut prin scrisoarea dela Şemniţ-Diln, şi foarte potrivite spre a escusa acusa adusă de către reuniunile de maghiarisare în direcţiune agresivă asupra regresului şi strîmtoririi naţionale a maghiarismului! Spre propagarea culturii maghiare servesc scoalele cele multe de stat, ale confesiunilor, comunelor, corporaţiunilor şi alte institute de creştere, a căror limbă de propunere e în mare parte cea maghiară. Desvoltarea naţională a fiinţei maghiare e de tot liberă în ţeara aceasta, unde toată puterea publică se află în mâna maghiarilor. Dacă deci vre-o naţionalitate în ţeara aceasta ar avea sĕ se plângă de persecutarea şi negligarea limbii sale atunci de sigur nu e naţionalitatea maghiară aceea.

Dacă e cineva, atunci sunt cetăţenii nemaghiari ai acestei ţĕri îndreptăţiţi, de a arăta mĕsura inegală de drepturi şi datorinţe, deoare-ce ei deşì supoartă tot acele datorinţe, tot acea contribuţiune de bani şi sânge, ca şi conpatrioţii lor maghiari, trebue sĕ renunţe la întrebuinţarea veniturilor statului adunate prin prestaţiunile tuturor cetăţenilor şi trebue prin urmare sĕ renunţa la satisfacerea intereselor lor culturale, pănă când din mijloacele statului se subvenţionează teatruri, academii, universităţi, gimnasii şi scoale poporale maghiare, şi limba poporaţiunei nemaghiare e esclusă din oficile de stat chiar şi la cele mai inferioare instanţe, cari vin aşa ḑicênd în atingere cu poporaţiunea poliglotă.

Aceea, că locuitorii ţĕrii, cari nu ştiu limba maghiară, sufer mari desavantagii pe lângă folosirea esclusivă a limbii maghiare în ramurile administraţiunii publice, deoare-ce ordinaţiuni, hotărîri, sentenţe judecătoreşti, admoniţiuni de dare, prescrieri etc. etc. sunt toate maghiare şi nu le înţeleg de loc, aceea se recunoaşte indirect şi de către reuniunile de maghiarisare, spunênd, că prin rĕspândirea limbii maghiare vor sĕ facă o mare bunătate civilor nemaghiari.

Bariera însĕ care prin deosebirea de limbă e pusă între oficiu şi popor şi înstreinarea crescêndă a unuia de către celalalt, nu se va putè înlătura prin aceea, ca poporul sĕ se acemodeze ştiinţii limbistice a birocraţiei, — ci prin aceea se vor putea mai uşor înlătura greutăţile, dacă oficiul se acomodează cel puţin la instanţele, cu cari stă poporul în imedieta atingere, după limba poporaţiunii.

A pretinde contrarul dela aceasta într'o ţeară poliglotă, însemnează a pretinde ceva imposibil şi neuman. O astfel de ţintă după natura lucrurilor nu numai nu se poaoate ajunge, ci chiar şi nisuinţa spre aceea însemnează anunţarea unui resbel de esterminare în contra caracterului poliglot, şi trebue sĕ producă lupte desastroase, — întocmai, ca în veacurile de mai nainte cugetele nebune ale unei unităţi religionare, pe cari guvernele de odinioară încă cugetat-au sĕ le folosească spre a crea statului cu o legătură mai mult, — întocmai, precum şi scrisoarea cetăţilor montannistice Şemniţ şi Diln vede în învĕţarea limbii statului de către toată poporaţiunea „o legătură puternică socială, care leagă toată poparaţiunea de această patrie“ — trebuia sĕ cuprindă făclia grozavului resbel religionar, care a causat rane adûnci, şi cari s'au estins pănă în ḑilele noastre.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 15 Martiu v. 1885. Domnule Redactor! E cunoscut; — femeea în toţi timpii a dat forma societăţii omeneşti.

Tractarea secsului frumos din partea bărbaţilor a fost atât de feliurită, pe cât de feliurit a fost şi spiritul timpului, ce se succedea: odată mai barbară, altădată mai humană. Cu toată această grozavă considerare — generaţiunile omeneşti au fost totdeuna operele secsului femeesc cu toate nobilele insuşiri. Eroismul bărbatului, iubirea de patrie, amorul naţional, cu un cuvênt toate înaltele insuşiri sufleteşti — bogăţia, carea apropie pe om de perfecţiunea dumneḑeească, sunt resultatul creşterei date de femee. Femeea a dat crudelor odrasle omeneşti forma cuvenită, — a lucrat cu consciinţă, ca prin opera educaţiunei sale sĕ se înalţe acelea la adevĕrata demnitate omenească, rĕmânênd credincioase destinaţiunei sale pe pământ chiar şi atunci, când era ea însaşi fiinţa cea mai rĕu tractată de pe pământ — obiectul de distracţie, sclava bărbatului tiran. În urmarea aceasta femeea e singura fiinţă de pe pământ, carea s'a făcut, vrednică de cea mai înaltă consideraţiune — de adoraţiunea omenimei întregi. Nu fără cuvênt a ḑis Lincoln, un renumit president al statelor unite din America, că femeea este cea mai aproape de D-ḑeu.

Fapte, cari dovedesc la secsul frumos ingeniositate şi stăruinţă nemărginită către destinaţiunea sa pe acest pământ, nu pot rĕmânè ne sulevate.

E înaltă şi merită sĕ fie înaltă demnitatea secsului frumos, când dovedeşte, că nu se mulţămeşte numai cu darul seu aşa crud precum i l-a dat Dḑeirea pentru împlinirea chemării sale înalte, ci acel dar — facultatea de a forma omenimea printr'o educaţiune adevĕrată, voieşte a-l perfecţiona, a-l îmbogăţì cu cunoştinţe cât se poate mai ample.

O astfel de dovadă a arătat într'un mod demn de toată admiraţiunea societatea damelor noastre de aici. Am cuvênt, când ḑic „într'un mod demn de toată admiraţiunea,“ căci toate intreprinderile domnieilor lor de felul acesta pot servì de cinosură şi pentru societatea secsului bărbătesc.

Sunt deja doi ani de ḑile de când s'a pus în mişcare societatea inteligentă de aici prin înfiinţarea unor serii anumite de prelegeri literare pentru secsul frumos; sunt doi ani de ḑile, decând bravele noastre braşovene au forţat activitatea literară a bărbaţilor nostri de carte; doi ani sunt, de când damele noastre române dau mereu esemplu de imitat celor ce au lipsă de astfel de esemplu, că distracţia cu ocupaţiuni folositoare ştientifice sunt mai de preţ decât distracţiile de diferite categorii, ce aduc perdere de timp şi de bani, că lucrul început sĕ se continue cu aceeaşi încordare, şi cu acelaşi zel pănă în sfêrşit şi că punctualitatea la ori-ce intreprindere este o insuşire,care înalţă pe om şi ajută causa.

Seria ultimă de prelegeri literare s'a încheiat Joi în 14/26 Martiu a. c. Multe materii s'au desvoltat în prelegerile acestei serii, între cari amintesc acì următoarele: „Arta de a ajunge omul nişte bĕtrâneţe adênci şi fericite“ tractat higienic şi „Biblia şi ştiinţele naturale despre om,“ ambele de dl I. Popea; „Vechile instituţiuni ale Moldovei“ de dl Panţu; „Despre capital“ din economia naţională de dl I. Socaciu; „Despre creşterea copiilor“ de dl Dr. N. Pop; „Mihaiu Viteazul în Transilvania“ de dl Andr. Bârsean.

Afară de aceea s'au mai cetit multe scrieri acomodate de ale scriitorilor nostri români. Acestea din urmă au fost esecutate în parte mare de către bravele damicele de aici, cari — pe cât îmi aduc aminte — au fost următoarele: E Popovici, Blebea, Dimitriu, Perşenariu şi Baboian. În ultima prelegere s'a dat o scurtă dare de seamă despre incassările şi administrarea banilor, incassaţi dela damele participante. Resultatul material este următorul: s'au încassat 76 fl., din acestia s'au procurat cărţi române pentru biblioteca damelor de 62 fl, ear restul s'a întrebuinţat pentru luminatul şi încălḑitul salei pe timpul prelegerilor, precum şi pentru alte spese mai mĕrunte.

Un interes foarte mare s'a dovedit faţă de toate materiele prelese; aceasta se poate vedè şi de acolo că atât damele cât şi damicelele se presentau totdeuna într'un numĕr foarte imposant chiar şi pe timp viscolos. Unii dintre bărbaţi încă au dat atenţiune acestor prelegeri prin participare.

Când am căuta mai de aproape la resultatele memoratelor prelegeri, ne-am convinge de nişte schimbări, pe cât de varii, pe atât şi de laudabile faţă de secsul delicat de aici. Am amintit mai sus şi am apostrofat înmulţirea bibliotecii acestei nobile instituţii de dame. Da, DD-le lor au şi o bibliotecă compusă din diferite opuri române şi nu mai încape nici o îndoială, că între acestea se află şi de acele, cari ating sfera educaţiunei şi a economiei.

Cât e de cercetată această bibliotecă se poate vedè de acolo, că Mercurea d. am. dela 3—4, care e oara de distribuire de cărţi, nu se mai întrerupe şireagul ce-l formează damele la întrare şi eşire.

Un alt laudabil resultat al întrunirilor literare este eflucsul unei speciale asocieri, compuse esclusiv de domnişoare sub numele „club literar.“ In acest club se discută earăşi cestiuni literare între Damicele, cari apoi se rênduiesc la cetirea unor scrieri mai importante la prelegerile literare din cestiune, precum s'a amintit mai sus. O nouĕ probă de încordată şi continuă activitate a zeloaselor noastre Damicele se va vedè în curênd printr'o producţiune teatrală, carea va avè loc — pe cât sum informat — în sĕrbătorile Paştilor şi la carea nu pot, decât sĕ le urez succes strălucit.

Însemnatul merit, că acest avênt literar se desvoaltă în paşi siguri în societatea venerabilelor doamne, care merit, se cuvine negreşit conducĕtorilor, încă nu se poate lăsa neatins. Corpul profesoral dela scoalele medii de aici şi-a dat toate silinţele în această direcţiune, precum s'a vĕḑut mai sus Domnii profesori pot fi măguliţi, stăruinţele DD-lor lor sunt urmate de succesele cele mai mari, precum s'a putut convinge ori şi cine, care a urmărit aceste mişcări cu atenţiune.

În fine, însuflețit de zelul și stăruințele de fer dovedite de către societatea aleasă a damelor noastre de aici, nu pot încheia fără de a da espresiune simțemintelor mele de insuflețire, ce me emoționează. Purcedênd de aici, urez din suflet o lungă și viguroasă viață acestor nobile întreprinderi a le frumosului secs român brașovean!!! *G.*

Concertul reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Voci streine.

„Hermannstädter Zeitung“ vereinigt mit dem „Siebenbürger Boten.“ (Concertul reuniunei române de cântări). Asemenea viorelei modeste, care înflorește la locuri ascunse — reuniunea română de cântări se păre a cultiva numai pentru sine amicii și protectorii sei cea mai nobilă dintre toate artele. Prin câteva representațiuni mai mari însĕ, favorită de împregiurări — ea și-a documentat puterea sa de vieață, capabilitatea sa în prestațiuni, dândune a înțelege că deși nu dispune de multe puteri, totuși câte le are, sunt foarte bune. Mai pe sus de toate domnul George Dima este un dibaciu dirigent, și aceasta ajunge ca ea ori când sĕ se aștepte la cele mai bune succese. Concertul ordinariu arangiat la 29 a lunei curgătoare în sala dela Musikverein, la care concert domnul C. Bărcănescu din București a cântat partia pentru tenor solo, și domnul advocat de aici Fridsmann a provĕḑut acompaniarea pe piano ne-a documentat în mod strălucit, că reuiunea cu inima liniștită poate păși ori și când în publicitate. Prestațiunile ei se pot ori și când însemna ca strălucite progrese în analele reuniunei.

De astădată s'a representat escelentul oratoriu „Cruciații“ de N. W. Gade, care până acuma n'a fost cunoscut Sibienilor. Reuniunea și-a deslegat greaua problemă împreunată cu representarea acestui op în mod escellent, și noi trebue sĕ ne esprimăm recunoștința noastră în toată puterea cuvêntului cu atât mai vîrtos, cu cât nu puține au fost greutățile, cu cari reuniunea a avut a se lupta. Mergerea cruciaților prin pustie, ispita la care fú espus conducĕtoriul lor prin ademenirile grădinilor feerice ale Armidei, seducerile acesteia și ale demonilor ei de nimfe, fericita ajungere la ținta dorită, toate aceste părți esprimate în tonuri admirabile de N. W. Gade, fură interpretate de cântăreți cu atâta farmec, încât omul oare întregi ar fi tot ascultat; durere ele s'au gătat prea curênd. Mari, dar bine meritate fură aplausele aduse acestei representațiuni în adevĕr bine succese.

„Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt.“ (Concertul reuniunei române de musică din Sibiiu.) Prin representarea de eri a Cruciaților de N. W. Gade reuniunea de musică a dat din nou doveḑi despre puterea sa de vieață. Domnul Bărcănescu din București a primit partia pentru tenor Rinaldo, și prin aceasta s'a făcut posibilă alegerea acestei opere grele. Domnul Bărcănescu este elev absolut al conservatoriului din București, de presinte redactează un ḑiariu musical în capitala României. Dênsul dispune de o voce de tenor sănătoasă, frumoasă chiar și în tonurile înalte corespunḑetoare, colorit liric în mod preponderant, insușiri acestea cari sprigínite de întonarea cea curată i-au asigurat o primire foarte simpatică. A doua mare partie de solo a cântat-o doamna Eugen Brote cu curagiu și măestrie. Marele aplause sunt a se atribuì partielor din tonurile inferioare, asupra cărora frumosul ei mezzo-sopran dispune în mod absolut.

Progrese enorme și îmbucurătoare a făcut basistul, domnul învĕțătoriu Isaia Popa atât în technică, cât și în siguranța cântărei. Partia lui Petru eremitul a fost foarte potrivită pentru vocea lui massivă — plăcută și voluminoasă. Reuniunea posede în domnul Popa o putere neprețuită, care e în stare a se cultiva cu multă îngrigire.

Corul a corĕspuns chemărei sale. Abstragênd dela o depressiune în corurile din urmă, el a dovedit firmitate și nuanțare fină, urmărind astfel cu multă pricepere intențiunile dirigentului seu, a le domnului Dima. Delicata întroducere cu corul prim și corul spiritelor trebuesc accentuate în adins pentru frumosul lor efect.

La succesul concertului nu puțin a contribuit domnul Arnold Friedsmann care cu bunăvoință a primit acompaniarea pe piano, și o a esecutat esact și cu istețime, după cum știe dênsul se o esecute.

Ḑiarele noastre.

„Tribuna“, numĕrul 65. „Cruciații“ este un fel de oratoriu compus de Niels W. Gade, asupra poemei dramatice a lui Carol Andersen, pentru orchestră, soli și coruri.

Reuniunea a esecutat această bucată fără de orchestră, numai cu acompaniament de piano. Cu acompaniarea a binevoit a se însărcina dl advocat Friedsmann, și nu putem trece mai departe cu această dare de seamă, fără ca sĕ facem amintire despre partea ce i se cuvine acompaniamentului din succesul serii. Mult a contribuit la aceasta și pianul, un escelent „Schweighofer“ din magazia dlui V. Heldenberg.

Partea cea mai mare a sarcinei a căḑut însĕ asupra solilor, Armida, d-na Agnesia Brote, mezzo-sopran, Rinaldo, dl C. Bărcănescu, tenor, și Petru Eremitul dl Isaia Popa, basso.

Întreaga piesă se împarte în trei părți: 1. În pustie, 2. Armida, 3. Către Ierusalim.

În partea întâiu Cruciații, peregrini și femei, se afla în arsița pustiului și îmbărbătați de Eremitul, iau hotărirea de a inainta cu Rinaldo în frunte. Întroducerea se face prin corul peregrinilor, urmează apoi cei doi soli, și încheerea se face cu corul cruciaților, o admirabilă composițiune, din ce în ce mai puternică și se înalță în cele din urmă prin deslănțuirea tuturor vocilor la cea mai deplină energie.

Meritul reușitei acestei părți este mai ales al dlui Isaia Popa, care știe sĕ stăpânească prin vocea sa voluminoasă corurile și sĕ produca în auditoriu impresiunea, că el, Petru Eremitul, conduce și animează totul. Mai ales aìci s'a arătat, ceea-ce ambele ḑiare germane din Sibiiu relevà, progresul făcut de dl Popa decând cu ultimul concert, progres, de care s'a bucurat întregul public și care ne dă speranța, că în curênd dl Isaia Popa va avè deplină stăpânire asupra comorii neprețuite, ce are în vocea sa voluminoasă și de un timbru atât de clar.

Partea a doua, mai dulce, este a Doamnei A. Brote, a Armidei, care ajutată de duhuri și de sirene, își dă silința sĕ-l prinḑă pe Rinaldo în mrejile ei și sĕ-i moleșească pe cruciați.

Ea se întroduce prin corul duhurilor, tainic în felul lui, urmează apoi aria Armidei, dialogul între Rinaldo și Sirene, între Armida și Rinaldo și încheiarea se face cu împreunarea tuturor corurilor. Culminațiunea acestei părți e aria Armidei urmată de corul sirenelor „ce se scaldă într'un lac,“ dulce și adimenitor.

Nu ne este ertat sĕ facem comparațiune între dl Popa și dna Brote. Dl Popa este o promisiune; dna Brote este implinirea unei așteptări sigure. E destul sĕ stim, că d-na Brote va cânta, pentru ca sĕ știm, că mulțumirea ne va fi deplină Cu toate aceste nici odată poate publicul sibiian n'a avut ca astădată ocasiunea de a admira vocea d-nei Brote și de a-i fi recunoscĕtor pentru silințele ce și-a dat pentru cultivarea simțului musical.

În partea a treia Cruciații înaintează spre Ierusalim și sosesc în cele din urmă la țelul dorințelor lor. Aici e finala și cea mai puternică parte a întregei composițiuni.

„Ierusalim! Ierusalim!“ — strigă cruciații și fiorul atât de mult căutat în estetică străbate întregul auditoriu și-l ține până la ultimul strigăt de „Osiana!“

Cruciații nu s'ar fi putut esecuta, dacă dl D. Bărcănescu n'ar fi avut bunăvoința de a venì dela București, ca sĕ-și dee concursul pentru acest concert, căci nu avem din întêmplare, aici în Sibiiu, nu avem în tot Ardealul un tenorist, care sĕ fi putut lua asupra sa sarcina, pe care dl Bărcănescu a purtat-o cu atâta siguranță și cu atât succes. Dacă e vorba, întreaga composițiune, ar fi trebuit sĕ iee titlul „Rinaldo“, căci el, Rinaldo, este eroul poemei, pe el îl găsim pretutindenea, el este centrul, el ceea ce conduce întregul. Pentru aceasta se cerea un cântăreț cu studiile musicale și cu vocea puternică a d-lui Bărcănescu.

Nu ne remâne decât sĕ le mulțumim celor ce au știut sĕ ne câștige mulțumîrea de a asculta pe acest cântăreț o seară măcar.

Încheiăm, și nu putem încheea altfel decât felicitându-i și de astădată pe sibieni pentru norocul de a-l avea pe dl G. Dima în mijlocul lor. Căci la urma urmelor, tot dl G. Dima e acela, căruia i se cuvine înainte de toate recunoașterea generală. Bunele dispozițiuni ale sibienilor numai conduse în buna direcție, în care le ține dl Dima, puteau sĕ ducă la frumoasele resultate ale concertului de Duminecă.

„Observatoriul,“ Nr. 23. Duminecă în 29 Martiu a. c. brava noastră reuniune de cântări, care precum știm, are în fruntea sa ca dirigent pe cunoscutul, zelosul și inteligentul profesor de musică dl George Dima, a dat primul seu concert ordinar din anul acesta. Programa acestui concert a constat dintr'o singură piesă: Cruciații, poemă dramatică de Carol Andersen, compusă pentru soli, cor și acompaniare de piano de Niels W. Gade.

Sala în care s'a dat concertul era plină de un public ales, între care se putea observa un numĕr prea frumos de persoane streine de distincțiune și de rang înalt, atât din statul civil cât și cel militar.

După o așteptare cam lungă și încordată, în fine dl dirigent G. Dima în persoană, dete semnalul de începere. Tăcerea ce domnește în auditoriu este profundă și serbătorească, ce probeasă seriositatea și interesul publicului adunat, și că el se așteaptă a gusta plăceri musicale, pe care încă de abea le presimte.

Nu credem sĕ fi fost vre-unul care sĕ fie amăgit în așteptarea sa și pe care sĕ-l fi înșelat presimțirea avută, îndată după esecutarea primei părți a poemei. Suntem mai aplecați a crede, că toți au rĕmas surprinși în modul cel mai plăcut, prin frumseța musicei și a modului cu care a fost întrepretată, până în nuanțele cele mai minuțioase prin cor și soliști.

În tot decursul concertului corul micst, grație zelului și marei răbdări a dirigentului seu, ne a probat prin precisiunea cântărei sale, că a făcut mari și îmbucurătoare progrese și că poate rivalisa ori-când cu corurile celorlalte reuniuni de cântări ce se afla acì în loc, care sunt cu mult mai vechi, mai numéroase și sunt compuse în cea mai mare parte a lor, din elemente ce au deja o bine îngrijită instrucțiune musicală de acasă. Am auḑit chiar voci din cele mai competente în ale musicei esprimându-se, că mulți directori de opere și-ar dorì sĕ aibă coruri așa de bune și cu voci atât de fragede, precum este și le are corul reuniunei noastre de cântări. El poate deci fi mulțămit și mândru de aceasta recunoștință măgulitoare și încurăgătoare.

Cei trei soli și anume: dna Agnes Brote (Armida), dl C. Barcanescu (Rinaldo), venit ca oaspe dela București numai pentru acest concert și dl Isaia Popa (Petru eremitul) și-a deslegat problema avută în mod strălucit. Dna Brote interesantă în totdeuna și ca aparință de scenă, a fost cât se poate de bine dispusă și a cântat admirabil de frumos, încât îți venea sĕ nu-i creḑi lui Rinaldo, că va putea resista până în capet, unei voci atât de pasionate și fermecătoare de minte și inimă. Dl Barcanescu dispune de o voce tenor lirică, dulce și caldă cu care a înduioșat inimile auḑitorilor sei, prea puțin pasionată însĕ, ca sĕ poată înblândì și pe aceea a unei Armide, ce colcăia resbunare. Dl Isaia Popa, prin cântarea sa a câștigat și de astădată un succes complet. Ori de câte-ori îl auḑim cântând, ne vine sĕ ḑicem, ce pecat că acest giuvăer de voce, nu se poate desvolta și cultiva așa, precum o merită și ar fi de dorit.

Acompaniarea de piano a fost ținută în tot decursul concertului prin dl advocat A. Friedsmann, care cu o rară bună-voință și-a dat concursul seu la frumosul succes ce a avut acest concert.

Cavalerul
cu lancea „ruginită.“

Varietăți.

*** (Serbătorile învierei).** Cu pompă deosebită s'a sĕrbat anul acesta învierea Domnului. Escelenția Sa Domnul Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul a celebrat la înviere dimineața la 4 oare, asemenea la sânta liturghie la oarele 9 în biserica din cetate. Corul teologilor a esecutat cu mare precisiune liturghia Domnului profesor Dima, sub conducerea autorului.

A doua ḑi a învierei Escelenția Sa a celebrat sânta liturghiă la biserica din suburbiul Iosefin cu hramul „*Buna Vestire.*“ Cântările liturgice și aici le-a esecutat corul Domnului Dima.

După sânta liturghie s'a făcut sânțirea apei, s'a încunghiurat biserica și s'a stropit poporul.

Sunt pompoase ceremoniile bisericei noastre și dacă arta musicală vine ca adaos, și pre douĕ căi primește omul impresiuni, este cu neputință a remânea nemișcat în fața altariului.

* (Domnul *George Dima*) profesor la seminariul pedagogic-teologic din loc fù ales de conducĕtoriu dirigent la reuniunea germană de cântări — „*Männergesangverein*“ de aici.

* (Postal.) Se eschide concurs pentru postul de magistru postal.

1. În comuna **Ighiu**, comitatul Alba-inferioară.
Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.
Emolumente. Salariu 140 fl., paușal de cancelarie 40 fl., paușal de transport 400 fl.

2. În comuna **Coloș-Monoștor**, comitatul Cluș.
Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.
Emolumente: Salariu 140 fl., paușal de cancelarie 40 fl.

Suplicele sĕ se trimită în termin de trei sĕptĕmâni la direcțiunea de poștă din Sibiiu.

* (Petrecere cu joc). La 3/15 Aprile a. c. adecă Mercurea viitoare mai mulți tineri români arangează o petrecere cu joc în sala dela hotelul „*Imperatul Roman*“.

Începutul la 8 oare seara. Biletele de întrare: 1 fl. de persoană, 2 fl. de familie. Logea mare 5 fl. logea mică 3 fl. se pot rescumpera în ḑiua petrecerei dela 10—12 nainte de ameaḑi și dela 2—4 după ameaḑi în camera Nr. 1 dela „Imperatul roman“ și seara la cassă.

Venitul curat este destinat reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Ne este foarte binevenită însufleţirea junimei pentru reuniunea română de cântări mai ales acum când ea este centrul, în jurul căreia grupându-ne secerăm aplausesele streinilor.

Inimile june de multe-ori nimeresc calea cea adevěrată.

* **(Banca română pe acţiuni din Orěştiă.)** În apelulul esmis de domnii iniţiatori cătră bărbaţii nostri mai de frunte din cercul Orěştiei şi-a ţinut Luni a doua ḑi de Paşti adunarea comună de probă, cu scopul, de a se constata, dacă într'adevěr idea de a se înfiinţa o bancă română cu centrul în Orěştiă, a aflat şi în cerc spriginul aşteptat. — Spre cea mai plăcută satisfacţiune adunarea ţinută a întrecut modestele noastre aşteptări. S'au presentat la această adunare un numěr imposant de fruntaşi mai din toate comunele cercului Orěştiei — o dovadă eclatantă, că era timpul suprem de a se întrupa în faptă o ideă a cărei realisare a fost o necesitate simţită de toţi români acestui cerc. Agendele acestei adunări sunt puţine, fiind adunarea mai mult o conferenţă de probă — dar cu atât mai însemnate. S'au constatat, că **capitalul fundator de 25,000 fl. este pe deplin acoperit** şi încă nu s'au însinuat toate comunele şi toţi particularii din cercul Orěştiei, despre cari ştim positiv că vor sě participe ca membri fundatori la bancă. În vederea acestui resultat strălucit adunarea de acum a decis sě se urce suma fundaţiorală la un maxim mai mare, de 35,000 fl. şi sě se invite prin un apel şi celalalt public român a ne sprigini în realisarea ideii. — Se vor face deci paşii necesari din partea comisiunei de 9, esmise din sinul adunărei — spre scopul acesta. Adunarea generală constitutivă se va ţinea în sěrbătorile Rusaliilor.

Me restring deocamdată la aceste date principale şi mai amintesc numai faptul, că românii nostri din cerc ne au dovedit prin interesul cel viu ce l'au arătat, că sunt pe deplin convinşi despre salutarul şi practicul scop ce tindem a-l realisa. Notariul comunal din Romos dl L. Bercianu a dat prin o cuvêntare simburoasă o elocuentă espresiune necesităţii unei bance române şi spiritului de solidaritate ce trebue sě ne conducă în această salutară întreprindere românească. Fie ca cuvintele insufleţitoare rostite de dînsul şi simţite de întreagă adunare sě afle un echou viu şi în alte părţi locuite de români şi sě deştepte românimea la fapte positive şi de un folos real! —

* (Ḑiariu nou.) Deodată cu învierea Domnului a eşit la lumină un nou ḑiar român **„Timişiana"**, foaiă pentru trebuinţele poporului român. Ea va apărea în fie-care Duminecă în Timişoara.

Preţul pentru Austro-Ungaria pe un an fl. 4 ½ de an fl. 2 şi ¼ de an fl. 1.

Pentru streinăfate un an 14 franci ½ de an 7 fr., ¼ 4 fr. un numěr 10 cr.

Redacţiunea şi administraţiunea foaei e în Timişoara (Meierhőfe, Schwanengasse 49).

Proprietar, editor şi redactor responsabil Teodor V, Păcăţian.

Îi dorim vieaţă lungă şi pacienţă de fer.

* Domnul C. A. Rozetti, directorul ḑiarului „Romanul" a pus direcţia politică cât şi cea materială în mânile fiului seu Vintilă C. Rozetti.

Posta redacţiunei.

Agnita, Sas-Sebeş, Beiuş, Voila, Oraviţa, Valendorf, Orěştiě. Corespondenţele le vom publica în numěrul viitoriu. Scuḑaţi întârḑierea.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Aprile 1885.

Viena:	**75**	**63**	**9**	**46**	**43**
Timişoara:	**32**	**72**	**5**	**50**	**76**

Mercuri în 8 Aprile 1885.

Brünn:	**67**	**50**	**62**	**58**	**22**

Nr. 89. [999] 1—3

CONCURS.

În urma ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archid. ddto 5 Martie 1885. Nr. 6880 B. 1885, se escrie al doilea concurs pentru întregirea parochiei vacante Micăneşti cu filia Almaşel, protopresbiteratul Iliei, cu terminul de 30 ḑile dela prima apariţiune în foaia noastră „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

1. Dela 130 de case câte una měsură mare cucuruz smicurat.
2. Folosirea cimiteriului şi venitele stolari obicinuite, cari computate toate în bani dau un venit anual de 369 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 în terminul defipt la acest oficiu ppresbiteral.

Gurasada 20 Martiu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecse Olariu,
adm. ppresb.

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium"

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu acelaşi efect la **căpăţina goală** (pleşugie) la **căderea pěrului, formarea petelor** şi la **încăruntire.**

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn

„Roborantium" s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** şi la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Hzerberth, farmacist. *Cluş*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist. *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Kerésztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé", alifie orientale pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase şi albe la trup,** depărtează petele de piele şi de věrsat. — Preţul 85 cr. [713] 42

„Bouquet du Serail de Grolich."

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa şi ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înşelătorie.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**	**4 fl. 96 cr.**	din lână bună de oaie;
	8 „ — „	din lână mai bună de oaie;
	10 „ — „	din lână fină de oaie;
	12 „ 40 „	din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călětorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

intemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —

deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rěmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rěmăşiţe trebue sě le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rěmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rěmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rěmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rěmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpěră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 2—24

Zambach şi Gavora.

Fabrica de vestminte şi recuisite bisericeşti

de rit catolic şi grec. [928] 21—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Mijloc grabnic şi sigur

pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sěnătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sěnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevěrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rěu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, fleymă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sěnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sěnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre, *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călětoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcětoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călětoria va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă „la Vulturul negru," în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—3 şi în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **W. F. Morscher**, apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff**, apotecar, **Nicolau Széky**, apotecar, **Adolf Valentini**, apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler**, apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn**, apotecar.

Toate apotecele din Austria, şi cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteii, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1000] 1—15

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 35. Sibiiu, Sâmbătă 30 Martie (11 Aprilie) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în Sâmbăta cea luminată.

Cu ḑiua de mâne se deschide o serie de ḑile însemnate pentru biserica noastră. În biserica din cetate de aici, mâne se va face chemarea duchului sânt. În faţa altarului oamenii vor pleca genunchele şi se vor ruga Părintelui ceresc, ca sĕ trimită pre Duchul cel sânt, Duchul înţelepciunei, Duchul înţelegerei, Duchul temerei de Dumneḑeu asupra bărbaţilor trimişi la Sibiiu spre a căuta căi şi mijloace cum s'ar putea aplica mai bine instituţiunile noastre actuale spre binele, şi prosperarea bisericei şi spre mărirea lui Dumneḑeu.

Avem instituţiuni despre cari aḑi nime nu va îndrăsnì a ḑice că ele nu sunt bune, fără a se aştepta ca întreagă biserica sĕ năpăstuiască cu un glas asupra lui.

Avem instituţiuni despre care nu ne este permis a ḑice că ele nu sunt bune.

Instituţiunile actuale sunt bune însĕ ele nu sunt încă pentru noi — aşa ni se ḑice.

Din partea noastră nici aceasta nu o primim. Instituţiunile sunt bune, foarte potrivite pentru desvoltarea noastră, numai cât trebue inimă curată şi duch drept la aplicarea lor.

Problema sinoadelor eparchiale după noi este: a se face tot posibilul ca instituţiunile noastre sĕ poată fi bine aplicate.

Trebuesc deci desvoltate dispoşiţiunile cardinale din Statutul organic pe basa canoanelor bisericei ortodocse rĕsăritene, considerând totodată dis posiţiunile naturali ale poporului nostru, gradul lui de cultură, şi maşterele împregiurări de astăḑi, cari se par că voesc a apuca în mână absoluta stĕpânire în statul nostru bântuit de grele vijelii interne.

Ḑiua de 31 Martie va rĕmânea însemnată în vieaţa noastră sinodală, ca una în care preoţi şi mireni au plecat genunchele în faţa altariului şi s'au rugat de Dumneḑeu tatăl sĕ trimită asupra lor darul Preasântului Duch, ca sĕ-i lumineze sĕ le însufle înţelepciune, *înţelegere* şi **temere de Dumneḑeu.**

În rugăciunea pentru chemarea Duchului sânt am mers gradat şi am subliniat gradat.

Ca sĕ putem deslega problemele cari ne stau înainte pe ḑiua de mâne de aceste trei lucruri avem mare trebuinţă.

Cu înţelepciune credem noi că a început Marele Şaguna grandioasa sa operă, emanciparea bisericei române ortodocse, cu înţelepciune l'au urmat credincioşii lui în ostenelele lui, şi suntem dispuşi a crede, că tot înţelepciunea a condus pre Marele Şaguna, când la încăpăţinarea credincioşilor sei a cedat pretensiunilor lor şi s'a făcut Statutul Organic

Cu înţelepciune s'au făcut organisările interne în archidiecesa noastră — diecesele sĕ nu se simtă atinse prin vederile noastre — aşa credem noi, cu înţelepciune sau intreprins organisările de până acuma, şi e lucru de tot natural că ele numai sub scutul înţelepciunei se vor potea perfecţiona, şi perfecţionarea, amplificarea lor este principala chemare a sinodului archidiecesan.

Mai puţină influinţă a avut înţelegerea la facerea şi desvoltarea instituţiunilor noastre bisericeşti.

Despre a treia condiţiune citată mai sus, nu ne este permis sĕ vorbim.

Nu ne este permis, şi nu noi vom spune pentru ce.

Ḑiua de 31 Martie va remânea memorabilă, căci ea e diua întrunirei sinodului nostru archidiecesan. Şi ea va remânea memorabilă pentru cuvêntul, că ca nici odată, sinodul archidiecesan se întruneşte între împregiurări de tot anormale.

O seamă dintre funcţionarii bisericei noastre în timpul din urmă au creḑut că este bine şi folositoriu a urmărì scopuri personale, cu surparea autorităţii bisericeşti.

S'a înscenat deci un asalt lipsit de înţelepciune, însĕ isvorit din o *înţelegere* mult chipsuită în cluburi — despre temerea de Dumneḑeu tăcem şi la acest loc, sa inscenat asaltul.

La început din depărtare mare mare conform programei. Sĕliştea, Mercurea, Sighişoara se află chemată a furişa politica în biserică.

Vine preoţimea din tractul Sibiiului în frunte cu şeful seu şi ea în curăţenia inimei sale loveşte şi mai făţiş.

Tot acesti demnitari bisericeşti dechiară pre capul bisericei de trădătoriu al patriei, naţiunei şi tronului, 'i dechiară rĕsboiu pe faţă, spune în ajunul alegerilor sinodali că el a demisionat spre a produce neinţelegeri în fii bisericei, în cele din urmă vin şi taie legăturile de iubire între capul bisericei şi fii ei.

Aceasta mai ales pentru deputaţii, cari cu ḑiua de mâne vor începe a lucra pentru binele bisericei sub conducerea archiereului, despre care consilierii sei spun lumei, că ei nu au faţă cu el nici o iubire.

E proces natural că unde nu este iubire sĕ fie ură. Unde este ură, acolo se lucră din ură.

Ni se spune deci că cu ḑiua de mâne se vor începe lucrările în sinodul archiediecesan din ură conduse de ură, şi cu scopul prefipt de a produce ură.

Eată pentru ce am ḑis că ḑiua de mâne va fi memorabilă în analele sinodalităţii noastre. Ni se spune adecă că o activitate îndreptată „*ex lege*“ spre binele bisericei „*de facto*“ se face din ură, căci după toate sforţările, actualul archiereu nu a făcut după voia consiliarilor dela „Tribuna“ n'a demisionat.

Noi credem ceea ce ni se spune, credem că acesti oameni nu iubesc pre archiereul nostru, credem şi aceea ce ne spun, că vor lucra înşişi din ură şi vor stăruì ca în sinodul archidiecesan sĕ fie cât de mulţi cu ei, adecă cinosura lucrărei lor sĕ fie ura contra archiereului, fie măcar cu surparea bisericei.

Avem semne, cari ne îndreptăţesc a crede, că vor fi unii dintre deputaţii trimişi a lucra sub devisa: „înţelepciune, *înţelegere*, **temere de Dumneḑeu**“ vor fi unii cari vor urma celor cu **„ura“** sau **„neiubirea“** pe stindard. Noi însĕ credem, că nu aceasta este problema sinodului. Avem firma convingere că representanţii poporului nostru vor stì face deosebire între binele bisericei şi interesele unui consorţiu, care în cele din urmă se leapădă şi de legea sa chiar. Avem firma convingere că deputaţii nostri 'şi vor trage seama cu împregiurările date, se vor orienta bine în situaţiune şi vor da pept tuturor uneltirilor îndreptate contra bisericei, uneltiri cari cu atât sunt mai primeşdioase cu cât ele sunt inscenate şi de către bărbaţi puşi de biserică a o apĕra de vijelii.

12 Aprile.

Ne folosim de calendariul gregorian spre a distinge între datul 31 Martie şi 12 Aprile. Ambe aceste ḑile vor remânea importante în viaţa noastră naţională. Înţelegem aici numai pe ardeleni.

În aceasta ḑi în douĕ oraşe impresurate de populaţiune română s'au început lucrările a doue întruniri de oameni, şi ambele stau opuse una alteia atât prin scopul urmărit cât şi prin mijloacele folosite spre ajungerea scopului.

Sibiiul cu sinodul archidiecesan, representanţa legală a bisericei ortodocse române din Ardeal este primul şi **Cluşul**, cu reuniunea de maghiarisare, la care reuniune — după cum cetim prin ḑiare — au alergat representanţii legali şi nelegali ai ungurilor din întreg Ardealul este al doilea.

In douĕ locuri împresurate de compactă poporaţiune românească s'au început deodată douĕ activităţi: *biserica*, chemată a mêntuì pre oameni, ai ferì de rătăcire, a le face vieaţa plăcută şi fericită şi „*reuniunea de maghiarisare*“ chemată a mêntuì dela perire neamul unguresc, ai asigura esistenţa prin regenerare copilărească — prin mediul limbei maghiare.

Acesta este pretecstul făţiş, şi noi deocamdată de el ne vom lega.

Ochii românilor sunt îndreptaţi spre aceste douĕ centre ale romănismului **Sibiiu** şi **Cluş**. În Sibiiu se va pune temelii ordinei sociale prin desvoltarea tot mai corespunḑetoare a instituţiunilor bisericeşti, în Cluş se va pune temelie şi mai largă luptei de rassă, care va avea a se purta cu puteri desperate, căci dacă vor fi vehemente atacurile, vehementă va trebuì sĕ fie şi apărarea, şi aceasta numai spre a se susţinea ecuilibrul între ordinea de lucruri.

N'avem timp, şi nu suntem nici dispuşi a sta la vorbă cu ḑiarele din Cluş. Mai puţin vom cerca a capacita pre cei ce stau în fruntea reuniunei de maghiarisare. Dacă ḑiarele din Cluş susţin cu stăruinţă că în decursul veacurilor românii au romanisat pe unguri, dacă e fapt că mai cu seamă în veacul trecut sate întregi de unguri s'au prefăcut în români, apoi noue toate acestea trebue sĕ ne servească spre mare bucurie.

Dacă noi pre timpul când eram iobagi, lănţuiţi şi încătuşaţi, dacă pre timpul când cânele unui nemeş în cumpĕna dreptăţii apăsa mai mult de cât capul a sute de români, dacă noi pre timpul de asemenea degradare umilitoare a demnităţii noastre de făpturi ale lui Dumneḑeu am putut avea atâta farmec în sclavagiul nostru, încât ungurii cu ridicata se romanisau spre a devenì sclavi asemenea noue, apoi nu ni se va lua în nume de rĕu că ţinem mult la firea noastră de români acuma în era libertăţii şi nu suntem dispuşi a ne maghiarisa nici pentru interese momentane chiar.

E minunat cursul lucrurilor în lumea de astăḑi. Ḑiarele maghiare strigă ca din gura şerpelui că neamul unguresc se prăpădeşte în faţa românilor din Ardeal.

Unguresc este statul şi el întreagă vistieria o întrebuinţează spre a susţinea numai rassa maghiară.

Din milioanele încassate de pre spatele sêrmanului român, sas, sêrb, german, slovac, şi rutean se face leagăn de mătasă pentru poporul rĕsfăţat — rassa maghiară, i se ridică palaturi, deschisă îi stau porţile tuturor favorurilor, şi pre când alţii stau legaţi la pociumb s'au striviţi la părete, maghiarul cu fală îşi scutură în vênt peana de vultur.

Cu toate aceste ḑi de ḑi se strigă prin ḑiare: rassa maghiară e în pericol de a se stinge, sĕ o smulgem din gura valachului.

Ce satiră!

În capul omului sănătos numai douĕ posibilităţi au loc. Sau e adevĕr, că ungurii se sting, sau e neadevĕr.

căci prevedem timpuri grele, în cari românul va trebuì sě pună alăturea cu maghiarul peptul, spre a înfrunta pericolul îndreptat contra patriei. Nu voim nici amalgamisarea cu ei, căci din altă plămădeală suntem noi românii.

Dacă e neadevěr că ei se sting, dacă ei ţintesc la stingerea noastră, atunci earăşi îi compătimim din tot sufletul. Tăbărirea lor asupra noastră va avea de resultat apěrarea noastră, şi ele vor creşte în proporţie directă. În lupta de rassă tot cel mai puternic va învinge, întrebarea e dacă patria câştigă ceva prin luptele dintre noi.

Adunarea din Cluş a dechiarat pe faţă rěsboiu românilor din Ardeal.

Noi nu primim această dechiaraţiune, ci voim sě capacităm pre cei cu maghiarisarea, că întreagă lupta de rassă se reduce la o fantasie nebunatică: ideia de stat unguresc în sensul ḑiarelor din Cluş. Atacaţi fiind însě ne vom apěra, şi la urma urmelor: *a ki hátra marad, huzza be az ajtót maga után!*

Lupul în pele de oaie.

Sibiiu 29 Martiu (10 Aprile) 1885.

Este o procedură necualificabilă a celor dela „Tribuna“ că în impasul ce şi l-au creat, nu se sfiesc a culege tot feliul de minciuni de pe strade, şi îmbrăcându-le în frase lapidari, a le publica *urbi et orbi* ca ştiri sensaţionale, că biserica orthod. română e în pericul, şi că numai ei sunt aceia, carii sunt chiămaţi a o mântuì.

Cei ce se interesează de binele bisericei, îi cunosc, ştiu cine sunt şi ce voiesc; ei însě contează la mulţimea, carea nu este şi nu poate fi înformată despre toate calamităţile sociali din Sibiiu, şi nu pentru causă, ci pentru seducerea acestora se folosesc de tot feliul de mijloace, cugetând că pe astă cale li va succede a-şi apěra interesele personali.

Nu este intenţiunea noastră a face registrul pěcatelor lor dela întemeiarea „Tribunei“ până astăḑi, va venì la timpul seu istoricul nepărtinitoriu şi le va da resplata ce o merită; provocaţi de ei însě trebue sě reflectăm la unele insinuări tendenţioase din primul Sibiiu 20. Martie a. c. Nr. 65. al „Tribunei.“

Într'un articul lung, scris cu multă dibăcie, precum suntem dedaţi a cetì dela autorul aceluia, care însě precât se opinteşte a face pe obiectivul, pre atâta devine subiectiv, trăgêndu-şi informaţiunile numai din consorţiul căruia s'a angajat — presentând icoana bisericei noastre constituţionali, se plânge „Tribuna“ că biserica e mai slabă astăḑi decât era când eram uniţi cu sêrbii.

O ideă aceasta susţinută şi de sêrbi, carii precum se ştie şi lucră întra'colo ca Metropolia noastră sě devină supusă patriarchiei sêrbeşti.

Lăsăm la apreciarea publicului ortodocs român sě judece, cui face „Tribuna“ servicii prin aceasta constatare?

Ḑice mai departe, că prima necesitate este ca Archiereul pus în fruntea bisericei sě aibă o posiţiune sigură, căci „nici odată nu slăbeşte o biserică în care un archiereu cu posiţiune sigură ştie sě menţină legăturile de iubire, că iubirea turmei e singura temelie a puterei pastoriului.“

Aşa este!

Apoi; „Astfel cum este organisată biserica română greco-orientală, archiereul şi credincioşii trebue neaperat sě fie în unire, pentru-ca binele ori rěul sě se poată face; nefiind ei uniţi organismul bisericesc e oprit în funcţionarea lui.“

Aşa este!

„Aceasta unire lipseşte.“

„A cui e vina?“

„De sigur a Inalt Prea Sânţiei Sale, care în timp de ḑece ani n'a ştiut sě adune împregiurul seu oameni, ba nici chiar sě-şi asigureze spriginul celor ce l-au ridicat în scaun.“

„Nu în virtutea încrederei ce o înspirase, ci în urma unui compromis încheiat între mai multe grupuri, Episcopul Miron a fost ridicat în scaunul metropolitan, pentru ca sě-i facă loc unui protopop ce aspirà la scaunul episcopesc.

„Întrebăm însě: aceia, care l-au ridicat pe Episcopul Miron în scaunul metropolitan au simţit ei oare, că au luat asupra lor sarcina de a-i câştiga iubirea generală şi de a-i asigura autoritatea ce i-se cuvine? L-au spriginit ei? şi-au dat ei silinţa de a-l ajuta sě între în sentimentul public al românilor? Ori l-au părăsit?“

„Nu! Tocmai dintre ei s'au ales şi acei-a, care pregătesc în taină un nou compromis, urḑit cu intenţiunea de a face o nouă schimbare, fie chiar şi cu călcarea constituţiunei bisericeşti.“

„Este adevěrat! — ḑicem noi cu toată hotărirea, — adevěrat este că s'a urḑit aceasta, — dar nu se va face, mai ales acum nu se poate face, fără ca sě le fie oamenilor ruşine, că sunt români şi fac parte din biserica greco-orientală.“

„Biserica e congresul cu Metropolitul în frunte: ea singură poate hotărî.“

Până acì Tribuna.

Cetitoriul serios trebue sě-şi pună întreburea: ce este oare scopul acestui articul?

„Nu poate fi altul, vor ḑice cei neînformaţi despre adevěrata stare a lucrului, decât, că tribuniştii îngrijaţi de soartea bisericei române gr.-or. în momentul suprem sar întru apărarea antorităţii Archiepiscopului şi a posiţiunei lui în contra oamenilor lui, carii l-au abandonat şi în secret au conspirat ca sě-l alunge de pe tron, fie chiar şi cu călcarea constituţiunei bisericeşti.“

Este ştiut că Archiepiscopul nostru nu se alege de către sinod, ci ca Metropolit de către congresul naţional, şi în calitatea sa de Metropolit devine Archiepiscopul archidiecesei.

Făcênd deci „Tribuna“ imputări acelora, carii au ridicat pre Înalt Preasânţia Sa Archiepiscopul nostru în scaunul metropolitan, pentru-că nu şi-au dat silinţă a-i asigura autoritatea şi iubirea credincioşilor în archidiecesă, — de sigur că însinuarea de mai sus este făcută şi la adresa acelor archidiecesani, carii cu ocasiunea alegerei de Metropolit au votat pentru Înalt Preasânţia Sa.

Ca atari trebue sě dăm espresiune indignaţiunei noastre că „Tribuna“ cutează a susţinè cu positivitate o astfel de învinuire, fără ca sě-i pună cu numele pe acei-a, carii sunt bănuiţi de trădători ai instituţiunilor noastre bisericeşti, căci fapta cu care sunt bănniţi unii dintre aderenţii Archiepiscopului nostru nu se poate cualifica mai nimerit decât de trădare

Nu credem din capul locului că ar esista vr'o pornire de aceasta din partea nimenui, — dar dacă ar şi esiste: în cât priveşte pe aderenţii din Sibiiu ai Archiepiscopului, o dechiarăm acea însinuaţiune de calumniă maliţioasă, dechiarăm de minciună afirmaţiunea că Înalt Preasânţia Sa Archiepiscopul şi Metropolitul nostru ar fi devenit ales Metropolit în urma unui compromis, ca sě facă loc unui protopop, care aspira la scaunul episcopesc; căci este lucru ştiut, că Înalt Preasânţia Sa, chiar pentru că cunoştea miseriile sociali din Sibiiu, numai după multă resistinţă, şi cu multă abnegaţiune a primit, a venì în combinaţiune de Metropolit.

Imputările ce li se fac aderenţilor Archiepiscopului, că n'au něsuit de „a-l ajuta sě între în sentimentul public al românilor“ sunt nişte frase sub cari aceia carii au produs rěul voiesc sě-şi ascunḑă pěcatele.

Ce au putut face nişte persoane departe de guvernul bisericesc, făţă de *facţiunile* sistematice şi persecuţiunile acelora, cari deja atunci când au venit Archiepiscopul nostru aici, erau şi sunt până în ḑiua de astăḑi la guvernul bisericei.

Facţiuni cari se manifestau pe faţă în acte oficioase, în sinoade şi prin pressă.

Faţă de oameni, cari în urmă, după-ce li s'au luat din mână organul bisericesc, nu s'au sfiit, în detrimentul aşeḑămintelor lui Şaguna, sub al cărui umbră se prefac a se adăpostì, a-şi crea tipografiă şi organ propriu numai ca sě poată şi mai departe submina biserica şi nimicì autoritatea Capului ei.

Au cugetă consorţiul „Tribunei,“ că articuli de soiul celuia de care ne ocupăm, contribue la redicarea vaḑei Archiepiscopului, şi prin asta la prosperarea bisericei?

Cine nu vede tendinţa acestei manopere, chiar acuma în ajunul deschiderei sinodului?

Este o corteşie din cele mai condamnabile.

O simţesc intransigenţii, că au mers prea departe.

Poporul a început a-şi deschide ochii, şi a cunoaşte pe adevěraţii amici ai bisericei, şi prin alegerile procsime au dat o representanţă bisericei, carea poate sě-i tragă la dare de seamă, deci acuma pe un moment întorc manteua, şi ḑic mai cu seamă deputaţilor noi din provincia:

„Sě nu credeţi oamenilor pe carii i-aţi ţinut până acì că sunt aderenţi ai Archiepiscopului şi aperători ai constituţiunei bisericeşti, căci acei-a sunt conspirători contra lui şi contra statutului organic, ci sě ne spriginiţi pe noi, căci eată noi suntem acei-a, carii în interesul bisericei susţinem autoritatea Archiereului şi constituţiunea bisericească.“

Acesta este înţelesul cel adevěrat al articlului din „Tribuna“ şi suntem siguri, că cu asemene argumente se va něsuì consorţiul „Tribunei“ sě capaciteze pe acei deputaţi şinodali, despre carii vor presupune că sunt slabi de ânger; credem însě

române orthodocse cari pentru interese personali, fac scisiune în biserică, carii şi-au făcut de problemă nimicirea autorităţii Capului bisericei, cari spre ajungerea acestui scop şi-au întemeiat un organ pe care l'au pus sub redactarea unei persoane neortodocse, ba cari chiar insişi în organul lor s'au lăpědat de ortodocsiă.

Unii din aceia cari au contribuit cu votul lor la alegerea actualului Cap al bisericei.

Adunarea generală estraordinară a comitatului Sibiiu*).

Partenie Cosma: Declară că luând cuvêntul, nu o face aceasta fiind-că i-ar fi frică că teoria lui Darwin despre lupta pentru esistenţă a antevorbitorului ar resturna propunerea pusă la desbatere, ci fiind-că antevorbitorul a avut îndrăsneala a face în vorbirea sa nişte declaraţiuni, cari au dovedit că autorul lor nu e capace a pricepe nici importanţa obiectului din cestiunne, nici valoarea operatului comitetului permanent, deoare-ce antevorbitoriul declară în un mod ridicol, că reuniunea de cultură maghiară din Cluş nu ar fi ţintind la maghiarisare şi că pentru câţi-va renegaţi, pe care i-ar putè câştiga, nu merită sě ne eşofăm. Dl Sentz se vede că se uită numai la titlul reuniunii şi pe aceasta îşi clădeşte consecuenţele trase. Se ştie însě, că atât cuprinsul verbal al statutelor din cestiune, cât şi al statutelor celorlalte reuniuni maghiare de acest soiu şi al câtorva legi e menit a seduce numai lumea, precând în praxă se întêmplă contrarul.

Dacă numai de aceea ar fi vorba ca sě se înfiinţeze o reuniune, precum ni-o arată titlul, o reuniune maghiară de cultură, atunci nimeni dintre noi n'ar lua-o în nume de rěu, pentru-că e cel mai elementar drept al fie-căruia, de a se îngrigì de cultura sa proprie. Aceasta o pretindem şi pentru noi, şi dacă maghiarii din Cluş află, că ei au lipsă de cultură, atunci de sigur nu vom fi noi aceia, cari vom trage la îndoială acest adevěr.

Domnul Sentz însě, ca redactor, a putut sě se convingă din agitaţiunea, care a premers în presă şi a pretins înfiinţarea acestei reuniuni, că aici se intenţionează cu totul alt-ceva: şi adecă nici mai mult nici mai puţin decât maghiarisarea naţionalităţilor nemaghiare sub masca societăţii, şi în realitate prin intervenirea organelor administrative. Singur aceea, ce conţine provocarea şi ce formează spiritul statutelor e destul, spre a provoca indignaţiunea ori-şi cărui patriot adevěrat (aşa e!); e insulta cea mai vătěmětoare, ce i se poate face unui cetăţean de ai nostri (aprobare). Noi suntem atacaţi în sentimentele noastre cele mai sfinte în iubirea noastră de patrie, limbă şi naţionalitate când patriotismul cel adevěrat ni se condiţionează dela cunoştinţa limbii maghiare, şi aceasta chiar într'un stat poliglot, precum e şi al nostru, care s'a înfiinţat de regele Stefan ca un stat poliglot, şi care nu preste mult, numai ca atare are sě-şi sěrbeze mileniul esistenţei sale. Aceea că noi am fi aici „streini“ şi ne privesc de un element distructiv al statului, nu e oare o calumniare din cele mai grosolane?

Eu nu me tem de maghiarisare, deoare-ce aceasta e imposibilă; consciinţa naţională la români şi la saşi întru atâta e de desvoltată, încât un om de caracter, nu se va putè intimida nici prin presiunea care vine de sus, nici prin reuniuni; pentru unul sau doi renegaţi, precum a ḑis-o şi domnul antevorbitor, nu avem sě mai facem multă vorbă. Me umple însě de îngrigiri modul, cum astfel de reuniuni vor sě-şi realiseze scopul, deoare-ce cu mijloace oneste aşa ceva nu se poate ajunge (aşa e!). Avem esemple de acestea. Aici sunt statutele „reuniunii Széchenyi!“ În urma acelora scopul şi mijlocul reuniunii sunt: „promovarea intereselor maghiare; respândirea cunoştinţei limbei maghiare între locuitorii de limbi streine prelângă conservarea şi întărirea sentimentului maghiar“. Parola reuniunii e: „Fie-care locuitor al ţěrii sě fie un aderent al ideii de stat maghiar şi sě vorbească limba maghiară!“ Într'un alt loc se ḑice: „Numai una e permis sě fie limba statului şi a administraţiunii, şi adecă cea maghiară, şi fie-care e îndatorat a o vorbì pe aceea.“ Domnii acestia vor sě fie mai înţelepţi decât regele Stefan. Al cincilea punct sună: „În ajungerea scopului îndoit, mai sus designat, reuniunea e avisată a muncì cu deosebire pe terenul educaţiunii; ea va lucra şi se va îngrigì mai cu seamă în ce priveşte educaţia poporală şi va căuta pe acest teren a-şi câştiga mijloacele de lipsă prin intervenirea statului sau **a autorităţilor confesionale.**“ Chiar şi autorităţile scolare confesionale au sě se dejosească deci la unelte ale reuniunii! În partea care tractează despre drepturile și datorințele membrilor se ḑice „că fie-care membru al reuniunii fără deosebire se va considera de un păzitor credincios al ideii de stat maghiar.“ Ce modestie? Dacă luăm mai departe în considerare, că președintele reuniunii e prefectul comitatului, ear vice-președinții sunt subprefectul și primarul Sătmarului, vom putè sĕ ne facem o închipuire despre însemnătatea acelei energii „pe cale socială.“

Ce fel de mijloace va folosì reuniunea din Cluș pentru ajungerea scopurilor sele, ne putem închipuì, dacă luăm notiță despre aceea că în fruntea reuniunii din Cluș stă primarul orașului și că toate municipiile sunt recercate pentru spriginire, precum și dacă judecăm după faptele ei de pănă acum.

„Gazetei Transilvaniei“ i se comunică din Câmpiă cu datul de 14 l. c. n.: Dl redactor se va mira când îi voiu spune că în ținutul nostru primarii comunali sunt *oficios* recercați ca coalele albe ce li s'a trimis spre acest scop sĕ le provadă cu subscrierea propriă și cu *sigilul oficios* și sĕ le trimită neumplute notarului cercual spre umplere. Întrebările, la care cere reuniunea de maghiarisare din Cluș sĕ i se rĕspundă, sunt:

a) În care comună câți maghiari sunt, câți români, sași sau alte naționalități?

b) Care comune sunt mixte?

c) Care naționalitate e preponderantă în comuna respectivă?

d) Câți și de ce confesiune se țîn respectivii locuitori ai comunei?

e) În care comună mixtă decrește națiunea maghiară și în care crește, și ce e causa decreștierei?

f) În cari comune și câte proprietăți de ale maghiarilor snnt împovărate cu datorii de ale institutului român „Albina,“ de ale Năsĕudului sau Blașului, cu câtă sumă sunt împovărate și pre lângă ce interese?

g) Cine s'ar putea încredința în cerc ca sĕ fie purtătorul stindardului (zászlóvivöje) societății ardelene de cultură ungurească?

Dacă dar' această reuniune cutează încă de pe acum, când încă nu e înființată și când încă statutele ei nu sunt întărite, a agita în acest mod și a provoca primăriile comunale oficios ca sĕ estradee documente oficioase false, ce va face atunci când toți funcționarii administrativi, până la notarul comunal și la primar, vor fi membri obligați și uneltele ei?

Aceasta ar fi o demoralisare cumplită a administrațiunii și a poporului (Așa este!) și pentru aceasta nu dăm cu nici un preț mâna de ajutor. (Aprobări.) Fie-care patriot adevĕrat trebue sĕ regrete, ca șoviniștii maghiari se poartă atât de neconscienţios față cu nefericitul popor și nu se tem a arunca între cetățenii pacînici ai statului schinteia discordiei și a frecărilor continue și că Maghiarii neaoși sub presiunea șoviniștilor spriginesc așa ceva și se fac și dînșii instrumente ale unei idei fără putere de trăinicie născută în capetele câtorva deconcentrați.

De altcum sĕ nu-i fie dlui Sentz frică de propunerea comitetului permanent; eu sunt de părerea că împlinim voința guvernului dacă primim acea propunere, deoare-ce precum vĕd din resoluția de sub Nr. 9066/1885 a ministrului de interne, pe carea o posed, întărirea statutelor reuniuni „Opinca română“ s'au denegat din partea ministrului de interne din causă că „proiectatea reuniune ar periclita prin activitatea sa în sensul statutelor substernute convețuirea pacinică a diferitelor naționalități“, cu toate că conform §lui 2 al statutelor scopul reuniunii e: „susținerea, cultura și desvolarea prin mijloace legale a naționalității române de sub coroana ungară.“ Aceasta o dorește reuniunea a o sĕvîrșì cu puterile proprii, pe calea socială și numai cu conlucarea românilor.

Dacă așadar dl ministru nu e înclinat a aproba niște statute atât de inofensive din causă că vede în acelea periclitarea convieţuirii pacinice dintre diferite naționalități, cu atât mai puțin poate întărì statutele reuniunii de cultură maghiare din Cluș, care provoacă între naționalități nemulțămire și îngrijire. Primesc propunerea comitetului permanent. (Aprobări.)

Ecou la cestiunea confessională.

Oravița-română, în Vinerea patimilor 1885.

Onorabile Domnule Redactor! Am cetit cu multă atențiune în ḑiarul ce redactați „Telegraful Român“ atât articolul DVoastre precedent precum și cel din primul Sibiiu 15, Martiu a. c. din cari am vĕḑut atât vederile DVoastre în privința fundațiunei Escelenției dela Blaș; cât și replica ce vi-o adresează Onorabilii dela foia Basericească din Blaș; în care replică durere, din început păn' la sfêrșit n'am putut afla alt-ceva decât că acei iubiți frați, în naivitatea lor de marele zel de proselitism confesional (după cum cu drept cuvênt îl numiți DVoastră,) mistifică toate și, ascund totul în sacul pisicei, ei! dar pisîca scoate ghiarele prin sac, după cum se vede mai jos. Cumcă: afirmarea DVoastră că: zelarea pentru s-ta unire e calamitatea cea mai mare pentru națiunea noastră se dovedește pe deplin prin multele casuri, nu numai în Transilvania dar și aici în Bănat, unde încă au început deja, aplicarea zelării respective vĕnării după suflete, dar special din următoriul cas mai recinte comis de un adm. protopresb. verboncaș:

Nu de mult s'au așeḑat aici de ven. capit. gr. cat. din Lugoș ca adm. protopopêsc părintele George Popoviciu; dela așeḑarea acestui individ acì, au și început mulțimea de neînțelegeri între frații de o mamă; ştie-l Dḑeu din ce indemn sau autorizare, destul că mai întâi au început cam pe subt ascuns a învita, a corteșì printre creștinii gr. or., ai convertì sau zela la confesiunea sa gr. cat., mai apoi au început cam pe față, și vĕḑênd că toate încercările sale au rĕmas nepedepsite, acum au început și cu mijloace nepermise, imorale și dejositoare ca sĕ nu ḑic criminale, au început un adevĕrat verbonc (werbung) cum se ḑice pe aici; vĕḑênd că nu merge altfel pândește momente supreme, încearcă ca satana inimile slabe, atinge cele mai delicate susceptibilități, și-a ales câțiva nefericiți, slabi de ânger și totodată ruinați materialminte și moralminte; le-au promis posturi, sprigin material și ajutoare bănești și anume: lui Dimitrie Gaspar, i-au promis că de se va unia îi vor susține pe fiul seu la scoală, lui Ilie Lĕza că-i vor solvì datoriele din fundațiunea lor gr. cat și-l vor aștepta pănă va putea solvì îndĕrĕpt!?! Tot asemene lui Alecsa Lazar socrul lui I. Lĕza, — lui Ioan Lazar carele au fost epitrop bisericesc la gr. or. ii promite că, dacă va trece la unație îl va face epitrop primar și-l va lăsa sĕ speculeze cu banii bisericei în favorul seu individual fără interese, și pe de asupra îl va denumì cantor și-i va solvì 60 fl. salar anual. (Dar cu cantorul actual care se tituleazā și învĕțător ce cugeți sĕ faci părinte administrator? sau doară voiești sĕ-l trimiți la celibat la Secaș, era sĕ ḑicem la Roma).

Pe Petru Cherdu, gr. or. din causă că n'au putut corespunde condițiunilor pentru a-i împrumuta bani din cassa bisericei lor, l-au convertit la s-ta unire, sub cuvênt că acì capătă bani.

Lui Pavel Lazar, fiindcă e birtaș (cârcĭmar) îi promite că, dacă va trece la s-ta unire, va face în casele lui casină pentru uniți și prin aceea (mâncând, bênd și banchetând uniții aici) va avea mare venit, pelângă aceea, părintele administrator au sfătuit în biserică în formă de predică pe credincioșii sei gr. cat. sĕ cumpere beutură și carne de oaie (sic) numai dela dl P. L. (oare asta nu e specula ce o făceau odinioară cărturarii și fariseii în casa Dlui, de ce nu sbiciuesc ilustri capi de astăḑi ai Bisericei gr. cath. pe astfeliu de profani? precum au făcut mântuitorul cu fariseii și cărturarii.)

Oare ce înseamnă aceasta? este ea procedură de preot? este ea faptă creștinească și românească? este spre fericirea poporului? Nu și eară nu. Aceasta este o procedură adevĕrat bestială, anti-creștină și anti-românească. Anti-creștinească căci mântuitoriul Christos au rescumperat pe om dela diavol cu scump sângele seu, precând acest antecrist înbrăcat în haina sacerdotală se nisuește a cumpera sufletele oamenilor cu bani sau ale vinde lui antecrist. Anti-românească căci atari fapte tind la continua luptă și revoltă între frații de o mamă, precum s'au și întêmplat deja de s'au bătut frații între sine, pănă la sânge; — nainte de a venì acest om-neom în comuna noastră, frații trăiau între sine în adevĕrată concordie frățească; dar Hiena sparse acea dulce concordie, și pentru ce? numai pentru de a câștiga merite la superiorii sei; pe această cale, cu astfel de mijloace, crede a se urca la vre-un vicariat sau canonicat, sĕrman păcătos, din spatele bietului popor credul voiește a-și face scară de suire; dar și mai sĕrmană biserică care voește cu astfel de morală a-și câștiga și susține turma.

Oare sĕ fie uitat omul acesta (administratorul ppsc.) titlurile de merite câștigate în tina demoralei din Secaș, pentru cari au și fost transferat din acea comună în Curtea episcopească din Lugoș spre îndreptare canonică; dacă însĕ n'au stat mult acolo, știm cu toții cari sunt causele, adecă un alt individ, tot atât de moral, avênd trecere la curte l-au scăpat, acest reveredisim este părintele canonic M . . . . a, carele și acì-'și are ghiarele amestecate, (pricepem acum pe deplin în ce înțeles a propagat păr. canonic M. ideia de afi unit poporul român într'o singură biserică, că prin aceasta sĕ fie destul de tare a persiste contra atacurilor dușmane ș. a. — adecă unire sau unație cu forța majora, cu presiune?)

Dar acest individ (administrat.) cu toată epitimia nu s'au îndreptat, căci petrece și acum cu musică prin birturi și șatre chiar prin têrguri, precum s'a întêmplat la têrgul de țiară din Oravița, unde mai nainte cu o oară și au petrecut lăeții, mai apoi vĕḑurăm pe păr. administrator cu ceata sa petrecêndu-și între strigăte, sĕ trăiască s-ta unire. (Asta e morală nu glumă, Escel. cu fondația!) dar nu este singur, procedurele sale se făuresc la alt individ de pănura sa, la iubilatul seu cum îi ḑic Secașenii și Chernicenii în păcate adêncitul popa Nicolae, pe care natura pentru multele sale fărădelegi l-a însemnat asemene orbului din scirptură, căci din rîvna cătră s-ta unire a ajuns sĕ-l poarte alții. Această corteșire pentru a zela în s-ta unație se mai nutrește și încuragiază și de alți domni între cari și dl sub-pretore P. pe care ar fi bine sĕ și-l memoreze românii din acest comitat (Caraș-Sever).

Cred frații români gr. cat. că pe aceasta cale se va fericì poporul român? mai bine ar face fariseii și ipocriții sĕ ridice perdeaua, sĕ dee masca de naționalism jos, ca sĕ le vedem fața, și sĕ ne spună adevĕrul, căci și așa s'or cam diocheat; tânguirele lor pentru fericirea poporului, sunt lacremi de crocodil, ca prin acelea sĕ le suceadă mai bine a seduce pe sĕrmanii nefericiți și creduli.

Acestea sunt triste și dureroase priveliști pentru noi românii și pentru poporul nostru; noi strigăm în toate ḑilele, prin toate foile noastre că, suntem persecutați de streini, că nu suntem respectați s. a. și nu vedem că la toate, noi și numai noi suntem vina, nu vedem și nu simțim că și noi de noi ne mâncăm unii pre alții și ne ruinăm între noi prin noi; în loc de a ne ferì de discordii și de procese, le căutăm cu luminarea, le tragem de pĕr (precum d. e. face parint. gr. cat.' din Oravita-rom. aproape în toate ḑilele e pela județ) și nu vedem cine trebue sĕ ne judece, la toate acestea nu reflectează părint. administrator și resp. venerabilul Capitlu, dacă e frumos și bine așa, dar ce le pasă intriganților trêntori fie ori ce va fi cu bietul popor, și chiar cu națiunea, numai ei sĕ poată trăì bine și sĕ-și poată câștiga merite, pentru remunerațiuni și doară, decorări fie aceste merite câștigate și prin împlântarea cuțitului în inima și peptul care i-a nutrit.

Nu DVoastră dar cu „Telegraful Român“ sunteți aceia cari provoacă, ci venerabilele capitl. gr. cat. naționale rom. provocă, ce? Discordie, scisiuni, proselitism confesional, și prin ele totala decadință morală și națională a românilor. — Avis dar venerabil. Capit. gr. cat rom. și special Ilustrilor capi încoronați cu Mitră între cari se află și adevĕrați păstori românești, cu dor de presperarea și fericirea națiunei, pe cari îi rugăm a pune la reson pe astfel de subalterni fanatici, precum e părint. administr protoppesc din Oravița română.

Ear fraților gr. cat. dela „Foaia Basericească“ din Blaș și de pretutindene unde se află atari rom. gr. cat. le spunem și-i rugăm sĕ se desbrace de ipocrisia sau iesuitismul cu: „Căci nu vom aștepta ca un Episcop greco-catolic sĕ facă fundațiuni pentru preoții cari prin nepăsarea și negligența lor 'și perd turma.“ Căci, pentru Dumneḑeu, doară nu începe datorințele unui preot, și nici se finește în a cortesì sau respective a vêna suflete, — ci după părerea noastră altele sunt datorințele și chemarea unui adevĕrat preot, a fi adecă: în curățenie sufletească, a propovedu-i cuvêntul lui Dumneḑeu, a-și păzì turma ce o are de toate primeșdiile, cu credință și abnegare în întregitate, nu însĕ a rêvnì la bunul altuia carele e oprit și prin a ḑecea poruncă dumneḑeiască, nu specula iubiților frați gr. cat. e chemarea preotului, și a lua cu puterea sesiunile parochiale dela gr. or. precum s'au întêmplat în timpul mai recinte în comuna Ticvaniul-mic în Bănat comitatul Caraș-Severin, carele încă este un rod al zelării în sânta unire, și încă această răpire, durere este apărată de un domn advocat carele se bucură de mare reputațiune ca naționalist. — Nu așa fraților este înțelesul cuvêntului Mântuitoriului ce ḑice, „Păstoriul cel bun-și dă sufletul pentru turma sa“ și, — „Voi lăsa turma pentru o oaie rĕtăcită“ ci că: păstoriul cel bun sĕ-și păzească cu credință turma lui încredințată. Oare aceste nu sunt tot atâtea vêrtuți meritorie pentru de a fi remunerat preotul care le posede; fără ca sĕ fie silit preotul a se degrada la rolul de corteș și — răpitor de suflete.

Lĕpădați deci fraților gr. cat. odată masca și fiți așa de sinceri precum sunteți de iesuiți, înlocuiți ipocrisia cu sinceritate și încredere frățească, sĕ ne respectăm și sĕ ne iubim reciproc, și atunci vom fi respectați din toate părțile și streinismul nu va putea strĕbate cu discordie și desbinări între noi. — Atunci apoi vom fi fericiți și, vom putea lucra liniștiți în via Domnului.

Mai mulți români — adevĕrați.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Valendorf, în 26 Martie 1885. Onorabilă Redacţiune! Poate că ve este cunoscut, că în comuna noastră Valendorf, înainte cu vre-o câţiva ani, statul au înfiinţat o scoală de stat pentru 18 copii maghiari, cu inveţătoriu maghiar, căruia statul îi plăteşte 400 fl. anual. Tot asemenea poate că ve este cunoscut, că în anii trecuţi s'au făcut încercări, ca sĕ se contopească şi scoala noastră confesională greco orientală din Valendorf cu scoala de stat. După ce însĕ încercările acestea până acuma nu se putură realisa, eată ce se întêmplă: Înveţătoriul confesiunal Ioan Morariu din Valendorf, carele în anii 1882/3 şi 1883/4 au fost inveţătoriu la scoala greco-orientală din opidul Cohalm, după ce au fost demisionat dela aceasta scoală, au trecut inveţătoriu în protopopiatul Dobrei pre anul acesta 1884/5. Şi ce se veḑi? Înainte cu vre-o 4 septĕmâni ne pomenim cu numitul învĕţătoriu venind acasă în Valendorf cu muiere cu tot din protopopiatul d-lui Crainic sub cuvênt că acest protopop i-au dat concediu pre mai multe septĕmâni. Dar ce sĕ mai veḑi? eată că acum îl vedem în scoala de stat în Valendorf figurând ca al 2-lea învĕţătoriu lângă cel de ungur cu salariu de 400 fl. Ce sĕ intenţionează prin aceasta e lesne de priceput; a se instreina în modul acesta copii dela scoala noastră confesională românească din Valendorf şi a merge la cea de stat, după ce pre alta caie nu au putut preface scoala noastră confesională de aici în scoală de stat.

Atârnă deci dela spriginirea scoalei noastre confesionale din Valendorf din partea organelor superioare bisericeşti, ca sĕ nu caḑă în cursa inimicilor.

Eu voiesc numai atâta sĕ ştiu: dacă învĕţătoriul Ioan Morariu, au figurat ca învĕţătoriu confesional în tractul Dobrei pe anul scol. 1884/5 ales fiind prin concurs într'o comună din acel tract, cum au putut demisiona acel învĕţătoriu pre la mijlocul anului scolastic? înaintea cui a demisionat, înaintea protopopului sau înaintea Consistoriului? cum au putut permite acele organe numitului învĕţătoriu a-şi părăsì scoala înainte de vreme, şi a întra în scoala statului?! *G. N.*

Din Public.

Onoratei Doamne Catarina Solich născută Vass în Beiuşiu.

Ca membrul comitetului parochial gr. or. din Beiuşiu cu cea mai mare bucuriă am luat la cunoştinţă, că precum celelalte biserici, aşa şi biserica noastră din loc a-ţi binevoit a o ajuta cu 50 fl. v. a.

Primeşte Onorată Doamnă pentru acest act marinimos espresiunea sincerei mulţămite din partea comunităţii bisericei noastre, şi declaraţiunea celei mai înalte stime ce-ţi păstrăm, din parte-mi îţi oftez ca sĕ trăeşti mulţi ani în fericire şi îndestulire, şi iubirea, ce ţi-a plantat religiunea creştină sĕ o estinḑi asupra tuturora, căror poti sĕ le ajuţi, prin aceasta Vei câştiga în lumea aceasta linişte sufletească, ear în cealaltă remuneraţiune.

D-ḑeu sĕ-ţi dee putere, sĕ te păzască de desperaţiune şi sĕ te mangăe în suferinţele acestei vieţi grele, sĕ-ţi dee potere spre devingerea inimicilor, sĕ te lumineze şi sĕ te înveţe a cunoaşte vanitatea lucrurilor trecĕtoare din aceasta lume, sĕ-ţi îndemne inima la zel şi iubire.

Beiuş 4 Apriliu 1885

cu profundă devoţiune
D. Simai,
advocat.

De lângă **Agnita** în 24 Martie 1885.

Domnule Redactor! Precum se vede din „Telegraful Român“ Nr. 33 d-dato Agnita în Martie, s'a supĕrat pârjol- dnul corespondente „*i*“ pe păr. administrator protopresbiteral Maier, că cu ocasiunea alegerilor de deputaţi sinodali nu l'a pus şi pe dênsul pe petecul de hârtie sĕ fie ales.

Voeşte mai vêrtos a trage l'a îndoială activitatea alesului Zacharia, a ginerelui păr. Maier, însĕ îi es ghiarăle prin straiţă.

Domnul „*i*“ a putut candida de deputat sinodal în altă parte însĕ în tractul nostru — unde e cunoscut — nu, de oare ce e deochiat cu musca pe căciulă. — Dacă dl Zachariă, ca fost ales în mai multe periode, nu a făcut lucruri mari, precum nici alţi n'a făcut, totuşi când s'a votat vre-un obiect de valoare nu a desertat din şedinţă, ca domnia sa dl corespondinte „*i*“ temându-se de a dechiara coloare. — Domnul Zachariă e din tractul nostru cu simţul nostru şi şi familia-i e română şi ne ştie păsurile noastre, precând dl „*i*“ vrea sĕ fie de vâlvă ales deputat sinodal nu numai un szolgabiró poate fi un deputat bun şi apt.

Ar fi mai bine dle „*i*“ sĕ nu te fatigezi pe viitoriu dând dojene şi învĕţături unei persoane îmbĕtrênite pe terenul bisericesc, carele încă de când nu puteai ḑice dta „tatăl nostru“ a făcut treburi bisericei şi scoalei şi naţiunei, chiar dta eşti cel mai nechemat de a împărtăşì înfruntări, veḑiţi mai bine de crucea dtale. *.O.*

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) Institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, binevoiască a primì dela pompierii voluntari din Sĕlişte cea mai vie recunoştinţă pentru darul de 25 fl. v. a. trimis acestei reuniuni.

Sĕlişte, 9 Aprile 1885.

Ioan Macsim,
comandant.

* (Cas de moarte). Parochul romano-catolic din Sibiiu, **Stefan György** a rĕposat Joia trecută. Înmormêntarea s'a făcut astăḑi la 9 oare.

* (Reuniunea română de cântări şi musică din Caransebeş) arangează Luni 1/13 Aprile 1885 în sala mare a hotelului „Lichtneckert“ cu concursul binevoitor al dl J. Scherff, *a doua producţiune ordinară* constătătoare din:

1. I. Mureşan: „Trecui valea“ cântec poporal corul micst.
2. Giroud: „Frăţietatea“ corul bărb.
3. G. Dima: *a)* „Codrul verde.“ *b)* „Seguidilla.“
G. Cavadia *c)* „Ştiu că mai erta“ cântate de N. Popovici.
4. Mendelsohn B.: „Corul 26 din Oratoriul Paulus“ corul micst.
5. Schumann: „Sorentina“ pentru cor şi Solo-Tenor corul bărb.
6. Adam: „Junimea parisiană“ corul micst.

Începutul la 8 oare seara. Joc. Membri au întrare gratuită. Pentru nemembri de pers. 80 cr. familia 1 fl. 60 cr.

* (Şedinţa publică.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul teologico-pedagogic greco-oriental românesc din Arad va ţinè Duminecă în 31 Marţiu (12 April) a. c. seara la 7 oare în sa'a cea mare a institutului o şedinţă publică.

Oferte benevole pentru biblioteca societăţii, se vor primì cu mulţămire seara la cassă şi se vor chita pe calea jurnalistică.

Programa:

1. „Cuvênt de deschidere,“ rostit de domnul profesor Vasile Mangra, ca preşedinte conducĕtoriu.
2. „Căluşerul“, (din Ardeal) esecutat de corul instrumental al societăţii sub conducerea lui I. Muscan, cleric de curs I.
3. „Persistenţa românilor în patria strĕbună, disertaţiune de Ilie Moţ, cl. c. III.
4. „Dulce-i vieaţa,“ cor micst esecutat de corul vocal al societăţii sub conducerea lui I. Muscan cl. c. I.
5. „Dan căpitan de plaiu,“ poesie de V. Alesandri declamată de Ioachim Turcu, cl. c. I.
6. „Ardeleana,“ esecutată de corul instrumental al societăţii.
7. „Educaţiunea fetelor la români,“ schiţă istorică-pedagogică de Corneliu Lazar, cl. c. II.
8. „Romanţă,“ poesie de M. Zamfirescu musică de D. Georgescu; solo bariton esecutat de G. Dudulescu, cl. c. I.
9. „Moartea lui Mihaiu Eroul,“ poesie de D. Bolintinianu, declamată de R. Bortoş, preparand de cursul III.
10. „Drapelul,“ esecutat de corul societăţii.
11. „Caiu Muciu Scevola,“ poesie de P. Dulfu declamată de Tr. Vaţan, cl. c. I.
12. „Hora pĕcurariului,“ esecutată de corul instrumental.

(Desmerdat de graţia publicului.) Fie-care privitor atent al obiceiurilor poporale a făcut esperienţa, că şi ele sunt supuse din timp în timp modei. Sĕ privim d. e. îmbrăcămintea, şi avem îndată dovada cea mai eclatantă, că o anumită modă câştigă îndată plăcerea publicului; aşa se întêmplă şi pre alte terene.

O dovadă despre graţia publicului ne dau şi pilulele de Elveţia ale apotecarului R. Brandt, cunoscute aproape în fie-care familie. Înainte cu 5 ani precând furà ele cunoscute, se bucurau de puţini amici. Lumea a tăbărît asupra lor, afirmând, că ele sunt netrebnice, şarlatanie, şi altele de acestea.

Cum stau însĕ ele aḑi? Recomandate de autorităţi în medicină că escellent mijloc la mistuire, îngroşarea sângelui, lipsa de respirare, durere de cap, durere de maţe şi stomach, lăudate de sute şi mii cari le-au folosit cu succes, ele sunt cunoscute la bogaţi şi sĕraci, sunt căutate, şi nu ḑicem mult, când afirmăm, că ele astăḑi sunt desmerdate de graţia publicului — dovadă a efectului lor.

Milioane de şatule din pilulele apotecarului R. Brandt circulă aḑi în toată lumea, şi aproape în fie-care apotecă se pot procura cu 70 cr. Trebue bine observat ca fie-care şatulă sĕ fie semnată cu o cruce albă pe pănură roşie şi cu signalele R. Brandt.

Nr. 89. [999] 2—3

CONCURS.

În urma ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archid. ddto 5 Martie 1885. Nr. 6880 B. 1885, se escrie al doilea concurs pentru întregirea parochiei vacante Micăneşti cu filia Almaşel, protopresbiteratul Iliei, cu terminul de 30 ḑile dela prima apariţiune în foaia noastră „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Dela 130 de case câte una mĕsură mare cucuruz smicurat.
2. Folosirea cimiteriului şi venitele stolari obicinuite, cari computate toate în bani dau un venit anual de 369 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 în terminul defipt la acest oficiu ppresbiteral.

Gurasada 20 Martiu 1885.
În conţelegere cu comitetul parochial.
Alecse Olariu,
adm. ppresb.

Nr. 301. [1001] 1—3

EDICT.

Ioan Ghib gr. or. din Sĕlişte care de 3 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ana n. Sas gr. or. din Galeş, fără a se ştí ubicaţiunea lui şi dacă mai trăeşte, prin aceasta se citează ca în termin de trei luni dela datul de faţă sĕ se infăţoşeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 27 Martie, 1885.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.
Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un rênd de haine
4 fl. 96 cr. din lână bună de oaie;
8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
10 „ — „ din lână fină de oaie;
12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

întemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scorneturi.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă.

[998] 3—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 36. Sibiiu, Marți 2/14 Aprilie 1885. **Anul XXXIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sesiunea sinodului archidiecesan.

Cu ḑiua de 31 Martie a. c. a întrat sinodul nostru archidiecesan în o sessiune noauă pentru un period de trei ani. Deputații, s'au întrunit în numĕr foarte mare ca nici odată până acuma.

La sânta liturghiă a pontificat Escelenția Sa Domnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul asistat de Preacuvioșia Sa domnul archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, domnul protosincel Dr. Ilarion Pușcariu, protopresbiterii: Ioan Petric, Ioan Hannia, Ioan Popescu, Zacharia Boiu și Simion Popescu.

După invocarea spiritului Sânt la oarele 12 Escelenția Sa Domnul archiepiscop și metropolit a deschis ședința prin cuvinte călduroase. „Me abat — ḑice — pentru astadată dela usul urmat în trecut, și la întrunirea aceasta de acum nu ve întimpin cu o cuvêntare pregătită, premeditată, ci voiu sĕ ve grăiesc immediat dela inimă.“ Așa a și fost. Purceḑind dela cardinalele principii evangelice: credință, dragoste și nădeșde, Escelenția Sa recomandă urmărirea acestor principii în desbaterile sinodale. Între aceste margini biserica cu succes 'și va continua lucrările sale spre binele credincioșilor. Lucrând din alte motive, biserica degenerează în instituțiuni lumești, consorții cu scopuri personale, cari nu sunt spre fericirea ei și a fiilor sei.

Împărtășind deputaților binecuvêntare archierească dechiară sesiunea sinodului pentru anul acesta de deschisă.

După deschiderea ședinței presidiul denumește de notari interimali din cler pre protoprebiterul Ioan Danciu și Iuliu Dan, dintre mireni pe deputații Dr. Nicolau Olariu, Dr. Absolon Todea, Pompiliu Pipoș și Mateiu Voileanu.

Se presentează și cetește hârtia consistorială, prin care se transpun actele electorale sinodului.

La provocarea presidiului 'și presentează credenționalele în persoană deputații Nicolau Popea, Iacob Bologa, Ioan de Preda, Dr. Nicolau Maier, Eliă Macelariu, Dr. Nicolau Olariu, Ioachim Fulea, Simion Munteanu, Ioan Papiu, Dr. Ioan Mihu, Augustin Nicoară, Ambrosie Bârsan, Orbonaș, Pompiliu Pipoș, Mateiu Voileanu, Ioan Gall, Dr. Absolon Todea, Parteniu Cosma, Anania Moldovan, Ioan Slavici, Galaction Șagău, Dr. Aurel Brote, Ioan Bechnitz, Ioan Popescu, Anania Trombitaș, Zacharia Boiu, Dr. Nicolau Pop, Ioan Petric, Iuliu Dan, Ilariu Duvlea, Petru Ciora, Nicolau Cristea, Ioan Zacharie, Dr. Moga.

S'au presentat prin presidiu credenționalele deputaților: Alecsiu Olariu, Dragomir, Gerasim Candrea, Ioan cav. de Pușcariu.

Prin Domnul Dr. Nicolau Pop s'au presentat credenționalul deputatului Stefan Iosif.

Dintre deputații presenți n'au avut la sine credenționalul Ioan Hannia, Ioan Danciu, Nicolau Cosma Eugen Brote și Dr. Ilarion Pușcariu.

La notificarea presidiului se observă la protocol, că contra actului de alegere din cercul XIX. al Făgărașului a întrat protest la presidiu, care se transpune la actele electorale. Celelalte proteste întrate la timpul seu contra actelor electorale din cercurile I. Sibiiu, III. Sebeș, VI. Ilia și XVI. Sighișoara sunt transpuse la acte.

Conform regulamentului se compun secțiunile pentru verificarea deputaților, și adecă cercurile 1—5 vor verifica pre deputații din cercurile 10—15, cercurile 5—10 vor verifica pre cei din cercurile 15—20, cei din cercurile 10—15 verifică pre cei din cercurile 5—10 și cercările 15—20 verifică pre deputații din cercurile 1—5.

Ședința se suspinde și secțiunile au rĕmas spre a se constituì și termina lucrările.

Revista politică.

Sibiiu, 1 Aprile.

Sunt teribili raportorii dela ḑiarele unguresci. Ḑiua de 12 Aprile va rĕmânea ḑi însemnată în vieața noastră publică din Ardeal, așa am ḑis noi în numĕrul precedent al ḑiarului nostru. „Inteligența patriotică din părțile ardelene între însuflețire mare a proclamat aḑi constituirea de maghiarisare în Ardeal și prin aceasta 12 Aprile a devenit ḑi sânțită nu numai pentru Cluș sau Ardeal, ci ea trebue înșirată între ḑilele cele mai memorabile și mai sĕrbătorite din istoria patriei noastre.“

Așa ḑice ḑiarul „Magyar Polgár“ de eri, și noi o credem, căci în lumea de astăḑi toate sunt posibile.

Cu ḑiua de eri s'a dechiarat resboiu naționalitătilor din Ardeal. Nu credeam că el va fi dechiarat cu atâta vâlvă, însĕ acuma suntem în fața faptului împlinit, n'avem ce sĕ facem, primim lupta pe terenul ce ni s'a pus, și o primim în toate consecuențele ei.

După ḑiarele din Cluș multă lume s'a strîns la această sĕrbare națională ungurească. În limbagiul biblic vorbind, putem și noi ḑice: *„Boierii popoarelor s'au adunat întru una asupra Domnului, și asupra unsului lui.*

„Magyar Polgár“ la locul al doilea cu litere grase tipărește următoarele:

„Ardealul e mâna dreaptă a patriei noastre. Prin fiecare petec de pămênt perdut aici de către maghiari, se stirbește siguranța caracterului patriei maghiare, care esistă de o mie de ani. Contra-balanțarea acestei agitațiuni destructore contrarie maghiarismului în direcțiune patriotică, susținerea maghiarismului, recâștigarea terenului perdut, desvoltarea culturală maghiară, toate aceste sunt apărare proprie, pre cari ar trebuì sĕ le spriginească fie-care maghiar. Prin epistolă am dispus, ca sĕ se solveze 100 fl. la reuniune ca tacsă de membru. Primiți cu considerare filerii ungurului espatriat. *Kossuth.*

La această telegramă „Magyar Polgár“ face următoriul comentar.

„Ce sĕ respundem noi la aceste cuvinte puternice!

Cu ce cuvinte vom esprima sentimentul adûncei recunoștințe și a stimei escentrice — rajongó tisztelet — asemenea și entusiasmul fără margini, stêrnite prin cuvintele lui Kossuth în inimile maghiarimei transilvane?

În primele oare ale grelei noastre probleme ele ne au umplut de adevĕrată rêvnă dumneḑeiască. Cine va putea resista provocărei profetice eșite din rostul lui Kossuth, cine nu va primì cu entusiasm misiunea, programa ce ni o dă el?

Observările lui Kossuth, serioase cum sunt ele, provoacă atențiunea întregei națiuni maghiare asupra causei noastre. Transilvania e mâna dreaptă a patriei noastre, așa ne spune Kossuth în mod profetic, și acestea le ḑice patriei mame.

Suma, prin care **Bĕtrênul cel sânt** dela Turin se face membru în reuniunea noastră este o comoară, este *moaște sfinte*, testate noue prin ultimele lui cuvinte.

Din părțile rĕsĕritene a-le patriei maghiare, în prima ḑi a unei grele lupte, maghiarimea din Ardeal salută din inimă și cu recunoștință pre Kossuth!

Alduiască-l Dumneḑeu!

Până aici ḑiarul din Cluș. E bine sĕ facem notițe, căci cine știe ce se va mai întêmpla cu canonisarea sânților tineri și bĕtrêni. E bine că sĕ notificăm, că patriotismul lui Kossuth e scris pe steagul celor din Cluș, patriotism, care nu ne convine nici noauă, și de sigur nici dinastiei de Habsburg.

Adresa comitatului Sibiiu către celelalte corporațiuni.

(Urmare.)

Chiar cultura, care e legată de relațiunile limbistice esistente și prin urmare care și în Ungaria, dacă e vorba ca dînsa sĕ se lățească și înrădăcineze, cere cultivarea limbilor nemaghiare, chiar această cultură se vatĕmă prin tendența „Reuniunilor maghiare de cultură,“ deoare-ce aceste 'și aleg cu preferință ca obiect de încercare pruncii nemaghiari în vêrsta fragedă în care se deșteaptă mână în mână cu formarea limbii, cu sunetul dulce al limbii materne, puterile spirituale și morale ale omului, și voiesc sĕ-i răpească dela casa părintească — vatra limbii materne nemaghiare — prin scoala maghiară, prin un „institut,“ care nu poate substituì nici când influența educătoare și moralisătoare a casei părintești. „Scopul reuniunii“ — se ḑice în statutele acestor reuniuni (veḑi § 3 al reuniunii maghiare de cultură din Ungaria de sus) — „e: a păstra și crește în poporațiunea nemaghiară spiritul maghiar și a rĕspândì cunoștința limbii maghiare ca limbă a statului. Pentru ajungerea acestui scop înființează „pe teritorul jurisdicțiunilor, trase eventual în „cercul seu de activitate, după putința mijloacelor „sale banale proprii, asile de băieți, grădini de băieți froebeliane, scoale poporale elementare și mai „înalte, și respective le spriginește fără considerare „la caracterul lor; premiează pe învĕțătorii meritați întru lucrarea în spirit patriotic și în rĕspândirea limbii maghiare precum și pe scolarii, cari „dovedesc un progres deosebit în însușirea limbii „maghiare; provede scolari sĕrmani cu cărți de învĕțământ și cu vestminte; — cu un cuvênt întrebuințează toate mijloacele legale pentru împlinirea „problemei sale.“

Mijloacele citate acì sunt evident destinate pentru a le răpì copiilor născuți din părinți nemaghiari limba maternă. Asilele de copii și grădinile de copii maghiare nu înseamnă altceva, decât ca sĕ se dedee copilul cu limba maghiară în etatea când începe mai întâiu învĕțarea limbii și ca această limbă sĕ ocupe locul, care îi compete în mod natural limbii materne, astfel încât pentru aceasta nu mai rĕmâne loc. Părinții apoi nu-l mai înțeleg pe propiul lor copil, când se întoarce la vatra părintească din grădina maghiară de copii și din scoala maghiară. Prin premiarea învĕțătorilor și a scolarilor, prin ajutorarea în miserie cu mijloace de învĕțământ și de traiu are sĕ se vîre în familie seducerea pentru a răpì copilului limba înnăscută.

A contribuì pentru aceste scopuri cu banii proprii și cu lucrarea proprie sunt recercați locuitorii germani și români ai comitatului Sibiiu prin presupunerea negenată, că naționalitățile nemaghiare sunt capabile de a se sinucide.

Nu mai puțin de condamnat e pretenția de a le face pe jurisdicțiuni organe de luptă pentru nisuințele acestor reuniuni. Prin aceasta nu numai că administrația publică se subtrage dela chemarea sa, ci se face chiar dușmana acesteia, dacă se poate presupune despre dînsa — după cum se face în numitele adrese, — că ea, care e chemată a servì numai binelui tuturor cetățenilor, prin urmare nu tendenţelor unilaterale ale unei naţionalităţi şi cu atât mai puţin unor tendenţe îndreptate in contra celoralalte naţionalităţi, ar fi în stare sĕ sprigineascā activitatea acestor reuniuni cu scopuri şi mijloace nemorale care turburā pacea naţionalā, şi acolo unde puterea şi seducerea nu sunt suficiente, şĕ aplice puterea ei de presiune. Trebue acusate dar' cu abusul grav de putere oficialā şi condamnate organele publice, cari s'ar pune în serviciul acestor nisuinţe corumpĕtoare.

Nisuinţele de maghiarisare sunt acomodate a face din cetăţenii nemaghiari aceea ce nu sunt, dar cu neconsiderarea trecutului lor istoric şi a dreptului lor civic de stat, în adresā din Cluş sunt numiţi „streini" în această ţeară. Nisuinţele de maghiarisare slăbesc instituţiunile interne ale statului în loc ca sĕ le întărească; ele nimicesc alipirea veche, moştenită, cātrā patrie a cetăţenilor nemaghiari vătĕmaţi în simţemintele lor cele mai intime; ele împedecă aptitudinea de acţiune a monarchiei înafară şi micşorează însemnătatea aceleia în cercul statelor europene.

Naţionalităţile nemaghiare posed o conştiinţă naţională viuă. Pentru dînsele încă are valoare ceeace s'a ḑis în adresa dietei ungare dela 10 August 1861: Dacă popoarĕle ar fi fără vre un simţemênt politic mai desvoltat şi fără voinţă, în acest cas ar fi uşor a le contopì şi a crea în lipsa unei unităţi naturale o unitate artificioasă... Dar astăḑi simt deja naţionalităţile, simte fie-care clasă a poporului preţul libertăţii politice şi al independenţii legale, se alipeşte de aceea cu pietate şi arare-ori succede, cu delăturarea acestor simţeminte şi a acestei pietăţi, a reforma popoarĕ şi ţĕri conform teoriilor politice contra voinţii lor. Da, astfel de încercări sunt împreunate adese-ori cu pericol, deoare-ce libertatea de voinţă e pentru singuratici o comoară atât de scumpă încât pe preţul jertfirii aceleia nu primesc bucuros nici chiar aceea ce de bunā voiă ar fi fost folositor şi în interesul lor."

Simţemêntul îndreptăţit al amărăciunii faţă cu astfel de încercări se alimentează prin aducerea aminte de trecut, care e cu atât mai neşters din memoria naţionalităţilor nemaghiare, cu cât e presentul mai apăsător, cu cât e mai mare regresul şi scurtarea ce o simt în drepturile lor acum în comparaţiune cu timpurile de mai nainte.

Locuitorii nemaghiari ai Transilvaniei se simt îndeosebi adûnc vătĕmaţi, deoare-ce caracterul poliglot al acestei ţĕri află espresiunea de drept public şi în dreptul public al Transilvaniei — abstrăgênd dela mărturia lui Verböczy *Triparitum pars III. lit.* 2 şi 3, că în Transilvania sunt în vigoare regulamente, cari se abat dela regulamentele regatului Ungariei.

Astfel hotăria articolul de lege I al dietei Transilvane din 1846/7:

§. 4. Toate jurisdicţiunile, toate judecătoriile şi oficiile civile au sĕ se folosească atât la pertractări şi la redigearea protocoalelor, cât şi în raporturile şi decretele lor în mijlocul naţiunii maghiare şi secuieşti, de limba maghiară; ear în mijlocul naţiunii săseşti, de limba germană.

§. 5 Naţiunea săsească rĕmâne cu privire la corespondenţa cu jurisdicţiunile şi de acì înainte prelângă datina observată dela redactarea articolului XXXI din anul 1791 încoace.

După o desvoltare progresivă şi o apreţiare justă a principiului egalei îndreptăţiri a naţionalităţilor s'a adus legea despre folosirea acelor trei limbi ale ţerii, şi anume: a limbei maghiare, germane şi române, în comunicarea publică oficioasă, şi s'a sancţionat de către Maiestatea Sa la 5 Ianuariu 1865.

Legea aceasta s'a esecutat timp îndelungat şi a corĕspuns, ca nici una până acum, pretenţiunilor locuitorilor poligloţi ai Transilvaniei, fără de a fi jignit câtuşi de puţin acţiunea monarchiei înafară şi unitatea statului înlăuntru, posibilitatea practică a guvernării şi a administrării şi administraţiunea punctuoasă a justiţiei.

Cu atât mai dureros a trebuit sĕ atingă pe poporaţiunea germană şi română din Transilvania regresul pe terenul egalei îndreptăţiri naţionale, cu cât au fost împedecate de a profita de egala îndreptăţire a limbei lor prin legea „despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor" (Art. de lege XLIV din 1868), creată după efectuirea uniunii Ardealului cu Ungaria, şi au fost silite a aduce jertfe însemnate în favorul limbei maghiare, declarată de limbă oficioasă a statului. De atunci li s'au impus încă şi mai multe jertfe şi s'a restrîns valoarea limbelor nemaghiare destul de strîmtorate prin art. de lege 44 din 1868 şi mai tare, ba, s'a nimicitit aşa ḑicênd cu totul, parte prin ordinaţiuni de ale înaltului guvern, de ale autorităţilor administrative şi de ale judecătoriilor, parte prin modificarea articolului de lege 44 din 1868 de către legislatură. Aşa de esemplu, ca sĕ amintim numai unele, judecătoriile de întâia instanţă — cu toate, că legislatura n'a modificat nici n'a şters cu desăvêrşire §-ul 8 al articolului de lege 44 din 1868, ci din potrivă l-a garantat şi pentru viitor prin §-ul 6 lit. d) al articolului de lege 4 din 1869 — şi în provinţele nemaghiare nu resolvează acusările şi cererile partidelor nemaghiare în limba acelora, redigează protocoalele de instrucţiune, de ascultare de martori, de oculaţiune şi de alte acte judecătoreşti esclusiv numai în limba maghiară, dacă partidele, martorii şi esperţii nici nu o înţeleg; afară de aceste citaţiunile nu se scriu în limba maternă a partidei citate sau în limba protocolară a comunei, în care locuieşte. Tot aşa se întêmplă în procesele criminale, că acusa, apărarea şi aducerea sentenţii cu prilegiul pertractărilor finale verbale, nu se efectuesc în limba maternă a acusatului, ci esclusiv în limba maghiară. Mai multe judecătorii de prima instanţă au asistat prin simple hotărîri judecătoreşti folosirea limbelor nemaghiare cu privire la presentările advocaţilor, purtarea proceselor şi publicarea sentenţei, — fără nici o considerare la §-ul 9 al articolului de lege 44 gin 1868.

Pe calea legislaturii s'au impus naţionalităţilor nemaghiare jertfe grele, în special prin articolul de lege XVIII din 1879, prin care se întroduce propunerea obligată a limbii maghiare în scoalele elementare nemaghiare, şi anume se ameninţă prin numĕrul oarelor dispuse, pe calea ordinaţiunii, instrucţiunea băieţilor nemaghiari cu atât mai vîrtos, cu cât în urma rapoartelor ministrului de instrucţiune ordinaţiunile acele se esecută în multe locuri astfel, încât limba maghiară se preface în limbă de propunere alăturea cu cealaltă limbă nemaghiară *(cf. a vallás és közoktatásügyi m. kir. ministernek a közoktatás állapotáról szólló és azországgyülés elé terjesztett tizenharmadik jelentése 1882/3—1883/4 pag. 58)*; tot astfel de jertfe cere dela naţionalităţi şi articolul de lege despre scoalele medii XXX din 188.

Actele administraţiunii statului de instrucţiune sunt mai mult potrivite spre a umplea pe naţionalităţile nemaghiare de îngrijiri grele cu privire la viitorul lor. Prin ignorarea pescrierii positive a §-lui 17 din articolul de lege 44 din 1868, din visteria statului nu se înfiinţează scoale poporale şi medii nemaghiare, cu toate că şi nemaghiarii contribue cu tot acele dări, ca şi maghiarii, se înfiinţează însĕ cu multe cheltueli scoale de stat maghiare alăturea cu cele germane şi române din comunele nemaghiare, cari se susţin singur numai din mijloacele naţionalităţi or respective. Şi acì nu mai facem nici o observare asuprra raportului oficial al dlui ministru de instrucţiune, în care se face cu privire la gimnasiul de stat din Neoplanta declararea, că „funcţiunea după chemarea sa e magirisarea." Regresul scoalelor nemaghiare se constatează în rapoartele oficioase ale înaltului minister de instrucţiune, presentate dietei, fără de nici o esprimare a regretului — aşa scoalele cu limba de propunere germană erau în Unguria în anul 1869 1232, ear în anul 1880 numai 867, şi în anul 1883 plane numai 690. — Relativ la raporturile scolare din capitală, unde pentru copii obligaţi de a cerceta scoala ai acelor 120,000 locuitori germani, nu esistă nici o unică scoală poporală, se ḑice în raportul al ḑecelea al dlui ministru de instrucţiune: „cele 14 scoale cu limbă de propunere maghiară s'au înmulţit la 133, cele douĕ scoale cu limba de propunere germană, cari s'au sortat din anul 1869, au încetat cu totul, ear numĕrul scoalelor maghiaro-germane s'a redus dela 28 la 6. Pe terenul acesta a dovedit municipiul capitalei un resultat, pentru care merită cu tot dreptul recunoştinţa naţiunii," *(„a 14 magyar tannyelvü iskola fölszaporodott 133-ra, az 1869-ben volt 2 német tannyelvü teljesen megszünt s a magyar-német tannyelvüek száma 28-ról 6-ra apadt. E téren a főváros közönsége oly eredményt mutatott fel, melyért a nemzet háláját méltán kiérdemli." A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministernek a közoktatás állapotáról szoló és az országyülés elé terjesztett tizedik jelentése 1879/80 — 1880/81* pag. 150).

Cu totul altmintrele sună promisiunile, care au fost legate în mod sĕrbătoresc de uniunea Ardealului cu Ungaria în dieta Transilvaniei ţinută în anul 1865/6 la Cluş. În această dietă domnia unanimitate relativ la aceea, că pretensiunile naţionale ale saşilor şi românilor cu privire la limbă trebue respectate. Nici un vorbitor nu a tradat atunci nici pe departe tendenţe de maghiarisare. Nu s'a aflat atunci nici între saşi nici între români nimeni, care sĕ fi renunţat dela pretensiunile naţionale. Aceasta o dovedesc chiar şi declaraţiunile făcute de o fracţiune foarte mică a românilor (deputatul Iosif Hoszu) şi de o mică fracţiune a sasilor (de către deputaţii Samuil de Löwenthal, Iuliu de Brennerberg, Francisc de Brennerberg, Frideric Wächter, Mauriciu Conrad), cari declaraţiuni s'au recomandat de către dieta din Cluş prin adresa de 18 Decembre 1865.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Braşov, 27 Martie v. 1885. Dl Redactor! În comunicatul meu din urmă ve anunţasem despre o representaţie teatrală arangiată de către „clubul literar" al bravelor noastre damicele de aici. Încântat de esemplara activitate desvoltată de delicatele mlădiţe ale secsului frumos nu me putui reţinea, ca sĕ nu le urez deplin succes şi în această întreprindere. Foarte vesel me simţ aḑi, căci me aflu în plăcuta posiţie de a putea constata, că succesul a fost mai presus de ori ce aşteptare. Prin producţiunea din cestiune, ce avu loc aseară în Reduta oraşului, s'a dat o vie dovadă, cumcă deletanţi şi diletante prin studiu serios ştiu ajunge la destoinicia actorilor de profesiune, ba acestea s'au arătat a fi întru toate superiori faţă de multe trupe teatrale ambulante.

Piesele representante au fost: 1. „Nino" în versuri, de I. P. Cerchez şi 2.) „După teatru" prelucrată şi localisată după piesa franceză „O ceaşcă de tee" de F. V. Stefanelli.

Persoanele, cari au jucat în aceste piese sunt dşoarele: Elena Dimitriu, Elena Popovici, Octavia Baboian şi dnii: Andreiu Bârsan, I. C. Panţu şi Iacob Mureşan jun. în piesa întâiu, ear într'a doua: d-şoarele: Tiţa Murĕşan şi Lucia Puşcariu şi d-nii Andreiu Bârsan şi Stefan Bobancu.

Vorbind în special despre singuraticele persoane ale acestui frumos buchet de diletanţi, ar trebuì sĕ repeţim la fiecare aceleaşi vorbe de laudă meritată. Mişcare naturală, ţinută nobilă, şi estetică, limbagiu corect şi respicat cu un cuvênt tot coloritul representaţiunilor a fost cât se poate mai nimerit.

Aplausele publicului nu mai încetau după fiecare scenă; d-şoarele diletante fură onorate cu buchete mari de flori din partea publicului. Conducĕtoriul acestor representaţiuni dl Andreiu Bârsan prin aplause nesfêrşite a fost chemat la fine din nou pe scenă pentru de a i se esprima din partea publicului speciale urări.

În fine nu se poate lăsa nerelevată o împregiurare, care înalţă cu atât mai mult zelul şi căldura ce caracterisează pe damicelele diletante faţă de aceste încercări. D-le lor jertfiră nu numai timp şi osteneală ci chiar şi sume însemnate de bani, căci şi făcură însuşi bogatele costume cu cari erau îmbrăcate şi cari în tot casul n'au putut costa mai puţin de câte 100—150 fl. Aceste costume nu ştiu dacă s'ar mai putea astfel întrebuinţa, de oarece aveau o formă ca cele din evul mediu.

Între piese s'a cântat de către orchestra oraşului uvertura „Stefan cel mare" de Iacob Murĕşan jun. În aceasta orchestră se vedeau şi câţi-va studenţi dela gimnasiul român; onoare junimei noastre studioase de aici, căci ştie folosì timpul liber cu ocupaţiuni de artă.

Publicul asistent a fost foarte numĕros; se vedeau foarte mulţi indiviḑi de naţionalitate streină şi cu deosebire sasi.

Venitul total al acestei representaţiuni este cam de 230 fl. ear venitul curat cam de 110—120 de florini.

După cum se aude, aceste piese sĕ vor mai representa odată împreună cu o a treia piesă de cuprins mai poporal. Această faimă a causat o bucurie deosebită publicului român braşovean. *G.*

Voila, în ḑilele Babelor 1885.

„Ţara Oltului,
Para focului,
Ţară de ocară,
Pită de sĕcară!" (Ḑicală din popor.)

D-le Redactor! Este un interval cam îndelungat, de când a apărut Nr. 7 al preţuitului ḑiar „Tel. Rom." ce binevoiţi a-l redige. Cam îndelungată mângăiere a avut şi dl Daniele Gabor, învĕţător element. de stat pentru gloria închipuită, că subscrisului mi-a „tăiat pofta" de a me mai atinge de „înalta" persoană a d-sale.

Ce e drept am cam întârḑiat cu chiarificările de faţă, pe cari dl Gabor le-a încheiat în pripă, ḑicênd: „cu astfel de oameni, cari n'au curagiul a eşì cu numele în publicitate, ci de după tufă aruncă în alţii cu neadevĕruri, ca sĕ nu me esprim prea prosaice, sĕ ḑic cu minciuni, nu mai stau de vorbă şi din parte-mi privesc cestiunea de încheiată."

Veḑi Doamne, dl Gabor s'a scârbit atât de mult prin neadevĕrurile — rectius — minciunile (???) cuprinse în corespondinţa mea din Nr. 135 din a. tr., încât declară, că nu mai stă de vorbă cu mine. D-sa mai esclamă cu tot focul: „Ruşine! De trei ori ruşine: Un om de caracter nu se poate demite nici când la folosirea de minciuni, pentru a înegrì pe altul înaintea onoratului for al publicităţii!!" Măi, că adênc a trebuit, sĕ se indigneze d-sa de o

„cutezanţă“ atât de oarbă, cu carea am pâşit eu faţă de dînsul! Şi prin această apucătură — la părere — sofistică, oare-ce intenţionează d-sa? speră bietul, că doară — doară va orbì ochii lumei, sĕ creadă, că dînsul e tocmai aşa de sfânt, precum se încearcă a se presenta. Dar liniştească-se dînsul, că scoala machiavelistică şi fariseistă, ce o posede, nu intimidează pe mine, ca sĕ-l facă a-i crede „sfintele“ sale asigurări.

Cât pentru cele scrise de mine în Nr. 135 al „Tel. Rom.“ referitor la persoana d-lui D. Gabor, carele voind a apărè mai înălţat, sĕ face în chipul neînsemnătăţii, — afle d-sa, că acele notiţe ale mele nu le-am comunicat publicului român, pentru-că ar merita vre-o considerare „înalta“ d-sale persoană, ci pentru ca opiniunea publică sĕ nu rĕmână în necunoştinţa oamenilor acelora, cari sĕ grăbesc a-şi înălţa „nobleţa inimii“ lor înainte de vreme şi a impune tuturora cu personalitatea lor, — am făcut aceasta, pentru-ca sĕ ne cunoaştem şi sĕ ne distingem bine unii pre alţii.

Mi se impută, că stau după tufă şi arunc în alţii cu minciuni. (?) Apoi de! ce sĕ faci? Dacă e silit omul a face astfel, atunci când ştie cu cine are de lucru, nu-i poţi lua în nume de rĕu. Cel, ce ştie, de câte machinaţiuni infernale nu s’a sfiit dl Gabor a se folosì pentru suprimarea altor persoane onorabile, fără leac de vină, trebuie sĕ aibă precauţiune, ca sĕ nu-i-se întărească cunoştinţele printr’o tristă esperienţă proprie.

Ce se atinge de „minciuni“ şi de cererea dlui Gabor, ca sĕ documentez un singur cas, — apoi iată-i voiu împlinì cererea nu cu un singur cas, ci cu câte-i va plăcè. În cele următoare îmi i-au voie a presenta la acest loc portretul d-lui D. Gabor cu toată sinceritatea, măcar că n’ar merita atâta considerare persoana d-sale.

Dl D. Gabor, absolvând cursul pedagogiei, după multe rugăminţi, cu cari nu mai slăbia pe forul administrativ al scoalelor granițăreşti din Sibiiu, ajunse de-a dreptul ca învĕţător diriginte în Scoreiu. De altfel dînsul stăruia a ajunge la scoala din Voila (locul naşterii sale); acest post era însĕ ocupat de unul dintre cei mai bravi şi probaţi învĕţători. Asupra acestui onorabil învĕţător şi a îndreptat el armele sale infernale, ca sĕ-l măture de aici şi sĕ-i ocupe locul. Câte a avut de suferit acel vrednic învĕţător din partea d-lui Gabor şi şi din partea rudeniilor sale celor mai de aproape, numai dânsul şi D-ḑeu va fi ştiind. Odată me întâmplasem şi eu cu ocasiunea unei treceri prin Voila a asista la un esamen, pe care-l „onorase“ şi dl Gabor cu presenţa, dar sĕ fi vĕḑut ce întrebări întortochiate punè la copii, numai ca sĕ-i aducă în confusiune, sĕ i facă, ca sĕ nu ştie şi prin aceasta sĕ dovediască oare-şi cum nedestoinicia învĕţătorului deja probat, — până ce în fine îl întâmpină Dl Br. Urs cu vorbele: d-le Gabor, nu numĕra ḑiua stelele pe ceriu!

După câţi-va ani sa apropiat mai tare de Voila a ajuns în Lisa. De aici a început a înstreina pe poporul din Voila de către demnul seu învĕţător în demnându-i a-şi da pe copii lor la dînsul în Lisa, căci îi învaţă ungureşte; ca casuri reale amintesc pe două persoane onorabile şi inteligente din Voila şi anume: I. Şerban şi Moise Şerban ş. a. Pe copii cari i-a apucat la sine îi punea apoi sĕ instrueze pe ceilalţi scolari, până ce dînsul se ocupa cu alte afaceri de a le sale, ear de „ungurească“ nici pomenire: aici scopul i-a fost discreditarea unuia pe contul altuia: dar e de prisos, sĕ mai amintesc scopul, căci e destul de evident.

Ca model de caracter las sĕ urmeze aici în orginal o epistolă adresată unuia dintre colegii sei, pe carele l-a amărât în multe rênduri până la suflet cu toate că acesta îi face lui cele mai binevoitoare serviţii: „Scorei în 13 Maiu 1879. Frate.....,! Te rog Frate, sĕ nu iai în nume de rĕu, dice ’mi iau libertate a-ţi adresa vro câteva rênduri. Poate Frate......., că vei fi năcăjit preste mine, fără vĕḑênd că cu ce iubire te-ai arătat faţă de noi, când am fost acasă, cred şi sperez că rugându-me de ertare, Tu me vei auḑì. Deci Frate......., fi bun şi eartă, că recunosc şi eu că Te am vĕtămat la două ocasiuni — recunosc frate că în genere nu m’am purtat precum s’ar fi cuvenit. Recunosc „frate.......“ că sĕ fi făcut cineva aşa cu mine în Scoreiu şi eu la-şi fi urit. Deci, frate......., ’şi sânta scriptură ḑice: „Ferice de aceia, cari şi recunosc erorile si se pocăiesc va se ḑică: se îndreptează:

Fără de aceea poate, că Vei cugeta, ca eu ori şi unde mi s’a dat ocasiune, te-am defaimat?! Nu, Frate, aceia nu o pot recunoaşte, că me-ar mustra conştiinţa. Eră până când mi s’ar da ocasiune sĕ viu acasă, primeste frate din parte mi mulţămita cea mai cordiala din partea mea, fiindcă ai nizuit întru acolo de s’a împreunat Fratele Nicolae cu sorumea. Încât se atinge de mine, vei şti prea bine că sunt foarte ocupat. Finesc, în aceea speranţă că epistola’m presentă te găseşte sănătos, primeşte salutări cordiali dela al teu, ţie totdeauna binevoitoriu — Daniele Gabor m. p. înv. dirig.“

Foarte mare penitenţă la ajuns pe d-sa şi foarte binevoitoriu a devenit faţă de acela, către care a adresat această epistolă, pentru ca cu atât mai înverşunat persecutor sĕ devină mai târḑiu.

După multe stăruinţe şi opintiri prin fel de fel de subminări şi şicane isbutì a amărî sufletul învĕţătorului diriginte din Voila întratâta încât acesta işi ceru de repeţite-ori transferarea, carea, ne primindui-se işi dete demisiunea. În urma acestei victorii işi puse dl Gabor carul în petrii, alergă pela Sibiiu şi în sfêrşit eată-l că-şi ajunge mult doritul scop, fiind denumit el ca diriginte în Voila.

Cum şi-a împlinit chemarea sa şi aici, se poate vede din cele următoare.

În 5 Aprilie 1884. după 3 oare p. m. dl Br. Urs a cercetat scoala din Voila: scolarii domnului Gabor se băteau în clasă, ear dênsul era.... ştie Dḑeu unde. În 7 Aprile (a treia ḑi) Luni l-a cercetat din nou şi i-a găsit clasa de nou în disordine ear pe el nicăiri. Cu această ocasiune i se dete consilium abeundi.

Într’o hârtie, venită dela On. Comitet grăniţăresc din Sibiiu şi cetită dlui Gabor în şedinţa Eforiei scolare din Voila la 6/18 Maiu 1884, se ḑice între altele: de oare-ce Gabor e încorigibil în feliul seu, constatându-se că el a ruinat scoala, se va întroduce a doua cercetare disciplinară în contra lui prin care el va fi*) pentru totdeauna destituit dela toate scoalele grăniţăreşti.

La finea semestrului I din a. scolar 1883/4 i s’au înapoiat raporturile sale scolare pentru de a le compune după toată regula.

În sfêrşit cine poate fi în stare a numĕra aici toate abaterile sale faţă de sfânta chemare, ce o avè şi cine poate scrie toate pârile calumnietoare îndreptate la comitetul central din Sibiiu asupra învĕţătoriului secundar!

Mai adaug încă câte-va casuri de seduceri asupra unor oameni, ca sĕ-şi de copii sei la scoala ungurească.

Mult a stăruit pe lângă dl notariu cercual din Voila D. Şerban şi pe lângă dl Moise Şerban tot din Voila ca sĕ-şi dee pe copii lor la scoala maghiară din Făgăraş, dar acestia, conscii de starea lucrurilor, au lucrat după dreapta dlor judecată; a voit sĕ ducă cu sine în Făgăraş şi pe G. Foarcoş tot din Voila vĕḑênd însĕ, că nu isbuteşte, i-a îndemnat a-i duce mai bine la scoala de stat din satul vecin (Sâmbăta inferioară), decât sĕ-i lase în Voila. „Durere,“ că nici acest sfat n’a fost primit.

Un băiat din Sâmbăta inferioară cu numele Dumitru Mih. Popa a cercetat scoala din Voila la învĕţătorul secundar (nu la dl Gabor). În anul de faţă, fiind îndemnat tot de dl Gabor, la dat la scoala de stat de acolo, cu toate că dênsul voia a-l duce tot în Voila.

Ca dovadă despre „seriositatea bărbătească“ a dlui Gabor poate servì împregiurarea — carea nici nu ar merita sĕ se mai povestească — că dînsul la dese ocasiuni se făleşte ḑicênd, că stă foarte bine cu dl inspector reg. de scoale, căci acesta la întêlnire-l salută cu „servus.“ Apoi de câte ori nu l-am auḑit şi eu esprimându-se, ca acum vede el, cât de rĕu a făcut, că s’a aplicat ca învĕţător la scoalele grăniţăreşti şi nu s’a aplicat la ale statului.

Cel ce cunoaşte şi referinţele conjugale ale dlui Gabor, trece simplu la ordinea ḑilei preste „înalta“ d-sale persoană. Acestea însĕ din considerarea altor persoane onorabile streine nu aflu cu cale a le atinge.

În fine încheiu cu atâta şi, dacă mai pofteşte dl Gabor, bucuros îi mai stau la disposiţie cu casuri reale de felul celor mai sus. Ear, ca sĕ nu i-se pară, cumcă îl contrariez cu rĕutate fără de a primì şi idei de a le sale, mai adaug şi următoarele maxime latine, folosite de dênsul la încheierea corespondenţei sale din Nr. 7 al „T. R.“: *„Si tacuisses, filosofus mansisses! Dixi et salvavi animam meam.“*

Olteanul.

S.-Sebeş, în 1 April 1885. Onorate Domnule Redactor! Este o datorinţă naţională sântă, a pune în curent pre publicul rom. despre toate, cele ce se petrec prin ţinuturi româneşti fie bune, fie rele, căci din ambele casuri putem scoate învĕţătură şi folos. Acestei datorinţe voiu a satisface şi eu prin acestea orduri.

Domnule Redactor! Seclul al 19-lea, seclul luminei şi a asociaţiunilor, unde este forţa macsimă materială şi spirituală a străbătut şi asupra românului, cel odinioară privit, ca o vită şi preţuit ca atare, şi aḑi îl vedem apucat pe căi bune.

Geniul seclului a 19-lea, carele strigă „Înainte“ a deşteptat şi pre poporul rom. din letargia şi amorţala seculară, la carea a fost condamnat, nu pentru vina ori laşitatea sa, ci chiar pentru generositatea şi marinimitatea lui.

El a prevĕḑut, ca pentru mântuirea esistinţei sale naţionali, nu e alt mod ori mijloc de scăpare decât cultura; deci cu toată energia şi resoluţiunea a apucat pre calea aceasta. Avêntarea în cultură a acestui popor vital în timp relativ scurt, — eu ḑic plin de bucurie şi mândrie, ear streinii privind chioriş, recunosc, că — e admirabilă. Şi întru adevĕr nu e prea lung timpul, decând vedem un numĕr îmbucărătoriu de asociaţiuni şi reuniuni înfiinţate, pentru avêntarea culturei naţionale, în toate părţile locuite de români.

Institutele de învĕţământ, fără vre-un ajutoriu ori sprigionă, numai din modestele şi mărginitele noastre puteri ni le-am sporit binişor; bărbaţi cualificaţi în toetă privinţa — adecă inteliginţa — ni s’a sporit şi se sporeşte în proporţiune însuflătoare de respect.

Ba de un timp binişor vedem pre români, înfiinţându-şi asociaţiuni economice, bance de păstrare pentru a scăpa poporul de cămătarnicii lacomi.

Acestea instituţiuni în timpul de aḑi sunt pentru noi unele din cele mai binecuvêntate şi mai folositoare. Şi ar fi timpul, ca în toate ţinuturile locuite de româui, în centrele acelora, sĕ se formeze atari bance, fie la început cât de mici, căci se vor mărì ele cu tîmpul, după ce se vor convinge cu toţii, chiar şi cel mai simplu econom, că sunt bune, folositoare şi ne scapă din laţul streinilor.

Noi sebeşenii de câţiva ani am cugetat la o atare bancă; timpul cel neliniştitor din urmă, ne a atras atenţiunea dela aceasta instituire; ear aḑi plini de bucurie, am onoare a-ţi împărtăşì, că aceea e ca înfiinţată.

În 28 Marte a. c. am ţinut o conferinţă la D. prot. Tipeiu în privinţa aceasta şi toţi unanime am fost pentru înfiinţarea ei cât se poate mai iute.

S’a ales o comisiune de 5 membri, carea sĕ facă statutele, respective sĕ studieze statututele presentate pentru acest scop. Aceasta comisiune în timp de 2 sĕptĕmâni la toată întêmplarea va fi gata.

Atunci inmediat se va face un „apel“ pentru subscrierea acţiilor.

Încât s’a vorbit până acum asupra capitalului el va fi de 25,000 fl. v. a., ear acţiile a 50 fl idest 500 acţii.

Nimic nu ne lipseşte, pentru a face acest lucru bun şi de prosperare, pentru românii, nu numai din S. Sebeş ci şi din tot giurul S. Sebeşului. Avem speranţă, că în câţi-va ani, vom avea de lucru cu sute de mii.

Însĕ ca această instituţiune se prospereze întru toate, avem lipsă de ajutorul bărbaţilor onesti din cerc. Suntem însĕ siguri că îl vom şi avea în toată privinţa.

Nu am sĕ laud nimic, dle Redactor fără doresc, ca această societate, carea deodată cu învierea Domnului sĕ iveşte, sĕ prosperese şi sĕ înflorească.

Primiţi dle Redactor deosebită stimă:

Z. Murĕşan.

Din Public.

Sebeş, în 6 Apriliu 1885.

Preţuitul jurnal ce redigeţi mi-a ajuns şi mie în mână şi anume Nr. 33 dto 21 Martie (2 Aprile). Corespondenţa apărută din Sebeş respective cuprinsul acelei corespondenţe, me necesitează a ve scrie următoarele şiruri pentru chiarificarea adevĕrului, deoare-ce vor fi poate mulţi între On. cetitori ai „Teleg. Rom.“ cari vor lua de adevĕrat cuprinsul acelei corespondinţe.

Deci rugându-ve a da loc şi acestor şiruri în preţuitul DVoastre jurnal, încep numai decât cu vestea detunătoare a toastelor.

În toastul meu am ḑis:

O alegere e de a se asemĕna cu o luptă. Resultatul luptei nime nu-l poate numì încă înainte categorice sigur, chiar şi dacă una din ambele partide luptătoare este mai slabă, nici chiar atunci când pe partea partidei celei mai tari se află conducĕtoriul cel mai dibaciu, cu atât mai puţin se poate ḑice ceva sigur despre resultat atunci, când puterile luptătoare sunt mai egale, pentru-că totul zace în mână celui mai înalt conducĕtor.

Aşa dar noi, cari astăḑi am fost norocoşi a fi învingĕtori, trebue sĕ dăm mulţămita celui mai înalt cârmuitor, pentru acest resultat; sĕ-i mulţămim în deosebi că ne-au ajutat a alege un bărbat de origine nobilă, carele şi-au dat promisiunea cavalerească, cum-că va representa cercul seu alegĕtor fără deosebire de partidă. În acest înţeles îmi ridic păharul pentru nou alesul nostru deputat.

---

*) Precum a şi fost.

Dl deputat contele Horváth rĕspunse că se simte tare măgulit vĕdênd în ce mod frumos i-au dat acest cerc alegĕtor încrederea sa, se simte cu atât mai tare mişcat şi spre activitate îndemnat, cu cât ştie cât au fost de puţin cunoscut în acest cerc, care l-au ales în un mod aşa deosebit de deputat; deci îşi ridică păharul pentru cercul seu alegĕtor.

După aceea se sculà părintele din Câlnic Ferd. Metz şi ḑise: Eu am auḑit aici vorbindu-se de o luptă, însĕ nu am vĕḑut nici un inimic; doresc ca inci mai târḑiu sĕ nu vie nici un inimic, ba nici sĕ nu fie inimic; prin urmare ridic păharul meu pentru frăţasca înţelegere între alegătorii acestui cerc.

Acestea sunt toastele cu cuprinsul lor adevĕrat şi fidel. Nu este dar adevĕrat, că eu a-şi fi amintit barem o iotă despre inimic; nu este adeverat, că domnul deputat ar fi reflectat a nu fi vĕḑut nici un inimic; nu este în fine adevĕrat nici aceea, că dl paroch Metz ar fi strigat un „pereat“ românilor deoare-ce dênsul au beut pentru buna înţelegere a tuturor alegĕtorilor acestui cerc.

Ar fi făcut foarte bine scriitorul acelor şiruri sĕ fi relatat totul după faţa sa adevĕrată, de oare-ce cuvintele esprimate publice nu se pot ascunde. Cu tendinţă maliţioasă însĕ s'au relatat chiar în contra înţelesului lor, cu scop de a produce sânge rĕu şi mai ştie Dumneḑeu ce, şi după ce venează astfel de oameni neliniştiţi şi maliţioşi.

Friedr. Bömches de Boor.

Varietăţi.

* Înmormêntarea parochului romano-catolic de aici Stefan György s'a făcut în presenţa unui public foarte numĕros. Escelenţia Sa domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a fost încongiurat de asesorii consistoriali.

Corpul defunctului s'a depus la mănăstirea calugăriţelor ursuline, de unde preste câte-va ḑile se va transporta la Gherla.

* (Avis.) Pentru petrecerea în favoarea reuniunei române de cântări din Sibiiu se pot scoate biletele mâne dela 10—12 şi 3—5 oare în camera Nr. 1.dela „Imperatul Roman,“ şi seara la cassă.

* (Hymen.) Domnul Teodor V. Păcăţian, redactorul noului ḑiariu *„Timişiana,“* îşi va sĕrba la 8/20. Aprilie cununia cu dna Aurora Mercea n. Caracioni. Le dorim multă fericire.

* (Cas de moarte.) În sĕptĕmâna Paştilor a rĕposat în Mentone, în Francia de sud, **Corneliu** de **Lemeni,** doctorand în medicină, după terminarea studiilor sale la universităţile din Gratz, Viena şi Paris, — în etate de 25 de ani. Fie-i ţĕrîna uşioară!

* (Ignoranţă.) În seclul al XVI-lea un filosof cu numele Ramus, a fost anatemisat din partea învĕţătorilor Sorbonieni din causă, că nu esprima litera Q. ca ei cu „kánkám“ — ci cu „quamquam.“

* (Postal.) Se deschide concurs pentru un adjunt de oficial classa primă. Condiţiuni: cauţiune 200 fl. Emolumente: salariu anual 600 fl. şi 100 fl. bani de cuartir.

Suplicele sĕ se aştearnă în trei sĕptĕmâni la direcţiunea postei din Sibiiu.

— Se deschide concurs pentru postul de magistru postal.

1. În comuna *Daia,* comitatul Sibiiu.
2. În comuna *Perşani,* comitatul Făgăraş.

Condiţiuni. Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente. Salariu 150 fl. pauşal de cancelarie 40 fl.

Suplicele sĕ se trimită în trei sĕptĕmâni la direcţiunea postei din Sibiiu.

— În comuna Şarmaşul mic (Kis-Sármás) cottul Cluşului cu începerea 16 Aprile a. c. se înfinţează oficiu nou de postă, care va comunica prin cariolă cu oficiul postal din Mociu.

Cercul de imanuare îl formează: Báld, Şarmaşul mare şi — mic.

Acest oficiu este autorisat a primì şi inmanua epistole şi pachete, mai departe asignaţiuni postale postcipaţiuni şi alte încredinţări oficiale.

Mersul e următoriul:

Pleacă din Şarmaşul-mic	la 10	oare	30	m. a. m.
Soseşte în Mociu	la 12	„	30	„ la a.
Pleacă din „	„ 2	„	—	„ p. m.
Ajunge în Şarmaşul mic	„ 4	„	—	„ „ m.

* (Calumniare.) Îmbărbătând Mardonius pe Xerxes la resboiu în contra grecilor, i-a pus în vedere ştiinţele osteşeşti ale grecilor ca pe unele foarte inferioare. Căruia Artabanus în o oratorie lungă i-a ḑis: calumniarea renumelui altora e cea mai rea pasiune, în care doi inşi 'şi rĕsbună şi al treilea sufere. Calumniatoriul îşi rĕsbună, căci acusă pe cel absent. Celce-i crede acestuia îşi face o închipuire rea în urma acestei acusări despre cel calumniat fără de a fi convins despre adevĕrul din lucrul despre care i se vorbeşte. Şi aşa al treilea sufere îndoit, căci unul îl descrie ca pe un făcĕtor de rele, şi celalt îl crede de aşa.

— Doi dintre păzitorii de noapte ai cortulu regelui Antigonus îl vorbiau de rĕu, el ridicând o parte a acoperemêntului cortului le a ḑis: Mergeţi mai în colo, ca sĕ nu se întêmple cumva sĕ ve audă regele.

Tot Antigonus auḑind unele sudalme ce i se adresau din partea unor soldaţi trimişi de el pe un drum nepracticabil, i-a îndreptat pe un drum mai bun ḑicênd:

De acì înainte numai înjuraţi pe regele, care va pornit pe drum rĕu, ci lăudaţi pe acela, care v'a îndreptat pe o cale mai bună.

Băiatul seu tratând rĕu cu civii i-a ḑis: Au nu ştii tu că domnia e o servire nobilă.

— Calumniat Alcibiade de Athenieni în mĕsură mare, a tăiat coada cânelui seu şi i-a dat drumul prin oraş, ḑicênd: Până când vorbesc despre cânele meu, pe mine me vor iuta!

— Melanchton pretinḑênd dela un poet hessenian ca sĕ-i facă cea mai bună poesie despre lucrul cel mai rĕu: i-a făcut o poesie despre calumniare.

Loterie.

Sâmbătă în 11 Aprilie 1885.

Buda: 4 86 48 27 69

Nr. 173. [1002] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Ţeposul în parochia de clasa a III-a din Şirnea, protopresbiteratul Branului — pe basa încuviinţărei Venerabilului Consistoriu de dto 8 Ianuarie 1885 Nr. 6725/B. 1884, se escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătăte din toate venitele parochiale în suma de 200 fl.

Concurenţii au a-şi trimite subscrisului suplicele lor în sensul statutului organic conform dispoziţiunilor sinodului archidiecesan din 1873 pentru regularea parochielor şi a regulamentului congresual din 1878 pentru parochii.

Zerneşti în 21 Martie 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 89. [999] 3—3

CONCURS.

În urma ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archid. ddto 5 Martie 1885. Nr. 6880 B. 1885, se escrie al doilea concurs pentru întregirea parochiei vacante Micăneşti cu filia Almaşel, protopresbiteratul Iliei, cu terminul de 30 ḑile dela prima apariţiune în foaia noastră „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Dela 130 de case câte una mĕsură mare cucuruz smicurat.

2. Folosirea cimiteriului şi venitele stolari obicinuite, cari computate toate în bani dau un venit anual de 369 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 în terminul defipt la acest oficiu ppresbiteral.

Gurasada 20 Martiu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecse Olariu,
adm. ppresb.

Nr. 295. [997] 2—3

EDICT.

Alecsandru Lupea gr. or. din Sĕlişte care de 14 ani au părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ana Oprean Hanciu gr. or. asemenea din Sĕlişte, fără a se şti ubicaţiunea lui şi dacă mai trăieşte, prin aceasta se citează ca în termin de trei luni dela datul de faţă sĕ se înfăţoşeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui se va pertracta şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 20 Martie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 301. [1001] 2—3

EDICT.

Ioan Ghib gr. or. din Sĕlişte care de 3 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ana n. Sas gr. or. din Galeş, fără a se ştí ubicaţiunea lui şi dacă mai trăeşte, prin aceasta se citează ca în termin de trei luni dela datul de faţă sĕ se infăţoşeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 27 Martie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un rênd de haine
4 fl. 96 cr. din lână bună de oaie;
8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
10 „ — „ din lână fină de oaie;
12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

intemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 4—24

Nr. 2230 f. ü. [1003] 1—3

Publicaţiune de licitare minuendo.

În urma autorisărei în. ministru reg ung de justiţie de dto 27 Februariu a. c, Nr. 10294 public licitaţiune minuendo pentru anteprenarea la toate lucrările **istitutului corectoriu** ce va fi a se ridica în Cluş cu un preliminariu de spese în sumă de 82,970 fl.

Licitaţiunea minuendo verbală se va ţinè în localul procuraturei reg. din Cluş (Bel-Farkas utza Nr. 12) **la 4 Maiu n. 1885.**

Până la oara determinată a amintitei ḑile se pot înainta sub decursul oarĕlor oficioase în numitul local la mâna procurorului reg. şi oferte în scris, la cari oferte închise este a se aclude vadiul de 4150 fl. în bani sau hârtii de valoare apte de vadiu. La licitaţiunea minuendo verbală înainte de începerea aceleia, anteprenorii sunt datori a depune la mânile comisiunei vadiul de 4150 fl.

Planul institutului corectoriu ce e a se ridica şi toate hârtiile technice se pot privì sub decursul oarĕlor oficioase la procuratura reg. Cluş, ear condiţiunile de licitare se pot privì la procuratura reg. supremă în M.-Oşorheiu, mai departe la procuratura reg. în Cluş, Braşov şi Sibiiu.

M.-Oşorheiu, în 8 Aprile 1885.

Sebéstyen Mihály m. p.,
procuror suprem regesc.

Nr. 1300 1885. [1004] 1—3

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în causa comassării hotariului Cohalmului şi anume pentru regularea representanţei, alegerea inginerilor şi pregătirea preliminariului de spese, am defipt **ḑiua de 28 Maiu n. a. c.** în localul antistiei comunală din Cohalm, pe care termin citez pe toţi interesaţii cu aceea, că nepresentarea partidelor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Tribunalul reg. din Elisabetopole.

Elisabetopole, în 7 Aprile 1885.

Székely Miklós m. p.,
jude esmis.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 37. Sibiiu, Joi 4/16 Aprilie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Interpelarea

deputatului Ioan Hannia din ședința a III a sinodului archidiecesan dela 2/14 Aprile 1885.

Înalt Presidiu!

În ḑilele decurênd trecute, s'a rĕspândit vestea sensațională, și anumit foaia de publicitate din loc „Tribuna“ a publicat urbi et orbi, că Escelența Ta ai fi înaintat la locul mai înalt *o representațiune* respective *o rugare* prin care ai cerut ca sĕ fii „descărcat de sarcina conducerei afacerilor archiepiscopești respective metropolitane.“ Aceasta s'a întêmplat tocma în preseara alegerilor deputaților sinodului present.

Deșì vestea aceasta alarmătoare și capace de a pune în nedumeriri pre fie-care fiu al bisericei noastre, — susținută în „Tribuna“ de repețite ori — s'a desmințit în formă și înțeles categoric în și prin foaia oficioasă archidiecesană „Telegraful Roman“; oamenii dela „Tribuna“ nu numai au susținut și susțin până în ḑiua de astăḑi adevĕrul acelei vesti deplorabile, ci — în publicațiunile și aserțiunile categorice mai recente ale „Tribunei“ — acea veste s'a personificat, i s'au dat ochi și sprêncene. „Tribuna“ presentându-te lumei pre Înalt Escelenția Ta ca în stadiul de plecare, știe și cunoaște totodată și pre următoriul Escelenției Tale în scaunul archiepiscopesc și metropolitan.

Oamenii dela „Tribuna“ știu, că Înalt Escelenția Ta ești hotărît a nimicì instituțiunile și constituțiunea noastră bisericească și că nimenea nu sĕ îndoiește că totinsul carele ar merge cu Escelenția Ta în afacerile bisericești este adversariu al bisericei;

„Tribuna“ știe că sunt oameni și anume aceia, cari la 1874 au contribuit cu votul lor la alegerea Escelenției Tale de archiepiscop-metropolit, cari oameni lucră acuma într'ascuns, la resturnarea Escelenției Tale;

„Tribuna“ știe de un compromis ce esistă pentru ducerea Escelenției Tale și venirea în scaun a presumtivului următoriu.

Toate acestea Escelenția Ta! sunt lucruri, cari nu este permis a fi trecute cu vederea și a fi considerate numai de niște scorrnituri jurnalistice, cu atâta mai puțin nu, cu cât știut este, că „Tribuna“ este organul unui consorțiu constătătoriu din membri fundatori și spriginitori, cari sunt totodată și assesori consistoriali și membri ai acestei venerabile și respectabile corporațiuni bisericești, care împregiurare este togma causa că creștinii bisericei noastre archidiecesane și pot ḑice ai întregei provincii metropolitane sunt alarmați, agitați și în mari nedumeriri ținuți; dar cu deosebire se află și trebue sĕ se afle în asemene neliniște sufletească, în grigi, în feliu de feliu de presupuneri și preastimații domni membri ai acestui venerabil sinod.

Fie-care din preaonorații domni membri sinodali știe că se află aici pe basa legei constituțiunii noastre bisericești, știe că numai pe basa acestei legi constituționali fie-carele și toți împreună în harmonie și în bunăînțelegere creștinească și legală cu capul bisericei, conducĕtoriul legal al acestei corporațiuni este chemat a conlucra și numai în asemenea armonie poate conlucra spre resolvirea fecundă și prosperă a problemei sinodului.

Însĕ cum s'ar potea aceasta ajunge atunci când inimile noastre ar fi agitate și în nedumeriri de temerea, că capul bisericei este spre a se duce, că el umblă cu planuri de a nimicì constituțiunea bisericească și că toți aceia cari ar fi de convingerile lui în afacerile sinodali, vor fi priviți de adversari și trădători ai bisericei?

De aici avênd în vedere toate acestea și ținênd de suprema necesitate o lămurire a situațiunei și a împregiurărilor atinse, tocma la locul acesta și dela înălțimea scaunului ce-l ocupați în aceasta prevenerată corporațiune și prin aceasta dumerirea și liniștirea spiritelor noastre mai nainte de a întra în pertractarea meritorică a afacerilor sinodali 'mi iau voia a face următoarea

Interpelațiune:

1. Adevĕrat este că Înalt Escelenția Ta — în luna lui Martiu a. c. după cum susține „Tribuna“ — ai înaintat la înaltul nostru ministeriu regiu o representațiune în carea ai fi condiționat rĕmânerea ulterioară în scaunul archiepiscopesc-metropolitan dela delăturarea constituțiunii noastre bisericești prin potestatea înaltului regim regiu fără știrea și cu ocolirea organului competent bisericesc? Sau că în genere ai fi cerut demisiunea dela conducerea afacerilor archiepiscopești metropolitane?
2. Ai Înalt Escelenția Ta vre-o cunoștință sau vre-o bănuială că se lucră întru ascuns de o seamnă de oameni — și anume de cine? — pentru resturnarea Escelenției Tale din Scaunul archiepiscopesc metropolitan?
3. Ai Înalt Escelenția Ta cunoștință despre un compromis la care se lucră pentru ca Înalt Escelenția Ta sĕ Te retragi din scaun făcênd loc altui-cuiva.

Sibiiu 1 Apriliu 1885.

Rĕspunsul

Escelenției Sale Domnului archiepiscop și metropolit dat la această interpelare în ședința a IV dela 3/15 Aprile 1885.

Venerabil sinod!

În ședința de ieri am promis, că la interpelațiunea ce mi o a făcut dl deputat sinodal protopresbiterul Ioan Hannia, voiu da astăḑi sau mâne un rĕspuns precis, care din cuvênt în cuvênt sĕ se poată petrece la protocol. Vin acum a-mi împlinì promisiunea, și grăbesc a o face aceasta încă înainte de a întra în discusiunile meritorice asupra situațiunei de astăḑi a archidiecesei noastre, grăbesc chiar din considerațiunile ce le are în vedere dl interpelante, adecă ca sĕ se constate adevĕrul, sĕ se curme preocupațiunile și sĕ se liniștească inimile agitate prin veștile sensaționali, de cari se ocupă dl interpelante în interpelațiunea sa.

Eată dar rĕspunsul meu prin care voiesc sĕ se constate adevĕrul:

Me întreabă dl interpelante, dacă este adevĕrat, că eu în luna lui Martiu a. c. am înaintat la înaltul ministeriu al țerii o representațiune, în carea aș fi condiționat remânerea mea ulterioară în scaunul archiepiscopesc-metropolitan dela delăturarea constituțiunei noastre bisericești prin potestatea guvernului regesc, fără știrea și cu ocolirea organului competent bisericesc, sau că în genere a-și fi cerut demisiunea dela conducerea afacerilor archiepiscopești-metropolitane?

Respund dlui interpelante: că din acestea nimic, chiar nimic nu este adevĕrat, și eu me mir foarte, că după ce eu în decursul celor ḑece ani, de când ocup scaunul archiepiscopesc-metropolitan, am dat atâtea doveḑi cred destul de eclatante despre aderința mea la instituțiunile noastre bisericești create prin statutul organic, pe care m'am pus dela început și care le-am scutit și apĕrat nu numai cu toată puterea sufletului, ci chiar și cu multă, foarte multă abnegațiune, — me mir — ḑic — că se mai află oameni, cari cred sau cel puțin se dau pe grigi, că eu aș fi capabil de a lucra fie pe față, fie în ascuns pentru suruparea acelor instituțiuni, cari mi-au creat posițiunea mea de astăḑi și pentru a cărora desvoltare în direcțiunea lor naturală nu numai am lucrat — precum atinseiu — totdeauna, pot ḑice mai mult ca alții, dar am și suferit mult, prea mult. Dela acestea instituțiuni eu nu me voiu abate nici odată; nu me voiu abate nici în teoriă, nici în pracsă, cu toate că cunosc unele scăderi ale lor, care însĕ în viața practică prin buna conțelegere a organelor competente se pot face sĕ fie nesimțite, și cu toate că sunt alții, cărora le-ar convenì, ca acelea instituțiuni sĕ se delăture și toată potestatea bisericească sĕ se concentreze în mâna episcopilor, precum era mai nainte de crearea statutului organic, sau dacă totuși e de a se susținè pe basa acestui statut o representanță a clerului și a poporului: aceea sĕ fie aleasă sub influința sau chiar presiunea potestății, și misiunea ei sĕ fie a-i aplauda toate acțiunile, bune — rele, cum vor fi ele. Credința mea este: că biserica noastră, în statul nostru, numai prin o adevĕrată sinodalitate se poate susținè, și ori-ce abus de potestatea archierească ar fi în fond numai spre surparea bisericii. Resping dar dela mine ori-ce suspițiune în punctul acesta, suspițiuni cari pot provenì numai dela inimi reutăcioase.

Me întreabă mai departe dl interpelante, dacă am eu cunoștință sau vre-o bănueală, că s'ar lucra întru ascuns de o seamă de oameni pentru resturnarea mea din scaunul archiepiscopesc-metropolitan? și dacă știu: cine sunt aceia? Eu trebue sĕ mărturisesc, că în împregiurările noastre de astăḑi, în situațiunea socială și morală în carea ne aflăm, când spiritul speculațiunilor lumești 'și caută teren chiar și în biserică, cred a fi posibil sĕ se afle oameni, cari ar dorì o curundă vacanță a scaunului archiepiscopesc-metropolitan pentru a-și realisa dorințele și planurile lor; eu însĕ nu me ocup de astfel de oameni; eu 'mi fac treaba mea consciențios, urmând principiilor mele firme de care am fost condus în toată vieața mea, și când am fost lăudat, și când am fost chiar defăimat; pentru că eu mai mult țin la curățenia conștiinței mele, decât la toate laudele lumei, carea ușor se lasă a se amăgì. Eu dar nu știu positiv nimic despre aceea, că ar esista conspirări pentru resturnarea mea din locul, care-l ocup; ear pe bănueli în partea aceasta nu m'am pus nici când; pentru că bănuelile fac isvorul doară cel mai bogat al discordiei, și eu nu sunt omul discordiei, ci al păcii și al bunei înțelegeri. Altcum dacă ar fi în adevĕr oameni cu planuri de a me rĕsturna, eu i-așì poftì, sĕ lucre pe față, căci mie nu-mi vor face nici atunci vre-o îngrigire; și dacă sunt chiar oameni rĕi: eu adeseori le dau ocasiunea de a me afla singur singurel, neapărat de nimene și în posițiune de a-mi putè lua nu scaunul ci chiar viața, dacă cred că în alt modru nu-și pot realisa dorul inimei lor.

În fine me întreabă dl interpelante, dacă am cunoștință despre un compromis la care se lucră, pentru ca eu sĕ me retrag din scaunul cel ocup și se fac loc altuia? La aceasta s'ar putè afla doară destulă declarare în respunsul meu la punctul precedent; cu toate acestea spre liniștirea dlui interpelante și poate și a altora, nu aflu chiar de prisos a declara aici categoric: că de un astfel de compromis n'am nici o cunoștință. Eu 10 ani întregi am susținut o luptă grea într'altele chiar și cu organele, care ar fi chemate a me sprigini mai deaproape; am suferit mult, pot ḑice m'am și năcăgit mult, dar tăria sufletului nu mi-o am perdut. Până când voiu avea ajutoriul cel mai puternic al lui D-ḑeu, adecă tăria sufletului, voiu continua cât cu indulgența ce o am dovedit și până acum deajuns, cât cu lupta la care pot sĕ fiu provocat, cât cu validitarea potestății reservate gradului archieresc; însĕ precum nu am îngrigiri pentru eventualele conspirațiuni în contra persoanei sau postului meu, chiar așa nu am nici inclinare, nici necesitate, nici posibilitate de a întra în compromis cu cineva pentru a me ușura de sarcina grea ce o port, ci voiu sta firm la postul meu, și-mi voiu continua misiunea după cea mai curată consciință. Doresc însĕ ca cei chemați, și între acestia cu preferență Venerabilul Sinod, sĕ-mi dea tot spriginul trebuincios, păstrându-mi bunăvoința, ce o am esperiat și în trecut.

Sesiunea sinodului archidiecesan.

Ședința a doua, Luni la 1/13 Aprile, 1885.

După deschiderea ședinței și amânarea autenticărei protocolului ședinței prime, raportează secțiunile despre verificarea actelor electorale.

În cercul I. Sibiiu deputatul clerical Nicolau Popea, fiind actele în ordine se verifică, în cercul II. se verifică deputatul clerical Dr. N. Maier, în cercul III deputatul clerical Ioan Hannia, în cercul

IV. deputatul clerical Ioan Papiu, în cercul V. deputatul clerical Ioan Raţ, cei mireni Ambrosiu Bêrsan şi George Dănilă, cercul VI. dep. cler. Romul de Crainic, cercul VII. deputaţii mireni Petru Truţa şi Petru Gligor, cercul IX. deputaţi Alecsandru Tordăşan din cler, mireni Rubin Patiţa şi Mateiu Voileanu, cercul X. deputaţii Ioan Gall din cler, Dr. Absolon Todea şi Gerasim Candrea mireni, cercul XI deputaţii mireni Parteniu Cosma şi Ananiă Moldovan, cercul XIV. deputaţii Galaction Şagău din cler, Dr. Aurel Brote, Ioan Bechnitz mireni, cercul XV. deputaţii Ioan Popescu din cler, Anania Trombiţaş, Eugen Brote mireni, cercul XVI. Zachariă Boiu din cler, cercul XVII. Dr. Ilarion Puşcariu din cler, Ioan cav. de Puşcariu şi Dr. Nicolau Pop mireni, cercul XVIII. Ioan Petric din cler, Diamandi Manole, Ioan Popea mireni, cercul XIX. Iuliu Dan din cler, cercul XX. Nicolau Cristea din cler, Dr. Ioan Moga şi Ioan Zacharie mireni.

Actele electorale pentru deputaţii mireni din cercurile IV. Orĕştie — Dr. Mihu şi Aug. Nicoară, VIII. Gioagiu — Iosif Orbonaş şi Pompiliu Pipoş, XII. Cluş — Vasilie Almăşan şi Ioan Slavici, XIII. Solnoc —Nicolau Cosma şi Stefan Tămaş s'au dificultat din oficiu pentru defecte formale.

Cele ale deputaţilor mireni din cercurile I. Sibiiu aleşi Iacob Bologa şi Ioan de Preda, II. Sĕlişte — Eliă Măcelariu, Dr. Nicolau Olariu, III. Sebeş Ioachim Fulea şi Simeon Munteanu, VI. Ilia Alesiu Olariu, Dragomir, XVI. Sighişoara, Ioan Şandru şi Stefan Iosif, XIX. Făgăraş, Ilariu Duvlea, Petru Ciora au fost atacate prin proteste.

Deputaţii din cercurile clericale VII. Zarand, Vasile Damian, VIII. Gioagiu Nicanor Frateş, XI. Turda Ioan Danciu, XII. Cluş, Vasile Roşescu, XIII. Solnoc, Teodor Herman, nu şi-au presentat încă credenţionalele.

Actele neverificate se vor preda comisiunei verificătoare.

Constatându-se deci că deputaţi verificaţi sunt 35 şi că se pot aduce concluse valide s'a pus la ordinea ḑilei constituirea definitivă a biroului şi s'a ales: Nicanor Frateşiu, protosincel şi secr. cons., Ioan Danciu protopresbiter din cler, Dr. Nicolau Olariu, Dr. Ioan Mihu, Pompiliu Pipoş şi Mateiu Voileanu mireni. Dintre acestia presidiul denumeşte pre secretariul consistorial Nicanor Frateşiu de notar general.

Constituit astfel biroul se trece la ordinea ḑilei.

Deputatul Parteniu Cosma propune şi sinodul decide a nu mai alege obicĭnuita comisiune pentru budgetul cassei, de oarece agendele ei sunt normate prin § 25. din regulamentul afacerilor interne, şi agendele acestea uşor le poate îndeplinì biroul.

Se pune apoi la ordinea ḑilei alegerea comisiunilor.

Se suspinde şedinţa pentru 15 minute spre consultare şi după redeschidere se aleg:

1. În comisiunea verificătoare deputaţii: Ioan Raţiu, Ioan Papiu, Parteniu Cosma, Rubin Patiţa, Anania Moldovan şi Eugen Brote.

2. În comisiunea organisătoare: Ioan Hannia, Dr. Ilarion Puşcariu, Nicolau Cristea, Iacob Bologa, Dr. Aurel Brote, Parteniu Cosma, Eliă Măcellariu, Ioan de Preda, Anania Trombiţaş.

3. În comisiunea bisericească: Ioan Gall, Vasile Roşescu, Galaction Şagău, Gerasim Candrea, Ioan Bechnitz, Alecsiu Olariu, Iosif Orbonaş, Dr. Absolon Todea şi Petru Truţa.

4. În comisiunea scolară; Zachariă Boiu, Ioan Popescu, Dr. Nicolau Maier, Ilariu Duvlea, Ioachim Fulea, Simeon Munteanu, Ioan Popea, Dr. Nicolau Pop, Ioan Slavici.

5. În comisiunea financiară: Ioan Petric, Alecsandru Tordăşian, Romul de Crainic, George Dănilă, Petru Gligor, Ambrosiu Bêrsan, Rubin Patiţa, Ioan cav: de Puşcariu, Ioan Şandru.

6. Comisiunea petiţionară: Vasilie Damian, Iuliu Dan, Dr. Ioan Moga, Nicolau Cosma, Petru Ciora şi Ioan Zacharie.

Se presentează cererile de concediu dela Diamandi Manole pe 14 ḑile, Ioan Cav. de Puşcariu 10 ḑile, Gerasim Candrea pentru întreagă sesiunea, care se încuviinţează, ear ale deputaţilor Stefan Tămaş, Dragomir, Stefan Iosif şi Vasile Damian se ţin în suspens pănă la verificarea actelor electorale.

Se presentează următoarele esibite.

a) raportul consistoriului archiedecesan ca senat plenar;

b) raportul consistoriului archidiecesan ca senat bisericesc;

c) raportul consistoriului archidiecesan ca senat scolar;

d) raportul consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc;

e) Proiectul de statut pentru crearea unui fond de pensiuni a funcţionarilor bisericeşti din archidiecesă;

f) propunerea consistoriului pentru comassarea posibillă şi succesivă a pămênturilor seminariului dăruite de rĕposatul George Cristureanu.

g) Raportul consistoriului despre cestiunea fondului de pensiune regnicolar pentru învĕţătorii poporali.

h) Raportul consistoriului archidiecesan despre întroducerea de învĕţători ambulanţi la scoalele noastre poporali.

Esibitul de sub *a)* se transpune comisiunei organisătoare, cel de sub *b)* comisiunei bisericeşti, cel de sub *c)* comisiunei scolare, de sub *d)* comisiunei financiare, cel de sub *e) f)* şi *g)* comisiunei organisătoare, cel de sub litera *h)* comisiunei scolare.

Cestiuni de resolvat la sinod!

II.

Se vor fi aflând oameni şi încă oameni onorabili, oameni cu vaḑă şi reputaţiune bună, cari se vor afla poate loviţi în mândria şi nobleaţa lor morală, faţă cu conclusul ce propunem a se lua!

Îi rugăm sĕ ne scuse! Pre cei ce nu-i priveşte nici nu se vor supĕra — ci din contră vor trebuì chiar ei sĕ salute de binevenit conclusul!

Preoţimea noastră aḑi, trebue pusă la acel nivel, ce-i compete cu drept. Ea trebue sĕ fie ângerul păzitor al vieţei poporului şi sĕ-i promoveze interesele pre toate terenele! Aşa nu vom putea face nimica, dacă nu vom avea autoritatea oficioasă — recerută. Şi aceasta numai atunci va fi posibilă, când toţi curaţi ca aurul, neîntinaţi de murdăria pĕcatelor vom păşì cu faţa serină în faţa publicului, în faţa lumei!

Cumcă sunt între preoţii nostri oameni, neconscii de chiemarea şi misiunea lor, aceasta nu o vom nega şi nu o putem nega, dacă nu vom sĕ lovim adevĕrul în faţă.

Pre cei bĕtrâni, parte creşterea lor în timpuri anormale, parte referinţele în cari au trăit şi trăiesc, îi scusă de una sau altă scădere. Nu aşa se consideră şi e de a se considera lucrul la oamenii cei tineri! Ei chiemaţi a da impulsuri spre bine şi spre ce e frumos, trebue sĕ caute înşişi a venì în clar cu sine şi cu damnitatea lor morală! Ceea ce la bĕtrâni considerăm de scădere — la cei tineri le vom imputa cu drept cuvênt de o crimă!

Şi cum nu? Astăḑi poporul nostru poartă toate consecinţele veacurilor triste în sînul seu! El nu prea e aplicat spre a-şi schimba uşor modul de traiu, şi cel de economie!

Cum a trăit tatăl meu şi moşul meu e verdictul seu — voiu trăì şi eu!

Dela acest verdict trebue sĕ facem sĕ se abată. Moşul şi tata — au avut venite medeste, dar pretensiunile li-au fost şi mai modeste! Cel puţin era un raport firesc între spesele şi venitele lui! Aḑi stăm rĕu! Moşia străbună e împovorată cu pretensiuni passive, dările sunt mari şi grele şi apoi lucsul la popor e darea cea mai grea — după beutură! Un singur rock maestrit, care nu ţine o vară costa 15 fl.! Câştig nu e — şi aşa omul se încearcă a forţa ascunderea sĕrăciei prin împrumuturi ruinătoare! Unde sunt vestmintele celor 4 – 5 copilaşi, unde cărţi de scoală, unde uneltele economice, căci reclamă îmbunătăţiri ḑilnice, unde în fine victualiile cele cu preţuri horribile! Aḑi în multe case româneşti, caffeaua, zăcharul şi altele nu mai sunt articuli streini ca mai înainte şi acestea se procură pe bani, pănă când mămăliga de odinioară era un product al ostenelelor sale! Faţă cu aceste pretensiuni cari cresc pe ḑi ce merge şi nu se pot înlocuì în proporţiune dreaptă cu venitele, trebue preotul nostru sĕ se pună pre gânduri serioase! El le vede, le simte, căci el între popor trăieşte şi nimenea în lume nu pĕtrunde în cele mai ascunse ale poporului ca chiar preotul! E deci de datoria lui, a întroduce un sistem de cruţare în casa sa şi prin ea în toate casele româneşti. Pro prima — se va ferì singur de lucs — şi de beţie!

Numai aşa vor avea cuvintele lui efect! — Verba movent, dar esempla trahunt! fi vor mulţi — foarte mulţi, cari din un indiferentism neesplicabil, nu vor pĕtrunde, nici vor sĕ audă de aceea ca sĕ întrevină ca sĕ mêntuiască poporul de sĕrăcie — dar ei rĕu de tot rĕu fac! Nimenea în lume nu ne poate noue românilor astăḑi strica mai mult ca preoţii şi învĕţătorii, dacă nu vor fi model întru toate, şi nimene nu ne poate derege mai mult că ear ei — dacă conduşi şi pĕtrunşi de iubire cătră neamul nostru îl vor fericì şi duce la bunăstare! Se vor afla şi de aceia dintre noi, cari vor crede a fi scutiţi prin singura observare „că ce am eu sĕ me amestec în afacerile economice ale unui om sau ale unei familii“?

Acei cari vor resona astfel, perduţi sunt, aceia nu merită titula de părinte din partea poporului! Nu voesc eu sĕ vină preotul în conflict cu poporenii sei pentru avere, economie, lucs; ci voi că prin tact, inţelepciune, aşa cu încetul pre nesimţite sĕ stirpească relele din popor. Sĕ-i împartă în mai multe vecinătăţi! fie-care vecinătate sĕ aibă un primariu care sĕ poarte grigă de cele morale în popor şi sĕ reporteze preotului! Acela, care vine seara beat — conturba vecinătatea, familia sa, sburătureşte copii sei şi familia sa, sĕ fie dogenit antea vecinătăţiei întregi. Simţul de ruşine e împlântat în poporul nostru, întocmai ca mirosul în petalele florilor! Precum mirosul, deşì esistă — nu se vede, tocmai aşa în poporul nostru esistă simtul de ruşine, doară că în nici un popor din lume!

Sĕ căutăm numai a-l desvolta tot mai tare, sĕ-l treḑim unde începe a adormì, şi în curênd unii de ruşine, alţii de urmările cele triste a le beţiei şi fărădelegilor — se vor îndrepta făcêndu-ne onoare neamului nostru şi întroducênd la ei ordine în familia şi economia lor. Vecinătăţile vor emula în fapte bune, în adunarea de vase pentru diferite ocasiuni, nunte, pomeni, boteze cari se vor păstra la primarii vecinătăţilor şi aşa i vom deda la ordine şi bunăvoinţa! În senatul vecinătăţii se vor pertracta causele orfanilor remaşi de părinţi şi modul de a-i ajutora, cei ce n'au copii, unii cu cărţi, alţii cu vestminte şi aşa şi inimile oamenilor se vor nobilita şi prelucra spre a fi tot atât de folositoare neamului nostru!

Dar ean sĕ stăm bine şi cu frică si sĕ vedem cari din noi facem numai a 10-a parte din cele recomandate!

Prea puţini ca sĕ nu ḑicem nici unul! Nu ne doare, când vedem că în grădina ţĕranului cresc brusturi în loc de pomi nobilităţi, nu ne doare când vedem că beţivul îşi prăpădeşte averea în cârcĭmă şi acasă muerea plânge cu copiii — şi dacă astfel lucrăm binecuvêntarea lui Dḑeu nu va fi nici cu noi nici cu neamul nostru! Mulţi ţin singuri arênḑi şi îndeamnă pre popor la beutura — apoi de astfeliu de părinţi — sufleteşti sĕ ne ferească cel de sus!

Sĕ ne întrebăm mai de parte noi pre noi, oare nu am veḑut pre poporul nostru sau pe oameni din popor purtând procese ruinătoare, pre cari dacă întreveneam noi — le putem delătura! Eu cred că da!

Cunosc singur o mulţime de casuri unde singur preotul nostru poartă procese cu parochienii sei, şi la aceasta îl indeamnă pre el singur, numai lăcomia şi pofta de avere! Ean sĕ ne dăm seamă de e bine — ca noi inşine — sau apoi parochienii nostri între sine, sĕ poarte procese cari îi duc de regulă la sapă de lemn!

Oare nu am fi noi chemaţi a intrevenì pănă nu intrevin sfătuitorii cei rĕi, cari umblă după câştiguri! Sigur că da — noi am fi chemaţi a căuta după mintea noastră sănătoasă — a împăca pre cei ce sunt învrăşbiţi şi pre cale de a se încurca în procese!

Cine dintre noi nu a vĕḑut pe frate, cu frate, soră cu cumnaţi, părinţi şi fii purtând procese — cari i-au ruinat, şi cine nu ştie, că substratul unui astfeliu de proces a fost un lucru de tot bagatel, pre care preotul prin o lecţiune îl potea delătura şi astfeliu scăpa pe oameni de o parte de cheltueli, ear de altă parte — delătură ura dintre fraţi — şi îi făcea pre ei fii ai păcei şi ai înţelepciunei! Nici pre terenul acesta — nu fac preoţii nostri nimic, sau foarte puţin! Faţă de astfeliu de serviţii — pe cari ei ar trebuí sĕ le presteze şi nu le prestează, ean sĕ ne întrebăm acum — oare nu este aici buba de poporul nostru nu vrea sĕ ştie nimica de ameliorarea salariului preoţesc! Oare dacă va mai rĕmânea mult în poporul nostru proverbul, că „popa are numai mână de luat ear nu de dat“ putea vom sĕ ne aşteptăm la vr'un bine! Eu cred că nu şi ear nu! Dar organele noastre — se par a fi mulţămite, dacă preotul merge Dumineca şi sĕrbătoarea la biserică şi ceteşte sf. liturghie! Eu, şi cred că mulţi ca mine, vor pretinde mai mult şi pretensiunea e justă!

Preotul trebue sĕ fie chiar şi espert în cele a le medicinei — cel puţin în a le medicinei de casă! Şi aici sĕ afle poporul un învĕţătoriu al seu — şi dacă pre toate terenele vom satisface, vom căuta a da poporului, şi el ne va da noue, ear dacă noi nu-i vom da nimica — el bine face dacă în schimb nu dă nimica.

Nu voesc doamne păzeşte sĕ sumuţ poporul, poporul nostru are lipsă de pace şi ordine, dar noi nu suntem în drept a pretinde dela el mai mult decât aceia ce îi dăm noi lui!

Sĕ dăm poporului învĕţături, sĕ nu-l înceluim — şi în curênd el va venì la convingere, că noi îi suntem binefăcĕtorii lui şi nu ne vor denega nici o pretensiune de ameliorare a soartei noastre. Până noi vom pretinde sume horribile pentru serviţii cum sunt îngropăciunile prin munţii apuseni, ḑeu, poporul va vedea în preoţi mai curênd un escutor al pungei lui, decât un binevoitoriu sincer!

Deci — sus sĕ avem inimile — și avendule sus — sĕ ne ridicăm preste pasiunile de rênd — ca sĕ devenim ângeri ear nu ex...... pentru sĕrmanul nostru popor! *Un preot ortodocs.*

Ecou la „cestiuni de resolvat la sinod!“

Brașov, 29 Martie v. 1885.

Povățuește me Doamne în calea ta și voiu merge întru adevĕrul teu! Ps. 85. 11.

D-le Redactor! Suntem sĕraci materialicește, sĕraci moralicește; înclinăm spre decădință materială, morală și fisică; ne aflăm pe povêrnișul netrebniciei, provenită din patima beției; — așa susține respectabilul „preot ortodocs“ în Nr. 34 al „Tel. Rom.“ din est an; așa afirmă d-sa, — și în peripetiile sale, în cari arată, cât de adênc e pătruns de îngrigirea tristelor urmări ale beției poporului nostru, ne aduce în posiție a crede, că viața poporului nostru nu mai poate fi lungă, dacă mai ține mult starea de adi, în care ne aflăm.

Admit părerile dlui „preot ortod.,“ în cât privește constatarea acestor împregiurări, deși mi se par cam prea esagerate.

Stăm rĕu, — e prea adeverat; și rĕul provine din mai multe cause, între cari se numĕră și beția la massa poporului.

Beția debilitează creerii, tâmpește mintea și astfel degradează pe om la o stare nedeamnă pentru sine; în această stare înclină spre cele mai horibile pĕcate: spre jocul ruinător de cărți, — spre hoție — spre imoralități de alte categorii, etc.

Pentru sanarea rĕului trebuie delăturate totdeauna causele, din cari provin acela; trebuie delăturată deci și beția, ca una ce constitue cea mai grozavă causă a tristelor împregiurări, în cari se află astădi poporul; ear pentru delăturarea beției trebuie sĕ stêrpim causele ei. Spre scopul acesta trebuie sĕ căutăm, cari sunt acelea, pentru ca cu atât mai înlesnicioasă sĕ ne fie operațiunea.

Poporul bea de desperare, de bucurie și de trecere de vreme. De desperare bea, ca sĕ-i treacă de necaz; de bucurie bea, ca sĕ se veselească de cine-știe ce câștig sau alt accident îmbucurător; ear de trecere de vreme bea, ca sĕ omoare timpul cel lung al Duminecelor și sĕrbătorilor, în cari — susține — că este pĕcat sĕ lucre. De altfel la beție se îndeamnă poporul cu atât mai ușor, cu cât e constatat, că fabrici de rachiu și de spirt sunt astădi mai numĕroase de cât altă dată. De acì provine concurența esorbitantă, de carea voiește poporul a se folosì cât se poate mai mult și mai des cu toată lăcomia, mai vêrtos câci pentru succesul concurenței i se fac cele mai mari înlesniri, ca sĕ poată consuma mai multă holercă de vinars; — i se deschide credit nemărginit la coconul Ițig, care la timpul seu apoi 'și știe scoate sume îndecite de pe spinarea aceluia chiar prin aducerea moșiei lui la licitațiune, de unde nu mai este mântuire.

Ca mijloace pentru stêrpirea blăstematului pĕcat al beției eată ce ne recomândă onorabilul „preot ortodocs!“

„... Forță morală — eată ce poate întrebuința biserica! Printr'un conclus, care va fi de a se lua de sinodul procsim, se va oprì în modul cel mai strict preoțimea noastră și îvĕțătorii nostri de a mai întra în birt! Conclusul acesta va trebuì sĕ se publice sinodului parochial în fie-care biserică de cătră protopresbiterul tractual și poporul făcut atent, că dacă va observa pe preot sau învĕțător la cârcimă, sĕ facă la moment arĕtare!... Este drastica metoda, dar ea va avè efect.“ Mai departe dice dl „preot ortod.,“ că pe basa statutelor întărite de ministru sĕ se arate și sĕ se pedepsească unul — doi, cari ar cerceta cârcima în timpul serviciului Ddeesc, „poporul va începe a pricepe binele ce-i vor mai marii sei, și așa încetul cu încetul biserica va fi un loc cercetat înainte și după prând și în scurt timp am da spre bine în cele morale și în cele materiale Tinerimea are sĕ fie oprită dela jocuri până nu a trecut timpul vecerniei și eu nu cred — dice dl „pr. ort.“ — că va esista un preot, care sĕ nu și poată validita dorința sa, dacă el nu mai voiește! Oprește pe unul sau doi tineri mai de frunte la sine, le enarează lucruri frumoase, le cetește vr'un jurnal și așa îi desmêntă de a merge la joc...“

Sĕ analisăm putin mijloacele acestea, și sĕ vedem întru cât sunt ele acceptabile. „Forță morală!“ A se spiona preotul dacă merge în cârcimă, a se arăta și pe urmă a se suspenda, — apoi a se pedepsì indivizii aflați în cârcimă pe timpul serviciului Ddeesc — eu așa cred, că nu mai însemnează forță morală ci forță brută. Urmările rele ale acestei forțe sunt ușor de cuprins. Fiind poporul îndatorat din partea organelor supreme bisericești a face pe detectivul lor față de pașii preotului și ai învĕțătorului, se va da naștere la o stare de lucruri, în urma cărora vor căuta oamenii rĕutăcioși a face câte și mai câte scornituri mârșave despre preot și învĕțător și înaintându-le la forul bisericesc, vor cere pedepsirea acestora; ear pe de altă parte preotul și învĕțătorul vor face întrebuințare de purtările necuviincioase ale singuraticilor locuitori și — eată-ne la o stare de dușmănie, de ură, de neîncredere a fiilor unei și aceleeași biserici. E adevărat, că acest metod este drastic și, cumcă și efectul lui va fi drastic, despre aceasta, cred că nici nu mai încape îndoială, căci, abstragênd dela alte accidente, cei pedepsiți și opriți de a întra în cârcimă se vor îndărjì și mai mult și în biserică tot nu vor întra, ci vor nizuì a petrece cu atât mai mult în cârcimă afară de timpul serviținlui ddeesc sau își vor căuta alt loc de întrunire pentru de a gusta câte un pâhar de „voie bună,“ ba se vor silì cu atât mai vêrtos a se înfunda în câtĕ un cătun sau chiar în casele proprii pentru mulțămirea poftei stomachului, a cărui sete de rachiu ori chiar de vin crește cu atât mai mai mult cu cât sunt mai aspre și mai terorisetoare mĕsurile de restricțiune: — *„nitimur in vetitum, cupimusque semper negata.“* Apoi cum și prin cine vei scoate pe bețivi din cârcimă, dacă chiar antistia comunală și cu toți slușbașii sei petrec în cârcimă nu numai dile întregi dar chiar și nopți întregi? Dar, cu abstragere dela aceasta, oare nu avem casuri foarte recente, în cari s'a putut convinge ori cine, cumcă organele administrative politice, în loc sĕ forțeze pe oameni a merge la biserică, i-a scos afară dintrînsa cu pompă cu tot, dicêndu-le, sĕ meargă în cârcimă?(!) Cum ne vom putè basa oare între astfel de împregiurări pe ajutorul organelor politice? Apoi tristă stare de lucruri, dacă am ajuns, sĕ facem ordine în casa noastră cu ajutoare polițiane! Trist lucru căci se constată necesitate a impopula biserica cu puterea geandarmăriei! Și în urma acestei împregiurări ar trebuì sĕ se rușineze toată preoțimea în frunte cu onorabilul „Preot ortod.,“ căci nu sunt în stare a lumina pe popor, a-l invĕța și a-l convinge despre bunătățile, ce le ofere biserica pentru mulțămirea în această lume și pentru fericirea în lumea viitoare.

Poporul este blând dar tratat fiind ca un copil căruia nu i se permite a resona la forța supremă, ce o constitue nuiaua sau gârbaciul părintilor — tirani, se va naște în el simțul de emencipare din astfel de tractamente; ceea ce va avè de urmare sau desertare din sinul bisericei, ce l'a ocrotit până acum sau cine știe ce invențiuni detestabile pentru biserică și poate chiar și pentru dênsul.

Modalitatea, propusă de dl „preot ort.“ față de tinerimea rurală adultă prin oprirea câtorva juni mai de frunte la sine și prin cetirea și enararea unor lucruri frumoase sau a unui jurnal pentru de a-i desmênta dela joc în timpul vecerniei, — e modalitate bună dar nu e destul de practică, căci în astfel de cas popa ar trebuì sĕ fie în toată bunăvremea îngrigiat, ca sĕ — cheme doară ca la ispovedanie — pe unul sau pe altul, pe cari nu i-a chemat încă, sĕ le spună și sĕ-i invețe aceea ce le-a spus celor de mai nainte. Ceea ce aude unul sau doi la câte o ocasiune neregulată, oare nu ar putè audì mai mulți sau chiar toți la un timp anumit și stabilit deja de mai nainte după o anumită regulă? și încă tocmai în timpul, ce s'a esperiat, că sunt cârcimele mai cercetate!

Alte mijloace, alte modalități cred eu, că s'ar putè afla pentru de a ajunge mai cu succes la ținta dorită, — mijloace cari nu numai sunt compatibile cu chemarea preotului și a învĕțătorului ci însași această chemare le impune acestora datorința de o astfel de activitate.

Mijloacele, ori de ce natură ar fi ele, trebue sĕ fie îndreptate asupra causelor, cari dau naștere beției.

Am dis la început, că nația bea de desperare de bucurie și de trecere de vreme.

Desperarea provine din mai multe cause, între cari cea mai puternică este maștera tractare și oblăduire a părinților patriei, cari nedreptățesc și înlătura popoarĕle autoctone mai folositoare intereselor statului de adi parte prin dări mai mari parte prin alte servitii clandestine.

Bucuria și urâtul pentru omorîrea timpului sunt niște momente, cari nu cer chiarificare.

Ocupă deci pe popor fără deosebire de etate ori de secs cu lucruri plăcute lui, ușoare de înțeles și totodată și folositoare tocmai în timpul, pe care nu știe cum sĕ-l omoare (Dumineca și sĕrbătoarea) dar pregătește lucrul astfel, încât sĕ se escite într'însul, ca sĕ alerge oare-cum cu ardoare cătră astfel de ocupațiuni; câștigându-i inima pentru acestea, influințează asupra lui prin esplicațiuni și învĕțături convingătoare și-i vei reforma caracterul și toate aplecările lui; ear el la rêndul seu se va alipì de tine cu toată căldura și încrederea, îți va urma sfaturilor tale și se va simți fericit; — „Povĕțuește-me Doamne în calea ta și voiu merge întru adevĕrul teu!“ dice Psalmistul.

Pentru astfel de conducere — negreșit — sĕ cere și „o dosă bună“ de dibăcie, carea trebue sĕ o aibă în fie-care tract protopresbiteral cel puțin șeful acestuia protopresbiterul.

În cele următoare îmi i-au voie a arăta în această direcțiune modestele mele păreri, cari mi s'au impus prin multe observațiuni la poporul nostru de aici și mai vêrtos la poporul unui ținut din apropiere, care e locuit s'ar putè dice — esclusiv de români și care a cădut și este lăsat pradă corupțiunilor ovreimii.

1. Sĕ se procure prin protopresbiterul tractual mai multe cărți cu istorioare de cuprins interesant și atrăgĕtor în atâtea esemplare, câte comune are acela sub conducerea sa; sĕ le distribue fie-cărei comune bisericești la mâna parochului; sĕ se însărcineze parochul s'au învĕțătorul (care din doi va fi mai apt), ca sĕ cetească câte o istorioară în scoală înaintea poporului adunat anume pentru acest scop, care sĕ și fie anunțat în biserică; în una și aceeași di (de Duminecă ori de sĕrbătoare) sĕ se cetească în toate parochiile unul și același material pentru-ca, întâlnindu-se la vre-o ocasiune oamenii unii cu alții, sĕ aibă ce discuta. Spesele cu procurarea acestor cărți le acoper de-ocamdată parochiile respective.

2. După ce se vor insuflețì oamenii pentru aceste într'uniri, protopresbiterul sĕ pregătească lucrul astfel, ca fie-care paroch sĕ aducă înaintea poporului adunat cestiunea întemeierei unei societăți permanente, constituită după toate formele; poporul va îmbrățișa această idee și astfel se va întemeia în fie-care parochie câte o societate, la care vor lua parte toți oamenii din comună; vor contribuì un preț bagatel sau în sume bănești pe sĕptĕmână câte 2—10 cr. sau în naturalii la cules de cucuruz sau la secere; cine voiește poate oferì și mai mult decât este deobligământul. Colectorul tacselor de ori-ce soiu își va da socoteala în fie-care întrunire despre incassări etc. etc.

3. Din aceste incassări se vor procura cărți atât pentru distracție cât și mai mult economice, cari vor fi a se cetì pe rênd în fie-care Duminecă și sĕrbătoare. Cărțile cetite se păstrează în bibliotecă, de unde se pot cetì din nou după 3—4 ani. Din istorioarele cetite sĕ se tragă învĕțături practice. Cărți potrivite pentru popor avem deșì nu prea multe d. e. scrierile lui Anton Pan, colecțiunea „Tribunei,“ scrieri de ale lui Negruț, Basme de Fundescu etc. etc. Fondul societății sĕ aibă și destinațiune filantropică, ca adecă întêmplându-i-se cui-va vre-o pagubă (în vite ori în bucate etc. prin foc, prin apă ori prin furt) sĕ se desdauneze măcar în parte prin ajutoare, căci paguba e cu mult mai simțită dacă o sufere unul singur, decât când se va împărțì între mai mulți. Împrumuturile membrilor pe lângă interese mici vor scăpa pe bieții oameni de despoierile usurarilor. Locuitorul, care ar voì sĕ vêndă bucate, în loc sĕ le dea pe mai nimica ovreiului, mai bine sĕ le vêndă societății, carea la timp potrivit le va vinde pe prețuri corespundĕtoare.

4 În aceste întruniri sĕ se țină discursuri despre stricăciunile beuturei de rachiu și sĕ se pregătească lucrul astfel, ca oamenii sĕ se îndemne unul prin altul a se deobliga de sine, ca sĕ nu mai între în cârcimă*).

Discursuri din sfera economiei pentru abandonarea greșelilor celor mari economice și pentru întroducerea economiei raționale se vor ținea sau de protopresbiter sau de către anumiți învĕțători ori preoți la însărcinarea protopresbiterului.

5. În întrunirile poporului se vor discuta și alte cestiuni de interes și însemnătate, așa bunăoara ținerea de ordine la înmormêntări la nunți, la pomeni etc. și alte reguli de disciplină; căci — doară nici un popor nu e atât de rĕu disciplinat în această privință ca poporul nostru. Ca de esemplu amintesc aici disordinea cea revoltătoare, ce o observai la unele ocasiuni de inmormêntare întru'n oraș nu departe de aici, deșì acolo erau bărbați inteligenți de posiție mai înaltă. Desvoltarea simțului de onoare încă e o cestiune, carea nu poate fi ignorată.

6, Cei ce se vor distinge întru ținerea de discursuri instructive pentru popor sĕ se primeze la început dela măritul consistoriu, ear mai târḑiu din înșuși fondurile societăților.

---

*) În Lasleul român poporul consciu de stricăciunea rachiului și de șarlataniile ovreești sub înțeleapta conducere a parochului de acolo s'au deobligat că nu va mai întra în cârcîma din sat, deobligamentul s'a ținut de toți până la unul; ear ovreiul ne mai putĕnd plătì chiria și arênda cea mare a dat faliment, ba în urmă murind, a rĕmas cârcima părăsită.

7. Protopresbiterul sĕ facă raport despre pașii întreprinși și despre succesele ce le-a avut etc.

Cam acestea sunt pe scurt impresiunile, care le ficsai aici cu ocasiunea cetirei articulului citat la început și cred că și dacă nu le-ar afla cineva chiar întru toate acceptabile, măcar o particică cât de mică din ele — doară — tot va fi vrednică de considerat.

Necesitatea jurnalelor poporale este atât de simțită, încât în curênd o sĕ ajungem sĕ strige în gura mare chiar poporul după dînsele. S'ar ḑice poate că este „Transilvania“ foaia „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.“ Ei bine, ce folos poate avè poporul dela aceea foaie care nu ofere nici inteligenței plăcere și atragere cu atât mai puțin poporului? Chiar „Asociațiunea Transilvană“ însași cu abstracțiunea stipendielor, nu face pentru popor aceea ce e chemată a face.

Dacă e vorba ca sĕ se pregătească lucruri mai bune pentru viitor, atunci îmi permit a mai adauge încă unele norme, cari — luând-se în aprețiare mai de aproape — vor da un cuvênt palpabil causei luminării poporului.

Fiitorii parochi și învĕțători, adevĕrații luminători și conducĕtori ai poporului, se formează în institutul teologic-pedagogic. Oare nu ar fi practic și necesar totodată a impune acestora compunerea de cuvêntări și de disertațiuni atât religioase morale cât și economice, adecă tocmai din sfera ocupațiunilor de căpetenie ale poporului, în sinul căruia voesc aceia sĕ între? Acele lucrări ar fi sĕ se cetească sau sĕ se rostească pe rênd la auḑul celorlalți elevi în presența profesorului studiilor respective, apoi sĕ se facă observări din partea acestora și în fine de profesor însuși, dându-li-se astfel un impuls de a se ocupa și cu lucruri, cari nu aparțin esclusiv prelegerilor ordinare.

În special ar fi consult, ca profesorul seminarial de economie sĕ țină din când în când consultări economice cu elevii institutului. În aceste consultări sĕ comunice fiecare din cercul seu starea economică cu greșelile, ce le-a observat, la cari greșeli sĕ se chipsuească remediile corĕspunḑătoare; după aceea sĕ urmeze părerile normative a le profesorului, carele sĕ țină și discursuri mai amĕnunțite despre organisarea economică a altor țĕri renumite prin cultura rațională a pămêntului precum e d. e. Germania, sĕ descrie asociațiunile agricole cum sunt ele organisate pentru de a da un avênt mai mare agriculturei prin perfecționarea uneltelor și a altor mijloace agricole precum și prin întrebuințarea acestora în locul celor primitive chiar și în comunele sĕrace; căci e cunoscut, că și acestea pot avea câteva rênduri de unelte perfecționate, cari le folosesc pe rênd familiile mai sĕrace, ce nu și le pot procura singure etc. etc. În decursul studiului gimnasial se deprind elevii a face foarte multe și diferite teme stilistice libere, ear, după ce ajung în seminar, nu mai fac de loc sau foarte puține; astfel încât încetul cu încetul își ies mai de tot din esercițiul compunerilor stilistice, pe când ar trebuì sĕ se desvoalte în această direcțiune mai mult decât în clasele medii, pentru că au sĕ se pregătească pentru viața practică, unde nu pot face un pas sigur, dacă vor fi stângaci în concept.

Ce e drept, în societatea de lectură a seminariștilor sĕ lucră teme libere, dar acestea sĕ aleg numai după gustul fie-căruia și afară de aceea sunt foarte puțini, cari sĕ îndeletnicesc cu lucrări libere, pecând prin conducerea profesorului specialist se lucră tot teme de interes poporal pentru viitor din partea fie-căruia, pentru-că fie-căruia îi sunt de neapĕrată trebuință aceste cunoștințe.

Astfel de norme nu sunt practicabile — cred eu — numai pe hârtie ci și în realitate și atârnă numai dela noi ear nu dela alții streini, asupra cărora ne place de multe ori a arunca toată vina pentru starea cea rea, în care ne aflăm. Sĕ avem nunumai bunăvoință și plăcere de ocupațiuni de acestea, căci atunci chiar și dacă nu are omul tocmai toate pregătirile de lipsă spre acest scop, își câștigă ușor prin sine însuși, pe calea cetirei și rĕsfoirei cărților, tot ce are sĕ predea celui ce are lipsă de împărtășirile sale; un proverb ḑice: „ce-i place omului, curênd învață,“ la care s'ar mai putea adauge: „cine iubește progresul comun, se jertfește pentru el și fără rĕsplată!“ *G.*

După ședința de eri a sinodului nostru archidiecesan toți membrii presenți ai sinodului s'au presentat în corpore la Escelenția Sa Domnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul, și prin rostul Preacuvioșiei Sale a Părintelui archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea și-au descoperit mulțămirea față de declarațiunile liniștitoare ale Escelenției Sale, promițîndu-i tot succursul și spriginul lor.

Nu va fi de prisos sĕ notăm, că această manifestare s'a inițiat de oamenii dela consorțiul „Tribunei“ spre a-și acoperì motivele care până acuma i-au condus în oposițiunea lor sistematică față de persoana Esc. Sale. E bine însĕ și așa, remâne numai de dorit, ca actul de eri sĕ fie o peatră fundamentală la zidul nou spiritual al bisericii noastre în archidiecesă, în care sĕ domineze pacea și armonia.

Varietăți.

* (Petrecere cu joc.) A seară a avut loc în sala dela hotelul „Imperatul roman“ petrecerea cu joc arangiată de mai mulți tineri români de aici în folosul reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Petrecerea a fost animată și bine cercetată. Între oaspeți furăm fericiți a numĕra și pre Escelenția Sa Domnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul, deputații sinodali esterni Ioan cav. de Pușcariu, Dr Todea, Petru Truța cu soția, A. Moldovan, Fulea, Munteanu, Gall și alții.

Inteligența din Sibiiu, împărțită cum este ea în partide și consorții, s'a abstinut demonstrativ și dela această petrecere, spre vie dovadă, că pre noi nici vieața socială, nici chiar reuniunea de cântări nu ne poate întrunì. Devisa este: Unde merge X. nu merge C. C. sau P.

Petrecerea a decurs cu mare veselie până în zori de ḑi când drăgălașele jucătoare au trebuit sĕ părăsească sala de joc.

Venitul curat destinat pentru reuniunea română de cântări din Sibiiu — după cum ni s'a comunicat — este bunicel.

Noi din inimă salutăm întreprinderile tinerilor pentru scopuri naționale culturale, și în fața apatiei unei părți a publicului nostru le ḑicem: înainte, nu ve descuragiați.

Loterie.

Mercuri în 15 Aprilie 1885.

Sibiiu:	8	2	10	66	46

Nr. 173. [1002] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Țeposul în parochia de clasa a III-a din Șirnea, protopresbiteratul Branului — pe basa încuviințărei Venerabilului Consistoriu de dto 8 Ianuariu 1885 Nr. 6725/B. 1884, se escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parochiale în suma de 200 fl.

Concurenții au a-și trimite subscrisului suplicele lor în sensul statutului organic conform dispositiunilor sinodului archidiecesan din 1873 pentru regularea parochielor și a regulamentului congresual din 1878 pentru parochii.

Zernești în 21 Martie 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 2230 f. ü. [1003] 2—3

Publicațiune de licitare minuendo.

În urma autorisărei în. ministru reg ung de justiție de dto 27 Februariu a. c. Nr. 10294 public licitațiune minuendo pentru anteprenarea la toate lucrările **institutului corectoriu** ce va fi a se ridica în Cluș cu un preliminariu de spese în sumă de 82,970 fl.

Licitațiunea minuendo verbală se va ținè în localul procuraturei reg. din Cluș (Bel-Farkas utza Nr. 12) **la 4 Maiu n. 1885.**

Până la oara determinată a amintitei ḑile se pot înainta sub decursul oarĕlor oficioase în numitul local la mâna procurorului reg. și oferte în scris, la cari oferte închise este a se aclude vadiul de 4150 fl. în bani sau hârtii de valoare apte de vadiu. La licitațiunea minuendo verbală înainte de începerea aceleia, anteprenorii sunt datori a depune la mânile comisiunei vadiul de 4150 fl.

Planul institutului corectoriu ce e a se ridica și toate hârtiile technice se pot privì sub decursul oarĕlor oficioase la procuratura reg. Cluș, ear condițiunile de licitare se pot privì la procuratura reg. supremă în M.-Oșorheiu, mai departe la procuratura reg. în Cluș, Brașov și Sibiiu.

M.-Oșorheiu, în 8 Aprile 1885.

Sebéstyen Mihály m. p.,
procuror suprem regesc.

Nr. 1300 1885. [1004] 2—3

Publicațiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în causa comassării hotariului Cohalmului și anume pentru regularea representanței, alegerea inginerilor și pregătirea preliminariului de spese, am defipt **ḑiua de 28 Maiu n. a. c.** în localul antistiei comunală din Cohalm, pe care termin citez pe toți interesații cu aceea, că nepresentarea partidelor nu va împedeca ținerea pertractărei.

Tribunalul reg. din Elisabetopole.
Elisabetopole, în 7 Aprile 1885.

Székely Miklós m. p.,
jude esmis.

BANCA GENERALĂ DE ASIGURAȚIUNE MUTUALĂ „TRANSILVANIA.“

Bilanț în 31 Decembre 1884.

Activa:

Obligațiuni needate			170,800.—
fl. 20,400 priorități a I drum de fer trans.	à 97.50	19,890.—	
„ 16,000 5½ % scrisuri fonciare	„ 101.50	16,240.—	
„ 5,000 acții ale I drum de fer trans.	„ 179.50	4,487.50	
„ 7,650 obligațiuni rurale transilvane	„ 101.—	7,726.50	
„ 6,900 losuri pentru regularea Dunării	„ 115.25	7,952.25	
„ 3,400 acții ale drumului de fer nordic	„ 2,307.—	6,921.—	
„ 3,000 înscrise dela institutul fonciar din Sibiiu I emisiune	„ 103.—	3,090.—	
„ 2,000 înscrise dela institutul fonciar din Sibiiu II emisiune	„ 103.50	2,070.—	
„ 5,500 înscrise dela institutul fonciar din Sibiiu III emisiune	„ 102.—	5,610 —	
„ 3,000 losuri de stat din 1860 $^1/_1$	„ 134.60	4,038.—	
„ 1,100 losuri de stat din 1860 $^1/_5$	„ 140.25	1,542.75	
„ 2,800 renta austriacă în note	„ 82.15	2,300.20	
„ 3,400 losuri pentru regularea Tisei	„ 116.70	3,967.80	
„ 2,200 3% înscrise fonciar în losuri a institutul fonciar austriac	„ 96.50	2,123.—	
„ 1,000 scrisuri fonciare ale „Albinei“	„ 101.50	1,015.—	
„ 900 priorități ale drumului ferat Lemberg — Cernăuți	„ 95.70	861.30	
„ 300 losuri de stat din 1864	„ 170.50	511.50	
„ 700 rentă în argint	„ 83.05	581.35	
„ 100 un los de stat ung.	„ 115.25	115.25	91,043.40
Portfoiu de cambii			2,837.96
Împrumuturi pe efecte			7,827.95
Împrumuturi pe poliță			52,254.16
Împrumuturi pe poliță de tontine			7,115.—
Pretensiuni la agenturi			41,657.43
Anticipațiuni la inspectori etc.			6,190.90
Debitori diversi			47.448.49
Mobilii, table firmale și tăblițe			10,471.32
Spesele de întemeiare			14,837.70
Provisiuni capitalisate			56,136.42
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5			43,000.—
Cassa			3,493.90
			555,114.63

Passiva:

Fondul de întemeiare	300,000.—	
substrăgêndu-se amortisarea	6,900.—	293,100.—
Fondul de premii secț. I		10,281.36
Fondul de premii secț. II	172.020.51	
Transportul premielor secț. II	7,202,62	179,223.13
Reservă pentru casuri de moarte însinute		901.95
Reservă pentru daune de incendiu insinuate		1,708.75
Fondul de reservă pentru tontine		60,582.55
Interese neridicate		2,164.92
Fonduri de profit resevate ex 1882 și 1883		1,032.96
Fondul de garanță secț. I		1,881.49
Fondul de garanță secț. II		3,219.12
Profit secț. I pro 1884		1,018.40
		555,114.63

Wilhelm Bruckner m. p.

Conturile și bilanțul s'au aflat în consonanță cu registrele respective.

Dr. **A. Brote** m. p.

Sibiiu, în 28 Martie 1885.

Comitetul de revisiune:

Iosif Schuster m. p.,
consil. de fin. în pensiune.

Georg Mike m. p.,
director la direcțiunea fin.

Dr. **Ioan Nemeș** m. p.,
advocat.

[1005] 1—1

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 38. Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Aprilie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sesiunea sinodului archidiecesan.

Ședința a III-a, Marți la 2/14 Aprile, 1885.

Ședința se deschide la 11 oare înainte de ameaḑi.

Se cetește protocolul ședinței I și a II-a și se autentică.

Se presentează credenționalele deputaților Teodor Herman, Vasile Roșescu și Vasile Almășan, și se predau comisiunei verificătoare:

a) raportul consistoriului archidiecesan despre rațiociniile fondurilor archidiecesane pe anii 1883 și 1884, se predă comisiunei financiare;

b) planul și preliminariul de spese pentru edificarea seminariului se predă comisiunei organisătoare

c) raportul consistorial despre aplacidarea unui ajutor de 200 fl. din fondul Rudolfin pentru bĕtrânul protopresbiter Petru Popescu se predă comisiunei financiare;

d) cererea comunei bisericești din Orĕștiă pentru a i se da o mappă românească a Ungariei;

e) tot a comunei bisericești din Orĕștiă pentru provederea studenților români gr. or. dela institutele de învĕțământ de acolo cu instrucțiunea religiunei;

f) a parochului Ioan Marcu din Păuca, protopresbiteratul Mercurei pentru ajutor în bani;

g) a comitetului parochial din Molomfalĕu, protopresbiteratul Murĕș-Oșorheiului pentru un ajutor în bani pe seama bisericei, — se transpune comisiunei petiționare.

Deputatul Ioan Hannia face interpelațiunea, care s'a publicat în numĕrul precedent.

Presidiul dechiară că nu poate ascunde adevĕrul de care e pătruns în acest moment, și acela este, că această interpelare i-a alterat liniștea sufletească, cu care venise astăḑi la sinod. Însĕ nu această alterare e causa, că nu rĕspunde înmediat, ci împregiurarea că noi nu avem stenografi, cari sĕ-i reproducă genuin cuvintele, apoi mai din anii trecuți a făcut esperiența, că rĕspunsurile i s'au reprodus defectuos. De aceea află de bine a amâna rĕspunsul pe ședința de mâne, sau pe alta următoare, când va venì cu un rĕspuns precisat, care sĕ se poată petrece la protocol întocma.

Fiți însĕ liniștiți — ḑice Preasânția Sa, ca și când nu s'ar fi făcut această interpelare.

La ordinea ḑilei urmează raportul comisiunei verificătoare.

Presidentul acestei comisiuni deputatul Parteniu Cosma raportează, că cu privire la actul electoral din cercul al IV Orĕștiă în comisiune s'au ivit două propuneri una a maiorității, pe care o va susținea raportorul ad hoc Eugen Brote, și una a minorităței, pe care o va susținea raportorul general al comisiunei Rubin Patița.

Raportorul maiorității Eugen Brote referează, că la actul acesta au concurs 48 de comune bisericești, dintre cari colegiul electoral din defecte formale a respins 17. Resultatul scrutiniului fù următoriul: Dr. Ioan Mihu a întrunit 2650 de voturi, Augustin Nicoară 1164, Dr. Lazar Petcu 1134, Samuil Pop 1053, Dr. Tincu 88 și Gerasim Sêrbu 24.

Comisiunea verificătoare luând actul la esaminare a aflat că mai sunt încă acte defectuoase între cele admise. Astfel a făcut ea un scrutiniu rigoros conform instrucțiunei consistoriale pentru alegeri, a mai respins încă 9 protocoale, și resultatul comunelor în regulă a fost: Pentru Dr. Mihu 2094 de voturi, Dr. Petco 977 voturi, Samuil Pop 764 voturi, Augustin Nicoară 735 voturi, Gerasim Sêrbu 24 și Moldovan 6 voturi.

Propune deci a se observa strict de astădată instrucțiunea consistoriului pentru alegeri și sĕ se verifice de deputați Dr. Ioan Mihu, care are deja credințional apoi Dr. Lazar Petco, revocându-se credenționalul dat lui Augustin Nicoară.

Raportorul minorităței, deputatul Rubin Patița propune a se verifica deputații provĕḑuți cu credenționalul, Dr. Mihu și Nicoară, de oarece defectele formale provenite în acte nu sunt esențiale, ear stricta aplicare a instrucțiunilor pentru alegeri nu e acomodată în împregiurările actuali.

Se naște deci o interesantă desbatere, în care unora le convenia a identifica numele de Nicoară cu Nicorescu ceea ce nu sta în nici o legătură cu cestiunea de principiu pusă de maioritatea comisiunei.

Propunerea maiorității o sprigineşte deputatul Parteniu Cosma, cea a minorității deputatul Preda.

Punêndu-se la vot propunerea minorității se primește.

Se pune la ordinea ḑilei alegerea deputatului clerical în cercul electoral al VIII. Gioagiu.

Raportorul comisiunei verificătoare, deputatul Rubin Patița referează, că la 28 Februariu a. c. s'a întrunit preoțimea din acest tract electoral, alegerea s'a făcut prin ședule și a decurs în cea mai bună ordine până când s'a constatat resultatul alegerei, și adecă că secr. cons. Nicanor Frateșiu a întrunit din 25 de voturi 13, protopresbiterul tractului Sibiiului Simeon Popescu 10, și două ședule s'au anulat fiind scrise pe ele numele ambilor candidați. La auḑul acestui resultat s'a făcut confusie între preoți, unii au voit sĕ se facă alegere nouă, alții sĕ rĕmână pre lângă cea făcută, sĕ se enuncie resultatul și sĕ se dee alesului credenționalul. Maioritatea era pentru alegerea nouă prin votare publică; ear minoritatea, insistând la alegerea făcută în toată forma, în confusiunea produsă prin încercările de o nouă alegere a părăsit sala și comisariul consistorial a disolvat colegiul electoral.

Consistoriul archidiecesan a dispus finalisarea actului pe ḑiua de 29 Martie, ceea ce s'a și făcut dându-se credenționalul alesului Nicanor Frateșiu.

Raportorul comisiunei propune verificarea deputatului ales, deoarece actul a decurs în ordine, și disolvarea colegiului prin comisariu s'a făcut în mod illegal.

Față cu aceasta deputatul Eugen Brote propune nulificarea actului electoral, deoarece el nu s'a finalisat conform regulamentului în una și aceeași ḑi.

Propunerea comisiunei o sprigineşte deputatul Parteniu Cosma, a deputatului Brote deputatul Nicolau Cristea.

Se pune la vot propunerea deputatului Eugen Brote și e spriginită de deputații Cristea, Boiu, Dr. N. Maier, Roșescu, Bechnitz, Dr. Aurel Brote, Ioan Popea, Nicoară, Ciora, Pipoș și Anania Moldovan. Fiind această propunere în minoritate, se enunciă ca conclus verificarea deputatului Nicanor Frateș pentru cercul electoral al VIII. Gioagiu.

Ședința se ridică la 2 oare după amiaḑi, anunțându-se cea procsimă pe Mercuri 3/15 Aprile la 10 oare înainte de ameaḑi.

Ședința a IV-a la 3/15 Aprile 1885.

Se cetește protocolul ședinței III-a și se autentică.

Credenționalele deputaților Vasiliu Damian din cercul IX. al Zarandului, Vasile Roșescu din cercul electoral XII al Clușului, și Ioan Danciu din cercul electoral XI. al Turdei se predau comisiunei verificătoare:

a) budgetul consistoriului archidiecesan pe anul 1886. se predă comisiunei financiare;

b) raportul consistoriului archidiecesan pentru prefacerea stipendiilor de 500 fl. din fundațiunea Francisc-Iosefină ori Mogaiana, deveninde vacante cu adaogerea de 100 fl. din fundațiunea Francisc-Iosefină în 10 stipendii de câte 60 fl. pentru ascultătorii de pedagogie în seminariul archidiecesan, se predă comisiunei scolare;

c) raportul consistoriului archidiecesan pentru întroducerea învĕțămêntului profesional în seminariul archidiecesan se predă comisiunei scolare;

d) raportul consistoriului archidiecesan pentru edificarea unui nou seminariu se transpune la comisiunea organisătoare;

în fine,

e) petițiunea sinodului protopresbiteral din tractul Reghinului pentru sistemisarea unui salariu de 200 fl. pe seama protopresbiterului respectiv, apoi pentru un ajutor anual de 500 fl. din fundațiunea Șaguna spre acoperirea detoriei de 6000 fl. la fondul de 30,000;

f) cea a învĕțătoriului Ioan Russ din Șomortin pentru un ajutor de 100 fl. și alt ajutor anual de 50 fl. din fondul învĕțătorilor sĕraci;

g) a eforiei scoalelor centrale din Brașov pentru acordarea unui ajutoriu de 2000 fl. pentru museul de naturalii, cabinetul fisical, laboratoriul chemic și bibliotecile scoalelor centrale, se predau comisiunei petiționare.

Președintele rĕspunde la interpelarea deputatului Ioan Hannia făcută în ședința dela 2/14 Aprile. Interpelantele se dechiară mulțămit cu rĕspunsul, și sinodul între vii urări de *„sĕ trăiască“* ia rĕspunsul cu viuă satisfacțiune la cunostința.

Rĕspunsul Escelenției Sale Domnului archiepiscop și metropolit Miron Romanul l-am publicat în numĕrul nostru precedent.

La ordinea ḑilei urmează raportul comisiunei verificătoare.

Raportorul acesteia, deputatul Rubin Patița propune și sinodul dechiară de verificați pre deputații Ilariu Duvlea și Petru Ciora, pentru cercul electoral XIX al Făgărașului: Ioachim Fulea și Simeon Munteanu pentru cercul electoral III al Sebeșului; Iosif Orbonaș și Pompiliu Pipoș pentru cercul electoral VIII al Gioagiului; Ioan Șandru și Stefan Iosif pentru cercul electoral XVI al Sighișoarei; Vasile Almășianu și Ioan Slavici pentru cercul electoral XII al Clușului; Stefan Tămaș și Nicolau Cosma pentru cercul XIII al Deșului; Eliă Macellariu și Dr. Nicolau Olariu pentru cercul electoral II al Sĕliștei; Alecse Olariu și Simeon Dragomir pentru cercul electoral VII al Iliei.

În legătură cu alegerea din acest cerc electoral raportorul comisiunei verificătoare referează, că administratorul protopresbiteral al tractului Iliei, Alecse Olariu prin un cerculariu a recomandat anume pre cei aleși și prin aceasta s'a făcut vinovat abusului de potestate oficioasă. Propune deci și sinodul primește ca actele sĕ se transpună consistoriului archidiecesan cu însărcinarea de a întroduce cercetare disciplinară contra numitului administrator protopresbiteral, și pe basa doveḑilor sĕ-i aplice pedeapsă meritată

La propunerea comisiunei verificătoare se mai autentică alegerea deputaților Vasilie Damian, Vasile Roșescu și Ioan Danciu.

Urmează acuma la orḑinea ḑilei raportul comisiunei organisătoare. Raportorul Ioan de Preda propune și sinodul decide a se lua la desbatere specială raportul consistoriului archidiecesan ca senat plenar deoare ce, tipărit fiind el, este cunoscut membrilor sinodali.

Din acest raport partea generală de cuprinsul:

În decursul anului 1884 au întrat la protocolul de esebite al consistoriului 6893 piese, cari se referesc la 1704 obiecte; aşa dară mai mult ca în anul precedent cu 1402 piese. Din aceste au fost împărţite pentru şedinţe plenare 676 piese sau 66 obiecte.

Şedinţe plenare s'au ţinut în decursul anului 1884: 12 ordinare şi 7 estraordinare; de tot 19 şedinţe.

În şedinţe plenare au referat:

1. Asesorul consistorial Dr. Ilarion Puşcariu 241 piese
2. Asesorul consistorial Zacharia Boiu 11 „
3. Asesorul consistorial Moise Lazar 6 „
4. Asesorul consistorial Anania Trombiţaş 12 „
5. Asesorul consistorial Eugen Brote 302 „

Afară de şedinţe s'au resolvit pe cale presidială 100 „

Piese resolvite: 672.
„ neresolvite: 4.
„ espedate: 672.
„ neespedate: —

Se ia la cunoştinţă.

Partea primă şi a doua din raport de cuprinsul:

Obiecte, cari sau pentru momentuositatea lor, sau pentru că au necs cu concluse anterioare sinodale, şi merită a se atinge şi espune în acest raport, sunt următoarele:

I. Pentru întroducerea cu începutul anului 1885 a regulamentului nou al afacerilor interne consistoriale, adus de sinodul archidiecesan în şedinţa din 24 Aprile 1884 Nr. protoc. 70 s'au făcut pregătirile de lipsă şi cu finea anului 1884 eşind din valoare regulamentul vechiu pentru afacerile interne ale consistoriului, cu 1 Ianuariu 1885 s'a organisat consistoriul cu personalul de cancelariă după noul regulament.

În ce priveşte referata în singuratecele senate ale consistoriului, s'a făcut provisiunea necesară în conformitate cu §. 4 al regulamentului, ca cu începutul anului 1885 fie-care senat al consistoriului sĕ aibă câte doi referenţi ordinari. Mai anumit referata s'a împărţit în următoriul mod:

1. Pentru şedinţele plenare poartă referata asesorul consistorial Dr. Ilarion Puşcariu;

2. Pentru senatul bisericesc poartă referata asesorii consistoriali: Zacharia Boiu şi Nicolau Cristea.

3. Pentru senatul scolar poartă referata asesorii consistoriali: Dr. Ilarion Puşcariu şi Anania Trombiţaş;

4. Pentru senatul epitropesc poartă referata asesorii consistoriali Moise Lazar: şi Eugen Brote.

5. Agendele pure presidiale le referează secretariul Nicanor Frateşiu.

Cu privire specială la senatul epitropesc se observează: că neputêndu-se satisface cu cei cinci asesori ordinari, ce-i avem, §-lui mai sus provocat din regulamentul afacerilor interne, consistoriul deodată cu punerea în lucrare a noului regulament, a instituit în mod provisoriu de al doilea referent ordinariu în senatul epitropesc pre asesorul onorariu şi controlorul cassei archidiecesane Eugen Brote, asemnându-i lângă remuneraţiunea de 800 fl. ce o are ca controlor alte 600 fl. în sarcina fundaţiunei lui „Andronic", ale căreia afaceri cu punerea ei în lucrare s'au înmulţit în mod însemnat. În acest mod remuneraţiunea numitului referent şi tot odată controlor s'a ridicat la suma de 1400 fl., care o au şi ceilalţi asesori consistoriali referenţi sub titlul de salariu sistematic şi bani de cuartir.

Despre asesorii consistoriali ordinari se aminteşte la acest loc, că începênd cu 1-a Ianuariu 1885 s'a pus în lucrare sistemul de cuincuenale adoptat prin conclusele sinodali din anul trecut 1884. Nr. 95 şi 98 ca modalitate pentru înbunătăţirea dotaţiunei asesorilor consistoriali; ear salariile celorlalţi funcţionari consistoriali s'au asignat în tocma cum sunt sistemisate prin conclusul sinodal de sub Nr. 98 provocat mai sus.

II. Espirând cu finea anului 1884 periodul din urmă de trei ani pentru organele protopresbiteratelor şi parochiilor din archidiecesă, supuse alegerii, s'a dispus din partea consistoriului prin circulariul din 3. Decembre 1884. Nr. 6261 Plen. aclus aicia sub ·/. alegerea şi constituirea noauă a comitetelor şi epitropiilor parochiale şi protopresbiterale, precum şi a sinoadelor protopresbiterale pe un period nou de trei ani; carea lucrare, încât priveşte mai ales reconstituirea organismului protopresbiteral, se află încă în curgere în urma întârḑierii ce a provenit din revisiunea şi noaua arondare a cercurilor electorale pentru sinoadele protopresbiterale.

Asemenea se ia la cunoştinţă, ear partea a III-a de cuprinsul următoriu:

III. Cu privire la conclusul sinodului de sub Nrii 147 şi 156 ai protocolului sinodal din anul 1884 avem onoare a raporta: că asternêndu-se Maiestatei Sale imperiale şi regesci preaumilita adresă omagială votată de sinodul archidiecesan din incidentul respunsului primit de deputaţiunea bisericei ortodocse române cu ocasiunea sĕrbării pentru reconstruirea Seghedinului; înaltul ministeriu de culte şi instrucţiune publică cu datul 5. Februariu a. c. Nr. 4337 a făcut cunoscut consistoriului, că Maiestatea Sa s'a îndurat preagraţios cu datul 15. Ianuariu a. c. prelângă espresiunea mulţămitei a lua la prea înalta cunostinţă amintita adresă omagială.

Se ia spre plăcută ştiinţă.

Partea a patra din raport de cuprinsul:

IV. Din incidentul venirei Maiestatei Sale imperiale şi regesci la Arad pe la capĕtul lunei lui August 1884, subsemnatul archiepiscop şi metropolit după o conţelegere cu ceialalţi prelaţi din provincia noastră metropolitană, şi cu consistoriul archidiecesan, în fruntea unei deputaţiuni de 25 persoane alese din toate trei eparchiile a presentat Maiestatei Sale în Arad la 19/31 August a. t. în rênd cu alte biserici şi corporaţiuni, omagiele bisericii noastre ortodocse române din Ungaria şi Transilvania.

Cuvêntul adresat Maiestatei Sale la aceasta ocasiune şi rĕspunsul preagraţios al Maiestatei Sale în limba maghiară şi în traducere română se alătură aici sub ·/. dimpreună cu consemnarea membrilor deputaţiunei.

Se ia spre plăcută ştiinţă şi se alătură la protocol atât cuvêntul Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop şi metropolit adresat Maiestăţii Sale cât şi graţiosul rĕspuns primit dela M. Sa.

Partea a cincea din raport:

V. Cu provocare la conclusul sinodal din 20 Aprile 1884 Nr. protoc. 52 privitoriu la ajutoriul de stat de 24,000 fl. pentru clerul archidiecesan avem onoare a raporta următoarele:

La 24 Decembre 1884 sub Nr. 2783 s'a înaintat înaltului ministeriu de culte şi instrucţiune publică representaţiunea sinodului archidiecesan cuprinsă la conclusul sinodal de sub Nr. 148 al protocolului sinodal din 27 Aprile 1884.

Escelenţia Sa, Domnul ministru de culte şi instrucţiune cu datul 13 Ianuariu a. c. sub Nr. 1794 Pres. a rĕspuns la aceasta representaţiune a sinodului, că nu poate sĕ o ia în consideraţiune, ci va urma la împărţirea ajutoriului de 24000 fl. în sensul normativului provĕḑut cu aprobarea preaînaltă din 15 Decembre 1883, şi dacă subscrisul archiepiscop şi metropolit, consistoriul şi sinodul archidiecesan vor remânea prelângă vederile sale de a nu primì acel ajutoriu sub condiţiunile cuprinse în acel normativ, Escelenţia Sa domnul ministru va face împărţirea cu ocolirea autorităţii bisericesci.

Conform punctului 2. din conclusul sinodului de sub Nr. protoc. 52. consistoriul în şedinţa dela 14/26 Ianuariu a. c. sub Nr. 92. cons. a ales o deputaţiune, care sĕ meargă la Maiestatea Sa împeratul şi regele pentru a aşterne în numele sinodului archidiecesan o preaumilită representaţiune, ce s'a statorit prin consistoriu.

Deputaţiunea compusă din Preacuvioşia Sa archimandritul şi vicariul archiepiscopesc Nicolau Popea, ca conducĕtoriul deputaţiunei, şi din asesorii consistoriali: Dr. Ilarion Puşcariu, protosincel; Zacharia Boiu, protopresbiter; Anania Trobiţaş şi Eugen Brote, în 5 Martiu nou a. c. s'a presentat la Maiestatea Sa în audienţă. Primirea deputaţiunei din partea Maiestatei Sale a fost foarte graţioasă şi rĕspunsul Maiestatei ne îndreptăţeşte la cele mai bune speranţe pentru un resultat favorabil.

Deputaţiunea la întoarcere din Viena s'a oprit în Budapesta, pentru a se presenta la domnul ministru president şi la domnul ministru de culte şi instrucţiune şi a le cere spriginirea rugării aşternute Maiestatei Sale cu privire la modalitatea împărţirei ajutoriului de stat.

Representaţiunea aşternută la Maiestate, dimpreună cu cuvêntarea rostită de conducĕtoriul deputaţiunei la acea ocasiune şi cu raportul deputaţiunei consistoriale se alătură la acest raport sub ·/.

În legătură cu acest obiect avem onoare a raporta mai departe, că în decursul anului mai mulţi preoţi din archidiecesă, fie din necunoştinţa conclusului sinodului archidiecesan din 1884 de sub Nr. protoc. 52, fie la indemn din afară, s'au adresat la înaltul ministeriu deadreptul cu suplici pentru ajutoriu. Aceste suplici fiind transpuse consistoriului spre dare de părere din partea domnului ministru, consistoriul a dispus a se restituì acelea domnului ministru prelângă declaraţiune, că consistoriul nu poate urma altcum, decât numai în sensul conclusului sinodal.

Unele din aceste suplici conţin aserţiuni şi afirmaţiuni, ce sunt apte a compromite atât pre preoţii în numele cărora s'au făcut, cât şi pre scriitorii, cari le-au făcut în numele preoţilor. Astfel temerile consistoriului pentru abusuri, ce se pot întêmpla la împărţirea ajutoriului de stat pentru preoţime cu încungiurarea organelor bisericeşti, încă de acum apar ca justificate.

Se ia cu plăcere la cunoştinţă. Sinodul primeşte de a sa representaţiunea consistoriului dată Maiestăţei Sale în numele sinodului, ia la cunoştinţă paşii întreprinşi de deputaţiune la reîntoarcerea sa pe la ministri din Pesta, şi regretă că s'au ivit casuri, unde preoţii nostri trecênd preste voia bisericei au cerut ajutoriu direct dela ministru, îndrumă totodată pe consistoriul archidiecesan a-şi face dătorinţa faţă cu preoţii, cari vor lucra contra concluselor aduse de sinod.

Partea a şesea a raportului:

VI. Causa întregirii protopresbiteratelor vacante în archidiecesă a fost un obiect, pre care consistoriul l'a ţinut continuu în deaproape evidenţă şi pre care în decursul anului tot mai mult l'a promovat spre resolvire.

Dela darea ultimului raport al nostru s'au făcut în acest obiect următoarele:

1. S'au finalisat actele, ce erau deja puse la cale pentru întregirea protoprebiteratelor: *a)* al Lupşei, pentru care este denumit şi chirotesit de protopresbiter Ioan Danciu, fostul administrator protopresbiteral al aceluia-şi tract; *b)* al Zarandului, în care este ales, denumit şi chirotesit de protopresbiter Vasiliu Dămian, profesorul gimnasial în Brad; *c)* al Bistriţei, în care este ales, denumit şi chirotesit de protopresbiter Simeon Monda, fost capelan parochial în Borgo-Bistriţa; *d)* al Câmpenilor, pentru care este ales, denumit şi promovat la treapta protopresbiterală, clericul absolut Romul Furduiu.

2. S'a pus în lucrare şi s'a finalisat întregirea protopresbiteratelor: *a)* al Branului intregit prin alegerea, denumirea şi chirotesirea de protopresbiter a fostului administrator protopresbiteral Traian Meţian; *b)* al Treiscaunelor, fiind acum ales, denumit şi chirotesit întru protopresbiter administratorul parochial în Breţcu Dimitriu Coltofean; *c)* al Têrnavei de jos, pentru care este ales, denumit şi chirotesit de protopresbiter parochul din Cerghidul mare Nicolau Todoran.

3. S'a făcut alegerea de protopresbiter în tractul Cohalmului, carea însĕ anulându-se, s'a dispus alegere nouă, carea se va esecuta după reconstituirea sinodului protopresbiteral după noua arondare a cercurilor electorale.

4. În protopresbiteratul Turdei s'a făcut alegerea de protopresbiter, pe basa căreia s'a denumit în mod prealabil clericul absolut Petru Roşca, ear denumirea lui definitivă s'a făcut pendentă dela iniţiarea lui în gradurile preoţiei şi în funcţiunile preoţeşti, precum s'a întêmplat şi cu protopresbiterii noi al Zarandului şi al Câmpenilor.

5. Mai rĕmân dară ca neintregite protopresbiteratele: Agnitei, Avrigului, Deeşului, Iliei, Mediaşului şi al Şighişoarei pentru cari încă s'au făcut din partea consistoriului disposiţiunile de lipsă pentru pregătirea alegerii de protopresbiter; dară întrevenind unele întârḑiări din partea unor oficii protopresbiterale concreḑute cu lucrările pregătitoare şi preste tot întrând un nou period de constituire pentru toate organismele bisericeşti din archidiecesă, lucrările de intregire pentru numitele protopresbiterate au rĕmas sĕ se continue după reconstituirea sinoadelor protopresbiterale pe basa unei noue arondări a cercurilor electorale, în carea privinţă observăm aicia: că întrevenind unele schimbări în arondarea protopresbiteratelor aprobate de sinodul archidiecesan, adecă transpunêndu-se unele comune dintr'un tract într'altul şi preste tot observându-se, că cercurile electorale pentru membri mireni la sinoadele protopresbiterale nu sunt formate în toate protopresbiteratele după o proporţiune numerică dreaptă şi cu consideraţiune la toate împregiurările, consistoriul a dispus a se forma de nou acele cercuri, şi noua arondare a acelora a se supune revisiunei consistoriale, cea ce se află în curgere. A fost dară natural şi necesariu a se amâna lucrările de întregire până după noua constituire a protopresbiteratelor pe noul period de trei ani.

6. In legătură cu întregirea protopresbiteratelor aflăm de bine a da loc în acest raport la douĕ casuri de vacanţe în seria protopresbiteratelor; acestea sunt: protopresbiteratul Braşovului I devenit în vacanţă prin moartea protopresbiterului şi asesorului consistorial în senatul epitropesc, Iosif Barac, întêmplată la 28 August 1884, — şi protopresbiteratul Făgăraşului ajuns de asemenea în vacanţă prin abḑicere din causa neputinţei bătrêneţelor a protopresbiterului Petru Popescu, căruia consistoriul i-a asignat începênd dela 1 Novembre 1884 o provisiune anuală de 200 fl. din bugetul fondului preoţimei archidiecesane. Aceste doauĕ protopresbiterate de asemenea se vor întregì după reconstituirea lor.

Se ia spre ştiinţă însărcinându-se consistoriul a dispune reîntregirea protopresbiteratelor venite în vacanţă în timpul din urmă.

Partea a şeptea a raportului:

VII. Prin conclusul sinodal din 24 Aprile 1884 Nrul protoc. 100 a fost însărcinat consistoriul a aşterne Preavenerabilului sinod un proiect de o nouă arondare a cercurilor electorale pentru deputaţii din archidiecesă la sinodul archidiecesan şi la congresul naţional bisericesc. În considerare însĕ, că obiectul acesta este de o însemnătate mare pentru vieaţa noastră bisericească şi pentru întreg organismul constituţional bisericesc, prin urmare studiarea şi resolvirea lui recere un timp mai lung, — consistoriul şi-a reservat a se ocupa de acest obiect de loc după încheerea sesiunei sinodali din anul acesta, cu atât mai vêrtos, pentru că o nouă arondare a cercurilor electorale pentru sinod şi congres va fi sĕ între în viaţă numai la espirarea periodului nou de trei ani, şi aşa n'a fost neaperată trebuinţă de a preferì acest obiect altor afaceri consistoriale, asemene importante, dar totodată mai urgente. Aşa dar proiectul de arondare al cercurilor electorale pentru deputaţii sinodali şi congresuali, pentru care altcum avem material adunat, consistoriul îşi va lua voiă a-l subşterne Preavenerabilului Sinod la sesiunea anului viitoriu.

Se ia la cunoştinţă cu observarea că proiectul de sub întrebare sĕ se aştearnă negreşit sinodului în sesiunea procsimă.

În fine partea a opta.

VIII. Despre alte însărcinări primite dela Preavenerabilul sinod, precum: despre crearea unui fond pentru preoţii din archidiecesă, despre punerea în lucrare a fundaţiunei lui „Andronic," despre pregătirea unui plan de zidire a seminariului, eventual şi despre alte obiecte, se vor presenta Preavenerabilului Sinod rapoarte separate.

Se ia spre ştiinţă.

Sibiiu, 5 Aprilie 1885.

Ca nici odată poate a fost greu cercată biserica noastră în anii din urmă. Lovirile cele mai necruţătoare a urmat una alteia din interval în interval, şi liniştea sufletească a credincioşilor nostri a fost supusă la probe grele.

Luată la goană de organele chemate a susţinea ecuilibrul în statul nostru, prigonită de o parte de către pressa română, maltratată în cele din urmă de către fii sei chiar, biserica noastră luă fisionomia unui arbore espus în o pustietate, şi dat pradă vênturilor nemiloase şi arsiţei soarelui din zona tropică, care nu cunoaşte cruţare.

În preseara alegerilor sinodale apoi eşiră oamenii bisericei noastre cu canoanele de Krupp spre a nimicì şi ultima rađă de speranţă a credincioşilor bisericei noastre. S'a colportat faima că actualul cap al bisericei noastre a cerut dela guvernul ţērei sē fie dispensat dela sarcina de archiepiscop al Transilvaniei şi metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania. Nici la atâta nu s'a mărginit faimele respândite. S'a đis că actualul cap al bisericei noastre a cerut a se delătura constituţiunea noastră bisericească. S'a đis că o seamă de oameni ai bisericei noastre au şi preparat terenul pentru o guvernare provisoriă în biserică cu delăturarea Statutului Organic.

Machinaţiunile acestea ne-au atins de tot neplăcut, şi ele ne-au atins neplăcut, pentru cuvêntul, că oamenii puşi la cărmuirea bisericei noastre şi-au aflat îndeletnicirea lor sufletească în inventarea acestor lucruri nechipzuite. Şi ca durerea noastră sē fie şi mai simţită, plăsmuirile s'au făcut cu plan bine esecutat.

După întêmplata schimbare în redacţiunea điarului nostru în „Gazeta Transilvaniei“ au eşit cele mai violente atacuri asupra archiereului bisericei noastre, şi ele n'au încetat nici după-ce fruntaşii bisericei nostri şi-au întemeiat aici în Sibiiu điariu personal pentru scopurile lor.

S'a đis că điarul nostru serveşte interesele guvernului unguresc din momentul schimbărei în redacţie. S'a đis de către un colegiu de preoţi că noi denunţăm preoţimea noastră guvernului, şi că suntem de o panură cu cei dela „Pester Lloyd.“

S'a đis că în politică representăm interesele vrăşmaşilor neamului nostru, şi am fost traşi în tină. S'a đis că archiereul nostru a degradat demnitatea sa de cap al bisericei, a întrodus disoluţie în corpul bisericesc, între el şi fii credincioşi nu mai esistă legătură de iubire — unica legătură ce ne mai poate unì; s'a făcută paralel între biserica greco-catolică şi a noastră spre a ne călca şi mai tare; în cele din urmă ni s'a pus în vedere o vēduvie în scaunul archieresc pe căi piezişe cu sdrobirea constituţiunei.

S'a întrunit sinodul archidiecesan şi faimele lăţite prin điare se testau prin vorbe puse sub autoritatea oamenilor cu trecere în biserica noastră.

În şedinţa a III-a a sinodului nostru vine dl deputat sinodal Ioan Hannia cu interpelaţiunea cunoscută.

În şedinţa a IV-a Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit al nostru a dat rēspunsul, care asemenea este cunoscut cetitorilor nostri.

De 10 ani de đile o scenă mai uimitoare nu s'a petrecut în sinodul nostru ca şi cea din şedinţa de Mercuri, când a rēspuns Escelenţia Sa la interpelarea deputatului Hannia. Inimile tuturor au isbucnit in salve de aplause la cuvintele eşite din inima archiereului nostru, şi feţele se luminau în faţa resoluţiunei, cu care au fost respinse toate învinuirile aduse asupra capului bisericei noastre.

Noi am păstrat tăcere şi ne-am mărginit a pune aceste douē importante acte la apreţiarea cetitoriului nepreocupat.

Ni s'a luat în nume de rēu tăcerea, ni s'au făcut imputări chiar, că n'am avut un singur cuvênt, cu care sē caracterisăm entusiasmul la auđul rēspunsului şi pomposul conduct dela seminariu până la reşedinţa archiereului, căruia Părintele archimandrit şi vicariu i-a adus recunoştinţa sinodului, asigurândul despre iubirea bisericei.

În vieaţa noastră am fost moderaţi şi în moderaţiune ne vom continua activitatea, cât timp încrederea mai marilor nostri ne va ţinea la această sarcină pentru noi şi ostenicioasă, şi şi odioasă. N'am voit sē înfluinţăm publicul prin apreţiările noastre, şi aceasta nu o vom face nici în venitoriu. Nu o vom face nici chiar atunci, după ce va trece sesiunea sinodului, şi oamenii se vor întoarce la ale sale, unii poate cu reserve de a continua la timp oportun cele din trecut.

De doi ani de đile ni s'a arătat pumnul cu devisa: „*homo homini lupus.*“ Metamorfosările momentane nu ne vor schimba posiţiunea moderată.

Cu ea am învins până acuma, cu ea vom lucra şi în viitoriu cu credinţă firmă, că promovăm binele bisericei.

Sculaţi, la lucru!

Este vorba de lucru, şi încă de lucru deştept fiind omul. Societatea maghiară din părţile ardelene ne-a declarat resboiu formal în viaţa socială. Cu mare alaiu s'a constituit în Cluş Dumineca trecută reuniunea pentru maghiarisare cu devisa pe steag: Sē cucerim terenul pentru patriotismul modern unguresc.

S'au sculat unguri, şi s'au pus la lucru. Sē vedem ce lucră ei;

„Pesti Napló“ în numērul dela 12 Aprile scrie:

Reuniunea culturală ardeleană.

„Ardealul în uniune cu ţeara Ungurească, e un trup, un suflet. El e parte constitutivă a Ungariei, e membrul naţiunei maghiare.

Nici o deosebire între noi; ună e patria, unul e regele şi una e si constituţia.

„Aceasta o neagă cei infideli dar în zadar o neagă. În contra lor vorbeşte natura, istoria şi dreptul. Nu vor mişca Carpaţii din locul lor, Mureşul şi Someşul nu-l vor putè abate *(nem terelhetik)* din alviile sale pentru Valachia (*Oláhország*); nu vor putè şterge memoria Hunyađilor, Zapolyeştilor, Bethleneştilor, Bocskeyeştilor şi Rakoczeştilor de pe paginile istoriei; nu pot smulge din cartea legilor şi din inimile noastre uniunea stabilită la Esküllő, confirmată prin St. Stefan, reînoită pe timpul lui Leopold, sigilată la 1848 cu sânge şi care domneşte dela 1867.

„Ardealul au fost maghiar şi maghiar va şi fi. Şi acuma e maghiar acela, şi nu e el nici Germania, nici Valachia. Valachii şi nemţii cari se nasc acolo, sunt civii statului maghiar, sunt proprietarii egal îndreptăţiţi ai libertăţei noastre (vorbă sē fie. R. „T. R.“) dar sunt îndatoraţi a păstra faţă de naţionalitatea, instituţiunile şi regele nostru fidelitate. Sunt trădători toţi aceia, cari fac contrariul.

E basm tot ce ei vorbesc **despre apăsarea lor.** Bisericele, scolile, oficiile comunale, presa, viaţa socială, congregraţiunile comitatense, alegerile de deputaţi ale lor dovedesc contrariul.

În Ungaria nu esistă naţionalitate apăsată.

„Dar este aici naţiune domnitoare şi aceasta e cea *maghiară.* Dacă aceasta nu ar fi ţeara ungurească încă nu ar fi. Dacă ar înceta ea de a mai domnì ţeara porneşte spre descompunere şi revoluţiuni ar nimicì poporul. Ţeara ungurească nu poate fi nici odată nemţească, ce s'au încercat de repeţite-ori, ţeara ungurească nu poate sē fie slovacă, sau valachă, ţeara ungurească numai maghiară poate sē fie.

„Şi că nici Ardealul nu poate sē fie alt ceva o a probat. După organisaţiunea socială a Ardealului şi în acesta rassa maghiară e cea domnitoare căci ea este elementul susţiitor al statului. Lui compete dar întâietate ce emanează din stat şi merge mână în mâna cu guvernarea. *Aceasta o pretindem noi pentru noi, ca limba noastră sē fie recunoscută în tot locul în vieaţa privată şi sē se propună în scoli; pretindem ca nimenea sē nu aibă îndresneală a ne ofensa în casa noastră proprie.* Căci, noi suntem în Ardeal *domnii de casă* (háziurak) noi ungurii, şi nu *agitatorii sasi sau români.*

„Avênd în vedere însē, că guvernul nu prea sprigineşte pe maghiari (?) şi dă libertate agitatorilor naţionalităţilor ca sē sumuţe în contra statului şi a naţiunei maghiare — sumuţare pe care nu o ar suferì nici Germania, nici România — ungurii ardeleni s'au unit pentru apērarea lor proprie.“

„Societatea maghiară se nezueşte a-şi asigura interesele a-şi susţinea şi a-şi respândì naţionalitatea pe cale socială. Nu prin forţă ci cu mijloacele civilisaţiunei. Aceasta stă în dreptul fie-cui; privilegii ca sasi ungurii nu pretind.

„Datorim mulţumitele noastre comitatelor Sibiiu şi Bistriţa-Năsēud pentru-că au îndreptat un atac atât de vehement în contra reuniunei culturale ungureşti.

„Invidia lor scrintită au umplut de însufleţire pe maghiari. Nu permit aceia de a fi atacaţi, nu permit ca sē fie atâcat Ardealul. Dacă până acum nu şi-au format tabere printre sasii din Sibiiu, Têrnava mare şi Braşov acum şi-o vor forma. Dacă până acum n'au pretins posiţiune şi influinţă în Făgăraş şi Năseud, vor pretinde de acì înainte. Căci a fost provocată.

„Dar ce e lucrul principal, ca comitatele Cluş. Turda-Arieş, Selagiu, Alba inferioară, Têrnava mică şi Mureş-Turda sē fie precum au fost ungureşti. Ca într'ăstmod sē ocupăm mijlocul Ardealului şi sē restabilim continuitatea ungurimei, cu sēcuimei cu Bihorul şi Satmarul. Dacă am putea ajunge dividarea naţionalităţilor, am fi asiguraţi de nestricăciunea agitaţiunilor lor.

„Scopul acesta e numai dorinţă. *Astăđi trebue sē ne cugetăm la apērarea noastră proprie.* E foarte trist, că ungurimea din Ardeal e condamnată la rolul de cetate defensivă. Cel mai mare pēcat al domnirei noastre naţionale de 18 ani e acesta, că adecă s'a întrelăsat întărirea ungurimei din Ardeal. Da, sēcuimea nici căi ferate nu are, pe când sasii au pretutindenea.

„Ungurii, cari s'au adunat în Cluş cu scop de a întemeia societate culturală pentru susţinerea naţionalităţii lor, şi spre apērarea statului maghiar şi a uniunei, sērbează o serbătoare naţională. Patriotism inspiră resoluţiunea lor, bărbăţie caracterisază păşirea lor. Faptele sē urmeze entusiasmului. Ori cine, dacă voeşte, poate face mult pentru patrie. Ocasiunea cea mai bună de a influinţa în interesul ungurimei se dă în Ardeal. Sē învēţăm dela contrarii nostri. Sē facem numai aşa, precum fac sasii, *precum facagitatorii valachi* şi am făcut destul. Sē nu ne lăsăm a fi eschişi, sē eschidem, sē strivim, căci şi noi avem drept de a trăì.

„Pentru esistinţa noastră ne luptăm în bătaie cu arma, în pace cu mintea. Dar numai prin lucrare ne putem procura condiţiunile de esistenţă; dacă maghiarimea pausază, pere.

„O ştim, că suntem puţini şi tocmai fiind-că o ştim aceasta sē fim solidari. Şi pentru aceea trebue sē fim precauţi şi cu energie ca sē ne putem susţinea punctele ocupate şi sē mai putem cucerì şi altele noauă lângă acelea. *Formeze-se maghiarimea ardeleană într'o taběră organizată,* în care toţi sē-şi satisfacă datorinţei. *Bine condusă această taběră,* **vom cucerì cetăţile inimice, vom cucerì însuşi Sibiiul.**

„Cu mijloace legale triumful emulaţiunei pacinice e acela, spre care s'au pornit ungurii din Ardeal. Barem de ar fi făcut'-o mai de timpuriu! Dar nici acum nu e târđiu; cu ei este dreptatea şi nu este potestate în contra lor.

„Întreagă Ungaria priveşte astăđi spre Cluş. Fericire doreşte fiilor sei, fraţilor nostri. Au ridicat stindardul naţional, ducă-l la triumf, din învingere în învingere. S'au înfocat pentru un lucru care pretinde multă perseveranţă, svêrşască-l deci cu succes. Salvează patria, Ungaria, dacă susţin Ardealul. Edifică viitoriul naţiunei ungureşti, dacă asigură pe al lor. Ungurii în Ardeal apēră ţērii ungureşti Ardealul. Glorie le compete lor.

Varietăţi.

* (Cas de moarte.) Duminecă, 31 Martie a. c. a rēposat în Făgăraş **Nicolau Cipu,** perceptor comitatens în etate de 53 de ani.

* (Cas de moarte.) **Stefan Manole** în etate aproape de 43 ani preot gr. or. şi învēţătoriu în Tarlungeni, după o activitate neobosită de 13 ani ca capelan, în doauē rênduri şi ca adm. parochial în Zizin — şi de 20 ani ca învēţătoriu, în urma unei suferinţe de tifus în decurs de 13 đile, împărtăşit fiind cu sf. Taine s'a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului la 29 Martie st. v. la oarele 5 ½ a. m. Aici înscrişi cu inima înfrântă de durere în numele lor, consengenilor şi amicilor edau anunţul de doliu despre încetarea prea de timpuriu din vieaţă a mult iubitului soţ resp. tată, fiu, ginere şi cumnat. Vēduva Maria St. Manole, născută M. Bogdan cu copii minoreni: Ioan, Hortensa, Maria, Emilia şi Aurelia; al dolenţilor părinţi George Manole paroch în Tērlungeni; socri Ioan Bogdan paroch în Purcăreni cu soţia Maria Popoviciu; fraţii George, Radu, Niculae, Alesandru Demetriu stud. în cl. VIII gim. şi Susana măritată I. Jica; cumnaţii Ioan Dima paroch în Sita-Buzeu cu soţia Ana născ. I. Bogdan; Demetriu Coltofean protopresbiter al Trei-Scaunelor cu soţia Susana născ. I. Bogdan; Toma Giurgiu paroch în Zizin cu soţia Iustina născ. I. Bogdan; şi Ioan Bogdan.

Rēmăşiţele-i pământeşti sânţite după rit. gr. or. se vor astruca Sâmbătă la 30 Martie a. c. în cimiteriul gr. or. din Tērlungeni.

Dintre cei 7 preoţi funcţionari la înmormêntarea defunctului cuvêntul funebru l'a rostit dl paroch Radu Popea din Satulung; ear al doilea cuvênt funebru în numele învēţătorilor l'a rostit dl Ioan Dariu înv. în Satulung bis. vechie. În veci pomenirea lui.

* (Spre orientare). La cele publicate în numērul 35 al điariului nostru din Aguita avem de observat, că persoana atinsă în acel comunicat nici când n'a scris corespondenţe sau altceva în điariul nostru.

* (Postal.) Din partea direcţiunei postelor din Sibiiu se aduce la cunoştinţă, că mersul careolei postale de 3 ori pe sĕptĕmână dintre comunele Homorod-Okland şi Baroth (comitatul Udvarhely) cu începere din 16 ale curentei se modifică într'colo că:

Pleacă din H. Okland, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 5 oare — m. dimineaţa.

În Olasztelek 5 minute pausare.

Soseste în Baroth, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 8 oare 15 m. a. m.

Pleacă din Baroth, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 10 oare — min. a. m.

În Olasztelek stă 5 minute.

Soseşte în H. Okland, Dumineca, Mercuri şi Vineri la 1 oară 15 minute la ameaḑi.

În legătură cu aceasta dela susnumita ḑi se introduce între Olasztelek şi Baroth comunicaţiune postală de 4 ori pe sĕptĕmână prin trimis pedestru în ḑilele în cari nu comunică careola postală.

Mersul:

Pleacă din Olasztelek	la	5	oare	30	m. dim.
Soseste în Baroth	„	6	„	30	„ „
Pleacă din „	„	9	„	15	„ „
Soseşte în Olaszstelek	„	10	„	15	„ „

— Din partea direcţiunei postelor din Sibiiu se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Lozsád (comitatul Hunedioara).

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi pentru susţinerea comunicaţiunei de toate ḑilele cu oficiul postal din Piski prin un trimis pedestru 200 fl. pauşal peutru acesta.

Cererile sunt de a se înainta la susnumita direcţiune în trei sĕptĕmâni.

— Devenind postul de magistru postal în comuna Gurasadului (comitatul Hunedoarei) în vacanţă, pentru îndeplinirea lui se escrie concurs cu termin de trei sĕptĕmâni, în care sunt de a se înainta şi cererile direcţiunei postelor din Sibiiu.

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. leafă anuală, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 180 fl. pauşal pentru un trimis pedestru în toate ḑilele la gara cu acelaş nume.

Cererile sunt de a se trimite direcţiunei postale din Sibiiu în trei sĕptĕmâni.

— Direcţiunea postelor din Sibiiu aduce la cunoştinţă publică, că întroducêndu-se între Ocna-Deşului şi Deeş în locul trimisului pedestru cu începere din 1. Maiu a. c. o cariolă cu un cal, prin aceasta s'a schimbat şi

Mersul şi anume:

Pleacă din Ocna-Deeşului	la	10	oare	35	m. dim.
Soseşte în Deeş	„	11	„	—	„ „
Pleacă din „	„	1	„	30	„ „
Soseşte în Ocna-Deşului	„	1	„	55	„ „

Posta redacţiunei.

Domnului X în Orĕştie. Obiectul atins n'are loc în ḑiariul nostru.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Aprile n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	94.70
Renta de aur austriacă	105.10	105.50
Renta ung. de hârtie	90.10	89 80
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96 20	95.—
II emisiune de oblig. de stat dela drnmul de fer orient. ung.	—.—	121.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.—	238 —
Acţiuni de credit aus r.	283.30	283.30
Galbin	5.87	5 80
Napoleon	9.91	9 91
100 marce nemţeşti	61.30	61.30
London (pe poliţă de trei luni)	125 40	125.60

(Cel mai bun şi eftin leac de casă.) Domnului Richard Brandt în Zürich. De vre-o 6 ani folosesc la etatea mea de 60 de ani pilulele elveţiane ale Dtale cu admirabil succes. Umflări de pept, neregulata cerculare de sânge, cu cari de ani me luptam, şi pre cari cu fel de fel de medicină nu le puteam delătura, au dispărut prin pilulele elveţiane (o şatulă 70 de cr. în apotecă). La folosirea lor n'am simţit nici cea mai mică greutate; ele au efect bun, şi prin el se simte omul ca născut din nou. Acuma sum sănătos ca peştele în apă, ca paserea în aer, şi laud ştiinţa Dtale care e spre fericirea omenirei. Cu stimă Adolf Semler, Stadlerhof lângă Meran (Tirol). Trebue bine observat ca fie-care şatulă sĕ fie semnată cu o cruce albă pe pănură roşie şi cu signalele R. Brandt.

Nr. 173. [1002] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Ţeposul în parochia de clasa a III-a din Şirnea, protopresbiteratul Branului — pe basa încuviinţărei Venerabilului Consistoriu de dto 8 Ianuariu 1885 Nr. 6725/B. 1884, se escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parochiale în suma de 200 fl.

Concurenţii au a-şi trimite subscrisului suplicele lor în sensul statutului organic conform dispoziţiunilor sinodului archidiecesan din 1873 pentru regularea parochielor şi a regulamentului congresual din 1878 pentru parochii.

Zerneşti în 21 Martie 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 221. [1006] 1—3

EDICT.

Nicolae Popa gr. or. din Dobârca, carele de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Părău gr. or din Apoldul inferior, fără a se şti ubicaţiunea lui şi dacă mai trăeşte, prin aceasta se citează ca în termin de *trei luni* dela datul de faţă sĕ se înfăţişeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţ a soţiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea la 4 Apriliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 295. [997] 3—3

EDICT.

Alecsandru Lupea gr. or. din Sĕlişte care de 14 ani au părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ana Oprean Hanciu gr. or. asemenea din Sĕlişte, fără a se şti ubicaţiunea lui şi dacă mai trăieşte, prin aceasta se citează ca în termin de trei luni dela datul de faţă sĕ se înfăţoşeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui se va pertracta şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 20 Martie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Szám. 6866 tkkvi 1884. [1008] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkönyvi hatóság részéről közzététetik hogy az „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtató 169 frt 70 kr. töke, ennek 1882 Iulius 24-töl 8% kamata jelen költség kielégítése végett végrehajtást szenvedök alsó gáldi lakos, Herlea Todor (Birşán)nak az alsó gáldi 68 sz. tjkvben A + 1. 3 4. 5. 6. 7. 10. 12—15 r. sz. 928 becsértékben Hilea Niculáynak alsó gáldi 83 fr. tikvben A + 1—14 r. sz. alatt foglalt fekvöségei 502 frt.50 kr. megállapitott, kikiáltási árban Alsó Gáldi község elöjárosági helységében **1885 évi Majus hó 8-án d. e. 10 orakor** tartantó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték-papirokban a kiküldött kezéhez letenni, végrehajtató hitelintézet kivételével.

A vételárt pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után 3 egyenlö részletben, még pedig az elsöt 15 — a 2 ikat 30 a 3-ikat 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó m. letéti hivatalhoz lefizetni.

Különben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkvi hatoságnál a hivatalos órák alatt, és község elöljáróságánál megtekinthetök.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.
N.-Enyeden 1885 január 28-én.

Nr. 2230 f. ü. [1003] 3—3

Publicaţiune de licitare minuendo.

În urma autorisărei în. ministru reg ung. de justiţie de dto 27 Februariu a. c. Nr. 10294 public licitaţiune minuendo pentru antepreнarea la toate lucrările **institutului corectoriu** ce va fi a se ridica în Cluş cu un preliminariu de spese în sumă de 82,970 fl.

Licitaţiunea minuendo verbală se va ţinè în localul procuraturei reg. din Cluş (Bel-Farkas utza Nr. 12) **la 4 Maiu n. 1885.**

Până la oara determinată a amintitei ḑile se pot înainta sub decursul oarĕlor oficioase în numitul local la mâna procurorului reg. şi oferte în scris, la cari oferte închise este a se aclude vadiul de 4150 fl. în bani sau hârtii de valoare apte de vadiu. La licitaţiunea minuendo verbală înainte de începerea aceleia, antepreнorii sunt datori a depune la mânile comisiunei vadiul de 4150 fl.

Planul institutului corectoriu ce e a se ridica şi toate hârtiile technice se pot privì sub decursul oarĕlor oficioase la procuratura reg. Cluş, ear condiţiunile de licitare se pot privì la procuratura reg. supremă în M.-Oşorheiu, mai departe la procuratura reg. în Cluş, Braşov şi Sibiiu.

M.-Oşorheiu, în 8 Aprile 1885.

Sebéstyen Mihály m. p.,
procuror suprem regesc.

Nr. 948. civ. [1007] 1—3

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor de comasarea în comuna Tatárlak, şi anume pentru regularea representaţiunei, alegerea inginerilor şi pregătirea preliminariului de spese, am defipt ḑiua **de 5 Iuniu n. a. c.** di mineaţa la 10 oare în locuinţa antistelui comunal, pe care termin citez pre toţi interesaţii, cu aceea că nepresentarea partidelor nu va împedeca ţinerea pertractării.

Elisabetopole, 5 Aprile 1885

Pentru judele esmis:

Kelemen György,
Székely Miklos s k.,
jud. reg.

Nr. 1300 civ. [1004] 3—3

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în causa comassării hotariului Cohalmului şi anume pentru regularea representanţei, alegerea inginerilor şi pregătirea preliminariului de spese, am defipt **ḑiua de 28 Maiu n. a. c.** dimineaţa la 10 oare în localul antistiei comunală din Cohalm, pe care termin citez pe toţi interesaţii cu aceea, că nepresentarea partidelor nu va împedeca ţinerea pertractărei.

Tribunalul reg. din Elisabetopole.
Elisabetopole, în 7 Aprile 1885.

Székely Miklós m. p.,
jude esmis.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**	**4 fl. 96 cr.** din lână bună de oaie; **8 „ — „** din lână mai bună de oaie; **10 „ — „** din lână fină de oaie; **12 „ 40 „** din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

întemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scorníturi.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 4—24

Zambach şi Gavora.

Fabrica de vestminte şi recuisite bisericeşti

de rit catolic şi grec. [928] 22—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39. Sibiiu, Marţi 9/21 Aprilie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sesiunea sinodului archidiecesan.

Şedinţa a V-a, la 4/16 Aprile, 1885.

Şedinţa se deschide la 10 oare înainte de amiaḑi.

Protocolul şedinţei premergĕtoare se ceteşte şi — se autentică

Preşedintele presentează:

a) cererea deputatului Stefan Tămaş pentru concediu pe întreagă sesiunea;

b) cererea deputatului Teodor Herman pentru concediu pe întreagă sesiunea;

c) Cererea deputatului Vasile Almăşan pentru concediu pe 4 ḑile; — concediile cerute se acordă.

Preşedintele presentează:

a) petiţiunea mai multor parochieni din Câmpeni pentru regularea posiţiunei capelanului Mihail Contes;

b) petiţiunea mai multor poporeni din Murĕş-Sântgiorgiu pentru strămutarea preotului Ioan Runcan la altă parochie;

c) petiţiunea comitetului parochial tot din aceia comună pentru ordonarea cercetării în causa abusurilor comise în acea parochie;

d) petiţiunea parochienilor din Agîrbiciu (protopresbiteratul Turdei) pentru ordonarea întregirei postului de preot, vacant în aceia parochie;

e) petiţiunea preotului George Popoviciu din Petroşani (protopresbiteratul Abrudului) pentru conferirea unui ajutoriu de 140 fl.

f) petiţiunea comitetului parochial din comuna Corunca pentru acordarea unui ajutoriu în bani;

g) petiţiunea sinodului parochial din Păucea pentru acordarea unui ajutoriu de 200 fl. în v. a.;

h) Petiţiunea parochului Ioan Çintea din Şelimber pentru acordarea unui ajutoriu. — Se transpun comisiunei petiţionare.

Ne fiind obiecte pregătite pentru a se putea lua la desbatere, presidiul anunţă şedinţa următoare pe mâne la 9 oare înainte de ameaḑi şi pune la ordinea ḑilei rapoartele comisiunilor.

Cu acestea şedinţa se încheie la 11 oare.

Şedinţa a VI-a la 5/17 Aprilie 1885.

Şedinţa se deschide la 9 oare înainte de ameaḑi; se ceteşte protocolul şedinţei premergătoare şi — se autentică.

Presidiul presentează: raportul consistoriului din 29 Martie Nr. 1917/1885 despre starea fundaţiunei lui „Andronic," — se transpune comisiunei organisătoare.

Presidiul presentează raportul consistoriului despre starea averei comunelor bisericeşti din archidiecesă şi despre administrarea şi controlarea lor dela anul 1881, — se transpune comisiunei financiare.

Presidiul presentează rogarea preotului din Lomneş Simeon Dorca pentru conferirea unui ajutoriu de 100 fl. se transpune comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei fiind continuarea raportului comisiunei verificătoare, raportorul aceleia Rubin Patiţa referează asupra alegerei de deputaţi mireni în cercul I. al Sibiiului următoarele:

Avênd în vedere, că din protestele făcute de mai mulţi particulari contra alegerei deputatului Ioan de Preda şi instruite cu atestate demne de credinţă, resultă, că în mai multe comune aparţinĕtoare acestui cerc electoral s'au comis cu ocasiunea alegerei şi a scrutiniului diferite iregularităţi şi abusuri, cari dacă s'ar adeverì ar fi de natură a altera resultatul alegerei, comisiunea propune:

Sĕ se facă prin veneratul consistoriu archidiecesan o cercetare strictă asupra cuprinsului protestelor incurse contra alegerei deputaţilor mireni din acest cerc electoral, avênd a purta culpabilii spesele acestei cercetări. Ear verificarea deputaţilor aleşi în acest cerc se rĕmână în suspens până va presenta ven. consistoriu archidiecesan operatul seu asupra acestei cercetări — se primeşte.

Raportorul comisiunei verificătoare referează mai departe asupra alegerei deputatului clerical din cercul electoral XIII al Solnocului şi constatând, că actul electoral se află în ordine propune verificarea deputatului clerical Teodor Herman, care au întrunit maioritatea voturilor din acest cerc electoral, — se primeşte.

Raportorul comisiunei verificătoare Rubin Patiţa referând asupra cererei deputatului clerical Teodor Herman pentru acordarea unui concediu pe întreaga sesiune propune: acordarea concediului cerut, — se primeşte.

Comisiunea verificătoare prin raportorul seu Rubin Patiţa subşterne următoarea propunere:

Avênd în vedere, că din actele electorale transpuse comisiunei verificătoare resultă, că disposiţiunile cuprinse în cercularul consistorial, esmis în materia alegerei deputaţilor sinodali în mai multe cercuri electorali nu s'au observat pre deplin, şi că din acest motiv s'au ivit diferite iregularităţi, actele asupra alegerilor sevârşite în ăst an se transpun veneratului Consistoriu archidiecesan pentru a fi studiate şi pentru a se lua mĕsurile de lipsă spre delăturarea scăderilor constatate în acest respect.

Deputatul Ioan cavaler de Puşcariu presentează următoriul amendament la propunerea comisiunei:

„Ear încât Consistoriul archidiecesan ar afla de lipsă sĕ se întregească regulamentele privitoare la procedura alegerilor de deputaţi sinodali sĕ vină la procsima sesiune a sinodului archidiecesan cu propuneri concrete."

Deputatul Anania Trombiţaş dechiară aderinţa sa la propunerile comisiunei şi a deputatului Ioan cavaler de Puşcariu, face însĕ la acelea amendamentul că:

Abaterile dela normele în vigoare cu ocasiunea alegerilor în sinoadele parochiale resp. gătirea defectuoasă a actelor electorali formează transgresiune disciplinară şi e de a se pedepsì cu mulcte în bani dela 10—25 fl.

Propunerea comisiunei dimpreună cu amendamentul deputatului Ioan cavaler de Puşcariu se primeşte cu unanimitate; ear amendamentul deputatului Anania Trombiţaş se respinge prin maioritate de voturi.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericeşti. Raportorul acestei comisiuni Dr. Absolon Todea raportând asupra raportului consistoriului archidiecesan de dto 27 a. c. Nr. 1593 Bis. propune, că după ce acel raport este deja împărtăşit membrilor sinodului, sĕ se considere de cetit şi sĕ se primească de basă la desbaterea specială. — Propunerea se primeşte şi raportul consistorial se aclude sub ⁄.

În desbaterea specială comisiunea propune şi sinodul decide: Punctul I al raportului referitor la numĕrul şedinţelor şi pieselor întrate la senatul strins bisericesc — se ia spre stiinţă.

Încât priveşte punctul II din raport referitor la purtarea referadei apoi trecerea unui referinte din senatul bisericesc la cel scolar şi a altui referinte la cel epitropesc, precum şi conspectul referenţilor şi lucrărilor lor — comisiunea propune şi sinodul decide: — Punctul II se ia spre stiinţă cu aceia, că consistoriul se îndrumă a se conforma pe viitor decisiunei sinodale aduse sub Nr. 78 din anul trecut.

Punctul III din raport referitor la personalul clerului, precum şi conspectul despre numĕrul comunelor bisericesti, numĕrul sufletelor, al familiilor parochielor, numĕrul naşterilor, cununaţilor, reposasaţilor, al convieţiuirilor nelegiute, numĕrul pruncilor nelegiuiţi şi în fine numĕrul celor, cari ştiu scrie şi cetì la propunerea comisiunei: — se ia spre stiinţă cu acea observare, că consistoriul va avè a lua mĕsurile de lipsă, ca pe viitor toţi protopresbiterii sĕ trimită datele recerute complete şi la timpul seu — ear încât pentru convieţuirile nelegiuite se susţine conclusul sinodal adus în anul trecut sub Nr. 79.

Totodată pentru uniformitate şi uşorarea procurărei datelor, consistoriul se însărcinează, că încă cu anul acesta sĕ dispună tipărirea blanchetelor de lipsă pentru compunerea unui conspect, care sĕ cuprindă toate datele, ce aparţin resortului senatului strins bisericesc şi sĕ le trimită de timpuriu protopresbiterilor, pentru împărţire între preoţi, avênd a lua în acelea afară de rubricele amintite şi rubricele despre trecerea dela religiunea noastră la alta şi din contra.

Punctul IV al raportului despre numĕrul preoţilor chirotoniţi în decursul anului 1884 — la propunerea comisiunei, — se ia spre ştiinţă.

Cu privire la punctul V al raportului, referitoriu la numĕrul bisericilor zidite şi sânţite în decursul anului trecut, comisiunea propune: sĕ se i-a spre ştiinţă, cu aceia că consistoriul pe viitoriu, va avea sĕ subştearnă şi un conspect despre comunele unde s'au zidit biserici noue.

Totodată va îngrigì consistoriul pentru luarea mĕsurilor de lipsă, ca bisericile sĕ fie asigurate contra focului.

Referitoriu la alienatul ultim a propunerei comisiunei deputatul Dr. Ilarion Puşcariu face propunerea, ca în locul acestui alineat sĕ se primească următoriul amendament:

„Deoare-re cestiunea asecurărei realităţilor bisericeşti din archidiecesă a fost obiect unui studiu în sînul consistoriului, despre ce s'au făcut şi raport sinodului din anii precedenţi, fără ca sĕ fi ajuns la o deslegare meritorie, obiectul acesta sĕ se predea consistoriului archidiecesan cu îndrumarea, sĕ revină asupra lui şi studiându-l cu privire la toate împregiurările sĕ facă propuneri procsimului sinod archidiecesan. — Se primeşte propunerea comisiunei cu amendamentul deputatului Dr. Ilarion Puşcariu.

Punct VI din raport, despre numĕrul parochielor întregite în anul trecut şi despre numĕrul celor rĕmase vacante cu finea anului; — punct VII referitor la numĕrul ascultătorilor de teologie; punct VIII despre numĕrul celor insinuaţi şi admişi la esamenul de cualificaţiune preoţească; punct IX despre trecerile religionare; punct X despre numĕrul proceselor matrimoniale; şi punct XI despre numĕrul proceselor disciplinare, la propunerea comisiunei, — se iau spre ştiinţă.

Referitor la punct XII al raportului despre afacerea ajutoriului de stat — după ce consistoriul n'a îndeplinit sarcina impusă prin conclusul sinodal din anul trecut Nr. 52 punct 3 şi din această causă unii dintre preoţi s'au abătut dela conclusul unanim al sinodului, — comisiunea propune, ca sinodul esprimându-şi regretele sale pentru întârḑierea consistoriului în afacerea ajutoriului de stat, îl însărcinează ca fără amânare sĕ satisfacă conclusului sinodal susamintit.

Sinodul la propunerea deputatului Zacharia Boiu decide: — Se ia spre ştiinţă punctul XII al raportului şi trece preste propunerea comisiunei la ordinea ḑilei, de oarece sub punct . . . . sinodul a luat deja concluse cu privire la afacerea ajutoriului de stat.

Încât privește partea raportului despre împărțirea ajutoarelor din fundațiunea „Șaguna“ în considerare, că comisiunea fundațiunei nu a presentat raportul seu nici consistoriului, nici sinodului — comisiunea propune a se decide că, pe lângă desaprobarea întârḑierei dovedite din partea comisiunei, consistoriul sĕ însărcinează de nou a solicita la presidiul comisiunei fundațiunei împărțirea ajutoarelor și a-l ruga pentru delăturarea pe viitoriu a irregularităților, avênd apoi consistoriul a relata la sinodul viitoriu despre resultat.

Față de această propunere a comisiunei deputatul Ioan cav. de Pușcariu face următoarea contra propunere:

Se îndrumă consistoriul archidiecesan, ca sĕ facă propuneri concrete la procsimul sinod archidiecesan pentru regularea referințelor între comisiunea fundațiunei „Șaguna“ și consistoriul și sĕ se ia mĕsurile de lipsă, ca pe viitoriu sĕ se presenteze destul de timpuriu raportul anual al acestei fundațiuni la consistoriu, ca ăst mod acesta sĕ fie în posițiune a-l presenta sinodului regulat.

Deputatul Rubin Patița face la aceasta contrapropunere a deputatului Ioan cavaler de Pușcariu amendamentul, sĕ se îndrume consistoriul sĕ presenteze sinodului *stante sesione* un conspect despre acelea ajutoare, cari s'au conferit deja din fundațiunea „Șaguna“ și despre cari încă nu s'au raportat până acuma sinodului. — Sinodul primește contrapropunerea deputatului Ioan cavaler de Pușcariu, ear propunerea comisiunei, precum și amendamentul deputatului Rubin Patița prin maioritate de voturi s'a respins.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare. Raportorul aceleia Ioan Slavici referând asupra raportului general al consistoriului de dto 28 Martie 1885 Nr. 1899 Scol. propune, ca raportul fiind împărțit între membri sinodului, sĕ se considere de cetit și sĕ se primească de basă la desbaterea specială.

Propunerea se primește și raportul se aclude sub ./·

Intrând în desbaterea specială, introducerea din raportul consistorial referitoare la numĕrul pieselor întrate și resolvite, numĕrul ședințelor, apoi purtarea referadei — la propunerea comisiunei: Se ia spre știință.

În ceea ce privește punctul I. din raport, referitor la situațiunea materială a învețătorilor și stăruințele pentu ameliorarea acestei situațiuni — comisiunea propune și sinodul decide:

Luând act despre progresul realisat până acuma prin sporirea salariilor învețătorești, se însărcinează consistoriul archidiecesan a face întrebuințare de toate mijloacele ce-i stau la disposițiune, pentru-ca în curgerea viitoriului an sĕ urce cât se poate mai mult media salariilor învețătorești și a arăta anume care este aceasta medie pentru fiie-care protopopiat și cu cât s'au sporit ea.

Referitoriu la punctul 2 al raportului despre frecuentarea scolelor — comisiunea propune, că acest punct sĕ se ia spre știință cu aceea, că consistoriul sĕ fie însărcinat a da pe viitoriu date și asupra duratei frecuentărei, — se primește.

Încât privește punctul 3 al raportului, referitor la conferențele învĕțătorești — la propunerea comisiunei sinodul decide.

Acest punct al raportului se ia spre știință cu aceea, că sĕ îndrumă consistoriul a chipsuì, dacă nu cumva s'ar găsì vre-un mod de a întrebuința și mai cu folos timpul destinat pentru conferențele învĕțătorești.

Punct 4 al raportului despre modul de distribuire a sumei de 1200 fl. votată spre ajutorarea scoalelor și a învĕțătorilor din archidiecesă, punct 5 despre conferirea stipendiilor archidiecesane, punct 6 despre participarea la esamenul rigoros de cualificațiune învĕțătorească — conform propunerei comisiunei, — se iau spre știință.

Referada asupra părții a II a raportului consistorial nefind pregătită pentru a putea fi luată la desbatere remâne a se continua desbaterea în una din ședințele venitoare.

În urma acesteia punêndu-se la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare, raportorul comisiunei deputatul Rubin Patița referează asupra hârtiei consistoriale de dto 17 Novembre 1884 Nr. 2820 Ep. prin care cere concederea comasărei posibile și succesive a pămênturilor seminariale de pe hotarul comunelor Rotbav etc. donate seminariului de fericitul Georgiu Cristurean.

Comisiunea luând în considerare, că aceasta propunere a consistorului nu consună cu intențiunea fericitului donator, propune a se trece preste ea la ordinea ḑilei, ear ce privește testamentul fericitulu donator acela sĕ se tipărească și acludă actelor acestui sinod.

Față de aceasta propunere a comisiunei deputatul E. Brote cu provocare la motivele arătate în hârtia consistorială propune a se încuviința cererea consistoriului. — Sinodul primește propunerea comisiunei.

Cu aceste fiind timpul înăintat, anunțând-se ședința următoare pe mâne la 10 oare înainte de ameaḑi și punêndu-se la ordinea ḑilei continuarea rapoartelor comisiunilor ședința se ridică la 2 oare după ameaḑi.

Sculați, la lucru!

Pe lângă cele scrise de „Pesti-Napló“ în ajunul constituirei reuniunei de maghiarisare din Cluș mai publicăm și un articol al ḑiariului „Magyar-Polgár.“ Din el se va vedeà modul de judecată și simțul de dreptate al fraților dela pressa maghiară.

Eată ce scrie acest ḑiar:

Constituirea reuniunei culturale.

„Ochiul și inima țĕrei unguреști se află astăḑi în Cluș. În acest oraș, care în trecutul seu a fost glorios, în presentul seu progresiv (elöretörő) în viitorul seu cu speranțe frumoase, pe care Kussuth Lajos și acuma îl ține de chemat a fi conducĕtorul intelectual al țĕrei, care însĕ primește cu linistire această chemare dela Budapesta și se mulțămește cu onorificul titlu de cel mai unguresc (legmagyarabb) oraș.“

„Inteligența patriotică ardeleană astăḑi a enunciat cu mare entusiasm constituirea reuniunei culturale maghiare și prin aceasta ḑiua de 12 Aprilie s'a consacrat de o ḑi (oly nappá avatta) carea merită a ocupa loc nu numai între ḑilele cele mai memorabile, mai solemne din istoria Clușului, nu numai din a părților ardelene, ci din a întregei noastre țĕri.

Numai dela reușită atêrnă, ca ea oare cândva sĕ se facă deamnă pentru cele mai glorioase ḑile ale noastre. Astăḑi numai cronicarul ḑilelor ia notițe despre ea; sĕ dea Dḑeu, ca oare-cândva sĕ fie eternisată de Klio.“

„Mișcarea pornită abia de vr'o câteva luni a aflat împărtășire vioae (élénk részvétre talált) și cuvintele din Cluș rostite la inimă îndată au produs echouri. Munții micei noastre patrii au primit insuflețirea indemnului patriotic deodată cu primele adieri deșteptătoare ale primăverei, și până când aceste din urmă dau ansă la îmbobocirea florilor dela înălțimea piscurilor, cea dintâiu a aprins în adêncimile inimilor flacările licuritoare ale sântei iubiri de patrie.“

„Clușul, inima Ardealului de odinioară a palpitat, palpitarea lui a fulgerat (keresztül nyillalott) dela Selagiu până în țeara Bârsei și sutele de sate de delegați, cari au legănat leagănul acestei reuniuni mărețe, pot sĕ mărturisească cu cunosciință deplină că disharmonia din Bistrița și Sibiiu a dispărut total în fața imposantei armonii de aici.“

„De astădată nu voim sĕ raționăm despre scopurile și datorințele noastre. Am făcut-o aceasta până aici și o vom face de mâne încolo în ḑilele de lucru. Astàḑi în locul ocupațiunei minței noastre dăm întregul teren inimei noastre; ne bucurăm și sĕrbăm.“

„Nu putem nega, bucuria noastră este conturbată de ceva. . . . . . E conturbată, de convicțiunea, că compatrioții nostri de altă naționalitate, dela cari cu tot dreptul am putè aștepta sĕ ne fie frați, nu se bucură cu noi așa, precum aceasta dela *adevĕrații frați cu drept am putea-o aștepta. Și ce e causa la aceasta? Doară direcțiunea noastră? Nu. Direcțiunea lor, inducerea lor în eroare.*“

„Scopurile noastre nu sunt opuse, ci chiar consună cu interesele lor bineprісepute. Noi nu atăcăm naționalitatea lor, din contră în cât putem estindem și asupra lor activitatea noastră culturală, promovăm puterile lor spirituale, dar tot odată ne năsuim a aduce direcțiunea lor în consonanță cu interesele patriei comune, care direcțiune în stadiul ei de față nu poate sĕ fie decât stricăcioasă pentru noi toți.“

„În aceasta bune servicii ne-ar putè face toți aceia dintre ei, cari pe lângă agitațiunile inimice desvoltate la ei au mai păstrat spiritul patriotic. Datorința de acum a acestora ar fi, de a se emancipa din passivitate, sĕ se pună cu francheță și hotărîre lângă noi, și sĕ fie matadorii activi ai causei salutare printre partisanii lor, asupra cărora pot esercia o imfluință mai mare. Aceasta e datorința lor patriotică și noi îi așteptăm cu brațele deschise ca sĕ se grupeze sub steagurile noastre.“

„Ḑilele de muncă numai acum încep pentru noi toți. Nepăsarea de sute de ani așteaptă reparare. Și chiar pentru aceea sĕ nu ne amăgim cu speranța unei reușiri, unui succes grabnic. În starea noastră de aḑi cu cât ar fi mai grabnic succesul cu atât ar fi mai trecĕtoriu. Unul stabil numai cu timpul vom putè ajunge. Dar cunoștința aceasta sĕ nu ne descuragieze, ci din contră sĕ ne îndemne la o perseveranță, la un zel cu atât mai mare!

„Eată, ceea ce unii cari aḑi abia au avut curagiul de a spera: câteva sĕptĕmâni au fost suficiente, ca sĕ devina toate părțile ardelene în mișcare, societatea sĕ se electrizeze, și atențiunea, interesul întregei țĕri sĕ fie trezit. Acesta e esemplu viu, că cu energie și perseveranță sĕ pot ajunge chiar și lucruri necreḑibile.“

„Și când noi pentru aceasta și acum în prima linie datorim cu cea mai mare recunoștință comitetului pregătitor, de altă parte pretindem, ca lucrările concepute deja de el, societatea acum constituită sĕ le continue cu demnitate. Meritul de până acuma e al acelora, cari în devotamêntul și zelul lor au dat nutrimêntul permanent (állandó tápot adtak) principiului ventilat din timp în timp în foile locale; dar datorința viitoriului asupra noastră a tuturora cari suntem constituitorii noauei reuniuni, dulce se revarsă.

„Patria ne provoacă: **Sculați la lucru.**“

Revista politică.

Sibiiu, 8/20 Aprile.

Alaltăeri s'a început sĕrbarea de 1000 de ani a morții lui Metodie. Sĕrbarea după cum știu cetitorii nostri au luat un caracter național slav și nici politica n'a lipsit cu încercările sale proselistice.

Slavii romano-catolici au voit sĕ dee sĕrbărei caracter politic-bisericesc legând de ea unirea tuturor slavilor sub scutul papei din Roma. În această direcțiune și-a desvoltat activitatea sa episcopul Strossmaier.

Lumea slavă ortodocsă însĕ a rĕmas fidelă strămoșilor sei și ea ca ortodocsă a început sĕrbările întru memoria Apostolilor slavi Chiril și Metodie. Așa a făcut Sêrbia așa Bulgaria, și așa Russia.

Resboiul dintre Englitera și Rusia pentru cestiunea Afgonistanului se pare că nu se va putea delătura. Întreagă Europa este în febrilă agitațiune. Se vorbește mult de o întrevenire a Germaniei cu scopul de a împăca pe părțile militante. Guvernul Franciei încă 'și dă silința a mulcomì spiritele, avênd și el de lucru cu Chinezii, cari numai strêmtorați sunt dispusi a primì condițiunile de pace.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S.-Sebeș, în 17 April 1885 n. Onorate Domnule Redactor! Domnul Fridr. Bömches de Boor în Nr. 36 al „Tel. Rom.“ rĕspunde corespondinței mele din Nr. 33 privitoare la alegerea de deputat dietal aici în Sebeș.

Cetind odată și de douĕ-ori acest rĕspuns am cugetat la prov. lat. „*Si tacuisses philosofus mansisses!*“ și mi-am ḑis: „Oare Domnul Bömches, sĕ nu știe acel proverbiu, și sĕ nu-și fi adus aminte de urmările lui?! Căci în adevĕr arare-ori se poate aplica acest prov. așa bine, ca în casul de față; precum sĕ va vedea din cele următore:

Domnia sa ḑice: me vĕd necesitat „a scrie pentru chiarificarea adevĕrului, de oare-ce vor fi poate mulți întră On. cetitori ai „Tel. Rom.“ cari vor lua de adevĕrat cuprinsul acelei corespondințe.“

Astfel Dsa pentru chiarificarea On. public rĕspunde; însĕ la ce rĕspunde? Numai la cele trei toasturi. Ear celelalte părți ale corespondinței mele nici nu le amintește.

Aceasta însemnează atâta, că și Dsa întreagă corespondința mea din Nr. 33 o recunoaște de adevĕrată afară de ce privește toasturile.

Sĕ ne luminăm dară și cu toastele dle Bömches și sĕ chiarificăm și pre On. public.

Eu am ḑis în coresp. mea din Nr. 33. „Dl Bömches ținuse primul toast în sănătatea noului deputat, bucurându-se că au învins pre inimic și lupta a câștigat-o dênșii!“

Domnia sa în Nr. 36 neagă a fi toastat așa ceva ci ḑice:

— Las sĕ urmeze chiar cuvintele dsale.

„În toastul meu am ḑis:

O alegere e de a se asemăna cu o luptă. Resultatul luptei nime nu-l poate numì încă înainte categorice sigur, chiar și dacă una din ambele partide luptătoare este mai slabă, nici chiar atunci când pe partea partidei celei mai tari se află conducĕtoriul cel mai dibaciu, cu atât mai puţin se poate ḑice ceva sigur despre resultat atunci, când puterile luptătoare sunt egale; pentru că totul zace în mâna celui mai înalt conducĕtoriu. (Cine e acel înalt conducĕtoriu? Ti . . ori cine?) Aşa dar noi, cari astăḑi am fost norocoşi a fi învingĕtori etc.“

Compareză dle Red. şi On. public ceea ce eu am ḑis şi ceea ce dl B. ḑice. Şi eu cred că tot omul nu poate scoate din rĕspunsul dlui B. decât ceea ce eu am ḑis.

Şi că dlui recunoaşte şi întăreşte cele ce am ḑis.

D-sa ḑice, că nu e adevĕrat, că ar fi amintit barem o iotă despre inimic.

Sĕ fie dle B. că nu vei fi amintit cuvêntul inimic. Însĕ unde e vorba de luptă, învingere, poate sĕ nu fie contrariu, inimic?!

Eu cred că aşa ceva numai dta şi tălmăcitorii dtale Vi-o puteţi închipuì.

Dl deputat Horváth nu a putut alt ceva rĕspunde toastului dlui B. de cât în înţelesul toastului acestuia.

Ear privitoriu la toastul dlui Metz, eu am ḑis în Nr. 33.

„Dl Metz, paroch în Câlnic ḑise:

„E drept că inimic nu s'a vĕḑut, însĕ este şi vrea sĕ-şi ridice capul . . . şi încheiá cu *„pereat“* inimicul.“

Ear dl Bömches ḑice că dl Metz a ḑis: „Eu am auḑit vorbindu-se de o luptă însĕ nu am vĕḑut nice un inimic, doresc ca nici mai târḑiu sĕ nu vie nici un inimic, ba nici sĕ nu fie inimic. Aici adaug că „pereat“ a fost ḑis de dl Metz. Dară chiar de nu ar fi ḑis, e înţeles de ajuns chiar din vorbele dlui B.

Nu veḑi dle B. că aici te ai încurcat de tot! Dta ḑici că nu a-ţi vorbit de inimic, şi tot dta însuţi ḑici, că dl Metz a ḑis: că doreşte sĕ nu vie şi sĕ nu fie inimic! Deci rĕu a-ţi făurit rĕspunsul.

Ḑici dle B. că dl Metz „a beut pentru înţelegerea frăţească a tuturor alegĕtorilor,“. . da a alegĕtorilor dvoastre din acest cerc. Căci se ştie că partida naţională săsască a venit la cunoştinţă de sine şi era pre acì ca şi la aceasta alegere sĕ păşească înainte; şi îi era de ajuns sĕ păşească, ca sĕ trântească pre cea guvernamentală.

Deci Dle Redactor cetiţi coresp. mea din Nr. 33 încă odată, pre carea şi dl B. o recunoaşte de adevĕrată afară de toaste; asemănaţi apoi cele ce am ḑis eu despre toaste cu cele ce le rĕspunde dl B. privitor la toaste, şi cred că nu ve veţi putea forma o altă ideiă, decât că dl B. recunoaşte şi întăreşte cele ce am ḑis, privitor la toaste.

Va vedea ori cine că nu cu „tendinţă maliţioasă,“ am relatat, „nici cu scop de a produce sânge rĕu, ori pentru a vêna cine ştie ce!“

Nu maliţia a vorbit din mine dle B. ci sinceritatea. Arătaţi-o şi D-Voastră aşa şi fiţi sinceri în toate, nu umblaţi cu mâţa în sac, când ştiţi că ghiarăle sunt afară.

Nu me estind mai departe dle Red., chiar pentru aceea, ca sĕ nu se producă sânge rĕu. — Deşì noi, seracii păţim întocmai după ḑicala poporală: „Cine o furat sĕ mai fure, ear pre păgubaş sĕ-l spânḑure!“

Nu me estind mai departe, în speranţă, că doară vom ajunge la o înţelegere, — înţeleg înţelegere sinceră, onesta şi frăţească.

Şi astfel îl cruţ pentru asta dată pre dl B. deşì cu durere trebue sĕ-mi aduc aminte, că acest D. Bönches în lunile trecute a umblat pe la măestrii sasi mai sĕraci din casă în casă, îndemnândui a fasiona venit mult respective atâta, cât sĕ poată ajunge alegĕtori dietali. Darea ştie dsa de unde se solveşte. . . .

Acestea dle B. nu sunt — după mine — fapte de om liniştit, de om iubitor de adevĕr, de dreptate şi frăţietate.

Acestea fapte arată vênare dle B., ear nu ale mele respective a noastre a românilor.

Încheiu dle Bönches credênd că Vĕ-am luminat şi ḑicêndu-Ve, că dacă vrei respective vreţi şi dvoastră buna înţelegere, atunci aceasta nu poate fi altcum decât sinceră şi frăţască. La din contră ne vom vedea fie-carele de ale noastre. *L.*

Din notariatul Crisciorului (Zarand) 4 Aprile 1885. Domnule Redactor! Lupta noastră pentru esistenţă devine din ḑi în ḑi mai aprigă. Maghiarul cu rari escepţiuni, ori unde e aşeḑat, nu se poate desbrăca de ideea falsă că el e făcut a domnì asupra Românului în mod absolutistic.

Avem un notar în Criscior, carele este destul, pentru ca vieaţa noastră pacinică sĕ fie turburată şi plină de frecări.

Astădată cu permisiunea DVoastre voiu scrie despre notariul din Criscior Batternay Atilla, carele dela anul 1874 şi pănă în present, a fost flagelul diavolului — asupra comunelor: Criscior, Şesuri, Curechiu, Zdrapţi, Rovina şi Bucureşti.

Ştiindu-se numitul B. favorit a celor din fruntea comitatului Huniadoara, nu a fost un abus, pre carele sĕ nu-l comită. Ori ce încercare s'a făcut la comitat ca sĕ fie delăturat a rĕmas în deşert.

Abusurile au devenit tot mai mari. Nimenea n'a remas neşicanat de dênsul începênd dela preoţii comunelor pănă la cel din urmă sătean. Multe am răbdat, multe am înghiţit: dar toate au un finit, şi dacă cei din fruntea comitatului au creḑut că notariul nu a făcut destule, am ḑis-o noi: mai departe nu se poate. Laşi nu vom fi. Aceasta sĕ şi-o însemneze cei competenţi.

A trebuit ca preoţii noştri: Todoran, Câmpean şi Comşa — după ce în vara trecută au fost închisi fără nici o vină, pre basa denunciărilor false ale notariului — sĕ ceară direct dela ministru investigaţiune asupra abusurilor notariului B.

Investigaţiunea s'a început din partea pretorelui din Brad. Din cele 6 comune din notariat, în frunte cu preoţii s'au presentat la ascultare la 200 oameni pentru ca sĕ documenteze cu date positive.

Abusurile de o parte, amărăciunea poporului de altă parte au mers pănă acolo, încât oamenii sĕ fi dechiarat că: „dacă notariul B. ca atare, va mai intra în susnumitele comune ei nu garantează despre vieaţa lui.“

Sunt grave aceste vorbe, ele însĕ au fost efluxul unui terorism ce a durat preste 10 ani.

Investigaţiunea s'a finit, pretorele din Brad s'a convins că abusuri strigătoare la ceriu s'au comis.

Au avut atâta tărie martorii chemaţi ca în faţa notariului se arete abusurile lui. Notariul era presente la investigare în zilele prime, pănă s'a convins şi el că nu mai poate sĕ'şi ascundă pĕcatele făcute în 10 ani fără nici o genare.

Resultatul investigaţiunii a fost suspinderea numitului notariu, din partea pretorelui, şi înlocuirea lui cu alt individ cualificat. Lucrul nu s'a finit acì.

Actele s'au trimis la comitat. Şi ce sĕ veḑi!

Comisiunea administrativă în şedinţa din Aprile a. c. nu a aprobat suspinderea, din ce causă încă nu sĕ stie. Se afirmă că actele trebue sĕ se aştearnă la ministru mai ântâiu.

Lucrul stă astfel: notariul e suspendat, altul e denumit, suspendarea nu e aprobată; ceea ce a produs mare ferbere în notariat. Acesta e motivul pentru care ne-am luat refugiul la publicitate ca sĕ arătăm cel puţin a suta parte din faptele notariului, pentru cari cei dela comitat nu se pot resolvì al destituì.

În anii 1874, 1875 şi 1876 notariul din cestiune a scos dela comune 479 fl. v. a. mai mult preste plata sa. Aceasta s'a constatat şi a fost judecat din partea comisiunei administrative a-i solvì în timp de 15 ḑile la comune; pănă astăḑi însĕ nu a refundat banii.

Aceasta nu e defraudare?

Dela 1876 pănă astăḑi după cum s'a constatat a scos pănă la 1500 fl. v. a. dela comune.

Aceasta nu e defraudare?

În numele primarilor a dat atestate false, când a voit dênsul. Se amintesc numai un cas. Feciorul notariului — cu numele Imre — a omorit un ţigan în comuna Zdrapţi — a fost încarcerat în Baia de Criş, şi apoi eliberat pre garanţie. Puţin după aceea tatăl seu în numele judelui din Criscior — fără a şti acesta ceva — dă atestat fiului seu că: e cu conduită bună, şi în urma acesteia a fost denumit veghiător la pădurea fiscului. Acum e închis în Alba-Iulia — fireşte pentru că era cu purtare bună. Altcum acest fiu îi era mâna dreaptă a tatălui seu. Înarmat cu puşcă şi un cuţit de vênat, a bătut ḑeci de oameni în comunele tată-sĕu, pre un preot de ai noştri a umblat sĕ-l puşte.

Unui om din comuna Z. fiind la spital în Baia de Criş îi dă atestat fals de sĕrăcie, ca sĕ nu plătească. El însĕ i-a dela om 84 fl. v. a.

Câţi bani a luat pentru contracte, inventare, şi întabulări — fără a le face — o ştie numai D-ḑeu.

Pre lângă toate faptele, cari aduc cu sine suspendarea din oficiu sĕ te miri, cum cei dela comitat îl mai susţin?

Lucrul se esplică uşor. Notariul B. la toate alegerile detali a fost corteşul obrasnic al candidatului guvernamental — fireşte pentru bani. El a fost şi denuciantul diplomat al Zarandului. Din câteva comune de ale sale au închis pre mai mulţi oameni, şi pre preoţi. Todoran şi Comşa la denunţiările sale — luate din vênt. Încordările dintre români şi maghari sunt o parte buna opera dênsului — în acest cerc.

Altcum sĕ narez cum a servit la ultimele alegeri ca corteş!

Primadată a pactat cu deputatul român naţional şi a primit 100 fl. (o sută florini.) În urma pactului s'a esprimat notariul nostru: „Tot românul carele nu va vota cu deputatul naţional sĕ meargă la el, sĕ-i dea funie sĕ se spânḑure.“ Aceste le ḑicea în public.

Îndată ce au sosit banii dela deputatul guvernamental, notariul nostru a primit dela un domn din Brad 1250 fl. v. a. cu opt ḑile înainte de alegere, şi anume câte 100 fl. v. a. pentru fie-care preot român din cercul seu; ear restul câte 5 fl. pentru alegĕtorii. Corteşul nostru însĕ n'a dat nici un creceriu la nici un preot. Banii i-a ţinut dênsul pentru sine. La alegĕtori a plătit numai beutură şi mâncare — restul l'a pus în pungă. Fireşte e om onest notariul nostru pentru cei din fruntea comitatului; pentru-că le face trebile — cum cred dênşii. Atare e notariul nostru.

Vice-comitele poate avea încredere în dênsul. Noi însĕ — dacă mai este dreptate în Ungaria — vom căuta-o fie şi la ministru sau dieta ţĕrei.

Mai mulţi din notariat.

ACADEMIA ROMÂNA.

Înştiinţare.

După decisiunile luate de Academia Română în sesiunile de pănă la anul 1885, concursurile propuse de Academiă sunt cele următoare:

I. Premiul Năsturel-Herescu din Seria B, de 4000 lei, se va decerne, în cursul sesiunii generale din Martie—Aprilie 1886, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie pănă la 31 Decembre 1885.

II. Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, se va decerne în cursul sesiunii generale din Martie — Aprilie 1886 unei cărţi scrise în limba română cu conţinut ştientific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1884 pănă la 31 Decembre 1885, sau celei mai importante invenţiuni ştientifice făcute dela 1 Ianuarie 1884 pănă la 31 Decembre 1885.

NB. Concurenţii la aceste premii vor binevoì a trimite la cancelaria Academiei Române în Bucureşti — Palatul Universităţii — operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp acì însemnate, în câte 12 esemplare, pănă la 31 Decembre 1885.

III. Marele Premiu Năsturel-Herescu din Seria B, în sumă de 12,000 lei, se va decerne în cursul sesiunii generale din Februarie—Martie 1889, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1885 pănă la 31 Decembre 1888.

NB. În privinţa premiilor „Năsturel-Herescu“ se pun în cunoştinţa publicului următoarele dispositiuni din codicilul rĕposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu:

B. Premii pentru opere publicate.

„În tot anul Societatea Academică Română va „avè a premia, din veniturile fondului Năsturel, o „carte tiprită originală, în limba română, care se „va socotì de cătră Societate ca cea mai bună pu„blicaţiune apărută în cursul anului.

„Însĕ aceste premie vor fi de douĕ specie:

„1. În trei ani consecutivi, d'a rêndul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei, No. 4000 „L. n. minimum, la cea mai bună carte apărută în „cursul anului espirat;

„2. Eară în al patrulea an se va decerne un „premiu fix de lei 12,000 carele se va numì „Ma„rele premiu Năsturel“ operei care va fi judecată „ca publicaţiune de căpetenie ce va fi apărut în „cursul celor patru ani precedenţi. Acest premiu „nu se va putè decerne unei lucrări, care va fi ob„ţinut deja unul dintre premiile anuale, de cât de„falcênd dintr'însul valoarea premiului precedinte.

„Operele ce se vor recompensa cu această a „doua serie de premie vor tracta cu preferinţă des„pre materiile următoare:

„*a)* Scrieri serioase de Istoriă şi ştiinţele acce„sorii ale istoriei, preferindu-se cele atingĕtoare de „istoria ţĕrilor române;

„*b)* Scrieri de Religiunea ortodoxă, de morală „practică şi de Filosofiă;

„*c)* Scrieri de ştiinţe politice şi de economia „socială;

„*d)* Tractate originali despre ştiinţele esacte;

„*e)* Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de „istorie şi geografie, în cari sĕ între şi istoria şi „geografia României: dicţionare sau parţiale de ştiinţe esacte, de arţi şi meserii, de administraţiune „şi jurisprudenţă, şi alte asemeni lucrări utile şi „bine întocmite;

„*f)* Cărţi didactice de o valoare însemnată ca metod şi ca cuprins;

„*g)* Dicţionare limbistice în limba românească „mai ales pentru limbile antice şi orientale, adecă „limba latină, elenă, sanscrită ebraică, arabă, turcă, „slavonă vechiă, şi altele;

„*h)* Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valoare serioasă, adecă relative la arţile plastice, architectură, sculptură, pictură, gravură şi chiar opere „musicale serioase, pe cari aceste toate Societatea „Academică Română le va putè apreţia atunci când „îşi va intinde activitatea ei asupra tuturor materiilor de Bele-Arţi;

„*i)* Scrieri de pură literatură română, în prosă „şi în versuri, precum poeme, drame, şi comedii serioase, — mai ales subiecte naţionale, — şi ori ce „alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu „seamă aş dorì sĕ se acoarde Marele Premiu Năsturel, când vor fi judecate ca avênd un merit cu „totul superior, spre a se da astfel o încuragiare „mai puternică desvoltării literaturei naţionale.“

La acestea se mai adaugă următoarele dispositiuni luate de Societatea Academică.

1. La concursurile acestor premii se pot presenta şi opuri preînointe în noaue ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în vieaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi streine sunt escluse dela concurs; se va face însĕ esceptiune pentru acele traducţiuni de pe opuri streine clasice, cari:

a) sau prin dificultăţile învinse ale unei perfecte treproduceri în versuri româneşti, vor constituì adevĕrate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anexarea de elucidări şi de note ştientifice, cu totul proprie traducĕtorului, îşi vor fi însuşit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei nu pot întra la concurs pentru pre miile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B. se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci şi părţi, unui op tipărit în cursul anului, cu condiţiune însĕ ca această parte sĕ fie de valoarea şi de întinderea unui volum şi nu de ale unei simple făscioare, (minimum 400 pag. format în 8⁰. garmond).

5. Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premierea unei alte părţi a aceluiaş op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor putea fi admise la concursul cărţilor tipărite, ear autorii lor, spre a primì premiile acordate, vor trebuì sĕ justifice proprietatea lor.

VI. Premiul Statului Heliade Rădulescu de 5000 lei se va decerne, în sesiunea generală din Martie-Aprilie 1886, celei mai bogate colecţiuni de arii poporale române.

Colecţiunile vor trebuì sĕ întrunească urmutoarele condiţiuni:

1. Ariile sĕ fie arangiate pentru clavir şi, la melodiile cântate din gură, pentru clavir şi voce, cu însemnarea cuvintelor sub note.

2. Sĕ fie însoţite de o indicare pe cât se va putea mai completă a publicărilor anterioare de melodii române.

3. Sĕ se arate locul şi împregiurările în cari a fost adunate melodiile cele noaue.

Terminul presentării colecţiunilor la concurs va fi până la 31 Decembre 1885.

V. Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din Martie Aprilie 1887 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect:

„Flora discriptivă a unui judeţ din România“ după alegerea concurentului.

Manuscrisul trebue sĕ cuprindă materie pentru 300—400 pagine de tipar în 8⁰ garmond.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1886.

VI. Premiul Alesandru Ioan Cuza, de 4000 lei, se va decerne în sesiunea generală din primăvara anului 1887 celei mai bune disertaţiuni în limba română asupra următorului subiect:

„Istoria românilor în Dacia Traiană, de la Aurelian până la fundarea principatelor Moldova şi Ţeara Românească.“

Întinderea operatului va fi de 20 coale de tipar în 4⁰ mic sau 8⁰ ordinar cu litere cicero. Terminul presentări manuscriselor va fi 31 Decembre 1886.

VII. Premiul Statului Heliade Rădulescu, de 5000 lei, se va decerne, în cursul sesiuni generale din Martie-Aprilie 1887, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1885 până 31 Decembre 1886.

VIII. Premiul Statului Heliade Rădulescu, de 5000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din Martie-Aprilie 1888, celei mai bune disertaţiuni scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Nunta la români. Studiu istorico-etnografic comparativ.“

Usurile nupţiale trebuesc studiate în varietăţile lor după toate provinciele române, comparându-se cu nunta la vechii Romani şi la popoarele neo-latine pe de o parte, cu nunta la vecinii Românilor (Slavi, Unguri, Greci, Albanesi) pe de alta, de unde sĕ reească apoi dela sine o conclusiune istorico-etnografică.

Manuscrisul va trebuì sĕ cuprindă materie pentru 200—300 pagine de tipar în 8⁰ garmond.

Terminul presentări manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1887.

NB. Manuscrisele relative la premiile de sub N-rii IV, V, VI şi VIII se vor presenta anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat conţinênd numele concurentului.

Academia îş reservă dreptul de a tipări în publicaţiunile sale lucrările ce se vor premia.

Varietăţi.

* (Alegerea asesorilor consitoriali în senatul scolar şi epitropesc pe periodul de trei ani 1885—1888). În şedinţa de eri a sinodului archidiecesan s'au ales asesorii consistoriali şi anume: *Senatul scolar*: Ioan Popescu, protopresbiter, profesor seminarial, Ioan Papiu, Ioan Gall, protopresbiteri din cler şi Anania Trombiţaş, Elie Măcellariu, Stefan Iosif, Dr. Nicolau Pop, Dr. Ioan Crişan şi Mateiu Voileanu mireni.

Senatul epitropesc: din cler, Nicanor Frateşiu, secr. cons. Ioan Droc, protopresbiter, Ioan Predoviciu, paroch în Ocna Sibiiului, mireni· Constantin Stezar, Dr. Nicolau Olariu, Eugen Brote, Visarion Roman, director la institutul „Albina“ Dr. Absolon Todea şi Dr. Ioan Mihu.

Directorul gimnasiului din Braşov domnul Stefan Iosif din considerare că între dênsul şi protopresbiterul Ioan Popescu esistă gradul al IV. de sânge renunciă la oficiul de asesor consistorial. Se dispune deci alegere nouă în acest loc vacant, şi reese ales Dr. Ioan Nemeş.

De asesor ordinariu în senatul scolar s'a reales domnul Anania Trombiţaş.

* (Cas de moarte.) Domnul **C. A. Rozetti** a murit.

* *(Errată.)* La articolul publicat în numĕrul penultim al ḑiarului nostru. „Ecou la cestiuni de resolvat în Sinod“ se fac următoarele îndreptări.

1. Pe pag. a 3-a, coloana de mijloc, alineatul al treilea de jos în sus, după vorba „autoctone“ este a sĕ adăuga: şi „ocrotesc ovreimea, carea e ţinută ca.“

2. Tot în aceeaşi coloană, alineatul de jos, după vorba „escite“ este a sĕ adăuga „interes.“

Conspectul operaţiunilor Institutului de credit şi de economii „Albina“ în Quartalul I 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 31 Decembre 1884	41,696.23
Depuneri	250.821.22
Cambii rescumpĕrate	771,275.36
Imprumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	207,923.60
Interese şi provisiuni	40,244 66
La fondul de pensiuni	2,903.27
Monetă vêndută	95,407 56
Effecte	49,991.16
Conturi curente	176,371.24
Diverse	1,006.68
	fl. 1,637,640.98

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	283,882.15
Cambii escomptate	755,392.94
Imprumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	296,075.19
Interese pentru depuneri	741.94
Contribuţiuni şi competenţe	5,476.75
Salarie şi spese	6,900.02
Monetă cumpĕrată	76,624.23
Conturi curente	173,215.37
Diverse	3,321 64
Numerariu din 31 Martie a. c.	36,010.75
	fl. 1,637,640.98

Sibiiu, 31 Martie 1885.

Visarion Roman, director esecutiv.

Iosif Lissai, comptabil.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Aprilie 1885.

Timişoara:	**46**	**9**	**24**	**40**	**16**
Viena:	**63**	**62**	**4**	**41**	**73**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Aprile n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Galbin	5 87	5 82
Napoleon	9 85	9 86
100 marce nemţeşti	61 —	61.—
London (pe poliţă de trei luni)	124.90	124.90

Nr. 221. [1006] 2—3

EDICT.

Nicolae Popa gr. or. din Dobârca, carele de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Părău gr. or din Apoldul inferior, fără a se şti ubicaţiunea lui şi dacă mai trăeşte, prin aceasta se citează ca în termin de *trei luni* dela datul de faţă sĕ se înfăţişeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţ a soţiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea la 4 Apriliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 301. [1001] 3—3

EDICT.

Ioan Ghib gr. or. din Sĕlişte care de 3 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ana n. Sas gr. or. din Galeş, fără a se ştí ubicaţiunea lui şi dacă mai trăeşte, prin aceasta se citează ca în termin de trei luni dela datul de faţă sĕ se infăţoşeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 27 Martie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 948. civ. [1007] 2—3

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor de comasarea în comuna Tatárlak, şi anume pentru regularea representaţiunei, alegerea inginerilor şi pregătirea preliminariului de spese, am defipt ḑiua **de 5 Iuniu n. a. c.** dimineaţa la 10 oare în locuinţa antistelui comunal, pe care termin citez pre toţi interesaţii, cu aceea că nepresentarea partidelor nu va împedeca ţinerea pertractării.

Elisabetopole, 5 Aprile 1885

Pentru judele esmis:

Kelemen György,
Székely Miklos s k.,
jud. reg.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**
4 fl. 96 cr. din lână bună de oaie;
8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
10 „ — „ din lână fină de oaie;
12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

intemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 5—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40. Sibiiu, Joi 11/23 Aprilie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sesiunea sinodului archidiecesan.

Ședința a VII-a, la 6/18 Aprile, 1885.

Ședința se începe la 10 oare înainte de ameaḑi.

Se cetește protocolul ședinței a VI și — se autentică.

Se presentează următoarele esibite:

a) cererea deputatului sinodal Alecsiu Olariu pentru concediu pe întreagă durata sesiunei sinodale din cause sanitare. care se acoardă;

b) cererea sinodului parochial din Hondol pentru un ajutor de 500 fl. pe seama scoalei;

c) cererea comunei bisericești din Cigmeu, protopresbiteratul Gioagiului I pentru un ajutoriu de 150 fl. pe seama bisericei;

d) cea a comitetului parochial din Huniadoara pentru un ajutor anual de 100 fl. pe seama scoalei;

e) a clericului de cursul I Vasile Nașcu pentru a fi eliberat dela solvirea tacsei seminariale în restul de 30 fl. — Toate se transpun comisjunei petiționarie.

Deputatul Dr. Nicolau Pop face următoarea propunere:

Avênd în vedere că, dela întroducerea limbei maghiare în scoalele primare, au început a se distribuì premii acelor învěțători, cari se disting în propunera limbei maghiare;

știut fiind însě, că în genere resultatele unui obiect propus cu preferință se ajung cu scurtarea sporiului în alte obiecte;

avênd în vedere, că atât normativul, cât și legea de stat pentru scoalele poporale nu au de scop instruirea uniliterală a unui obiect, ci cualificațiunea harmonică în toate obiectele;

Sinodul reprobă astfel de premieri și autorisează pe consistoriu a supraveghia strict pe învěțătorii nostri confesionali, și față de acei învěțători, cari vor fi premiați, sě se pună la cale o cercetare, pentru ca sě se constate, dacă nu cumva s'a ajuns progresul strălucit în limba maghiară în socoteala celorlalte obiecte de învěțâmênt. — Se transpune comisiunei scolare.

Presidiul aduce la cunoștința sinodului că dl Dr. D. P. Barcianu, profesor în seminariul Andreian a depus la biroul sinodului 60 de esemplare din broșura sa: „Lucrul de mână în scoalele de băeți și în institutul pedagagic," spre a se împărțì între membri sinodului archidiecesan. — Se ia cu plăcere la cunoștință.

La ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare.

Raportorul acesteia deputatul Ioan Slavici refereazǎ asupra părții a doua din raportul consistoriului archidiecesan ca senat scolar despre numěrul pedagogilor din institutul Andreian și cel al învěțătorilor din archidiecesă.

Constatându-se necesitatea de a înmulțì numěrul învěțătorilor cualificați, consistoriul archidiecesan prin raportul ddto 28 Martie 1885 Nr. 1984 are a fi autorisat, ca devenind vacant cu finea anului curinte scolar vre-un stipendiu de 500 fl. din fundațiunea „Francisc-Iosefină," ori din fundațiunea „Mogaiană," adăogêndu-se încă 100 fl. din venitele fundațiunei „Francisc-Iosefine," sě formeze 10 stipendii pentru ascultătorii de pedagogiă în seminariul Andreian, și sě le confere aceste prin concurs la 10 tineri, cari vor întra ca elevi în anul prim al preparandiei de învěțători.

Comisiunea față cu raportul consistoriului face următoarea propunere: În vederea acestei mari lipse de învěțători, comisiunea propune, ca venerabilul sinod sě ridice la valoare de conclus propunerea ce i se face prin raportul de sub numěrul 1984. scol. din acest an, numai însě întru cât stipendiile amintite în această propunere nu au o destinațiune specială, remâind neatinsă voința pioșilor donatori, și ca în același timp consistoriul sě fie însărcinat a stăruì ca și din contribuiri de bună voiă ale particularilor și ale comunelor bisericești sě se creeze cât de multe stipendii pentru elevii de preparandie.

Față cu propunerea comisiunei deputatul Eugen Brote face următoarea contrapropunere:

Venerabilul sinod archidiecesan ridică la valoare de conclus propunerea ce i se face prin raportul de sub numěrul 1984. scol. din acest an.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului Eugen Brote acea nu se primește, se votează apoi asupra propunerei comisiei și aceea se primește enunciându-se ca conclus:

Devenind vacant cu finea anului scolar curinte vre-un stipendiu de 500 fl. din fundațiunea Francisc-Iosefină ori din fundațiunea Mogaiană, adăogêndu-se încă 100 fl. din venitele fundațiunei Francisc-Iosefine, se vor forma din aceste 10 stipendii pentru ascultători de pedagogie în seminariul Andreian și sě le confere aceste prin concurs la 10 tineri, cari vor întra ca elevi în anul I. al preparandiei de învěțători, numai însě întru cât aceste stipendii nu au o destinațiune specială, și remâind neatinsă voința pioșilor testatori. În același timp consistoriul este însărcinat a stăruì, ca și din contribuiri de bună voiă ale particularilor și ale comunelor bisericești sě se creeze cât de multe stipendii pentru elevii de preparandie.

Punctul al doilea din partea a doua a raportului atât litera *a)* cât și litera *b)* cari tractează despre datele statistice la scoalele noastre medii din Brașov și Brad, la propunerea comisiunei — se i-a la cunoștință.

Cu privire la datele statistice în scoalele elementare poporale, — raportul A. pănă la E — la propunerea comisiunei: — Se iau la cunoștință cele cuprinse în acest punct, și sinodul esprimă încă odată dorința ca consistoriul sě stăruie cu tot dinadinsul asupra esactității datelor ce i se dau, verificându-se după putință prin comisari însărcinați a sprigini prin autoritatea lor pre ce-i chemați sě le adune.

Partea a III. și cea din urmă din raport, în care se pune în vederea sinodului greutățile ce le întimpină scoalele noastre în desvoltarea lor la organele administrative ale statului. — Se ia la cunoștință și consistoriul se însărcinează a stăruì prin organele sale, ca scoala noastră sě fie ferită de ori și ce înriuriri, care ar putea sě le dee autorităților politice pretest pentru procederi mai puțin binevoitoare față cu ea; a cere intervenirea autorităților mai superioare în toate casurile, în care cele inferioare îi refusă spriginul cuvenit, îi fac poate chiar greutăți, și a face pe viitor raport amenunțit despre casurile de acest fel.

Raportul consistoriului archidiecesan numěrul 339/1884. despre nesuccesul întroducerei învěțătorilor ambulanți, și promissiunea cu continuarea de asemenea încercări, și că va raporta sinodului, la punerea comisiunei — se ia la cunoștință.

Raportul consistoriului sub Nr. 3333. Scol. în care se spune că consistoriul n'a primit încă rěspuns dela consistoriul metropolitan în cestiunea fondului despre pensionarca învěțătorilor, — se ia la cunoștință, și consistoriul se însărcineaza a cere din nou un rěspuns.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare.

Raportorul acesteia deputatul Rubin Patița refereazǎ asupra raportului consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc. — Raportul se ia la cunoștință și se alătură la protocol în tecstul sub. /

Cu privire la raportul consistorial spre a se încuviința un ajutor protopresbiterului emeritat al tractului Făgărașului Petru Popescu, comisiunea face următoarea propunere:

Raportul consistorial se ia la cunoștință și se încuviințează ajutoriul de 200 fl. începênd cu 1 Novembre, 1884 din fondul Rudolfin pre durata vieței emeritatului protopresbiter Petru Popescu.

Față cu aceasta propunere presidiul propune a se da emeritatului protopresbiter Petru Popescu un ajutor anual de 300 fl. începênd cu 1 Ianuarie 1885, ear ajutoriul dat pentru lunile Novembre și Decembre 1884 în suma de fl. 33,33 $^{1}/_{3}$ sě se îndemniseze.

Pertractarea asupra acestui obiect o conduce vicariul archiepiscopesc, Preacuvioșia Sa dl Nicolau Popea.

Punêndu-se la vot propunerea presidiului acea rěmâne în minoritate, se dechiară deci de primită propunerea comisiunei, enunciându-se ca conclus:

Raportul consistoriului se ia la cunoștință și emeritatului protopresbiter Petru Popescu i se votează un ajutor anual din fondul Rudolfin de 200 fl. cu 1 Novembre 1884 începênd.

Cu privire la raportul consistorial prin care s'a așternut rațiociniul fondurilor archdiecesane pro 1883 raportorul comisiunei financiare Rubin Patița refereazǎ, că acelea s'au compus cu desconsiderarea celor dispuse prin conclusul sinodal Nr. 140 din 1884.

Sinodul la propunerea comisiune i-a următoriul conclus:

Sinodul archidiecesan susține conclusul seu de sub nrul 140 din anul 1884 cu adaosul cumcă la subșternerea de nou a acestui rațiociniu sě se alăture bilanțul rațiociniului în care sě se cuprindă diferența între buget și rațiociniu, și fie-care diferență sě se motiveze, precum și causele intrelăsărilor obvenite; apoi sě se specifice toate erogatele, și sě se specifice și sumele, cari sunt anticipate prelângă refundare.

La propunerea presidiului sinodul decide:

A se celebra mâne în biserica din cetate de aici părăstas pentru sufletele reposaților mecenați ai neamului nostru, archiepiscopul și metropolitul Andreiu Br. de Șaguna, Emanuil Gozsdu și Dumitru Andronic, la care sinodul va lua parte în corpore.

Fiind-că o parte a deputaților sinodali va fi necesitată a-și cere concediu pentru restul din aceastǎ sesiune, și voind cu toții a concurge cu votul lor la alegerea asesorilor consistoriali în senatul scolar și epitropesc pe periodul 1885—1888. — Alegerea în senatele consistoriale se pune la ordinea ḑilei pe Luni, 8/20 Aprilie, a. c.

Anunțându-se ședința procsimă pe mâne după oficiul divin ședința se ridică la oarele 1 $^{1}/_{2}$.

La ordinea ḑilei rapoartele comisiunilor.

Ședința a VIII-a, la 7/19 Aprilie 1885.

După sevêrșirea cultului dumneḑeiesc în biserica catedrală împreunat conform conclusului din ședința de eri sub Nr . . . . cu părăstasul solemn întru pomenirea binefăcětorilor și fundatori ai bisericei, a fericitului archiepiscop și metropolit Andreiu Baron de Șaguna, Emanuil Gozsdu și Dimitriu Andronic, la care ceremonie au luat parte toți deputații sinodali, — Escelenția Sa președintele archiepiscop deschiḑênd ședința la 11 oare înainte de ameaḑi, pune la ordine autenticarea protocolului ședinței de eri, care estindu-se — se autentică.

Presidiul presentează următoarele petițiuni:

a) a protopresbiterului tractului Têrnavei inf. Nicolau Todoran în numele comunei bisericești Cetatea de baltă, pentru a se concede ca materialul adunat pre seama unei edificânde biserici sĕ se poată folosì spre a se edifica o scoală tot în acea comună precum și pentru un ajutoriu de 500 fl. din ori-ce fond.

b) petițiunea parochului din Elöpatak Ioan Moga, pentru a i se vota o dotațiune anuală de 200 fl.

c) petițiunea unor membri ai comitetului parochial din Galeș prin care cer a li se da deslușire că pre ce temeiu s'au hirotonit întru preot Eliă Iosof și ce posițiune are sĕ ocupe acesta în biserica noastră. — Se predau comisiunei petiționare.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei scolare, carea prin raportorul seu Ioan Slavici refeează asupra hârtiei consistoriului archidiecesan din 28 Martiu a. c. Nr. 6638 scol. 1884 în cestiunea întroducerei învĕțămêntului profesional în preparandiă și scoalele poporale, — și propune: sĕ se acorde unul dintre stipendiele cele mai mari unui tiner, care va lua asupra sa îndatorirea de a face cursul pedagogic la una dintre scolile pedagogice din Germania, unde se predă și această materie, de a se cualifica în deosebi și pentru predarea ei și de a funcționa ca profesor la institutul nostru pedagogic.

Deputatul Anania Trombițaș propune a se primì modalitatea propusă de consistoriu, ca adecă sĕ se esmită profesorul seminarial Dr. Daniil P. Barcianu spre a participa la cursul procsim de 6 sĕptĕmâni, și afară de aceasta sĕ se îndatoreze unul dintre stipendistii actuali ai archidiecesei, ca pelângă studiile sale principale sĕ asculte și cursuri în această materiă.

Sinodul primind propunerea comisiunei conclude:

Consistoriul sĕ confereze unul dintre stipendiile mai mari unui tiner carele sĕ fie îndatorat a face cursul pedagogic la una dintre scolile pedagogice din Germania, unde se predă și această materiă, spre a se cualifica în deosebi și pentru predarea studiului profesional și de a funcționa ca profesor la institul nostru pedagogic.

Fiind timpul înaintat, președintele anunță ședința procsimă pe mâne la 9 oare înainte de ameaḑi și punênd la ordinea ḑilei alegerea asesorilor consistoriali în senatul scolariu și epitropesc pe noul period de 3 ani și rapoartele comisiunilor încheie ședință la 1½ oare după ameaḑi.

Ședința a IX, la 8/20 Aprilie 1885.

Ședința se deschide la 9 oare înainte de ameaḑi.

Se cetește protocolul ședinței a VII. și a VIII și se autentică.

Presidiul presentează un memoriu al parochului Teodor Lungu din Mărișel, despre decursul vieței sale și suspendarea dela funcțiunile preoțești, care se predă comisiunei petiționare.

La ordinea ḑilei urmează alegerea asesorilor în senatul scolar și epitropesc la consistoriul archidiecesan.

Presidiul pune la disposiția sinodului mai multe ședule menite spre a se scrie pe ele numele candidaților la aceste locuri în senate.

Deputatul Ioan Slavici provocându-se la libera eserciare a dreptului de votare propune, ca numai cu ședulele presentate de presidiu sĕ se poată vota, numai acele voturi sĕ se considere, cari vor fi scrise pe aceste ședule, și și dintre ele numai acele, cari nu vor avea vre un semn pre dînsele. Această draconică restrîngere a libertăței în eserciarea dreptului de votare deputatul susnumit o motivează cu împregiurarea, că s'a făcut pressiune asupra deputaților și cu chipul acesta dînsul voeşte sĕ le salveze conștiința.

Deputatul Parteniu Cosma constată că ceea ce voeşte domnul deputat Slavici este un lucru ne mai pomenit în vieața noastră sinodală, este lucru strein importat la noi prin oameni streini de biserica noastră. Tocmai modalitatea propusă este restringere a libertăței, deoare-ce omului liber i se impune și hârtia chiar.

Domnul Cosma voeşte a scutì sinodul de a fi considerat ca automat. Sinodul este compus din bărbați independenți și cu caracter. Despre presiuni dînsul n'are cunoștință. Este deci contra propunerei domnului Slavici.

Presidiul enunciă că dênsul încă n'are cunoștință de presiuni asupra conștiinței deputaților, și că ar fi nefericire pentru biserică când oamenii n'ar lucra după conștiință, ci numai sub influența cutăreia presiuni.

Se pune la vot propunerea deputatului Slavici, și sinodul trece preste ea la ordinea ḑilei.

Urmează alegerea asesorilor consistoriali în senatul scolar și epitropesc.

Votanți au fost 54 de deputați. Maioritatea absolută deci 28.

Senatul scolar:

La acest senat au fost candidații următori și au întrunit voturi.

1.	Ioan Popescu, protop., profesor sem.	30	voturi.
2.	Ioan Papiu, protopresbiter . . .	51	„
3.	Ioan Gall, protopresbiter	46	„
4.	Anania Trombițaș, ases. cons . . .	52	„
5.	Dr. Nicolau Pop, conrector . . .	52	„
6.	Stefan Iosif, director gimn. . . .	50	„
7.	Eliă Măcellariu, cons. gub. în pen.	51	„
8.	Dr. Ioan Crișan, prof. sem. . . .	43	„
9.	Mateiu Voileanu, redactor	30	„
10.	Simeon Popescu, protopresbiter . .	23	„
11.	Ioan Bechnitz, particular	27	„
12.	Dr. D. P. Barcianu, prof. sem. . .	4	„
13.	Dr. Ioan Nemeș, advocat	2	„
14.	Galaction Șagău	1	vot.
15.	Costin, prof. gimn.	1	„
16.	Romul de Crainic, protopresbiter .	3	voturi.
17.	Andreiu Bârsanu, prof. gimn. . .	1	vot.
18.	Dr. Nicolau Maier, protopresbiter .	4	voturi.
19	Ioan Popea, prof. gimn.	2	„
20.	Ioan Slavici, director la „Tribuna“	1	vot.
21.	Ioan Henteș, paroch în Ocna Sibiiului	1	„
22.	Dr. Nicolau Olariu, advocat . . .	1	„

Senatul epitropesc.

1.	Ioan Droc, protopresbiter	32	voturi.
2.	Nicanor Frateșiu, secret. cons. . .	31	„
3.	I. Predovici, paroch în Ocna Sibiiului	31	„
4.	Constantin Stezar, căpit. c. r. în pens.	52	„
5.	Eugen Brote, proprietariu . . .	51	„
6.	Dr. Nicolau Olariu, advocat . . .	34	„
7.	Visarion Roman, director la „Albina“	32	„
8.	Dr. Ioan Mihu, advocat	35	„
9.	Dr. Absolon Todea, advocat . . .	28	„
10.	Romul de Crainic, protepresbiter .	19	„
11.	Ioan Henteș, paroch în Ocna Sibiiului	21	„
12.	Dumitru Cunțan, prof. de cântări .	19	„
13.	Dr. Ioan Nemeș, advocat	18	„
14.	Ioan de Preda, advocat	24	„
15.	Petru Ciora, oficial consistorial . .	22	„
16.	Rubin Patița, advocat	16	„
17.	Augustin Nicoară, cand. de adv. .	2	„
18.	Iuliu Dan, adm. protopresbiteral .	1	vot
19.	Galaction Șagău, protopop . . .	3	voturi.
20.	Ioan Slavici, director la „Tribuna“	3	„
21.	Dr. Nicolau Maier, protopresbiter .	1	vot.
22.	Ioan Gall, protopresbiter	1	„

În urma acestui resultat presidiul declară de asesori consistoriali pentru periodul 1884—1888 în senatul scolar pre domnii: Ioan Popescu, Ioan Papiu, Ioan Gall din cler, și Anania Trombițaș, Dr. Nicolau Pop, Stefan Iosif, Eliă Macellariu, Dr. Ioan Crișan și Mateiu Voileanu mireni; ear în cel epitropesc: Ioan Droc, Nicanor Frateș, Ioan Predovici din cler, Constantin Stezar, Eugen Brote, Dr. Nicolau Olariu, Visarion Roman, Dr. Ioan Mihu și Dr. Absolon Todea dintre mireni.

Deputatul Nicolau Cristea propune a se constata la protocol, că alesul asesor în senatul scolar Ioan Popescu și ases. din senatul bisericesc Ioan Hannia sunt rudiți în al 4-lea grad de cuscrie și că prin urmare în sen. §. 112 nu ar fi compatibili a fi în consistoriu suscitații asesori.

Dându-se din partea presidiul deslușirile de lipsă, că numiții se află în gradul 4-lea de cuscrie de 3 neamuri,care nicăiri după canoane nu formează pedecă canonică, prin urmare sinodul ia la cunoștință deslușirea acesta presidială.

Deputatul Stefan Iosif constată că este inrudit cu alesul ases. Ioan Popescu și că prin urmare nu pot funcționa ambii în consistoriu, — mulțumind sinodului de încrederea dată, abḑice dela oficiu de asesor onorariu din senatul scolariu. — Sinodul luând aceasta la cunoștință purcede nemijlocit — la alegerea unui asesor onorariu în senatul scolariu.

La apelul nominal rĕspund 47 deputați; maioritatea absolută 24, — făcêndu-se votisare și scrutinându-se voturile resultatul este următoriul:

Dr. Ioan Nemeș 26 voturi; Ioan Bechniț 19 voturi, Dr. D. P. Barcianu 1 vot; Sabin Piso 1 vot

În conformitate cu resultatul acestei votări — se dechiară de ales asesor onorariu în senatul scolariu Dr. Ioan Nemeș.

Deputatul Nicolau Cristea din considerare că între alesul asesor consist. Eugeniu Brote și Dr. Nicolau Olariu ar esista rudenie de afinitate în gradul al IV al cuscrii face propunerea: Sĕ se aplice §. 112 alinea a II din Statutul organic: presidiul după informările primite constată, că între aleșii esistă cuscrie în al 4-lea grad de 2 neamuri.

Deputatul Eugeniu Brote în urma acesteia abḑice.

Deputatul Anania Trombițaș propune a se interpreta citatele cuvinte din statutul organic „eschisive gradul al IV-lea.“

Deputatul Nicolau Popea propune sĕ se relege interpretaria citatelor cuvinte la congresul național, bisericesc ca unica corporațiune competentă, eară până atunci rĕmânênd la praxa de până acuma.

Se votează asupra acestor propuneri și se decide:

Cestiunea dacă cuvintele din §. 112 alinea a II „până la gradul al IV de cuscrie“ e a se înțelege inclusive sau esclusive — se releagă la congresul național bisericesc remânând până atunci în oficiile lor aleșii asesori consistoriali Eugeniu Brote și Dr. N. Olariu, eară abḑicerea deput. E. Brote neavênd astădată motiv nu se primește.

Se purcede la alegerea, unui asesor ordinariu salarisat în senatul scolariu dintre aleșii asesori onorari.

La apelul nominal rĕspund 47 deputați, maioritatea absolută 24 — scrutinându-se voturile, resultatul este următoriul:

Anania Trombițaș 41 voturi; Mateiu Voileanu 3 voturi; Dr. Ioan Nemeș 2 voturi, o ședulă albă.

În conformitate cu resultatul acestei votări presidiul dechiară de ales asesor consistorial ordinariu salarisat în senatul scolariu pre Anania Trombițaș.

Comisiunea financiară prin raportorul ei, Rubin Patița raportează asupra hârtii consistoriului din 30 Martie 1885 Nr. 1880 epitr. ca senat epitropesc prin care se așterne inventariul general al averei archidiecesei noastre transilvane, și cel al depositelor, precum și rațiociniile singuraticelor fonduri cu inventarele lor speciale, pre anul 1884 — cerând tot deodată absolutoriu și indemnisare pentru supererogatele în suma totală de 4014 fl. 85 cr.

La propunerea comisiunei sinodul decide:

Rațiociniile anului 1884 se redau ven. consistoriu spre rectificare cu următoarele mandate:

a) A face un conspect special despre venitele realităților donate de G. Cristureanu, începênd dela anul în care seminariul Andreian a devenit în folosință și asemenea despre venitul pămênturilor din Feldioara și a le subșterne cu rațiociniul anului 1884 la procsima sesiune.

b) se îndrumă consistoriul ca ajutoarele bisericilor, scoalelor și a clerului deja votate au sĕ se împartă cât mai curând, eară pre venitoriu sumele votate de sinod la titlurile de sus totdeuna sĕ se împărțască în decursul anului bugetariu după putință.

c) În rațiociniul anului 1884 sunt prin raport a se și motiva supra erogratele — și a se face raport despre toate capitalele elocate la privați, că sunt asigurate cu ipotecă și că primitu-sau regulat interesele; preste tot în viitoriu a face evidente momentele cele mai însemnate ce s'au întêmplat în anul espirat față de fondurile și averea archidiecesei.

d) Spre acest scop mai sunt a se induce în rubrica esistentă de „observări“ a rațiociniului rubrica restanțielor și asupra erogatelor.

e) Convingêndu-se sinodul cumcă afacerile esactorale se îndeplinesc prin oficialii cassei — spre a ușura și a susținea sumele în evidență — se decide ca referintelui respectiv sĕ i se concreadă agendele esactorale avênd acontrola ca preste sumele votate în buget sĕ nu se treacă.

Fiid timpul înaintat ședința următoare se anunță pre mâne le oare înainte de ameaḑi.

La ordinea ḑilei continuarea raportul comisiunei financiare.

Ședința se încheie la 1½ oare d. a.

Lucsul ca vițiu social între români.

Sub acest titlu cetim în ḑiarul de aici „Observatoriul.“

Ori-ce obiect de valoare are misiunea sĕ fie consumat pentru a satisface trebuințe de ale omului.

Consumațiunea nu e însĕ identică cu nimicirea obiectelor. Cel ce consumă lucruri de valoare numai cu scop de ale consuma, fără a reproduce noue valori, se numește risipitoriu. Risipitoriul atăcând puterea capitalului seu, nu se păgubește numai pe sine, ci și societatea din care face parte, căci micșorează puterea productivă a aceleia. Când vom înțelege bine, marea legătură ce esistă între buna-stare a singuratecului și interesul general de prosperare națională, în loc a ne urì și pismuì între noi și a vêna unul după bucătura celuialat, mai vîrtos ne vom bucura unul de înaintarea celuialalt, pentru-că scopul e unic și același, la care tindem cu toți românii, adecă la buna-stare materială, intelectuală și morală a poporului nostru.

Lucsul presupune o abundanță de avuție, adecă o stare materială care trece departe preste trebuințele noastre. Din acest punct de vedere, lucsul nu numai că nu e condamnabil, ci chiar folositoriu mai cu seamă dacă el servește pentru nobilitarea simțului și a gustului, pentru arte și științe, preste tot dacă lucsul merge mână în mână cu progresul, ajutând cu mână bogată ştiinţele şi artele.

Numai astfeliu de lucs se justifică din punct de vedere economic.

Dacă lucsul ce se face nu are acest scop, dacă acela nu are basă în o abundanţă de avuţie, dacă averea se spesează pe lucruri nefolositoare şi mai mult pentru trebuinţe închipuite, şi mai cu seamă când se face lucs cu scop a impune în societate autoritatea sa şi a face pe lume sĕ creadă ceea ce nu e că adecă respectivul dispune de averi mari, atunci lucsul din punct de vedere economic e condemnabil, căci duce la ruina sigură.

Astfeliu de risipă de avere în sensul adevĕrat economic nici nu se numeşte lucs, ci nimicire de avere cu scop de a face pompa cu ori-ce preţ

Fără margini ruinătoriu e lucsul când acela prinde rădăcini la un popor sĕrac, fără industrie proprie. Se ştie că lucrurile de lucs sunt cele mai scumpe şi totodată cele mai puţin folositoare sau de un folos numai momentan.

Fieşte-care om e îndreptăţit a-şi ameliora starea sa, a aspira la mai bună satisfacere a trebuinţelor sale, ba chiar la lucs. Aceasta aspiraţiune e naturală, ea e boldul natural al omului care îi potenţiază puterea de lucru spre progres.

Basa bunei noastre stări materiale, intelectuale şi morale trebue însĕ sĕ fie munca noastră proprie română. Când însĕ vedi că munca noastră română e încă în general primitiva, prin urmare de o valoare mult mai mică, faţă de munca înaintată şi chiar rafinată a altor popoarĕ dela care cumparăm lucruri de lucs, trebue sĕ ne punem pe gând şi sĕ judecăm, că urmarea nu poate fi decât sĕrăcie şi ruină chiar.

Dacă de esemplu o fată a unui preot, o soţie a unui comerciant ori a unui advocat, cari trăiesc din sudoarea muncei lor — fără a dispune de capitale abundante — aduc dela Viena ori Arad, cum se întêmpla acum de regula pentru un singur bal o haina de 400—800 fl. ca sĕ paradeze cu scop ca lumea sĕ creadă despre dînşii că sunt avuţi, ceea ce nu e, atunci lucsul ce se face e o adevĕrată nebunie, ce se plăteşte industriei streine cu un preţ ce nu stă în nici o proporţiune cu averea, cu starea noastră a unui popor sĕrac şi muncitoriu.

Poporul românesc se află în starea acelui econom, care remânênd cu puţina stare dela părinţi, trebue prin o continuă muncă şi cruţare sĕ-şi întemeieze şi adapteze casa şi moşia sa cu toate cele de lipsă. Sute de ani au fost esploatat poporul notrŭ de averea, de sudoarea sa; acum se afla în starea de rehabilitare. Deci nu potem şi nu ne este ertat a face risipă de munca noastră, dacă aspiram sĕ ajungem vre-odată acolo unde se afla adi naţiunile înaintate dela care comparam lucruri de lucs cu ruina noastră economică.

Are mare dreptate dl profesor Xenopol când dice referitoriu la lucs: „că producem ca bărbarii şi consumăm ca civilisaţii.“

E greu a da lucsului definiţiune positivă şi esactă.

Lucsul a fost totdeuna un obiect de ceartă între politici, economi şi moralisti; aceasta din causa căci e greu a spune unde începe lucsul şi unde încetează.

Lucsul e un relativ cu privire la trebuinţe mai mult ori mai puţin desvoltate, după gradul de progres cultural.

Nu lucsul ca atare, ci abusul ce se face de lucs e daunos Când cel ce face lucs, produce ca un barbar, adecă mai mult numai în mod primitiv, cum produc toate popoarele agricole, şi prin urmare când trebuinţele nu stau în nici o proporţiune cu munca şi câştigul lui, când progresul economic stă pironit, eară trebuinţele fine se maimuţesc după cei înaintaţi în cultură şi avere, atunci în adevĕr lucsul devine un viţiu social. La noi în cercurile inteliginţei se pare a prinde rădăcini acest viţiu ruinătoriu.

Dl Aurelian defineşte lucsul astfel:

„Lucsul este cheltueală ce face omul pentru a „cumpĕra obiecte scumpe Astfel avênd o masă de „arin în destul de bună, este un lucs ca sĕ cumpere „cineva una de nuc sau de alt lemn mai scump, mai „cu seamă când mijloacele sale nu-i permit. Însĕ „lucsul cel mai vătămătoriu este acela care consistă „în consumaţiune de obiecte scumpe şi fără nici un „folos, în cheltueli de mode zadarnice, care se schimbă „pe toată diua.“

Fiind-că trebuinţele omului în diferite epoce a fost şi sunt diferite, aşa şi lucsul se schimbă după timp, împrejurări şi gustul sau moda ce domneşte.

La naţiunile care se află în decadinţă dice economistul Roscher, lucsul ia o esclusivitate rafinată, care duce la disolvare ecominică şi morală.

În astfel de stare dice numitul economist, se plătesc pe lucruri de nimic pentru un capriciu sume însemnate, scumpetea lucrurilor de consumaţiune se pune ca scop.

Denaturarea şi molaţiunea se pune în locul frumseţei şi al gustului bun.

Numitul ne dă unele esemple din timpul imperiului roman. Împĕratul Caligula din simplu capriţ lăsa a se ridica dealuri care eară le domola, la masă se scimba vesmintele de câte 11 ori, în vinuri se punea unsori bine mirositoare, ca omul se amiroase bine, cu toate că prin această se strica gustul vinului, turme de oi se colorau cu purpură, cu toate că albeaţa lânei lor naturală ar fi fost cu mult mai frumoasă etc. etc.

Prin astfel de risipă au trebuit sĕ sĕrăcească şi învingătorii lumei şi sĕ se desece colosalele lor comori. Poporul de rênd deveni atât de sĕrac, în cât trebuia sĕ i se împarţă pâne.*) *J. Roman.*

---

†

C. A. Rosetti.

Eri seară, 7 Aprile, a încetat din vieaţă cetăţianul C. A. Rosetti, în etate de 69 ani, fiind născut la 2 Iunie 1816.

În timp de aproape jumĕtate de secol el nu a încetat un singur moment de a lucra pentru regenerarea patriei sale.

În esil, ca şi în ţeară, a împărtăşit suferinţele ei; el a trăit printr'ênsa şi pentru dênsa.

Sacrificând totul pentru scumpa sa ţeară, nu a fost privaţiune pe care sĕ nu o fi indurat pentru dênsa: luptând alăturea cu cei ce 'şi iubeau patria, încuragiând pre toţi la bine, cu inima deschisă tuturor, marinimos până la sublim, el lasă un mare gol în naţiune, ear partidul liberal perde pe unul din cei ce i-a dat vieaţa: pe învĕţătorul neadormit.

Durerea noastră a tuturor este şi va fi nesfîrşită, căci ceea ce perdem nu mai putem recăpĕta.

Dormi în pace părinte al patriei; lacrimele noastre şi ale generaţiunilor viitoare nu vor fi de ajuns spre a uda ţĕrîna mormêntului teu şi sĕ şteargă durerea celor ce te-au cunoscut şi te-au iubit.

Recunoştinţa ţĕrei, la desrobirea căreia ai luptat toată vieaţa, va încorona pururea memoria ta, acelui mai mare cetăţian român. Greu a fost drumul pe care ai umblat; l-ai presărat la fie-care pas cu dilele tale, cu sănĕtatea ta; tocmai însĕ când ajunseşi la liman, destinul te-a răpit numĕroşilor tei amici, adecă ţĕrei. Din ceruri, unde sufletul teu nobil planează, priveşte cum o naţiune întreagă te plânge; este espresiunea cea mai viuă, dar şi cea mai penibilă a inimilor sdrobite de durere.

Actele tale vor fi şi pentru viitor, cum au fost pentru trecut, facla care va lumina naţiunea.

În durerea ce simte astădi partidul naţional-liberal va găsì tăria luptei şi în viitor; ear numele teu tot de drapel i va servì.

Credem a îndeplinì o datorie pioasă reproducênd după „Românul“ de adi ultimele sale voinţe:

Testamentul lui C. A. Rosetti.

Bucureşti. Anul 1884, 29 Septembre (11 Octombre.)

Acum vre-o cinci ani am scris un testament. El era şi personal şi politic.

Acel testament a ars sau a dispărut, ca multe alte obiecte, în incendiul de care am fost bântuit lu 25 Ianuarie trecut.

Acum, nu mai fac un testament, scriu numai acì câteva cuvinte pentru ai mei.

Esprim soţiei mele simţemintele mele de recunostinţă pentru fericirile de tot felul ce mi-a dat pe toată diua şi pe toată oara, dela 31 August 1847 şi până acum.

Totdeauna bună şi dulce pentru toţi; totdeauna ertătoare pentru toţi; totdeauna devotată pentru toţi; totdeauna senină, a rĕspândit în juru-i lumina şi căldura adevĕratei virtuţi şi adevĕratei fericiri; aceea de a lucra, de a iubì, de a erta, de a se sacrifica, fără a cere altă rĕsplată decât mulţumirea de a învĕluì pe toţi cu nesfêrşita ei iubire, pentru ale îndulcì ori-ce suferinţă fisică sau morală. Ea m'a făcut sĕ iubesc viaţa pentru a putea sĕ fac ca prin faptele mele sĕ merit a fi iubit de dînsa şi pentru ca sĕ pot sĕ sorb fericirea ce inteligenţa, bunătatea şi dulcea ei veselie respândeste în juru-i. Dacă sufer de plecarea mea, este numai pentru durerea ce i va da această despărţire. O rog dar a face pentru mine şi sacrificiul de a-şi domnì durerea pentru a urma de a respândì seninătatea în giurul alor nostri Cred că fiii şi fia ei vor lupta cu tărie pentru a o face sĕ nu simtă un minut măcar că nu mai sunt lângă dînsa: cred că printr'o necurmată blândeţe vor mângăia-o.

Esprimându-i din nou simţemintele mele de admiraţiune, de iubire şi de recunoştinţă, o rog ca împreună cu fia şi fii nostri sĕ împlinească ultimele mele rugăciuni.

Sĕ nu se facă pentru înmormêntarea mea nici o ceremonia.

Totul sĕ se facă cum s'a făcut şi cu Mircea.

Un singur preot de mir.

Carul simplu cu doi cai.

Nici un doliu, nici în camere, nici la poartă, nici chiar pe cai.

Nici o învitare, ci numai un simplu anunţ prin diar fără învitare.

Nici o paradă şi nici gendarmi. Poliţia sĕ fie sigură că lumea n'are trebuinţă de gendarmi pentru ca buna cuviinţă sĕ fie respectată.

Acum o dureroasă pentru mine céstiune materială.

Am datorii. Sper că amicii cari voiră după incendiu sĕ facă o subscripţiune pentru a-mi dăruì o casă, vor face ceva pentru a se plătì aceste datorii. Dacă nu, soţia şi fii mei vor tipărì câte vor gasì din scrierile mele, şi poate că publicul le va cumpĕra ca sĕ plătească datoriele ce cu adêncă durere silit am fost a face. *)

Am luptat cu tărie pentru naţionalitate şi pentru libertate, dar fără cea mai mică ură pentru nimeni. Rog dar ca cei pe cari i-am combătut sĕ me erte dacă aspru am fost în luptă, asigurându-i că nu ura ci iubirea m'a făcut sĕ combat.

Recomând tuturor şi mai cu seamă fiilor mei sĕ iubească poporul şi pe săteni şi sĕ lupte cu iubire pentru fericirea tuturor. O îmbrăţişare ficei şi fiilor mei şi ultima rugăciune tuturor a îngrigì şi mângăia pe soţia mea. *C. A. Rosetti.*

„Voinţa Naţională.“

Întîmplările dilei în Viena.

Viena 16 Aprile.

Natura începe a se îmbrăca în frumseţile sale învitând omenimea spre a-o admira şi a se desfăţa în privirea ei.

Cu mai mare abundanţă este dat sĕ se împărtăşască de aceasta bucurie sufletească, locuitoriul dela oraşe şi sate decât locuitoriul din cetăţile mari.

Cu toate acestea însĕ, nici acesta nu lasă nefolosită ocasiunea când i-se ofere, pentru a-şi putè sătura privirea în frumseţea naturei.

Sunt la ordinea dilei în cetăţile mari în tot timpul diferite distracţii la teatrea, la concerte etc.

Aceste însĕ toate 'şi au timpul lor, ear când reînviă natura cetăţeanul ese afară cu mic cu mare spre a se bucura, fiind-că frumosul artificial, ori cât de admirabil ar fi, trebue sĕ cedeze frumosului natural care nici când nu poate fi întrecut.

A sosit primăvara 'şi dice Vienezul, căci eată parcurile sunt pline, eată copilaşii sburdalnici cum aleargă în coace şi în colo, deci în Dumineca sau sĕrbătoarea viitoare sĕ facem un „Landpartie“! Da îi rĕspunde femeia, amicul sau amica, rĕmânênd acuma sĕ decida direcţiunea în cătr'o sĕ facă amintita escursiune.

Sosind diua hotărîtă, pe carea o aştepta cu multă nerăbdare, încă în diori de di se întreabă dacă va merge în „Prater,“ „Schönbrun“ (locul de predilecţiune a Maiestăţii Sale), cătră „Durnbach“ sau alte locuri de petrecere.

În fine se decide, soseşte timpul dorit, încalecă pre drum şi când este afară de cetate poţi cetì de pe faţa lui bucuria carea se vĕdeşte şi din cuvintele „wunderbar,“ „wunderschön“ ce le esprimă la tot pasul.

Mai sunt apoi pre la locurile de predilecţiune a vienezului diferite petreceri, astfel în cât întorcêndu-se acesta la locuinţa sa se întoarce deplin mulţumit şi cu puteri reînoite se apucă de afacerile dilnice.

Aici ai ocasiunea cea mai buna de a vedè adevĕratul tip vienez, în specialminte a secsului frumos, care se distinge atât prin frumseţă cât şi cu deosebire prin eleganţă presentărei sale.

Este în natura vienezului de a vedè tot ce se întêmplă mai însemnat, de acì numai ne putem esplica, mulţimea ce se adunase, la părada de primăvară a miliţiei, pre „Schmeltz“ în 13 Aprilie lucul de esercițiu unde în vechime se topiau metale.

---

*) Alăturându-ne şi noi la părerile espuse în privinţa lucsului în acest articol din partea stimatului nostru domn colaborator, ne permitem a mai adauge observarea, că lucsul în vestminte nobile şi mâncări ce şi-au luat un avênt atât de regretabil în classa mai ridicată a poporului nostru, un lucs ce pe departe nu corĕspunde modestelor sale venituri, este una din principalele cause, pentru ce căsătoriile se împuţinează şi pentru ce cele încheiate în mare parte a lor sunt nepotrivite. Red. „Obs.“

*) Acì se găsec următourele cuvinte:

„Dacă guvernul şi camerile vor voì a plătì datoriile sau a face un dar soţiei mele, o rog sĕ-l primească, căci calumnia nu va mai avea nici o putere când eu nu mai sunt.“

In urma unei sfătuiri cu dna Rosetti, acest adaos a fost suprimat de d. C. A. Rosetti.

Încă de pre la 6 oare se auḑea un sgomot prin cetate, care prevestea ceva neobicinuit, dar mai cu samă acest sgomot venea de prin căsarme, unde voinicii cari formează superbia şi puterea Austriei se întreceau în facerea toaletei. Sĕrbătoreşte gătiţi în frunte cu comandaţii lor pleacă către locul de paradă.

În ferestrile din stradele pe unde trecea miliţia puteai vedè cum câte o coconiţă, carea nu-şi făcuse încă frisura, privia de după perdeauă într'un mod oare care genant.

Mai intâiu au sosit la locul destinat cavalerimea, apoi artilerimea şi în fine infanteria.

Pre la oarele 8 toţi erau la locul destinat, ear comandaţii alergau în toate părţile pentru a posta fie-care regiment la locul seu.

Înainte de sosirea Maiestăţei sale, principele de coroană face inspecţiune asupra devisiunei pe care a comandat-o dênsul.

Oarele 9 bat şi Maiestatea Sa imperatul e de faţă. Suită numĕroasă îi urmează. Era o adevĕrată privelişte aparinţa de diferite uniforme indigene şi streine. Tot câmpul se presenta ca o panoramă din cele mai frumoase: ochii privitoriulu se perdeau printre şirurile de soldaţi aşeḑaţi în ordinea cea mai esemplară.

Maiestatea Sa împĕratul urmat de suită trece în revistă devisiune de devisiune, însoţit de tonurile sĕrbătoreşti ale imnului poporal.

După trecerea în revistă sĕ începe defilarea.

Maiestatea Sa dimpreună cu întreaga sa suită precum şi alt public se aşeḑà într'un loc sĕ vaḑă care din regimente defilează mai bine. Între acestea se cântă marşul „habsburgic,“ marsul lui Radetzky şi alte multe până ce defilarea începênd cu infanteria se termină la cavaleriă.

După cum ni se spune din o parte şi alta, Maiestatea Sa când a defilat regimentul românesc 33, ar fi ḑis „foarte bine, foarte bine.“ Tot asemenea se ḑice că printre soldaţi circulează faima, că dintre toate regimentele s'ar fi destins regimentul românesc 31 (Strelitz).

După terminarea acestei sĕrbători militare Maiestatea Sa s'a întors la castel şi tot publicul pre la locuinţele sale.

Între sunetele musicei se reintorc trupele pre la casarme, publicul se grămădeşte cu mic cu mare pe strade, ferestrile se deschid, damele cari deja şi-au gătat toaleta, se uită cu bucurie la scena ce se petrece, ear noi ne alăturăm la ceea ce ḑice o foaie din loc „dass ist der Tag der grossen Frühjahrsparade.“

Pentru noi românii sunt momentuoase ḑilele presente şi din motivul că putem avè fericirea de a auḑì vocea artistică a renumitei cântăreţe Elena Teodorini, care prin talentul seu şi-a câştigat simpatii pretutindenea, în America, Madrid, Berlin etc. şi de present stoarce admiraţiunea streinilor din capitala Austriei.

Dşoara Elena Teodorini a sosit de câte-va ḑile în Viena unde va juca într'o stagiune italiană mai mult timp.

Prima representaţiune a fost opera italiană „La Traviata“ în care româncuţa noastră a apărut ca Violetta.

Succesul a fost splendid. Toate foile din loc se esprimau în modul cel mai favorabil.

Cu atâta dulceaţă accentua frumoasa limbă a Italiei încât remâneai încântat, şi mai presus de toate te farmeca însĕ melodioasa şi artistica voce a domnişoarei Teodorini.

A fost aplaudată după fie-care scenă şi i s'a dat o mulţime de coroane dintre cari cea mai frumoasă a fost a societăţii „România-Jună“ în forma unei piramide atârnând pe ambele părţi tricolorul naţional.

La acest loc îmi vin în minte că sĕ se fi făcut aceasta în Budapesta, sum sigur, că respectivii iniţiatori ar fi fost siliţi sĕ părească universitatea.“

Este deosebire însĕ între cultura neamţului şi a maghiarului.

În ḑiua următoare preşedintele societăţii a bineventat-o în numele junimei.

D-şoara Elena Teodorini s'a simţit foarte fericită de atenţiunea tinerimei esprimându-şi mulţămita sa, a rugat pre domnul president sĕ-o comunice aceasta respectivei tinerimi.

Suntem mândri de acest talent eşit din sinul poporului român.

În fine mai amintesc că furia maghiarilor din Şemniţ contra tinerimei române de acolo, a avut de resultat că în ḑilele trecute ne trezirăm numai cu tinerul Ioan Deac, care a fost condamnat din causă că şi-a apărat naţiunea sa.

Sosit în mijlocul nostru îl vom încălḑi cu căldura frăţească dorindu-i pentru întreaga sa viaţă aceeaşi perseveranţă în apărarea naţiunei sale.

P.

Varietăţi.

* (Convocare). Dnii învĕţători ai despărţementului reuniunei din tractul Sĕliştei sunt prin aceasta poftiţi la adunarea generală ce se va ţinea Duminecă în 28 Aprilie a. c. la 2 oare p. m. în sala scoalei gr. or. din Sĕlişte.

Obiectele de pertracta sunt:

1. Raportul comitetului despre activitatea sa.
2. „Suferinţa este pentru ori cine în oare-care privinţă o norocire“ disertaţiune de Ioan Pulcă.
3. Prelegere practică asupra propunerei limbei materne, pe basa cărţei de cetire, de Mihaiu Stoica.
4. Prelegere practică din Geografiă, de Vasilie Iosof.
5. Alegerea unui membru în comitetul reuniunei.

Din şedinţa comitetului reuniunei tractuale ţinută în Sĕlişte, 8 Aprilie 1885. *Vasilie Iosoff*,
vice preş.

* (Postal) Din partea direcţiunei postale din Sibiiu se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Rét (comitatul Têrnava mare).

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 600 fl. pauşal de transport.

Cererile sunt a se adresa în 3 sĕptĕmâni la susnumita direcţiunea postelor.

— Se escrie concurs cu terminul de trei sĕptĕmâni, pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Certeşul de sus.

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 150 fl. salariu anual şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

Rugările au de se înainta până la terminul susindicat la direcţiune a postelor din Sibiiu.

— Sĕ escrie concurs pentru ocuparea mai multor posturi de *servitori de postă* în districtul postal al Sibiiului.

Condiţiuni: obligământ pentru depunerea unei cauţiuni de 100 fl.

Emolumente: 300 fl. simbrie anuală, 67 fl. bani de cuartir şi vesminte (uniformă) de serviţiu în natură.

Cererile concursuale instruite în înţelesul articolului de lege II din 1873, sunt de a se subşterne în restimp de 6 sĕptĕmâni la directiunea poştelor din Sibiiu.

* (Anunţ) În 28 Aprile a. c. la 9 oare a. m. se va vinde pe calea licitaţiunei publice în localităţile diracţiunei postelor din Sibiiu una sută (100) măji metrice de hârtie veche subcondiţiunea ca preţul cumpĕrărei sĕ se depună cu ocasiunea licitaţiunei.

* (Cas de moarte). Subscrişii, cu inima frântă de durere, în numele tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor anunciă, că mult iubitul lor, soţ părinte, şi fiu **Lazar Thiulescu,** fost preot gr. or. în parochia Crăşuneşti şi proprietariu.

După o suferinţă de 9 ḑile, Duminecă după mezul nopţii la 1 oară spre Luni dimineaţa, în al 44-lea an al vieţii, în al 19-lea an fericitei sale căsĕtorii, şi în a 18-lea an în funcţiunea preoţască, împărtăşit fiind şi cu taina sft. cuminecături, şi-a dat blândul şi laboriosul seu suflet în mânile creatorelui.

Rĕmăşiţele pământeşti se vor consacra în 10 Aprile la 12 oare în comuna Caienelul de jos în cimiteriul gr. or. Fiei ţerîna uşoară şi memoria binecuvêntată.

Căienelul de jos la 8 Aprile 1884.

Sofia Thiulescu, mamă. Vĕduva *Sofia Thiulescu* născ. *Bisa*, soţie. Fii şi ficele orfane *Iustin*, *Sabin*, *Atenogen*, *Minodora*, *Mamant*, şi *Amos*.

* (Bismarck.) Cancelarul Bismarck cu ocasiunea aniversărei de şepteḑeci de ani a primit preste 2.100 de scrisori de felicitare şi 2.322 de telegrame cu 76.773 de cuvinte.

* (Esposiţie de fotografie.) Sub acest titlu cetim în „Adevĕrul“ că se anunţă pentru 1 Septembre anul acesta deschiderea la Porte (Portugalia) în Palatul de cristal, a unei esposiţiuni internaţionale de fotografii.

* (Monumentul lui Gordon). Regele Belgiei a oferit suma de o sută de livre sterline (2,500 lei) comitetului reunit pentru ridicarea unui monument generalului Gordon.

* Conform bilanţului comitetului general al pressei din România pentru operaţiunile sale de binefaceri s'au plătit în anul espirat 63,000 franci câştiguri la loteria emisă; 72,000 franci s'au distribuit incendiaţilor şi s'au depus şi la cassa de depuneri 93,000 franci cifre rotunde pentru a fructifica acolo până la o ulterioară disposiţiune a comitetului.

* (Raţiociniile fundaţiunei „*Zsiga*“ în Oradea mare pe anii scolastici 1878/9, 1879/80, 1880/1, 1881/2, 1882/3 şi 1883/4 censurate şi rectificate prin senatul fundaţional, întrând la consistoriul aradan sub Nrii esib 1228/1883, 833/1884 şi 1297/1885, şi luându-se la suprarevisiune s'a constatat la

I. *Anul scolastic 1878/9.*

Sub cassaratul lui Nicolau Diamandi:

a) percepţiune	1421 fl. — cr.
b) erogaţiune	1549 „ 91 „
Deficit .	128 fl. 91 cr.

II. *Anul scolastic 1879/80.*

a) percepţiune	2677 fl. 08 cr.
b) erogaţiune	2824 fl. 32 „
Deficit .	147 fl. 24 cr.

III. *Anul scolastic 1880/1.*

a) percepţiune	3010 fl. — cr.
b) erogaţiune	2231 „ 71 „
Remânenţa cassei .	778 fl. 29 cr.

IV. *Anul scolastic 1881/2.*

a) percepţiune	4085 fl. 94 cr.
b) erogaţiune	3260 „ 74 „
Remanenţa cassei .	825 fl. 20 cr.

V. *Anul scolastic 1882/3.*

Sub cassariatul lui Nicolau Zigre:

a) percepţiune	5101 fl. 62 cr.
b) erogaţiune	4982 „ 26 „
Remanenţa cassei .	119 fl. 36 cr.

VI. *Anul scolastic 1883/4.*

a) percepţiune	4744 fl. 08 cr.
b) erogaţiune	3387 „ 29 „
Remanenţa cassei .	356 fl. 79 cr.

În fine în firul raţiociniului anului scol. 1883/4 acum amintit se constata, că cu finea acestui an scolastic, averea fundaţională constă din:

1., casa cu un etagiu cu mai multe despărţĕminte în piaţa St. Ladislau Nr. 250 în valoare de	50,000 fl. — cr.
2. elocat în cassa de păstrare de Oradea mare în libelul Nr. 3676	2,034 „ 33 „
3. elocat tot acolo în libelul Nr. 2654	330 „ 49 „
suma valoarei întregi	52,364 fl. 82 cr.

4. afară de aceasta are alumneul, mobiliarele recerute şi specificate în inventariu separat.

În urmarea acestei constatări: consistoriul întrunit în senat epitropesc a adus următoriul:

Decis.

Raţiociniile fundaţiunei „Zsiga“ pe anii scolastici 1878/9, 1879/80, 1880/1, 1881/2 1882/3 şi 1883/4 — aflându-se toate percepţiunile şi erogaţiunile parte prin documente creḑibile, parte prin recunoaşterea în conclus a senatului fundaţional justificate: se aproabă şi respectivilor casari se dă absolutoriu — pe lângă cautela îndatinată.

Raţiocinielе astfel aprobate împreună cu toate documentele se restituesc consistoriului Orădan spre ştire şi ulterioara disposiţiune, eară acest decis are a se publica în foaia oficioasă din loc „Biserica şi scoala.“

Dat din şedinţa senatului epitropesc al consistoriului eparchial gr. or. român ţinută la 22 Maiu 1885.

Dav. Nicoră,
asesor ref. consist.

Loterie.

Mercuri în 22 Aprilie 1885.

Brünn:	**46**	**54**	**34**	**62**	**51**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Aprile n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.70	94.40
Renta de aur austriacă	105.65	105.—
Renta ung. de hârtie	90.30	90.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.—	96.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	121.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.25	282 25
Acţiuni de credit ausr.	283.—	282.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	105.40	105.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	100 75	105.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	855.—	856.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	145 25	144.50
Galbin	5 89	5 82
Napoleon	9 92½	9 87
100 marce nemţeşti	61.40	61.30
London (pe poliţă de trei luni)	125.60	125.45

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 41. Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Aprilie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Incheerea sesiunei sinodale ordinare din anul acesta.

Joi 11/23 Aprile s'a încheiat sesiunea ordinară din acest an a sinodului archidiecesan. Cu această ocasiune Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a rostit următoarele:

Venerabil Sinod!

După o lucrare încordată de 11—12 ḑile, am ajuns astăḑi cu ajutoriul lui Dḑeu la încheerea sesiunei noastre ordinare pentru anul curent.

Rapoartele consistoriului şi alte obiecte, ce ni au obvenit pentru aceasta sesiune, sunt toate resolvite, şi rěmâne numai, ca esecutiva, va se ḑică consistoriul nostru archidiecesan, din care fac şi eu parte, prověḑut acum cu unele puteri nouě şi cu mai multe însărcinări şi instrucţiuni mai nouě, sě continue a satisface chemării sale importante, de a întreprinde pe basa normativelor ce le avem, toate celea ce i stau în putinţă pentru prosperarea sântei noastre biserici, şi în special a archidiecesei noastre.

Sub decursul acestei sesiuni m'am convins din nou, că sistemul constituţional-bisericesc aici la noi nu numai a prins adênci rădecini, ci s'a şi întrupat — aşaḑicênd — în vieaţa noastră bisericească în forma concretă a unui organism sănătos şi vigoros; m'am convins chiar: că acest sistem la noi s'a desvoltat mai mult, ca în alte părţi ale provinciei noastre metropolitane. Şi este bine că s'a desvoltat, pentru că numai acest sistem ne poate asigura o putere internă şi o corectitate în acţiunile noastre, prin cari dorim sě ne creăm un viitoriu mai fericit, de cât cum a fost trecutul sântei noastre biserici sub vitrigimea timpurilor mai vechi.

Constatând dar, că astădată am terminat agendele noastre sinodali, nu-mi rěmâne altă, decât datorinţa de a Ve mulţămì Preastimaţilor Domni, iubiţilor fraţi şi iubiţilor fii sufleteşti! a Ve mulţămì din inimă pentru viua interesare, ce o a-ţi dovedit sub tot decursul acestei sesiuni pentru binele archidiecesei noastre; Ve mulţămesc pentru aceasta, şi în special Ve mulţămesc şi pentru ţinuta solidă, pentru tactul bun şi pentru indulgenţa reciprocă, ce de asemenea o a-ţi dovedit, şi carea mult, foarte mult mi-a uşurat sarcina de preşedinte în această onorabilă representanţă.

Implorând deci binecuvêntarea lui Dḑeu asupra lucrărilor noastre, şi poftindu-ve tuturor şi fieştecăruia reintoarcere sănătoasă la ale sale, sesiunea ordinară a sinodului nostru archidiecesan pentru anul acesta o declar de încheiată.

La aceasta Preacuvioşia Sa domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea a rĕspuns în numele sinodului. Pentru importanţa lucrului reproducem în următoarele şi cuvintele Preacuvioşiei Sale:

Ve mărturisim şi noi Escelenţă că declaraţiunile Escelenţiei Voastre, atât de clare şi categorice, ce le-a-ţi dat în decursul sesiunei acesteia în anumite momente, şi chiar şi în momentul acesta, accentuând aderarea Escelenţiei Voastre la instituţiunile noastre constituţionali şi susţinerea acelora, ne-au pătruns până în adêncul inimelor noastre, şi împărtăşim şi noi întru toate vederile Escelenţiei Voastre în privinţa aceasta. Da, aşa este Escelenţă cum a-ţi binevoit a ḑice; dar mai este încă una, şi adecă: că constituţionalismul fie măcar cât de frumos şi liberal, numai atunci e folositoriu, dacă el produce resultatele cele dorite, dacă are de basă buna înţelegere, va se ḑică harmonica conlucrare a capului cu fii bisericei. Au avut loc aici în decursul sesiunei nişte manifestaţiuni, din cari v'aţi putut convinge Escelenţă că organele noastre bisericeşti de toată categoria au fost şi până acum pătrunse de stimă şi iubire către Escelenţia Voastre; şi puteţi fi sigur că şi în viitoriu cu aceaşi iubire şi stimă ne vom arăta către capul bisericei noastre spriginindul din toate puterile în toţi paşii, ce veţi întreprinde pentru apĕrarea drepturilor, a autonomiei şi preste tot în aceea ce e bun, adevĕrat şi folositoriu pentru biserica noastră.

Ve dorim deci Escelenţiă ḑile îndelungate, ca sě puteţi conduce mulţi ani biserica noastră în sinoade şi afară de acestea, pentru ca în chipul acesta sě putem ajunge odată şi noi la o pace, adevěrată tigneală şi spor întru toate în mult cercata noastră biserică. Sě trăiască!

Sibiiu, 12 Aprilie 1885.

Sesiunea sinodului nostru archidiecesan din anul acesta s'a încheiat eri. Suntem datori a ne arunca privirile asupra activităţii de 12 ḑile a acestei corporaţiuni legislative din biserica noastră, şi aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât la întrunirea sinodului am fost siliţi a constata, că biserica noastră se afla în mare ferbere, şi această ferbere 'şi avea basa în unele faime rĕspândite prin popor, faime, cari puneau sub întrebare esistenţa bisericei noastre chiar.

Din rapoartele despre şedinţele sinodului onoraţii nostri cetitori s'au putut convinge, că sinodul nostru din anul acesta urmând celor premerse a căutat căi şi mijloace spre a înălţa şi întărì zidurile fortăreţei bisericei noastre, şi el o a făcut aceasta în armonia cea mai bună, condus numai de viul interes al prosperărei ei.

Accentuăm buna armonie, ce a domnit în lucrările sinodului din anul acesta, şi o accentuăm cu atât mai vêrtos, cu cât ea s'a basat pre încrederea reciprocă dintre membri sinodali, iubirea între capul bisericei şi credincioşii sei.

Accentuăm buna armonie şi la locul acesta, după cum o a accentuat eri la închiderea sesiunei din acest an, capul bisericei prin cuvintele cu cari şi-a trimis pe fii sei la ale lor, o accentuăm întocmai după cum o a accentuat Preacuvioşia Sa Părintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, o accentuăm, ca pe una, carea după cum s'a ḑis va întemeia pacea în sinul bisericei noastre.

De un lung şir de ani am fost bêntuiţi necontenit în lucrările noastre bisericeşti. A domnit adecă o neîncredere, suspiţiune, am putea ḑice chiar ură neîmpăcată aici în Sibiiu, carea în cele din urmă a degenerat foarte tare, şi omul cu inima la loc era îngrigiat de soartea bisericei. Anul acesta a fost doară cel mai bogat în isbucnirile acestui rěu, acestei ure, ce clocotea în pepturile oamenilor şi-'şi căuta cu ori ce preţ resuflătoare.

Se ştie isvorul cel adevěrat al acestui rěu. El este vechiu, şi în curs de mai mulţi ani a devenit din ce în ce tot mai mănos; am ajuns sě vedem, că în cele din urmă se deneagă capului bisericii noastre suprema recerinţă, fără de care el nu mai poate conduce biserica: iubirea fiilor acesteia.

Sinodul din anul acesta avea chemarea a vindeca ranele vechi şi a întroduce ordine în cursul afacerilor bisericesti. Îndată după constituire la interpelarea făcută cu privire la faimele despre părăsirea scaunului archieresc, capul bisericei a dechiarat că după credinţa firmă a dênsului pre noi numai sinodalitatea ne poate salva în patria noastră. Ca şi în trecut, aşa şi în viitoriu capul bisericei va sta neclâtit la locul seu, şi va întêmpina cu resoluţia şi indelunga răbdare dovedită în decurs de 10 ani, lovirile ce eventualminte vor fi îndreptate asupra persoanei sale.

Cu iubire şi încredere a vorbit archiereul nostru fiilor sei sufleteşti, şi cu încredere şi iubire i-au rĕspuns acestia.

Întreg sinodul s'a dus în corpore la residenţa archiereului şi l'a asigurat despre iubirea bisericei şi despre spriginul tuturor membrilor sinodali.

După cuvinte au urmat şi faptele. Desbaterile sinodale au decurs în linişte şi perfectă armonie, s'a restaurat în sinod pacea, şi mai mulţi oameni noi fură chemaţi în consistoriul archidiecesan, ca prin restaurarea acestuia sě se asigureze pacea în gremiu şi înafară.

Acestei stări faptice a lucrului i-a dat plastică epresiune Preacuvioşia Sa Părintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea în cuvêntarea, prin care sinodul în şedinţa de eri a ḑis rěmas bun archiereului nostru. Domnia Sa ne-a pus în perspectivă o nouă eră în biserica noastră, era păcei, a armoniei şi a înţelegerei dintre noi. N'a fost aşa în trecut, aşa va fi în venitoriu. În sensul acesta s'a vorbit, cu aceste simţeminte s'au dus deputaţii sinodali la ale sale, asemenea perspectivă e pusă în vederea consistoriului de acuma.

Un venerabil bărbat, vechiu luptător, şi poate cel mai bine orientat în cursul lucrurilor la noi, cel mai profund cunoscĕtor al caracterelor bărbaţilor, cari au fost chemaţi la dirigerea lucrurilor în biserica noastră vine şi ne ḑice: s'a trecut cu era discordielor, am întrat cu sessiunea sinodală din acest an în cea a păcei.

N'avem cuvinte — nu ne este permis, sě contestăm cele ce ni se spun. De aceea noi punem velul uitărei între trecut şi viitoriu. Felicităm din inimă curată pre sinod pentru mănoasa activitate ce a desvoltat. Felicităm din inimă curată pre consistoriu, căruia i se pune în vedere o perspectivă atât de frumoasă; suntem cu viuă recunoştinţă bărbatului esperimentat, care ne pune în vedere o eră nouă, o eră a păcei; felicităm din inimă pre sinodul archidiecesan, care a înaugurat această frumoasă eră a păcei.

N'avem cuvinte, pentru cari sě ne îndoim în trăinicia păcei şi a armoniei în sinul bisericei noastre, şi mai potrivit nu putem încheia, de cât citând cuvintele rostite eri mai pre urmă în sinod: Amin! aşa sě fie, Amin, pace sě fiie!

Sesiunea sinodului archidiecesan.

Şedinţa a X-a, la 9/21 Apriie 1885.

Şedinţa se deschide la 9 oare înainte de ameaḑi.

Se cetesc protocoalele şedinţelor premergĕtoare VIII şi IX şi — se autentică.

Presidiul presentează rugarea comitetului parochial gr. or. din opidul Sec în privinţa ajutoriului cerut în anul trecut pentru repararea bisericei; — se transpune comisiunei petiţionare.

Deputatul I. Şandru face următoarea interpelaţiune:

Fericiţii în domnul Ioan Trandafil rĕposat la a. 1862 şi soţia sa Maria Trandafil născ. Nicolici Popovici reposată în 18 Octombre 1883 neguţători din Transilvania, domiciliaţi în Neoplanta prin codicilul lor dto Esseg 24 Iunie 1860, a căreia subscrieri sau legalisat la Esseg 6 Iuniu 1860 prin notariul public Peter Vucov şi care codicil s'a publicat prin fostul magistrat al oraşului Neoplanta, ca tribunal, dto 18 Novembre 1862 Nr. 3185, a dispus între altele şi o moşiă pe teritoriul Neoplanta de 479 pogoane a 2500 □ ° cu aceea destinaţiune, ca din venitul acestei moşii sě se solvească anual 12 stipendii de câte 500 fl. la 12 tineri de relig. gr. or. fără deosebire de naţionalitate din provinciele austriace dintre cari 4 indiviḑi sě fie din Transilvania, studenţi de gimnasiu şi facultăţi.

În 3 Septembre 1884 s'a pertractat ereditatea susnumiţilor fundatori la tribunalul reg. din Neoplanta, la care pertractare s'a presentat şi plenipotenţiatul patriarchului sêrbesc din Carloviţ, care prin literile fundaţionali e denumit protector şi administrator al susamintitei fundaţiuni, şi s'a declarat pentru primirea fundaţiunei cu scopul destinat.

'Mi iau deci voie a întreba:

Are Înaltul presidiu ştire despre fundaţiunea susamintită, şi dacă are, ce paşi s'au făcut pentru asigurarea intereselor archidiecesei noastre faţă cu aceasta fundaţiune?".

Presidiul rěspunde: că în consistoriu a fost vorbă despre aceasta şi în cât îşi aduce aminte s'au luat şi měsuri ca sě se câştige actul fundaţional, pentru de a se pute lua firul acestui lucru în mână. Roagă însě pe Părintele archimandrit Popea, care s'a ocupat mai de aproape cu causa aceasta, de a da desluşiri mai amenunte.

Părintele archimandrit Popea ḑice: că, numai aceea o poate spune, ce a ḑis şi interpelantele, şi că auḑind consistoriul de casul de moarte al consoartei fundatorelui carea a folosit până când a trăit toată averea, a căutat actul, ca pe basa aceasta sě se facă paşii de lipsă la tribunal, — actul însě nu s'a aflat nicăiri. A auḑit însě că Metropolitul din Carloviţ e înclinat a ne estrada partea noastră de 4 stipendii.

Presidiul promite că va cerceta causa şi dimpreună cu consistoriul va face toate spre a câştiga stipendiile acele.

Interpelantul e mulţămit cu rěspunsurile, şi — sinodul îl ia spre ştiinţă.

Deputatul Parteniu Cosma face următoare propunere:

„Fiind un mare interes al bisericei ca documentele vechi şi unele cărţi bisericeşti în ediţiuni vechi de interes istoric, sě se păstreze la loc sigur, se îndrumă consistoriul, ca asemene documente sě se adune din întreaga archidiecesă şi sě se păstreze la loc sigur, spre care scop se autorisează a-şi procura o cassă de fer sigură contra focului," — se transpune comisiunei organisătoare.

Deputatul Ioan Popea face următoarea propunere:

„Avênd cunoştinţă despre starea fisică a bětrânului şi neputinciosului învěţător din Târlungeni Eremia Popescu, care a servit comunei sale bisericeşti 40 de ani dela 1832—1872, şi care acum la adênci bětrâneţe în vêrstă de 75 ani perḑindu-şi vederile şi paralisându-i-se picioarele a devenit incapabil de a-şi mai câştiga mijloacele de esistenţă şi e tot momentul în pericol de a murì de foame, fac următoarea propunere de urgenţă:

Venerabilul Sinod sě decidă a se conferì învěţătorului nenorocit Eremia Popescu o pensiune anuală de 50 fl., — se transpune comisiunei scolare.

La ordinea ḑilei e raportul comisiunei scolare.

Raportorul deputatul Ioan Slavici referează asupra propunerii deputatului Dr. Nicolau Pop cu privire la veghiarea strictă a învěţătorilor nostri confesionali, şi ca sě se pună la cale o cercetare faţă cu acei învěţători, cari vor fi premiaţi pentru sporul făcut în instruirea limbei maghiare şi propune în numele comisiunei:

Consistoriul e însărcinat a priveghia ca nu cum-va învěţătorii ce vor fi primind premii pentru progresul făcut în instruirea limbii maghiare sě fi făcut acest progres în contul celorlalte obiecte de învěţământ şi ca asemenea premii sě nu se primească fără de ştirea şi aprobarea autorităţilor noastre scolare.

La propunerea comisiunei deputatul Nicoară face următoriul aditament. Despre aceasta disposiţiune organele subalterne vor fi în timpul cel mai scurt încunoştinţate prin consistoriu.

Punêndu-se acest aditament la vot nu se primeşte şi — Sinodul decide: Consistoriul e însărcinat a priveghia, ca nu cumva învěţătorii ce vor fi primind premii pentru progresul făcut în instruirea limbei maghiare sě fi făcut acest progres în contul celorlalte obiecte de învěţământ şi ca asemenea premii sě nu se primească fără de ştirea şi aprobarea autorităţilor noastre scolare.

Tot acelaş raportor propune în numele comisiunei scolare şi sinodul decide: că recomândându-se urgenţa înfiinţării unui organ pedagogic, consistoriul este însărcinat a studia cestiunea înfiinţării lui şi a-i face sinodului în cea mai apropiată sesiune propuneri positive în privinţa aceasta.

Tot acelaş raportor propune în numele comisiunei scolare, că simţindu-se în biserica noastră lipsa de preoţi cu cunoştinte mai profundate asupra literaturei bisericei orientale şi în genere lipsa noastră de legături directe cu întreaga biserică orientală, consistoriul este însărcinat a conferì stipendiile destinate pentru teologi cu preferenţă acelora dintre concurenţi, cari se vor angagia sě-şi facă studiile la vre-o universitate unde esistă facultate teologică de confesiunea noastră.

Sinodul hotăreşte, că consistoriul e însărcinat a conferì pe unele dintre stipendiile destinate pentru teologi acelora dintre concurenţi, care se vor angaja, sě-şi facă studiile la vreo universitate unde biserica noastră are facultate teologică.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătoare.

Raportorul Dr. Aurel Brote referează asupra statutului institutului de pensiune archidiecesan gr. or. din Transilvania şi propune:

Venerabilul sinod binevoiască a primì statutul institutului de pensiune gr. or., a îndruma consistoriul sě-l publice şi a-l pune pe lângă o instrucţiune corespunḑětoare cu 1 Ianuarie 1886 în lucrare.

Faţă cu aceasta presidiul e de părere, ca discuţiunea sě se amâne până la sesiunea viitoare.

În urma acesteia sinodul hotăreşte, ca discusiunea sě se amâne până la sesiunea viitoare şi consistoriul se însěrcinează a da acestui statut, prověḑut cu un comentar, publicitatea recerută.

La ordinea ḑilei raportul comisiunei petiţionare.

Raportorul I. Dan referează asupra următoarelor petiţiuni:

1. Rugarea parochului din Păuca Ioan Marcu, protopresb. Mercurii pentru un ajutoriu.

2. Rugarea comitetului parochial din Orěştie, pentru de a se lua měsurile de lipsă, ca elevii gr. or. cari cercetează scoalele streine din Orěştie sě fie regulat instruiţi în doctrina religiunei şi a se acorda pentru respectivul catichet o renumeraţiune. — Se transpune consistorului spre competentă afacere.

Acelaş raportor referează asupra rugărei comitetului parochial din Orěştie pentru procurarea unei mape a Ungariei în traducere românească. — Se transpune consistoriului spre competentă afacere şi deosebită luare în considerare.

Tot acelaş raportor referează asupra următoarelor peţiţiuni:

1. Rugarea comit. par. din Jabeniţa pentru un ajutor de 213 fl. 75 cr. spre zidirea bisericei.

2. Rugarea învěţătoriului din Lesnic protopresb. Devei Vasil. Şeulean pentru un ajutor.

3. Rugarea învěţătoriului din Şomărtin Ioan Rus pentru un ajutor de 100 fl. eventual 50 fl. anuali

4. Rugarea parochului Simeon Dorca din Loamneş (protop. Sibiiului) pentru un ajutor.

5. Rugarea sinodului paroch. din Păuca pentru un ajutoriu de 200 fl. pentru zidirea casei parochiale.

6. Rugarea sinodului paroch. din Petroşeni pentru un ajutor la plătirea unei datorii, ce o au înprumutat 19 parochieni în sumă de 140 fl. 57 cr. spre scopul reparării bisericei.

7. Rugarea mai multor parochieni din Agîrbiciu pentru întregirea parochiei.

8. Rugarea parochului din Şelimber Ioan Cintea pentru un ajutoriu de 100 fl. — Se transpune consistorului spre competentă afacere.

Acelaş raportor referează asupra rugării sinodului protopresbiteral al tractului Reghinului.

(a pentru sistemisarea unui salar anual de 200 fl. pentru respectivul protopresbiter

b) pentru un ajutor anual de 500 fl. din fundaţiunea Şaguna, spre refuirea datoriei de 6000 fl. v. a. din fondul de 30 mii.

Se propune în numele comisiunei ca cererea din punctul *a)* de astădată sě nu se iee în considerare: ce priveşte însě partea a doua a petitului, se îndrumează sinodul protopr. a instruì rugarea conform resoluţiunei consistoriale de dto 2 Oct. 1884 Nr. 3379. 1883.

Faţă cu această propunere Dr. Abs. Todea propune, de a i se acorda protopresbiterului din Reghin un salar anual de 200 fl.

Dl Parteniu Cosma propune de altă parte, ca petiţiunea sě se transpună la consistoriu cu însărcinarea, ca la sinodul procsim sě subştearnă o propunere detaiată cu privire la dotarea acestui centru protopresbiteral.

Punêndu-se la vot propunerea deputatulu Parteniu Cosma, se primeşte şi sinodul decide; petiţiunea se transpune consistoriului cu însărcinarea, ca la sinodul procsim sě subştearnă o propunere detaiată cu privire la dotarea acestui centru protopresbiteral; — ear relativ la partea a doua din petiţiune, sinodul decide, sě se transpună la consistoriu spre afacere competentă.

Acelaş raportor referează asupra rugării comitetului parochial din Malomfalěu pentru un ajutor spre acoperirea unei datorii de 600 fl. făcute cu zidirea bisericei. — Se transpune consistoriului spre competentă afacere.

Acelaş raportor referează asupra rugării emeritatului protopresbiter Simion Pop Moldovan pentru a-i se da o pensiune de 200 fl. — şi propune: că de oare ce în materia aceasta sinodul din anul trecut sub Nr. 122 a adus un conclus negativ, din causă că petentul n'a dovedit, că s'ar afla într'o stare materială miseră, şi după-ce nici de astădată nu produce doveḑi convingětoare că el în adevěr se află în o stare materială miseră — sě se susţină conclusul din anul trecut Nr. 112.

Faţă cu aceasta deputatul Abs. Todea propune, de a-i se da ajutôriul cerut de 200 fl. anuali.

Punêndu-se la vot contra propunerea dep. Abs. Todea — se primeşte şi sinodul hotăreşte, de a se da emeritatului protopop Simion Pop Moldovan o pensiune anuală de 200 fl. din fondul „Rudolfin.

La ordinnea ḑilei continuarea rapoartelor comisiunilor. Şedinţa se ridică la 1 ½ oare după ameaḑi.

Şedinţa a XI, la 10/22 Aprilie 1885.

Şedinţa se deschide la 9 oare înainte de ameaḑi, se ceteşte protocolul şedinţei a X. şi — se autentică.

Presidiul presentează rugarea presbiterului Titu V. Gheaja, preot la institutul corecţional din Gherla pentru aplacidarea unei remuneraţiuni băneşti pentru serviţiile de catechet al scolarilor gr. or. dela scoalele rom. şi gr. catolice din Gherla, — se transpune comisiunei petiţionare.

Deputatul Augustin Nicoară propune:

În vederea regulărei oferirei de ajutoare în genere, şi în special a ajutoarelor pentru protopresbiterii emeritaţi, sinodul însărcinează pre consistoriul a venì cu un proiect de regulament în sesiunea următoare. — Propunerea se transpune comisiunei organisătoare.

La ordinea ḑilei se pune continuarea raportului comisiunei organisătoare.

Raportorul comisiunei deputatul Ioan de Preda referează asupra raportului consistoriului archidiecesan ddto 30 Martiu a. c. Nr. 1743 Epitr. cu privire la edificarea şi respective adaptarea seminariului archidiecesan conform conclusului sinodului archidiecesan din 27 Aprile (9 Maiu) 1884 Nr. 149. Se dă cetire actului consistorial cu privire la acest obiect, care se alătură sub ·/.

Raportorul în numele comisiunei propune: Sinodul decide: ca pentru trebuinţa momentană sě se demoleze cele trei localităţi din strada „Spinărei cânelui," ce sunt proprietatea fondului seminarial andreian, şi pe acel teren sě se ridice un edificiu nou cu o ridicătură, precum este evident din schiţa L. cu un preliminariu de spese în suma de circa 55,000 fl. v. a.; îndrumă însě pre consistoriu, ca edificarea aceasta sě o efeptueze după un plan, care sě facă posibilă încopcierea edificiului edificând cu celelalte edificii ce esistă astăḑi, sau se vor edifica în viitoriu către strada „Măcellarilor."

Deputatul Eugen Brote face următoarea propunere: „Sinodul decide, a se ridica un nou edificiu seminarial pe teren liber; spre care scop se încuviinţează suma de 150,000 fl. în sarcina fondului seminariului „Andreian."

„Consistoriul se însărcinează a pune în lucrare fără amânare acest conclus, contragênd un împrumut amortisabil din fondurile archidiecesane spre acoperirea sumei de edificare; cuota de amortisaţiune se va induce anual în proiectul de buget al fondului şi despre stadiul în care se află cestiunea edificărei consistoriul sě raporteze din an în an sinodului."

La această propunere deputatul Augustin Nicoară face următoriul aditament: „La facerea planului definitiv este a se lua în vedere strictă atât stilul cât şi postarea seminariului în conformitate cu eventualul complecs de zidiri ulterioare, precum reşedinţa, catedrala, şi altele.

Sinodul ia următoriul conclus:

Sě se ridice un nou edificiu seminarial pe teren liber; spre care scop se încuviinţează suma de 150,000 fl. în sarcina fondului seminariului Andreian. Consistoriul se însărcinează a pune în lucrare fără amânare acest conclus, contragênd un împrumut amortisabil din fondurile archidiecesane spre acoperirea sumei de edificare, cuota de amortisaţiune sě se inducă anual în proiectul de budget al fondului, şi despre stadiul în care se află cestiunea edificărei consistoriul sě raporteze din an în an sinodului.

Acelaşi raportor referează asupra raportului consistoriului din 29 Martiu a. c. Nr. 1917 Plen., prin care se aduce la cunoştinţa sinodului: că fundaţiunea „Andronic" s'a pus în activitate în anul

1885, împărţindu-se din venitul ei pe basa concursului:

100 stipendii à 30 fl., la învĕţăcei şi sodali, 11 ajutoare à 100., 150 fl. şi 200 fl. la sodali, ce au a devenì măestri, şi 5 ajutoare à 100 fl tot pentru sodali, ce au a devení măestri; consistoriul se roagă mai departe a fi autorisat şi pentru anul 1886 a împărţi suma de 5000 fl. v. a. indusă în budget după bunele sale vederi în consonanţă cu disposiţiunile actului fundaţional.

La propunerea comisiunei sinodul decide:

Raportul se ia spre ştiinţă, şi aflându-se scusată lipsa planului de distribuire, se autorisează consistoriul a distribuì ajutoarele şi stipendiile pentru anul 1886 în marginîle budgetului şi ale actului fundaţional.

La raportul consistoriului archidiecesan din 29 Martiu a. c. Nr. 1750 Plen. în cestiunea regulărei şi lărgirei competinţei comitetelor şi epitropiilor protopresbiterale sulevată de comitetul protopresbiteral al Lugosului în congresul naţional-bisericesc din 1881 Nr. protoc. 196, sinodul ia următoriul conclus:

Considerând că §§-fii Statutului organic referitori la comitetele şi epitropiile protopresbiterali sunt atât de precisi, încât asupra sferei de activitate a organelor amintite nu încape nici o îndoială, ear estinderea competinţei lor în modul propus de către comitetul protoprespiteral din Lugoş nu s'ar putè considera de interpretare ci de o esenţială modificare a statutului organic, — considerând că crearea de organe nouĕ intermediătoare în afaceri scolastice şi economice între comuna parochială şi între consistoriu, între împregiurările noastre nu ar uşura, ci din contră ar ingreuia administraţiunea: sinodul află că în punctul acesta nu este necesitate a se da esplicare §§-fiilor din statutul organic, referitor la comitetele şi epitropiile protoprebiterali.

Asupra propunerei deputatului Parteniu Cosma (de sub Nr...) privitoare la păstrarea în loc sigur a documentelor vechi de interes pentru biserică, sinodul ia următoriul conclus:

Consistoriul se îndrumă, ca documentele vechi, precum şi unele cărţi bisericesti, ediţiuni vechi, de interes istoric, sĕ le adune şi păstreze la loc sigur, spre care scop se autorisează consistoriul a-şi procura o cassă de fer sigură contra focului.

Fiind timpul înaintat la $1^1/_4$ oare d. a. şedinţa se ridică cu aceea ca după ameaḑi la 4 oare se va continua. La ordinea ḑilei continuarea rapoartelor comisiunilor.

Continuarea şedinţei XI. la 4 oare după ameaḑi.

La ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare.

Raportorul aceleia, deputatul Ioan Slavici raportează asupra propunerei deputatului loan Popea presentată la sinod sub numĕrul.. din şedinţa.. a. c.

La propunerea comisiunei sinodul enunciă ca conclus:

Cererea neputinciosului învĕţătoriu din Tărlungeni Eremia Popescu pentru a i se da o pensiune anuală de 50 fl. fiind intemeiată, se recomândă consistoriului sĕ fie luată după putinţă în considerare,

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei petiţionare.

Raportorul aceleia deputatul Iuliu Dan referează asupra următoarelor cereri:

a) A poporului din Petea de Câmpie contra parochului Ioan Vătăşan;

b) a lui Macsim Şoptean din Iclandul mare, pentru a i se termina procesul divorţial intentat la forul matrimonial al tractului Murĕş-Oşorheiului;

c) a mai multor parochieni din Berghia, protopresbiteratul Murĕş-Oşorheiului contra fostului paroch Petru Morariu pentru o despăgubire de 392 fl.;

d) a comunei bisericeşti din Murĕş-Sângeorgiu, protopresbiteratul Mureş-Oşorheiului pentru sistarea abusurilor comise acolo;

e) a mai multor creştini de ai nostri din Mureş-Sângeorgiu, protopresbiteratul Mureş-Oşorheiului pentru resolvirea causei cu preotul lor Ioan Runcanu;

f) A mai multor poporeni din Corunca, protopresbiteratul Mureş-Oşorheiului pentru un ajutoriu;

g) a poporenilor Antone Lazar şi Iosif Rob din Cigmeu, protopresbiteratul Gioagiului I. pentru un ajutoriu;

h) a sinodului parochial din Hondol, protopresbiteratul Gioagiului I. pentru un ajutoriu de 500 fl. pe seama scoalei;

i) a clericului de cursul I. Vasile Naşcu pentru a i se erta restul de 30 fl. din tacsa seminarială;

l) a parochului Ioan Moga din Elŏpatak pentru un ajutor anual de 200 fl. pe seama bisericei;

m) a protopresbiterului tractului Têrnavei inferioare, Nicolau Todoran, ca paroch al comunei bisericeşti Cetatea de Baltă pentru un ajutoriu de 500 fl. eventual ca împrumut pe seama scoalei;

n) a comitetului parochial din Huniadoara pentru un ajutoriu de 100 fl pe seama scoalei;

o) a unora membri din comitetul parochial al comunei Galeş spre a li se spune pe ce temeiu s'a sânţit întru preot Ilie Iosof şi ce posiţie ocupă acest preot în acea comună:

Cererile se transpun la consistoriu spre competentă afacere, atrăgêndu-se deosebita atenţiune a consistoriului asupra ajutorărei scoalei noastre din Huniadoara.

Raportorul comisiunei petiţionare deputatul Iuliu Dan referează asupra cererei mai multor parochieni din Câmpeni pentru regularea posiţiunei capelanului Michail Contes.

Comisiunea propune a se transpune cererea consistoriului spre a regula această cestiune fără amênare.

La propunerea comisiunei deputatul Rubin Patiţa face următorul adaos. A se îndruma Venerabilul consistoriu ca faţă cu parochia Câmpeni sĕ se pună în lucrare conclusele congresuali aduse pentru regularea parochielor avênd parochia Câmpeni 2500 suflete şi fiind de present administrată totdeuna numai de un paroch.

Deputatul Vasile Damianu tot la propunerea comisiunei face următoriul amandament. „Şi sĕ raporteze la procsima sessiune.“

Punêndu-se la vot propunerea comisiunei aceea se primeşte fără amendamentele făcute, şi se enunciă ca conclus:

Cererea mai multor poporeni din Câmpeni pentru regularea posiţiunei capelanului Michail Contes se transpune consistorului spre a o resolva fărăa mânare.

Raportorul comisiunei petiţionarie, deputatul Iuliu Dan referează asupra cererei eforiei scoalelor noastre din Braşov pentru o subvenţiune anuală de 2000 fl, pentru cabinetul fisical şi laboratoriul chemic şi propune, ca aceasta sĕ se transpună consistoriului spre a o considera după putinţă între marginile budgetului.

Deputatul Anania Trombiţaş propune: Sĕ se transpună consistoriului spre ulterioară afacere.

La propunerea comisiunei deputatul Ioan Popescu face următoriul amendament: Şi sĕ presenteze un raport despre ajutorirea acestui gimnasiu.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului Anania Trombiţaş, acea se primeşte şi se enunciă ca conclus:

Cererea eforiei scoalelor noastre medie din Braşov pentru un ajutoriu anual de 2000 fl. pentru museu şi laboratoriul chemic, se transpune consistoriului spre ulterioară afacere.*)

Memoriul parochului Teodor Lungu din Mărişel despre păsurile din vieaţa sa dela anul 1860 începênd, la propunerea comisiunei petiţionare, — se transpune consistoriului spre competentă afacere.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătoare.

Raportorul aceleia deputatul Ioan de Preda referează asupra propunerei deputatului Augustin Nicoară făcută în şedinţa a XI. sub Nr. . .

La propunerea comisiunei sinodul ia următoriul conclus:

Avênd în vedere că ajutoarele ce se oferă din mijloacele archidiecesane sunt de o natură atât de varie, încât conferirea lor nu poate fi regulată prin norme generali, ear casurile conferirei de ajutoare la protopresbiteri sunt foarte rari şi dela diferite momente atêrnătoare, preste propunerea deputatului Augustin Nicoară se trece la ordinea ḑilei.

Urmează raportul comisiunei financiare.

Raportorul aceleia deputatul Rubin Patiţa referează, că scontrând comisiunea cassa consistoriului archidiecesan a aflat toate fondurile în ordine, totodată însĕ a aflat şi aceea că senatul epitropesc în anul trecut numai odată a scontrat cassa fondurilor. Face deci următoarea propunere:

A se lua la cunoştinţă starea în regulă a cassei fondurilor, şi sĕ se decidă cumcă pentru scontrarea cassei, consistoriului plenar archidiecesan sĕ aleagă una comisiune din trei membri din sinul seu, cari ca scrutinători sĕ fie însărcinaţi de acì înainte cel puţin în tot cuartalul sĕ îndeplinească scontrarea de cassă

Faţă cu aceasta deputatul Nicanor Frateşiu face propunerea:

Se ia la cunoştinţă starea în regulă a cassei, şi senatul epitropesc pe viitor sĕ scontreze cassa mai des.

Punêndu-se la vot propunerea deputatulu Nicanor Frateşiu, acea se primeşte şi se enunciă ca conclus.

Sinodul ia la cunoştinţă starea în regulă a cassei fondurilor şi însărcinează pe senatul epitropesc sĕ scontreze cassa mai adeseori.

Cu privire la raportul consistorial despre procesele pendente, tot acelaş raportor referează că faţă cu starea din anul trecut puţină sau mai nici o înaintare nu se arată.

La propunerea comisiunei: Sinodul îndrumează pe consistor a demanda finalisarea proceselor, şi numai acelora dintre debitori sĕ le dea amânare, cari vor plătì cel puţin interesele decăḑute până la acest timp.

Tot acelaş raportor referează asupra raportului consistorial despre starea averilor în singuraticele comune bisericeşti.

Conspectul despre averea singuraticelor comune bisericeşti e făcut pe basa raţiociniilor din anul 1881, dela mai multe protopresbiterate lipsesc datele de lipsă, este deci necomplet tabloul presentat de consistoriu.

La propunerea comisiunei sinodul decide:

La procsima sesiune sinodală se vor aşterne din nou aceste conspecte făcute pre basa datelor celor mai proaspete şi mai sigure.

Pentru asigurarea edificielor publice contra daunelor elementare sĕ se iee cele mai stricte mĕsuri faţă cu organele subalterne. Sĕ se câştige asigurarea dreptului de proprietate şi siguranţă că realităţile bisericilor sunt induse pre numele acelora în registrele cărţei funduare.

Raportul consistoriului cu acluse cu tot sĕ se tipărească.

Raportorul comisiunei financiare deputatul Rubin Patiţa din considerare că la cumpărarea de realităţi decide singur senatul epitropesc, avênd în vedere ponderositatea acestei cestiuni propune:

Cumpărarea de realităţi de acum înainte se va face numai pre lângă conclusul adus în şedinţa consistoriului plenar, susţinêndu-se dreptul de aprobare al sinodului.

Deputatul Eugen Brote propune ca cumperarea de realităţi sĕ rĕmână tot în competinţă senatului epitropesc, ea însĕ sĕ aibă valoare numai după aprobare din partea sinodului archidiecesan.

La propunerea presidiului: obiectul acesta se ia dela ordinea ḑilei.

Comisiunea financiară prin raportorul seu Rubin Patiţa face următoarea propunere: Consistoriul se însărcinează a pune biblioteca rĕmasă după fericitul archiepiscop şi metropolit Şaguna în un local acomodat din edificiele noastre, încredinţând manipularea ei unui bărbat al bisericei noastre.

Deputatul Zaharia Boiu propune: Consistoriul sĕ facă sinodului procsim propuneri pentru aşeḑarea şi întrebuinţarea bibliotecei fericitului Andreiu Br. de Şaguna.

Se pune la vot propunerea comisiunei şi se primeşte, enunciându-se ca conclus:

Consistoriul se însărcinează a aşeḑa biblioteca rĕmasă după fericitul archiepiscop şi metropolit Andreiu Br. de Şaguna în un local acomodat din edificele noastre şi cu conducerea afacerilor de bibliotecar sĕ se insărcineze vreun bărbat apt al bisericei noastre.

Find timpul înaintat şedinţa se ridică la $7^3/_4$ oare, anunţându-se cea procsimă pe mâne, Joi 11/23 Aprile, fiind la ordinea ḑilei rapoartele comisiunilor.

C. A. Rosetti.

C. A. Rosetti s'a născut la Bucureşti, la 1816, dintr'o veche familie boierească. El întrà în armată la vêrsta de 17 ani şi eşì la 1836 pentru a se ocupa esclusiv cu studii literare. După ce debută prin traduceri foarte bine reuşite din Byron, din Voltaire, din Lamartine, Rosetti publică la 1840 o colecţiune de poesii, „Ceasuri de mulţămire,“ din cari mai multe au devenit poporare.

Şef al poliţiei din Piteşti (1837), apoi procuror pe lângă tribunalul din Bucureşti, el demisionà la 1843, şi plecà la Paris.

La reîntoarcere (1847), Costachi Rosetti s'a căsătorit cu domnişoara Maria Grant, născută la Guernesey la 1819, care după ce-şi făcù educaţia la Geneva şi în Francia venise în România, unde se afla fratele seu, secretar al consulului Angliei în Bucureşti.

Puţin mai înainte, el indignase pe boeri; deschiḑênd o librărie şi făcêndu-se tipograf.

A se căsătorì cu o femeia frumoasă, inteligentă învĕţată, virtuoasă, dar în afară de clică boerească, a lucra, era o adevĕrată crimă pentru boerimea din vremea aceea.

Membru al comitetului revoluţionar român la 1848, Rosetii a fost arestat la 9 Iuniu. Dar, fiind liberat de popor, el îşi rĕsbună asupra Domnitoriului Bibescu scăpêndu-i viaţa.

După ce fu ales secretar al guvernului provisoriu, împreună cu I. C. Brătianu, şi după ce a fost, numit director al ministeriului de interne, C. A. Rosetti inființă diarul liberal „Pruncul Român.“

---

*) Deputaţii din Braşov s'au luptat ager în cestiunea ajutoriului.

Lipsa de spaţiu nu ne eartă reproducerea întregei desbateri, spre a ilustra ţinuta deputaţilor braşoveni.

Revoluțiunea fiind năbușită, C. A. Rosseti a fost arestat, împreună cu Ioan Brătianu și trimis în Bosnia. Situațiunea era critică D-na Rosetti vêndù tot ce avu mai de preț, și, îmbracată ca o țărancă cu copila în brațe, aceea care s'a numit Libertatea în vêrstă numai de câte-va luni, ea ajunse cu mari greutăți, pe soțul seu, pe care isbutì sĕ-l scape.

Plecară grabnic la Paris, unde se așeḑară într'o locuință modestă din cartierul latin. Rosetti își urmă firul întrerupt al studiilor, fără de a înceta, totuși, sĕ lățească cercul relațiilor sale, căḑută în cea mai miserabilă situație.

Aceasta va fi vecinica onoare a esilaților români: consacrarea tuturor oarelor lor de esil la renălțarea patriei lor. În istoria acelei epoce, generațiile viitoare vor învĕța cum sĕ se jertfească pentru patrie.

„Republica română,“ pe care Costachi Rosetti o redactă la Paris, a contribuit mult la această renălțare, — precum nu puțin contribuiră și articolii sei, publicați în „le National, l'Estaffete, la Revue de Paris,“ s. c. l.

Rosetti a luat parte la cele două dintâi publicații periodice; scriitor de rasă, ḑiarist din temperament, opera lui e mai presus de toate, o operă de propagandă activă. La 1850, el publică al seu Apel la toate partidele; la 1852 trei scrisori către Domnitorul Stirbei, și, în colaborație cu Ioan Brătianu, publică Catichismul țĕranului, dialoguri politice asupra evenimentelor dela 1848.

Întorcêndu se în România, după semnarea tratatului dela Paris, Rosetti a fost ales în divanul „Ad-hoc“ al Munteniei, ca representant al Bucureștilor, și făcu parte din burou în cualitate de secretar. El făcu deasemeni parte din comisiunea însărcinată cu redactarea „Memorandului.“

Rosetti reîncepu atunci publicarea „Prucului Român“ întreruptă prin năbușirea revoluției dela 48, sub titlu de „Românul.“ El se consacră de atunci cu desăvêrșire acestei opere. Acì va putea sĕ-și ia istoricul viitor isvorul studiilor sale. Acì va patea sĕ se adape și de iubirea pasionată a patriei și a libertății.

Colonelul Cuza e ales Domnitor de către amêndouĕ țĕrile și unirea se face. Rosetti salută cu bucurie această hotărîre care aducea în fapt una din dorințele divanurilor Ad-hoc și primește un portfoliu la 1860. Dar aplecările Domnitorului se dau pe față, și atunci liberalul, patriotul se revoltă. El se retrage din minister.

Lovitura de stat dela 1864 dovedì lui Rosetti că nu se înșelase în prevederile sale. „Românul“ a fost suprimat. Dar, marele democrat îl reînființă sub numele de „Libertatea“, însĕ și această foie a fost interḑisă. După opt ḑile „Românul“ și „Libertatea“ reapărură sub titlul de „Conștiința Națională.“ Oprit fiind de a treia oară, Rosetti n'a mai scos ḑiarul, dar în noaptea de 11 Februariu 1866, Domnitorul a fost silit sĕ abḑică și sĕ plece preste hotar.

Recomândăm iubitorilor de istorie cele douĕspre-ḑece scrisori pe care Rosetti le publică în „Românul“ la 1867, sub titlul: Ex Domnitorului Cuza.

„Românul“ reapăruse imediat după căderea lui Cuza.

Alegerea Domnitorului strein împlinì una din dorințele Divanului Ad-hoc al României dela 1857.

La 1866, în timpul locoteninței domnești, Rosetti primì portfoliul instrucțiunii publice. Dar, îndată ce se votă constituția, el își dădu demisiunea. Fiind mai întâiu de toate un om de luptă îi plăcù mai bine sĕ stea pe câmpul de bătaie decât în sfat. Prietenii sei fiind la putere, el îi povĕțuește, îi reține, îi conduce.

La 1876—77, Rosetti lucră pentru ideia de a se dovedì Europei și lumii puterea și energia neamului românesc.

Și de astădată, marele patriot pe care România l-a pierdut nu s'a înșelat. Tinerii oșteni români s'au ilustrat prin faptele lor, s'a ilustrat și patria, — dându-i neatêrnarea.

Când Ioan Brătianu plecà cu dl M. Kogălniceau la Berlin, Costachi Rosetti primì portofoliul internelor și interimatul președinței consiliului de ministri, funcțiuni pe care le refusase cu stăruință până atunci. Primul act al seu a fost trimiterea de ordine prefecților, prin care li se spunea sĕ se opue cu energie propagandei întreprinse de Ruși în poporul de la țeară și li se poruncia sĕ ia mĕsuri militare pentru că linia de concentrare a oștirei române sĕ nu fie violată de oștirea rusă, ale cărei mișcări putea insufla oare-care temeri.

De acì nainte viața publică a lui Rosetti e de toți cunoscută; retras de la putere, el reîntră ca simplu soldat în camerĕ, refuzând onoarea mereu oferită a președinței, pentru a putea — cum ḑicea el — „sĕ fie mai liber în luptă.“

Agitațiunile cari precedară alegerile din 1879 și lucrările obositoare ale revizuiri constituțiuni îl găsiră la post, vecinic neobosit.

Venì apoi încoronarea edificiului început la 1857, proclamarea regalității; pentru cel mai activ om, aceasta ar fi însemnat semnalul retrageri, momentul repaosului. Nu tot așa pentru Rosetti; cât timp sângele îi circula prin vine, el se credea dator sĕ lucreze, căci era sclav al națiunii și știa că aceasta mai are mult de făcut.

Lăsând de o parte activitatea sa în cestiunea Dunării, acì ca și la Paris — cu toate că moartea îi răpise pe iubitu-i Mircea — ultimul act politic al lui Rosetti fu pregătirea revizuiri constituțiunii, care în întregime lui se datorește.

Bĕtrânețea, boala nemiloasă și uzarea printr'o viață atât de plină și de agitată a pus capĕt activității sale, îndestulătoare pentru a-i câștiga neștearsa amintire a unui popor întreg. „Telegraphul.“

Varietăți.

* (Convocare.) Prin aceasta se convoacă adunarea generală a subreuniunei învĕțătorilor din protopresbiteratul gr. or. al Cohalmului pe 28 Aprile a. c. st. v. în opidul Cohalm, în localul scoalei gr. orientale.

Programa materiilor de pertractat:

a) Din Religiune: tractarea metodico-didactică a părții din „Istoria biblică“: Iacob și cei doispreḑece fii ai lui. Va prelege învĕțătoriul Ioan Filipescu.

b) Din geografie: tractarea metodico-didactică a comitatului pre al cârui teritoriu se ține adunarea despărțemêntului dimpreună cu părțile lui constitutive: cerc, comună etc.

c) „Știința educațiunei,“ disertațiune de învețătoriul Ioan Roșca.

d) desvoltarea fisică a elevului în paralelă cu desvoltarea spirituală, „*mens sana in corpore sano*“, disertațiune de învĕțătoriul Ioan Lupu.

e) încassarea tacselor și pedepselor restante.

Din ședința comitetului subreuniunei învĕțătorilor din protopresbiteratul Cohalmului, ținută la Cohalm în 4 Aprilie 1885. *N. D. Mircea,*
președint.

* (Mulțămită publică.) Onorab. adunare generală a acționarilor institutului de credit și de economii „Albina“ din Sibiiu, în ședința sa din 27 a. l. tr. a binevoit a vota din cuota de binefacere resultată din bilanțul anului 1884 o sumă de 30 fl. v. a. — drept donațiune pentru societatea de lectură „Petru Maior“ a tinerimei române din B.-Pesta.

Pentru această faptă marinimoasă, ne permitem cu intimă recunostință, a aduce și pe calea aceasta adênc simțita noastră mulțămită.

Bpesta, în 20 Aprile. 1885 n.

Pentru societate:

Sebastian Olariu, președinte.
Vasile Bologa, cassar și secr. subst.

* Spre a face pe cârcĭmari sĕ nu-și țină deschise cârcĭmele în timpul ceremoniei bisericești și sĕ nu serve de loc de petrecere pentru credincioși în timpul liturghiei, o comună franceză a găsit un mijloc foarte nimerit. Primarul a publicat următoarele: Cine petrece în cârcĭmă în timpul serviciului divin, este în drept sĕ plece fără sĕ plătească.

Mijlocul a avut efect. De atunci cărcĭmele stau închise cât ține slușba în biserică.

„Dunărea de jos.“

Bursa de Viena și Pesta.

Din 23 Aprile n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	93.65	93.75
Renta de aur austriacă	105.10	105.—
Renta ung. de hârtie	89.45	89 50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96 60	96.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	121.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	279.25	280 25
Acțiuni de credit austr.	281.—	281.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	107.45	104.—
Obligațiuni urbariale transilvane	100 80	100.75
Acțiuni de bancă austro-ung.	850.—	853.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	144 25	144.50
Galbin	5 89	5 86
Napoleon	9 98	9 99
100 marce nemțești	61 80	61.75
London (pe poliță de trei luni)	126.40	126.50

(Pentru sĕraci și bogați). Oberdöbling lângă Viena. Scusă-me pentru că nu ți-am putut raporta mai de mult despre bunul efect al pilulelor elvețiane de apotecarul R. Brandt; sunt om de 66 de ani, și la această vêrstă lucru nu prea merge cu graba. Osêndit la ședere multă, sum împletitor de corfe — am avut ani întregi dureri grele — lipsă de apetit, lipsă de scaun, și Hämoroide. După folosirea unei șatule de aceste pilule elvețiane, me aflu acuma cu mult mai bine, drept urmare primește mulțămita mea publică. Hch. Engertzwieser. Fiindcă în Austria s'a făcut mai multe imitațiuni după aceste pilule, trebue bine observat ca fiecare șatulă sĕ aibă ca etichetă cruce albă în stofă roșie și inițialele R. Brandt.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**	**4 fl. 96 cr.**	din lână bună de oaie;
	8 „ — „	din lână mai bună de oaie;
	10 „ — „	din lână fină de oaie;
	12 „ 40 „	din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat și pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

intemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —

deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărțile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăți de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmășițe trebue sĕ le vênd **în preț de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmășițe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmășițele n'ar ajunge, este deci **înșelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmășițe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scoririturi.

Rĕmășițele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondențe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană și francesă. [998] 6—24

Nr. 948. civ. [1007] 3—3

Publicațiune.

Pentru începerea lucrărilor de comasare în comuna Tatárlak, și anume pentru regularea representațiunei, alegerea inginerilor și pregătirea preliminariului de spese, am defipt ḑiua **de 5 Iuniu n. a. c.** di mineața la 10 oare în locuința antistelui comunal, pe care termin citez pre toți interesații, cu aceea că nepresentarea partidelor nu va împedeca ținerea pertractării.

Elisabetopole, 5 Aprile 1885.

Pentru judele esmis:

Kelemen György,
Székely Miklos s. k.,
jud. reg.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic și grec. [928] 23—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 42. Sibiiu, Marți 16/28 Aprilie 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Aprile 1885.

Dela Cluș pănă la Deva e numai o săritură. Lăsăm deci Clușul la o parte, trecem preste nervositatea cu care se comentează protestul nostru contra uneltirilor reuniunei de maghiarisare, și ne îndreptăm ochii spre Deva.

Două interesante procese pertractate ḑilele acestea la tribunalul din orașul acesta au atras asupra lor atențiunea pressei, și aceasta cu tot dreptul.

Era vorba de agitațiune contra ordinei publice din stat, și noi știm că: *„salus rei publicae suprema lex."* Afirmata agitațiune a percurs instanțele, s'a cualificat de vrednică a fi pusă la aprețiarea judecătorilor, și procesul și-a urmat calea.

Judecătoria s'a pronunțat. La un cas s'a ḑis: omul nu este vinovat, la celalalt din contră; conștiința judecătoriului a dictat sentența: e vinovat.

În ambele processe acusații au fost români, și noi nu putem trece cu vederea, fără a observa de tot categoric, că nicăiri ca în comitatul Huniadoarei relațiunile dintre noi și cei chemați a maghiarisa nu sunt mai încordate.

Se analisăm aceste procese. În primăvara anului 1883, se ține la Deva o adunare de popor spre a demonstra contra legei pentru scoalele medii, care pe atunci ca proiect sě desbătea în parlamentul Ungariei. Procurorul de stat a aflat că trebue urmăriți judecătorește fruntașii acelei adunări. S'a urḑit proces protopopului Ioan Papiu și advocatului din Orěștie Dr. Avram Tincu. S'a ḑis că aceștia au agitat pre două căi. Dr. Tincu s'a espectorat contra actualelor așeḑăminte din stat, protopopul Papiu a pus la inima poporului cele ḑise de Dr. Tincu, și ca om al bisericei, cu provocare la cuvintele din scriptură, le-a recomandat se le spună și copiilor și celorlalți membrii din familie, gravându-le pe lespedele inimei lor.

Instanțele superioare sistează urmărirea protopopului Papiu, dispune însě pertractarea procesului contra lui Tincu.

Tribunalul din Deva s'a pronunțat. Dr. Tincu nu este vinovat, căci el n'a agitat. Doi ani de ḑile a trebuit sě geamă opiniunea publică sub penibila pressiune, că între români sunt oameni, cari voiesc se restoarne ordinea publică. După doi ani tribunalul din Deva vine și spune opiniunei publice ungurești: Respiră mai ușor, căci din toată agitațiunea afirmată nu s'a ales nimica.

Opiniunea publică va trebuì sě respecteze verdictul tribunalului din Deva în procesul politic contra advocatului Dr. Tincu. Întâi judecătoria s'a pronunțat, și verdictul ei trebue sě fie sânt. A doua ea este curat ungurească, și invinuirile nici chiar când ar avea loc, n'au îndreptățire.

Al doilea proces este cel al Părintelui Ioan Ioanoviciu din Hărău. Fu adecă denunțat Părintele Ioanoviciu, că în sânta biserică a dojenit pe credincioșii păstorirei sale supuși, i-a dojenit pentru cuvêntul, că ei luându-și copii dela scoala românească, i-au dat în învěțětură la scoala ungurească din sat.

Atâta știm noi, și mai mult nu. Ne mărginim deci la constatarea acestor lucruri, și încât privește necesitatea de a se cunoaște bine bine această causă, ne unim și noi dorințele noastre cu ale simpaticilor nostri colegi dela „Observatoriul."

Denunțarea aceasta a provenit dela un român. Se vorbește că interese și certe au produs denunțarea, se ḑice că ea a eșit dela o persoană, asupra căreia mai anul trecut tocmai o denunțare de asemenea natură s'a fost făcut. Fie cum va fi — destul e că denunțarea s'a făcut.

Tribunalul a aflat vinovat pre Părintele Ioanoviciu din comuna Hărău, și la pedepsit cu o *lună de ḑile închisoare, 20 fl. pedeapsă în bani și toate cheltuelile procesului.*

Nu ne este dat a vorbì la meritul acestei sentențe. Noi nu cunoaștem causa mai de aproape. După cât o cunoștem însě, sentența ne pare foarte aspră, mai cu seamă dacă vom cugeta la consecuențele ei în acest timp de învălmășeală.

Ne facem reserva cuviincioasă. Dacă Părintele Ioanoviciu e judecat numai pentru dojana dată poporenilor sei, atunci pedeapsa ca pedeapsă chiar e un lucru de tot periculos mai ales în acest timp — după cum am ḑis — de învălmășeală.

Ḑiaristica ungurească de ḑeci de ani predică: se ne înmulțim neamul prin cultură națională maghiară, și ele în zelul lor cel mare ne atacă în ce avem mai scump: în iubirea de patrie și patriotism, legând adecă aceste lucruri de cunoștința limbei ungurești.

S'au format reuniuni cu scopul de a cucerì lumea strěină — după cum se ḑice — pentru limba maghiară. Aceste reuniuni se vor folosì de amvon, de catedră, de presă, vor face presiune asupra oamenilor aplicați în oficii. Toate acestea spre a lățì cultura națională maghiară — după cum se ḑice.

Acestea sunt lucruri pretinse de *„salus rei publicae."*

Părintele Ioanoviciu din Hărău a resonat și el în felul sěu, și a ḑis: dacă ungurilor pentru a înainta în cultura lor națională le este ertat escesul de zel, de care ḑi de ḑi ne isbim, pentru ce se nu ne fie și noaue românilor ertat a ne cultiva în scoala noastră ținută strîns la sinul bisericei.

Dacă ungurilor le este ertat a unelti ca prin cultura lor se ne desbrace de ființa noastră actuală, pentru care cuvênt se nu ne fie ertat noauă a ne conserva prin scoala noastră susținută cu sudorile feței noastre.

Dacă e vîrtute la unguri conservarea prin cultura afirmată și cucerirea naționalităților pe teren cultural, pentru ce se nu ne putem conserva și apěra noi tot pe terenul culturei noastre naționale.

Așa va fi resonat Părintele Ioanoviciu, fără sě-i fie plesnit prin minte că la noi esistă națiune privilegiată, căreia toate i sunt ertate, prin urmare consciința românului trebue sě se plece volniciei, dacă voește omul se nu facă cunoștință cu temnița din Deva.

Părintele Ioanoviciu va ști decì, că aḑi preotul nu mai poate îndemna pre poporeni, sě-și ducă pruncii la scoala română, căci aceasta formează delict. Delictul acesta cade sub §§. legei penale, și omul face cunoștință cu temnița din Deva.

Credem că vom mai revenì, cu atât mai vêrtos cu cât în întreg Ardealul mai anormal este cursul lucrurilor în comitatul Hunedoarei.

Sesiunea sinodului archidiecesan.

Ședința a XII, la 11/23 Aprilie 1885.

Ședința se deschide la 9 oare înainte de ameaḑi.

Cetindu-se protocolul ședinței premergětoare — Se autentică.

La ordinea ḑilei fiind raportul comisiunei financiare, raportorul aceleia deputatul Rubin Patița referează asupra proiectului de budget al archidiecesei pro 1886, presentat cu hârtia consistoriului archidiecesan de datto.... Nr.... și la propunerea comisiunei sinodul decide:

Proiectul de budget al archidiecesei gr. or. din Transilvania pe anul 1886 presentat sinodului cu hârtia consistoriului de datto... Nr.... se primește de basă la desbaterea specială.

Întrând în desbatere specială la propunerea comisiunei sinodul conclude:

I Fondul general administrativ, proiectul consistoriului se primește neschimbat.

În ceea-ce privește II Fondul seminariului andreian — se primește cu aceia că, în urma conclusului adus cu privire la edificarea noului seminar în locul sumei prověḑute pentru capitalisare — sub posițiune 13 a recerințelor — se votează ca cuotă

FOIȚA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodicei speciale a cetirei și a scrierei"! de I. Berescu, învěțătoriu gr. or. rom. în Sighișoara.

Se susține, și cu tot dreptul, că „învěțătoriul este sufletul scoalei", și ori cine va fi de acord în privința adevěrului acestei macsime, deoare-ce e prea cunoscut, că ceea ce este sufletul în organism, aceea e învěțătoriul în organismul scoalei. Dar precum manifestarea spiritului în organismul omului e mai mult sau mai puțin perfectă, după cum adecă capabilitatea spiritului spre desvoltare a fost favorită de împregiurări; astfeliu învěțătoriul în calitate „de sufletul scoalei," acțiunea sa asupra organismului din cercul sěu de activitate, numai atunci sě va manifesta favorabil, când competința ce o are la macsima citată, va isvorì din faptul, întru cât împregiurările l'a favorisat, în direcțiunea aceasta, adecă întru cât este el capabil a satisface acestei macsime. Pentru ca învěțătoriul sě se facă cât mai demn, cât mai îndreptățit la această macsimă se îngrijesc din toate puterile cei chemați și trebue sě se îngrigească ori-cine; căci causa învěțămêntului pretinde, prea îndreptățit, sprigin dela fie-care binevoitoriu al omenimei, deacea îngrigiri serioase, sforțări suficiente, lupte de mai multe-ori cu succes sě pot observa. Toți cei interesați de soartea scoalelor pretind, cu tot dreptul, dela învěțătoriu ca el sě poseadă, calitățile, insușirile, ce îl pun în posițiune a potea fi adevěratul suflet al scoalei. Aceste insușiri, aceste calități constituesc cualificațiunea pedagogică, care întrunindu-o învěțătoriul, posede abilitate și desteritate în predarea deosebitelor obiecte de învěțămênt. Dar fiind că, deoparte, precum ori-ce artă sě perfecționează continuu așa și arta, de a preda învěțămêntul sě perfecționează prin descoperirile ce sě fac ḑilnic pe câmpul educațiunei; ei, pe de altă parte mulți cu toată voință înainte de a se aplica ca învěțători, nu și-o pot însușì în grad corespunḑětoriu: deaceeea spre delăturarea acestui neajuns sa constituit „Reuniunile învěțătorești," care au de scop: înmulțirea reciprocă a cunoștințelor, câștigarea abilităței, sau mai bine perfecționarea întru a preda învěțămêntul.

Cu acest scop precum în alte parți, așa și în reuniunea din districtul Sighișoarei, s'a preles în vara trecută 1884 tema din cestiune, care, nu știu ce împregiurări a impins'o pe povêrnisul publicităței. Valoarea acestei teme, desvoltată de dl I. Muntean director și învěțatoriu al scoalei elementare din Sighișoară, o poate judeca ori cine, care sě ocupă cu astfel de lucruri; cu atât mai vêrtos aceia cari o au auḑit din graiu viu, ear acum în coloanele Telegrafului; de aceea și eu ca unul care am fost norocos a auḑì această temă înparte cu ocasiunea ședințelor reuniunei, ear acum „schimbată la față" în coloanele „Tel. Rom." m'am decis a-mi face și eu modestele mele observări.

Ori cine, cetind tema, cred că și va fi făcut un resumat despre cuprinsul temei, deaceea eu cred că e superflù al mai face relativ la toată tema, voiu cita, uneori voiu reasuma fidel pasagele unde cred că e de lipsă a-mi face observările mele. Înainte de a întra în critică observ, că scopul acestei teme — după dl Muntean — e a face învěțătorilor o idee despre metodul analitic — sintetic, care purcede dela părți la întreg (?)

Ca ori-ce lucrare stilistică, tema aceasta are întroducere, care nu începe mai departe decât dela întemeerea lumei când „omul a fost creat, după chipul și asemănarea lui Dḑeu," dar fiind că la creat din iubire, la creat în privința puterei fisice astfel încât e cea mai debilă ființă de pe pămênt în anii copilăriei. Dar ceea ce înalță pe om sunt calitățile interne, mintea, ințelepciunea, darul vorbirei sau poterea spirituală, prin care omul pre lângă alte invențiuni a inventat arta cetirei și a scrierei la început mai puțin perfectă. Pentru a venì la ideia decând a început oamenii a cetì și a scrie a trede amortisare pentru înprumut ce este a se contrage pentru zidirea noului seminar o sumă de 7500 florini.

Referitor la III Fondul Rudolfin conform propunerei comisiunei — sinodul conclude:

Preliminariul venitelor acestui fond amesurat proiectului consistorial se primeşte cu suma de 10657 fl. 23 cr. — Se primeste că la recerinţe posiţia 3 dotaţiunea clerului archidiecesan în loc de 6500fl. se votează 7000 fl.

Ear ceea ce priveşte recerinţele acestui fond pe anul viitoriu proiectul consistorial pentru capitalisarea a 20% din venit, precum şi pentru spesele proveḑute sub posiţiunile 1 2 4 şi 5 — primindu-se neschimbat, ear dotaţiunea clerului archidiecesan proveḑută sub posiţiunea 3 cu suma de 6500 fl. urcându-se la suma de 7000 fl. suma totală a recerinţelor acestui fond se preliminează pe anul 1886 cu 10628 fl. 47 cr. v. a.

Încât priveste IV Fundaţiunea Mogaiană preliminată cu 3380 fl. 22 cr. venite şi 3323 fl. 14 cr. recerinţe — V. Fundaţiunea Francisc-Iosefină cu 2667 fl. 88 cr. venite şi 2405 fl. 62 cr. recerinţe VI Fundaţiunea Pantaziană cu 4153 fl. 67 cr. venite şi 4153 fl. 67 cr. recerinţe — VII Fondul scolar eparchial cu 1784 fl. 75 cr. venite şi 1658 fl. 84 cr. recerinţe — la propunerea comisiunei sinodul decide:

Se primeşte propunerea consistoriului întocmai.

Cu privire la VIII Fondul bisericilor la propunerea comisiunei sinodul ia următoriul conclus:

Preliminariul VIII Fondului bisericilor în conformitate cu proiectul consistorial se stavereşte pe anul 1886 cu 3175 fl.

Ear ceea ce priveşte recerinţele acestui fond pe anul 1886 proiectul consistorial pentru capitalisarea a 20% din venitele acestui fond, precum şi pentru erogatele provĕḑute sub posiţiunile 1, 2, 4 şi 5 primindu-sĕ neschimbat, ear ajutoriul bisericilor serace preliminat sub posiţiunea 3 cu 1500 fl ridicându-se la 1800 fl. suma totală a recerinţelor acestui fond se preliminează pe anul 1886 cu 2923 fl. şi 97 cr.

Referitoriu la IX Fondul catedralei cu 6465 fi. şi 75 cr. venite, 6014 fl. 73 cr. spese; X Fundaţiunea Peioviciu cu 74 fl. 25 cr. venite, 73 fl. 85 cr. spese; XI Fundaţiunea Cologia cu 411 fl. venite şi 406 fl. 58 cr. spese; XII Fundaţiunea Şagunaiană cu 7882 fl. 75 cr. venite şi tot atâtea spese, la propunerea comisiunei sinodul conclude:

Preliminariul IX Fondului catedralei, X Fundaţiunei Peioviciu, XI Fundaţiunei Cologia, XII Fundaţiunei Şagunaiană se stavereşte pe anul 1886 conform proiectului consistorial aclus sub ./.

Încât priveşte XIII Fondul tipografiei archidiecesane comisiunea propune, ca preliminariul venitelor sĕ se primească precum este propus de consistoriu, ear preliminariul recerinţelor acestui fond sĕ se urce cu 200 fl. votândusĕ sub posiţiunea 6 ca ajutoriu pentru veduvele sĕrace 1000 fl. în loc de 800 flor.

Totodată luând sinodul act despre împregiurarea, că venitele tipografiei archidiecesane sunt preliminate cu o sumă mai mică ca în anul trecut, sĕ se însărcineze consistoriul a studia causele acestei apariţiuni şi a lua în sfera sa de activitate toate mesurile de lipsă, pentru a sporì cât numai se poate venitele tipografiei archidiecesane; în fine sĕ se însărcineze consistoriul a îngrijì ca procsimului sinod se fie subşternute la timp raţiociniile, precum şi inventariul tipografiei archidiecesane de pe anul premers.

Asemenea este a se îndruma consistoriul, ca pre viitoriu se facă evident numĕrul vĕduvelor preotese din archidiecesă precum şi vĕduvele împărtĕşite cu ajutor în anul premers.

Deputatul Ioan de Preda face faţă de aceasta propunere a comisiunei următoarea contra propunere:

Pentru astă-dată sĕ se primească proiectul de budget precum se au presentat din partea consistoriului tot odată sĕ se îndrume însĕ consistoriul, ca la sesiunea viitoare se presinte un budget esact arĕtându-se totdeauna cu cât a crescut averea inventarială în anul espirat.

Încât priveşte modul cum ar fi a se face în viitoriu budgetul acestui fond deputatul Dr. Aurel Brote face propunerea, ca pentru viitoriu posiţiunea 3 venitul tipografiei sĕ se presenteze netto, iar posiţiunile 3. 4. 5 din recerinţe, cari sunt a se acoperì din venitul brut al tipografiei, sĕ se lase afară din budget.

În urma acestor propuneri sinodul conclude:

Preliminarul XIII fondului tipografiei archidiecesane se primeşte pe anul 1886 precum este propus de consistoriul archidiecesan în proiectul seu.

Sĕ însărcinează însĕ consistoriul ca:

a) studiând causele, cari au produs micşorarea venitelor tipografiei archidiecesane, se ia toate mĕsurile de lipsă pentru delăturarea acestor cause precum şi posibila sporire a venitelor tipografiei;

b) sĕ îngrijiască ca procsimului sinod archidiecesan sĕ i se presinte la timp atât raţiociniile anului premers, cât şi un inventariu despre averea tipografiei archidiecesane.

c) sĕ subştearnă în fie-care an un conspect al tuturor vĕduvelor preotese din archidiecesă, precum şi lista celor împărtĕşite cu ajutoriu în anul premers.

Referitoriu la XIV fundaţiunea „Andronic“ cu un venit de 8787 fl. şi recerinţe de 8721 fl. 40 cr., la propunerea comisiunei sinodul decide:

Preliminariul fundaţiunei „Andronic“ se stavereşte conform proiectului consistorial aclus sub ·/.

Bugetul votat se aclude sub ./·

Urmează raportul comisiunei petiţionare.

Raportorul acestei comisiuni deputatul Iulie Dan referând asupra:

a) rugărei presbiterului Titu V. Gheaja pentru a i se aplacida un ajutoriu în bani întru remunerarea serviţiilor sale de catechet la gimn. rom-cat. din Gherla;

b) rugărei comitetului parochial din opidul Secu pentru acordarea unui ajutoriu în bani;

La propunerea comisiunei sinodul decide:

Ambele acestea petiţiuni se transpun consistoriului spre competentă afacere.

Urmează la ordinea ḑilei raportul asupra bugetului cassei.

Sinodul acceptând propunerea făcută pre basa regulamentului afacerilor interne statoreşte diurnele, spesele de călĕtorie computate pentru deputaţi, cari locuesc afară de archidiecesă numai dela centrul cercului lor electoral şi pauşalul biroului cu suma totală de.... fl.. cr.

Pentru autenticarea protocolului present — Se defige ḑiua de mâne la 11 oare.

Avênd a se face autenticarea în localul reşedinţei archiepiscopeşti prin o comisiune compusă din toţi deputaţii câţi vor fi presenţi.

Presidiul constatând că agendele sinodului archidiecesan pentru sesiunea presentă sunt resolvite, încheie sesiunea sinodală prin cuvêntarea reprodusă în numĕrul trecut al ḑiarului nostru.

Sibiiu, la 16/28 Aprilie 1885. Stimabilă Redacţiune! „Tribuna“ ne potênd consuma în pace resultatele sinodului nostru eparchial, pentru de a-şi mângăia aderenţii, pentru fiascul ce a produs campania ei de un an întreg, şi-a ieşit din sărite, şi numai decât după incheiarea sinodului contând la credulitatea cetitorilor sei, a început a cerca motivele căderei în alţii, şi ca omul desperat, a împroşca în dreapta şi în stânga fără nici o considerare.

Inceputul l'a făcut cu mine, şi în Nrul 84 dela 13/25 Aprilie într'un articol de 3 coloane me presentă ca pe izvorul tuturor relelor ce bântue societatea din Sibiiu.

La 14/26 Aprilie i-am trimis un rĕspuns la acel articol pe lângă o epistolă, în care cu provocare la simţul de loialitate al seu, dar în casul cel mai reu şi pe basa §-lui 20 al legei de presă, am rugatu-o sĕ-l publice în Nrul procsim.

In Nrul de astăḑi însĕ, retăcênd loialitatea, se preface că nu i pasă de lege, şi ḑice că nu în puterea legii „ci pentrucă este de interes public sĕ se scie ce a respuns dl Cosma la cele ḑise de ei,“ va publica „când,“ „cum“ şi „dacă“ le va la socoteală „scrisoarea“ mea.

Cunosc manevra aceasta, care va se ḑică, ca nu cumva cetitorii „Tribunei“ se cugete că ea nu ar fi suverană peste cea ce voieşte, le dă se priceapă că legea nu le poate impune publicarea dar fiind-că este de interes public, tot vor publica din graţiă şi respunsul meu; sunt convins înse că îl vor publica nu din graţie, ci pentrucă sunt datori se-l publice.

Pentru-ca însĕ acei cetitori ai „Tribunei,“ cari cetesc şi jurnalul DVoastre se aibă ocasiune a cetì rĕspunsul meu şi pănă când va binevoì „Tribuna“ a-şi face datorinţa, îmi i-au voiă a Ve ruga sĕ aveţi bunătate a publica DVoastră atât rĕspunsul cât şi recercarea. *P. Cosma* m. p.,

Recercarea este următoarea:

„Sibiiu, 14/26 Aprile 1885. Stimabilă Redacţiune! „Răḑimat pe simţul de loialitate al DVoastre, dar în casul cel mai rĕu şi pe basa §-lui 20 din legea de presă, îmi i-au voiă a Ve ruga se binevoiţi a da loc rectificărilor alăturate acì, în Nrul procsim al ḑiarului DVoastre „Tribuna“ ca rĕspuns la articlul ce se ocupă de persoana mea în Nrul. 84 al aceluiaşi ḑiar.

Cu toată stima

Parteniu Cosma m. p.,

Rĕspunsul este următoriul:

„Stimabilă Redacţiune! În Nrul 84 al ḑiariului DVoastre, din incidentul unei notiţe maliţioase din „Pester Lloyd“ aveţi gentileţa a Vĕ ocupa şi de persoana mea într'un mod, care precum ved, acuma începe a se înaugura în ḑiariul DVoastre.“

„Nu voiu sĕ Vĕ stric gustul câtuşi de puţin întru alegerea mijloacelor de a procura publicului o lectură edificătoare; pentru aceea nici nu voiu reflecta la atacurile personali ce mi-le faceţi, fiind convins, că cei ce me cunosc, — şi cred că cei com-

---

buit se învĕţăm foarte pe larg biografia sf. Ap. Pavel. Arĕtând apoi pe larg greutăţile cu care sĕ învĕţa la început cetitul şi scrisul ne spune că acesta s'a delăturat prin întroducerea metodului sonetar, (care la dl M. e tot una cu metodul analitic sintetic), după care copii fără vre-o greutate mare sĕ pomenesc că ei ştiu cetì şi scrie. Ne spune că metodul cel mai bun e acela, care duce mai curênd la scop. Cam pănă acì ar fi partea aceea din temă ce ar potea servì de întroducere. La cele afirmate şi desfăşurate în întroducere nu voiu reflecta, căci sunt adevĕruri, nu mai atâta observ în treacăt că cele susţinute sunt espuse prea pre larg, unde nu e necesar, aşa încât pre lângă, aceea că claritatea stilului sufere în unele locuri, apoi, mai are pĕcatul, de a fi prea lungă, în comparare cu tema, vătĕmând regula stilistică care ḑice, că întroducerea sĕ nu fie mai lungă ca a 8-ta parte din întreaga temă. De altmintrelea asupra întroducerei voiu revenì.

De acì încolo dl M. începe tractarea temei, care întru cât a fost bună s'a putut convinge oricine, ear întru cât a avut părţi umbroase le voiu arĕta, observ încă odată că la fie-care pasagiu îmi voiu face momentan observările spre a încungiura repetarea.

Sĕ declară dl M. ḑicênd: după cum ne învăţa pedagogi specialisti (sunt şi pedagogi nespecialişti?) după cum am esperiat aceasta în decurs de 5 şi pe basa cunoştinţelor câştigate dela superiorii mei metodul cel mai bun e cel numit analitic-sintetic care purcede dela părţi la întreg.

La pasagiul acesta observ: După cum am vĕḑut dl M. sa încercat în întroducere a ne arăta metoadele după cari sa propus cetitul şi scrisul, dar nu ne-a chiarificat cum sa cuvenit, căci tocmai partea aceasta, cea mai potrivită pentru întroducere, a tratat-o superficial şi obscur. A trebuit a ne face conuscut că, metodul după care fie-care literă avea numele sĕu (b. buche sau be) sĕ numia metod nominal, că până a ajunge la metodul analitic-sintetic a trecut omenimea prin metodul fonetic (pur sintetic) după care fie-care literă se numeşte cu numele ei adevĕrat., acesta este metodul (sintetic) preste care nu se mai poate face nici o înaintare, căci aceasta este basa metodului analitic-sintetic care nu e decât o modificare a metodului sintetic adecă fonetic.

Dl M. afirmă că metodul analitic purcede dela părţi la întreg. „Va fi că-i lumea rea,“ dar după cum vede ori cine (şi după cum voiu arăta şi eu mai târḑiu), dl M. a confundat metodul analitic-sintetit cu cel pur sintetic sau apoi că a rătăcit pela metodul deductiv şi inductiv; aceasta o dovedeşte însuşi dl M. când ḑice că măiestria metodului analitic-sintetic consista întru „a desemna diferitele părţi din cari sĕ compun semnele sonurilor (literile) apoi va cerca a compune semnele sonurilor adecă literile, din litere va compune silabe, din silabe cuvinte din cuvinte ḑiceri. Aceasta îndată documentează, că se ţine de categoria metodului pur sintetic, şi tot acest pasagiu, provoacă şi susţine pe deplin afirmarea că numai confusiunea ce s'a făcut în tema cu metodul analitic-sintetic şi cel pur sintetic, ia dat dreptul a figura pentru metodul analitic, pe scurt ce e confus nu e clar, şi prin urmare acest pasagiu dovedeşte că dl M. nu e în clar cu metodul analitic-sintetic, de aceea îmi permit a observa:

Metodul analitic-sintetic nu purcede dela părţi la întreg, ci după cum chiar numele lui arată purcede dela întreg la părţi şi dela părţi ear la întreg şi are de scop, ca sĕ aducă pre elevi într'acolo ca ei însisi sĕ scoată sonurile din cuvintele de model şi aceasta nu se ajunge prin îndrumările ce le dă ei „pasagiul“ citat, prin desemnarea de linii, căci aceasta e mai mult, parte caligrafică, ci se ajunge prin analisarea vorbirei după cum vom vedêa mai târḑiu.

(Va urma).

petenţi toţi me cunosc, nepreocupaţi de vr'o ură sau ambiţiune personală, nu me vor considera de capace de a fi perfid în politică şi intrigant în societate, precum me cualificaţi DVoastră, — ear judecata celor ce şi cunoscêndu me ar fi în stare a presupune despre mine o asemene slăbiciune de caracter, nu me genează."

„O altă împregiurare me face însĕ, sĕ Vĕ dau informaţiuni esacte, despre un lucru, care precum vĕd, s'a înregistrat fals în analele „Tribunei."

„Se afirmă adecă în articlul din cestiune, că: acum un an, nainte de a se înfiinţa acest ḑiar, numai eu aşi fi fost causa, că s'a produs desbinare între consorţiul „Tribunei" şi între „Albinisti", căci Albinistii stăruiau cu tot dinadinsul, ca se întru şi eu în comitetul de direcţiune al „Tribunei," cea ce consorţiul n'a conces, prin urmare „e un lucru firesc ca „Tribuna" sĕ aibă un adversar hotărit pe dl Cosma, pe care îl şi primeşte fără de nici o sfială."

„Ce au făcut alţii în consultări la cari eu n'am participat, nu pot sci, cred însĕ că despre ale mele fapte, totuşi eu sum cel mai autentic martor."

„Ve rog se luaţi spre ştire deci, că eu nici odată n'am intenţionat ca se întru nici în consorţiul, nici în direcţiunea „Tribunei", — căci eu din capul locului am considerat înfiinţarea consorţiului „Tribunei" de o manoperă regretabilă, de a paralisa înfiinţarea „Atheneului român" iniciat din partea comitetului central electoral, care intreprindere era de un interes general naţional, o necesitate, pe care în curênd cred că o veţi simţì şi Dvoastră."

„Deci atât ca membru şi preşedintele de atunci al comitetului central, cât şi ca unul, carele am avut, şi am vederile mele politice independente de ori şi cine, n'am putut dorì şi n'am dorit se întru în direcţiunea unei întreprinderi, pe carea eu o ţineam de un lucru daunos pentru naţiune, daunos pentru membrii sei chiar."

„Viitoriul va arĕta, dacă am rĕtăcit sau ba?"

„Vederile mele n'au fost isolate, ci au fost şi ale tuturor acelora din Sibiiu, carii nu sunt acţionari de ai „Institutului tipografic", prin urmare şi ale acelora, pe carii Dvoastră îi numiţi „Albinişti."

„Nu pot crede deci, ca Albinistii se fi stăruit serios la consorţiul Dvoastre, ca sĕ me primiţi şi pe mine în direcţiune; ear dacă cu toate acestea ar fi propus cine-va o combinaţiune, în care s'ar fi pomenit şi numele meu, aceea s'a întêmplat fără ştirea mea şi în contra voiei mele."

„Acestea în interesul adevĕrului istoric."

„Sibiiu la 14/26 Aprile 1885.

Parteniu Cosma m. p.

Inmormêntarea lui C. A. Rosetti.

Ieri a fost o ḑi de doliu nu numai pentru presă, ci pentru întreaga ţeară.

Ieri corpul marelui cetăţean C. A. Rosetti a fost condus la locuinţa sa vecînică.

Înmormêntarea s'a făcut întocmai după dorinţa bĕtrânului luptător politic şi decan al presei: simplă, dar impunĕtoare.

Sdrobiţi de durere şi din causa imensei mulţimi care a luat parte la această solemnitate funebră, rugăm pe cetitori a nu se aştepta la o dare de seamă amănunţită.

Întreaga capitală a vĕḑut cum românii au ştiut sĕ-şi arate pentru ultima oară simţemintele lor de recunoştinţă aceluia care în toată viaţa sa, împreună cu conluptătorii şĕi, nu a făcut decât sĕ le câştige drepturile cele mai mari, sĕ le menţină şi sĕ le întărească; pentru cei ce n'au putut fi eri în capitală ne vom încerca a le da următoarea dare de seamă, scurtă şi cât se poate de esactă.

De dimineaţă chiar, strada Dorobanţilor era îndesată de un numeros public, ear curtea caselor cu Nr. 12 din aceea stradă era plină de amicii şi cunoscuţii lui C. A. Rosetti.

Camera mortuară era împodobită cu flori, verdeaţă şi cununi, ear la capul lui C. A. Rosetti era arborat un drapel tricolor.

Pe dinaintea cosciuguiui, simplu de stejar, capitonat cu catifea roşie şi avênd pe capacul seu un numĕr vechiu al „Românului," defilară o mulţime imensă de bărbaţi politici fără deosebire de partide, militari, persoane de distincţiune streine, în fine toată societatea capitalei, cari pentru ultima oară voiau sĕ vadă şi sĕ salute pe marele cetăţean.

Dintre ministrii streini am observat numai pe dl comite Tornieli, ministru plenipotenţiar al Italiei.

I. P. S. S. Mitropolitul venise de asemenea în persoană sĕ presinte condolenţele sale familiei Rosetti.

La 12 oare, toţi dnii ministrii, afară de dl Câmpineanu care lipseşte din ţeară, se aflau în camera mortuară.

Pe feţele tuturor se vedea descrisă cea mai adâncă întristare.

La 12½ oare, dl I. C. Brătianu, prim ministru, însoţit de dnii E. Stătescu, Dr. C. Cantacuzin şi de dl Moruzi, prefectul Capitalei, suì cu un pas încet şi abătut treptele scărei casei cu Nr. 12, spre a vedea încă odată pre vechiul sĕu amic, pe acela de care credea că nimic nu-l va despărţì.

La vederea cosciugului, dl prim-ministru păru foarte emoţionat şi plânsul îl înăbuşì.

După ce un preot oficiă ceremonia religioasă, dna Maria C. A. Rosetti, susţinută de dl prim ministru şi de principele D. Ghica, dede ultimul adio ilustrului el soţ.

Apoi sicriu fu dat jos de dnii prim ministru, Serurie, Ion Ghica, Moşoi, principele Ghica, Dr. C. Cantacuzin, Dr. Stoicescu, colonel Candiano Popescu, Nacu, Stolojan, Radu Mihaiu, Vulturescu.

După ce consciugul fu depus pe carul funebru, încărcat de flori şi verdeaţă şi la care erau înhămaţi doi cai albi, se ţinură 5 discursuri în ordinea următoare: dl Mucenic Dinescu, fost deputat în Costituantă, a vorbit în numele ţĕranilor; dl Nicolae Ionescu, deputat; dl N. Bordeanu din partea societăţei presei; dl D. Giani, din partea familiei şi în fine dl D. Tănăsescu, din partea comercianţilor capitalei.

Apoi cortegiul a pornit pe stradele Dorobanţilor şi Poşta Vechiă, eşind în calea Victoriei pe la Episcopie şi îndreptându-se spre cimiterul Belu prin următoarele strade: Bulevard, stradele Colţea, Doamnei, calea Victoriei, Lipscani, Şelari, calea Rahovei şi 11 Iuniu.

La tot mersul cortegiului, de şi lumea era îmbulzită pe trotoare şi pe strade, ordinea cea mai perfectă era ţinută de cetăţeni.

Toate casele din stradele pe unde cortegiul a trecut erau împodobite cu drapele tricolore îmbrăcate în doliu, sau numai cu drapele negre, ear prăvăliele erau închise.

Felinarele de pe strade erau îmbrăcate în crep negru şi aprinse.

În dreptul redacţiunei ḑiarului „Românul," cortegiul se oprì şi dl I. G. Bibicescu rostì foarte emoţionat câte-va cuvinte. Aci se mai depuse douĕ coroane: una din partea personalului redacţiunei, ear alta din partea lucrătorilor ḑiarului „Românul."

Inaintea cortegiului mergeau scoalele, diferitele corporaţiuni din capitală cu drapelele lor şi cu câte o coroană, printre cari s'a distins mai cu seamă corporaţiunea comercianţilor; delegaţiunile de prin judeţe şi oraşe din ţeară începênd cu delegaţiunea judeţului Ilfov, în capul căreia se afla dl Em. Culoglu, prefectul judeţului, şi dl Voreas; întreaga societate a lucrătorilor tipografi; coloniele streine din capitală, asemenea cu drapelele lor îmbrăcate în doliu.

Printre aceste delegaţiuni se aflau câţi-va tineri necunoscuţi, dintre cari unul purta un drapel roşu şi purtând fie-care la butonieră câte o cocardă albă şi neagră în formă de cruce.

Ni s'a spus că această delegaţiune era a cercului socialiştilor.

Drapelul lor era de forma, coloarea şi dimensiunea drapelelor socialiştilor din alte ţeri.

Inaintea carului funebru mergeau alte trei care împodobite cu cununi de flori.

Acestea erau atât de multe în cât ne este peste putinţă de a le enumera pe toate. Din ele s'au observat mai cu seamă acele a MM LL. Regele şi Regina, a consiliului de ministri, a comercianţilor, a clubului tinerimei, creditul funciar urban, a Băncei Naţionale etc.

Când cortegiul ajunse în curtea cimitirului, corpul lui C. A. Rosetti fu dat jos de pe car şi condus la groapă de lucrătorii ḑiarului „Românul," de C. F. Robescu, Bălcescu, Minovici etc.

D. I. C. Brăteanu, prim ministru, conduse pe d-na Maria C. A. Rosetti dela poarta cimiterului până la mormênt, în jurul căruia se aflau toate drapelele corporaţiunilor cari precedaseră carul funebral.

După ce familia şi amicii deteră ultima salutare lui C. A. Rosetti, cosciugul se lăsà în cavoul familiei, punêndu-se deasura un esemplar din ḑiarul „Românul".

La reîntoarcere dela mormênt d-na C. A. Rosetti, care se spriginea de fiul seu Vintilă, mergea la braţul d-lui N. Fleva, primarul Capitalei, apoi la acela al d-lui D. Brătianu.

D-na Rosetti, după care mergea dl Ion Brătianu şi toate persoanele de distincţiune ce merseră până la cimitir, mulţămia cu ochii plini de lacrămi la toţi aceia cari cu respect o salutau.

D-na Rosetti era foarte adênc mişcată şi îndată ce întêlnea în trajectul dela mormênt până la poarta cimiterului, pe vreunul din vechii amici ai defunctului Rosetti, se opria şi cu ochii inundaţi în lacrămi 'i îmbrăţişa.

Asemenea scene mişcătoare am avut durerea a le vedea repeţindu-se de mai multe ori.

Eată pe scurt ultimele onoruri ce s'au dat ilustrului C. A. Rosetti, acăluia pe care puţini 'l-au putut şi îl pot cunoaşte şi apreţia; căci pe oamenii mari nu este dat tuturor sĕ-i cunoască.

„Voinţa Naţională."

Pĕcatele noastre*.)

* Toată lumea e veselă de resultatele sinodului nostru din estan, din provincià din toate părţile primim ştiri, că atât ţinuta sinodului, cât şi compunerea consistoriului au produs o mulţumire şi satisfacţiune generală, inimile s'au încălḑit, natura chiar s'a înveselit şi încălḑit în mod estraordinariu, numai în biroul redacţiunei „Tribunei" au străbătut frigurile şi cu ele scrîşnirea dinţilor.

Semne rele pentru... consorţiu.

* Mijlocul cel mai sigur de a produce resens în cetitori, pentru un ḑiar, ce 'şi dă aerul de serios, este: a se ocupa cu personalităţi. „Tribuna" cultivă bărbăteşte acest specimen de redactare.

Unde se va oprì; treaba consorţiului.

* „Tribuna" împarte sinodul în „Tribunisti," „Albinisti" şi „Mironisti," şi ḑice că Tribuniştii au fost mai tari la alegerile pentru consistoriu însĕ n'au învins pentru că le mai lipseau 5 voturi.

Logică ca logică, dar bine că e mângăiere.

* Ḑiarele maghiare din Cluş susţin că Albina urmăreşte scopuri naţionale, cumpĕrând moşii ungurești, pe cari apoi le parcelează şi le vinde românilor, şi fiindcă are drept se o facă aceasta între marginile legei, pentru cari fapte nu-o poate trage la dare de seamă nici guvernul, nici nime altul, ele află de lipsă înfiinţarea reuniunei de maghiarisare, ca aceea se paraliseze pericolul ce-i amenință din partea Albinei.

„Tribuna" din contră susţine că „Albina" nu poate fi independentă de guvern, şi prin urmare acei Albinişti, cari s'au ales în consistoriu se consideră de un element pus la disposiţia guvernului.

Tribuniştii ştiu tot aşa de bine ca şi noi, că şi până acuma au fost bărbaţii, cari ocupă loc în consorţiul Albinei s. e. dd. Macellariu, Hania, I. Popescu, Bologa, membrii la consistoriele noastre archidiecesan. şi metropolitan, au participat cu toţii la toate întrunirile naţionali, şi încă nime nu s'a încumetat a le face imputări, că n'ar fi bărbaţi independenţi.

Ce va se ḑică dar pornirea de feliul acesta în contra Albinistilor şi prin trênşii contra Albinei?

Poporul n'are cuvênt pentru aceasta, pentru că el n'are nici însuşirea, inteligenţa însĕ o numeşte „denunciaţiune."

Bine! care denunciaţiune este mai regretabilă pentru români, cea din Cluş, sau cea din Sibiiu?

Rĕspunsul sĕ-l dea ḑiariul „Patria."

* „Guvernului îi vine mai bine la socoteală Roman decât I. de Preda, ḑice „Tribuna" — fiindcă I. de Preda este un om, pe care guvernul nu-l poate ajunge, pe când V. Roman este director al băncii „Albina." „N'am — ḑice dar guvernul — de cât se pun şurubul în „Albina," şi trebue se crepe în consistoriul archidiecesan."

Noi aşa ştim, că în ţara noastră toate băncile afară de banca naţională, care în prima lineă este o instituţiune de stat, sunt absolut independente de stat şi de toate organele lui, pe cât timp acelea rĕmân între marginile statutelor lor basate pe legea comercială.

Vedem şi aceea, că „Albina" de 11 ani de ḑile tot sub conducerea de astăḑi a ştiut lucra astfel, încât nici odată n'a venit în conflict cu legea, şi a produs resultatele cele mai solide şi îmbucurătoare pentru toţi. După statutele sale, ea n'are de a face politică, şi nu face politică, ci-şi caută de trebile sale economice, pe care teren nu poate venì în conflict cu guvernul, nici guvernul cu ea.

---

*) Ca sĕ nu trecem de plagiatori, odată pentru totdeuna recunoaştem, că acest titlu genial este invenţiunea „Tribunei." Red.

Dar ştim şi acea, că „Albina“ stă sub scutul tot aceleia-şi legi, a legei comerciale, sub care se adăposteşte şi „Institutul tipografic.“

O esenţială diferinţă este însĕ în ceea ce poate provoca ingerinţa guvernului între ambele institute. Pe când adecă „Albina“ după statutele sale nu se poate ocupa cu politica, pe atunci „Institutul tipografic“ eminamente se ocupă cu politica, şi astădi principalul lui product este „Tribuna,“ diar politic, care precum se laudă — singur este espresiunea voinţei românilor.

Dacă este dară plăcere pentru guvern a-şi băga şurubul într'o societate anonimă, negreşit că el mai mare poftă va avea pentru aceea, care se ocupă cu politica.

Domnul I. de Preda este membru al direcţiunei „Institutului tipografic.“

Făcênd dar şi noi paralelă între independenţa dlor I. de Preda şi Visarion Roman, întrebăm, dacă va băga guvernul şurubul în „Institutul tipografic,“ unde va crepa?

Varietăţi.

* (Diaristic.) Diariul din Budapesta „Vitoriul“ a încetat deocamdată de a mai eşì.

* (Postal.) Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Farkastelke (comitatul Alba inferioară.)

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salar anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi pentru susţinerea comunicaţiunei de toate dilele cu oficiul postal din Blaş prin o careolă postală 360 fl. pauşal de transport.

Rugările concursuale sunt de a se aşterne direcţiunei postale din Sibiiu în 3 sĕptĕmâni.

* (Hymen.) Cununia baronnlui Béla Radvánszky, comite suprem al comitatului Zólyom cu domnişoara Paulina Tisza, fica ministrului-preşedinte Coloman Tisza, s'a întêmplat 18 l. c. n. la 11 oare a. m. în biserica protestantă din capitală. Naşi au fost: contele Ludovic Tisza şi contele Iosif Teleky. Paranimfi fraţii miresei Stefan şi Coloman Tisza, paranimfe contesa Ell'a Károlyi şi principesa Irma Odeschalschy. Martori: din partea miresei contele Tibor Károlyi şi contele Ludovik Tisza, din partea mirelui baronii Géza Podmaniczky şi Géza Radvánsky. Nuntaşii s'au adunat la 10 oare în palatul ministrului-preşedinţe, de unde au pornit la 11 oare. Pre unde a trecut conductul miresei stradele erau năpădite de popor. Publicul capitalei s'a portat cu atâta interes faţă de aceasta cununie, cum nu s'a potut esperia în capitală de mai mulţi ani. În biserică numai pre lângă bilet a fost iertat a întra, familia a esmis 1800 învitări. Ceremonia bisericească a fost foarte simplă. Mai întâiu Szotyori Nagy Károly a esecutat un imn ocasional, după aceea superintendentul Carol Szász pre lângă o vorbire ocasională a împreunat părechia jună. După cununie s'a dat un dejeuner în palatul ministrului-preşedinte ear la 3 oare 20 minute părechia jună a călĕtorit cu tren separat la Sajó-Kazán, unde este dominiul mirelui.

* (Himen). Domnul George Verindeanu, amploiat la direcţiunea financiară, s'a logodit cu domnişoara Elena Marcovinovici.

* (Promovări.) Dnii Iuliu Olaru şi I. Cornoi fură promovaţi la gradul de doctori în teologie la universitatea din Cernăuţi.

* (Incendiu.) În 22 Aprile a ars cu totul teatrul nou din Seghedin, causa focului nu se ştie.

* (Literatura.) Cu bucuriă vedem, că au început a se traduce şi în limba română opurile lui Shakespeare. Mai de curênd dl Bengescu a tradus tragedia „Machbeth,“ care s'a jucat în Teatrul Naţional din Bucureşti. Rolul lui Machbet a fost jucat de domnul Manolescu.

* (Împĕratul Wilhelm.) Cu ocasiunea sĕrbărei aniversărei împĕratului Germaniei, o foae parisiană — dice „Dunărea de jos“ — ne face sĕ cunoaştem viaţa familiară a bĕtrânului monarch.

La nouĕ oare, împĕratul se scoală, camera sa de culcare este mobilată foarte simplu, nu se vede cel mai mic lucs; deasupra patului de acaju se află un mare portret al mamei sale, regina Luisa, care după bătălia dela Iena, trebue sĕ se resemne pentru a implora îndurarea învingĕtorului. Vederea într'una a acestui portret reamintind lui Wilhelm I timpii de restrişte ai patriei sale şi umilirile suferite de mama sa, a contribuit poate tot atâta de mult ca şi principele de Bismarck, la îngrozitorul resbel din 1870.

Când împĕratul sună clopoţelul, servitorul de serviciu întră pentru a da tot ajutorul Maiestăţi sale când îşi face toaleta. Această toaletă ţine foarte puţin. Împĕratului îi plac hainele vechi în care se simte foarte bine: o uniformă întrebuinţată de mai mult timp, îi serveşte de halat, poartă nişte pantofli vechi, căci voieşte sĕ se bucure de toată comoditatea; în urmă, trece în cabinetul de lucru unde credinciosul seu Enghel, decanul servitorilor sei, îi serveşte ceaiul. Servitorul este un om în etate de 70 ani, mai puţin robust ca împĕratul; stĕpânul seu îl tratează cu o familiaritate binevoitoare; împĕratul îl tutueşte şi se informează în fie-care di despre starea sănĕtăţei sale.

Într'o dimineaţă în earna trecută Enghel spuse cu respect împĕratului că crede că în curênd are sĕ se retragă din serviciu; nu toată lumea, dise el, are sĕnătatea Maiestăţei tale; dînsul, Enghel, avea trebuinţă de odichnă. Împĕratul, ridênd cu hohot, îi rĕspunse:

— Enghel, tu şi cu mine, n'avem timp sĕ ne odichnim!

Foarte bun, foarte blând cu servitorii sei, este totuşi un punct în privinţa căruia împĕratul Wilhelm este foarte aspru: dînsul n'ar ierta nici o dată, chiar unuia din servitorii sĕi cei mai vechi, o indiscreţiune privitoare la vieaţa sa.. şi mai puţin încă luarea vre-unui fir de păr din capul seu pentru a fi dat vre-unui turist din cei care, cu ori-ce preţ, voiesc sĕ aibă un suvenir dela bătrânul împĕrat.

El glumeşte adecă cu subordinaţii sei. Astfel, credinciosul Enghel a divorţat de mult de soţia lui.

Într'una din dile, împĕratul coborându-se din vagon, zărì în gară pe fosta doamnă Enghel: suridênd dise servitorului seu:

— Engel, trebue a fi galant cu doamnele. Zăresc colo pe soţia ta, dute de-i spune bună diua!

Enghel sbărcind din nas, fu nevoit sĕ esecute dorinţa împeratului: reîntorcêndu-se cu totul ruşinat, împeratul rîdênd cu hohot îi dise:

— Enghel, ai făcut foarte bine! Nu uita nici odată că trebuie sĕ fim cuviincioşi cu femeile, ori care ar fi greşelele lor.

Această galenterie cu femeile este unul din principalii agenţi ai popularităţii împeratului; el găseşte în totdeuna un compliment sau un cuvênt pentru a-i plăcea şi adi ca altă dată.

* (Regele Svediei şi principele Bismark.) Sub acest titlu cetim în „Voinţa Naţională“: Diarele germane anunţă că cu ocasiunea a 70 aniversări a cancelarului imperiului german, M. S. Regele Oscar II al Svediei şi Norvegiei, a dăruit principelui Bismark o sabiă, care a fost foarte mult admirată la esposiţiunea de arte din Svedia.

Aceleaşi diare observă că cu ocasiunea acestei aniversări toţi suveranii strĕini a felicitat pe principele de Bismark, afară de regina Angliei şi de regii Danemarcei, Portugaliei şi Spaniei.

* Cetim în foile din România, că în noaptea de 26 Martie trecut, o femee din comuna Voineşti, judeţul Dâmboviţa, a născut 3 fete; muma şi copilele sunt pe deplin sănĕtoase.

* În acelaşi diar cetim, că principele Bismark prin dobândirea domeniului Bismark-Schoenhausen a devenit unul din cei mai mari proprietari rurali ai Prusiei. Cancelarul posedă Varzin, în Pomerania, şi Friedrichsruhe, în Lauenburg.

Aceste două proprietăţi nu sunt grevate de nici o hypotecă; domeniul Varzin a fost cumpĕrat de principe cu dotaţiunea din 1867; iar Friedrichsruhe este un dar făcut de stat.

Cele trei domeniuri represintă un venit anual 360,000 mărci. Ca cancelar, dl Bismark primeşte o leafă de 54,000 mărci la care trebue sĕ se adaoge o pensiune viageră de 9000 mărci ca vechiu ministru al Lauenburgului, adi încorporat la Prusia.

* (Un monument ridicat de Rusia la Plevna.) Sub acest titlu „Voinţa Naţională“ publică următoriul estras dintr'o corespondenţă adresată diarului l'Independance belge:

„Monumentul de bronz, ce guvernul şi-a propus a ridica la Plevna, în memoria oficerilor şi soldaţilor din corpul de granadiri ruşi căduţi pe câmpul de bătaie în timpul resbelului ruso-turc, se termină în acest moment la Moscva, şi mai nainte de a fi trimis în Bulgaria, va fi espus 15 dile pe câmpii, dela Khodynskoe.“

* (Locustele din Rusia.) La Odesa, — scriu diarele din România — s'au întrunit guvernatorii provincielor Kerson, Basarabia, Podolia, Ciernigow, Taurida, Taganrog, Charcoff, Orel şi Kiev spre a discuta asupra mijloacelor ce trebuesc luate pentru stîrpirea locustelor cari s'au ivit în mare numĕr în citatele noauĕ provincii ruse.

* (Bibliografic.) Nrului 1 din 1 Aprile a. c. al „Convorbirilor literare“, cari au întrat cu 1 Aprile a. c. în al XIX an al esistinţei i s'a alăturat prospectul ce urmează:

„Considerând viul interes ce aveţi pentru literatura naţională, avem onoare a ve aduce la cunoştinţă, că revista „Convorbiri literare“ care la 1 Martie a. c. a împlinit optsprezece ani de esistenţă neîntreruptă, va apare cu începere dela 1 Aprile 1885, în Bucureşti în broşuri lunare de 4 până la 7 coale 8⁰ mare, astfel după cum vi se presintă alăturatul specimen ca fragment al numĕrului întâiu.

Îmbunătăţirile ce se aduc „Convorbirilor literare“ precum şi volumul lor mai mare nu vor influenţa întru nimic asupra preţului abonamentului, care va fi ca şi în trecut *20 lei* pentru România, *6 florini v. a.* pentru Austro-Ungaria, *20 ruble* pentru Rusia şi *30 franci* pentru celelalte ţĕri din uniunea postală.

Pentru a respândi revista în toate cercurile române, punem la disposiţiunea cetitorilor şi modalitatea de abonament anual plătibil cu numĕrul, după cum ne esplicăm mai la vale.

Domnul Iabob C. Negruzzi mutându-şi acum domiciliul în Bucureşti, va urma a dirige această revistă întemeiată de D-Sa, avênd asigurată colaborarea celor mai renumiţi autori români.

Revista va cuprinde poesii, romanuri, novele, naraţiuni şi descrieri, studii istorice, filosofice, ştiinţifice, şi literare, scrieri dramatice, dări de seamă, critice şi recensiuni a cărţilor mai însemnate ce vor apărea, ţiind pe cetitori în curentul mişcării intelectuale la români şi câte odată la strĕini, va da un loc larg literaturei populare, într'un cuvênt va căuta sĕ cuprindă toate ramurile de activitate intelectuală.

Avem prin urmare convicţiunea că ve veţi înscrie şi dvoastă printre abonaţii acestei publicaţiuni, spre care sfîrşit ve rugăm sĕ binevoiţi a particiva la abonament etc.“

Sumariul Nrului 1 e următoriul: V. Alesandri. „Ovidiu“, piesă în 4 acte (act 1 şi 2). Schopenhauer. „Despre estetica poesiei.“ D. Onciul, Dare de seamă critică despre „Teoria lui Roesler, studii asupra stăruinţei românilor în Dacia Traiană de A. D. Xenopol.“ Petru Th. Missir. „Coardsparte“, versuri de T. C. Dj. Dem Const. Olănescu. „Basm Iaponez“, — poesie. T. Şerbănescu. „Magdalina ca eri şi adi“ — poesii. N. Volenti. „Icoane din viaţă — poesie. „Academia română.“ „Cronica teatrală.“

Loterie.

Sâmbătă în 25 Aprilie 1885.

Buda: 3 85 74 25 41

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Aprile n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.05	94.—
Renta de aur austriacă	105.65	105.50
Renta ung. de hârtie	89.85	89 85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96 —	96.25
II emisiune de oblig. de stat dela drnmul de fer orient. ung.	—.—	121.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	280.50	280 75
Acţiuni de credit austr.	281.80	281.80
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	104.50	103.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	100 25	101.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	851.—	847.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	144 50	144.—
Galbin	5.89	5 86
Napoleon	9.96	9 96
100 marce nemţeşti	61.60	61.65
London (pe poliţă de trei luni)	126.—	126.35

Sz. 41. bir. végreh. 1885. |1008| 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a Szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1884 évi 2827 sz. a. kelt végzése folytán Ghisie Leonte és társa ellen „Albina“ hitelintézet részére 380 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 272 frtra becsült ökrök, kancza, kócza, ökör szekér, borsajtó, széna stbből álló ingóságok nyilvános árvéres utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Recsen leendő eszközlésére határidőül 1885-ik évi **Majus hó 6-ik** napjának délellőtti 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak. Árverésivelőleg 10 frt. 70 kr. szükséges.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Aprilis hó 21 napján.

Maniu Visantiu,
kir. végrehajtó.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 43. Sibiiu, Joi 18/30 Aprilie 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 Aprile 1885.

Suntem în ajunul unui rĕsboiu, care pentru ḑeci de ani va decide soartea popoarelor. Norocul este pus în gura tunului, şi nime nu e în stare sĕ ne spună pe a cărui parte se va resolva el.

Pentru domnirea asupra Asiei se vor lua la luptă pe vieaţă şi moarte două mari şi puternice împĕrăţii: Anglia şi Rusia.

Din probabilităţile fără margini şi numĕr până acuma scim numai una: cel dintâiu tun sĕ va descărca în Europa.

Ḑiarele europene fac fel de fel de coniecturi şi toate admit posibilitatea, că deşi în decursul crâncenului rĕsboiu tunurile vor suna în Asia, totuşi efectul lor se va simţi în Constantinopole cu disolvarea imperiului musulmanilor.

Cu căderea Turciei este în strânsă legătură înaintarea noastră spre orient, şi cu aceasta agitaţiunea cea mare a popoarelor din Ungaria, agitaţiune care se va învenina în mĕsura, în care norocul va întoarce spatele armelor engleze.

Sunt 10 ani de atunci.

În peninsula balcanică curgea sângele şiroaie, şi Ungaria se părea a-şi fi perdut şi capul şi firea. Se scia că Rusia este autorul spiritual al luptei din peninsula balcanică, era faptă că generali ruşi conduceau luptele insurgenţilor bulgari şi sêrbi contra suveranului lor.

Era mare, foarte mare conşternaţiunea în Ungaria. S'au arangiat în cele mai multe oraşe dela noi meetinguri, în aceste s'au declarat rĕsboiu Russiei, încă înainte de a scoate ea sabia pentru umilirea Turciei, s'a trimis sabie de onoare viteazului Abdul Kerim. Cu un cuvênt oamenii şi-au fost perdut firea.

Rĕsboiul dintre Anglia şi Rusia va pune la ordinea ḑilei cestiunea orientală cu toate miseriele ei. Timp mai nepotrivit nu se putea afla încât ne priveşte pre noi cei de sub stĕpênirea Ungariei. O stare anormală domneşte adecă la noi, încât incurcăturile din afară foarte uşor pot pune Ungaria în flacări, şi mai cu seamă uşor o poate pune cestiunea orientală, ce ni se pune în perspectivă.

Sĕ nu ne facem illusiuni. Dela o margine a ţĕrei până la ceialaltă domneşte cea mai mare nemulţămire.

De ḑeci dĕ ani s'a sămĕnat printre naţionalităţile din Ungaria seminţa discordiei, şi acuma stăm în faţa fructelor.

Fructe amare, de tot amare, noi însĕ în deplina cunoaştere a lucrurilor cu inima curată ḑicem: fereşte ne Doamne de mai amare.

Nu ne-au ajuns noaue lovirile, ce ni s'au aplicat de ḑeci de ani, vine acuma societatea ungurească şi ne pune cuţitul la os.

Nu vom mai vorbì de încercarea cu reuniunea de maghiarisare din Cluş. Vom trece preste apelurile adresate ţĕrei de cei din fruntea acestei reuniuni. Trecem şi preste resensul provocat de adunarea generală a comitatului Sibiiu prin conclusul privitor la spriginirea uneltirilor cu maghiarisarea, resens, care a vĕrsat adêncă lumină asupra umbrosului motor al inimilor moderne ungureşti; trecem deocamdată şi preste ordinaţiunea ministerială prin care se casează conclusul adunărei generale a comitatului Sibiiu, şi ne oprim numai la fructele cele mai proaspete, însĕ totodată şi cele mai necoapte: la demonstraţiunile politice ale studenţilor din Ungaria de sus.

În oraşul Şemnitz esistă până acuma şi va esista poate o academie de montanistică şi de silvicultură. Ca instituţiune de stat, ea are chemarea a conduce pre junime pas de pas prin toate speluncele spre a o iniţia în cunoaşterea feliuritelor pături de pământ şi a mineralelor de tot soiul şi toată categoria. Tot odată părăsind odaia filosofului adêncit în speculaţiuni despre funcţiunile sufletului omenesc, junimea trebue se străbată dealurile şi munţii, spre a supune criticei din esperienţă teoriele profesorului.

Ar fi deci după natura lucrului de tot natural, dacă junimea din Şemnitz, departe de valurile politicei, s'ar adêncì în studiarea straturilor pământului şi a diferiţilor arbori.

În loc de studiu special însĕ junimea din Şemniţ face politică, şi încă politică în mari dimensiuni.

Ni se scrie adecă că spiritul intoleranţei maghiare la academia din Şemniţ incepe a se manifesta în mĕsură aşa de mare, încât el pune sub întrebare esistenţa tinerimei nemaghiare de acolo.

Omului nu-i vine a crede când aude astfel de lucruri. În special noi cari ne ferim ca de foc de a provoca susceptibilităţile oamenilor nervoşi, noi în toamna anului trecut mult ne-am mirat, când un amic al nostru ne-a scris, sĕ i espedăm ḑiariul nostru pe adresa unui meseriaş de acolo, căci ca elev la academia de montanistică şi silvicultură, dênsului nu-i este ertat a primì pe numele seu ḑiare româneşti.

Ne-am mirat mult, când ni s'a scris, că tinerii români din Şemniţ numai pe ascuns pot ceti ḑiare româneşti, şi acuma de loc nu ne poate întra în cap cum se poate ca neşte tineri fanatici sĕ silească pre autorităţile scolare la acte arbitrare, care în consecuenţele lor pot sĕ fie funeste.

Elevii dela academia din Şemniţ sunt constituiţi în reuniune, de bună seamă — credem noi — cu scopul de a se cultiva în specialitatea lor.

Reuniunile de acest soiu prin statutele lor, dar tot odată şi prin legile academiei — sunt scutite de învălmăşeala politicei. Espres este adecă interḑis reuniunilor de acest soiu demonstraţiunile politice.

Aceasta după cât cunoaştem noi legea de instrucţiune şi după deducţiunea dela cadrul în care se mişcă reuniunile elevilor dela universităţile Europei civilisate.

Reuniunea elevilor dela academia din Şemniţ face escepţiune în această privinţă. Ea a eschis din sinul seu pre junii români de acolo din motive politice.

N'am avea obiecţiuni contra acestei proceduri de băeţi, dacă ei s'ar fi mărginit numai la atâta.

În o asemenea reuniune n'au loc tinerii nostri, cari caută ştiinţă.

Avem însĕ mari nedumeriri vĕḑênd că băeţii dela Şemniţ fac lucruri cu coarne, şi că aceste lucruri sunt tolerate de autoritatea institutului.

Nu me supĕră pre mine ca român, dacă reuniunea îmi ḑice: nu voiesc se mai am de lucru cu tine; me revoaltă însĕ când mi se ḑice: vei avea a părăsì institutul în timp de 24 oare, şi vei merge unde te va tăia capul.

Şi mai mult mĕ revoaltă, când eu mergênd la prelegeri, întreagă scoala sare asupra mea, şi mĕ dă preste prag, încât dacă nu mĕ proptesc bine, 'mi frâng gâtul, şi me revoaltă, când vĕd că dascălul i-a rolul de privitor benevol.

Putem face conclusiuni. În Şemniţ domneşte pumnul, şi care e mai tare, acela striveşte mai cu efect.

La 3/15 Maiu 1884 asemenea lucruri s'au întêmplat la universitatea din Cluş; tot în anul trecut prin Octobre al nostru aşa au mers lucrurile şi la universitatea din Pesta.

Nu va fi poate superfluu se notăm, că aceste locuri în teorià sunt focularele de ştiinţă, şi după convingerea noastră ştiinţa este unica, care apropie mai tare pre oameni între sine.

Junimea este bine înflăcărată. Admistraţiunea încă nu doarme; mai vine acuma reuniunea de ma-

---

FOIŢA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodicei speciale a cetirei şi a scrierei“! de I. Berescu, învĕţătoriu gr. or. rom. în Sighişoara.

(Urmare.)

Dl. M. ḑice mai departe, că scopul dsale, cu acest operat, este a face fie-căruia din cei presenţi o idee despre metodul analitic sintetic (fireşte care purcede dela părţi la întreg), dar apoi judecând confusia ce s'a făcut între metoade, ne putem închipuì ce idee îşi poate procura cineva prin o astfel de tractare, despre acest metod. Însĕ chiar dacă dsa ar fi în chiar cu metoadele, totuşi nu va fi îndreptăţit a me tacsa de pătimaş, dacă îi voiu disputa posiţia ce-şi închipueşte că ocupă faţă de ceialalţi membri ai reuniunei; căci ori cât de nefavorabil stăm cu cualificaţiunea învĕţătorească în unele privinţe, totuşi eu cred că nu vor esista învĕţători cari se nu aibă cel puţin idee mai mult sau mai puţin chiară despre cutare sau cutare metod. Scopul temei a fost, nu a face idee despre metodul analitic-sintetic, ci ale procura învĕţătorilor cunoştinţe esacte despre acest metod, şi cu deosebire câştigarea abilităţei şi desterităţei în predarea cetitului şi scrisului, după acest metod mai sigur ducătoriu la scop.

Tema dlui M. a fost privită ca temă, sau mai bine, prelegere de model. Bucurându-se de acest linguşitoriu nume, a trebuit sĕ nu lase nimic de aşteptat, căci numai în casul acesta merită acest nume. De aceea nu voiu fi pedant, dacă 'mi voiu face observările şi referitoriu la punctele mai neînsemnate la prima privire, dar totuşi importante. Dl. M. ne spune, că oara primă ar fi a se petrece cu cunoaşterea numelor, foarte bine, dar fiind prelegĕtoriul de model, trebue sĕ ne spună că acestor pregătiri a premers înmatricularea, şi că presentându-se elevii în scoală învĕţătoriul are sĕ le designeze locurile, după mărime sau alt cumva, îi va instrua pe scurt cum au sĕ între în scoală (cu capul descoperit şi sĕ salute), cum sĕ cuvine a şedea în bănci, şi numai după aceste sĕ urmeze cunoaşterea numelor.

Referitoriu la procedura ce o foloseşte dl Muntean pentru a cunoaşte numele observ următoarele: Dsa nu face deosebire între nume bărbăteşti şi femeeşti, ceea-ce e consult a se face la început încă; ear procedura prin care nĕzueşte a aduce elevii la cunoştinţa numelui de familie nu este recomândabilă. Sĕ probăm. După dl M. venind până acî întrebăm pe un elev: Cunoşti tu vre un copil din scoală? Cunosc pe I. Dar cum îi mai ḑic lui copii? sau tatăl teu ce nume are? Elevul rĕspunde N. dar oamenii cum îi mai ḑic? Prin aceasta nu prea ajungem ceeace dorim, căci e ştiut oamenii, dar cu deosebire cei din poporul de rênd, în cele mai multe casuri, nu sĕ numesc cu numele cel adevĕrat de familie, şi astfel prea uşor sĕ poate întêmpla, că copilul sau că sĕ genează a spune „cum îi ḑic“ oamenii tatălui sĕu, sau apoi că spunêndu-l va provoca rîs între scolari, căci aceste nume, sau porecliturì sunt de regulă picante dacă nu mai mult, cum sunt d. e. Coţoiu, Gâgâlicea, Ţăgăduşa, Coadaveacului etc. Mai corect, respective mai corespunḑĕtoriu vom purcede aşa, că cunoscêndu-şi fie-care elev numele de botez, le vom cetì aceste, spunêndu-le că fie-care sĕ se scoale când îşi aude numele. Se întêmplă fireşte, că la un nume, sĕ vor scula doi sau mai mulţi elevi, deci învĕţătoriul folosind ocasiunea le va spune, după cum se va pricepe, că ei mai au un nume, după care se numeşte tatăl seu, mumăsa, toţi fraţii sei, de aceea sĕ numeşte nume de familie.

Tare defectuos este tractată partea de pregătiri, cunoscută în scrierile pedagogice sub numele de „Orientarea în spaţiul“ defectuos întratâta, întru cât sunt espuse eară superficial, şi nu la locul care li se cuvine. Pe lângă acestea sunt lăsate cu totul afară „Disciplinarea elevilor în scoaterea tăbliţelor din pult.“ Eserciţiile privitoare „la“ cum sĕ arate tăbliţa învĕţătoriului când e scris ceva pe ea.“ Apoi ghiarisare din Cluş, care are meniţiunea a prepara stratul poporului în toate colţurile Ardealului.

Va venì apoi cestiunea orientală, şi va pune în flacări peninsula balcanică.

La noi atâtea elemente espuse focului .... şi noi totuşi umblăm fără sfieală cu tăciunele aprins.

Vom vedea ce va mai fi.

Revista politică.

Cetitorilor nostri le este cunoscut conclusul adunărei generale a comitatului Sibiiului din 28 Martie a. c. privitoriu la cererea reuniunei de maghiarisare din Cluş, spre a fi spriginită în activitatea ei. Ministrul reg. ung. de interne dto. 21 Aprile a. c. a cassat acest conclus.

Reproducem în estens această ordinaţiune a ministrului nostru.

Eată-o:

„Comisiunea administrativă a comitatului în adunarea sa generală dela 28 Martie a. c. ţinută sub presidenţia vice-comitelui, a pertractat deodată cu provocarea comitetului esmis pentru facerea statutelor reuniunei de maghiarisare din Cluş — în sensul cărei provocări comitatul era chemat se spriginească reuniunea în scopurile ei, şi scrisorile comitetelor administrative ale oraşelor montanistice Selmeţ şi Bélabánya pentru spriginirea reuniunei de maghiarisare în Ungaria de sus, şi primind propunerea comisiei esmise pentru opinare asupra acestor cereri, prin conclusul de sub numěrul protocolar 18, trimis aici prin relaţiunea comitelui suprem dto. 15 Aprile, 1885. Nr. 156, a decis:

1. Că ia cu displăcere la cunoştinţă înfiinţarea reuniunei de maghiarisare din Cluş şi acelor din Ungaria de sus, căci ele ţintesc la degradarea drepturilor naţionalităţilor chiar şi sub dispoziţiile legei de egală îngreptăţire a naţionalităţilor — articlul de lege 44 din 1868 contra promisiunilor făcute prin adresele din 1861 şi 1866, care lege — cea de egală îndreptăţire — împedecă desvoltarea naţionalităţilor, abstracţie făcênd dela stirbirea ce mai târḑiu i s'a făcut prin legi şi prin organele administrative.

2. Provocarea acestor reuniuni de a fi spriginite de comitate condiţionează abus de putere oficială, şi aceasta va periclita administraţiunea, punêndu-o în conflict cu marea maioritate a cetăţenilor din patrie.

3. Representaţiunea făcută din incidentul reuniunilor de maghiarisare o va trimite la toate comitatele din patrie.

„În puterea dreptului meu de supraveghere am esaminat acest conclus, şi înainte de toate observ, că dacă comisiunea administrativă s'ar fi mărginit la denegarea spriginului cerut de reuniunile pentru maghiarisare, eu naş fi avut obiecţiuni; trebue însě se fie el obiect de escepţiuni, căci a inferat de illegală nisuinţa patriotică a acestor reuniuni: de a se lăţi cunoştinţa limbei maghiare printre cetăţenii nemaghiari, făcênd astfel pe cale socială possibilă însuşirea limbei oficiale a statului, o a condamnat, ca pre un ce îndreptat spre apăsarea drepturilor cetăţenilor nemaghiari din patrie.

„Comitetul administrativ al comitatului în conclusul sěu luat faţă cu cererea de spriginire a reuniunilor de maghiarisare, cari stau pe teren legal, precum şi în conclusul de a se face din acest incident o representaţiune cătră toate comitatele, s'a pus pe basă contrariă ideei de stat unguresc — pot ḑice vrăşmaşă chiar, şi faţă cu limba statului statorită prin legi şi-a esprimat displăcerea, asemenea şi antipatia faţă cu locuitorii maghiari din patrie, un lucru acesta, care cu colori posomorîte illustrează simţul patriotic al comitetului administrativ.

S'a dimis mai departe în criticarea tendenţioasă şi maliţioasă a legilor sânţite şi a ordinaţiunilor ministeriale basate pre aceste legi.

„Prin acestea el a pâşit preste sfera sa de activitate prescrisă în legi şi ordinaţiuni, şi prin falsa şi neacceptabila interpretaţiune a articolului 42 punct e. din anul 1870 şi-au insuşit un astfel de cerc de drept şi activitate, cu care legea nici când n'a investit pre comitetele administrative, şi ea nici că le-a putut investì fără de a periclita unitatea ideei de stat unguresc, sau fără de a pune în joc pacea internă a ţěrei.

„Din toate aceste considerante conclusul acesta al comitetului administrativ, care dă vie dovadă de lipsa simţului sănětos şi nepatriotism pregnant, prin acestea-l cassez în toate consecuenţele şi urmările lui, şi spre conformare pentru viitoriu îndrumez pre comitetul administrativ, sě-şi ţină de strictă detorinţă, de a nu mai trece în acest mod preste cercul seu de drept şi competenţă prescris prin legi şi ordinaţiuni.

„În fine, fiindcă din actele aşternute prin relaţiunea comitelui suprem mi-a venit la cunoştinţă, că în acest comitat protocoalele şi rapoartele comisiunei permanente se redigează contra dispoziţiunilor privitoare la articlul de lege 47 din 1868 nu în limba statului, şi cu aceasta paralel şi în limbele protocolare statorite acolo, ci cu totala delăturare a oficioasei limbe de stat, esclusiv numai în limba germană, ca limbă protocolară folosită, din această împregiurare, care dovedeşte neobservarea prescriselor legei, şi cu provocare la a 2 alineă despre abaterile cu privire la tecsturile în limbile deosebite, unde limba maghiară este decisivă, provoc adunarea generală, se dispună, ca rapoartele comitetului permanent despre desbaterea obiectelor preparative, şi protocoalele lui, cu observarea strictă a dispoziţiunilor provocate, prima linià sě se compună în limba maghiară, şi numai paralel cu aceasta şi în limbile statorite ca limbi protocolare.

Raporturile diplomatice dintre Anglia şi Rusia devin din ce în ce tot mai acute. În şedinţa de Luni a camerei, ministrul president Gladstone a dat informaţiuni despre starea lucrurilor în Asia.

Vom reproduce din respunsul ministrului numai partea privitoare la cearta dintre amintitele două puteri mari. Pretindeţi — ḑise bětrênul Glastone — informaţiuni despre ţinuta guvernului în posiţia actuală. Încă nu stăm în faţa unui rěsboiu, şi nu putem ḑice că va întra un asemenea cas în viitoriul cel mai deaproape. E greu a definia gradul pericolului, în faţa căruia ne aflăm. Noi am negoţiat, suntem în negoţieri spre a ajunge cu mijloace pacinice la o soluţiune onorabilă. Privitoriu la eventualitatea unui resboiu, sau la erumperea lui privitoriu la referinţele dintre aceste două naţiuni, cum e Rusia şi noi cu toată puterea convingerei şi cu mare seriositate, voi ḑice una: ne dăm silinţa a duce până la sfêrşit controversa diplomatică în modul, că dacă ea din nenorocire s'ar termina cu nesucces, sau doară cu o rumpere chiar se ne putem provoca la judecata omenimei civilisate, încât putem fi bănuiţi noi că n'am făcut prin silinţe oneste tot posibilul spre a zădărnicì încurcarea acestor două mari ţeri în rěsboiu. (Aplause prelungite.) Tot ce noi facem este numai pregătire, este însě sânta noastră detorinţă, se facem aceste pregătiri. Este preste putinţă sě ve dau altă informaţiune. Cestiunea încă nu este matură spre a o putea spune. Nu suntem prea sanguinici, dacă ne aşteptám la resultat favorilor, nu putem însě afirma, că raţiunea, şi ecuitatea din ambele părţi vor domina situaţiunea.

Se vedem ce s'a întêmplat. Punctul de mânecare este detorinţa de onoare ce avem faţă cu emirul din Afganistan. Emirul stă între noi şi altele momente politice, astfeliu obligaţiunile noastre faţă cu el nu sunt de natură absolută. N'am fi detori sě-l apěrăm, dacă el faţă cu supuşii sei s'ar fi făcut vinovat de tirănie; ar fi deci contra detorinţei noastre de a-l sprigini în o politică nebunatică. Suntem însě detori a-i da ajutoriul şi scutul nostru, şi acest sprigin al nostru i se va da fără nici o restricţiune. (Aplause îndelungate.) Toate atêrnă dela o condiţie: se aibă el ţinută, pre care noi se o aprobăm din inimă. Ţinuta de aḑi a emirului este de această natură. Limbagiul faţă cu lordul Dufferin, şi principiele desvotate de el, sunt de o asemenea natură, încât ele i dau dreptul absolut, de a apela la noi, spre a-i da sfaturi în înţelegere cu el, şi spre a-i scutì averea şi drepturile lui — cele ecuitabile. Spre acest scop s'a făcut proiectul privitor la delimitarea graniţelor între teritoriul lui şi cel ce până eri fu turcheman, astăḑi însě pe calea unui proces scurt deveni teritoriu rusesc.

În multe ţinuturi şi noi am înaintat repede. Susţin numai că de present Rusia se află în nemijlocită atingere cu Afganistanul. Proiectul pentru delimitarea graniţelor din nefericire s'au întrerupt numai în acel sens, că el încă nu s'a esecutat. Trăgănarea a avut efect stricăcios, căci prin aceasta s'au făcut o înaintare urmată pe un teritoriu disputat, care pentru pace şi pacinica soluţie viitoare a graniţei e foarte periculos. Spre a prevenì pericolul, la 17 Martie am încheiat cu Russia un compromis, care consta din un angagiament şi o reservaţiune în cât priveşte pe Russia. Cea din urmă asupra noastră, şi asupra ambelor case au făcut aceeaşi impressiune. Când am anunciat această reservaţiune, eram în drept se ne facem şi noi reservele noastre. Noi însě am primit compromisul în modul liberal, şi tot în acelaş sens l'am şi interpretat. Am credut că reservaţiunea s'a făcut în sens onorabil şi cu bună intenţiune. (Aplause.) Nu me căesc pentru că astfel l'am privit; nu ḑic, că aceasta interpretaţiune este dovedită ca greşită, şi întêmple-se ori ce se va întêmpla, mie nu-mi va părea rěu de compromis. El a fost solemnel, şi noi am sperat, că el cu cea mai sântă credinţă va fi respectat ca unul dintre cele mai sânte angagiamente, făcute vre-o dată între două naţiuni, şi dacă s'ar face vre-o abatere dela el, ambe puterile se vor întrece în a descoperì motivul abaterei spre a arăta lumei, cum s'a făcut aceasta, şi asupra cui cade responsabilitatea.

După compromisul din 17 Martie a urmat sângeroasa luptă dela 30 Martie. Această nefericită luptă au dovedit destul de evident, că una sau ambele partide, fie din rea voinţă, fie din nefericită întêmplare, n'au împlinit condiţiunile compromisului.

---

a trebuit dl M. să spună că tăbliţele spre a putea scrie pe ele trebuesc liniate, aşa dar îi va deprinde ca sě cunoască şi modul cum sunt liniate tăbliţele, adecă că pe tăbliţe sunt 2 categorii de linii, linia mică sau mijlocie şi că fiecare linie mijlocie e mărginită de o linie laterală deasupra şi una laterală dedesupt, şi numai după ce a premers acestea sě purcede la dreprinderea ţinerei stilului la scris şi a corpului.

După ce s'au făcut toate aceste ar urma deprinderile de analisare şi de desemnare. Ne spune dl M. că aceste deprinderi au sě se facă pe rênd una după alta şi în legătură una cu alta, dar cu spusul acesta rěmânem, căci ori cine sě poate convinge că, dl M. s'a ferit a ne spune sau a atinge cât de scurt măestria, ce consistă întru a combina aceste deprinderi, de oare-ce, dl M. în teme nu se acomodează acestei îndrumări, ba, după cum vom vedea mai târḑiu, îşi chiar contraḑice. Acum mě voiu oprì, puţin spre a observa ceva la scopul prea general, ce l atribue dl M. acestor deprinderi. Deprinderile de desemnare, analisare, au scopul (pre care dl M. la precisat în câtva, dar nu de ajuns), perfecţionarea elevilor numai şi numai în direcţiunea spre ai putea pune în posiţie, a scrie literile cât se poate de corect-caligrafic, sě înţelege deocamdată, literele mici. Deci în acest respect au sě se facă cât de multe deprinderi, cu precauţiunea însě, că prin aceasta sě nu cadă în estremitatea susţinută de unii şi esercitată de alţii, ce consistă în un desemn elementariu, desemnând verḑi şi uscate, cu şi fără scop, prin care se contribue la opăcirea şi amênarea momentului în care sě începem cetitul, desemnul fiind obiect de învěţământ separat. În privinţa scopului ce-l au deprinderile de analisare tema ḑice: prin analisarea ḑicerilor în cuvinte, a cuvintelor în silabe şi a silabelor în sonuri sě învaţă a distinge elementele limbei şi ale pronunţa corect, precum sunt de a se şi scrie, ear nu schimonosite precum le pronunţă poporul necult....“ Din acest citat sě poate vedea că în temă sub elementele limbei dl M. înţelege cuvintele, căci numai pe acele le pronunţă poporul necult schimonosite. Eu cred, că nu aceasta e scopul deprinderilor pentru analisare. Nu mai în parte au deprinderile acestea scopul acesta, ear mai departe au scopul final, ca elevii sě poată analisa vorbirea în sonuri, adecă că cutare cuvênt, pentru că se compune din cutare sonuri are a se scrie cu cutare litere. Aceasta operaţiune sě o poată face ei înşişi, căci e cu mult mai raţională procedura aceasta, şi devine cu mult mai interesant învěţământul şi pentru copii, deoarece dândule copiilor se scrie semnul acesta *(i)* le spunem că pe acesta îl chiamă i., copii numai după o lună ajung sě ştie de ce folos este i în limba română, că adecă i este parte constutivă, căci fără el nu ar putea fi cuvêntul ic, in, mic, etc.

Deşi mai înainte ne recomândă tema că, pregătirile la scris au sě se facă în legătură una cu alta, totuşi dl M. pentru ca sě-şi contraḑică ne recomândă earăşi că, deoarece principiul metodului analitic-sintetic este a învěţa pre elevi scriind — cetitul, deacea învěţătoriul va cerca a pregăti pre elevi mai întâiu pentru scris, fiind-că toată scrierea constă din câteva liniuţe, va deprinde elevii la desemnarea şi cunoaşterea acestor liniuţe. Ca sě ne arete, că în adevěr a voit aşi contraḑice, nespune, că facem mai întâiu linii verticale, groase subţiri, apoi linii orisontale (pe care le numeşte dl M. şi oable) după aceea linii ovale, cu care isprăvind va purcede la analisare.

Sě ne oprim puţin la aceste linii. Relativ la liniile orisontale observ numai asupra numirei oable, nu vreau sě mai documentez că numirea oablă nu e identică cu cea orisontală. La aceasta rătăcire a venit poate din superficialitatea cu care a cetit pasagiul din conductorul dlui Popescu pag. 8, unde ḑice „Sub numěrul 2. sunt înfăţişate linii oable,“ dar nu a consultat mai departe fraza.

(Va urma).

Am privit și privim de detorința ambelor țĕri cu privire la onoarea lor sĕ se esamineze, în ce chip, și prin a cui vină s'a escat această calamitate.

Cuvêntarea ministrului a produs adêncă impresiune, și parlamentul unanim a votat un credit de 7 milioane.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Câmpul pânei în 12 Aprile, 1885. Onorate dle Redactor! În prețuitul ḑiariu ce redactați Nr. 34 a. c. au apărut o corespondență întitulată „Cestiuni de resolvat la sinod,“ subscrisă de „un preot ortodocs“

Cu permisiunea dvoastre, domnule Redactor, voi a-mi da și eu părerea mea individuală în această cestiune de mare însemnătate, pe care tot acel venerabil „preot ortodocs“ în Nr. 37 din nou, în coloanele „Telegrafului Român“, o sulevează. Cumcă beția și fumatul tutunului, care în mare parte are trecere chiar și la prunci, s'au înrădăcinat la poporul nostru și stăm rĕu — e prea adevĕrat; și cumcă poporul parte mare din rodurile sale le bagă și le astrînge în jitnița evreului toamna pentru pește, vinars și tutun spre a fi păstrate acolo și la cas de lipsă de ale reda eară acelora pe lângă mare camătă, încă e adevĕrat, cu un cuvênt admit părerile dlui „părinte ortodocs“ încât privește constatarea acestor împregiurări triste și de compătimit pentru sirmanul nostru popor român.

Nu pot consimți întru toate cu părerea confratelui „pr. ort“ întru aplicarea ca mijloace pentru stêrpirea blăstematului pĕcat al beției, când ne recomândă respectabilul „preot ortodocs:“ că „Printr'un conclus, care va fi de a se lua de sinodul procsim, sĕ va oprì în modul cel mai strict preoțimea noastră și învĕțătorii nostri de a mai întra în birt! Conclusul acesta va trebuì sĕ se publice sinodului parochial în fie-care biserică de către protopresbiterul tractual și poporul făcut atent, că dacă va observa pe preot sau învĕțătoriu la cârcîmă, se facă la moment arĕtare!... Este drastică metoda, dar ea va avé efect.“ Mai de parte ḑice dl „pr. ort.“ că: „pe basa statutelor întărite de ministru sĕ se arete și sĕ se pedepsească unul — doi, cari ar cerceta cârcîma în timpul servițului Dumneḑeesc, poporul va începe a pricepe binele ce-i vor mai marii sei și așa biserica va fi un loc cercetat înainte și după prânz și în scurt timp am da spre bine în cele morale și în cele materiale. Tinerimea are se fie oprită dela jocuri până nu a trecut timpul vecerniei și eu nu cred — ḑice dl „preot ortodcs“, că va esista un preot, care sĕ nu-și poată validita dorința sa, dacă el numai voește! Oprește pe unul sau doi tineri mai de frunte la sine, le enarează lucruri frumoase, le cetește vr'un jurnal și așa îi desmênta de a merge la joc.“

Acestea frumoase cuvinte ale confratelui „preot ortodocs“ analisându-le se vedem încât sunt ele de recomandat și aplicabile. Precum dignitarii cei mari, ba chiar regii nu sunt scutiți de a nu avea și dînșii inimici, dar un funcționariu precum e preotul român, acesta se fie oare fără dujmani? Aici zace rĕul! A da această potestate poporului nostru care în mare parte e necult de a spiona pe preot sau învĕțătoriu, dacă merge în cârcimă și a face la moment arătare asupra lor! — ce ar însemna alta decât procese, cercetări disciplinare din partea celor competenți și toate în detrimentul și paguba bisericei, întră popor și preot neînțelegeri și așa în loc de a pune stavilă, reul pe ḑi ce merge va lua dimensiuni tot mai mari, ba se vor afla oameni și de aceia cari poate preste noapte au visat că au vĕzut pre preot în cârcîmă numai ca se afle mijloc de pâră spre destituirea lui. Drastice întru adevĕr vor fi urmările atunci! — Apoi de a oprì pre popor de a numai cerceta birtul și tinerimea jocul sub împregiurările ḑilei de față numai încape nici o îndoială că de ar fi un preot cât de zelos, fără de a fi sprijinit și nedându-i-se sucurs din partea autorității politice nu-i va succede de ai abate, de ar întrebuința ori și ce forță morală.

Me prinde mirarea cum confratele „pr. ort.“ pentru stîrpirea și delăturarea acestor defecte rele au aflat medicină și mijloace, dar pentru adevĕrata salvare a preoțimei noastre, care se află în mare parte în o stare umilită, de a o ridica la rangul și a o pune la nivelul ce întru adevĕr îi compete amĕsurat chemări sale, abstragênd dela aceia împregiurare că sĕ vor afla și pĕcătoși, pentru aceasta nu ne recomanda nimica.

Știe prea bine confratele „pr. ort.“ în ce stare se află preoțimea noastră! Cea mai mare parte din trênsa e avisată de a lucra ḑi și noapte întru sudoarea feței sale pentru ca sĕ-și crească și susțină familia, căci fiindu-i parochia slabă nu poate conta la o dotațiune cuviincioasă. Ba nici nu poate căscă gura pentru de a i-se mai îmbunĕtăți leafa de preot ori învĕțătoriu, căci atunci 'și aprinde numai paie în cap, chiar de ar perì de foame; că poporul nostru stă pe lângă aceea că așa ne am pomenit încă din bĕtrâni. Când în vre-o comună se comasează hotarul sau se segregează pășunatul, poporul nostru e în contra și la aceea, ce garantează legea și-i compete bisericei sau scoalei ca părticică de a nu se da, ḑicênd că biserica nu are lipsă și popa are cu ce trăì.

Ce respect poate avè un preot sau trecere înainte poporanului seu dacă el ca preot de dimineața până seara e silit împreună cu poporanul seu de a trage cu sapa sau coasa spre a-și câștiga pânea de toate ḑilele pentru traiul vieței? Aceasta e devisa, pentru aceasta e chemarea lui? Ce se mai vorbesc pentru îmbrăcămintea lui, nu-l cunoști, fără numai dacă-ți va spune cineva că e preotul cutare, căci îmbrăcămintea nu e corespunḑĕtoare stărei sale preoțești! Unde apoi îi mai rĕmâne timpul de studiu pentru a se perfecționa pe cariera sa preoțască? dacă gumva nu e prea obosit de lucrul câmpului, de sigur numa Dumineca și în serbători? Parte mare și din inteligința noastră după ce au eșit din scoală de și sunt unii fii de preoți și au fost bine crescuți în casa părințască în credință și cu moravuri bune, astăḑi ocupând posturi de cele politice nu-l mai veḑi la biserică, nici sĕ jertfească ceva pentru ea, ci din contra defaimă cele sfinte dând însuși ei esemplul reu la corupțiune și scandaluri mai trăind unii și în concubinat. — Spre stêrpirea acestui rĕu ce mijloace va putea aplica venerabilul „pr. ort“?

După părerea mea onorabilul „preot ortodocs“ mai bine făcea dacă pe lângă conclusul ce poftește dsa ca sĕ se ia în sinodul procsim ar fi ḑis că tot în acel venerabil sinod procsim se se ia și un atare conclus: că pe ce cale s'ar putea îmbunătăți soartea preotului și învețătoriului român? Dacă ar ajunge la bătrinețe și neputință ne mai fiind capace de oficiul sĕu, de unde se i se acordeze una subvențiune sau pensiune pentru restul vieței sale și la cas de moarte se fie asigurată familia sa și orfanii sei?*) Aici ar fi putut venerabilul confrate „preot. ort.“ recomanda fondurile archidiecesane, din cari, deși nu ni s'ar pute satisface acuma pre deplin dorinței noastre, cel puțin în parte sĕ se pună numai decât în lucrare, și apoi după ce am ajuns la această mult dorită țintă ca preoțimea și învĕțătorimea noastră sĕ fie bine dotată ca și preoții celoralalte confesiuni din patria noastră, atuncea poate conta ori și cine la o preoțime cultă și conștiă de chemarea sa și atunci nu va fi preot, care sĕ se aștepte se vină Dumineca ca pentru câteva prescuri se celebreze numai o liturgiă, apoi de a rostì vre'un cuvênt pattoral către poporenii sĕi nici pomenire, ci din consră își va împlinì misiunea sa de adevĕrat lucrătoriu în via domnului, atunci i se va da ocasiune de a se perfecționa sĕptĕmâna întreagă, nu-l va mai împedeca ḑiua de mâne ca se meargă cu badea Ioan la plug; își va pune toată silința sa de a învĕța pe turma sa cuvêntătoare ca sĕ se ferească de relele ce-l amenință la perire, mergênd însuși cu esemplu bun înaintea ei moderându și lăcomia față de poporeni sei.

Numai atuncea poate avea influință modalitatea propusă de venerabilul „preot ortodocs“ și poate fi acceptabilă, sciind că preotul încărunțit devenit necapace de a mai putea funcționa 'și are pensiunea sa și numai atârnă dela grația acelora, cari sei arunce osul de ros. De când s'au întrodus era noastră constituțională bisericească mai în toate sinoadele s'au adus concluse preste concluse în privința dotărei preoțimei și învĕțătorimei noastre și s'au tipărit în protocoalele sinoadelor, pentru cari concluse în tot anul s'au spesat 2 până în 3 mii din fondurile archidiecesane cu deputații până le-au adus la valoare de drept numai pe hârtie dar în faptă nu! Noi preoții ne mângăem cu aceia că după ce vom părăsì de a mai propoveduì în lumea aceasta, de sigur pe ceialaltă se va realisa dorința noastră. *B.*

Pĕcatele noastre.

* „Tribuna“ atribue succesele sinodului archidiecesan coalițiunei „Albiniștilor“ cu Mironiștii, pe când toată lumea știe, că în această privință cel mai mare merit îl are „Tribuna.“

Prea multă modestie.

* „Guvernului i vine mai bine la socoteală V. Roman, de cât Ioan de Preda — ḑice „Tribuna“ — fiindcă I. de Preda este un om, pe care guvernul nu-l poate ajunge, pe când domnul V. Roman este director al băncei „Albina.“

„Nu este adevĕrat,“ ḑice inspectorul de dare, căci V. Roman în toată vieața sa a fost și este opozițional, ear cu banca „Albina“ n'avem nimic de a face, decât se primim dela ea contribuțiunea și încă cu cât prosperează mai bine, cu atâta e și contribuțiunea mai mare; dar dl I. de Preda este un cetățian blând, care nu face politică opozițională, din contra de ani ne face cele mai bune serviții ca membru denumit din partea guvernului și președinte al comisiunei pentru reclamarea dărei de venit, cu diurn de 5 fl. la ḑi.

El nu respinge nici denumirea nici diurnul, ear eu știu ce fac, când îl propun pentru denumire. Tableau — în biroul consorțiului.

„Tribuna“ în comentariul ce-l face în numĕrul 87. la rĕspunsul domnului Cosma, publicat și de noi în numĕrul precedinte, 'și face mult „haz“ din domnul Cosma pentru citarea §. 20 al legei de pressă, numindu-i respunsul de „scrisoarea pusă sub ocrotirea §-fului 20 din legea de pressă“ — la alt loc „căci domnul Cosma e advocat *„distins“*, ear la alt loc eschiamă: „Aceasta o ḑice domnul Cosma, advocatul băncei „Albina“, același om, *care citează §. 20 din legea de presă.*“ Ear la început sub stea i dă se priceapă, că nu cunoște legea de presă, cu aceste cuvinte:

„Domnul advocat P. Cosma s'a cam pripit, pareni-se, la citarea §-lui, fiindcă eată ce ḑice legea de pressă dela **1862.**“

Ací apoi citează un tecst al unui §. 20, care n'ar conținea îndatoriri de a publica rĕspunsul privaților.

Avênd și noi datoria ca jurnaliști a cunoaște legea de pressă, am cetit §. 20 și l'am aflat de cuprinsul următor:

„În publicațiunile periodice *trebue* (nemțește **„muss“:**) se publice fără nici o tacsă rectificările oficioase referitoare la faptele comunicate într'acelea, și încă în foaia (numĕrul) sau broșura procsimă, după primirea acelora.“

Tot asemenea trebue (műssen) sĕ se primească și alte rectificări dela interesați, înse numai într'atâta fără tacsă, încât estensiunea rĕspunsului n'ar trece preste duplul articlului, la care se referește respunsul.“

„În casul când respunsul ar trece preste această mĕsură, pentru șirele mai multe sunt de a se plătì tacsele ordinare.“

„În cas de denegarea publicărei, primirea aceleia este a se esopera prin procurorul statului.“

Alinea din urmă s'a modificat prin ordinațiunea ministrilor de interne și de justitie din 14 Maiu, 1871 Nr. 1498 întracolo că: „Primirea în cas de denegare nu se mai esoperează prin procurorul de stat, ci prin judecătoria competentă în causele de abateri, că judecătoria are se decidă fără amênare, și că în contra dispunerei de publicare nici un remediu n'are putere de suspindere.

Ce e drept, legea aceasta nu este din 1862, ca a „Tribunei,“ ci din 1852 însĕ pe aceasta o susține ordinațiunea ministerială citată mai sus, și tot pe aceasta o susține pentru Transilvania și articolul de lege XXXVII din 1880 §. 7.

Dar precum se vede și judecătoria tot așa cunoaște legea de pressă, ca și domnul Cosma, căci eată ce decisiune s'a înmanuat redacțiunei ḑiarului „Tribuna:“

Nr. 1236 crim. 1885.*)

În înțelesul §. 20 a procedurei de pressă din 27 Maiu 1852. dându-se loc acestei cereri, rectificarea petentelui Parteniu Cosma aclusă la cerere conform ordinațiunei ministrilor de interne și justiție dto. 14. Maiu, 1871, Nr. 1498 §. 9. se predă redacțiunei ḑiariului de ḑi „Tribuna“ cu îndrumarea, ca această rectificare se o inregistreze în numĕrul ce va urma după primirea acestui decis.

Sibiiu, 28 Aprile 1885.

Judecătoria cercuală. **Papist.**

Va se ḑică nu dl Cosma s'a greșit cu citarea §-lui 20. ci precum se vede, jurisconsulții dela „Tribuna“ și-au blamat Redacțiunea, dându-i informațiuni false.

---

*) Este tocmai în lucrare un statut de pensionarea funcționarilor bisericești. Preste puțin se va publica spre orientarea preoțimei noastre. Red.

*) Reproducem și tecstul original:

Ezen kérelemnek az erdélyben fennálló 1852 évi majus 27-ik sajtó rendtartás 20 §-a értelmében hely adatván, kérelmező Cosma Parthén által a kérvényhez mellékelt kiigazitás a m. k. belügy és igazságyügyministernek 1871 május 14-ik (1498/I. m. E.) sz. a. kelt rendelete 9 §-ához képest a „Tribuna“ napi lap szerkesztöségének azon meghagyással adatik ./· ki, hogy ezen kiigazitást a hirlapnak átvételt követö napon megjelenö számában iktassa be.

Nagyszeben 1885 Április hó 28-án.

A kir. járásbiróság. **Papist.**

Importul rîmătorilor de provenință română în Ungaria.

Pentru importarea rîmătorilor de provenință română din Ungaria, autorisațiunile prealabile numai sunt necesare.

Două puncte sunt fixate pentru întrarea acestor vite, la trecerea lor prin graniță, anume: Orșova și Felső-Tőmös (Predeal) și transportul trebue făcut numai pe cale ferată.

Fie-care transport va fi însoțit de un certificat de sănětate și de proveniență.

Acest certificat trebue sě constate lămurit și espres că vitele sunt pe deplin sănětoase, că ele provin dintr'o localitate care atât ea însași cât și vecinătatea în o periferie de 20 kilometri, este nebântuită de dorul de picoare și de aftosă, precum și de ori-ce altă epidemie între animalele domestice, și, în fine, că transportul a stat 30 ḑile înainte de esportare într'o localitate liberă de epidemii.

În institutele de carantină dela Orșova și Felső-Tömös, rimătorii vor fi supuși unei riguroase vizite veterinare, și dacă un singur animal se va constata bolnav ori bănuit de boală epidemică, în special de boala de unghii și de gură, tot transportul va fi refuzat.

Importul în Austria prin Bucovina..

Până la stingerea complectă a febrei aftose, care mai bântuie încă în câte-va comune din județele Dorohoiu și Fâlciu, exportul porcilor, oilor și caprelor de proveniență română, prin Bucovina, va fi supus autorisațiunei prealabile care se va libera pentru fie-care cas special și fie-care port în parte, de guvernatorul I și R. al Bucovinei în Cernăuți.

Doritorii de a esporta asemenea vite sě vor adresa, prin urmare, cu cerere directă și specială guverniei din Bucovina.

Această cerere trebue sě fie făcută în condițiunile publicate prin avisul dela 20 Martie, și neapěrat însoțită de certificatele de origine și sěnătate, libertate de autoritățile noastre competinte, care se ateste originea nesuspectă și buna sănětate a vitelor și localităților, întocmai ca și certificatele cerute la trecerea rîmătorilor în Ungaria.

Odată autorisațiunea prealabilă dobândită, neguțătorii români vor cunoaște că transportul vitelor nu se poate face decât pe cale ferată, și întrarea lor în Bucovina nu poate avea loc decât prin punctul Ițcani.

La sosire în contumace, vitele vor fi supuse aceleași vizite veterinare riguroase, ca și rimătorii, destinați a întra în Ungaria, și dacă un singur cas de boală epidemică, în special de unghii și de picioare, va fi constatat, tot transportul va fi respins.

Cu această ocasiune se aduce la cunostința neguțătorilor români că transitul rîmătorilor de proveniență română, prin Austria ca și prin Rusia, pentru Germania, nu e practicabil; întrarea rimătorilor fiind interḑisă de guvernul imperial al Germaniei la granița austro-ungară și rusă. „Monit. ofic.“

Din public.

(Mulțămită publică.) La petrecerea cu joc arangiată de mai mulți tineri românì la 3/15 Aprile 1885 în sala dela „Împěratul romanilor“ au întrat 188 fl. și erogațiuni 118 fl.

A rěmas deci un venit curat de 70 fl., care cu ḑiua de aḑi s'a administrat comitetului Reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Cu această ocasiune au întrat ca suprasolviri:

1.	Dela Escelenția Sa Domnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul	fl. 20.—
2.	Augustin Láday, cons. în pens. .	„ 5 —
3.	Dr. Ioan Nemeș, advocat . . .	„ 5.—
4.	Ioan cav. de Pușcariu, septemvir	„ 4.—
5.	Iacob Bologa, cons. aul. în pens.	„ 1.—
6.	Dr. Ioan Moga, medic	„ 1.—
7.	Dr. Ioan Mihu, advocat	„ 1.—
8.	Simeon Muntean, notar	„ 1.—
9.	Augustin Nicoară, cand. de advocat	„ 1.—
10.	Dr. Abs. Todea, advocat	„ 1.—
11.	Iosif Orbonaș, pretore	„ 1.—
12.	Parteniu Cosma, advocat. . . .	„ 1.—
13.	Petru Roșca	„ 1.—
14.	Petru Gligor	„ 2.—
15.	George Muntean	„ 1.—
16.	Nicolau Henț.	„ 1.—
17.	X.	„ 7.—
	Suma .	fl. 54.—

Marinimoșilor domni li se aduce mulțămită pe calea aceasta.

Sibiiu, 14/26 Aprile, 1885.

Pentru comitetul arangiator:

Mateiu Voileanu,
cassar.

Mult stimate domnule Redactor! 'Mi a venit la cunostință că unii din Oravița me suspicionează, ba chiar voesc a ști positiv că eu sum autorul unor corespondințe ce sau publicat în „Telegraful Român“ datate din Oravița și referitoare la mișcămintele românìlor din ținutul Oraviției. Nu pot se me provoc la numerii, în cari au apărut corespondențele din cestiune, căci nu i-am věḑut dar nici cetit.

Stând lucrul astfeliu vě rog respectuos în interesul adevěrului și spre liniștirea celor interesați se binevoiți a dechiara publice, dacă sum sau nu eu autorul amintitelor corespondințe.

Primiți dle redactor asigurarea deosebitei mele stime cu carea mě subscriu.

Oravița în 13/25 Aprilie 1885.

Andreiu Ghidiu,
protopop greco-oriental. *)

Nr. 696 Scol.

Ca un op de mare folos pentru studiul privat se recomândă învěțătorilor și preoților din archidiecesă cartea: **„Higiena Poporală, cu privire la săteanul român,“** de Dr. G. Vuia, profesor de higienă la institutul teologic pedagogic în Arad.

Sibiiu, 16 Aprile 1885.

Consistoriul archidiecesan.

Varietăți.

* (Postal.) Înființându-sě cu începere din 1 Maiu a. c. oficiu postal în comuna Oarda murěșană de jos, comitatul Albei inferioare, acesta va comunica prin mijlocirea careolei postale, ce comunică în toate ḑilele între Sibiiu și Alba-Iulia.

Cercul de intimare îl compun comunele: Oarda mureșană de jos și de sus, Drîmbariu, Limba, Ciugudul mureșan, Daia română și Șeușa.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì și transporta tot feliul de epistole și pachete, pre cum și avise postale cu suma de până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Sibiiu la 11 oare — m. a. m.
În Cristian stă 5 minute.
Sosește în Secel la 1 oară 5 m. la ameaḑi
Pleacă din Secel „ 1 „ 35 „ „ „
În Apoldul mare stă 5 minute.
Sosește în Mercurea la 3 oare 50 m. p. m.
Pleacă din „ „ 4 „ — „ „ „
Sosește în S.-Sebeș „ 6 „ 15 „ „ „
Pleacă din „ „ 6 „ 25 „ „ „
În Oarda mureșană de jos stă 5 minute.
Sosește în Alba-Iulia la 8 oare 5 m. seara.

Îndărăt:

Pleacă din Alba-Iulia la 6 oare 30 m. dim.
În Oarda mureșană de jos stă 5 minute.
Sosește în S.-Sebeș la 8 oare 5 minute dim.
Pleacă din S.-Sebeș la 8 „ 15 „ „
Sosește în Mercurea la 10 „ 30 „ a. m.
Pleacă din Mercurea la 10 „ 40 „ a. m.
În Apoldul mare stă 5 minute.
Sosește în Secel la 12 oare 55 minute la am.
Pleacă din Secel la 1 „ 25 „ p. m.
În Cristian stă 5 minute.
Sosește în Sibiiu la 3 oare 30 minute d. am.

Ceea ce se aduce la cunoștință publică din partea direcțiunei postelor din Sibiiu.

* (Convocare.) Domnii membrii ai comitetului central, al reuniunei învěțătorilor români gr. ort. din districtul „Sighișoarei“ și anume: Ioan Muntean, director la scoala elementară din Sighișoara, Ioan Berescu, învěțătoriu în Sighișoara, Ioan Rondolean, învěțătoriu primariu în Daneș Dumitru Stuchirean, învěțătoriu în Bertan, Nicolae Muntean, învěțătoriu în Saschiz, Emanuil Florea, învěțătoriu în Criș, Dionisiu Chendi, învěțătoriu și capelan în Șaroșul săsesc, Ioan Florea, învěțătoriu în Hetiur, Ioan Oprea, învěțătoriu în Laslea mare, Eremia Bucșa, învěțătoriu în Feleag și președinții despărțěmintelor tractuali, se învită prin aceasta conform §. 18 din „statutele reuniunei“ a se presenta la a doaua ședință anuală, ținêndă în dumineca din 28 Aprile a. c. v. 2 oare după ameaḑi în localul scoalei noastre române din Sighișoara.

Obiectele de pertractat vor fi:

1. Referata notarilor comitetului central asupra rapoartelor despărțěmintelor tractuali §. 14 din „statute.“
2. Raportul cassariului reuniunei districtuale §. 15 din „statute“.
3. Raportul bibliotecariului.
4. Staverirea temelor de pertractat în despărțěmintele tractuali.
5. Pregătire de proiecte și propruneri relativ la înaintarea scopului reuniunei.
6. Comunicarea ordinului Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ca senat scolar Nr. 4805 privitoriu la conclusele aduse de adunarea generală din anul trecut.
7. Curenții.

Sighișoara, 10 Aprile 1885.

Președinte:

Demetriu Moldovan, adm. prot. — *I. Rondolean,* actuariu.

* (Anunciu). Din partea subscrișilor cu toată onoarea se aduce la cunostință publică prin mult prețuitul ḑiariu „Telegraful Român“ acea că în 16 Maiu a. c. an. am. la 8 oare se va ținea adunare în Sas-Régen în localitatea scoalei gr. cath. de acolo, pentru punerea în rênd, pentru organisarea și rațiocinarea banilor incurși la biblioteca donată de Emer. Ioan Pop Maior.

Deci dară cu toată onoarea este rugată inteligența română din ținutul Reghinului și a Gurghiului fără osebire de confesiune spre a participa. Ca așa se putem duce în îndeplinire cele ce se țin de agendele menționatei Biblioteci.

G.-Hodacu, 26 Aprilie 1885.

Leon Lupu, președinte. — *Nicolau Petru,* cassariu.

* (Foc.) Luni după ameaḑi s'a escat foc în edificiul templariului român G. Brassai din Oreștie. Focul s'a estins și flacările au consumat în timp scurt laboratoriul întreg al templariului și mult material lucrat gata și brut. Paguba se urcă la 7—800 fl. Asigurat a fost numai material în preț de 400 fl. Au mai ars grașdurile din inmediata vecinătate a dlui adv. Dr. Tincu. Intervențiunea grabnică și energică a pompierilor a localisat îndată focul, care amerința a lua dimensiuni înfricoșate. Focurile au fost foarte dese pe aici de un timp încoace — pagubele enorme sunt o serioasă admonițiune, pentru toți proprietarii de a și asigura edificiile ca la timp de desastre neprevěḑute se poată afla o desdaunare.

* „L'Indépendance roumaine“ după cum ne spune „România“ primește din Iași următoarea telegramă, cu data de 12 Aprilie:

„Joi seara s'a ținut o întrunire pentru constituirea societăței pentru sprijinul și apěrarea bisericii naționale ortodocse. Episcopul de Roman a presidat ședința. S'a dat cetire scrisorilor pastorale, prin care se aprobă societatea. Era de față Mitropolitul Moldovei și toți archiereii. Peste o sută de persoane din clasele înalte, comersanți, profesori, mari proprietari, asistau la ședință. S'a dat cetire la 150 de adesiuni trimise din toată țara.

„Misiunea societății este de a susține ideile naționale religioase prin desvoltarea instrucțiunii, prin presă și prin propagandă, înlăturându-se cu totul politica.

„Mitropolitul Iosif s'a aclamat președinte onorific. S'a ales un comitet de cinci membri cu episcopul de Roman ca președinte.“

Loterie.

Mercuri în 29 Aprilie 1885.

Sibiiu: 1 87 41 61 68

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Aprile n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	93.85	93.70
Renta de aur austriacă	105.20	105.50
Renta ung. de hârtie	89.85	89.85
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.50	95.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	121.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	279.75	280 50
Acțiuni de credit aus r.	281.25	281.20
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	104.70	104.—
Obligațiuni urbariale transilvane	100 25	100.50
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin .	—.—	96.50
Sorți ungurești cu premii	114.50	110.50
Sorți de regularea Tisei	117.—	117.50
Acțiuni de bancă austro-ung	861.—	850.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	144 28	144.—
Galbin	5 88	5 86
Napoleon	9 97½	9 97
100 marce nemțești	61.75	61.65
London (pe poliță de trei luni)	126.20	126.35

---

*) Corespondențele provocate le-a scris o persoană venerabilă, care vede și cetește ḑiariul nostru, și nu domnul protopop Andreiu Ghidiu, care după cum ne spune nici ne vede nici ne citește. Red. „Telegraf. Român.“

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 44. Sibiiu, Sâmbătă 20 Aprilie (2 Mai) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sĕrbătorei s. Muc. George Nrui procsim va apărea Joi in 25 Aprile v.

Sibiiu, 19 Aprile 1885.

Dintre toate meseriele, cea mai greţoasă este denunciarea şi calumniarea, şi ea varsă drastică lumină asupra caracterului oamenilor împinşi în mod fatal şi irresistibil spre ea.

Denunciaţi şi calumniaţi suntem noi actualii muncitori dela ḑiariul „Telegraful Român,“ şi spre mirarea noastră tocmai colegii dela „Tribuna“ se servesc faţă cu noi de această mârşavă armă. Şi ei se servesc de ea făcênd totdeauna paralele între noi şi domnul fost redactor al ḑiariului nostru, Nicolau Cristea, şi astfel ne silesc ca din considerare la persoana domnului Cristea sĕ nu ne putem apĕra, sau în casul cel mai rĕu ca în apĕrarea noastră sĕ fim modesti poate peste mĕsură, o însuşire aceasta a oamenilor cu inima curată, care însuşire însĕ se consideră de slăbiciune în cele mai multe casuri.

Denunciarea şi calumniarea s'a făcut pe două căi: pe calea socială aici în Sibiiu, şi verbal la ocasiune şi prin provincià, şi pe calea publicităţei, tacsând adecă lupta noastră de duşmană şi stricăcioasă neamului românesc, sau cu cuvintele denunciatoare vorbind: „Telegraful Român“ sub redacţiunea domnului Cristea a servit interesele poporului românesc, dela retragerea domnului Cristea el servesce interesele guvernului unguresc.

Parola fraţilor dela „Tribuna“ a fost: „audacter calumniare,“ şi ei în această tactică au fost neobosiţi.

Am fost şi persistăm a fi passivi faţă cu uneltirile calumniatoare privitoare la persoana noastră. Publicul român din Sibiiu va judeca între om şi om, şi el va pronuncia sentenţa asupra caracterelor, care sentenţă locală va remânea.

Pe acest teren suntem deci passivi. Regretăm mult meseria, după cum am ḑis, şi o regretăm cu atâta mai mult cu cât în serviţiul ei s'au pus persoane stimate de lume, şi cari în această meserie desvoaltă o activitate deamnă de o causă mai bună.

Vom reflecta însĕ la partea privitoare la ţinuta ḑiariului „Telegraful Român“ Nu ne este permis sĕ tăcem în faţa atacurilor şi calumnielor îndreptate contra bisericei şi a stindardului, pre care încă fericitul Şaguna l'a ridicat pe nişte timpuri grele, şi l'a ferit neîntinat — după cum adecă domnul Cristea ne-a spus — pănă la moartea sa la 16/28 Iuniu, 1873, şi care după cum ni se spune tot curat a rĕmaş pănă la 6/18 Octobre, 1883, ḑiua retragerei domnului Cristea dela redacţiunea „Telegr. Român.“

Coincidenţa joacă de multe-ori admirabilă rolă în vieaţa omenească. 18 ani a scris domnul Cristea la, „Telegraful Român“ şi de 18 luni scriem noi actualii muncitori pe această spinoasă carieră.

În timp de 18 ani, cât timp a scris domnul Cristea, a apărat principiele, pe cari noi le apărăm acuma de 18 luni. Mai mult: actualii bărbaţi dela „Tribuna“ 18 ani au susţinut stindardul după cum adecă au putut şi ştiut sĕ-l susţină. De 18 luni stăm noi la steag, şi lumea ne ḑice că noi întru nimica nu suntem mai slabi, ca înainte de 6/18 Octobre, 1883.

Accentuăm espres: **lumea** ne ḑice că nu suntem mai slabi, ca înainte de 6/18 Octobre, 1883.

După cum ne spune „Tribuna“ partida contrarià alegerei actualului archiereu al nostru este astăḑi cu ea. Noi stim, că aşa este, şi voim sĕ fie constatat, că „Tribuna“ încă ni-o testează.

O parte din vechia partidă — fiene ertat a întrebuinţa numirea cea vechiă — Popeistă, în frunte cu ḑiarul „Tribuna“ vine şi ḑi de ḑi ne aruncă în faţă, că nu apărăm interesele poporului român, pentru cuvêntul, că la redacţie nu mai este aplicată persoana Domnului Cristea.

Un mai mare netact, şi o mai mare insultă făcută domnului fost redactor al ḑiarului nostru, insultă la adresa partidei chiar, în vieaţa noastră n'am vĕḑut.

Şi pentru ce?

Întreagă afacerea se reduce la budgetul ḑiariului nostru. Budgetul sêrmanul representă în ochii „Tribunei“ interesele poporului român.

Pelângă el se învêrte întreagă politica fraţilor dela „Tribuna“ in ce priveşte denunciările şi calumniările la adresa „Telegrafului Român.“

De convingeri politice nu ne este permis se vorbim, căci pasivitatea partidei dela „Tribuna“ cel mai acreditat apĕrător al pasivităţei, ḑiarul „Observatorul,“ o a numit pasivitate de contrabandă.

„Tribuna“ ca ḑiariu politic este privită ca una ce face politică de contrabandă cu „Observatoriul“ vorbind, sau în termini mai moderni: unde e mulţimea, acolo eu, căci am lipsă de abonaţi, şi acestia dau parale.

Puţin ne pasă deci de calumniările şi denunciaţiunile eşite dela un asemenea ḑiariu şi dela o asemenea partidă.

„Telegraful Român“ nu lucră pe ascuns. El este carte deschisă şi lumea vede a le cui interese sunt representate în „Telegraful Român.“

Interese materiale la nici un cas nu ne conduc.

Avem conduita politică marcată de marele Şaguna, pe care o urmăm cu perseveranţă. „*Fortiter in re, suaviter in modo*,“ cu aceasta mergem noi înainte.

Mângăerea noastră este, că cei mai mulţi din fostii neîmpăcaţi vrăşmaşi ai ḑiariului nostru, cari n'au preocupaţiuni de perplesităţi bănesci, ne dau testimoniu bun pentru modul cum lucrăm, deşi nu ne aproabă politica de activitate.

Mai avem încă o mângăere. Noi nu ne-am lăpădat de legea noastră, nu de biserica noastră. Calumniaţi cum am fost am stat la postul nostru, şi vom sta înfruntând calumniele de tot soiul.

Politică guvernamertală! Aceasta e armă tocită.

Compare cine voieşte „Telegraful Român“ înainte şi după 6/18 Octobre, 1883, şi facă bilanţ de politică guvernamentală în comparaţie cu interesele poporului român.

Revista politică.

Rĕsboiul dintre Anglia şi Rusia se pare a fi inevitabil. În numĕrul trecut am reprodus cuvêntarea ministrului president engles. Ea a făcut foarte rea impresiune la Petropolea. Ḑiarele ruseşti critică aspru cuvêntarea lui Gladstone, şi o consideră de provocare a rĕsboiului.

Temerea că cu încăerarea Rusiei cu Anglia se va pune la ordinea ḑilei şi cestiunea orientală preocupă întreagă ḑiaristica europeană. Se vorbeşte adecă că Anglia va începe rĕsboiul în Marea-neagră, care prin tractate europene este pusă între teritoriele neutrale. Turcia prin resboiul din urmă s'a demoralisat cu totul, aşa că ea nu se poate opune flotei englese în gura Dardanelelor. Trecută odată flota englesă în Marea-neagră, este călcat tratatul dela Berlin, şi prin călcare se aprind flacările în peninsula balcanică.

Această temere provoacă mari nedumeriri şi ḑiarele apelează la iubirea de pace a monarchilor spre a împedeca isbucnirea rĕsboiului, care va răpì liniştea Europei.

Mai ales ḑiarele din Viena sunt îngrigiate şi ele apelează la diplomaţia europeană spre a interveni.

La eventualitatea unei noue situaţiuni a stărilor de lucruri în Orient va fi greu cercată şi România. Se vorbeşte că la încheerea corpurilor legiuitoare înainte de Paşti ministrul Brătianu se fi ḑis: Deie Dumneḑeu sĕ nu fim siliţi a ne întrunì în sesiune estraordinară.

FOIŢA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodicei speciale a cetirei şi a scrierei“ ! de I. Berescu, învĕţătoriu gr. or. rom. în Sighişoara.

(Urmare.)

Importanţa ovalului în scrierea română nu poate escusa pe dl M. de superficialitatea cu care la tractat, ḑicênd: că dacă trage o linie subţire în sus şi din aceea una groasă în jos aceea ce resultă e linie ovală. Ştiind însĕ că ovalul este elementul fundamental al scrierei latine (române), apoi a trebuit că aceste pregătiri sĕ le tracteze cât se poate de clar. Importanţa ovalului pentru scrierea latină a fost recunoscută încă de profesorul Olievier, care a veţuit aproape cu un secul înainte de noi, când a afirmat, că ştiind odată a face ovalul corect urmează de sine scrisoarea caligrafică, frumoasă. Ştiind deci aceasta, şi noi trebue sĕ-i dăm întâietatea cuvenită, şi sĕ nu-l despreţuim, definându-l superficial şi defectuos, căci din o linie subţire în sus şi alta groasă în jos, ar putea eşì ori ce composiţie, numai cu greu oval.

Sĕ nu uităm că dl M. după ce ne recomandă că deprinderile de desemnare şi analisare au sĕ se facă în legătură una cu alta schimbându-se tot la o jumĕtate de oară, nu se acomodează însuşi acestei recomandări, ci dsa, în prelegerea practică, propune elevilor dsale liniile verticale, orisontale, şi ovale şi după aceea purcede la analisarea vorbirei în cuvinte. Analisarea vorbirei în cuvinte cum o au făcut dl M. este o imitaţiune după conductor, d. e. în conductor: „Un cal bun e scump,“ dl M. „Un mĕr copt e bun.“ Conductorul: „Eu am un ac.“ Dl M. „Eu am un mĕr“ de asemenea şi întrebările referitoare la acestea ḑiceri sunt luate din conductor. Dar pe lângă aceasta apoi se considerăm negalitatea ce este în tractarea liniilor; ca pregătiri la scris, şi cele pentru cetit, şi ca se ne convingem, că ceea ce a ḑis în temă, aceea o şi simte. Se citez: „După ce elevii cu ocasiunea liniilor amintite (adecă verticale orisontale şi ovale) se vor fi dedat bine cu analisarea cuvintelor din ḑiceri şi anume cuvinte de o silibă, învĕţătoriul va cerca operaţiunea cu cuvinte de două silabe; pentru esemplu cuvêntul carte. N. rosteşte cuvêntul carte! „De câte ori trebue sĕ-ţi deschiḑi gura pentru ca sĕ-l rosteşti întreg?“ Din acest tecst ne putem convinge, că dl M. e mulţămit cu perondorea pregătirilor cum a făcut-o dsa, şi totuşi ca sĕ ne arete că a făcut eroare, strigă cu conductorul: „analisarea se va întêmpla odată cu desemnarea, schimbându-se cel mult la o jumĕtate de oară“ Tecstul citat ne mai pune după cap o necălitură, pe care o voiu arăta după ce îmi voiu face observările la recomandarea ce o face dl M. învĕţătorilor, „că după ce elevii se vor fi deprins încâtva cu desemnarea liniilor, esercitarea mai departe o poate concrede unui „monitor.“ Din aceasta recomandare uşor putea venì cineva la ideea, că nu are decât se facă început sau vorbind în limbagiul de care sĕ folosesc muerile când pun pânḑa, sĕ „prindă gură,“ că apoi esercitarea, mai departe sĕ poate face sub conducerea unui copil, care e deja în posesiunea acestor cunoştinţe. Fiindcă sistemul monitorilor în scoală e privit de mulţi, de un ce, ne ducătoriu la scop se cercetăm, ca se putem apoi judeca valoarea recomandărei din temă. Este ştiut, că idea monitorilor, în princip e veche, datează cam de pe la anul 1629 Aplicat a fost acest sistem în scoală de Bell şi Lankaster, 1798. Resultatul obţinut cu acest sistem a provocat faptul, că în Anglia, pe la 1819 se instruau după acest sistem (care procedură se numeşte şi metoda mutuală) 200,000 scolari. Continuu această metodă s'a ameliorat, dar cu toate acestea au aflat contrari, cari o au combătut, cam în următoriul mod:

„Instrucţiunea este un lucru cu mult mai greu de cât sĕ se poată concrede unor copii nematuri, de aceea în opera educaţiunei şi instrucţiunei, în-

Aceste mistice cuvinte au produs mare neliniște printre deputați. Se credea că se simte ceva prin atmosfera politică.

Diarele din București înnoesc acuma aceste știri mistice, și se vorbește despre convocarea camerilor pe luna lui Maiu în sesiune estraordinariă.

Asupra fiitoriului rĕsboiu dintre Anglia și Rusia „Telegraphul“ din București scrie următoarele:

„În afară de interesul general, conflictul afghan, cu toată depărtarea, presentă pentru noi un interes special: ori cât s'ar părea de straniu aceasta, e așa.

Necurmata înaintare a Rusiei în Asia-centrală impune ori-cui întrebarea: ce caută ea acì, ce scop urmărește?

Rusia nu e țeară închisă; ea e udată la nord-vest de Marea-baltică, la sud de Marea-neagră, la sud-ost de Marea-caspică și, în sfîrșit, la nord de Marea-înghețată, care pe coastele ruse e navigabilă o mare parte a anului. Ea nu se găsește în situațiunea Germaniei înainte de cucerirea Holsteinului, strînsă și înnădușită de alte țeri. Pornind dela această constatare, nu se poate admite că Rusia rîvnește cât de puțin la cucerirea Indiei, care ar aduce-o la Oceanul indian. În giurul acestei afirmațiuni se grămădesc și alte argumente de o deosebită gravitate. Mai întâiu, pentru a ajunge în Indii, Rusia trebue sĕ înghiță un pustiu întins, presărat numai ici colea de câte o oază, imposibil de stăpânit; ar fi pentru Rusia a-'și pregătì ruina, dacă s'ar gândì un singur moment sĕ grămădească sub stăpânirea sa nenumĕratele triburi nomade, imposibile de administrat.

Apoi, sĕ presupunem un moment că Rusia ar avea destulă putere pentru a absorbì imensul teritor până la fruntaria Indiei; aceasta nu 'i-ar înlesnì de loc acțiunea. În adevĕr, sub domnia engleză, Indienii au făcut progrese repeḑi, naturale în condițiunile climatice ale țerii Numai prin o guvernare înțeleaptă, prin necontenite concesiuni gradate, Britania mai poate conținea numĕroasa poporație indiană: în administrațiunea engleză, unul din cele mai grele și mai importante departamente e al Indiei. În aceste condițiuni, se poate prevedea cu siguranță momentul, când India va fi de sine stătătoare, printr'o mișcare gradată, înceată, dar necurmată. Fie ḑis în treacăt că o asemenea transformare n'ar produce de loc ruina Angliei.

Eată ce element ar avea sĕ cucerească Rusia: un element în mișcare către emanciparea națională. Opozițiunea ce ar întâlnì Rușii ar fi așa de mare, încât, considerând depărtarea câmpului operațiunilor de Rusia, se poate afirma cu siguranță, că ei n'ar fi în stare se o învingă. Putem sĕ ne închipuim că diplomația rusă, din ori-ce timp, nu a vĕḑut ce vede toată lumea?

În scurt, Rusia n'are nevoie de India și nu poate s'o cucerească, chiar dacă ar voì. Cu toate aceste, e incontestabil, că Rușii înaintează în Asia, că înaintarea lor amenință domnia engleză în India; ce scop urmăresc ei.?

În acest labirint, avem un indiciu sigur, care trebue sĕ ne conducă, Rusia atinge Marea-neagră, dar' acțiunea ei în această mare e împedecată de domnia turcă asupra Dardanelor. „Dardanele gâtuie Rusia,“ aceasta a trecut deja în stare de proverb la diplomația rusă; în mod constant, în veacul din urmă, o vedem luptând, svîrcolindu-se pentru a scăpa de strînsoarea care îi sugrumă avêntul. Congresul de Paris, cel de Viena, cel de Berlin în sfârșit mărturisesc această luptă.

Visul rușilor, de a pune odată mâna pe Constantinopol, pe mult cântatul oraș al Țarilor nu e o legendă; poporalitatea lui arată tocmai că nu e un resultat al fantasiei, ci efectul unei trebuințe reale. În adevĕr, din toate mările care scaldă țĕrmurii Rusiei, Marea-neagră singură servește în adevĕr economia rusă; fără greșală se poate ḑice, că desvoltarea Rusiei e strîns legată de soartea acestei mări.

Esaminarea consciențioasă a situațiunei ne împinge deci forțat la conclusiunea, că tot ce fac rușii în Asia, o fac numai în vederea Dardanelor, în vederea unei deslegări favorabile ei a cestiunii orientale.

Ceea-ce face pe mulți sĕ nu admită această ipotesă, e o confusiune ce de mult timp se face și a prins adênci rădĕcini. Trebuința fatală a Rusiei de a fi stăpână pe Marea-neagră s'a transformat în dorința ce ar fi nutrit Rusia de a pune mâna pe Peninsula-Balcanică.

Se poate foarte bine, ca în poporul rus, acest vis sĕ esiste; nu putem însĕ admite, că diplomația rusă îl împărtĕșește cât de puțin. Altădată, lucrul ar fi fost cu putință; astăḑi numai e așa. Ca și pentru India, siliți suntem se constatăm, că Rusia nu poate sĕ înceapă o asemenea întreprindere și că, chiar dacă ar îndrăsní, ruina i-ar fi pedeapsa. Nu trebue sĕ se uite nici un moment starea politică și financiară a Rusiei pe de o parte, pe de alta, că configurațiunea politică a peninsulei-balcanice s'a schimbat așa, încât zădărnicește o asemenea întreprindere.

Eată, prin urmare, singura ipotesă admisibilă: Rusia manevrează în Asia pentru a ajunge, nu la stăpânirea peninsulei-balcanice, ci a Mării-negre.

Din acest punct de vedere privită cestiunea nu se poate tăgăduì, că ea are un deosebit interes pentru noi, cari nu avem alți plumâni de resuflat de cât tot Marea-neagră Aceasta trebue se dee de gândit oamenilor nostri de stat; pentru noi, în afară de interesul natural ce avem la Marea neagră altă cestiune orientală nu esistă. În această parte trebue se ne îndreptăm deci privirile.“

Denunciațiune.

„Pester Lloyd“ din 10 Aprile Nr. 118. referitor la cunoscuta propunere din sinod a dlui Dr. Nicolau Pop, aduce o notiță plină de maliția și de neadevĕr, carea nu poate provenì din biroul redacțional a lui „Pester Lloyd,“ ci trebue se fie trimisă din Sibiiu.

Cuprinsul ei este următoriul:

„Românii nu mai înceată a se neliniști pentru „Reuniunea transilvană maghiară de cultură,“ ci se folosesc de toate ocasiunile ca sĕ-și manifeste oposiția față cu tendințele acestei reuniuni. Și sinodul procsim al bisericei române greco orientale a servit de teatrul unor desbateri violente și scene, cari sunt de a se referì la această reuniune culturală. Metropolitul român Miron Roman încă a trebuit sĕ-și auḑă unele vorbe amare făcênduise imputări de prea mare neglignță întru apĕrarea intereselor naționali, și de prea mare toleranță față cu guvernul maghiar.“

„După desbateri infocate s'a primit următoarea propunere a lui Nic Pop, și s'a transpus la comitetul scolar permanent pentru dare de opiniune.“

Urmează propunerea dlui N. Pop, comunicată de noi în Nrul. 40 al ḑiariului nostru înse schimonosită și falsificată, încàt nici autorul ei nu o ar mai potea cunoaște.

Nu este adevĕrat că s'ar fi desbătut, când și-a făcut N. Pop propunerea, ci conform regulam. atacer. interne ale sinodului, după cetire s'a transpus simplu la comisiunea scolară.

Nu este adevĕrat că s'ar fi primit propunerea dlui Pop, căci s'a primit a comisiunei scolare, în următoriul tecst:

„*Consistoriul e însărcinat a priveghia, ca nu cumva învĕțătorii ce vor fi primind premii pentru progresul făcut în instruirea limbei maghiare sĕ fie făcut acest progress în contul celorlalte obiecte de învĕțămênt, și ca asemenea premii se nu se primească fără de știrea și aprobarea autorităților noastre scolare.*“

Acest conclus sinodal pe când în formă nu vatĕmă pe nime, în esență apĕră dreptul de supraveghiare și de disciplină al autorităților noastre bisericești asupra învĕțătorilor nostri confesionali.

Nu este adevĕrat că asupra acestei propuneri ar fi decurs desbateri violente, căci desbaterea a decurs cu toată demnitatea în cea mai esemplară liniște.

Nu este adevĕrat în fine, ca Înalt Peasânției Sale Metropolitului i s'ar fi făcut nici cea mai mică imputare.

Notița din „Pester Lloyd, deci, carea după cum este dispusă presa maghiară față cu noi, negreșit va face o tură prin toate jurnalele maghiare, este o denunciațiune miserabilă.

Trăim în timpul denunciațiunilor și dela streini și dela ai nostri, trebue sĕ fim cu ochii în patru, spre a întêmpina cu resoluție bărbătească asemenea producte ale timpului nostru, cari încep a devenì permanente în special față cu biserica noastră ortodocsă din Transilvania, și cari sunt în stare a inaugura o nouĕ eră de persecuțiune a noastră, persecuțiune duplă dintre cari una ne arde, ear ceialaltă ne frige.

Sĕ fim cu toții la locul nostru, căci repeḑiciunea, cu care denunciațiunile ca tresnetul se descarcă asupra bisericei noastre, ne face sĕ credem că avem aici în casă la noi astfeliu de oameni, de cari e bine sĕ ne ferim ca de foc.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brașov, 14 Aprilie v. 1885. Dle Redactor! Un act de foarte mare importanță s'a sĕvêrșit astăḑi în biserica noastră cea bogată a sfântului Nicolae din suburbiul Scheiu de aici. Accentuez cuvêntul „bogată,“ căci într'adevĕr așa este. Apoi cunoscut este, că nimenea pe lume nu e așa de sgârcit ca bogatul, — și sgârcitul mai totdeauna e eftin la făină și scump la tărâțe. Tocmai așa e și cu „sfântul Nicolae“ al nostru de aici.

Sunt o samă de oameni, cari — vorbind imparțial — tot pot avè, numai vederi curate nu, — și în tulbureala vederilor lor își desvoaltă cea mai mare activitate destructoare tocmai în causele cele mai înalte și mai sfinte. Un astfel de cas se poate vedè — între altele -- și în corespondența datată de aici și publicată în Nr. 87 al „Tel. R.“ din anul

---

vĕțătoriul nu se poate suplinì prin nime.“ Chiar când am lăsa propunerea învĕțătoriului și deprinderea monitorului, și atunci, sĕ obiectează.“

„Nu este cu totul esactă părerea că, deprinderea este un lucru mai ușor de cât propunerea, căci fie-care din aceste două activități pedagogice avênd a se îndeplinì cum se cuvine, cere cu mult mai multă petrundere și desteritate de cum se poate aștepta dela un învĕțăcel.“ Va se ḑică chiar și atunci, când dl M. ar fi concreḑut esercitarea celor propuse prin ajutorul monitorilor, încă ar fi trebuit sĕ îndure asprimea respective reflectarea citatelor de sus, care le-am împrumutat și abreviat din „Scoala Română“ a. 1876. Dar din tecstul temei, „deprinși în câtva, esercitarea mai departe“ ușor se poate înțelege, după cum am ḑis mai sus, prinsul gurei, că apoi cele următoare pot sĕ decurgă sub priveghierea unui monitoriu. Așa dar cum stăm cu sistemul monitorilor? Deșì citatele de sus, îl surpă, totuși organisarea scoalelor (cu un învĕțătoriu) îl susțin. Eu necesitat prin îngustimea cadrului cel ofere această critică ḑic: că sistemul monitorilor în scoală nu e de condamnat atunci, când va fi aplicat în înțelesul: Monitorii sĕ nu suplinească, ci sĕ spriginească pre învĕțătoriu, ear cine vrea mai mult în privința acestui sistem consulteze pre lângă alte cărți foaia pedagogică citată.

Am promis, când cu citarea tecstului, referitorice la analisarea cuvintelor de 2 silabe, că voiu revenì asupra acestui tecst. După ce dl M. isprăvește cu toate liniile pregătitoare, și în legătură sau mai bine după acestea cu analisarea cuvintelor de o silabă, ne sfătuește a trece la cuvinte de 2 silabe. D-sa însĕ nu o face aceasta, ci, după cum se poate vedea din tecstul acì memorat și mai sus citat, cu gând sĕ analiseze vorbirea în cuvinte de 2 silabe întreabă pe N. de câte ori deschide gura până ḑice cuvêntul carte, și astfel trece la analisarea în silabe. Făcuta cu sau fără intențiune această săritură, ce, cu drept cuvênt, o putem numì eroare, cred, că nu ne privește. Este de ajuns, că eroare a figurat în o prelegere de model și că prin urmare pentru mulți poate devenì dătătoare de ton. Se va putea reflecta, că nici în „Conductor“ nu se analisează cuvinte de 2 silabe. Foarte bine, însĕ dela o prelegere de model suntem îndreptățiți a pretinde mai mult, cu atât mai vêrtos, că analisarea aceasta e necesară, de oare ce, neanalisând, cuvinte de mai multe silabe, elevul poate venì la idea, că nu esistă cuvinte de mai multe silabe și mai târḑiu nu va putea face deosebire între cuvinte și silabe. Și venind vorba de silabe, dându-i cuvêntul carte, dacă îl vom întreba câte cuvinte am ḑis, elevul numerând după modul eu-am-un-ac, va ḑice carte, 2 cuvinte, ceea ce nu va face, dacă se va analisa și prin urmare face idee că esistă și cuvinte de mai multe silabe.

Reasumând cele espuse de temă până acum ne pomenim cu resultatul că am isprăvit cu deprinderile la scris, pecând cu cele de cetit abia am început. Se ne întrebăm: unde remâne dl M. cu recomandările, cele prea cu multă dărnicie împrăstiate prin temă că aceste pregătiri sĕ se facă, în legătură una cu alta perondându-sĕ? Cu ce va peronda dl M. analiserea în silabe ca varițiune atât de necesară? Cu literile în mod genetic? Dar după dl M. acestea nu e de lipsă a le tracta până nu am isprăvit cu analisarea în sonuri. Vĕḑênd deci o confusie așa esprimată și o contraḑicere așa clară nu putem decât sĕ afirmăm că în tema una se ḑice, și alta sĕ face, justificând vorba: „Nu poți și ḑice și face.“ Nu trebue însĕ uitat că Dl M a fost afirmat, că fiind principiul metodului analitic-sintetic, a învĕța scriind cetítul, de sigur dsa, esplicându-și aceasta, în înțelesul acesta a lucrat. Însĕ ca sĕ nu se facă de vorbă cu „Conductorul,“ — pe care după cum vom vedea mai tàrḑiu, nu numai la avut la mână, ci la mai decopiat pe unele locuri strigă mereu perondare, perondare.

(Va urma).

trecut. Pentru ei nu este lucru mai urgisit în lumea aceasta de cât scoala.

Ori unde vine vorba de a sprigini scoala, de a acoperi necesităţile ei ¢ilnice, nu dela dênşii — ci din vistieria bisericei, a propietarului adevĕrat al aceleia, — atunci pare că, nu altfel, ci tai din carnea vie a corpului lor.

O astfel de stare de lucruri se întêmplă tocmai în seculul, cu care nici pe departe nu se potrivesce. Ar trebuì cunoscuţi acei oameni, cari fac o „onoare“ atât de „nimerită“ seculului al 19 lea, dar sunt cu mult mai nevrednici a numera însemnătatea lor atâta, ca sĕ li se mai releveze numele.

Ei încep a sbiera în gura mare: „nu ne lăsaţi că perim! ni s'au scurtat venitele; nu mai avem ce mânca; daţi-ne pâne, că ne stingem vĕ¢ênd cu ochii!“ Da! ne stingem şi perim, nu pentru că ni s'au scurtat venitele, ci pentră că nu ştim sĕ le căutăm şi nici sĕ le câştigăm. Strigi după pâne, căci peri; — pâne ţi-sĕ dă, dar nu o primesci, fugi de ea, pentru că nu o cunoşti sau mai bine ¢is, o cunoşti dar nu o preţueşti. Cei ce sînt chemaţi sĕ o facă aceasta, pentru cel ce cere pâne, o şi fac, îi dă pânea adevĕrată, de care are lipsa cea mai ar¢ĕtoare, adecă cultura, ear dênsul fuge de ea şi tot sbiară, că pere. Da, într'adevĕr — că — doară — nicăiri pe lume nu e îndărătnicia faţă de învĕţătură atât de esorbitantă ca aici la noi. Cât e draga de ¢i, îi place sĕ păzească colţurile pieţei şi a stradelor cetăţii pentru ca cătră seară sĕ se înfunde în atmosferele infectate ale cârcîmelor, pentru ca mai târ¢iu în noapte sĕ mĕsoare lungul şi latul stradelor în canalurile suburbielor în rĕcnetele cele mai desperate, ear când îl întrebi — în stare normală fiind — pentru ce nu-şi dă copilul ori copila la scoală, căci atunci şi-ar putea câştiga mai uşor pânea de toate ¢ilele, — atunci îţi mai rĕspunde: dar ce! de pomană sĕ o dau?*)... Sĕ poate o stare de lucruri mai grozavă ca aceasta?

Da, perim; perim cu toată siguranţa, dacă nu ne vom pune pe lucru, dacă nu vom încerca tot posibilul spre a scăpa de această crisă epidemică. Într'adevĕr ne stingem, vĕ¢ênd cu ochii, dacă nu vom căuta a începe lucrul dela capĕtul cel adevĕrat şi potrivit pentru scopul, ce ni se impune cu toată forţa la tot pasul. Batjocura lumii va fi preste noi, dacă vom privì în delung prăpastia pe al cărei povêrniş ne aflăm, fără de a căuta mijloc de scăpare. S'ar întreba — poate: cari ar fi mijloacele cele mai nimerite spre acest scop?

Sĕ poate rĕspunde earăşi cu o întrebare: sĕ fie ele oare imposibile de aflat? — Dar pardon! M'am depărtat dela obiectul ce voiam a-l releva. Poate — că voi revenì cu altă ocasiune la resolvarea întrebărei puse; mĕ întorc acum la casul anunţat în fruntea acestor rênduri.

Institutul nostru român de aici, farul luminător nu numai al ţinutului din apropiere, ci chiar al unghiurilor celor mai îndepărtate ale românismului — gimnasiul cu toate celelalte scoale aparţinĕtoare lui, — se află de un timp bunicel încoace într'o crisă materială dintre cele mai ameninţătoare. Când te afli într'o lipsă desperată, în zădar strigi la strein, căci nu te aude. Locul de jeluire cel mai de aproape este tatăl şi mama sau locoţiitoriul acestora. Astfel de conducători, sfătuitori şi îngrigitori are şi institutul din cestiune pe adevĕraţii proprietari ai lui, cari sunt: Biserica română a sf. Treimi din cetatea Braşovului şi Biserica s-tului Nicolae din Scheiu Cea dintâiu dispune de puţine mijloace, dar cu toate acestea a sărit în ajutorul scoalelor la ori ce lipsă cu cât a putut, — şi a putut mai mult, decât sĕ ştia, că poate. Cea din urmă, când era vorba de a acoperì vre-o lipsă neîncungiurată a scoalei, deodată sĕ recruta tot Scheiul, sĕ umplea biserica la sinod şi decidea — veto! Nu sĕ poate nega, că a făcut şi ea cât a făcut pentru scoală, dar, când este cunoscută enorma ei avere, a le cărei venite rivalisează cu ale archidiecesei întregi, şi cu toate acestea aduce concluse atât de contrare spiritului seculului present, trebue se escite în om cea mai revoltătoare desaprobare. Faţă cu aceste detrageri de subsidii către scoala noastră de aici, a cărei esistinţă prin atari tractamente poate fi pusă sub întrebare, — nu poate fi superfluă împregiurarea, că sunt foarte multe biserici, scoale, ba încă şi persoane particulare, cari au fost şi sunt împărtăşite de ajutoarele nu neinsemnate ale „sfântului Nicolae“ al nostru.

Bun părinte mai este „sfântul Nicolae“, dacă îngrijeste de cei lipsiţi din depărtare, ear pe fii sei privindu-i cu dispreţ, îi lasă se peară de foame!

Între astfel de împregiurări Eforia scolară a făcut o nouă încercare în Dumineca trecută, când sĕ ţinu a treia şedinţă a sinodului parochial ordinar din acest an. S'a presentat în sinod o rugare a aceleea, în carea se descrie în termini foarte pĕtrun¢ĕtori starea critică a institutului. arĕtând că s'a contractat un împrumut într'o sumă bunicică pentru ar¢ĕtoarea necesitate, ce o avea institutul. Pentru acoperirea succesivă a acestuì împrumut şi pentru împlinirea lipselor curente ale scoalei cere dela sinod un ajutor anual de 2000 fl. v. a. La au¢ul acestei cifre câţi-va indivi¢i — sĕ părea — că sufer, doară, de nişte spasmuri interne ori de cine ştie ce convulsiuni celebrale, după cum se putè cetì pe faţa lor. La petiţie sĕ dădură informaţiuni presidiale, după cari cere cuvêntul dl preşedinte al Eforiei scolare C. Popazu. D-sa în cuvinte simţite şi pătrun¢ĕtoare făcu un scurt istoric al înfiinţărei institutului din cestiune; arată cum bătrênii nostri, dintre cari parte mare nu mai sunt între cei vii, şi-au secat puterile lor atât corporali şi spirituali cât şi materiali; arată, cum şi-au vĕrsat cei avuţi pungile lor fără nici o cruţare, ear cei sĕraci cum alergau în şiruri neîntrerupte la conducĕtorii zidirei şi se însinuau a contribuì şi ei la ridicarea scoalei cu câte 10—15 ¢ile de lucru. Şi toate acestea le-au făcut ei pentru următorii lor, pentru noi şi fii nostri. Noi suntem datori pe lângă cea mai mare rĕspundere a păstra nevĕtămate şi a promova lucrările lor, cari nu sunt decât pentru fericirea noastră şi a pomenì numele lor cu toată pietatea şi recunoştinţa.

Arată d-sa, cum dispune scoala de unele şi altele proprietăţi, dar, ca un fiu adevĕrat şi încre¢ut în bunătatea şi iubirea părinţilor sei, a încredinţat bisericei spre păstrare ori-ce părăluţă câştigată dintr'o parte ori dintr'alta din îndurarea marinimoasă a creştinilor adevĕraţi; pentru că aceea (biserica) se-i dea câte ceva din acelea la cas de lipsă pentru acoperirea nĕcasurilor sale. Biserica deci — sĕ cuvine a tracta cu aceeaşi bunăvoinţă şi încredere scoala precum a tractat-o şi aceasta pe aceea.....

Atâta pătrundere a avut cuvêntarea Dlui Popazu, încât din ochii unora sĕ vedeau strecurêndu-se la vale lacrămi de înduioşare.

Un torent de strigăte de „sĕ trăiască“ a isbucnit într'o voce din pepturile membrilor sinodali la închierea cuvintelor vorbitorului.

O întrebare se ivì la presidiul din partea d lui Anton Purcărea numit şi Mamă.

După-ce declară dânsul apriori, că primeşte cu toată căldura cererea Onoratei Eforii scolare, întreabă, că suma de 2000 fl. sĕ cere dela biserică, pe vecie ori numai pe un an, căci — i se pare, că a au¢it cetindu-se „un ajutor anual.“ La apariţiunea acestei întrebări rĕspunde dl Ioan Lengeru cu o întrebare: Oare bĕtrânii nostri au făcut scoalele acestea — cu o muncă atât de obositoare şi prin vĕrsarea a sute de mii — numai pe un an ori pe vecie? Pe vecie, *pe vecie* domnilor, ¢ise d-sa — s'au făcut scoalele acestea ear nu numai pe un an! Apoi dacă sunt ele pe vecie, atunci negreşit, că şi chieltuelile ei sunt pe vecie.

Resultatul final al cererei este, că sinodul în unanimitate a votat scoalelor suma de 2000 de fl. v. a. *pe vecie.*

Din cele premise nu sĕ poate nega, că meritul pentru succesul acestui resultat, între împregiurările actuale de aici, este nedisputabil al d-lui C. Popazu, carele, ca preşedinte al Eforiei scolare, de mulţi ani încoace conduce destinele acestui institut cu toată îngrigirea şi fără de leac de resplată alta decât ceea ce-i ofere mulţămirea sufletească pentru atari nobile jertfe. Înfiinţarea măreţului institut din cestiune se datorează Ilustrăţii Sale P. S. D. Episcop actual al Caransebeşului I. Popazu ear ulterioara conducere a aceluia se datorează fratelui Ilustrităţii Sale. Apoi nu este oare aceasta o nobilă ereditate, deamnă de cea mai înaltă considerare? Dea D¢eu mulţi imitători a astorfel de fapte epocale!!! *G.*

---

[*] O întrebare, carea mi-a obvenit în mai multe rênduri, voind a sĕ arĕta prin aceasta, ca numai pe plată fac ei tot aceea ce fac.

Apel!

Nici un popor, nici o ţeară nu va fi în stare a face paşi serioşi spre civilisaţiune, dacă nu va pune înainte de toate fundament solid la progresul economic.

Un factor însemnat al progresului economic este însĕ capitalul eftin şi accesibil.

Purce¢ênd dela aceste adevĕruri stabilite de ştiinţa naţională-economică şi recunoscênd faptul, că până când naţiunea noastră nu-şi va naţionalisa capitalul, industria şi comerciul, nu poate fi vorbă nici de o prosperitate sigură, — noi subsemnaţii am luat asupra noastră misiunea de a funda un institut de credit naţional-românesc cu centrul aici în Orĕştie, spre sopul de a înlesnì poporului nostru de aici condiţiunile esistenţei şi prosperităţii sale economice şi al scăpa de tutela economică strĕină.

Spre a realisa acest scop salutar sub ori-ce punct de vedere şi pentru a garanta caracterul naţional şi românesc al institutului de credit, ce voim a înfiinţa — Ve învităm prin aceasta se binevoiţi a sucurge şi dvoastre cu subscripţiuni cât mai numĕroase dimpreună cu noi la întemeerea şi statornicirea acestei **Societăţi pe acţii**, destinate a fi un *institut adevĕrat naţional-românesc pentru Românimea din Orĕştie* şi dimpregiur.

Institutul acesta de credit şi economii se va funda pe timp nedeterminat, cu un capital fundator de 50.000 fl, care se va realisa prin emisiune de 1000 acţiuni à 50 fl.

La subscriere se vor plătì 10%, adecă 5 fl., de acţiune, 1 fl., taxă de înscriere după fie-care acţie, ear restul se va solvì succesive şi în modul ce-l va statorì direcţiunea institutului proiectat.

Fundatorii subsemnaţi nu-şi reservă nici un drept faţă cu institutul de credit, ce voiesc al înfiinţa.

Subscripţiunile se fac la Samuil Pop şi Dr. Ioan Mihu, advocaţi; Ioan Mihaiu, proprietar; George Baciu şi Ioan Lăzăroiu, comercianţi în Orĕştie, cari sunt autorisaţi a incassa rata primă de 5 fl., precum şi taxa de înscriere de 1 fl. de fie-care acţiune sub rĕspunderea solidară a subsemnaţilor.

Subscripţiunile se vor încheia în 5 Maiu st. n. 1885.

Samuil Pop m. p, advocat; Dr. *Ioan Mihu* m. p., advocat; Dr. *Stefan Erdélyi* m. p., medic; *George Baciu* m. p.; *Simeon Corvi.* m. p.; *Ioan Mihaiu* m. p., proprietar; *Nicolae Trifu* m. p.; *Ioan Lăzăroiu* m. p., comerciant; *George Vintian* m. p.

Pĕcatele noastre.

* „Spiritul e ca focul, şi copii nu-i bine sĕ se joace cu el.“
„Tribuna“ Nr. 90.

* Bietul §. 20. a dat deja „Tribunei“ material pentru patru coloane.

Sunt trei §. 20 ¢ice „Tribuna“ — unul al patentei din 1852, altul al legei de pressă, ce are valoare pentru Ungaria propriu ¢isă, ear al treilea al *legei* dela 1862, care ce e drept nu ne obligă, dar s'a creat *anume, pentru ca se fie înlăturată legea impusă de absolutism.*

„**Ugyán** în care oraş al Ungariei s'a ţinut dieta la **1862**, care a adus legea, cu care *era se fie* înlăturată cea impusă de absolutism? La care librărie se află această lege? căci am voì se ni completăm şi noi biblioteca, lipsindu-ne cu desĕrvêrşire legile din 1862.

* „Spiritul e după cum se nimereşte.“
„Tribuna“ Nr. 90.

Varietăţi.

* (Cas de moarte.) Parochul din Mogoagia **George Cupşa** a încetat Joi 11 Aprile din vieaţă în etate de 48 de ani.

Remăşiţele pămênteşti a le defunctului s'au astrucat Dumineca la 14 l. c.

La actul înmormêntărei au participat 7 preoţi, s'au rostit 2 cuvêntări funebrali, cari au stors lacrămi din ochii tuturor asistenţilor.

În acest preot biserica noastră a perdut pre unul din cei mai devotaţi şi neobosiţi fii ai sei, poporul pre adevĕratul şi iubitul seu părinte, carele în decursul păstorirei sale de 25 de ani totdeauna a fost la înălţimea misiunei sale; luptând şi lucrând neobosit pentru promovarea intereselor biserceşti şi scolastice, a fost model de pietate şi morală.

A lucrat din resputeri la întemeiarea unei fundaţiuni parochiale, carea deja astă¢i atinge suma de 1000 fl. v. a.

La despărţirea sa din şirul celor vii a mai lăsat din modesta-i avere 2 pămênturi sub administrarea bisericei, până ce veniturile acelora ajunge la suma de 200 fl. v. a. pentru crearea unei alte fundaţiuni bisericeşti.

Despre neobosita-i activitate vorbesc în destul de clar biserica şi scoala, cari pot servì de model la comunele noastre româneşti.

În cât a fost iubit de popor şi de toţi cunoscuţii, s'a dovedit cu ocasiunea înmormêntărei; de prin toate comunele învecinate a alergat poporul în mulţime atât de mare, încât o aşa imposantă şi cercetată înmormêntare nu s'a mai putut vedea prin comunele noastre.

Îl deplâng iubita-i familie, şi adecă vĕduva soţie Ana născ. Buzura, dimpreună cu fii: Domnica măritată Juga, Victor şi Pompeiu, dimpreună cu toţi consângenii, cunoscuţii şi amicii.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!!

* (Avis.) Domnul advocat, Dr. Vasile Preda şi-a mutat cancelaria în *Strada Cisnădiei Nr. 37.* Aceasta se aduce la cunoștință spre orientarea publicului.

* *(1 Maiu,)* Cu ḑiua de eri am întrat în frumoasa lună Maiu, care s'a înaugurat cu timp foarte frumos, de care nu ne mai aducem aminte prin luna lui Maiu.

Ca totdeuna musica militară a străbătut și acuma stradele orașului urmată de o mulţime de oameni treziţi din somn spre a inspira dulcele aer al dimineţei.

* (Consecinţa fericită a unui vis.) Cetim în „Gazeta Olteniei“: Un june ţĕran locuind la părinţii lui la Punczinez comitatul Eisenburg (Ungaria) avuse nenorocirea — sunt mai mulţi ani de atunci — a cădea după o scară; în urma acestui accidinte perduse usul limbei şi rĕmasă mut. Sunt câte-va ḑile că junele deşteptându-se din somn, începu sĕ vorbească. Părinţii lui, cari dormiau în aceiaş cameră bănuind că vr'un strein s'a întrodus în casă, se sculară în pripă și aprinseră luminarea. Cine poate descrie suprinderea şi bucuria lor încredinţându-se că vocea fiului lor îi deşteptase din somn. Întrebându-l de causa acestei tămăduiri, junele le povesti că visese că ar cădea după o scară, precum i se întêmplase de fapt înainte de ani și în groaza lui ar fi strigat după ajutor. Din acest moment junele vorbeşte tot atât de bine ca înaintea accidentului.

* (O simplă diagnosă). Un doctor alienist redige nota următoare în privinţa unui bolnav:

„Memoria lui are multe lacune. Ea se va manifesta, de esemplu, ori de câte ori se presintă o corelaţiune între ideia de persoane și ideia de bani. Astfel s'a constatat că, în timpul din urmă, el nu mai recunoştea pe nici unul din creditorii sei.“

* (O carte interesantă.) În puţine ḑile se va publica o operă, a cărei autor este fosta împĕrătească Eugenia sub titlul: „Aduceri aminte din viaţa mea.“ Opera începe cu ḑiua în care Napoleon III oferise frumoasei spaniole mâna sa și se sfîrșește cu momentul când împĕrăteasa primise știrea despre moartea principelui Lulu. În acest moment, ḑice, s'a sfîrşit de fapt viaţa mea.

* (Cel din urmă descendent al lui Goethe.) ın ḑilele trecute, baronul Walther Wolfgang de Goethe a fost înmormêntat în Weimar. Acest baron a fost ultimul descendent al marelui Goethe.

La această înmormêntare au asistat marele duce, marea ducească și mai mulţi membri din familia ducală; toţi acestia erau îmbrăcaţi în haine de doliu. Coroane au fost trimise din partea împĕratului și a împĕrătesei Germaniei. Corpul defunctului au fost depus în cripta familiară.

* (Trei morţi.) Cetim în ḑiarul „Naţiunea“ că în Caratna, comitatul Trei-scaunelor, Transylvania, s'a omorît o familie: fata pentru imputările ce i le făcea în fie-care ḑi mamă sa, tata de supĕrare pentru moartea ficei sale, ear mama de supĕrare pentru moartea amêndurora.

* (O babă în putere.) O babă cam în vêrsta de vr'o 80 ani s'a presentat în ḑilele trecute la poliţia din Angouleme (Francia) cerênd un ajutor pentru o călĕtorie.

Puternica și curajoasa babă a plecat pe jos dela Paris cu scop de a se duce la Bordéux sĕ vadă pe un băiat al ei, și a făcut în 9, ḑi: noauă ḑile 220 chilometre, distanţa dintre Paris şi Angouleme.

* (Porumbeii călĕtori în Germania. — Cetim în „Gazetta naţională“ din Berlin:

Phenix, asociaţiunea berlineză pentru creșterea porumbeilor călĕtori a creat anul trecut o staţiune la Colberg, în scopul d'a dresa porumbei pentru serviciul navigaţiunii maritime. Direcţiunea acestei staţiuni a fost încredinţată unui oficiar de geniu, care va face anul acesta mai multe speriinţe, dând drumul porumbeilor după barca fanalului dela Adlersgrund.

În cas de reuşită, toate bărcile fanalului vor avea porumbei călĕtori, destinaţi a întreţinè comunicaţiunile în timpul furtunelor cu staţiunile piloţilor şi a cere la timp ajutor.

Proprietarul porumbelului care va sosì la timp pentru a scăpa un om va primì o medalie de aur a societăţii Phenix. Amiralitatea, din partei, va da medalii pentru toate încercările cari vor isbutì.

* (Cum se fie femeile și cum sĕ nu fie.) Sub acest titlu cetim în „Gazeta Transilvaniei“: Femeile se fie ca luna: atât de luminoase şi poetice, și nici așa ca luna: sĕ nu aibă curte împregiurul lor. — Femeile se fie ca ceasornicele: punctuale şi progresând cu timpul, și nici așa ca ceasornicele: sĕ nu se lase a fi întoarse. — Femeile sĕ fie ca un general: cu atitudine maiestetică şi hotărîte, şi nici ca un general: sĕ nu conducă atâţa bărbaţi. Femeile sĕ fie ca gura: trandafirii și fragede, şi nici ca gura: sĕ nu muște atât de des. — Femeile se fie ca o esposiţie de arte: ochiul se nu întêlnească decât frumosul, și nici ca o esposie de arte: ceea ce întêlneşte ochiul sĕ nu fiă numai artă.

* (Noue nebunii ale modei.) Ordinul de ḑi cel mai nou al modei a întrodus în New-York earăși întrebuinţarea cerei de sigilat şi prescrie ca: scrisorile de gratulare sĕ fie sigilate cu ceară galbenă, cele de condolenţă cu ceară neagră, cele de dragoste cu ceară albastră, cele amicale cu ceară roşiă pupuriă, cele de afaceri, cu ceară roşiă cărămiḑiă, învitările cu ceară albă.

* (Arderea cadavrelor). Într'una din ḑilele trecute s'a aplicat în Londra pentru prima dată cremaţiunea sau arderea în locul înmormêntării cadavrului. D. Pickersgill, personaj cunoscut în cercurile literare și științifice din Londra, și-a fost manifestat espresamente voinţa de a fi ars după moarte şi, pentru ca aceasta voiinţă sĕ fie împlinită, a făcut sĕ fie primit ca membru în societatea de cremaţiune a Angliei. După ce s'a făcut autopsia corpului, resturile au fost arse într'un foburg al orașului, unde se ridicase un cuptor de cremaţiune. Operaţiunea a ţinut o oară și a reuşit pe deplin.

* (Nostimade.) Ḑiarul „Resboiul“ reproduce după „Liberalul“ următoarea telegramă:

„O telegramă italiană adresată ḑiarului „Neue Freie Presse,“ spune că vasele de resbel rusești din Mediterana au primit ordin de a pleca la Brașov“ etc.

Comentariul „Rĕsboiului“ la această telegramă e: „Multă geografie trebue se ştie scriitorii dela gazeta dlui ispravnic când traduc Kronstadt, cetate şi port militar al Rusiei la golfu Finlandic, prin orașul Braşov din Transilvania. Aceasta mai e o dovadă şi de mult bun simţ ce-l au, cari nu le-a putut ajuta sĕ-și închipuiască că cuirasatele flotei rusești nu pot sbura pe deasupra culmilor Carpaţilor.“

Cu adevĕrat nostimade!

* (O aventură.) În vecinătatea de Deghendorf, în Bavaria, i s'a întêmplat unui preot de la ţeară, care eșise la preumblare, următoarea aventură: Preotul fu salutat de o femee, care îl întrebă că ce oară sĕ fie Când preotul îş scoase ceasornicul de aur, femeia i-l smulse repede din mână şi fugì spre pădure, lăsând pe bietul preot în așa zăpăceală, încât nici prin minte nu-i trecu s'o urmărească. Încă nu-și venise în sine de astă zăpăceală, când eată că un bărbat trece pe drum și preotul i se plânge de păţania sa. Streinul îi declară, că e gata a alerga după hoaţă, numai sĕ-i păzească preotul coșul, ce-l ducea în mână și care-l împedeca de a fugì repede. Puse așa dar streinul coșul jos și alergă după femee. Timpul trecea şi omul nu mai venia. Atunci preotul vrênd sĕ ştie cel puţin, că ce conţine coşul, ce i s'a încredinţat, îl deschise și — un copil încă în scutece îi întinse mânile, ca cum ar fi cerut ajutor. Preotul se întoarse acasă cu copilul în loc de ceasornic.

* (Un edison italian). Sub acest titlu cetim în „Adevĕrul,“ că la lacul de Como, grădinarul contelui Belinzaghi, lucrează de șase luni la construirea unei mașini care, fără combastibil, a percurs lacul cu cea mai mai mare iuţeală.

Ḑilele aceste a încercat pe loc maşina care, după calculele făcute de el, poate merge cu iuţeală de 20 Kilometri pe oară. Grădinarul asigură că, când locomotiva va fi terminată, nu-i e teamă de a concura cu vopoarele cele mai repezi. El îşi propune de a aplica mecanismul acesta la o barcă ce construeşte.

* (Bibliografic.) A eşit de sub tipariu tomul I din: „*Scrieri din juneţe şi din exil,*“ de C. A. Rosetti

Acest tom conţine: „Manfred,“ poemă dramatică în trei acte de Lord Biron, tradusă din englezeşte la 1843 de C. A. Rosetti, „Ceasurile de mulţămire“ ale lui C. A. Rosetti, publicate în 1843 pentru prima oară. „Câte va poesii mai noi și câte-va cuvinte asupra canţonetei.“

În curênd va apărea tomul II care va conţine „Scrierile din esiliu.“

Ambele tomuri, cari vor avea preste 600 pagini, costă 10 lei. Tomul I se găsește chiar de acum la administraţiunea „Românului.“

Bursa de Viena și Pesta.

Din 30 Aprile n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	92.10	92.60
Galbin	5 90	5 88
Napoleon	9 99	— —
100 marce nemţeşti	61 95	62.—
London (pe poliţă de trei luni)	126.60	126.90

Puţine spese,

însĕ mare câştig au, cei ce-și curăță trupul prin folosirea pilulelor elveţiane ale apotecariului R. Brandt, o șatulă 70 cr. Cu acestea ei și-l întăresc și rennoesc. Deoarece în Austria sunt mai multe falsificări de pilule elveţiane de ale lui R. Brandt, trebue bine observat ca fiecare șatulă se aibă ca etichetă cruce albă în stofă roșie și iniţialele R. Brandt.

Nr. 221. [1006] 3—3

EDICT.

Nicolae Popa gr. or. din Dobârca, carele de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Părău gr. or din Apoldul inferior, fără a se şti ubicaţiunea lui și dacă mai trăeşte, prin aceasta se citează ca în termin de *trei luni* dela datul de faţă sĕ se înfăţişeze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţ a soţiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea la 4 Apriliu 1885.

Oficiul protopresb. al tract. Mercurii.

I. Droc, protopresbiter.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic şi grec. [928] 24—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăţi industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**:
4 fl. 96 cr. din lână bună de oaie;
8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
10 „ — „ din lână fină de oaie;
12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

întemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —

deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmășiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmășiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmășiţele n'ar ajunge, este deci **înșelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmășiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scorrnituri.

Rĕmășiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană și francesă. [998] 7—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 45. Sibiiu, Joi 25 Aprilie (7 Maiu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Aprile 1885.

Ungaria serbează, şi noi cu plăcere constatăm, că bucuria serbărei se revarsă şi asupra noastră. Capitala Ungariei Sâmbăta trecută a îmbrăcat haine de serbătoare, împĕratul a venit în persoană între credincioşii sei, şi i-a îmbărbătat la pacinică lucrare.

E rară o asemenea sĕrbătoare la noi, şi ea e rară pentru cuvêntul, că este serbarea unei activităţi pacinice, şi noi în Ungaria puţine momente de pace am avut.

Sâmbătă la 12 oare s'a deschis sĕrbătoreşte esposiţia regnicolară din Budapesta. Principele de coroană ca protector al esposiţiei a întêmpinat pre împĕratul şi prin cuvinte omagiale l'a rugat, se declare esposiţia de deschisă.

Monarchul lăudând pacinica activitate a cetăţenilor, deschide esposiţia şi se delectează apoi la privirea lucrurilor espuse, cari dovedesc hărnicia popoarĕlor din Ungaria.

Ce frumos conglăsueşte o asemenea serbătoare a păcei în mijlocul vuetelor rĕsboinice din afară şi din lăuntru. Nime nu cercetează a le cui braţe şi a cui iscusinţă a conlucrat, ca atâtea lucruri se înfrumseţească pavilonul dela esposiţie. Nime nu cearcă dacă în decursul activităţii lor ungureşte, nemţeşte, româneşte, sau cum au conversat oamenii, până au produs asemenea producte.

Nici aceea nu s'a sciricit dacă pacinicii acestia de lucrători şi-au frĕmêntat creerii cu ideia de stat unguresc, şi patriotismul modern. Nu se ştie dacă s'au înrolat ei ori nu la vre-una dintre reuniunile de maghiarisare cari au specială rubrică în coloanele ḑiarelor ungureşti.

De asemenea cestiuni de tot moderne nime nu se mai întreabă în asemenea momente de serbare, şi aceasta pentru cuvêntul, că esposiţia este un product al lucrării pacînice, şi teoriile moderne nu pacea o voiesc, ci *„bellum omnium contra omnes."*

Ne bucurăm şi noi dimpreună cu monarchul nostru, bucură-mu ne şi noi românii la asemenea ocasiuni sĕrbătoreşti. Punem la o parte necazurile noastre, uităm toate asupririle şi nedreptăţirile ce ni s'au făcut, şi ne bucurăm la privirea productului activităţii pacînice, ne bucurăm ca bucuria în în ţară se fie generală.

Ce bine ne putem noi înţelege, dacă punem umĕr la umĕr, şi lucrăm cu inima deschisă, lucrăm în pace. Ce falā nu simte peptul nostru, dacă privim resultatele activităţei pacînice, şi ce fiori dacă ne aruncăm privirile şi la ruinele, rĕmase în urma frecărilor dintre noi, frecări desastroase, cari ar fi se niveleze şi amalgamiseze statul nostru!

Darear Dumneḑeu se putem constata tot resultate de ale activităţii pacînice.

Aceste premise, publicăm cuvêntarea Alteţei Sale principelui de coroană:

Maiestatea Voastră cesareă-regiă apostolică, prea graţiosul nostru Domn.

Este fericitor moment pentru mine că mi-a fost reservat a pâşì în faţa domnitoriului prea luminat cu rugarea, ca el prin cuvêntul seu regesc se însoţească pe calea sa această esposiţiune, dândui totodată salutarea sacrată.

O mie de ani s'a susţinut aici această naţiune în faţa norocului şi a nenorocului schimbăcios, şi pe pămêntul ereḑit dela strĕmoşii sei a întemeiat o puternică viaţă publică.

În această ḑi toate ţerile coroanei Sântului Stefan cu puteri unite se întrunesc la o serbare de pace, care în lăuntru şi în afară ne presentează o strălucită icoană a mărirei, la care Ungaria a ajuns în timp relativ scurt sub înţeleapta, mărita şi dedicata domnire a Maiestăţei Voastre şi prin înflăcăratul patriotism al naţiunei.

Acest mare şi surprinḑĕtor progres al Ungariei pe câmpul civilisaţiunei ni se manifestă la acest loc prin o icoană plină de colori.

Inteligenţei, silinţei şi puterei de viaţă a popoarĕlor din ţerile de sub coroana Sântului Stefan i-a succes a ridìca comorile naturei şi ale face roditoare.

Este aceasta un frumos tablou a economiei de câmp şi a păduritului, economiei de vite, montanisticei, a forţei industriale şi a meserielor, a productelor literare, scientifice, artistice şi architectonice din Ungaria, asemenea şi a desvoltărei instrucţiunei publice din Ungaria.

Avem aici reale doveḑi a sănătoasei şi intensivei desvoltări, care umple de mare bucurie pe fiecare patriot.

„Progresele Ungariei le vor saluta cu bucurie şi celelalte ţeri, cari sunt unite sub gloriosul sceptru al Maiestăţei Voastre, asemenea şi aparţinĕtorii altor naţionalităţi, studiind esposiţiunea, din nou vor putea apreţia puterea de vieaţă şi spiritul Ungariei.

„Mişcat de asemenea simţĕminte, pătruns de aceste idei, pre-a supus Ve rog Maiestate, se binevoiţi a dechiara esposiţiunea de deschisă.

Maiestatea Sa a rĕspuns:

Frumoasa sĕrbătoare, care ne a unit astăḑi, mi-a procurat adevĕrată bucurie. Este a se inaugura un op, care prin productele diligenţei, şi a muncei neobosite, prin puterea de producţiune spirituală şi materială, ca resultat al neobositei iscusinţe şi, şi al conlucrărei patriotice a tuturor factorilor chemaţi, nu numai va da lumei dovadă despre mănoasa dosvoltare a ţĕrilor de sub coroana mea ungurească, ci tot odată şi testimoniu vĕdit, că aceste frumoase ţĕri în toată privinţa ocupă loc demn între statele de cultură.

Am venit deci cu bucurie aici spre a da cu presenţa mea prima binecuvêntare acestei sĕrbări a ţĕrei, care cu privire la importanţa sa cu drept cuvênt se poate ḑice că sĕ ridică preste nivelul unei esposiţiuni regnicolare de rênd. Sperez şi dorcsc, ca succesul în toate privinţele se întreacă dorinţele legate de ea, nu numai spre a asigura scopurile urmărite, ci totodată servind de puternic impuls la o nisuinţă tot mai mare pe câmpul diliginţei şi al muncei binecuvêntate. Pătruns de această speranţă şi aceste dorinţe, declar esposiţiunea de deschisă.

Dela dieta ung. din Budapesta.

Discusiunea

asupra interpelaţiunilor domnilor deputaţi români naţionali V. Babeş şi Petru Truţa.

A avut loc aceasta discusiune în şedinţa casei representative dela 29 Aprilie a. c. şi fiind pentru noi de mare importanţă atât cele spuse şi enunciate de dl ministru-preşedinte Col. Tisza, cât şi reflesiunile făcute prin dnii interpelanţi, reproducem toate acestea în traducere cât mai completă şi esactă, pentru ca şi de al nostru public sĕ poată fi apreţiate.

Min. preşedinte Coloman Tisza: Onor. Cameră! Rĕmân în seria în care a binevoit a me provoca onorabilul domn preşedinte. Voiu rĕspunde deci mai întâiu la interpelaţiunea dlui deputat P. Truţa. (Citeşte în tot cuprinsul lor întrebările relative la oprirea serviţiului divin în biserica română gr. or. din Lupşa în Transilvania, apoi ḑice:)

Mai nainte de toate trebue sĕ constat două lucruri, întâiu: Aceea, că naţionalităţile în vieaţa socială, preste tot sau desclinit în Transilvania, ar fi persecutate sistematic din partea societăţii maghiare, sau a funcţionarilor publici, sau a jurnalisticei, nime nu poate se ştie, (Aşa este!) căci nu esistă! şi acusarea este de tot fără temeiu şi nedreaptă. (Viue aprobări.) Pentru-că în lume nu esistă o mai mare libertate de mişcare ca şi în Ungaria. (Adevĕrat, aşa este!) A doua: Asemenea neadevĕr este, că în comuna Lupşa gendarmeria ar fi întrat în biserică şi cu baioneta ar fi scos afară atât pe credincioşi, cât şi pe preot. În aceasta privinţă aveam

---

FOIŢA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodicei speciale a cetirei şi a scrierei" ! de I. Berescu, învĕţătoriu gr. or. rom. în Sighişoara.

(Urmare.)

Sĕ cercăm mai departe, că oare fosta dl M. mai norocos cu analisarea în sonuri, care este scopul final al deprinderilor la cetit. Una scădere sĕ află şi se vede îndată, căci nu are respective nu voeşte a peronda. A doua scădere la această treaptă de pregătiri este că dl M. pretinde, ba chiar face pe această treaptă de învĕţământ, eserciţii de intuiţiune şi desemnare şi anume cu cuvêntul ac. Acest cuvênt spre al putea analisa, îl însoţeşte de un eserciţiu de intuiţiune, apoi conversare şi desemnare, împrumutate necerut şi nespunênd la nime din Conductorul dlui Popescu. Cumcă cu această procedură a greşit, cred că nu e necesar a mai documenta, căci ori cine care cât de cât se ocupă cu lucrul din cestiune poate şti că scopul acestei operaţiuni, nu e înmulţirea cunoscinţelor, ci numai şi numai analisarea în sonuri. Afară de aceasta nici timpul nu permite o astfel de procedură care nu încape în cadrul unei sĕptĕmâni, luând în vedere şi perondarea încă. Tractarea aşa estinsă are a se face numai cu un cuvênt de model, în acel grad când îl predăm elevilor, spre a scoate din el pe care le scriem şi cetim apoi. Se trecem însĕ mai departe, fără de a acusa pe dl M. că a făcut un pĕcat, căci este îndeobşte cunoscut, că pĕcatul presupune consciinţă.

Trecênd la desemnarea literilor (în mod genetic de sigur) tema ne spune că: Pedagogia ne învaţă, că numai după ce le va şti desemna şi compune pe toate le va spune şi numele semnelor. Halal de pedagogie, bucuros o a-şi mai ceti-o dar de sigur nu esistă. Eu susţin că numai ideea ce o are dl M. despre metodul analic-sintetic la îndemnat sĕ afirme un lucru aşa nebasat. Unde am ajunge cu metodul analitic-sintetic, dacă am primì recomandarea a face toate literile, ai da la fie-care numele şi după aceea a cerca composiţiunea de silabe, cuvinte etc.? La prima privire şi auḑire a acestei declarări ne convingem că căḑênd din înălţimea metodului analitic-sintetic ajungem prin metodul pursintetic, şi pe urmă mai că cădem în metodul nominal. Mi s'ar putea reflecta că din aceasta eroare nu trebue luat ansă la o discusiune aşa aprigă, de oare-ce e posibil că provine din superficialitatea cu care a trecut dl M. preste această afirmare. Această însĕ află reson în esperienţa dlui M. pe basa căruia, îndrumă pe învĕţătorii (care vreau sĕ primească), când ḑice:

„Eu am practisat altminterea: după ce elevii au putut, pe basa pregătirilor premerse, compune un semn (litera) numai decât le-am spus şi numele, şi astfel până au ştiut compune toate semnele (literile) au ştiut şi numele lor." Acest pasagiu resultă din esperienţa dlui M. şi cu acest pasagiu, voeşte a rĕsturna îndrumarea, ce ni-o dă Conductorul care, cu toate că la mai decopiat, totuşi nu-i atribue o aşa autoritate încât sĕ primescă de bani buni cele ḑise la pag. 8., că adecă: „ocupându-se elevii cu desemnarea literelor în mod genetic acì încă nu le spunem nici sonul nici numele literelor." Acest pasagiu nu e normă pentru dl M. de oare-ce declară că în privinţa aceasta nu esistă o normă ficsă, ci fie-care învĕţătoriu va face cum îl va tăia capul. Sĕ vedem însĕ unde am ajunge dacă, am primì recomandarea dlui M. Nici mai mult nici mai puţin, decât am ajunge la metodul nominal şi prin urmare sĕ lăsăm la o parte Abcdare, Cartea întâiu de lectură şi sĕ gratulăm Bucoavnei. Sĕ ne înţelegem chiarificându-ne.

Trei feliuri de Abcdare avem. Două — Boiu, Petri — pur sintetice, unul — Popescu —

repoarte de mai nainte, și în fine informându-me mai cu deadinsul, ca se nu provoc o mai mică autoritate me mărginesc a cita pe însuși protopresbiterul gr. or. care însuși a ridicat plânsoarea, dar carele nimic nu știe despre aceea, că gendarmeria a întrat în biserică și a scos pe cine-va afară de acolo; (Mișcare în dreapta.) pentru-că aceasta nu s'a întêmplat. Dar fiind-că, după informațiunile sigure și întemeiate, special în acele ținuturi, sub pretestul de serbări pentru Horea și Cloșca se pregătiau demonstrațiuni în contra statului și națiunei maghiare, acestea s'au oprit în toată țeara, (Aprobări generale) și au fost oprite și prin autoritățile bisericești. Avênd suspițiune basată, că în acea comună servițiul divin de Sâmbătă, în contra oprelii mai înalte, se va celebra Dumінecă, aceasta s'a interḑis, nu însĕ în modul afirmat de dl interpelante, prin scoaterea creștinilor din biserică, ci preoții în urma interḑicerii n'au celebrat, ear creștinii reflectați prin gendarmerie că în acea Duminecă nu se va ținea servițiul divin, s'au întors liniștiți cătră casele lor. Acesta este faptul adevĕrat. După aceste premise, cred că este natural, cumcă alungarea oamenilor din biserică nu este nici resultatul direcțiunei mele politice, nici al abusurilor organelor mele. — La întrebarea că — plănuitau creștinii dela acea biserică vr'o faptă ce ar periclita esistența statului? — respund: prin sine nici de cât; căci statul nu este de o slăbiciune, ca sĕ-l poată clătina o astfel de demonstrațiune; (Aplause) dar a fost intenționată o manifestațiune contra ideei de stat maghiar, contra rasei și națiunei maghiare. O astfel de intreprindere apoi a o strivì în germenul seu este datorința fie-cărui guvern. (Aprobări generale.) La întrebarea că — ce politică urmăresc față de diferitele naționalități, și — dacă coroana are cunoștință de aceasta? — am scurtul respuns, că în întrebarea relativă la coroană se ivește o armă vechiă, dar ruginită, prin carea se intenționează aducerea în contrast a coroanei cu regimul constituțional; (Așa este, așa este!) ceea-ce nu va succede dlui deputat. — În ce privește părerea și direcțiunea mea individuală față de naționalități, aceea este: a respecta, încât concede legea, drepturile fie-căreia; a nu le împedeca desvoltarea între marginile legii; dar atunci și unde cineva ar trece preste marginile legii și ar cuteza a se atinge de securitatea statului maghiar, precât timp Dḑeu îmi va da putere, de datorință îmi țin, ai da preste ghiare. (Aprobări.) Mai adaug că persecuțiunile sistematice nu am de scop ale curma, căci nu esistă; (Aprobări în dreapta,) pre cetățeni însĕ i voiu lua sub scutul legii, față de ori-ce agitatori, și acest scut a fost intenționat și prin oprirea serbării lui Horea și Cloșca. Rog a se lua acest respuns la cunoștință. (Aprobări prelungite.)

Deput. P. Truța: Rĕspunsul dlui min. președinte la interpelațiunea mea, purceasă din bun simț patriotic, cu scop de a mijlocì o liniștire a îngrigirilor ce a deșteptat trista situațiune politică de astăḑi, preste tot nu m'a satisfăcut și nu-l primesc. Un rĕspuns atât de drastic (Ilaritate în dreapta.) mărturisesc că nu am așteptat, dar am fost pregătit la el. Mi-am făcut interpelațiunea ca membru al acestei case și adevĕrat representante al acestei patrie, cerênd desluciri; — (Strigări din dreapta le-ai primit!) eu din a mea parte nu țin lucru cuviincios și potrivit, ca un ministru care are a guverna păzind echilibriul între concetățeni, sĕ se producă prin astfel de rĕspunsuri drastice. (Strigări: drept are!)

Dealtmintre deșì sum un tiner membru al parlamentului, știu totuși că drasticitatea este arma cea mai puternică. (Aprobări.) Naționalitățile se suspicionează continu, dar eu cer sĕ se arete fapte. (Strigări din dreapta: serbarea lui Horea și Cloșca.) La rêndul meu voiu rĕspunde și la aceasta. Se fac acusări, că gravitează în afară, că propagă idei antipatriotice etc. dar fapte doveditoare nu se aduc și totuși faimele nu mai înceată. Înainte cu 10 ani dl ministru față de fostul deputat Polit a dechiarat, că Ungaria și guvernul seu posede destulă putere ca se sdrobească pe contrarii sei naționali. (Drept! așa!) Totuși de 10 ani nu se știe se fie sdrobit pe vr'un naționalist. Ce dovedește aceasta? Aceea că — nu sunt inimici ai statului. Și eu încredințez pe dl min. președinte, că poate rĕmânea încă 10, 20 sau 30 ani în posițiunea sa, tot nu-i va succede a turtì la părete pre cineva.

Precum am dechiarat în motivarea interpelațiunei mele, susțin și acuma, că rĕul provine de acolo, fiindcă atât societatea, cât și jurnalistica, precum și abusurile organelor statului nu mai înceată cu denunciările și agitările contra naționalităților; me angagiez a dovedì aceasta naționalminte cu date autentice. Acele denunciări și agitări fac imposibilă o apropiare între națiunea domnitoare și celelalte naționalități; căci în urmă iritarea vine reciprocă și resultatul este, că toată viața noastră publică se consumă prin agitațiuni și certe, cari n'au sfêrșit, pentru că guvernul dând creḑĕmênt tuturor denunciărilor, ori de unde ar venì ele, ține cont de ele și conform își dirige politica. Privind respunsul dlui min. președinte în fondul interpelațiunei, eu cred că acela este basat esclusiv pe rapoartele oficiali ale culpabililor. De aceea eu așì dorì, sĕ se facă o investigațiune cât mai severă în scopul de a se constata, cum întru adevĕr s'au întêmplat lucrurile? — On. Casă! Dacă ar studia cineva cu seriositate vieața noastră socială și cestiunea naționalităților în acest stat, am deplină convingere, că cu totul altfel ar cuprinde relațiunile noastre; căci — ce pretind naționalitățile în aceasta patrie? Ele nu aspiră la putere și domniă; pretensiunea lor se mărginesce chiar la aceea ce dl min. președinte vorbalminte a recunoscut a le compete, ca între marginile legilor și conform împrejurărilor sĕ se poată desvolta, sĕ-și poată conserva naționalitatea și asecura esistența. Aceasta este totul. Când aceasta realminte li se va îndeplinì, plânsorile vor înceta! Repet, că neînțelegerile și certele dintre noi sunt a se atribuì agitațiunilor și abusurilor oficioase și jurnalisticei; dacă ne vom emancipa de sub influința acestora, apropiarea și înțelegerea va fi posibilă.

Dep. Visi Imre: (redactorul lui „Nemzet.“ Traducĕtoriul.) „Tribuna!“

P. Truța: „Tribuna“ și „Nemzet,“ una ca și alta în punctul agitațiunei. (Ilaritare). Deci tocmai sĕ ne emancipăm de sub influința atât a „Tribunei“ cât și a lui „Nemzet. Încheiu mai ḑicênd odată, că în meritul respunsului ministerial, adevĕrul ar trebuì sĕ se constate printr'o investigațiune; atunci dl ministru se va convinge că faptul s'a petrecut de tot altfel de cum l'a enarat după raporturile oficiale. De aceea respunsul ce mi-a dat nu-l iau la cunoștință.

Urmează respunsul dlui minìstru președinte la interpelațiunea deputatului V. Babeș.

Ministrul pres. Coloman Tisza: On. Casă! Din interpelațiunea dlui deputat V. Babesiu, numai una parte me privește pe mine, și numai la aceea voiu rĕspunde — foarte scurt. Dl deputat luând indemn din cuprinsul intepelațiunei dela 4 Febr. a dlui Orbán Balàzs, a adresat întrebări cătră ministrul justiției, apoi și cătră mine acelea: Dacă ca ministru de 10 ani pentru interne, în acest timp al funcționării mele am descoperit unde-va printre naționalități, conspirațiuni secrete în contra statului? Ce fel au fost acelea? În ce mod și cu ce succes am dispus urmărirea acelora? Ear dacă atari nu s'au putut descoperì, ce este causa, de se tot scornesc și propagă faime despre esistența lor, prin foile maghiare, prin politicii maghiari și sĕ denuncie chiar și în aceasta Casă?

On. Casă! Las sĕ judecați înși-vĕ, dacă este cu cale, ca mai vêrtos despre cele ce se întêmplă aici între noi, sĕ se ḑică că sunt scornituri și denunciări. Dechiar însĕ din parte-mi, că unor anumite mișcări li se atribue de multe ori o importanță esagerată; regret aceasta, căci — har domnului — acelea nu merită acea atențiune ce li se dă. (Așa este! din dreapta).

Dealtmintre eu, decând sum ministru, am petrecut cu atențiune activitatea naționalităților, cu cea mai deplină bunăvoință acolo, unde ele între marginile legilor s'au nisuit spre binele lor propriu; dar mărturisesc, că li-am urmărit cu cea mai mare vigilanță și acele tendențe cari voiau a eșì din marginile legilor.

Conspirațiune — ce e drept, numai una am descoperit, și a fost și aceasta un astfel de cas, unde de mult am observat lucrarea dar n'am ḑis nimenui nimic, urmând esemplul acelui grădinariu, carele vĕḑênd lucrarea sobolului nu face larmă ci pândește până-și scoate capul și atunci îl taie. (Viuă plăcere și ilaritate în dreapta).

Astfel am urmat atunci, astfel voiu urma și în viitoriu. Conspirațiune așa-dară — afară de aceea alta n'am descoperit; că dacă descoperiam, procedam întocmai. Ear aceea nu se poate nega, că acea lucrare a celor atìnși soboli (cârtițe,) se continuă de multe ori prin multe locuri. Unde, când și în ce mĕsură, aceasta nu o spun. Încredințez însĕ pe dl deputat că o urmăresc cu atențiune, știu și aceea că cine fac mai vêrtos, dar aștept până-și scot capul la lumină, și atunci ne vom trage socoata: Ăsta-mi e rĕspunsul. (Plăcere și aprobare generală).

V. Babeșiu: On. Cameră! Onorabilul d. prim ministru, în rĕspunsul seu, dacă bine l'am priceput, una a recunoscut și mărturisit sinceraminte pe față, aceea adecă, că conspirațiune n'a descoperit la naționalități decât numai una, și aceea precum știm constătătoare numai dintr'un individ.

Col. Tisza, ministrul-președinte: Aceasta nu am ḑis.

V. Babeșiu: Știm persoana; cunoaștem casul de care se lucră. A trecut prin judecata tribunalelor. Eu respect sentințele judecătorești. De-ar face și alții tot asemenea, aici în Casă și colo afară! De n'ar critica alții judecățile juraților și ale tribunalelor! Me închin înaintea sentințelor judecătoresci; totuși îmi permit a observa dlui ministru, că în asemenea procese politice cea din urmă, cea mai finală sentință este la istoria viitoriului. (O voce

---

sintetic. La cele două dintâiu nu-i de lipsă sĕ se facă pregătiri, dar e bine. La cel din urmá e necesitate imperativă. Dl M. a voit sĕ represinte metodul cel mai rațional și modern — analitic-sintetic. — Dar recomandarea ce pretinde a o căpăta din pedagogiă, că după ce știu desemna toate literele sĕ le dăm și numele pe de o parte, ear pe de altă parte recomandarea ce resultă din esperiența dsale, că îndată ce știu desemna o literă, sĕ i se dea și numele, aceste două eschid pe dl M. din regiunea metodului analitic-sintetic, care nu permite a ști elevul numele literei, până când nu o scoate el sub numele de son, din cuvêntul de model, va se ḑică până când știe că aceea literă e parte constitutivă din limba română.

Ce sĕ rĕspundem dacă ne vom întreba: are dl M. loc în metodul sintetic, dacă știm, odată că principiul acestui consistă ìn scrierea, cunoașterea vocalelor și diftongilor, și îndată ce cunosc o vocală, ce cunosc o consonantă, urmează composițiunile posibile cu literele deja cunoscute. Afirmațiunile dsale, ca se știe scrie și numì toate literele și apoi composițiuni îl eschide și din regiunea acestui metod. Pretensiunea ce o poate avea dl Muntean la metodul sintetic se basează numai pre faptul, că literele le numesc cu numele lor adevĕrat. Am ḑis sĕ gratulăm Bucoavnei și mai că am fi îndreptățiți, căci recomandarea, ca elevii sĕ cunoască toate literile, după nume ear mai aducêndu-ne aminte că în alt loc, eară ne recomandă, că din sonuri sĕ compunem silabe, îndată ne trezim orbecând în întunerecul metodului nominal. În ce consistă acel metod?

Cunoștința după nume a literilor mari și mici în rênd alfabetic, cu nume măestrite, composițiuni cu acele litere pentru silabisare fără nici un înțeles și apoi la cetit. Luminați deci în privința acestui metod vedem că basați pe recomandarea ce ni o face dl M. putem fără a ne teme de greutatea vre-unei imputări, a-i atribuì meritul, prin care cu vechituri din metodul nominal voiește a infecta metodul analitic sentetic, fără sĕ știe, că prin aceasta ne îndreptățește a gratula Bucoavnei. Mai că trebue sĕ me corig că am ḑis „fără sĕ știe,“ căci următoriul fapt susține că a vorbit din convingere: cu ocasiunea când dl M. a cetit această tema în reuniunea noastră, atât a fost de îngrijit de reușita cetirei și scrierei după metodul cârpit de dsa, încât pentru o mai bună reușită, a recomandat învĕțătorilor sĕ facă deprinderi ca acestea, b-a-ba, b-o-bo, b-u-bu, m-a-ma, m-o-mo — r-a ra, etc. Dar minune. Nici în acest metod nu i potem lăsa dlui M. loc, de-oare-ce pelângă cunoașterea literilor toate, apoi composițiuni, pe lângă recomandarea de a compune din litere silabe, ca cele arĕtate, mai lipsește încă a sĕ numì literel dacă nu buche — cel puțin be și apoi îl poteam întărì definitiv pentru acest metod. Nu voi rĕmânea mai mult discutând la acest punct, deoare-ce este evident, că aceasta temă, are pretensiuni la toate 3 metoadele, dar eu cel puțin, cu greu m'aș potea decide a o clasifica pentru nici unul permanent. Întreb însĕ: întru cât s'a respectat în temă principiul pedagogic, cu metoade nu este permis a esperimenta, sau, nu este permis a face esperință pe contul elevilor, căci ori și cine sĕ poate convinge, cât de tare s'a jignit aceste principii cu esperința dlui Muntean.

Esperințele ce leam făcut, criticând tema până acì, cred, că me dispenzează a disputa meritul valoarea și încrederea, ce o pune domnul M. pe tema dsale, când ḑice, că un învĕțătoriu, care va pregătì pre elevi după formele arătate de dsa, și dacă nu va fi fost norocos așì câștiga pe cale privată sau în vreun institut cunoștințe pedagogice, totuși va fi în stare chiar și numai din esperința proprie a sĕ conduce mai departe pe calea apucată, va sĕ ḑică cunoscênd cuprinsul temei, sĕ negligem aprețiarea ce o face dl M. temei sale, prin afirmarea de sus, știind cât de nefavorabil sĕ esprimă proverbul român în astfel de casuri.

(Va urma).

din stânga estremă; Amenință). N'a fost ameninţare. Aşa cred că chiar şi în aceasta On. Cameră mulţi sunt de aceia, cari fuseseră osândiţi pentru politica lor şi cari astădi se glorifică prin ţeara întreagă.

Car. Vadnay: Pentru patrotismul lor.

V. Babeş: Aceasta este natura sentinţelor politice. Însĕ dl ministru-preşedinte nu s'a mulţămit cu acea declaraţiune a sa, pentru carea i-aş fi votat cea mai intimă recunoştinţă, fiind-că a adeverit cum-că conspiratori n'a găsit între naţionalităţi, ci dl ministru a mai amintit — după îndatinarea sa, despre lucrări, căror li se poate da ori-ce înţeles voieşte cine-va, a vorbit de sobol şi astfel de mişcări, căror n'a dat definiţiune. (Din partea stângă estremă: poate se aibă valoare.) Poate sĕ aibă, după plăcerea fie-cui. Dl prim-ministru chiar odinioară enunciă, că politica sa lasă liberă mişcare naţionalităţilor — între marginile legii. Eu întreb: Acei soboli şi acele mişcări, indegate de dênsul, se află ele între marginile legilor, sau afară din cadrul legilor?

Ales. Kőrősi: Afară din cadrul legilor.

V. Babeş: Dacă ele sunt afară din lege, cum dl ministru a putut şi până acuma a nu le trage în judecată? Ce vrea dl ministru, când aici le afirmă, ear afară nu le dă în mâna justiţiei? Atari ori esist, ori nu. Dacă ele esist şi sunt în contra legilor, pentru ce nu le împedecă şi resbună? ear dacă ele nu sunt în contra legilor, nu vatămă legile, atunci dl ministru preşedinte lucră denunciându-le aici, chiar în contradicere cu dechiaraţiunile sale de mai alaltăieri, când arunca bănuieala asupra unor cetăţeni sau clase de cetăţeni făr' a aduce date, dovedi contra acelora. Asta nu merge. (Ilaritate generală). Unde vom ajunge, dacă începem a ne suspiţiona, fără nici o dovadă?! Dl min.-preşedinte de 10 ani este la putere, ei bine, spună-mi, care scop a ajuns în aceasta direcţiune? De 10 ani tot audim, că — cu atenţiune observă mişcările naţionale, dar nu ne dă seamă că ar fi ajuns vr'un resultat, că ar fi pedepsit pe resvrĕtitori. În astfel de situaţiune cu drept cuvênt putem se dicem că avem a face cu scornituri. Ear dacă cineva întreabă, că pentru ce causă se întêmplă aceasta astfel? Dl ministru nu dă nici un respuns.

Eu direct am întrebat aceasta în punctul final ale interpelaţiunei mele, şi fiind că dl ministru-preşedinte n'a rĕspuns, voiu respunde eu. (S'audim!) Este pentru că politica sa, politica domnitoare, are trebuinţe d'acele pretinse mişcări. (Ilaritate în dreapta.) Da, aşa este. Eu sum convins, că dacă politica dlui ministru-preşedinte n'ar avè trebuinţă de acele insinuaţiuni, acele mişcări naţionale n'ar esista. De aceea eu îndrept întrebarea mea către dl ministru-preşedinte, ca sĕ ne spună: ce fel de soboli şi ce fel de mişcări înţelege şi denunciă? (Ilaritate.) Admise sau nepermise prin lege? (Sgomot strigări — nu!) Eu ştiu, ce scop, cu ce intenţiune urmează dl ministru preşedinte. (Se audim! se audim!) Dice dl min. preşedinte, că acei soboli şi acele mişcări naţionale deocamdată se află încă pe sub pămênt şi nu le poate spune. (Ilaritate.) Dar dl ministru preşedinte are poliţiani, cari petrund şi pe sub pămênt?! (Strigări din dreapta: Are, da. Ilaritate.) Apoi tocmai că are, de ce nu ne spune, că — ce fel sunt acei soboli şi acele lucrări? Căci într'adevĕr şod lucru este, că de 10 ani nimic încă nu s'a ivit la lumină. (Ilaritate.) Voieşte deci dl min. preşedinte a-şi susţinè în veci suspiciunile contra unei clase de cetăţeni?

Col. Tisza, ministru-preşedinte: Contra unei clase nu.

V. Babeş: Şi apoi, de 10 ani încoaci, acei soboli de sub pămênt s'au sporit sau se imputinează? (Ilaritate.) Eu, On. Cameră, aşa ţin că prin astfel de suspicionări, reu facem dacă credem a face vr'un bun serviţiu ţĕrei. Dacă se lucră de acte în contra legilor, acì sunt tribunalele; sau că doară dl ministru-preşedinte nu va crede cumcă judecătoriile vor cruţa pre călcătorii legilor! Dar ca dl min. sĕ introducă preventive în asemenea casuri, nu este cu cale. Corectă ar fi procederea dlui ministru, dacă dênsul mai nainte de a striga, ar lăsa sĕ ese sobolii şi cu faptele lor la lumină, atunci apoi sĕ-i denuncie opiniunei publice şi tribunalelor; preventiva sa generală suspicionare nu este la loc într'un stat constituţional. Poate că dl min. preşedinte sub cele amintite de sine înţelege astfel de mişcări naţionale, cari nu sunt tocmai în contra legii, pre cari totuşi dênsul le ţine de stricăcioase, după propria sa vedere. Pare-mi-se că atari vor fi pre cari le-a semnalat. Dar nu peardă din vedere, că asemenea procedere este arbitrariă, arbitriul duce la absolutism. Eară eu ţin, că absolutismul şi preste tot un guvern arbitrar la noi nimenui nu poate sĕ strice mai mult ca chiar naţiunei maghiare şi statului maghiar! Într'o ţeară pot sĕ esiste divergenţe de opiniuni, ba şi tendenţe diferite; se poate ca oare-cui în ţeară, chiar partidei dominante, sĕ nu i convină direcţiunea vre-unei naţionalităţi; eu însĕ ţin, că după dreptul constituţional, păzind legea ori-care asemenea tendinţă liberă este, tocmai aşa fiind ea a oposiţiunei, ca şi a guvernului şi a partidei sale. D'apoi ca aceasta proprie este libertatea constituţională. Între marginile legii, mişcarea fie-cărei partide este liberă. Diferinţele pot sĕ fie relative la organisarea internă, pot sĕ fie şi relative la alianţele în afară; dacă ori-care tinde a se afirma cu observarea legilor, aceasta nime nu poate impedeca decât vătĕmând constituţiunea. Tocmai astfel suntem aici în patria noastră, cu aceea causă principală ce preocupă şi absoarbe şi stăruinţa dlui min. preşedinte, causa naţionalităţilor. Eu cred şi sum convins că dacă am supune judecăţii întregei lumi culte părerea mea, ea ar fi de acord cu mine, că întocmai aşa de îndreptăţită este tendinţa şi stăruinţa acelora, cari doresc şi lucră a conserva Ungaria, conform învĕţăturilor sântului Stefan, ca stat poliglot, ca şi tendenţa modernilor politici cari lucră a o transforma în stat unitar maghiar. Şi de aceea rog On. Casă, nime sĕ nu greşească, a-şi identifica direcţiunea sa, tendinţa sa naţională cu esistenţa însăşi ţerii noastre comune; căci prin aceasta identificare se subsapă unicul temeiu sigur ce avem ca patrioţi sub picioare. Ungaria a esistat o mie de ani ca stat poliglot. Întreg pĕcatul naţionălităţilor este, că voiesc a susţinè Ungaria ca stat poliglot. Credeţimi că nimic alta nu esistă ce ni s'ar putè sinceramente imputa. Eu recunosc, că şi ceialaltă tendenţă este îndreptăţită, dar fie ca cineva se lucre la realizarea statului maghiar unitar, şi alţii sĕ pretindă a susţinea statului unguresc, milenariu, aşa cum l'a întemeiat şi destinat stul Stefan, nici una nici alta tendenţă sĕ nu-o identifice cu esistinţa Ungariei; căci aceasta ar fi un pĕcat în contra esistenţii ţării. Esistenţa ţării trebue tuturor sântă şi pe deasupra de ori-ce întrebare; ce nici nu este permis sĕ între în discusiunile noastre; pe aceasta basă cred eu că cei-ce nu sunt de tendinţa şi opiniunea DVoastre, pentru aceea nu sunt mai rei patrioţi; a-i acusa pentru patriotismul lor, nu este cu cale. Ungaria nime nu tinde a o scăpa şi nimicì; aci zace gravitatea adevĕrului; de aceea Vĕ rog, sĕ nu binevoiţi a admite, că sunt mai buni patrioţi, cei ce voiesc noul stat maghiar, decât aceia cari tind a conserva şi cultiva anticul, milenariul stat unguresc. Eată diferinţa, care ne desparte Dl min. preşedinte nu poate dovedì nici că am gravita undeva înafară, nici că am avè legături cu străinătatea în contra Ungariei; un cuvênt nu poate sĕ ne spună în aceasta privinţ, şi eu dacă câtuşi de puţin aşi sci de atari lucruri, n'aşi fi avut curagiul de a interpela pe dl ministru, cum am făcut. Încă una mai adaug, cerêndu-vĕ atenţiunea. Tare greşiţi dacă credeţi, că fiind că odinioară maghiarii aici în ţeară precum şi afară au conspirat şi au lucrat necontenit în contra Austriei, şi noi tot asemenea facem în contra Ungariei. Mare deosebire este. Noi nu considerăm Ungaria de ţeară streină, cum consideră maghiarii pe Austria, ci o considerăm de patria noastră, în contra căria nu putem sĕ conspirăm.

Csernatony L: Daco România.

V. Babeş: Fiind Ungaria patria noastră, nici odată nu vom conspira în contra ei. Sĕ nu perdeţi aceasta din vedere. Cunosc eu bine trecutul. Dacă şi n'am luat personalminte parte la întreprinderile secrete, dar am avut amici maghiari, cari şi ei au lucrat ca şi ceialalţi patrioţi maghiari şi eu nu reprob aceea găsesc însĕ că nu este cu cale, când astădi maghiarii susţin, că pentru că românul îşi iubesce naţionalitatea şi pretinde condiţiunile, posibilitatea desvoltării acelea, duşman este Ungariei, duşman naţiunei maghiare. Defel nu este duşman, şi dacă unii dintre noi doară resping cu energiă aceasta insinuaţiune, sau se espectorează prea cu zel pentru naţionalitatea lor, aceasta este natural, când ei iubinduşi patria, văd daunoasele urmări ce produce esclusivismul maghiar. Pe lângă toate, fiţi convinşi, că nu sunt, nu esistă tendinţe în contra patriei şi legilor. — Dechiaraţiunea dlui min. preşedinte, cumcă conspiraţiuni n'a descoperit, o iau spre scire cu recunoştinţă; ba eu, pe lângă reflecsiunile ce făcui iau la cunoscinţă şi celelalte respicări ale sale, căci voiu avea ocasiune a discuta mai special asupra cestiunei şi tocmai de aceea nu doresc acum incidentalminte o ulterioară desbatere. Vĕ repet însĕ rugarea, sĕ nu daţi credĕmênt afirmaţiunilor că ar esista acele secrete uneltiri între noi, precum dl ministru preşedinte a binevoit a le amintì numai ca se poată suspiciona şi ameninţa. Eu sum convins, că dacă ar ştì asemenea casuri, le-ar fi aretat aici.

C. Tisza, min. preşedinte: On. Casă! Am se fac câteva foarte scurte observaţiuni. (S'audim). Desfid că aşi fi cunoscut vre-o societate sau rasă pentru ori-care tendenţă antipatriotică. Am dis şi dic, că esist singulari, cari încearcă astfel de tendenţe; dar n'am acusat cu asemenea tendinţă vr'o naţionalitate, rasă sau clasă. (Aprobări, din dreapta). Şi dacă casurile de conspiraţiune sunt atât de puţine şi rari, este de o parte, pentru că înseşi poporaţiunile printre cari se încearcă a se propaga reul, resist şi nu se dau amăgite; (Aprobări din dreapta;) ear de altă parte, pentru că însuşi guvernul se silesce a împedeca după putinţă aruncarea seminţei. (Aşa este! Aşa este! din dreapta). A doua — desfid pre dl deputat, sĕ spună dacă ştie: unde, când şi cum am împedecat eu prin mĕsuri pre cineva în patriă întru eserciţiul drepturilor sale?

V. Babeş: Chiar în casul de mai nainte.

Ministrul presedinte: Aceeea nu a fost mĕsură preventivă, când o intenţionată şi cunoscută manifestaţiune se interdice, esecutarea ei se opresce. Aceasta nu este mĕsură de stat poliţienesc, cum îl numeşte dl deputat, ci este — după mine, detorinţa ori cărui guvern pretutindeni în lume. (Aprobare din dreapta). Încă una ce am a dice este, că dl deputat, sĕ ne arete acel stat, unde diferitele naţionalităţi şi rase pot sĕ se desvoalte atât de liber ca şi în Ungaria. (Aprobări generale). Nu esistă în lume, şi când câte odată, pentru abusul ce se face, cineva se vaieră, atuci aceasta o numesc calumniă, scornitură. (Aşa e! Aşa e!) Dealtmintre — încă una ca de încheiere. Dl deputat a dis că numai de aceea vorbesc de astfel de miscăminte, căci politica mea are trebuinţă de ele ca sĕ mĕ susţin. Ori când o dicea aceasta, era curioasă, dar a bănuì pe dl Orbán Balász, că face ceva pentru de a-mi sprigini politica, asta n'a mai făcut'o nime. (Ilaritate lungă sgomotoasă).

V. Babeş: Numai o unică reflecsiune am pentru acum. On. d. prim-ministru reu mi-a interpretat cuvintele, când a înţeles că eu aşi fi vorbit de politica sa personală, carea ar avé trebuinţă de scornitele uneltiri naţionale. Am înţeles politica domnitoare la noi. (Mişcare în dreapta). Da aceasta politică domnitoare este spriginită şi din partea oposiţiunei; eu însĕ sum convins, că domnii ce o spriginesc din aceasta parte nici idee n'au, ce mari servîţe fac reacţiunei prin susţinerea atacurilor în contra noastră şi cum isbesc chiar în interesele maghiare. De altmintre, cum am dis, voiu avè ocasiune a mai disputa în casă şi a da dlui min.-preşedinte la toate provocările sale respunsul meu.

Asociaţiunea ortodocsă română.

În urma apelului făcut de d-nii generali Ghica, A. Mavrocordat şi Vasile Forescu şi a numeroaselor adesiuni sosite din toate districtele, dl Niculai Rosetti Roznovano s'a simţit îndemnat de a face o convocare, în urma căreia, la 11 Aprilie, la 8 ceasuri seara, s'a ţinut o întrunire la care a luat parte o numeroasă asistenţă compusă din toate păturile societăţei, atât laici cât şi din cler.

Dăm mai la vale prescriptul verbal încheiat asupra operaţiunilor dela aceea interesantă întrunire.

Prescript-verbal.

Şedinţa din 11 Aprilie 1885. Preşedinţa prea sfinţiei sale părintele episcop Romanului, aclamat de întreaga adunare, asistat de doi secretari: dd. George Balş şi Emanuel Konki Vogoride.

Presenţi la această întrunire, aproape 200 persoane, afară de adesiunile sosite de prin judeţe.

Prea sfinţia sa părintele Melchisedek, învită pe unul din dnii secretari a da cetire diferitelor comunicări ce se aflau pe biurou.

Se dă cetire scrisorii de binecuvêntare a înalt preasfinţii sale metropolitul Moldovei şi Sucevei, în cuprinderea următoarea:

Iaşi, 1885 Aprilie în 4 dile.

Archiereasca binecuvêntare

trimetem domniilor voastre onor. domnule colonel Al. Mavrocordat şi onor. dle Nicolae Roznovano.

Scrisoarea domniilor voastre, ce am primit în diua de 1 Aprilie curent, am cetit'o cu cea mai mare mulţămire sufletească, şi vin a ve rĕspunde prin aceasta tot aşa cum v'am rĕspuns prin viu graiu, când am avut onoare a ne vedea la mine, cu o di mai nainte, şi a convorbì în privinţa decadenţei simţului moral religios din dilele noastre, şi a atacurilor care neîncetat se fac religiunei şi bisericei noastre ortodocse prin pressa destrăbălată, de către propagandele străine antiortodocse, anticreştine, ateiste şi anarchiste.

Întreprinderea domniilor voastre, despre care vorbiţi în menţionata scrisoare, pentru susţinerea şi ridicarea sfintei noastre biserici ortodocse, este vrednică de toată lauda, căci probează bunul simţ religios românesc, şi tot deodată patriotic, fiind că la noi românii în toţi timpii biserica cu patria, religiunea şi naţionalitatea una au fost: cu această credinţă au trăit, au lucrat şi au luptat strămoşii noştri, conducĕtorii neamului românesc. Această credinţă românească a strămoşilor nostri din toţi timpii ne-a salvat şi ţara şi naţionalitatea, până în ḑilele noastre, pentru care, în cel dintâiu grad suntem datori, recunoştinţă bisericei noastre naţionale ortodocse, căci în biserică s'a conservat şi limba şi istoria, şi chiar tradiţiunile istorice.

Încă odată ve declar dar sufleteasca mea mulţămire din împreună cu binecuvêntarea archipăstorească pentru susţinerea bisericei şi religiunei în contra atacurilor celor fără de Dumneḑeu şi fără de patrie cosmopoliţi anarhişti. O asemenea întreprindere ca aceasta a domniilor voastre, din care este esclusă politica militantă de partide, şi la care am vĕḑut că aderează şi asociază mai multe onorabile şi distinse persoane, pentru a susţine biserica şi religiunea strămoşască, eu nu pot de cât sĕ o binecuvêntez din toată inima, şi cred că şi ceilalţi confraţi prea sfinţiţi episcopi — de oare ce domniile voastre mi-aţi declarat verbal că ori ce politică este esclusă şi biserica fiind centrul unirei şi al unităţei noastre naţionale religioase între legătura dragostei şi a păcei, pe care în toate ḑilele o predică prin gura adevĕraţilor ei servitori — nu pot de cât sĕ binecuvinteze o asemenea unire duhovnicească.

Bine voiţi onorabililor domni şi iubiţi fii sufleteşti a primì încredinţarea distinsei consideraţiuni ce subsemnatul ve poartă din înpreună cu Archierească binecuvêntare.

Isc. **Iosif**, metropolitul Moldovei.

După care, se ascultă şi scrisoarea prea sfinţiei sale părintele Melchisedek:

Roman, 1885 Aprilie 8.

Domnul meu! Am avut distinsa onoare de a primì scrisoarea d-voastră şi a dlui A. Mavrocordat dela 31 Martie, prin care îmi faceţi cunoscut, că mai multe onorabile persoane s'au înţeles a forma în Iaşi un comitet, carele sĕ chibzuească mijloacele necesare pentru apĕrarea şi întărirea sfintei noastre biserice ortodocse, şi că la această mare şi creştinească întreprindere s'a dobândit aprobarea şi binecuvêntarea înalt prea sfinţitului metropolit al Moldovei şi Sucevei.

Eu felicit din adâncul inimei mele această fericită iniţiativă şi întreprindere şi la îndemnul ce-mi faceţi mie de a participa la această sfântă misiune de a contribuì la ridicarea şi cultivarea simţului religios şi a instituţiunilor sfintei noastre biserici nu numai primesc învitarea de a participa la întrunirea proiectată pentru ḑiua de 11 Aprile (dacă voiu avea la aceasta binecuvêntarea înalt prea sfinţitului metropolit), dar voiu contribuì din toate slabele mele puteri ajungerea scopului propus de iniţiatorii acestei salutare idei.

Veacul nostru este veacul asociaţiunilor şi al discuţiunilor. Ori-ce idei mari ca se devină realitate trebue sĕ aibă aderenţi cât de mulţi sĕ fie susţinută şi respândită prin presă, ca se atragă opiniunea publică şi concursul oamenilor cugetători şi iubitori de ţara lor.

Eu de mult simţesc trebuinţa şi doresc formarea unei asociaţiuni de feliul acesta cu scop de a ridica şi apĕra clerul şi biserica noastră contra a o mulţime de uneltiri făţişe şi secrete, cari tind a slăbì şi a stînge în poporul nostru ori-ce simţ religios şi devotament creştinesc, pentru scopuri duşmane naţionalităţii nostre şi bisericei ei.

De aceea eu încă odată felicit această iniţiativă a domnilor bărbaţi ce iubesc biserica ţărei noastre, şi salut din inimă fericita idee de asociaţiune pentru cultura clerului românesc, susţinerea şi desvoltarea simţului religios în poporul nostru. Biserica este temelia naţională. Ori-ce cultură, dacă este lipsită de religiune şi de morală creştină stînge sĕmânţa virtutei, ucide simţĕmintele cele nobile, escitează pasiunile cele vătĕmătoare, duce la materialism şi îndobitocire şi naţiunile acele nenorocite se perd, în loc sĕ se desvoalte şi se progreseze în bine.

Aşa dar ader şi eu din tot sufletul la această idee salutară a asociaţiunei în cestiune, şi promit a da tot concursul meu ori când mi se va cere în folosul sfintei noastre biserici, carele este folosul patriei şi al naţiunei noastre. Cine apĕră biserica naţională aperă şi naţia sa, afirm acəasta cu toată convingerea mea.

Ca dovadă de aderarea mea la programul asociaţiunei române-creştine ortodocse, promit a contribuì cu suma de 10,000 franci pe care treptat, după puţinele mele mijloace, îi voiu pune la dispoşiţiunea comitetului ce se va instituì pentru ridicarea şi apĕrarea bisericei române ortodocse.

O singură dorinţă şi rugăminte a mea pentru prosperitatea ccestei asociaţiuni este ca ea sĕ rĕmână pentru totdeauna o asociaţiune morală, şi eminaminte creştinească şi se nu degenereze în politică; căci prea multa politică ce se face la noi în ţară corumpe simţul cel bun al poporului şi înpedecă guvernul şi naţiunea de a se ocupa cu cestiunile vitale naţionale.

Rugându-vĕ ca se comunicaţi aceasta şi dlui Al. Mavrocordat şi celorlalţi patroni ai acestei salutare idei, am onoare a fi

Al d-v. părinte sufletesc şi servitor

Isc. Episcop *Melchisedek.*

Aceste ambe comunicări se primesc de către asistenţi cu vii şi prelungite aplause. După care s'a mai dat comunicare şi scrisoarei prea sfinţii sale episcopului Huşului, care şi el la rêndul sĕu trimite binecuvêntările sale.

În urma acestora, d. Neculai Rosetti Roznovano, a luat cuvêntul spre a esprima viile sale mulţumiri persoanelor cari au bine-voit a rĕspunde la învitaţiunea sa: „Este viu mişcat de grăbirea cu care Românii încep a simţì trebuinţa ridicării şi susţinerii bisericei lor naţionale ortodocse. Arată că după stăruinţele sale şi a unora din amicii sĕi, sĕ află deja adunat un mic capital ce este depus pe birou. Asigurările primite din toate părţile îl fac a spera că obolul fie-cărui creştin nu va lipsì pnntru întemeierea operei întreprinse.“ (Va urma.)

Varietăţi.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiiu) îşi va începe probele astăḑi la locul şi oara obicinuită.

* (De ale timpului.) În 2 Maiu a început a se schimba timpul, şi de atunci în toată ḑiua avem câte o ploaie blagoslovită

* (Secetă). În ţinutul Braşovului au făcut mare stricăciune vênturile cele seci şi dese din primăvara aceasta; a uscat pămêntul până în adêncime şi l-a crepat, ear sămĕnăturile de toamnă, rumpându-li-sĕ rădăcinile prin creparea pămêntului, s'au uscat; de aceea oamenii au fost siliţi a ara din nou şi a sămêna alte bucate de primăvară.

* (Foc.) Sticlăria din Bicsadu, de lângă Tuşnad — au ars cu toate magazinele, şi peste 600 stângini de lemne, din sticlăriă s'au aprins ceva materiă ce au sburat prin aer, şi din acea s'au aprins şi în mijlocul satului neşte şuri, şi au ars 8 familii — la cinci familii le-au ars şi casele — un foc groasnic. Oamenii erau spăriaţi fiindule frică ca nu cumva materiile arḑĕtoare se aprindă comuna întreagă Focul după afirmarea multora s'au escat din jucăria unui băiat cu aprinjoare — care şi dênsul au ars, tot scrum. Paguba după date oficioase la fabrică sĕ ridică la 32 mii, au fost asigurată cu 15 mii, eară dintre familiile arse au fost asigurate 5.

* (Reportagiul în Statele Unite.) Un ḑiar american ḑice „Românul“ — ne dă amănunte foarte interesante în privinţa reportagiului în Statele-Unite.

De când s'a prevĕḑut moartea generarelui Grant, ḑice ḑiarul de care este vorba, o luptă arḑĕtoare s'a angajat între mai multe ḑiare pentru a avea ştirea cea dintâiu despre nenorocitul eveniment.

Câţi-va reporteri aflând că un alt reporter a trecut două nopţi culcându-se în casa bolnavului şi că-şi propunea de a-şi relua postul în toate serile, au prevenit familia Poliţia a gonit pe indiscret şi nu-l mai lasă sĕ s'apropiă de casă.

Un alt reporter se urcă în fie-care noapte pe acoperişul unei case vecine care are vederea în casa generarelui.

Un al treilea a voit sĕ închirieze pentru o sĕptĕmână toate firele telegrafice din acel cartier, în scopul de a împedeca pe concurenţii sei sĕ aibă mijloace de comunicare.

În biurourile telegrafice se află de mai multe ḑile sute de telegrame anunţând moartea generarelui, cari stau gata a fi espediate la ori-ce moment. S'a făcut comploturi pentru a pune mâna pe *messager boy* când va eşi din casă cu ştirea despre moartea generarelui. Dacă va murì în timpul nopţii, reporterii unui oare-care ḑiar trebue se anunţe pe un alt reporter pentru a se publica îndată un „ extra“ cu marea ştire.

Şi când ne gândim că acesti bieţi reporteri poate sĕ mai aştepte încă câte-va luni pentru desnodămêntul fatal al evenimentului. Generarele Grant poate sĕ mai trăiască, după părerea medicilor cari îl îngrijesc, starea bolnavului s'a mai îmbunătăţit.

* (Un criminal). Ḑiarele din departamentul Senei inferioare, Francia, povestesc un fratricid îngrozitor. Numitul Gobert, cultivator la Aigleville, era pe câmp Vinerea trecută, când veḑu alergând la el pe fiul seu mai mare Louis, în vêrttă de 23 ani, care îi spuse plângênd că patru streini se introduseseră în curtea lor, îl resturnaseră şi îl strânseră de gât până 'şi a perdut consciinţa. Când şi-a revenit în simţiri, a zărit lângă el cadavrul ciuntit, tăiat în două, al fratelui seu Alexis, în vêrstă de 10 ani. Asasinii fugiseră luând un ceasornic de argint şi o punguliţă în care se aflau 27 franci.

Gendarmeria fu îndată prevenită, şi Louis repetă declaraţiunea înaintea ei. Dar medicul avu o bănuială, pe care o comunică judecătorului de instrucţiune. Cercetările făcură sĕ se regăsească aruncaţi într'o mlăstină lângă curte, ceasul şi banii pe cari Louis pretindea că 'i ar fi furat tâlharii. Confrontat cu cadravul tênĕrului seu frate, luat de scurt Louis mărturisi că el e autorul crimei şi nepăsător povesti peripeţiile astfel.

„Scriam în odaia mea când Alexis a venit sĕ 'şi bată joc de ortografia mea, atunci m'am înfuriat şi am luat cuţitul şi l'am înfipt în gâtul copilului. Vederea sângelui m'a îmbătat, eram nebun! L'am desbrăcat pe Alexis şi cu cuţitul 'i am spintecat pieptul şi pântecele. Cu amêndouĕ mânile am apucat maţele şi le am aruncat cât colo, apoi 'i am reteḑat capul şi picioarele. Mai ştiu şi eu? Eram nebun!“

Acest tênĕr ucigaş e un băiat înalt, blond, cu faţa dobitocească, şi trebue sĕ fie de o forţă neobicinuită. Fusese deja osândit pentru lovituri şi răniri. Înjunghiase cu cuţitul pe un camarad la vêrsta de trei-spre-ḑece ani. Tată-seu 'l închisese într'o casă de corecţiune de unde a ieşit în vêrsta de douĕ-ḑeci de ani. Acum tocmai 'şi isprăvise serviţiul de trei ani la al 3-lea regiment de dragoni.

* (O înşelătorie.) — Poliţia din Paris caută pe un escroc polonez care, făcêndu-se sĕ treacă drept principele Sirioski, a reuşit sĕ înşele pe dl Michail C..., un strein bogat, cu o sumă de 30,000 franci.

Presentat dlui Michail de către un falş principe italian, devenì curênd intim cu el. Într'o ḑi intră la el, cu faţa zăpăcită, şi arătându-i o scrisoare dela o rudă a sa, al cărei bărbat era ameninţat a-şi pierde onoarea, dacă nu plătea imediat 30,000 franci, i ḑise:

— Împrumutaţi-mi această sumă pe trei luni şi păst aţi ca garanţie acest scrinişor care conţine pentru mai bine de 100,000 franci bijuterii pe cari nu vreau sĕ le vênḑ, fiind-că le am dela mumămea, Dumneḑeu s'o ierte, moartă acum trei ani.

Mişcat, dl Michail C. refusă se ia bijuteriile; dar dretinsul prinţ îl silì sĕ le primească şi plecă luând un cec de 30,000 franci asupra unui bancher din Paris.

De atunci dl Michail n'a mai auḑit vorbindu-se de prinţul polonez, şi bijuteriile lăsate amanet sunt de pietre falşe cari preţuiesc abia 500 franci.

* (Bibliografic.) **„Gramatica limbei maghiare“** curs practic pentru scoalele secundare, preparandii, şi mai ales pentru privaţi, de Dr *Ioan Crişan* şi *Nicolau Putnoky*, profesori.

Sibiiu, 1885. Tipariul tipografiei archidiecesane. Preţul **1 fl. v. a.**

Vom revenì asupra acestei cărţi, care este chemată a suplinì o lacună mult simţită până acuma în scoalele noastre.

* (Bibliografic). Biblioteca naţională din Craiova în numĕrul 2—3. scoate o mică broşură, comunicând Basmul vênătoresc din cartea domnului A. Odobescu „*Pseudo Kynegeticos.*“

Preţul broşurei este 50 bani. Cetirea acestei broşure trebue se producă îndeletnicire sufletească în cetitori, căci ştiut este că nime n'a ştiut scrie mai frumos româneşte, ca şi domnul A. Odobescu în acest basm vĕnătoresc.

Recomândăm cu toată căldura această interesantă broşură.

Adresa: Tipo-litografia naţionale Ralian — Samitca, Craiova.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Maiu n. 1885.

Timişoara:	**54**	**53**	**15**	**29**	**74**
Viena:	**64**	**21**	**25**	**3**	**18**

Mercuri în 6 Maiu n. 1885.

Brünn:	**43**	**60**	**9**	**70**	**75**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Maiu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6 %	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.95	95.80
Renta de aur austriacă	107.75	106.50
Galbin	5.84	5.84
Napoleon	9.83	9 83
100 marce nemţeşti	61 95	62.—
London (pe poliţă de trei luni)	124.60	124.80

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46. Sibiiu, Sâmbătă 27 Aprilie (9 Maiu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Aprile 1885.

Istoria este veche, de aceea nu trebue se o mai învĕțăm, trebue numai se ne acomodăm, dacă voim se nu ne espunem pericolului sau doară norocului, de a deveni martiri.

Se știe că și până în ḑiua de astăḑi cu tot liberalismul predicat prin pressă, întruniri publice, și dela înălțimea tribunei în parlament, se scie, că ceea ce celui tare i se consideră de virtute, celui slab i se imputâ de crimă.

Urmarea naturală este, că pentru unul și același lucru unul este lăudat, și distins, celalalt, pedepsit și de multe ori și insultat.

Așa a fost aceasta de când omul este om, și așa va fi cât timp omul va fi om; special la noi așa va fi cât timp va domnì spurcatul de șovinism maghiaro-jidan, care a început a stăpânì și pre oamenii, cari altcum recunosc că pe această cale nu se va fericì patria.

Sciind noi cursul lucrurilor, și avênd doveḑi prea multe despre iubirea cu care suntem tractați chiar și în apĕrarea drepturilor noastre cele mai sânte, am fost pentru moderațiune în toate acțiunile noastre.

Am știut că riscăm mult mai ales față cu unele dintre sororile noastre, cari cred că ne fac servićii prin frase mari și bombastice; am sciut că riscăm a perde ori ce îndreptățire la popularitate, care în politica noastră românească este considerată de lucru normativ.

Jertfind această condițiune de vieață a unora dintre politicii nostrii, am ḑis, că nimica nu ne folosesce provocarea, și ea nu ne folosesce când se face la adresa nebunului, care și altcum e foarte aplicat a nu te slăbì cu lovirile.

Am mai ḑis: nu ne folosesce nimica amestecul studenților nostrii în politică, și aceasta o am ḑis din incidentul cu turburările dela universitatea din Cluș tocmai acum e anul.

Am admis și admitem provocarea fără scop și amestecul studenților în valurile politicei de ḑi, dacă avem sĕ ne creăm martiri, atunci da, numai cât se fim oameni la locul nostru.

Din incidentul achitărei redactorilor dela ḑiarele „Observatoriul“ și „Tribuna“ în procesele de presă, lumea românească a felicitat pe cei achitați. O telegramă de felicitare a venit și dela junimea română universitară din Cluș.

Junimea a creḑut că este bine, ca și ea sĕ dee curs liber inimei sale, și ea este scusată. Ḑiaristica română a creḑut că este bine și folositoriu se publice manifestațiunile inimilor românesci dela universitatea din Cluș.

Eram preste 30 de bărbați laolaltă când s'au cetit cele 45 de telegrame sosite din incidentul sĕrbătorirei bărbaților achitați, și s'a decis sĕ nu se publice și numele trimițătorilor. S'a ḑis: oamenii sunt nervoși, vor întroduce persecuțiune contra tinerilor. Deci sĕ nu espunem pre aceștia, căci nu avem autorisare de a-i face martiri.

S'au publicat telegramele cu toate iscăliturile.

Nu vom cerceta: zăcut-'a în interesul studenților publicarea numelui lor, sau doară a zăcut în interesul ḑiarelor această publicare. Destul că telegramele s'au publicat cu iscălitură.

Ḑiarele maghiare, mai ales cele din Cluș, s'au turburat de fapta cutezătoare a studenților români dela universitatea din Cluș, și conform firei lor, au făcut mult sgomot din acest incident.

Senatul universitățeі au întrodus contra celor cu telegrama cercetare disciplinară. Fapta fu calificată de demonstrațiune politică, și bieții oameni tineri greu pedepsiți.

Se ne reasumăm:

Telegrama trimisă de tinerii din Cluș e de cuprinsul următor: „Domnilor Barițiu, Slavici. Sibiiu. Vĕ felicităm, suntem cu voi în bine și în rĕu.“

Pe basa acestei telegrame senatul dela universitate a întrodus cercetare disciplinară contra tinerilor români, și în urmă ne am trezit cu următoriul act:

„Nr. 717. 1884/5.

„Senatul universității reg. Francisc-Iosefiane din Cluș în causa disciplinară intentată sub Nr. 641. 1884/5 contra lui Silvestru Moldovan, absolut de facultatea filosofică și în contra consoților lui a adus următoarea

Decisiune:

„Silvestru Moldovan, absolut de facultatea filosofică, Constantin Pop, ascultător de sciințele matematice și fisice, Valeriu Morar, Eugen Bran, Leone Scridon, Octavian Boeriu și Nestor Simon, juristi, Ioan Elekes, medicinist și Pavel Svințiu, stud. în filosofie, sunt recunoscuți ca culpabili din causa călcării §-fului 102 din regulamentul disciplinar, precum și din causa vătĕmării loialității de cetățean al statului, prin urmare Silvestru Moldovan se condamnă la dojenire înaintea întregului senat universitar, conform §. 107, p. 2; Const. Pop, Pavel Svințiu, Valeriu Morar, Eugen Bran, Leone Scridon și Octavian Boeriu se condamnă la dojenire înaintea corpului profesoral al respectivei facultăți, conform §. 107 p. 1; ear Ioan Elekes și Nestor Simon se condamnă la dojănire înaintea decanului facultății respective, conform §. 107 p. 1.

„Pedeapsa, la care este dejudecat Silvestru Moldovan, este în înțelesul §. 113 din reg. discipl. a i se induce și în absolutor (egyetemi bizonyitványába).

„Urmările notate în §. 108. din reg. discipl., încât dejudecații se împărtešesc de atari favoruri, în înțelesul §-lui amintit întră în valoare pentru toți dejudecații, dar pentru Const. Pop, Leone Scridon, Valeriu Morar, Eugen Bran, Pavel Svințiu, Octavian Boeriu, Ioan Elekes și Nestor Simon numai pe durata unui jumetate de an.

„Enea Draia se achită de acusa, că ar fi comis eroare disciplinară.

Motive:

„Silvestru Moldovan a recunoscut că a adresat redactorilor (?) ḑiarului „Tribuna“ din Sibiiu, după ce aceia au fost achitați într'un proces de presă intentat contra lor, o telegramă de cuprinsul următor: „Cluș, 10 Februarie. Domnilor Barițiu și Slaviciu! Junimea universitară română din Cluș ve felicită. În bine și în rĕu ea este totdeauna cu Voi! În numele junimei Silvestru Moldovan.“

„Ceilalți acusați, afară de Ioan Elekes și Enea Draia, încă au recunoscut, că și-au dat consimțemêntul la trimiterea telegramei și că au contribuit la acoperirea speselor de espedare.

„Redactorii „Tribunei,“ precum sĕ știe, au fost acusați pentru publicațiuni contrare statului (állam ellenes közlemények).

„Acusații, ce e drept, neagă, că ar fi cunoscut obiectul procesului, ba o parte din ei au afirmat și aceea, că despre obiectul procesului numai după aceea, (utólag), ba chiar nici până în ḑiua interogatoriului n'au avut cunoștință. Această fasiune, deja de sine foarte neprobabilă, perde încă din valoare, dacă luăm în considerare fasiunea forțată a singuraticilor acusați, caracterisată prin tendențiositate și înțelegere învederată.

„Ear apĕrarea acusaților cade cu totul, dacă considerăm tonul telegramei de simțĕmênt de valoare propriu și conștiu, care nu convine de loc cu esplicarea, ce acusații s'au nisuit a-i da, anume, că achitați fiind redactorii s'au bucurat, ear dacă ar fi fost condamnați, s'ar fi întristat.

FOIȚA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodicei speciale a cetirei și a scrierei“! de I. Berescu, învĕțătoriu gr. or. rom. în Sighișoara.

(Urmare.)

Ear acum după ce am vĕḑut întru cât ne-a făcut dl M. idee de metodul analitic-sintetic, pentru ca sĕ nu me fac părtaș de adevĕrul, că e ușor a critica și greu a compune, voiu pune sub ochii cetitorilor o schițare, la care ori ce învĕțătoriu poate venì, dacă are idee despre metodul analitic-sintetic, dacă știe că esistă (ceea ce dl M. nu ne spune) un Abcedariu (dacă mi-e permis al numì așa) după acest metod, dacă știe că acest Abcedariu are un conductor și dacă pe acest conductor la cetit cu interesul meritat, studiindu-l ear nu folosindu-l numai când vine apa la gură. Aceasta schițare o fac cu respect la întrebarea: cum sĕ combine, perondeze pregătirile cele pentru scris și cele pentru cetit, așa că pe când suntem gata cu pregătirile pentru scris, sĕ fim gata și cu cele pentru cetit, de oare-ce referitoriu la pregătirile celelalte, me am nesuit a-mi face, după cum am putut, datorința. Deci pentru ca sĕ fim gata totodată cu ambele feliuri de pregătiri, (nu după cum ḑice tema, că vom pregătì pe elevi mai întâiu pentru scris) după ce am familiarisat pre elevii cu scoala, cu sine, orientarea în spațiu, etc. pregătirile le vom face după următoarea schițare.

Treapta I.

a) pregătiri la scris.

1. linii verticale, groase subțiri, 2. orisontale, groase, subțiri, 3. linii paralele, verticale, 4. paralele orisontale, 5. compositiuni cu aceste linii;

b) pregătiri la cetit.

Analisarea vorbirei în cuvinte: 1. cuvinte de o silabă; 2. de 2 silabe și de 3 silabe. Cu acestea pregătiri 2—3 oare.

Treapta II.

a) pregătire la scris.

1. linii plecate, pieḑișe, spre dreapta, spre stânga; 2 linii plecate paralele, spre dreapta spre stânga; 3. combinațiuni diverse;

b) pregătirile la cetit

Analisarea cuvintelor în silabe: 1. cuvinte de 2 silabe, de 3 silabe. Cu aceste pregătiri 2 cel mult 4 oară.

Treapta III.

a) pregătiri la scris.

1. linii, curbe, 2 linii, ovale, 3. cercuri, 4. compositiuni diverse;

b) pregătiri la cetit.

Analisarea vorbirei în cuvinte și a cuvintelor în silabe, ca repetițiune. Deprinderile la scris din treapta aceasta fiind grele se va prelungì timpul 4—6 oare.

Treapta IV.

a) pregătiri la scris.

Literele în mod genetic, sub nume de floricele;

b) pregătiri la cetit.

Analisarea vorbirei în sonuri. — Aceste pregătiri au sĕ dureze 5—6 oare.

După aceasta tabelă lucrând cu conscienţiositate în 3—5 sĕptĕmâni, pre lângă predarea celorlalte obiecte de învĕțămênt, s'ar fi isprăvit, treapta primă de învĕțămênt și acum am putea începe cetitul și scrisul în adevĕratul înțeles al cuvêntului. In această treapta de învĕțămênt în care întrăm acum sunt espuse cuvintele de model, din care elevul după ce a premers intuițiunea, conversarea și desemnarea, va scoate el însuși sonurile, pe basa pregătirilor premerse. Analisând cuvêntu ac, ca cuvênt de model, le va spune, cât se va putea mai bine, și cât mai înțeles, că rostind cuvêntul ac, sunetele sau sonurile numai se aud, și că noi putem face sĕ se vadă, aceasta este semnul vĕḑut a lui *a* sau litera *a* și așa mai departe, după cum bine arată „Conductorul“, care este lampașul și călăuzul ce luminează și conduce în tractarea cetitului și a scrisului după „Intâia carte de lectură și învĕțătură“ de I. Popescu, singură carte lucrată pentru

„Este deci fără îndoeală, că acusaţii au cunoscut obiectul procesului de presă.

„Acusaţii trimiseseră telegrama în numele junimii române universitare şi prin aceasta au greşit contra §-lui 102 din reg. discipl., conform căruia studenţii universitari nu formează corporaţiune.

„Mai departe au greşit declarându-se şi câţi-va în numele întregei junimi universitare române şi prin declararea lor au compromis-o şi în sfêrşit au greşit contra loialităţii de cetăţean al statutului felicitând pe redactorii acusaţi cu o telegramă, prin care şi-au însuşit tendenţele antipatriotice ale acelora şi s'au manifestat solidari cu ei.

„Vinovăţia acusaţilor astfel fiind constatată, Silvestru Moldovan, ca unul, dela care a purces idea acestei abateri disciplinare, care a dus-o întru împlinire şi a agitat pe consoţii sei, a trăbuit pedepsit mai aspru; ear Ioan Elekes, care a luat cunoştinţă despre telegramă numai în urmă şi numai după aceea a contribuit la spese, precum şi Nestor Simon, care la aparenţă, din causa gradului inferior al facultăţii sale spirituale, abia a putut pricepe ponderositatea faptei sale, au trebuit pedepsiţi mai uşor.

„În sfêrşit Enea Draia, care nu s'a învoit la trimiterea telegramei şi nici n'a contribuit nimic la spese, a trebuit achitat de acusă şi pedeapsă.

„Dat în Cluş, din şedinţa estraordinară a senatului dela universitatea reg. Franc. Iosefiană, ţinută în 26 Martie 1885.“ *Dr. Csiky* m. p.,
rector.

Contra acestei decisiuni studenţii au recurs la ministeriul de culte şi instrucţiune publică, şi li s'a rĕspuns astfel:

Ministrul reg. ung. de culte şi instrucţie publică. 716 nr. pres. Raportul de dtto 7 l. c. nr. 784 în causa disciplinară a lui Silvestru Moldovan şi soţii sei ascultători de universitate precum şi aclusele sub ./· le retrimit pentru ulterioară dispunere cu acel adaus, că conclusul disciplinar luat în această afacere de către senat la 26 Martie a. c. a VIII şedinţă estraord. nr. 717 e de a se susţinè în motivarea sa în toată extensiunea, şi apelarea contra acestui conclus a lui Silvestru Moldovan, Constantin Pop, Valeriu Morariu, Eugen Bran, Leon Scridon, Octavian Boieriu, Simeon Nestor şi Paul Svinţiu am respins-o. Mai departe, deoare-ce pe basa §-lui 106 din regulament în urma acestui conclus disciplinar sunt a se lipsì şi de stipendiile avute prin urmare lui Silvestru Moldovan stud. absol. de filosofiă îi detrag stipendiul de stat în sumă de 300 fl. conferit în 8 Octomvre a. trecut sub nr. 37. 259 şi pentru anul de rigorosare 1884/5 pentru universitatea din Cluş şi respective declar ca eşită din vigoare amintita ordinaţiune, mai departe sistez plătirea restului de stipendiu lui Eugen Bran stud. jur., care primeşte din fundaţiunea Romonţiană 63 fl. pe calea preceptoriei din Cluş, asemenea lui Simeon Nestor, Valeriu Morariu şi Leon Scridon stud. jur. precum şi lui Constantin Pop ascultător de sciinţele naturale, cari primesc câte 200 fl. din fondul scolastic din Năsĕud, în fine lui Pavel Svinţiu, care primesce un stipendiu de 400 fl. din fundaţiunea Simion Tanco, şi observ că cuitanţele acestora sĕ nu se provadă pentru timpul defipt cu clausula de legitimare. Budapesta 20 Aprilie 1885. Trefort m. p.

Este grea pedeapsa aplicată sĕrmanilor oameni tineri, tocmai la începutul carierei lor, şi ne întrebăm: s'a simţit trebuinţa se facem martiri din ei, ca apoi se-i lăpĕdăm pe stradele Bucureştilor, şi în cele din urmă tot noi sĕ ne batem joc de ei, şi de esistenţa lor.

Sunt ei de vină că au esistenţă „catilinară“ şi nu „*lucullică*“? sau noi purtăm vina, cari i espunem, şi apoi în loc de ajutoriu, ne batem joc de esistenţa lor, şi o denunciăm?

Nu considerăm de nimerită această crescere politică.

Dacă avem lipsă de espatriaţi şi martiri politici spre a promova scopurile noastre politice, şi dacă credem că pe această cale suntem oameni la locul nostru, aide — sĕ o facem.

Se urmăm esemplul polonilor şi al ungurilor. Se ne îngrigim de espatriaţii nostri politici, vĕrsând milioane pentru esistenţa lor spre a nu fi ea catilinară. Se versăm milioane pentru ei şi propaganda, pentru care sunt ei espatriaţi, şi se nu ne ruşinăm a fi solidari cu ei cel puţin până când mai avem la spate juriul, care ne dă garanţie, despre aplicabilitatea dreptăţei în Ungaria.

Dacă însĕ nu suntem oameni la locul nostru, dacă nu ne place ca înşine se suferim martiriu; dacă nu suntem în stare se ne îngrigim de acei oameni pre cari flacăra inimei lor sau doară focul juvenil i-a făcut martiri politici: atunci în prima liniă, sĕ nu ne batem joc cu aceşti nefericiţi espatriaţi. Se nu espunem noi cei păţiţi pre tinerii neesperiaţi, şi mai ales: se nu-i espunem, când ei au a fi judecaţi nu de juriul din Sibiiu ca noi gazetarii, ci de universitatea din Cluş şi instanţele superioare.

Se nu mai continuăm în situaţia noastră de aḑi cu această crescere politică, dacă vedem că n'avem nici mijloace, nici voinţă, nici inimă pentru a produce pre această cale folos naţiunei noastre.

Compătimim pre tinerii din Cluş, şi ne pare rĕu că ei au căḑut jertfă inimei lor prea large şi cea a superiorilor lor prea înguste.

N'am fost pentru asemenea crescere politică, nu suntem nici astăḑi, şi vom remânea în credinţele noastre.

N'avem nici patriotismul, nici capitalul polonilor şi ungurilor. Trăim în condiţiuni de tot schimbate; nu putem face aplicaţie nimerită. Alt spirit domneşte astăḑi în bĕtrâna Europă.

Sĕ ne tragem seama cu împregiurările date, şi deocamdată se păstrăm ce mai putem păstra.

Dela sinodul gr.-oriental din Caransebeş.

Din Caransebeş, unde a rĕmas tot materialul sinodului nu scrie nime despre decurgerea sinodului din est an; vom scrie deci în general despre decurgerea sinodului ca şi până la sosirea detaiurilor se nu creadă publicul că nu este ce sĕ se scrìe despre acest sinod.

Deschiderei a premers chemarea spiritului sânt şi serviţiu divin pentru Emanuel Gozsdu, Demetriu Haţegan, D. Peţa şi Ana Alesandroviciu.

Secţiunile sinodului au verificat pre toţi deputaţii, afară de Vasilie Nemoian dintre preoţi, a cărui alegere mai târḑiu sinodul a şi nimicit-o din motivul, că alesul ca comisariu consistorial la actul de alegere n'a sciut, că şi el trebue se subscrie protocolul de alegere şi se înducă numele votanţilor şi pre al aceluia pre carele a votat. Altcum nimenui nu i-a părut reu, că s'a curăţit sinodul de acest om neom.

Coriolan Bredicean şi Adrian Diacon din Bogşia mai târḑiu verificaţi; asemenea şi Antoniu Mocsonyi şi Ioan Oprea din cercul Prebul.

Repoartele senatelor bisericesci, scolare şi epitropesci, din cari s'a constatat progres în îmbunătăţirea stărei religioase, scolare şi financiare, s'au luat la cunostinţă; luându-sĕ totodată concluse speciale pentru asigurarea controlei şi spriginirea înaintărei.

Cu drept cuvênt cel mai însemnat conclus al acestui sinod a fost votarea sumei recerute pentru înfiinţarea unei tipografie diecesane şi a unui ḑiar bisericesc-scolariu al diecesei — (10,000 fl.), precum şi votarea sumei de 20,000 fl. v. a. pentru ridicarea unui etagiu la casa diecesei. Mari speranţe se leagă de aceste concluse, căci toţi dorim sĕ se pună la disposiţiunea consistoriului toate mijloacele de a se înfăţoşa cu demnitate şi a-şi representa vederile în publicitate prin un organ, pentru că numai est mod se frâng vêrfurile spinilor maliţiei, şi se respândeşte lumina adevĕrului pre care apoi se poate basa nepărţiala şi dreapta judecată în present şi în viitoriu.

Nu mai de puţină însemnătate e conclusul sinodului, prin carele s'a ales o comisiune sinodală generală constătătoare din dnii F. Musta, preşedinte, I. Janculescu, Cor. Bredicean, I. Budinţian, At. Cimponeriu, Andr. Ghidiu şi Filip Adam, carea se va întrunì cam trei ḑile înainte de sesiunea fie-cărui sinod şi va pregătì causele şi agendele ordinarie ale sinodului. Prin această comisiune se va erua starea lucrurilor şi mai lămurìt, se vor pregătì pre base tari conclusele sinodului, şi — poate că se va cruţa şi timp şi bani.

În fine am se fac îmbucurătoarea constatare, că între membri sinodului s'a restabilit buna înţelegere, delăturându-se toate barierele create în mod artificios, prin cari eram desbinaţi fraţi de un neam şi de un sânge, fiii unei şi aceleiaşi biserici şi naţiuni de o potrivă asuprite şi, şi avisate la spriginul fiă-cărui român cu inima la loc. Admirabilă a fost tactica şi răpitoariă a fost argumentarea logică a decoarei neamului nostru, a dnului Dr. *Alecsandru Mocsonyi* în această cestiune; recunoascem însĕ cu mângăere sufletească că din toate părţile s'a arĕtat bunăvoinţa de a realisa „armonia“ celor chemaţi în representaţiunea bisericei, şi aşa precât de sfiiţi au fost membri sinodului între sine la început pre atât de intimi ca fraţii au fost sub durata sinodului. Acest fapt, armonia alipirea representanţilor bisericei noastre — e peatra, pre carea răzimată biserica noastră naţională aşteaptă lovirile vrăşmaşilor — ca sĕ le arete puterea sa neînvingibilă şi nimicitoare.

Din bărbaţii de frunte cu inteliginţă şi integritate morală avem câţi-va şi aḑi afară de sinod, datorinţa poporului e şi în contra voinţei lor a-i alege, căci biserica şi naţiunea are drept a-şi folosì toţi fii sei în luptă pentru binele sĕu; ear aceia datori sunt a păşì în această luptă onorifică, că atunci, când pentru vieaţă sau esistenţă va fi sĕ ne luptăm, sĕ fim întăirţi şi desteri luptători. „Lumin.“

Asociaţiunea ortodocsă română.

(Urmare.)

Preasfinţitul preşedinte luând apoi cuvêntul, a rostit următoarele:

Domnilor! Mai întâiu mĕ cred dator a adresa din nou felicitările mele domnilor iniţiatori ai acestei frumoase şi însemnate adunări, care ne dă fericita ocasiune de a ne ocupa cu o cestiune vitală în desvoltarea noastră religioasă şi morală.

---

metodul analitic-sintetic, din cele întrodu-se în scoalele noastre.

Acestea ştiindule, acum se mai învĕţăm din tema dlui M. că nu e consult a foloşì cuvintele după cum ne dă mâna şi cu deosebire acele despre al căror înţeles şi însemnătate nu suntem în clar, şi adecă voind dl M. a tracta despre faptul că nu e bine a prelege de odată din două obiecte, la un lucru aşa interesant, care la prima privire pare a lovì în principiul centralisării sau concentraţiunei învĕţămêntului, îl tractează aşa scurt încât observă numai atât, că nu e consult, de oare ce ideile primite despre un obiect s'ar întuneca prin ideile primite despre celalalt obiect, fiindcă „mintea respective inteligenţa elevilor este atrasă în două direcţiuni.“

Inteligenţa atrasă în două direcţiuni. Ce înţeles are această frasă când odată sĕ ştie, că representarea în minte a noţiunilor sĕ numeşte cugetare, cuprinsul noţiunilor se numeşte judecată, ear aceste două, cugetare şi judecată, luate întruna constituesc inteligenţa.

Relativ la predarea bucăţilor de cetire dl M. ḑice, că învĕţătoriul totdeauna va cetì însuşi mai întâiu lecţiunile pentru oarele procsime, cu voce înaltă, va esplica cuvintele ce presupune că nu le înţeleg elevii, şi apoi dacă permite timpul momentan, ear dacă nu, apoi într'altă oară va pune un elev mai isteţ sĕ reasumeze cele esplicate de învĕţătoriu, fără de carte. Ori cine vede că lucru e tractat prea pe scurt, prea superficial, prin urmare necorespunḑĕtoriu, va sĕ ḑică neesact şi greşit. Sĕ vedem însĕ cum stă lucrul. Avênd învĕţătoriul o bucată de cetire, trebue întâiu a-şi da seama de ce cuprins este, de cuprins moral, religios, istoric, sau este naraţiune sau descriere. Îşi va acomoda deci conduita după cuprinsul piesei, şi va istorisì şi esplica fără de carte cuprinsul piesei. La istorisire sau la predare va purcede condus de îndrumarea pedagogică, care ḑice, dela cunoscut la necunoscut, adecă cunoscinţele vechi ce le are elevul şi care sĕ pot referì la o bucată de cetit acele trebue înprospĕtate în mintea elevilor, ca astfeliu pe basa acestor cunoscinţe vechi sĕ zidească cunoscinţele, ideile noauă ce voim ale imprima în spiritul elevului. Prin aceasta nu facem alta decât, ideile vechi, ce le au elevii despre lucrul din cestiune, le scormonim sau le provocăm oare cum, a eşì spre întimpinarea celor nouĕ, ca astfel ideile noue, aflând în spirit cunoscute sau prietine în ideile vechi, ele devin mai permanente, ear elevilor lucrul nu li se pare de tot strĕin, prin urmare sunt mai atenţi, de oare ce prin aceasta le escităm interesul faţă de piesa din cestiune. Cunoscinţele noauă pre basa celor vechi, trebuesc espuse în intensitatea cea mai mare, ce o permite planul de învĕţămênt pentru cursul respectiv. Elevii trebuesc chiarificaţi despre întreg cuprinsul piesei, familiarisând cu cuvintele neînţelese. Vom estrage cu elevii prin întrebări şi respunsuri inveţăturile folositoare, vom deduce datorinţele ce au de a face ei în casuri analoge, vom aproba sau desaproba unele fapte, pe scurt, toate cuvintele, ce suntem în drept a le referì la bucata din cestiune, fie din ori care obiect de înveţămêt prescris pentru scoala poporală, le vom încopcia şi grupa în jurul bucăţei de cetire, cu respect însĕ la gradul de desvoltare al elevilor, sau cursul de învĕţămênt. La piesele ce cad în cadrul descrierilor, va premerge totdeuna intuiţiunea şi anume sau obiectul în natură sau cu model, sau cu desemn sau prin asemĕnare.

După ce va fi predat învĕţătoriul bucata de cetire conform îndrumărilor arĕtate, va esercita şi cu elevii cât e posibil, punĕndui sĕ istorisască şi ei cele istorisite de învĕţătoriu, mai întâiu unii din cei mai isteţi, apoi unii din cei de mijloc, şi pe urmă unii din cei mai debili. În urmă ca reasumare acelor propuse şi esplicate inveţătoriul va cetì mai întâiu însuşi piesa punĕnd şi pe elevi se o cetească (nu pe toţi) şi va esercita pe elevi şi în direcţiunea de a cetì estetic. Cred că e superflu a mai amintì, că pentru o astfel de purcedere învĕţătoriul are a se pregătì în mod conscienţios înainte de a întra în scoală, reasumându-şi toate cunoscinţele şi făcêndule cât mai mistuibile pentru mintea mult puţin fragedă a elevilor; va sĕ ḑică avênd cunoscinţele în fond, sĕ le dee şi forma acomodată, metodică.

(Va urma.)

Domnilor! Noi am avut un trecut glorios şi foarte laudabil, cu toate că am trecut prin o mulţime de catastrofe şi peripeţii istorice, ce s'au petrecut în secolul nostru. În ḑilele noastre s'a sěvèrşit o mare prefacere în starea noastră poIitică şi socială. A sosit altă ordine de lucruri, alte idei, alte tendinţi, cari n'au fost cunoscute generaţiunilor anterioare. Înainte la noi lumea era obicinuită a aştepta totul pentru sine şi pentru ţară dela cei mari, dela autorităţile politice şi bisericeşti. Astăḑi numai este aşa. Sunt o mulţime de trebuinţi foarte vitale, pe cari nu trebue ale aştepta sě vină dela autoritatea superioară; ci trebue ale realisa prin iniţiativa privată, prin chibsuirea benevolă a celor interesaţi de binele public naţional, între carele constă şi binele particular personal. Aşa se face astăḑi în toate ţěrile civilisate cărora noi tindem a urma. Mě voiu mărginì a vě aduce de esemplu colonia nemţască, care trăeşte la noi în ţară, în capitală şi în alte oraşe. Aceşti oameni strěini, deşi puţin numěroşi, ei îngrijesc înşişi pentru cultura lor intelectuală şi morală, după ce îndeplinesc alte datorii cetăţeneşti ca şi toţi românii Ei au format din propria lor iniţiativă o mulţime de societăţi culturale ale lor proprii. Ast-fel ei au o societate pentru susţinerea religiunelor lor, unii cea protestantă, alţii cea catolică (Kirchen-Verein), societate pentru cultura lor intelectuală naţională (Schul-Verein), societate pentru îngrijirea bolnavilor (Kranken-Unterstützungs-Verein), societate pentru desvoltarea comerţului şi industriei lor (Handels-und Gewerbe-Verein), societate pentru mănuirea armelor (Schies-Verein), societate musicală (Lieder-Tafel) ş. a. ş. a.

Pot se vě aduc de esemplu încă un popor strěin care locueşte în ţara noastră. Acesta este poporul evreu pe carele noi nu'l iubim, şi cu drept cuvênt, căci au tăbărât prea mulţi în ţara noastră. Acest popor n'are ţară nici patrie; trăeşte împrăştiat peste tot pămêntul, şi cu toate acestea trăeşte şi prosperează numai prin spiritul de asociaţiune şi consolidaritate între dênşii. Ei în toate locurile prin asociaţiune îşi crează singuri toate instituţiunile lor culturale, religioase şi morale pentru religiunea lor, pentru scoală, pentru bolnavi, pentru sěraci, pentru industriaşi, pentru comerciu, etc., se ajută mutual în toate nevoile lor. Aceste esemple sunt foarte instructive pentru noi.

Toţi strěinii, câţi trăesc în ţara noastră au o religiune, o biserică a lor proprie, care stă în fruntea tuturor instituţiunilor lor ca un deposit sacru al tuturor aspiraţiunilor lor temporale şi eterne; de acolo se inspiră şi e de acolo se îmbărbătează, pentru suportarea tuturor greutăţilor ceîntimpină în viaţă şi-şi nutresc speranţele lor la un viitor ideal al lor — poate chiar de a ne copleşì şi domina.

Domnilor! şi noi am clironomisit dela părinţii noştri o religiune şi o biserică. Părinţii şi moşii noştri, de toate treptele sociale au iubit'o şi stimat'o, au încunjurat'o cu toate garanţiele pentru durata ei şi morală şi materială, pentru ca se fie lumina şi conducětorul sufletesc al naţiunei şi depositul vîrtuţilor creştineşti. Acolo s'au pus începutul culturei noastre intelectuale, acolo a fost asilul neputincioşilor, ajutorul sěracilor, aspiraţiunile viitorului. Biserica ne-a conservat averea cu care astăḑi cu dreptul se făleşte statul român.

Noi eştea de astăḑi facem o mare greşală. Am ajuns un stat liber şi independent neam organisat ţara după noi principii constituţionale ce sunt la ordinea ḑilei în toate ţěrile civilisate. Mulţi cred că de acum nu mai avem nevoie de religiune şi de biserică. Multe idei rătăcite au adus civilisaţia în ţara noastră, şi toate acestea în detrimentul religiunei şi a bisericei noastre strămoşeşti. Am auḑit oameni pretinşi culţi afirmând că religiunea şi biserica sunt instituţiuni ale timpurilor barbare, că ele nu trebuesc mai mult intreţinute şi cultivate, ci trebue numai tolerate ca superstiţiuni populare şi lăsate fără îngrijire, ca ele cu timpul sě se stîngă cu totul dela sine, idee foarte rătăcită şi fatală naţiunei noastre. Ea denotă o cultură resvrătită şi cu totul imperfectă. Ea provine din teoriile naturaliste ale scoalei moderne, care neagă dumneḑěirea şi esistenţa sufletului nemuritor al omului, şi nu vede decât trupul care se mişcă fără a şti şi a voì sě ştie de înalta destinaţiune providenţială a omului şi a naţiunilor. Această scoală fatală ucide tot ce este mare şi nobil în omenire, abrutisează şi pune în rênd cu dobitoacele cele necuvêntătoare pe omul cel creat după chipul şi asěměnarea lui Dḑeu.

Însě naţiunile cele înţelepte nu urmează, nici ascultă asemenea neghioabe însinuări. Ele 'şi respectă religiunile şi bisericile lor, ca pe depositele cele mai sacre ale aspiraţiunei lor morale şi naţionale, şi le duc cu sine în ori-ce parte a lumei emigrează spre a 'şi căuta asilul şi locuinţa lor mai îndemânatică. De aceea noi vedem ridicându-se alăturea cu bisericile noastre părăsite şi ruinate, templuri frumoase ale naţiunilor streine de religiunea papistă, protestantă, evreească etc. care templuri la toate ocasiunile sunt pline de credincişii lor. Românii admiră devotamentul acesta al streinilor către religiunile lor, ba chiar 'i ajută la trebuinţele lor religioase, şi la zidirea templurilor lor, precum nu de mult s'a întêmplat cu zidirea nouei catedrale papiste din Bucureşti, care datoreşte ridicarea ei în mare parte banilor româneşti. Propagandele acestor religiuni nu se mulţămesc numai cu toleranţa ce este acordată riturilor lor în România, ele speră a'şi face şi proseliţi între români spre a se împuternici mai tare naţionalităţile lor în ţara noastră. Aşa în earna trecută sute de mii de catechise protestante au fost împărţite gratis în toată România pe la iarmaroace şi prin case adresate şi clerului şi mirenilor. Foile bisericei papiste din Roma vorbeau cu cea mai mare siguranţă de apropiata cucerire a papismului asupra României, pe care ei o cred devenită pradă prinsă în cursele lor. Într'o broşură a propagandei papiste, publicată în anul trecut, România în privinţa religioasă este descrisă cu colorile cele mai negre: o nobilime fără sentimente religioase şi indiferentă către religiune, o scoală fără religiune, un episcopat servil guvernului şi egoist, prea ignoranţi şi dispreţuiţi de popor, o biserică decăḑută cu totul şi fără centrul moral şi conducětor. Arată apoi mijloacele ce sunt de aplicat, ca biserica Romei sě poată domina România cu desăvêrşire, precum: papa sě se declare protector al cultului românesc ortodox, ca şi al celui catolic; încheiarea unui concordat cu guvernul României prin care sě se recunoască legalminte autoritatea bisericei sau a papei în România etc.

Misiunile papiste lucrează de mult timp la noi în România, dar de un timp lucrează cu multă energie şi speranţă de reuşită. S'au format scoale noi, mai ales pentru educaţiunea fetelor, în Bucureşti, Iaşi, Galaţi, Craiova, etc., unde o mulţime de copile române, pe lângă cultura generală, se educă şi în religiunea papistă, căci nu este slobod a se preda acolo catechismul ortodox; frecuentează cultul catolic, spre a se familiariza cu biserica catolică-romană, cu doctrinele şi instituţiunile papiste.

Aceste pensionate catolice-papiste sunt organisate în formă de monăstiri, şi primesc chiar ajutoare dela statul român. Sute de călugăriţe papiste, de naţionalitate franceză, germană, italiană, etc. fac pe profesoare şi pedagoage. Eu cunosc copile române, de familie bună, dar sěrăcite, copile, care după finirea cursului în aceste pensionate, au renegat naţiunea şi biserica românească, s'au făcut papiste, s'au călugărit, şi au fost trimise in ţěrile catolice spre a devenì misionare pentru orientul ortodocs. Papistul are acum în România un mitropolit în Bucureşti şi un episcop în Iaşi cari conduc propaganda şi pensionatele papiste în România.

Domnilor! scoala materialistă a veacului nostru care ureşte şi persecută ori ce religiune positivă, propaganda papistă care nu poate suferì religiunea şi biserica ortodocsă, sunt duşmanii cei mai periculoşi ai bisericei şi ai religiunei noastre ortodocse româneşti; eu adaug: şi ai naţiunei noastre române, căci nici materialismul nici papismul n'au naţiune, sunt cosmopolite.

De aceea, domnilor, eu felicit din tot sufletul această salutară idee, de a se înfiinţa în România o asociaţiune română pentru desvoltarea şi nutrirea simţului religios ortodocs românesc. Aceasta este imputernicirea simţului şi a demnităţei noastre naţionale româneşti.

Domnilor, când v'am descris uneltirile streine contra bisericei noastre, eu n'am voit sě esprim prin aceasta o stare disperată despre religiunea şi biserica noastră şi cum că noi românii am fi perdut simţul religios şi devotamentul strămoşesc către biserica noastră naţională, ci am voit numai sě ve fac atenţi, că a sosit timpul, ca în noul period de renaştere politică şi socială a noastră se întoarcem mai multă atenţiune asupra vieţei noastre bisericeşti, ca se scutim pe streini de a se mândrí că ei au sě ne facă creştini, ca când noi am fi un popor necreştin. Românul după natura lui cea blajină şi aplicată la toate sentimentele cele nobile, este creştin oare-cum din natura lui. Vreau sě ḑic că ideile şi sentimentele creştine au devenit ca o a doua natură a lui.

De aceea sě grăbesc streinii cari de cari a esploata sentimentele lui. Aud vorbindu-se adesea de ateism; eu nu cred sě fie între români atei; căci ateismul este în sine aşa de absurd, că trebue sě presupunem că individul mai întâiu ş'a pierdut raţiunea, ca sě poată cădea în asemenea nebunie; pot fi idei rătăcite despre religiune, esplosiuni momentane a le pasiunelor tinereşti, a le junimei nesperiente şi pline de fantasii, tinerimea abia eşită de pe băncile scoalelor, unde se vorbesc şi se aud felurite estravaganţe, tinerime nesupusă încă la ultimul şi marele esamen riguros al vieţii practice. De aceea sfânta scriptură foarte děmult timp a numit asemenea estravaganţe „nebunie.“ „Ḑisa cel nebun întru inima sa: Nu este Dumneḑeu.“

Slăbirea simţului religios la noi în ţeară provine din diferite cause. Îngrigirea cea mai mare a tuturor oamenilor distinşi şi buni patrioţi, pot ḑice în curgerea unei întregi generaţiuni, a fost întoarsă cu deosebire la asigurarea şi regularea posiţiunei noastre politice şi sociale.

Toate clasele societăţei de sus pănă jos, ne-am uitat la acesti bărbaţi politici, i-am respectat, i-am ascultat, i-am secundat şi am ajuns la resultate foarte fericite în multe priviri; avem astăḑi o naţiune cu o ţară, care este a noastră şi cu care ne putem fălì între alte naţiuni.

Domnilor, nu putem tăgăduì că în acest interval al renaşterei noastre politice şi sociale s'au făcut multe lucruri însemnate, cari fac onoare naţiunei noastre. Dintre acele voiu amintì ceva; aşa este: Oastea română, bine regulată, instruită şi disciplinată, mai ales sub conducerea augustului nostru suveran Maiestatea Sa Carol I., oaste, care în resbelul ultim a făcut onoare naţiunei noastre combătênd eroiceşte pentru independenţa noastră şi pentru eliberarea unui popor creştin, care gemea în sclăvie seculară, aproape de 500 ani; combătênd eroiceşte alăturea cu oştirea puternicei împěrăţii ruseşti, al cărei monarch, reposatul întru fericire Alesandru II-lea a gratificat cu largeţe eroismul românesc, privit şi constatat de el însuşi în persoană.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Filială de maghiarisare în Orĕştie.) Comitetul esecutiv al reuniunei de cultură sau mai bine ḑis de maghiarisare din Cluş începe a da tot mai multe semne de nefasta sa activitate. Pretutindenea încep a se constituì subcomitetele sau filialele, mai cu samă prin locurile unde românii locuesc în masse compacte. — Astfel nici maghiarii din Orĕştie nu au putut remânea înapoia altora, mai ales fiind că dînşii au fost representaţi la adunarea cea mare din Cluş prin doi bărbaţi de frunte: parochul reformat şi directorul gimnasiului unguresc. Ne am aşteptat dară că acesti doi factori însemnaţi vor mişca toate pietrile ca se înfiinţeze o filială de cultură sau maghiarisare, mai ales după ce instrucţiunea în colegiu le lasă încă mult teren liber şi pentru altă specie de cultură mai nobilă.

Paraclisierii dela bisericile reformate la ordin mai înalt au tras clopotele într'o dungă şi au dat alarmă prin comitat, că potopul valachic cutropeşte şi ultimele resturi maghiare ce au remas nemistuite de elementul compact al fostilor iobagi valachi. În urma acestei înfricoşate alarme marele protector al maghiarisărei, contele Kun-Kocsárd a alergat într'un resuflet la Orĕştie şi improvisând o şedinţă de vre-o câteva capete înferbîntate şi ameţite a iniţiat o colectă grandioasă de bani — subscriind însuşi Măria Sa cu mâna proprià 700 fl — pe 7 coale şi anume pe fiecare coală câte 100 fl şi le-au dat sě circuleze prin comitat pela compatrioţi de calibrul cel mai nefalsificat. La moment nu se ştie ce resultat positiv va avea colecta, pentru că neamţul ḑice, că: *In Geldsachen hört die Gemüthlichkeit auf*“ — dară maghiarii aşteaptă că acum vor sosì 7 ani de îmbelşugare şi maghiarisarea în curênd va fi un fapt sěvêrşit. —

Organisaţiunea filialei va fi după tipul şi asěměnarea Clujenilor. De president este designat primul Ciangău, care va trece prin Orĕştie către mult urgisita Bucovină. — Cu un cuvênt în scurt timp vom avè atâta cultură maghiară pe la Orĕştie, încât vom putea esporta şi în afară din greu acest nou articol, necunoscut încă în istoria lumei.

Dar pănă ce se va pune o stavilă serioasă la acest funest curent de generală nebunie, naţionalităţile vor avè sě sufere multe şicanări şi li se vor pune pedeci grele în calea progresului lor naţional. Ne temem că într'o bună dimineaţă maghiarii, dedaţi din timpuri vechi a călca în picioare ori ce lege, ne vor pune alternativa: ori sě ne facem maghiari neaoşi în termin de 8 ḑile ori ne vor esecuta prin „sabie şi foc.“

Serios vorbind ne aflăm pe un povêrniş lunecos — oamenii cu mintea şi inima la loc stau uimiţi în faţa celor mai nouě metechne puse la cale cu atâta sgomot public. Unde ne vom oprì? Asta nu o sciu nici cei ce au luat soartea culturei în mânile lor pângărite.

Pentru toţi, cari locuesc la ţeară, este foarte recomandabil a-şi ţinea la casă o şatulă din pilulele de Elveţia a le apotecariului R. Brandt spre a întrebuinţa acest mijloc de cură contra boalelor, precum, nedigestiune, ameţeli, durere de stomach etc. O şatulă e 70 de cr. în apotecă. Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fiecare şatulă se aibă ca etichetă cruce albă în stofă roşie şi iniţialele R. Brandt.

Nr. 182. [1013] 1—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Deeşului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Deeş ocupând parochia de clasa a III-a.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa III. din Deeş.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vr'un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologiă şi preoţii chirotoniţi înainte, de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 de ḍile dela prima publicare a acestui concurs* în foaia „Telegraful Român" alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţei (anul, luna şi ḍiua naşterei), studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericeşti şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Dat Ciceu-Giurgeşti, 27 Martie 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Deeşului.

Preşedinte: **Constantin Bodea,** adm. ppresbiteral.

Notariu: **Ioan Buzura,**

Nr. 211. [1009] 1—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs, pentru îndeplinirea postulni vacant de protopresbiter în tractul Sighişoarei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare, va fi totodată şi paroch în locul central al tractului şi anume în Sighişoara.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat, şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali;

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III-a din Sighişoara împreună cu locuinţa în natură.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia: cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiali sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod esceptional pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele lor concursuali la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu *în restimp de 30 de ḍile dela prima publicare a acestui concurs* în foaia „Telegraful Roman," alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul, (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḍiua naşterei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele, studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt a sĕ întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericeşti şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sighişoara, în 8 Martie 1885.

Comitetul ppresbiteral al tractului român ortodocs-oriental Sighişoara.

Preşedinte: **Demetriu Moldovan,** adm. ppresbiteral.

Notariu: **Zacharia Tatar,**

Nr. 133. [1014] 1—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7 şi în urma resoluţiunei consistoriale dto 3 Decembre 1885 Nr. 5490. Plen. prin aceasta sĕ publică concurs nou pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cohalmului.

Fiitorul protopresbiter îşi va avea reşedinţa în Cohalm, ca în centrul protopresbiteratului, şi ca atare va fi totodată şi paroch în Cohalm, după-ce va devenì vacantă parochia, ce aḍi e ocupată.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Cohalm.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenului de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus. În mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de ḍile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român" alăturând câte o tabelă de cualificaţiune care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna, şi ḍiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele a teologiei (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt de a se întărì cu documente cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servicii bisericeşti şi eventualminte toate altfeliu de recomândări.

Cohalm în 22 Februariu, 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Cohalm

Preşedinte: **Nicolau D. Mircea,** adm. protopres.

Notariu: **Ioan Bercan,** cap. prot.

Nr. 342. [1011] 1—3

EDICT.

Ioan Precup, carele cu necredinţă de 14 ani a părăsit pe legiuita lui soţiă Maria Baluţu, amêndoi de religiunea gr. or. din Calbor, fără a se scì locul petrecerei lui, şi că de mai trăeşte, se citează prin aceasta ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presentese înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885.

Oficiul protopresbiteral greco-orient al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Nr. 340 [1012] 1—3

EDICT.

Ioan Langa, carele cu necredinţă de 10 ani a părăsit pe legiuita lui soţie Maria Broju, amêndoi de religiunea gr. or. din Rodbav, fără a se scì locul petrecerei lui, şi că mai trăeşte, se citează prin aceasta ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885.

Oficiul protopresbit. gr. or. al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Nr. 341. [1010] 1—3

EDICT.

Ioachim Drăgan gr. or. din Netuş, carele cu necredinţă de 8 ani a părăsit pe legiuita lui soţie Ana Bogdan gr. or. dela Şulumberg, fără a sĕ scì locul ubicaţiunei lui şi că de mai trăieşte, sĕ citează prin aceasta, ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presenteze înaintea subscrisului căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885.

Oficiul protopresbiteral greco-orieut. al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**
4 fl. 96 cr. din lână bună de oaie;
8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
10 „ — „ din lână fină de oaie;
12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

intemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḍice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 8—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47. Sibiiu, Marți 30 Aprilie (12 Maiu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători a Înălțărei Domnului Nrul procsim va apărea Sâmbătă în 4 Maiu.

Sibiiu, 29 Aprile 1885.

Ḑiarele unguresci au rubrică permanentă pentru reuniunea de maghiarisare din Cluș. Ḑi de ḑi cetim despre progressele de pănă acuma, și planurile intreprinse în ce privesce viitoriul și vitalitatea acestei reuniuni.

Cetitorii nostri cunosc bine causa. I-au apucat zorii maghiarisărei pre oamenii dela noi din Ungaria, și ei încep a provoca susceptibilitatea bărbaților, cari altcum ar trebuì se lucre cu reson.

S'au basat pe cultură și interese culturale tendențele de maghiarisare la început, și lumea neinițiată în cursul lucrurilor la noi, era sedusă a crede această versiune.

Nu mult a ținut însĕ amețiala produsă prin tăinuirea adevĕratelor tendențe.

S'a înscenat în Transilvania o mișcare cu mult sgomot. S'au făcut în Cluș toate pregătirile și s'a constituit reuniunea pentru maghiarisare.

Pelângă pretecstul cultură, aici s'a mai pus ceva, ceea ce vĕdesce planurile urmărite de reuniune. S'a ḑis adecă: în Transilvania sunt o seamă de elemente primeșdioase. Românii din Transilvania absorb în sine elementul maghiar.

Facem deci reuniune de maghiarisare cu două pretecste: cultura și remaghiarisarea ungurilor valachisați.

Fără a căuta dacă e sau nu faptă afirmațiunea că românii româniseazâ și că ungurii cad gertfă acestei activități a geniului poporului român, trecem și urmărim manifestațiunea reuniunei de maghiarisare.

Trecem deci preste dl Orban Balázs care ca renumit istoric, după cum domnia sa este, a făcut minunata descôperire, că românii gr.-or. din secuime sunt toți unguri valachisați, dovadă religia greco-orientală, care o au primit ungurii în cel din urmă pătrariu al seclului al 10, religiune, care o au păstrat în decursul veacurilor pănă în ḑiua de astăḑi, și care se bucura de privilegiul inarticulat în legile ardelene: *„Az oláh vagy görögök szectáján levők pro temporc szenvedtetnek, usque ad beneplacitum.....“*

Trecem și preste espectorațiunile ḑiarelor din Cluș privitoare la recucerirea terenului perdut în Ardeal, căci cu Kossuth vorbind tot petecul de pămênt în Ardeal condiționează esistența elementului maghiar, trecem preste acestea și ne oprim la ḑiariul „Nemzet“ Nr. 128. din 10 Maiu a. c.

Acest ḑiar spune cetitorilor sei, că ungurii din Ardeal trăesc între nesce împregiurări de tot strâmtorate; spune și aceea, că reuniunea de maghiarisare din Cluș este cea mai patriotică instituțiune. Se bucură din inimă, veḑênd că ea a cucerit și inimile de peatră a le aristocrației din Ungaria, care aristocrație pănă acuma rĕmânea nemișcată la strigătele de desperare a le strâmtoraților unguri din Ardeal. Se bucură „Nemzet,“ putênd constata, că aristocrația din Ungaria a început a cunoasce *interesele de rassă*, urmărite de reuniunea de maghiarisare din Cluș.

Uneltirile neofiților în forțarea maghiarisărei pre noi nu ne ar fi scos din reserva de pănă acuma, reservă, care se reduce la adevĕrata ei valoare prin constatarea adevĕrului, că noi față cu uneltirile celor din Cluș ne-am spus vederile noastre cu destulă claritate.

Nici împregiurarea că la inițiativa contelui Teleky Domokos mai mulți magnați și membri ai casinei acestora din Budapesta și-au deschis pungile cu fl. 100—1000 spre scopurile urmărite de această reuniune, nu ne-ar fi făcut se mai revenim asupra acestei cestiuni.

Am revenit însĕ după ce ḑiariul „Nemzet“ constată că și aristocrația înaltă din Ungaria a venit la cunoscința *„intereselor de rassă“* urmărite de reuniunea de maghiarisare din Cluș, am revenit spre a constata un lucru.

Lupta de rassă, începută de pre la 1868 încoace aici la noi, în Ungaria n'a fost apreciată din motivul, că ungurii din Ungaria poate nici după nume nu cunosceau pre români. Mai mult, ungurii din Ungaria au sciut și sciu încă, că Ungaria în desvoltarea ei naturală n'a fost nici împedecată, nici bântuită de către popoarele din Ungaria

Rumpênd cu tot trecutul sĕu în privința desvoltărei interne Ungaria a început a lucra pentru formarea unei Ungarii imaginare, a Ungariei unitarie. Aici vin a se considera cele ḑise de „Nemzet“: aristocrația din Ungaria a început a apreția *„interesele de rassă“* urmărite de reuniunea de maghiarisare din Cluș.

Pe față vorbind: Contele Teleky Domokos a capacitat pe aristocrații unguri între cari este și deputatul Brețcului Lyka Dőme, i-a capacitat, că curentul cu maghiarisarea trebue se treacă și prin pungile aristocrației.

Constatăm faptul, și trecem la nĕcaḑurile noastre, vom fi însĕ cu băgare de seamă la cursul lucrurilor.

Asociațiunea ortodocsă română.

(Încheiere.)

S'au înființat o mulțime de scoale de toate gradele și ramurele de învĕțământ superior, secundar și inferior.

S'au făcut șosele și drumuri de fer mai în toate direcțiunile României și continuă a se face, s'au înființat bănci și felurite institute de credite etc.

Dar trebue se mărturisim că pentru religiune și biserică, cari sunt sinonime cu morala publică, s'a făcut pănă acum puțin. Scoalele noastre bisericești, cari în timpurile trecute dădură țĕrei cărturarii și preoții trebuitori după timpurile acele, au făcut, din causa mai ales a lipsei de bărbați competenți a desvolta în cler inteligența și devotamentul la serviciul apostolic al bisericei, care este menită a propaga evangelia și morala lui Christos în toate generațiunile ce se vor succeda pănă la sfîrșitul lumei.

Seminariștii, puțin și defectuos instruiți prin seminarii, eșind în societate și îmbrățișând cariera lor preoțească duc o vieață grea din causa prea micilor resurse materiale pentru traiul lor. Mulți din ei sĕ desgustă și chiar urăsc greaua lor posițiune; căutându-și protector se lasă a se mâna de feliurite curente de idei politice, socialiste ba chiar și de societăți secrete, dușmane naționalității și bisericei noastre.

Chiar eu în eparchia mea am găsit preoți, cari la îndemnările și sfaturile mele de a da modul de bună purtare și de moralitate enoriașilor, și a aștepta în linisce îmbunătățirea posițiunei lor materiale, mi-au respuns cu o cutezanță grosieră. Ei, preasfințite! Ce mai vorbesci de evangelie; astăzi nu se mai trăesce cu evangelia; că nu dă pânea de toate ḑilele.!!! Spre onoarea clerului nostru însĕ trebue sĕ constat, că o mare parte din preoțimea noastră a păstrat modestia și devotamentul secular către biserică și către chemarea lor spirituală.

Monăstirile noastre, care sunt monumente ale pietăței creștinesci a strămoșilor nostri, și care au fost dotate de dânșii cu mare largeță, și ne-au păstrat acele întinse domenii, ce sunt astăzi proprietate a statului nostru românesc, sunt în decadență și în dărêmare. Ele trebuesc restabilite și prefăcute

FOIȚA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodicei speciale a cetirei și a scrierei“! de I. Berescu, învĕțătoriu gr. or. rom. în Sighișoara.

(Urmare.)

Aceste sunt observările ce am creḑut necesar a le face acestei teme în privința erorilor metodice, ce mi s'a părut că se propagă în temă.

Pentru ca sĕ fiu consecuent, reamintesc că am promis a revenì mai târḑiu, asupra întroducerei. Pe basa afirmărei, ce am făcut, ḑicênd, că asupra întroducerei voiu revenì, îmi permit a observa, că cele susținute aci sunt espuse în o așa formă, încât voiesc a impune că aflarea lor ar fi meritul dlui M., căci dl M. poate așa și-a dat silința, deoarece nu numai în întroducere dar chiar în tot decursul temei aflăm nu numai idei, ci chiar și stil împrumutat dela alții, fără ca sĕ amintească aceasta. Nu numai că n'a amintit, dar pare că în adins a voit a o ascunde prin schimbarea fraselor, și a unor cuvinte lăsate și adause. Voiu deci a arăta că deșì tema poartă numele „Tractarea metodicei speciale a cetirei și a scrierei *de* I. M“ totuși nu e pe unele locuri, decât o decopiere a conductorului. Spre justificare însĕ, pănă nu voiu arăta sĕ consultăm stilistica, care ḑice: „. . . . Lămuriți asupra temei „vom purcede la adunarea materialului ceea ce se „face prin meditațiune. Unde meditațiunea noastră „nu e de ajuns sĕ va folosì ideile și cugetele al„tora, dar în casul acesta totdeauna cităm autorul „dela care am împrumutat.“ Și aceasta e necesar ca sĕ nu fim espuși la suportarea numelui de „fur pe câmpul literaturei.“ Întru cât a satisfăcut dl M. regulei citate ne-am convins, că adecă nu a citat; ear întru cât a folosit idei și stil strein, ba că uneori a copiat din cuvênt în cuvênt ne vom convinge din următoarele:

Conductorul dlui Popescu pag. 4.

Este sciut, că mulți elevi, dacă nu toți, când întră pentru prima-oară în scoală aduc cu sine oare care prejudecăți, opiniuni false și temeri de scoală și de învĕțătoriu; ceea ce poate sĕ le schimbe opiniunile retăcite despre scoală și invețătoriu este afabilitatea cu care trebue sĕ i întêmpine învĕțătoriul, intrând numai decât în conversare amicabilă cu ei. Oara cea dintâiu ar fi de a se petrece cam în următoriul mod: Dragii mei, mai fostați voi vreodată în scoală?

Dl Muntean în „Tel. R.“ Nr. 148.

Este sciut, că mulți copii încă din casa părintească, aduc cu sine oare-cari opiniuni false și temeri de scoală și de învĕțători, prin amenințările din partea unor părinți nepricepĕtori — —; deaceea învĕțătoriul va trebuì sĕ caute a câștiga pre elevii noi pentru sine și învĕțământ; cea ce va succede dacă învĕțătoriul la prima întrare a elevilor în scoală îi va tracta cât se poate de afabil și cu cuvinte domoale, căutând numai decât a întra cu ei în convesare amicabilă. Oara cea dintâiu ar fi de a sĕ petrece cam în modul următor.

Conductorul dlui Popescu pag. 5.

Dară acum ne cunoaștem bine, ean sĕ vedem cum trebue sĕ vĕ purtați în scoală. Fiecare scolariu, fiecare scolăriță, sĕ șeadă bine, sĕ șeadă frumos, sĕ fie cu luare aminte, sĕ nu supere pe vecinul sau pe vecina sa, dar nici sĕ nu vorbească cu nime precând vorbesc eu și vĕ învĕț; fiecare sĕ vină la scoală de timpuriu; sau astfel sĕ se poarte fiecare ca sĕ se poată ḑice că e un brav scolariu, sau bravă scolăriță — s. a. Aceasta ar fi în liniaminte generale modul de întêmpinare a elevilor noviți.

După întroducerea elevilor în învĕțământ în modul indicat, le arĕtăm cum sĕ se țină la scris. Corpul trebue sĕ-l țină drept, capul puțin plecat spre materialul de scris, ear peptul în depărtare de pult cam de două sau de trei degete. Tăblița și mai târḑiu hârtia are sĕ se așeḑe pe pult dealungul plecată ceva cu partea din sus spre mâna stângă. Instrumentul de scris (stilul pentru a scrie pe tăbliță și condeiul pentru a scrie pe hârtie) sĕ prinde în mâna dreaptă, precum arată figura dela începutul în institute de cultură şi binefacere pentru popor, pentru orfanii lui, pentru bětrâni şi neputincioşi, pentru soldaţii invalisi, pentru industriele poporane etc.

Eată cestiuni reservate asociaţiunii d-v. la care dd. iniţiatori ne-au învitat. Acestea toate şi altele de felul acesta trebuesc desvoltate şi discutate în întruniri publice de oamenii cari iubesc adevěrata cultură şi progresul temeinic al naţiunei noastre, ca sě simtă trebuinţa lor tot mai mare numěr dintre români; sě le scie şi guvernul, se ajungă la auzul şi la inima representanţilor naţiunei. Naţiunea, când voesce ceva, este puternică, ea găsesce şi mijloace. Interesul ce dv. a-ţi arětat rěspundênd la apelul dlor iniţiatori şi onorând cu presenţa dv. această întrunire cu totul pacifică: în interesul religiunii şi a moralei crescine românesci, este pentru mine o garanţie, că românii ortodocsi din toată ţeara ne va da mijloace pentru a realisa înbunătăţirile de care este vorba acum.

Societăţile morale de felul acesteia ce ni se propune ale înfiinţa pentru susţinerea şi ridicarea bisericii şi religiunii noastre, totdauna în ţeara noastră au găsit echou în inimile nobile şi pioase ale românilor. Noi vedem prin jurnale şi prin „Monitor“ necontenit publicându-se ofrande pentru scoale, pentru spitale, pentru biserici. Când societatea noastră va dobândì încrederea şi consimţěmêntul românilor, de care eu unul nu me îndoesc, vor sporì şi mijloacele societăţii acesteia pentru ridicarea morală şi materială a bisericii noastre.

Dlor, eu termin asociindu-mě cu dv. în dorinţa de a contribuì la ridicarea bisericii şi religiunii românesci în patria noastră cea scumpă — România, şi pun această asociaţiune sub protecţia dragostei creştinesci şi românesci a dv. şi a tuturor românilor, cari cred în viitorul României şi în validitatea poporului român.

Din nou esprim toată mulţămirea mea sufletească dlor iniţiatori ai acestei idei salutare de a se înfiinţa societatea pentru păstrarea, apěrarea şi desvoltarea sfintei noastre biserici şi religiuni ortodocse românesci. Me bucur că acest început sě face în Iaşi, vechea capitală a Moldovei. Dlor, multe idei mari române s'au esmis din vechea capitală a Moldovei. Voiu amintì pe cea mai mare din toate: Unirea ţěrilor române Moldova şi Muntenia într'un singur stat — România actuală. Pentru mărirea noastră naţională am sacrificat domnia Moldovei, capitala Moldovei, toată gloria trecută moldovenească, ca sě adaugem la gloria cea românească. Şi foarte bine am făcut; căci avem astăzi o Românie mare liberă şi independentă cu o coroană oţelită, pusă pe capul unui membru din familia celei mai strălucite ale caselor domnitoare din Europa, Maiestatea Sa Carol I. regele României, care veghiază ca o sentinelă neadormită la straja viitorului măreţ al României, apropriindu-şi toate aspiraţiunile şi tendinţele noastre naţionale. Unirea noastră a avut dujmani foarte puternici, cari o au combătut până la disperaţie; dar persistenţa românească şi bărbăţia a triumfat de toate piedecile puse în cale şi provedinţa ne-a ajutat. Altă idee măreaţă şi naţională ne propune acum vechia capitală a Moldovei: ridicarea şi apěrarea bisericii şi religiuni noastre naţionale. Ve pot asigura dlor, că şi această idee mare va burzului pe dujmanii nostri seculari, ei, cari credeau că se apropie ziua triumfului lor, vor încremenì la ivirea acestei mişcări naţionale religioase, o vor combate fătiş şi în ascuns, vor calumnia pe iniţiatori în tot felul, ca sě abată pe români din căile lor, şi sě-i înstreineze mai mult de Dumnedeul părinţilor lor (espresiunea marelui Stefan.) Însě acest Dumnedeu al părinţilor nostri, sunt sigur, ne va da bărbăţia şi persistenţa în luptă, vom învinge toate opunerile dujmanilor şi biserica noastră va triumfa în cele politicesci. Naţiunea toată se va grupa împrejurul bisericei, spre a forma un întreg perfect, ca omul compus din trup şi suflet. Trupul fără suflet putrezesce; sufletul fără trup ese din lumea aceasta şi trece în alte sfere. În lumea aceasta omul nu poate esista decât prin combinarea întruna a sufletului cu corpul. De aceea naţiunile fără religiune nu pot prospera.

Spre a prospera în cele materiale trebue a progresa şi în cele morale, unde rangul întâiu 'l are religiunea şi biserica, care trebue cultivate şi ridicate odată cu şciinţa şi cultura naţională.

Încheiu dar urând acestei nouě asociaţiuni românesci durată lungă şi deplină isbutire în măreţul sěu scop naţional.

Sě trăiească România!

Sě trăiească societatea cea nouă românească!

Sě trăiească dnii iniţiatori!

Vii aplause respund la alocuţiunea atât de patriotică a venerabilului prelat.

Dl Nicu Céur Aslan, luând şi d-sa cuvêntul, s'a scuzat înaintea adunării, că în urma acestor cuvinte atât de bine simţite, crede necesar a vorbì. După ce în această importantă cestiune, membrii autorisaţi şi luminaţi ai înaltului cler spuseră cuvêntul lor, era neapěrat necesar ca şi cine-va din partea laicilor sě vie în mod clar sě espună cugetările lor asupra cestiunii ce se agită. Dsa arată că, aceea-ce distinge poporul român de mai toate naţionalităţile cel încunjură, este din fericire lipsa spiritului de cosmopolitism, atât pe terenul social cât şi pe terenul politic, cosmopolitismul care odată strecurat în o societate, tinde la desěvêrşita distrugere a simţului religios şi naţional. Salută cu bucurie indiciile de deşteptare ce se manifestă prin întrunirea din acea seară. Doresc din adêncul inimii, zice dsa, ca acest simţěmênt sě se întindă şi sě dobândească trup în organisarea ce se proiectează. Terminând propune a se alege un comitet, cu misiune de a chibsuì toate mijloacele spre atingerea scopului, prin instituţiuni şi scoli, prin înfiinţare de organe de publicitate, prin crearea şi susţinerea de instituţiuni chemate a desvolta simţul nostru naţional şi religios. Propune 1. ca înalt prea sânţia sa mitropolitul Moldovei şi Sucevei sě fie proclamat preşedinte de onoare al asociaţiunii ortodocse române.

2. A se da preşedinţa comitetului diriguitor prea sf. sale episcopului de Roman, părintele Melchisedec, şi a se numí ca membrii ai comitetului d-nii Neculai Rosetti Rosnovano şi Emanoil Vogoride Konaki, cu facultate pentru comitet de a se complecta numěrul încă cu alţi doi membrii.

Aceste propuneri au fost primite în unanimitate, şi cu cea mai vie satisfacţiune.

Unii din dnii asistenţi, făcênd propunerea de a se aduce inalt prea sfinţiei sale metropolitului Iosif, călduroasele mulţumiri şi fiasca recunostinţă a adunării pentru bine-cuvêntările cu cari au întărit această operă de regenerare naţională, asistenţa prin aclamaţiune entusiastă a însărcinat pe biurou a le transmite inalt prea sfinţei sale.

Înainte de a se ridica şedinţa, dl Nicolae Rosetti Rosnovano a dat cetire numěroaselor adesiuni din judeţe şi din Iaşi în numěr de 151.

In ultima oară, dsa a primit şi următoarea scrisoare de adesiune şi bine-cuvêntarea prea sfinţiei sale episcopul Dunării de Jos.

Archierească bine-cuvêntare

Adresăm domniei voastre onor. dle colonel Al. Mavro cordat, şi onor. domnule Nicolae Rosetti Rosnovanu.

Primind scrisoarea d-voastră din 31 Martie espirat, cu o desěvârşită mulţumire sufletească, am vědut creştineasca şi naţionala decisiune ce aţi luat în interesul susţinerii şi ridicărei sfintei noastre biserici ortodocse române.

Mulţumindu-vě pentru distinsa onoare ce-mi faceţi învitându-mě de a participa la întrunirea ce aţi regulat a se ţine în acest scop vin a vě respunde prin aceasta, că bine-cuvêntez din toată inima întreprinderea domnielor-voastre şi rog pe Cel a tot puternic ca se vě lumineze şi se vě dea putere pentru îndeplinirea acestui mare scop religios-naţional.

Bine-voiţi onorabililor domni şi iubiţi fii sufletesci a primì încrederea prea distinsei mele consideraţii şi archiereasca binecuvêntare.

Isc. *Josif*, episcopul Dunării de jos.

„România.“

---

†

Visarion Roman.

S'a dus şi el, s'a dus pe calea veciniciei, şi după sine a lăsat un gol simţit de toţi.

Suntem popor sěrac, avem foarte puţini bărbaţi esperimentaţi şi probaţi pe terenul economic, şi dacă şi aceştia ne părăsesc, cât de mare trebue se fie întristarea noastră!

Dacă se mai întêmplă, ca seara se te desparţi pretinesce de acesti bărbaţi folositori neamului těu, şi dimineaţa la 7 oare se ţi se aviseze moartea lor, nu va fi oare sdrobitoare pentru tine cruda lovire a sorţei?

Crudă, de tot crudă este lovirea noastră prin moartea domnului director esecutiv al „Albinei“ **Visarion Roman,** şi dacă cugetăm la gelea cea nemărginită a intristatei lui familii, inima ni se sfăşie de durere.

Duminecă până seara a fost cu noi, şi nici un deosebit semn în toată fiinţa lui, prin care s'ar fi tradat vre-un simptom al boalei sale de nervi care de ani pe nevědute săpa la rădăcina arborelui vieţei lui.

La 6 oare voios petrece în sinul iubitei şi numěroasei sale familii, la $6^1/_2$ este lovit de apoplecsie de creeri. Dela $6^1/_2$ seara până dimineaţa la $6^1/_2$ s'a luptat între vieaţă şi moarte, în cele din urmă moartea a învins.

Ca trěsnet din senin ne-a lovit scirea despre moartea lui „**Visarion Roman.**“ Eram înmărmuriţi, şi nu dam creděmênt audului nostru. O moarte atât de repentină se răpească pre acest om din sinul familiei sale de 8 membrii, a căror esi-

---

cărţii, ţinêndu-se între degetul cel gros de o parte, şi cel arětătoriu şi cel lung de altă parte — vêrful degetului lung fiind depărtat de vêrful instrumentului cam de o grosime de un deget şi fiind toate degetele amintite întinse pe instrument — degetele celelalte au se serve . . . si aşa mai departe pagina toată.

Dl Muntean „Telegraful Român Nr. 148.

Acuma dară ne cunoascem bine, sě vedem însě cum trebue sě ve purtaţi în scoală? încă ceva sě ve mai spun: voi băeţi cari umblaţi la scoală ve numiţi scolari, ear copilele scolăriţe. Fie-care scolar şi fie-care scolăriţă are sě şadă frumos sě fie cu luare aminte când vorbesc eu cu voi şi ve învěţ ceva; sě nu supere pe vecinul, sau vecina sa; dar nici sě nu vorbească cu nime, pe când eu vorbesc şi vě învěţ; fie-care sě vină la scoală de timpuriu, aşa sě se poarte fie-care ca sě se poată dice că e un brav scolariu, sau o bravă scolăriţă. Voiţi voi sě fiţi scolari bravi? Voim etc. — Cam acesta ar fi în liniamente generale modul de primire şi tractare a elevilor noviţi.

După ce vor fi premers cele amintite mai sus urmează întroducerea elivilor în învěţămênt cam în modul următoriu: Corpul trebue sě-l ţină drept, capul puţin plecat spre materialul de scris, ear peptul, în depărtare de pult sau de masă de 2—3 degete. Tăbliţă şi mai târdiu libelul are sě se aşede pe pult sau pe masă dealungul, cu partea de sus ceva plecat spre mâna stângă. Instrumentul de scris (stilul pentru a scrie pe tăbliţă şi condeiul pentru a scrie pe hârtie) se prinde în mâna dreaptă, ţinêndu-se între degetul cel gros de o parte şi cel arătătoriu şi cel lung de altă parte; vêrful degetului lung sě fie depărtat de vêrful instrumentului de scris cam de o grosime de 1—2 degete, şi fiind toate degetele amintite intinse pe un instrument (ear nu cu degetul arătătoriu curbat, căci atunci mâna ostenesce şi devine tremurare), ear degetele celelalte 2 au sě serve etc. etc.

Pagina 6.

Elevii se pregătesc pentru scriere prin deprinderea mânei şi a vederei; ear pentru cetire sě pregătesc prin deprinderea organelor vorbirei şi audului.

Cu alte cuvinte, pentru scriere sě pregătesc elevii deprindêndu-se a desemna cu mâna feliurite linii şi a měsura cu ochii mărimea şi distanţa lor; eară pentru cetire sě pregătesc, deprindêndu-se a rostì bine cu gura diceri simple, a distinge cu audul cuvintele din cari sě compun acele diceri ş. a. m. d. din cuvênt în cuvênt.

Din cele ce preced sě poate înţelege deci că, pentru a pregătì pre elevi pentru scriere, avem sě-i punem sě desemne feliurite linii, pentru a-i pregătì pentru cetire, avem sě-i punem sě rostească unele diceri (propositiuni) şi sě le, — şi a. m. d.

Deprinderile de desemnare şi cele de analisare au sě se facă pe rênd una după alta şi în legătură una cu alta. Ambe aceste operaţiuni sunt de cea mai mare importanţă pentru o scriere şi cetire regulată. Prin desemnarea liniilor elevii, precum am dis, au sě-şi câştige desteritate etc. etc.

„Telegraful Român“ Nr. 149.

Elevii se pregătesc pentru scriere prin deprinderea mânei şi a vederei, eară pentru cetire, prin deprinderea organelor, audului şi vorbirei.

Va sě dică, pentru scriere sě pregătesc elevii, deprindêndu-se a desemna cu mâna feliurite linii şi a měsura cu ochii mărimea şi distanţa lor; eară pentru cetire se pregătesc, deprindêndu-se a rostì bine cu gura diceri simple şi a distinge cu audul cuvintele din cari se compun acele diceri etc. etc.

Din cele premerse se poate uşor înţelege că pentru a pregătì pe elevi, pentru scriere avem sě-i punem ca se desemneze, feliurite linii, şi pentru a-i pregătì pentru cetit avem sě i punem sě rostească unele diceri (propositiuni) şi sě le, — etc. etc.

Deprinderile de desemnare şi cele de analisare au sě se facă pe rênd una după şi în legătură una cu alta.

Amêndouě aceste operaţiuni sunt de cea mai mare însemnătate pentru o scriere şi cetire regulată, pentru că prin desemnarea liniilor elevii vor câsciga, şi a. m. din cuvênt în cuvênt.

(Va urma.)

stenţă şi fericire atêrna dela el; sĕ-l răpească din fruntea institutului de credit şi economìi „Albina“ al cărui suflet şi putem ḑice autor spiritual el a fost; sĕ-l răpească dela mult cercata biserică şi naţiune, care dela capacitatea, caracterul lui probat, şi dela fabuloasa lui activitate aştepta multe!

Este prea crudă lovirea soartei, şi ea prin modul aplicărei ei însutit se face mai crudă.

Este mare durerea noastră, şi ea ne stăpânesce în grad aşa de mare, încât ne este preste putinţă se dăm o schiţă detaiată a vieţei acestui om

Ne mărginim a constata că domnul Visarion Roman s'a născut la anul 1833, în 5 Iuliu în comuna **Seuca**, comitatul Têrnava mică. Tatăl sĕu a fost cantor la biserica noastră din această comună, pe urmă s'a mutat la Smig, şi defunctul în această comună şi-a petrecut anii copilăriei.

Studiile şi le-a început la Murĕş-Oşorheiu şi terminat în Sibiiu, tot aici făcù şi cursul teologic la seminariul nostru.

Eşit odată în vieaţă Visarion Roman s'a pus pe lucru şi studiu, şi încă la începutul activităţei sale a atras asupră-şi atenţiunea mai marilor sĕi.

Aşa la vêrsta de 24 de ani defunctul este chemat de fericitul Şaguna la redacţiunea „Telegrafului Român,“ şi presentat publicului cu următoarele:

„Editura „Telegrafului Român“ credincioasă îndatoririlor sale către public, încă dela începutul eşirei acestei foi a fost totdeauna nevoită a-şi întrebuinţa toate mijloacele ce le are în disposiţiă, spre a face destul promisiei sale dela început, precum şi spre a mulţămì după putinţă aşteptarea şi dorinţa publicului cetitoriu. Ea drept aceea de câte-ori împregiurările aduseră cu sine câte o schimbare în redacţie, a îngrigit totdeauna pentru regulata şi neîntrerupta urmare a foaei de aşa om, sub a cărui redigere mai departe foaia aceasta sĕ nu paţă scădere, dară nici sĕ se abată dela scopul ei otărît la început. După cum s'a anunţat în Nrul trecut împregiurările aduseră cu sine ca şi acum se întâmple o schimbare în redacţia noastră, în urma căreia editura acestei foi face on. public cunoscut, că „Telegraful Român“ începênd de aḑi, pe viitoriu se va redigia de nou denumitul sĕu Redactor *D. V. Roman*, sub a cărui lucrare se poate avè speranţă că acest jurnal va corespunde şi de'acì'încolo dorinţelor comune. Dară pentru aceea tendinţa şi tonul „Telegrafului“ nu vor pătimì schimbare, ele remân şi pe viitoriu acele, ce se arĕtară păn'acum în atâte rênduri şi de care s'a ţinut jurnalul nostru totdeauna. El adecă şi pe viitoriu va avea de devisă: progresul, şi ca un asemene jurnal va învĕţa pe cât poate pe poporul român despre starea lumei, a patriei şi despre interesele sale, se va silì a înainta binele public şi cu el fericirea poporului român, ce ne este aşa de scumpă la toţi.“

Aceste le găsim tipărite în numerul 99 al „Telegrafului Român“ dela 14 Decembre, 1857.

Despre activitatea lui literară vorbesc cărţile făcute de el pentru usul scoalelor noastre popolare încă de prin anul 1856, când era aplicat ca profesor suplent la institutul nostru pedagogic, precum: Aritmetica cu cifre, Aritmetica pentru scoalele poporale, Geografia împărăţiei austriace cu întroducere în Geografie preste tot, Legendar pentru scoalele poporale, foaia pedagogică „Amicul scoalei“ apoi călindariul; „Amicul poporului“ redactat de el în restimp de 25 de ani.

Învăpăiat pentru progresul literaturei noastre cu fericitul *Lăpĕdat* au scos la iveală ḑiariul beletristic „Albina Carpaţilor,“ şi aceasta o au susţinut încă şi după moartea acestuia sub redacţiunea dlui Iosif Popescu.

Academia română pentru meritele lui l'a făcut membru corespondent al seu.

Activitatea defunctului a fost şi mai mare pe terenul economic. „Albina“ institutul acesta de credit şi economii, care a ajuns la starea de aḑi, este creaţiunea domnului Visarion Roman.

În această convincţiune a sa consiliul de direcţiune s'a presentat astăḑi înainte de imprimarea foaiei noastre în corpore la doamna „Roman“ şi esprimându şi condolenţa pentru perderea capului familiei, totodată i-a comunicat şi decisiunea consiliului din incidentul reposărei directorului esecutiv al institutului „Albina.“

Decisiunea face onoare consiliului şi noi după auḑite îi reproducem cuprinsul în următoarele:

„Consiliul direcţiunei deprimat de nereparabila sa perdere a directorului seu, a domnului Visarion Roman, care cu drept cuvênt se poate considera de întemeietoriul acestui institut, 'şi esprimă adênca sa durere pentru această grea lovitură

Din recunoscinţă pentru meritele neperitoare ale defunctului dispune, cu înmormêntarea sĕ se facă pe spesele institutului, ear despre familia defunctului se va îngrigí după putinţă.

Familiei se va esprima condolenţa în corpore.

Pe casa institutului se pune steag negru, care va sta acolo până după înmormêntare.“

Nu vor fi oameni în Sibiiu cari se nu gelească cu familia domnului Roman perderea acestui bărbat, al cărui loc în impregiurările noastre actuale gol rĕmâne, şi Dumneḑeu scie când vom mai avea un bărbat cu esperienţele, activitatea şi spiritul de creaţiune al defunctului.

Ne asociăm la doliul general, şi ne rugăm la Dumneḑeu se deie putere celor vii spre a putea suporta gelea de acuma şi greutăţile provenite din lipsa capului lor, ear mortului odichnă vecinică în împĕrăţia ceriurilor.

Din partea familiei s'a dat următoriul anunţ:

Marina Roman ca soţiă, **Corneliu, Valeriu, Iustina, Maria, Victor, Aurelia** şi **Visarion Roman** ca fii şi fice, **Maria, Ana** şi **Fira Roman** ca surori, în numele lor şi al numĕroşilor consângeni cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor, că neuitatul lor consoarte, părinte, şi frate

VISARION ROMAN,

Directorul esecutiv al institutului de credit şi economii „Albina“ în Sibiiu, asesor al Consistoriului gr.-or. român archidiecesan din Sibiiu, membru corespondent al Academiei române din Bucuresci, membru al comitetului „Asociaţiunei transilvane române pentru cultura şi literatura poporului român“, membru al representanţelor municipale ale comitatului şi oraşului Sibiiu, şi membru al mai multror alte reuniuni şi comitete umanitare, culturale, economice şi naţionale,

a reposat în Domnul după un morb greu de 12 oare, lovit de apoplecsie cerebrală, aḑi la 7 oare a. m. în etate de 52 ani, după o activitate neobosită pe toate terenele vieţei publice.

Osămintele defunctului se vor înmormênta după ritul gr. or. dela locuinţa sa, Strada lungă Nr. 4, Mercuri la 1/13 Maiu 4 oare d. m. în cimiteriul gr. or. român din suburbiul de jos.

Fie-i ţerina uşoară şi memoria binecuvêntată!
Sibiiu, 29 Aprile (11 Maiu) 1885.

Institutul „Albina“ cu acestea a anunţat trecerea din vieaţă a directorului seu esecutiv:

Direcţiunea institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu, cu cel mai profund regret aduce la cunoscinţa tuturor cunoscuţilor, că mult meritatul şi neuitatul Director esecutiv al institutului

Domnul **VISARION ROMAN**

după un morb greu de 12 oare, lovit de apoplecsie cerebrală, a reposat aḑi la 7 oare a. m. în etate de ani 52, după o activitate neobosită pe toate terenele vieţei publice.

Osămintele defunctului se vor înmormênta, dela locuinţa sa, Strada lungă Nr. 4, Mercuri la 1/13 Maiu 4 oare d. m. în cimiterul gr.-or. român din suburbiul de jos. Fie-i ţerina uşoară!

Sibiiu, 29. Aprile (11. Maiu) 1885.

✝

Atanasiu Tuducescu.

Moartea nemiloasă puse din nou capĕt vieţii unui bărbat din şirurile noastre şi altcum destul de rărite.

Joia trecută la oarele $3\frac{1}{2}$ dimineaţa după lungi şi grele suferinţe şi dupăce a fost împărteşit cu sântele taine, adormì somnul cel vecinic Atanasie Tuducescu, profesor la institutul pedagogic-teologic din Arad.

S'a stins o viaţă tocmai în momentul când era mai capace a servì şi a promova interesele bisericei şi neamului, căruia a aparţinut. S'a stins aceasta viaţă în momentul, când după un şir lung de privaţiuni, după o luptă grea spre a-se arma cu cunoscinţele necesarie, — ocupase locul, pre carele l'a dorit în societatea noastră.

Reposatul s'a născut la anul 1850 în comuna Campanii de jos, comitatul Bihariei, din părinţi ţerani. Studiele gimnasiali le-a făcut la gimnasiul român din Beiuş, luptând ca mai toţi studenţii români cu multe neajunsuri; ear după absolvarea acestora urmă cursurile juridice la academia de drepturi din Oradea mare, luptând şi acì cu diferite lipse şi privaţiuni.

Îndată după absolvare fu numit în anul 1874 de notariu la fosta epitropie provisoriă a fondurilor comune eparchielor Arad şi Caransebes.

În aceasta calitate desvoltă o diligenţă de fer, luptând cu greutăţile începutului ca funcţionariu al unei instituţiuni noue, — cu mult succes, aşa încât nu odată atât epitropia, cât şi ambele sinoade eparchiale i-au votat recunoscinţă protocolară.

Avênd o deosebită predilecţiune către studiu şi literatură, şi simţênd în sine vocaţiune pentru cariera preoţească — ca notariu la epitropiă urmă cursurile clericali în institutul teologic din Arad, — unde se distinse prin aceeaşi diligenţă, care i-a fost caracteristică în întreaga vieaţă.

La anul 1881 a fost numit de profesor la institutul pedagogico-teologic din Arad. Ca profesor reposatul se distingea prin o deosebită iubire faţă de elevii sei, — pentru a căror înaintare lucră ḑi şi noapte, spre a le putea face acestora cât mai multe înlesniri în studiu.

Un morb de pept, atras de sigur mai cu seamă în urma privaţiunilor, ce avuse a îndura în anii de studiu, 'l răpì prea iute dintre noi, mai nainte de a-şi fi putut realisa un plan, pentru carele a lucrat mult timp, planul de a-şi face loc şi nume în literatura românească prin edarea unui op, la carele lucra cu un deosebit zel.

Este scurt timpul de 11 ani, în carele reposatul a lucrat pe terenul vieţii publice ca funcţionariu la epitropiă şi ca profesor; dar dênsul şi-a sciut câsciga şi în acest scurt timp stima şi încrederea superiorităţii diecesane, şi iubirea colegilor şi cunoscuţilor sei.

S'a dus prea tiner şi prea timpuriu în mormênt; dar s'a dus cu convingerea, că în timpul, cât i-a fost dat, ca se-l petreacă între noi, şi-a împlinit detorinţa şi chemarea. S'a dus însoţit de binecuvêntarea tuturor acelora, cari l'au cunoscut şi în inima cărora a lăsat suveniri, ce nu se vor şterge nici odată.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale repausatului s'au depus spre odichna eternă Vineri în 26 Aprile c. v. a. c. la 4 oare după ameaḑi.

Serviţiul funebru a fost oficiat de părintele protosincel Iosif Goldiş, asistat de ieromonachii Augustin Hamsea şi Vasiliu Mangra, de părintele Paul Tempea şi Gavriil Bodea şi de protodiaconul Ignatiu Pap; — fiind de faţă Prea Sânţia Sa, părintele Episcop diecesan Ioan Meţian, membrii din loc ai consistoriului aradan, corpul profesoral şi elevii institutului pedagogico-teologic, şi o mulţime de public ales, între care dintre streini am vĕḑut pre directorul liceului din Arad, dl Kunz Elek şi pre directorul preparandiei de stat, dl Petru Kerner, şi alţii.

La finea serviţiului părintele ieromonach Vasilie Mangra a ţinut un discurs funebru, nimerit compus şi bine pronunciat, în carele în termini aleşi schiţă pre scurt biografia rĕposatului, şi dete espresiune în un mod foarte pĕtrunḑător simţului general de durere, produs prin acest cas de moarte prea timpuriă în inimile colegilor, amicilor, cunoscuţilor şi elevilor reposatului.

După aceasta punêndu-se cortegiul în mişcare luă drumul prin piaţă spre cimiteriu.

Înainte mergeau elevii institutului pedagogico-teologic, ear după sicriu mergeau membrii familiei, membrii consistoriului şi membrii corpului profesoral şi un public ales din toate clasele societăţii.

Pe sicriu erau depuse mai multe cununi, şi anume una din partea corpului profesoral, 1 din partea societăţii de lectură a tinerimei dela institut, 1 din partea reuniunei femeilor române din Arad cu inscripţiunea „primului ei secretariu,“ 1 din partea dlor: Oncu, Suciu şi Lazar, cu inscripţiunea „amicului Tuducescu“.

La mormênt ţinù un discurs scurt, dar foarte bine compus şi predat, dl profesor Romul Ciorogariu, în carele în numele colegilor îşi luă adio dela reposatul; ear în fine vorbì clericul Dem. Barbu în numele elevilor institutului, cari toţi erau cu ochii inundaţi de lacrimi.

Depunênd şi noi o lacrimă de durere pre mormêntul reposatului îi ḑicem:

Sĕ-i fie ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

„Biserica şi Scoala.“

Varietăţi.

* (Bibliografic). Lucrul de mână în scoalele de băeţi şi în institutul pedagogic. (Raport presentat in urma însărcinărei Ven. consistoriu archidiecesan corpului profesoral dela seminariul Andreian de Dr. D. P. Barcianu.

Sibiiu, 1885. Tipariul institutului tipografic, societate pe acţii.

Recomandăm această broşură publicului cetitor.

— „*Trandafir şi Viorele,*“ poesii popolare, culese şi arangiate de Ioan Pop Reteganul, învеţător. Gherla, tipografia Aurora, prin A. Todoran.

Broşura I.

Fiecare broşură 25 cr.
Colecţiunea întreagă 1 fl. 20 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Maiu n. 1885.

Buda: 22 60 40 45 29

Nr. 182. [1013] 2—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Deeşului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Deeş ocupând parochia de clasa a III-a.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa III. din Deeş.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vr'un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologiă şi preoţii chirotoniţi înainte, de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs* în foaia „Telegraful Român" alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţei (anul, luna şi ḑiua naşterei), studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de pănă acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericeşti şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Dat Ciceu-Giurgeşti, 27 Martie 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Deeşului.

Preşedinte: **Constantin Bodea,** adm. ppresbiteral.
Notariu: **Ioan Buzura,**

Nr. 211. [1009] 2—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs, pentru îndeplinirea postulni vacant de protopresbiter în tractul Sighişoarei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare, va fi totodată şi paroch în locul central al tractului şi anume în Sighişoara.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat, şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali;

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III-a din Sighişoara împreună cu locuinţa în natură.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia: cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiali sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele lor concursuali la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu *în restimp de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs* în foaia „Telegraful Roman," alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul, (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua naşterei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele, studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviţiile de pănă acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt a sĕ întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericeşti şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sighişoara, în 8 Martie 1885.

Comitetul ppresbiteral al tractului român ortodocs-oriental Sighişoara.

Preşedinte: **Demetriu Moldovan,** adm. ppresbiteral.
Notariu: **Zacharia Tatar,**

Nr. 342. [1011] 2—3

EDICT.

Ioan Precup, carele cu necredinţă de 14 ani a părăsit pe legiuita lui soţiă Maria Baluţu, amêndoi de religiunea gr. or. din Calbor, fără a se scì locul petrecerei lui, şi că de mai trăeşte, se citează prin aceasta ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presentese înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885.

Oficiul protopresbiteral greco-orient al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Nr. 340 [1012] 2—3

EDICT.

Ioan Langa, carele cu necredinţă de 10 ani a părăsit pe legiuita lui soţie Maria Broju, amêndoi de religiunea gr. or. din Rodbav, fără a se scì locul petrecerei lui, şi că mai trăeşte, se citează prin aceasta ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885

Oficiul protopresbit. gr. or. al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Nr. 341. [1010] 2—3

EDICT.

Ioachim Drăgan gr. or. din Netuş, carele cu necredinţă de 8 ani a părăsit pe legiuita lui soţie Ana Bogdan gr. or. dela Şulumberg, fără a sĕ scì locul ubicaţiunei lui şi că de mai trăieşte, sĕ citează prin aceasta, ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presenteze înaintea subscrisului căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885.

Oficiul protopresbiteral greco-orieut. al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Szám. 6353 tkkvi 1884. [1014] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, hogy a n.-szebeni „Albina" takarék és hitelintézet végrehajtató végrehajtást szenvedö monarai Rusz Onucz ellen fenálló 54 frt 15 kr. tőke, ennek 1878 évi január 31-től 10 kamata 5 frt. 80 kr. költség követelésének kielégitése végett a monarai 327 sz. tjkvben A + 1—4. 6—16 r. sz. a. Ruszu Alexandru és Ioanu és 410 tlkv-ben A + 1 r. sz. a. Schmidt Michael nevén foglalt fekvőségek 867 frt. megállapitott kikiáltási árban Monara község elöjárosági helyiségében **1885 évi Május hó 27-én d. e. 10 orakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók vrégrehajtató kivételével kötelesek a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt vásárló három egyenlő részletben az árverés napjától számitva 15. 30. illetöleg 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni, a bánat pénz az utolsó részletbe fogbeszámittatnì.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt telekkvi hatoságnál a hivatalos orák alatt, és Monara község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.
N. Enyeden 1885 deczember 31-én.

Zambach şi Gavora.

Fabrica de vestminte şi recuisite bisericeşti
de rit catolic şi grec. [928] 25—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**	**4 fl. 96 cr.** din lână bună de oaie; **8 „ — „** din lână mai bună de oaie; **10 „ — „** din lână fină de oaie; **12 „ 40 „** din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 pănă la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

intemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 pănă la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scorrituri.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 9—21

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 48. Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Maiu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3/15 Maiu 1885.

3/15 Maiu. A cui inimă va rĕmânea nemişcată la rostirea cuvintelor 3/15 Maiu? Cine va rĕmânea tăcut, fără a se întreba cum ne află pre noi această epocală ḑi în vieaţa noastră naţională, cum ne află ea acuma după un lung şir de ani 37.

Era 3/15 Maiu 1848.

O revoluţiune socială sgudui la acest an întreagă Europa, şi patria noastră încă nu putea rĕmânea în starea ei de atuncia.

Pe câmpul de lângă Blaş românii ardeleni la 3/15 Maiu 1848 şi-au scuturat jugul sclăviei trupesci, şi jurând credinţă monarchului, s'au dechiarat de naţiune liberă.

Acest loc câmpul libertăţei s'a botezat încă atunci, câmpul libertăţii se numesce el astăḑi, şi câmpul libertăţii se va numì în veci, căci vecĭnic vor moştenì românii aceste locuri classice, de cari nici ferul nici focul nu-i va despărţì, vecĭnic căci e vecĭnică în ei alipirea cătră dinastiă, vecĭnică alipirea cătră naţionalitatea lor, şi vecinică şi nefalsificată, nemăestrită nemărginita lor iubire de patrie, iubire de ordine şi progres în cultura lor naţională română.

De ani 37 românii desrobiţi trupesce lucră din toate puterile pentru desrobirea lor intelectuală. Cu puteri încordate, care încordare ne răpesce pre cei mai buni bărbaţi ai nostri, cu puteri încordate lucră românii pentru desrobirea lor intelectuală, în firma credinţă, că desvoltarea lor intelectuală este, trebue sĕ fie şi în interesul patriei noastre.

Se bucură adecă românii de progresele popoarĕlor conlocuitoare, şi el românul în sinceritatea inimei sale îşi dă partea cea mai bună din sine, îşi dă sângele seu, averea şi capacitatea spre a fi aduse gertfe pre altariul patriei, şi sunt oameni cari meşteşugesc a evea şi pe ascuns contra nisuinţelor noastre spre desrobire intelectuală.

Robirea de odinicară pareni-se sistematicesce ni se pregătesce, creḑênd lumea că dacă ne vor putea robì sufletesce, robia trupească dela sine va urma.

Din an în an uneltirile pentru robirea noastră sufletească iau formă tot mai concretă şi astăḑi ele ni se presentează sub haina patriotismului modern, care e condiţionat dela cunoascerea unei limbi, care ar fi sĕ ne schimbe întreagă fiinţa noastră, ca sĕ nu mai vorbim cum vorbim astăḑi, sĕ nu mai avem rugăciunile noastre de aḑi, nu Dumnezeul nostru de astăḑi, nu boldurile firesci şi sufletesci de astăḑi: cu un cuvênt partea pământească din noi sĕ remână ceea ce ea astăḑi este, numai cât sufletesce sĕ nu fim cum suntem.

Robirea noastră sufletească are de scop sĕ ne facă a simţì în spiritul modern, smulgĕnd din pieptul nostru individualitatea la care noi odată cu capul nu voim sĕ renunciăm.

Astăḑi scriem 3/15 Maiu 1885. Luptăm luptă amară pentru conservarea individualităţei noastre naţionale, şi ni se impută această nobilă însuşire a caracterului nostru, ni se impută, şi ea este notată pe tabela cea neagră a pĕcatelor noastre naţionale, a cărei tabelă prima rubrică se numeşte nepatriotism, a doua trădare de patrie, şi a treia: *Si ferrum non sanat, ignis sanat.*“

De ani 37 încălḑesce şi luminează soarele dreptăţii şi orisontul Ungariei. La raḑele lui binefăcĕtoare toate popoarĕle lucră din resputeri cu devisa: înaintare şi cultură, căci ele condiţionează fericirea patriei.

Şi lucru minunat desvoltarea culturală este cuventul pentru care noi suntem consideraţi de nepatrioţi, neamici ai statului, şi prin urmare lipsiţi de scutul raḑelor soarelui dreptăţii.

3/15 Maiu 1885 ne află în crâncenă luptă pentru desrobirea noastră culturală.

Nu desperăm.

Se poate că soarele libertăţii n'a străbătut încă inimele tuturor popoarĕlor dela noi spre a recunoasce, că desvoltarea noastră culturală nu se mai poate împedeca şi că spiritul libertăţii este, care ne însufleţesce spre a nu perde speranţa în triumful luptei noastre.

Va lumina Dumneḑeu şi pre cei impetriţi.

Noi salutăm ḑiua desrobirei noastre trupesci şi tari în dreptatea causei noastre cu puteri nouĕ păşim înainte. Pedecile ce ni se pun în loc de a ne muia, ne oţelesc.

Ḑi de 3/15 Maiu, fii salutată!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub poalele Ciceului.

Ḑiua de s. Georgiu.

Onorate Domnule Redactor! În preţuitul ḑiariu ce redigiaţi „Telegraful Român“ Nr. 34 a. c. scrie un „preot ortodocs“ cu multă bună voinţă cătră poporul românesc despre mijloacele ce ar trebuì folosite contra multor viţii înrădăcinate în popor sub titula „Cestiuni de resolvat la sinod.“

Nici că s'ar putea pretinde ceva mai salutariu pentru poporul român de cât realisarea acelor dorinţe ce acel venerabil preot ortodocs le propune în articlul seu. Dintre toate viţiile de câte e inficiat poporul nostru rural, pot afirma că nu-i aduce atâta ruină ca tocma beţia, folosirea puturosului alcohol, care îl nimiceşte spiritualminte, corporalminte şi materialminte; căci în câte locuri vedem pe românul moştean desmoştenit de hălosul ovreu mai cu nimica şi bietul român ajuns apoi în brazda ovreului.

E drept că în prima linie preotul român are chiemarea de a-şi păḑì turma de asemenea şarlatani — ḑic preotul român, căci el a fost mentorul poporului român şi în timpurile când esistinţa românului era puse în cumpănă.

Am cetit cu multă plăcere şi objecţiunile făcute în Nr. 43 de B. din locul istoric şi monumental „Câmpul pânei“ şi am putea avea o mare speranţă despre un venitoriu mai fericit pentru poporul nostru român când cestiuni de natura aceasta ar fi desbătute în public de mai mulţi bărbaţi cu esperinţă, cari se intereşează de soartea poporului român, aflând miloacele cele mai eficace şi nimerite pentru esterminarea beţiei, fumatului la pruncii nedesvoltaţi, oprirea jocului în têmpul serviciului divin şi alte rele.

Onoratul corespondente de pe „Câmpul pânei“ admite propunerile „veneratului preot ortodocs“ nu însĕ şi mijloacele şi are mare dreptate.

Fie-mi permis cu indulgenţa onoratei redacţiuni a-mi face şi eu câte-va observări şi anume:

Nu vom putea nici pre o cale mai usor apĕra poporul de lepra beţiei, de cât cu formarea reuniunei contra beţiei, în fie care comună preotul în conţelegere cu alţi binevoitori ai poporului sĕ se nisuească a face membrii acelei reuniuni pre toţi sătenii formulându-şi statute, în care sĕ se espună şi anumite pedepse pentru acei membri cari întrând în cârcĭmă, fie ḑi de lucru sau sĕrbătoare, ar petrece în beutură, precum amintesce on. Redacţiune casul din Laslĕu şi mai sunt câteva în Marmaţia, şi vom vede că pre încetul cu încetul deşi nu toţi dar mulţi vĕḑênd folosul urmat s'ar emenda.

Sĕ se silească preoţimea a şterge datina rea de a folosì vinarsul la comândări ori pomene, pre care îl ridică preotul şi cantorii, ear mesenii punênd mânile unii pe alţii cânta „unde umbrează bun darul teu etc.“ unde şi de n'ar juca în mânile lor vinarsul şi ar lipsì cu totul nu s'ar detrage nimica din însemnătatea simbolică a acelei ceremonii.

FOIŢA.

Observări

la tema dlui director scolar I. Muntean: „Tractarea metodicei speciale a cetirei şi a scrierei“! de I. Berescu, învĕţătoriu gr. or. rom. în Sighişoara.

(Încheiere.)

Pag. 7.

Prindeţi stilul în mâna dreaptă. Ridicaţi în sus. Lăsaţi acum mâna în jos. Ridicaţi degetul arătătoriu de pre stil. Aşeḑaţi-l eară dealungul pe stil. Ridicaţi acum mâna stângă în sus. N. care e păretele scoalei despre dreapta ta? Care e cel despre stânga... cel din faţă.... cel din dos etc. etc.

Precând deprindem pre elevi la desemnarea liniilor de sub Nr. 1. avem sĕ-i punem sĕ şi analiseze ḑiceri scurte în cuvinte. Procedură e următoarea: Un cal bun e scump. Ḑi şi tu N. ce am ḑiş eu! Dar ştim-i-ai tu spune din câte cuvinte constă ḑicerea aceasta? La tot cuvêntul bate cu mâna pe pult. De câte ori ai bătut? Veḑi dară ḑicerea aceasta .... constă din cinci cuvinte etc.

Prindeţi stilul în mâna dreaptă. Ridicaţi-l în sus. Lăsaţi acum mâna jos. Ridicaţi acum degetul arătătoriu de pre stil. Aşeḑaţi-l eară dealungul pe stil. Ridicaţi acum mâna stângă în sus. N. cine şade de-a dreapta ta? cine dea stânga? care e păretele scoalei despre drapta ta? care e cel din stânga?... cel din faţă... cel din dos,.. s. a. m d. din cuvênt în cuvênt.

Pre când învĕţătoriul va deprinde pe elevi cu desemnarea liniilor arătate, tot odată îi va deprinde şi la analisarea unor ḑiceri scurte, şi cuvinte simple şi concrete (sunt şi abstracte dle M.?) d. e. Un mĕr copt e bun. N. Ḑi şi tu ce am ḑis eu. Ḑiceţi cu toţii. Dar mi-ai sci tu spune D. din câte cuvinte constă ḑicerea aceasta. La tot cuvêntul bate cu mâna pe pult (sau masă), de câte ori ai bătut? de 5 ori. Ḑicerea aceasta consta aşa dară din 5 cuvinte ş. a. m. d.

Pag. 8.

Astfeliu alegem mai multe ḑiceri pentru analisare dar în cari cuvintele sĕ fie de o silabă ca şi cele de mai sus etc.

Astfeliu învĕţătoriul alege mai multe ḑiceri pentru analisare dar în cari cuvintele sĕ fie de o silabă, şi a. m. d.

Sum convins că nu e de lipsă a continua cu mai multe esemple, dar cine voesce mai mult cetească conductorul pag. 11 şi „Tel. R.“ Nr. 151. şi-şi va satisface dorinţei. Am creḑut de lipsă a pune tecsturile faţă ca sĕ se convingă ori-cine, că nu voiesc a pune în sarcina cuiva fapte ce nu le pot dovedì, şi unde poate ajunge omul prin esagerarea în iubirea de sine. Ori şi cine acum va sci preţuì valoarea prepuseţiunei *de* prin care Dl M. îşi atribue tema, şi ori şi cine nu me va judeca de rĕutăcios când voiu ḑice, cu toată reserva ca ori şi cine, dovedit cu astfel de procedură, este „prins cu mâna în sac.“ E cunoscut că 2 indiviḑi sĕ desvoalte o temă cam după acelaşi plan, dar totdeauna se poate cunoaşte diferinţa concepţiunei unuia şi a altuia, şi atunci nu încape învinovaţire. De aceasta însĕ nu se poate escusa dl M. când odată am constatat, că a folosit idei, ba chiar şi stil strein şi nu a satisfăcut regulei stilistice citate.

Sĕ nu mi-se reflecteze că prin aceasta aş pretinde operate, teme sau principii originale, căci ori cine judecând serios nu e îndreptăţit a pretinde aceasta dela un individ cu pregătiri pentru scoale populare; atâta pretind şi eu, ca ori cine, că fie traducere, copiere sau prescurtare, sĕ se citeze, că s'a tradus, copiat, prescurtat, prelucrat după cutare şi cutare autor, sau după mai mulţi autori, căci numai aceasta însemnează a scì face deosebire, între al meu şi al teu, numai aşa arătăm că preţuim muncă streină şi nu ni-o însuşim. Cred că nu me voiu face părtaş de imputarea că fac critică din patimă, dacă voiu face următoarea deducere prea naturală. Dl M. sciind că are sĕ figureze ca pre-

De câte ori se întêmplă că preotul nu-şi primesce stola de 2—3 fl. pentru înmormêntarea la care jidanul a primit 2—3 fl. pentru vinarsul otrăvitoriu folosit la pomană. Şi cu mare amărăciune trebue sĕ vedem că în multe funcţiuni cum e botezul, sântul maslu, sânţirea caselor etc. preotului nu i se dă stolă un ban rĕu, dar jidanul în cel mai nefavoritoriu cas are 50—60 cr. pentru vinarsul ce e în us după finea acelor funcţiuni.

Eu nu aş crede despre nereuşire dacă toţi preoţii în conţelegere cu o inimă şi suflet deodată ar cerca ştergerea acestei datini necuviincioase, ca la nici o funcţiune sĕ nu se mai folosească vinarsul.

Asemenea este lucru anevoios a oprì pre tinerime sub durata însĕratului (vecernei) dela joc.

Mi-a duc aminte de o întêmplare foarte caracteristică de prin 1861 când în urma dispoziţiunei fericitului episcop mai tărḑiu Metropolit Andreiu de a catechisa tinerimea şi a-o aduce la vecernie apoi a le concede jocul, şi anume: în comuna noastra bisericească Mogoagea fericitul preot Petru, amesurat acelei dispuseţiuni aduce dela joc toată tinerimea în biserică cu Zingar cu tot, — un nebun neaflându-şi cameraḑii şi pre ţigan la locul de petrecere, merge în biserică, începe a neteḑi pre bietul faraonean preste urechi, — preotul voind a împedeca scandalul ese din altariu şi înfruntând pre flecăul obrasnic vre a apĕra pre ţigan, şi ce sĕ veḑi, flecăul în oarba sa cutezare mi-l apuca pre bietul popă cu o mână de piept cu alta de fundul cioarecilor şi cădeşte de câteva ori cu el pre dinaintea icoanelor apoi îl întrebă că el plătesce ţiganului şi că ce-i poruncesce. Şi acum ce miḑiloace s'ar potea folosì în asta privinţă?

În statul actuale adecă în starea în care junimea noastră se afla de presente în cele mai multe comune fără a sci cetì şi scrie e foarte anevoios lucru, şi ori câtă înţelepţiune pastorală ar posede un preot tot anevoia i-ar succede a abate tinerimea dela acea datină, pănă când junimea noastră va ajunge la acel nivel al culturei, ca sciind cetì sĕ se stirnească în ea aplicaţiunea şi gustul spre cetirea cărţilor folositoarie, în ce aflându-şi ocupaţiune şi oare-şi cum distragere s'ar mai potea desmenta dela jocuri.

Şi tinerimea altora naţiuni arangează jocuri şi petreceri, — dar la noi toate duminecile pănă şi sĕrbătorile cele de mai puţină însemnătate sunt tot atâtea ḑile a jocului pentru tinerimea săteană.

Sĕ încerce preoţimea, inteligenţa şi toţi binevoitorii poporului a urma casul amintit în Laslĕu şi din poporul român, care altcum e sîrguincios şi muncitoriu, vom face şi cruţătoriu şi sănătos, sĕ-şi implinească împreună cu preoţimea chemarea şi învĕţătorii sĕdind în generaţiunea cea mică după ce o va deda la cetit, gustul şi aplicarea spre cărţi folositoare şi aşa cred ca punem temelie sigură esistinţei noastre naţionale.

g. l.

Inmormêntarea lui Visarion Roman.

Societatea omenească a statorit o serie de acte publice în vieaţa unui om. Cu moartea se încheie şirul acestor acte, şi se începe o serie de scene, care de care mai sfăşietoare, care de care mai sdrobitoare. Ele sunt cunoscute, şi noi în gelea generală am mai contribuì la amărirea sufletelor, cari rĕvnesc după alinare, dacă am înşira asemenea scene cari de multe-ori se termină cu epiloguri foarte tragice.

Din mila lui Dumneḑeu familia rĕposatului au trecut preste toate scenele sdrobitoare, a mai rĕmas lipsa simţită a capului ei, şi ca mângăere simpathia oamenilor cu inimă, simpathie, care uşurează sarcina vieţei, fie ea ori cât de grea ar fi.

Suburbiul de jos al Sibiiului era Mercurea trecută în neobicĭnuită mişcare. Înaintea locuinţei defunctului Visarion Roman mulţimea era îndesuită, încât abia putea omul străbate. Poarta era învĕlită în doliu, deastânga era aninat afişul familiei, prin care se anunţa moartea lui Visarion Roman, deadreapta anunţul funebral al direcţiunei „Albinei.“

Nu cercăm cu intenţie s'au aşeḑat anunciurile funebrale în acest chip, s'au întêmplarea le-a pus aşa, după cum ele au fost puse. La ocasiuni triste, cei loviţi nu mai întreabă pentru ce fac aşa, după cum fac. Mintea şi inima omului este atunci în împĕrăţia morţilor, făcênd societate sufletului, care a sburat de aici din valea plângerei.

Pre noi ne-a atins aşeḑarea anunciurilor. Familia a simbolisat locul, unde a zăcut inima defunctului, şi noi nu greşim afirmând, că inima lui a fost cea a familiei sale, ear dreapta cea puternică a institutului, şi că Visarion Roman de mii de ori a făcut mai mult pentru institutul „Albina“ decât pentru familia sa. Acesteia i-a consacrat inima sa celeilalte mintea şi capacitatea sa. I-a fost mai slabă inima, căci ea s'a sdrobit sub grija pentru soartea familiei, după cum prea nimerit şi poate fără cruţare i-a ḑis amicul dênsului în inscripţiunea cununei de flori, cu care l'a petrecut la odichna cea vecinică. I s'a sdrobit inima de grigile pentru viitoriul familiei pe când mintea şi capacitatea puse în serviţiul „Albinei“ erau mai puternice. Aşa este omul, şi noi, oameni fiind, trebue sĕ ne mărginim la constatarea lucrurilor.

Locuinţa defunctului era îndesuită de mulţimea de oameni îmbrăcaţi în haine de gele. În curte om lângă om sta asceptând sosirea preoţilor, chemaţi a-şi face datorinţa cea din urmă faţă cu acest membru al societăţi crescine, eşit acuma dintre noi. Vĕḑutam representat Sibiiul prin toţi onoraţiorii, Consistoriul în corpore sub conducerea Escelenţiei Sale archiep. şi metropolit Miron Romanul, Albina în corpore, institutul pedagogic teologic în corpore, Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român, tot asemenea comitetul electoral central, apoi representanţi dela filiala din Braşov. Diregătoriele şi diferitele institute de învĕţământ, economice şi umanitare, toate erau bogat representate.

În casă în adêncă gele sta familia în giurul sicriului acoperit de mulţime de cununi de flori.

Cununi cu inscripţiuni au fost dela

1. Membrii Direcţiunei „Albinei.“ Neuitatului lor amic Visarion Roman.
2. Conmembrului seu Visarion Roman. Comitetul central electoral.
3. „Albina“ Directorului seu Visarion Roman.
4. Funcţionarii „Albinei“ din Braşov. Regretatului Director Visarion Roman.
5. Oficialii institutului „Albina.“ Mult regretatului lor Director Visarion Roman.
6. Membrii consistoriului archidiecesan din Sibiiu. Asesorului consistorial Visarion Roman 29. Aprile 1885.
7. Elevii seminariului „Andreian.“ Zelosului bărbat Visarion Roman.
8. Membrii Direcţiunei „Furnica“ 11 Maiu n 1885 Făgăraş. Mult regretatului lor amic.
9. „Reuniunea femeilor române“ din Sibiiu. Regretatului seu prim secretariu Visarion Roman.
10. Comitetul „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român.“ Zelosului seu conmembru Visarion Roman 29 Aprile 1885.
11. Grija pentru viitoriul copiilor tei ţi-a săpat groapa, în care viitoriul lor se îngroapă. *Amicul teu.*
    Amicului Visarion Roman.
12. „Neobositului lucrătoriu al Naţiunei Visarion Roman.
    Amicul Andreiu Parteniu Cosma.
13. *Treue Freundschaft hält sorgsame Wacht bei deinen Lieben. Ruhe sanft du Edler Guter!*
14. Membrii casinei române din Sibiiu. Regretatului fost secretariu Visarion Roman.

Aşa era împodobit sicriul, care cuprindea în sine osĕmintele bărbatului, a căruia repede trecere din vieaţă cu toţii o deplângem.

Despre gelea şi vaietul de durere al familiei nu pot vorbì. Dumneḑeu e puternic, şi nu-şi va uita de aceia pre cari după judecata omenească greu, de tot greu i-a cercat.

Punct la oarele 4. Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit a început ceremoniile bisericesci prescrise la înmormêntarea mirenilor, asistat fiind de Preacuvioşiile sale: Nicolau Popea, archimandrit şi vicariu archiepiscop, Dr. Ilarion Puşcariu protosincel, Nicanor Frateş, protosincel, şi domnii Ioan Hannia, ppresbiter, asesor consist. şi director seminarial, Zacharia Boiu, Nicolau Cristea, ppresbiteri, asesori consistoriali, Simeon Popescu, protopresbiter, George Bobeş, paroch şi Ioan Cândea, protodiacon, archivar substitut la consistoriul archidiecesan.

Cântările funebrale le-a esecutat corul teologilor sub conducerea profesorului de cântări a dnului Dumitru Cunţan.

După stropire cosciugul fu încuiat, şi pus pe trăsură înhămată cu 4 cai îmbrăcaţi ca de obiceiu în covoare negre. S'a pornit apoi conductul spre biserica din Suburbiul de jos.

În frunte mergea poporul din Sibiiu şi din împregiurime, care veni-se sĕ dee mortului ultimul tribut de recunoscinţă, urmà apoi institutul nostru pedagogic-teologic, preoţii slugitori ai ceremoniei bisericesci, cosciugul împodobit cu cununile de flori, jalnica familie, doamna Roman la braţul domnului consiliar Iacob Bologa, domnişoarele Roman la braţele fraţilor mai mari, şi cea mai mică, eleva scoalei române de fetiţe din Sibiiu, răḑimată de domnul Parteniu Cosma. Era sfăşietor acest tablou, şi noi cu lacrimi în ochi ne facem detorinţa de ḑiarişti.

Familiei a urmat, institutul Albina în corpore, apoi membrii consistoriului archidiecesan, Associaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român, diregătoriile şi representanţii diferitelor institute din Sibiiu şi în urmă numĕrosul popor.

După sĕvêrşirea prohodului sicriul s'a scos din biserică, şi în curtea bisericei domnul George Bariţ însărcinat de consiliul Albinei a ţinut un discurs, prin care şi au luat rĕmas bun dela directorul esecutiv al Albinei.

Un om care preste două luni de ḑile şi închee activitatea sa de 50 de ani ca publicist, are dureroasa detorinţă sĕ ţină discurs la cosciugul unui om de 50 ani, care de acuma avea sĕ lucre cu mai mare devotamênt pentru naţiunea şi biserica sa. Lucru

---

legĕtoriu de model, care sĕ facă idee cestorlalţi învĕţători, de metodul anal-sint. şi-o ḑis poate „Nu me voiu justifica, citând, căci, neavênd idee chiară nu e necesar,“ şi poate astfel a făcut eroarea de nu a citat. Aceasta însĕ e numai o deducere care de şi poate dl M. nu şi o-a chiar format'o, dar din tecstul temei o putem scoate. De aceea eu ca ori şi care membru al reuniunei noastre care ţine la ambiţiune (nobilă nu deşartă) nu voiu îndura aceasta clasificare sau cum sĕ o numesc, care clasificare s'a facut în o temă cetită în reuniune, şi impusă de lunecuşul publicităţii. Nu sunt deci mulţămit cu tema precum nu a fost mulţămită întreaga reuniune, după cum vom vedea îndată din conclusul adus. Observ şi acì, că ceea ce m'a putut decide la facerea acestei critice, pe lângă interesarea de astfel de cestiuni, este vaḑa reuniunei noastre, căci judece omul cel mai neutral dar cunoscĕtoriu de causă: nu ar putea venì ori cine cetind tema, chiar şi aşa după cum a apărut în „Telegraful Român,“ la întrebarea, prea potrivită „Oare satisfăcut'a temă aceasta scopului pentru care s'a dat spre desvoltare?“ „Oare membrii Reuniunei fostau aşa dispuşi, încât a fost pe deplin mulţămiţi cu tema.“ La aceste întrebări cu sfială, trebue sĕ rĕspund· Nici una nici alta, şi aceasta o pot afirma cu toată libertatea consciinţei, anume:

Rĕspunsul negativ dat la întrebarea 1-ia se basează pe faptul, că după ce a preles dl prelegĕtoriu de model, provocaţi fiind din partea dlui preşedinte mai mulţi învĕţători ca sĕ preleagă, au obiectat acestia, că pe basă cunoscinţelor primite din temă nu pot prelege. Mai mult nu voiu sĕ ḑic, la acest loc, cred însĕ, că e justificată prin aceasta, afirmarea prin care susţin neajungerea scopului.

Justificarea rĕspunsului negativ la întrebarea a 2-a o fac prin conclusul adus în şedinţa de închiere când comisiunea aleasă vine la reuniune cu propunerea „ca de oare-ce reuniunea a obţinut o temă, combătută şi desbătută pănă la estremitate, reuniunea sĕ facă propunere la maritul consistoriu, ca acela sĕ se îndure a lăsa în voie reuniunea spre a-şi alege singură prelegătoriul de model.“ Cred că reuniunea încă e justificată.

În fine voiu mai adauge numai, că e posibil că efectul temei, întru ajungerea scopul, a fost paralisat şi prin modul de predare al temei, după cum adecă s'a cetit şi tractat în şedinţele reuniunei, de oare-ce tema a fost astfeliu tractată, că dl M. cetind tema, a şeḑut pănă la fine pe scaun fără de a arăta, fără de a pune mâna pe cretă sĕ facă cel puţin o linie, ear cetind, fie-care membru era îndreptăţit, a întrerumpe cetirea când şi unde voia spre a-şi face momentan observările. Resultatul obţinut prin aceasta procedură a fost că nu şi-a putut da nime seamă despre conţinutul şi forma temei, căci se întêmpla, lucru prea natural, că cetind o frasă, era oprit de B. spre a şi face observările, mai cetind o frasă sau două, era oprit de N. şi mai cetind o un pasagiu era oprit C. la care se alătura A. şi G. şi aşa mai departe; încât, în şedinţele reuniunei, coloarea parlamentară, de a vorbì fie-care la timpul seu, dispăru-se cu totul. Un membru al reuniunei, atins prin aceasta procedură ca sĕ scape reuniunea de atributul „şeḑĕtoare“ făcênd propunerea că tema sĕ se cetească ne întrerupt, făcêndu-şi fie-care observările după ce şi în rêndul în care şi-a cerut cuvêntul, pentru aceasta îndrăsnire era aproape sĕ-şi dobêndească admoniţiune protocolară, şi aşa s'a continuat după cum s'a şi început. Din ce causă a stăruit dl M. pelângă o astfel de procedură nu sciu, dară aceea sciu că a presupune şi a întreba este permis. De aceea încă odată presupun şi întreb: Nu cumva e posibil că dl M. anume a intenţionat sĕ ţină, oare cum, în ascuns conţinutul şi dispoziţiunea după care a făcut tema? Şi aceasta din causa că însuşi a recunoscut că a lucrat tema pripit: Sau doară presupunênd şi prevĕḑênd că tema va eşì în publicitate anume a voit a o botoşì cu observările critice. Aceasta este o presupunere, care întru cât poate avea dreptatea cu sine, poate judeca ori cine.

Îmi rĕmâne acum sĕ justific, ce am afirmat la început, că tema s'ar fi presentat, „schimbată la dureros, însĕ trebue sĕ ne supunem poruncilor lui Dumneḑeu, care dispune de vieaţa oamenilor.

În ordinea de mai sus s'a pus apoi conductul în mişcare spre cimiteriul dela această biserică, şi s'a aşeḑat trupul defunctului spre odichnă vecinică. Vecinică sĕ-i fie odichna şi binecuvêntată memoria.

Varietăţi.

* (Convocare). În sensul §. 25 din „Statutele reuniunei învĕţătoreşci“ din districtul S.-Sebeşului se convoacă prin aceasta domnii membri ai despărţĕmêntului S.-Sebeş la o conferenţă, ce se va ţinè în 16/28 Maiu a. c., oarele 10 a. m. avênd următoarele

Obiecte de pertractat:

1. Cum sĕ se propună gramatica în cursul I., al II. şi al III.?
2. Cum sĕ se propună istoria naturală şi fisica pe basa cărţii I. de cetire?
3. Cum şi cu ce ocupă învĕţătoriul pre elevi în oarele de prelecţie avênd trei despărţĕminte?
4. Propuneri eventuale;
5. Curenţii.

S.-Sebeş 20 Aprilie 1885.

Isidor Blaga, preşedintc. *Georgiu Joandrea,* notariu.

* (Convocare.) Domnii învĕţători cari compun subreuniunea învĕţătorilor români gr. or. din tractul protopresbiteral Orĕştie în sensul § 25 din statute sunt prin acesta convocaţi a lua parte la a III-a adunare generale din anul acesta, care se va ţinè în 21 Maiu st. v. a. c. în una din odăile de învĕţământ a scoalei române elementare capitale ortodocse din Orĕştie.

Începutul la 8 oare dimineaţa.

Programa de materii va fi următoarea:

1. Cetirea protocolului din şedinţa din 28 Martiu şi 27 Aprile a. c.
2. Raportul cassariului despre încasarea tacselor restante.
3. Raportul bibliotecariului asupra cărţilor ce conţine biblioteca.
4 Cari sunt mijloacele, prin care-şi poate împlinì scoala poporală chemarea sa.
V. Cum are învĕţătoriul sĕ urmeze în propunerea sa, ca sĕ deprindă pe elevi a vorbì chiar şi curat.
VI. Prin ce se stêrnesce în elevi, cugetarea şi judecata.
VII. Ce sunt deprinderile intuitive, şi cum trebue aplicate.

Căstău, la 3 Maiu st. v. 1885.

v. preşedinte:
Nicolau Bărsanu, înv. presbiter. *Ioan Fleşeriu,* secretariu.

* (Meseriaşii români) din Sibiiu învită pe calea aceasta pre toţi p. t. domnii, doamne şi domnişoare câţi şi câte bine vor voì a participa la convenirea de Sâmbătă seara, în 4/16 Maiu a. c. în grădina Herman, începutul la 8 oare seara. Învitări speciale nu se fac.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu escrie concurs cu terminul de trei sĕptĕmâni pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Várfalva (comitatul Turda-Arieş.)

Condiţiuni: 100 fl. cauţiune şi contract de oficial.

Emolumente: 150 fl. salariu anual şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

— Tot direcţiunea amintită mai sus publică concurs pentru ocuparea postului de magistru postal pe lângă eliberarea unui contract de oficial şi depunerea unei cauţiuni de 100 fl, în comuna Tihucza (comitatul Bistriţa-Năsĕud.)

Venitele împreunate cu acest post constau din 200 fl., plată anuală, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 3400 fl. pauşal de transport.

Cererile au de a se înainta în trei sĕptĕmâni la direcţiunea suscitată.

— Direcţiunea postelor din Sibiiu aduce la cunoscinţă publică, că comunicaţiunea postei dintre Vulkán şi Petroséay, cu abatere dela comunicaţiunea de până acum, adecă de patru ori pe sĕptĕmână, se schimba într'acolo, că acea postă va comunica, cu începere din Maiu a. c. pe lângă susţinerea mersului de până acì, în toate ḑilele.

— Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Nadoşul săsesc (comitatul Têrnavei mici.)

Condiţiuni: contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 pauşal de cancelarie şi 300 fl. pauşal de transport.

Cererile concursuale au de a se înainta în trei sĕptĕmâni la direcţiunea postelor din Sibiiu.

— Direcţiunea postelor din Sibiiu aduce la cunoscinţă publică că înfiinţându-se cu începere din 11 Maiu a. c. oficiu postal în comuna Budacul săsesc (comitatul Bistriţa-Năsĕud), acesta va comunica prin mijlocirea careolei postale ce comunică de patru ori pe sĕptĕmână între Petres şi Bistriţa.

Cercul de intimare îl compun comunele: Malomárka, Budacul mic şi săsesc.

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì şi transporta tot feliul de epistole şi pachete, precum şi asignaţiuni postale cu suma de până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Petres: Duminecă, Luni, Mercuri şi Vineri la 6 dimineaţa. În Budacul săsesc stă 5 minut.

Soseşte în Bistriţa la 8 oare 5 minute dimineaţa.

Îndĕrĕt.

Pleacă din Bistriţa: Duminecă, Luni, Mercuri şi Vineri la 11 oare 30 minute a. m. În Budacul săsesc stă 5 minute.

Soseşte în Pestres la 1 oară 35 minute d. a.

— Din partea direcţiunei postelor reg. ung. din Sibiiu se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Erdő-Szent-György (Comitatul Mureş-Turda).

Condiţiuni: contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 150 fl. plată anuală, 40 fl. pau şal de cancelarie şi 360 fl. de trantport.

Petiţiunile concursuali au sĕ se aştearnă la susmenţionata direcţiune în trei sĕptĕmâni.

* (Veste bună.) După informaţiunile ce am primit, sinodul protopresbiteral gr. or. ordinariu al tractului Sĕliştei pe anul curent 1885 încă se va conchema cât de curênd şi pentru obiectele ce vor venì la pertractare, promite a fi foarte interesant.

* **(Bancnotele vechi de 50 fl.)** din anul 1866 se mai primesc la oficiele de contribuţiune numai până la 31 Maiu a. c. Dela acest termin încolo se vor primì numai la cassa centrală.

* (Foc). Vineri la 1 Maiu c. n. pe când poporul era adunat la têrgul de ţeară în Lipova pela 9—10 oare ḑiua au erupt un foc înfricoşat în comuna Spata com. Căraş (Bănat). Aproape jumĕtate de sat au devenit pradă flacărilor. Sfta biserică fiind toată de lemn încă au ars până în fundament, clopotul s'au topit scrum, eară celelalte recuisite bisericesci mai toate s'au mântuit. Între casele şi averile arse mai enumĕrăm: casele preotului, a crêsnicului etc. Satul fiind situat în un vêrf de deal, posedè numai patru fântâni, ve puteţi închipuì focul înfricoşat. Dauna s'au preţuit aprocsimativ la 10 mii fl. v. a. Sĕrmanul popor cum e pedepsit de soarte de aspru.

* (Testament curios). Fiindcă este vorba de testament, şi încă de testament curios, omul vine la judecata, că numai un engles este în stare a face asemenea curiosităţi.

În ḑilele acestea a murit în Londra un om bogat, care a dispus ca averea dênsului sĕ rĕmână în secuestru judecătoresc, sĕ se capitaliseze până la învierea cea de obşte, şi atunci sĕ i se restitue.

În acest cas am avea ocasiune a vedea pre archangheli ca esecutori testamentari.

În adevĕr curios testament, şi curios e ce va face judecătoria cu acest testament curios.

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Aprilie 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 31 Martie 1885	36,010.75
Depuneri	100,928.67
Cambii rescumpĕrate	279,230.81
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	64,455.36
Interese şi provisiuni	17,645.91
La fondul de pensiune	376.50
Monetă vêndută	14,813.23
Effecte	50,655.40
Conturi curente	67,030.46
Diverse	278.06
	fl. 631,425.15

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	86,379.21
Cambii escomptate	290,553.89
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	79,574.—
Interese pentru depuneri	470.74
Contribuţiuni şi competenţe	279.11
Salarie şi spese	2,092.76
Monetă cumpĕrată	13,265.22
Conturi curente	52,834.04
Diverse	243.30
Srisuri fonciare sortate şi interese de scris fonc.	56,908.33
Numerariu cu 30 Aprilie a. c.	48,824.55
	fl. 631,425.15

Sibiiu, 30 Aprilie, 1885.

Parteniu Cosma, director esecutiv substitut. *Iosif Lissai,* comptabil.

Posta redacţiunei.

Dlui Frateşiu, presbiter în Bacifalu. Cestiunea reuniunilor preoţesci s'a tractat în foaia noastră din toate punctele de vedere, credem a nu mai fi lipsă de deslușiri, astfel corespondenţa Dta'e în cestiunea aceasta nu o mai putem publica. Red.

Loterie.

Mercuri în 13 Maiu n. 1885.

Sibiiu: **86 62 19 52 41**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Maiu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.60	97.40
Renta de aur austriacă	107.70	107.75
Renta ung. de hârtie	92.85	92 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.50	122.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	288.55	288.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.—	96.50
Sorţi ungu eşti cu premii	116.25	116.75
Sorţi de regularea Tisei	—.—	119.75
Acţiuni de bancă austro-ung	857.—	856.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	146 50	146.50
Galbin	5 85	5 83
Napoleon	9 85	9 85
100 marce nemţeşti	60 85	60.95
London (pe poliţă de trei luni)	124.60	124.60

(Cel mai bun.) Dintre toate leacurile de casă lăudate şi recomandate de bolnavi şi sănătoşi, mai mult sau susţinut pilulele elveţiane ale apotecarului R. Brandt (contra nedigestiunei, a sângelui prea mult, ameţelei etc). şi ele au întrecut pre celelalte leacuri prin efectul lor plăcut sigur şi absolut nevinovat. Astfel raportează consilierul de administraţiune Frz. Blachferner din Salzburg: Ca amploiat avênd a me lupta cu necazurile unei vieţi osêndite a tot şedea, 2 ani de ḑile am folosit pilulele apotecariului R. Brandt (70 de cr. o şatulă în apotecă) şi acuma nu me pot lipsì de ele. Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fiecare şatulă sĕ aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roşie şi iniţialele R. Brandt.

---

faţă“ în col. „Tel. Rom.“ Şi dacă va fi drept că tema a apărut schimbată la faţă, apoi cred că nu e de lipsă a mai documenta şi afirma, că poate prelângă alte ce au contribuit la schimbare a fost, de sigur şi observările critice ce le-a făcut membrii cu ocasiunea cetirei în reuniune. Spre a documenta că tema a fost altcum în reuniune, şi altcum în „Tel. Rom.“ cred că e de ajuns sĕ amintesc numai ce am ḑis mai sus, că adecă Dl M. a cetit prelegerea practică de model, nu s'a miscat de pe scaun, nu a pus mâna pe cretă. Ce înţeles are atunci frasa dlui M. din temă „Copii mei! Eată eu fac ceva pe tablă! Ce am făcut eu pe tablă. Uitaţi-ve la mine cum trag eu pe tablă cu creta în jos o linie, şi aşa mai departe. Acestea nu s'a pomenit în tema cetită în reuniune, căci cum l'ar fi ţinut scaunul pe dl M., ca prelegĕtoriu practic sĕ nu pună mâna pe cretă sĕ arate acestea practic.

Eară după ce am vĕḑut părţile umbroase ale acestei teme în fond, în formă şi predare, sĕ cercăm pentru ce dela temă dl. M. precum dela ori care altă, sĕ pretinde cu drept cuvênt sĕ întrunească cel puţin calculul de bună? Ca sĕ fiu cât se poate de scurt, rĕspund: în jurul acestei teme s'a grupat în vara trecută activitatea învĕţătorilor din 4 protopopiate în 3—4 ḑile; o astfel de temă trebue sĕ fie dătătoare de ton, pentru acei învĕţători, prin urmare sĕ nu se propage erori întrênsa. Participarea învĕţătorilor la reuniune, nu trebue uitat că lasă urmă în lada bisericei, de unde învĕţătoriul primesce diurne şi spese de călătorie, socotind că din 4 protopopiate participă la reuniune cel puţin 50 de învĕţători, pe 4 ḑile cu diurne 4 fl.. resultă că fără perderea de timp, şi fără spesele de călătorie, aceasta temă, pentru care s'au adunat învĕţătorii, costă biserica, şi prin urmare poporul 200 fl., fără alte spese individuali. De aceea cu drept cuvênt se pretinde dela temă sĕ fie bună, căci pe lângă alte, e scumpă, şi dacă este scumpă, sĕ potem şi noi şi alţii ḑice că „face.“

Pentru ca sĕ fie convins ori şi cine din ce punct de vedere am purces când am scris aceste, şi pentru ca sĕ nu me fac părtaş de imputarea, că am criticat din patimă sau puternic s'au prea mult, voiu sfêrşì ca încheere, cu cuvintele dlui Maiorescu aflătoare în opul „Critice pag. 466.

„Românii anticipând formele culturei mai înalte „a perdut dreptul de a comite greşeli nepedepsite.... „Critica fie şi amară, numai sĕ fie dreaptă este un „element neapĕrat al susţinerei şi propăşirei noastre, „şi cu ori ce jertfe şi în mijlocul a ori câtor ruine „trebue împlântat semnul adevĕrului.“

Nr. 133. [1014] 2—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7 şi în urma resoluţiunei consistoriale dto 3 Decembre 1885 Nr. 5490. Plen. prin aceasta sĕ publică concurs nou pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cohalmului.

Fiitorul protopresbiter îşi va avea reşedinţa în Cohalm, ca în centrul protopresbiteratului, şi ca atare va fi totodată şi paroch în Cohalm, după-ce va devenì vacantă parochia, ce aḑi e ocupată.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Cohalm.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şı au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenului de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus. În mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea ppresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna, şi ḑiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele a teologiei (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt de a se întărì cu documente cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servicii bisericeşti şi eventualminte toate altfeliu de recomândări.

Cohalm în 22 Februariu, 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Cohalm

Preşedinte: **Nicolau D. Mircea,** adm. protopres.

Notariu: **Ioan Bercan,** cap. prot.

Nr. 211. [1009] 3—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a in-

strucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7; prin aceasta se publică concurs, pentru îndeplinirea postulni vacant de protopresbiter în tractul Sighişoarei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare, va fi totodată şi paroch în locul central al tractului şi anume în Sighişoara.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat, şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali;

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III-a din Sighişoara împreună cu locuinţa în natură.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia: cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiali sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod esceptional pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele lor concursuali la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu *în restimp de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs* în foaia „Telegraful Roman,“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul, (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua naşterei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele, studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt a sĕ întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericeşti şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sighişoara, în 8 Martie 1885.

Comitetul ppresbiteral al tractului român ortodocs-oriental Sighişoara.

Preşedinte: **Demetriu Moldovan,** adm. ppresbiteral.

Notariu: **Zacharia Tatar,**

Nr. 342. [1011] 3—3

EDICT.

Ioan Precup, carele cu necredinţă de 14 ani a părăsit pe legiuita lui soţiă Maria Baluţu, amêndoi de religiunea gr. or. din Calbor, fără a se scì locul petrecerei lui, şi că de mai trăeşte, se citează prin aceasta ca în *termin de* 3 *luni* dela datul de faţă, sĕ se presentese înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Nr. 340 [1012] 3—3

EDICT.

Ioan Langa, carele cu necredinţă de 10 ani a părăsit pe legiuita lui soţie Maria Broju, amêndoi de religiunea gr. or. din Rodbav, fără a se scì locul petrecerei lui, şi că mai trăeşte, se citează prin aceasta ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885

Oficiul protopresbit. gr. or. al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Sz. 126. bir. végreh. 1885. [1015] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a Szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 693 sz. a. kelt végzése folytán Mutiu Nicolae és társai ellen „Albina“ hitelintézet részére 41 frt. 5 cr. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 422 frt. 20 krra becsült tulok, lovak, tehenek, szekerek, házibutorok, stbből álló ingóságok nyilvános árvéres utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Nagy Ludoson leendő eszközlésére határidőül 1885-ik évi **Május hó 23-ik** napjának délután 3-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 406 §-sa szerint szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Majus hó 11 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu acelaşi efect la **căpăţina goală** (pleşugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** şi la **încălunţire.**

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** şi la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcània F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Hzerberth, farmacist. *Cluş*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist. *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase şi albe la trup,** depărtează petele de piele şi de vĕrsat. — Preţul 85 cr. [713] 43

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa şi ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înşelătorie.

Zambach şi Gavora.

Fabrica de vestminte şi recuisite bisericeşti

de rit catolic şi grec. [928] 26—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**	**4 fl. 96 cr.** din lână bună de oaie;
	8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
	10 „ — „ din lână fină de oaie;
	12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

întemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —

deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scorniture.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 10—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49. Sibiiu, Marți 7/19 Maiu 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Maiu 1885.

Lupta pentru esistența noastră națională-culturală devine din ce în ce tot mai grea, și asupririle noastre încep a lua forma concretă a persecuțiunilor sistematice.

Se crede că bine este a se urma astfel cu noi, și această credință îndeamnă pre oameni la esces de zel, care în cele din urmă poate provoca isbucnirea focului din inima noastră cea amărîtă.

Am ȡis și o repetăm: Fie-care națiune ea-și caracterisează și aprețiază importanța ȡilelor epocale din vieața sa națională, și aceasta până când nu vine istoria imparțială cu verdictul seu. În acest sens am primit noi manifestațiunile poporului maghiar la toată ocasiunea, și le-am stimat entusiasmul, cu care se transpuneau în torentul ȡilelor, cari i-au răpit cu sine, și au produs atâta neînțelegere în patria noastră.

Am pretins și pretindem ca și noi sĕ fim puși în această cumpĕnă, în cumpăna dreptății. Am pretins și pretindem sĕ se respecteze în noi demnitatea națională, sĕ ni se respecteze ȡilele epocale din vieața noastră națională, și aceasta o pretindem dela poporul unguresc, care pe cele mai multe pagini din istoria sa numai conjurațiuni și revoluțiuni va afla.

Ne este prin urmare neesplicabilă nervositatea de care e cuprinsă pressa maghiară, de câte ori se apropie vre-o ȡi neînsemnată din istoria românilor ardeleni, căci ei sunt pricinuitorii temerei generale. Nu putem pricepe cu capul nostru, pentru ce românilor nu le este permisă manifestațiunea simțemintelor lor la asemenea ȡile însemnate. Doară nu se crede, că prin oprirea manifestațiunei se va oprì totodată și pulsarea inimilor românesci la amintirea ȡilelor epocale din vieața noastră națională.

În toamna anului trecut se împlinirā 100 de ani dela revoluțiunea cea mare a lui Horia și Cloșca. Nu noi suntem vina că pentru nervositatea jurnalisticei unguresci crugul soarelui și al lunei nu și au sistat cursul lor. Nu noi suntem de vină că după un an altul a urmat până ce anul trecut trebuì sĕ se scrie 1884, și că cele din urmă două cifre ne revoacă în memorie 1784.

Asemenea nu este vina noastră că în butul mâniei unora în tot anul computația civilă are ȡiua de 3/15 Maiu.

De aceea dacă românii în toamna anului trecut și-au adus aminte de martirii dela 1784 la aceasta nu ei sunt de vină. Românii nu uită istoria nefalsificată, și dacă nu li se permite manifestarea simțemintelor lor, ei nu și le smulg pre aceste din inimă, și curate și le păstrează pre alte timpuri mai fericite, când va domnì egalitate și aici la noi.

ȡiaristica maghiară încă din toamna trecută ne-a făcut sentența. Martirii dela 1784 în ochii istoricilor și a publicistilor maghiari trec de hoți și ucigași.

Ni s'a ȡis prin urmare: în veci nu permitem sĕ serbătoriți amintirea lui Horia și Cloșca, acestia nu ve fac onoare în vieața voastră națională.

Tot ȡiaristica maghiară ni-a mai ȡis: aveți și voi ȡile mari: 3/15 Maiu 1848 sĕrbați cu demnitate această ȡi, și noi vom salta împreună cu voi.

A sosit și ȡiua de 3/15 Maiu. Cetățenii orășelului Blaș s'au pus în mișcare. Era sĕ easă un conduct frumos spre câmpul libertății, acolo sĕ se cânte „Desceaptă-te române,“ și apoi în ordine fiecare sĕ plece la ale sale.

La 3/15 Maiu mintea românului 'și revoacă în memorie toate scenele dela 1848 și ea 'și pune înaintea ochilor venerabilele figuri ale bărbaților nostri naționali.

Pătruns de importanța ȡilei, și reverința cătră cei ce ne-au decretat și pre noi de națiune liberă, românul nu se asceaptă ca pe câmpul libertăței sĕ afle pandur cu arma la braț.

Este o vătămare aceasta a simțemintelor noastre naținonale, și ea mult va contribuì ca abisul dintre noi și unguri sĕ devină și mai infiorătoriu. Este o vătămare a demnităței noastre naționale oprirea prin gendarmi înarmați a manifestațiunei românilor din Blaș la 3/15 Maiu din anul acesta, și această vătămare va putea satisface poate orgoliul multora, cari mai ales în Ardeal cu forța voesc sĕ întroducă mijloace escepționale, binelui comun însĕ nu i s'a adus prin aceasta nici un servițiu.

Logic lucru ar fi, ca ȡiaristica ungurească, care în toamna trecută ne îndemna sĕ serbăm amintirea ȡilei de 3/15 Maiu 1848 în fața lucrurilor sĕ vină și sĕ ne îmbărbăteze la aniversarea revoluției din secolul trecut. Cu chipul acesta ne-am învêrtì în un „*circulus vitiosus*,“ și noi cei slabi am purta greutatea.

Constatăm starea lucrurilor, și ne urmăm calea.

Provocările nici un bine nu vor aduce statului nostru. Ni se poate pune scăluș în gură când cu pușca gendarmului, când cu juriul din orașe unguresci, ca sĕ nu putem nici vorbì nici scrie.

Inima, ea e liberă și vai va fi când ea va începe a rêvnì după rĕsbunare.

Până acum încă mai putem răbda.

Revista politică.

În cealaltă jumĕtate a monarchiei noastre sunt la ordinea ȡilei alegerile pentru senatul imperial. Agitațiunea este prin urmare foarte viuă, și oposiția 'și dă toată silința sĕ scoată ea majoritatea în viitoriul parlament. După cum se scie guvernul lui Taaffe și-a pus de problemă împăcarea naționalităților în Austria. Problema nu este una dintre cele mai ușoare mai ales dacă considerăm ciudata stare de lucruri dela noi, care în toate contrastează cu nisuințele guvernului din Austria.

Interesant este că după o retragere de ani 17 de pe terenul politicei militante cancelarul de odinioară al imperiului, absolutisticul Bach s'a pus pe cel constituțional și a candidat și el pentru viitoriul parlament.

După coloritul cercului seu din Salisburgia Baronul Bach va fi ultramontan, dechiarându-se adecă luptătoriu al principielor scrise pe stindardul lui Lienbacher.

Vom vedea ce se va întêmpla, căci ceva va trebuì sĕ se întêmple cu pășirea lui Bach în vieața publică.

Biserica din România începe a se consolida din ce în ce mai tare, și ea ne face sĕ credem în resoluția bărbaților de stat în România de a ridica biserica la nivelul ce i se cuvine ei în un stat bineorganisat.

Era deplorabilă soartea bisericei naționale în România, și se susține că ea deplorabilă este încă și astăȡi. Pre noi ne-a atins dureros trista soarte a clerului din România, căci ori și cum noi în cele bisericesci dela frații de preste munți așteptăm avênt pe terenul teologic, avênd ei și teren mai bogat, și condițiuni mai formabile pentru desvoltare.

Avem firmă speranță că biserica din România va lua avênt spre înflorire după ce s'a înființat acuma și academia teologică, care are a pune temelia unei solide desvoltări scientifice, ținênd cont de legăturile cu bisericile ortodocse, legături pe cari noi numai prin biserica din România le mai putem ținea.

Ca semn îmbucurător inserăm la acest loc raportul ministrului de culte, prin care la deschiderea sinodului bisericei din România anunciă recu-

FOIȚA.

Visarion Roman. *)

Nu arare-ori ni s'a dat ocasiune a ne convinge cât de sburdalnic și schimbăcios, une-ori dulce ear după aceea cât de sĕlbatic și resbunător este jocul naturei.

Se desmerdă când a creat ceva bun nobil și valoros, în puțină vreme apoi îl sugrumă, îl apăsă, îl nimicesce.

Și noi o simțim, ne doare crâncen dară n'avem ce face, asta e ironia sorții.

La mormêntul lui Visarion Roman o vedem, o simțim aceasta cu multă durere și amărăciune.

Cu trei ȡile înainte, Luni la 11 Maiu dimineața la 6 oare s'a apropiat oara vecînicei, s'a frânt viața unui om în cea mai frumoasă etate bărbătească

*

Seuca e o comună resfirată în umbrele pădurilor triste și singuratice ale Têrnavei mici. De giur-impregiur ea e încungiurată de frumsețile grădinilor înflorite, învălită în farmecul câmpurilor înverȡite și desmerdată de murmurul văilor întinse. O căsuță netedă lăngă o bisericuță veche și înegrită de urgia veacului, așeȡată pe colina unui deal în capătul satului, este locul unde s'a născut el.

Ajuns abia în cea mai fragedă etate a copilăriei, el lucra vesel în grădină, la câmp, în pădure, ori apoi a casă în curte, ori în șură și glumea și cânta cu multă însuflețire cântece lumesci, mai mult însĕ stichuri bisericesci pe care le învățase dela tatăl seu, un cantor erudit, și respectat de toți locuitorii comunei.

Și astfel rĕmase inima lui până în urmă. Chiar și acuma în etate de aproape 52 de ani, el era un adevĕrat copil a-l munților ce-l încongioară, sufletul lui era tot-deauna liber și senin, ear privirea lui era limpede, vie și liniștită, el privia fără teamă, fără sfieală în lume.

Pătruns de cel mai cald și nobil sentiment lăsat moștenire de Alex. P. Ilarian în zidurile vechi ale gimnasiului din Oșorheiu, V. Roman încă copil în acea etate fericită în care toți copii gusta plăcerea și dulceața jocului, rĕmase lipit și nedespărțit de carte, diligent și neobosit de lucru.

Și astfel a fost întreaga lui viață; el e bine-cuvêntat de omenime, căci la milioane de oameni le-a adus folos, le-a vindecat ranele și le-a ușurat inimile. Un om pe toate terenele vieții noastre publice, care a grijit, s'a luptat și a lucrat pentru poporul seu, ear inima lui era tot-deauna caldă, de o iubire sinceră și curată și bătea neîncetat pentru binele și fericirea noastră.

Smuls din vêrva anului 1848 și-a continuat apoi studiile la gimnasiul de stat din Sibiiu; și a făcut cursul de pedagogie și teologie în seminariul gr. or. tot de aici, și prin zelul și devotamentul seu a atras atențiunea oamenilor din cercurile nalte și curênd după terminarea studiilor, îl vedem chemat de fericitul metropolit Șaguna l'a redacțiunea „Telegrafului Român.“

Retras dela redacțiunea acestui ȡiar, el a edat și redigeat foaia pedagogică „Amicul scoalei“ pe lângă postul de învĕțătoriu mai târȡiu apoi de notar ce ocupa în Reșinari. A edat în decurs de 20 de ani călindarul atât de rĕspêndit „Amicul poporului,“ a fost un lung șir de ani editorul foaiei literare „Albina Carpaților,“ a edat mai multe cărți necesare și folositoare națiunei noastre și astfel și-a început el activitatea sa încă în etate abia trecut de 20 de ani, ear Academia română din Bucuresci în semn de recunoștință pentru zelul seu desvoltat pe terenul literar l'a ales de membru corespondent al seu.

Ca membru al comitetului „Asociațiunei transilvane,“ secretar al societății de lectură din Sibiiu, membru al representanțelor municipale ale comitatului și orașului Sibiiu, secretar al reun. femeilor de aici, cassar al comitetului central, mai pe urmă ales de asesor consistorial, prin mintea sa ageră, prin noascerea independinței ei de patriarchia din Constantinopole.

---

*) Publicăm aceste șiruri venite dela persoană streină. Ele sulevează lucruri, de cari noi până acuma n'am avut cunoscință. Red.

Eată raportul:

„Prea sânțiți părinți!

„Sântul Sinod al bisericei autocefale ortodocse „române are a înregistra de astă dată un fapt de „mare însemnătate.

„Sunt fericit a anunța prea sânțiilor voastre „că autocefalia seculară a bisericei ortodocse române „a căpătat binecuvêntarea sânției sale patriarchului „ecumenic, și că astfel posițiunea bisericei române „egal îndreptățită cu celelalte biserici ortodocse au„tocefale, surorile ei de aceeași credință și aceeași „rit, se află bine de finită.

„Acest bun resultat l-am obținut prin stăruin„țele guvernului meu, cu concursul luminat și pa„triotic al prea sânților mitropoliți și episcopi ai „bisericei române și grație înaltelor simțeminte de „adevêrată frăție creștinească, ce însuflețesc pe „sanctitetea sa Ioachim IV și pe sântul seu Sinod.

„Faptul acesta, care întăresce și mai mult po„sițiunea bisericei în înălțimea și demnitatea ce i „se cuvine, trebuè sě umple de bucurie inimile noa„stre a tuturora."

„Biserica, din a cărei apêrare în secolii trecuți „români 'și fac gloria lor, a fost tot-deauna nedes„lipită de destinele țêrei. Pătruns de acest adevêr „istoric și cunoscênd credința nestrămutată a popo„rului în religiunea lui strămoșească, din cea întâi „ḑi și în tot timpul domniei mele am avut dina„intea ochilor mei un țel constant: mărirea și întă„rirea bisericei române, pentru ca ea sě rěmână acea „mare instituțiune națională de stat, pe care popo„rul român sě se poată tot-deauna sprigini.

„Nu me îndoesc că biserica ortodoxă română, „stând astfel în posițiunea ei firească, se va întări „și se va desvolta în lăuntru prin strînsa unire a „membrilor acestui sânt sinod și prin dragostea cre„știnească a tuturor servitorilor altarului, a cărora „ridicare trebue sě fie o preocupare continuă a sân„tului sinod și a guvernului meu.

„Țeara întreagă îș are ochii țintiți asupra ace„stei sfinte adunări. Cunosc simțemintele religioase „și patriotice de cari este însuflețit sântul sinod și „de aceea guvernul meu îl va sprigini în toate mě„surile ce va lua în ințelegere cu dênsul și cari duc „la împlinirea scopului ce urmărim cu toții: întă„rirea și mărirea bisericei și a patriei."

„Eu declar deschisă sesiunea de primăvară a „sântului Sinod al bisericei ortodocse române."

„Dat în castelul Peleș, la 1 Maiu 1885."

Carol.

Ministrul cultelor și instrucțiunei publice,
D. Sturdza. Nr. 1,403.

După cetirea mesagiului, care a fost primit de prea sânțiții membri ai sântului Sinod cu espresiunea celor mai vii mulțumiri, dl ministru a depus actul patriarchal de binecuvêntare, precum și corespondența urmată între sanctitatea sa patriarchul ecumenic cu I. P. S. Metropolitul Primat și guvernul regal.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Mult stimate dle Redactor! Sunt 12 ani, de când postul de protopresbiter în tractul Branului prin promovarea protopresbiterului Ioan Mețian la rangul de Ep. al Aradului devenise vacant, de atunci și mai până eri alaltăeri am fost dominați în mod provisoric de diferite persoane eclesiastice.

Cât va fi îndurat preoțimea și poporul sub durata provisorului, vor scì mai bine, aceia, cari au avut trebuința de spriginul și ajutorul șefului acestui protopresbiterat. Întregindu-se însě postul de protopresbiter în mod definitiv, tot organismul administrativ al tractului protopresbiteral, a început a da semne de vieață, și astfel suntem în plăcuta posițiune a Ve raporta I. Despre decursul sinodului ppresbiteral sub presidiul noului protopresbiter Traian Mețian și II. Despre conferința preoțească tractuală pentru înființarea reuniunei preoțesci: — cu aceea rugare, că sě binevoiți a publica în prețuitul DVoastre Jurnal „Telegraful Roman" ce-l redigeți.

Pe ḑiua de 25 Aprile st. v. a. c. au fost invitați toți membrii sinodului ppresbiteral a se întrunì în sinod, precum și toți preoții din tract la o conferință pentru înființarea reuniunei preoțesci, pre la oarele 10 a. m. în opidul Zernești, care este și reședința protopresbiterului, mai toți preoții din tract și membri sinodului ppresbiteral și alți honorațiori se aflau înaintea bisericei catedrale și așteptau în urma invitărei, sosirea Rev. dn. protopresbiter Traian Mețian Sosind protopresbiterul și salutând pre toți cu un „Bine ați Venit? intrarăm cu toții în biserică și acolo se celebră părăstasul indatinat pentru fericiții repausați Metrop. Andreiu, mecenații Goszdu și Andronic de către protopresbiteral actual însoțit de 4 preoți.

După părăstas și invocarea spiritului sânt, părintele protopresbiter tare emoționat ținu o cuvêntare, pe care o am putea numì epochală, și de care în biserica catedrală de mult nu se mai auḑise, descriind frumoasa misiune a sinodului și invitând pe membrii, ca cu puteri unite împreună cu dênsul sě lucreze pentru binele și fericirea bisericei noastre, și dechiarând ședința sinodului de deschisă, invită pre membrii a continua ședința în sala cea mare a edificiului de scoală, și întrunindu-se cu toții în sală la propunerea presidiului de a se alege un notar ad hoc, s'a ales dl adv. Nicolau Garoiu, și după aceea se puse la ordinea ḑilei obiectele din programa; și anume:

1. Raportul despre starea protopresbiteratului, carele cu puține observațiuni, se luă spre știință.

2. Revisuirea socotelelor epitropiei protopresbiterale pro 1884., acestea censurêndu-se de o comisiune din sinul sinodului și aflându-se în bună regulă sinodul le aprobă și esprimă epitropiei mulțămirea sa.

3. Restaurarea comitetului și epitropiei ppresbiterale: spre a se potea verifica membrii sinodului ppresb. pre periodul cel nou de 3 ani, sě alese o comisiune, carea scrutinênd protocoalele electorali propuse a se verifica toți membrii, afară de membrii mireni din parochia Poiana Mărului, lipsindu-le cu totul protocolul; și cel din Sirnea, contra căruia s'a înăintat și un protest, sě propuse a se esmite o comisiune investigătoare. După verificare s'a constatat, că toți membrii sinodului protopresbiteral sunt presenți afară de unul și aruncênd presidiul o privire preste membrii din periodul espirat, află că doi membrii ai aceluiaș anume: bravul invêțător din Cristian Zacharia Pop și zelosul proprietar din Șimon G. Enescu au repausat, pentru cari sinodul 'și esprimă condolența sa prin sculare (și dorind cu toții) că Dḑeu sě-i ierte, și memoria lor sě fie în etern păstrată, și după acea s'a pășit la alegerea comitetului și epitropiei protopresb.

4. Presidiul presintă sinodului 2 proiecte de regulamente, elaborate de parochul din Codlea Iosif Comănescu, carele și acum, că și la alte ocasiuni a ținut desertațiuni de interes pentru poporul nostru. Ambele proiecte, unul privitor la tinerimea adultă dela 15—20 resp. 24 ani de etate, celalalt, privitor la ordinea creștinilor în biserică și la alte procesiuni rituali, au fost desbătate cu viu interes, și cu unele mici observări în cea-ce privește stilul, au fost aprobate de sinod, cu acel adaus, că comitetul ppresbiteral îndreptând erorile stilistice sě-l aștearnă Venerabilului consistoriu spre aprobare, și după aceea după putință a se dispune și aplicarea lor în parochiile din protopresbiterat.

Desbătêndu-se toate obiectele din programă pre la oarele $3\frac{1}{2}$ d. p. presidiul dechera ședința sinodului de închisă, și invita pre toți cei presenți în casele sale la un prânz comun. — și între urări „Sě trăiască" plecarăm cu toții spre reședința protopresbiterală. — Ajungênd la reședință toți membrii oaspeți, au fost primiți într'un mod foarte afabil de către doamna consoarta a Rev. Sale părintelui protopresbiter, de către mama dsale și alte doamne și domnișoare, cu aceea rugare, ca fiesce care domn sě ocupe loc la masă în grădină — unde sub umbra pomilor erau toate pregătite.

Erau preste 50 de persoane, toate cuprinse de un apetit de mâncăre, pentru că era aproape 4 oare. La acest prânz, care s'ar putea numì vlădicesc, ca și la alte bancuete se ridicară mai multe toaste.

Primul toast s'a ridicat de către Rev. dn protopresbiter Traian Mețian în sanětatea Escelenției Sale părintelui archiep. și metropolit Miron Romanul, carele s'a finit între frenetici urări. „Sě trăească." Dl adv. Ios. Pușcariu a toastat pentru fericirea și vieața îndelungată a noului protopresbiter și a familiei sale. Parochul Iosif Comănescu pentru Ilustritatea Sa episcopul Aradului Ioan Mețian, ca fostul antecesor al actualului protopresbiter. Toți oaspeții ridicându-se cu mare plăcere și reverință aplaudau strigênd „Sě trăiască la mulți ani." După aceea alte multe toaste pentru sinodul, comitetul și epitropia pprotopresbiterală, pentru preoții și poporul român ect.

Aș putea ḑice, că bine a decurs sinodul, dar mai viu interes s'a constatat la prânz, căci chiar și ordinea la prânz era mai simetriă ca și când s'ar fi făcut aceea cu intențiune. În fruntea mesei era zelosul protopresbiter Traian Mețian încungiurat de consilierii sei — asesorii scaunului ppesc, mai toți cu și aspiranți de brâne roșii, după dênșii urmau pre o parte preoții, pe de alta mireni. Petrecerea a fost foarte plăcută, mai cu seamă prin bunul umor al dlui adv. Pușcariu, carele agrăì cu mai mulți oaspeți. — Pre la oarele 6 ridicându-se masa, preoțimea s'a întrunit într'o conferință în sala scoalei.

După ce în principiu recunosc necesitatea unei reuniuni preoțesci și după ce se constitue conferința alegêndu-și un notar ad hoc pre rev. Sa părintele Ilarie Plotogea, presidiul invită pre președintele comisiunei însărcinate cu elaborarea proectului de statute a refera despre pașii întreprinși în privința aceasta:

---

energia sa rară a sciut sě câștige iubirea, încrederea și simpatiile tuturor, căci el la ori ce ocasiune și în ori ce loc, totdeauna găsea acel cuvênt potrivit și aprinḑětor, care pe lângă vocea sa de și nu sonoră, dar mai mult pătrunḑětoare și înfrumsețat prin forma sa de expresiune dulce și curată, și ajutorat de o gesticulațiune vie și dibăcie nu-și perdea nici odată efectul.

Grigea lui era mai mult îndreptată asupra viitorului poporului nostru. Anul 1871 ne presintă o dovadă și mai bogată despre aceasta. În acest an, V. Roman ne-a arătat că a pătruns neajunsul și lipsele poporului românesc. El pricepe glasul veacului și numai decât i-a inițiativa pentru înființarea unei instituțiuni, care din câte avem până acuma, este cea mai respândită, mai mare, mai folositoare și mai binefăcătoare.

Sub auspiciile celor mai ilustrii fii ai națiunei noastre și anume Il. S. Dnii Antoniu și Dr. Alex. Mocioni, David Br. Urs, Iacob Bologa, Timoteiu Cipariu, Paul Dunca și Ioan Hannia, institutul de credit și economii „Albina" și începe activitatea sa înființând în toate părțile Ardealului și Bănatului reuniuni de credit după creațiunea și principiele lui Schulze. Și pentrn-ce și-a mărginit „Albina" deocamdată ramii de operațiune numai pe lângă aceste reuniuni? Ea a sciut că aceste reuniuni, basate pe o garanțiă solidară a tuturor participanților, este o instituțiune din cele mai probate, mai sigure mai folositoare și mai rentabile, și chiar pe lângă această garanție solidară fie-care participante era dator a da institutului o altă garanție în realități cu dreptul de intabulare.

Afară de aceste, apoi mai avea operațiuni, încât am putut vedea din statutele acelui institut, cu împrumute cambiale, cu deposite spre fructificare, cu împrumute pe obiecte și negoațe de comisiune.

Un cerculariu din anii când Albina și-a început activitatea sa, și pe care întêmplarea ni l'a pus înaintea ochilor, credem a fi în interesul tuturor reproducându-i în cadrele acestei schițe întreg cuprinsul:

„Prea onorate domnule Protopresbitere! Institutul „nostru național de credit și de economii „Albina" din „Sibiiu cu scrisoarea de datul 24 Aprilie a. c. Nr. 125 de „nou a recercat pre acest consistoriu eparchiale: ca orga„nele noastre bisericesci sě atragă atențiunea poporului „dreptcredincios eparchiale asupra acestui Institut salu„tariu, — și a influința: ca atât particularii, cât și comu„nele bisericesci sě se determineze de a-și eloca capitalele „de bani la acelaşi Institut, carele în asta privință, — „după condițiunile statutari, cunoscute din publicațiunile „apărute în ḑiare, — ofere mai multe garanții de „cât ori-care dintre cassele de păstrare. Drept „aceea prea onorat domnia ta esci poftit: a face cunoscut „drept credinciosului popor și spețial comitetelor parochi„ali, esistența acestui institut recomendând îmbrățișarea „și spriginirea lui din partea celor interesați și doritori „de a și eloca banii spre fructificarea la menționatul insti„tut național. — Spre orientarea respectivilor deponenți „se înseamnă: ca banii se primesc la cassa institutului din „Sibiiu (strada măcelarilor Nr. 30) spre fructificare cu in„terese de 6% după sută și se pot trimite prin postă: „arătându-se numele, locuința și posta ultimă a deponen„tului. — Libelul de inlocare se va trimite respectivului „fără amânare de către institut; eară sumele mai mici „până la 50 fl. v. a. se pot depune și pela cassele reuniu„nilor acestui institut cunoscute așișdirea din ḑiarele na„ționali."

Arad în 18 Iuliu 1872.

Pentru Preasânția Sa Domnul Episcop
Andreiu Papp m. p.,
protosincel.

Și astfel „Albina" sub conducerea lui chibzuită și pricepătoare, ajutat de membri cari compun consiliul de administrațiune și-a estins afacerile, și-a mărit fondurile de reservă și garanția, principalele elemente ale unei bănci, a arătat în decurs de abia un deceniu și jumětate, resultatele cele mai strălucite și mulțămitoare, ear revirementul ei în anul ultim de gestiune s'a urcat, pe cum am vĕḑut din rapoartele adunării generale la cifra frumoasă și însemnată de preste 16 milioane.

Preşedintele comisiunei parochul din Codlea aduce la cunoştinţă, că Sanţia Sa, a elaborat proectul de statute şi ad circulandum la împărtăşit celorlalţi membrii din comisiune spre opinare, dar din eroare proietul n'au ajuns pre la toţi membri din comisiune şi prin urmare membrii comisiunei încă nu s'au întrunit ca se dasbată şi censureze proiectul; în urma acestor informaţiuni, conferinţa preoţească din nou însărcinează pre membrii comisiunei, ca în timpul cel·mai scurt sĕ studieze, desbată şi censureze proiectul de statute, şi cel mult până la finea lunei lui Mai sĕ-l presenteze Reverendissimului domn protopresbiter actual ca sĕ poată conchema preoţimea tractuală la o adunare coustituantă. Primiţi asiguraţiunile stimei ce ve păstrez.

Un membru al sinodului ppresbiteral.

Varietăţi.

* (Maial.) Inteligenţa română din Cluş va arangia la 21 Maiu st. n. un maial în sala din grădina „Stadler“ „în favorul casinei române de lectură.“

Comitetul s'a constituit în următoriul mod:

Preşedinte Iuliu Coroian, advocat, vicepresed. Constantin Popu filosof, secretariu Iosif Popescu jurist, cassariu Vasile Podoabă capelan, controlor Dr. Aureliu Isac advocat, membrii în comitet: Augustin Cheţanu, jurist., Georgiu Moga medicinist, Iosif Farcasiu medicinist, Leone Scridon jurist, şi Octavian Boer, jurist.

Tot odată ni s'a trimis şi următoarea invitare:

Invitătoriu la Maialul care-l va arangia inteligenta română din Cluş în „favorul casinei române de lectură“ la 21 Maiu st. n. 1885. În sala din grădina „Stadler“.

Începutul la 5 oare p. m.

Iuliu Coroianu,
preşedinte.

Cluş, în 8 Maiu 1885.

Preţul intrărei: 1 fl. de persoană.

Suprasolvirile se vor cuita cu mulţămită pre cale diaristică.

* (Mulţămită publică.) În numele comitetului parochial al comunei noastre gr. or. Galaţi, aduc mulţămită publică dlui capitan pensionat Iacob Botta din Făgăraş, care a dăruit bisericei parochiei noastre suma de 11 fl. 78 cr. v. a. din caseta sa proprie.

De unde a dat Dḑeu sĕ-i înmulţească, ca sĕ mai poată da mână de ajutoriu celor lipsiţi.

Galaţi, 3 Maiu 1885.

Nicolae Aron,
capelan.

* (Alegere de notar comunal.) Vineri în 15 Maiu nou a. c. s'a ales în comuna Băcia — lângă Streiu — comitatul Hunedoarei — de notar cercual dl Dionisie Popoviciu cu 31 voturi contra 5, care s'au împărţit între doi candidaţi de naţionatitatea maghiară. Comunele ce compun acest cerc notarial sunt: Băcia, Têmpa, Folţa mare Simeria şi Petreni. Felicităm pe alegetori pentru acest resultat, căci au ales de notar nu numai un om de ai nostri, ci şi un tiner destoinic, care va justifica încrederea şi asceptările cu cari l'au primit numitele comune de candidat. „*Z.*“

* (O sĕrbare îngrozitoare.) Cetim în „Adevĕrul:“ Pe insula sântului Mauriciu, ce se ţine de Anglia, Indienii au celebrat deunăḑi, sub conducerea supremului brahmin Sinatam-Bu în apropiere de locuinţa sa o sĕrbătoare înfiorătoare. Pe şesul numit Terre-Rouge, unde e ridicată şi pagoda (templu) se află idolul Siva în mărime naturală, lucrat din lemn lustruit. Statua este bogat costumată. Pe cap poartă o cuşmă (căciulă) înaltă cu trei cute, buzele sale roşii se deschid rîḑênd şi mustaţele sunt rĕsucite în sus. Ochii par că privesc cu dispreţ grosul şarpe ce se încolăceşte împrejurul braţului seu stêng. Înaintea acestei pagode arde o grămadă colosală de lemne (rug) de 24 oare. După ce se termină toate ceremoniile întroducĕtoare, se scot afară toate bucăţile de lemn încă necarbonisate, jarul ce rĕmâne se arangiază puţin cu ajutorul sapelor şi se resfiră, aşa că se formează o suprafaţă de ḑece metri lungime şi 4 metri lăţime, acoperită cu un strat de jar înalt de 25 centimetri. Aceste lucrări le fac eroii sĕrbării, tineri brahmini, cari s'au rugat a li se face onoarea sĕ treacă prin jar până la statua idolului. Acest groasnic covor de foc au sĕ-l treacă cu picioarele goale, pentru ca sĕ ofere lui Siva coşuri de flori, ce tinerii le poartă pe cap. Dacă vreunul din ei cu această ocasiune şovăeşte şi cade, e lăsat se arḑă, nimĕrui nu e permis sĕ-i dea ajutor. Mulţimea, care asistă la sĕrbare îl lasă sĕ arḑă în linişte, căci şovăirea şi căderea se consideră ca o dovadă, că ḑeul Brahma nu i-a ertat pĕcatele. Cu toate acestea la sĕrbarea de dĕunăḑi nici unul n'a căḑut. Unii au trecut pe covorul de foc în paşi repeḑi şi se aruncau dincolo de el în basenul cu apă anume făcut pentru acest scop. Alţii au păşit încet, ca şi când călcau pe o pajişte verde. Ba încă svêrcoleau la fie care paş scânteile şi bucăţile de cărbuni înroşiţi în toate părţile. Ţîneau cu mânile foarte liniştiţi coşurile cu flori pe cap, fără sĕ scoată vre un strigăt de durere. Numai după ce au trecut peste acest jar şi şi-au pus picioarele în apă au început a striga, a se strîmba şi a-şi încovoia toate membrele de grozava durere, încât ţi se sfăşia inima. Numĕroşii Indieni, cari au asistat la sĕrbare, rĕmaserĕ liniştiţi şi indiferenţi; păreau mai mult adênciţi în pietate, decât în privelişte acestor groasnice torturi ale focului. Cei ce sufer se pot bucura, dacă mor imediat după aceasta, căci picioarele sunt atât de arse, încât rare ori sĕ vindecă, şi dacă scapă cu viaţă un astfel de erou, rĕmâne groasnic schilăvit.

* „*Scoala Practică,*“ magazin de lecţiuni şi materii pentru instrucţiunea primară, numĕrul 1 pro Aprilie conţine: Invitare de prenumeraţiune. — Cateshese scolare: I. Despre Dḑeu. — Şoarecele. Lecţiune din învĕţămêntul intuitiv. — Tractarea bucăţii de lectură „Şoarecele şiret“ din Noul Abcdar românesc de V. Petri. — Din calculul elementar. Lecţiuni esecutate în chip monografic pe basa figurilor numerale. — Primele lecţiuni de geometrie. — Bibliografie. — Prenumeraţiune (cu 3 fl. pe anul întreg) a se adresa la redacţiune în Năsĕud (Nassod, Transilvania).

* (Bibliografic.) În speranţă că facem un bun serviţiu cetitorilor nostri iubitori şi spriginitori de literatură, le facem cunoscut că administraţiunea ḑiarului „Românul“ din Bucuresci îndată cei se va trimite prin mandate postale sau prin timbre preţul opurilor de mai jos, le va trimite la adresa şi locul ce i se va însemna de către doritori.

Eată şi titulaturile scrierilor de folos şi instrucţiune pentru tot cărturariul:

1. „Scrieri din juneţe şi din esil“, de C. A. Rosetti. 2 volume 10 lei.
2. „Moartea şi înmormêntarea lui C. A. Rosetti.“ O broşură conţinênd o dare de seamă generală, ultimele cuvinte ale lui C. A. Rosetti, testamentul seu, descrierea celor trei ḑile în care corpul a fost espus la domiciliu, telegrame, adrese şi scrisori de condolenţa, înmormêntarea, discursurile rostite, discursurile depuse, aprecierile presei române şi streine, poesii, etc., 50 bani.
3. „Banchetul oferit lui C. A. Rosetti“ cu ocasiunea aniversării a 25-a a fondării „Românului.“ O broşură, conţinênd descrierea şi discursurile rostite, 50 bani.
4. „O căsătorie strălucită,“ de dna Emilia Carlen, cea mai renumită scriitoare suedeză. Acest frumos roman se vinde în folosul unei scoale din Transilvania, cu preţul de 60 bani.
5. „Orfana“ de Henri Conscience (se vinde tot în acel scop) 1 leu 50 bani.
6. „Noua lege electorală“ 50 bani.
7. „Revoluţiunea lui Tudor Vladimirescu“ de Cioranu, 1 leu.
8. „Nuvele“ de Mircea Rosetti, 1 leu şi 50 bani.
9. „Stăpâni nostrii“ de Mircea Rosetti, un mare volum, 3 lei.
10. „Ulmii,“ de Henry Gréville, 1 leu şi 50 bani.
11. „Căpiţa roşie“ de F. M. Notley, 2 volume, 3 lei.
12. „Cayetona Victoria,“ de H, Biart, 1 leu.

Loc deschis*)

Sighişoara, 1 Maiu 1885.

Mult onorate Domnule Redactor! Sĕ me pardonaţi că-mi iau libertatea a ve încomoda cu aceste şire; căci nu o fac aceasta de voie bună, ori din nesciinţă, ci o fac din sigurul motiv: căci cu o foaie al cărei program e de a sămĕna intrigi şi neînţelegeri între fraţii de o mamă, care scrie şi lucră din urîtul punct de mânecare al resbunărei, şi care e condusă de emigrători, cari nefiind născuţi şi crescuţi aici, nu pot sci şi nu sciu nici beneficiile şi nici suferinţele poporului român; din cari cause apoi în loc de al apăra pre acela în causele şi drepturile sale, îl încurcă şi nimiceşte cu ceialalţi conlocuitori din ḑi în ḑi mai tare, ba pe mai mulţi indiviḑi îi nefericeşte; esemplu recent „tinerii Cluşeni,“ nu că nu voiesc a avea corespondinţă, dar şi a o cetì nu-mi place.

În foaia de ḑi „Tribuna Nr. 93 apărù o corespondinţă „De pe Târnava mare,“ fără nume, căci celor cu natura sobolului nu le place a eşì la lumină, de oare-ce sciind înşişi că nu sciu scrie, şi şi ce scriu e neadevĕr cornut, — în care anonimul nu sciu din ce motive îmi aduce şi neînsemnata mea persoană înainte, din care motiv, şi vĕḑênd că respectivul tot lucrul cu reuniunile înveţătoresci şi în special cu înfiinţarea reuniunei generale a înveţătorilor din comitatul „Târnavei mari“ îl refereaḑă fals, îmi permit a reflecta următoarele:

În cât se atinge de reuniunea, şi subreuniunile înveţătorilor rom. gr. or. din districtul Sighişoarei lucrul stă aşa: că subreuniunea din protop. Sighişoara şi-a ţinut şedinţele regulat şi preşedintele ei totdeauna a participat la şedinţe; cea din Mediaş încă şi-a ţinut şedinţele şi după cum sciu eu cu mai mult succes — dovadă fundaţiunnea învĕţătorilor rom. din protopresbiteratul Mediaşului de 200 fl. v. a. de cele ale Târnavelor nu am cunoscinţă.

Ce se ţine de reuniunea generală a înveţătorilor din comitatul „Târnavei mare“ acì trebue sĕ constatez, că anonimul dacă a fost de faţa la constituirea aceleia în anul 1884, atunci ori n'a avut capacitatea, căci specialitatea indeşert şi-o aroagă că nu o are — de a cuprinde cu mintea decurgerea aceleia; — sau din reutate; ear dacă nu a fost atunci e informat fals, căci lucrul stă aşa:

Inspectorul reg. de scoale a invitat (dar nu a ordonat), pe toţi înveţătorii şi pe alţi iubitori de cultură din comitat pentru constituirea unei reuniuni generale a comitatului „Târnava mare.“

La ḑiua defiptă s'a presentat la şedinţă, unguri şi români; inspectorul de scoale a ţinut vorbirea de deschidere şi arătà scopul reuniunei, desemnândul acela cu numele cultură preste tot; pe când vorbea acela a venit caplanul şi administrator protopresbiteral Dumitru Moldovan cu trabanţii sei plin de duch, — dar nu de cel curat; şi după ce a finit inspectorul vorbirea de deschidere, la intre-

---

Dar perderea lui, pentru noi e cu atât mai dureroasă şi simţitoare căci numĕrul capacităţilor financiare la noi este foarte neînsemnat şi starea înapoiată a unei naţiuni prin nimica nu se poate înfrunta decât folosind averea şi munca sa proprie în interesul seu ca individualitate naţională, a ţinea concurenţă pe tĕrêmul material cu popoarĕle conlocuitoare, a îngrigì sĕ nu fie esploatate de aceste, cu un cuvênt, a-şi pregătì oameni, care sĕ le arate calea către emanciparea sa economică.

Şi aceasta a făcut V. Roman.

Noi avem lipsă de Asociaţiuni în tot locul şi în toţi ramii, căci numai ele pot fi în stare sĕ ne asigure o stare mai bună materială, numai ele ne pot scutì de atâte pericole ce ne amenință.

Începutul la făcut Roman, la îndemnul şi spriginul seu s'a înfiinţat deja în mai multe oraşe atari Asociaţiuni, şi nu ne îndoim, că în curênd vom avea un vel întins preste toate ţinuturile şi unghiurile locuite de români, de astfel de instituţiuni pe cât de necesare pe atât de folositoare.

Înainte de a termina acest act, sĕvêrşit din stima şi recunoştinţa ce am avut tot-deauna pentru dênsul, ne mărginim numai a aminţi, că direcţiunea institutului „Albina,“ — avênd în vedere numĕroasa familie a decedatului, rĕmasă încă în cea mai crudă etate a copilăriei, — n'a potut sĕvêrşì un act mai uman şi generos decât acum, când a dispus ca înmormêntarea sĕ se facă pe spesele institutului, ear despre familia defunctului se va îngrigì după putinţă.

Şi pentru-ce a luat direcţiunea acest conclus?

Ea a avut în vedere meritele neperitoare a-le defunctului uşorându-le acuma la moartea sa posiţia prin acea, că le-a lăsat o operă completă, şi a vĕḑut că V. Roman a lucrat, a muncit neîncetat, nimic însĕ n'a făcut pentru sine, el s'a jertfit pentru noi, pentru naţiune.

Şi aducêndui noi la acest loc tributul ce-i datorim, nu hesităm a-i şoptì durerea lăsată în inimile noastre, mai mult însĕ în peptul celor:

Şepte inimi crude, cu peptul arḑĕtor
Ce plâng, gem, suspină, îneacă chinul lor,
Şi Mama voastră dulce, nu curmă al ei plâns!
De când podoaba căsii, şi fala ci s'a stins!
Şi liniştea şi pacea, speranţa bucuria,
Şi raḑemul puternic, povaţa şi mândria
O moarte pre-matură, c'un gest le a înfruntat,
Ş'un mare gol în inimi, la toţi ea ne-a lăsat!

C. A. Silvian.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

bat în limba română cu un ton, ca detunul din senin; — că este limba română primită ca oficioasă? — !a ce i-a rĕspuns inspectorul, că fie-care membru poate vorbì cum voesce, aceasta o vor determina-o statutele reuniunei; dênsul însĕ enunciarea nu o poate face întraltă limbă, decât în cea a statului. — După acest rĕspuns caplanul D. Moldovan rostind câte-va cuvinte greşite în limba maghiară îşi luà umbrela şi se duse pănă la uşe şi de acolo dând libertate vocei primitive strigând haidaţi mĕi după mine! a părăsit şedinţa cu câţi-va învĕţători, cari îi urmară; ear pe cei ce rĕmaseră şeḑênd pre scaunile ocupate cu intenţiune de a asculta decurgerea şedinţei, îi ameninţà din antişambră cu umbrela; ceea ce a dat ansă la o mişcare sgomotoasă între cei presenţi presupunênd că caplanul D. Moldovan este alterat; şi toţi se întrebau ce va se însemne aceasta? pănă ce apoi părintele din Saschiz George Şoneriu le-a deslegat enigma ḑicênd: „iertaţi-l Domnilor că nu scie ce face“ şi sĕ ne vedem de lucru şi aşa adunărei i s'a cetit formula de statut şi aceia după desbaterile cuvenite s'a primit; nu însĕ sub titlul „reuniune ungurească“ după cum din rĕutate, sau mai mult din nescinţă o numesce anonimul, ci sub titlul „reuniunea generală a invĕţătorilor din comitatul Târnavei mari“ şi în statute fără de a fi propus vre-un român s'a întrodus §. 6 şi 11 în cari se ḑice: „notariul de naţionalitate română traduce protocoalele în limba română, şi la cas de lipsă interpretează rapoartele.“

Decursul adunărei din anul acesta încă-l falsifica anonimil, deşì a fost de faţă, căci speţialistul I. Bereszky, nu s'a făcut membru.

Eleboratul cetit de Muntean a fost un ce, ca şi care anonimul numai dacă va merge la scoală unde pănă acuşi n'a fost, va fi în stare a produce aşa ceva; şi acela a fost aplaudat de învĕţători mai de specialitate decât cel cu scoală de trei ani într'o vară; elaboratul s'a cetit în limba română ceea ce poate servì spre onoare învĕţătorilor români, căci a fost representată şi respectată în reuniune şi limba lor conform statutelor.

Ce se ţine de remuneraţiune încă minte anonimul, căci Muntean nu a primit în mai multe rînduri premiul de 100 fl. ci numai odată în anul 1882 (şi nu pentru propagarea limbei maghiare), şi din acela caplanul D. Moldovan a pretins jumĕtate pentru sine, cu toate că dênsul mai nainte primise remuneraţiune 100 fl. v. a.

Că a primit Muntean 80 fl. ca sĕ meargă la cursul de gimnastică în Budapesta, earăşi este minciună, căci dênsul nu i-a primit ca sĕ meargă, ci în anul 1883 fiind primit şi participând 6 sĕptĕmâni la cursul de gimnastică ce s'a ţinut în Budapesta i-a primit acolo ca diurne.

Ce se ţine de prânḑul comun şi acì orbecând minte impertinentul, căci eu am ţinut toast şi am ḑis că-mi pare rĕu că sasii nu iau parte, şi că între români sunt unii cu peliţă pe ochi de nu vĕd lumina, dară pe capelanul D. Moldovan, nu l-am amintit nici cu un cuvênt, pentru că se scie dênsul şi şi publicul, că sfinţia sa în urma faptelor comise.... e înaintea mea o persoană atât de neînsemnată, încât la o aşa masă mi-ar fi fost şi ruşine al amintì.

Demetriu Perţa.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Maiu n. 1885.

Timişoara:	**64**	**1**	**34**	**29**	**15**
Viena:	**23**	**27**	**88**	**79**	**56**

Nr. 182. [1013] 3—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Deeşului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi toţodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Deeş ocupând parochia de clasa a III-a.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa III. din Deeş.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vr'un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologiă şi preoţii chirotoniţi înainte, de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs* în foaia „Telegraful Român“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţei (anul, luna şi ḑiua naşterei), studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de pănă acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sunt a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericeşti şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Dat Ciceu-Giurgeşti, 27 Martie 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Deeşului.

Preşedinte: **Constantin Bodea**, adm. ppresbiteral.

Notariu: **Ioan Buzura**,

Nr. 133. [1014] 3—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7 şi în urma resoluţiunei consistoriale dto 3 Decembre 1885 Nr. 5490. Plen. prin aceasta sĕ publică concurs nou pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cohalmului.

Fiitorul protopresbiter îşi va avea reşedinţa în Cohalm, ca în centrul protopresbiteratului, şi ca atare va fi totodată şi paroch în Cohalm, după-ce va devenì vacantă parochia, ce aḑi e ocupată.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Cohalm.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenului de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus. În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea ppresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna, şi ḑiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele a teologiei (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de pănă acum pe terenul bisericesc şi scolar (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoştinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt de a se întărì cu documente cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servicii bisericeşti şi eventualminte toate altfeliu de recomândări.

Cohalm în 22 Februariu, 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Cohalm

Preşedinte: **Nicolau D. Mircea**, adm. protopres.

Notariu: **Ioan Bercan**, cap. prot.

Nr. 341. [1010] 3—3

EDICT.

Ioachim Drăgan gr. or. din Netuş, carele cu necredinţă de 8 ani a părăsit pe legiuita lui soţie Ana Bogdan gr. or. dela Şulumberg, fără a sĕ scì locul ubicaţiunei lui şi că de mai trăieşte, sĕ citează prin aceasta, ca în *termin de 3 luni* dela datul de faţă, sĕ se presenteze înaintea subscrisului căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Nocrichiu în 23 Aprilie 1885.

Oficiul ppresbiteral gr.-or. al Agnitei.

G. Maier,
adm.

Concurs de licitaţiune.

În 26 Maiu (7 Iunie) a. c., se va ţinea în comuna **Gurariului**, comitatul Sibiiului, licitaţiune minuendă verbal şi cu oferte pentru **clădirea unei biserici gr.-or.** în suma de circa **26,000 fl. v. a.**

Ofertele sunt a se adresa la oficiul parochial gr. or. din susnumita comună, unde se află spre vedere planurile, preliminariul şi condiţiunile de clădire. [1016] 1—3

Gurariului, 3/15 Maiu 1885.

Comitetul parochial gr. or.

Ioachim Muntean,
paroch şi preşed. comit. parochial.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**
4 fl. 96 cr. din lână bună de oaie;
8 „ — „ din lână mai bună de oaie;
10 „ — „ din lână fină de oaie;
12 „ 40 „ din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 pănă la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

întemeiat **Joh. Stikarofsky**, — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 pănă la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 11—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 50. Sibiiu, Joi 9/21 Maiu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Maiu 1885.

Vênturi reci suflă prin țeara noastră, și ele sunt menite a seca și puținele plănte chemate a rodì roduri binefăcĕtoare patriei, și prin ea tuturor popoarĕlor conlocuitoare. Vênturi nordice bêntuesc simțemintele popoarĕlor din Ungaria, și ele se silesc a face în sloiu de ghiață și puțina libertate, ce sub diverse pretecste ni s'a mai lăsat până acuma.

În Transilvania cea muntoasă și-au pus locașul aceste vênturi ghiățioase, și pareni-se și natura se acomodează curentului politic, căci luna lui Maiu cu ger și zăpadă a salutat pre sĕrmanul econom.

Ḑiarele din Cluș ca Șolomonarii din povestile poporului notsru anunță vijelia cu câte o coadă de bălaur hîd cum adecă sunt bălaurii, pe cari nici sĕ-i veḑi nici sĕ-i viseḑi, după ele apoi urmează esecutiva sub devisa dată.

Noue ne sunt cunoscute uneltirile îndreptate contra noastră. Am preferì a mai rĕmânea în reserva de până acuma, dacă ele n'ar lua o formă tot mai concretă, prin care acțiunea principală se marchiază până în cele mai neînsemnate minuosități.

Ḑiarele din Cluș ne spun că în patria noastră trebue creat curent patriotic.

Concesiuni nu se mai pot face, căci altcum elementele netrebnice ar ajunge deasupra.

Se va crea deci acest curent cu ori-ce preț.

Planul este cel următoriu: Reuniunea de maghiarisare 'și va estinde activitatea sa preste tot Ardealul.

De pedeci nu va mai da nicăiri, căci juriul din Sibiiu se cassează și jurisdicțiunea lui se face dreaptă moștenire între Cluș și Mureș-Oșorheiu.

Gendarmăria se va provedea cu arme de sistema cea mai nouă, și se va duplica numĕrul gloanțelor.

De va vorbì deci pressa, ea va fi regularisată în Cluș sau Mureș-Oșorheiu, douĕ centre recunoscute ca amice sincere ale libertăței noastre naționale, ear de vor vorbì singuraticii, gendarmii cu gloanțele vor avea a încuia asemenea guri îndrăsnețe.

Pentru noi situația este clarificată, și ea clarificată fiind, voim sĕ fim clarificați și noi față cu ea.

Curentul patriotic sub scutul reuniunei de maghiarisare din Cluș va face progrese închipuite, despre aceasta nu ne îndoim; va face progrese căci pressa nu va mai avea glas, îndată ce va fi a-și da seama de vorbele sale în Cluș și Mureș-Oșorheiu. Și ea va trebuì sĕ amuțească, căci curentul, a cărui producere se intenționează prin asemenea mijloace estreme, tocmai în Cluș si Mureș-Oșorheiu este incarnat așa ḑicênd în ființa eventualilor jurați.

Ar fi deci nebunie din partea pressei române a crea martiri politici în o asemenea eră a reacțiunei. Prin crearea de asemenea martiri în fața Europei culte n'am câștiga nimica, căci astăḑi nu mai domnesce dreptatea, ci forța brutală. N'am câștiga nici la neamul nostru, avênd adecă lipsă a ne ținea strêns adunate toate puterile ferindu-le de nimicirea sufletească și trupească. Apoi sciut este că în Vácz noi nici trupesce nici sufletesce nu ne zidim.

Mai puțin decât pressa vor mai vorbì la noi singuraticii în fața glonțului, care cu neastêmpĕr sclipesce în arma gendarmului neodichnit în dorința de a sfredelì peptul românului ca element netrebnic.

Românul are lipsă de peptul seu spre a-l opune glonțului aieptat de vrăsmașul strein, care voiesce sĕ umilească statul nostru, și sĕ răpească diademele din coroana împĕratului. Și s'a adeverit de 100 de ani, că mai aprig ca românul nime nu se luptă contra invasiunilor streine.

Nu se luptă însĕ românul contra invasiunilor interne, contra uneltirilor îndreptate spre a lui nimicire națională și bisericească, și el nu se luptă cât timp aceste uneltiri se fac pe basa legilor sancționate de împĕratul.

Pe acest teren românul nu rĕsboiesce, nu doară de groaza temniței sau doară a glonțului din pușca ce fâlfâie în mâna gendarmului, ci pentru cuvêntul că aceste uneltiri se fac pe calea legei.

Ni s'a spus aceasta în parlament la neobositele întrebări ale lui Orbán Balázs, ni s'a spus în ordinațiunea ministrului de interne dto. 21. Aprile, a. c. adresată comitatului Sibiiului din incidentul conclusului luat la cererea reuniunei de maghiarisare din Cluș de a sprigini uneltirile ei. Mai proaspĕt ni-o a spus-o însĕ ḑiariul „Magyar Polgár“ în numĕrul seu de eri. Ni s'a spus adecă că statul are interes sĕ se producă aici în Ardeal spiritul patriotic urmărit de reuniunea de maghiarisare din Cluș, că acest spirit se va întroduce cu baioneta gendarmilor dacă va fi de lipsă, abstracție făcênd dela peregrinagiul domnului Haller pre la Budapesta spre a câsciga inimile maghiarilor din Ungaria pentru spiritul patriotic urmărit în Ardeal.

Se poate că noi pentru ultima oară ne ocupăm la acest loc cu spiritul modern. Nici aceasta nu o făceam, dacă ḑiarele din Cluș nu ne provocau, și dacă nu erau și ḑiare românesci, cari își aruncă toate slăbiciunile în cărca acestei calamități publice, umbrindu-se sub aureola stejarului susținut până acuma de domnul Barit, pre care ele și ei în vieața lor l'au lovit.

Cu întroducerea mĕsurilor esceptionale va tăcea și pressa care va mai avea vieață încă, vor tăcea și singuraticii. Noi însĕ scim, că omul este mai energic când nu poate face vorbă multă, căci atunci și timpul perdut cu vorbele se întrebuințiază pentru fapte.

Scim și aceea, că necazul din pepturile oamenilor este foc vulcanic. Nu sĕ poate rĕsufla pe cale naturală, el va trebuì sĕ se resufle pe alte căi.

Ungurii au trecut bogat în modul cum isbucnesce focul din peptul omului, când calea cea mai naturală este înfundată cu mărăcini și polomidă.

Răbdarea românului e mare, și patriotismul lui și mai mare. „Magyar Polgár“ în numĕrul de eri ne trimite la Bucuresci pre toți, cari mai ținem la demnitatea națională, căci după alui părere, noi suntem elemente netrebnice.

Ne complimentăm fraților din Cluș pentru sinceritate.

În Bucuresci deocamdată sunt destui.

Noi contrari celor ce susțin că nu vor mai susținea lupta între împregiurările actuale sub cuvêntul că ei au devenit obiect de rîs și batjocură, vom susținea lupta cu devisa de până acuma, și vom rĕmânea la locul nostru.

Și aceasta în credința, că după cursul lucrurilor din lume nici o nebunie n'are durată lungă.

Și cumcă ungurii astăḑi sunt atinși la creeri, despre aceasta naționalitățile nu mai dubitează.

Revista politică.

Din incidentul esposițiunei regnicolare din Budapesta Viena cocheta metropolă a Austriei a felicitat capitala Ungariei. Budapesta s'a aflat foarte măgulită pentru această curtoasie a Vienei și ea și-a esprimat mulțămita sa, însĕ totodată și dorința de a saluta pre representanții Vienei în sinul seu.

Legăturile de colegialitate între aceste douĕ orașe s'au legat eri. Magistratul Vienei în frunte cu primariul Dr. Uhl s'a presentat eri în Budapesta. La malurile Dunărei pe podul năei deputațiunea fu primită cu multă distincțiune. Deși ploaia vărsa ca cu ciubĕrul totuși o mulțime de oameni se afla pe țermurile Dunărei. Representanța orașului Budapesta în frunte cu primariul Ráth a primit pre oaspeți. La cuvintele de felicitare ale primariului din Budapesta, primariul Vienei a rĕspuns în cuvinte simpatice. Ambe cuvêntările au fost primite între „éljen“ și „Hoch“ entusiastice.

FOIȚA.

„Curierul literar.“

Sumariu: Din Transilvania. Stil și limbă. Curentul latinist de odinioară. Justificarea lui. — S. Fl. Marian: „Ornitologia poporară română“ — I. Popea: „Carte de cetire. — I. Pop. Retegeanul: „Trandafiri și viorele.“ — Biblioteca „Tribunei“ broșuri: Ispirescu: „Jocuri și Jucării de copii;“ etc. etc. etc. — Ortografia transilvană.

Am înaintea ochilor vre-o câte-va scrieri din ale confraților nostri de pesta munți. Am cetit multe dintrênsele și din celelalte părți, însemnate. Eram curios sĕ sciu dacă așa numitul curinte latinist urmează în celelalte țĕri ale Daciei traiane cu aceeași putere și cu aceeași rigiditate catonică de mai nainte; dacă limba vorbită a poporului român continuă a fi esclusă cu aceeași nemiloasă tărie din operile românilor literați și dacă publicisti nu s'au convins că patriotica și folositoarea... (voiu arăta mai la vale îndreptățirea acestui calificativ)... și folositoarea încercare a celur cari ne-au preces nu mai are astăḑi cuvêntul seu de a fi.

Constat cu deosebită mulțămire că aḑi limba română scrisă peste munți este în cele mai multe în mai toate scrierile fraților nostri, întocmai cu limba română vorbită. Deosebirea, când esistă pealocurea, e atât de mică în cât trebue sĕ o cauți ca sĕ o găsesci. A trecut și a trecut pentru totdeauna timpul când trebuia sĕ ai un dicționar latino-român, pentru a putea cetì și înțelege o carte românească. Acum cetesci publicațiunile din Cernăuți, din Gherla, Năsĕud și Timișoara cu aceeași înlesnire și prin urmare cu aceeași plăcere ca și publicațiunile din Iași și din Craiova. În toate, apare, strălucе, vorbește minunată întregime și uniformitate a limbei române; în toate, diferințele dialectali sunt infime. Româneasca noastră, neolatina trajană, poate ḑice cu drept cuvênt tuturor surorilor sale: eu sunt sigura care, în mijlocul celor mai grozave sguduiri și schinguiri, am păstrat una și aceeași, snop indivisibil, limba primită dela strămoși.

Dacă până mai acum câți-va ani, frații nostri din Transilvania țineau încă la limba română literară și latină, aceasta o făceau ca dintr'un fel de de neschimbată venerațiune pentru marile umbre ale luptătorilor românismului.

Căci, într'adevĕr, latinisarea *à outrance* curățirea limbei române peste măsura firei era pe atunci cerută de împregiurările prin care treceam. Și dacă aḑi cel care ar voì sĕ o continue nu ar putea sĕ-și îndreptățască încercarea și dorințele sale, atunci nu numai că dorințele de latinisare ale scriitorilor patrioți se puteau justifica, dar se impuneau, erau comandate și aduse fatalminte de starea noastră politică, socială și literară.

Trebuia cu ori-ce preț, cu violințe și cu omoruri, cu esecuțiuni cu grămada și surghiuniri numĕroase sĕ se probeze streinilor că limba noastră nu e slavă ci latină; trebue sĕ se redea limbei române calea de formațiune a nouilor cuvinte, calea cea adevĕrată pe care de mult o părăsise pentru alte căi contrarie geniului și firei sale; trebuia în fine sĕ se provoace în limba română un fel de cataclism, o sguduire puternică. Un 93 limbistic se impunea tuturor; o revoluțiune de cele cari mătură murdăriile, arde și svântă putreḑiciunile, curăță aerul ambiant... în fine un adevĕrat 1793 ca cel din Francia, cu toate erorile, dar și cu toate bunătățile sale eroice.

Și de aceea, după cum în Francia, la Adunarea constituantă, Robespierre... sau mai esact, ca sĕ nu ne înșelăm cum fac cei mai mulți... Dupont (de Nemours) strigase: sĕ piară mai bine coloniele decât un principiu! — tot astfel scriitorii români din Transilvania, în unire cu mulți dela noi, strigară fără milă: sĕ piară mai bine personalitatea seculară, individualitatea distinctă a limbei românesci, decât principiul latinității ei.

Plecând din acest punct estrem, dela această radicală hotărâre, scriitorii goniră limba română din limba română, introduseră un fel de românească la cetirea căreia astăḑi suridem, arseră în carne vie și făcură un fel de limbă, care nu era nici latina ciceroniană, nici latina rustică, nici româneasca noastră. Acest produs al patriotismului ardinte 'și trăì

Suntem curioşi a sci cum au eşit ambii primari din dilemma creată prin curtoasia cu respect la limba în care s'au rostit felicitările. Ei au trebuit sĕ aibă în vedere susceptibilitatea ḑiarelor din capitala Ungariei, cari devin nervoase auḑind accentele limbei germâne mai cu seamă pe ambele maluri ale Dunărei dela Poşon pănă la Orşova.

Ḑiarele din capitală guralive după cum sunt ele, ne vor satisface îndreptăţitei noastre curiosităţi.

Esposiţiunea din Budapesta devine din ce în ce tot mai interesantă. După delegaţiunea oraşului Viena avem sĕ vorbim ceva şi despre cea a oraşului Cluş.

După cum se scie reuniunea pentru maghiarisare a pus toate în mişcare spre a capacita pre cei adunaţi la Budapesta despre pericolul de decadenţă a elementului unguresc în Ardeal. Ca capacitarea sĕ aibă mai mare efect presidentul reuniunei, primariul oraşului Dr. Haller — după cum am mai amintit şi la alt loc, în fruntea unei comisiuni s'a dus la Budapesta cu scopul sĕ câştige inimile capacitătţilor maghiare pentru reuniune. Primirile deputaţiunei au fost foarte simpatice. Începênd dela redactorul ḑiariului „Fővárosi lapok“ pănă la archiepiscopul dela Kalocsa, cardinalul Haynald, deputaţiunea a complimentat pre toţi cei chemaţi a a juca rolă publică în cestiunea maghiarisărei.

Ḑiarele din Cluş într'una cu cele din capitală n'au cuvinte spre a potea lăuda din destul entusiasmul cu care fu primită deputaţiunea pretutindenea. Se ḑice că toţi şi toate şi-au promis sucursul material şi moral.

Suntem de credinţa, că îndată ce statutele reuniunei de maghiarisare din Cluş vor fi provĕḑute cu clausula de aprobare şi publicate prin ḑiare, iniţiatorii societăţii „Opinca“ le vor accepta întocmai, şi *„mutatis mutandis“* le vor trimite la locurile competente spre a fi şi ele provĕḑute cu clausula de aprobare.

Cu chipul acesta meritul celor din Cluş va fi, că în cele din urmă vom avea şi noi reuniune aprobată după chipul şi asĕmânarea celei din Cluş, şi aceasta numai spre a se susţinea ecuilibrul între nisuinţele de asimilare ale reuniunei de maghiarisare din Cluş şi cele de conservare naţionale ale „Opincei,“ care pănă acuma a fost înşirată între lucrurile cari, conturbă buna înţelegere între cetăţenii din Ungaria.

Agitaţiunile electorale în Austria sunt la ordinea ḑilei, şi cu ele încriminările oposiţiei la adresa guvernului Taaffe, încriminări din incidentul egalei îndreptăţiri a naţionalităţilor.

Este curios că de când e la cârma afacerilor guvernul Taaffe, germanii din Austria nu mai încetează cu văerările de desnaţionalisarea germanilor.

Caracteristice sunt vorbirile deputaţilor din stânga întrunită în ce privesce asemenea plângeri. În o vorbire de acest soiu profesorul de sciinţele de stat dela universitatea din Viena Dr. Lustkandl îşi desvoltă Dumineca trecută programa înaintea alegĕtorilor în Baden. Caracteristica periodei trecute este agitaţiunea naţionalităţilor contra germanismului, aşa ḑice distinsul profesor şi deputat al senatului imperial. Dovadă că Bohemilor li s'a conces ca la universitatea din Praga sĕ se introducă paritatea de limbă, căreia a urmat apoi împărţirea totală a universităţei, o parte cu limba germână, alta cu limba bohemă, ca limbă de propunere. Şi mai eclatantă dovadă este crearea unei scoale boheme în un suburbiu al Vienei. Horibile dictu! Viena şi scoală poporală cu limba bohemă, aceasta nu e nici mai mult, nici mai puţin ca estirpirea germanismului.

Sĕ se mire apoi omul de plângerile celor din Ardeal cu ameninţarea elementului domnitor, dacă şi puternica seminţie germană din Austria în durerea pentru perderea domniei recurge la asemenea pretecste, cari înaintea oamenilor cu cunoscinţe despre starea lucrului, se reduc la adevĕrata lor valoare.

Aşa e omul, adevĕrul şi dreptatea dispar, îndată ce este vorba de domnie, şi dispunere arbitrariă asupra sorţei popoarĕlor subjugate.

Representantele guvernului Germaniei dela curtea din Bucuresci Baronul Saurma este rechemat şi în locul lui s'a denumit în această calitate secretariul de esterne Busch.

Schimbarea aceasta în persoane după cum se vorbesce, nu este de mare importanţă politică. Eată ce ḑice din incidentul acestei schimbări în personalul legaţiunei ḑiariul guvernului domnului Brătianu „Voinţa Natională.“

Ḑiarele au anunţat că se vorbesce în cercurile autorisate din Berlin despre numirea domnului Dr. Busch, sub-seretariului de stat la departamentul afacerilor streine din Germania, în postul de ministru plenipotenţiar al acelui imperiu pe lângă guvernul român, înlocuind pe d. baron de Saurma, care se va duce în aceaşi calitate la Haga, capitala Holandei. Această numire pare sigură, şi în curând vom avea deci în mijlocul nostru pe noul ministru al puternicului imperiu german credem dar interesant a pune sub ochii cetitorilor nostri următoarele rênduri ce le găsim în „Kölnische Zeitung“ relativ la persoana dlui Dr. Busch:

Cu retragerea sub-secretariului de stat Dr. Clemens Busch ministerul afacerilor streine perde unul din funcţionarii cei mai capabili şi mai distinsi, un funcţionar care s'a bucurat de nemărginita încredere a cancelarului, pe care povara escesivă a serviciului cu care era însărcinat ameninţa de a-l strivì, un funcţionar despre care principele Bismark a declarat în Reichstag, la finele anului trecut, că se crede nevoit a renunţa pentru viitor la activitatea sa favorită din Berlin, pentru a primì un post de ministru plenipotenţiar, în care energia, capacitatea şi cunosciinţele lui vor continua de a fi în serviciul împĕratului.

Dr. Busch s'a născut în oraşul Colonia şi este acum în vêrsta de 51 ani. El a frecuentat scoala diplomatică începênd dela cea dintâiu treaptă; pe lângă studiile juridice şi politice făcute în universităţile din Bonn şi Berlin s'a ocupat de preferinţă şi cu limbile orientale. În urma acestor studii a întrat în anul 1861 ca dragoman la legaţiunea prusiană din Constantinopole şi ocupà un-spreḑece ani această funcţiune în care înaintă încetul cu încetul la postul de prim-dragoman profitând aşa de bine de şederea sa în Constantinopole, în cât fu recunoscut îndată ca unul din cei mai eminenţi cunoscĕtori ai cestiunilor orientale fiind însărcinat ca atare cu misiuni importante.

Dela 1872 pănă la 1874 servì ca consul la Petersburg, apoi fu numit consilier raportor în secţiunea politică a ministerului afacerilor streine din Berlin, în care calitate a servit neîntrerupt cu un succes deosebit.

Prin funcţiunea lui importantă a avut înainte de toate misiunea de a face pregătirile pentru congresul din Berlin, dela 1878, în care el fu numit secretar.

Ca recompensă pentru activitatea desfăşurată de el acì şi în acelaş timp spre a-i da putinţa de a se mai recrea puţin, căci sănătatea îi era atacată, fu trimis în 1879 ca consul general la Budapesta, dar după un-spre-ḑece luni fu rechemat deja la ministerul afacerilor streine, pentru a fi numit curênd după aceea subsecretar de stat şi a devenì astfel şeful divisuinei politice. Sarcina şi munca lui acì era peste mĕsură de mari, însĕ zelul şi devotamentul lui era şi mai mari. La aceasta se mai adăoga şi împregiurarea că superiorul lui imediat, secretarul de stat contele Hatzfeldt, căḑu de câte-va ori greu bolnav, aşa că în acest interval fu nevoit sĕ ia asupră-şi şi povara grea a acestui serviciu plin de rĕspundere şi tot de o dată şi representarea diplomatică a imperiului în negocierile urmate cu ambasadorii şi miniştrii plenipotenţiari acreditaţi acì.

De multe ori s'a părut că puterea lui corporală e aproape de a sucomba sub sarcina escesivă a muncei şi grigei sale. Cu atât mai bucuros vedem deci pe d. Busch, care prin amabilitatea şi modestia lui şi-a câscigat simpatia generală, ocupând un post relativ mai liniscit, cu cât această nouĕ posiţiune îi oferă o bună ocasiune de a-şi utilisa sciinţa şi consideraţiunea sa în serviciul patriei şi a protege şi favorisa interesele germane cari sunt legate cu consolidarea şi fortificarea tenĕrului regat şi a desvoltărei sale economice.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Geoagiul de sus, În Maiu 1885. On. Dle Redactor! De un timp încoace trăim noi parochienii gr. or. de aici în mare ferbere.

După ce au fost trecute alegerile primăriei — despre care ve raportasem, începurăm a ne vede şi de alte trebi şi necazuri — căci vai multe aveam

O comună frumoasă şi cu venite cum e comuna noastră doar nu e în tot ţinutul nostru — şi cu toate aceste noi stăm rĕu — de tot rĕu!

După multe frecări în dreapta şi în stângă ne-a succes a sistemisa barem un post de învĕţătoriu cu salariu de 300 fl cu toate că nu un învĕţătoriu ci cutezăm a afirma că noi Gioagenii am putea susţinea o scoală normală, dacă ar fi armonie şi înţelegere, dacă cei chemaţi a ne da directiva ar avea şi voiă şi inimă a se interesa de noi şi de soartea noastră. Dar spre marea noastra mâhnire pre anul scolar 1884/5 am rĕmas de tot fără învĕţător şi nici nu voim sĕ ştim cine e causa la aceasta, destul că e aşa şi noi constatăm adevĕrul. Vĕḑênd că sĕ apropie ba chiar şi trece timpul de a începe scoala ne-am luat refugiu la părintele Vasile Barbu din Ripa-rimeţului, ca sĕ ia asupra dsale sarcina de a ne instrua copii în acest an, ceea ce susnumitul domn paroch a primit, se înţelege, că nu cu salariul de 300 fl. ci pre lângă una remuneraţiune de 120 fl.

---

timpul atacat de unii, apĕrat de alţi cu o egală înfocare, şi nu întârḑià a disparè pentru a face loc earăşi limbei române, limbei adevĕrate a poporului.

Totuşi, cu toate imposibilităţile sale, această încercare a scriitorilor patrioţi din trecuta generaţiune nu plecă fără a-şi fi lăsat bunul seu. Redede limbei române adevĕrată calea de formaţiune a cuvintelor sale; scoase dela uitare multe cuvinte românesci cunoscute de popor, dar înlocuite pe nesimţite de grosolane şi necioplite cuvinte slave; gonì în fine din ogoarele limbei naţionale acele vorbe slave care nu rĕspundeau la nici una din trebuinţele limbistice ale românilor.

Şi după ce făcù acestea, maiestoasa neolatină dela Dunăre ḑise un vale de plecare limbei române şi dispăru în abisul fără fund al încercărilor imposibile, lăsând după dênsa amintirea unei intreprinderi care, deşi n'a reuşit în toate, a făcut mult bine într'unele din părţile sale.

De această dispariţiune a limbei neolatine, alcătuite *ad usum* unora din patrioţii nostri, scriitorii de preste Carpaţi nu voiră sĕ-şi dea seamă cu aceiaşi înlesnire ca şi scriitorii de dincoace de munţi. O mai ţinură încă, şi pe ici pe colea o mai ţin şi aḑi.

Repet însĕ, cei mai mulţi, mai toţi, scriu aḑi ca şi noi.

Aşa, bună-oară, în însemnata şi instructiva scriere a dlui S. Fl. Marian „Ornitologia poporară română“ tipărită la Cernăuţi în 1883, trebue sĕ căutăm mult până sĕ dăm preste un abiturient, preste un respectiv sau preste o formă ce nu cunoascem ca: se ouă pentru ouă cucul (I, pag. 41—42); în colo, stilul e tot atât de curgĕtor ca şi al nostru, cestora din România liberă; ḑic mai bine curgĕtor ear nu românesc, căci termenul de comparaţiune, stilul nostru de dincoaci de munţi, nu este totdeauna cel românesc. Sunt locuţiuni, frase şi aducĕturi de vorbe pe cari ar trebuì sĕ le luăm dela fraţii nostri de dincolo, căci sunt mai românesci, deşì poate nu atât de svelte şi de gingaşe ca ale noastre.

De altmintreli, „Ornitologia părintelui S. Fl. Marian, pe lângă calitatea aceasta a stilului transcarpatin de care ne ocupăm acum, îşi are şi altele nu mai puţin însemnate şi nu mai puţin folositoare pentru cetitor. Percurgeţi, sau mai bine studiaţi cele ce poporul crede din toate punctele de vedere asupra cucului, obiceiurilor sale, datinelor la care el a dat nascere, la interpretările critice făcute de popor cu privire la istoricul şi obiceiurile cucului, şi ve veţi da seamă numai decât de meritul şi frumseţea unei astfel de lucrări ca „Ornitologia poporară română a simpaticului membru al Academiei române, părintele S. Fl. Marian.

Un studiu sau mai bine un pararel interesant ar fi de făcut între Ornitologia poporară română a dlui Marian şi Ornitologia passională a învăţatului scriitor şi naturalist francez, A. Toussenel, care murì mai ḑilele trecute. Eu cred că între felul ţĕranilor nostri de a înţelege şi esplica multe din apucăturile şi obiceiurile paserilor şi felul sciintific al lui Toussenel ar fi multe apropiări şi comparaţiuni de făcut.

Sĕ scie că totdeauna sciinţa, prin şi cu cercetările ei, confirmă multe din observaţiunile şi lămuririle pe cari le face, şi dă ţĕranul de pretutindeni asupra fenomenilor naturei. De câte ori naturalistul n'a tras însemnate foloase din cunoscinţele poporare ce i se spuneau de vre-un bĕtrân sau de vre o babă de multe sciutori. Oare-ce? naturalistul român n'ar găsì, dacă nu cheia, cel puţin indice multe în cunoscinţele de sciinţe naturale ale ţĕranilor nostri? Oare multe din caracterile distinctive ale cutărui animal sau cutărei plante nu se află şi în Zologia şi Botanica poporare române? noi credem că da, şi mai credem că, după străvechiele legende ale mitologiei orientale asiatice şi ale mitologiei grecoromane sunt aḑi sciinţificaminte demonstrate de studiele geologice ale învĕţaţilor, în cele mai multe din părţile lor, tot astfel se va găsì de sciinţă că multe din lămuririle date de ţĕran sunt adeverate şi prin urmare pot fi primite de toţi.

De aceea ḑicem mai sus, că cu privire la cele douĕ Ornitologii, a rĕposatului Toussenel şi a d-lui S. Fl. Marian, comparaţiunile şi apropierile ar fi instructive.

Vom face aceasta odată, când timpul ne va permite.

(Va urma.)

Pre basa acestei convenţiuni s'a început scoala şi încât suntem spriginiţi de organele politice, ea a fost cercetată până Dumінecă la 21 Aprilie a c. st. v. în care ḑiuă era sĕ se ţină şi esamenul public, despre ce poporul a fost încunosciinţat deja Dumінecă în 14 Aprilie, ear oficiul protopopesc al tractului Alba-Iulia în 17 Aprilie, prin hârtia oficiului parochial mânăstirea Rimeţului Nr. 5 ex 1885. Dl protopop nu a rĕspuns că poate venì sau ba — dar noi învĕţaţi cu de aceste nici că am aşteptat sĕ vie de bună seamă, căci după cât scim nici în satele vecine nu a fost est an, ear în unele doară de când e protopop a fost abia câte odată.

Nici că e mirare, tractul e mare şi apoi primăvara nu se prea rentează sĕ se preumble cineva pre sate, deci noi am aşteptat, ca cel puţin parochul local Antoniu Pop sĕ satisfacă îndetorirei, sale ca adecă, sĕ dea semn cu coplotul şi la 3 oare sĕ se înceapă esamenul! Dar ce se veḑi! Parochul a cerut dela învĕţătoriu titulo presidărei 10 fl. şi învĕţătoriul care nu a căpĕtat nici un cruceriu din salariu neputindu-i da, preotul nu a voit sĕ iase se dea semn cu clopotul, mă, ca sĕ nu se adune oameni spre scoală în după ameaḑa aceea n'a voit sĕ ţină nici sf. vecernie ci s'a pus şi a şeḑut pre gârliciul pivniţei bisericei şi nici n'a voit sĕ între în scoală!

Ce merită preotul nostru nu scim noi cei din Gioagiu, dar scim, că sĕ se fi întêmplat la un alt popor o bătae de joc ca aceasta cu copii oamenilor, cu ce avem noi mai scump, atunci se ducea minune de el. Copilaşii toţi îmbrăcaţi în vestminte de sĕrbătoare, cei diligenţi aşteptau sĕ fie lăudaţi şi premiaţi ca în alţi ani, ear în loc de aceasta au trebuit sĕ observe pe parochul locului cerênd 10 fl. dela învĕţătoriul! Aceste s'au putut dar întêmpla numai la noi în Gioagiul de sus, la noi, cari cum am ḑis mai sus, ar trebuì sĕ avem scoală normală, ear nu sĕ rĕmânem până în postul Crăciunului fără învĕţătoriu, şi apoi atunci sĕ ne tocmim în licitaţie minuendo!

Casul îl vom arăta şi autorităţilor noastre scolare din Sibiiu, şi dacă o am făcut aceasta şi pre aceasta cale e, — ca sĕ scie lumea şi ţeara, că cum poate un preot neconscienţios sĕ-şi bată joc de ce avem mai scump de copilaşii nostri, de luminarea lor, de nisuinţele noastre de a-i ridica din întunerec şi a-i face vii.

Dintre fruntaşi nu s'au arătat pre la scoală decât parochul gr. cat. Antoniu Repede şi economul Nicolae Repede, căci ceialalţi sciind de intenţiunea parochului — s'au ferit sĕ vie la un scandal şi o gâlceavă inscenată, de cel ce e chemat a fi omul ordinei şi luminei.

Vĕḑênd învĕţătoriul preot Barbul starea lucrului, a dat sfaturile cele bune elevilor sei, le-a recomandat, că în decursul verei sĕ mai cetească şi scrie şi cu aceste i-a trimis acasă! Pre drum întêlnindu-se parochul Antoniu Pop cu notariul comitetului Teodor Şandru a ḑis către acesta „Am staruit mai dăunăḑile sĕ capete Barbu 30 de fl. din salariu dar acum de nu-mi va da 10 fl. apoi nu mai capĕtă nici un cruceriu."

Aceste toate s'au întêmplat în Dumineca a cincea a Samarinencei la noi în Gioagiu!

Tot ce dorim este, că autorităţile noastre în modul cel mai grabnic sĕ aplice pedeapsa meritată asupra preotului, ce a inscenat comedia din 21 Aprilie, ear totdeodată şi la moment sĕ se pună în curgere escrierea de concurs pe anul venitor scolar 1885/6 căci lipsa de învĕţători e mare şi sĕ nu rĕmânem ear sĕ ne carpim prin Decembre şi dacă avem unul harnic — cu el în bună înţelegere sĕ vedem sĕ mai înfiinţăm unul sau douĕ posturi de învĕţători salarisaţi bine, căci de nu vom face aşa blăstĕmul lui Dḑeu şi al următorilor ne va petrece în mod meritat până din colo de mormênt!. Ear cine va cuteza a se opune înfiinţărei barem încă a unui învĕţătoriu şi a salarisărei lui — va avea de a face cu noi! Dḑeu sĕ fie cu noi şi sĕ ne proteagă în intenţiunea cea bună şi nobilă. Întunerecul trebue sĕ facă loc luminei — căci ḑiua se apropiă....

Opt fruntaşi din Geoagiul de sus.

Varietăţi.

* (Programa) sĕrbărei ḑilei de 10 Maiu 1885, a patra aniversare a încoronărei.

I. În revărsatul ḑiorilor 21 tunuri vor anunţa Capitalei solemnitatea ḑilei.

II. La oarele 10 şi jumĕtate dimineaţa se va celebra la mitropolie un Te-Deum de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat, încungiurat de înaltul cler, în presenţa dlor ministri, dlor senatori şi deputaţi cari se vor afla în capitală, înaltelor curţi de casaţiune şi de compturi, corpului profesoral, curţilor şi tribunalelor, delegaţiunilor, consilielor judeţiane şi ale comunelor urbane, dlui primar cu consiliul comunal al capitalei, dlui guvernator şi dlor directori ai băncei naţionale, dlor directori şi subdirectori ai creditelor fonciare urbane şi rurale, camerei de comerciu, înalţilor funcţionari ai statului şi dlor oficeri din armata permanentă, teritoriale şi din reservă, cari nu vor fi subt arme.

Delegaţii săteni, cu drapelele judeţelor vor fi aşeḑaţi în cartea mitropoliei în ordine alfabetică.

III. Armata va fi aşeḑată pe strade şi pieţe între Palat şi Mitropolie.

Elevii scoalelor superioare, secundare şi primare din capitală vor fi înşiruiţi pe ambele părţi ale Bulevardului Elisaveta.

IV. Pornirea dela Palatul din Bucuresci a MM. LL. Regelui şi Reginei însoţiţi de AA. LL. Principii Ferdinand şi Carol, spre a asista la Te Deum se va anunţa prin 101 tunuri.

V. La oarele 12, Maiestăţile Lor, însoţiţi de Principi, vor primi defilarea pe Bulevardul Universităţei, înaintea statuei lui Mihaiu-Viteazul, în ordinea următoare:

1. Elevii scoalelor superioare, secundare şi primare cu drapelele lor.
3. Armata.
4. Răniţii.

VI. La oarele 3, în presenţa MM. LL. Regelui şi Reginei şi a Principilor, se va face, în sala Tronului sânţirea aripei noui a Palatului de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat, fiind faţă membri sântului Sinod.

Vor asista la această ceremonie: Dnii ministri dnii senatori şi deputaţi cari se vor afla în capitală, înaltele curţi de casaţiune şi de compturi, corpul profesoral, curţile şi tribunalele, delegaţiunile consilielor judeţiane şi comunelor urbane, d. primar cu consiliul comunal al capitalei, dl guvernator şi directorii băncei naţionale, dnii directori şi sub-directori ai creditelor funciare urbane şi rurale, camera de comerciu, înalţii funcţionari ai statului generalii şi oficerii superiori ai garnisonei.

VII. — La oarele 5 jum. seara, la şosea, se va da un banchet răniţilor şi delegaţilor judeţelor şi ai comunelor. (În cas de ploaie banchetul se va da în hala de ecserciţiu dela casarma St. George.

VIII. — La oarele 8 seara va fi sĕrbare publică cu iluminaţiune şi focuri de artificii la şosea. Grădinile St. George şi Episcopia, piaţa Teatrului, piaţa universităţii şi toate edificiile publice vor fi asemenea luminate.

Musicile militare vor fi împărţite în grădinile şi pieţele publice.

IX. — Registrele de înscriere la Măiestăţile Lor vor fi deschise la Palatul din Capitală.

X. — În aceea ḑi, la oarele 10 şi jumĕtate dimineaţa se va celebra un Te Deum în toate comunele urbane şi rurale din ţeară, le care vor asista autorităţile locale.

D-nii prefecţi vor primì, în reşedinţele districtelor felicitările autorităţilor civile şi militare şi ale orăşenilor.

În acele reşedinţe d-nii prefecţi, în înţelegere cu primarii şi şefii garnisoanelor respective, vor regula modul sĕrbărei acestei ḑile.

XI. — La 9 Maiu, la oarele 8 seara, se vor da la Teatru Naţional şi la teatru Dacia representaţiuni poporare.

* (Maial.) Pompierii voluntari din Sĕlişte invită la petrecerea lor de primăvară, care o vor arangia în pădurea *„Bĕrcul roşu"* lângă Săcel pe ḑiua de 25/13 Maiu 1885.

Începutul va fi la 12 oare amiaḑi.

Intrarea: de familie 50 cr., de persoană 30 cr.

Pompierii şi familiile lor vor plătì câte 20 cr. Venitul curat va întra în fondul pompierilor.

Sĕlişte, 14/2 Maiu 1885.

Comitetul de arangiare.

* (Dare de seamă şi mulţămită publică). Onorate Domnule Redactor! Reuniunea femeilor gr. or. române din Făgaraş şi giur a arangiat la 2 Maiu a. c. v. o petrecere de primăvară împreunată cu tombolă. Obiectele de câştig pentru tombolă, in urma unui apel din partea comitetului acestei reuniuni, a fost dăruite de un numĕr de doamne, unele domnişoare şi câţi-va domni din Făgăraş şi giur pre cari pentru darea de seamă a noastră le publicăm cu numele şi numĕrul obiectelor.

1. Dna Luisa D. Gramoiu: douĕ talere de porţolan şi douĕ păhare de flori pentru salon; 2. dna Elisabeta P. Pop: o corfiţă pentru poame, un taler pentru fragi de sticlă şi o icoană colorată; 3. dna Zinca Roman: un tablou Andreiu Mureşan şi o carte Actele conferinţei electorale din Sibiiu 1884; 4. dna Iuliana Gabalini: şapte păhare pentru şampanie de sticlă şi o sarniţă de sticlă arginţie; 5. dna Elena Toma: o corfiţă pentru pâne, o ţiitoare de chibrite, douĕ păhărele de flori din gips, o sălăriţă de porţolan, o periniţă pentru ace, o ţiitoare de chiper din porţolan, douĕ funduri de perină şi douĕ păhare de flori aurite; 6. dna Anastasia Popescu: un necesier, un domino, o sarniţă de sticlă, un păhar auriu de sticlă, un păhar de flori şi o ţiitoare de chibrite; 7. dna Aneta Jovian Stoica: o taţă de lampă din haras, douĕ păhare de apă din sticlă şi o tabachiere; 8. dna Luisa Făgărăşan: un fund de perină; 9. dna Zinca Pandrea: un păhar de sticlă şi şase linguriţe de cafea; 10. dna Maria Chişerean: o ţiitoare de zăhar din sticlă arginţie; 11. dna Maria Constantin Pop: o corfiţă cu poame şi doi papagali din ghibs şi şase linguri de lemn; 12. dna Iudita Negrilă: un picsen de zăhar din porţolan şi o ţiitoare pentru cenuşă de ţigări; 13. dna Maria D. Damian: o pungă de mătasă pentru bani, o ţiitoare de tutun, un teler pentru cenuşa de ţigară, o scobitoare de dinţi, un păhar de flori din porţolan şi o frunḑă de ştejar din porţolan; 14. dna Elena Vasile Pop: o corfiţă de poame, şase talere de porţolan, un filigean de porţolan pentru cafea, o ţiitoare de orologiu şi douĕ broşuri; 15. dna Maria Florea: trei filigene cu farfurii de porţolan pentru cafea şi o corfiţă pentru bilete de visită: 16 d-na Maria Grama din Riuşor: o figură pe masă de gips; 17 dna Victoria Aron: o corfiţă pentru bilete de visită şi o ţiitoare de chibrite de porţolan; 18 d-ra Valeria Alutan: douĕ tasce de bani şi o taviţă de lampă (manufactură proprie); 19 d-ra Hareta Popescu: o mapă brodată pentru scris, un şurţ brodat — ţĕsătură proprie, un taler de poame arginţiu şi douĕ funduri de perină; 20. dşoara Rea Silvia Cip: o periniţă de ace, o păreche legători de ştrimfi manufactără proprie, şi douĕ păhăruţe verḑi aurite; 21. dnul George Golian, comerciante: un călimar auriu de porţolan, o cană de masă de porţolan, o tasă de presentat şi o tabachiere; 22. dnul Nicolae Popoviciu, calfă: o cutie cu săpun; 23. dnul Ioan Podgursky, têmplar: o ţiitoare de poame şi o preserătoare de zahar, ambe din sticlă şi 24. dnul Trepches Heinrich, director poliţienesc: un vas de flori şi o ţiitoare de sare, ambe din sticlă.

Cel mai preţios obiect pentru aceasta tombolă: un servit de vin — taţă, sticlă şi pahare — s'a cumpărat din caseta proprie a on. dne: Anastasia Popescu, Elena Vasile Pop, Maria Constantin Pop, Maria Florea, Maria Cip, Elena Toma şi Maria Eiser contribuind fie-care câte 1 fl. v. a.

Suma în bani incursă din jocul tombolei cu câştigul tuturor obiectelor de către publicul participant a fost 30 fl. 46 cr. v. a.

La întrare a contribuit cu câte 2 fl. v. a: Philipoviciu, medic şi Danko Gyula, apotecar; — cu câte 1 fl. v. a.: Nicolae Cozgarea, cap. pens., Ioan Florea, asesor, Vasile Pop, comerciante, Ioan Podgursky, templar, Ioan Ciora, timar, Borosnyai Béla, Constantin V. Pop, Iovian Stoica de Vist, jude reg. pens., vĕduva Konerth, Dr. Stefan Pop, fisic comit., Ioan Cintea, amploiat la cart. fund., Csato, vice-pretore, Adolf Făgărăşan, Pop, oberleitnant, Gáll Domokos, jude regiu, Bruszt Lajos, George Boeriu, morariu, Steinburg, apotecar, George Golian, comerciante şi Iuliu Podoabă oficial de postă; — cu câte 50 cr. Lazareviciu, leitnant, Pongrácz Géza, Nagy, Hachmiller, leitnant, Reichel, Sebes Iózsef, Pánczél Zsigmond, Ioan Muntean, învĕţătoriu, Gavrila Pop, învĕţătoriu, Izsák Miklós, Hermann Iohan, Valeriu Poparad, Ioan Murĕşan, şi Nicolae Ludu, învĕţătoriu, — suma 31 fl. v. a.

Dela privaţi în urma petrecerei: Gerasim Grama capitan pens. 1 fl. v. a, Daniel Gabor, înv. 1 fl. v. a., suma 2 fl. v. a.

Suma venitelor preste tot 63 fl. 46 cr. v. a. din care detragênd spesele de 17 fl. 96 cr. v. a. remâne un venit curat de 45 fl. 50 cr. v. a. care sumă s'a înmanuat spre administrare doamnei casserese a acestei reuniuni.

În numele reuniunei primească mulţămită pre această cale toate acelea p. t. doamne şi domnişoare cari au contribuit cu obiecte la tombula proiectată şi toţi aceĭ p. t. domni, cari nu mai puţin a contribuit cu dinariul lor în favorul fondului reuniunei gr. or. române de femei din Făgăraş cu scopul de a îmbunătăţì starea miseră a scoalei noastre gr. or. de aici, carea abea se mai poate susţinea.

Făgăraş, 6 Maiu 1885 v.

Anastasia Popescu, presidentă.   *Nicolae Aron,* secretariu.

* (Lista contribuirilor la maialul scoalelor române din Făgăraş şi Beclean ţinut la 6/18 Maiu a. c. în Dumbrava Făgăgăraşului „Moara de hârtie.") P. T. Iacob Zorca, notariu cerc. Vlădeni 1 fl., Ioan Raţ, notariu cerc. Bran 1 fl., Ioan Moşoiu şi Leonte Puşcariu, preoţi gr. or. Bran 1 fl., George Boeriu, morariu 1 fl., Valeriu Negrea 1 fl., Iancu Meţiaan 2 fl., George Borzea, notariu cerc. Vistea infer. 1 fl., Petru Popescu, protopr. em. 1 fl., Iovian Stoica d
reg. pens., 1fl. Familia Cip Nicolae 1 fl.,
Familia Chiornită 1 fl, Mihail Cioban 5
czél Zsigmond 55 cr., Siera 60 cr., Har

comite suprem 1 fl., Daniil de Gramoiu, v. comite 1 fl., Traian Meţian, prot. Zĕrnesci 1 fl., Schreiber Ferencz, inspector reg. de scoale 1 fl., Nicolae Garoiu, advocat 1 fl., Abraham, preot luth. 60 cr. Ioan Roman, advocat 3 fl., Gabor şi Vagner, învĕţ. 1 fl., Neufeld 50 cr., Stefan Necşa 50 cr., Ioan Szilágyi 1 fl., Alecsandru Belle, pretore 2 fl., Laurian Hobian, 50 cr., Ioan Mureşan, 50 cr., Iuliu Dan administrator protopresbiteral 3 fl., Ilariu Duvlea, advocat 1 fl., Ioan Turcu, protonotariu 2 fl., Dr. Andreiu Micu, advocat 50 cr., Laurian Negrea, pretore 3 fl. Hachmiller, 50 cr., N. N. 60 cr., N. N. 50 cr., Iacob Popeneciu notar comit. 50 cr., George Golian, comerciante 2 fl., Gregoriu Negrea, perceptore 1 fl., Vasiliu Dan subjude reg. 2 fl., Ioan Zacharia 1 fl., Familia Bettö 1 fl., Roiti 50 cr., Dr. Stefan Pop, fisic comit. 1 fl. Ioan Dan preot gr. or. 2 fl., Alecsandru Micu vicar foraneu 1 fl., George Gridanul 1 fl. 20 cr., Nathan 50 cr., Aldulea Metian, revisor comit. 1 fl., Pongracz 50 cr. Familia Szentgyörgyi 1 fl., Dr. Bing, medic 50 cr., Tierfeld David, librariu 1 fl., Ioan Nicodin 1 fl., şi Ioan Pop învĕţătoriu Şinca 50 cr., — suma 59 fl. 55 cr. din care detragĕnd spesele de 39 fl. 70 cr. remâne un venit curat de 18 fl. 85 cr. care s'a împărţit în folosul celor douĕ scoale române din Făgăraş şi a celei din Beclean.

Făgăraş, 7 Maiu 1885 v.

Nicolae Aron, învĕţătoriu. *Nicolau Ludu*, învĕţătoriu. *Ioan Pop David*, învĕţătoriu.

* (De ale timpului). Cu luna lui Maiu s'a început timpul ploios, care a schimbat temperatura în mod simţitor. De o sĕptĕmână încoace pe la Sibiu avem frig ca earna. Falnicul creştet al munţilor Carpaţi este acoperit cu nea, care s'a lăţit până jos la poale. Luni dimineaţa a brumat binişor, se crede însĕ că nu s'au causat pagube mari.

Eri pe la oarele 11 a nins subţirel, subţirel. Timpul nu seamănă a Maiu ci a Octobre.

* (Sclavii în China). Nu este nici o familie chineză mai avută care sĕ n'aibă câte douĕ-ḑeci de sclavi, de şi este foarte lesne de a avea foarte buni servitori liberi.

Preţul unui sclav variază după etatea, puterea şi frumseţea lui. În timp de pace şi de prosperitate acest preţ se urcă până la cinci sau şase sute de franci şi chiar mai mult; dar în timp de resbel sau de foamete, familiile cari au mai mulţi copii îi vênd, adesea pentru un pumn de orez. Gray citează bande de vagabunḑi pe cari i a vĕḑut vênḑênd mulţime de june fete cu câte 20 franci una. El a vĕḑut asemenea la Canton un tată care se ruinase la joc şi care şi-a vêndut doi copii ce avea pentru suma de patru sute douĕ-ḑeci şi cinci de franci.

În general mai nainte ca vênḑarea sĕ fie făcută, se ia sclavul şi se pune la încercarea în timp de o lună.

Ceea ce se ţine mai în seamă a se sci cu siguranţă este, ca el sĕ nu fie bolnav de lepră şi în scopul acesta se întrebuinţează mijlocul următor: sclavul este condus într'o cameră întunecoasă preumblându-se pe dinaintea lui o flacără albastră Dacă pelea lui la lumina flacărei ia o coloare verḑie, se conchide că este sănĕtos; dacă ia o coloare cam roşie, atunci este o dovadă că se află bolnav de lepră.

Sclavagiul este perpetuu şi ereditat. Nenorociţii cari se află în această condiţiune n'au nici chiar dreptul de a decide de soartea copiilor lor, şi numai la a doua generaţiune desrobirea este de drept, dacă sclavul a putut sĕ adune bani pentru a şi cumpera libertatea. Ei nu pot sĕ se înfăţişeze înaintea instanţelor judecătoresci.

În fine, stăpânul are asupra lor dreptul de vieaţă şi de moarte, şi se poate ḑice toate drepturile chiar şi dreptul de a libera pe sclavul seu la prostituţia publică. Sclavul este fără de lege.

Se întêmplă adesea ca el sĕ fugă. Fuga lui este semnalată din toate părţile prin afiş cari indică etatea, figura şi costumul seu adresa stăpânului seu şi recompensa făgaduită celui care-l va aduce la locuinţa lui. Aceste afişuri se vĕd lipite mai pe toate zidurile oraşelor chineze sau pe peptul strigătorilor publici cari se preumblă pe uliţă ca şi aşa-numiţii sandwich-men din Londra şi Paris.

„Românul.“

* (Săpăturile dela Capri.) Acum cât-va timp, făcêndu-sĕ săpături la Capri, s'a descoperit vechiul palat a lui Tiberiu. Această scire interesantă a produs o viue sensaţie printre învĕţaţi şi archeologi. D. Ruggiero, directorele săpăturilor archiologice din districtul Neapole, adresează în această privinţă ḑiariului „Le Temps“ o comunicare interesantă.

Descoperirea s'a făcut într'o comuna numită Fragora, unde se crede că era zidită una din cele douĕ spre-ḑece ville ale lui Tiberiu, menţionate în „Analele lui Tacit“ şi despre care face menţiune un archeolog, Hadrava, care a făcut săpături la Capri în 1700.

Un ţĕran, săpând un şanţ pentru irigaţiunea pămêntului seu, dete peste mai multe camere lângă o colină. Aceste camere sunt puse pe aceleaşi plan; un coridor larg şi boltit le desparte de pămêntul colinei şi le protege în contra umezelei. Construcţiunea este de peatră şi de cărămidă din epoca imperială. Zidurile au doi metri înălţime, şi sunt văpsite, de abia se mai poate destinge coloarea. S'a găsit pavage de mosaic alb; unul din ele, de marmoră colorată, are 4 metri 60 centim. lungime şi 4 metri 20 centim. lărgime. De sigur că are sĕ fie cumpĕrat de guvern şi pus în museul de antichităţi din Neapole.

La colţul unei camere, care n'a fost încă curăţită, s'a descoperit bucăţi de marmură albă, cornice câte-va olane purtând marca *Tonnei-Deficilinis-Viccanis.* În archivele direcţiunii săpăturilor districtului Neapole, d. Ruggiero a constatat că în Octombre 1831 s'a găsit aproape tot în acelaşi loc o sută chilograme de tuburi de plumb, ceea ce ar confirma tesa că construcţiunile din Fragora sunt pentru băi. Ingeniarul-architect pe care direcţiunea săpăturilor l'a trimis la Capri pentru a conduce săpăturile îşi urmează lucrarile.

„Românul.“

* (Monomania sinuciderii.) Andrews Lawson, de naţionalitate suedeză, locuind la Brockton (Massachusetts), a fost găsit mort în camera sa. El a lăsat un manuscris de 27 pagine, întitulat: „Biografia mea,“ în care spune că şi-a petrecut toată vieaţa încercând sĕ se omoare.

N'avea de cât 5 sau 6 ani când mama lui, al cărui soţ era un beţiv de frunte, îi spusese că eşise într'o seară pentru a se înneca douĕ luni mai nainte de a se nasce Andrews; dar în momentul de a se arunca în rîu, se gândì că n'are dreptul de a dispune de vieaţa copilului pe care-l purta în sînul seu, şi renunţă la acest proiect. Andrews crede că moştenise dela mama sa mania sinuciderii.

El spune amenunţit că, fiind încă copil, se aruncase într'un lac cu otărîrea de a se ineca, dar a fost scos de un trecĕtor. Acestei prime încercări urmară altele în numĕr de peste douĕ-ḑeci. Andrews îş trăsese un glonte în cap, dar osul fruntal făcuse ca glontele sĕ devieze; el se spânzurase, dar un oarecare îi tăiase funia; în urmă se otrăvise, dar doza fusese foarte tare şi stomachul seu a dat'o afară; fiind foarte înăduşit înghiţise o mare cantitate de ghiaţă în speranţa de a se îmbolnăvì de pneumonie, dar n'a avut nici chiar guturai.

După ce descrie şi alte încercări de sinucidere, Lawson anunţă pe pagina din urmă a manuscrisului seu că speră în fine că a găsit mijlocul cel mai sigur de a scăpa de vieaţă; el a cumpĕrat patru pachete de săricică, le-a amestecat cu miere şi nu mănâncă de cât dintr'ênsa.

În adevĕr, după esaminarea făcută stomachului seu, 'a constatat că aceasta a şi fost causa morţii sale.

„Românul.“

* (Bibliografic). „*Convorbiri literare.*“ Apare la 1-iu a fie-cărei luni. Nr. 2. Bucuresci 1 Maiu 1885. Anul XIX. Director Iacob Negruzzi. Sumariu: I. L. Caragiale. „D'ale carnavalului“, comedie în 3 acte Iacob Negruzzi. „Copii de pe natură“: Vorbe parlamentare. V. Alecsandri. „Ovidiu,“ piesă în 4 acte (act. 3-lea). Schopenhauer. „Despre istorie.“ D. Onciul. „Dare de seamă critică“ despre „Teoria lui Roesler, studiii asupra stăruinţei românilor în Dacia Traiană de A. D. Xenopol“ Ion Alecsandri. „Odă la unirea românilor“ (poesie). A. C. Cuza. „Ideal“ (poesie) T. Robeanu. „Finis“ (poesie). „Necrolog“ „Corespondenţa.“ „Bibliografic.“ Toate drepturile reservate. „Direcţia“: „Strada Română 25.“ Editura şi administraţia stabilimentului grafic Socecu et Teclu. Bucuresci, Strada Berzii 86.

Loterie.

Mercuri în 20 Maiu n. 1885.

Brünn: 17 73 63 6 27

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Maiu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	97.60	97.65
Renta de aur austriacă	107.80	107.75
Renta ung. de hârtie	92.50	92.55
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 —	97.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.50	122.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	287.50	288 20
Acţiuni de credit austr.	287.70	288.15
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	107.—	107.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101.10	100.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	102 —	102 —
Sorţi ungu eşti cu premii	116.60	116.25
Sorţi de regularea Tisei	118.75	118.25
Acţiuni de bancă austro-ung.	859.—	858.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	146.75	147.—
Galbin	5.84	5.83
Napoleon	9.85½	9.85
100 marce nemţeşti	60.85	60.90
London (pe poliţă de trei luni)	124.45	124.40

Concurs de licitaţiune.

În 26 Maiu (7 Iunie) a. c., se va ţinea în comuna **Gurariului,** comitatul Sibiiului, licitaţiune minuendă verbal şi cu oferte pentru **clădirea unei biserici gr.-or.** în suma de circa **26,000 fl. v. a.**

Ofertele sunt a se adresa la oficiul parochial gr. or. din susnumita comună, unde se află spre vedere planurile, preliminariul şi condiţiunile de clădire. [1016] 2—3

Gurariului, 3/15 Maiu 1885.
Comitetul parochial gr. or.
Ioachim Muntean,
paroch şi preşed. comit. parochial.

„Albina“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Publicaţiune

în sensul articlului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciare puse** în cerculaţiune cu ḑiua de 30 Aprile 1885 face . . . . **fl. 904,800.—**
2. **Pretensiunile institutului de împrumute hipotecare** care servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de . . . . **„ 905,179.50**
3. **Valoarea hipotecelor luate de basă** la susnumitele împrumute hipotecare este de . . . . **„ 4,011,574.—**
4. **În sensul §. 97.** din statute **„fondul special“** pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de . . . . . . **„ 221,136.67** acesta e indus în cont separat şi plasat în efecte publice.

Sibiiu, 1. Maiu 1885.

[1017] 1—1

Direcţiunea.

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)

NT MIHALY ARK
SEGEMD CCLXXX MANC

de construcţiunea cea mai nouă
cu sul sucitor
în Sighişoara
piaţa de sus
(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea şi cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. [1018] 1—3

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 51. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Maiu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători ale Rusaliilor numĕrul procsim va apărea Joi în 16 Maiu v.

Sibiiu, 10 Maiu 1885.

Preste doauĕ ḑile biserica sĕrbează pogorîrea Duchului sânt asupra apostolilor. Luminați și învăpăiați de duchul înțelepciunei și al înțelegerei, apostolii Domnului s'au împrăstiat prin lume vestind pretutindenea pacea și evangelia dreptății.

La sĕrbarea acestei ḑile mărețe și noue ne va fi ertat a reflecta la o operă a activităței pacinice. Vom revenì la esposiția regnicolară din Budapesta spre a mai constata încă odată, că viguroasele popoarĕ ale Ungariei întrunite într'un gênd și o inimă, și inspirate de una și aceiași dorință, pot face minuni, la vederea cărora lumea din afară uimită trebue sĕ se plece.

Un duch rĕu a inspirat pre oamenii chemați a face și conduce opinia publică în statul nostru. Un duch rĕu a inspirat pe acesti oameni, și efectele inspirărei le vedem ḑi de ḑi manifestându-se când în formă mai crutătoare, când mai pronunțată, de multe ori de tot resboinică, totdeuna însĕ cu scopul vĕdit, de a lovì în consciința națională a locuitorilor nemaghiari din această patrie.

Dedați a nu mai vedea acte pacinice în vieața noastră publică, dedați a cetì în ḑiaristica maghiară tot insulte la adresa noastră, insulte provocate de cutezanța cu care stăruim a ne apĕra, esposiția din Budapesta ni se presentează ca corb alb în vieața publică a Ungariei.

Ne este deci dat a vorbì la acest loc pentru a doua oară despre efectele operei pacinice din capitala Ungariei, ne este dat a vorbì în preseara ḑilei, carea odinioară a vĕḑut pre Apostolii păcei inspirați de Duchul înțelepciunei, și al înțelegerei, și ne este dat a constata că duchul nebuniei și al neînțelegerei a inspirat pre Apostolii actualului patriotism dela noi, i-a inspirat se vede în mĕsură foarte mare, așa că ei chiar și prin esposițiunea regnicolară din Budapesta și-au sĕmănat tendențele lor: de a arunca umbră asupra neamului românesc.

Se scie că Ungaria prin esposițiunea regnicolară din Buda-Pesta a voit sĕ documenteze lumei, de ce este capace industria Ungariei.

Noi nu vom subscrie toate cele înșirate de ḑiarele unguresci ca laude la puterea de creațiune a geniului națiunei maghiare, nu vom subscrie fără cuvenita reservă nici cele scrise de ḑiarele nemaghiare despre modul cum s'au făurit în câte-va luni de ḑile lucruri archeologice chemate a documenta puterea de creațiune a geniului națiunei maghiare prin veacurile trecute. Vom constata însĕ că o tendență vĕdită s'a arătat și de astădată, in ceea ce privește reputația numelui bun a celor ce s'au îngrigit de trimiterea obiectelor de pre locurile, pre unde românii sunt compacți.

Această tendență vĕdită și-a ajuns scopul.

Industria ungurească sĕ ḑice că este în floare, despre români sĕ vorbească lucrurile espuse în numele lor.

Avisăm pre cetitorii nostri la un articol al ḑiariului din Bucuresci „Voința Națională,“ articol reprodus și de noi la alt loc.

Cetitorii nostri se vor convinge, că adevĕrul am vorbit afirmând că cei ce a dispus a se trimite în numele românilor din comitatul Huniadoarei lucrurile, despre cari ne raportează ḑiariul „Voința Națională“ nu pot avea pretensiune de titlu la bună reputație.

S'au dispus sĕ se trimită adecă în numele românilor asemenea lucruri primitive ca streinii sĕ vadă de ce sunt destoinici românii de aici sĕ deducă apoi gradul nostru de desvoltare, și geniul poporului nostru în lucrul mânilor.

Scopul s'a ajuns, și poate aḑi mâne vom cetì prin ḑiarele europene despre starea primitivă a românilor din Ardeal cu privire la industria de casă.

Dacă s'ar reduce lucrurile numai la noi sau la aceia, cari ne cunosc pre noi, n'am avea nici o bănuială.

Esposiția națională dela 1861 din Brașov, cea dela 1881 din Sibiiu, apoi cea parțială arangiată în toamna anului trecut de către reuniunea femeilor române din Sibiiu au fost toate acestea vii și eclatante doveḑi despre desteritatea neamului nostru în lucrul mânilor. Mai ales țĕranca română admirată a fost la 1861, admirată la 1881, admirată la 1884, admirată de toți streinii cari, au avut ocasiune a cunoasce productele ei în țĕsĕtură și chindeseală. De aceea dacă s'ar tracta despre părerile oamenilor cari ne cunosc, puțin ne-ar importa esposiția în ce privesce lucrurile espuse din Huniadoara. Ne indignează însĕ, când vedem că și aceestă manifestațiune, pre cari noi o-am numit cea a păcei, se esploatează cu rea intenție spre a ne presenta lumei, ca oameni primitivi, semi selbatici, vrednici de soartea ticăloasă ce ni s'a creat în cele politice și naționale.

Suntem de credința că presa română se va ocupa cu această parte umbroasă a esposiției din Budapesta, și cel puțin cei cari ne cetesc și pre noi vor vedea, că chiar și lucrurile cele mai inocente se folosesc cu rea credință spre a fi discreditat românul în patria sa.

Cu asemenea procedură, accentuăm, nu se va întărì legătura, ce trebue sĕ esiste între noi spre a putea fi la timpul seu toți la locul nostru cu asemenea devotament.

Fac de tot rĕu ḑiarele unguresci, când pun asemenea lucruri cu intenție rea inscenate, le pun în sarcina dinastiei, după cum se face astăḑi. Prigonirea noastră se poate urma încă, voim însĕ sĕ ne mai rĕmână mângăerea, că dinastia este preste valurile politicei. Cu această mângăere așteptam un viitoriu mai bun. Dacă ḑi de ḑi ni se răpesce și aceasta, întrebăm ce ne mai rĕmâne?

Sperăm că duchul sânt va lumina pre cei chemați și se va restabili domnirea dreptății față cu toți locuitorii țĕrei.

Un cuvênt preoțesc la (soartea) situațiunea noastră.

Tot ce a produs spiritul omenesc în diferitele graduri de desvoltare, e de a se considera ca un product al ideilor dominante în acele timpuri. Ideile merg și nu se opresc. Ele sunt furnicile muncitoare, cari clădesc cu încetul, oamenii sunt numai niște simpli privitori. — Îndată ce vom recunoasce acest adevĕr, că ideile sunt și au influința cea mai puternică asupra desvoltărei spiritului omenesc, că ele sunt purtătoarele a toată sciința, că în ele 'și cunoasce omul mai bine destinațiunea s'a — demnitatea omenească câștigă respect și se avêntă numai prin ele la adevĕr. — Adevĕrul cresce, se desvoaltă și se înalță ca un arbore puternic din o mică sĕmênță. El se ridică și întinde ramurile sale, ca și neşte brațe puternice preste lumea veche și oamenii pot se întârḑiă lucrurile, dar sĕ le oprească nici când. El culege plângerile, arată miseriile și cercetează ranele spre ale vindeca! — Aceste verdicte avêndu-le înaintea ochilor — m'am determinat a scrie în Nrii 34 și 37 ai preț. ḑiar „Telegraful Roman“ sub titula „Cestiuni de resolvat la sinod“ unele lucruri privitoare la noi la preoți — în speranță, că fac un servit bun collegilor mei — spre a ne clarifica.

Durere timpul în care trăim e bolnav, și boala lui cea mai mare e minciuna, care slăbesce și co-

FOIȚA.

„Curierul literar.“

Sumariu: Din Transilvania. Stil și limbă. Curentul latinist de odinioară. Justificarea lui. — S. Fl. Mărian: „Ornitologia poporară română“ — I. Popea: „Carte de cetire. — I. Pop. Retegeanul: „Trandafiri și viorele.“ — Biblioteca „Tribunei“ broșuri: Ispirescu: „Jocuri și Jucării de copii;“ etc. etc. etc. — Ortografia transilvană.

(Încheiere.)

Revin.

Tot astfel în ceea ce privesce stilul românesc, ușoara și limpedea alcătuire a frasei, neîntrebuințarea cuvintelor rebarbative adecă a vorbelor de care ți-e frică, cartea d-lui Ioan Popea, profesor la gimnasiul român din Brașov, (Sibiiu, 1885) intitulată „Carte de cetire“ pentru gimnasie, scoale reale etc. etc., ne dovedesce cu aceeaşi putere că limba [illegible] r a întrat pentru totdeauna [illegible]

[illegible] lui cât și [illegible] nioară la [illegible] frămante [illegible] tin sau

D. Popea a uitat pe latrone pentru a ḑice tâlhar; scrie pom când îi vine și nu se crede ținut a ḑice totdeuna în spinarea condeiului pe clasicul arbore; mai lasă pe custode sĕ doarmă, și fuge cu paznicul prin câmpiele înflorite ale limbei populare române. Într'un cuvênt, bucățile „Cărței de cetire,“ mai toate bine alese, pot fi cetite și de elevii scoalelor din Brașov, și de cei din Bucuresci și de cei din Bucovina, fără ca sĕ fie opriți nici unii în șirul cetirei lor de vre-una din acelea respectavere locuțiuni puraminte romane.

Se va găsì pe ici colea în Cartea dlui Popea câte un germanism, ca... bunăoară cel din buc. 7 pag. 6: „ești un tiner brav, fĕtul meu“ dar cine crede că nu face sau cine nu are streinism în vorbirea sa, arunce dlui Popea pieatră de pedeapsă și de oropsire. Cartea de cetire a dlui Ioan Popea e bună; repet: bucățile ce conține sunt bine alese. Nu numai elevii scoalelor gimnasiale, reale pedagogice și de adulți vor cetì cu folos aceste mostre, ci chiar și aceia cari se măgulesc cu deşearta speranță că educațiunea li-e desĕvêrșită.

Constatând aceiaş limbă românească în prefața cărții dlui învĕțător Ioan Pop Reteganul din Gherla, Trandafiri și viorele (Gherla, 1884), me voi lua la ceartă cu meritosul adunător al acestor poesii populare, pentru un cuvênt pus pe titlul cărții, și întrebuințat și în prefață — cuvênt venit dela noi, neromânesc, disgrațios, un fel de stârpitură francesă, rătăcită ca un amărît venetic prin holdele noastre române.

Dl I. Pop Reteganul ḑice că acesti Trandafiri și aceste Viorele populare române a fost de dnia sa culese și arangiate, și la pag. 9 din prefață mai ḑice că aceste poesii a fost culese de el însuș și de unii din amicii sei cari i le dederă „spre arangiare.“ În ce sens, cam adecă cu ce însemnare luat-a stimabilul învĕțătoriu din Gherla acest cuvênt de arangiare și arangiat? Cu însemnare de întocmit, de orânduit, așeḑat? Atunci, de ce n'a ḑis unul din aceste cuvinte române de viță vechie, și a voit mai bine sĕ plece urechia spre Predeal pentru a auḑì resunând din spre Bucureşti franțuzita arangiare care, în loc de a-i orânduì stilul după cum e bine și se cunoște, îi face mai mult deranji?

Revenind asupra poesielor culese de dl I. Pop Reteganul, găsim într'ênsele unele cari nu le-am vĕḑut nicăiri, altele cari sunt variante sau tipuri cunoscute, toate însĕ frumoase și avênd cunoscutele și adimenitoarele însușiri ale poesielor populare române. Nimic mai duios de cât două morminte (pag. 16—17); Rusalin al lui Demia cântă puterea amantei și crima de care e capabil amantul, rumpe și ce avem bun. — Civilisațiunea noastră a pornit pe o cale greșită, care începe a corupe consciințele, a degrada sufletele și a ucide idealurile — și aceasta o vedem representată în egoismul și materialismul cel mai destrăbălat.

Este greu la noi a prinde peana în mână și a atinge coarde, cari dor, dar trebue sĕ o facem, căci aceasta o datorim întâiu posițiunei și reputațiunei noastre și a doua intereselor noastre naționale și bisericesci.

Germanul ḑice *„Klar und wahr — auf jede Gefahr“* și condus de acest adevĕr îmi voiu continua calea, fără privire la reflecsiunile dlui „G“ și ale dlui „B“ — ba chiar și făr de a cere consêmțemêntul celor ce nu-și dau iscălitura — decât numai în anumite condițiuni.

Mai nainte de toate e bine sĕ staverim, oare e bine sau ba, consult sau neconsult, ca noi sĕ ne combatem pre un teren unde cel din Brașov cât și cel de pre „Câmpul pânei“ suntem pĕtrunși de adevĕr?

Dacă e bine — atunci sĕ o facem, eu însĕ cred că consult ar fi, ca sĕ vedem pericolul și vĕḑêndu-l sĕ căutăm a-l combate prin fapte și prin sinceritate.

Am ḑis anume sinceritate, căci ea ne va treḑì consciința și nu va permite sĕ fim nepăsători pentru ce fac semenii nostri și astfel indiferentismul de afacerile publice nu ne va copleșì cu totul. La noi doară ca la nimenea se poate aplica cea ce scrie G. Sion în „Revista Carpaților“ dela 1860. „A vedea rĕul și a nu avea curagiu al stêrpì, a simțì rana și a nu țipa de durerea ei, a vedea abusul și a-l acoperì, a călca preste necurețenii morali și materiali și a trece înainte fără a ḑice nimica, a suferì asupriri și a tăcea, a perde timpul și a nu face nimica, a scrie și a nu rostì nimica.“

Sunt 25 de ani de atunci — și eată că oamenii mici la suflet, vor sĕ se re'ntoarcă spre un trecut unde și la care nu mai poate fi re'ntoarcere.

Eu și cei de o părere cu mine suntem datori sĕ ne punem pe un alt teren, și adecă pre acela de a combate rĕul și a-l stêrpì, până nu prinde rădăcini afunde! Cumcă stăm rĕu — e adevĕrat, că nu ne dăm seamă de e bine sĕ remânem așa — e și mai adevĕrat. Ne place sĕ fim conservativi, fără sĕ vedem că poporul înaintează și ne cresce preste cap și atunci în loc de autoritate și îmbunătățire materială și morală, ne vom treḑì pe un grad cu clerul cel puțin de invidiat din țeara româneasca. De plimbările, prin care a trecut și trece societatea omenească preotul român aḑi trebue sĕ țină cont. Grigile și boalele aḑi încep a se vindeca numai cu leacuri reali și misticismul de mai nainte amestecat cu o sfestanie ori maslu nu mai e de ajuns. Dovadă despre aceasta e preoțimea din mărginime, care până pre la anii 1860 era de dimineața până seara ocupată cu servìții și funcțiuni prin casele crestinilor nostri; ear acum preotul dacă nu are cumva economie poate dormì de dimineața până seara, că nu-i are nimene de grige. Și oare ce a produs aceste schimbări, de cât timpul și schimbările prin cari a trecut și trece societatea românească! Poporul nostru aḑi caută în preotul seu un mijloc de ajutoriu real în luptele vieței și un conducĕtoriu cătră isbândă pre drumul binelui, și aḑi numai acel preot poate inspira încredere poporului care voiesce ridicarea lui și îi dă mâna de ajutoriu în toate nĕcazurile vieței.

A mai esmite întrebarea, că câți preoți dau acest ajutoriu real, ar fi o întrebare de tot riscată și de aceea ḑic astădată: că cine voiesce ridicarea neamului seu și a bisericei, apoi sĕ ridice pre preot. Și cine e chemat sĕ o facă aceasta ca el însuși? Fie-care e faurul norocului seu! Păn când preotul nu va aduna și sci aduna pre poporenii sei în jurul seu, până nu va nisuì a-i îndrepta pre calea binelui și a onestului — ei, poporenii nici îl vor iubì nici vor recompensa munca lui, dacă ea se poate numì muncă, ci el va fi un individ nenorocit, și va fi silit sĕ-și ieie refugiul la mijloace neertate ca sĕ poată trăì. Ocasiuni de a face preotul poporului servìții sunt în abundanță. Sĕ luăm un cas concret. Bărbatul X... moare și femeia lui remâne cu 5—6 copii! Ce va face preotul nostru mai înțelepțesce, decât dacă va îngrigì ca sĕ se inventariseze averea, sĕ se vêndă cele mișcătoare și sĕ se prefacă în bani, banii sĕ se depună spre păstrare la loc sigur — moșia sĕ se dea în arandă — sau sĕ se lucre de cei rĕmași, cu un cuvênt sĕ le promoveze binele orfanilor și veduvei, sĕ-i ferească de procese ruinătoare și sĕ se îngrigiască de instruarea și educațiunea copiilor! Un singur cas de aceste va face pre preot vĕḑut, stimat și iubit și-și va câștiga titlu de recunoscință la poporul din parochia sa și și din giur. — Dar dacă el în loc de aceste, va sfătuì pre vĕduva sĕ facă comăndări cu cinste, pomeni, sâmbete, părăstase și alte servìții și nu se va mai mișca de pre jur de ea și casa ei, până va mai avea un bob de grâu în coș și un picur de vin în celariu, oare preotul nu va devenì un jăfuitor al familiei și al orfanilor și oare acest vampir va merita titula de părinte? — Și vai câte casuri de aceste avem de te înfiorezi și ți se face părul măciucă de astfel de fapte miserabile! Acum sĕ vedem, prin ce ar merita acest om titulul recunoscinței parochianilor sei și a posterității, sĕ vedem e el oare în drept, ca colegii sei sĕ nu-i strige un *veto* față de astfeliu de fapte imorali strigătoare la ceriu! Scusă-l pre el procederea această din motiv, că nu are salariu! Nu.

În modul acesta ar fi de scusat și furul care aduce de motiv sĕrăcia, care l'a îndemnat se fure! Vedem deci, că binele și reformele trebue sĕ le începem noi înșine dela noi — și atunci societatea omenească nu poate sĕ rĕmână norecunoscĕtoare față de noi. Și în urma urmelor, preoții nostri nici unul n'a căḑut din lună, toți sau cei mai mulți au o căsuță, ceva moșioară și pe deasupra venitele stolari și din porțiunea canonică unde este le asigură ori cum și cum viitoriul lor. În ce privesce familia preoților, apoi și pentru aceea s'au făcut multe îmbunătățiri și disposiții bune — și încă bune mai cu samă numai tot pentru ei, dar nu și penpopor! Așa d. e. prin întroducerea capelanatelor s'au asigurat preotului de a-și alege pre fiiul seu de capelan sau un ginere, așa că parochiile acuși vor devenì ereditare din neam în neam, ceea ce în multe casuri e destul de dureros, și, și aici sunt în favor preoții, de multe ori chiar și fără drept. Am putea cita casuri unde preotul X. și-a făcut pre fiiul capelan și apoi după ce a fost ales și întărit fiiul a mai funcționat cu anii ca învĕțătoriu ori și capelan și învĕțătoriu numai ca sĕ sugă dela douĕ vaci și nu i-a interḑis preotului nici o lege, sĕ nu se mai facă sănĕtos, deșì prin atestate era declarat de invalid Cu toate acestea pentru pensionarea orfanilor trebue sĕ se îngrigiască autoritățile noastre și încât sciu eu, cestiunea e pre calea cea mai bună de a se resolva și în mod favorabil. Dar sĕ admitem că s'ar intenționa și altmintrea îmbunătățirea soarții preoțesci, sĕ vedem cum s'ar putea ea duce la îndeplinire. Poporul nostru e foarte sĕrac, aceasta o scim cu toții, și eu cred, că preotului nici că i-ar putea cădea bine sĕ se urce stola prin vre-o forță, ca el sĕ se îmbuibe și vecinul seu sĕ moară de foame cu copii. Destul că unii pentru o ferdelă de bucate, fac pre bietul popor vara întreagă clăcaș ear alții cer și iau sume oribile pentru cununii, îngropăciuni etc. etc.

Tot ce se relamă dela noi e sĕ fim mai puțin pretensivi și nu nesațioși, sĕ ne ferim de a face pre arêndașul, traficantul, cămătarnicul și trâgălăul, căci atunci ea, soartea noastră se va ameliora de sine — și prin generațiunea, care ne o vom cresce noi! Cei betrâni — sunt conservativi nu dau, tinerimea fiind luminată va vedea lipsele preotului, munca lui, stăruințele lui de a-i fi folositoriu și nu-l va lăsa nerecompensat. Dar la aceste sĕ recere și minte și inimă.

Oameni suntem și noi preoții, dar eu cred, că numai prin o purtare vrednică de pilda cea bună, vom fi în stare a ne ameliora soartea — și nici decât prin stoarceri illegali. Progresul material nu poate fi nici decât durabil și temeinic, dacă nu merge paralel cu cel intelectual. Era un timp și nu e departe, când învĕțătorii nostri din scutința de miliție și întrarea liberă la pomeni, nu prea aveau salarii, și eată, că a venit timpul — și el le-a făcut!

Și oare pentru ce? Pentru-că a venit poporul la convingere, că fără scoală e perdut și e vai de capul lui! Și nu sunt puține casuri, unde cei mai mari contrari ai ridicărei salarielor învĕțătorești au fost tocmai preoții *)! Onoare sunt și frumoase esceptțiuni, dar de regulă mulți preoți au perhorescat înmulțirea și ridicarea salarielor învĕțătorești — și poporul el — contra voei preoților le-a făcut și stabilit și e bine așa. Sperăm că și posițiunea preoților se va îndrepta, vorba e numai sĕ nu închidem noi ochii la vițiile noastre, cari din un amor propriu rĕu înțeles, aduc și pot aduce mari rele societăției române și în specie generațiunei viitoare. Devisa preotului „Până la moarte te luptă pentru dreptate și adevĕr și dl Dḑeu sĕ va lupta pentru tine“ Sirach c. 4 v. 12, trebue sĕ o avem și aici în vedere, sĕ ne suim pre amvon sĕ nu-l cuprindă pulberea și de acolo sĕ propoveduim poporului cunoscințe folositoare și reale, sĕ-l ferim de dușmanii sei cei mari: lenea și betia, sĕ-l apĕrăm de cămătari și de procesele ce-l amenință cu ruinarea, în toate sĕ-i fim ângerul conducĕtoriu, și în curênd soartea preoțimei numai timpul — și nimenea altul nu e în stare a o îndrepta. Sĕ ne dedăm a nu aștepta dela alții îmbunătățiri, și aici 'mi vin aminte cuvintele marelui Rosetti, carele a ḑis că „în viața mea am tot cerut dela guvern — dar cât am fost eu acolo — vai m'am convins, că ce ușor e a cere și ce greu a putea da. Prin aceasta nu voiesc a ḑice, că autoritățile noastre nu ne-ar putè venì în ajutor, tot ce voiu sĕ constat e, că noi de noi câte 2—3, în urmă în sinoadele protopresbiterale sĕ vedem sĕ ne eluptăm posițiune materială mai corespunḑĕtoare, dar aceea este condiționată dela personalitatea și individualitatea preotului. Dacă el e la culmea misiunei — învinge, dacă e pre povêrnișul unui abis înfiorătoriu, atunci înzădar sunt toate încercările. Fiind lucrul astfeliu oare nu se nasce acum de sine

---

*) Mai sunt încă și astăḑi destule casuri de această natură. Red.

O bucată (pag. 33) întitulată Bunaparte (Napoleon I) și făcută de un Galini Moldoveanu atrage atențiunea cetitorului. Fi-va populară, adecă o fi cunoscêndu-o poporul prin părțile Gherlei. Forma și țĕsĕtura gândirilor cari cântă durerile eroului dela Waterloo sunt populare. Ar fi interesant a sci dacă acest Bunaparte care vine de departe, e cunoscut de popor.

Multe din versurile culese și... arangiate de dl I. Pop Reteganul se găsesc și în colecțiunea dlui I. G. Bibicescu, adunată dar nu arangiată de redactorul „Românului,“ de prin țeara Bârsei.

Biblioteca populară a „Tribunei“ din Sibiiu a tipărit în mici și practice broșurate câte-va nuvele, povesti, anecdote populare, al căror stil e tot atât de ușor ca și acela al scrierilor de cari vorbiam mai sus.

Din cele 9 broșuri deja apărute am înainte-mi pe cele următoare: 1) Jucării și jocuri de copii ale amicului meu, culegĕtorul-tipograf, P. Ispirescu, cel cu stilul bogat și țĕrănesc, cu întorsăturile cele populare cu cari noi cestia iubitorii limbei române ne batem adesea capul pentru a câștiga și noi ceva din vioiciunea și din pitorescul acestui stil. Ispirescu a strîns în această cărticică de 88 de pagine cu esactitatea și respectul cu care el lucrează asupra ori-cărei nostimate populare, toate jucăriele și toate jocurile de copii, altă dată atât de des întrebuințate și esecutate de copii nostri. Cărticica se cetește cu plăcere căci „Ineluș învêrteguș“ „Smeul“ „Arșicele“ „d'a v'ați ascunsele“ deșteaptă în fie-care din cetitori o bogăție de amintiri din timpurile cele fără de griji.

2. „Teiu legănat,“ poveste de Gr. Sima a lui Ioan; 3. „Fiica a noue mame,“ de dl Silvestru Moldovan; 4. „Culăcăritul“ de Benedict Viciu, toate sunt scrise în limbă românească, ușoară și frumoasă. Prețul lor cel mic le va face sĕ pĕtrundă și prin clasele de jos ale poporului, unde nu vor duce o limbă stricată și plină de streinisme, cari, totdeauna, nu sciu cum, apucă foarte lesne de se altoesc în vorbirea țĕranului român.

Cu toate acestea, pentru a nu se perde până și ultimele semne ale limbei neolatine care domnia altă dată preste munți, sĕ mai găsesc și acum pe ici pe colea scriitori cari întrebuințează încă țeapenele și maiestioasele cuvinte ale latinistilor de odinioară. Totuși acestea apar ca un fel de *disjecta membra carpaticae latinitatis.*

Așa, bunioară. „Candela“ jurnal (?!) bisericesc-literariu din Cernăuți, care publică de câte-va timp un substanțial articol asupra „vieței și scrierilor lui Dositeiu, metropoltiul Moldovei,“ are din când în când articole asupra partologiei, comentarielor și parafrasarilor testelor sânte, în cari însușietățile, aspeirăciunile, lucrățivitatea și năciunile nu respică tocmai felicitațiunile celora cari țin sĕ scrie și sĕ vorbească cum vorbesc toți românii.

Alte publicațiuni de dincolo cad apoi într'un alt neajuns. Scriu ca toți, dar ortografiează sau... cacografiează (în starea actuală a scriiturei românesci acesti doi termini sunt ecuivalenți) cu totul altfel. Așa, bunioară în Reportul XV al gimnasiului din Năsăud (Gherla 1884) în care pe lângă alte date asupra acestui gimnasiu se mai găsesc deinpreună și interesante notițe asupra altor scoale, ortocacografia defigurează testul, și dacă ai voì sĕ cetesci așa cum e scris, apoi te-ai auḑì cetind în altă limbă.

Fi-va neobicinuința sau fi-va alt-ceva, dar mie
îmi pare că vorba bă
tul sus citat
espaniol de
e scrisă în
gată pent

întrebarea, că ce e de făcut cu oamenii pĕcătoşi? Oare nu vine reputaţiunea întregei preoţime în joc, dacă ea nu va nisuì ca nu titula sĕ serveascĕ unuia de onoare, ci fie-care persoană sĕ facă onoare întregului!!

Despre aceasta la revedere — deocamdată primească domnii „G.“ şi „B.“ acest frăţesc şi sincer rĕspuns dela.... *Un preot ortodocs.*

Revista politică.

Preste câteva ḑile se va închide prima sesiune a dietei Ungariei. Sesiunea aceasta a fost bogată în activitatea sa. Reforma casei magnaţilor formează principala lege adusă în această sesiune.

Cestiunea Afganistanului încă nu este terminată. Delimitarea graniţelor e împreunată cu mari greutăţi. În privinţa aceasta „Voinţa Naţională“ schiţează actuala stare de lucruri în următoarele:

Nişte sgomote destul de grei de conciliat continuă a circula în privinţa cestiunei anglo-ruse. Cu toate că dl Gladstone, interogat în seara de 2/14 curent la Camera comunelor, n'a voit sĕ spună dacă primise ori nu rĕspunsul guvernului rus la proiectul de delimitare teritorială, elaborat la Londra de dnii de Staal, Lessar, lord Kimberley şi lord Granville, acest rĕspuns se află acum în mânile ministrului de esterne, despre aceasta nu mai încape îndoială. Dar despre felul replicei dlui de Giers părerile nu se învoiesc şi întru cât privesce acest punct, sgomotele cele mai contraḑicĕtorii se rĕspândesc.

După informaţiunile unora guvernul rus aprobă proiectul privisoriu de delimitare, cu ore-cari reserve de detaliu fără nici o importanţă. După scirile altora el nu acceptă mai nimic din arangiamentul preliminar şi toate negocierile trebuesc reîncepute. Unde este adevĕrul?

Informaţiunile particulare ale ḑiarului „Indépedance Belge,“ cari de obicei este bine servit de corespondenţii sei, cum şi acelea ale agenţiei „Central News“ din Londra par că ar da dreptate celor ce represintă înţelegerea definitivă ca fiind, nu înlăturată, departe una ca aceasta, ci amânată. Guvernul rus n'ar fi respins în mod spontaneu, nici *en bloc*, ultimele propuneri ce i-au sosit din Londra. El s'ar opune la dorinţa ca unele teritorii, foarte avantagioase din punctul de vedere agricol şi climateric, sĕ rĕmâie afganilor, şi aceasta opunere ar face-o în numele turcomanilor şarichi, popor păstoral care refusă de a fi scos din stĕpânirea pământurilor celor mai mănoase din partea locului. Această din urmă informaţiune, dacă este esactă, are un interes cu totul deosebit. Ea ar arăta un nou punct de plecare în atitudinea Rusiei. Pe când englesii, în afacerile lor cu Rusia, arătaserĕ totdeauna până acum că lucrează şi vorbesc în numele şi în interesul aliaţilor lor afgani, guvernul rus se mulţămise a-şi apĕra tĕrêmul seu din punctul de vedere curat rusesc şi fără a pomnì ceva despre aspiraţiunile amicilor sei turcomani. Dacă astăḑi dl de Giers se întemeiază pe obiecţiunile acestora pentru a respinge proiectul de frontieră elaborat la Londra, aceasta constituie prin urmare un mod nou de a vedea şi de a fi din partea Rusiei.

Ori cum ar fi însĕ dificultăţile ce se ivesc nu sunt de natură a nelinniscì opiniunea publică. Ele vor întârḑia negreşit încheierea definitivă a negocierilor; dar este probabil că nu o vor compromite. Cum observă unul din corespondenţii din Londra ai ḑiarului „Independance belge,“ graba cu care cabinetul dela Saint-James şi-a suspendat preparativele sale resboinice din momentul când a vĕḑut licărind întâile şanse ale soluţiunei pacifice, indică din parte-i voinţa bine hotărîtă de a nu se încerca la o aventură militară şi de a face toate sacrificiile ce va trebuì în interesul repausului seu.

Eată acì şi depeşa adresată din Londra ḑiarului „Indépendance belge,“ cu data de Vineri 3/15 curent:

După neşte sciri sosite acì din Petersburg, generalul Komaroff a anunţat pe guvernul seu că turcomanii şarichi resping proiectul de delimitare teritorială hotărîtă la Londra între d-nii de Staal, Lessar, lord Kimberlev şi lord Granville, acest proiect tinḑênd a se abandona Afganistanului teritoriile cele mai fertile.

„Central News“ vestesce, din parte-i, că, într'un consiliu de rĕsboiu ţinut la St. Petersburg s'a decis că Rusia va susţine pretensiunile turcomanilor şarichi.

Prin urmare noi negocieri între Englitera şi Rusia sunt necesare pentru stabilirea unei învoieli.

Esposiţiunea ungară dela Pesta.

Buda-Pesta, 28 Aprile 1885.

Precum v'a anunţat deja o telegramă a „Agenţei Havas,“ esposiţiunea natională ungară s'a deschis acì în ḑiua de 20 curent (2 Maiu st. n), în presenţa M. S. Regelui Franz Iosef (aşa numesc ungurii pe împĕratul), a archiducelui moştenitor Rudolf, a archiducesei Stefania şi a altor membri ai curţei Protectorul esposiţiunei, archiducele moştenitor Rudulf, a ţinut o cuvêntare în care a accentuat importanţa desvoltării culturei ungare în toate ramurile activităţei omenesci. Monarchul a rĕspuns că se bucură foarte mult a asista la această solemnitate, care constitue o dovadă strălucită despre propăşirea şi înflorirea naţiunei ungare. Regele termină declarând esposiţiunea de deschisă.

Primul ministru, dnul comite Coloman Tisza, luând cuvêntul, esprimă cu o voce mişcată cea mai profundă recunoscinţă regelui, în numele întregei naţiuni ungare, care se simte fericită de a avea în mijlocul ei pe augusta şi strălucita familie regală şi care se bucură împreună cu suveranul ei de fericitul eveniment al deschiderei esposiţiunei.

Şi, în adevĕr, de când s'a sĕvêrşit ceremonia înaugurărei, capitala ungară se află în sĕrbătoare. Maghiarii se socotesc drept cei mai fericiţi muritori pentru că afară de familia regală, ministri şi înalţii demnitari, au asistat şi representanţii acreditaţi ai puterilor streine, lucru în care patrioţii vĕd un fel de sancţiune din partea streinătăţii a ideei de Stat autonom maghiar.

Prusia a fost representată la acest act solemn de un trimis special, în persoana ministrului de agricultură dl Dr. Lucius; dar consul general român din Buda-Pesta, dl Fara lipsea, fiind dus la Bucuresci pentru afaceri de familie, pe cât se spune.

Ceeace împinge bucuria ungurilor la paroxism este că oaspeţii veniţi de preste nouĕ mări şi nouĕ ţĕri (!) găsesc totul foarte reuşit, şi că chiar iniţiatorii esposiţiunei vĕd covârşite propriile lor asceptări prin producţiunile unora dintre esposanţi. Este greu sĕ şi închipuiască cine-va entusiasmul de care sunt capabili maghiarii într'o asemenea ocasiune. Ḑiua înaugurărei a fost în toată puterea cuvêntului o ḑi de sĕrbătoare generală pentru capitală şi localităţile dimpregiur. Mulţimea de participanţi şi spectatori a fost imensă. Numai numĕrul celor învitaţi a fost de 6,000; cei 8.000 de esposanţi veniserĕ şi ei aproape toţi, fără escepţiune; vre-o şepte sau opt mii de persoane întrase cu cărţi de abonament; aşa dar mai bine de 20,000 oameni se îmbulziau în timpul deschiderei numai în sălile esposiţiunei. Mai adăogaţi apoi cel puţin 100,000 oameni cari umpleau stradele învecinate şi veţi avea aproximativ cifra populaţiunei ce a luat parte într'un mod mai mult sau mai puţin imediat la sĕrbarea înaugurărei.

O privire interesantă oferiau ferestrele asediate de lume ale caselor din strada principală, până mai ieri numită strada Radială şi acum botezată strada Andrassy. Când a trecut trăsurile curţei, trăsura contelui Andrassy şi ale celorlalţi grofi, baroni, cavaleri şi nobili maghiari strigătele de Eljen eşite din mii de gêtleje patriotice par' că nu mai voiau sĕ se sfêrşească odată. Aşa şi în palatul esposiţiunei. Deşi sgomotul şi veselia au fost mari, însĕ ordinea n'a fost turburată nici un moment, cu toate că poliţia n'a desfăşurat o activitate mai puţin indolentă ca de obiceiu. Atâta doară că luase câte-va mĕsuri de precauţiune contra pungaşilor şi făcĕtorilor, de rele cari nu aşteaptă şi nu caută decât chilipiruri în asemenea ocasiuni.

Seara s'a jucat în teatrul cel nou opera Gioconda a măiestrului Ponchielli. Regele, archiducele Rudolf, archiducesa Stefania, toată curtea, corpul diplomatic, cei mai distinşi membri ai înaltei aristocraţii cu damele lor asistau la această representaţiune de gală. Sala splendid iluminată producea un efect feeric. Esecuţiunea operei a fost şi ea destul de reuşită.

După terminarea representaţiunei a mai fost o serată la contele Iuliu Andrassy, la care s'a învitat un mic numĕr de oaspeţi aleşi, fiind-că palatul fostului ministru n'are multe saloane de primire. Contele Andrassy a umplut astfel în programul sĕrbărei un gol lăsat de dl prim ministru Tisza, căci a acestuia era datoria de a da oaspeţilor distinşi veniţi la înaugurarea esposiţiunei naţionale ocasiunea de a se întrunì în măreţele saloane ale le locuinţei lui oficiale. Dar dlui de Tisza nu-i prea plac petrecerile sgomotoase... în locuinţa sa.

Acum daţi-mi voie sĕ ve spun în fuga condeiului impresiunea ce a făcut asupră-mi vederea obiectelor din esposiţiune. Nu ve voi descrie planul general nici disposiţiunile parţiale ale clădirei însăşi care ca esecutare şi înfăţişare architecturală, este ireproşabilă; voi întra direct în materie, spre a nu abusa nici de răbdarea cetitorilor, nici de spaţiul ce bine-voiţi a-mi acorda în coloanele ḑiarului d-voastre.

Industria ungară nu e încă prea desvoltată; dar stabilimentele esistente sunt în mare parte aşeḑate pe o mare basă sistematică, şi raţională, astfel că sunt capabile a produce articolele respective spre deplina satisfacere a consumatorilor, atât din punctul de vedere al cantitaţii cât şi din punctul de vĕdere al calităţei. Producţiunile espuse arată o lucrare trainică şi un gust ales. Între articolele de artă industrială trebue sĕ menţionez mai cu seamă cele de majolică, porcelan, etc.

Aceste fabrici pare că s'ar fi luat la întrecere, atât sunt de frumoase resultatele obţinute. Varietatea şi frumseţea coloritului ce se observă la obiectele fabricei lui Szolnay din Pécs (Cinci Biserici) sunt obţinute prin foc. Această fabrică, în adevĕr, posedă un secret pentru a aplica puterea focului cu 40—50 grade mai tare de cât celelalte fabrici de porcelănerie din Europa. Multe obiecte a şi găsit amatori cu preţuri foarte bune: între alţii se citează archiducesa moştenitoare Stefania.

Cei doi fabricanţi de fierărie Jungfer şi Arkai a espus nişte articole lucrate de mână, cari se pot compara cu cele mai bune producţiuni similare ale fabricelor din Francia şi Germania.

Fabricanţii de mobile de lux încă se disting prin eleganţa ce sciu s'o imprime produselor lor. Dar camerele mobilate cu garnituri complecte, deşi sunt admirate de mulţi, nu prea 'mi plac; ele sunt în genere prea mici, prea strîmte, pare că ar fi nu pentru oameni ci pentru păpuşi. Veḑi un mare numĕr de canapele pe cari nu poţi şedea, mese pe cari nu poţi lucra sau mânca, biurouri pe cari nu poţi scrie, şi aşa mai departe. Dar têmplăria propriu ḑisă este excelentă.

O menţiune onorabilă merită articolele de bijuterie ale fabricei Egger & Cie, cari s'a servit de minune de esposiţia artistică de argintărie şi aurărie ţinută în anul trecut în acest oraş.

În pavilonul de industrie casnică se află, pe lângă mulţimea de case ţeranesci arangiate foarte pitoresc, şi ţesături, cusători, pânzerie şi stofe diferite între cari multe dau probă de o technică foarte înaintată şi de un bun gust în aşezarea şi combinarea gingaşe a colorilor.

În acest pavilon am vĕḑut şi o căsuţă românească din Huniadoara, care prin simplitatea ei escesivă, prin arangiamentul ei mai mult decât primitiv ar putea face pe unii streini sĕ creadă că de atât şi numai de atâta sunt destoinici românii ceea ce însĕ din fericire nu este aşa. Nu sciu apoi cine a trimis obiectele lucrate de mână ce se află espuse în această casă. Pare că aceasta s'ar fi făcut intenţionat.

Bărbatul şi femeia cari locuesc această căsuţă poartă costumuri ţĕrănesci cari însĕ nu sunt alese dintre cele mai frumoase ca şi celelalalte lucruri ale lor.

Comitatul Caraşului este representat tot printr'o casă românească; însĕ aceasta lasă cu mult mai în urmă pe cea din comitatul Huniadoarei. Şi întrênsa veḑi un ţĕran şi o ţĕrancă în costum naţional românesc, dar ce deosebire între cestia de acì şi cei de dincolo. Apoi lucrurile de casă, uneltele, ţĕsăturile, cusăturile, brodăriile! Toţi au fost unanimi întru a lăuda aceste lucruri făcute de mâni românesci. Însuşi M. Sa regele Franz Iosef a rĕmas ecstasiat înaintea lor, s'a oprit şi le-a privit cu deamĕnuntul şi a esclamat: „Frumoşi români! frumoasă casă! frumoase!“ Acest fapt vi-l pot garanta.

Sfêrşesc cu această relaţiune îmbucurătoare corespondenţa mea de aḑi, făgăduindu-ve sĕ ve mai scriu despre această esposiţiune naţională a ungurilor, care merită a fi studiată cel puţin dacă nu visitată, de noi românii, pentru ca sĕ ne putem da seamă de starea economică şi industrială a vecinilor nostri.

X. Y.

„V. Naţională.“

Şi tot astfel cu felul ortografiei din broşura intitulată: „Trei raporturi de ale acelor prefecţi de legiuni româneşti cari în anul 1848/49 a susţinut luptele cu insurgenţii unguri, până la reîntrarea trupelor imperiale în Transilvania (Editura „Observatorului,“ Sibiiu 1884).

Cât ai fi de obicinuit cu asemene scriitură şi tot ţi s'ar părea ciudat cetind: „în 17 demaneţi'a, eu toate aceste mişcări nu mi le poteam esplica şi rogai.....

Totuşi, Corneille, marele poet al Franciei, avea neîntrecută dreptate când ḑicea:

Laissons faire au temps qui règle bien des choses.

Timpul, puternicul împăciuitor, va şterge nu peste mult şi ultimele deosebiri ce mai esistă între fraţii de dincoaci şi fraţii de dincolo de Carpaţi, — deosebiri de stil şi de ortografiă, căci în ceea ce priveşte aspiraţiunile, dorinţele, pornirile inimelor române, ele a fost, sunt şi vor fi tot-deauna unele şi aceleaşi. *Gion.*

Apel.

În 9 Aprile a. c. s'a escat foc în comuna Alţina pretura Nocrichului, carele în scurt timp mistuì 34 case cu toate ce erau în jurul lor. Acestei victime fu espus şi locuitoriul de acolo Ioan Petrişor, actualul învĕţătoriu dela scoala capitală română din Avrig, — căruia încă i-a ars casa, şura, cu toate apartenentele şi provisiunea ce mai avea, încât astăḑi familia-i a rĕmas sub ceriul liber în mila lui Dḑeu.

Sunt grele nenorocirile în vieaţa omenească şi unele sunt de natură, faţă de cari omul nu-şi poate ajuta unul altuia deloc, sau foarte puţin. Sunt însĕ nenorociri, în contra cărora omul a aflat vindecare, asociindu-şi puterile fisice şi ajutorindu-se împrumutat; acì se înţeleg institutele de asecuraţiune.

Învĕţătoriul Ioan Petrişor n'a fost asecurat contra focului, prin urmare nu poate recurge la ajutoriul acestor institute; — este însĕ un institut mai mare, un institut general pe carele la întemeiat mântuitoriul Cristos: Dragostea creştinească, datorinţa creştinească faţă cu deaproapele, fie acela chiar duşmanul nostru.

Basat pe această instituţiune sântă, cutezăm a apela la simţul de crestin al publicului nostru şi cu deosebire îndrăznim a bate la inima acelor domni şi fraţi, cari cunosc pe numitul învĕţătoriu, carele de vre-o 9 ani servesce pe cariera didactică cu un zel neobosit pentru crescerea poporului nostru.

După cum e soartea învĕţătorilor nostri, dênsul încă din modestul salariu abia s'a susţinut cu familia dar altă avere nu şi a putut face; se sucurgem dară domnilor şi fraţilor cu dinariul nostru pentru a-i alina cel puţin în parte durerea nenorocirii sĕ nu lăsăm sĕ dispereze în chemarea sa, căci e cunoscut, cumcă învĕţători adevĕrat harnici nu prea mulţi avem.

Contribuirile marinimoase se vor trimite sau subscrisei direcţiuni sau onoratei redacţiuni, a acestui ḑiariu.

Avrig în 8/20 Maiu 1885.

Direcţiunea scoalei capitale române

Convocare.

P. T. domnii membri ai casinei române din Orĕştie sunt invitaţi prin aceasta a participa la adunarea generală constitutivă, care se va ţinea în *26 Maiu n. a. c.* în Orĕştie pe basa statutelor aprobate de înaltul ministeriu reg. unguresc.

Orĕştie în 20 Maiu 1885.

Samuil Popu,
vice-pres.

Varietăţi.

* (Esamene.) În protopresbiteratul gr. or. al Sibiiului se încep esamenele de vară cu 15. Maiu a. c. şi se termină în 1 Iuliu a. c.

Ca şi anii trecuţi învĕţătorii din comunele învecinate vor lua parte la esamenele acestea în fiecare comună.

Esamenele se vor face parte sub conducerea P. protopresbiter tractual Simeon Popescu, parte sub conducerea P. George Bobeş paroch în Sibiiu, suburbiul de jos.

* (Avis.) Comitetul „asociaţiuni pentru sprigинirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi“ anunţă, că sunt locuri aflate de a se putea aplica la meserie: croitorii, cordonarii, cismarii, lăcătarii, şi cojocarii. Copii avênd etatea de 12 ani şi sciind cetì şi scrie pot fi aşeḑaţi. Părinţii au sĕ vie cu ei la Braşov. *Comitetul.*

* (Convocare). P. T. Domnii, cari au subsemnat acţii pentru institutul de credit şi de economii din Orĕştie, sunt invitaţi prin aceasta la Adunarea generală constituantă care se va ţinè *în 26 Maiu a. c. st. n.* la 2 oare după ameaḑi în sala otelului „la contele Stefan Széchenyi“ în Orĕştie, fiind la

Orđinea ḑilei:

1. Deschiderea adunării generale prin presidentul comitetului fundatorilor;
2. Constatarea acţionarilor presenţi şi a capitalului fundator representat de acţionari;
3. Alegerea unui president, a doi notari pentru adunarea generală constituantă şi a doi scrutinători;
4. Raportul comitetului fundatorilor despre activitatea lor şi depunerea socotelei;
5. Alegerea unei comisiuni de 5 pentru împlinirea agendelor prevĕḑute în §. 154 al legei comerciale;
6. Votarea statutelor;
7. Alegerea direcţiunei şi a comitetului de supraveghiere;
8. Darea absolutoriului comitetului fundatorilor.

Orĕştie, în 15 Maiu 1885.

Comitetul fundatorilor.

* (Învitător). Despărţementul cerc. X. (Cluş) al „Asociaţiunei transilv. pentru literatura rom. şi cultura poporului rom.“ îşi va ţinè adunarea gen. de est an la Cojocna (Kolozs) în Dumineca tuturor sânţilor, 31 Maiu st n., la care prin aceasta sunt cu tot respectul învitaţi a participa cât mai numĕroşi atât p. t. domni membri din acest despărţemênt, cât şi alţi amici ai literaturei noastre şi ai culturei poporului nostru.

Cluş, 21 Maiu st. n. 1885.

Comitetul despărţ. cerc. X.

* (O judecată solomoniană). Un judecător din Bristol s'a făcut cunoscut ḑilele acestea printr'o decisiune care aduce aminte de judecăţiile lui Solomon.

Un miserabil cămătar urmăria pe un biet om pentru o sumă de douĕ-ḑeci lire sterling, împrumutate cu o dobândă de 130 la sută. Debitorul se declarase insolvabil şi cerea sĕ i se mai lase timp ca sĕ-şi achite datoria. Usura nefiind oprită de legele englese, judecătorul fu nevoit sĕ admită validarea creanţei presentate de acest Shylock engles; dar, acordând cererea debitorului, l'a autorisat sĕ se achite prin acompturi mensuale de câte 6 pence (60 bani); Ìi vor trebuì deci cămătariului 70 de ani puntru a reîntra în fondurile sale adecă în partea principală a creanţei, afară de alţi 10 ani pentru ca sĕ acopere interesele şi cheltuelile de judecată. Cu alte cuvinte bunul cămătar, care e aḑi un om de 45 ani, va trebuì sĕ ajungă la vêrsta de 125 ani înainte de a-şi căpăta cei 500 de franci ai sei.

Ve închipuiţi necasul cinstitului cămătar, pe care această sentinţă o sĕ-l omoare încă înainte de vreme, dacă în genere un cămătar poate murì destul de timpuriu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Maiu n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6 °/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	97.35	97.30
Renta de aur austriacă	107.80	107.75
Renta ung. de hârtie	92.35	82 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96 80	97.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.50	122.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	287.25	287.50
Acţiuni de credit austr.	287.75	287.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	107.—	107.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101 25	101.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	96.75	96 50
Sorţi ungureşti cu premii	116.50	116.25
Sorţi de regularea Tisei	118.70	118.50
Acţiuni de bancă austro-ung	859.—	858.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	146 50	146.50
Galbin	5.85	5.83
Napoleon	9.86	9.86
100 marce nemţeşti	61 —	61.—
London (pe poliţă de trei luni)	124.60	124.70

„Toate la vremea lor, aşa ḑice ḑicĕtoarea, şi potrivit“ ḑice pentru toţi, cari nu pregetă a-şi curăţì trupul pe timpul cel cald, şi prin aceasta a-l întări şi rennoì. Cel mai bun mijloc pentru aceasta este pilulele elveţiane ale apotecariului R. Brandt (70 de cr. o şatulă în apotecă). Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fiecare şatulă sĕ aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roşie şi iniţialele R. Brandt.

„Albina“
institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Primesce depuneri de bani spre fructificare pre lângă denunciare în termine scurte cu **5** °/₀ şi fără denunciare, replătibile îndată la cerere cu **4** ½ °/₀ interese la an.

Fructificarea depunerii începe cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerii şi înceată cu ḑiua premergĕtoare ḑilei, în care se ridică depunerea. Durata cea mai mică a unei depuneri este de 15 ḑile.

La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se adaug la capital şi se fructifică earăşi. **Contribuţiunea dela interesele depunerilor o plătesce întreagă institutul.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resolv totdeauna cu întoarcerea postei; asemene se pot efectuì prin postă denunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu, 20 Aprilie 1885.

Direcţiunea.

[1018] 1

Concurs de licitaţiune.

În 26 Maiu (7 Iunie) a. c., se va ţinea în comuna **Gurariului,** comitatul Sibiiului, licitaţiune minuendă verbal şi cu oferte pentru **clădirea unei biserici gr.-or.** în suma de circa **26,000 fl. v. a.**

Ofertele sunt a se adresa la oficiul parochial gr. or. din susnumita comună, unde se află spre vedere planurile, preliminariul şi condiţiunile de clădire. [1016] 3—3

Gurariului, 3/15 Maiu 1885.

Comitetul parochial gr. or.

Ioachim Muntean,
paroch şi preşed. comit. parochial.

Zambach şi Gavora.
Fabrica de vestminte şi recuisite bisericeşti
de rit catolic şi grec. [928] 27—30
în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Materie pentru haine
din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre un **rênd de haine**	**4 fl. 96 cr.**	din lână bună de oaie;
	8 „ — „	din lână mai bună de oaie;
	10 „ — „	din lână fină de oaie;
	12 „ 40 „	din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călĕtorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat şi pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cârpe pentru dame, Peruviens, Dosking se află la

întemeiat **Joh. Stikarofsky,** — la 1866. —
deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărţile de modele **nefrancate. Trimiteri cu rambursă** preste 10 fl. **gratuit.**

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rĕmân bucăţi de câte 1 până la 5 metri **ca rest** din vinderea lor, de aceea asemenea rĕmăşiţe trebue sĕ le vênd **în preţ de tot moderat.** Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rĕmăşiţe **nu se pot trimite ca modele,** căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rĕmăşiţele n'ar ajunge, este deci **înşelătoriă** a ḑice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rĕmăşiţe. De acì se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rĕmăşiţele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpĕră cu bani.

Corespondenţe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană şi francesă. [998] 12—24

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52. Sibiiu, Joi 16/28 Maiu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2478 Scol.

Cercularіu

cătră toate oficiile protopresbiterali și parochiali din archidiecesă.

Terminul pentru depunerea esamenului de cualificațiune învĕțătoresc se defige în anul acesta pe **1/13 Iuliu** și ḑilele următoare.

La depunerea esamenului se vor admite acei aspiranți, cari după absolvarea cursurilor pedagogice ori teologice au practisat unul sau mai mulți ani ca învĕțători suplenți la vre-o scoală publică poporală, apoi acei învĕțători provisorici, cari fără de absolvarea acelor cursuri, au studiat pe cale privată și pot documenta pracsa învĕțătorească de cel puțin trei ani; ear escepțional se vor admite atari aspiranți și cu pracsă mai puțină de trei ani, dacă studiile percurse și succesul produs sub timpul funcționării vor indica capabilitatea de a suporta cu succes acest esamen.

Cererile pentru admitere la depunerea esamenului sunt a se substerne la consistoriu prin concernintele oficii protopresbiterale până la **15/27 Iuniu,** și sunt a se instruì cu carte de botez; testimoniu despre studiile percurse, despre pracsa învĕțătorească și succesul sub decursul acesteia; atestat dela antistia comunală vidimat și de oficiul parochial despre purtarea morală. Totodată e de a se aclude cererei o scurtă descriere a vieții aspirantelui, din care sĕ fie evidente fasele mai însemnate a vieții sale. Dacă dela absolvarea studiilor până la intrarea în funcțiune de învĕțătoriu a trecut unul sau mai mulți ani, sau dacă în decursul servițiului învĕțătoresc a avut loc oare-care întrerumpere, e a se arăta cu documente unde și în ce mod a fost ocupat petentele sub timpul intercalar. Acei învĕțători actuali, cari au depus deja esamenul pentru propunerea limbei maghiare la vre-o preparandie de stat, vor avè de a aclude și diploma primită de acolo, căci altcum vor fi necesitați a depune de nou aici esamen din acel obiect de învĕțămênt.

În special e de a se aclude fie-cărei cereri de admitere taxa de esamen de 10 fl. prescrisă în statutul organic §. 125, dela care se pot dispensa numai acei învĕțători, cari vor aclude cererei de admitere atestat dela antistia comunală vidimat și de oficiul parochial despre totala lipsă de ori-ce avere arătându-se totodată și suma salariului învĕțătoresc ce-l are.

Cereri, cari nu vor fi instruite cu cele de mai sus, și cari nu se vor presenta la acest consistoriu până la ḑiua prefiptă, nu se vor lua în considerare.

Spre scire și conformarea tuturor pe cari îi privesce se înseamnă, că acei învĕțători actuali, cari au fost reiiciați în anul trecut, ori mainainte, se vor lăsa în funcțiune învĕțătorească numai dacă în anul acesta vor repeta esamenul cu succes.

Cu deosebire se îndatorează însĕ toți învĕțătorii provisorici și suplenți, dela a căror instituire în funcțiune învĕțătorească au trecut doi ori mai mulți ani se depună esamenul prescris de cualificațiune cu atâta mai vêrtos, fiind-că la din contră nu numai vor fi amovați din posturile ce le ocupă, ci nu vor mai putea fi de loc aplicați nici ca suplenți învĕțătoresci. Drept aceea sunt poftite oficiile protopresbiterali, ca intimând pre lângă reversul de primire câte un esemplar din acest circulariu la acei invețători din tract, cari intrând în funcțiune invețătorească dela anul 1872 încoace încă nu au atestat de cualificațiune, sĕ-i îndatoreze în special pe fiecare ca fără de amânare sĕ substearnă cererile de admitere la esamen instruite conform acestui circulariu, ear fiind admiși prin resoluțiune de aici la terminul prefipt sĕ se presenteze în seminariul Andreian de aici spre depunerea esamenului. Reversalele despre intimarea acestui circulariu de primire, scrise pe blancheta mai jos alăturată precum și cererile de admitere, oficiile protopresbiterale le vor substerne negreșit aici până la 15/27 Iuniu.

Dat din ședința consistoriului archidiecesei gr. or. române a Transilvaniei, ținută în Sibiiu la 9/21 Maiu 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archim. și vicariu archiepiscopesc.

Subscrisul învĕțătoriu provisoric (suplent) care servesc la scoala gr. or. din . . . . . protopresbiteratul . . . . dela anul 18 . . încoace cu salariu de . . . . . fl. recunosc, că circulariul Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 9/21 Maiu a. c. Nr. 2778 Scol. prin care mi s'a ordinat ca sub urmarea de a fi delăturat din postul ce-l ocup și a nu mai fi de loc aplicat în funcțiune învĕțătorească, sĕ depun în terminul ordinar din 1 Iuliu a. c. esamenul de cualificațiune învĕțătoresc, mi s'a înmanuat astăḑi de cătră Preaon. oficiu protopresbiteral tractual.

Dat în . . . . . la . . . . . 18 . .

Sibiiu, 15 Maiu 1885.

Ḑiaristica maghiară ne dă probe tot mai vĕdite despre modul cum se aplică la noi principiul egalității. Nu este ḑi lăsată de Dumneḑeu, în care sĕ nu fim apostrofați pentru ținuta noastră. În ḑilele trecute ḑiarele din Cluș cu o nobilă indignațiune spun cetitorilor lor, că noi cesti dela pressa română nu ne ocupăm de necazurile sêrmanului popor român, cari sunt numĕroase ca frunza și earba. Mai mult, cu ignorarea neajunsurilor economice observate la poporul român, pressa română se ocupă cu agitațiuni, cari poporului nimica nu-i folosesc, ear bunaînțelegere dintre cetățeni mult, foarte mult sufere, se zădărnicesce apoi buna intenție a ḑiarelor din Cluș în crearea Eldoradului, după care insetează patrioții moderni.

Apucătura este la loc, căci numai această insinuație ne-a mai trebuit, ca după aceasta sĕ se înceapă dela capet seria de insinuațiuni în toate consecuențele închipuite și neînchipuite.

Apucătura este potrivită spiritului modern, și noi ne vom clarifica posiția nu spre a capacita pre colegii dela ḑiarele din Cluș, căci capacitarea lor, după cum stau aḑi lucrurile, a devenit imposibilitate, ci o vom face aceasta spre a restabilì adevĕrul, care este plesnit fără nici o considerare.

Pressa română este strêmtorată astăḑi, încât ea abia mai poate resufla. Atacurile contra esistenței noastre naționale s'au pornit pe toate liniele cu o inverșunare ne mai pomenită. Suntem deci buni bucuroși dacă din 365 de ḑile ale anului, 10 sau 15 ne sunt disponibile spre a putea reflecta la necazurile poporului, celelalte le întrebuințăm spre a ne apĕra ceea ce sĕ mai poate apĕra, spre a salva restul, care n'a căḑut încă pradă atacurilor nechipsuite conduse în părțile ardelene de ḑiaristica din Cluș.

Nu credem că poporul nostru se va zidì sufletesce dacă vom înșira la acest loc întreagă seria de neîndreptățiri, cu cari ḑi de ḑi facem cunoscință în vieața noastră națională. Nu vom spune deci din nou, ceea ce de atâte-ori am spus, ci fiindcă ni s'a ḑis, că nu îngrigim de desvoltarea economică a poporului nostru, ne vom mărginì a cerceta cum stăm cu neîndreptățirile pe terenul economic.

La noua arondare a comitatelor s'a pus de țintă slăbirea elementului românesc, și reducerea lui la nullă în vieața politică. Conform acestei ținte s'a dărăburit Ardealul în mod volnic și nenatural. Avem comitate pentru esemplu, unde bietul țĕran

---

FOIȚA.

Aripile prietenului meu.

Pe vremuri, copilul crescea în casa părintească, desmerdat de dulcele mângăeri ale mamei și sub ocrotirea tatălui; astăḑi, el cresce la vatra streinului, departe de mamă și tată, sub priveghiarea aspră și neghioabă a unui dascăl, la scoala căruia s'adapă de practica vieței ce-i impetresce sufletul.

Familia, altădată cuibul în care copilăria își forma caracterul, astăḑi s'a transformat într'un stabiliment mare de speculație — pe care-l numim casă de crescere sau pensionat — în care noile generații și-au trudit corpul și mintea, închise între ziduri înalte și posomorîte, ca într'o pușcărie fără lumină, fără aer, fără libertate — atât de trebuincioase avêntului sufletesc.

Pe vremuri, oamenii — se ḑice — erau mai de omenie.

Odraslă a vremurilor noi, căta sĕ urmez curentul format de civilisația secolului. Așa dar, într'o bună dimineață tatăl meu me luă de mână și me duse într'o casă streină. Acolo me presintă unui om rece la privit și foarte mĕsurat la vorbă și în mișcări, pe care me învĕța sĕ-l numesc domnul director; apoi, sĕrutându-me cu lacrămile în ochi, dispărù ca prin farmec. Remăsei astfel înmărmurit, între patru pereți împodobiți cu charte geografice, față în față cu directorul care și el — la rêndul seu — me luă de mână și me duse — fără sĕ scoată o vorbă măcar — într'o sală mare, plină cu copii de toate vêrstele. După-ce schimbă câte-va cuvinte cu un om roșu și cu înfățișarea sĕlbatică, eșì cu pasul mĕsurat și foarte liniscit pe ușa pe unde intrasem.

Adênc mișcat de nepăsarea ce me încongiura, stam acum răzîmat de crucea unei ferestre ce da în curte, cu gândul la ființele scumpe pe cari le părăsisem și în brațele cărora fusesem atât de mulțămit! Ele erau departe de mine, așa de departe că mi se părea că n'o sĕ le mai revĕd. Poarta pensionatului, ce se închisese după mine îmi tăiase nădeșdea și-mi umplusese inima de lacrămi. Gândindu-me astfel, abia puteam sĕ-mi stăpênesc plânsul, când simțiiu d'odată pe umeri o mână puternică. Speriat întorsei iute capul; — era omul roșu și cu înfățișarea sĕlbatică, era guvernorul clasei.

— La loc, strigă el cu glasu-i aspru și răgușit arătându-mi cu degetul o bancă din sală.

Trecu-i, cu lacrămile șiroaie pe obraji la locul ce mi-l arăta-se.

Pentru întâia oară simțiam pe umeri o mână care me apăsa, pentru întâia oară auḑiam un glas aspru și răgușit care me înspăimênta; deci, eram osêndit sĕ-mi petrec copilăria în închisoare.

După-ce me așeḑai în bancă, răzêmai capul de mâni și plânseiu multă vreme; lacrămile acelea fură cele dintâi lacrămi de mâhnire. Când me liniștiu puțin îmi adusei aminte că, la plecare, mama-mea îmi vîrise în sin o carte mică de rugăciuni și o bucată de lemn sfânt, care sĕ me apere de ori-ce primeșdie. Scosei din sîn cărticica și lemnul sfânt și le sărutai cu foc.

— Maica Domnului, mormoiam suspinând și privind cu rîvnă gravura de pe scoarța cărții de rugăciuni, — care înfățișa pe muma nenorociților strîngênd cu iubire la piept pe Iisus copil —; feresce-me Maica Domnului de omul roșu, căci mi-e frică de el!

În aceiași bancă cu mine, cot la cot, un copil părea că împărtășesce mâhnirea ce me cuprinse-se, căci, ațintindu-și din când în când ochii spre mine, zăream lucind cu privirea-i blândă două lacrimi ca două picături de rouă.

Profitând de un moment când guvernorul nu se uita în spre noi:

— Nu mai plânge, ḑise el, o sĕ te bată guvernorul. E un om rĕu grozav.

Apoi după cât-va timp:

— Pe mine me bate totdeauna, murmurà oftând. Ḑice că are de gând sĕ me omoare. Stai bine în bancă, dacă nu vrei s'o pățesci.

După ce îmi vorbì astfel plecà capul, pe un sfert de coală de hârtie ce-l avea dinaintei pe care român cu ḑilele abia poate merge în centrul comitatului spre a-şi spune jalba la vice-comite, de aici ia direcţie spre stênga cale de o ḑi, spre a potea afla sedria orfanală, în dreapta va trebuì se călĕtorească dela centrul comitatului 2 ḑile spre a ajunge la perceptorat, şi trei spre a da de judecătoria cercuală cât pentru cărţile funduare, Dumneḑeu scie unde sunt aşeḑate.

Încât corĕspunde această arondare intereselor economice ale poporului nostru, tot ḑiaristica din Cluş are sĕ judece, ca advocatul intereselor economice ale poporului român.

În casuri normale n'am trece preste acest neajuns, noi însĕ trecem, căci nu el este cel mai mare şi mai simţitor.

La administraţie începênd dela notariul comunal până la comite suprem sunt în cea mai mare parte oameni, cari nu cunosc limba poporului, de spre capacitate şi onestitate nu vom vorbì.

Cu ce viu interes vor fi representând acestia interesele poporului ne putem închipuì, şi dacă considerăm că ei sunt tot atâţi agenţi ai politicei actuale, uşor vom pricepe resultatele activităţei lor.

Nu e deci mirare, că la noi persoana cea mai ocupată este esecutorul de dare, nu e mirare dacă vedem că glasul poporului a amuţit prin fostele comitate, şi nu ne uimim vĕḑênd forţa cu care se oprimă îndrăsneala fostilor grăniţeri din districtul Năsĕudului pentru apĕrarea drepturilor lor, îndrăsneală spre a cărei sugrumare trebuì trimis Br. Bánffy.

Pre lângă aceste resultate negative am putea aduce o listă de prigoniri făţişe, le reservăm însĕ pentru timpuri mai potrivite.

Nu vom vorbì deci despre regularea riurilor, cari inundă mănoasele văi ardelene. Ne vom întoarce privirile dela ţĕrmurii Mureşului cu Reghinul începênd, ne vom lega ochii trecênd prin ţeara Bârsei mai cu seamă primăvara la topirea zăpedei, şi nu vom auḑì suspinele sĕrmanului ţĕran la devastarea câmpurilor mănoase, în cari el îşi pusese nădeşdea, nu vom cerceta ţĕrmurii Oltului, mai puţin cel al ambelor Têrnave începênd dela Sângeorgiul de munte şi până la câmpul libertăţei, ne vom oprì vederea la contemplarea acestei serioase îngrigiri părintesci pentru prosperitatea ţĕranului român, îngrigire, care trebue sĕ fie cea de căpetenie frământare de creeri a unui guvern cu durere de inimă pentru ranele poporaţiunei.

Sciut'am bine, şi o scim, că nu prosperarea neamului nostru este programa curentului politic din ţĕrile noastre. Sciut'am şi bine o scim, că pentru noi nimica nu se va face, cât timp va domnì actualul patriotism şi actuala ideiă de stat. De aceea am voit sĕ ne ajutăm noi.

De mai mulţi ani ne-am întrunit deci în reuniune agricolă, sau dacă se mai potrivesce, ca oameni plugari am voit sĕ formăm o societate de plugari, spre a ne capacita reciproc, şi a învĕţa unii dela alţii.

Am compus proiectul de statute, şi l-am aşternut la locurile competente spre întărire.

Colegii din Cluş bine sciu, că acel proiect de atunci şi până în ḑiua de astăḑi n'a mai vĕḑut lumina soarelui. Nu, căci trebuiau întărite statutele reuniunilor de maghiarisare de tot soiul, şi faţă cu acestea bunăstarea economică a ţĕranului nostru trebue sĕ dispară.

Cătuşele în cari suntem ferecaţi încep a ne frânge oasele. Fraţii din Cluş bine o sciu, nu sciu însĕ unde va crepa, şi noi nu suntem autorităţi a o cerceta aceasta.

Revista politică.

Terminul pentru alegerile la senatul imperial se apropie tot mai tare, şi cu el în directă proporţie cresce agitaţiunea partidelor. După semnele de până acuma guvernul Taaffe va eşì învingĕtoriu la aceste alegeri, şi se va continua în Austria politica de împăciuire care şi până acuma este legată de numele contelui Taaffe.

Este caracteristică figura statului nostru dacă considerăm starea reală a lucrului. În unul şi acelaşi stat, cu unul şi acelaşi cap domnesc douĕ curente opuse. Austria voesce sĕ impace naţionalităţile, creḑênd că numai aşa mai e posibilă susţinerea imperiului, Ungaria 'şi strivesce naţionalităţile sale, creḑênd că numai ideia de stat unguresc, şi o Ungarie maghiarisată poate salva imperiul.

Suntem în adevĕr uimiţi vĕḑênd că aici la noi nu este ḑi lăsată de Dumneḑeu, în care acte violente se nu încerce a smulge din inimile noastre credinţa în dreptatea legilor.

Dintre apelurile diferitelor partide din Austria vom schiţa la locul acesta pre cel al bohemilor. După o abstinenţă politică de mai mulţi ani, — aşa începe acest apel — deputaţii bohemi au reluat eară lupta parlamentară, dechiarând în mod sĕrbătoresc, că activitatea lor nu va deroga întru nimica demnităţei naţionale a poporului ceh. 6 ani au luptat acesti deputaţi în senatul imperial, şi lupta lor a fost grea, căci erau bine rutinaţi protivnicii lor şi increḑuţi în victorie, deoarece domnia de mai mulţi ani i-a făcut a nu mai considera şi pe alţii.

Se înşiră aicì resultatul activităţei lor parlamentare de 6 ani, resultat, pe care bohemii 'l numesc nesuficient, care însĕ ii îndreptăţesce a se lupta şi mai departe în bună speranţă.

Programa bohemilor cât pentru viitoriu se reasumă în următoarele. Împăcarea cu Ungaria se face cu observarea raporturilor de pretenie între ambele jumĕtăţi ale imperiului. Susţinerea monarchiei austriace în deplina ei suveranitate este nedispensabila condiţiune a esistenţei naţionale, de aceea bohemii sunt totdeuna gata a da tot ce pretinde independenţa, securitatea şi înflorirea ei; vor apĕra autonomia Bohemiei basată pe tradiţiunile Bohemiei şi garantată prin diploma din Octobre, căci numai prin desvoltarea dreptului de proprie dispunere poate înflorì adevĕrata libertate, nu însĕ prin întărirea fără margini a unui burocratism, care sugrumă ori-ce independenţă a cetăţenilor unui stat. Vor propaga bohemii o înţelegere cu Germanii pe basa egalei îndreptăţiri a ambelor naţionalităţi. Simţul lor de libertate îl vor documenta prin fapte, şi nu prin frase sforăitoare.

Cu respect la necesităţile vieţei practice şi ale administraţiunei în stat, vor face şi faptice şi fac mari concesiuni limbei germane, şi, fără a vătăma onoarea şi demnitatea naţiunei boheme, deputaţii bohemi nu pot permite ca prin privilegiul unei limbi sĕ se nege principiul dreptului egal al celorlalte seminţii.

Din manifestul bohemilor multe putem învĕţa şi noi, cari în mare mĕsură am adoptat ţinuta politică a bohemilor, fără a ne da seama, dacă dispunem de forţele intelectuale şi materiale ale bohemilor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu în Marţa Rusaliilor 1885. Stimate domnule Redactor! În urma convocărei oficiului protopopesc al tractului Sibiiu dto 17 Aprilie 1885 Nr. 558, s'a întrunit Vineri în 10/22 Maiu cur. aici în biserica din cetate sinodul protopresbiteral ordinariu, la care din 36 deputaţi aleşi, a luat parte 26; absentând 10 — doi preoţi şi 8 mireni; acesti deputaţi sunt aleşi pre periodul de 3 ani 1885 — 1887.

Şedinţa, care s'a deschis amĕsurat convocării la 9 oare a. m. a durat până la 1 oară d. a. m. în care timp s'a decis asupra tuturor obiectelor puse la ordinea ḑilei prin citatul convocătoriu: şedinţa s'a deschis prin dl prot. tractual S. Popescu, ţinênd o cuvêntare prin care a indigitat scopul şi agendele care sunt a se delibera în această şedinţă a sinodului convocat pentru anul acesta.

După aceasta se aleg la propunerea presidiului, pentru constituirea biroului provisoriu, de notari par. G. Bobeş şi Dumitru Comşa; se presentează apoi prin presidiu:

1. Toate actele deputaţilor aleşi pentru periodul de 3 ani;
2. Raportul general al protopresbiterului;
3. Raportul general al comitetului protopresbiteral.

Privitoriu la actele de alegere se decide ca verificarea deputaţilor sĕ se facă prin o comisiune de 3 membri, care se constea din membri biroului; presidiul propune apoi pre basa actelor verificarea tuturor celor 12 deputaţi aleşi din cler; şi a 22 deputaţi mireni; eară verificarea a 2 deputaţi o lasă la decisiunea sinodului şi anume una acelui din cercul electoral Şura mare — Vurper şi alta acelui din cercul electoral Mohu-Şelimber.

Referitoriu la deputatul ales din cercul Şura mare — Vurper presidiul nu face nici o propunere din causă că în Şura mare ar fi întrunit dl I. Bechnitz toate voturile 27, — eară în Vurper Dr. N. Olariu asemenea toate voturile 63; — la cest din urmă însĕ protocolul nu e în ordine şi prin urmare ar fi sĕ se verifice dl I. Bechnitz; sinodul însĕ la propunerea dlui E. Brote verifică pre Dr. N. Olariu ca deputat al cercului electoral Şura mare Vurper, — cărui altcum presidiul i a inmanuat convocătoriu dela scrutinare, şi care după cele premerse se vede a fi unicul deputat nebinevenit presidiului, am ḑis nebinevenit şi acesta o voi justifica.

Interesantă a fost verificarea deputatului din cercul Mohu-Şelimber — în prima era ales I. Iancu notariu în Mohu, în Şelimber, o palmă de loc de Sibiiu s'a ales cu unanimitate dl I. Pop Galaţian, român neaoşiu şi drept credincios al sfintei uniri din Blaş; sinodul pre lângă toată bunăvoinţa faţă de dl Pop amic alui Csato — Grama, verifică pre cel cu minoritatea voturilor, din motivul binecuvêntat, căci altcum la anul ne vom pomenì în sinod şi cu dl P. Harşianu et Consortes!

Cu acestea douĕ incidente — neînsemnate, în care primul caracterisează intenţiunea dlui protopresbiter, — eară al doilea progresul par. I. Ţintea din Şelimber întru promovarea sfintei unaţii — sinodul dechiară pre toţi 36 deputaţi aleşi de verifi-

---

trase cu mare băgare de seamă, cu creionul, câte-va linii.

În timpul recreaţiei, tovarăşul de bancă se apropiă de mine.

— Ascultă, 'mi ḑise, pentru ce sărutai în clasă cărticica aia?

Îi spusei taina.

— Poate sĕ fie bun lucru lemnul sfânt şi cartea de rugăciuni, dar eu am altceva care sĕ me scape de aici.

Luându-me la braţ, ne îndreptarăm astfel spre fundul curţii, după un zid ruinat, de unde nu puteam fi zăriţi de guvernor. Acolo, scoase din busunariul hainei sfertul de coală, pe care trăgea în clasă linii cu creionul, şi-l întinse pe scândura pe care eram aşeḑaţi.

— Veḑi tu, îmi ḑise cu multă seriositate, veḑi tu asta?

Me plecai spre hârtie.

— Asta o sĕ me scape de guvernor; şi, dacă vrei, o sĕ ne scape pe amêndoi.

Simţiu un fior în tot corpul. Ideia că o sĕ scap din închisoarea în care indurasem pentru întâia oară insulta îmi umplu sufletul de o bucuriă nebună. Luaiu de gât pe mântuitoriul meu şi-l sĕrutai de nenumerate ori.

— Adevĕrat? O sĕ putem scăpa de aici!

— Da, rĕspunse el ducênd mâna la frunte ca un bărbat. Trebue însĕ sĕ avem răbdarea şi sĕ lucrăm, — sĕ lucrăm pe ascuns ca sĕ nu ne afle guvernorul. Mi-e frică grozav de el. Ar fi în stare sĕ ne omoare. Sĕ nu spui la nimeni, repetà de câte-va ori ducênd degetul la gură. Ai auḑit? Sĕ nu scie nimeni.

Îi jurai că o sĕ păstrez secretul până la moarte.

— Scii că paserile sboară prin aer cu aripi, reluà după o pauză.

— Da, ai dreptate, şi ele sunt mai mulţămite ca noi.

— Va se ḑică, dacă am putea sĕ ajungem sĕ ne facem şi noi aripi, o sĕ sburăm ca ele.

— Aşa este, dar cum?

— Uite-te bine.

Urmărind cu creionul conturul desemnului, îmi esplicà în puţine cuvinte cum s'ar putea construì aripi de o mărime proporţională cu greutatea noastră. Şiţa şi hârtia jucau un rol însemnat în această maşină plănuită cu dibăcie şi menită sĕ ne scape din pensionat. Deşi nu prea înţelegeam bine planul maestrului, rĕmăseiu mulţămit cu toate acestea de esplicarea ce-mi dete în ḑiua aceea, şi seara adormiiu linistit.

Un an întreg, în timpul căreia guvernorul clasei chinuì prin tot soiul de insulte pe bietul meu tovarĕş de bancă, ne hrănirăm de această mare ideiă împărtăşindu-ne în fie-care ḑi setea de libertate de care eram cuprinşi.

— Când vom ajunge la scop, ḑicea într'una tovarĕşul meu, o sĕ sburăm întâiu la tine acasă. Pe urmă, după ce ne vom lua tot ce ne trebue pentru drum, o sĕ mergem într'o pădure şi acolo sĕ trăim amêndoi, singuri. De vrei, tu poţi rĕmânea acasă; ai un tată şi o mamă. Eu me duc şi singur în pădure; n'am nici tată nici mamă.

În timpul vacanţelor, bietul copil rĕmase singur în pensionat, singur cu guvernorul.

Un epitrop, care-i plătea pensiunea, nu avea vreme sĕ se gândească la dênsul, — călĕtorea în toate verele. Şi apoi, nu era destul de bine îngrigit: nu avea în pensionat mâncare, spălătură şi tot ce-i trebuia în sfêrşit? Afară de aceasta, un copil e totdeauna supărător în casă, face prea multe nebunii, se resgăie. Când e între streini, e altceva: sĕ învaţă sĕ fie moderat şi cuviincios, se face cu minte. Cam astfel cugetă astăḑi părinţii de familie; de aceea îşi părăsesc copii ani întregi şi nu-şi aduc aminte de ei de cât atunci când socotesc că au crescut în destul şi cunosc cu prisos regulele bunei cuviinţe.

(Va urma.)

caţi, — şi constatându-se că sunt 26 deputaţi presenţi, se dechiară de capabil a putea aduce concluse valide şi a pertracta obiectele puse la ordinea ḑilei; — eară presidiul este rugat a da părintelui Ţintea dojana cuvenită.

Urmând constituirea definitivă, la propunerea dlui E. Macellariu, notarii aleşi se dechiară de definitivi pentru întreg periodul.

Presidiul anunţă cu părere de rĕu că deputatul şi demnul bărbat al bisericii şi naţiunii mult regretatul V. Roman a rĕposat ḑilele trecute şi roagă sinodul a da espresiune de condolenţă şi întristare pentru perderea acestui bărbat, ceea-ce se şi face prin sculare şi notificare la protocol; — ear locul vacant se va îndeplinì la timpul seu.

Dl prot. S. Popescu cetesce raportul seu general despre activitatea s'a din anul precedent; acest raport, care a conţinut mai multe coli şi a cărui cetire a durat mai bine de o jumĕtate de oară, conţine multe date folositoare, dară după modesta-mi părere mai mult teoretice decât practice; dovedesce necontestabil mult zel şi multă sirguinţă, şi pot ḑice cu tot dreptul că astfeliu de rapoarte pot servì ca esemplu bun la toţi domnii protopopi.

Nu me estind în detaiurile acestui raport, căci atât acesta cât şi al comitetului se vor publica prin ḑiare şi şi în broşură separată precum a decis sinodul la propunerea prof. Dr. Barcianu.

„Tribuna“ ne şi anunţă publicarea acestora.

Dar sĕ-mi fie permis a face modesta observare că un raport care se presentează unui sinod, trebue sĕ fie în toată direcţiunea mai obiectiv, şi că sĕ aibă şi la auḑitoriu efectul dorit, mai scurt; afară de aceasta trebue sĕ fie scutit de ori şi ce subiectivitate.

Recunosc zelul cu care s'a lucrat acest raport al dlui protopop, recunosc şi importanţa lui, cum ḑiseiu mai mult teoretică; doauĕ posiţiuni însĕ trebuia sĕ lipsască din acel raport, — espunerile cu mult prea subiective faţă de consistoriul archidiecesan, fiind că n'au încuviinţat instituirea unui cancelist protopopesc prin imposite din tract; şi a doua posiţiune unde se vorbeşte cu multă amărăciune despre „Telegraful Român,“ pentru publicarea unor articoli prin cari nu numai că nu s'ar recunoasce bunele intenţiuni ale oficiului prot. ci chiar s'ar insulta! — Am aflat de consult a menţiona acestea posiţiuni greşit induse în raport, pentru că din nici un punct de vedere nu se pot justifica, căci sinodul nu are sĕ se ocupe cu politica „Telegrafului Român,“ şi nici sĕ tragă consistoriul în judecată, pentru că n'au încuviinţat toate după placul comitetului protopresbiteral.

Scim cu toţii, fără a ni-o spune consistoriul, că poporul nostru are destule imposite impuse de stat, e sătul de acestea, sĕ nu-i mai amărîm şi noi ḑilele şi altcum pline de nĕcaz, ci — sĕ-l mai cruţăm noi unde putem, sciind că îl apasă destul.

Nu va perì lumea, şi nici tractul nostru, care har domnului, nu e cel din urmă — pentru un cancelist protopopesc!

Sĕ facem — dacă putem noi dela noi şi sĕ nu ne răzĕmăm tot pre alţii.

Avem 37 de protopopi şi toţi 'şi fac trebşoarele cum pot şi în considerarea împregiurărilor — fără a se mai plânge amar asupra consistoriului.

Se va instituì şi acest post atunci când noi vom fi în stare sĕ ni-l ţinem fără a mai amărì sufletul poporului — timpul nu va fi departe — dară „*in natura non datur saltus.*“

Resumat raportul trebuia sĕ fie „*non multa sed multum*“ ferit de ori şi ce subiectivităţi; căci de şi cei mai mulţi deputaţi sunt buni amici ai dlui protopop, totuşi nu e însufleţitoriu pentru fiecare a auḑi, lucruri de cari tebuie sĕ ne ferim cât putem, — căci ne am săturat de certe şi partide şi prin urmare acestea nici în transparenţă sĕ nu mai obvină.

Mi-am făcut acestea observări, nu pentru a descuragia pre dl protopop, ci pentru ca în viitoriu în interesul nostru sĕ se evite

Raportul comitetului protopresbiteral îl cetesce apoi prof. Dumitru Comşa, autorul lui — şi acesta a fost mult prea lung — conţinând citate din toate representaţiunile câte s'au trimis la consistoriu pentru instituirea neevitabilului cancelist şi pentru reprimirea fondului protopopesc, resp. pentru resolvarea în cestiunea de divergenţă între tractul Sibiiului şi al Sĕliştei pentru acest fond.

Cele menţionate despre raportul oficiului protopopesc se pot aplica la acest raport cu mult mai mult. Căci a decopia pur şi simplu actele care s'au schimbat între diferitele corporaţiuni, a cita pasagii întregi din representaţiunile făcute este mai mult decât superfluu pentru sinod, de oare-ce ori şi care membru poate sĕ vadă şi cetească actele.

Activitatea comitetului se vede din acte şi din resultate — nu din fraseologii. Raportul are sĕ fie o scurtă dar precisă icoană despre cele intreprinse în restimpul anului espirat — dar nu un conglomerat de citate ca d. e. „Ven. consistoriu e dus în eroare“ că n'au aprobat cutare şi cutare cerere a comitetului.

Altcum în acesta nu s'a ḑis nimic ce nu s'ar fi aflat în raportul oficiului protopopesc abstragênd petitul, prin care se cere darea absolutoriului şi se fac unele propuneri neinsemnate pre cum ca sĕ se mai facă şi a ḑecea representaţiune la consistoriu, ca sĕ ni se dea cancelist şi fond; şi în aceasta representaţiune sĕ se vorbească „dela roată.“

Ambele rapoarte luându se spre sciinţă, se decide de a se preda unei comisiuni spre studiare şi raportare la procsimul sinod; — la propunerea presidiului comisiunea se compune din deputaţii: Dr. Barcianu, E. Brote, I. Slavici, I. Henteş şi G. Bobeş; ear bugetul reveḑut fiind prin Dr. Barcianu şi Dr. N. Olariu — şi aflânduse toate documentele în ordine, se dă comitetului absolutoriul cerut şi pro 1885 se statoresce suma de 140 fl., ear celelalte propuneri rĕmân neresolvate şi se transpun comisiunei.

Urmează alegerea Comitetului şi epitropii protopresbiterale.

După scurtă desbatere şi după ce adlatul dlui protopop, părintele G. Bobeş a împărţit şedule — compuse după chipul şi asemânarea s'a — se decide a se propune simplu alegerea membrilor în comitet.

Cetind apoi prof. Comşa de pre şedula primită dela colegul seu, sinodul dechiară de aleşi membri ai comitetului protopresbiteral pre I. Henteş, E. Cioran, G. Bobeş şi I. Goga — în locul lui D. Secărea care a abḑis; ear dintre mireni pre: I. Slavici, D. Comşa, Dr. I. Crişan, C. Stezar, I. Bologa, I. Aron, C. Hămbăşan, şi I. Duma; în epitropie se aleg C. Baca, E. Măcelariu, şi Dr. B. Preda; — în urma abḑicerei dlui E. Măcellariu la propunerea dsale se alege Dr. N. Olariu — ear de notariu la scaunul protopopesc la propunerea presidiului se alege păr. G. Bobeş.

Terminate fiind cu acestea agendele sinodului presidiul dechiară şedinţa de încheiată, căruia dl E. Macellariu îi mulţămesce în numele sinodului. — Verificarea protocolului se decide a se face prin membri presenţi, cari se vor întrunì la ḑiua prefigêndă de dl protopop.

Nu sciu întêmplarea sau dl protopop a desvoltat şi la acest sinod o deosebită activitate, ca şi cu ocasiunea alegerilor la sinodul archidiecesan, impresiunea a fost însĕ, ca şi când ne-am fi aflat în consiliul administrativ al „Tribunei“ — fiind că întemeetorii acesteia — sunt — toţi — cu escepţiunea dlui I. Bechnitz deputaţi.

Justific această împregiurare căci din Sibiiu sunt aleşi: E. Brote, Dr. Barcianu, Dr. I. Crişan, D. Comşa, I. de Preda, Dr. B. Preda acesta presumptivul deputat al Hirtibaciului — C. Stezariu, I. Slaviciu, G. Bobeş şi P. Simtion; — deputaţi cari nu turbură apa dlui protopop, — în sensul acesta apoi s'a constituit comitetul şi epitropia.

Că s'a mai strecurat ca deputaţi de aici şi Măriile Sale Dl I. Bologa şi E. Macellariu, e de esplicat, neesplicabil va fi dlui prot. alegerea lui Dr. N. Olariu, dară şi acestuia.

În astfeliu de afaceri nu strică şi mai puţină activitate şi e mai consult a se lăsa curs liber, căci dacă dl protopop nu ar avea oposiţiune, — ar trebuì sĕ şi o creeze, — în fine me escuse presidiul, dacă, termin cu părerea, că acesta sĕ fie un conducĕtoriu obiectiv, nu însĕ a prevenì în toate ca propunĕtoriu, precum s'a întêmplat astădată, — de a propus şi decis toate-după cum doria — căci prin aceasta se perde nimbul obiectiv şi deputaţii pot venì uşor la justa presupunere, că este parţial, ceea ce nici decum nu voim se presupunem.

Susţin aceasta nu pentru că s'a întêmplat, ci pentru ca în viitoriu în interesul cursului afacerilor sĕ se evite după putinţă, ca sĕ nu fim descrişi de simplì privitori Cu toate acestea resultatele sunt înbucurătoare şi nu dubitez că lipsele ce mai avem — în scurt se vor delătura şi oficiul protopopesc nu va mai avea causă a se plânge amar, — căci deşi deputaţii n'au prânzit vlădicesce, totuşi convinşi fiind de cele pertractate şi despre resultate, s'a despărţit pre deplin mulţămiţi. *Mărgineanul.*

Ḑiua de 10 Maiu.

Îndoita aniversare a proclamărei rigatului şi independinţei a fost anunţată capitalei prin 21 de tunuri date în zori de ḑi.

Poporaţiunea capitalei, în haine de sĕrbătoare, umple des de dimineaţă toate stradele capitalei pe unde va trece cortegiul rigal la Mitropolie; estradele de pe bulevard sunt înţesate de lume şi de delegaţi din districte.

La oarele 9 şi jumĕtate de dimineaţă MM. LL. Regele şi Regina însoţiţi de principii Ferdinand şi Carol de Hohenzolern au venit dela Cotroceni la palatul din Bucuresci.

La oarele 10 şi jumĕtate Maiestăţile lor, însoţiţi de nepoţii Lor, într'o trăsură *à la Daumont* trasă de 4 cai, precedaţi şi urmaţi de câte un pluton de gendarmi, au plecat dela palat, în sunetul musicei, pentru a asista la *Te-Deum* dela Mitropolie.

Maiestăţile Lor sunt primite la întrarea în biserică de I. P. S. S. mitropolitul primat, încongiurat de înaltul cler, de dl Ion Brătianu, cu ministrii sei, de oficiarii superiori din garnisonă precum şi de toate notabilităţile bucurescene, numeroasele delegaţiuni din judeţe, senatorii şi deputaţii.

Printre persoanele cari umpleau catedrala se observau dnii I. C. Brătianu, C. Nacu, D. Sturza, G. Leca, Stolojan, Fălcoianu, ministrii, dl Ghica preşedintele Senatului, dl Leca preşedintele adunărei, G. Chiţu, vice preşedinte, Creţescu, prim-preşedinte al casaţii, C. Schina şi Th. Rosetti preşedinţi de secţiuni, Degrea, Silion, membrii la înalta curte de casuţie, dnii Grădişteanu, preşedintele curţei de compturi, dnii generarii Cernat, Berendey, Radovici etc. coloneli Algiu, Al. Budişteanu, Oprescu etc.. dnii N. Creţulescu, Th. Văcărescu etc.

După terminarea serviciului divin, Maiestatea Sa Regele a încălecat şi, încongiurat de un numĕros stat-maior, a mers călare la pavilionul dela bulevard pentru a primì defilarea.

M. S. Regina însoţită de nepoţiii Sei, s'a întors la bulevard în trăsură *à la Daumont.*

La oarele 12 s'a început defilarea scoalelor, a delegaţiunilor precum şi a armatei, în sunetul musicilor, care erau aşeḑate lângă tribuna cea mare din faţa M. S Regelui.

Defilarea armatei s'a făcut în ordinea următoare:

Răniţii, oficiarii fără trupă, scoala militară, batalioanele 2 şi 3 de vênători, regimentele 3 şi 4 de linie, regimentele 6 şi 21 dorobanţi, regimentul 1 de geniu, regimentele 2 şi 6 de artilerie, regimentele 3 de roşiori şi 3 de călăraşi.

Parada a fost comandată de d. generare Cernat; infanteria de d. generare Radovici, artileria de d. colonel Horbascky şi cavaleria de d. colonel Chiriţescu.

După defilare, Maiestăţile Lor s'au întors la palat, unde au luat dejunul.

La oarele 3 d. a. a urmat ceremonia inaugurării noului palat.

În sala cea mare a tronului Em. S. Mitropolitul primat, însoţit de Em. S. Metropolitul Moldovei şi de mai mulţi înalţi prelaţi ai bisericei a oficiat sfinţirea apei.

La dreapta, în sala tronului, se afla senatul cu preşedintele seu, dl D. Ghica; la stênga în faţa senatului, Camara cu presedintele ei d. generare D. Leca; la dreapta senatului, curtea de casaţie, la stênga Camerei, curtea de compturi. De ambele părţi, erau: curtea de apel, tribunalele, ministerele şi delegaţii judeţelor.

După terminarea serviciului religios, M. S. Regele, urcându-se pe tron şi avênd la dreapta Sa pe principele Carol moştenitorul presumtiv al tronului, ear la stânga pe M. S. Regina şi pe principele Ferdinand a rostit un discurs care a mişcat foarte pe cei de faţă. M. S. a incheiat ḑicênd:

„Puterea mea cea mare este în iubirea care mi arată poporul meu. Neputând mulţumì în persoană tuturor d-lor delegaţi cari mi-au adus felicitările întregei ţeri, cred că nu pot a le mulţămì mai bine decât strigând cu toţii împreună: „Trăiască scumpa noastră Românie!“

Aceste cuvinte fură foarte viu aplaudate.

În urma discursului Maiestăţi Sale Regelui, Em. S. Mitropolitul primat după ce stropì cu apă sfinţită sala tronului, trecu însoţit de Em. S. Mitropolitul Moldovei şi de toţi înalţii prelaţi ai bisericei, în toate cele-lalte camere ale palatului, fiind urmat de M. M. L. L. Regele şi Regina şi de casa militară şi civilă.

Reîntorcêndu-se în sala tronului, M. S. Regele se întreţinu cu mai multe din persoanele de faţă.

Este locul acì sĕ spunem că noul palat este de un lucs şi de o eleganţă dintre cele mai alese. Mobilele sunt dintre cele mai frumoase şi totul este lucrat cu multă artă.

Cele douĕ tronuri sunt de bronz aurit, împodobite cu diferite petre.

În sala tronului se află douĕ dulapuri de cristal în care se păstrează decoraţiunile M. S. Regelui şi cele douĕ coroane: coroana de oţel şi coroana de aur.

La oarele 5 d. a. s'a dat la şosea masa răniţilor.

M. S. Regele a sosit acì la oarele 5 şi câte-va minute împreună cu principii Carol şi Ferdinand, şi după ce s'a întreţinut în parte cu fie-care dintre răniţi şi le-a ascultat plângerile, s'a întors pe la oarele 6 la palatul din capitală.

Seara, capitala foarte frumos iluminată; Calea Victoriei şi stradele laterale înţesate de lume;

În grădina Sf. George-Nou, pe piaţa Teatrului şi în grădina Episcopiei a cântat musicele regimentelor pănă târḑiu seara; la rondul al doilea dela şosea s'a dat focuri de artificie.

La oarele 12, Calea Victoriei şi şoseaua Kiseleff era încă pline de lume. „Romanul."

Victor Hugo.

Bardul Franciei a murit la vêrsta de 83 de ani, şi apoteosa cu care patria încununează pe morţii sei ilustri, el a avut-o fiind încă în vieaţă.

Născut la 1802, fiul unui generare al întâiului imperiu, Hugo urmà în Europa armatele victorioase ale lui Napoleon I şi se întoarse la Paris la 1809, spre a întra la mânăstirea din strada Feuillantines. La 14 ani, compusese deja prima sa tragedie *Irtamene*, urmată curênd de opera lirică „Săracul şi bogatul."

Producţiunile literare ale poetului sunt prea rĕspândite, spre a mai avea nevoe sĕ le însemnăm acì pe toate.

Cine nu cunoasce *les Odes et Ballades, les Châtiments, les Orientales, les Feuilles d'automne?*

Cine n'a cetit *Marion Delorme, Ruy-Blas, Hernani, Lucrecia Borgia*, parte traduse mai în toate limbele, şi jucate pe toate scenele Europei?

Cine nu s'a simţit mişcat cetind scrierile lui Hogo în favorul proletariatului şi în contra pedepsei cu moarte?

Pasiunile literare, pasiunile politice, au căutat sĕ vestejească gloria geniului secolului nostru. Încercări zadarnice; stejarul a rĕmas în picioare; V. Hugo a rĕmas întemeetorul literaturei despoiată de artificii, poleitorul poesiei francese.

La 1851, când Napoleon III făcù lovirea de stat, poetul fu silit sĕ fugă, căci guvernul făgădui-se o primă de 25,000 lei aceluia care-l va aduce mort sau viu.

Hugo se retrase mai întâiu în Belgia, jurând că nu va reîntra în Francia de cât odată cu dreptatea. Imperiul isbutì sĕ-l alunge de acolo în insulele Angliei de unde nu se întoarse de cât la 1870, după căderea lui Napoleon.

Trăise nouĕ-spre-ḑece ani în esil! Nouĕ-spre-ḑece ani fără a vedea Francia sa iubită, fără a stringe mâna prietenilor din toate ḑilele.

Lesne poate înţelege ori-cine cu cât foc, cu câtă durere scrisese versurile sale.

Oh! n'exilons personne,
Oh! l'exil est impie...

Tot poporul îl adăsta la gara Nordului! Intrarea sa în Paris fu o sĕrbătoare, dacă mai putea fi sĕrbătoare în acele ḑile negre când Francia se vede îngenunchiată de cancelarul viitorului imperiului german.

După cinci luni de suferinţe, Parisul fu silit sĕ capituleze, şi Victor Hugo numit representant al poporului cu o maioritate de 214,000 voturi, plecă la Bordeaux.

Refuzul Adunărei de a valida alegerea lui Garibaldi la Alger, îl făcu sĕ demisioneze.

Dela încheierea păcei şi până la moartea sa, Victor Hugo a fost cel mai aprig apĕrător al nenorociţilor. De mii de ori cu glasul seu puternic, cu peana sa măiastră, a vorbit, a scris în favoarea victimelor comunei, a combătut legea sângelui, a cercat sĕ pue capet operei calâului.

Cu toată ura ce avea în contra lui Bazaine, eată ce pedeapsă ar fi voit sĕ dea trădătoriului. „Aş dorì sĕ se convoace la Champ-de-Mars corpurile legiuitoare, toate trupele, tot poporul din Paris şi acolo în faţa tuturor aş aduce pe Bazaine îmbrăcat în uniforma sa de mareşal al Franciei. Preşedintele Cemerei ar cetì sentinţa care-l declară de trădător al patriei, şi îl osândesce la degradare. Apoi cel mai vechiu sergent i-ar smulge decoraţiile dela pept, i-ar tăia galoanele, sfărîma spada, călca epoletele în picioare, şi i-ar ḑice pe urmă: „Acum te poţi duce eşti liber!"

Salonul lui Victor Hugo era locul de întêlnire al tuturor ilustraţiilor francese şi streine, Louis Blanc, Gambetta, Clemenceau, Castellar, Renan, C. A. Rosetti, Houssaye, generalul Wimpfen, Gonzales şi tot ce poartă un nume în politică, literatură, sciinţe, a luat loc la masa poetului.

Sublim ca Pindare, isteţ ca Anacreon, satiric ca Juvenal, drept ca Tacit, patetic ca Eschyle, Victor Hugo a fost sufletul liric al Franciei şi poetul omenirei întregi.

Veacurile viitoare privind statua de bronz ce-i va ridica patria recunoscĕtoare, vor vedea că toate gloriile au lucit pe fruntea acestui geniu, şi scrierile sale vor fi cartea de aur a gintei latine.

„Romanul."

Varietăţi.

* (Hymen.) Domnul Dr. George Baiulescu, medic în Braşov, Dumineсă, 19/31 Maiu, a. c. îşi va sĕrba cununia cu Domnişoara Maria Manole, drăgălaşa fică a domnului Diamandi Manole din Braşov, la 11 oare înainte de ameaḑi în biserica Sântei Treimi din Cetate.

Felicităm juna păreche din tot sufletul.

* (Hymen.) Luni a doaua ḑi de Rosalii la 12 oare la ameaḑi şi-a sĕrbat domnul Ioan Alecsandru cleric absolut şi învĕţătoriu la scoala noastră din Ilimbav, protopresbiteratul Agnitei, cununia cu domnişoara Eugenia Părău, fica preotului nostru din Agnita.

Dorim tinerilor cununaţi ḑile îndelungate şi fericire deplină.

* (Cas de moarte.) Dr. **G. Zotu,** profesor la liceul S. Sava, director la cancelaria metropolitană din Bucuresci şi redactorul ḑiarului bisericesc „Ortodocsul" a încetat din vieaţă.

Fie-i ţĕrêna uşoară.

* (Representaţiune teatrală) s'a arangiat din partea diletanţilor români din Orĕştie la 26 Maiu nou an. cur. în sala hotelului la „Contele Stefan Széchenyi" în favorul corului micst din Orĕştie. S'a jucat piesele I. „Şioldan Viteazul", II „La Turnu Magurele" şi III. „Cinel — Cinel" de V. Alecsandri.

În aceaşi ḑi românii din Orĕştie au ţinut adunarea generală constitutivă pentru bancă şi casină — şi representaţiunea teatrală fù togma bine combinată pentru a pregătì publicului o distracţiune după terminarea serioaselor agende din acea ḑi.

* (Ţarul Rusiei cu titlu de rege al Serbiei.) O telegramă din Viena trimisă ḑiariului „Le Temps" — ḑice „Românul" — pretinde a se susţinea prin Viena, că ţarul are intenţiunea de a lua titlul de rege al Serbiei şi al statelor Asiei centrale.

* („Opinca) e numele unei foi noauă sĕptĕmânale pentru interese culturali şi economice ale poporului român ce a apărut în 1/13 Maiu a. c. în Reşiţa-montană (Bănat), sub redacţiunea domnului S. Pocreanu.

I dorim viaţă îndelungată.

* (Un caz ciudat de nascere.) Dra Eugenie Rafichard, portărească din Paris, a născut patru băeţi, foarte bine constituiţi.

Nu se mai cunosc de cât douĕ cazuri de acest fel, unul citat de *Plinis* în Istoria sa naturală, celalalt constatat, acum nouĕ ani la ospiciul Maternităţei din Paris.

Atât mama cât şi copii sunt sĕnătoşi.

* (Osămintele lui Christofor Columb, descoperitorul Americei). Sub acest titlu cetim în „Democratul:" Trăim într'un timp de descoperiri şi interesul general pentru continentele streine este tot aşa de mare ca şi la începutul timpului modern, când se căuta calea cea mai nouă spre Indii. De aceia este firesc lucru, că interesul se îndreptează şi spre marii navigatori şi descoperitori dela finele secolului al 15-lea, şi mai ales spre descoperitorul Americei, Columb. Republică de Domingo învită prin o circulară diplomatică pe guverne, sĕ trimeată delegaţi pentru un congres istoric, ce se va deschide la San-Domingo, la 10 Septembre 1885 stil nou. Atunci are sĕ se constate, dacă remăşiţele îngropate în catedrala din Havana sau cele înmormêntate în catedrala din San-Domingo sunt cele adevĕrate ale lui Columb. O contreversă de relichii! Bietul Columb n'are linişte nici după moarte, după patru sute de ani! În viaţă a fost amăgit, mâchnit; la moartea sa uitat de contimporani sei; eruditul seu compatriot Americo Vespucci i-a luat gloria de a-şi fi dat numele lumei celei noi — şi acest om de genialitate cea mai naivă, care a călĕtorit, nu ca cei de aḑi, în numele lui Bismarck, ci „în numele sântei trinităţi" şi a luat posesiune de ţeara descoperită; a plecat spre India orientală şi a descoperit America; s'a obligat în scris sĕ cucerească locaşul sântului mormênt şi a descoperit continentul american — acest om n'are odichnă nici mort!

La 21 Maiu 1506, ḑiua Înălţării domnului a murit la Valladold în braţele franciscanilor şi în monăstirea lor a fost înmormêntat. Moartea sa n'a făcut impresie: acest cas nu e menţionat în scrierile de atunci. Dar la 1513 lumea şi-a adus aminte de dênsul şi cadavrul fu adus la Sevilla in cimiterul monăstirii. Însĕ Columb îşi esprimase dorinţa de a fi înmormêntat în San-Domingo din Haiti. Astfel dar la 1550 resturile mortuare fură aduse acolo. La 1795 Domingo fu cedat Franciei şi osămintele descoperitorului fură aduse la Lorenzo în Havana de către spanioli şi înmormêntate acolo la 1796. Dar, cum ḑiserăm, înmormêntarea dela 1877 în Domingo nu va fi cea din urmă. Acum congresul are sĕ decidă şi sĕ dea lui Columb odichna de veci.

Istoria îi atribue astăḑi meritul de a fi descoperit un nou continent, de a fi deschis noi şi colosale teritorii comerţului şi culturei, de a fi procurat cercetării noui obiecte, de a fi sulevat o mulţime de cestiuni de geografie fisicală şi de antropologie şi de a fi scos la lumină multe idei noi.

(R. W)

* (Trei sute de ani de muncă silnică.) Sub acest titlu cetim în „Telegraful": Ori-cine doresce sĕ fie liber, prin urmare nu trebue sĕ ne mirăm de încercările de evadare ale condamnaţilor, chiar la Numea. Rar se întêmplă ca un condamnat la munca silnică în această colonie penitenciară sĕ nu caute sĕ fugă; cele mai de multe ori aceste încercări nu isbutesc.

Condamnatul Lahaille era înaintea consiliului de resbel, el îş propuse sĕ fugă în Australia. Acesta era singurul mijloc de a fi liber, căci cei 260 ani de muncă silnică ce trebuia sĕ-i facă nu-i dădea nici o speranţă de a mai fi liber.

Judecătorii condamnaseră la 40 ani de muncă silnică, pe acest colecţionar de condamnaţiuni, cari făcea în total 260 ani şi cu cei 40 de acuma făcea nici mai mult nici mai puţin decât 300 ani.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Maiu n. 1885.

Buda: 73 1 88 44 85

Mercuri în 27 Maiu n. 1885.

Sibiiu: 71 77 86 60 87

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Maiu n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.86	5.85
Napoleon	9.88$\frac{1}{2}$	9 88
100 marce nemţeşti	61 15	61.15
London (pe poliţă de trei luni)	124.80	124.90

Nr. 197. [1019] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Lăpugiul superior în protopresbiteratul Dobrei, sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială.
2. Porţiune canonică 32 jugere pământ arătoriu şi fênaţ de a II-a şi a III-a clasă.
3. Folosirea prunelor din cimiteriu.
4. Birul în naturale a 12 cupe grâu sau cucuruz dela 270 familii.
5. Stola usuată.

Toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de 390 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a înainta suplicele lor de concurs în terminul deschis, instruite în sensul legilor bisericesci în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral

Dobra, la 24 Aprile 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

„Albina"
institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Primesce depuneri de bani spre fructificare pre lângă denunciare în termine scurte cu **5** % şi fără denunciare, replătibile îndată la cerere cu **4** $\frac{1}{2}$ % interese la an.

Fructificarea depunerii începe cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerii şi încetă cu ḑiua premergĕtoare ḑilei, în care se ridică depunerea. Durata cea mai mică a unei depuneri este de 15 ḑile.

La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se adaug la capital şi se fructifică earăşi. **Contribuţiunea dela interesele depunerilor o plătesce întreagă institutul.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resolv totdeauna cu întoarcerea postei; asemene se pot efectuì prin postă denunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu, 20 Aprilie 1885.

[1018] 2 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 53. Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Maiu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători a „S. S. Constantin şi Elena“ numĕrul procsim va apărea Joi în 23 Maiu.

Nr. 1628 Scol.

Cerculariu

către toate oficiile protopresbiterale şi parochiale din archidiecesă.

Autorităţile politice — administrative au ridicat de repeţite ori şi la înaltul guvern al ţĕrei şi la acest consistoriu acel gravamen, că organele noastre bisericesci-scolare la recercarea organelor politice sau nu estradau de loc datele statistice scolare, sau le estradau în mod defectuos şi necorĕspunḑĕtoriu cursului afacerilor oficiali. Atari gravamene s'au ridicat mai ales în privinţa conscrierilor pruncilor obligaţi a cerceta scoala în etate de 6—15 ani după cele 9 categorii prescrise de legea scolară, şi în privinţa schimbărilor, ce se întêmplă în persoanele învĕţătorilor dela scoalele confesionale.

În urma acestora Escelenţia Sa Domnul ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune publică prin esmisul din 2 Februarie a. c. Nr. 7040, indigitând la dispoşiţiunea art. de lege XXIV din 1875 §. 8, în sensul căruia oficialii publici (aşa dară şi funcţionarii bisericesci) sunt a se pedepsì în atari casuri prin comitetele administrative comitatense cu amende în bani fără drept de recurs — provoacă pe acest consistoriu sĕ iee mesurile necesare, ca datele statistice şi în special cele referitoare la conscrierea pruncilor obligaţi a frecuenta scoala, sĕ se estradee din partea parochilor după matriculele parochiale ori-când vor fi recercaţi în această privinţă de către antistiile comunale.

Considerând faţă de aceste că ce privesce compunerea şi estradarea datelor statistice preste tot, ear în special relativ la conscrierea esactă pe basa matriculelor parochiale a pruncilor obligaţi a frecuenta scoala, apoi relativ la schimbările în personalul învĕţătoresc, din partea acestui consistoriu s'a ordinat de repeţite ori organelor noastre scolare punctualitate şi esactitate; considerând că prin introducerea condicelor scolare promulgate prin cerculariul consistorial din 22 Septembre 1883 Nr. 3898 Scol., s'a dat acelor organe şi posibilitatea de a compune în mod esact acele date şi a le ţinea în continuă evidenţă şi controlă; considerând că prin cerculariele consistoriului archid. din 1 Decembre 1883 Nr. 4921 Scol., apoi din 7 Iunie 1884 Nr. 187 şi din 6 Septembre 1884 Nr. 4508 Scol. s'au dat de aici şi necesariele înviaţiuni pentru estradarea datelor statistice din cestiune la organele politice-administrative: consistoriul trebue sĕ-şi esprime părerea sa de rĕu că cu toate aceste se ivesc abateri atât de numĕroase, încât au dat ansă la gravamenele mai sus menţionate şi prin aceste la indicatul esmis al înaltului ministeriu regesc.

Pentru susţinerea ordinei în afacerile oficiale şi pentru ca funcţionarii nostri bisericesci sĕ nu-şi atragă pedepsire prin organele politice administrative se ordină de nou precum urmează:

1. Fie-care oficiu parochial e datoriu a compune şi a purta regulat Registrul pruncilor obligaţi a frecuenta scoala aşa, precum s'a ordinat aceasta în cerculariul consistorial ddto 22 Sept. 1883 Nr. 3898 Scol. şi după prescriptele „Instrucţiunei pentru manuarea condicelor scolare“ din 9 August 1883 Nr. 3215 Scol. fiind a se observa în special următoarele:

a) Registrul e de a se purta şi în acele comune bisericesci, în care nu se află scoală confesională.

b) Tipăriturile pentru registru, şi anume: un volum de 50 scoale (à 1 fl. 50 cr.), apoi blanchetele pentru consemnarea obligaţilor a frecuenta scoala (10 coale à 2 cr.) acolo, unde încă nu s'ar fi întrodus sunt a se procura numai decât pe spesele comunei bisericesci.

c) Fie-care paroch e îndatorat conform cerculariului consistorial Nr. 187 din 7 Iunie 1884 a compune registrul în jumĕtatea primă a lunei lui Iunie a fie-cărui an, observând esact cele prescrise în §. 5 al „Instrucţiunei“ din 9 August 1883 Nr. 3215. Pentru anul scolar 1885/6 sunt a se conscrie pruncii născuţi dela 1-a Octombre 1870 până la 30 Septembre 1879.

d) Fie-care paroch este îndatorat a transpune în jumĕtatea a doua a lunei lui Iunie antistiei comunei politice un esemplariu din „Consemnarea pruncilor obligaţi a frecventa scoala“ prescrisă în § 6 al indicatei „instrucţiuni;“ ear prelângă aceasta e îndatorat ca la ori-ce recercare în scris din partea antistiei comunale sĕ dee eară în scris disluşiri autentice pe basa matriculelor parochiale despre datul nascerei sau a reposării pruncilor de scoala din comuna bisericească.

Parochii, cari nu vor corĕspunde acestor îndatoriri vor fi pedepsiţi din partea autorităţilor politice cu amende în bani, ear din partea consistoriului se va procede pe cale disciplinară în contra lor.

2. În ce privesce schimbările ce se întêmplă în personalul învĕţătoresc, oficiile protopresbiterali se îndatorează de nou a notifica acele inspectorelui regesc de scoale comitatens din cas în cas şi totdeauna în termin de 14 ḑile dela sosirea decisiunei consistoriale (întărire de alegere ori denumire). Cu această ocasiune sunt a se notifica inspectorelui regesc:

a) Modul cum a devenit vacant postul învĕţătoresc, care s'a întregit de nou, adecă prin moartea, abḑicerea ori destituirea (sau transferarea) fostului învĕţătoriu.

b) Dacă fostul învĕţătoriu a fost ori nu membru la institutul de pensiunare regnicolar. La cas dacă acela a întrat în oficiu învĕţătoresc la altă scoală, e a se arăta numele comunei concerninte.

c) În privinţa nou instituitului învĕţătoriu e a se arăta: numele şi etatea; unde a funcţionat mai nainte; este ori nu membru la institutul de pensiunare regnicolar; are ori nu atestat de cualificaţiune şi diplomă pentru propunerea limbei maghiare, în fine că: e întărit pe basa de alegere ori denumit de suplent prin decret consistorial.

d) Dacă inspectorul regesc de scoale cere a i se comunica documentele relative la cualificarea nou instituitului învĕţătoriu, aceste sunt a i se transpune în copii netimbrate autenticate sau de antistia comunală sau de oficiul protopresbiteral.

Ordinându-se aceste de nou spre strictă conformare a tuturor, pre cari îi privesce, se înseamnă că abaterile eventuale se vor pedepsì strict pe cale disciplinară şi din partea acestui consistoriu.

Dat din şedinţa consistoriului archidiecesei gr. or. române a Transilvaniei ţinută în Sibiiu la 9/21 Maiu 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archim. şi vicariu archiepiscopesc.

Nr. 259.

Cerculariu

către onoratele oficii parochiale şi onoraţii membri ordinari şi estraordinari, preoţi şi mireni ai sinodului protopresbiteral electoral din tractul greco-orietal al Iliei mureşene.

După espirarea terminului concursual pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Iliei mureşene, Prea-Venerabilul Consistoriu archidiecesan prin ordinaţiunea sa din 25 Aprilie a. c. Nr. 2221 Plen. încredinţând pe subsemnatul cu onorifica însărcinare de a convoca şi a conduce alegerea de protopresbiter în acel protopresbiterat, în esecutarea acestui înalt ordin am onoare a convoca pe toţi onoraţii membri ordinari şi estraordinari, clericali şi mirenesci ai sinodului protopresbiteral înmulţit din tractul Iliei la sinodul electoral ce se convoacă prin aceasta pe **Joi în 6/18 Iuniu a. c. în opidul Ilia mureşană.**

Celebrarea cultului divin cu invocarea Duchului sânt se va începe la 9 oare a. m. în biserica parochială din Ilia, la care sunt poftiţi a participa

---

FOIŢA.

Aripile prietenului meu.

(Urmare şi încheere)

După vacanţe, regăsiiu pe ve vechiul meu prieten la un colţ de bancă — în fundul sălei de meditaţiune — singur, cu capul răzĕmat de o mână şi dus pe gânduri. Ca sĕ ajung mai iute la dênsul, săriiu peste bănci. Două luni de libertate, în mijlocul alor mei, îmi redase vioiciunea ce o lăsasem cu un an nainte la poarta pensionatului. Cum me zărì, obrajii sei gălbejiţi luară o espresiune de bucurie nedescrisă. Îmi întinse braţele cu o mişcare nervoasă.

— Credeam că nu o sĕ te mai întorci.

Sĕ nu me mai întorc, când îl sciam pe el în pensionat! Sĕ renunţ la visul ce hrănisăm un an întreg împreună! Nu, era peste putinţă; numai moartea m'ar fi oprit.

Îi istorisiiu cum petrecusem în timpul vacanţelor: cum eram de mulţămit acasă în libertate, cum me jucam, cum alergam toată ḑiua prin curte şi câte odată şi pe maidanuri, cum înălţam smeul, cum îngrigiam de porumbei şi cum în sfêrşit adormeam seara, fără de grigea că a doua ḑi guvernorul o sĕ me scoale bombăind.

— Eu am petrecut rĕu, ḑise el cu tristeţe după ce me ascultase mai întâi cu multă atenţiune. Guvernorul pleca în toate nopţile şi eu rĕmâneam singur în dormitor. Mi-era frică de strigoi.

Scii că sunt strigoi aici, murmură el după o pausă lungă, cu un aer misterios şi ţinêndu-me strîns de mână. I-am vĕḑut. Se plimbà până la ḑiuă prin săli. Şi apoi guvernorul tot me mai bătea, din când în când, me bătea rĕu.

Din ḑiua reîntrării mele în pensionat, ne apucarăm eară sĕ ne plănuim fuga. De astădată eram mai otărîţi ca totdeauna. Maestrul făcuse în vacanţe o mică probă care reuşise până la oare-care punct. După ce lipise una de alta câte-va coale de hartie vênătă, groasă, le tăiese în forma aripei şi cusese şiţe pe dênsele. Astfel armat, se lăsase sĕ cadă dela o înălţime de doi stângini, şi căderea îi fusese atât de uşoară încât creḑuse câtva timp că plutesce în aer. Maşina era imperfectă, nu mai încape îndoială de oare-ce maestrul nu ajunsese sĕ sbore; ori-cum însĕ, erau destule probabilităţi că cu vremea, perfecţionênd-o, o sĕ ajungem la scop.

— Şiţa nu are destulă tărie ca sĕ ne ţie, îmi ḑise el într'o ḑi; ar trebuì sĕ căutăm altceva

Din minutul acela părăsirăm şiţa, ca neputincioasă sĕ ne servească, şi ne îndreptarăm vederile spre penele de paseri. Ne fiindu-ne cu putinţă sĕ ne facem esperiinţele în decursul anului, nu ne îndeletnicirem decât în a strînge toate penele ce găseam prin curte, — de gâscă, curcă, şi alte paseri mari, — pe cari le îngropam pe furiş într'un loc sigur, după zidul ruinat unde dibaciul meu tovarĕş îmi descoperise pentru întâia dată secretul născocirii sale. Acolo era comoara noastră, scumpa noastră comoară, pe care o visitam cu respect în timpul recreaţiei şi unde ne creiam vieaţa cea nouă. De astădată sciam sĕ cetim şi învĕţasem sĕ căutăm pe charte. Închipuirea noastră, adăpată de cunoscinţe geografice, rătăcea preste globul întreg. Nu era ţeară care sĕ ne scape din vedere, cât de depărtată ar fi fost ea. Când ai aripi poţi sĕ te duci ori unde, căci nimic nu te poate oprì în cale: nici munţii, nici mările. Era al nostru vĕzduhul şi ne bucuram cu belşug de dênsul. Făcusem deja planul călĕtoriei, — asta fusese una din preocupările noastre de căpetenie — ceea-ce nu ne împedeca sĕ-l reviḑuim în fie-care ḑi. Vreţi sĕ ve faceţi ideiă de cum era ticluit? Plecam din Bucuresci — după ce mai întâiu treceam pe la mine acasă: — de acì urmam linia Ploiesci şi săream peste munţi; într'o toţi membrii sinodului unde după terminarea acestuia, sinodul întrunit la 11 oare va proceda la îndeplinirea actului de alegere.

Pentru preconsultare şi respective pentru combinarea listei de candidare, comitetul protopresbiteral este convocat prin aceasta pe **Miercuri în 5/17 Iuniu d. a. la 4 oare în localitatea scoalei confesionale din Ilia.**

Acest culariu împreună cu lista membrilor sinodali alăturată acì ·/. conform instrucţiunei pentru alegerea de protopresbiter §. 15, se comunică la toate oficiile parochiale din protopresbiteratul Iliei spre a-l publica în toate bisericile parochiale în Dumineca ori sĕrbătoarea cea mai de aproape şi a avisa pe deputaţii cercului respectiv a se presenta, şi a participa la actul alegerei.

Deva la 15/27 Maiu 1885.

Ioan Papiu m. p.,
comisariu consistorial.

Az alakulás küszőbén.

Alakulás pe românesce constituire, şi küszőb prag. Va fi deci pe românesce: *az alakulás küszőbén:* La pragul constituirei.

Înaintea altariului sacrosanct stă acuma opiniunea publică maghiară, la pragul altariului se înseamnă ea cu semnele simbolice ale credinţei sale politice şi se pregătesce a întra spre a gertfi Dumneḑeului modern, maghiarisărei.

Noi nu vom conturba pre fraţii din Cluş nici acuma în ajunul constituirei, nici mai târḑiu după ce ei vor fi constituiţi.

N'am fi reflectat nici la articolul prim al ḑiariului din Cluş „Magyar-Polgár“ de eri, intitulat **„Az alakulás küszőben,“** dacă autorul lui n'ar fi documentat o ignoranţă cu coarne în privinţa instituţiunilor noastre nationale şi a institutelor de diferită natură, prin care ne silim a înainta şi noi şi a ţinea pas cu lumea.

Ignoranţa autorului cu privire la „Albina,“ „Iulia“ şi „Opinca“ ne îndeamnă sĕ punem la apreţiarea publicului cetitoriu articolul în toată estensiunea lui, remăind a venì de altă dată cu observările noastre.

Aşa dară:

Az alakulás küszőbén.

Sunt întărite deja statutele reuniunei noastre pentru maghiarisare. Putem ḑice acuma, că ne am ajuns scopul, căci putem înfiinţa un institut organic, o propagandă formală pentru maghiarisare.

Prin aceasta nu voim sĕ ḑicem că doară ne am fi îndoit vreo-dată despre succesul de până acuma. Nu, căci scopurile noastre stau între marginile legei, şi fiinţa lor stă în legătură cu esistenţa patriei noastre. Cine o voesce aceasta, acela trebue sĕ promoveze scopurile noastre. N'a putut avea deci guvernul nici umbră de bănuială, în această privinţă, 24 de oare n'ar merita sĕ trăiască guvernul, care ar pune pedeci scopului urmărit de noi.

Dacă ne-am esprimat bucuria pentru întărirea statutelor noastre, aceasta o am făcut pentru cuvêntul, că da, în adevĕr tare ne bucurăm. Prin aceasta am făcut un însemnat pas înainte; apoi aducênd această impregiurare la cunoscinţa provinciei, îi atragem atenţiunea şi interesarea asupra constituirei, ce va urma cât mai de curênd.

Aceasta ne mai lipsesce numai, şi ea atêrnă acuma dela noi. Strict luat lucrul constituirea este o formalitate; şi totuşi ea este lucru foarte esenţial: dela zelul bărbaţilor cari se vor pune în fruntea reuniunei atêrnă ajungerea scopului al doilea, care este cu mult mai greu. De aceea la alegere sĕ fie conduşi membrii numai curat de interesul causei, punênd la o parte consideraţiunile personale.

Grele datorinţe şi probleme cad asupra oficialilor şi a comitetului. Aici nu va fi ca la alte reuniuni, cari deodată cu constituirea dispun de condiţiunile şi factorii de activitate. Reuniunea se va constitui, ea însĕ nu va potea desvolta deplină activitate, nefiind pentru aceasta opinia publică prelucrată, şi nefiind bani. Lipsesc deci douĕ condiţiuni principale: *terenul potrivit* şi materialul recerut. Duplă este deci chemarea bărbaţilor, cari vor fi puşi în fruntea reuniunei: de o parte ei vor avea sĕ facă propagandă pentru reuniunea constituită, şi sĕ adune bani, de altă parte vor avea a nisuì spre adevĕratele ei scopuri (tulajdonképeni czélok felé törekedni).

La prelucrarea mai departe a opiniei publice vom avea mult de lucru cu naţionalităţile streine (?!) a căror pressă passionată ne desbracă scopurile din natura lor primitivă, şi voesce sĕ ne pună în cârcă atac îndreptat contra lor.

Noi sĕracii de noi n'am alarmat lumea la constituirea Albinei, la a Iuliei şi *Opincei (?)* Noi am aşteptat fapte. Şi noi numai atunci am protestat, când am vĕḑut că prin ele ni se atacă statul în esistenţa sa, ni se atacă constituţia, naţionalitatea. Dacă ele rĕmâneau la scopurile culturale pretecstate la constituire, noi şi astăḑi pacĭnic am privì la activitatea lor, şi aceasta chiar şi atunci, dacă ele ar strica naţionalităţii noastre. Prin atacarea esistenţei statului şi a constituţiei, apoi prin păşirea pe teren politic, ele ne-au făcut speciale serviţii, căci până acuma maghiarul a fost simţitoriu numai faţă cu legile sale constituţionale, faţă cu naţionalitatea sa însĕ el a fost nepăsătoriu. Atacul legilor l'a sculat însĕ din letargie, şi el a observat şi activitatea de sobol urmărită contra naţionalităţii sale.

La aceasta noi nu ne pricepem, pot fi deci pe pace naţionalităţile noastre. Ceea ce noi voim este curată defensivă şi la aceasta avem tot dreptul.

Dacă românul are dreptul sĕ înfiinţeze „Opinca,“ dacă sasul are dreptul sĕ se alipească la „Schulverein“ fiind ea o reuniune în ţeară streină, ungurului încă i va fi permis sĕ înfiinţeze o reuniune culturală (!?) *Quod uni justum, alteri aequum.*

Nu aici este rĕul, recunosc ei că noi suntem în drept, nici că ne dispută ei acest drept, ci ne suspiţionează intenţiunile, ca prin aceasta sĕ informeze mai mult asupra noastră pre rudele lor din alte ţĕri, ear pre cele dela noi, pre concetăţenii nostri sĕ-i aţiţe şi la mai mare ură, ca apoi în această turbureală se poată pescuì după a lor voie şi mai departe.

La pressa naţionalităţilor cestiunea naţională este cestiune de pâne. Prin activitatea noastră — vĕd ei atacată această pâne, şi ea — activitatea noastră voesce numai pace dreaptă, luminare şi bunăînţelegere. De aici furia şi scrăşnirea dinţilor.

Aceasta pre noi ne va înpintena la activitate şi mai mare. Cu cât se va striga mai tare, cu atâta ne vom trezì noi mai bine, şi cu atâta ne vom convinge mai mult despre necesitatea lucrărei grabnice.

Astfel apoi în crearea factorului al doilea: în crearea materialului, pressa naţionalităţilor ne este cel mai bun aliat. Căci, ce e drept, frumoasă sumă am adunat până acuma, însĕ cu ea nu vom ajunge departe. Nu ne-am perdut deci speranţa, ci după cum am mai spus la acest loc, dela întărirea statutelor şi constituirea reuniunei aşteptăm contribuirea în masse. După aceasta vor avea efect provocările cari ca reţeauă se vor estinde preste întreg Ardealul străbătând oficiele, corporaţiunile, diferitele cercuri şi meserii, ca cu chipul acesta sĕ ne putem apropia chiar şi de cel din urmă om.

O asemenea lucrare nu se poate pripì. Cine crede că sau cu pripa sau nici odată se adună banii clae, acela nu cunoasce vieaţa. Aici contribuirile trebue sĕ fie vecinice, şi noi trăim în convingerea, că ele din ce în ce vor tot cresce. Zelul şi gertfa societăţei va cresce în mĕsura, cu care va cresce resultatul activităţei noastre şi numĕrul esemplelor practice. Noi din partene pre cei cu sume considerabile, sau membrii pe vieaţă şi spriginitori nu i privim, ca şi când ei ar fi satisfăcut detorinţei lor patriotice. Cu cât a gertfit cineva mai mult, cu atâta e el mai convins despre necesitatea de a gertfì, altcum el n'ar fi adus gertfa. Recunoscênd necesitatea, el scie, că gertfa trebue sĕ fie permanentă, fiind şi scopurile noastre de natură, că pretind spese fără întrerumpere.

Suntem deci de credinţa, că prin darurile de până acuma acei oameni au voit sĕ-şi câştige titlul la conducerea afacerilor reuniunei, şi pre viitor ne vor fi şi mai credincioşi, vĕḑênd, că noi nu numai vorbim şi promitem, ci şi lucrăm şi arătăm resultate.

Până acuma am ajuns la resultatul, că toate atêrnă dela constituire. De aceea rogăm pe membrii din provincie sĕ se presenteze la importantul act al constituirei, şi prin o norocoasă alegere sĕ asigure resultatul. Căci dacă bine vom organisa centrul, şi se vor constituì bine şi filialele, atunci şi societatea ungurească 'şi va face detorinţa, şi causa noastră va fi asigurată.

Aşa sĕ fie.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Făgăraş, 22 Maiu 1885 n. Onorate Dle Redactor! Plin de satisfacţie prind condeiul pentru a Ve raporta ceva despre sesiunea sinodului protopresbiteral al tractului nostru Făgăraş din ăst an, ţinut eri la 9/21 Maiu a. c. în scoala elementară gr. or. de aici.

Satisfacţia-mi provine de acolo, căci de astădată membri sinodului a făcut escepţiune dela regula de mai înainte, când până ce se adunau ca sĕ poată aduce otărâri valide, trebuiau convocaţi în câte douĕ rênduri şi totuşi abea întruneau maioritatea — de unde regula la noi, a se ţinea în trei ani numai odată sinod.

Altă faţă a avut sinodul protopresbiteral din anul acesta. Încă nu erau 10 oare din ḑi, timpul întrunirei şi membri curgeau din toate părţi, încât elevii scoalei noastre din Făgăraş a trebuit eliberaţi cu o oară mai de timpuriu spre a da loc sesiunei sinodului. Sosesce preşedintele sinodului Mult On. Domn Iuliu Dan urmat de Rev. Domn protopresbiter emeritat Petru Popescu şi alţi câţiva. Din feţele membrilor sinodali la sosirea acestor doi conducĕtori ai tractului nostru se putea vedea o desăvîrşită seriositate bărbătească. Înainte de deschiderea sinodului s'a întonat cântarea împărate ceresc după carea, Mult On. Domn adm. protop. Iuliu Dan prin un cuvênt potrivit, în care pune la inima fiecăruia prin cuvintele ap. Pavel către Corinteni; dragostea îndelung rabdă, se îndură, dragostea nu pismuesce, nu defaimă, nu caută ale sale etc. buna inţelegere la lucrările puse înainte, dechiară şedinţa sinodului de deschisă.

S'a purces la verificarea membrilor aleşi pe periodul acesta de trei ani; dificultându-se câteva alegeri noauĕ, şi după acestea sinodul s'a constituit alegêeduşi de notariu al seu pre membrul laic dl Aldulea Meţian, revisor comitatens. După constituire sinodul şi-a ales comitetul protopresbiteral şi epitropia protopresbiterală. S'a ales apoi defensor matrimonal şi notar în scaunul protopresbiteral, posturi devenite vacante în timpul din urmă, în persoanele preoţilor: Vincentiu Grama din Rîuşor şi Nicolae Aron din Galaţi. A urmat mai pre urmă

---

clipă strĕbăteam Transilvania, Ungaria, Austria, Germania; vizitam Francia şi Italia, cu clima ei cea dulce şi cerul ei cel frumos, apoi Spania şi Portugalia; ajunşi în dreptul mării, despreţuiam valurile ei spumoase căci aripile noastre ne purtau pe deasupra lor, alături cu rêndunicele şi cocorii; treceam în America, treceam în Oceania, prin toată lumea. Ce vieaţă frumoasă! Sĕ fii necontenit în călĕtorie, şi sĕ călĕtoresci prin aer! Piciorul nu ne atingea de pămênt de cât foarte rar, şi atunci ca sĕ ne odichnim în vre-o pădure sau pe marginea vre-unui loc lucios. Ce fericire! Sĕ părăsesci pămêntul, plin de necazuri, pentru ca sĕ trăesci în aerul curat — în care se desmeardă păsĕrile — şi sĕ te apropii de cer, unde locuesc îngerii, fiinţe fără pĕcate. În entusiasmul nostru pentru vieaţa cea nouă uitam pe guvernor şi zidurile ce ne încungiurau.

Şi apoi ce ne mai pasă de guvernor şi ziduri când aveam strînse pene chiar pentru mai mult de patru aripi şi când nu mai rĕmăse-se de cât ḑece ḑile până la esamene. Me hotărîsem sĕ rĕmân de astă dată în pensionat, pe timpul vacanţelor. Nici că era cu putinţă sĕ fac altfel, de oare ce cată neapĕrat sĕ lucrăm amêndoi la îndeplinirea planului de scăpare. Afară de astă, tovarăşul meu era nerăbdător sĕ sboare odată — mult mai nerăbdător de cât mine — şi dacă m'aşi fi dus acasă, ar fi fost în stare sĕ plece singur şi sĕ me lase pe pămênt.

Nu, numai asta n'aş fi suferit-o; aş fi murit.

Şi apoi, oare nu era sĕ dăm pe la mine pe acasă? Nu era sĕ ne oprim puţin acolo, ca sĕ ne luăm cele trebuincioase pentru călĕtorie?

Când se sfîrşì cea din urmă ḑi de esamen, vechiul meu prieten me luà de gât şi me sărută cu putere; apoi, trecêndu-şi mâna pe sub braţul meu, ne îndreptarăm spre fundul curţii. Acolo, ne aşeḑarăm pe scândură, după zidul ruinat. Tăcuţi, ca şi gândul nostru, privirăm multă vreme groapa cu pene, în care ni se odihnea nădeşdea într'o vieaţă mai bună. Nu sciu de ce, dar de astădată maestrul meu îmi pările schimbat. Obrajii sei, până acì galbeni ca ceara, i se făcuse roşi; ochi-i lucea ca sticla şi buzele ardea ca focul.

A doua ḑi, me sculai mai nainte de oara obicinuită. Cum aveam paturile alături, întinseiu braţul peste perna lui, dar nu deteiu nici de pernă nici de dênsul. Dormitorul era mai gol, căci cea mai mare parte din scolari plecase încă din ajun; îl căutaiu prin paturile celor-lalţi, dar în zadar. Vai! ḑiua aceea eram osândit s'o petrec singur, căci nu-l întâlniiu de cât seara, în infermerie.

Zăceam, nu-mi mai aduc aminte bine de ce boală, dar zăceam într'un pat alături de al seu când, într'o seară, vĕḑuiu intrând pe uşe directorele însoţit de doctorul care ne curarisea.

După ce-mi pipăì pulsul, doctorul me mângăie pe obraji:

— Nu e nimic, merge bine; cel-lalt e greu, e greu de tot.

— Creḑi că e vr'un pericol? întrebà directorul.

— Nu e de mirare. Boala asta e foarte periculoasă pentru copii.

Eşiră apoi împreună şi noi rĕmaserăm singuri în infermerie.

După o noapte întreagă de neastîmpĕr, aţipisem puţin despre ḑiuă, când simţiiu pe pept braţul prietenului meu; auḑiiu, în urmă, ca prin vis: „Aripi! daţi-mi aripi ca sĕ sbor!“

Pe la revĕrsatul zorilor, bietul copil sburase deja, — şi atât de sus că nici me mai gândìiu sĕ-l ajung.

Penele rĕmase înmormêntate pentru vecie în groapa ce o săpasem după zidul ruinat, şi cu ele şi nădeşdea într'o vieaţă mai bună.

„Romanul“ *C. Drăgulinescu.*

propuneri referitoare la inaintarea trebilor noastre bisericesci, scolari și fundaționali din protopresbiterat — toate decurse în ordinea cea mai bună. Urmează acum, că corporațiunile întregite din'snou ale acestui sinod: comitetul și epitropia protopresbiterală, — apoi nu mai puțin scaunul protopresbiteral în frunte cu conducĕtoriul lor nou sĕ fie la inălțimea chiemărei lor și despre o armonică decurgere și cu bun resultat a treburilor noastre din protopresbiterat nu me îndoiesc.

Unul din cei presenți.

Varietăți.

* (Producțiune literară și petrecere cu joc.) Corpul învĕțătoresc și tinerimea scolară din Sĕliște, are onorul a învita la producțiunea urmată de petrecere cu joc, ce se va ținea cu ocasiunea hramului scoalei „Constantin și Elena“ Marți în 2 Iunie st. n. 1885, la locul numit „Fântâneaua Arinilor.“ Începutul la 1 oară p. m.

Programa:

1. „Tropariul Hramului“ esecutat de corul elevilor.

2. „Întru cât scoala poate sĕ-și ajungă menirea ei divină, și întru cât societatea omenească îi pune piedeci.“ Disertațiune de învĕțătoriul Emanuil Beșa.

3. „Movila lui Burcel“ de Vasilie Alecsandri declamată de elevul clasei a IV Nicolae Giurca jun.

4. „Tudor“ cântare esecutată de învĕțătoriul Ilie Hociotă și elevul scoalei de repetiție Petru Roman.

5. Din „Misantropul de Molier“ dialog esecutat de învĕțătoriul Nicolae Neamț și învĕțătoriul Emanuil Beșa.

6. „Sila“ declamată de eleva scoalei de repetiție Elena Hociotă.

7. „Păstoriul“ cântare esecutată de corul elevilor.

8. „Peneș Curcanul“ declamată de elevul clasei a IV a Nicola Lupaș.

Întrarea de familie 50 cr., ear de persoană 30 cr.

Venitul curat e destinat pentru „Biblioteca scoalei.“

Sĕliște în 16/28 Maiu 1885.

Corpul învĕțătoresc.

NB. Fiind timpul nefavorabil se amână pe Dumineca următoare.

* (Cas de moarte.) **Ioan George Oniț,** neguțător în Sas-Sebeș a rĕpausat în domnul în 14/26 Maiu a. c. Rĕmășițele pămĕntesci ale defunctului s'au înmormĕntat în 15/27 Maiu.

Fie-i țĕrână ușoară și memoria binecuvĕntată!

— * Încât suntem informați Joia în 16 curent a repausat în Domnul neputinciosul paroch **Marcu Popoviciu** din Boița.

Înmormĕntarea se va sevĕrși mâne Dumineca.

Fie-i țerâna ușoară.

* (Mersul trenului). Încă un desavantagiu pentru Sibiieni. Până acum eram în plăcuta posițiune de a merge și înturna de 4 ori în 24 de oare cu trenul; acum însĕ o dispozițiune mai recentă a direcțiunei căilor ferate ungare a schimbat cu incepere dela 1 Iuniu mersul trenurilo în următoarele: trenul de persoane, care pleca de aici la 8 oare și 10 minute a. m. va pleca la 11 oare 47 min. noaptea; trenul omnibus, care pleca de aici la 11 oare 10 min. acum pleacă la 10 oare 25 min. a. m.; trenul de persoane, care sosia până acum la 8 oare 48 m. seara, va sosì la 4 oare 26 min.; trenul omnibus care sosia la 4 oare 51 min. va sosì la 2 oare 44 m. d. a. Ear trenul de persoane, care ajungea aici la 5 oare 27 min a. m. și acela care ajungea la 1 oară 20 min. mai de parte trenurile de persoane care plecau de aici la 4 oare d. a. și la 10 oare seara au rĕmas cu desĕvĕrșire. Oare nu s'a întĕmplat și aceasta pentru salvarea țĕrei de ruină financiară.

* **(Monede noaue de ½ cruceriu).** În Viena și în fabricele unguresci se fabrică monede noauĕ de ½ crucer, cari în scurt timp se vor pune în circulațiune.

* (Clerul în Grecia și în Rusia.) În Grecia sunt 7 metropoliți, 11 archiepiscopi și 18 episcopi, a căror intreținere îl costă pe stat anual 321.019 lei. Numĕrul bisericelor este 7.518, ear al mănăstrilor 168 din cari 23 de călugărițe; din toate mănăstirile sunt rom. cath. 7. În toate mănăstirile se afla 2116 monachi și 541 de călugărițe: Venitele mănăstirilor se urcă la suma de 2.018.892 lei, ear spesele la 1.247.064 lei. Ierarchii rom. cat. sunt 3 archiepiscopi și 4 episcopi. După censul bisericesc pentru anul 1883 locuitorii în Rusia, preste 100 milioane la numĕr, sunt împărțiți în privința confesiunei, cum urmează: ortodocsi 65 de milioane, diferite secte 12 milioane, rom. cat. 8 milioane, protestanți preste 3 milioane, armeni aproape 2 milioane, jidani și mahomedani câte 3 milioane. — Rusia are 59 de diecese cu 61 de episcop între cari sunt 3 metropoliți și 17 archiepiscopi. Clerici mireni sau albi sunt preste 100,000, ear călugări 19,200. Acolo sunt 636 de catedrale, 41,147 de biserici și 13,877 de capele. Mănăstiri sunt 385 de călugări și 167 de călugărițe. Facultăți teologice sunt 4 cu 950 de studenți, ear seminare 53 cu 14,800 studenți. În ultimul an au întrat în sinul bisericei ortodocse 10,818 de inși și anume 4,796 din păgâni, 3,265 din diverse secte, 1,027 rom. cat, 700 protestanți, 572 jidovi, 419 mohamedani și 11 armeni.

* (Populațiunea pămĕntului.) După E. Reclus marele geograf, dice „Telegraful“ — populația pămĕntului e de 1,200,000,000, din acestia sunt: catolici 211,000,000; protestanți 106,000,000; ortodocși 81,000,000; mohamedani 201,000,000; budisti 340,000,000; ovrei 7,000,000; braministi 175,000,000; sectatori ai lui Confucius 84,000,000.

* (Joc de al naturei.) În 23 Aprile a. c. o femeie din Iepureni (România) a născut un copil de secsul masculin, avĕnd o coadă cărnoasă cu pĕr împrejur în partea posterioară a coloanei vertebrale de 3 centimetri lungimea și ½ centrimetru grosimea. Celelalte membre trupesci ale acestui băiat nu difer de ale altora.

* (Un ciclon înfricoșat.) Cetim în „Vocea Botoșanilor“ „La moșia Sorocenii, proprietatea dlui G. Hermeziu a fost un vârtej de așa forță încât, cele ce vom descrie că s'au întêmplat se vor părea că sunt anecdote din o mie și una sută de nopți, ori povestiri din acele când omul se vedea dus de ielele călare pe o prejină în neantul vĕzduhurilor.

„Pela 2 oare p. m., în diua de 3 Maiu, s'aude un vuet puternic din partea despre apus; tot dintr'acolo un nor gros și posomorît anunță o mare vijelie. Fără multă asceptare sosesce un ciclon îngrozitor, de o forță necalculabilă și începe pe o întindere de 20 metri a face ravagiele ce mintea omului, neobicinuită cu aceste întêmplări, s'ar refusa de a da credĕmênt; dar ochii privind desastrele, te fac sĕ înmămuresci din înaintea unui tablou sfîșiitor.

„Astfel acest ciclon întêlnind în calea sa un grașd și o șură nouă, solid construite, ridică acoperămêntul de tinichea, preface în țăndări tot materialul de lemn și îl spulberă ca cenușa în vênt, ear tinicheaua o sfîșie și o întoarce rotind-o ca o hârtie de țigară, făcênd-o cu totul neaptă de a mai putea fi întrebuințată la ceva. Harabalele câte se aflau în șură sunt toate ridicate și rĕsturnate cu roatele în sus. D'aci aripa dreaptă a ciclonului atinge acoperemêntul caselor de locuință a dlui Hermeziu, sgudue puternic partea lui nordică, îl disloacă de deasupra zidului, dărămând cărămidi și crăpând un părete. O fereastră dela odaia de culcare e smulsă cu atâta furie cu ușor cu tot încât nici astădi nu se scie unde s'a dus și ce s'a făcut.

„Zaplazul cât a cădut în zona ciclonului a fost smuls cu tumurugii din pămênt; scândurile nimicite, ear tumurugii sfâșiați. Copacii din grădină, unii au fost rupți, alții scoși din rădăcină; cei mai mulți rĕsuciți în forma unei spirale, lăsând formate gropi în jurul rădăcinei lor, în tocmai precum s'ar săpa ca sĕ fie transplantați.

„Sacaua din ogradă, în mărime ca de 40 vedre, plină cu apă, a fost ridicată în sus, rĕsturnată și aruncată la o distanță de 30 metri. Un om destul de voinic ce se găsea la o distanță mai spre dreapta de saca, s'a pus jos; acì a fost învêrtit în jurul seu apoi ridicat și aruncat în aer s'a oprit de un zaplaz ce nu cădea în reionul ciclonului.

„S'a putut determina lățimea ciclonului și din faptul că un pescar ce-și păscea calul seu la o mică distanță de căsuța sa n'a suferit nimic, în timp ce vehicula a fost ridicată din vale, asvêrlită pe deal și sfărâmată în așa mod în cât n'a găsit de cât osiile de fer, dar și aceste sucite și strâmbe în cât au devenit ne apte pentru usul lor.

„Apa din iaz a fost ridicată în forma unui sul și împrăștiată pe cele douĕ coline ce o încongioară; ear pescele tot a fost aruncat la o mare îndepărtare pe uscat. Locuitorii din apropierea iazului au găsit pesce aruncat și prin ogrădile lor și cu toții au început a pescuì, nu mai mult în apă tulbure, dar pe pămênt gol, pe drumuri și pe la ușa casei lor.

„Bĕtrânii nu 'și amintesc despre un așa vêrtej înfricoșat; uni din ei spun însĕ că la 1832 așa ceva s'ar fi întêmplat la Stefănesci, mai jos de moșia Soreceni, lângă Prut. Acì s'a luat acoperemêntul bisericei și s'a aruncat în apa Bașeului, ear gireada de vite și turma de oi aflătoare pe acest șes a fost aruncate și asvârlite peste Prut și s'a oprit în o luncă de pe malul stâng al Prutului, dincolo în Basarabia.

„Ca tot ceea-ce mintea și judecata omului nu găsesce o esplicare le aruncă în rîndul mitelor și a fabulelor, astfel comentează și moșnegii nostri accidentele ciclonului, ei dic că sunt ielele ce ridică pe om, pe animale ca și toate lucrurile și le duc în vĕzduh; de asemenea când vĕd un vêrtej că se formează în mijlocul drumului și ridică colbul în sus, ei spun că se joacă dracul.

„Tot astfel și oamenii dela Soroceni narând accidentul proprietarului moșiei, când acesta se duse sĕ se încredințeze de visu despre pagubele ce a avut a suferì, diseră că ielele a făcut aceasta. Atât numai că dl Gh. Hermeziu a trebuit sĕ plătească cu dece mi lei oameni angajați pentru repararea stricăciunei ce ielele a causat în jocul lor de trei minute cât s'a învêrtit pe proprietatea sa.“

* (Revolverul deului Cupidon). Revolverul este la ordinea dilei și pare destinat, dela un timp, a resolva toate neînțelegerile; îl găsim astădi chiar în împregiurările unde nimeni nu și-ar fi închipuit întrebuințarea lui.

Altădată amoresații aveau la îndemână fel de fel de marafeturi gingașe pentru a recăpăta grațiile dragostelor lor; acum însĕ moda se pare că s'a schimbat. În loc de bilete dulci și rugăminți ferbinți către „ingrata care 'și părăsesce pe iubitul ei,“ acesta îi va scrie de acì înainte scurt: „vino îndărăt, că de unde nu, îți plesnesc capul cu trei gloanțe!“ Nu scim dacă sistemul se va generalisa sau dacă va fi pe placul secsului frumos, destul numai că a început sĕ iasă la iveală. Sĕ vede că nu de giaba poetului nostru, — poeții sunt profeți, — îi plăcea, când n'avea ce face, sĕ rimeze „amor“ cu „topor.“

D-ra Rodelloc primise o scrisoare după moda nouă, care nu i-a fost pe gust, căci, în urma reclamațiunei sale, prietenul D-ei, Olivier, a fost dat în judecată corețională.

Președintele: N'ai fost până acum condemnat; ce ți-a venit sĕ cadi într'o vină destul de gravă?

Prevenitul: Așa era altădată, domnule Președinte, dar în diua de adi, de când cu progresul, lucrurile astea se petrec în familie: eu nici nu înțeleg pentru ce se amestecă tribunalele, asta nu-i treaba lor.

Președintele: Va se dică credi că ori-cine își poate permite sĕ tragă lovituri de revolver fără sĕ se amestece nimeni? Te povățuesc sĕ-ți schimbi ideea, căci o sĕ te convingi de contrariu.

Prevenitul: Atunci, cum am dice, mi-ați dat hotărîrea; me duc p'aci în colo.

Președintele: Rĕspunde mai întâiu la întrebările mele; ce lucrai când ai fost arestat?

Prevenitul: Meseria mea este sĕ spăl trăsurile; multă vreme am spălat dricuri, din care causă am cădut la întristare.

Președintele: Ai fost arestat la 1 Aprilie trecut, după ce trăseseși trei focuri de revolver asupra unui necunoscut.

Prevenitul: Nu era un necunoscut, era amantul pretenei mele, și pe dumneaei o iubesc din suflet și vreau cu ori-ce preț sĕ se întoarcă la mine.

Președintele: Negreșit, d'aia i-ai arătat revolverul, ca sĕ o îndemni sĕ vie îndărăt?

Prevenitul: N'am amenințat-o, i-am arătat numai revolverul ca sĕ o fac sĕ se gândească; și pot sĕ ve asigur că a priceput foarte bine.

Președintele: O sĕ vedi că nu este de loc de ideea ce ți-ai făcut.

Reclamanta: Am trăit ca bărbat și nevastă vre-o trei ani cu prevenitul, până în Februariu, când l-am gonit dela mine. Nu mai puteam sta cu dênsul, pentru că este și mai tinĕr decât mine.

Președintele: Adevĕrat că era cam ciudat pentru amêndoi, el are douĕ-deci și nouĕ de ani și dta patru-deci și cinci.

Reclamanta: De, domnule presedinte, dacă îi plăcea lui? Nu vedeți că el ar vrea sĕ vie îndărăt?

Presedinte; Lasă aceasta la o parte și urmează.

Reclamanta: Eu n'am mai vrut sĕ-l primesc pentru că nu-mi mai plăcea sĕ duc viața de mai nainte; atunci, de mai multe ori el a stăruit sĕ nu-l mai gonesc. Îmi spunea chiar că a cumpĕrat un revolver și că o sĕ-mi arate el dacă nu me voiu împăca cu dênsul.

Noul sistem, după cum vedem, n'a folosit bietului Olivier, căci n'a putut îmblândì pe schimbătoarea lui pretenă, alegêndu-se și cu trei luni închisoare.

„Dreptul.“

Loc deschis. *)

Sighișoara, 10 Maiu 1885.

„Vai celor ce dic binelui rĕu, și rĕului bine!“

Onorabilă Redacțiune! În „Telegraful Român“ Nr. 49. prin corespondența oficiantelui comitatens dlui Demetriu Perța ddto, 1 Maiu a. c. fiind atacată persoana mea într'un mod cu totul nedemn de un om cult și iubitoriu de adevĕr, me rog cu stimă, ca sĕ binevoiţi a da loc în coloanele acestuiaş organ următoriului rĕspuns:

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțihune nu e responsabilă.

Declar înainte de toate, că cu greu m'am potut resolvì a rĕspunde la cele cuprinse în corespondenţa din cestiune, plină de espresiuni pătimașe și triviale, prin cari corespondentele se vede că n'a avut și nu are decât maliţioasa tendinţă a detesta în modul cel mai ordinar persoane și a schimonosì adevĕrul.

Din conţinutul corespondenţei din cestiune, on. public cetitoriu și imparţial uşor va potea cunoasce amărăciunea şi durerile, de cari sufere autorele ei.

Dl Demetriu Perţa, afirmă că subreuniunea învĕţătorilor români din tractul Mediaşului, au ţinut şedinţele precum scie dlui cu mai mult succes (!?) decât sub reuniunea învĕţătorilor din tractul Sighişoarei? Bine ar fi! m'aș bucura ca fie-care om iubitoriu de progres pentru o atare nobilă emulaţiune între ambele subreuniunei în cestiune; dar durere, că dlui cum scie, scie foarte rĕu! Învĕţătorii din despărţĕmêntul tractului Sighişoarei precum însuși recunoasce şi-au ţinut şedinţele regulat! Eu mai adaug din parte-mi, că nu numai le-au ţinut regulat dar şi cu succese laudabile! Ear că: învĕţătorii din despărţĕmêntul tractului Mediaș, n'au ţinut şedinţe, n'au încassat tacsele dela membri, n'au pertractat nici o seamă din cele staverite de comitetul central conform statutelor, — şi că preşedintele acelui despărţĕmênt n'au luat parte la nici o şedinţă a comitetului central de doi ani de când această subreuniune face parte întregitoare a reuniunei învĕţătorilor români greco-orientali din districtul Sighişoarei, — se dovedesce de ajuns prin acea împregiurare, că la preşedintele reuniunei n'au întrat conform statutelor despre „marele succes“ afirmat de dl Demetriu Perţa, nici barem un raport.

Aceasta însĕ numai *per tangentem*

La afirmaţiunea dlui Demetriu Perţa că cu ocasiunea constituirei învĕţătorilor comunali maghiari în reuniunea generală comitatensă, eu împreună cu „trabanţii“ mei aş fi întrat în sala de adunare plin de duch, — dar nu de cel curat, îi respund că: epitetele întrebuinţate, toţi aceia cari au avut câtu-și de puţină ocasiune a ne cunosce pre amêndoi vor sci, căruia din noi sĕ cuvin. Apelez simplu la opiniunea publică din acest ţinut.

De care, și de ce fel de duch am fost eu cuprins cu ocasiunea întrărei și eşirei mele din sala de adunare la vederea atâtor preoţi și înveţători români, făcênd ei maioritatea prevalentă în aceea adunare, — și mai avênd în vedere și acea tristă împregiurare, că reuniunea ta sĕrmane române! trage de moarte, — las la apreţiarea dreaptă a acelora, de cari fui ferice a fi însoţit la eşirea din sală, și în fine a fie-cărui român cu simţeminte adevĕrat românesci, nici de cum însĕ la oameni cari, de vor stăruì în cele de acum în drept cuvênt se vor putea numì „înmulţitori ai ranelor naţiunei.“ — Dar dee cerul, sĕ nu fie așa; ci sĕ ne întîlnim cu toţii pre terenul unei activităţi mănoase pentru onoarea, progresul, cultura şi fericirea naţiunei noastre, carea ne-a născut și ne-a crescut pre toţi la peptul seu de mamă! Nu însĕ în certe personali prin ḑiare — pentru alţii!

Cum s'au dat numirea acelei reuniuni nu me privesce, — că s'au adoptat și §. 6 şi 11 în statute, în cari se ḑice „notariul de naţionalitate română traduce protocoalele în limba română,“ (unde e lăudata egalitate și celelalte frase frumoase?!) — declar că eu nu me bucur de acel favor, — îl ced dlui Demetriu Perţa et consortes, sĕ le fie de bine! Eu sum deplin luminat în causă.

Că elaboratul cetit în adunarea generală din anul acesta de învĕţătoriul dirigente I. Muntean, a servit spre onoarea învĕţătorilor români presenţi la acea adunare, cu atâta mai puţin me privesce; — mie-mi servesce spre onoare, destoinicia în cariera învĕţătorească, laboriositatea, acurateţa în oficiu, elaboratele şi criticile cari dovedesc cunoscinţă de causă, ce le manifestează ori-care învĕţătoriu în prima linie în reuniunea sa proprie cărei aparţine, precum d. e. învĕţătoriul Ioan Berescu, şi nu Bereszky, și alţi bravi învĕţători de ai nostri.

Remuneraţiunile bănesci, ce a primit învĕţătoriul I. Muntean nu-i vor fi fost poate nici dênsului de ajuns, necum sĕ mai împarţă și cu mine.

Dealtmintrea dacă le-a câscigat pre căii oneste și morale nimeni nu i le va invidia; dar domnul Perţa sĕ binevoiească a mai slăbì cu suspicionările ca sĕ nu i se aplice proverbiul german; *Wie der Schelm ist etc.*

În fine afirmă dl Perţa că: de mine în urma faptelor comise, — fiind eu o persoană atât neînsemnată, i-ar fi fost și rușine a amintì la o așa masă, cum au fost „banchetul“ sciut.

„Gura pĕcătosului adevĕrul verbesce!“ Susţine ţi dle Perţa şi pe viitoriu aceea rușine, cu carea mie nu-mi faci nici o stricăciune, — căci persoana mea ne'nsemnată, nici merită, nici pretinde a fi amintită la atari mese mari și strălucite, cu de cari eu nu sum dedat, și nici voi a me deda.

Dar oare cari ar fi totuşi faptele acelea!? Pentru că nu m'am făcut membru acelei reuniuni? Pentru că nu ordinez preoţilor și înveţătorilor a se face membri? Pentru că nu am mers la alegeri sub comanda și în şirul lui „Vándory“ la tocană şi paprikás?

Dacă cumva, — şi cred că nu greșesc sufere dl Perţa de durerile acestea apoi îmi pare rĕu, — dar despre partea mea nu am ce-i face, căci în urma urmelor trebuie sĕ declar dlui D. Perţa, acum și publice că: după analogia cuvêntului poetului nostru „Constantin Brancovean“ „român bun m'am născut eu, român bun a murì vreau!“

Declar odată pentru totdeauna a fi terminat pre calea aceasta cu dl Demetriu Perţa.

Demetriu Moldovan, adm. protopresb.

†

După încheierea ḑiarului nostru primim trista scire, că Administratorul protopresbiteral al tractului Avrigului **Vasiliu Macsim,** au reposat eri seara în 17/29 Maiu la 6 oare în etate de 77 ani, servind bisericei noastre ca paroch 49 ani și ca administrator protopresbiteral 31 ani. Fie-i ţĕrina ușoară şi memoria binecuvêntată.

(Un ce care n'ar trebui se lipsască nici dintr'o familie.) Viena, Mihael platz Nr. 6 din esperienţă pot adeverì cumcă pilulele de Helveţia ale apotecarului R. Brandt pot fi folosite cu cel mai un succes contra lipsei de scaun, ameţeli și îngroșarea sângelui. Fie-cine cu care am vorbit până acuma despre aceste pilule, a avut numai cuvinte de laudă pentru ele. (Se pot afla în apotecă 70 cr. cutia.) Cu deosebită onoare iscălesc eu Mihael Schober. Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fiecare șatulă sĕ aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roșie și iniţialele R. Brandt.

Nr. 197. [1019] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Lăpugiul superior în protopresbiteratul Dobrei, sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială.
2. Porţiune canonică 32 jugere pămênt arătoriu și fênaţ de a II-a și a III-a clasă.
3. Folosirea prunelor din cimiteriu.
4. Birul în naturale a 12 cupe grâu sau cucuruz dela 270 familii.
5. Stola usuată.

Toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de 390 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a înainta suplicele lor de concurs în terminul deschis, instruite în sensul legilor bisericesci în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral

Dobra, la 24 Aprile 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Szám. 6686 tkkvi 1884. [1020] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, hogy a n.-szebeni „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtató 14 frt 72 kr. tőke, ennek 1883 évi április 1-től járó 8% kamata, 13 frt. 20 kr. költség követelésének kielégitése végett végrehajtást szenvedö Strangean Petru és neje sz: Man Annának a buzás bocsárdi 63 sz. tjkvben A + 1—9. 11—15 rend szám alatt foglalt fekvőségei 977 frt. megállapitott kikiáltási árban Buzás Bocsárd község elöljárosági helyiségében **1885 évi Junius hó 16-ik dél. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók vrégrehajtató kivételével kötelesek a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt vásárló három egyenlő részletben és pedig az árverés napjától számitva 15., 30 illetöleg 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fogbeszámittatnì különben az árverezés megállapitott feltételei alólirt telekkvi hatóságnál a hivatalos órák alatt, és Buzás Bocsárd község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.
N. Enyeden 1885 februar 5-én.

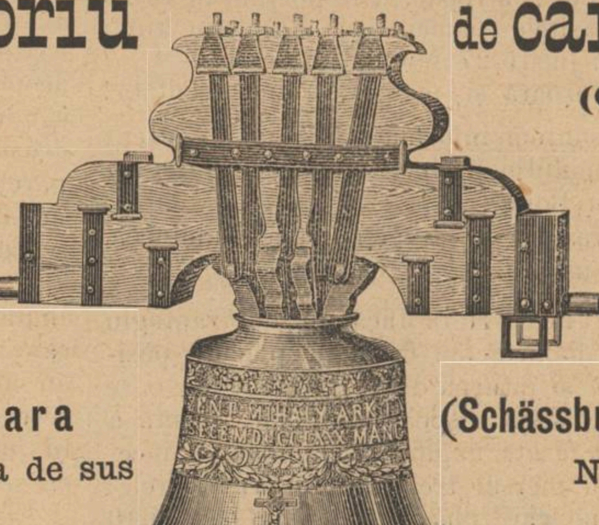

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)
de construcţiunea cea mai nouă
cu sul sucitor
în Sighişoara
piaţa de sus
(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a litera și repara clopote de toată mărimea și cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.

[1018] 2—3

„Albina“
institut de credit și de economii în Sibiiu.

Primesce depuneri de bani spre fructificare pre lângă denunciare în termine scurte cu **5** % şi fără denunciare, replătibile îndată la cerere cu **4** ½ % interese la an.

Fructificarea depunerii începe cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerii şi încetă cu ḑiua premergĕtoare ḑilei, în care se ridică depunerea. Durata cea mai mică a unei depuneri este de 15 ḑile.

La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se adaug la capital şi se fructifică earăși. **Contribuţiunea dela interesele depunerilor o plătesce întreagă institutul.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resolv totdeauna cu întoarcerea postei; asemene se pot efectuì prin postă denunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu, 20 Aprilie 1885.

[1018] 3 **Direcţiunea.**

Zambach și Gavora.
Fabrica de vestminte și recuisite bisericești
de rit catolic și grec. [928] 28—30
în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăţi industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54. Sibiiu, Joi 23 Maiu (4 Iuniu) 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 lunî 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2501 Scol.

Înaltul Ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică d-dto 13 Maiu a. c. 17.501 împărtășesce consistoriuì archidiecesan spre publicare următoriul:

Anunț

pentru primirea elevilor în institutul ces. reg. de marină.

În institutul ces. reg. de marină se primesc mai mulți tineri, cari la început se vor numì cadeți, ear după depunerea esamenului prescris pentru oficieri, în proporțiune cu posturile vacante se vor promova la rang de oficieri de marină.

Pentru ca astfel de candidați sĕ poată fi primiți în acest institut de marină se recere:

1. Sĕ fie împlinit al 17-lea, dar sĕ nu fie trecut al 19 lea an.
2. Sĕ fie sudit al monarchiei austriace.
3. Sĕ poseadă aptitatea și insușirile corporali recerute pentru miliție.
4. Sĕ fie absolvat sciințele reali sau gimnasiali, ceea ce are a se documenta cu testimoniu de maturitate, sau cu un absolutoriu de asemenea valoare dela vre-o scoală de marină.
5. Sĕ fie în stare a presta esamenul de primire.

La cas când s'ar insinua un numĕr mai mare de concurenți, vor fi luați mai întâiu în considerațiune aceia, cari posed testimonii mai bune — ear sub asemenea condițiuni de cualificațiune însĕ vor avea totuși preferință:

1. Acei tineri cari au servit deja pe mare eventualminte pe năi de comerciu, și și dintre acestia vor fi preferiți aceia, cari sunt născuți în părțile litorali.
2. Fii părinților aplicați în servițiul de marină.
3. Fii acelor părinți, cari au obligamente de servițiu în armata regulată ces. reg. sau în ambe armatele a apărătorilor de țeară, și cu deosebire aceia a căror părinți servind în armata regulată au făcut servițiu pe câmp de bătălia.
4. Fii părinților amploiaților de stat binemeritați.

Petițiunile pentru primirea candidaților de marină au a se așterne la ministeriul ces. reg. de resbel secțiunea pentru marina, cel mult până la **finea lunei lui August a. c.** instruite cu următoarele documente:

1. Estrasul din matricula botezaților.
2. Testimoniul de împământenire.
3. Testimoniul despre oltuire.
4. Testimoniul dela medicul militar, despre aptitatea corporala pentru serviți în armata regulată și marină, în care cu deosebire sĕ fie constatată, puterea vederei ochilor, conform dispozițiunilor cuprinse în ordinațiunile cunoscute fie-cărui medic militar (foia ordinațiunilor-normative pentru marină Nr. XII. din anul 1879 și în ordinațiunea secțiunei 14 a ministeriului de resbel ces. reg. d-dto 10 Februariu 1880 Nr. 250. Acest testimoniu are a se estrada numai de către un medic militar.
5. Testimoniu despre studiele terminate și eventualmente despre cunoscința limbelor streine.
6. Învoirea și concesiunea edată în scris a părinților eventualminte a tutorelui privitoare la întrarea tinĕrului în servițiu de marină.
7. Testimoniu dela oficiul politic sau polițian despre conduita morală și a vieței nepătate.
8. În acel cas, dacă petentele s'au supus deja de bună voiă asentării sĕ se alăture și tabela cu datele despre aceasta asentare.

Dintre acei petenți dela cari după testimoniile alăturate se poate aștepta, că vor fi în stare a presta cu succes bun esamenul de primire, se vor prenota atâța, câți se recer pentru împlinirea numĕrului prefipt, și apoi se vor învita din partea ministeriului ces. reg. de resbel secțiunea de marina a se presenta pentru depunerea esamenului.

Petenții invitați la depunerea esamenului au a suporta spesele de călĕtoriă până la locul destinat și eventualmente și înderĕpt.

Petenții sunt îndatorați dela ḑiua înaintărei petițiunei până la primirea provocărei pentru depunerea esamenului a însinua la ministeriul ces. reg. de resbel secțiunea de marina ori și ce strămutare a domiciliului.

Esamenul de primire se va estinde asupra următoarelor obiecte.

I. Aritmetica.
II. Algebra.
III. Geometria, planimetria și trigonometria.
IV. Geografia și istoria.
V. Istoria naturală, Phisica și Chemia.
VI. Geometria descriptivă și desemnul geometric.
VII. Limba germană și alte limbi streine.

Esamenul de primire va avea a se depune în limba germană cu finea lunei lui Octobre a. c. la academia de marina în Fiume înaintea comisiunei esmise spre acest scop, compuse sub presidiul comandantelui academiei, dintre profesorii acestui institut de marină.

Acei petenți cari au făcut esamenul de primire cu succes bun, se denumesc de cadeți de marină și se vor candida la portul Pola, unde vor avea a împlinì servițiele prescrise.

În ḑiua denumirei de cadet de marină se asemnează salariul anual staverit în sumă de 372 fl., — copetința de cuartir, precum și 200 fl. pentru adjustarea mondurelui, din care jumĕtate se dă cu ocasiunea denumirei de candidat, cealaltă jumĕtate însĕ după denumirea de cadet de marină.

Candidații de marină sunt deobligați după espirarea unui an a depune esamen, pe care după ce-l vor fi prestat cu succes bun se vor denumi de cadeți de marină.

Acestea se aduc la cunoscința tinerilor absoluți de gimnasiu sau reale spre scire și orientare.

Din ședința consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu la 16 Maiu 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archim. și vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, 22 Maiu 1885.

Tendențele curentului de aḑi din Ungaria se ascund când sub un pretecst, când sub altul. Noi scim că dintre toate pretecstele cel mai copilăros este cultura, la care voesc oamenii sĕ rêvnească și cu reuniunea din Cluș.

Pe basa ecuității și a dreptății s'au pus ḑiarele din Cluș și în apărarea reuniunei de maghiarisare, și, după cum am vĕḑut în numĕrul precedent al ḑiarului nostru, ele cu o ignoranță classică se ascund la spatele reuniunilor noastre „Albina,“ „Julia“ și „Opinca.“

„*Quod uni justum, alteri aequum*“ așa ni se ḑice în „Magyar Polgár,“ și cu aceasta voesce sĕ documenteze necesitatea imperativă de a turbura consciința cetățenilor nemaghiari de aici prin terorisarea lor.

Noi vom reflecta numai la pretinsele trei reuniuni culturale românesci, contra cărora societatea maghiară a protestat numai, când a vĕḑut „că prin ele se atacă statul ungar în esistența sa, se atacă constituția și naționalitatea maghiară. Vem reflecta numai la „Albina,“ „Julia“ și „Opinca“ cari dacă remâneau la scopurile culturale, pretecstate la constituire, pressa maghiară și astăḑi pacinic ar privì activitatea lor, chiar și când ele ar strica naționalității maghiare.

Ne surprinde ignoranța cu care tractează pressa din Cluș cestiunile ardelene, și noi o reducem la adevĕrata ei valoare această ignoranță. Și trebue sĕ o reducem, ca sĕ ne putem esplica procedura ulterioară a acestor ḑiare.

„Albina“ nu este reuniune culturală, în sensul după cum ni o presentează „Magyar Polgar“, ci ea este un institut de credit și economii.

Ca atare „Albina“ stă pe basa legei comerciale și și urmăresce calea. Importanța ei economică nu

---

FOIȚA.

Curierul Literar.

Sumariu: Studiele biografice; rĕspunsurile ce se observă adesea în asemenea studie. Esemple: E. Amiel. Juste-Lipse (Paris 1884); De ce asemene neajunsuri? — Charles Dejob: Marc-Antoine Muret; Ion Negre: Gheorghe Asach; Ang. Demetrescu: Bolintinénu.

Nu este ușor lucru a se face biografia completă, adevĕrată și interesantă pentru cetitor a unui om a cărui vieață a fost plină din toate punctele de vedere, și bune și rele

Și nu e ușor lucru nu numai la noi, ci și în Apus unde isvoarele de care se poate folosì biograful sunt mult mai numĕroase de cât în țeara românească, sau în țĕrile de felul alei noastre cu isvoare literare și istorice puține, slabe și de multe ori de o anticitate îndoioasă.

Căci, într'adevĕr, a reuși în alcătuirea portretului unui om mare, împĕrat, poet, învĕțat, ministru, geniu în fine; a-i înșira pe de rost toate faptele și toate luptele ce el a avut cu adversarii și mai cu seamă cu amicii sei; a face pe cetitor, cu modul de a-ți espune, subiectul sĕ-și concentre tot interesul și toată atențiunea asupra eroului dumitale, într'un cuvênt a îndeplini toate cerințele unei adevĕrate biografii, — repet lucrul nu e tocmai ușor.

Scriem aceste rênduri după cetirea unui volum publicat la finele anului trecut, la Paris, de dl Emile Amiel, asupra vieței unuia din cei mai mari învĕțați ai renascerei, Justu-Lipsiu, profesor la Leyda, profesor la Louvain, unul din cei mai tari latinisci ai secolului XVI (1547-1606.) Scrierea dlui Amiel este intitulată: *Un publiciste du XVI me siècle — Juste-Lipse* (Al. Lemerre, editore).

Nimic mai interesant, ne ḑiceam noi deschiḑênd acest volum, nimic mai instructiv decât vieața unuia din acei neîntrecuți învĕțați ai Renascerei cari, ca Justu-Lipsiu, Muret, Dorat, Cujas și Lambin, cunosceau anticitatea greco-română mai bine și mai amĕnunțit decât însiși românii și grecii cei mai vechi.

Cetiserăm mai de mult biografia unui alt mare învĕțat din timpul Renascerei, biografiia lui Marc Antoniu Muret, un alt latinist a cărui forță și puritate ciceroniană a rĕmas de pomină până și astăḑi în scolile înalte ale Germaniei și ale Franciei. Scrisă de un fost elev al scoalei normale din Paris, aḑi profesor de retorică la colegiul Stanislas din același oraș, d. Charles Dejob, biografia lui Muret ne satisfăcuse și ne instruise mult, înfățișindu-ne atât vieața și activitatea lui Muret cât și epoca în care el trăise.

Nu putem ḑice același lucru de lucrarea dlui Amiel, de biografia ce dsa a scris asupra lui Justu-Lipsiu; și aceasta dintr'o causă, dintr'un neajuns în care cad și unii din biografii, din puțini biografii români.

Tocmai pentru lămurirea și critica acestui neajuns care e și la noi, ne-am creḑut datori a atrage luarea aminte a cetitorilor asupra acestei biografii a lui Justu-Lipsiu, care de altmintrelea ne interesă și pe noi, după cum vom spune mai la vale și după cum dl Amiel n'a spus-o anume pentru noi, ci pentru Justu-Lipsiu în particular.

Sĕ stăruim însĕ mai întâiu asupra neajunsului de care vorbiam mai sus. Sunt bioflrafi, și din numĕrul acestora este și dl Amiel, cari cred că, dacă se iau la ceartă cu părerile esprimate de scriitorul a cărui biografie fac; că, dacă se pun sĕ discute principiele contimporanilor lui, au sĕ ne facă pe noi cetitorii sĕ pricepem și mai bine biografia acelui scriitor. Astfel, a discuta luptele religioase, relațiunile bisericei cu Statul, principiele filosofiei stoice astfel, cum le înțelegeau învĕțații Renascerii, este după dl Amiel, a ne face sĕ pătrundem și mai afund în biografia lui Justu-Lipsiu.

Eu cred că biograful se înșeală purceḑênd astfel. Chiar o povestire lungă și amenunțită a epocei în care a trăit și a scris învĕțatul — căci e vorba de biografii de învĕțați — chiar lucrarea prea completă a cadrului în care vei pune portretul ce zugrăvesci e o greșeală în alcătuirea unei biografii. Când pe titlul unui volum biografic eu, cetitor, vĕd scris Justu-Lipsiu, Muret, Eliade, Bolintineanu, Geornoi o vom caracterisa. Ţinem însĕ a constata, că ea după natura sa n'a putut pretecsta tendenţe culturale în sensul insinuaţiunilor pressei din Cluş, de pe terenul cultural nu s'a aruncat pre cel politic, ca cu chipul acesta sĕ provoace protestarea pressei unguresci, şi în cele din urmă n'a periclitat statul în esistenţa lui, nu constituţiunea, nu naţionalitatea maghiară.

Este curios a cetì în un ḑiariu ca „Magyar Polgár“ şi încă la locul prim asemenea lucruri bizare, mai ales dacă considerăm: că în coloanele acestui ḑiariu despre acest institut alte lucruri s'au scris, şi ele s'au scris în anul Domnului 1885.

Credem deci că ignoranţa aceasta este numai pretecstată, ca prin aceasta sĕ se arate marele pericol de care e ameninţat în Ardeal elemementul unguresc.

Nu scim încât este îndreptăţită o asemenea procedură şi încât se potrivesce ea cu un popor, care are în mâna sa cârma statului, şi care îş ţine de vêrtute a spune în lume şi ţeară, că aici sunt naţionalităţi streine?

De altă categorie este a doua reuniune de care s'a împedecat colegii nostri dela „Magyar Polgár.“

Studenţii români dela universitatea din Cluş şi-au format o reuniune locală „Iulia.“ Ca toate reuniunile de studenţi, aşa şi ea „Iulia“ era chemată a da mijloace tinerilor spre a se cultiva. „Iulia“ da multe avantagie membrilor sei, lucrul principal era, că junii se cultivau în limba lor românească.

Cumcă ḑiaristicei din Cluş nu i-a convenit cultivarea junimei române în limba ei, noi o pricepem, şi ne esplicăm şi sistarea „Iuliei“ din incidentul trimiterei unei telegrame de felicitare la „Gazeta Transilvaniei“ în primăvara anului trecut.

Nu înţelegem însĕ motivul pentru care se afirmă, că această reuniune ameninţa statul ungar în esistenţa lui, ameninţa constituţia şi naţionalitatea patriotică maghiară. Nu înţelegem pentru ce trebuì desfiinţată această reuniune pentru un lucru bagatel, şi nu pentru temerile colegilor dela „Magyar-Polgár.“

Pentru noi era adevĕrată mângăere sufletească dacă trebuia sĕ auḑim dela oameni serioşi afirmarea, că vre-o câţiva oameni tineri la universitatea din Cluş susţin o reuniune, care pune în cestiune esistenţa statului, a constituţiei şi a naţionalităţii maghiare.

Minciuna încă este vorbă. Şi dacă ea este vorbă, atunci vorbă sĕ fie, dacă însĕ ea nu este vorbă, atunci stăm de tot rĕu cu temeliile statului nostru, şi mare e forţa celor dela „Julia,“ aşa de mare că desfiinţarea societăţii întru nimica n'a alterat această forţă.

Legătura dintre „Albina“ şi „Iulia“ noue nu ne poate întra în cap. Şi credem că aşa vor resona toţi oamenii nepreocupaţi.

Mai puţin pricepem legătura între aceste două şi „Opinca.“

„Albina“ este institut de bani. Literatura dela „Albina“ se manifestă prin cifre, cari sunt internaţionale — din graţia colegilor dela Cluş.

„Iulia“ a fost societate de studenţi, chemată a promova cultura membrilor sei şi aceasta în direcţiune naţională.

Una este, una a fost.

Neesistând încă „Opinca“ colegii din Cluş ni se presentează în totalitatea facultăţilor lor sufletesci scriind:

> Noi sĕracii de noi n'am alarmat lumea la constituirea Albinei, şi a Iuliei şi *Opincei (?)* Noi am aşteptat fapte. Şi noi numai atunci am protestat, când am vĕḑut că prin ele ni se atacă statul în esistenţa sa, ni se atacă constituţia, naţionalitatea. Dacă ele rĕmâneau la scopurile culturale pretecstate la constituire, noi şi astăḑi pacînic am privì la activitatea lor, şi aceasta, chiar şi stunci, dacă ele ar strica naţionalităiii noastre. Prin atăcarea esistenţei statului şi a constituţiei, apoi prin păşirea pe teren politic, ele ne-au făcut speciale serviţii, căci până acuma maghiarul a fost simţitoriu numai faţă cu legile sale constituţionale, faţă cu naţionalitatea sa însĕ el a fost nepăsătoriu. Atacul legilor l'a sculat însĕ din letargie şi el a observat şi activitatea de sobol urmărită contra naţionalităţii sale.

Este vorba de onestitatea publică în apărarea unei cause. Colegii din Cluş în lipsa argumentelor alunecă de multe-ori şi atentează la onestitatea, de care oamenii cu crescere ar trebuì sĕ aibă respect.

Dacă alunecarea s'a făcut din ignoranţă, Dumneḑeu e bun, şi-i va erta, dacă ea s'a făcut cu scopuri reservate, lumea nepreocupată, işi va da verdictul.

„Rĕmas bun.“

După o luptă de 50 de ani veteranul luptător pentru drepturile poporului român, domnul *George Bariţ* părăsesce terenul publicisticei.

Consacrată va fi activitatea ulterioară a domnului Bariţ cercetărilor după urme istorice prin archivele din patria noastră, şi ea va fi binecuvêntată, ca şi cea de până acuma pe terenul publicisticei.

Eată cum se desparte domnul Bariţ de publicul român.

„Rĕmas bun!

„Cu această formulă de vorbire salută românul ardelean pe consângenii, amicii şi cunoscuţii sei atunci, când se departe de ei pe timp mai îndelungat sau pentru toată vieaţa sa.

„Tot cu acestea cuvinte se va despărţì şi ḑiarul „Observatoriulu“ de lectorii sei în ḑiua ss-lor apostoli Petru şi Pavel din anul acesta.

„În apelul meu adresat lectorilor mai întâiu în Nr. 100 din 27/15 Decembre 1884 ḑisesem, că „m'am decis sĕ mai port peana de publicist încă un an de ḑile, pentru ca cu voia lui Dḑeu sĕ împlinesc cinciḑeci de ani ai activităţii mele;“ tot atunci însĕ am adaus că „mai avem înaintea ochilor încă şi alt lipse arḑĕtoare ale publicului nostru din acestea ţĕri, despre care niciodată nu se poate scrie şi vorbì de ajuns.“ Şi earăşi: „Sunt cestiuni şi ramuri de sciinţă, fără a căror discusiune şi propagare politică ḑilei este şi rĕmâne stearpă, neinţeleasă şi nefolositoare.“

„Una din acestea misiuni mi s'a încredinţat mie de către secţiunea istorică, misiune pe cât de frumoasă şi onorifică, tocma pe atâta de grea şi răpitoare de timp. Alăturea cu una ca aceasta, retragerea totală din luptele politicei militante este o consecenţă naturală imperioasă, cu atât mai vîrtos, că pre cum observaserăm tot în sus citatul apel din Decembre, nici-decum nu avem plăcere, „de a mai face şi sacrificiu materiale pe lângă crunta laboare ce ni se cere.“

„Aşa dară „Observatoriul“ va mai apărea încă numai două luni de ḑile: Maiu şi Iuniu, apoi va înceta. De aceea mai deschidem abonament încă numai pe acestea douĕ luni cu 1 fl. 40 cr.

„Acelor 9 domni generosi, cari prenumeraseră pe anul întreg cu câte 8 fl. v. a. li se vor remite câte 4 fl. de a dreptul dela redacţiune, afară numai dacă ddlor ar dispune ca sĕ le abonăm cu acei bani vre un alt ḑiariu de aici din loc, sau în cas de a fi membri ai asociaţiunei transilvane ai transpune la cassa aceleia ca parte din taxa anuală pe lângă cuitanţă, ori ale cumpăra cărţi dela una din librăriile românesci. În tot casul ne rugăm, ca sĕ binevoiască a dispune de acei bani cel mult până la 30 Iuniu a. c.

Sibiiu, 1/13 Maiu 1885.

Redacţiunea „Observatoriului.“

Institut de credit şi de economii numit „Ardeleana“ în Orĕştie.

Orĕştie în 29 Maiu 1885 n.

În 26 Maiu n. s'a ţinut în sala dela hotelul „Contele Stefan Széchenyi“ adunarea constituantă a acţionarilor în afacerea de întemeerea unui institut de credit român.

Un numĕr considerabil de acţionari s'a înfăţişat pentru a asista la un act de mare însemnătate pentru Românimea din aceste părţi ale Transilvaniei; la constituirea institutului de credit, care mult timp a fost obiectul de aspiraţiune şi dorinţă a Românilor. Am simţit o mare mulţămire sufletească vĕḑênd printre marele public de acţionari o mulţime de economi din cercul Orĕştiei. Acest numĕr imposant dovedea că convingerea despre necesitatea practică a unui institut de credit a străbătut în toate straturile poporaţiunei române din aceste părţi. Şi într'adevĕr cu toţii suntem satisfăcuţi vĕḑênd că iniţiativa românilor din Orĕştie a arătat un resultat desevêrşit şi a dat de minciună pesimismul multora, care credeau, că nu se va alege nimic din această întreprindere salutară. Cine cunoasce însĕ mai de aproape caracterul, seriositatea, energia şi voinţa firmă a bărbaţilor, cari s'au pus în fruntea acestei intreprinderi, nu s'a îndoit nici pe un moment, că înfiinţarea institutului de credit proiectat trebuia sĕ devină un fapt îndeplinit.

Astăḑi ne aflăm în faţa unui fapt împlinit, care servesce spre laudă celor ce au luat iniţiativa şi celor ce au contribuit la realisarea ideei.

Premiţênd aceste şiruri 'mi iau voia a ve da un scurt resumat despre decursul adunărei.

Dr. Mihu deschiḑênd şedinţa cetesce catalogul membrilor înscrişi pentru a se constata, dacă sunt presenţi membrii acţionari în numĕrul recerut de lege. Constatându-se suficienţa numerică, se alege biroul ad hoc în persoanele următoare: Dr. Tincu, preşedinte; A. Armian şi Petru Beleiu, notari; Nicolae Andreiu şi Chirile Teacoiu, scrutinători.

După aceasta presidentul Dr. Tincu ocupând scaunul presidial roagă comitetul fundatorilor sĕ-şi dea raportul despre resultatul activităţii sale şi despre paşii făcuţi cu privire la fundarea institutului.

Notariul A. Armian dă cetire următorului raport:

Onorabilă adunare generală!

Este mai bine de un deceniu de când românii din Orĕştie au simţit necesitatea imperativă a funda un institut de credit naţional românesc şi a se des-

---

ghie Asache sau ori ce alt scriitor, apoi m'aştept, am dreptul sĕ me aştept, ca în fie-care pagină dintr'un asemene studiu vorba totdeauna sĕ ne fie despre vieaţă, întêmplările, scrierile şi luptele aceluia al cărui nume l-am cetit în titlul biografiiei. Privirea mea trebue sĕ fie ţintă numai asupra portretului, şi nici sculpturile, înfloriturile şi meşteşugitele podoabe ale cadrului sĕ nu-mi atragă atenţiunea în dauna şi spre uitarea portretului, adecă a lucrării de căpetenie.

Când cetind pagine peste pagine, eu cetitor, ajung de uit chiar şi volumul ce ţin în mână e o biografie a lui Justu-Lipsiu, biograful a greşit planul lucrării sale; interesul descresce foarte, ear folosul ce sunt în drept a câştiga dintr'o asemenea biografie devine cât se poate de problematic

Acest neajuns al multor biografii provine atât la noi cât şi într'alte ţĕri din douĕ cause: 1) autorul e atât de plin de subiectul seu; cunoasce atât de bine *les tenants et les aboutissants* ai acestui subiect, în cât, chiar de şi ar face de mai nainte planul desvoltărilor sale, el tot nu se poate oprì de a nu voì sĕ pună totul, de a îndesa cât mai multe amĕnunte în studiul seu. Neajunsul însĕ este ca nu toate aceste amĕnunte pot sĕ lumineze biografia ce învĕţatul face, ear multe din ele discutate şi desvoltate în loc sĕ ajute subiectului a merge nainte îl opresce pe loc sau îl dă la o parte

A doua causă — vorbesc în specie de biografiele de oameni învĕţaţi — a doua causă e că biograful n'a cetit operile celui ce biografiă, sau dacă le-a cetit, nu a acordat la toate atenţiunea ce merită. Şi această a doua causă pare-mi-se e aceea care ne face sĕ mărturisim că volumul dlui Amiel nu ne a mulţămit pe deplin.

Un biograf care nu cetesce până şi ultimele rênduri, până şi cele mai neînsemnate încercări ale personagiului seu, poate fi sigur că tot va scăpa ceva din vedere. Un nimic, un amĕnunt de o minimă însemnătate se găsesce pitulat în cutare scriere a lui Justu-Lipsiu, în cutare *Excursus* de felul cărora a făcut multe nemuritorul profesor dela Leyda, în cutare notă sau scrisoare adresată vr'unui prieten. E un nimic, ceva care pentru cetitorul profan nu are nici cea mai mică însemnătate. Biograful însĕ poate sĕ ghicească din el multe lucruri, multe date noi asupra caracterului, obiceiurilor, preferinţelor personagiului ce studiază.

A lua lucrări făcute după lucrările lui Justu-Lipsiu, a te servì cu astfel de isvoare şi amĕnunte de a doua mână pentru a pricepe bine pe un învĕţat de talia lui Justu-Lipsiu, pentru a zugrăvì cu aceste culori trecute un portret desĕvêrşit, — nu e tocmai metodul cel mai nemerit la alcătuirea unei adevĕrate biografii. Perḑi multe din cele ce ţi-ar fi trebuit fără doar şi poate la lucrarea biografiei, şi perḑi nu tocmai în paguba celui ce biografiezi, ci în paguba d-tale insuţi, de oare ce un altul se va apuca sĕ facă earăşi portretul ce dumneata n'ai reuşit.

Esemplul ce se vede îndată despre acest neajuns în carte dlui Amiel, pe lângă altele, ar fi si următoriul. Dl Amiel a cetit diferitele opuscule filosofice şi parte din corespondenţa epistolară a lui Justu-Lipsiu cu diferiţii învĕţaţi contimporani ai sei, dar n'a cetit şi acele *Excursus*, comentarii, esplicaţiuni, lămuriri istorice, note critice şi apropiări ingenioase ce face mult învĕţatul latinist la autorii ce editează, la operile lui Tacit, bunioară, pentru a cita pe cela ce cunoascem. În această admirabilă bogăţiă de amĕnunte cu care Justu-Lipsiu împodobesce testul autorului seu favorit, el nu ne dă probe nu mai de adêncile sale cunoscinţe asupra anticităţei, ci şi de acelea ce are asupra timpului seu; asupra istoriei popoarĕlor europene cari trăia în secolul XVI. Şi ca probă despre aceasta ne aducem acum aminte comparaţiunea ce Justu Lipsiu face între obiceiurile, datinele, superstiţiunile şi îmbrăcămintea vechilor români cu acelea ale neolatinilor, contimporanii sei, fără sĕ uite în enumeraţiunile sale şi pe românii dela Dunăre.

(Va urma.)

robì de stricăcioasa influinţă a capitalului strein. Realisarea acestei idei salutarie a fost o dorinţă generală şi noi subscrişii am fost numai interpreţii acestei dorinţe când am luat asupra noastră sarcina de a realisa idea.

Spre satisfacţiunea tuturor cari doresc progresul poporului nostru, mai ales pe terenul economic, institutul de credit este aproape de a fi o faptă împlinită.

Deci daţine voie dlor acţionari, ca şi în puţine cuvinte sĕ ve arĕtăm fasele, prin care au trecut proiectul de înfiinţarea acestui institut, până la stadiul de aḑi şi resultatul activităţii noastre în aceasta privinţă.

În urma mai multor consvătuiri amicabile cu bărbaţii nostri de frunte de aici am convocat prin literele de convocare ddto 19 Martie a cur. acludate sub *A* ·/. pe 22 Martie n. a. cur. o conferenţă confidenţială în edificiul scoalei române. În aceasta conferenţă s'au discutat în genere condiţiunile prealabile relativ la institutul intenţionat.

Resultatul discusiunei a fost acesta: S'au subscris ca probă 200 de acţiuni a 50 fl. Acest început îmbucurătoriu ne-a îndreptăţit la prospecte sigure şi ne-a convins că esistă condiţiunile şi posibilitatea pentru intemeerea institutului de credit, dacă vor concurge şi fruntasii şi inteligenţii nostri din cerc. S'a statorit drept capital fundator minimul de 25.000 fl. şi s'a luat conclusul ca sĕ ne punem în contact şi înţelegere cu cercul Orĕştiei.

Am adresat deci factorilor mai de influinţa din cercul Orĕştiei, inmediat după conferenţă, apelul alăturat sub *B.*) d-dto 22 Martie a. cur. La acest apel inteligenţii şi fruntaşi nostri din cerc au rĕspuns cu un sprigin care au întrecut modestele noastre aşteptări. Conferenţa generală ţinută la 6 Aprile împreună cu bărbaţii de frunte din cercul Orĕştiei a arătat un resultat şi mai încuragiator. S'a subscris un numĕr de acţiuni, care ne-a convins că este necesitate sĕ urcăm minimul capitalului fundator. La 5 Mai n., termin ce se pusese la început pentru încheerea subscripţiunilor, am obţinut neşte prospecte şi mai mari, mai ales după ce proiectul nostru, comunicându-se întreg publicului nostru prin ḑiarele noastre naţionale a aflat un sprigin efectiv şi la publicul român din afară de cercul nostru.

Pe basa acestor prospecte am statorit minimul capitalului fundator cu 800 de acţiuni, care represintă suma de 40,000 fl. în v. a.

În urmă însĕ punĕndune în contact cu bărbaţii nostri, cari stau în fruntea institutului de credit şi de economii „Albina“ din Sibiiu, ni s'a făcut prospectul din partea decedatului director al numitului institut, a dlui Visarion Roman, că institutul „Albina“ încă ar avea dorinţă sĕ participe ca acţionar la fundarea institutului nostru de credit şi anume a se angagia la subscripţiunea eventualului rest ce nu s'ar putea acoperì prin sucursul particularilor.

Aceste apromisiuni, firesce la început de un caracter mai mult confidenţial, ne-o făcut sĕ urcăm de nou minimul capitalului fundator la suma de 1000 de acţii, sau 50,000 fl. pentru a deschide institutului „Albina“ posibilitatea sĕ participe şi dênsa la fundarea institutului nostru. Trebuia sĕ ţinem sama de bună voinţă dovedită din partea institutului „Albina“ cu atât mai vîrtos cu cât noi la intemeerea institutului nostru avem neapĕrată trebuinţă de ajutoriul institutului „Albina“ şi în alte privinţe, mai ales în partea technică, avênd noi lipsă de instrucţiune şi introducere în afacerile technice ale institutului.

Dar în fine spre cea mai mare mâchnire a tuturor directorul institutului „Albina“ dl Vis. Roman, a încetat din viaţă, prin moarte repede şi neaşteptată şi prin aceasta catastrofă firul negociărilor noastre cu privire la participarea „Albinei“ în condiţiunea sus atinsă s'au întrerupt.

Este adevĕrat, că precum arată scrisoarea Nr. 94 acludată aicia sub *C.)* On. Direcţiune a institutului „Albina“ ne-a comunicat, că este aplicată a participa în sensul de mai sus ca acţionar, voiesce însĕ mai întâiu a cunoasce statutele. Totodată ne-a asigurat, ca întreprinderea noastră a întimpinat la membrii direcţiunei cele mai favoritoare simpatii, şi cea mai sigură încredere.

Fiind însĕ timpul foarte înaintat am fost siliţi firesce cu mare pĕrere de rĕu a face abstracţiune dela sucursul institutului „Albina“ şi a ne termina agendele preparative în prevederea adunărei generale iminente.

Din acest motiv am esmis apelul formal alăturat sub *D.)* prin care minimul capitalului fundator s'a statorit definitiv cu 800 de acţiuni s'au 40.000 fl. v. a.

În urma acestui apel au circulat listele de sub
E—Q — cari represintă 800 subscripţiuni
în sumă de 40.000 fl. din cari au incurs 4800 fl.
s'au spesat conform contului de sub R) 16 „
rĕmâne suma de 4784 „
care avem onoare a o depune pe masa biroului cu rugarea ca On. Adunare sĕ binevoiască a decide înfiinţarea institutului proiectat şi a ne da absolutoriu pentru agendele preparative de până acum.

Pentru comitetul fundatorilor:
Orĕştie la 26 Mai 1885.

Dr. Mihu m. p.,
preşedinte.

După cetirea acestui raport primit de adunare cu simpatice aclamaţiuni se alege comisiunea de 5 pentru împlinirea agendelor provĕḑute în §. 154 al legei comerciale. S'au ales membrii în această comisiune la propunerea lui George Avram: Iosif Orbonaş, Ioan Botean, Ilie Popovici, Dumitru Iancu şi Chirile Teacoiu. Comisiunea aleasă se retrage pentru a esamina lucrările prealabile ale comitetului fundatorilor şi după esaminare se presentă înaintea adunărei şi raportează prin raportorul Ios. Orbonaş: că în urma celor 16 liste cari au circulat, s'au subscris 800 de acţiuni, care representă un capital de 40,000 fl. S'au încassat ca rată primă de 10% şi tacsă de înscriere suma de 4,800 fl.

Raportul se ia spre plăcută sciinţă.

Urmează la ordinea ḑilei votarea statutelor, care a decurs cu puţine dificultăţi. Numai asupra numirei s'a escat o discusiane mai viuă.

Comitetul care a redactat statutele cu multă grije şi esactitate, prin raportorul seu Dr. I. Mihu a propus numirea: „Ardeleana“ institut de credit şi economii, societate pe acţii.“ Dr. Tincu a propus numirea „banca pupulară „Fortuna,“ care însĕ fiind prea înrudită cu cuvêntul „furtuna“ nu a prea plăcut adunărei, adv. S. Popu a propus numirea: „banca agronomilor români din câmpul pânei.“

S'a primit după o viuă discusiune numirea propusă de comitet.

Ceilalţi paragrafi din statute s'au votat cu puţine şi neînsemnate modificări conform proiectului subşternut de comitet.

Urmând la ordinea ḑilei alegerea direcţiunei şi a comitetului de supraveghiere se suspinde şedinţa pe 5 minute pentru consultare.

După redeschidere se aleg la propunerea lui George Avram: În comitetul de supraveghiere: Dr. A. Tincu, Dr. Erdélyi şi Laurian Bercian, suplenţi: Avram George şi Nicolae Trifu. În direcţiune: Sam. Popu, Dr. I. Mihu I. Mihaiu, Sim. Corvin, G. Baciu, I. Lazaroiu jun. Ioan Marianu, Iosif Orbonaş, Dumitru Iosif, Ilie Popovici şi Pamfilie Mihăilă.

Apoi se dă comitetului fundatorilor absolutoriul cerut, ear actele şi sumele încassate se predau dlui Dr. I. Mihu spre ulterioară afacere.

Aceste sunt pe scurt agendele adunărei generale dela 26 Maiu a. cur.

Institutul de credit înfiinţat prin concursul unanim al Românilor din Orĕştie şi din cercul Orĕştiei este menit a da Românilor de aici un sprigin material şi moral în vieaţa socială. Se scie, că elementul săsesc, cere ne covêrşesce prin preponderanţa sa materială şi intelectuală, prin industria şi comerciul seu desvoltat, ne-au redus valoarea la un minim dirogător. În vieaţa comunităţii oraşului românii nu-şi pot validita nici minimul din drepturile ce li se cuvin după valoarea lor socială. În magistrat funcţionarii români — afară de unul — sunt eliminaţi cu desĕvêrşire. Mai pe urmă românii au ajuns tributarii necondiţionaţi ai institutului de credit săsec „Vorschusverein,“ unde nişte funcţionari şi pretensivi ne făcea ḑi de ḑi sĕ simţim, că românul numai ca supus streinilor poate sĕ-şi afle fericirea pămênteascā.

De aceea nu se va mira nimenea, dacă institutul nostru a fost întîmpinat la început cu epitete de batjocură fiind înfăţişat publicului ca un proiect vag şi chimeric, ca o întreprindere copilărească. Înfiinţarea factică, lucru firesc a trebuit sĕ provoace o desamăgire amară la fraţii sasi din Orĕştie. Noi însĕ trebue sĕ ne calculăm în prima linie interesele noastre şi problema noastră va fi a ne consolida institutul şi a-i garanta viitoriul, ca sĕ fie un isvor de satisfacţiune sufletească pentru acei ce s'au ostenit şi jertfiit pentru al pune pe temelii durabile şi un isvor de binecuvêntare pentru poporaţiunea noastră agricolă, pentru care s'a înfiinţat.

În urmă trebue sĕ însemnez, că la fundarea institutului nostru au participat prelângă românii din Orĕştie, în mare mĕsură şi fruntaşi nostri dela ţeară, între cari vin a se remarca dl Ioan Mihu senior proprietar în Vinerea, G. Beluţ, Nic. Berebanţ, I. Tanase din Cugir şi Pamfilie Mihailă, din Romoşel cari au concurs cu subscripţiuni considerabile. Dintre notarii comunali unii ni-au promis marea cu sarea, dar în cele din urmă în loc de a ne sprigini ne-au discreditat mai rĕu decât streinii.

O laudabilă esceptiune dela acest soiu de notari, de cari avem vre o câţi-va chiar prin comune de frunte, a făcut, dl L. Bercianu, notar în Romos, care a popularisat cu deplin succes în comuna sa idea bancei dându-ne un considerabil sucurs moral şi material.

Cu asemenea zel s'au distins şi notarii comunali Dumitru Iosif din Berii şi Petru Beleiu din Casteu, cari au capacitat cu bun succes pe economii de frunte din comunele lor despre foiosul practic al institutului nostru de credit.

Din preoţimea noastră rurală s'a distins părintele Ilie Popovici, din Şibişel care a subscris 70 acţiuni sau 3500 fl.

Terminând acest raport nu am decât sĕ rog pe domnii inteligenţi români din Orĕştie sĕ dovedească şi în ulterioara desvoltare şi consolidare a acestui tinĕr institut acelaşi zel, acelaşi devotament, şi aceaşi solidaritate, care le-au dovedit până acum. Numai „unindu-ne în cugete şi în simţiri“ vom potea desvolta pe base sigure instituţiunile noastre culturale şi materiale. Solidaritatea sĕ ne fie farul luminător în viitoriu! X.

Crimă înfricoşată.

Sunt la ordinea ḑilei în timpul nostru omorurile.

Ḑiaristica ne aduce mai în fie-care ḑi rapoarte despre cele mai crăncene omoruri.

În Dumineca Rusaliilor s'a comis un omor înfricoşat.

Dăm amĕnunte după ḑiariul „Adevĕrul“:

Casele cu Nr. 16 din strada Soarelui a fost, în Dumineca Rusaliilor, teatrul unei crime, care a aruncat spaima în Bucuresci. Ḑiua, între 4 şi 5 oare p. m. într'o cameră în faţa stradei, o femee, dna Maria Popovici, fosta dnă Andreescu, a fost ucisă, în împrejurările cele mai îngrozitoare, fără ca nici un agent poliţienesc sĕ fi vĕḑut intrând sau eşind pe cineva din casă.

După informaţiunile ce am putut culege din sorginte autorizate, eată împrejurările în care crima s'a comis:

Dna Maria Popovici de 24 ani, divorţată de vr'o trei ani de dl Andreescu, director al scoalei primare de băeţi din Popa-Tatu locuia în strada Soarelui Nr. 16, la unchiul seu dl N. Miulescu, tipograful. În ajunul crimei, dna Popovici ridicase dela casa de depuneri 18 scrisuri funciare rurale de câte 1000 lei, cari era sĕ constitue dota sa la căsătoria ce proiectase a o face cu dl Anghel Dumitrescu, institutor dela scoala al cărei director era fostul bărbat al dnei Popovici. În aceeaş ḑi, luase şi dl Miulescu 12,000 lei în bilete de bancă dela primăria capitalei pentru o casă ce i se expropriase. Amêndoaĕ aceste sume era închise într'o cassă de fer, aşezată în camera din faţa stradei. Cheia cassei de fer fusese ascunsă într'un sertar cunoscut numai de dl Miulescu şi de dna Popovici.

Duminecă, în ḑiua crimei, pe la 12 oare, dl Miulescu ese împreună cu soţia sa la plimbare; dna Popovici rĕmâne singură acasă. În curte nu se aflau de cât nişte băeţi dela tipografie, de oare ce singura servitoare pe care o avuseseră, fugise din ajun, fără chiar sĕ-şi fi luat leafa. Pe la 3 şi jum. băeţii din tipografie pleacă şi ei la plimbare, aşa că în casă nu mai rĕmâne de cât dna Popovici.

Când dl şi dna Miulescu se întorc acasă, pe la 5 oare, un spectacol îngrozitor li se înfăţişează: ivĕrul din afară al uşei dela salon e plin de sânge, purtând impresiunea de degete. În salon, dna Maria Popovici scăldată în sânge şi întinsă fără suflare pe parchet. Jur împrejur, lac de sânge; pe mobile, stropituri de sânge; pe pat, o sabie a dlui Miulescu, scoasă din teacă, şi aşezată cruciş; lângă ea un revolver tot al dlui Miulescu. Cassa de bani e deschisă; din ea lipsesc cele 18 bonuri ale victimei şi cele 12 bilete de bancă de câte 1000 lei ale dlui Miulescu, precum şi mai multe giuvaericale.

Dându-se imediat alarma, dl procuror Fundăţeanu vine la faţa locului. Posiţiunea cadavrului se constată a fi următoarea: victima e îmbrăcată în rochie neagră; picioarele ei sunt la distanţă de aproape un metru dela uşă; corpul e aşezat pieziş spre stênga cum întri în casă. Urme de sânge arată că la început, corpul a fost aşezat mai puţin pieziş. Douĕ pete mari de sânge sunt lângă cadavru.

Îndată după această constatare, victima a fost transportată în sala mortuară dela spitalul Colţea, unde reporterul nostru s'a dus de a vĕḑut-o. Eată rănile ce se constată: în regiunea temporo frontală stêngă o înfundătură a oaselor în mărimea unei monede de 5 bani; la gât, o rană triunghiulară în dreptul carotidei stêngi, care este deschisă; la arcada sprâncenei drepte o echimosă întinsĕ; pe pept şi pe spate mai multe lesiuni uşoare. Pe sîn, în dreapta, se observă o impresiune care pare a fi a unui toc de ghiaţă; pe antebraţul stêng pe faţa internă, impresiunnea a patru degete cari nu par a fi fost de muncitor cu mânile. Figura ecsprimă o mare amărăciune.

Cercetările pentru descoperirea criminalului sau criminalilor s'au început imediat. Un soldat, a venit sĕ spună procurorului că, pe la 4 și jum., trecênd pe strada Numa Pompiliu, a vĕḑut la o ferestră a dependințelor, acum aproape dĕrîmată pe un om bărbos, care părea a sta la pândă; în același timp, doi inși îmbrăcați în negru eșiau din casă. Nu i-a vĕḑut încotro a apucat. Un d. C.... declară că a vĕḑut în strada Soarelui, în dreptul casei cu Nr. 16, pe un individ îmbrăcat în negru și cu pălărie inaltă, alergênd speriat, și după ce a încercat sĕ-i ia birja în care tocmai era sĕ se suie suindu-se într'o altă birjă condusă de un muscal, pe care a găsit-o în apropiere.

E de observat că fața caselor în care s'a comis crima, locuesce d. Moscuna, directorul ministerului de interne la poarta căruia stă în permanență un sergent de oraș. Și cu toate acestea, poliția n'a vĕḑut, n'a auḑit nimic!

Până acuma, au fost arestați: servitoarea dlui Miulescu, care fugise în ajunul crimei; d. Andreiescu, fostul bărbat al victimei; d. Anghel Dumitrescu, institutorul dela Popa-Tatu, fidanțatul victimei, și, în fine, un zidar Iosef Szabo, care lucrase câte-va ḑile la case. Acest din urmă s'a constatat că nu dormise patru nopți acasă, și că, în ḑiua crimei beuse dela 9 dimineață până la 4 oare seara într'o cârcîmă. Acasă la el s'a găsit un cuțit-custură ruginit, care însĕ nu poartă nici o urmă de sânge.

Cercetările urmează.

Vom ține în curênt pe cetitorii nostri de cele ce vom mai afla.

Varietăți.

* (Chirotonire.) Escelenția Sa Domnul Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul a chirotonit astăḑi în capela archiepiscopească pe fostul protodiacon ceremonial și espeditor consistorial *Ioan Cândea* întru presbiter.

* (Promovare.) În 30 Maiu fu promovat la gradul de doctor în medicină universală Gavril Dobrean fiiul parochului din Tulghes.

La festivitatea de promoțiune am vĕḑut pre părintele protopresbiter Savva Popovici și pre aproape întreagă tinerimea română din Viena Seara s'a ținut un banchet cu multă însuflețire.

Dorim noului Doctor succese strălucite în noua carieră.
X.

* (Convocare.) Din însărcinarea Preaonoratului domn protopresbiter și presidiu al Reuniunei învĕțătorilor din districtul Sibiiului Simeon Popescu, învĕțătorii din despărțămêntul Avrigului se convoacă la adunarea de constituire, pe Dumineca în 26 Maiu st. v. a. c. în Avrig.

Ioachim Băcillă Chimuțiu,
direct. scoalei capitale greco-orientale.

* (Convocare.) Comitetul central al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Zarand, își va ține ședința sa, Joi în 30 Maiu st. v. a. c. la 11 oare a. m. în sala gimnasiului din Brad.

P. T. domni sunt învitați a participa la ședință și anume: Ioan German, Alesandru Vlad, Ioan Rus, Ioan Jurca, Anania Hodoș, Teodor Tomesc, George Ignaton, Petru Rad și Avram Mihuț.

Brad la 14 Maiu 1885.

Georgiu Părău, președinte.
Petru Rimbaș, secretariu.

* (Convocare.) Domnii învĕțători, ca membri naturali ai Reuniunei despărțĕmêntului din tractul protopresbiteral Agnita, sunt prin aceasta învitați a lua nesmintit parte la adunarea generală ordinară a subdespărțĕmêntului, ce se va ținea Dumineca în 9/21 Iuniu a. c. la 10 oare ante meridiane în sala scoalei gr. or. din opidul Agnita cu următoarea

Programă:

1. Raportul comitetului despre activitatea sa
2. Raportul cassariului despre încassarea tacselor restante.
3. Douĕ disertațiuni pedagogico-didactică a părții din istoria biblică: Iacob și cei 12 fii ai lui.
4. Tractarea metodico-didactică a comitatului pre a cărui teritoriu se ține adunarea despărțemêntului dimpreună cu părțile lui constitutive, cerc, comuna etc.
6. Douĕ declamări.
7. Două cântări solo.
8. Propuneri eventuale.
9. Curenții.

Din ședința comitetului subdespărțĕmêntului ținută la 5 Maiu 1885.

N. Moldovan, președinte
Ioan Bonea, secretariu.

* (Cas de moarte). Profesorul dela institutul nostru pedagogic-teologic din Caransebeș, **Petru Popovici,** a rĕposat Luni, la 20 Maiu a. c. în etate de 33 de ani.

Fie-i țĕrîna ușoară.

— Un anunț funebru ddto Oarda inferioară 19 Maiu 1885, ne face cunoscută încetarea din viață a **Mariei Cuteanu** născută **Papp,** în vêrstă de 78 ani, dênsa a fost mama parochului nostru Laurentiu Cuteanu din Oarda inferioare.

* (Un delicuenț curios). Corespondentul din Viena al „Românului“ scrie următoarele:

O scenă ciudată a adunat deunăḑi pe strada radială din Budapesta o mulțime de curioși. Un funcționar, care trecea în ḑisa stradă prin curtea casei de pensiune a căilor ferate maghiare s'a pomenit cu un ou de găină care i se aruncase în cap, dar de care n'a suferit de cât pălăria lui o mică impresiune, oul a ricosat și s'a spart pe pămênt. Funcționarul s'a uitat în dreapta și în stênga, dar nedescoperind nimic de suspect și-a continuat calea. Câte-va minute după aceasta venì earăși un ou sburând prin aer și lovì în ceafă pe un băețel cu atâta tărie că băiatul căḑu țipând pe pămênt; imediat după dênsul venea o doamnă îmbrăcată într'o rochie verde de mătase; și ea fu salutată de un asemenea proectil care avusese de efect că rochia presintă o asĕmĕnare cu o farfurie de spanac cu gălbinuși de ou. Doamna nu era din cele timide și îndurătoare și începu sĕ se supere, sĕ strige și sĕ blesteme cât putea, — se înțelege fară nici un folos. Dar strigările sale neusitate până acum erau pentru necunoscutul aruncător de proectile semnalul pentru o violentă bombardare de ouĕ: ouĕle sburau în dreapta și în stânga, parcă artileristul voia sĕ gătească în curte o omletă gigantică. În fine s'a putut constata că ouăle veneau dintr'o fereastră din catul al doilea. Oameii poliției alerg sus și prind pe făcĕtorul de rele în flagrant delict. — Criminalul era... o maimuță a unui locuitor, care în absența stĕpânului seu puse mâna pun coș cu ouĕ, cu care găsise cu cale a-și face o mică petrecere ca sĕ-i treacă de urât. Nenorocitul locuitor n'are numai a deplânge perderea provisiunii sale de ouĕ, dar îi așteaptă și mai multe procese, între care va ocupa rândul dintâiu cel al dnei cu rochea verde de mătase.

* (Cutremur de pămênt. În comunele Cupșeni și Costeni, cercul Lăpușului unguresc, comitatul Solnoc-Dobâca la 14/26 Maiu a. c. 9 oare 25 minute ante-meridiane, s'a simțit un cutremur de pămênt care a urmat după duruitură fiind timpul foarte senin, și a durat 2 minute.

Loterie.

Sâmbătă în 30 Maiu n. 1885.

Viena:	**20**	**10**	**53**	**18**	**59**
Timișoara:	**9**	**35**	**68**	**21**	**2**

Mercuri în 3 Iuniu n. 1885.

Brünn:	**12**	**21**	**9**	**1**	**23**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 Iuniu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6 %	—.—	—.—
Renta de aur ung. de $4^0/_0$	97.35	97.30
Renta de aur austriacă	107.80	107.75
Renta ung. de hârtie	92.35	82 25
Acțiuni de credit austr.	287.75	287.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	107.—	107.—
Obligațiuni urbariale transilvane	101 25	101.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	96 75	96 50
Sorți ungu ești cu premii	116.50	116.25
Sorți de regularea Tisei	118.70	118.50
Acțiuni de bancă austro-ung	859.—	858.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	146 50	146.50
Galbin	5 85	5.85
Napoleon	9 $83^1/_2$	9 85
100 marce nemțești	60.80	60.85
London (pe poliță de trei luni)	124.10	124.10

Nr. 68 1885. [1021] 1—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 19 Martiu a. c. Nr. 608 B., se escrie concurs pentru întregirea parochiei vacante Fornadia, protopresbiteratul Geoagiului I cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: folosința cimiteriului și a 3 jugere pădure și pășune, dela 77 familii câte o mĕsură à 17 cupe vechi cucuruz sfêrmit și competințele stolare regulate, cari toate la olaltă computate în bani dau un venit anual de 231 fl. 71 cr. v. a., obligându-se comuna bisericească a face și casă parochială.

Concursele instruite conform legilor din vigoare sunt a se trimite la adresa subscrisului în terminul mai sus indicat.

Hondol, 5 Maiu 1885.

În conțelegere cu comitetului parochial respectiv.

Vasile Pipoș,
protopresbiter.

Nr. 197. [1019] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Lăpugiul superior în protopresbiteratul Dobrei, se escrie prin aceasta concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială.
2. Porțiune canonică 32 jugere pămênt arătoriu și fênaț de a II-a și a III-a clasă.
3. Folosirea prunelor din cimiteriu.
4. Birul în naturale a 12 cupe grâu sau cucuruz dela 270 familii.
5. Stola usuată.

Toate acestea la olaltă computate dau un venit anual de 390 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a înainta suplicele lor de concurs în terminul deschis, instruite în sensul legilor bisericesci în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral

Dobra, la 24 Aprile, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 234 [1025] 1—3

Prolungire de concurs.

Concursul pentru vacanta parochiă „Roadeș,“ protopresbiteratul Sighișoarei, publicat în „Telegraful Român“ Nrii 134, 135 și 138—1884 se prolungesce cu *30 de ḑile* dela datul primei publicări, conform veneratului ordin consistorial d-dto 22 Maiu a. c. Nr. 252 B. tot prelângă condițiunile dela primul concurs.

Sighișoara, 22 Maiu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoarei.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent:

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 123. [1022] 1—3

Citațiune edictală.

Nicolae Sociu din Petca, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 9 ani a părăsit pre socia lui Maria Țiogoie din Petca fără a se scì ubicațiunea lui, — se citează prin aceasta a s se presenta înaintea subscrisului for matrimonial *în termin de 3 luni dela prima publicare a acestora*, căci altfel procesul divorțial urzit în contra-i, se va decide și în absența lui.

Cohalm, în 22 Februariu 1885.

Forul matrimonial de prima instanță greco-resăritean al Cohalmului.

N. D. Mircea
adm. protopresbiteral

Concurs de licitațiune.

In 23 Iuniu (5 Iuliu) a. c., se va ținea în comuna **Albac,** protopopiatul Câmpeni, licitație minuendă verbal și cu eferte pentru **clădirea unei biserici greco-orientale.**

Prețul strigării este **8787 fl. v. a.,** ear doritorii de a licita sunt îndatorați a depune un vadiu de $10^0/_0$‘ care va servì ca garanțiă până după finirea și predarea lucrului ca acceptabil prin un espert.

Ofertele sunt a se adresa oficiului parochial gr. or. din Albac posta ultima Câmpeni (Topánfalva) — unde se pot vedea și planurile, preliminariele și condițiunile mai detaiate de clădire.

Licitațiunea, se va ținea în ḑiua defiptă la **10 oare a. m. în edificiul scoalei din loc.**

Din ședința comitetului parochial ținută în Albac în 13/25 Maiu 1885.

Ioane Todea, parochul locului.
Teodor Pașca, not. comit. parochial.

Szám. 7780 tkkvi 1884. [1024] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkkönyvi hatóság részéről közzététetik, hogy a n.-szebeni „Albina“ hitelintézet végrehajtató 56 frt 5 kr. tőke, ennek 1880 évi marczius 1-től járó $8^0/_0$ kamata, 39 frt. 52 kr. eddigi költség követelésének kielégitése végett végrehajtást szenvedö Sorostélyi Csufudean luonnak a Sorostélyi 108 sz. tjkvben A + 1—10 rend szám alatt 230, 231, $606/_1$, 819, 1590, 1622, 1623, $1632/_1$, $1848/_3$ $2775/_1$, 2788, 3058, $3676/_1$ hrsz. a. foglalt fekvőségei 1085 frt. megállapitott kikiáltási árban Sorostélyi község elöljárósági helyiségében **1885 évi Junius hó 19-ik délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános. árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár $10^0/_0$ készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t cz. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez árverézést kérő. Albina kivétetével letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után 3 egyenlő részletben az elsöt 15 nap., a 2-ikat 30 a 3-ikat 45 nap., alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt, és Sorostély község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.
N.-Enyeden februar 10-én. 1885

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 55. Sibiiu, Sâmbătă 25 Maiu (6 Iuniu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2633 Pl.

Miron,

din îndurarea lui Dumnedeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, și metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor al archidiecesei Nóstre transilvane; iubiților și onorabililor deputați la sinodul archidiecesan: dar și milă dela Dumnedeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Escelența Sa domnul ministru regesc ungaric de culte și instrucțiune publică, ni-a notificat prin emisul seu din 4 Maiu a. c. Nr. 16013 resoluțiunea preainaltă din 20 Aprile a. c. ce a urmat la preaumilita representațiune consistorială din 28 Ianuariu a. c. Nr. 621 Pl. asternută Maiestatei Sale cesaree și apostolico-regesci, preagrațiosului nostru monarch, în cestiunea ajutoriului de stat menit pentru preoțimea noastră archidiecesană.

Ponderositatea acestei resoluțiuni preaînalte și situațiunea de tot gravă, în carea se află pusă biserica noastră și în special clerul archidiecesan față cu ajutoriul de stat, reclamă cu urgență întrunirea sinodului nostru archidiecesan, pentru ca acela, ca unicul competent, sĕ pronunțe cuvêntul final din partea bisericii în stadiul mai nou al acestei afaceri.

Deci pe basa statutului organic §§. 89 și 90, convocăm și prin aceasta declarăm de convocat sinodul archidiecesei noastre transilvane la o sesiune estraordinariă pe **Marți în septemâna a treia după Rusalii, adecă pe 4 Iuniu vechiu a. c. la 9 oare antemeridiane,** în biserica catedrală din cetatea Sibiiu.

Avem firma speranță, că onorabilii deputați sinodali, petrunși de insemnătatea și importanța afacerii din cestiune, vor grăbì a participa la acest sinod estraordinariu, și, considerând midloacele materiale foarte mărginite, de cari dispune spre acest scop archidiecesa, vor face aceasta fără a conta de astădată la rebonificarea speselor pentru sesiunea estraordinariă, carea probabil nu va ținè mai mult ca două dile.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 20 Maiu, 1885.

Miron Romanul m. p.

Revista politică.

România este în jale. Tatăl regelui Carol, principele Anton de Hohenzollern a rĕposat Mercuri dimineața la 10 oare.

Augustii suverani ai României încă sĕptĕmâna trecută au mers la Sigmaringen spre a îndulcì cu presența lor momentele din urmă ale augustului lor părinte.

Diarul „Vointa Națională“ numĕrul de Joi a eșit încadrat în negru, și ne aduce între altele următoarele date din vieața repausatului:

Carol Anton Ioachim Zeferin Frederic Meinrad *principe de Hohenzollern*, burgrav de Nürenberg, conte de Sigmaringen și Veringen, conte de Berg, senior de Heigerloh, etc., născut la 7 Septembre (stil nou) 1811, în palatul dela Krauchenvies lângă Sigmaringen, capitala principatului Hohenzollern-Sigmaringen, este fiul unic al principelui *Carol* Anton Frederic de Hohenzollern-Sigmaringen și al principesei Antoaneta Maria de Murat.

După abdicarea părintelui seu, principele Anton ocupă tronul principatului în diua de 27 August 1848, și curênd după aceea, la 7 Decembre 1849, cedă țara sa regelui Prusiei, șef al întregei case de Hohenzollern. La 20 Martie 1850 primì titlul de *Alteță*, cu toate prerogativele unui principe al casei regale prusiane, și la 29 Novembre 1849 obținù gradul de major-general în armata prusiană, funcțiune ce principele o ocupa în armata ducatului de Baden încă dela 1834.

La 17 Aprilie 1851 fu numit comandant al brigadei a 12-a de infanterie și un an mai târdiu, la 15 Aprilie 1852, devenì comandant al divisiunei a 14-a din Düsseldorf.

Ca resplată a meritelor sale militare, principele fu înaintat în diua de 22 Martie anul 1853 la rangul de locotenent general.

La 1854 el fu trimis la Paris pentru a protesta contra rĕsboiului din Crimea; la 5 Novembre 1858 devenì președinte al ministerului liberal prusian; la 2 Decemebre același an fu chemat în consiliul de Stat și la 31 Maiu 1859 fu numit general de infanterie.

Cu ocasiunea sĕrbărei încoronărei din Königsberg primì la 18 Octombre 1861, titlul de *„Alteță Regală.*

În luna Martie anul 1862 demisionă din președința ministerului, din causa principiilor sale contrare în cestiunea anecsărei Schleswig-Holsteinului, căci prinicpele Carol Anton era un apĕrător sincer al drepturilor naționale și în genere al tuturor asupriților.

La 17 Martie 1863 devenì guvernor militar al provinciilor Rinului și Vestfaliei, funcțiune din care demisionă în anul 1871.

De atuncì locuia mai mult în palatul din Sigmaringen, unde a fundat unul din cele mai avute musee istorice și artistice din Germania, petrecênd din când în când și la Krauchenvies și Weinburg.

Principele Carol Anton a fost vice-președintele consiliului superior militar și șeful regimentului I de infanterie din Magdenburg Nr. 26.

La 21 Octombre 1834 el s'a căsătorit cu principesa Iosefina de Baden și din această însoțire a a avut 6 copii, și anume pe:

Principele moștenitor Leopold, la 22 Septembre 1835, locotenent general prusian a cărui candidatură la tronul spaniol a fost pusă în 1870 și care a murit în rĕsboiul franco-german.

Principesa Stefania, născută la 15 Iuliu 1837, care a murit la 17 Iuliu 1859 ca consoartă a regelui Portugaliei Don Pedro V.

Carol, regele României.

Principele Anton, născut la 7 Octombre și mort la 5 August 1866 în urma rănei primite în bătălia dela Königgrätz.

Principele Frederic, născut la 25 Iunie 1843, general prusian, și pe

Principesa Maria, născută la 17 Novembre 1845 soția contelui Filip de Flandra.

La 21 Octombre 1859, Augusta păreche princiară sĕrbă nunta de argint sau a 25 aniversare a cununiei lor și acum opt luni, la 21 Octombre 1884 avu loc nunta lor de aur sau a 50-a aniversare; în ambele aceste ocasiuni atât poporul din principatul Hohenzollern cât și familia regală prusiană împreună cu multe alte case suverane din Europa și-au manifestat în mod strălucit simțemintele lor de iubire și de venerațiune către nobilii jubiliari, ale căror calități în adevĕr rare și distinse vor forma totdeauna un model de virtute princiară, coroana lor cea mai ftumoasă și mai neperitoare.

Un porro tractatur.*)

De sub **Frumoasa**, Maiu 1885.

Este acum o lună de dile, decând un vrednic „preot ortodocs“ a sulevat în ospitalele coloane

---

*) Publicăm și vederile Onorobilului nostru conlucrător în via Domnului, și le publicăm în deplină convingere, că ele folosesc causei comune. Red.

FOIȚA.

Curierul Literar.

Sumáriu: Studiele biografice; rĕspunsurile ce se observă adesea în asemenea studie. Esemple: E. Amiel. Juste-Lipse (Paris 1884); De ce asemene neajunsuri? — Charles Dejob: Marc-Antoine Muret; Ion Negre: Gheorghe Asachi; Ang. Demetrescu: Bolintinénu.

(Încheiere.)

Dacă chiar d-sa va fi acel adevĕrat biograf care va fi sĕ vină, atunci suntem siguri că, în schimbul altor amĕnunte ce ne va da asupra lui Gheorge Asachi, cetitorii sei nu-l vor învinovățì de loc dacă va scoate din biografia lui Asachi „starea culturei naționale dela colonisare (!) și până la epoca lui Vasile Lupu și Matei Basarab, 1630“; ba încă, puțini vor fi aceia care vor găsì cu cale sĕ țină de rĕu pe biograf că a eliminat din biografia lui Asachi „starea culturei naționale a românilor din epoca lui Vasile Lupu și Matei Basarab până la nascerea lui Gheorge Asachi 1788.“

Sciu că consciinciosul autor al biografiei ce studiăm a pus aceste două mari capitole la începutul lui „Gheorge Asachi“ credênd că poate va fi și mai complet, că lucrarea sa va câștiga și mai mult. *Qui trop embrasse, mal étreint*, cu privire la credința că va fi și mai complet; ear cu privire la câștigul ce ar fi fost sĕ resulte pentru lucrare din adausul celor două capitole streine de subiect, acest câștig e pagubă. *Trop de zèle! Trop de zèle!*

Și e cu atât mai de semnalat și de criticat acest zel al autorului lui „Gheorge Asachi“ cu cât el ar fi putut fi întrebuințat în culegerea și căutarea altor date, altor amĕnunte, altor isvoare, menite toate a lămurì și complecta în adevĕratul înțeles vieața și neobosita activitate a lui Gheorge Asachi.

Nu cu „starea culturei naționale dela colonisare“ s'ar putea adeverì activitatea unuia din primii luptători ai sciinței române, ci cu însĕ și faptele lui, cu scopurile ce l'a condus în sĕvêrșirea unor asemene fapte, cu roadele ce ele a dat atunci și în urmă pentru Moldova și pentru copii ei.

Me aștept, am dreptul sĕ me aștept ca într'o biografiă dela prima sau a doua pagină sĕ fac cunoscință cu eroul lucrărei. D. Charles Dejob în al seu *Marc Antoine Muret* de care vorbiam mai sus, deși consacră vr'o 495 de pagine studiului seu, totuși în primul capitol, în primul rênd, el începe cu „Marc-Antoniu Muret s'a născut la Muret, în 12 Aprile 1526, etc., etc…“ Și după aceasta, Muret nu mai piere dinaintea ochilor cetitorului; interesul biografic merge crescênd, ear autorul scie studiind [illegible] și numai pe Muret sĕ ne spună și cee[illegible] vremurile lui ideile oamenilor asu[illegible] greco-latine; dl Dejob însĕ nu s'a credut dator a ne face tabele preste tabele de starea culturei în Francia înainte și după Muret și eu cred cu putere că bine a făcut.

De asemeni, mai sĕptĕmânile trecute, dl Ang. Demetrescu într'o biografiă a lui Bolintineanu, publicată în „Revista literară“ din Bucuresci, nu s'a credut dator a ne face starea poesiei română… dela colonisare și până la Bolintineanu și a lui „Fata tênĕră pe patul morții“ și apoi sĕ între obosit, ca și cetitorul, în adevĕrata biografiă a poetului român, a „lebedei din Bolintim“ cum i se dicea de nu sciu cine.

Nu; după câte-va rênduri, vr'o 80 de nu me înșel, de întroducțiune privitoare însĕ și ele tot la Bolintineanu și făcute așa încât sĕ ațițe în mod dramatic interesul cetitorului, dl Ang. Demetrescu întră d'a dreptul în biografia lui Bolintineanu și stabilesce printr'o strênsă discuțiune cronologică data nascerei poetului.

Dăcă dl Negre ar fi făcut tot astfel, incontestabil, lucrarea d sale ar fi câștigat pe lângă meritele ce are astădi și altele. Pe acestea le va avea de sigur, [illegible] rmat și cu alte materialuri, [illegible] Asachi [illegible] înt[illegible] ale „Telegrafului Roman“ sub titlul „Cestiuni de resolvat la Sinod“ o sumă de veritabile cestiuni de vieaţă pentru poporul nostru şi mai ales pentru preoţii sei. — Şirele acestei scrieri ne spun lămurit, că ele au purces dintr'o inimă devotată, o inimă doioasă de bunăstarea neamului seu, ear urmările ni-a dovedit, că cestiunea au fost sĕmênţă bună şi a căḑut pre pământ bun, şi earăşi ni-a dovedit, că a fost sulevată la loc şi la timp de supremă necesitate.

Interesul cel relativ mare, ce l'a escitat acel articlu, confirmă două adevĕruri:

Unul, că venerabilul „preot ort.“ în articlul seu nu a cestionat niscari fantasmagorii, ci a pus sub ochianul cercetărilor sale adevĕrate morburi, cari subsapă trupina vieţii poporului nostru. Morburi vĕḑute şi simţite de toţi, câţi — avênd mintea şi inima la loc — se interesează şi îi doare de soartea lui; de toţi, câţi sunt chemaţi şi voiesc a-i ajuta.

Altul, că astăḑi din mila Domnului avem o sumă de bărbaţi, în deosebi o frumoasă cunună de preoţi sătesci, cari poşeḑênd calităţile de sus, sunt conscii de chemarea lor; — priveghează cu ochii deschişi asupra turmei; — au cualificaţiunea de a putea ajuta şi sunt firmi în voinţa, de a căuta mijloacele spre curmarea rĕului:

a) Că interesul celor chemaţi s'a escitat în modul arătat;

b) că are dreptate „preotul ortodocs,“ când susţine, că la noi esist morburile descrise;

c) că aceste morburi întru adevĕr sunt apte, de a ne ruina, dar nu sunt incurabile; şi în fine;

d) că în linia primă biserica, în special preotul dela sat, este chemat şi este în posiţiune, de a cerceta şi vindeca rĕul; — toate aceste le constată, între altele, cele două însufleţite corespondenţe, ce au urmat rapid cestiunei sulevate de vrednicul „preot ort:“ — Corespondenţa de pe „câmpul pânei, de B.“ şi cea „de sub poalele Ciceului, de g. l.“ …; tot obiecţiuni menite, a desvolta causa, a ne lumina între noi şi a indica mijloace folositoare.

Fiind eu de credinţă, că cestiunea încă nu este resolvită, că ea nu este nici pe departe eshauriată; m'am decis, a contribuì şi eu la lămurirea lucrului, punênd sub vederea celor chemaţi resultatele cercetărilor mele asupra vieţii poporului nostru. — Am dat acestor cercetări titlul de „porro tractatur,“ pentru-că sum de firma credinţă, că aceasta materie mai are încă lipsă de lămuriri; — că lămuririle de sigur vor urma, şi că — după ce ne vom fi lămurit — va fi venit timpul, ca sĕ reasumăm, ce a rĕmas bun; acest bun teoretic sĕ-l transplântăm în pracsă, va se ḑică, sĕ ne apucăm de lucru.

Neguţĕtoriul cel bun pune pondul acţiunei sale pe cumpĕrare nu pe vînḑare şi ḑice: „Deschideţi ochii, când cumperi, că apoi la vînḑare, poate vinde şi un copil.“ Advocatul bun pune pondul pre pîră, căci ea este basa procesului şi dacă ea este motivată, şi basată, în afacerile ulterioare se poate susţinea procesul şi prin cancelistul. În sfîrşit medicul bun — pe diagnosă. — Nu poţi vindeca nici un rĕu, al cărui cause, nu le cunosci.

Drept ce — şi aici cu permisiunea onoraţilor confraţi, cari au scris mai înainte, diferesc de d-lor — eu m'am decis a pune cestiunea pe o basă mai largă, pe basa cercetărei causelor esenţiali ale rĕului ce ne bântuesce; nimic înfricoşindu-ne de îndelungirea materii, pe câtă vreme suntem siguri de ospitalitatea „Telegrafului“ nostru şi pe dată ce am constatat cu toţii necesitatea şi momentuositatea causei.

Cari sunt dar causele decădinţei morale şi materiale la noi preoţii şi la poporul nostru, şi ce ar trebuì sĕ facă biserica de sus (corporaţiunile noastre autoritative, congresul, sinodul, consistoriul) şi biserica de jos (comunele parochiali, preoţii…) ca sĕ ne mântuim de rĕu?!..

Mare întrebare mi-am pus, cu una cu două nu voiu putea rĕspunde la ea, pentru că numĕrul causelor acelora este legheon…. Că bea românul rachiu jidovesc, — asta nu e causă, ci este resultat al decadenţei. Causa trebue căutată în întrebarea: De ce-i este vieaţa românului atât de ticăloasă, încât el bea rachiu jidovesc: de ce este el dispus a bea rachiu?… Pentru că el este necult, nu scie nimic din ighienă, nu scie nimic din gospodărie. El nu scie ighiena, nici gospodărie, el e necult, pentru că nimeni nu l'a cultivat. Nu l'a cultivat, pentru că nu are scoli nici preoţi de aceia, cari cultivează. Scoli şi preoţi de aceia nu are, pentru că……. pentru că ori legile respective nu sunt bune, ori nu se esecută bine — cu un cuvênt, pentru că noi nu ne-am făcut astfel de scoli, nici astfel de biserici.

Dar preotul?! De ce bea şi preotul rachiu jidovesc?… Toată lumea scie, că aceleaşi cause au acelaşi efect. Preotul bea şi el rachiu simplu, pentru că şi starea sa materială şi culturală este mai asemenea cu a poporului. Care bea nu cunoasce şi nu poate sĕ cunoască beuturi mai bune, pentru că nu le are. Care bea nu cunoasce şi nu poate sĕ cunoască alt mod de vieaţă, decât acel ticălos, care consistă întru a-şi căuta mângăierea în bĕutura de rachiu, cu un cuvênt şi vieaţa preotului, ca şi a poporului este atât de ticăloasă, încât trebe sĕ bea, fiindcă bea, rachiu. Vedem dar, că bĕutura nu este causă, ci este resultat al unui alt ce.

Nu-i vorbă; nu noi purtăm toată vina acestei situaţiuni. — 90% din aceasta vină cad pre jugul aspru, ce la purtat românul din veacuri pre grumazii sei….. Noi scim cât de liberi suntem chiar şi astăḑi, dar acì — ca sĕ nu ne cunfundăm — ḑicem: Nu putem ajuta…. Ne-am propus a cerceta causele, care sunt întru noi şi a căror vindecare atârnă dela noi…. Mai mult nu! ……

Vina rachiului ce-l bem şi al stărei rele, în care ne aflăm, zace mai afund, zace — are dreptate proverbul german: „*Der Mensch ist seines Glückes Schmied*“ — în noi înşine, în caracterul nostru horopsit, firesce, şi corupt de asprimea şi inpilările veacurilor. Da, noi suntem astăḑi prea puţin dispuşi a ne însufleţì pentru ce este bun, nobil şi frumos. Avem în sânge disposiţia către ce e netrebnic, mic şi vulgar. Suntem slab dispuşi a dispreţuì şi cu acest dispreţ moral a isgonì dintre noi pre cei rei şi faptele lor. Nu premiem şi nu primim cu destulă însufieţire cele bune; ma cu naturelul nostru pismătereţ abia le putem suferì, prin urmare nici nu lăpĕdăm dela noi cu destul dispreţ pre cele rele.

Este vechiul adevĕr: „Pe voi ve nimiciră a pismei rĕutate“……. Cu un cuvênt noi suntem ceea-ce au fost strămoşii nostri pe timpul decadinţei, când le ḑicea lor Cato: „*Inter bonos et malos discrimen nullum, omnia virtutis praemia ambitio possidet*“….. Prea puţin ambiţioşi pe virtuţi şi mai virtos prea puţin ambiţioşi pe virtuţile aceste două: onestitate şi laboare. La noi este destul, ca cineva sĕ fie făcut câteva parale, o caleascā bater de 2 cai, şi omul de posiţie şi de îngânfare este gata… de, cum?!, întrebăm prea puţin…. Noi ne aflăm într'un stadiu de mare slăbiciune morală. Eu l-aşi numì cu nedreptul stadiul decădinţei, pentru că noi, nefiind mari din veacuri, nu am avut de unde cădea. Dar stadiu de slăbiciune îl pot numì fără teamă, pentru că fiind noi de veacuri impilaţi, ne-am dedat oare cum cu rĕul, s'a timpit întru noi simţul de severitate în cele ale virtuţilor, — nu le mai scim preţuì pe aceste cu destulă severitate. Ne-am dedat a privì de lege, şi ce nu este lege; de bun, ce nu este bun; de domn, tot ce poartă o buleandră.

Spiritul criticei reciproce pe basă morală s'a timpit cu totul întru noi. Între preoţi acela este mai cinstit şi fericit, care nu scoate nici o pulbere, *id est*, care, nesciind nimic, nu lucră nimic; dar nici nu critică nimic. De-l belesce cineva, el nu sbiară, ci belesce şi el pe alţii, eventual mai prosti ca el. Au nu suferim noi încă şi astăḑi pe popii păscălitori, pe acesti îndobitocitori ai poporului nostru, pe aceasta ruşine a neamului nostru înaintea streinilor cultivaţi, între noi? Şi — au nu sunt acestia mai cinstiţi oare-cum mai sfinţi înaintea poporului, decât cei-ce se sbuciumă cu lunile, ca sĕ scrie şi sĕ rostească o cuvêntare folositoare, ori sĕ colecteze spre scopuri culturali etc etc?…

Jos (la popor) acestia sunt cinstiţi şi sus?….. … *Discrimen nullum.*

Aceste sunt trăsurile caracteristice, firul negru, ce transpunge întreagă vieaţa noastră, întru cât ne-o ceam şi susţinem noi de noi. Sunt începutul rĕutăţii. Sunt acel ce, care a făcut pre Cesar Bolliac sĕ esclameze în pessimismul seu: „Crescut în lanţ şi fără de simţire; Din jug s'a rupt Românul prea târḑiu.“….

Onorabilul „preot ort.“ pretinde, ca preoţii sĕ fie controlaţi în moravurile lor cu toată asprimea şi încă de către însuşi poporul. Ce urmărì ar avea aceasta controlă, pot lăsa la judecata fie-cărui om, carele scie ce lucru gingaş este, a judeca om pre om şi încă om inferior pre cel superior — în cele morale; — „Toată dreptatea noastră,“ — fiind în asta privinţă — „ca o tearfă lăpădată.“ Nu s'a învoit cu aceasta mesură nici cei doi mai sus numiţi bărbaţi, cari au rĕspuns „preotului ort.“ nu me pot învoì nici eu. Din contră, eu ḑic: Dacă pretindem dela preot învĕţătură şi cultură, dacă pretindem, ca el cu energia cuvenită sĕ lucreze pe terenul reformei culturali între popor; sĕ desrădăcineze abusurile învechite şi sĕ transplânteze simţul de onestitate şi ambiţiunea pentru gospodărie, sĕ lucreze pentru bunăstarea morală şi materială a poporului; atunci trebue nesmintit sĕ-l emancipăm pre preotul din stadiul de cerşitorie şi atârnarea dela popor, în care se află astăḑi şi sĕ-l facem om independent.

Dependent absolut numai de lege şi de opinia publică, ca şi alţi oameni de oficiu şi ca mult invidiaţii preoţi săsesci etc.

Preotul sĕ facă şi sĕ direagă, ḑice onoratul colegă „preot ort.“…. Pe câta vreme lipsesc unui corp condiţiunile de vieaţă, el nu poate via. Până când nu va fi cultură la preoţi şi sprigin de sus, puţin va putea face preotul. Până când se vor alege şi se vor face preoţii la noi în chipul cum se fac astăḑi.

Până când nu vom crea preotului o posiţiune precisă şi sigură, dar controlată cu severitate în cele ale înplinirei oficiului. Până când nu vom alege locul şi persoanele, până când nu vom generalisa cultura şi învĕţătura între candidaţii de preoţie. Până când nu vom sterpì din rădăcină nepotismul, apoi cheltuelile şi sicanăriile netrebnice, aviditatea şi venalitatea de sus şi de jos şi mai vîrtos din mijlocul organismului nostru bisericesc. Până când ocuparea parochiei atârnă dela fata popii, ori a titorului, ori a primariului etc.. Până când nu vom putea duce, cum duc sasii, pre candidaţii cualificaţi ori în care parochie streină, fără a avea lipsă, de a ne uita la fata lui X sau Y; până atunci nu suntem maturi de constituţiunea noastră liberală şi progrese nu vom putea face.

Aici, mi se pare a fi locul, unde sĕ constatăm: Pentru-ce i-a fost cu putinţă vrednicului paroch din Laslĕu, de a face conjuraţiunea contra rachiului cu poporenii sei?! Ḑicem simplu, pentrucă preotul nu era din Laslĕu. Sĕ fi fost din Laslĕu vedea d-lui cum îi respundea badea Ioan: „Ni tu mĕ! Cine sĕ ne înveţe pe noi sĕ nu bem rachiu?! Popa ala, feciorul colduşului (n. b s'a colduşit până şi-a învĕţat băiatul) Toader Budrală! Veḑi Doamne!“ etc. etc…..

Firesce: „Nu este prorocul necinstit, fără numai în patria sa, la moşia….

Sĕ revenim. Noi nu avem legi făcute şi esecutate de noi şi prin noi, decât cele bisericesci, şi aceste?… Abstragem dela impregiurarea, că de aceste noi încă nu suntem maturi, dar şi ele în sine sunt pline de uşiţe, ce deschid cale largă relelor constatate mai sus; — nepotismului, abusului, arbi-

---

crare care, de altmintrelea, chiar „Întroducerea“ din faţa schiţei ce studiăm ni-o promite cu temeiu.

Pe lângă observaţiuni ce ni le sugeră cu privire la biografiă lucrările de cari vorbirăm mai sus, vom mai adauge încă vr'o câte-va de un interes mai general, dar tot relative la studiile biografice.

La noi cât şi în multe din biografiele streine, autorii par a uita că nici un alt gen de literatură, nici o altă din subdivisiunile istoriei — căci ce este altceva biografia de cât o subdivisiune, o codiţă a istoriei — nici o alta, ḑic, din subdivisiunile istoriei nu cere în alcătuirea ei mai multă vieaţă, mai multă mişcare. Învĕţatul, poetul, căpitanul ce biografiezi trebue sĕ se presinte cetitorului muncind şi luptând ca şi cum făcea în vieaţa lui. De acì trebuinţa aşa numitei inscenării a evenimentelor, a vieţei celuia ce biografezi. — Vr'o câte-va din notiţele biografice ce se cetesc ca discursuri de recepţiune la Academia francesă din Paris de către nuoii academiciani sunt modele de biografii inscenate, vii, vorbitoare, pline de aceeaşi febrilă mişcare care a domnit şi în vieaţa fostului academician. Anecdotele, descripţiunea pitorească … a societăţii … debutat şi … rice

ci a unui colţ din trecut, a unei părţi din istoria generală a unei epoce.

Astfel, fură notiţele biografice consacrate de de dl Jules Simion la Academia de inscripţiuni vieţei lui Guizot, lui Thiers, dlui de Rémusat; astfel aceea făcută de dl Ernest Legeuvé asupra lui Nepomucène Lemercier la Academia francesă, şi tot astfel, în unele din părţile sale, notiţa cetită mai ḑilele trecute la Academia de medicină din Paris de dl Dr. prof. Béclard ăsupra vieţei şi lucrărilor nemuritorului Claude Bernard.

Tot astfel am voì sĕ ni se presinte şi biografiele bĕtrânilor luptători ai sciinţei, ai artelor, ai istoriei contimpurane române. Bogăţiă de amĕnunte, plan bine otărît în espunerea subiectului; anecdote tipice şi bine înscenate şi în fine, pĕtrunḑênd, înviorând şi… vivificând biografia acel curent de vieaţă, de febrilă mişcare pomenit mai sus — acestea ar fi sĕ fie însuşirile de căpeteniă ale biografielor române din istoria noastră contimporană, — cu atât mai mult şi cu atât mai lesne cu cât, în ceea ce privesce curentul de vieaţă şi inteţită mişcare, esistenţa lui ni-e adeverită de mulţimea şi de intensitatea manifestărilor şi încercărilor de tot soiul cu cari ne-am îndeletnicit până acum.

Ni eni nu va ḑice că până acum n'am mani- m încercat multe şi îndestul! *Gion.*

„Romanul.“

triului etc .... şi apoi le mai esecutează încă şi un popor „Crescut în lanţ“ etc .....

Drept-ce: Până când ori legile ca atari, ori esecutarea lor vor fi de aşa, ca preotul trântor şi ignorant sě fie preferit inteligentului laborios; de aşa, ca denariul sěrmanului popor sě fie dat drept stipendiu cumětrului, cuscrului, nepotului şi věrului, în loc de a fi dat studentului diligent şi sěrman; — va fi dat aderentului de clică — măcar şi de ar avea o luncă cu 30 de mii fl. — ear nu genialului, sěrmanului şi diligentului student. Până când se va face atâta abus cu meritele pentru biserică şi naţiune. (?!) Până când nu vom pune vergeaua criticei severe la spatele vieţii noastre bisericesci: până atunci bisericesce nu ne vom îndrepta.

Până când noi ne vom arăta atât de nematuri la alegerile noastre, atât de nerecunoscětori faţă de bărbaţii nostri de merit şi de adevěrata valoare şi atât de ambiţioşi întru distingerea bunului de rěu, încât alegem mulţi netafleţi, ear oamenii de virtute de onestitate şi de veritabilă eruditiune — câţi avem îi poţi numěra pe degete — rěmân afară, căci nu coticăresc; până atunci suntem un popor „crescut în lanţ şi fără simţire“ .....

Şi în fine un pic de politică. Până când la noi vor putea esista clice, gazete şi oameni fără de nici o valoare, cari jucându-se cu opinia publică română urmăresc interese particulari şi trec totdeodată şi de naţionalisti mari, fără ca noi sě-i cunoascem după adeverata lor coloare şi valoare; precând pe de altă parte gazetele serioase şi pur românesci adorm; — până când noi vom fi facţioşi întru nimicuri şi nemernicii; — până atunci nu avem pretenţia de a fi o naţiune matură şi deplin sănětoasă.

Constatat rěul întru aceste, eată mijloacele, ce le recomand eu:

I. Poporule Român! Preoţime şi inteligenţă! Unesce-ţi toate forţele Tale întru îndreptarea caracterului, a ambiţiunei Tale spre virtute. Distinge sever în casa Ta între virtute şi ipocrisie. Cere dela organele ce trăiesc din spatele Tale, ca sě-ţi reguleze în faptă, nu pe hârtie, treburile Tale. Crucerul teu sě fie cruţat şi scutit de posibilitatea, de a se rătăcì în busunare streine, ci sě se aducă jertfă acolo, unde l-ai destinat Tu. Cere dela organele Tale sě-Ţi dee astfel de dascăli şi preoţi, cari ei însuşi sciu carte, au cultură şi nu beau rachiu, căci Tu numai dela aceia vei putea învěţa carte, au cultură şi a nu bea rachiu.

II. Mărite congres, sinod. etc.! Faceţi pe preotul şi învěţătoriul mai dependent de responsabilitatea oficiului, ca până acum! controlaţi cu severitate activitatea preotului, dar emancipaţi-l de umilirea, de a-şi cere traiul vieţei cu păscăliturí s. a., prin care el singur prostesce poporul. Faceţi legi bune şi le esecutaţi bine. Daţi respect legei ca lui Dumneḑeu neviolabil. Nu lăsaţi uşiţe în lege. Faceţi deosebiri între viţ şi virtute: premiaţi-o pe aceasta şi isgoniţi cu dispreţ pre acela.

Facě-se cei de sus esemple vii....

Vom revenì. *N. M.*

Nicolae Manegut

Corespondenţe particulare

alę „Telegrafului Român.“

Făgăraş, ḑiua sf. Const. şi Elena 1885 Onorate dle Redactor! Dispunênd de puţin timp voiu a vě raporta ceva despre zidirea şi sfinţirea bisericei gr. or. a comunei vecine de dincolo de Olt preste deal Buholţ, aparţinětoare în cele politice comitatului Târnavei mare, ear în cele bisericesci tractului protopresbiteral Agnita.

Câţi va ani mai înainte, poporul ortodocs din Buholţ era věḑut ḑi de ḑi pe malul Oltului ridicând năsip ales pe căruţele de muncitor, pre care-l ducea cale de douě oare pentru ridicarea casei lui Dḑeu ce-şi propuse a sěvêrşì. Numai puţin celalalt material, bradul dela munte, stejarul de pe dealuri şi peatra din păraučle noastre p'acì în abundanţă, laboriosul Buholţean întocmai ca furnica în muşunoiu şi albina în cojniţa sa, a sciut sě-l adune succesive pentru al da măiestrului sas care a clădit biserica.

Biserica nouă gr. or. din Buholţ în proporţiune cu credincioşii ei e destul de spaţioasă şi pe deplin luminată lipsindui ferestrele timpului vechiu scunde şi îmbrăcate în fer; asemenea nu e de observat nimic în ceea-ce privesce înălţimea ei, fiindu-i ceriul destul de sus, frontul şi sf. altar preste tot nimerit. Douě erori însě îi atribui măiestrului sas la zidirea acestei biserici românesci, — una causată în internul bisericei, alta la esternul ei. În lăuntrul bisericei, zidul care desparte pre bărbaţi de femei e prea gros, şi apoi şi scund avênd în dreapta şi stênga numai câte o formă de fereastră pre cari se pot uita, aşa că puţin dacă nu sunt femeile cu totul lipsite de a vedea frontul altariului şi pre preot slugind; în afară turnul coperit cu plev e în disproporţie faţă cu păreţii şi coperişul, fiind acela prelângă aceste puţin înalt şi prea gros. Dacă nu am scì, că Buholţul e o comună curat românească, după turnul bisericei acesteia judecând ai crede că-i săsească.

E timpul sě scim alege şi noi românii pre adevěraţii clăditori de biserici, sě nu ne uităm că jertfim câte-va sute mai mult pentru un bun architect numai sě ne scie esecuta pe deplin stilul în care se zidesc bisericile noastre.

Mijloacele materiali din cari s'a ridicat biserica aceasta a fost incurse din ajutoriul de 400 fl. v. a. din fondul nemuritoriului Şaguna, din colecte în archidiecesă şi din ajutoriul unor bărbaţi vrednici şi buni credincioşi ai parochiei Buholţ precum: Gaina, proprietar în România, Vasile Chocia, bětrânul credincios al acestei biserici, care afară de ajutoarele în bani contribuite înainte la zidirea bisericei, acum după ce a fost gata a mai cumpěrat din caseta sa proprie clopotul mare pus în turnul cel nou al bisericei. Mult a contribuit la sěvîrşirea acestui op sfânt şi epitropul Pepelea, credinciosul Clonţu, care a alergat în toate părţi după ajutor întorcêndu-se ca şi o albină încărcat, precum şi toţi ceialalţi credincioşi din Buholţ cari astăḑi se bucură.

Dumineca tuturor sfinţilor a fost ḑiua destinată dela locurile mai inalte pentru sfinţirea acestei biserici. Părintrle administrator-protopresbiteral M. O. D. Gregoriu Maier din Nocrichiu a alergat preste dealuri nu mai puţin ca şepte miluri spre a conduce acest act însemnat ce avea sě se întêmpla în parochia tractului seu Buholţ. Încă în preseara ḑilei însemnate a sosit la locul destinat Împreună cu ambii preoţi locali Ioan Joantea şi Vasiliu Joantea a sevêrşit vecernea împreunată cu litie. În cursul nopţii a fĕcut priveghiere, ear dimineaţa a urmat utrenia, sfinţirea apei şi apoi sf. liturgie la care a luat parte şi preoţii din jur: Ioan Mihu din Calbor, Nicolau Cocoş din Cincşor, Georgiu Bonea din Rodbav, George Căpriţă din Selistat, Bucur Şolea din Felmer şi Nicolae Aron din Galaţ. Actul sfinţirei acestei case a lui Dumneḑeu s'a încheiat cu un cuvênt potrivit rostit de părintele administrator protopresbiteral poporului numěros de ambe confesiuni din loc şi parte şi din satele vecine. Aici e locul sě amintesc, că nu sciu din ce considerante în servitul sfinţirei acestei biserici n'au putut avea loc încungiurarea şi stropirea bisericei pe dinafară, pre carea poporul o astepta fiind deprins cu aceasta dela sfiinţirea altor biserici. Întrebat, părintele administrator protopopesc a rěspuns că aceea nu o prescrie tipicul. Numai în anul trecut 1883 s'a sfinţit frumoasa biserică din Părău, protopresbiteratul Făgăraşului unde s'a făcut încungiurarea. Nu cred că de atunci până aḑi sě se fi făcut vre-o schimbare în tipic.

La prânzul comun dat în casele epitropului Pepelea n'au lipsit toaste: din partea părintelui administrator protopopesc pentru graţiosul nostru rege şi împěrat Francisc Iosif I, de către capelanul Aron din Galaţi pentru sěnătatea în ḑile îndelungată a Înalt Preasfinţitului nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul şi altele.

La astfel de acte însemnate precum sunt preste tot sfinţirile de biserici şi scoale, cari numai la sute de ani se întêmplă ici colea în câte o parochie a archidiecesei noastre, bine ar fi, ca prelângă protopresbiterul tractului în al căruia sîn zace biserica sau scoala ce se sfinţesce, sě nu lipsească şi câte un dignitar dela locurile mai înalte, care cu sfat bun sě îndemne pre popor la ce e bun şi folositor şi sě-l abată dela ce e rěu, căci nici odată ca la asemenea ocasiuni nu prinde mai bine rădăcini semânţa aruncată pre pământ, care în astfel de momente e absorbitor întocmai ca după o ploaie bună.

Unul din cei presenţi.

Ḑiar nou.

Cu prima Iuliu nou, a. c. începênd domnul Dr. Diaconovich, fostul redactor al ḑiariului „Viitoriul“ va eda un ḑiar german în capitala Ungariei, care va representa interesele poporului român faţă cu lumea neromână.

Ḑiarul va eşì odată pe lună, format octav mărime 3—5 coale.

Întreprinderea domnului Diaconovich merită toată lauda şi consideraţiunea publicului român şi noi o recomêndăm cu toată căldura spriginului cetitorilor nostri.

Apelul Domnului Dr. Diaconovich vorbesce destul de luminat, şi noi îl publicăm întocmai.

Eată apelul:

Apel

către inteligenţa română din Ungaria şi Ardeal.

De când în patria noastră a ajuns la predomnire curentul şovinist şi conducětorii şi factorii actuali ai vieţii noastre de stat s'au lăsat duşi de torentul primeşdios al esclusivităţii naţionale, — rar trece ḑiuă, fără ca sě fim noi românii presentaţi publicităţii ca unii ce nutrim aspiraţiuni nepatriotice şi duşmane statului.

Aceste atacuri devin tot mai numěroase mai vechemente şi mai nedrepte, ear noi stăm neajutoraţi în faţa lor, fiind-că ne lipsesce ori şi ce armă de apěrare.

Pressa română şi manifestările ei ori nu sunt înţelese ori simplu ignorate, şi ḑiarele maghiare şi cele germane din patria noastră se bucură de ori-şi-ce şir, care poate sě arunce o lumină rea asupra atitudinii noastre.

Iritaţiunea contra aspiraţiunilor politice ale poporului român cresce în patria noastră tot mai mult şi streinătăţii i se dau despre noi informaţiuni tot mai false.

E dar o trebuinţă de mult simţită de a se înfiinţa o foaie, care într'o limbă universal rěspândită sě dee streinătăţii şi publicului din ţeară informaţiuni esacte şi conscienţioase despre posiţiunea şi tendenţele românilor din Ungaria şi Ardeal.

Spriginit de bărbaţii nostri distinşi în vieaţa publică şi în cea literară, spre a rěspunde la aceastǎ trebuinţă, am hotărît a publica cu începere dela *1 Iulie* a. c. o foaie periodică lunară în limba germană, care în partea ei politică va espune aspiraţiunile românilor, le va susţinea faţă cu suspicionările de tot felul, ear în partea ei literară va da o icoană fidelă despre stăruinţele noastre culturale.

Această foaie periodică lunară intitulată *„Romänische Revue“* va apărea cu începere dela 1 Iulie a. c. în *Budapesta* în broşuri de câte 3—5 coli cu ilustraţiuni la prima fiesce-cărei luni şi li se va trimite gratuit factorilor politici şi ḑiarelor neromâne mai însemnate.

Preţul abonamentului pentru Austro-Ungaria este până la finea a. c. 4 fl., pe 3 luni 2 fl. şi urmează a se trimite la finele lunei Maiu, sub adresa subscrisului la Reşiţa. Colectanţilor li se acordă rabatul obicinuit.

Recomandând această întreprindere spriginirii binevoitoare a inteligenţei române din Ungaria şi Ardeal, sunt cu stimă,

Dr. Corneliu Diaconovich.

Varietăţi.

* (Veste rea.) Informaţiunile, pe care ne-am basat anunţul în Nr. 48 din 4/16 Maiu a. c. s'au dovedit ca neesacte, de oare ce, după cum ni se scrie din o parte acreditată, nu s'au făcut încă nici pregătirile prealabile, pentru ca membrii sinodului protopresbiteral gr. or. al tractului Sělişţei se poată avè cuvênt a se bucura că li se va oferì ocasiunea de a se mai întrunì în anul acesta în sinod; din care causă unii din ei ar fi hotăriţi sě se întâlnească într'un cerc mai restrêns, spre a cânta în cor §-fului 45 din statutul organic „vecînica pomenire.“

* (*Representaţiunea teatrală*) dată a treia ḑi de Rusalii seara de diletanţii români din Orěştie în favorul corului micst s'a deschis cu piesa „Sioldan Viteazu.“ Dl învěţător I. Branga, care a luat asupra sa rolul lui Sioldan, îndată la apariţiunea sa pe scenă a făcut o bună impresiune prin atitudinea sa resolută. Desteritatea şi precisiunea, cu care şi-a jocat rolul, a justificat aşteptările modeste ale numěrosului public.

În piesa a doua „La turnu Magurele“ doamna Vlad s'a distins atât prin mimica corectă şi gesturile nimerite, cât şi prin reproducerea cu patos a frumoaselor versuri ale lui Alexandri, ear dl Dubles prin atitudinea sigură, cu care şi-a interpretat rolul seu. Aplausele auḑitoriului interesat sunt dovada cea mai bună despre deplinul succes.

Trebue sě accentuez la acest loc, că doamna Vlad prin superioritatea culturei şi a educaţiunei este una dintre primele femei care dau tonul în vieaţa noastă socială. Dl Dubleş notar în Vajdei a dovedit şi de astădată că dacă este vorba de a face ceva pentru interesul public dsa nu lipsesce nici când dela locul seu.

Piesa a treia „Cinel-Cinel“ trebue sě constat fără reservă că a reuşit spre mulţămirea publicului atât încât privesce partea teatrală cât şi cântările întreţesute în piesă. Dl învěţătoriu Candrea ni-a representat într'un mod nimerit tipul boeresc, ear dl Branga cu asemenea succes naturelul jovial al ţereanului moldovean, reproducênd cu fidelitate naturală rolul ce l'a luat asupra sa. La acelaşi nivou se află şi debutul d-şoarelor Corvin, Popoviciu şi Muntean, care cu toate că pentru prima dată s'au aflat în faţa unui public imposant, totuşi nu şi-au pierdut nici pe un moment siguritatea şi precisiunea, cu care şi-au reprodus rolurile. Prelângă această pitorescul costum naţional ce decora în mod feeric figurele svelte ale numitelor domnişoare ridica într'un mod favorabil valoarea debutului lor. Freneticele aplause ce au însoțit a această piesă cu care s'au încheiat representațiunea teatrală, au fost o viuă dovadă despre buna impresiune ce au făcut diletanții asupra publicului.

Petrecerea cu danț ce a urmat inmediat după representațiune a fost de tot animată și a pus coroana ḑilei de 26 Maiu, care a fost o ḑi remarcabilă în vieața românilor din Orĕștie.

Fie-care a dus cu sine suvenirea unei seri plăcute și dorința de a fi adese-ori martorul unui asemenea petreceri cu succes.

Venitul curat destinat pentru cor a fost 25 fl.

În fine observ că aceasta petrecere nepretențioasă este o norocoasă continuare a armoniei sociale ce domnesce de un timp încoace între inteligenții români din Orĕștie și o dovadă viuă despre fructele acestei armonii, care a înlocuit niste rivalități și animosități lipsite de ori ce temeiu real. Fie ca aceasta armonia sĕ remână de-apururea între Românii din Orĕștie și sĕ-i îmbărbăteze la fapte și mai mari și la resultate mai strălucite decât sunt cele obținute pănă acum.

„X.“

* (Esamene.) Esaminele anuale de vara în comunele aparținĕtoare tractului protopresbiteral al Brașovului I și II s'au început în 15 Maiu v. și se vor încheia în 24 Iunie v.

* (Care e cel mai înaintat în etate dintre domnitorii actuali.) Împĕratul Germaniei e de 88 ani, regele Țĕrilor de jos e de 68 ani, regele Danemarcei de 67 ani și Regina Victoria a întrat în ḑilele trecute în al 66 an al etăței sale.

* (O cugetare.) Eată cugetarea unui înțelept — ḑice „Românul“ — despre viață:

Viața este un drum de fer fără de bilet de întoarcere.

* (Câte-va cuvinte de spirit ale lui Victor Hugo.) În 1839 se anunțase sfîrșitul lumei.

Victor Hugo, întrând într'o ḑi la un barbier ca sĕ se radă, conversația nu întârḑie de a se începe ca de obiceiu.

Ah! domnule, ḑise barbierul către marele poet, se asigură că se va sfîrși lumea.

Ași, respunse poetul.

Ba se va întêmpla de sigur. La 2 Ianuarie, vor murì dobitoacele, și la 4 va venì rêndul oamenilor.

Me înspăimêntezi, ḑise Victor Hugo, cine me va rade la 3 Ianuariu.

* „*Scoala Practică,*“ magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară, de Vasile Petri, tomul IV, numĕrul 2 pro Maiu a. c. conține: Catechese scolare: I. Despre Dḑeu (urmare). — Condiment, condimente. Lecțiune din învĕțămêntul intuitiv. — Din calculul elementar. Lecțiuni esecutate în chip monografic pe basa figurilor numerale: Tractarea numĕrului 5 (urmare). — Fraga. Lecțiune din botanică pentru scoala elementară. — Primele lecțiuni de geometrie, pentru despărțĕmêntul superior al scoalelor elementare (urmare). — Ordinațiunea comisiunei administrative a comitatului Bistrița — Năsĕud, privitoare la lipsirile de scoală. — Casuri de moarte. — Bibliografie. — Abonamentele cu 3 fl pe anul întreg a se adresa la redacțiune în Năsĕud (Nassod, Transilvania.)

Lucrătorii și lucrătoarele
comit adeseori greșeală, că la primele semne ale mistuirei și hrănirei împedecate, nu se folosesc de pilulele lui R. Brandt, prin cari sĕ încungiurară boalele, și nu se conturbă omul în lucru. O cutie 70 cr. în apotecă.

Nr. 121. [1026] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Teodor Pulca din parochia Crițu cu filiele aparținĕtoare Meșindorf și Cloasterf protopresbiteratul Cohalmului, în urma incuviințărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare:

Emolumente:

1. Folosirea a jumĕtate porțiunea canonică atât din matera Crițu cât și din filia Meșindorf (4 jugĕre) computate în 75 fl. v. a.
2. Jumĕtate din simbria dela popor atât din matera, cât și din filii computată în 75 fl. v. a.
3. Jumĕtate din toate venitele stolare atât din matera cât și din filii computată în 30 fl.
4. Folosirea unei grădini și a cimiteriului precum și alte accidenții computate în termini medii 40 fl.
5. Prospect pentru a putea ocupa eventual și postul învĕțătoresc în matera.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele lor instruite conform stat. org. la oficiul protopresbiteral concernent.

Crițu în 21 Maiu 1885.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

N. Mircea,
adm. protopresbiteral.

Nr. 68. [1021] 2—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 19 Martiu a. c. Nr. 608 B., se escrie concurs pentru întregirea parochiei vacante Fornadia, protopresbiteratul Geoagiului I cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: folosința cimiteriului și a 3 jugere pădure și pășune, dela 77 familii câte o mĕsură à 17 cupe vechi cucuruz sfêrmit și competințele stolare regulate, cari toate la olaltă computate în bani dau un venit anual de 231 fl. 71 cr. v. a., obligându-se comuna bisericească a face și casă parochială.

Concursele instruite conform legilor din vigoare sunt a se trimite la adresa subscrisului în terminul mai sus indicat.

Hondol, 5 Maiu 1885.

În conțelegere cu comitetului parochial respectiv.

Vasile Pipoș,
protopresbiter.

Concurs de licitațiune.

In 23 Iuniu (5 Iuliu) a. c., se va ținea în comuna **Albac,** protopopiatul Câmpeni, licitație minuendă verbal și cu eferte pentru **clădirea unei biserici greco-orientale.**

Prețul strigării este **8787 fl. v. a.,** ear doritorii de a licita sunt îndatorați a depune un vadiu de 10%' care va servì ca garanțiă pănă după finirea și predarea lucrului ca acceptabil prin un espert.

Ofertele sunt a se adresa oficiului parochial gr. or. din Albac posta ultima Câmpeni (Topánfalva) — unde se pot vedea și planurile, preliminariele și condițiunile mai detaiate de clădire. [1023] 2—3

Licitațiunea, se va ținea în ḑiua defiptă la **10 oare a. m. în edificiul scoalei din loc.**

Din ședința comitetului parochial ținută în Albac în 13/25 Maiu 1885.

Ioane Todea, parochul locului.
Teodor Pașca, not. comit. parochial.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“
(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încărunțire.** După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn **„Roborantium“** s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș:* Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseță din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 44

„Bouquet du Serail de Grolich.“
parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Nr. 234 [1025] 2—3

Prolungire de concurs.

Concursul pentru vacanta parochiă „Roadeș,“ protopresbiteratul Sighișoarei, publicat în „Telegraful Român“ Nrii 134, 135 și 138—1884 se prolungesce cu *30 de ḑile* dela datul primei publicări, conform veneratului ordin consistorial d-dto 22 Maiu a. c. Nr. 252 B. tot prelângă condițiunile dela primul concurs.

Sighișoara, 22 Maiu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoarei.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent:

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 123. [1022] 2—3

Citațiune edictală.

Nicolae Sociu din Petca, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 9 ani a părăsit pre socia lui Maria Țiogoie din Petca fără a se scì ubicațiunea lui, — se citează prin aceasta a s se presenta înaintea subscrisului for matrimonial *în termin de 3 luni dela prima publicare a acestora*, căci altfel procesul divorțial urzit în contra-i, se va decide și în absența lui.

Cohalm, în 22 Februariu 1885.

Forul matrimonial de prima instanță greco-resăritean al Cohalmului.

N. D. Mircea
adm. protopresbiteral.

Zambach și Gavora.
Fabrica de vestminte și recuisite bisericești
de rit catolic și grec. [928] 29—30
în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

---

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)
de construcțiunea cea mai nouă
cu sul sucitor

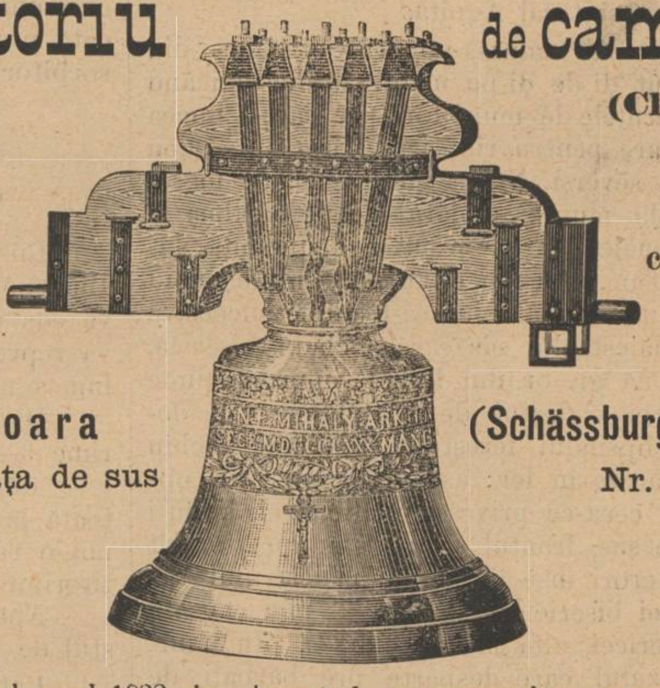

în Sighișoara (Schässburg-Segesvár)
piața de sus Nr. 168

o firmă ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a litera și repara clopote de toată mărimea și cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. [1018] 3—3

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 56. Sibiiu, Marți 28 Maiu (9 Iuniu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Maiu, 1885.

Sinodul bisericii noastre ortodocse din Transilvania este convocat pe de mâne o sĕptĕmână în sesiune estraordinară.

Unicul cas este acesta dela întemeiarea vieții noastre mai nouĕ bisericești, ca archidiecesa sĕ aibă a fi representată într'un sinod estraordinariu, și încă nu mai mult ca la douĕ luni după încheiarea celui ordinar.

Precum se scie din circulariul archiepiscopesc, ce l'am publicat în numĕrul din urmă al foaiei noastre, obiectul, care face trebuința de un sinod estraordinar, este cestiunea ajutoriului de stat menit pentru preoțimea archidiecesană, sau mai bine dis: resoluțiunea preaînaltă, ce a urmat la representațiunea asternută din partea consistoriului nostru archidiecesan la preaînaltul tron în cestiunea ajutoriului de stat.

După informațiunile ce le avem din isvor sigur, toate representațiunile făcute din partea bisericii în acest obiect de mare importanță, au remas fără succes, și o mică modificare făcută în modul împărțirei ajutoriului din cestiune este aptă numai de a face și mai complicată situațiunea, în care ne aflăm.

Grele sunt ispitele, care ne stau înainte. Se pare că ursita ar voì ca noi și numai noi sĕ fim aceia, cari sĕ fim lipsiți de acest ajutoriu de stat. Toate alte biserici îl au și îl folosesc după buna lor chipzuială. A întreprins și biserica noastră toate cele posibile pentru a și-l asigura în condițiuni, ce convin posițiunei și adeveratelor sale interese și trebuințe. Puterea statului înse ne pune nouă și numai nouă condițiuni umilitoare. Astăḑi preoțimea noastră cea mai seracă dintre toate clerurile și cea mai mult îndreptățită la ajutoriul de stat, are sĕ aleagă între vocea representanței archidiecesane esprimată destul de clar în cele douĕ sesiuni sinodale din urmă, și între vocea sirenică a organelor guverniale, care o îndeamnă sĕ umble pe alte căi. După enunciatele de pănă acum conflictul între biserică și guvernul de stat se pare neevitabil. Indignațiunea celor puternici o vom simțì tot mai tare noi cei slabi, și nu va trebuì mult spre aceea, ca sĕ fim cu toate și întru toate călcați, noi cari numai de ieri de alaltăieri începurăm a ne redica, pecând toate celealalte biserici prosperează de secoli.

Astfel vedem noi situațiunea, și în consternarea noastră ne remâne singura mângăere, că sinodul nostru archidiecesan se va întrunì în curênd, ca prin cuvêntul seu din urmă în cestiunea ajutoriului de stat sĕ ne dea direcțiunea și încuragiarea, de care avem în situațiunea de aḑi mare trebuință.

Ori-cum sĕ sune vocea finală a sinodului nostru archidiecesan, ea va câstiga foarte mult în valoarea sa morală, dacă ea va fi eflucsul unei bune conțelegeri a tuturor membrilor sinodali și dacă ea se va presenta și în sus și în jos ca votul unanim al întregului sinod.

Și fiindcă cu deosebire în aceasta afacere punem mare pond pe buna conțelegere a tuturor factorilor din sinod, sperăm de o parte, că deputații nostri sinodali vor aduce bisericei sacrificiul de a se presenta la sinod în numĕr complet, fie chiar pe spesele lor proprii; ear de altă parte trebue sĕ condamnăm lipsa de tact și nouele porniri pătimașe ale ḑiarului „Tribuna,“ care discutând în numĕrul seu de ieri la locul prim cestiunea ajutoriului de stat, află de bine chiar în momentele acestea critice a vĕrsa asupra actualului cap al archidiecesei noastre invective, suspițiuni și calumnii, atribuindu-i cât fățiș, cât pe dos, o conlucrare sistematică în direcțiunea urmată de guvernul statului în detrimentul intereselor bisericii.

Un anumit deputat sinodal s'a făcut de ris în sesiunea sinodului archidiecesan din anul trecut afirmând, că Escelenția Sa archiepiscopul nostru, ca consiliar intim al Maestatei Sale, a trebuit sĕ scie din capul locului pe la anul 1875, că ce se intenționează la guvern pentru ajutoriul de stat al bisericei noastre. Acum vine „Tribuna“ și face revelațiunea că *„încă la anul 1875 adecă puțin după urcarea în scaun a actualului archiepiscop gr. or. și pe la începutul erei Tiszaiste se scia în cercurile mai bine informate, că guvernul are intențiunea de a distribuí el însuși cele douĕḑeci și patru de mii de florini acordate drept ajutor de stat preoților din archidiecesa gr. or.“* adauge apoi „Tribuna,“ că *„încredințându-se despre aceasta, consistoriul a însărcinat (?) pe Înaltpreasfinția Sa părintele Archiepiscop, sĕ facă pașii ce va crede de cuviință, pentru ca sĕ se mențină procedura de pănă acum în împărțirea ajutoriului de stat; nu se scie înse, că Înaltpreasfinția Sa sĕ fie stăruit în acest sens.“*

Toate aceste și mai altele din acel articol al „Tribunei“ sunt scornituri, mistificări și invective malițioase, cu care „Tribuna“ crede că va ajunge la o deslegare bună a cestiunei ajutoriului de stat. Nici nu avem după „Tribuna“ alta de făcut pentru a ajunge la un scop bun, de cât ca sinodul, care în sesiunea trecută a spriginit mult pre archiepiscopul seu, ba chiar i-a adus în mod ostentativ vot de încredere, acum sĕ se despartă de capul seu, și sĕ asculte de „Tribuna“ primind ca adevĕr mistificările ei tendențioase. Se ințelege, că oamenii dela „Tribuna“ chiar de ar face ei parte din consistoriul nostru archidiecesan, — după propria lor confesiune — nu sunt nici greco-orientali, nici greco-catolici, ci sunt — Români.

„Tribuna“ cu scopul ei, pentru care fu înființată, nici nu poate lucra altfel. Oamenii, cari o conduc, trebue sĕ-și resbune pentru eșirea părintelui Cristea din redacțiunea „Telegrafului Român“ și doară și pentru zădărnicirea unor aspirațiuni mai vechi; noi însĕ constatăm cu plăcere și satisfăcuți: că publicul nostru din ce în ce tot mai mult cunoasce caracterele oamenilor dela „Tribuna“ și nu se lasă a fi sedus de inspirațiunile lor pătimașe.

Mai pre sus de toate ne punem însĕ speranța firmă în acea, că sinodul nostru archidiecesan își va sci resolvì problemele sale și fără sfatul în tot casul incompetent al acelora, cari ei însiși mărturisesc, că nu sunt greco-orientali, prin urmare nici nu pot avea adevĕrată interesare pentru biserica greco-orientală.

Mărturisiri sincere și prețioase.

Douĕ mărturisiri sincere și de tot prețioase punem astăḑi sub ochii cetitorilor nostri. Una este a ḑiarului din Cluș „Magyar Polgár“ în cestiunea ajutoriului de stat al bisericei noastre, alta a ḑiariului din Budapesta „Budapesti Hirlap,“ ca detaiu la reuniunea de maghiarisare din Cluș.

Ambele se întregesc de minune. Icoane vii sunt ele și ortodocsii nostri pot cetì cu satisfacție testimoniul ce li se dă reflectând cu deosebire la cele scrise de noi la locul prim al numĕrului present. Streinii încă se pot zidì la contemplarea mărețului plan, a cărui esecutare zace în spatele reuniunei de maghiarisare.

Ca oameni ai bisericei dăm primul loc ḑiarului „Magyar Polgár“ care în numĕrul 128 dela 6 Iuniu la locul prim astfel scrie:

Și acesta e gravamen.

Maiestatea n'a considerat representațiunea sinodului gr. or. în care el s'a rugat sĕ se lase împărțirea ajutoriului de stat bisericei.

După cum se scie mai nainte ajutoriul de stat de 25,000 fl. îl împărția biserica la preoțimea mai sĕracă. S'a întêmplat însĕ, că bietul preot căpĕta de toate, numai bani nu. Căpĕta spre pildă: cuțit, briceag (bicsak) jurnale, cărți, tipărituri rubricate, pre cari el nu le potea mânca și nu le potea da ca haine flămânḑilor sei copii.

FOIȚA.

Curierul Literar.

Sumariu: O nouă publicațiune documentară: *Symbolae ad historiam ecclesiae orientalis illustrandam* de Părintele N. Nilles. Relațiunile bisericei și statelor orientale europene cu St. Scaunul dela Roma.

O lucrare de o însemnătate capitală pentru istoria țĕrilor române a apărut completă în douĕ volume, acum de curênd la Innsbruck, în capitala Tirolului. Cartea este intitulată: *Symbolae ad illustrandam historiam eclesiae orientalis*; autorul ei este părintele Nicolaes Nilles călugăr iesuit și profesor la universitatea din Innsbruck.

De una din cestiunile tractate de studiosul și eruditul călugăr am vorbit mai acum câtă-va vreme cetitorilor „Românului.“ Șederea și moartea la Innsbruck sau mai propriu lângă Botzen (Bolzano) a lui Petru Schiopul și în urmă aceea a fiului seu apar într'o lumină cu totul nouă după documentele inedite culese de P. Nilles în biblioteca de acolo și acum pentru prima oară publicate.

Am atins, ḑic, această cestiune mai din nainte, atunci câud numai foile tipografice, consacrate acestei interesante cestiuni, sosiseră la Academia română din Bucuresci. Aḑi însĕ avem ambele volume gata, și într'însele spicuim și alte cestiuni, cari dacă n'au pitorescul și atracțiunea peripețielor vieței lui Petru Schiopul la Botzen și la Innsbruck, sunt tot atât de folositoare pentru lămurirea și mai adevĕrata pricepere a purtării și politicei multora din Dnii nostri.

Din multe alte cestiuni cari ne privesc de aproape și pe care le vom studia cu timpul, ne mărginim astăḑi a atinge una foarte bogat lămurită de documentele publicate în primul volum al P-lui Nilles și la perpetrarea căreia a luat parte domnul și clerul Țĕrii Românesci. E vorba de cestiunea bisericei unite române din Transilvania.

Se scie că această unire hotărîtă în 1698, a dat nascere la diferite certe și discuțiuni, care s'au prelungit pănă după 1702, cu atât mai multă putere cu cât după tratatul dela Carlovici (1699) Jesuiții din Viena și din Transilvania credeau că a sosit în fine timpul papistășirei țĕrilor române. Făcutau această unire capii românilor din Transilvania în nădeșdea unei ușurări a greutăților cari apăsau groasnic grumaḑii poporului, sau pornita dênsa numai spre mulțămirea unor anumite ambițiuni personale? Cestiunea aceasta nu întră în subiectul nostru; ținem pentru astăḑi a arăta după documentele inedite culese de P-le Nilles în colecțiunea manuscriptelor Hevenesiane din biblioteca Universităţii din Buda-Pesta, cum se făcu unirea, și cum o priviră cei din Țeara Românească.

Șincai și alți istorici ne spuseseră de mult încă cu deosebite amĕnunte că Atanasiu Angel din Ciugudiu fuse-se ales metropolit al Transilvaniei și uns ca atare în 22 Ianuariu 1698 de către Teodosiu, metropolitul Ungro-Vlachiei, de care metropolia greco-ortodocsă a Transilvaniei atârna încă din timpuri bĕtrâne.

Acest Atanasiu fuse-se capul unirii; el, ațâțat de Jesuiți și mai cu seamă de archiepiscopul Strigoniului, cardinalul Collonici Leopold, provoca-se curentul pe care Jesuiții aveau de gând sĕ-l îndrepteze și spre țĕrile române, spre Muntenia și spre Moldova, îndată ce și-ar fi sfêrșit lucrarea în Transilvania.

Hotărirea unei părți din clerul transilvan de a se unì cu biserica Romei făcuse sgomot mare în țeara românească la curtea lui Constantin-Vodă-Brancoveanu. Domnul, boierii, metropolitul se îngrijaseră din adêncul inimei lor de crestini ortodocsi, de pasul fraților lor din Transilvania. Îndată ce primele vesti despre unire ajunseră la Bucuresci, diplomația lui Brâncoveanu, în unire cu aceea a Mavrocordaților din Constantinopol și cu a patriarchatului grec, se puse în mișcare. De și scrisoarea lui Teodosiu către Atanasiu și aceea a lui Calinic, patriarcul Constantinopolei sunt din 1702, campania

Dreptul de împărțire s'a luat din mâna bisericei și și l'a reținut șieși (poate guvernul) și pe calea administrațiunei a luat měsuri pentru împărțirea ajutoarelor.

N'a lucrat el doară corect? Da! foarte bine! Cea mai nouă ordinațiune ministerială pune la disposiția archiepiscopului 4000 fl. spre scopul, ca sě premieze pre preoții, cari lucră patriotícesce!

Urmărind cineva lucrurile mai cu deameruntul va esperia, *că biserica greco-orientală produce pe cei mai mulți indivizi cari cugetă nepatriotic.* **Și el va esperia, că protopopii și preoții greco-orientali se lipesc mai vên-jos de ideile romanismului.** În acea biserică se cresc șerpi și își înmulțesc otrava.

În biserica greco-catolică năravurile în privința aceasta sunt mai blânde. Colo (în biserica gr. or.) spiritul acesta se produce prin estinsa guvernare autonomică, ici (la gr cat.) **dependența** linicesce spiritele.

Dacă privim la jurnalistica românească, scriitorii cei mai aprigi sunt din biserica gr. or.

Aproape toți bărbații gr. or. sunt sanguinici. Dintr'altele ei și sunt încrezuți (el is vannak kaptatva) căci și România are asemenea religiune, și această împregiurare varsă putere și mare încredere în inimi.

Dacă punem cestiunea pe alt teren, și nu considerăm, că la împărțirea ajutoarelor s'au comis abusuri, nu și-ar bate oare joc însași biserica greco-orientală de guvern, dacă el ar mai da 25,000 fl. pentru premiarea bărbaților esaltați?

Se scie guvernul cu și pentru ce se dau banii sei? Cum ar poate repara greșala făcută? ca ea pe viitor sě nu se mai repețească.

Sě punem casul, că biserica gr. or. a împărțit bani gata, și nu valoare preoților, fost'a oare cu considerare consistoriul gr. or. ca din ajutoriu sě nu se împărtășiască oamenii, cari lucră contra ideei de stat?

N'a fost! Din contră se poate crede, că tocmai cei cu gură mai mare s'au împărtășit din acel ajutor.

Cine cunoasce lucrurile, bine scie, că între membrii consistoriului sunt de cei cu gură de sânge *(véres szájuak)* și acestia de bună seamă și-au validitat influența.

Astfel ajutoriul de stat s'a dat acelora, cari au lucrat contra ideei de stat unguresc.

Nu se pare oare lucru curios, că celora ce lucră contra ideei de stat, sě li se dee și un ajutor de 25,000 fl. ca ei sě poată lucra cu mai mare succes, scutiți fiind de grigile materiale.

În adevěr situație pe dos a fost aceasta.

Procedura ministrului a fost deci foarte corectă luând dela biserică dreptul de împărțirea ajutoriului.

Cererile pentru ajutor se vor esamina acuma pe cale administrativă. Organele administrative nu vor recomênda pre cei ce lucră contra ideei de stat.

Nu este oare corectă această disposiție?

Cu-i place se lucre contra statului, acela nu ceară ajutor dela stat! Cine injură instituțiunile noastre acela n'aibă lipsă de ele.

Sunt aceste principii atât de primitive (da, foarte primitive Red. T. R!) a căror dreptate nimenea nu o trage la îndoieală.

Va accepta biserica gr. or. situația? Nu scim. De nu o acceptează, guvernul își va împărțì ajutoriul seu la preoțimea sěracă, dacă o va accepta, va fi spre binele ei.

Pănă acì „Magyar Polgár.“

Urmează acuma „Budapesti Hirlap“ dela 5 Iuniu a c. , care astfel resonează:

Irlandul maghiar.

Ardealul, frumosul de Ardeal, este primeșdia Ungariei. Cu aceasta se scusau pănă acuma. Pe timpul, când nu mai esista Ungaria, Ardealul a esistat, și în ani 180 la numěr cu armă a apěrat libertatea ungurească, și cu iubire a cultivat limba maghiară. Luptele au consumat ungurimea, și valachismul a cuplеșit țeara. Valea Murěșului e inima țerei, începênd dela Deva și pănă la Reghinul săsesc, ea desparte în două Ardealul, pămêntul e cel mai bun, și jur împregiur se întinde cămpia. Cine stăpěnesce valea Murěșului, acela stăpěnesce Ardealul. Aici au locuit ungurii odinioară. De câte ori a năvălit turcul, pe aici a prădat, și de aici a dus la robie în Asia mică poporul, și din nepotul ungurului, el a făcut osmanlii.

După ce pașa turcesc s'a retras cu armia sa, în satele perjolite, pe locurile părăsite s'au așezat valachii din munți, căci pre ei nu i-a turburat prin păduri armia turcească, și nu i-a aprins satele scutite prin desișe. După aceea a venit neamțul. Și el a rěsboit pe valea Murěșului și a amărît pe ungur, confiscând și strîmtorându-i averea. De valach în veci nu s'a atins. Venind valachismul mai la putere, și-a arogat si-eși tot pămêntul, Hora și Cloșca s'au resculat în Huniadoara, au ucis pre domnii de pămênt, au pretins apoi pentru sine întreg Ardealul, și aceasta ca națiune politică pe basa dreptului avitic, uităndu-și cu totul de Aschiliu. Bětrânul Nopcia din prefect la Huniadoara doria sě ajungă principe în Ardeal, și el credea, că valachii l- vor și alege. Acestia apoi prin Brad, Zlatna, Aiud, și pre unde numai au ajuns ucideau pre unguri, ei ucideau numai pentru a i pustii. Astfel au perit ungurii din Ardeal în cele trei sute de ani din urmă, și acuma nu mai poți cunoasce Ardealul. Unguresc a fost el o mie de ani, acuma el e valach, și numai cele patru comitate se cuesci se mai susțin cu bărbăție nespriginite din destul de către guvernele unguresci, cari au urmat domnirei de 18 ani a neamților, și cari acuma de ani 18 fac la politică fără a fi ajutat ceva maghiarismului ardelean.

În cele din urmă acesta, vězênd că în decursul veacului sub protecția alianției austro-muscănesci și a contelui Andrássy de Csikszentkirály s'a făcut un regat românesc, și de atunci 2,400,000 de valachi cred că regele lor este cel al valachilor și nu cel unguresc, a recunoscut că esistența sa e în pericol, și el — maghiarismul din Ardeal s'a recules și a decis sě nu-și lasă în perire patria și națiunea. Însuflețire națională a cuprins deci Ardealul și s'a făcut reuniune de maghiarisare. Pănă acuma stă la disposiția ei un capital bunicel, ca fond pentru apostolii maghiarismului spre a-și continua lucrarea. Suma nu este mare.

Noi n'avem sě cumpěrăm Ardealul, trebue sě-l recucerim. Prin lucrare trebue sě rescumpărăm, ceea ce prin desastre am perdut.

Dela Arad pănă la Gyergyó-Szent-Miklós **se maghiarisăm valea Murěșului** aceasta e problema cea arzětoare. Când o vom face aceasta, atunci am salvat Ardealul. Suntem departe încă de aceasta, și lucrarea abia o am început.

Acțiunea nu trebue dărăburită, ci concentrată. Drumul de fer se facă drum maghiarisărei. Pe valea Murěșului pretutindenea drumul de fer unguresc străbate colțurile. Aradul, Rodna-Lipova, Deva, Pischi, Orěștia, Vințul de jos, Alba-Iulia, Aiudul, Uioara, Vințul de sus, Murěș-Oșorheiul sunt punctele, de unde are sě pornească lucrarea pentru maghiarisare. Trebue sě prindem bine lucrul, nu prin forță, ci prin perseveranță. Insuflețitul esemplu cu colonia dela Pischi ne dovedesce, că în scurt timp mult putem face. Acolo din șese comune 110 de copii valachi bucuros învață unguresce, și ei învață bucuros, căci nu sunt siliți. Din aceasta pot lua învěțătură toți, câți conduc învěțămêntul public în Ardeal. Se prindă deci minte episcopii Lőnhárd din Alba-Iulia, și Szabó din Gherla, Szász-Domokos din Cluș, statul romano-catolic din Ardeal, reuniunea de maghiarisare din Ardeal, mai cu seamă însě comitatele ardelene, prefecții, sulgăbirăii și inspectorii de scoale. Se poate lucra cu succes, numai bunăvoință sě fie.

Dacă inspectorul de scoale Réthy Lajos în cel mai valachic comitat, cu care numai cel al Sibiiului, Făgărașului și Bistrița Năsěud se poate asěměna, în al Huniadoarei a putut sě ajungă la fericirea — annyira boldogulhatott — că astăzi 5000 de copii valachi învață unguresce, pentru-ce sě nu poată face tot așa și Gáspár János în Alba-inferioară, Trauschenfels Emil în Sibiiu, Schreiber Ferencz în Făgăraș, Koós Ferecz în Brașov, Szeremley Lajos în Năsěud etc. Se emuleze, spre a-și câștiga merite la recunoscința patriei.

Problema este: Sě susținem Ardealul Ungariei. Dumnezeu pre toți deodată i a făcut laolaltă, și prin Carpați i-a legat într'una. Rîurile Ardealului se varsă în Tisa. (Spre pildă Oltul. Red. Tr. R.). Din regiune ungurească isvoresce Murěșul și din regiune ungurească se varsă în Tisa, și el totuși nu este rîu unguresc, căci pre țěrmurii lui abia se aude vorbă ungurească.

Sě facem ca ceea ce odinioară a fost maghiar se devină earăși ceea ce a fost. Se fericim poporul prin aceea, că l'am **maghiarisat.** Așa este, e fericit în Ungaria cine poate se devină maghiar, și maghiar poate devenì fie-cine, dacă voesce. Precum romanii așa și maghiarii au dat drepturi civile fie-căruia, dacă el a primit civilisația maghiară, și a jurat credință statului maghiar.

Un cas privitor la emblemele naționale.

Orěștie, în 3 Iuniu 1885.

În anul 1883 s'a sěrbat sânțirea apei la rîu de către preoțimea noastră gr. or într'un mod foarte solemn așa cum nu se mai pomeni-se pănă atunci. O mulțime de popor, de onorațiori de toate categoriile într'un șir des și neîntrerupt mergea după preoțime către locul obicinuit unde avea sě se sěvêrșească sânțirea apei. Două compagnii de militari în paradă — cu colonelul și alți oficeri în frunte — dedeau procesiunei un aspect și caracter imposant. Șepte prapori și steagul scoalei fluturau sěrbătoresce deasupra conductului.

Aceasta rară și solemnă procesiune făcu-se o adêncă impresiune în in inimile orěștienilor și aceasta era un motiv pentru acei ce urěsc și urgisesc pe români ca sě steargă oare-și cumva efectul acestei ceremonii.

---

ortodocsilor în contra Jesuiților și nuoilor catolici începuse încă dela finele lui 1698, de oare-ce lordul William Paget, spun alte documente, trecênd prin Sibiiu pentru a merge la Carlovici unde aveau sě se discute preliminările păcei turco-austriace, află de luptele catolico-ortodocso-religioase, de partea ce luau în aceste lupte domnii țěrilor române; ba încă reformații din Transilvania, calvinistii, invitară pe lordul Paget sě ia și dênsul parte la această luptă în calitate de cap al calvinistilor transilvani. Oricum s'ar fi petrecut lucrurile, documentele publicate de P-le Nilles spun că Jesuiții considerară atunci ca vrășmașii ai lor atât pe Brâncoveanu cât și pe lordul Paget.

Ceva mai mult: dacă datele acum publicate de părintele Nilles, le lămurim și le coroborăm cu altele similare ce găsim în „Colecțiunea Odobescu,“ reese atunci următorul fapt pentru istoricul de astăzi; diplomația lui Brancoveanu ghîcì în lordul Paget un aucsiliar puternic în lupta ce se întreprinsese în contra Jesuiților din Transilvania, și anume în contra něměsuratelor lor poftiri de a catolicisa România. Dintre toți diplomații marilor puteri cari la Carlovici (Iuliu-Decembre 1698, Ianuariu 1699) „cheltuiau „cum zice Văcărescu, pricopseală multă, sciință de „limbi îndestulă și minte subțire“, — acela care avea mai dese întrevederi cu trămisul Domnului țěrii românesci era lordul William Paget. Scrisoare ambas. frances d. de Castagnéres către Ludovic XVI din 5 August 1698.)

Pe lângă lordul Paget, în această cestiune a unirei românilor din Transilvania, unire care, repet, spăimêntase evlavia Domnului și Țěrii-Românesci, căci le era teamă ca nu cum-va baglosloveniile ei se cadă și asupra lor, — pe lângă lordul Paget, Brâncoveanu și metropolitul Teodosiu mai aveau și pe Alecsandru I. Mavrocordat, tatăl Mavrocordaților domnitori la noi în țeară, fost cuscru al lui Brâncoveanu, și atunci, în timpul pertractărilor de pace, mare secretar al imperiului otoman și representante al Sultanului la Carloviț.

Mulțămită acestor trei acțiuni combinate. Iesuiții și representanții Austriei dela Carloviț nu putură sě treacă în tractatul de pace și un articol, după urma căruia Turcia s'ar fi obligat sě dea iesuiților din Iași și din Bucuresci un *berat* de liberă propagandă în principatele române.

Acestea se petreceau în 1699.

Țěrile române păreau atunci și în 1700 scăpate de mila catolicismului cu care voiau sě-i fericească iesuiții; în Transilvania însě, care intrase sub adênc părinteasca oblăduire a îmbroboditului Leopold, lucrurile iesuiților mergeau strună. Atanasiu, metropolitul Transilvaniei, autorul principal al unerei, fusese cât pe ăcì sě peardă roadele schimbărei sale la fața și la credință. Cardinali și înalții prelați ai Transilvaniei voiau sě aleagă un alt metropolit unit. Cu multe plecăciuni și după nenuměrate neajunsuri Atanasiu fu din nou consacrat la Viena în 1791.

Această a doua ungere catolică a celui ce uns fuse-se în religiunea greco-ortodocsă provoacă o înflăcărată mănie la Bucuresci și la Constantinopole. Teodosiu, metropolitul Ungro-Vlachiei care, în manuscriptele Hevenesiane, se intitulează „*Dei gratia archiepiscopus Bucharestenisis et metropolita Transilvaniae*, trimite o scrisoare evangelicamente supěrată fiiului seu sufletesc. P. Nilles ne spune că tecstul în limba română se află în aceeași bibliotecă; d-sa ne dă numai tecstul latin: cel român ar fi de asemene foarte interesant, căci nu puține ar fi noțiunile de limbă și de stil ce am culege dintr'ênsul.

Teodosiu aduce aminte lui Atanasiu urmările morali ale faptului ce acesta a sěvêrșit; dar, de și cu puțină carte, mitropolitul din Bucuresci are mult, foarte mult bun simț. De aceia, trecênd iute și pe scurt asupra acestor urmări morale, asupra focurilor, foarte problematice chiar pe atunci, ale Iadului, anathemelor patriarchale și mitropolitane, Teodosiu stăruie cu mai multă putere asupra urmărilor materiali ceva mai simțitoare, ce va fi sě aibă faptele lui Atanasiu unitul.

(Va urma.)

Şi într'adevĕr spionii secreţi, cari umblă întru ascuns ca sobolii pe sub pămênt pentru a descoperì conspiraţiuni acolo unde nu sunt — au şi aflat un bun pretest pentru a face românilor val şi necas din acest incident în sine nevinovat.

Cu iuţala fulgerului, care caracterisează toate actele de prigonire ale sluşbaşilor maghiari, românii din Orĕştie s'au treḑit cu o încuisiţiune în optima formă pusă la cale de agenţii provocători, de cari nici Orĕştia nu e liberă.

Domnul subjude Fabian şi adjunctul de poliţie Csikei*) a întrodus o cercetare aspră şi grabnică, a cercetat cu deamenêntul biserica şi scoala şi abia aflară din cele din urmă un steag de doliu în tinda bisericei, dar acesta nu era *„corpus delicti“* căutat cu atâta zel şi sirguinţă.

Deci pentru a ajunge la un resultat s'a continuat cu multă energie cercetarea judecătorească, s'a ţinut un interogatoriu circumstanţial cu bărbaţii de frunte din comitetul nostru bisericesc, cu părintele protopresbiter şi în urmă, fiind-că trebuia sĕ fiă un vinovat — cu drept sau fără drept? aceasta e alta întrebare — se osêndiră dd. Nicolau Trifu epitropul bisericei noastre şi Cocreanu, de asemenea om de frunte, la pedeapsă de 15 fl. în bani şi două ḑile arişte.

Sentenţa s'a apelat la tablă şi de acolo la Curiă, însĕ şi instanţele supreme s'au aflat îndemnate a întărì sentenţa primă fără de a mai ţinea samă de lipsa de motive şi de analogia altor casuri unde vinovaţii au fost cu totul liberaţi. DD. Trifu şi Cocreanu şi-au luat pedeapsa şi au solvit şi amênda în bani togma în timpul din urmă — prin urmare spiritul şovinistic — până la altă dată este satisfăcut. Şi cum sĕ nu fie când şi justiţia trebue sĕ se lase uneori tereită fără voie de puternicul curent al şovinismului şi sĕ sacrifice acestui idol nou.

Noi însĕ sĕ fim tari în credinţa strămoşilor nostri şi sĕ ne apĕrăm cu toate puterile naţionalitatea contra atentatelor numĕroase, ce ni se fac când sub un pretest când sub altul — pentru-că tot trebue sĕ vină odată timpul, când şovinismul de astăḑi va face loc minţii sănătoase, ear până atunci sĕ ne consolăm cu cuvintele bĕtrânilor nostri: „Apa trece, petrile rĕmân.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Saschis, 24 Maiu 1885 v. Mult stimate Domnule Redactor! În Nr. 53 al „Teleg. Rom.“ dl administrator protopopesc Dumitru Moldovan din Sighişoara face apel la opiniunea publică din ţinutul Sighişoarei, cerênd verdictul aceleia despre dênsul şi dl asesor domnul Demetriu Perţa.

Subscrisul ca unul care am avut ocasiune destulă a-i cunoasce pre respectivii de mai multe ori şi de mai mulţi ani în conţelegere cu mai mulţi, care asemenea îi cunoasce pre amêndoi viu, prin aceasta cu stima a ve roga, binevoiţi a da publicităţii următoarea părere.

Dl asesor Perţa pe care-l cunoascem de pela începutul anilor 1863 atunci ca cancelist la tribunalul din Elisabetopole, apoi ca vice-fiscal, ca asesor, jude învestigătoriu şi jude singulariu tot la acel tribunal, apoi mai târḑiu ca asesor la scaunul orfanal al comitatului Târnavei mari, a dovedit în starea dênsului ca amploiat de stat totdeauna că e român adevĕrat din tinereţe şi până astăḑi, a aperat causele drepte ale românilor în tot locul unde a fost chemat şi i s'a dat ocasiune; spună ori-ce român din fostul comitat Alba de sus, şi din comitatul de acum al Târnavei mari, că eşitau vreunul dela dênsul fără de a-i fi dat consiliul salutariu în causa-i dreaptă, spună publicul român şi neromân, de n'au aperat cu energie şi succes toate causele românilor din acel comitat; în şedinţa publică cu cea mai mare energie şi acurateţă espunându-se, în tot locul şi la toată ocasiunea pentru causele lor drepte, aşa încât de multe-ori prin acea şi-a câscigat inimici din partea neromânilor, în politică ce-i drept a fost totdeauna activ în partida regimului, documentându-şi ţinuta sa aşa, ca dênsul de pasivitatea amorţită nu se poate ţinea căci aceea nu duce la nimica ḑicênd că dênsul face deosebire între pasivitatea activă, şi pasivitatea amorţită.

În societate încă am avut ocasiune a-l cunoasce acolo l'am vĕḑut afabil şi vioiu, una am observat că acolo dacă vreun necualificat, cerca a-şi părăsì nivelul şi a-şi înnălţa coarnele pre acela îl atingea a remânea în nivelul seu; avui ocasiune a-l cunoasce şi în oficiu, acolo l-am cunoscut strict dară drept şi sincer amĕsurat legilor.

Domnul Dumitru Moldovan însĕ de când îl cunosc, nu a fost ca dênsul respective ca dl Perţa, în societate e dur, el a fost fudul, despreţuitoriu, arogant. În Oficiu şi mai dur, nesincer pătimaş, partinitoriu şi prin urmare nedrept. naţionalist nu e, căci ori ce face sub mantaua de naţionalist e reu şi pentru poporul român din giur daunos, bine şi dacă ar voì nu poate face, căci ei lipsesce tactica de a conduce ne avênd scoalele de pregătire spre aşa ceva, cu un cuvênt ḑicênd i se poate aplica ḑisa: capul mare şi neciopl it face prânḑul mic, pe urma dênsului, nu aflì ceva decât certe şi întrigi.

E durere când aşa un om ca dl Moldovan se apucă şi atacă pre bărbaţii nostri puţini care-i avem cu neadevĕruri, aceasta apoi cu tot dreptul o putem numì patimă şi maliţie, una numai ne mângâie că ḑice proverbul: glasul cu tămâie nu se aude în ceriu, — căci spună domnul Moldovan, din câţi români înţeleginţi au fost în Sighişoara de când este dênsul acolo, avutau dênsul la vreunul trecere cu purtarea dânsului n'a fost despectat de toţi după-ce l'au cunoscut deaproape. Aşa stăm dle Redactor şi onorat public cu sfinţia sa, şi acuma auḑiu că se luptă spre a fi nouĕ protopop dece Doamne al puterilor ferescene, căci la aşa cas mulţi din noi vom fi siliţi, ori a ne părăsì patria ori religiunea, pentru că faţă de procedura dênsului şi patrocinarea de care se bucură dênsul nu vom putea esista.

În fine cu deplină încredere despre publicare sum Al stimaver DVoastre stimătoriu*).

George Şioneriu,
paroch gr. or.

†

Vasiliu Macsim,

paroch şi administrator protopopesc al tractului Avrig,

a rĕposat în 17/29 Maiu a. c. la 6 oare seara în etate de 77 ani, — împărtăşit cu s-taine.

Înmormêntarea s'a sĕvêrşit în 19/31 Maiu a. c. cu tot onorul cuvenit.

Defunctul mecenat al poporului a fost un om rar pe cariera sa între coetanii sei. El a făcut studiile gimnasiale în Sibiiu, apoi fu trimis de Episcopul de atunci Vasilie Moga la Pesta, ca sĕ studieze mai departe teologia şi filosofia.

Re'ntors acasă, s'a consacrat tagmei preoţesci, căreia a servit 50 ani, şi anume 20 ani ca paroch, şi 30 ani din urmă şi ca admistrator protopopesc al tractului Făgăraşului al 2-a, mai târḑiu al Avrigului. Activitatea sa promptă, s'a început deodată cu întrarea în oficiu. Ca fiecare preot român, şi cu deosebire din acelea timpuri obscure, şi vitrege, aşa şi dênsul a trebuit sĕ ducă şi economia rurală, ca sĕ-şi poată cresce familia, în un mod corespondĕtor.

Chiămarea sa grea şi-a împlinit o până la adênci bĕtrâneţe, când puterile fisice au început a-l părăsì, şi durerile slăbiciunei a-l împresura, cu toate aceste a sciut satisface datorinţelor sale, şi a atrage iubirea credincioşilor şi a superiorilor sei, din care motiv măritul consistoriu a aflat corespondĕtoriu a delega la înmormêntarea dênsului pe Rdisimul d. ases. cons. Zacharia Boi, carele însoţit de Rdisimi dd. Dr. Ilarion Puşcariu protosincel, Moisi Lazar ases cons. şi Ioan Cândea protodiacon, sosì după nouă oare a. m.

Un numĕr foarte mare de popor, toţi onoraţiorii şi inteligenţa din loc, preoţii şi învĕţătorii din jur adunaţi în jurul bisericei asteptau sosirea delegaţiunei din Sibiiu; când clopotul cel mare cu jalnicul seu sunet anunţă sosirea aceleia, publicul se concentră la casa defunctului, unde sosind, delegaţiunea şi staverind ordinea decurgendului conduct, se începu serviţiul funebral făcêndu-se prohodul mic.

De acì conductul pleacă către biserică, în fruntea căruia corpul învĕţătorilor dela scoala capitală gr. ort. din loc cu un şir lung de scolari, cărora le urma chorul acestora cu directorele şi învĕţătoriul de cant Ioachim Băcilla Chimuţiu în frunte. Apoi urmă suita bisericească, în frunte cu Rdiss. d. protosincel Dr. I. Puşcariu încunjurat de Rdiss. dd. asesori Zacharia Boi şi Moise Lazar, şi ceilalţi preoţi fungenţi cu toţii 12 la numĕr. Chorul întonează cântarea funebrală până în biserică; acì după finirea serviţiului, Rdiss. d. Zacharia Boi rostesce cuvêntarea funebrală.

Despre aceasta cuvêntare nu vom ḑice mult, este de ajuns a amintì chiar şi numai numele oratorelui, carele de un şir lung de ani e cunoscut de predicator escelent, şi ca atare stoarce lacrămi şi condolenţă din inima şi ochii fie-cărui om, precum şi aici a stors lacrămi nu numai din ochii vĕduvei şi a familiei şi rudelor defunctului, dar chiar şi a asistenţilor, cari cu mare atenţiune petreceau fie care cuvênt eşit din gura marelui orator. După finire, întreg publicul asistent petrece pe defunctul la mormênt în cimiteriul lateral. Pe cale, precum şi în biserică sub serviţiu, chorul elevilor a cântat cântările bis. funebrale şi o poesiă acomodată întogmită de dl director şi învĕţătoriul de cant. Toate cântările şi poesia au fost esecutate în duet de 30—40 scolari atât de frumos, încât face onoare şi un merit adevĕrat neobositului înstructor, carele abia de un jumătate de an, a dovedit resultate mari.

La mormênt părintele Ioan Crăciun din Glimboaca rostesce o cuvêntare bine întogmită, şi acomodată defunctului, carea fu ascultată cu multă atenţiune.

După rogăciunea de deslegare, chorul mai întona un, „adio,“ — şi publicul îşi luă rĕmas bun pentru totdeuna dela iubitul defunct, lăsându-l sĕ odichnească în lăcaşul etern.

Acesta e în scurte cuvinte decursul petrecerei din urmă sĕvêrşită cu tot onorul, — a fostului paroch şi administator protoppesc Vasiliu Macsim din Avrig, carele 50 de ani păstorì biserica lui Dḑeu, şi turma lui încredinţată cu toată conscienţa pe calea moralei crescinesci. Fie-i ţĕrâna uşoară şi memoria binecuvêntată.

X.

Varietăţi.

* (Promovare.) Clericul absolut Romus Roşca, fiul protopresbiterului P. Roşca, stipendiat al bisericei noastre gr. or. din archidiecesă pentru cualificare şi în studiul juridic, Sâmbătă în 25 Maiu fu promovat la Universitatea din Budapesta de doctor în sciinţele politice. Gratulăm din inimă confratelui nostru.

* (Concurs) pentru composiţiuni musicale*).

„Uniţi sĕ fim în cântece,
Uniţi în Dumneḑeu!“

„Armonia,“ societate pentru cultivarea şi rĕspândirea musicei naţionale în Bucovina, avênd de scop, de a lăţì cunoscinţa artei musicale prin toate clasele societăţii românesci escrie *primul seu concurs cu premii* pentru composiţiuni de *coruri lumescii bărbătesci* şi anume:

Un premiu în valoare de . . 30 fl.
Două premii în valoare de câte 20 „ şi
Două premii în valoare de câte 15 „

Condiţiunile:

a) Românii din toate ţĕrile iau parte la concursul present;

b) Tecstul composiţiunilor rĕmâne în libera voe a compositoriului, trebue sĕ fie însĕ orginal român;

c) Partitura (manuscriptul) şi tecstul (toate strofele), au se fie scrise curat şi fără corecture;

d) Fie-care composiţiune trebue sĕ aibă afară de titula ei şi numele întreg al poetului, un motto sau oareşi care numire; pe lângă aceste trimite compositoriul numele seu într'un plic sigilat, deasupra căruia este scris motto sau numirea de pe composiţiune;

e) Plicul se va deschide atuncia, când composiţiunile trimise ar câştiga premiul. Plicurile composiţiunilor nepremiate, se vor întoarce nedeschise. Afară de acestea este necesarii, ca compositoriul sĕ trimită o adresă specială, după care sĕ se poată retrimite plicul nedeschis în cas de a nu fi premiat.

f) Comisiunea pentru censurarea composiţiunilor trimise la concurs, va supune Comitetului societăţii părerea sa în scris asupra calităţii composiţiunilor trimise, ear Comitetul va procede imediat la distribuirea premiilor defipte;

g) Compositorii respectivi se învoesc la aceea, ca societatea „Armonia,“ sĕ publice composiţiunile premiate în colecţiunea sa „Armonia,“ şi sĕ le esecute în public fără oare-care desdaunare deosebită.

h) P. T. compositori sunt rugaţi a trimite opurile lor până într'a *30 Septembre 1885 st. n.* direct la subsemnatul president al societăţii.

Decisiunea comitetului privitoare la premiarea composiţiunilor trimise la concurs, se va publica cu finea lui Decembre a. c.

Cernăuţi, 12/24 Maiu, 1885.
Comitetul societăţii „Armonia.

Presidentul: Cavaler *Leon* de *Goian* m. p.
Secretariul: *Eugeniu Meşeder* m. p.

---

*) Acest om era unul dintre cei mai entusiasmaţi fraţi ai ciangăilor. Când trecuseră ciangăii prin Orĕştie, dênsul n'avea destul patos oratoric pentru a da pregnantă espresiune bucuriei, căci s'au întâlnit cu acei ce pierduţi erau şi s'au aflat. Dar îndată ce împregiurările se schimbară în rĕu pentru fraţii ciangăi, când ciangăii se reîntoarseră spre Bucovina şi trecură prin Orĕştie, dl Csikei se făcuse atât de rece la inimă în cât nici a privì nu voia la două familii de ciangăi, care se presentaseră astăearnă la poliţia de aici pentru a-şi esopera dreptul de cerşit prin oraş, şi a-şi câsciga astfel subsistenţa până se vor repatria în Bucovina. Şi aceste familii fuseseră încortelate la familia Csikei când ciangăii trecuseră pe aici pe sub arcuri de triumf şi între sunetele asurḑitoare ale musicelor către ţeara ungurească. Astfel de patrioţi sunt destui în aceasta ţeară şi şovinismul va mai sporì numĕrul lor. Coresp.

*) Şi faţă cu cuprinsul din această corespondenţă redacţiunea 'şi face reservele sale. Red.

*) Onoratele redacţiuni a tuturor foilor românesci binevoiască a reproduce concursul acesta.

* (Convocare.) Subscrisul în consonanță cu stimata recercare a comitetului central din Sibiiu dela 24/4 c. Nr. 111 am onoare a conchiema pre toți membri asociațiunei și respective pe toată inteligența din despărțământul al XVII al asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, la o adunare estraordinară de reconstituire pre 18 Iuniu st. n. la 2 oare după am. ținêndă în scoala gr. or. din Reghin.

Trăind în timpuriu de grele încercări, trebue sĕ ne punem la lucru cu puteri unite, de nu voim a ne sinucide, și pentru aceasta rog pre toți inteligenții și cu deosebire pre on. domni protopopi și preoți, sĕ conlucre ca adunarea aceasta sĕ fie cât mai numĕroase avênd apoi în urmă și alte teme de convorbit, — precum întrebarea bibliotecei și a cassei de economii.

Reghin în 25 Maiu, 1885.

Barbu,
adv., membru fundatore al asociațiunei.

* (Convocare.) Pentru prelegerea temelor statorite de comitetul central al reuniunei districtuale învĕțătoresci subscrisul convoacă pe membri naturali ai subreuniunei despărțĕmêntului cercului prot. gr. or. al Mediașului pe ḑiua de 14 Iuniu v. a. c. la 9 oare a. m. în scola gr. or. din Mediaș.

Obiectele vor fi:

a) Disciplina scolară.

b) Tractarea limbei materne pe basa bucății de cetire „fapta nobilă“ Nr. 48 din I-ma carte de cetire de Zacharia Boiu pentru cursul al VI.

c) Procederea învĕțătoriului la esamenele publice dela scoalele elementare populare.

d) Încassarea tacsei de membru al reuniunei districtuale, asupra celor resistenți se va aplica § 10 din statute; pentru o antepregătire impun dlui învĕțător Filimon Necșa în Mediaș obiectul de sub a), dlui Demetriu Stuchirean înv. în Bertha obiectul de sub b) și dlui Georgiu Roman înv. în Ațel obiectul de sub c) a venì la ḑiua numită cu un elaborat prelucrat.

Ioan Chendi,
președinte.

* (Coetanul lui Victor Hugo), ducele Paul de Noailles, cavaler al Tursurei de aur și autor al Istoriei casei regale de Saint-Louis și al Istoriei doamnei de Maintenon, a murit Sâmbătă la 30 Maiu.

Cu șepte sĕptĕmâni mai mare de cât Victor Hugo, el era decan al academiei francese, unde ocupa dela 1849 fotoliul pe care îl ocupase Chateaubriand, și unde era șef al „partidului ducilor.“

* Scrisoarea de condolență a guvernului român, trimisă d-lui V. Alesandri, representantele guvernului în Paris, din incidentul morții lui Victor Hugo.:

„Moartea lui Victor Hugo, a cărui vast geniu a aruncat asupra secolului nostru o strălucire atât de orbitoare, este viu simțită de România întreagă, care se asociază din inimă la doliul universal și se înclină cu respect înaintea resturilor aceluia a cărui glorioasă memorie nu va murì nici odată.

* (O anecdotă despre împĕratul Wilhelm). Despre impĕratul Wilhelm se comunică o anecdotă care are deosebitul avantagiu de a fi susținută de adevĕrată. Împĕratul era la Bonn și ținea cercle. Pe unul dintre ofițerii presenți împĕratul nu-l cunoscea. Când a sosit împĕratul la ofițer, adjutantul i-a șoptit împĕratului cuvintele: „a fost de curênt avansat la gradul de căpitan de cavalerie.“ Împĕratul a vorbit pe ofițer în mod afabil și i-a gratulat la avansarea la gradul de căpitan. Surprins de gratulare, gratulatul, la care încă nu sosise ordinea de avansare, merge iute la comandantul seu spunêndu-i cele întêmplate. Comandantul merge iute la adjutant și afacerea se descurcă. Nu gratulatul a fost avansat, ci un frate mai mare al lui. Adjutantul raportează împĕratului această neințelegere; împĕratul îi rĕspunde suriḑênd: „Acum după ce i-am gratulat la avansarea de căpitan el are sĕ rĕmână căpitan.“ De curând tot cu o astfel de ocasiune i-a fost șoptit adjutantul bĕtrânului monarch despre un ofițer în adevĕr avansat la gradul de maior: „A fost tocmai acum înaintat la gradul de maior.“ Împeratul se întoarce către adjutant și îi respunde riḑênd: nu mai întru în tergul vechiu.“

* (Bibliografic.) A apărut *Nr. 2 al buletinului ministrului agriculturei, industriei, comerciului și domeniilor din România,* anul I. 1885. Bucuresci tipolitografia Stefan Mihailescu strada Covaci, 14 cuprinḑênd dintre actele oficiale.

Legea din 23 Februariu pentru înființarea a 3 tĕrguri de vite.

Raportul dlui Em. Porumbaru în Camerĕ.

Raportul d-lui P. S. Aurelian în Senat.

Legea din 15 Septembre 1864 pentru adoptarea sistemului de mĕsuri și greutăți în România.

Regulamentul din 8 Iunie 1866 relativ la mĕsuri și greutăți.

Legea din 28 Februarie 1875 pentru aplicarea sistemei metrice de mĕsuri și greutăți.

Legea din 14 Februarie 1880.

Legea din 22 Martie 1884.

Decisiunea ministerială Nr. 34.099 din 20 Ianuarie 1884.

Instrucțiuni pentru verificarea mĕsurilor și greutăților metrice și a instrumentelor de cântărire.

Decretul din 7 Martie 1885 pentru aprobarea vînḑărei de veci a moșiilor adjudecată la licitațiunea dela 7 și 8 Februarie,

Numiri și permutări în functiune.

Din statiscă:

Statistica comereiului României cu țĕrile streine.

Din raporturi consulare și dări de seamă de misiuni în țeară și streinătate:

Raportul comercial pe anul 1883 presentat ministerului de esterne.

Raportul d-lui inginer S. Duca asupra magasinelor, sistem american pentru păstrarea grânelor.

Raport adresat de d-nul Broilliard, conservator de păduri la Mâcon, dlui ministru de agricultură la Bucuresci.

Ca studii:

Instrucțiuni relative la observațiunile fenomenelor vegetațiunei și asupra animalelor pentru climatologia unei regiuni.

Din climatologiă:

Recensiune climatologică pe luna Februarie st. n.

Observațiuni meteorlogice făcute la observatornl din Bucuresci și

Diagrama observațiunilor meteorologice pe luna Februarie 1885.

Conspectul operațiunilor institutului de credit și de economii „Albina“ în luna Maiu 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 30 Aprile 1885	48,824.55
Depuneri	107,228.12
Cambii rescumpĕrate	298,923.24
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	64,121.83
Interese și provisiuni	20,134.51
La fondul de pensiune	34 25
Monetă vêndută	20,869 15
Effecte	8,730.55
Conturi curente	124,049.55
Diverse	528.74
	fl. 693,444.49

Eșite.	fl. cr.
Depuneri	105,991.05
Cambii escomptate	291,614.41
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	78,600.—
Interese pentru depuneri	1,205.83
Contribuțiuni și competențe	1,518.74
Salarie și spese	2,854.70
Monetă cumpĕrată	18,654.60
Conturi curente	135,637.13
Diverse	848.69
Numerariu cu 31 Maiu a. c.	56,519.34
	fl. 693,444.49

Sibiiu, 31 Maiu, 1885.

I. G. Ioan,
director esecutiv.

Iosif Lissai,
comptabil.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Iuniu n. 1885.

Buda: 81 82 57 74 9

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 Iuniu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.55	98.50
Renta ung. de hârtie	92.90	92 90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	146 75	146.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 —	98.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	122.50	122.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	108.50	108.—
Obligațiuni urbariale transilvane	101.25	101.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.—	97 50
Sorți ungu ești cu premii	116.60	116.50
Sorți de regularea Tisei	118.80	119.—
Renta de aur austriacă	107.90	108.—
Acțiuni de bancă austro-ung	858.—	860.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	287.75	287 75
Galbin	5 87	5.84
Napoleon	9.86½	9.85
100 marce nemțești	60 95	60.—
London (pe poliță de trei luni)	124.30	124.40

Nr. 68. [1021] 3—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 19 Martiu a. c. Nr. 608 B., se escrie concurs pentru întregirea parochiei vacante Fornadia, protopresbiteratul Geoagiului I cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: folosința cimiteriului și a 3 jugere pădure și pășune, dela 77 familii câte o mĕsură à 17 cupe vechi cucuruz sfêrmit și competințele stolare regulate, cari toate la olaltă computate în bani dau un venit anual de 231 fl. 71 cr. v. a. obligându-se comuna bisericească a face și casă parochială.

Concursele instruite conform legilor din vigoare sunt a se trimite la adresa subscrisului în terminul mai sus indicat.

Hondol, 5 Maiu 1885.

În conțelegere cu comitetului parochial respectiv.

Vasile Pipoș,
protopresbiter.

Nr. 121. [1026] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Teodor Pulca din parochia Crițu cu filiele aparținĕtoare Meșindorf și Cloasterf protopresbiteratul Cohalmului, în urma incuviințărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare:

Emolumente:

1. Folosirea a jumĕtate porțiunea canonică atât din matera Crițu cât și din filia Meșindorf (4 jugĕre) computate în 75 fl. v. a.

2. Jumĕtate din simbria dela popor atât din matera, cât și din filii computată în 75 fl. v. a.

3. Jumĕtate din toate venitele stolare atât din matera cât și din filii computată în 30 fl.

4. Folosirea unei grădini și a cimiteriului precum și alte accidenții computate în termini medii 40 fl.

5. Prospect pentru a putea ocupa eventual și postul învĕțătoresc în matera.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele lor instruite conform stat. org. la oficiul protopresbiteral concernent.

Crițu în 21 Maiu 1885.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

N. Mircea,
adm. protopresbiteral.

Nr. 234 [1025] 3—3

Prolungire de concurs.

Concursul pentru vacanta parochiă „Roadeș,“ protopresbiteratul Sighișoarei, publicat în „Telegraful Român“ Nrii 134, 135 și 138—1884 se prolungesce cu *30 de ḑile* dela datul primei publicări, conform veneratului ordin consistorial d-dto 22 Maiu a. c. Nr. 252 B. tot prelângă condițiunile dela primul concurs.

Sighișoara, 22 Maiu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoarei.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent:

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Concurs de licitațiune.

In 23 Iuniu (5 Iuliu) a. c., se va ținea în comuna **Albac,** protopopiatul Câmpeni, licitație minuendă verbal și cu eferte pentru **clădirea unei biserici greco-orientale.**

Prețul strigării este **8787 fl. v. a.,** ear doritorii de a licita sunt îndatorați a depune un vadiu de 10%‘ care va servì ca garanțiă pănă după finirea și predarea lucrului ca acceptabil prin un espert.

Ofertele sunt a se adresa oficiului parochial gr. or. din Albac posta ultima Câmpeni (Topánfalva) — unde se pot vedea și planurile, preliminariele și condițiunile mai detaiate de clădire. [1023] 3—3

Licitațiunea, se va ținea în ḑiua defiptă la **10 oare a. m. în edificiul scoalei din loc.**

Din ședința comitetului parochial ținută în Albac în 13/25 Maiu 1885.

Ioane Todea, parochul locului.
Teodor Pașca, not. comit. parochial.

Nr. 123. [1022] 3—3

Citațiune edictală.

Nicolae Sociu din Petca, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 9 ani a părăsit pre socia lui Maria Țiogoie din Petca fără a se scì ubicațiunea lui, — se citează prin aceasta a s se presenta înaintea subscrisului for matrimonial *în termin de 3 luni dela prima publicare a acestora,* căci altfel procesul divorțial urzit în contra-i, se va decide și în absența lui.

Cohalm, în 22 Februariu 1885.

Forul matrimonial de prima instanță greco-resăritean al Cohalmului.

N. D. Mircea
adm. protopresbiteral.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu, Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 57. Sibiiu, Joi 30 Maiu (11 Iuniu) 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 772 Scol.

Circulariu

către toate oficiile protopresbiterale și parochiale, și către toți învĕțătorii dela scoalele poporali greco-orientali din archidiecesa Transilvaniei.

Din conspectele scolare pe ultimii ani se arată, că organele noastre scolare, și mai ales învĕțătorii nostri, nu atribue receruta atențiune unui foarte momentos obiect de învĕțămênt obligat pentru scoalele poporale, anume: instruirei practice în grădinărit preste tot, și în prăsirea, nobilisarea și crescerea pomilor în special. În cele mai multe comune grădini scolare nu se află de loc; ear unde se află, sau se folosesc spre scopuri streine de menițiunea lor, sau rĕmân cu totul necultivate.

Perderea, atât culturală, cât și materială, ce prin aceasta neregularitate se causează poporului și patriei noastre, e foarte însemnată. Se eschide generațiunea viitoare dela cultivarea unui ram al economiei, care în urma însușirilor topografice ale Transilvaniei pe ḑi ce merge devine un isvor de câstig tot mai mănos. Poamele de soiuri alese, ce le produce patria noastră, și-au câstigat prin juncțiunile de acum ale căilor ferate mare trecere în streinătate, și față cu puținele spese, ce se recer pentru producțiunea lor, dau câstig foarte însemnat, accesibil și pentru partea mai sĕracă a poporațiunei. Deschiderea acestui isvor de venit și pentru poporul nostru va fi posibilă numai, dacă în scoala poporală i se vor procura necesariile cunoscințe pentru cultivarea și folosirea aceluia.

In considerarea acestora și avênd în vedere, că înaltul guvern al țĕrei prin ordinațiunea Escelenției Sale a Domnului ministru regiu ungaric de culte și instrucțiune publică ddto 2 Septembre 1876 Nr. 20,311 către comunele politice a dispus, ca aceste sĕ procure pentru scoalele poporali loc acomodat pentru înființarea de grădini scolare; consistoriul archidiecesan află de sosit timpul pentru de a începe si la scoalele noastre confesionali o lucrare sistematică și intensivă în ramul pomăritului.

Drept aceea atrăgêndu-se atențiunea organelor noastre scolare la aceea, că în sensul articolului de lege XXXVIII: 1868. §. 11. punctul 3. litera *g)*, **„instruirea practică în economia de câmp și cu deosebire în grădinărit"** e un obiect obligat de învĕțămênt pentru scoalele poporale confesionali, se ordină: ca instruirea în grădinărit și cu deosebire în pomologie (prăsirea, crescerea și oltoirea de pomi), începênd cu anul viitoriu scolastic în toate scoalele poporali sĕ se provadă regulat și sistematic ca ori car[illegible]lt obiect obligat de învĕțămênt.

Conform planului de învĕțămênt cuprins în Normativul scolar din 1882 (§. 97, punctul 6. litera *r)* învĕțătorii se îndatorează sub strictă responsabilitate, ca în lunile de vară (Aprile până la Novembre) în toată Mercurea și Sâmbăta după ameaḑi sĕ propună pomăritul și legumăritul prin esercițiî practice în grădina scolară scolarilor din ultimele douĕ despărțeminte (clase) ale scoalei cuotidiane.

Directorii scoalelor poporale sunt datori a supraveghia și controla activitatea învĕțătorilor în această privință și a aduce fără amânare la cunoscința oficiului protopresbiteral ori-ce neregularitate ori abatere dela cele aici prescrise.

Asemenea și inspectorii tractuali de scoale vor fi cu deosebită atențiune la acest obiect, și cu ocasiunea visitațiunei scoalelor vor avea a se convinge prin propriă intuițiune despre starea grădinilor scolare și despre progresul elevilor în pomărit și în legumărit.

Spre a se face posibilă astfeliu de instruire practică în grădinărit, se face de strictă datorință tuturor organelor noastre scolare ca:

1. Acolo, unde scoala poporală are deja grădina sa, aceasta în decursul verei presinte negreșit sĕ se pună în stare, ca sĕ poată fi folosită pentru instruirea practică a scolarilor. Anume:

a) E a se închide după impregiurările locali și materialul, ce stă la disposițiune, cu scânduri, îngrădituri ori șanțuri, și a se provedea cu poartă cu încuetoare.

b) O parte proporționată a grădinei scolare e de a se pregătì negreșit astfel, ca în toamna viitoare sĕ se facă începutul cu înființarea unei așanumite scoale de pomi (straturi pentru sĕmênarea, rĕsĕdirea, crescerea și altoirea pomilor). Ceealaltă parte a grădinei scolare rĕmâne reservată pentru instruirea scolarilor în legumărit.

c) După ce vor fi pregătite în modul recerut straturile, încă în toamna anului curent și negreșit în primăvara anului viitor sĕ vor semăna câte-va din ele cu simburi de meri, peri, pruni, perseci și duzi (frăgari). Ear unde se pot procura ușor arbori tineri de aceste soiuri, organele scolare vor îngrigì sĕ se procure atari, și sĕ se rĕsĕdească în grădina scolară.

d) Conducerea lucrărilor în aceasta privință e datorința învĕțătoriului; unde sunt mai mulți, acelui designat anume din partea direcțiunei.

e) Procurarea celor de lipsă, precum: lucrători, sĕmințe, instrumente ș. a., e datorința comunelor bisericesci, cari susțin scoala. Spre scopul acesta e a se provedea în bugetul bisericesc scolar o sumă oare-care, amĕsurată trebuințelor.

2. In comune, unde scoalele poporale încă nu au grădine scolare, comitetele parochiale — ca scaune scolare — vor cere fără amânare dela representa comunei politice, ca conform mai sus indicatei ordinațiuni ministeriale (din 2 Septembre 1876 §. 13 punctul 10) sĕ dee scoalei un loc acomodat pentru grădină scolară. In sensul acestei disposițiuni ministeriale comunele politice sunt datoare a asigna pentru scoalele poporale atari locuri, și anume închise *(bekeritett telket)* și de mărime amĕsurată (unde e posibil, de cel puțin 2 jugĕre).

Dacă representanța comunei politice ar denega asignarea unui loc acomodat pentru grădina scolară, comitetul parochial fără amânare va raporta oficiului protopresbiteral, ear acesta va recerca din oficiu pre inspectorul regesc de scoale comitatens sĕ intrevină pe calea sa pentru atare asignare. Unde și aceasta ar rĕmânea fără de succes, protopresbiterul va relaționa la acest consistoriu.

3. Spre scire și strictă conformare se înseamnă, că grădinile scolare sunt a se folosì în modul mai sus arătat numai spre instruirea scolarilor în pomărit și legumărit. Cu deosebire e strict oprit, ca acele grădini sĕ se semâne cu bucate, sau sĕ se dee în folosință privată ori arêndă, după cum s'a întêmplat aceasta până acum în mai multe părți. Productele grădinei scolare (legume, pomi oltoiți, poame, ș. a.) compet în jumĕtate parte învĕțătoriului, care a condus lucrările, ear ceealaltă jumĕtate e a se vinde prin epitropia parochială spre acoperirea speselor grădinei scolare.

Preste tot acest consistoriu asteaptă dela organele noastre scolare cu deosebire dela preoți și învĕțători ca prelângă stricta observare a celor aici ordinate, ei sĕ îmbrățișeaze pe viitoriu acest ram de cultură desconsiderat până acum spre dauna poporațiunei cu acel zel și atențiune, ce le recer interesele noastre economice-naționale față de greutatea timpului și sĕrăcirea progresivă a populațiunei. Preoții și învĕțătorii trebue sĕ premeargă și în această direcțiune cu esemple vii poporului concreḑut conducerii lor.

Dat din ședința consistoriului archidiecesei gr. or. române a Transilvaniei, ținută în Sibiiu, la 23 Maiu, 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

FOIȚA.

Curierul Literar.

Sumariu: O nouă publicațiune documentară: *Symbolae ad historiam ecclesiae orientalis illustrandam* de Părintele N. Nilles. Relațiunile bisericei și statelor orientale europene cu St. Scaunul dela Roma.

(Încheiere.)

Atanasiu care cunoscea ca toată lumea orientală de pe atunci fabuloasele bogății brâncovenesci, se scârbì de ciudă căci i se tăia unul din cele mai rodnice ale sale venituri. Creḑênd că va putea sĕ micșoreze întru cât-va supărarea domnului muntenesc, el rugă pe protectorul seu, archiepiscopul Strigoniului, cardinalul Colonici se scriă lui Teodosiu și sĕ-l învite sĕ facă și el ceea ce a făcut mitropolitul Transilvaniei. Diplomație naivă care în loc de a le face bine, le făcu și mai rĕu! Diplomația lui Brâncoveanu care ghicea foarte jocul Jesuiților transilvăneni și puterea credinței în dogmele ortodoxe ale clerului muntean întêmpinară cu absolut dispreț, cu nestrămutată tărie propunerile lui Collonici.

Acì, în treacăt o observațiune: în capul scrisorii lui Collonici cetim câte-va rênduri scrise ori de P-le Nilles, ori de autorul manuscriselor Hevenesiane în care se tratează scrisoarea lui Teodosiu Bucuresceanul de „*Cuncta contemptu acrisibus potius quam verbis digna.*" De ce? Oare mânia evangelică a călugărului român era mai ridiculă de cât aceea a călugărilor catolici? Oare anatema lui glăsuia și mai tare de cât obicînuitele anatheme și escomunicări ale cancelariei papale dela Roma? nu credem; din contra, după cum ḑiceam mai sus, scrisoarea lui Teodosiu al Bucurescilor e plină de bun simț și bogată în practice și reale argumente. Ceea ce provoacă maì lesne rîsul sunt anathemele și afurisaniele papali. Oare mai acum vre-o 15 ani lumea întreagă nu hohotì când Piu IX aruncă escomunicațiunea majoră asupra lui Victor Emanuel blestemându-i in parte cu șăgalnice formule, capul, mânele, buzele, nasul, unghiele, *ventris ombilicum*, etc. etc.? Nu vĕd deci în ce și cum scrisoarea lui Teodosiu era deamnă de ris ear nu de serioasă argumentare.

Cardinalul-archiepiscop al Ungariei vorbia acum cu capul clerului muntenesc pe un ton... căzăcesc, căci Austria era tare și mare la Constantinopoli, ear jesuiții și amicii lor astepta cu evlavioasă nerăbdare sĕ vadă ce face Turcia, le dă voiă sĕ forțeze pe români a se papistășì or nu.

Căci, de n'ar fi fost astfel, Cardinalul ar fi scris mult mai frățesce păstorului român; s'ar fi luat pe lângă el cu acea blândeță de omandă în care mulți din represintanții catolicismului sunt de neîntrecut. Sĕ vedeau însĕ acum în largul lor și profitau de ocasiune sĕ-și verse tot focul asupra acestor schismatici dintre Dunăre și Carpați.

Și profitau cu atât mai multă putere cu cât de mult încă, din secolul XIII, catolicismul bătuse în dese rênduri dar tot în deșert la porțile țĕrilor române. Câte nu făcuserĕ, câte nu încercaserĕ capii misiunilor transilvane, moldave și muntene pentru a face pe domni și pe mitropoliți sĕ între în sînul sfintei biserice catolico-române. Politica domnilor și neclintita credință a mitropoliților cari nu scia multe, dar scia bine că nu le-ar fi cu folos sĕ se lege de Roma, opuserĕ tot-deauna, cu foarte puține sminteli, un *non possumus* absolut la toate propunerile blajine, la toate amenințările și la toate cursele și împestrițatele intrige ale catolicilor misionari.

România rĕmase greco-ortodocsă și aceasta spre dumneḑeescul bine al păstrării naționalității și vieței sale de stat și de națiune.

Atunci, la finele secolului XVII, călugării catolici credeau că s'a apropiat timpul cel mai dorit, și de și Serban Cantacuzeu până în 1688 îi ținuse în Bucuresci și în toate orașele României cu o mână de fer; de și Brâncoveanu, chiar după 1699 când se dedese otărît în partea politicei austriace, li se împotrivea după cum vĕḑurăm cu o tăriă și cu o asprime care nu apar de cât rar în firea mlădioasă

Sibiiu, 29 Maiu, 1885.

Mintea sănătoasă începe a nu mai pricepe nebunia de cuvinte cuprinsă în coloanele diarelor unguresci fără osebire de coloare de partidă. Noi am dis că sunt prețioase descoperirile ce ni se fac, di de di ne convingem că ele sunt nebunie formală, cu toate acestea și astădi susținem, că ele ne sunt prețioase, de oare ce limpede vedem unde voesce sĕ ne ducă curentul de adi.

Dela înființarea reuniunei de maghiarisare în Ardeal cu centrul în Cluș s'a scris mult în diarele unguresci despre scopul și tendențele ei. Ni s'a dis că reuniunea din Cluș nu va avea chemare de a maghiarisa, ci ea se va mărginì numai la defensivă.

Cu o ipocrisie vrednică de rîs diarele din Cluș presentau lucrurile ca și când elementul românesc ar fi cel rĕsvrĕtitor și cel unguresc sêrmanul, lipit de pămênt, are lipsă de cârjele reuniunei de maghiarisare, — ca sĕ vorbim cu cuvitele lui Beksics — spre a se oprì la marginea prăpastiei.

S'a dis că valachii de noi avem fel de fel de reuniuni, care amenință esistența statului, constituțiunea și naționalitatea ungurească. S'a făcut provocare la reuniunile noastre culturale „Albina,“ „Julia“ și „Opinca“ și ele au fost presentate publicului neromân ca organisme destoinice de a periclita statul unguresc.

S'a dis deci că reuniunea din Cluș s'a înființat cu scopul de a paralisa acțiunea acestor reuniuni românesci.

În numĕrul 54 al diariului nostru am luat la critică ipocrisia diariului din Cluș, și toate deducțiunile lui le-am redus la adevĕrata lor valoare. Ignoranță sau rea voință am presupus noi în deducțiunile diariului din Cluș.

Este lucru vrednic de compătimire, când diare cu pretensii de seriositate susțin lucruri cari nu esistă, spre a demonstra îndreptățirea uneltirilor întreprinse contra naționălităților din patrie.

Am dis și dicem: „Albina“ nu este reuniune culturală, de pe teren cultural ea nu s'a putut abate pe cel polititic; pe această cale ea n'a atacat esistența statului, nu constituția, nu naționalitatea ungurească.

În cestiune de cultură a se provoca la „Albina“ este identic cu provocarea la liberalism și respectarea legilor în Ungaria. „Albina“ este institut de credit și economii ea-și face operațiile sale, literatura ei sunt cifrele. Nu vei afla deci luptă literară în „Albina“ nici câtă respectare de legi mai esistă în Ungaria, deși sunt casuri, unde ele totuși se respectează

A pretinde deci că trebue sĕ te lupți cu un lucru ce nu esistă, te faci de rîs, întocmai ca și dl Moldován Gergely, care în numĕrul 128 al diariului „Magyar Polgár“ ne spune că Moții din munții apuseni sunt unguri din nascere, dovadă numele, portul stătura și curagiul lor.

Dacă n'a avut îndreptățire la esistența sa reuniunea din Cluș cu privire la atacurile reuniunei literarie „Albina,“ mai puțin a avut față cu acțiunea reuniunei „Iulia,“ căci aceea s'a desființat în anul 1884, și cea de maghiarisare din Cluș pășesce în lume la anul 1885.

Activitatea Opincei încă este un ce minunat în feliul seu, căci după cum se scie „Opinca“ încă n'a vĕdut lumina soarelui. Sub diferite pretecste s'au respins statutele acestei proiectate reuniuni, și noi credem că inițiatorii ei „*mutatis mutandis*“ vor trimite spre aprobare statutele reuniunei de maghiarisare din Cluș, aceasta numai spre a-și asigura aprobarea statutelor.

După cum vedem argumentele invocate de diarele din Cluș spre a susținea îndreptățirea reuniunei de maghiarisare s'au basat pe lucruri neesistente, și noi am dis, că rĕu fac frații dela diarele din Cluș când mistifică și se fac de rîs în ochii lumei.

E cu mult mai consult a eșì pe față cu adevĕratele tendențe, și aceasta spre a ne întărì în credința, că ungurii mai păstrează unele note din caracterul lor cavaleresc — așa am dis noi, și constatăm nu fără oare-care satisfacție, că diarele unguresci ne-au înțeles, și noi suntem bun bucuroși că am primit deocamdată și atâta cât am primit.

Caracteristic este că rĕspunsul l-am primit deodată pre trei diferite căi.

Ca la oameni ortodocsi cari redactăm un diariu românesc politic fără a ne rușina mărturisind că suntem ortodocsi ne-a rĕspuns ministrul de culte Trefort în conventul protestanților cu ocasiunea alegerei contelui Tiszá [illegible]os de curator al bisericei protestante din districtul dincolo de Tisza.

După părerea Escelenției Sale a domnului ministru de culte și instrucțiune publică al Ungariei Trefort Ágoston religiunile dela noi sunt spre binele patriei — escepționând pre cei greco-orientali.

Aceasta e ideia fundamentală a politicei bisericesci urmărite de dl ministru față cu biserica noastră. Ca specialitate vine cestiunea ajutoriului de stat, și aici în locul domnului ministru vorbesce diariul guvernamental „Magyar Polgár.“ Și el vorbesce după cum adecă a vorbit în numĕrul de Sâmbăta trecută, despre care cetitorii nostri au informațiune destul de esactă.

A treia cale este cea a diariului „Budapesti Hirlap,“ și dacă voim a patra este cea a diariului „Pester Lloyd,“ care cu privire la colonia dela Piski consună într'u toate cu cei dela „Budapesti Hirlap.“ Aici ni se spune apriat că chemarea reuniunei din Cluș este maghiarisarea Ardealului.

După părerea celor din Pesta și Cluș valea Murĕșului este inima Ardealului. Maghiarisată odată inima, se maghiarisează întreg organismul

Încă odată mărturisim: Ne sunt de tot prețioase mărturisirile diariului din Pesta, căci ele ne spun ce se urmăresce. Nu e vorba aici de defensivă, nu de salvarea celor ce mai sunt încă salvabile.

Reuniunea din Cluș va avea a maghiarisa, sau cu cei din Pesta vorbind: a remaghiarisa.

Facem progrese în mărturisirea adevĕrurilor. Am ajuns deja la mărturisiri sincere. Dela remaghiarisare nu preste mult vom ajunge la maghiarisare, sau cu domnul ministru Trefort vorbind: amalgamisare.

Deocamdată ni se dice: valea Murĕșului e locuită de unguri valachisați, comitatul Huniadoarei de maghiari valachisați, Moții din munții apusului sunt oameni cu capul în mână — deci și ei sunt unguri valachisați, trebue sĕ-i remaghiarisăm. Preste puțin încă, și sinceritatea va fi deplină. Ni se va dice: sunteți valachi noi voim sĕ ve fericim prin maghiarisare.

Primul simptom l-am vĕdut la diariul „Budapesti Hirlap“ care se provoacă la vechii romani, cu „*Civis romanus.*“

Vom vedea în cele următoare cam ce prospecte se deschid prin resboiul de estirpare pre valea Murĕșului, totodată ne vom da silința a constata valoarea lui „*civis romanus*“ în gura gazetarilor dela „Budapesti Hirlap.“

Revista politică.

Parlamentul nostru pausează și în acest interval ministrii pregătesc materialul pentru sesiunea de toamnă Se vorbesce că la această sesiune se vor presenta mai multe proiecte de lege privitoriu la administrația internă în special diariul oficios al ministrului de interne „Nemzet“ ne spune că pe basa esperienților de până acuma se vor face unele modificări esențiale în legile privitoare la administrațiunea comitatelor și a comunei.

Nu ne este permis a presupune intențiuni rele inițiatorilor legislațiunei noastre, judecând însĕ după firea lucrurilor, noi nu putem ascepta nici un bine dela legislațiunea noastră, și o spunem și pentru ce. Legislațiunea în Ungaria este prea tare influințată de curentul șovinistic și părinții patriei, cari cunosc pericolul, spre care cu repediciune înaintăm, numai au curagiul a-și ridica glasul, spre a oprì pre cel de acuma, ca sĕ producă altul mai priincios.

De mult nu am mai audit voci moderate și înțelepte în parlamentul Ungariei, din contră am vĕdut că și ministrii călăresc cu predilecțiă pe calul de lemn al popularității, spre a se putea susținea la locul, de unde ar fi sĕ se îngrigească de bunăstarea tuturor cetățenilor fără osebire de confesiune și naționalitate.

Este caracteristic și pentru noi instructiv totodată a sci cum judecă oameni mai serioși despre parlamentul nostru. Pentru noi în cele naționale nu este autoritate domnul fost deputat dietal Eötvős Károly. Nici vom cita deci cuvintele lui, prin care a respins candidatura dilele acestea în Vesprim, nu i-le vom cita spre a face din ele pod pentru politica naționalităților , ce i le vom cita spre a caracterisa elementele, în mâna cărora zace viitoriul patriei noastre. În o epistolă adresată amicilor sei de principii Eötvős dice între altele: „De present în cercurile normative ale guvernului și ale parlamentului, și până la un grad oare-care chiar și în opinia publică domnesce un curent periculos, o teamă oare care față cu puterea, în loc de însuflețire egoism, în locul considerărei meritelor patriotice și civile, considerarea meritelor câstigate în oficiu, apoi nemotivata stimă a norocului pentru că esci născut magnat, rivalitatea de clase, cearta confesională, neconsiderarea intereselor poporului, îngreunarea fără cuvênt a sarcinelor lui, cultul persoanelor în locul cultului principielor, decadința moralității publice în mai multe direcțiuni: acesta este adevĕratul caracter al dilelor noastre.“

Până aici partea esențială a abdicerei domnului Eötvös. Ea este interesantă, și noi o dăm sub garanția esperiențelor făcute de domnul Eötvös, care după cum scim în sensaționalul proces dela Tisza Eszlár a representat pre ovrei. Va fi cunoscênd decì binișor spiritul domnitor din vieața publică a Ungariei.

Cu privire la politica guvernului engles în cestiunea Afganistanului n'avem sĕ constatăm succese. O telegramă ne aduce scirea laconică, că în urma votului camerei de jos, guvernul Gladstone și-a dat dimisiunea.

Diarele ne vor aduce sciri mai positive, până atunci înregistrăm părerile representantelui britanic din Asia.

și eminamente diplomatică a principelui român — totuși călugării începuseră sĕ astepte momentul catolicisării oficiale... *Utinam*, strigă unul care sta la Bucuresci, „*utinam et Agam et omnes videam papistas!* Sĕ dea Dumnedeu sĕ-i vĕd și pe domn și pe toți papistași.

Și tot ca urmare a acestei credințe care se întemeia pe călugărita politică a lui Leopold și pe victoriele lui în contra Turcilor, este și scrisoarea cardinalului Collonici către Teodosiu al Bucurescilor. P.-le Nilles ne dă această scrisoare care va sta în ochii istoricului pe aceiași liniă cu scrisorile din colecțiunea Hurmuzaki ale ambasadorului imperial dela Constantinopole comitele d'Ottinguen și cu acelea din colecțiunea Odobescu ale ambasadorului lui Ludovic XIV, dl de Ferriol dela Constantinopole. Aceste scrisori ale colecțiunei Odobescu, pe cari academia noastră le imprimă acum, învĕțatul profesor oenipontan, P.-le Nilles, le cunoasce după raportul adresat ministerului instrucțiunei publice din România de către onor. d. Odobescu cu privire la aceste documente, raport publicat în „Românul“ din 1883) 19, 20 21 22 Octobre vedi *Symbolae* II, pag. 1015).

Pe lângă aceste documente din care va apare în toate liniele ei această cestiune atât de însemnată pentru istoria bisericei române și pentru istoria noastră națională dela finele secolului XVII și începutul secolului XVIII; pe lângă aceste documente adăugêndu-se și cele ce cunoascem încă din cronicarii; din Condica Vistieriei (documente brâncovenesci) deja publicată; din Condica chrisoavelor (documente brâncovenesci) pe care dl Tocilescu directorul Revistei pentru Archeologiă o va da la tipar dilele acestea spre cel mai mare bine al studielor istorice române; și în fine din unele din documentele transilvane publicate de domnul Densușianu — cestiunea unirei catolico-române din Transilvania și turburările iscate din causa ei în țĕrile române, politica domnilor, atitudinea clerului, vor fi pe deplin cunoscute. Istoricul spriginindu-se pe ele va putea alcătuì un studiu într'adevĕr sciințific care va mulțămì chiar pe aceia cari, nici visând de documente, îți dă la ori-ce ocasiune în cap cu documentele.

Nu voiu părăsì această însemnată lucrare a Părintelui N. Nilles fără de a fi constatat cu mulțămire bogăția notelor și folositorul *Index nominum, personarum, locorum, rerum*, făcut cu o răbdare și cu o esactitate întradevĕr benedictină. Sarcina și osteneala studiosului, mulțămită acestei răbdări și acestei esectități, însutit de ușurate.

O observațiune însĕ cu privire la completele informațiuni ce ne dă meritosul autor al acestor *Simbolae.* La pag. 979-980 din vol. II. P. Nilles dă sub capitolul *De Moldovarum Unione cum Ecclesia catholica*, o scrisoare *(Breve Summi Pontificis)* a lui Gregoriu XIII către *Dilecto Filio Nobili Viro Petro Moldaviae principi* (Petru sciopul, domn atunci, 1583 Maiu 14, în Moldova) prin care papa anunță Domnului trămiterea lui Antoniu Possevinus în Moldova, pentru tratarea cestiunilor relative la unire. Cetitorii mei își aduc aminte că, studiând vieața lui Petru și a fiului seu la Innsbruk noi atinserăm și această cestiune a propensiunei lor pentru biserica latină.

De altă parte într'un „Curier literar“ publicat anul trecut (Marte 1884) în „Românul“ studiaserăm acì însemnătatea manuscriptelor lui Antoniu Passevinus, unul din misionarii cei mai drepți ai Romei trămiși sĕ opere în Orient, în Rusia, în Transilvania și în țĕrile de dincoaci de Carpați, pentru rĕspândirea catolicismului papal. Analisam atunci o publicațiune a P-telui jesuit Pierling intitulată *Antonii Possevini Missio Moscovitiae.* P-tele Nilles, care este tot *S. I.* adecă tot din societatea lui Isus ca și P-tele Pierling, pare că nu a cunoscut publicațiunea aceasta și împreună cu dênsa celelalte lucrări a susnumitului, toate privitoare la relațiunile Romei papale cu țĕrile schismatice ale Orientului. P-tele Nilles, în nota ce consacră lui Possevinus, nu citează de cât pe De Backer și pe Jean d'Origny, biograful lui Possevinus, care nu putea cunoasce manuscrip-

Generalul Lumsden a declarat fără nici o reservă că se simte tare ofensat de modul cum s'a purtat cu el cabinetul engles. În tot Orientul se vorbesce acum că în Londra cuvintele lui Komaroff au o valoare mai mare decât ale sale; trebue sĕ se creadă că dl Gladstone a sciut prea bine ce impresiune va produce în Orient o asemenea procedură, şi se crede deci în drept a presupune că dl Gladstone doresce a rĕspândì astfel de idei şi că raportul generalului rus Komaroff în privinţa incidentului dela Penjdeh a fost mai mult credut în Londra decât al seu, pentru-că dl Gladstone a vrut sĕ evite cabinetului seu necesitatea de a cere satisfacţiune dela guvernul rus.

Sir Peter Lumsden a anunţat că în Londra va da totul pe faţă, căci n'are nimic de ascuns şi nu-i este permis a lăsa sĕ se puie la îndoială afirmaţiunile sale, pentru-că aşa cere interesul guvernului. Datoria îi impune de a susţiunea cu cea mai mare tărie că acţiunea generalului Komaroff este o agresiune neprovocată şi nejustificabilă. După părerea lui sir Peter Lumsden cabinetul engles a comis o mare greşeală mai întâiu cu evacuarea Kandaharului şi pe urmă prin încrederea dată diplomaţiei rusesci, care lasă mult de dorit în ceea ce privesce iubirea de adevĕr. Eu însumi dise generalul Lumsden, am declarat în mod formal afganilor, pe basa asigurărilor ce mi s'au dat de autorităţile rusesci că nu trebue sĕ se teamă a fi atăcaţi de trupele ţarului, şi când atacul totuşi s'a sĕvêrşit, Énglitera s'a făcut de rîs; ear lăsând nerĕsbunat acest fapt rusesc, englesii 'şi atrag duşmănia afganilor. În genere însĕ afganii au întîmpinat evenimentele cu mai multă filosofie decât cum putea cine-va sĕ se astepte din partea lor. La început resentimentul contra englesilor a fost negreşit foarte mare şi aceasta s'a manifestat prin faptul că au reţinut curierul seu timp de optsprediece dile sub pretest de inundaţiuni; dar când vĕdură mai târdiu că Emirul ţine cu englezii şi-au schimbat şi ei atitudinea devenind mai amicali. Afganii sunt devotaţi Emirului lor şi nu esistă altă opiniune publică între ei decât părerile emise de Emir. De acì şi faptul că puterea ce are în partea ei pe Emirul Afganistanului are şi ţeara în partea sa. Cu toate acestea e un lucru de netăgăduit că prestigiul Engliterei între afgani s'a sdruncinat şi această sdruncinare este şi mai mare în India.

Sir Peter Lumsden n'a avut nici o întâlnire cu generalul Komaroff, dar a conferit cu colonelul Alikhanoff, pe care îl representă drept un bărbat foarte abil, un limbist eminent şi un desemnator perfect. Alikhanoff a declarat că este preste putinţă ca ruşii sĕ se mulţumească cu un miserabil petec de pămênt lângă graniţa afgană; ei aspiră sĕ ajungă la Herat, ear pe urmă şi mai departe.

Sir Peter Lumsden este de părere că lucrările comisiunei de delimitare a frontierei pot sĕ dureze ani întregi, căci ruşii escelează în arta trăgănirei. Tendinţa evidentă a politicei lor este de a se ţinè pendinte cestiunea, până ce împregiurările le vor permite a-şi formula noile lor pretenţiuni. Dacă Englitera va sta nepăsătoare şi va neglige de a se opune la înaintarea ruşilor, ea însĕ-şi va fi rĕspundĕtoare pentru consecinţele desastroase ale unei atari negligenţe. Între altele generalul a stabilit că ruşii sunt în posiţiunea de a trimite canoniere din marea Baltică în marea Caspică prin mai multe canaluri şi fluvii şi a transporta trupe pe această cale, şi că acum mai bine ca 150 vapoare străbat marea Caspică. Pe de altă parte a constatat că domnesce o mare agitaţiune printre triburile turcomane, ear principele Donducoff Carsacoff este şi el foarte nepopular. Afară de aceasta Rusia şi-a vătămat foarte mult impuind nisce tacse enorme asupra mărfurilor ce se impoartă în Baku. Această urcare a tarifelor s'a făcut în urma unei promisiuni dată de către ţar comercianţilor din Moscova, dar consecinţa a fost că comerciul a dispărut aproape cu desăvârşire din Baku.

Inmormêntarea lui Victor Hugo.

(Telegrama diarului „Neue Freue Press“).

Paris, 1 Iunie. — Ori cât fusese de încordată asteptarea generală pentru îmormêntarea lui Victor Hugo — încordare produsă prin cele mai nemărginite imne de laudă publicate de diare la adresa poetului decedat — ea a fost totuşi cu mult covîrşită încă de realitatea lucrurilor. Generaţiunea presentă n'a mai vĕdut un asemenea eveniment în nisce dimensiuni aşa de grandioase, nici nu este cu putinţă vre-o comparaţiune cu ori-ce altă ceremonie de această natură. Nici Thiers nici Gambeta n'au fost înmormêntaţi cu asemenea onorur. Nici-odată nu s'a vĕdut un atât de mare interes din partea tuturor claselor populaţiunei. Profeţiile sinistre nu s'au împlinit. Înainte de pornirea cortegiului s'au întêmplat, ce e dreptul, câte-va certe mici, dar s'au mărginit în cercuri foarte restrênse, aşa că marea solemnitate a rĕmas neatinsă de ele, ba nici n'au ajuns la cunoscinţa participatorilor. Poporul din Paris a avut o atitudine demnă de un popor mare şi liber. Toate acusările clericale şi monarchice trebue sĕ amuţească faţă cu acest fapt de netăgăduit.

Încă din diori de diuă cortegiurile corporaţiunilor începură sĕ pornească spre Arcul de Triumf. În piaţa care încongioară, Arcul rĕspunde un mare numĕr de strade. Cât vedeai cu ochiul stradele erau înţesate de societăţi şi corporaţiuni aşedate în lungi rênduri cu bandierele şi coroanele lor. Din toate părţile audiai semnale şi cuvinte de comandă.

În tot lungul drumului pe unde trebuia sĕ treacă cortegiul funebru stătea deja un lanţ gros de oameni care crescea din minut în minut. Cavaleria deşertase de public şi ţinuse liberă vasta cale principală care duce dela Arcul de Triumf la piaţa Concordiei. Numai carele încărcate cu cununi asteptau în acest loc momentul de a deschide cortegiul. În jurul Arcului de Triumf se adunară înalţii demnitari şi militarii superiori invitaţi, în uniformele lor strălucite.

Arcul de Triumf, în interiorul căruia se afla catafalcul, forma un contrast splendid şi totdeodată funebru cu cerul înorat. Sicriul însuşi era acoperit cu un linţoliu de catifea presărat de stele şi de flori.

După-ce se adunaseră toţi membrii guvernului, ambasada Marei Britanii şi Italiei şi toate persoanele oficiale, apăru familia lui Victor Hugo, nepoţii sei Georges şi Jeana. Musica întonă marşul funebru, şi toţi se descoperiră pentru a saluta familia şi a manifesta respectul ce le inspiră durerea ei. Membrii guvernului se apropiară de membrii familiei lui Victor Hugo pentru a adresa complimentele de condolenţe. La 10 oare şi 40 minute se începură funerariile propriu dise.

În faţa catafalcului se ridicase o tribună căptuşită cu postav negru. Pe dênsa s'a suit bĕtrânul preşedinte al Senatului, d. Leroyer, a cărui voce tremurândă de emoţiune abia putu fi audită. „Victor Hugo, dise el, a urmărit neîncetat idealul suprem al dreptăţei şi umanităţei şi a esercitat asupra moralei Franciei o influinţă înmensă.“ Apoi urmă preşedintele Camerei, dl Floquet, care a vorbit cu o voce rĕsunătoare şi cu un patos nobil. „Sĕrbarea de adi nu este o înmormêntare, dise el, ci o apoteosă.“ Floquet salută în Victor Hugo pe un apostol neperitor, al cărui cuvênt etern va conduce la cucerirea definitivă a libertăţei egalităţei şi fraternităţei. Cuvintele finale ale lui Floquet: *à vous, sainte patrie et sainte liberté* au produs un efect profund. În numele guvernului vorbì ministrul instrucţiunei dl Goblet. „Victor Hugo, dise el, va rĕmânè înalta personificare a acestui secol, ale cărui istorii contraste, nedomeriri idei şi aspiraţiuni el le-a întrunit în sine mai bine ca ori-ce alt om; oratorul constată caracterul curat umanitar al lui Victor Hugo, care representa între noi spiritul toleranţei şi al păcei.“

În numele Academiei lua cuvêntul dl Emil Augier, îmbrăcat în costumul seu de academician.

Discursul lui Augier a fost un cap de operă de elocinţă sublimă şi a obţinut aprobarea generală. El a accentuat mai cu seamă faptul că Francia face astădi poetului suveran onoruri suverane. Toate aceste discursuri n'aveau un cuprins politic, sau cel puţin polemic. O escepţiune a fost numai cuvêntarea preşedintelui consiliului municipal al oraşului Paris care a accentuat poate mai mult decât se cuvenea în împregiurările date punctul că Parisul formează o singură comunitate şi că trebue sĕ i se acoarde prin urmare autonomia comunală. această cuvêntare a fost întreruptă prin câte-va strigăte de: Assez! După aceea a vorbit preşedintele consiliului general.

Dela arcul de triumf până la Sena.

La 11 oare şi 25 minute s'a dat semnalul de plecare. A fost un moment de supremă emoţiune acela în care mulţimea imensă care cu puţin înainte părea încă încremenită, se puse în mişcare în sunetele puternice ale Marsielesei, în sgomotul trimbiţelor, în mijlocul strigătelor comandanţilor, în bubuitul surd şi năprasnic al tunurilor, în tumultul vocilor omenesci amestecate cu bătăile greoaie ale tobelor. Din haosul primitiv se alcătuì încetul cu încetul un convoiu lung, nesfîrşit, plin de viaţă şi bogat în colori, al cărui cap îl forma un detaşament de chiurasieri, După carele uriaşe încărcate cu cununi urmă dricul modest al sĕracilor aşa cum o ceruse Victor Hugo. Pe dric era aşedat sicriul, împodobit cu douĕ ramuri mari poleite de palmieri După dric veneau: familia, corpurile oficiale, generalii, oamenii de litere şi diaristii. O coloană mare de pompieri cu coifurile scânteitoare încheia cortegiul oficial, care care umplea mai tot drumul dela Arcul de Triumf până la piaţa Concordiei: un drum de o jumĕtate de oară; abia pe urmă venea lanţul cel nesfîrşit de deputaţiuni şi societăţi, ale căror membri veniseră îmbrăcaţi în costume civile şi diferite uniforme, cu drapelele coroanele şi bandierele lor.

Mulţimea aplauda şi esclama când dăria cununile cele mari; pe ici-colea rĕsuna şi strigătul: *Vive Victor Hugo!* Lucrători, mici comercianţi şi streini forma acì contingentul principal al curioşilor, cari de multe ori îşi manifestau sincera lor compătimire într'un mod naiv. Cortegiul trecu dinaintea palatului Industriei şi apucă pe pe piaţa Concordiei. Această piaţă vastă gemea de lume. În loc de statui vedea piramide vii. Pe coperişurile ministerului de marină şi ale casei de peste drum era asemenea sutimi de oameni. Rampa palatului Tuileriilor era copleşită de mi şi mi de oameni. Din tot locul acesta imens nu putea sĕ vĕdi un peticuţ de pămênt, afară de drumul ţinut liber de către cavalerie, poliţie şi soldaţi. Nici o fereastră nu era neocupată şi chiar pe coperişurile caselor celor mai depărtate se vedeau oameni numĕroşi, ba şi turnul bisericei Sânta-Magdalena, care se află pe o altă piaţă, fusese escaladat şi ocupat până în vêrf. Chiar de ar fi vrut sĕ turbure cine-va ordinea acì, i-ar fi fost cu neputinţă sĕ pătrundă prin zidul acesta de oameni. Dar cu toate gloatele cele mari de oameni ce se adunaseră acì, liniscea a domnit şi nu mai aclamaţiuni au resunat. Capul cortegiului ajunsese acum pe la puntea Concordiei. Carele cu cununile de flori erau trase de caii lor, cari mergeau la pas.

Când am ajuns pe punte o privelişte nouă şi fără seamĕn în lume se înfăţişă privirilor noastre uimite. Amîndouĕ ţĕrmurile, cât vedeai cu ochiul, erau ocupate de oameni, podurile gemeau şi par că ameninţau sĕ se surpe sub enorma lor povară, coperişurile şi întrările stabilimentelor de băi erau ticsite. Vaporaşe mici încărcate peste mĕsură de mult cu oameni, steteau înşirate de amêndouĕ părţile podului. Scara cea mare din faţa palatului Burbon, unde se află Camera, era aşedată de publicul invitat, care salută cu respect convoiul. Trecerea podului Senei s'a făcut încet, dar în cea mai bună ordine. Podul era menţinut pe deplin liber şi bine păzit.

Arcul de triumf dispărea din ce în ce mai mult dinaintea privirilor noastre, şi, în cele din urmă, nu se mai vedea de cât ca o fantomă. Cerul tot era încă înorat şi arunca o umbră posomorîtă asupra convoiului, care nu înainta de cât cu greu. Dar în intervalele scurte în cari razele soarelui isbutiau sĕ străbată printre nori, culorile se aprindeau, coifurile sclipeau şi armele licăriau. Un potop de lume umplea şoseaua întinsă a Câmpiilor Elisee. Dar nu numai strada însăşi, ci şi casele furnicau până în vêrful coperişelor de oameni şi ear oameni. Se ţineau de stâlpii felinarelor, se agăţau de copaci ca omidile; scări, mese, scaune, bănci, în genere tot ce poate ţine oameni, erau întrebuinţate ca puncte de privire. Stradele ce rĕsăreau din spre Câmpiile Elisee se puteau compara cu un amfiteatru, în care se înghesuia o gloată compusă din mii şi mii de capete. Numai câţi-va soldaţi şi mici detaşamente de agenţi poliţienesci fură de ajuns acì pentru a menţine ordinea, şi numai de douĕ ori s'a oprit convoiul pentru a se mai odichnì.

Dela Sena până la Pantheon.

La 12 oare şi 30 minute ne aflam pe ţĕrmul celalalt. Acì se făcu o mică pausă. Se spune că s'ar fi confiscat câte-va drapele şi că s'ar fi făcut mai multe arestări, dar aceste lucruri s'au petrecut

---

tele acum scoase la lumină din documentele bibliotecelor jesuită şi vaticană de părintele Pierling.

Regretăm aceasta din următorul punct de vedere: dacă părintele Nilles ar fi cunoscut lucrările părintelui Pierling ar fi aflat că acesta posede un manuscript în care Possevinus descrie Transilvania şi ţĕrile vecine în anul 1581; manuscriptul e cu desĕvêrşire inedit şi cu atât mai preţios cu cât originalul, ne spune părintele Pierling, a dispărut din biblioteca vaticană de acum vre-o 15 ani, aşa că numai el are copia fidelă şi unică. Acest studiu al desteptului jesuit de acum 300 de ani s'ar fi potrivit foarte bine în lucrarea părintelui Nilles.

Acest document, împreună cu cele publicate în *Symbolae* şi cu cele ce posedem noi Românii în colecţiunile noastre, ar rĕspândì o lumină cu totul nouĕ asupra luptelor şi competiţiunilor atât de numeroase, cari nelinisciau şi chinuiau ţĕrile române la finele secolului XVI.

Gion.

fără mare gâlceavă, fiind-că anarchistii n'au opus o resistenţă violentă. Alţii 'şi esprimau temerea că pe bulevardul St. Michel s'ar putea ivì niscai-va neorêndueli. Anarchiştii ar fi voit sĕ năvălească acolo, dar gendarmii le-au tăiat calea aşa că încercarea lor de a provoca o zăpăceală nu a reuşit.

Nici foburgul aristocratic St. Germain n'a putut resista curentului general, ori cât a agitat contra acestei înmormêntări presa monarchică şi clericală. Ferestrele multor palate nobile se deschiseră şi se împodobiră cu postavuri şi covoare scumpe. Dame elegante şi cavaleri distinşi priviau cortegiul, de şi lipsiau cu totul preoţii, sunetele clopotelor, şi cea mai mică emblemă bisericească. Deşì acì bulevardul este foarte larg, convoiul tot nu putea sĕ înainteze decât la pas, căci şi acì stradele erau înţesate de lume. Este o minune cum unii oameni au putut sĕ ajungă la nisce locuri aproape imposibil de ocupat. Până şi din coşurile caselor vedeai eşind capete omenesci. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Reuniunea română de cântări) din Sibiiu va arangia **Sâmbătă în 13 Iunie a. c. o escursiune împreunată cu cântare şi joc în Dumbrava Sibiiului.** La aceasta escursiune sunt învitaţi p. t. membrii activi şi ajutători ai Reuniunei de cântări, apoi membrii Reuniunei femeilor române şi ai Societăţei de lectură din Sibiiu.

Invitări speciale nu se fac. Plecarea va avè loc la 2 oare. Fiind timpul nefavorabil escursiunea se va amêna pe altă ḑi, ceea-ce se va aduce la cunoscinţă pe calea ḑiaristicei locale.

* (Concertul societăţei corale române „Ecoul,“ anunţat de noi, ḑice „Voinţa Naţională“ a avut loc Vineri seara la 24 Maiu în sala Ateneului, în asistenţa unui public numĕros şi ales care se grăbise fie pentru a asculta pe concertanţi, fie pentru a sprigini această evoluţiune a artei musicale române. Succesul a fost deplin şi altfel nici că se putea, de oare ce societatea este compusă din tot ce are Bucuresci mai distins ca cântăreţi, ceea ce-i asigură un viitor strălucit.

Dintre bucăţile corale ce s'au cântat am ascultat cu o deosebită plăcere „Primăvara“ de Porumbescu. „Cucuruz cu frunza în sus“ de Humpel dela Iaşi şi „Barcarola“ de Wachmann. Ele cu adevĕrat au fost bine cântate de corul societăţii dirigiat cu multă sciinţă de simpaticul profesor C. Bărcănescu, directorul revistei musicale „Doina,“ iniţiatorul şi fundatorul acestei societăţi, întâia şi unica în România până aḑi, căruia îi aducem toate laudele ce merită. Dintre membrii societăţii au cântat soluri d-nii D. Theodorescu, basul teatrului Naţional, un tênĕr cu vocea foarte frumoasă, care a obţinut aplause îndelungi în aria din „I Vespri Siciliani;“ d. D. Raşianu, iubitul tenorino, a cântat cu o mare simţire serenada din Don Pasqual „Com è gentil“, tradusă de domnia sa însuşi în versuri românesci; publicul şi-a arătat mulţumirea prin aplause şi bisuri: d. D. Herescu, cunoscutul bas, a cântat „sĕ tremure duşmanii, arie din opera „Fata dela Cozia“ de bĕtrênul compositor Flechtenmacher, pe carea moartea talentatului seu fiu Ernest l-a impedecat a o termina: această arie a avut un succes imens atât ca composiţie cât şi ca ecsecuţiune: lumea a aplaudat cu entusiasm. La acest concert a mai dat concurs şi tĕnĕrul violonist Kneisel, virtuos, care printr'o execuţiune perfectă, plină de talent şi sciinţă a atins culmea frumosului. D-ra Marcovici, de asemenea a cântat foarte bine la piano.

În scurt această serată a fost o adevĕrată sĕrbătoare musicală atât pentru auditori cât şi pentru membrii nouei societăţi, căreia îi urăm grăbnică propăşire şi ajungerea scopului ce urmăresce.

* (Moartă de bucurie.) — Ḑiarul „Roman“ povestesce următoarele:

Dna Ita soţia comerciantului de manufactură Iţic Tenenbaum ce-i ḑic şi Botoşinean din acest oraş are o fică din prima căsătorie care, măritându-se a urmat pe bărbatul ei în ţĕri streine, până şi în America. Şepte ani după aceasta căsătorie, afacerile mergând rĕu, fica se întoarse cu bărbatul în Roman la părinţi. După un timp părechea plecă din nou în lume, şi muma sa Ita nu avu nici o scire despre copii sei, până acum câteva ḑile, adecă după opt ani dela noua lor plecare. În acest timp afacerile bĕtrânului Tenenbaum, soţul Itei, mergênd din rĕu în rĕu, aducea o ameninţare în familie care este destul de numĕroasă. În mijlocul acestei stări de lucruri, venì la auḑul mumei desasperênde că fiica sa despre care nu mai scia de atâta timp, se găsea într'o posiţiune prosperândă, prin un fericit joc al bărbatului ei, pe lângă Bursa din Paris. Muma din Roman nu întârḑie de a corespunde cu fiica sa, punênd-o în curent de greutăţile în cari se afla, şi învocând spriginul seu. Se ḑice că această corespondenţă a urmat mai mult timp şi, în cele din urmă cam pela începutul acestei luni d-na Tennenbaum primì îmbucurătoarea scire dela fiica sa, că va sosí în curênd în Roman şi că va regula totul spre bine apoi o altă scire mai recentă anunţă pe nerĕbdătoarea mumă, că fica sa se află la Cernĕuţi şi că pleacă direct la Roman pentru a-şi vedea părinţii.

D na Tennenbaum, in dorinţa de a-şi vedea mai curênd pe fica sa, care era menită de a-i uşura nevoile familiei, se hotărì de a eşì înaintea copilului mult asteptat, făcĕndu-i întimpinare la Iţcani.

Cu această intenţiune, bĕtrâna se duse la gară se pregătì pentru plecare, şi la venirea trenului din jos, în nerăbdarea sa şi cuprinsă de o bucurie ne spusă de a vedea mai curend pe fiică sa, îngălbenì de odată, un tremur sguduì tot corpul seu şi căḑu pe peronul gărei fără de simţire. Transportată acasă ea încetă pe dată din vieaţă.

* (Superstiţiuni.) — Cetim următoarele în „Gazeta Buzeului:“

„În noaptea de 18—19 curent, de către nisce indiviḑi necunoscuţi s'a desgropat din curtea bisericei sf. Nicolae din comuna Vernesci, osemintele decedatului Matache Căplescu care era de vre-o doi ani trecuţi, ducêndu-le unde nu se scie.

„Împregiurarea care a provocat acest fapt este că decedatul Căplescu a murit spânzurat, şi locuitorii cred că seceta ce îi bântue provine din causă că se găsesce acest spânḑurat îngropat la biserică pe când, după cum ḑic ei, trebuia sĕ se îngroape la locul unde s'a găsit spânḑurat, şi că dacă se va desgropa şi da pe gârlă, ploile sa vor pornì; ast-fel împinşi de aceasta credinţă l-au desgropat şi se crede a-l fi dat pe gârlă.

„Aceasta decisiune se luase de locuitori încă din anul trecut, dar la încercarea ce au făcut de a'l desgropa nu au putut reuşì de cât ai rupe un picior, fiind-că îi apucase ḑiua, pe care dându-l pe gârlă, întêmplarea a făcut că la vre-o două ḑile sĕ se pornească ploile; ceea-ce contribuit ale întărì mai mult credinţa în această erezie.“

* (Descoperirea unei crime comise în anul trecut.) Cetim următoarele în „Liberalul“ din Iaşi:

„În toamna anului 1884 între Oneşti (un sat din comuna Şipotele, plasa Bahluiu, judeţul Iaşi) şi Plugari (un alt sat din comuna Lătăi, plasa Coşula, judeţul Botoşani) s'a făptuit o crimă care era menită sĕ rĕmâe ascunsă. Această crimă era omorul lui Ioan Teodorescu prin împuşcare. Corpul s'a găsit în anul acela, străbătut de un glonte la creieri şi altul în piept. S'a făcut mai multe cercetări fără nici un resultat. Într'un rênd se învinovăţise aproape fără nici un temeiu doi locuitori din Plugari, anume: Grigore Darie şi Dimitrie Beleuţa. În cele din urmă, acum când începea a se crede de toţi că autorul omorului lui Teodorescu va rĕmânea necunoscut pentru totdeauna, când se credea că omorul va fi un mister nedeslegat, s'a descoperit autorul şi mai rĕmâne de sciut numai causa care l-a împins sĕ comită o crimă atât de oribilă.

„Omorîtorul lui Teodorescu e un cumnat al seu Iorgu Zacharia. Cel puţin domnesce convingerea atât printre locuitorii din Chişcăreni, unde locuia, avênd ocupaţiunea de cârcîumar, cât şi în cercurile judiciare.

„Când Zacharia a omorît pe Teodorescu, i-a luat un palton şi ciasornicul dela brâu. A asistat cu mult sânge rece la toate cercetările ce s'a făcut de către autorităţi şi nici umbra unui presupus asupra lui nu era. Din nenorocire pentru dênsul a voit sĕ dea casa cu chirie unuia Marcu Bercovici. Paltonul pe care-l luase dela Teodorescu, Zacharia îl ascunsese sub podelele unui graşd. Temêndu-se sĕ nu facă reparaţie chiriaşul a scos paltonul de sub podele şi l'a dus în podul caselor dlui Teodor Ionescu, cu care e de asemenea cumnat. Acesta dând peste palton l'a dus la primărie. S'a făcut cercetări şi cu toate că încă nu s'a dat cel din urmă cuvênt asupra vinovăţiei lui Iorgu Zacharia, care e închis în penetenciarul din oraşul nostru, esistă, după cum am mai spus, convingerea că el ar fi autorul faptului, care convingere e şi mai mult întărită prin aceea că s'a găsit şi ciasornicul lui Teodorescu asvârlit în Miletin, o apă ce curge pe alăturea de casa lui Zacharia. Se vede că acesta vĕḑêndu-se strimtorat l'a asvârlit cu mult mai în urmă, de vreme ce ciasornicul nu e de loc ruginit, lucru ce s'ar fi întêmplat dacă ar fi fost aruncat în apă mai mult. Ceasornicul a fost găsit de nisce copii pe când prindea pesce.“

* (Bibliografic.) A apărut de sub tipariu opul dlui Rudolf Bergner întitulat „*Das Wächterhaus von Suliguli und andere Karpathengeschichten,*“ *von* Rudolf Bergner. München und Leipzig. G. Franz'scher Verlag I. Roth. K. B. Hofbuchändler 1885. Conţine 184 pagine. Preţul 3 marce.

A apărut mai departe de acelaşi autor opul „*In der Marmaros*“ *von* Rudolf Bergner Mit einer Karte. München und Leipzig G. Franz'scher Verlag I. Roth, H. B. Hofbuchändler 1885. Preţul acestela e 4 marke 50 Pfg.

Asupra cuprinsului acestor opuri vom revenì.

— În ḑilele aceste primirăm opul dlui Ioan Popea, profesor la gimnasiul român din Braşov întitulat „*Carte de cetire*“ pentru gimnasii, scoale reale, comerciale, pedagogice (normale) şi pentru scoale de adulţi. Tom. I. Editura autorului Sibiiu 1885. Tiparul institutului tipografic, societate pe acţii. Deşì am publicat în foiletonul ḑiarului nostru o dare de seamă — reproducênd după „Românul“ Curierul literar — despre acest op al dlui Popea, ce e menit a umplea o lacună între obiectele de învĕţământ, totuşi ne reservăm dreptul a mai revenì.

Loterie.

Mercuri în 9 Iuniu n. 1885.

Sibiiu:	**33**	**45**	**79**	**59**	**4**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 8 Iuniu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.55	98.50
Renta ung. de hârtie	92.90	92 90
Acţiuni de bancă de credit ung.	287.75	287.75
Galbin	5 87	5.84
Napoleon	9.86½	9.85
100 marce nemţeşti	60 95	60.—
London (pe poliţă de trei luni)	124.30	124.40

Nr. 121. [1026] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Teodor Pulca din parochia Criţu cu filiele aparţinĕtoare Meşindorf şi Cloasterf protopresbiteratul Cohalmului, în urma incuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan se escrie concurs cu termin *de 30 ḑile* dela prima publicare;

Emolumente:

1. Folosirea jumĕtate a porţiunea canonică atât din matera Criţu cât şi din filia Meşindorf (4 jugĕre) computate în 75 fl. v. a.

2. Jumĕtate din simbria dela popor atât din matera, cât şi din filii computată în 75 fl. v. a.

3. Jumĕtate din toate venitele stolare atât din matera cât şi din filii computată în 30 fl.

4. Folosirea unei grădini şi a cimiteriului precum şi alte accidenţii computate în termini medii 40 fl.

5. Prospect pentru a putea ocupa eventual şi postul învĕţătoresc în matera.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne suplicele lor instruite conform stat. org. la oficiul protopresbiteral concernent.

Criţu în 21 Maiu 1885.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

N. Mircea,
adm. protopresbiteral.

---

158 szám 1885 [1027] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balásfalvi kir. járásbiróság 527 1882 számu végzése által az „Albina“ hitelintézet javára oláh-bogáti Mechea Vaszilié és társai ellen 275 frt. 61 kr. tőke, ennek 1878 évi Aprilis hó 29 napjától számitandó 8% kamatai és eddigi összes perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilaglefoglalt és 462 frtra becsült 2 drb 7. éves meddő tehén, 1 drb 2 éves tino 1 ökörszekér, 1 eke, 1 kalangya széna két szekérnyi, 6 drb bárány bőr, 2 szekér tengely, 3 szuszék, 2 drb egy éves szürke sertés, 2 rosz szekér kerék, 1 boglya széna 1½ szekérnyí, s több paraszt hází butorok és eszközökből áló ingoságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 831 1885 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Oláh-Bogáton alperesek lakásan leendő eszközlésére 1885-ik év Iunius ho 19-ik napjának délelőtt 11 orája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándekozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő iogóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-oban megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balásfalván 1886-ik évi Iunius hó 6-ik napján.

Thát György
kir. birósági végrehajtó.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58. Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Iuniu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

La Nr. cons. 2066 Plen. 1885.

Cerculariu

către onoratele oficii parochiale și onorații membrii ai sinodului protopresbiteral electoral din tractul gr. or. al Mediașului.

Prin ordinațiunea Preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 25 Aprile a. c. Nr. 2066 Plen. subsemnatul a primit însărcinarea de a convoca și conduce sinodul protopresbiteral înmulțit al tractului Mediașului pentru alegerea de protopresbiter al acestui protopresbiterat.

În conformitate cu această însărcinare am onoare a convoca prin aceasta pre onorații membri — preoți și mireni, ordinari și estraordinari — ai sinodului protopresbiteral înmulțit din protopresbiteratul Mediașului, la sonodul electoral ce se va ținea **Joi în 20 Iuniu a. c. st. vechiu la 11 oare a. m. în biserica noastră din Mediaș.**

În ḑiua alegerei la 9 oare a. m. se va ținea servițiul divin cu chemarea Duchului sfânt în biserica noastră din Mediaș, la care sunt poftiți a participa toți membrii sinodului.

Tot odată, convoc prin aceaste Comitetul protopresbiteral al acelui tract la o ședință preconsultativă pe **Mercuri în 19 Iunie a. st. v. la 5 oare p. m. la casa parochială de acolo.**

Acest cerculariu, căruia se alătură lista membrilor sinodali, sĕ comunică tuturor oficiilor parochiale din protopresbiterat spre publicare în bisericile parochiale în cea mai de aproape ḑi de sĕrbătoare și spre a se aduce la cunoscința tnturor membrilor sinodali.

Mercurea la 24 Maiu, 1885.

I. Droc m. p.,
comisariu consistorial.

Sibiiu, 29 Maiu, 1885.

Cestiunea principală, care de present preocupă ḑiaristica română dela noi, este afacerea ajutoriului de stat al bisericei noastre ortodocse rĕsăritene. Fie-care român bine simțitoriu este de convingerea, că această afacere are o deosebită importanță, și între impregiurări normale importanța ei ar aduce cu sine, ca ḑiaristica noastră, sĕ o discute în mod obiectiv, și cu chipul acesta sĕ o reducă la adevĕrata ei valoare. Aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât este trist și dureros a folosì chiar și cestiunile cele mai grave pentru satisfacerea unor inclinațiuni, cari nu-și au isvorul în inima curată românească, ci ele privesc ori ce ocasiune de binevenită numai spre a suspiționa fără nici un temeiu. și a lovì în bărbații, pre cari posițiunea lor în vieața noastră socială se pare că i-a predestinat de a fi obiectul satisfacerei urei personale.

Așa și de astădată cestiunea ajutoriului de stat servesce ḑiaristicei noastre de bun pretest spre a lovì tot în sermana de biserică simulând durere pentru trista soarte și umilire ce i se prepară.

În preasma sinodului archidiecesan estraordinariu, convocat espres spre a ḑice cuvêntul din urmă în această afacere, unele dintre ḑiarele noastre află cu cale a prevenì votul sinodului, a prejudeca se înțelege prin informațiuni malițioase, a căror adevĕrată valoare se reduce la invecțiuni provenite din maliție.

În numĕrul trecut al ḑiariului nostru am luat posițiune față cu ḑiariul „Tribuna," care este manifestațiunea comorei de bunătăți ce stă ascunsă în inima bărbaților chemați a fericì biserica noastră.

Ne-a durut mult vĕḑênd calea greșită, pe care a pornit oamenii dela „Tribuna" însĕ față cu ei trebue sĕ fim răbdători, căci ei ca factori în biserica noastră se simt chemați a-și rĕsbuna pe ori ce cale desastrele, provocate asupră-le de ei înșiși. Înțelegem sĕ se provoace la timpul de aur al idealurilor perdute bărbații, cari astăḑi privesc la ruinile provocate de ei însiși, nu înțelegem insĕ cuvêntul pentru care „Gazeta Transilvaniei" vine și mistifică și ea de dragul Eldoradului fraților de un sânge, pre cari unirea cu biserica Romei i scutesce deocamdată de persecuțiunile cărora suntem espuși noi ortodocsii. Și nu putem înțelege malița fraților dela „Gazeta" mai ales după ce ei au vĕḑut negru pre alb adevĕratele motive, pentru cari biserica noastră este luată la goană, și le-au vĕḑut publicate și comentate în un ḑiariu guvernamental, care fraților dela „Gazetă" le face curte pentru legătura lor bisericească cu scaunul papal.

Românii ortodocsi s'au indignat în inima lor vĕḑênd că autonomia noastră bisericească este spine în ochii oamenilor têrêți de curentul șovinistic de astăḑi. S'au indignat când au vĕḑut că în paguba noastră connaționalilor nostri li se trag la îndoială adevĕratele simțeminte românesci.

Nu mai puțină indignațiune a trebuit sĕ ne cuprindă, vĕḑênd că colegii dela „Gazeta Transilvaniei" secundează vrăsmașilor nostri în persecuțiunea sistematică îndreptată contra bisericei noastre.

Paralel a mers această persecuțiune dela inceputul ei și până acuma. Cetească ori și cine biografia fericitului Șaguna, scrisă de Părintele archimandrit Popea. Percurgă diferitele atacuri ale fraților dela Gazeta îndreptate contra bisericei noastre, și se va convinge, că sistematică a fost ținuta vrășmașă a Gazetei atunci contra bisericei când archiereu a fost Șaguna, vrășmașă este astăḑi când archiereu este Miron Romanul, și în ambele casuri a fost și este vrășmașă, căci așa cer interesele confesionale ale acelora, cari conduc și în prima linie susțin Gazeta, și în preocupațiunile lor nici când nu pot avea inimă crestinească față cu noi „șistematicii" cum ne numesc ei în opurile lor.

Sunt șireți oamenii dela „Gazeta Transilvaniei," Ei se pun la spatele celor dela „Tribuna," și sub firma acestora lovesc în capul bisericei noastre.

Așa în numĕrul 120 dela 30 Maiu a. c. „Gazeta Transilvaniei" vorbind despre convocarea sinodului nostru în sessiune estraordinariă ajunge la conclusiunile fraților dela „Tribuna."

Ajutoriul de stat a ajuns la studiul actual, căci actualul archiepiscop al nostru n'a sprigìnit pre consistoriu în apĕrarea drepturilor noastre bisericesci, din contră: „Archiepiscopul a stat la o parte, și n'a făcut nici un pas înaintea Domnitorului și a cercurilor competente."

Așa ḑice „Gazeta Transilvaniei" și în dragostea ei către biserica noastră este foarte dispusă a joca rola de maimuță a ḑiariului din Sibiiu „Tribuna."

Ca se apară originală în ale sale, „Gazeta" atribue archiereului nostru o rolă pasivă, precând „Tribuna" vorbia mai eri alaltă-eri de conivența archiereului nostru cu guvernul în cestiunea ajutoriului de stat.

Nu scim în ce legături stau neortodocsii dela „Gazeta" cu ortodocsii neortodocsi dela „Tribuna." Nu putem sci în ce necs stau ambii cu cei dela „Magyar Polgár" în ce privesce vederile asupra motivelor din cari se prigonesce biserica noastră și din partea ungurilor și din partea românilor ortodocsi și neortodocsi.

De aceea fără a mai căuta după adevĕratele motive aflăm o mare înrudire între uneltirile ḑiaristilor dela „Magyar Polgár" și românii nostri, constatăm aceste semne caracteristice ale timpului și fraților dela Gazetă le mai ḑicem pentru a ḑecea oară poate:

Cuget bun și inimă curată.

Vom mai revenì.

Arad, în 11 Iuniu 1885.

Cetatea Arad are de eri seara ḑile de sĕrbătoare mare. Ministrul de agricultură, industriă și comerciu P. Szechenyi însoțit de secretariul presidial Jenei, au sosit eri seara la 7 oare aici în Arad și este oaspele simpatic al Aradanilor. La gară a fost intêmpinat cu mare entusiasm din partea înalților funcționari de stat, în frunte cu comitele suprem Tabajdi și primarul Salacz, care a bineventat pe ministru în peron.

Printre somitățile orașului am vĕḑut și pe dl Dim. Bonciu.

FOIȚA.

Despre cântările bisericesci.

Multă neindestulare și nedumerire s'a manifestat ca de cinciḑeci și mai ales de vre-o treiḑeci de ani încoace asupra cântărilor bisericesci așa precum se esecutează ele în amêndouĕ bisericile românesci de ritul resăritean. S'au făcut de o parte și de alta dincoace și dincolo de munți diverse incercări de a întimpina rĕul prin reforme sănĕtoase. Unele din acelea au reușit, însĕ nu s'au generalisat; altele au fost respinse din capul locului și s'au dat uitărei. S'au făcut încercări și cu coruri de cântări bisericesci, dintre care prea puține au reușit bine ear altele au făcut fiasco și în loc de a trage pe oameni la biserică, mai vêrtos i-au înstreinat.

Este o artă mare și grea de a da în urmele cântărilor classice bisericesci, a satisface și auḑul generațiunilor moderne, care nu mai sunt nici cum au fost cele din veacul lui Vasilie cel mare și al lui Ioan-Gură-de-aur și nici ca cele din ḑilele lui Ioan Damasceanul.

Sĕ nu ne mirăm de această decadență; au pățit-o chiar și popoarele de ritul latin cu esperimentele lor de cântări, încât era pe acì sĕ li se prefacă bisericele în opere lumesci, până când scaunul Romei a tăiat la mijloc și a pus frêu atât organistilor cât și corurilor bisericesci, în care ajunseseră pela cetățile mari, ca sĕ cânte și actrițe evreice dela operă.

Noi am reflectat dintr'un an în altul la aceasta stare de lucru ori-când ni s'a dat ocasiune; am anunțat și cărți de cântări bisericesci de câte-ori ne venì vre-una la mână.

Astăḑi avem sub ochii nostrii un op nou de cântări titulat:

Anastasimatariu

coprinḑênd servițiile de Sâmbătă seara și Dumineca dimineața, puse pe cele 8 glasuri întrebuințate în biserica ortodoxă română.

Prelucrate și scrise pe notațiunea liniară de Gavriil Musicescu, profesor de armonie la conservatoriu, chef chorului metropolitan din Iași, George I. Dima, profesor de musică la liceul național, primul cantor la biserica s. Spridion din Iași; Grigorie I. Georgiu profesor de musică bisericească la seminariul Socola, cantor la s. metropolia din Iași. Tipărit cu ajutoriul epitropiei așeḑămintelor Brancovenesci 1884. Form. 4^0 pag. 86. Proprietatea autorilor. Prețul 4 lei noi.

În fruntea opului se vede binecuvêntarea archiepiscopului Moldovei și Sucevei Iosif Naniescu, alăturea pe altă pagină dedicat archiepiscopului și metropolitului Ungrovalachiei Calinic Miclescul, primate al României și președinte la sântul sinod. Pe a treia pagină stă o adresă a episcopului Melchisedec dela Roman către metropolitul primate.

Din actele acestea se vede, că acea carte de cântări au aflat plăcerea înalților prelați.

La locul al patrulea urmează pe patru pagine precuvêntarea celor trei autori ai acestei reforme în musica bisericească. Noi aflăm acea precuvêntare atât de interesantă, încât dacă acum între împregiurările actuali nu am fi mai lipsiți de spaț decât ori-când altădată, o am reproduce cu toată plăcerea; așa însĕ rĕmâne ca loctorii cei interesați de reforma cântărilor bisericesci sĕ o caute în original. Precuvêntarea manecă dela cunoscutul me-

Un imposant public a asistat la primirea ministrului, care a plecat urmat de o neintreruptă serie de echipage elegante către casa comitatului la comitele suprem.

Casele publice sunt decorate cu flamuri în onoarea ilustilor oaspeţi.

Deodată cu ministrul a venit şi deputatul oraşului Dr. M. Falk, redactorul dela „P. L.“ pentru a mulţămì alegĕtorilor căci l'au onorat cu încrederea şi a le da samă despre activitatea sa de pănă acum.

În darea de seamă către alegĕtori Falk reasumând resultatele activităţii parlamentare dela deschiderea sesiunei încoace, constată, că acest an de activitate a fost mănos, căci mai întâiu, s'a realisat împreunarea baronului Sennyey cu Tisza spre activitate comună şi prin aceasta şi reformarea casei de sus. Falk nu vede decât o mică deosebire între acesti doi bărbaţi de stat şi anume: Sennyey este representantul administraţiunei de stat, precând Tisza este municipalist — firesce numai din oportunitate, pentru că şi ministrul president e în principiu aderent al administraţiunei de stat, numai cât dênsul nu află poporul matur pentru administraţiunea de stat, şi întroducêndu-se aceasta înainte de timp dênsul nu este sigur despre reuşirea liberalilor la alegeri şi prin urmare nici de garantarea regimului actual. După cum se vede — pofta de stĕpânire îl opresce pe dl ministru a-şi pune şi municipalitatea în cuiu, cum a făcut cu celelalte principii ce le-a presentat ca şef al oposiţiunei.

Falk a mai atins şi o coardă delicată, care de sigur nu a putut produce vibraţiuni plăcute la publicul maghiar — şi anume dênsul s'a raportat la discusiunea asupra adresei ce o redactase însuşi ca proiect al majorităţii. Ne aducem aminte, că dl Falk şi cu dênsul majoritatea dietei luaseră în adresa la cuvêntul de tron un aer amerinţător faţă cu Rusia şi-şi arătară colţii drept resbunare pentru Világos, dar îndată ce diplomaţia rusească se simţì atinsă de acest ton amerinţător desavuarea a urmat inmediat din partea ministrului president şi lupii colţaţi se prefăcură la comandă în nisce mnei blânḑi şi inofensivi. Dl Falk a dat acestui incident penibil o interpretare dialectică aşa încât cei ce judecă lucrurile numai în mod superficial pot fi satisfăcuţi.

A mai vorbit Falk şi despre alte obiecte şi anume pentru consolarea Jidovilor a ḑis, că primirea rabinului suprem ca representant în casa de sus pe basa dreptului bisericesc a întimpinat oposiţiunea energică a magnaţilor — dar se nu fie Jidovimea supĕrată, căci la denumire se va lua în consideraţiune şi dreptul israeliţilor egal îndreptăţiţi.

Aceste sunt momentele mai principale ale solemnităţilor ce s'au început de eri seara. Prelângă îndatinatele ovaţiuni se va da astăḑi un banchet din partea oraşului, ear mâne va fi prânḑ diplomatic la Păr. Episcop Meţianu.

În urmă încă un obiect. Românii din Arad au luat şi dênşii act de convocarea estraordinară a sinodului archidiecesan şi asteaptă cu mult interes votul de mare însĕmnătate ce va trebuì sĕ-l dea representanţa archidiecesei în afacerea gravă a ajutoriului de stat. Nu ne îndoim că sinodul va fi la înălţimea misiunei sale şi se va pronunţa într'un mod obiectiv şi demn cum se cuvine unei corporaţiuni chemate a apĕra interesele cele mari ale bisericei noastre.

De aceea ne-au atins foarte neplăcut lipsa totală de tact, cu care acest obiect grav se discută în coloanele „Tribunei.“ Întradevĕr oamenii „Tribunei“ sunt nisce indiviḑi pătimaşi, cari în mania lor de a ataca pe capul bisericei cu ori-ce preţ caută obiecte de gâlceavă şi acolo unde nu sunt. Ura personală e motivul principal în acţiunile oamenilor dela „Tribuna.“ — Ar face bine acesti oameni stĕpâniţi de patimă nemărginită sĕ caute motivele pentru purcederea guvernului unguresc faţă cu biserica noastră airea. Cetească dênşii ultimele revelaţiuni ale ḑiarelor maghiare şi vor afla, că adevĕratul motiv pentru aceasta vitregă tractare din partea statului este: naţionalitatea pronunciată a bisericei noastre gr. or. şi a aşeḑemintelor ei constituţionale. Maghiarii vĕd în instituţiunile noastre bisericesci piedece şi stavile, pentru puternicul curent şovinistic de maghiarisare şi de acì provine prigonirea, ear nu din motivele presupuse de „Tribuna“ cu atâta rea voinţă.

Am asteptat mai multă obiectivitate dela dnii, cari sunt în şi afară de redacţiunea „Tribunei,“ — dar n'avem ce face, dorul după „oalele cu carne“ dela curtea lui Faraon e pentru tribunistii cei *„fără confesiune“* un motiv mai puternic decât o purcedere solidară într'o cestiune gravă şi vitală.

Cu toate diatribele pătimaşe ale „Tribunei“ noi credem, că sinodul estraordinar nu are lipsă de prea înţeleptele svaturi ale unor oameni, cari în toate evoluţiunile şi aspiraţiunile lor de pănă acum prelângă pagubă s'au mai făcut şi de rîs înaintea lumei. Sĕ vede că mulţi oameni sunt predestinaţi a se blama pas de pas şi în categoria acestora — judecând după resultate — aşa numiţii „popeisti“ nu au fost sĕraci de blamagiuri în sarbeda lor carieră publică. *Un Aradan.*

Ecou la maghiarisare.

Ḑiaristica maghiară a alarmat lumea cu grandioasele planuri de maghiarisare în Ardeal de când cu constituirea reuniunei de maghiarisare din Cluş.

Acţiunea este îndreptată contra noastră, şi noi ne-am luminat punctul nostru de vedere în această privinţă. Dacă se crede că cu forţa se mai poate desnaţionalisa un popor matur în demnitatea sa naţională, şi că aplicarea mijloacelor drastice încă nu este a se desconsidera, noi primim lupta după cum ni se pune. Ḑicem deci după cum am ḑis: Dacă e vorba sĕ ne strivim unii pe alţii, şi strivirea nu se mai poate evita, atunci da, sĕ ne încăerăm spre gloria şi lauda curentului şovinistic de aḑi.

Noi am sciut ce se plănuesce contra noastră, şi ne-am precisat punctul de vedere.

O nedumerire ne-a ţinut însĕ încordaţi pănă acuma. Faţă cu nebunatica de pornire şovinistică a presei ungurescì, ḑiaristica din România liberă ne arată un indiferentism, care ca sloiu de ghiaţă apĕsa asupra inimei noastre. Înţelegem aici ḑiarele cu trecut la ţĕranul de dincolo, şi care insuflă respect şi preste graniţă. Ne era neesplicabilă reserva ḑiarelor din Bucureşci faţă cu nebuniile ḑiaristicei dela noi, şi ea ne era neesplicabilă pentru cuvêntul, că ori cum va judeca lumea, este preste putinţă ca lovind în românul din Transilvania, ţipetul lui de durere se nu misce inima românului din ţeară.

Tăcerea o a rupt ḑiariul „Românul,“ care în numĕrul dela 30 Maiu a. c. la locul prim publică următoriul articol:

„Sub noul titlu de *„Remaghiarisarea maghiarilor valachisaţi*, născocit de Hunfalvy, Vámbéry şi alţi istorici şi filologi maghiari, voiesc astăḑi ungurii a-şi iustifica înaintea lumiii civilisate silinţele lor pentru maghiarisarea elementului român de dincolo de Carpaţi.

Scopul şi tendinţa lor nu e nouă; ea datează de mult şi numai tactica de a ajunge la ţintă, după acsioma lui Machiavelli, „scopul sfinţesce mijloacele,“ a schimbat-o după timp şi împregiurări.

Ungurii şi pănă la 1849 tindeau la maghiarisarea Transilvaniei, şi prin meşteşugitul lor regim constituţional-federal-aristocrat-clerical, pe care dl Wirth îl numesce „self gouvernement engles,“ au isbutit de a desnaţionalisa mai toată aristocraţia, nobilimea, plutocraţia şi burghesia română din Transilvania.

Cu mirare vedem că lumea cultă nici astăḑi nu se silesce a cunoasce scopul tendenţios al Ungurilor, cari la 1848 treceau de liberali şi erau consideraţi ca nisce martiri ai libertăţilor, cari s'ar fi revoltat în contra Austriei numai pentru libertatea lor şi a românilor de sub jugul austriac, fără ca această lume cultă sĕ-şi dea seama că românii tocmai de aceea s'au bătut cu ungurii pe moarte şi pe vieaţă, ca sĕ-şi apere moscenirea părintească, limba şi naţionalitatea lor.

Este prea adevĕrat că ungurii au reuşit la 1848 sub masca libertăţii sĕ amăgească lumea în privinţa scopului lor. Chiar şi mulţi învĕţaţi de ai nostri încă se făcu-se apărători ai uneltirilor lor.

La 1848 nu mai rĕmăse-se în Ardeal decât opinca, şi acum ungurii asupra acelei opinci dau năvală ca şi locustele asupra holdelor de grâu. Între ei în această privinţă nu esistă conservatori sau liberali, socialisti sau reacţionari; toţi sunt naţionalisti şi încă şovinisti, ţinênd cu toţii la nimicirea românismului.

Pe timpul revoluţiunii dela 1848, mulţi scriitori români sfătuiau pe Iancu, eroul iubit al Munţilor, ca sĕ pună arma la picior şi sĕ se împace cu ungurii. Viteazul munţilor însĕ le rĕspundea: „Nu me bat pentru dinastie, am scos sabia din teacă pentru libertatea şi naţionalitatea neamului românesc!“ Dar vai! puţini scriitori îl înţelegea; numai opinca, şi încă opinca mocănească pricepea că sabiei trebue sĕ-i opui sabie, ca sĕ poţi scăpa.

Aceste sfaturi numite moderate în limba oamenilor practici, adecă de a trăì bine pe spinarea altora, ne-au fost date şi dela 1848 încoace, şi în special dela 1867 când ungurii earăşi au ajuns la putere. Resultatul acestor sfaturi a fost că resistenţa românilor a slăbit, oameni de inimă aproape au dispărut şi numĕrul oamenilor practici şi fără ilusiuni a sporit în mod înfricoşat. Indolenţa şi apatia au luat locul energiei, şi ungurii, vĕḑênd pe români în această stare de moleşire generală, au sărit asupra lor cum sar lupii în stână asupra oilor blânde şi fricoase, care n'au altă ţintă de cât sĕ aibă earbă de păşunat.

Pretestul de nimicire, ungurii l'au găsit, forma şi modul lui sună bine la urechiă, ḑicênd că voesc a remaghiarisa pe maghiarii valachisaţi, a rĕspândì cultura maghiară dela Leita şi pănă la Marea-Neagră,“ şi lumea civilisată pare a fi dispusă şi acum ca şi la 1848 în a-i susţine în această a lor operă de distrugere pornită asupra opincei române din Ardeal. În Germania uneltirea lor e susţinută de vestitul economist Max Wirth, în Francia de doamna Adam, în Italia de Kossuth cu ai sei, în Englitera de Vámbéry, întovărăşit cu alţii, şi în Bucuresci de Vàndory Lajos. Presa vienesă îi susţine cu energia ḑiaristicei şi legitimează în faţa Europei maghiarisarea Transilvaniei.

Sunt resbele pe care le fac popoarele şi sunt altele care le reclamă interesele dinastiilor.

Resbelul ungurilor în contra românilor pare a întrunì amêndouĕ aceste cerinţi.

Firul maghiarisărei pare a se întinde din Viena pănă la Predeal. Căci dacă ar fi altfel atunci „Pesti Naplo“ de alaltăeri n'ar îndrăsnì sĕ strige în lumea largă, ḑicênd că acum când ungurii au la spatele lor pe împĕratul, a sosit timpul ca sĕ maghiariseze Transilvania pentru a forma un stat puternic omogen maghiar, între slavism şi germanism la porţile Orientului.

Lucrarea s'a început şi maghiarisarea deja dă roade în comitatul Huniadoarei.

Ḑilele acestea representanţii pressei din Viena şi Pesta au visitat institutul de maghiarisare dela Simeria în comitatul Hunedoarei, unde cu banchet şi cu mare pompă au fost primiţi.

D. Szatmáry, martor ocular, descrie primirea astfel:

„În institutul dela Simeria sunt preste 300 de copii ai căror părinţi sunt toţi ţĕrani şi români din satele vecine. Copii sunt toţi sănătoşi, rumeni la faţă şi bine făcuţi şi cu toţii vorbesc, scriu şi cetesc unguresce. Dascălii unguri nu se mulţămesc numai în a-i învĕţa carte, ei se mai silesc şi în a-i cresce şi ale altoì simţeminte unguresci, căci impresiunile primite de copil în frageda lui vêrstă nu se mai pot şterge; şi când e mare nu se mai interesează de naţionalitate, işi vede de bunul traiu. Scoala de fete asemene e plină cu copile române care chiar şi portul şi l'au schimbat. Numai ici şi colea mai zăream câte o cătrinţă şi câte o cămaşă românească. Fata popii din Dădaci la sosire ne-a întimpinat cu o vorbire ungurească. Ea era îmbrăcată românesce, şi cu atât mai plăcută ne-a fost surprinderea când am auḑit-o cât de frumos şi curat vorbesce unguresce.

„Asemene resultate dă şi institutul de maghiarisare din Hunedoara, unde toţi copii sunt de ai ţĕranilor români din împregiurime. Toţi vorbesc unguresce şi mergênd acasă se silesc a învĕţa chiar şi pe mumele lor ca sĕ vorbească cu ei în limba maghiară.“

Şi în faţa acestei acţiuni a maghiarilor, ce fac românii, şi mai ales cei veniţi cu grămada în ţeară? Nu fac mai nimic, stau cu mânile în sîn.

Şi cât bine na'r putea ei face, şi câtă resistenţă n'ar putea opune magharisării ţĕrei lor? Numai inimă şi devotamênt românesc sĕ aibă.

Kossuth, Thür, Klapka, renegatul generere român Ţeţ şi alţii, între anii 1859—1866 numai aici îşi concentraseră puterile şi din Bucuresci voia sĕ dea năvală pentru robirea Transilvaniei şi maghiarisarea elementului român de acolo. Tot de aici deci ar trebuì astăḑi sĕ înceapă contra-mişcarea.

Chiar în ḑilele noastre esistă în Pesta o societate cu numele „Societatea S-tului Vasile (Sz. Laszló) a cărei misiune este de a susţine cu bani scoli şi dascăli unguresci în România.

---

moriu al domnului episcop Melchisedec tipărit pe 28 pagine, pe care-l anunţaserăm şi noi la timpul seu, îndată apoi constatând perfecţiunea la care au ajuns cântările bisericesci la alte popoarĕ, se esprimă în următorii termini foarte semnificativi, eşiţi din peana a trei artisti în musică; dênşii adecă scriu: „la noi din contră, cântul bisericesc din ce în ce a început a se abate din adevĕrata'i cale, în cât aḑi se găsesce, putem ḑice — în agonia morţii.“

Dară sciţi cum sună acestea cuvinte la auḑul nostru? Noue ne sună aşa, ca şi cum acei trei profesori de cântări dela Iaşi ne-ar ḑice: Sau cântaţi preoţi şi cântăreţi bine şi frumos, sau dacă veţi cânta tot aşa de urît ca pănă acuma, poporul va fugì din bisericele noastre.

Fiind notele în cartea aceasta cele europene, noi am pus pe unii membri ai familiei noastre, ca cântând de ex. Doamne strigatam glas I, sĕ-l acompanieze pe piano şi ese prea frumos. *B.*

„Observatoriul.“

Oare noi, pe basa dreptului de reciprocitate, n'am putea sě facem tot asemenea?

Societatea noastră „Transilvania,“ care în totdea-una a fost condusă de bărbaţi vrednici şi destoinici şi care şi pănă astădi a dat atâtea frumoase roade în cultivarea tinerilor nostri, n'ar putea ea oare sě devie un centru de grupare a noastră a tuturor, ca sě lucrăm cu puteri unite pentru apěrarea neamului nostru din Ardeal?

Neapărat scopul societăţii „Transilvania“ ar rěmâne acelaşi ca şi pănă acum, numai midloacele de apěrare, numai tactica în a cultiva masa poporului nostru în limba lui naţională, poate că ar trebuì schimbate.

Am deschis cu itenţiune această cestiune ca sě discutăm cumpětat şi bine chipzuit asupra chipului de procedare. Părerile sunt libere, şi dator este a venì fie-care cu luminile sale ca sě arate calea de urmat, până când încă nu este prea târdiu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Borgo-Rus, (comitatul Bistriţa-Năsěud) 22 Maiu st. v. Domnule Redactor! Alaltă-ieri, comuna noastră a avut o di de jale, o di plină de întristare şi de durere, pentru-că în aceeaşi di proprietarii acestei comune au petrecut la rěpausul vecinic pre cel mai de frunte bărbat din comună, pre cel mai mare apěrător al drepturilor ei politice şi naţionali-grăniţăresci, pre unul dintre cei mai buni propagatori pre terenul învěţământului poporal, pre învěţătorul **Grigorie Băloiu.**

Mărturisesc adevěrul, dle Redactor, că eu am mai vědut manifestându-se simţemintele de durere, de întristare şi de jale şi pe la alte înmormêntări, dară în gradul în care s'au manifestat acele simţeminte, la aceasta înmormêntare, eu nu am mai vědut de când sum. Nu a fost un singur om, de-ar fi avut inima cea mai înpetrită, carele sě nu plângă şi încă cu glas tânguitor, la înmormêntarea acestui stimabil bărbat.

Boala, care i-a curmat firul vieţei, se dice ca a fost: gută de inimă. Încă Sâmbătă în 18 Maiu v. dênsul a fost înainte de ameadi la prelegere. Înturnând dela acea după 10 oare, încă pe drum aşa l'a lovit de cumplit morbul în cât a cădut jos. Curênd audind soţia sa a venit cu ajutor şi l'a dus acasă. A mai trăit pănă la 2 oare după ameadi în aceeaşi di, când şi-a dat sufletul. De dênsul au rěmas soţia sa Maria ca vĕduvă, fii sei: Ioan, carele studiează în clasa IV gimnasială în Mureş-Oşorhei, Ioana şi Grigore, ca orfani; părinţii sei: Crăciun şi Maria Băloiu; fraţii sei: Ioan Vasile şi Mafta etc. Ca fulgerul a străbătut vestea despre moartea prea timpurie alui Grigore Băloiu încă în aceeaşi di în tot ţinutul Borgoului. La înmormêntarea dênsului carea s'a sěvêrşit Luni în 20 Maiu v. la 3 oare după ameadi a luat parte un public atât de numěros, în cât e raritate prin ţinutul Borgoului. Cu deosebire classa inteligentă a fost aproape întreagă din acest ţinut, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune.

Ceremonialul ritual de înmormêntare l'a sěvêrşit părintele protopresbiter Dl Simeon Monda cu asistenţă de 3 preoţi. Însemn însě că la această înmormêntare nu a luat parte nici ca preot funcţionator nici ca oaspe, parochul local, ceea ce a bătut foarte tare la ochi atât classei inteligente cât şi populare.

Vorbirea funebrală o a ţinut domnul protopresbiter.

În ea a accentuat că: biserica din Borgo-Rus a perdut în Grigore Băloiu un bun şi puternic razim; scoala un harnic şi zelor învěţător; învěţătorii un adevěrat şi iubit colegă; clasa inteligenţa un membru ales şi stimat; poporul din Borgo-Rus un mare apěrător al drepturilor sale politice şi naţionali; soţia sa un soţ bun şi credincios; fii sei un bun şi scump tată etc. Cel mai curagios bărbat nu a putut sě nu verse şiroaie de lacrimi în tot timpul cât părintele protopresbiter a ţinut vorbirea funebrală.

Nu va fi nenimerit, dacă cu această ocasiune voiu schiţa cele mai esenţiale date biografice despre acest stimabil bărbat. Grigorie Băloiu sa născut în comuna Borgo-Rus, protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei în anul 1843 din părinţi ecnonomi cari trăiesc şi astădi. Cunoscinţele elementari şi le-a câstigat în scoala confesională din comuna sa natală. De aici a mers la Năsěud, unde a absolvat scoalele normale, cum erau ele pre atunci cu succes eminent. Studiele pedagogice le-a absolvat la institutul pedagogico-teologic din Sibiiu pare-mi-se prin anii 1859 şi 1860. După absolvarea acestora adormitul în domnul, fostul protopresbiter şi paroch Teodor Buzdug l'a şi instituit de învěţătoriu la scoala confesională gr. or. din Borgo-Rus.

Curênd după aceasta instituire fiind el şi un cântăreţ bun, a fost ales şi de cantor bisericesc în comuna sa. Prin diliginţă şi laboare, dênsul a devenit unul dintre cei mai buni învěţători din protoprebiteratul gr. or. al Bistriţei. Prin portarea sa socială şi-a câştigat stima şi iubirea classei inteligente nunumai din ţinutul Borgoului ci şi din jur. Nu s'a ţinut o adunare fie de interes general, fie particular în acest ţinut, la carea dênsul sě nu fi luat parte activă.

În comitetul fondurilor scolare grăniţăresci din Năsěud, el a fost membru ales de populaţiunea ţinutului Borgou în mai multe rênduri. În comuna sa natală nimic s'a lucrat mai de însemnat fără de sfatul şi concursul lui.

După cum a fost Grigore Băloiu în vieaţa sa de sănětos, compact şi poternic, putea sě mai trăească încă pre atâţa ani, dară nemiloasa moarte i-a curmat şi lui firul vieţei prea curênd şi pre neasteptate, căci în al 42, an al etăţei sale şi în al 25-le an al activităţei sale ca învěţătoriu s'a stins dintre cei vii, mutându-se la rěpausul vecinic. Sě-i dicem cu toţii: Fie-i ţěrâna uşoară şi în memoria noastră în veci neuitat.

Un sătean.

Inmormêntarea lui Victor Hugo.

(Telegrama diarului „Neue Freue Press“).

(Încheiere.)

Între acestea soarele apăruse şi 'şi revărsa lumina lui cea caldă şi strălucitoare.

Înaintea spitalului eşiseră femei bolnave în costumele albe ale stabilimentului, ear casele uliţelor mai mici din spre cartierul Latin erau aşedate de sus până jos de curioşi. Este o curată minune cum balcoanele au putut suporta nisce poveri atât de colosale. Odată publlcul, pentru a vedea mai bine se năpustì dintr'o ulicioară şi era cât pe acì sě despartă în douě cortegiul. Dar aceasta nu s'a făcut cu vre-o intenţiune rea, ci numai din curiositate, şi câţi-va agenţi poliţienesci fură de ajuns pentru a restabilì ordinea. Numai un incident regretabil s'a întêmplat la colţ, în momentul când convoiul cotì pe bulevardul St. Michel. Pe când îmbulzeala devenia tot mai mare în partea aceasta, se audiră deodată strigăte disperate de ajutor şi se vědù o învělmăşeală sělbatică de feţe şi pumni roşii, de femei palide şi speriate cari căutau sě fugă ţipând şi văitându-se, de schele cari se surpau şi se rěsturnau, în sfirşit un ghem de oameni încurcaţi şi zăpăciţi, din cari s'au scos fete şi femei unele leşinate, altele tremurând şi plângênd. Cu o mare energie a străbătut în mulţime câţi-va agenţi de ai poiiţiei, cari împreună cu doi oficeri, au înlăturat panica iminentă. În curênd se şi dete semnale linistitoare, musica intonă Marsiliesa, şi cu ochii încă plini de lacrămi şi abia revenite în fire femeile începură sě aplaude şi sě strige: *vive la République!*

Ajuns în colţul unde se prevestise că trebnia sě se provoace un scandal, cortegiul îşi grăbì mersul pentru a trece mai iute înaintea locului temut. Drumul era cu desăvêrşire închis din causa schelelor omnibusurilor şi oamenilor ce se îngrămădiseră acolo.

De alungul bulevardului întreg steteau lucrătorii cu femeile lor, cari 'şi aduseseră de acasă scaune şi mese, pe cari se suiră acum şi de pe cari salutau cortegiul. Din Sorbona se vedea numai coperişul, locul dinpregiur forma un amfiteatru pentru popor.

Înaintea stradei Sufflet se zărea statua de ipsos a lui Victor Hugo, în giurul căreia radele soarelui formau o aureolă strălucitoare. Această statuă se aşedase noaptea trecută.

La 2 oare fără 10 minate cortegiul ajunse în bună stare înaintea Pantheonului. Locul dinaintea acestui edificiu fuse-se deşertat încă dela ameadi. În dosul colonadei sta catafalcul, care contrasta cu fundul cel negru. Catafalcul purta datele 1802 şi 1885 şi iniţialele *V. H.* Toată seara cea largă era acoperită cu cununi. La oara 1 şi 10 minute trâmbiţele anunţară sosirea cortegiului. Când se apropiă cavaleria, poporul începù sě strige: *à bas les chapeaux!* (jos pălăriile!) şi oamenii se descoperiră.

Sgomotul amuţì, armata şi batalioanele scolare defilară înaintea Pantheonului apoi vine garda republicană, a cărei musică esecută Marsiliesa. Drumul ce conducea la catafalc era menţinut liber de către garda republicană. În momentul când sicriul este ridicat de pe dric, tobele bat marşul general. Oficerii apleacă săbiile, soldaţii presintă arma.

Treptele ce duc la Pantheon fură ocupate de persoanele oficiale şi de representanţii pressei. Trâmbiţele cântă, pe când pompierii 'şi iau posiţiunea militară în strada Sufflet, pe care o umplu toată. Publicul îi primesce cu aclamaţiuni. Această scenă însufleţită te mişcă şi te întăresce.

Fostul proscris şi bětrênul deputat Madier de Montjau fu atât de impresionat, încât cădu plângênd în braţele vecinului seu. Lângă sicriu steteau familia şi nepoţii lui Victor Hugo. Acestia sunt obiectul celor mai vii dovedi de simpathie, pănă ce primarul din Besançon, se urcă pe tribună pentru a dice un adio lui Victor Hugo în numele oraşului sěu natal. Acest discurs nu s'a sfârşit cu totul fără demonstraţiuni. Când primarul lăudă Franche-Comté ca un pămênt frances, liga patrioţilor, sub conducerea lui Paul Derculède, tocmai trecea pe acolo şi fu aclamată cu vioiciune. Primarul atunci esclamă încă odată: „Nu esistă un pămênt care sě fie mai frances decât pămêntul Franche-Comté, că a produs un poet care mai mult ca ori cine a făcut pe Francia sě înainteze pe calea umanităţei.“ În acest moment sosiră Alsacienii, şi toată lumea isbucnì în aplause frenetice.

Madier de Montjau, care luă cuvêntul acum, dise că mai elocinte decât toate cuvintele este sânta tăcere a poporului adunat. Dice că Quernesey trebue sě se numească insula Liberatorului şi amintì scăparea lui Barbés dela moarte prin Victor Hugo. Francia poate fi mândră că a sciut sě onoreze pe marele seu defunct cu atâta magnificenţă pănă la trecerea s'a la nemurire.

Sindicul pressei parisiene, d. Jourde, ţin un discurs bine simţit şi bine rostit despe meritele lui Victor Hugo, cari au fost nu numai patrimoniul poporului frances, ci al întregei omeniri. Henri de Bornier făcu penenericul lui Victor Hugo ca autor dramatic. Jules Claretie ca om de litere şi lecomte de L'Isle ca poet liric. Decanul Comediei Francese era aşa de mişcat încât abia putu vorbì. Pe când vorbea sculptorul Guillaume, elevii scoalei Politechnice defilară şi discursul lui se termină într'un torent de aplause. După ce vorbì un colonel american, negrul Eduard, din Haiti, fu foarte aplaudat când numì pe Victor Hugo liběrător al rasei lui. Masserani şi alţi italieni vorbiră despre unirea tuturor popoarělor latine. Un locuitor din Quernesey şi-a esprimat recunoscinţa sa către marele ecsilat. La $3^{1}/_{2}$ oare discursurile fură terminate.

Dar acum se încep defilarea. Mulţimea se risipì numai încetul cu încetul.

După aceea armata începu sě se îndrepte înapoi spre casarme, ear poporul sě se întoarcă acasă.

Se evalucază numěrul oamenilor adunaţi în stradele pe unde a trecut cortegiul la un milion şi jumětate.

Incidente.

Pela 9 oare dimineaţa sosiră la poartă Mailot lângă Bois de Boulogne trei purtători de drapele roşii şi un om cu un drapel negru. Ei fură îndată încungiuraţi de gendarmi cari le smulseră drapelele rupêndu-le în bucăţi. Anarchistii nu cutezară sě se opue. Drapelul negru purta aceasta înscripţiune: *Le peuple a sa colère, qui devaste d'abord et qui feconde après!* Pela 10 oare se arborară din nou 15 drapele. Gendarmii călări sosiră numai decât, dar nu fu nevoiede intervenirea, lor căci poliţia şi confiscase drapele. Cea mai mare parte din arestaţi au fost puşi imediat în libertate. Dricul sěracilor care a transportat corpul lui Victor Hugo este cel cu Nr 120. Trei mii de elevi din batalioanele scolare au luat parte la cortegiu, dar fără arme. Între membrii Academiei se vedea Lesseps în costumul institutului. Deroulède, încungiurat de toate comitetele ligei patrioţilor şi însoţit de tatăl generalului Négrier, mergea în fruntea ligistilor, al sacienilor şi societăţilor de tir şi gimnastică. El a fost aclamat mai întâiu pe piaţa Concordiei şi pe urmă cu mai mult entusiasm pe bulevardul St. Michel. Oficieri şi studenţi strigară „Trăiescă Deroulède!,“ el rěspunse „Trăiască Francia!“ O societate purta un drapel cu inscripţiunea luată din tesamentul lui Victor Hugo: „Refus leturgiile tuturor bisericelor. Cred în Dumnedeu.“

Comitetele anarchiste, cărora li se luase drapelele, purtau pe prăjini ţiduli cu inscripţiunea: „Ieri drapelul roşu era permis, adi este oprit.“ O societate de cehi stabiliţi în Paris, purta o conună uriaşă şi fie-care membru o coroană mică de verdeaţă înfiptă pe un băţ, şi apoi steaguri şi embleme. Unul din aceste steaguri avea înscripţ unea, în limba francesă „Din Boemia, ţeara lui Ion Huss.“

Capul cortegiului ajunse la oara 1 pe bulevardul St. Germain, sfirşitul la 3 oare. Toate colţurile stradelor erau închise cu mulţime de trăsuri. În tot parcursul seu armata fu aclamată de popor.

Seara. Piaţa concordiei presintă acum ($8^{1}/_{2}$ oare seara) earăşi aspectul ei obicinuit, asemenea şi foburgul St. Germain. Bulevardul St. Michel este plin de lume, care se întoarce dela înmormêntare. Înaintea Pantheonului se află încă o mare mulţime de oameni, dar totul se petrece în perfectă linisce. Agenţii poliţiei, cari au făcut bune servicii, se retrag. Steagurile încep a fi scoase de pe edificiile publice. „Voinţa Naţională.“

Declaraţiune.

Sighişoara 29 Maiu 1885.

Onorată Redacţiune! Corespondinţa ddto Saschiz 24 Maiu 1885; apărută în organul ce redigeţi Nr. 56 a. c. subscrisă de preotul Georgiu Soneriu nu aflu de cuviincios a o onora cu vre-un rĕspuns.

Cu toată stima,

Demetriu Moldovan,
adm. protop.

Varietăţi.

(Postal.) Sub durata sesonului de vară se deschide din noul oficiu de postă în Tusnád.

Acest oficiu se aduce în legătură prin cel dintre Csik-Szent Márton şi Tusnád, Sepsi-Szent Győrgy şi Tusnád pe deoparte cu Kèzdí-Vásárhely şi Csik-Szereda, pe de alta cu Braşovul, Feldioara şi Kézdi-Vásárhely.

Mersul.

I. Csik-Szent-Márton şi Tusnád.

Pleacă din Csik-Szt-Márton la 10 oare dim.
Ajunge la Tusnád la 12 oare 15 minute d. a.
Pleacă din Tusnád la 4 oare d. am.
Ajunge la Csik-Szt-Márton la 6 oare 15 minute d. am.

Comunicaţia dela 16 Iuniu pănă la 15 Septembre.

II. Sepsi-Szt-György şi Tusnád.

1. Cariola cu 2 cai.

Pleacă din Sepsi-Szent-György la 4 oare dimineaţa.
Ajunge la Malnás la 6 oare dim.
Pleacă din Málnás la 6 oare 15 min.
Ajunge la Bükszád la 7 oare 35 min.
Pleacă din Bükszád la 7 oare 45 min.
Ajunge la Tusnad la 8 oare 55 min.
Pleacă din Tusnad la 1 oară d. a.
Ajunge la Bükszád la 2 oare 10 min. d. a.
Pleacă din Bükszád 2 oare 20 min. d. a.
Ajunge la Málnás la 3 oare 40 min. d. a.
Pleacă din Málnás la 3 oare 55 min. d. a.
Ajunge la Sepsi Szt. György la 5 oare 55 minute d. a.

Comunicaţia dela 16 Iuniu e pănă la 15 Septembre.

2. Cariolă cu 1 cal.

Pleacă din Sepsi-Szent-György la 10 oare 40 min. a. m.
Ajunge la Málnás la 12 oare 40 min.
Pleacă din Málnás la 12 oare 55 min.
Ajunge la Bükszád la 2 oare 15 min.
Pleacă din Bűkszád la 2 oare 25 min.
Ajunge la Tusnád la 3 oare 35 min.

Comunicaţia în Iuliu şi August.

* („Ardeleana“ Institut de credit şi de economii, societate pe acţii.) In 6 Iuniu n. s'a constituit direcţiunea „Ardeleanei“ aleasă în adunarea generală constituentă dela 26 Maiu a. c., alegêndu-se drept funcţionari ai institutului de credit: „D. d. Samuil Pop, advocat president; Dr. I. Mihu, director esecutiv; I. Mihaiu, cassar; Aurel Popoviciu Barcianu, contabil. După aceasta s'a luat unele holărîri importante, intre cari vine a se amintì următoarea provocare:

Domnii acţionari ai Institutului de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie sunt poftiţi, pe basa §-lui 8 al statutelor votate de adunarea generală constituantă, a respunde pănă la **26 Iuniu 1885st. n.** 20% al capitalului social adecă 10 fl. v, a. după acţie. Inmediat după solvirea acestei rate va urma înregistrarea firmei societăţii şi după esoperarea aceleia va începe funcţionarea societăţii.

* (Principiul naţionalităţilor.) Acesta e titlul unei broşure, octav, pag. 43, şi care cuprinde conferenţa cu acest nume a domnului N. P. Guran ţinută la 29 Aprile 1885. Craiova tipo-litografia Naţionale Ralian-Samitca 1885.

Despre Ateneul din Craiova am mai vorbit, când am recomandat cetitorilor Basmul domnului Odobescu. Lăţirea cărţilor de valoare şi desvoltarea gustului de cetit la popor, eată scopul urmărit de Ateneul din Craiova.

Recomândăm şi această broşură cu toată căldura.

* (Societatea geografică română.) Buletin despre trimestriul I. anul al VI. Sumariu: Partea I. actele societăţei. Convocare. Procesele verbale ale şedinţelor ădunărei generale din 10/22 şi 11/23 Februariu 1885 sub presidiul Maiestăşei Sale regelui. Raportul secretariului general. Raportul Cassieriului. Comptul eserciţiului 1884, Budgetul pentru 1885. Premiul General G. Manu.

Partea II. Memorii conferinţe etc. Conferinţa domnului George I. Lahovari asupra associaţiunei internaţionale africane, Congo, şi conferinţa dela Berlin; Asupra instituţiei cadastrale, conferinţă de dl locotenent colonel Căpităneanu. Din literatura geografică a Transilvaniei de Silvestru Moldovan (urmare.) Tableau de diverses vitesses par James Jackson. Charta noului stat liber Congo.

Bucnresci, Stabilimentul geografic: Socec et Teclu, 96. Strada Berzi 96 1885.

Societatea geografică română preste puţin şi va ajunge anul al 10 al întemeerei sale. In scurtul timp de 10 ani ea a făcut foarte mult pentru studiile geografice în România. Vom revenì reproducênd raportul secretariului general, ca publicul se fie bine orientat faţă cu scopurile urmărite de această societate.

* (Reuniunea de maghiarisare.) Comitatul Huniadoarei a pertracrat în adunarea generală dela 9 Iuniu a. c. cererea reuniunei de maghiarisare din Cluş cu privire la spriginirea scopurilor urmărite de ea. După cum cetim în ḑiarele din Cluş comisiunea administrativă a propus, ca sĕ se iae cu plăcere la cunoscinţă cererea reuniunei. Faţă cu aceasta Dr. Tincu, advocat în Orĕştie a propus respingerea cererei, şi totodată în mod vehement a atacat pre maghiari pentru tendenţele lor vrăşmaşe naţiunei române. Vehemenţa cu care a vorbit dl Dr. Tincu a produs resens între românii din representanţa comitatului din care causă domnul Vasile Damianu, protopop în Brad a propus, ca comitatul sĕ treacă preste cererea reuniunei la ordinea ḑilei. Din partea ungurilor a vorbit cu mare efect inspectorul de scoale Réthy Lajos, care şi-a esprimat mirarea, că românii ultraisti interpretează în mod fals toate nisuinţele culturale ale românilor, dovadă ţinuta lor faţă cu reuniunea din Cluş. Pentru vorbirea sa domnul Réthy a fost mult aplaudat.

In cele din urmă s'a primit propunerea comisiunei permanente.

Suntem în nedumerire cu privire la scirea acesta şi nu înţelegem cum a putut vorbì cineva la acest obiect atât de vehement, că Părintele Damian sĕ se afle indemnat a mulcomì efectul — numit resens — prin propunerea mijlocitoare. Mai puţin putem pricepe cele cuprinse în ḑiarele maghiare cu privire la votarea asupra acestei cereri. Se ḑice adecă că treisprедece voturi au fost pentru propunerea domnului Dr. Tincu, şi că acestia n'au permis sĕ li se eterniseze numele prin notarea la protocol.

Corespondentul nostru din comitatul Huniadoara cu obiectivitatea şi zelul ce-l caracterisează de bună seamă ne va scoate din nedumerire.

Tot în aceaşi ḑi s'a ţinut adunare generală şi în comitatul Braşovului, şi s'a pus în discusiune aceaşi cerere a reuniunei de maghiarisare din Cluş. Soartea ei a fost că adunarea a trecut preste cerere la ordinea ḑilei după ce contra ei a vorbit din partea sasilor advocatul Schnell, din partea românilor advocatul Ioan Lenger, ear pentru cerere, inspectorul de scoale Koos Ferencz şi comitele suprem contele Bethlen.

Se ḑice că de tot moderat a vorbit representantele sasilor şi cei ai reuniunei de maghiarisare, din contră vorbitoriul românilor şi aici a vorbit de tot vehement fără nici o mĕsură, sau cu ḑiariul „Pester Lloyd“ vorbind — *masslos heftig.*

Sanguinici oameni mai sunt românii judecând după rapoartele acestor ḑiare, şi ca înţelepţii dela „Magyar Polgár“ sĕ mai poată avea cuvênt la acest obiect, din partea noastră observăm, ca atât Dr. Tincu, cât şi Lenger sunt ortodocsi ergo *véres szájuak* ca toţi românii ortodocsi, din întêmplare însĕ ei nu se ţin de tagma preoţască.

(Cas de moarte.) Dela Blaş ni se scrie o epistolă din care estragem următoarele: Oamenii de cultură se bucură cu cei fericiţi şi plâng şi se întristează de cei loviţi de soarte. Am avut un coleg cu numele **Ioan Mosora,** fiiul primariului şi epitropului bisericei din Sĕlişte Nicolae Mosora. Colegul Ioan era un model de diliginţă şi prin afabilitatea sa promitea un frumos viitoriu. Ajuns în cl. VIII gimnasială a fost silit sĕ întrerumpă studiile din causa unui morb, care apoi după informaţiuni sigure a şi rupt firul vieţei. Nu ne mirăm de întristaţii părinţi cari nu şi-au adus aminte de a mai notifica colegilor lui, trecerea din viaţă a iubitului nostru coleg dar ne mirăm de cei 7 invĕţători din Sĕlişte şi de ceealaltă inteliginţă, că nici barem prin o notiţă în un ḑiariu nu ne-a notificat nimica de spre moartea lui, ca cel puţin din depărtare sĕ trimitem întristaţilor sei părinţi un act de condolenţă, spre mângăerea noastră am trebuit sĕ aflăm dela un om din Sĕlişte care a venit aici la têrg, că iubitul nostru coleg s'a înmormêntat cu o pompă de cum n'a mai vĕḑut Sĕliştea de mult, că a participat corul teologilor din Sibiiu, adus cu spesele unui din fostii sei colegi Lăpedat şi că domnişoarele Macsim fiicele bravului nostru jude regiu de acolo au fost singurele, cari în virginĕtatea inimei lor au depus douĕ cununi de flori pe mormêntul lui, ca semn că stimabilele domnişoare sciu preţuì pre tinerii inteligenţi — şi după moarte, ear nu fac ca alţii, cari s'au bucurat de protecţiunea primariului şi acum la moartea fiiului lor, al celui ce au avut mai scump pre lume, nu află barem de necesar a scrie 3—4 rênduri dacă nu colegilor cel puţin în un ḑiar — spre a ne înforma. E trist — când în un loc cum e Sĕliştea cu un protopop, care auḑim că e doctor de toate filosofiile sĕ întrelasă şi astfeliu de lucruri reclamate de lumea modernă cu aspiraţiuni de cultură mai vêrtos, că încât ni se spune primariul şi epitropul Mosora e şi parochian al protopopului.

Servească însĕ spre onoare, celor ce au petrecut pre iubitul nostru coleg în mod demn pănă la mormênt şi noue de consolare, ear de ruşine celor ce uresc şi pre cei morţi şi nu vor sĕ scrie despre ei. Noi i ḑicem acum „Dormi în pace“ — ear părinţilor Dḑeu sĕ le dea tăriă de a suporta această lovitură grea. *Mai mulţi colegi octovani.*

De interes pentru ori şi cine.

În decursul anului sângele separează fără intrerumpere unele materiale nemistuibile, cari, dacă nu se îndepărtează de timpuriu, pot produce boale varii şi grele. Primăvara şi toamna este timpul cel mai potrivit sĕ se depărteze asemenea părţi din corp, cari în decursul anului sau segregat ca astfel corpului sĕ i se redeie vivacitatea şi singuraticele organe sĕ fie scutite de materiele îngreunătoare, evitându se boale, cari de altcum prin grămădirea de asemenea materii uşor s'ar putea provoca. Nu numai cei ce sufer de nemistuire, ameţeli, îngroşarea sângelui, greutăţi şi oboseli, trămurici, hypocondrie, histerie, hămorhoide, dureri de stomach, aprindere de pele şi de maţe, ci şi cei sănĕtoşi pot folosì cu mare succes sucul de viaţă cel mai scump, care străbate prin vinele noastre, şi astfel prin cură corespunḑĕtoare şi regulată sĕ împrospeteze sângele. Ca mijloc mai escelent pentru aceasta se recomandă pilulele de Elveţia ale apotecarului R. Brandt, recomandate de către autorităţile medicale ca cel mai bun mijloc. Se află în apotecă, o cutic 70 cr. Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fie-care şatulă sĕ aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roşie şi iniţialele R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Iuniu n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.90	98.90
Renta ung. de hârtie	92.95	92 90
Acţiuni de bancă de credit ung.	288.25	288 70
Galbin	5 86	5.85
Napoleon	9.85½	9.87
100 marce nemţeşti	60 90	60 95
London (pe poliţă de trei luni)	124.30	124.35

Nr. 70. [1028] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Cubleşul-român, protopresbiteratul greco-orient. al Unguraşului, pe lângă încuviinţarea consistoriului se escrie concurs pentru intregirea acestei parochii cu următoarele

Emolumente:

1. Casă parochială cu grădină, şură, graşd şi alte superedificate.
2. Pământ arătoriu şi fânaţ 27 jugĕre.
3. 59 de ḑile de lucru cu palmele dela 59 case.
4. Dela 59 de case cucuruz cu grăunţele vici 59.
5. Stola îndatinată şi statorită prin sinodul parochial ţinut la I-a Februariu 1884, care toate computate la olaltă aduc venitul anual de 320 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie se cere a fi clerici absoluţi, avênd a-şi subşterne petiţiunile instruite în sensul stat. org. subscrisului oficiu protopresbiteral pănă *în 30 de ḑile dela prima publicare P. u. Hidalmás.*

Fizes-Sântpetru 12 Arprile 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv:

Petru Roşca,
protopresbiter.

Vindere de tăriţe
la
I. Ioan Keil,
covrigar. [1029] 1—3
Sibiiu, Strada Pintenului Nr. 14.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 59. Sibiiu, Marți 4/16 Iuniu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiju** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Iuniu, 1885.

Mâne se întrunesce sinodul nostru archidiecesan în sesiune estraordinariă. Suprema autoritate bisericească în archidiecesa noastră va decide definitiv în cestiunea pentru care ea este convocată pe ḑiua de mâne.

Icoana bisericei noastre ne strălucesce înaintea ochilor minței noastre în aceste ḑile de grea cercare pentru noi românii.

Persecuțiuni au fost soartea bisericei îndată după întemeerea ei. „Și va fi în ḑiua aceea, tot cel ce ve va ucide pre voi i se va părea ca aduce jertfă lui Dumneḑeu,“ a ḑis dumneḑeescul ei întemeietor. Așa a fost în primele ḑile ale crestinătăței, așa în veacurile următoare, așa în ḑilele noastre, și dacă e permisă tragerea de conclusiuni pentru viitoriu pe basa bogatului trecut de persecuțiuni, tot masteră va fi soartea bisericei noastre și de acì înainte.

Ḑilele de persecuțiune de odinioară se repețesc și acuma, și dacă cele ale persecuțiunei de aḑi diferesc în formă de cele de odinioară, această împregiurare se justifică cu civilisațiunea de astăḑi, care nu mai permite aplicarea drasticelor mijloace de odinioară.

În momente de suferințe se desbracă omul de partea sa cea lumească, și inima, curată ca lumina soarelui, intră în toate drepturile sale. E bine sĕ se scie aceasta, și îndoit e bine sĕ se scie aceasta pentru noi, cari avem a ne înțelege ca sĕ nu greșim, și tari în credință, că Dumneḑeul părinților nostri va lumina ochii minței și ai inimei noastre, ne revocăm în memorie trecutul nostru ca biserică, și din suferințele din trecut învĕțăm a răbda și a fi precauți, precauți, până unde numai ne va permite demnitatea noastră națională-bisericească.

Legala representanță a bisericei noastre ’și va da mâne seama despre ceea ce este de făcut. Va medita cu considerare la trecutul bisericei, va lua în dreaptă considerare starea de lucruri așa după cum este, și nu după cum ar trebuì sĕ fie, se va cumpănì bine între aceea ce trebue sĕ facem, și ceea ce am potea sĕ facem, cu un cuvênt sinodul nostru estraordinariu va lua la serioasă revistă actuala stare a bisericei noastre, încât privesce cestiunea ajutoriului de stat.

Tot ce archidiecesa noastră are mai bun, va contribuì la soluțiunea precugetată a cestiunei de care ne ocupăm. Capacitatea, bogăția inimei românesci, esperiența de ḑeci de ani pe terenul bisericesc, toate vor da mâna în ferirea bisericei de loviri și mai mari ca până acuma.

Ca și în timpurile de odinioară biserica a apelat la credincioșii sei fii sufletesci, la representa sa legală, fără de cari autoritățile administrative nu s’au putut pronuncia în nici o direcțiune. Așa a făcut biserica noastră când a avut și momente fericite în vieața sa, așa face și acuma, când apăsările încep a lua forme tot mai concrete.

Laolaltă s’au bucurat credincioșii bisericei noastre, când au avut de ce sĕ se bucure, laolaltă se vor sfătuì, și vor afla adevĕrata cale, pe care mergênd, nu vom simțì doară cu atâta asprime vitregitatea, cu care suntem tractați.

În amărăciunea noastră vom fi conduși numai de partea cea bună adusă cu noi. Aceasta este credința noastră, și noi persistăm a trăì în această credință spre a avea la urma urmelor cel puțin mângăierea, că am lucrat cu toții fără preocupațiuni, fără patimă, am lucrat cu inima deschisă. Și dacă va fi sĕ lucrăm astfel, dacă va fi sĕ avem mângăierea că numai interesul bisericei ne zace înaintea ochilor, atunci ne vom informa esact despre adevĕrata stare a lucrurilor, și nu vom considera modul tendențios, cu care unele dintre ḑiarele noastre tractează această cestiune și o tractează cu scop vĕdit unele pentru a discredita pre archiereul nostru, ear altele pentru a trage pre preoții nostri la sânta unire.

Ne vom informa esact despre starea lucrului spre a putea lucra cu inima curată și spre a putea ḑice ḑiarelor noastre cu tendințe vĕdite: Lăsați-ve de această meserie, căci prin ea nici un bine nu faceți causei, pentru care înveninați inima bietului popor român.

În cele din urmă noi vom fi oameni serioși și cu demnitate și nu ne vom espune despretului lumei. Nu cred că în statul nostru pe basa legilor actuale și între împregiurările de astăḑi se vor fi aflând mulți ortodocsi de părerea pretinsului *„fiiu credincios și învăpăiat apĕrător al instituțiunilor bisericei gr. or. române*, care și-a depus văpaia focului seu în coloanele surorei dela Brașov, și mai ales, cunoscênd cineva starea lucrurilor, s’ar espune la calea recomandată la încheierea articolului ortodocsului învăpăiat.

Vom fi oameni serioși și ne vom purta cu demnitate.

Urmeze apoi ori ce va urma noi ne vom scì cu consciința liniscită, și acoperiți înaintea oamenilor, și înaintea lui Dumneḑeu.

Așa credem noi, aceasta este convingerea noastră, și în această convingere salutăm din inimă pre membrii sinodului nostru adunați în sesiune estraordinară.

Revista politică.

În Anglia a erupt o crisă ministerială. Din un obiect de tot neînsemnat, (accisul asupra beuturilor spirtoase) s’a născut o discusie infocată în cameră, ministeriul a rĕmas în minoritate și Gladstone a însinuat repășirea ministeriului.

După scirile de până acuma, regina a primit demisiunea dlui Gladstone și a însărcinat pre Salisbury cu compunerea unui ministeriu conservator.

Nu este fără interes a amintì la acest loc în legătură cu căderea liberalilor în Englitera starea lucrurilor în România. De vre-o 2 ani începênd deodată cu slăbirea bĕtrênului Rozetti a slăbit și în România disciplina în partida liberală. Ḑiarele din oposiție aduc ḑi de ḑi cele mai grave învinuiri despre volnicia organelor administrative și judecătoresci. În cele din urmă lucrurile au trebuit sĕ se înăsprească.

Se anunță adecă că la redacțiunea ḑiariului „Romanul“ se va ținea o mare conferență politică, la care vor lua parte amicii politici ai fostului conducĕtor de partidă Rozettii, mai mulți deputați, și vor discuta starea politică a țĕrei.

Acestei sciri a premers următoriul manifest al domnului Dumitru Brătianu publicat în „Adevĕrul“ și adresat coroanei. Dl Dumitru Brătianu este fratele dlui Ioan Brătianu, a fost president la cameră, și astăḑi încă se mai ține că este liberal.

Eată manifestul domnului Dumitru Brătianu:

S’a ḑis că eu și grupul meu n’avem un program, că programul dela Mazar-Pașa nu este îndestulător, că fie-ce grup politic trebuie sĕ aibă programul seu în care sĕ se arate tot în toate amĕnuntele ca într’un program de scoală. Mai întâiu, eu nu am un grup al meu, nici aparțin vre-unui grup. Departe de a face un grup în deosebi, vĕd cu durere înmulțindu-se la noi grupurile politice; căci înmulțirea lor este un rĕu simptom, o probă de slăbiciune, de decădere, de descompunere a partidelor. Nu prin desagregațiuni, ci prin agregațiuni se măresc și se întăresc partidele. Cristalizarea ori-cărei formațiuni, care se face în condițiuni normale, trebuie sĕ aibă aceleeași prismuri. Nu am angajamente luate cu nici un grup. Nu ascult decât de ceea-ce cred că este glasul țĕrii: numai cătră ea me simț angagat. Eu fac, precum totdeauna am făcut, parte din partidul-liberal-național care, în apreciarea mea, imbrățișează marea maioritate a poporului român. Aceasta nu me impedecă de a avea amicie pentru oamenii de bine din toate pdrtidele. Oamenii ne-

---

FOIȚA.

Curierul Literar.

S u m a r: Ducumentele istorice române. Starea în care se găsesc cele mai multe dintr’ênsele. Cele ce fac ungurii în această privința și cele ce ar trebuì sĕ facem noi. — Înființarea unei „Societăți pentru istoria Patriei române.“ — *La Revue du Monde Latin:* studiile dlui Jules Blancard asupra lui Mavrocordat și Coletti.

Vorbiam sĕptĕmâna trecută de cartea părintelui Nilles, adecă de documentele publicate de învĕțatul profesor de Innsbruck, și de interesul istoricilor români ale cunoasce și consulta.

Documente istorice, privitoare la istoria noastră națională! Câte și câte nu sunt, unele cunoscute, altele necunoscute, toate rĕspândite în patru părți de lume, și anume pe acolo pe unde cea mai vagabundă imaginațiune nu le-ar ghicì vre-odată. Întêmplarea care ne-a servit până acum și care, poate, ne va servì și de acì înainte; indicațiunile date de invĕțații streini cari, căutând de ale lor, au dat și preste ale noastre; iubirea câtor-va foarte puțini din invĕțații nostri pentru vechile documente din țeară și din afară; — eată ceea-ce ne a procurat până acum bruma de documente ce cunoascem, și din care brumă o mică parte sunt la îndemână studioșilor. Încolo nimic; chaosul sĕu necunoscutul.

Ce facem noi pentru a scăpa documentele care mai sunt încă în mâni inconsciente de o definitivă perḑare? Cum am găsit noi cu cale a oprì pe cutare sau cutare băcan sau alt industrial a nu-și mai înfășura măslinele ori împacheta ațica în documente istorice vêndute cu ocaua prin orașele provinciale ale României și ale Transilvaniei?

E de pomină scenele, faptele, sacrilegiile cari se petrec cu astfel de prețioase documente, pe care o altă țeară, cu mai multă grijă de tesaurile ei istorice, le-ar așeza în bogate rafturi de bine păzită bibliotecă!

Amicul meu, dl Densușianu, ne povestea mai ḑilele trecute soarta și neauḑitele tribulațiuni ale unui vraf însemnat de documente muntenesci, rătăcite dela începutul secolului nostru și până astăḑi în Transilvania. Rĕmăseserăm uimiți!

Și sĕ gândim la chinurile și năpastiele acelor incomparabile capete de operă ale statuarei și gravurei grece din epoca classică, cari trecură prin ciurul și dîrmonul dominațiunei turcesci, pe pământul Greciei antice, înainte de a ocupa locul de neîntrecută onoare din museele Londrei, Parisului, Romei și Vienei. După cum frisele Partheonului și lupta giganților dela Pergam, și, dacă voiți un esemplu de al nostru, după cum pietrele cu inscripțiuni și oare-cari statue și monumente din Dobrogea o pățiră, în reslățirea veacurilor de barbară și ignoranță dominațiune, din partea atâtor și atâtor popoarĕ, — tot astfel bietele documnente române pat și vor pățì mereu, până când oamenii nostri de carte, oamenii cărora consciința lor, încrederea concetățenilor lor le impun aceasta, se vor hotărî sĕ scape bietele hârtii ale strămoșilor de nemernica și nemeritata lor soartă.

Închipuiți-ve durerea unui om care-și dă seama de ce va se ḑică un act istoric din secolul XVII sau chiar al XVIII, o scrisoare, o țidulă, un rĕvășel din acele timpuri și care, pentru a-l vedea și cetì trebue sĕ roage pe cutare neguțător sĕ scoață dintr’ênsul luminările de seu, ori măslinele, ori găuritul sânge de nouĕ frați

— Era, lângă Mureș-Vasarhély, ne ḑicea cu o ciudă pe care o înțelegeam, competintele autor al Revoluțiunii lui Horia, la un orășel aproape, la Regin, o sumă de documente muntenesci ce mi se semnalaseră de un membru al societății istoricii ungare, — căci ungurii au societate istorică pentru culegerea și publicarea documentelor istorice. —

cinstiţi, falşi, sau cari şi astăḑi voiesc sĕ aducă prin streini schimbări în ţeara lor, sunt singurii români cu cari nu pot simpatiza, ori care ar fi partidul ce ar avea nenorocirea sĕ-i posedeze.

În ceea ce privesce programele, ţeara este sâtulă de programe. Ea numai crede într'ênsele. Colectivistii, şi ei au un program destul de frumos şi sunt gata al mai împodobì cu toate îmbunătăţirile, cu toate reformele ce li se cere; cei cari nu au de gând sĕ-şi ţie promisiunile, aceia promit mei lesne şi mai mult. Eu unul numai amintesc aici nici programul dela Mazar-Paşa. Programul meu ca om este întreaga mea viaţă publică şi privată; ca român, doresc ca ţeara mea sĕ fie cea mai morală, cea mai cultă, cea mai avută, cea mai tare, din toate ţĕrile, doresc ca ea sĕ devie cel mai mare, întâiul Imperiu al lumii; ca cetăţean care am datorii şi drepturi civice şi politice, programul meu este constituţiunea şi toate legile esistente, pe care ţeara, prin representanţii sei liber aleşi, le va complecta şi imbunătăţì treptat după putinţă. Avem dar toţi cetăţenii datoria şi dreptul că cerem şi sĕ dobândim stricata observare a constituţiunii şi a tuturor legilor de către toţi. Odată această cerere satisfăcută, vom avisa la mijloacele cele mai nemerite pentru a nu mai cădea în pĕcatele trecutului şi a face şi la noi cu putinţă respectul legii, libertatea în alegeri, justiţia, ordinea, progresul. Trebue sĕ întrăm în lege, sĕ reluăm posesiune de drepturile noastre, trebue sĕ fim ca sĕ ne ocupăm apoi de cum am putea fi mai bine în viitor.

Mai nainte de toate, ţĕrei şi Coroanei le trebue un guver; căci numai guvern nu se poate numi ceea ce avem astăḑi, colectivitatea, adecă o adunătură de renegaţii tuturor partidelor, de sperjurii tuturor domniilor cari, la început prin fraudă, mai în urmă prin corupţiune şi prin toroare, au usurpat toate puterile statului, s'au compromis ţeara şi coroana. In afară, prin lipse de francheţă, de demnitate, şi de pricepere, ne-au umilit înaintea unora ne-au învrăşbit cu alţii, şi ne-au alienat stima şi simpatiile tuturor. În întru lipsa de consciinţă, lăcomia, arbitrarul, beţia omnipotenţii lor a demoralisat, a sărăcit, a esasperat ţeara.

Graţie acestor mari patrioţi şi oameni de stat astăḑi ne bucurăm de odată de toate avantagele şi ale despotismului şi ale anarhiei. Şi concheranţii nostri, pentru a nu le scăpa victima din mână aruncă streinilor tot ce le cer ca sĕ le dea pace, şi nu se indeletnicesc decât a slăbì ţeara şi Coroana şi ale deslipì una de alta.

Această stare de lucruri periculoasă, oribilă a dăinuit deja prea mult. Prin mijloace legale, coroana singură o mai poate face sĕ înceteze. Sub regimul actual alegeri nu mai sunt posibile; placă dar maiestăţei sale regelui sĕ dea românilor un guvern care sĕ fie fidela impresiune a simţemintelor regale, şi ţeara va putea da şi ea atunci acelui guvern o representanţiune care sĕ fie adevĕrata ecspresiune a voinţei sale.

La rêndul nostru, sĕ punem toţi toată activitatea şi toată inima noastră pentru ca coroana şi ţeara sĕ reea deplina lor libertate de acţiune. Bucurescii şi toate reşedintele judeţelor prin petiţiuni sĕ aduce cu respect şi incredere la cunoscinţa majestăţei sale regelui dorinţă profundă, irezistibilă a ţĕrei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov în 2 Iuniu, 1885. Domnule Redactor! În Nr. 121 al „Gazetei Transilvaniei“ se publică o corespondenţă din protopopiatul I al Braşovului. Care e tendinţa acestei corespondenţe poate vedea fie-cine, fără ca sĕ aibă cunoscinţă de daraverile noastre locale.

Corespondentul cearcă a face responsabil pe dl protopop I. Petric despre unele lucruri întêmplate în protopopiatul nostru şi îi impută că cu plan a adus acolo lucrurile, unde stau de present.

Lucrurile s'au întêmplat de sine, fără ca protopopul sĕ aibă cea mai mică ingerinţă asupra lor.

Este adevĕrat ceea ce susţine corespondentul, că în urma demisionărei dlui Jarca ca deputat protopopesc al comunelor Helchiu şi Stupini, protopopul ca sĕ nu rĕmână aceste comune nerepresentate a rênduit alegere nouă. Ambele comune au ales cu unanimitate pe dl director gimnasial St. Iosif. Sinodul protopopesc din punct de vedere formal n'a vrut sĕ primească această alegere ci a îndatorat pe protopop, ca sĕ dispună a se face o nouă alegere.

Aceasta s'a şi întêmplat şi lucrurile s'au petrecut în sinodul din 14 Maiu astfel precum le descrie corespondentul. Anume dl Panţu a declarat că în Stupini nu s'a ţinut alegere, ear parochul Voina a declarat, că în Helchiu s'au comis ilegalităţi la alegere; că s'au făcut ingerinţe chiar prin unii membri ai sinodului protopresbiterul, ba ce e mai bătătoriu la ochi chiar notarul comunal de naţionalitate săsească s'a interesat de această alegere recomandând parochului din Helchiu şi altor parochieni alegerea dlui Socaciu; a declarat mai departe părintele Voina că sunt induşi în protocolul de alegere oameni cari n'au fost în biserică şi a şi numit pe ţiganul Nistor, care de ani nu părăsece patul din causa boalei şi totuşi a votat la alegere. A mai ḑis părintele Voina şi aceea că după alegere s'au chefuit alegĕtorii voiniceşte cu spirit la cârcimă pentru succesul alegerei bênd de cinste şi ar fi bine sĕ se cerceteze causa acestei galanterii de a se face cinste cu alegĕtorii. Abia cu mult necaz s'a primit propunerea, ca şi asupra alegerei din Helchiu sĕ se estindă ancheta hotărîtă pentru Stupini.

După şedinţa sinodului protopresbiteral, presidiul a predat actele secretariului dlui profesor Bârsan, ca sĕ-şi ia notiţe pentru formarea protocolului. A doua ḑi i le-a cerut înapoi, pentru ca sĕ le înregistreze (de oare-ce actele de alegere nici nu le-a putut înregistra, căci protocolul din comuna Helchiu sosise chiar pe când se ţinea şedinţa sinodului protopresbiteral) şi de sigur şi ca sĕ le predea comisiunei investigătoare, căci aşa se şi cuvine, ca presidiul se păstreze actele şi sĕ le predea, căci el este responsabil de ele şi nu secretarul. Secretariul însĕ la aceasta cerere rĕspunde negativ şi nu voesce a preda actele ḑicênd, că el are sĕ le predea comisiunei investigătoare. După care lege 'şi atribue un secretariu aceasta facultate?

Preşedintele comisiunei investigătoare cere dela protopop o comitivă către parochiile unde avea sĕ se facă investigaţiunea. Protopopul rĕspunde că comitiva cerută e gata a o da, dar de astădată nu poate sĕ o facă căci nu are actele necesari la mână, deoare-ce secretariul sinodului nu voesce a-i preda actele, susţinênd, că are drept sĕ le reţină fiind şi dênsul în comisiunea investigătoare. La aceasta preşedintele comisiunei investigătoare rĕspunde, că actele din cestiune le-a avut şi la dsa, dar le-a predat încă în 17 Maiu secretariului, ca în aceea ḑi la 2 oare sĕ le înapoieze protopresbiterului. Din nou cere protopopul actele dela secretariu, dar în zadar, dl secretariu rĕspunde că d-lui nu e om şovăitor a ḑis odată, că nu le dă nici nu le va da. Ei bine! cum se poate numì o astfel de procedură din partea secretariului?

Ce atitudine putea lua protopopul faţă de o asemenea purtare e greu de cualificat? Sĕ recuire poliţia spre a-i-le lua (după cum cred că se şi cuvenea) nu se potrivea cu spiritul seu iubitor de pace, şi prin urmare a arătat comisiunei investigătoare că comitiva cerută nu o poate da fiind împedecat la aceasta de secretariul sinodului, care nu voesce a preda actele necesari şi prin urmare trebue ca şi investigaţiunea sĕ fie deocamdată împedecată. În fine sĕ vede că comisia investigătoare în şedinţa sa din 20 Maiu va fi făcut evident dlui secretariu (care totodată era ales ca membru în aceea comisie) care i este datoria şi astfel actele cerute i s'a trimis protopopului în 20 Maiu.

Corespondentul din „Gazetă“ susţine că după predarea actelor s'ar fi ivit altă dificultate, anume că s'ar fi susţinut, că cercetarea nu se poate începe, nefiind protocolul în care s'a luat decisiunea de anchetă verificat. Nu sciu cine a susţinut aceasta, dar protopopul Petric sigur nu, cu toate că aserţiunea aceea e foarte justă; nici o decisiune n'are valoare până nu e protocolul, în care s'a luat aceea decisiune, verificat, dar după cum am ḑis mai sus protopopul n'a susţinut aceasta, ci a raportat comisiunei, că intrând un recurs contra hotărîrilor din sinodul din 14 Maiu, a trebuit sĕ aştearnă actele şi recursul la Venerabilul Consistoriu. Se miră corespondentul, că de ce nu s'a insinuat acel recurs în şedinţă? E prescris unde-va aceasta? Se mai întreabă corespondentul, că cum de se poate înainta un recurs, care nu se scie, dacă a fost corect stilisat sau nu? Aceasta nu-i stă în drept corespondentului a pretinde ca sĕ cunoască şi stilisarea, destul îi este se scie că orice recurs trebue înaintat.

Susţine corespondentul, că înţelege ca dl protopop Petric, care are de gând se concureze la protopopiatul I al Braşovului sĕ se intereseze de persoanele, cari au sĕ fie alese ca representanţi în sinodul protopopesc. Dar asta numai despre protopopul Petric nu se poate ḑice. Dlui n'a înfluinţat la sinodul protopopesc nici o alegere şi nici nu poate sĕ ḑica nici preot sau alt cine-va din vre-o comună, că, i s'a recomandat din partei vre-o persoană. Curs liber a lăsat protopopul alegerilor în sinodul protopopesc şi a lăsat pre alţii sĕ-şi facă mendrele după plac. Dacă dsa voesce a concura la protopopiat, apoi aceasta nu face bizuit pe graţia unora şi altora, nu umblă a-şi câstiga partisani, ci o face basat pe meritele, ce şi le-a câstigat pentru scoală şi biserică în serviţul seu de aproape 50 de ani ca paroch şi protopop. Cât despre ferbere, ce 'şi închipuesce dl corespondent a fi în protopopiatul I. al Braşovului apoi bun e D ḑeu a început a ploua şi le va potolì ferberea celor înferbântaţi. X.

Varietăţi.

* (Convocare.) Onoraţii membri, cari compun comitetul central al reuniunei învĕţătorilor gr,

---

Aceste documente fuseseră presentate societăţii, care găsindu-le interesante numai pentru istoria Ţĕrei Românesci, nu voise sĕ le cumpere, căci altfel — şi sciam şi noi aceasta,- şi o scie o lume, — societatea ungară pentru istoria patrii nu ar fi esitat un minut a întra în posesiunea lor. Detentorul lor, pe care îl vĕḑui la Regiu îmi spuse cum, de unde şi ce fel îi căḑuseră în mâni nenorocitele şi urgisitele documente române, cerêndu-mi pentru a mi le vinde o sumă însemnată, din care, nici vorbă, după serioase tractative, ar fi lăsat o bună parte. Dar chiar dacă suma s'ar fi redus pe umĕtate, pe mai puţin de jumĕtate, de unde parale?

Aşa e, ne ḑiceam noi, de unde parale? Ministerul când i se semnalează asemenea documente, rĕspunde — şi cu dreptate — că n'are credite. Academia adauge — tot cu dreptate, — că face cât poate. Ear cel ce le-a găsit rĕmâne cu cercetarea, găsirea şi.. zîmbrele pe buze. Din când în când se mai gândesce la documentele istorice române, de dênsul găsite, ale căror pagine de hârtiă scrisă şi nescrisă continuă a procura detentorilor foloase… nu tocmai, ba încă nici de jurămênt, în raport cu destinaţiunea lor primitivă.

Căci într'adevĕr, o români buni şi de neam mare, credeţi voi că documentul cutare din suta cutare, dat de domnul de atunci şi iscălit de oamenii cei cu vaḑă ai Ţĕrei, merită oare sĕ înfăşoare cele 75 de dramuri „de zahăr tos“ vêndute pe 35 de centime stimabilului ţĕrcovnic dela Sf. Ilie al oraşului cutare?

În Francia, socoteala hăinarului şi spălătoresei lui La Bruyére snnt în nu sciu ce bibliotecă cu sfinţeniă păstrate, ear în România cutare chrisov al lui Matei-Basarab sau cutare condică sau documênt mănăstiresc muceḑesc în cine scie ce pimniţă. — Diferinţa de climă şi latitudine sĕ fie causa astei piramidale deosebiri, ori numai şi numai binecuvêntata fire română a cărei nepăsare n'are egal decât în ţĕrile unde soarele înmoaiă şi lângeḑesce activitatea umană?

E de spaimă!

Şi notaţi că nu încetăm de a fi Belgia Orientului, poporul care dă razna într'un suflet spre civilisaţiune, spre progres, spre ţetera ţetera etc., etc. Nu uitaţi că nu încetăm de a numì şi de a auḑì cu gudurătoare plăcere cum ne numesc alţi, poporul menit a-şi lumina vecini din întunecatul Oriente. S'ar crede că avem un mandat încredinţat de Europa pentru a altoì sciinţa împregiurul nostru. A! cum o altoim, cum o altoim! Ne îndeplinim mandatul, cum şi-l îndeplinesc deputaţii oare-căror ţĕri pe acela primit dela candidaţi lor alegĕtori.

Ei bine, noi civilisatori Orientului, noi cari ca acei antici *cursores*, trecem facla sciinţei altor popoare vecine, noi n'avem încă o societate pentru istoria patriei, noi nu dăm, într'u nimic, cel puţin atenţiunea noastră acelor cercetători cari cu chin cu vai, cu trepădare obositoare şi cu multe necazuri, reuşesc a strînge şi a publica un numĕr mai mic sau mai mare de documente. Ce-ţi, ce ne, ce ve pasă! cuvêntul admirabil a cărui rostire ne desbracă de toate responsabilităţile presente şi viitoare.

Avem societăţi de toate soiurile, unele cari probează până la evidenţă că suntem civilisaţi până sub unghiă, altele cari sunt ca sĕ fiă; întruniri, consfătuiri, procesiuni, sĕrbători şi baluri; nimic nu ne lipsesce. Streinul care ne-ar privì pe de asupra ne-ar da cu ochi închişi prevetul cel mult plăcut nouĕ, de Belgiă a Orientului.

Dar dacă şi el ca şi unii din noi cari pătrundem ceva mai afund starea reală a lucrurilor, ar avea curagiul sĕ se uite lung, sĕ descoasă acele albe şi primitive cusături ale togei în care ne drapăm cu mândriă, dacă streinul ne-ar vedea mai de aproape de câte ori n'ar esclama şi dênsul ca odinioară Cicerone la Roma, în timpul conspiraţiunei lui Catilina: *intus intus est equus trojanus!*

(Va urma.)

or. români din districtul Făgăraşului anume: Nicolau D. Mircea, adm. prot. în Cohalm, Vincentiu Grama, paroch în Riusior, Nicolae Moldovan, paroch în Verd, Ioan Popescu, învĕţătoriu în Mateiaş, Nicolae Ludu, învĕţătoriu în Beclean, Lazar Comşa, învĕţătoriu în Mândra, Ioan Bonea învĕţătoriu în Cincul mare, Ioan Roşca, invĕţătoriu în Ungra, Toma Stirbeţ, învĕţătorìu în Şulumberg, Iacob Oana, învĕţătoriu în Părău şi Petru Marhao învĕţătoriu în Galaţi, în sensul §. 18 din statutele reuniunei sunt prin aceasta convocaţi a lua parte la şedinţa ordinară, carea va avea loc Vineri în 7/19 Iuniu a. c. la 10 oare dimineaţa în odaia de învĕţămênt a scoalei elementare gr. or. din Făgăraş.

Obiectele de pertractat sunt:

Deliberarea şi deciderea asupra propunerilor din adunările despărţemintelor tractuali, eventual aprobarea rapoartelor şi protocoalelor adunărilor tractuali din anul acesta.

Cestiunea încassărei tacselor restante prin oficiele protopresbiterale şi raportul cassariului.

Cestiunea înmulţirei bibliotecei reuniunei şi raportul bibliotecariului.

Luarea la cunoscinţă a disposiţiunilor hârtiei consistoriale Nr. 4574/1884 Scol. în urma aprobărei întregei activităţi a reuniunei noastre din anul trecut.

Cestiunea administrărei tacselor încassate prin cassarii despărţemintelor.

Curenţii şi propuneri.

Făgăraş, 29 Maiu 1885 st. v.

Nicolau Aron,
vpreşedinte.

Ioan Capĕtă,
secretariu.

* (Escursiune în pădure.) Scoalele noastre din Sibiiu alaltăeri şi eri au avut sĕrbătoare. Duminecă au avut petrecerea de vară scoalele noastre poporale de aici — Sibiiu cetate şi suburbiu, ear eri scoala română de fetiţe din Sibiiu.

Timpul a fost foarte frumos, şi mare, de tot mare bucuria şi plăcerea băeţilor şi băetelor, nu mai puţină cea a părinţilor şi a învĕţătorilor.

Seara târḑiu s'au întors copii cu ai lor acasă, satisfăcuţi, că mult doritul maial a reeşit bine şi în Iuniu.

* (Procesul Kleeberg-Marlin.) Sensaţionalul proces al acestor tineri ucigaşi s'a terminat astăḑi prin spênzurarea lor.

Eri la oarele 6½ li s'a cetit sentenţa de moarte, şi astăḑi la 7 fură esecutaţi.

S'au stins două vieţi de oameni tineri — copii i-am potea numì, s'au stins în mânile călĕului şi sub ochii judecătoriului chemat a esecuta legea, care pentru moarte de om, pretinde şi ca moarte de om. Pentru vieaţa celui ucis legea pretinde vieaţa ucigetoriului, şi noi cu oare-care reservă trebue sĕ constatăm că secolul nostru încă n'au ajuns până la stergerea pedepsei cu moarte.

A fost îngroḑitoriu momentul publicărei sentenţei. Afară la poartă o companie de cătane sta cu arma la picior, în curtea tribunalului 2 trăsuri spre a duce pre tinerii delincuenţi la închisoare, unde au a-şi da sufletul, în sala tribunalului o mulţime de oameni.

Din partea tribunalului au fost domnii: Székács, president, Roşca şi Hatfaludi asesor, Dr. Haupt notariu Szabó procuror, Dr. König şi Dr. Filep, medici judecătoresci, apoi domnii Dr. Sentz şi Dr. Fölkl ca apĕrători.

La auḑul sentenţei Kleeberg cel mai voinicos a căḑut frânt de durere, ear Marlin stătea tăcut şi privea în sine ca un smintit. Sdrobirea lui Kleeberg se esplică uşor dacă vom considera, că el spera mult în agraţiare.

Despre momentele esecutărei nu mai vorbim.

* (Generalul Grant.) Generalul Grant, care după medicii din America trebuia sĕ moară şi până acum sĕ fie şi înmormêntat, de câte-va ḑile este mai bine şi se speră însănĕtoşirea lui complectă.

Deja a început sĕ iasă din casă acompaniat de fiu-seu şi de fidelul servitor negru ce îl are.

Între alte particularităţi ale vieţei acestui ilustru bărbat, va fi şi aceasta că el, a avut avantagiul de a-şi mai vedea încă trăind cele mai magnifice necrologii apărute în ḑiua aniversării asasinatului lui Abraham Lincolu, ḑi în care generalul Grant era condamnat de medici ca sĕ moară.

Unii dintre compatrioţii rĕutăcioşi ai lui Grant, susţin că boala lui a fost o curată comedie.

* (O anecdotă în privinţa lui Victor Hugo.) Era în 1828 după ce se jucase „Hernani“ Victor Hugo făcu o escursiune în Bretania şi în Normandia.

Pe drumul dela Rouen, aflându-se în diligenţă începu sĕ vorbească cu un călĕtoriu.

— Domnule, ḑise călĕtorul, sunt magistrat la Rouen, dar dta vii dela Paris şi-a trebuit sĕ auḑi vorbindu-se de „Hernani.“

— Da, rĕspunse Victor Hugo.

— Nu este aşa că este o piesă absurdă?

— Poate că aveţi cuvênt.

Şi convorbirea urmà. Magistratul dechiară că unul din amicii lui întêlnise pe Victor Hugo pe jumĕtate beat şi că în fie-care seară trebuia sĕ-l ducă pe braţe acasă; când un om bea preste mĕsură, nu poate sĕ producă de cât opere absurde.

— Neapĕrat, rĕspunse Victor Hngo cu un ton convins.

Sosiră la Rouen şi se coborîră la acela-şi hotel; chelnerul aduce registrul de călători şi magistratul, curios de-a cunoasce numele tovarăşului seu de calĕtorie, cetesce pe deasupra umĕrului seu: „Victor Hugo.“

— Pot sĕ sciu şi numele dtale? întrebă poetul dându-i condeiul.

Magistratul se făcu roşu ca un rac şi grăbì sĕ plece.

* (Căsătoria presidentului Barios.) — Un ḑiar american dă detalii curioase asupra căsătoriei fostului preşedinte al Guatemalei, generalul Barios, care a perit acum câte-va sĕptĕmâni, pe când voia sĕ reunească sub dictatura sa republicele Americei centrale.

Acum câţi-va ani, Barios călĕtorind spre un oraş al Guatemalei, fu găsduit în casa unui negustor notabil. Fiica acelui negustor făcu o atât de profundă impresiune asupra generalului, încât fiind vĕduv, el hotărî a o lua de soţie.

Şi anunţă părintelui proiectul seu: „dar i ḑise el, fiica dtale e prea tênĕră şi inexperimentată. Trebue s'o plasezi pentru doi ani într'un pension unde sĕ înveţe limba engleză, franceză şi musica; în acest timp fata va fi în stare a se presenta în otelul presidenţial, şi eu îi voiu cere mâna în mod oficial.

Această propunere, nu fu primită cu entusiasm din partea comerciantului, dar după insistenţele generalului trebuì sĕ se decidă a reface educaţia fie-şi.

După espirarea celor doi ani Barios voì sĕ-şi ţină cuvêntul, dar fata rĕspunsese că ea nu înţelege a i se impune un bărbat fie chiar preşedintele Republicei, tată-seu fu de pĕrerea ei. Dar aceasta hotărire, causă perderea lui, căci dictatorul puse de-l arestă, confiscându-i şi averea în profitul tesaurului public şi în acelaş timp fu condamnat a lucra la drumurile publice. Pentru a-l scăpa fie-sa fu silită a ceda.

Imediat căsătoria fiind contractată, neguţătorul fu pus în libertate şi tesaurul public îi restituì averile.

De altmintrelea Barios se arătă pe atât de bun bărbat pe cât fusese de brutal ca logodnic. El dete nenumĕrate cadouri nevesti-si şi pentru a-i asigura esistenţa, în casul când ar fi resturnat dela putere, îi cumpĕră o casă la New-York şi depuse în numele ei aproape 500,000 dolari la un bancher din Statele-Unite.

* (Câteva înmormântări memomorabile la Paris. — Funerariile naţionle făcute lui Victor Hugo au dat ideea lui „Conhomme Nox“ din *L' Echo de Paris* de a reamintì înmormêntările cele mai însemnate din secolul acesta cari s'au făcut la Paris.

Printre cele mai memorabile, ḑice el, vom cita înmormêntarea generarelui Foy, care s'a făcut la 28 Novembre 1825. Cu toate că era o ploaie îndestul de rece, mulţimea se grămădise atât de mult pe strade încât cortegiul funebru, plecat la oara 1 dela biserica Notre-Drame-de-Lorette, nu ajunse la Pére-Lachaise decât la oarele 6.

Cosciugul era dus de tineri cari reclamaseră aceasta onoare pentru a aduce omagiu soldatului şi marelui orator.

Generarele Foy era foarte poporal, o subscripţiune ce se deschise pentru a-i ridica un monument, adună în şese luni peste şese milioane de franci. În capul listei se afla ducele d'Orleans, cu ḑece mii de franci; Casimir Perier, cu aceea-şi sumă; şi Laffite, cu cinciḑeci mii de franci.

La 5 Iuniu 1832 se făcu înmormântarea generarelui Lamerque.

Aceasta înmormêntare a lăsat o suvenire în istorie din causa gravelor evenimenete ce o însoţiră.

Cortegiulu n'apucă sĕ plece şi mai mulţi indiviḑi căutară a face turburări. Trebuì a se face o şarje pentru a lăsa loc liber cortegiului.

La podul Austerlitz era o estradă împodobită cu covoare şi drapele; acì trebuiau sĕ rostească mai multe discursuri.

Ceremonia încă nu se sfârşise, când mai multe bande de indiviḑi, purtând drapele roşii, puseră din nou mâna pe carul funebru şi voiră sĕ-l ducă la Pantheon; ei vociferau şi strigau: „Libertatea sau moartea!“ Trebuì sĕ intervină garda pentru a-i împrăştia.

La o distanţă oare-care pe bulevardul Bourdon, resvrătitorii traseră mai multe focuri asupra unui regiment de dragoni. Acestia ripostară şi omorîră pe agresori.

Semnalul fu dat; se ridicară baricade şi panica se întinse în tot Parisul.

Astfel începù mişcarea din 1832. La înmormêntarea generarelui Lamarque fură omorîte două sute persoane şi şese sute rănite.

După duoi ani, se făcu înmormêntarea generarelui Lafayette. În public se rĕspândì sgomotul că are sĕ se întêmple turburări, dar nu fură de cât numai câte-va incidinte.

Era atâta lume pe bulevarde şi atâta îmbulzeală încât la un mare numĕr de persoane le-au venit rĕu şi a căḑut jos. Pe bulevardul St.-Martin, în momentul când trecea convoiul, un individ ce se afla urcat într'un copac, a căḑut jos rupêndu-se o cracă cu dênsul. Femeile începură sĕ ţipe şi o mişcare se produse în mulţime. Cei cari nu vĕḑuseră ce se întêmplase, creḑură că a început turburările. Un mare numĕr de persoane înspăimêntate se împingea unele pe altele şi năvăliră în prăvălii, spărgênd la cele mai multe din ele uşile şi ferestrele.

Cu ocasiunea morţii lui Beranger, în 1857, guvernul imperial fu încunosciinţat că erea sĕ se organiseze în ḑiua înmormêntări o manifestaţiune. Se luară toate mĕsurile pentru a o împedeca.

La 16 Iuliu 1857, prefectul de poliţie Pietri afişă o proclamaţiune pentru a sfătuì pe popor sĕ fie liniştit. Toate mĕsurile luate fură de prisos, căci nimeni nu se gândì a turbura doliul public. Convoiul pleacă dela biserica Sf. Elisabeta la Père-Lachaise între două şiruri de soldaţi. O mulţime imensă se afla pe tot percursul, fără a mai vorbì de numĕrul cel mare al persoanelor cari urma cortegiul.

Bibliografic.

„Gramatica limbei maghiare“

este numele unei cărţi noaue apărută nu de mult la Sibiiu, în tipografia archidiecesană. Autorii ei sunt Dr. Ioan Crişan şi Nicolau Putnoky — cest din urmă prea-bine cunoscut publicului român prin abecedarele sale române maghiare introduse în scoalele populari din archidiecesă, cartea e tipărită pre 11 coale format octav mare — hârtiă velină, litere cicero mĕrunt — şi întocmită ca „curs practic pentru scoalele secundarii, preparandii şi mai ales pentru privaţi — şi costă 1 fl. valuta austriacă.

Îndată ce întocmirea cărţei e de aşa ca sĕ se introducă în scolile medii şi în preparandii — e bine că cartea sĕ o facem cunoscută publicului român şi în special, sĕ tragem atenţiunea organelor noastre scolari asupra ei.

Dacă cetesce omul cu atenţiune de critic prefaţa — numai decât vede că are de a face cu bărbaţi de specialitate, cari după esperinţele de profesori făcute unul în seminariul nostru „andreian;“ celalt la gimnasiul reg. de stat din Sibiiu s'au decis a abandona sistema veche ruginită, după care în fie-care gramatică se luau parte de parte a vorbirei în un fir chronologic ca cele 10 porunci, şi era vai de elevul ce smintea dela articol până la interjecţiune rêndul în care erau numerisate părţile vorbirei.

Prefaţa deci ne spune, că domnii autori sunt bărbaţi — cari 'şi promit un renume frumos în literatura pedagogică, şi eu ca recesent — n'am decât sĕ trec la meritul materialului percurs.

Nici în o limbă nu se resbună mai amar negligenţă de a învĕţa bine şi corect pronunciarea că în limba maghiară. Un om, care a învĕţat mai întâiu a traduce şi vorbì ceva unguresce, până nu a învĕţat bine a cetì şi pronuncia, va remânea cu defectul pronunciărei rele aproape în toată vieaţa sa, de aceea nu este din destul de apreţiat valoarea partiei din cap I. tractată în cei 6 paragrafi, începênd cu literile — rostirea lor etc.

Rostirea este ilustrată prin esemple şi asĕmênări potrivite ca nici în o carte de soiul acesta. Tot asemenea sunt alese bine cuvintele de pronunciat, pre cari elevul dela început le poate afla în lexiconul maghiar-român, afară de: bűrők, komló, korom, cari după părerea mea la o eventuală nouă ediţiune ar trebuì înlocuite sau cu cuvinte cari se află în lexicon sau apoi induse în lexicon, ca scolariul deja la început când învĕţă a rostì cuvintele sĕ scie şi ce înseamnă cuvêntul rostit. Se va obiecta, că rostirea cuvintelor nu stă în legătură strinsă cu înţelesul, dar eu în pracsa mea am esperiat că rostirea şi înţelesul stau în strinsălegătură şi un „ce“ neinţeles se rostesce rĕu, defectuos, sau scapă iute din memoriă.

Spre a-mi dovedì acest assert însuşi domnii autori la §. 4 unde se împart vocalele, în mod tare nimerit sĕ pune deja lêngă cuvêntul maghiar cel român, ca sĕ se intipărească bine în memoriă şi e bine aşa. Din întreagă partia cap I. singur partea din §. 5 despre ortografiă apare ceva cam grea. Modalitatea cu care va tracta profesorul acest §. va înlesnì pentru venitor şi greutăţile pronunciărei şi în legătură cu aceasta şi a scrierei drepte. Încă o mică observare la cap I. și încă tocmai la § 1 — despre litere. Ori-cine când va vedea numĕrul cel mare de 38 — indigitat pentru literile din alfabetul maghiar, va fi cuprins ca începător de un oare-care resimț. Eu aș fi înlocuit acest §. cu acesta „Alfabetul limbei maghiare e tot cel al limbei române, + gy, ly, ny, ty și vocalele ő și ű.“

În sens scientific nu e corect, dar în sens practic e foarte corect.

Se va obiecționa, că în limba română avem vocalele derivate, muiarea lui c înainte de e și i pentru cari maghiara are semnele sale — dar cu toate aceste și alte observări cari s'ar putea aduce la acest §. susține părerea mea din punct de vedere al practicabilității, și nici decât §. acesta 1 așa întocmit, n'ar fi eschis ca în §. 2 sĕ se tracteze mult de sunete așa după cum sunt tractate foarte nimerit.

Facerea evidentă a împărțirei cuvintelor în ton afund și înalt precum și adaugerea suficselor, la cuvinte până nu le înțeleg — e justificată, pentrucă e vorba de cetire și de pronunciare corectă — și dacă a avut loc tractarea cuvintelor compuse, era o lacună a nu sĕ tracta și despre suficse și aplicarea lor. Ocupațiunea dela §. 4 și eratele de îndreptat la același loc — sunt menite a deda deja urechia și ochiul dela început cu aplicarea bună a suficselor, cari joacă un însemnat rol în limba maghiară.

Urmează cap II. Bucăți de traducere — sau după cum sĕ numesc mai corect, „piese de traducere.“

Deprinderile aceste sunt menite a pune basă la o traducere sigură și corectă din o limbă în altă. Scopul acesta, prin metodul în care sunt tractate piesele e pre deplin ajuns.

Esemplele constătătoare din propusețiuni simple sunt luate din cercul de vedere al scolarilor.

Animalele ce ocur numite, sunt de asemenea dela cunoscut la necunoscut, o viuă dovadă că domnii autori sunt pĕtrunși de însĕmnătatea macsimei dela aproape la departe, și nu ar fi stricat, dacă întreagă partia era mai bogată în deprinderi formate cu obiectele din scoală și cu cele din casa părintească fără sĕ se fie trecut la Petőfi, Alesandri, Svițera. Resultă deci ca deprinderile aceste sĕ le facă profesorul cu elevii sei.

Trecerea dela ḑiceri simple la comparațiune este o ideiă foarte fericită, folosită de domnii autori. Disposițiunea aceasta e tare nimerită de a escita în scolar curiositatea de a-și îmbogăți cunoscințele în limba maghiară, prin asemânările între diferitele lucruri, persoane și ființe. Nici un feliu de schimbare nu e trecută cu vederea, fără sĕ i se fie dat esplicarea prin note. Aici întâlnim ceva nou la noi — și adecă, că cuvintele nu sunt numite cu înțelesul lor nici înainte nici după piesă. Vor fi oameni sĕ se declare poate nemulțămiți cu această disposiție, pre mine me satisface pre deplin.

Nu e mai greu, ca sĕ vie profesorul în neplăcuta posiție — de a nu fi sigur de ceea ce sciu sau nu sciu elevii sei. Prin aceia, că cuvintele erau puse imediat înainte sau după piesă, de inconvenientul acesta nu scapă nici un profesor, ori cum ar fi combinat. Scolariul sciind că are cuvintele dinainte nu se prepară nici când în mod conscienţios și așa mai târḑiu, când îi obvin cuvinte percurse înainte, el nu le scie — și e silit a le căuta din nou. Prin această disposiție cu adevĕr invențioasă — domnii autori merită recunoscința oamenilor iubitori de dreptate.

Greutatea ce o ar întimpina elevii la început — dacă ea se poate numì greutate, se delătură prin o singură indigitare la pag. 139 și cele următoare și așa de acolo — chiar și când și-ar uita unul sau altul cuvent le află cu mare înlesnire.

După ce în cap II sunt tractate deprinderile despre comparațiune și verbul aucsiliar sum — precum și adiectivul ca atribut și ca predicat tot prin propozițiuni corecte, deja întâlnim la pag. 17 prima bucată curentă. Despre însĕmnătatea bucăților curente în numĕr de 22 — voiu vorbì la alt loc. Acì o am amintit numai pentru-că în un mod tăcend quasi ni se spune că ne aflăm la finea unei partii — și că are sĕ urmeze trecerea la alte părți ale vorbirei, și cum vedem foarte nimerit la numĕral. — Eu numĕralul cardinal l-aș boteza mai bucuros fundamental, căci elevii îl vor ținea mai bine în minte. Aceasta însĕ în treacăt căci se ține de gramatica română și nu de cea maghiară Despre însemnătatea numĕralului, nu voiu sĕ vorbesc căci scim cu toții deasa întrebuințare a numerilor, de aceea n'ar fi stricat dacă cel puțin pentru fie-care soiu de numĕrale era în loc de una — 3 — 4 piese de traducere. Aceasta chiar și de dragul computului, care reclamă multă deprindere, cine nu crede convingĕsă că românul, care a învĕțat la scoalele germâne, face computul mai bucuros nemțesce, și cine a învĕțat la cele române numai românesce, de ar lucra în ori ce limbă. De interes e nota ce însoțesce partea privitoare la esplicarea numĕrului singular după numĕrale și ea e binevenită pentru români cari cad adeseori în eroare de a aplica după numĕrale numĕrul plural la substantive — ceea-ce e necorect. Nu de puțin interes este forma possesivă tractată în §. 11. Cele trei deprinderi bine alese și aici dovedesc din destul că domnii autori și-au dat toată nisuința, că aceia cari vor folosì gramatica dlor se-și însușească și în casul acesta o proprietate esclusivă a limbei maghiare și încă în mod corect. Partia despre numele possesive și declinarea lor dela pagina 25—44 este foarte bogată. Tot ce aș avea de observat aici e că esemplele în ce privesce limba română nu sunt correcte și alese bine de oare-ce nu s'a aplicat nici un model de substantiv în genul masculin, ci numai de genul femenin și eterogen. Aici se pare că nu s'a ținut cont de limba română de loc. Românul numesce suficsele din limba maghiară am, em, om, öm, și m, meu mea și pentru aim, eim, im, mei, mele. Ochii mei szemeim, frații mei testvéreim. Că dela pag. 25—44 nu s'a putut afla un singur esemplu de genul mas culin eu nu înțeleg, dar că ar fi fost necesar — e evident. —

Tot așa aceasta mancitate și pentru pluralul, nostri, vostri, lor, ca o urmare a pĕcatului prim. În legătură cu aceste pronume possesive — sau postposițiuni possesive s'a tractat și verbul — nekem van, nekem nincs foarte la loc și nici că se poate ascepta dela domnii autori altfel — de cât ca sĕ fie practici și sĕ împreune necesariul totdeauna la loc și la timp.

Vine sĕ vorbesc despre a 3-a parte și adecă despre verb tractat în cap III dela pag. 45—136. — Cine cunoasce numai în parte limba maghiară nu se va mira, dacă dnii autori dedică două părți din gramatică — tractărei verbului și întrebuițărei lui.

Doară nici limbă europeană nu oferă atâtea variațiuni la întrebuițarea verbului ca limba maghiară.

Singur forma hotărîtă și nehotărîta dau lucru destul nemaghiarului până și le va însușì corect de aceea nu e de apreţiat din destul diligința ce și-a pus pre tractarea verbului în toate timpurile și modurile. Dacă ar lipsì notele cele foarte instructive partea întreagă ar rĕmânea sacă și un ce neînțeles pentru scolar, pe când notele esplicative sunt de cea mai mare importanță și chiar și maghiari născuți ar putea sĕ-și i-a gramatica din cestiunea de model, ce privesce aplicarea formei hotărîte și nehotărîte. O deosebită atențiune s'a dat verbelor neregulare și verbelor cari se termină în persoana 3-a din singular pre *ik* numite în limba maghiară ikesíge. Întrețeserea adverbului și a substantivului neregular mû, fû, tû etc. e foarte nemerită în partia această, căci în gramatica anterioare era datina rea, de se tracta substantivul cu toate escepțiunile lui ce avè, aici s'a încungiurat în mod foarte clar și folositoriu.

Tot în aceasta partiă s'au intercalat la § 17 p. 69 suficsarea postposițiunilor și a suficselor ca un ce de tot necesariu — și în legătură cu aceasta prea nemerit întrebuințarea postposițiunilor cu suficsele possesive. Tot ce pot ḑice despre tractarea verbului e: că cine voesce sĕ nu facă erori în conjugarea și aplicarea verbelor neregulare sincopice, potențiale și reflecsive sĕ-și ia osteneala a cetì gramatica despre care e vorba.

De interes sunt și formularele de câte-va documente deși nu absolut necesare. Ele pot servì mai mult de orientare oamenilor din viața practică, sunt induse nu strică nimica — cu toate că, ca sĕ ajungă omul în posiție de a face lucrări scripturistice nu e destul după părerea mea numai consumarea materialului acesta, — și apoi — formularele scim, că pre mulți oameni îi duc în eroare unde e vorba de aplicare în pracsă.

Ar remânea după cum promisesem sĕ vorbesc despre piesele curente.

Eu cred că limba maghiară nu o scie curat și bine acela ce o înțelege, ci o scie atunci când el poate de sine sĕ traducă sau sĕ scrie în aceasta limbă din care motiv, mi s'ar fi părut doară mai potrivite piesele dacă erau în tecstul român și erau de a se traduce în limba maghiară.

E mai ușor a traduce din limba necunoscută în cea cunoscută decât viceversa — și așa dacă nu toate piesele cel puțin o parte puteau fi în limba română menite de a sĕ traduce în limba maghiară.

E drept că pentru scolari sau ori-ce alți bărbați erau mai greu de tradus piesele din românesce în maghiară, dar greutatea aceea era însoțit după părerea mea de resultatele cele mai îmbucurătoare.

Tot asemenea fie ḑis despre lexicon sau dicționar — unde ear ar fi fost de preferit cel român-maghiar și apoi cel maghiar român — deși acì e mai mult o eroare technică încât ea vine de a se numì eroare.

Îngrigirea cea mare — ce o au arătat domnii autori față de tipărirea cărței, — legitimează lipsa tabelei de erate cu toate ca și de aceste sunt așa d. e. pag. 30 curentul nem elég e scris de olaltă pagin 76 verbul nézz în persoana 2 în loc de sĕ veḑi e vĕ vĕḑi, pag. 22 a főld sokszor kisebb mint a nap, in loc de *sokkal* — în colo erate de îndreptat n'am aflat.

Am aflat și unele esemple necorecte. Așa d. e. pag. „Egy gazda mindig egészséges“ — nu e la loc, pag 15 a szerecsenek feketék — negrii sunt negri — poate fi alt cuvênt în loc de szerencsenek — negrii, pag. 49 din deprinderea 16 prima propusețiune poate fi chiar la urmă, căci e greu a traduce după ce abia cunoasce scolariul numeralul, ḑicerea „Husvéttól pünkösdig 50 nap.“ Pre pag. 23 din deprinderea 21, ḑicerea „Ezen kis gyermek szomorú, mivel ez a szép ló nem az őve“ — pag. 28 deprinderea 27 „Bécs tele van tudósokkal, iskolákkal es katonákkal — nu corespund realităției, căci ḑeu și în Viena vor mai fi și alte basaconii. Încolo cartea e preste tot luată foarte prețioasă, nu e scumpă o dovadă că nu materialismul a îndemnat pre on. domnii autor a se apuca de lucru, ci mai mult dorința de a da în mânile scolarilor din gimnasii nemaghiar o carte folositoare și practică de a-și însușì limba maghiară în termin scurt și in mod lesnicios.

Numai puțin e de a se recomanda învĕțătorilor nostri, preoților și notarilor dela sate cartea din cestiune, ear introducerea ei în scoalele medii române sper că o vor reclama chiar și domnii profesorii ca una din cele mai bune metodice cărți de cari dispunem în această materie. În ce privesce reflecsiunile făcute de mine, ele sunt sincere și binevoitoare și dacă vre-o eroare sau poate chiar și nesciință — ar fi în ele, me rog sĕ mi se atribue mai mult puținei mele pracse de fost învĕțător al limbei maghiare la scoalele din Sĕliște decât de o rĕutate de care sĕ ne ferească Dḑeu, unde e vorba de a da diliginței și muncei tributul recunoscinței.

Aiudul mare în Iuniu 1885.

Nicolau Ivan,
preot și catechet la gimnasiul superior.

Loterie.

Sâmbătă în 13 Iuniu n. 1885.

Timișoara:	**29**	**22**	**44**	**21**	**4**
Viena:	**48**	**82**	**10**	**29**	**79**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 Iuniu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6% . , ...	—.—	—.—
Galbin	5 86	5.85
Napoleon	9.87	9.85
100 marce nemțești	60 95	60 90
London (pe poliță de trei luni)	124.35	124.35

Nr. 70. [1028] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Cubleșul-român, protopresbiteratul greco-orient. al Ungurașului, pe lângă încuviințarea consistoriului se escrie concurs pentru intregirea acestei parochii cu următoarele

Emolumente:

1. Casă parochială cu grădină, șură, grașd și alte superedificate.
2. Pămênt arătoriu și fânaț 27 jugĕre.
3. 59 de ḑile de lucru cu palmele dela 59 case.
4. Dela 59 de case cucuruz cu grăunțele vici 59.
5. Stola îndatinată și statorită prin sinodul parochial ținut la I-a Februariu 1884, care toate computate la olaltă aduc venitul anual de 320 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie se cere a fi clerici absoluți, avênd a-și subșterne petițiunile instruite în sensul stat. org. subscrisului oficiu protopresbiteral până *în 30 de ḑile dela prima publicare P. u. Hidalmás.*

Fizes-Sântpetru 12 Aprile 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Ungurașului.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv:

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 190. [1029] 1—3.

EDICT.

Anna născ. Longhin Catalina din comuna Șugag, protopresbiteratul Sebeșului ș'au părăsit cu necredința de 10 ani de ḑile pe legalul seu soț Ioan Bogdan tot de acì fără a se sci ubicațiunea ei, se citează prin acest edict. *ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima publicare* sĕ se presenteze la forul matrimonial subsemnat, căci la din contră procesul urḑit de susnumitul ei soț se va decide și în absența ei.

Sebeș în 29 Maiu 1885

Forul matrimonial gr. or.
I. Tipeiu m. p.
protopresbiter.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60. Sibiiu, Joi 6/18 Iuniu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sesiunea sinodului estraordinariu

al archidiecesei greco orientale române din Transilvania, ținut în Sibiiu la anul 1885.

Ședința I. la 4/16 Iuniu 1885.

1. În urma literilor de convocare publicate de noi în Nrul 55 și după chemarea Duchului sânt în biserica „Schimbărei la față" din cetate, adunându-se deputații în sala seminariului „Andreian," destinată pentru ședințele sinodali. Escelenția Sa Înalt Preasânțitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul deschide sinodul prin cuvêntarea următoare:

Preastimaților Domni! Iubiților frați! Iubiților fii sufletesci!

O afacere de mare importanță pentru sânta noastră biserică ne chiamă sě ne întrunim astădi în sinodul estraordinariu.

Este aceasta afacerea ajutoriului de stat pentru preoțimea noastră archidiecesană, carea acum, și cel puțin pentru acum este resolvită și la preaînaltul Tron, unde cercarăm în cele din urmă scut și apërare pentru interesele vitale ale bisericei noastre.

Preaumilita noastră rugăminte nu fu luată în considerare. Mësurile guverniale pentru împărțirea ajutoriului de stat au sě rĕmână cu mică esceptiune nestrămutate. Preoțimea noastră cea însetată după ajutoriu, așteaptă cu încordare sě audă cuvêntul din urmă al sinodului nostru archidiecesan, căruia are a se conforma.

Ve mulțămesc Preastimaților Domni, iubiților frați și iubiților fii sufletesci, că la învitarea mea urmată din consiliul consistoriului nostru archidiecesan, Ve-ați adunat în numĕr așa de frumos pentru a deslega problema, care ne stă înainte și care sper, că cu ajutoriul lui Dumnedeu o vom și deslega precum cer adevěratele interese ale bisericei noastre.

Împărtășindu-ve binecuvêntare archierească, sesiunea estraordinară a sinodului nostru archidiecesan o declar de deschisă.

2. La propunerea presidiului, Sinodul alege pre notarii sesiunei ordinare din anul acesta: Nicanor Frateșiu, Ioan Danciu, Dr. Nicolau Olariu, Dr. Ioan Mihu, Pompiliu Pipoș și Mateiu Voilean de notari pentru această sesiune estraordinarie, dintre cari deputatul Nicanor Frateșiu se denumesce de notariu general.

3. Se cetesce consemnarea deputaților sinodali pentru acest period și se constată că din 60 de deputați sunt presenți 43 și anume: domnii Nicolau Popea, Iacob Bologa, Ioan de Preda, Dr. Nicolau Maier, Dr. Nicolau Olariu, Ioan Hannia, Simeon Muntean, Ioan Papiu, Dr. Ioan Mihu, Ioan Raț, Ambrosiu Bersan, George Dănilă, Romul de Crainic, Vasile Damian, Petru Truța, Petru Gligor, Nicanor Frateșiu, Pompiliu Pipoș, Ioan Gall, Dr. Absolon Todea, Ioan Danciu, Parteniu Cosma, Vasile Roșescu, Ioan Slavici, Alecsandru Tordoșan, Rubin Patița, Mateiu Voilean, Teodor Herman, Galaction Șagău, Dr. Aurel Brote, Ioan Bechnitz, Ioan Popescu, Zacharia Boiu, Dr. Il. Pușcariu, Ioan Petric, Ioan Popea, Iuliu Dan, Petru Ciora, N. Cristea, Dr. I. Moga; absenți: Vasiliu Almășan, Nicolau Comșa, Candrea Gerasim, Dragomir Simeon, Duvlea Ilariu, Fulea Ioachim, Stefan Iosif, Manole Diamandi, Moldovan Anania, Nicoară Augustin, Olariu Alecsiu, Dr. Pop Nicolau, Pușcariu cav. Ioan, Șandru Ioan, Tămaș Stefan, și Zachariă Ioan, astfel sinodul e capace de a aduce concluse.

4. Presidiul presentează cererile de concediu pentru aceasta sesiune ale deputaților:

a) Iosif Orbonaș din causa afacerilor oficioase;

b) Ioachim Fulea din causa agendelor private;

c) Ioan Șandru, fiind împedecat prin afacerile oficiului seu de senator la magistratul orășenesc din Sighișoara;

d) Ioan Zachariă, fiind timpul scurt pentru a-și putea pune afacerile oficioase în ordine. — Concediele cerute se acoardă.

5. Se presentează și cetesce raportul consistoriului archidiecesan ddto 3/15 Iunie a. c. Nr. 2855 Pl. în cestiunea ajutoriului de stat, asemenea se cetesce în traducere românească emisul ministruluí reg. ung. de culte și instrucțiune publieă ddto.... prin care se notifică resoluțiunea preaînaltă ce a urmat la representațiunea consistoriului archidiecesan ddto . . . așternută Maiestății Sale în cestiunea ajutoriului de stat.

Se decide a se da raportul împreună cu toate actele aparținětoare acestei cause unei comisiuni de 9 membri spre consultare în sensul regulamentului afacerilor interne.

Spre a se potea înțelege asupra membrilor din comisia provocată în numĕrul precedent, se suspinde ședința pentru 15 minute.

Redeschidêndu-se ședința, la propunerea presidiului, — Sinodul alege în comisia provocată mai sus pre deputații: Zacharia Boiu, Ioan Papiu, Ioan Rațiu, Ioan Petric, Galaction Șăgău, Rubin Patița, Petru Truța, Ioan Slavici și Dr. Ioan Mihu.

Ședința procsimă se anunță pe mâne la 10 oare înainte de ameadi.

La ordinea dilei raportul comisiunei.

Ședința se încheie la 11½ oare înainte de ameadi.

Revista politică.

Diarele din Viena ne aduc scirea că parlamentul nostru în sesiunea viitoare va avea a pertracta mai multe proiecte de lege privitoare la cestiuni interne. Așa între altele el va pertracta proiectul pentru revidarea legei municipale.

Purcedênd din punct de vedere al statului unitar maghiar, guvernul actual tinde tot spre centralisare, și încetul cu încetul se va nimicì și restul de autonomie al comitatelor.

Se vorbesce că deocamdată se va denumì vicecomitele și protonotariul, cari vor servì de antemergĕtori la denumirea întregului aparat comitatens.

Tot în sesiunea de toamnă se va decide și cestiunea prelungirei mandatului deputaților dela 3 la 5 ani.

Paralel cu ministrul de interne pentru purificarea statului lucră cu mare devotament și ministrul de culte. Domnul Trefort în dilele acestea au dispus cu privire la învĕțământul în scoalele populare următoarele:

Articolul de lege XVIII din 1879 a dispus sĕ se instrueze obligător limba maghiară în toate scoalele poporale și deși am ordonat de repețite-ori sĕ se esecute punctuos amintitul articul de lege când se numesc învĕțători și se pune limba maghiară în planul de învĕțământ, totuși susținitorii scoalelor foarte adeseori desconsideră dispozițiunile legii esprese.

Făcêndu-i pe inspectorii reg. de scoale din nou atenți la ordinațiunile mele de mai nainte și cu deosebire la singuraticile puncte ale „Regulamentului" de sub Nr. 17.284 dela 29 Iuniu 1879 privitoriu la esecutarea articolului de lege XVIII din 1879, — dispun totodată următoarele:

1. Trecênd terminii ficsați în articolul de lege XVIII din 1879 §§. 2 și 3, declar prin aceasta de nevalide și de nulă, ca o disposiție contrară §-lui 2 al legii, toate alegerile de învĕțători ordinari, ajutători sau suplenți, cari au dobêndit dela 30 Iuniu 1882 încoaci atestate de cualificațiune, cu toate că nu și-au însușit limba maghiară în vorbire și scriere într'atâta, încât sĕ o poată propune în scoalele poporale, sau cari au terminat pe cale privată, ori la institut în 1882

FOIȚA.

Curierul Literar.

Sumar: Documentele istorice române. Starea în care se găsesc cele mai multe dintr'ênsele. Cele ce fac ungurii în această privința și cele ce ar trebuì sĕ facem noi. — Înființarea unei „Societăți pentru istoria Patriei române." — *La Revue du Monde Latin:* studiile dlui Jules Blancard asupra lui Mavrocordat și Coletti.

(Încheiere.)

Nu noi vom fi aceia cari vom fi acusați vrodată că pĕrtinim pe unguri; dar în ceea ce privesce silințele lor, năzuințele și sacrificiele lor spre civilisațiune și îmbogățirea minței lor naționale, afară de ori-ce mârșăvii așa numite naționalistice și maghiarisatoare, „Românul" prin peana fundatorelui și colaboratorilor sei, a dat vecinilor nostri cea mai deplină dreptate.

Am înregistat adesea în aceste „Curiere" resultatele muncei și năzuințelor maghiare, le-am lăudat când s'a ținut pe tĕrâmul sciinței pure, cu aceiași vioiciune cu care le-am atacat când în perpetuele *templa serena* ale sciinței, ele a căutat sĕ bage schimbătoarea satisfacțiune a intereselor dilnice și de maghiarisare.

În ceea-ce privesce strîngerea documentelor, pregătirea materialului pe temeiul căruia se va construì istoria patriei maghiare, noi mărturisim fără nici o restricțiune purul adevĕr: nu e popor în lume care sĕ întreacă pe unguri cu zelul, cu sacrificiele, cu nestrămutata constanță cu care ei adună documentele.

Academiă, guvern, societate istorică generală, societăți istorice locale s'a luat la întrecere dela 1830 și se întrec mereu și astădi în strîngerea a mii și mii de documente. Sciți d-voastră, români iubitori de țeară, că nu puține servițe aduseră istoriei române publicarea documentelor ungare? Sciți d-voastră că multe și nu mĕrunte cestiuni de ale noastre a fost, sunt și vor putea fi înțelese numai cu cele *Magyar Történelmi Emlékek* al căror interes este pentru studiul român tot atât de mare cât li-e de disgrațioasă numirea? Sunt epoce din istoria română cari nu pot, nu vor putea fi pe deplin studiate și lămurite de cât cu aceste documente strînse și publicate de academia de sciințe din Pesta, de alte institute și societăți maghiare.

Incontestabil, academia și societățile maghiare nu împing iubirea și focul lor istoric pănă a publica documente eminaminte române. Vĕdurăm mai sus ceea ce rĕspunse membrul societății istorico-maghiare dlui Densușianu, când fu vorba de documentele curat muntenesci, cari fuseseră presentate acestei societăți.

N'ar fi oare cu putință crearea unei societăți istorice pentru istoria patriei și în regatul civilisat și civilisător al României libere și independinte? Nu s'ar putea oare găsì în aste 5 milioane de cetățiani români o sută, ori două, ori trei cari sĕ iubească pentru ea însĕși și fără alte cugete lăturalnice, istoria țĕrilor romănesci, povestirea dilelor de bucuriă și dilelor de jale ale elementului român, din toată Dacia?

Am făcut multe, am încercat și mai multe, ne-am tulnicit adesea, am reușit câte-odată. Pentru ce oare n'am mai încerca și pentru societatea istorică încă o dată cu degetul marea în care pentru alte cestiuni ne avêntăm atât de lesne?

În Italia, pe lângă marea *Reale Società di storia patria* și nenumĕratele ei sucursale, nu e oraș care sĕ nu aibă o societate documentară, ori istorică, ori „pentru istoria și archeologia municipiului nostru" — În Avignon, în Francia, societatea istorică și orășianii avignonesi cari ar voì sĕ scie câte limbi afumate plătea drept bir papilor colonia evreă din acel oraș, nu vor avea de cât sĕ consulte publicațiunile întemeiate pe documentele strînse de societatea istorică a Avignonului; ear la noi, dacă ai ținea sĕ scii, ar trebuì, voi fi dator, sĕ sciu cine era mare ban peste ținutul Craiovei în vremea cutărui domn, sau cum stau birurile și podvedile în vremea unui altuia, vei căuta mult și bine, și la urma urcursul de pedagogie şi nu sunt capabili a propune limba maghiară.

2. E nevalidă în înţelesul art. XVIII din 1879 §. 3 şi numirea de învĕţători ordinari, ajutători sau suplenţi dela 1883 încoaci a acelor indivіḑi cari nu sunt capabili a propune limba maghiară şi au câstigat aplicare în astfel de comune, unde locuesc maghiari şi nemaghiari amestecaţi, sau dacă dela 1879 până la 1883 în astfel de comune la ocuparea staţiunilor de învĕţători, cu delăturarea celor ce sciu limba maghiară, s'au aplicat de învĕţători indivіḑi necapabili de a propune limba maghiară.

3. E nevalidă şi nulă numirea ca învĕţători a acelor indivіḑi, cari au terminat cursul pedagogic dela 1872—1881 şi nu sunt capabili de a propune limba maghiară în scoalele poporale şi cari în contra dispcsiţiunilor §-lui 3 nu s'au nisuit a-şi însuşì limba maghiară şi n'au depus esamenul de limba maghiară. Dacă respectivul învĕţătoriu ar fi în stare a depune acest esamen şi s'ar îndatora al depune, atunci permit ca spre acest scop sĕ i se dea un termin de un an; la din contră poate rĕmânè în funcţiunea sa numai în acel cas escepţional, dacă pentru suplinirea lui se va aplica un învĕţătoriu deplin cualificat. Pre lângă acei învĕţători, cari au terminat cursul pedagogic înainte de a. 1872 şi au obţinut diplomă de cualificaţiune, dar nu sunt capabili de a propune în scoalele poporale limba maghiară, sunt de a se aplica şi învĕţători cualificaţi în limba maghiară.

4. Pentru a se putea esecuta cât mai punctuos disposiţiile art. de lege XVIII din 1879, inspectorul reg. de scoale poate cere documentele necesare şi respective copia acestora pe calea autorităţii scolare dela învĕţătoriul din cestiune. E îndreptăţit la aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât în înţelesul art. de lege XXXII din 1875 învĕţătorii fiind îndatoraţi a se înscrie la institutul regnicolar de pensiune, documentele lor se cer şi pentru a se stabilì îndreptăţirea lor de a fi admişi acì şi pentru a obţinè convicţiunea, că oare posede învĕţătoriul condiţiunile scrise în cualificaţiunea din art. de lege XVIII din 1879. Precum e obligat inspectorul reg. a-şi câsciga imediat documentele cerute în sensul ordinaţiunii de ddto 4 Iuniu 1875 pentru admiterea în institutul de pensiune, întocmai e dator a cere şi aceste documente.

5. Câstigându-şi pe basa acestora cunoscinţă despre cualificaţiunea învĕţătorilor din scoalele micste maghiare şi nemaghiare, întru cât esistă unul dintre casurile cuprinse în punctele 1, 2 şi 3, inspectorul reg. de scoale încunosciinţează despre aceasta pre autoritatea scolară supremă, o invită din nou ca sĕ ocupe postul de învĕţătoriu şi 'mi raportează despre aceasta. Privitoriu la cualificaţiunea în limba maghiară a învĕţătorilor a laug, că aceea servesce numai ca un suplement la cualificaţiunea cerută în § 133 din art. de lege XXXIII din 1868.

6. Faţă cu scoalele private, care nu corespund §-lui 5 al articolului de lege XVIII, sĕ se proceadă strict conform §-lui 6 punctul 4 al acestui legi.

7. În înţelesul § 9 punctul 2 din art. de lege XVII din annl 1879 inspectorul reg. de scoale, cerênd planul de învĕţământ al scoalelor poporale, va esamina dacă limba maghiară e pusă în acesta în mod corespunḑĕtoriu legii şi va îngrigì despre modul de propunere al limbii maghiare în scoale. De oare ce însĕ pentru scoalele poporale maghiare am stabilit planul de învĕţământ şi l-am trimis la timpul seu autorităţilor competente, inspectorul reg. de scoale va observa, dacă planurile de învĕţământ ale scoalelor poporale s'au întocmit conform §-lui 4 al art. de lege XVIII din 1879.

8. Inspectorul reg. de scoale va procede faţă cu preparandiile nemaghiare în înţelesul §§-lor 1 şi 2 ai legii şi amĕsurat părţii a doua a „Regulamentului,“ avênd a asterne despre esperienţele făcute arătare. În înţelesul §. 6 p. 1 al art. de lege XVIII din 1879 sunt nevalide toate acele diplome de cualificaţiune, cari s'au eliberat la preparandiile nemaghiare dela 30 Iuniu 1882 încoaci fără de a fi subscrise de inspectorul reg. de scoale sau substitutul seu, şi în general în înţelesul § lui 2 sunt nevalide toate diplomele, cari s'au dat dela acel timp încoaci indivіḑilor ce nu şi-au însuşit limba maghiară în scris şi vorbier întru atâta, încât sĕ o poată propune în scoalele poporale.

9. Institutele de învĕţământ poporale, care nu corèspund — în privinţa planului de învĕţământ, a cualificaţiunii învĕţătorilor sau a resultatului propunerii limbii maghiare — art. XVIII din 1879, acele nu pot satisface legii şi se vor lua disposiţii grabnice pentru suplinirea defectelor. Aceste disposiţii se vor lua astfeliu ca sĕ împlinească defectele şi sĕ poată începe prelegerea pe anul viitor scol. 1885/6. Dacă nu s'ar face nimic pentru suplinirea defectelor, atunci în înţelesul p. 3 al art. de lege XVIII din 1879 se va ordona numai decât contribuţia 5% pentru scoale. Învĕţătorii, cari nu sunt cetăţeni ungari, sunt obligaţi a se încetăţeni; cei ce au obţinut cualificaţiunea în streinătate sunt datori a-şi nostrifica diploma...

Disposiţiunile ministrului nostru dela culte sunt foarte instructive. O seamă de inveţători instituiţi înainte de anul 1872, vor remânea fără nici un mijloc de esistenţă, de oare ce comunele noastre cu greu se vor supune nouelor disposiţiunì de a instituì pe lângă învĕţătoriul vechiu şi un adiunct pricepĕtor în limba maghiară.

Cercul de fer întins împregiurul scoalelor noastre ḑi de ḑi devine tot mai îngust. Unde va crepa, nu scim, şi nici nu voim sĕ cercetăm.

Crisa ministerială în Englitera s'a terminat cu venirea conservatorilor la putere.

Despre cabinetul domnului Gladstone cetim în ḑiarul „România“ următoarele apreţiări:

Votul de ḑilele trecute, care a pus ministerul în minoritate cu 10 voturi, a provocat demisiunea cabinetului Gladstone, de şi până într'un timp se creḑuse că, în faţa situaţiunei din afară a Angliei, şi în urma sfaturilor diferitelor ḑiare, ministrul va remânea la locul seu, până la viitoarele alegeri generale.

În adevĕr, o telegramă a „Agenţiei Havas,“ ne-a anuţat că demisiunea dată de dl Gladstone a fost primită şi că Regina a însărcinat pe lordul Salisbury cu formarea cabinetului.

Votul dela 9 Iunie al camerei comunelor nu poate fi considerat ca provocat numai de consideraţiuni secundare. Spiritele ajunseseră la un aşa grad de nemulţămire, în cât cea mai mică picătură ar fi putut face sĕ se verse vasul.

Cabitul Gladstone care, într'un vot precedent, nu fusese salvat de cât de irlandezi, trebue sĕ se ascepte a-i găsì în potriva sa în ḑiua când ar fi hotărît sĕ păstreze legile de coerciţiune pentru Irlanda. De aceea Parneliştii, în numĕr de 39, au votat cu oposiţiunea. Camerele engleze n'au obiceiul sĕ rĕstoarne un cabinet într'o cestiune de politică esterioară. Éle îşi pun patriotismul în a-l susţine cu voturile, fără a-i cruţa totuşi criticele şi sfaturile. Dar când iritaţiunea ajunge la culme, găsesce cel dintâiu pretecst ce-i iese înainte.

De altminteri, precum am spus în numĕrul trecut, cabinetul era divisat asupra multor cestiuni, cum este Egiptul, Irlanda şi Afganistan. El nu scia sĕ opteze pentru imperialism, nici pentru principiul naţionalităţilor.

Astăḑi, — cum ḑicea Elisée Reclus într'un articol publicat în „la France“ — sunt douĕ Anglii: una bĕtrână care urmăresce politica antică de dominaţiune în afară, alta tinĕră care voesce, care cere progresele, libertăţile interioare. D. Gladstone n'a sciut sĕ aleagă şi a nemulţămit pe toată lumea.

Neînţelegerea a fost mai profundă de cât a lăsa sĕ se presupună incidentul ivit asupra unei miserabile cestiuni de tacse. Căderea dlui Gladstone, ca şi aceea a dlui Thiers în Francia, nu poate fi atribuită unei cause aşa de neînsemnate. Ori cum ar fi, dnii Gladstone şi Ch. Dilke, punênd cestiunea de încredere, au trebuit sĕ se retragă.

Se poate că dificultăţile situaţiunei ecsterioare se facă periculoasă această retragere. În adevĕr, Anglia este angajată în afară, în complicaţiuni din cari nu se scie cum va eşì, căci nu mai avea principie de guvernement. Ea n'a fost nici progresistă nici conservatoare. Cabinetul divisat al dlui Gladstone, cu tendinţe contradictorie, n'a avut recurs de cât la espediente pentru a amâna soluţiunile şi a lăsa urmaşilor sei cele mai grave rĕspândiri.

Cabinetul căḑut, considerând ca terminată opera sa de reformă interioară, a înţeles poate slăbiciunea sa şi neposibilitatea de a urma, în afară, o politică conformă cu principiile liberale şi cu interesele engleze.

În acest cas, cabinetul gladstone 'şi va fi ales teremul pentru a cădea, asupra unui vot ce nu compromite viitorul partidului, şi-ii va permite sĕ revie la putere, precum speră, în urma viitoarelor alegeri ce vor aduce în cameră pe representanţii unor noi strate sociale.

Până atunci însĕ situaţiunea Angliei este cu deosebire gravă, şi conservatorii nu prea se pot bucura de mostenirea ce le-a lăsat dl Gladstone căḑênd.

Cătră amicii culturei naţionale.

Publicul român, cu o necontenită simpatie, a încuragiat mişcarea intelectuală începută sub auspiciile Atheneului.

Ei a putut constata toate silinţele ce Atheneul, în timp de douĕ ḑeci ani, şi-a dat pentru a descepta în Capitală, şi în urmă a-l respândì în toată ţeara, gustul ocupaţiunilor scientifiice, litararii şi artistice.

El a putut asemenea a se convinge de utilitatea instituţiunilor ce au isvorît dela dênsul şi anume:

1° Societatea pentru învĕţătura poporului român, cu scoalele sale normale, cu scoalele sale de meseriaşi din care a eşit „Societatea Concordia,“ cu scoalele sale de adulţi pentru instrucţiune civică şi instrucţiune generală.

2° Societatea filarmonică română cu concerturile sale sinfonice şi silinţele de a respândì în public gustul musicei clasice.

3° Societatea amicilor de Bele-Arte cu prima esposiţiune artistică generală ce s'a organisat în ţeară şi încercările de a descepta gustul artelor plastice.

Astăḑi Atheneul, înrădăcinat în inimile tuturor graţie publicului luminat, crede momentul sosit de a construì un edificiu care sĕ-i serve de domiciliu nu numai lui şi societăţilor isvorîte dela dênsul dar încă şi acelora de iniţiativă privată ce urmăresc un scop analog cu al seu şi anume: „Societatea geografică,“ „Societatea corpului didactic,“ „Societatea politecnică“ şi „Societatea sciinţelor medicale.“

---

melor vei sfêrşi ḑicêndu-ţi: sĕ astept, poate că ungurii le vor publica.

Aceste neajunsuri, aceste piedece neinduplicate şi multe altele tot atât de mari şi de chinuitoare cer şi în ţeara noastră întemeiarea unei „Societăţi pentru istoria patriei,“ făcută pe modelul societăţilor istorice din toate ţĕrile cari voesc şi ţin ca epitetul de „naţiune civilisată“ sĕ nu fie şi sĕ nu remâie pentru vecie o vorbă sonora, ci un fapt real, menit a da multe şi bogate roade.

Nu sciu dacă „La Revue du Monde Latin“ numĕra mulţi abonaţi în România, sciu însĕ şi vĕd la începutul fie-cârei luni că aceasta „Revistă“ care apare în Paris (6 Rue, de Mézières, este împreună cu noua „Revue de l'Etranger et des Colonies“ a d-lui Marbeau, una din revistele streine care se ocupă mai des şi mai în cunoscinta de causă de ţeara noastră, şi de activitatea ei politică economică şi literară.

Departe de înferbântarea şi zăpăceala luptelor noastre politice „La Revue du Monde Latin“ espune şi judeca evenimentele ce se petrec în România cu liniscea şi imparţialitatea adevĕratului judecător, fără a lăsa nici odată sĕ se strecoare în argumentările şi studiele sele acele greşeli şi acele neintrecute probe de buimăceală geografică, de felul cărora multe au înalţat la nemurire pe autorii lor.

Pe lângă partea consacrată României — aşa bunioară, în Nr. din Iuniu rubrica politică a României, şi în rubrica literară activitatea Ateneului român, — găsim totdeauna studie şi articole privitoare la populaţiunile Europei orientale, cari, toate de o potrivă, interesează de aproape pe cetitorul român.

Astfel, Nrul mai sus citat care ne sosì eri, dl Blancard, prof. la Marsilia şi fost elev al scoalei francese dela Atena, publică un studiu substanţial asupra lui Coletti, unul din întemeiatorii Statului şi independenţei grece moderne. Tot dl Blancard, mai acum câtă-va vreme, publicase, din acelaşi punct de vedere, biografia, lui Mavrocordat, un alt protagonist al luptelor dela 1821. În acest dintâiu studiu, afară de vre-o câte-va erori şi deducţiuni greşite, privitoare la familia Mavrocordaţilor şi la primii ei membri cari şi-au jucat rolurile lor în Ţĕrile-Române, dl Blancard a căutat sĕ pĕtrundă cât mai bine starea reală a lucrurilor din vremurile de atunci. Singurul punct ce am fi dorit sĕ ni se lămurească mai cu de amĕnuntul ar fi fost punctul relaţiunilor revoluţiunei din Grecia cu mişcarea grecilor din Ţeara-Românească, cu alte cuvinte netăgăduita înrîurire a elenismului din ţĕrile române asupra redesteptărei elenismului greco-modern.

Tot astfel, în studiul ce începe în numĕrul din Iuniu al „Revistei,“ asupra lui Coletti, dl Blancard trece repede preste naţionalitatea acestui aprig luptător al independenţei grecesci. D-sa ne spune că s'a născut la „Syrrhako, unul din acele sătuleţe ale neamului valac din Pind, neam a cărui origine nu se cunoasce şi care va sfêrşì, ca şi Albanesii Aticei şi Peloponesului, prin a se perde în elementul grec predomnitor.“

Această afirmaţiune ni se pare că merge în contra adevĕrului. Mai întâiu, mi se pare că originea acelui „neam valac“ nu e atât de necunoscută cât s'ar crede după rêndurile dlui Blancard, şi al doilea, în ceea-ce privesce dispariţiunea acestui neam, asimilarea lui cu elementul grec modern, nu ne vine lesne a crede că ea este în ajuns d'a se sĕvêrşi. Cestiunea asimilării grece, cestiunea dispariţiunii diferitelor poporaţiuni cari locuesc împreună cu grecii şi cu aceleaşi drepturi ca şi dênşii în peninsula balcanică, se înrudesce de aproape cu cestiunea asimilării ungare din Transilvania.

Noaue ni se pare că, precum ungurii, pentru a pune în practică această mult trimbiţată asimilare, sunt condamnaţi a începe mai întâiu remaghiarisarea maghiarilor valachisaţi, tot astfel şi elementul grec de care vorbesce d. Blancard, înainte de a asimila poporaţiunile macedo-române, vor trebuì sĕ regreciseze pe grecii românіţi din Pind şi Thesalia.

Astfel Atheneul continuă a rĕmânea credincios misiunii ce şi-a impus, încă dela creaţiunea sa, de a fi promotorul şi susţiitorul tuturor lucrărilor şi activităţilor ce au drept ţintă finală: „Instrucţiunea şi Educaţiunea naţională.“

Societăţile sus enumĕrate vor avea în edificiul Atheneului un salon comun care va servì pe rênd la întrunirile particulare ale membrilor comitetelor. Împrejurul acestui salon se vor grupa încăperile destinate ale servì de cancelarii şi ale păstra archivele, purtând fie-care la întrare, inscripţiunea destinaţiunei sale speciale.

Pe lângă o mare sală ce va conţinè biblioteca Atheneului, care va purta denumirea de biblioteca Scarlat Rossetti*) şi va fi deschisă publicului, va esista încă o sală analoagă destinată blbliotecelor particulare a celorlalte societăţi.

Sala principală a edificiului, consacrată conferinţelor Atheneului, va servì încă pentru concertele societăţei filarmonice, pentru întrunirile generale ale membrilor celorlalte societăţi precum şi pentru alte ocupaţiuni intelectuale ce vor întra în cadrul Atheneului.

Arta pură şi artele aplicate (artele decorative şi artele industriale) îşi vor avea fie care câte o sală specială, una, consacrată esposiţiunilor şi colecţiunilor artistice propriu ḑise, alta, destinată a conţinea un museu industrial, avênd o mare încăpere pentru studiul artelor desemnului. Industria va fi învecinată artei de care — ca în toate secolele cele mari de civilisaţiune — va căuta a se inspira în diversele sale manifestaţiuni. Arta se va coborî către Industrie sau mai bine Industria va căuta a se înălţa către Artă.

Domnilor şi iubiţi compatrioţi!

Nu este nevoe a insiste asupra însemnătăţii concepţiunii cu care ne presintăm înaintea D-Voastre. Atheneul, precum şi Societăţile de cultură ce enumĕrarăm nu-şi vor asigura esistenţa şi nu vor ajunge la complecta lor desvoltare pe cât timp nu vor avea un domiciliu al lor propriu.

Cine nu înţelege încă semnificaţiunea şi importanţa unui edificiu în care — luând un corp şi cristalisându-se marele principiu de forţă şi producţiune al Statelor şi Societăţilor moderne, principiul iniţiativei private — îşi vor găsì un punct de reazăm şi de raliare asociaţiunile ce-şi propun, în sfera lor de acţiune, sĕ descepte şi, în acelaşi timp, sĕ coordone toate activităţile şi toate energiile inteligenţei naţionale.

Un asemenea edificiu destinat a devenì, în Capitala României, un adevĕrat templu al Artei şi Scinţei, trebue sĕ fie mai nainte de toate o operă de artă. După planurile ce s'au făcut, şi după o estimaţie aprocsimativă, suma trebuitoare, pentru a-l înălţa se ridică între cinci şi şase sute mii de lei.

Atheneul, dispunênd numai de un fond de 200,000 lei, vine, prin loteria de faţă,*) de face apel către toţi amici culturei naţionale, invitându-i de a se asocia cu dênsul pentru a începe şi termina împreună o operă eminamente utilă şi eminamente naţională.

Domnilor şi iubiţi compatrioţi!

Dacă esistă într'un stat interese transitorii şi de partit, esistă, mai presus de dênsele, interese permanente şi esclusiv naţionale.

Atheneul este şi voesce pururea a remânea, în desvoltarea concepţiunii cu care se presintă înaintea ţĕrei, interpretul acestor din urmă interese.

Pe acest tĕrîm aveam intima convicţiune că vom găsì — pe lângă un înalt sprijin în patronagiul MM. LL. Regele şi Regina, această înaltă espresiune a intereselor naţionale — un ajutor puternic în guvern şi în toţi românii bine cugetători, astfel în cât — printr'un avênt comun — sĕ contribuim cu toţi a pune România pe calea de a-şi îndeplinì misiunea ce-i impune atât situaţiunea sa geografică, cât şi trecutul seu istoric adecă, de a devenì pe confinele Occidentului, Orientului un centru din care sĕ se respândească asupra popoarelor Europei orientale raze de lumină şi civilisaţiune.

Biuroul atheneului:

Preşedinte: *N. Kretzulescu.* V.-Preşedinţi: *C. Esarcu. P. S. Aurelian.* Secretari: *Gr. N. Mano. C. Stancescu.* Cassier: *G. M. Tattarescu.*

---

*) Defunctul Comite Scarlat Rosetti a lăsat, prin testament, Atheneului român, în sînul căruia s'a aflat ca preşedinte în timp de mai mulţi ani, două case şi un loc. Una din case s'a vêndut mai imediat după moartea sa (1873), prin licitaţiune publică, cu suma de 40,000 lei, ear cealaltă a fost neîncetat închiriată cu 100 galbeni pe an. Aceste sume au fructificat astfel încât în momentul de faţă Atheneul are depusă la Casa de depuneri şi consemnaţiuni suma de 128,000 lei în scrisuri fonciare rurale 5% după cum resultă din recepisele acestui stabiliment cu Nr. 078,665, 096,003, 099,227 şi 13,916. La această sumă se adăogă 10,000 lei lăsaţi de rĕposatul D. H. Vasile. Vênḑêndu-se locul şi cealaltă casă, estimate aprocsimativ la 70,000 lei, fondul Atheneului se va ridica la o sumă ce poate trece peste 200,000 lei.

*) *Loteria pentru clădirea edificiului Atheneului, autorisată de guvern prin decisiunea din 30 Aprilie 1885.* — Losurile câstigătoare vor fi: Un mare los de 75,000 lei; un los de 20,000 lei; un los de 10,009; un los de 5,000 lei; cinci de câte 1,000 lei: cinci-ḑeci de câte 100 lei. Total 120,000 lei.

Preţul unui bilet, un leu. — Biletele se găsesc la casserul comptabil al loteriei D. Th. Ştefănescu, directorele Băncei Naţionale, precum şi la toţi debitanţii de tutun din ţeară la principalele case de bancă şi de credit, la principalii librari şi comercianţi, la gări etc. — Banii din vênḑarea biletelor se depun la banca naţională şi sucursalele sale. Loteria se va trage în Bucuresci la 1Novembre 1885 în sala Atheneului. Losurile câscigătoare se vor plătì în bani la presentarea biletelor; nereclamate în timp de şase luni, după tragere, ele vor rĕmânea în folosul construirii edificiului Atheneului.

Afară de asemenea particulare restricţiuni, studiile lui dlui Blancard înfăţişează cetitorului român o mulţime de amĕnunte interesante. *La Revue du Monde Latin*, credincioase titlului şi programei ce şi-a făcut de acum trei ani de când apare, nu uită pe nici unul din popoarĕle greco-latine, şi nici una din cestiunile ce pot sĕ fie de folos tuturor acestor popoarĕ.

Căci, întradevĕr, fiind dat că Europa trebue sĕ cuoască cestiunile orientale, că nici odată populaţiunile înglobate între cele două mari imperie ale Nordului şi centrului european, nu trebue sĕ lase a fi judecate numai după fapte de alţii îndeplinite; fiind dat în fine că puţine sunt ḑiarele şi revistele cari se ocupă sincer, fără motive lăturalnice, mai mult sau mai puţin corecte, dar totdeauna în deplină cunoscinţă de causă de cestiunile române, grece, albaneze, bulgare, macedo-române, transilvano-române, sigur şi vĕdit este că acete ḑiare şi reviste, precum şi studiile de ele publicate merită sĕ atragă atenţiunea interesaţilor şi sĕ provoace din parte-le discuţiuni folositoare pentru desevêrşita luminare a încurcăturilor.

Căutaţi ḑicea Saint-Marc Girardin, de cunoasceţi întâiu bine orientul, şi apoi purcedeţi la deslegarea faimoasei sale cestiuni. Altfel nu merge.

Gion.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De pe Hărtibaciu.

Agnita, 1 Iunie 1885.

Este vreme de dărămat, şi vreme de zidit.
Eclisiast 3. 3.

Unul din adevĕrurile sau indemnurile cele înţelepte ale Eclesiastului este şi acesta, care se îndreptează către tot omul. Acest indemn ne mână la dărămarea şi clădirea nu numai acelor ce se compun din lemne şi cărămiḑi, ci şi a ori care altă intreprindere care va avea de scop un adevĕrat folos.

Este vreme de dărămat (surpat) şi vreme de zidit, vreme de stricat, şi vreme de îndreptat.

În natură în genere toate încep, înfloresc şi se sfêrşesc la vreme după nestrămutatele legi ale prea înţeleptului ziditoriu. Tot feliul de plante şi de arbori 'şi-au vreme hotărîtă de rĕsărit, de înflorit şi sporit. Fie-care din animale 'şi au vremea nascerei, crescerei şi perirei sau morţii lor. Soarele îşi cunoasce timpul rĕsărirei şi a apunerei sale. Luna 'şi cunoasce timpul deosebitelor sale fase; toate cu o vorbă în natură 'şi au vremea lor hotărîtă cu scop de un folos general şi de o conservare a universului; însĕ în cele omenesci cunoscinţa tîmpului şi folosirea lui la ocasiunei binevenite este lucrul înţelepciunei.

Esperinţa ne învaţă, simţĕmêntul trebuinţei ne desceaptă, eară prudenţa conducênd cum se cuvine puterile noastre sĕvêrşesce la vreme cele de lipsă, dărămând cele întrebuincioase şi vătămătoare, clădind pe cele netrebuincioase şi folositoare.

Dumneḑeu după-ce zidì pe omul raţional îl lăsă în voia sfatului seu, îl lăsă însĕ responsabil pentru totdeuna, ca sĕ-şi dea socoteala pentru faptele şi lucrările sale, precum şi pentru întrebuinţarea poterilor (talanţilor) cu care se inzestră de ziditoriul, după care are sĕ fie fericit în mişcările sale când va lucra la vreme raţional; şi din contră sĕ fie nefericit când va lăsa vremea de lucrat sĕ treacă fără folos.

Economul sêrguitoriu păzesce vreme cuviincioasă la cultivarea ţarinei sale; neguţătoriul prevĕḑĕtor caută vremea la intreprinderile sale comerciale; generalul priveghitor pândesce vremea la lucrurile sale strategice; politicii cei înţelepţi asteaptă şi caută têmpul favorabil pentru orênduelile lor politice; în sfêrşit toţi suntem datori se păḑim vremea, sĕ nu o lăsăm sĕ fugă, sĕ n'o lăsăm sĕ ne scape, căci ea sboară şi se duce fără de a se mai întoarce, sĕ o păḑim bine, ḑic, sĕ ne folosim de dênsa întrebuinţându-o atât spre fericirea noastră în parte, cât şi spre fericirea şi binele de obsce.

Acest indemn al înţeleptului eclesiast e bine ca toţi sĕ-l urmăm; eară acuma mai vêrtos noi cesti din tractul Agnitei va fi potrivit ca sĕ-l repetăm pentru noi, cu deosebire astăḑi când se apropie tîmpul în care are a se sĕvêrşì un act însemnat în vieaţa noastră bisericească, — alegerea definitivă a fiitorului protopresbiter. E timpul, e de lipsă, ca din iubire curată purceḑênd, sĕ dărămăm discordia, pisma, ura şi interesul particular, ce nu este folositor, căci a venit timpul ca sĕ zidim prin concordia ceea-ce este de zidit, sĕ ne înţelegem frăţesce la planul zidirei, căutându-ne pre bărbatul doririlor, sĕ ne consultăm, ca nu în sfêrşit sĕ ne învinovăţim unul pre altul.

Este vremea sĕ-şi facă fie-care după posiţia s'a datorinţa cu consciinţă curată; ear nu din patimă, contribuind toţi din toate părţile la sĕvêrşirea clădirei noastre, în care o sĕ stea venitorul şi fericirea tratului Agnitei şi a noastră a fie-căruia în parte.

Ioachim Părĕu,
preot gr. or.

Din public.

Preotul dela institutul correcţionariu din Aiud dl Nicolau Ivan m'a surprins după sinodul din ăst an cu hârtia alăturată acì sub ·/. în original pre carea binevoiţi a o publica în tot cuprinsul ei:

Stimate Domnule Coleg!

Lumina e vieaţa, întunerecul e noapte. Pentru lumină şi vieaţă luptă popoarele cu fală şi mândrie, de intunerec şi moarte se feresce tot cel ce vrea sĕ fie viu! Pĕtruns de aceste adevĕruri evangelice, cu hârtia de 4 Maiu 1885 dl deputat sinodal al cercului nostru Mateiu Voileanu a binevoit a trimite la adresa subscrisului din diurnele sale pro sesiunea sinodală din ăst an suma de 20 fl. v. a. spre a-i împărţì în părţi egali scoalelor noastre din Mihalţ şi Cricău, ca sĕ servească de basă la formarea unui fond scolar pentru ajutorarea cu cărţi a elevilor sĕraci dela scoalele gr. or. din acele parochii.

Precând Ve aduc aceasta la plăcuta cunoscinţă, Ve rog a dispune ca suma destinată pentru D-Voastră în numĕrar de 10 fl. v. a. sĕ o predaţi epitropiei noastre parochiale, ear On. Dta, la ocasiune binevenită nu Vei întârḑia a indemna poporul nostru spre a contribuì şi el ca sĕ se urce la suma de 50 fl. v. a., din al căror interese apoi în fie-care an sĕ se procure cărţi pentru copii sĕraci din comună şi sĕ se distribue de parochul local şi epitropie totdeuna la începutul fie-cărui an.

Fapta aceasta nobilă a dlui deputat al nostru este o viuă dovadă, despre zelul si interesul ce manifestează pentru progresul tinerimei noastre şi nu are lipsă de nici un comentariu.

Ea e menită a destepta în poporul nostru simţul de a jertfì pentru scopuri culturali — a da sĕracului mijloace spre a se lumina şi adăpa din isvorul cel neperitor al învĕţăturei, menită a destepta pre cei din letargie la vieaţă.

La cas dacă parochia noastră din Mihalţ, ar avea un asemenea fond cu o asemenea destinaţiune suma aceasta se va incorpora la acel fond, ear la casul contrar sĕ va administra separat până va ajunge la 50 fl. ce s'ar potea sporì prin contribuiri benevole dela fruntaşi şi popor prin un apel la publicul cel mare, precum şi prin daruri, cari se vor esopera la ocasiuni binevenite pentru astfeliu de scopuri nobile şi măreţe.

Bunele simţeminte ale On. Dtale me îndreptăţesc a spera, că în curênd vei realisa şi pune la lucrare dorinţa dlui donator spre bucuria noastra şi spre grabnica ajutorare a scolarilor sĕraci.

Nu me îndoesc ca la timpul seu îţi vei ţinea de detorinţă plăcută a aduce dlui Deputat Mateiu Voileanu mulţĕmita pentru acest ofert.

Aiud, la 6 Maiu 1885.

Din alte sum al Dtale stimător colleg
Nicolau Ivan,
preot la corecţionarul din Aiudul mare.

Precând constat cu bucurià primirea celor 10 fl. îmi ţin de detorinţă a Ve aduce această mulţămită a mea şi apromit sĕrbătoresce, că me voiu nisuì — nefiind la noi în comună fond scolariu — a-l îmmulţi cât de curênd, spre care scop voiu folosì ocasiunile binevenite cu colectarea pentru acest fond. Tot cu o cale rog însĕ pre Onorata Redacţiune a deschide şi în preţuitele coloane ale „Telegrafului Român“ o listă de contribuiri benevole, ca încă cu începutul anului scol. sĕ pot completa suma şi sĕ o predau epitropiei conform destinaţiunei şi dorinţei generosului întemeiătoriu dl asesor consistorial Mateiu Voileanu.

Mihalţ, 31 Maiu 1885.

Primiţi deosebita mea stimă

Ioan Pataky,
paroch gr. ortodocs.

Varietăți.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiiu.) Escursiunea proiectată pentru Sâmbăta trecută se va face astăḑi. Timpul plecărei tot cel anunțat de noi în numěrul de Sâmbătă.

* (Beneficiul personalului de cor.) Vineri seara se va ținea în grădina Hermann o serată musicală declamatorică, la care va lua parte și o parte a artistilor dela trupa germană de aici.

Luăm notiță de această serată mai ales pentru publicul român, care va avea ocasiune a auḑì pre primadonna trupei teatrale de aici, doamna Wald-Milar, esecutând unele piese române, și anume frumoasă romanță *„Valurile Dunărei,“* care a făcut revoluție printre junimea română de aici.

* (Postal.) În comuna Magyar Lapád — comitatul Albei inferioare se deschide oficiu postal.

Condițiuni: contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 120 fl., paușal de cancelarie 40 fl., paușal de trasport 300 fl.

Suplicele sunt a se asterne în timp de trei sěptěmâni la direcțiunea de postă în Sibiiu.

* (Mulțămită publică.) Subscrisul nefiind norocos de a fi fost împărtășit cu vre-un stipendiu; ear părinții mei fiind sěraci, susținerea mea la institutul pedagogic din seminariul „Andreian,“ în decursul anului acestuia, era imposibilă, dacă marinimoșii mei protectari nu intreveneau, pentru ameliorarea sorții mele, prin ofrandele sale generoase și anume:

Prea O. Domn protopresbiter Ioan Gall cu 7 fl., dna protopopeasă Anna Gall cu 5 fl., Romul Furduiu, protopresbiter cu 1 fl., dna protopopeasă Anna Furduiu cu 1 fl., femeile române dela biserica din Abrud-sat 20 fl., dd. Alesandru Filip, advocat 1 fl., Iosif Crișan, advocat 1 fl., Ioan Iancu, paroch 1 fl., Ioan Todescu, paroch 1 fl., Nicolae Băieșan, paroch 1 fl., Alesandru Ciura, paroch 1 fl., Gregoriu Sima, paroch 1 fl., Dionisiu Balosu, negutătoriu 1 fl., Georgiu Ivașcu, negutătoriu 1 fl., dna Ludmila Draia 30 cr., dna Eugenia Pop 30 cr., dna Maria Balta 1 fl. — Suma 45 fl. 60 cr.

Prea onorați binefăcětori ai mei, Ve rog ca sě primiți cea mai călduroasă mulțămită a inimei mele, pentru marinimositatea ce a-ți binevoit a face cu mine, pentru care voiu roga pre bunul Dumneḑeu, ca sě ve deie sěnătate, bucuriă și mulți ani fericiți.

Sibiiu în 3 Iunie, 1885.

Nicolae Lepedean,
pedagog anul I.

* (O rețetă.) Farunculus, acea bubă dureroasă și incomodă, se vindecă cu băi calde, și cu cataplasme de făină de in.

* (Galenteria arabă.) „La France“ publică o corespondență curioasă, din Tanger asupra galanteriei arabe:

Un arab, din tribul Beni-Hsen, certându-se cu nevasta, și aceasta temêndu-se de furia bărbatului seu, pe care îl scia foarte violent, părăsesce căminul conjugal în mod clandestin și se refugiază la tribul Zemori-lor, câte-va leghe distanță.

Desolat de această disparațiune și recunoscêndu-și vina, bărbatul se duce la Zemori cari îi refuză restituirea nevesti în modul cel mai cavaleresc.

Indignat bărbatul, se întoarce la ai sei cari se consideră cu toți ultragiați și solidari între ei și se decid a resbuna afrontul.

O expediție fu decisă; și după o luptă în care Zemorii avură doi morți și cinci răniți, Beni-Hseni fuseră respinși și puși pe fugă.

Bărbatul îndoit de iritat în urma acestui eșec și pentru a stimula pe concetățenii sei, imagină următoarea ingenioasă cursă.

Cea mai frumoasă fată a tribului, și care făcea admirațiunea tuturor arabilor de prin părțile locului, fu îmbrăcată în haine de o bogăție extraordinară și pusă de asupra unei cămile de asemenea foarte bogat împodobită; apoi, un strigător public începu sě anunțe prin tot tribul Beni Hsenilor că această frumsețe va fi dată de către tată-seu Zemorilor, dacă printre compatrioții sei nu se găsesc bravi dispuși a sacrifica vieața lor pentru a scăpa o femeie.

Efectul dorit se produse ca prin farmec, și în douě ḑile mai toți locuitorii în stare de a purta arme, porniră spre Zemori; dar și de astă-dată de și Zemorii perdură 10 oameni morți și 20 răniți, Beni-Hsenii însě fură cu totul respinși.

* (Bibliografic.) „Convorbiri literare“ anul XIX numěrul trei. Sumariu. N. Gade, „Una din copilărie (novelă), V. Alecsandri: „Ovidiu“ piesă în 4 acte (actul al 3-lea); D. Onciul: Dare de seamă, critică despre „teoria lui Rössler studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană de A. D. Xenopol.“ (urmare); Ciu Economu: Petre Carabete (poesii); M. Pompiliu: „ultimul dor“ (poesie); Serbarea scolară dela Iași, Victor Hugo; Corespondență; bibliografii.

In legătură cu acest bibliografic publicăm și următoriul

Apel.

Considerând viul interes ce aveți pentru literatura națională, avem onoare a ve aduce la cunoscință, că revista „Convorbiri literare“ care la 1 Martie a. c. a împlinit optspreḑece ani de esistență neîntreruptă, va apare cu începere dela 1 Aprilie 1885, în Bucuresci, *în broșuri lunare de 4 până la 7 coale 8° mare*, astfel după cum vi se presintă alăturatul specimen ca fragment al numěrului întâiu.

Îmbunătățirile ce se aduc „Convorbirilor literare“ precum și volumul lor mai mare nu vor influența întru nimic asupra prețului abonamentului, care va fi ca și în trecut *20 lei pentru România, 6 florini v. a. pentru Austro-Ungaria, 20 ruble pentru Rusia și 30 franci pentru celelalte țěri din Uniunea postală.*

Pentru a rěspândì revista în toate cercurile române, punem la dispositiunea cetitorilor și modalitatea de *abonament anual plătibil cu numěrul*, după cum ne esplicăm mai la vale.

Domnul *Iacob C. Negruzzi* mutându și acum domiciliul în Bucuresci, va urma a direge această revistă intemeiată de Dsa, avênd asigurată colaborarea celor mai renumiți autori români.

Revista va cuprinde *poesii, romanuri, novele, narațiuni și descrieri, studii istorice, filosofice, scientifice și literare, scrieri dramatice, dări de seamă, critice și recensiuni a cărților mai însemnate ce vor apărea, ținênd pe cetitori în curentul mișcărei intelectuale la români și câte odată la streini, va da un loc larg literaturei populare*, într'un cuvênt va căuta sě cuprindă toate ramurile de activitate intelectuală.

Avem prin urmare convicțiunea că ve veți inscrie și dvoastre printre abonații acestei publicațiuni, spre care sfîrșit ve rugăm sě binevoiți a participa la abonament în unul sau altul din următoarele moduri:

Abonamente pe an.

1. Prin detașarea alăturatului bilet de abonament *anual* pe care îl veți pune în alăturatul plic și ne-l veți trimite franco prin postă împreună cu prețul resp. al abonamentului.

2. În orașele din țară și prin mandat postal, în care cas a-ți avea a depune la postă 20 lei 50 bani.

3. Adresându-ve la ori-care librăriă din țeară, apoi prin librăriile N. Ciurcu, Brașov; W. Krafft, Sibiiu; M. Klein jun, Arad; H. Pardini, Cernăuți; și în Viena prin Societatea „România Jună“ contra quitanță cu matcă, ear în Bucuresci la *Librăria Socec & Cie.*

Abonamente anuale plătibile cu numěrul.

Veți binevoì a detașa alăturatul bilet de abonament *plătibil cu numěrul*, a-l învestì cu semnătura și adresa d-voastre esactă, și a-l înainta pentru Bucuresci, la Librăria Socec & Co. în alăturatul plic, sau eventual a ve adresa în orașele din țeară la librăriile din localități; ear la Brașov la Librăria N. Ciurcu; la Sibiiu la Librăria W. Krafft; la Arad la Librăria M. Klein jun; la Cernăuți la Librăria H. Pardini; la Viena la Societatea „România Jună.“

Broșurile se vor distribuì în Bucuresci la domiciliul abonatului, avênd a rěspunde aducětorului 2 lei de numěr.

În țeară se vor primì dela Librăria care a înaintat abonamentul, avênd a rěspunde asemenea 2 lei de numěr.

În Brașov, Sibiiu, Arad, Cernăuți și Viena se vor primì de la librăriile și societatea resp. avênd a rěspunde 75 cr. de numěr.

În speranță că veți da spriginul dvoastre celei mai vechi și mai însemnate publicațiuni literare române, cu a cărei editură ne-am însărcinat, ve rugăm sě primiți încredințarea deosebitei noastre considerațiuni.

Bucuresci, 15 Martie, 1885.

Stabilimentul grafic
Socec & Teclu.

Loterie.

Mercuri în 17 Iuniu n. 1885.

Brünn: 87 29 2 40 72

Nr. 329 și 244. [1031] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învěțătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare se publică concurs cu termin până în *20 Iuliu a. c. st. v.*

1. Botez cu salariu deocamdată de 100 fl. anume: din interesele fondului scolar 20 fl., dela popor 45 měsuri noauě de cucuruz sfârmat în valoare de 45 fl., — folosința unui loc cositor de 1 juger 800 □° cu venit de 15 fl. și a unui agru de 1 jugěr și 1529 □° cu venit de 20 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum și grădină de legumi.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. din repartiție, solvit în trei rate egali; un stângin de lemne, și cuartir liber în edificiul scoalei. Cu devenirea în vacanță a stațiunei de cantor acesta se va combina cu cea de învětětoriu, ear salariul se va ameliora cu 50 fl. anual.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. din repartiție, ear după edificarea unei scoli corespunḑětoare, salariul se va ridica la minimul normal.

4. Fărău, salariu 150 fl., din repartiție, cuartir și grădină de legumi.

5. Herepea maghiară, salariu de 77 fl. 50 cr. și anume: 70 měsuri noaue de cucuruz sfârmat în valoare de 70 fl. și 70 fl. 50 cr. în bani, un car de lemne, cuartir și grădină de legumi.

6. Heria, cu salariu de 281 fl. care constă din folosința alor 10 jugere 172 °□ pământ arătoriu de clasa I comassat cu un venit de 100 fl. apoi în naturale și alte venite stolare 118 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum și grădină de legumi.

7. Blașel, salariu 175 fl. anume: din repartiție în 2 rate egale 150 fl. folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl. un stângin de lemne în preț de 10 fl. cuartir, în edificiul scoalei și gradină de legumi.

8. Boian, salariu 300 fl., anume: în bani 127 fl. 10 cr. în 2 rate egale: bucate 161½ měsuri à 1 fl. 161 fl. 50 cr.; lemne de foc câte vor fi de lipsă evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

9. Cerghidul mare, salariu 150 fl. anume: din repartițiune 80 fl. în 2 rate, 70 měsuri cucuruz sfârmat á 1 fl. 70 fl. solvibili la I-a Decembre, cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi vor asterne petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Cetatea de Baltă, 24 Maiu 1885.

În conțelegere cu concernintele comitete parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 70. [1028] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Cubleșul-român, protopresbiteratul greco-orient. al Ungurașului, pe lângă încuviințarea consistoriului se escrie concurs pentru întregirea acestei parochii cu următoarele.

Emolumente:

1. Casă parochială cu grădină, șură, grașd și alte superedificate.
2. Pământ arătoriu și fănaț 27 jugěre.
3. 59 de ḑile de lucru cu palmele dela 59 case.
4. Dela 59 de case cucuruz cu grăunțele vici 59.
5. Stola îndatinată și statorită prin sinodul parochial ținut la I-a Februariu 1884, care toate computate la olaltă aduc venitul anual de 329 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie se cere a fi clerici absoluți, avênd a-și subșterne petițiiunile instruite în sensul stat. org. subscrisului oficiu protopresbiteral până *în 30 de ḑile dela prima publicare P. u. Hidalmás.*

Fizes-Sântpetru 12 Aprile 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Ungurașului.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv:

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 190. [1030 2—3

EDICT.

Anna născ. Longhin Catalina din comuna Șugag, protopresbiteratul Sebeșului ș'au părăsit cu necredința de 10 ani de ḑile pe legalul seu soț Ioan Bogdan tot de acì fără a se sci ubicațiunea ei, se citează prin acest edict. *ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima publicare* sě se presenteze la forul matrimonial subsemnat, căci la din contră procesul urḑit de susnumitul ei soț se va decide și în absența ei.

Sebeș în 29 Maiu 1885

Forul matrimonial gr. or.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Vindere de tărițe
la
I. Ioan Keil,
covrigar. [1029] 2—3
Sibiiu, Strada Pintenului Nr. 14.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 61. Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Iuniu 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 7 Iuniu, 1885

În ședința de Mercuri seara sinodul nostru archidiecesan s'a pronunțat definitiv în cestiunea ajutoriului de stat.

Ne-am simțit detori a tăcea și a nu venì cu păreri în această cestiune de interes vital pentru biserica noastră. Am tăcut deci lăsând sinodului inițiativa, deciderea fără a prevenì noi cu o părere oare care, lăsând tot sinodului întreagă rĕspunderea pentru eventualele urmări ale votului de Mercuri seara.

Nu se va putea ḑice că am insinuat păreri în coloanele ḑiarului nostru, cari au legat în câtva consciința deputaților sinodali, nu ni se va putea arunca învinuiri că am fost pro sau contra vederilor esprimate de sinodul nostru archidiecesan. Am voit ca cel puțin de astădată sĕ evităm chiar și umbra unei posibilități de învinuire, căci fatalitatea a voit ca noi întru toate ocasiunile sĕ fim învinuiți.

Cu inima curată, fără vre-o rĕspundere stăm astăḑi în fața conclusului sinodului nostru archidiecesan, și ne simțim îndatorați a ne da și noi cuvêntul nostru spre orientarea cetitorilor nostri.

Din cele premerse încă de prin anii trecuți cestiunea ajutoriului de stat este destul de lămurită.

În timpuri mai fericite, la 29 Maiu 1861 Maiestatea Sa preagrațiosul nostru Domn, a asignat suma de 25 mii de floreni pentru clerul nostru din archidiecesa Transilvaniei.

Biserica noastră din Transilvania doară dela întemeierea ei a trăit tot între împregiurări estraordinarie.

Nici timpurile mai fericite n'au schimbat starea lucrurilor pentru biserica noastră, căci vedem că și la 1861 ni se dă acest ajutoriu sub condițiuni, cari denotează în mod demonstrativ neîncrederea, cu care era privită biserica noastră. Ni s'a prescris încă dela 1861 modalitatea împărțirei acestui ajutoriu. Ca și când archiereul Șaguna cu consistoriul seu n'ar fi avut cunoscințe despre preoții cei vrednici de a fi ajutorați, se prescrie cui sĕ se deie ajutor, mai mult, se prescrie macsimul și minimul ajutorului de împărțit aceasta față cu preoții și față cu protopopii.

În decursul vremei s'au schimbat împregiurările politice, și cu ele și soartea bisericei noastre.

Legislațiunea Ungariei a privit de fapte împlinite cele aflate la 1867 în sinul bisericei noastre. În budgetul seu anual a votat 100,000 fl. pentru biserica greco-orientală, din care sumă 54,000 fl. s'au dat anume bisericei noastre din Transilvania.

Fidel tradițiunei cu un fel de neîncredere în biserica noastră guvernul de atunci a susținut practica vechiă, și precând bisericei ortodocse din Ungaria se dă ajutoriul de stat fără nici o restricțiune, ca ea sĕ-l împartă după cea mai bună chipsuială, pentru noi s'au susținut restricțiunile resoluțiunei preaînalte dela 1861.

Legislațiunea Ungariei votează încă ajutoare și celorlalte confesiuni din patrie, și întreagă suma votată se transpune respectivei autorități bisericesci, ca ea în sfera s'a de activitate sĕ o împartă după trebuințele preoțimei, și dacă va cere trebuinta, și scoalei sĕ se poată da din acest ajutoriu.

Singură biserica noastră a fost osêndită a nu potea sĕ dispună ea liber, în sfera autonomiei sale, de ajutoriul de stat.

Ce a mai urmat scim.

Sinodul nostru estraordinariu a stat în fața unei resoluțiuni maiestatice.

Și eată cum.

La începutul anului 1884 se trimite autorităților noastre bisericesci un normativ ministerial aprobat de către Maiestatea Sa împeratul și regele nostru. Normativul acesta ia împărțirea ajutoriului de stat din mâna autorității bisericesci și o reservă pentru ministrul de culte și instrucțiune publică. Preoții vor avea a suplica pentru ajutoriu din ajutoriul de stat la ministru deadreptul. Ministrul transpune toate cererile consistoriului spre a da informațiuni. Informațiunile consistoriului ca ori și ce informațiune vor fi considerate numai întru cât ele convin ministrului. Se va da apoi ajutoriu preoților ale cărora merite și vrednicie vor convenì ministrului. Ajutoriul astfel dat se va inmanua preoților prin perceptoratele regesci.

Consistoriul nostru a pus causa la aprețiarea sinodului din anul trecut. Sinodul nu s'a putut învoì cu nouele dispozițiuni căci ele vatămă autonomia bisericei noastre, întroduc demoralisare și disoluțiune în sinul bisericei, pun în cestiune disciplina bisericească, și mai pre sus de toate, se vor premia preoții nostri pentru vrednicia lor ca preoți, despre care vrednicie preoțească va judeca nu biserica, ci organele statului.

După vederile bisericei prin aceste dispozițiuni ajutoriului de stat i se alterează destinațiunea sa. S'a decis deci că, noue ne este mai pre sus de toate de vaḑa bisericei, de autonomia ei, de disciplina în biserică, prin urmare sinodul a ḑis că renunciă la ajutoriul de stat sub condițiunile normativului din Ianuariu 1884. A făcut deci sinodul representațiune la ministrul de culte, în care s'a cerut revocarea normativului, s'a cerut ca la distribuirea ajutoriului de stat de 24,000 fl. sĕ se restabilească modalitatea, basele dela 1861. La cas că representațiunea către ministru va rĕmânea neconsiderată, consistoriul sĕ se adreseze la înaltul tron.

În sessiunea sinodului archidiecsan din primăvara anului curent consistoriul raportează, că representațiunea către ministeriul nostru de culte a rĕmas fără resultatul dorit, în urma căreia consistoriul pe basa conclusului sinodal dela 1884 a compus o representațiune, și prin o deputațiune o a subșternut Maiestăței Sale împĕratului și regelui nostru. A raportat consistoriul că deputațiunea a fost primită de către Maiestatea sa prea grațios și că o rază de speranță mai poate încălḑì inimile credincioșilor nostri. S'a mai accentuat o împregiurare caracteristică pentru disciplina în biserica noastră. Mai mulți preoți contra votului sĕrbătoresc al sinodului în decursul anului 1884, până când întreagă afacerea era încă în curgere, au și petiționat la ministru după ajutoriu dând astfel grave lovituri votului sĕrbătoresc al sinodului, și lovînd în disciplina bisericească.

Sinodul a aprobat pașii consistoriului, a primit de ale sale representațiunile consistoriului, a decis a persista pe lângă conclusul sinodului dela 1884. Totodată pentru susținerea demnităței și a valoarei concluselor sale și pentru intacta conservare a disciplinei bisericesci a hotărît sĕ se ia mĕsuri potrivite față de acei preoți cari contra votului bisericei vor recurge la acest ajutoriu.

În Maiu a. c. ministrul nostru de culte și instrucțiune publică comunică consistoriului că Maiestatea Sa împĕratul și regele nostru nu a considerat cererea bisericei noastre, ci a autorisat pre ministrul de culte ca ajutoriul de stat de 24,000 fl. sĕ-l împartă ministrul pe basa normativului din Ianuariu 1884 și fără concursul organelor bisericei noastre — dacă ea (biserica) ar persista încă la „greșitele“ sale păreri; însĕ din acea sumă 4000 de fl. se poată pune la disposiția Escelenței Sale Domnului archiepiscop și metropolit al nostru spre a-și susținea autoritatea și a-și validita influința patriotică asupra preoțimei subalterne.

În fond a stat acuma consistoriul față cu un rescript regesc, notificat prin esmis ministerial. Pĕtruns de importanța cestiunei și ingrigiat de eventualele urmări ce ar putea intrevenì până la sinodul ordinar din anul viitor, archiereul nostru în conțelegere cu consistoriul a convocat sinodul în sesiune estraordinară.

Am făcut aceasta recapitulare fugitivă spre orientarea publicului.

Conclusul sinodului se publică la alt loc în tot cuprinsul lui.

Trei eventualități s'au desbătut în consultări de două ḑile.

1 Remânem prelângă votul sinoadelor dela 1884 și 1885 și nisuim a da valoare votului sinodal.

2. Remânem ca sinod la votul dela 1884 și 1885 însĕ fără a decreta aici mĕsuri disciplinare contra preoților cari nu cumva s'ar adresa la guvern pentru ajutoriu.

3. Împregiurările critice între cari se numĕră și starea materială de tot rea a preoțimei, ne silesc sĕ ne plecăm forței. Slăbim deci conclusele sinoadelor 1884 și 1885 cu reserva că la timpuri mai bune sĕ ne reclamăm restaurarea baselor din resoluțiunea maiestatică dela 1861.

Puternice motive au vorbit pentru fie-care dintre aceste trei vederi. În cele din urmă sinodul s'a resolvit în unanimitate pentru cea dintâi.

Ne închinăm votului sinodului, și în fața lui, în fața importanței celei mari a acestei cestiuni, nu ne este permis sĕ ḑicem că din cutare sau cutare punct de vedere nu ne convine acest vot; nu ne este permis a slăbì nimica din nimbul, care trebue sĕ încoroneze decisiunile sinodului nostru.

Biserica cu resoluțiune a primit situațiunea ce i s'a creat. Noi vom fi la locul nostru. Vom fi cu inima deschisă și vom lucra pe față. Cu demnitate s'a purtat sinodul, cu demnitate sĕ susținem acest vot. În afacerea aceasta resistința passivă a bisericii este motivată pe deplin.

Ne închinăm votului sinodului și ne simțim îndreptățiți a crede: că nime din clerul și credincioșii bisericei noastre nu se va încerca a desavua conclusul unanim al sinodului.

Convențiunea comercială cu România.

În Maiu a. c. a espirat terminul de 10 ani al convențiunei statului nostru cu România. Între împregiurări cam anormale s'a încheiat această convențiune, și nu fără oare-care sfială ḑicem, că a fost nefavorabilă pentru România.

Peninsula balcanică era în flacări, și România prevedea că ținuta ei neutrală în lupta pentru emanciparea popoarĕlor europene de sub jugul turcesc e de tot problematică.

Diplomația noastră a făcut un act contra dreptului ginților legând cu România convenție comercială fără scirea și învoirea suveranului din Țarigrad, ale cărui griji erau destul de mari în lupta cu insurgenții din Bulgaria.

Ministrul de atunci al Austro-Ungariei comitele Andrássy s'a folosit de desolarea în care se afla Turcia pe atunci, și a tractat cu România, ca cu un stat independent preste capul souveranului. Așa s'a făcut convenția comercială.

România a trebuit sě și rěscumpere scump primul pas în tractările internaționale.

Convențiunea i-a adus multe neplăceri, cari se continuă și în ḑiua de astăḑi.

Conflicte preste conflicte a urmat, și noi, în interesul adevĕrului trebuie sĕ mărturisim — nu arare-ori ne-am întrebat: cum se pot unì asemenea acte de forță cu cavalerismul și simțul de dreptate al ungurilor.

Vom amintì numai casul cel mai recent. Nisce negutĕtori de porci din România pe la turnul roșu trec aici vre-o 230 de porci. La graniță se visitează porcii, și ei se află sănătoși. La gara Sibiiului porcii sunt ținuți în Carantină și visitați de autoritățile publice de aici. Se liberează atestat în ordine că porcii sunt sănătoși. Nu trec 24 de oare negutĕtorii sosec cu porcii la Steinbruch lângă Pesta. Acolo se cercetează porcii din nou, și sunt declarați de infectați cu boale lipicioase. Fără a se mai face cercetare, trenul cu porcii se pune în mișcare și în alte 24 de oare trenul cu porcii sosesce din nou în Sibiiu și contra autorităților publice de aici se ordină cercetare disciplinară pentru eliberarea de documente false.

Comisia dela comitat visitează porcii din nou, îi află pe deplin sănătoși, și remonstrează la ministeriu cerênd anchetă.

Dela Steinbruch se ordinează doi veterinari, acestia, sosiți la Sibiiu cu o anchetă compusă espress spre acest scop din medicii cei mai esperți, supun pre bieții porci la nouă cercetare, și în cele din urmă cei dela Steinbruch trebue sĕ recunoască că porcii sunt sănătoși, și preste o sěptĕmână din nou transportați la Steinbruch.

Casul citat și altele de soiul acestuia abstragênd dela volnica inchidere a granițelor, a produs mare resens în România, tocmai acum în ajunul încheierei unei noue convențiuni comerciale.

Ca o caracteristică a vederilor fraților dela Bucuresci reproducem la acest loc primul articol al ḑiarului „Telegraphul“ din care adese-ori vorbesce diplomația guvernului din Bucuresci. Vederile fraților din Bucuresci sunt categoric esprimate, și ele nu vor măgulì orgoliul ḑiarelor dela noi,

Eată ce ḑice acest ḑiariu:

Nimic mai periculos decât orgoliul. El perde nu numai individe, dar încă dinastii și popoare. Îstoria este de fața, atât cea veche cât și cea nouă, pentru a ne arăta aceasta. Prin orgoliu a căḑut marele imperiu roman; prin orgoliu s'a stins Grecia care lumina lumea și a devenit cenușe pe care caii invaziunilor o ridicau în vênt și o risipau cu picioarele lor; prin orgoliul a dispărut o sumă de popoarĕ și prin orgoliul imperiul francez a căḑut, Francia a fost umilită și statul acela care acum trei secole făcea spaima lumii civilisate și trăgea la carul seu triumfător din Constantinopole prinți și regi acum e pe marginea mormêntului.

Aceste învĕțăminte istorice se vede însĕ că nu deșteaptă de loc pe vecinii nostri unguri. Isolați în miḑlocul unor popoară de altă gintă, și chiar de altă religiune, nu vĕd pe pericolul care îi amenință. În loc sĕ caute a se alia și a lucra în comun acord cu popoarĕle acelea cari au interes, ca și ei, sĕ traească între douĕ oceane, cel slav și cel german, ei nu fac de cât sĕ le persecute, sĕ înăbușească și limba și simțemêntul lor patriotic. Pentru că aḑi sunt legați cu Austria printr'un dualism născut din necesitățile momentului, ei au uitat posițiunea lor de altă dată și fac ca ucenicul care iese calfă: bate și el la rêndul seu pe ucenic, pentru că a fost și dênsul bătut.

Dar această situațiune sunt siguri ei că va dura mult?

Puternicii unui stat se servesc de oameni pănă au trebuință de dênșii, pănă interesul lor cere, și pe urmă le arată ușa. Ceea ce fac conducĕtorii unui stat pentru că sunt tari, asemenea fac și unele state mari cu altele mici.

Nu a mai avut Ungaria situațiunea de aḑi? Sub Maria Theresa nu s'a făcut apel la spada Ungariei ca sĕ scape imperiul, și, după ce l'a scăpat, cu ce s'a ales vecina noastră? Cu un sclavagiu de sumă de ani.

Nu ḑicem că Austria nu e sinceră. Din contră, ea a lucrat totdeauna cu bună credință. Dar a urmat așa cum cerea interesul esistenței sale. Dacă mâne, interesele statului vor cere ca elementul preponderant sĕ fie cel german și poimâne sĕ fie cel slav, Austria se va adresa la ele și cel ungurese va fi eliminat, chiar sugrumat când va voì sĕ ridice capul.

Ungaria, după cum am mai spus-o și altădată are interes sĕ fie bine numai cu douĕ popoară, cu românii și grecii, nu ca sĕ atace pe Austria nici sĕ se despartă de ea, dar pentru esistența ei, pentru a trăì ca națiune în mijlocul slavilor și germanilor, cari sunt mulți și negreșit au și consciința sorței lor pentru a căuta sĕ germaniseze sau să slaviseze ori ce element pe care îi întêlnesce în cale și nu poate sĕ-i resiste. Cu grecii se află despărțiți prin slavi; cu românii se află vecini, umĕr la umĕr. Prin urmare interesul ei cel mai imediat este sĕ se afle în cele mai bune relațiuni cu românii.

Cu toate acestea, poporul cel mai mult urît de unguri, este poporul român. După ce persecută pe frații nostri de peste Carpați, după ce caută prin toate mijloacele sĕ nimicească limba și naționalitatea lor, apoi și nouĕ aici ne face toate șicanele, toate neajunsurile. Cestiunea închiderei granițelor la vitele noastre este mai cu seamă o adevĕrată asmodiă! De patru ani, acì închide granițele sale vitelor noastre sub pretest că sunt bolnave, acì le deschide; însĕ timpul cel mai lung este acela când granițele stau închise. Ceea ce s'a petrecut acum în urmă, este într'adevĕr un scandal. Nu a trecut o lună de când s'a deschis granița vitelor noastre, după ani întregi, și eată că ea se închide din nou, numai din partea ungurilor.

Pretestul este earăși vecinicul pretest, că vitele sunt bolnave.

Cu toate acestea atât după scirile noastre particulare cât și chiar după amănuntele ce ne aduc ḑiarele de peste Carpați, acest pretest este ilusoriu, nu are ființă. Întâiu că la graniță veterinarii unguri a constatat sănătatea porcilor cari mergea la Steinbruch. Acolo chiar unii a recunoscut constatarea dela graniță bună, ear alții, negreșit inspirați pe de o parte de acei cari au interes sĕ ne șicaneze și pe de alta de comercianți cari au porci de vênḑare și sunt mai prosti de cât ai nostri, a inventat boala. La Sibiiu de asemenea s'a vĕḑut atât de comercianți cât și de oameni ai sciinței că boala nu esistă.

Chiar guvernul austriac recunoasce aceasta, căci el lasă granițele sale despre Bucovina deschise.

Deci Ungaria nu are nici un motiv din acest punct de vedere sĕ nu închiḑă granița. Care este atunci motivul ca sĕ ajungă la o asemenea mĕsură reprobată de ori-ce om care ține la adevĕr și la demnitatea sa personală?

Nu poate sĕ fie altul de cât orgoliul și invidia.

Poporul unguresc își pusese în cap sĕ civiliseze popoarĕle di orient, și cu deosebire pe cele din peninsula balcanică. Pentru aceasta lucrează și se prepară dela 1867, de când a încheiat dualismul cu Austria. Mândria hainei și a pintenului nu era destulă, ungurii voiau ca lângă ea sĕ se adaoge și mândria concistei pe toate terenurile. Însĕ nu e destul a voì, trebue și putința de a face. În momentul dulcilor speranțe și mărețelor ilusiuni, venì ca din senin resbelul dela 1877. Românii se declarară în stare de apărare și rupseră legăturile seculare cu Turcia. Acesta era începutul emancipării statului român si semnalul întrărei sale în acțiune pentru a îndeplinì cu succes aspirațiunile unguresci. Mișcarea românilor aduse o perturbare în Ungaria în cât pe acì era sĕ se facă o invasiune în România de bande unguresci dacă Austria, care luase angajamente cu Rusia, nu se opunea cu energiă.

Apoi triumful dela Plevna, dela Rachova și dela Smârdan a umplut cupa invidiei. De atunci nu mai putem fi vĕḑuți de unguri de cât cu ochii rĕsbunărei. Nu poate sĕ le treacă prin minte, nu pot sĕ înghită ideia că România are misiunea, atât prin forța cât și prin caracterul seu blând și franc, de a trece înaintea lor în orient și a cucerì iubirea și concursul popoarĕlor de acolo pentru formarea legei de comună apărare.

Eșecul de urmă care l'a încercat Ungaria cu esposițiunea sa, la care România n'a luat parte și la care nici un român n'a dat concursul seu, fie chiar prin presența, a iritat și mai mult pe vecinii nostri.

Mândria umilită, a făcut pe unguri sĕ nu mai pue nici un frêu urei lor, și aceasta este causa recentei închideri a granițelor.

Însĕ, cum am ḑis, orgoliul perde nu numai individe, dar încă dinastii și popoarĕ. Orgoliul seu va perde și pe Ungaria. Luându-se rĕu cu toate popoarĕle, fie din statul dualist fie din vecinătate, în ḑiua decisiunilor mari se va găsì singură și vor dispune de ea cei tari, cum dispune ea de cei slabi aḑi.

Revista politică.

Constituirea guvernului engles întîmpină mari greutăți. S'a dus prea curênd guvernul liberalilor, și schimbarea a aflat pre conservativi desbinați în douĕ tabere: conservativi radicali și conservativi mai moderni, cari se apropie mai mult de ideile moderne liberale. Domnul Salisbury își dă mare silință sĕ unească acestea douĕ tabere, spre a se putea presenta parlamentului cu un guvern omogen fără nuanță de neînțelegeri interne.

În cele următoare dăm o schiță biografică a bărbaților, cărora li se vor încredința destinele Engliterei.

E firesc ḑice „Telegraful“ sĕ facem puțin biografia oamenilor cari ca șefi ai conservatorilor, vor sta în capul noului guvern politic ce se inaugurează acum în Anglia.

Trei sunt la numĕr acesti bărbați: Salisbury, Northcote și Randolph Churchill.

Lord Salisbury, prin vechia-i nobleță, prin averea și trecutul seu diplomatic, dacă nu prin talent și spirit e cel mai însemnat din această treime. El a stat în camera comunelor cinci-spre-ḑece ani și necurmat s'a arătat ca adevĕrat cnnservator. Atât de severe erau părerile sale, încât la 1867 el se despărțì de cabinetul conservator Derby, fiind că prea largi i se păreau reformele lui Disraeli Beaconsfield. Marchisul Salisbury începe a fi cunoscut în Europa abia la 1876, când ca ambasador estraordinar făcu parte din conferința constantinopolitană, care avea misiunea sĕ împedece isbucnirea rĕsboiului oriental Acì, Salisbury se făcu cunoscut ca partisan al Rusiei și prin aceasta 'și atrase ura bărbaților turci de stat; dintre toți diplomații streini, el era cel mai rĕu privit la Constatinopole. La congresul din Berlin, în urma resboiului, lord Salisbury întovărĕșì pe Beaconsfield; diplomații europeni avură de astădată ocasiunea sĕ-l judece bine; el se făcu remarcabil prin propunerea ca Bosnia și Herzegovina sĕ fie trecute sub administrațiunea Austriei, și prin declarațiunea privitoare la Dardanele. La reîntoarcere în Londra, Salisbury fu decorat și proclamat cetățean onorific al orașului Londra. Lordul Salisbury posedă cunoscinți întinse.

Sir Stafford Northcote e cu doisprețece ani mai bĕtrên de cât Salisbury. El își începu cariera în 1851, ca secretariu al esposițiunii universale din Londra și la 1859 era deja unul din cei mai înalți funcționari ai departamentului financelor. El face parte din camera comunelor dela 1855, adecă de 30 ani în capet. Totdeauna el s'a distins ca un om serios, modest, puțin sgomotos, dar foarte muncitor. Moderațiunea cu care făcu oposițiune ultimului cabinet se esplică printr'aceea că el a ocupat pe lângă Gladstone posițiunea de secretariu privat, când acesta fu ministru de comerciu. Relațiunile sale cu Gladstene au fost totdeauna amicale. În ce privesce politica esterioară, sir Northcote nu are nici o însĕmnătate.

Lord Randolph Churchill, cel mai tênĕr dintre șefi, e fiul celui d'al șeseiea duce de Marlborough. Acum ḑece ani el fu trămis în Camera comunelor. Foarte inteligent, foarte energic, foarte violent, eată cum e lord Churchill, șeful conservatorilor radicali. Nu se scie dacă s'ar putea împăca într'un cabinet cu Northcote și Salisbury; îl v'a lăsa d'o parte sub pretecstul tinereței — Randolph Churchill n'are decât 36 ani.

Acestia sunt cei trei bărbați ale căror nume sboră acum din gură în gură. Departe de a se înțelege între ei asupra tuturor cestiunilor, ei represintă fie-care o nuanță diferită a partidei tory.

Alegerile viitoare vor hotărì definitiv asupra regimului; pănă atunci se va vedea bine dacă conservatorii sunt în stare sĕ facă un guvern unit și tare.

Italia încă stă în ajunul unei crise ministeriale. Parlamentul desbate tocmai acuma budgetul ministrului de esterne și bĕtrênul Mancini are a-și auḑì multe imputări pentru politica sa egipteană.

Telegramele mai proaspete ne aduc scirea că guvernul a învins numai cu douĕ voturi, între cari sunt a se computa și cele ale ministrilor. Ni se pune deci în vedere o crisă ministerială, și lumea o aduce în strênsă legătură cu căderea guvernului liberal din Anglia.

Sesiunea sinodului estraordinariu.

al archidiecesei greco orientale române din Transilvania, ținut în Sibiiu la anul 1885.

Ședința a II. la 5/17 Iuniu, 1885.

După îndeplinirea celor formali se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei de 9 esmise în ședinţa de eri în causa ajutoriului de stat do 24,000 fl. în urma emisului ministerial din 4 Maiu anul cur. Nr. 16013.

La propunerea comisiunei sinodul cu unanimitate de voturi ia următoriul conclus:

„Avênd în vedere, că guvernul nu a avut şi nu putè sĕ aibă motive fundate de a altera dispositiunile resoluţiunei prea'nalte din 29 Maiu 1861;

avênd în vedere, că disposiţiuni, ca celea luate faţă cu biserica noastră, nu s'au luat faţă cu nici una din celelalte biserici autonome din patriă, de asemenea ajutorate din partea statului;

avênd în vedere, că prin punerea în lucrare a acestor disposiţiuni se distruge în cler legătura canonică şi se sgudue adênc disciplina bisericească;

avênd în vedere, că prin aplicarea acestor disposiţiuni după esperienţele de până acum se deschide calea la multe abusuri şi abnormitaţi; prin cari s'ar putea zădărnicì părinţeasca intenţiune esprimată de Majestatea Sa Preagraţiosul nostru Monarch la acordarea acestui ajutoriu, ca din trênsul sĕ se împărtăşească numai preoţi sĕraci, iuminaţi şi zeloşi în împlinirea chemărei lor;

avênd în vedere ca acestea disposiţiuni jignesc adênc autonomia şi libertatea, ce i s'a garantat bisericei noastre prin legile ţĕrei, sinodul cu adêncă durere i-a act, că după emisul ministerial din 4 Maiu a. c. Nr. 16013. a rĕmas neconsiderată representaţiunea asternută Majestăţii Sale în obiectul acesta, — rĕmâne pre lângă hotărîrea luată cu privire la acest ajutoriu sub Nr. 52 din anul 1884 şi manţinută sub Nrii 50 şi 51 ai sesiunei ordinare din acest an, şi declară de nou: că sub condiţiunile cuprinse în normativul ministerial din 18 Ianuariu 1884 ajutoriul de stat de 24000 fl. nu-l poate primì, neputându-l considera, ca pre unul dat bisericei.

Cât pentru partea a 2-a din emisul ministerial susprovocat cu privire la suma de 4000 fl. pusă la dispositiunea archiepiscopului spre a o împărţi între preoţimea archidiecesană, cu maioritate de voturi se decide:

„Considerând, că în privinţa împărţirei acestei sume nu se reservă organelor politice ingerinţa necompetentă, şi considerând, că patriosmul preoţimei noastre manifestat în faptă în toate timpurile stă mai pe sus de toată îndoiala, — sinodul se învoiesce, ca archiepiscopul sĕ ridice şi sĕ împartă aceasta sumă conform principiilor cuprinse în prea'nalta resoluţiune dela 29 Maiu, 1861.“

Urmând apoi la ordinea ḑilei cestiunca diurnelor, deputaţii cu privire la însemnătatea şi importanţa cea mare a obiectului, pentru care a fost convocat sinodul în sesiunea estraordinară presentă, şi la modestele mijloace materiale, de cari dispune archidiecesa, — au renunţat la diurnele şi spesele de călĕtoriă.

În fine luându-se dispositiuni pentru autenticarea protocoalelor şedinţei din 4/16 şi 5/17 Iuniu a. c. sesiunea sinodală estraordinară s'a declarat din partea presidiului de încheiată.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Deva, la 2 Iuniu 1885. Cu cât indiferentismul nostru românesc, din cttul Huniadoarei se estinde în cercuri mai largi, cu atât şovinismul maghiar şi cutezanţa lor progresează. Nu caut după motivele indiferendismului ci trebue sĕ constat că în afacerile publice indiferentismul nostru, ne-au adus asupra-ne dispreţul contrarilor noştri. Dela 1874 încoace cei din fruntea comitatului au lucrat cu tact, slăbindu-ne din ḑi în ḑi. Rari au fost momentele în cari noi am sciut sĕ impunem. Între aceste voiu amintì adunarea din Deva — dela 1883 pentru a protesta contra proiectului de lege referitoriu la scoalele medii, şi lupta pentru — limba română la scoala română din Deva.

Cu ocasiunea alegerilor la municipii ni s'a dat din graţia câte ceva. În alegerea membrilor la municipiu în cercuri curat române s'au ales ungurii cei mai infocaţi din Deva. Câţi membri avem de pre Valea streiului? Sunt mai toţi maghiari aleşi de către votanţi români. Numai în puţine cercuri au reuşit românii.

În afaceri scolari cei chemaţi a lucra se pare că au visat pre patul de rose pregătit de Réthy.

În şedinta societăţii archeologice din 1882, în un raport Réthy ne spune verde că 1600 de prunci români curaţi frecuentează scoalele curat maghiare mai mulţi adecă decât maghiari, şi cumcă în cele 13 scoale comunali (române) limba maghiară face progrese însemnate. Ce e mai mult că în scoale unde nu e nici un maghiar precum la Siloaşul de sus şi de jos, la Livadia etc, limba de propunere la espressa dorinţa a poporului, este cea maghiară

În Deva faţă de o scoală română cu 1 învĕţătoriu sunt 4 maghiare, în Huniadoara faţă de o scoală română, sunt două maghiare indesuite de prunci români precând cea română vegetează, în Haţieg 3 scoale maghiare faţă de două române.

Ce se mai ḑică apoi de Simeria unde operează maşina de maghiarisare! Dar sĕ încetez cu scoalele.

S'au format societăţi de pompieri în centre române cu limba de comandă maghiară ca în Haţieg, Baia de Criş etc.

Societatea archeologică din Deva, are deja mai toate comunele ca membre ajutătoare.

Maghiarismul pre încetul şi-a infipt ghiarele, nouĕ ne-a lipsit solidaritatea, în altele locuri conducerea şi curagiul, şi în unele locuri convingerea afurisită, că mai putem spera ceva şi dela maghiari pre cale pacinică.

Singură numai *„cultur-egylet-ul“* din Cluş ne mai lipsia. A sosit şi aceasta. Cuvêntul trup s'a făcut. În comitatul Huniadoara sunt 7 filiale. Grof Kun figurează la cele 7 filiale ca primul membru cu câte 100 fl. v. a.

Toate aceste oare sĕ nu fi fost de ajuns oare ca sĕ ne deschidă şi noue ochi?

A venit ultimul *„hap,“* şi a trebuit sĕ-l înghiţim şi pre acesta. Acum cel puţin trebue sĕ fim în chiar cu scopurile conlocuitorilor nostri maghiari, din cttul Huniadoara.

Ni s'a dat parola. Trebue sĕ alegem: ori sĕ luptăm solidari — ori sĕ fugim ca nesce poltroni dela luptă — între marginile legei.

Premiţênd aceste, vin la adunarea municipală ţinută în Deva la 8 şi 9 a. c.

Obiectele de pertractat au fost preste 80. Şedinţele au ţinut două ḑile. Între cestiunile mai momentoase, au fost vr-o câteva alegeri, şi fără indoială cestiunea reuniunei de cultură din Cluş carea nu a uitat a se adresa şi către comitatul Huniadoara.

Alegerile sau efeptuit în ḑiua primă, eară cestiunea reuniunei a venit la desbatere în ḑioau a doua.

În comisia candidatoare, a fost denumit de către comitele şi românul Dr. Petco — ca de leac. La postul de pretore în Baia de Criş românii au avut candidat pre Ales. Herbay — funcţionariu vechiu şi fost pretor substitut în Baia de Criş. A căḑut însĕ cu 36 voturi faţă de tinerul favorit al vice-comitelui: Markosy cu 95 voturi. Dintre români au votat cu Markosy destituitul notariu român: L. Comşa.

Cu domnul Herbay Zarandenii şi-au perdut speranţa de a mai avè pretori români. La pretura în Baia de Criş, şeful, subpretorele şi scriitoriul sunt toţi flăcăi fanatici eşiţi abia de pre bancile scoalei maghiare, cari n'au nici ideea despre relaţiunile poporului român din Zarand. La pretura din Brad de asemenea sunt toţi maghiari unul ca unul. Herbay a fost ales notariu la sedria orfanală.

La celelalte oficii au fost toţi unguri şi doi jidovi medici cercuali. Cu acestea s'au finit alegerile.

Dintre votanţii români, cei mai mulţi sau depărtat în ḑiua prima din Deva.

În ḑiua a doua în 9 s'a pus pre tapet cestiunea reuniunei. Comisiunea permanentă a făcut propunerea că: comitatul sĕ ia spre plăcuta sciinţă esistinţa societăţii, sĕ o ajute moralminte şi sĕ recomande reuniunea, carea are un scop bun (jó irány) spre partinirea societăţii.“ Szereday propune că comitatul sĕ între ca membru fundator cu 1000 fl.

Contra acestor propuneri a vorbit Dr. Tincu, spunênd verde maghiarilor adunaţi că dela 1868 maghiarisarea contra legei s'a întrodus în administraţiune, în justiţie în scoalele de stat şi comunali până şi în scoalele confesionali. Dacă purced acum maghiarii şi pre calea socială, atunci un singur român nu va mai participa la adunare. Dênsul propune respingerea propunerei comisiunei permanente. Au rĕspuns Réthy că doamne ferească! nimic nu se face contra legei, ba aceea nici nu se esecuta în ce privesce scoala. Nu e nici vorbă de maghiarisarea românilor. Dl Réthy a mers cu toleranţa până acolo încât sufere că protopopii români sĕ-i scrie românesce în afaceri oficioase. Dênsul voiesce românii sĕ fie patrioţi buni. Vorbì şi vicecomitele — recomandând propunerea comisiunei permanente.

Dintre români mai vorbiră ppul Damian în sensul vorbirei Dr. Tincu. Modul seu de predare cevaşi prea domol, fanaticii l'au luat drept remonstrare la cele ḑise de Dr. Tincu ceea ce e cu totul fals. Raportorii ḑiarelor maghiare cred a face frumosul dlui protopresbiter însinuându-i o intenţiune pre care credem că n'a avut'o. Altcum e treaba vorbitoriului a respinge insinuările ḑiarelor maghiare. Cu mult efect vorbì în mod ironic advocatul Teod. Pop carele a ḑis franc: „Ferescene doamne de cultura din Cluş!“

Aceasta e sensul vorbirei.

În fine venì lucrul la vot. Maghiari pretindeau ca propunerea comisiunei permanente îndată ce s'a pus la vot, sĕ se primească unanim; de aceea începurĕ a striga „se primesce.“ Astfel voiau a duce pre ghiaţa şi pre români, şi apoi sĕ bucino în lumea mare, că români încă doresc reuniunea de maghiarisare.

Dl Hoszu Longin vĕḑênd cum stă lucrul a cerut votare nominală în numele a lor 14 români — numai atâţi erau de faţă la votare. Dl Simionaş a propus: sĕ se voteze prin şedere şi sculare, aceasta propunere se primì şi 13 români votară contra propunerei comisiunei permanente; ear 40 maghiari pro.

Cu atâta se finì comedia, la care a contribuit şi un pretore român votând cu maghiarii.

Ţinuta românilor cu ocasiunea acestei adunări nu a fost destul de solidară şi plină de demnitate precum s'ar fi asceptat. S'au presentat puţini abia vre-o 40 inşi. Dintre protopopi când a fost la votare în ḑioa a doua, au lipsit toţi afară de unul. Unii nu au venit de loc, precum nici membrii din acele cercuri. În comitatul Huniadoarei sunt 13 protopopi români şi un vicariu, şi totuşi când e vorba de maghiarisarea românilor din comitat au un singur representant — pre cel mai tiner. Aceasta sĕ o crestăm bine!*.)

Din cercul Orĕştiei au fost representanţii: Dr. Tincu, Mihu, Erdely şi notariul Bercian.

Din cercul Brad — vre-o 5 inşi cu protopresbiterul, din cercul Baia de Criş, 35 în frunte cu advocatul Teod. Pop.

Onoarea naţională au salvat-o vorbitorii.

Depărtându-me dela adunare convingerea mea este: ne lipsesce în centru conducerea şi preste tot disciplina noastră în întreg comitatul. Avem bărbaţi cu inima în comitat, şi cred că ar fi timpul a ne disciplina şi a ne face educaţiunea politică.

Gertrud.

Sighişoara, 1 Iuniu 1885. Cine este astăḑi în stare a contesta, şi a nu aproba cuvintele învĕţatului Leibnitz, carele a ḑis: „daţimi instrucţiunea publică pentru un secol şi me oblig a schimba lumea?“ Cine nu consimte şi nu apreţiază valoarea cuvintelor lui Cicero, care a esclamat „ce serviciu mai mare şi mai bun putem aduce ţĕrei, de cât educênd şi ajutorând instrucţiunea tinerimei. Nimenea, căci adevĕrul cuprins în aceste frase, rostite de acei doi bărbaţi mari ai genului omenesc, precum nici odata nu s'a tras la îndoială aşa nici în seclul present, despre care cu atâta mândrie, şi atât de des se declamă că se caracterisează prin libertate şi lumină. De adevĕrul acesta, trebue sĕ fie condus ori ce bine voitoriu al omenimei, şi în special al naţiunei, şi cu bucurie trebue sĕ facem, de toţi dorita, constatare că acest adevĕr, a cucerit inimile conducĕtorilor români, încă de mult. Cât de puţină mişcare şi ori ce activitate şi acţiune, manifestată din partea românilor în direcţiunea şi în înţelesul macsimilor citate, umple de bucurie inima fie-cărui român. De o astfel de bucurie am fost şi eu cuprins, la scrierea acestor şire. Este recunoscut, şi chiar pipăit că greutăţile vieţei cresc pe ḑi ce merge în toate direcţiunile, încât e necesară o înţeleaptă arangiare de lucruri ca se putem obţinea o reuşită corĕspunḑĕtoare, ear sub povoara acestor greutăţi cu greu se poate cineva hotărî pentru întreprinderi de caritate, chiar, dacă şi e convins despre necesitatea unor astfel de intreprinderi. Dar cu atât mai îmbucurător mai salutariu şi demn de laudă este casul, când cineva desconsiderând împregiurările, sinistre, se obligă ne silit de nimenea — din singură voinţa sa a contrbuì cu dinariul seu la ajutorarea instrucţiunei. Aceasta laudă, aceasta onoare, fără ca se esagerez, şi cu toată reserva sum în plăcuta posiţie a o atribuì preoţimei şi învĕţătorilor din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighişoarei, care la binevoitoriul indemn şi sub buna şi înţeleapta conducere a dlui administrator protopresbiteral Demetru Moldovan, şi-a câstigat meritul acesta.

Eată cum!

Sub Nr. 375 protopresb. dto 3 Maiu v. oficiul protopresbiteral al Sighişoarei, a conchemat pe 20 Maiu preoţimea şi învĕţătorii din tractul pomenit în causa înfiinţăreii unui stipendiu pentru un tinĕr ascultătoriu de pedagogie începênd cu anul scolar 1886/7.

La ḑiua numită fiind presenţi preoţi şi învĕţători în numĕr suficient, şedinţa se deschide prin dl adm. prot. Dem. Moldovan cu o cuvêntare ocasională, apoi se constituesce alegênd pre dl adm. Moldovan preşedinte, ear pe Ioan Berescu invetatoriu în Sighişoara de notariu. Cassariul s'a ales în persoana dlui N. Doctor, paroch în Haşfalĕu.

Membri în comitet, dnii Nicolau Brenduş, paroch în Şaes, G. Soneriu paroch în Saschiz, Ioan

---

*) Respectivii părinţi protopopi de sigur vor scì da seama despre absenţa lor. Red.

Muntean învĕțătoriu în Sighișora, și George Iacob învĕțătoriu în Ferihaz.

După aceste s'a presentat proiectul de statute care s'au primit în urma mai multor observări, și cari regulează agendele consorțului. S'a statorit adecă ca fie care membru sĕ solvească sau odată pentru totdeauna 10 fl. sau anual câte 1 fl. Stă la bunăvoința membrilor și după ce au solvit mai mulți ani câte 1 fl., a solvì tacsa de 10 fl. fără a i se computa ce a solvit anual, încetând prin aceasta lucru firesc, solvirea anuală.

Fie-care membru e obligat a solvì tacsa anuală la mâna cassariului cel mult la 14 ḑile după Botezul Dlui. Stipendiul se va conferì acelor tineri, cari corespund pretinselor din statute și cari primesc condițiunile ce li se vor face cunoscut la timpul seu în înțelesul Statutelor.

Eată o instituțiune, care nu are decât urmări bune și frumoase pentru națiunea și patria noastră, ear cei ce au condus și constituit aceasta, își câstigă merite la causă propășirei națiunei, spre fericirea patriei, ai căror fii suntem. Eată o faptă prin care se oglindă înțelesul proverbului „Unirea face puterea,“ proverb, care pentru nici o parte locuită de români, nu poate avea însemnătate mai mare că pentru românii din tractul protopresbiteral al Sighișoarei.

Succes bun pe calea apucată. *Un nimenea.*

Telegramă.

Telegramă originală a „Telegrafului Român“

Maroș-Ilie, 6/18 Iuniu. La alegerea de protopresbiter sĕvêrșită astăḑi în Ilia a întrunit Avram Pĕcurariu 27 voturi. Sevastian Olariu 19 voturi și Georgiu Părău 1 vot.

Varietăți.

* (Escursiunea) reuniunei române de cântări din Sibiiu a reeșit foarte bine. La 2 oare a eșit la pădure mai multe familii, cătră 4 oare partea cea mai mare dintre membrii ei, și petrecerea s'a încheiat seara după 9 oare.

Ceriul era înourat, și câte o detunătură strașnică inspira unora frica de ploaie, cu toate acestea însĕ petrecerea a fost animată, și am rĕmas numai cu frica, căci ploaia ne-a cruțat.

* (Escursiune) Corul micst din Orĕștie a făcut Dumineca trecută (14 l. c.) o escursiune la scălḑile dela Calan. Un public numĕros și ales dimpregiurul Calanului și în deosebi din Hațeg — români și strĕini asceptau cu neastêmpĕr pe simpaticii oaspeți, cari spre bucuria lor au și sosit acolo pela ameaḑi, împreună cu musica din Orĕștie. Era, un public variat acestajuni și domnișoare, onorațior și alți bărbați de frunte, dedeau pitorescului loc de scalde o fisognomiă de sĕrbătoare. După scaldă pela patru oare s'a esecutat de corul micst patru piese, care au delectat publicul cel mare adunat în sala cea spațioasă și elegantă din Calan. După producțiune a urmat petrecere cu joc care a durat până seara târḑiu, când apoi publicul și coriștii au plecat cătră casă luând fie-care cu sine suvenirea unei ḑile plăcute.

Trebue se amintesc, că printre publicul cel mare s'au aflat unii domni, cari s'au distins în deosebi prin ospitalitatea ce au arătat'o față cu coriștii. Astfel dl notar din Bacia, Dionisie Popovici a dat o cină strălucită pentru oaspeții coriști, ear parochul din Sânta Maria de peatră, păr. P. Popovici nu și-a uitat de preceptul psalmistului care ḑice că vinul veselesce inima omului.

Regretăm că dintre inteligenții români din Orĕștie nu au putut participa de astă-dată decât dl comerciant G. Baciu dimpreună cu familia sa la escursiunea aceasta plăcută. *Un asistent.*

* Ordinea esamenelor la scoalele centrale gr. or. române din Brașov cu finea anului scolastic 1884/5. Esamenele de promoțiune scripturistice și verbale la scoalele medii încep în 3 Iuniu și durează până în 17 Iuniu a. c. st. v.

Esamenele publice.

A) La scoalele medii (gimnasiu, scoala comercială și reală).

Luni în 24 Iuniu st. v. Înainte de ameaḑi: 10—12 oare clasa a V-a de fete din toate studiile. Sub durata esamenului vor fi espuse lucrurile de mână ale elevilor de clasa IV. și V. de fete.

Marți în 25 Iuniu. Înainte de ameaḑi 8—8½ oare clasa VII gimn Religiunea catechetul I. Fericean; 8½—9 oare clasa VII gimn. Declamațiune rom. și Matematica prof. P. Dima; 9—10 oare clasa VI gmn. Latina prof. N. Pilția; 10—11 oare clasa V. gimn. Elenica și Istoria naturală prof. P. Budiu și Ilasieviciu; 11—12 oare clasa IV. gimn. Maghiara și Istoria prof. D. Făgărășan. După ameaḑi: 3—4 oare clasa III. gimn. Latina și Germana prof. D. Făgărășan și Dr. V. Glodariu; 4—5 oare clasa II. gimn. Geografia și Geometria prof. I. Ilasieviciu și I. Maxim; 5--6 oare clasa I. gimn. Latina, Româna, prof. A. Bârsean.

Mercuri în 26 Iuniu. Înainte de ameaḑi: 8—8½ oare clasa II. comerc. Religiunea catechetul P. B. Baiulescu; 8½—9½ oare II. comer. Comptabilitatea prof. I. Panțu; 9½—10 oare clasa I. comerc. Maghiara prof. A. Feneșean; 10—11 oare clasa I. comerc. Matematica prof. Dr. I. Bozocean și Francesa prof. I. Stinghe; 11—12 oare clasa IV. reală Germana prof. N. Pilția. După ameaḑi: 3—4 oare clasa III. reală Fisica prof. I. Maxim; 4—5 clasa II. reală Istoria prof. I. Socaciu; 5—5½ oare toate clasele Gimnastica.

Joi în 27 Iuniu. Înainte de ameaḑi: 8—9 oare clasa I. reală Aritmetica prof. G. Chelariu; 9—10 oare clasa I. reala Geografia prof. D. Făgărășan; 10—11½ oare cu toate clasele esamen din musica vocală (Teoria musicei și oral) prof. I. Murĕșan.

B) La scoala elementară capitală.

Mercuri în 19 Iuniu.

8—9	oare	a. m.	clasa	I.	de	copile
9—10½	„	„	„	II.	„	„
10½—12	„	„	„	III.	„	„
3—4½	„	„	„	IV.	„	„

La 4½ oare p. m. exerciții gimnastice.

Joi în 20 Iuniu.

8—9	oare	a. m.	clasa	I.	de	copii.
9—10½	„	„	„	II.	„	„
10½—12	„	„	„	III.	„	„
3—4½	„	p. m.	„	IV.	„	„
4½—6	„	„	„	V.	„	„

Esamenele se încheie cu cântări; ear la clasa de copii IV. și V., precum și la clasa de copile III. și IV. vor premerge cântărilor rĕspunsurile din grădinărit.

C.)

1. Esamenul oral de maturitate la gimnasiu va fi în 21 și 22 Iuniu; 2. Esamenul oral de maturitate la scoala comercială în 18/30 Iuniu.

Esamenul de maturitate este public; eschiși sunt numai scolarii dela scoalele medii și poporale.

La 29 Iuniu după servițiu divin cu rugăciune de mulțămită în biserica S. Nicolau din Schei, se va încheia anul scol. 1884/5 cu cetirea clasificățiunilor și distribuirea premiilor în sala cea mare a gimnasiului.

La aceste esamene precum și la festivitatea de încheierea anului scol. are onoarea Direcțiunea a invita pre toți amicii și binevoitorii scoalelor noastre.

Brașov, în 29 Maiu, 1885.

Direcțiunea scoalelor medii gr. or. române.

St. Iosif,
director.

* (Cas de moarte) Guvernatorul Elsației și al Lotaringei marșalul **Manteuffel** a rĕposat la băile din Carlsbad.

* (Grindină) Alaltăeri a căḑut asupra Clușului o grindină mare, care a făcut pagube simțitoare pe câmp și prin grădini. Ghiața era de mărimea unui ou de porumb.

* (Publicațiunea oficială.) După un decret publicat în „Budapesti közlöny“ Maiestatea Sa împĕratul a întărit pre domnul ministru de culte și instrucțiune publică, Augustin Trefort de president al academiei de sciințe unguresci.

* (Bibliografic.) „Îndreptar teoretic și practic pentru învĕțămêntul intuitiv“ în folosul elevilor normali (preparandiali) a învĕțătorilor și a altor bărbați de scoală de V. Gr. Borgovan profesor preparandial. Gherla. Împrimăria Aurora p. A. Todoran 1885.

Prețul unui esemplar 1 fl. 70 cr. v. a.

Sub titlul de mai sus domnul Borgovan a scos la lumină un op octav pag: 341 tipar frumos, hârtie trainică. Îl recomandăm atențiunei bărbaților de scoală.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Iuniu n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98 90	98.90
Renta ung. de hârtie	92.85	92 90
Acțiuni de bancă de credit ung.	287.50	288 —
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147 60	147.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	92.10	98.—
Galbin	5 86	5.85
Napoleon	9.85	9 85
100 marce nemțești	60 95	60 90
London (pe poliță de trei luni)	124.20	124.20

(O adeverință vrednică de observat.) Mühlscheibe, Posta Kratzau, Bohemia. Domnule. Am primit pilulele de Elveția ale apotecariulut R. Brandt, și sum foarte mulțămit cu resultatul. De obiceiu am multe neplăceri cu scaun neregulat, de aceea nu aveam apetit, și preste aceasta mai aveam și alte supărări. După aplicarea pilulelor scaunul l'am avut regulat, stomachul mistuia mai bine, și mi-a revenit apetitul. In consecuență eram mai bine dispus, de aceea numai laude pot ḑice asupra pilulelor Dtale, și le recomand fie-cărui om. Ce trecere au pilulele de Elveția în familia mea, dovedesce împregiurarea, că de 4 ani — de când folosesc aceste pilule — am consumat 24 de dose mari. E de regretat, că în apoteci numai rar se află adevĕratele pilule de Elveția ale apotecariului R. Brandt, de multeori se află numai imitațiuni, cari mai mult strică de cât folosesc sănătății.

Cu stimă me iscălesc Eduard Wagner.

Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fie-care șatulă sĕ aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roșie și inițialele R. Brandt.

Nr. 329 și 244. [1031] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare se publică concurs cu termin până în *20 Iuliu a. c. st. v.*

1. Botez cu salariu deocamdată de 100 fl. anume: din interesele fondului scolar 20 fl., dela popor 45 mĕsuri noauĕ de cucuruz sfârmat în valoare de 45 fl., — folosința unui loc cositor de 1 juger 800□° cu venit de 15 fl. și a unui agru de 1 jugĕr și 1529□° cu venit de 20 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum și grădină de legumi.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. din repartiție, solvit în trei rate egali; un stângin de lemne, și cuartir liber în edificiul scoalei. Cu devenirea în vacanță a stațiunei de cantor acesta se va combina cu cea de învĕțĕtoriu, ear salariul se va ameliora cu 50 fl. anual.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. din repartiție, ear după edificarea unei scoli corespunḑĕtoare, salariul se va ridica la minimul normal.

4. Fărău, salariu 150 fl., din repartiție, cuartir și grădină de legumi.

5. Herepea maghiară, salariu de 77 fl. 50 cr. și anume: 70 mĕsuri noaue de cucuruz sfârmat în valoare de 70 fl. și 70 fl. 50 cr. în bani, un car de lemne, cuartir și grădină de legumi.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. care constă din folosința alor 10 jugere 172 °□ pămênt arătoriu de clasa I comassat cu un venit de 100 fl. apoi în naturale și alte venite stolare 118 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum și grădină de legumi învĕțătoriul ales are a fi și totodată și cantor.

7. Blașel, salariu 175 fl. anume: din repartiție în 2 rate egale 150 fl. folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl. un stângin de lemne în preț de 10 fl. cuartir, în edificiul scoalei și gradină de legumi.

8. Boian, salariu 300 fl., anume: în bani 127 fl. 10 cr. în 2 rate egale: bucate 161½ mĕsuri à 1 fl. 161 fl. 50 cr.; lemne de foc câte vor fi de lipsă evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

9. Cerghidul mare, salariu 150 fl. anume: din repartițiune 80 fl. în 2 rate, 70 mĕsuri cucuruz sfârmat á 1 fl. 70 fl. solvibili la I-a Decembre, cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi vor asterne petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Cetatea de Baltă, 24 Maiu 1885.

În conțelegere cu concernintele comitete parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 190. [1030 3—3

EDICT.

Anna născ. Longhin Catalina din comuna Șugag, protopresbiteratul Sebeșului ș'au părăsit cu necredința de 10 ani de ḑile pe legalul seu soț Ioan Bogdan tot de acì fără a se sci ubicațiunea ei, se citează prin acest edict. *ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima publicare* sĕ se presenteze la forul matrimonial subsemnat, căci la din contră procesul urḑit de susnumitul ei soț se va decide și în absența ei.

Sebeș în 29 Maiu 1885

Forul matrimonial gr. or.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Vindere de tărițe
la
I. Ioan Keil,
covrigar. [1029] 3—3
Sibiiu, Strada Pintenului
Nr. 14.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 62. Sibiiu, Marţi 11/23 Iuniu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 10 Iuniu, 1885

După multe sbuciumări şi şi mai multe recriminări asupra bărbaţilor cari conduc astăḑi destinele statului şi cele ale bisericei sêrbe, în Septembre se va întrunì congresul bisericesc al sêrbilor.

Biserica noastră ortodocsă din Ungaria multă vreme a fost pusă sub epitropia bisericei surori sêrbe. În această vreme îndelungată şi bogată în suferinţe biserica noastră a jocat rolă foarte tristă şi caritatea creştină a trebuit sĕ facă loc zelului prea mare al naţionalistilor sêrbi. Sunt posomorîte şi mohorite aceste timpuri de robie sufletească ale bisericei noastre, şi umbra lor şi astăḑi opresce binefăcătoarele raze ale egalităţii şi dreptăţii, care umbră cel puţin în biserica sororă sêrbă n'ar fi potut avea îndreptăţire.

Despărţirea ierarchică s'a făcut pe timpuri mai fericite şi pentru noi, dar şi pentru sêrbii din Ungaria. Se credea că fraţii sêrbi se vor fi mulţămit cu avantagiele de preste trei pătrare de secol, şi din iubire cătră adevĕr şi dreptate, ne vor da ceea ce după adevĕr şi dreptate este al nostru. Speram că cu despărţirea ierarchică vor înceta animosităţile cele vechi, şi cu puteri unite vom lucra pentru consolidarea bisericei orientale în Ungaria. Durere, ne-a înşelat speranţa, şi astăḑi în cele mai multe comune mestecate sêrbii persistă în a ţinea la sine averea bisericească, aşa că despre o soluţiune pacinică a cestiunei nici chiar cei mai optimisti dintre noi nu mai au speranţă.

Din apăsătorii de odinioară au devenit astăḑi apăsaţi şi sêrbii, şi biserica lor geme sub greutatea mĕsurilor celor mai escepţionale.

Noi aruncăm vĕlul uitărei preste cele trecute, punem la o parte suferinţele noastre, şi cu adevĕrată sinceritate compătimim pre sêrbi pentru escepţionala stare în care se află şi ei.

Ne este încă în vie memorie anormala stare de lucruri ce domnia în biserica sĕrbească după rĕposarea fostului fericitului archiepiscop şi metropolit al nostru, mai pre urmă patriarch sêrbesc Ivacicovici. Sub administratura actualului patriarch se pune la cale alegerea de patriarch, biserica de două ori se pronunţă contra administratorelui patriarchal Anghelici, şi după două voturi ale bisericei, el e denumit de patriarch al sêrbilor.

Fu mare pe atunci amărăciunea printre sêrbi şi eram îngrigiaţi noi, cari ţinem strins la observarea canoanelor în biserica orientală. N'am putut şi nu putem sĕ avem nimica contra actualului patriarch sêrbesc, ne-a suflat însĕ serioase îngrigiri călcarea constituţiunei bisericesci din motive politice. Şi aceasta nu fără cuvênt. Dacă politica de aḑi poate trece preste constituţiunea bisericească, şi încă politica de partidă, mâne venind la putere o altă partidă politică uşor poate schimba personalul demnitarilor bisericesci, după cum adecă îi convine sau nu persoana care e pusă în fruntea clerului de regimul căḑut. Aceasta cu mult mai usor se poate în stat poliglot ca al nostru. Esemple avem destule chiar şi în stat pur naţional. Dovadă actualii capi bisericesci din tênĕrul regat sêrbesc, care nu poate fi bănuit că nu representă interese sêrbesci.

Era sĕ uităm abnormitatea din biserica sêrbească dacă acuma în faţa congresului nu venia ḑiarul oposiţional „Pesti Napló“ cu teorii nouĕ şi de tot periculoase pentru biserica orientală.

Este lucru bine sciut că politica de ḑi este curentul cel puternic care a bêntuit mersul canonic al lucrurilor în biserica sêrbească din Ungaria Era puternică şi amărită agitaţiunea îndreptată pe atunci contra sêrbilor. Bărbaţii lor politici jucau însemnată rolă în parlamentul Ungariei. Miletici era pus la umbră, însĕ Polit cu ai sei susţinea lupta cu energie.

S'a creḑut că cerbicia sêrbilor se va frânge prin biserică. S'au întêmplat, cele ce erau sĕ se întêmple.

Nu căutăm întru cât biserica în doi trei ani a pus în frêu cerbicia sêrbilor. Destul că ḑiariul „Pesti Napló“ laudă mult tactul şi ţinuta politică a sêrbilor din timpul din urmă, şi aceasta tocmai în un articol la locul prim datat la 8/20 Iuniu, când juriul din Pesta a dechiarat pre un colaborator dela „Zastava“ de vinovat pentru agitaţiune contra statului, în urma cărui verdict tribunalul a condamnat pe acusat la închisoare de un an şi la spesele procesului în suma de 75 fl.

Nu căutăm în ce stă tactul politic al sêrbilor. Regretăm numai că la noi sunt împinse bisericele în mod fatal de a face politică de rassă care nu e în interesul lor nici în cel al statului. Regretăm că ḑiarele din Pesta fără reservă spun lumei că la noi politica are a da bisericei directivă în administrarea ei şi întocmirea afacerilor interne. Regretăm că ḑiare cu oare-care trecere, ḑiare serioase cum este de pildă „Pesti Napló“ susţin, că între patriarchul Anghelici şi congresul naţional sêrbesc nu poate sĕ fie nici o legătură.

Spre a-şi susţinea teoria de absolutism în biserică, ḑiariul provocat invoacă autoritatea patriarchului, care susţine că în biserica sêrbească nu va fi pace, nu se va putea guberna, cât timp se va susţinea congresul.

Ni se pune deci în vedere absolutismul şi de jure, căci de facto el este întrodus dela denumirea patriarchului.

Noi vom urmărì cu atenţiune desvoltarea lucrurilor în biserica sêrbă. Aceasta pentru legătura ce esistă între noi, şi pentru influenţa ce pot avea lucrurile de acolo şi asupra instituţiunilor noastre.

Se va întoarce era reacţiunei, atunci biserica nu va înflorì, sau cu „Pesti Napló“ vorbind, vor venì la putere interese ierachice, şi acestea nici odată n'au fost în interesul libertăţei.

Glosse la cestiunea ajutoriului de stat.

Nu ne este permis a trage la îndoeală că pressa maghiară este fidela interpretare a vieţei publice din Ungaria. Mai puţin ne vom îndoì despre acesta cu privire la ḑiarele din Cluş, cari au bune informaţiuni, aşa ḑic ele, şi totodată şi simt mai tare greutatea situaţiunei ce ni se crează noue românilor ortodocsi din Transilvania.

Reproducem deci fără pic de comentariu articolul publicat de ḑiarul „Koloszvári Közlöny“ la locul prim în numĕrul seu de Marţa trecută.

Pĕcatele naţiunei noastre, căci ele pĕcate sunt în ochii fraţilor dela Cluş, pĕcatele naţiunei noastre pentru noi sunt virtuţi. În ţinuta sa politică, naţinea noastră nici odată n'a trecut marginile loialităţii sau ale respectului către legi. Dovadă ne sunt procurorii de stat din Ungaria. Şi dacă apărarea noastră naţională se consideră de pĕcat, şi pentru acest pĕcat pedeapsa are a o purta biserica noastră greco-orientală, noi cu inima liniscită şi cu o mândrie oare-care primim această pedeapsă. Voim însĕ sĕ se scie cum şi pentru ce suntem pedepsiţi, şi pentru ce ne fălim noi cu această pedeapsă.

Eată pĕcatele bisericei noastre înşirate în „Kolozsvári Közlöny:“

> Astăḑi se deschide sesiunea actuală estraordinariă a greco-orientalilor în Sibiiu, şi precum se poate prevedea el va fi terenul espectoraţiunilor celor mai înfocate. Precum se vede din cele comunicate în numĕrul nostru de eri, jalba este, că ajutoriul de stat de 25000 fl. pe care Maiestatea încă la 1861 din propriul indemn l'a dat bisericei gr. or. şi care în timpurile din urmă s'a primit şi în budgetul constituţional, pentru ce nu se lasă la disposiţia bisericei şi pentru ce Maiestatea şi parlamentul a relegat dreptul de împărţire la ministrul reg. ung.
>
> Contra îndreptăţirei formale a acestei cestiuni nici cei mai estremi autonomisti nu pot avea obiecţiuni temeinice. Maiestatea n'a dat la început acest ajutoriu la propunerea ministrului constituţional, nu la propunerea lui a hotărît dela sine modalitatea împărţirei; acea Maiestate ca rege apostolic ung. încoronat, pe basa jurămêntului de încoronare, la propunerea ministrului seu responsabil şi cu conlucrarea *parlamentului* unguresc, care dispune independent asupra inarticulărei în lege a budgetului anual, a dispus altă modalitate la împărţire, — şi e lucru preste toată îndoieala, că Maiestatea tot cu acelaş drept putea dispune detragerea acelui ajutoriu, sau potea pune alte condiţiuni la împărţire.
>
> Precând dară cu privire la cestiunea primei donaţiuni din punct de vedere al dreptului constituţional unguresc potea sĕ fie vorbă, pe atunci starea actuală şi modul de procedere actual din punct de vedere public, stă preste toată critica. Pe teritorul coroanei Sântului Stefan regele maghiar şi dieta maghiară este domnul legal, şi aici ei dispun independent. Punct.
>
> Dacă abstragem dela îndreptăţirea formală, e altă cestiune apoi dacă se poate pune în concordanţă cu ecuitatea şi cu dreptatea procedura escepţională, observată de organele absolut îndreptăţite la aplicarea practică a dreptului lor legal?
>
> Căci — e drept, că legea asigură autonomia confesiunilor din patrie, şi această lege tuturor confessiunilor legale le dă dreptul, ca ele — cu intacta observare a dreptului de suprainspecţiune al Maiestăţei — sĕ-şi întocmească dela sine afacerile lor interne confessionale, şi numai încape îndoială că împărţirea ajutoriului nu numai teoretice este afacere internă a confessiunilor, ci ea pentru esemplu la confessiunile protestante de atare şi este recunoscută de către coroană şi dietă.
>
> Pentru-ce totuşi se face deosebirea aceasta între celelalte confesiuni şi între cea a greco-orientalilor? Căci, deşì in lege nu este inarticulată, totuşi teoretice este recunoscută şi în practică pretutindenea este realisată, şi se manifestă egala îndreptăţire a confessiunilor din patrie, şi se respectează autonomia.
>
> Rĕspuns, pentru aceea, căci celelalte confessiuni nu numai cu cuvêntul, ci şi în faptă sunt credincioase, cu sinceritate recunosc şi spriginesc constituţionala Ungarie organisată legal, nu însĕ şi greco-orientalii. Acestia şi astăḑi recunosc pre împĕratul lor în regele apostolic maghiar. Acestia voesc sĕ recâstige autonomia marelui principat al Transilvaniei faţă cu legea sancţionată a uniunei.
>
> Acestia voesc sĕ facă din Ungaria unitară un stat naţional confederal. Acestia se vestesc lumei de proprietarii îndreptăţiţi ai acestui pămênt, şi pre ceialalţi locuitori ai Ungariei îi numesc venetici, răpitori, hoţi, cari pre ei i-au scos interimal din patrimoniul lor. Acestia vorbesc de romanismul de dincoce şi de dincolo de Carpaţi ceea ce învoalvă resturnarea intregităţii teritoriale a Ungariei. Acestia conspiră cu cetăţenii ţĕrilor streine, stau cu ei în corespondenţă, primesc dela ei ajutoare, ca cu acesta sĕ-şi facă propagandă printre sine şi generaţiunea cea tênĕră pentru aspiraţiunile lor destructoare. Acestia faţă cu ordinea constituţională de drept sdrenţele conventiculului din era sbsolutistică le presentează ca legi ale dietei ungurescì şi pe calea tuturor canalelor politicei lor de sobol prin terorism şi preţul sângelui se silesc a-şi forţa oamenii, ca ei, sĕ privească legile unguresci sancţionate de încoronatul rege unguresc ca tot atâtea sdrenţe de hârtie făcute în mod in-

terimal pe cale nelegală și cu forța, sdrențe și hârtie cari se pot nimicì și cari trebuesc nimicite. Acestia apoi — în specie — ajutoriul regelui unguresc și al dietei, până când ei au dispus asupra lui, l-au întrebuințat astfel, că pre preoți, acesti scrintiți (agyafurt) conducĕtori ai poporului — i-au întrodus în cotiturile politicei lor de sobol, i-au ținut acolo, silindu i sĕ adiminească și pre credincioșii lor.

Pentru aceste fapte trebue sĕ aplice statul față cu această confessiune autonomă asemenea procedură esceptională, căci și ea (confessiunea) observă asemenea procedură esceptională față cu regele și dieta maghiară, care în sfera lor de activitate pot sĕ deie sau dacă le place sĕ denege ajutoriul de stat.

Statul maghiar la provocarea greco-orientalilor, observată ḑi de ḑi, pas de pas prin asemenea fapte, a legat de asemenea condițiuni starea ajutoriului de stat. Va da el ajutoriul, însĕ nu conspiratorilor,ci cetățenilor unguri, cari observă legile.

Prin aceasta însĕ el vatămă autonomia confessiunei. Așa este, o ar vătăma, dacă el ar forța pre respectivii sĕ primească ajutoriul, și i ar silì la contraservițiì, cari ar lovi în interesele confessiunei lor. El însĕ nu o face aceasta, și preoților gr. or. protopopilor și bisericelor, cari nu suplică, nu le dă ajutoriu. Stă deci în libertatea greco-orientalilor sĕ nu primească ajutoriul, întocmai după cum n'au primit confessiunile protestante maghiare ajutoriul de stat ce li s'a oferit prin patenta dela 1859.

Dacă privesc de periculos pentru autonomia lor ajutoriul legat de asemenea condițiuni, nu-l primească, nu pot disputa insĕ dreptul formal al dietei și al regelui, nici datorința lor de a lega ajutoriul de asemene condițiuni.

Do, ut des, facio, ut facias.

Proiect de statut

pentru instituirea și organisarea scoalei de fete, împreunate cu internat înființată și susținută de associațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu.)*

§. 1.

Avênd în vedere importanța femeilor pentru crescerea tinerimei și prin aceasta pentru promovarea culturei popoarĕlor, associațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, în înțelesul problemei sale, stabilite în §. 2 al statutelor, de a înainta cultura poporului român, înființează și susține din mijloacele sale și sub auspiciile sale o scoală superioară română de fete, împreunată cu pensionat.

Luând deci în considerare scopul pentru care aceasta scoală se înființează, legătura în care ea trebue sĕ între cu alte scoale de feliul ei, și prescrierile Art. L. XXXVIII din 1868, cap. IV §. 16, lit. b. și cap. V. §. 68, se stabilesc următoarele dispositiuni pentru instituirea și organisarea acestei scoale superioare de fete.

A. Scoala.

§. 2.

Numirea scoalei.

Scoala poartă numirea: „Scoala superioară de fete a associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român."

§. 3.

Categoria scoalei.

Scoala aceasta aparține categoriei scoalelor așa numite „civile," normate prin Art. L. XXXVIII din 1868.

§. 4.

Scopul scoalei.

Scoala superioară de fete, cu pensionat, are de scop a da fetelor de român o cultură generală mai temeinică, necesară pentru împlinirea vocațiunei, ce femeile au în familie și societate.

§. 5.

Cursul scolariu.

Cursul complet scolariu ține 8 ani și, după gradul de desvoltare intelectuală și după progresul ce-l fac în învĕțătură, elevele se distribue pe 8 classe, fie-care cu un curs de 1 an.

Avênd în vedere trebuințele poporului român în diferitele straturi ale societății, cursul scolariu se întocmesce astfeliu că, chiar și cu absolvarea classei a VI-a elevele sĕ fie primit un întreg complet de învĕțătură, deși ceva mai restrins. Totodată după classa a VI-a se adauge un curs complementariu, pentru elevele, cari nu cercetează classa VII-a și VIII-a, și după clasa a VIII-a un alt curs complementariu pentru elevele, cari au trecut prin toate 8 classele.

Cursurile complementare, la început de câte un an, se pot amplifica, după trebuință, atât cu privire la durata, cât și cu privire la obiectele, ce au a fi tractate într'ênsele.

Menirea acestor cursuri complementare este: a aprofunda învĕțământul din classele ordinare și mai ales a da acestuia o mai pronunciată direcțiune spre ocupațiunile, ce astepta pre eleve în vieața practică.

§. 6.

Obiectele de învĕțament.

Obiectele de învĕțământ sunt:

a) obligate. 1. Religie. 2. Limba maternă. 3. Limba maghiară. 4. Limba germană. 5. Computul și geometria. 6. Geografia și istoria. 7. Istoria naturală. 8. Fisica și chemia. 9. Desemn. 10. Caligrafie. 11. Cântare. 12. Lucru de mână. 13. Economia casnică. 14. Gimnastică.

b) facultative: 15. Musica instrumentală. 16. Limba fracesă.

§. 7.

Plan de învĕțământ.

Planul de învĕțământ pentru scoala superioară de fete, îl stabilesce din tîmp în tîmp și după trebuință, în conformitate cu legile regnicolare în vigoare, comitetul associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Pentru acum planul de învĕțământ se stabilesce precum urmează:

a) Pentru cursurile ordinare.

1. *Religiunea.* Se va preda după planul stabilit be autoritățile respective bisericesci.

2. *Limba maternă.* Scopul: Înlesnirea împărtășirei cugetărilor sale altora prin graiu viu și în scris în formă și după conținut esact, precis și clar; înlesnirea în facerea de teme scripturistice mai obicĭnuite în vieața cetățenească și cunoascerea productelor mai însemnete al literaturei române.

Classa I.

Esercitii de intuițiune și de conversare asupra obiectelor din împregiurimea copilelor. Cunoascerea sonurilor și a semnelor acelora în forma scrisă și tipărită. Cetirea respicată cu deosebită privire la despărțirea în silabe. Conversare despre cele cetite.

Deprinderi în copiare din cartea de cetire. Memorisarea de mici poesioare de model. 12 jumĕtăți de oară pe sĕptĕmână.

Classa II.

Esercitii de intuițiune și de conversare în legătură cu cele cetite. Reproducerea cuprinsului celor cetite după întrebări puse de învĕțătoriu. Esercitii în cetire mechanică corectă cu observarea semnelor de interpuncțiune. Esercitii ortografice pe basa cărții de lectură, mai cu seamă prin decopiarea de piese anumite. Cunoascerea substantivului, a adiectivului și a verbului în timpurile principale. Ḑicerea simplă pură. Memorisare de piese alese din cartea de lectură. 6 oare.

Classa III.

Cetire fluentă ca în anul precedent, cu cerințe ceva mai urcate. Continuare în deprinderea ortografiei ca în anul precedent. Propositiunea simplă pură și cea amplificată în general, cu numirea subiectului, predicatului și obiectului. Declinațiunea substantivului și a adiectivului, conjugațiunea verbului în timpurile principale ale indicativului. Numeralul, pronumele personal în general. Continuare cu reproducerea verbală și în scris de piese cetite, după întrebări puse și date de învĕțătoriul. Memorisarea de piese din cartea de lectură, în prosă și în versuri. Esercitii de caligrafie după tact 6 oare.

Classa IV.

Cetire fluentă, cu deosebită privire la accentuare, interpuncțiune și înțeles (cetire logică și estetică) cu esplicațiuni verbale și reale. Continuarea esercițiilor ortografice până la desteritate în dreapta scriere. Ḑicerea amplificată, deosebirea de cea compusă, ḑicerea contrasă în general. Continuare în cunoascerea părții formale a gramaticei, flexionarea speciilor de cuvinte flesibile. Deosebirea între adverbii, prepositiuni, conjuncțiuni și interjecțiuni. Reproducerea verbală și în scris cu cuvinte proprii, de mici piese cetite din cartea de lectură. Memorisare că în anul precedent cu cerințe mai urcate. Esercitii în cetirea cu litere cirilice 6 oare pe sĕptĕmână.

Classa V.

Esercitii în cetire fluentă logică și estetică cn esplicațiuni verbale și reale. Desvoltarea și lărgirea cunoscințelor despre ḑicerea simplă, amplificată și contrasa cu continuă privire asupra părții formale. Ḑicerea compusă în general. Complectarea cunoscințelor despre substantiv, adiectiv, verb, pronume. Analise gramaticali, verbali și în scris. Deprinderi în derivarea de cuvinte. Decopiarea de piese de model pentru stabilirea ortografiei și interpuncțiunei, scriere după dictat. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiu viu și în scris, variand espresiunile. Istorisiri și descrieri mai mici după dispositiuni date. Esercitii în declamare de piese mai ușoare poetice și în prosa.

Tot la 2 sĕptĕmâni o lucrare stilistica de casă. 4 oare pe sĕptĕmână.

Classa VI.

Cetire ca în anul precedent cu cerințe mai urcate. Ḑicerea compusă, feliurile ḑicerilor primare și secundare. Largirea cunoscințelor părții formale mai cu seamă a adverbiului lui, conjuncțiunilor, prepositiunilor. Analise gramaticale cu graiul și în scris. Esercitii ortografice și stilistice cu cerințe mai urcate, adăugêndu-se esercitii în compunerea de epistoale, transcrieri de poesii mai ușoare în prosă și alte compositiuni stilistice mai ușoare. Esercitii în declamare că în anul precedent.

Tot la 2 sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă. 4 oare pe sĕptĕmână.

Classa VII.

Cetire ca în anii precedenți, cu deosebită privire la forma și înțelesul celor cetite. Deosebirea între forma poetică și prosaică. Ritmu și Rimă. Feliurile de căpetenie de poesii cu date istorice literare. Ḑicerea prescurtată, eliptică, vorbirea directă și indirectă. Periodul. Complectarea părții formale a gramaticei. Consecuțiunea timpurilor și regulele interpuncțiunei. Reproducerea în scris de piese cetite de învĕțătoriu. Reasumate din piese cetite, cu privire la aflarea dispositiunei. Transformarea de poesii mai grele în prosă. Descrieri, narațiuni și epistole în legătură cu învĕțământul din obiectele reale. Compositiuni stilistice din vieața civilă. Declamațiuni de piese poetice și prosaice. Tot la 3 sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă. 4 oare pe sĕptĕmână.

Classa VIII.

Cetire de piese prosaice și poetice de diferite genuri literare, cu date pentru cunoascerea desvoltărei literaturei române. Date biografice despre scriitori mai însemnați români. Cunoascerea condițiunilor pentru frumseța poetică. Cetirea unei piese dramatice. Lărgirea și complectarea învĕțământului formal și sintactic. Esercitii în facerea de dispositiuni pentru teme luate din cercul învĕțământului. Elaborarea de teme mai grele după dispositiuni date. Compositiuni stilistice din vieața civilă. Declamațiuni ca în anul precedent.

Tot la trei sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă 4 oare pe septĕmână.

3. *Limba maghiară.* Scopul: cunoascerea limbei maghiare în privința formală și sintactică pentru a putea cetì și înțelege cele cetite atât după formă cât și după cuprins, precum și a-și esprima corect în graiu și în scris cugetările sale.

Cunoascerea preductelor mai de căpetenie ale literaturei mai noue.

Classa I—IV.

Esercitii în numirea obiectelor ce încungiură pre eleve, cu deosebită însistare la pronunciare corectă. Cunoascerea sonurilor și a literelor; esercitii în cetirea mechanică, fluentă. Esercitii în compunerea de ḑiceri despre însușirile, feliul și lucrarea fiintelor și lucrurilor, cu îndegetări asupra părții formale a gramaticei. Memorisări Fie-care clasă câte 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa V.

Esercitii în cetire fluentă cu accentuarea curată. Împărțirea sonurilor; cuvinte cu ton afund și cu ton înalt și neutrale. Armonia în vocalisare și sufixare. Formarea de ḑiceri simlpe și amplificate; cunoascerea amplificărilor. Substantivul, pronumele personal, adjectivul, verbul ca predicat, articolul, copula. Conjugarea în timpurile principali ale verbelor regulare fără „ik" în indicativ, formă nedeterminată. Esercitii de analisă gramaticală cu deosebită privire la topica limbei maghiare. Traduceri din limba română în cea maghiară și întors. Esercitii în reproducerea celor cetite cu graiu viu și în scris pentru a pune basa formarei stilului. Memorisarea de paradigme, ḑiceri, mici istorioare și poesioare. 2 oare.

Classa VI.

Cetire ca în anul precedent cu observarea accentuarei corecte și a interpuncțiunei. Compunerea de cuvinte prin derivare și flexionare, sufixarea numelor cu și fără vocala legătoare; acumularea sufixelor; sufixarea substantivului, adjectivului, numeralului, pronumelui. Conjugarea verbelor sinopice și neutre în timpurile principale. Continuare despre ḑicerea simplă și amplificată; determinările atributive și adverbiale. Esercitii de traducere ca în anul precedent Esercitii în compunerea de ḑiceri și de istorisiri mici pe basa celor cetite. Memorisare de ḑiceri, dialoguri despre lucrurile mai obicinuite, istorioare și poesii. La 4 sĕptĕmâni o ocupațiune stilistică de casă. 2 oare pe sĕptĕmână.

---

*) Elaborat în urmarea conclusului adunărei generale din Orĕștie la 1884, se publică împreună cu planul de învĕțământ cu scop, ca ddnii membri ai asociațiunei se aibă timp de ale cetì și studia până la viitoarea adunare generală, care se va ținea în Gherla. Red.

Classa VII.

Cetire ca în anul precedent cu cerinţe mai urcate şi cu deosebită privire la forma şi înţelesul celor cetite. Sufixarea verbelor în general, transitive şi netransitive şi fără „ik“ verbele potenţiale, neregulare şi defective. Adverbiul, preposiţiunea şi interjecţiunea. Ḑicerea contrasă, prescurtată, vorbirea directă şi indirectă. Ḑicerea compusă, feliul ḑicerilor primare şi secundare. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiul şi în scris. Composiţiuni libere mai uşoare. Memorisarea şi declamarea de piese prosaice şi poetice. La 4 sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă. 2 oare pe sĕptĕmână.

Clasa VIII.

Cetire ca în anul precedent, luând în privire momentele principale din desvoltarea literaturei maghiare. Complectarea celor învĕţate din partea formală şi sintactică. Eserciţii în composiţiuni libere, pregătite în scoală, luate din cercul învĕţămêntului real. Declamaţiuni de piese mai grele. La 4 sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă. 2 oare pe sĕptĕmână

4. *Limba germană.* Scopul ca şi la cea maghiară.

Clasa III. iş IV.

Pensul analog ca şi la limba maghiară, în cl. III şi IV câte 2 oare.

Classa V.

Eserciţii în cetire fluentă şi logică cu esplicaţiuni verbale şi reale. Despre substantiv, adjectiv, pronume, verb şi schimbările lor principale. Eserciţii în cunoascerea şi deosebirea celoralalte părţi ale vorbirei. Recţiunea verbelor şi a adjectivelor. Derivarea de cuvinte prin flexiune şi compunere. Ḑicerea simplă, amplificată; cea compusă în general. Eserciţii de traducere din limba română în cea germană şi întors. Pe basa celor cetite eserciţii în compunerea de ḑiceri simple şi amplificate. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiul şi în scris, după întrebări puse de învĕţătoriu Eserciţii ortografice cu deosebită privire la cuvintele cu tonuri modificate. Memorisarea de piese alese poetice şi în prosă. 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VI.

Cetirea ca în anul precedent. Complectarea părţii formale despre substantiv, adjectiv, verb, despre recţiunea verbelor, adjectivelor, preposiţiunilor. Ḑicerea compusă, feliurile ḑicerilor primare şi secundare. Ḑicerea contrasă şi prescurtată în general, cu privire la interpuncţiune. Formarea de familii şi grupe de cuvinte. Eserciţii de traducere. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite, cu deosebită privire la variarea espresiunilor. Descrieri mai uşoare după modele din cartea de lectură. Eserciţii ortografice cu deosebită privire la lungirea silabelor şi a duplicărei sonurilor. Memorisarea de piese alese poetice şi în prosă.

La 4 sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă. 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VII.

Cetirea, ca în anul precedent cu deosebită privire la formă şi cuprins. Părţile ḑicerei mai în special cu deosebită privire la recţiunea verbelor, adjectivelor, preposiţiunilor. Adverbiile, pronumele, conjuncţiunile mai în detail. Formarea de cuvinte ca în anul precedent. Ḑicerile secundare substantivice, adjectivice, adverbiale. Eserciţii de analisă gramaticală şi de traducere. Reproducere cu graiul şi în scris din părţi alese din alte objecte de învĕţămênt, mai ales din istorie, geografie, istoria naturală. Descrieri, epistole şi istorisiri după disposiţiuni date. Eserciţii ortografice ca în anul precedent. Memorisare şi declamare de piese prosaice şi poetice. La 4 sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă. 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VIII.

Cetirea ca în anul precedent, completându-se cu date din istoria literaturei germane Ḑicerea compusă cu privire la conjuncţiuni, consecuţiunea timpurilor; vorbirea directă şi indirectă. Perioadele. Eserciţii de analisă gramaticală şi de traducere de piese din cartea de lectură. Compunerea de epistole şi alte teme după disposiţiuni date.

Memorisare şi declamaţiune de piese alese poetice şi în prosa.

Tot la 4 sĕptĕmâni o lucrare stilistică de casă 2 oare pe sĕptĕmână.

5. *Comput şi geometrie.* Scopul: desteritate in computul elementar cu numeri numiţi şi nenumiţi, cu frângeri decimale şi comune, în minte şi în scris pentru desvoltarea cugetărei logice şi deprindere la ordine şi adevĕr, şi cu privire la trebuinţele vieţei; ear în geometrie cunoascerea liniilor, feţelor şi corpurilor geometrice mai obicinuite cu computarea suprafeţelor şi a volumului, cu deosebită privire la trebuinţele vieţei casnice.

Classa I.

Cele 4 respective 7 operaţiuni fundamentale cu numerii dela 1—10 de rost şi, în scris. Cunoascerea mĕsurilor şi monedelor mai obicinuite în acest cerc de numeri. Frângerile comune din acest cerc, însĕ numai intuitiv. 6 jumĕtăţi de oară pe septĕmână.

Classa II.

Cele 4 sau şepte operaţiuni fundamentale cu numerii până la 20. Adiţiunea şi subtracţiunea cu numerii până la 100; multiplicaţia şi divisia cu numerii până la 60, de rost şi în scris, cu deosebită privire la treptele decadice şi la mĕsurile metrice şi monede din acest cerc de numeri. Frângerile ca în anul precedent. 6 jumĕtăţi de oare.

Clasa III.

Multiplicaţia şi divisia cu numerii până la 100. Operaţiunile fundamentale în cercul numerilor până la 1000. Împărţirea, esprimarea şi scrierea numerilor după sistemul decadic. Cunoascerea mai deaproape a mĕsurilor de lungime, capacitate, greutate. Scrierea frângerilor comune mai obicinuite. Eserciţiile de rost şi în scris. 3 oare.

Classa IV.

Cele 4 operaţiuni cu numeri de ori-ce treaptă decadică intregi şi cu frângeri pecimale, de o numire şi de mai multe numiri. Cunoascerea perfectă a mĕsurilor metrice. Eserciţiile de rost şi în scris. 3 oare.

Classa V.

Consolidare în cele 4 operaţiuni cu numeri întregi şi cu decimale de una şi de mai multe numiri. Multiplicaţiunea şi divisiunea cu frângeri decimale, prescurtată. Cele 4 operaţiuni cu frângeri comune. Preschimbarea de frângeri comune în decimale şi întors Reducerea frângerilor comune cu mai mulţi numitorii la un numitoriu comun. Proporţiuni simple.

Geometrie: Arătarea corpurilor mai obicinuite geometrice (cub, prismă, piramid, poligon, cilindru, con, glob) cu scop de a cunoasce diferitele feliuri de linii, unghiuri, feţe. Computarea feţelor plane 3 oare pe sĕptĕmână.

Classa VI.

Continuarea operaţiunilor anulni precedent, cu indicarea practicelor, ce înlesnesc computarea în economia casei. Regula de trei simplă şi compusă; proporţiuni simple şi compuse. Calculare de procente şi interese.

Geometrie: Corpurile geometrice cu feţe plane cu privire la calcularea suprafeţelor lor. 3 oare pe sĕptĕmână.

Classa VII.

Calculare de termine. Regula societăţii simplă. Calcularea de rabat şi de câstig şi perderi în percente. Potenţiarea şi estragerea radecinei.

Geometrie: Corpurile cu feţe curbe cu privire la calcularea suprafeţei lor. 3 oare pe sĕptĕmână.

Classa VIII

Continuarea eserciţiilor anului precedent. Regula societăţii compusă. Contabilitatea simplă cu privire la trebuinţele economiei casnice.

Geometrie: Calcularea volumului corpurilor geometrice mai obicnuite. 3 oare pe sĕptămână.

6. *Geografie şi istorie.* Scopul: În geografie cunoascerea pămêntului patriei cu privire la forma, producte, industrie, comerciu, cu privire la popoarele ce locuesc întrênsa, şi la însemnătatea lor în viaţa materială şi culturală. Cunoascerea Europei şi a celorlalte continente în general, după aceleaşi puncte de vedere: cunoascerea elementelor geografiei matematice şi cosmice.

În istorie cunoscerea evenimentelor principale ale desvoltărei popoarelor patriei cu deosebita privire a istoriei poporului român. Cunoascerea evenimentelor mai insemnate din istoria universală. Lineamentele principale ale constituţiunei patriei cu scop de a destepta interesul şi iubirea pentru patrie şi pentru omenirea întreagă.

a) Geografia.

Classa II şi III.

Orientare în locul unde se află scoala. Stabilirea noţiunilor geografice fundamentale pe basa intuiţiunei şi a lecturei.

Classa IV.

Lărgirea cunoscinţelor geograficei până la marginile comitatului cu privire la productele naturale, negoţ, industrie, poporaţiune şi stări culturale. 1. oară pe sĕptĕmână,

Classa V.

Purceḑênd dela comitat cunoascerea patriei după configuraţiunea ei verticală şi orizontală ape, producte, industrie, comerciu, poporaţiune, cultură. Europa în general după împărţirea ei politică, oro- şi hidrografică. Pămêntul în general; distribuirea continentelor şi a mărilor. 1½ oară pe sĕptĕmână.

Classa VI.

Monarchia austro-ungară şi Europa după împărţirea politică, producte, comerciu, industrie, poporaţiune, cultură mai în detail. Celelalte continente în conturi generale cu privire la orografie, hidrografie şi împărţire politică. Noţiunile fundamentale ale geografiei matematice, fisicale şi cosmice. 1½ oare pe sĕptĕmână.

Classa VII.

Cunoascerea mai în special a Asiei, Africei, Americei, Australiei, cu deosebita privire a ţĕrilor însemnate prin producte şi prin instituţiunile lor. Lărgirea cunoscinţelor despre relaţiunile staturilor Europei cu staturile din celelalte continente. Lărgirea cunoscinţelor din geografia matematică, fisică şi cosmică. 1½ oară pe sĕptĕmână.

b) Istoria.

Classa III şi IV.

Istorisiri din istoria patriei şi din a anticităţii, la cea dintâiu cu deosebita privire la ţinutul în care e scoala şi pe basa cărţii de cetire. În clasa a patra 1 oară.

Classa V.

Istorisiri din istoria patriei cu deosebita privire la poporul român şi la relaţiunile lui cu celelalte popoarĕ conlocuitoare. 1½ oare pe sĕptĕmână.

Classa VI.

Istorisiri din istoria universală cu deosebita privire a popoarelor mai insemnate pentru desvoltarea vieţei politice, culturale şi estetice. Elementele mitologiei grecesci şi române. În legătură istorisi din istoria patriei. 1½ oară pe sĕptêmênă.

Classa VII.

Istorisiri din istoria evului vechiu şi de mijloc. 1½ oară pe sĕptĕmână.

Classa VII.

Istorisiri din istoria evulni nou cu deosebita privire a evenimentelor mai importante pentru desvoltarea instituţiunilor politice şi a culturei moderne şi a istoriei patriei.

Liniamente despre constituţiunea patriei şi drepturile şi datorinţele cetăţenilor. 2 oare pe sĕptĕmână.

7. *Isioria naturală.* Scopul: Desteptarea interesului pentru lucrurile şi fenomenele din natură, pentru promovarea culturei, simţului moral şi a gustului estetic. Cunoascerea objectelor şi fenomenelor mai importante pentru vieaţa omului şi pentru economia naturei.

Classa III şi IV.

Pe basa cărţii de cetire descrierea de indiviḑi mai însemnaţi prin folosul sau paguba ce aduc în economie, în industrie, in arte.

Classa V şi VI.

Descrieri de indiviḑi din toate 3 regnele naturei, după însuşirile lor, modul şi condiţiunile de esistenţă, folosul ce-l aduc în economia naturei şi a vieţei omenesci. Gruparea lor după insuşirile principale. Indicări despre organisaţia internă. Cunoascerea corpului omenesc după organisarea sa esternă cu elemente despre organisarea internă.

Classa VII.

Asemênări de indiviḑi, cu scop de a ajunge la o grupare naturală a corpurilor din cele 3 regne, cu indegetările amintite la anul precedent. Organisarea esternă a animalelor în comparare cu a omului, cu indegetări economice. 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VIII.

Completarea cunoscinţelor din anul precedent. Cunoscinţe despre organisaţiunea internă şi funcţiunea organelor la plante şi la animale, şi la om în special, cu indegetări economice şi higienice. Elemente de geologie. 2 oare pe sĕptĕmână.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Programa esamenilor publice la institutul Andreian pedagogico-teologic groco-resăritean în Sibiiu cu finitul anului 1884/5.

Luni, 17 Iuniu: Enciclopedia cl. anul I. profes. Dr. I. Crişan. Esegesa şi Ermeneutica cl. anul I. prof. I. Gibu. Limba română ped. I, II, III. prof. Dr. D. P. Barcianu.

Marţi, 18 Iuniu: Dreptul canonic cl. anul III. prof. I. Popescu. Istoria bisericească ped. a. I. prof. Dr. I. Crişan. Patristica cl. an. II. prof. Dr. I. Crişan. Limba şi literatura română cl. an. II. prof Dr. D. P. Barcianu.

Miercuri, 19 Iuniu: Limba maghiară ped. an. I, II, III. profes. Dr. I. Crişan. Didactica metodică cl. an. II. ped. an. II. prof. Dr. I. Crişan. Istoria naturală ped. an. I şi II. prof. Dr. D. P. Barcianu.

Joi, 20 Iuniu: Pastorala, Liturgica, Catechetica cl. an. III prof. I. Hannia. Isagogia cl. an. I, prof. I. Ghibu. Comptabilitatea cl. an. III. ped. an. III. prof. D. Comşa. Computul ped. an. III prof. D. Comşa.

Vineri, 21 Iuniu: Morala cl. an. II, prof. I. Hannia. Umiletica cler. anul III profes. I. Ghibu. Istoria universală şi Istoria patriei ped. an. I, II şi III prof. I. Ghibu.

Sâmbătă 22 Iuniu: Logica şi Psichologia cl. an. I. prof. I. Popescu. Psichologia ped. an. III. prof. I. Popescu. Pomăritul cl. an. II. prof. D. Comşa. Fisica ped. an. III. prof. D. Comşa.

Marţi, 25 Iuniu: Dogmatica şi Polemica cl. an. II. prof. I. Popescu. Religia ped. an. II şi III. prof. I. Ghibu. Legumăritul cl. anul I. ped. I. prof. D. Comşa.

Miercuri, 26 Iuniu: Istoria bisericească cl. an. I. prof. Dr. I. Crişan. Plantologia cl. anul III. ped. an. III. prof. D. Comşa. Computul ped. anul I. prof. D. Comşa.

Joi, 27 Iuniu: Pedagogia generală cl. an. III. ped. an. III. prof. I. Popescu. Geografia ped. an. I. II şi III. prof. Dr. D. P· Barcianu.

Vineri, 28 Iunie: Cântările bisericesci şi tipicul toţi elevii, prof. D. Cunţan. Musica vocală şi instrumentală toţi elevii prof. G Dima. Gimnastica toţi pedagogii, prof. Dr. I. Crişan.

Sâmbătă, 29 Iunie: După servitul divin în biserică, încheierea solemnă a anului scolastic. Statorirea clasificaţiunilor.

Duminncă, 30 Iunie. După servitul divin în biserică publicarea clasificaţiunilor şi estradarea testimonielor.

Sibiiu, din conferenţa profesorală ţinută la 8 Maiu 1885.

I. Hannia.
director,

* (Scolar.) Direcţiunea scoalei de fetiţe susţinute de reuniunea femeilor române din Sibiiu, aduce la cunoscinţa onoratului public, că esamenele anuale la această scoală se vor ţine Vineri 14/26 Iuniu, dela oarele 9—12 a. m. şi 3—5 p. m. şi roagă tot odată pe toţi amicii educaţiuni şi instrucţiuni sě binevoiască a participa la aceste esamene.

Sibiiu, 10/22 Iuniu 1885. *Direcţiunea.*

* (Cas de moarte.) **Ana Mureşian,** věduvă rěmasă de Ioan Mureşan, după suferinţe îndelungate a rěpausat în Domnul, Sâmbătă în 20 Iuniu a. c. la 8 seara în etate de 73 ani. Fie-i ţěrâna uşoară.

* (Mulţămită publică.) Din partea comitetului bisericesc, al parochiei gr. or. din Cricău se aduce mulţămită Domnului Mateiu Voileanu deputat sinodal al cercului Alba Iulia, carele a binevoit a dona o sumă de 10 fl. v. a. pe seama înfiinţândului fond scolar, la scoala gr. or. din Cricău cu scop de a se ajutora cu cărţi scolastice elevii sěraci dela acea scoală.

Din şedinţa comit. parochial gr. or. ţinută la 2 Iuniu 1885.

Cricău în 2 Iuniu 1885.

Georgiu Muncuş, paroch şi preşed. comit.
Petru Zsomolean, notariu.

* (Mulţămită publică.) Subscrisul în numele întregei comune bisericesci gr. ort. din Hosman, protopopiatul Agnitei esprim prin aceste rênduri mulţămire cordială următorilor domni deputaţi ai sinodului archidiecesan pontru contribuirea benevolă făcută bisericei noastre zidinde şi sěrace, şi anume: DD. Z. Boiu 1 fl., Dr. Puşcariu 1 fl., Nicolau Cristea 1 fl., N. Frateşiu 1 fl., Anania Trombiţaş 1 fl., I. Bologa 1 fl., Romul de Crainic 1 fl., Simeon Dragomir 50 cr., Simeon Muntean 50 cr., I. Duvlea 1 fl., I. Danciu protopop 50 cr., A. Moldovan 1 fl., Zacharia Ioan 1 fl., Ioan Petric protop. 1 fl., Truţa Petru 1 fl., Ioan Raţ 1 fl., Ambrosie Bersan 50 cr., Georgie Danilă 50 cr., Nicolau Cosma 60 cr., Petru Gligor 1 fl, Galaction Şagău 1 fl, Damian 50 cr, Dr. Maier 1 fl., Ioan Gall 1 fl., St. Iosif 40 cr., I. Popea 50 cr., Iosif de Orbonaş 50 cr, Augustin N. Nicoară 50 cr., Elie Măcellariu 50 cr., Petru Ciora 50 cr., Dr. Mihu 1 fl, P. Cosma 1 fl., Mateiu Voileanu 1 fl., I. Dan 1 fl., Dr. Moga 1 fl., Ioan Bechniţ 1 fl. şi pentru care binefacere şi în semn de recunoscinţă li se aduce această mulţămită publică, dimpreună şi dlui cassariu archid. Constantin Stezar pentru osteneala avută cu acest prilegiu.

Hosman, în 25 Maiu 1885.

Iosif Morariu,
preot. gr. ort. local.

* (Mulţămită publică.) Comitetul reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud-sat şi jur, a cărei scop este înfiinţarea unei scoale de fetiţe în Abrud, şi-a ţinut de datorinţă a arangia şi în anul curgătoriu la 13/25 Maiu un maial spre înmulţirea acestui fond.

Veţi binevoì onorată Redacţiune a da loc în coloanele ḑiariului ce redigiaţi, numelor acelor onoraţi domni şi doamne cari au binevoit spre scopul acesta, cu ocasiunea aceasta a contribuì cari sunt:

D. d: Alesandru Filip, advocat 5 fl., Alesandru Danciu, director de mine 5 fl., Alesandru Macaveiu 5 fl., Ioan Gall, protopresbiter 3 fl., Romul Furduiu, protopresbiter 3 fl., George Ivascu 3 fl., dna Gelei Jozsefné 3 fl., Boér Bélá 2 fl., Ioan Ciura 2 fl., Alesandru Tobiaş 2 fl., Nicolau Lobonţ 2 fl., Dionisiu Adamoviciu, paroch 2 fl., Emil Pop 2 fl., Iosif Draia 2 fl., Ioan Târnăvean 2 fl:, Alesandru Ciura 2 fl., Kövári Iosif 2 fl., Alesandru Danciu, preot 2 fl., Terentiu Jurchescu 2 fl., Grigoriu Suciu 2 fl., Iosif Jurca 2 fl, Victor Bariţ 2 fl., Ioan Cioica 2 fl., Fűstűs Béla 2 fl., Dr. Nagy Károly 2 fl., Simion Caian 2 fl., Gelei Kálmán 2 fl., Iosif Crişan, adv. 2 fl, Képes Laczí 2 fi., Képes Ferí 2 fl., Simion Oprişa 2 fl., Kocsí Sámuel 2 fl., Pálfi Samu 2 fl., Pálfi Josca 2 fl, Ioan Furduiu 2 fl., Petru Fizeşan 2 fl., Rainhard Glüksel 2 fl., Dionisiu Bălos 2 fl., Iosif Ciura preot 2 fl., Ioane Todescu, paroch 2 fl, Mischi Samu 1 fl., Goorge Toma Bunduca 1 fl., N. Carl 1 fl., Roth Feri 1 fl., Schuster Karl 1 fl., N. Feldenfeld 1 fl., Stefan Boer 1 fl., dşoara Elena Şuluţ 1 fl., Vilma Crişan 1 fl., Leontina Faur 1 fl. Pompiliu St. Şuluţ 1 fl. Kocsí Sándor 1 fl., Romul St. Şuluţ 1 fl., Iuliu Mêţ 1 fl., George Balomir 1 fl., George Şuluţ 1 fl., Ioan Kádár 1 fl., Ráczkővi Lajos 1 fl., Képes Kálmán 1 fl., George Schmidt 1 fl., Alesandru Ivascu 1 fl., Aron Malea 1 fl., Képes Albert 1 fl., Dioszegí Lajos 1 fl., Solomon Coroiu 1 fl., George Furduiu 1 fl., Iosif Eker 1 fl., Tábácovits Jani 1 fl., Iuliu Nistor 1 fl., Ioan Faur 1 fl., Nicolae Cirlea 1 fl., Kagerbauer Berczi 1 fl., George Hendrea 1 fl., Balta George 1 fl., dşoara Képes Luiza 1 fl., dna Sofia Teleki 1 fl., Rosalia Pop 1 fl., Anca Nica 1 fl. şi Şuluţ Petru 1 fl., — preste tot a incurs o sumă de 132 fl. v. a. din care sumă substrăgêndu-se spesele de 62 fl. 60 cr. resultă un venit curat de 69 fl. 40 cr. v. a.

Primească deci toţi acei on. domni şi doamne mulţămirile noăstre pentru interesul dovedit şi cu această ocasiune pentru realisarea scopului reuniunei.

Pentru comitetul reuniunei:

Abrud, la 3/15 Iuniu, 1885.

Anna Gall, preşedintă
Alesandru Ciura, secretariu.

* (Dare de seamă şi mulţămită publică.) Onorate dle Redactor! Corpul învěţătoresc şi tinerimea scolară dela scoala română gr. or. din Sělişte a arangiat la 27 Maiu a. c. o producţiune urmată de petrecere cu joc. Dela acea petrecere a resultat un venit curat de 39 fl. 54 cr. v. a. Venitul acesta e destinat pentru biblioteca scoalei din Sělişte.

Cu ocasiunea acelei petreceri au solvit preste preţul întrărei următorii domni: Nicolau Mosora 1 fl., Nicolau Lupaş 1 fl., Ioan Popa, preot 1 fl., Dumitru Dădêrlat 1 fl., Michail Stănilă 1 fl., dna Ioan Bucişan 1 fl, Bucur Comşa 1 fl., Avram Acilenescu, not. 1 fl,, Dumitru Roman 2 fl., Dr. Nicolau Califari 1 fl., Ioan Comşa jun. 1 fl., Maria D. Borcia 1 fl., Ioan Popa, ospătar 1 fl., Constantin Băilă, capelan 1 fl., Nicolau Greavu 1 fl., Petru Indrieş, notariu 1 fl., Dumitru Bloţu 1 fl., Ioan Dubenski 1 fl., Nicolau Topêrcean, preot 1 fl., Dumitru Florian, not. 1 fl., Oprea Bêrză 1 fl., Petru Comşa, postar 1 fl., Ioan Ivan, not. 1 fl.

După petrecere a mai incurs dela reverends. domn protopop Dr. Nicolau Maier 2 fl., şi Nicolau Mihou 1 fl.

P. T. domni, cari au binevoit a ne onora cu presenţa şi a contribuì şi în bani, primească cea mai călduroasă mulţămită pentru spriginul arătat cu această ocasiune.

Sělişte în 8/20 Iuniu, 1885.

Corpul învěţătoresc.

* (Darul lui Dumneḑeu.) Ni se scrie din Ciceu-Giurgesci, că la 5 Iuniu a. c. o muere a născut trei copii deplin desvoltaţi. Ni se spune că mare este supěrarea părinţilor pentru acest rar dar al lui Dumneḑeu, deoarece ei sunt sěraci şi mai au încă 4 copii. Copilaşii — trei feciori ca tunul — aşa de tare seamână unul cu altul, încât maică-sa le a pus semne, spre a-i potea cunoasce.

Pănă aici corespondentul nostru.

Noi din parte-ne tot asemenea supěrări dorim neamului nostru, tot asemenea daruri ale lui Dumneḑeu dorim noi prin comitatul Br. Bánffy, spre a avea cu ce sě înmulţească condica numelor românesci scrise în unguresce.

Loterie.

Sâmbătă în 20 Iuniu n. 1885.

Buda: 81 61 11 48 8

Nr. 329 şi 244. [1031] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învěţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare se publică concurs cu termin pănă în *20 Iuliu a. c. st. v.*

1. Botez cu salariu deocamdată de 100 fl. anume: din interesele fondului scolar 20 fl., dela popor 45 měsuri noauě de cucuruz sfârmat în valoare de 45 fl., — folosinţa unui loc cositor de 1 juger 800 □° cu venit de 15 fl. şi a unui agru de 1 jugěr şi 1529 □° cu venit de 20 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum şi grădină de legumi.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. din repartiţie, solvit în trei rate egali; un stângin de lemne, şi cuartir liber în edificiul scoalei. Cu devenirea în vacanţă a staţiunei de cantor acesta se va combina cu cea de învěţětoriu, ear salariul se va ameliora cu 50 fl. anual.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. din repartiţie, ear după edificarea unei scoli corespunḑětoare, salariul se va ridica la minimul normal.

4. Fărău, salariu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi grădină de legumi.

5. Herepea maghiară, salariu de 77 fl. 50 cr. şi anume: 70 měsuri noaue de cucuruz sfârmat în valoare de 70 fl. şi 70 fl. 50 cr. în bani, un car de lemne, cuartir şi grădină de legumi.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. care constă din folosinţa alor 10 jugere 172 °□ pământ arătoriu de clasa I comassat cu un venit de 100 fl. apoi în naturale şi alte venite stolare 118 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum şi grădină de legumi învěţătoriul ales are a fi şi totodată şi cantor.

7. Blaşel, salariu 175 fl. anume: din repartiţie în 2 rate egale 150 fl. folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl. un stângin de lemne în preţ de 10 fl. cuartir, în edificiul scoalei şi gradină de legumi.

8. Boian, salariu 300 fl., anume: în bani 127 fl. 10 cr. în 2 rate egale: bucate $161\frac{1}{2}$ měsuri à 1 fl. 161 fl. 50 cr.; lemne de foc câte vor fi de lipsă evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

9. Cerghidul mare, salariu 150 fl. anume: din repartiţiune 80 fl. în 2 rate, 70 měsuri cucuruz sfârmat á 1 fl. 70 fl. solvibili la I-a Decembre, cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi vor asterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul mai sus indicat.

Cetatea de Baltă, 24 Maiu 1885.

În conţelegere cu concernintele comitete parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 341. [1032] 1—3

CONCURS.

Spre întregirea staţiunilor învěţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare se publică prin aceasta concurs cu termin pănă *la 20 Iuliu* a. c. st. v.

1. Chinceş, cu salariu anual de 110 fl. v. a. din repartiţie şi anume în bani 10 fl. v. a., ear în cucuruz 100 měsuri à 16 cupe de cucuruz stêrmat à 1 fl, şi cuartir liber în edificiul scoalei.

2. Sălcud, cu salariu anual de 150 fl. şi anume folosinţa unui agru de 8 jugere clasa I-mă în o massă care aduce un venit anual de 80 fl.
din repartiţie . . . . 70 „
. . . . suma 150 fl.
acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu şi 23 Aprile a fie-cărui an, precum şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat.

Cetatea de baltă 1 Iuniu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali concernente:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inf.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63. Sibiiu, Joi 13/25 Iuniu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 12 Iuniu, 1885

Este dureros a vedea cum se manifestă tot mai vĕdit demoralisarea în viața publică din statul nostru, și durerea cresce în mĕsura, cu care demoralisarea poartă oare-cum un caracter oficios. Cumcă între asemenea împregiurări pressa este chemată a-și ridica glasul și a arăta pericolul, la care suntem espuși, nu mai încape îndoială.

Noi nu pentru prima dată ne ridicăm glasul în coloanele ḑiarului nostru contra demoralisărei, care ḑi de ḑi ia tot mai mari dimensiuni, și nu va fi vina noastră, dacă nu pentru ultima oară vom atrage atențiunea celor chemați a îndrepta rĕul. O vom face aceasta cât timp rĕul va esista, și vom înceta în momentul, când vom vedea că rana s'a vindecat, și viața noastră publică insistă a se perfecționa pe base sănătoase, morale.

Dela pășirea pe față cu maghiarisarea forțată pe canalul vieței sociale, noi ne-am făcut reservele noastre. Aceasta nu fără curent. Am sciut din capul locului că mișcarea întreprinsă în folosul maghiarisărei ne va duce la demoralisare completă pe toate terenele, și noi suntem de credința, că avem trebuință de multe multe lucruri, numai de demoralisare nu, căci aceasta din nefericire prea ne prisosesce.

De aceea am condamnat uneltirile așa numitei reuniuni de scoală din Budapesta; am condamnat maghiarisarea propusă pe canalul chelnerilor și al surugiilor; am condamnat procedura necorectă și demoralisătoare, prin care banii publici s'au luat dela fosta reuniune Matița, și s'au pus la disposiția celei înființate pentru desnaționalisarea slovacilor; am condamnat agitațiunea pornită în Ardeal, și acuma venim la casuri concrete, venim sĕ condamnăm procedura demoralisătoare, pe care o am condamnat încă pre când o am prorocit.

Ne aducem aminte, că îndată după ce a sosit pre la comitate provocarea comitetului provisoriu al reuniunei de maghiarisare din Cluș, românii și sașii s'au umplut de indignațiune. Trei comitate au respins uneltirile pornite din Cluș: Bistrița-Năseud, Sibiul și Brașovul.

Ne aducem aminte că în adunarea generală a comitatului Sibiiului s'au sculat oameni iubitori de dreptate și pace, și cu proiectul de statute în mână au dovedit că tendența reuniunei este îndreptată contra naționalităților, ea va distruge și puținul rest de bunăînțelegere, ce mai este la noi. Mai pre sus de toate însĕ reuniunea va produce demoralisare, căci i se va da caracter oficios, va face pressiune asupra organelor dela administrațiune, și astfel se va produce un conflict acut între consciința amploiatului ca om liber și independent și cea de amploiat, căci el va fi silit a face servicii unei cause, despre care scie, că ea numai calamitate poate produce.

Se credea deci că se va face presiune la administrație, nu era înse permis se credem că presiunea se va face și la justiție.

N'avem se ne lăudăm cu administrațiunea noastră în ce privesce gradul intelinginței, și aceasta din motive binecuvêntate. Sciam deci că la noi solgăbirĕul în toate comitatele dispune în mod absolut cu consciința notarilor. Aici prevedeam noi corupțiunea și demoralisarea cea mai mare, de aceea am condamnat angagamentul comitatelor la maghiarisarea Ardealului, care numai de consolidat nu ne poate consolida.

Avem totuși a ne lăuda cu justiția noastră în ce privesce cualificațiunea. Și noue, deșì ni s'a pus în vedere, că la grandioasa operă a maghiarisărei va fi angagiat și cinul judecătoresc, nu ne întrá în cap acest problematic soiu de demoralisare. Scieam și scim că avem și noi aplicați la justiție bărbați, și credeam că ei vor fi scutiți de uneltirile meștešugite întreprinse fără nici o rațiune. N'am creḑut deci că reuniunea din Cluș va cuteza a provoca pre personalul român aplicat la justiție, ca el sĕ promoveze în mod material și moral maghiarisarea, și prin aceasta demoralisarea în sînul cetățenilor din statul nostru.

Ce e drept reuniunea de maghiarisare n'a provocat direct pre judecătorii români și sasi, ci ea a trimis provocarea la presidenții dela tribunal. Acestia apoi au pus lista pe masa judecătoriului.

Sermanii oameni și mai sermană soarte creată noue în ḑiua de grea cercare!

Nu scim de ce sĕ ne mirăm sau de ce sĕ ne indignăm mai mult, de nesocotința oamenilor dela cârmă, sau de cutezanța celor de jos, cari nu se sfiesc a sigila cu persoana lor pas de pas pornirile periculoase, cari pas de pas produc demoralisare.

Nici aceea nu scim sĕ ne mirăm, sau sĕ ne indignăm.

Dacă am ajuns până la acest estrem, Dumneḑeu scie unde ne vom oprì. Noi ne-am implinit detorința

Când am vĕḑut că chiar și la tribunale scutite de lupta de rassă atât de pronunciată în Transilvania, când am vĕḑut, că la asemenea tribunal începênd cu presidentul până la cel din urmă scriitoriu toți cu ridicata au fost siliți sĕ se facă membrii la reuniunea de maghiarisare din Cluș, ne-a stat mintea în loc, și am ḑis în noi: prăpastia numai este departe.

Demoralisarea prorocită de noi a luat dimensiuni la cari noi în adevĕr n'am cugetat.

Va fi possibil sĕ pretinḑi tărie de suflet dela notariul de pre sate față cu solgăbirĕul, dacă presidenții dela tribunale pășesc ca agenți pentru maghiarisare față cu judecătorii, cari nu mai sunt oameni de rênd?

Noi nu cutezăm sĕ dăm rĕspuns, constatăm însĕ că demoralisarea a trecut granițele, pre cari ni le-am închipuit noi.

Dacă se crede că e în interesul patriei a mai întinde struna, treacă ducă-se. Când va plesnì, se va vedea al cui ochiu va sângera.

Revista politică.

Dumineca trecută deputații opoziționali din parlamentul Austriei au ținut o conferență, și au decis a înființa un club german, totodată au esmis o comisiune de 25 membri, care înainte de convocarea parlamentului vor presenta un proiect de program pe basa căruia oposiția va întra unită în lupta parlamentară.

Însuflețirea cu care au luat deputații parte la această conferență dă ansă ḑiaristicei din Viena a crede că toate nuanțele oposiționale se vor unì asupra principiilor ce vor fi a se urmărì, și astfel guvernul Taaffe va sta în fața unei oposițiuni unite și bine disciplinate.

Partida oposițională din parlamentul Autriei luptă cu mare amărăciune contra actualului guvern, care și a scris pe stindard egala îndreptățire a tuturor naționalităților din Austria.

Tendența lor este destul de vĕdită din proiectele presentate dietei în sesiunea trecută.

Modelul lor este actuala stare de lucruri dela noi: o națiune privilegiată cu strîmtorirea celorlalte naționalități. Din urnă maioritatea a eșit pentru guvernul Taaffe, și după semnele de până acuma nu va fi ușor a produce și în Austria un curent ca cel dela noi. Bohemii, polonii dispun de puteri considerabile, și influența lor a fost mare chiar și pe timpul passivității celor dintâiu.

Când vom dispune și noi de forțele materiale și morale ale bohemilor, atunci va avea îndreptățire și la noi resistența passivă, până atunci ea va rĕmânea esperimentare sarbĕdă, care ne demoralisează cu desĕvêrșire, așa că voind a o părăsì nu vom mai dispune de alegĕtorii nostri, lăsati aḑi pradă dușmanilor nostri neîmpăcați.

Sunt fericite țĕrile ale cărora parlamente au luat ferii, căci ele sunt scutite de crise ministeriale. Sĕ vede că este periculoasă vremea de vară pentru guverne, căci după cel al Engliterei acuma a demisionat și cel al Italiei. De ansă a servit votul de neîncredere la desbaterea budgetului ministrului de esterne.

Deocamdată se fac negoțieri cu conducĕtorii din oposiție Resultatele de până acuma ale acestor negoțieri sunt de tot problematice. În casul cel mai réu va merge numai ministrul de esterne Mancini, ear Depretis va rĕmânea tot ministru president.

Abia s'a constituit ministeriul conservativ în Anglia, și el va și demisiona înainte de a se presenta parlamentului. Maioritatea casei de jos este liberală, și ea nu voesce sĕ spiginească pre guvernul consverativ.

Telegramele mai proaspete ne pun în vedere re'ntoarcerea bĕtrânului Gladstone la guvern, care va avea a conduce și alegerile.

Astfeliu conservativii ajunși la putere ca prin minune se vĕd resturnați tot de acel parlament, care a dat vot de neîncredere guvernului liberal pentru urcarea accisului la beuturi.

Maioritatea o au format irlandezii, cari precum se vede la momente binevenite deșì puțini la numĕr — pot schimba fața situațiunei.

Mai fericit de cât aceste două guverne este cel al Franciei care a legat pace cu China, pre ruinile lui Jules Ferry, care trebuì sĕ se ducă în momentul, când avea sĕ-și veadă realisată politica de ocupațiune urmărită în Asia.

Proiect de statut

pentru instituirea și organisarea scoalei de fete, împreunate cu internat înființată și susținută de associațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu.

(Urmare și încheere)

8. *Fisica și chemia.* Scopul: cunoascerea fenomenelor mai importante și a puterilor fisicale și chemice, cu privire la viața practică și la insemnătatea lor în economia naturei.

Classa III și IV.

În legătură cu cartea de cetire și pe basa intuițiunei cunoscințele elementare ale fenomenenlor mai obcinuite fisicale și chemice.

Classa V și VI.

Pe basa esperemietelor celor mai acceptibile fenomenele stărilor de agregațiune ale corpurilor. Greutate, gravitate, punctul de gravitate. Curente de aer, vênturi. Termometru. Fenomene de electricitate. Fulger, tunet; parafulger. Fenomenele mai de căpetenie basate pe greutatea corpurilor; presiunea corpurilor, rotile de apă, porupa, tragaiul, barometrul. Vase comunicătoare, fântâni artesiane. Plutirea corpurilor. Sunetul, genesa și propagarea lui. Lumina, genesa și propagarea ei; umbra. Reflectarea luminei; oglinḑ.

Soluţiuni, amestecuri; combinaţiune chemică. Apa, aerul atmosferic. Carbonul, acidul carbonic. Oxidare. Pucioasa, fosforul. 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VI.

Conducerea căldurei. Conductori de căldură buni şi rei. Aplicări practice. Topirea prin foc, evaporare. Maşini simple. Ecuilibru şi mişcare. Pendula, pompe. Resfrângerea sunetelor, echo. Resfrângerea raḑelor luminei, colori, strălucire, transparenţa, opacitate. Electricitate galvanică, galvanoplastica.

Metalele mai importante, aliagiul lor prin topire. Arderea cu flacără şi infundată. Potassa (facerea de săpun). Acid silicic (fabricarea sticlei). 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VIII.

Gravitaţiunea şi efectele ei principale. Rotile de apă, morile. Efectele radiaţiunei căldurei. Fenomenele principale electro-magnetice; telegraful electric. Maşina de vapor. Instrumente de musică şi vocea omenească. Urechea şi cuprinderea sonurilor; telefon. Vederea, ochelari, ochian, microscop. Fenomene optice aeriane.

Hidrate carbonice. Scrobeala, zăhar, celuloasa, grăsimi. Ardere, fermentare. Destilaţiune umedă şi seacă, prepararea spiritului şi a gazului imflamabil. Colori; înălbire. Alimentele principale cu aplicare la economie şi bucătărie. Elementele chemiei fisiologice cu privire la nutrirea omului. a animalelor şi a plantelor, 2 oare pe sĕptĕmână.

9. *Desemn.* Scopul: Esercitii în cuprinderea şi reproducerea formelor obiectelor, avênd privire la perspectivă, cu intenţiunea de a desvolta gustul estetic şi a înlesnì lucrările de mână.

Classa I. şi II.

În legătură cu scrierea, esercitii în tragerea de linii oable şi combinaţiuni pentru reproducerea de obiecte simple.

Classa III. şi IV.

Esercitii în representare de forme compuse din linii, triunghiuri, cu aplicare la lucru de mână. 1 oară pe sĕptĕmână.

Classa V.

Esercitiile anului precedent se continuă, urcându-se cerinţele. Combinaţiuni de figuri simple după modele desemnate de învĕţătoriu pe tablă, şi după dictat. 2 oare.

Classa VI.

Continuare în desemnul de ornamente simple cu privire la lucrul de mână, după modele în natură şi desemnate, după dictat şi din memorie. 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VII.

Continuarea esercitiilor din anul precedent. Representarea corpurilor în conturi şi cu umbre. 2 oare pe sĕptĕmână.

Classa VIII.

Esercitii în desemn cu privire la perspectivă în mărimea modelului, în mărime duplicată, sau redusă, cu continua privire la aplicarea pentru lucrul de mână. 2 oare pe sĕptĕmână.

10. *Caligrafie.* Scopul: Dobêndirea unei scrisori corecte şi frumoase.

Classa I.

Esercitii în formarea literelor, în legătură cu învĕţarea cetirei scriind.

Classa II. şi III.

Esercitii în formarea literelor în rênd genetic. Scrierea cifrelor. Scriere după tact. 1 oară.

Classa IV. V. VI. VII.

Continuarea esercitiilor din anii precedenţi, luând în privire şi formarea literelor gotice. 1 oară pe sĕptĕmână.

11. *Cântare.* Scopul: Desvoltarea auḑului pentru cuprinderea tonurilor şi a facultăţii pentru reproducerea melodiilor mai simple, unisone şi în douĕ voci, pentru formarea gustului estetic şi desvoltarea simţemintelor patriotice.

Classa I. şi II

În legătură cu celelalte oare de învĕţământ, esercitii în cuprinderea şi producerea de tonuri. Tonuri înalte, joase, lungi, scurte, slabe, puternice. Mici cântece după auḑ. 1 oară.

Classa III. şi IV.

Esercitare în producere de cântece mai mari după auḑ. Elementele sistemului notelor musicale. 1 oară.

Classa V şi VI.

Cântece mai simple, în o voce după note. 1 oară.

Classa VII. şi VIII.

Continuare în esercitare de cântece în o voce şi douĕ voci, după note. 1 oară.

12 *Lucru de mână.* Scopul: Desteritate în esecutarea cu gust al lucrărilor obicinuite în casă, cu deosebită privire la conservarea modelelor de gust estetic şi ale formelor usitate la poporul român. Cunoascerea materialurilor ce se folosesc la lucrul de mână şi a isvoarelor de unde ele se pot procura în calitate mai bună.

Classa III. şi IV.

Esercitii în împletirea cu acele şi cu iglita. 3 oare pe sĕptĕmână.

Classa V. şi VI.

Esercitii în feliul de reparaturi de lucruri împletite cu acele. Cârpirea de ciorapi prin ţesere. Esercitii în signarea rufelor. Cusături mai simple; esercitii în cârpirea rufelor prin ţesere şi petecire. 3 oare pe sĕptĕmână.

Classa VII. şi VIII.

Esercitii în cusături mai fine şi cârpituri. Esercitii în scoaterea de tipare (modele) pentru croitul de rufe şi de haine. Broderii de albituri. Esercitii în luarea de mĕsură pentru haine femeesci. Esercitii în cusături cu maşina. Reparaturi de rufărie. La cusături şi broderii cu mâna cu continuă privire la modelele frumoase folosite de poporul român. 3 oare pe sĕptĕmână.

13 *Economia casnică.* Scopul: Deprinderea elevelor în lucrurile de toate ḑilele din economia casei în înţeles mai strîns, pentru a-şi putè ţinea casa în rênd bun, pentru a desvolta simţul de ordine, de curĕţenie şi a înlesnì controlarea personalului de serviciu în aceste lucrări.

Economia casnică nu se propune în oare separate, ci elevele se vor face atente la lucrările ce aparţin aici, cu ocasiunea instrucţiunei din celelalte obiecte.

14 *Gimnastica.* Scopul: Câstigare de desteritate şi vênjosie corporală, cu privire la o desvoltare armonică fisică şi morală.

Classa V—VIII.

Esercitii libere şi la apărate. Câte 1 oară pe sĕptămână.

b) Pentru cursurile complementare.

I şi II.

În cursurile complementare se vor face repetiţii din acele materii de învĕţământ, cari vin mai ales a fi aplicate în viaţa practică, şi pe lângă aceste se vor mai adauge: higiena, pedagogia de casă, învĕţătură despre economia casei preste tot şi în deosebi despre pregătirea şi conservarea bucatelor, despre grădinărit cu privire la trebuinţele bucătăriei, despre contabilitatea simplă necesară în economia casei, desemnul aplicat la croitoria şi confecţionarea de vestminte, precum şi deprinderi în celelalte lucrări ce aparţin industriei de casă.

Elevele cursurilor complementare vor fi aplicate pe rênd, sub conducere cuviincioasă, de a îngrijì de ţinerea în curăţenie a odăilor internatului, de procurarea materialurilor necesare în economiat şi de pregătirea bucatelor.

În învĕţământul din aceste cursuri se vor face adausuri, sau omisiuni, sau modificări, numai întru cât ele vor fi reclamate de diferinţa gradului de desvoltare a elevelor şi de condiţiunile vieţei, în care ele vor avea sĕ între.

c) obiectele de învĕţământ facultative:

15 *Musica instrumentală şi vocală mai perfecţionată.*

16 *Limba francesă.*

Se vor preda la dorinţe speciali ale părinţilor după normele ce se vor ficsa de direcţiune din timp în timp şi după trebuinţele speciale ale elevelor.

§. 8.

Timpul instrucţiunei.

Anul scolastic începe cu 1-a Septembre st. v. şi se încete cu 30 Iunie anul următoriu, fiind împărţit în 2 semestre.

Oarele de instrucţiune sunt în fie-care ḑi dela 8—11 sau 12 oare şi dela 2—4 sau 5 oare. Vara se poate muta începerea pe oarele 7 dimineaţa şi 3 după ameaḑi.

Feriile sunt la crăciun 4 ḑile, anul nou o ḑi, boboteaza 2 ḑile, pasci 10 ḑile, rusalii 4 ḑile, între semestre 5 ḑile şi la sĕrbători mai însemnate 1 ḑi.

§. 9.

Esamnne.

Afară de esamenele eventuale de primire, de repetiţiune şi cele dintre semestre, cari sunt de caracter privat, se face la finea semestrului al 2-lea esamen public.

La acest esamen comitetul asociaţiunei va fi representat prin un delegat-comisariu, care va aşterne comitetului un raport în scris despre resultatul esamenelor şi despre observările ce va fi făcut din causa lor.

§. 10.

Puteri didactice.

Instrucţiunea în toate obiectele de învĕţământ obligate se predă prin:

a) 8 învĕţători ordinari, — cel puţin 2 cu studii de specialitate academice, dintre cari unul, ca director va conduce întreg institutul, atât în cele ce privesc învĕţământul, cât şi în afacerile disciplinare şi administrative scolare.

b) 1 invĕţătoare pentru lucrul de mână, carea ca subdirectoră, conduce inspecţiunea pensionatului.

c) după trebuinţă câte un catachet de confesiunea gr. ort. şi de conf. gr. cat.

d) 1 învĕţătoriu de desemn.

e) 1 învĕţătoriu de gimnastică.

Pentru obiecte facultative se vor instituì.

f) 1 învĕţătoriu de musică instrumentală şi vocală.

g) 1 învĕţătoriu de limba francesă.

Posturile amintite sub lit. *c—g*, se vor instituì după trebuinţă, adecă dacă nu se vor putea provedea prin vre una din puterile didactice amintite sub *a* şi *b*.

Pentru ele se vor ficsa remuneraţiuni separate de lefile ordinare.

Permiţênd starea materială a institutului şi cerênd trebuinţa, puterile didactice se vor sporì, la propunerea corpului didactic, prin conclus special al comitetului associaţiunei.

Instituirea învĕţătorilor şi a învĕţătoarei pentru lucrul de mână o face comitetul associaţiunei pe calea concursului.

Dintre învĕţătorii ordinari aleşi, comitul associaţiunei numesce pre cel mai cualificat de director.

Salariile personalului didactic, stabilite de comitetul associaţiunei, se plătesc dela cassa associaţiunei, care administrează fondul scoalei de fete.

Dreptul de disciplină asupra personalului întreg didactic îl esercită în prima linie directorul institutului şi în a doua şi ultima istanţă comitetu associaţiunei.

§. 11.

Mijloace de învĕţământ.

a) 2 maşine de comput (aritmometri).

b) mape geografice: planiglob, mapale continenlor, a Austro-Ungariei, a Ungariei, a Palestinei, eventual şi altele după trebuinţă.

c) 1 glob terestru.

d) 1 telluriu şi lunariu.

e) o colecţiune de icoane şi obiecte în natură sau preparate din cele trei regne ale naturei.

f) o colecţiune de apărate fisicale şi chemice.

g) o colecţiune technologică.

h) o bibliotecă scolară.

i) o colecţiune de modele pentru desemn.

k) o colecţiune cu apărate de gimnastică.

l) un piano pentru esercitiile de musică.

m) o maşină de cusut.

După trebuinţă mijloacele de învĕţământ se vor sporì prin procurări din an în an.

§. 12.

Incaperi de învĕţământ.

Pentru instrucţia scolară se folosesc:

a) 8 sale de învĕţământ, avênd a servì eventual şi ca sale de meditaţie (musee).

b) 1 sală pentru desemn şi esercitii de musică.

c) 1 sală pentru lucru de mână, avênd a servì şi ca sală de recreaţie.

d) 1 odae drept cancelarie directorală, împreună cu 1 sală de conferenţă şi pentru conservarea mijloacelor de învĕţământ.

§. 13.

Condiţiuni de primire.

Eleve, cari au frecuentat vre-o altă scoala de aceeaşi categorie, se primesc în classa corespunḑĕtoare, sau în ceea ce urmează, dacă dovedesc prin atestat cunoscinţele recerute. Pentru eleve în alte condiţiuni se va face un esamĕn de probă.

Insinuările de primire se fac la directorul institutului.

Elevele, cari urmează cursul regulat la scoala superioară de fete sunt sau esterne, sau interne (pensionare).

Cele esterne, dacă nu sunt sub îngrigirea părinţilor, au sĕ dovedească, că sunt sub îngrigire privată corespunḑetoare şi au a se conforma întru toate ordinei institutului şi regulelor disciplinare.

§. 14.

Didactru.

Pentru instrucţiunea ce primesc elevele, vor plăti afară de tacsa de imatriculare cu 1 fl. v. a. şi un didactru în rate lunare, care se va stabilì la începutul anului scolariu de comitetul asociaţiunei în conţelegere cu corpul didactic.

Toate tacsele de didactru le încassează directorul şi le administra comitetului associaţiunii în fiecare lună.

B. Pensionatul.

§. 15.

Scopul pensionatului este, a mijlocì pentru elevele, cari vin din localităţi streine, sau nu au locuinţe la părinţi sau la persoane acceptabile o subsistinţă în condiţiuni materiale, intelectuale şi morale mai avantadioase, decât le poate oferí îngrigirea la privaţi.

Elevele pensionare deci au locuinţa, mâncarea, luminatul, încălḑitul, şi spălatul în institut, pe lângă întreaga instrucţiune ce o primesc cu celelalte eleve.

Cărţile trebuincioase, caietele, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână au sĕ şi le procure elevele însĕşi, de asemenea au sĕ poarte ele, respective părinţii lor, toate cheltuelile pentru îmbrăcăminte, încălţăminte, precum şi în cas de morb şi pentru trebuinţe speciale.

Elevele pensionare au sĕ aducă cu sine la intrarea în pensionat pe lângă îmbrăcămintea şi schimburile necesarie, o saltea, doaue perini, o paplomă sau straiu, schimburi de pat, un lighiani cu cele trebuincioase la spălat şi un sac pentru refele întrebuinţate.

Pentru îngrijirea în pensionat elevele vor plătì, afară de tacsa de înmatriculare, o retribuţiune lunară anticipativă, care se va ficsa de către comitetul associaţiunei în conţelegere cu corpul didactic.

În această retribuţiune lunară se cuprinde şi didactrul.

§. 16.

Inspecţiunca în pensionat.

Inspecţiunea în pensionat o poartă subdirectoara sub supraveghiarea directorului.

Subdirectoara va avea ca personal ajutoriu:

a) o guvernantă, care eventual o substitue în toate afacerile, avênd a da şi ea instrucţie în lucrul de mână şi a purta grija de economat.

b) 1 bona, care va purta grija de eleve în dormitoare, în sofragerie, de curăţenia elevelor în toate, în scurt de cele ce privesc economatul.

c) 2 servitoare şi 1 servitoriu de curte.

După trebuinţă şi permiţênd starea institutului, personalul ajutătoriu se poate înmulţì.

Instituirea întregului personal ajutătoriu se face prin director, în conţelegere cu subdirectoara.

Dreptul de disciplină asupra personalului ajutător îl esercită directorul.

§. 17.

Provederea trebuinţelor personalului.

Pentru trebuinţele personalului în toate ramurile sale se pune de comitet la dispoziţiunea corpului didactic, respective a directorului, o sumă anumită, despre întrebuinţarea căreia se va presenta comitetului socoteală în modul şi la timpul ficsat de acesta.

C. Conducerea afacerilor întregului institut.

§. 18.

Toate afacerile, cari privesc institutul ca scoală şi ca pensionat se conduc de corpul didactic, şi mai în special de director şi subdirectoara.

Decisiunile aduse de corpul didactic în causele curente de învĕţămênt, de disciplină, de administraţiune scolară se esecută de acesta imediat. Pentru modificări esenţiale în afacerile institutului, pentru procurări, instituiri şi adaptări, pentru cari nu s'a dispus altcum şi nu sunt prevĕḑute în buget, se cere şi consimţĕmêntul comitetului associaţiunei.

Despre cursul afacerilor scolare şi ale internatului, corpul didactic presentă din conferinţă, la finea anului scolastic, comitetului associaţiunei un raport general detailat, însoţit şi de un proiect de buget pentru anul următoriu.

Comitetul associaţiunei esercită dreptul de suprainspecţiune asupra cursului regu'at al tuturor afacerilor institutului, prin o delegaţiune de trei membri. Aceasta delegaţiune însĕ nu are dreptul a face propria autoritate dispoziţiuni în cele ce privesce conducerea afacerilor institutului, ci numai propuneri, fiind dreptul de dispoziţiune o atribuţiune a comitetului întrunit în şedinţă.

Comitetul va raporta în fie-care an adunărei generale a associaţiunei despre starea institutului scolariu, pus sub supraveghiarea sa.

Sibiiu în 15 Martiu n. 1885.

Comisiunea ad hoc:

David Bar. *Urs*. Dr. *D. P. Barcian.*
I. Popescu. *I. Russ.* *Dr. Il. Puşcariu.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Biscaria, 11 Iuniu 1885. De câte-ori se importă de preste oceanul Atlantic câte o noutate sensaţională, lumea cultă s'a obĭcnuit sĕ o clasifice între cele de-a americanilor. Când însĕ sĕ esperimentează pe vechiul continent de cultură al Europei şi în specie în Ungaria invenţiuni de natura celor americane, se obtrude omului preste voinţă idea de a recomânda infatigibilului inventator un loc de recreaţiune în — „institutul alienaţilor.“

Dacă maghiarilor le convine astfel de indiviḑi, şi dacă spre gloria lor dispun de atari atleţi mistificători, întoarcă-şi gentila faţă! asignezele pentru serviciile prestate câte un loc din cele goale din Seghedin, căci deodată se pot preamărì duplu: scapă de calamitate pre proprietari şi remunerează munific pre cei cari s'au angagiat pentru rola de „halarip.“

Se scie că, această speţie de oameni, acestea celibrităţi providenţiale au atins ceriul cu palma; lucră per exelenţiam cu calculi de mămăligă la unificarea elementelor heterogene.

'Mi permit dle redactor, până la rĕstornarea celor descoperite despre scoala din Simeria, a observa că: maghiarii se află într'o panoramă, în care tablourile espuse i-a scos din minte; da li-a luat cu desĕvârşire vederea, căci de tot se lasă sĕ fie purtaţi de băţ.

Când fericitul schiop a ajuns sĕ călărească pe spatele orbului, se indigită agonia morţii, din carea cercându-se redesteptarea, se procede ca şi cu ţiganul de pe patul de moarte, când fu în dricul ernei îmbinat cu fragi. Tot aşa cred că vor păţi-o şi cei cu musca pe căciulă dela inocenta reuniune de maghiarisare. Ei cu ea, cu cea stea polară nu vor sta în neactivitate; îşi vor căuta colo! colo! — în eterul nefinit asimilarea elementelor.

Deacă foile maghiare volante nu ar ilustra sicaniile cu atâtea colori aţiţătoare, a-şi fi rĕmas pe lângă temparamentul meu flegmatic şi aşa a-şi fi fost cel puţin cruţat de critica aspră, care poate sĕ producă această espunere.

După absentare de vre-o 14 ḑile din comună primii dle redactor dela unii amici informaţiunea despre celea ce s'au petrecut prin foile maghiare referitoare la scoala populară de stat din colonia Simeria. Acelea pretind cu o falcă în ceriu cu alta pe pământ că: scoala susmenţionată e frecuentată de 300 elevi de naţionalitate română, cari nu numai că cunosc limba maghiară perfect, ci mai instruează în aceea şi pre părinţii lor, şi că copila preotului din Dedács, românesce Biscarea, a declamat cu ocasiunea festivităţii de primire a redactorilor din Budapesta, cu o precisiune şi cu un accent maghiar atât de corect în cât ar fi stors admiraţiunea oaspeţilor.

Îm ţin de datorinţă, fiind singur competinte, a clarifica atât pe publicul român, cât şi pe cel maghiar. În respectul acesta te rog dle redactor se dai loc în preţuitul ḑiariu „Tel. Rom.“ următoarei

Declaraţiune:

considerând, că autorii corespondinţelor dela foile periodice maghiare au esegerat, când au espus numĕrul de trei sute copii de român, ce frecuentează scoala din colonia Simeria (Pischi) şi că acestia fără esepţiune pronunţă şi vorbesc perfect limba maghiară, ba o învaţă şi pe părinţii lor;

considerând cum ḑiarele maghiare susţin că, copila preotului din Dédács, rom. Biscarea, a declamat o poesie cu ocasiunea de binevenire a oaspeţilor budapestani, le declar de scornituri fără păreche şi acestea din următoarele motive:

Este adevĕrat că, în scoala de stat din col. Simeria (Pischi) se află copii şi copile de naţionalitate română, dar nu trei sute; de toţi nu sunt atâţa. De naţionalitate română sunt, după cum se poate constata din estrasul acì aclus sub ·/. în copiă *), pre care în calitate de catechet l'am fost primit dela direct. scol. din col. Simeria, — numai şeseḑeci şi patru; ear încât sunt iniţiaţi în limba de propunere maghiară, vorbind către scoală şi acasă în timp de abia de doi ani tot numai unguresce, se constată din ocupaţiunea lor de 4—5 oare pe ḑi.

De când funcţionez ca preot în comuna Dedács, rom. Biscarea, n'am observat în nici o casă de a românilor, unde copii sĕ fi fost gradaţi de instructori părinţilor lor. Din contră dle redactor trebue sĕ constat la acest loc o împregiurare cu mult mai regretabilă.

Copii şi copilele noastre de români până se aflau sub imediata conducere a învĕţătorilor nostri, stând mai aproape cu localul scol. şi de părinţii lor, se cresteau bine în moralitate; progresau în învĕţămênt şi nu alergau după câţi câni toţi din colonia Simeria, dar nici nu se întêmpla sĕ petreacă oarele de învĕţămênt pe câmp pustii. Încheerea anului scol. se făcea cu toţi; precând acum partea cea mai mare se află pe la vite. Legea scolară referitoare la leneviri după cum se vede a eşit din valoare şi aceasta pentru mai marea gravitare.

Că scoalele noastre sunt neglese, se justifică odată prin apucăturile organelor administrative, cari cu intenţiune nu esecută pedepsele; de altadată prin seducere momentană. Părinţii copiilor sunt dispensaţi dela tacsa scolară; ba încă în semn de recunoscinţă, copii primesc victuale şi pentru anumite festivităţi se provĕd cu vestminte gratuite.

Încât se face amintire despre presumtiva copilă a preotului din Dedács, rom. Biscarea, ear nu este adevĕrat, pentru-că eu în 15 August a. c. împlinesc patru ani din căsătorie *).

Nicolau Şinca,
paroch gr. or. rom.

Din public.

Domnule Redactor! În Nrul de Sâmbătă 1/13 Inniu al „Telegrafului Roman,“ (Cas de moarte) a-ţi binevoit a estrage unele pasage din o epistolă, ce vi sau scris dela Blaş, subscrisă de „Mai mulţi colegi octovani“ motto acelei epistole e: Oamenii de cultură se bucură cu cei fericiţi şi plâng şi se întristează de cei loviţi de soarte“ şi de acì purceḑênd se miră acei octovani, cum de cei 7 învĕţători din Sĕlişte, nici barem prin o notiţă în un ḑiariu n'au notificat nimica despre moartea colegului lor regretatul: Ioan Mosora, fiul primariul **) şi epitropului din Sĕlişte N. Mosora. Tot de acì ni se atribue nerecunoştinţă acelora, cari ne-am fi bucurat de protecţiunea primariului etc. etc. Închee apoi aceea epistolă dnii octovani dela Blaş cu o axiomă foarte nimerită?: „Servească însĕ spre onoare, celor ce au petrecut pre iubitul nostru coleg în mod demn până la mormênt şi noue de consolare, ear de ruşine celor ce urĕsc şi pre cei morţi şi nu vor sĕ scrie despre ei etc.

Tonul provocător al dlor octovani dela Blaş noue învĕţătorilor din Sĕlişte nu ne prea convine, şi de aceea în rĕspunsul ce ne luăm voie a-l da, vom modera pe cât se va putea tonul luat de dniile lor, atribuind aceasta împrejurare simplu sanguinităţei ca un ce propriu tinerimei; ear noi ca învĕţători, poate am şi tăcea dedaţi a auḑì din partea oamenilor tineri lucruri de multe ori nu prea calculate, de cumva însĕ nu am fi datori cu acest rĕspuns faţă de opiniunea publică — şi poate făcênd aceasta, se va mai domolì văpaia aprinsă (poate de un rĕu voitoriu) provenită însĕ din tristul incident descris mai sus în: „Mai mulţi octovani dela Blaş.

În aceea dimineaţă, când întristatul rĕsunet al clopotelor dela bisericile din Sĕlişte vesteau înce-

---

*) Copia Nr. 10—1885.

Estras

despre copii gr. or. dela scoala populară de stat din colonia Simeria.

I. Classă.

1. Maria Magurean din Biscarea. 2. Maria Moldovan din Simeria col. 3. Floarea Opriş din Biscarea. 4. Maria Opriş din Biscarea. 5. Ana Spinean din Biscarea. 6. Maria Visirin din Biscarea. 7. Teresia June din Biscarea. 8. Ioan Banduşa din Uroiu. 9. Petru Bogdan din Simeria col. 10. Ciacu Iosif din Biscarea. 11. Aron Glodean din Biscarea. 12. Iosif Caliman din Uroiu. 13. Mihail Crişan din Biscarea. 14. Stefan Micu din Biscarea. 15. Ignat Măgurean din Biscarea. 16. Nicolau Cornea din Sculesti. 17. Petru Muntean din Biscarea. 18. Avram Crişan din Têmpa. 19. Ioan Susan din Sculesti. 20 Luca Murari din Sculeşti. 21. Aron Marc din Têmpa. 22. Aron Săbău din Biscarea.

Ulrich m. p.

S'au mai înscris ulterior:

23. Ioan Caliman din Uroiu. 24. Mihail Muntean din Têmpa. 25. Ioan Gabor din Sculeşti. 26. Iovu Visirin din Sculeşti. 27, Mihail Popovici din Têmpa. 28. Ioan Muntean din Têmpa.

II classă.

1. Sensuiana (Zsuzi) Mĕgurean din Biscarea. 2. Paraschiva Pepenar din Biscarea. 3. Susana Balşan din Biscarea. 4. Petru Barb din Biscarea. 5. Ioan Ciacu din Biscarea. 6. Petru Deac dín Biscarea. 7. George Măgurean din Biscarea. 8. Nicolau Mermenzan din Rapoltu mare. 9. Ioan Moldovan din Simeria col. 10. Petru Murari din Sculeşti. 11. Gavril Opriş din Biscarea. 12. Mihail Opriş din Biscarea. 13. Ioan Pepenar din Biscarea. 14. Jula Valter Simeria cal. 15. Nicolau Todesesc din Biscarea. 16, Adam Visirin din Biscarea. 17. Nicolau Basa din Têmpa. 18. Ioan Muntean din Têmpa. 19. Petru Muntean din Têmpa. 20. Teodor Murariu Biscarea. 21. Avram Şolea din Têmpa. 22. Ioan Costea din Têmpa.

Domián Alajos m. p.

S'a înscris mai târḑiu:

23. Adam Muntean din Têmpa.

III classa.

1. Maria Măgurean din Biscarea. 2. Cata Măgureăn din Biscarea. 3. Agnesia Crişan din Biscarea. 4. Eva Bogdan din Simeria col. 5. Salvina Mermezan din Rapoltu mare. 6. Maria Bogdan din Simeria col. 7. Ioan Tocaciu din Biscarea. 8.Botean Iosif din Biscarea. 9. Nicolau Măgurean din Biscarea. 10. Aron Danesc din Biscarea.

IV classă.

1. Petru Tocaciu din Biscarea. 2. Maria Bogdan din Biscarea. *Fekete József* m. p.

V classa.

1. Ioan Murar din Simeria col.

Col. Simeria, 15 Ianuariu, 1885.

Ulrich Marton m. p.,
învĕţătoriu diriginte.

*) Foile politice române din Transilvania sunt rogate a publica această clarificare. Coresp.

**) Fost primariu, aḑi cassier comunal.

tarea din vieaţă a tinĕrului student Ioan Mosora, învĕţătorii întrunindu-ne la scoală, am fost poate cea dintâiu corporaţiune, care am luat oficios la cunoscinţă tristă scire şi am hotărît a ne face datoria faţă de defunctul — despre care şi în decursul îndelungatului seu morb nu de puţine-ori a putut sĕ se convingă, ba sau şi convins după cum sau şi esprimat defunctul de iubirea, ear nu de ură manifestată din partea noastră.

Aceasta cu atât mai mult, pentru-că noi ca învĕţători şi de altă-dată sciindu-ne datoria, nu am stat idiferenţi şi la alte ocasii, fie fost acelea de ori-ce caracter.

Între altele sciind, că tinĕrul Mosora au fost student la scoala din Blaş încă în ḑiua încetărei lui din vieaţă, tatăl defunctului au fost întrebat, că însciinţatau pe colegii, profesorii dela Blaş, ceea-ce au însemnat că nefăcêndu-o dênsul se va face din partea noastră, rĕspunsul au fost că aceasta e datorinţa domniei lui şi o va face în ḑiua următoare. Dl Mosora, ca om de carte cu toate că inima îi era întristată şi-au adus aminte de a notifica colegilor încetarea din viaţă a regretului seu fiu, dovadă e cununa urmată cu o ḑi numai mai târḑiu după îngropare, din partea classei a VIII-a „iubitului lor coleg,“ aceea cunună e proveḑută şi cu o inscripţie în versuri, am cetit-o încă în ḑiua în care au sosit, cât şi o epistolă de condolenţă drept rĕspuns la epistola dlui Mosora.

Aşa sciind noi aceasta, am asteptat anunţul funebral din partea colegilor defunctului, după părerea noastră mai competenţi după familie de a compune anunţul funebral.

Se ḑice mai departe, că sĕ fi notificat bater ceva în vreun ḑiar despre decursul înmormêntărei. Aceasta am fi făcut-o ori-care dintre învĕţători decumva nu hotăram sĕ luăm parte activă la înmormêntare dimpreună cu întreaga tinerime scolară şi fie-care din noi sĕ nisuiască a contribuì pe cât sĕ va putea, ca înmormêntarea sĕ fie deamnă de reputaţia ce au avut-o tinerul şi o are familia Mosora în Sĕlişte. Deci făcênd noi aceasta, simţul de umanitate nu ne-a lăsat, ca sĕ luăm peana şi sĕ descriem decursul înmormêntărei, unde trebuia sĕ amintim pe acei cari au luat parte activă, contribuind la pompositatea înmormêntărei şi făcêndu-o aceasta prea uşor ne puteam pomenì cu vreun citat din partea Redacţiunei precum e proverbul: „lauda de sine p…“

Acesta e motivul după noi îndreptăţit, pentrucare am întrelăsat descrierea înmormêntarei în vreun ḑiariu.

Ne mirăm însĕ şi noi la rêndul nostru, cum de se susţine din partea „Mai multor colegi octovani dela Blaş asertiunea sĕlisteanului? care a fost la têrg la Blaş? Că la pompa inmormêntărei ar fi contribuit numai corul teologilor din Sibiin adus pe spesele unui din fostii colegi ai defunctului: Lăpĕdat. E drept, corul teologilor s'au presentat dar la invitarea noastră în conţelegere cu dl Lăpĕdat — cum vine însĕ respectivul sĕlistean sĕ spună la mai mulţi octavani în Blaş că au fost aduşi pe spesele dlui Lăpĕdat? e fabulos!

Asertiunea fie ea născocită de ori unde, teologii au venit invitaţi şi căruţa cu care au venit au fost trimisă din Sĕlişte şi nu au costat pe nimenea nici un cruceriu, ear întoarcerea către Sibiiu, deoarece era Vineri şi têrg de sĕptĕmână, au costat pe fiecare dintre teologi 20 cr. v. a. Decumva dl Lăpĕdat au cinstit vre-un păhar de vin pretinilor sei din Seminariu, — departe dela dênsul credem de a pretinde (astepta) mulţămită publică în ḑiare.

Ne luăm voie a mai amintì siliţi moralicesce de „Mai mulţi octovani dela Blaş,“ că la pompa cu care s'au îngropat regretatul tiner I. Mosora, după părerea noastră au contribuit inteligenţa din Sĕlişte şi jur. Reuniunea pompierilor voluntari în frunte cu dl căpitan Ioan Maxim jude. reg., fruntaşii Sĕlişteni, după — aceea cele 4 fetiţe de scoală, cari alăturea cosciugului duceau cununi dimpreună cu graţioasele d-re Maxim şi în urmă tinerimea scolară în corpore cu stindardele lor încinse cu flor negru.

Şi cumcă cei 7 învĕţători, n'au uitat de colegii defunctului unul dintre ei la marginea mormêntului ţinênd un cuvênt ocasional şi-au luat adio în numele defunctului: dela stimaţii domni profesori şi dela iubiţii sei colegi dela Blaş. Eată dar dlor octovani, că învĕţătorilor din Sĕlişte nu le poate servì spre ruşine susţinêndu-se pe nedrept, că urĕsc pre cei morţi şi că nu vor sĕ vorbească despre ei, din contra conform chemărei noastre, vom vorbì cu ori ce ocasie şi dacă e vorba şi scriem despre ei.

Sĕlişte, 8/20 Iuniu 1885. *Corpul învăţătoresc.*

Scolar. Directiunea scoalei de fetiţe susţinute de reuniunea femeilor române din Sibiiu, aduce la cunoscinţa onoratului public, că esamenele anuale la această scoală se vor ţine Vineri 14/26 Iuniu, dela oarele 9—12 a. m. şi 3—5 p. m. şi roagă tot odată pe toţi amicii educaţiunei şi instrucţiunei sĕ binevoiască a participa la aceste esamene.

Sibiiu, 10/22 Iuniu 1885. *Directiunea.*

Varietăţi.

* (Postal.) Se deschid eoficiu postal în comuna Ghiriş — comitatul Turda-Arieş.

Condiţiuni: contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 300 fl. salariu 60 fl. pauşal de cancelarie, 200 fl. pauşal pentru pachetare şi 500 fl. pauşal pentru transport la gară.

Suplicile sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcţiunea de postă din Sibiiu.

* (Postal) la 26 Iuniu începênd se deschide oficiu de postă în comuna Barátos, comitatul Treiscaunelor şi va sta în comunicaţiune de toată ḑiua cu posta din Kovászna.

Va espeda epistole simple, asignaţiuni în preţ pănă la 200 fl.

Tot la acel timp se deschide oficiu de postă şi în comuna Lándor comitatul Alba inferioară şi va sta în comunicaţie de toată ḑiua cu oficiul de postă din Murĕş-Ludoş.

Cercul de activitate ca la cel din Barátos.

* (Ordinea esamenelor publice dela gimnasiul român gr. or. din Bradu cu finea anului scolasţic 1884/5.

Luni în 24 Iuniu st. vechiu Înainte de ameaḑi: 10—1 oară după ameaḑi classa a III-a normală din toate obiectele; după ameaḑi: 3—6 oare classa a IV-a normală din toate obiectele, învĕţătorii esaminători în ambele classe: Ioan German şi Petru Rimbaş.

Marţi în 25 Iuniu st. v. Înainte de ameaḑi: 8—12 oare classa I gimnasială. Latina prof. G. Părău; Geografia prof. V. Boneu; Matematica prof. C. Costin şi Maghiara prof. G. Părău. După ameaḑi: 3—6 oare classa a II a gimnasială Româna prof. S. Albu: Istoria universală (poporală orientale şi grecii) prof. V. Bonea şi Germana prof V. Bonea, dela 6—7 oare eserciţii gimnastice.

Miercuri în 26 Iuniu st. v. Înainte de ameaḑi: 8—12 oare classa a III-a gimnasială. Religiunea catechetul V. Damian; Geografia prof. V. Boneu; Fisica prof. St. Albu si Matematica prof. C. Costin; după ameaḑi: 3—6 oare classa a IV-a gimn. Latina, Matematica prof. C. Costin; Maghiara prof. G. Părău; Româna prof. St. Albu; Germana şi Istoria patriei prof. V. Boneu; 6—7 oare Cântul.

În 27 Iuniu după serviţiul divin cu rugăciune de mulţămită în biserica din loc se va încheia anul scolastic 1884/5 cu cetirea clasificaţiunilor şi împărţirea premielor în sala gimnasiului.

La acestea esamene, precum şi la festivitatea de încheierea anului scolastic are onoare Directiunea a invita pre toţi binevoitorii acestui gimnasiu.

Brad în 9 Iuniu, 1885.

Directiunea dela gimnasiul gr. or. român.
V. Damian,
director.

* (Scolar.) La scoalele noastre din Orĕştie se vor ţinea esamenele publice în 16 Iuniu a. c.

* *(Petrecere cu joc.)* Reuniunea de cântări **„Typografia“** va arangia Sâmbătă, 27 Iuniu nou a. c. o petrecere cu joc în pavilonul din grădina *„Hermann.“* Musica o va provedea capela militară a regimentului Nr. 82 de aici.

Începutul la 8 oare seara.

Preţul de intrare pentru domni 80 cr. pentru dame 40 cr.

Bilete de intrare se pot scoate Joi 25 Iuniu şi Vineri 26 Iuniu dela 3—6 după ameaḑi la librăria Drotleff, în celelalte oare la domnul W. Weber (tipografia Drotleff) şi Sâmbătă seara la cassă.

* (De ale timpului.) De vre-o trei ḑile ne plouă în continu, adese se varsă chiar ploi torenţiali, se vede ca şi în natură s'a întors lumea pe dos ca în celelalte afaceri din această ţeară.

* (În viaţa împĕratului german) 27 Maiu a fost o ḑi însemnată: la 27 Maiu au trecut 70 ani de când prinţul Wilhelm a fost confirmat în capela palatului Charlottenburg (la catolici se confirmă băeţii şi fetele când ajung în etatea pubertăţii.) Cu această ocasiune prinţul şi-a scris principiele sale de viaţă şi dorinţele sale, ce sunt foarte caracteristice pentru ideile şi simţemintele prinţului la etatea de 18 ani şi pe care bĕtrânul împerat le-a păstrat ca linie de conduită pănă în ḑiua de astăḑi.

„Nu voi uita, că principele este şi el om înaintea lui Dumneḑeu numai om şi are comun, cu cel mai de jos din popor, originea, slăbiciunea naturei umane şi toate trebuinţele ei; că legile, ce privesc pe alţii, sunt şi lui prescrise şi că el ca şi alţii, va fi judecat odată pentru purtarea sa. Mie trebue sĕ-m fie sfânt totul, ce caută sĕ fie sfânt omului. Voiu remânea fidel credinţei crestinilor, pe care o confesez, o voiu onora totdeauna şi voiu căuta sĕ-mi încălḑesc inima tot mai mult pentru dênsa. Posiţia mea de prinţ nu me va oprì de a fi umilit înaintea Dumneḑeului meu. Pentru tot binele de care am parte, voiu privì cu recunostinţă spre Dumneḑeu şi la toate nenorocirile ce m'ar isbì, me voiu supune lui Dumneḑeu, fiind firm convins, că pretutindeni are în vedere numai binele meu. Înainte de toate me voiu ferì de ori ce, care m'ar înjosì ca om; ca prinţ m'aş înjosì şi mai mult. Sciu ce datorez onoarei adevĕrate ca om şi ca prinţ. Nici odată nu-mi voiu căuta onoarea în lucruri, în care o poate găsi numai amăgirea.

Forţele mele sunt ale lumii ale patriei. De aceea necontenit voiu lucra în cercul menit mie, îmi voiu întrebuinţa timpul cât mai folositoriu şi voiu face atâta bine cât va fi în puterile mele. Voiu păstra şi hrănì în mine o bunăvoinţă sinceră şi cordială cătră toţi oamenii şi cătră cei mai mici — căci toţi sunt fraţii mei. Demnitatea mea princiară nu me va face se me cred mai superior, nici se apăs pe cineva prin autoritatea mea de prinţ şi unde va trebuì sĕ cer ceva dela alţii, me voiu arăta condescedent şi afabil şi pe cât voiu putea voiu căuta sĕ le înlesnesc îndeplinirea datoriei. Ţin mult mai mult de a fi iubit, de cât temut sau a avea numai o autoritate princiară. Datoriilor serviciului voiu urma cu mare punctualitate şi pe inferiori îi voiu îndemna serios la datorie, dar îi voiu tracta cu bunătate. Ori-ce ḑi o voiu începe gândindu-me la Dumneḑeu şi la datoriile mele şi în fie-ce ḑi me voiu cerceta asupra modului cum am întrebuinţat ḑiua trecută. Pe oameni stricaţi şi linguşitori îi voiu respinge dela mine; cei mai buni, mai drepţi şi mai sinceri îmi vor fi cei mai iubiţi…“ „Rĕsb.“

* (Intermeḑi la înmormêntarea lui Victor Hugo.) Din Paris se scrie: Raportul poliţiei asupra accidenţelor întêmplate la înmormêntarea lui Victor Hugo spune între altele, că în acea ḑi s'a născut un nou cetăţean francez în mijlocul învălmăşelii lumii de pe stradă. Muma, o lucrătoare deşì era însărcinată, nu s'a putut stĕpânì de a nu merge sĕ admire cele ce erau de vĕḑut. Ea venise de cu ḑiuă în colţul bulevardului St. Germain, unde a rĕmas, deşì era mare învălmăşeală, până ce a născut. Băiatul născut e sdravăn şi se înţelege că a fost botezat cu numele Victor.

Câţi-va industriali şireţi au pus scări la arbori invitând pe public, ca pentru mica sumă de ḑece bani sĕ se servească de scări spre a se urca în copaci şi a privì mai bine. Mulţi au urmat invitării şi s'au aşeḑat pe crăcile copacilor. Când însĕ erau sĕ se dea jos, scările trebuiră plătite de astădată cu doi franci de persoană. Anteprenorii încassau banii apoi puneau scara. Mulţi s'au dat jos şi fără scară, dar mulţi au plătit de frică sĕ nu cadă sau sĕşi rupă ceva. „Rĕsb.“

* (Medicul Sultanului în pericol de moarte. Se scrie din Constantinopol: Mavrogheni-paşa senator şi medic a Sultanului, plecase în trăsură sĕ visiteze pe primuministru Aarifi-paşa la Bebec. Pe drum, se duce pe malu mări, caii se spărie şi apucă câmpi; vizitiu cade de pe capră; caii fug tot mai tare şi în tot momentul trăsura putea sĕ se ducă în mare. Camerierul medicului e aruncat deja în apă; Mavrogheni care nu-şi perde cumpĕtul, vede că nu e altă scăpare de cât se sară însuşi în mare. Aşa şi face. Dimpreună cu servitoriu iase la mal înotând, apoi se duce pe jos la palatul ministrului, unde mai întâiu îşi schimbă hainele, apoi cu linisce deplină povestesce cele păţite. „Rĕsb.“

Loterie.

Mercuri în 24 Iuniu n. 1885.

Sibiiu: **36 44 77 40 63**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Iuniu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.30	99.95
Renta ung. de hârtie	92.90	92 95
Acţiuni de bancă de credit ung.	287.50	288 —
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101.25	101.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.—	97 50
Sorţi ungureşti cu premii	116.60	116.50
Sorţi de regularea Tisei	118.80	119.—
Renta de aur austriacă	107.90	108.—
Acţiuni de bancă austro-ung	858.—	860.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5 86	5.85
Napoleon	9.85	9.85
100 marce nemţeşti	60 95	60 95
London (pe poliţă de trei luni)	124.25	124.30

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 64. Sibiiu, Sâmbătă 15/27 Iuniu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 14 Iuniu, 1885

Scoala este oglinda, în care se poate vedea adevĕrata vieață sufletească a unei națiuni.

Sunt uriașe progresele făcute de bĕtrâna Europa în secolul nostru. Ca soare binefăcĕtoriu s'a pornit mișcarea culturală dela apus, și puternicele ei raze au străbătut pretutindinea, vărsând cu imbelșugare lumină și cultură.

Popoarele țerilor apropiate de orient și-au scuturat și ele lanțurile robiei, și întinerite au îmbrățișat lumina, nisuind a se avênta și ele pe urma popoarelor culte dela apus.

Cu nespusă însuflețire a salutat poporul român era luminei, care i-a redat libertatea, și din toate puterile s'a pus pe lucru, spre a ajunge în cultură pre popoarele, cari de mult se bucurau de raḑele luminei.

37 de ani a lucrat poporul nostru la întemeierea culturei sale, 37 de ani s'a luptat el cu neajunsurile interne și cu delăturarea pedecilor, ce i le pun în mersul desvoltărei culturale vrășmașii lui seculari.

În mĕsura cu care crescea insuflețirea românului pentru cultură cresceau și pedecile, cu cari se intenționa oprirea regulată a mersului lui, și astăḑi aceste pedeci atât sunt de varii, atât sunt de mari, încât mulți dintre noi și au perdut speranța în isbênda causei noastre.

Sunt multe și varii pedecile ce ni se pun în cale. Sĕrăcia poporului nostru cresce pe ḑi ce merge în proporțiuni înfricoșate, și paralel cu ea se înmulțesc mĕsurile drastice, luate spre a ne împedeca în progres.

Sub asemenea condițiuni de vieață inima românului trebue sĕ crească la vederea mĕsurilor luate de fruntașii neamului nostru spre a zidì o cetățue deocamdată micuță, între zidurile căreia fiicele poporului nostru sĕ-și primească educațiunea și instrucțiunea după necesitățile și geniul națiunei noastre.

Va fi scutită această cetățue de vênturile ghețoase ale curentului stricăcios de aḑi, care din scoală vrea sĕ facă lazareth de invaliḑi pentru curente politice; va fi scutită de tendențe confesionale, va fi scutită de crescere streină firei și condițiunilor naturale ale poporului nostru. Fiitoarele mame române vor primì educațiunea și instrucțiunea în limba poporului nostru, vor perfecționa și îmbogățì cunoscințele aduse de acasă, le vor păstra cu sfințenie fundamentul solid moral, și astfel vom avea perfecționată iubirea de neam, alipirea la datinile străbune, vom avea lucrat de mâna măestrului diamantul cel scump al femeei române, inimă românească, curată de ocară, și îmbogățită cu cunoscințele necesarie pentru ulterioara noastră desvoltare națională.

Educațiunea face minuni, și mai cu seamă poporul nostru inteligent dela natură și primitoriu de cultură, a stors admirațiunea streinilor, de câte-ori i s'a dat ocasiune, sĕ-și validiteze darurile, cu cari l'a îmbogățit buna natură.

În lipsă de scoli proprii poporul nostru și-a luat refugiu la cele streine, și acolo el s'a luptat duplu. Trebuia sĕ învingă greutățile impreunate cu studiul, preste aceasta sĕ se lupte cu procurarea celor necesarie pentru esistență, și ca coroană a acestor greutăți el trebuia sĕ-și însușească o limbă streină firei lui, ca cu ajutoriul ei sĕ poată face studii.

Unii dintre noi au făcut chiar începutul la scoală streină. Puținii cari ne-am bucurat de scoale în satul în care ne-am născut, scim cu ce greutăți ne am luptat, până am putut sĕ ne validităm în limba streină cunoscințele câscigate în satul, unde ne-am născut.

Scoalele medii cei mai mulți le-am făcut la streini, universitatea fără esceptiune toți la streini.

Eșiți din scoalele medii, aveam în oare care mĕsură cunoscințele, ce se recer spre a putea continua cu studiul la universitate.

Streini eram însĕ, streini cu desĕvêrșire de firea poporului nostru. Limba o cunosceam, nu sciam însĕ nimica despre literatura românească, nu despre istoria noastră, cu un cuvênt crescerea în institute streine ne-a rupt dela trunchiul națiunei noastre.

Sĕ nu se creadă că esagerăm: La universitățile streine pretutindenea erau înființate reuniuni, și în acestea tinerii români se renăsceau, și prin ele ei se redau din nou poporului român. Așa în Viena societatea „România Jună,“ în Pesta societatea „Petru Maior“ în Cluș „Julia.“

Bărbații eșiți din scoale în cele din urmă douĕ decenii ne vor da drept, și mai ales annalele „României June“ multe date ne vor pune la disposiție, când va fi sĕ se scrie istoria desvoltărei noastre culturale de pe la 1865 începênd.

O seamă de tineri din Transilvania și Ungaria, aproape mai toți cei din Bucovina erau streini în literatura, streini în istoria noastră. Unii nici vorbì nu puteau românesce; și la terminarea studiului universitar ei erau cei mai înfocați români; astăḑi cei mai mulți din ei sunt apostolii limbei și ai literaturei noastre.

Educațiunea ficelor poporului nostru sta și mai rĕu, și ea rĕu stă până în ḑilele noastre.

Ce crescere națională română vor fi dând scoalele streine, încât vor fi mănăstirile de călugărițe chemate și autorisate a-și cresce elevele lor în spiritul poporului român, în religiunea lor străbună, și pregătite pentru vieața socială, ce le asteaptă în sinul poporului nostru, noi nu vom cerca. Multe sunt causele cari ne opresc a face această cercare, mai pre sus de toate nu voim sĕ stricăm inima mamelor, cari poate pre când scriem noi acestea, cu lacrimi în ochi 'și strîng în brațe pre odorul lor cel scump, care de un an de ḑile a stat închis între zidurile mănăstirilor, privind în persoana materei Angelina, sau Eufrosina, pre nisce ființe supranaturale, consacrate rugăciunei și vieței contemplative.

E tristă icoana scoalei noastre naționale și prospectele pentru viitoriu și mai triste.

Esistența scoalelor noastre poporale se ve de a fi cestiune de timp numai, cele medii Dumneḑeu scie cu câte greutăți și luptă, despre scoale superioare naționale nici a visa nu ne este posibil.

Ca rază de lumină binefăcĕtoare lucesce scoala de fetițe cu internat, pre care ni-o pune în vedere

FOIȚA.

Societatea geografică română fundată la 15 Iuniu 1875.

Raportul

dlui George I. Lahovari, secretar general al societății, cetit în Adunarea generală din 10/22 Februariu 1885.

Sire! Onorabili colegi!

Astă seară pentru a opta oară ne adunăm în această incintă ca sĕ înaugurăm în ședința publică lucrările adunării generale a societății noastre geografice, avênd distinsa onoare a fi presidați și de astădată ca în totdeauna de augustul nostru președinte și protector.

Conformându-ne dar prescripțiunilor statutelor noastre, avem îndatorirea a preceda seria conferințelor anunțate prin o dare de seamă amănunțită a activității comitetului și biroului societății noastre pe anul espirat, și fiind-că pe de o parte societatea geografică română împlinesce preste câte-va luni ḑece ani dela fundarea ei, ear pe de alta și comitetul și biroul societății au ajuns la terminul de trei ani, pentru care au fost ales, sĕ ne fie permis ca cu ocasia acestei dări de seamă anuală, sĕ aruncăm o ochire repede asupra modestelor resultate obținute de societatea noastră în cursul acestor ḑece ani trecuți. — Această scurtă recapitulare ne va servì totodată drept rĕspuns la acei care, în necunoscință de causă negreșit, ne fac întrebarea care este scopul acestei societăți și care sunt resultatele, la care am ajuns până acum? Rĕspunsul nostru la prima întrebare este foarte simplu: scopul pe care urmăresce Societatea geografică română, este înscris în statutele noastre și este identic, deși în proporțiuni negreșit mai modeste, cu cel urmărit de cele o sută și mai bine de societăți geografice împrăsciate pe toată suprafața globului pămêntesc.

Am căutat prin toate mijloacele, prin conferințe ținute aici, prin premiuri bănesci și onorifice, prin memorii publicate a rĕspândì în țeară gustul pentru studiul geografiei și este netăgăduit că, dela înființarea societății geografice române, studiul geografiei a făcut progresse simțitoare în țara noastră; este destul a ve reamintì, că astăḑi mai nu esistă județ care sĕ nu aibă geografia sa specială. În anul trecut Dv. a-ți premiat manualul de geografie elaborat de colegul nostru, dl profesor N. Mihailescu, manual care astăḑi este întrodus în toate scoalele primare.

Asemenea cartografia a făcut progrese la noi în decursul acestui deceniu, afară de lucrările statului nostru major asupra Moldovei și Dobrogei, care încă nu sunt date publicității, colegul nostru dl Socec n'a încetat un moment de a se ocupa de această questie și ca o nouă dovadă a neobositei dsale stăruințe în această ramură, avem acì harta murală a Europii lucrată în românesce după originalul lui Handtke, și preste puțin timp are sĕ fie urmată și de celelalte continente în acelaș format și dimensiuni.

Concursurile anuale de geografie înființate de Dv. acum doi ani, nu puțin a contribuit a face sĕ se nască o emulațiune salutară nu numai între scolari, dar cee ce este și mai îmbucurător, chiar între domnii profesori de geografie. Avem acì o colecțiune de hârti prelucrate de către elevii care a luat parte la ultimul concurs și din ele se putea vedea progresul ce a făcut învățĕmêntul geografiei în scoalele noastre.

Conferințele ținute aici, sunt acum câți-va ani de dnii Grig. Stefănescu, Bottea și Drăghiceanu asupra lignitului dela Bahna au îndemnat pe guvern sĕ întreprinḑă esploatarea acestui bogat basin de cărbuni, care în curênd va devenì un isvor de avuție pentru țara noastră.

Ar fi de dorit ca un asemenea studiu sĕ se facă și la Cajuți lângă Adjud, unde se află deposite de lignit și chiar de cărbuni de pămênt. Și în adevĕr găsim în Buletinul Institutului Geologic din Viena (Nr. 14 din Septembre 1884) un studiu amănunțit asupra lignitului dela Cajuți de dl Dr. E

Associaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român.

În numĕrul trecut am publicat proiectul de statut al acestei scoale.

Ne mărginim deocamdată la atâta, şi vom revenì, căci importanţa lucrului merită consideraţiunea pressei.

Revista politică.

Trei cestiuni preocupă de present pressa maghiară. Cestiunea ajutoriului de stat a bisericei noastre, reuniunea de maghiarisare din Cluş, cu formarea de sucursale prin provinciă, şi convenţiunea comercială cu România.

Toate trei aceste cestiuni ne ating pe noi de aproape. Am şi reflectat din destul asupra lor, de aceea le amintim numai la locul acesta, ca sĕ se scie cu ce se ocupă pressa patriotică la noi.

Fie-care om scrie după gradul seu de cultură considerând şi publicul pentru care scrie. Urbanitatea şi eleganţa la scriere sunt însuşiri pur individuale. De aceea când scrie cineva nespălat şi înjură pe altul fără cruţarea simţului de ruşine a publicului, respunderea morală cade asupra celui ce scrie.

Sub această rubrică vin a fi amintiţi scriitorii de articole dela ḑiarul „Ellenzék“ din Cluş.

Dacă considerăm că sunt oameni, cari scriu nespălat, şi cetitori, cari se delectează la cetirea de asemenea producte literarie, atunci tare trebue sĕ fie decăḑut publicul maghiar, care produce asemenea scriitori, şi cetesce cu plăcere productele lor.

Cea mai proaspĕtă bravură în încercare de stil nepeptănat este un articol al numitului ḑiar,

În acest articol preoţii nostri sunt zugrăviţi ca şi nisce cerşitori şi lupi flămânḑi. Ajutoriul de stat este colacul, după care înainte de a murì de foame preotul trebue sĕ cerşească. În acest cas biserica dupa principiele evangelice nu poate vorbì contra noului mod de împărţire, căci în cas de supremă necesitase omul poate şi fura, numai sĕ nu moară de foame.

E minunată logica celor dela „Ellenzék,“ şi precând ei ne trimit pre noi cesti dela pressa română în casa nebunilor, noi tragem la îndoială funcţionarea normală a sistemului lor cerebrar.

Convenţiunea cu România încă preocupă pressa dela noi Unele organe opposiţionale ridică fel de fel de incriminări la adresa guvernului român cu scopul de a zădărnicì încheerea unei convenţii. Cele guvernamentale observă mai multă sau mai puţină reservă. In special guvernamentalele din Cluş după ce dăscălesc pre şovinistii români dela noi şi de dincolo, ajung la mărturisirea, că ele vor fi în asteptare spre a nu influinţa cu părerile lor. Vor fi însĕ neobosite în adunarea de date privitoare la acestă causă, ca apoi la timpul seu se poată păşì cu toată resoluţiunea.

Ḑiarele clericale în anii din urmă cu nespusă vehemenţă au început a purta lupta cu statul pentru recâstigarea împĕrăţiei lumesci a papei. Provocarea n'a rĕmas fără resultat, căci guvernele lumesci nu cu mai puţină stricteţă 'şi apără posiţiunea.

Acest rĕsboiu în pressă nu convine politicei scaunului papal, şi Leo XIII. în o enciclică a condamnat ţinuta provocatorică a acestor ḑiare. Energica şi resoluta păşire a papei este mult comentată de pressă. Se vede că şi biserica catolică începe a se acomoda împregiurărilor.

Dacă biserica catolică se plânge contra pressei ultramontane, care prin necontenitele provocări mai mult strică decât folosesce causei, cu mai multă îndreptăţire se poate plânge biserica noastră asupra unei însemnate părţi a pressei române, care în critica situaţiune a bisericei noastre simulează durere, şi loviud cu cale şi fără cale când în autorităţile noastre bisericesci, când în guvern, produc pentru noi o situaţiune de tot neplăcută. Şi noue ne vine a ḑice cu papa dela Roma; daţi bună pace bisericei noastre, şi nu o folosiţi de armă pentru luptele politice. Dumneḑeu va lumina pre cei chemaţi a ne apĕra de rĕu, ear voi cu provocările făcute cu plan şi făţărnicie numai ne îngreunaţi situaţiunea.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Kistur, comitatul Hinyidorei, 26 Iuniu. Onorat domn Redactor*) În foie dumnya-vostre „Telegraful Roman“ Nr. 63 din 13/25 Iuniu eşit o corespondenţă din Biscaria (Dédács) în care domnu porintye Sinka Miklós scrie, che tot, ce scris gazeturile nostre unguresti despre scola de stat din Piski, iestye minciuna, pentru-che acolo umblă numai 64 de copii rumunyesti. Apoi dice che si acestia pentru ahela umble, che organele administratyive cu intenţiunye nu execută pedepsele.

Me mir, dl Redactor, cum vinye acum dl porintye Sinka Miklòs şi se punye acuma iel decotro pedure, şi vre sĕ se arete inaintea naţie rumunyască prin gazeturi de rumun mare şi pastor bun a turmei lui.

Noroc che dl porintye Sinka arate cu numele pe toţi copii rumunyeşti care umble la scola de stat din Piski; che de aici tot omu cu mintye potye vedea che din cei 64 copii, 35 sunt din Biscaria (Dédács) şi 5 din Sculesti (Sárfalva), unde chiar domnu porintye Sinka iestye popa.

Se spuie domnu porintye drept, cum se cadye de unde vinye ahesta lucru? Iestye la Biscaria cu filia Sculeşti scoala rumunyască, vori nu iestye? Şi dice nu iestye?

Dache domnu porintye punye vină pe alţii, care ca tyisturi de omenie fac datoria lor, apoi io trebe se zic, che arată aşchia în ochii altora. Se spunyem drept cum se cadye, se nu celuim lumia. În Biscaria-Sculesti se ţinye scola rumunyasca într'o casa luată cu házbir dela un fost iobagiu. Tot omu potye inchipuì, ce fely de scolă ahesta. În scola iestye o masă, un scaun, o tablă de scris cu creta şi pentru **79** de copii datori se umble la scolă sunt **trei laviţe**. Invaţator chind fost, chind nu fost, nu chepetat plată.

Despre asta domnul inspector Réthi al nost tot facut arĕtare la Venerat consistoriu din Sibiiu, şi Venerat consistoriu tot poruncit la domnu protopop, şi domnu protopop la domnu porintye Sinka se puie în rênduiale scoala şi în anul 1882 şi în 1883 şi în 1884 şi 1885; ba chiar şi Escelenţia Sa Domnul Metropolit a scris la inspectoru nostru domnu Réthi despre scola asta — şi cinye nu ascultat, cinye nu făcut nyimic? Domnul porintye Sinka Miklós! Cinye de vine che noi trebe se luăm lucru aşa, che în Biscaria nu iestye scola nyeunyită? Nu aheia, care n'a asculta poronca dela mai marii lor?

Ei, da domnu porintye Sinka Miklós nu spunye în gazeturi, che dumnialui tot umblat pe la toţi domnyi nostri se puie pe domnialui catichet la scoala de stat din Piski cu plată de 300 floreni. Domni nosti fegheduit, che punye catichet pe domnu porintye Sinka chind fi mulţi copii nyeunyiţi la scola din Piski, şi apoi s'ar da şi plată. Apoi domnu porintye o lucrat cu scola rúmunyasca din Biscaria aşa, che mai toţi copii rumuni din Piski sunt din Biscaria — Şculeşti.

Dache domnu porintye vre se puie vina pe alţii, apoi se tegaduiască tote aceste, io stau totdeauna faţă la vor-ce judecători pentru aceste, şi le voi adeverì cu acte dirigatoresci.

*Villa Ferencz.**)

Mediaş, 10 Iunie 1885 st. v. Cercularul onor. domn protopresbiter I. Droc ddto Mercurea 23 Maiu a. c. ad Nr. 2086 ne arată, că noi românii din protopopiatul gr. or. al Mediaşului ne apropiăm de ḑiua care o dorim de vre o 24—25 ani de ḑiua a 20-a a l. c. în care sĕ se facă alegerea de protopresbiter.

Mult am aşteptat această ḑi şi cu dor, nu atât pentru a cunoasce persoana fiitoriului protopresbiter, cât a vedea legea împlinită şi tractul definitiv organisat. Mai puţin ne interesează că fi va Petru sau Pavel apostolul trimis; de aceea nici nu întrebăm că cine sunt concurenţii: credem, ba suntem de convingere, că vor fi concurat şi vor fi admişi la concurs numai bărbaţi cualificaţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc-scolar şi fundaţional.

De aceea scopul acestor şiruri nu e altul decât a face cunoscut fiitorului protopresbiter în câtva locul unde vine, ce află, care e durerea noastră, care neajunsul cel mai însemnat, la ce resplată poate spera după munca sa şi care e ferbintea noastră dorinţă.

Fiindcă — după cum credem — fiitorul protopresbiter cunoasce deja Mediaşul, credem că e de prisos a spune, că Mediaşul e un orăşel situat pe malul stîng al Târnavii mari încongiurat de câmp mănos de tot soiul de bucate mai ales vin bun; că internul seu de un timp încoace cu paşi repeḑi înăintează spre înflorire; că clima şi apa e foarte sănătoasă şi scumpete mare nu domnesce, că e de trăit în Mediaş. Locuitori sunt preste 6 mii, din cari sunt români preste 2 mii, ear din acestia jumĕtate de confesiunea gr. or. Ca sĕ numeri bărbaţi români inteligenţi, nu ai lipsă de toate degetele dela o mână; starea materială a românilor e bunişoară, moralitatea îndestulitoare. Cum am ḑis: e de trăit în Mediaş.

Satele şi opidele din giurul Mediaşului sunt locuite în mare parte de sasi şi români; românii mai preste tot locul înpărţiţi confesionaliter.

Sunt sărăcuţe lăḑile comunelor noastre bisericesci.

---

*) Am primit această corespondenţă abia aḑi la 8 oare, şi o publicăm pentru interesul cel mare dovedit de domnul Villa Ferencz faţă cu adevĕrul. Redacţiunea.

*) Me rog şi io de celelalte gazeturi românesci se publice şi acesta clarificare.

Tietze*.) În acest articol, D. Tietze ne spune că în trecutele luni Iunie şi Iulie (1884) a făcut o escursiune la Cajuţi lângă Adjud pe apa Trotuşului şi cá atât în valea Cajuţului, cât şi mai sus la muntele *Ursoaea* şi la *Pârîul-Sec* a găsit gisemente de lignit şi chiar de cărbuni de pămênt. — Mai departe d-sa arată că făcênd, imprenă cu dl Baron de Foullon, analisa chimică a acestor cărbuni, a obţinut următoarele resultate:

Pentru cei dela Ursoaea: 27,65 procent apă şi 20,90 procent cenuşă.

Pre când cei dela Pârîul-Sec au dat numai 24,70 procent apă şi 28, 25 procent cenuşă; ear puterea colerică este:

Pentru cărbunii dela Ursoaea de 1568, pe când pentru cei dela Pârîul-Sec este de 2053.

Dl. Tietze termină articolul seu îndemnând pe Administraţia căilor noastre ferate a utilisa acesti cărbuni spre a înlocuì, cel puţin parţial, întrebuinţarea lemnelor pentru încălḑirea locomotivelor. Vom publica în cel mai apropiat Nr. al Buletinului nostru, traducerea *in extenso* al acestui interesant studiu.

Mai departe societatea noastră a căutat a face cunoscută România pănă în cele mai depărtate ţĕri ale lumii, şi astfel ne-am pus în corespondenţă şi în schimbări reciproce de publicaţiuni cu toate societăţile geografice esistente. Însemnatele lucrări ale colegilor nostri, Dnii Em. Cretzulescu, Aurelian şi alţii, publicate în buletinele societăţii au făcut ca ţeara noastră sĕ fie mai bine cunoscută în streinătate şi putem găsì astăḑi mai în toate publicaţiile streine dări de seamă despre România şi despre lucrările societăţii noastre. Conferenţiari ilustri ca Dni Baron d'Avril şi colonel Debize au ţinut în şedinţele societăţilor geografice din Paris şi din Lyon conferinţe asupra României. Am primit şi primim continu cereri de deslușiri şi de amănunte geografice şi statistice asupra ţĕrii noastre din toate părţile lumii — Chiar sĕptĕmâna trecută am primit buletinul societăţi geografice din *Tokio* (sau, cum se ḑicea mai nainte din *Jeddo.)* Cred că pentru prima oară marele imperiu al Japonului corespunde direct cu micul regat român. Buletinele pornite din Tokio la 2 Ianuarie au sosit în Bucuresci la 16 Februarie, mai puţin de 6 sĕptĕmâni din Japonia în România. — Aceste buletine sunt tipărite cu multă îngrigire, după cum puteţi vedea şi ilustrate cu hărţi foarte bine lucrate. Ele cuprind pe lângă procesele-verbale ale societăţii, descrieri de călătorii şi memorii asupra Chinei, Siam, Corea, Insula Formosa, imperiul Rusiei, etc., ele mai coprind şi lista de cărţile primite de societatea geografică japoneză, între care figureaḑă negreşit şi buletinele noastre. Din nenorocire, afară de titlul după coperta esterioară, care este tradus şi în englezesce, întregul buletin este tipărit în limba şi cu caractere japoneze. Sper că preste puţin va apărè în aceste buletine o notiţă detailată asupra României.

Societatea noastră a publicat în anii din urmă buletinele sale regulat pe fie-care an şi astăḑi avem o colecţie, coprinḑênd preste 100 de coale de tipar, ilustrată cu hărţi, planuri şi schiţe.

Societatea a mai adunat în acest timp un material bogat pentru publicarea unui dicţionar comunal, pentru care onor. nostru vice-preşedinte, dl general George Manu a înfiinţat un premiu de una mie lei. Pe cât sciu se mai lucrează la un dicţionar geografic şi istoric al României a cărui imprimare credem că va putea începe în viitorul Nr. al buletinului societăţii.

Negreşit că s'ar fi putut cere mai mult dela activitatea societăţii, dar trebue ţinut în socoteală că în acest interval de ḑece ani, am avut un rĕsboiu care a ţinut doi ani şi care aparalisat pentru mai mult timp lucrările pacînice ale societăţii noastre; am fost siliţi atunci sĕ facem cu toţi *Geografia practică* şi ilustrul nostru preşedinte şi protector a trebuit sĕ traseze *harta României independinte* cu vîrful săbiei sale învingătoare *(aplause)*.

(Va urma.)

---

*) Über ein Kohlenvorkommen bei Kajutz in der Moldau, von Dr. E. Tietze.

Românii de confesiunea gr. or. din Mediaş — cu regret mărturisesc — sunt sfăşiaţi în doue partide, una inpunătoare prin numerul ei, cealaltă puternică sub influinţa conducĕtoriului ei. Credem însĕ că o bună înţelegere întră fiitorul protopresbiter şi parochul de presinte va pune capĕt acestei calamităţi cu atât mai curênd de oarece cearta se învîrte numai în giurul lânei caprine.

Ce e drept, parochianii gr. or. ai Mediaşului sunt lipsiţi de beneficiul altor comune bisericesci întru acea, că la alegerea de paroch al lor concurg 48 persoane, dintre cari numai 4 sunt Medieşeni. Fiitorul protopresbiter va fi tot odată şi paroch aici şi deocamdată va trage jumĕtate din venitele parochiaii. E drept dar nu dreptate; ce au de a face Medeşenii? se vor supune legilor mai înalte. Cum am ḑis o înţelegere bună între fiitorul protopresbiter şi parochul de presinte va curma şi această calamitate cu atât mai vîrtos cu cât o jumetate din venitele parochiei de clasa III-a de aici nu merită a susţinea şi nutrì mai de parte discordia daunătoare ambelor părţi.

Protopresbiteratul gr. or. al Mediaşului e — poate — cel mai mic din întreaga archidiecesă; avere propriă are foarte puţină, fondul tractuale acum începe a prinde subţire rădăcină şi trebue adăpat şi curăţit de coangele smaroţiane cu tot adinsul dacă voim a privì la prosperarea lui.

Mai avem fondul Andreian, fundaţiunea Sofiei Vasilie Aron, dar fructele acestora sunt pentru alte scopuri, nu pentru înbunătăţirea stării materiali a protopresbiterului.

De venite multe din procese divorţiali sĕ ne păzască Dumneḑeu; din contră urăm protopresbiterului numeroase „tacse dela cununii.“

Dietele dela visitaţiuni canonice 5 fl. dela biserică materă, 3 fl. dela biserică filiă, dau la an o prea mică sumă, fiindcă puţine comune bisericesci aparţin acestui protopresbiterat. Şi precum am ḑis: visteriile comunelor bisericesci sunt deşerte mai deplin.

Regret din toată inima, că trebue sĕ desanimez pre fiitoriul protopresbiter în câtva asigurêndu-l că leafa prescrisă de lege s'a urcat numai fiind trasă ca de pĕr.

Nu e mult deci ce-i promitem, la puţine venite poate sĕ-şi nutrească speranţa.

Acuşi se împlinesc douĕ decenii de când am început a lamenta, a ne plânge că suferinţele sunt tot mai simţibile şi sarcinile tot mai grele — acuşi covîrşitoare. — Ieremiada a înmugurit şi stă în floare desvoltată deja. Multe sunt neajunsurile noastre, multe dorinţele. — Ca sĕ nu vină însĕ onoratul cetitoriu a acestor şiruri la idea sinistră şi opusă posei care o avem, ne vom mărginì a spune pre scurt ce asceptăm noi dela fiitoriul nostru protopresbiter. Ante de această însĕ suntem siliţi ai mai face cunoscut eventual ai aduce aminte că preoţimea noastră în cea mai mare parte nu stă în privinţa intelectuală la culmea dorită; aceasta împregiurare trebue delăturată şi va fi o sarcină grea pentru fiitoriul protopresbiter, care pentru scuturarea ei va trebuì a da ocasiune preoţilor a lua d. e. mai adese-ori parte la sinoade protopopesci, la şedinţe a scaunului protopopesc, la investigaţiuni în cause divorţiali, prin cari ocasiuni se vor deda la ducerea protocoalelor, la conducerea şedinţelor în sinoadele şi comitetele parochiali şi a-şi purta cu acurateţă şi în mod corespunḑĕtoriu agendele oficiului parochial etc. etc.

Dela fiitoriul nostru protopresbiter asteptăm, ca sĕ locuească în Mediaş în mijlocul nostru, cu familia dacă are.

Asteptăm ca el sĕ fie un fidel referinte, raportor între vener. Consistoriu şi protopopiani, sĕ-şi împlinească datorinţele faţă de organele bisericesci superioare cu acurateţă şi punctualitate, fără interes şi reservă egoistică.

Asteptăm ca sĕ fie bărbat cu simţiri curate faţă de naţiunea română.

Pretindem ca afacerile sale private sĕ le subordineze celor generali ale bisericei şi naţiunei: binele bisericei, scoalei şi al fundaţiunilor sĕ-i fie mai aproape de inimă ca chiar a familiei sale, mai aproape de cât vaḑa vană.

Întrunind fiitoriul nostru protopresbiter atari însuşiri, va fi asigurat de iubirea şi stima tuturora. Ear noi îi vom cere dela Dumneḑeu un şir lung de ani de vieaţă şi de aceea ca nu mâne poimâne se stăm ear în ajunul unei alegeri de protopresbiter.

În fine îmi permit a asigura pre mult onoratul comisar şi protopresbiter I. Droc că onorabila misiune o va împlinì cu plăcere fiind-că nu numai cei 48 alegĕtori, ci toţi românii din acest ţinut sunt oameni pacinici şi iubitori de ordine.

Un alegĕtoriu.

De lângă Hirtibaciu în 12 Iuniu v. 1885. Mult stimate dle Redactor! În Nr. 60 al ḑiarului ce redigiaţi „Telegraful Român“ a-ţi binevoit a publica o corespondenţă a părintelui Ioachim Părĕu din Agnita, în care respectivul preot, basat pre cuvintele Eclesiastului cap 3 v. 3 vrea sĕ arăte: că, e timp de zidit, şi timp de dărîmat, reducêndu le acelea la noi cei din protopopiatul Agnitei; apoi după multă desbatere în dreapta şi în stânga, încheie cu espressa dorinţă: că, e timpul ca din iu biro curată purceḑînd sĕ dărâmăm discordia, pisma, ura, şi interesul particular, sĕ zidim prin concordiă, sĕ ne înţelegem frăţesce la planul zidirei căutându-ne pre bărbatul doririlor, (se înţelege de fiitoriu protopresbiter).

De oare ce şi eu apartin tractului protopresbiteral al Agnitei cătră care'şi adreseaza dênsul cuvintele de admoniare din aceea corespondinţă, n'am putut sĕ o trec cu vederea, spre a fi acceptată de public ca bani buni, în întreg cuprinsul ei, fără a'mi face reflecsiunile ce me simţ datoriu şi anume:

Nu me pot pricepe pre ce-şi basează p. Ioachim Părĕu esperinţele sale că ar esista vre o pismă sau interes particular la indiviḑii din acest tract, faţă cu alegerea unui fiitoriu protopresbiter.

Se vede că d-sa confundă interesele particulare, ura sau pisma ce ar esista poate între singuraticii indiviḑi, pentru cause private, cu interesul general al acestui tract la fiitoarea alegere.

Presumtiva ură sau pismă ce susţine p. I. Părĕu că ar esista în acest tract poate sĕ-şi aibă de basă esperinţa lui privată, cu unul sau altul din membri sinodului protopopesc căruia nu i-ar fi convenit persoana recomandată de dênsul ca fiitoriu protopresbiter în acest tract, ceea ce după a mea părere nu este nici ură nici pismă.

Nu pot consimţì cu p. I. Părĕu că în acest tract ar esista între preoţi sau mireni, sau mai concret ḑis între membri sinodului protopopesc ordinari şi estraordinari, între preoţi şi mireni ură, pismă, discordiă sau interes particular, pentru alegerea unui protopresbiter definitiv, fără sciu şi cred că toţi membrii sinodului nostru protopopesc ţintesc spre acelaşi scop de a alege în fruntea acestui tract pre cel mai vrednic dintre toţi candidaţii cei vom avea.

Cumcă nu esistă nici o ură sau interes particular faţă cu alegerea unui protopresbiter în acest tract, sĕ mai poate proba şi cu aceea, că membri sinodului nu sciu încă cari vor fi candidaţii la acel post, fiind-că nici concursul nu s'au publicat; mai departe membrii sinodului nostru protopopesc n'au venit până acum la nici o consultare prealabilă pentru alegerea de protopresbiter, ne fiind încă timpul; întêmplându-se aceasta, atunci numai s'ar potea p. I. Parĕu convinge dacă membrii sinodului sciind pre candidaţi, ar preferì pre unul debil faţă cu altul mai vrednic, din ură, pizmă sau interes particular.

Dacă ar şi venì treaba la o astfel de preconsultare şi nu s'ar unì toţi membrii asupra unui condidat aceasta încă nu se poate timbra de ură, pismă discordie sau interes particular, fără numai de o diverginţă de opiniuni.

Eu cred că fiecare va fi atuncea pătruns de însĕmnătatea actului pentru alegerea unui protopresbiter definitiv în acest tract şi va inclina către acea persoană pre care va crede-o mai vrednică în fruntea tractului, şi va avea totdeodată şi capacitatea recerută; căci în zadar vom astepta sĕ culegem din spini struguri, şi din scai smochine sau din pom pădureţ fructe gustoase.

Atunci fiecare alegĕtoriu consciu de chemarea sa va scì sĕ postpună, dragostea, amiciţia sau interesul particular, interesului comun al tractului, cu atât mai vêrtos că trăim în timp de grea cercare pentru biserica noastră, şi bărbaţii harnici sunt cam rari, pentru aceea dacă l-am avea (ceea ce ar fi spre norocirea tractului) sĕ nu-l abandonăm.

Pentru aceea eu în locul citatului din Eclesiast luat de punct de mânecare al corespondenţei p. Ioachim Părĕu aş fi recomendat mai bine celor chemaţi la alegerea de protopresbiter în tractul nostru cuvintele marelui apostol Pavel: „Socotiţi drept aceea cum cu pază sĕ umblaţi, ca cei înţelepţi, rescumpĕrând vremea că ḑilele rele sunt!“ (Efes. 5. 15. v. 16.)

Ḑice mai departe p. Ioachim Părĕu: „sĕ ne înţelegem, căutându-ne pre bărbatul doririlor“ etc.

Se scie însĕ că acest tract n'au devenit vacant prin moartea şefului seu; acela încă trăiesce, el aspiră a devenì din adm. protopopesc protopop definitiv; sau dacă nu apoi ginerele seu. Pre acesti doi oameni cari cu puteri unite se silesc a ne fericì n'am trebuinţă ai recomanda nici alegĕtorilor şi nici superiorilor nostrii noi îi cunoascem pre amêndoi, pre unul din conducerea acestui tract în 3 deceni, pre altul din purtarea lui la deosebite ocasiuni şi comisiuni.

Întrebe-se acum fiecare alegĕtoriu cu consciinţă curată fără patimă sau interes particulariu: fostau acest tract bine condus sub actuala administraţie sau nu? dacă judecând drept va respunde cu da! atunci bărbaţii doririlor poftiţi de p. Părĕu sunt între noi n'avem fără sĕ le votăm încredere şi pre venitoriu; eară dacă respunsul va fi cu nu! atunci urmează sĕ ne curăţim de reu la timp bine venit, căutând pre bărbatul doririlor afară de tract.

Preoţimea şi poporul din acest tract ş'au pus încrederea pentru alegerea fiitoriului protopresbiter în membri sinodului protopopesc; dacă aceia nu vor purcede corect şi cu consciinţă curată la sĕvêrşirea alegerii, atunci nu vor avea numai a sĕ învinovăţi unul pre altul precum afirmă p. Părĕu, fără vor fi învinovăţiţi de aceia cari ş'au pus încrederea în ei.

Terminând prin aceasta resflesiunile mele asupra corespondinţei p. I. Părĕu doresc la toţi alegĕtorii din acest tract, cuget bun şi inimă curată.

Un membru al sinodului.

De sub poalele Surului în Maiu 1885. Prea stimate dle Redactor! Cu permisiunea dvoastre viu a înregistra în coloanele ḑiariului „Tel. Rom.“ ce redigeţi următoarele date însemnate despre:

Scoala capitală gr. ort. română din Avrig.

Fundamentul acestei scoale cum este ea astăḑi e pus de fericitul archiereu Andreiu. Mult s'a îngrigit el pentru ridicarea ei, şi a murit cu dorul acesta, — puţin mainainte de a fi isprăvită În urma lui s'a luptat tot cu acest scop, dl profesor de teologie — pe atunci administrator protopopesc Ioan Popescu marele pedagog român. — În fine edificiul grandios s'a ridicat satisfăcênd condiţiunilor şi asteptărilor, scoala însĕ a rĕmas tot scoală poporală confesională până când în anul 1884 îi succese dlui referinte scolariu Anania Trombiţaş a o ridica la scoală capitală elem. şi a face în conlucrare cu representanţa parochială 4 clase cu 4 învĕţători, sistemisând leafa de 300 fl. a directorului 400 fl. v. a. Scoala s'a început în 1-a Septembre; până în finea lui Octobre 1884 s'au imatriculat 240 elevi, — afară de acestia se dispensa-se 30—40 din motivele acceptate.

Ca ori unde la poporul nostru, aşa şi aicia treaba instrucţiunei nu a putut fi ridicată la valoarea ei în timpurile trecute, încât din suma de 240 elevi inmatriculaţi, trei părţi formau elementul crud strein de scoală cu toate aceste din întreg contingentul a trebuit sĕ se formeze 4 clase capitale.

În 2—14 Iuniu c. c. s'au ţinut esamenele la aceasta scoală, respective cel dintâiu esamen.

Direcţiunea scolară s'a îngrijit încă de timpuriu ca comunele din jur sĕ participe la esamene. În ḑiua amintită după 9 oare a. m. s'au început esamenele după programa staverită. Poporul din loc se adună în numĕr mare din toate classele, într'aceea nimeresce şi poporul din cele patru comune învecinate, Sĕcădate, Porumbacul inf., Racoviţa şi Sebeşul inf. cu preoţii în frunte.

Esamenele au decurs preste tot în modul cel mai satisfăcĕtoriu. Copii curaţi şi descepţi numĕrul lor preste 200. — avurăm norocirea a vedea respunḑênd la întrebările puse, încât îţi venea a crede că aceasta apare nu ca de un an înfiinţată, ci e o scoală de mult arangiată de capitală.

Sub tot decursul esamenelor s'a putut vedea un ce, ceea-ce rar se poate vedea în scoalele noastre; şi aceasta e disciplina, ordinea cea bună. Dl referinte ca preşedinte al esamenelor, încă şi-a esprimat mulţămirea sa — încă preste asteptare. —

După ameaḑi la 5 oare conform programei s'a făcut esamenul de cant cu declamaţiunile şi încheerea.

Dacă publicul asistent a ascultat cu multă atenţiune şi plăcere decurgerea esamenelor din obiectele de învĕţămênt acum el astepta cu nerăbdare cântările.

Directorele şi învĕţătoriul de cant Ioachim Băcillă Chimuţ se presentă în sala de esamene cu 50--60 elevi, pre cari îi împarte în 2 cluburi, prim — şi secund, — apoi se încep cântările liturgice în chor — duet, cărora le urmă o declamaţiune; acesteia îi urmă cântarea „Primăvara cea verḑiă“ şi 2 declamaţiuni; apoi cântarea „Sus la munte“ şi alte declamaţiuni. După aceste cântarea „Ḑiorile frumoase“ — „Nouă sprevară“ şi alte două declamaţiuni. În fine cântarea Cuvinese cu adevĕrat; apoi vorbirea de mulţumită cătră părinţi, învĕţători şi superiori de un elev şi altul cuvênt de mulţumită cătră dl referinte, în urmă raportul direcţiunei scolare.

La toate aceste dl referinte a respuns cu o vorbire atât de măduoasă, atât de accentuată, încât a atins la inima poporului datorinţele sânte faţă cu scoala, făcênd comparaţiune între esamenele de acum şi cele din anii trecuţi, — şi esprimându-şi toată îndestulirea şi mulţămirea sa faţă cu esamenele de acum.

În specie însĕ a vorbit despre esamenul de cant, despre chor, pe carele l'a aflat demn a-l pune înaintea asistenţilor şi a poporului din Avrig, ca pe o frumseță, ca pe o operă, pe carea după propriele-i cuvinte, în jumětate Ardealul nu o aflì.

Dacă dl referinte și președinte al esamenelor a aflat acest cor demn de a vorbì atât de nobil despre el, apoi fie-ne ertat și noue asistenți streini a ne esprima, a ne da și noi cuvêntul nostru modest despre el. Mai întâiu trebue sě ne declarăm că nu avem de scop laude, sau măguliri, fără numai adevěrul pur, drept aceea nu vom ḑice mai mult de cât dl referinte, — deșì inimile noaste se aflau în mare bucurie și plăcere, pe carea nu o putem esprima, fără de a atinge modestia instructorului acestui cor.

Vom esprima deci mulțămita noastră frățească și sinceră, stimatului și iubitului instructor pentru că ne-a delectat și pe noi din comunele vecine pe o oară, cu melodii atât de frumoase, cu duet foarte bine nimerit, încât nu-l vom uita nici odată.

Dee Dḑeu, ca poporul din Avrig sě înțoleagă odată cuvintele Mântuitoriului. „Cel ce are urechi de auḑit sě audă! — și sě vadă și el pe cine are în mijlocul seu;“ sě simtă și avrigenii crescinesce bucuria, carea noi o am aflat la acel esamen, și cu carea ne-am dus acasă plin de speranță că aḑi mâne scoala din Avrig va fi centrala noastră, și nu vom mai alerga la scoli streine și îndepărtate cu copii nostri pentru scoale normali, ci numai pentru gimnasiu.

În urma acestora fie-mi ertat și mie a ḑice: *Dixi, et salvavi animam meam.* *Costantin Prie,*
paroch în Sěcădate.

Varietăți.

* (Postal.) Se deschide concurs pentru postul de magistru postal în Ákosfalva — comitatul Murěș-Turda.

Condițiuni: Contract de oficial și 100 fl. cauțiune.

Emolumente: Salariu 200 fl., și 40 fl., paușal de cancelarie.

Suplicele sě se aștearnă în termin de trei sěptěmâni la direcțiunea de postă în Sibiiu.

— Cu 1 Iuliu a. c. începênd se deschide oficiu de postă în comunele: *Zsidve,* comitatul Târnavei mici care va sta în comunicațiune de toată ḑiua cu posta din *Cetatea de baltă* și în comuna *Rögöz,* care va sta în comunicațiune cu cariola dintre Sighișoara — Csik-Szereda.

Mersul:

Pleacă din Zsidve 7 oare 30 min. dim.
Ajunge la Cetatea de baltă 8 oare 30 min.
Pleacă din Cetatea de baltă 2 oare d. a.
Ajunge la Zsidve 3 oare.

* (Mulțămită publică.) Pentru biblioteca învěțătorilor gr. or. români din districtul Făgărașului, al căreia început s'a făcut abia de doi ani încoace, a încurs dela următorii indiviḑi marinimoși următoarele opuri pre cari în sumariu le publicăm pentru darea de seamă și mulțămita noastră publică:

1. Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român, prin comitetul ei, trei opuri în 9 volume de B. Baiulescu, G. G. Meitani și I. M. Riurean.
2. Nicolae Aron, învěțătoriu în Făgăraș 18 opuri în 32 de volume, de diferiți autori.
3. Nicolau Moldovan, preot în Věrd 13 opuri în 4 volume, de diferiți autori.
4. Anastasia Popescu, protopresbiteră în Făgăraș 17 opuri în 48 volume de diferiți autori.
5. Petru Popescu, protopresbiter emeritat în Făgăraș 19 opuri în 19 volume, de diferiți autori.
6. Vincentiu Grama, paroch în Rîușor 1 op în 1 volum de G. G. Meitani.
7. George Modorcea, paroch gr. cat. Grid 1 op în 1 volum de Dr. Ilarion Pușcariu.
8. Victoria Aron, presbiteră în Galați 7 opuri în 7 volume de diferiți autori.

Tuturor acestor marinimoși: dne și dni, cari au binevoit a pune basă bibliotecei reuniunei noastre învěțătoresci, prin aceasta li se aduce mulțămită publică.

Din ședința comitetului central al reuniunei districtuale învěțătoresci Făgăraș, ținută la 7 Iuniu 1885 st. v.

Nicolau Aron, v.-președinte
Nicolau Ludu, secretariu.

* (Programa esamelor publice dela scoala capitală rom. gr. or. din loc, cu finea anului scolastic 1884/5.)

Sâmbătă în 22 Iuniu (4 Iuliu) dela 7—8 Deschidere festivă. 8—10 clasa I de fetițe. 10—12 clasa I de băeți. După ameaḑi: 3—5½ clasa II de băeți.

Duminecă în 23 Iuniu (5 Iuliu) dela 9½—12 clasa II de fetițe. 3—5½ clasa III și IV de băeți.

Luni în 24 Iuniu (6 Iuliu) dela 9½—12 clasa III de fetițe. După ameaḑi: 4—6 Gimnastică; Visitarea grădinei de pomărit; Economia de casă și încheiarea anului scolastic.

La acestea esamene se învită cu toată onoarea toți amicii și binevoitorii scoalei noastre.

S.-Sebeș în 10 Iuniu 1885 v.

Corpul învěțătoresc.

* (Ordinea esamenelor publice la scoalele primare române ort. orient. din Sěcele la finea anului scostic 1884—85.

Sâmbătă, 15/27 Iuniu scoala din Dêrste dela 8—12 oare clasa I și II, sub presența comisarilor An. Bârsean și I. Dariu. Sâmbătă după ameaḑi scoala din Bacifalău dela 3—6 oare clasa I II, sub presența comisarilor An. Bârsean și I. Dariu. Duminecă, 16/28 Iuniu scoala din Turcheș dela 9—12 și jum. oare clasa I și II, sub presența comisarilor I. Dariu și St. Dragomir. Duminecă după ameaḑi scoala din Cernat dela 3—6 oare clasa I. și II, sub presența comisarilor I. Broș și D. Dogariu Luni, 17/29 Iuniu scoala capitală din Satulung, biserica St. Arhangheli dela 7 și jum. — 12 oare clasa I Desp. 1 și cl. III și a IV, sub presența comisarilor Alexe Frateș și V. Domșa. După ameaḑi dela 3—6 oare clasa I desp. 2 și cl. II, sub presența comisarilor P. Debu și I. Broș Marți, 18/30 Iuniu scoala capitală din Satulung, biserica St. Adormiri dela 7 și jum. — 12 oare cl. I desp. 1 și cl. III și IV, sub presența comisarilor V. Domșa și N. Muntean. După ameaḑi dela 3—6 oare clasa I desp. 2 și cl. II, sub presența comisarilor An. Bârsean și Toma Frateș. — Rapoartele comisarilor se vor aduce în conferința învěțătorilor, ce se va ținea Mercuri, 19 Iuniu în Dêrste la 9 oare a. m.; ear după aceea escursiune în Pleașa.

Dat din ședința conferinței învěțătorilor din tractul conferențial Sěcele, ținută în Satulung la 6 Iuniu.

I. Dorca, președinte.
I. Dariu, secretar.

* (Scolastic.) Esamenele publice pentru semestrul II al anului scolastic 1884/5, la scoala normală gr. or. din Borgo-Prund, protopresbiteratul gr. or. al Bistriței, se vor ținea în ḑilele de 29 și 30 Iuniu n. a. c. La aceste esamene, prelângă representantele confesiunei, carele este totdeauea protopresbiteratul gr. or. al tractului Bistrița, patronatul fondurilor scolare grănițăresci din Năsěud mai trimite un delegat al seu, carele totdeauna e unul dintre cei mai versați bărbați pe terenul învěțămêntului, spre a constata sporiul făcut în învěțămênt. După cum suntem informați, la aceste esamene, este denumit ca atare dl profesor gimnasial Dr. A. P. Alexi.

* „*(Romänische Revue),*“ revista politică și literară (editor: Dr. Corn. Diaconovich) numěrul I, cu portretul și biografia lui G. Bariț, este deja sub tipariu și se va espeda abonaților pe ḑiua S. S. Petru și Pavel. — Prețul abonamentului (8 fl. sau 24 fr. pe an) se trimite sub adresa editorului la Resicza (Banat) pănă în 5 Iuliu n. a. c. — On. DD. colectanți sunt rogați a trimite coalele de subscripțiune tot pănă la acest termin.

(Mijloc bun contra durerei de cap.) Viena, Lerchenfelderstrasse Nr 116. Prin aceasta adeveresc, că am folosit cu cel mai bun succes contra durerei de cap pilulele de Elveția ale apotecariului R. Brandt (o cutie 70 cr. în apotecă.) Prin aceasta îi esprim mulțămita mea. I. Lanzinger. Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observt ca fie-care șatulă sě aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roșie și inițialele R. Brandt.

Sz 96. 1884 bir. végreh. [1033] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 918 sz. a. kelt végzése folytán Mutiu Iuon és társai ellen „Albina“ hitelintézet részére 230 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 650 frtra becsült lovak, tehenek, és szekerekből álló ingóságok nyilvános árvéres utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Nagy Ludoson leendö eszközlésére határidőül 1885-ik évi **Iulius hó 6-ik** napjának délellőlt 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Iuniús hó 24 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Nr. 341. [1032] 2—3

CONCURS.

Spre întregirea stațiunilor învěțătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare se publică prin aceasta concurs cu termin până *la 20 Iuliu* a. c. st. v.

1. Chinceș, cu salariu anual de 110 fl. v. a. din repartiție și anume în bani 10 fl. v. a., ear în cucuruz 100 měsuri à 16 cupe de cucuruz stêrmat à 1 fl, și cuartir liber în edificiul scoalei.

2. Sălcud, cu salariu anual de 150 fl. și anume folosința unui agru de 8 jugere clasa I-mă în o massă care aduce un venit anual de 80 fl.
din repartiție . . . . 70 „
. . . . suma 150 fl.
acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu și 23 Aprile a fie-cărui an, precum și cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste stațiuni au a-și așterne suplicele instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Cetatea de baltă 1 Iuniu 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali concernente:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inf.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Cărți bisericesci, literarie și scolare.

Acte oficioase.

Dela

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIIU

strada Măcelarilor Nr. 47

se poate procura:

Portretul fericitului archiep. și metrop. **Andreiu** bar. de **Șaguna** în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr

Portretul Esc. Sale archiep. și metrop. **Miron Romanul.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul P. S. domnului episcop al diecesei Caransebeșului **Ioan Popasu.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul marelui mecenate **Emanoil Gojdu.** Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: **Registrul, Matricula scolarilor,** legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; **Catalog de clasă** legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica scolară, Protocol de clasificațiune,** legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. — **Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta scoala, Conspect despre absenții, Conspect sumaric despre absenții scolarilor** pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Instrucțiunea pentru manuarea condicelor scolare 20 cr.

Litere mobile pentru mașina de cetire, după ortografia fonetică 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

[970] 4

Catalogul cărților gratis și franco.

Comandele se efectuesc numai prelângă **rambursă** (*Nachnahme, Posta felvétel*), computând 10 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sûnt asignațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adaugêndu-se și porto postal.

Caiete de seris.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi îuvêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 1

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 65. Sibiiu, Marţi 18/30 Iuniu 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie - Septemvre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoi din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 17 Iuniu, 1885

Tot la instrucţiune vom rĕmânea şi de astădată, căci ea trebue considerată cu tot deadinsul.

Abstracţie făcênd dela scoalele poporale confesionale, instrucţia junimei noastre o indeplinesc în mare mĕsură institutele strĕine.

Esclusiv streină este instrucţiunea şi educaţiunea fetiţelor noastre. În lipsa de pensionate private mânăstirile de călugăriţe erau, cari formau spiritul şi inima fiitoarei mame române.

N'am voit sĕ facem analisa crescerei ficelor noastre în aceste institute. Nici acum nu o vom face. Ajunge sĕ constatăm că, eşite odată din aceste institute, fetiţele noastre la casa părintească aflau o lume streină, care întru nimica nu consuna cu lumea, pre care şi o închipuiau a fi esistând până când ele erau sub conducerea maicelor evlavioase.

Pas de pas eleva eşită din mânăstire da din amăgire preste amăgire. Procesul sufletesc al unei asemenea fiinţe nu va fi obiectul cercetărilor noastre la acest loc.

Femeile române din Sibiiu s'au constituit sunt acuma 5 ani în reuniune, cu scopul de a înfiinţa aìci în Sibiiu o scoală română de fetiţe.

Pentru ce s'au constituit ele în reuniune spre acest scop, şi pentru ce tocmai aici în Sibiiu, nu este greu de aflat.

Sibiiul este un centru marcat de vieaţă şi cultură naţională română.

Femeile române din Sibiiu au recunoscut situaţiunea critică în care ne aflăm noi românii. Ca unele cari au crescut în institute streine au sciut apreţia greutăţile, ce întêmpină românele eşite din mănăstiri după-ce întră în vieaţa socială Au fost conscie de misiunea femeei române în vieaţa noastră culturală, şi cu un admirabil tact ele au ghicit că Sibiiul este locul menit a da culturei femeei române o altă direcţiune.

Departe sĕ fie dela noi consideraţiuni confesionale, nu ele ne-au condus la apreţiarea activităţei reuniunei femeilor române, nu ele ne conduc astăḑi, când voim sĕ vorbim la proiectul de statut al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, proiect chemat a informa publicul român despre scoala română de fetiţe cu internat, care cu ajutoriul celui de sus la anul 1886 se va pune în lucrare.

La trei ani după constituirea ei, reuniunea femeilor române din Sibiiu a deschis scoala proiectată de ea.

Cetitorii nostri sciu că această scoală a tuncţionat în anul scol. 1883/4, sciu că ea a funcţionat şi în anul scolar trecut, proveḑută cu escellente puteri didactice.

Bărbaţii nostri îmbărbătaţi de succesele de până acuma ale reuniunei femeilor române au mers cu un pas mai departe. Associaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român a pus la disposiţia comitetului ei o sumă însemnată, cu care el avea sĕ intreprindă zidirea unui edificiu pentru o scoală de fetiţe cu internat. Edificiul se zidesce, şi comitetul a făcut proiectul referitoriu la organisarea internă a acestui institut, şi l'a dat publicităţii, ca publicul român se fie bine informat asupra tuturor paşilor făcuţi în privinţa acestui institut naţional de cultură.

Este însufleţitor pentru noi a vedea pe ce base îşi întemeează comitetul associaţiunei transilvane grandioasa sa lucrare.

Numai cultura şi foloasele împreunate cu ea ne zac acuma înaintea ochilor nostri. Ni se pune în vedere un institut naţional pentru crescerea fetiţelor noastre şi aceasta ajunge ca inima noatră sĕ salte de bucurie.

10 ani vor ajunge, ca din această scoală se iase o tinĕră generaţiune căreia se va încredinţa rolul apostoliei în instrucţiunea şi educaţiunea fetiţelor noastre.

Generaţiunea viitoare va binecuvênta pe reuniunea femeilor române din Sibiiu care a spart ghiaţa şi a risipit norii, de cari se împedeca privirea noastră când voiam sĕ pătrundem viitoriul educaţiunei femeilor noastre.

Generaţiunea viitoare va fi recunoscĕtoare Associaţiunei transilvane, care a păşit pe adevĕrata cale a chemărei sale culturale, şi tot generaţiunea vitoare, ca şi noi acuma, va pretinde, ca noianul de bărbaţi crescuţi de Associaţiunea transilvană, şi cari acuma fac bune serviţii statului vecin, sĕ fie tot atâţa apostoli ai institutului superior de fetiţe ce se va înfiinţa în Sibiiu.

Aceasta o pretinde cu tot dreptul asociaţiunea transilvană, aceasta o cere şi educaţiunea şi instrucţiunea fetiţelor noastre, care acuma începe a-şi arăta rodurile sale binefăcĕtoare.

Suntem puşi la grea cercare noi românii. De toate părţile suntem strimtoraţi şi spre nenorocirea noastră, interese mici ne ţin desbinaţi, aşa că inaintarea numai cu greu ne e posibilă,

E mare această desbinare între noi, şi ea s'a manifestat dela începutul funcţionărei scoalei române de fetiţe de aici, şi se susţine până în ḑiua de astăḑi.

Se va mai susţinea ea şi după ce Asociaţiunea transilvană va lua în mânile sale instrucţiunea şi educaţiunea fetiţelor noastre, atunci vom avea a ne lupta şi cu mai mari greutăţi.

Noi sperăm în îndreptarea lucrurilor.

Ceriul nostru este astăḑi posomorit, viitorul începe a ne lucì şi noi cu inima deschisă sburăm spre noua rază de lumină.

Trist ne-a fost trecutul, trist ne e presentul. pentru ce sĕ nu înaintăm cu puteri unite spre viitorul, care sĕ pare că vrea sĕ ne surridă?

Noi punem vĕlul uitărei preste trecut, present şi certele private dintre noi, şi cu toată puterea inimei noastre vom stăruì ca viitorul instrucţiunei şi educaţiunei noastre sĕ fie mai bun.

Cu acestea păşim înainte.

FOIŢA.

Societatea geografică română fundată la 15 Iuniu 1875.

Raportul

dlui George I. Lahovari, secretar general al societăţii, cetit în Adunarea generală din 10/22 Februariu 1885.

(Urmare şi încheere)

Mai trebue ţinut în seamă că societatea noastră n'are alte resurse de cât mărinimoasa donaţiune a Majestăţii Sale şi cotisaţiile societarilor, a căror numĕr nu trece peste 150.

Cu toată modicitatea resurselor noastre, am ajuns totuşi a avea un capital asigurat de aproape ḑece mii de lei, care se măresce pe an ce merge, mulţămită interesului ce pune onor. nostru coleg. dl Basset, în administraţia financiară a societăţii.

Permiteţi-mi acum, Sire şi onor. colegi, a Ve întreţine un moment despre lucrările biuroului în cursul anului espirat propriu ḑis.

După cum negreşit cu toţii Ve aduceţi aminte, nu trecuse o lună dela ultima noastră adunare generală şi un foc îngrozitor isbucnì în aripa stângă a acestui palat, a cării prime victime fură biblioteca şi colecţiunile societăţii noastre, precum şi colecţiunea botanică a colegului nostru dl Dr. Brânză. — A doua ḑi chiar după sinistru, constatând nimicirea totalei noastre averi, după ordinile Majestăţii Sale, biuroul s'a grăbit a se adresa prin circulări atât la toate societăţile geografice streine cât şi la autorităţile noastre şi chiar la persoane particulare, care sciam că se interesează de încercata noastră societate şi constat cu mândrie şi bucurie că apelul nostru a găsit un echou binevoitor atât în streinătate cât şi în întru ţĕrii. Toate societăţile s'a grăbit a ne esprima părerea de reu pentru nenorocirea ce ne isbise şi a ne trimite colecţiunile întregi ale publicaţiunilor lor. — À quelque chose, malheur est bon! — Biblioteca noastră în mai puţin de un an dela nimicirea ei, nu numai s'a reînfiinţat, dar numĕrul cărţilor s'a îndoit. Avem astăḑi peste *trei mii de volume* şi multe hârţi şi atlasuri.

Între toate aceste daruri generoase, cred că merită o menţiune deosebită, societatea geografică din care ne-a trimis buletinele sale aproape complecte dela 1822, (data fondărei societăţii) până în present. Această colecţie pe 63 de ani, formează ea singură o bibliotecă întreagă; asemenea şi ministerul instrucţiunii publice din Francia ne-a trimes mai multe uvrage însemnate; ear savantul ethnograf-amator prinţul Roland Bonaparte ne-a dăruit câte un exemplar din luxoasele sale albumuri coprinḑênd diferite fotografii de „*Kalmuci*“ şi de „*Hindu*“ precum şi magnifica sa operă asupra „*Locuitorilor din Surinam.*“

Acum de curênd Majestatea Sa a binevoit a dăruì societăţii importanta lucrare a dlui Charles Vogel „*Le Monde terrestre*“ în 5 volume şi o carte de mare preţ asupra *Dunării* de dl Heksch. Asemenea şi Eminenţa Sa Mitropolitul Primat ne-a dat *un sistem planetar* de o esecuţiune admirabilă spre a înlocuì pe cel disturs de foc şi care ne fusese dat tot de Eminenţia Sa.

Şi în ţeară am găsit aceeaşi simpatii, mai toate autorităţile şi multe persoane private sau grăbit a ne venì în ajutor prin trimiteri de cărţi. Am şi început a publica în buletinul nostru lista cărţilor primite cu arătarea numelor donatorilor.

Afară de acestea dnii Nicolae Cretzulescu, Victor Radovitz, L.-colonel Magheru şi Alex. Constantin din Fécamp (Franţa) au donat societăţii bani care s'au trecut în compturile casierului, după cum veţi vedea în darea dsale de seamă.

Profit de întrunirea noastră de astă seară spre a mulţumì în numele societăţii geografice române, tuturor acelora care s'au interesat de dênsa şi i-au venit în ajutor pentru ca sĕ putem renasce din cenuşa noastră.

O altă questie importantă care a preocupat comitetul şi biuroul dvoastră a fost acea a *localului.* În urma incendiului din Martie trecut, societatea a

Revista politică.

Convențiunea Ungariei cu Austria se apropie de sfêrșit, și negoțiările au început a preocupa opinia publică în ambele jumětăți ale monarchiei. Ecuilibrul economic în chiverniseala statelor este cestiunea cea mai arḑětoare astăḑi. Ḑiariul „Neue freie Presse“ în numěrul de Dumineca tracteazǎ aceasta convențiune într'un articol la locul prim, și el ne pune în vedere scene sgomotoase la desbaterea acestui obiect.

Ungaria din susceptibilă ce a fost până acuma, a devenit șovinistică în ḑilele din urmă, așa ḑice ḑiarul din Viena, și esposiția de acuma o va împinge și mai tare pe calea apucată, care foarte ușor o poate duce la o isolare completă.

Purtarea provocătoriă a Ungariei a produs resens în cealaltă jumětate a monarchiei. Sfășiare completă se vede că a produs ea prin purtarea necruțătoare față cu România, și închiderea din nou a granițelor.

În numěrul de Dumineca trecută guvernamentalul „Voința Națională“ tractează la locul prim cestiunea cu porcii, despre care am făcut 'și noi amintire, și arată nedreptatea ce face Ungaria României.

Numitul ḑiariu espune faptul, și 'și reservă a revenì.

E lucru notoric că Ungaria cu Austria stă în necontenită frecare din incidentul boilor și cu România din incidentul porcilor, o împregiurare, care varsă lumină în economia statului nostru.

Cu privire la convenția comercială a României cu Francia, ḑiariul „Românul“ publică următoriul articol după *„Le Temps“*:

„Am spus acum câte-va ḑile, în fața căror amenințări se găsesce comerciul nostru cu România: dacă până la 1 Iuliu nu se ia nici o měsură, esportările noastre în acea țeară vor fi poprite cu desăvêrșire; după acum casele francese sunt prevestite că comisioanele care le erau destinate, se vor da Germaniei sau Austriei, în prevederea nouei stări de lucruri. Am atras dar asupra acestei situațiuni toată îngrigirea guvernului nostru. Sě încercăm astăḑi sě demonstrăm printr'o espunere scurtă a sistemului vamal care regulează în ḑiua de astăḑi esportațiunile noastre în România, cum se poate esercita această îngrigire în mod folositor.

Sě amintim mai întâiu îndată, că n'a fost nici odată vre-un tratat de comerciu direct între Francia și România. La 19 Apriliu 1861, pe când România era încă o provincie otomană, un tratat de comerciu fu încheiat între Francia și Turcia pe un termin de 28 de ani. Acest tratat stipula că productele franceze vor întra in toate provinciile imperiului otoman și în principatele unite Moldo-Valachiei în schimbul unei tacse de 8 la sută *ad valorem* asupra valoarei oficiale determinate de o comisiune instituită în acest scop.

Astfel drepturile comerciului frances erau foarte bine determinate în România.

Această țeară, care după atunci se lupta contra suveranităței otomane, într'adevěr nu se consideră legată prin tratatul franco-turc și la 16 Maiu 1876 stabilì un tarif vamal care supunea la tacse foarte ridicate mai toate productele streine. Cât-va timp mai târḑiu, la 10/22 Maiu 1877 se proclamă independința României, recunoscută mai târḑiu de congresul din Berlin la 1/13 Iuniu 1878.

Francia protestă contra tarifului dela 1876 și reclamă dreptul de a beneficia de tratatul de 1861. Dreptul ei nu putea fi pus în dubiu. Cu toate acestea, față cu împotrivirile guvernului român, Francia consimțì sě înceapă negociațiuni cu România pentru contractarea unui tratat de comerciu în regulă. Până când sě se încheie acest tratat, legea din 15 Iuliu 1878 îi acordă dreptul de a fi tratată ca națiunea cea mai favorisată, adecă în fapt sě fie supusă condițiunilor care erau impuse Austro Ungariei prin tratatul dela 22 Iuniu 1875.

Negociațiunile începute pentru încheerea unui tratat de comerciu fură părăsite la 1879, și reîncepură la 1884. Erau în ajun de a se termina când acum în urmă parlamentul frances, fără a se gândì la urmările unei politice economice retrograde votă sporirea drepturilor de întrare asupra cerealelor și vitelor. Prin această sporire, România s'a creḑut mai ales lovită. Importul ce face în Francia se urcă la aproape 27 milioane franci, și în această sumă întră cerealele pentru 20 de milioane.

De atunci dl Brătianu profitând de emoțiunea produsă în România prin aceste supra-tacse, refusă de a subsemna tratatul de comerciu care era sě fie încheiat și făcu sě se voteze la 18 Martie 1885 o lege care ăbrogând legea dela 15 Iuliu 1878, pune earăși în vigoare tariful dela 1876, autorisând pe guvern a ridica până la 50 la sută totalul tacselor *ad valorem* pentru toate mărfurile asupra cărora tarifele în vigoare n'ar ajunge până la această proporțiune. Această lege se va pune în aplicare cu începere dela 14 Iuliu viitor. O asemenea měsură ar fi ruina comerciului frances în România. Până acum comerciul nostru isbutise a se menținè în nisce condițiuni destul de bune cu toate că trebuia sě lupte cu concurința nemțească, favorisată de ministrul Brătianu a cărui ostilitate în contra noastră am simțit o de mai multe-ori, mai ales prin suprimarea porturilor france, Brăila și Galați, care erau principalele noastre căi de întrare în România Afară de aceasta sciut este cum Germania a obținut dela drumurile de fer române un tarif de întrare cu desěvêrșire folositor pentru dênsa. Cu toată această concurință, comerciul nostru tot își păstră clientela. Cum sě nu o pearḑă acum dacă nouěle tarife proiectate s'ar pune în vigoare?

E de urgență dar sě ne întrebăm limpede și lămurit ce poate face guvernul frances pentru apărarea intereselor naționalilor nostri. E un lucru foarte bun și practic de făcut: se facă sě învieze drepturile incontestabile ce ne dă tratatul dela 1861 încheiat cu Turcia, atunci când dênsa era singură în drept de a vorbì în numele provincielor puse sub autoritatea sa.

În zadar ni s'ar opune tariful dela à876. Acest tarif fiind decretat de o țeară a cărei independință nu era încă recunoscută de puteri, n'a avut și n'a putut avea, față cu noi nici o putere. Dacă am lăsat cât-va timp sě înceteze toate protestările noastre, am făcut-o năděșduind că vom încheia un tratat de comerciu, cel puțin tot atât de liberal cât era acel franco-otoman dela 19 Aprilie 1861.

De vreme ce însě se pare că ne-a înșelat acum această nădeșde, nu ne mai rěmâne decât sě cerem aplicarea tacselor prevěḑute în acest din urmă tratat.

Această procedare va fi, sperăm, cea mai bună cale spre o înțelegere comercială pe care o dorim, din parte-ne, pe cât se poate de cordială între cele două țări.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bertan în Iuniu 1885. Onorate dle Redactor! De oare ce altul, poate mai competent decât subscrisul, nu și-a luat osteneala a da publicității unele lucruri destul de însemnate în viața noastră bisericească, îmi iau voie a ve ruga ca sě binevoiți a da loc în coloanele prețuitului ḑiar ce-l redigia-ți „Telegraful Român“ următoarelor:

Biserica noastră din Bertan și și scoala în câtva din 7 Februariu 1884, până acum bine de curênd au fost îmbrăcate în doliu. Biserica căci și-a pierdut pe păstorul seu prin încetarea din viață a bětrânului și iubitului preot Iacob Popoviciu; eară scoala pe directorul seu sub carele, s'a zidit măreața noastră scoală cu 5 încăperi în valoare de 5,000 fl. v. a.

Dacă ḑiua de 7 Februariu 1884 a fost pentru poporul nostru, o ḑi de doliu, o ḑi de întristare; apoi ḑiua de 26 Maiu 1885 a fost o adevěrată ḑi de bucurie, căci în această ḑi avu loc instalarea nou alesului preot (până acum preot în Velț în timp de mai 18 ani) în persoana dlui Basiliu Isailă. O ḑi de și mai mare bucurie pentru poporul nostru a fost ḑiua de 1 Iunie a. c. în care ḑi s'a întêmplat strămutarea numitului preot în parochia noastră Bertan.

În 1 Iuniu după celebrarea cultului divin pentru ultima oară (ca paroch al Velțului) părintele Basiliu Isailă 'și luà între lacremi rěmas bun dela parochienii sei, cari în semn de cunoscință fără deosebire de etate și confesiune îl petrecură până aproape de comuna Blașel.

În depărtare de 2 oare de comuna noastră, a fost întimpinat de 30 călăreți de ai nostri cu un întreit „sě trăiască“ avênd stindarde naționale. De acì în ordinea cea mai frumoasă, doi cu doi, călăreții porniră înaintea trăsurei în care se afla păstoriul așteptat cu stimabila-i familie.

Nu departe de comuna Richisdorf se află drumul ce duce în spre Bertan; acì fu întimpinat de poporul din Richisdorf în frunte cu tiněrul preot Vincențiu Popoviciu, carele rostì un cuvênt de „bine venire.“ Trecênd prin o poartă de flori ce se afla întinsă preste drum își urmară calea spre Bertan unde în capul orașului era așteptat de întreg poporul fără deosebire de confesiune și naționalitate. Elevii și elevele sub conducerea învěțătoriului Demetriu Stuchirean, precum și tinerimea jună de secsul frumos, formau două șiruri pe de ambele margini ale drumului, ținênd în mâni mai multe cununi, eară înapoia acestora era postată musica pompierilor sasi. După un întreit „sě trăiască“ dl Dionisiu Chendi, paroch-capelan în Șaroș în numele poporului din Bertan ținu o vorbire de „bine venire“ foarte interesantă, ceea ce fără sfială pot ḑice că-i servesce spre laudă. Mulțămind dl Basiliu Isailă, preot pentru buna primire, ba neașteptata primire, după prelungite „sě trăiască“ o mulțime de cununi fură aruncate, din partea elevilor și a junilor în trăsura unde era păstoriul dorit, intonând musica pompierilor un „marș“ porniră toți în ordinea frumoasă.

În piață era așteptat de întreg comitetul parochial săsesc în frunte cu dl paroch local ev. luteran Mihail Salzer și alți mulți fruntași, carele îl felicită prin o cuvêntare de „bine venire“ foarte amicabile, la carea dl Basiliu Isailă îi rěspunde tot asemenea esprimându-și dorința de a trăì în cele mai bune relațiuni cu conlocuitorii nostri sasi. De acì se îndreptară spre strada ce duce spre casă-i de locuit, carea pe ambele margini era împodobit cu „armindeni“ și două porți de flori.

După descălecare, la 6 oare p. m. urmă un prânz, unde se ținură mai multe toaste, dintre cari unul pentru Escelenția Sa Domnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul; unul pentru toți

---

rěmas fără domiciliu și suntem nevoiți a ne întrunì prin case particulare și a păstra cărțile și colecțiunile noastre prin lăḑi. Sperăm însě că prin solicitudinea totdeauna neadormită a Maiestății Sale și cu concursul Dlui ministru de culte, cu toate dificultățile ce această questie întêmpină, sperăm ḑic, sě putem în curând a Ve anunța că societatea are un local al seu propriu, în care sě-și ție ședințele sale mensuale. Atunci vom putea pune la disposițìa membrilor cât și a publicului în genere, Biblioteca și colecțiunile noastre.

Cunoasceți, dlor, că ḑilele trecute o societate suroră a celebrat aniversarea sa de două-ḑeci de ani; din partene îi urăm din inimă, mulți ani înainte. Neobositul ei președinte a avut meritul *a stăruì* și prin stăruința sa Atheneul a putut ajunge la această vêrstă relativ înaintată; dar dl Exarcu nu se mulțumesce cu atât, dsa a conceput măreața idee de a într'unì într'un palat somtuos, sub aripile Atheneului, toate societățile private care urmăresc aproape acelaș scop. Planurile măreței edificiu sunt gata, parte din capitalul trebuincios este adunat și nu ne îndoim un minut că mulțumită stăruinței cunoscute a dlui Exarcu, mulțumită concursului ce negreșit va găsì în toate părțile, capitala noastră va poseda în curând un *Palat al Sciinței,* care ca un phar înaintat sě rěspândească lumina sa binefăcětoare departe în Orient! *(aplause).*

Ca și în anul espirat, în trecuta lună Septembre s'a ținut concursul anual de geografie între elevii diferitelor licee și gimnasii din țeară. De astădată s'au anunțat 21 de scolari din Iași, Craiova, Pitesci, Ploesci și Bucuresci. La concurs însě nu s'a presentat de cât ḑece, ear resultatul concursului a fost stabilit de juriul esaminator în modul următor:

Premiul I-iu l-a obținut têněrul Ghebaldan Ion, elev al liceului din Ploesci (profesor de geografie, dl Dobrescu Mih.)

Premiul al II-lea l-a obținut têněrul Popovici Dimitrie, elev al liceului din Iași (prof. de geografie, dnul Dimitrie Pastia.

Premiul al III-lea obținut domnișoara Olga Marinescu, elevă a gimnasiului Lazăr din Bucuresci (profesor de geografie d. R. Nanian.)

În privința elevului Dim. Popovici care a obținut al doilea premiu, dl director al gimnasiului din Buzěu ne-a observat că numitul elev a urmat cele dintâiu trei clase gimnasiale în Buzěu și că numai clasa IV a făcut-o în liceul din Iași, și că prin urmare o parte cel puțin din merit revine gimnasiului din Buzěu, această observațiune părêndu-se justă o și menționăm acì.

Acesti elevi, Sire, asteaptă acum sě primească din mânile Maj. Voastre diplomele de onoare, de care i-au creḑut demni juriul esaminelor.

În cursul anului espirat s'a tipărit și manualul de geografie al dlui Mihăilescu, manual premiat de societatea noastră în adunarea generală de acum un an.

Un alt curs de geografie, acesta destinat învěțămêntului secundar, s'a publicat anul acesta la Craiova, de tiněrul profesor G. Th. Buzoianu, acest manual este împărțit în trei părți:

Partea I, geografia matematică, fisică și politică.

Partea II, Africa, Asia, ambele Americe și Oceania, și

Partea III, Europa, și merită toată lauda atât pentru methoda întrebuințată cât și pentru esactitatea datelor; o a doua ediție a acestei geografii ce a apărut în luna trecută, dovedesce că lucrarea dsale a fost aprețiată după cum merită.

Acum de curênd a mai apărut o geografie generală, destinată scoalelor primare urbane, de dl G. Constandinescu Belort, directorul scoalei primare din Roman.

În fine sě află în curs de esecutare în stabilimentul grafic al dlor Socec & C-ie, cinci hârți murale românesci, ale celor cinci părți ale lumii din care una, Europa, a și apărut și figurează acì ca specimen, afară de acestea comitetul d-voastră a avut a esamina mai multe manuscripte înaintate noue spre cercetare de către ministerul instrucții publice, precum: geografia județului Muscel, o hartă morală a județului Argeș și altele.

venerabilii asesori consistoriali, şi altul pentru mult onoratul domn Dionisiu Chendi adm. protopopesc.

* * *

În legătură cu acestea aflu de bine, Onorate dle Redactor, a ve împărtăşì că timpul pe la noi până acuma a fost destul de plăcut. Toate promit o recoaltă mai mult ca de mijloc; în special viile promit dacă nu tocmai mult, dară un vin bun, căci strugurii sunt foarte frumoşi şi bine desvoltaţi, numai ierburile sunt mai slăbuţe. Dintr'altele o ducem bine şi cu conlocuitorii nostri sasi; numai cu una nu ne putem împăca. Ei se miră mult de noi cum de nu ne lăsăm a fi capacitaţi despre folosul cel aduce cu sine comasaţia, şi noi ne mirăm şi mai mult de dênşii cum pot ei susţinea şi afirma aşa ceva când hotarul nostru pe de parte nu este potrivit pentru comasaţia fiind foarte ḑelos. Cu toate acestea comasaţia se va face, căci ei sunt puternici la noi fiind şi mulţi şi mari proprietari. Astăḑi ne luptăm cu ei contra întroducerei limitaţiei; mâne poimâne se va încuia hotarul, se va întroduce nutrirea vitelor în graşd şi preste puţin timp ne vom pomenì cu comasaţia în spate. Fie nu ne temem, căci românul scie şi lupta şi lucra şi dacă n'am perit în alte timpuri de mai grea cercare, cu atât mai puţin ne temem astăḑi când deşì nu suntem tocmai mari proprietari noi cesti din Bertan, dar totuşi stăm cu mult mai bine ca mai nainte.

Demetriu Stuchirean.
invĕţătoriu.

Cernăuţi, în Iuniu 1885. De un timp încoace aduce onor. „Gazetă a Transilvaniei" din când în când şi câte o corespondinţă din Bucovina, în cari se descriu şi se critică referinţele noastre culturale naţionale. La început corespondinţele acestea se cetiau cu atenţiune. Unii asteptau dela dênsele oarecare reacţiune spre bine. Alţii earăşi disaprobară din capul locului modul, în care proced ele la critica lor, ḑicênd că ar fi prea dure şi că ar da uneori ca prostul cu bota în baltă şi ar împroşca şi în bun şi în rĕu, fără deosebire.

Astăḑi însĕ corespondinţele din Bucovina nu se mai cetesc la noi cu aceea-şi atenţiune şi interes! Şi de ce? simplu pentru că ele n'au rĕmas în toate obiective ci au degenerat în personalităţi, din care causă se ḑice că ele ar fi de considerat ca simple pamflete, eară autorii lor de ţinut de oameni nematuri, prea sângeoşi în multe fără cumpĕtate şi prudinţă.

Şi se nu se creadă, că socotinţa aceasta din urmă ar fi poate socotinţa celor cu „musca pe căciulă, după cum îi numesce onor. corespondent „Îl sciţi" pre unii români din Bucovina, nu, este socotinţa a părţii celei mai mari a românilor, cari din toată inima doresc progresul.

Stând lucrul aşa, cred că onor. domni corespondenţi nu-mi vor lua anume de rĕu, dacă în interesul causei, ce o apĕră vin ai ruga, nu ca sĕ înceteze cu corespondinţele d-sale, ci ca cel puţin de acuma înainte sĕ scrie cu cât se poate mai mare cumpĕtate şi prudinţă şi sĕ fie cât se poate de obiectivi după cum cere seriositatea scopului, ce-l urmăresc, pentru-că numai în casul acesta se poate astepta dela astfeliu de corespondinţe, oare-care folos.

Nepotismul şi cu deosebire simonia precum şi toate abusurile câte isvoresc dintr'ênsele, dacă sunt adevĕrate, merită ori şi cum critica cea mai aspră, după esemplul Mântuitoriului, care a disaprobat şi condemnat fără cruţare toate nelegiuirile cărturarilor şi ale fariseilor faţarnici şi a alungat afară din casa Părintelui seu pre schimbătorii de bani, cari o prefăcură în casă de lotri.

În punctul acesta sunt de acord cu procedura onoraţilor corespondenţi, deşì sub reserva, dacă şi sunt ei foarte bine informaţi despre cele ce le scriu în privinţa aceasta. De altă parte însĕ nu me pot de feliu unì cu modul, în care se critică societăţile noastre din Cernăuţi, care lucră cât pot şi ar lucra de bună seamă şi mai mult, dacă ar fi spriginite cum se cuvine.

În privinţa aceasta aş ave multe de spus, care n'ar face onoare nici chiar onoraţilor domni corespondenţi! Dară deocamdată tac, căci nu voesc sĕ super pe nime.

Mărturisesc mai departe, că ţin cu totul de grişită afirmarea, cumcă consistoriul nostru se compune numai din Ruteni, cu o unică escepţiune şi aflu de neprudinte a denega mai multor români naţionalitatea lor, făcêndu-i cu deasila sĕ fie ruteni. Cu socotinţele acestea au trecut onoraţii dni corespondenţi preste marginile adevĕrului şi ale obiectivităţii şi s'au alunecat în personalităţi. Eară arogându-şi puterea a face din fie-care ceea ce voesc: român ori rutean, tare me tem, că d-lor nu lucră în interesul românilor din Bucovina ci în interesul autorilor cari precum scim se bucură, când vĕd, că ne tot rutenisăm.

Dejudece onoratul cetitoriu, ori de vorbesc adevĕrul, eu cel puţin sunt convins că cu astfeliu de socotinţi, onoraţii corespondenţi în loc sĕ folosească, mai vêrtos periclitează causa ce o apĕră

Este drept, că noi românii bucovineni nu numai că nu progresăm în aceeaşi proporţiune, în care progresează celelalte naţiuni din ţeară, dară că mai în toate dăm îndărĕpt vĕḑênd cu ochii. Este drept mai departe, că numĕrul românilor din Bucovina se micşorează pe ḑi ce merge; dovadă sunt datele statistice d. a. 1880, după cari suntem în minoritate faţă cu rutenii cu 30,000! pe când mai înainte eram în maioritate. În Cernăuţi burgesia românească s'a stîns mai că cu totul şi în celelalte oraşe nu stă lucrul cu mult mai bine, cu deosebire în Lirete oraşul cel mai vechiu din Bucovina, unde mai că nu se găsesce suflare românească. Meseriaşii din oamenii nostri poţi sĕ i cauţi cu luminarea, doară ici colo vei da de vre'unul de leac, căci toată meseria se află în mânile celorlalte naţiuni. Eară ce înseamnă pentru o naţiune, a nu mai avea meseriaşi de ai sei cred că se scie, şi nu este trebuinţă, sĕ o mai spunem.

Destul că stăm rĕu, foarte rĕu în toată privinţa şi aceasta o ḑicem nu numai de oraşe, ci şi de comunele rurale. Comune mari şi avute, cum b. o. Cuciurul mare cu mai mult de 6000 de locuitori, Cuciurul mic, comună rezeşască cu peste 2000 locuitori, Toporănţul cu aproape 4000 de locuitori, Boianul cu 3000 de locuitori, Gogolina, Mihalcea, Banila pe Şirete, toate comune rezeşesci cu câte 2000—3000 de locuitori, etc. etc. sunt perdute pentru români, — într'ênsele cu greu mai poţi auḑi vorbindu-se românesce.... Şi me tem, că dacă locuitorii comunelor amintite s'ar descepta oare-când din amorţeala naţională, în care se află şi ar voì sĕ fie earăşi ceea ce au fost moşii şi strămoşii lor, adecă români — ceea ce dorim cu toţii, — me tem, ḑic, sĕ nu pornească earăşi de undeva vre'un pseudo „călătoresc" şi sĕ le facă bieţilor oameni vre un protest energic în vre o foaie românească!

Sĕ ne lăsăm mai bine de obiceiul, a numì persoane prin foi şi ale denega în faţa lumii naţionalitatea, căci prin aceasta, în loc se folosim causei comune aţîţăm spiritele.

Se ḑice că vina regresului acestui rĕu cumplit o poartă preoţimea noastră. Această socotinţă este prea adevĕrată, căci în adevĕr preoţimea noastră cu toată cultura ei înaltă, nu stă — cu unele puţine şi onorifice escepţiuni — la înălţimea chiemării sale. — Dară eu nu rĕmân numai la preoţi, ci merg mai departe şi afirm că vina regresului nostru o poartă dimpreună cu preoţii şi întreaga inteliginţă română din ţeară. Şi de ce? pentru că-i lipsesce unirea şi fraţietatea, lipsesce sinceritatea şi consolidaritatea, eară în locul lor domnesce discordia şi o invidiă infernală. Mai fie-care umblă de capul seu, îşi are politica sa, vênênd numai interese proprii în dauna intereselor comune.

Aceste sunt fapte pe cât de triste, pe atât de adevĕrate. Aş putea înşira multe esemple spre a întărì ḑisa această, singurile alegeri de deputaţi în senatul imperial ar ajunge spre a ilustra activitatea politică a românilor nostri, dară tac, căci sciu, că de alegerile terminate vor scrie oameni cari sunt mai bine informaţi de cât mine.

Prefereze-se interesele comune celor private şi consolideze-se inteliginţa română, punênd umĕr la umer şi lucrând cu toţii alăturea, mic şi mare, tinĕr şi bĕtrên la lucrul comun, pentru păstrarea şi înăintarea intereselor noastre naţionale şi toate se vor schimba spre bine.

Soartea omului e pusă în mâna lui Dḑeu, ea atârnă însĕ şi dela om, căci Dḑeu a făcut pre om fără de om, însĕ nu mântuesce pre om fără de om. **X.**

Arpatac, la 12 Iuniu 1885. Prea onorate dle Redactor! Comuna politică Arpatac, comitatul Trei-Scaunelor, situată pre partea dreaptă a Oltului, dela Braşov inspre nord cu 1200 locuitori, jumĕtate români, jumĕtate maghiari — a fost în decursul anului curinte espusă mai multor calamităţi elementare în urma cărora maioritatea locuitorilor, lipsită fiind de ori şi ce mijloace materiale va trebuì — ca sĕ nu moară de foame, — se ia lumea în cap, ca sĕ-şi câştige pânea de toate ḑilele.

Eată pentru ce:

Semănăturile de toamnă din causa vênturilor reci şi a secetei au perit de tot pre locurile mai sus situate, pre cele mai jos situate — pre lângă Olt — numai în parte. Ploile de prin Maiu le-a mai îmbunătaţit încâtva, încât se potea astepta totuşi la o revoaltă mijlocie, carea însĕ prin vijelia din 6 l. c. s'a nimicit totalminte.

Joi în 6 l. c. pre la oarele 6 după am. se vedea dinspre apus, de pre dealul aşa numit „măgura Codlei," — cam 25—30 cilometri îndepărtare dela noi, — ridicându-se un nor greu şi negru, carele prin ferberea, svârcolirea şi bubuitul înfiorător, ce se auḑia eşind din el, prevestea o tempestate înfricoşată. După puţine momente de pregătire se începe însaşi tempestatea, precedată ca de regula de un vênt teribil, ce ridica inspre nori colosala cantitate de prav făcută în ḑilele trecute în urma căldurei celei mari de aproape 30 °R., rumpea şi scotea

---

Ne rĕmâne acum o dureroasă datorie de împlinit, acea de a esprima acì adêncile noastre regrete pentru perderile simţitoare ce a încercat societatea noastră în cursul anului espirat, prin moartea atâtor bărbaţi de inimă, ca prinţul Alex. Cantacuzino, d-r. Davilla, majorul Hepitès şi în timpul din urmă generalul Slăniceanu; toţi acestia a fost fondatorii şi iniţiatorii societăţei noastre, şi n'am trebuinţă a ve mai amintì servițiile eminente ce dênşii a adus societăţei noastre în primii ani ai esistenţei sale, atunci mai ales, când ea simţea cea mai mare trebuinţă de a fi susţinută şi încurajată. Fie momoria lor nestearsă din mijlocul nostru şi esemplul lor imitat!

Dar şi în streinătate avem întristarea a înregistra mai multe perderi de bărbaţi eminenţi, pe cari societatea noastră avea onoarea a-i numĕra între membri sei.

Astfel, eruditul profesor, d-r. Hochstetter, preşedintele societăţei geografice din Viena. Se scie că dênsul s'a ilustrat mai ales prin călătorie sciinţifică împrejurul pămêntului, care a ţinut trei ani, şi că această espediţie a rĕmas neuitată în analele sciinţifice, sub numirea de *Călătoria fregatei Novara.* În timpul din urmă, el a publicat studii însemnate asupra Balcanilor, munţilor Urali, Alpi şi asupra orientului European.

O altă perdere însemnată a încercat lumea sciinţifică în persoana neobositului Dr. Ernest Behm, redactor al mult cunoscutului *Almanach de Gotha* şi a publicaţiilor geografice „*Petterman's Mittheilungen*" aşa numite după numele fondatorului, rĕposatul Petterman.

Ambii reposaţi era membrii de onoare a societăţi noastre încă dela 1877.

În timpul din urmă a mai perdut sciinţa geografică pe colonelul Roudaire, autorul proiectului creării unei mări interioare în deşerturile Saharii. Projectul într'adevĕr era grandios şi sumeţ şi întêmpină negreşit multe dificultăţi şi obstacole. Chiar guvernul frances îl respinse şi îi refusă ori ce ajutor. Se găsì însĕ un bărbat, pentru care cuvêntul *imposibil* este necunoscut, care îmbrăţişă idea şi o susţinu cu tărie şi convicţie. Sub auspiciile unui bărbat de autoritatea dlui Lesseps, proiectul lui Roudaire era în ajun a biruì toate dificultăţile şi a devenì o realitate, când coasa morţii suspendă pentru moment această măreaţă întreprindere. Dar sciinţa nu se opresce, proiectul colonelului Roudaire va găsì negreşit un următor şi concepţia lui ideală va devenì o realitate bine-făcetoare în scurt timp!

Mĕ opresc acì. — Cu ocasia discutării budgetului societăţii vom avea onoare a ve presenta mai multe propuneri, pe care le credem trebuicioase pentru a asigura şi mai mult bunul mers al societăţii noastre.

Înainte de a încheia raportul meu, permiteţi-ne şire, ca în numele întregei societăţi sĕ esprimăm Maiestăţii Voastre respectuoasa şi profunda noastră recunoscinţă pentru viul interes ce pururea aţi arătat societăţii noastre. Sperăm ca şi pe viitoriu puternica M. V. protecţie nu ne va lipsì *(aplause.)*

Profit de această ocasie pentru a aduce sincerile noastre mulţumiri pressei române, care fără deosebire de opiniuni politice, în toate ocasiile ne-au dat concursul seu binevoitoriuşi desinteresat.

Ve mulţumim asemenea dv. tuturor, doamnelor şi domnilor, care prin presenţa dv. atât de numeroasă la adunările Societăţii geografice, daţi şedinţelor noastre publice o solemnitate şi mai mare.

Nisce asemenea încuragiări din parte-ve ne dau bună speranţă pentru viitoriu şi dar îmbărbătaţi de concursul şi de simpatiile dvoastre, vom urma fără şovăire opera începută acum ḑece ani, încredinţaţi fiind că lucrăm în interesul general al sciinţei şi mai ales în interesul scumpei noastre patrii! *(aplause prelungite).*

Bucuresci, 10/22 Februariu 1885.

Secretariu general: *George I. Lahovari.*

din rădăcini pomi și arbori, resturna carele de pre câmpuri și drumuri, oprea vitele în mersul lor și le ducea cu sine. Inmediat cu vêntul începu a cădea o ghiață, — pre aici ne mai vĕḑută, ba nici chiar auḑită, — în mărimea alunelor, nucilor și unele chiar în mărimea oaĕlor de găină. În momentul acesta nu se auḑia prin comună, decât vaietul și țipetul oamenilor, ce alergau în fuga mare din câmp spre casă; pre uliță rimătorii loviți de ghiață se văietau și guiau, de gândeai că-i jungie cineva; giamurile ferestrilor lovite de boambele de ghiață, spărgêndu-se în sute de bucăți sburau pre uliță ca fulgii de zăpadă; — în scurt era o privelisce înfiorătoare, care a durat aproape $^{3}/_{4}$ de oară. Se ḑice că tempestatea aceasta împreunată cu ghiață s'a început dela opidul Codlea, a atins otarĕle comunelor Țințari, Noul unguresc, Helchiu, Feldioara, Bod, Arpătac. Până la Arpatac a venit de către apus, pre otarul Arpatacului însĕ și-a luat direcțiunea inspre meaḑăḑi-rĕsărit până la comuna Ariușdi, de acì și-a luat earăși direcțiune inspre resărit trecênd pre la S.-Giorgiu până pre la mijlocul Haromsecului. Ce pagube vor fi avênd comunele susatinse nu sciu, sciu însĕ că ale comunei noastre sunt mari și necalculabile. Sĕmănaturile de toamnă — grâul și sĕcara — sunt așa de zdrănțuite și bătute la pămênt, încât nici così nu se vor putea, de boane la cele bătute de ghiață nici vorbă nu poate sĕ fie; neajunse de ghiață au rĕmas numai vre-o 10 grădini aflătoare pre valea Arpatacului, inspre Vălcele (Elöpatak) și ogorul; eară din otarul de toamnă și primăvară n'a rĕmas batĕr loc de o ferdelă neajuns, nebătut și nesdrobit de ghiață. Cânepile, inul sunt de tot nimicite, de asemenea cucuruzul, ovĕsul, păstăiosele, legumile și verdețurile de prin grădini. E probabil, că semănăturile de primăvară în urma ploilor de acuma se vor mai reinoì și odrislì și dacă am căpăta o recoltă de $^{1}/_{10}$ ar fi prea bine.

Nutrețurile: măzărichea, lintea și earba sunt așa de sdrobite și culcate la pămênt, încât nu se vor putea così decât deodată cu otava. Pagube mari s'au făcut în poame, caselor prin sdrobirea șindilelor, spargerea țiglelor și a ferestrilor aflătoare inspre apus și rĕsărit-meaḑănoapte. Aceeași soarte ca Arpatacul a avut și comuna Ariușdi locuită în părți egale de români și unguri.

Din cele mai sus descrise se vede așadară că comunele Arpatac și Ariușd prin tempestatea din 6 l. c. au fost greu cercate, bucátele de toamnă și primăvara precum și nutrețurile pentru vite sunt de tot nimicite; prin urmare serăcia va fi generală și mare, căci oamenii nu vor avea cu ce sĕ-și cumpere la toamnă semințele de lipsă; din cari cause în comunele Arpatac și Ariușdi lamentarea, tânguirea și jalea este generală, nu veḑi prin comună decât fețe posomorite și întristate cu ochii plini de lacrămi.

Dealtmintrelea pagubele în anul acesta la noi s'au succedat una pre alta. Sĕmănăturile de toamnă perind s'au arat și înlocit prin alte de primăvară, cari acum și ele sunt nimicite. Cucuruzele din causa secetei cele mari nau rĕsărit și astfel au fost din nou semănate și puse cu cuibul.

Prin această calamitate elementară sufere în mod indirect și nou zidinda noastră biserică din Arpatac, care s'a început a se zidì încă la anul 1880 și carea avea a se continua și finì prin banii ce avea sĕ incurgă din repartiția dela popor în anul acesta și carea acuma earăși va trebuì sĕ se amâne scie Dḑeu până când?

Din 6 l. c. până acuma ploile curg — cu puțini intrerumperi — neincetat și dacă va mai ploa vre-o 2—3 ḑile, va eșì și oltul și în casul aceasta nici otavurile nu vor potea fi cosite pretutindenea și lipsa de nutreț va silì pre mulți a-și vinde vitele pre prețuri bagatele.

Din pristura Bodului vêntul a asvirlit 2 cai în olt, unde ne mai putênd eșì s'au înecat.

Un oficier husar călărind din Elöpatak spre Bod a fost aruncat jos de pe cal și vêntul ducêndu-i șapca și remânênd în capul gol a fost rĕu rănit de bombele de ghiață spârgêndu-i capul și sfășiendui obrasul așa de tare, încât, când a ajuns la căsarma din Bod sângele curgea în părae din capul și obrazul învălit într'o cârpă de busunar.

Casuri de aceste și în comuna Arpatac și Ariușd s'au întêmplat destule.

Precând scriam cele de sus, afară ploa de gândea-i, că vărsa cu bota; fulgerile și tunetele erau necontenite încât se presupunea, că va fi sfêrșitul lumei.

Ploia, fulgerile și tunetele durând mai bine de 3 oare, valea, carea curge de prin pădurile dincolo de Elöpatac a crescut prin păraele, și văile cele nenumerate, ce curgeau de pre dealurile și pădurile comunelor Elöpatac și Arpatac, cari aduceau cu sine lemnele scoase cu rădăcini cu tot de prin păduri, — a crescut așa de mare, încât a rupt și dus cu sine podurile de pre drumul comitatului, ce merge spre Sânt-Georgiu dărîmând mai multe case și supraedificate aflătoare pre ambele țermuri ale vălei dintre Elöpatac și Arpatac. Valea crescênd la o înălțime considerabilă a dus cu sine cotețe de porci și găini, a întrat prin casele, curțile și grădinile oamenilor, a smuls gardurile din pămênt, a ridicat porțile din tițini și le a dus cu sine.

Pagubile făcute în dărîmirea caselor, altor superedificate, smulgerea gardurilor și porților, inomolirea grădinilor, înecarea porcilor și probabil și a altor animale ceea-ce însĕ până acuma nu s'a putut constata, — este earăși mare și necalculabilă. Locuitori spăriați uitau pagubile causate prin ghiață și căutau mijloace a-și scăpa averea ce le-a mai rĕmas și vitele. Ca sĕ-și poată scăpa vitele au alergat oamenii cu mic cu mare înaintea ciurdei de vite și o a abătut-o din calea obicinuită, ce ducea preste valea turbată, în altă direcțiune și a trecut-o preste un pod, ce din fericire încă nu se rupsese și în modul acesta și-au scăpat deocamdată vitele cornute. Spaima locuitorilor e grozavă, nedescriptibilă. Toate acestea s'au întêmplat dela 6—10 oare d. a., oltul încă e aproape sĕ iasă din alvia sa.

Cu profund respect

Dionisiu Nistor,
paroch gr. or.

Varietăți.

* *(Avis.)* Pe timpul dela **1 Iuliu** până la **1 Septembre a. c.** localul **„Societății de lectură română din Sibiiu“** s'au mutat în grădina **„Flora,“** ceea ce se aduce la cunoscința onor. membri ai numitei societăți.

* (Parastas în biserica din Sibiiu cetate.) Alaltă-eri Duminecă după finirea S. liturghii s'a celebrat de către parochul local P. protopresb. Simeon Popescu asistat de P. asesor Z. Boiu și M. Lazar, parastas în memoria Marelui Andreiu,

Cântările funebrale le-a esecutat corul elevilor din seminariul „Andreian“ sub conducerea profesorului P. D. Cunțan.

* (Parastas în Reșinari.) Duminecă în 16 Iuniu s'a celebrat în biserica cea nouă din Reșinari după finirea liturgiei cu multă ceremonie și la asistența unui public local foarte numĕros, un parastas pentru sufletul reposatului archiepiscop și metropolit Andreiu Baron de Șaguna. Societatea de lectură „Andreiu Șaguna,“ a elevilor seminariului andreian, ce poartă numele fericitului bărbat, a esmis din sinul seu o comisiune de membri, care a asistat la liturgie și la celebrarea acestui parastas. În tot decursul parastasului s'au tras neîntrerupt clopotele dela aceea biserică, și la finea lui tot sub sunetul clopotelor scolarii și scolărițele scoalelor capitale de acolo în rênd doi câte doi și cu un steag negru în frunte, epitropii cu praporii bisericei, comisiunea societăței, preoții celebranți, precum și tot celalalt public numĕros au eșit cu multă ceremonie la mormêntul Marelui Andreiu, unde conducĕtorul comisiunei societăței „Andreiu Șaguna,“ teologul de a III Romul Pop, intonând în cuvinte alese un discurs potrivit a depus pe mormênt o cunună frumoasă de flori cu inscripțiunea „Neuitatului seu patron Andreiu Baron de Șaguna. Societatea de lectură Andreiu Șaguna 1885.“

* (Convocare). Despărțĕmêntul I (Brad) al reuniunei învĕțătorilor dela scoalele confesionali gr. or. din districtul Zarand, își va ține adunarea sa generală în acest an la 23 și 24 Iuniu st. v. în sala gimnasiului din Brad.

Începutul la oarele 10 ant. am. după celebrarea servițiului dḑeesc în biserica gr. or. din loc.

Membri ordinari ai despărțĕmêntului și alți indiviḑi interesați de promovarea învĕțământului popular, sunt invitați a participa.

Programa:

I.

1. „Cuvênt de deschidere“ de președinte.
2. „Raportul general al comitetului.“
3. „Raportul cassariului.“
4. „Raportul bibliotecariului.“
5. „Raportul unei comisiuni alese pentru scontrarea cassei și a bibliotecei.
6. „Propuneri eventuali.“

II.

7. Pertractarea condicelor scolari de P. Rimbaș.
8. Prelegere practică: „Tatăl nostru.“
9. Prelegere practică: „Învierea lui Lazar.“
10. Prelegere practică: „Prima încheietură a simbolului credinței.“
11. Disertațiune: „Istoricul înființărei subreuniunei (despărțemêntului)“ de președinte.

Prelegerile practice se vor ține cu elevii scoalelor din Brad din partea secretariului și a presidiului.

Brad la 10 Iunin, 1885.

Ioan German, președinte. *Petru Rimbaș*, secretariu.

Loterie.

Sâmbătă în 27 Iuniu n. 1885.

Viena:	**35**	**73**	**70**	**37**	**8**
Timișoara:	**52**	**2**	**27**	**90**	**53**

Nr. 272. [1036] 1—3

CONCURS

pentru stipendie din fundațiunea lui Gozsdu.

Prin aceasta se escrie concurs pentru stipendiile vacante din fundațiunea lui Gozsdu pe anul 1885/6 de 60 până la 500 fl. cu ebservarea că, de astădată se dă preferință concurenților pentru studiile technice, montanistice și silvanale.

Concurenții au de a-și adresa petițiunile instruate cu testimoniile scolastice, carte de botez și cu atestat de paupertate, până la *10 August* 1885 st. n. către căncelaria fundațiunei lui Gozsdu, Budapesta Király utcza 13, însemnând în petițiune facultatea și locul la care și unde voesce concurentul sĕ studieze, precum și ultima postă, unde are sĕ i se comunice resultatul petițiunei.

Tot odată sunt avisați și stipendistii fundațiunei lui Gozsdu de a-și substerne până la 10 August st. n. 1885 documentele, adecă indicele, respective testimoniul scolastic în origine, ori copie autentică despre resultatul studiilor în anul scol: 1884/5 la representanța fundațiunei lui Gozsdu Budapesta, Király utcza 13, pentru-că la din contă se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta, 21 Iuniu, 1885.

Comitetul fundațiunei lui Gozsdu.

Nr. 239. [1035] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul până la *30 Iuliu* a. c. st. v.

1. Bastea-Holdea, cu salariu anual de 166 fl. 40 cr. și adecă: *a)* în bani 80 fl., *b)* 72 mĕsuri cucuruz a 22 cupe în boambe, computate după calculul de mijloc cu 1 fl. 20 cr. = 86 fl. 40 cr., apoi cuartir liber și 16 °□ lemne.

2. Brisnic, cu salariu de 201 fl. și adecă: *a)* în bani 80 fl., *b)* 80 mĕsuri cucuruz 96 fl., *c)* 4 mĕsuri fasoale a 2 fl. = 8 fl., *d)* folosirea grădinei scolare cu venit curat de 17 fl. apoi 5 ° cubici lemne.

3. Coșești, cu salariu de 150 fl., solvinḑi în 4 rate 3 lunari anticipative, cuartir liber și 8 °□ lemne.

4. Lăpusnic, cu salariu de 150 fl. solvinḑi in 4 rate treilunare anticipative, cuartir liber și 25 carĕ de lemne.

5. Lăpugiul superior, cu salariu de 300 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 10 °□ lemne; apoi pentru servițiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă și 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

6 Lăpugiul inf.-Ohaba, cu salariu anual de 208 fl., și adecă: *a)* în bani 94 fl., *b)* 95 mesuri cucuruz în preț de 114 fl., cuartir liber și 16 °□ lemne.

7. Rădulești-Stregonea, cu salariu de 200 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 8 °□ lemne.

8. Sĕcămaș, cu salariu de 153 fl. și adecă: *a)* în bani 70 fl., *b)* 50 mesuri cucuruz în preț 60 fl., *c)* 4 mesuri fasole 8 fl., *d)* folosirea a două grădini cu venit anual de 15 fl. cuartir liber și 8 °□ lemne.

9. Stăncești-Ohaba, cu salariu de 130 fl. *a)* în bani 120 fl., *b)* folosirea a douĕ grădini cu venit curat anual de 10 fl. apoi cuartir liber și 8 °□ lemne.

10. Teiu, cu salariu anual de 204 fl. și adecă: *a)* bani 100 fl., *b)* 40 mesuri cucuruz în preț de mijloc 48 fl., *c)* 20 mĕsuri grâu — 40 fl., *d)* 3 mesuri fasole 6 fl., *e)* folosirea grădinei scolare cu venit de 10 fl. — apoi cuartir liber și 30 cară de lemne.

11. Tissa, cu salariu de 214 fl. și adecă *a)* bani 110 fl., *b)* 80 mesuri cucuruz = 96 fl., *c)* 4 mesuri fasole = 8 fl. apoi cuartir liber și 8 °□ lemne.

În comunele sub p. 1. și 6 fiind scoale atât în parochiile matre, cât și în filii, învĕțătoriul va fi îndatorat a prelege înainte de ameaḑi într'o comună și după ameaḑi în cealaltă.

Doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni au a-și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra.

Dobra la 10 Iuniu, 1885.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66. Sibiiu, Joi 20 Iuniu (2 Iuliu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 19 Iuniu, 1885

Suntem oameni cu toții, și ușor putem greșì. Nu se va face nici judecătorului imputare, când greșesce la aducerea sentinței, deșì în mâna lui e depusă de multe ori vieața omului.

La noi în Ungaria justiția nu arare-ori greșesce, și pentru greșelile ei cetățenii trebue sĕ zacă în temnițe, suferind toate chinurile, la cari sunt espuși indiviḑii respinși din societatea omenească.

Compătimim din toată inima pre nefericiții, cari cad jertfă justiției, când ea greșesce din lipsa materialului chiar. De trei ori sunt de compătimit nefericiții, cari sunt jertfiți din negligența judecĕtoriului, sau chiar din rĕutatea lui.

Am avut ocasiune a inregistra nu arare-ori greșele de ale justiției noastre.

Am avut casuri, unde în loc de a fi eliberați oamenii deținuți în închisoare preventivă, au fost uitați în temnițe, și dacă din întêmplare nu se descoperea locul lor de chin, puteau murì în închisoare, căci nimenea nu poartă evidența condamnaților.

Ni s'a părut groasnică această miserie a justiției noastre, și am cerut îndreptarea rĕului.

Acuma stăm în fața unui cas special, care ne umple de fiori.

Un biet de om fu tras în cercetare sub acusa, că el a fost urḑitoriul spiritual a uciderei muerei sale.

Închisițiunea o a făcut un judecătoriu tinĕr. Ea a fost defectuoasă din toate punctele de vedere, însĕ acusatul a recunoscut faptul, și tribunalul la judecat. Tot așa a făcut și tabla regească și curia.

După aproape 8 ani de închisoare prin mijlocirea spiritualului dela temniță se pune la cale novisarea procesului.

Lucruri ne mai auḑite es acuma la iveală.

Se constată o sumă de defecte formale, și ele sunt scusate prin nesciința și superficialitatea judecătoriului.

Se constată că acusatul a fost maltratat de către judecătoriu în modul cel mai tiran, așa că nefericitul spre a scăpa de torturi a preferit a face mărturisirea, pre care o doria judecătoriul.

În urma acestora justiția a achitat pre acusat, și l'a rehabilitat.

După 8 ani de închisoare și chinuri amare nefericitul este dechiarat de nevinovat și rehabilitat, încât adecă se mai poate rehabilita un asemenea om ruinat trupesce și sufletesce.

S'a constatat deci că la noi în Ungaria se mai susține procedura de prin evul mediu, stoarcerea mărturisirei prin tortură.

Lumea civilisată va sta înlemnită la auḑul acestor lucruri, noi însĕ nu avem a sta înlemniți, căci cunoascem sistema, după care se recrutează statul judecătoresc, și cualificațiunea ce se cerea până acuma dela unii dintre candidații la judecătorie.

Nu pentru prima-oară înregistrăm fapte, cari sunt în stare a sdrobì și ultima noastră rază de speranță.

Justiția era sântă până acuma în ochii românului. Se putea omul plânge în limba sa, se putea apăra în limba sa, căci în limba lui se făcea pertractarea. Mai mult. Se puneau judecători cari cunosceau limba poporului, firea și modul lui de viețuire. Era dată deci posibilitatea, ca judecătoriul sĕ fie bine informat în toate privințele, ca sĕ poată aduce sentință dreaptă.

Între astfel de impregiurări noi eram cu consciința liniștită

Lucrurile în timpul din urmă s'au schimbat spre rĕu. Nu ne mai este ertat sĕ ne plângem în limba noastră, nu ne putem apĕra în limba noastră; ne judecă oamenii cari nu ne cunosc limba, nu firea, nu relațiunile noastre, nu condițiunile sociale în care trăim. Din contră ei ne privesc de dușmani ai statului, căci și ei trebue sĕ creadă că dușmani suntem, de oare ce ḑiaristica maghiară fără pic de considerare ne trage în noroiu, călcând în picioare onorabilitatea noastră, patriotismul și loialitatea noastră.

Dacă preste aceste neajunsuri mai vedem și casuri ca cel present, unde judecătoriul nu e destul că este slab, ci el aplică tortură spre a stoarce mărturisiri, și dacă ungur asupra ungurului pâsesce astfel, ne vom potea mira, că și ultima raḑă de speranță ni se răpesce? Ne vom potea mira, dacă între asemenea împregiurări românul va vedea clătinându-se în sine credința în dreptatea justiției?

Noi nu o ḑicem, căci nu ne este permis sĕ o ḑicem. Aceasta nu pentru frica de legea penală. Noi cunoascem și recunoascem capacitatea și onorabilitatea judecătorilor nostri, și casuri anormale ca și cel present nu vor potea arunca umbră asupra justiției noastre.

Sistema politică este, care ne insuflă nouă îngrigiri. Se revoaltă sângele în noi, când vedem că om stă în fața omului, și judecă unul asupra altuia fără a scì unul de altul. Ca oameni ne sângeră inima vĕḑênd că în secolul nostru nici sub furci numai are omul cuvênt în limba sa. Aceasta ne însuflă nouĕ îngrigiri serioase.

Miserii ca casul de mai sus ca abnormități vor fi condamnate de lumea întreagă.

Când însĕ miseria cu sistemă se susține, atunci tot lumea are sĕ o condamne. O va face ea, noi nu scim, destul că între miserii duple suferința noastră este duplă, și duplu ar trebuì sĕ fie și verdictul lumei culte, prin care ea ar fi sĕ condamne miseriele justiției dela noi.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Avrig, ḑiua Mucenicului Manuil. Preastimate dnule Redactor! La corespondența *De sub poalele Surului în Maiu 1885* subscrisă de parochul din Secadate Constantin Prie, apărută în ḑiariul archidiecesan „Telegraful Român“ în numĕrul 64, ve rugăm binevoiți a da loc în coloanele prețuitului ḑiariu „Telegraful Român“ unor deslușiri spre orientarea publicului cetitoriu.

Ne prinde mirarea Preastimate dle Redactor, cum a îndrĕsnit numitul corespondent a descrie decursul esamenului dela scoala capitală gr. or. din Avrig, *ținut în 2 Iuniu a. c. în luna lui Maiu*, și într'un mod așa unilateral (personal) o ḑicem

FOIȚA.

Curierul literar.

Sumar: Ateneul Craiovean; conferința dlui N. P. Guran asupra Principiului naționalităților. — D. N. Densușanu: Monum. privitoare la istoria Făgărașului. — D. G. M. Jacomi; Prosodia și Metrica latină. — D. A. I. Șonțu: Poeme și Maxime.

Nimic nu ne bucură mai mult decât când emulațiunea, întrecerea ce se stabilesce între capitala României și unele din orașele de căpetenie ale țĕrei, când e vorba de înființarea vre-unei instituțiuni, de altoirea vre-unei bunătăți posibile și în țeara românească, și prin urmare menite sĕ dea folositoare roade și la noi cum dă în țĕrile streine.

Când auḑim de prin Craiova, Galați sau Ploiesci ḑicênduni-se cu juvenilă mândriă *auche noi siamo pitori*, noi, cestia din capitală, dela centru (hm!) ne grăbim cu deosebită plăcere că și în cutare oraș al României sunt pictori, — în figurat, se înțelege voind sĕ ḑicem că și acolo, se găsesc artisti în toate ramurile. Și cu aceaș plăcere asteptăm apoi sĕ ni se dea probe de esistența picturei anunțate. Cuvêntul pictură e la ordinea ḑilei, și în sens real și în sens figurat, de când se deschise esposițiunea de pictură a Clubului intim.

Astfel Craiova. . , îmi veți permite sĕ nu mai adaog clișeul „mândra capitală a bĕtrânei Oltenii“ căci s'a ḑis și scris de atâtea ori — astfel Craiova astă earnă, ne vestì și noi primirim cu adêncă bucurie crearea unui Ateneu craiovean. Corpul profesoral de acolo, mai mulți tineri magistrați, advocați și alții se otăriseră a se întrunì pentru a ține conferințe ateneistice, nu după felul celor din Bucuresci ci după felul ce s'ar fi găsit mai bun. Ḑiarele craiovene și, din Bucuresci, „Românul“ și alte ḑiare salutară constituirea Ateneului Craiovean urând conferințelor ce aveau sĕ se facă într'ênsul un resunet puternic și care sĕ se prelungească dincolo de hotarĕle bĕtrânei (inexorabil calificativ . . . *il colle*!) bătrânei Oltenie.

Mulțămită stăruinței membrilor ateneisti Craioveni și oare-cum și atențiunei cu care ḑiarele, mai cu seamă cele locale, urmăriră lucrurile Ateneului din Craiova, emulațiunea și focul sacru, care în cele mai multe casuri la noi nu e decât o vâlvătae . . . puf! puf! și apoi se stânge. . . . emulațiunea, ḑic, și acest foc sacru nu încetară de loc.

Ca probă, că focul n'a fost o vâlvătae ca cele dela 40 sf. Muceniți, primirăm mai ḑilele trecute una din conferințele ținute la Ateneul din Craiova în ḑiua de 29 Aprile 1885, de d. N. P. Guran asupra Principiului Naționalităților.

Ori-ce manifestațiune a artei române când ne vine din districte ne interese în toate părțile și în toate amĕnuntele ei. E! sciți dvoastră că din punctul de vedere al artei estetico-tipografice, broșura aceasta, eșită de sub teascurile tipo-litografiei Ralian Samitca, e minunată; sciți dvoastră că dacă un craiovean ar susținea că lucrările tipografice craiovene ca aceasta de față, pot sta fără rușine alături cu cele bucurescene și chiar cu nu puține din cele streine, noi n'am putea sĕ-l contraḑicem sau sĕ credem că orgoliul seu local îi inspiră o așa numită gasconadă, lui Marsiliezul României!? Cu atât mai bine, cu atât mai bine!

Și acum trecênd la fondul acestei conferințe, noi credem că modul cum d. N. P. Guran a tractat subiectul seu va mulțămì pe cetitorii din mai toate punctele de vedere. Ḑic și subliniez mai toate, căci voiu avea sĕ învinovĕțesc foarte pe conferențiar asupra unui punct.

Stilul conferențiarului e curgĕtoriu, constructiunea frasei regulată, transițiunile logice, probele istorice bine aduse, argumentarea purceḑênd fără salturi, deșì adese ori d. N. P. Guran nu justifică tocmai bine deosobirile. Esemplu: nu vĕd cum aḑi legile cari presidă la plămădirea națiunilor sunt întocmai cu acelea din timpurile trecute (Pag. 20 și 23), de oare-ce multe din principiele secolului trecut și seaceasta, pentru că din corespondenţa aceea se vede hotărît că numai un singur învěţătoriu director provisoriu a fost care a adus lumina în Avrig, numai el singur ar fi fost învěţătoriu la aceea scoală, şi numai el singur ar fi făcut progresul acela gigantic care a pus în respect pre toţi asistenţii, se poate? ne mirăm mult cum a putut pune în respect progresul arătat de elevi chiar pre corespondentul, care nici n'a fost present la esamenul dat de acel domn pre carele îl laudă, aceasta noi nu ne o putem descurca, fără numai aşa, sau că domnul corespondent n'a compus el însuşi acea corespondenţă, ci a subscris'o numai, sau atunci d-sa este acel geniu şi proroc, care poate descrie decursul unui esamen şi numai din închipuire, căci altcum ḑeu nu se poate — esamenul a decurs în 2/14 Iuniu a. c. şi domnul corespondent l'a descris în luna lui Maiu!??

Dacă dnul compunětoriu al acelei corespondenţe şi-a aflat un om, care i-a publicat lauda sa, e bine, însě nu este cuviincios ca la descrierea primului esamen dela scoala capitală gr. or. din Avrig sě nu amintească pre toţi învěţătorii bater cu numele, dacă nu altcum. Noi nu voim sě lăudăm pre nime nici se defăimăm pre cineva, ci sě dăm unele deslușiri, fără de cari corespondenţa publicată în numěrul 64 din „Telegraful Român“ aruncă o umbră asupra învěţătorilor, cari au funcţionat în anul acesta la acea scoală, asupra inteligenţei şi poporului din aceea comună, cari au fost de faţă la toate esamenele, nu ca corespondentul, carele a sosit numai pe la mijlocul esamenelor şi şi atunci numai din întêmplare. Ce privesce sporiul arătat de învěţători a fost mulţămitoriu, învěţătorii aplicaţi în anul acesta au dovedit zel, interes şi diliginţă deosebită pentru cariera, care o au îmbrăţişat, şi pentru aceea credem, că nu e fără de interes, ca publicul cetitoriu sě cunoască şi pre ceilalţi învěţători, pre cari compunětoriul corespondenţei poate din ..... i-a lăsat cu totul afară, nici bater de nume sě amintească. Acesti învěţători au fost în clasa a treia maturisantul şi clericul absolut Simeon Ciuca din Miluan, protopopiatul Unguraşu'ui, carele este un tiněr de bună speranţă, un tiněr care după cum am auḑit au absolvat teologia, cu ajutoriul unui dignitariu bisericesc din Sibiiu — fiind de tot sěrac, orfan, acesta deşì numai în anul acesta a păşit pre cariera învěţătorească au dovedit interes, zel şi tact laudabil; învěţătoriul clasei a doua, Ioan Petrişor, cunoscutul învěţătoriu zelos de pre la reuniunea învěţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului, carele are lăudătoriu chiar şi dela Preamăritul consistoriu din Sibiiu; ear al treilea, învěţătoriul clasei prime a începětorilor, a fost George Fulea din Rotbav, protopopiatul Braşovului, carele a studiat doi ani la pedagogia de stat din Deva, ear anul al treilea la pedagogia din Sibiiu, acest învěţătoriu, deşì e un băiat tiněr, deşì numai în anul acesta a păşit ca învěţătoriu, a arătat un sporiu bunişor, era admirabil a vedea disciplina cea frumoasă ce a întrodus acest învěţătoriu la mititei sei elevi (aproape la 90 —), era de mirat a vedea scrisorile micilor băieţi, ce trăsuri, linioare regulate şi frumoase, ce curăţenie, cu un cuvênt acest învěţătoriu pre lângă progresul cel bunişor în studii a întrodus aşa o disciplină între elevii sei, încât publicul asistent a rěmas încântat.

Ca sě amintim de publicul, ce a participat la acest esamen cu permisiunea Preast. DVoastre dnule Redactor, ne luăm voie a pune în locul prim prelângă cel atins de corespondent pre nou denumitul administrator protopopesc al Avrigului P. Ioan Cândea, fiu născut din comuna noastră Avrig, carele în tot decursul esamenelor a asistat punênd întrebări din diferite studii, O. D. parochi gr. or. din loc, O. D. paroch ev. luth. Neugeboren, rectorul ev. luth. Klein, notariul comunăl E. Coman, apotecariul din loc, D. St. Keseri — representanţa bisericească şi cea politică în frunte cu preşedinţii lor, şi popor în numěr foarte mare.

Eată dle Redactor nu numai un învěţătoriu am avut noi, la scoala noastră, nu numai publicul amintit de corespondent au participat la esamen. Dacă e ca sě amintim şi de progresul făcut, apoi de a fost el cum a fost şi în care clasă a fost — dar nu tocma preste aşteptare cum susţine domnul corespondent, căci har Domnului noi în Avrig nu stăm chiar în aşa întunerec după cum ne arată dl corespondent, şi ne mirăm mult cum vine dsa sě ne dee noaue avrigenilor lecţiune cu cuvintele Mântuitoriului „cel ce are urechi de auḑit sě audă. şi sě vadă şi avrigenii pre cine au în mijlocul lor“ ce vrea domnul corespondente cu cuvintele acestea, va scì domnia sa; ar fi trist, ba şi dureros, dacă am fi stat noi tot în întunerec până acum, până a venit luceafărul care ni-l amintesce dl corespondent — nu scim ḑeu apoi cum sě ne descurcăm lucrul..... căci atunci cum de a dat Avrigul atâţi bărbaţi înţelepţi şi harnici cari au ocupat şi ocupă şi astăḑi funcţiuni înalte? Au nu înainte de sosirea luminei dlui corespondent au eşit din Avrig un Lazar, un Pop Vasile — fost director postal în Timişoara, un Macsim, filosof absolut şi administrator ppresbiteral — cari toţi sunt acum în pămênt, au nu tot în timpurile dinainte au dat Avrigul advocaţi renumiţi. doctori, ingineri, preoţi laudabili — teologi buni — învěţători, notari, technici şi studenţii buni? — se vede că dl corespondent n'are nici un abor — Dunst — despre oameni eşiţi din Avrig, despre trecutul Avrigului, căci dacă ar fi cugetat bine nu ar fi eşit cu lucruri necălite în publicitate. Au nu sunt în Avrig destui inteligenţi preoţi, notari, învěţători, cantori, toţi oameni cu carte, cari sunt în stare a da ori şi ce şi ori când în publicitate, dar au tăcut pentru-ce — pentru-ca...... sě-şi arate un strein sciinţa.

Cu „*dixi et salvavi animam meam*,“ tocma în corespondenţa aceasta n'a nimerit-o P. Prie şi cuvintele acestea erau mai bine aplicate, când ar fi descris resultatul strălucit dela esamenul scoalei greco-orientale din parochia dsale.... mai bine era când ar fi ḑis P. Prie „*Tacui et salvavi animam meam.*“

Noi ca sě ne încheem numai atâta îi recomândăm dmn. corespondent, ca altădată, dacă voiesce sě figureze în „Telegraful Român,“ sě caute a eşì în publicitate cu lucru propriu şi cu adevěruri şi sě nu se lase a fi sedus de a subscrie lucruri despre cari nu este convins — lucruri despre cari nu are adevěrată cunoscinţă şi înainte de a subscrie vre-un lucru sě-l judece bine sě nu o paţă ca cu corespondenţa de faţă, că descrie un lucru petrecut în luna lui Iunie şi dsa îl scrie cu o lună înainte sau la dsa în calendariu Maiu urmează după Iuniu.

Mai mulţi cărturari din Avrig.

Făgăraş, 15 Iuniu 1885. Onorabile dle Redactor! 'Mi permit a Ve ruga sě binevoiţi a da loc următoarelor şiruri referitoare la esamenul dat de dl învěţător Nicolau Aron din Făgăraş în 12 l. c. st. v.

Esamenul a fost presidat de dl administrator protopresbiteral Iuliu Dan. Mai luară parte dl Petru Popescu protopop emeritat, dl Nicolau Toma, dl învěţător Nicolau Lud şi vre-o câţi-va părinţi de ai copiilor. Asemenea a ascultat rěspunsurile micuţilor scolari cu un interes viu doamna Nicolau Aron născ. Frateş, precând mamele scolăriţelor lipsiră dela aceasta festivitate scolară cu totul.

Resultatul esamenului, observ cu bucuriă, că a fost foarte bun. Deci cu drept şi tare la loc a fost mulţămirile dlui administrator îndreptate la finea esamenului atât cătră dl învěţător, cât şi cătră micii scolari. Cei presenţi se convinseră, că cuvintele dlui administrator, esprese din o inimă părintească, vor rěmânè neşterse în inimile mititeilor.

Numai astfel de interesare dorim sě vedem faţă de instrucţiunea element. şi fructele nu vor rěmânê.

Scrisorile caligrafice au fost frumoase, ear elaboratele dlui învăţător au fost de tot curate şi în ordine esemplară.

M'a suprins disciplina dlui învěţător Aron — procurata pe terenul practic de vre-o 5—6 ani de ḑile! Se vede că dênsul este convins despre adevěrul cuvintelor lui Comeniu tăietoare în aceasta cestiune cari sună, că: „O scoală fără disciplină se poate asemâna unei moare fără de apă“ Disciplina observată în aceasta scoală poate servì de model! Pentrucă ea nu este câstigată cu joarda, nu este o disciplină de fer, o disciplină soldăţească, cum o pretind unii pe nedreptul, ci este procurată prin tact învěţătoresc, prin folosirea corectă a regulelor pedagogiei moderne; ceea-ce îi face onoare dlui Aron!

Pomăria la aceasta scoală este strălucită, pentru-că dl învěţător din cestiune este elev al dlui profesor D. Comşa!

Se vede, că tare bine a sciut dl Aron tracta cu scolarii sei, pentru-că o copilă, dacă nu me înşel cu numele Maria Giuvelea — începătoare, deşì a dat esamenul, tot a mai întrebat în un ton naiv, nevinovat — pot ḑice îngeresc că „dle învěţător, când se venim ear㠖 la scoală?!!

Premiarea scolarilor s'a amênat pe 17 l. c. st. v., precând dl administrator a promis, că va dispune în aceasta privinţă.

Douě opşoare de conţinut economic se donară pentru premiare de învěţătoriul de stat D. Gabor.

Aristide.

Din public.

O nedumerire.

În carnevalul anului curent ca şi în cel precedent, Reuniunea meseriaşilor români din Sělişte, al cărei preşedinte este ppresbiterul tractual domnul Dr. Nicolau Maier, a arangiat, petrecere cu danţ cu taxă avênd în vedere probabil vre-un scop mai nobil, în socoteala căruia mulţi onoraţiori din loc şi din comunele vecine au contribuit cu câte o sumuliţă, despre care nu s'a dat până acum nici un raţiociniu în public.

Pentru linistirea celor interesaţi rugăm pe cei chemaţi sě delăture cât mai curênd această nedumerire.

Unul dintre contribuenţi.

---

colul nostru erau cu desevêrşire necunoscute anticităţii greco-române şi secolilor următori, până la al XVIII; şi prin urmare legile cari nasc ca aplicaţiune reală şi practică din aceste principii nu apăruseră încă pe lume. Condorcet în secolul XVIII şi cu dênsul toţi enciclopedistii cari au studiat filosofia, istoria şi peripeţiile formaţiunei popoarělor au vedit aceste deosebiri. Mai în lunile trecute apărea la Paris o scriere a dlui Emile Acolas *Introducţion à l'Etude du Droit* (edit. Chevalier-Marescq) în care vre-o câteva din modernele principii cari cârmuesc aşeḑarea popoarělor şi activitatea naţionalităţilor sunt magistral espuse.

Pe urmă (pag. 6) caracteristica secolelor trecute nu e tocmai aceea pe care ne-o dă conferenţiarul craiovean. O! nu; secolul XVII n'a fost numai secolul moravurilor fine şi elegante. Cu pririre la subiectul dlui Guran, secolul XVII a fost secolul diplomaţiei, al tractatelor şi codicelui internaţional dela Vestphalia, al recunoascerei manifestaţiunilor individuali şi prin urmare al studiului omului în el, în tocmai cum secolul XVIII va studia societatea şi apoi poporul în întregul lui. Cât despre fineţa şi eleganţa moravurilor din acele timpuri, eu m'aş teme s'o afirm fără nici o restricţiune, căci rîsul ironic şi muşcătoarea zeflemea a ducelui de St. Simon ar rěsuna la urechile mele. Memoriile neîntrecutului *Seigneur* frances sunt de faţă pentru a ne arăta până unde mergea fineţa, şi cam cât ţinea eleganţa în secolul XVII.

Ori cum ar fi însě, nu sunt acestea învinovăţirea de care vorbeam şi asupra căreia îmi permit a atrage deosebita atenţiune atât a dlui N. P. Guran cât şi a tuturor ateneistilor craioveni.

Acus pe dl Guran nici mai mult nici mai puţin de cât de crimă de *lèse oltenism* Cum? vorbesci, domnule conferenţiar, de evoluţiunile istorice cari a premers deplina, completa alcătuire a diferitelor state; urmăresci desvoltarea treptată şi continuă a Romei şi republicei române, a Rusiei, a Prusiei, plecând dela simburile de formaţiune, cetatea sau principatul predomnitor; şi în aceasta enumeraţiune al cărui interes ar fi fost de o sută de ori mai mare, uiţi, dta oltean, dta care vorbesci în centrul bětrânei *(encore!!)* Olteniei, uiţi rolul jucat de Oltenia, de evoluţiunea istorică a statului român, de peripeţiele naţionalităţii române din acele timpuri în cari kneziatele, sau banatele, sau domniatele basarabo-oltenesci presida la formaţiunea, sau cum ai ḑice dta la plămădirea şi apoi la desvoltarea statului român! E oare cu putinţă?!

Eu, la pagina 16, me asteptam cu neclintită siguranţă sě găsesc, dacă nu cu aměnunte, cel puţin în principale linie această cestiune eminamente oltenească şi în al doilea rênd română. Dta ne dai Roma; nu ḑic că e rěu. Profes şi eu pentru *magni parenti de la Sanctul Tibru* aceiaşi sacro-sancta veneraţiune; dar când e vorba de esemple pentru a întărì o afirmaţiune teoretică, dacă am în istoria ţěrei mele esemple potrivite cu această afirmaţiune, apoi las la o parte fără pic de remuşcare şi cu multă reverenţă, toate esemplele ce aş putea culege de prin istoriele celorlalte ţěri, fie acele esemple chiar mai elocinte de cât cele trase din istoria ţěrei mele.

Noi vom ḑice în această privinţă întâi cu Cantemir: „socotit-am că cu strêmbětate, încă şi cu pěcat va fi, de lucrurile noastre, de acì nainte mai mult streinii de cât ai nostri sě sciă; — şi apoi vom aduce aminte, mai cu seamă confereţiarilor Ateneelor districtuale cuvintele lui Cicerone care în *Orator* de nu me însel, ḑicea cu putere că „*esset egregium non quaerere externa, domesticis esse contentos.*

Cu aste restricţiuni, conferinaţa dlui N. P. Guran asupra Principiului Naţionalităţilor, şi celelalte cari s'a pronunţat dar nu tipărit, alcătuesc un început de toată lauda pentru Ateneul Craiovean.

(Va urma.)

Interpelaţiune.

Avênd în vedere, că tractul gr. or. al Sĕliştei deja de 2 ani este definitiv constituit. Organismul lui ar trebuì deja sĕ funcţioneze regulat; avênd în vedere că o mulţime de agende, cari s'ar ţinea de resortul comitetului şi al sinodului ppesc, zac neresolvate în dauna tractului; avênd în vedere cuprinsul §§-filor 45 şi 62 din stat. organic căruia nu s'a făcut din destul — ne luăm voie a pune întrebarea:

Are de cuget Dl ppresbiter al tractului Sĕliştei Dr. Nicolau Maier sĕ concheme comitetul şi sinodul ppesc pentru anul acesta la şedinţă şi când anume?

Mai mulţi membri ai comitetului şi sinodului ppesc.

Varietăţi.

* (Convocare.) Despărţĕmêntul al 18-lea îşi va ţine adunarea cercuale din ăst an la *9 Iuliu st. n. 11 oare înainte de ameaḑi* în scoala română din Turda.

Membrii despărţĕmêntului şi toţi iubitorii de cultura sunt rugaţi a participa la aceasta adunare care între alte agende culturali va ave a sĕ alege şi comitetul cercuale pe 3 ani.

Turda, 29 Iuniu, 1885.

Dr. *Ioan Raţ,*
direct. comit. cercuale.

* (Esamene.) La scoala română de fetiţe din Sibiiu s'au ţinut esamenele Vinerea trecută.

În presenţa unui public numĕros fetiţele au rĕspuns cu resoluţie şi isteţime.

Domnul inspector de scoale al comitatului Sibiiului încă a luat parte la esamene, şi şi-a esprimat deplina sa mulţămită pentru progresul elevelor.

* (Programul esamenelor publice la scoala capitală gr. or. române din Reşinari cu finea anului scol. 1884/5.)

Marţi în 25 Iuniu a. c. st. v. Dela 8—11 oare clasa I-a de băeţi. După ameaḑi: dela 3—6 clasa I-a de băete.

Mercuri în 26 Iuniu v. Dela 8—12 oare clasa II-a de băeţi. După ameaḑi: dela 3—6 clasa II-a de băete.

Joi în 27 Iuniu v. Dela 8—12 oare clasa III-a de băeţi. După ameaḑi: dela 3—6 clasa III-a de băete.

Vineri în 28 Iuniu v. Dela 8—12 oare clasa IV de băeţi. După ameaḑi: dela 3--5 oare clasa II şi III-a de băete economia de casă.

Sub durata acestui esamen vor fi espuse lucrurile de mână ale băetelor din aceste clase.

Dela 5—5 ½ oare corul de băeţi şi băete va esecuta unele cântări bisericesci şi poesii.

La 5 ¼ oare escursiune în grădina scolară.

Fie-care esamen se închee cu cântări sub conducerea învĕţătoriului de cant.

La aceste esamene are onoare direcţiunea a învita pre toţi amicii şi binevoitorii scoalei noastre.

Din conferinţa învĕţătorilor ţinută în Reşinari la 10 Iuniu 1885.

C. Hambăşan,
director.

* (Rectificare.) La părăstaşul sevêrşit Dumineca trecută în biserica noastră din cetate Sibiiu a pontificat domnul asesor consistorial Zacharia Boiu asistat de domnii: Moise Lazar, asesor consistorial şi Simeon Popescu protopresbiter.

* (Postal.) Direcţiunea postală din loc escrie concurs cu terminul de 3 sĕptĕmâni pentru ocuparea postolui vacant de magistru postal în comuna Kolozs (comitatul Cluşului.)

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 200 fl. salar anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 400 fl. pauşal de transport pentru întreţinerea comunicaţiunei prin careolă cu oficiul postal din Kolozs-Kara.

— Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Mező-Méhes (cottul Turda-Arieş) sub condiţiunea legărei unui contract de oficial şi depunerea unei cauţiuni de 100 fl. — se escrie concurs cu terminul de trei sĕptĕmnâni, în cari sunt de a se înainta şi cererile la direcţiunea postelor din Sibiiu.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelărie şi 300 fl. pauşal de transport spre susţinerea comunicaţiunei ḑilnice prin careolă postală cu oficiul postal din Mező-Záh.

În scopul îndeplinirei postului de magistru postal în comuna Surduc (comitatul Solnoc-Doboca) se escrie concurs.

Condiţiuni: Contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 300 fl. pauşal de transport pentru susţinerea comunicaţiunei de 4 ori pe sĕptĕmână prin careolă cu oficiul postal din Csáki-Gorbó.

Cererile sunt de a se înainta în 3 sĕptĕmâni la direcţiuna postelor din Sibiiu.

— Se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Magyar-Gorbó (comitetul Cluşului).

Condiţiuni: contract de oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 180 fl. salar anual; 40 fl. pauşal de cancelarie şi 200 fl. pauşal de transport pentru un trimis pedestru la gara cu acea numire de 2-ori pe ḑi.

Cererile au de a se înainta în 3 sĕptĕmâni la direcţia postelor din Sibiiu.

* (Concurs.) Direcţiunea postelor din Sibiiu sub datul 25 Iunie a. c. Nr. 1604/885. escrie concurs pentru ocuparea unui post de suboficial postal în cercul Sibiiului.

Condiţiuni: obligămêntul pentru depunerea unei sume de 200 fl. ca cauţiune.

Emolumente: 400 fl. salar anual, 60 fl. bani de cuartir şi 30 fl. pauşal pentru îmbrăcăminte.

Cererile instruite conform articlului de lege II din 1873 sunt de a se înainta în 6 sĕptĕmâni la direcţiunea postală din Sibiiu.

* (Advocat nou.) La 15 a lunei curgĕtoare a depus cu bun succes la Budapesta censura de advocat domnul Dr. George Chicin din Nadlac, comitatul Bichişului.

Felicităm din inimă pre tinĕrul nostru advocat, şi-i dorim câmp mănos în apărarea drepturilor poporului nostru strîmtorat aproape pe toate terenele.

* (Necrolog.) Archiereul **Calist Stratonichia** a încetat din viaţă, aḑi dimineaţă la 6 oare în etate de 80 de ani.

Reposatul a fost mult timp vicariu al sfintei metropolii şi locoţiitor de episcop dincolo de Milcov.

În viaţă fiind, a constituit o bursă la Asilul Elena, a înfiinţat cu a sa cheltuială un pat de bolnavi la spitalul Colţea, a clădit biserica dela Delea nouă locul nascerei sale, a făcut localuri pentru preoţi, a clădit cu a sa cheltuială scoala primară dela Delea nouă.

Şi prin testamentul seu a lăsat mai multe legate pentru intreţinea bisericei Delea-Nouă, facerea unui asil de şase femei sĕrace şi intreţinea în parte a scoalei primare care poartă numele seu.

A scăpat din noianul pierḑĕrii şi a lăsat un potir de matostat în valoare de 10 mii lei, preţioasă antică care provine dela clasicii văcăresci, pentru a servì nouei catedrale ce voesce a clădì primăria, a lăsat cinci mii lei societăţei clerului mirean, cinci mii lei scoalei pentru învĕţătura poporului român, a lăsat a se îmbrăca ḑece elevi sĕraci pe fie-care an şi alte acte de binefacere.

Viaţa, faptele şi moartea acestui prelat vrednic de biserica şi naţiunea română, vrednic de timpii clasici ai ortodocsiei, sunt desminţirea cea mai victorioasă ce se poate da acelor cari condamnă religiunea în principiul ei, biserica naţională şi clerul ei, fără a ţinea seamă că nu poate fi regulă fără escepţiune. A aduna cu talerul şi cu patrafirul o viaţă întreagă ban lângă ban; a se supune la rigorile unei esistenţi ascetice şi apoi, din resultatul atâtor privaţiuni, a face bine şi numai bine pentru naţionalii sei; pentru scoală, sĕraci şi biserică este a avea un mare merit, o mare virtute, o mare voinţă în acest timp de tristă decadenţă morală şi materială, când mai toţi nu se gândesc de cât la punga şi burta lor. Acest merit, această virtute, această voinţă au avut-o bisericaşii nostri cei aleşi cari dela Teoctist metropolitul, până la Chesarie, până la Veniamin, până la Grigore, Şaguna şi Nifon, au fost nisce adevĕraţi mecenaţi ai poporului român. Ei au fost stâlpii cari au susţinut biserica de nu s'au scufundat în noianul vijeliilor prin care am trecut optsprĕḑece secole. Ei au susţinut credinţa prin vorbe şi fapte cu indemn şi cu esemplu. Pentru aceea şi poporul mult a iubit biserica naţională de care a rĕmas nedeslipit până astăḑi şi a ertat acelora cari nu au avut virtutea de a-i imita.

Fie dar eternă memoria lui Calist Stratonichia. Onoare bisericei naţionale pentru astfel de prelat! Şi fie ca viaţa şi faptele lui sĕ găsească mulţi emuli între civili, dar deocamdată între bisericaşi, căci numai aşa vor proba că sunt după ḑisa Mântuitoriului: Doctori vrednici ai trupului şi ai sufletului nostru. Numai aşa va continua poporul român a sta cu dragoste în staulul bisericei naţionale ortodocse ca în sinul unei bune mumi, ce nu l'a oropsit nici odată, depreţuind acest mare şi generos popor, bîrfelile şi momelele ce astăḑi se fac pela urechile lui pentru a slăbì şi dĕrîma biserica ortodocsă naţională; ear după biserică de sigur că ar venì rêndul naţionalităţii române în care biserica nu poate esista fără naţionalitate şi naţionalitatea fără biserică naţională. „România“

* (Necrolog.) În Verşeţ a rĕposat episcopul gr. or. sêrbesc de acolo **Emilian Chenghelaţi.**

Rĕposatul s'a născut la 1806 în Chichinda mare, şi la 1852 fu denumit de episcop. Fie-i ţĕrina uşoară.

* („Prăpastie neaşteptată“) a surprins locuitorii comunei Gioagiul superior, Sâmbătă noaptea spre Dumineca. Când muncitorii pămêntului dormeau somnul cel dintâiu după truda ḑilei trecute pe la 11 oare din noapte o furtună ne mai pomenită de veac de om, i-a ridicat dela odichnă spre a-şi vedea de vieaţă şi avere.

Bieţii oameni înspăimêntaţi în toiul nopţii cu lampele în mâni căutau dacă vecinii lor mai viează cari se aflau cu locuinţele în nemijlocita apropiere a păraielor şi vălei. Şi chiar onorabilul părinte bĕtrân V. V. Neagoe a fost espus mai mult periclului încât numai prin despodirea casei a putut sĕ-şi mai scape vieaţa famìliei sale.

În gura păraelor, ce veneau ca potopul de pe dealurile noastre, o casă s'a ruinat cu totul altele în parte şi o mulţime de clădiri economice sunt mânate şi împrăsciate ear animalele: porci şi capre înăduşite şi innecate în noroiu.

Comunicaţia ne e total întreruptă din causa povoiului ce s'a descărcat cu atâta funie şi mai cu seamă din causa drumurilor rele, ca şi cari numai pela noi şi în comitatul nostru doară se mai află.

O mulţime de pomi sunt smulşi din rădăcini, o mulţime de grădini acoperite cu noroiu şi petriş, încât recolta anului curent, de bune prospecta cum era, s'a nimicit total.

Viile sunt încâlcite, strugurii bătuţi şi de ghiaţă ear cucuruzele rupte şi mânate cu locul de pe părţile mai piezişe. Cu un cuvênt deună mare şi greu simţită de clasa muncitoare! În faţa căreia n'avem decât sĕ implorăm ajutoriul cel de sus şi mila cerească: Doamne nu cu mănia ta sĕ ne mustrii pre noi.

* (Favor pentru cei ce vor sĕ cerceteze esposiţia din Budapesta.) Cancelaria de bilete orăşenească a căilor ferate reg. ung. aduce la cunoscinţă că cu începere din 1 Iulie n. a. c. se vor elibera de 2 ori pe sĕptĕmână la gările căilor ferate de stat bilete de călătorie tour şi retour pentru doritorii de a cerceta esposiţiunea din Budapesta cu 30% scăḑĕmênt.

Informaţiuni mai detaiate se pot trage din anunţurile separate.

* (Comitetul central al reuniunei de tras la ţintă de Tir austriece) a emis către fraţii trăgĕtori la ţintă maghiari un apel, prin care îi învită la sĕrbarea de înfrăţire a II-a ce se va ţinea în Innsbruck. Această sĕrbare îşi ia începutul în 5 August şi durează până în 18. Cetatea Innsbruck ca centrul sĕrbărilor, precum şi Tirolul, emulează ca această sĕrbare sĕ reese cât mai bine.

* (Colectă.) La apelul făcut în ḑiariul nostru pentru învĕţătoriul Ioan Petrişor din Alţina care a fost greu cercat, mistuindu-i focul toate edificatele, un amic al învĕţătorilor a colectat de prin Aiud şi împregiurime suma de 10 fl. care o a depus la redacţiunea ḑiariului nostru.

În numele domnului Petrişor aducem mulţămirile noastre domnului colectante şi binevoitorilor contribuenţi.

Loterie.

Mercuri în 1 Iuliu n. 1885.

Brünn: 81 86 45 15 72

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Iuniu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.30	99.95
Renta ung. de hârtie	92.90	92 95
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 20	98.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	123.50	123.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	108.75	109.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101.25	101.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.—	97 50
Sorţi ungureşti cu premii	116.60	116.50
Sorţi de regularea Tisei	118.80	119.—
Renta de aur austriacă	107.90	108.—
Acţiuni de bancă austro-ung	858.—	860.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	257.50	288 —
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.86	5.85
Napoleon	9.85	9 85
100 marce nemţeşti	60 95	60 95
London (pe poliţă de trei luni)	124.25	124.30

Nr. 239. [1035] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul până la *30 Iuliu* a. c. st. v.

1. Bastea-Holdea, cu salariu anual de 166 fl. 40 cr. și adecă: *a)* în bani 80 fl., *b)* 72 mĕsuri cucuruz a 22 cupe în boambe, computate după calculul de mijloc cu 1 fl. 20 cr. = 86 fl. 40 cr., apoi cuartir liber și 16 °□ lemne.

2. Brisnic, cu salariu de 201 fl. și adecă: *a)* în bani 80 fl., *b)* 80 mĕsuri cucuruz 96 fl., *c)* 4 mĕsuri fasoale a 2 fl. = 8 fl., *d)* folosirea grădinei scolare cu venit curat de 17 fl. apoi 5 ° cubici lemne.

3. Coșești, cu salariu de 150 fl., solvinḑi în 4 rate 3 lunari anticipative, cuartir liber și 8 °□ lemne.

4. Lăpusnic, cu salariu de 150 fl. solvinḑi in 4 rate treilunare anticipative, cuartir liber și 25 carĕ de lemne.

5. Lăpugiul superior, cu salariu de 300 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 10 °□ lemne; apoi pentru servițiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă și 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

6. Lăpugiul inf.-Ohaba, cu salariu anual de 208 fl., și adecă: *a)* în bani 94 fl., *b)* 95 mesuri cucuruz în preț de 114 fl., cuartir liber și 16 °□ lemne.

7. Rădulești-Stregonea, cu salariu de 200 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 8 °□ lemne.

8. Sĕcămaș, cu salariu de 153 fl. și adecă: *a)* în bani 70 fl., *b)* 50 mesuri cucuruz în preț 60 fl., *c)* 4 mesuri fasole 8 fl., *d)* folosirea a douĕ grădini cu venit anual de 15 fl. cuartir liber și 8 °□ lemne.

9. Stăncești-Ohaba, cu salariu de 130 fl. *a)* în bani 120 fl., *b)* folosirea a douĕ grădini cu venit curat anual de 10 fl. apoi cuartir liber și 8 °□ lemne.

10. Teiu, cu salariu anual de 204 fl. și adecă: *a)* bani 100 fl., *b)* 40 mesuri cucuruz în preț de mijloc 48 fl., *c)* 20 mĕsuri grâu — 40 fl., *d)* 3 mesuri fasole 6 fl., *e)* folosirea grădinei scolare cu venit de 10 fl. — apoi cuartir liber și 30 cară de lemne.

11. Tissa, cu salariu de 214 fl. și adecă *a)* bani 110 fl., *b)* 80 mesuri cucuruz = 96 fl., *c)* 4 mesuri fasole = 8 fl. apoi cuartir liber și 8 °□ lemne.

În comunele sub p. 1. și 6 fiind scoale atât în parochiile matre, cât și în filii, învĕțătoriul va fi îndatorat a prelege înainte de ameaḑi într'o comună și după ameaḑi în cealaltă.

Doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni au a-și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra.

Dobra la 10 Iuniu, 1885.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 272. [1036] 1—3

CONCURS

pentru stipendie din fundațiunea lui Gozsdu.

Prin aceasta se escrie concurs pentru stipendiile vacante din fundațiunea lui Gozsdu pe anul 1885/6 de 60 până la 500 fl. cu ebservarea că, de astădată se dă preferință concurenților pentru studiile technice, montanistice și silvanale.

Concurenții au de a-și adresa petițiunile instruate cu testimoniile scolastice, carte de botez și cu atestat de paupertate, până la *10 August* 1885 st. n. cătră căncelaria fundațiunei lui Gozsdu, Budapesta Király utcza 13, însemnând în petițiune facultatea și locul la care și unde voesce concurentul sĕ studieze, precum și ultima postă, unde are sĕ i se comunice resultatul petițiunei.

Tot odată sunt avisați și stipendistii fundațiunei lui Gozsdu de a-și substerne până la 10 August st. n. 1885 documentele, adecă indicele, respective testimoniul scolastic în origine, ori copie autentică despre resultatul studiilor în anul scol: 1884/5 la representanța fundațiunei lui Gozsdu Budapesta, Király utcza 13, pentru-că la din contă se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta, 21 Iuniu, 1885.

Comitetul fundațiunei lui Gozsdu.

Nr. 341. [1032] 2—3

CONCURS.

Spre întregirea stațiunilor învĕțătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare se publică prin aceasta concurs cu termin până *la 20 Iuliu* a. c. st. v.

1. Chinceș, cu salariu anual de 110 fl. v. a. din repartiție și anume în bani 10 fl. v. a., ear în cucuruz 100 mĕsuri à 16 cupe de cucuruz stêrmat à 1 fl, și cuartir liber în edificiul scoalei.

2. Sălcud, cu salariu anual de 150 fl. și anume folosința unui agru de 8 jugere clasa I-mă în o massă care aduce un venit anual de 80 fl.
din repartiție . . . . 70 „
. . . . suma 150 fl.
acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu și 23 Aprile a fie-cărui an, precum și cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste stațiuni au a-și așterne suplicele instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Cetatea de baltă 1 Iuniu 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali concernente:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inf.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștla	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	**8.—**

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	•11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 67. Sibiiu, Sâmbătă 22 Iuniu (4 Iuliu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie - Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Din causa s-tei sĕrbători a nascerei S. Ioan Botezătoriul Nrul procsim va apărea Joi în 27 Iuniu.

Nr. 3033 Scol.

Cerculariu

către toate oficiile protopresbiterale și către toți învĕțătorii dela scoalele poporale gr.-orientale române din archidiecesă.

Mai multe inspectorate regesci de scoale notifică acestui consistoriu, că înaltul ministeriu reg. ungaric de culte și instrucțiune publică a aflat a ordina cu datul 12 Iuniu n. Nr. 22,103 ca la preparandiile de stat, și anume în ce privesce archidiecesa noastră la cele din Cristurul secuesc, Cluș și Zelau (Zilah), sĕ se țină și în feriile de vară ale anului curinte cursuri supletorice din limba maghiară pentru acei învĕțători, cari nu au depus încă esamenul prescris și nu au obținut diplomă de cualificațiune din acest obiect de învĕțămênt.

Participanții la aceste cursuri vor primì diurne de câte 70 cruceri, eventual cuartire gratuite și pot pretinde ca comunele, în cari sunt aplicați, sĕ le presteze spesele de călĕtorie.

Aceste se aduc la cunoscința învĕțătorilor noștri, și mai ales a acelora, cari intrând în servițiu învĕțătoresc dela anul 1872 până la 1881 încă nu și-au procurat diplomele prescrise pentru propunerea limbei maghiare, însemnându-se spre scirea și orientarea lor, că înaltul ministeriu reg. ung. de instrucțiune publică în ordinațiunea sa ddto 28 Maiu a. c. Nr. 20,301 dechiară în princip de nevalidă instituirea lor în funcțiune învĕțătorească, și numai dacă se vor obliga a depune esamenul din limba maghiară li se poate concede spre scopul acesta termin încă de un an.

Spre orientarea învĕțătorilor din această categorie se înseamnă, că esamenul prescris se poate depune la amintitele preparandii de stat și fără ca concernintele învĕțătoriu sĕ fi ascultat cursuri supletorice din limba maghiară. Drept aceea acei învĕțători, cari fără a fi ascultat atari cursuri sciu ungburesce, se pot presenta numai la finea cursului, petiționând sĕ fie admiși la depunerea esamenului.

Astfeliu de cereri precum și cererile pentru admitere la ascultarea cursului, instruite cu carte de botez, atestat de cualificațiune învĕțătoresc (ambele în copie vidimate) și certificat despre faptica aplicare ca învĕțătoriu, sunt a se asterne până la 10 Iulie stilul nou sau prin oficiile protopresbiterali sau direct la inspectorul de scoale comitatens, în acărui cerc locuesce suplicantul, fiind a se numì preparandia la carea voesce sĕ asculte cursul.

Din ședința consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu, la 20 Iuniu, 1885.

La însărcinarea Escelenției Sale Domnului archiepiscop:

Eliă Măcellariu m. p.,
asesor consistorial.

Pressa maghiară și cea română.

Ḑiaristica este espresiunea fidelă a opiniei publice din o țeară. Ea ne arată de ce idei e condusă țeara, totodată și modul, prin care e a se validita interesul urmărit.

Trei lucruri principali au stêrnit dispută ḑiaristică între foile dela noi și cele din România: Esposițiunea regnicolară din Budapesta, convențiunea comercială și reuniunea de maghiarisare din Cluș.

Interese vitale ne leagă pre noi de statul român, și cu durere a trebuit sĕ vedem, că pressa dela noi n'a fost cestiune internă sau internațională, prin care în mod necruțătoriu sĕ nu fie provocat amărăciunea statului vecin.

Am luat notiță de lupta ḑiaristică dintre noi și România, și încât ne eartă spațiul o vom urmărì cu multă atențiune.

În momentul când scriem acestea ḑiarele maghiare comentând presența regelui Milan în esposițiunea din Budapesta, lovesce fără cruțare în tot neamul românesc.

Vom revenì.

De astădată punem sub ochii cetitorilor noștri disputa dintre „Românul" și ḑiariul guvernamental „Nemzet."

Demnitatea și seriositatea cu care scriu frații din Bucuresci va trebuì sĕ impună celor dela „Nemzet."

Eată articolul ḑiariului „Romanul."

„Ḑiarele maghiare din Pesta, în frunte cu autorisatul organ „Nemzet" foaia primului ministru Tisza, la care colaborează bărbați distinși ca Mauriciu Jokay, s'au supĕrat pe ḑiarul „Românul," pentru-că s'a interesat de starea politică a românilor de preste Carpați, și pentru acest motiv îi impută că ar urmărì scopuri panromâne.

„Ne pare rĕu că domnii din Pesta se fac a nu scì că „Românul" încă dela înființarea lui a luptat necurmat pentru libertatea, redesteptarea și întărirea naționalității române.

„Ḑiarul „Românul," fără pasiune, a tratat cu demnitate și cu seriositate toate cestiunile sociale și politice privitoare la românii de pretutindene.

„În coloanele acestui ḑiar am încercat sĕ stabilim între poporul român și cel maghiar o bună și frățească înțelegere, pledând pentru o sinceră alianță a lor, răzemată pe principiul democratic și al egalei îndreptățiri naționale.

„Toate încercările noastre zadarnice au fost.

„Ungurii, pitulați sub aripele camarilei din Viena și apĕrați de baionetele germanilor austriaci, se consideră ca și când ar fi o mare putere europeană și vor sĕ ne distrugă în vechiul nostru pămênt.

„Pe această cale nu mai încape nici o discuțiune și față cu stindardul maghiarismului, datori suntem noi 10—14 milioane de români sĕ arborăm mai mult ca ori-când drapelul romanismului pe care cu credință, cu statornicie și cu vrednicie ținuți suntem cu mic, cu mare sĕ-l apĕrăm.

„Nu e chemarea noastră, că în coloanele înguste ale unui ḑiar, sĕ facem studii istorice spre a

FOIȚA.

Curierul literar.

Sumar: Ateneul Craiovean; conferința dlui N. P. Guran asupra Principiului naționalităților. — D. N. Densușanu: Monum. privitoare la istoria Făgărașului. — D. G. M. Jacomi; Prosodia și Metrica latină. — D. A. I. Șonțu: Poeme și Maxime.

(Încheiere.)

Și pentru că vorbirăm de Kneziatele române din Oltenia, sĕ semnalăm acì o scriere care, de și lăturalnic și în treacât, se ocupă și de chineziatele române din Transilvania din țeara Făgărașului. E vorba de ultima publicațiune documentară a dlui N. Densușianu: „Monumente pentru istoria țĕrei Făgarașului (Bucuresci 1885).

Am spus aici adese că cu cât lucrările particulare privitoare numai la câte o singură epocă, la câte un singur domn, la o singură cetate vor fi mai numeroase, mai bogate în amĕnunte, mai sciințific făcute cu atât sarcina istoricului viitor al țĕrei românesci va fi mai mică, adecă mai omenească, și cu atât timpul posibilității de a începe o asemene istorie s'ar apropia din ce în ce. Căci aḑi cine s'ar încumeta a întreprinde o atât de titanică lucrare. Umeri puternici s'au încercat a ridica sarcina istoriei noastre naționale și sau plecat de oboseală, vĕḑênd de o parte întinderea câmpului de desțelenit și de alta cerințele severe ale sciinței contimporane.

Documentele țerei Făgărașului, urmare a documentelor transilvane publicate de N. Densușianu în „Revista" dlui Tocilescu și în „Columna" dlui Hasdeu sunt privitoare la particulara stare a boierilor români (*nobiles, boierones Valachorum)* din țeara Făgărașului, a cărui străveche istorie e atât de strîns legată cu istoria formațiunii statului român; parte din drepturile și datoriile acestor boieri, caracterul lor eminaminte militar, relațiunile lor cu regalitatea ungară și principii Transilvaniei apar foarte bine din cele 49 de documente publicate în presenta lucrare.

Semnalez ca un fel de curiositate istorică și heraldică diploma de boierie dată în 1652 Martie în 8, și prin care George Racotzi II, principele Transilvaniei, confere lui Ion Făgărășanu din comuna Drăguș, bucătarul primar *(Cocus primarius)* al Celsitudinei Sale, titlul de nobil transilvan și dreptul a purta următoarele semne nobilitari pe scutul seu adecă un fel de marcă a familiei.

Și eată din ce se alcătuia acele semne: Scut militar, coloare azurià pe câmpul căruia se vede un om în picioare, îmbrăcat într'o tunică verde, stând la masă, ținênd în mână două cuțite de cuhnià, și ca și cum ar fi sĕ taià diferite cărnuri în mici bucĕțele (sau sĕ toace carne.)

Prin urmare, Ion Făgărășan fu înobilat prin ceea ce se numesce în heraldică și în blason nisce arme care erau cât se poate de vorbitoare.

Dacă s'ar da și bĕtrânilor profesori, acelora care de tineri și până la albite bĕtrâneți, n'a vĕḑut alt ceva în lume mai bun, mai plăcut, mai cu vieață pentru ei de cât crescerea și luminarea fragedelor inteligenți; dacă s'ar da, ḑic, și unor astfel de bĕtrâni profesori arme vorbitoare, care sĕ spună cum a trecut ei prin lume, apoi de sigur onor. dlui M. G. Jacomi, vechiu profesor de limba latină la liceul Sf. Sava, armele vorbitoare ce i s'ar cuvenì ar fi acelea care ne-ar spune cum bĕtrânul profesor a fost toată vieața sa *minime iracundus*; *simplex in docendo; inter rogantibus libenter respondens; non acerbus; in laudandis discipulis nec malignus, nec effusus,* în fine că a fost *praeceptor* astfel cum Quintilian voia sĕ fie profesorii, cărora cetățenii Romei imperiale încredința pe copii lor.

A ușura sarcina copiilor și ale indica drumurile cele mai ușoare pentru câstigarea cunoscințelor e ținta ce-și propun profesorii când scriu manuale în cari condensă principiele diferitelor sciințe. Tot această țintă a urmărit-o și dl Jacomi cu Prosoconvinge pre cei dela „Nemzet“ că românii au avut boerime, o aristocrație, o nobilime sau că n'au avut.

Această cestiune o lăsăm istoricilor și academicianilor ca s'o lămurească.

Noi însĕ, ca ḑiaristi, le aducem aminte vecinilor unguri vorba românului „că cine seamână vênt, furtună va culege.“

Vênt au semânat ungurii pănă la 1847 și la 1848 fortună au cules.

Nici o țeară din lume nu e atât de bogată în furtuni ca Transilvania, unde ungurii începênd de pe la 1443 vênt au semânat într'una și totdeauna fortună au secerat.

Ungurii n'au cunoscut nici odată sistema representativă basată pe principiul democratic.

Înainte de 1848, statul ungur a fost întocmit pe cel mai violent regim aristocrat-feudal, și dela 1867 încoace regimul lor se basează asemenea pe principiul aristocrat-plutocrat.

Ungurul n'a fost nici odată democrat.

Această a lor domnie aristocrată-plutocrată vor s'o înfățoșeze înaintea lumei ca basată pe dreptul lor istoric ce-l au asupra Transilvaniei.

Sĕ admitem că aḑi s'ar mai tinea seamă de dreptul istoric în formarea statelor; apoi nu sciu cei dela „Nemzet“ că dreptul lor istoric a încetat în ḑiua când la Dobrițin în 1849 au proclamat detronarea casei Habsburgilor și au fost cuceriți prin armele românilor, croaților și rușilor?

Dominațiunea regimului absolutist austriac între anii 1850—1861 a curmat ori-ce continuitate de drept istoric, și organisarea internă a monarchiei austriace s'a sĕvêrșit pănă la 1861, fără de a ținea în seamă drepturile nobilimei întemeiate pe diplome și privilegii, în mare parte acordate în Transilvania de Mircea cel bĕtrân, Mihai și Carol al VI etc.

Dacă ar fi vorba sĕ discutăm dreptul de esistență al națiunei române din punct de vedere al dreptului istoric, tare ne îndoim că bilanțul nu în favoarea ungurilor va eșì.

La 1850 când neamțul austriac și-a instalat stĕpânirea sa absolută în Transilvania după cum probează recensimentul din acel an, cu toate revoluțiunile făcute de țĕrani la 1437—1438. 1784 și 1848, în care românii au căḑut cu ḑecimile de mii pentru drepturi și libertăți naționale, totuși în Transilvania, fără părțile anecsate de Ungaria, erau 1,226.901 români, 254,942 unguri, 192,216 sasi și 180,902 de secui, între care sunt cel puțin 60—80 mii români care și-au uitat graiul românesc, dar pănă astăḑi se afirmă încă ca români.

Revenind ungurii earăși la putere în alianță cu nemții austriaci, pentru a sugruma marea maioritate a poporului român în Transilvania, au înființat sistema de guvernămênt plutocrat, astfel în cât nobilimea maghiară unită cu 15,568 evrei, proprietari de fabrici de spirt și cârcĭmari pe care i-au de emancipat cu grămada a înlăturat poporul român aproape un milion și jumĕtate dela esercitarea drepturilor sale politice în Transilvania.

Ungurii au mers mai departe.

La 1868, la actul de încoronare al regelui maghiar, pentru a se presenta ca mare putere europeană au voit sĕ umilească chiar și emblemele României pe care le-au îngenunchiat la picioarele steagurilor unguresci susținênd că „Ungro-Valachia, Valachia minor-superior-occidentalis, Maurovalachia Carabogdania, Valachia orientalis, major, inferior, adecă România, Moldova, Basarabia, păna la anul 1414 ale Ungariei ar fi fost, și că prin urmare acele părți intregitoare au sĕ formeze de aici nainte Ungaria conform dreptului istoric unguresc.

Tot așa s'a procedat și la espozițiunea din Pesta, unde a fost vîrît statul român între Bosnia și Herzegovina ca și când el tributariu al Ungariei ar fi.

Numai din analisa faptelor ne putem lumina asupra tendințelor ungurilor față cu neamul nostru. Pentru ei, statul român e un spin în ochi, și pentru al submina au întins firul agitațiunilor pănă în mijlocul Bucurescilor.

Bisericile și scoalele reformate unguresci din România își esercită în deplină libertate cultul lor și în organisarea lor actuală ele merg atât de departe în cât fac parte din diecesa reformată a Transilvaniei, și stau sub jurisdicțiunea episcopului și a consistoriului din Cluș.

Cam pela începutul lunei curinte s'a întrunit la Cluș conventul sau așa numita adunare generală anuală a ungurilor de religiune calvină din diecesa Transilvaniei, și la care au participat și deputații comunităților bisericesci și scolare maghiare din România.

Cu acea ocasiune, venind în discuțiune organisarea comunităților maghiare de religiune calvină din țeară, episcopul Szász Domocos, a propus ca ele sĕ se organiseze într'o diecesă cu centrul în Bucuresci. Preotul calvin din capitala României sĕ fie, în calitate de protopop, autorisat de a avea dreptul de control și de inspecțiune asupra lor, rĕmânênd jurisdicțiunea potestății supreme eclesiastice neatinse ca și pănă acum în mâna episcopului și a consistoriului maghiar din Cluș. Propunerea a fost trimisă la o comisiune, care la adunarea viitoare își va da părerea asupra ei.

Ḑiarele maghiare atacă cu înverșunare propunerea menționată și stăruesc pentru a menține un *status-quo* pentru cuvinte că numai în starea actuală de lucruri scoalele unguresci din țeară pot sta sub egida bisericilor și numai astfel cursurile se vor putea face și pe viitor în limba maghiară. Din momentul însĕ, ḑic numitele ḑiare, în care comunitățile bisericesci ar rupe legăturile lor directe cu Clușul, guvernul român ar fi îndreptățit a-și esercita dreptul de supraveghiare, și elementul maghiar din România ar fi espus primeșdiei de românisare.

În fruntea acestei agitațiuni cu tendință de a provoca și în țeara românească o cestiune de magharism se află „Bukaresti Hirado,“ care insistă „că maghiarii, și în special cei din Cluș, sĕ contribue pentru cei de aici cu ajutoare bănesci ca sĕ-și poată ridica scoalele lor naționale la nivelul scoalelor lutherane germane din țeara românescă și ca sĕ constitue aici un puternic element pentru maghiarism.“

În fața acestor agitațiuni și fapte ale ungurilor, nu înțelegem superarea celor dela „Nemzet,“ care cunosc bine proverbul „ce ție nu-ți place altuia nu face.“

Ministrul Ungariei, dl Tisza, al cărui autorisat organ este “Nemzet,“ ḑicea mai deunăḑi la Oradea-mare că dacă ungurii se vor prăpădì, fanatismul lor îi va omorî.

Prin urmare, cu omul fanatic și îngâmfat nu e chip de a te putea înțelege. De aceea românii datori sunt de a opune acțiunii de magharisare o puternică reacțiune de conservare și luminare a neamului românesc.

De aceea, ori cât ar striga ungurii dela „Nemzet“ „Românul“ va rĕmâne tot român.

Revista politică.

Pertractările guvernelor din Pesta și Viena în cestiunea convențiunei vamale au luat curs regulat. Ministrul nostru dela interne, cel dela comunicațiune și comerciu sunt în Viena, și după cât s'a putut strecura pănă acuma despre aceste pertractări, s'au înțeles ambele guverne în mai multe puncte.

Nu putem ḑice tot asemenea despre starea convențiunei comerciale cu România. Ḑiaristica maghiară se îngrigesce, ca spiritele sĕ fie în continuă agitațiune. Așa mai eri alaltă-eri lumea fu alarmată cu călcarea granițelor în secuime. Dorobanții români — se ḑicea — au pășit pe teritoriu unguresc și au luat cu sine o târlă de oi a unui român din Brețcu și a altuia din Covasna. Pe această faimă apoi ḑiarele maghiare au zidit un întreg palat de injurii asupra miliției din România. În special „Budapesti Hirlap“ a mers departe cu dragostea, numind miliția română târlă de bandiți.

Sub asemenea terorisare geme la noi opinia publică și nu este mirare, dacă camera din cinci biserici s'a pronunțat contra înnoirei convenției comerciale cu România.

Mai normale sunt împregiurările politice în Austria. Granițele spre Bucovina sunt deschise esportului României. Pressa nu terorisează așa de sistematic, și opinia publică încă judecă mai real foloasele financiare și economice ale unei convențiuni cu România. De aceea vedem că camera comercială din Brünn diametral opus cu cea din cinci biserici — a recomandat guvernului contractarea unei convențiuni ca și cea dela 1875. Prin aceasta se susțin bunele relațiuni economice între aceste două state, promovêndu-se cu chipul acesta interesele cetățenilor din Austria.

Esclusivismul în așa numita politică națională maghiară a pătruns precum se vede toate straturile societății la noi. și urmările acestei politice esclusiviste ușor ne pot duce la isolare completă.

În numĕrul trecut am reflectat la opinia ḑiariului „Le Temps“ în ce privesce relațiunile economice dintre Francia și România. Tot în acest obiect reproducem după „Adevĕrul“ părerile parisianului „Journal des Debats“:

> La 1 Iulie viitor intră în vígoare, în România, o lege ale cărei efecte vor fi desastroase pentru comerciul nostru. Ea ridică productelor francese tratamentul națiunei celei mai favorisate de care se bucura dela 1878 și le lovesce de drepturi cari pot sĕ se ridice până la 50 la sută *ad valorem*. Aceasta e o adevĕrată primă asigurată industriei germane sau austriace, supusă în vîrtutea unui tractat de comerciu la drepturi de vamă cu mult mai mici. În 1878, Francia a esportat în România, marfă în valcare de 27 milioane. Aurăria și argintăria au figurat în acest total pentru 9,700,000 fr.; stofele de mătase pentru 2 milioane și jumĕtate. Este invederat că dacă productele noastre vor fi apăsate de tacse aproape prohibitive, lupta contra productelor concurente germane sau austriace, deja favorisate de situațiunea geografică, va devenì cu desĕvârșire imposibilă.
>
> Înțelegem la ce tinde guvernul român. Este vorba de a rĕspunde printr'o lege de represalii la legea francesă care a urcat drepturile asupra intrărei cerealelor.
>
> România ne trimite grîu, noi îl apăsăm cu o tacsă mai mare, ea ne rĕspunde escluzênd productele noastre. Depu-

---

dia și Metrica limbei latine, alcătuită pentru elevii claselor liceale, și care a apărut mai ḑilele trecute în Bucuresci.

Noi am fi înțeles planul lucrării altfel de cum l'a înțeles dl Jacomi; am fi consacrat versului eroic sau esametru un studiu mai amănunțit, concentrând în această parte a studiului toate cele ce dl Jacomi spune asupra cesurei, scansiunei, particularităților prosodice și metrice, în alte capitole; așa că, mergênd treptat cu cunoscințele, scolarul nu ar fi fost silit sĕ se refere totdeauna la lucruri încă neînvĕțate pentru a pricepe pe acele ce învață

După ce aș fi studiat cantitățile silabelor, astfel cum dl Jacomi bine a făcut, aș fi dat numai simple noțiuni asupra metricei orațiane, catuliane și metricii comicilor latini. Eu cred că e destul elevului din a patra și chiar din clasele superioare sĕ cunoască bine constituțiunea esametrului și pentametrului, și sĕ aibă numai câte-va esacte noțiuni asupra celorlalte feluri de versuri întrebuințate de poeți lirici și comici ai Romei. Un studiu amĕnunțit al metricei orațiane nu se face în liceu.

În ceea ce lucrarea dlui Jacomi merită toate laudele e în mulțimea esemplelor cari urmează ori-ce regulă metrică sau prosodică. Esemplele sunt bine alese; scolarul e familiarisat pe nesimțite cu clasicitatea greco-latină.

Clasicitatea greco-latină! Isvor nesecat de frumoasă și puternică inspirațiune pentru poeți și pentru filosofi; câmpie însmăltată cu flori nu tocmai comune și prin minunatele aleie ale căreia, dacă d. Alesandru I. Șonțu s'ar fi preumblat mai adesea, poeți ca Horațiu și ca Virgiliu, cugetători ca Tacit și Cicerone i-ar fi dat cu părintească blândețe diferite sfaturi folositoare pentru ale d-sale Poeme și Maxime, apărute în Bucuresci sĕptĕmânile trecute.

Chateaubriand ḑicea lui Victor Hugo la începutul incomparabilei sale cariere poetice că e un *enfant sublime*; eu care nu sunt Chateaubriand ḑic dlui Al. I. Șonțu care nu e Victor Hugo că e un june teribil... la finele volumului seu, pag. 91—93 sau cum ar ḑice d. Șonțu la finele finali ale cărței sale. Și ḑic că e teribil, și teribil așa din chiar senin, pentru că nu vĕd pentru ce dă un iuruș rĕbufnitoriu în contra celor cari ar voì sĕ vorbească și sĕ scrie despre Poemele și despre Macsimele dsale.

N'avem critici, ḑice junele teribil, pentru că „misiunea criticei este se dea foloase și acele foloase nu le vĕd nicăiri.“ Și cam adecă ce fel de foloase sĕ dea acea critică inesistință în țeara românească? Sĕ spună poeților că soarele, stelele, vêntul, — pardon, zefirul, — viorelele, iubitele, priveghitoarea, inima topită de amor, murmurul apelor, tăcerea nopței, freametul frunzelor, șoptele pădurei, ochii, nasul, gura, peptul, mâna amantelor, leșinurile și jalea amanților, toate aceste ingrediente, toate aceste sosuri ale unei cuhni în care aḑi sbârnăie tot feliul de musce, au trecut, și-au beut banii, nu mai fac nici o pară?

De când oare nu s'a spus că luna, priveghitoarea etc. etc. (a se vedea mai sus) au fost cântate, archicântate, paracântate; că dacă poetul aḑi întrebuințează aceleași vorbe, acelaș calapod al inspirațiunei, s'a dus pe copcă: nu e de cât ecoul slăbit al unor voci streine. Nu li se spune pe toată ḑiua acest lucid adevĕr? și ei, tot pe toată ḑiua nu dau zor cu versuri de acelaș calibru?

Afară de versurile închinate lui Alesandri și afară de Avênt, în care se zăresce oare-care putere de inspirațiune eu nu vĕd în Poemele dlui Șonțu decât aceleași, și ear aceleași și mereu aceleași bucăți modelate după calapodul „jalerilor și inimilor sfășiate de durere.“

Nu sciu ḑeu! cum alții cunosceau altădată după un singur vers pe adevĕratul poet; — eu unul după ce am cetit cu consciință toată clădăria de versuri amoroase jalnice, sceptice, mănioase și înfuriate ale dlui Șonțu, nu me încumetez a ḑice că dsa e chemat a fi poet. Poate că la al doilea volum de Poeme și Macsime me voiu putea ficsa.

taţii și senatorii noștri, nu prevěḑuseră aceasta, sau dacă o prevěḑuseră, nu îi îngrija.

Înt'radevěr, trebue sě recunoaștem că nici odată represaliile n'au fost mai puţin justificabile. Cine va profita de ele? Fabricanţii din România sau din Moldova? Nu; ci cei din Austria s'au din Germania. Și, cum tratează Germania și Austria pe România? Tocmai cum o tratăm și noi, dacă nu încă și mai rěu.

Reichstagul german a lovit grâul român tot așa de tare cum l'au lovit și camerele franceze. Austria e aproape sě facă acelaș lucru, și de pe acum, sub masca unor měsuri sanitare, guvernul unguresc, închide mereu graniţele porcilor românesci, De ce atâta rachiună contra Franciei, și atâta mărinimie pentru concurenţii ei?

Ministrul nostru la Bucuresci a fost însărcinat de a face demersuri pentru a obţinè dela guvernul român un tratament mai drept. Aceste demersuri vor fi spriginite mai întâiu de un drept: tractatul de comerciu încheiat la 1861 între Francia și Turcia, tractat care nu espiră decât la 1889 și care stabilesce asupra importaţiunilor franceze un drept de 8 la sută. Acest tractat era aplicabil, la început, Valachiei și Moldovei; legalmente este încă și astăḑi. El n'a putut sě fie abrogat, nici prin proclamarea independinţei României, care a lăsat sě subsiste convenţiunile internaţionale esistente, nici de legile române dela 1876 și 1878, care n'au avut caracterul unor contracte și cari n'au angagiat pe Francia. Ţeara noastră n'a protestat contra legii dela 1878, care îi acorda tratamentul naţiunei celei mai favorisate, pentru că n'avea nici un interes; dar principiul a rěmas același. Eată partea legală a cestiunei.

Dar mai este și alta, și suntem convinși că dl Ordega nu o va lăsa în umbră. Dsa va face apel la sentimentele cari, în toate timpurile au esistat între naţiunea română și naţiunea francesă. Sperăm că acest apel va fi ascultat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, 20/6 1885. Articolul publicat în Nr. 60 al acestei foi un domn membru al sinodului nostru ppesc l'a privit de admoniare, aflând de bine în Nr. 64 al „Telegraful Român“ a-mi reflecta, susţinând cumcă nu au esistat și nu ar esista în tractul nostru ură și interes particular etc. între membri sinodului nostru ppesc. Cumcă eu aș fi confundat interesele particulari ce ar esista între singuraticii indiviḑi cu interesul general al tractului. Ḑice mai departe d. membru cumcă ura, discordia și interesul particular ce am ḑis în articlul meu că ar fi de dărîmat înlocuindu-se prin o adevěrată concordiă și bună înţelegere în toate afacerile — ar fi basată pre esperinţa mea cu unul sau altul din membri sinodului ppesc cărora nu le-ar fi convenit persoana recomandată de mine la postul de ppresbiter în acest tract s. c. l. Recomandă în locul citatului din Eclesiast alt citat al apost. Pavel etc. etc. arătându-se mai procopsit prin aceasta.

Spre scirea dlui membru, am pe scurt a-i rěspunde: Eu nu am avut intenţiune rea cu articolul meu, de a abandona sau surpa pre nimenea din tract; și dacă nu au esistat și nu esistă în tractul nostru împărechiere sau discordiă și interes particular sau egoism etc. etc. ce ar fi de dărêmat, — e bine. Sě dea Dḑeu ca nici se nu mai fie discordie în veac, că și eu doresc aceasta din toată inima. Ear ce se ţine de afirmarea că eu aș fi recomandat unuia sau altuia persoana fitorului ppresbiter — această aserţiune poate e basată pe informaţiune.

Nu ar trebuì sě se vorbească despre un lucru după informaţiuni false până nu e omul convins despre adevěr; căci din punct de vedere moral — tot omul trebue sě se ţină de bun, până nu este dovedit de rěu.

N'am intenţionat prin articulul meu a dărîma persoanele amintite acolo, căci și eu le stimez pre acele persoane, cu care stau și în relaţiuni bune; ci eu am intenţionat a dărîma discordia ivită când și când la adunări și alegeri, interesul particular și egoismul, care dacă nu ar fi, nu s'ar povesti.

Dacă am ḑis în articulul meu, că din iubire curată purceḑênd sě ne înţelegem frăţesce la timp (care credem că nu este departe) — despre bărbatul doririlor noastre, cu aceasta cred că nu am greșit, căci aceasta nu este admoniare.

Nu am vătemat prin această dorinţă pronunţată în articulul meu pre nici un aspirant la postul de ppresb. în tractul nostru, neamintind despre nici o persoană.

Ce atinge citatul dela apost. Pavel „Se umblăm cu pază ș. c. l.“ e bun citat, s. scriptură e bogată de astfeliu de citate, eu încă nu sunt contrariu al acestei învěţături apostolesci.

A vorbì cineva despre insușirile și calităţile unuia sau altuia, când vine vorba despre aceea, — aceasta nu însemnează recomândare după părerea mea.

Dreptul de a recomênda eu astfeliu de persoane în astfeliu de posturi mai înalte decât al meu nu mi l-am însușit, căci nu'mi compete mie, precum nici dsale. Dară a ne consulta laolaltă la timp despre o atare persoană, fie ea în mijlocul nostru — tot trebue sě premeargă o bună înţelegere, — aceasta da, considerând meritele și ostenelele celor ce și până acuma au lucrat în via Dlui.

Sciind că scopul acestui jurnal nu este menit pentru materia de dispute zadarnice încheiu replica mea, dorind ca duchul păcei care este roada duchului sânt sě locuească și domnească între noi așa ca purtând sarcina unul altuia sě plinim legea lui Christos. La revedere cu pace dle membru!

Ioachim Părěu,
preot gr. or.

O întrebare insě; pentru ce Macsimele sunt la dl Șonţu tovareșile nelipsite ale Poemelor? Ciudat! Bunioară, cum pot fără sě se bată în capete sě șaḑă una lângă alta o poemă amoroasă și cugetarea: „Legea progresului este legea universală; sciinţa sciinţelor devine ignoranţă printr'ênsa (?)

Profunde, încât nu le dai de capět, unele; naive altele; neavênd, sě ḑici, cel puţin forma ce de obiceiu se cere unor asemenea cugetări menite ce întră ca proverbe în conversaţiunea de toate ḑilele, Macsimele dlui Șonţu sunt câte odată neînţelese cu desěvêrșire. Ce va se ḑică următoarea în partea-i finală: „Muncitoare și onestă. Tinerime, sě ai totdeauna ca scut neatârnarea, ear drept forţă lumina mintei: Semnele omului nu vor dispare un moment din înfăţișearea tea.“ Ce semne? care om? care înfăţișare.

O singură macsimă din cele 44 spune ceva prin contrast destul de bine esprimat: „Ori cât de încet mi-aș tîrì piciorul, devisa mea va fi totdeauna înainte.

Asteptăm al doilea volum de Poeme și Macsime cu aceeaș răbdare supusă cu care asteptăm sě se înalţe din tinerimea română poetul pe care věḑêndu-l cu toţii într'un cuget, într'o simţire sě ḑicem: Uitel!! *Gion.*

„Romanul.“

De sub Șatra Pintei, în 7/19 Iuniu 1885. Onorate dle Redactor! De mai mult timp mi-am fost propus ca odată în viaţa mea sě cercetez acest loc romantic numit Șatra Pintei carea se află în cercul Lăpușului unguresc, și mai nainte de ce aș putea fi în posiţiune ca sě fac o descriere esactă despre acest loc, viu cu permisiunea Onoratei Redacţiuni a „Telegrafului Român“ a face cunoscut onoratului public despre celea ce am esperiat pre cale până mam aflat în acest loc.

Ajungênd în 3/15 ale lunei curente seara la scălḑile din Stoiceni, în ḑiua următoare dimineaţa am auḑit sunetul clopotelor la biserica din aceeaș comună — și mulţime de popor am věḑut mergênd către sânta biserică, dar tot odată am auḑit și alt sunet de clopot care era acăţat paremi-se de 3 lemne lungi lângă o casă — eram curios ca sě sciu că pentru ce se adună atâta popor la s. biserică nefiind ḑi de sěrbătoare — și ca de ce confesiune se află acea comună. În fine m'am convins că acea comună este întreagă gr. or. dar se află acolo și un preot gr. cath. cam de câţi-va ani sfiinţit după eșirea sa dela postul de gendariu — avênd turma sa cuvêntătoare în Dobric altă comună

Sânta Lithurgie, ca sě revin la obiect, o sevêrșia în biserică protopresbiterul tractului gr. or. de oare ce în ḑiua acea era propusă și calculată, ca sě se facă pregătire pre sub mână — ca toată comuna cu preotul gr. or. local sě se afle într'o bună dimineaţă ţinêndu-se de confesiunea gr. cath. Lucrul ne esplicat! însě cu toate acestea cause, astfel stă treaba după cum sunt informat.

Preotul local gr. or. din aceea comună fiind sfătuit din partea spiritualului dela institutul gr. cath. din Gherla dl Ioan Giorgiu, care spre a se cura — de mai mult timp se află la scălḑile din Stoiceni, că adecă acel preot în aceeaș ḑi sě facă consemnare numai preste tot poporul gr. or. din Stoiceni cu consimţemêntul a 2 sau mult a 3 indiviḑi, cu carea consemnare apoi preotul gr. or. în ḑiua următoare în 4/16 ale lunei curente, des de dimineaţă sě se pună într'o trăsură cu domnul spiritual și sě meargă la Ilustritatea Sa episcopul Szabó în Gherla, unde va avea numai ca sě reciteze Creḑ întrunul Dumneḑeu până în fine și apoi va primì câteva banchnote — reîntorcêndu-se earăși la scălḑi cu menţionatul spiritual — de unde apoi ambii vor întra în biseerica gr. or. din Stoiceni ducênd acolo — cu sine și clopotul de mine auḑit de lângă casa preotului gr. cath. ca sě nu mai stea acolo aninat — și vor servì o sântă misă — înblânḑênd pre popor cu alte mijloace — și preotul gr. cath. cu alte staţiuni.

Cu dor am asteptat acea scenă — dar n'am fost norocos a o vedea — de și mi-am reservat câteva ḑile de asteptare.

Cu toate însě acestea, abia în ḑiua de astăḑi mi-am continuat calea către locul de mine dorit. — Trecênd prin comuna Costeni am věḑut vre-o 4 preoţi îmbrăcaţi în ornamente bisericesci tâmăind și cântând lângă șura și grașdul lui Ioan Nodisiu. Curios ca sě sciu că cei acolo — mi s'a spus că aceea se sfinţesce de biserică pre seama uniţilor, de oare-ce sus numitul s'au dat unit cu câte-va suflete — și care în curênd va fi preot gr. cath., de oare ce au fost și jude comunal — în decurgerea acelui oficiu — învěţênd apoi aș putea scrie și numele ba togma și numeri mai mult de preste o sută. Apoi a cânta „doamne îndurăte spre noi,“ va învěţa, și după ce se va sfinţì de preot — între preoţii slujitori de sfinţirea grașdului și a șurei — era cuviosul spiritual menţionat cu vice protopopul gr. cath. Mustea din Lăpușul Unguresc.

Acestea sunt prescurt domnule Redactor celea de mine věḑute în călătoria mea până am sosit aicia pre care vi le comunic cu toată rěspunderea mea, ca sě poată ori și cine aș face judecata sa, unde am ajuns în seclulul a 19-lea. *Călětorul.*

Varietăţi.

* (Alegerea de protopresbiter.) Joia trecută în 20 Iuniu v. s'a sevêrșit alegerea de protopresbiter în Mediaș, cu care ocasiune administratorul ppresbiterul Dionisiu Chendi a obţinut 34 ear parochul din Reșinar Iosif Goga 10 voturi.

* (Avis.) Comitetul silvanal din Deva a escris concurs pentru postul de pădurariu suprem în pretura Orěstiei. Salariul cu accidenţiile se urcă preste 1215 fl.

Suplica sě se adreseze până la 10 Iuliu comitetului silvanal în Deva.

Alegerea se va face la pretură în Orěstiă în 1 August nou.

Atragem atenţiunea bărbaţilor noștri de această specialitate.

* (Mulţămită publică.) Domnul Nicolau Moldovan, paroch gr. or. în Věrd a dăruit bisericei noastre din Curciu 20 fl. Pentru această faptă crestinească comitetul parochial îi aduce mulţămită pe calea aceasta.

* (Publicaţiune.) O dorinţă de mult simţită împlinită! Statutele societăţii: „Hunedoara, însoţire de anticipaţiune și credit Deva,“ cu resoluţiunea tribunalului regesc din loc ddto 27 Iuniu a. c. Nr. 2715 sunt ratificate și firma ei, în sensul prescriselor art. de lege comerc. XXXVII din 1875 este improtocolată.

Aducând deci aceasta îmbucurătoare împregiurare la cunoscinţa publică pe calea ḑiaristică, ne ţinem de a noastră datorinţă a semnala totodată, că activitatea însoţirei s'a început cu I-a Iulie a. c. și că ședinţele consiliului administr. vor avea loc în toată Mercurea dela oarele 2—3 după ameaḑi: ear solvirile se vor face în fie-care Sâmbătă dela oarele 11—12 din ḑi. Depuneri se primesc în toate ḑilele.

În urmă se notifică, că foile designate de adunarea constituantă pentru publicările afacerilor însoţirei sunt: „Gazeta Transilvaniei“ „Tribuna“ și „Telegraful Român.“

Deva, în 2 Iuliu 1885.

Dr. Lazar Petco,
direc. însoţirei.

Alesandru Ciura,
secr. însoţirei.

Mai nou.

În „Neue freie Presse“ dela 3 Iuliu a. c. cetim următoarea telegramă a biroului de corespondenţe:

„**Sibiiu,** *2 Iuliu. Deputatul dietal Vincenţiu Babeș în calitate de membru al consistoriului metropolitan gr. or. român a declarat, că are drept regimul, dacă la împărţirea ajutoriului de stat nu iartă nici o ingerenţă consistoriului, căci ajutoriul de stat n'are nici un caracter bisericesc. Afacerea e a se decide între archiepiscop și ministru.*“

Ca curiosum am reprodus această telegramă, și avem convingerea că ea e o mistificare — poate tendenţioasă.

Cu trei cruceri

pe ḑi își poate omul curăţì trupul radical (timpul cel mai potrivit pentru aceasta este primăvara și timpul mai cald.) Prin aceasta se evită o sumă de boale, cari pot fi provocate prin neregulata hrănire și mistuire (durere de stomach Hemorhoide, îngroșarea de sânge, lipsa de apetit etc.) Înţelegem pilulele de Elveţia ale apotecariului R. Brandt. o cutie 70 cr. în apotecă. Fiind-că în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fie-care șatulă sě aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roșie și iniţialele R. Brandt.

Nr. 239. [1035] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul până la *30 Iuliu* a. c. st. v.

1. Bastea-Holdea, cu salariu anual de 166 fl. 40 cr. şi adecă: *a)* în bani 80 fl., *b)* 72 mĕsuri cucuruz a 22 cupe în boambe, computate după calculul de mijloc cu 1 fl. 20 cr. = 86 fl. 40 cr., apoi cuartir liber şi 16 °☐ lemne.

2. Brisnic, cu salariu de 201 fl. şi adecă: *a)* în bani 80 fl., *b)* 80 mĕsuri cucuruz 96 fl., *c)* 4 mĕsuri fasoale a 2 fl. = 8 fl., *d)* folosirea grădinei scolare cu venit curat de 17 fl. apoi 5 ° cubici lemne.

3. Coşeşti, cu salariu de 150 fl., solvinḑi în 4 rate 3 lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

4. Lăpusnic, cu salariu de 150 fl. solvinḑi in 4 rate treilunare anticipative, cuartir liber şi 25 carĕ de lemne.

5. Lăpugiul superior, cu salariu de 300 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 10 °☐ lemne; apoi pentru servitiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă şi 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

6. Lăpugiul inf.-Ohaba, cu salariu anual de 208 fl., şi adecă: *a)* în bani 94 fl., *b)* 95 mesuri cucuruz în preţ de 114 fl., cuartir liber şi 16 °☐ lemne.

7. Răduleşti-Stregonea, cu salariu de 200 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

8. Sĕcămaş, cu salariu de 153 fl. şi adecă: *a)* în bani 70 fl., *b)* 50 mesuri cucuruz în preţ 60 fl., *c)* 4 mesuri fasole 8 fl., *d)* folosirea a douĕ grădini cu venit anual de 15 fl. cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

9. Stănceşti-Ohaba, cu salariu de 130 fl. *a)* în bani 120 fl., *b)* folosirea a douĕ grădini cu venit curat anual de 10 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

10. Teiu, cu salariu anual de 204 fl. şi adecă: *a)* bani 100 fl., *b)* 40 mesuri cucuruz în preţ de mijloc 48 fl., *c)* 20 mĕsuri grâu — 40 fl., *d)* 3 mesuri fasole 6 fl., *e)* folosirea grădinei scolare cu venit de 10 fl. — apoi cuartir liber şi 30 cară de lemne.

11. Tissa, cu salariu de 214 fl. şi adecă *a)* bani 110 fl., *b)* 80 mesuri cucuruz = 96 fl., *c)* 4 mesuri fasole = 8 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

În comunele sub p. 1. şi 6 fiind scoale atât în parochiile matre, cât şi în filii, învĕţătoriul va fi îndatorat a prelege înainte de ameaḑi într'o comună şi după ameaḑi în cealaltă.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra.

Dobra la 10 Iuniu, 1885.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 272. [1036] 3—3

CONCURS

pentru stipendie din fundaţiunea lui Gozsdu.

Prin aceasta se escrie concurs pentru stipendiile vacante din fundaţiunea lui Gozsdu pe anul 1885/6 de 60 până la 500 fl. cu ebservarea că, de astădată se dă preferinţă concurenţilor pentru studiile technice, montanistice şi silvanale.

Concurenţii au de a-şi adresa petiţiunile instruate cu testimoniile scolastice, carte de botez şi cu atestat de paupertate, până la *10 August* 1885 st. n. către căncelaria fundaţiunei lui Gozsdu, Budapesta Király utcza 13, însemnând în petiţiune facultatea şi locul la care şi unde voesce concurentul sĕ studieze, precum şi ultima postă, unde are sĕ i se comunice resultatul petiţiunei.

Tot odată sunt avisaţi şi stipendistii fundaţiunei lui Gozsdu de a-şi substerne până la 10 August st. n. 1885 documentele, adecă indicele, respective testimoniul scolastic în origine, ori copie autentică despre resultatul studiilor în anul scol: 1884/5 la representanţa fundaţiunei lui Gozsdu Budapesta, Király utcza 13, pentru-că la din contă se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta, 21 Iuniu, 1885.

Comitetul fundaţiunei lui Gozsdu.

---

17 szám 1885 [1037] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 949 számu végzése által a nagyszebeni „Albina" hitelintézet javára besenyői Popu Iuon, és balázsfalvi Lupan Ártenie ellen 249 frt. töke, ennek 1885 év januarius hó 15 napjától számitandó 6 % kamatai és eddig összesen 15 frt 85 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilaglefoglalt és 440 frtra becsült 2 drb 4. éves fejér szőrü ökör és 2. drb 4 és 8 éves, utobbikis ünő bornyus, besnyyői Popu Iuon tulajdonát kepező fejér tehén, és 1 drb 3. éves fejér szőrü, balázsfalvi Lupan Artenie tulajdonát képező fejér szőrü tehénből álló ingoságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 949/1885 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Besenyőben délelött, Balázsfalván délután alpereseknél leendő eszközlésére **1885-ik év Iulius hó 6-ik napjának délelőtt 10 délután 4 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándekozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő iogóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1886-ik évi Iunius hó 25-ik napján.

Thát György,
kir. birósági végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireş	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireş	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştla	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 68. Sibiiu, Joi 27 Iuniu (9 Iuliu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie - Septemvre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 26 Iuniu, 1885

Afaceri interne ale bisericei noastre au fost în timpul din urmă obiectul de predilecţiune al pressei noastre. Cestiunea ajutoriului de stat pentru sêrmana noastră biserică a fost discutată în multe variaţiuni, şi fie-care ḑiariu o a privit ca binevenită spre a lovì în autorităţile noastre bisericesci, de sine se înţelege sub pretecstul că aşa pretinde binele obstesc, sentimentul public român, opinia publică română, şi alte asemenea noţiuni inventate şi pretecstate.

Ne-a luat la goană puterea publică din stat, şi după cum ni s'a spus prin ḑiarele maghiare, persecuţiunea se reduce la ortodocsia noastră. Suntem puşi în grea cercare, şi banul va juca rola principală în această ispită bărbătească.

Ca şi când s'ar fi făcut strategia după un plan comun, o parte însemnată din ḑiaristica noastră sub pretestul compătimirei, a luat la goană autorităţile noastre bisericesci, ca cu chipul acesta sĕ înlesnească activitatea puterei publice.

Paralel cu acesti doi factori puternici merge persecuţiunea fraţilor greco - catolici, persecuţiune îndreptată în contra bisericei noastre tocmai prin locurile cele mai espuse ale archidiecesei noastre, în comitatul Solnoc-Doboca.

Ca persecuţiunea sĕ aibă efectul dorit, începutul s'a făcut cu bani, căci se crede că banul este cea mai mare ispită.

S'au conjurat toate asupra bisericei noastre, şi mare va trebuì sĕ fie tăria noastră de suflet, dacă vom eşì întregi din groapa, ce ni se sapă.

Noi cu îngrigire privim la lupta, în care fără voia noastră trebue sĕ întrăm. Cu îngrigire, căci puterile noastre sunt slabe în faţa acestor inimici puternici, cu cari trebue sĕ ne mĕsurăm.

Puterea publică uşor va închide gura ortodocsilor, şi aceasta mai cu seamă acuma, când pentru cuvintele noastre ne vom da seama înaintea juriului din Cluş.

Ḑiaristica noastră 'şi ţine de vîrtute a bate doba naţionalismului, a sentimentului public, cu care vine în colisie „Telegraful Roman" îndată ce va înregistra uneltirile confesionale ale fraţilor greco-catolici, căci prin aceasta se provoacă ura confesionalismului prin urmare a scisiunei în corpul nostru naţional.

Uneltirile fraţilor greco-catolici încă nu le vom putea paralisa, căci noi în faţa banului nu putem pune decât tărie sufletească şi alipire către credinţa şi legea strămoşilor nostri, şi omul în necaz şi sĕrăcie uşor poate cădea în ispită.

Va trebuì deci sĕ tăcem şi sĕ privim la desastrele noastre fără a putea ferì biserica de stricăciune.

Ḑiariul nostru dela întemeierea sa a apărat pe faţă interesele bisericei noastre în faţa tuturor uneltirilor din afară şi din lăuntru. Această ţinută bărbătească a provocat ura multora, şi această ură se mai susţine până în ḑiua de astăḑi.

Fidel trecutului seu ḑiariul nostru în oara supremă şi acuma, 'şi ridică glasul întru apărarea intereselor bisericesci, şi aceasta o face cu sfieală căci în timpul din urmă rĕutatea şi pisma a împins pre unii dintre oamenii nostri în tabĕra vrăşmaşilor bisericei noastre ca sĕ se poată ḑice: *„Et tu mi fili!*

La alt loc publicăm dechiaraţiunile credincioşilor nostri, cari deocamdată au avut tărie sufletească, şi au trecut preste ispită.

Ḑicem deocamdată, căci mari vor mai fi ispitele acestor oameni, şi cine scie dacă vor putea resista ei până în sfêrşit.

Fraţii greco-catolici dela Gherla şi-au întins mrejele spre vênare în timpul cel mai priincios. Sĕrăcia e mare pretutindenea în ţeară, nicăiri însĕ ea nu e aşa de mare ca şi în comitatul Solnoc-Doboca.

Recolta anului acestuia nu îndreptăţesce pre oameni la mari speranţe, şi tempestăţile în timpul din urmă sdrobesc tot mai mult speranţa economului.

Ajutoriul nostru de stat a trecut deocamdată graniţa veciniciei. Unica speranţă a sêrmanului preot s'a nimicit prin nouele disposiţiuni privitoare la acest ajutoriu.

În faţa acestei stări materiale a lucrului fraţii greco catolici vin cu monetă sunătoare.

Ca ea sĕ aibă efect, jurnalistica noastra bate din resputeri în autorităţile bisericei noastre slăbind cu chipul acesta legătura morală dintre acestea şi preotul pus la grea ispită. Mai mult, organ de publicitate autorisat al unora dintre bărbaţii puşi la cârma bisericei noastre, ocăresc organismul bisericei noastre şi laudă pre cel a frăţilor greco-catolici şi aceasta tocmai în cestiunea ajutoriului de stat al fraţilor greco-catolici, cari sunt scutiţi de poliţia secretă şi mĕsurile escepţionale, sub cari stăm noi.

Dacă preoţimea şi crestinii nostri asupriţi altcum de administraţiunea comitelui Br. Bánffy vor mai resista cu puterea sufletească de până acuma, atunci noi vom da laudă Domnului, şi vom constata că poporul şi preoţii dela sate şi în faţa banului şi-au păstrat tăria sufletească şi alipirea către credinţa strămoşească, vom constata totodată şi aceea că ura şi pisma are mai mare tărie la inteligenţă, ca persecuţiunea şi banul la popor.

Am citat casuri concrete de persecuţiune confesională, ca sĕ dăm ansă pressei române a se pronunţa şi ea la această cestiune.

Între impregiurări critice în cele naţionale, şi mai critice în special pentru biserica noastră; între impregiurări unde fie care ca sentinelă trebue sĕ stea cu bărbăţie la locul seu spre a respinge demoralisarea ce avea sĕ străbată şirurile noastre; între impregiurări fatale pentru biserica noastră, impregiurări, cari recer mare tărie de suflet, multă precauţiune şi spriginul moral al fie-cărui suflet românesc fără privire la confesiune, între asemenea impregiurări fraţii greco-catolici şi-au aruncat nĕvodul la vênat de suflete. Unele dintre ḑiarele noastre hulesc pre păstorii turmei, din care e sĕ easă vênatul, ear unii dintre cei puşi la cârma noastră pe căi piezişe înbărbătează pre cei cu nĕvodul şi descuragiază pre cei năpăstuiţi, cari altcum sunt încreḑuţi păstorirei acelora.

Ispita e grea, şi dacă ni se ḑice că şi de astădată noi facem cestiune confesională în oara de suprem pericol, atunci noi ne-am perdut speranţa în triumful dreptăţei aici pe pămênt.

Revista politică.

Cea mai nouă şi totodată şi cea mai importantă scire dela noi este cassarea juriului din Sibiiu. Prin aceasta s'a împlinit cea mai ferbinte dorinţă a ḑiarelor unguresci, şi a politicilor de profesiune, care voiesc sĕ înnăduşească ori ce manifestare liberă care nu convine actualilor fabricatori ai opiniei publice în Ungaria.

Eată şi tecstul emisului ministerial adresat tribunalului regesc din Sibiiu:

„Prin aceasta se aduce la cunoscinţa P. T. Voastre, că ministeriul unguresc, în puterea dreptului seu cuprins în §. 3. al articlului de lege 32 din anul 1871, cu modificarea punctelor 8 şi 9. ale §. 5. din ordinaţiunea emisă la 10 Iuliu 1871 cu privire la disposiţiunile referitoare la locurile tribunalelor de prima instanţă, mai departe în legătură cu §. 7 respective 5 din ordinaţiunea dela 31 Iuliu 1875 Nr. pres. 2752. referitoare la organisarea tribunalelor de prima instanţă, apoi la cea din 15 Aprile, 1876 Nr. pres. 1423. a ridicat din valoare competenţa tribunalului din Sibiiu în afaceri de pressă, şi cu privire la această cestiune cercul de activitate al tribunalelor din Sibiiu, Braşov Deva şi Elisabetopole l'a avisat în competenţa tribunalului din Cluş, ca judecătorie în afaceri de pressă.

Această ordinaţiune întră în valoare cu 1 August, 1885.

Budapesta, 27 Iuliu, 1885.

Dr. Theodor Pauler.

Nu va fi de prisos sĕ observăm la acest loc că nicăiri nu sunt aşa de iritate spiritele cetăţenilor ca în Cluş, residenţa reuniunei de maghiarisare. Vor avea deci ḑiaristii a-şi cumpĕnì bine cuvintele înainte de a le pune pe hârtie, căci libertatea lor individuală este pusă la discreţiunea cetăţenilor din Cluş, cari sub actualele împregiurări nu vor fi — nu pot sĕ fie — scrupuloşi în cualificarea delictelor politice.

Ne mărginim la atâta căci nu am voì ca chiar noi se începem martiriul convingerilor noastre politice în acest timp de învălmăşeală politică.

După scirile mai nouĕ ministrul nostru resident la Bucuresci, baronul Mayr se află în Viena spre a lua parte la negoţiările dintre ministrii nostrii şi cei din Viena în cestiunea convenţiunei vamale. Se va vorbì deci şi despre înnoirea convenţiunei comerciale cu România.

În această privinţă ḑiaristica din Budapesta prepară bărbătesce terenul. Ea nu încetează a aţiţa spiritele, şi casul cu porcii va devenì memorabil în cestiunile noastre internaţionale.

Comitetul permanent scolar din Carniolia — după cum cetim în ḑiarele din Viena — a decis după înfocate desbateri a propune ministrului, ca la institutul de preparandie de învĕţători şi învĕţătorese din Laibach afară de limba germană şi pedagogie toate celelalte obiecte sĕ se propună în limba slovenă.

Egala îndreptăţire este tot mai pronunciată în Austria, şi în directă mĕsură cu aceasta cresce reacţiunea la noi.

În adevĕr trăim în era liberalismului.

Sibiiu, 8 Iulie n. 1885.

(Deslușire.) Reflectând la cele publicate în „Telegr. Rom." Nrul de Sâmbăta trecută, sub rubrica — „Mai nou"; avênd în vedere şi depeşa din „Pester Lloyd," tot de aici din Sibiiu, tot cu datul din 2 a. c. întocmai ca şi cea din „N. Fr. Presse," me simt îndemnat, mai întâiu de toate a mulţămì onorabilei Redacţiuni că cu publicarea deodată a caracterisat atât de bine cuprinsul acelor depeşe de un *„curiosum"* şi de *„o mistificare."*

Într'adevĕr, pot încredinţa, că n'am avut aici în Sibiiu nici ocasiune nici motiv, de a me esprima în sensul ce mi se insinuă prin depeşele telegrafice din „N. freie Presse" şi din „P. Lloyd."

Cum puteam eu sĕ afirm, că — „ajutoriul de stat (din cestiune,) n'are nici un caracter bisericesc," pre când cunoscut este, că acel ajutoriu provine din rubrica bugetului ţĕrii, ce pururea se votează — „pentru scopuri bisericesci?!“ Prin urmare, cum puteam eu sĕ ḑic, că — „la împărţirea acelui ajutoriu, Regimul are drept a nu permite nici o ingerinţă Consistoriului,“ când eu ḑilnic me lupt pentru susţinerea cu rigoare a spiritului şi literei constituţionalismului nostru bisericesc?!

Alta cu totul este, ceea ce eu ocasionalminte, în conversaţiuni amicali private, am susţinut, şi care prin vre-o greşită cuprindere, sau vre-o glumă neoportună din partea vre unuia, a putut sĕ nască mistificarea. Am susţinut adecă, şi susţin, că, dacă odată sinodul archidiecesan voia sĕ fie păstrate întru ajutorarea clerului lipsit, acele 4000 fl. date de guvern la dispositiunea Archiepiscopului, nu era oportun, nici a se pronuncia pentru primire, nici a prescrie vr'o condiţiune. Nu pentru primire; căci prin aceasta se slăbia valoarea sau efectul respingerii celor 20,000; şi nu a prescrie condiţiunile resp. a întona regulativul dela 1861; căci prin aceasta putea, ba chiar trebuia sĕ provoace impedecarea Archiepiscopului de a conlucra la împărţire cu Consistoriul.

După mine, oportunitatea cerea, ca sinodul, în cestiunea celor 4000 fl. sĕ se mărginească simplu a observa, că fiind ele date direct la dispositiunea Archiepiscopului, ear acesta cunoscêndu-şi datorinţa oficiului: Sinodul între impregiurările actuali, ce i s'au creiat de sus, nu se simte îndemnat a se pronuncia special.

Atâta şi nimic mai mult. Şi aceasta numai din oportunitate, cu scop de a salva cele 4000 fl. şi libera distribuire a acelora între preoţii seraci, ce vor merita ajutoriul bisericei.

Încheiu rogând pe toate onoratele foi naţionale, câte vor fi luat notiţă de citatele depeşe streine, sĕ binevoiească a lua notiţă şi de această rectificare din partea mea; totodată esprimêndu-mi profunda durere, că am ajuns, sigur pe basa tristelor esperinţe din trecut, încât în nime nu ne mai încredem, încât Redacţiuni naţionale eminente, chiar şi faţă de un om, care de ani 40 luptă într'una şi aceeaşi direcţiune, pe principii cunoscute înalterabile, cu cea mai rigoroasă consecinţă — din incidentul unei secături de faimă, a unor absurdităţi pipăibile, aflară de lipsă a ridica bănuele şi a pretinde desluşiri! desluşiri, cari în tot casul aveau sĕ urmeze, şi cari numai din acel motiv au întârḑiat, căci eram datoriu a le publica prin acel st. organ, carele cel dintâiu şi dup'amea părere mai nimerit mi le-a adus la cunoscinţă; ear acest organ, din causa intrevenitelor sĕrbători nu a apărut până acuma.

Cu tot respectul:

V. Babeş.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub Şatra Pintei, 18/30 Iuniu. Domnule Redactor! Asupra noastră s'au pornit pre aici persecuţiunile confesionale cu o înverşunare ne mai pomenită până acuma. Ca oameni dela sate noi nu ne putem da seamă despre îndreptăţirea acestor persecuţiuni tocmai acuma când suntem strêmtoraţi în mare mĕsură în cele politice, şi noul stadiu al ajutoriului împĕrătesc ne pune la grea cercare tăria noastră sufletească.

Sĕrăcia cresce în mĕsură înspăimêntătoare şi cu ea deopotrivă amărăciunea, la care ne espun fraţii greco-catolici. Mai vine apoi şi o împregiurare de tot tristă, care e în stare a sdrobì credinţa în isbênda dreptei noastre cause. Se vorbesce adecă pre aici că proselitismul îndreptat asupra noastră este îmbărbătat de către ḑiare, cari trec de ortodocse, şi cari spre a Ve face DVoastre posiţia de tot critică, laudă pre fraţii greco-catolici, pre căpeteniele lor bisericesci, şi pre ai nostri îi discreditează în inima şi simţĕmêntul lor faţă de biserica, noastră şi intacta conservare a constituţiunei noastre bisericesci.

Această versiune se susţine mai cu seamă de când cu sinodul estraordinariu din anul acesta. Se vorbesce pre aici că cu intenţiune se aruncă invinuiri asupra capului nostru bisericesc asupra protopopilor nostri, şi în legătură cu ocara asupra acestora se laudă cursul lucrurilor la Blaş, despre care pe aici se crede, că el este matca, de unde pornesc încercările de unaţie. În faţa acestui pericol oare-cum pe sub mână protegiat de unii dintre ai nostri, noi stăm înmărmuriţi şi nu ne scim esplica cutezanţa pornirilor rĕutăcioase asupra noastră.

Ca dovadă servească următoarele documente, pre cari fără comentariu le pun la apreţiarea publicului cetitoriu:

Subscrisul în 31 Maiu a. c. am fost chemat de spiritualul dela institutul teologic gr. cat. din Gherla Ioan Georgiu la scălḑile din comuna noastră Stoiceni, unde între altele vorbiri m'a provocat ca sĕ trec la unire împreună cu poporul meu ḑicênd mai departe că se vor îngrijì dênşii de biserica şi de scoala noastră, promiţêndu-mi totodată că eu voiu fi ajutorat cu bani din partea superiorilor lor. Mai departe ne-a promis că ne va da un clopot dela capela preotului gr. cat. tot din Stoiceni şi împreună cu toate recuisitele cari se află în acea capelă, după ce acestea s'au întêmplat şi vorbit în auḑul meu, din partea susamintitului domn preot gr. cat. îmi ţin de strênsă datorinţă a reporta despre aceste cause preaonorat domniilor voastre spre ulterioara decidere şi judecare.

Stoiceni în 3 Iuniu 1885.

Al domniilor voastre supus:

Pavel Griguţa
preot greco-oriental

În 30/11 Maiu a. c. Joi după ameaḑi Ioan Georgiu spiritualul gr. cat. dela institutul teologic din Gherla m'au trimis după părintele Iuliu Ghindaş din Dobric gr. or. şi după soţia domnisale ca sĕ-i chem la scălḑile din Stoiceni spre ai ospĕta şi totodată ca sĕ-i poată atrage la confesiunea gr. cat. şi apoi eu pentru 5 fl. am făcut aceasta, dar precum am auḑit vorbindu-se domnul Ioan Georgiu lui Iuliu Ghindaş i-au promis că dacă se va face gr. cat apoi va căpâta întreaga parochie a Dobricului ca se fie preot, la carea Iuliu Ghindaş preotul gr. or. i-au rĕspuns contra.

S. Rotariu.

Nr. 8. — B. 1885

Subscrisul prin aceasta am onoare a ve face cunoscut cumcă în ḑiua de 30/11 Maiu a. c. am fost chemat de învĕţătoriul Simeon Rotariu la scălḑile dela Stoiceni împreună cu muerea mea, acolo sosind onoratul domn Ioan Georgiu spiritualul institutului gr. cath. din Gherla m'au şi luat de braţetă şi m'au dus către fântâna cu apa minerală, după aceasta întrevorbire mi-au apromis că de voiu trece la religiunea gr. cat. va fi Dobricul Lăpuşului al meu — parochia — şi voiu primì pe an dela episcopia gr. cat. din Gherla 300 fl. v. a. la ce însĕ eu nu m'am învoit despre ce am onoare a raporta.

Dela oficiul parochial gr. or.
Dobricul Lăpuşului 1885, 31 Maiu.

Iuliu Ghindaş,
paroch greco-oriental.

Subscrisul adeveresc şi mărturisesc cumcă fiind la scălḑile din Stoiceni, m'am întâlnit cu domnul Ioan Georgiu spiritualul dela institutul teologic gr. cat. din Gherla promiţêndu-mi o sumă de bani 1000 fl. v. a. precum şi parochia devenită vacantă din Chior Măgureni cu filia Brebeni, numai ca sĕ trec la unire, ceea ce am respins şi resping şi nici când aceea nu voiesc a face, nici pentru toată lumea, ci rĕmân şi voiu rĕmânea statornic în religiunea mea strămoşească pentru toata viaţa mea.

Dobriţinaş la 3 Iuniu 1885.

Ioan Budea,
preot gr. or. în Dobriţinaş.

Vedeţi dle Redactor pe ce căi se lucră pentru stricarea bisericei noastre în aceste timpuri bătute de Dumneḑeu. Vedeţi cum se încearcă oamenii a cumpĕra cu bani sufletele credincioşilor nostri.

Preţul sângelui e mare, căci dacă Iuda a vêndut pre Christos cu 30 de arginţi, ce vor ḑice sêrmanii nostri preoţi, vĕḑind că lor li se dă nu 30 de arginţi ci dela 300 până la 1000 de arginţi, preţ nepreţuit acesta, pre care l'au preţuit nu fii lui Israil, ci români din neamul nostru, tocmai acuma, când nici numele de botez nu ne mai este dat şi ertat a ni-l scrie românesce.

Deocamdată me mărginesc la atâta, şi voi mai revenì, căci după câte se pot vedea până acuma lucrurile nu se vor oprì aicia.

Ca de încheere observ, că în Costeni au trecut la sânta unaţie vre-o trei persoane, şi Ioan Nodişiu de spre care v'am mai scris, este pe cale a se face preot la aceste suflete.

Candidatul se iniţiază în ale sântei unaţie în mânăstirea din Nicula. *Călĕtoriul.*

De lângă Cricău, 1 Iulie 1885 n. On. dle Redactor! Timp îndelungat făcusem parte dintre optimisti, şi totuşi în ce privesce puterea inteligenţei române din jurul nostru, eram cuprins de mare pesimism. Şi nu puteam sĕ cred, că ea 'mi va putea impune prin numĕrul seu cu atât mai puţin prin vre-o faptă.

Un singur cas însĕ m'a convins despre contrariul. Şi acest cas ce-mi permit a vi-l şi comunica dle Redactor — este convenirea arangiată spre scopul celebrărei parastasului în memoria Marelui Andreiu în comuna Cricău la 16, a lunei curente.

Aceasta ocasiune m'a convins pe deplin că şi inteligenţa noastră — fie-i spre satisfacţie ḑis — e conscie de demnitatea sa şi pătrunsă de datorinţa sa faţă de bărbaţii binemeritaţi pentru patrie şi tron, biserică şi naţiune.

Partea leului dela aceasta sĕrbătoare compete fără indoială onor. d. Grigore Mezei recte Muntean. Căci pre lângă zelul şi sacrificiile morale şi materiale prestate de d-sa, n'a omis nimic, ce sa recerut pentru ridicarea solemnităţii la nivelul corespunḑĕtor.

Pregătirile s'au făcut la timp, învitările sau împărţit după cuviinţă fără deosebire confesională, în întreg juriul. Şi acestei împregiurări e de a i se atribuì în mare parte, buna reuşită. Şi prin aceasta purcedere — mărturisim adevĕrul — ne-au câstigat toată simpatia.

Poporul sĕtos din fire cum e după tot ce e nobil şi măreţ, avisat fiind prin un negru stindard ce fâlfăia în revărsatul ḑilei din o fereastă a turnului, — se presentase într'un numĕr cât se poate de mare. Tot asemenea şi inteligenţa, până şi din depărtări mai mari, care nu-şi pregetase a duce chiar şi rolul de cântăreţi la oficiul divin. Un lucru e acesta, — care face onoare preoţilor nostri.

Parastasul s'a celebrat după încheierea s. liturgii prin asistinţa sânţiilor sale a părinţilor: I. Muncuş din loc, I. Dărămaş din Mesentea, I. Macsim din Ighiu şi N. Neagoe din Tibru, — cu solemnitatea şi demnitatea cuvenită. În decursul celebrării la signalul preotului din loc d. Grigore Mezei recte Muntean, ocupă strana de sus şi prin o cuvêntare ocasională ce a mişcat inimile tuturor asistenţilor, a descris în liniamente generali însĕ foarte bineimerit faptele şi meritele neuitavere ale preaiubitului nostru metropolit şi archiepiscop Andreiu Bar. de Şaguna.

N'am sĕ esagerez dar Dl Mezei au fost interprete adevĕrat.

Multe şi bogate comori spirituale şi morale ne-am învrednicit noi a ereḑì dela regeneratorul nostru Marele Andreiu, — pentru a căror deamnă espunere nu o oară sau două, ci ḑile întregi se recer, precum prea bine s'a observat în panegirica amintită. Cu toate aceste dl Mezei a satisfăcut şi în intervalul a doue oare, în mod eminent indemnului seu propriu de a ne da o icoană fidelă despre întreaga activitate a Marelui Andreiu storcêndu-ne de nou admirarea faţă de aceea.

Şi cine altul ca dl Mezei a fost competent la aceasta sarcină onorifică când dsa a avut fericirea sĕ fie martor chiar la toate operele grandioase ale fericitului Şaguna.

Da! Recunoascem şi noi, şi suntem adênc pătrunşi de marile adevĕruri improspetate şi de nou întărite prin martorul epocei de reinviere a bisericei noastre! Recunoascem şi ne închinăm din inimă curată măreţei umbre dimpreună cu dsa, căci graiul seu bărbătesc ne-au dat cele mai puternice doveḑi despre tăria convingerilor sale.

Afară de aceea ochi avem sĕ privim şi inimă ca sĕ simţim.

După cuvintele dlui Mezei preoţimea noastră cu ajutoriul cântăreţilor a intunat jalnicul şi mult pătrunḑĕtorul imn: „Românime mult cercată“..... compus de dl asesor cons. Z. Boiu, — care mai mult a contribuit la festivitatea ḑilei.

Cu încheierea serviciului preotul locului dnul Muncuş în scurte cuvinte bine alese, acomodate inteliginţei poporului, a împărtăşit acestuia însemnătatea predicei rostite despre înaltele vrednicii ale marelui nostru binefăcĕtoriu, punêndu-i la inimă ca cu sfinţenie sĕ păstreze pomenirea lui din neam în neam, drept un semn de rĕsplată sufletească dela noi fii sei, pentru cari a trăit şi murit.

La acestea poporul între lacrămi de jale cu un glas a rĕspuns: Dumneḑeu sĕ-l odichnească!

După aceste uşor s'ar putea presupune că ne aflăm la sfêrţitul ceremonialului. Nu e însĕ astfeliu. El îşi are şi partea a doua. Şi anume după terminarea oficiului divin poporului — din binevoitoriul ofert al dlui G. Mezei — s'a împărţit pâne şi vin, ear inteligenţa, între care şi eroul ḑilelor din anii 1848 şi 1849, dl S. Axentea, cu comitetul parochial şi cântăreţii bisericesci în numĕr de 30—40 persoane s'au reţinut la bogata masă a preotului din loc, întocmită spre acest scop în o verandă frumos decorată cu frunză verde şi cununi.

Acì s'au deschis partea socială şi şirul toastelor de deosebite cuprinsuri. Instructive au fost toate aceste şi mai cu seamă instructive pentru junime, diferitele enarări despre evenimentele din trecut ale venerabililor nostri bĕtrâni.

Tot întru pomenirea Marelui Andreiu s'au celebrat parastas în aceaiaşi ḑiuă în comuna Tibru prin părintele Iosif Neagoe.

Şi noi dăm laudă Domnului că am fost fericiţi a sĕrba încă odată după vrednicie memoria Marelui Archipăstoriu, care pentru noi trăit-au şi au murit.

X.

Oraviţa română, la 28 Iuniu 1885. Onorabile Domnule Redactor! În onorabilul ḑiariu ce redigiaţi „Telegraful Roman“ din a. c, Nr. 35 a eşit un articlu întitulat „Ecou la cestiunea confesională“ — datat din Vinerea patimelor 1885 subscris de nisce „mai mulţi români adevĕraţi“ — şi fiind-că acesti oameni au avut cutezanţa a me atăca pre mine, unul carele, faţă de certele şi neînţelegerile confesionale — pur neunite — escate în Oraviţa română, me senţiu curat ca soarele martore îmi este ceriul! Ve rog onorabile dle Redactor, sĕ binevoiţi a-mi oferì ospitalitatea, a me rectifica acuma deşì târḑiu; am presupus că numai aceea poate fi causa întârḑiărei, că n'a-ţi primit epistola mea, aceasta este o nouă dovadă a iregularităţei postei noastre, — noi pre aici câte odată, ori nu căpĕtăm epistolele de feliu, ori de totului amenat, după-ce sermana epistolă a cutrierat jumĕtate ţeara.

Dragilor „români adevĕraţi“! În vieaţa voastră n'aţi comis o faptă mai acomodată, decât aceea că, a-ţi datat articlul vostru din Vinerea patimilor, căci întru adevĕr, toată lumea neînteresată, poate vedè, că sunteţi plini, îndesaţi de patimi, — în zadar Ve nisuiţi a imprăscia blamagiul vostru, prin desonorarea altora, căci nimic n'a-ţi dobândit înzadar Ve aredicaţi ochii, şi înzadar ve întindeţi mânile către oameni, căci fără de lucru ve rogaţi.

Ve plângeţi contra mea, cumcă cu tot feliul de mijloace nepermise, inmorale şi dejositoare ca sĕ nu ḑiceţi criminale, am început a cortesì printre credincioşii gr. or. şi ai convertì la confesiunea gr. cat. — feriţi-ve mai bine, nici nu ḑiceţi criminale, ci dacă am comis vre-o crimă contra voastră, pentru-ce nu me improcesuaţi? Tot aşa ve plângeţi; cum-că pândesc momentele supreme, încerc ca satana (!) inimile slabe, mi-am ales câţi-va nefericiţi, slabi de înger, şi totodată ruinaţi materialmente şi moralmente cărora li-am promis posturi, sprigin material, şi ajutoare banesci... Aceste toate, dragii mei, le dechiar de nisce scorninturi maliţioase. — Spuneţi mi „*dato sed non concesso*“ — dacă aş fi promis cutărui va ajutorie banale sĕ treacă la unire *pro primo*, ve întreb de unde? eară pro secundo, punênd casul, cum-că acelea le-aş fi dat cutărui-va spre acest scop oare am putut lega şi contract cu respectivul, ca după întêmplatele douĕ insinuări — sĕ nu repâşască earăşi cu bani cu tot?... dară cum-că sunt scorninturi maliţioase aserţiunile voastre, putem conchide prea uşor earăşi din celea următoare: între alţii înşiraţi, cum-că a trecut la confesiunea gr. cat. unul Ioan Lazar, carele voi recunoasceţi cum-că numitul a fost epitropul bisericei voastre neunite; e lucru binecunoscut, cum că în ori-care parochie unită ori neunită, ca epitropi bisericesci, se aleg numai oamenii cei mai de frunte, onesti şi conscienţioşi, numai ca atare a putut fi şi Ioan Lazar de epitrop pentru biserica voastră, de unde, cu drept urmează dară conclusiunea cum-că, Ioan Lazar nu este nefericit, slab de înger, nici e ruinat materialmente şi cu atât mai puţin moralmente nu; tot aşa de evident este, că dacă un epitrop bisericesc — ca om de frunte — repâşesce dela confesiunea sa, la aceasta trecere, me rog, trebue sĕ fie o causă, cu mult mai mare, şi mai ponderoasă decât motivele cu cari, voi singuri ve daţi „*testimonium miseriae*,“ şi cu cari voi nu ve genaţi a sta înaintea lumei; acì dragii mei mascaţi, numai voi, şi earăşi voi, sunteţi causa, căci va-ţi făcut asemenea acelora „cari nu întră pre uşe ci pre airea în staulul oilor,“ — Acì cu drept cuvênt pociu esclama şi eu: Avis! Veneratul ordinariat respectiv! — Tot scornitură maliţioasă este şi va rĕmânea şi aceea aserţiune, cum-că acestuia — lui Ioan Lazar — i-aş fi promis salariu ca cantore la an 60 fl., — cum-că însĕ l'am şi consituit de cantore secundariu şi nu primariu, al bisericei unite din Oravìţa, aceasta este faptă, dar nu pentru-că a trecut de nou*) la unice ci pentru-că numitul este individul cel mai onest, şi mai cu frica lui Dḑeu în întreagă comuna noastră, aceasta nu cred că o veţi potè nega nici voi.. eară banii bisericesci la noi se manipulează cu o acuraţete şi punctualitate cu mult mai mare decât voi cugetaţi, dovadă este că în restimp de 20 ani, ce se ţine de biserică, vam ajuns pre voi — în toată privinţa. — Me întrebaţi însĕ, ce am de gând sĕ fac cu cantorele actual?

Ve rĕspund bucuros: fiind-că nu scie nemţesce, mi-am propus sĕ-l trimit la Lipsca, sĕ înveţe teologia la Universitatea de acolo, însĕ numai cu aceea espresă îndatorire, că şi după absolvirea teologiei, tot atâta sĕ scie nemţesce cât a sciut când a plecat. A-ţi ḑis, un neadevĕr mare, când a-ţi aserat cum-că Ilie Leza, Alexa Lazar şi Pavel Lazar, sunt nisce oameni nefericiţi, ruinaţi materialmente şi moralmente, precând acestia cu toţii sunt oameni fruntaşi ai comunei noastre — de şi nu bogaţi! — Ilie Leza a fost primariu comunal, carele din zel religionariu a jertfit la biserica voastră preste 600 fl., Veţi scì voi prea bine; Alexă Lazar a fost curator al bisericei voastre; Pavel Lazar, proprietariu în stare foarte bună, birtaş dar onest, — faţă de aceasta cumcă aş fi sfătuit în biserică, în formă de predică, ca numai dela dênsul sĕ cumpere credincioşii mei beutură şi carne de oaie, aceasta o dechiar de o calumniă, şi o aserţiune lipsită de ori ce adevĕr; în biserica mea fiţi siguri cumcă de aceste lucruri nu se întêmplă, aceea însĕ este faptă, şi o pociu documenta cu ori câţi martori, cumcă parochul vostru neunit din Oraviţa rom. în anul trecut chiar în formă de predică a sfătuii credincioşii sei oprindu-i ca sĕ nu participe la balul ce era a se da în favoarea bisericei gr. cat. din Oraviţa rom. blăstĕmând creţarul acela, care l'ar da cineva întru ajutorarea acelei biserici....

Dar de ceialalţi ce ḑiceţi? că n'aţi înşirat numai vre o 4—5 indiviḑi, pre când de facto, pociu documenta cu atestatele martirilor cum că în 1885 a trecut la unire 12 familii din Oraviţa rom. acestia toţi, dragii mei, fiţi siguri, că nu s'au putut cumpĕra cu bani, ci faptele şi purtarea voastră i-au constrins, ca sĕ se lapede de voi.

În urmă ve atingeţi şi de purtarea mea morală, şi fără de a ve mustra consciinţa, pentru astfel de neadevĕruri şi scornituri, ve încercaţi a me negrì înaintea lumei, cu cari nimic n'aţi folosit, căci vi-o mărturisesc, că acei ce me cunosc pre mine şi purtarea mea morală, aceia ve despreţuesc pre voi, pentru astfeliu de calumnii, era faţă de cei-ce nu me cunosc — tot atâta a-ţi dobândit; — me acusaţi cumcă sunt beţiv, umblu prin birturi, şi-mi petrec cu musica.... aş dorì, sĕ fiţi ascultaţi sub jurământ, unde me-a-ţi vĕḑut vre-odată beat, şi banchetantu cu musica? Se poate întêmpla, şi nici că neg, că-mi voiu fi petrecut cu oamenii mei, în loc onest, de şi fără musică, dar vi-o mărturisesc că atâta încă n'am ajuns şi nici voiu ajunge, ca sĕ me port cum se poartă unii dintre ai vostri.

Cum am fost eu transferat din parochia Secaşului, la acel secret consistorial, voi n'aţi putut ajunge eară fiind-că a-ţi aserat ceva ce n'aţi putut scì, şi nici n'aţi fost competenţi a sci — cum-că adecă eu aş fi fost transferat din Secaş, în curtea episcopească din Lugoş — spre îndreptare canonică; — aceasta o dechiar de o calumniă rĕutăcioasă... şi dacă totuşi voiţi a sci v'o spun singur, cumcă eu numai la cererea mea pre calea concursuală, am dobândit postul de Archivariu diecesan şi Vice-notariu consistorial în Lugoş, şi ca atare am avut toată provisiunea în curtea episcopească; cum-că ce feliu de purtare am dovedit, în cele 2 parochii ce le administraiu în restimp de 4 ani, şi în căncelaria diecesană din Lugoş 7 luni, dovada este aceea impregiurare, că fuseiu promovat la rangul de paroch şi administr. protop. al Oraviţei, ceea-ce crediţime, nu se întêmpla dacă aş fi fost deţinut acolo, spre îndreptare canonică, dară „minciuna încă e vorbă,“ vom vedea până unde veţi ajunge cu dênsa, însĕ pre venitoriu feriţi-ve şi nu mai aseraţi unele ce nu le puteţi scì cu siguritate, precum nici aceea, cum-că eu numai cu patronagiul cuiva aş fi putut ajunge unde sum, căci de o parte n'am avut lipsă de acesta, eară de altă parte consistoriul nostru, nu s'a lăsat a fi atins de acest pĕcat — pentru carele voi in toată ḑiua ve plângeţi. — A-ţi şi uitat alegerea de protopop din Oraviţa montană?...

A-ţi mai aserat un neadevĕr, atunci când a-ţi afirmat, cum-că înainte de a întra eu în comuna Oraviţa rom. a domnit pacea şi liniscea între fraţi, — precând la toată ocasiunea, a-ţi dat în unit ca şi în ce nu-ţi trebue, la toată ocasiunea, numai ură şi dispreţ a-ţi semĕnat contra uniţilor, până ce în urmă mâna lui Dḑeu va ajuns, căci singuri a-ţi devenit despreţuiţi, înaintea oamenilor vostri, căci vedeţi cum acestia se lapădă de voi; aduceţi-ve aminte cu ocasiunea restauraţiunei comunale trecută în Oraviţa rom. ce nedreptate a-ţi comis faţă de cel mai onest şi cel mai de frunte locuitoriu al comunei noastre, sub care ca primariu comunal, înflorea comuna noastră, ne câsciga numai laudă, onoare şi respect înaintea tuturora streinilor, om descept, conscienţios şi naţionalist înfocat, cum îl trântirăţi din primăriă, numai pentru că e unit, — şi alesărăţi pre acela, carele servesce numai de blamul şi ruşinea întregei comunei noastre, ve pare rĕu dar e târḑiu!.. dar altele câte, cari toate sĕ ve fie de bine; însĕ nu ḑiceţi că a fost armoniă şi fraţietate între fraţii de aici cândva — căci cu acestea, noi în totdeauna vam îmbiat, dară tot de atâtea ori ni le-aţi respins; ba, nici acolo unde avem eschesivă proprietatea noastră, nu ne putem eserţia dreptul nostru legal, fără de a fi conturbaţi de voi, şi anumit nici biserica mea unită, nu o putui îngrădì fără de a protesta voi, din câte şi mai câte motive, destul de nefundate -- şi sĕ nu credeţi că pentru voi nu e dejositoriu, căci v'o mărturisesc, toţi streinii rîdeau de voi... şi dacă îmi caut dreptul meu legal pre la judecătorii — tot constrêns de voi — eară nu e bine, vĕ plângeţi că caut cu luminarea procesele, le trag de pĕr; nici se cugetaţi, că voiu lăsa de unde am drept nici cât e negru sub unghie... —

În urmă — cum am ḑis — că sunteţi plini, îndesaţi de patimi, se învederează mai apriat de acolo, cum-că dacă a-ţi avut ceve cu mine, nu v'aţi îndestulit, ci v'aţi vĕrsat veninul preste tot ce e unit; — atingeţi fundaţiunile unite, din cari — numai eu câte casuri v'aş putea aduce înainte — şi tinerii gr. or. s'au ajutorat şi se ajutorează; din cari, mai că pociu afirma, că şi autoriul acelui articlu încă s'a împărtăşit de multe ori, de „cipoiul“ unit din Blaş; — spuneţi-mi voi un cas, ca un tinĕr gr. cath. sĕ fle ajutorat din fundaţiune gr. or.? — atingeţi capitule, consistoriu, capi bisericesci — numai pentru că sunt uniţi, şi la toţi acestia, le trageţi la îndoeală, simţul lor naţionale, era interesarea — plângerile lor pentru biciele şi prosperarea poporului român, le numiţi lacrime de crocodil, de şi vai de câte-ori va-ţi nutrit voi din acele lacrime; sĕrmane Blaş! cum ai ajuns, ca aceia pre cari i-ai laptat, sĕ-ţi înfigă cuţitul în pept, şi sĕ trimbiţe înaintea lumei, cum-că nu ţi-a zăcut nici îţi zace la inimă, prosperarea şi bunăstarea poporului român, se vede că acei oameni au şi uitat, că suvenirea de 3/15 Maiu provine numai dela tine, eară sĕrbătoarea acelei ḑile, se întrunì — numai la îndemnul şi scutul teu — aproape de sinul teu.*)

Una sĕ v'o mai spun dragii mei că sesiunile parochiale, se nu le cugetaţi ca pre un ce sfânt neatengiver, căci la acele şi noi preoţii uniţi ţinem cont, căci şi noi păstorim tot aceea turmă cuvêntătoare, din a cărei sudoare şi proprietate, s'au sfăşiat sesiunile din cestiune. —

Şi în urma urmelor, ve rog contra unirei, sau unaţiei! — cum ve place voue a o numì, nu purtaţi atâta ură; căci mărturisiţi voi singuri, au nu aceasta a fost unica scoală pentru voi, din carea putură învĕţa puţinâ prudenţă păstorală?**) — eară cumcă s'au înfiinţat, s'au lăţit, s'au înrădăcinat şi s'au întărit, acì între voi, eu nu sum causa, căci voi a-ţi întemeiat-o prin neprecugetarea voastră; şi dacă voiţi ca aceasta sĕ se şi mai lăţească, ve purtaţi tot astfeliu ca şi până acì, căci eu dragii mei ve o mărturisesc, că pentru dragostea şi frăţietatea voastră, şi în venitoriu „pre cel ce vine la mine, nu-l voiu scoate afară,“ — „*videant consules!*“ —

Georgiu Popoviciu,
parocb şi adm. protop. gr. cath. al Oraviţei.

Apel.***)

În anul scolar 1882/83 s'a înfiinţat — în scopul promovărei învĕţămêntului popular confesional şi a apărărei intereselor scoalelor confesionali şi ale învĕţătorilor din tracturile protopresbiterali: Deeş, Cetatea de peatră, Solnoc şi Unguraş — reuniunea învĕţătorilor gr. orientali români din districtul Deeşului.

Această reuniune dela constituirea ei în mod definitiv încoace tinde necontenit şi din toate puterile spre realisarea scopului amintit, durere însĕ, că unul dintre mijloacele precisate în această direcţiune prin statute, şi anume: biclioteca reuniunei — acest mijloc menit a servì ca un isvor, din care membri reuniunei, învĕţătorii, sĕ-şi poată însuşì, amplifica şi consolida cunoscinţele culturali, — abia a trecut preste cele dintâiu greutăţi ale înfiinţărei.

Deci sciut fiind, că cultura populară, la care tind scoalele populari, este o condiţiune de esistenţă, faţă de care nu putem fi indiferenţi, dacă nu cumva voim sĕ ne vedem copleşiţi de norii ignoranţei;

avênd în vedere, că ori-ce institut de crescere prin urmare şi scoalele populari numai atunci pot şi vor putea deslega cu succes înalta lor problemă, recerută de sciinţa educaţiunei, de pedagogiă, adecă: înăintarea generaţiunei tinere pe calea adevĕratei perfecţiuni, dacă vor fi provĕḑute cu puteri didactice întru toate corespunḑĕtoare;

considerând, că această reuniune tinde nu numai prin obiectele teoretice şi practice, pertractate în adunările sale generali, dar şi prin ajutoriul bibliotecei a înmulţì, completa şi consolida din ce în ce mai mult cunoscinţele membrilor ei — a învĕţătorilor — recerute spre satisfacerea chemărei lor atât de sublime;

considerând în urmă, că înmulţirea bibliotecei s'a arătat ca una dintre necesităţile cele mai urgente, — ear reuniunea din modestele sale mijloace materiali pelângă toată încordarea nu poate satisface întru toate acestei necesităţi:

Subsemnatul comitet apelează cu toată căldura la p. t. public român în general, în special însĕ la p. t. domni autori, societăţi, librării, tipografii etc., rugându-i totodată, ca sĕ binevoească a contribuì din opurile, ce le stau la disposițiune, la înmulțirea bibliotecei din chestiune și astfel a tinde mâna de ajutoriu la posibilitatea ajungerei scopului urmărit de această reuniune.

---

*) A mai fost el vre-odată gr. cat? Red.

*) Nu va fi întocmai aşa dle părinte. Red.

**) Da, aveţi toată dreptatea, multe am putea învĕţa noi din disciplina de fer din biserica dvoastre, în locul prim am stima autorităţile noastre bisericesci, apoi celelalte multe multe. Redacţiunea.

***) Celelalte p. t. redacţiuni ale ḑiarelor române sunt cu toată stima rugate, ca se binevoească a reproduce acest apel în coloanele ḑiarelor lor. Comitetul.

Porto îl va purta însăși reuniunea.

Adresa: Comitetului central al reuniunei învĕțătorilor gr. or. în Deeș.

Din ședința comitetului central a reuniunei învĕțătorilor gr. or. români din districtul Deeșului, ținută în Deeș, la 19 Martie, 1885.

Teodor Herman, president. *Gregoriu Gavriș,* secretariu.

Varietăți.

* (Convocare.) P. t. membri comitetului central al corporațiunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul VI. Turda anume: George Muntean, învĕțător în Ciagz, Ioan Lupescu, înv. în S. Mihaiu, Ioan Șomlea, înv. în Frata, Vasiliu Bologa, paroch și catechet în Turda, Ioan Hoportean înv. în Vaidasig, Filimon Ignat, înv. în Lona-săsească, Vasiliu Vereș, înv. G. Oșorheiu și Ioan Candor par. și înv. în G. Dângău, conform §-lui 18 din statutele corporațiunei (reuniunei) sunt poftiți a participa la ședința ordinară, ce sĕ va ținea în scoala confesională rom. gr. or. din Coșocna în 29 Iuniu a. c. st. v. (ḑiua S-ților apostoli Petru și Pavel) la 11 oare antemeridiane.

Coșocna 21 Iuniu 1885 st. v.

T. Ciortea, președ. *Gavriil Todoruțiu,* secretar.

* (Petrecere.) Junimea academică română din Blaș și jur invită cu toată onoarea la „petrecerea de vară“ împreunată cu producțiune musicală, care o va arangia la 11 Iuliu a. c. st. n. în grădina lui D. Comșa din Veza. Venitul este destinat pentru înființarea unei „reuniuni de cântări“ în Blaș

Blaș în 3 Iuliu 1885.

În numele comitetului:

Augustin Ungur, Aureliu Popa, Liviu Albini, Virgiliu Brĕndușan.

Prețul de întrare: de persoană 1 fl. v. a. de familie 2 fl. v. a. Începutul la 3 oare d. a.

Programa.

1. „Cântecul ciocârliei“ de Mendelssohn, cor micst.
2. „Cântec Sicilian“ de C. G. Porumbescu, cor bărbătesc.
3. „Sêrmana frunză,“ arang. pentru cor micst de G. Dima.
4. „Cântec vênătoresc“ de Tudor de Flondor, cor bărbătesc, acomp. de 3 Corni în F și Trombone.
5. „O rosă în pădure,“ cor bărbătesc.
6. „Rĕmâi sănătoasă,“ arang. pentru cor micst de G. Dima.
7. „Senin și furtună“ de Vorobchievici, cor bărbătesc.

La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va ținea în „Otelul național“ din Blaș.

* (Scire bună.) După cum ni se scrie din o parte competentă, Interpelațiunea publicată în Nrul nostru de Joi, 20 Iunie a. c. a și produs resultatul dorit; de oare-ce cu datul 21 l. c. sub Nr. of. ppesc 1885 dl ppresbiter Dr. Nicolae Maier s'a grăbit de a conchema sinod protopopesc (ordinar sau estraordinar, din convocator nu este evident) pentru deslegarea problemelor pendentĕ.

Graba aceasta cu convocarea se esplică de către unii și prin împregiurarea, că unul dintre membrii cei mai notabili, dl Ioan Macsim, jude reg. în Sĕliște, avênd ferii, în ḑilele acestea îndepărtându-se din loc, nu va putè lua parte la sinod și prin absența sa i se ia o peatră de moară de pe inima dlui protopresbiter.

Vorba ceea: „de domn, domn sĕ fii, dar de frică tot se scii.“

Loterie.

Sâmbătă 4 Iulie n. 1885.

Buda: **54 12 37 88 26**

Mercuri în 8 Iuliu n. 1885.

Sibiiu: **73 43 77 31 42**

Nr. 211 [1038] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericească Someșsat de lângă Cluș, protopresbiteratul Clușului, se escrie în sensul ven. ordinațiuni consistoriale ddto 22 Ianuariu 1885 Nr. 185 B. concurs până la 21 Iuliu anul curent când va fi și alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu trei încăperi, și grădină de legumi computate în bani 20 fl.
2. Canonica porțiune, 8 jugere de pământ, parte arătoriu, parte fênaț 80 fl.
3. Dela 80 familie câte 2 merțe mari de cucuruz nesfêrmat, sau câte o merța mare sfêrmat 80 fl.
4. Dela 80 familii câte o ḑi de lucru cu palma, când preotul e datoriu ai provede cu mâncare și beutură 32 fl.
5. Din venitele stolare dela 136 familii, dupu calculul de mijloc alor 5 ani din urmă 138 fl.

La acestea venite sĕ mai adauge și folosirea alor 4 jugere de pământ ce sunt de a se cumpĕra drept porțiune canonica, în urma resoluțiunei Veneratului Consistoriu archidiecesan ddto 1 Maiu a. c. Nr. 1696 B. și așa toate venitele computate în bani, dau suma recerută de 400 fl. pentru o parochie de clasa a III.

Cei ce doresc a competa la acest post sunt poftiți sĕ-și aștearnă recursele lor instruite conform legilor în vigoare subscrisului până la terminul susindicat.

Cluș, 20 Iuniu, 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 101. [1039] 1—1

ANUNCIU.

Conform disposițiunei §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale, se aduce la cunoscința publică, cumca Vasile Nicolae Vas gr. or. din Arpașul inferior căsătorit cu Maria Bogdan gr. or. tot din Arpașul inferior, prin sentența Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 1 Maiu 1885 Nr. 650 B. s'a despărțit totalminte de pribegita soție.

Avrig, 20 Iuniu, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
administrator ppresbiteral.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	1.32	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	--	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștla	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copșa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oșorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oșorheiu — Cucerdea				
Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriș — Turda				
Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriș				
Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69. Sibiiu, Sâmbătă 29 Iuniu (11 Iuliu) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 28 Iuniu, 1885

Duplu întunerec întră în ḑilele acestea pe terenul ḑiaristicei noastre din Transilvania.

Credeam că ceriul nostru va fi senin, și vom putea ținea concurința cu Europa cultă, care se crede în drept a pretinde și dela noi progres, căci de ani 36 luminează și asupra noastră soarele libertății, care ar fi sĕ ne încălḑească pre toți.

Credința noastră ne-a înșelat, căci în loc de a da înainte noi degenerăm, și în loc de progres aproape pretutindenea numai regres, numai reacțiune putem constata.

Nici chiar dușmanii neamului nostru nu ne vor putea face imputarea că am fost ultraisti în ținuta noastră politică. Neamicii nostri personali și de interese particulare cu consciința liniscită nu ne vor putea bănuì că conspirăm cu dușmanii neamului nostru sau concret și modern vorbind: nu vor putea documenta din ținuta noastră că noi am fost sau suntem vênduți guvernului.

Am avut de multe-ori și noi posiție de tot grea și ea se susține spre nenorocirea nostră și acuma, am avut fatalitatea de a trece de ultraisti în fața fraților dela pressa maghiară și totodată de renegați în ochii fraților dela pressa românească. Și aceasta pentru cuvêntul că noi am luat lucrurile după cum s'au manifestat ele, și am combătut ceea-ce era de combătut fără considerare la popularitate sau nepopularitate.

Nu este lucru ușor a sta în două focuri și pentru una și aceași faptă sĕ fii considerat și de ultraist și de renegat, și nu este ușor mai ales între împregiurările actuale dela noi, cari nu mai permit rațiunei locul ce i se cuvine în judecarea stărei faptice a lucrului.

Se recere multă abnegațiune și tortură sufletească spre a putea ținea cumpĕna dreaptă, căci ori ce vei face, din capul locului vei scì, că din două părți vei fi lovit.

Aceasta este adevĕrata stare a lucrului încât ne privesce pe noi special, și unica noastră mângăere este trecutul nostru. Aceasta a fost soartea ḑiariului nostru dela început și până astăḑi, și dacă antecesorii nostri n'au avut nici o resplată a muncei lor, care le-a răpit tinĕrețele, linistea sufletească și puterea trupească și sufletească, pentru ce sĕ fim noi mai desmerdați de soarte.

În ajunul intunerecului duplu, prin care se inaugurează o nouă noapte viforoasă a ḑiaristicei noastre ne-am simțit detori cu cele premerse, ca sĕ fim înțeleși în ținuta noastră și pentru viitoriu.

Ḑilele acestea dispăru un luceafĕr de pre ceriul literaturei noastre ḑiaristice. Ani 50 a strălucit acest luceafĕr și printre negri nori ai diferitelor sisteme politice s'a străduit a-și transmite raḑele sale la poporul, care cu dor căuta raḑele de lumină.

Publicistul la noi n'are nici o resplată, și el dacă voesce sĕ aibă vre o plăcere se întoarce la consciința sa. Va fi puțină pentru mulți muritori această mângăere, e mare ea însĕ pentru publicist și ea e mare, căci este unica lui mângăere.

Dacă ici colea se mai află oameni cu alipire și credință către bărbatul, care și-a sacrificat o vieață întreagă luptei pentru drepturile poporului seu, aceasta măresce mângăerea lui la bĕtrânețe, și servesce de încuragiare pentru cei ce au pășit pe spinoasa carieră de publicist.

Domnul Bariț părăsesce cariera de publicist după o luptă de 50 de ani, și la despărțire duce cu sine simpatiele poporului român de dincoace de Carpați.

Aceasta este resplata, și trebue sĕ fie linistit în consciința sa muritoriul, care se desparte de o carieră între simpatiele poporului, pentru care a luptat, și în interesul căruia el și-a jertfit întreagă vieața.

Decanul pressei române lasă simțit loc în urma sa, pe care noi îl simțim mai tare. Dispare un luceafĕr de pre ceriul ḑiaristicei noastre, și fatalitatea a voit, ca deodată cu dispărerea lui nori grei sĕ ne amenințe pe această spinoasă carieră.

Între împregiurări anormale juriul din Cluș va decide asupra soartei ḑiaristicei noastre.

Nu fără cuvênt facem amintire la acest loc despre retragerea domnului Bariț și cassarea curței cu jurați din Sibiiu. Ambele se reduc la soartea pressei române din Ungaria. Dispare un luceafĕr și deodată cu el nori amenințători se ridică, anunciând timpuri furtunoase.

În timpuri mai normale steaua conducĕtoare în apărarea drepturilor noastre era veteranul pressei române domnul Bariț.

Cu bărbăție mergea el în fruntea noastră, și când era sĕ se descarce vre-o furtună, ea se descărca în capul lui Era lucru natural ca lovitura sĕ se aplice celui mai puternic, și noi eram scutiți, căci deșì loviți, loviturile ne ajungeau indirect.

Acuma s'a întrodus o nouă eră de persecuțiune în presa română și fulgerul va lovì din Cluș. care e destinat a servì de fabrică, pentru producerea de patriotism modern, care în veci nu va pătrunde în inima românului.

Întunerecul va fi mare, căci e mai puțin cu un luceafăr strălucitor. Este duplă și durerea noastră în aceste momente de despărțire, duplă căci cu puteri îndoite va trebuì sĕ ne luptăm fără a avea cel puțin raḑe de speranță, că vom fi înțeleși de cei ce vor judeca modul luptei noastre.

E mică oastea ḑiaristilor nostri și întunecată calea pe care ea are a străbate. Ca necazul nostru sĕ fie și mai pronunțat după o lungă activitate se retrage conducĕtoriul, care ani 50 a mers în frunte.

Ca ostași deciși a lupta până la ultima resuflare cu inimă induioșată ne luăm adio dela conducĕtoriul nostru, și cu bărbăție vom străbate printre norii cei întunecați.

Dumneḑeu ne va lumina cărările noastre și abnegațiunea antecessorilor nostri ne va oțelì puterile sufletesci și trupesci.

Pericolul ne va unì în luptă, și doară vom recunoasce, că deșì deocamdată pe deosebite cărări, însĕ toți suntem în servițiul poporului român.

Adio celui ce ne părăsesce și bărbăție în fața norilor grei!

FOIȚA.

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna.“

Onorată Redacțiune! Ne împlinim o datorință față de publicul român, când Ve rugăm, ca sĕ dați publicității raportul de mai jos despre activitatea societății de lectură „Andreiu Șaguna“ a elevilor seminariului Andreian, căci bunăvoința și sprijinul primit cu toată ocasiunea dela acest public ne a fost un razim puternic și indemn spre progres.

Raportul general

al societății de lectură „Andreiu Șaguna“ pe anul 1884/5.

I.

Despre activitatea societății în anul esperiat.

1. Activitatea societății.

A. In general.

Societatea a ținut ședința sa de constituire sub presidiul dlui director seminarial Ioan Hannia la 14 Septembre 1884 constituindu-se în modul următor:

President: Dl Dr. Ioan Crișan, prof. semin. Vice-president: Virgil Oniți, cl. de a III; Redactor: Romul I. Mircea, cl. de a. III; Notar pentru coresp. Ioan Cocoș, cl. de a. III; ear pentru ședințe: Nicolau Clonța, cl. de a. II. (observăm, că acest din urmă din causa unui morb îndelungat s'a substituit prin Sergiu Medean, cl. de a. II.) Bibliotecar: Iosif Gomboș, cl. de a II. Vice-bibliotecar: Eremie Iliescu, ped. de a. I. Controlar: Tit Strimbu Șincaianul, cl. de a. III. Cassariu: Ioan Slăvescu, cl. de a I.

Comitetul:

Vasilie Ganu și Romul Z. Pop, cl. de a III., Vasilie Duma și Nicolau Terchetea, cl. de a. II., Emilian Popescu și Nicolau Muscă, cl. de a. I., Vasilie Mageruşan, ped. de a. III. Vasilie Bărbat, ped. de a. II.

Constituită astfeliu societatea și-a vĕḑut de agendele sale, pe cari le-a pertractat în 26 ședințe ordinare și 7 estraordinare, dintre cari 19 au fost administrative, 9 literari și 5 micste și anume: 21 ținute sub presidiul ordinar al dlui prof. semin. Dr. Ioan Crișan, 10 sub presidiul vice-presidentului Virgil Oniți și 2 sub conducerea amêndurora. Afară de acestea societatea a mai ținut ca de obiceiu și în anul acesta în presara ḑilei de 30 Novembre o ședință publică în memoria Marelui Archiereu Andreiu. După aceasta ședință publică a resultat un venit curat de 81 fl. 25 cr. în favorul fondului societății.

Numĕrul membrilor societății cu finea anului present a fost 105 ordinari (dintre cari 66 clerici și 39 pedagogi) și 5 ajutători, adecă cu 3 mai mulți, ca în anul trecut.

B In special.

Societatea ca o corporațiune în special literară a criticat și primit în ședințele sale cu totul 13 operate lucrate de diferiți membri ordinari și a discutat asupra unei teme pedagogice. Dintre operatele primite 3 au fost din sfera teologiei și istoriei bisericesci 1. de cuprins pedagogic, 1. de cuprins literar, 3. de cuprins poetic și 5 de cuprins divers.

Toate aceste operate au fost însoțite de criticile comitetului și mare parte din ele au fost criticate și de membri societății.

Operatele primite s'au iudus în foia „Musa,“ din care au apărut cu totul 10 numeri și un fasciclu de poesii poporale; dintre critice s'au indus în „Musa“ conform concl. Nr. 143, una, — celelalte împreună cu manuscriptele originale ale operatelor se păstrează în archivul societății.

S'au declamat la societate în decursul anului cu totul 10 piese.

Dintre afacerile mai remarcabile interne amintim următoarele:

Societatea a reformat din temelie regulamentul pentru afacerile sale interne, pe care apoi la desbătut în decurs de 6 ședințe și la 4 Novembre 1884 l'a și votat, însărcinând pe comitetul cu punerea lui în lucrare. Însemnăm acì, că la compunerea acestui regulament am fost cu deosebită băgare de seamă, ca afacerile administrative sĕ le regulăm astfel, încât societatea noastră sĕ servească oare-cum prin micul seu aparat constituțional ca o scoală practică pentru marele organism constituțional al bisericei noastre.

Societatea pe basa unui conclus din anul trecut, în urma căruia s'au făcut unele mici începuturi încă atunci, a organisat și tacsat biblioteca sa proveḑindu-o cu un catalog după secțiuni și unul cronologic (cest din urmă încă nepu-

Revista politică.

Ordinaţiunea ministrului nostru de justiţie cu privire la cassarea juriului din Sibiiu a umplut de bucurie întreagă pressa maghiară Toate ḑiariale o salută din inimă, ca pre un eveniment, ce va face epocă în vieaţa constituţională a statului nostru. Vom revenì reflectând la osannalele cu cari a întimpinat pressa maghiară aceasta ordinaţiune.

Nu aşa ḑiaristica streină nepreocupată de actualul curent bolnăvicios al maghiarisărei. Ea privesce în ordinaţiune suprimarea pressei nemaghiare.

De astădată reflectăm numai la ḑiariul „Neue freie Presse“ [din Viena despre care nu se poate ḑice, că agitează contra întregităţii statului. Acest ḑiariu în ediţia de seara a numerului de Mercurea trecută aduce următoarea notiţă;

„Un emis al ministrului de justiţie unguresc dispune suspendarea juriului din Sibiiu şi agendele lui le releagă la tribunalul din Cluş. Dispositiunea aceasta a fost anunţată de către Dr. Pauler încă mai de mult în dietă, şi ea se argumentează cu aceea, că procurorul n'a fost în stare se câstige la juriul din Sibiiu, nici un proces intentat **ḑiarelor românesci.** *Întregul complex de mĕsuri escepţionale, anunţate de dl Tisza în Oradea mare, se vede prin aceasta redus la regularisarea curtei cu juraţi din Sibiiu.“*

Se vede că ḑiariul din Viena s'a hotărit a spune adevĕrul în toată golătatea lui, întocmai ca şi deputatul Orbàn Balász în parlamentul Ungariei.

Ḑiariul „Sieb. Deutch. Tageblat de aici în numĕrul de eri la locul prim aduce un articul important privitor la casarea juriului de aici, pe care îl vom reproduce şi noi.

Negoţiările în privinţa convenţiunea dintre noi şi Austria au trecut preste stadiul prim al desbaterilor lor. Conferinţele ministrilor sau terminat şi ḑiarele ne pun în perspectivă lupte înfocate. Pretensiunile Ungariei se ḑice că sunt de tot esagerate, şi guvernul Taaffe nu le va potea accepta. Discussiunea o poartă cu multă resoluţiune ḑiarele oppositionale din Viena şi guvernul se va răḑima mult pe partida oppositională în aceasta afacere.

De când cu schimbarea ministeriului în Anglia s'a vorbit mult despre politica europeană. Se credea că această schimbare nu va fi fără urmări mai ales în ce privesce pe Germania şi Italia, care în cestiunea Egiptului a mers mână în mână cu domnul Gladstone.

Un corespondent al ḑiariului „Gaulois“ a avut ḑilele acestea o întrevorbire cu domnul Bülow residentul ministru al Germaniei în Bern, care pe timpul de cură al împĕratului Wilhelm în Ems face servitii diplomatice pe lângă acest monarch. Din această convorbire diplomatică ḑiariul „Neue freie Presse“ reproduce cele privitoare la politica esternă a Germaniei.

Eată acest passagiu:

Corespondentul: Schimbat'-au căderea cabinetului Gladstone raportul dintre Germania şi Englitera? Bülow: Acest raport este de natura cea mai pretenească. Numai încape îndoieală că suveranul meu iubesce pe fiul rĕposatului ţar, de care se lipesce ca şi către un frate; el însĕ nu uită, că principessa de coroană este fica reginei Victoria. Aceste relaţiuni familiare favorisează păstrarea bunelor relaţiuni atât din partea Angliei, cât şi din cea a Rusiei. Corespondentul: Şi faţă cu Francia? Bülow: Şi aici a întrat o înţelegere completă. Principele de Bismarck intreţine şi cu dl Freycinet referinţe pretenesci, ca şi cu domnul Iules Ferry. Nu numai că nu esistă motiv de ceartă între aceste două puteri, ci din contră, toate ţintesc a se apropia aceste imperii unul de altul în interesul lor comun. Planurile noastre sunt de natură pacînică, şi ce se atinge de estinderile coloniale..... Corespondentul: Fără îndoială espediţiunea din Tonking ve face îngrigiri? domnul Bülow: N'am se judec ţinuta guvernului frances, după părerea mea însĕ ar fi fost mult mai bine, dacă ea nu se întreprindea. Corespondentul: şi în cestiunea Egiptului? Nu este dispusă Germania pentru internaţionalisarea Nilului? domnul Bülow: n această privinţă noi nu ne vom mesteca, şi nu vom da ansă la aventuri resboinice.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Dela esamene.

Braşov, luna lui Iuniu, 1885.

Domnule Redactor! Aflându-ne în timpul esamenelor, cred a face un bun serviţiu publicului cetitoriu, dacă ve voiu raporta unele despre acestea esamene. Me mărginesc la scoala poporală gr. or. din Bacifalu în Săcele

După cum e cunoscut şi publicului cetitoriu al „Telegrafului Român,“ conferenţa învĕţătorilor dela scoalele din Săcele a otărît, ca la esamenele dela fie-care scoală din Săcele sĕ participe câte doi învĕţători, ca comisari din sinul conferenţei, ear sinodul protopresbiteral al tractului I al Braşovului a decis: ca la esamenele dela scoalele din tract sĕ însoţească pre dl protopresbiter, ca inspector districtual de scoale câte doi membri ai sinodului. Astfeliu deci la esamenul dela scoala din Bacifalu au însoţit pre dl protopresbiter Ioan Petric din partea conferenţei învĕţătorilor dd. Anastasiu Bârsan, învĕţătoriu în Turcheşiu şi Ioan Dariu, învĕţătoriu în Satulung biserica SS. Arhangeli, ear din partea sinodului protopresbiteral dd. Ioan Popea şi Ioan Panţu profesori la scoalele medii gr. or. din Braşov.

Scoala noastră din Bacifalu are două clase, clasa I pentru începĕtori şi clasa a II pentru scolarii mai mărişori. Învĕţătoriu în clasa I este Toma Brenciu, ear în clasa a II Toma Frateşiu, care de vre-o doi ani e şi capelan parochial în această comună. Scoala s'a edificat la anul 1859 prin comunitatea bisericească gr. or. Edificiul e de lemn, acoperit cu şindilă, bine conservat şi corespunḑĕtoriu.

După cum m'am informat, pănă la anul 1875 nu se poate scì, ce progres au făcut scolarii dela această soală, fiind-că pănă la acest an lipsesc cu desevêrşire datele de lipsă. Dela anul 1875 însĕ se află date positive în archivul scoalei, se scie anume: cine au fost învĕţători, şi ce sporiu au făcut cu scolarii din an în an pănă în presinte. Din aceste date se vede, că în clasa I sporiul a fost mai în toţi anii slăbuţiu, în clasa a II-a conform protocoalelor scolare, începênd dela anul 1875, se arată, în toţi anii sporiul „foarte îndestulitoriu“ şi „laudabil“ pănă la încheierea anului scolastic 1883/4, nu însĕ aşa cu încheierea anului scolar 1884/5. Se vedem.

În 15 a. l. c. după ameaḑi s'a ţinut esamen cu elevii dela aceasta scoală, — sub presenţa domnului protopresbiter, Ioan Petric ca administr. ppresbiteral al Braşovului I. însoţit de patru comisari esaminători şi de alţi câţi-va învĕţători din cercul conferenţial al Sĕcelelor. — Începênd cu clasa primă poporală, acì într'o jumĕtate de oară dnii comisari au fost gata cu esamenul. Resultatul — „de tot slab.“ —

A urmat clasa II-a. Religiunea puţin s'a luat. Acì comisiunea întrebă pe elevi unele şi altele din religiune, precum şi unii din învĕţătorii afară de comisiune puneau întrebări elevilor, întocmai asemenea a urmat şi din celelalte obiecte, — întrebări preste întrebări. Ba une-ori se întâlneau la întrebări deodată câte doi comisari, cu feliurite întrebări, şi une-ori şi câte unul sau doi învĕţători puneau întrebări, încât elevul sta uimit că ce sĕ le rĕspundă? pănă când învĕţătoriul clasei a rugat pre dnii ca sĕ aibă bunătate a întreba pe rênd. Astfeliu se întreceau dnii comisari cu întrebările, dnul preşedinte nu mai avea loc de dnii comisari şi de dnii învĕţători ca oaspeţi ca sĕ mai pună şi dênsul întrebări, las că învĕţătoriului diriginte îi lua se toată libertatea pănă când un domn comisar a ḑis: „Lasă dle învĕţătoriu că întreb eu!“ Bietul învĕţătoriu rĕmase uimit, cugetând ce poate fi asta!? Astfeliu dnii comisari şi ceilalţi învĕţători oaspeţi aduseră esamenul la o rolă de comediă.

Ma, era încă şi o altă comediă; că se adunau câte doi comisari la masă, cu cotele pre masă de o parte — de altă parte câte doi sau trei învĕţători oaspeţi la un loc şi formau discursuri pe timpul esamenului. Vĕḑênd toate aceste unii din popor, se desgustară de esamen, eşind afară nemulţămiţi. Cum-că astfeliu s'a urmat me provoc la domnul preşedinte al esamenului, în interesul adevĕrului sĕ binevoească a raporta Venerabilului consistoriu, ca astfeliu de abusuri sĕ înceteze în viitoriu şi Ven. consistoriu ca supremul inspector sĕ se îndure a dispune în viitoriu asupra comisarilor. Resultatul acestui esamen a urmat „suficient.“ Bietul învĕţătoriu după nouă ani de luptă, întimpinând toate neajunsurile în cariera aceasta spinoasă când sĕ închee un deceniu de luptă după cunoscuta lui străduinţă abia sĕ capete acum un calcul de „suficient.“ Asta e recunoscinţa din partea inteligenţei române.

Am descris acestea *sine ira et studio,* voind a atrage atenţiunea organelor competente asupra acestei anomalii, — alt-cum nu o pot numì, — spre a nu se mai repeţì, caci nu poate avea urmări bune pentru scoală.

În fine mai observ, că învĕţătoriul de care e vorba, e unul dintre cei mai zeloşi învĕţători din părţile acestea, în decursul anului scolar a lucrat două elaborate, unul din religiune, ce le-a cetit în conferenţa învĕţătorilor în trei şedinţe, şi altul din istoria naturală. — Oare nu cumva aceste elaborate au îndemnat pre colegii sei a se purta în modul arătat la esamenul colegului lor?

Scie Dḑeu căci ca la noi la nimenea!

Din ţeara Oltului, 20 Iuniu 1885.

> Eată grăesc voue, ridicaţi ochii vostri, şi vedeţi holdele, că sunt albe, şi aproape de seceriş Şi cela-ce va secera, plată va lua şi va strênge rodul întru vieaţa vecilor, ca sĕ se bucure dimpreună cu cela-ce samĕnă şi cela-ce seceră.
>
> (Ioan V, 35—37.)

Onorate Domnule Redactor! Dintr'un delicean de asupra satului meu de multe-ori stând pre el priveam adâncit în cugete asupra ţĕrei Oltului, care de acì se arĕta ca o grădină bogat înfrumseţată în straturi roditoare printre cari se zăreau ca tot-atâtea puncte negre satele, în mijlocul cărora jucau ca comori aprinse la raza soarelui biserici şi scoale cu turnurile lor de plev. Pe deoparte reflectam în cugetu-mi, acelea câmpuri roditoare ca sĕ ajungă precum se ved a trebuit sĕ fie cultivate, — lucrate şi sĕmănate de laboriosul oltean, care acum se bucură vĕḑênd secerişul; pe de altă parte aţintind satele întinse cu biserici şi scoale, în cari încă precum scieam întocmai ca şi în natură se aruncă se-

---

risat), — o lucrare foarte anevoioasă, care a ţinut comisia esmisă în decurs de 8 luni de ḑile în continuă activitate. Astfel s'au descoperit o mulţime de erori întrate în rapoartele despre starea bibliotecei din anii trecuţi şi multe în însaşi bibliotecă, cari acum îndreptându-se s'a putut constata starea faptică, precum şi preţul ce represintă biblioteca după-cum se va arata mai la vale.

Spre eserciarea în vieaţa constituţională a bisericei noastre, societatea prefăcêndu-se în sinod parochial, a ales un comitet parochial, care s'a ocupat cu compunerea raţiocinului parochial al ei şi cu pregătirile recerute de lege pentru alegerea de învĕţătoriu.

Societatea a rugat Academia Română de a ne trimite publicaţiile sale gratuit ceea-ce s'a şi întêmplat (v. m. jos.) Mai departe a întreprins pe calea presidiului mai mulţi paşi pentru procurarea bibliotecei pedagogice germane; — pănă la finea anului nu a putut obţinea nici un resultat.

Societatea a ales pe Ilustritatea Sa părintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, din considerare la multele sale merite pe terenul naţional bisericesc, de membru onorar al al ei predându-i o diplomă de onoare.

Celelalte afaceri administrative interne ale societăţiii sunt de o importanţă secundară de aceea şi trecem preste ele.

2. Activitatea comitetului.

A. In general.

Activitatea comitetului s'a estins pe întreg terenul ce i l'a oferit statutele şi regulamentele noastre îngrigind ca organ esecutiv de întregul aparat administrativ şi manipulant al societăţii şi în genere de cursul regulat al tuturor afacerilor. Ceea-ce s'a efectuit prin censurarea diferitelor rapoarte ale oficianţilor, şi prin îngrigirea de a se esecuta toate legile şi conclusele esistente. De altă parte s'a ocupat comitetul cu toate cestiunile literarie, cari după-ce au fost cernute în comitet s'au aşternut societăţii spre ulterioară afacere.

B. In special.

În restimpul prescris de regulament s'au presentat la comitet cu totul 19 operate, dintre cari 7 cu destinaţiunea pentru şedinţa publică ear restul pentru foaia „Musa.“

Comitetul censurând toate aceste lucrări prin comisiuni esmise din sinul seu din cele 7 a admis în concurinţă pentau şedinţa publică trei, ear două a a admis numai pentfoaia „Musa“ şi două a respins cu totul. Dintre celelalte 12 operate a admis pentru foaia „Musa“ 8 şi a respins 4. Dintre toate operatele numai unul fu declarat de necondiţionat admisibil celclalte au fost condiţionat primite.

Cele primite fiind înaintate societăţii noastre au fost primite conform propunerilor comitetutui.

Prin votarea noului regulament pentru afacerile interne ale societăţii i sa deschis comitetului cel mai larg teren de activitate. Fiind adecă însărcinat cu punerea lui în lucrare, comitetul s'a ocupat în special cu modul cum ar trebuì sĕ efectueze aceasta mai esact şi astfel comitetul:

a) a provĕḑut cassao cu carte de evidenţă;

b) a luat archiva de sub îngrigirea bibliotecariului însărcinând cu administrarea ei, pe notariul corespondenţelor şi întroducênd o manipulaţie corectă a archivei ca la alte oficii publice de acest soiu;

c) pre lângă asemenea condiţii a însărcinat pe archivariul şi cu administrarea colecţiei numismatice;

d) a elaborat un proiect de regulament pentru afacerile interne ale comitetului, pre care cu un adaus ulterior făcut de comitet şi de o comisie esmisă din sînul societăţii, l'a aprobat şi societatea;

e) a esmis din sînul seu o comisiune permanentă care a controlat în numele seu pre oficianţii societăţii în agendele lor dându-le informaţiunile necesare unde s'a cerut.

(Va urma.)

mênţă, nu materială, ci spirituală cuprinsă în predarea cuvêntului lui Dḍeu, a legilor lui neamului omenesc, adaugam, că acelea în desvoltarea lor încă trebue së aducă roadă întru bucuria conducëtorilor lor, preoţi şi învëţători.

Ridicaţi ochii vostri şi vedeţi învëţătorilor, că holdele voastre sunt aproape de seceriş, ba secerişul s'a început, esamenele decurg, şi cela-ce va secera cu îmbelşugare, care va raporta succes la esamenarea elevilor sei plată va lua, căci micuţii prunci şi prunce strêngênd rodul, învëţătura pentru lume şi vieaţa vecilor. — cel-ce samënă, conscienţiosul învëţătoriu se va bucura dimpreună cu cei ce seceră, cu elevii sei din cari au së iească crestini buni şi oameni de omenie.

Ţara Oltului precât e de bogată în cultura plantelor în feliuritele lor specii, pre atâta nu-i lipsesce nici înaintarea în educaţiunea poporului prin multele scoale de diferite categorii. Scoale elementari de o confesiune şi alta în toate unghiurile, scoale grăniţeresci, scoale capitali şi scoale de stat, cari toate puse în mişcare în cursul fie-cărui an dau un avênt mare generaţiunei tinere spre înaintare. Deosebirea numai, că în unele secerişul e mai bogat şi în altele mai puţin bogat, după-cum adecă sunt organisate, după-cum se conduc şi dupăcum îşi au învëţătorii. O scoală organisată cu fundament, condusă bine şi cu învëţătoriu bun aduce rod folositor poporului. Aceasta o simţim destul de bine noi Olteniii, când ne uităm la o clasă de oameni eşiţi din scoalele graniţeresci şi din fosta scoală superioară „Radu Negru“ deja apusă spre paguba poporului Oltean, cari astăḍi toţi sunt fruntaşii comunelor noastre. Şi aceasta de unde provine.? De acolo, că scoalele grăniţeresci 'şi au fundament solid, sunt conduse bine, învëţătorii sunt bine salarizaţi şi prin urmare învëţători buni. Scoala capitală cu centrul în Făgăraş „Radu Negru“ până a avut fundament bun s'a susţinut, dărămêndu-se acela s'a ruinat şi ea, rămânêndu-i numai numele istoric. Cum stăm cu scoalele elementari confesionale? Au şi acestea fundamentul solid, conducerea bună şi învëţători buni? Au şi nu. Fundamentul scoalelor confesionali e poporul respectivei comune unde se află o atare scoală. Dacă poporul unei comune e brav şi consciu de scopul scoalei, pune fundament bun scoalei sale, o conduce bine şi 'şi câstigă învëţătoriu bun, la din contră, dacă privesce în scoală numai o sarcină grea, o boală pe capul lor, aşa că numai siliţi fiind o susţin, în mijlocul unui atare popor nu poate së esiste o scoală bună. Scoalele confesionali din ţeara Oltului de un timp încoaci au început së-şi cunoască şi ele chemarea lor şi aceasta mai ales în unele comune ca Becleanul, Breaza şi altele câte-va, unde salariele sunt bunicele şi învëţătorii cualificaţi.

Despre scoalele de stat din Făgăraş, Sâmbăta, Porumbac etc. de astădată nu ḍic nimic, căci vorbind eu aici despre seceriş, secerişul acestor scoale în scopul înfiinţărei lor încă până acum nu s'a copt. Ridicaţi-ve ochii conducëtorilor dela aceste scoale şi cunoasceţi aceasta! Pământul ţërei Oltului aduce rod numai din mâna semănăturilor cari-i cunosc clima. Puneţi învëţători la aceste scoale cari së scie mai întâiu de toate limba română perfect, îndreptaţi-i së nu mai arunce, cu semânţa care nu prinde în pămêntul neobicnuit cu ea, ci cu sëmânţa cunoscută pămêntului, căci numai aşa aceasta va aduce roadă cu sutele, la din contra semênţa carea o aruncă învëţători cari nu sciu o boabă românesce aduşi acì în ţeara Oltului din alte părţi: cade pe pămêntul nostru ca şi nuca in părete, şi dacă şi prinde ceva rădăcină dela o vreme se uscă.

Şi acum së ilustrez prin un esemplu concret, ce poate face o scoală bună unui popor fie acela şi numai a unui sat, ce poate face un învëţătoriu bun, care îşi împlinesce conscienţios chemarea, cum se bucură la seceriş într'o astfel de scoală, şi cel ce seamănă, şi cei ce seceră roduri pentru vieaţa vecilor.

Sunt acum 5 ani de când la finea fie-cărui an scolar am luat parte la esamenul copiilor şi copilelor elevi de scoala clementară gr. or. din comuna lângă Făgăraş, Beclean. Această scoală, una dintre cele dintâi înfiinţate între scoalele confesionali din ţeara Oltului, astăḍi şi-a ajuns pe deplin scopul seu. Bărbaţi, cari au fost elevi sdraveni ai acestei scoale îşi au ei copilaşii lor la scoalâ, şi cu plăcere ascultă la rëspunsurile lor pre cari le sciu apreţia, căci le înţeleg.

Eedificiul scoalei confesionale din Beclean rivalisează cu cele mai corespunḍëtoare edificii zidite în timpul mai nou. Odăi de învëţământ, cuartire pentru învëţători şi pentru pedel, canţelare etc. tot deplin corespunḍëtoare Scoala îşi are grădina de pomërit şi legumerit cultivată precât se poate mai bine şi o curte spaţioasă cu toate cele trebuincioase pentru recrearea elevilor şi pentru esercitiile gimnastice. Două posturi de învëţători sunt instituite la scoala aceasta, căci Becleanul e mare şi poporul curat românesc numëros. Elevi obligaţi a frecuenta scoala sunt la 160. Acestia se împart la cei doi învëţători nu tocmai în părţi egale, căci învëţătoriul primar al despărţemintelor superioare primesce numai pre cei mai înaintaţi elevi, remânênd greutatea mai mare pre învëţătorul secund, pre carele eu laş titula mai bucuros învëţătoriu primariu, căci el e cel dintâiu care predă elementele instructive micuţilor primi scolari. Învëţătoriul cu elevii mai puţini şi totodată mai înainţaţi are leafă mai mare cel cu elevi mai numëroşi şi necapacitaţi mai mică, ceea ce nu ar fi cu drept. Instrucţiunea preste tot se face pe basa planului de învëţământ din normativul scolar din 1882 cu escepţiunea limbei germane care până acum nu s'a emis din această scoală.

Esamenul de vară al anului scolar 1884/5 dela scoala elementară gr. or. din Beclean la care cu plăcere am participat a reportat un succes foarte bun. Bune au fost şi esamenile anilor trecuţi dela această scoală despre cari încă poteam raporta ceva în coloanele vre-unui ḍiar; m'am reţinut însë ca nu cumva prin lauda prea de timpuriu a învëţătorilor nou aleşi Nicolae Ludu şi George Taflan din Beclean, së-i fac pre acestia cu prea multă încredere întrênşii. Acuma însë după trei ani de seceriş, după trei ani de când acesti învëţători dovedesc deplină cunoscinţă în chemarea lor, fără së me mai reservez prind condeiul, arătându-le că ei pot fi adevëraţi educatori ai generaţiunei tinere, căci posed cunoscinţe de pedagog, şi acelea le scie preda după cele mai bune regule metodico-didactice elevilor sei.

Nicolae Ludu, elev al gimnasiului român public din Braşov la care a absolvat IV clase şi elev al preparandiei de stat din Deva preste carea încă a trecut cu succes, se poate bucura astăḍi, după ce în cursul celor patru ani ca învëţătoriu si-a câstigat pre lângă teorie şi pracsă, şi a dovedit succes pe terenul acest că a dovedit un brav învëţătoriu, căci rëspunsurile precise şi cu înţeles a celor 60 elevi de unul şi doi ani în scoală, lipsa mechanismului eleminat din scoala din Beclean de când Ludu e învëţătoriu, disciplina cea bună etc. îl îndreptăţesc la aceasta. Nu mai puţin colegul seu George Taflan, care încă-şi cunoasce chemarea.

La esamenul de vară al anului scolar 1884/5 dela scoala elementara gr. or. din Beclean prelângă numërosul popor de care nu mai încăpeai în scoală a participat şi un frumos numër de inteligenţi din satele vecine, între cari amintesc pre învëţătoriul diriginte dela scoala grăniţerească din Voila George Dobrin, învëţătorul din Făgăraş Nicolae Aron, preotul gr. or. din Dridif Ioan Grama, doamnele Maria Florea şi Victoria Aron din Făgăraş; apoi Rev. D. protopresbiter emeritat Petru Popescu dimpreună cu fica dsale dşoara Hareta Popescu şi Ilustritatea Sa domnul inspector regesc de scoale Schreiber Ferencz, acesti din urmă ca conducëtorii esamenului. Elevii distinşi s'au premiat din partea directorului scolar Ioan Bârsan şi o parte din cei cari au rëspuns mai bine unguresce şi din partea inspectorului regesc de scoale, care cu zel şi perseveranţă a prestat respunsurile elevilor până la sfêrşit.

Esamenul s'a încheiat cu gimnastică şi cântări corale de cătră toţi elevii, cari sciu bine esecuta multe poesii în câte două şi trei voci fără së-şi peardă armonia în tonurile lor varii.

Eată dară învëţătorilor un esemplu de seceriş bogat în urma sëminţei aruncată cu desteritate în pămêntul bun. Poporule al ţërei Oltului, deschideţi ochii şi cunoasce bunătatea unui seceriş bun, recoltat pe arena scoalelor tale destule la numër, şi cunoscênd aceasta pune fundamênt bun scoalelor tale, ridică salarele învëţătorilor ca aceia së poată fi buni şi atunci te vei bucura dimpreună cu cei ce samână, şi vei lua plată aicea pre pămênt şi colo în ceriu întru vieaţa vecilor. *n.*

Din public.

Subscrisul adeveresc că am primit dela domnul Mateiu Voileanu, redactor al ḍiariului „Telegraful Român“ suma de 10 fl. colectată în giurul Aiudului de un amic al învëţătorilor.

Sibiiu, 25 Iuniu, 1885.

Ioan Petrişor,
învëţător în Avrig.

Avis.

În adunarea generală a comitatului 'Sibiiu dela **20 Iuliu a. c.** se va alege veterinar comitatens pentru cercul **Mercurea-Sebeş.**

Cu acest post este împreunat un salariu anual de 400 fl. şi pauşal de călëtorie 200 fl.

Atragem atenţiunea celor interesaţi în această cestiune, şi sperăm că se va lua considerare la populaţiunea acestui cerc.

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) In legătură cu cele publicate în ,numërul penultim al diarului nostru despre colecta intreprinsă în favoarea învăţătoriului Ioan Pctrişor publicăm şi lista marinimoşilor contribuenţi.

Amicul învëţătorilor 2 fl., Romulus Preşa 60 cr., Un binevoitoriu 50 cr., Iosif Anghel 1 fl., V. Bologa 50 cr., Isailă Morâsca 10 cr., Un binevoitoriu 10 cr., Ioan Bologa 50 cr., Iacob Morâşca 30 cr., Antoniu Pop, paroch 35 cr., Mihailă Repede 20 cr., B. Barb, paroch 50 cr., Ioan Murguţ l. Vasile 20 cr., Spiridon Bologa 10 cr., Antone Cioara 10 cr., Teodor Şandru 40 cr., Nicolau Crişan, notar 50 cr., Ioan Bercia 10 cr., Tanasie Pop 10 cr., Făcătoriu de bine 9 cr., Ioan Neagoe, paroch 50 cr., Iacob Radu, înv. 20 cr., Adam Buta, primariu 20 cr., Ioan Radu l. Iosif 10 cr., Vasile Hagea 76 cr. — Suma 10 fl. v. a.

Despre colectele ce eventual se vor intreprinde vom face dare de seamă la timpul seu. Red.

* (Convocare.) Comitetul societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina a decis, conform cu §§ 13 şi 20, p. 2 din statute, a se ţinea adunarea generală în Cernăuţi Luni în 8/20 Iuliu 1885 *precis la 9 oare dimineaţa* în localităţile societăţii.

Subscrisul conchemând în puterea § 17 adunarea generală pe numita ḍi, are onoarea de va Ve face Domniei Voastre respectuoasa învitare, ca së binevoiţi a participa la această adunare cu atâta mai mult, fiind că veţi recunoasce necesitatea neîncunjurabilă a presenţei Domniei Voastre, căci nefiind adunarea de ajuns de numëroasă, nu s'ar putea pertracta punctul 3 din programul de mai jos privitoriu la modificarea statutelor, pentru care se cere după § 15 din statute presenţa a jumëtate din numërul membrilor fundatori, ordinari şi activi.

Programul adunării va fi, precum urmează:

1. Raportul comitetului despre lucrările sale în anul 1884;
2. Raportul revisorilor despre cercetarea socotelelor anului 1884;
3. Raportul comitetului privitoriu la modificarea statutelor;
4. Încuviinţarea budgetului societăţii pe anul 1886;
5. Discursuri şi propuneri privitoare la interesele societăţii;
6. Alegerea preşedintelui societăţii şi a 5 membri ai comitetului conform § 14 p. 1 şi 18;
7. Alegerea comisiunii de 3 membri spre cercetarea socotelelor anului 1885 şi 1886 conform § 14, p. 6.

Cernăuţi, în 18/30 Iuniu 1885.

Br. *Victor Styrcea,* preşedinte.
Calistrat Coca, secretariu.

* (Învitare) la petrecerea de vară care o va arangia „Junimea română studioasă“ din Alba-Iulia în favorul bibliotecei casinei române de înfiinţat în Alba-Iulia la 18 Iuliu st. n. 1885 în localul de vară dela otelul „Soare.“

Preşedinte: *Sever N. Barbu.*
Cassariu: *Simeom Cisteian*

Membri în comitet: Aurel Barbu, Emil Filip, Ioan Marciac, Sergiu Medean, Enea Nicola, Ioan Radu.

Bilete de întrare se pot căpëta prelângă arëtarea acestei învitări în ḍiua petrecerii dela oarele 9—12 a. m. şi dela 3—6 p. m. la otelul „Soare.“ — Preţul întrării de persoană 1 fl.; de familie de trei membri 2 fl.; de fie-care membru mai departe 50 cr. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pre cale ḍiaristică.

* Esamenele la scoala noastră confesională din Orëştie s'au ţinut Duminecă şi Luni. Resultatul instrucţiunei din anul scolastic espirat, după cum së esprimă cei ce au luat parte la esamene este de mijloc. Un progres mai bunicel s'a vëḍut în instrucţiunea fetiţelor, cari au mulţămit publicul ascultătoriu.

* (Preot după cum se cade.) Mai mulţi crestini din Borgo-Mijloceni ne trimit o corespondenţă, în care se laudă activitatea preotului nostru administrator de acolo Nicolau Rëu.

Ne bucurăm şi noi din inimă, când auḍim că preoţii nostri sunt la înălţimea chemărei lor. Părintelui Rëu încă îi ḍicem: Înainte în cele bune şi folositoare.

Posta redacţiunei.

Mai multora în Ilia. Corespondenţa DVoastre e a se adresa la ḍiariul, despre care credeţi că va făcut nedreptate. Noi nu o putem publica.

(Se fie omul totdeuna precaut.) Toţi câţi au sânge prea gros, şi prin aceasta sufere de boală de pele, durere de cap şi de pept, Hämorhoide etc. se nu întârḍie a se cura prin vre-o câţi-va cruceri, şi prin aceasta së-şi ţină trupul curat şi sănătos.

Mijlocul cel mai bun: Pilulele apotecariului R. Brandt, o şatulă 70 cr. în apotecă.

Nr. 211 [1038] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericească Someşsat de lângă Cluş, protopresbiteratul Cluşului, se escrie în sensul ven. ordinaţiuni consistoriale ddto 22 Ianuariu 1885 Nr. 185 B. concurs până la 21 Iuliu anul curent când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu trei încăperi, şi grădină de legumi computate în bani 20 fl.

2. Canonica porţiune, 8 jugere de pămênt, parte arătoriu, parte fênaţ 80 fl.

3. Dela 80 familie câte 2 merţe mari de cucuruz nesfêrmat, sau câte o merţa mare sfêrmat 80 fl.

4. Dela 80 familii câte o ḑi de lucru cu palma, când preotul e datoriu ai provede cu mâncare şi beutură 32 fl. v. a.

5. Din venitele stolare dela 136 familii, dupu calculul de mijloc alor 5 ani din urmă 138 fl.

La acestea venite sĕ mai adauge şi folosirea alor 4 jugere de pămênt ce sunt de a se cumpĕra drept porţiune canonica, în urma resoluţiunei Veneratului Consistoriu archidiecesan ddto 1 Maiu a. c. Nr. 1696 B. şi aşa toate venitele computate în bani, dau suma recerută de 400 fl. pentru o parochie de clasa a III

Cei ce doresc a competa la acest post sunt poftiţi sĕ-şi aştearnă recursele lor instruite conform legilor în vigoare subscrisului până la terminul susindicat.

Cluş, 20 Iuniu, 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

FRANZ NEUZIL

Schimbare de locuinţă.

Compactor

Subscrisul am onoare a aduce la cunoscinţa onoratului public român, că mi-am transpus

stabilimentul de compactorie

din strada urezii Nr. 9, în **strada Franciscanilor Nr. 11.** Prin localităţi mai corespunḑĕtoare şi provĕḑut cu maşinele cele mai noauă me aflu în plăcuta posiţiune a efectuì ori-ce lucrări din ramul acesta elegant şi solid.

Sperând că şi în viitoriu me voi bucura de binevoitoriul sprigin al On. public, me recomand cu onoare

Franz Neuzil,
compactor în Sibiiu.

[1040] 1

Compactor

Strada Franciscanilor Nr. 11. SIBIIU, strada Franciscanilor Nr. 11.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sĕnătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre, *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite elime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**
B. Fragner,
apotecă „la Vulturul negru," în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—3 şi în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, şi cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteii, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a.

[1000] 2—15

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireş	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireş	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 70. Sibiiu, Marți 2/14 Iuliu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3341 Pres.

Cercularius

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesă și către direcțiunea seminariului „Andreian.“

Pentru a prevenì la ori ce iregularități cu privire la începerea anului scolar viitoriu la institutul nostru pedagogico-teologic, aflu de bine a atrage de nou atențiunea tuturor celor interesați asupra următoarelor:

După prescrisele regulamentului seminarial, anul scolar la institutul nostru pedagogico-teologic se începe la 1 Septembre st. v. (§. 24); tinerii, cari doresc a fi primiți ca elevi ai acestui institut în secțiunea teologică sau cea pedagogică și au pregătirile prescrise, trebue sě-și presinte suplicele lor la consistoriul archidiecesan pe calea concernentului oficiu protopresbiteral cel mult până la **1 August st. v.** (§§. 17, 18, 19); dintre acestia cei primiți prin consistoriu au a se presenta la direcțiunea seminarială precis la **1 Septembre st. v.** spre înmatriculare și a depune acolo tacsa anuală de 60 fl. pentru convict și deosebit 2 fl. ca contribuire odată pentru totdeauna pe seama bibliotecii seminariale (§§. 17, 21, 22).

Elevii din ambele secțiuni ale institutului seminarial, cari cu începutul anului scolar viitoriu întră în anul al doilea sau al treilea al cursului teologic sau pedagogic, de asemene au a se presenta la direcțiunea seminarială precis la **1 Septembre st. v.** pentru a-și continua cursul seminarial, și ei au tot atunci a depune tacsa prescrisă de 60 fl. pentru convict

Sibiiu, 28 Iuniu, 1885.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Căsătoria a doaua a preoților sau reînsurarea clerului mirean.

Sunt vr'o 4 luni de ḑile, de când am sulevat în coloanele acestui ḑiar subiectul despre căsătoria a doaua a preoților nostrii. Între alte motive, cari m'au îndemnat se suscitez această cestiune de mare importanță — a fost chiar și verdictul esprimat la înțeleptul Solomon c. 2 v. 4 „femeia virtuoasă este cununa bărbatului.“ Inima este depositul simțemintelor, și mie ca om de inimă, nu 'mi venea sě cred că se vor afla români, cari sě nu recunoască starea cea tristă a preoților nostri věduvi și prin aceasta, cu toții uměr la umĕr sě validităm verdictul „Defectele umane ne dau ocasiune sě punem în lucrare principiile bune.“

Dar amar m'am înșelat! Spiritul preocupat al unor oameni crescuți pentru vieața contemplativă s'a aflat îndemnat — a sě încătușa în lanțurile obscurantismului și a sě lipsì de ori-ce cugetare liberă și cutezătoare — și punêndu-se pe acest teren — acest spirit lipsit de entusiasmul sincer pentru tot ce e nobil și măreț — a cutezat a și ridica în publicitate versul seu pentru apěrarea unei dispositiuni a timpurilor vechi, și astfeliu a îmběta pre lectorii foaiei bisericesci din Blaș în Nrii 6 și 7 cu apă rece.

Sciind că am de a face cu un celibe, cu dl Dr. Alesandru Grama — me voiu nisuì că — dacă pre dsa nu îl voiu putea capacita și ridica din întunerecul în care se află, cel puțin — sě scie lectorii acestui ḑiar ce principii profesează acest doctor — și că se judecăm deci gradul în care sě poate afla o preoțime, care cetesce și spriginesce astfeliu de producte literare, încât ele ar merita acest nume.

Sě recapitulez cele ḑise de mine! Eu am susținut, și susțin că un preot věduv, devine eschis din legăturile cu alte familii — și dacă e om de onoare trebue sě se eschidă el pre sine! Ce urmează de aici? Un preot isolat devine misantrop, devine un om nefericit, casa lui pentru el e, în loc de un raiu pămêntesc, o temniță. Copii lui nu sě pot împărtăși de o crescere corespunḑětoare și nu sunt rari casurile unde fii preoților věduvi și fiicele lor devin oamenii cei mai nefericiți. Am ḑis că preotul e om și fiind că e om — el trebue sě fie în societate cu alți oameni, trebue sě aibă și el o inimă, căreia sě i poată descoperì cu franchețǎ toate durerile sale, ținênd și acì cont de adevěrul filosofic, *„getheilte Schmerzen, sind halbe Schmerzen“* și aceste toate le-am reclamat pentru un preot věduv din punct de vedere al demnității omenesci, am reflectat la starea cea tristă a preotului în cas de morb, am reflectat la multele calamități, cari vin pe capul lui în têmpul věduviei, și reasumând totul am constatat, că este indispensabil necesară introducerea căsătoriei a doua la preoții nostrii. Dacă din Roma mică s'ar fi făcut apel la canoane și s'ar fi indigitat că acele opresc căsătoria a 2-a a preoților — atunci poate că nu aveam de a respunde prea multe, ci ne mângăiam că *„quod capita tot sensus“*, unii interpretează canoanele în un mod, unii în altul și pe fiecare credința sa îl va mântuì.

Dar dl Dr. Grama trece din raionul celor pămêntesci la cele ceresci și ḑice „Baserica nu lasă pre preoții věduvi nemângăiați pentru suferințele și greutățile aceste; ci ea promite pentru aceea bunătăți și fericire cerească.“ Auḑi lume cultă, cler luminat, argumentele cele puternice, sublime și ideali cari le invoacă dl Dr. Grama ca se resfrângă părerile, celor ce optează pentru căsătoria a doua la preoți. Auḑiți apucătură iesuitică — că Dumneḑeu promite preoților veduvi fericire cerească! Dar sě mai estrag câte-va pasage marcate de pre p. 106 a „Fóiei basericesci.“ Dacă preotul sufere starea cea grea a věduviei, atunci de sigur că și rěsplata lui va fi mai mare ca a aceluia, ce nu a fost ajuns de sarcina cea grea a věduviei,“ și mai departe „Consciința rěsplătirei acestei secure este în stare a îndulcì vieața preotului věduv — așa că nici odată nu se va simțì mai nefericit ca cel neveduv.“ — Ași mai putea estrage nisce promisiuni ceresci *) de ale domnului Dr. Grama — dar eu cred, că cele de sus sunt de ajuns pentru de a arăta, cum ține d-sa clerul căruia aparține de prost și mărginit și așa clerul nostru se va mulțămì, dacă scie ce principii și învěțături se profesează aḑi de pre piscul Têrnavelor, de unde odinioară ca prin farmec eșiau la lumină ideile cele mai candide și frumoase, aplicabile pre pămênt, și pentru oameni meniți a fi pioneri ai luminei și sciinței ear nu ai obscurantismului îmbrăcat în vestminte de celibi. Dar sě las cele ceresci pentru dl doctor și cei de o părere cu dsa și sě věd de un alt argument invocat contra căsătoriei a doua a preoților. Ḑice dl Dr. Grama „că în ce privesce educațiunea copiilor orfani ai preotului, acestia se pot cresce cu o econoamă tot așa de bine, ca

---

*) Promisiunile ceresci preste tot sunt în spiritul învěțăturilor cristiane; ele însě nu împedecă de fel regularea referințelor lumești în modul care corespunde mai bine scopurilor societății. Celibatul și oprirea căsătoriei a doua pentru preoți la noi nu este dogmă, ci este o měsură disciplinară de natură cu totul omenească, carea deci poate fi supusă schimbărilor. Așa scim noi. Red.

FOIȚA.

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna.“

(Încheiere.)

II.

Despre starea averei societăței la încheierea anului.

1. Biblioteca.

A. Cărțile.

Precum am amintit și mai sus prin organisarea bibliotecei s'au descoperit multe neecsactităţi, între cari și aceea că cu finea anului espirat se credea că biblioteca cuprinde 1246 opuri în 1686 vol. pre când de present s'a constatat că la timpul amintit bibloteca posedea 1254 opuri în 1418 vol. și 143 fascicule, ceea-ce este o deosebire foarte mare.

Biblioteca patristică care își are registrul seu separat cuprinde 45 autori în 59 vol. și 39 fascicule.

În decursul anului s'a sporit biblioteca cu 103 opuri în 84 vol. și astfel biblioteca societății noastre posede 1357 opuri în 1502 vol. și 143 fascicule. Sporirea a resultat parte din donațiuni parte din procurări făcute pe spesele societății și parte prin procurarea și înregistrarea jurnalelor din anul precedent.

Donațiuni.

Numele donatorilor: Academia Română 35 opuri 20 vol., „Societatea Petru Major“ 1 op 1 vol., Dr. Ioan Crișan, prof. se. 1 op 1 vol., Dr. D. P. Barcianu, prof. sem. 1 op 1 vol., Vasilie Mândrean, prof. 2 opuri 2 vol., Dr. Nicolau Pop, prof. 1 op 1 vol., Isidor de Onciul, prof. 1 op 1 vol., Dr. Cserni Béla, prof. 1 op 1 vol. Dr. Stefan Pěcurariu, adv. 1 op 1 vol. Dr. C. Drăgescu, medic 1 op 1 vol., Virgil Oniți, cl. c. III 8 opuri 6 vol., Iosif Gomboș, cl. c. II 4 opuri 4 vol., Sergiu Medean, cl. c. II. 3 opuri 3 vol., Ioaniciu Olariu, cl. c. II. 2 opuri 2 vol., Niculae Oprean, cl. c. II. 1 op 1 vol., Nicolau Mestecan, ped. c. I. 6 opuri 6 vol., Ioan Mocean, ped. c. III. 1 op 1 vol., Alesandr uDraia, ped. c. III. 1 op 1 vol., Stefan Stoicoviciu, ped. c. I. 1 op 1 vol., Ioan Vlad, ped. c. I. 1 op 1 volum. — Suma 73 opuri 56 volume.

Societatea a cumpěrat în decursul anului 5 opuri în 5 volume.

Prin compactarea jurnalelor din anii precedenți s'a sporit biblioteca cu 25 opuri în 23 volume.

Cu mulțumită amintim acì de favorul dat de librăria Socec & comp. din Bucuresci societății noastre întru cât la rugarea biroului, a acordat un rabat de 10% pentru toate publicațiile din editura sa, ce le va procura societatea direct de acolo.

De bibliotecă s'au folosit aproape toți membrii, cetind cu totul 1384 opuri. Mai mare a fost frecuența în secțiunea literară, teologică, istorică și pedagogică, mai mică în secția juridică......

B. Jurnalele:

În decursul anului a primit societatea următoarele jurnale gratuit:

„Tribuna,“ „Gazeta Transilvaniei,“ „Telegraful Român,“ „Observatoriul,“ „Luminătoriul,“ „Viitoriul,“ „Sieb. d. Tageblatt,“ „Bis. Ort. Română,“ „Candela,“ „Biserica și Scoala,“ „Foaia basericească,“ „Foaia scolastecă,“ „Deșteptarea“ „Transilvania,“ „Familia,“ „Economia națională.“

Abonate au fost două:

„Convorbiri literare“, „Scoala practică,“ cari toate au fost puse în sala de lectură în tot decursul anului la disposiția membrilor.

Biblioteca conform tacsărei efectuite în acest an de comisia însărcinată cu reorganisarea ei și de bibliotecariul societății represintă o valoare de circa 2550 fl. v. a.

2. Cassa.

Averea în bani gata a societății noastre cu finea anului present face: 506 fl. 32 cr.

și cu o mamă mașteră și că mama mașteră nu poate suplinì pre mama adevĕrată. *De gustibus non est disputandum,* dar cu toate acestea nu pot trece ca sĕ nu obiecționez, că mama a doua de regulă se alege din o familie bună și cu crescere, pre când econoamele pre cari le ia dl Dr Grama sub patronagiul dsale sĕ recrutează din femeile cele mai de rĕnd din societate, și un om de omenie, un tată sau o mamă, ce și iubesce fica sa, nu o prea dă de econoamă la nici un preot vĕduv — nici chiar la un celibe. Dar fiindcă dl Dr. pune econoamele pre un nivel cu soția a doua, se vedem, poate esista raportul acela între preot și econoamă, care poate și trebue sĕ esiste între preot și soția a 2-a! Dacă dsa, crede că între bărbat și femeie nu este altă legătură decât cea a carnalismului, despre care dsa vorbesce cu mare predilecțiune, atunci treacă ducă-se, sĕ i fie de bine Eu însĕ privesc în femeia a doua, tot asemenea ca și în cea dintâiu, o soțiă credincioasă, o ființă care își leagă soartea sa de a preotului-soț și prin aceasta, ea va promova cu predilecțiune și cu multă abnegațiune interesele soțului seu, aceste le va identifica cu ale sale și așa o ambițiune nobilă o va face tot asemenea iubitoare de copii mașteri, ca și de soțul ei.

Ea nu va fura și jefuì pre soțul seu, ea va fi sigură, că e soția unui om cu posiție onorifică în societate, până când econoama scie că e, „*ad bene placitum*“ și așa va profita de ocasiuni în detrimentul averei, onoarei și reputațiunei bune a preotului la toate ocasiunile!

Eată marea deosebire între soțiă și econoamă. Soția a depus jurămêntul înaintea altariului, și are nume și trecere în societate, econoama nu are nume și sau nu și va ridica ochii în sus de rușine sau va fi obrasnică și va compromite și pre preot și memoria primei soții și educațiunea fiilor preotului.

Ḑice dl Dr. Grama că „căsătoria a doua ar resturna toate principiele nunumai bisericesci ci și sociali. Sĕ me erți dnule Dr. dacă 'mi permit a-ți reflecta, că nu e așa. Căsătoria s'ar putea efeptuì în linisce, fără sgomot chiar în capela archiereului — și poporul va stima și prețuì mai mult pre o femeie, soția unui preot după lege — decât pre o femeie econoamă de ale dvoastre. Reformații prin admiterea căsătorii a doaua la preoți nu numai că nu au rĕsturnat nici un principiu bisericesc ori social, ci din contră le au întărit pre amêndouĕ — și pre cel bisericesc și pre cel social. Oare clerul papistășesc al dvoastre e pre un nivel mai înalt de cultură ca cel reformat? Oare nu vedem miseria cea mare a oamenilor din statul monachal, cari decad moralicesce de timpuriu și căderea, ori le scurtă vieața, ori înmulțesce contingentul în institutele alienaților? Dar și aici s'ar nimeri bine „ochi au și nu vĕd, urechi și nu aud.“

Încă un motiv și cel din urmă invocat de dl Dr. Grama este contenința.

Ca argument aduce următoarele pasage.

„Aceasta o a făcut biserica nu din motivul acela, că atari lucruri sunt stricăcioase preoților ca indiviḑi, căci așa ceva nu sunt, ci pentru că atari lucruri sunt mai mult sau mai puțin stricăcioase moralităței acelora, pre cari are sĕ-i conducă.“

Și mai departe „Între toate patimele — nici una nu este așa de stricăcioasă și conducătoare la rele, cum este patima stimulului secsual.“ Cine nu vede aici o flagrantă contraḑicere între aceste doue aserte? În asertul prim se constată, că nu este stricăcios preoților ca indiviḑi de a avea femeiă — ci este stricăcios numai căci sunt preoți. Noi scim — că preotul e om, el ca om are sĕ lucre aici pre pămênt, misiunea lui este de a îndrepta oamenii, de a face din ei cetățeni onorabili, părinți cu suflet, și tot atâța martiri dacă e vorba de a sĕ entusiasma pentru o ideie măreață! Pentru Dḑeu oare poate fi o pedecă întru împlinirea acestei misiuni pentru preotul căsătorit ori ba? Dacă ea e o pedecă, atunci pedecă e tocmai așa când e căsătorit pentru prima dată, ca și cum e căsătorit a doaua sau a 3-a oară! Dar nu e vorba aici de rațiunea adevĕrată, ci de o mistificare a celor mai frumoase drepturi înăscute omului, și e de mirare că în seclul luminilor se mai pot rĕspândì astfel de idei absurde. Apostolul Pavel ḑice „Preotul sĕ fie bărbatul unei muieri“, va sĕ ḑică, nu are sĕ fie poligam — nici are sĕ trăiască în concubinat cu nimenea, ci sĕ se cunune după lege! Cine sunt acum călcătorii de lege — cei ce nisuesc de a-și validita un drept usurpat prin obscurantismul timpurilor evului mediu, sau cei ce voesc sĕ revie în calea legei, cei ce insistă pentru respectarea legei și valorarea ḑiselor sf. Apostol Pavel, — aceasta o vor judeca oamenii — competenți.

Încât despre stimulul secsual, că el ar fi cea mai mare patimă — eu declar categorice, că nu e adevĕrat. Tot ce are omul mai sfânt, mai nobil se concentrează în cuvêntul amor — și însuși Christos își basează toată religiunea sa pe iubirea cea adevĕrată, sinceră, neînteresată și liberă de ori ce coniecturi împreunate cu ajungerea unor scopuri infernale — lumesci.

Dacă însĕ dl Dr Grama ar face cumva alusiune la amorul acel nebun care joacă rol în romanțele moderne, treacă ducă-se, dacă d-sa voesce să confunde pre cei ce sĕ sinucid din causa unui amor nebun, ear i conced — eu însĕ cred că preoții nostri când ar fi sĕ li se conceadă a doua căsătoriă sunt conduși curat numai din interesele bine pricepute ale lor ca părinți de familiă, ca oameni de societate și în fine de interesele lor reclamate de societate și igienă —Dacă unul sau altul condus de idei idiotice n'ar voì sĕ useze de acest favor al legei, atunci forță nu e — dar pentru bunul Dḑeu de ce sĕ se răpească preotului un drept, pe care îl au toți oamenii, afară doar de cum-va nu voim sĕ denegăm preotului drepturile înăscute ale omului? — Pentru aceea că preotul va fi căsătorit, va lumina lumina lui înaintea oamenilor, mult mai bine, decât dacă vom face lumea sĕ creadă că preotul prin moartea soției prime a rupt toate simțemintele de om din sine și a devenit o ființă supranaturală! Poporul, nici cel mai de rĕnd nu va crede, ci va învĕța tocmai dela astfeliu de preoți a fi ascuns, a mințì, a nu 'și mai mărturisì pĕcatele și prin aceasta a nu se îndrepta! Eată la ce conclusiuni logice venim cu interpretări false și mincinoase, pre cari aḑi nu mai dă nimene, care e om cu judecată o para rea! și apoi în fine mi-ar plăcea sĕ ved o conferință de preoți vĕduvi nu de celibi cu aspirațiuni de episcopi, ce ar ḑice ei, căci ei și nimene altul nu e în stare a descrie posițiunea și soartea lor mai bine, și atunci s'ar convinge ori ce doctor, că ḑeu aici trebue leacuri reali, ear nu medicini ceresci, de cari promite dl Dr. Grama cetitorilor sei în foaia bisericească Nr. 6 și 7. *Un preot ortodocs**).

---

*) Dăm loc în foaea noastră și vederilor contrarie, ca cestiunea, ce acum se înbulzesce la ordinea ḑilei, sĕ se lămurească din toate părțile. Fără a voì sĕ preocupăm vederile altora, trebue sĕ observăm din partea noastră: că cu tonul și argumentele domnului autor în aceasta materie nu consimțim întru toate. Red.

Revista politică.

După scirile cele mai nouĕ în sesiunea de toamnă a dietei unguresci din Budapesta se va presenta proiectul anunțat deja despre prolungirea mandatului de deputat dela 3 la 5 ani.

Cestiunea aceasta se va presenta în dietă de către deputații partidei guvernamentale, ca guvernul se nu fie espus, luând ea astfel caracterul inițiativei corpului legiuitor.

Ḑiarele opoziționale caracterisează procedura aceasta de apucătură bine calculată a guvernului. Sub această categorie înșiră ele și scirea împrăsciată prin ḑiare, după care corifeii oposițiunei și au dat deja consimțemêntul la prolungirea mandatului pe 5 ani.

Raportul pacinic dintre Anglia și Germania și eventualitatea unor încurcături în politica europeană din incidentul schimbărei ministeriului în Anglia preocupă și acuma presa europeană. Așa se vorbesce despre o telegramă caracteristică din Berlin îndreptată contra versiunilor din ḑiarele rusesci și franceze, cari suspiționează ținuta Germaniei față cu Anglia. Ḑiarele franceze, și în special corespondenții din Paris ai ḑiarelor engleze agitează contra Germaniei, și înfățișează pre Bismarck, ca pre unul care e causa tuturor desastrelor engleze. Cele rusesci vorbesc despre o alianță a Germaniei cu Anglia, care țintesce la ruinarea Rusiei. După telegrama din Berlin nici unele nici altele nu sunt esacte. Germania — se ḑice — trăiesce în cele mai bune raporturi cu Anglia asemenea și cu Rusia, n'are deci motiv a sacrifica pre una în favorul celeilalte. Urmările vor arĕta că suspiționările pe nedrept s'au făcut, căci se va vedea, că Germania în toate acestea cestiuni pendente a avut înaintea ochilor cea mai mare țintă a politicei germane, susținerea păcei europene.

Spania este greu cercată de soarte. De mai multă vreme cholera seceră la mii de victime în această țeară, a cărei nefericire au fost revoluțiunile de tot soiul.

Tênĕrul suveran, regele Alfonzo, a cercetat ḑilele acestea locurile cele mai greu cercate de choleră, insuflând astfel curagiu oamenilor desperați. În tocmai ca și regele Italiei în vara trecută, așa și regele Spaniei n'a cugetat la vieața sa în fața lovirei sub care geme poporul seu.

Pentru această nobilă faptă împĕratul nostru și cel al Germaniei au salutat pre junele și cavalerescul rege.

Sibiiu, 1 Iuliu, 1885.

Trăim în timpuri de tot grele, și ne ajutăm cum putem, și cum ne luminează bunul Dumneḑeu.

Poporul nostru dela sate are lipsă de lumină dela ai sei, căci strĕinii nu se bucură de luminarea lui.

Preotul și învĕțătoriul este cel mai chemat a lumina pre sĕrmanul țĕran, căci el este în mijlocul poporului, și deopotrivă cu el sufere nĕcazurile și asupririle de toată categoria.

Cel ce voesce se lumineze, mai concret, cel ce trebue sĕ lumineze, are lipsă sĕ-și lumineze însuși mintea și inima sa.

Scoalele noastre sunt luate la goană. În fața pericolului bărbații cu inimă s'au sfătuit cum s'ar putea afla căi și mijloace pentru salvarea scoalei noastre.

Publicăm fără comentariu un act public al protopopului nostru din Dobra.

El vorbesce destul de clar, și domnul Crainic nu mai are lipsă sĕ se apere la învinuirile, pre cari oamenii mici la suflet i le aduc prin ḑiare.

Eată acest act public:

Protocol

luat la 20 Novembre 1884 în conferința preoților ortodocsi români din tractul protopresbiteral al Dobrei în obiectul înființărei de stipendii pentru tinerii din acest tract, cari spre a se putea dedica carierii învĕțătoresci vor asculta cursurile pedagogice preparandiali în seminariul Andreian în Sibiiu.

Presenți fiind: toți preoții tractuali.

1. Protopresbiterul tractului Reverendis. Domn Romul de Crainic arĕtând scopul convocărei acestei întruniri dechiară conferința de deschisă, carea constituindu-se — alege de președinte pe Prea onorat. domn Romul de Crainic, protopresbiterul tract., ear de notariu pre Iacob German, învĕțătoriu în Dobra.

2. După-ce conferința constată marea lipsă în acest tract de învĕțători pentru scoalele noastre confesionale cualificați după recerințele timpului și pretensiunile legilor din vigoare: și după-ce se constată, că causa acestei lipse e împregiurarea că părinții în urma greutăților singuri nu mai pot suporta spesele ce se recer pentru crescerea fiilor lor prin scoalele medii și la preparandie — conferința cu unanimitate ia următoriul conclus.

1. Subscrișii preoți întrunindu ne într'un consorț spre crescerea de învĕțători pentru scoalele populari confesionali române din tractul Dobrei, ne obligăm fie care pentru sine a contribuì pre întreagă durata vieții, în fie care an la 3 ḑile

---

Întratele din anul acesta fac 280 fl. 17 cr.

Eșitele din anul acesta fac 146 fl. 26 cr.

Resultă deci un venit curat pro 1884/85 133 fl. 91 cr. Societatea are și unele pretensiuni, cari fac cu totul 10 fl. 20 cr.

Cu mulțămită trebue sĕ amintim la acest loc afară de aceia, cari au contribuit cu oferte în bani la ședința publică și pre membrii ajutători dl D. Cunțan inspector și prof. semin. pre dl Șerban Cioran, cl. abs. cari au solvit câte 2 fl., precum și pe dl I. Comănescu paroch gr. or. în Codlea pentru ofertul seu de 3 fl. dat în favorul fondului societății.

3. Colecțiunea numismatică.

În anul precedent s'a făcut inceputul, ear în cel de față s'a pus temelia acestei secțiuni, care prin donațiuni diferite din partea membrilor s'a urcat la numĕrul de 74 numì din diferite timpuri și țĕri, cari toți se află puși în ordine și stau sub îngrigirea archivarului.

În urma tacsărei archivarului, această colecție representă o valoare de 3 fl. 6 cr.

4. Sala de lectură și mobiliarul societății.

Societatea a avut în anul de față ca și în cel espirat douĕ sale din edificiul seminariului archidiecesan la disposiție, dintre cari una s'a întrebuințat pentru așeḑarea dulapurilor de cărți ear cealaltă pentru sală de lectură.

Mobiliarul acestor localități se află în starea în care s'a dat la începutul anului sub îngrigirea bibliotecariului, sporit fiind în decursul anului prin incadrarea, donarea și cumpĕrarea de câte-va tablouri nouĕ.

Mobiliarul societății conform inventariului represintă o valoare de 213 fl. 72 cr. ear recuisitele 126 fl. 53 cr.

Sumând averea în bani a societății precum și valorile resultate în urma tacsărei efectuite în ăst an, se vede, că averea totală a societății computată în bani represintă o valoare de 3406 fl. 77. cr. v. a.

*
* *

Acestea 's Onorată Redacțiune în liniamente generale datele despre activitatea societății de lectură „Andreiu Șaguna din anul espirat, cu care am datorit publicului român.

Încheind mulțămim tuturor binefăcĕtorilor societăței, precum și onoratei redacțiuni pentru bunăvoitoarea atențiune arĕtată față de societate în diferite rĕnduri, — rugându-i ca bunăvoința din trecut sĕ ne-o păstreze și în viitori.

Asigurându-ve de deosebitul nostru respect semnăm.

Virgil Oniți,
pres. cott.

Romul Z Pop,
not. și rap. comit.

după S. Botez la mânile cassariului pre care îl vom alege, câte un floren val. aust. începênd cu anul Domnului 1885.

2. Ne angajăm fie-care a induplica şi pre comunele bisericesci în cari funcţionăm, ce şi ele sĕ se oblige prin conclus formal adus în sinoadele parochiali, de a contribuì tot spre acel scop, pe fie-care an câte doi floreni v. a. cari după împregiurări, sau vor fi a se aduna prin un disc, sau sĕ vor presta din cassele bisericesti.

3. Dechiarăm a primí în consorţiul nostru şi pre învĕţătorii dela scoalele noastre din acest tract, cari pre lângă prealabila obligaţiune formală protocolară la terminul mai sus ficsat, vor presta câte un floren v. a. pe an, spre scopul de mai sus al acestui consorţ.

4. Din suma ce se va contribuí în modul acesta pe fie-care an se vor forma stipendii de câte 60—80 fl. v. a. anuali cari se vor conferì prin comitetul de 3, ce 'l vom alege tot din 3 în 3 ani pentru ascultarea cursurilor preparandiali în seminariul Andreian din Sibiiu începênd cu anul scolariu 1885—6:

a) în prima linie fiilor a celor preoţi şi învĕţători cari sunt membrii ai acestui consorţiu.

b) în lipsa acestora, stipendile se vor conferì şi altor tineri din acest tract sau neaflându-se într'a esta, din alt tract protopresbiteral din archidicesă cari vor avea pregătirea şi calitatea prescrisă pentru a putea fi primiţi la cursurile preparandiali.

c) Dacă nu se vor afla tineri de sub categoria *a* şi *b* stipendiile se pot conferì şi la atari scolari din gimnasiu ori scoala reală ai căror părinţi se vor obliga, că după ce acei tineri vor fi de ajuns pregătiţi, i vor dedica carierii învĕţătoresci avênd sĕ percurgă studiile preparandiali în seminariul Andrean.

În casul acesta stipendiile li se vor lăsa şi pe durata cursurilor preparandiali.

5. Stipendiile se vor conferì pe cale de concurs fiind a se observa următoarele norme:

a). În prima linie sunt a se considera orfani de preoţi şi învĕţători, ai căror tată au fost membru al consorţiului, atari orfani avênd din studii calcul general de suficient, sunt a se preferì tuturor concurenţilor

b) Între ceilalţi concurenţi se vor preferì cei cu clasificaţiune mai bună din studii

c) În condiţiuni egali sunt a se preferì concurenţii, ai căror părinţi au familie mai numĕroasă.

b) din stipendiile astfel conferite e de a se solvì la timpul prescris tacsa seminarială pentru concurentele stipendist immediat la direcţiunea seminarială. Fiind stipendiile mai mari de cât aceasta tacsă, din escedent se va procura îmbrăcămintea necesară pentru stipendist.

7. Membrul acestui consorţiu care în termin de 14 ḑile dela Botezul Domuului nu va solvì tacra subscrisă de el, se poate inacţiona pe basa acestui protocol, rĕmânênd în atare cas la apreţiarea consorţului de a'l mai considera de membru al seu ori a'l şterge. Membrul şters perde ori ce drept la pretensiunile de mai înainte şi beneficiile consorţiului.

8. Consorţiul se conchiamă la şedinţă din partea protopresbiterului tractual de câte-ori va fi trebuinţă: la recercarea în scris a 10 membrii, protopresbiterul e dator a convoca şedinţa.

9. Stipulaţiunea aceasta se pune numai decât în lucrare alegându-se un comitet de manipulaţiune de 3 membrìi în persoanele dlor: Ioan Sêrb preot în Roşcani, Sofroniu Olariu preot în Tisa, Georgiu Susman direct. scoalei capit. în Dobra şi Toma Neamţu învĕţătoriu în Dobra de cassariu.

Punctele aici statorite le primim şi la observarea lor ne obligăm prin propria noastră subscriere.

Romul de Crainic, protopresbiter. Sofroniu Olariu, paroch. Parteniu Stoica, paroch. Ioachim Hadan, paroch Ludovic Lăslĕu, paroch. Toma Cristea, paroch. Iosif Şuiaga, capelanul parochiei Lăpuşnic. George Susman, direct. scoal. capit. din Dobra. Iacob German, înv. Toma Neamţu, înv. Sofroniu Furca, înv. Roşcani. Ioan Raţ, înv. Lăseu. Serafin Hadan, înv. Rădulesci. Mihail Grecu, înv. Panc. Ioan Crişan, înv. Lăpuşul inf. Constantin Crişan, înv. Teiu. Georgiu Şuba, înv. Brisnic. Ioan Zomoniţa, înv. st. Ohaba. George Iosan, înv. Lăpuşnic. Ioan Cristea, înv. Coşesci. Ioan Popa, înv. Sĕcămaş. Mihail Brezovan, înv. Fintoag. Dimitrie Munduca, paroch. Ioan Sêrb, paroch. Avram Barbu, paroch. Petru Popoviciu, paroch.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cernăuţi, 5 Iuniu 1885. Domnule Redactor! *) A-ţi publicat în Nr. 65 al foaiei „Telegraful Român“ un articol al dlui X — binevoiţi acuma a publica şi respunsul lui Y.

Dl X. spune că articulele — sau se vorbesc cu cuvintele dsale: „Astăḑi însĕ corespondenţele din Bucovina — publicate în „Gazeta Transilvaniei“ — nu se mai cetesc la noi cu aceeaş atenţiune şi interes!“ Dl X. ne spune şi causa — „şi de ce? simplu pentru că ele n'au rĕmas în toate obiective, ci au degenerat în personalităţi, din care causă sĕ ḑice că ele ar fi de considerat ca simple pamflete.“ Urma alege! toamna se numĕră bobocii!

Nu crede dle X. că dacă nu cetesci dta cu interes din causă ca nu cumva se vii şi dta la rênd, alţii nu mai vreau se scie de ele. Informează-te dle X. şi vei afla că G. T. trimite 3 numere la Cernăuţi: Societăţei pumnulene sau pentru cultura şi literatura română din Bucovina, Redacţiunei „Candelei“ şi dacă nu me înşel şi „Academiei Ortodocse“. După cât sciu eu se fac copii de pe cele două numere ce se trimit societăţii pumnulene şi academiei ortodocse, cari se trimit apoi chiar şi pe la sate. Eu unul am avut ocasiunea se vĕd mai multe copii de aceste pe la sate — cari se cetesc cu multă plăcere şi când vii la vre-un cunoscut de pe la sate, numai de cât te întreabă „ai cetit în gazetă“? Nu! sĕ veḑi — „ean cetesce“ şi-ţi dă o copie. Ce probează aceasta dle X?

Dta ḑici apoi „ci au degenerat în personalităţi.“ Scim şi noi că asta te doare şi nu poţi pune mâna pe pept sĕ afirmi, că nu aceasta a fost causa de ce ai prins condeiu ca sĕ pledezi causa acelora „cu musca pe căciulă“ cum ḑice „îl sciţi“ şi adoptat şi de dta.

Sĕ creḑi dle X. că autorii corespondenţelor din „Gazetă“ sunt oameni mai maturi şi au sânge mai curat românesc de cât dta şi de aceea sunt şi sângioşi. Aicea ar fi locul sĕ te dăm pe faţă, dar credem că vom mai avea ocasiune — urmând sfaturilor dtale.

Îmi pare bine dle X. că pledezi şi pentru „societăţile noastre din Cernăuţi,“ cari lucră cât pot — nu cumva ai binevoì sĕ ne spui la ce se mărginesce „lucrarea“ lor? şi apoi sĕ ve spun şi eu ce pot! etc.

Ḑici mai departe că „aflu de neprudinte a denega mai multor români naţionalitatea lor, făcêndu-i cu de-a sila sĕ fie ruteni.“ Dă-mi voe dle X. sĕ te întreb, dnii I. Ţurcanovici şi V. Ilasievicz sunt români? Nu cum-va esci şi dta rudă cu acesti mari români — ba pardon ruteni?

Ar fi bine dacă am auḑì acuma ce ḑic onoraţii dni cetitori — ai dta dreptate sau au corespondenţii, cari „în loc sĕ folosească, mai vêrtos periclitează causa ce o apĕră?“ după cum ḑici dta şi aceia de cari s'au scris, ear nu de cei curaţi şi fără prihană.

Sĕ te mai întreb dle X. cum au „trecut marginile adevĕrului şi ale obiectivităţii şi s'au alunecat în personalităţi?“ Pentru că s'a vorbit despre românii dtale de aceea periclitează causa ce o apĕră? N'au sciut sĕrmanii corespondenţi! — Vor lua însĕ lecţii cât mai curênd.

Dle X! dta te învêrţi la deal la vale şi tot de personalităţi vorbesci — drept probă „degenerat în personalităţi,“ „alunecat în personalităţi“ şi apoi mai fie-care pasagiu tot aceeaşi idee despre personalitate — te temi — mai ḑi apoi cá ceea ce am ḑis la început „adecă te doare“ ca nu cumva vre-un corespondent într'o bună dimineaţă sĕ-ţi pună onorabilul nume în vre-o foaie precum şi ḑici ca nu cumva „sĕ pornească vre-un pseudo „Călĕtoresc“ şi se spună lumei că şi dta esci de cei cari la ocasiune ai putea deserta din taberă, aducêndu-ţi probe.

Mai ḑici apoi dle X. că sĕ ne lăsăm mai bine de obiceiul, a numì persoane prin foi şi ale denega în faţa lumii naţionalitatea — ḑi că nu pledezi indirect şi pentru dta? dar se lăsăm aceasta vine vremea — unde nu te vei putea apĕra singur, dar nu încă şi pre alţii. —

Şi acuma dle X. sĕ ne primblăm prin Cernăuţi — ear dacă te voesci sĕ ne suim în turnul magistratului, ca sĕ poţi privì din înălţime toate acţiunile românilor dtale, pentru cari ai voit a pleda neaducându-ne nici un argument. Este uşor dle X. a ḑice că cineva n'are dreptate, fără însĕ a ne argumenta din care causă. Nu scì dta că aḑi lumea nu crede în povesci ci în negru pe alb? De acestea — permite-mi dle X. sĕ ve spun că n'ai nici una la îndemână, ear corespondenţii respectivi au atâtea, încât ţ-ar trebuì cel puţin 3 ḑile ca sĕ le cetesci şi apoi ai fi de o altă opiniune. Însĕ ca nu cumva sĕ te obosesci, sĕ binevoesci a cetì prin jurnalele din Transilvania şi România în cari vei găsì multe, însĕ cu iniţialele fie-căruia, dacă nu chiar cu numele întreg şi această numai din simplă causă, că s'au trecut de şagă cu acesti domni, pre cari nu voesci dta sĕ fie numiţi personal ca se nu „aţîţăm spiritele,“ nefolosind causei comune, dar nu corespondenţii, ci dnii pre cari ai voì sĕ-i aperi. Ar face bine când nu s'ar mai numì români.

Se va cerne neghina din grâu, vom cunoasce cine-i român cu inimă şi cine de interes şi atunci dle X. vei scì anume cine-i *y.*

---

*) Publicăm această corespondenţă, ca rĕspuns la cele publicate în numĕrul 65 al ḑiarului nostru. Cu durere trebue însĕ se observăm, că corespondenţa se ocupă prea mult cu personalităţi, ceea-ce i detrage mult din valoare.

Puţinele lucruri ce ni se comunică din frumoasa Bucovină noi le cetim cu mare atenţiune, şi ni s'ar face mare serviţiu, dacă afacerile naţionale-bisericesci s'ar tracta mai cu deamĕruntul şi mai obiectiv.

Noi cu plăcere deschidem coloanele ḑiarului nostru pentru fraţii din Bucovina, dacă însĕ ei nu se vor desbrăca de personalităţi din cari nime nu se zidesce, vom fi siliţi a le denega ospitalitatea. Redacţiunea.

Convocare.

În conformitate cu §§. 14 şi 21 din statutele associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, şi pe temeiul conclusului adunărei ei generale din 18 August 1884 n. şed. II. p. prot. 32. şi al comitetului aceleia din 3 Iuliu a. c. Nr. 165. se convoacă adunarea generală a menţionatei associaţiuni **pe ḑiua de 29 August st. n. a. c. în oraşul Gherla — Armenopole.** —

Aceasta aducênd subscrisul presidiu la cunoscinţă publică, invită pre onorabilii membrii ai associaţiunei, a lua parte în numĕr cât de mare la şedinţele acelei adunări.

Presidiul associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu în 3 Iuliu n. 1885.

Iacob Bologa,
v.-pres.

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Iuniu 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 31 Maiu 1885	56,519.34
Depuneri	102,646.11
Cambii rescumpĕrate	305,965.02
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	118,649.38
Interese şi provisiuni	20,800.26
La fondul de pensiune	34 25
Monetă vêndută	24,319.43
Effecte	5,589.40
Conturi curente	114,736.96
Diverse	346.35
	fl. 749,606.50

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	101,119.81
Cambii escomptate	287,678.12
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	125,462.—
Interese pentru depuneri	887.19
Contribuţiuni şi competenţe	37.73
Salarie şi spese	2,636.80
Monetă cumpĕrată	32,769.90
Conturi curente	138,196.24
Diverse	1,894 81
Numerariu cu 30 Iuniu 1885	58,923 90
	fl. 749,606.50

Sibiiu, 30 Iuniu, 1885.

I G. Ioan,
director esecutiv.

Iosif Lissai,
comptabil.

Varietăţi.

* (Protopresbiter nou.) In şedinţa plenară a consistoriului nostru, ţinută eri, s'a întărit de protopresbiter al tractului Iliei, parochul din Huniadoara Avram Pĕcurariu, carele a întrunit majoritatea de voturi la alegere.

* (Postal.) Se deschide oficiu de postă în comuna Puszta Szent Király — comitatul Turda-Arieş.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual 120 fl. pauşal de cancelarie 40 fl. pauşal de transport pentru comunicaţia de 4 ori pe sĕptĕmână între Sâncraiu şi Turda 400 fl.

Suplicele sunt a se trimite în termin de trei sĕptĕmâni la direcţiunea postei în Sibiiu.

* Esamenele în seminariul nostru archidiecesan s'au început la 17 Iuniu a. c. şi s'au încheiat în 28 a lunei curgătoare. În tot decursul esamenelor a presidat Preacuvioşia Sa domnul protosincel şi asesor consistorial Dr. Ilarion Puşcariu, ca comisariu archiepiscopesc.

Încheerea anului s'a făcut Sâmbătă la 29 Iuniu, după ce mai întâiu s'a celebrat sânta liturgie în biserica din Cetate.

Domnul comisariu şi-a esprimat deplina sa mulţămire cu resultatele esamenului, apoi domnul director seminarial Ioan Hannia dând elevilor inviaţiuni părintesci, i dimite pre toţi acasă.

* (Carte perdută.) Eri s'a perdut în parcul cetăţii de aici o carte „poesiile de V. Alecsandri.“

Cel ce le va afla e rugat se binevoiască a le depune la redacţia ḑiarului nostru.

* Sinodul protopopesc al tractului Alba-Iulia a ales de asesori la scaunul protopopesc pre domnii: George Muncuş, paroch în Cricău şi Nicolau Ivan, preot în Aiud.

Noauele puteri în această corporaţiune ne dau garanţii despre o funcţionare regulată a ei.

* (Propaganda de maghiarisare.) În colegiul reformat din Orĕştie se află doi tineri români de confesiunea greco-catolică şi anume unul în clasa VI, ear celalalt în clasa VIII gimnasială, cari studiază inmediat sub auspiciile şi cu ajutorul material al corifeilor ce dirig acest institut. Tinerii fiind lipsiţi de avere materială sunt ajutoraţi cu condiţiunea hotărită ca la finea studiilor secundare

sĕ se prefacă în maghiari neaoşi. Respectivii au şi întrat de jumĕtate în tagma maghiară prin aceea că în loc de a merge la catechetul român ascultă în rênd cu studenţii maghiari doctrinele confesiunei reformate, ear când se vor apropia de esamenul de maturitate nu vor fi admişi de cât sub condiţiunea că vor subscrie un revers de trecere la naţionalitatea maghiară.

Aceasta este o practică veche şi cunoscută. Confesiunea catolică şi cea reformată a făcut de veacuri asemenea servite maghiarismului şi de aceea nu ne mai mirăm. Ne pune însĕ pe gânduri modul violent şi fără cruţare de care se folosesc maghiarii în procedarea lor de desnaţionalisarea tinerimei noastre, care astăḑi este numai un spin în ochii fanaticilor profesori maghiari. În colegiul din Orĕştie au căḑut la esamene un mare numĕr de studenţi români din toate clasele gimnasiale. Studiul pentru români în asemenea institute, mai ales dela punerea în lucrare a practicelor cluşene a devenit un chin şi un martiriu sufletesc. O astfel de instrucţiune care are în vedere numai scopul de a face din fiii altor naţionalităţi maghiari, nu poate sĕ aibă resultate bune pentru pacea şi linistea cetăţenilor. „Cine samenă vênt va culege furtună.“

* (Student orfan.) Ni se scrie din Murĕş-Oşorheiu că în clasa a V. dela colegiul reformaţilor, primul eminent a fost un tinĕr român, Nicolau Zacharie cu numele, care e orfan de tată şi mamă, şi se susţine numai prin diliginţa sa

Se ḑice că acest tênĕr până acuma n'a putut ajunge la vre-un stipendiu.

Gratulăm tênĕrului pentru purtarea eminentă, şi credem că la împărţirea de stipendii va fi şi el considerat.

Se pândească deci după concurse.

Loterie.

Sâmbătă 11 Iulie n. 1885.

Timişoara:	**29**	**90**	**30**	**32**	**38**
Viena:	**79**	**77**	**46**	**52**	**60**

Nr. 211 [1038] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericească Someşsat de lângă Cluş, protopresbiteratul Cluşului, se escrie în sensul ven. ordinaţiuni consistoriale ddto 22 Ianuariu 1885 Nr. 185 B. concurs până la 21 Iuliu anul curent când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu trei încăperi, şi grădină de legumi computate în bani 20 fl.
2. Canonica porţiune, 8 jugere de pămênt, parte arătoriu, parte fênaţ 80 fl.
3. Dela 80 familie câte 2 merţe mari de cucuruz nesfêrmat, sau câte o merţa mare sfêrmat 80 fl.
4. Dela 80 familii câte o ḑi de lucru cu palma, când preotul e datoriu ai provede cu mâncare şi beutură 32 fl. v. a.
5. Din venitele stolare dela 136 familii, dupu calculul de mijloc alor 5 ani din urmă 138 fl.

La acestea venite sĕ mai adauge şi folosirea alor 4 jugere de pămênt ce sunt de a se cumpĕra drept porţiune canonica, în urma resoluţiunei Veneratului Consistoriu archidiecesan ddto 1 Maiu a. c. Nr. 1696 B. şi aşa toate venitele computate în bani, dau suma recerută de 400 fl. pentru o parochie de clasa a III.

Cei ce doresc a competa la acest post sunt poftiţi sĕ-şi aştearnă recursele lor instruite conform legilor în vigoare subscrisului până la terminul susindicat.

Cluş, 20 Iuniu, 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

Concurs de licitaţiune.

Continuarea şi finirea edificărei nouzidindei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresbiteratul Trei-Scaunelor, se va da prin licitaţiune minuendă minusoferintelui pre lângă o garanţă de 300 fl. v. a.

Licitaţiunea se va ţinea **Dumineca în 14/26 Iuliu 1885 la oarĕle 3 după am. în scoala comunală din loc** prin oferte în scris şi verbal.

Terminul ofertelor în scris, — adresate oficiului parochial gr. or. din Arpatac, p. u Botfalva, — se ficsează pre aceaşi ḑi până la oarĕle 2 p. m.

Suma edificărei, — calculată şi statorită de inginer, — face 3586 fl. 87 cr. v. a.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de clădire se pot vedea şi studia ori şi când la oficiul parochial din Arpatac.

Arpatac la 27 Iuniu, 1885 st. v

Dionisiu Nistor,
paroch şi preşed. comit. parochial.

Sz. 7779 — tkvi 1884 [1042] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkkönyvi hatóság részéről közzététetik, hogy a n.-szebeni „Albina“ takarék ès hitelintézet végrehajtató 440 frt tőke, ennek 1882 Január 22-től járó 8% kamata, 18 frt. 60 kr. költség követelésének kielégitése végett végrehajtást szenvedö Tomucza Niculának a Sorostélyi 205 sz. tjkvben. A + 1—49 rend szám alatt felvett fekvöi 2458 frt. 50 cr. és a Sorostélyi 9 sz. tj könyvben A + 1—14 rend sz- a. felvett fekvökből Tomutziu Juont illeti $^1/_2$ jutalekrész 385 frt. 50 kr. meg állapitott kikiáltási árban Sorostélyi község elöljárosági helyiségében **1885 évi Julius hó 27-ik délelött 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t cz. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt vásárló 3 egyenlő részletben és pedig az árverés napjától számitva az első részletet 15, a 2-ikat 30, a 3-ikat 60 nap. alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt, és Sorostély község elöljáróságánál megtekinthetők.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.
N.-Enyeden 1885 február 24-én.

Sz 144 1885 bir. végreh. [1043] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 1031 sz. a. kelt végzése folytán Stanese Nicolae ellen „Albina“ hitelintézet részére 1000 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 920 frtra becsült ökrök, tehén cséplő gép, ökör szekér, hordók és buzából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Kisapoldon leendő eszközlésére határidőül 1885-ik év **Iulius hó 21-ik** napjának délelött 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Iunius hó 24 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireş	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	1.32	**5.40**	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	**6.03**
Feldioara	—	4.53	12.32	**6.35**
Braşov	—	5.20	1.09	**7.14**
	--	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireş	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuş	—	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timişoara	8.42	3.40	**10.06**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copşa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oşorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oşorheiu — Cucerdea				
Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriş — Turda				
Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriş				
Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 71. Sibiiu, Joi 4/16 Iuliu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3341 Pres.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesă și cătră direcțiunea seminariului „Andreian.“

Pentru a prevenì la ori ce iregularități cu privire la începerea anului scolar viitoriu la institutul nostru pedagogico-teologic, aflu de bine a atrage de nou atențiunea tuturor celor interesați asupra următoarelor:

După prescrisele regulamentului seminarial, anul scolar la institutul nostru pedagogico-teologic se începe la 1 Septembre st. v. (§. 24); tinerii, cari doresc a fi primiți ca elevi ai acestui institut în secțiunea teologică sau cea pedagogică și au pregătirile prescrise, trebue sĕ-și presinte suplicele lor la consistoriul archidiecesan pe calea concernentului oficiu protopresbiteral cel mult până la **1 August st. v.** (§§. 17, 18, 19); dintre acestia cei primiți prin consistoriu au a se presenta la direcțiunea seminarială precis la **1 Septembre st. v.** spre înmatriculare și a depune acolo tacsa anuală de 60 fl. pentru convict și deosebit 2 fl. ca contribuire odată pentru totdeauna pe seama bibliotecii seminariale (§§. 17, 21, 22).

Elevii din ambele secțiuni ale institutului seminarial, cari cu începutul anului scolar viitoriu întră în anul al doilea sau al treilea al cursului teologic sau pedagogic, de asemene au a se presenta la direcțiunea seminarială precis la **1 Septembre st. v.** pentru a-și continua cursul seminarial, și ei au tot atunci a depune tacsa prescrisă de 60 fl. pentru convict

Sibiiu, 28 Iuniu, 1885.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Juriul din Sibiiu.

Publicăm la locul acesta două voci asupra cassărei juriului din Sibiiu. Una este a ḑiarului german *„Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“* de aici, alta a ḑiarului Bucureștean *„Adevĕrul.“*

Publicul român va judeca impresiunea ce a făcut ordinațiunea ministerială privitoare la cassarea juriului în țeară și afară de țeară. Noi ne simțim dispensați dela comentare și reproducem întocmai.

Eată ce scrie ḑiarul german de aici:

Ordinațiunea ministrului de justiție anunciată deja de mult, prin care s'a cassat juriul din Sibiiu și ḑiarele, cari apar în districtele tribunalelor din Sibiiu, Deva, Elisabetopole și Brașov s'au dat în mâna juriului din Cluș, s'a publicat în cele din urmă în „Monitorul Oficial.“ Noi o am publicat în numĕrul de alaltăeri. Ordinațiunea formal este legală; juriul din Sibiiu s'a înființat pe calea ordinațiunei, putea fi deci desființat tot pe calea ordinațiunei. Libertatea de pressă, întru cât ea e garantată prin instituțiunea juriului, stă pe picioare slabe în Transilvania; esistența juriului aici nu e asigurată prin lege, ci ea e lăsată la discrețiunea ministrului.

Deșì nu se poate trage la îndoială legalitatea formală a ordinațiunei ministeriale, totuși prin suspendarea juriului din Sibiiu s'a dat libertății de pressă o lovitură grea, poate lovitură de moarte. Ministrul de justiție prin înființarea juriului în Sibiiu pre lângă cel din Murĕș-Vasarhely și Cluș, a împlinit un postulat al legalității față cu naționalitățile. În Transilvania cea cutrierată de frecări naționale, prin aceea, că pressa unui popor se pune la grația sau disgrația celuilalt, contrastele naționale devin mai acute, și se întind până la estrem. Părțile sudice ale Transilvaniei, cari compuneau circumscripția juriului din Sibiiu desființat deja, sunt locuite aproape esclusiv de germani și români; ḑiarele cari apar aici în mare parte sunt germane și române, precând cele cari apar în circumscripția de până acuma a juriului din Cluș, în mare parte sunt maghiare. Sĕ punem acuma casul întors, sĕ punem casul că în locul juriului din Sibiiu s'ar fi desființat cel din Cluș, și ḑiarele maghiare s'ar fi pus sub jurisdicțiunea juriului din Sibiiu În acest cas ne-am esplica ușor, dacă frații nostrii unguri și-ar vedea periclitată libertatea pressei lor și pe judecătorii lor luați din poporul din Sibiiu i-ar privì ca preocupați în cele naționale. Noi suntem de credința că jurații germani din Sibiiu mai obiectiv ar judeca asupra unui ḑiariu maghiar, ca și jurații unguri din Cluș asupra unui ḑiariu german sau român. Mai marea obiectivitate a germanului stă în legătură cu temperamentul poporului; germanul este mai așeḑat, mai cu tact, maghiarul e mai passionat, de aceea și mai ușor este supus în judecata sa valurilor momentului și greșelilor de toată ḑiua. Dacă deci noi suntem destul de nepreocupați și permitem concetățenilor nostrii maghiari îndreptățirea părerei lor, că adecă în afaceri naționale nici jurații germani nu ar judeca obiectiv asupra unui ḑiariu maghiar, frații maghiari nu ne pot lua în nume de rĕu, dacă noi tragem la îndoială obiectivitatea juraților unguri încât ei au a-și da verdictul asupra unui ḑiariu german sau român.

Mai mult; — în cercurile germane și române a străbătut părerea, că juḑi numiți de naționalitatea maghiară, va se ḑică amploiați reg. ung. de stat, cari în vêrtutea posiției lor stau aproape de vederile guvernului, ar judeca mai obiectiv în procese de pressă intentate unui ḑiar german sau român, ca și jurați de naționalitetea maghiară eșiți din populațiunea Clușului. Juḑii cei numiți sunt iuriști, pe cari îi constrînge consciința lor juridică și onoarea chiămării lor sĕ cerceteze, că oare actul supus judecării lor conține semnele unei anumite fapte punibile, până când jurații sunt și în urma lipsei de cualificație juridică inclinați a se emancipa de sub paragraful codicelui penal, fiind conduși în judecarea lor de simțeminte. Simțemêntul e vag, nu se poate determina și un judecătoriu, care în judecata sa e condus de simțeminte, de inclinări și declarări sau chiar de vre-o pasiune fanatică, nu poate fi un judecătoriu nepreocupat. Spunênd noi, că libertatea pressei în părțile sudice ale Transilvaniei ar fi mai asigurată, dacă în locul juraților din Cluș, ar esista funcțiunea judecătorească în afacerile de pressă, tribunalele reg., e îndestul de caracterisată nelibertatea, la care a ajuns pressa germană și română a acestor părți prin disolvarea curții cu jurați din Sibiiu. Pentru că tribunalelor ordinare li s'a detras judecătura în cause de presă, de oare-ce însuși legislațiunea e de părere, că judecătoriile aceste în urma rapoartelor lor cu guvernul sunt preocupate în procese politice Și noi totuș ținem, că judecătoriile aceste sunt cu mult mai nepreocupate, decât jurații din Cluș.

„Departe sĕ fie dela noi, ca se atacăm convingerea juraților clușeni. Din contră admitem, că, ei în acele casuri, cari vor fi supuse judecătoriilor vor procede numai după deplina lor convingere. Această convingere însĕ se formează în Cluș, precum nici nu s'ar putea altmintrelea, sub influința factorilor locali, sub stăpânirea pressei clandestine fanatice a acestui oraș, care crede, că poate nepedepsită sĕ-și permită toate în contra naționalităților nemaghiare, arĕtând relațiunile și nisuințele acestora numai într'o icoană mancă, schimonosind fapte suspicionând și calumniând persoane, și care și acum dă espresiune viuă bucuriei sale pentru desființarea curții cu jurați din Sibiiu. Foile aceste se pronunță tot în tonul deputatului Blasiu Orban, care în ura sa nedumerită în contra sasilor și românilor, a ḑis directe în interpelațiunea sa dela 4 Februariu a. c., că numai asuprirea foilor germane și române e scopul desființărei curții cu jurați din Sibiiu. Dl Blasiu Orban și-a esprimat intențiunea aceasta astfel: Dacă dl ministru ar face-o aceasta (adecă ar ridica juriul din Sibiiu) am rumpe dinții veninoși ai viperelor și agitațiunile „Tribunei,“ „Gazetei,“ „Telegrafului,“ „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“-ului și ale „Kronstädter Zeitung“-ului se vor suprima odată pentru totdeauna.

„Nu avem de cuget a scrie acì un necrolog lung curții cu jurați din Sibiiu, care acum aparține celor morți. Jurații, cari au deprins acest oficiu, n'au fost de invidiat, deoare-ce au fost espuși sumuțărilor și vătĕmărilor celor mai fără margini contra onoarei lor personale. Atragem atențiunea numai asupra lui „Üstökös“ dela 7 Februariu a. c. ca un esemplu pentru multe altele, care a timbrat numele singuraticilor jurați din Sibiiu cu nume necualificabile de „tălhari“ și „oameni de nimica.“ Curtea cu jurații din Sibiiu a căḑut din causă că, fidelă misiunii sale, a apĕrat independența convingerii. Organul guvernamental oficios „Nemzet“ nu poate sĕ-i impute acestei curți altă crimă, decât că în decursul esistenței sale de cincispreḑece ani în 13 procese de presă, intentate de procuror, abia de două ori a pronunciat verdictul de „vinovat“, ca și când esercearea justiției ar consiste numai în condamnare, în primirea oarbă a propunerii procuraturei de stat. Același ḑiar guvernamental spune mai departe că procuratura de stat a intentat proces abia în 13 casuri, cu toate că s'au ivit 61 de insinuări. Prin aceasta crede că dovedesce moderațiunea procuraturei de stat. Ca și când în o țeară ca a noastră, în care grasează furia denunciațiunilor, 61 de arĕtări ar forma o dovadă atât de mare! Nu voim sĕ facem acì critică procedurei procuraturei de stat; ba noi concedem că procuratura 'și-a făcut datorința ca partid de proces; dar ne încumetăm a aduce dovadă că foile ce apar în circumsripția curții cu jurații din Sibiiu fără escepțiune s'au folosit și se folosesc de un ton mai moderat decât d. e. ḑiarele din Cluș. Pentru a pune la probă obiectivitatea în judecarea acestora, procuratura a dat prilej. Putem servì cu un esemplu despre mĕsura duplă ce se aplică față cu responsabilitatea pressei în Ungaria. „Magyar Polgár“ care apare în Cluș a publicat în numĕrul seu 28 din 5 Februariu 1876 sub titlul „Despre cine nu se poate vorbì“ un pasagiu care tractând despre înmormêntarea lui Francisc Deák, a vĕtămat în modul cel mai grobian supunerea datorită Maiestății Sale. Guvernul austriac a recunoscut în acest pasagiu fapta criminală a vĕtămării Maiestății și ministerul de interne a detras prin urmare, cu datul de 13 Martie 1876 Nrul 693, lui „Magyar Polgár“ debitul postal pentru toate regatele și țĕrile representate în Reichsrath-ul austriac. În o motivare semi-oficială a mĕsurii acesteia se ḑice: „Acest ḑiar („Magyar Polgár“) ce e drept nu întră în țĕrile austriace poate în nici un esemplar și nu e prenumĕrat nici de către biroul de presă, dar a urmărì în dînsul moralicesce pe vătĕmătoriul de Maiestate, e de lipsă cu atât mai vêrtos, cu cât guvernul ungar n'a intentat în contră-i proces la judecătoria de pressă competentă.“ Se poate că juraţii din Cluş, dacă li s'ar pune loialitatea lor la probă, l-ar fi condamnat pe „Magyar Polgár“ dar ministerul Tisza, pre lângă toată provocarea cea mai aspră a guvernului vecin, ce încă stă sub acelaşi monarch, nu le a dat prilej, a întrelăsat de a intenta preces lui „Magyar Polgár.“

„Presa nemaghiară independentă a avut până acum o posiţie de tot grea, ea a fost espusă direct şi indirect persecuţiunilor. Acuma însĕ au ajuns-o vremi grele prin ordinaţiunea ministrului de justiţie care desfiinţează cu o trăsĕtură de condeiu curtea cu juraţi din Sibiiu. Acesta e un eflux al nefericitei politici de naţionalităţi a regimului Tisza ian. Ca pressa sĕ treacă norocoasă prin aceste vremi, aceasta va atêrna în mare parte dela public, în al cărui servit se află ea, se pune la probă şi *constanţa, bărbăţia şi sinceritatea de convingere a publicului*; se va arĕta dacă acesta e consciu despre aceea, că libertatea presei e tot odată şi libertatea sa, în care e atacat şi pe care pressa o apĕră.“

Ḑiarul „*Adevĕrul*“ în numĕrul de Sâmbăta trecută la locul prim publică următoriul articol:

Unul dintre cele mai frumoase succese în ordinea socială este fără îndoială libertatea vorbirei şi a scrierei. Au trebuit sĕ curgă şiroae de sânge, până când puternicii de pe vremuri au ajuns sĕ înţeleagă că adevĕratul progres în societate nu se poate realisa de cât pe calea acestei libertăţi. Acolo unde cuvêntul nu poate fi espresiunea fidelă a gândirei unde cei chemaţi a fi cârmuitorii societăţei nu caută sĕ se inspire din dorinţele generalităţei, unde câţi-va se cred a fi înzestraţi cu putere providenţială şi prin urmare dispensaţi de a mai ţinea seamă de sfaturile altora, unde tămâierea mincinoasă a celor puternici este mai bine primită şi rĕsplătită de cât adevĕrul, acolo nu mai poate fi vorba de relaţii mulţămitoare între cârmuiţi şi cârmuitori, acolo adevĕrul alungat dela lumina ḑilei va căuta din locuri ascunse sĕ-şi redeschidă drumul, sdrobind pe protivnicii îndĕrătnici.

Acest adevĕr este atât de elementar, în cât ar fi cine-va în drept a crede că astăḑi, în secolul luminei, nu mai poate fi om politic care sĕ-l conteste sau sĕ caute a-l zădărnicì în efectele lui, fiind întrat deja în consciinţa popoarĕlor. Şi cu toate acestea se găsesc oameni, cari după ce au ajuns la putere tocmai în temeiul principiului libertăţii vorbirei şi scrierei, nesocotesc acest principiu şi caută a închide libertatea într'un cerc cât se poate mai îngust. Beţia puterei le întunecă mintea şi din zeloşi luptători, ce erau mai nainte pentru libertate, se prefac în duşmanii acesteia, persecutând pe toţi, câţi cred că graiul este dat omului ca sĕ spună ceea ce gândesce. Pentru ei înţelegerea şi realisarea binelui este monopol; ceilalţi muritori n'au decât sĕ asculte în tăcere sau dacă voesc sĕ vorbească, atunci sĕ preamărească pe cei ce au darul fericirei popoarelor.

Acestea sunt ideile, care ni le inspiră noua mĕsură de asuprire a guvernului unguresc, prin care se desfiinţează juriul pentru dilecte de pressă, ce-şi avea reşedinţa în Sibiiu. Spiritul de dreptate, de care au fost conduşi membrii acestui juriu, de câte ori procurorii unguri au încercat sĕ înăbuşască strigătul de durere, manifestat prin pressă, al naţionalităţilor nemaghiare, a produs mare turbare în tabĕra acelora cari astăḑi nu se mai închină de cât la idolul maghiarisărei Precum ovreii strigau odinioară despre Christos: „restigniţi-l! restigniţi-l!“ tot astfel şi cavalerii şi liberalii unguri începură se strige: „sĕ se desfiinţeze! sĕ se desfiinţeze, juriul din Sibiiu!“ şi liberalul şi imparţialul guvern al dlui Tisza se grăbì sĕ liniştească spiritele agitate ale îndelung răbdătorilor maghiari. Juriul din Sibiiu s'a desfiinţat şi districtele care compuneau circumscripţia acestui juriu s'au incorporat la circumscripţia juriului din Cluş.

Pe viitoriu aşa dară ḑiariştii români sau sasi, cari vor mai avea îndrăsneală sĕ spună că în Ungaria şi Transilvania nu merg lucrurile minunat de bine, vor avea sĕ dea samă înaintea mult civilisaţilor maghiari din Cluş, cari se pricep aşa de bine a combate cu argumente… materiale. De acum înainte de sigur că nu vor mai scăpa teafări, cum puteau scăpa din Sibiiu din pricina sasilor duşmani ai patriei unguresci. Verdictele de achitare nu vor mai urma ca o resplată a tradărei de patrie, de care se fac adese-ori culpabile ḑiarele românesci şi nemţesci din Transilvania. Nu: acum vor urma lecţiile de patriotism ale celor ce singuri poartă pe umeri povara statului ungar şi ale celor ce singuri sunt chemaţi după Dḑeu a face şi desface tot ce constitue viaţa statului ungar.

Destul a fost o mie de ani, de când maghiarii s'au străduit sĕ facă pe români şi pe nemţi se înveţe de bună voie datoriile cetăţĕnesci; destul şi-au bătut capul sĕ-i facă sĕ înţeleagă că a fi cetăţean însemnează a se identifica cu elementul maghiar; dar Iuda românul şi Iuda neamţul n'au vrut se înţeleagă. Acum vor înţelege de frică, dacă n'au voit se înţeleagă de bună voie. Cel mai puternic mijloc de agitaţiune al lor, presa, va fi pusă la regulă, ḑiaristii vor fi aruncaţi în închisori, cauţiunile ḑiarelor vor fi înghiţite de cheltueli şi amenḑi, ear ḑiarele nu vor mai rĕmânea decât pia desideria ale şovinistilor români.

După cum vedem, acum s'a trecut de glumă. Maghiarii, după o mie de ani de gândire serioasă, au inventat mijlocul de a face pe români şi pe nemţi buni cetăţeni ai statului. Pĕcat că nu esistă mai pe sus de maghiari o putere care sĕ le dea brevet de invenţie.

Dar se lăsăm gluma la o parte şi sĕ ne întoarcem la partea serioasă a lucrului.

Maghiarii se laudă că nici o ţeară n'are instituţii mai liberale de cât ei şi că în Ungaria, cu tot vêntul reacţionar ce suflă din toate părţile Europei, guvernul liberal stă mândru şi falnic, fără sĕ se clatine din loc.

Nu voim sĕ facem pomelnicul tuturor nedreptăţilor, asupririlor şi persecuţiilor ce s'au sĕvêrşit în Ungaria în paguba naţionalităţilor nemaghiare. Dar întrebăm cu privire la desfiinţarea juriului din Sibiiu: Este oare faptă liberală când presa română şi nemţească, care represintă aproape totalitatea locuitorilor din Transilvania, este dată pe mâna bătăuşilor din Cluş? Poate Cluşul inspira vre-o garanţiă de imparţialitate faţă cu nemaghiarii, când se scie că el este cuibul maghiarismului şi că fiecare este proscris, dacă nu se lasă sĕ fie purtat de valurile şovinismului? Oare Sasii din Sibiiu, cari au judecat cele două procese de presă românesci — căci acestea au provocat furia maghiarilor — pot fi bănuiţi măcar că de dragul românilor şi neţinênd seama de siguranţa statului au pronunţat verdictele de achitare? Şi apoi dacă juriul din Sibiiu nu presinta destulă garanţie, oare juriile din Ungaria, care prin verdictele lor a pus lumea în uimire, nu meritau aceeaşi soarte? Pentru ce se desfiinţează numai juriul din Sibiiu şi nu cade urgia guvernului unguresc asupra tuturor, înlocuindu-le cu tribunalele ordinare?

Lucrul este lesne de esplicat. Guvernul unguresc n'a voit sĕ desfiinţeze juriile din oraşele unguresci, pentru că voiesce sĕ treacă înaintea lumei de guvern liberal, iar pentru înăbuşirea glasului presei românesci şi nemţesci din Transilvania, n'a găsit alt mijloc de cât de a o da în judecata maghiarilor şovinisti. Este veche această tactică a sferelor conducătoare din Ungaria, de a mĕsura totdeauna cu două mĕsuri când este vorba de maghiari şi de nemaghari, decât ar trebuì sĕ nu uite că cine seamână vênt culege furtună şi tare ne temem sĕ nu se fi apropiat această furtună.

Revista politică.

Sesiunea de toamnă a parlamentului nostru va fi bogată, în legi nouĕ. Ni se anunţă adecă modificarea legei municipale în mod esenţial. Din agendele comitelui suprem se va forma un oficiu de stat cu un secretariu denumit de către ministrul de interne. Cercul de activitate al comitelui suprem se va lărgì şi el va avea mare ingerinţă în administraţie, astfeliu apoi adunările generale ale comitatelor nu vor mai putea aduce concluse stricăcioase statului.

Atâta scim din ḑiarele din capitală.

După cât putem judeca noi, se lucră din puteri la centralisare în spiritul timpului de aḑi. Tendenţa este, sĕ se ajungă odată la denumirea amploiaţilor dela administraţie, şi sĕ se suprime autonomia ce s'a mai conservat prin comitate.

Vom avea ocasiune sĕ vorbim la acest obiect când vom vedea proiectele guvernului şi direcţiunea ce va lua desbaterea lor în parlament.

Congresul sêrbilor se va convoca după cum se scie prin Septembre. Patriarchul Angelici a fost ḑilele acestea la Pesta şi a avut mai multe conferenţe cu ministrul de culte, domnul Trefort. Ḑiarele din capitală ne aduc un comunicat din care se vede că în congresul sêrbilor va domnì mare moderaţiune. Durata lui se va prelungì după trebuinţă — aşa ni se spune — aceasta însĕ numai în casul când oamenii moderaţi vor fi în majoritate. La cas când ar dispune de majoritate cei decişi a apĕra în toate consecuenţele ei, autonomia bisericei sêrbesci atunci se vor pune la ordinea ḑilei numai obiecte de mai puţină importanţă şi apoi se va disolva congresul, căci nu se permite discusiunea asupra anomaliei cu denumirea patriarchului.

Atâta după scirile cele mai proaspete.

Se vede însĕ că în biserica sêrbească se vor face schimbări importante. Până acuma ne sosesc numai sciri bine chipzuite şi înfrumseţate cu fel de fel de pene strălucitoare. Aşa bună oară septĕmâna trecută guvernamentalul „Pester-Lloyd“ ne spuse, că patriarchul a convocat sinod archieresc, şi aici sĕ se fie lucrat un nou statut bisericesc, prin care se reduc în mod însemnat drepturile mirenilor la administraţia averilor bisericesci. Statutul s'a ţinut secret şi lumea sêrbească a rĕmas uimită, când Dumneḑeu scie pe ce cale s'a publicat prin ḑiarele sêrbesci o copie a acestui act bisericesc.

Ni se pune deci în vedere o reformă radicală, care va provoca luptă între cinul preoţesc şi între mireni.

Vom vedea cum se vor putea împăca contrastele ce ni se anunciă. La tot casul reacţiunea în biserica sêrbă se pornesce în timpurile cele mai nepotrivite, şi ea poate avea nefaste urmări şi pentru biserica noastră, care e luată la goană formală aproape pe toate terenele.

Cestiunea Egiptului se pare că va întra în o nouă fasă.

Eată ce cetim în „Telegraphul“ din Bucuresci:

> Presa apusană se ocupă serios cu venirea lui Ismail-paşa la tronul Egiptului; această schimbare, care acum două trei luni părea cu totul imposibilă, aḑi nu mai surprinde pe nimeni, întocmai ca o eventualitate din cele mai probabile.
>
> Şi cum se schimbă lucrurile! În 1879, Salisbury şi Waddington s'au dat de osteneală ca sĕ smulgă dela poartă firmanul de detronarea lui Ismail şi acum tocmai acesti bărbaţi politici vor sĕ-l urce din nou pe tron.
>
> Reîntornarea lui Ismail-paşa — aşa se ḑice — ar fi singura soluţiune ce s'ar putea da cestiunii egiptene astăḑi. Tewfic, actualul Kediv, e cu desĕvârşire neapt pentru domnie; slăbiciunea lui face necesară ocupaţiunea englesă, căci îndată ce trupele britanice s'ar retrage, ar isbucnì o revoltă mai sângeroasă decât a lui Arabi, un singur minut n'ar mai fi europenii siguri, nici de vieaţa nici de avutul lor.
>
> Pentru a pune un capĕt ocupaţiunii englese, nu se vede alt mijloc decât readucerea lui Ismail pe tronul Egiptului; poporul ar vedea în aceasta o eră noauă şi furia lui, atât de mult timp comprimată, ar isbucnì într'un entusiasm nemărginit.
>
> Din partea sa, Ismail aşteaptă cu oare-care siguranţă desfăşurarea evenimentelor. Chemarea sa la tronul egiptean i se pare atât de naturală, încât şi-a alcătuit deja un plan întreg de campanie; în primul loc, el va reorganisa armata, alcătuind cadrele — oficerii şi sub-oficerii — din Turci. Numai turcii sciu sĕ impună arabilor şi înaintea lor chiar Mahdiul se va închina. Cu chipul acesta, el crede sĕ ofere destule garanţii Europei şi sĕ asigure liniscea Egiptului dinspre Sudan.

Cu privire la Englitera cetim tot în acest ḑiariu:

> O primă ciocnire va avea loc între liberali şi conservatorii englesi ḑilele acestea, în camera comunelor. Ocasiunea pentru aceasta o va da comunicarea ce trebue sĕ facă guvernul cu privire la misiunea lui Drummond Wolf în Egipt.
>
> Liberalii au declarat deja că sunt ostili acestei alegeri şi vor lupta cu hotărîre contra ei. Ministrul de finance, sir Hick-Beach, a declarat în schimb că guvernul nu vede nici un inconvenient la această numire, nici la misiunea ce i-o încredinţează lui Drummond Wolf; din contră, guvernul crede că şi persoana şi misiunea vor fi plăcute Kedivului.
>
> Desbaterea va fi furtunoasă şi cabinetul va avea ocasiune sĕ arate câtă forţă de convingere are. Situaţiunea e în tot casul ingrigitoare, căci nu se prea vede cum s'ar descurca lucrurile dacă cabinetul tory, întâlnind o prea mare resistenţă din partea liberalilor, s'ar retrage.
>
> Până atunci, ḑiarele se ocupă cu declaraţiunile din camera lorḑilor, făcute de primul ministru.
>
> După cum e şi natural, foile conservatoare laudă, ear cele liberale condamnă. Pentru unele, nu se poate declaraţiuni mai moderate, mai în spiritul situaţiunei; pentru celelalte, discursul dlui Salisbury e o curată mistificare, care are aerul de a spune mult, dar nu spune nimic în realitate.
>
> Partea mai serioasă din opiniunea publică asteaptă cu nerăbdare sĕ scie efectul ce au putut produce aceste declaraţiuni asupra puterilor, în primul loc asupra Rusiei. Până acum, numai „Journal de St. Petersbourg“ s'a rostit şi încă foarte enigmatic. Numitul organ constată reserva observată de Salisbury şi speră că negoţiările vor ajunge la o înţelegere. Atât însĕ, e prea puţin.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Biscarea, 25 Iuniu 1885. Trebue preste voinţă sĕ revin pentru ca se pot rĕspunde la coresp. din „Tel. Rom.“ ddto 15/27 Iuniu Nr. 64 1885 eară la unele pasage din corespondenţa mea publicată în „Tel. Rom.“ Nr. 63 1885. Acolo am ḑis, că în Ungaria se află mulţi inventatori, cari mistifică adevĕrul. Aceasta o susţin şi acum.

Pentru ca sĕ satisfac dlui corespondent din Krisztur, voi arăta starea lucrului cum s'a desvoltat.

Nainte de a se începe scoala pe anul 1882/3 mi-a succes în conţelegere cu comitetul parochial a o pune în ordine, plane de a se începe anul scol.

Nu trecu mult şi scoala noastră se apropia prin machinaţiunile vrăşmaşilor ei de stagnaţiune. Cât se divulgă conclusul luat de comitetul par. desmântările cresceau pe toată ḑiua.

Nu voiam sĕ me fac responḑabil de neglegință; pentru aceea convocai de nou comitetul. În şedinţa din urmă a comitetului se susţinu conclusul adus: de a se deschide scoala.

Dar dle Villa Ferencz sĕ-ţi spun şi dtale, precum de acestea am fost raportat şi organelor mele bisericesci-scolare.

În şedinţa comitetutui din urmă a anului susamintit îşi esprimă unul dintre organele adm. pol. membru din comit. par. mirarea ḑicând: nu sciu ce comitet e şi acesta; odată dă protocol sĕ se trimită copii la scoala din col. Pischi, de altădată sĕ se ţină scoala în sat.

Frapat de această deslușire întrebai, cine a luat protocol sĕ se ducă copii la scoală din col. Pischi? Rĕspunsul urmă scurt şi simplu: „domnul notariu.“

Că organele adm. pol. au influinţat asupra lor, se constată din conclusul comit par. de a se susţinea scoala noastră confesională.

Scoala se începu cum se începu, și pe când făceam eu disposiţii pentru de a-i reda eară valoarea sa, îndemnând părinţii în biserică şi pe alte locuri de-aşi trimite copii la scoala noastră, adm. pol. com. îndemna pe întrecute pentru scoala din col. Pischi *)

Cele reproduse de dl Villa Ferencz după corespondenţa mea: che organele adm. cu intenţiune nu esecuta pedepsele,... constatându-se din actele of. par. arătate după protoc. esibiţional par., le susţin şi acum cu toată puterea.

De aici te poţi convinge dle Villa F. care e causa de nu sĕ frecuentează scoala noastră din Biscarea-Sculeşti, şi care e causa de 35 copii din Biscarea şi 5 din Sculeşti se află la scoala de stat din col. Pischi.

Dta reflectezi că: scoala noastră nu e adjustată cu toate recuisitele necesare. Dacă nu ai trăì pe sate şi nu ai cunoasce starea poporului nu ma'şi mira.

In dieta ţĕrei cei mai mari posesori strigă în contra greutăţilor impuse. Ce vei ḑice despre popor, pre care l cunosci destul de bine? Când nu e silit, 'şi mai conservează şi el o parte din câştigul seu pentru susţinerea sa; ear când i se ia cel din urmă rest devine, lipsindu-i nutremêntul necesar, un om defigurat, un schilet. Eu pe lângă toată bunăvoinţa, nu-l pot cruţa, pentru că me strîngi ori dta, ori altul. Dar de unde nu este, nici Dumneḑeu nu poate lua. Ni s'a luat puterea prin atracţiunea seducătoare a celor 35 copii din Biscarea şi 5 din Sculeşti sub pretest de a fi dispensaţi de tacsa scolară; nu s'a putut deci face mai mult. Acestea sĕ le ai în vedere!

Dl Villa F. continuă: „În Biscarea-Seuleşti sĕ ţinye scoala rumunyască într'o casă luată cu házbir dela un fost iobagiu. Tot omu potye închipuì, ce fely de scoală ahesta.“ Ce stimă, ce respect manifestă dl corespondent faţă de români! e evidentă din cuvêntul: „fost iobagiu.“

Te invit dle Villa F. se visitezi casa aceea, o casă, carea nu se prea află la mulţi dintre ai dumnevoastre: construită din material solid, luminoasă şi acoperită cu prastilă.

Resultatul ordinaţiunilor consist. cătră organele subalterne 'l ai putut vedea din cele premerse; ear că a întrevenit în causa scoalei din Biscarea-Sculesti Escelenţia Sa Dl Metropolit pe lângă inspect. scolar dl Réthi, nu me îndoesc şi nici nu me îndoesc că dl inspector Réthi nu a fost indulgent, sciind că dispune de lucrători voluntari — în favorul scoalei din col. Pischi. Că susţin un adevĕr se demustră şi din următorul cas concret întêmplat acum după sf. Paşti.

Notariul cercual nu scia cum sĕ distrugă total scoala noastră confes. Spre sfêrşitul acesta cită comit. com. din Sculeşti, spre a se declara protocolar, că-şi vor trimite de aici încolo şi ei copii la scoala din col. Pischi. Ne succeḑindu-i i demite cavalereşte: „duceţi-ve la .....“

Sciţi acum dle Villa F. cum stă lucrul cu scoala noastă? Ai dupmnevoastre deci nu au avut necesitate sĕ facă promisiuni.

Dl corespondent continuă: „Ei, da domnu porintye Sinka Miklós nu spunye în gazeturi, che dumnialui tot umblat pe la toţi domnyi nostri se puie pe domnialui catichet la scoala de stat din Pischi cu plata de 300 florini. Domni nosti fegheduit che punye catichet pe domnu porintye Sinka chind fi mulţi copii nyeuniţi la scoala din Piski, şi apoi s'ar da şi plata. Apoi domnu porintye o lucrat cu scola rumunyasca din Biscaria aşa, che mai toţi copii rumuni din Piski sunt din Biscarea-Sculeşti.“

Toate câte se cuprind acì sunt niste neadevĕruri

Dle Villa Ferencz! Eu am făcut studii mai mult de cât se recer pentru un preot şi ca atare, dacă eram de un caracter atât de debil, me puneam, pentru de a ajunge la o posiţie, carea-mi garanta nu trei sute, ci de trei ori şi poate de patru ori atâta, cu totului pe alt teren. Nu m'am complimentat nici pre la domnii nostri, dar mai puţin pe la a-i dumnevoastre Te asigur şi pre dta şi şi pre alţii că, mai bine prefer sĕ stau lângă drum cu pălăria în mână, decât sĕ ajung se-mi bată unul sau altul pelea. Din motivul acesta denunţările dtale false nu mĕ vor altera, stau naintea oare-şi cărui tribunal just, căci consciinţa 'mi este curată şi mĕ îndeamnă a lucra tot ca până acì, me îndeamnă a purta pasul impus prin vitregitatea timpului cu abnegaţiune.

Dta mai vorbesci că mi-ar fi făgăduit domnii dumnevoastre o plată de 300 fl. când a-şi stăruì sĕ umble mulţi copii la scoala din Pischii. Cât de absurd! Fiindcă dta nu i-ai numit cu numele sĕ-i cunosc şi eu pe domnii dumnevoastre sunt silit pe calea această publicistică, precum şi într'alt loc sĕ declar şi această de o scornitură maliţioasă. La aceasta 'ţi mai lipsea, pentru ca sĕ fii bine aplaudat, — încă un aditament. Pentru-ce nu ai ḑis că, am umblat şi după ajutoriul de stat? — Când ai fi publicat şi aceasta şi te-ai fi provocat şi cu aceasta la acte judecătoresci, 'ţi implineai misiunea. Cu Dumneḑeu, tot numai înainte, hârtia primesce adevĕrul, de nu astăḑi, mâne tot sĕ adeveresce!

Închei cu dta cu modesta rogare: sum român, te rog observează-mi subscrierea numelui!

Pentru publicul cetitoriu observez că, am cerut sĕ se esmită din gremiul Consist. o comisiune investigătoare, pentru ca sĕ se constate că, pe care parte cade greutatea şi că, de voi fi eu culpabil sĕ-mi primesc pedeapsa meritată Pe lângă aceasta insist şi acum.

Nicolau Şinca,
paroch gr. or. rom.

---

[*] Cumcă mi se trage la îndoială activitatea mea în calitate de director al scoalei noastre confesionale, eu nu me mir, căci domnul Villa nu-mi cunoasce archiva. Cei competenţi însĕ o cunosc, şi nu cred cele afirmate numai aşa.

Avis.

Domnii membrii români ai representanţei comitatului Sibiiu, sunt poftiţi, ca pentru consultare asupra obiectelor ce se vor pertracta în adunarea generală convocată pe 20. a curentei, sĕ binevoiească a se înfăţişa la conferinţa clubului, ce se va întrunì **Dumineca la 19 a curentei, 5 oare d. m.** în sala din grădina **„Flora.“**

Sibiiu 15 Iuliu 1885.

P. Cosma
preşedintele clubului.

Varietăţi.

* (Cas de moarte.) În momentul când era se încheiăm foaia noastră ne vine scirea, că doamna **Nelli Onaciu** născută **Moga,** soţia domnului Onaciu, jude la tribunalul din Braşov a reposat Marţi seara.

Înmormêntarea se va face Vineri înainte de ameaḑi în cimiteriul din Sacal

Condolenţele noastre celor cari o jelesc.

* (Postal.) În urma ordinaţiunei ministrului ung. de comunicaţie dto. 11 Iuniu a. c. Nr. 42683 oficiul postal din Sibiiu în Dumineci va fi deschis pentru public dela 8 până la 12 oare a. m. şi dela 3 până la 6 oare p. m.

În oarele de nainte de ameaḑi se vor duce în îndeplinire toate lucrările ca şi în ḑilele de lucru, după ameaḑi însĕ lucrările se vor mărginì afară de estradarea, respective ducerea acasă a epistolelor şi pachetelor sosite, la primirea epistolelor recomandate.

Restrîngerea aceasta a lucrărilor nu se estinde asupra epistolelor primite sau întrate prin cutiile postale, de oare ce espedarea acelora se va efeptuì ca şi în ḑilele de lucru.

* (Necrolog) La 7/19 Iuniu a. c. oraşul Graţ fu locul unei solemnităţi rituale, ca şi care arar s'a mai pomenit pe acolo În această ḑi se petrecură acolo la vecînică odichnă rĕmăşiţele pămêntesci ale unui vechiu servitoriu la altariul Domnului, care a fost totodată şi crediucios servitoriu al împeratului şi domnitoriului nostru. Acest vechiu ostaş în ceata preoţilor militari fù **George de Boitor,** capelan gr or. de classa primă în armată, protopresbiter titular şi asesor consistorial.

Ceremoniele funebrale le-a sĕvêrşit Reverenţia Sa domnul Sava Popovici, protopresbiter greco-oriental în armată cu staţiunea în Viena, acest brav părinte al junimei noastre din Viena.

Imposanta şi simpatica figură a Părintelui protopresbiter, sublimitatea ritului nostru oriental au insuflat respect şi evlavie în streinii, cari poate în vieaţa lor n'au vĕḑut nici preot românesc, nici îngropare după ritul oriental.

După sĕvêrşirea ritualelor conductul s'a pus în mişcare şi el era imposant. Miliţia era în frunte cu comandantele de corp Br. de Kohn, generalul medicilor cu întreg corpul, preoţimea latină în frunte cu abatele, compania veteranilor, mulţimea de studenţi dela universitate, între cari mai mulţi români şi sêrbi, diregătoriile civile, apoi mulţimea curioasă, care la astfel de ocasiuni dă contingentul cel mai numĕros, toate acestea făceau solemnitatea de tot atrăgătoare.

Se înţelege că musica militară încă a contribuit cu partea sa ca onorurile militare sĕ se manifesteze în toată splendoarea lor.

Îmbulzeala pe stradele prin cari străbătea conductul aşa era de mare încât poliţisti călare şi pedestrii trebuiau se susţină ordinea.

Din vieaţa defunctului estragem următoarele date biografice: George de Boitor s'a născut la anul 1804 în Arad. La 1829, s'a sânţit întru preot, murindu-i apoi soţia, trecù la armată unde ajunse la rangul de capelan classa I. 50 de ani a servit el în armată şi pentru credincioasele sale servіţii fù decorat cu crucea de aur pentru merite, cu medalia de resbel, şi cea a papei Pius al IX.

Estragem aceste amenunte din o epistolă adresată de un amic al nostru şi le punem la apreţiarea publicului, ca sĕ se vadă că sunt oameni şi ocasiuni, cari fac onoare neamului nostru şi bisericei noastre şi prin locuri depărtate, unde poate nici după nume nu suntem cunoscuţi.

* (O calculaţiune.) În aur un miliard cântăresce 300,000 oca. Tras în fire poate încungiura odată pămêntul. În argint = 5 milioane oca; tras în fire încungiură globul de 14 ori. Pentru a transporta un miliard în aur trebuesc 64 vagoane representând o lungime de 230 stângini. În argint. = 1000 vagoane lungimea 64 km. Ca sĕ fure un miliard în aur trebuesc 12,000 buzunare: unul în argint 600,000 busunare; cu observarea ca acelea sĕ fie făcute din pânză tare aşa ca fie-care se poată suporta 5 oca. Un miliard de aur = 22 soldaţi şi un picior de aur massiv. Un miliard de argint = 634 soldaţi; unul din ei rĕmênând fără cap şi o mână. În lungime; dacă vei pune napoleoni unul lângă altul pe o lungime de 20 poste, va face un miliard în aur. În înălţime, punêndu i unul peste altul va avea 16 mii stângini.

* (Rectificare.) Pentru obiectul mai preţios al „tombolei“ reuniunei femeilor române gr. or. din Făgăraş şi jur: un servіţ de vin, arangiată cu ocasiunea petrecerei de joc din 4 Maiu a. c. despre care am raportat într'unul din numerii precendenţi ai „Telegrafului Român“ a mai contribuit dela sine şi on. dnă Aneta Stoica de Vist cu 1 fl. v. a.; ceea ce prin aceasta se cuitează pentru darea noastră de seamă.

Făgăraş, 2 Iulie 1885 v.

Anastasia Popescu,
presidentă.

Nicolau Aron,
secretariul reuniunei.

„Voinţa Naţională.“

Ḑiar liberal-naţional.

Cel mai bine informat din Bucuresci.

Şi-a asigurat de curênd colaborarea mai multor literaţi de valoare, aşa în cât va cuprinde, pe lângă partea politică şi cea comercială, o parte curat literară, originală şi cât se poate de variată.

Condiţiunile abonamentului.

Bucuresci şi districte:

Un an . . .	40 lei	Trei luni . .	10 lei
Şese luni . .	20 „	O lună . .	4 „

Loterie.

Mercuri 15 Iulie n. 1885.

Brünn: 81 54 90 21 23

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Iuliu n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6% . , ...	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.35	99.35
Renta ung. de hârtie	93.15	93.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.50	148.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 70	98.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung. , ...	123.50	123.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.—	102.—
Obligaţiuni urbariale transilvane . . . . . ,	102.25	102.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin .	98 —	98.—
Sorţi ungu eşti cu premii	119.80	119.25
Sorţi de regularea Tisei	119.80	120.25
Renta de aur austriacă . . . . , .	109.20	101.—
Acţiuni de bancă austro-ung . . . . ,	872.—	872.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	290.25	290 50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“ . , . .	—.—	101.—
Galbin	5 88	5.87
Napoleon	9.86½	9 86
100 marce nemţeşti	61.10	61 05
London (pe poliţă de trei luni)	124.50	124.50

CONCURS.

Se escrie pentru îndeplinirea postului de învĕţătoare la scoala confesională gr. or. de fetiţe din Agriş, inspectoratul Siriei — Világos — cottul Aradului cu termin de alegere pe 15/27 August 1885.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani 350 fl. v. a.
2. Pentru cuartir şi până când comuna va fi în stare a-l da în natură — 50 fl. v. a.
3. Cinci orgii de lemne în natură sau preţul lor á) 8 fl. adecă: 40 fl.
4. Pentru conferinţe 10 fl. De curatorat şi scripturistică se îngrigesce comuna.

Petentele care pot fi şi absolute a preparandiei de stat — au se producă: 1. Atestat că sunt române gr. or. 2. Atestat de conduită. 3. Testimoniu de cualificaţiune învĕţătorească pentru staţiuni de frunte. 4. Testimoniu de limba maghiară.

Interesatele au a se presenta în comună nainte de alegere.

Dacă nu se vor presenta petente cu cualificaţiunea acì stipulată, vor fi admişi în candidare şi bărbaţi şi absolvenţi ai preparandiei de stat — din cari cei cu clase vor fi preferiţi.

Petiţiunile astfel adjustate şi adresate comit. parochial din Agriş sunt a se subşterne subscrisului inspector per Gyorok în Ménes până în 11/23 August 1885, cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Agriş, 16/28 Iuniu 1885.

Comitetul parochial,

Cu scirea mea: *Georgiu Popoviciu,* protop. şi inspect. [1044] 1—3

Nr. 455. [1045] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învĕţătoriu din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Branului, pentru întregirea acestora se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela datul de jos.

1. Cristian, pentru clasa II cu salariu anual de 330 fl. v. a plătibil din cassa alodială.
2. Vledeni, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a. din cassa comunală, cuartir liber şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, vor aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Zerneşti în 16 Iuniu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochiale concerninte.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,

Nr. 159. [1047] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Geoagiu I, se escrie concurs cu termin până la ultima Iuliu a. c.

1. Houdol, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir gratuit şi 10 fl. relut de lemne.
2. Vălişoara, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
3. Seliscioara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Hărău, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
5. Fornadia, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit 1040☐ ⁰ II loc pentru grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
6. Dealu-mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
7. Voia, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
8. Porcurea, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
9. Boiu, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
10. Suligete, cu salariu anual de 150 fl. v. cuartir gratuit cu grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
11. Füzes Barbură, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
12. Măgura, cu salariu anual de 150 fl. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Hondol, 18 Iuniu 1885.

Oficiul ppteral gr. or. al trac. GeoagiuI.

Vasile Pipoş,
protopr.

Nr. 358. [1046] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci mai jos însemnate dela scoala capitală gr. or. din Veneţia inferioară se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

a) Postul de invĕţător primariu cu salariu anual de 350 fl. v. a. solvibil în rate lunari anticipative 8 orgii lemne de foc şi cuartir liber în edificiul scoalei.

b) Postul de învĕţătoriu secundar cu salar anual de 250 fl. v. a. solvibil în rate lunari anticipative 6 orgii lemne de foc şi cuartir liber în edifiiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a'şi subşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare către subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 22 Iuniu, 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului.

În conţelegere cu eforia scoalei capitale din Veneţia inferioară.

Iuliu Dan,
administr protopresb.

Nr· 142. [1048] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învĕţători la scoala noastră confesională gr. or. din Porcesti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a. anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *9 August* a. c. st. vechiu.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig 11 Iuliu, 1885.

Ioan Cândea,
administr. protopresb.

Nr. 114. [1049] 1—3.

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învĕţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a. anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi substerne cererile concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu* a. c. st. v.

În conţe'egere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. protopresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireş	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	--	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireş	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuş	—	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timişoara	8.42	3.40	**10.06**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copşa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oşorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oşorheiu — Cucerdea				
Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — **Uniedoara**				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriş — Turda				
Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriş				
Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu,**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 72. Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Iuliu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșeşte cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

Sibiiu, 5 Iuliu, 1885.

Reuniunea de maghiarisare din Cluș 'și urmăresce calea apucată, și în ea zelul seu nu mai cunoasce margini. Trebue sě fim deci și noi zeloși și pas de pas sě informăm pre publicul nostru despre succesele părute ale maghiarisărei.

Ne împlinim deci o datorință publicistică luând rola de simplii raportori. În aprețiarea lucrurilor nu vom întra, căci mintea sănătoasă în zadar va cere liberă întrare la presa maghiară.

Deocamdată trei lucruri ne stau înaintea ochilor ca planuri grandioase pentru ajungerea scopurilor urmărite de reuniunea de maghiarisare.

La locul prim este asilul pentru copii.

Și-au închipuit oamenii lucrul de tot simplu. Se înființează pretutindenea asiluri pentru copii sěraci. Scopul nu este umanitatea și dorința de a sărì în ajutoriul sêrmanilor nenorociți Doamne feresce. Asilurile acestea vor fi deschise pentru copii, din cari la timpul seu vor eșì tot atâța unguri crescuți special pentru ideia de stat, după cum și-o închipuesc cei mai mulți maghiari din țěrile noastre.

E trist a constata o asemenea tirănie îmbrăcată în pestrița haină a șovinismului actual. E strigătoriu la cer a constata că la noi nu umanitatea este stimulul în ajutorarea celor lipsiți, ci maghiarisarea, care a îmbătat mințile oamenilor.

Una din două. Sau se simte trebuința de asiluri pentru copii orfani și pentru ceia ai cărora părinți sunt sěraci, lipiți pământului, sau nu se simte aceastâ trebuință. Dacă ea se simte, atunci interesele vitale ale statului pretind, ca el sě înființeze din vistieria sa asemenea institute, din cari se iase cetățeni buni și oameni de societate Dacă statul nu o poate face aceasta, atunci societatea e chemată a lua rola inițiărei, însě ea trebue sě fie condusă de umanitate și de interesele bine înțelese ale statului.

Înființate odată asemenea institute, ele trebue sě fie conduse de principiile vecinice ale pedagogiei. Din acesti nefericiți sě facă oameni pentru societatea omenească, cetățeni buni, cu un cuvênt, sě-i dea societății omenesci ca membrii folositori. Tendența unui asemenea institut va fi deci educațiunea și instrucțiunea orfanilor și a sěracilor, ca eșiți odată din institut sě se scie afla în societatea omenească și se fie folositori patriei comune.

Nu așa însě asilurile pentru maghiarisarea copiilor. Ele nu vor fi conduse de umanitate căci nu umanitatea au fost motivul pentru care ele sunt înființate. Tendența lor nu este ca copii după un anumit timp de petrecere acolo sě fie cetățeni buni, ei voesc ca cei ce ar eșì din asemenea institut sě fie maghiari.

Sunt eschiși deci dela problematicele binefaceri ale acestor asiluri toți orfanii și copii nemaghiarilor. Orfanii sunt eschiși, căci nimenea nu va fi atât de tiran sě dee pe copii nemaghiarului în asemenea institute. Bietul țěran va avea a suferì prelângă chinurile morții și tortura că din sângele seu, asilurile vor recruta odrasle ale seminției maghiare.

La atâta tirănie cu greu sě va dimite om cu inimă in secolul nostru.

„*Volenti non fit injuria*“ nu se va putea învoca aici, căci asupra consciinței tiněrelor odrasle nemaghiare cu greu va putea dispune tutoratul sau cutari agenți provocători ai sfâșierilor între naționalități.

Dacă nu s'a simțit trebuința de asiluri pentrn copii și ea nici acuma nu se simte, atunci reuniunea din Cluș ni se presentează ca agent provocătoriu, care ne răpesce și puțina liniște sufletească remasă neatacată de multele neajunsuri ale noastre.

Trecem la pasul al doilea, pre care-l avem înaintea ocbilor.

Spre a aduna bani cu grămada reuniunea de maghiarisare din Cluș a întrodus „*discul*“ în biserică.

În inima noastră — a cetățenilor acestei patrii — biserica a fost sântă până acuma, sântă cu toate instituțiunile și obiceiurile sale.

Banul ce se aduna cu discul era ban sânt. Românul își da filerul din urmă ca věduva din Evanghelie, și el da cu inima deschisă, căci ce se aduna cu discul, era al bisericei. Așa a fost până acuma în toate bisericile din țeara noastră.

Acuma s'a schimbat lucrul. Se vor aduna prin bisericele din Ardeal și țeara ungurească bani cu discul, și ei vor fi întrebuințați spre a face din români unguri.

Biserica se profanează prin asemenea lucruri. Aceasta este credința noastră, și așa va crede și mărturisì tot românul din Ardeal și țeara ungurească.

Este deci angagiată biserica la lupta de rassă, pusă la cale în țerile noastre, și noi suntem puși în fatala posițiune de a nu mai putea conserva în inima și consciința noastră venerațiunea care — ca buni creștini — o aveam față cu bisericele din patrie.

Cu mâni sacrilege lucră factorii dela mașina de maghiarisare din Cluș, și ei ne jignesc și în venerațiunea noastră către bisericele din patrie.

E provocată ura de rassă, mai era lipsă de provocarea celei religionare, ca sě scim că nici în casa lui Dumneḑeu nu suntem scutiți de persecuțiuni în cele naționale.

Discul pentru reuniunea de maghiarisare purtat prin bisericele din Ardeal va avea de bună seamă urmări. Sasul va purta disc pentru „Schulverein-ul“ seu, slovacul pentru „Matița,“ serbul pentru „Omladina“ și românul pentru „Opinca“ sa.

Și aceasta sub scutul legei, căci dacă bisericilor ungurescі le e permis sě sugrume românismul, germanismul, slovachismul sau sêrbismul, cu un cuvênt naționalitatea nemaghiarilor, pentru care cuvênt sě nu fie permis bisericelor nemaghiare sě-și conserve tot pe calea discului naționalitatea credincioșilor lor? Se înțelege toate acestea spre gloria egalității proclamate și în statul nostru.

A treia afacere și poate cea mai importantă este înființarea unei reuniuni regnicolare de maghiarisare, s'au după vorba unora „reuniune de țeară, — *országos egyesület.*“

Această reuniune va întra în locul celor esistente, sau mai corect ḑis, toate se vor contopì în una reuniune cu reședința în Budapesta.

Va fi deci generală miseria, care acuma este numai parțială, împrăsciată prin părțile slovace și române.

Vor fi generale atunci discurile, generale asilurile proiectate și generală persecuțiunea îndreptată mai cu seamă contra noastră.

Reuniunea regnicolară este proaspětă încă. Contra ei 'și-a ridicat glasul sufletul reuniunei ciangăilor, domnul Arthur Odescalchi, care din esperiență spune înflăcăraților sei patrioți, că nu este lucru ușor a forma asemenea reuniuni, fără a te espune la rîsul și batjocura lumei. El este pentru conservarea reuniunilor actuale de maghiarisare ca filiale ale celei centrale din Budapesta.

Atâta spre orientarea publicului nostru.

Ce va venì vom mai vedea. Deocamdată ne mărginim la cele raportate.

Revista politică.

Reformele interne anunciate ḑilele acestea și cari vor forma materialul pentru parlamentul Ungariei în sesiunea dela toamnă începe a preocupa presa dela noi. Față cu insinuarea că oposiția încă s'a alăturat prelângă prolungirea mandatului de deputați dela 3 la 5 ani, contele Apponyi și-a ridicat cuvêntul în ḑiariul „Pesti-Napló.“ Contele Apponyi nu este contra prolungirei terminului dela 3 la 5 ani, mai mult, a fost timp, când el a pledat pentru aceasta, el însě condiționează prolungirea dela schimbarea legei electorale.

După vederile contelui Apponyi actuala lege electorală și actualul sistem parlamentar nu garantează din destul libertatea alegětorilor. Ar fi lucru pe dos deci a prolungì mandatul de deputat între asemenea condițiuni fără a avea garanții, că nu vor fi atacate constituțiunea și libertatea în stat.

La casul când guvernul nu va întroduce reforme în parlamentarismul actual, și nu va modifica actuala lege electorală, precisând mai bine competența curiei în procedura verificărilor, oposiția va fi contra prolungirei mandatului de deputat.

Dacă oposiția nu află garanții pentru libertate în parlamentul actual; dacă legea electorală și în ochii oposiției este negațiunea libertății alegětorilor, ce vom ḑice noi românii în fața noului proiect de care este vorba.

Gravaminele noastre în cea mai mare parte sunt îndreptate contra actualei legi electorale în ce privesce Transilvania. Este lucru sciut, că după noaua arondare a comitatelor și censul întrodus la noi, românilor aproape pretutindenea li s'a făcut imposibilă eserciarea drepturilor politice.

Românii mai moderați, cari în anul trecut au pășit ca partidă pe terenul politic ne-au pus în vedere modificarea legei electorale în ce privesce Transilvania și întroducerea censului statorit pentru Ungaria.

Sunt 16 luni dela anunțarea probabilităței în schimbarea legei electorale, și până astăḑi puțin s'a mai vorbit de ea. Va fi venit oare timpul ca sulevată odată și pusă în discusiune această cestiune adormită, sě ne ridicăm și noi glasul, reflectând la anomalia ce domnesce la noi, aceasta nu se poate scì. Noi credem că e timpul potrivit, ca sě ne îndreptăm privirea și asupra acestei cestiuni, fiind ea sulevată de către oposiție tocmai acuma, când e vorba de asigurarea și garantarea libertăței la alegeri.

În timpul din urmă s'a vorbit despre o intrevedere a împěraților Wilhelm, Francisc Iosif și Alecsandru III. Se credea că ea va avea loc prin luna lui August. O a doua versiune ne pusese în vedere o visită a țarului Rusiei la monarchul nostru. Ḑiariul „Kreuzzeitung“ vine și desminte această versiune, ca pre una lipsită de temeiu. În fața acestei desmințiri se susține scirea despre întêlnirea celor trei împěrați. Ca loc de întêlnire vor servì orașele Königsberg sau Bresslau.

Cestiunea Afganistanului ear a început a însufla îngrigiri serioase în oamenii iubitori de pace. Telegramele mai noue ne aduc sciri resboinice. Se anunciă adecă prin o telegramă a ḑiariului „Times“ că rusii en masse înaintează spre Zulficar, că ei 'și fac mendrele pre teritoriul persic ca și la ei acasă. Comisiunea pentru limitarea granițelor a rěmas uimită la provocarea Rusiei, care sub pretecstul păcei face rěsboi folosindu-se de bunacredință a Engliterei.

După cât se vede schimbarea în guvernul Angliei va avea totuș urmările sale, și un resboiu între Anglia și Rusia ușor poate pune în flacări peninsula balcanică.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Relaţiunile dintre Francia şi România devin tot mai încordate. „România liberă“ a eşit cu faima că guvernul Franciei, ca represalii faţă cu România, va închide scoalele francese studenţilor români.

„Această mĕsură, ḑicea numitul ḑiar, face parte din lanţul represaliilor, pe care se pare că Francia e decisă ale usa în contra României din causa restringerei comerciului francez cu România în urma aplicării tarifului autonom. Francia ne-a mai ameninţat odată cu această mĕsură, şi este cunoscut că după ultimul rĕsboiu franco-german a gonit din ţeară meseriaşii, îndustriaşii şi toate călfile germane. Ambasadorul francez din Bucuresci învĕleşte această mĕsură în frase, fără a-i da o desminţire formală. Deci inchiderea scoalelor pentru români, pusă acum pentru a doua oară la ordinea ḑilei, nu poate sĕ fie de cât un îndemn mai mult pentru noi de a emancipa şi instrucţiunea de scoalele strĕine, ridicând-o la nivelul instrucţiunii ce se dă în Francia, Germania şi celelalte ţĕri de acelaşi grad de cultură.“

Faţă cu aceasta „Agenţia Havas“ aduce următoriul comunicat:

„Ministrul plenipoteţiar al Franciei în România ne învită a declara că dă desminţirea ce mai formală noutăţei publicate de „România liberă,“ privitoare la nisce pretinse mĕsuri de escludere ce guvernul frances ar fi dispus sĕ ia faţă cu tinerii români care îşi fac studiele lor la Paris. Nici odată nu s'a vorbit în Francia de asemenea mĕsură.“

Neinţelegerile dintre România şi Francia sunt a se atribuì ministrului resident al Franciei în Bucuresci, căci eată ce cetim în ḑiarul „Telegraphul“:

Cu durere aflăm că limbagiul dlui Ordéga, la primirea conaţionalilor sĕi ce a avut loc eri în localul ambasadei, a fost din cele mai ostile şi din cele mai insultătoare la adresa României şi a românilor.

Se vede că actualul ministru al Franciei aici voesce sĕ reînoiască şi în Bucuresci scenele din Tanger. Sé nu uite, că România nu este Marocul şi mai cu seamă că asemenea scene nu se trec aici, ori cât de susţinut ar fi dsa de d. Bibescu şi de amicii sei dela Maia.

Asemenea limbagiu însĕ îl asigurăm că nu va aduce vr'un serviciu nici Franciei nici francesilor şĕḑători în Romăuia, ci din contra pagubă. Românii au un obiceiu ciudat: iubesc, când iubesc — şi urăsc, când urăsc.

Atâta pentru aḑi. Într'un numĕr viitor vom revenì şi vom arăta pănă unde a mers limbagiul acestui abil diplomat gonit din Maroc pentru prea multa sa abilitate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub poalele Surului, Iuniu 1885. Domnule Redactor! Este rĕu obiceiul din ḑilele noastre de a presupune intenţiuni reservate ori cărei fapte omenesci. Imputarea de nesinceritate, insinuarea de tendenţiositate a făcut mari progrese mai ales în ḑiaristică. Aproape pretutindenea dăm preste bănueli şi noi cesti dela sate nu ne putem esplica de unde vine această boală, care numai roade bune nu poate aduce.

Am avut firma convingere că fac serviţii causei comune naţionale, dând unele informaţiuni despre esamenele anuale din Avrig, şi eu cu consciinţa liniscită am scris, căci nu am avut şi nu puteam avea intenţiunea sĕ supĕr pe oamenii din Avrig, mai puţin pre cărturarii de acolo, cari în timpurile din urmă au făcut multe pentru scoala lor.

Mi-a fost mare mirarea când am vĕḑut că mai mulţi cărturari din Avrig s'au supĕrat pentru cele scrise de mine, şi au tăbărît asupra mea cu multă necruţare.

Eu nu le voi urma pe calea polemiei, şi aceasta din mai multe motive. Din fire nu sum sburdalnic, şi nu'mi plac certele, mai sciu şi aceea că polemiile de natură personală nu aduc nici un folos publicului cetitoriu.

Rĕspund deci foarte pre scurt. Se pune mare pond, că eu am datat corespondenţa din Maiu, pre când esamenele s'au ţinut în Iuniu.

Nimica nu este mai uşor ca o asemenea greşală de condei, şi eu tare cred că publicul cetitoriu aşa o a şi considerat.

Se ḑice că eu am redus toate cele bune în Avrig numai la un singur învĕţătoriu.

Cetind corespondenţa mea ori cine va vedea că eu am vorbit în general despre toţi învĕţătorii. Astfeliu fie-care şi-a avut resplata ostenelelor sale, şi nime n'a avut causă sĕ se supere. Nu se vor supĕra nici pe învĕţătoriul de cant despre care am făcut specială amintire. Pe mine m'a atins plăcut sporiul în cântări, de aceea am accentuat'o aceasta în corespondenţa mea.

Că din Avrig au eşit oameni mari, este fapt, aceasta însĕ stă în puţină legătură cu scoala de acolo, care numai în timpul din urmă s'a ridicat la rangul de scoală capitală.

Preste părţile curat personale ale corespondenţei cărturarilor din Avrig trec fără a reflecta la ele. Nu cred oportun timpul se întru în afacerile avrigenilor, căci aici multe ar fi de ḑis, multe ar fi de îndreptat, atât în cele ale bisericei şi scoalei cât şi cu privire la administrarea averei comunale, şi a stărei sanitare. Eu cred că cu ajutoriul lui Dḑeu toate se vor îndrepta cu timpul şi am îndreptăţite speranţe în această privinţă cu atât mai vĕrtos, cu cât sperăm a căpăta în mijlocul nostru un protopresbiter zelos, care mult va avea se direagă în cele ale avrigenilor.

Am făcut aceste reflecsiuni pentru justificarea mea şi liniscirea fraţilor din Avrig.

Constantin Prie,
paroch în Sĕcădate.

De pe la Simeria (Piski), în Iuniu 1885. Domnule Redactor! Înainte de facerea drumului ferat în părţile acestea nu era nici o amintire de numele Piski, ţinutul era locuit de români, cari numeau comunele lor romănesce Simeria, Biscarea, Tâmpa s. a. Proprietari maghiari erau rari printre ei, eară pe locul acela unde se află astăḑi acel orăşel cresceau cele mai frumoase cereale ale locuitorilor din comunele invecinate; astăḑi însĕ se vorbesce despre Simeria ca despre un cuib maghiarisător în aceasta provinţă şi nici că se mai amintesce Simeria ci Piski.

Acest orăşel s'a format prin colonisare, decând s'a pus pe acest loc staţiunea cea mare a calei ferate. Lângă aceasta staţiune s'a făcut o fabrică de maşine, şi aceasta e causa, că pe acest loc s'au colonisat atâţa locuitori de foarte deosebite naţionalităţi şi religiuni.

Staţiunea propriu ḑis este aşeḑată pe hotarul Simeriei, care este un sat mai departe dela colonie, precând casele cele mai multe ale orăşelului sunt zidite pe hotarul Biscarei, astfel întreg orăşelul este aşeḑat pe mai multe hotare, ba şi aceea este că una şi aceeaşi casă este situată pe două hotare. Astfel colonia Simeria pe care şi ungurii o numesc *Piski telep* aparţine la doi notari: din Băcia şi Cristur, care din urmă avênd cancelaria comunală în hotarul Biscarei primeşte actele oficioase pentru toţi locuitorii coloniei, dar pe acelea ce privesc pe locuitorii ce trec preste marginea hotarului seu le trimite la Băcia ca se vină şi aceia acì, sĕ şi le distribue oamenilor sĕi. Primar au numai locuitorii de pe hotarul Biscarei nu şi cei de pe hotarul Simeriei şi totuş colonia poartă numele Simeria-Piski.

În privinţa bisericească fiind de deosebite religiuni, pănă acuma s'au mai ajutat cu preotul gr. or. din Biscarea. Asta însĕ nu va dura mult, căci în 17/29 Iuniu a. c. s'a pus peatra fundamentală a edificiului bisericesc în colonie prin episcopul rom. cath. din Alba-Iulia care s'a presentat în faţa locului cu suita sa şi pentru care sa făcut multă paradă în ḑiua aceea.

Vorbele făcute despre scoala de stat din Piski au fost esagerate, ceea ce s'a putut vedea şi din corespondenţa dlui paroch Şinca. Causa că în scoala de stat din colonia Simeria sunt atâţa copii de român, sunt scoalele noastre din comunele invecinate' cari sunt neglese ear de altă parte scoala de stat din colonie care este proveḑută cu 4 învĕţători zeloşi.

Cu părere de rĕu trebue se me esprim faţă cu scoalele noastre de prin aceste comune cari se vede că nu stau sub destulă controlă, căci întruna din ḑilele trecute fiind la notarul din Băcia Dionisiu Popoviciu care voind aşi completa datele statistice cu învĕţătorii din cercul seu întrebă pe unul: ai matricula scolară? nu o am. Ai protocol de absenţii? nu. Ai clasificaţiunile? ba etc. Alţii earăşi aşa. La întrebarea mea că de care protopresbiterat se ţin aceste comune îmi respunse că de al Orăsciei*) „Slab se administrează acest tract cugetai în mine. Dar tinerului notar, care abia funcţiona de o lună de ḑile în acest cerc nu i conveniră aceste date şi ḑise: „Voi vedea pe viitor care învĕţător nu va avea conspectele necesare.“

Aceste locuri au primit în acest notar un tiner zelos şi român bun.

Aş dorì că în aceste locuri organele noastre administrative bisericesci sĕ se intereze mai mult de cultura poporului ca se nu se adeverească faima făcută de ḑiaristii din Budapesta, care pănă acuma nu este adeverită.

dal V.

Sibiiu, 2/14 Iuliu, 1885. Onorată Redacţiune! În Nrul 69 al foaiei noastre bisericesci „Telegraful Roman,“ a eşit între varietăţi o notiţă despre succesul esamenelor de vară ţinute în Orĕştie la 23 şi 24 Iunie st. v. a. c.

Nice pe departe nu mi-ar fi trecut prin cuget a reflecta la acea notiţă, de cumva aşi fi fost convins, că se face cu acea bunăvoinţă şi cu acel simţ de dreptate, ce trebue se caracteriseze pe fie care om care voesce a-şi da verdictul despre un lucru oare-care, în casul present a arăta lumei române sporiul făcut de elevii unei scoale normale capitale în decursul unui an. Zace în interesul adevĕrului, ca un atare individ ce face rapoarte despre scoale sĕ fie desbrăcat de ori ce interese personali, căci altmintrenea mai marii nostri vor fi deapururea rĕu informaţi încât scoala, respective învĕţătoriul a corespuns grelei sale misiuni.

Ferească Dumneḑeu de a presupune măcar, că cine scie ce resultate strălucite am fi obţinut la esamene, doresc însĕ a arăta dlui corespondinte, că informaţiunile d-sale nu sunt întocmai esacte, aceasta şi din acel punct de vedere, că între publicul ascultător ce-a a luat parte la esamene, oameni inteligenţi n'a fost decât numai Dr. Tincu şi Ioan Mihaiu pe cari i-a mulţămit pre deplin. Presupunerea mea este basată pe rĕspunsurile elevilor şi pe împregiurarea, că de sigur ar fi esit în publicitate cu nesce observaţiuni critice ceea ce nici unul nici altul n'a făcut.

Cu greu îmi vine a crede că, Dr. Tincu sau Mihaiu se vor fi plâns corespondentelui despre mediocrul succes al esamenelor şi pe lângă aceea sĕ-l încredinţeze pre d-sa a-şi da verdictul pe cale ḑiaristică despre reuşita esamenelor.

Presupun că dnii de mai sus ar fi împuternicit pe corespondentul a face aceea notiţe, de unde însĕ şi-a luat informaţiuni despre decurgerea esamenelui menţinut la 24 Iuliu st. v. a. c. căci afară de dl Mihaiu care a părăsit sala după 5 minute, n'am avut ascultători de cât pe nescai ţerani.

De dl inspector districtual nici nu mai fac amintire, căci d-sa, afară de rugăciuni pe cari le ascultă cu un deosebit interes, numai scia ce sĕ petresce în jurul sĕu, de oare ce numai, din când în când mai trăsărea câte odată conturbat de rĕspunsurile prea tari ale elevilor, după aceea însĕ earăşi continua de unde a lăsat.

Ferice de scoala şi biserica, care are astfel de oameni activi! De alt cum asupra activităţii desvoltate de sfinţia sa în tractul seu voiu mai revenì cu altă ocasiune*).

Din cele premergĕtore, tare cred că notiţa din „Telegraful Roman“ s'a făcut cu cea mai bună intenţiune, însĕ la informaţiuni poate rĕu voitoare, ceea ce întru nimica nu promovează causa scolară.

Mai puţin va folosì ea special orăştienilor, cari sunt vestiţi de oameni, cari nu-şi simt inima la loc, când domnesce înţelegerea între ei şi învĕţători.

Dlui corespondent îi recomând sĕ fie mai cu precauţiune la primirea de informaţiuni, pre cari apoi d-sa le dă *optima fide* publicităţii ca lucruri adevĕrate.

Aceasta în interesul adevĕrului şi al scoalei noastre din Orĕştie.

G. Candrea.

Avis.

Domnii membrii români ai representanţei comitatului Sibiiu, sunt poftiţi, ca pentru consultare asupra obiectelor ce se vor pertracta în adunarea generală convocată pe 20. a curentei, sĕ binevoiească a se înfăţişa la conferinţa clubului, ce se va întrunì **Dumineca la 19 a curentei, 5 oare d. m.** în sala din grădina **„Flora.“**

Sibiiu 15 Iuliu 1885.

P. Cosma,
preşedintele clubului.

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului VIII. al asociaţiunei transilvane pentru cultura şi literatura poporului român se va ţine estîmp în comuna Tiuş **la 1 August st. n.** adecă în ḑiua s. profet Ilie.

Aducându-se aceasta la cunoscinţa on. public avem onoare a învita la participare numĕroasă.

Din şedinţa comitetului.

Alba-Iulia, în 12 Iuliu 1885.

Ioan Piposiu,
director.

R. Patiţa,
actuariu.

---

*) Domnul protopresbiter al Orĕştiei este om bătrân şi de aici păruta DSale neinteresare faţă cu scoala. Noi avem firma speranţă că P. Protopresbiter se va retrage întocmai protopresbiterilor emeritaţi S. Pop Moldovan şi Petru Popescu, făcĕnd astfel posibilă o regulată şi energică administraţiune în aceste locuri espuse. Redacţiunea.

*) Observarea făcută la corespondenţa dela Simeria e a se aplica şi aici. Red.

Varietăţi.

* Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români din Braşov anunţă că sunt locuri aflate pentru copii, cari se vor aplica la meseriile: de cismar, păpucar, covrigar, măsar, lăcătar şi cojocar. Părinţii cari vor voì aşi aplica fiilor acì sĕ se adreseze la subscrisul. Copii trebuesc sĕ fie în vêrsta de 12 ani şi se scie cetì şi scrie. Condiţiele sunt 4 ani ca ucenici, în care timp sĕ-i provada cu vestmintele necesarii.

Braşov 3/15 Iuliu 1885.

B. Baiulescu,
preşedinte.

* (Ordinea de ḑi) la adunarea generală ordinară a representanţiei comitatului Sibiiu, ce se va ţinea *în 20 Iuliu 1885* la 9 oare înainte de ameaḑi în Sibiiu în sala cea mare dela hotelul „Împeratul Roman."

1 Publicarea legilor ţĕrei.

2. Ordinaţiunea înaltului ministeriu de interne pentru compunerea unui statut spre stirpirea hemeiului selbatic. Nr. 2414 din 1885.

3. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu cu privire la conclusul despre acoperirea pensiunilor restante ale lui Wilhelm Löw şi Dumitru Macelariu. Nr. 3934/1885.

4. Ordinaţiuuea aceluiaşi ministeriu cu privire la conclusul congregaţiunei comitatense relativ la „reuniunea maghiară de cultură" din Cluş. Nr. 5014/1885.

5. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu în causa statutului despre pensionarea amploiaţilor comitatensi. Nr. 6894/1885.

6. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu, prin care se aprobează statutul de pescuit. Nr. 6967/1885.

7. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu în causa rugărei de pensionare a vĕduvei Helena Kindea. Nr. 7175/1885.

8. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu cu privire la vênḑarea grădinei a scaunului Mercurea. Nr. 1859/1885.

9. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu cu privire la solvirea rrestanţiilor de pensiune a fiscalului pens. Ludwig Bertleff. Nr. 8125/1885

10. Ordinaţiunea înaltului ministeriu de interne relativ la statutul de clădire al comunei Cisnădia. Nr. 8571/1885.

11. Ordinaţiunea înaltului ministeriu de comunicaţiune cu privire la noul statut despre clădirea drumurilor. Nr. 5984 din 1885.

12. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu, prin care s'a aprobat noua reţieauă a drumurilor comitatense. Nr. 7033/1885.

13. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu cu privire la înfiinţarea unei staţiuni telegrafice în Nocrich. Nr. 6227/1885.

14. Ordinaţiunea aceluiaşi ministeriu în causa abscrierei lucrului de concurinţa publică a lui Simion Löwi şi cons. Nr. 7851 din 1885.

15. Ordinaţiunea înaltului ministeriu de comerciu cu privire la lucrările pregătitoare relativ la înoirea tractatului de comerciu între Austro-Ungaria şi România. Nr. 4786/1885.

16. Raportul vice-comitelui despre starea administraţiunei în anul 1884.

17. Raportul scaunului orfanal comitatens despre cursul afacerilor în anul 1884.

18. Proiect de statut despre pensionarea notarilor cercuali şi comunali. Nr. 12190 din 1885.

19. Nota inspectorelui de industrie, Ludwig Binder, pentru ajutorarea scoalei de ţesut din loc. Nr. 1441/1885.

20. Propunerea vice-comitelui despre întrebuinţarea plusului incurs dela institutul de amanet. Nr. 7737/1885

21. Propunerea vice-comitelui despre modificarea, respective întregirea statutului de câmp. Nr 5436/1885.

22. Rogarea lui Ferdinand Rudolf pentru relacsare de arêndă. Nr. 3708/1885.

23. Nota oraşului Komarom pentru partinirea petiţiunei în causa restrângerei dreptului de desager (hausier). Nr. 3023/1885.

24. Rogarea lui Ilariu Muciu pentru solvirea pretensiunei restante din spesele pentru clădirea drumurilor. Nr. 22, 6758 şi 8209 din 1885.

25. Rogarea lui Francisc de Huttern de desdaunare pentru espropiarea unei parţele de pămênt la clădirea drumului. Nr. 3064/1885.

26. Nota comitatului Maros-Torda pentru partinirea unei petiţiuni în causa regulărei dreptului de cârcîmărit. Nr. 3341 din 1885.

27. Rogarea comunei Ilimbav pentru cedarea lucrului de concurinţă publică. Nr. 3391 din 1885.

28. Nota comitatului Braşov pentru părtinirea unei petiţiuni cu privire la industria din patrie. Nr. 4230/1885.

29. Nota comitatului Sáros pentru părtinirea unei petiţiuni cu privire la dotarea notarilor cercuali şi comunali din cassa statului. Nr. 4864/1885.

30. Nota reuniunei de agricultură din Cluş pentru partinirea unei petiţiuni cu privire la dreptul de cârcîmărit. Nr. 4957/1885.

31. Nota comitatului Zolyom cu privire la reformarea administraţiunei. Nr. 4932/1885.

32. Abḑicerea veterinariului din Mercurea Teodor Weinhold şi alegerea unui nou veterinariu. Nr. 4896/1885.

33. Propunerea vice-comitelui pentru stergerea unor restanţii de aruncul de dare a fondului pretoriului Nr. 5866/1885.

34. Rogarea preotului gr. cath. din Glîmboaca, Teodor Moise, pentru împărtăşirea cu lemne din pădurea comunală şi conclusul comunei despre acesta. Nr. 5288/1885.

35. Plânsoarea lui Ioan Ivan din Tălmăcel pentru desdaunare cu 72 fl. şi relacsaţiune de arêndă. Nr. 5321/1885.

36. Rogarea locuitorilor din Vestem, nenorociţi prin foc, pentru iertarea sumei de rĕscumpĕrare dela concurinţa publică cu 51 fl. 70 cr. Nr. 5062/1885.

37. Nota comitatului Gömör pentru părtinirea unei petiţiuni cu privire la pensionarea amploiaţilor comitatensi. Nr. 5707/1885.

38. Propunerea vice-comitelui pentru înaintarea unei petiţiuni la înaltul ministeriu de comunicaţiune în causa transmutărei drumului de stat de pre dealul Bradului. Nr. 2442/1885.

39. Propunerea vice comitelui pentru înaintarea unei petiţiuni la înaltul ministeriu de comunicaţiune în causa transmutărei drumului de stat de pe hula Sĕcelului pe linia Sĕcel—Orlat—Cristian. Nr. 6992/1885.

40. Petiţiunea magistratului din Sas-Sebeş pentru abscrierea tacselor de rĕscumpărare dela concurinţa publică. Nr. 6622 şi 7806/1885.

41. Nota comitatului Györvár pentru participare la ridicarea unei statue lui Kisfaludy. Nr. 6513/1885.

42. Rogarea comunei Poplaca pentru cedarea tacselor de rĕscumpĕrare dela concurinţa publică restante din anul 1883 şi 1884. Nr. 6108/1885.

43. Rogarea dlui Czekelius din Sibiiu pentru publicarea diplomei de medic. Nr. 6960/1885.

44. Nota comitatului Zolyom pentru partinirea unei representaţiuni înaintate dietei din causa reformărei administraţiunei. Nr. 6990/1u85.

45. Nota comitatului Veszprém pentru partinirea unei petiţiuni în causa colonisărei ţiganilor nomaḑi. Nr. 7442/1885.

46. Nota comitatului Poşon în aceeaşi causă. Nr. 7445/1885.

47. Cererea pentru pensionare a lui Frideric Kootz din Sas-Sebeş. Nr. 7447/1885.

48. Raportul vice-comitelui despre transportarea archivelor scaunali din Nocrich şi Mercurea la Sibiiu şi încuviinţarea speselor. Nr. 7626/1885.

49. Rogarea lui Andreas Setz din Hosmanu pentru abscrierea restanţiilor din lucrul de concurinţă publică. Nr. 7592/1885.

50. Rogarea lui Thomas Mehburger din Alţina pentru abscrierea concurinţei publice. Nr. 7594/1885.

51. Propunerea vice-comitelui pentru transferarea adjuncţilor pretoriali dintr'un cerc într'altul. Nr. 7738/1885.

52. Rogarea vĕduvei lui Michael Preiss din Sebeş pentru pensionare. Nr. 7508 din 1835.

53. Rogarea advocatului de aici, Samuel Borger, pentru încuviinţarea unei remuneraţiuni. Nr. 7924/1885.

54. Propunerea vice-comitelui pentru abscrierea unor pretensiuni neincasabile din fondul de cură al bolnavilor. Nr. 525 din 1885.

55. Conclusul comunei Tilişca în causa remuneraţiunei jutarului de pădure Iuon Banciu şi recurs contra acestui conclus. Nr. 3194/1885.

56. Conclusul comunei Vurpĕr cu privire la paza de noapte şi recurs în contra acestui conclus. Nr. 6041/1885.

57. Conclusul comunei Porceşti pentru sistemisarea unui post de perceptor de dare. Nr. 3645/1885.

58. Conclusul comunei Sasciori pentru contragerea unui împrumut de 5000 fl. Nr. 4600/1885.

59. Conclusul comunei Fofeldea relativ la folosinţa unor realităţi în favorul scoalei Nr. 3806/1885.

60. Conclusul comunei Recea relativ la edificarea unei case comunale. Nr. 7971 şi 8191/1885.

61. Conclusul comunei Gurariului relativ la statutul de lemnărit. Nr. 3894/1885.

62. Conclusul representanţiei opidane din Sebeş în causa regulamentului pentru adunările proprietarilor de pămênt. Nr. 3902/1885.

63. Conclusul comunci Vurpĕr relativ la dreptul de lemnărit şi recursul lui Ilie Dumitru şi consorţi în contra acestui conclus. Nr. 2335 şi 6733/1885.

64. Conclusul representanţei opidane din Sibiiu relativ la organisarea serviţiului poliţian şi a pazei de noapte. Nr. 8070 din 1885.

65. Conclusul comunităţei Sibiiu pentru urcarea dărei pentru câni. Nr. 5211 din 1885.

66. Conclusul comunei Orlat pentru împărtăşirea preotului rom. cath. cu lemne. Nr. 5289/1885.

67. Conclusul comunei Alţina relativ la statutul despre dreptul de paşunat şi recurs în contra acelui conclus. Nr. 4225 din 1885.

68. Conclusul comunelor Sibiiu şi Secel pentru vênḑarea şi cumpĕrarea unor realităţi din Secel. Nr. 4113/1885.

69. Conclusul comunelor Cacova şi Sibiel relativ la împăciuirea făcută în un proces de pădure. Nr. 4757/1885.

70. Conclusul comunei Caşolţ relativ la statutul de lemnărit şi recursul lui Ioan Wenrich în contra aceluia. Nr. 5415 din 1885.

71. Conclusul comunei Săcădate relativ la vênḑarea de lemne şi contragerea unui împrumut. Nr. 5664 şi 7828/1885.

72. Conclusul comunei Roşia relativ la limitarea vitelor şi recursul lui Ioan Coman et consorţi în contra acestui conclus. Nr. 2460 şi 2997/1885.

73. Conclusul comunei Laz pentru contragerea unui împrumut de 3200 fl. Nr. 6036 din 1885.

74. Statutul de păşunat al comunei Gusteriţa şi recurs contra acestui statut. Nr. 6475 şi 5307/1885.

75. Conclusul comunei Mohu despre ajutorarea locuitorilor din Alţina daunaţi prin foc. Nr. 6987/1885.

76. Conclusul comunei Cichindeal pentru adrepartarea unui arunc comunal spre acoperirea salariului notarial restant. Nr. 7239/1885.

77. Statutul pentru limitarea paşunatului de vite al comunei Mercurea şi recurs în contra acestuia. Nr. 7340/1885.

78. Conclusul comunei Gurariului relativ la vênḑarea unei parcelle de pămênt lui Androne Câmpean. Nr. 7882/1885.

79. Conclusul comunei Gurariului relativ la cumpĕrarea unei parcele de pămênt pentru cimiteriu. Nr. 7883/1885.

80. Conclusul comunei Topârcia relativ la esarêndarea dreptului de păşunat şi recursul lui Vasilie Tipuriţa şi consorţi contra acelui conclus. Nr. 7686/1885.

81. Budgetul comunei Gurariului şi recurse contra aceluia. Nr. 3887/1885.

82. Budgetele (rectificate) ale comunelor Caşolţ, Daia, Nou, Porceşti pro 1885. Nr. 3965, 3964, 3963 şi 3942/1885.

83. Raţiociniul despre cassa comitatensă pro 1884. Nr. 2985/1885.

84. Raţiociniul despre fondul edificărei pretoriului pro 1884. Nr. 3409/1885.

85. Raţiociniul despre cassa scaunului Sibiiu pro 1884. Nr. 4269/1885.

86. Raţiociniul despre fondul de spital al scaunului Nocrich pro 1884. Nr. 4271 din 1885.

87. Raţiociniul despre fondul de pensiune al scaunului Mercurei pro 1884. Nr. 4584 din 1885.

88. Raţiociniul despre fondul de pensiune al scaunului Sebeşul săsesc pro 1884. Nr. 5138/1885.

89. Raţiociniul despre fondul de pensiune al notarilor pro 1884. Nr. 4270/1885.

90. Raţiociniul despre fondul spitalului al scaunului Mercurei pro 1884. Nr. 5788 din 1885.

91. Raţiociniul despre fondul scaunului Sebeşul săsesc pro 1884. Nr. 5717/1885.

92. Bilanţul despre cassa orfanilor a cetăţei Sibiiu pro 1884. Nr. 6374 şi 7396/1885.

93. Bilanţul despre cassa orfanilor a opidului Sebeş pro 1884. Nr. 7781/1885.

94. Bilanţul despre cassa orfanilor a comitatului Sibiiu pro 1884. Nr. 7035°1885.

95. Raţiociniul despre fondul scaunului Mercurea pro 1884. Nr. 7488 şi 4361/1885.

96. Raţiociniul despre fondul scaunului Nocrich pro 1884. Nr. 7778/1885

97. Raţiociniul despre fondul de pensiune al scaunului Nocrich pro 1884. Nr. 7779 din 1885.

98. Raţiociniul despre fondul sĕracilor al scaunului Sibiiu pro 1882 şi 1883. Nr. 4607/1885.

99. Raţiociniul despre fondul invaliḑilor al scaunului Sibiiu pro 1882 şi 1883. Nr. 4605/1885.

100. Raţiociniul despre fondul invaliḑilor al scaunului Mercurea pro 1884. Nr. 4606 din 1885.

101. Raţiociniul oraşului Sibiiu despre fondul de milă pro 1882 şi 1883. Nr. 7776 din 1885.

102. Raţiociniul despre fondul spitalului civil pro 1883. Nr. 5583/1885.

103. Raţiociniul despre fondul sĕracilor al cetăţei Sibiiu pro 1883. Nr. 7775 din 1885.

104. Raţiociniul despre fondul de pensiune al vĕduvelor şi orfanilor de amploiaţi din Sebeş pro 1879, 1880 şi 1881. Nr. 5607 din 1885.

105. Raţiociniul despre fondul sĕracilor din Mercurea pro 1882 şi 1883. Nr. 5063 din 1885.

106. Raţiociniul despre fondul seracilor al comunelor Nocrich şi Sĕlişte pro 1883. Nr. 5718 şi 7495/1885.

107. Raţiociniile despre fondul seracilor a comunelor Gusteriţa, Capilna, Laz, Şugag, Gurariului, Cacoviţa, Sasciori, Sebişel, Rod, Aciliu şi Secel pro 1884. Nr. 4460, 4465, 4466, 5061, 5716, 5789, 7379, 8405/1885.

108. Raţiociniile despre fondul sĕracilor a comunei Cisnădioara pro 1883, a comunei Tălmaciu pro 1883 şi 1884, a comunei Şura mică pro 1883 şi 1884. Nr. 7780 din 1885.

109. Raţiociniile alodiale ale comunelor Şura mare şi Sasauşiu pro 1882. Nr. 7181 din 1885.

110. Raţiociniile alodiale ale comunelor Gusteriţa, Roşia, Şura mare, Sebeşul de jos, Talmaciu, Tălmăcel, Sadu, Rusciori, Cisnădioara, Hamba, Apoldul de sus, Şinna, Marpod, Săcădate, Secel, Galiş, Vurpod, Gârbova, Săsăuş, Apoldul de jos, Cornăţel, Nucet, Curpen, Şura mică, Ruşi, Turnişor Daia, Bradu, Nocrich pro 1883. Nr. 7181/1885.

(Dela Adria.) Fiume. Te rog se me scuzi pentru întârḑiarea cu rĕspunsul la scrisoarea Dtale, căci eu am aşteptat se vĕd resultatul apparatului. Pilulele apotecariului R. Brandt le-am folosit cu bun succes contra neregulatei deşertări a stomachului, şi cred că după neintreruptă folosire me voi vindeca cu desevêrşire. Primesce mulţămirile mele. H. Bourquin, profesor c. r. Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebue bine observat ca fie-care şatulă se aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roşie şi iniţialele R. Brandt.

CONCURS.

Se escrie pentru îndeplinirea postului de învĕţătoare la scoala confesională gr. or. de fetiţe din Agriş, inspectoratul Siriei — Világos — cottul Aradului cu termin de alegere pe 15/27 August 1885.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani 350 fl. v. a.
2. Pentru cuartir şi pănă când comuna va fi în stare a-l da în natură — 50 fl. v. a.
3. Cinci orgii de lemne în natură sau preţul lor á) 8 fl. adecă: 40 fl.
4. Pentru conferinţe 10 fl. De curatorat şi scripturistică se îngrigesce comuna.

Petentele care pot fi şi absolute a preparandiei de stat — au se producă: 1. Atestat că sunt române gr. or. 2. Atestat de conduită. 3. Testimoniu de cualificaţiune învĕţătorească pentru staţiuni de frunte. 4. Testimoniu de limba maghiară.

Interesatele au a se presenta în comună nainte de alegere.

Dacă nu se vor presenta petente cu cualificaţiunea acì stipulată, vor fi admişi în candidare şi bărbaţi şi absolvenţi ai preparandiei de stat — din cari cei cu clase vor fi preferiţi.

Petiţiunile astfel adjustate şi adresate comit. parochial din Agriş sunt a se subşterne subscrisului inspector per Gyorok în Ménes pănă în 11/23 August 1885, cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Agriş, 16/28 Iuniu 1885.

Comitetul parochial,

Cu scirea mea: *Georgiu Popoviciu,* protop. şi inspect. [1044] 2—3

Nr. 159. [1047] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Geoagiu I, se escrie concurs cu termin pănă la ultima Iuliu a. c.

1. Hondol, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir gratuit şi 10 fl. relut de lemne.
2. Vălişoara, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
3. Selliscioara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Hărău, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
5. Fornadia, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit 1040☐ ° II loc pentru grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
6. Dealu-mare, cu salariu anual de 150 fi. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
7. Voia, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
8. Porcurea, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
9. Boiu, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
10. Suligete, cu salariu anual de 150 fl. v. cuartir gratuit cu grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
11. Füzes Barbură, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
12. Măgura, cu salariu anual de 150 fl. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Hondol, 18 Iuniu 1885.

Oficiul ppteral gr. or. al trac. GeoagiuI.

Vasile Pipoş,
protopr.

Concurs de licitaţiune.

Continuarea şi finirea edificărei nouzidindei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresbiteratul Trei-Scaunelor, se va da prin licitaţiune minuendă minusoferintelui pre lângă o garanţă de 300 fl. v. a.

Licitaţiunea se va ţinea **Dumінecă în 14/26 Iuliu 1885 la oarĕle 3 după am. în scoala comunală din loc** prin oferte în scris şi verbal.

Terminul ofertelor în scris, — adresate oficiului parochial gr. or. din Arpatac, p. u. Botfalva, — se ficsează pre aceaşi ḑi pănă la oarĕle 2 p. m.

Suma edificărei, — calculată şi statorită de inginer, — face 3586 fl. 87 cr. v. a.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de clădire se pot vedea şi studia ori şi când la oficiul parochial din Arpatac.

Arpatac la 27 Iuniu, 1885 st. v.

[1041] 2—3 **Dionisiu Nistor,**
paroch şi preşed. comit. parochial.

FRANZ NEUZIL

Compactor

Schimbare de locuinţă.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoscinţa onoratului public român, că mi-am transpus

stabilimentul de compactorie

din strada urezii Nr. 9, în **strada Franciscanilor Nr. 11.** Prin localităţi mai corespunḑĕtoare şi provĕḑut cu maşinele cele mai noauă me aflu în plăcuta posiţiune a efectuì ori-ce lucrări din ramul acesta elegant şi solid.

Sperând că şi în viitoriu me voi bucura de binevoitoriul sprigin al On. public, me recomand cu onoare

[1040] 2

Franz Neuzil,
compactor în Sibiiu.

Compactor

Strada Franciscanilor Nr. 11. SIBIIU, strada Franciscanilor Nr. 11.

Turnătoriă

de clopote şi de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi întoarse cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categoriă, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [1033] 2

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireş	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2 44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	--	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	←	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireş	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10:37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuş	—	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timişoara	8.42	3.40	**10.06**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copşa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oşorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oşorheiu — Cucerdea				
Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriş — Turda				
Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriş				
Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 73. Sibiiu, Marţi 9/21 Iuliu 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Juriul din Sibiiu.

Sub acest titlu ḑiarul „Neue freie Presse“ în numĕrul de Sâmbăta trecută la locul al doilea aduce un articol destul de important.

Noi românii ne avem reservele noastre faţă cu multe aserţiuni din acest articol. Suntem adecă presentaţi în numitul ḑiariu ca agitatori, faţă cu cari din motive politice statul era îndreptăţit la mĕsuri escepţionale. Nu vom perde din vedere nici aceea, că fraţii saşi din Sibiiu sunt presentaţi ca jertfă a politicei românesci, urmărite cu multă tenacitate.

Abstragem — după cum am ḑis — dela facerea reflecsiunilor noastre şi publicăm articolul în toată estensiunea lui.

Cetitorii nostrii de bună seamă îşi vor face reservele, şi totuşi rĕmâne purul adevĕr, cassarea juriului pentru motive reclamate de şovinismul pressei ungurescì.

Eată articolul:

De ani de ḑile nu şi-a auḑit ministrul de justiţie al Ungariei Dr. Pauler, atâtea cuvinte de laudă şi recunoscinţă, ca acuma de o sĕptĕmână încoace. La 8 Iuliu primì foaia oficială ungurească ordinaţiunea ministrului de justiţie, prin care s'au cassat juriul din Sibiiu şi agendele tribunalului de pressă din Sibiiu s'au transpus la judecătoria din Cluş, şi dela publicarea acestei disposiţiuni domnul Dr. Pauler a apucat pe cea mai bună cale, de a-şi improspĕta din nou mult ruinata sa popularitate. Ḑiarele tămăiează pre ministrul de justiţie şi laudă ordinaţiunea ca pre o faptă naţională. În realitate ea câştigă mai mare împortanţă prin tendenţa ce i-o atribuesc înflăcăraţii comentatori. Din aceste comentare vedem, că cei din Pesta au fost de tot nemulţămiţi cu verdictele juriului de pressă din Sibiiu, şi că juraţilor sasi din Sibiiu li s'a luat în nume de rĕu, că ei n'au judecat pe redactorii români, contra cărora procuratura de stat a intentat proces pentru agitaţiune contra statului unguresc şi a naţionalităţii ungare, ci din contră i-au eliberat. „Pe viitoriu sasul sĕ nu mai dea nici un verdict asupra ţĕrei ungurescì, şi daco-românii intemeitori de patrie sĕ nu mai aibă raḑim în alianţă cu sasii, din contră sĕ fie ei siguri că pe viitoriu ei pentru revoluţiunea lor pe hârtie se vor pune la umbră pe basa unei judecăţi legale.“ În aceste a reasumat „Pesti Napló“ scopul şi împortanţa ordinaţiunei şi organul special al regimului unguresc a aflat cu cale a reproduce aceste dechiaraţiuni, ca dovadă a puternicei aprobări, de care se bucură ele la guvern.

Fie cine va recunoasce că, nici cel mai neîmpăcat vrăşmaş al guvernului unguresc nu va putea caracterisa mai potrivit această disposiţiune, ca şi cum se face aici Neinfrânata isbucnire din când în când a şovinismului şi frica de crescerea Românismului în Transilvania au dat cu prisos motive politice pentru ordinaţiune şi intercalarea ei în presa ungurească. Trăiesc oamenii în mania, că mişcarea naţională dintre români se va putea oprì, sau doară suprima chiar, dacă se va putea aplica faţă cu ea represiunea legei penale, pentru aceasta se detrage juriului de pănă acuma judicatura în cele ale presei, pentru aceasta se casează juriul din Sibiiu; sasii din Ardeal se eschid direct dela oficiul de juraţi, şi juraţii din Cluş făţiş sunt provocaţi sĕ condamne pre jurnalistii şi publicistii români, cari vor fi traşi la forul lor. Se dovedesce din nou acì fatala împregiurare, cât de slabă este memoria popoarĕlor pentru propriele lor păsuri, şi cât de puţin sunt ele dispuse a pune la inimă în doctrinele istoriei.

Numai cu vre-o 20 de ani mai nainte în Ungaria tribunalele militare erau judecătorii de pressă, şi nu trecea o sĕptămână fără jurnalişti condamnaţi şi încuiaţi. Putut-a oprì această persecuţiune evenimentele, pututu-a împedeca ea restituirea constituţiunei ungurescì? Din contră, nu acesti martiri ai provisoriului au fost cei mai aprigi contrari ai acestui sistem? În simţemintele naţiunilor nu se face deosebire, dacă lupta este legală pentru o constituţiune, sau dacă scopul nisuinţelor lor este utopie. Dacă poporul românesc urmăresce scopuri vrăşmaşe ideei de stat ungurescì, ele nu se vor abate prin verdictele de condamnare ale juraţilor unguri din Cluş, din contră modul prin care asemenea verdicte se fac posibile, va produce noue amărăciuni.

Ordinaţiunea ministrului de justiţie Dr. Pauler mai dovedesce şi aceea că în Ungaria nu întru toate se mĕsură cu asemenea mĕsură. Sĕ concedem că guvernul unguresc are motiv sĕ se plângă asupra juraţilor din Sibiiu, sĕ concedem că unele verdicturi n'au chiar corespuns aşteptărilor îndreptăţite ale procurorului de stat. S'au întêmplat însĕ asemenea lucruri numai în Sibiiu? Nu au fost achitaţi şi agitatori panslavisti de către juriul din Poşon? N'au achitat curtea cu juraţi din Budapesta în casuri nenumĕrate pre acusaţi, cari au făcut cea mai estremă propagandă socialistă? N'au fost oare cu anii verdictele juraţilor din Pesta în cestiuni de injurie egale cu negarea justiţiei? Câtă vreme a trecut, de când domnul Tisza a declarat publice în parlament, că om onorabil nu-şi mai poate căuta dreptul la juraţi? Nu juraţii din capitală au pronunciat verdictul de nevinovat, când Iuliu Verhovay în un articol despre toastul din Cassovia al împĕratului asupra ţarului au tăbărît cu o ceată de insulte asupra regelui încoronat al Ungariei? I-a plăcut oare cuiva atunci se pretindă sau sĕ ordine chiar din acest cas strămutarea juriului din Pesta la Torocz-Szent Márton sau la Neoplanta? Câţi-va prea zeloşi supuşi au început atunci a vorbì despre restrângerea competenţei juriului, în cele din urmă a învins înţelepciunea şi juriul a rĕmas neatacat ca judecătorie de pressă. În Sibiiu însĕ pentru sberarea de condamnare în unele verdicte a câtorva deputaţi din stânga estremă s'a cassat juriul, nu se deleagă bunaoară altă judecătorie pentru anumite casuri, ci juriul săsesc se substitue prin unul unguresc. Cine poate afirma, că aici s'a mĕsurat cu aceeaşi mĕsură. Domnului Dr. Pauler îi place sĕ-şi împodobească cuvêntările cu citate clasice; nu-şi aduce el oare aminte de vechia *„regula iuris“* a lui Paulus: *„In omnibus quidem, maxime tamen in jure, aequitas spectanda est.?“*

Instituţiunea juriului în Ungaria a prins rădăcini, şi cu una cu două ea nu se poate cassa: constituţiunea aceasta însĕ e isolată în viaţa de drept a Ungariei, şi poporaţiunea tocmai pentru aceasta stă rece înaintea ei. E vechiă doctrina esperiată şi de noi în Austria după care juratul numai aşa se poate adâncì în chiemarea sa, numai atunci poate cunoasce caracterul judecătoresc al vocaţiunei sale, dacă el va avea sĕ judece în diferite casuri de drept. Cât timp va esista el numai pentru delicte de pressă, activitatea sa şi-o va considera ca una politică. Plângerile ridicate de ani contra juriului din Pesta şi în cele din urmă contra celui din Sibiiu nu-şi au isvorul în rĕinţa celui chemat de a fi jurat, ci în fiinţa juriului special. Ce sunt însĕ aceste gravamine ridicate contra juriului de pressă, fie ele ori cât de întemeiate, ce sunt ele în faţa gravaminelor ridicate contra învĕţatelor judecătorii ordinare ungurescì? Ce icoană ne-a presentat mai de curênd procesul lui Kőteles?

FOIŢA.

Premiele la Asilul Elena-Doamna.

Frumoasă şi îmbucurătoare sĕrbătoare! — De sigur, când cine-va, amărît şi descuragiat într'alte părţi şi de alte privelişti, ar fi pe clin de a despera de mersul regulat al unei instituţiuni române, şi în specie a unei instituţiuni de învĕţământ, instituţiunea care i-ar arĕta cu puternice probe că n'are drept a se lăsa pe clinul desnădejdei, ar fi Asilul *Elena-Doamna*, — scoala internat de care vorbiam şi mai alaltăieri cetitorilor „Românului.“

Căci într'adevĕr, cu cât visitatorul cunoasce mai de aproape diferitele părţi şi elemente cari împreună alcătuesc totul Asilului, cu atât mai mult resimte trebuinţa de a le împărtăşì şi altora. E! de unde scim!? Poate că vorbind mereu de bunătăţile Asilului, un fel de bine-cuvêntată dar... vai! rarisimă contagiune, poate că una din acele molime de a face bine ar apuca pe cei cari, puşi în aceiaşi posiţiune, ar putea dacă ar voì sĕ facă tot astfel.

Alaltăieri era la Asilul Elena-Doamna distribuţiunea premielor — sĕrbătoare scolară aşteptată de copile cu acea impacienţă, care face ca lucrul aşteptat sĕ ia înaintea ochilor imaginaţiunei proporţiuni magice, mari ca din poveste.

Încă de dimineaţă, cei cari, mai nainte de oara ḑece când s'a început sĕrbătoarea, veniseră la Asil şi asteptând rătăceau prin parcul Asilului, după colinele căruia Bucurescii apar în toată împestriţata lor întindere, aceia, ḑic observa cu înlesnire că domnia de asupra întregului Asil un aer de bucurie, de veselă animaţiune, de sprinteniă şi mai tare ca de obicei. Ve asigur că bucătarii chiar şi rîndaşii Asilului era mai veseli decât cum ar fi sĕ fiă în celelalte ḑile. Pentru ce? Pentru că acel curent de intimă mulţămire îi pătrunsese şi pe ei; şi pentru ei era sĕrbătoare.

Ba încă, — şi aceasta nu e observaţiunea noastră, şi o mărturisim cu ciudă şi necaz — ba încă nu numai acesti modeşti servitori privia cu mândriă pe visitatori, ci pănă şi steagurile cari fâlfâia falnic la porţile Asilului, pănă şi frunḑele de stejar cari şerpuia artistic pe coloanele sălei de onoare era mai... cum aş ḑice?... mai vioaie, mai elocinte în posiţiunea şi în situaţiunea lor.

— Veḑi dta, dle, ne ḑicea cu multă convingere o respectabilă doamnă care asistase la împărţirea premielor în sala universităţei, veḑi dta, ce deosebire! Pănă şi steagurile de acì şi de acolo se arată altfel. Oh! ce triste erau cele atârnate în vestibulul şi pe scările Palatului universităţii! Mototolite, noroite, sdrenţuite — şi anume, bunăoară cel din dreapta suind scara — aceste chindisite drapele erau imaginea fidelă a marasmului actual în care zace instrucţiunea română. În urma incidentelor — cari era cât pe acì sĕ devină accidente — în urma incidentelor de promoţiune de cari resună şi aḑi cancelăriele liceelor şi scările ministerului, şi cari a ridicat la premiu pe cei cărora nici prin gând nu le trăsnea, trântind în rîndul repetenţilor elevi de valoare, lumea mergea la întristata distribuţiune cu un spirit, care în ceea-ce privea felul lui, era întocmai ca şi steagurile aruncate cu praştia pe ici pe colea prin Palatul universităţii. Adauge pe lângă aceasta căldura din sală pe care o cunosceam şi de mai nainte; nu uita îmbrâncelile, ghiontuelile şi — nu vorbesc pe figurate — incalificabila purtare a unora din impiegaţii ministerului instrucţiunei publice, cari în douĕ ḑile pe an sunt domnii şi împĕraţii sălei Senatului şi ţin sĕ sciă aceasta pănă şi spinarea bietelor mume venite sĕ-şi vadă copii încoronaţi de Rege, ministru sau mitropolit — şi astfel vei avea imagina unei distribuţiuni de premie în oraş. Privesce pe aceasta, acì pe colina Cotrocenilor, în aceste săli mari, din cari poţi eşì când vrei prin rĕcoroasele coridoare unde întâlnesci surîsul şi amabilitatea serviabilă a domnişoarelor pedagoge, ear nu interpelaţiunile clasice ale celor cari se proptesc în uşa Senatului şi strigă cât îi ia gura: nu e loc cocoană!! dar nu te înţelegi, cocoană?!!. Da dă-te la

Aici se adeveresce axioma veche, basată pe esperienţă că nivoul tribunalelor învěţate şi cel al juriului în o ţeară este unul şi acelaşi. Nu se pot ridica plângeri asupra jurinlui fără a se scormonì cestiunea cualităţii judecătoriilor. În Ungaria nu se cugetă oamenii la cassarea juriului, şi bine fac, schimbul ar fi cu mult mai rěu. Dacă voesc însě oamenii se susţină juriului de pressă, atunci ordonanţa domnului Pauler faţă cu curtea cu juraţii din Sibiiu n'a fost nici politică nici îndreptăţită.

Sibiiu, în 7 Iuliu 1885.

Ne-am mărginit a informa publicul nostru cetitor în numěrul trecut asupra celei mai nouě tendenţe de maghiarisare a fanaticilor nostrii compatrioţi.

Ce sě facem noi românii în faţa acestor pericule, cari ne ameninţă patria, a cărei soarte ca unor credinciosi fii ai ei ne zace la inimă? Ce sě facem, ca sě ne susţinem naţionalitatea şi limba, „pentru care s'a luptat românul mai mult ca pentru vieaţă?“ Sta-vom cu mânile încleştate, sau ne vom lupta între marginile legii contra acestui nefericit curent, care paralisează ori-ce înaintare adevěrată în ţara noastră?

Eată întrebările, cari ni se impun *„quasi“* de sine.

Grele timpuri au trecut preste capul nostru, dar cunoscuta vênjoşie a românului a sciut sě ese din toate învingětor. Huni, tătari, turci şi toate oardele barbare s'au strěcurat şi din lupta cea înfricoşată, care abia ne o putem numai închipuì, — românul a rěmas viu. Stând lucrul astfel, nimeni ca noi nu poate fi mai uşor sedus a se încrede, prea mult în forţele sale şi a se lăsa în grija sorţii, nimeni ca noi nu poate fi mai uşor împins spre tatala pasivitate şi nepăsare. Facem deosebire acì între pasivitate şi nepăsare. Pasivitatea am admis'o în politică, — aici nu discutăm asupra ei; nepăsarea se vede că o am primit-o pe cale convenţională, din tradiţiune şi ea ne conduce în toate întreprinderile noastre.

Maghiarii 'şi au înfiinţat „Kultureglet“-ul lor acum câte-va luni la Cluş; nu va trece anul şi el va dispune de un capital de 200,000. Asociaţiunea transilvană pentru cultura şi literatura poporului român a trecut deja preste al 20-lea an al esistinţei sale şi abia dispune de 100 şi câteva mii. Maghiarii susţin câteva ḑeci de organe politice toate respândite şi bine spriginite, la noi vegetează cu chiu cu vai cele 4 jurnale cari le avem. Maghiarii sunt una la toate interesele lor naţionale, la noi numěrul celor ce se simt chemaţi de a fericì neamul românesc e aşa de mare şi aşa de eterogen, încât o lucrare unitara şi armonioasă este aproape cu neputinţă. Ne desbinăm în politică, în biserică, în viaţa socială şi în viaţa privată. Ce e causa? Nepăsarea. Dar aşa nu mai poate merge mult. Trebue sě ne cosolidăm, trăgêndune bine seama, de ce mijloace dispunem, ce ne lipsesce şi ce putem face.

Poporul român are cultura inimii; el e bun, blând, recunoscětor, darnic, — dar îi lipsesce cultura minţii. „Minte, minte naţie românească“ a esclamat Cichindeal că daca te vei lumina cu minte nu va fi alt neam mai ales decât tine. Sě-i dăm cunoscinţe românului, idei, — şi vom putea fi siguri că nici asilurile de copii, nici discurile în biserică şi nici reuniunile regnicolare nu ne vor putea vătăma.

Ceea ce se dă în scoalele noastre poporale, e cu mult prea puţin. Causa e parte dotaţiunea miserabilă, parte în cele mai multe părţi indolenţa românului faţă de ea; nu-i cunoasce însemnătetea, o privesce de o sarcină. Ar trebuì luminat poporul înainte de toate în punctul acesta; sě scie el de ce importanţă e scoala. Căci în minutul când va fi ajuns poporul a cunoasce importanţa scoalei, — în lupta aceasta sělbatică pentru esistenţă, el nu poate perì. Aceasta trebue s'o facem afară de scoală Cum? Trebue desvoltat gustul de cetit al poporului; şi ca sě-i desvoltăm gustul de cetit, datorinţa noastră a inteligenţii, crescute din sudoarile feţei lui, este sě-i pregătim o lectură acomodată precepeorii şi firei sale.

S'a mai ḑis şi ḑicem de nou, că întemierea unui ḑiar poporal, condus de oameni cari cunosc referinţele poporului, limba, firea şi aplecarile sale deaměnuntul, este o necesitate simţită. Condusă cu îngrigire o astfel de întreprindere ar putea face minuni.

Adunarea generală a asociaţ'unei transilvane este deja convocată; oare nu s'ar putea aici pune pe tapet cestiunea înfiinţărei unui astfel de jurnal? Noi credem că da. Căci unde ar fi oare un loc mai potrivit de iniţiativă pe terenul luminării poporului ca aicea! Noi credem, ba suntem convinşi că aceastâ ideă va afla rěsunet. Şi de aceea încă de timpuriu atragem asupra ei atenţia fie-cărui român cu inima loc, ca sě putem păşì la timpul seu cu destulă premeditare la discutarea cestiunei.

Trebue se scim 'că poporul simte trebuinţa de lectură; Şi aceasta împregiurare e foarte însemnată. Numai că în lipsa de lectură potrivită, e silit sě recurgă la „Alecsandria,“ „Visul maicei precestii“ „Epistolii“ şi alte de soiul acesta, cari îi escită fantasia în direcţiunea credinţelor deşarte şi numai idei nu-i dau. Un jurnal poporal va trebuì sě scie unì frumosul, cu ceea ce este folositor, ca astfel sě lărgească cercul cel mărginit de vedere al poporului; va se ḑică sě dee românului, ceea ce îi lpsesce, cultura minţii.

Deschidem cu plăcere coloanele jurnalului nostru, de a discuta asupra cestiunei, ca astfel sě se lămurească lucrul din toate punctele de vedare.

E timpul suprem sě ne desbrăcăm de indolenţă. Sě scie maghiarii, că n'au de a face cu o masă rece de lut, pe care o pot îndoì după cum voiesc. Facem ce face oricine, — ne apěrăm şi totodată păşim înainte.

Yff:

Varietăţi.

* (Concert.) Ca prin farmec uită omul necazurile vieţei, asupririle de tot soiul, supěrările provenite din frecări de interes personal, toate ca prin farmec le uită omul în faţa artei, şi el desbrăcându-se de partea pămêntească, dă voie liberă inimei, ca ea sě stăpânească. O asemenea stare sufletească este adevěrată recreaţiune pentru noi Sibienii, cari în monotonia ḑilelor sesonului mort mai aveam a ne lupta cu nesaţiul ḑiarelor în reproducerea de sciri politice cari de cari mai apte a ne amărî inimile

O adevěrată recreaţiune şi mulţumire sufletească a fost pentru noi seara de aseară. Reuniunea de musică de aici „Hermannstädter Männergesangverein“ a arangiat aseară un concert în pavilonul din grădina „Hermann.“ Programa a stat din 12 numeri, dintre cari 5 a esecutat capela oraşului 1 violoncel solo cu acompaniare de piano 1 tenor solo şi coruri. Concertul s'a început precis la 8 oare şi a durat până după 11.

Programa a fost bogat aleasă şi esecutată cu multă precisiune. Locul de onoare se cuvine corurilor.

Frumos şi cu mult sentiment a fost esecutat Nr 2 Husarenlied op 16. Nr 1. de Ignaz Brühl drăgălaş şi cu multă fineţă „Freude in Ehren“ de C. Spohn, de tot frumos a fost însě Nr 4. al programei der „Wassermann.“ Dela pianissimurile cele mai fine până la fortissimo cel mai puternic nu s'a observat o singură notă disarmonică, nu un singur glas forţat, toate erau întregi, rotunḑite, esprimate cu cunoscinţă de lucru după cum se mişcă bastonul de tact al conducětoriului, şi aceasta s'a observat consecuent, deşì tenorii primì trebueau se dea de multe-ori „a“ şi „b“ superior din pept.

Aplausele publicului nu mai aveau sfêrşit, toate piesele următoare asemenea acesteia esecutate, trebuiră repetate. Brav s'au ţinut solurile şi foarte brav şi orchestra.

Am remas încântaţi de succesul de aseară al reuniunei „Hermannstädter Männer Gesangverein“ şi din nou s'a întărit în noi convingerea că un conducětoriu dibaciu pricepětoriu de lucru în scurt timp poate face, ca omul se nu mai cunoască lucrurile cari altcum nu-i erau strěine.

Reuniunea de care vorbim pentru prima dată a păşit eri sub conducerea noului ei dirigent a domnului George Dima. Nu noi o ḑicem, o au ḑis alţii, şi noi o repetăm. Noua conducere în timp scurt a făcut de lumea în reuniunea de acuma nu mai cunoasce pre cea vechiă.

În ḑilele noastre de grea cercare cultura e chemată a aduce ecuilibru în ordinea lucrurilor. Germanii nostri din Sibiiu ne-au documentat din nou că stau pe o treaptă înaltă în cultură, şi dacă e vorba de cuceriri, noi suntem de convingerea că sute de ani va trebuì se ostenească maghiarii, până vor ajunge la gradul de cultură al germanilor.

* (Manuscrisele lui Napoleon I) Se scrie din Florenţa cu data de 12/24 Februariu ḑiariului „Figaro,“ din Paris:

„Italia a rescumpěrat dela lordul Ashburnham pentru suma de 575,000 de fr. o colecţie de comori nepreţuite cuprinḑênd ca vre-o 2000 de volume.

„Acest preţios deposit a fost instalat în una din sălile Laurenzianei unde poate fi visitat chiar de acum cu permisie specială. Ḑicem visitat dar nu studiat; această favoare va fi reservată pentru un oare-care timp savanţilor italieni pentru a li se lăsa lor onoarea descoperirilor ce sě vor face în acest fond pe cât de avut pe atât şi de neexplorat. Lordul Ashburnham le-a păstrat cinciḑeci de ani fără a îngăduì vre-odată cuiva sě le deschiză.

„Dar colecţia nu cuprinde numai manuscrisele furate Italiei, ci se compune şi din manuscrise, scrisori şi documente diferite ale lui Napoleon I, sau mai bine ḑis ale lui Bonaparte scolar şi tiněr oficer, până după aşeḑul oraşului Toulon. Un catalog amănunţit ar fi cu neputinţă de făcut acì. Sě menţionăm numai cinciḑeci de caete toate autografiate, conţinênd romane, novele, o *Storia di Corsica*, estracte dintr'un mare numěr de autori, cursuri şi lecţii din scoala dela Brienne corespondenţa lui cu Paoli, brevetul lui de căpitan subscris de Ludovig XVI, întâiul lui paşport, etc. etc. Aceste hârtii sunt o proprietate naţională. Cum a lăsat guvernul frances sě-i scape din mână aceste preţioase relicve?

„Manuscrisele lui Napoleon au fost cuprinse în această vênḑare pentru o sumă relativ modestă.

---

o parte, cocoană!! Lucrul dracului, cocoană, da unde suntem acì!!? — Şi altele multe;.. Ḑeu! dragul meu domn, continuă bětrâna dnă, ţi-o mărturisesc din inimă; viu cu plăcere acì sě-mi věd nepoata luând premiu, dar me duc cutremurându-me la fie-care 29 Iuniu sě-mi sorb din ochi copilul care îmi ea coroană în fie-care an, căci totdeauna stau rugătoare în timp de un ceas în faţa cutărui sub-şef dela cutare submasă din cutare sub-divisiune a ministerului; figură de obicei displăcută şi voce răguşită care 'mi strigă într'una: nu e loc cocoană, n'o sě te pui în cap! — Ca şi cum capul dsale lincăit de pomadă şi de formă gogoneaţă, l'aşi dorì eu drept scaun...

Nu sciu dacă cele ce-mi spunea respectabila bětrênă se petrec întocmai dela o vreme încoace, sciu numai că toate aceste plângeri erau debitate cu un ton de adevěr atât de elocinte încât ne pătrunsese şi pe noi.

În sala de onoare a Asilului lumea sě strânsese. D. ministru al instrucţiunei, urmat de d. director al ministerului, sosise şi solemnitatea începu. Cântece şi poesii. *Amant alterna Camenae.*

Sciţi că profesorii de musică ai Asilului au tot dreptul se fie mândrii de elevele lor? În specie amicul nostru Cohen poate sě se înfăţişeze cu d şoarele Hristodor, Nicolescu şi Stegărescu înaintea ori-cărui juriu de esaminatori, fie ei cât de severi pentru nisce debutante în ale artei? Musică clasică, arie uşoare, *solo*, şi *duo*, şi *trio* din opere celebre, elevele dlui Mauriciu Cohen le atacă şi le rěuşesc adesea cu o siguranţă cu atât mai de minune cu cât totdeauna această siguranţă nu se îndoesce de nimic. Cu atât mai bine! În artă, principiul lui Descartes: „în îndoeală, abţine-te“ ar fi păgubitor; a încerca e condiţiunea esenţială a succesului: „încerc, deci voiu rěuşì“ e adevěrat şi folositor mai cu samă la musică.

De altmintrelea, dulceaţa, puritatea, aş ḑice... catifelatura vocei dşoarei Stegărescu, sciinţa şi conscienta siguranţă a dşoarei Nicolescu, virtuositatea şi puterea vocei dşoarei Hristodor, sunt calităţi deja câştigate şi cari cu timpul şi cu studii vor ajunge desăvêrşite, alăturându-se pe lângă ele şi acele calităţi de căpetenià: unitatea în emisiune, cârmuirea sigură a acestei emisiuni, transiţiunile reuşite, şi în fine sentimentul, viaţa fraselor musicale care — o mărturisesc cu atât mai multă franchetă cu cât mai mare 'm-i speranţa că va venì — care viaţă aḑi e slabă de tot în cântul d-şoarelor Nicolescu, Stegărescu, şi Hristodor. Totuşi, talentul deja vedit şi recunoscut al acestor trei domnişoare merită toată atenţiunea acelora care urmăresc cu drag mersul încă nesigur al artelor române. Noi vom revenì cu plăcere asupra acestor tinere talente ori de câte ori ocasiunea ni sě va mai înfăţişa, şi am saluta cu bucurie apariţiunea uneia sau tuturora pe viitoarea scenă a viitoarei opere române din viitoarea stagiune.

Alternând cu Gounod, Wagner, Halévy şi alţii, versurile a diferite eleve din clasele superioare ale Asilului sau ale domnişoarelor care au absolvat deja cursurile, nu voi ḑice ca acel bětrân colonel din *Le Monde où l'on s'ennue* că'n bucăţile d-şoarelor Barbulescu, Botez, Keminger, Nanu, Urechiă, Barabaş şi altele, *il y avait un beau vers*, dar mărturisesc că multe foarte multe versuri frumoase, pitoresci, într'un cuvênt poetice, au încântat auḑul ascultătorilor.

În urmă, după o cuvêntare a dlui B. Constantinescu şi un rěspuns a dlui ministru al instrucţiunii, a început distribuţiunea premiilor, salutată din când în când de musica militară pe care ecoul o repeta cu plăcere Era doios a privì micele orfane venind în faţa ministrului, privindu-l cu candoare şi în urmă uitându-se cu grijă la d-şoara Alessiu, singura autoritate ce ele cunosc şi recunosc, sě vaḑă dacă bine sau rěu au făcut.

Publicul ca şi ministrul, după sfêrşitul strigării premiilor au visitat salele de pictură, desemn, lucrări în teracotă şi în gravură (prof. d. Popp) despre cari în parte am vorbit cetitorilor „Românului.“ In urmă sala de esposiţiune a lucrului în care ţesăturile de

Agentul italian, d. Villari, a făcut o afacere minunată. În adevĕr, de când sunt espuse în Laurenziana lordul Roserberry a reînoit de douĕ ori propunerea de ale cumpĕra pentru 50,000 de franci.

„Acelaşi lord a oferit pentru un Uffizio della modona, operă a lui Sinibaldi, cu data 1485. suma rotundă de 175,000 de franci! preste tot 225,000 de franci pentru douĕ losuri dintr'o colecţie ce a costat 575,000 de franci.

„Opera lui Dante cuprinde treiḑeci şi patru de manuscrise. Ḑece dintr'ênsele au găsit deja un cumpĕrătoriu cu 50,000 de franci. Se află o mulţime de copii din Divina Commedia din secolul al 14-lea şi al 15-lea cu note de ale contimporanilor.

„Podoaba colecţiei este făimosul Pliniu din secolul al 9-lea, care făcuse parte din colecţia Medicis, pe urmă din Riccardiana de unde dispăru, nelăsându-şi decât numele pe catalog.

* (Stejarul uriaş preistoric.) — Una din curiosităţile esposiţiei universale din Anivers demne de atenţia învĕţaţilor şi a publicului, este stejarul uriaş antedeluvian.

De câţi-va ani tot ce aparţine lumei preistorice a devenit un obiect de curiositate şi în acelaşi timp un subiect de studiu. Pământul simplifică une-ori aceste cercetări dând lumei uimite unele din acele elemente, graţie cărora s'a schiţat istoria întâilor sei locuitori şi acelor dintâi vegetale. Aşa, acum un an şi jumĕtate, Rhonul aduse la suprafaţa apelor sale cel mai frumos specimen cunoscut al vegetaţiei antedeluviane. Era stejarul uriaş care a fost transportat dela ţĕrmurile Rhonului pe malurile Escautului.

Acest arbore e interesant atât prin perfecta sa conservare cât şi prin mărimea lui cea uimitoare. Trunchiul seu are acum o lungime de 31 metrii dar când se ridica falnic spre cer, trebue sĕ fie mĕsurat cel puţin 50 metri; are un volum de 35 metri şi cântăresce 55,000 kilograme; circumferinţa basei sale e de 9 metri, puţin mai sus atinge 6 metri, la 27 metri înălţime ea e încă de 3 metri.

Acest stejar, pe care botaniştii 'l rânduesc în specia *Quercus Pedunculata* formează un contrast curios cu această esposiţie universală în care omul se fălesce cu produsele muncei sale. Pare a fi pus acolo pentru a amintì tuturor începuturile acestei omeniri care înfrânge aḑi puterea naturei. Bătrâneţea lui e atât de mare în cât a trebuit sĕ adăpostească pe cei dintâi oameni şi pe animalele uriaşe ale căror rĕmăşiţe figurează în câte-va musee din Belgia.

* (Mulţămită publică.) Pentru biblioteca scoalei capitale gr. or. române din Reşinari se făcură în decursul anului scolastic 1884—85 următoarele daruri ş. a.

I. Dl George I. Lahovari, secretar general al societăţei geografice române şi deputat în camară (România) a donat: „Regatul României faţă cu celelalte regate europene“; „Buletinul societăţii geografice române“ anul III 1882, anul IV 1883 sem. I şi II, anul V 1884 sem. I (part. I şi II) sem II (part. I şi II), anul VI 1885 trimestrul I şi „Raportul“ dsale către adunarea generală din 10/25 Februarie 1885.

II Dl Dr. D. Popoviciu Barcianu, profesor seminarial în Sibiiu: Raportul dsale despre „Lucrul de mână în scoalele de băeţi.“

III. Dl N. Droc Barcian, director al gimnasiului din Giurgiu: „Notiţe istorice despre scoalele din oraşul Giurgiu şi jud. Vlaşca.“

IV. Dl Dr. St. Păcurariu, advocat: „Românii şi universitatea fondului regiu.“

V. P. O. comitet al Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român: ne trămite regulat foaia Associaţiunei, şi ne-a trimis şi „Studii asupra constituţiunei românilor“ fascicula IX de G. G. Meitani, donată de autor.

VI. Dl Petru Hambăşan comerciante în Reşinari a donat 7 opuri în 7 volume de diferiţi autori.

VII. Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune, a dispus a ni se trimite organul scolar „Néptanitók lapja.“

VIII. Dl Inspector reg. ung. de scoale al comitatului Sibiiului, a donat „Arany Kalász koszorú.“

IX. On. redacţiune a foaei „Biserica ortodocsă română“ (Bucuresci) ne trimite foaia anului al IX.

X. On. redacţiune a foaei „Ortodocsul“ (Bucuresci) ne trimite foaia.

XI. Dl Iacob C. Negruzzi, director al revistei „Convorbiri literare“ ne a trimis revista dsale până în Aprilie 1885.

XII. On. redacţiune a ḑiarului „Telegraphul“ (Bucuresci) ne a trimis ḑiarul până la mijlocul lui Decembre 1884.

Pentru aceste daruri făcute bibliotecei scoalei noastre, subscrisul director esprimă marinimoşilor donatori cele mai călduroase mulţămite.

Reşinari, 6 Iuniu 1885.

C. Hambăşan,
director.

* (Omor.) Duminecă noaptea spre Luni nisce făptuitori până acum necunoscuţi, au omorît pe judele comunal din Şibot **Vasilie Mandeanu.** Acesta a durmit în curte pe pământ învelit într'o bundă şi criminalii apropiându-se de dênsul şi vĕḑêndu-l că doarme i-au crepat capul cu securea.

Vasilie Mandeanu a fost un om de rară onestitate şi de caracter firm. Atât ca jude comunal cât şi ca primul epitrop al bisericei gr. or. din Şibot el a dovedit un zel şi devotament rar şi prin aceasta şi-a câstigat iubirea şi stima tuturor consătenilor, pentru a căror prosperitate spirituală şi materială s'a interesat în mod deosebit; ca persoană încreḑută el avea mare trecere la institutele de credit din Orĕştie, unde era cavent aproape pentru comuna întreagă. Ca epitrop a adus în ordine perfectă averea bisericei care era pe acì sĕ se pericliteze prin epitropiile de mai înainte.

Comuna întreagă regretă tragicul sfêrşit ce l'a avut acest om de omenie. Despre resultatul cercetărilor judecătoresci ve voi încunoscinţa succesive.

* (Fantasii chimice.) Chimiştii nu sunt totdeauna oameni posomorîţi; se găsesc adesea cărora le place gluma. Eată o istorioară care ne va dovedì aceasta.

Proprietarul uneia din cele mai frumoase vile din apropierea Parisului poseda o colecţiune de trandafiri care făcea admiraţiunea visitatorilor sei. Toate varietăţile le găseai acolo.

— Nu tocmai toate, ḑise mai deunăzi cineva

— Ba chiar toate, dle, rĕspunse colecţionarul lovit în amorul seu propriu. — Oh! şi trandafirul verde şi cel albastru? — Nu esistă trandafiri verzi şi albastri. — Aşi! — Ba nu! — Ba da! Şi discuţiunea ameninţa sĕ devie mai vie, când sună clopotul la oara mesei.

Care însĕ nu fu mirarea colecţionarului când sculându-se din pat vreo opt ḑile mai în urmă, i se aduse un frumos buchet de trandafiri verzi şi albastrii! Mirarea lui devenì şi mai mare, coborându-se în grădină. Toţi trandafirii sei avea colorile cele mai escelente. Mai toţi 'şi schimbaseră coloarea; trandafiri verzi, trandafiri lila, trandafiri galbeni ca şovranul, trandafiri pestriţi... Toţi, varietăţi noui şi cu totul necunoscute... Totul se transformase ca prin minune. E lesne de înţeles că natura nu făcuse aceasta minune, ci numai chimia, vai! trecuse pe acolo.

Căci într'adevĕr e foarte lesne de a da florilor colorile cele mai ciudate.

Dacă floarea e tăiată, destinată unui buchet, se pune într'o baie cu puţin carbonat de potaş, pe urmă se spală cu apă curată şi în urmă se afundă într'o soluţiune de fucsină, în apă distilată sau apă de ploaie. Cu fucsina aşa numită albastru luminei, un trandafir alb ese din baie absolut albastru cu o tinctură verde devine verde deschis. Dacă se pune mai puţin potaş, atunci vopseaua nu se lipesce peste tot şi floarea rĕmâne pestriţă. Adesea ori trandafiirii de o singură coloare sau pestriţi au la margine o vargă albastru închisă şi nisce raze ca guşa porumbelului. Dacă vopseşti bobocii, capeţi nisce trandafiri curioşi: linii albastre, pete albastre cu mijlocul alb.

Nici o dată n'ai crede că acesti trandafiri sunt vopsiţi; ilusiunea e complectă, ţin tot atât cât şi cei alţi trandafiri şi 'şi conservă mirosul.

Pentru a vopsì florile pe cracă, e de ajuns ca dimineaţa, de vreme înaintea soarelui, sĕ le presari cu praf de fucsină de deosebite colori, roua topesce praful, şi florile sunt vopsite. Crimă groasnică.

Eată în scurt, arta de a sulemenì florile unei grădini. Sĕ vopseşti un buchet, fie, treacă meargă pentru o dată, dar sĕ sulemeneşti o grădină întreagă! Carnavalul florilor! Sârmane flori!

Dar suntem convinşi că nimeni nu va abusa de această artă de a vopsì florile. „Voinţa N.“

* (Mulţămită publică.) Încă în anul trecut ne-am luat permisiune a ne adresa prin apeluri în diferite părţi ale Transilvaniei, către toţi binefăcătorii şi generoşii părtinitori ai institutelor cultului divin, fără deosebire de naţionalitate şi religiune, a ne sprigìnì şi ajuta prin binevoitoriul domnealor concurs, întru a termina zidirea bisericei noastre.

Cu viuă bucurie constatăm, că întreprinderea noastră a avut resultatul dorit, căci administrând din diferitele părţi suma considerabilă de 578 fl. 80 cr., astăḑi suntem în plăcută posiţiune a vedea biserica, de şi nu toată, dar cel puţin în partea internă, terminată.

Ne ţinem drept-aceea de sânta noastră datorinţă a aduce pe calea aceasta atât doamnelor şi dlor colectanţi cât şi marinimoşilor contribuitori, cari prin obolul adus pe altariul bisericei, ne-a făcut posibilă ajungerea scopului ce ne-am propus, sincera noastră mulţămită.

Lăsând deci sĕ urmeze lista marinimoşilor contribuitori, ne cerem totodată scusă pentru întârḑierea cu publicarea acestei liste ce, din aceea causă nu s'a putut face, căci multe liste abia acum au incurs, ear altele nici până în ḑiua de astăḑi. Profităm aşa dar de ocasiune pentru a ruga pre toţi acei pt. colectanţi, cari nu ne-a returnat listele până astâḑi, a ni le trimite cât de curênd.

Deva la 2/14 Iuliu 1885.

Aurelia Pop. *Vilma Moldovan.*

Doamna Maria Illyés 10 fl., DDni. Ardelean Nicodin 10 fl., N. Opra şi soţia Marta 5 fl., Pogány György comite suprem 5 fl., Kenderesy Farkas 1 fl., Sándor Miklos 1 fl., Dobai Ferencz 1 fl., Rigó Gyula 1 fl., Fröhlich Karl 30 cr., Nádasdy Nándor 1 fl., Farkas Ignátz 50 cr., Iancso Lajos 50 cr., Nán László 50 cr., Lengyel Daniel 2 fl., Rettegi Gyárfás 50 cr., Ioane Matiu 3 fl., David Iosef 1 fl., dna Csalah 1 fl., dna Másvilági Rebeca 2 fl., dl Németh Lajos 50 cr., dna Pogány Adám 2 fl., L. h. 50 cr., Pap Hermin 1 fl., dl George Vraciu 1 fl., Nadasdi Iosef 1 fl., dşoara Szereday Roza 1 fl., dna Issekutz Márton 1 fl., dna Brusz Iosefin 1 fl., dna Pogatsnik 1 fl., dna Issekusz Gergely 1 fl., dna Issekusz Pál 1 fl., dl Löwenhardt Samu 3 fl., dna Löwenhardt Kata 2 fl.. dna Miklós Lajos 1 fl., dna Hennel Mihály 5 fl., dl Sándor Iozsef 1 fl., Eperjesy Domokos 1 fl., doamna Eufemia Horváth 2 fl., dna Victoria Şuluţiu 1 fl., domnul Reichenberger Szigmond 1 fl., doamna Elena Simionaşiu 1 fl., dna Catarina Olariu 5 fl., dl Pavicsics Iozsef 1 fl., dna Csabi Iozsef 1 fi., dna Bene Vilmos 1 fl., Aloisia Meister 1 fl., dşoara Maria Cuteanu 2 fl., dna Roza Cuteanu 1 fl., dl Şerban Iuon 2 fl., dna Dobay 1 fl., dl Mihályi Béla 50 cr., dşoarele Beke 2 fl., dna Maria Gerendi 2 fl, dna Solyom Fekete 2 fl., domnul Meysonie Iozsef 1 fl., dna Mauscka 1 fl., domnul Boross 1 fl., doamna Pavoli 1 fl., doamna Evoine Terbots 1 fl., domnul Lázár György 2 fl., domnişoara Nádasdy Roza 1 fl.; doamnna Schuller 1 fl., dna Inczédi 1 fl., dna Iulia Sandor Arad 10 fl., dl Dr. Atanasiu Sándor Arad 10 fl., dmne Réthy 50 cr., Imets 1 fl., Istvánfi 50 cr., Genevy 1 fl., Barcsay 1 fl., Kozolay 50 cr., Andersen 50 cr., Iszekusz Kati 1 fl., Zara 5 fl., Roşca Maria 1 fl., Lucreţa Olariu 2 fl., Lengyel Malvina 1 fl., László 1 fl., Alsó 2 fl., Téglás 1 fl., dl Toth László 1 fl., dna Dr. Balogné 1 fl, dl Ioane Lazariciu 5 fl., dna Nina Hollaky 10 fl., dl Balomiri 1 fl., dna Elsabetha Rauh 1 fl., dl Iuliu Herbay 1 fl., dna Eperjesy 1 fl., Elena Pap Longinu 5 fl., Anna Petco 5 fl., dl Ioane Papiu 5 fl., Dr. Lazar Petco 5 fl., Zsuzsica Login 1 fl., Petru Merina 1 fl., dl G. Almaşescu 2 fl., Rosner Iosef 1 fl., Marisca Anna 30 cr. Maria Oradeanu 30 cr., Ioane Totu 50 cr., dl Nicita Rotici 5 fl., dl Oradeanu Iosiv 5 fl., Sari Nicoară 60 cr., Zsuzsica Ghila 1 fl., Munteanu Petru 1 fl., Daniel Rozsi 20 cr. dna Szánto Trési 2 fl., Hermina Moga 1 fl., Berda Lina şi Nicolae 2 fl., Colobrat Anica 1 fl., Streşeu George 40 cr. dl Hordea Alesandru 10 fl., Curta Nicolae 2 fl., Raţiu Avram 1 fl., dl Emil Gergelyfy 5 fl., dna Lazar Anna 1 fl., Oredean Lizi 1 fl., Petru Mircea 1 fl., Pitica George 50 cr., dl Ioan Ghila 2 fl., Nicolau Şocander 1 fl., Nagy Antal 1 fl., Pap János a Linii 1 fl, Igna George 1 fl., vĕd. Cristina Duma 50 cr., Igna Ester 40 cr., Lupşa Maria 50 cr., Susán Dani 1 fl., dl Popovics Ignatie 1 fl., Samuil Popu advocat 1 fl., Nicolae Şinca, preot 1 fl., Francisc Ulain 2 fl., Avram Suciu, preot 1 fl., Csanádi János 2 fl., Ioan Popoviciu, preot 1 fl., Tovie Papa, preot 1 fl., Iosif Ghila, 1 fl., dna Maria Herbay 2 fl., George Nicoară 5 fl., Ioan Stoica 1 fl., N. N. 1 fl., dl Ghiţă Pap 1 fl., Quaternik George 1 fl., Spanyik Iosef 50 cr., Kamprat & Cp. 1 fl., Alesandru Risto fl., Alesandru Czura 1 fl., August Draghiciu 1 fl., Iudita Secula 1 fl, George Secula 5 fl., Márkosi László 1 fl., Streuer Petru 2 fl., Nicolae Şerban 2 fl., Chirilă Tecoi preot 2 fl.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă 18 Iuliu n. 1885.

Buda: **90** **42** **65** **60** **38**

---

pânză groasă şi subţire de borangicuri, de vêlnice (nu toate desemnurile vêlnicelor sunt reuşite). de cusături artistice (o batistă mai cu seamă era un model de artă şi de răbdare), de flori artificiale au atras îndelung atenţiunea visitatorilor.

Şi astfel, pretutindeni, prin saloane şi coridoare prin săli şi cabinete, o continuă veselià, întemeiată pe consciinţa datoriei îndeplinite,

La plecare, în coridorul de jos, lângă scara de asupra căreia stau portretele celor două Mame şi eterne binefăcătoare ale acestei admirabile instituţiuni Elena Doamna şi Regina Elisabeta vĕḑurăm un grup de vre-o 20—30 de mici fetiţe care asteptânduşi pedagoaga vorbiau cu volubilitate împărţăşindu-şi o veste care părea capitală, enormă, ne mai auḑită, căci toate gâturile se întinseră spre cele ce vorbiau, ear ochii sorbeau cuvintele..

Ne apropiăm. Douĕ auḑiseră că la prânz avea se li se dea îngheţată la masă, şi vre o patru esplicau celorlalte bunĕtatea, gustul, minunea de dulceaţă a acestui lucru care se numesce îngheţată şi... „care este o prăjitură cu ghiaţă dulce....“

Gion.

Nr. 358. [1046] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci mai jos însemnate dela scoala capitală gr. or. din Veneţia inferioară se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

a) Postul de invĕţător primariu cu salariu anual de 350 fl. v. a. solvibil în rate lunari anticipative 8 orgii lemne de foc şi cuartir liber în edificiul scoalei.

b) Postul de învĕţătoriu secundar cu salar anual de 250 fl. v. a. solvibil în rate lunari anticipative 6 orgii lemne de foc şi cuartir liber în edifiiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a'şi subşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare cătră subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 22 Iuniu, 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului.

În conţelegere cu eforia scoalei capitale din Veneţia inferioară.

Iuliu Dan,
administr. protopresb.

Nr. 455. [1045] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învĕţătoriu din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Branului, pentru întregirea acestora se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela datul de jos.

1. Cristian, pentru clasa II cu salariu anual de 330 fl. v. a plătibil din cassa alodială.

2. Vledeni, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a. din cassa comunală, cuartir liber şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, vor aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Zerneşti în 16 Iuniu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochiale concerninte.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,

Nr. 142. [1048] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învĕţători la scoala noastră confesională gr. or. din Porcesti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a. anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *9 August* a. c. st. vechiu.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig 11 Iuliu, 1885.

Ioan Cândea,
administr. protopresb.

Nr. 114. [1049] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învĕţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a. anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi substerne cererile concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. protopresb.

Concurs de licitaţiune.

In 20 Iuliu (1 August) a. c. se va ţinea în comuna **Albac,** protopopiatul Câmpeni, licitaţie minuendă verbal şi cu oferte pentru **clădirea unei biserici greco-orientale.**

Preţul strigării este **8524 fl. 96 cr. v. a.,** ear doritorii de a licita sunt îndatoraţi a depune un vadiu de 10%, care va servì ca garanţiă până după finirea şi predarea lucrului ca acceptabil prin un espert.

Ofertele sunt a se adresa oficiului parochial gr. or. din Albac posta ultimă Câmpeni (Topánfalva) — unde se pot vedea şi planurile, preliminariele şi condiţiunile mai detaiate de clădire. [1051] 1—3

Licitaţiunea, se va ţinea în ḑiua defiptă la **10 oare a. m. în edificiul scoalei din loc.**

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Albac în 16 Iuniu 1885.

Ioane Todea, parochul locului. **Teodor Paşca,** not. comit. parochial.

Concurs de licitaţiune.

Continuarea şi finirea edificărei nouzidindei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresbiteratul Trei-Scaunelor, se va da prin licitaţiune minuendă minusoferintelui pre lângă o garanţă de 300 fl. v. a.

Licitaţiunea se va ţinea **Duminecă în 14/26 Iuliu 1885 la oarĕle 3 după am. în scoala comunală din loc** prin oferte în scris şi verbal.

Terminul ofertelor în scris, — adresate oficiului parochial gr. or. din Arpatac, p. u. Botfalva, — se ficsează pre aceaşi ḑi până la oarĕle 2 p m.

Suma edificărei, — calculată şi statorită de inginer, — face 3586 fl. 87 cr. v. a.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de clădire se pot vedea şi studia ori şi când la oficiul parochial din Arpatac.

Arpatac la 27 Iuniu, 1885 st. v.

[1041] 3—3 **Dionisiu Nistor,**
paroch şi preşed. comit. parochial.

---

234 szám 1885. [1050] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 908 számu 1885 végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet javára Siárléá Absolon ellen 567 frt. 50 kr. tőke, ennek 1883 év julius hó 20 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 44 frt 91 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1047 frtra becsült 2 pejszőrű anya kancza, egyike kis paripa csikos, 1 drb 2 éves 15 markos piros pejmén csikó, 2 drb 3 evés bival ökör, 1 ökör szekér 3 lószekér, 1 drb 110 vedres és 6 drb 50 vedres hordó, 1 drb 5 éves fejér kocza, 7 drb 7 hónapos malaczczal, 1 drb egy éves fekete kocza 6 malaczczal, 1 fekete 2 éves kan, 10 anya juh, és 6 drb idei bárányból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1166/1885 sz kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Cicso Holdvilagon alperes lakásán leendő eszközlésére **1885-ik év Julius hó 28-ik napjának délelőtt 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándekozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1885-ik évi Julius hó 13-ik napján.

Thát György,
kir. birósági végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireş	—	—	4.—	5.50
Ghirbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireş	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarĕle de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzavă	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 74. Sibiiu, Joi 11/23 Iuliu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de doue ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se aflâ cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 10 Iuliu, 1885.

De câți-va ani încoace resultatele secerișului nu au fost tocmai mulțămitoare.

Ghiața și esundările au causat daune enorme în sěmânături, așa că de o mulțămire nici vorbă nu poate sě fie. Nici că ne va cuprinde mirare că poporul nostru altmintrea modest în pretensiunile sale de trai cu toate opintirile a început a da în unele părți tare înapoi și a cădea victimă usurarilor nemiloși.

După scirile ce ne sosesc acuma din toate părțile, resultatele secerișului din ăst an vor fi mai mulțămitoare. Ghiața a causat unele daune, însě acele se pot numì numai parțiale. Poporul nostru partea cea mai mare agricol, va avea deci în curênd a se bucura de resultatele muncei sale de un an.

Nu arareori am reflectat pre conducětorii poporului nostru la detoria lor de a face poporul atent față cu asigurări contra focului.

O facem și de astădată convinși, că ne împlinim o sântă detorință. Multele calamități de cari este bântuit poporul nostru, ar trebuì sě deștepte în el odată trebuința de a primì sfaturile bune ale conducětorilor sei. O mică scânteiă provenită din negligență, negrijă sau dela o mână sacrilegă este în stare a preface speranțele bietului țeran în nimica. Sarcinile cele multe ce apasă pe umerii lui în mod nemilos, așteaptă ca sě fie ușurate. Nenumeratele soiuri de dări și aruncuri comunale și municipale, toate trebue acoperite din sudoarea țěranului nostru.

Mai vine susținerea organelor comunale, plata învěțătoriului și a preotului, solvibile mai mult sau mai puțin din prisosința cu care a binecuvêntat Dumneḑeu pre țěranul nostru. Dacă dar, fiă din negrijă, fiă din rěutate munca lui de un an ar fi prefăcută în cenușă, atunci nimene altul nu este chiemat a alina suferințele țeranului nostru ca asociațiunile de asigurare. Vedem, că alte colecte în favorul celor nenorociți prin foc încep a rěmânea fără efect, pentru că desele colecte ce se întreprind pentru scopuri culturali și de binefaceri atâta au sleit puterile inteliginței române, încât colecte pentru incendiați încep a nu putea fi considerate.

Nu e vorbă, că inteligența română, n'ar avea simț de îndurare față cu astfeliu de nenorociți, dar vorba e că ea nu e ḑi lăsată de Dḑeu se nu aducă jertfe pe altariul națiunei, fie prin susținerea de tineri la scoale, fie prin avuțirea bisericilor cu cele necesarii, fie prin formarea de fonduri scolari, așa că te cuprinde mirare cum noi cari n'avem nici o aristocrație, totuși putem de multe ori face minuni cu intreprinderile noastre unde e vorba de a promova cause culturali și cause de binefacere.

Věḑênd dar greutățile cele mari, cari apasă pe umerii inteliginței noastre, credem de a noastră datorie, dacă cel puțin poporul, clasa muncitoare o vom ferì de a-și lua refugiul la ajutoriul nostru. De aceea nu putem accentua din destul dorința noastră de a vedea asigurate contra focului productele țěranului nostru fie chiar și numai pe trei luni până trece treeratul, dacă cumva n'ar fi posibil pre durata unui ori mai multor ani, în cari casuri societățile de asigurare oferă unele condițiuni avantagioase.

Avem aici în Sibiiu societatea „Transilvania“, o bancă destul de solidă și condusă de oameni, cari cunosc poporul și greutățile lui ḑilnice cu cari se luptă și asigurările făcute la această bancă în casuri de nenorocire, au fost totdauna solvite în modul cel mai culant. Nu ne rěmâne deci decât sě recomandăm țěranilor nostri a se asigura în masse contra focului la bance cunoscute și cu firmă solidă și ai face atenți sě se ferească de agenții ce umblă cu multe promisiuni, ca sě nu li se aplice proverbiul „cine promite mult, de regulă dă puțin.“ Banca „Transilvania“ își are agenturile sale rěspândite mai cu samă în toate orășelele, o înlesnire destul de mare pentru cei ce voesc a se asigura contra focului, fie ei din ori ce parte a țěrei. Fie ca dorința noastră sě afle apreciare cuvenită la inteligința noastră, chiemată a lumina poporul pe toate terenele la timpul cuvenit și potrivit.

Revista politică.

Ministrul de culte și instrucțiune publică, domnul Augustin Trefort a trimis superindentului Dr. Teutsch de aici o ordinațiune privitoare la obligata instrucțiune a limbei maghiare. În ordinațiune se face provocare la representațiunea bisericei evangelice-luterane privitoare la instrucția limbei maghiare, și se ḑice că ministrul nu se poate abate dela calea apucată. Învěțarea limbei maghiare stă în strînsă legătură cu patriotismul modern, din care isvoresce idea de stat unguresc.

De tiněr trebue deci omul crescut în asemenea sferă și ministrul află tot rěul în împregiurarea, că tinerii sași își fac studiele academice în Germania. Astfel ei sunt crescuți în sciința secolului nostru, ergo contra ideei de stat unguresc.

Spre a se potea vindeca acest rěu ministrul sfătuesce pre superintendent sě înființeze o academie teologică filosofică aici în patrie, la a cărei susținere va contribuì și statul.

Aceasta e esența ordinațiunei ministeriale. Vom revenì publicându-o în estens.

În Budapesta festivități preste festivități glorifică numele patriei. Dumineca trecută au sosit 1500 de bohemi ca se visiteze esposițiunea.

La descălecare au fost primiți acești oaspeți cu mare solemnitate. Se crede că această visită a cehilor va contribuì mult la alianța dintre bohemi și unguri, alianță după care de mult umblă bohemii.

Întêlnirea monarchilor a devenit permanentă în fiecare an. După scirile cele mai proaspete, prin August se vor îmbrățișa capetele încoronate, și atunci se va scì în ce sens se va decide soartea popoarělor.

Bětrânul Wilhelm a sosit alaltăeri la Gastein. Pregătiri nu s'au putut face, căci sănătatea moșneagului monarch nu permitea facerea unui plan cu ḑile înainte.

După telegramele de eri monarchul va sosì acolo dimineața, și va fi salutat de locoțiitoriul contele Thun în numele împěratului nostru.

FOIȚA.

Un vis

de mare insemnătate a unui preot român ortodocs gr. or. născut în anul 1800, și înbětrânit cu dorințele și activitatea de fericirea națiunei sale române.

În noaptea din 20 spre 21 Maiu 1885 st. v. în somnul meu visaiu: Ca un cerculariu sburând ca fulger preste tot pământul locuit de români, i-a chiemat sě se adune la o conferință în Regatul României. Acì adunându-se toată românimea în șesul cel mare provințial, acolo se vedea un arbore minunat ne mai věḑut pân aci, a cărui rădăcini întinse în toate părțile nu se potea vedea până unde ajungea vêrfurile lor, ear trunchiul cu ramurile și coroana lui cât vârfurile munților, frunzele late și mari, toate ca una colorate: roșiu, galbin, și vênět; în față ceriu senin; la acel arbore se aduna mulțimea din toate părțile ca la un centru, mirându-se de mărimea și frumsețea lui. Dar se mira și de ei insiși cei adunați, de mulțimea cea mare, socotită ca la 10,000,000. (ḑece milioane); între acestea se întêlnea și cunoscuți unul cu altul, care cu bucurie se salută înbrățișându-se, dar cei mai mulți erau necunoscuți unul cu altul, osebiți cu port, vorbire și us. Limbi se vorbea multe, și necunoscute de toți: românesce, latinesce, franțuzesce, grecesce, bulgăresce, sêrbesce, nemțesce, unguresce, rusesce, țigănesce, turcesce, și jidovesce, care făcea un sgomot și holia precum la un têrg mare de țeară.

Se aude numai odată dela arborele central un tunet înfricoșat de care toți s'au înspăimêntat și sta încremeniți într'o așa tăcere cât părea că nici vêntul nu mai sufla. Dintru acel tunet se aude o vorbire cu voce mare în limba românească care strigă nevěḑêndu-se nici o ființă:

Auḑiți! Auḑiți! Auḑiți!

Aceste cuvinte se părea că toți le înțeleg, că stă de ascultă cu atențiune.

Și se începură vorbirea așa cu voce mare românesce. „Eu muma voastră, națiunea, v'am dorit, și v'am chiemat cu dragostea mea mumească sě ve věḑiu pre toți iubiții fii mei cei risipiți, și depărtați de mume și de frații vostri locuind ca streini printre alte limbi și osebite popoare. Care tristă soarte v'au adus pre mulți a ve uita de muma și frații vostri; ba chiar unii renegați dându-se la muma mașteră s'au înfrățit cu fii aceleia muma, trași de nisce interese private, și-au părăsit cei slabi de suflet pe muma și frații sei, prin urmare și limba care Creatorul i-o au dat sě fie român din nascere, aceea o au pierdut și au adoptat limba strěină; pe calea aceea rătăcită, cu batjocura celor sfinte, și religia în care s'au născut prin S.-botez asemenea.

Acestea iubiți fiii mei! m'au adus la măchnire, și dureroasă întristare, și pentru aceea v'am chiemat sě ve věḑiu înpregiurul meu, și sě ve grăiesc ca muma voastră și sě ve demândez, și voi ca fii sě-mi dați ascultare, în înțelesul poruncei a 5-a a celor 10 porunci ale lui Dḑeu, ca sě aveți bine.

Credința, dragostea și nădejdea, sě aveți temei la toate afacerile voastre. Acestea dacă le veți ținea curat și drept întru unirea frățească, ve vor conduce la dorita fericire carea voi înșivă o ați periclitat cu desbinarea și intrigile voastre, de au rěmas muma voastră (națiunea) cu numeroșii fii sei înapoiați, lipsiți de sciințe, cultivarea și activitatea comunală, crescând numai o parte în cultura altor neamuri streine. Care prin înțeleapta cultivare morală, și activitatea în de comun, au ajuns la starea de care se bucură acum înaintați.

Credința mai întâiu sě ve păzască și sě ve întărească în activitatea moralului creștinesc a nu rătăci la necredința acelor mari filosofi de care psalmistul grăiesce ḑicând: psalm 52. „Ḑisau cel nebun întru inima sa, nu este Dḑeu.“ Cari cu înalțarea scoalelor și a învěțământului firesc, dejosesc și micșorează biserica cu autoritățile ei. Pe când ei cu înțelepciunea cea adevěrată intemeiată pe „frica lui Dḑeu“ se cădea că după chiemarea sa, se conducă așa, ca: „una sě se facă, ceialaltă sě nu rěmâie.“

Pentru ca prin așa cultură se cunoască toți, că biserica și statul, în bună conțelegere, ca douě mâni tari a unui cap, țin corpul întregii societăți omenesci, făr de care nici n'ar putea esista.

Dragostea ne face activi, și ne întăresce ca ce voim sě și putem.

Nădejdea apoi ne înbucură de un viitoriu bun, fericit.

De aceea iubiți fii mei: Înainte de toate alte, ve poftesc pre voi, ca spre a voastră a tuturor fericire vremelnică și vecînică, sě ve întruniți cu frățietatea în limba voastră

La 7 August va primì bĕtrânul monarch visita monarchului nostru. Se crede că contravisita se va face la **Ischl.**

Cu privire la cestiunea dintre Anglia şi Rusia înregistrăm ca estractiv din ḑiarele streine următoarele:

„Times“ aduce scirea sensaţională, că ruşii au început sĕ înainteze spre Zulficar. Zulficar, unul din cele mai însemnate puncte asupra cărora neînţelegerile domnesc încă între englezi şi ruşi, e situat pe ţĕrmul stâng al rîului Heri-Rud şi e punctul cel mai despre vest al graniţei propuse de ruşi între Afganistan şi teritoriul ruso-turcoman. Scirea adusă de „Times“ e cu atât mai surprinḑĕtoare, cu cât cele din urmă sciri despre mersul negocierilor dintre Englitera şi Rusia erau destul de liniştitoare. Cu douĕ ḑile mai nainte o depeşă a agenţiei Reuter ameninţă că ministerul pentru India din Londra primise din Simla, residenţa anglo-indiană, asigurarea că negocierile anglo-ruse sunt pe cale de a se resolva. „Morning Post,“ care după cum se scie stă în strînse legături cu dl Salisbury, încă anunţase că primul ministru engles a avut mai multe intrevorbiri cu dnul de Staal, ambasadorul rusesc din Londra şi că negocierile se fac în chipul cel mai prietinesc şi cu speranţă de reuşită.

„Times“ însuşi scria acum câte-va ḑile despre intenţiunile Rusiei cu privire la cestiunea afgană, următoarele:

„Părerile sunt foarte împărţite în privinţa intenţiunilor Rusiei. Cei din Viena cred că guvernul rusesc nu voesce sĕ profite de ocasiune ca sĕ închee o pace în toată regula, aşa după cum i-a fost oferită din partea lordului Salisbury ca şi din partea dlui Gladstone. În India însĕ domnesce o părere mai favorabilă despre putinţa de a evita o nouă încurcătură. În posiţia Engliterei nu e nimic echivoc. Guvernul din urmă a făcut cele mai mari concesiuni Rusiei şi cel actual e gata sĕ împlinească întocmai angajamentele luate; dar nici o partidă din Englitera nu va primì ca sĕ se anuleḑe şi promisiunile din urmă sau sĕ se părăsească o linie de purtare trasă de liberali şi primită de conservatori. Rusia sĕ nu creadă că va putea trage vre-un folos din slăbiciunea ministeriului Salisbury.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sĕlişte, 6/18 Iuliu 1885. On. dle Redactor! În fine după multe solicitări s'a întrunit aḑi *„post tot discrimina rerum“* şi de mult doritul sinod protopopesc al tractului nostru! Permiteţi-mi a face în coloanele acestui preţuit ḑiar un raport despre decurgerea lui. — Din 24 membrii, aḑi la 10 oare s'au întrunit în sala cea mare a scoalei noastre 22 membrii. Absenţi au fost domnii Ioan Macsim şi Dr. Preda. Preşedintele ordinar dl Dr. Nicolae Maier a deschis şedinţa prin o cuvêntare cetită cu o voce de care dispune dsa. Sêmburele cuvêntărei a fost: că religiositatea şi moralitatea a scăḑut în tractul Sĕliştei de când e dsa protopresbiter şi motivul acestei decădinţe e că inteliginţa din tract a dat mâna cu semidoctismul şi astfel a pornit pre un povêrniş ducĕtoriu la anarchiă, tot asemenea comitetele parochiale s'au pus pre un teren, al cărui resultate vor aduce blăstămul generaţiunilor viitoare asupra capului lor. S'a mai accentuat că domnii din tract vênând popularitate nu sunt scrupuloşi în alegerea mijloacelor, ca sĕ şi ajungă scopurile, şi astfeliu au adus prestigiul oficiului protopresbiteral prin ţinuta lor sub întrebare! Impresiunea ce o a făcut un astfel de cuvênt de deschidere, o las sĕ o judece on. public cetitoriu, destul că aceasta nu a putut nici decât înlocuì învocarea Duchului sânt lăsată poate din adins neobservată la deschiderea sinodului.

Terminându-se cuvêntarea cea de altmintrelea tendenţioasă şi la adresa unor persoane prea onorabile din tract, s'au predat actele electorale unei comisiuni verificătoare din 3 membrii în persoanele dlor Petru Juga, Liviu de Lemeny şi Nicolae Muţiu.

Raportorul comisiunei dl Liviu de Lemény s'a suit la tribună, şi prin o voce simpatică mai înainte de a purcede la propunerile de verificare 'şi esprimă regretele sale faţă cu un astfel de cuvênt de deschidere, care nu e menit nici de cât a semêna iubire şi armoniă între membrii acestui sinod şi populaţiunea din tract, ci mai mult menită a împrăscia puterile morale şi intelectuale şi ale face sau se abḑică de a se interesa de afacerile bisericesci şi a lăsa acelea pre mânile unor malcontenţi sau apoi ale lua mai cu tăriă în mână şi astfeliu a aduce la regulă şi la reson pre toţi cei chemaţi a da directivă bună în afacerile tractuale. Domnul Lemény a fost întrerupt prin domnul profesor Comşa şi presidiu, dar sinodul cerea satisfacţie faţă de insulta adresată în cuvêntul de deschidere. În fine terminându-se actul prim s'au verificat toţi deputaţii până la cercul Săcel-Mag. Aici s'a încins o desbatere vrednică de a fi cunoscută şi publicului cetitor. În comuna Săcel — voturile s'au împărţit între doi canditaţi din Săcel, ear în comuna Mag a fost ales prin aclamaţiune de deputat Ioan Pulca. Alegerea din Mag s'a efeptuit sub presidiul dlui protopresbiter. 50 de oameni din Mag au însinuat protest contra alegerei din Mag. Oficiul protopopesc a nulificat alegerea efeptuită sub presidiul seu, şi a doua ḑi de Paşci a descălecat dl protopresbiter ear la Mag şi a ţinut alegere noauă — la care a recomandat pre dl Nicolae Mihu! Comisiunei i-a venit la cunoscinţă că în Mag au fost 2 alegeri, dar nici protestul măgenilor, nici actul electoral prim nu era la acte. Referentul comisiunei cere desluşiri — pre cari dl protopresbiter dându-le defectuos, membrul Iuon Ivan, i-a dat de gol procederea în urma cărei-a preşedintele — scusându-se că a greşit, şi cerêndu-şi ertare, sinodul generos verifică pre dl Mihu, ear minoritatea insinuă protest.

Verificându-se astfel toţi deputaţii, se aleg de bărbaţi de încredere Liviu de Lemény şi Nicolae Răchiţan, ear notar Iuon Popa. La ordine urmează alegerea comitetului şi epitropiei pe 3 ani. — Se cere votisare secretă. La prima votisare întrunesc în comitet maioritatea absolută numai doi membri: Iuon Macsim şi Liviu de Lemény! Se face a doua votisare reiasă din cler Petru Iuga şi din mireni Stefan Milea. Se face a 3-a votisare reiasă Iuon Ivan! Lipsea încă unul din cler! În fine după multe înţelegeri se aclamează Ioachim Muntean, ca unul ce a întrunit totdeuna o maioritate relativă mai mare şi astfeliu după 3 votisări şi o consultare, reiasă comitetul compus astfeliu: Petru Iuga, Ioachim Muntean, Ion Macsim, Liviu de Lemény, Iuon Ivan şi Stefan Milea. La epitropie aceiaşi metodă, în fine se aleg: Ion Alămorean de Alămor, dl Roman, Avram Acilenescu şi Mihailă Stănilă. Astfel s'a terminat actul al doilea şi era acum la $1^1/_2$ p. merid. ear candidaţii oficioşi — erau toţi picaţi din urnă! Se cere continuarea pre după ameaḑi. Dl preşedinte motivează, că ne mai fiind mult de lucru sĕ se isprăvească acum! Profesorul Comşa cere raportul comitetului — dar nu e — căci comitetul convocat nu s'a intrunit sĕ-şi facă raport. Se cere presentarea budgetului pro 1885 — li se spune că nu e. — Intrebă dl profesor Comşa de carte de evidenţă — despre erogate şi percepţiuni — dar de astădată lipsesce şi aşa — o parte din membrii părăsesc sala! Este însĕ ceva ce ar merita recunoscinţa noastră a tractului! dl Protopresbiter a dat cetire unui raport al dsale — lucrat cu mare diliginţă! Acest raport conţine date foarte valoroase precum este starea preoţimei şi dotarea ei de tot rea şi nesuficientă, şi mirarea că se mai poate afla vre-un bărbat sĕ se angagese la oficiul de preot pre lângă un remunerar de 10—20 cr. la ḑi, pre când ḑilerii capătă 60—70 cr. la ḑi. Deasemenea se constată emigrarea a 62 familii din tract, că sunt 27 copii nelegiuiţi şi că oficiul protopopesc nu le poate impedeca aceste rele, de oare ce nu l sprigінesc domnii. Că sunt numai 11 procese de divorţ, pe când anii trecuţii erau 30—40 şi aceasta încă e un semn rĕu la noi, şi alte multe semne tot care de care mai rele. Bine stăm cu scoalele şi cu salarele învĕţătorilor, cari anul acesta s'au înmulţit cu 897 fl. v. a. faţă de anii trecuţi, în urma stăruinţelor oficiului protopresbiteral.

În cele epitropesci pro 1883 numai trei comune bisericesci au absolutorii, 5 sunt inaintate şi 4 restante, ear pro 1884 1 are absolutoriu, celelalte sunt toate restante.

Spre a'şi putea face membrii sinodului o icoană despre starea tractului în toate 3 resorturile, membrul Ioan Ivan cere, ca raportul sĕ se publice în „Telegraful Roman“ ca foaia bisericei noastre. Profesorul D. Comşa doresce sĕ se pună dl protopop în conţelegere cu vre-o redacţiune, ori mai bine sĕ se publice în o broşură. Din ambe propunerile nu se scie ce conclus s'a adus, dar una am vĕḑut, că cei ce trăesc dela biserică sunt contra bisericei şi a instituţiunilor ei. La acest punct aşi scrie mai mult, dar me tem sĕ nu provoc susceptibilităţi căci vai gingaşi sunt oamenii aḑi.

Au venit sub discuţie şi Resoluţiunea Vener. consistoriu privitoare la estradarea competinţelor tractului Sibiiului şi Mercurea, din fondul protopopesc şi s'a luat spre sciinţă, în fine o propunere a părintelului I. Muntean de a se procura sigile uniforme şi cu litere latine pentru toate oficiile parochiale, care propunere s'a trimis la comitet spre studiare. Aceasta e tot ce s'a pertractat, şi de sciau oamenii, că nu li se vor presenta nisce propuneri concrete, bine studiate, trecute prin comitet, care a ţinut numai o şedinţă în anul trecut, poate nu insistau aşa mult ca sĕ se întrunească sinodul, care a fost destul de sarbed în activitatea sa din estan; sinodul estraordinar poate va fi mai bun. dee Dḑeu sĕ fie! *Un membru al sinodului protopopesc.*

Petroşeni, 3/15 Iuliu 1885. *„Un jidan primariu în Petroşeni.“* Binevoiţi dle Redactor a publica în preţuitul dv. ḑiariu, deocamdată numai pe scurt, bravura dlui solgăbirĕu Hollaki Ártur, cu carea s'a purtat faţă de noi românii cu ocasiunea abḑicerei fostului primariu Avram Brânduşa (comerciant onest şi avut în Petroşeni.)

---

mumească, aceasta sĕ o vorbiţi, se o curăţiţi, şi cu cei înţelepţi eruditi ai vostri se o cultivaţi aşa, ca cu ea se crească fii vostri: „Mergând din putere în putere“ psalmu 83. După esemplul conpatrioţilor vostri.

De care voi, de toate părţile ve plângeţi şi ve tênguiţi că ve periclitează limba silindu-ve a adopta limba lor ca mai cultivată.

Din care causă, inteligenţa voastră, se luptă şi se opune acelora ce nu produc nici un folos, decât numai abusuri, ură şi mânie.

Dacă însĕ sunteţi siliţi a învĕţa limba strĕină, la aceia nu ve opuneţi, ci se primiţi bucuroşi. că nu vi de rĕu ci de bine.

Cu aceasta, românul limba sa proprie dată lui dela Creatoriul nu o poate pierde fără, numai dacă el însuşi lăsându-se întru acea slăbiciune de român şi o face pierdută din voia sa.

Vedem pre fii lui Israil (jidovi) cari sunt risipiţi preste tot pămêntul, trăiesc printre alte neamuri şi pămênturi strĕine cu destule suferinţe şi răbdare, ei învaţă şi vorbesc toate limbile conlocuitorilor sei, copii lor prin toate scolile învaţă şi adună sciinţele prin care poartă negoţătorii, meserii, industrii, şi măiestrii, vin şi la oficii mari şi se înbogăţesc; fiind dedaţi din crescere cu răbdarea şi cruţarea dar cu toate şi prin toate că el limba, naţionalitatea şi religia nu şi-o pierde ca românul.

Depinde mult de acolo, ca preoţimea şi leviţii lor nu sunt negligenţi, ci ei după chiemarea sa, tare se îngrigesc de crescerea copiilor, ca aceia de mici sĕ se deprindă pe deplin în naţionalitatea şi religia sa, în care şi rĕmâne pe vieaţă. Urmeze şi clerul român în chemarea cu cele bisericesci şi scolare cu fapta şi cu cuvêntul asemenea, şi atunci naţiunea română va veni în calea de fericire ce i se cuvine.

Un mijloc de înlesnire putem avea în scopul acesta folositoriu, osebit pentru copii vostri ai cresce în cultura cuvenită pe cale pacînică fără ceartă ură şi mâniă; şi nici cu pierderea limbii naţionalitatea şi religia, între alte naţionalităţi învecinate cu care avem de a trăi după ḑisa Domnului: „Sĕ iubeşti pre vecinul tĕu ca însuşi pre tine.“ Luca c. 10.

Iubirea cea curată între vecini face vieaţa cea mai plăcută şi pacînică.

Pentru aceea ţine în faptă aceia ce se ḑice: „Cei al tĕu nu-ţi lăsa, cei al altuia nu lua.“ Apoi unde se ţine dreptatea acolo domneşte pacea şi creşte fericirea. Atunci şi biserica înfloreşte, scoala progresează, statul se întăreşte, şi ţeara se înbogăţeşte.

La acestea uşor veţi putea aduce pre fii vostrii spre a cresce din ei un popor bun în viitoriu, activ, cult, şi cel fericit între popoarĕle cu care aveţi de a trăi fră ţeşte.

Se întrebuinţaţi dar mijlocul acesta;

cărţile de rit bisericesc, sĕ se ţină încă în literatura şi starea lor de până aici şi în viitoriu până la un sinod ecumenic binevenit la timpul sĕu.

Ear cărţile cele de scoală şi de învĕţămênt sĕ se tipărească aşa: Ca pe o parte sĕ fie tipărit în limba propriă românească, ear de ceialaltă parte sĕ fie tipărit în literatura şi limba naţiunei conlocuitoare: precum, românesce cu grecesce bulgăresce, unguresce, franzozesce, s. a. sau ori-care e limba poporului vecin cu care trăiţi, precum d. e. jurnalul bis. din Cernăuţiu: „Candela.“

Aceaşta realisare nu face nimic sminteală naţiunei, limbii, sau religiunei române.

Ci în modul acesta venind cu vecinii vostrii în bunăînţelegere şi frăţietate, fii vostri înţelepţesce sciinţele şi cultivarea ce lipsesce românimei o vor aduna, precum adună, înţeleptele al. ine materialul lor trebuincios din toate florile câmpului si din tot locul, până când umplu coşniţa, atunci fiind înavuţite nu flămânzesc earna când nu mai pot aduna.

Pe sfârşit ve rog fii mei cu cuvêntul cel sfânt, fiţi înţelepţi ca şerpii, şi blânḑi ca porumbi! Ţineţi bine aminte sĕ efeptuiţi cele ce v'am ḑis. Şi acum mergeţi toţi la biserică de ve închinaţi şi ve rogaţi; cinstiţi ḑiua de astăḑi ce ne-au adunat, serbaţi cu pietate ḑiua SS. Imperaţi Constantin şi Elena, cei dintêi împĕraţi crestini ca romani şi greci, şi apoi în darul lui Dumneḑeu, cu binecuvêntarea mumei voastre (naţiunea) mergeţi cu pace, fiesce-care la ale sale.“

Atuncea preste tot pămêntul auḑiam sunetul de toacă şi clopote. Şi dintru acel sunet desteptându-me din somn, me vĕḑuì că sunt în patul meu; din care am sărit iute jos ca bĕtrân de 85 ani, că toca şi trăgea clopotele la bisrica mea.

Z. B.

În toamna anului trecut, când s'a reintregit postul de pretor în Jiul nostru prin dl Hollaki aveam celea mai bune speranțe, ca dl Hollaki va fi impar ţial, va lucra conscienţios după dreptate şi equitate, după cum binevoì domnia sa a ne promite la diferite ocasiuni. Ne bucuram ḑic mult atunci, fiind-că tocmai un astfeliu de bărbat reclamă trebuinţele noastre şi împregiurările în cari trăim în acest oraş poliglot.

În mijlocul acestor speranţe de un viitoriu mai bun şi mai liniscit pe lângă şi sub conducerea dlui nou solgăbirĕu, simţam totuşi în inimă — un ce plin de temere şi îngrigire, că dl solgăbirĕu nu va putea percurge în pace şi libĕr după consciinţa sa pe drumul apucat, fiind-că oamenii în cari s'au încreḑut dela început, îl vor duce pe ghiaţă. De ce ne-am temut nu ne-au trecut.

Partida contrară fostului domn primariu, a isbutit a câsciga pe partea sa pe dl solgăbirĕu, carele încă nici astăḑi nu-şi cunoasce oamenii, în cari şi-au pus toată increderea.

În urma acestora, a început dl solgăbirĕu a tracta tot mai aspru şi cam cu dispreţ cu dl primariu, acesta om cu minte şi cam flegmatic după naturelul seu, a suferit cu pacienţă tractarea nehumană a şefului seu şi a fost totdeauna cu reservă faţă de dênsul, până când odată şi anume Vineri în sĕptămâna trecută îngroşându-se gluma dintr'o causă, în care dl primariu a avut dreptate, şi basat pe aceasta a cutezat a plesnì în faţă cu adevĕrul pe dnul pretore, ne mai putându-se predomnì a deschis uşa dlui primariu voind a'l alunga afară, (precum a alungat în Baia de Criş pe adjunctul seu când a fost acolo pretore), dar primariul nostru luând posiţiune soldăţască, răzămêndu-se ţapĕn pe picioarele sale de voinic român nu a voit sĕ ese din căncelarie, reflectând cu un suris ironic şefului sĕu: „lasă dnule nu-mi deschide dta uşa, căci când voiu vrea sĕ es mi-o deschid eu singur, nu am trebuinţă de serviţiul Măriei tale“ astfeliu aici nu ia succes dlui solgăbirĕu ca în Baia de Criş.

După vre o câteva minute ese dl primariu de voe liberă din căncelarie cu scop de a merge către casă, pe drum însĕ 'l ajunge de nou nĕcasul, cugetând în sine: până când sĕ tot sufer insultele şi dispreţul nu sciu cui pe nedreptul? doară nu sunt avisat sĕ trăesc din oficiul acesta desconsiderat chiar de către cei chemaţi a-l apăra şi respecta… il las şi dimisiones, nu cum-va sĕ se întâmple între noi un conflict şi mai mare, şi turbat de nĕcasul, ce 'mi ar mai face, sĕ nu uit de bunăcuviinţă şi scie Dḑeu ce s'ar mai putea întêmpla, fiind-că dl solgăbirĕu a fost cătană, şi ca atare e om aspru şi nerăbdătoriu. Aici trebue se observes că fostul primariu Avram Brânduşa se bucura de o stare materială frumuşică, pe carea nu a ereḑito dela părinţi, ci singur cu stimabila-i soţie, din tinĕreţe cu o diligință şi cruţare esemplară 'şi au câscigato; poate şi asta este o causa, ce face pre unii din Petroşeni sĕ-l invidieze. În urma acestor cugete se reîntoarce în căncelarie şi demisionează, ceea ce dl pretore cu satisfacţie primesce. Dl solgăbirĕu predă lucrul dlui notariu, acesta fără osteneală lucră toată noaptea, se consultă cu pretenii sei initimi — jîdani — şi în dimineaţa următoare încunoscinţează în scris pe dl primariu, despre primirea demisionărei sale, şi pe la 9 oare n. a. sloboade o circulară pe la membrii comitetului comunal, ca tot în acea ḑiuă după ameaḑi sĕ se presentese la căncelaria notarială.

La timpul prefipt se adunară cărturarii şi fariseii, eară poporul era împrăsciat pe la ale economiei neînţelegând nimic până acì despre abḑicerea primariului, cu toate acestea totuşi s'au presentat şi dintre săteni 5 membrii, dar pe acestea — dnii nostri îi deţinură afară pe târnaţul dlui notariu, până dênşii cu uşa închisă îşi făcură socoteala.

După ½ oară eşiră dnii nostrii din căncelarie şi dl solgăbirĕu se face a întreba pe sătenii nostrii, cari asceptau în târnaţ cu capetele descoperite şi plecate: „şi voi sunteţi membrii?“ la ce rĕspunde dl notariu că „da“ „No apoi sĕ sciţi, continuă dl solgăbirĕu că de astăḑi înaintre va fi biro la voi dl Ullman“ şi cu acestea se şi coborî pe trepte fără sĕ ascepte şi părerea acestor cinci membrii din antişambră

Această faimă se rĕspândì cu iuţala fulgerului în toate unghiurile comunei şi produsă o ferbere şi nelinisce generală, dar mai cu samă întrĕ sătenii nostri, cari de şi iubesc răchia blăstămată a jîdanului, totuşi pe jîdan îl urĕsc din suflet, ca pe unul ce-i pregătesce ruina sa.

Sunt chiar şi între jîdani unii, cari condamna procedura dlui solg. cu asta ocasiune.

Cu toate acestea lucrul s'a întêmplat.

„Ce am scris am scris“ ḑisa Pilat către poporul evreesc, aşa şi dl Hallaki către noi ce am făcut, am făcut şi punctum.

Aşa e constituţia absolutistică de aḑi. Cu aceasta ocasiune ni se măresce amărăciunea sufletului nostru şi prin aceea, că douĕ trei familii românesci, ce se ţin de clasa inteligentă, se bucurară de căderea primariului nostru, şi manifestară plăcerea sau mai bine ḑis satisfacţiunea pentru triumful partidei contrarie.

N. N.

Din public *).

Lăpuşul-unguresc la 18 Iuliu 1885.

Onorate dle Redactor! În numerii 67 şi 68 al ḑiarului ce redigiaţi, s'a publicat o corespondenţă dela un „călĕtoriu“ cu privire la persoana mea, plină de scorniturì, rĕutate şi neadevĕruri.

Cele scrise în numĕrul 67, cu privire la mine, sunt, precum se poate vedea şi din conţinutul lor, un lucru cules din aer şi fals

În numĕrul 68 e şi mai mult, — se produc nesce documente false, sau precum le numiţi d-voastră „casuri concrete,“ basate cu totul pre neadevĕr că: aşi fi promis unor preoţi gr. orient. dela 300—1000 fl. v. a. şi parochii, ca sĕ treacă la religiunea gr. cat.

Acestea-s calumniă şi însinuări maliţioase, cea ce preste puţin timp se va dovedì.

Şi până atunci, în interesul adevĕrului, şi ca publicul cetitoriu a ḑiarului d-voastre sĕ nu fie dus în rătăcire prin informaţiuni false şi scorniturì, — ve rog sĕ publicaţi această dechieraţiune în ḑiarul d-voastre.

Ioan Georgiu,
spiritual.

Varietăţi.

* (*Romänische Revue.*) Cetitorii nostri sciu din cele publicate până acuma că fostul redactor al ḑiarului „Viitoriul“ dl Dr. Corneliu Diaconoviciu, s'a decis a scoate un ḑiariu în limba germană, care va avea a susţinea causa noastră naţională faţă cu lumea cultă în o limbă universală.

Primul fascicol al acestui ḑiariu a apărut în ḑilele acestea sub titlul de mai sus.

Cuprinsul.

An die geehrten Leser. Die Romänen in Ungarn. Unsere Rechtspflege von Ioan Slavici, Aus der romänischen Presse. Rundschau. Chronic. Georg Bariţiu, Biografie mit Portrait. Convorbiri literarie Achtzehn Jahrgänge eines romänischen Literaturblattes. Die romänische Literatur in Deutschland, von L. V. F.. Die Wäldlerin, Dorfgeschichte von Ioan Slavici, nach dem romänischen von Mite Kremnitz. Am Blandusischen Quell, von V. Alexandri. Dramatische Dichtung in drei Aufzügen. Aus den romänischen Uebersetzt von Edgar v. Herz. Literatur und Kunst.

Avem o singură observare. Dacă e vorba sĕ se reflecteze la pressa română din lună în lună, atunci sĕ se aminteascâ cel puţin şi ḑiarele aşa numite naţionale: „*Luminătoriul*“ şi „*Gazeta Transilvaniei,*“ ca lumea streină sĕ le cunoască cel puţin după nume.

Recomândăm cu toată căldura această încercare laudabilă.

Prenumĕraţiuni se pot face directe la redactor în Reşiţa montană.

* (Convocare.) Despărţĕmêntul tractului Cluş aparţinĕtoriu corporaţiunei (reuniunei) învĕţătorilor români gr. or. din districtul VI Turda, îşi va ţinea adunarea sa generală ordinară în scoala noastră confesională din Lona-săsească în *21 Iuliu a. c st. v. la 9 oare a. m.,* la participarea cărei se învită prin aceasta toţi învĕţătorii şi preoţii, ca directori scolari, din menţionatul tract protopresbiteral, precum şi toţi bărbaţii, cari sunt pentru înaintarea culturei la poporul nostru român.

Programa.

I.

1. După serviţiul divin deschiderea adunărei.
2. Raportul comitetului tractual.
3. Înscrierea de membrii noi.
4. Solvirea tacselor restante.
5. Curenţii şi propunerì.

II.

I. „Cain şi Avel“ prelegere practică, din punct de vedere religios-moral, de Filimon Ignat înv. în Lona săsească.

II. Tractarea Nrului 10, prelegere practică, de George Prigoană înv. în Mânăşturul-unguresc.

III. Tractarea „scaunului“ în limba maghiară şi română de Vasiliu Vereş înv. în G.-Oşorheiu.

IV. Tractarea „chiliei scoalei“ prelegere practică, de Avram Igna înv. în Bedeciu.

Toate acestea prelegeri sĕ vor ţinea cu copii.

V. Prelegere despre manuarea condicelor scolare de preşedinte.

VI. Cuvênt de închidere.

Cojocna, 8 Iuliu, 1885 st. v.

Gavriil Todoruţiu,
preşedinte.

* (Vaccinul Ferran.) Toate organele medicale din peninsula spanică şi în deosebi „Revista de Ciencias medicas“ din Barcelona, „Gaceta medica Catalana,“ „Cronica medica“ din Valenta, „Medicina Contemporanea“ din Madrid, „El Siglo medico“ şi „Revista medică“ din Sevilla cântă pe toate tonurile resultatele şi valoarea sciintifică a inoculaţiunilor anti-cholerice, conduse şi esecutate cu o prudenţă magistrală de doctorul Ferran de Tortosa, aḑi eroul unei revoluţiuni sciienţifice născută prin el în patria lui, comentată şi discutată pe tot globul cu mult interes.

După o serie de esperimente asupra bacilului virgulă sau coma şi după multe investigaţiuni, doctorul Ferran ajunse se câştige proba, că virusul atenuat poate sĕ devie o vaccină anticholerică.

Acest medic a încercat mai întâiu asupra animalelor, asupra lui însuş de 11 ori, asupra colaboratorilor şi în sfêrşit asupra a 12,000 de persoane din provinţia Valenţa.

Într'o scrisoare a doctorului Ferran, adresată lui Pasteur la 10 Iunie, se vede că numĕrul inoculaţiunilor este urcat la 20 mii, la cari nu s'a observat phlegmone de cât într'un singur cas.

În ḑiua de 8 Iuniu, Atheneul din Barcelona era plin de clasa cea mai inteligentă a oraşului, medici, advocaţi, pictori, ingineri, oficeri şi între cari 100 de membrii ai Ateneului au fost inoculaţi, după cererea lor.

Operaţiunea este puţin dureroasă.

Se înjectează conţinutul unei seringe de Pravaz (aproape un gram) cu licuidul vaccin pe partea de mijloc şi posterioară a fie-cărui braţ. Nu întârḑiă sĕ se simţă în nivelul punctelor injectate o durere contusivă, care se măresce progresiv până chiar a impedeca mişcările membrelor superioare. Febra apare de ordinar în 6, sau în 8 oare după inoculaţiune.

Se pare, în general, sĕ se afirme, că inoculaţiunea făcută cu prudenţă pe indiviḑi, cari nu sunt încă atinşi de simptome premonitorii a le cholerei, nici chiar de diarrheă ordinară, produce in cele 4 sau 6 oare o serie de simptome choleriforme caracterisate perfect de o intensitate cari variază după individ şi cari se termin totdeauna printr'o reacţiune favorabilă; toate aceste fenomene în general au loc în 24 de oare, sau cel mult în 48 de oare după inoculaţiune.

O primă inoculaţiune a preservat mai totdeauna de cholerâ persoanele inoculate şi cu residenţa chiar în focare, ca Iativa şi Alcira.

Cn toate acestea, d-rulFerran este de opiniune, că a cincea ḑi după prima inoculaţiune ar fi bine sĕ se facă o a doua cu o cantitate mai forte de vaccină.

Dacă intensitatea fenomenelor la individul inoculat este tot aşa de forte ca la prima inoculaţiune, o a treia ar asigura o imunitate complectă. Inoculaţiunea nu produce decât o indispoziţiune generală de 24, sau 48 de oare, înse manifestaţiunea locală la braţ poate sĕ se prelungească mai mult timp.

D-rul Ferran recomândă totdeauna colaboratorilor sei cea mai mare grigiă în esamenul microscopic al bulionului şi al vaccinei pentru a se impedeca inoculaţiunea altor germeni, cari ar putea produce — ca în unele localităţi — accidente periculoase, nu însĕ şi mortale.

Acest erou al Valenţii împreună cu d-rii Pauli şi Pulido urmăresc cu multă aviditate vaccinaţunea anticholerică şi făgăduesc sĕ treacă şi în alte ţĕri, unde lucrurile sale, vor fi primite de bune, mai cu deosebire în Orient, în Indiile engleze pentru a studia cholera în ţeara sa de origine. „Telegr.“

* (Bibliografic) Au apărut următoarele publicaţiuni ale „Academiei române“ şi se află de vênḑare la librăria Socec & C. în Bucuresci!

1. Documente privitoare la Istoria Românilor. Urmare la colecţiunea lui Eudoxiu de Hurmuzachi. — Suplement I. Volumul II. 1781—1814. Cu portretul lui Ioan Gheorghe Caragea Voevod. Documente culese din archivele ministeriului afacerilor strĕine din Paris de A. I. Odobescu. Volumul în 4° de XLIII şi 755 pagine. Preţul 40 lei.

2. Analele Academiei Române. — Seria II. Tomul III. 1884—1884. Secţiunea I. Partea Administrativă şi desbaterile. — Volum în 4° de 337 pagine. Preţul trei lei.

Posta redacţiunei.

Domnului Simion Rotariu, vice-notariu cercual în Cheşeiu. Dechiaraţiunea Dtale în terminii necuviincioşi în cari e făcută, nu se poate publica. Te rugăm observă bunăcuviinţă şi noi nu ne vom ascunde în faţa adevĕrului.

Domnului Ioachim Băcilă-Chimuţ în Avrig. Din partea noastră dechiarăm încheiată afacerea cu cele din Avrig. Fiţi mulţămiţi cu cele publicate, căci ele sunt suficiente.

Loterie.

Mercuri 22 Iuliu n. 1885.

Sibiiu: 5 17 51 82 73

---

*) Publicăm această dechiaraţiune cu reserva de a revenì. Noi am fi cei mai mulţămiţi când uneltirile ilustrate de noi s'ar reduce la informaţiuni false. Red.

Nr. 110 [1052] 1—3

CONCURS.

Întru înţelesul lăudatei ordinaţiuni consistoriale din 15 Maiu a. c. Nr. 202. se publică din nou concurs pentru vacanta parochie de a treia clasa Berghia, protopresbiteratul Murĕş-Oşorheiu, pe lângă următoarele emolumente:

a) casă parochială, şură, grajd în stare de mijloc, la timp de lipsă se vor repara, lângă acestea chiria unei case deschilinite de cea parochiale.

b) pămênt arătoriu, cositură, contenit 11 jugere 808 °□, computându-sĕ acì şi grădinile caselor parochială;

c) dela fiesce care familie douĕ litre de bucate cu grăunţiu, dela vĕduve sĕrace jumĕtate, neplătite se vor computa un florin litra;

d) dela fie-care familie câte douĕ ḑile de lucru, nepuse se va plătì ḑiua cu 40 cr., dela cei cu vite 1 ḑi nepusă sĕ va plătì cu 2 fl.

Venitele stolare:

1. Botezul 50 cr., cununia 1 fl., ori ce adeverinţă dín matriculă 1 fl., înmormêntarea pruncilor pănă la 7 ani 1 fl., preste 7 ani 2 fl.; venitul crâşmăritului după canonica 2 fl. şi altele, care toate computate dau o sumă preste 350 fl.

Concurenţii au a-şi ascerne concursurile lor instruite întru înţelesul vigentelor ordinaţiuni sinodale subscrisului protopresbiter, în timp de *30 ḑile* dela prima publicare, pelângă îndatorirea, ca concurintele în acel timp sĕ se înfăţişede în vre o Dumineca în biserică, spre a face o mai deaproape cunoscinţă cu parochienii.

Dat în Murĕs-Oşorheiu, cu împreună înţelesul respectivului comitet parochial, 29 Maiu 1885.

Parteniu Trombiţaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 164. [1053] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru vacanta parochie „Fornadia“ protopresbiteratul Geoagiului I., concursul publicat în Nrii „Telegrafului Român“ 54, 55 şi 56, 1885 se prolungesce cu *15 ḑile* dela datul primei publicări.

Hondol, 24 Iuniu, 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasile Pipoş,
protop.

Nr. 352. [1055] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a Voivodenii-mari, protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Dela 100 familii câte o ferdelă ovĕs de familie, precum şi venitele stolare de preste an, staverite în şedinţa comitetului din 25 Maiu a. c. cari toate la olaltă dau suma de 370 fl. 45 cr.

Doritorii de a competa la această parochie au a-şi aşterne suplicele lor în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraş, 18 Iuniu, 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 159. [1047] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor invĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Geoagiu I, se escrie concurs cu termin pănă la ultima Iuliu a. c.

1. Hondol, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir gratuit şi 10 fl. relut de lemne.

2. Vălişoara, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Seliscioara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Hărău, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

5. Fornadia, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit 1040□ ° II loc pentru grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

6. Dealu-mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

7. Voia, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

8. Porcurea, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

9. Boiu, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

10. Suligete, cu salariu anual de 150 fl. v. cuartir gratuit cu grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

11. Füzes Barbură, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

12. Măgura, cu salariu anual de 150 fl. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Hondol, 18 Iuniu 1885.

Oficiul ppteral gr. or. al trac. GeoagiuI.

Vasile Pipoş,
protopr.

CONCURS.

Se escrie pentru îndeplinirea postului de învĕţătoare la scoala confesională gr. or. de fetiţe din Agriş, inspectoratul Siriei — Világos — cottul Aradului cu termin de alegere pe 15/27 August 1885.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani 350 fl. v. a.

2. Pentru cuartir şi pănă când comuna va fi în stare a-l da în natură — 50 fl. v. a.

3. Cinci orgii de lemne în natură sau preţul lor á) 8 fl. adecă: 40 fl.

4. Pentru conferinţe 10 fl. De curatorat şi scripturistică se îngrigesce comuna.

Petentele care pot fi şi absolute a preparandiei de stat — au se producă: 1. Atestat că sunt române gr. or. 2. Atestat de conduită. 3. Testimoniu de cualificaţiune învĕţătorească pentru staţiuni de frunte. 4. Testimoniu de limba maghiară.

Interesatele au a se presenta în comună nainte de alegere.

Dacă nu se vor presenta petente cu cualificaţiunea acì stipulată, vor fi admişi în candidare şi bărbaţi şi absolvenţi ai preparandiei de stat — din cari cei cu clase vor fi preferiţi.

Petiţiunile astfel adjustate şi adresate comit. parochial din Agriş sunt a se subşterne subscrisului inspector per Gyorok în Ménes pănă în 11/23 August 1885, cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Agriş, 16/28 Iuniu 1885.

Comitetul parochial,

Cu scirea mea: *Georgiu Popoviciu,* protop. şi inspect. [1044] 3—3

Nr. 155. [1054] 1—3

EDICT.

Gavriilă Domnişor din comuna Bod, în protopresbiteratul Braşovului al II-lea, carele mai mult de 4 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Mireţ tot din Bod, se citează prin aceasta a se înfăţişa înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin *de 3 luni,* căci la din contră se va pertracta procesul divorţial intentat de consoarta sa şi în absenţa lui.

Braşov în 2 Iuliu, 1885.

Oficiul protop. al tractului Braşovului II-lea.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireş	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireş	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 75. Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Iuliu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 12 Iuliu, 1885.

Grea, de tot grea este situațiunea ce ni se crează noue românilor din Ungaria.

Mĕsurile cari se iau în contra noastră sunt de natură de a pune la respect și pre cei mai oțeliți oameni pe câmpul de luptă.

Noi am primit lupta așa după cum ni s'a impus și ne-am dat silință după puterile noastre a face atenți pre guvernanții nostri, că numai potrivite nu sunt mijloacele, cari și le-au ales pentru a ne face sĕ simțim, că unii sunt domnii și alții sunt cei dominați.

Nu aparținem oamenilor ultraiști, suntem și am fost oamenii păcei, dorim înțelegerea și respectarea drepturilor inăscute noue ca oameni și ca cetățeni ai statului. De e bine ori nu, de e consult sau nu, sĕ se ia ḑi de ḑi mĕsuri escepționale contra noastră nu noi suntem chiemați a judeca, ci cei cu puterea în mână. Datoria noastră e, sĕ facem atenți pre guvernanții nostri, că ar fi timpul ca sĕ venim până nu e târḑiu la o înțelegere. Ca fii ai unei și aceleași patrii avem datorință de a semnala rĕul și a cere delăturarea lui. Că esistă un fel de neîncredere între poporul maghiar și cel român, nici noi cei mai optimiști nu o negăm — dar că înțelegerea ar fi încă posibilă, ne place a crede.

Nu învinovățim aici nici decât pre poporul maghiar, care și el sufere alăturea cu noi greutățile ce apasă țara, ci voim sĕ constatăm, că pressa condusă de șovinism este obstaculul ce se pune la mijloc, de face înțelegerea imposibilă.

Nu am aprobat, și nu aprobăm desele gravamine, cari se aruncă în fața poporului maghiar de către ultraiști, căci departe de noi a nu vedea, că alte mâni 'și joacă aici rolul și alte interese se validitează mai cu efect, până între noi înțelegere și armonie nu este.

Noi ne-am pus din capul locului pre terenul cel legal, recunoscut de monarchul nostru, nu am aprobat din capul locului pasivitatea, care a distrus și puținele forțe de cari mai dispuneam, ci am fost și suntem pentru o activitate încordată pe toate terenele vieței publice.

Am fost combătuți pentru susținerea programului nostru, am fost suspiționați jos la popor că conspirăm contra lui și intereselor lui și noi am riscat popularitatea, numai ca sĕ venim la o înțelegere care încă o credem de posibilă.

E vorba de prolungirea periodului de 3 la 5 ani pentru deputații dietali! Cu acest proiect are sĕ vină maioritatea parlamentară din sinul dietei ungare, ca sĕ nu se creadă că guvernul e motorul principal al acestei acțiuni.

Nu avem nimica contra prolungirei mandatelor dela 3 la 5 ani, am dorì însĕ ca aceeaș maioritate sĕ vină și cu proiectul modificărei legei electorale, cu care stă în strênsă legătură prelungirea mandatului.

Cine cunoasce escepționalele disposițiuni ale legei electorale din Transilvania modificate în 1876, va vedea, că mașter de tot suntem tractați noi românii față cu cel mai cardinal drept cetățenesc.

Am cerut și cerem și acum că legea electorală din Trasilvania sĕ se modifice.

Un corp legislativ compus după doue legi electorale diferite — esistă numai la noi în Ungaria.

Unul din motivele principali, pentru cari românii în maioritatea lor persistă la principiul passivităței este și remâne legea electorală escepțională pentru noi.

Aceasta modificată și un punct principal din programul passivistilor a devenit mort și atunci acțiunea noastră în municipii și chiar la dieta țĕrei n'are sĕ mai fie împedecată de nimene.

Până nu se va modifica legea electorală, prăpastia ce esistă între postulatele române și guvern nu va potè fi delăturată și în acest cas înțelegerea în loc de a face progrese spre bine va lua un caracter tot mai acut, fără ca noi sĕ putem fi în posițiune de a delătura rĕul.

O politică de tot nechipsuită ar fi aceea, ca acum când e vorba de prolungirea mandatului, sĕ nu se aducă în combinațiune și modificarea legei electorale.

Programul nostru ar devenì în acest cas în ogașele sale cele adevĕrate, și aceia cari dispun de încrederea poporului ar trebuì ca în locul cel adevĕrat în dieta țĕrei și în fața lumei sĕ aducă gravaminele noastre spre a fi delăturate.

O altă cale de a ne validita justele pretensiuni ale noastre, noi nu cunoascem și nici nu e permis sĕ cunoascem.

Tot ce voim e, ca pre cale naturală sĕ reintrăm în barierile legei create la 1867 prin introducerea dualismului. Axioma, că drepturile nu se cer ci se iau, la noi nu poate fi aplicată. Noi vom stăruì a cere mereu, ca sĕ înceteḑe causa neînțelegerilor dintre noi și în stăruința aceasta a noastră vom rĕmânea și în casul, când vom fi declarați neamici ai neamului nostru.

Terenul de a ne asemĕna noi cu cehii, nu'l putem adopta, și bine o sciu cei ce ne combat, că adevĕrul pe partea noastră este.

În modestiă vom lupta și în lupta noastră vom cere mereu, ca sĕ se delăture legea electorală escepțională spre a pune un contrapond față cu programul altmintrea nedefinit al conferinței din 1884.

Fi-ne va fi dat noue ca prin înțelegere reciprocă sĕ ajungem modificarea legei electorale nu o scim, tot ce scim este, că în acel cas poporul român și conducĕtorii lui naturali preoții și învĕțătorii n'ar mai fi terorisați prin escomunicări, ci cu toții s'ar pune pre terenul oferit de lege, spre a trimite deputații sei la dieta din Pesta, ca astfeliu ei încreḑuți poporului sĕ caute a stabilì mai departe un *modus vivendi* între noi și poporul maghiar.

Mĕsurile escepționale ce se iau în contra noastră, ar înceta și în linisce ne-am putea vedea de desvoltarea pacinică a afacerilor noastre naționale și bisericesci.

Ne vine a crede, că aceia cari au în vedere numai binele patriei și înflorirea ei vor vedea că drepte și juste sunt postulatele noastre și vĕḑênd dreptatea noastră, nu vor persista a remânea *in status quo*, creat de a face înțelegerea imposibilă.

FOIȚA.

În Nr. 59 al „Telegrafului Român“ a anunțat dl Nicolau Ivan cartea întitulată „*Gramatica limbei maghiare;* curs practic pentru scoalele secundare, preparandii și mai ales pentru privați de Dr. Ioan Crișan și Nicolau Putnoky, profesori“ și a recomândat-o atât învĕțătorilor, preoților și notarilor dela sate spre propria întrebuințare, cât și profesorilor și organelor scolare spre întroducere în scoalele secundare. Faima aceasta foarte m'-a îmbucurat, de oarece eu tocmai am dorit a afla un atare manual pentru un scolar privat și poate am fost cel dintâi, care am făcut întrebuințare de recomândarea dlui Ivan.

Cetind eu dela început până în fine preḑisa carte, cu interesul și atențiunea unui bărbat de profesiune, 'mi-am ținut de datorință, în interesul tuturor acelora, cari folosesc aceasta carte, precum și în propriul interes al cărței înseși, a mai adauge la observările făcute de numitul d. recensent încă unele notițe de foarte mare însĕmnĕtate și aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât la finea prefaței dnii autori înșiși se roagă pentru observările în privința lacunelor ce se vor descoperì.

Formele: leendek etc., várandok etc., kérendek etc. și încă 7 verbe cu asemenea sufixe pe pag. 82, 92, 105, 107, 113, 114, 117 și 118 nu sunt futur esact ci futur simplu, care tot aceea esprimă, ce esprimă verbele cu futurul compus: lenni fogok, várni f., kérni f. etc Prin urmare formelor respective corespund în limba română espresiunile: voi devenì, voi aștepta, voi cere etc. și nu: voi fi devenit, voi fi așteptat, voi fi cerut etc. Futurul esact este: leendettem, leendettél, leendett, várandottam, kérendettem etc., care însĕ numai foarte arare-ori se mai folosesce.

Esplicarea sufixei — nyi (pag. 34), după care aceasta corespunde cuvêntului rom. „cam“, și se întrebuințează atunci, când numĕrul nu se esprimă în mod hotărît, încă nu e corectă. Când ar sta casul acesta, atunci cassierul comunei Reșinari ar trebuì ca cuitanța compusă după formularul indus la pag. 137 sĕ o respingă învĕțătorului N. Burzea cu aceea observare, ca el sĕ arete hotărît numĕrul sumei. Silaba — nyi se afige unui cuvênt, ce esprimă o mĕsură mai ales, când acesta stă în legătură cu un alt substantiv, și corespunde româneseului: de, precum: 10 forintnyi összeg=sumă de 10 fiorini.

La nici un cuvênt magh. nu se afige suficsa — an la întrebarea „unde?“ ci numai — n, — on, — en, — ön; asemenea nu se poate aproba scrierea lui „t“ în loc de „tt,“ cum ocură aceasta în cuvêntul: Kolozsvárt (pag. 53), pentrucă forma — tt e o prescurtare a sufixei — ott, — ett, ear de alta parte forma „t“ ar putea ocasiona sens fals, fiind și sufixa acusativului „t.“ S'ar fi căḑut la locul acesta sĕ se fi esplicat, care nume de cetăți și de sate stau la întrebarerea „unde (hol?)“ cu postpos. — ban, — ben, care cu — n — on, — en, őn, și căror li se poate adauge — tt, — ott, ett, ött. Tot așa de necesar ar fi fost a determina mai de aproape (la pag. 66), la care dintre numele de cetăți se adauge la întrebarea „în cătrău“ suf. — ba, — be, și la care — ra, — re; nici despre întrebuințarea suf. bol, — ből și — ról, — ről după numele de loc, nu aflăm amintire.

Eu cred, că n'ar fi superflu a tracta la locul acesta despre suf. de loc, cu atât mai vêrtos, de oare ce în punctul acesta adese și ungurii de nascere comit greșeli, dacă ei nu sunt firmi în gramatică.

Numele orașelor și satelor din străinătate (și a celor din Austria) primesc sufixele: — ban, ben, — ba, — be, — ból, — ből, asemenea și numele orașelor și satelor din Ungaria care sunt terminate în consonantele: j, m, n, ny, pr. Romába, Pozsonyban. Abatere fac cele terminate în: halom, precum Köhalom-ról. Ear numele locurilor din Ungaria terminate în celealalte consonante sau în vocale primesc: — n, — on, — en, — ön, — ra, — re, — ról, — ről, — pr. Tolnára, Resináron. Abatere fac: Zágráb, Bród, Győr, Szolnok, Brassò și cele compuse cu szombat, acestea primesc sufixa bol, — böl, pr. Zágrábból, Nagyszombattól. Pécs și Győr primesc în loc de — en, — ön, sufi. ett, — ött: Pécsett, Győrött.

Numele locurilor terminate în — vár și — hely

Dacă însĕ se crede, că nu e lipsă, ca cetăţenii unei şi aceiaşi patrii sĕ useze toţi de drepturile lor în mod egal — atunci nu noi purtăm vina la desvoltarea ulterioară a lucrurilor în detrimentul patriei.

Revista politică.

Articolul ḑiarului „Neue freie Presse“ publicat şi de noi, prin care se caracterisează aşa de nimerit ordinaţiunea ministrului de justiţie al Ungariei Dr. Pauler, privitoare la cassarea juriului din Sibiiu, a făcut mare supĕrare în pressa maghiară. În special guvernamentalul „Nemzet“ 'şi a arătat mai mult supărarea, ceea ce era de tot natural, căci el stă mai aproape de cercurile guvernamentale. Ḑiarelor maghiare nu le vine la socoteală, că un ḑiariu ca „Neue freie Presse“ sĕ pronunciă în faţa lumei un adevĕr, prin care prestigiul Ungariei sĕ fie compromis. Erau dedate adecă aceste ḑiare a cetì laude preste laude asupra liberalismului din Ungaria, şi acuma adevĕrul în toată golătatea lui nu le convine, căci lumea începe a se desillusiona şi cearcă a se informa mai bine despre lucrurile de aici.

În amărăciunea sa ḑiariul „Nemzet“ ajunge până la ameninţări, uitând că tocmai ameninţarea este arma cea mai slabă, mai ales când ea este îndreptată contra celui mai puternic.

Mĕsurile escepţionale tot mai mult vor compromite pre guvernatorii dela noi. În legătură cu supărarea pentru descoperirile ḑiariului vienez vom mai amintì şi fiascul ungurilor în congresul gimnasticilor dela Dresda. Capitala Saxoniei de vre o câteva ḑile este locul sĕrbătorilor gimnasticilor germani, adunaţi în numĕr preste 20,000. La aceste sĕrbători festive ale gimnasticilor germani s'au dus şi câţiva patrioţi moderni din generaţiunea politică mai proaspĕtă. Domnul Eugen Bokelberg s'a urcat pe tribună, a aninat o cunună cu inscripţiune ungurească, şi a început a spune colegilor germani ce simt pentru ei colegii lor unguri. Împregiurarea că cununa cu insignii şi inscripţiune ungurească a fost pusă pe tribună a produs turburare în germani, s'a făcut încercare de a îndepărta cununa cu forţa. În cele din urmă presidentul sĕrbătoarei a liniştit spiritele turburate depărtând cununa de pe tribună, pentru care ea nu era potrivită.

Aceasta scenă picantă dintr'altele a făcut revoluţie în pressa dela noi. Este uşor de esplicat această revoluţiune, dacă considerăm că oamenii dela noi nu-şi mai trag seamă cu lumea din afară, Esemplul din Dresda ne arată, că fructele şovinismului maghiar încep a se manifesta pretutindenea. „Ungurii subjugă pre germani, subjugă pre Ardeleni, deci jos cu coroana ungurească“. Aceasta a resunat din pepturile a 20,000 de germani întruniţi la Dresda din toate părţile locuite de germani. Aşa vor striga aḑi mâne în Bucuresci, Brăila şi Galaţi, aşa în Rusia şi Italia. Şi este natural ca oamenii aşa se strige, deoarece dintre toate persecuţiunile, cea politică este mai veninoasă mai lipicioasă, după cum ne dovedesce viaţa de toate ḑilele. Mai are apoi această persecuţiune şi avantagiul, că ea este cea mai urgisită dintre toate câte au esistat până acuma şi staturile de drept au creat privilegii pentru criminalii politici.

Maghiarii sĕ nu treacă uşor preste doctrinele istoriei. După anii 1848—49 emigraţii unguri ca martiri ai ideilor liberale erau sĕrbătoriţi pretutindenea şi treicolorul unguresc purtat în glorie. Astăḑi?

În Dresda sunt insultaţi maghiarii ca apăsătorii germanilor şi tricolorul lor este violat, în Bucuresci sunt insultaţi ca apĕsătorii românilor, în Paris insultaţi, ca unii, cari sugrumă libertatea popoarĕlor doritoare de progres.

Reuniunile de maghiarisare voesc sĕ amalgamiseze pe calea socială. Rĕspunsul tot pe calea socială l'au dat germanii în numĕr preste 20,000 adunaţi în Dresda

Sĕ nu ne mirăm dacă vedem că lumea din afară mai cetesce şi prin „Neue freie Presse“ din Viena mai cetesce şi prin „La Revue du Monde Latin“ din Paris, cetesce şi prin „Naţional Zeitung“ din Berlin, ca se tăcem ḑiarele din România, cărora le sunt închise graniţele Ungariei.

Lumea doresce sĕ fie informată şi ea cu cât e cineva mai îngrădit şi mai îngrijat ca informaţiunile sĕ fie unilaterale, cu atâta e mai neobosită în inventarea de canaluri, prin care sĕ străbată adevĕrata stare de lucruri.

Cu privire la cestiunea dintre Anglia şi Rusia, cetim în ḑiariul „România:“

Panica ce stadiul cestiunei anglo-ruse a provocat ḑilele din urmă asupra diferitelor pieţe europene era poate, până la un punct, îndreptăţită. Precum am mai constatat în aceste coloane, incidente noue de un caracter destul de grav se produc. Dar situaţiunea e departe de a fi atins gradul de acuitate ce înfăţişa acum vre o douĕ luni şi jumĕtate, în momentul când guvernul rusesc adresa un fel de ultimatum Angliei şi când acésta se arma până în dinţi.

După scirile publicate de ḑiarele cele mai bine informate din Londra, iată unde stau lucrurile: guvernul rus nu pretinde la posesiunea defileului Zulficar, ultim antepost al Heratulului, şi cabinetului din Londra n'are prin urmare ce sĕ-i refuse. Rusia reclamă, în împregiurimi de Zulficar, nisce posiţiuni strategice ce ar echivala, după englezi, cu ocuparea chiar a defileului, căci ar pune localitatea cu desĕvêrşire la disposiţiunea neamicului. Asupra acestui punct se învêrtesce diferendul anglo-rus.

În realitate, aceeaşi diverginţă de vederi separa pe cele douĕ ţĕri înainte de căderea cabinetului Gladstone. Şi ceea ce pare a'l agrava aḑi, după părerea unora, este aflarea la putere a lordului Salisbury şi a lordului Randolph Churchill.

Acestia trec ca fiind hotărîţi sĕ nu cedeze cu nici un preţ pretenţiunilor guvernului rusesc, de vreme ce din partea dlui Gladstone se mai aştepta oare-cari concesiuni.

În cât privesce mişcările trupelor semnalate la hotarul afgan, ele constituesc partea cea mai neliniştitoare a situaţiunei. Unele ḑiare sunt încredinţate că, în toate casurile, lordul Salisbury nu va lăsa ca diferendul cu Rusia sĕ degenereze într'un conflict armat. Dar nu se poate afirma cu aceeaşi siguranţă dacă conflictul armat nu va isbucnì de sineşi. Dacă ruşii n'au încălcat încă defileul Zulficar, nu e mai puţin adevĕrat că concentrează forţe relativ considerabile în vecinătate, pe când afganii, în prevederea unui atac, se întăresc şi iau posiţiune. Independent de ori-ce idee politică, oficierii ruşi ard pe faţă de dorinţa sĕ reînceapă afacerea dela Pendjeh, precum şi afganii încă doresc sĕ spele înfrîngerea ce au suferit în aceea împregiurare.

În Europa asemenea aspiraţiuni militare ar fi uşor sĕ se reprimese. Dar la o aşa mare depărtare, lucru nu e de loc uşor. Aici a fost pericolul situaţiunei şi tot aci este şi acum.

În sferele bine informate din Petersburg nu se contestă într'un mod absolut esactitudinea informaţiunilor ḑiariului „Times“ privitoare la ocupaţiunea Zulficarului; cu toate acestea, se crede că astă noutate este prematură.

Dacă chiar ar fi sĕ se realiseze, faptul n'ar avea un caracter prea neliniştitor.

La Peterburg se contestă categoric esactitudinea declaraţiunei lordului Salisbury, după care Rusia ar fi consimţit sĕ lase Zulficarul în puterea Emirului.

Se afirmă, din potrivă, că dl Gladstone, puţin mai nainte de a se retrage, a consimţit la ocuparea Zulficarului de către Ruşi şi se crede că lordul Salisbury nu va face dificultăţi în această privinţă.

Astfel ocupaţiunea se va face cu consimţĕmêntul Angliei şi n'ar putea deci sĕ provoace vre-un incident.

„Ar fi însĕ cu totul altfel, ḑice un corespondent din Petersburg al unui ḑiar, dacă lordul Salisbury s'ar încerca sĕ păstreze trecĕtoarea Zulficar pentru protejatul seu, emirul Abdurahman, căci atunci guvernul rus va scăpa de indată acest punct şi conflictul ar fi neinlăturabil.“

La situaţiune.

O întreagă serie de persecuţiuni s'a îndreptat asupra noastră în timpurile din urmă.

Deocamdată ne mărginim la înregistrarea disposiţiunilor luate faţă cu noi, reservându-ne a revenì asupra lor la timpul sĕu.

Reproducem în traducerea „Gazetei Transilvaniei,“ după unele corecturi esenţiale noua ordinaţiune a ministrului nostru de culte cu privire la destituirea învĕţătorilor nostri.

Tot spre a ilustra situaţiunea reproducem şi emisul ministerial adresat superintendentului din Sibiiu.

Eată aceste douĕ acte publice:

În potriva circularei mele Nr. 32.225/1878 dela 13 Iannuariu 1880 şi Nr. 13.645 dela 17 Iulie 1882 s'au intêmplat de repeţite-ori casuri, ca învĕţătorii dela scoalele greco-orientale confesionale sĕ fie fără motive destituiţi din postul lor, cu toate că nu s'au făcut culpabili în sensul art. de lege XXXVIII: 1868, §. 138 de o grea negligenţă, de un esces în contra moralei sau de un delict civil. Spre a evita în viitoriu asemeni casuri şi ca sĕ fie apĕrat dreptul de inspecţiune supremă în deplină mĕsură, în viitoriu toate hotărîrile luate în afaceri disciplinare ale învĕţătorilor greco-orientali, în casul când stabilesc o destituire, sunt a se aşterne aici, împreună cu toate actele de anchetare spre a se revisuì.

Acei învĕţători, cari vor fi destituiţi fără aprobarea mea, vor fi earăşi aşeḑaţi în postul lor prin autorităţile administrative, deoare-ce o asemenea destituire este nulă şi fără valoare (semmis és érvénytelen). Se înţelege că această procedură este de a se urma numai faţă cu învĕţătorii cu cualificaţiunea recerută, căci instituirea de învĕţători, cari nu au cualificaţiunea stabilită prin art. de lege XVIII: 1879, este nevalabilă şi de aceea neadmisibilă.

Despre aceasta am onoare a încunosciinţa prea Venerabila autoritate superioară bisericească, ca sĕ-i placă a o

---

pot primì în loc de — on, — en suf. tt, pr Új-vártt Szombathelytt.

La ceea ce privesce mai departe regulele despre adaugerea suficselor, trebue se observ, că acestea numai superficialiter sunt amintite, ca şi când aceasta s'ar înţelege tot de sine; nici singur una nu e tractată pe deplin, căci ar fi trebuit sĕ se spuie; care dintre cuvintele de ton comun primesc sufixe de ton afund şi care de ton înalt; care dintre celea de ton afund şi comun primesc — ak, — at, am, — ad, — atok şi care — ok, — ot, — om, — od, — otok; tot aşa: care dintre cuvintele de ton înalt primesc — ek, — et, — em, — ed, — etek şi care — ök, — öt, — öm, — öd, — ötök; mai departe: care cuvinte primesc suf. pos. de pers. a treia în forma; — a, — e, ok (uk) — ök (— ük) şi care in f, — ja, — je, — jok (juk), — jök jűk). N'ar fi fost fără scop a fi făcut pe studinte cunoscut cu cele mai importante din învĕţătura despre formarea cuvintelor,

Nu este circumscrisă de ajuns nici regula despre formarea perfectului (pag. 61 şi 62), căci şi verbele terminate în j, ly, ny primesc — t simplu pr. vájt (a săpat), hányt (a aruncat) folyt (a curs.). Dacă ar fi adevĕrată regula pe pag. 64, ar trebuì sĕ se ḑică: látottam, kergetettem, látogatottam etc. ceea ce nu ar fi corect. La nota 3 pe pag. 77 aparţin şi acelea verbe, la care înaintea lui „t“ ocură o consunantă, pr. szánt-s, kiált-s, hajt-s etc. La escepţiuni ar fi trebuit sĕ se adaugă şi cuv. lót=lóss. Nota 1, pe pag. 93 despre lăpădarea term. acus. „t“ valorează numai pentru astfeliu de obiecte, care sunt proveḑute cu suf. pos de pers. 1-a şi 2-a din sing. şi nu în general. Pe pag 119 se ḑice, că verbele, a căror rădăcină se termină în s, sz, z, primesc în pers. a 2-a din sing. (timp pres. f. nehot) în cele mai multe casuri în loc de sz sufixa — el, ol, ceea ce după usul autorilor maghiari nu se poate accepta. Deşi în limba poporului se folosesce forma aceasta, ea totuşi nu trebue sĕ se imiteze. Nota de pe pag. 29, după care numele posesive se formează din nomin. plur. punênd în loc de „k“ suf. „m“ nu e generală, pentru că prin „m“ nu se formează alta de cât singur pers. 1-a. Tot aşa de neîndetaiată este şi nota de pe pag. 47,după care escepţiune dela regulă fac numai cuvintele: fej, fül şi hely. Unde rĕmân cuvintele: vaj, haj, nyil, mely, hány, könny, menny, husz, vas?

De altmintrea ar fi trebuit sĕ se amintească aici că cu unele escepţiuni şi cuv. term. în ly, z şi zs primesc un „t“ simplu pr.pénz-t, király-t, darázst etc.

Poate că mi se va reflecta cumva la aceasta că prin grămădirea regulelor, cartea va înceta a devenì un curs practic de învĕţământ şi cumcă rĕmâne la disposiţiunea profesorului a îndeplinì lacunele; dară nu trebue uitat, cumcă cartea este menită „mai ales pentru privaţi“ şi că „ca atare ea vrea sĕ-şi sigure un cerc de activitate afară de scoală.“

Cu privire la „Cap I.“ am se observ, cumcă alfabetul magh. nu numĕră 38 ci 39 de litere, de oare-ce şi „ds“ aparţine la acelea. Sau doară cuvintele: dsida, lándsa, findsa, bandsa, dsindsa sĕ le scriem cu „dzs?“ Nu mai puţin m-a suprins împregiurarea, că dnii autori la esplicarea literelor: ö, ő, ü, ú îşi iau refugiul la limba germană, îndigitând numai simplu la tonurile germ. ő, öh, ű, űh în cuv. őfters, Hőlle, Hőhle, Glück, Mühle, la care dênşii firesce presupun, cumcă aceia care voesc a învĕţa pronunţarea magh. trebue se fie deja iniţaţi în cetirea germană. Cu această esplicare un student privat, care nu scie cetì nemţeşte nu se poate mulţumì. Împregiurarea, că limba română n'are sonuri corespunḑĕtoare celor magh. ö, ü, e întru adevĕr fatală, însĕ precum pe escamatori nu puteri supranaturale, ci anumite apucături măestrite îi fac destoinici, astfeliu şi pe învĕţător numai anumite apucături fine şi practice îl pun în posiţie de a scì se facă pe elevii sĕi se priceapă în anumite casuri şi cele mai grele partii.“ Eu de esemplu aş fi esplicat rostirea acestor litere astfeliu: Când voim se esprimăm litera ö, trebue se adunăm la olaltă buzele tocmai ca la fluerat şi apoi se cercăm a rostì litera é; în asemenea mod trebue se facem, când voim a esprima litera: ü, cu aceea deosebire, că acum trebue se cercăm a rostì litera i. Sonurile astfeliu produse corespund literelor: ö, ü.

(Va urma.)

lua la cunoscinţă şi a dispune mai departe, totodată observând cu toată stima, că am provocat comisiunile administrative, de a aduce la cunoscinţă această disposiţiune a mea solgăbirăilor şi primarilor oraşelor cu magistratul regulat şi a i avisa, că în cas când nu se poate documenta aprobarea mea la destituirea de învĕţători, trebue sĕ considere de a lor strictă datoriă sub responsabilitatea personală, de a aşeḑa pe învĕţătoriul respectiv earăşi în postul sĕu.

Budapesta, 13 Iulie 1885. *Trefort.*

Prea venerabile.

Dorinţele şi îngrigirea, pe care dta mi le-ai împărtăşit referitor la disposiţiunile luate în cestiunea instrucţiunei limbei maghiare — într'un memorand adresat mie — me îndeamnă a face unele observări, la cari aş vrea sĕ adaug un sfat potrivit cu vremea.

Nu i de lipsă sĕ declar repeţind, că în numita cestiune nu pot sĕ me abat dela direcţiunea urmată pănă acum, nici sĕ dau mâna la vre o transacţiune. E o axiomă a politicei mele de instrucţiune, că trebue sĕ înaintăm consecuent în această cestiune pe calea, pe care au apucat-o legislaţiunea şi guvernul, şi sĕ ne potrivim tot mai mult şi mai mult cu intenţiunile legei. Simţim necesitatea unei culturi în douĕ limbi. Aceasta o dovedesce mai nainte de toate primirea limbei germane în rêndul obiectelor obligate de învĕţământ la scoalele noastre medii. Scim bine, că cunoascerea cel puţin a unei limbi strĕine cultivate, este aḑi mai mult decât ori când de o eminentă importanţă practică şi o condiţiune pentru cultura mai înaltă socială şi ştientifică. De altfel zace în natura lucrului, că interesul statului, cum şi interesul singuraticilor cetăţeni pretinde *lăţirea limbei legislaţiunii statului şi administraţiunei în toate părţile patriei, în toate păturile poporaţiunei poliglote. E vorba de generalisarea cunoascerei şi folosirei limbei maghiare.* Aceasta nu însemneaza „a desconsidera“sau „a apăsa“ limba germană, care se învaţă în scoalele noastre. Desaprobările unor nemulţumiţi nu pot nimic schimba.

Saşii ardeleni sĕ nu se lase a fi seduşi prin devisele agitatorilor, ci sĕ calce pe calea indicată de natura şi interesele statului modern ungar. Ideea de stat maghiar le oferă toate garanţiile de fericire. Nu prin aderarea la un sistem artificial de separare sau chiar ridicând îngrijitoare conflicte, ci *numai punêndu-se de bună voe într'o mai vioaiă şi mai intimă comunicare cu poporaţiunea maghiară* vor promova cu succes interesele patriei comune şi ale lor proprii.

Durere că în această direcţiune saşii ardeleni au lucrat foarte puţin. Cunosc causele acestei neîmbucurătoare stări. Dacă tinerimea e crescută acasă în acel esclusivist spirit, care nu se poate împăca cu naturala desvoltare a statului, o îmbucurătoare schimbare curênd nu se poate face. Dar această grea piedecă e strîns legată cu o altă împregiurare, anume cu dominantul obiceiu de a trimite pre tinerii hotărîţi pentru cariera de instructori, îndată după absolvarea studiilor umanitare, în strĕinătate şi ai lăsa sĕ-şi absolveze totdeauna studiile academice la institutele superioare strĕine. Acesti tineri îşi însuşesc în vârsta celei mai mari docilităţi foarte uşor păreri, cari împedecă înţelegerea şi simpatia pentru actuala configurare a statului maghiar, şi astfel cu totul se înstrĕinează de patria maghiară — dacă nu şi de pămêntul patriei. Astfel se întorc în acest cas teologi şi candidaţi de profesură plini de tendenţe şi păreri, cari stau în cel mai evident contrast cu interesele statului şi dau mereu nouă hrană antipatiei, cu care în anumite cercuri sunt întêmpinate instituţiunile şi desvoltarea statului maghiar modern. Dela această disposiţiune însĕ până la conflictul cu legea, care se poate presimţì, e numai un pas. Nu-i nici o minune dar, că bărbaţi crescuţi în acest spirit nu sunt nici aplecaţi, nici în stare a merge înainte cu bune esemple generaţiunei nouĕ, şi cresc pe tinerii daţi pe mâna lor în acelaş esclusivist şi duşmănos spirit.

Nimeni nu poate preţuì mai mult ca mine adênca înrîurire a studiului la acele înalte scoli ale sciinţei, la cari cei mai însemnaţi şi mai renumiţi profesori ai timpului nostru lucră în marele cerc al scolarilor setoşi de sciinţă. De ani trimet eu tineri harnici, cu zel mai mare pentru sciinţe la universităţile strĕine sĕ se desvolte în specialitatea lor. Dar aceasta nu trebue sĕ fie chiar începutul, ci sfîrşitul; *cele mai capabile puteri tinere sĕ cerceteze însemnatele universităţi strĕine numai după câştigarea cunoscinţelor speciale temeinice, pentru a câştiga întrênsele cultura mai înaltă în specialităţi.* De o parte pregătirea, ce o duc cu sine, precum şi etatea mai înaintată oferă o garanţiă pentru un studiu mai plin de pătrundere şi mai rodnic, pentru folosirea mai intensivă a timpului cerut de lucru; de altă parte se admite, că aceleaşi împregiurări au o favorabilă înrîurire asupra desvoltărei părerilor şi convingerilor în genere şi micşorează admisibilitatea veleităţilor politice în mod esenţial. Este dar din toate privirile de dorit, ca şi acei tineri ardeleni sasi, cari se dedică unei chemări, ce pretinde o cultură ştientifică, sĕ'şi câştige temelia culturei lor speciale ştientifice *mai mult pe pămêntul patriei,* şi numai după câştigarea cunoscinţelor temeinice şi în etate mai înaintată sĕ fie trimişi la universităţi strĕine pentru cultivarea mai înaltă în specialităţi. La acestea se referă potrivitul sfat, pe care l aş da acelora, cari au influenţă asupra bisericei şi scoalei autonome a poporaţiunei ardelene săsesci.

Creaţi o academiă teologică-filosofică, la care teologii şi candidaţii de profesură sĕ absolveze recerutele cursuri speciale şi sĕ-şi câştige cunoscinţele, cari sĕ formeze temelia. Acest institut sĕ-şi facă de problemă creşterea tinerilor încredinţaţi lui atât în spirit modern ştientific, cât şi în spiritul constituţiunei, în spiritul credinţei către stat şi patriotic — pentru chemarea lor viitoare.

Mijloacele materiale ce se cer pentru o astfel de întreprindere, nu-i vorbă, nu se pot aduna uşor. Dar dvoastră întreţineţi o scoală din fondurile universităţii săsesci; aceste fonduri s'ar putea folosì acum pentru crearea unui institut mult mai însemnat şi din punct de vedere confesional — crearea unei facultăţi teologice filosofice. În casul când aceste fonduri nu ar fi de ajuns, împlinirea lor s'ar putea mijlocì uşor. Crearea acestui institut nu ar involva renunţarea la scoala reală. Întru cât adecă socotiţi dvoastră, că ar fi de dorit, sĕ se susţină această scoală din considerarea împregiurărilor locale şi activităţii ei de până acuma, *eu nu aş fi neaplecat, sĕ ţin cont de această trebuinţă prin intervenirea statului, respective prin crearea unei scoli reale de stat.*

Dacă cuvioşia voastră veţi suscita în cercul activităţii dvoastre crearea unei facultăţi teologice-filosofice şi aţi câştiga interesatele cercuri eventual pentru propusul *modus procedendi*, eu nu voiu zăbovi a face paşii necesari în interesul scoalei reale şi a ve oferì ajutătoarea mână pentru ajungerea scopului dvoastre în ambele direcţiuni.

Primiţi Prea Venerabile, asigurarea deplinei mele stime.

Budapesta, 9 Iuliu 1885. *Trefort* m. p.,

Crima de omor din Şibot.

Şibot în 22 Iuliu n. 1885.

Casul de omor, despre care v'am dat o scurtă notiţă, a făcut o impresiune sensaţională şi a provocat o spaimă mare la toţi locuitorii comunei Şibot. Şi nu este nici mirare, pentru că judele Vasilie Mandeanu a fost un om onest, iubitor de dreptate şi devotat comunei, al cărei primar zelos a fost de un an încoace, şi bisericei, care o servise ca prim epitrop cu un zel rar. Tot împregiurul a luat parte la dorerea familiei, pe carea au trebuit sĕ o părăsească în cea mai viguroasă etate — el a fost numai de 34 de ani. Prin muncă onestă şi intensivă şi prin o putere morală esemplară Vasilie Mandeanu, care de copil rĕmăsese orfan de tată, a ajuns la o stare materială bună şi la primele funcţiuni în comună, cu cari l'au onorat consătenii sei drept recunoscinţă pentru firmitatea caracterului seu şi pentru interesul cel viu ce l-a arătat pentru interesele publice.

Luni s'au făcut secţiunea judecătorească şi s'au arestat trei indiviḑi asupra cărora s'au ivit bănueli grele, şi anume: Nicolau Miclea şi doi nepoţi ai acestuia Ignat Viorel şi Vasilie lui Toma Miclea, la cari s'au aflat pe vestminte pete de sânge. Vestmintele petate sunt predate judecătoriei ca *corpora delicti.* Cercetarea de până acum n'au constatat încă nimic positiv.

Pentru esplicarea acestei crime sunt silit a atinge unele antecedenţe, cari aruncă o drastică lumină asupra comunei Şibot.

Sunt douĕ ḑeci şi cinci de ani de când această comună este sfăşiată de nefericitele lupte de partidă Familia Viorel, puternică prin numĕrul cel mare, prin influenţa şi averea sa, întrunind de pe la anii 1840 până către anul 1868 toate funcţiunile de frunte ale comunei, a provocat prin abusurile şi volniciile sale o resistenţă latentă, care însĕ mai târḑiu dela anii 1861—1880 a trecut într'o oposiţiune înverşunată representată de familia Miclea, al cărei agil representant a fost Nicolae Miclea. Mai târḑiu familia Viorel a suferit o catastrofă totală perḑênd membrii sei funcţiunile de frunte ale comunei: preoţia şi primăria. Primăria a trecut la oamenii din tabĕra lui Miclea şi anume Nicolae Miclea a fost jude în douĕ rênduri. Prin o prigonire intensivă asupra familiei Viorel — capul numit al familiei Miclea a provocat earăşi elementele risipite din familia Viorel la o resistenţă energică, în fruntea căreia după moartea preotului bigam I. Viorel a stat Vasilie Mandeanu.

Vĕḑênd familia Miclea că a pierdut cârma din mână, ea s'a cugetat earăşi la redobêndirea influenţii, însĕ fiind-că aceasta era imposibil acum, Nicolae Miclea a recurs la mijloace violente. De acea opiniunea publică din Şibot susţine, că dînsul ar fi autorul intelectual al crimei de omor sau poate chiar şi făptuitoriul direct. Feresce aceasta e acum numai o suposiţiune, o conclusiune din raportul de duşmăniă ce au esistat între aceste douĕ familii.

Sunt foarte instructive peripetiile luptei de partide ce au sfăşiat comuna Şibot de un pătrariu de veac încoace.

Archivele consistoriului nostru din Sibiiu, archivele judecătorielor şi autorităţilor politice competente pot da o bună orientare despre fasele acestei lupte nefericite, care s'a manifestat în diverse acte de prigonire reciproce, în certe şi sveḑi nesfêrşite cari uneori luau proporţiuni de tot ameninţătoare în procese şi arătări preste arătări.

Acum însĕ certele au resuflat prin crima ce v'am comunicat Ori-ce om, care a cunoscut certele şi natura oamenilor angagiaţi la această luptă, a fost pregătit la urmări grele şi fapta ne arată, că într'adevĕr asemenea certe nu pot avè alte urmări.

Suntem numai la începutul criselor. Poporul e foarte agitat şi numai bunul Dḑeu scie, ce poate sĕ mai urmeze din acest cas grav, dacă nu-i va succede judecăţii a erua şi pedepsì pe ucigaşi.

În fine trebue sĕ observ, că comuna Şibot a avut până pe la anii 1840 nisce locuitori foarte pacinici, dar după acea a crescut o generaţiune violentă, mică la numĕr însĕ resolută şi gata la ori ce act de violenţă. Isprăvile de un pătrariu de veac ale acestei generaţiuni se arată acum prin o sălbătăcire generală a oamenilor. În Şibot siguranţa persoanei şi a averei este pusă sub slabe garanţii: când se sĕlbătăcesc oamenii şi se pierde simţul moral şi religios din trênşi, acte, cum este şi casul de omor relatat, sunt fructele naturale ale unei astfel de sĕlbătăciri.

Despre resultatul ulterior al investigaţiunei ve voiu însciinţa la timpul seu. X.

Varietăţi.

* („*Res Kultur-egylet-ianae.*“) Ḑiariul „Pester-Lloyd“ de eri publică o telegramă din Cluş, în care se spune Europei civilisate, că reuniunea de maghiarisare e marfă scutită de tarifa postală. Ne spune că toţi restauratorii şi advocaţii se vor provoca sĕ spriginească scopurile reuniunei. În fine: „*Auch die gr. unirten Geistlichen haben sich im Allgemeinen für die Propagirung des Culturvereines erklärt.*“ Pe româneşte: Şi preoţii gr. uniţi s'au dechiarat că în general vor propaga maghiarisarea.

După cât scim noi în Ardeal preoţii „gr. uniţ“ sunt toţi români.

Sĕ se fie dechiarat ei oare pentru maghiarisare „*im Allgemeinen*“?

* (Bibliografic) Memoriu asupra învĕţământului superior în Moldova cu ocasiunea aniversărei de 50 de ani a înfiinţărei acestui învĕţământ, 16 Iuniu 1885. de A. D. Xenopol profesor de istoria romanilor la universitatea din Iaşi. Iaşi 1885. Tipografia naţională, strada V. Alesandri. Octav 154 de pagine.

„*Candela,*“ Jurnal bisericesc literariu, Nr. 7. 1 Iuliu 1885. Anul IV. Cuprinsul tecstului român. Vieaţa şi scrierile lui Dositeiu metropolitul Moldovei. Unirea românilor din Transilvania sub Leopold I. Omiliă pentru serbarea sânţilor Apostoli Petru şi Pavel. Cronică.

„*Convorbiri literarie*“ Nr. 4. Anul XIX. Cuprinsul. Ioan Ghica. Corespondenţă către Vasile Alecsandri. (Scrisoarea XX.) B. P. Haşdĕu. „Aşa“ specimen din „*Magnum Etymologicum Romaniae.*“ T. M. Statistica sinuciderilor. D. Onciul: Dare de seamă critică despre „*Teoria lui Rössler,* studii asupra stăruinţei românilor în Dacia Traiană de A. D. Xenopol.“ (Urmare.) X. C. Gheorghiu; Studii de literatura franceză La Fontaine; M. Eminescu: Sara pe Deal (poesie.) C. A. Cuza: Amintire, (poesie.) I. N. Roman: La pădure (poesie.) Corespondenţă. Bibliografii.

* (Mulţămită publică.) (Continuare din Nr. 73.) Orĕştie: Dl Dr. Ioane Mihu 5 fl., dl Simion Corvinu 1 fl., dna Victoria Erdelyi 2 fl., dna Elena Nemeş 50 cr. — Suma 8 fl. 50 cr.

Sz.-Sebeş: Dşoara Elena Oniţiu, collect. 1 fl. 50 cr., dl Ioan Casiolţan 20 cr.; Ghibu Simion 20 cr., N. Beu 50 cr., Ioachim Cărpenişan 20 cr., Ioan Paraschiv 1 fl., I. T. 50 cr., O. M. 20 cr., N. N. 20 cr., Balomiri 10 cr,, I. A. 1 fl., dna Sofia Oniţiu 1 fl., Ioan Üveges 1 fl., Alois Cok 20 cr., dl Ganea 20 cr. — Suma 8 fl.

Alba-Iulia: George Popu 2 fl.

Beriu: Dl Demetriu Iosif colectant 1 fl., Samuil Trifon 1 fl., Vasilie Pop 50 cr., dl Costescu Nicolae 50 cr. — Suma 3 fl.

Maros-Vásárhely: Dşoara Valeria Manu, colectantă, dl Rudolf Eogarasi 2 fl., Iuliu Szilasy 1 fl., Petelei Jenő 1 fl., Iosif Pop 1 fl., A. Stoica 2 fl., Andreiu Inancu 2 fl., N. N. 50 cr., dşoara Letiţia Moldovan 1 fl., dşoarele Hermina şi Valeria Manu 2 fl, dl Alesandru Fülöp 1 fl., dl Servian Popoviciu 2 fl., dnul Zachariă Chiherean 1 fl., N. N. 50 cr. — Suma 17 fl.

Blaş: Dna Cleopatra Branduşan 1 fl., dnul Ioane Fekete 2 fl., F. C. 2 fl., dl Csato 1 fl., Oare cine 1 fl,, I. Meltoli 1 fl, dna Ida Csató n. Raţiu 1 fl., dna Maria Tipograf 1 fl. — Suma 10 fl.

(Va urma.)

Mult pentru puţin, aceasta este devisa timpului nostru, şi ca esemplu cităm pilulele cunoscutului apotecar R. Brandt. Cu spese de 3 cr. pe ḑi 'şi poate omul curăţì trupul în modul cel mai plăcut, sigur şi nevătămătoriu, prevenind unei tabere de boale. Fie-care adevĕrată cutie este cu 70 cr. în apotecă, şi ca etichetă are o cruce albă în materie roşie şi iniţialele R. Brandt.

Nr. 142. [1048] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învěţători la scoala noastră confesională gr. or. din Porcesti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a. anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *9 August* a. c. st. vechiu.

În conţelegere cu comitetul parochial

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig 11 Iuliu, 1885.

Ioan Cândea,
administr. protopresb.

Nr. 114. [1049] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învěţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a. anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi substerne cererile concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. protopresb.

Nr. 358. [1046] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci mai jos însemnate dela scoala capitală gr. or. din Veneţia inferioară se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

a) Postul de invěţător primariu cu salariu anual de 350 fl. v. a. solvibil în rate lunari anticipative 8 orgii lemne de foc şi cuartir liber în edificiul scoalei.

b) Postul de învěţătoriu secundar cu salar anual de 250 fl. v. a. solvibil în rate lunari anticipative 6 orgii lemne de foc şi cuartir liber în edifiiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a'şi subşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare către subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 22 Iuniu, 1885

Oficiul protopresbiteral al tractulni Făgăraşului.

În conţelegere cu eforia scoalei capitale din Veneţia inferioară.

Iuliu Dan,
administr. protopresb.

Nr. 164. [1053] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru vacanta parochie „Fornadia“ protopresbiteratul Geoagiului I., concursul publicat în Nrii „Telegrafului Român“ 54, 55 şi 56, 1885 se prolungesce cu *15 ḑile* dela datul primei publicări.

Hondol, 24 Iuniu, 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasile Pipoş,
protop.

Nr. 455. [1045] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învěţătoriu din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Branului, pentru întregirea acestora se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela datul de jos.

1. Cristian, pentru clasa II cu salariu anual de 330 fl. v. a plătibil din cassa alodială.

2. Vledeni, pentru clasa I cu salariu anual de 150 fl. v. a. din cassa comunală, cuartir liber şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, vor aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Zerneşti în 16 Iuniu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochiale concerninte.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,

Nr. 352. [1055] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a Voivodenii-mari, protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Dela 100 familii câte o ferdelă ověs de familie, precum şi venitele stolare de preste an, staverite în şedinţa comitetului din 25 Maiu a. c. cari toate la olaltă dau suma de 370 fl. 45 cr.

Doritorii de a competa la aceastǎ parochie au a-şi aşterne suplicele lor în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraş, 18 Iuniu, 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial

Iuliu Dan,
adm. prot.

Concurs de licitaţiune.

In 20 Iuliu (1 August) a. c. se va ţinea în comuna **Albac,** protopopiatul Câmpeni, licitaţie minuendă verbal şi cu oferte pentru **clădirea unei biserici greco-orientale.**

Preţul strigării este **8524 fl. 96 cr. v. a.,** ear doritorii de a licita sunt îndatoraţi a depune un vadiu de 10°/₀, care va servì ca garanţiă până după finirea şi predarea lucrului ca acceptabil prin un espert.

Ofertele sunt a se adresa oficiului parochial gr. or. din Albac posta ultimă Câmpeni (Topánfalva) — unde se pot vedea şi planurile, preliminariele şi condiţiunile mai detaiate de clădire. [1051] 2—3

Licitaţiunea, se va ţinea în ḑiua defiptă la **10 oare a. m. în edificiul scoalei din loc.**

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Albac în 16 Iuniu 1885.

Ioane Todea, parochul locului.
Teodor Paşca, not. comit. parochial.

Nr. 3681 tkvi 1885. [1056] 1—1

Póthirdetmény.

A n. enyedi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, miszerint a Mendel Áron örményszékesi lakos végrehajtatónak Lupea Kosztándin illetve hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 164 frt 30 kr. s. jár. iránti végrehajtási ügyében 271—1885 sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben az örményszékesi 271 sz. tjkvben A + 1—27 rsz. fekvökböli jutaléka 917 frt kikiáltási árban örményszékes község elöljárósági helyiségébe **1885 augusztus 5-én** d. e. 10 órájára kitüzött árverés az 1881: LX. t. cz. 167. §-a alapján a n. szebeni Albina takarék és hitelintézet végrehajtató érdekében is 329 frt tőke követelése s járulékai kielégitése végett megtartatni fog.

A kir. járásbiróság mint telekkőnyvi hatóságtól.

N. Enyeden 1885 julius 14-én.

Csernátony Vajda,
kir. járásbiró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireş	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireş	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 76. Sibiiu, Marți 16/28 Iuliu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Iuliu, 1885.

Temelia păcei dintre statele europene se basează pe alianța intre diferitele state. Aceasta de pe la 1878 începênd a devenit axiomă de drept internațional, și Europa cu ochi de vultur privesce la întêlnirile de împěrați, prin care se leagă sau se desleagă astfel de alianțe, dela cari atêrnă pacea popoarelor.

Nu preste mult se va întêlnì monarchul nostru cu bětrânul monarch al imperiului german și lumea din nou va audì asigurări de simpatii personale, pe cari se basează alianța între noi și Germania, care asigură apoi pacea în Europa.

Analog alianțelor dintre staturi încep a eșì la iveală alianțe între popoare, cu pretensiunea de a stabilì referințe de amiciție, din care se înflorească bunăstarea și prosperitatea materială între popoarele contractante.

Alianțele dintre diferitele state se basează pe identitatea de interese și poate în cele din urmă și pe unele planuri adânc ascunse ale celui mai puternic și mai șiret, planuri cari în un viitoriu mai apropiat sau mai îndepărtat vor pășì spre realisare, și atunci se va vedea încât calculii au fost reali sau numai închipuiți.

Așa se susține de pildă despre alianța dintre noi și Germania. Se crede aproape pretutindenea, că nefericita stare de lucruri din Ungaria este a se atribuì meseșugirilor măestrului cancelar al Germaniei, ale cărui planuri se apropie de realisare în directă měsură cu disoluțiunea internă creată la noi prin politica sugrumătoare de astăḑi.

Nu vom cerca sě demonstrăm încât se poate justifica această ipotesă în alianța dintre noi și Germania, ne vom mărginì la încercarea de înfrățire între două popoare, încercare care tocmai în ḑilele acestea s'a manifestat mai pe față.

În vara aceasta s'a deschis esposițiunea regnicolară din Budapesta. S'au pus toate în mișcare, ca din acest incident sě se agiteze întreagă Europa, și sě demonstreze pentru Ungaria.

Adevěrata țintă a esposițiunei a fost orientul. Ungaria a voit sě dovedească, că în tot Orientul ea este puterea cea mai închegată, prin urmare unica chemată a purta stindardul civilisațiunei, al industriei, comerciului, al artei prin părțile, cari numai în timpul mai proaspět și-au scuturat jugul suzeranității, și au devenit staturi naționale independente.

În legătură cu aceasta trebue se vină întreagă Europa, se constate rola civilisatoare a Ungariei, și îndreptățirea ei de a se gera ca unica chemată a civilisa orientul în sensul politicei de stat unguresci, cu toate prerogativele și apendicele ei.

Acest plan s'a urmărit cu multă tenacitate, și el în parte s'a și realisat. Afară de regatul României toate staturile balcanice s'au învoit, ca ele sě fie considerate ca inferioare Ungariei. Întreagă Europa se vede că emigrează la Budapesta spre a admira productivitatea și puterea de vieață a ei, pe toate ramurile vieței publice.

Noi am fost privitori binevoitori ai acestei inscenării de laude pentru esposițiune. Věḑut'am pre sêrbi făcênd mětanii prin Budapesta, věḑut'am pre croați aduși ca legați la Budapesta, după ce camera lor comercială a refusat ori ce comuniune cu această esposițiune, věḑut'am magistratul din Viena cu întreg aparatul publicistic, vom vedea aḑi mâne pre publicistii francesi, întocmai după cum în aceste momente pre bohemi, cari voesc se facă alianță cu ungurii.

Oamenilor serioși li s'a părut adevěrată escamatorie toată inscenăria tendențioasă cu esposiția regnicolară din Budapesta, și ei au păstrat tăcere până acuma, când sě vorbesce despre o alianță între poporul bohem și cel maghiar. Ca în cele din urmă sě se facă lumină și în această privință se caută firele de comuniune, cari ar potea lega pre bohemi de maghiari cu o adevěrată sinceritate.

Alianța de popoare se basează primo loco pe identitatea de origine. Aceasta lipsesce cu deosebire în cele ale bohemilor și maghiarilor. Simpatii personale ar venì la locul al doilea, însě și aci stau tot rěu, căci eată ce privelisce se presentează ochilor nostri.

Ungaria din stimată și iubită ce era odinioară, acuma începe a devenì urgisită pretutindenea, și aceasta pentru politica ei de cutropire față cu naționalitățile ei.

Românii nici odată n'au fost mai aspru asupriți ca și acuma, când lanțul de fer începe a frânge și păreții autonomiei bisericesci, între cari păreți românul se credea scutit cel puțin în pacinica sa lucrare pe terenul bisericesc. Cu cassarea juriului din Sibiiu s'a luat posibilitatea de a se potea plânge cel puțin, și astfel se va înplinì ceea ce ne spune un ḑiariu din Bucuresci în numěrul de alaltăeri, adecă: *„în momentul când opinia publică a ardelenilor nu se va mai putea manifesta acasă, ea va fi silită a se manifesta în strěinătate, și aceasta va fi cu mult mai rěu pentru absolutismul maghiar.“*

Strêmtorați sunt și au fost și sasii, și strigătul lor au deșteptat Germania întreagă. Fructele asuprirei sasilor se pot culege în Dresda, și oamenii cu judecată sănătoasă vor trebui sě vadă, că antipatiile germanilor pe cale socială vor da peptul cu uneltirile reuniunilor de maghiarisare.

Nici odată nu s'a manifestat în așa měsură nemulțămirea sêrbilor ca și acuma în fața congresului din Septembre. Nenorocita instituire de patriarch s'a făcut pe calea unui act maiestatic, și după părerea noastră — modestă părere, însě totuși părere — după părerea noastră rěu fac jurnalele unguresci, cari din actul de denumire al patriarchului fac act maiestatic de care nimenea nu se va putea atinge fără a comite crima de — laese Maiestate.

Cu chipul acesta ministru se ascunde la spatele monarchului și se produce o stare de lucruri, cari sunt neesplicabile în un stat constituțional.

Nu scim întru cât aceste vor sta în concordanță cu simțul de dreptate al bohemilor; nu scim nici aceea întru cât simpatisează ei cu sêrbii; scim însě că serioase au fost îngrijirile lor pentru soartea bieților slovaci, și că direcțiunea literară a reuniunei *„Matica“* era în mânile academicilor din Praga. În momentele când spumega alcoholul în păharele înflăcăraților contrahenți în restaurațiunile din Budapesta, consiliariul ministerial Jekelfalussy predă cu multă solemnitate averea „Maticei“ reuniunei de maghiarisare dintre slovaci.

Eată tot atâtea momente potrivite pentru o alianță durabilă între două popoare, chemate a juca rolă civilisatorică.

Ḑiarele din Viena au adunat cu multă stăruință aceste fire de comunicațiune între bohemi și maghiari, și cât pentru bohemi ele sunt gata cu verdictul. Sě se introducă în Austria esclusivismul în politica națională germană ca și cel observat astăḑi în Ungaria și apoi sě vină bohemii și sě cerșească alianța germanilor.

Drastică este aceasta paralelă, ea însě e potrivită și cine vrea se cerce, calea e deschisă.

Importantă este cestiunea și în partea ei care privesce pre Ungaria.

Curentul de maghiarisase pornit pe cale socială începe a fi impus acuma de către guvern, și în timpul din urmă însuși guvernul se pare a fi luat tăciunele, cu care 'și face drum orbiș printre materiile cele mai esplosibile.

Efectul se poate prinde cu mâna. Manifestările din Dresda, ḑiarele de renume: „Neue freie

---

FOIȚA.

(Încheiere.)

La esplicarea despre intonarea silabelor ar fi trebuit, ca înainte de a face cunoscută rostirea literilor, în loc de cuvintele anotate: barátság, egészséges, etc. sě se pună cuvinte, în care ocură astfel de sonuri, care consună cu cele românesci, pr. mindig, undorodni etc. Ar fi de dorit, ca la literile acelea, care în rom. lipsesc de tot sau se pron. altmintrea, sě se fi indus mai multe esemple, ear acelea, care sună și în magh. ca și în rom. n'au lipsă de o esplicare mai de aproape, ar fi fost destul, dacă acelea numai în treacăt s'ar fi amintit. (Cuvêntul: „ember“ se repetează la locul acesta de 3 ori, vár, már, pap, nem și dolog câte 2-ori!) N'ar fi fost superflu a da o mică îndigitare despre rostirea lui „h“ în finea unui cuv, pr. méh, juh, etc., pentrucă „h“ în finea cuv. nu se rostesce.

Asemenea n'ar fi fost de prisos, dacă dnii autori ar fi adus înainte la § 5 și unele nume de familii vechi magh. pr. Eötvös, Desewffy, Zách etc. și ar fi esplicat pronunțarea lor, cu atât mai vêrtos, fiind-că de acestea aflăm încă și în istoria patriei.

La esplicarea (§ 11), cum-că cuvintele prověḑute cu — é nu stau în genetiv, ci în casul posesiv, observ, cumcă prin aceasta numai s'a încurcat studentului lucrul, încât nu va sci da seama despre întrebuințarea casului acestuia și poate că-l va întrebuința și în locul sufixei posesive — a, — e (— ja, — je). Mai corectă ar fi fost esplicarea aceasta: Suf. — é esprimă pre lângă genetiv încă și un pronume arătător și se adauge la posesor: 1. când în limba rom. posesiunea, subînțelegêndu-se în genetivul posesorului (dacă nu se esprimă prin un pronume arătător), se lasă afară, pr. (aceea) a notarului e mai scumpă ca (aceea) a judelui=a jegyzőé drágább mint a biróé; 2, când în rom. posesiunea se aduce în legătură cu posesorul (ca subj. cu pred.) prin copula: e (este), pr. calul e al vecinului=a ló a somszédé.

Părerea, cumcă „képes vagyok“ esprimă aceeași, ce esprimă verbul cu — hat, — het, eu nu o pot subscrie, de oare ce — hat, — het esprimă o posibilitate absolută, pre când „képes vagyok“ numai una relativă, pr. most fürödhetünk, mert van viz; ear în casul al doilea se ḑice: ugy fáj a lába, hogy nem képes (bir, tud) járni.

Espresiunea: „Hány órát dolgoztok ti naponta?“ (depr. 87) nu e esactă, căci „naponta“ însemnează: în toată ḑiua, pre când „pre ḑi“ se ḑice: naponkint; formele aceste se întrebuințează astfel: én naponta (minden nap) sétálok, a napszámos naponként 10 órát dolgozik. Asemenea nici espresiunea „havazott“ (depr. 106) nu e așa corectă ca: hó esett. În prop. „Hány 18 meg 7?“ (depr. 16) cuv. „hány“ nu e la loc, acì ar trebuì sě se ḑică: mennyi; „hány“ stă numai înaintea unui obiect, pr. hány forint? În depr. a 11-a cetim: Kegyed férfiu: cu „kegyed“ agrăim mai ales damele, ear domnii cu „ön.“

În prop. „Mi ez? Ez egy kalap, az egy kabát“ (depr. 20) articolul nehotărît „egy“ n'are loc. În prop. „5 meg 4 annyi mint 9“ etc. (d. 16. 20) cuvêntul „annyi“ e numai pleonasm. În prop. „olvassuk a Vörösmarty költeményeit,“ (d. 106) articolul „a“ e superflu. În prop. „Mátyás király 38 évig uralkodik vala“ (d. 97) imperfectul nu e la loc. Prop. „Debrecenben van, vásárban“ (d. 64) și „A filloxera Magyarországon felette nagy károkat okoz“ (d. 56) nu sunt corecte după gramatică, căci ar trebuì sě se ḑică: a vásáron și Magyarországban. Verbele: hazud (d. 62) și foly (d. 79) sunt mai usitate cu ik. În prop. „Mi nem azért élűnk, hogy együnk etc.“ (p. 116) și „Ha mi többet olvasnánk etc.“ (p. 94) pron. „mi“ ar trebuì lăsat afară. În dicționar se află cuv. „gyötör-(ök), cruț; gyapju, pânză, bumbac (p. 150); megveszteget, perde (p. 155); izlés, gustare; izzadás, sudoare (p. 151); földteke, fața pămêntului (p. 149); megérlelni, a temporisa a împedeca coacerea (p. 155); care toate sunt rěu esplicate, căci cruț se ḑice: kimélek, pânză: vászon, bumbac: gyapot sau pamut, gustare: izlelés, sudoare: izzadság, perde: veszit, ear gyapju însemnează: lână; földteke, glob pămêntesc; érlelni, a coace (soarele) etc. Espresiunile „produkálj termést“ și „patika“ (dep. 92 și 27) au în limba

Presse," „Revue du Monde Latin," „National Zeitung," „Münchener Allgemeine Zeitung," „Nowoje-Vremja," toate aceste s'au pus în servițiul maghiarismului, dovedind lumei cum se practică adevĕrata libertate în Ungaria.

Avem semne și minuni și nu ne este permis sĕ nu credem.

Escamoteriile au eșit la iveală și lumea începe a judeca real. Pe calea apucată în loc de alianțe, maghiarii câștigă antipatii, cari cresc în proporția, în care cresce asuprirea naționalităților.

Noi nu voim ca ungurii se-și câștige antipatii, de aceea ne simțim datori a-i face atenți la judecata lumei nepreocupate. Vom fi tractați de neloyali și nepatrioți pentru această ținută a noastră, atunci nu ne va remânea alta, decât, sĕ dorim accelerarea lucrurilor, și sĕ le ḑicem: înainte!

La aceasta însĕ n'am ajuns încă.

Revista politică.

Ca epilog la cele scrise de noi la locul prim, vom cita aici și cuvintele ḑiariului „Narodny-Listy," care trece de organ al cehilor tineri. Numitul ḑiariu contestând ori-ce îndreptățire a înfrățirei dintre cehi și maghiari, între altele scrie: „*E o politică cehă scrintită a admira pe principalii inimici ai slovacilor, cari pentru aceea sunt și inimicii nostri, și cari au considerat de frați pre cei mai tineri poeți dela Pardubitz. Cu escursia dela Tatra se poate împreuna și o escursie la granițele despre Moravia. Cine va cerceta Carpații, acela poate lua parte și la congresul publiciștilor slavi și la a reuniunei femeilor „Ztveny," care se va ținea la 4 și 5 August în Szt-Márton. Frățesce trebue se spriginim pre frații nostri slovaci, tocmai acuma, când s'a confiscat averea reuniunei „Matice slovenska," și s'a dat unei reuniuni, care se nisuiesce a maghiarisa toată suflarea slavă. Cine nu poate venì în persoană, acela cel puțin sufletesce sĕ petreacă un moment la acest popor, care e cel mai nefericit între cele mai nefericite seminții slave.*

Slovacii au lipsă de mângăere."

Da, așa este. Slovacii au lipsă de mângăere, după cum au toate popoarele asuprite din Ungaria, și slovacilor le va prinde bine aceasta mângăere, întocmai ca și altor popoare amărîte, cari cel puțin au consciința că sunt oameni, cari le compătimesc, dacă pe altă cale nu le pot ajuta.

Relațiunile dintre România și Francia încep a se rĕcì tot mai tare. Am înregistrat scirea despre posibila eschidere a tinerimei române din scoalele francese. Această arbitrară mĕsură a guvernului frances era presentată ca represiune față cu ținuta guvernului român în cestiunea convențiunei comerciale.

Scirea aceasta fu comunicată mai întâi de confrații dela „România liberă." „Agenția Havas" în un comunicat oficios o a desmințit'o îndată. Vine acuma biroul de corespondențe și ne spune că după o versiune a ḑiariului bucurescean „Telegraphul" guvernul frances în adevĕr s'a și folosit de această mĕsură arbitrară, și începutul l'a făcut cu trei tineri insinuați la marină.

Dăm această scire sub toată reserva și autenticitatea o vor garanta ḑiarele, dela cari o luăm.

Cumcă acuta stare de lucruri dintre România și Francia se atribue domnului Ordega, ministru resident al Franciei în Bucuresci, despre aceasta nici ḑiarele strĕine nu mai sunt în dubietate. Se crede că acest diplomat va fi rechemat, ca sĕ se poată stabilì din nou relațiuni bune între aceste două state, pre cari eram dedați a le vedea trăind între relațiuni cordiale.

În legătură cu întrevederea dintre monarchul nostru și cel al Germaniei se vorbesce și de întâlnirea principelui Bismarck cu ministrul de esterne al nostru. Kontele Kálnoky va visita adecă prin 15 August pre principele de Bismarck în Varzin.

Cu privire la partidele din Austria „Adevĕrul" din Bucuresci scrie următoarele:

> Neînțelegerile cari s'au ivit în decursul alegerilor în sinul dreptei din Reichstagul austriac an ajuns de atunci încoace, ne spune „Temps" — sĕ formeze o adevĕrată primejdie pentru esistența maiorității ministeriale. Doi clericali independenți, dl de Zallinger ales în Tyrol și domnul Lienbacher la Salzburg, amândoi realeși cu toate silințele contrare ale șofilor oficiali ai partidei lor, se pare că vor juca rolul elementelor desorganisătoare în coalițiunea eterogenă grupată în jurul contelui Taaffe. Acești doi deputați susțin că partidul catolic din Austria ar fi cu mult mai folosit dacă ar scutura jugul unei discipline prea aspre și dacă ar refusa o solidaritate compromițătoare cu grupuri cari nu se preocupă decât de interese naționale și de cestiuni de rasă. Ei voesc sĕ se formeze o fracțiune asemenea centrului din parlamentul german și cred că se vor face mai multe concesiuni clericalismului când apărătorii lui nu vor mai figura, ca nisce atome despărțite, prin cluburile maiorității.
>
> Ceea ce face situațiunea parlamentară și mai gravă este faptul că clubul Lichtenstein, întemeiat sub auspiciile principilor cu acest nume în urma desfacerei deputaților clericali germani de clubul Hohenwart, vine sĕ accentueze și mai mult desbinarea, refusând sĕ se disoalve și sĕ reîntre în șirurile maiorității. Cu toate invitările presei oficioase, organele grupului declară că le este cu neputință sĕ se supună, fără garanții, disciplinei unei maiorități care representă mai mult interesele slavismului și sĕ nu primească alt cuvênt de ordin de cât: federalism. E lesne de înțeles că ministerul Taaffe privesce cu îngrijire aceste velietăți de neatêrnare ale unei fracțiuni indispensabile pentru maioritatea guvernamentală.
>
> Câte-va cifre vor fi de ajuns ca sĕ arate toată primejdia ce ar resulta dintr'o astfel de eventualitate. Cehii au în noul Reichsrath 66 deputați. Polonezii 58, clubul Hohenwart 31 membrii slavi și 10 clericali din Tyrol ceri gravitează spre clubul Liechtenstein. Adăogându-se 6 ministri deputați, totalul majorității se urcă la 171 membri, socotindu-se și cei ḑece tiroleni. Reichstagul are însĕ 355 membrii și prin urmare maioritatea absolută este 177; partidul ministerial, fără sprijinul clubului Liechtenstein ar avea așa dar cu șase voturi mai puține decât i ar trebuì ca sĕ poată guverna. Contele Tafe va trebuì așa dar sĕ caute sprjinul de care nu se poate lipsì, sau la cei 21 clericali germani din regiunile alpestre sau la clubul Coronini care numĕră 20 membri. Stânga după cum se știe, dispune de 141 voturi.
>
> Această simplă espunere statistică e de ajuns pentru ca ori cine sĕ și poată esplica motivele polemicei nesfârșite începută de organele coalițiunei drepte cu privire la autonomia clubului Liechtenstein. Pentru cehi și pentru polonezi nu e vorba de mai puțin decât de viitorul federalismului care singur le poate asigura o desvoltare națională-liberală sub sceptrul Habsburgilor.

Cestiunea întemeierii unui ḑiar poporal.

În Nrul 73 al jurnalului nostru am vorbit ceva despre necesitatea întemeierii unui ḑiar poporal, cu menirea de a desvolta gustul de cetit al poporului. Astfel am ḑis — se va putea lărgì cercul mărginit de vedere al poporului, astfel 'l vom putea face sĕ cunoască importanța ce o au scoalele pentru dênsul și astfel trebue sĕ'l scoatem din indolență și sĕ'l aducem la o treaptă mai înaltă de cultură. Tot cu aceeaș ocasiune ne-am esprimat dorința, ca însaș asociațiunea transilvană sĕ iee inițiativa pe acest teren.

Cestiunea este importantă și de aceea revenim de nou asupra ei.

Că poporul român simte necesitatea de lectură, nu încape nici o îndoială; cine a trăit în mijlocul poporului și 'l cunoaște, trebue sĕ fie convins despre acest lucru. Întrebare este numai, că oare trebuința aceasta de lectură, are cu ce și-o stêmpĕra? Și dacă da, — potrivită este lectura carea o are trebuințelor și împregiurărilor lui?

Nutrĕmêntul spiritual al poporului nostru constă parte din productele sale literare „*per eminentiam*" proprii, din așa numita literatură poporală nescrisă, ereḑită din tradițiune dela tată la fiu, sau comunicată prin grai viu între contimporani, — și parte din literatura poporală scrisă, care la noi cesti de dincoaci de Carpați se propagă prin tipografia ereḑilor Closius, rĕspândindu-se în sute și mii de broșurele de diferit cuprins prin toate colibile românești dela Năsĕud păn' la Hațeg, și din Selagiu păn' la Brașov. Literatura poporană română nescrisă consistă din poesii poporale (balade, doine strigături de joc), basme (povești), snoave, proverbe gâcitori, parte și colinde și cântece de stea.

Literatura poporală nescrisă de altă parte se compune din o mulțime de piese de cel mai diferit cuprins, între cari faimoasa „Alexandrià" „Varlaam și Ioasaf" „Istoria Sindipii filosofului" „Halima" „Ghenoveva" „Tilu-Buh-Oglindă" „Epistolia Maicii Dlui" „Legenda sftei Vineri" și altele, unele de conținut religios, altele moral, altele didactic și ear altele amusant.

Până când acele de categoria a doua, putem ḑice toate, sunt de origine strĕină, importate în decursul veacurilor în sînul poporului nostru, care le a primit, asimilat și conformat caracterului seu propriu, așa că în ochii lui — Alesandru și Ducipal și Tilu 's tot atâția români, — păn' atunci literatura poporană nescrisă este în cea mai mare parte de origine proprie românească, ea se naște în mintea poporului nostru sub influințele esterne și astfel e oglinda cea mai fidelă a capacității și a aplecărilor sale.

Stând lucrul astfel ușor se înțelege, că fie amintitele producte literare de cari se servește poporul nostru de cuprins cât de variu, și chiar cât de bun, ceea-ce înse nu prea sunt, ele 'l țin într'o stagnațiune perfectă căci Alesandria și Tilu d'acum sunt tot aceia, ca înainte cu 100 de ani, tot cu aceleși idei, și cu același cerc de privire, asemenea și poesiile poporali, dictate de unul și acelaș spirit, caracter și 's isvorite din tot acelaș cerc de idei, care între împregiurările de față și din trecut a poporului, numai din veac în veac se schimbă puțin, foarte puțin.

Dacă cetesc eu unele și aceleși lucruri aḑi, mâne, poimâne și așa mai departe, se înțelege că sfera mea de perfecționare e îngrădită și când voi termina cu această lectură, în lipsa alteia voi trebuì sĕ stau pe loc și pe lângă toată năsuința mea nu voi putea agonisì idei moi nouĕ și mai multe, decât

---

magh. termini proprii, deci n'ar fi trebuit folosite. „Acus. pe grădina mea" (d. 43) și „acela trebue se iubească și oamenii" (d. 115) nu sunt după legile gram.

În prop. „Fiind o ḑi frumoasă, m'am uitat, preumblându-me cu notarul, în dreapta și în stênga, până ce au prins caii" (d. 112) și „Pál gazdánál a pincében sok egér van és haragos, mivel ez a jó macska nem az ővé" (d. 21), construcțiunea nu corespunde pe deplin legilor stilistice. Ear acestea: „Éhezés által a gyomor megrontathatik," „Igen szükséges, hogy az arc reggel fris vizzel mosassék és jól megtörőltessék" (d. 132) și „A sziv nyugalma pénzzel nem vétethetik" (d. 134) sună cam forțate.

În mai multe prop. înțelesul contraḑice adevĕrului, pr. „A vas nehezebb mint az arany, de hasznosabb is" și „A réz olcsó, a vas olcsóbb, az ólom a legolcsóbb" (d. 8;) aceasta nu stă, căci greutatea spec. a aurului e: 19·3, ceea a ferului însĕ numai 7·8, mai departe costă un centenar metric de plumb: 18—19 fr., precând prețul ferului face numai 5—6 fr. asemenea nu esprimă adevĕr prop. „Cu privire la religiune oamenii cei mai mulți sunt aceia, cari cred într'un Dumneḑeu," căci după cum cetim în cărțile geog.—stat. polytheistii formează încă și acum cu mult mai mult cea mai mare parte de oameni. Prop. „Az ellenség Árpád királytól földet, füvet és vizet kért" (d. 64) stă în contraḑicere cu datele din istorià. Prop. „Hazánkban 4 nagyobb tó van" (d.108) încă nu o subscriu. Prop. „Tiz tojás kevesebb mint kettő" (d, 16) provine dela neatențiune. Tot asemenea și: „Măimuța are 4 picioare" (d. 44.) „Két kulcs nehezebb mint egy toll" (d. 16.) (Minek kettő? egy is elég). Prop. „A ki pénzt nyer, az észt is nyer" (d. 47) și „Casa bună nu e scumpă, numai casa slabă e scumpă" studenții nu le vor pricepe. Asemenea nu sunt corecte cu privire la logică: „A fiuk kisebbek mint a leányok," „A legkisebb fiu kenyeret kér, e fiuból pap lesz" (d. 53;) „Copilul mic e diligent, Ioan e copil mic Ioan e și diligent" (d. 5,) „Copilul acela mic e bolnav; pânea aceasta albă e a lui, dar merele sunt ale noastre, pentru-că noi suntem sănĕtoși" (d. 23) „Az orvosnak nincsenek vendégei, hanem betegei (37.) „Dacă în 10 luni nu înveți limba magh., nu o înveți nici în 20 de luni" (d. 51) — nu e logică corectă. „A rozsa a virágok-(nak) királya" (d. 39) și „A tej egészséges étel" (d 40) nu consună cu usul vorbirei Tot așa și asĕmĕnarea: „A tyuk a szegény ember tehene" (d. 53.) Prop. „Omul sĕrac n'are amici, pentru-că adevĕrata amiciție e rară ca corbul cel alb" (d. 42) e prea pesimistă. Tot așa nu e consultă din punct de vedere pedagogic inducerea prop. „Engem és téged a falusiak nem dicsérnek, mert mi sohasem járunk templomba" Asemenea n'ar fi trebuit induse: „Egy pap nagy gazda" (d. 4) Nagy bátyám fiatalabb mint én vagy te," „A nagy kert szép és drága," „Örömük nagy, mivel ökrük nem beteg," „Tu n'ai aripi," precum și celea citate de dl Ivan.

Eratele ortografice și de tipar sunt foarte numĕroase: Numele lunelor (d. 18, 36 și 68) precum și cuv. „isten," „ön (kegyed)" le aflăm scrise acuși cu litere mari, acuși cu mici: asemenea cetesce omul acuși: fiu, acuși: fiú; ravaszok (p. 12,) gyümőlcs (d. 50 și pretutindenea) a megy (pretutind.) vĕz, auz (d. 44 și pretot.) kié? cui? (p. 24); kértem volna, ași fi întârḑiat (p. 90): „Eu îți împrumut bucuros dacă mi-îi înapoia poimâne" (d. 51;) hogy játszanak (d. 129;) gyönyörű (d. 26) „Ce mânâncă englezii?" vitéz (eroii) (p. 11;) csizsma (p. 42 și pr.) tekintek — privire (d. 112;) kitteték (p. 115;) bünteles (d. 117;) în depr. 117 pe pag. 115 în rêndul al 5-lea: is în loc de és; menve, menvén, ducênd (p. 112); fuseiu (d. 109;) barĕm (d. 95;) „Eu voi fi" (d. 14;) „te voi alege de amic al meu" (d. 109) aședarea (p. 128;) szallonnával (d. 25) kinetvet-(ek) (p. 153;) Józzef (p. 152;) pitár (p. 169;) uj (p. 161;) fulvotáz (p. 149:) meg vernétek (p. 99;) ia asupră-și (161;) „trebue se sĕ ḑică" (pag. 26, care însĕ mai ocură și în alte locuri;) se conjungă (p. 81;) „Pentru ce ați avut eri mult noroc? pentru-că au fost aici unchiul și Iosif." îmi reservează mie, — ra — re mérek; hat-(ok), het-(ek), poate (151;) fűszerez-(ek), adirige (149;) „Nu numai pentru tine ci pentru toți cei buni e patria (lucrul) cel mai bun (44;) soha sem (ocură pretot. despreunat;) várbatom, îl pot etc. aștepta (p. 127 acì precum și în celelalte 11 prop. „etc." ar trebuì sĕ stee în finea numai de cari au dispus înaintaşii mei de veacuri încoace. Nu ni se va putea reflecta acì, că mai sunt afară de lectură şi alte şi încă foarte puternice mijloace de a lărgi sfera cunoştinţelor noastre, precum sunt călătoriile şi convenirea cu oameni din diferite părţi ale ţĕrei, cari au diferite păreri şi caractere, — nu, fiindcă cine cunoaştea referinţele poporului nostru va înţelege prea bine, că fiind vorba de el, la acele nu se poate reflecta aproape de fel. Rĕmânem dar numai pe lângă lectură.

Resultă deci din cele espuse, că da poporul ar avea nutrămênt spiritual din productele sale proprii, dar că durere acest nutrămênt nu poate corespunde cerinţelor de aḑi şi împregiurărilor ameninţătoare în care se află. Constatat odată lucrul acesta — precum am mai amintit şi în articlul nostru trecut — datorinţa noastră a inteligenţii crescute din sudoarea feţii poporului român este, a-i pregătì acestuia o lectură acomodată priceperii şi firii şi totodată tuturor necesităţilor esistinţii sale.

Pe ce cale?!

Noi am creḑut şi credem, că prin întemeierea unui ḑiar poporal. Şi cum sĕ fie acest ḑiar poporal?! Rĕspunḑênd la întrebarea aceasta accentuăm acì numai una dintre multele dorinţe pe cari când cu întemeierea jurnalului, ne-ar plăcea sĕ le vedem împlinite.

Înainte de toate un astfel de jurnal ar trebui sĕ se ferească de politică ca de foc. Las că poporul nu poate pricepe şi judeca cestiunile aceste după merit şi astfel s'ar sporì numai semidoctismul atât de păgubitor, — dar nici împregiurările noastre esterne şi mai cu seamă cele interne nu permit de loc, de a se face politică la acest loc. Nouĕ ni se pare că bine au ḑis cei ce au ḑis, că dacă suntem noi aḑi desbinaţi aproape pe toate terenele în câte douĕ şi mai multe tabere, causa primordială este diferinţa în părerile politice. Diferinţa aceasta fiind foarte mare pe de o parte, ear pe de altă parte dedaţi a ne conbate în cele politice, într'un mod foarte firesc desbinarea a trecut dela politică în biserică şi în vieaţa socială. Ḑiariul poporal de care vorbim profesa-ar el ori-care vedere politică dintre cele dominante, va înstrăina de sigur sau dintr'o parte sau dintr'alta puteri însemnate. Ear dacă la vre-o intreprindere am avut lipsă de concentrarea tuturor forţelor noastre, dacă am simţit când-va necesitatea de a fi uniţi, de sigur că o simţim la o astfel de lucrare nobilă. Greutatea lucrului şi scopul măreţ ne fac s'o simţim. De aceea trebue sĕ ne angagiăm toate puterile probate cari le avem în această direcţie, şi o putem face, dacă vor fi eliminate ori-ce veleităţi politice dintr'un astfel de ḑiar.

Am accentuat anume aceste vederi, ca nu cum-va sĕ se formeze poate dela început prejudiţii în contra ideii, — prejudiţii, cari sĕ ne nimicească cele mai întemeiate aşteptări.

Am cugetat sĕ mergem şi mai departe cu desvĕlirea părerii noastre despre un ḑiar poporal in spe, dar de astădată ne oprim acì, fiind-că într'adevĕr nu ne simţim nici îndreptăţiţi nici chiemaţi a o face deja de acum, când nici nu ştim încă cu siguranţă că oare în principiu fi-ar învoit publicul român cu cele espuse în liniamente generale de noi. Deocamdată am dorì numai atât, ca asociaţiunea transilvană sĕ nu treacă la ordinea ḑilei preste această voce a unei inimi româneşti. Ea este prima îndreptăţită de a se declara în meritul lucrului. Şi ne place a crede că o va şi face.

Yff.

Avis.

Adunarea generală a Asociaţiunei Transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, fiind convocată pe ḑiua de **29 August a. c. st. n. în oraşul Gherla:** subscrisul comitet invită şi din parte-şi pe onorabilii membrii ai acestei Asociaţiuni, precum şi pre toţi amicii literaturei şi culturei poporului român a participa cât mai numeroşi la această adunare generală; — rugându-i ca spre a se putea lua de cu bun timp dispositiunile de lipsă pentru incuartirare, sĕ binevoiască a avisa despre aceasta pe subsemnatul comitet cel mult până în 20 August st. n.

Gherla la 23 Iuliu 1885.

În numele comitetului de primire:

Vasilie Pop,
canonic.

Dr. Iuliu Simon.

Varietăţi.

* (Convocare.) „Hunedoara însoţire de anticipaţiune şi credit în Deva“ va ţinea adunarea generală estraordinariă Luni în 3 August a. c. st. n. la 12 oare din ḑi, în localul societăţii române de lectură din Deva; la ordinea ḑilei va fi:

Strămutarea necesariă în personalul consiliului administrativ şi în cel din comisiunea de supravighiare.

Drept aceea, prin aceasta sunt rogaţi toţi participanţii însoţirii noastre, sĕ binevoiască a se presenta la adunare sau în persoană sau prin plenipotenţiaţi în regulă.

În cas, dacă adunarea din lipsa membrilor ceruţi de statute nu s'ar potea ţinea, ea va avea loc în 14 August st. n. tot la 12 oare, când vor putea lua concluse valide cei presenţi.

Deva 23 Iuliu 1885.

Dr. *Petco Lazar,*
directore.

Alesandru Czura,
secretar.

* (Convocător.) Domnii învĕţători confesionali gr. or. din protobresb. Bistriţei ca membrii ordinari a subreuniunei învĕţătoresci din acest protopresbiterat, se convoacă la şedinţa ordinară a subreuniunei ce se va ţinea în 20 şi 21 Iuliu a. c. st. v. începênd la 8 oare a. m. în scoala normală gr. or. din Borgo Prund cu următoarea

Programă:

1. Sĕvêrşirea servitiului dḑeesc în biserica din Borgo-Prund.
2. Deschiderea şedinţei prin preşedinte;
3. Censurarea şi primirea statutelor subreuniunei.
4. Censurarea şi primirea planului de învĕţămênt special pentru toate scoalele din ppresbiterat.
5. Propunerea dlui Iacob Oanea de a se introduce uniformă în vestmintele învĕţătorilor, relegată din partea sinodului protopresb. din est an pt. XX al protocolului, la subreuniunea învĕţătorească.
6. Tractate teoretice (disertaţiuni) şi anume:

a) tema: „Ce însuşiri trebue sĕ aibă invĕţătoriul ca se poată fi la culmea misiunei sale în şi afară de scoală“ prelucrată de dl învĕţătoriu şi director dela scoala normală gr. or. din Borgo-Prund Iacob Oanea;

b) tema: „Ce metod trebue sĕ urmeze învĕţătoriul ca sĕ-şi câştige iubirea şi increderea învĕţăceilor sei“ prelucrată de dl învĕţătoriu din B.-Mijloceni Georgiu Ghiţa;

7. prelegeri practice şi anume I. din scriptologiă:

a) sunetul „*n*“ tractat de dl învĕţătoriu din B.-Joseni Simeon Pahone;

b) literile mobile tractate de dl învĕţătoriu din Simotelnic Ioane Langa. II. din învĕţămêntul intuitiv „chilia scoalei“ tractată de de dl învĕţătoriu Iacob Boiseşan din Caila.

Domnii preoţi ca directori scolari sunt asemenea invitaţi a lua parte la şedinţă, mai departe sunt recercaţi cu toată stima a împărtăşì acest convocător dlor învĕţători şi tuturor iubitorilor de scoală spre a-şi lua notiţă despre el şi apoi a-l espeda fără întârḑiere mai departe.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei ca presidiu al subreuniunei.

Borgo-Bistriţa în 9/21 Iuliu à885.

Simeon Monda,
protopresb. şi preşedinte.

* (Rectificare.) În corespondenţele dela Orĕştie în loc de „Mandeanu“ este a se cetì pretutindenea „*Madeanu.*“

* (Postal. Se deschide oficiu de postă în comuna *Kézdi-Mártonfalva.* Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune fl. 100.

Emolumente: Salariu anual fl. 120, pauşal de cancelarie fl. 40 şi pauşal pentru comunicaţiunea pedestră în toată ḑiua cu posta din Alsó-Csernát fl. 200.

Suplicele sĕ se aştearnă în termin de trei sĕptĕmâni la direcţiunea de postă din Sibiiu.

* — Se deschide oficiul de postă în *Sălciva de jos;* comitatul Turda-Arieş şi va sta în legătură Luni, Mercuri, Vineri şi Sâmbătă cu oficiul de postă Offenbaia.

Cercul de comunicaţie: Sălciva de jos şi de sus, Poşaga de jos şi de sus.

Va transporta epistole simple, recomandate şi asignaţiuni postale în preţ până la fl. 200.

* — Cu 1 August se deschide oficiul de postă în *Căpuşul mare,* comitatul Cluş, şi va sta în comunicaţie de toată ḑiua cu oficiul de postă din Gilău.

Cercul de comunicaţie: Bánfy-Dongó, Gyerőfi Dongó, Agĕrbiciu, Gesztrágy, Căpuşul mic şi mare, Panic.

Va transporta epistole simple şi recomandate, asignaţiuni postale până la fl. 200.

Mersul:

Pleacă din Căpuşul mare	la	12 oare 30 min.
Ajunge la Gilău	„	1 oară 30 min.
Pleacă din „	„	2 oare 30 min.
Ajunge la Căpuşul mare	„	3 oare 30 min.

* Post de oficial clasa a II. se deschide în cercul Sibiiului.

Condiţiuni: fl. 200 cauţiune. Emolumente: fl. 500 salariu şi fl. 100 bani de cuartir.

În sensul art. II de lege din 1873 pot concurge suboficieri şi magistrii postali provĕḑuţi cu documente.

Suplicele sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcţiunea de postă în Sibiiu.

* (Preot după cum se cade.) Cu privire la cele publicate de noi în numĕrul 69 sub acest titlu, ne vine din Borgo-Mijloceni altă corespondenţă, în care se ḑice că preotul după cum se cade, nu este tocmai aşa de cum se cade, după cum ni-au informat pre noi mai mulţi crestini.

Am dat ce am primit, după cum adecă am primit, şi aceasta o dăm, după cum o am primit.

* „*Scoala Practica*“ tomul IV Nr. 3 şi 4 pro Iuniu şi Iuliu a. c. au apărut cu următorul sumar;

Catechese scolare: II Dḑeu e etern. A asemêna, a deosebì, a compara (lecţiune practică din învĕţămêntul intuitiv.) — Adverbul (din „Gramatica elementară“ de Teremievici-Dubău.) Din calculul elementar: Tractarea numerului 6. — Primele lecţiuni de geometrie: Cubul (fine) Fluturul comun (din „Îndreptar teoretic-practic pentru învĕţământul intuitiv de V. Gr. Borgovan.) — O nouĕ ordinaţiune ministerială privitoare la limba maghiară în scoalele poporale. Reuniunea Mariană Năsĕudeană. Abḑicerea mea din postul de referent scolar în cercul Rodnei. — Apelul Ateneului Român. Bibliografie.

Preţul abonamentului la „Scoala practică“ pe anul întreg e 3 fl. v. a. Esemplare complete se găsesc. Prenumeranţiunile a se adresa la redacţiunea în Năsĕûd (Nassud-Transilvania.)

Loterie.

Sâmbătă 25 Iuliu n. 1885.

Viena:	**47**	**68**	**62**	**29**	**22**
Timişoara:	**13**	**6**	**65**	**81**	**57**

---

verbelor); „Când e vorba de un posesor şi de o posesiune, atunci alăturăm la substantivele terminate în vocale, voind a indiga, posesiunea persoanei prime sufixa m etc.“ (pag. 26;) aici precum şi în: „cselekedtem, volna etc.“ (p. 122) virgula nu e la loc; „Adjon isten jó napot“ (d. 81;) observ cumcă interpuncţiunea în genere e defectuoasă.

Nota despre întrebuinţarea adiectivului ca atribut şi predic. ar fi în urma deprinderei a 6-a la locul seu şi nu după depr. a 5 a; ar fi mai fost încă de lipsă a induce şi despre întreb. adiectivului ca pred. un esemplu. Nota 1, la depr. a 6 a încă nu e însemnată la locul seu, deoarece „szép“ nu e adiectiv de ton înalt cu „e“ în silaba din urmă. Cu 117 sunt însemnate douĕ deprinderi, aşadară de acì încolo până în fine sunt toţi numerii smintiţi. În „dicţionarul rom. lipsesce litera anterioară: e.

Mai multe prop. de trad. ocură de douĕori, adecă şi în depr. magh. şi în cea rom., „Reşinari este mare sat. A tigris legkegyetlenebb állat“ (d. 8 şi 10), „Luna e mai mică ca pămêntul“ (d. 10 şi 11) etc. La nota despre verbele: eszem, iszom ar fi trebuit aduse esemple cu obiectul hotărît. În depr. 104 şi 105 aflăm verbele cu forma — andok — endek despre care e vorba la locul acesta, numai într'o singură prop. aplicată; tot aşa de rar este aplicat verbul: leendek în depr. 91. După „várlak te aştept pe tine etc.“ (p. 95) ar fi trebuit pus şi: vĕ aştept (pe voi) etc. Prop. „Lacul Balaton e o mare ungară“ (d. 32) e prea grea de tradus fără de a se fi esplicat mai înainte.

Pe basa esperinţelor mele, cari mi leam câscigat pe terenul acesta ca docinte de limba maghiară parte la scoala reală ev. parte la scoala capitală r. c. de aici în decursul timpului meu de serviţiu de 9 ani observ, cumcă la predarea acestui obiect de învĕţămênt profesorul va ajunge la mai bun resultat prin metoda deductivă, decât după cea inductivă, care pretinde, mai cu samă la partiile cele grele (suf. de loc, verbul defectiv: a avè şi partic. verb.) foarte mult timp şi foarte mare silinţă din partea profesorului. Regulele ca mijloc ar trebuì se premeargă deprinderilor, căci progresul nu depinde dela derivarea regulelor, ci dela deprindere şi memorisarea cuvintelor. Prin împregiurarea, că studintele are de a căuta cuvintele în „dicţionar,“ numai i s'a îngreunat lucrul; aceasta e numai o perdere de timp, care se face totdeauna pe paguba deprinderei.

Într'altele cartea e compusă amĕsurat cerinţelor metodice, încât singuraticele deprinderi conţin mai mare parte propuseţiuni potrivite spre întipărirea în memorie a resp. regule gramaticale, şi încât s'a ţinut cont de maxima fundamentală: „dela uşor la greu.“

Sibiiu în 22 Iuliu 1885.

Ioan Müller.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Mateiu Morușca în parochia de clasa a III-a din Cristesci protopresbiteratul Albei-Iuliei, pe basa încuviințărei Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan ddto 30 Aprile 1885 Nr. 1536 B. se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumĕtate din venitele stolare, regulate în sinodul parochial din 24 Februariu anul curent.
2. Jumĕtate din porțiunea canonică.
3. Jumĕtate din simbria parochială dela 60 familii à 1 ferdelă veche grâu (16 cupe.)
4. Jumĕtate din ḑilele de lucru dela 60 familii sau 40 cr. v. a.

Toate aceste venite dau suma de preste 200 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan, au a-și așterne suplicele lor instruite conform „Stat. Org.“ și regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral în Alba-Iulia pănă la terminul sus indicat. [1057] 1—3

Cristesci, în 30 Iuniu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial,

Alecsandru Tordoșan,
protopresbit. gr.-or. al Albei-Iuliei.

Nr. 110 [1052] 2—3

CONCURS.

Întru înțelesul lăudatei ordinațiuni consistoriale din 15 Maiu a. c. Nr. 202. se publică din nou concurs pentru vacanta parochie de a treia clasa Berghia, protopresbiteratul Murĕș-Oșorheiu, pe lângă următoarele emolumente:

a) casă parochială, șură, grajd în stare de mijloc, la timp de lipsă se vor repara, lângă acestea chiria unei case deschilinite de cea parochiale.

b) pământ arătoriu, cositură, contenit 11 jugere 808 °☐, computându-sĕ acì și grădinile caselor parochială;

c) dela fiesce care familie douĕ litre de bucate cu grăunțiu, dela vĕduve sĕrace jumĕtate, neplătite se vor computa un florin litra;

d) dela fie-care familie câte douĕ ḑile de lucru, nepuse se va plătì ḑiua cu 40 cr., dela cei cu vite 1 ḑi nepusă sĕ va plătì cu 2 fl.

Venitele stolare:

1. Botezul 50 cr., cununia 1 fl., ori ce adeverință din matriculă 1 fl., înmormêntarea pruncilor pănă la 7 ani 1 fl., preste 7 ani 2 fl.; venitul crâșmăritului după canonica 2 fl. și altele, care toate computate dau o sumă preste 350 fl.

Concurenții au a-și ascerne concursurile lor instruite întru înțelesul vigentelor ordinațiuni sinodale subscrisului protopresbiter, în timp de *30 ḑile* dela prima publicare, pelângă îndatorirea, ca concurintele în acel timp sĕ se înfățișede în vre o Dumineca în biserică, spre a face o mai deaproape cunoscință cu parochienii.

Dat în Murĕs-Oșorheiu, cu împreună înțelesul respectivului comitet parochial, 29 Maiu 1885.

Parteniu Trombițaș de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 164. [1053] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru vacanta parochie „Fornadia“ protopresbiteratul Geoagiului I., concursul publicat în Nrii „Telegrafului Român“ 54, 55 și 56, 1885 se prolungesce cu *15 ḑile* dela datul primei publicări.

Hondol, 24 Iuniu, 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasile Pipoș,
protop.

Nr. 352. [1055] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a Voivodenii-mari, protopresbiteratul Făgărașului se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Dela 100 familii câte o ferdelă ovĕs de familie, precum și venitele stolare de preste an, staverite în ședința comitetului din 25 Maiu a. c. cari toate la olaltă dau suma de 370 fl. 45 cr.

Doritorii de a competa la această parochie au a-și așterne suplicele lor în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraș, 18 Iuniu, 1885.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial

Iuliu Dan,
adm. prot.

Concurs de licitațiune.

In 20 Iuliu (1 August) a. c. se va ținea în comuna **Albac,** protopopiatul Câmpeni, licitație minuendă verbal și cu oferte pentru **clădirea unei biserici greco-orientale.**

Prețul strigării este **8524 fl. 96 cr. v. a.,** ear doritorii de a licita sunt îndatorați a depune un vadiu de 10%, care va servì ca garanțiă până după finirea și predarea lucrului ca acceptabil prin un espert.

Ofertele sunt a se adresa oficiului parochial gr. or. din Albac posta ultimă Câmpeni (Topánfalva) — unde se pot vedea și planurile, preliminariele și condițiunile mai detaiate de clădire. [1051] 3—3

Licitațiunea, se va ținea în ḑiua defiptă la **10 oare a. m. în edificiul scoalei din loc.**

Din ședința comitetului parochial ținută în Albac în 16 Iuniu 1885.

Ioane Todea, parochul locului. **Teodor Pașca,** not. comit. parochial.

Nr. 155. [1054] 2—3

EDICT.

Gavriilă Domnișor din comuna Bod, în protopresbiteratul Brașovului al II-lea, carele mai mult de 4 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Maria Mireț tot din Bod, se citează prin aceasta a se înfățișa înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin *de 3 luni*, căci la din contră se va pertracta procesul divorțial intentat de consoarta sa și în absența lui.

Brașov în 2 Iuliu, 1885.

Oficiul protop. al tractului Brașovului II-lea.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Cincia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireș	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireș	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vințul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuș	—	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vințul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simcria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.39

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timișoara	8.42	3.40	10.06

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44
Sibiiu — Copșa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07
Cucerdea — Oșorheiu				
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05
Oșorheiu — Cucerdea				
Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriș — Turda				
Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriș				
Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 77. Sibiiu, Joi 18/30 Iuliu 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători a „S. Proroc Ilie“ Nrul procsim va apărea Marți în 23 Iuliu.

Nr. 859 ex 1885.

Cerculariu

cătră toate oficiile parochiali din archidiecesa gr. or. transilvană.

Escelența Sa Dl Ministru regiu de culte și instrucțiune publică ddto 13 Februariu a. c. Nr. 2189 a binevoit a dispune, ca la schimbarea numelor de familiă este a se induce schimbarea nu numai în matriculele parochiale, dar tot deodată și în duplicatele, ce se păstrează la autoritățile politice.

În sensul acestui înalt emis ministerial se însărcinează dar preoțimea archidiecesană, ca la casuri obvenitoare nu numai se inducă în matricule schimbarea făcută, ci totdeodată sĕ transpună la respectiva autoritate politică o copie autentică de pe matricula astfeliu schimbată.

Din ședința consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu la 30 Aprilie 1885.

Nicolau Popea, m p.,
archimandrit și vicariu archiep.

Ungurii și românii.

Cetitorii nostrii sciu că curentul de maghiarisare a produs mișcare afară de granițele țĕrei noastre. În cât acest curent privesce sasii dela noi, vorbesce destul de clar pressa din Germania, și noi nu putem accentua din destul importanța scenelor dela Dresda, cari maghiarisărei pe cale socială au rĕspuns cu atâtă vehemență.

Ca sĕ nu se creadă că manifestarea dela Dresda stă unică în Europa, și că alții nu urmăresc nenorocitul curent dela noi, reproducem la locul acesta primul articol al diarului „Românul“ de Sâmbata trecută.

Eată ce scrie acest diariu:

Cele din urmă articole ale noastre privitoare la cestiunea românilor din Transilvania au provocat în presa maghiară o furtună care câștigă din ce în ce în intensitate.

Ne pare bine de aceasta și cu fericire revenim asupra cestiunei, pentru-că venit-a timpul ca opiniunea publică sĕ judece și sĕ otărească în cunoscință de causă.

Ne este preste putință de a rĕspunde tuturor, și trebuință nu e de a rĕspunde organelor care nu sciu de cât sĕ insulte; dar earăși nu putem lăsa sĕ treacă fără rĕspuns insinuările unuia din cele mai însemnate diare ungare, „Egyetértés“ din Pesta, diarul liberalilor, care în discusiunea cu „Românul,“ cu nedreptate și înverșunare ne atacă.

„Egyetértés“ ne întreabă:

„Ce are a face „Românul“ cu românii nostri (din Ungaria)?“

Rĕspundem:

Românii de preste munți sunt sânge din sângele nostru, carne din carnea noastră; limba lor e un bun comun al tuturor românilor și când ungurii atentează la acest bun comun, datoria noastră a tuturor românilor este de a-l apăra.

De și despărțiți prin granițe între românii din regatul român și cei de pe ori unde ar fi, esistă o solidaritate națională, pe care nimic, și cu atât mai puțin supărarea ungurilor, n'o poate rupe sau cel puțin micșora.

Noi nu căutăm sĕ facem români, nu siluim pe nimeni a se romanisa; dar nici nu voim ca românii sĕ înceteze de a fi români.

Kossuth dicea ungurilor: „Faceți unguri și din petre.“

Noi nu cerem decât ca românii sĕ fie lăsați a fi români.

Tendința ungurilor de a maghiarisa pe români astădi e atât de vedită încât numai cei ce nu voesc nu o vĕd, nu o înțeleg și stau, pot sta cu mânile în sîn.

Noi, intemeiați pe solidaritatea de interese ce este între popoarele mici orientale, frăție și unire am propagat ungurilor.

Propaganda a rĕmas fără succes.

Acum deci suntem siliți a face și pentru partea de peste munți ceea ce sa făcut in lupta pentru scăparea României astădi independentă, de preaputința strĕinilor.

Apelăm la opiniunea publică, asigurați prin succesul trecut, că cu dreptate bunul amic al Românilor Saint Marc-Girardin, dicea:

„Întru cât privesce națiunile, nu mor decât acelea cari tac.“

„Egyetértés“ ne mai dice că „dacă nu ne convine ca românii din Ardeal sĕ se facă unguri, n'avem decât sĕ-i aducem în România și sĕ facem cu ei ce vom poftì.“

Rĕspundem că noi nu avem trebuință sĕ facem cum au făcut ungurii cu Ciangăii din Bucovina, pentrucă românii nu sunt venetici pe pământul ce-l ocupă.

Românii de peste munți formează în acele posesiuni străvechi românesci o națiune compactă, și s'au bucurat de o autonomie națională, pe care numai ungurii au distrus'o cu ajutorul strĕinilor aliați cu ei în contra noastră.

Un popor, cum e poporul român de preste munți, un popor, mai numĕros decât grecii ce formează regatul elen, decât danesii și sêrbii, care sunt constituiți asemene în rigat; un popor care dă o enormă contribuțiune de sânge, pentru apărarea monarchiei Habsburgilor, avênd în armata permanentă și cea teritorială aproape 300,000 de feciori români, acel popor are dreptul de a trăì în țeara lui o vieață națională, și de a se bucura de drepturi și libertăți egale cu ale ungurilor, care nu sunt nici mai civilisați, nici mai numĕroși decât românii.

Prin urmare, românii de preste Carpați trebue sĕ rĕmâie acolo unde sunt și sĕ lupte cu abnegațiune pentru apărarea limbei, naționalității și a vechiului lor pământ. Ear noi cesti de aici, datori suntem a le înlesnì, pe cât cu putință ne este, mijloacele de luptă pentru apărarea limbei și naționalității lor și a nu-i părăsì nici măcar un moment printr'o nepăsare vinovată.

Dela punerea în lucrare a mĕsurilor de maghiarisare, mulți români siliți au fost sĕ emigreze din patria lor, însĕ nici un singur emigrant nu s'a depărtat de locurile lui iubite, fără ca sĕ nu ducă cu sine dulcea speranță d'a se putea odată întoarce acasă. Lacrămile vĕrsate la despărțire de țeara iubită i-a oțelit simțul de a lucra fără preget pentru apropiarea dilei, care sĕ-i facă posibilă reîntoarcerea de unde a plecat.

Priviți din acest punct de vedere emigranții români, și chiar sași și sêrbi, dacă ungurii ar fi oameni politici prevĕdĕtori, n'ar trebuì sĕ mai sporească numĕrul emigranților, căci într'o di le poate fi foarte fatal.

Când micul Piemont era îndesit de emigranți venețiani, lombardesi, ilirieni și tirolesi, marele Cavour, într'una din dile, a făcut din cestiunea emigranților o cestiune europeană și toată lumea civilisată l'a aplaudat și l'a încuragiat în măreața și umanitara lui întreprindere. Astădi Veneția și Lombardia respiră aerul libertății și formează un trup și un suflet cu micul Piemont, care a devenit mare, încât și-a strămutat capitala în vechia Romă.

În fine, ne mai dic cei dela „Egyetértés“ că presa română din România n'are sĕ se amestece în trebile ungurilor.

FOIȚA.

Ungarische Culturbilder.

Am anunțat în primăvara anului acestuia două opuri ale domnului *Rudolf Bergner*, întitulate *Ungarische Culturbilder*. În adevĕr neobositul autor ne dă interesante schițe despre cultura diferitelor popoare din Ungaria. Opul intitulat *„In der Marmaros“* se ocupă în special cu referințele din acest comitat. Este de tot instructiv acest studiu etnografic al domnului Bergner.

Veteranul publicisticei noastre domnul G. Bariț a atras atențiunea românilor asupra studielor etnografice ale domnului Bergner atât în diariul „Observatoriul,“ cât și mai ales în „Transilvania.“

Cetitorii nostrii cunosc pre domnul Bergner. În numĕrul 51 din 1884 am schițat cartea Dsale *„Siebenbürgen“* și am atras asupra ei atențiunea publicului român. În numerii „Telegrafului Român“ 5, 6 și 7 din anul acesta am reprodus din această carte o parte care tracta despre „Têrgul de fete din Găina.“

Din tomul: *„Ungarische Culturbilder: „In der Marmaros“* ce ne zace înainte reproducem partea a VI care tractează mai special despre români.

Eată cum descrie domnul Bergner în această parte comitatul Maramureșului:

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Șugatag. — Sate românești. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău și haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Cătră rĕsărit. — Șesul Visso în sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste granițe.

A sosit earăși Sâmbăta și de nou părăsim amicabilul Sziget. Norii, cari începură a întuneca ori zonul s'au perdut, și munți vineți ear au eșit la iveală. Calea noastră ne duce astădată spre meazădi. Este drumul ce trece prin ținuturi românesti la Kapnikbánya în Transilvania. El e minunat aședat și păstrat întro stare atât de bună, încât fără de voie iți aduci aminte de drumurile din confiniile militare. Cu atât mai mult e de compătimit că comunicația este peste mĕsură slabă Atingem Farkasrévul, așa se numesce prima comună a ținutului românesc din Maramureș. Tocmai se termină servițiul divin al jidovilor, și evreii cu caftanele lor negre-galbine părăsesc sinagoga. Sunt adevĕrate tipuri patriarchale între dênșii, moșnegi cu bărbi lungi și pĕr alb.

Fii acestui popor nu lipsesc nici din comunele românesci, numai că acì încă țeranul nu e așa depravat și pentru aceea nici nu e așa plin de datorii ca cel din Verchovina.

Satele românesti se deosebesc cu totul de cele rutenești.

Până-ce aceste se află în starea cea mai miseră ce-ți o poți imagina, acele 'ți fac o impresie cât se poate de favorabilă. Casele sunt ce e drept mici, dar curțile sunt îngrădite, înaintea casei stau nu arare-ori coșnițe de stup, și toate arată o oarecare prosperare. Țarinele sunt se înțelege numai mijlocii, de oare-ce terenul e lutos și cuprinde mult gips și fer.

„Un șir de care ne vin în cale, ele duc sare dela Șugatag la tren, prin ce li se asigură oamenilor un isvor de câștig, care însĕ în curênd va seca. S'a plănuit adecă clădirea unei linii ferate pentru transportul de sare dela Șugatag și Slatina până la Sziget, și proiectul acesta s'a și pus în lucrare, așa încât nu va trece mult și Românii vor fi lipsiți și de acest cărăușit.

La comuna vecină se unesc două riuri: Casso și Mara, care se varsă apoi în Iza și de acì în Tisa. Se dice că dela Mara 'și-a luat comitatul numele sĕu, însemnând astfel ținutul ce zace între Murĕș și Mara. Șesul Izei e destul de bogat în vênaturi.

Cu puțin înainte a împușcat un forestier în apropierea Szigetului pe un urs, care după cum mi

Rĕspundem.

În trebile ungurilor nu ne amestecăm; dar ne iubim în destul pe noi, pentru ca sĕ ne amestecăm în trebile românilor, sĕ ne interesăm de ei şi sĕ dăm alarma când sĕ caută a li sĕ răpì limba şi naţionalitatea.

Şi apoi bine-voiească confraţii dela „Egyetértés“ a observa că presa română nu e isolată în combaterea mĕsurilor unguresci de distrugere a naţionalităţii şi limbei românilor, saşilor şi slavonilor din regatul s-tului Stefan. Organe de o autoritate europeană ca „Neue Freie Presse,“ „Die Presse“ din Viena, „Revue du Monde Latin“ din Paris, „National Zeitung“ din Berlin, „Münchener Allgemeine Zeitung, Nowoje Vremja“ din St Petersburg, şi altele multe, combat toate cu indignare tendinţa ministrilor din Pesta. D-na Adam aproape singură şi isolată a rĕmas în apĕrarea despotismului maghiar.

Simpatia de odinioară de care se bucura ungurii la popoarele europene, astăḑi a început a se schimba în antipatiă, şi această antipatiă se manifestă limpede în organele de publicitate. Şi când aceste organe se amestecă şi combat pe faţă apucăturile guvernului din Pesta, la ce sfêrşit cred cei dela „Egyetértés“ că vor putea ajunge cu societăţile şi cu mĕsurile lor de maghiarisare?

Ungurii, cu drept cuvênt, a început a se teme de opiniunea publică şi numai pentru acest motiv a desfiinţat şi curtea cu juraţi din Sibiiu.

Ungurii însĕ ar trebuì încă un lucru sĕ nu uite. În momentul când opiniunea publică a ardelenilor nu se va mai putea manifesta acasă, ea va fi silită a se manifesta în strĕinĕtate, şi aceasta va fi cu mult mai rĕu pentru absolutismul maghiar.

Dovada cea mai strĕlucită în această privinţă ne-o oferă incidentul întêmplat la Dresda, unde doi stegari de ai societăţilor de maghiarisare au fost uiduiţi de către gimnasticii germani întruniţi în numĕr de peste douĕ-ḑeci mii, toţi oameni culţi şi cu sânge rece, care nu prea au obiceiul unor asemeni demonstraţiuni, şi tocmai pentru aceea demonstraţiunea lor în contra ungurilor are o mare însemnătate.

Sĕ nu se uite asemenea, că ori-ce suiş are şi coborîş, şi că naţiunile mici numai prin unire, prin frăţiă şi iubire pot înfrunta furtunele ce vin adese asupră-le dela cele mari.

Le spunem, cu prieteniă, aceste adevĕruri, asiguraţi că de nu se vor renunţa la maghiarisarea silită, nu noi, ci dênşii vor păgubì din toate punctele de vedere.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alba-Iulia, 13 Iuliu v. 1885. Din mai multe puncte de vedere me sîmt îndemnat a aduce la cunoscinţa On. public unele lucruri din vieaţa poporului român de aici. Dintre aceste însĕ deocamdată *me voi mărginì a espune numai starea în care se află scoala română,* se înţelege scoala gr. or. din A.-Iulia.

Ca sĕ fiu bine înţeles fie-mi permis a amintì, că românii gr. or. de aici au douĕ biserici una aşa numită — biserica din oraş, eară una biserica din „Maieri“.

Fie-care din bisericile aceste au credincioşi deajuns, ca sĕ poată esista independentă una de cealaltă cu toate ale ei; dar cu toate aceste un factor şi încă factorul cel mai principal pentru creşterea şi formarea credincioşilor lor, îi lipseşte atât uneia, cât şi celeilalte.

Da, *factorul cel mai principal, scoala, lipseşte aproape cu totului tot românilor gr. or, din Alba-Iulia;* omul trebue sĕ se întoarcă cu ruşine, când şi numai cugetă la starea tristă şi deplorabilă în care se află învĕţământul public la românii gr. or. de aici.

Adevĕrat, că locul menit pentru scoală, locul, care lipseşte credincioşilor dela biserica din „Maieri,“ — credincioşii dela biserica din oraş îl au şi totodată e destul de acomodat până când se vor afla în posiţiune mai favorabilă de a putea ridica altul mai corĕspunḑĕtor. Însĕ ce folos de acel local dacă e gol, lipsind aceea ce trebue sĕ fie în el, dacă lipseşte din el învĕţătoriul şi prin urmare lipsesc aceia, cari au lipsă de învĕţătoriu.

Poate îmi vor obiecţiona uni aici, că nu e aşa, deoare-ce românii gr. or. de aici (din oraş, căci de cei din Maieri nici pomenire nu poate fi) au avut şi în anul scol. espirat numai acum, precum şi în cei precedenţi, învĕţătoriu — mai departe că au fost şi băieţi de aceea, cari au umblat la scoală, deschiḑêndu-se scoala în fie-care an.

La unii ca acestia însĕ eu le voi rĕspunde: da au avut învĕţătoriu numai ce învĕţătoriu? — *un învĕţătoriu fără cualificaţiunea recerută, nechiemat şi necunoscĕtor de însemnătatea oficiului seu.* Mai departe da, scoala s'a deschis în fie-care an, insĕ când s'a deschis? *nici odată mai curênd sau mai târḑiu, ca în Novembre sau Decembre şi au durat apoi 5 – 6 luni,* — apoi vai de progresul, care 'l va putea face un învĕţător necualificat cu elevii sei în aşa timp scurt. Eară încât priveşte aceea, că în tot anul au fost şi băeţi de aceia, cari au cercetat scoala gr. or. — voi rĕspunde că *nu e mare diferinţă, dacă cercetează din — cel puţin — 100 băeţi de scoală, 20 scoala, sau n'o cerceteaḑă nici unul.*

O mai ponderoasă dovadă, că nu e aşa precum ḑic dênşii, ar fi doară dacă le voi amintì — aceea ce dênşii ştiu foarte bine — că în anul scolastic 1884/5 dintre băeţii gr. or. de scoală *15 au cercetat scoala gr. cath* eară câţi vor fi cercetat scoalele rom cath, lutherană şi calvină aceea n'o ştiu, destul că în urma urmelor *învĕţătoriul gr. or. a făcut esamen cu vre-o 5—6 băeţi.* Toate aceste sigur că nn s'ar întêmpla, dacă scoala rom. gr. ar fi provĕḑută c'un învĕţătoriu bun şi s'ar deschide în tot anul la timpul seu.

Sĕ amintesc acì, că salariul învĕţătoriului gr. or., carele e totododată şi cantor la biserică, e numai de 180 fl. v. a.

Ajunşi cu scoala la stadiul acesta de înflorire, românii gr. or. din A-Iulia şi în deosebi conducĕtorii lor pot privì linisciţi în trecut constatând, că progresul ce l'au obţinut în privinţa scoalei de v'ro 20 de ani încoace e progresul -- racului.

Până pe la anii 1866—7, *precând încă actualul protopresbiter al tractului Albei-Iulie, era numai parochul bisericei din oraş.* românii gr. or. de aici stăteau cu mult mai sus în privinţa educaţiunei, ca aḑi. Pe atunci aveau un învĕţătoriu care 'şi cunoscea posiţia, mai departe băeţii credincioşilor din „Maieri „umblau la scoala din oraş, şi aşa cu nĕcaz, fără nĕcaz, era destul de bine, căci încheperile scoalei gr. or. române din oraş erau îndesuite de elevi. Iată progresul, ce se arată după 20 de ani în scoala gr. or. din Bălgrad.

Sĕ vedem acum, ce paşi au luat şi iau acei, cari sunt chemaţi, aceia cari stau în fruntea bisericei gr. or. de aici pentru de a ridica scoala din starea miseră, în care se află aḑi. Sĕ nu mergem mai departe şi sĕ vedem numai ce s'a făcut în anul trecut. S'a convocat comitetul parochial în şedinţă şi s'a decis, sĕ se escrie concurs pentru un învĕţătoriu cualificat, însĕ prelângă ce salariu? — tot prelângă cel vechiu de 180 fl. v. a.

Se înţelege de sine, că la acest post învĕţătoresc n'a concurat nimenea, deoarece şi în cea mai de pe urmă comună încă cu greu ar putea trăì cineva cu'n salariu de 180 fl., dar apoi încă într'un oraş, unde cele de lipsă pentru subsistinţă se pot câsciga înḑecit mai greu, ca într'o comună. Neconcurând nimenea la acest post învĕţătoresc, scoala a trebuit sĕ se deschidă — abia prin Decembre — *earăşi cu învĕţătoriul cel vechiu,* care pe lângă aceea, că n'are cualificaţiunea recerută, avênd salariu foarte puţin, *e silit — pentru ca sĕ nu moară de foame — a se ocupa cu alte lucruri, lăsând scoala cu sĕptămânile în grija Domnului.*

Şi cine oare ar purta vina acestei stări miserabile în care se află scoala gr. or. de aici? Comitetul parochial sau poporul? Eu aş crede, că nici unul nici altul, deoarece *a)* românii gr. or. din Bălgrad deşì nu sunt bogătani (în genere vorbind) nu sunt calici; *b)* în urma acestei împregiurări apoi nu-mi pot închipuì atât de tîmpit sîmţul umanitar în ei, şi nu-mi pot închipuì înrădăcinată în ei o îndărătnicie atât de mare, *ca la unele mĕsuri energice luate din partea conducĕtorilor lor* sĕ rĕmână şi mai departe indiferenţi şi sĕ nu se intereseze de soartea scoalei lor mai de aproape, îngrijindu-se de un învĕţătoriu demn, provĕḑut cu un salariu corespondĕtoriu.

În anul trecut deja, convenind cu membrii din comitetul parochial, — acestea la întrebarea mea, că de ce nu se nisuesc a şterge odată ruşinea ce resultă din negligarea aceasta cu desevêrşire a scoalei — au rĕspuns, că acum şi dênşilor li ruşine de atâta batjocură şi n'ar fi neaplicaţi a provedea scoala mai binişor cu cele de lipsă. *Aşa dară toate s'ar face numai sĕ fie cine sĕ i îndemne şi cine sĕ ia iniţiativa.*

La tot casul vor fi între Bălgrădenii gr. or. şi încă poate mulţi — şi de aceea, cari în lipsa de lumină n'au ajuns până acolo, ca sĕ scie preţuì din destul scoala şi prin urmare sĕ prevadă abisul, care stă numai gata spre a ne înghiţì cu totul, îndată ce am sta şi mai departe nepăsători, însĕ aceasta tot nu ne-ar putea împedeca de a ferì scoala de periclu, dacă s'ar lua — până ce încă nu e târḑiu — *paşi resoluţi din partea conducĕtorilor. căci încuragiând pre cei fricoşi, îndreptând pre cei rătăciţi şi luminând pre cei neluminaţi ar lucra pentru înbunătăţirea salariului învĕţătoresc, ca prima condiţiune necesară pentru înaintarea scoalei.* Aceasta s'ar putea uşor face, pentru că 180 fl. sunt, ca plată pentru învĕţătoriu, *şi aşa n'ar trebuì mult ci foarte puţin spre a putea ridica salariul învĕţătoresc la o sumă mai corespunḑĕtoare.* Acest puţin — după părererea mea mai uşor s'ar putea esopera prin repartiţiuni.

Atât ar fi totul, ce ar trebuì sĕ se facă deocamdată, dacă am avea în vedere numai pe credincioşii dela biserica din oraş. Avênd în vedere însĕ şi pe cei dela biserica din „Maieri“ ar trebuì sĕ se facă ceva mai mult; şi anume, — fiind-că la biserica din „Maieri“ lipsesce şi edificiul necesar pentru scoală, ar fi bine dacă s'ar lucra într'acolo, ca credincioşii acestei biserici sĕ se asocieze cu cei dela biserica din oraş contribuind împreună şi lucrând cu puteri unite, ca deocamdată sĕ aibă numai o singură scoală, — *însĕ aceasta se fie la locul ei şi sĕ fie provĕḑută cel puţin cu doi învĕţători cualificaţi.* Măsurile acestea toate ar trebuì luate acum în decursul acestor douĕ luni pentru ca sĕ se poată deschide şi la noi odată scoala la timpul seu, adecă cu începutul lui Septembre a. c.

Făcêndu-se astfel vom ajunge totodată şi în acea plăcută posiţiune, ca sĕ avem şi noi scoala noastră bineorganisată şi prin urmare *băeţii nostri sĕ nu mai fie siliţi a cerceta scoli străine, unde totul li se propune, numai ce e mai de lipsă pentru un român nu; unde tot ce e străin li se înfăţişază în colorile cele mai frumoase, retăcêndu-se cu totul, sau apoi falsificându se şi înegrindu se aceea, ce e românesc,*

Cu toate, că nimenea nu mi-ar putea contesta adevĕrul celor ḑise, totuş acele vor apărea de imposibile acelora, cari sunt dedaţi a pronunţa cu multă uşurătate: *„în Bălgrad nimic nu se mai poate“* şi cari *au fost şi sunt învitaţi a vîna numai şi numai după interese personali, a se îngrijì numai de punga lor,* uitând de binele şi interesul comun, uitând de naţiunea şi biserica din care fac parte şi despreţuind oficiul ce-l ocupă. Însĕ acelora eu le voi ḑice: fieve odată de ajuns şi cel puţin în ceasul al 11-lea, în ceasul când sunteţi ameninţaţi din toate părţile, când

---

s'a spus i-a fost al 31-lea. De douĕ-ori l'au prăbuşit aceste dihănii în decursul timpului, rumpêndu-i odată câteva coaste, ear altădată sfăşiindu-i piciorul, aşa că nu rĕmase din el decât aproape numai oasele.

Drumul ne sue acum pe un suiş, de unde zărim drăgălaşul Şugatag: case albe, mai cu samă locuinţe de ale oficianţilor şi muncitorilor, grădini amicale şi arbori. Este într'adevĕr plăcut a întra în acest sătuleţ. În scurt suntem ajunşi la băi şi ne coborîm. De nou trepte şi scări nenumĕrate ca şi la Slatina. Pe lângă păreţi sunt aşeḑate proptele de lemn, în afunzime e sare de toate colorile şi stalactite, cari te fac sĕ creḑi că a nins. Acum trecem preste un coridor lung şi orisontal; plafonul lui e luciu şi brăsdat într'un mod minunat, cât pentru coloare ţi se pare când verḑiu când negriu; uneori par că veḑi un şerpe petrificat, altădată o vênă de marmoră în zid. Şi cât de regulat şi cu îngrijire a aşĕḑat natura păturile aceste, una trece pe lângă ceealaltă încovoiată tocmai aşa şi tocmai cu aceleaşi conturi ca şi ceealaltă. Ajungem în fine pe galerie şi privim în prăpastie. Numai că în Şugatag lumina electrică încă nu este cunoscută, şi prin urmare nu putem deosebì decât nisce liniamente şterse de figuri, în cari scoborêndu-ne puteam descoperì băeşii.

Oamenii acestia ai întunerecului stau lângă păreţi îmbrăcaţi numai în nişte pantaloni, năsuindu-se a sfărma zghiaburile de sare. Lucrul merge încet, dalta întră cu greu. Fie-care bucată trebue sĕ aibă 42 Kgr., pentru care băiaşul primeşte 4 cr. şi $^1/_2$. Astfel el şi-ar putea a bunăsamă agonisì vr-o 60 cr. pe zi, numai că sunt ḑile, când toată munca lui este zadarnică, de-oarece sarea se sfărîmă bucăţele. Altariul este ce merită mai multă atenţiune în Şugatag. Ţi se pare că e din marmoră, câte o columnă de Silesia, alta neagră de Sacsonia. Columnele sunt foarte lucii, pristolul samănă a cristal şi marmură italiană. Acest cap de operă trebue că e încântător, când se servesce liturgia.

Cei mai mulţi dintre băeşi sunt români şi maghiari, a căror creştere bună este mult lăudată. Arare-ori ţi se întêmplă sĕ aflii între dênşii pe vrunul, care sĕ nu ştie cetì şi scrie, ba au şi simţ musical şi esecută din îndemn propriu piese teatrale mai mici. Şi dacă în cronice vechi se zice, că băiaşii din Şugatag beu din greu, trebue sĕ observăm că s'au făcut multe îndreptări şi în acest punct.

Se înţelege că aversiune dela beuturi nu se va arăta nici când între acesti oameni, căci respirarea în băile de sare face ca setea sĕ fie mai mare decât foamea. Se lucră în băile dela Şugatag dela anul 1777. Unele dintre mine sunt inundate de apă, de present se lucră numai în douĕ. În fiecare sunt ocupaţi câte 40 de cărători şi 60 băiaşi. Sarea dela Şugatag nu e tocmai escelentă, adese-ori aşa e de mânjită, încât nu se poate întrebuinţa. (Va urma.)

statul e gata a ve da învĕţător după placul lui, când „Kulturegylet“-ul îşi arată ascuţişul dinţilor tot mai tare, în ceasul când încă puteţi mântuì ceva, ḑic în ceasul acesta baremi treḑiţive din somnul, care v'a cuprins de decenìi şi treḑinduve mântuiţive naţiunea, biserica şi scoala mêntuiţive pe DVoastră însuşi!

Sus, sus acum, când încă nu e târḑiu, nu aşteptaţi momentul ultim, acel moment când şi dacă aţi voì n'aţi avea ce scăpa din periclu, acel moment când veţi fi siliţi se plătiţi poate mai scump tot din sudoarea feţei Dniilor Voastre un învĕţătoriu, pe carele nu'l alegeţi DVoastre, ci vi-l impune altul şi care ve va instrua băeţii astfel, încât când vor venì acasă dela scoală vor saluta în o limbă necunoscută de DVoastre, — şi crescênd mai mărişori le va fi ruşine de limba şi datinile părinţilor şi strămoşilor lor!

Asupra acestora voi mai revenì. *Bălgrădeanul.*

Din protopresbiteratul Treiscaunelor, 11 Iuliu a. c. Onorate dle Redactor! Am tot aşteptat, că cine-va îşi va lua osteneala a ve raporta despre decursul sinodului protopresbiteral a Treiscaunelor, ţinut la Breţcu în 2 Iuliu a. c., însĕ vĕd că îndeşert îmi este aşteptarea, aşa pentru o oară îmi pun de o parte grebla, şi apuc peana ruginită şi cu permisiunea onorat d-voastre a raporta pe scurt despre celebrarea acelui sinod.

În ḑiua mai sus indicată pe la 10 oare ante de ameaz întrunindu-se sinodul în biserica din Breţcu, unde după sevêrşirea parastasului întru pomenirea fericiţilor reposaţi Andreiu Baron de Şaguna şi Goszdu,

Dl părinte protopresbiter deschide şedinţa prin o cuvêntare foarte frumoasă, care ar merita a fi publicată întreagă, însĕ ne putându-o procura, îmi permit a cita numai un pasagiu „Salut sinodul protopresbiteral al Treiscaunelor pentru prima dată în calitate de protopresbiter şi preşedinte al acestui sinod; când m'am decis a primí această sarcină pe cât de frumoasă şi onorifică, însĕ tot atâta de grea, şi cu mare responsabilitate împreunată, n'am primit-o ţinênd la vre un interes personal: ci am avut în vedere ridicarea vaḑei şi autorităţi acestui tract şi după aceea înaintarea intereselor acestuia pe toate terenele,“ — cam acestea sunt cuvintele care au electrisat speranţa sinodului despre viitoarea soarte a acestui tract.

Despre activitatea comitetului şi a celorlalte corporaţiuni, de astădată este puţin de raportat. Însĕ ne lasă sĕ sperăm, că pe viitoriu comitetul protopresbiteral va desvolta o mai mare activitate.

După terminarea agendelor puse la ordinea ḑilei spre desbatere, dl protopresbiter închide şedinţa, mulţămind sinodului pentru frăţeasca iubire şi bunaînţelegere, ce o au documentat la desbaterea obiectelor.

Dl protopresbiter titular din Poiana-sărată Baloiu, la însărcinarea sinodului aduce mulţămită dlui protopresbiter pentru înţeleapta conducere a presidiului, dorindui ani îndelungaţi şi fericiţi, de a putea conduce acest tract, ce-i este încredinţat spre binele şi fericirea obştească — spre mulţămirea superiorilor nostri. Şi-i doresce, ca sĕ-şi vaḑă rodul ostenelelor sale încoronat de cele mai strălucite succese.

Păr. Cosma la însărcinarea mai multora mulţămesce fostului administrator Dimian, care mai bine ca 12 ani a condus naia acestui protopresbiterat.

Cu aceasta s'a terminat sesiunea sinodului la 1½ oară după ameaḑi.

În întreg decursul şedinţelor au fost presenţi dintre strĕini, Reveredisimul dn protopresbiter rom. cat. Bálint László — care pentru meritele câştigate pe terenul literar a fost decorat cu crucea de aur cu coroană, de asemenea şi capelanul Domniei Sale, şi mai toţi dnii dela magistrat, cari cu toţii la învitarea dlui protopresbiter Coltofeanu au fost întruniţi la masa Dniei Sale. Unde am fost foarte bine primiţi de simpatica şi drăgălaşa protopresbiteră; aşteptând cu mesele întinse prânzul, deşì nu-mi este permis a-l numì vlădicesc, — dar într'o privinţă l'aş putea numì poate mai pre sus, căci noi cei de pe sate nu punem mare preţ pe bucate multe, aşa după ce ne săturăm, cu puţin ne ajungem — dar apoi petrecerea colegială o preferim mai pre sus; aşa de astădată feliurimea bucatelor ne au dat numai de lucru. Dar odată deschide dl protopresbiter şirul toastelor, primul toast întru sănătatea Escelenţiei Sale archiepiscopului şi metropolitului, şi inmediat tot Dnia Sa întru sănătatea Ilustităţii Sale Dlui archimandrit Popea. Şi după aceea de Nistor se ridică toast întru sănătatea Venerabilului Consistoriu archidiecesan, la toate trei toastele cu voci asurḑitoare strigând, sĕ trăiască întru mulţi ani şi 'şi golea fiesce care pocalul.

După aceea au urmat On. dle Redactor feliurite toaste, până ce am ajuns a închina în sănătatea unui altuia; destul că atâta am tot ridicat şi ciocănit cu dreapta de mi s'au ostenit, şi au trebuit a-mi lua refugiul la stânga. Sperez că pe viitoriu voiu fi în plăcuta posiţiă a Ve raporta, că nu numai ne-am constituit în sensul statutului, dar lucrăm în sensul aceluia. *Membrul.*

Din public*).

Avrig în 1/79 Iuliu 1885. Mult stimate domnule Redactor! În preţuitul ḑiuar ce redigeţi, au eşit douĕ corespondenţe, una „De sub poalele Surului în Maiu 1885,“ — alta „Avrig ḑiua Mucenicului Manuil.“

În cea dintâiu se atinge directe numele meu, în a doaua ca reflesiune la cea dintâi se atinge indirect persoana mea întrun ton şi mod grav, şi nu sciu din ce causă, de nu cumva dnii corespondenţi sunt în aceea stare, precum ḑice proverbul „unde dai, şi unde creapă,“ — încât nu se înţeleg unii pe alţii, căci altcum cetind cine-va corespondenţa primă, poate vedea, că eu sunt amintit acolo numai ca instructor de cant, şi acolo mi se ascrie mie, iar nu „lumina, progresul gigantic etc.“ — despre cari sau vorbit preste tot.

De astă dată trec preste — duchul, ce înbracă corespondenţa a doaua, deşì acel duch — *quasi* pitonicesc — scie, respective vrea sĕ scie şi ceea-ce nu esistă, şi în stavagaţiunea sa îşi dă singur atestatul; — nu voesc sĕ ating nici pe scriitorul corespondenţei prime, — totul pentru care ve rog Mult stimate domnule Redactor sĕ-mi publicaţi aceste şiruri este împregiurarea că: relative la flagraţiunile din corespondenţa a doaua, me asceptam ca părintele Constantin Prie, în reflesiunea sa din Iuliu a. c. sĕ ese cu farba afară, şi anume, sĕ spună curat ca: Ce vrea dsa se ḑică, şi pe cine înţelege prin cuvintele din corespondenţa — „Cel ce are urechi de auḑit se audă, şi sĕ vadă şi avrigenii pe cine au în miḑilocul lor.“

Deci deoarece aici este sciut că acelea cuvinte nu se refer la mine, şi eu nu sciu ce „lumină“ şi ce minuni estraordinare mi s'ar potea atribuì şi ascrie mie în Avrig —, afară doară de corul amintit, — provoc pe dl părinte C. Prie sĕ se declare mai apriat în respectul acelor cuvinte, cu atât mai tare că dsa prin acelea a făcut sânge reu în conpunătoriul acelei corespondenţe, şi o nedumerire în mine.

Ioachim Băcillă Chimuţ.

Varietăţi.

* (Postal.) Oficiul de postă anunţat pe 21 Iuliu în Retisdorf din unele cause nu s'a deschis la acest termin.

* (Bibliografic.) Raportul comitetului societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucnvina despre trebile şi lucrările sale în anul 1884. Cernăuţi 1885 tipografia archiepiscopală.

Din întroducerea făcută la acest raport se vede că zelul pentru cultura română este slab în Bucovina, şi că numĕrul membrilor societăţii chemate a lăţì cultura scade pe ḑi ce merge. Sĕmn trist acesta mai ales acuma, când şi Bucovina are oameni crescuţi, dela cari bietul popor ar ascepta mai mult sprigin moral.

Averea acestei scietăţi se urcă la considerabila sumă de 12,000.

Noi dorim societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina înaintare în toate direcţiunile.

— Buletinul ministeriului agriculturei, industriei, comerciului şi domeniilor. Acte oficiale, statistica, raporturi consulare, dare de samă de missiuni în ţeară şi în strĕinătate. Studii, climatologia. Anul I. 1885 Nr. 3—4 şi 5. Bucuresci. Lito-tipografia Stefan Mihalescu, strada Covaci 14.

— Ministeriul de interne. Oficiul central de statistică. Statistica judiciară din România pe anul 1894 Bucuresci. Tipografia statului, strada Brancoveanu 9 1884.

— Buletinul ministeriului agriculturei industriei comerciului şi domeniilor. Tarifa generală a drepturilor de vamă din 16 Martie 1876, modificată conform legei din 22 Martie, 1885.

Bucuresci, Lito-tipografia Stefan Mihălescu, strada Covaci 14 1885.

Mulţămită publică.

(Încheiere.)

Abrud: Dna Ana Galu, colectantă 1 fl., dnul Ioan Gal 1 fl., dna. Margareta Balta 50 cr., dl G. Ivaşcu 30 cr., dl Dionisiu Baloşan 1 fl., dl Aron Cioran 40 cr., dl Ioan Pop 50 cr., dl Dionisiu Adamoviciu 1 fl., dnul Alelesandru Lazar 50 cr., dl Absolon Tamzu 50 cr., dl Dion Tobias 50 cr., dna Maria Kőváry 40 cr., dl Alesandru Filip, adv. 1 fl., Dna Iulia Vassiu 1 fl., dl Ioane Crişan 1 fl. — Suma 10 fl. 60 cr.

Făgăraş: Dna Zinca Roman, colect 5 fl.

Cluş: Aurelia Roşescu 1 fl., dl Vasiliu Roşescu 1 fl., dl Pompiliu Pipoş 1 fl., dna Carolina Coroian n. Pop 1 fl., dna Anna Roşescu 1 fl., dna Catarina Pop n. Fülöp 1 fl., dna Elisa Isacu n. Roşescu 2 fl., dl Lazar Boldin 1 fl., dna Nestor Ilona 1 fl., dl Dr. Gregor Silasy 1 fl., dna Elena Comănescu 1 fl., dna Adele Pop n. Leményi 1 fl., dna Ana Pop n. Leményi 1 fl., cineva 50 cr., dl Georg Petrovics 2 fl. — Suma 17 fl.

Haţieg: colect. dl C. Popoviciu, dna Susana Popoviciu 4 fl., dna Maria Salariu 1 fl., dşoara Aurelia Filipescu 2 fl., dl Theodor N. 1 fl., dl Issekutz Antal 50 cr., dl B. Densuşian 1 fl., dna Teresia Raţiu 2 fl., dşoara Lucreţia Muntean 50 cr., dşoara Eugenia Muntean 1 fl.. dl Marcu Ivaşcu 50 cr., dl Alesandru Petroviciu 1 fl., dl Aureliu Petroviciu locot. 1 fl., doamna Sofia Peovits 1 fl. 50 cr., dl Marcu Todosie 1 fl., dl Simieon Beu 50 cr., dra Emilia Roman 1 fl., dl George Ciuciu 1 fl., dl Ioan Liscovits 1 fl., dl Teodor Dobai 1 fl., dl Avram Serafim 50 cr., dna Fira Serafim 1 fl., dna Fira Făgăraş 50 cr., dl Ioan Bacu 1 fl., dl Ürmös Gyula 20 cr., dl Beteg Gerö 40 cr., Paul Olteanu 1 fl., dl Schuller András 1 fl., dl Brazovay Zoltán 40 cr., Iosiv Turcu 50 cr., Marcu Wilt 40 cr., Isidor Suciu 50 cr., George Popovits d. Vălcele 50 cr., Kardos Mihály 40 cr., dl Pap Petru 40 cr., Petru Stefane d. Petrilla 20 cr., Farkas Gyula 40 cr., Schillinger Karl 1 fl., dna Maria Bârsan 1 fl., dl Nicolau Serafim 40 cr., dra Mariţi Popescu 50 cr., dra Lotti Muntean 1 fl. — Suma 35 fl. 70 cr.

Unedoara: Dl Aureliu Cuteanu, colect. 1 fl., dna: Maria Pacurariu 1 fl., Elisabeta Danila 1 fl, Amalia Dima 1 fl., Maria Bontescu 1 fl., Veturia Bontescu 1 fl., Mina Pap 1 fl., Maria Rimbaş 1 fl., dl Benedicti Béla 1 fl., dl Baci Lipot 1 fl., dna Maria Rimbaş 1 fl, dl Simeon Popoviciu 1 fl., dl Nicolau Stoichiţa 1 fl, dna Maria Muntean 1 fl, dna Elena Dima 1 fl., dl Kaimics Iános jun. 1 fl., dl Csanády Nagy Daniel 1 fl., Kohn Iosef 50 cr., Bányi Gyula 50 cr., dl Ioan Sêrb din Cer el 1 fl, Redonya Ghiţă 20 cr., Dima Sándor 50 cr., Baí des Pál 50 cr., X. X 50 cr., dna Hesiegan Teresia 20 cr., Lucaciu Mariţi 20 cr., Schmidt Crisca 50 cr., dl Alesandru Mureşan 1 fl. 50 cr., István George 20 cr., Veronica Thimár 50 cr., Millus Maria 40 cr., Ficher Elisabeta 50 cr., Romosan Dumitru 30 cr., dl Est. Ferencz 1 fl. Muruian Antoniu 1 fl., Claustrul franciscanilor 1 fl., dl Váradi Bertalan 1 fl. — Suma 29 fl.

Baişa: Ddme Anastasia Moldovan, colect. 1 fl., dna Iohana Moldovan 1 fl., Eufrosina Bacilla 1 fl., Florentina Grădina 1 fl., dd. Ioane Laszló preot 1 fl., Avram Groza preot 1 fl., Dimitrie Moldovan junior 20 cr., Nicolae Păcurariu 60 cr., Popovici Iuon et consortes 1 fl. 40 cr., Avram Stanca 1 fl., Aron Dregan 1 fl., Nicolae Stanca 50 cr., Iacob Calara 1 fl., Maria Koller 1 fl., Victora Chendi 1 fl., Valeria Moldovan 30 cr. — Suma 14 fl.

Hondol: Dd. Sabin Piso colect, 1 fl., un anonim 50 cr., Dna Dafina Braşiovan 50 cr., dl Carl Niederhofer 30 cr. — Suma 2 fl. 30 cr.

Sĕcărêmb Dl. Aurel Stanciu colect, 50. cr., Dna Elisa Piso 2 fl. 10 cr., Dd. Sabin Piso, protopersb. 2 fl. 40 cr., Pompiliu Piso 1 fl., Iosiv Iancu 50 cr., Pavel Strasa 10 cr., Petru Iancu 10 cr., Nicolae Surca 10 cr., Iosiv Stanciu 10 cr., Simion Motiu 50 cr., Iosiv Florea 20 cr., Dănilă Florea 25 cr., Petru Florea 15 cr., Dl Petru Mihutiu 50 cr. — Suma 8 fl. 50 cr.

Illia: Dmne. Veronica Pipoş, colect 2 fl., Simion Gábor 1 fl., Barcsay 1 fl., Makrai 1 fl., Toth 1 fl., Hofinger 1 fl, Nagy Ilona 1 fl, Borr Francisca 1 fl., Kádár Mozes 1 fl., dmna Dr. Iancsó 1 fl., Borbath Vilmos 1 fl., N. N. 1 fl., Catarina Serban 1 fl., Lucretia Borha 2 fl., Bartha Gyözö 1 fl., Bálínt En- 1 fl., Fodor Imre 50 cr., August Crainicu 2 fl., Lucreţia Criste 2 fl., Iosiv Herbay 2 fl., Maria Herbay 2 fl., Nagy Elek 1 fl., Fekete Neli 1 fl., Stoica George 1 fl., Br. Kemény Elek 1 fl. — Suma 30 fl. 50 cr.

Arad: Ddne, Epp. Ioan Meţianu 25 fl., George Lazar, adv. Vinga 5 fl., Nicolae Zigrea 2 fl, P. Rotariu, adv. 1 fl., Beleşiu 3 fl.. Chirelescu 1 fl., Moisă Bocsianu 2., I. Desseanu 1 fl., L. Ionescu 2 fl., Atanasiu Mera 1 fl., E Andrescu 1 fl., Elia Moga 1., Petru Suciu 1 fl., Mihai Sturza 1 fl., August Hamsea 1 fl., Petru Aprisa 1 fl., Teodor Papu 1 fl., Nicolae Ancu 1 fl., Dmna Nelici 1 fl., Paol Milovan 1 fl., Grenicerin 1 fl., Sig Popoviciu 1 fl. — Suma 55 fl.

Lugoşiu: Dşoara Iulia Teodora colect.. C. Brediceanu 5 fl., Ofelia Papu 1 fl, Dr. Major 1 fl., N. Brosteanu 1 fl., Maria Brancoviciu 50 cr. N. N. 1 fl., Paulina Rădulescu 2 fl, Catarina Ianciulescu 1 fl., Catarina Dogariu 1 fl., Roza Haţieg 2 fl., Helena Rudu 1 fl., Aurora Fodor 50 cr., Lucreţia Popescu 1 fl., Elena Frantiu 1 fl., ABC. 1 fl., Persida Igna 1 fl., Sofia Simonescu 1 fl., Sofia Rezeiu 1 fl., Mihail Beşan 2 fl., Iuliu Popoviciu 1 fl., Anuculia 1 fl., Koterer Heinrich 1 fl., Maria Hoffmann 50 cr. Milvoţky Georg 1 fl., Sofia Martinescu 1 fl., Rebeca Zsivanea 40 cr., Ursulescu, paroch 1 fl., Elisaveta Pestean 1 fl., Emilia Casgaria 1 fl. — Suma 33 fl. 90 cr.

Sibiiu: Dna. Minerva Brote 5 fl., dl. Petru Dragici 5 fl. Suma 10.

Petrila: Dna Sofia Moldovan 5 fl.

(Vrednic de imitat.) Un om cunoscut, care suferia timp îndelungat de îngroşarea sângelui, durere de cap, bătaie de inimă, lipsă de apetit, la recomandarea specială a medicului seu a primit pilulele de Elveţia, ale apotecariului R. Brandt. Apotecariul respectiv, neavênd adeveratele pilule Elveţiane a voit se vêndă din cele fabricate de sine însuşi, sub cuvêntul că aceste sunt şi mai bune şi mai eftine. Din norocire pacientul cetise despre falsificările acestor pilule, şi a dispus ca sĕ i se aducă din altă apotecă adevĕratele pilule de R. Brandt. Merită deci imitare procedura pacientului şi falsificările se vor evita dacă se va observă eticheta pilulelor de Elveţia: cruce albă în materie roşie şi iniţialele R. Brandt.

Loterie.

Miercuri 29 Iuliu n. 1885.

Brünn: 30 80 43 5 59

---

*) La multele stăruinţe ale domnului director de scoală Băcillă publicăm aceasta dechiaraţiune cu observarea că noi pentru certe nefolositoare nu mai avem loc în ḑiariul nostru.
Red.

Nr. 43. [1058] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea a 3 posturi de învĕțătoriu la scoala capitală gr. or. din Poiana se escrie concurs cu termin până la *15 August 1885*, totdeodată unul dintre acei învĕțători care va avea cel puțin VI classe gimnasiale se va alege de director, absoluții vor fi preferiți

Salarele anuale câte de 300 fl. v. a. ear pentru directorul 400 fl. v. a. se vor solvì din Alodiul comunal în rate lunare anticipative.

Dintre 4 învĕțători 2 vor avea a conduce copii de scoală în toate Duminecile și sĕrbătorile la liturgie, ear 2 vor avea datoria a fi totdeauna ca cântăreți la Utrenie.

Petițiunile concursuale instruite după prescrisele legii sunt a se adresa până la terminul de sus oficiului protopresbiterale în Mercurea.

Poiana, în 16 Iuniu 1885.

Comitetul parochial.

Ioan Droc, protop. **Ioan Șerbu,** președinte.

Nr. 110 [1052] 3—3

CONCURS.

Întru înțelesul lăudatei ordinațiuni consistoriale din 15 Maiu a. c. Nr. 202. se publică din nou concurs pentru vacanta parochie de a treia clasa Berghia, protopresbiteratul Murĕș-Oșorheiu, pe lângă următoarele emolumente:

a) casă parochială, șură, grajd în stare de mijloc, la timp de lipsă se vor repara, lângă acestea chiria unei case deschilinite de cea parochiale.

b) pâmênt arătoriu, cositură, contenit 11 jugere 808 °□, computându-sĕ acì și grădinile caselor parochială;

c) dela fiesce care familie douĕ litre de bucate cu grăunțiu, dela vĕduve sĕrace jumĕtate, neplătite se vor computa un florin litra;

d) dela fie-care familie câte douĕ ḑile de lucru, nepuse se va plătì ḑiua cu 40 cr., dela cei cu vite 1 ḑi nepusă sĕ va plătì cu 2 fl.

Venitele stolare:

1. Botezul 50 cr., cununia 1 fl., ori ce adeverință din matriculă 1 fl., înmormêntarea pruncilor până la 7 ani 1 fl., preste 7 ani 2 fl.; venitul crâșmăritului după canonica 2 fl. și altele, care toate computate dau o sumă preste 350 fl.

Concurenții au a-și ascerne concursurile lor instruite întru înțelesul vigentelor ordinațiuni sinodale subscrisului protopresbiter, în timp de *30 ḑile* dela prima publicare, pelângă îndatorirea, ca concurintele în acel timp sĕ se înfățișede în vre o Dumineca în biserică, spre a face o mai deaproape cunoscință cu parochienii.

Dat în Murĕs-Oșorheiu, cu împreună înțelesul respectivului comitet parochial, 29 Maiu 1885.

Parteniu Trombitaș de Bethlen,
protopresbiter.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Mateiu Morușca în parochia de clasa a III-a din Cristesci protopresbiteratul Albei-Iuliei, pe basa încuviințărei Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan ddto 30 Aprile 1885 Nr. 1536 B. se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumĕtate din venitele stolare, regulate în sinodul parochial din 24 Februariu anul curent.

2. Jumĕtate din porțiunea canonică.

3. Jumĕtate din simbria parochială dela 60 familii à 1 ferdelă veche grâu (16 cupe.)

4. Jumĕtate din ḑilele de lucru dela 60 familii sau 40 cr. v. a.

Toate aceste venite dau suma de preste 200 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan, au a-și așterne suplicele lor instruite conform „Stat. Org.“ și regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral în Alba-Iulia până la terminul sus indicat. [1057] 2—3

Cristesci, în 30 Iuniu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial,

Alecsandru Tordoșan,
protopresbit. gr.-or. al Albei-Iuliei.

Nr. 155. [1054] 3—3

EDICT.

Gavriilă Domnișor din comuna Bod, în protopresbiteratul Brașovului al II-lea, carele mai mult de 4 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Maria Mireț tot din Bod, se citează prin aceasta a se înfățișa înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin *de 3 luni*, căci la din contră se va pertracta procesul divorțial intentat de consoarta sa și în absența lui.

Brașov în 2 Iuliu, 1885.

Oficiul protop. al tractului Brașovului II-lea.

Ioan Petric,
protopresbiter.

FRANZ NEUZIL

Compactor

Schimbare de locuință.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoscința onoratului public român, că mi-am transpus

stabilimentul de compactorie

din strada urezii Nr. 9, în **strada Franciscanilor Nr. 11.** Prin localități mai corespundĕtoare și provĕḑut cu mașinele cele mai noauă me aflu în plăcuta posițiune a efectuì ori-ce lucrări din ramul acesta elegant și solid.

Sperând că și în viitoriu me voi bucura de binevoitoriul sprigin al On. public, me recomand cu onoare

Franz Neuzil,
compactor în Sibiiu.

[1040] 3

Compactor

Strada Franciscanilor Nr. 11. SIBIIU, strada Franciscanilor Nr. 11.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Cincia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireș	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireș	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vințul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuș	—	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vințul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.39

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timișoara	8.42	3.40	10.06

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 78. Sibiiu, Marți 23 Iuliu (4 August) 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Iuliu v. 1885.

Rĕu stă preoțimea noastră și la noi în Transilvania și Ungaria, dar starea clerului mirean de dincolo de Carpați ni se pare a fi cu mult mai precarie chiar de cât a celui de dincoaci de munți.

De sigur că la mulți dintre cetitorii nostri li se va părea cam curioasă o astfeliu de constatare; și cu tot dreptul. Cum? Preoțimea gr. or. a României, ca representanța unei biserici care 'și-a agonisit în decursul veacurilor sute și mii de dotațiuni prin evlavia sa și prin cucernicia Domnilor și a boierilor, — cum: preoțimea care representă biserica și religiunea statului român, spriginită de acesta în toate întreprinderile ei, — această preoțime sĕ aibă o posițiune mai precariă decât clerul nostru din Transilvania, care a representat în trecut cea mai urgisită și persecutată biserică numită schismatică, o biserică, care n'avea aproape nici un isvor de venit afară de prinoasele brute ale credincioșilor, o biserică care cu toată sărăcia sa susținea cu dijme și alte dări neumane pe celelalte biserici ale statului cari monopolisau libertatea consciinței?!!

Da, e trist adevĕrul esprimat mai sus, e trist, dar durere așa e. Și stând lucrul astfeliu nu poate fi de cât un semn îmbucurător, dacă vedem că preoțimea rurală din România spriginită cu toată căldura de mireni, a început și ea a se trezì, și îngrijată de nefericita-i soarte, precum și de decadința morală a poporului, cari două umblă totdeauna mână în mână, a început a da espresiune dorințelor sale și necesităților reclamate de spiritul timpului prin întruniri publice, prin congrese preoțesci.

După puținele informațiuni, cari le avem, știm, că preoții de mir au ținut două congrese unul la Iași altul la Focșani. Cel dintâiu a primit drept program al conduitei preoților în viitor următoarele 4 puncte: 1. organisarea scoalelor și punerea lor în armonie ca educațiunea și instrucțiunea națională a poporului român; 2. sĕ se pună în armonie legile bisericesci cu cele civile, adecă canoanele cu constituția țĕrei; 3. Controlul neadormit al statului asupra jurisdicțiunei și administrațiunei bisericesci; 4. sĕ se constitue un sinod compus din toate elementele bisericei, archierei, preoții de mir și laici.

Când am semnalat mișcarea preoțimei ca un semn îmbucurător dé interesare pentru soartea sa și a poporului, — n'am ḑis încă nici decum că aprobăm pașurile și programul ei necondiționat. În genere la punctul 2 și 3 al programului espus ar fi multe de discutat: ele ni se par mai mult nisce vorbe vage asupra cărora nu s'a meditat îndestul, mai cu seamă punctul 3 devine cu totul superflu și fără înțeles, în cas când se admite punctul 4.

Până la un loc înse le dăm drept preoților; bine fac că se mișcă, bine fac când tind a se ridica. Și de aceia e de regretat că ierarchia bisericei ortodocse din România se opune cu toată tăria noului curent. Ea voesce sĕ susțină cu tot prețul *„status quo"*-ul bisericei de dincolo de Carpați, și aceasta mai cu seamă din motivul direcțiunei constituționale ce o iau congresele preoților de mir. Pornirea voastră e anticanonică ḑic archiereii; căci voi cereți constituționalism în biserică, până când dreptul nostru canonic e fundat pe principiul ierarchic care eschide principiul constituțional. Ve opresc deci dela ori ce întrunire de soiul acesta, căci prin ele călcați disciplina bisericească, călcați canoanele.

Sĕ ne oprim puțin la aceste păreri ale ierarchiei din România.

Noi credem că ele nici nu's îndreptățite și nici acomodate timpului de aḑi.

Nu's îndreptățite.

E lucru stiut că biserica noastră își basează dreptul seu canonic nu numai pe canoanele sinoadelor ecumenice și locale, — ea merge mai departe până la cărțile testamentului nou și vechi, pe cari le privește ca isvoare primitive pentru dreptul canonic. Stând lucrul astfel, deșì nu aflăm aproape nici o lege positivă nici pentru constituționalism dar nici contra, trebue se luăm în privire pracsa bisericii. Apostolii pentru alegerea lui Iosif și Matia au aruncat sorți, la alegerea celor 7 diaconi a ḑis Petru către popor: Alegeți bărbați mărturisiți! Aceste sunt tot atâte esemple deșì foarte primitive, dar în fine totuș esemple eclatante pentru principiul constituțional.

Nu ni e scopul a face la acest loc un studiu canonic asupra îndreptățirei constituționalismului în biserica noastră, dar adaugem încă numai atât, că biserica gr. or. română din Transilvania și Ungaria când a primit constituționalismul, nu a creḑut și nu crede nici aḑi că s'a pus pe o basă anticanonică. Și cu tot dreptul, căci calea de mijloc e cea de aur, ea a ținut și litera și spiritul legii. Ierarchia din România se vede a se lega prea mult de literă în contul spiritului, care trebue sĕ sufere.

Dar neîndreptățită este combaterea constituționalismului și din motiv că spiritul timpului îl reclamă. Înzadar, — s'au convins oamenii, că nu mai merge cu privilegiile, nu mai merge sĕ fie o parte în societate carea sĕ poarte toate sarcinile întregului ear alta care sĕ se bucure de toate drepturile ce-i ofer legile. Îl îndatoresci pe individ la împlinirea cutăror și cutăror sarcini, dăi drept recompensă și drepturi corespunḑĕtoare. Ear biserica tocmai pe basa principiilor sale divine, ar trebuì sĕ încuragieze cu toată căldura ori-ce întreprindere, care tinde sĕ balanseze raporturile dintre drepturile și datorința credincioșilor și îndeosebi a preoților sei.

În acest punct credem că greșesce ierarchia de dincolo de Carpați. Și nu putem îndestul regreta, că conflictul între ea și preoțimea rurală a devenit foarte acut. În interesul păcii și al binelui comun ar trebuì sĕ cedeze și unii și alții. Biserica a fost și este conservativă; așa-i natura ei. Numai că împregiurarea aceasta nu pune nici o stavilă progresului și renovărilor raționale și îndreptățite. Ba din contră conservatismul este, care tinde a aduce în consonanță renovările simțite — cu pracsa, cu legile trecutului. Și chiar și pentru cuvêntul acesta e foarte bine că biserica e conservatoare. Prin aceasta i se designă tot mereu și mereu calea de mijloc, care o feresce de estremele atât de periculoase.

În România stau aḑi tocmai două estreme față în față, — și e în interesului românismul, ca acele estreme încă de timpuriu sĕ se aducă pe calea cea adevĕrată, căci tare ni teamă, că dacă va persista încă mult ierarchia pe lângă centralisarea drepturilor sale bisericești, și de altă parte preoțimea rurală va continua cu congresele sale în butul ordinațiunilor mai marilor sei, — se va produce o scisiune, pentru care tot sêrmana biserică va avea sĕ sufere.

Yff.

Revista politică.

Asigurările de pace dintre Anglia și Rusia se continuă. A scrie ceva positiv despre starea lucrurilor este aproape imposibil; căci, lucru caracteristic — ce se scrie din partea rusă se desminte din partea englesă și viceverse.

„Journal de St. Petersburg" ca rĕspuns la alarma dată ḑilele din urmă cu scirea că rușii își sporesc trupele la frontiera afgană, scrie următoarele: Dacă sgomotul rĕspândit din Londra a avut de scop sĕ pipăe pulsul Europei, trebue sĕ se scie că această manoperă n'a reușit. Continentul nu e dispus sĕ spriginească ori ce reclamațiune, ce s'ar ridica în numele intereselor și onoarei Angliei. Primirea rece ce s'a făcut pretutindenea alarmei din Londra trebue sĕ curme această ilusiune. Proba s'a făcut, și politicii englesi, cari sunt dispuși sĕ tragă foloase din simpatiile, de cari s'ar fi bucurând partida conservătoare, trebue sĕ scie acum că aceste

---

FOIȚA.

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Șugatag. — Sate românești. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău și haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Către rĕsărit. — Șesul Vissoîn sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste granițe.

(Urmare.)

Rentorși la lumina ḑilei, ne suride soarele și ne ademenește a întra în vesela natură. Dealurile sunt curățite de nori, numai straşnicul Gutin își mai ascunde bosmuflat căpătâiul. În vreme ce mai nainte ținutul ne oferea o panoramă plăcută, de oarece la stânga noastră se întindea șesul înpopulat al Marei, ear la dreapta cel al Cazului, ne a rĕmas acum numai priveliștea până la munți, cari ne încungiură din toate părțile. Telegraful e singurul representant al culturei; ținutul devine tot mai părăsit, nici un copac, nici un dobitoc, nici un om și tot așa ține asta până la graniță, până la Kapnik-bánya. Patru cinci oare călătoresci pe jos, păn ce poți da de vre-o comună.

Este un ținut părăsit de Dḑeu, acomodat caracterului sĕlbatic al oamenilor, cari făcură ca acest unghiu al Maramurĕșului sĕ stee într'un renume foarte rĕu. Am ajuns la culme. Departe, jos în vale zace Brebul o localitate amicală cu case risipite. De oare-ce dealul pe care ne mișcăm e plin de suișuri și coborîșuri și cu vreme o sĕ surpe toată calea, de present se lucră la poalele dealurilor la o cale nouă.

Când am trecut preste muchia dealului, călăusul meu îmi arătă o movilă și povestì, că sub ea zace îngropat un necunoscut. În anul precedent l'au aflat, acoperit de sânge, cu capul crepat, fără pălărie și fără nici un semn; că de unde a venit, încotro a plecat, că cine a fost și de ce l'au ucis — nu se scie. În locul acela l'au și îngropat făcênd despre starea lucrului arătare la poliția din Sziget. Cu aceasta s'au gătat toate, — căci poliției maghiare îi este indiferent, dacă 'și perde viața un român. Ei! și p'acì oamenii îs dedați cu astfeliu de casuri. Nu trecea sĕptămână, în care sĕ nu se fi vorbit în Sziget de vr'un nou cas de omor sau furt mai mare înscenat pe calea de către Kapnik-bánya. Cu deosebire șortiți (verrufen) erau românii din Saplonța localitate ce zace dela Sziget spre apus. Acolo se întâmplau casuri, că ḑiua mare se furau câte 32 de vite de pe câmp, și nu arare-ori se vĕrsa și sânge. De altmintre locul acela a fost și scena unei întêmplări romantice. Un Vienez făcu cunoscința unei jidane frumoșice, și ceea ce altora nu le-a prea reușit, adecă de a rumpe legăturile de căsătorie a unei jidane, — el a sedus-o și într'o bună dimineață s'au cărat amêndoi. Prin unitatea și comunicațiunea cunoscută ce esistă între jidani, se lățì faima repede despre această răpire modernă în întregul ținut, și când se oprì vienesul nostru la popa într'o crijmă, înhățară câți-va jidani pe femeea necredincioasă, o așeḑară pe un car și o renapoiară soțului. Pe acesta însĕ după un an de ḑile îl ucisere românii din Saplonța. Astfel de stări de lucruri, răpiri și omoruri, erau până bine de curênd în floare și se sfêrșirĕ abia cu întroducerea gendarmăriei.

Gendarmii desvoltară o activitate plină de succes; ei prinseră afară de alții pe un ficior mare și tare dar sĕlbătăcit cu totul, care în decurs de câți va ani, a omorît sau străpuns pe vr'o 8 români. La Sziget a fasionat acusatul, și a eșit astfel la lumină, cum de s'a putut, sĕ înfrice regiunea atât amar de timp fără de a fi pedepsit de nimeni. El plătia contribuție de 30 fl. anual comisariului de poliție Feuerstein, — ca sĕ nu facă gură, — și acesta la rêndul seu apoi nu se mișca. Acum stau la umbră și unii și alții, ficiorul, comisariul de poliție Feuerstein și pandurii sei. Că se întêmplă astfel de glume la posimpatii aparțin mult mai mult operei păcii. Până acì ḑiarul rus. De altă parte ḑiarele engleze susțin că concentrările de trupe rusesci la frontăriile afgane nu sunt nici decum așa neînsemnate precum s'ar crede; ele învinuesc Rusia, că pregătesce cu tot dinadinsul rĕsboiu. Cu toate aceste scirile comunicate de ele sunt cu reserve ca sĕ nu împedece mersul pertractărilor.

Cât va mai dura hărțuiala aceasta diplomatică, ce sfêrșit și urmări va avea, acum încă nu se poate prevedea; ce se știe, este că diplomația europeană se pare a se fi săturat de ea, și s'a ridicat deja mai multe voci în contra ei. Europa ar voì sĕ vaḑă cestiunea finalisată. Cu toate acestea trebue sĕ înregistrăm ca un rĕu augur de pace curtoasia deosebită ce o arată noul cabinet Salisbury față cu Turcia. Împrejurarea, că Turcia cea mult batjocorită de englesi, acum ca din senin începe a fi considerată poate prea mult, ne face a crede că Anglia voesce sĕ 'și angajeze simpatiile Turciei, a cărei prietenie în casul unui rĕsboiu cu Rusia are foarte mare valoare în ochii ei.

Și nu e o simplă presupunere; se comunică positiv din Londra, că lord Salisbury a declarat ambasadorului turcesc, Mussurus-pașa, că nimic nu va face în Egipt fără consimțimêntul Sultanului și că e hotărît sĕ evacueze țeara, de și nu poate sĕ fixeze de pe acum un termin pentru aceasta; pe de altă parte ḑiarul turcesc *Tarik* a publicat o scrisoare a dlui Bourke, subsecretar la ministerul engles de esterne, în care acesta spune că are cele mai viue simpatii pentrn Turcia și că doresce s'o ajute ca sĕ reintre în eserciţiul legitimelor sale drepturi. — Ințelege ori-cine, că un subsecretar de stat nu-și poate permite să spue asemeni cuvinte, cari echivalează cu o linie de conduită, făr'a se crede autorisat la aceasta.

Ca și Gladstone, Salisbury nu pune nn termin evacuării Egiptului; dar el sĕ angagiază sĕ nu deslege problema egipteană decât cu învoirea Porței și respectând drepturile ei.

Afară de aceste ițele se încurcă în Asia și mai rĕu.

Un ḑiar engles anunță că în Cabul a isbucnit o revoltă. E drept că scirile alarmatoare din timpul din urmă nu s'au adeverit; dar consecuența cu care se repetă dă de gândit.

O rescoală a Afganilor contra Emirului lor, fără îndoială c'ar avea o însemnătate decisivă asupra negociărilor anglo-ruse. Pentru cabinetul engles, o schimbare de domnitor în Cabul ar fi o încurcătură din cele mai serioase. Anglia ar fi deslegată de angagiamentul ce a luat către Emir d'a-i păstra Zulficarul; situațiunea ar fi însă cu totul schimbată.

Astă-ḑi, Anglia are în Afganistan cel puțin un om sigur, un om legat, care nu poate trece de partea Rusiei — cel puțin pentru moment. Ce-ar fi însĕ c'un nou Emir ieșit din revoltă?

După cât sĕ pare, Afganii nu prea se împacă cu Abdurahman și aceasta nu poate însemna decât că ei nu sunt mulțămiți de situațiunea actuală sub patronagiul Angliei.

Urmare logică: dacă o revoluțiune va isbucni, această revoluțiune va lovì în Abdurhaman politica englesă și resultatele ei vor fi oștile Angliei.

Înaintările francese la fruntăriile chinese măresc prea tare influința Franciei în aceste părți, trebue deci s'o șicanăm și sĕ o împedecăm pe ori-ce cale diplomatică, — și-or fi ḑicând puterile jaluze de politica chinesă a Franciei. Au căutat după om și prilegiu. Ochii cancelarului de fer căci nu se poate tăgăduì că de acì a eșit impulsul — au dat de nefericitul papă, pe care 'l voesce a'l pune întrĕ China și Francia. Eată ce scrie „Jurnal des Debats" în materia aceasta: Întrĕ China și Vatican s'au început negoțări, al căror resultat va avea de sigur cele mai grave consecințe pentru prestigiul și influința Franciei în estremul orient. Până acum Francia luase asupra ei grija de a proteja misiunile catolice din China și din toată Asia orietală și Vaticanul n'avea în aceste țĕri nici un agent diplomatic. Această stare de lucruri e pe cale de a se schimba. China și curtea pontificală, cedând presiunei esercitate asupra lor de către cei interesați de a submina influința franceză în estremul orient, și ascultând poate și de un sentiment care le îndeamnă și pe una și pe alta sĕ facă o opoșițiune mascată Franciei, sunt pe cale de a stabili definitiv între dênsele relațiuni diplomatice regulate China 'și a esprimat dorința de a vedea misiunile catolice puse sub protecțiunea unui nunciu acreditat la Peking. Vaticanul, nu poate vedea de cât cu satisfacțiune luându-se protecțiunea intereselor catolice din mânile unei țĕri „care persecută biserica în Europa și vrea s'o ocrotească în celelate părți ale lumei". China e gata sĕ trimiță la Roma un agent diplomatic ca sĕ o represinte pe lângă Vatican sau sĕ însărcineze cu această misiune pe unul din ministrii sei din Europa.

„Noul trimis chinez, despre care se zice că va sosi în curând la Paris, se numește Hsu-Ta-jeu (Ta-jeu e un titlu care însemnează mare nobil). El represintă China la Berlin de mai bine de un an. Când s'a intêmplat incidentul de Bac-Le el era pe drum spre Europa și aducea cu sine scrisorile de acreditare pe lângă președintele republicei; în urma evenimentelor însă a rĕmas în Berlin de asemenea acreditat. Hsu-Ta-jeu este un literat distins și are rangul de mandarin de clasa a treia; până în anul trecut n'a ocupat nici un post diplomatic, nici n'a mai fost în Europa".

„Pester Lloyd" comunică știrea că ministrul president al României dl I. Brătianu va călători în ḑilele aceste la scălḑile dela Marienbad, oprinduse pe un timp mai scurt în Pesta și Viena, unde va convenì cu persoanele diplomatice ale monarchiei. Din incidentul acesta „N. Fr. Presse" într'un articol publicat la locul prim, își esprimă dorința, ca cercurile mai înalte din cele două capitale, sĕ nu întrelase a pertracta cu premierul României asupra renoirei convențiunei vamale dintrĕ Austro-Ungaria și România care espiră în anul următor. Mai cu samă însă recomandă României, de a stărui pentru renoirea convențiunei, ca să nu se producă conflicte serioase și în relațiunile ei cu Austro-Ungaria, asemenea împărăchierei de tot acute ce esistă aḑi întră ea și Francia. Aceasta nu i-ar putea fi României defel spre folos, ba din contră i-ar putea aduce cele mai mari daune, ḑice „N. Fr. Presse."

Starea recoltelor în România.

— Seceratul cerealelor, grâu oarze mai cu samă se poate privi ca terminat întro mare parte a țĕrei; chiar dintre ovăsuri multe s'au recoltat. In general timpul a fost priincios pentru secerat; a ploat puțin, ast-fel că grânele n'au suferit alterațiune. Căratul la arie asemenea s'a putut face pe timp bun. Această împrejurare a urcat mult cualitatea productelor, pentru că și-au păstrat fața și greutatea.

Agricultorii care s'au grăbit și au dispus de brațe, începuseră chiar treieratul în cele din urmă ḑile ale lui Iunie. Intre cinci și ḑece Iulie mașinele de treierat lucrau în mulțime de esploatațiuni grele. Treieratul s'a făcut și se face bine; mașinile lucrează mult, căci grâul și orzul sunt bine uscate.

— Grâul, în general vorbind, este de cualitate escelentă, față frumoasă, greutate aproape de maxima în multe exploatațiuni. Câți-va proprietari ne-au comunicat că au dobândit o chilă și jumătate de grâu la pogon trăgênd 62—63 libre. Am primit însciințarea și pentru douĕ chile la pogon Aceasta nu poate fi producțiune medie: cred că se poate conta pe o chilă la pogon.

Orzul produs are față recomandabilă și greutatea mulțămitoare. Ni s'a comunicat producțiune de 1 $^1/_2$ chilă până la 2 $^1/_2$. Cea din urmă cifră credem că este escepțională, după cât am putut constata în mai multe județe.

La începutul lui Iuliu sosise deja grâu nou la Brăila; ni s'a spus că s'a oferit deja 85 lei pentru chilă de întâia cualitate. Negreșit că în raport cu alți ani prețul este scăzut; cu toate că sperăm întro urcare, totuș chiar cu acest preț, ținând seamă de împregiurări, nu am avea a ne plânge. Agricultorii nostri trebue sĕ înceapă a se deprinde cu prețuri mai scăzute de cât atunci când nu întêlneam pe piețele Europei o concurență atât de mare ca cea de astă-ḑi. Legea ofertei și a cererei este necruțătoare pentru agricultură ca și pentru industrie, când nu este contrariată prin drepturi de vamă.

Scăderea prețurilor trebue sĕ ne deștepte asupra douĕ puncte; întâi, sĕ dăm mai multă îngrijire culturilor pentru a produce mai mult pe aceeași suprafață; al douilea, sĕ nu negrijim atât de mult economia vitelor și industriile anecse ale agriculturei. Ferma română, trebue sĕ înceapă a devenì și usină, în marginea împrejurărilor.

— Recolta principală rĕmase pe câmp, porumbul se află mai preste tot locul, în cea mai înfloritoare stare. Semĕnăturile timpurii și ogoarele înfățișează cea mai lucsoasă vegetațiune. Din nenorocire porumburile puse târḑiu, cu toate ploile au rĕmas mici; vor crește încă, însĕ puțină speranță de a recolta ceva. Sufere cineva când alături cu porumburi înalte, vede altele de abia de o palmă. Nu scim cum sĕ ajungem a face sĕ dispară împregiurările, cari fac sĕ înțârḑie semĕnăturile, căci paguba este mare pentru indivięi.

La 10 de Iuliu multe porumburi incepuseră a lega; am vĕḑut semĕnături cu trei și patru stiuleți pe un cocean. Porumburile din orașe puse timpuriu și în pământuri grase rodiseră la începutul lui Iuliu; se vinde porumbul fert de pe atunci.

Totul ne face a spera într'o abundentă recoltă de porumb, atât ca cualitate cât și ca cuantitate. Mulțumirea nu poate fi decât generală, atât pentru că hrana populațiunei rurale este asigurată cât și că porumbul a devenit astădi un articol de esport foarte important.

Recolta fasolei promite mult; am auḑit mulți agricultori din Buzeu, Brăila, Ialomițe și airea felicitându-se. Aceea ce este îmbucurător este împregiurarea că cultura acestei prețioase leguminoase începe a se lățì: semne bune pentru varietatea în semĕnături și pentru export.

Fênațele, considerate ca perdute înainte de ploi, au recăpĕtat puterea În foarte multe localități fênul

---

liția din Sziget, se înțelege îndată ce vom considera brutalitatea ei, — despre care vorbeascăne casul următor. Acuma-i anul petrecêndu-și — se căftănì directorul de poliție Kovassy într'o cârcĭmă, unde din întêmplare se afla și un alt oficiant. Se apucară amêndoi de ceartă, și directorul de poliție îl amenință pe colegul seu, că dacă nu va tăcea din gură, îl va pune la umbră. Oficiantul nu tăcù, și directorul de poliție îl duce la magistrat, unde apucându-și jertfa a mână, îi dete câte-va lovituri strajnice peste cap și trup. Ear după aceea dispuse, sĕ-l culce jos și la porunca lui 2 panduri îi mĕsurară treiḑeci de lovituri de baston. Mort de jumĕtate îl așezasĕ pe bietul om într'o închisoare de vagabunḑi; amicabilul director fu însĕ tras la cercetare disciplinară și suspendat din oficiu.

Nu se poate nega, că în marea Ungariă mai esistă și aḑi diferite instrumente mai mici de tortură. Astfel a fost condamnat comisariul Csanády acum câți-va ani la tribunalul dela Teresiopol, și împreună cu el 2 grijitori de temnițe, de oarece așezând pe nisce bĕtrâni în capră și espunêndu i cu tălpile goale la ferbințala unei sobe, i-au ținut în starea aceasta cinci minute, ca sĕ-i facă sĕ mărturisească după placul lor.

Într'aceea am sosit la o casă singuratică, este locuința grijitoriului de drum. Ambii, — adecă și grijitoriul și nevastă-sa sunt duși de acasă; dar 2 români de pe lângă drum ne ajutorează în modul cel mai plăcut. Unul dintre dênșii, — a cărui familie asemenea altor multe de pe acì, de sigur în urma învasiunilor tătărești, — a primit boeria, — se ridică și deschide cu ușurință ferestuica. O pisică curățitică își scoate capul și dispare îndată cu câteva sărituri; ear omul nostru întră în lăuntru și în scurt timp se întoarce cu câteva ouĕ. Un pătrar de oară mai în colo se află un birt jidovesc, unde ne putem servì cu rachiu și pâne. Niște feciori de român șed cu un aer nemeșesc pe lângă noi și în constiința demnității lor, ne pipăe colegial. Spre apus lângă o ridicătură se ved diferite zidiri. Ele ne indigită locul, unde se aflau băile de argint dela Cerapia și Fotos, cari erau proprietatea unei societăți vieneze, ear acum stau negligiate. Cei din Sziget cred că continuarea esploatărei s'ar putea face și cu 5000 fl., dar eu sunt de părerea, că munca aceasta puțină dobândă ar aduce.

Scălḑile dela Breb zac într'o vale tăcută la poalele puternicului Gutin, pe care 'l a curățit soarele ameḑii de nori. Edificiile de scaldă sunt amicabile tot astfel sala de mâncare și cartirile. Apa din isvor are un gust aspru de pucioasă, dar e sănătoasă și vindecă. Oaspeții sunt peste vară 3—400, cari de regulă sunt jidani, — aḑi însĕ lipsesc încă cu totul.

Dar femeile române ii dau tabloului viață Ele tăbăresc în costumele lor pitoresti la isvoare și prânzesc malai și clisă. Ochii lor negrii luminează, sinurile unduleasă, cosițele negre strălucesc, ear ele ascultă la vorbele unei babe, care vorbesce în versuri de un cuprins adese frivol, chiar și cu noi se înțelege baba numai în versuri silindu-ne sĕ-i arĕtăm complăcere. Se vede din conduita femeilor acestui ținut că ele sunt cu drept cuvênt șortite pentru libertate secsuală; purtarea lor e arogantă, liberă și destrămată. Și până ce la ruteni trebue se cauți după o femee frumoasă, aici trebue sĕ umblii până îi afla o figură hîdă. Bărbații acestui ținut sunt cu mult mai puțin frumoși, tipul lor e sinistru și aspru, și pe lângă aceea 's un gen sĕlbătăcit și stau în veste rea. Preste tot însĕ românii sunt neasemenat mai inteligenți ca rutenii, femeile lor pregătesc nu numai îmbrăcăminte, dar și cuverte de pat, covoare și tot soiul de țĕsĕturi. Afară de aceea românul acestui ținut trece de un om, ce cuprinde ușor cu mintea, și în tot casul încâtva de viclean și laș. Dacă mai considerăm capacitatea estraordinară de înmulțire a lui, ajungem la conclusiunea, că acest ram îndepărtat al poporului român încă tot continuă de a fi mai capabil de trai decât Rutenii.

(Va urma.)

se cosise în cele dintâi ḑile ale lunei curente. Chiar la Munte, la Predeal începuse cositul dela 8 din Iuliu.

N'avem mult de ḑis pentru plantele tecstile, inul și cânepa, căci din nenorocire ambele sunt ca și oropsite. Vom cita cu toate acestea faptul următor: Directorul acestei Reviste a semĕnat în primă-vară ca la trei pogoane de cânepă de Bolonia, în pămênt gras și arat de douĕ ori Pe la cinci din Iuliu acea stă cânepă avea o înălţime de ḑece palme, iar cânepa ordinară a ţĕranului de abia era de patru palme. Sĕ se noteze că cânepa dlui Aurelian de abia începe a înflorì, pe când cea de ţeară era mai de cules, (cânepa de vară). Negreșit că lucrarea pămêntului și cualitatea sa a contribuit mult la aceasta. Vegetaţiunea viguroasă; nu se poate însĕ constata și influenţa sĕmânţei de cânepă. Ţĕranii credea că este sĕlbatică și declara că n'a vĕḑut nici o dată cânepă semĕnată crescută atât de înaltă.

De mult se recomandă introducerea sĕmânţei bune și a cânepei din Bolonia în special; bine că ne-am deșteptat și acum. Lucrul de căpetenie este ca sĕ se împrăștie sĕmênţa de Bolonia între ţĕrani.. Această sĕmênţă costând cam mult ar fi mai nimerit ca guvernul sĕ dispue a se semĕna pe moșiele sale câte-va mii de pogoane și sĕ împartă sĕmênţa gratuit sătenilor. „Economia Naţională.“

Din public.

Subscrisul fiind transferat dela judecătoria cercuală din Sĕliște la tribunalul din Szegedin, și din causa scurţimii timpului neputênd satisface pe cale privată obligamentelor prietinesci, cari me leagă de numeroșii mei cunoscuţi din Sibiiu, Sĕliște, Mercurea, Nocrichiu și jur, — îmi i-au voie a 'mi lua în numele meu și a familiei mele pe calea aceasta dela toţi un rĕmas bun.

Sibiiu în 2 August n. 1885.

Ioan Zacharie,
v.-notariu.

Varietăţi.

* (Denumire.) Maiestatea Sa Cesaro reg. s'a îndurat prea graţios a denumì la propunerea ministrului de interne de comite suprem al comitatului și cetăţii Clușului în locul contelui Coloman Eszterházy repășit de bună-voie, — pe baronul Samoil Iósika.

Comitele repășit fu decorat cu crucea de cavaler a ordului Leopoldin, drept recunoscinţă pentru multele sale merite agonisite pe terenul administraţiunei publice. Totodată comitele Eszterházy fu denumit intendant al teatrului din Cluș.

* (Hymen.) Dl *Petru Roșca* protopresbiter ales al tractului Turdei, 'și-a serbat cununia Duminecă în 21 Iuliu v. în Apahida cu domnișoara *Luisa Maxim* fica fostului administrator protopresbiteral din Apahida.

* (Hymen.) Domnul *I. G. Bibicescu*, redactor la ḑiariul „Românul“ în 18 a lunei curgĕtoare și-a serbat cununia cu dna *Bibicescu* născută *Cuţarida.*

* (Convocare.) Adunarea generală a despărţĕmêntului VII al asociaţiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român se va ţinea în anul acesta la 4/16 August în Vidra de mijloc la oarele 11 a. m.

Aducându-se aceasta la cunoscinţa onoratului public din jur, este rugat a participa la această adunare.

Din ședinţa comitetului ţinută la 15/27 Iuliu 1885.

Abrud, în 10/31 Iuliu, 1885.

Ioan Gall — *Ivan Têrnavescu*
direct. — secretariu.

* (Convocare). Membrii „Despărţămêntului VI“ al Asociaţiunei transilvane, precum și toţi aceia, cari se interesează de înaintarea scopului Asociaţiunei noastre, sunt invitaţi a se întrunì în adunarea generală, ce va avea loc în **opidul Deva, la 6/18 August a. c. la 11 oare a. m.**

Deva la 29 Iulie 1885 st. n.

Francisc Hosszu Longin, — *Ioan Papiu,*
actuariu. — direct.

* Doctorul Obedenaru a fost înmormêntat Sâmbătă la oarele 3 după ameaḑi.

Onorurile militare au fost făcute de regimentele 3 și 4 de infanterie, de regimentul al 3 lea de roșiori și de o baterie de artilerie.

Carul funebru era acoperit de buchete de flori printre care am observat astăḑi pe acele ale M. S. Regelui, Academiei române, Spitalului de copii, d-nei Maria C. Roseti, fraţilor și soţiei defunctului etc.

M. S. Regele a însărcinat pe dl adjutant maior Negel sĕ-l represinte la această tristă ceremonie.

Dnii ministrii Sturdza, Nacu, Radu Mihaiu, dl N. Creţulescu, ministru plenipotenţiar al României la Petersburg, dnii I. Kalenderu, Beldiman, Moruzzi, colonel Algiu, drii Felix, Nichita, Drăghicescu, Boicescu, dnii A. Pencovici, V. Rosetti, C. Stâncescu și alte multe persoane amici ai defunctului au urmat rĕmășiţele regretatului Dr. Obedenaru până la ultimul locaș.

D. Dr. Boicescu a rostit un discurs la biserica sf. George.

* (Generalul Grant.) La 23 Iuliu st. n a murit în New-York generalul Ulisses Grant, în vêrstă de abia 63 ani.

Generalul Grant e una din figurile mari ale poporului american, unul din personagele cari pot fi privite ca refundatoare ale marei republice.

Întrat în vêrsta de 17 ani în academia militară din Westpoint, la 21 ani era locotenent și căpitan la 24, în urma faptelor strĕlucite sevêrșite în resboiul mecsican. La vêrsta de 32 ani, sătul de nefolositoarea vieaţa a oficerului în timp de pace, Grant părăsì în 1854 serviţiul milităresc, pentru a reîntra în 1861, după isbucnirea resboiului civil, ca colonel al regimentului 21 de voluntari. El se arătă atât de capabil și activ, în cât în anul 1862 era deja înaintat la gradul de general-maior. În 1863 el reușì după patru luni de asediu, sĕ ia Vicksburgul, dând astfel rĕsboiului prima întorsătură favorabilă. În acest timp comandantnl suprem al armatei statelor de Nord, generalul Rosenkranz își perdu situaţiunea prin înfrângerile ce suferea; Grant fu numit mai întâiu comandant al armatei de vest și apoi, în 1864, comandant suprem al armatei; întrun an de ḑile, el încungioră armatele sudului din toate părţile și le silì sĕ se predea.

Ast-fel, Grant puse capăt sângerosului rĕsboi, care amenința sĕ ruineze republica și s'o sfâșie în douĕ bucăţi. Gloria lui Grant fu încă mărită prin faptul că, cu resboiul civil se leagă, desfiinţarea sclăviei.

In acest moment, generalul Grant, fu la apogeul carierei sale. Congresul îi votă o recompensă naţională de 250,000 dolari și poporul întreg, fără osebiri de politică, îl venera.

Partida republicană care domnea atunci și care simţa că puterea îi scapă, își puse în gând sĕ exploteze strălucita situaţiune a lui Grant pentru a-și repara prestigiul perdut. După multe stăruinţi, Grant primì sĕ fie ales la președinte. El ocupă scaunul președinţial dela 1869 până la 1873, când fu din nou ales pentru un period de patru ani.

Dar, Grant nu era om politic, și mai puţin om de partid; nepriceperea sa în trebile statului fu esploatată de intriganţi, și mai cu seamă de așa numită *clică de aur* din New-York, așa că steaua ilustrului general pălì mereu. Deși nu se poate privì ca vinovat, totuși dela el datează încurcăturile financiare ale republicei și desvoltarea la estrem a demoralisării administrative.

Ca un eveniment în viaţa lui Grant trebue notată călătoriă ce făcu în Europa și care fu o adevĕrate călătoria de triumf.

Generalul n'a împlinit încă 63 ani; el moare de cancerul limbei, după lungi și amare suferinţi.

„Telegraful“

* (Necrolog.) Nicolae Sopa, proprietariu în Sibiiu reposà după lungi și dureroase suferinţe Sâmbătă dimineaţa la $^1/_2$3 ciasuri în vêrstă de 37 ani, împărtășit cu sfintele taine.

Partea pămêntească a defunctului s'au pus la odichnă eternă Luni 3 August la 3 $^1/_2$ ciasuri d. a. în progadia bisericei gr.-or. din suburbiul 'de jos.

Fie-i ţĕrêna ușoară!

* (Cele mai mari biserici din lume.) Neamţul cu cunoscuta sa pacienţă a compus un catalog de date statistice, despre numĕrul individilor pe cari îi pot cuprinde diferitele biserici mai mari în sinul lor. În urma scrutărilor sale a constatat că: În catedrala sftului Petru din Roma încap 54,000 oameni. După ea urmează biserica sftului Pavel tot de acolo cu loc pentru 38,000, catedrala din Milano pentru 37,000, domul dela Colona pentru 30,000 de persoane. Vine apoi biserica sf. Paul din Londra și biserica Petroniu din Bologna cu loc pentru câte 25,000 de persoane, Aja Sofia din Constantinopol pentru 23,000, asemenea și biserica sftului Ioan din Lateran, biserica sf. Stefan din Viena și domul dela Pisa pot cuprinde câte 12,000 de persoane în sinul lor. În biserica sf. Dominic din Bologna întră 11,400, în biserica femeilor din München întră 11,000 și în fine biserica San-Marc din Veneţia poate cuprinde 7000 de indiviḑi.

* (Șovinism). „Românului“ i se scrie din Tușnad. „În urma unui ucas al sub prefectului din Csik-Szereda, de care comitat se ţine și baia Tușnad, este absolutamente interḑis de a mai esista în Tușnad vre o inscripţie, firmă sau anunţ în altă limbă decât în cea ungurească. Acest ucas n'a rĕmas numai pe hârtie ci s'a esecutat *ad literam.* Astfel au fost distruse de însuși organele administrative *manu propria* toate firmele scrise în limba română sau germană. Tușnadul nu mai are oteluri, restaurante, promenăḑi etc. etc. ci numai *vendeglő, étterem, sétaterem.*

„Mai nostim a fost lucrul ce la păţit doctorii băilor. Firmele lor cu inscripţia: *Fürdö orvos Badearzt* doctorul băilor, în cele trei limbi ale patriei au fost mutilate, distrugênd cuvintele nemţesci și românesci și lăsându-le bieţilor doctori numai titlul de *orvos.* Caracteristică și totdeodată și comică a fost situaţiunea comisarului de băi, care cetind titlul de „Medicinae universae doctor X“ a voit cu ori ce preţ se delătureze și cuvintele „Medicinae universae“ din firmă creḑênd că sunt românesci și bietul doctor a fost silit se facă lungi esplicări, până sĕ înţeleagă deșteptul funcţionar că acele cuvinte sunt în limba străbunilor noștri.“

* (Esposiţie.) În cercurile săsești de acì se plănueşte înscenarea unei esposiţii de poame și de flori, apoi a unei esposiţi industriale, cu obiecte produse de sodali meseriași.

* (Influinţa electricităţei atmosferice asupra oaĕlor.) După cum cetim, ţĕranii în Francia au observat de mult timp, că electricitatea atmosferei are o mare influenţă asupra fiinţelor organisate. Toate femeile menajere sciu, că o furtună însoţită de trăsnete, face sĕ se peardă oauĕle dela o cloșcă sau le avortează, chiar când dau cea mai mare speranţă. Pentru aceasta ele, fără a esplica motivul, obicinuesc a pune o bucată de fer în cuibarul cloșcei care apără astfeliu oaele.

Această bucată de fer, fiind mai simţitoare pentru electricitate, servesce ca aliment fluidului electric, apărênd alte corpuri organisate din prejur.

Se iee notiţă cei cari se ocupă cu scoaterea puilor de găină.

* (Vieaţa după moarte.) Fisiologii francezi urmăresc cu ardoare studiile lor privitoare la fenomenele vitale după moarte asupra cadavrului supliciaţilor. Acum câteva ḑile s'a esecutat la Caen un asasin numit Heuertevent. Dl doctor Laborde, îndată după moarte, a putut sĕ facă esperinţe interesante asupra cadavrului seu.

După ce a constatat contracţiuni pe mai mulţi mușchi, doctorul Laborde a procedat la escitarea nervului hypogloss prin electricitate; această escitare a produs mișcări foarte accentuate ale limbei.

În urmă eminentul medic a întrodus sânge de bou defibrinat în artera carotidă stângă și a pus mâna dreaptă în comunicaţiune cu un câne viu. Aproape îndată faţa 'și-a reluat coloraţiunea, și sângele a început sĕ curgă dintr'o rană făcută la cap.

O esperienţă privitoare la escitabilitatea cerebrală n'a dat resultat.

* (Bibliografic.) Publicaţiunile academiei române:

Etymologicum magnum Romaniae.

A eșit de sub tipar făscioara 1 a tomului I din: *Etymologicum magnum Romaniae. — Dicţionarul limbei istorice și poporane a Românilor lucrat după dorinţa și cu cheltuiala M. S. Regelui Carol I sub auspicele Academiei Române de B. Petriceicu Hasdeu.*

Publicaţiunea întreagă se va compune din circa 10 tomuri în 8^0 mare de câte minimum 30 coale. Fie-care tom se va publica în 4 fășcioare.

Tomul I va cuprinde toate cuvintele românesci începĕtoare cu litera *A.* (A.-Azuga).

Făscioara 1 cuprinde pe LIX pagine: „Prefaţa“, „In loc de întroducere: I. Ce este etimologia?. II. Cum se amestecă limbile?. III. In ce consistă fisionomia unei limbi?“ și pe 64 pagini cuprinde cuvintele A-Acaţ.

Preţul unui tom este 12 lei. Se primesc abonamente pentru fiecare tom, însă nu sĕ vînd făscioare separate.

Abonaţilor li se vor expedia făscioarele îndată după tipărire.

Abonamentele se fac la *Stabilimentul grafic Socec et Teclu, Bucuresci, Strada Berzei No. 96.*

— *Curs de limba maghiară pentru scoalele gimnasiale, reale inferioare, pedagogice și pentru privaţi.* Prelucrat după Tőpler, metoda lui Ahn de Paul Budiu, profesor gimnasial. Preţul unui esemplar broșurat 90 cr. legat 1 fl. Brașov, editura lui H. Zeidner. 1885. Octav, pagine 178.

Asupra acestui manual de scoală revenim cu o recensiune în detaiu.

Loterie.

Sâmbătă 29 Iuliu n. 1885.

Buda: 88 74 34 71 41

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6$^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.91	5.88
Napoleon	9.91$^1/_2$	9.91
100 marce nemţești	61.45	61.45
London (pe poliţă de trei luni)	125.10	125.10

Nr. 142. [1061] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învĕţători la scoala noastră confesională greco-orientală română din Porceşti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *9 August a. c. st. v.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigulni.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administrator ppresb.

]1062] **CONCURS.** 1—3

Pentru întregirea posturilor învĕţătoreşti clasa I. şi II. dela scoala română gr. or. din Sighişoară, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“*

Emolumentele împreunate cu aceste posturi învĕţătoreşti sunt următoarele:

1. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi anume: 280 fl., în bani, şi 3 stânjini de lemne în natură, în valoare de 20 fl. v. a. pentru fie-care clasă; dintre cari pentru clasa I. din cassa allodială 206 fl. în rate lunare decursive, eară 74 fl., din repartiţiune.

Pentru clasa II. din cassa allodială 235 fl. în rate lunare decursive, eară 45 fl. din repartiţiune.

Pre lângă acestea cuartir gratuit în edificiul scoalei pentru ambii învĕţători.

2. Dela concurenţi se pretinde: ca pre lângă prescrisele legilor vigente, sĕ documenteze pregătire de cel puţin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic sau teologic; sĕ ţină (în mod perondătoriu) strană în biserică în Duminecile şi sĕrbătorile de preste anul scolastic; sĕ ţină prelegere cu elevii din scoala cuotidiană şi de repetiţiune conform „Normativului.“

Dintre competenţi sĕ vor preferí aceia, cari vor arĕta un serviţ de cel puţin 5 ani pe cariera învĕţătorească; vor fi în stare a compune şi conduce un chor vocal cu tinerimea scolară şi sunt dedicaţi numai pentru carieră învĕţătorească.

Petiţiunile concursuali instruite după condiţiunile sus indicate, sunt a se aşterne până la terminul prefipt, comitetului parochial gr. or. din „Sighişoară.“

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Sighişoară, în 25 Iuniu st. v. 1885.

Ioan Muntean, preşedinte. **Michaile Moldovan,** actuariu.

Ad. 233. [1063] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din parochia Vingard, devenit vacant se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare.*

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) un salariu anual de 200 fl. v. a. care au a se plătì din repartiţiune.

b) cuartir liber în edificiul scoalei.

c) 3 orgii de lemne, din care are a se încălḑi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-şi trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sas-Sebeş, 5 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopop.

Nr. 620 [1064] 1—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor grăniţeri din regimentul I. român sunt de conferit pe calea concursului următoarele staţiuni învĕţătoresci:

1. Postul de învĕţătoreasă la scoala din Voila, comitatul Făgăraşului, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

2. Postul de învĕţătoriu secundariu la scoala din Vestem, comitatul Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. salariu anual, apoi cuartir şi lemne de foc.

3. Postul de învĕţătoriu adjunct la scoala din Voila, cu salariu de 180 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii la aceste posturi au sĕ şi subştearnă cererile instruite cu diploma de cualificaţiune şi alte documente legali, până în *20 August st. nou* la

Comitetul administratoriu de fondul scolastec al foştilor graniţeri din regimentul I. român în Sibiiu.

Nr. 103. [1065] 1—3

CONCURS.

La scoalele medii şi la scoala normală (primară) române gr. or. din Braşov, sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de filologia classică ca studiu principal; istoria şi limba română ca studii auxiliare, pe lângă cunoascerea limbei şi literaturei maghiare, conform §. 61 din legea de instrucţiune; la gimnasiu;

2. un post de profesor de chemiă, merceologiă, technologiă, ca studii principale, fisica, limba română, magiară ori germană, ca studii auxiliare; la scoalele comerciale şi reale;

3. un post de profesor secundar de musica vocală, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasa a IV şi V-a de fete;

4. un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală şi normală;

5. un post de profesoară la clasa IV şi V-a de fete;

6. un post de învĕţător la scoala normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27. August 1885.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforiă, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. orientali;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sunt sănătoşi;

d) că reflectanţii la posturile de sub Nr. 1 şi 2, au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 §§. 29, 30, 61 şi 62, în combinaţiune cu disposiţiunile în vigoare a le autorităţilor bisericesci confesionale rom gr. or. din Archidiecesa Transilvaniei;

e) reflectanţii la postul de sub No. 3, sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservatoriu de musică, sau că posede cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub Nr. 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate capacitatea lor a instrui în gimnastică;

g) concurenţii la postul de sub Nr. 5. au sĕ documenteze că posed cunoscinţele necesarii în toate lucrurile de mână femeesci, nu numai în cele de lux, dară mai vêrtos în cele de lipsă pentru ducerea unei economii solide; că sunt pedagoage prevĕḑute cu diplomă de la un institut pedagogic.— Sĕ va preferí aceea concurentă care, afară de limba română — care este limba de propunere — scie încă una din limbile patriei, şi limba francesă;

h) concurenţii la postul de sub Nr. 6, vor produce testimoniu că au absolvat cursul pedagogic, testimoniu de cualificaţiune învĕţătorească, că cunosc pe lângă limba maternă pe cea maghiară şi germană; că posed cunoscinţe teoretice şi practice de grădinărit de gimnastică şi de desemn linear.—

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub No. 1 şi 2.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30. legea de instr: 1883) Salariu anul de 700 fl. după aceia în următorii 2. ani 800 fl. şi de acì înainte salariu constant anul de 900 fl. cuincuenale de câte 50 fl. cari sĕ vor repeta de 5. ori, şi relut de cuartir precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Postul de sub No. 3, este împreunat cu salariu anual de 500 fl. Acest profesor va putea deveni şi conducătoriu al corului bisericesc dela Biserica română gr. or. a St. Nicolae din loc, pe lângă o remuneraţiune anuală de 600 fl. v. a.

Cu postul de sub No. 4. este împreunat un salariu anual de 400 fl. cu cel de sub No. 5. un salariu anual de 400 fl. v. a., eară cu cel de sub No. 6, este împreunat în anul prim de serviţiu salariu anual de 300 fl. în următorii doi ani salariu anual de 400 fl. eară de acì înainte salariu de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. v. a. şi douĕ decenale de câte 100 fl. v. a. precum şi relut de cuartir.

In fine au sĕ dechiare toţi concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat disposiţiunilor în vigoare a le institutului.

Braşov 16/28 Iuliu 1885.

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene.

Nr. c. p. 35. [1066) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu şi unul de învĕţătoreasă, la scoala capitală rom. gr. or. din Sas-Sebeş, se escrie concurs cu terminul de *20 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: 350 fl. v. a. ear după cinci ani de serviţiu 400 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a-şi adresa — până la terminul amintit — suplicele instruite în sensul legilor din vigoare, la oficiul protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş; şi anume pentru postul întâiu cu atestat de cualificaţiune, sĕ fie absolvat cel puţin 6 clase gimnasiale, teologia ori pedagogia şi iertând împregiurările sĕ se înfăţoşeze în vre-o Dumineca ori sĕrbătoare în biserică, pentru a şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Învĕţătoreasa pre lângă lucrul de mână va avea a provedea învĕţământul şi în o clasă de fetiţe.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

S.-Sebeş, în 3 Iuliu 1885 v.

Comitetul parochial

I. Tipeiu, protopop. **Z. Mureşan,** not. com

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se deschide concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegr. Român.“

1. Oraşul Orĕscie 3 posturi învĕţătoresci cu leafă anuală de câte 300 fl. v. a. solvite în toată luna — lemnele necesare, cuartir frumos în edificiul scoalei şi jumetate din didactrul dela scolarii esterni. Unul dintre învĕţători se va alege Director, pentru care va primì încă o remuneraţiune de 150 fl. v. a. Învĕţătoriul carele va forma un cor bisericesc şi-l va instrua în cântările liturgice de 4 voci va primì un onorariu de 100 fl. v. a. plătinḑi în 4 rate decursive — ear învĕţătoriul careie după usul de până acum va fi ales la scoala de meserii are sĕ primească dela diregĕtoria scoalei respective anual 100 fl. v. a.

2. Orăscioara de sus ca scoală centrală cu salariu anual 300 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesarie.

3. Romoşel, leafă anuală 300 fl. v. a. din cassa alodială — cuartir şi lemne.

4. Orĕscioară de jos, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

5. Bincinţiu, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

6. Beriu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne; la aceasta scoală se va instrua şi copii de scoală din invecinata comună Sereca.

7. Acmariu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

8. Simeria (Pischi,) leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

9. Magura, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

10. Petreni, salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

11. Turdaş, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.

12. Gelmariu, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a subscerne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Orescie 12 Iulie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕsciei:

Nicolau Popoviciu,
[1067] 1—3 protopresbiter.

Nr. 490. [1068] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul până la *15 August* a. c. st. v.

1. Meşterhaza, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălḑit.

2. Mureş-Cueşd, cu salariu anual de 200 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi lemne de încălḑit.

3. Rîpa inferioară, cu salariu anual de 160 fl. v. a. dela circa 100 copii obligaţi a cerceta scoala 25 feldere bucate (4 cupe cucuruz stârmit dela fie-care copil) = 25 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit în preţ de 15 fl. cu totul dar 200 fl.

4. Idicel sat, cu salariu anual în bani de 150 fl, cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

5. Idicel-pădure, cu salariu anual în bani de 150 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

Salariile se solvesc din repartiţiune pe popor în 4 rate egali.

Petenţii au de a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul susindicat, posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1885.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 424. [1059] 1—3

EDICT.

Gligor Verde din comuna Dobârca protopresbiteratul Mercurii, carele de 4 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Rachila Muntean şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni de ḑile* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 423. [1060] 1—3

EDICT.

George Rujan din Mercurea, protopresbiteratul Mercurei, carele de 5 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Anastasia Filip din Reciu şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 3 *luni de ḑile* dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 79. Sibiiu, Joi 25 Iuliu (6 August) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Iuliu v. 1885.

În preajma alegerilor la congresul naţional sêrbesc privirile oamenilor sunt îndreptate asupra conferenţelor, cari tocmai în ḑilele acestea prepară oarecum terenul. Este de mare interes a scì ce direcţiune au luat lucrurile în biserica serbească, căci aceasta ne dă cea mai sigură cheiă, cu care putem deslega multe probleme în vieaţa noastră de stat

În biserica sêrbească domnesc doue curente puternice, cari după cât se poate vedea din semnele de pănă acuma, vor avea a lupta pe vieaţă şi moarte. Marea maioritate a poporului sĕrbesc condusă de bărbaţi conscii voesce sĕ susţină actuala organisaţie bisericească, dând teren de activitate şi elementului laic. Ierarchia cu patriarchul Angelici în frunte ţintesce la eliminarea elementului laic şi cucerirea terenului numai pentru preoţi.

Aşa ni se presentează lucrul noue cari stăm departe de terenul de luptă al fraţilor sêrbi, şi noi deocamdată trebue sĕ-l primim astfel după cum ni se presentează el.

Este lucru cunoscut, că actualul archiepiscop de Carloviţ, sau laicesce vorbind, patriarchul Angelici fu instituit pe cale neobicinuită de cap al bisericei sêrbe. Împotrivirea congresului la instituirea patriarchului a dat şi mai mare impuls guvernului de a stăruì la punerea acestui bărbat în fruntea bisericei.

S'a provocat deci conflictul între biserica sêrbească şi între stat, şi acest conflict sub noue forme ni se presentează acuma în preajma congresului.

S'au produs două partide în sinul poporului sêrb. Notabilii, căci notabili s'au numit ei pe sine, notabilii stăruesc pe lângă o maioritate a congresului viitoriu, care sĕ ducă la îndeplinire proiectele clericalilor. Oamenii independenţi însă cu massa poporului stăruesc a se susţinea organisaţia actuală, combătênd ori-ce domnie absolută a clerului.

Aceste partide au primit colorit politic. Se ḑice că la spatele clericalilor stă guvernul din Budapesta, cu întreg aparatul de oficiali sêrbi, chemaţi a sprijini tendenţele de domnie absolută ale elementului preoţesc. Aşa numiţii „notabili,“ cari tocmai acuma sunt în conferenţă la Budapesta, se recrutează din sêrbii, aplicaţi în serviţiul de stat. Nu se poate trage la îndoială îndreptăţirea bănuelei, că la spatele acestei partide a notabililor stă ascuns gurvernul, care prin depărtarea elementului laic de la ocârmuirea bisericei sêrbe sperează o nouă constelaţiune politică în Ungaria de sud. De altă parte însă este de tot riscat a crede cu ochi închişi bănuelilor aruncate asupra acestor notabili, intruniţi la Budapesta spre a se înţelege asupra mĕsurilor electorale. Sunt adecă prea de valoare aceşti notabili, găsim între ei, secretari de stat, consilieri de pe la minister, judecători, procurori de stat, tot atâţa oameni cu cap şi cu trecut în biserica sêrbească, cărora fără motive bine cumpănite nu li se poate trage la îndoială nici capacitatea nici bunavoinţă, şi în oare care mĕsură nici influinţa asupra maselor poporului. Este riscat mai de parte a identifica pre acesti oameni cu tendenţele ierarchiei, cari tendenţe sunt îndreptate spre totala nimicire a bisericei sêrbesci, căci esenţa statutului lucrat acum trei ani de sinodul archieresc în adevĕr nu este alt ceva, decât lovitura de moarte pentru autonomia bisericei sêrbesci.

Este mare cutezanţă a crede că conferenţa notabililor se va învoi la totala eliminare a elementului laic dela regimul bisericei, la rumperea legăturilor dintre popor şi cler, la totala emancipare a clerului de sub influinţa actualelor organe inferioare bisericesci cari astăḑi partea cea mare sunt compuse din mireni. Este cutezat a crede că ei se vor învoì la reducerea competinţei congresului, mai puţin se poate erede că se va da patriarchului putere absolută, mai cu seamă acuma, când cu multă stăruinţă s'a lucrat la depopularisarea lui de altcum pre deplin meritată.

O asemenea stare de lucruri ar fi identică cu reinprospetarea absolutismului ierarchic de odinioară, absolutism, care la sêrbi s'a manifestat cu mai mare tenacitate.

Un asemenea absolutism în frunte cu actualul patriarch poate ar fi bine primit în cercurile mai înalte politice, el însĕ nouă ni se presentează ca imposibilitate absolută în actualele împregiurări, şi de aceea nu putem crede că aşa numiţii „notabili“ vor primì programul ierarchilor.

Şi aceasta noi nu o credem, căci poporul sêrbesc sub conducerea elementelor independente nimica nu voesce sĕ scie de nimicirea autonomiei, de distrugerea scoalelor naţionale, mai puţin de amestecul statului în administraţiunea bisericească. Tendenţele de absolutism ierarchic fie sub firma guvernului, fie sub cea a notabililor vor provoca o luptă pe viaţă şi moarte, şi ea va fi cu atât mai acută cu cât se vorbesce de inclinarea patriarchului Angelici spre catolicism.

E lăţită această versiune printre sêrbi. Uneltirile proselitistice din Bosnia şi favorisarea lor de către guvernul central din Viena a umplut pe sêrbi de indignaţiune şi el, sêrbul, din rabiat ce este în esclusivismul seu naţional-bisericesc, când aude de tendenţe catolice devine şi mai rabiat, şi furia lui nu cunoasce margini.

Putem vorbì concret.

Avem înaintea noastră conclusele meetingurilor dela 18 Iuniu din Agram, şi dela 27 Iuniu din Zombor. În aceste meetinguri s'a espus respicat că: sêrbii doresc sĕ rĕmână în libera şi neconturbata folosire a autonomiei lor naţionale-bisericesci, şi resping cu energie ori-ce amestec al statului în afacerile lor naţionale-bisericesci.

Conscii de sânţenia drepturilor câştigate meetingul sêrbesc condamnă uneltirile şi încercările organelor eclesiastice îndreptate spre nimicirea organelor autonome bisericesci, şi la acest loc cine nu va observa, că meetingul a avut în vedere noul statut episcopesc îndreptat spre nimicirea autonomiei bisericesci.

Avem deci a constata două curente puternice în sinul bisericei sêrbesci. Elementul preoţesc a inscenat nemulţămirile şi a provocat lupta Elementul laic primesce lupta cu bărbăţie şi după cum ne au documentat citatele meetinguri, el e decis a o purta cu resoluţiune.

Nisuinţele ierarchiei poartă timbrul patriotismului modern, căci ḑiaristica maghiară nu încetă cu laudele pentru partida moderată, aşa numesce ea partida clericală. Pre de altă parte partida, care ţine la actuala organisare, e timbrată de panslavistă, omladinistă, îndreptată contra esistenţei statului unguresc.

După cum se vede congresul sêrbesc va avea a lupta sub colorit politic destul de pregnant, şi aceasta în momentul, când ortodocsia în Bosnia este ameninţată în esistenţa ei, şi în legătură cu aceasta patriarchului i se însinuă inclinări spre catolicism.

Aşteptăm cu nerăbdare sĕ vedem situaţia mai chiarificată, pănă atunci avisăm pre cetitorii noştri la un articol publicat la alt loc, care tractează despre uneltirile catolice în Bosnia, uneltiri, cari se par a sta în deaproape înrudire cu afirmatul catolicism propagat între sêrbi.

Proselitism în Bosnia.

Comunicăm în traducere fidelă cetitorilor nostri o epistolă a fostului metropolit bosniac Sava Cossanovici adresată archiepiscopului rom. cat. din Bosnia. Epistola împreună cu articlul de mai jos a apărut în Nrul din 31 Iuliu n. a. c., al ḑiarului „Wiener Allgemeine Zeitung.“ Ea ne aruncă o tristă lumină asupra toleranţei confesionale în noua provincie.

FOIŢA.

IN MARAMUREŞ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Şugatag. — Sate româneşti. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău şi haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Către rĕsărit. — Şesul Visso în sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste graniţe.

(Urmare.)

În vreme ce pe înălţime n'am dat de nici o comună, în valea rîului dăm peste o mulţime de sate. Românul — ca şi ruteanul — se aşază mai bucuros pe lângă rîuri, de unde provine, că dealurile 's pustii, ear în văi stă lipit sat lângă sat. Cel d'întâi între ele este Budfalăul, o colonie foarte risipită. Deoare-ce o parte stă pe deal, ear a doua în vale, s'au zidit două biserici, clădiri simple, cu toate că locuitorii nu se ţin tocmai rĕu. Preotul slujesce într'o Duminecă dincoaci, într'alta dincolo. Biserica de jos e de lemn, ca cum le veḑi în coloniile române, şi cu totul neimposantă. Circa cinci coţi se ridică un părete de scânduri, apoi la doi coţi urmează un scut de scânduri, în fine însuşi coperişul, care este foarte înalt. Turnul are forma unui con mare, încunjurat de patru turnuleţe. Acesta e tipul celor mai multe biserici române. Interiorul nu i nici de cum aşa gol, cum ţi-ar venì sĕ creḑi. Un numĕr considerabil de sfinţi sunt acăţaţi pe păreţi, dintre cari cei mai mulţi sunt nisce înspăimêntătoare caricaturi. Dar biserica din Budfalău posede încă şi un preţios tesaur: cămaşa de sirmă a haiducului Pintea. Acest om sĕlbatic a vieţuit înainte cu vr'o 200 de ani şi 'şi trăgea originea din comuna transilvană Câmpul lung (Hosszú mező.) Nenumĕratele rele, omoruri şi răpiri le-a sĕvêrşit în acest ţinut, unde 'şi ascundea prăḑile într'o peşteră a Gutinului. Peştera aḑi e plină de apă şi nu te poţi apropia de ea; acolo se ḑice că îs aşeḑate neatinse de nimeni comorile lui Pintea. Numitul haiduc şi a agonisit cine ştie de unde o cămaşă de sirmă, care l'a apărat de sabie şi gloanţe. În cămaşa aceasta de oţĕl a fost el ani îndelungaţi duchul năprasnic al ţinutului, păn ce l'au ajuns mânile sorţii. Când pornì într'una din ḑile la têrgul dela Kapnik-bánya îl împuşcă chiar fratele seu. Acesta adecă înţelese că sbirii pândesc după Pintea, şi ca sĕ-l scape de o moarte înfricoşată îi dete glonţul tocmai când eşa din peşteră fără cămaşa de oţĕl pe trup. Cămaşa ajunse astfeliu în Budfalău şi fu aşeḑată în biserică pentru că românii privesc recuisitele tâlharilor şi ucigătorilor ca nisce scule sfinte. (?) La începutul anilor 70 a veacului de faţă s'a transportat obiectul păstrat din generaţiune în generaţiune la museul din Pesta, unde fu şi espus. Decât budfalăuanii nu puteau înţelege de ce sĕ se potrivească cămaşa unui tâlhariu mai bine într'un museu, de cât în biserică; iutentară proces şi nu s'au astâmpĕrat pănă atunci, pănă ce nu li s'a dat dat tesaurul îndĕrăt, fiind astfeliu siliţi a depune o cauţiune de 1000 fl. Parochul d'acum e un om foarte cu minte, şi s'a încercat în diferite rênduri sĕ le spună oamenilor, că astfeliu de obiecte batjocuresc numai biserica, numai că aşa ceva românilor din Maramurĕş nu le întră în cap, la ce mai contribue şi împregiurarea că aḑi mai trăesc neamuri de-ale vestitului Pintea în Budfalău. Şi stând lucrul astfeliu cămaşa de oţĕl atârnă de o cruce de lemn, neatinsă de nimeni lângă altariul domnului. Sĕrmană batjocurită cruce! — Cămaşa e strîns împletită din ineluşe duple de sirmă, cu deosebire la grumaz e foarte compactă şi va cântărì circa 30 chilograme. Capul era scutit printr'o făşie tare de fer, carea urcă mult greutatea sculei şi împreună cu lăţimea mare a pieptului şi lărgimea braţelor dovedesce, că tâlhariul trebue sĕ fi fost urieş. În ţinut s'au păstrat se înţelege, o mulţime de tradiţiuni şi istorii despre el, cari se moştenesc cu credinţă din generaţiune în generaţiune. Nici bise-

Eată articlul:

Epistola de mai jos a metropolitului din Bosnia, care ni s'a trimis de curênd din Neoplanta, are o importanţă oare-care istorică. Epistola e scrisă de aproape 2 ani, dară încă nu s'a dat în tot cuprinsul ei publicităţii. Abia numaí acum publică jurnalele sêrbesci şi croate în toată estensiunea ei scrisoarea metropolitului Sava Cossanovici adresată archiepiscopului catolic Stadler. Presa sêrbească şi croată face observarea, că motivul demisionării metropolitului Cossanovici, ceea-ce s'a întêmplat de curênd, este espus în epistola aceasta, adecă deoare-ce agitaţiunea în contra bisericei ortodocse, de care se plânge Cossanovici, încă n'a încetat. Cu toate acestea epistola şi aḑi are un interes actual. Ea aruncă o vie lumină asupra relaţiunilor confesionale în provinciele ocupate. Acestei stări de lucruri nu-i poate decât folosì, dacă un jurnal din residenţă ia notiţă despre lupta confesională. Noue ni se pare, că amintitele încercări de a se înscena o unire între biserica ortodocsă şi Roma, — nu pot rĕmânea nedesbătute.

Epistola sună:

„Din scrisoarea deschisă a Prea Cuvioşiei Voastre, care mi-aţi trimis-o sub cuvertă înainte de asta cu douĕ ḑile, am înţeles îndată aşteptările Dniei Voastre, că adecă metropolitul ortodocs ar trebuì sĕ scrie şi sĕ vorbească astfel după cum credeţi şi predicaţi D.-Voastre. Una ca asta nu se poate întêmpla şi D.-Voastră nici sĕ n'o aşteptaţi. Rĕspunḑênd la scrisoarea D.-Voastre, voiu sĕ fiu precis şi franc, după cum sum dedat eu, şi nu me voi folosì de espresiuni, cari sunt deja combătute, şi pre cari nici acela nu le crede, care le-a scris. Me voi năzuì, ca sĕ me esprim cât se poate de scurt, deoare-ce n'am nici timp nici voie de a întra în polemie cu nisce puternici domni doctori.

„Prea cuvioşilor Domni! Pastorala mea a fost la loc, căci mi s'a dat ansă ca s'o scriu, — fie-care faptă 'şi are motivele sale. Fără causă nu a-ţi fi scris nici D.-Voastră epistola deschisă şi dacă n'aş fi fost provocat nimic n'aş fi scris în direcţiuuea aceasta. Când cu aşeḑarea mea în scaun, mi-am dat cuvêntul solemnel, pe care voi sĕ l ţin şi acum, că clerul încredinţat păstoririi mele îl voi păzì, ca sĕ-şi păstreze credinţa sa şi sĕ cinstească pe cea a altora, ca el sĕ trăiască în pace şi în bună înţelegere cu toţi concetăţenii sei aparţină ei ori cărei confesiuni. Pe calea asta m'am străduit pentru fericirea Bosniei, pe carea le-o poftesc şi aḑi tuturor locuitorilor ei; eu am sĕmĕnat pace, iubire şi bună înţelegere şi am fost prin urmare îndreptăţit a aştepta ca şi ceilalţi sĕ se poarte cu aceia-şi toleranţă şi iubire de pace. Însĕ abia trecură 3 luni de ḑile dela aşeḑarea mea în scaun, când mi se presentă contele Mirosefski cu o solie sinistră şi un ofert nefrăţesc. Dacă dl acesta ar fi fost o persoană privată şi nu un consilier al guvernului provincial i aşi fi ertat pentru îndrăsneala sa şi ofertul seu. Cu toate acestea însĕ îngrigiat de pacea, de iubirea reciprocă şi de frăţeasca bună înţelegere în patrie n'am adresat nici o scrisoare asupra acestei propuneri de unire cu Roma, nici clerului şi nici poporului, — cu toate că a-şi fi fost dator ca păstor a'mi încunoştinţa turma despre starea lucrului. Mi-am ales altă cale şi m'am plâns la locurile mai înalte, de oare-ce vedeam, că părerile contelui Mirosefski le împărtăşesce guvernul provinciei de atunci şi mulţi oficianţi ai Bosniei. După ce mi s'a dat satisfacţiune verbală din partea înaltului ministeriu şi a înaltului guvern provincial am rĕmas un timp oare-care liniştit, de oare-ce credeam, că astfel vor înceta toate ispitirile şi atacurile la adresa bisericei ortodocse, că vom putè lucra cu toţii în bună înţelegere pentru binele acestei ţĕri, lăsând la o parte ori-ce diferinţe religionare, cari nu odată au condus la vĕrsări de sânge. Durere că m'am înşelat earăşi.

„În anul trecut, cu prilegiul visitaţiunii mele canonice în Ţepţe am aflat la băieţii ortodocsi, cari cercetau scoala comunală un cercular al Prea Cuvioşici Sale archiepiscopului catolic din Bosnia precum şi deosebite cărţi, cari nu erau nici manuale de scoală, nici ortodocse, ci de cuprins confesional catolic, cari s'au dat băeţilor ortodoxi ca donaţiuni provĕḑute cu iscălitura învĕţătorului scoalelor comunale. Pe lângă aceste mi s'au jeluit şi cu graiul viu, că învĕţătoriul îi silesce de a merge în ḑilele de Dumineci şi în sĕrbători la biserica catolică şi că pe cei ce se opun îi pedepsesce cu închisoare de mai multe oare. — Aceste cărţi le-am luat şi le-am aşternut pre lângă un protest înaltului guvern, cu rugarea, că de oare-ce nu me amestec în afacerile altor biserici, sĕ nu se amestece nimeni în cele ale bisericei mele. Şi cu toate că nici până în ḑiua de aḑi nu mi s'a rĕspuns, însă totuşi în interesul păcii, al iubirii şi a frăţescii bunei înţelegeri, precum şi în interesul patriei — n'am spus şi n'am scris nimic nici clerului nici comunelor bisericesci şi nici poporului, cu toate că ar fi fost datorinţa mea pastorală a-i face atenţi la aceasta când cu trimiterea băieţilor la scoalele comunale, mai cu samă când în aceste nu se află catechet ortodocs. În timpul acesta mi a ajuns la mână opul „Biserica catolică“ edat în Agram şi tradus de Prea Cuvioşia sa archiepiscopul Dr. Stadler. Cuprinsul acestei cărţi, care vatĕmă biserica ortodocsă precum şi istoria naţională, nu-l voi comenta. Dar în interesul păcii şi al bunei înţelegeri n'am scris nici despre asta clerului şi poporului meu, cu toate că opul este rĕspândit în Bosnia în mii de esemplare şi astfel a-şi fi avut datorinţa a-i face atenţi la starea lucrului, amintindu le totodată de broşurele societăţii sf. Hieronim, cari asemenea li se impun copiilor în scoalele comunale spre cetire.

Prea Cuvioşia Voastră ve ţi scì de sigur când a început sĕ apară foaia „Herz Iesu“ („Inima lui Iisus“). Ea apare în tipografia guvernului sub strictă censură. Foaia aceasta cuprinde espresiuni sumuţătoare, căci ortodocsii sunt timbraţi de schismatici şi eretici. În interesul păcii şi al bunei înţelegeri nu i-am scris clerului şi poporului nici despre asta nimic. Dar şi paciinţa îşi are marginile sale. Aproape întreaga presă europeană a comunicat scirea, că s'a pornit o propagandă catolică în Bosnia cu scop de a convertì pe ortodocsi. Şi de oare-ce n'am cetit nicăiri o desminţire categorică, — după-ce am primit vesti şi informaţiuni din partea clerului meu, cari nici de cum nu-mi puteau sĕ cadă bine, — în faţa astorfel de fenomene sĕ nu fiu oare îngrigiat? Aşa dară o necesitate adevĕrată m'a constrîns de a atrage atenţiunea multcercatei mele turme asupra lor — un lucru, pentru care nu-mi pare rĕu şi care me face sĕ nu mi pese nici de mânia şi nici de ameninţările D.-Voastre. Preacuvioşiile Voastre ḑiceţi, că pastorala mea „ar putea suscita ura catolicilor D.-Voastre, şi că eu voiu fi rĕspunḑĕtor pentru urmările ei.“ Oare spre pildă ce urmări ar fi avut, dacă un preot ortodocs ar fi comis o astfel de faptă necreştinească ca fraterul Teodosiu Hajde astă vară, şi încă din provincia D.-Voastre? El a aşeḑat un ţĕl pe coperişul unei biserici ortodocse de lemn şi doi dintre ortacii sei au tras în el cu puşca, găurind coperişul *ba chiar şi necesităţile trupesci le-a isprăvit pe altar!* Şi fiul acesta al bisericei romane de model şi a păstorului de model este şi aḑi nepedepsit şi ameninţă cu bravuri şi mai avante! Şi ce urmări şi ce iritaţiune ar fi putut produce aceasta în popor, dacă nu l'ar fi liniştit clerul meu aşeḑat şi iubitor de bunăînţelegere? Se vede deci, că ansă la esmiterea pastoralei mele nu a dat „un prepus neîntemeiat,“ ci necesitatea şi astfel de acte, pe cari pentru-că iubesc pacea — nu voiesc a le da publicităţii.

„Prea Cuvioşilor Dni! Nu amestecaţi persoanele înalte ale dinastiei în afacerile noastre, cu atât mai vêrtos, că eu pe dnii acestia nu-i ating şi în nemărginita mea supunere cătră Maiestatea Sa Apostolică împĕratul ca dreptului părinte şi domnitor al tuturor supuşilor sei îi aduc credincioasa mea supunere. Şi dacă D.-Voastră afirmaţi (căci eu nu cunosc secretele diplomatice), că douĕ curţi mari de diferite confesiuni, cea rusească şi cea prusiană, întîmpină pe capul bisericei romano-catolice cu stimă, de sigur nobleţa Maiestăţii Sale Apostolice nu va rĕmânè mai pe jos în considerarea şefului ecumenic al bisericei ortodocse, — care a făcut cu privire la referinţele bisericei ortodocse în provinciele ocupate, un memorand ceia-ce D. Voastră probabil că nu ve este cunoscut; biserica aceasta însĕ a căḑut şi din ce causă? Despre acest obiect au scris înaintea noastră mii de învĕţaţi ar fi dar superflu a vorbì de nou despre el.“

Aici accentuiază în scurt metropolitul că schisma a făcut-o biserica rom. cat. şi ca ea a fost, care s'a abătut dela dogmele şi canoanele celor şepte sinoade ecumenice, la cari au participat episcopii români tocmai ca şi cei grecesci:

„Spre încheere mai adaug, că cu oameni ca Prea Cuvioşia Voastră, cari îmi vorbiţi deodată de iubire şi bunăînţelegere şi tot atunci me şi ameninţaţi, — nu-mi mai pot face de lucru.

Serajevo, 10 Septembre 1883.

Metropolitul Dabro-Bosniei şi ecsarch al Dalmaţiei:
Sava Cossanovici.

Revista politică.

După scirile mai nouĕ astăḑi se va intêlni Maiestatea sa impĕratul şi regele nostru cu bătrânul împĕrat al Germaniei. Aceste întâlniri ale monarchilor au devenit lucruri permanente în fie-care an şi ele ne dau garanţii despre intimitatea pe care se basează pacea europeană.

De astădată monarchii nu vor fi însoţiţi de ministrii lor, şi această împrejurare caracterisează şi mai pregnant importanţa acestei intrevederi de natură curat personală.

Se vorbesce în timpul din urmă şi despre o intrevedere a monarchului nostru cu ţarul Rusiei care va avea loc prin luna din Octombre. Detaiuri, mai deaproape lipsesc deocamdată.

Acestor visite de caracter personal vor urma pertractări politice între ministrii respectivi. Contele Kálnoky va cerceta ḑilele acestea pe principele de Bismark. Ministrul de esterne al Rusiei, domnul Giers şi-a luat concediu pe 2 sĕptămâni, şi a plecat şi el în Europa

Nu fără oare-care sfială privesce lumea la întêlnirea monarchilor. Se scie că toate resboaiele mari europene au izbucnit după prealabila înţelegere a monarchilor, înţelegeri cărora se cântau tot imnuri de pace.

Cea mai proaspĕtă a fost cea din Skiernevice, după care a urmat tractatul de estradarea delicuenţilor politici între Germania şi Russia, şi nouele mĕsuri escepţionale în ambele jumĕtăţi ale monarchiei noastre. După astfel de esperienţe lumea nu mai aşteaptă mult bine dela întêlnirea capetelor încoronate, şi ele în loc de a întărì credinţa în durabilitatea şi stabilitatea pacinicelor raporturi interne şi esterne, produc tot mai multe îngrigiri pentru strîmtorata pace europeană, care pe slabe picioare se pare a sta.

Cât de precariă este astăḑi pacea Europei, ne arată iritaţiunea cea mare ce domnesce în unele părţi ale populaţiunei din Germania şi Francia. Facem abstracţie dela Elsaţia şi Lotharingia, căci aceste părţi anectate la Germania sunt mĕrul de ceartă permanentă întră aceste două state puternice, facem abstraţie dela aceste ţĕri, şi de astă dată tragem atenţiunea cetitorilor noştri asupra resboiului de condei dintre douĕ ḑiare de renume european. Ḑiarul parisian

---

rica nu poate fi cu mul mai vechie ca cămaşa de oţĕl, — ea s'a zidit la anul 1687. Împrejurările sociale ale acestui ţinut neîngrjit s'au înbunătăţit foarte mult dela 1848 încoace. Scoalele sunt îngrijite. în vreme ce pe atunci oamenii nu sciau nici cetì nici scrie perḑând vara cu băte puternice. De sticluţa cu rachiu nu se lipsiau nici în biserică şi când sĕ puneau în genunchi li se iveau bătele, cu un aspect ameninţător. În capul satului erau aşeḑate furcile şi rar sĕ întêmpla ca sĕ fie goale. Chiar locuitorii din Budfalău sciu povesti multe din vremurile acele Ţiganii desvoltau la esecutări dibăcie şi adeseori un adevĕrat humor de furci. Se întêmpla, că venea câte unul în posiţia de a spânzura chiar pe socrul seu. Cu linisce îi arunca sbilţul la gât, se suia pe scară, îl privia cu compătimire şi neteḑându-i obraḑii îl mângăia ḑicênd: „Eartămă fărtate, eu nu-o pot schimba, dar la tine o sĕ 'mi fac treaba cu bucurie şi cu grijă; nu te vei chinuì mult. Sănătate bună.“ Chiar unii dintre Budfalăuanii în vieaţă, au stat pe sub furci. Ei ţineau în vremea resmiliţii cu austriacii şi era pe acì sĕ-i spânzure o ceată de unguri, când sosiră călăraşii împărăteşti şi îi scăpară.

Afară de bluza haiducului mai este încă ceva demn de vĕḑut în Budfalău. E vorba de aşa numita jidană minunată. Se înţelege că i-am făcut visita şi am dat de o femeie cultă, figură frumoasă şi purtare aşeḑată. Ea e vestită în dreapta şi în stânga, că cunoasce din cărţi viitoriul şi trecutul; din care causă o cercetează mulţi jidani şi crestin, ba chiar şi proprietari mari. Era tocmai Şabăs şi astfel pentru nici un preţ nu voia sĕ-mi deie în cărţi, ḑicênd că şi aceasta este un lucru şi Dḑeu ar pute o vedea. La întrebarea 'mi că oare poate ea pătrunde în viitoriu şi în trecut, — îmi rĕspunse zimbind: „puţin.“ Vieaţa ei e destul de picantă. Înainte cu câţva ani a participat la un furt mai însemnat, pentru aceia a şeḑut la temniţile din Sziget, de unde 'şi-a căştigat apoi cunoscinţele, cari au adus-o aḑi la o stare bunicică. Bărbatul ei fu asentat cu 19 ani, cu toate, că era deja căsătorit. Lucrul cel mai interesant la episodul acesta este, că mama adevĕrată a lăsat, de a sĕ asenta fiul seu, un ce ne mai pomenit la israeliţi. După ce a servit ficiorul 3 ani şi jumătate la corpul sanitar se întoarce la nevastă, dar căsătoria lor rĕmase neroditoare, iarăşi o împrejurare neobicnuită la israeliţi.

Târḑiu după ameaḑi plecăm din Budfalău pe valea rîului în jos. Sat lângă sat şi case lângă case încungiurate cu răchită stau strîns lipite unele de altele. Ne întêlnim cu cară goale; cărăuşii ş'au terminat trebile la băile din Şugatag şi sĕ întorc spre casă. Ei zac a lene în carăle lor înholbându-se cătră noi; feţele lor sunt nerase, pĕrul nepeptenat, nu arare-ori negru şi sclipicios. Ca sĕ ne încunjure — nu le trece prin minte; este un popor sĕlbatic, consciu de sine, pe care însĕ fiind-că i inteligent, nu te poţi supăra. Spre seară sosim la Szigeţ, care seamănă la apusul soarelui cu un rai pămêntesc. Munţii de meaḑăḑì strălucesc scăldaţi în razele soarelui într'o coloare verde întunecată şi au o formă rotunḑită arătându-ne marginile şesurilor foarte esact. Giganţii munţilor de cătră rĕsărit sĕ perd paliḑi în depărtare, la poale negru la mijloc verde întunecat, la vêrf mohorât. Oraşul însuşi sĕ întinde cu bisericile şi grădinile sale în mijlocul şesului larg ca o privelişte plăcută şi fericită.

În dimineaţa următoare eşim din oraş şi călătorim spre Farkasrév, ca sĕ-i putem vedea pe Românii ni portul lor de sărbătoare. El sĕ deosebesce numai puţin de portul din ḑilele de lucru. Fetele şi nevestele poartă pe cap o cârpă neagră, mâneci albe, înainte o şurţă de coloare închisă sau roşiă cu vărgi trase în cruciş, o năframă pistriţă; dedesubt poale albe şi cisme negre. O ast-fel de frumuseţă sătească e imposantă, are un mers fălos, şi de oare-ce tot ce poartă e foarte curat, giolgiul sclipeşte ca zăpada, întradevĕr te câştigă. Totuş sufere portul unele schimbări, din causa oraşului din apropiere, caracteristică este numai crătinţa cafeniă. Feciorii de asemenea 's curaţi şi bine grijiţi. Albiturile sclipesc pe ei, în pălării poartă soc sau flori galbine, pe spate cei mai mulţi au o manta sură de miel. Fetele au gât alb frumos, şi sĕ împodobesc mai toate cu mărgele

„Temps“ în un numěr din ḑilele trecute a pretins înmulțirea cavaleriei franceze și dislocarea ei și cea a divisiunei de călăreți din Paris dealungul granițelor ostice și sudice ale Franciei, ca sě se dedeie cu chemarea lor pentru o eventuală mobilisare a Franciei. La acestea ḑiarul principelui de Bismark „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ scrie: „Am avut timp sě ne dedâm în Germania cu pregătirile resboinice, cari dincolo de Vogesi nu mai încează, ci din contră la ocasiuni se accentuează tot mai crescendo. Am încetat de a identifica națiunea francesă cu chauvinistii din Paris, ținem totuși de a noastră datorință a controla publice aceste aparițiuni și a trage atențiunea amênduror națiuni în interesul lor propriu, de câte ori bărbați de stat, oficieri de rang mai înalt sau importante organe de publicitate predică rěsboiul cu Germania, sau ca și Temps și Cassagnac mai de curênd presentează rěsboiul în Vogesi ca pre un ce neevitabil, ca pre o țintă a politicei francese. Dacă vedem, că Temps se dimite la agitațiune șovinistică, atunci acesta este simptom, că desvoltarea pacinică a raporturilor de vecin a Franciei, după cum le promovează Germania, nu corespund simțemintelor cetitorilor dela ḑiariul „Temps,“ și că nisuințele noastre — de a cultiva bune referințe cu Francia, și de a pregătì o politică de împăcare, până acuma n'au avut noroc, n'au aflat reciprocitate. Preste voia noastră trebue sě ne împăcăm cu îngrijirea, că Francia așteaptă numai ocasiunea binevenită, ca singură, sau în alianță cu alții, sě tăbărască asupra noastră.

Cu toate suspiționările și calumniările unei părți a presei strěine nici în strěinătate nu se mai poate susținea îndoiala în iubirea de pace a politicei germane, care în toată privința corespunde trebuințelor pacinice ale poporului german, nu se mai poate susținea că Germania intenționează a tăbărî asupra vecinului ei. Nimenea însě dacă-i zace la inimă binele Germaniei, nu-și va putea alunga îngrigirea, vědind că revanchismul predicat de 14 ani tot se mai dovedesce ca bun mijloc, ca numitul bărbat de partidă din Francia sě atragă asupră-și atențiunea compatrioților sei, și dacă împregiurările vor fi favorabile sě-i răpească cu sine. Posibilitatea ca un ambițios sě ațițe focul și prin apel la revanche sě facă greutăți unui guvern iubitor de pace, ne face se avem bănueli, *că vecinii nostri francezi nici aḑi nu pun preț mare pe pacea cu Germania, întocmai ca și la alte ocasiuni de vre-o 20 de ani începênd.*“

Așa vorbesce organul cancelarului de fer. Limbagiul e foarte resolut și el numai a pace nu sună. Ca prolog la întâlnirea de monarchi însě el 'și are îndreptățirea sa și în un ḑiariu de provincie ca al nostru.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alba-Iulia în ḑiua profetului Ilie 1885. La corespondența publicată în Nr. 77 a. c. ddto 13 Iuliu din orașul nostru, însě de sigur în alt loc scrisă*), în interesul adevěrului aflu de lipsă a reflecta următoarele:

Este laudabil interesul ce ar voì se ni l dovedească dl corespondente, dară este cu totul neorientat în cele ce vorbesce despre scoala gr. or. din Alba-Iulia, și de aceea sunt de convingere cumcă corespondența nu este productul unui bělgrădean, ci a unui om străin de poporul din loc. Dacă dsa voia sě facă un servit causei, apoi era cu cale ca mai înainte de toate sě se informeze dela isvor și nu a pornì după vorbe culese dela nechiemați, și apoi toate împutările cădeau și servind on. public cu ceva real, face o faptă binemeritată, dar pornind după rele informațiuni a păcătuit.

Este în Belgrad popor românesc și ambele confesiuni au câte două biserici și prin urmare și noi avem două, dar trebuie se contraḑic cumcă aceste biserici ar avea mijloace îndestulitoare pentru a esista independinte una de alta.

Piedeca este că parochii sunt cu puțină dotațiă și lipsesce și casa parochială, apoi în prestațiunile obicinuite stau mai rěu ca pre la sate, nefiind nici ḑiuă de lucru nici ferdela, apoi tacsa stolară foarte mică.

Numěrul sufletelor în ambe parochii nu întrece 800.

Ceva fond scolar esistă numai la biserica din oraș, eară cea din Maeri nu are, din care causă încă pre la anul 1865 s'a fost afiliat ambe parochiile în causa scolară. Încă înainte de aceea s'a ridicat edificiu nu numai corespunḑěteriu ci de tot corespunḑětoriu, încât nici după 50 de ani nu va fi lipsă de a se dărima acel edificiu cu 2 sale mari și 2 încăperi laterale din material solid și destul de luminos. Clădirea aceasta a consumat puținele capitale ale bisericei și până estimp mai aveam și o datorie contrasă de 500 fi. v. a., care s'a plătit acum.

Afiliarea scoalei cu parochia din Maier a încetat de mult, căci acestia nu au voit a contribui cuota lor la salariul învěțătoresc și pre lângă aceea rădicau pretențiuni de neîmplinit.

Așa comunitatea bisericească din oraș fu constrinsă după putința ei a-și susținea scoala.

Una parochie de 3—400 suflete a nevoiă a putut întreținea scoala, mai ales nedispunênd de venite mari, ci și salariul de 180—200 fl. mai mult sě acoperea prin contribuiri, căci fondul aduce numai cam 80 fl. v. a. pe an. Acest fond s'a inființat numai de când avem pe păr. protopresbiter actual, la a cărui înmulțire singur a donat din al seu 120 fl. v. a. și a mai sfătuit și pe alții la asemenea fapte și că esistă acest mic fond numai dsale este a se mulțumi, căci el 'l-a creat.

Cumcă poporul nostru este mai mult serac și în jurstări grele de sine se pricepe; de cei bogați cam arareori numerăm, și apoi ei după moda de aḑi grăbesc a-și da pruncii la scoli cu limba străină.

Nu au așteptat comitetul și poporul din A. Julia după sfaturile dela sate, nici de la tineri acum umblători la scoală aspiranți la parochii, ci încă în anul trecut și și mai înainte s'a socotit a îmbunătăți salariul învěțătoresc și au căutat mijloace; au inființat un magazin de bucate tot pe sama scoalei, și fiind că toate aceste nu s'a ajuns, în sinodul estraordinar din Juniu a. c. au decis un arunc de 5% după darea directă a poporenilor, care va ajunge la 130 fl. venit anual, și așa cu ajutorul lui D-ḑeu pe anul acesta vom putea escrie concursul de învěțător cu salariu de 300 fl.

E trist că din trecut acest popor a rěmas sěrac și că ce au fost odinioară în reședința veche a metropoliei române nu mai este; însě este și mai trist cumcă atari centre nu sunt cu nimic ajuturate dela centrul archiepiscopiei, unde acum de mult avem o rugare pentru un ajutoriu de a ne potea clădì casa parochială de care nici în una din parochii nu avem. În alte părți se dau ajutoare cu ridicata, dar de vaḑa bisericei în un oraș ca Alba-Iulia nu se gândeste nime și tare ne temem cumcă remânênd neajutorați și ce avem cu greu vom putea păstra și susținea.

Veḑi așa stau lucrurile pela noi*) eară nu cum și le-a închipuit corespondintele, care nu mai ese din espeptorațiuni sarbede și insinuări nebasate. Invěțătoriul nostru este cleric absolut și nici e peritoriu de foame. Nu avem poporeni sau conducětori cari vênează numai interese private și cari s'ar îngrigì numai de punga lor. Astfeliu de aserțiune sunt simple calumnii reutacioase, căci puținii conducători sunt totdeauna la locul lor și după putință promovează interesele bisericei și scoalei, dar cu serăcia nu poți face minuni**) ci numai ce este posibil. Ḑice corespondentele cum că facem progrese ca racul și ca de esemplu se provoacă la anul 1866/7. Acest an este acela în care ambele parochii susțineau în comun scoala, dar apoi a pune în spinarea păr. protopresbiter urmările nesubordinațiunei maiereninilor înseamnă a nu afirma serios, ci aceea este mai mult eflucsul rancorului ascuns al corespondentului contra persoanei superiorului*.) Corespondentele mai bine ar face a se ocupa de cele ale studiului seu, pre care cam slab le îndeplinește și ar face bine când și-ar păstra sfaturile pentru ocasiuni mai nimerite.

Dacă tênerii nostrii încep cu astfel de denunțiări, atunci rele semne de educațiune dau la iveală vênḑênduși arama**).

Varietăți.

* (Postal.) Cu 6 August a. c. începând se deschide oficiu postal în comuua Dálnok comitatul Treiscaunelor și va sta în legătură de toată ḑiua cu cel din Maksa.

Cercul de competință va fi Kézdi-Albiș, Dalnok și Batizfalva.

Va espeda epistole simple și recomandate, asignațiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Dálnok	la	9	oare	40	min. dim.
Ajunge la Maksa	„	11	„	„	„ dim.
Pleacă din Maksa	„	1	„	—	— d. a.
Ajunge la Dalnok	„	2	„	20	— „ „

— Cu 11 August a. c. începênd se deschide oficiu de postă în comuna Csik Szt. Király, care va sta în legătură de toată ḑiua cu oficiul de postă din Kézdi-Vásárhely și Csik-Szereda.

Cercul de comunicațiune: Csik Szt Imre și Csik Szent Király.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni postale până la 200. fl.

Remâne neschimbată ordinea dintre Kézdi-Vásárhely și Csik Szereda.

Se deschide oficiu de postă în *Retisdorf*, comitatul Târnava mare.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fi.

Emolumente: Salariu 120 fl. paușal de cancelarie 40 fl. și paușal de transport până la Sighișoara 600 fl.

Suplicile sě se adreseze în trei sěptămâni la direcțiunea de postă în Sibiiu.

* (Cas de moarte.) La 13/25 Iuliu a. c. a încetat din vieață în etate de 37 de ani **Alecsiu Boeriu** de **Berivoi** notariu la tribunalul reg. din Elisabetopole.

* **(„Ardeleana“)** institut de credit și de economii, societate pe acții și-a început activitatea cu *1 August st. n. a. c.* Frecuența de care se bucură acest institut deja la început este o viuă dovadă că inființarea lui a fost o necesitate simțită de toți Românii din părțile Orěștiei. Îi dorim prosperare și isbêndă desěvêrșită.

* (Mare lucru 'i dragostea!) Cetim în „Cetățeanu“ din Bacău:

Teodor Cernat, lucrător la tipografia Tăut, vězêndu-se trădat de amanta sa, Marița, prin aceea că l'a părăsit fără a voi sě se reîntoarcă și s'a dus la Roman la un armean, numit Chircor Vartirez (zis și *mě rog dumnitale bun*), s'a decis să 'și curme firul vieți. Astfel, la 18 a curentei, mai întâiu a voit sě se stranguleze, în urmă a înghițît câte va bucăți de lapis; pe când acestea 'și făceau efectul în stomach, numitul s'a încercat sě se împusce; din norocire însě n'a putut sě-și realiseze scopul, căci a fost surprins de nisce femei.

Chemându-sě medicul, i-a aplicat medicamentele necesare pentru combaterea reului provenit din lapis.

Cernat, pe patul de suferință, necontenit strigă „se mi se aducă pe Marița, că altfel nu voiu scapă ne omorit.“

Bine ar fi ca numitul Vartirez sě o trimită înapoi, ca nu cumva în urmă sě respunḑă de sufletul celui ce se va sinucide din causa nepreţuitului obiect ce i-a răpit.

Loterie.

Mercuri 5 Iuliu n. 1885.

Sibiiu: **14 38 68 26 22**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 4 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.91	5.90
Napoleon	9 93	9.91
100 marce nemțești	61.45	61 5 5
London (pe poliță de trei luni)	125.30	125.—

---

de coral; pe copii îi veḑi în haine roșii ca focul. Locuințele acestor Români sunt foarte amicabile, două paturi de o construcție primitivă și prověḑute numai cu neşte saci și pae, îți bat d'ântâi la ochi, pe lângă păreți lavițele obicinuite, o masă și vase de cucuruz formează mobiliarul. Un vițel se ivesce pe prag, ear o găină sboară în casă și se întoarce în dreapta și în stânga, până când o apucă cu energie stăpâna și o vâră sub o sîtă. La despărțirea noastră de Farkasrév stau sub veranda crijmei de o parte vr'o doispreḑece voinici, de alta vr'o douěspreḑece fete. Nu se poate ceva mai drăgălaș ca un astfel de grup de fete române. Nu veḑi întrě ele nici o față diformă sau respingătoare și e lucru greu se aflii care e mai frumoasă dintre ele. Toate au pěr negru, ochii de mure, obrazi roși frumoși și dinți albi: toate întăresc cunoscuta părere, că nici un popor nu posede atâtea femei frumoase ca cel românesc. Între românii din Maramurěș se află și țigani, ei dau ca și întralte părți — contingentul de fauri și lăutari și pe drumuri nu arareori veḑi brotani în pieile goale cum i-a lăsat Dḑeu, aruncând la roate, sucinduse și văetânduse, până le dai un crucer. (Va urma.)

---

*) Te înșeli amar, ea este scrisă în Alba-Iulia, de om din Alba Iulia, bine orientat în afacerile noastre scolare. Red.

*) Nu va fi tocmai așa dle corespondente. Privesce puțin mai fără preocupare, și ca om de inimă ce esti, vei afla poate contrariul. Red.

**) Nu vor fi tocmai sěraci cei chemați a face, așa scim noi.

*) Va fi! Va fi! Red.

*) Dacă spuind aděveruri, însemnează a-și vinde arama, atunci corespondentele nostru, despre care se susține că e june, a scos din flegmă pre oameni, despre cari noi scim ca ei sunt bětrâni. Red.

Nr. 817—831. [1072] 1—3

CONCURS

se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Sibiiului în următoarele parochii:

1. Cristian, cu salar anual 208 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Loamneş, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mândra, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Ocna superioară, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Poplaca două posturi, unul învĕţătoriu diriginte cu 300 fl., altul cu 210 fl., cuartir şi lemne de foc pentru amêndoi.

7. Roşia, cu salariu anual 110 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Ruşi, cu salar anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Sadu, învĕţătoriu dirigent, cu salar 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Sibiiu cetate, cu salar anual 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Şelimber, cu salar anual 155 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Tălmăcel un post cu salar anual 275 fl., altul cu salar anual 175 fl., cuartir şi lemne pentru amêndoi învĕţători.

13. Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Veseud, cu salar anual 140 fl., cuartir şi lemne de foc.

15. Vurper, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Învĕţătorii sunt obligaţi a instruì pe elevi în cântările bisericesci, ear în dumineci şi sĕrbători a ţinea strană în biserică.

Reflectanţii au a-şi aşterne concursele lor instruite cu carte de botez, atestat de cualificaţiune, atestat că au depus esamen de limba maghiară, atestat despre studiile pregătitoare — toate în orginal şi copie netimbrată — până în *10 August anul c.* la adresa subsemnatului, avênd a declara dacă sunt înscrişi la fondul de pensiune regnicolar sau nu. —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sibiiu, 7 Iulie 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 400 prot. [1073] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele populare gr. or. din comunele însemnate mai jos, se deschide concurs cu terminul: 15 August, a. c. st. v.

1. Mercurea, cu salariu anual 300 fl. şi 4⁰ lemne de foc din cari se va încălḑi şi scoala.

2. Ludoş, cu salariu anual de 300 fl.

3. Rod, cu salariu anual de 300 fl.

3. Dobârca, cu salariu anual de 250 fl.

5. Reciu, cu salariu anual de 250 fl.

5. Spring, cu salariu anual de 250 fl., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de foc.

7. Sângătin, cu salariu anual de 250 fl.

8. Brosceni, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a ocupa unul din acestea posturi î-şi vor înainta cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al Mercuri până la terminul prefipt.

Se aşteaptă ca concurenţii sĕ se înfăţoşeḑe, — până la 15 August a. c. st. v. — în vr'o duminecă sau sĕrbătoare în biserica comunei la care a concurat, spre a-şi arăta deprinderea în cântări şi tipic.

Dela oficiul protopresbiteral al Mercurii.

Mercurea la 29 Iuniu 1885.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 371 prot. [1074) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dela scoala elementară gr. or. din Făgăraş se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Învĕţătorul are de a fi totodată şi cantor la biserică.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a. şi anume:

a) în bani gata 250 fl. solvibili în rate lunari anticipative;

b) folosirea a două grădini scolare şi a unei delniţe cu venit curat anual 18 fl. v. a.;

c) la nascerea domnului cu icoana 18 fl;

d) venite stolari: discul dela S. Pasci, Botezul Domnului, înmormêntări à 40 cr. $^1/_5$ parte din venitul preoţesc de Dumineca şi serbătoarea 14 fl.;

e) cuartir liber cu două încăperi şi trei stângini de lemne pentru încălḑitul scoalei şi cuartirului.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subscerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 4 Iulie 1885.

Oficiul protopresb. gr. or. al Făgăraşului
In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm, prot.

[1075| **CONCURS.** 1—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele populare gr. or. din comunele mai jos enumerate, în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs până la 15 August st. v.

1. Bucium-Poieni, cu salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne; avênd respectivele învĕţătoriu a ţinea şi o strană bisericească, adecă sĕ fie cântăreţiu.

2. Bucium-Cerbu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Bucium-sat, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bucium-Muntari, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Roşia-Montană, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

7. Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

8. Vêrtop, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

9. Ciuruleasa, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. Soharu, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare.

11. Buninginea, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

12. Valea-dosului, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

13. Trempoele, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

14. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

15. Galaţi, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

16. Presaca, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci au de aşi subscerne petiţiunile, instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, în 2 Iuliu, 1885.

Dela oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Ioan Gall,
protopresbiter gr. or.

Nr. 43. [1069] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţător la scoala română conf. gr. or. din Cojocna (Kolos) se escrie concurs cu termin de *20 ḑile* dela prima publicare pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 160 fl. plătibili tot la două luni.

2. Cuartir în edificiul scoalei constătătoriu din 2 odăi.

3. Folosinţa podului deasupra cuartirului, a pivniţii, a grădinii scolare afară de partea aceea, care se va folosì pentru pomărit şi legumărit, a 6 bucăţi pămênturi arătoare şi 2 cositore care toate dau un venit anual de 70 fl. Pentru învĕţător deplin cualificat şi harnic salariul se va ameliora.

Învĕţătoriul ales nu va putea esarênda nimic din celea amintite fără învoirea comitetului parochial şi va fi îndatorat a propune pre lângă cele prescrise de lege şi scolarilor adulţi în sĕrile de iarnă şi a cânta cu copii la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. în Cluş până la terminul indicat.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în 23 Iuniu 1885 la Cojocna.

I. Ciortea, paroch şi preş. — **Gavriil Todoruţiu,** notariul comit.

Cu aprobarea oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Cluş.

Cluş, 11 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 114. [1070] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învĕţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl., v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu a. c. stilul vechiu.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. ppresb.

Nr. 367. [1071] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci — împreunate cu serviţ cantoral — mai jos însemnate, din protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *15 August a. c. st. v.*

1. Kézdi-Mărtănuş, cu salariu anual de 150 fl. şi anume: *a)* în bani 95 fl.; *b)* folosirea unui pămênt cu venit de 5 fl.; *c)* a treia parte din venitele stolari, computate în 50 fl. — apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi 10 fl. pentru lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu anual de 159 fl. din repartiţiă în materă şi filii şi anume: *a)* în bani 89 fl. 10 cr.; *b)* 38 ferdele secară à 16 cupe, în preţ de = 38 fl.; *c)* din folosirea grădinei bisericesci 15 fl: *d)* a treia parte a venitelor stolare computate în 17 fl. v. a., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela competenţii pentru ambele posturi se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, precum şi a cântărilor şi tipicului bisericesc, spre care scop se vor presenta poporului în vr'o Duminecă în biserică.

Doritorii a reflecta la vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor, instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Breţcu în 5 Iuliu 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 620 [1064] 2—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor grăniţeri din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului următoarele staţiuni învĕţătoresci:

1. Postul de învĕţătorească la scoala din Voila, comitatul Făgăraşului, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

2. Postul de învĕţătoriu secundariu la scoala din Vestem, comitatul Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. salariu anual, apoi cuartir şi lemne de foc.

3. Postul de învĕţătoriu adjunct la scoala din Voila, cu salariu de 180 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii la aceste posturi au sĕ şi subştearnă cererile instruite cu diploma de cualificaţiune şi alte documente legali, până în *20 August st. nou* la

Comitetul administratoriu de fondul scolastec al foştilor graniţeri din regimentul I. român în Sibiiu.

Nr. 43. [1058] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea a 3 posturi de învĕţătoriu la scoală capitală gr. or. din Poiana se escrie concurs cu termin până la *15 August 1885*, totdeodată unul dintre acei învĕţători care va avea cel puţin VI classe gimnasiale se va alege de director; absoluţii vor fi preferiţi

Salarele anuale câte de 300 fl. v. a. ear pentru directorul 400 fl. v. a. se vor solvì din alodiul comunal în rate lunare anticipative.

Dintre 4 învĕţători 2 vor avea a conduce copii de scoală în toate Duminecile şi sĕrbătorile la liturgie, ear 2 vor avea datoria a fi totdeauna ca cântăreţi la Utrenie.

Petiţiunile concursuale instruite după prescrisele legii sunt a se adresa până la terminul de sus oficiului protopresbiterale în Mercurea.

Poiana, în 16 Iuniu 1885.

Comitetul parochial.

Ioan Droc, protop. — **Ioan Şerbu,** preşedinte.

[1057] **CONCURS.** 3—3

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Mat[illegible]n Moruşca în parochia de clasa a I[illegible]-a din Cristesci protopresbiteratul Albei-Iuliei, pe basa încuviinţărei Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan ddto 30 Aprile 1885 Nr. 1536 B. se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumĕtate din venitele stolare, regulate în sinodul parochial din 24 Februariu anul curent.

2. Jumĕtate din porţiunea canonică.

3. Jumĕtate din simbria parochială dela 60 familii à 1 ferdelă veche grâu (16 cupe.)

4. Jumĕtate din ḑilele de lucru dela 60 familii sau 40 cr. v. a.

Toate aceste venite dau suma de preste 200 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform „Stat. Org." şi regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral în Alba-Iulia până la terminul sus indicat.

Cristesci, în 30 Iuniu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial,

Alecsandru Tordoşan,
protopresbit. gr.-or. al Albei-Iuliei.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80. Sibiiu, Sâmbătă 27 Iuliu (8 August) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Iuliu v. 1885.

O lună de ḑile încă și se începe un nou an scolastic O lună de ḑile încă și o serie de persecuțiuni sistematice va cutriera țeara dela o margine până la ceialaltă, dealungnl și de-a-latul, și această sistematică persecuțiune va fi pusă sub scutul legei, încât adecă sub pretecstul de a esecuta o lege sancționată se vor face aceste persecuțiuni.

Cu 1 Septemvre a. c. se va înaugura o nouă eră în vieața instrucțiunei publice din statul nostru, și această nouă eră va face începutul cu ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publică din 28 Maiu, 1885, Nr. 20,301 prin care se stabilesce modalitatea aplicărei articolului de lege XVIII din 1879, privitoriu la obligata învĕțare a limbei maghiare Această nouă eră va lăsa adânci urme pe calea sa, căci ea trage linia marcantă între o epocă care totuș mai conservà instrucțiunea publică cu scop cultural general, și alta nouă, care a pus instrucțiunea poporului în servițiul unor tendențe politice, condamnate de marea maioritate a popoarelor acestor țĕri.

Noi nu ne facem ilusiuni, cuprindem seriositatea situațiunei și o aprețiăm după adevĕrata ei importanță. De aceea ne vom da silința sĕ vorbim cât se poate de clar, ca sĕ nu ni se poată rĕu interpreta cuvintele, căci avem a ne da seamă înaintea publicului român, care are mare lipsă de claritate și resoluțiune în cestiunile de interes public. Va trebuì sĕ ne clarificăm cu multă precisiune și ca ḑiariști, cari suntem puși sub scutul consciinței juraților din Cluș, și în aceste timpuri de necurmată agitațiune a spiritelor pentru anumite direcțiuni politice consciința acestor jurați necurmat este sbiciuită, așa că la o eventuală intentare de proces de pressă, noi nu putem dispensa pe jurații din Cluș dela verdict sub presiunea morală ce domnesce aḑi.

Sub datul 28 Mai, a. c. Nr. 20,301, ministrul nostru de culte și instrucțiune publică a trimis tuturor jurisdicțiunilor din țară o ordinațiune în cestiunea învĕțărei limbei maghiare. In fie care scoală va trebuì sĕ se propună cu 1. Septembre a. c. începênd limba maghiară. Nu va putea fi deci aplicat ca învĕțătoriu individul, care nu va cunoasce limba maghiară în vorbire și scriere, așa, ca el cu succes sĕ o poată propune.

E basată pe lege această ordinațiune ministerială, și încât se abate ea dela lege și vĕdesce fără sfială tendențele reservate ale legei însĕși, este chemarea și datorința confesiunilor sĕ reclame la locurile competente. Noi ca ḑiariști nu ne vom ocupa cu această parte a ordinațiunei, ci o vom privi numai în partea ei basată.

Constatăm deci espres, că prin lege se dispune propunerea limbei maghiare și ordinațiunea regulează modalitățile mai in detaiu. Aceasta spre a nu ni se pute imputa că agităm, sau combatem legi esistente, deșì datorință am avea sĕ combatem asemenea legi spre a pregătì terenul pentru timpuri mai puțin turburate, când ele vor trebuì schimbate, spre a restabilì ecuilibrul în viața de stat.

Cu esecutarea acestei legi s'a încredințat administrațiunea — și eată cum. Ordinațiunea s'a trimis tuturor comitetelor administrative din comitate, cu îndatorirea ca ele prelângă datorință, sĕ dovedească și patriotism în esecutarea legei. A primit deci fiecare solgăbirău poruncă, ca sĕ observe strict aplicarea dispozițiunilor din lege. Solgăbirăul a dat poruncă notariului din sat, ca el sĕ îngrigească și mai bine, și sĕ raporteze, dacă învĕțătoriul aplicat la scoala noastră confesională cunoasce limba maghiară în mĕsura, în care o pretinde articolul de lege XVIII din 1879.

Aici venim noi la posibilitatea persecuțiunilor sistematice, cari după a noastră părere nu fac servițiì nici instrucțiunei, nici politicei esclusiviste dela noi, nu fac însĕ nici onoare statului cultural în cel din urmă pătrariu al veacului nostru.

Întreg aparatul instrucțiunei publice este pus în mâna organelor administrative, dela a căror grație va depinde soartea sêrmanului învĕțătoriu, totodată însĕ și ceea a instrucțiunei publice.

Notariul dela sate, care de onest poate sĕ fie cât de onest, numai în casuri escepționale este și om de scoală. Cu ce mĕsură va judeca el destoinicia învĕțătoriului în cunoscința limbei maghiare, ne putem închipuì. Tot așa putem judeca și cumpĕna dreptății la aprețiarea modului cum se propune acest studiu obligat, care în cele mai multe locuri din țeară se reduce la anevoioasa gimnastică a organelor vorbirei.

Presupunem deci că avem de lucru cu primul organ al resortului ministrului de interne, și el ca om onest face politică cu scoala, pentru scopuri despre cari superiorii lui vor scì, unde sunt plănuite sĕ iasă. Va fi deci principala persoană pentru bietul învĕțătoriu notariul dela sat. Avem înaintea noastră după cum am ḑis, om onest.

Omul însĕ este om, și ca om el e espus patimelor. Va venì notariul în neplăceri cu învĕțătoriul și va raporta superiorului, că învĕțătoriul nu corespunde prescriselor articolului de lege XVIII din 1879. Solgăbirĕul va raporta mai sus și învĕțătoriul va trebuì sĕ ia lumea în cap.

Aceasta se va face după ce învĕțătoriul va trece prin multe chinuri și suferințe. Și anume: la alegere va avea sĕ producă testimonii, cari valorează numai atât cât este dispus dl notariu dela sate. Aceste documente vor trebuì supuse aprețiărei inspectorelui regesc de scoale deodată cu suplica la concurs. După ce această nouă instanță va scrie: *vidi*, se va întrunì comitetul nostru parochial și va face lista candidaților, sinodul va alege, părintele protopop va fi tămâiat pentru *„candidație“* în înțelesul vechiu al cuvêntului. În cele din urmă bietul învĕțătoriu va fi dat pe mâna notariului și prin repartiție abia 'și va incassa salariul seu cel modest, căci poporul și așa nu mai scapă de esecutori.

Aceasta în casul cel mai bun.

Sĕ privim însă lucrul în realitate. Organele dela administrație sunt foarte espuse caprițiului sistemului politic de aḑi. Și în locul prim este espus notariul. O laună a dlui solgăbirău îndată clătină simțul de dreptate al notariului față cu învĕțătorul românesc, ca se nu ḑicem *„oláh dászkel“* după cum cetim prin ḑiarele maghiare. O indisposiție a vicecomitelui schimbă radical buna disposiție a solgăbirĕului, prin urmare și pe cea a notariului: ergo și posiția bietului învĕțătoriu. Un circular al ministrului turbură consciința comitetului administrativ din comitat, și cu ea convingerea vice-comitelui, solgăbirăului, notariului, și cu ei soartea dascălului.

Lucrul până aici merge strună.

Ca din ceriu senin se trezesce numai deodată cutare sau cutare gazetist dintre mulții patrioți moderni, și ventilează o nouă teorie chemată a salva patria. După el întreagă droaia de patrioți moderni începe a lucra opinia publică, bunăoară cum fac acuma cu așa numitele „Kultur-egylet“-uri. La strigătul lor se schimbă de tot radical vederile constituționale ale ministrului, cu el întreg aparatul administrativ: conclusia logică și posiția învĕțătoriului nostru.

Vom mai adaoge și bogata împĕrăție a pasiunilor de tot soiul, și avem înaintea noastră tabloul unui dascăl românesc cu 1 Septembre a. c. începênd.

E trist și dureros a constata astfel de lucruri în un stat de drept.

Noi ne facem detorința cu risicul de a trage asupra noastră furia ḑiarelor maghiare, cari încep acum a se ocupa cu reuniunea de maghiarisare regnicolară.

FOIȚA.

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Șugatag. — Sate românești. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău și haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Către rĕsărit. — Șesul Vissoîn sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste granițe.

(Urmare.)

În jos de Trebusa, la Rona-Poiana, se varsă rîul Visso în Tisa care 'și schimbă acì cursul. Punctul e important. În vreme ce Tisa curgea păn'aci dela meaḑănoapte spre meaḑăḑi, se sucește acum și curge dela rĕsărit spre apus. La Rona-Poiana se sfêrșește patria celor cu nădragi roșii, spre apus șed rutenii cari umblă cu nădragi albi, în sus pe șesul Vissoului sunt românii domiciliați. Granița limbei române și rutene se trage prin comunele Saplonța, Sziget, Rona inferioară, Vetrova, Leordina, ear d'acì spre rĕsărit preste munți până la granița Bucovinei. Șesul Vissoului posede mai puține ținuturi frumoase ca șĕsurile din partea de meaḑănoapte ale comitatului. În partea întâiă a aceluia am călătorit cu 4 jidani. O caleasă mare cu doi cai buni și cu trifoiul acela de 4 frunzc venise la Nagy-Bocskó după mine, și după ce ne-am cumpĕrat pe cale nescai pești și am stat de vorbă cu o claie de perde-vară și după ce am mai luat pe un bocotan de evreu cu noi, continuarăm espedițiunea.

Șesul Vissoului e la început strîmt și romantic dar apoi lărgind perde din frumseță. Comunele sunt mari, zac departe unele de altele și se află numai acolo, unde lățimea văii permite lucrarea pămêntului. Comuna primă e Bistra un sat rutenesc, cea următoare e Petrova, coloniă românească, unde sosirăm udați de ploaie și în cea mai mare întunecime pe la meḑul nopții. Ovreii mei se puseră înaintea meselor și a dulapurilor, și se rugau cu nenumĕrate închinăciuni. Pe urmă luară niște brânză și vin „coșer“ înbiându-me și pe mine. De oare-ce adâncit în gânduri cum eram, era sĕ-mi întrebuințez cuțitul meu, îmi luară unealta, cu acea observare că nu e coșer, — o procedură destul de cuviincioasă, căci de multeori i se ia strĕinului cuțitul cu forța și se vîră în padiment. Noaptea ne-am continuat drumul; am sosit la Leordina și de acì după un drum de o oară la comuna Visso; ea e împărțită în Suseni, Joseni și Mijloceni. Localitatea de căpetenie e Visso-Suseni cu 1936 locuitori romano-catolici, 1742 gr. cat., și 1292 ovrei. Comuna are strade frumoase, mai multe edificii mari și e o colonie însemnată erarială. Ca și în alte locuri și acì coloniștii sunt germani, cari la anul 1810 imigrară în patru familii din Mocra, și cărora ca contingentul principal le urmară Țipseni. Imigrările durară până la anul 1872, dându-se fie-cărui colonist 800 stângini □ de familiă, mai târḑiu se împărțì fie-care posesiune așa, că aḑi o familiă are 400 stânjini □ de pămênt. După o muncă de 40 de ani pentru erariu, acești muncitori se pensionează asigurându-lise o viață suportabilă la bĕtrânețe. E minunată curtuasia acestor coloniști; de câte-ori te agrăiesc, mai totdeauna își ridică pălăria și merg chiar așa departe, că în loc de „cerere“ ḑic „rugare“ d. es. „rîul sĕ roagă de a fi regulat,“ ori îndată ce vorbesc de animale se folosesc de următoarea frasă: „me rog de ertare — vaca mea etc.“ Copii Germanilor Vissoani învață în scoală afară de limba germană și cea maghiară; în bis. se predică numai în limba germană, cu toate acestea însĕ nu a-și sta bun pentru continuitatea Germanismului, deoare-ce preotul și funcționarii de acì sunt prea pătrunși de idea de stat național maghiar. Românii acestui ținut trec de oameni onești, nu-s hoți și tălhari ca cei de pe la Sziget, ci cu ajutoriul erariului au ajuns în stare bună și — tind de a se emancipa de sub domnia jidanilor;

Ne vom reasuma în puţine cuvinte.

Se inaugurează un nou sistem de persecuţiune în scoală. Soartea învĕţătoriului e dată la dispoşiţiunea organelor administrative, la cari rola principală o va juca actualul curent politic, şi se poate că vor mai întrĕvenì şi pasiunile omenesci.

Va trebuì deci sĕ facă politică învĕţătoriul după porunca notarului, căruia îi dictează solgăbirăul, şi asta spre a se testifica, că el e bun învĕţător în sensul articolului de lege XVIII din 1879.

A degrada în aşa mĕsură instrucţiunea publică este îngrozitoriu, şi noi în indignaţiunea noastră curmăm la acest loc firul cercetărilor noastre.

Revista politică.

După cum am anunţat deja Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru a făcut visita la împĕratul Germaniei alaltăeri. Biroul de corespondenţă aduce următoarea telegramă, datată dela 6 August 1885: „Favorisaţi de timp foarte frumos Maiestatea Sa împeratul şi regele Francisc Iosif şi împĕrăteasa-regină Elisabeta a sosit punct la 6 oare şi o mulţime de popor de mai multe mii i-a salutat cu entusiasm. După obicinuitele salutări Maiestatea Sa a mers printre notabilităţi la braţ cu Maiestatea Sa împĕrăteasa regina spre poarta castelului dela baie, unde împĕratul Germaniei aştepta sosirea Maiestăţilor lor. Împĕratul Wilhelm a sărutat mâna împĕrătesei regine, a sărutat de trei ori pre monarchul nostru şi în cuvinte de tot simpatice 'şi-a manifestat mulţămirea pentru această revedere. De aici apoi urmaţi de suitele din ambele părţi, s'au dus în locuinţa împĕratului, unde au petrecut 17 minute, de aici s'au dus apoi la Hotel. La oarele 7½ Maiestatea Sa a făcut o preumblare prin oraşul splendid iluminat.“

În legătură cu aceasta se vorbesce cu multă probabilitate de întêlnirea monarchului nostru cu ţarul Russiei. Întêlnirea va avea loc în 23, 24 şi 25 August în Kremsier lângă Olmütz. Se susţine scirea că mai mulţi amploiaţi de curte petrec în residenţa episcopală, spre a lua preparativele de lipsă. Spre a putea primì visita ţarului s'au închiriat două hoteluri în Kremsier.

După o telegramă din Belgrad cestiunea orientală se mărginesce la ciocniri parţiale în graniţă. Aşa ḑilele acestea s'au luat la păruială arnăuţii cu sêrbii lângă Novi-Bazar.

Despre această luptă ḑiarul „Dnevnic“ scrie: În ḑiua de 19, nisce bande de arnăuţi au năvălit asupra satului sêrb Slati-Potoc, ale cărui case sunt foarte bine construite. Bandele jefuiră tot. Într'o casă, patru arnăuţi cerură dela stăpânul casei ca sĕ le frigă un miel şi sĕ le dea vin. Dorinţa lor a fost imediat satisfăcută, tâlharii prânḑiră şi după masă ordonară familiei întregi de a prânḑì la rêndul seu. Când acestia împlinìră şi ultima dorinţa atunci tâlharii începură a jefuì casa şi apoi omorîră pe membrii familiei. Barbariile şi cruḑimile de această natură s'au făcut şi prin alte case, cadavrele celor omorîţi au remas espuse la arşiţa soarelui, căci cei remaşi în vieaţă fugiră din sat. Bandele de arnăuţi părăsind satul s'au ascuns prin munţi, ear autoritatea turcă la ajutoriul căreia s'au adresat fugarii, n'a luat nici o dispoşiţiune pentru a-i urmărì; scirile din această parte ale ţerei sunt foarte triste, o rescoală generală a sêrbilor este în ajun de a se face, aproape toate satele primesc arme din Serbia, autoritatea otomană nu scie ce sĕ facă. Se ḑice că năvălirea arnăuţilor se datoresce evenimentelor cari au avut loc la Sienica, unde sêrbii se adresară la Osman-Mitesarif-paşa, cerêndu-i arme pentru a se putea apăra în contra tâlharilor. Autoritatea a dat de scire arnăuţilor, ear sêrbilor le făgăduiră arme.

Alarma ḑiarului „Norddeutsche-Allgemeine Zeitung“ n'a produs în Paris resultatul, la care s'a aşteptat poate lumea. Tonul resboinic din Berlin a lăsat reci pe francesii, de altcum sanguinici. Aproape toate ḑiarele francese au reprodus articolul ḑiarului din Berlin şi l-au comentat numai în câte-va cuvinte.

Ḑiarul „Journal des Débats“ este de părere că alarma de rĕsboiu din Berlin este numai o apucătură spre a putea urca budgetul militar, apucătură, de care nu odată s'a folosit ḑiarul cancelarului de fer. Tot aşa cred „Figaro“ şi „Eveniment.“ „Matin“ esplică lucrul cu privire la politica esternă a Germaniei. În urma schimbărei ministeriale în Anglia vor trebuì sĕ între noue evoluţiuni în politica esternă a Germaniei. Spre a putea prepara terenul la asemenea evoluţiuni, a fost de lipsă articolul ameninţătoriu al ḑiariului din Berlin. Altcum nu se poate esplica, cum vine un ḑiariu de calibrul lui „Norddeutsche Allgemeine-Zeitung“ sĕ alarmeze lumea pentru lucruri nesciute.

În asemenea ton vorbesc şi celealte ḑiare franceze şi ele îşi esprimă mirarea pentru-că la toată ocasiunea Germania dovedesce sub ce secuestru de poliţie e pus guvernul frances.

„Republique francaise“ nici nu ia notiţă de această afacere.

Cestiunea dintre Anglia şi Rusia stă tot în stadiul de mainainte. După scirile cele mai noue rĕsboiul va urma fără nici o cruţare, şi aceasta îndată ce Anglia va trece preste alegerile parlamentare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ferihaz, în 20 Iuliu 1885 v. Onorate dle Redactor! Deşi puţin am întârḑiat, totuş cred a-mi împlinì o datorinţă, când vin a ve ruga sĕ binevoiţi a da loc în coloanele preţuitului ḑiar ce redactaţi următoarelor şiruri:

Dumineca 16/28 Iuniu anul c. a fost pentru poporul român din Sighişoara o ḑi de bucurie, o ḑi de înnoire sufletească şi mângăere în ḑilele suferinţelor, căci în această ḑi ţinêndu-se esamenul public la scoala română elementară din Sighişoara sub conducerea dlui administrator protopresbiteral Dimitrie Moldovan, publicul ascultătoriu a avut ocasiune a se convinge, că progresul îmbucurător ce l'a plantat pe terenul instrucţiunei docenţii acelei scoale în tinera generaţiune, este un atare progres, care nu numai că face onoare conducătorilor şi însuşi poporului, ci apreţiând el şi pe viitoriu cualificaţiunea şi activitatea factorilor instrucţiunei se va înălţa tot mai mult pe scara intelectuală spirituală şi va putea da societăţei omenesci membrii folositori de tot rangul şi starea.

Rĕspunsurile aproape a tuturor elevilor din diferitele obiecte de învĕţămênt date la moment, indubios, chiare şi respicate, peroraţiuni rostite de elevi şi în celelalte două limbi ale patriei, nu numai că a atras atenţiunea publicului, ci a încântat mult pe ascultători şi a sădit în inimile ascultătorilor români nouĕ putere de viaţă şi resistinţă tainică dar activă în cercul seu restrîns, faţă de greutăţile timpului care şoptesce: curaj şi bărbăţie! căci de şi ne mişcăm greu împedecaţi dar înaintăm pe nesimţite.

Domnilor docenţi a scoalei noastre române din Sighişoara Ioan Muntean, Nichită Luculeţ şi Ioan Berescu se cuvine onoarea, când în acest mod viu a clasifica în public atinsul esamen, ceia-ce cred că nu o fac contra consimţĕmêntului ascultătorilor presenţi la esamen.

Deşi poate s'ar afla voci criticante cari combătênd în parte mică metodul numiţilor domni învĕţători în predarea unor obiecte de învĕţămênt vor supune criticei şi această corespondenţă totuşi susţin că nu esageres, pentru că activitatea diligentă merită recompensa laudei.

Domnii învĕţători au făcut mult mai mult ca mulţi alţi învĕţători în posturi cu mult mai favorabile, nu încape deci nici o critică asupra dlor, ci sĕ-i îmbărbătăm a susţinea activitatea de până acì şi pe viitoriu în cariera ce au îmbrăţişat, carea pe cât de onorifică pe atât de grea şi nerecompensată este şi sĕ pretindem dela toţi învĕţătorii nostri şi sĕ-i sfătuim că astfeliu sĕ se silească a face destul chemărei şi silinţa le va salva consciinţa de mustrarea nemulţămirei şi a neîndestulirei personale, eară poporului îi va aduce servicii legate de oficiul învĕţătoresc, nu numai folositoare ci şi fericitoare.

Decorarea gustuoasă a salei cu tabloul familiei regale, a sântei treime, a fericitului Andreiu şi a Escelenţiei sale Miron Romanul s. a. toate îmbrăcate în cununi de flori, şi preste tot buna ordine şi curătenie în sala de esamen dădeau o strălucire impunătoare acestei sĕrbări.

Publicul ascultător a constat din puţintica inteliginţă a Sighişoarei, mai mulţi învĕţători români din comunele tractuali oficios poftiţi la acest esamen şi în parte mare din părinţi de ai scolarilor cari tresaltau de bucuriă în reuşita laudabilă a esaminărei copiilor lor.

Laudă merită şi poporul din Sighişoara care, cu această ocasiune a arătat interes viu faţă de învĕţămênt, presentându-se într'un numĕr aşa considerabil la acest esamen, încât înticsită sala de mulţime, mulţi erau siliţi a asculta din ambit şi pe sub ferestrile scoalei decursul esamenului.

Domnul administrator protopresbiteral prin cuvêntul seu de închiare bine acomodat a pus la inima poporului Sighişorean însĕmnătatea învĕţământului, îndemnându'l la apreţiarea învĕţătorilor activi, prin cari singuri va putea prospera învĕţămêntul spre fericirea generaţiunei următoare, ear pe învĕţători ia îmbărbătat, a urma ţinuta activă de până acì şi pentru viitor, că aşa făcêndu-se vrednici de stima poporului, sprijiniţi de acesta sĕ i poată aduce servicii folositoare.

Preste şase oare a durat esamenul, dela una oara după ameaḑi până după şepte, când plin de mulţămire publicul depărtêndu-sĕ, — poporul Sighişorean în parte da espresiune de mulţumire faţă de Domnii învĕţărori, eară alţii lăudau buna conducere a dlor preoţi din loc (veteranul protopresbiter emeritat Dl Zachariă Boiu şi administratorele protopresbiteral actual dl Dimitrie Moldovan) carea sin·

---

islaeliţii din contra sunt depravaţi şi indolenţi şi circulează despre dênşii nisce faime uricioase.

Administraţia comunală în acest ţinut e foarte slabă, de unde se poate esplica şi starea cea rea în care se află comunele.

Borsa şi Vissoul ar putea sĕ fie într'o stare cu mult mai bună, aceea posede 54,000 de jugere pădure, ear aceasta 22,000. Din aceea s'ar putea face pe lângă o economie raţională un capital de 1 milion şi ½ fl., ear comuna a doua ar putea dispune de un capital de 700,000 fl. De present ambele comune se pot numì mai mult sĕrace decât bogate. Jidanii au priceput şi au cumpĕrat copacii în natură dela comune, solvind câte 2 sau 3 cruceri pe unul, pecând la Szegedin îl vênd cu 50 până în 60 de cr.

Administraţia comitatensă e ca şi cea comunală. Următoarea întêmplare o caracterisează pe deplin. Un rîu, care servesce ca motor unei fabrici, făcù în primăvară pagube însemnate locuitorilor, în urma cărora comuna intentă proces de desdaunare în contra proprietarului fabricei. Subcomitele venì în persoană la faţa locului, ca sĕ asculte jalba oamenilor şi i asigură că li se va face dreptate. Numai că directorul fabricei primì pe subcomitele foarte afabil şi sciù sĕ-l abată dela temă prin cuvintele: „dar roguve dle vicecomite, despre asta vom putea vorbì şi mai târḑiu.“ Înainte de prânḑ mai avură încă o convorbire secretă, şi la prânḑ vicecomitele nu putea lăuda îndestul importanţa fabricei, care este un dar pentru ţinut, şi care trebue sprijinită. După prânḑ se presentă din nou representanţa comunală ca sĕ se încunoscinţeze despre starea lucrului. „Tăceţi“ îi domolì oficiantul, „fiţi mulţămiţi.“ „Dar nu se poate replicară acestia, „nu ni s'a dat încă nimic.“ „Se ve ţineţi gurile, că ve dau eu vouă, blăstămaţilor.“ Din norocire guvernul a început sĕ facă reforme şi pe acì, şi este de dorit ca acele sĕ se esecute în modul cel mai energic.

Referinţele solului în urma posiţiunei înalte nu sunt tocmai favorabile. Earbă destulă se produce numai dacă se gunoieşte din greu, cucuruzul se aduce peste vară din Bucovina. Ceva original îţi bate la ochi în Visso, ceea ce se poate vedea şi mai încolo în comunele din Galiţia. Toată localitatea e împrejmuită cu pari lungi legaţi între sine cu fire de sirmă, sirma se ridică alocurea câte un pătrar de cot şi se sloboade ear cu suciturì curioase, stêrnind în strein o deosebită dispoşiţiune de ris. Aceste sirme joacă la israeliţi un foarte mare rol. Ele 's construite de dênşii şi conduc dela o casă jidovească la alta, ajungênd în ḑilele de Sâmbătă la cea mai mare însemnătate. Între marginile acestei reţaue îi este permis jidanului a umbla cu lucruri, pe cari de altmintrea Şabbesul le opresce, aşa de esemplu cu cârpe, cu cărţi, cuţite şi bani. Alţii ḑic că parii acestia arată că în locurile respective au ajuns la putere jidanii şi domnesc asupra creştinilor, — de sigur o părere dictată de ură şi reinţă cu scop de a combate pe jidani mai uşor, în loc ca sĕ se lucre în contra lor cu perseveranţă, putere şi unire. În privinţa aceasta maghiarii şi germanii fac întocmai ca şi românii, deşì mai cultivaţi, dar se poartă tot aşa de indiferenţi. Poartă d. es. germanul vre-un proces, la care ar putea câştiga 500 fl., nu'l urmăresce până la fine, ci se lasă sedus de câte un Jidan care sub masca mielului îl înşală, şi tot lucrul se fineşte cu aceea, că jidanul împrocesuat mai capĕtă dela german 100 fl. ca bani de împăcare.

Pescuitul de present este destul de neinsemnat. Până acum dai în rîu la tot metrul de păstravi, şi se prindeau în fie-care ḑi câte 300, aḑi pelângăi toată truda uu poţi prinde mai mult de 100 în trei ḑile. Causa decadinţei pescuitului este că până acì tot insul era îndreptăţit sĕ pescuiască după plac, şi astfel s'a folosit de dreptul acesta cu rociu şi unghiţă fie-cine. Afară de aceea şi comerciul cu plutele a adus multă stricăciune între păstravi.

Bani circulează foarte puţini în aceste ţinutui ale Ungariei. De vrei sĕ schimbi o bancnotă de 10 fl, ai timp destul sĕ prânzesci şi sĕ mai şi dormi una, dacă cumva nu ţi se impare mai bine sĕ conversezi cu cârcîmăreasa. Ear de ai fi silit se schimbi o hârtie de 100 fl. ai aştepta oare întregi până ţi s'ar aduce vestea, că toate încercările au fost zadarnice.

gură urmată de popor a adus scoala la o stare vrednică de imitat.

Seara a urmat o cină, la carea din partea dlor învěţători din loc a fost poftiţi colegii esterni cari au luat parte la esamen. Acì s'a rostit toate în onoarea şi sănătatea domnilor bărbaţi, cari conduc destinele noastre biserico-scolari, în sănătatea dlor preoţi şi învěţători din loc, discutându-se cu viu interes din partea mai multor învěţători şi lucruri ponderoase de ale învěţěmêntului, prin cari se poate uşura progresul în instrucţiune. *Zaharie Ganea*
paroch.

Varietăţi.

* (Invitare.) Adunarea generală a despărţěmêntului IV (Sebeş) al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român se va ţinea în est an la 6 Septembre a. c. st. nou în comuna Căstěu, pretura Orěştiei.

La aceasta adunare se invită cu toată onoarea toţi membrii aparţinători acestui despărţěmênt, pre cum şi alţi iubitori de cultura şi progresul poporului român.

Sebeş în 5 August 1885. Direcţiunea desp. IV.

Ioan Piso,
dir.

Danil David,
secr.

* (Efectele maghiarisărei). Merge departe încercarea cu maghiarisarea. Ḑilele trecute o adresă trimisă la ḑiarul nostru a trebuit sě colinde întreg Sibiiul în mai multe ḑile. Lucrul este uşor de esplicat. Amploiaţii respectivi au tradus „*Telegraful Roman*“ pe unguresce. Astfel titula era: N. N. „*távirda hivatal.*“ Cuvêntul „*Roman*“ nu-i a convenit respectivului amploiat, căci atunci era: „*román távirda hivatal.*“

Nu scim încât colegilor dela celelalte ḑiare li s'a întêmplat ca şi noue, în acest cas lumea nu va afla nici pre redactorul dela: „*Erdélyi Hirlap,*“ nici dela „*Felvilágositó*“ nici dela „*Szoszék*“ ca sě retăcem pe celelalte.

Facem progrese în comunicaţiune şi administrare.

* (Nostim.) Ḑiarul „Magyar Polgár“ ne aduce scirea că Preasânţia Sa P. episcop al Aradului Ioan Meţianu n'a contribuit cu bani în folosul reuniunei de maghiarisare din Cluş.

Avea adecă Preasănţia Sa bunul obiceiu — după cum ne spune M. P. că în toţi anii contribuia cu câte 15—20 fl. la petrecerea arangiată în Budapesta de către junimea studioasă din Arad. În anul acesta junimea aradană a arangiat o petrecere în favorul reuniunei de maghiarisare, şi Preasânţia Sa a retrimis invitarea fără motive sunătoare.

După a noastră părere e bun acest obiceiu al Preasânţiei Sale, şi noi întorcênd faţa ḑicem: Sě ţină Dumneḑeu acest obiceiu al Preasănţiei Sale.

* (Căsătoria la turcomani.) Societatea regală de geografie din Londra a dat acum câte-va ḑile la teatrul universităţei, o serată, în cursul căreia generalul sir Peter Lumsden, reintors de curênd din Afganistan a ţinut o interesantă conferinţă asupra moravurilor poporaţiunii turcomane, care locuesce în nordul Heratului.

După povestirea sa, femeile turcomane sunt de timpuriu obicinuite la lucru. Când s'au logodit, îşi fac singure trusoul şi pe cât este putinţă articolele viitoriului lor menagiu, până chiar şi covoarěle şi mobilele. După obiceiul local, logodnicul dă maina nainte de nuntă părinţilor fetei un dar, de ordinar el consistă din 100 de berbeci; cu toate acestea darul se poate face şi în bani. După ce viitoriul soţ s'a înţeles in această privinţă cu părinţii fetei, organisează pentru celebrarea căsătoriei curse de căi sau alte sěrbări, care ar plăcea amicilor sei. În urmă gătesce o cămilă cu toate trebuincioasele, pe care o trimite viitoarei sale soţii şi care trebue sě joace un rol oare care în ḑiua nuntei.

În aceea ḑi, logodnica şade pe un covor înaintea unui cort, încunjurată de membrii familiei sale. Membrii familiei viitoriului soţ vin atunci pentru a o lua, dar amicele logodnicei se opun ca sě nu o ia aruncândule în cap ouě crude şi alte proiectile; femeile mai în vêrstă iau parte la luptă aruncând în învălmăşală lămâi şi struguri, şi învălmăşala devine generală. În mijlocul luptei sosesce logodnicul, care se aruncă printre grupele luptătorilor, liberează pe viitoarea sa soţie, şi o urcă pe cămila de care am vorbit. Îndată fie-care îşi pune armele jos şi logodnicul îşi duce logodnica in mijlocul felicitărilor şi al strigătelor de bucurie ale asistenţilor.

* (Ovreii la Paris.) Ḑiarul israelito-german „die Judische Presse,“ publică statistica următoare asupra ovreilor: în 1789 numěrul total al ovreilor din Paris atingea d'abia (!) cifra totală de 500. În 1806 ei erau în numěr de 3000; în 1842, 12000; şi în 1872 40000.

Se socoate astăḑi la preste 50000 cifra poporaţiei israelite din Paris. Ca esemplu al progreselor pre care le face rasa ovreiască în diferitele ramuri de servicii publice, cifrele următoare care privesc armata pot fi de ajuns: În 1821, armata avea in rândurile sale un singur general ovreu, baronul Wolff, un şef de batalion şi trei căpitani. În 1883 erau sub drapelele francese 5 generali ovrei, 5 coloneli, 9 maiori, 25 şefi de batalion, 90 căpitani, 89 locotenenţi şi 104 sub-locotenenţi.

Cu asemeni oşteni e lesne de înţeles, cum nivelul curagiului a scăḑut atâta în armata francesă. Garnizona Metzului trebue sě fi avut mulţi ofiţeri ilustrii prin lungimea perciunilor părinţilor lor! Ex-mareşalul Bazaine avea de sigur cel puţin doi adiutanţi descendinţi din Moise.

Dar, în această privinţă, confraţii dela „Independinţa strěină“ sunt mai tari decât noi.

* (Din păcatele doctorilor.) 'Mi aduc aminte de un cuvênt glumeţ. Unul dintre urmaşii lui Esculap lăudându-se pe el şi pe toţi confraţii lui: ḑicea către cine-va: Soarele se înalţă ca sě lumineze isprăvile noastre; — iar pămêntul se grăgrăbesce sě ascundă pěcatele voastre, îi rěspunse cel alt.

Acest adevěr trist îmi veni în minte citind în ḑiarele franceze următorul fapt întêmplat la Paris deună ḑi:

„Este aproape o luna decând o tiněră femee, dna Faivre ce locuia în strada Charpentier, fu apucată de durerile naşterei. Bărbatul aduse îndată o moaşă, care după multe silinţe, declară că'i este peste putinţă sě termine naşterea; ce era de făcut? In mijlocul nopţii, şi cazul atât de grav. Moaşa alergă la postul de poliţie şi găsì un doctor inscris pe lista serviciului medical de noapte, pe care-l rugă sě vie ca sě dea ajutoriu.

Medicul se duse unde fusese chemat; ajungênd la căpătâiul bolnavei declară, că era de nevoiă de o operaţiune gravă ce trebuia făcută, şi că'i va trebuì concursul unui alt confrate. Până acì nimic de învinovăţit, dar dênsul adăogă: aceste îngrijiri, vor costa cel puţin suma de 200 lei, şi ve sfătuesc sě aşteptaţi până dimineaţă la oarele 8 (pe vremea aceea ceasurile erau 5) pentru a băga bolnava în spital.

Bărbatul protestă, declarând că nu voesce sě-şi trimeaţă femea în spital, pe de altă parte nu putea sě dea decât 100 de lei, tot ce avea deocamdată; restul se obligă sě-l plătească mai târḑiu.

Doctorul rěspunse că nu primesce în aceste condiţiuni, de oare-ce 200 lei este minimul sumei, ce un medic poate sě ceară pentru o operaţiune care cerea presenţa unui alt coleg. Mai bine femeea sě fie dusă la spital unde va nasce gratis. Bărbatul însě refusă din nou; vězênd suferinţele femeei sale mărite din causa acestei discuţiuni dureroase, lăsă pe doctor sě plece, şi aleargă după un altul care primì sě facă operaţiunea pentru 100 lei şi fără nici un ajutor, dar... femeea murise.

Aşa este că nu toţi doctorii înţeleg devotamentul pentru cei sěrmani? Trebuia sě se mai tocmească la capătăiul murindei.

Acesta-i faptul.

* (De ale vremei.) Astăḑi la oarele 8 şi jumětate s'a descărcat o grea fortună asupra oraşului nostra. Fulgerile şi trăsnetele se descărcau una peste alta.

Preste o jumětate de oară ceriul s'a înseninat din nou, şi avem earăşi timp frumos. Pagube însemnate se vor fi făcut numai în pomi.

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Iulie 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 30 Iuniu 1885	58,923.90
Depuneri	165,523.57
Cambii rescumpěrate	259,343.61
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	62,440.62
Interese şi provisiuni	18,307.04
La fondul de pensiune	27.75
Monetă vêndută	36,879.18
Effecte	17,557.—
Conturi curente	89,400.19
Diverse	314.46
Suma fl.	708,717.32

Eşite.	fl. cr
Depuneri	145,522.08
Cambii escomptate	257,233.74
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	99,646.—
Interese pentru depuneri	54.98
Contribuţiuni şi competinţe	5,659.73
Salarie şi spese	2,482.18
Monetă cumpěrată	32,884.54
Conturi curente	97,751.16
Diverse	317.32
Dividendă	18,400.—
Numerariu cu 31 Iulie 1885	48,765.59
Suma fl.	708,717.32

Sibiiu, 31 Iulie, 1885.

I G. Ioan,
director esecutiv.

Iosif Lissai,
comptabil.

(Un mijloc pentru femei.) Ischl, Austria. Domnule, Am folosit de câtâva vreme pilulele de Elveţia ale potaecariului R. Brandt, şi ele mi-au folosit foarte mult Pătimeam adecă de umflături şi nu aveam scaun regulat. Cu stimă: Anna Müller, Spenglermeisters Wwe., Brenner în casele lui Fr. Schahinger, nr. de stradă 30. E de observat că fiecare şatulă se aibă ca etichetă o cruce albă în materie roşie şi iniţialele R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.65	93.55
Renta ung. de hârtie	92.15	92.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.60	148.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 20	98.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	123.50	123.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.29	109.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	102.50	102.25
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin	98.—	98 —
Sorţi ungureşti cu premii	119.50	119.50
Sorţi de regularea Tisei	120.30	120.—
Renta de aur austriacă	108.90	109.—
Acţiuni de bancă austro-ung	877.—	874.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	287.50	287.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.91	5.90
Napoleon	9.95	9.91
100 marce nemţeşti	61.45	61 50
London (pe poliţă de trei luni)	125.35	125.45

Spre nord-ost dela rîul Visso, iese un rîu din munte, care se varsă în Visso. Acesta poartă numele şod de „rîu de apă,“ sau pe scurt „apa“. Tradiţia ḑice, că germanii colonisaţi i-ar fi dat numele acesta. Când întreba adecă unul pe celalalt unde mergi, acesta îi reflecta scurt „la apă.“ Oficianţii forestieri au maghiarisat numele german (Wasserflus) întrun mod minunat, şi numesc rîul dela Wasser: Vasér (adecă vênă de fer.) Şesul format de rîul acesta este unul dintre cele mai frumoase şi mai romantice dintre toate ce se află în Maramurěş. La început are un caracter blând; trecem pe lângă câteva grupe de case, vedem Ţipseni ocupându-se cu aşeḑarea copacilor pe apă; valea se face tot mai strimtă şi mai strimtă, afară de noi nu este nime p'acì, şi ca o virgină îşi desvělesce natura încetul cu încetul farmecile sale. Braḑi şi alţi copaci puternici formează un amestec frumos; din când în când se ivesce câte o luncă cu vite, ca pe alpi, şi rîul sburdalnic îi dă tabloului un farmec deosebit. Ce cotituri ne arată şesul şi rîul! Sghiaburi de stâncă stau lipite unele de altele, ni se pare, că acum acum se surpă pe noi. Drumul se cotesce, ear cărăuşul ne arată o coastă, unde în earna trecută îi sfăşia-se ursul o vacă şi doi viţei; prin stânci se ivesc mai multe pesceri şi ni se spune, că în una dintre ele îşi ascundea comorile o bandă de tâlhari. La gura unui riuleţ se lărgesce şesul, aici sunt grămădite nenumerate trunchiuri de copaci pe lângă cari lucră o grămadă de Ţipseni. Un trunchiu ne închide calea şi când sě trecem preste el, se isbesce căruţa de un bolovan şi se rěstoarnă, ear noi ne dăm preste cap. Continuăm drumul în şesul minunat; deasupra şi înpregiurul nostru totul e pădure. Sus pe coastele dealurilor se zăresce din când în când câte o cruce aducându-ne aminte, că un om au ucis pe altul, că un lemnariu şi-au folosit rěu sěcurea. De ce? Cine o poate scì. Din gelosie, luptă pentru esistenţă, ceartă, poftă de furt — de sigur din aceste, findcă natura omenească pretutindenea e tot aceia; dar cine poate cunoasce casul de faţă, cine poate sě ne spună suferinţele acelei inimi sêrmane, care s'a frânt acì, unde natura e încă străveche, unde visează florile în tăcere şi păserile îşi cântă dulcile lor versuri? Pretutindenea pătrunde omul sělbătăcimea, şi unde se ivesce mai totdeauna profanează, el, care poartă cu sine blăstěmul lui Cain. — Doi gendarmi zac la o cotitură a drumului în earbă, ne salută cu respect; îndată se ivesc brădeturile pompoase ale erariului, cari în frumseţa lor samănă cu un regiment de cătane în paradă. Rîul se aruncă vîjěind şi spumând către vale, în contrast cu ceriul lin şi vênět, preste care călătoresce strălucind globul de aur al soarelui. Ceasuri întregi tot aşa mergem pe valea aceasta, spiritul nu se conturbă prin nimic şi fantasia îşi poate face visurile sale romantice.

(Va urma.)

Nr. 377. [1081] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Voivodenii-mari, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir liber și doi stângeni lemne de foc.

2. Șinca-nouă, cu salariu anual de 200 fl. solvibili în rate lunari, cuartir liber și lemnele de foc necesare.

3. Șona, cu salariu anual de 150 fl. solvibil în rate lunari.

4. Ludișor, cu salariu anual de 120 fl. și cuartir liber în edificiul scoalei.

5. Luța, cu salariu anual de 120 fl. v. a. solvibili în rate lunare.

6. Sâmbăta superioară apusană, cu salariu anual de 125 fl. cuartir liber și lemnele de foc necesare.

7. Herșeni, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber și lemnele de foc necesare.

8. Veneția superioară, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber și lemnele de foc necesare.

9. Grid, cu salariu anual de
a) în bani gata 120 fl. v. a.;
b) folosirea grădinei scolare;
c) cuartir liber în edificiul scoalei;
d) lemnele de foc necesari.

10. Sâmbăta inferioară, cu salariul anual de 80 fl, cuartir liber și lemnele de foc necesare.

11. Dridif, cu salariu anual de 110 fl., și cuartir liber în edificiul scoalei.

12. Hurez, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber și lemnele de foc necesari.

Doritorii de ocupa vreuna din aceste stațiuni, au a-și ascerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraș 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 420. [1079] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci la scoalele elementari confesionali în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs până la 16 August 1885 st. v. și adecă:

1. Pentru Ofenbaia cu salariu de 200 fl. în bani, jumĕtate din venitul cantoresc, grădina de legumi și dacă va scì forma un cor din cântările bisericesci, va căpăta dejunul și prânzul gratuit, cari dau suma de circa 300 fl.

2. Pentru Ocolișul-mare în bani 230 fl., 30 ferdele bucate, 70 punți legumă și grădina scoalei cari dau la oaltaltă 300 fl.

3. Pentru Lupșa cu salariul de 250 fl. din casa alodială.

4. Pentru Mogoș-Miclesci, leafa în bani 200 fl.

5. Pentru Mogoș Valea barnei, în bani 100 fl. și 2 Hectolitr. bucate.

6. Pentru Mămăligani 100 fl. în bani și 4 Hl bucate.

7. Pentru Valea Lupșei 100 fl. în bani și 12 ferd. bucate.

8. Pentru Runc 134 fl. în bani și 15 ferd buc. și 60 pf. legumă.

9. Poșaga de jos 120 fl. bani 4 Hl bucate 60 punți legumă.

10. Pentru Bedeleu 150 fl. 4 Hl bucate 45 kg. legumă.

11. Pentru Sartăș-Brăzesci învĕțătoriu ambulant salariul 200 fl.

12. Pentru Lunca-Vidolm învĕțătoriu ambulant cu salariu 160 fl. în bani, 4 Hl bucate și 55 kg. legumă.

Afară de aceasta cuartir și lemnele necesari precum și diurne de câte 6 fl. pentru participarea la Reuniunea învĕțătorilor la an.

Doritorii de a ocupa vre'unul din acestea posturi, vor ascerne suplicile lor, instruate în sensul stat. org. și a normativului scol. din 1882, la oficiul protopresbiteral al Lupșei în Ofenbaia *până în 16 August a. c. v.* avênd a se presenta până în ḑiua alegerei odată în comuna la care au competat.

Ofenbaia în 10 Iuliu 1885.

Oficiul ppresbiteral al Lupșei.

Ioan Danciu,
prot. gr or.

---

ad Nr. 236. [1078] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala confesională populară română gr. or. din Mociu în protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este: 200 fl., solvinḑi în douĕ rate decursive, și anume: în 1-a Ianuariu și 20 Aprile 1886 st. v., apoi 25 fl., pentru cuartir.

Doritorii a ocupa acest post învĕțătoresc, sunt poftiți a subșterne subscrisului concursele sale, conform legilor esistente până la terminul indicat.

În conțelegere cu comitetul parochial

Cluș, 20 Iuliu 1885.

V. Roșescu,
protopresbiter român gr. or.

Nr. 191. [1080] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Hațegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare — și anume:

1. Bozi, cu salariu anual 200 fl.; în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir și lemne.

2. Zlasthi, cu salariu anual 200 fl., în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir și lemne.

3. Cincișiu, cu filiele: Cerna și Pároasa, cu salariu anual 220 fl., cuartir și lemne.

4. Teliuc, cu salariu anual 220 fl., cuartir și lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salariu 200 fl. în bani; în naturale: 10 (ḑece) ferdele grâu, cuartir și lemne.

6. Grid, cu salariu 200 fl., cuartir și lemne.

7. Ruda, cu filiele: Plop și Poenița-Voinei, Alun cu filia: Bunila, în cari comune — din causa împrejurărilor locali, învĕțămêntul are a se ținea în mod ambulant, cu salariu anual de 250 fl., cuartir și lemne.

8. Heșdeu, cu filiele: Dobîca, Florese, Valariu, Cernișoara, Toplița, Goleș-Buzdular, cu învĕțămênt în mod ambulant, pre lângă salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne.

9. Livezeni, cu salariu anual 280 fl., cuartir și lemne focale, precum și folosirea grădinei scolare de un juger.

10. Rușor, cu salariu anual de 170 fl., cuartir și lemne.

Hațeg la 19 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raț,
protopresbiter.

Nr. 472. [1084] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕțători la scoala noastră din Poiana-Mărului protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru clasa I. salariu anual de 150 fl., valuta austriacă.

Pentru clasa a II. salariu anual de 200 fl. v. a., plătibil în rate lunare din cassa comunală, precum și cortel liber și lemnele trebuincioase.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a subșterne cererile de concurs, instruite conform prescriselor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la *20 August* a. c. st. v.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Branului.

Zernești în 18 Iuliu 1885.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 438. [1077] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante stațiunile de învĕțători din comunele bis. mai jos însemnate ale protopresbiteratului Brașovului I., pentru definitiva întregire a acestora, se publică concurs cu termin de *30 de ḑile dela datul de jos*

1. La scoala capitală din Satulung bis. Sf. Adormiri, cu salariu anual de 350 fl., v. a. plătibil din casa bisericei în rate lunare anticipative.

2. La clasa II-a din Tărlungeni cu salariu anual de 200 fl., v. a. și 3 stênjini lemne.

A) Dela aspiranții de a ocupa postul din Satulung se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puțin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ fi terminat cursul pedagogic sau teologic și sĕ aibă testimoniul de cualificațiune învĕțătoresc pentru scoalele elementare capitale și diploma despre cunoascerea limbei maghiare. Cei mai cualificați și cu pracsă didactică vor fi mai preferiți.

c) Sĕ scie cânta și propune cântările, grădinăritul și gimnastica.

În fine sunt obligați a ținea scoală de repetițiune.

Alegerea la această stațiune se va efeptuì la *6/18 August a. c.*

B) Dela aspiranții de a ocupa postul din Tărlungeni se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puțin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ aibă atestatul de cualificațiune pentru scoalele populare și diploma din limba maghiară, asemenea sĕ cunoască cântările, grădinăritul și gimnastica.

Cei mai cualificați și cu pracsă vor fi preferiți.

Suplicele instruite conform legilor din vigoare sunt a se așterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până în 5 August a. c. la 6 oare p. m.

Brașov, în 6 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

[1082] CONCURS. 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. Câmpeni se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Câmpeni: trei posturi de învĕțători și unul de învĕțătoreasă, fiecare împreunat cu un salariu de 300 fl. v. a. solvit în rate lunare anticipative din fondul scolariu și 1° lemne de foc.

2. Vidra de sus: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 250 fl. solvit în rate lunare din fondul scolar și repartiție, cuartir liber și 4° lemne de foc, din cari are a se încălḑi și sala de învĕțămênt.

3. Ponorel: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir liber și lemnele trebuincioase de foc.

4. Sohodol: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir natural și lemnele trebuincioase de foc.

5. Peleș: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl., solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

6. Poiana: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl., v. a. solvit în pătrare de an din repartiție, și lemnele trebuincioase de foc.

7. Valea-verde: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

8. Lăpuș: un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

9. Lăzesci: un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

10. Certegea: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir liber și lemne trebuincioase de foc.

Condițiunile pentru aceste posturi sunt: competenții sĕ fie gr. or., sĕ aibă atestat de cualificațiune — că cunosc limba maghiară în sensul legei din 1879.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și trimite cererile lor concursuali, instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva.)

Câmpeni, 9 Iulie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdui,
protopresbiter.

[1083] CONCURS. 1—3

CONCURS.

La scoala elementară comunală din Jupanec cu limba de propunere română și maghiară este de ocupat un post de învĕțător.

Emolumente:

1. Salariu anual 300 fl.
2. 12 metrii cubici lemne.
3. Locuință potrivită, culină și grădină.

Concurenții vor produce;

1. Testimoniu despre etate și religiune.
2. Documentele scolare.
3. Decretele eventuale.
4. Testimoniul din limba maghiară
5. Serviținl de până acuma.

Suplicele timbrate conform legei se vor trimite până la 31 August 1885 la comitetul administrativ al comitatului Caraș-Severin din Lugoș, adresate fiind ministrului de culte.

Se observă că denumitul învĕțător va avea a provedea în biserică cântările după ritul gr. or. român. Suplicele întârḑiate sau neinstruate nu vor fi considerate.

Notariul cercual.

Nr. 423. [1060] 2—3

EDICT.

George Rujan din Mercurea protopresbiteratul Mercurei, carele de 5 ani trecuți a părăsit pre legiuita sa soție Anastasia Filip din Reciu și a pribegit în lume fără a se scì ubicațiunea lui, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 3 *luni de ḑile* dela publicarea acestui edict căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa, se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 1953 civil 1885, [1085] 1—3

Publicațiune.

Tribunalul subscris, ca judecătoria urbarială, aduce la cunoscința publică, că pentru permiterea parcellărei dreptului de cârcimărit în comuna **Alma** și a aflărei acestei chei, se pune termin de pertractare **pe 10 Septembre 1885, dimineața la 9 oare la casa sfatului din Alma**, la care în sensul §. 15 din instrucțiunea urbarială se citează toți cei interesați.

Cu conducerea pertractărei s'a încredințat judele de tribunal Székely Miklós.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole ținută la 20 Iuniu, 1885.

Tătar m. p., not. **Baron Apor Zoltán** m. p., president substitut.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

La numerul acesta se adauge un suplement.

Nr. 516. [1076] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele greco orientali din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Sighişoarei, se escrie concurs cu terminul până la *20 August, a. c. st. v.*

1. Daneş, postul învěţătoresc clasa I. cu salariu anual de 150 fl., dela concurenţi se recere ca cualificaţiune teoretică cel puţin douě clase gimnasiale prelângă cualificaţiunea prescrisă.

2 Criş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în noul edificiu scolastic şi lemnele necesarie de foc.

3. Noul-săsěsc, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mălěncrav, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Trapold, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Hendorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Retişdorf, cu salariu anual de 200 fl.

8. Ţelina, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Şarpatoc, cu salariu anual de 150 fl.

10. Saschiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

13. Feleag, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Haşfalěu, cu salariu anual de 200 fl.

15. Ferihaz, un post de adjunct învěţătoresc cu salariu anual de 100 fl.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, preferindu-se competenţii cu clase gimnasiale şi pedagogiă, — sunt a se aşterne subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sighişoara, 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 817—831. [1072] 2—3

CONCURS

se escrie pentru ocuparea posturilor de învěţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Sibiiului în următoarele parochii:

1. Cristian, cu salar anual 208 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Loamneş, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mândra, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Ocna superioară, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Poplaca douě posturi, unul învěţătoriu diriginte cu 300 fl., altul cu 210 fl., cuartir şi lemne de foc pentru amêndoi.

7. Roşia, cu salariu anual 110 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Ruşi, cu salar anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Sadu, învěţătoriu dirigent, cu salar 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Sibiiu cetate, cu salar anual 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Şelimber, cu salar anual 155 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Tălmăcel un post cu salar anual 275 fl., altul cu salar anual 175 fl., cuartir şi lemne pentru amêndoi învěţători.

13. Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Veseud, cu salar anual 140 fl., cuartir şi lemne de foc.

15. Vurper, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Învěţătorii sunt obligaţi a instruì pe elevi în cântările bisericesci, ear în dumineci şi sěrbători a ţinea strană în biserică.

Reflectanţii au a-şi aşterne concursele lor instruite cu carte de botez, atestat de cualificaţiune, atestat că au depus esamen de limba maghiară, atestat despre studiile pregătitoare — toate în orginal şi copie netimbrată — până în *10 August anul c.* la adresa subsemnatului, avênd a declara dacă sunt înscrişi la fondul de pensiune regnicolar sau nu. —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sibiiu, 7 Iulie 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 142. [1061] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învěţători la scoala noastră confesională greco-orientală română din Porceşti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *9 August a. c. st. v.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigulni.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administrator ppresb.

Nr. 400 prot. [1073] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci, dela scoalele populare gr. or. din comunele însemnate mai jos, se deschide concurs cu terminul: 15 August, a. c. st. v.

1. Mercurea, cu salariu anual 300 fl. şi 4^0 lemne de foc din cari se va încălḑi şi scoala.

2. Ludoş, cu salariu anual de 300 fl.

3. Rod, cu salariu anual de 300 fl.

3. Dobârca, cu salariu anual de 250 fl.

5. Reciu, cu salariu anual de 250 fl.

5 Spring, cu salariu anual de 250 fl., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de foc.

7. Sângătin, cu salariu anual de 250 fl.

8. Brosceni, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a ocupa unul din acestea posturi î-şi vor înainta cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al Mercuri până la terminul prefipt.

Se aşteaptă ca concurenţii sě se înfăţoşeḑe, — până la 15 August a. c. st. v. — în vr'o duminecă sau sěrbătoare în biserica comunei la care a concurat, spre a-şi arăta deprinderea în cântări şi tipic.

Dela oficiul protopresbiteral al Mercurii.

Mercurea la 29 Iuniu 1885.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 371 prot. [1075] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu dela scoala elementară gr. or. din Făgăraş se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Învěţătorul are de a fi totodată şi cantor la biserică.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a. şi anume:

a) în bani gata 250 fl. solvibili în rate lunari anticipative;

b) folosirea a douě grădini scolare şi a unei delniţe cu venit curat anual 18 fl. v. a.;

c) la nascerea domnului cu icoana 18 fl;

d) venite stolari: discul dela S. Pasci, Botezul Domnului, înmormêntări à 40 cr. $^1/_5$ parte din venitul preoţesc de Dumineca şi serbătoarea 14 fl.;

e) cuartir liber cu douě încăperi şi trei stângini de lemne pentru încălḑitul scoalei şi cuartirului.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subscerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 4 Iulie 1885.

Oficiul protopresb. gr. or. al Făgăraşului În conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm, prot.

[1075] **CONCURS.** 2—3

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele populare gr. or. din comunele mai jos enumerate, în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs până la 15 August st. v.

1. Bucium-Poieni, cu salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne; avênd respectivele învěţătoriu a ţinea şi o strană bisericească, adecă sě fie cântăreţiu.

2. Bucium-Cerbu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Bucium-sat, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bucium-Muntari, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Roşia-Montană, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

7. Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

8. Vêrtop, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

9. Ciuruleasa, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. Soharu, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare.

11. Buninginea, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

12. Valea-dosului, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

13. Trempoele, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

14. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

15. Galaţi, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

16. Presaca, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învěţătoresci au de aşi subscerne petiţiunile, instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, în 2 Iuliu, 1885.

Dela oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Ioan Gall,
protopresbiter gr. or.

Nr. 43. [1069] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învěţător la scoala română conf. gr. or. din Cojocna (Kolos) se escrie concurs cu termin de *20 ḑile* dela prima publicare pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 160 fl. plătibili tot la douě luni.

2. Cuartir în edificiul scoalei constătătoriu din 2 odăi.

3. Folosinţa podului deasupra cuartirului, a pivniţii, a grădinii scolare afară de partea aceea, care se va folosì pentru pomărit şi legumărit, a 6 bucăţi pămênturi arătoare şi 2 cositore care toate dau un venit anual de 70 fl. Pentru învěţător deplin cualificat şi harnic salariul se va ameliora.

Învěţătoriul ales nu va putea esarênda nimic din celea amintite fără învoirea comitetului parochial şi va fi îndatorat a propune pre lângă cele prescrise de lege şi scolarilor adulţi în sěrile de iarnă şi a cânta cu copii la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. în Cluş până la terminul indicat.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în 23 Iuniu 1885 la Cojocna.

I. Ciortea, **Gavriil Todoruţiu,**
paroch şi preş. notariul comit.

Cu aprobarea oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Cluş.

Cluş, 11 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 114. [1070] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învěţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl., v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu a. c. stilul vechiu.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. ppresb.

Nr. 367. [1071] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci — împreunate cu serviţ cantoral — mai jos însemnate, din protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *15 August a. c. st. v.*

1. Kézdi-Mărtănuş, cu salariu anual de 150 fl. şi anume: *a)* în bani 95 fl.; *b)* folosirea unui pămênt cu venit de 5 fl.; *c)* a treia parte din venitele stolari, computate în 50 fl. — apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi 10 fl. pentru lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu anual de 159 fl. din repartiţiă în materă şi filii şi anume: *a)* în bani 89 fl. 10 cr; *b)* 38 ferdele secară à 16 cupe, în preţ de = 38 fl; *c)* din folosirea grădinei bisericesci 15 fl.: *d)* a treia parte a venitelor stolare computate în 17 fl. v. a., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela competenţii pentru ambele posturi se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, precum şi a cântărilor şi tipicului bisericesc, spre care scop se vor presenta poporului în vr'o Duminecă în biserică.

Doritorii a reflecta la vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor, instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Breţcu în 5 Iuliu 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 103. [1065] 2—3

CONCURS.

La scoalele medii şi la scoala normală (primară) române gr. or. din Braşov, sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de filologia classică ca studiu principal; istoria şi limba română ca studii auxiliare, pe lângă cunoascerea limbei şi literaturei maghiare, conform §. 61 din legea de instrucţiune; la gimnasiu;

2. un post de profesor de chemiă, merceologiă, technologiă, ca studii principale, fisica, limba română, magiară ori germană, ca studii auxiliare; la scoalele comerciale şi reale;

3. un post de profesor secundar de musica vocală, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasa a IV şi V-a de fete;

4. un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală şi normală;

5. un post de profesoară la clasa IV şi V-a de fete;

6. un post de învĕţător la scoala normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27. August 1885.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforiă, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. orientali;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sunt sănătoşi;

d) că reflectanţii la posturile de sub Nr. 1 şi 2, au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 §§. 29, 30, 61 şi 62, în combinaţiune cu dispositiunile în vigoare a le autorităţilor bisericesci confesionale rom. gr. or. din Archidiecesa Transilvaniei;

e) reflectanţii la postul de sub No. 3, sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservatoriu de musică, sau că posede cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub Nr. 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate capacitatea lor a instrui în gimnastică;

g) concurenţii la postul de sub Nr. 5. au sĕ documenteze că posed cunoscinţele necesarii în toate lucrurile de mână femeesci, nu numai în cele de lux, dară mai vêrtos în cele de lipsă pentru ducerea unei economii solide; că sunt pedagoage prevĕdute cu diplomă de la un institut pedagogic.— Sĕ va preferí aceea concurentă care, afară de limba română — care este limba de propunere — scie încă una din limbile patriei, şi limba francesă;

h) concurenţii la postul de sub Nr. 6, vor produce testimoniu că au absolvat cursul pedagogic, testimoniu de cualificaţiune învĕţătorească, că cunosc pe lângă limba maternă pe cea maghiară şi germană; că posed cunoscinţe teoretice şi practice de grădinărit de gimnastică şi de desemn linear.—

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub No. 1 şi 2.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30. legea de instr: 1883) Salariu anul de 700 fl. după aceia în următorii 2. ani 800 fl. şi de acì înainte salariu constant anul de 900 fl. cuincuenale de câte 50 fl. cari sĕ vor repeta de 5. ori, şi relut de cuartir precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Postul de sub No. 3, este împreunat cu salariu anual de 500 fl. Acest profesor va putea deveni şi conducătoriu al corului bisericesc dela Biserica română gr. or. a St. Nicolae din loc, pe lângă o remuneraţiune anuală de 600 fl. v. a.

Cu postul de sub No. 4. este împreu-, nat un salariu anual de 400 fl. cu cel de sub No. 5. un salariu anual de 400 fl. v. a. eară cu cel de sub No. 6, este împreunat în anul prim de serviţiu salariu anual de 300 fl. în următorii doi ani salariu anual de 400 fl. eară de acì înainte salariu de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. v. a. şi două decenale de câte 100 fl. v. a. precum şi relut de cuartir.

In fine au sĕ dechiare toţi concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat dispositiunilor în vigoare a le institutului.

Braşov 16/28 Iuliu 1885.

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene.

Nr. 490. [1068] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul până la *15 August* a. c. st. v.

1. **M e ş t e r h a z a**, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încăldit.

2. M u r e ş-C u e ş d, cu salariu anual de 200 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi lemne de încăldit.

3. R î p a i n f e r i o a r ă, cu salariu anual de 160 fl. v. a. dela circa 100 copii obligaţi a cerceta scoala 25 feldere bucate (4 cupe cucuruz sfârmit dela fie-care copil) = 25 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încăldit în preţ de 15 fl. cu totul dar 200 fl.

4. I d i c e l-s a t, cu salariu anual în bani de 150 fl, cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

5. I d i c e l-p ă d u r e, cu salariu anual în bani de 150 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

Salariile se solvesc din repartiţiune pe popor în 4 rate egali.

Petenţii au de a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul susindicat, posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1885.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Ad. 233. [1063] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din parochia Vingard, devenit vacant se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare.*

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) un salariu anual de 200 fl. v. a. care au a se plătì din repartiţiune.

b) cuartir liber în edificiul scoalei.

c) 3 orgii de lemne, din care are a se încăldi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-şi trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sas-Sebeş, 5 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopop.

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se deschide concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegr. Român.“

1. Oraşul O r ĕ s c i e 3 posturi învĕţătoresci cu leafă anuală de câte 300 fl. v. a. solvite în toată luna — lemnele necesare, cuartir frumos în edificiul scoalei şi jumetate din didactrul dela scolarii esterni. Unul dintre învĕţători se va alege Director, pentru care va primì încă o remuneraţiune de 150 fl. v. a. Învĕţătoriul carele va forma un cor bisericesc şi-l va instrua în cântările liturgice de 4 voci va primì un onorariu de 100 fl. v. a. plătinḑi în 4 rate decursive — ear învĕţătoriul careie după usul de până acum va fi ales la scoala de meserii are sĕ primească dela diregĕtoria scoalei respective anual 100 fl. v. a.

2. O r ă s c i o a r a d e s u s ca scoală centrală cu salariu anual 300 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesarie.

3. R o m o ş e l, leafă anuală 300 fl. v. a. din cassa alodială — cuartir şi lemne.

4. O r ĕ s c i o a r ă d e j o s, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

5. B i n c i n ţ i u, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

6. B e r i u, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne; la aceasta scoală se va instrua şi copii de scoală din invecinata comună Sereca.

7. A c m a r i u, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

8. S i m e r i a (Pischi,) leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

9. M a g u r a, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

10. P e t r e n i, salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

11. T u r d a ş, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.

12. G e l m a r i u, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a subscerne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Orescie 12 Iulie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕsciei:

Nicolau Popoviciu,
[1067] 2—3 protopresbiter.

Nr. c. p. 35. [1066) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu şi unul de învĕţătoreasă, la scoala capitală rom. gr. or. din Sas-Sebeş, se escrie concurs cu terminul de *20 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: 350 fl. v. a. ear după cinci ani de serviţiu 400 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a-şi adresa — până la terminul amintit — suplicele instruite în sensul legilor din vigoare, la oficiul protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş; şi anume pentru postul întăiu cu atestat de cualificaţiune, sĕ fie absolvat cel puţin 6 clase gimnasiale, teologia ori pedagogia şi iertând impregiurările sĕ se înfăţoşeze în vre-o Duminecă ori sĕrbătoare în biserică, pentru a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Învĕţătoreasa pre lângă lucrul de mână va avea a provedea învĕţământul şi în o clasă de fetiţe.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

S.-Sebeş, în 3 Iuliu 1885 v.

Comitetul parochial

I. Tipeiu, protopop. **Z. Mureşan,** not. com.

Nr. 43. [1058] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a 3 posturi de învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Poiana se escrie concurs cu termin până la *15 August 1885*, totdeodată unul dintre acei învĕţători care va avea cel puţin VI classe gimnasiale se va alege de director; absoluţii vor fi preferiţi

Salarele anuale câte de 300 fl. v. a. ear pentru directorul 400 fl. v. a. se vor solvì din alodiul comunal în rate lunare anticipative.

Dintre 4 învĕţători 2 vor avea a conduce copii de scoală în toate Duminecile şi sĕrbătorile la liturgie, ear 2 vor avea datoria a fi totdeauna ca cântăreţi la Utrenie.

Petiţiunile concursuale instruite după prescrisele legii sunt a se adresa până la terminul de sus oficiului protopresbiterale în Mercurea.

Poiana, în 16 Iuniu 1885.

Comitetul parochial.

Ioan Droc, protop. **Ioan Şerbu,** preşedinte.

Nr. 620 [1064] 3—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor grăniţeri din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului următoarele staţiuni învĕţătoresci:

1. Postul de învĕţătoreasă la scoala din V o i l a, comitatul Făgăraşului, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

2. Postul de învĕţătoriu secundariu la scoala din V e s t e m, comitatul Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. salariu anual, apoi cuartir şi lemne de foc.

3. Postul de învĕţătoriu adjunct la scoala din V o i l a, cu salariu de 180 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii la aceste posturi au sĕ-şi subştearnă cererile instruite cu diploma de cualificaţiune şi alte documente legali, până în *20 August st. nou* la

Comitetul administratoriu de fondul scolastec al foştilor graniţeri din regimentul I. român în Sibiiu.

[1062] **CONCURS.** 2—3

Pentru întregirea posturilor învĕţătoreşti clasa I. şi II. dela scoala română gr. or. din Sighişoară, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“*

Emolumentele împreunate cu aceste posturi învĕţătoreşti sunt următoarele:

1. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi anume: 280 fl., în bani, şi 3 stânjini de lemne în natură, în valoare de 20 fl. v. a. pentru fie-care clasă; dintre cari pentru clasa I. din cassa allodială 206 fl. în rate lunare decursive, eară 74 fl., din repartiţiune.

Pentru clasa II. din cassa allodială 235 fl. în rate lunare decursive, eară 45 fl. din repartiţiune.

Pre lângă acestea cuartir gratuit în edificiul scoalei pentru ambii învĕţători.

2. Dela concurenţi se pretinde: ca pre lângă prescrisele legilor vigente, sĕ documenteze pregătire de cel puţin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic sau teologic; sĕ ţină (în mod perondătoriu) strană în biserică în Duminecile şi sĕrbătorile de preste anul scolastic; sĕ ţină prelegere cu elevii din scoala cuotidiană şi de repetiţiune conform „Normativului.“

Dintre competenţi sĕ vor preferí aceia, cari vor arĕta un serviţ de cel puţin 5 ani pe cariera învĕţătorească; vor fi în stare a compune şi conduce un **chor** vocal cu tinerimea scolară şi sunt dedicaţi numai pentru carieră învĕţătorească.

Petiţiunile concursuali instruite după condiţiunile sus indicate, sunt a se aşterne până la terminul prefipt, comitetului parochial gr. or. din „Sighişoară.“

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Sighişoară, în 25 Iuniu st. v. 1885.

Ioan Muntean, preşedinte. **Michaile Moldovan,** actuariu.

Nr. 424. [1059] 2—3

EDICT.

Gligor V e r d e din comuna Dobârca protopresbiteratul Mercurii, carele de 4 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Rachila M u n t e a n şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni de ḑile* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 81. Sibiiu, Marţi 30 Iuliu (11 August) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La Nr. consist. 2475 Plen.

Cerculariu

către onoraţii membrii clericali şi mirenesci ai sinodului ordinariu şi estraordinariu-electoral al protopresbiteratului gr. or. Deeş.

După ce din partea Preaveneratului consistoriu archidiecesan s'au făcut în sensul legilor bisericesci disposiţiunile de lipsă pentru întregirea definitivă a postului de protopresbiter al tractului Deeşului, şi onorifica missiune, de a convoca şi conduce sinodul protopresbiteral înmulţit pentru alegerea de protopresbiter, prin venerata hotărîre consistorială ddto 1 Iuniu a. c. Nr. 2475. Plen s'a încredinţat mie: am onoare a convoca prin aceasta în sensul „Instrucţiunei pentru procedura la alegerea de protopresbiter“ pre onoraţii membrii ai sinodului protopresbiteral al tractului Deeşului, ordinariu şi înmulţit, preoţi şi mireni, la sinodul electoral, ce se va ţinea **Luni în 19/31 August a. c. la 11 oare a. m.**, în biserica noastră din Deeş pentru alegerea de protopresbiter al tractului Deeşului, ear pre onoraţii membrii ai comitetului protopresbiteral preoţi şi mireni, la şedinţa preconsultătoare, prescrisă în lege, pe Dumineca 18/30 August a. c. la 4 oare d. am. tot în biserica noastră din Deeş.

Acest important act, conform prescriselor legei şi datorinţei noastre creştinesci, se va începe cu oficiul divin, ce se va celebra în ḑiua alegerei la 9 oare dimineaţa în biserica noastră din Deeş, după a cărui terminare va urma inmediat întrunirea sinodului electoral.

Sibiiu, 29 Iuliu, 1885.

Nicanor Frateş m. p.,
protosincel şi comisariu consistorial.

Sibiiu, 29 Iuliu v. 1885.

Este minunată consecuenţa cu care se persecutează pretutindinea biserica noastră orientală, şi curios este, că asemenea persecuţiuni cu nespusă furie s'au pornit tocmai acuma şi încă sub o oare-care epitropie a guvernelor statului.

Apariţiunea aceasta trebue sĕ deschidă ochii tuturor bărbaţilor chemaţi a salva biserica orientală, şi a o ferì de cursele, cari cu multă stăruinţă i se intind fără nici o cruţare. Ea va trebuì sĕ ne întrunească pre toţi în această grea chemare, căci multe şi feliurite vor fi luptele noastre, şi numai o bună înţelegere şi o chipzuită procedere ne poate garanta un resultat înbucurătoriu, dacă ne mai este adecă permis sĕ sperăm în isbânda causei noastre.

O sumă de lucruri s'au concentrat asupra noastră, şi nu este permis sĕ ascundem adevĕrul. Fie el cât de amar, cât de trist pentru noi ca români în cele naţionale deopotrivă asupriţi, trebue sĕ se limpeḑească situaţiunea, ca sĕ nu orbecăm, ci sĕ umblăm pe căi drepte în numele Domnului, care va griji şi de noi în aceste ḑile de grea cercare.

In Transilvania s'a pornit o goană sistematică mai pronunciată contra bisericei noastre. Ne sângeră inima, când vedem că fraţii greco-catolici 'şi-au întins mrejile lor la vênat după suflete greco-orientale, şi ca durerea noastră sĕ fie şi mai mare, ei au mijlocit la puternicii ḑilei de aḑi, ca tendinţele lor pretutindinea sĕ fie sprijinite chiar cu eluderea legilor positive.

Rar, foarte rar atingem această coardă delicată, care a fost şi este simburile desastrelor noastre naţionale, şi Dumneḑeu scie ce va mai fi în viitoriu.

Provocaţi de persecuţiunile neomenoase ale bisericei noastre, am semnalat rĕul, şi am atras asupra lui luarea aminte a pressei noastre de aici. Pressa noastră însĕ tace. Suntem vinovaţi noi, cari ne apărăm şi cerem vindecarea unui rĕu, şi sunt quasi îmbărbătaţi agressorii, în cele mai multe casuri fiind siliţi noi a vedea aplicându ni-se ḑicerea străbună: *„Dat veniam corvis . . . . .“*

La această stare de lucruri e a se adaoge persecutarea provocătoare din partea puterei publice din stat. Cestiunea cu ajutoriul nostru de stat a vărsat drastică lumină în noul stadiu de persecuţiuni făţişe îndreptate contra bisericei noastre. Toate bisericele din patrie sunt bune, toate 'şi au îndreptăţirea la esistenţă — ḑice domnul Trefort în conventiculul reformaţilor — *„kivéve a görög-keletieket.“* Aşa dară trebue sĕ abstragem dela biserica greco-orientală, când e vorba de îndreptăţirea de esistenţă a bisericelor din patrie. Şi domnul Trefort dela cuvênt a păşit la fapte. Pe cale neobicinuită şi cu totul escepţională s'a amestecat el în cestiunea ajutoriului de stat dat bisericei noastre. Mână în mână cu enunciările ministrului şi faptele lui a mers pressa maghiaro-jidană. Biserica greco-orientală e un cuib de daco-romanişti — aşa ni s'a spus prin ḑiarele maghiare. Preoţii ei sunt tot atâţia tribuni ai ideilor dacoromane, asemenea şi dascălii ei. Şi precând se afirmau aceste lucruri, cari dacă ar fi adevĕrate, noi am da mulţămită tatălui ceresc, pre atunci demonstrativ se face escepţiune dela biserica sororă română, care cu sistemul ei episcopal scie şi poate, totodată însĕ şi regularisează spiritele.

Aşa ni s'a spus prin ḑiarele maghiare, şi noi ca români am oftat în inimile noastre şi am oftat pentru cuvêntul că la toate aceste invinuiri diaristica noastră n'a avut nimica de observat. Din contră ea caută cu luminarea pretecste preste pretecste de a lovì când în Preasfinţia Sa archiepiscopul, când în Preasfinţitul consistoriu din Sibiiu, şi aceasta la aplausele corifeilor chemaţi a mântuì consciinţa credincioşilor ortodocsiei noastre.

Un pas încă şi trecem la sêrbii din Ungaria. Ţinuta lor politică le-a pricinuit toate necazurile în biserică. Acuma stau în faţa congresului şi multele acte de violenţă, cari sunt în stare a sdrobì consciinţa noastră de ortodocsi, aceste acte de violenţă vor trebuì trecute cu vederea, *quasi* sancţionate prin tăcere, spre a putea salva ce mai e de salvat. Conferenţele de până acuma ne pun în vedere o majoritate în congres, care va ţinea la drepturile bisericei sêrbesci, va fi înse silită a se acomoda împregiurărilor date până la timpuri mai fericite.

Civilisaţiunea se plantează după sistemul cel mai nou în nouele provincii ale monarchiei noastre şi deodată cu ea propaganda catolică printre pacinicii ortodocsi. Conflictul este provocat, şi cetitorii nostri au vĕḑut din memorandul archiepiscopului ortodocs de Bosnia până la ce grad de desvoltare au ajuns lucrurile.

În necs cu propaganda catolică în Bosnia se vorbesce cu o positivitate oare-care de inclinarea patriarchului Angelici spre catolicism.

Unde interesele personale oprimă convingerea religioasă în om, acolo de statornicie în credinţa strămoşească nu mai poate fi vorbă. Noi nu scim care au fost mobilul Preasânţiei Sale Părintelni Patriarch la lovirea de moarte în constituţia bisericei sêrbesci, când cu denumirea s'a de patriarch. Admitem interese personale, admitem însĕ o viuă şi deosebită interesare faţă cu soartea poporului sêrbesc, care se putea amelioara numai prin ridicarea Preasfinţiei Sale cu ori-ce preţ în scaunul de patriarch, ca apoi o nouă încercare politică sĕ salveze situaţiunea.

În ori ce cas însĕ slăbirea basei în constituţia unei biserici este un pas fatal şi urmările numai din desastre în desastre se pot peronda, altă cale nu esistă.

De aici şi faimele despre propaganda catolică printre sêrbii din Ungaria.

FOIŢA.

IN MARAMUREŞ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Şugatag. — Sate româneşti. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău şi haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Către rĕsărit. — Şesul Vissoîn sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste graniţe.

(Urmare.)

Puţin la o parte de drumul, ce conduce la casele erariale din Faina, stau sus preste vale, lipite de dealuri, scălḑile dela Şuliguli. Trebue sĕ luăm acì numele de scălḑi cu unele reserve. Ce e drept, se află o casă pentru bolnavi cu 3 odăi, precum şi nesce şopruri pentru cai, tot asemenea o căsulie de scaldă cu câte-va cabine, numai că oaspeţii, cari variază vara între 10—15 persoane, trebue sĕ facă lucru comun în casă şi sĕ-şi pregătească însişi mâncările. În timpul sesonului stă pat lângă pat; în ambele închăperi bărbaţi şi mueri dorm unii printe alţii. Isvorul sĕ fie cu deosebire folositor pentru morburi femeesci, cuprinde mult var amestecat cu acid carbonic, din contra puţin fer cu acid-carbonic şi mangan oxydul, cari elemente sunt representate în isvorul dela Cabola Poiana.

Grozave stricăciuni a causat o rumpere de nori isvorului dela Şuliguli A distrus toată împrejurimea isvorului, răpind o parte însĕmnată din puterea apei, aşa că multe spese va costa, până se va putea aduce isvorul în starea sa de mai nainte. Strĕjarul ne spune că eri a pornit primul transport din ăst an, constătător din 800 de butelii bine sigilate şi pachetate.

Cu 3 cruceri se espedează butelia dela isvor, la Sziget costă 12, la Viena 25, ear la Londra se plăteşte o butelie cu 65 cr.

Prospectul dela isvor e frumos, dealurile din faţa noastră sunt încă acoperite cu zăpadă, şi contrastul între pădurile întunecoase şi ceriul senin e într'adevĕr răpitor. Se înţelege că iarna nu e tocmai plăcut sĕ stai p'aci. Oamenii din înălţimile acestea 's tăiaţi de lumea cealaltă şi păzitoriul un german cuminte ne povestea cu jale, cum a trebuit sĕ treacă 3 sĕptĕmâni până 'şi-a putut boteza copilul. Ear mai nainte, murindu-i patru copii de anghină, a trebuit sĕ ducă însuş micele cadavre în vale prin omĕt de 5—6 urme. Ce lung şi trist drum! În vreme ce ne întoarcem la Visĕu, — se întrec cu noi nisce români cu plute. Ca săgeata i duce rîul, ficiorii mână şi 'şi încoardă toate puterile, ca sĕ încunjure ori-ce nenorocire. Şi pluta ne întrece, sosesce înaintea noastră.

Intr'o dimineaţă plăcută ear ne luăm la drum, de astă dată ca sĕ ne despărţim de regiunea muntoasă a Maramurĕşului. Din Visĕu ne conduce calea prin şesul rîului cu acelaş nume. Soarele arde, ear şesul nu ne oferă nici un farmec. El are o lăţime destul de mare, îngrădit fiind de neşte dealuri pleşuvi, unde se ḑice că sunt iepuri mulţi, şi unde păzesc aḑi copii de român turmele de oi şi de vaci.

La o cotitură observăm o grupă de munţi înalţi. E puternicul Pietros Veliki (?), cel mai înalt dintrĕ munţii din Maramurĕş. De el se ţin încă două piscuri mai mici şi unul mai mare, cari toate sunt încă binişor acoperite de zăpadă. Numai că se vede, că soarele de vară voeste sĕ 'l despoaiă de vĕlul seu argintiu şi că numai în crepături şi în peşteri se va mai putè păstra omĕtul. Şi cât de brăzdat e muntele acesta, parcă-i anume creat pentru capre de munte. El cade la o parte. Trecem prin Moisin, o comună miserabilă româno-jidană şi în depărtare de un mil dela Visĕu ajungem la Borza. Românii de acì sunt la tot casul oameni mai cum se cade ca fraţii lor din Budfalĕu, numai-că nu le prea place curăţenia, sunt săraci şi fără multă bunăcuviinţă, fetele nu's prea frumoase. Şepte mile trebue sĕ mergem, până ajungem ântâia comună din Bucovina şi nouĕ mile păn' la Rodna în Ardeal. 20 de mile pătrate jur împrejur nu se află nici o comună, mult câte o casă a grijitorilor de drumuri şi ferestraie. Şi totuş este siguranţă în ţinutul acesta uitat de D-ḑeu.

Despre sêrmanii ruteni din Galiţia se mai facem oare vre-o amintire? Ei pentru stato nicia în credinţă au trecut şi prin procese politice de stat. În stadiul de aḑi al lucrurilor, clerul tênĕr al rutenilor cresce sub influenţa catolicilor poloni. Ultramontanismul a dat mâna cu intoleranţa polonilor, şi desnaţionalisarea rutenilor se face prin terorisarea lor bisericească.

Toate acestea nu sunt lucruri nouĕ necunoscute. Cetitorii nostri de mult sunt în curat cu uneltirile de propaganda catolică la noi în Ardeal, în Ungaria printre sêrbi, bosniaci şi rutenii din Galiţia. Scim şi aceea că propaganda catolică a luat dimensiuni înspăimântătoare şi în România, aşa că sântul sinod al României a trebuit în cele din urmă sĕ se trezească din amorţeala proverbială şi sĕ iae mĕsuri pentru apărarea bisericei.

N'am fi luat notiţă despre aceste, căci ele sunt cunoscute; n'am fi luat notiţă, dacă o telegramă a ḑiarului „Neue freie Presse“ nu ni-ar semnala un nou pericol din Bucovina, care pănă acuma în cele bisericesci era *„terra incognita“* pentru lumea ortodocsă.

Era adecă isolată de noi această ţĕrişoară şi noi numai din când mai auḑiam câte un glas perdut din Bucovina. Despre vieaţa ei bisericească însă sciam foarte puţin, deşì milioanele de avere de care dispune ne revoacă în memorie ḑilele de odinioară, când biserica în Bucovina era cunoscută, căci marinimia domnilor pământeni cu prisos se respândea prin biserici şi mânăstiri.

Cetim în „Neue freie Presse“ numĕrul de Duminecă o telegramă de următoriul cuprins:

„A eşit de sub tipariu tocmai acuma în limba germană, română şi ruteană o „Apologie“ a bisericei greco-orientale din Bucovina,“ subscrisă de archiepiscopul Morariu-Andreeviciu şi de toţi archimandriţii şi asesorii consistoriali. Ea polemisează contra nisuinţelor archiepiscopului Zelenski, care, alungat din Rusia, s'a aşeḑat aici, şi protestează contra lăţirei ordinului iesuiţilor în ţeară, tot odată se esprimă în ea şi îngrigirea, că aceşti proseliţi, pre lângă instituirea unei episcopii romano-catolice în Cernăuţi, intenţionează şi încorporarea Bucovinei la Galiţia.“

Pănă aici telegrama din „Neue freie Presse.“

Luăm act despre toate acestea, şi aşteptăm sciri mai detaiate.

Revista politică.

După întrevederea celor doi monarchi, a împĕratului şi regelui nostru cu cel al Germaniei va avea loc o visită a ministrului nostru la principele de Bismark în Varzin. În a doua jumĕtate a lunei lui August va cerceta ţarul Rusiei pe monarchul nostru, şi intâlnirea va avea loc în Kremsier, o localitate în apropierea Olmützului.

Întêlnirea de monarchi trage după sine întêlnirea bărbaţilor chemaţi la cârma statului, în special a celor încredinţaţi cu afacerile esterne. După cum scim ministrul de esterne al Rusiei, domnul Giers, este pe cale de a face visită la principele de Bismark şi contele Kálnoky.

Ce faţă va lua situaţia europeană după aceste întrevederi de monarchi, e greu de judecat. Semnificativ este că până acuma se vede o receală oare-care între cercurile politice din Berlin şi Paris, care oricum se va esplica ca apucătură din partea Germaniei pentru politica sa internă, totuş dă ansă la feliurite combinaţiuni, cari uşor pot complica situaţiunea.

Pregătirile pentru primirea ţarului Rusiei sunt în curgere. Căpitanul oraşului Kremsier, Baronul Briakwsky a convocat magistratul în şedinţă estraordinară, s'a constituit comitetul festiv şi s'au luat toate preparativele ca primirea sĕ se facă cu pompa cuvenită. Se vorbesce că la aceasta întrevedere de monarchi va fi de faţă regina noastră, principele de coroană, ministrul Kálnoky, Taaffe şi Tisza, din partea Rusiei ţarul, ţarina cu suita.

Ḑiarele din Budapesta fac capital politic din un apel al deputatului săsec Baussnern, adresat alegĕtorilor sei din Agnita prin care el anunţă că s'a făcut membru fundator la reuniunea de maghiarisare din Cluş. Domnul Baussnern ca sas cu sentimente naţionale nu poate lăuda din destul tendenţele reuniunei de maghiarisare din Cluş. Ideia de stat maghiar cu ajutoriul reuniunei de maghiarisare din Cluş vor mântuì pre saşi de valachisarea, care începe a-i sugruma ca un *„boa constrictor.“*

După domnul Baussnern reuniunea de maghiarisare din Cluş este îndreptată contra românilor, cari au romanisat şi romanisează şi acuma. Sunt deci orbi saşii din Bistriţa, Braşov şi Sibiiu dacă nu vĕd, că această reuniune este binevenită pentru sasi, cari numai în unire cu maghiarii 'şi pot salva esistenţa ameninţată prin valachi.

Nou nu este nimica în purtarea domnului Baussnern şi însinuările tendenţioase aduse contra românilor. De interes general este numai împregiurarea, că „P.-Lloyd“ din acest incident face apoteoasă reuniunei din Cluş, şi pre domnul nou membru maghiarisator 'l pune ca martor clasic contra manifestărilor comitatelor Sibiiu-Braşov, Bistriţa-Năsĕud, contra ḑiarelor „Tageblatt“ şi „Kronstädter-Zeitung“ şi-l recomandă nici mai mult nici mai puţin decât ḑiarului „Norddeutsche-Allgemeine Zeitung,“ care în timpul din urmă s'a sculat cu vehemenţă asupra uneltirilor de maghiarisare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Orĕştie, în 27 Iuliu 1885. Stimate domnule Redactor! În Nrul 72 al preţuitului ḑiariu ce redigeţi a apărut o corespondenţă datată Sibiiu 2/14 Iuliu 1885, în care din incidentul esamenelor ţinute la scoala noastră gr. or. din Orĕştie şi nepreţioasa mea persoană a avut nenorocirea de a fi făcut responsabilă pentru „succesul de mijloc, ce 'l au reportat dnii învĕţători, resp. dl suplent învĕţătoriu Georgiu Candrea.

Mai întâiu trebue sĕ observ, că este un lucru străin neobicinuit, când un învĕţătoriu şi *per eminenţiam* un învĕţătoriu, care se consideră de director de scoală, voesce a se revanchia pentru succesul puţin favorabil ce l'a obţinut prin instrucţiunea sa, prin atacuri personali.

Părerea tuturor oamenilor competenţi, chiar şi acelora la cari se provoacă dl Candrea despre esamenele din acest an, este aceea că resultatul instrucţiunii a fost, judecând lucrurile cu cea mai mare bunăvoinţă, în casul cel mai bun „de mijloc“; ba unul dintre domnii provocaţi de dl corespondent s'a declarat în presenţa mea şi a unui martor, că esamenele au fost şi mai slabe de cum le-a cualificat scriitoriul notiţii, cu deosebire a dlui G. Candrea, care se pare că l'au scos din ecuilibrul sufletesc.

Dar ori şi cum ar fi resultatul esamenelor la scoalele noastre confesionale din Orĕştie, eu nu pricep cum dl Candrea vine sĕ isbească în persoana mea şi implicisat sĕ me facă responsabil pentru slabul succes ce l'a reportat dênsul ca învĕţătoriu după părerea recensentului, cu care eu nu stau în nici o relaţiune.

Ce vină port Eu ca inspector districtual dacă învĕţătorii din Orĕştie şi plane G. Candrea se interesează mai mult de curteniri şi altele, decât de promovarea instrucţiunei *)? Oare Eu sum de vină dacă în decursul anului scolastic trecut părinţii unor scolari „cu urechile spintecate“ de rigurosul învĕţătoriu G. Candrea, mi s'au plâns mie şi la Comitetul parochial — rugânduse pentru a se lua dispoziţiuni energice contra unui astfel de barbarism pedagogic? acesta este un fapt constatat şi D. G. Candrea are sĕ mulţămească numai îndelungei răbdări a poporului nostru, dacă a scăpat ca prin urechile acului de a fi pedepsit judecătoresce pentru acest zel „pedagogic,“ care după codul penal se chiamă „delict“ şi care invoalvă nesce consecuenţe de tot grave pentru dl Candrea.

S'a supĕrat suplentul învĕţătoriu G. Candrea, că nu s'a aflat un recensent mai binevoitoriu, care sĕ l laude şi sĕ-l tămâieze pentru resultate ce nu le-a obţinut, dar fie asigurat că ori cât de sinistru cugetă dênsul despre oreştieni, acestia totuş vor fi pururea atât de leali, încât sĕ recunoască fie-cărui adeveratul merit. Dacă învĕţătoriul Candrea nu a putut sĕ-şi câştige astfeliu de merite, pentru aceasta de sigur eu ca inspector scolar districtual nu am nici atâta vină, câtă are un prunc nou născut.

I-a plăcut învĕţăt Candrea a'şi remarca neinsemnata sa pe soană prin nesce alusiuni ironice, care nu arată altceva, decât lipsă de tact şi de cultura inimei.

Promite învĕţătoriul Candrea mai departe de a revenì asupra activităţii mele. La aceasta îi rĕspund simplu, că ar face mai bine dacă ar publica un studiu despre „urechi rupte şi spintecate,“ căci această artă a fost necunoscută în Orĕştie până la venirea marelui învĕţător G. Candrea. Dênsul ni-a lăsat în aceasta privinţă nisce esemple concrete, căci nici astăḑi nu sunt pe deplin vindecate.

În fine trebue sĕ observ că am luat cu mare părere de reu la cunoscinţă nota cu care dl redactor al „Tel. Rom.“ voesce mediatoriu sĕ sară întrajutoriu dlui Candrea.

Este gravă înputarea ce mi se făcù ḑicêndu-se că eu nu me interesedịu de scoală din causa bătrâneţelor.

Această acusare mi se aruncă în faţă fără nici un motiv, — pentru că eu după modestele mele puteri totdeauna m'am interesat de causa scolară. Dacă nu am putut obţinea astfeliu de resultate în causa instrucţiunei, încât sĕ satisfac pe toţi acei tineri cari ḑi şi noapte oftează pentru protopresbiterate vacante şi nu doresc alt ceva mai ferbinte decât abḑicerea sau trecerea repede din vieaţă a tuturor protopresbiterilor mai bătrêni, eu n'am ce face — dacă providenţa nu voesce a me chema mai curênd din vieaţă şi a face pe voie acelor tineri, cari afară de dorinţa de a fi protopresbiteri cât mai curênd, nu s'au remarcat de cât prin o ambiţiune stearpă.

---

*) Ce vină port Eu ca inspector districtual? Adecă ce vină? Red.

Cu vre-o ḑece ani mai înainte era se înţelege altă lume pe acì. Pe atunci o bandă de tâlhari îşi făcea mendrele. Ea consta din vre-o şasă până în şepte ficiori sĕlbătăciţi, cari se ocupau cu meseria lor în modul cel mai urîcios, omorînd pe tot omul, la care cugetau a aflà baremi ḑece cruceri.

Miliţia şi gendarmaria a fost recuirată în contra lor, dar acestia au căutat înzadar după ei. După un timp oare-care dispărură tâlharii, s'au întors îndărăt la Moldova, und apoi fură prinşi şi acăţaţi. Dincolo de Borza se schimbă îndată regiunea. Şesul se strîmtoresce şi devine sĕlbatic, apa se aruncă turbată la vale, de oare-ce stavila *(Klause)* e tocmai deschisă. Ar fi imposibil sĕ scapi viu din rîul acesta; vîjăind se aruncă apa preste sghiaburi şi tot la 5 metrii formează câte un cataract, prefăcându-se în cădere într'o spumă nefastă. La cotitură vine o plută — doi români viguroşi stau pe ea, nu se uită nici în dreapta, nici în stânga, ochii lor stau ţintă înainte, cu muschii încordaţi şi numai cu o muncă straşnică şi împedecări continue pot face sĕ alunece pluta cu succes ca un şerpe pe apă. Cum au venit aşa de iute au şi dispărut. Vine a doua, a treia, a patra — alunecă tote ca nisce visuri efemere. Se nenoroceşte una, a ajuns soartea pe toate, căci se rostogolesc unele preste altele.

Încetul cu încetul se ridică drumul şi ajungem „Gura Fântânei“ unde dăm de locuinţa unui inspector de drumuri şi de alte case de lemnari. Punctul este minunat aşeḑat, ţinutul ia un caracter nou. Departe de desupt se întinde o vale, care prefăcută într'o prăpastie îngustă e înfundată de mii de trunchi de copaci doboriţi. Ele sunt proprietatea unui jidan bogat din Moisin, care a cumpĕrat preste earnă ḑece mii de trunchi, i-a adunat acì, şi patru mii din ei a espedat deja la Seghedin. Transportul cu plutele se face din loc în loc, fiindcă oamenii se păḑesc a se depărta prea tare de locul lor natal. Astfel plutesc germanii dela Viseu mult păna la Bocsko, lăsând plutele acì pe mâna rutenilor, cei din Körös-mezö se duc numai până la Răhău şi răhăuanii până la Bocsko. Valea din jos acoperită cum e cu braḑi şi molivi, formează o privelisce plăcută, îndĕrĕtul ei se ridică dealuri acoperite cu zăpadă. Pe lângă drumuri stau aşeḑaţi ţipseni, ei sfarmă peatră şi umplêndu-şi pipele ne salută cu accente germane. În scurt după aceea trecem peste nisce locuri istorice. Am ajuns la aşa numita prăpastia Tătarilor. Acum douĕ sute de ani, când se retrăgea o ceată de turci şi tătari prin acestea ţinuturi, pândiră românii din Borsa după ei şi le pregătiră o moarte grabnică. Cari a luat parte la năvală au primit drept resplată diferite drepturi şi nobilitatea cu drept de moştenire, care s'a susţinut în patru cinci comune până în ḑiua de aḑi. Se ḑice că românii ar fi ocupat dealurile din împregiurime, de unde apoi au ucis pe urgisiţii vrăşmasi cu bolovani şi copaci rostogoliţi. Se înţelege, că obiectul acesta a fost un material bun pentru basme, cari ḑic că românii ar fi tăiat copacii numai până de jumĕtate şi că în momentul când tătarii s'au aşeḑat pela poalele Prislopului se făcù o mare vijelie, care resturnând copacii au ucis armia. Alţii ḑic, că din 20,000 de călăreţi ar fi sosit numai o avantgardă de 200 oameni până la Prislop şi că numai acestia au perit.

Acum trebue sĕ suim un munte puternic, ca sĕ putem trece în Bucovina. El formează un zid de despărţire între Tisa de o parte şi întrePrut şi Someş de altă parte; numele lui e Prislop. La jumĕtatea înălţime a dealului facem popas în casa unui grijitoriu de drumuri. Căsenii şed la masă împrejurul unei oale cu mămăligă, consumând cartofi, lapte şi apă şi îşi piperează prânzul cu vorbe şĕgalnice. După o oară de odichnă ne continuăm drumul. Prislopul îşi ridică vêrful circa 4500 de urme preste nivoul mării, şi tabloul, care ni se deschide de acì poate concura liniştit cu cele mai multe din strîmtorile Alpilor. De desuptul nostru şerpuesce drumul în dreapta şi în stânga; pădurile se scobor spre vale şi printre braḑi şi molivi zace câte un uriaş al pădurei culcat de sĕcure. Mai departe veḑi stând deal lângă deal, unul e alb, altul verde întunecat multe de coloare vineţie.

(Va urma.)

I se pare prea lung tinerimei timpul de vieaţă ce mai este reservat bătrânilor, ba doresc sĕ ajungă cât mai curênd în patrimoniul nostru şi sĕ şi arete calităţile sale eminente faţă cu generaţiunea mai bătrână.

Mi se pare că este un esces de zel la mijloc, când generaţiunea se esprimă cu aşa puţin respect despre noi bătrânii, carii am trecut prin atâtea vicisitudini şi încercări grele şi când ea ne doresce sĕ murim mai repede şi sĕ-i facem locaş mai curând. Acest mod de gândire şi simţire este dispreţ aruncat cu uşorătate în faţa generaţiunei bĕtrâne, simplu pentru motivul, că nu voesce sĕ facă loc generaţiunei tinere, atât de însetate de posturi?

Dar prea m'am bătut dela obiect; voiam numai sĕ rĕspund învĕţătorului suplent G. Candrea, că se află în mare rătăcire, dacă crede, că bătrâneţele mele sau pretinsa mea desinteresare este vina, că recensentul categoric al esamenelor din acest an a fost atât de aspru încât s'au încumetat a spune un adevĕr constatat de almintrinea de toţi oamenii competenţi din Orĕştie, chiar şi de cei provocaţi de G. Candrea, că esamenele din acest an întradevĕr au rĕmas departe înapoia justelor noastre asceptări. Şi au fost chiar mai slabe de cât de mijloc.

Primiţi dle Redactor espresiunea distinsei consideraţiuni*) ce vĕ păstrez.

Nicolau Popoviciu, ppresbiter.

Varietăţi.

* (Chirotonire.) Domnul Petru Roşca, ales protopresbiter al tractului Turda sub sânta liturghie de alaltăeri fu chirotonit întru diacon.

* **(Investigaţiunea în causa omorului din Şibot.)** Îndată după-ce judecătoria din Orĕştie a ajuns la cunoscinţa crimei înfricoşate ce s'a sĕvêrşit contra judelui din Şibot, s'a întrodus carcetarea judecătorească contra a trei indiviḑi bănuiţi. S'au ascultat o mulţime de martori înse cercetarea până acum nu a putut constata nimic positiv, ce ar putea servì în sensul legei ca material pentru o acusare temeinică. Tot ce s'au putut constata, sunt o sumă de serioase indicii, cari în mâna unui jude de instrucţiune mai energic şi mai circumspect ar fi putut duce la resultate mai pipăite şi mai sigure.

S'a comis o mare eroare din partea judelui de instrucţiune, că nu s'a controlat cu destulă energiă comunicarea inculpaţilor cu sociele lor, cari tot mereu le-au adus victualii în abundanţă. Se vorbesce că prin intervenţiunea clandestină a păḑitoriului de temniţă s'ar fi mijlocit conveniri dese între cei trei inculpaţi între sine şi între sociele lor noaptea. Cel puţin soţiele inculpaţilor aşa s'au lăudat prin comuna Şibot. Şi acest lucru se pare a fi cu putinţă, pentru-că fasiunile inculpaţilor arată semne învederate despre înţelegeri prealabile între dênşii, şi între soţiele lor firesce cu ajutoriul păḑitorilor de temniţe. Inculpaţii cunosc în detai fasiunile date până acum la protocol de martorii ascultaţi şi firesce că cunoscêndu-le se sciu conforma la ascultările ulterioare Această cunoscinţă numai prin asemenea conveniri s'au putut obţinea. Fratele ucisului, A. M. a reflectat pe judele instructor la posibilitatea inţelegerilor prin concursul păḑitorilor de temniţe aducênd un esemplu din timpul mai recent, când acesti păḑitori au permis în anii trecuţi unui deţinut sĕ meargă în puterea nopţii până acasă la Şibot şi sĕ se reîntoarcă până dimineaţa earăşi în prinsoare. În urma acestei reflectări judele instructor a interḑis strict predarea victualelor la inculpaţi şi va dispune ca acestia sĕ fie transferaţi la tribunalul din Deva.

În genere trebue sĕ constat, că investigaţiunea s'a purtat până acum cu prea puţină energiă. Un jude mai energic ar fi sciut sĕ opereze altfel cu materialul cel bogat de care dispune. Atragem atenţiunea procurorului de stat din Deva asupra acestor împregiurări, care deşi nu sunt positive totuşi merită a fi luate în samă chiar în interesul cercetărei şi a constatării faptului.

* (Despre esamenele dela scoalele noastre din Orĕştie) am dat la timpul sĕu o scurtă notiţă, în care s'a ḑis, că resultatul instrucţiunei din anul scolastic trecut a fost de mijloc. Aceasta notiţă a alterat foarte tare pe dl G. Candrea, fost director la aceste scoale. În urma reflecsiunilor sale publicate în numĕrul 72 al „Tel. Rom.“ m'am informat de nou despre resultatul esamenelor chiar şi dela domnii, la cari se provoacă dl reflectant, şi pe basa acestor informaţiuni trebue sĕ constat de nou, că într'adevĕr resultatul instrucţiunei a fost numai de mijloc. 'Mi pare reu, că nu pot servì nici de astădată dlui G. Candrea cu un laudatoriu mai bun — adevĕrul trebue constatat chiar şi faţă cu prietinii nostri, pentru ca sĕ ne putem conforma în viitor. Dealtmintrelea trebue sĕ ne deprindem a nu aştepta numai laude — cu ori-ce preţ.

Încât pentru complimentele adresate inteligenţii române din Orĕştie, care nu s'ar simţi bine vĕḑêndu-se în armoniă cu învĕţătorii — la acelea au se rĕspundă factorii competenţi atinşi prin imputarea gravă ce li s'a făcut. *.X*

* (Decoraţiunea Jaretierei) Decoraţiunea Jaretierei pe care regina Victoria a conferit-o ginerelui sĕu, prinţul de Battenberg, este în Anglia cea mai înaltă favoare.

Originea acestei ordine de cavalerism este foarte discutată, şi legenda jaretierei a lordului Salisboury, ridicată de regele Eduard al III-lea, cu toate că este autentică, nu pare însĕ a constituì o origină autentică pentru această respectabilă ordine. Ceea-ce este sigur, este că de atunci *Honni soit qui ma y pense*, a rĕmas devisa ordinei şi inconjoară cu jaretiere armele Engliterei.

Cavalerii Jaretierei, n'au ierarhia, întocmai ca şi cavalerii lănei de aur în Ispania şi cavalerii Anonciadei în Italia. Ei se numesc „cavaleri-companioni“ şi nu cedează pasul, decât membrilor familiei regale şi suveranilor strĕini.

Capitolul ordinului se ţine în capela castelului de Vindsor şi fie-care cavaler are stalul seu pe care i sunt imprimate armele.

Decoraţia se poartă în jaretieră şi în colier; regina o poartă pe braţul stâng.

Ordinul Chardonului nu are decât 22 de membri; ordinul sf. Patriciu 25; ordinul Băi cu ierarchia, are o mulţime de membrii.

Acela al Jaretierei are 50 membrii, în care nu întră regina, prinţul de Walles figurează ca simplu cavaler companion.

Din cifra de 50 membrii trebue a scoate 20 suverani sau moştenitori presumtivi. Şahul Persiei, este cavaler al Jaretierei.

Rĕmân 30 brevete din care 6 sunt atribuite prinţilor din casa regală a Engliterei; prinţul de Walles, ducele de Edimburg, ducele de Conaught, ducele de Albany (mort şi înlocuit cu prinţul de Battemberg,) ducele de Cumberland şi ducele de Cambridje.

Cele 24 brevete care rĕmân sunt conferite nobleţei celei mai înalte a Engliterei. „Românul.“

Loterie.

Mercuri 5 Iuliu n. 1885.

Timişoara:	**18**	**8**	**29**	**54**	**19**
Viena:	**69**	**13**	**71**	**29**	**75**

---

*) Primim ca semn de curtoasie această frasă şi noi tot din „distinsă consideraţiune“ renunciăm de astă-dată dela cercetarea, încât bătrâneţele pot scusa necapacitatea unui om pe terenul administraţiunei bisericesci, care cu mila lui Dumneḑeu şi „viaţa lungă“ nu se poate suplini.

Nr. 556 [1086] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕlişte, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

1. Aciliu, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.
2. Alămor, cu salariu anual 150 fl.
3. Amnaş, cu salariu anual 105 fl., dela:

a) 70 familii à 1 fl. . . . . . 70 fl.
b) 36 familii à 4 cupe vechi grâu, 4 cupe cucuruz, computate în bani fac . . . . 18 fl.
c) usufructul dela un agru . . 2 „
d) usufructul dela una grădină . 5 „
e) cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit computate 10 fl.
Suma . 105 fl.

4. Cacova, cu salariu anual 300 fl., ce se va solvì în 4 rate, cuartir gratuit şi jumĕtate din venitul grădinei scolare. Cei ce vor reflecta la acest post, vor avea sĕ ţină Dumineca şi Sĕrbătoarea o strană în biserică şi vor avea a se presenta înainte de alegere în o Dumineca sau sĕrbătoare la biserică şi a ţinea strana.
5. Galeş, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.
6. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., ce se va solvì în 4 rate, apoi 30 fl., ca relut de cuartir şi lemne pentru încălḑit. Dela învĕţătoriul ales, se cere sĕ ţină Dumineca şi Sĕrbĕtoarea strana în biserică.
7. Sĕlişte, cu salariu anual 400 fl., ce se va solvì în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţinea şi un despărţământ dela scoala de repetiţie.
8. Tilişca, cu salariu anual 300 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 13 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.
Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.
Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 110 [1087] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Arpaşul superior, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 28 Maiu 1885 Nr. 2201 B. cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

a) Fĕnaţ şi douĕ cimitere de 3 jugere.
b) Dela 350 familii câte o ḑi de lucru parte cu palmele, parte cu carul.
c) Venitul stolariu regulat în sinodul parochial din 7 Iuliu, 1885; cari toate computate în bani dau suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochiă au a şi subşterne cererile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 18 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului.
Ioan Cândea,
admin. ppresbiteral.

[1092] **CONCURS.** 1—3

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos semnatele comune bisericesci, protopresbiteratul Cetăţii de peatră, se escrie concurs cu termin până în *30 August* a. c.

1. Berinţa, cu salariu anual 200 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.
2. Cărbunariu, cu salariu anual 160 fl v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.
3. Fênaţe, cu salariu anual 160 fl. v. a., lemne de încălḑit.
4. Făuresci cu Plopiş, cu salariu anual 140 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.
5. Surduc-Copalnic, 150 fl. v. a., lemne de încălḑit.
6. Trestie, cu salariu anual 105 fl. v. a., şi lemne de încălḑit.
7. Selniţa, cu salariu anual 105 fl. v., lemne de încălḑit.
8. Cărpiniş, cu salariu anual 105 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni au a'şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriselor stat. org. şi normativului scolariu la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Cetăţii de peatră (p. u. C. Monostor.)

Cărpiniş, la 15 Iulie 1885.

Ioan Şovrea,
protopresbiter.

Nr. 511 [1088] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul *până la 15 August* a. c. st. v.

1. În comuna G. Hodac cu salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din lada bisericei, şi lemnele trebuincioase de focărit din pădurea scoalei.
2. În comuna Jabeniţa cu salariu anual de 150 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din repartiţiune pe popor.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, posta ultimă Maros-véci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 17 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.
Galaction Şagău,
protopresbiter.

[1091] **CONCURS.** 1—3

Pentru întregirea mai jos însemnatelor staţiuni învĕţătoresci în ppresbiteratul gr. or. al tractului Deeş, se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Chiueşti cu salariu anual 200 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesari.
2. Bonţida cu salariu de 200 fl.
3. Gostilla salariu anual 150 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.
4. Mogogea cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.
5. Blenche-Poiana salariu 100 fl.
6. Corneni, salariu 30 fl.
7. Ciceu-Hăşmaş, salariu 50 fl. cuartir şi lemnele de foc necesare.
8. Ciceu-Poieni, salariu 150 fl.
9. Dobricel salariu 150 fl.
10. Ciubanca-mare salariu 133 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de a competa după vre una din acestea staţiuni sunt avisaţi a-şi înainta suplicile de concurs, instruite cu documentele prescrise de legile în vigoare oficiului ppresbiteral până la terminul susindicat.

C.-Giurgeşti la 7 Iuliu 1885.

Constantin Bodea,
admin. ppresb.

Nr. 413. [1089] 1—3

CONCURS.

Pentu ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de cl. a III-a a Cerghidului mare, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie Concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu 3 încăperi (nou edificată), pe fundul intern se mai află o şură, un grajd şi un coşer pentru cucuruz.
2. Porţiunea canonică de 12 jugere 1182 □°.
3. Dela 109 familii câte o litră à 14 cupe de cucuruz sfărmit, din cari terţialitatea e a cantorelui, — şi tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru pentru preot.

4. Venitele stolari usitate şi regulate în sinodul parochial dela 7 Iuliu a. c, din cari terţialitatea e a cantorelui.

Toate acestea venite computate la olaltă aduc preotului un venit anual de 484 fl. 32 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă 17 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare în înţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter

Nr. 231. [1090] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *20 August* a. c.

1. Băiţa, cu salariu anual de 180 fl. v. a., şi cuartir gratuit.
2. Buceş, cu salariu anual de 150 fl, v. a. şi 2 orgii de lemne.
3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl, v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Luncoiul de jos, cu salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir gratuit: 2 odăi, bucătărie, cămară şi pimniţă, 1 jug. loc cl. II, parte arătoriu, parte fênaţ şi 2 orgii de lemne.
5. Vaca, cu salariu anual de 180 fl., v. a. cuartir şi lemne de lipsă pentru încăldit.

Cererile concursuali instruate conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Brad, în 16 Iuliu, 1885.

Dela Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

[1083] **CONCURS.** 2—3

La scoala elementară comunală din Jupanec cu limba de propunere română şi maghiară este de ocupat un post de învĕţător.

Emolumente:

1. Salariu anual 300 fl.
2. 12 metrii cubici lemne.
3. Locuinţă potrivită, culină şi grădină.

Concurenţii vor produce;

1. Testimoniu despre etate şi religiune.
2. Documentele scolare.
3. Decretele eventuale.
4. Testimoniul din limba maghiară
5. Serviţiul de până acuma.

Suplicele timbrate conform legei se vor trimite până la 31 August 1885 la comitetul administrativ al comitatului Caraş-Severin din Lugoş, adresate fiind ministrului de culte.

Se observă că denumitul învĕţător va avea a provedea în biserică cântările după ritul gr. or. român. Suplicele întârdiate sau neinstruate nu vor fi considerate.

Notariul cercual.

Nr. 103. [1065] 3—3

CONCURS.

La scoalele medii şi la scoala normală (primară) române gr. or. din Braşov, sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de filologia classică ca studiu principal; istoria şi limba română ca studii auxiliare, pe lângă cunoascerea limbei şi literaturei maghiare, conform §. 61 din legea de instrucţiune; la gimnasiu;

2. un post de profesor de chemiă, merceologiă, technologiă, ca studii principale, fisica, limba română, magiară ori germană, ca studii auxiliare; la scoalele comerciale şi reale;

3. un post de profesor secundar de musica vocală, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasa a IV şi V-a de fete;

4. un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală şi normală;

5. un post de profesoară la clasa IV şi V-a de fete;

6. un post de învĕţător la scoala normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27. August 1885.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor cătră subscrisa Eforiă, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. orientali;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sunt sănătoşi;

d) că reflectanţii la posturile de sub Nr. 1 şi 2, au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 §§. 29, 30, 61 şi 62, în combinaţiune cu dispoşiţiunile în vigoare a le autorităţilor bisericesci confesionale rom. gr. or. din Archidiecesa Transilvaniei;

e) reflectanţii la postul de sub No. 3, sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservatoriu de musică, sau că posede cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub Nr. 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate capacitatea lor a instrui în gimnastică;

g) concurenţii la postul de sub Nr. 5. au sĕ documenteze că posed cunoscinţele necesarii în toate lucrările de mână femeesci, nu numai în cele de lux, dară mai vêrtos în cele de lipsă pentru ducerea unei economii solide; că sunt pedagoage prevĕdute cu diplomă de la un institut pedagogic.— Sĕ va preferí aceea concurentă care, afară de limba română — care este limba de propunere — scie încă una din limbile patriei, şi limba francesă;

h) concurenţii la postul de sub Nr. 6, vor produce testimoniu că au absolvat cursul pedagogic, testimoniu de cualificaţiune învĕţătorească, că cunosc pe lângă limba maternă pe cea maghiară şi germană; că posed cunoscinţe teoretice şi practice de grădinărit de gimnastică şi de desemn linear.—

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub No. 1 şi 2.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30. legea de instr: 1883) Salariu anul de 700 fl. după aceia în următorii 2. ani 800 fl. şi de acì înainte salariu constant anul de 900 fl. cuincuenale de câte 50 fl. cari sĕ vor repeta de 5. ori, şi relut de cuartir precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Postul de sub No. 3, este împreunat cu salariu anual de 500 fl. Acest profesor va putea deveni şi conducătoriu al corului bisericesc dela Biserica română gr. or. a St. Nicolae din loc, pe lângă o remuneraţiune anuală de 600 fl. v. a.

Cu postul de sub No. 4. este împreunat un salariu anual de 400 fl. cu cel de sub No. 5. un salariu anual de 400 fl. v. a. eară cu cel de sub No. 6, este împreunat în anul prim de serviţiu salariu anual de 300 fl. în următorii doi ani salariu anual de 400 fl. eară de acì înainte salariu de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. v. a. şi două decenale de câte 100 fl. v. a. precum şi relut de cuartir.

In fine au sĕ dechiare toţi concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat disposiţiunilor în vigoare a le institutului.

Braşov 16/28 Iuliu 1885.

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene.

Nr. c. p. 35. [1066] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu şi unul de învĕţătoreasă, la scoala capitală rom. gr. or. din Sas-Sebeş, se escrie concurs cu terminul de *20 de dile dela prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: 350 fl. v. a. ear după cinci ani de serviţiu 400 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a-şi adresa — până la terminul amintit — suplicele instruite în sensul legilor din vigoare, la oficiul protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş; şi anume pentru postul întâiu cu atestat de cualificaţiune, sĕ fie absolvat cel puţin 6 clase gimnasiale, teologia ori pedagogia şi iertând impregiurările se sĕ înfăţoşeze în vre-o Dumineca ori sĕrbătoare în biserică, pentru a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Învĕţătoreasa pre lângă lucrul de mână va avea a provedea învĕţământul şi în o clasă de fetiţe.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

S.-Sebeş, în 3 Iuliu 1885 v.

Comitetul parochial

I. Tipeiu, protopop. **Z. Mureşan,** not. com.

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se deschide concurs cu termin de *30 dile* dela prima publicare în „Telegr. Român."

1. Oraşul Orĕscie 3 posturi învĕţătoresci cu leafă anuală de câte 300 fl. v. a. solvite în toată luna — lemnele necesare, cuartir frumos în edificiul scoalei şi jumetate din didactrul dela scolarii esterni. Unul dintre învĕţători se va alege Director, pentru care va primì încă o remuneraţiune de 150 fl. v. a. Învĕţătoriul carele va forma un cor bisericesc şi-l va instrua în cântările liturgice de 4 voci va primì un onorariu de 100 fl. v. a. plătindi în 4 rate decursive — ear învĕţătoriul careie după usul de până acum va fi ales la scoala de meserii are sĕ primească dela diregĕtoria scoalei respective anual 100 fl. v. a.
2. Orăscioara de sus ca scoală centrală cu salariu anual 300 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesarie.
3. Romoşel, leafă anuală 300 fl. v. a. din cassa alodială — cuartir şi lemne.
4. Orĕscioară de jos, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.
5. Bincinţiu, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.
6. Beriu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne; la aceasta scoală se va instrua şi copii de scoală din invecinata comună Sereca.
7. Acmariu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.
8. Simeria (Pischi,) leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.
9. Magura, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.
10. Petreni, salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.
11. Turdaş, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.
12. Gelmariu, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a subscerne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Orescie 12 Iulie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕsciei:

Nicolau Popoviciu,
[1067] 3—3 protopresbiter.

Ad. 233. [1063] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din parochia Vingard, devenit vacant se escrie concurs cu termin de *30 dile dela prima publicare.*

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) un salariu anual de 200 fl. v. a. care au a se plătì din repartiţiune.

b) cuartir liber în edificiul scoalei.

c) 3 orgii de lemne, din care are a se încăldi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-şi trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sas-Sebeş, 5 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopop.

[1062] **CONCURS.** 3—3

Pentru întregirea posturilor învĕţătoreşti clasa I. şi II. dela scoala română gr. or. din Sighişoară, se escrie concurs cu termin de *15 dile dela prima publicare în „Telegraful Român."*

Emolumentele împreunate cu aceste posturi învĕţătoreşti sunt următoarele:

1. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi anume: 280 fl., în bani, şi 3 stânjini de lemne în natură, în valoare de 20 fl. v. a. pentru fie-care clasă; dintre cari pentru clasa I. din cassa allodială 206 fl. în rate lunare decursive, eară 74 fl., din repartiţiune.

Pentru clasa II. din cassa allodială 235 fl. în rate lunare decursive, eară 45 fl. din repartiţiune.

Pre lângă acestea cuartir gratuit în edificiul scoalei pentru ambii învĕţători.

2. Dela concurenţi se pretinde: ca pre lângă prescrisele legilor vigente, sĕ documenteze pregătire de cel puţin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic sau teologic; sĕ ţină (în mod perondătoriu) strană în biserică în Duminecile şi sĕrbătorile de preste anul scolastic; sĕ ţină prelegere cu elevii din scoala cuotidiană şi de repetiţiune conform „Normativului."

Dintre competenţi sĕ vor preferí aceia, cari vor arĕta un serviţ de cel puţin 5 ani pe cariera învĕţătorească; vor fi în stare a compune şi conduce un chor vocal cu tinerimea scolară şi sunt dedicaţi numai pentru carieră învĕţătorească.

Petiţiunile concursuali instruite după condiţiunile sus indicate, sunt a se aşterne până la terminul prefipt, comitetului parochial gr. or. din „Sighişoară."

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Sighişoară, în 25 Iuniu st. v. 1885.

Ioan Muntean, preşedinte. **Michaile Moldovan,** actuariu.

Nr. 367. [1071] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci — împreunate cu serviţ cantoral — mai jos însemnate, din protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *15 August a. c. st. v.*

1. Kézdi-Mărtănuş, cu salariu anual de 150 fl. şi anume: *a)* în bani 95 fl; *b)* folosirea unui pământ cu venit de 5 fl.; *c)* a treia parte din venitele stolari, computate în 50 fl. — apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi 10 fl. pentru lemne.
2. Cernatul inferior, cu salariu anual de 159 fl. din repartiţiă în materă şi filii şi anume: *a)* în bani 89 fl. 10 cr.; *b)* 38 ferdele secară à 16 cupe, în preţ de = 38 fl.; *c)* din folosirea grădinei bisericesci 15 fl.: *d)* a treia parte a venitelor stolare computate în 17 fl. v. a., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela competenţii pentru ambele posturi se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, precum şi a cântărilor şi tipicului bisericesc, spre care scop se vor presenta poporului în vr'o Dumineca în biserică.

Doritorii a reflecta la vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor, instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Breţcu în 5 Iuliu 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu, Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82. Sibiiu, Joi 1/13 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3456 Scol. 1885.

Notificare oficială.

La preparandiile din Cluş şi Székely-Keresztur se vor face esamene din limba maghiară şi cu acei învĕţători, cari fără a lua parte la cursurile supletorice pentru acest studiu, prin diligenţă proprie şi-au însuşit limba maghiară.

Esamenele se vor face pănă inclusive **20 August a. c. st. n.**

Învĕţătorii, cari voesc sĕ se supună esamenului din limba maghiară, au a-și presenta în persoană documentele de justificare la inspectorul respectiv regesc de scoală, ca ele apoi sĕ se transpună pe calea aceasta directoratelor dela amintitele preparandii.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ţinută în Sibiiu la 18 Iuliu 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, 31 Iuliu v. 1885.

E greu a-ţi stăpâni ţipetul de durere, când lovirile nemiloase se îndreaptă cu înverşunare asupra ta, este şi mai greu însĕ a-ţi stăpânì indignaţiunea, vĕḑênd cum se îmbată lumea cu apă rece şi aceasta tocmai acuma, când raḑele adevĕratei lumini au început a străbate pretutindenea.

Cu indignaţiune va privì ori-ce om de omenie la manifestările de pretenie între francesii dela esposiţiunea regnicolară din Budapesta şi arangiatorii şovinismului unguresc de aḑi, cu indignaţiune, încât adecă bărbaţi de valoare francesi închină în onoarea libertăţei din Ungaria, libertate ca şi carea numai în fantasia unui om crescut în ideile secolului nostru se poate închipuì.

Din ţara libertăţei, din Francia, am venit în ţara libertăţii, în Ungaria, aşa vorbesc literaţii francesi, veniţi sĕ admire opera grandioasă a libertăţei dela noi, şi bărbaţii literaţi unguri înflăcăraţi de nobilul curagiu modern, le rĕspund: noi cesti din patria libertăţei ve salutăm pre voi, cei din patria libertăţei.

N'am esagerat nici odată în vieaţa noastră de publicişti, din contră suntem invinuiţi, că avem conivenţe când cu guvernul, când cu cei ce fac aḑi opiniunea publică în Ungaria, în sensul maghiarisărei forţate. Învinuirea ni se face de către ai noştri. Avem deci dreptul şi datorinţa a pretinde sĕ fim înşiraţi între puţinii, cărora nu li se imputǎ esagerare în ḑiaristica noastră.

Nu esagerăm deci, când în numele nostru vorbind, dăm sinceră espresiune îndignaţiunei noastre faţă cu escamoteria înscenată în Budapesta din incidentul venirei unor literaţi francesi, cari se simt chemaţi a lăuda în numele Franciei libertatea cea nemărginită, care 'şi revarsă binefăcĕtoarele sale raḑe de lumină şi căldură asupra noastră a fericiţilor cetăţeni din Ungaria.

Se vorbesce adecă de noi fără a se reflecta la ticăloşia în care ne trăgănăm noi ḑilele. De aceea fără a fi agresivi la acest loc, ne vom face şi noi datorinţa, ca sĕ se scie pe unde numai se va putea, că idilica fericire, de care se vorbesce între păhare, poate sĕ esiste în fantasia cutărui poet frances, fie el Louis Ulbach. Coppée — sau Dumneḑeu mai scie care.

Esposiţiunea din Budapesta se esploatează politicesce spre a glorifica libertatea cea mare dela noi. Se arangiează bancheturi, vinul înveselesce inima oamenilor, desleagă limba, şi se alarmează Europa cu libertatea proverbială ce domnesce în Ungaria.

Şi cu mâna pe consciinţă vorbind, la noi numai adevĕrată libertate nu se află.

Vom cetì deci prin ḑiarele din Paris şi Bruxella laude preste laude despre libertatea din Ungaria. Bărbaţii de renumele unui Lesseps, Ulbach, Coppée, o sumă de literaţi şi publicisti francesi şi belgici vor cânta dithirambe libertăţei dela noi, fără a spune însĕ, că ei au aflat această libertate în servirea de mâncări şi beuturi la mese bogate, arangiate de oamenii chemaţi a forma opinia publică pentru actualul curent de maghiarisare.

Dacă literaţii francesi nu priveau lucrurile cu atâta frivolitate, dacă treceau din Pesta şi luau drumu spre nord, atunci dau de comitatele Arva, Trencin, ca sĕ retăcem celelalte. Aici de bună seamă nu întêlneau nici palaturile pompoase, nici guri pline de laude proprii, nici mese bogate, încărcate cu mâncări şi beuturi, ci întêlniau bordeie miserabile, un popor sĕrac, lipit pămêntului, care n'are decât sufletul şi limba, şi şi aceste ultime rĕmăşiţe, cari constituesc esenţa eului lor, sunt atacate, creḑind că se face serviţiu patriei răpind omului şi cel din urmă semn, prin care se vĕdesce originea lui de seminţie pămêntească.

Despre aceasta nimica nu sciu literaţii francesi. Asemenea nu vor fi sciind nici despre plângerile sêrbilor, ale sasilor şi românilor, nu despre gravaminele bisericilor din Ungaria, nu despre miseria justiţiei noastre, unde se prinde omul de viu şi se ţine pe foc pănă se face scrum, după cum ne spuse ḑilele acestea un ḑiariu din capitală, nu despre tirănia la care sunt espuşi amploiaţii români dela administraţie, încât 'şi trebue sĕ-şi curme vieaţa, după cum ne raportează confraţii nostri din Timişoara, nu despre tractarea scoalelor noastre, în cari s'a întrodus limba maghiară numai pentru că ea este limbă maghiară, şi fără a se putea aştepta la vre-un resultat în învĕţarea ei; nu vor scii aceşti savanţi din rassa latină nici aceea, că se intenţionează o totală nimicire a tuturor locuitorilor din Ungaria, cari nu sunt pentru ideia de stat unguresc, după cum ni-o înfăţişează domnul Baussnern în adresa sa către alegĕtorii sei din Agnita. Nu vor fi sciind acesti adoratori ai libertăţii din Ungaria nici aceea că idea de stat maghiar se promovează pe cale socială prin reuniunile de maghiarisare, la cari noi în veci nu vom adera, nu vor scì deci că după teoriile moderne va trebuì sĕ peară slovacul, sasul, sêrbul şi românul, spre a se susţinea statul pre basa consolidărei intenţionate şi noue pentru prima dată bine precisate de către domnul Baussnern, şi ei nu vor scì nici ceea ce a ḑis eri „Pesti Napló" la locul prim: „cine nu e cu noi, e contra noastră," prin urmare trebuesc nimiciţi.

O nefericită luptă de rassă s'a inscenat la noi. Elementul domnitor nu mai face secrete din tendenţele sale, el voesce sĕ ne amalgamiseze pre toţi şi sĕ facă un stat unitar maghiar. Aceasta o numesc fraţii nostrii francesi şi belgiani libertate.

E greu a nu te indigna la vederea de astfel de lucruri. Sunt oameni cu trecere acesti savanţi francesi. Curtoasia cu care au fost ei priviţi i deobligă la contraservicii. Ei vor lăuda deci libertatea dela noi.

Un ḑiariu din capitală ne spune că la aceste banchete s'au închegat mai multe raporturi pretinesci.

Aceste raporturi pretinesci nu vor fi fără urmări — ne ḑice tot acelaş ḑiariu.

Noi o credem. Ceea ce se vorbesce aḑi din datorinţă pentru ospitalitate, se va susţinea pe viitoriu din considerare la pretinie.

Întreagă inscenăria e în stare a sbrobì în omul de omenie credinţa în adevĕr şi dreptate, şi noi din istorie scim, ce verdict a urmat după escamoteria lui Potemkin.

Sibiiu, 1 August v. 1885.

Cu paşi repeḑi suntem înpinşi spre o catastrofă.

Aceasta ne este convingerea, pe care ne o impun stările de lucruri şi desvoltarea lor tot mai amenințătoare şi mai amenințătoare. Şi nici nu se poate altfel. Într'adevĕr ne umplem de cele mai serioase griji, când observăm cu atenţie mersul lucrurilor la noi în Ungaria.

Persecutările inscenate de pressă şi sub auspiciile acesteia de întreaga societate maghiară, nu numai că nu încetă, dar aproape nu este ḑi, în care sĕ nu se facă, sĕ nu se întreprindă ceva în contra noastră cu scop de a ne estermina.

Maghiarii în frunte cu pressa jidănită lucră cu o rară şi neobicinuită perseveranţă in direcţia aceasta. Şi în mĕsura în care cresce acest selbatic curent, în aceeaşi mĕsură ni se impune şi nouă o

---

FOIȚA.

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Şugatag. — Sate româneşti. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău şi haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Către rĕsărit. — Şesul Visso în sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste graniţe.

(Încheiere.)

După nenumĕrate suciturі sosim în vîrf. În faţa noastră stă mai sus schiţata mare de munţi, lângă noi o vale adâncă şi dincolo earăşi munţi acoperiţi cu zăpadă. Dar nouĕ privelişti se desfăşură înaintea ochilor nostrii. Căsulia unui îngrijitor jidan aşeḑată pe culmea muntelui formează un contrast şod cu braḑii verḑi şi cu zăpada adunată printre ei. Ce semnificativă ni se pare împregiurarea aceasta! Chiar şi culmea cea mai înaltă a munţilor acestora, ultimul punct al Maramurĕşului, l'a ocupat fiul lui Israil, şi în casul de faţă nu numai ca sĕ facă negoţ, dar chiar ca sĕ se lupte cu natura şi sĕ servească causa civilisaţiunei! Acum ne coborîm repede; am trecut preste zîdul despărţitor al apelor şi zărim în vale cum şerpuesce un riuleţ argintiu, este Bistriţa aurie, un rîu lateral al Prutului. Trunchiuri de copaci doborîţi se vĕd în mare numĕr pe lângă malurile lui, ear în preajma lor români muncitori. Preste vară calea nu e nici decum părăsită, călĕtori singuratici şi jidani cu mârţoage slabe umblă încoaci şi încolea; dela marginile pădurilor se aud talalangele turmelor de vite ce se trăzesc la sunetul cimpoiului păstoresc. În valea Bistriţei lucră necurmat un ferestreu mare, şi 'n curênd sosim la o grămadă considerabilă de case, ele fac parte terestrului şi sunt proprietatea unui jidan.

Bistiriţa formează hotarul între Ardealul romantic şi încunjurat de munţi şi între ţara păduroasă a Maramurĕşului. Ce ne cade la o parte aparţine, de comitatul nostru jumĕtate selbatic, partea de dincolo se ţine de Transilvania. La început şesul nu e prea romantic, ba-i aproape monoton, dealuri pleşugite, se ridică când în dreapta când în stânga noastră. Încetul cu încetul se sporesce pădurea şi după o călătorie lungă, abia la apusul soarelui dăm de douĕ case singuratice ale îngrijitorilor de drumuri; aici suntem primiţi foarte ospital şi ne petrecem în visuri ultima noapte în Maramurĕş. Luna se ridică pe bolta ceriului, stelele luminează şesul selbatic, rîul îşi varsă vâjeind valurile sale, ear gazdele noastre, cari sunt germani din Bucovina, cântâ din citeră şi ne spun, că Ruthenii acestui ţinut nu sunt oameni tocmai cum se cade. O jumĕtate de oară mai la vale zace Tiso o crâjmă isolată. Se întâmplă, că în Dumineci întâlnesc Ruthenii lângă „palinca" lor câte un străin, în sănătatea căruia închină bucuros. Şi de-i va plăcea călĕtorului vr'una dintre neveste şi voiesce sĕ-i dee rendezvous între patru ochi, soţul ei nu numai că nu se superă, dar se simte chiar onorat şi se uită cu fală la tovarăşii sei mai fără noroc. El îşi ḑice: „de-i place şi altuia de nevasta mea, este un semn, că am gust bun, nu-i place nimĕnui, ce folos am da ea."

Ḑiua următoare trecem preste un pod de lemn, ne cufundăm într'o pădure cu dulci miresme şi soarbem aer pe pămênt ardelenesc. Am părăsit o ţeară plină de păduri frumoase, de stări patriarchale şi resistență tot mai pronunțată, — ni se impune o activitate tocmai în direcție contrară. Ear resultatul acestor două curente diametral opuse, după legile firei nu poate fi decât o ciocnire foarte vehementă, o catastrofă inevitabilă.

Simțim o adevĕrată durere ca fii devotați ai patriei noastre comune, când constatăm adevĕrul acesta. Și cum se nu? Unde ar putea fi Ungaria, dacă ar domnì buna înțelegere și egala îndreptățire între naționaliități, dacă regimul ar fi părinte iubitor și pentru unii și pentru alții, dacă n'am fi tractați ca nisce copii mașteri, în țara noastră. De sigur că nu acolo, unde o mână nefericitele vederi politice de adi.

Nouĕ ni se pare că și cei dela cârmă, vĕd, că nu mergem spre bine, numai că ajunși pe povârniș nu se mai pot oprì, ci dau înainte pe un noroc, așteptând sĕ vadă sfêrșitul. Căci ar fi o adevĕrată nebunie a presupune atâta orbie din partea maghiară, ca sĕ nu vadă ei, că prin nefericita politică de adi se ruinează forța morală și materială a statului ian numai așa de flori de mĕr, ca sĕ le fie hazně celor dela domnie. Ei trebue sĕ scie: că prin ațițarea neîntreruptă a spiritelor și așa foarte agitate și învrăjbite și prin o risipire oarbă a banilor, câștigați din datorii colosale, nu vor putea ajunge la un bun sfêrșit. Și tocmai pentru-că o știu, trebue că urmăresc un scop mai îndepărtat cu sistemul politic de adi. Noi credem a fi găsit înțelesul acestui nefericit sistem.

Maghiarii cu toate fanfaronadele lor de popor mare și tare, de putere importantă în concertul popoarĕlor Europene, se sîmt totuș în momentele lor mai lucide prea slabi, prea neînsemnați. Contingentul jidano-maghiarilor e cu mult prea mic, ca sĕ le poată da forța și importanța dorită de ei; s'au apucat dară cu bine cu rĕu ca sĕ-și recruteze nouĕ puteri dintre numĕroasele naționalități ale Ungariei. Dar aceste resistă. Nu face nimic. Forța primează dreptul; în lupta pentru esistență suntem noi cei mai tari, și ei cei mai slabi, noi trebue deci sĕ învingem — 'și-a fi dicênd guvern și pressă. Numai că nici atâta nu-i poate mângăia. Trece prea mult timp la mijloc și mai cine știi cum s'a 'nturna foaia dacă i dăm curs liber desvoltării lucrurilor, trebue deci sĕ întrevenim cu puterea statului ce o avem în mână, ca sĕ slăbim pe contrarii maghiarismului și sĕ sporim pe toate căile forța de resistență a acestuia. Așa s'a făcut. S'a întrodus limba maghiară în toate scolile din Ungaria în mod obligativ, limbile naționalităților s'au lăsat unde și unde, în cele mai multe locuri numai în mod facultativ; la oficiile publice fără de cunoștința limbei maghiare nu poți face nimic; reuniunile noastre puține câte avem le împedecă guvernul în activitate și ajutorarea lor din partea fraților noștrii o întredice, ear înființarea de asocieri nouĕ ne o oprește în mod categoric, bisericile noastre le dejosește, puțina subvenția, care o aveau le-a luat-o. Dar lucrul naibii. Nici aceste represalii n'au putut frânge pe nemaghiari.

Ajuns păn'aci un om cu minte ar fi putut vedè că sistemul seu politic trebue sĕ fie greșit, de oarece toate sforțările n'au avut nici un resultat practic; cu toate aceste el nu s'a oprit, a continuat cu principiile sale de exterminare, continuă și acum și noi suntem în firma convingere că va mai continua. Bine, dar până când?! Asta nici cei mai inițiați nu o pot sci. Destul că sunt înțeleși a continua până în infinit, sunt înțeleși sĕ pregătească nește evenimente, pe cari sĕ le poată apoi esploata în favorul lor. Trebue sĕ vină un timp, când li se va părea oamenilor acelora — dice guvernul — ne mai suportabilă starea aceasta de lucruri; vor fi siliți a se atinge de mijloace oprite în contra noastă și prin urmare a statului. Dac'o vor face, e vai de steaua lor, ear politica noastră 'și a ajuns scopul ei final; îi facem sĕ amuțască, îi sdrobim capul viperei, și lasă dacă nu vom face cetățeni supuși ai ideei de stat maghiar din ei. Acesta și nu altul poate fi înțelesul politicei de adi, Noi nu i putem afla altă esplicare. Se tinde a ni se pune lealitatea noastră la probă. Dar punăse, că destul de șireți și bine disciplinați suntem noi ca sĕ nu dăm în cursa ce ni se pune și cu mult mai credincioși patriei noastre, decât a ne lua refugiul la mijloace ilegale pentru apărarea drepturilor noastre.

Nu. Domnii maghiari sĕ o știe, că poporul român nu și a ridicat nici odată arma sa de cât pentru apĕrarea țĕrei și a tronului. Tradițiunile sale istorice îl fac necapabil pentru acte ilegale, dovadă Horia și Iancu, dovadă istoria națională întreagă.

Că cât i de greșită o asemenea politică, pe lângă aceea că-i foarte riscată, lăsăm sĕ judece publicul cetitor. Repețim una din doue: sau nu are politica dominantă de adi nici un înțeles, sau înțelesul ei, este acela espus de noi. . . . . .

Ca mulți din generațiunea noastră mai tine ă, și scriitorul acestor rênduri 'și a făcut cursul studiilor la un institut maghiar. Și își aduce foarte bine aminte, că profesorul de istorie, un maghiar neaoș, o spunea de repețite-ori, că ungurii în mijlocul atâtor elemente streine, trebue sĕ impună prin cultura lor, prin instituțiunile lor culturale, una, ca sĕ poată amalgamisa mai ușor elementele eterogene din patriă, ear alta, ca sĕ atragă atenția Europei asupra lor, care prețuindu i ca pe un element de cultură indispensabil în aceste părți, la vremi de grea cumpănă ca și cum au fost cele din 48 *(a negyvenyolczashoz hasonló válságos időkben)* sĕ-i apere și sĕ-i susțină pe conta celorlalte naționalități.

Și întradevĕr dacă luăm în privire necualificabila ușurință, cu care se aruncă milioanele împrumutate pentru opere naționale maghiare cu un personal briliant, pentru zidirea edificiului parlamentar, pentru reconstruirea Seghedinului, pentru arangiarea de esposiții pompoase, cari ne pun în perspectivă de nou un deficit de circa 12 milioane fl., pentru deschiderea unei a treia universități, etc. etc., — toate și toate numai pentru cetățenii de naționalitate maghiară a statului, — dacă luăm toate aceste în privire, ni se pare că între părerea unui profesor de renume propagată „ex cathedra“ și între politica dominantă de adi este o foarte intimă legătura.

Dar agitați, — dic maghiarii, când scrieți astfel de lucruri. Nu agităm. Espunem numai părerile noastre despre situația de adi; cătră maghiari nu ne putem adresa, căci putința de înțelegere între dênșii și noi va ajunge a fi adi mâne imposibilă. Meargă numai pe calea apucată. Nu a noastră va fi rușinea, când vor fi siliți a se rentoarce.
Yff.

Revista politică.

Cea mai însemnată cestiune internă este apelul deputatului din cercul Agnita, Baussnern, pe care-l comentează toate diarele din capitală. Nimenea nu se îndoesce, că acest apel nu va afla resunet la alegătorii sasi din Agnita. Diariul opozițional „Budapester Tageblatt“ pe basa unor sigure informațiuni aduce scirea, că pasul domnului Baussnern a provocat resens în aceia, la adresa cărora s'a făcut apelul, și că se însceneazǎ o demonstrațiune contra acestui nou membru al reuniunei de maghiarisare.

Unele dintre diarele maghiare ne presentează lucrul ca eșit din consiliul deputaților sasi. Prin aceasta s'ar prepara terenul, ca deputații sași sĕ între cu toții în partida guvernamentală.

Noi nu o credem. O cale așa de rușinoasă nu-și aleg deputații sasi. Demnitatea lor națională nu le permite o asemenea înjosire.

E probabil că sasii sĕ-și schimbe atitudinea politică, mai ales vĕdênd, că ea este cu mult mai stearpă decât li s'a părut fraților sasi la început. La casul de schimbare în atitudinea lor politică, ca oameni practici, deputații sasi 'și vor afla ei modalitatea trecerei. Prudența și circumspecțiunea sunt virtuțile lor eredite, și noi scim că ei au fost neadormiți în aplicarea acestora.

Comitele Kálnoky, ministrul nostru de esterne, a plecat la Varzin spre a conferì cu principele de Bismarck. Se crede că se vor stabilì principiele unei uniuni vamale, care va mijlocì o regulare a referințelor comerciale în Europa, referințe, cari au stricat ecuilibrul între cele mai multe dintre staturile europene.

Cestiunea israelită earăși este pusă la ordinea dilei, și ea amenință a se descărca earăș în capul României. O deputațiune de evrei s'a plâns dilele acestea la ministrul president Salisbury, acusând România cu persecuțiuni evreesci. Ministrul Engliterei a promis, că el va lua în scut pe evrei.

Cu privire la acest obiect eată ce scrie „Telegraphul“ din Bucuresci:

In fața dușmanului comun, sĕ fim uniți. Sĕ dispară diferințele de partidă, de nuanță politică.

Patria noastră — România este în pericol. O înaltă trădare, o trădare infamă s'au urzit în sinul poporului român și trădătorii sunt liberi încă, ei conspiră la lumina dilei, fără ca justiția țĕrei sĕ fie sesisată, fără ca ușile temnițelor sĕ se deschidă pentru a înghiți pe miserabili. Sâmbăta trecută, „Agenția Havas“ ne-a comunicat următoarea depeșă: „Lord „Salisbury a primit adi o deputațiune de israeliți, „veniți pentru a cere intervenirea puterilor, care au „semnat tratatul din Berlin, pentru a pune capĕt „persecuțiunilor, de care ovreii ar fi victime în Ro„mânia. Lord Salisbury respunse că Englitera nu „se desintereseazǎ de sigur de această cestiune, „că regretă procedările românilor în privința ovreilor, „dar că cestiunea e delicată, și că guvernul va face „tot ce va putea.“

Cu trei dile înainte de această depeșă, a apărut în capitală o foaie ovreiască, care, între altele, tipări următoarele linii:

„Când nu se vor supune, vor veni *represaliile*“. Lucrul e natural, — ce s'ar mai putea crede de consecința puterilor celor mari, când ele, vĕdênd relele, ce ne împresoară, vĕdênd prăpastia în care vom ajunge și, ceva mai mult, vĕdênd o barbară asuprire, asupra unei părți din poporul nostru: când aceste puteri ar sta neutre și nepăsătoare?

Singuri ovreii din țara noastră au nevoe de aceste lucruri, și noi, încă o dată spunem, nu vom putea spera în realisarea lor, decât, atunci când represaliile vor fi în adevĕr serioase.

Spre fericirea noastră, putem însă anunța, după informațiunile ce le avem, că timpul nu e depărtat, și că în curând vom vedea o dreptate și pentru acești oameni atât de muncitori și atât de prigoniți de guvernul numit liberal.

Atât pentru adi.

Așa dar este vĕdit, este nedubitabil, că ovreii de acì au organisat deputațiunea, care a mers în streinătate pentru a cere intervenirea puterilor strĕine spre deslegarea cestiunii ovreiesci. Mai mult decât atât, un organ ovreiesc de publicitate cutează a vorbì de *represalie*, îndrăsnesce a declara că, *spre fericirea ovreilor, el este informat că timpul nu e departe când puterile strĕine vor recurge la represalie*, pentru a forța pe români a da drepturi politice și economice ovreilor ce se află în România.

Și aceasta se scrie cu trei dile înainte de a fi cunoscut cine-va că o deputațiune este organisată la Londra!

Guvernul nostru este înarmat de o lege specială precisă, care i dă dreptul de a espulsa fără nici o altă procedură juridică, decât simpla resoluțiune luată de consiliul de ministrii, pe străinii cari, aflându-se în România, vor conspira în contra siguranței statului.

Guvernul trebue sĕ scie că în codul nostru penal esistă un articol special privitor la *înalta trădare*. Acest articol sună limpede și lămurit: cel care va face apel la intervenirea străinilor, va fi pedepsit cu o închisoare dela 5 și până la 10 ani de muncă silnică. Crima de *înalta trădare* e pendentă de corecțional.

Ce face guvernul, dacă legile țĕrei îl obligă a usa de legea specială, făcută în contra dușmanului intern?

Ce face justiția țĕrei, dacă codul penal o obligă sĕ intervie și sĕ stîrpească rĕul cu rădĕcină cu tot?

---

bune și rele, unde natura și oamenii sunt încă pe jumĕtate sĕlbatici și unde se ivesc estremele mai mult ca in alte părți. Multe mai sunt de îndreptat, până vor domnì stări de lucruri regulate și până când belșugul averilor naturei se va puté esploata într'un mod corespundător; de cât că începutul 'l-a făcut regimul și unii bărbați devotați, și astfel nu sufere nici o îndoială, că spiritul popoarelor ungurene, care de câte-va decenii încoace s'a deșteptat, se va deslipì de trecutul seu — în privința culturală — puțin glorios și 'și va elupta un triumf minunat. Dar este de dorit, ca regimul sĕ fie condus de rațiune și sĕ nu deștepte ura națională, care este omului de rênd încă necunoscută, ba chiar din potrivă sĕ tracteze cu toți supușii sei egal. Și sĕ nu fie acesta ultimul cuvênt în cât privesce mai cu seamă Germanii din Maramureș! În nici într'o parte a Ungariei nu se poate apreția mai bine activitatea și valoarea forțelor germane, ca în țeara de păduri a Maramureșului, căci aici locuesc maghiari într'un numĕr neînsemnat numai în regiunea fructiferă a Tisei, în vreme ce brațele germane au lucrat cu securea, ca sĕ prefacă strĕvechile păduri în sol cultivabil. În contra ideei de drept și în contra consciinței își dau oamenii silința, ca sĕ le răpească limba fără de a reflecta la cuvintele poetului, care dice: „*Wer mir meine Sprache raubt, raubt die Ehre meines Volkes und meine Ehre.*“ (Cine îmi răpesce limba, răpesce onoarea poporului meu și onoarea mea). Generațiunea mamelor bătrâne se va stînge în munții acestia, și urmașilor lor nu le va convenì, dacă nu vor fi priviți de maghiari. Devine tot mai evident, că aceste colonii, cari în decursul veacurilor eșind din sinul poporului german s'au aședat în sinul Carpaților, vor dispărea, devine tot mai simțită necesitatea, de a se întemeia colonii pe alte continente, cari sĕ stee sub regimul imperial, și în cari forțele superflue ale poporului sĕ poată esista fără de a fi perdute pentru patria lor. Astfel nu se va mai putea întêmpla, ca grupe întregi de populațiune germană — precum se întêmplă în întunecoșii Carpați — sĕ dispară fără nici o urmă a activității lor, nerĕmânênd despre luptele și triumfele lor afară de o tradițiune trecătoare, nimic, o tradițiune povestită de urmași de altă limbă, sara la lumina arginție a lunei și la luciul miriadelor de stele, încet și tainic.

Conduita infamă a ovreilor cari au cutezat së ceară intervenirea strëinilor în afacerile noastre interne, ne aduce aminte un fapt din istoria modernă a Elveţiei.

Së luăm esemplu dela această ţeară, unde luce sce soarele binecuvêntat al libertăţii.

La 1873, partidul radical al cantonului de Geneva biruì în alegeri pe partidul clerical. Monsiniorele Mirmillot, nunţiul şi archiepiscopul Genevei, fiind şeful partidei clericale, turbase de furia învingerii. Basat pe dreptul seu de cetăţean elveţian, acest om scrise şi tipărì o broşură în care denunţa Europei, că Elveţia a devenit cuibul revoluţionarilor socialiştilor, anarchiştilor, etc., etc; nunţiul papal îndemna Europa së vie cu represalii şi së curăţe Elveţia de aceste elemente. Broşura Monseniorului Mirmillot a produs un efect sdrobitor asupra poporului elveţian, zelos în patriotismul seu. Ca un singur om s'au ridicat toate partidele politice şi cu unanimitate a fost votată *espulsiunea pe vieaţă* a miserabilului trădător. Monseniorele Mirmillot, cetăţeanul elveţian, a fost dus între doi gendarmi până la hotarele ţërei.

Eată dar cum scie a se apăra de trădători un popor patriot şi iubitor de ţeară.

Së luăm esemplu dela acest valoros popor!

Este bine, este indispensabil ca guvernul së fie aspru în asemenea ocasiuni, căci teamă ne este că machinaţiunile unor ovrei së nu ajungă a transforma frumoasa noastră Românie în teatrul unor evenimente triste şi desgustătoare. Ca buni patrioţi, nu voim së vedem ţeara noastră urmând esemplul barbar al ruşilor şi al maghiarilor; nu voim ca prin oraşele noastre së se facă măcelul unei poporaţiuni evreiesci nevinovate. Departe de noi acel timp, când am fost martori scenelor triste, ai siluirilor nedemne. Dar cine ne poate garanta că răbdarea poporului indignat de conduita miserabilă a unor trădători, nu se va isprăvì, şi că, teribil în furia sa, acest popor nu se va ridica ca un singur om, pentru a tranşa odată pentru totdeauna cestiunea evreilor.

Îndemnăm dar pe guvern së nu adaste nici un minut; îndemnăm justiţia ţërei së se sesiseḑe de criminali.

Evreii străini, cari au urḑit în umbră o conspiraţiune în contra ţërei, cari culeg prin ţeară tot felul de calomnii, pentru a-le da drept fapte comise în contra evreilor — së fie imediat daţi afară din ţeară.

Evreii-români, cari „sunt fericiţi a putea anunţa“, că în curênd se vor începe represaliele puterilor străine, së fie daţi judecăţii şi pedepsiţi, precum legea o cere.

Ear puterilor străine, care vor cuteza së se amestece în afacerile noastre interne, care vor voì së ne forţeze a da drepturi evreilor, de a cumpăra pămênturi şi de a esploata pe ţëranii români, li se poate totdeauna rëspunde, că în momentul chiar când un guvern, ori care va fi el, va cuteza a face aceasta, în acel moment un măcel groasnic va mânji România.

Së nu uite străinii că ţeara românească e mică, dar că fii acestei ţëri sciu a murì pentru neatêrnarea sa.

Varietăţi.

* (Denumire.) Maiestatea Sa regele s'a îndurat prea graţios a denumì la propunerea ministrului de culte şi instrucţie publică Aug. Trefort, pe dl Dr. *Victor Babeş* fost profesor privat, — de profesor public estraordinar la facultatea de medicină a universităţii din Budapesta.

* (Himen.) Candidatul parochiei Topliţa română Georgiu Maier s'a logodit în 21 Iuliu a. c. cu Cornelia Tamaş, afabila fiică a parochului nostru din Deag. Le dorim vieaţă lungă şi fericită.

* (Postal.) Se deschide oficiu postal:

1. În *Feldioara*, comitatul Braşov.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual 160 fl., pauşal de cancelarie 40 fl., şi pentru comunicaţia de douë-ori pe ḑi cu gara de acolo 300 fl.

2. În *Bogata*, comitatul Turda-Arieş.

Condiţiuni: Cortract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual 120 fl., pauşal de cancelarie 40 fl., şi pauşal pentru cariolă până la gară 120 fl.

3. În *Bistriţa-Monor*, comitatul Bistriţa-Năseud.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual fl. 120, pauşal de cancelarie fl. 40 şi pauşal pentru comunicaţia de toată ḑiua cu posta din Nagy-Sajó fi. 150.

4. În *Mamja*, comitatul Solnoc-Doboca.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune fl 100.

Emolumente: Salariu anual 150. şi pauşal de cancelarie 40 fl.

Suplicele së se trimită în trei sëptămâni la direcţiunea de postă în Sibiiu.

* (Pungaşi) Aceşti musafiri s'au inmulţit aşa de mult, încât pe fiie-care ḑi auḑi câte ceva nou. „Gazeta Olteniei“ din Craiova relatează următoarele:

În seara de 14 Iulie curent, la magazinul de Coloniale Stoianovici et Petrovici de sub hotelul Paris, se prezentă un inivid şi cere mai multe mezele care costau suma de lei 9 b. 75.

— „Daţi-mi un băiat, ḑisë pungaşiul, së meargă până la coconul Iorgu Cacaleceanu unde sunt fecior, së-şi ia banii; dar daţi restul la 100 lei, căci aşa au ḑis coconul.“

Neguţătorul dă restul până la 100 lei băiatului din prăvălie şi plecă împreună cu presupusul fecior.

La uşa întrării în casele dlui Cacaleceanu, un alt pungaş, bine îmbrăcat, aştepta sosirea acestora.

— „Sărut mâna coconaşule, se grăbì a ḑice pungaşul care însoţia pe băiatul din prăvălie!

— „Aduseşi restul? întrebă acesta pe băiat.

— L'am adus, rëspunse băiatul punênd cu respect în mânile pungaşului banii ce-i avea.

— Duceţi la bucătărie lucrurile, ḑise acesta şi plecă în fundul coridorului.

Până ce băiatul së deşerte lucrurile din coş, pungaşii se făcură nevăzuţi şi bietul băiat strigă, căută în zadar pe coconaşii cu bani. Nimeni nu-i rëspunse fiind-că toţi ai familei dlui Cacaleceanu nici nu erau în Craiova, lipsind la băi. Servitorii, departe de a păḑì casa, plecaseră în haimanalic, ori erau în unire cu pungaşi.

Bietul băiat se întoarse la stăpân plângând şi spuse cazul.

Poliţia au fost anunţată şi dimineaţa în ḑori de ḑiuă, amândoi pungaşii au fost prinşi la cârciuma lui Ghiţă Stefănescu de la Jiu. Toţi banii se cheltuiseră noaptea pe bëutură.

Loterie.

Mercuri 12 August n. 1885.

Brünn: **71 7 83 43 3**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 August n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6 %	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.75	98.80
Renta ung. de hârtie	92.30	92.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.92	5.90
Napoleon	9.93	9.93
100 marce nemţeşti	61.40	61.45
London (pe poliţă de trei luni)	125.30	125.40

Nr. 318. [1097) 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învëţătoresci vacante, la scoalele poporale gr. or. mai jos specificate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 de ḑile dela prima apariţiune* în foaia archiedicesei „Telegraful Roman.“

1. Deva, cu salariu anual de 300 fl., şi prospect de a se urca la 350; dintre concurenţi cu cualificaţiune egală vor fi preferiţi, cei ce vor documenta cunoscinţa tipicului şi a cântărilor bisericesci, pentru cari vor usua accidenţiile stolari circa 50—60 fl, prelângă aceste cuartir în edeficiul scoalei şi 24 metrii de lemne, din cari se va încălḑì şi scoala.

2. Lelese, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mësuri à 30 litre de grâu, 10 mësuri de crumpeni (cartofi); 2 mësuri fasole şi 3 stângini de lemne, cari toate computate în bani, dau suma de 300 fl.; pe lângă aceşte cuartir.

3. Cerbel, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mësuri de grâu, 10 mësuri de cartofi, 2 mësuri fasole şi 3 stângini de lemne şi cuartir, cari toate computate în bani dau suma de 300 fl.

4. Sohodol, cu salariu anual de 120 fl. în bani, 20 mësuri de grâu, 10 mësuri de cartofi, 2 mësuri fasole, 3 stângini de lemne şi cuartir, cari toate împreună dau la an 200 fl.

5. Cerişor, cu salariu anual 100 fl. în bani, 20 mësuri de grâu, 20 mësuri de cucuruz, 10 mësuri de cartofi, 2 mësuri fasole şi trei stângini de lemne şi cuartir.

6. Beşan, cu salariu anual de 150 fl. şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Batiz, cu salariu anual de 150 şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.

8. Bătrâna, cu salariu anual de 150 fl., 54 mësuri de bucate; grâu şi cucuruz, cuartir şi 10 stângini de lemne.

9. Nandru-Vale-Josani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne.

10. Găunoasa, cu salariu anual de 150 fl., computate şi naturalile în aceasta sumă, cuartir şi lemne.

11. Muncelu mare, cu salariu anual de 150 fl., şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.

12. Chergeş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

13. Popesci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

14. Poeniţa Tomi, cu salariu anual de 200 fl., computate şi naturaliele, cuartir şi lemne.

Cei ce doresc a reflecta la vre unul din aceste posturi vor avea a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva la 25 Iuliu 1885.

Pentru comitetele parochiale:

Of. protopresbiteral gr. or. al Devei

Ioan Papiu,
protopresbiter

Nr. 338 [1096] 1—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învëţătoreşti la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman“ şi anume:

1. Măgheruşul săsesc pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl., v. a., şi cuartir natural, pre anul prim fiind de probă; ear pre anul al 2-lea se împreună şi postul de cantor, carele aduce un venit minimal în bucate de 50 fl., v. a., şi venite stolare.

2. Apaţa, cu salariu de 90 fl. 50 cr. v. a., constătător jumătate în bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumătate în bani gata pentru serviţiile de învëţător, pre lângă care se va mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

3. Lisnău, cu salariu de 134 fl. v. a. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învëţător.

4. Nou, cu salariu de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bis. parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi ale archidiecesei, pentru care s'a suplicat deja.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au a-şi subşterne petiţiunile lor, instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului II-lea.

Ioan Petric,
protopop.

Nr. 512. [1095] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învëţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin până la *25 August* a. c. st. v.

1. Pentru postul de învëţătoriu din comuna Predeal, cu salar anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

2. Pentru postul de învëţătoriu din comuna Moieciul superior, cu salar anual de 150 fl. v. a.

3. Pentru postul de învëţătoriu din comuna Şirnea, cu salar anual de 150 fl. v. a.

Aceste salarii se vor plătì din casele comunale cu câte 70 fl.; ear restul de câte 80 fl., dela copii obligaţi a frecuenta scoala.

Cei ce doresc a concura la vre una din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicele lor instruite conform dispoziţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 860. [1093] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al doilea învëţătoriu dela scoala confesională gr. or. din Mohu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin până la 26 August 1885 v.

Emolumente:

1. Salar anual 150 fl. v. a., din cassa comunală, plătibil în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne, din care e a se încălzi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor legei în vigoare la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, până la terminul sus indicat.

Mohu, 18 Iuliu, 1885.

In conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter:

Georgiu Bobeş
substitut prot.

---

ad Nr. 245. [1094] 1—3

CONCURS.

Devenind în vacanţă staţiunile de învëţători din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Geoagiului II, pentru întregirea lor se publică concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

1. Almaşul-mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

2. Almaşul de mijloc, cu salariu de 110 fl. v. a ; victuale în valoare de 40 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Almaşul-mic, cu salariu de 110 fl. v. a. în bani; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir şi lemne.

4. Ardeu-Băcâia, cu salariu de 160 fl. în bani, victuale în valoare de 54 fl. v. a. cuartir şi lemne.

5. Bozĕş, cu salariu de 150 fl.; victuale în valoare de 32 fl. v. a, cuartir şi lemne.

6. Bulbuc-Curpeni, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

7. Ceru-Băcăinţei, cu salariu de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

8. Cib, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Feredeu, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

10. Glod-Nădăstia, cu salar de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a., 20 fl. bani de cuartir şi lemne.

11. Noşag, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl., cuartir şi lemne.

12. Mermezĕu-Văleni, cu salariu de 110 fl.; victuale în valoare de 40 fl. v. a., cuartir şi lemne.

13. Valea-mare, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

14. Vărmaga, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii, cari voesc a se aplica la vre-una din aceste staţiuni, au a'şi aşterne petiţiunile lor, instruite în conformitate cu legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresb. al tractului Geoagiului II pănă la terminul mai sus indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II-lea.

Sĕcărâmb, la 1 Iulie 1885.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 231. [1090] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin pănă la *20 August* a. c.

1. Băiţa, cu salariu anual de 180 fl. v. a., şi cuartir gratuit.

2. Buceş, cu salariu anual de 150 fl., v. a. şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl, v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Luncoiul de jos, cu salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir gratuit: 2 odăi, bucătărie, cămară şi pimniţă, 1 jug. loc cl. II, parte arătoriu, parte fênaţ şi 2 orgii de lemne.

5. Vaca, cu salariu anual de 180 fl., v. a. cuartir şi lemne de lipsă pentru încălḑit.

Cererile concursuali instruate conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Brad, în 16 Iuliu, 1885.

Dela Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 490. [1068] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul pănă la *15 August* a. c. st. v.

1. Meşterhaza, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălḑit.

2. Mureş-Cueşd, cu salariu anual de 200 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi lemne de încălḑit.

3. Rîpa inferioară, cu salariu anual de 160 fl. v. a. dela circa 100 copii obligaţi a cerceta scoala 25 feldere bucate (4 cupe cucuruz sfârmit dela fie-care copil) = 25 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit în preţ de 15 fl. cu totul dar 200 fl.

4. Idicel-sat, cu salariu anual în bani de 150 fl, cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

5. Idicel-pădure, cu salariu anual în bani de 150 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

Salariile se solvesc din repartiţiune pe popor în 4 rate egali.

Petenţii au de a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul pănă la terminul susindicat, posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1885.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 371 prot. [1075] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dela scoala elementară gr. or. din Făgăraş se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Învĕţătorul are de a fi totodată şi cantor la biserică.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a. şi anume:

a) în bani gata 250 fl. solvibili în rate lunari anticipative;

b) folosirea a douĕ grădini scolare şi a unei delniţe cu venit curat anual 18 fl. v. a.;

c) la nascerea domnului cu icoana 18 fl;

d) venite stolari: discul dela S. Pasci, Botezul Domnului, înmormêntări à 40 cr. $^1/_5$ parte din venitul preoţesc de Dumineca şi serbătoarea 14 fl.;

e) cuartir liber cu douĕ încăperi şi trei stângini de lemne pentru încălḑitul scoalei şi cuartirului.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subscerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Făgăraş 4 Iulie 1885.

Oficiul protopresb. gr. or. al Făgăraşului În conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm, prot.

Nr. 400 prot. [1073] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele populare gr. or. din comunele însemnate mai jos, se deschide concurs cu terminul: 15 August, a. c. st. v.

1. Mercurea, cu salariu anual 300 fl. şi 4° lemne de foc din cari se va încălḑi şi scoala.

2. Ludoş, cu salariu anual de 300 fl.

3. Rod, cu salariu anual de 300 fl.

3. Dobârca, cu salariu anual de 250 fl.

5. Reciu, cu salariu anual de 250 fl.

5 Spring, cu salariu anual de 250 fl., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de foc.

7. Sângătin, cu salariu anual de 250 fl.

8. Brosceni, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a ocupa unul din acestea posturi î-şi vor înainta cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al Mercuri pănă la terminul prefipt.

Se aşteaptă ca concurenţii sĕ se înfăţoşeḑe, — pănă la 15 August a. c. st. v. — în vr'o duminecă sau sĕrbătoare în biserica comunei la care a concurat, spre a-şi arăta deprinderea în cântări şi tipic.

Dela oficiul protopresbiteral al Mercurii.

Mercurea la 29 Iuniu 1885.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 43. [1069] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţător la scoala română conf. gr. or. din Cojocna (Kolos) se escrie concurs cu termin de *20 ḑile* dela prima publicare pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 160 fl. plătibili tot la douĕ luni.

2. Cuartir în edificiul scoalei constătătoriu din 2 odăi.

3. Folosinţa podului deasupra cuartirului, a pivniţii, a grădinii scolare afară de partea aceea, care se va folosì pentru pomărit şi legumărit, a 6 bucăţi pămênturi arătoare şi 2 cositore care toate dau un venit anual de 70 fl. Pentru învĕţător deplin cualificat şi harnic salariul se va ameliora.

Învĕţătoriul ales nu va putea esarênda nimic din celea amintite fără învoirea comitetului parochial şi va fi îndatorat a propune pre lângă cele prescrise de lege şi scolarilor adulţi în sĕrile de iarnă şi a cânta cu copii la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. în Cluş pănă la terminul indicat.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în 23 Iuniu 1885 la Cojocna.

I. Ciortea, paroch şi preş. **Gavriil Todoruţiu,** notariul comit.

Cu aprobarea oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Cluş.

Cluş, 11 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopersbiter.

Nr. 114. [1070] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învĕţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl., v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) pănă la *26 Iuliu a. c. stilul vechiu.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. ppresb.

[1075] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele populare gr. or. din comunele mai jos enumerate, în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs pănă la 15 August st. v.

1. Bucium-Poieni, cu salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne; avênd respectivele învĕţătoriu a ţinea şi o strană bisericeascā, adecă sĕ fie cântăreţiu.

2. Bucium-Cerbu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Bucium-sat, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bucium-Muntari, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Roşia-Montană, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

7. Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

8. Vêrtop, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

9. Ciuruleasa, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. Soharu, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare.

11. Bunînginea, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

12. Valea-dosului, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

13. Trempoele, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

14. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

15. Galaţi, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

16. Presaca, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci au de aşi subscerne petiţiunile, instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul pănă la terminul mai sus prefipt.

Abrud, în 2 Iuliu, 1885.

Dela oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Ioan Gall,
protopresbiter gr. or.

Nr. 423. [1060] 3—3

EDICT.

George Rujan din Mercurea protopresbiteratul Mercurei, carele de 5 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Anastasia Filip din Reciu şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 3 *luni de ḑile* dela publicarea acestui edict căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 424. [1059] 3—3

EDICT.

Gligor Verde din comuna Dobârca protopresbiteratul Mercurii, carele de 4 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Rachila Muntean şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni de ḑile* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 1953 civil 1885, [1085] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul subscris, ca judecătoria urbarială, aduce la cunoscinţa publică, că pentru permiterea parcellărei dreptului de cârcimărit în comuna **Alma** şi a aflărei acestei chei, se pune termin de pertractare **pe 10 Septembre 1885, dimineaţa la 9 oare la casa sfatului din Alma**, la care în sensul §. 15 din instrucţiunea urbarială se citează toţi cei interesaţi.

Cu conducerea pertractărei s'a încredinţat judele de tribunal Székely Miklós.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole ţinută la 20 Iuniu, 1885.

Tătar m. p., not. **Baron Apor Zoltán** m. p., presid-nt substitut.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu, Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 817—831. [1072] 3—3

CONCURS

se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Sibiiului în următoarele parochii:

1. Cristian, cu salar anual 208 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Loamneş, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mândra, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Ocna superioară, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Poplaca douĕ posturi, unul învĕţătoriu diriginte cu 300 fl., altul cu 210 fl., cuartir şi lemne de foc pentru amêndoi.

7. Roşia, cu salariu anual 110 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Ruşi, cu salar anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Sadu, învĕţătoriu dirigent, cu salar 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Sibiiu cetate, cu salar anual 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Şelimber, cu salar anual 155 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Tălmăcel un post cu salar anual 275 fl., altul cu salar anual 175 fl., cuartir şi lemne pentru amêndoi învĕţători.

13. Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Veseud, cu salar anual 140 fl, cuartir şi lemne de foc.

15. Vurper, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Învĕţătorii sunt obligaţi a instruì pe elevi în cântările bisericesci, ear în dumineci şi sĕrbători a ţinea strană în biserică.

Reflectanţii au a-şi aşterne concursele lor instruite cu carte de botez, atestat de cualificaţiune, atestat că au depus esamen de limba maghiară, atestat despre studiile pregătitoare — toate în orginal şi copie netimbrată — până în *10 August anul c.* la adresa subsemnatului, avênd a declara dacă sunt înscrişi la fondul de pensiune regnicolar sau nu. —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sibiiu, 7 Iulie 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 516. [1076] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele greco orientali din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Sighişoarei, se escrie concurs cu terminul până la *20 August, a. c. st. v.*

1. Daneş, postul învĕţătoresc clasa I. cu salariu anual de 150 fl., dela concurenţi se recere ca cualificaţiune teoretică cel puţin douĕ clase gimnasiale prelângă cualificaţiunea prescrisă.

2. Criş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în noul edificiu scolastic şi lemnele necesarie de foc.

3. Noul-săsĕsc, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mălĕncrav, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Trapold, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Hendorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Retişdorf, cu salariu anual de 200 fl.

8. Ţelina, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Şarpatoc, cu salariu anual de 150 fl.

10. Saschiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

13. Feleag, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Haşfalĕu, cu salariu anual de 200 fl.

15. Ferihaz, un post de adjunct învĕţătoresc cu salariu anual de 100 fl.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, preferindu-se competenţii cu clase gimnasiale şi pedagogiă, — sunt a se aşterne subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sighişoara, 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 142. [1061] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învĕţători la scoala noastră confesională greco-orientală română din Porceşti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *9 August a. c. st. v.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigulni.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administrator ppresb.

[1083] **CONCURS.** 3—3

La scoala elementară comunală din Jupanec cu limba de propunere română şi maghiară este de ocupat un post de învĕţător.

Emolumente:

1. Salariu anual 300 fl.
2. 12 metrii cubici lemne.
3. Locuinţă potrivită, culină şi grădină.

Concurenţii vor produce;

1. Testimoniu despre etate şi religiune.
2. Documentele scolare.
3. Decretele eventuale.
4. Testimoniul din limba maghiară
5. Serviţiul de până acuma.

Suplicele timbrate conform legei se vor trimite până la 31 August 1885 la comitetul administrativ al comitatului Caraş-Severin din Lugoş, adresate fiind ministrului de culte.

Se observă că denumitul învĕţător va avea a provedea în biserică cântările după ritul gr. or. român. Suplicele întârḑiate sau neinstruate nu vor fi considerate.

Notariul cercual.

Nr. 413. [1089] 2—3

CONCURS.

Pentu ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de cl. a III-a a Cerghidului mare, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie Concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu 3 încăperi (nou edificată), pe fundul intern se mai află o şură, un grajd şi un coşer pentru cucuruz.

2. Porţiunea canonică de 12 jugere 1182 □°.

3. Dela 109 familii câte o litră à 14 cupe de cucuruz sfărmit, din cari terţialitatea e a cantorelui, — şi tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru pentru preot.

4. Venitele stolari usitate şi regulate în sinodul parochial dela 7 Iuliu a. c, din cari terţialitatea e a cantorelui.

Toate acestea venite computate la olaltă aduc preotului un venit anual de 484 fl. 32 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă 17 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare în înţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene.

Nr. 511 [1088] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul *până la 15 August* a. c. st. v.

1. În comuna G. Hodac cu salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din lada bisericei, şi lemnele trebuincioase de focărit din pădurea scoalei.

2. În comuna Jabeniţa cu salariu anual de 150 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din repartiţiune pe popor.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, posta ultimă Maros-véci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 17 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 236. [1078] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională populară română gr. or. din Mociu în protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este: 200 fl., solvinḑi în douĕ rate decursive, şi anume: în 1-a Ianuariu şi 20 Aprile 1886 st. v., apoi 25 fl., pentru cuartir.

Doritorii a ocupa acest post învĕţătoresc, sunt poftiţi a subşterne subscrisului concursele sale, conform legilor esistente până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial

Cluş, 20 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter român gr. or.

Nr. 191. [1080] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare — şi anume:

1. Bozi, cu salariu anual 200 fl.; în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salariu anual 200 fl., în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiele: Cerna şi Pároasa, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salariu 200 fl. în bani; în naturale: 10 (ḑece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Grid, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Ruda, cu filiele: Plop şi Poeniţa-Voinei, Alun cu filia: Bunila, în cari comune — din causa împrejurărilor locali, învĕţământul are a se ţinea în mod ambulant, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne.

8. Heşdeu, cu filiele: Dobîca, Florese, Valariu, Cernişoara, Topliţa, Goleş-Buzdular, cu învĕţămênt în mod ambulant, pre lângă salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne.

9. Livezeni, cu salariu anual 280 fl., cuartir şi lemne focale, precum şi folosirea grădinei scolare de un juger.

10. Ruşor, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au aş aşterne cererile de concurs instruite comform prescriselor în vigoare la subscrisul.

Haţeg la 19 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 472. [1084] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră din Poiana-Mărului protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru clasa I. salariu anual de 150 fl., valuta austriacă.

Pentru clasa a II. salariu anual de 200 fl. v. a., plătibil în rate lunare din cassa comunală, precum şi cortel liber şi lemnele trebuincioase.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a subşterne cererile de concurs, instruite conform prescriselor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la *20 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Branului.

Zerneşti în 18 Iuliu 1885.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 438. [1077] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învĕţători din comunele bis. mai jos însemnate ale protopresbiteratului Braşovului I., pentru definitiva întregire a acestora, se publică concurs cu termin de *30 de ḑile dela datul de jos.*

1. La scoala capitală din Satulung bis. Sf. Adormiri, cu salariu anual de 350 fl., v. a. plătibil din casa bisericei în rate lunare anticipative.

2. La clasa II-a din Tărlungeni cu salariu anual de 200 fl., v. a. şi 3 stênjini lemne.

A) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Satulung se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ fi terminat cursul pedagogic sau teologic şi sĕ aibă testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele elementare capitale şi diploma despre cunoascerea limbei maghiare. Cei mai cualificaţi şi cu pracsă didactică vor fi mai preferiţi.

c) Sĕ scie cânta şi propune cântările, grădinăritul şi gimnastica.

În fine sunt obligaţi a ţinea scoală de repetiţiune.

Alegerea la această staţiune se va efeptuì la *6/18 August a. c.*

B) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Tărlungeni se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ aibă atestatul de cualificaţiune pentru scoalele populare şi diploma din limba maghiară, asemenea sĕ cunoască cântările, grădinăritul şi gimnastica.

Cei mai cualificaţi şi cu pracsă vor fi preferiţi.

Suplicele instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până în 5 August a. c. la 6 oare p. m.

Braşov, în 6 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 556 [1086] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕlişte, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

1. Aciliu, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

2. Alămor, cu salariu anual 150 fl.

3. Amnaş, cu salariu anual 105 fl., dela:

a) 70 familii à 1 fl. . . . . . 70 fl.

b) 36 familii à 4 cupe vechi grâu, 4 cupe cucuruz, computate în bani fac . . . . 18 fl.

c) usufructul dela un agru . . 2 „

d) usufructul dela una grădină . 5 „

e) cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit computate 10 fl.

Suma . 105 fl.

4. Cacova, cu salariu anual 300 fl., ce se va solvì în 4 rate, cuartir gratuit şi jumĕtate din venitul grădinei scolare. Cei ce vor reflecta la acest post, vor avea sĕ ţină Dumineca şi Sĕrbătoarea o strană în biserică şi vor avea a se presenta înainte de alegere în o Dumineca sau sĕrbătoare la biserică şi a ţinea strana.

5. Galeş, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

6. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., ce se va solvì în 4 rate, apoi 30 fl., ca relut de cuartir şi lemne pentru încălḑit. Dela învĕţătoriul ales, se cere sĕ ţină Dumineca şi Sĕrbĕtoarea strana în biserică.

7. Sĕlişte, cu salariu anual 400 fl., ce se va solvì în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţinea şi un despărţămênt dela scoala de repetiţie.

8. Tilişca, cu salariu anual 300 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 13 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

[1091] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea mai jos însemnatelor staţiuni învĕţătoresci în ppresbiteratul gr or. al tractului Deeş, se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Chiueşti cu salariu anual 200 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

2. Bonţida cu salariu de 200 fl.

3. Gostilla salariu anual 150 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

4. Mogogea cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

5. Blenche-Poiana salariu 100 fl.

6. Corneni, salariu 30 fl.

7. Ciceu-Hăşmaş, salariu 50 fl., cuartir şi lemnele de foc necesare.

8. Ciceu-Poieni, salariu 150 fl.

9. Dobricel salariu 150 fl.

10. Ciubanca-mare salariu 133 fl. cuartir şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de a competa după vre una, din acestea staţiuni sunt avisaţi a-şi înainta suplicile de concurs, instruite cu documentele prescrise de legile în vigoare oficiului ppresbiteral până la terminul susindicat.

C.-Giurgeşti la 7 Iuliu 1885.

Constantin Bodea,
admin. ppresb.

Nr. 110 [1087] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Arpaşul superior, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 28 Maiu 1885 Nr. 2201 B. cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

a) Fĕnaţ şi douĕ cimitere de 3 jugere.

b) Dela 350 familii câte o ḑi de lucru parte cu palmele, parte cu carul.

c) Venitul stolariu regulat în sinodul parochial din 7 Iuliu, 1885; cari toate computate în bani dau suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochiă au a-şi subşterne cererile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 18 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
admin. ppresbiteral.

[1082] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. Câmpeni se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Câmpeni: trei posturi de învĕţători şi unul de învĕţătoreasă, fiecare împreunat cu un salariu de 300 fl. v. a. solvit în rate lunare anticipative din fondul scolariu şi 1° lemne de foc.

2. Vidra de sus: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 250 fl. solvit în rate lunare din fondul scolar şi repartiţie, cuartir liber şi 4° lemne de foc, din cari are a se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

3. Ponorel: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir liber şi lemnele trebuincioase de foc.

4. Sohodol: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir natural şi lemnele trebuincioase de foc.

5. Peleş: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

6. Poiana: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie, şi lemnele trebuincioase de foc.

7. Valea-verde: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

8. Lăpuş: un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

9. Lăzesci: un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

10. Certegea: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir liber şi lemne trebuincioase de foc.

Condiţiunile pentru aceste posturi sunt: competenţii sĕ fie gr. or., sĕ aibă atestat de cualificaţiune — că cunosc limba maghiară în sensul legei din 1879.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi trimite cererile lor concursuali, instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva.)

Câmpeni, 9 Iulie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdui,
protopresbiter.

]1092] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos semnatele comune bisericesci, protopresbiteratul Cetăţii de peatră, se escrie concurs cu termin până în *30 August* a. c.

1. Berinţa, cu salariu anual 200 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, cu salariu anual 160 fl v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Fênaţe, cu salariu anual 160 fl. v. a., lemne de încălḑit.

4. Făuresci cu Plopiş, cu salariu anual 140 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Surduc-Copalnic, 150 fl. v. a., lemne de încălḑit.

6. Treştie, cu salariu anual 105 fl. v. a., şi lemne de încălḑit.

7. Selniţa, cu salariu anual 105 fl. v., lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, cu salariu anual 105 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni au a'şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriselor stat. org. şi normativului scolariu la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Cetăţii de peatră (p. u. C. Monostor.)

Cărpiniş, la 15 Iulie 1885.

Ioan Şovrea,
protopresbiter.

Nr. 377. [1081] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Voivodenii-mari, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir liber şi doi stângeni lemne de foc.

2. Şinca-nouă, cu salariu anual de 200 fl. solvibili în rate lunari, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

3. Şona, cu salariu anual de 150 fl. solvibil în rate lunari.

4. Ludişor, cu salariu anual de 120 fl. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

5. Luţa, cu salariu anual de 120 fl. v. a. solvibili în rate lunare.

6. Sâmbăta superioară apusană, cu salariu anual de 125 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

7. Herşeni, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

8. Veneţia superioară, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

9. Grid, cu salariu anual de

a) în bani gata 120 fl. v. a.;

b) folosirea grădinei scolare;

c) cuartir liber în edificiul scoalei;

d) lemnele de foc necesari.

10. Sâmbăta inferioară, cu salariul anual de 80 fl, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

11. Dridif, cu salariu anual de 110 fl., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

12. Hurez, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de ocupa vreuna din aceste staţiuni, au a-şi ascerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 420. [1079] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele elementari confesionali în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs până la 16 August 1885 st. v. şi adecă:

1. Pentru Ofenbaia cu salariu de 200 fl. în bani, jumĕtate din venitul cantoresc, grădina de legumi şi dacă va scì forma un cor din cântările bisericesci, va căpăta dejunul şi prânzul gratuit, cari dau suma de circa 300 fl.

2. Pentru Ocolişul-mare în bani 230 fl., 30 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina scoalei cari dau la oalaltă 300 fl.

3. Pentru Lupşa cu salariul de 250 fl. din casa alodială.

4. Pentru Mogoş-Miclesci, leafa în bani 200fl.

5. Pentru Mogoş Valea barnei, în bani 100 fl. şi 2 Hectolitr. bucate.

6. Pentru Mămăligani 100 fl. în bani şi 4 Hl bucate.

7. Pentru Valea Lupşei 100 fl. în bani şi 12 ferd. bucate

8. Pentru Runc 134 fl. în bani şi 15 ferd buc. şi 60 pf. legumă.

9. Poşaga de jos 120 fl. bani 4 Hl bucate 60 punţi legumă.

10. Pentru Bedeleu 150 fl. 4 Hl bucate 45 kg. legumă.

11. Pentru Sartăş-Brăzesci învĕţătoriu ambulant salariul 200 fl.

12. Pentru Lunca-Vidolm învĕţătoriu ambulant cu salariu 160 fl. în bani, 4 Hl bucate şi 55 kg. legumă.

Afară de aceasta cuartir şi lemnele necesari precum şi diurne de câte 6 fl. pentru participarea la Reuniunea învĕţătorilor la an.

Doritorii de a ocupa vre'unul din acestea posturi, vor ascerne suplicile lor, instruate în sensul stat. org. şi a normativului scol. din 1882, la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia *până în 16 August a. c. v.* avênd a se presenta până în ḑiua alegerei odată în comuna la care au competat.

Ofenbaia în 10 Iuliu 1885.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu,
prot. gr or.

Nr. 860. [1093] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al doilea învĕţătoriu dela scoala confesională gr. or. din Mohu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin până la 26 August 1885 v.

Emolumente:

1. Salar anual 150 fl. v. a., din cassa comunală, plătibil în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne, din care e a se încălzi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor legei 'n vigoare la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, până la terminul sus indicat.

Mohu, 18 Iuliu, 1885.

In conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter:

Georgiu Bobeş
substitut prot.

Nr. 512. [1095] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin până la *25 August* a. c. st. v.

1. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Predeal, cu salar anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

2. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Moieciul superior, cu salar anual de 150 fl. v. a.

3. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Şirnea, cu salar anual de 150 fl. v. a.

Aceste salarii se vor plătì din casele comunale cu câte 70 fl.; ear restul de câte 80 fl., dela copii obligaţi a frecuenta scoala.

Cei ce doresc a concura la vre una din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicele lor instruite conform dispositiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 83. Sibiiu, Sâmbătă 3/15 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sěrbători, Schimbarea la față, Nrul cel mai de aproape va apărea Joi în 8 August.

Un articol despre proselitismul religios.

În timpul mai recent earăș începe a eși la lumina ḑilei acea activitate subversivă și funestă, care a caracterisat în toate timpurile „propaganda Romei catolice.“ Misionarii de diferite soiuri, cari lucră ca sobolii în favorul operei de convertire, încep a da probe de funesta lor lucrare. S'a signalisat deja dela loc competent pericolul ce amenință biserica greco-orientală a Bucovinei. Într'adevěr sunt de admirat metechnele jesuitice, ce vor sě desrădecineze biserica română din Bucovina și sě o distrugă total în favorul papismului cuceritor.

Aparințele proselitistice din ḑilele ultime me îndeamnă sě revin asupra unui articol apărut în primăvara acestui an în organul metropoliei greco-catolice din Blaș „Fóia basericéscă,“ care sub titlul „proselitismul religios la noi“ desvoaltă nisce principii false, ba chiar absurde. Articolul acesta, trecut cu vederea din partea organelor noastre, are valoare actuală pentru că el ni dă o deslușire despre vederile și principiele, ce conduc pe factorii propagandei mediate a catolicismului, și despre directiva, în care a pornit nefericita operă de convertire religioasă.

Înainte de a întra în analisa acestui articol plin de sofisme, trebue sě accentuez, că frații gr.-catolici nu se pot vindeca de aceea credință bolnăvicioasă, că unica biserică adevěrată este cea catolică papistă. Aceasta tot mereu se afirmă, fără de a se reflecta la împregiurarea, că prin asemenea afirmări se atacă temeliile bisericei greco-catolice înseș, care abstragênd dela cele patru puncte dogmatice e mai aproape de biserica rěsăritului de cât de cea papistă. Se vede că factorii eclesiastici ai bisericei greco-catolice *data occasione* sunt gata a se arunca cu totul în brațele catolicismului și a rumpe și ultimele legături — de altmintrenea destul de slăbite, ce-i mai țin legați de biserica rěsăritului. S'au săturat și dênșii de acel „*mixtum compositum,*“ numit biserică greco-catolică, care e un lucru nedefinit, — sau de batjocură, cum îi apostrofa calvinii din Transilvania pe la începutul acestui veac ḑicêndu-le uniaților „*o te szegény denevér, se nem madár sem nem egér.*“ — Altfel nu ne putem esplica, cum misionarii uniați în zelul (pentru-ce nu zelarea? Red.) lor înflăcărat vorbesc tot de biserica catolică, — ear despre cea greco-catolică nu vorbesc în merito — când ies cu armele proselitismului la luptă.

Scriitoriul acestui articol își dă aerul de mare procopsit, când se încumetă a cerceta motivele, pentru cari celelalte confesiuni în genere și românii greco-orientali în deosebi nu trec *en masse* la adevěrata biserică adecă la papism. Emanând dela premisa falsă, că numai biserica papistă este cea adevěrată, conclusiunile autorului nu pot fi decât false. — Este o afirmațiune îndrăsneață, ca sě nu ḑicem impertinentă, când legioanele de misionari ce se ocupă cu vênarea de suflete pentru contingentul papistic, tot mereu ne strigă în urechi, că unica adevěrată și măntuitoare biserică e numai cea papistă. Acest adevěr ce-l reclamă dênșii pentru biserica papistă, este o insultă aruncată cu turbare în fața celorlalte confesiuni creștine — dar ce le pasă acelor propagatori fanatici de asemenea insulte grave pentru-că „*finis sanctificat media.*“ Ei se simțesc îndreptățiți a ne convertì cu ori-ce mijloace dela rětecire, la adevěrul papistic. Înzadar le vom spune acestor fanatici, că ori și care confesiune creștină câtă vreme va sta pe temeliele creștinismului, are dreptul de a esista și a-și împlinì misiunea sa creștină. Asupra acestui punct e de prisos ori-ce discusiune — prin urmare numai de mijloace poate fi vorba.

Autorul articolului din cestiune, cu o încăpățînare proprie oamenilor de lângă Târnavă — trece ușor peste punctele cardinale și se ocupă numai cu modul, cum s'ar putea converti rătăciții de orientali mai curând și mai sigur la papismul cel lăudat. Dênsul face distincțiune între convingerea religioasă a unui om de cultură și între convingerea religioasă a poporului dela sate. Convingerea primă, după autorul nostru, resistă la ori ce atac, ba e în stare a-l entusiasma pe respectivul pentru confesiunea sa, de care cu anevoie se va despărțì. Aceasta aderență tenace însě o revindică autorul nostru numai pentru cei de pănură papistă, pentrucă ceilalți șismatici îndată ce ajung la specia de convingere de care se vorbesce mai sus, se aruncă fără reservă în brațele papismului. Va sě ḑică blăjeanul nostru crede, că entusiasmul pentru alte confesiuni este o imposibilitate, și de es. pentru confesiunea orientală nu se poate entusiasma nimenea din cei ce aparțin la religiunea rěsăritului, nici după ce va ajunge la mult lăudata convingere religioasă, — de care ne dă o lecțiune bună. — Va sě ḑică tot frasa cea vechiă — că lumina și adevěrul numai în Vatican se află. Eată sofisma și tendența de propagandă: sě se dea celor de alte confesiuni o cultură religioasă superioară și atunci toți se vor așterne la picioarele ponteficelui din Roma, cerênd iertare pentru rătăcirea cea mare!!

După ce au isprăvit cu oameni cei culți — autorul articolului se întoarce la poporul nostru dela sate, despre care ḑice multe și bune. Încât pentru convertiri militantul nostru susține, că poporul dela sate trece dela o confesiune la alta fără de ași da samă despre actul ce-l face. Caracterul național însă îl face pe săteanul român sě nu treacă la altă confesiune străină, decât la una dintre cele două confesiuni române, ținêndu-le pe amêndoue de bune, fiind-că nu cunoasce deosebirea dogmatică și rituală— deci trebue sě i se dea poporului o cultură religioasă mai superioară și atunci autorul nostru are credința firmă, că orice român ortodocs se va preface în „*virum perfectum*“, cu alte cuvinte va trece la „unație.“

Cu aer de fariseu afirmă autorul, că în momentul ce această cultură superioară va străbate în popor, „trecerile dela biserica greco-catolică la cea greco-orientală se vor reduce foarte tare,“ ear dacă și greco-orientalii vor ținti spre acest ideal, atunci poporul gr. or. cultivat fiind, va vedea lumina și adevěrul și se va face uniat.“

Pănă atunci însě trebue sě se folosească interesele din fundațiunile de propaganda fide și trebue sě se dea convertiților un surogat — un mijloc pipăit, pentru că de geaba nu se află nimenea îndemnat ași pune credința strămoșească în cuiu. Până atunci când adevěrul și lumina papismului va pătrunde în toate colțurile Carpaților, trebue sě mai vedem și sě suferim *aequo animo* treceri la confesiunea greco catolică — pentru plată, bună oară pentru câte un sac de grêu, care se dă câte unui țigan drept resplată, pentru că se face de ură cu preotul greco-oriental și se duce la biserica gr. cat.

Ori și care om nepreocupat poate vedea, că articolul ce-l am comunicat estractiv nu este alt ceva decât proselitismul cel mai vedit, mai încarnat și mai nerușinat, așa cum s'a practicat și se practică încă din vremile lui Atanasiu Vlădica din Ciugud până astăḑi.

In urmă scriitoriul acelui articol mai lovesce și în constituțiunea noastră cea „liberală“ și „modernă,“ ḑicênd că am ajuns acolo de „certele prin parochiele noastre sunt în permanență și că poporul oriental, disgustat de certe fuge la „unație,“ ear

---

FOIȚA.

Bibliografic.

În editura dlui H. Zeidner în Brașov a apărut în luna trecută cartea: „*Curs de limba maghiară*“ pentru scoalele gimnasiale, reale inferioare, pedagogice și pentru privați. Prelucrat după Töpler metoda lui Ahn de Paul Budiu, profesor gimnasial.

Cartea cuprinde 11 coale octav mic, literele garmond, cursiv și petit.

Prețul unui esemplar este: broșurat 90 cr., legat 1 fl.

Fiind-că eu la scoala reală ev. de aici am predat limba magh. după „cursul de învěțămênt al lui Töpler,“ am avut ocasiune a cunoasce manualul acesta din praxă și așa nu-mi va fi greu, a-l face cunoscut tuturor acelora, cari se interesează de studiul limbei maghiare. Cartea cestionată tractează singuratecele forme ale vorbirei în mod nesistematic prin esemple și deprinderi de traducere. Icicolea aflăm naintea deprinderei și câte o esplicare cât se poate de scurtă. Cartea este împărțită în partea I. și a II. În partea I. cuvintele, care ocură în singuratecele prop. de traducere, se află nemijlocit naintea deprinderilor, ear celea din partea a II. sunt însemnate în urma acestei părți. La început aflăm tractarea literilor, la urmă sunt adause „bucăți de cetire și traducere;“ cuvintele și frasele din aceste bucăți stau la finea cărții.

Sě esaminăm singuratecele secțiuni în aceea ordine, după cum urmează. Începem așadară cu literile. Dacă asěměnăm cursul acesta cu originalul, după care e prelucrat, vom observa, cum că în unele privințe acestea se deosebesc de către olaltă, așa de es. aflăm, că în original este mai de aproape esplicată pronunțarea numai a acelor litere, care în limba germ. lipsesc sau se rostesc altmintrea, și că pronunțarea acelora se poate esercita în cuvinte numěroase. Ear în cursul prelucrat se esplică pronunțarea fie-cărei litere una după alta, după cum urmează în alfabet, și este pus după fiesce-care cuvênt magh. și cel rom. Din această împregiurare apoi urmează, că din causă, ca tractarea literilor sě nu se estindă mai mult ca preste o foaiă, — la singuratecele litere s'au îndus de regulă numai câte 1—2 cuvinte maghiare ba la „*ty*“ chiar nici macar unul. La multe litere cuvintele nu sunt induse în mod consecuent, așa de esemplu la litera „*á*,“ „*f*“ și „*j*“ aflăm litera încă necunoscută „*k*“ în kár, fekete, játék; la „*gy*“ și „*m*“ aflăm litera „*ty*“: gyertya, Mátyás: la „*i*“ „*o*“ etc. litera „*s*“: visel, sor etc. După cum vedem litera „*ds*“ lipsesce cu totul; fiindcă „*ds*“ în cuv. findsa, dsindsa la pronunțare se contrage cu vocala din urmă fin — dsa, dsin — dsa și nu fiind — sa, aceasta trebue sě se privească ca un son de sine stătător. Despre rostirea lui „*h*“ la finea unui cuvênt încă nu se amintesce nimic. Literile, care în rom. lipsesc, se esplică prin cele franceze și germ. Eserciții pentru cetire în urma tractărei literilor nu se află. Urmează împărțirea vocalelor și sufixarea cuvintelor. La acestea observ, cumcă „*e*“ nu aparține la vocalele de sunet „mediu“, de oare ce cuvintele, la care „*e*“ ocură după vocala de sunet afund, primesc sufixe de sunet înalt, pr. Iozsef-nek Mózes-hez, korhely-ek, kortes-em. Despre modul sufixărei cuv. de sunet „mediu“ nu aflăm amintire, și fiindcă vocalele: „*é i í*“ sunt înșirate la celea de sunet înalt, lucru firesc, că scolarul cuvintele de sunet „mediu“ le va suficsa toate conform reg. II, adecă cu suf. de sunet înalt astfel: *hid-ek, zsizsik-ek cél-re gyik et etc.*

Partea I cuprinde: Verbele regulate în timpul pres., perf. și futur; formațiunea acusativului și pluralului; verbele terminate în: *s, sz, z*; dativul; adiectivul ca atribut; *ez ezen*; suf. — *é*; forma def. a verbelor reg. în perf. din indic., cuvinte, care în acus. primesc un „*v*“ care scurtează sau lapědă vocala ultimă; declinațiunea subst.; comparațiunea adiec: adverbele; numěralele; pronumele; verbele ausiliare; *vagyok*, etc; formațiunea verbului defectiv: a avè; perf. indic. la verbele reg. conjuctivul și imperativul; optativul și infinitivul; gerundiul și part.; verbel factitive și potențiale; forma în — *lak* — *lek*.

O scurtă privire asupra cuprinsului din partea.

şi preoţimea uniată face bine, că primesce şi astfel de fugari în sinul seu, unde este „pacea şi disciplină“ mai mult vrednică decât ori ce constituţiune.“

În punctul disciplinei uniate sĕ ne ierte dl autor a-i spune, că cunoascem caracterul acestei discipline, care pe adevĕratul nume se chiamă „absolutism.“ Scim că biserica papistă şi semi-papistă cere subordinare necondiţionată, aşa numita obedienţă, şi vai de acela, care nu se supune la principiul „*sic volo sic iubeo*“ chiar de ar fi drept ca lumina. Cunoascem casuri, când preoţi gr. cat. nevinovaţi şi drepţi ca lumina singur pentru cuvêntul, că nu s'au supus absolutismului de fer, ce leagă consciinţele, au trebuit sĕ ia lumea în cap dinaintea „disciplinei,“ ce o preferesce autorul constituţiunei noastre. În biserica gr. cat. este mai mult material de certe şi neînţelegeri, numai cât acestea sunt latente, şi nu pot resufla din causa despotismului afurisit, ce terorisează preoţimea gr. cat., precând la românii ortodocsi certele şi cele mai neînsemnate ies mai curênd la iveală, dar se şi delătură mai curênd şi pentru totdeauna, precând nemulţămirile subalternilor uniaţi sunt năbuşite şi nu pot resufla, remânênd un morb latent, care de regulă mai curênd distruge organismul decât morbul, care se cunoasce şi se vindecă în urma diagnosei.

În cele premerse m'am silit a ve da cursul ideilor ce le a desvoltat „Fóia basericéscă“ în articolul citat. Din aceste idei se vede, că fraţii nostri gr. cat., departe de a se lăsa de funestul proselitism, se laudă încă că au datorinţa de a convêrtì pe greco-orientali prin mediul unei culturi superioare. (Analog cu kulturegylet-ul din Cluş. Red.) Cu un cuvênt vechia luptă confesională va devenì cu atât mai intensivă, cu cât se va ridica nivoul culturei religioase. Fructele proselitismului afurisit încep a încolţi, astădi e Bucovina la ordinea dilei.

Admoniţiunile bărbaţilor de frunte, cari au fost decorul şi meritul clerului uniat, ale lui P. Maior, Şincai, Klein, Barnutiu, Laurian s. a. întimpină inimi reci, urechi surde în Roma mică, care a îmbrăcat caracterul papismului, ear pe deasupra poartă masca transparentă a naţionalităţei române. *Dr. S.*

Mişcări în biserica gr. or. din Ungaria.

Sub acest titlu scrie „Allgemeine Zeitung“ din München:

„Nelămurita situaţiune, care cu toate silinţele marilor puteri tot ţine în încordare şi ferbere spiritele, în peninsula balcanică, îşi are o principală causă în stările religioase bisericesci, care s'au desvoltat acolo sub influinţa lungei domnii turcesci şi cari înriurează prin urmările lor şi asupra ţerilor vecine, anume asupra Ungariei. Între aceste biserici are cea greco-orientală o deosebită importanţă nu numai din causa însemnătăţii sale istorice şi culturale ce o are în această parte a Orientului, ci şi pentru că numeroşii credincioşi ai acestei biserici sunt totodată şi membrii ai statului ungar şi pentru că această confesiune coincide aici cu respectivele naţionalităţi. Nu-i mai puţin însemnată nici posiţiunea publică de drept a acestei biserici gr. or. în statul Ungariei. Ea posede după istorie şi origine, după privilegii şi legile statului, o autonomiă moştenită din bătrâni, întărită de repeţite ori şi aprobată — autonomiă care este totdeodată şi un zid de apĕrare pentru susţinerea şi desvoltarea fiinţei naţionale a credincioşilor sei.

În regatul ungar numĕră biserica greco-orientală aproape $2\frac{1}{2}$ milioane (2 434,890) suflete sau $15\frac{7}{10}$ procente din întreaga poporaţiune. Numai romano-catolicii întrec la numĕr pe credincioşii bisericei ortodocse. Acestia sunt împărţiţi în doue metropolii de sine stătătoare: în patriarchatul sêrbesc din Carloviţ şi metropolia română din Sibiiu; aceea are şese, aceasta douĕ episcopii, aşa că în Ungaria are biserica aceasta doi archiepiscopi şi opt episcopi. Apoi nu trebue a trece cu vederea, că această biserică poartă un timbru pronunţat naţional. Cu unele escepţiuni ce dispar, se ţin de biserica aceasta numai sêrbi şi români, şi anume sêrbii au 855,412, Românii 1.497,864 suflete.

Deosebită importanţă trebue sĕ dăm acestei coincidenţe a poporului cu confesiunea bisericească; numai ea esplică în mod multămitor luptele lungi, ce are sĕ le poarte Ungaria cu Sêrbii din pricina organisărei bisericei lor naţionale autonome şi ne lămuresce causele adevĕrate ale celei mai nouĕ desbinări între ministrul unguresc şi biserica română din Ungaria şi Ardeal.

Principiul de naţionalitate domnesce întreaga vieaţă de stat şi socială a acestei ţări, şi după cum stăpânitorii maghiari au adoptat ca principiu conducĕtor al acţiunilor legislatorice şi administrative ajungerea unei ţinte finale, statul naţional maghiar unitar, tot astfel acelaş principiu e şi steaua conducĕtoare a poporatiunilor nemaghiare din ţeară şi astfel şi punctul de cristalisare ale unei intensive mişcări, care în ciuda multelor mĕsuri de strâmtorare şi opresiune ale statului şi societăţii unguresci, tot a ajuns la o însemnată reacţiune.

Mai cu samă despre saşi, sêrbi şi români se poate dice aceasta, cari toţi au un puternic scut în instituţiunile autonome bisericesci pentru apărarea caracterului lor naţional. Această autonomiă bisericească, cu care după lege este împreunată şi independenta administrare a scoalelor confesionale-naţionale şi a averei bisericei şi scoalelor, formează pentru aderenţii şi apărătorii nivelătorului şi unificatorului stat naţional maghiar o piedecă, pe care voiesc cu ori-ce preţ sĕ o rostogolească pe unde se poate din cale, ca pe o peatră. Fără a ne lăsà aici în o critică a acestui sistem ce domnesce în Ungaria, voim sĕ constatăm numai, că neamurile nemaghiare din ţară se simt neliniştite în a lor fiinţă naţională şi sunt adânc neîncredĕtoare faţă de toate actele cercurilor conducătoare în cestiuni de autonomie bisericească.

Această neîncredere a mai fost de curând mărită prin mai multe împrejurări în mod esenţial; mai cu samă înfiinţarea aşa numitelor „reuniuni de cultură maghiară“, cărora în primul rênd li se atribue tendinţe de maghiarisare, au mărit într'un mod neobicinuit mişcarea dintre nemaghiari. Atacurile în presă sunt cu mult mai violente, mai pătimaşe; repeţita achitare a diarelor române prin juriul din Sibiiu a îndemnat pe guvern sĕ desfiinţeze acest juriu şi sĕ lase pe saşi şi români la eventuala judecare a juriilor maghiare din Cluş şi Târgul Mureşului. Se înţelege, că această faptă a guvernului nu a contribuit deloc la domolirea spiritelor, ci a produs tocmai un efect contrar.

Nu mai puţină mişcare a produs şi o disposiţiă a ministrului de culte unguresc, care se socoteşte drept o directă lovire a autonomiei legale bisericeşti a românilor. La 29 Maiu 1861 dase adecă împĕratul pentru sprijinirea preoţilor diecesei gr. or. din Ardeal o anuală subvenţiune de 24,000 fl. din vistieria statului şi lăsase în sarcina episcopului gr. or. (adi archiepiscopul) împărţirea acestui ajutor în înţelegere cu consistoriul seu. În contra acestor disposiţiuni rescriptul ministerial din 18 Ianuarie 1884 ordonă comunelor bisericesci şi preoţilor sĕ-şi trimeată acum rugările lor „nemijlocit la ministrul de culte şi instrucţiune, de unde se vor trimite mitropolitului şi sinodului spre a-şi da părerea;“ totuş rescriptul declară lămurit, că „ministrul la propunerea mitropolitului nu numai că nu e legat cu privire la persoane,“ ci „poate sĕ le schimbe după propria-i bună chibzuială.“ Sinodul archidiecesan a rugat de repeţite-ori pe ministru sĕ-şi retragă ordinaţiunea, totuş după o audienţă la Maiestatea Sa se făcù numai modificaţiunea, că din numita sumă de sprijinire i se lăsară mitropolitului sĕ împartă între preoţii lipsiţi 4000 fl. „pentru ridicarea autorităţii sale şi asigurarea influenţei sale patriotice,“ celelalte 20,000 fl. voesce ministrul sĕ le împartă el. Sinodul a decis în 18 Iunie a c. că „sub condiţiunile normativului ministrului nu poate primì ajutorul de 24000 fl.“

Această respingere nu împedecă însĕ pe numĕroşi preoţi greco-orientali sĕ-şi trimită la ministrul cererile lor de ajutor, găsind ministrul în acest chip prilegiu sĕ-şi realiseze declararea, că în casul dat, va împărţi ajutorul fără autorităţile bisericesci. Nerespectarea conclusului sinodal din partea clerului greco-oriental din punct de vedere canonic şi disciplinar apare fără îndoieală împreunată cu îngrigiri, căci prin o astfel de slăbire a relaţiunilor se poate uşor deschide drumul numeroaselor abusuri şi impotriviri, dar pasul acesta se poate scusa din causa lipsei materiale, cu care au sĕ lupte cei mai mulţi preoţi în comunele române ale Ardealului. Pentru stat însĕ rĕmâne — cu tot succesul seu esterior — nesiguranţa, că pe lângă odiul unei turburări a relaţiunilor interne bisericesci şi a sarcinei financiare, poartă în sine şi chinuitoarea simţire, că tot nu are o puternică garanţă pentru preoţimea subvenţionată şi purtarea ei politică-naţională.

Turburarea şi agitarea a cuprins în urma acestor mĕsuri adênc spiritele şi nu trebue sĕ arunci decât o ochire în coloanele foilor românesci, pentru ca sĕ te convingi despre pasiunea ce domnesce aici. „Gazeta Transilvaniei.“

Cestiunea evreilor

În numĕrul trecut am comunicat părerile diarului guvernamental „Telegraful“ în cestiunea evreilor, pusă pe tapet de evreii din Londra.

La locul acesta publicăm o epistolă deschisă a domnului Dumitru Brăteanu, publicată în „Adevĕrul“.

Eată ce scrie dl Brătianu:

O telegrmă din Londra cu data de 7 August st. n. dice: „Lordul Salisbury a primit astă-di o deputaţiune de israeliţi veniţi sĕ ceară intervenţiunea puterilor semnătoare a tratatului din Berlin pentru a se pune capĕt persecuţiunilor ale căror victime ar fi evreii în România.“ Demersul israeliţilor despre care ne vorbesce această telegramă ar fi un lucru de o foarte mică importanţă şi nici ar merita

---

I ne va convinge, cumcă materialul de învĕţământ nu e ordinat după legile desvoltărei naturale, pentru că ori-care se ocupă cu propunerea gramaticei va scì, cumcă nici o parte a vorbirei nu e aşa de grea de învĕţat ca verbul. Töpler işi argumentează întocmirea cărţii lui prin aceea, că verbul cuprindênd deja în sine subiect şi pred., e partea vorbirei cea mai potrivită spre formarea prop. Aceasta nime nu o pune la îndoială, înse nu e just, ca prin înlesnirea lucrului autorului la întocmirea manualului, sĕ se însărcineze studintele îndată la început cu lucrul cel mai greu. Cele mai uşoare diceri pentru traducere se esc, dacă substantivul ca subiect se aduce în legătură cu un adiect. ca pred.; după aceasta se poate lua pronumele pers. dinpreună cu verbul ausiliar: „*vagyok*“ etc. Şi cu acestea părţi ale vorbirei se pot forma destule diceri.

Precând timpul perf. a verbelor reg. se tractează în 9 deprinderi, futurul îl aflăm numai într'o singură deprindere de 6 şiruri şi şi acì numai cu forma nedefinită. La început sunt deprinderile de tot prea scurte.

Nota pentru formarea timpului perf. (pag. 10) nu e lămurită cum se cade; ceea ce se află pe pag. 65, ar trebuì sĕ stee pa pag. 10, căci din contră studintele nici de cât nu va putea cuprinde, că după cele predise cum e posibilă forma: *hallott, láttok* în depr. 5.? Regula dela depr. 23 e unilaterală, căci suf. *é.* se adauge posesorului şi când aceea înlocuesce posesiunea, cum se află aceasta şi în prop. „*Jánosét ismerjük*“ şi „ale lui Ioan nu sunt nouĕ“ (depr. 23 şi 24). La depr. 71 aflăm suficse postposiţionale, compuse cu suf. pers., pr. *nálad* etc. şi la depr. rom. 72 ar trebuì sĕ se traducă suf. val,-vel în urma unei consonante despre care formaţiuni încă nu s'a tractat în cele premerse (aceasta se face mai târdiu la pag. 120 şi 115). Spre esercitarea verbului defectiv: „*are*“, care în limba magh. se esprimă prin diferite frase, servesc în partea aceasta numai 3 depr., cea ce e prea puţin. Ne satisface însĕ, că în partea II forma aceasta se repetează în 3 depr. Regulele despre întrebuinţarea formei definite şi nedefinite le aflăm parte pe pag. 12 şi 13, parte la începutul părţii II. (pag. 91 şi 92); acestea însĕ nu sunt destul îndetăiate, căci forma definită se folosesce când verbul se referă la cuv. „*önt*“, ear cea nedefinită şi când obiectul stă cu un numĕral, sau când acela e un pron. pers. 1. sau a 2., sau un pron. nedefinit, pr. *engem lát, téged szeret, valakit kercs* ect. La regulele despre formarea pluralului, a acusativului şi a sufixelor posesive de pers. 1. sing, şi de a 2. sing. şi plur. nu se esplică: care cuv. primesc sufixele acestea cu *a*, care cu *o*, tot aşa: care cu *e* şi care cu *ő*. După părerea mea esplicarea aceasta n'ar fi de prisos, pentru că cartea e menită şi pentru privaţi. Intrebuinţarea sufixelor de loc nici în genere nu se explică, de şi acestea sunt aplicate în mai multe deprinderi.

Despre ortografia magh. precum şi despre formarea cuv. nu se află amintire; esplicarea modului pronunţării a unor nume de familii vechi magh. e tot, ce se află cu privire la ortografiă.

După cum observăm, în „*cursul lui Töpler*“ sunt numai foarte puţine esplicări şi şi acestea se fac numai fugitiv, deci nu ne mirăm, că manualul acesta, care s'au fost folosit mai mulţi ani în scoalele secundare evang., în timpul mai nou s'au înlocuit cu altele.

Cuprinsul părţii II. este: Conjugaţiunea verbului aucsiliar, a verbelor reg. şi a celor terminate în ik; depr. cu verbele aus defective şi reg.; forma pasivă; verbele neregulate; suficse şi postposiţiuni. După cum vedem, partea aceasta formează parte o repetiţie, parte o continuare a celor învĕţate în partea I. Foarte bune sunt la locul acesta depr. cu suficse postpos., pagubă că nu se esplică întrebuinţarea acestora.

Cele 12 bucăţi de cetire şi traducere conţin fabule interesante, dintre care unele se află şi în cărţile rom. Bucăţile acestea atrăgătoare, şi mai cu samă esplicarea foarte succesă a singuraticilor cuvinte şi frase sunt foarte potrivite spre a conduce pe studinte în domeniul limbei. Însĕ şi mai potrivită este variaţiunea proposiţiunilor din deprinderile de traducere spre întipărirea în memoriă a diferitelor forme ale vorbirei, şi drept are dl autor, că, „*tocmai variaţiunea aceasta formează tăria acestui manual,*“

sĕ fie relevat. Dacă este o plăcere pentru israeliţi a se tănguì la lordul Salisbury şi pentru lordul Salisbury a auḑì tănguirile lor, le urăm sĕ 'şi poată procura în toate ḑilele o asemenea plăcere inofensivă, dar tot de odată inutilă. În adevĕr, astăḑi când în România de ar mai putea fi vorba de persecuţiuni, sunt persecutaţi nu evreii, ci românii de unii evrei posesori de moşii, Lordul Salisbury, ca sĕ poată face ceva, ca sĕ scutească pe evrei de desagrementul de a se mai lamenta, ar trebuì sĕ aibă putinţă de a îi oprì sĕ scoată ţipete nu numai când sunt loviţi dar şi când ei lovesc, sau de a gonì pe toţi evreii din România.

Precum am mai ḑis-o, demersul evreilor despre cari vorbirăm, în el însuş nu însemnează nimic; poate avea însă o mare gravitate ceea ce urmăresc cei cari au pus din nou în mişcare fără scirea lor pe evreii din Londra. În tot casul, acusaţiunile nedrepte ale acestor din urmă, au sĕ-i facă de sigur de urît cu românii coreligionarilor lor din România.

Israeliţii de aici, fiind că nu pot reuşi a face sĕ înţeleagă pe cei din Londra, că sunt mistificaţi şi împinşi înainte de o mână inamică, au, credem, datoria şi dreptul sĕ protesteze într'un mod formal şi categoric în contra plângerilor nefondate adresate lordului Salisbury, şi toată lumea le va da crezĕmênt, căci negreşit, ei trebue sĕ cunoască mai bine ceea ce se petrece în România şi sĕ aibă mai multă grijă de interesele lor de cât filantropii din Londra.

Sper că nimeni nu va pune la îndoială sinceritatea părerii ce 'mi permit a emite acì. Nu sunt aşa de disgraţiat de natură, nici atât de ignorant încât sĕ pot fi ispitit a urâ pe cei cari nu sunt de ginta şi de religiunea mea. Compătimesc cu cel ce sufere şi me simţ fericit când 'i pot da o mână de ajutor fără a-l întreba cine este şi de unde vine.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Banpatac, la 29 Iuliu 1885. Domnule Redactor! Când scriu corespondenţa aceasta, me cred într'un loc, de unde până acuma nu a scris nime prin ḑiarele române, şi pentru aceea locurile acestea sunt puţin cunoscute publicului. Se poate că pe timpul feudalismului se vorbea mai mult despre ele, unde locuiau înfricoşaţii domni feudali Várady, despre cari se vorbesce mult şi astăḑi pe la noi, dar după cari a rĕmas numai neşte castele, cari pe ḑi ce merge se ruinează. Astăḑi locuitorii comunei noastre sunt curat români, afară de un jidov arêndator — şi trăesc din economia câmpului şi negoţătoria varului.

Comuna este situată în loc şes, de către apus şi meaḑă-noapte încungiurat cu dealuri, cu cari dealuri îşi şi- iau începutul munţii apuseni. Spre meaḑăḑi şi rĕsărit se întinde frumosul şes al Murĕşului, care se lăţeşte vis-avis până la Hunedoara, în dreapta spre Deva şi în stânga spre Orĕştie.

Cu lucrul câmpului cel mai urgent au gătat oamenii, mulţi treeră, dar nu după moda veche a îmblăciilor, ci cu maşina. Pe la noi s'au înmulţit maşinele de mână, pe cari oamenii le-au aflat de cele mai practice, de nu ar recere atâta putere omenească la întors.

Cei mai mulţi locuitori se ocupă cu uscatul de fên, care în anul acesta este foarte slab, şi cât este nu favorează timpul, ca sĕ se poată usca neplouat. Cu privire la aceasta 'mi iau voie a spune următoarea întêmplare, ce ajunse comuna noastră Banpatac în 25 Iuliu v.

Era ḑiua cea mai călduroasă, soarele 'şi reversa razele arzĕtoare preste câmpul aşternut cu fên cosit. Dar abia trecù de ameaḑi şi un nor negru de către apus începù a trage atenţiunea uscătorilor de fên.

Abia începură unii a stringe la fên, când norul se ridică repede şi prin razele de soare începù a ploua.

Ploaia se părea curênd trecătoare şi economii asteptau că tot în ḑiua aceea sĕ-şi usce mai departe fênul. Dar nu, ploaia se îngroşa tot mai tare, economii fug din toate părţile către casele lor, torenţii de ploaie, picau pe pămênt de cugetai că varsă. Spre mirarea noastră însĕ, către Mureş pe hotarul învecinat lucea soarele ca şi pe la noi înainte de aceea cu $^1/_2$ oară.

După o oară ploaia încetă; dar se aud vălile curgênd.

Prin Banpatac curg două văli. Acestea se păreau la început neameninţătoare, dar curênd vĕḑurăm că curăţă buţile şi căḑile de pe marginile lor, ce era puse pentru curăţire. Aceasta nu fu destul, curênd intrară prin curţile locuitorilor, cele mai multe grădini le prefăcură în alvia lor; uneltele agricole de prin curţile locuitorilor începură ale lua cu sine. Bietul econom trebuea sĕ-şi lege carul şi coşurile de bucate de şură dacă voia sĕ nu le ducă valea, însuş era în periclu de a se îneca în curtea sa proprie, la mulţi au întrat apa în casă.

Cataractul de pe valea mică a Banpatacului desvolta o negură şi făcea o larmă, de cugetai că eşti lângă Niagara.

Afară de sat se împreună văile şi astfel la olaltă au putut mai bine inunda preste tot câmpul şes, ce se estinde în partea aceea a comunei. S'au lăţit şi preste otarul Chimindiei, ba au întrat şi în Chimindia şi au umplut multe curţi şi au înecat multe grădini. Fântânele ce le-a găsit pela locuitori le-a umplut până în faţa pămêntului.

Earba şi otava ce a fost în partea de meazăzi a comunei Banpatac până în Murĕş au înecato toată.

În cucuruz nu a făcut multă pagubă, căci acela a fost mai tare şi numai pe unele locuri 'l-a culcat la pămênt, afară de grădinele ce au fost din sus de comună pe lângă vale, pe cari l-ea măturat cu gard cu tot.

Bieţii economi aşteaptă ca sĕ se judece paguba din partea organelor administrative politice şi sĕ li se rebonifice cât de puţin. Până acuma însĕ nu sau făcut nici un paş în causa asta.

Oamenii bătrêni nu-şi aduc aminte de o aşa apă mare în Banpatac. *Dalv.*

Varietăţi.

* (Ḑile de grea cumpĕnă) asteaptă pe fraţii nostri din Orĕştie. După cum s'au putut vedea din anunţuri — posturile (3) de învĕţători sunt earăşi de ocupat. Pentru nisce oameni ca Orĕştienii, cari în fine-care an pun dascăli, alegerea individilor apţi de dăscălie devine de problemă grea, findcă deoparte nu se prea capĕtă pedagogi destoinici, se înţelege după conceptul Orĕştienilor, ear de altă parte învĕţătorii încă nu sunt dispuşi a se băga slugi pe câte un an şi a se supune la esperimentări, şi la urma urmelor a o tulì la fugă înainte de a se plinì anul dinaintea nemulţămirii generale, care de regulă este resplata pedagogiei. Aceste şi alte greutăţi, precum influenţa doamnelor, care mai cer şi calităţi de salon dela învĕţători, sunt motive, care nu prea înlesnesc alegerea învĕţătorilor. Dar cu ajutoriul lui Dḑeu totuş sperăm, că se va afla un espedient — numai sĕ se afle şi concurenţi!!!

* (Favor pentru călĕtori) Pentru ḑiua de 8/20 August a. c. direcţiunea căilor ferate unguresci dă un scăḑĕmênt de 30% până la Budapesta pe toate liniile. Acest favor se estinde pentru classa II. şi III. şi biletul are valoare 14 ḑile.

* (Teatru de diletanţi în Cugier.) Junimea română din Cugier Ve invită cu toată onoarea la *„Representaţia teatrală“*, ce se va ţinè Marţi la 18 August st. n. în localul „Ospetăriei celei mari“ în favorul înfiinţărei unei „Biblioteci populare în loc.“ Piesa va fi: Vlăduţul mamii“ seau Bucoavnă n'a învĕţat şi umblă la însurat. Vodevil în 1 act de I. Lupescu, artist dramatic.

Persoanele: Vlăduţul mamii, scolariu de sat dl I. M. Savasta, mumasa dra E. P. Costica Şoimescu tênĕr boieriu dl A. B. Iftimie Sbârciag, bĕtrânul pădurariu dl N. D. Smaranditţa fica lui dra M. M. „Peneş Curcanul“ de V. Alesandri declamat de domnul I. P.

După representaţiă urmează: „Petrecere socială cu dans“

Preţul întrărei: Locul I. &. II. 50 cr. celelalte 40 cr. 30 cr. etc în picioare 10 cr., ear la „Petrecere şi representaţiă“ 1 fl. de persoană.

Începutul la 8 oare seara.

Cugir în 8 August st. n. 1885.

Ca patron: *Comitetul.*

Dl *Procopiu Herlea.*

„Dragi boeri şi coconiţe
Vĕdani, fete, vĕduviţe
De voiţi numai decât
Sĕ ve treacă de urit,
Lăsaţi iute casa, masa,
Şi cu inima voioasă
Alergaţi, ve sfătuesc“
La „teatrul românesc“. *M. A.*

NB. Oferte şi suprasolviri benevole se primesc cu mulţămită şi sunt a se adresa la dl Procopiu Herlea not. şi se vor cuita pre cale ḑiuaristică.

* Un mare jurisconsult, un distins magistrat, un adevĕrat caracter independent, o inimă românească, s'a stins din mijlocul nostru **Alesandru Creţescu,** primul preşedinte al Curţei de casaţie, a încetat din vieaţă, într'un mod subit, la gara dela Valea-Călugărească, unde se ducea cu trenul după întoarcerea sa din străinĕtate.

Magistratura ca şi ţeara sunt în doliu.

Elev al scoalelor naţionale, fost profesor la colegiul St. Sava, doctor în drept al universităţii din Paris, autor al mai multor scrieri juridice şi didactice de o valoare însemnată, membru al societăţii pentru învĕţătura poporului român şi vice-preşedinte în comitetul acestei societăţi, Alesandru Creţescu, prin simţemêntul de dreptate, adênc înrădăcinat în sufletul şi inima lui, putem ḑice că era imagina viie a justiţiei pe pămêntul românesc.

Înconjurat de iubirea, stima şi respectul întregii magistraturi, în capul căreia se înălţase numai prin propriele sale merite şi mulţămită laboarii sale ca literat şi jurisconsult, iubit de toate clasele societăţii, fără distincţiune de coloare politică, Alesandru Creţescu era în cestiunile de drept cele mai grave şi contraversate, oracolul către care se adresau şi particularii şi statul, spre a'şi pronunţa verdictul seu ca arbitru sau superarbitru, ear sentinţele sale se primeau cu respect şi resignaţiune, şi de cei ce perdeau.

Bărbat din aceea generaţiune din care au făcut parte jurisconsulţii eminenţi ce a avut ţara, ca C. Bozianu, C. Hurmuzache, G. Costafor, V. Boerescu, An. Panu şi alţi puţini, ce azi abia se mai pot numĕra pe degete, Alecsandru Creţescu cu greu va putea fi înlocuit atât de magistatură cât şi în societate, unde cu drept cuvênt se poate ḑice, că 'şi ocupa cu demnitate locul în restrânsa falangă a oamenilor distinşi.

Eată pentru ce, cu o adevĕrată sfăşiere de inimă, ḑicem că, prin încetarea din vieaţă a acestui om, a cărui modestie era cu atât mai mare cu cât meritele sale erau mai întinse şi mai reale, România perde un mare cetăţean; magistratura, o minte ageră şi care scia a găsì adevĕrul şi dreptatea acolo unde erau; suveranul ţĕrii, un adevĕrat consilier onest, competent şi devotat de o potrivă tronului ca şi naţiunii sale.

Fie eternă memoria lui Alesandru Creţescu şi neperitoare simţemintele lui românesci, cu care a lucrat, a trăit şi s'a ridicat la înălţimea unde i se cuvenea.

Partidul liberal-conservator depune pe mormêntul lui Alesandru Creţescu cele mai profunde regrete.

„România.“

* (Mulţămită publică.) La apelul făcut în „Tel. Rom.“ în favoarea subscrisului — fiind greu lovit de soarte arḑindu-mi toate edificiiele şi mijloacele de trai, remânêndu-mi familia sub cerul liber în mila lui Dḑeu — un amic al învĕţătorilor nunumai cu cuvêntul ci şi cu fapta, din Aiud, unde subscrisul sunt cu totul necunoscut, pre lângă toate greutăţile binevoi a-mi colecta suma de 10 fl.

Acestui marinimos domn şi adevĕrat amic al meu şi al învĕţătorilor preste tot, precum şi binevoitorilor contribuenţi, pentru generositatea arĕtată faţă de un învĕţătoriu nenorocit le aduc, deşi cam târḑiu, pre calea aceasta cele mai călduroase mulţămiri.

Alţina în 3 Iuliu 1885. *Ioan Petrişor,*
învĕţătoriu.

(În ferbinţala verei) se întêmplă foarte adese irregularităţi în organele de mistuire (înfundări şi convulsiuni de sânge, batere de inimă, dureri de cap etc.) şi anume în urma greşelilor de dietă; în casuri de aceste trebue se întrevenim la moment ca se scăpăm de alte urmări mai rele cu o medicină de casă foarte bună, cum sunt cunoscutele pilule elveţiane ale farmacistului Brandt. Fie-care şatulă nefalsificată (costă 70 cr. în apotecă) are ca etichetă o cruce albă în câmp roşu şi numele R. Brandt's.

Loterie.

Vineri 14 August n. 1885.

Buda: 18 1 17 30 70

---

de oare-ce în siguratecele depr. ocură numai ast-fel de prop. care se rapoarta la esemplele puse înaintea de pr. resp. În urma deprinderei magh. se află de regulă şi una rom. Înaintea cestei din urmă nu aflăm cuvinte însemnate fiind că ḑicerile române nu conţin decât aceleaşi cuvinte, care ocură şi în depr. magh. precedătoare; prop rom. însĕ sunt diferite de cele magh. Din înpregiurarea aceasta resultă, că studintelui nu-'i va face mari greutăţi traducerea din limba maternă în cea strĕină, de oare-ce depr. rom. nu e de cât o repetare a depr. premergătoare. şi că studintele va fi silit sĕ înveţe în mod consciicios cuv. pentru depr. resp.

Afară de eratele anunţate pe pag. 178 am mai descoperit: pe pag. 140: A ifjú; 143: elbeszéllte; 150: üllték; 145: éjtszaka; 14: látlátjátok; pe pag. 73 stă: utaz în loc de: utazik; asemenea în depr. 66: rendét în loc de: rendjét; p 83: ete în loc de: ele; p. 7: o în loc de: ó. Mai departe ocură *„ó“* şi *„é“* în loc de: oa şi ea, această prescurtare precum şi adaugerea lui *„ŭ“* la finea cuv. după ortografia mai nouă nu e usitată.

Cu privire la aplicarea limbei, atât partea magh. cât şi cea rom. e foarte esactă.

Propoşiţiunile de traducere sunt scurte şi corecte cu privirea atât la înţeles, cât şi la regulele gramaticale. Esplicările sunt scrise într'un stil uşor de cuprins. Abstragênd dela cele preḑise, cartea menţionată o pot recomânda ca un manual pregătitor pentru studiul sistematic, a limbei maghiare.

Sibiiu în 28 Iuliu, 1885. *Ioan Müller.*

Nr. 552 [1099] 1—3

CONCURS.

Un stipendiu de 200 fl. v. a., este de conferit pentru tineri sodali născuţi pe teritoriul fostului ţinut săsesc şi în prima linie pentru cei născuţi în foastele scaune ale Mercurei şi a Nocrichului, sau în comunele învecinate, — dela cari se cere ca sĕ aibă o pregătire dacă se poate de 4 clase gimnasiale, sau reale, sau de o scoală capitală completă, şi cari sĕ fi cercetat şi absolvat în tot casul una dintre scoalele de industrie, întemeiate de universitatea săsească cu bun succes, obligându-se de a petrece un an în streinătate, adecă afară de Austro-Ungaria, cu scop de a se perfecţiona pe cale teoretică şi practică în specialitatea lor.

Condiţiunile concursuale afară de cele espuse mai sunt:

a) aşternerea atestatelor scolare cu calculi buni.

b) un atestat oficios despre starea materială a concurentului.

Stipendiul se va solvì de jumătate, îndată după obţinerea lui, ear cealaltă jumĕtate după 6 luni.

Tinĕrul stipendiat va fi dator cu prilejul petitului seu pentru a doua jumĕtate a stipendiului, sĕ alăture: testimoniile de muncă agonisite, precum şi o scurtă dare de seamă despre modul cum a întrebuinţat tîmpul, despre locurile unde a lucrat şi despre esperiinţele industriale făcute.

O astfel de dare de seamă se recere dela dênsul şi când cu re'ntoarcerea sa în patrie.

Cererile concursuale instruite conform cerinţelor, au sĕ se aştearnă acì până în *10 Septemvrie* a. c. st. n.

Sibiiu, în 8 August 1885.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 296. [1098] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din comunele mai jos enumerate în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs până în *25 August a. c, st. v*

1. Cohalm, cu salariu anual 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi usufructul dela drepturile comunale precum: dreptul la ghinde etc., în rênd cu ceialaţi locuitori.
2. Bogata olteană, cu salariu anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.
3. Făntâna, cu salariu anual 150 fl., şi lemne de foc.
4. Paloş, cu salariu anual 150 fl., solvindi din cassa comunală în patru rate şi cuartir liber.
5. Mercheaşa, cu salariu anual 100 fl., cuartir şi lemne de foc, precum şi usufructul dela toate drepturile comunale: dreptul de ghindărit etc.
6. Filia Jimbor, cu salariu anual 70 fl., cuartir şi lemne de foc.
7. Criţu cu filia Meşindorf cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
8. Felmer, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
9. Ticuşul rom., cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci, au aş subşterne petiţiunile, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopopesc greco-oriental al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 26 Iulie, 1885.

Nicolau D. Mircea
adm. prot.

Nr. 318. [1097) 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante, la scoalele poporale gr. or. mai jos specificate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 de dile dela prima apariţiune* în foaia archiedicesei „Telegraful Roman."

1. Deva, cu salariu anual de 300 fl., şi prospect de a se urca la 350; dintre concurenţi cu cualificaţiune egală vor fi preferiţi, cei ce vor documenta cunoscinţa tipicului şi a cântărilor bisericesci, pentru cari vor usua accidenţiile stolari circa 50—60 fl, prelângă aceste cuartir în edeficiul scoalei şi 24 metrii de lemne, din cari se va încăldì şi scoala.
2. Lelese, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri à 30 litre de grâu, 10 mĕsuri de crumpeni (cartofi); 2 mĕsuri fasole şi 3 stângini de lemne, cari toate computate în bani, dau suma de 300 fl.; pe lângă aceste cuartir.
3. Cerbel, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole şi 3 stângini de lemne şi cuartir, cari toate computate în bani dau suma de 300 fl.
4. Sohodol, cu salariu anual de 120 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole, 3 stângini de lemne şi cuartir, cari toate împreună dau la an 200 fl.
5. Cerişor, cu salariu anual 100 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 20 mĕsuri de cucuruz, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole şi trei stângini de lemne şi cuartir.
6. Beşan, cu salariu anual de 150 fl. şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.
7. Batiz, cu salariu anual de 150 şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.
8. Bătrâna, cu salariu anual de 150 fl., 54 mĕsuri de bucate; grâu şi cucuruz, cuartir şi 10 stângini de lemne.
9. Nandru-Vale-Josani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne.
10. Găunoasa, cu salariu anual de 150 fl., computate şi naturalile în aceasta sumă, cuartir şi lemne.
11. Muncelu-mare, cu salariu anual de 150 fl., şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.
12. Chergeş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.
13. Popesci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.
14. Poeniţa Tomi, cu salariu anual de 200 fl., computate şi naturaliele, cuartir şi lemne.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avea a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva la 25 Iuliu 1885.

Pentru comitetele parochiale:
Of. protopresbiteral gr. or. al Devei.

Ioan Papiu,
protopresbiter

Nr. 231. [1090] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *20 August* a. c.

1. Băiţa, cu salariu anual de 180 fl. v. a., şi cuartir gratuit.
2. Buceş, cu salariu anual de 150 fl, v. a. şi 2 orgii de lemne.
3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl, v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Luncoiul de jos, cu salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir gratuit: 2 odăi, bucătărie, cămară şi pimniţă, 1 jug. loc cl. II, parte arătoriu, parte fênaţ şi 2 orgii de lemne.
5. Vaca, cu salariu anual de 180 fl., v. a. cuartir şi lemne de lipsă pentru încăldit.

Cererile concursuali instruate conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Brad, în 16 Iuliu, 1885.

Dela Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Mijloc grabnic şi sigur pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sĕnătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre, *balsamul de viaţă al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878. Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,** apotecă „la Vulturul negru," în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 şi in depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, şi cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1000] 3—15

Nr. 1953 civil 1885, [1085] 3—3

Publicaţiune.

Tribunalul subscris, ca judecătoria urbarială, aduce la cunoscinţa publică, că pentru permiterea parcellărei dreptului de cârcimărit în comuna **Alma** şi a aflărei acestei chei, se pune termin de pertractare **pe 10 Septembre 1885, dimineaţa la 9 oare la casa sfatului din Alma,** la care în sensul §. 15 din instrucţiunea urbarială se citează toţi cei interesaţi.

Cu conducerea pertractărei s'a încredinţat judele de tribunal Székely Miklós.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole ţinută la 20 Iuniu, 1885.

Tătar m. p., not. **Baron Apor Zoltán** m. p. president substitut.

Turnătoriă de clopote şi de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi iuvêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită crepararea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categoriă, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [1033] 3

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium"

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu acelaşi efect la **căpăţina goală** (pleşugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** şi la **încăruntire.**

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium" s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** şi la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluş*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist. *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé", alifie orientale pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase şi albe la trup,** depărtează petele de piele şi de vĕrsat. — Preţul 85 cr. [713] 45

„Bouquet du Serail de Grolich."

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa şi ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înşelătorie.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

La numerul acesta se adauge un suplement.

Nr. 84. Sibiiu, Joi 8/20 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 August 1885.

Preste câteva ḑile partea cea mai de valoare a inteligenții române și maghiare se va întrunì pe valea Someșului. Românii la un loc și maghiarii earăș numai ei de ei vor chipsuì căi și mijloace pentru promovarea scopurilor urmărite.

Întêmplarea a adus cu sine, că ambele întruniri de inteligența acestor două popoare, sĕ colideze și în privința locului și în privința timpului. Întêmplarea a voit, ca Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român sĕ și țină adunarea sa generală în Gherla la 18/30 August și tot întêmplarea a voit, ca reuniunea de maghiarisare din Cluș pe 18/30 August sĕ convoace adunare mare spre a se constituì, ca cu plan și sistem binechipsuit sĕ se continue mișcarea începută, maghiarisarea în Ardeal sau mai corect: încercarea cu maghiarisarea printre români.

Spre valea Someșului este deci îndreptată acum privirea Ardealului; Gherla și Clușul sunt centrele, la cari se îndreaptă ochii și inima nenorocitului popor din Ardeal.

Aproape un pătrariu de veac a trecut, de când cu multă însuflețire s'a inființat Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român. Eram în primăvara redesteptărei noastre naționale, și un sistem politic mai cruțător favorisa mult înaintarea noastră pe terenul cultural. Cu însuflețire ne-am pus pe lucru, voim se ḑicem, s'au pus pe lucru bĕtrânii nostri, și noi cesti tineri cresceam cu vremea și priveam cu dragoste la această instituțiune de cultură, unica care ne întrunea pre toți românii fără privire la credințele noastre politice fără privire la confesiunea noastră.

Eată pentru ce ne era scumpă noue această instituțiune culturală. Și ea ne era scumpă, căci sunt rari momentele, unde român cu român poate sta la un loc cu inima și gândul la fericirea neamului seu, fără a avea reserve când politice, când confesionale.

Dacă ne-a fost scumpă Asociațiunea transilvană în trecut, de mii de ori ne e mai scumpă acuma, când 'și ține adunarea pe Valea Someșului, unde se pregătesce o îndrăsneață cutropire a neamului nostru.

Nu vom mai repeta cele ḑise de sute de ori. Întreg sistemul politic de aḑi este îndreptat contra naționalităților din Ungaria. Iustiția, administrația, instrucțiunea publică, toate merg pe coarda curentului politic de aḑi. Și această coardă nicăiri nu e așa de încordată ca și pe Valea Someșului, unde administrația în zelul ei politic rivalisează cu proverbiala sĕrăcie a țeranului nostru.

Reuniunea de maghiarisare și-a pus residența în aceste locuri nefericite. De aici își vor întinde mrejile pescarii reuniunei de maghiarisare și administrația nu puține servitii le va face.

Așa stând lucrurile, nu puțină mângăere va avea poporul vĕḑênd întrunită pe Valea Someșului inteligența română de prin toate colțurile Ardealului și resolută a merge înainte pe pacinica cale a desvoltărei culturale, nesocotind uneltirile îndreptate contra esistenței neamului nostru.

Întrunire în Gherla, întrunire în Cluș. Românii ca în toți anii vor constata un nou pas în desvoltarea culturală, vor da pildă vie poporului român de pe Valea Someșului, că deșì în modestie fără alai, noi totuș învingem greutățile, și dăm înainte. Așa a fost până acuma, așa va fi și de acì încolo, cu toate uneltirile reuniunei din Cluș, care ne vine cu noue pedeci.

Și poporul va vedea că mai sunt români și pe alte locuri, că esistă o reuniune română de cultură, care ne leagă strîns la olaltă, și care departe de valurile politice lucră fără oboseală pentru binele lui.

Isvor de nouă vieață sefletească va fi pentru poporul nostru această mângăere, și el va nesocotì greutățile de tot soiul, căci consciința în vitalitatea neamului nostru oțĕlesce chiar și inimile mai puțin creḑĕtoare.

Intrunire va fi și în Cluș. Ce se va lucra în acea întrunire nu va fi obiectul cercetărilor noastre. Se ḑice adecă, că voiesc oamenii sĕ ne fericească cu sila. Noi fugim de această fericire și pentru poporul nostru e destul sĕ scie, că noi fugim de această fericire. Cu el am fost în timpuri de grea cercare pe când eram robi, cu el suntem acuma, cu el vom fi în viitoriu, și cât timp vom fi cu el, și el va fi cu noi, și vom însufla respect, celor ce se tem de noi.

Vom merge deci toți câți vom putea, vom merge la Asociațiunea transilvană în Gherla.

Mișcări în biserica gr. or. din Ungaria.

„Allgemeine Zeitung“ din München își continuă articlul sub titlul de mai sus astfel:

Nu mai puțin intensivă ca la români este mișcarea între sêrbi, celalalt neam de căpetenie al bisericei greco-orientale. Poporul sêrb politicește e mai matur decât românii și are, prin posițiunea sa geografică și prin numĕroasele legături cu frații de un sânge și o credință o însemnătate politică, care întrece mult însemnătatea numerică a poporului. Pricina neplăcerii, neîncrederii și nemulțămirei poporului sêrbesc încă zace în cea mai mare parte în necompleta organisare a legalei autonomii bisericești, pentru care lupta și cearta de două decenii se poartă. Nu ni scopul a urmărì aici trecutele fase ale acestei certe lungi; fie numai atâta pomenit, că în anii trecuți d. e. cât au stat adecă sêrbii sub înrîurirea conducĕtorului lor Dr. Svetozar Miletici, lupta aceasta a avut un caracter esențial politic național, în vreme ce acum a devenit mai mult o luptă internă bisericească a laicilor împotriva tendințelor de domnire a hierarchiei.

Bărbații prevĕḑĕtori sêrbi au recunoscut, că prin fusionarea elementelor politice cu cele confesionale bisericești, cele din urmă vor trebuì sĕ sufere daune, cu atât mai mult mult, că aspirațiunile politice-naționale ale conducĕtorilor sêrbesci nu păreau a se putea unì cu o pacinică convețuire a feluritelor neamuri din țeară, nici cu esistența unitară a statului ungar, în genere cu a monarchiei Habsburge. De aceea de câți-va ani s'au dat în repețite și sĕrbătorești adunări ale bărbaților sêrbi cu vază (așa mai de curênd în 18 Iunie în Zombor) astfel de declarațiuni politice, cari pe ori-ce nepărtinitor pot sĕ-l liniștească despre lealele și patrioticele gândiri ale sêrbilor.

Cu atât mai mult însistă acestia pentru legala lor autonomie bisericească și scolară, care și-o vĕd amerințată prin strădaniile hierarchice în favorul unei restabiliri a puterei absolute episcopale. În Septembre a. c. e sĕ se întrunească, adecă după o pausă de șease ani, congresul bisericesc sêrbesc în Carloviț sĕ sfîrșească de se va putea, organisarea bisericei de mult trăgănată, necompletă. Intr'acea sinodul episcopilor sêrbi au pregătit sub influința patriarchului, denumit pe cale neobicnuită, un elaborat despre reforma generală a organisărei bisericesci și 'l au așternut guvernului, în el nu se cere mai puțin, decât o completă rĕsturnare a esistentelor stări și raporturi legale. Ținta sinodului, adecă a patriarchului, este sĕ delăture cât va putea elementul laic dela cârmuirea bisericei și scoalei, precum și dela administrarea averei bisericesci și sĕ concentreze întreaga conducere în îngrijirea bisericei și scoalei sêrbesci în mâna episcopilor, adecă a patriarchului. Cu alte cuvinte: sĕ se restabilească starea de mai înainte a deplinei puteri episcopale.

În contra astor scopuri se bate acum maioritatea poporului sêrbesc. Meetingurile bine cercetate din Agram și Zombor, precum și hotăririle energice formulate acolo, puteau convinge pe ori-cine despre seriositatea și importanța acestei mișcări. Sêrbii de dincoace și dincolo de Drava, țin tare la autonomia bisericească și scolară garantată prin origine, privilegii și legile statului; ei resping orice amestec nedrept al puterei statului în vieața internă: ei dojenesc însĕ cu aceeaș energie și pe acele autorități bisericesci, cari caută sĕ stinghirească acțiunea organelor autonome, ba chiar sĕ-i impedece. Ei insistă asupra susținerei scoalelor lor, asupra spriginului bine-voitor și roditor al statului și ale autorităților lui în favorul desvoltărei culturale a poporului sêrbesc, ei cer o dotațiune mai bună pentru clerul lor și pentru invĕțătorii lor s. a. și declară că pentru cél mai aproape congres bisericesc vor alege numai astfel de oameni, cari se însărcinează sĕ observe resoluțiunile din Agram și Zombor. Din mai multe părți s'au făcut încercări a discredita aceste adunări și resoluțiuni ca „radicale“: dar pe nedrept căci amêndouĕ se mișcă pe teren strict legal și sunt cumpătate în scopuri și espresiuni. Nu mai puțin neliniștit se simte și elementul clerical înalt și caută sĕ se unească cu bărbații conservatiști dintre Sêrbi, anume cu amploiații, judecătorii, procurorii și a. din serviciul statului. Acesti „sêrbi notabili“ au conchemat pentru 3 August a. c. o conferință la Pesta, unde sĕ se pecetluiască în public în oare-care mĕsură înțelegerea cu înaltul cler. Dar e de îngrigit, că străduințele acestor bărbați, de altfel prea vrednici de cinste și silințele lor tot cu gând bun cumpĕnite, nu vor avea nici un succes, căci le lipsesc și lor aderenții din popor. Neîncrederea sêrbilor în episcopatul lor și mai cu seamă în patriarch, e adânc înrădăcinată și ar fi de lipsă un șir de fapte convingătoare pentru a delătura aceste relațiuni respingătoare, aproape dușmănoase și a introduce stări mai bune. Pentru aceasta în cel dintâi șir cei de sus ar trebuì sĕ pășească la lucru.

In toate acestea momente neliniștitoare din sînul bisericei greco-orientale la românii și sêrbii din Ungaria, se adaugă apoi și posiția de asemenea puțin mulțămitoare a bisericei în vecina Bosnia și Herțegovină, unde mitropolitul de curênd și-a cerut dimisiunea, căci față de propaganda catolică se vede amerințat și el și credincioșii sei și strîmtorat. Poate sĕ fie aceasta numai un pretest, dar în acest pas al mitropolitului de Serajevo zace o însemnată admoniare, că relațiunile în Balcani, anume cele privitoare la biserica gr. or. ce aici are deosebită importanță, nu sunt încă regulate și într'o stare durabilă îmbucurătoare.

Câtă vreme vor fi susținute aceste regretabile relațiuni, au destul de abundente motive și multe prilejuri dușmanii și contrarii actualei ordine a stărilor din Ungaria, Ardeal, Croția și Slavonia, precum și din ocupatele țĕri Bosnia și Herzegovina și din marginașele state și țĕri sudslavice, sĕ se amestece în ele și sĕ nutrească neîncrederea, neliniștea și nemulțămirea Din acest punct de vedere mișcările din sînul bisericei gr. or. a regatului Ungariei și a țĕrilor vecine cu el, nu par a fi indiferente și merită o mare băgare de samă.

„Gazeta Transilvaniei“

Revista politică.

În politica internă oaspeții francesi, veniți sĕ viziteze esposițiunea regnicolară din Budapesta, ocupă locul de frunte. Noi am apreciat după vederile și convingerea noastră manifestațiunile emanate din incidentul primirei francesilor în Budapesta, și credem că am interpretat fidel convingerea publicului român în ce privesce glorificarea libertății din Ungaria. La partea politică a lucrului n'am vorbit nimica, căci noi adevĕrul vorbind, n'am atribuit nici o valoare politică înfrățirei francese-maghiare sub entusiasmul păharelor. S'a vĕḑut însĕ chemată pressa ungurească a tacsa cu adevĕratul ei nume această pretinsă înfrățire. „Budapesti Hirlap“ persiflează partea politică a manifestațiunilor de alianță între Ungaria și Francia. Cu sarcasm observă numitul ḑiariu, că, da, se poate săruta Pulszky cu Lesseps, însĕ această sărutare întru nimica nu va altera alianța dintre Germania și Austria.

Sĕ mĕsurăm egal vom ḑice noi, și vom întoarce foaia. Puțină valoare politică are pretenia lui Pulszky cu Lesseps, și ea nu va schimba cursul politicei europene. Tot așa și cu manifestările de libertate în Ungaria. Lumea mare scie, că dacă voesce cineva sĕ cunoască rapoartele interne ale unei ţeri, dacă voesce sĕ constate, încât cetăţenii unei ţĕri trăiesc în belşugare, sau împing amarul de pe o ḑi pe alta, atunci el nu merge la mase întinse, ci se retrage pe la colibele celor sĕraci.

Sĕrutarea lui Pulszky cu Lesseps, sau a lui Lesseps cu Pulszky în estasiul de beţie, se pot esplica, după cum se poate esplica goliciunea strămoşului Noe la eşirea s'a din corabie, până ce el încă nu cunoscea puterea vinului. Goliciunea lui Noe o au acoperit fii lui cei buni, cea din sărutarea lui Lesseps nu o va acoperì nici consanguinitatea dintre noi şi francesi, dacă mai este ertat sĕ credem că sângele nici după mii de ani nu se face apă, şi că în ḑilele noastre interesele nu mai au nici o importanţă.

După ḑile sĕrbătorite în capitală, francesii au plecat acuma prin provincią. Ḑiarele ne aduc ḑi de ḑi detaiuri despre primirea simpatică a francesilor şi despre demonstraţiunile lor în favorul curentului politic de aḑi.

Aşa spre pildă în Arad s'au făcut pregătiri grandioase şi s'au ţinut vorbiri preste vorbiri, se înţelege tot între păhare. S'a făcut peregrinagiu la locul unde au fost esecutaţi cei 20 de revoluţionari unguri, şi aici s'a petrecut apoi o scenă mişcătoare. Bĕtrânul Lesseps, înăduşit de lacrimi, a căḑut în genunchi şi a binecuvêntat locul, unde au căḑut martirii libertăţii naţionale.

Până la un loc toate sunt bune, numai cât din serioase sĕ nu devină ridicule asemenea inscenării copilăresci, căci aici dela tragic până la comic e numai un pas.

Cestiunea bisericei ortodocse începe a preocupa opinia publică în Europa.

Eată ce cetim în „Telegraphul“ din Bucuresci:

În „le Tems“ din Paris găsim următoarele consideraţii privitoare la situaţia ortodocsilor din Ungaria.

„Nu e lesne sĕ guvernezi şi sĕ faci ca sĕ trăiască în pace o poporaţie de naţionalităţi şi de religii multiple; în fie-care moment, o rasă, o confesiune se mişcă şi îngrijesce guvernanţii. Se face chiar acum esperienţa aceasta în Budapesta, şi ceea ce este mai rĕu, e că e vorba de afaceri religioase. Regatul sfîntului Ştefan numĕră, din vreo 15 milioane şi jumĕtate de credincioşi ai religiei ortodocse orientale. Această poporaţie destul de însemnată de crescini ortodocsi se repartisează întră cele două metropole, administrate de doi prelaţi: patriarchul sêrbesc din Carlovitz şi mitropolitul român de la Hermanstadt („le Temps“ a voit sĕ ḑică „Sibiiu,“) în Transilvania; şasă episcopi ţin de cel dintâi şi doi de al doilea. Românii ortodocsi sunt în numĕr de 1,500,000, sêrbii trec peste numĕrul de 800,000. E natural că particularitatea cultului ecsaltă viouiciunea simţimêntului în aceste aglomeraţii şi sĕ le întărească în contra elementului preponderent. Ori-ce mĕsură luată de autoritatea maghiară le apare atunci a fi un act de despotism sau de usurpaţie.

Supuşii români ai casei de Habsburg sunt supărători pentru guvernanţii lor, dar supărările lor nu pornesc din cause grave. E vorba de a se scì cine, ministrul sau prelaţii vor ţinea băerile pungii operelor caritabile. Subiectul litigiului e mai însemnat în Slavonia. Congresul eclesiastic sêrbesc care se adună la fie-care şase ani pentru a examena afacerile religioase ale metropolei, trebue sĕ se întrunească în Septembre pentru a se ocupa de organisarea acestei mici biserici. Dar e mai cu samă loc de a se crede, că principalele sforţări ale acestui consiliu în miniatură se vor îndrepta în contra patriarchului de la Carlovitz, Anghelici, care a fost numit în această demnitate de către unguri, cu toată duşmănia vădită a opiniei publice şi desaprobarea manifestată de congresul trecut. În acelaş timp naţionaliştii se silesc a întări autonomia rasei ş'a religiei lor propunênd reformarea organisaţiei stabilite în 1867, care a întrodus laici în administraţia eclesiastică, în scop de a reduce omnipotenţa clerului şi de a favoriza asimilarea poporaţiei ortodocse cu cea ungară.

Toate acestea par a fi puţin lucru: guvernul unguresc are totuş mari interese în ele. Sêrbii ortodocsi s'au arĕtat până acum în totdeauna legali şi constituţionali; representanţii lor în dieta dela Agram şi în parlamentul din Budapesta votează pentru guvern şi nu au voit nici odată sĕ iea parte la agitaţia autonomistă şi separatistică a lui Starcevici De aceea guvernul unguresc ţine mult sĕ menageze acest grup preţios şi sĕ evite de al împinge — nemulţămindu-l — în oposiţie.

Apoi, acesti sêrbi, cari au stat foarte linistit până acuma stau în mijlocul unei ţĕri foarte aprinse. Sub cuvênt de disciplină, sentimentul naţionalităţii sêrbe se manifestă cu asprime. Şi guvernul unguresc e cu atât mai silit a menagia susceptibilităţile supuşilor sei din părţile Dravei şi a Savei, cu cât ei se mărginesc cu provinciile de curênd ocupate, care nu sunt încă anexate, ale Bosniei şi Erţegovinei, unde amêndoue confesiile crestine mai rivalisează şi cu cea musulmană.

Nimic nu e indiferent la aceste margini ale monarchiei Habsburgilor, prin care Europa atinge o lume semi-barbară.“

„Le Temps“, vede numai partea exterioară a lucrurilor din Ungaria. În mişcările de scăpare a naţionalităţilor de cotropirea lor, foaia franceză nu vede decât o rivalitate confesională.

Cu toate acestea articolul foaiei diplomaţiei franceze nu e lipsit de interes.

Evreii din România

Cetim în „Standard“ dela 8 August;

Marchisul de Salisbury a primit eri în residenţa sa din strada Arlington o deputaţiune din partea representanţilor evreilor britanici şi din partea asociaţiei anglo evreice pentru a 'i atrage atenţiunea asupra maltratărilor de cari suferă evreii din România, unde sunt trataţi întrun mod barbar şi apĕsaţi într'un mod groasnic de guvernul român şi de naţiune, ceea ce constitue o flagrantă violare a art. 44 al tractatului din Berlin, după care în urma cererei acestei ţĕri, România a fost recunoscută ca stat independent şi admisă în familia naţiunilor.

Membrii comisiunei erau: D. Arthur Cohen, M. P. Sir Iulian Goldsmid, D. Sergeant Simon, M. P., D. E. M. Henriques, D. A. G. Henriques, D. C. A. Franklin, D. Leopold Schlop, D. Sebag, D. Leopold de Rothschild, şi un mare numĕr de alţi evrei.

D. Arthur Cohen, Q. C., M. P., întroducênd deputaţiunea, ḑise, că membrii ei represintă comitetul de representanţi al evreilor englezi şi al asociaţiei anglo-evresti.

Evreii din Anglia au venit de mai multe ori înaintea secretariului de stat la departamentul afacerilor streine, pentru a ruga pe guvernul Maiestăţei Sale sĕ-şi esercite influinţa sa asupra guvernelor streine, pentru a ajuta pe evrei cari sufereau persecuţiuni şi asupriri. În multe ocasiuni dificultatea era de a cere guvernului sĕ facă mai mult decât a consilia într'un mod amical pe un alt guvern, de oarece sunt rare ocasiunile, când un guvern se poate justifica intervenind în afacerile interne ale unei alte ţĕri. Dar acum nu era o astfel de greutate. După încheerea tractatului din Berlin unchiul seu, Sir Moses Montefiore, atunci într'o etate de 90 ani trecuţi, venì sĕ întêlnească pe Lord Beaconsfield, care se întorcea dela Berlin, pentru a-i esprima adênca sa recunoscinţă pentru silinţele făcute de acest distins om de stat în unire cu Lord Salisbury, în scopul de a dobândì pentru evreii din România complecta toleranţă religioasă şi aceleaşi drepturi politice de cari se bucurau locuitorii creştini ai României. Aceste silinţe au fost coronate de succes la tractatul din Berlin: recunoaşterea independinţei României era subordonată în mod espres condiţiunilor art. 44, care a fost privit de evreii din România, ca un fel de *magna carta* al drepturilor şi libertăţilor lor. În acest articol se ḑicea că deosebirea de religie sau profesiune nu constituie nici un drept de escludere sau de incapacitate în ceea ce privea drepturile civile şi politice. Conţinutul acelui articol cu oare-care modificări s'a întrodus în constituţia română.

Întru cât privesce aceste modificări, nobilul marchis într'o notă pe care a trimis'o la 21 Ianuariu 1879 representantului Majestăţei Sale în Bucuresci ḑicea că: „guvernul Majestăţei Sale nu considera adoptarea unei legi, care autorisă pe evrei sĕ ceară naturalisarea lor dela parlamentul României, ca o supunere deplină faţă cu tractatul din Berlin, care stipula suprimarea tuturor încapacităţilor religioase în România.“ Într'altă notă dela 20 Februariu 1880, prin care Englitera recunoscea principatul României, cestiunea a fost espusă de asemenea într'un sens analog. Deputaţiunea a venit pentru a spune lordului Salisbury, că speranţele conţinute în acest din urmă document, cum că guvernul român se va apropia de intenţiele liberale ale puterilor, cari au negociat tractatul din Berlin, a fost cu totul înşelate, şi că modificările întroduse în constituţiunea românească, precum şi în disposiţiile interioare, a făcut ca art. 44 al tractatului din Berlin, sĕ devie o literă moartă. E cu neputinţă unui evreu în România sĕ se dedea unei profesiuni liberale, sĕ capete drepturi de cetăţean, sĕ între în afaceri afară de cât cu mari greutăţi şi cu cele mai mari desavantagii. Ei sunt împedecaţi în ocupaţiunile lor şi chiar în mişcările lor prin grele persecuţii din partea poliţiei şi a funcţionarilor mai mici ai guvernului. Se pot da probe îndestul, că art. 44 al tractatului din Berlin a fost călcat şi violat într'un mod flagrant, ceea ce-i justifică îndestul ca sĕ ceară dela guvernul Majestăţei Sale, ca singur, sau în unire cu semnatarii tractatului din Berlin, sĕ ia mĕsuri proprii pentru a oprì ca disposiţiile lui juste şi echitabile sĕ fie cu totul înlăturate.

Sir Julian Goldsmid ḑise că, în absenţa preşedintelui asociaţiei anglo-evreeşti, doresce sĕ spună că obiectul acestei asociaţii este, că evreii originari din România sĕ fie puşi în aceeaş posiţie în ţeara unde s'au născut, ca şi evreii englezi în Englitera. Imediat după recunoascerea guvernului român, românii au dovedit că nesocotesc cu totul tractatul din Berlin, declarând pe evreii indigeni ca streini şi întocmind restricţii întru cât privesce puterea lor de a dobândì naturalisarea prin faptul, că îi supunea şi la plata unei tacse. Această din urmă condiţie era atât de împovărătoare pentru mulţi din ei, încât din 265,000 evrei din România de abia 1100 au fost naturalisaţi. Deşì s'a făcut multe încercări de către evrei pentru a dobândì naturalisarea, aşa de multe piedici li s'a pus în cale, încât anul trecut nici un singur evreu nu a fost naturalisat.

În 1884 s'a votat o lege generală, care a fost îndreptată mai cu seamă în contra evreilor, obligându-i sĕ ia o licenţă ori de câte ori voia sĕ întreprindă vr-o ocupaţie. Licenţele era date ori şi cui, care nu era evreu; lor însĕ li se dă cu atâta greutate, încât 20,000 din ei era în cea mai mare miserie.

Evreii erau obligaţi sĕ servească în armată şi s'au luptat pentru independenţa României; un evreu însĕ nu poate sĕ fie voluntar sau profesor în vre-o scoală. Nici unui copil evreu nu s'a acordat vre-o bursă. În multe scoli copiilor evrei nu le este permis a sta alături cu copii creştini. Ca un esemplu despre forma violentă a persecuţienei, onor. gentleman a menţionat un cas, arĕtând numele şi locul, când directorul unei fabrici de hârtie a însemnat obrazul unui birjar evreu ungându-l cu vitriol, însemnare, de care suferindu-l nu s'a putut vindeca. În vr'o jumĕtate de duzină de casuri analoage în contra evreilor, autorităţile poliţieneşti n'au făcut nici o cercetare.

Dl Sergeant Simon M. P. arată că purtarea guvernului român este contrară dreptului public şi principiilor de civilisaţie cari predomină în Europa.

Dl E. M. **Hewrigues**, preşedintele ramurei din Manchester, a asociaţiei anglo-evreeşti, a dat câte-va amănunte asupra unei mari întruniri a comunităţei evreeşti în acel district, care s'a ţinut cu privire la această cestiune şi asupra simpatiei esprimate de restul comunităţei.

Eată şi rĕspunsul lordului Salisbury:

„Domnilor! N'am nevoie, negreşit, a ve amintì, că guvernului lordului Beaconsfield i se datoreşte în mare parte întroducerea în tratatul din Berlin a articolului menţionat de dvoastră, spre a atesta profundul meu interes în causa pentru care a ţi venit.

„Chiar numai din simplă umanitate, animaţi numai de compătimirea naturală, ce o simţim pentru de aproapele nostru, numai din aceste motive chiar şi cu privire la dreptul internaţional care a fost violentat în casul de faţă, afacerea ar trebuì sĕ ne inspire o simpatie adâncă şi serioasă, chîar dacă n'am avea întru aceasta un motiv deosebit în vederea părţei însemnate, ce am luat-o la înălţarea României la un regat independent.

Regret foarte că, întorcêndu-me acum după cinci ani de ḑile la acest minister, sunt nevoit a constata că credinţele şi speranţele noastre, ce le aveam noi atuncia, au fost în realitate atât de puţin justificate.

„Regret foarte că marile binefaceri, pe cari tratatul din Berlin le-a acordat în mod neîndoios acelei părţi a Europei, înălţând pe România la rangul unui Stat independent, nu poate decât sĕ deştepte în noi o adâncă părere de rĕu, că un stat de o origine aşa de tênĕră, care ar avea motive de a urî ori-ce fel de persecuţie sau asuprire, permite sĕvêrşirea unor fapte ca acelea, ce mi le a-ţi spus dvoastră acì.

Asemenea ve declar, că privesc seriositatea cu care procedează în această afacere Asociaţiunea Israelită din ţara noastră nu numai ca naturală, dar şi ca foarte onorătoare pentru dênsele. Motivele d-v. merită cea mai înaltă stimă şi puteţi fi siguri, că vom face cu multă seriositate şi cu bucurie tot ce stă în putinţa noastră pentru a îmbunătăţi starea evreilor în România — în acel Stat la a cărui creare noi am luat o parte atât de mare.

„Dar trebue sĕ ve rog a me ierta, dacă nu întru în amănuntele acestei cestiuni, şi când ve voiu supune una sau două consideraţiuni, veţi vedea pentru-ce în interesul causei ce ne preocupă, nu este bine de a întra în amănunte.

„Am auḑit cu mare interes faptele îngrozitoare ce mi s'au raportat, dar ce probează aceste împrejurări şi altele încă ce au ajuns la cunoscinţa noastră? De ce natură este resistenţa şi ostilitatea cu care avem a face? Ea a fost comparată cu tratamentul ce 'l sufereau creştinii bulgari, şi în acest singur sens paralela e justă, dar în celalt este falsă.

„Soartea şi suferinţele creştinilor bulgari se aflau în mâna unui monarch despotic, care putea fi lesne influinţat prin acţiunea diplomatică — de şi nu sunt de loc mândru de resultatele obţinute cu aceea ocasie — şi cu care în tot ceasul se putea trata cestiunile ridicate de ambasadori şi aşternute în note. Dar relele indicate de d-voastre nu provin din partea unui suveran despotic, ci din tabăra opusă; prejudecăţile adânc rădăcinate în popor sunt isvorul tuturor suferinţelor ce le îndură evreii în România; şi aceste prejudecăţi ale poporului 'şi găsăsc espresiunea lor cea mai curată şi mai înaltă în representaţiunea naţională, care în ţara aceea constitue suprema instanţă.

„Vorbesc acì în faţa câtor-va gentlemani cari sunt ori au fost membrii în representaşiunea naţională a acestei ţĕri. Ve întreb dar, ce efect ar putea sĕ producă intervenirea unui stat străin în privinţa unei cestiuni interne. Creḑ că ori cât de mult compătimiţi pentru suferinţele evreilor din România, veţi recunoasce, că în tratarea acestei cestiuni e nevoie de o prudenţă deosebită în vederea împrejurărei, că avem a face cu o representaţiune naţională, care se arată foarte geloasă faţă cu amestecul vre unei puteri strĕine, şi tot ce ar putea sĕ aibă în ochii ei câtuş de puţin aparenţa unei ameninţări, ar putea mai mult sĕ cofirme şi sĕ întărească prejudecăţile ei, de cât sĕ aducă vro îmbunătăţire. In acest cas trebue procedat cu mare delicateţă. Interesele evreilor trebuesc ocrotite cu o veghiare neîntreruptă, care trebue însĕ sĕ ţie necontenit samă de susceptibilitatea simţimintelor naţionale şi de marele pericol de a întărâta şi ecsaspera pe aceia, cari în cele din urmă tot au puterea în mâna lor.

„Am motivele mele pentru cele ce ve ḑic. Am motive, când ḑic, că o discuţiune de un caracter prea aspru ar putea asemenea sĕ atingă susceptibilitatea naţională, şi aceasta nu este acum în interesul evreilor din România.

„Puteţi fi lininisciţi, că guvernul Majestăţei Sale va face tot cei stă în putere, şi dacă me opresc de a spune tot ce aşi vrea sĕ spun şi nu intru în detaliile pe cari aş dori mult sĕ le discut cu d-voastră, veţi înţelege că nu indiferenţa este causa, ci interesul — călăuḑit de cunoscinţa afacerei — pentru nenorocita rasă din România."

Deputaţia mulţumesce nobilului marchis pentru cordialitatea lui şi recepţiunea se sfârşì. „V. N."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Laslăul român, 4 August 1885. Dle Redactor! Sâmbătă în 27 Iuliu st. v. de către seară o tempestate însoţită de grindină în formă şi mărime ne mai vĕḑută şi ne mai pomenită de oamenii cei mai bĕtrâni din ţinutul nostru, în un restimp scurt a nimicit totalminte recolta mult promiţătoare a viilor — cari nici în 3—4 ani nu se vor putea înoì spre a devenì roditoare — a cucuruzelor, oveselor, otăvilor şi preste tot a tuturor vegetalelor din comunele: Laslĕul român, Şoimuşul român, V. Odorheiu, Teremia, C. s. Mărtin, Coroiu, Agrişteu, Bălăuşariu, Kis-Kend, Filitelnic şi a multor altora din apropiarea acestora; aşa încât locuitorii sunt aduşi la estremă lipsă referitoriu la cele absolute necesarii pentru subsistenţă şi nutrimentul lor de toate ḑilele. Acoperişele edificielor acoperite cu ţiglă sunt cu desĕvêrşire nimicite şi ruinate, chiar şi leţele au fost sdrobite de vehemenţa elementului distructor, care în unele părţi în formă de lespeḑi îngheţate de greutatea unui $^1/_2$ Klogr., între fulgere şi tunete înfricoşate s'au descărcat asupră-ne. Animale domestice, oi, porci, galiţe, paseri sburătoare, ce n'au putut ajunge la vre-un adăpost, toate au fost omorîte şi parte greu vulnerate — asemenea şi oameni ce i-a ajuns la câmpul deschis.

Recolta grâului carea a fost deplin mulţămitoare, pre cea mai mare parte a locuitorilor — cari se aflau şi până la această catastrofă în stare destul de miseră nu-i mai poate mântuì nimenea din ghiarăle foametei sau a emigrărei, din causă căci esecutorii, cămătarii şi alte calamităţi şi neajunsuri, i-a silit aşi vinde grâul pe preţuri prea scăḑute şi bagatele la ceea ce a fost seduşi prea lesne prin speranţa cea mare ce o aveau în culesul de toamnă.

Priveliscea de presinte a câmpurilor devastate, ce cu puţin mai înainte erau împodobite şi încărcate de darurile lui Dumneḑeu ca arare-ori altădată, feţele desperate a bĕtrânilor, tinerilor şi chiar şi a copiilor, cari işi vĕd munca şi osteneala lor de un an de ḑile lovită de mănia celui Atot-puternic umple de groaza, înduioşare şi milă inima călĕtorilor....

În părţile acestea idea asigurărei contra pericolului de foc şi contra grindinei — pre lângă tot îndemnul preoţilor — atât la poporul român cât şi la ceialalţi conlocuitori nu a prins încă rădăcină — şi poate că nu s'a putut generalisa şi din causă, căci oameni neconscienţioşi ce au fost esmişi ca estimători la atari casuri de nefericire, nu au preţuit dauna causată după adevĕrata valoare şi astfeliu s'a întêmplat d. e. în Şoimuşul român în anul trecut, că cei asiguraţi contra pericolului de foc, de abia au căpĕtat $^1/_3$ şi alţii $^1/_2$ numai din suma cu carea s'a fost asigurat şi după care au plătit regulat în decurs de mulţi ani la cassa comitatului în Dicsŏ s. Mărtin instituită spre acest scop.

Ajutoriu omenesc în atari casuri de nefericire nu prea avea de a spera pentru că durere! cei feriсоюciţi de soarte de regulă 'şi închid ochii şi inima de către deaproapele lor şi se feresc de văerări spre a nu fi conturbaţi în cercurile lor de distragere — numai credinţa în Dumneḑeu — carele pedepsesce şi miluesce — este anghira cea tare, pe carea ce-i nefericiţi 'şi întemeiază aspiraţiunile lor spre un viitoriu mai fericit.

N. Aron,
paroch greco-orien.

Raport,

despre percepţiunile şi erogaţiunile provenite din arangiarea petrecerii din 27 Iuliu a. c.

Tinerimea studioasă din Bran a aranjat în 27 Iuliu o petrecere de vară împreunată cu o representaţie teatrală cu scop filantropic şi anume: „în folosul scoalei centrale."

Cu această ocasiune s'a încasat 88 fl. 30 cr., ear spesele sunt următoarele:

1.	30 fl.		musica.
2.	11 „	10 cr.	cina comună pentru arangiatori şi tinerii strĕini.
3.	7 fl.	50 cr.	construirea binei.
4.	6 „	15 „	arangiarea binei şi salei.
5.	1 „	— „	espediarea invitărilor.
6.	5 „	15 „	iluminatul.
7.	4 „	— „	oameni de serviciu.
8.	2 „	— „	daunele causate.
9.	— „	93 „	hârtie şi pene de scris.
10.	10 „	27 „	spesele comitetului arangiator înainte de petrecere.
	78 fl.	30 cr.	Suma erogaţiunilor.

Recapitulaţiune.

Suma percepţiunilor	88 fl. 30 cr.
Suma erogaţiunilor	78 fl. 30 cr.

Substrăgând erogaţiunile din percepţiuni rĕmâne un venit de 10 fl.

Din acest venit s'au cumpĕrat pentru scoală scândurile binei, cari au fost numai împrumutate.

Cu această ocasiune următorii domni au avut bunăvoinţă a oferi pe lângă tacsa prescrisă de 1 fl. şi supra-solviri şi anume:

Dl Ioan cavaler de Puşcariu 3 fl., dl Iosif Puşcariu 3 fl., dl dr. Ilarion Puşcariu 2 fl., dl Joe cav. Puşcariu 1 fl., dl Belea 1 fl., dl Iuliu cav. Puşcariu 1 fl., dl I. Stoian 1 fl., dl Leontin Puşcariu 1 fl., dl Dimitrie Ioanovici 4 fl., dl Gáll 1 fl., dl Reisching 1 fl., dl B. Meţian .1 fl.

Şi pe calea aceasta tinerimea studioasă 'şi ţine de datorinţă a le aduce cele mai sincere mulţămiri.

Pentru comitetul arangiator.

George Babeş, absolut de teologie
Ioan Clinciu, studinte în filosofie.

Avis.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu şi-a atins în parte scopul pentru care ea fù înfiinţată. De doi ani de ḑile fetiţele noastre 'şi fac studiele în scoală românească sub conducerea unor puteri didactice, cari stau la un înalt nivou de cultură pedagogică, şi al căror nume va sta totdeuna în strînsă legătură cu începutul scoalei române de fetiţe, care aḑi mâne se va pune pe base mai largi, conform trebuinţelor noastre şi recerinţelor timpului modern.

Spre orientarea publicului român ne ţinem de a noastră datorinţă naţională a notifica următoarele:

Scoala română de fetiţe din Sibiiu va sta sub auspiciele reuniunei noastre şi în decursul anului scol. 1885/6 şi abia la anul venitoriu se va deschide internatul proiectat de Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român.

Ca puteri didactice rĕmân tot cele vechi, şi anume: Dşoara directoare Eleonora Tănăsescu, dnii profesori: Dr. D. P. Barcian şi Dr. I. Crişan profesori la institutul pedagogico-teologic de acì, dl I. Slavici dir. foaiei „Tribuna" şi dl M. Voileanu, redactorul „Telegrafului Român."

În detai serveascâ spre orientare planul următoriu al învĕţămêntului în cele 7 clase.

Clasa I.

1. Religiune după planul statorit de autorităţile bisericesci în toate clasele. 2. Limba maternă 3 oare. 3. Limba maghiară 1 oară. 4. Limba germană 1 oară. 5. Comput 3 oare. 6. Cântare 1 oară. 7. Lucru de mână 2 oare.

Clasa II.

1. Limba maternă 6 oare. 2. Limba maghiară 4 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput 3 oare. 5. Cântare 1 oară. 6. Desemn 1 oară. 7. Lucru de mână 4 oare.

Clasa III.

1. Limba maternă 6 oare. 2. Limba maghiară 4 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput 3 oare. 5. Cântare 1 oară. 6. Desemn 1 oară. 7. Lucru de mână 4 oare.

Clasa IV.

1. Limba maternă 6 oare. 2. Limba maghiară 4 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput 3 oare. 5. Cântare 1 oară. 6. Desemn 2 oare. 7. Lucru de mână 4 oare.

Clasa V.

1. Limba maternă 4 oare. 2. Limba maghiară 2 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput şi geometria 3 oare. 5. Geografie şi ist. a geograf. 1 $^1/_2$ oară. 6. Istoria 1 $^1/_2$ oară. 7. Istoria naturală 2 oare. 8. Fisica şi Chemia 2 oare. 9. Desemn 2 oare. 10. Caligrafia 1 oară. 11. Cântare 1 oară. 12 Lucru de mână 3 oare. 13. Gimnastică 1 oară.

Clasa VI.

1. Limba maternă 4 oare. 2. Limba maghiară 2 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput şi geometrie 3 oare. 5. Geografie şi istor. a geog. 1 $^1/_2$ oară. 6. Istorie 1 $^1/_2$ oară. 7. Istoria naturală 2 oare. 8. Fisica şi Chemia 2 oare. 9. Desemn 2 oare. 10. Caligrafie 2 oare. 11. Cântare 1 oară. 12. Lucru de mână 3 oare. 13. Gimnastică 1 oară.

Classa VII.

1. Limba maternă 4 oare. 2. Limba maghiară 2 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput şi geometrie 3 oare. 5. Geografie şi istor. 1 $^1/_2$ oară. 6. Istorie 1 $^1/_2$ oară. 7. Istoria naturală 2 oare. 8. Fisica şi Chemia 2 oare. 9. Desemn 2 oare. 10. Caligrafie 2 oare. 11. Cântare 1 oară. 12. Lucru de mână 3 oare. 13. Gimnastică 1 oară. *Comitetul.*

Varietăţi.

* (Ḑiua naşterei Maiestăţei Sale împĕratului şi regelui nostru s'a serbat în Sibiiu cu mare pompă.) Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul a slugit sânta liturghie în biserica din Cetate, asistat de domnii asesori consistoriali; sub decursul liturghiei a promovat la treapta de protodiacon pre alesul protopresbiter al Turdei, domnul Petru Roşca.

În onoarea ḑilei Escelenţia Sa a întrunit la masa sa pre mai mulţi onoraţiori din Sibiiu, şi a ridicat păharul pentru fericirea dinastiei, de care e legată fericirea popoarĕlor.

* **(Însciinţare.)** Onoratele direcţiuni ale drumurilor ferate de stat şi a drumului ferat din Valea Someşului, au binevoit a pune şi de astă dată la dispoziţiunea comitetului asociaţiunei transilvane un numĕr de blanchete pentru dobândirea de bilete de călĕtorie cu preţ scăḑut *tour* şi *retour* în favorul membrilor asociaţiunei, ce ar voì a călĕtorì la adunarea generală, ce se va ţinea în oraşul **Gherla la 29 August n.** şi ḑilele următoare. Anumit, esceptionând trenurile accelerate, cu un bilet întreg de clasa a III-a se poate folosì pentru călĕtorie vagon de clasa II-a şi cu $^1/_2$ bilet de clasa a II-a se poate folosì clasa III-a, ear pe trenurile omnibus $^1/_2$ bilet de clasa I-a dă dreptul a călĕtorì pe clasa a II-a, avênd a se însemna în blanchet la locul de unde voiesci a folosì drumul ferat.

Blanchete de aceste s'au trimis tuturor direcţiunilor despărţămintelor asociaţiunei de unde cei doritori pot fi provĕḑuţi după trebuinţă, întocmai ca şi dela comitetul central din Sibiiu.

Presidiul asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu, 11 August n. 1885.

Iacob Bologa m. p., v.-preşedinte.
Dr. D. P. Barcianu m. p., secretariu.

* (Postal.) Se deschide oficiu postal în *Arpotoc*, comitatul „*Treiscaune.*"

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual 150 fl. pauşal de cancelarie 40 fl.

Suplicele sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postei în Sibiiu.

* (Himen.) Dl B. Boiu Costa înv. în Orĕştie în 9 a l. c. şi-a sĕrbat cununia în biserica gr. or. din Balşa cu dşoara Elena Demian, fica dlui P. Demian fost pretore. Le urăm fericire şi bună linisce.

Loterie.

Mercuri 19 August n. 1885.

Sibiiu: 26 9 68 19 77

ad Nr. 245. [1094] 2—3

CONCURS.

Devenind în vacanţă staţiunile de învĕţători din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Geoagiului II, pentru întregirea lor se publică concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

1. Almaşul-mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

2. Almaşul de mijloc, cu salariu de 110 fl. v. a ; victuale în valoare de 40 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Almaşul-mic, cu salariu de 110 fl. v. a. în bani; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir şi lemne.

4. Ardeu-Băcâia, cu salariu de 160 fl. în bani, victuale în valoare de 54 fl. v. a. cuartir şi lemne.

5. Bozĕş, cu salariu de 150 fl.; victuale în valoare de 32 fl. v. a, cuartir şi lemne.

6. Bulbuc-Curpeni, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

7. Ceru-Băcăinţei, cu salariu de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

8. Cib, cu salar de 130 fl ; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Feredeu, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

10. Glod-Nădăstia, cu salar de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a., 20 fl. bani de cuartir şi lemne.

11. Noşag, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl., cuartir şi lemne.

12. Mermezĕu-Văleni, cu salariu de 110 fl.; victuale în valoare de 40 fl. v. a., cuartir şi lemne.

13. Valea-mare, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

14. Vărmaga, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii, cari voesc a se aplica la vre-una din aceste staţiuni, au a'şi aşterne petiţiunile lor, instruite în conformitate cu legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresb. al tractului Geoagiului II până la terminul mai sus indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II-lea.

Sĕcărâmb, la 1 Iulie 1885.

Sabin Piso,
protopresbiter.

[1091] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea mai jos însemnatelor staţiuni învĕţătoresci în ppresbiteratul gr or. al tractului Deeş, se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Chiueşti cu salariu anual 200 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

2. Bonţida cu salariu de 200 fl.

3. Gostilla salariu anual 150 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

4. Mogogea cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

5. Blenche-Poiana salariu 100 fl.

6. Corneni, salariu 30 fl.

7. Ciceu-Hăşmaş, salariu 50 fl., cuartir şi lemnele de foc necesare.

8. Ciceu-Poieni, salariu 150 fl.

9. Dobricel salariu 150 fl.

10. Ciubanca-mare salariu 133 fl. cuartir şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de a competa după vre una, din acestea staţiuni sunt avisaţi a-şi înainta suplicile de concurs, instruite cu documentele prescrise de legile în vigoare oficiului ppresbiteral până la terminul susindicat.

C.-Giurgeşti la 7 Iuliu 1885.

Constantin Bodea,
admin. ppresb.

Nr. 512. [1095] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin până la *25 August* a. c. st. v.

1. Pentru postul de învĕţătoriu din comuua Predeal, cu salar anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

2. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Moieciul superior, cu salar anual de 150 fl. v. a.

3. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Şirnea, cu salar anual de 150 fl. v. a.

Aceste salarii se vor plătì din casele comunale cu câte 70 fl.; ear restul de câte 80 fl., dela copii obligaţi a frecuenta scoala.

Cei ce doresc a concura la vre una din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicele lor instruite conform dispoşiţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 516. [1076] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele greco orientali din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Sighişoarei, se escrie concurs cu terminul până la *20 August, a. c. st. v.*

1. Daneş, postul învĕţătoresc clasa I. cu salariu anual de 150 fl., dela concurenţi se recere ca cualificaţiune teoretică cel puţin douĕ clase gimnasiale prelângă cualificaţiunea prescrisă.

2. Criş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în noul edificiu scolastic şi lemnele necesarie de foc.

3. Noul-săsĕsc, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mălĕncrav, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Trapold, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Hendorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Retişdorf, cu salariu anual de 200 fl.

8. Ţelina, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Şarpatoc, cu salariu anual de 150 fl.

10. Saschiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

13. Feleag, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Haşfalĕu, cu salariu anual de 200 fl.

15. Ferihaz, un post de adjunct învĕţătoresc cu salariu anual de 100 fl.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, preferindu-se competenţii cu clase gimnasiale şi pedagogiă, — sunt a se aşterne subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sighişoara, 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 413. [1089] 3—3

CONCURS.

Pentu ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de cl. a III-a a Cerghidului mare, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie Concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu 3 încăperi (nou edificată), pe fundul intern se mai aflā o şură, un grajd şi un coşer pentru cucuruz.

2. Porţiunea canonică de 12 jugere 1182 □°.

3. Dela 109 familii câte o litră à 14 cupe de cucuruz sfărmit, din cari terţialitatea e a cantorelui, — şi tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru pentru preot.

4. Venitele stolari usitate şi regulate în sinodul parochial dela 7 Iuliu a. c, din cari terţialitatea e a cantorelui.

Toate acestea venite computate la olaltă aduc preotului un venit anual de 484 fl. 32 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă 17 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare în înţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter

Nr. 511 [1088] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul *până la 15 August* a. c. st. v.

1. În comuna G. Hodac cu salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din lada bisericei, şi lemnele trebuincioase de focărit din pădurea scoalei.

2. În comuna Jabeniţa cu salariu anual de 150 fl. v. a solvind în 4 rate egali din repartiţiune pe popor.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, posta ultimă Maros-véci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 17 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 236. [1078] 3–3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională populară română gr. or. din Mociu în protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este: 200 fl., solvinḑi în douĕ rate decursive, şi anume: în 1-a Ianuariu şi 20 Aprile 1886 st. v., apoi 25 fl., pentru cuartir.

Doritorii a ocupa acest post învĕţătoresc, sunt poftiţi a subşterne subscrisului concursele sale, conform legilor esistente până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial

Cluş, 20 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter român gr. or.

Nr. 191. [1080] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare — şi anume:

1. Bozi, cu salariu anual 200 fl.; în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salariu anual 200 fl., în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiele: Cerna şi Păroasa, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salariu 200 fl. în bani; în naturale: 10 (ḑece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Grid, cu salariu 200 fl, cuartir şi lemne.

7. Ruda, cu filiele: Plop şi Poeniţa-Voinei, Alun cu filia: Bunila, în cari comune — din causa împrejurărilor locali, învĕţămêntul are a se ţinea în mod ambulant, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne.

8. Heşdeu, cu filiele: Dobîca, Florese, Valariu, Cernişoara, Topliţa, Goleş-Buzdular, cu învĕţămênt în mod ambulant, pre lângă salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne.

9. Livezeni, cu salariu anual 280 fl., cuartir şi lemne focale, precum şi folosirea grădinei scolare de un juger.

10. Ruşor, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au aş aşterne cererile de concurs instruite comform prescriselor în vigoare la subscrisul.

Haţeg la 19 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 420. [1079] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele elementari confesionali în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs până la 16 August 1885 st. v. şi adecă:

1. Pentru Ofenbaia cu salariu de 200 fl. în bani, jumĕtate din venitul cantoresc, grădina de legumi şi dacă va scì forma un cor din cântările bisericesci, va căpăta dejunul şi prânzul gratuit, cari dau suma de circa 300 fl.

2. Pentru Ocolişul mare în bani 230 fl., 30 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina scoalei cari dau la oalaltă 300 fl.

3. Pentru Lupşa cu salariul de 250 fl. din casa alodială.

4. Pentru Mogoş-Miclesci, leafa în bani 200fl.

5. Pentru Mogoş Valea barnei, în bani 100 fl. şi 2 Hectolitr. bucate.

6. Pentru Mămăligani 100 fl. în bani şi 4 Hl bucate.

7. Pentru Valea Lupşei 100 fl. în bani şi 12 ferd. bucate

8. Pentru Runc 134 fl. în bani şi 15 ferd buc. şi 60 pf. legumă.

9. Poşaga de jos 120 fl. bani 4 Hl bucate 60 punţi legumă.

10. Pentru Bedeleu 150 fl. 4 Hl bucate 45 kg. legumă.

11. Pentru Sartăş-Brăzesci învĕţătoriu ambulant salariul 200 fl.

12. Pentru Lunca-Vidolm învĕţătoriu ambulant cu salariu 160 fl. în bani, 4 Hl bucate şi 55 kg. legumă.

Afară de aceasta cuartir şi lemnele necesari precum şi diurne de câte 6 fl. pentru participarea la Reuniunea învĕţătorilor la an.

Doritorii de a ocupa vre'unul din acestea posturi, vor ascerne suplicile lor, instruate în sensul stat. org. şi a normativului scol. din 1882, la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia *până în 16 August a. c. v.* avênd a se presenta până în ḑiua alegerei odată în comuna la care au competat.

Ofenbaia în 10 Iuliu 1885.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu,
prot. gr or.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85. Sibiiu, Sâmbătă 10/22 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 August 1885.

„Și ne feresce doamne de ciumă, de cutremur, de foame, și de resboiul dintre noi.“ Aceste frumoase cuvinte le audim adeseori în biserica noastră, și ele trebue sĕ misce inima fie cărui român iubitoriu de binele patriei. Mai ales cuvintele din urmă trebue sĕ cutremure adânc cele din lăuntru ale noastre, și aceasta pentru cuvêntul, că pre noi resboiul dintre noi nu ne-a prea crutat dela redeșteptarea noastră națională și bisericească începând.

Da, trebue sĕ ne sgudue până în temelia inimei noastre cuvintele bisericei, căci noi nici o dată n'am avut mai mare lipsă de luptă cu puteri unite, ca și în aceste ḑile de grea cumpĕnă, când toți și toate s'au îndreptat asupra noastră.

Sunt grele luptele noastre în viața publică creată nouĕ de actuala situație în Ungaria, este amară și consumătoare ocupațiunea de ḑiarist la noi românii, căci nu este ḑi lăsată de D zeu, în care sĕ nu cetim invective peste invective pentru lupta noastră ḑiaristică, nu este ḑi lăsată de Dumnezeu, în care sângele în noi sĕ nu se revolteze, vĕḑênd frivolitatea cu care se tractează cestiunile politice, bisericesci, scolare și sociale în statul nostru, nu este ḑi lăsată de Dumneḑeu, în care sĕ nu cetim abusuri peste abusuri în informarea publicului european despre adevĕrata stare de lucruri în Ungaria.

Iși jertfesce omul liniștea sufletească, 'și jertfesce sănătatea și viața, 'și jertfesce și puținele oare de repaos, și le jertfesce la o muncă, pentru care în cele mai multe casuri n'are nici o recunoscință, afară de consciința sa.

Este supĕrăcios pentru noi a fi suspiționați și puși sub paza poliției pentru lupta noastră ḑiaristică. Pressa ungurească a prelucrat și prelucră în această privință opinia publică, și astăḑi am ajuns acolo, încât ajunge sĕ se scie că cutare sau cutare e român, ca opinia publică maghiară sĕ strige: polițai.

Dacă e supĕrăcioasă suspiționarea și spionarea noastră prin pressa română, e supĕrăcioasă ea și deprimătoare, când ni se face din partea celei române. Și pre noi tare ne doare, vĕḑând că frații dela „Luminătoriul“ au creḑut, că fac servițiî națiunei, patriei și bisericei trăgênd la îndoeală „sinceritatea“ și „seriositatea“ noastră, a colegilor lor dela „*Telegraful Roman*“ pentru un articol, în care am ḑis că: suntem împinși spre o catastrofă.

Sub titlul „Îngrijiri serioase,“ comentat de semnul întrebărei în parantesă, și cel al esclamațiunei după parantesă, colegii dela „Luminătoriul“ cu datul 17 August comunică un articol de fond cu inițialele P. R. În acest articol se ḑice, că după informațiunile fraților dela „Luminătoriul,“ Preasânția Sa Domnul episcop al Aradului „cu un aer foarte deprimat ar fi și prevestit asesorilor sei o catastrofă.“

Se ia notiță de articolul nostru publicat la locul al doilea în numĕrul 82 a. c. al ḑiariului nostru, în care ḑicem că suntem împinși spre o catastrofă.

Nu ne simțim îndreptățiți a trage la îndoială cele comunicate de colegii dela „Luminătoriul“ încât ele se referesc la Arad. Preasânția Sa va fi avênd temeinică cunoscință despre anormala stare de lucruri dela noi, ca om precaut 'și va fi esprimat convingerile sale „asesorilor sei“ și acestia ca oameni conscienţioși vor fi raportat fidel colegilor dela „Luminătoriul.“

Și lucrul este în ordine, căci multă credință se cere în ḑiua de aḑi, spre a nu te teme de catastrofe, mai ales când ele se perondează cu mare iuțeală.

Întru nimica nu ne atinge convingerea fraților dela „Luminătoriul“ cu privire la Arad.

Mult însĕ, foarte mult ne atinge în ceea ce ne privesce personal pre noi și de acea în mod cinstit voim sĕ ne luminăm.

Luând notițe de articolul nostru colegii dela „Luminătoriul“ ne comentează ast-fel:

> „Suntem împinși spre o catastrofă“ — scrie „Telegraful Român.“
>
> Cum sĕ înțelegem și sĕ ne esplicăm această construcțiune?
>
> Vedem și credem că onorabilii confrați dela „Telegraful Român“ sciu bine scrie în limba românească și-și cântăresc cuvintele și construcțiunile, dar cu toate acestea ne luăm voia a le observa, cumcă construcțiunea este cam puțin precisă. Oare nu se poate înțeleage ea și astfeliu, adecă: „suntem împinși ca noi înșine sĕ causăm, ori sĕ provocăm, ori sĕ dăm ansă — spre o catastrofă?
>
> Noi nu credem tocmai că așa înțelege „Tel. Rom.“ ḑicerea sa; nici credem cumcă cei dela „Telegr. Rom.“ sau de alt-unde, chiar împinși d'ar fi spre catastrofă, ar provoca-o ori causa-o; însĕ dendată ce aceste îngrijiri și temeri se ivesc în publicitate, datorință avem sĕ ne ocupăm de ele.
>
> Îndreptățiți am fi ca sĕ rogăm atât pe Prea S. Sa din Arad, cât și pre Escel. Sa dela Sibiiu, ca sĕ ne spună apriat și lămurit în ce se cuprind îngrigirile Pr. S. S. L. L., pe ce se întemeiază ele? De ce natură poate fi catastrofa? Credem că se cuvenia s'o facă aceasta onor. „Telegr. Rom.“ îndată atunci cândŭ-și esprima îngrigirile sale.
>
> Dar dacă aceasta nu se făcù și poate că nici se va face, datorință avem ca sĕ combinăm, sĕ ne frămêntăm mintea spre a ghîci natura și mărimea provĕḑutei „catastrofe,“ ca sĕ luăm o posiție față de dênsa, ca poporul și biserica sĕ nu steae cu mânile încrucișate.
>
> „Catastrofa“ e lucru mare!
>
> Vorbindu-ni-se de „catastrofă,“ trebue dară sĕ credem că are sĕ se facă o sguduire teribilă, nu numai câte o lovitură. Trebue sĕ se nască un foc mare în teribilă dimensiune, un potop asemenea celuia de pe timpul lui Noe; ori o revoluție cu spadă și foc contra noastră.
>
> Însĕ ca o atare catastrofă sĕ fie îndreptată numai în contra noastră, a românilor, atunci ea trebue sĕ se efectuiască numai pe un așa teren, carele sĕ ne privească numai pre noi, eschisiv pre noi românii.
>
> Dacă am combinat bine și logic, atunci ajungem la — terenul bisericesc-scolariu, căci numai aci mai avem doară ceva de perdut, sau, cum am ḑice: numai aci ni s'ar putea aplica o „catastrofă“, carea se ne privească eschisiv pe noi.
>
> Pe acest teren de ce natură poate sĕ fie „catastrofa“?
>
> Ni se va șterge constituțiunea bisericească?
>
> Ni se va impune limba maghiară în biserică?
>
> Ni se va destitui metropolitul nostru din postul și demnitatea sa și ne vor subordina protestanților, ori romano-catolicilor, ori greco-catolicilor, ori sêrbilor, respective dlui „Angyal-bandi“?
>
> Credem că numai una ca acestea se poate considera de „catastrofă,“ deși nu e eschisă posibilitatea, că față de noi, și o lovitură de natură mai mică încă ar potea fi privită ca „catastrofă,“ precum d. e. luarea fondurilor noastre diecesane-bisericesci de sub administrațiunea noastră ș. a. ș. a

Până aici „Luminătorul“; apoi de încheiere ne dă următoriul testimoniu:

> Oare ce ne îndreptățesce sĕ credem și sĕ punem temeiu pe sinceritatea lor, pe seriositatea lor față de causă și față de cercurile lor.“
>
> „Nu vrem se pășim cu doveḑi în aceste privințe, ne îndestulim de astădată numai cu atingerea cestiunei, ḑicându-le: în multe și în foarte grave cause am avut ocasiune a ne convinge: că sinceritatea și seriositatea au schiopĕtat foarte.“

Nu voim sĕ însinuăm malițíe colegilor dela „Luminătoriul“, aceasta cu atâta mai vêrtos, cu cât și unele legături pretenesci ne leagă cu ei. Ne mărginim a constata, că noi am vorbit destul de lămurit. În articolul citat am spus, că presa maghiară este dêrjită foc contra noastră, că nu este ḑi lăsată de Dumnezeu în care sĕ nu seiae mĕsuri de estirpare contra noastră, că agitațiunea cresce pe ḑi ce merge în această direcțiune, și că atacul vehement pretinde apărare energică din partea noastră. După legile naturei resultatul ciocnirei va fi catastrofa, spre care suntem împinși în mod fatal.

Așa am scris noi.

Din acest incident frații dela „Luminătoriul“ atrag atenția guvernului asupra bisericei și scoalei noastre, ne pun în vedere ștergerea constituțiunei bisericesci, isgonirea episcopilor, ca pre timpul calvinilor, sau în cel mai rĕu cas confiscarea averilor bisericesci, bună oară cum e de present cu biserica ortodocsă din Bucovina.

Paralel cu aceasta ne fac nouĕ imputările, cari ni se fac și ele ni se fac sub cuvêntul, că eventuala catastrofă de care ne temem, va fi destinată special românilor

FOIȚA.

Curieriul literar.

Sumar: Binele și rĕul în sciință. — *Petermanns Mitteilungen:* opera dlui dr. Jekelfalussy. Românii și ungurii. Ungarificarea celor dintâiu: — *Revue de Gèografie:* studiul dlui de Gèrando. Puterea de absorpțiune a elementului ungur. B. P. Hașdeu: Prima coală a lui *Magnum Etymologicum Romaniae.* Limba populară în opera dlui Hasdeu.

Trăim întro epocă ciudată asupra căreia cugetătorul nu scie de multe ori ce trebue sĕ creadă. Când veḑi binele că servă drept unealtă reului, ear acesta ajutând în dese rênduri nascerea și propășirea binelui, te întrebi cu un fel de neințeleasă curiositate, dacă singurul adevĕr al timpului nostru nu este aceea lege, care regulează sau mai bine nereguleză contrastele violenți.

Căci întradevĕr, dacă esența binelui, întrebuințată ca aluat de plămădire a desvoltării reului, face ca acesta sĕ dea nisce roade puternice și neașteptate, dacă rĕul sucit și învêrtit de sciința umană, se transformă printr'o metamorfosă mai neprevĕḑută decât cele cântate de Ovidiu, apoi în amestecul universal al binelui cu rĕul și al varielor manifestațiuni ale unuia cu manifestațiunile celuialalt, ce mai rĕmâne absolut și acelaș ca esență și ca acțiune, dacă nu legea contrastelor violenți cu privire la cele ce vedem, simțim și pricepem; ear cu privire la modul și principiul judecĕții noastre nimic mai practic astăḑi, decât acel vechiu adagiu al nu sciu cărei scoale filosofice; *on nest sûr que de l'incertain*, nu suntem, nu putem fi siguri decât de nesigur.

De aceea ḑicem mai sus, că trăim într'o epocă ciudată; interesantă, nici vorbă tocmai din pricina ciudățenielor sale, dar ciudată într'o mesură pe care nici unul din secolele trecute, nici una din civilisațiunile dispărute nu au cunoscut și întrebuințat-o ca noi.

Sĕ luăm, bunăoară, pentru a învedera generalitățile de mai sus, un esemplu care sĕ ne dea a pipăi adevĕrul ḑiselor noastre.

Sciința, și în specie sciința istorică, au făcut în aceste opt decenii ale secolului netăgăduite progrese. Atât mijloacele de cari dispune aḑi istoria, cât și modul de a le întrebuința și de a le judeca ale istoricilor, s'au înmulțit și au mers înainte. Aḑi o epocă se reconstituesce, o problemă se desleagă o tesă se apĕră cu mult mai bogate și mai numeroase, dacă nu mai trainice argumente, decât cum se făcea odinioară.

În schimb însĕ, toate aceste deosebite instrumente, de cari dispun aḑi cercetătorii și apărătorii unor cause sunt ele totdeauna întrebuințate pentru lămurirea și întărirea adevĕrului? Aceasta i cestiunea, și acì vine, de se vede și adese-ori de se simte cu mâhnire adevĕrul ḑiselor noastre de mai sus.

Această mulțime de instrumente, aceste înlesniri pe cari creerii omului le-au găsit și le întrebuințează, — instrumente și înlesniri cari alcătuesc binele, slujesc nu o dată pentru biruința sau cel puțin pentru împuternicirea rĕului.

O tesă mincinoasă, un fals în istorie, o pasionată apărare a unei cause nedrepte și vătămĕtoare pot fi aḑi susținute tot atât de victorios, ca și adevĕrul cel mai lămurit și cel mai vorbitor ochilor minții.

O probă și mai particulară și, prin urmare, și mai elocinte despre această posibilitate de apărare a causelor rele ni-o oferea mai alaltă-eri o recensiune critică (?) pe care o ceteam în *Dr. Petermanns Mitteilungen* (Gotha, Justus Perthes, II, 1885) asupra unei publicațiuni a Dr. Josef von Jekelfallussy, secretar ministerial în biuroul general de statistică al Ungariei.

Scrierea statisticului ungur e întitulată: *Die Nationalitaetenverhaeltnisse der Laender der ungarischen Krone.* Sĕ nu uităm că autorul a fost în posițiune, fiind secretar la biuroul statistic central, sĕ aibă toate datele și toate amĕnuntele ce i-ar fi venit sĕ dorească asupra naționalităților, numĕrului, împărțelei lor în statele coroanei s-tului Stefan.

Erorile sau esplicațiunile neîntemeiate, sau, mai bine, întemeiate pe date nesigure strînse de autor ortodocsi, ne pune pe teren bisericesc, şi creḑênd cĕ ne-au strîmtorat la pĕrete, ne presentează lumei ca pre unii, cari rêvnim la surparea bisericei noastre, şi ceea-ce nici organele unguresci n'au făcut, atrage atenţiunea guvernului la confiscarea fondurilor noastre bisericesci.

Multe s'au însinuat ḑiarului nostru dela făcuta schimbare în personalul de redacţie din toamna anului 1883. Colegii dela „Luminătoriul“ voiesc sĕ întreacă în denunciaţiuni, şi ne fac însinuările de mai sus aruncând cu tină în sinceritatea şi seriositatea luptei noastre politice, şi în cele din urmă ne ameninţă cu publicarea de lucruri, cari vor documenta schiopetarea sincerităţii şi a seriosităţii noastre.

Cerem ca colegii dela „Luminătoriul“ cu „Telegraful Român“ începênd dela 6/18 Octobre 1883 încoace, sĕ ne dovedească grava însinuaţiune pentru lupta noastră spre a evita catastrofa.

Suntem oameni tineri noi cesti dela „Telegraful Român,“ de acì încolo voim sĕ ne întemeiem viitoriul. Calomniarea fraţilor mai bĕtrâni ne poate fi spre stricăciune, sau eventuala descoperire a rĕtăcirei noastre spre îndreptare.

Cerem doveḑi pentru toate faptele noastre pe terenul publicităţii, căci noi după cât scim nu stăm la spatele Preasânţiţilor nostri prelaţi pentru eventualele noastre pĕcate.

Revista politică.

Ministrul de esterne, contele Kálnoky este în drum către casă din călătoria sa la Varzin. Convorbirile cu principele Bismarck sunt taină până acuma, puţinele versiuni, cari se para avea oarecare probabilitate, se unesc toate în a susţinea, că diplomaţii acestor imperii au statorit basele pentru o uniune vamală pentru întreagă Europa, încât adecă situaţia economică a Europei atêrnă dela cea a Germaniei. Se vorbesce că această uniune vamală se va întinde preste întreagă peninsula balcanică, şi ea va fi primul punct din programa întinderei Germaniei spre Orient.

La 12/24 August va avea loc întrevederea monarchului nostru cu ţarul Russiei. Ḑiarele din Viena ne aduc programa oficială a serbărilor arangiate din acest incident. Reproducem în estras unele disposiţiuni din această programă. La 24 August damele din Kremsier vor presenta Maiestăţii Sale imperătesei un buchet de flori. Prima masă va fi la 5 oare după ameaḑi. Sara la 8 oare reuniunile de cântări vor cânta înaintea palatului. Se va arangia conduct de facle şi se va ilumina oraşul.

Marţi la 25 Maiestatea Sa va primì deputaţiunile. La 11 oare va întêmpina pre părechia împĕrătească russă la Hullein, Maiestatea Sa împĕrăteasa ii va întêmpina la gara din Kremsier. Toate corporaţiunile, cari au primit pre monarchii nostri, sunt avisaţi sĕ întêmpine şi pre cei ai Rusiei.

Politica esternă a Angliei trece prin reforme radicale.

Guvernul conservator al domnului Salisbury voiesce sĕ reguleze ţeara Faraonilor cu concursul Turciei şi din acest indemn a trimis la Constantinopole pre unul dintre diplomaţii sei cei mai abili. Eată ce scrie „Adevĕrul“ din Bucuresci în revista esternă:

Acei cari aşteaptă dela misiunea dlui Drummond Wolff resultate importante, practice şi reale, se vor vedea în curênd desamăgiţi. Nu numai că Englitera nu poate sĕ promită Turciei avantage reale cu privire la Egipt — dar nici nu stă măcar în puterea Turciei sĕ acoarde ceva şi ori-ce învoieală separată e zadarnică în faţa constelaţiunei europene. E netăgăduit că atât Englitera cât şi Turcia voiesc sĕ stabilească o mai bună înţelegere în raporturile lor reciproce. Politica engleză în Egipet se află ca şi într'o înfundătură şi chiar dacă conservatorii ar rĕmânè învinşi la alegerile generale, partida liberală reîntorcêndu-se la putere, s'ar vedea silită sĕ-şi schimbe politica esternă, pentru-că opiniunea publică din Englitera s'a pronunţat într'un chip hotărîtor în contra politicei urmărite de ultimul cabinet liberal.

„Sir W. White, — continuă corespondentul din Constantinopole, — prin atitudinea sa deschisă, leală, a pregătit terenul pentru primirea simpatică a trimisului englez. Cercurile guvernamentale turceşti ştiu, că sir W. White a condamnat fără cruţare abusurile esistente, că nu nutresce nici o ură în potriva Turciei şi că nu s'a amestecat nici odată în întrigile cu cari se îndeletnicesc mulţi membrii ai diplomaţiei europene în Orient. Sultanul, care la început s'a arĕtat foarte neîncreḑĕtor faţă cu dênsul ca şi faţă cu toţi diplomaţii englezi, de cât-va timp îi arată multă prietenie. În o audienţă pe care i a acordat o de curênd, Sultanul s'a esprimat în termeni simpatici şi despre dl Wolff; dl Drummond Wolff, a lăsat în adevĕr impresiuni foarte bune, cât timp a stat acì ca membru al comisiunei europene pentru Rumelia de ost.

„Din mai multe părţi s'a dat sultanului, care are obiceiul se consulte în cestiuni de importanţă şi pe fostii ministri şi viziri sfatul sĕ încerce a întra în referinţe mai prieteneşti cu Englitera. Acest sfat a fost spriginit şi de diplomaţia germană, fapt care se ḑice că ar fi contribuit mult la restabilirea bunei înţelegeri între Englitera şi Germania. Pe de altă parte însĕ, încordarea dintre Englitera şi Rusia care a crescut mult dela căderea lui Gladstone, se resimte şi dênsa în capitala Turciei; intrigele împotriva Engliterei nu lipsesc şi fac ca politica turcească sĕ şovăiască la ori-ce ocasiune.“

Varietăţi.

* (*Junimea română studioasă din jurul Sĕliştei*) arangiază „Petrecere de vară“ în 15/27 August 1885 în „*Bĕrcul Junilor*“ din Galeş. *Comitetul arangiator.*

Începutul danţului la 2 oare p. m.

Preţul de întrare de persoană 50 cr., de familie 1 fl. v. a. Eventualul venit curat este destinat unui scop filantropic. Suprasolviri se primesc cu mare mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

NB. Junimea arangiatoare concentrându-se în Sĕlişte, va pornì la 12 oare m. cu pompă mare către locul petrecerei.

În cas sĕ fie timpul nefavorabil, petrecerea se va ţinea în edificiul spaţios al scoalei confesionale gr. orient. române din Galeş.

* (Avis.) În mijlocul unei familie române oneste se primesc scolari în cuartir şi cu viptu *Hechtgasse Nr. 3.*

* (Interdict veterinar ciudat.) În Orĕştie s'au bolnăvit de mai mult timp bivoliţele. Primariul oraşului a dispus drept mĕsură preventivă ca bivoliţele bolnave sĕ iese pe câmp la păşunit, ear celelalte vite cornute sănătoase sĕ stea acasăînchise.

Cine scie, că bivolii sunt proprietate săsească, ear boii şi vacile proprietate românească, acela va afla esplicarea acestui interdict fără de a mai recurge la alte isvoare de cunoscinţe veterinarie.

* (Curios specimen de loialitate). La unul dintre multele bancheturi în onoarea francesilor, bĕtrânul Pulszky s'a lăudat cu împrejurarea că el 17 ani a conspirat contra împĕratului şi regelui nostru, şi acuma este supusul lui cel mai credincios.

Punem casul că mâne va sufla vĕntul din altă parte. Ce va face atuncia credinciosul supus Pulszky?

Curios specimen de loialitate.

* (Bibliografic.) Programa XXI. a gimnasiului public român din Braşov gr. or. şi a celorlalte scoale secundare şi primare împreunate cu acesta, pe anul scol. 1884/5. publicată de Stefan Iosif, director gimnasial. Braşov, tipografia Rŏmer şi Kammer 1885.

Cuprinsul: I. Înfluenţa limbei grece asupra desvoltărei limbei latine, de prof. Nicolau Pilţa.

II. Sciri scolare.

Din acestea vedem că la scoalele noastre din Braşov au studiat în anul trecut elevi 216 la gimnasiu, 54 la scoala reală şi 30 la cea comercială, scoala primară de copii 295, fete 177, de repetiţiune (copii) 52, fete 69, suma 893. În comparare cu anul scol. trecut (784) resultă un plus de 109 elevi.

2. Raportul al XVI. despre gimnasiul superior gr. cat. din Năseud, dimpreună etc. etc.

Din acest raport vedem, că numĕrul elevilor înscrişi a fost: la gimnasiu 175, la scoala normală băeţi 125, fete 49.

Scoala normală din Monor 83, cea din Borgo-Prund 130, Sângeorgiu 49, Telciu 41, Zagra 38.

„Nou abcdar românesc“ de Vasile Petri. Ediţiunea IV. Sibiiu, tipografia lui Iosif Drotleff 1885. Octav. pag. 96 Preţul unui esemplar legat 25. cr.

Legendariu, sau carte de cetire pentru scoalele poporale, de Vasile Petri, Partea I. pentru al 5 şi 4 an de scoală. Ediţiunea III. Editura autorului, tipariul tipografiei Alexi în Braşov 1885. Octav pag. 190. Preţul 40 cr. esemplariul.

* *(Romänische Revue).* Fascicului II. 1885 de cuprinsul urmâtoriu: Legea ungară de naţionalităţi. Primirea acestei reviste. Revistă. Chronică. George Bariţiu (o jumĕtate de secol din viaţa unui politic român din Ungaria). Literatura română în Germania de L. V. F. Pădureanca, novelă de I. Slavici. La Fântâna Blanduziei, de V. Alecsandri, traducere de Edgar Herz. Literatură şi artă Budapesta. Depositul editorului.

Atragem deosebita atenţiune a publicului asupra acestei reviste, chemate a clarifica situaţiunea noastră în faţa Europei.

* (Scoala practică), magasin de lecţiuni şi materii pentru instrucţiunea primară, de Vasile Petri, tomul IV, Nr. 5 pro August a apărut cu următorul sumar: Catechese scolastice: III Dḑeu e spirit. Tractarea unei descrieri — lecţiune de stil pentru bieniul al II-lea al scoalei elementare. — Din calculul elementar: tractarea numerului 7. — Alte două ordinaţiuni ale ministrului de culte şi instrucţiune publică. Îndreptar teoretic şi practic pentru învĕţământul intuitiv, de V. Gr. Borgovan Anunciu.

Prenumeraţiunile cu 3 fl. pe anul întreg se fac la redacţiune în Năsĕud (Nassod, Transilvania).

în persoană, la faţa locului, le-am fi înţeles la dl Rudolph Bergner bunăoară. Acest scriitor, de care am vorbit cetitorilor „Românului,“ în cartea sa asupra Transilvaniei, adunându-şi singur datele cele mai multe din scriere putea sĕ se înşele, lucru ce nu s'a întêmplat, — dar dl Dr. von Jekelfallussy nu putea, nu trebuia sĕ se înşele. Făcut-a aceste greşeli cu voie ori fără voie?

Din cele ce vom aşterne mai la vale, cetitorul cu puţină osteneală îş va da seamă de felul rĕspunsului ce merită întrebarea de mai sus. Rĕspunsul poate fi dat de ori-cine, căci e vorba de bun simţ şi bunul simţ nu lipsesce nimĕnui, când pasiunea nu-l orbesce şi nu-l prostesce făcêndu-l din om neom.

Dl dr. Jekelfalussy, onorabilul *Königl. ungar. Ministerialsekretär im Statist. Landesbureau*, şi după dênsul criticul dela citatele *Mitteilungen*, care a făcut recensiunea scrierei în cestiune, încep prin a face apoteosa naţiunei, mândrei şi falnicei naţiuni maghiare. De obiceiu, ne bucurăm în felul nostru când ni se apoteosează, când ni se ridică la ceriuri în laude, vecinii ce pronia cerească a aşeḑat împrejuru-ne.

In urmă, c'un aparat sciinţific care impune tuturor — şi mai cu seamă acelora cari nu cunosc şi nici nu bănuiesc ce stă întră liniile maghiare — scriitorii mai sus numiţi demonstră, că Ungaria şi Trausilvania nu mai fuseseră locuite de nimeni înainte de intrarea ungurilor în aceste două ţări. Sasi, slovaci, rutheni, sêrbo-croaţi au venit toţi în urma maghiarilor... *Auch die Walachen oder Rumänen waren keine Ureinwohner dieses Landes* (Transilvania)... şi mai la vale, frasa tipică, refrenul obicinuit care, întocmai ca „ia'l depe mine că'l omor“ din gura lui Stan Păţitul, vine totdeauna snb peana scriitorilor maghiari:... *denn ihre dako romänische Asbtammung weisen die wiessenschaftlichen Forschungen als eine Fabel nach.*

Şi când au ḑis că „Românii nu erau locuitori străvechi — în raport cu ungurii — ai Transilvaniei, când au adaus, că originea lor de daco-romană, cercetările sciinţifice au arĕtat-o că e o fabulă“, dnii Jekelfallussy şi criticul dela *Mitteilungen* au sfârşito cu românii a căror esistenţă şi ale căror „mase compacte“ nu le pot nega.

Românii, ḑic şi dênşii, ca şi mai toţi scriitorii de dincolo de Carpaţi, se plimbau peatunci prin Macedonia, prin România de aḑi, pretutindeni, dar prin Ungaria şi Transilvania nu, de loc, de fel... probabil pentru că ţineau românii de atunci foarte, ca începătura de descălicătoare, sĕ fie făcută de onorabilii dela Buda-Pesta.

E! de altmintreli, adaug cu inimă uşoară şi fără de grije dnii Jekelfallussy şi criticul dela *Mitteilungen*, de almintreli de romăni şi de „masele lor compacte“ ungurii întru nimic uu se tem căci... (şi-acì e o perlă de afirmaţiune), căci în acele „mase compacte“ elementul ungar pătrunde şi *şi le asimilează* perfect.

Asimilarea, faimoasa şi mult buciumata asimilare ungară, ungarificarea naţionalităţilor, toate de sub coroana Sf. Stefan a ajuns ca un fel de *ison* care trebue sĕ însoţească ori-ce studii şi ori-ce discusiune maghiară. După cum odinioară, în frumoasele litere grece, francese şi latine, nu era tragediă care sĕ nu vorbească de Agamemnone şi de viaţa lui,

> Race d'Agamemnon qui ne finit jamais,

tot ast-fel şi asimilarea ungară în scrierile confraţilor dela Buda-Pesta.

Noi, cari scim din trecut şi vedem în presinte ce va sĕ ḑică şi până unde merge această trîmbiţată asimilare, această maghiarisare deşeartă ca şi deşertăciunea, suridem cum suridem şi la cetirea mâniei şi furielor maghiare din Transilvania, isbucnite cu ocasiunea resultatului ridicul al societăţei de maghiarisare din Cluş. Dar, apusul vĕḑênd aparatul sciinţific, cu care îşi însoţesc ungurii demonstraţiunile pretenţiunilor lor, citind desvoltări făcute conform noilor cerinţe ale sciinţei şi metoadelor contimporane, — apusul crede fără sĕ cerceteze mai adânc, de vreme ce cercetările de alţii pentru el au fost făcute.

Eată, ce ḑiceam mai sus că sciinţa adică binele, poate sĕ serve adese-ori şi pentru a întărì rĕul, adică tesele mincinoase, problemele rĕu deslegate, falsurile istorice ḑilnic scoase la iveală de stimabilii noştrii vecini.

(Va urma).

Loc deschis*).

Oraviţa-română în Iuliu 1885.

Onorabile Domnule Redactor! Părintele administrator protopopesc gr. cat. Georgiu Popoviciu de aice, simţindu-se atins de comunicările noastre, publicate în coloanele mult preţuitului DVoastră ḑiar „Telegraful Roman“ Nr. 35, vine în Nr. 68 dela 27 Iunie şi ne face onoare a ne rĕspunde; se încearcă a resturna aserţiunile noastre, dar zadarnică cercare, căci nici după trei luni şi mai bine, n'au aflat motive cu cari sĕ ne combată, ci vine cu o tiradă lungă, prin care în loc de scusă mai mult se incusă şi -- incurcă, înşiră la nisce copilării, povestesce lucruri de tot seci; — ciudat lucru, s'au scremut munţii şepte ani şi au născut un şoarece, şi acela orb, dar nu e mirare, căci orb e şi naşul. — Nici n'am fi aflat de demn ai rĕspunde, dacă nu ne-ar provoca categorice, dar fiind provocaţi *nolens-volens*, trebe sĕ rĕspundem. Ne luăm deci voie cu permisiunea DVoastră ai face plăcerea respunḑêndu-i la toate întrebările şi documentându-i aserţiunile noastre prin alăturatele 6 atestate originale, pe cari ve rugăm a le publica**).

Am fi aşteptat dela părintele administrator mai multă prudenţă şi maneră estetică, decât ne întreruptele repetări cu, — „voi“ şi „vostru,“ dar ce sĕ-i faci asta-i este gramatica şi stilistica mai bine făcea dacă 'şi freca capul cu cenuşă decât sĕ caute pe autorii articl. nostru unde nu sunt, şi sĕ-şi aducă aminte de porunca 9-a Dḑeiască, căci greu au păcătuit.

Părinte administrator! ḑici că ne plângem asupra DTale; nu, păḑască Dḑeu — aceea n'am făcut-o, ci numai ţi-am descris în cât-va faptele şi purtarea, ca sĕ fie cunoscute, şi aceasta am făcut-o numai din interes pur şi adevĕrat românesc; nu din invidie cum ţi se pare dtale, căci nu te invidiem, Doamne fereşte, dar te conpătimim, şi am creḑut că-ţi vei cunoaşte greşeala, dta însĕ te îndĕrătnicesci şi ne provoci sĕ-ţi spunem date; de aceia iatăle în alăturatele atestate; — ḑici că de unde ai fi dat, resp. înplinit promisiunile; noi ştim foarte bine că nu le poţi înplinì şi că cei păcăliţi se pot re'ntoarce cu bani cu tot; aşa s'ar putea întêmpla şi aşa ar şi fi sĕ fie, cu toate acestea, promisiuni le-ai făcut cu carul, pentru aceea şi sunt inime slabe că te-au creḑut. — Cum că se aleg de epitropi oameni de frunte din comună, este adevĕrat, dar nu este eschisă posibilitatea, ca adese-ori sĕ se strecoare şi, de a doua sau atreia mână oameni în epitropie, nu este eschisă nici acea posibilitate cum-că omul când s'a ales de epitrop au putut fi, şi a întrunit toate condiţiunile, au fost de frunte în comună, de onoare şi materialminte în stare bună, dar mai târḑiu au decăḑut, fie materialminte fie moralminte; şi această împrejurare e togma a lui Ioan Lazar, căci, altcum nu şi ar fi părăsit legea strămoşască, pentru singurul motiv, că n'au fost reales, căci trebuia sĕ ştie el, că n'au luat epitropia cu privilegiu ca, tot numai dênsul sĕ fie epitrop, despre promisiunile ce iai dat, vorbească atestatul alăturat şi şi afirmarea dtale, că deja 1-ai constituit de curatore, prin urmare nu pe partea noastră este scornitură maliţioasă ci pe a dtale. Aceasta o constată mai bine şi destul de lămurit atestatul lui Ilie Cărăbaş.

Ceea ce privesce pre Ilie Leza cumcă: a fost primariu, este adevĕrat; dar dacă a şi meritat, vorbesce din destul impregiurarea suspendărei sale din acel oficiu şi încă cum a fost suspendat; cumcă ar fi jertfit la biserica gr. ort. 600 fl., asta nu o scim şi nici o credem, pentru-că nu e creḑibil, ceea ce scim este, că şi astăḑi datorează bisericei gr. or. cu vre-o 50 fl., asta stă, obligaţiunea vorbesce; ba! a mai jertfit, dacă şi aceea e jertfă, adecă pre cale esecuţională.

Ḑici mai departe cinstite părinte! cum-că cutare şi cutarele sunt oamenii cei mai de frunte, firesce în comuna dvoastră bisericească; nu contestăm aceea şi nici am contestat vr'odată, căci pentru dvoastră şi poporul de care dispuneţi dvoastre şi sunt aceia cei mai de frunte, asta e non disputabile; şi aici dispare greutatea, pe carea 'ţi basezi dta valoarea cu atâta tărie. Cum-că preotul gr. or. în anul trecut prin o predică ar fi oprit pe credincioşii sei, ca sĕ nu participe la balul ce s'a arangiat în favoarea bisericei gr. cath. şi că ar fi blăstămat creiţariul, care l'ar da cine-va în favoarea acelei biserici, este un mare neadevĕr. Nu e aşa părinte, ci eată cum s'au petrecut; dar cum ne aducem bine aminte, acel preot gr. or. a ḑis cam următoarele: I. Cres. comitetul nostru parochial a otărît sĕ arangeze în acest carneval un bal în favoarea sântei noastre biserici; aducêndu-ve aceasta la cunoscinţă ve fac atenţi, sciind că timpurile sunt grele omul nu poate contribuì la multe petreceri, aşa am creḑut de datorinţa mea ca păstoriul dvoastre sĕ ve previn ca sĕ nu spesaţi banii pe la alte petreceri, ci sĕ-i păstraţi pentru balul bisericei noastre, cu atât mai vêrtos, căci faceţi douĕ bune de odată, v'aţi şi petrecut şi aţi şi ajutat s. biserică; unde e aici bazaconia de carea te-ai apucat? firesce după simţul şi inima dtale judeci şi pre alţii, — după noi este corectă procederea acelui preot, căci i-a fost datorinţa.

Despre cele 12 familii imaginare, ce ḑici că ar fi trecut la unire în decursul acestui an, ne permitem a-ţi reflecta că nu e tocmai aşa, negreşit că aşa ţi-ar convenì din punct de vedere naţional-românesc!?! dar lasă-ţi bucuria! căci numai 6 capete de familii s'au insinuat şi şi aceea încă nu sunt toţi legal trecuţi, soţiile şi pruncii tuturora sunt tot greco-orientali şi nici că-ţi vei ajunge scopul cu toată verbuncarea. „Vai vouĕ povĕţuitori orbi, cari ḑiceţi: că cel ce se va jura pe biserică, nimica nu este; ear cel ce se va jura pe aurul bisericei vinovat este, nebuni şi orbi! ce este mai mare aurul, sau biserica, carea sânţesce pe aur?“

(Va urma.)

---

*) Pentru cele puclicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Documentele acluse conţin lucruri compromiţĕtoare, pre cari noi nu ne simţim îndreptăţiţi a le publica, observăm că cele mai multe se referesc la cumpĕrarea unaţiei cu bani. Red.

Încercări de înşelăciune se fac foarte adese la adresa publicului cumpărător la mărfuri, cari prin calităţile lor escelente au ajuns la o mare popularitate. Astfel în timpul mai recent s'au ivit diferite pilule, cari sĕ amână de minune şi sunt tocmai aşa pachetate, ca cele singur adevĕrate şi în conturbaţiuni de mistuire foarte folositoare pilulele de Sviţera ale lui R. Brandt; falsificatele aceste tind a seduce prin ieftinătate şi alte de feliul acesta. De aceea trebue sĕ fim cu deosebită băgare de samă, când cu cumpĕrarea pilulelor de Sviţera ale apotecariului Brandt şi sĕ controlăm serios, că oare eticheta într'adevĕr este o cruce albă pe câmp roşu, şi că oare e provĕḑută cu iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.91	5.90
Napoleon	9.90	9.93
100 marce nemţeşti	61.30	61.45
London (pe poliţă de trei luni)	124.85	125.40

Nr 757. [1107] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţatoriu la scoala confesională gr. or. din Şura mare se deschide concurs cu termin până la *30 August a. c.*

Emolumentele sunt 200 fl. din repartiţie, incassabili in douĕ rate semestrale anticipative; apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesarii.

Petiţiunile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 2 August, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului, în conţelegere cu comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter.

Georgiu Bobeş,
substitut prot.

Nr. 520. [1108] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului „Agnitei“, se escrie concurs cu termin până în *31 August* st. v. 1885.

1. Ghijasa inferioară, cu salariu anual în bani 150 fl şi dela 150 familii câte un prânz de bucate a 40 cr. 60 fl., cu totul 210 fl., şi cuartir liber în odăile scoalei.
2. Alţina, doue staţiuni una cu salariu de 200 fl., a doua cu 150 fl, cuartir şi lemne.
3. Ighisdorf, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc, avênd respectivul a purta şi serviţiul cantoral anul întreg, fără altă remuneraţiune.
4. Bendorf, cu salariu anual de 200 fl. dela comună, cuartir şi lemne.
5. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl, cuartir în odăile scoalei şi lemnele de foc.
6. Verd, cu salariu de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne de foc.
7. Agnita, cu salariu de 200fl. dela comună şi dela popor.
8. Merghindeal, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, lângă care dela fie care familie un prânz de bucate, cuartir şi lemne de foc.
9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne.
10. Prostea, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, precum şi din grădina scoalei pămênt arătoriu de un jugĕr, cuartir şi lemne.
11. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.
12. Nouştat, cu salariu 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.
13. Hundrubechiu, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne·
14. Boholţ, cu salariu anual 200 fl. din alodiu şi dela popor.
15. Cincşor, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.
16. Săsăuş, cu salariu 250 fl. dela comună, şi dela popor, lemne şi cuartir.
17. Ilimbav, cu salariu 200 fl. dela comună şi dela popor, lemne şi cuartir.
18. Marpod, cu salariu 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor cuartir şi lemne.
19. Fofeldea, douĕ staţiuni cu salariu, una de 200 fl. şi a doua cu 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.
20. Ţichindeal, cu salariu de 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre un post din staţiunile acestea, au aşi asterne suplicele instruite în consonanţă cu legile esistente subscrisului până la terminul sus atins.

Nocrichiu în 26 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or: al Agnitei.

G. Maier,
adm. prot.

Ad Nr. 287. [1109] 1—3

CONCURS.

Se escrie concurs pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului în următoarele parochii.

1. Ungureni, cu salariu anual 200 fl.
2. Cupşeni, cu salariu anual 200 fl.
3. Libotin, cu salariu anual 200 fl.
4. Rogoz, cu salariu anual 200 fl.
5. Poiana-porcului, cu salariu anual 200 fl.
6. Văleni, cu salariu anual 150 fl.
7. Peteritea, cu salariu anual 150 fl.
8. Borcut, cu salariu anual 150 fl.
9. Ineu, cu salariu anual 150 fl.
10. Dobric cu Dobriţinaş, cu salariu anual 150 fl.
11. Rohia, cu salariu anual 150 fl.
12. Stoiceni, cu salariu anual 150 fl.
13. Maşca, cu salariu anual 100 fl.

Reflectanţii au a-şi înainta concursele instruite în regulă până la 18 Septembre a. c. st. v. la adresa subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului prin posta ultimă Magyar Lápos.

Cupşeni în 27 Iuliu 1885.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 507. [1101] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Têrnavei inferioare se prolungesce concursul publicat în Nrii Telegr. Roman: 60, 61, 62, 64 şi 66 cu termin până la *10 Septembre* a. c. st. v.

1. Botez, cu salariu de 100 fl. v. a., şi cuartir.
2. Chesler, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir şi lemne.
3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. v. a., cuartir şi lemne.
4. Fărău, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.
5. Herepea-magiară, cu salariu de 77 fl. 50 cr., cuartir şi lemne.
6. Heria, cu salariu de 218 fl. v. a. cuartir şi lemne.
7. Blăşel, cu salariu de 175 fl. cuartir şi lemne.
8. Boian, cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir şi lemne.
9. Cerghidul mare, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.
10. Chincis, cu salariu de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne.
11. Sălcud, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul mai sus indicat.

Cetatea-de-baltă, la 29 Iulie 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 525 [1099] 2—3

CONCURS.

Un stipendiu de 200 fl. v. a., este de conferit pentru tineri sodali născuţi pe teritoriul fostului ţinut săsesc şi în prima linie pentru cei născuţi în foastele scaune ale Mercurei şi a Nocrichului, sau în comunele învecinate, — dela cari se cere ca sĕ aibă o pregătire dacă se poate de 4 clase gimnasiale, sau reale, sau de o scoală capitală completă, şi cari sĕ ii cercetat şi absolvat în tot casul una dintre scoalele de ndustrie, întemeiate de unicersitatea săsească cu bun succes, obligându-se de a petrece un an în streinătate, adecă afară de Austro-Ungaria, cu scop de a se perfecţiona pe cale teoretică şi practică în specialitatea lor.

Condiţiunile concursuale afară de cele espuse mai sunt:

a) aşternerea atestatelor scolare cu calculi buni.

b) un atestat oficios despre starea materială a concurentului.

Stipendiul se va solvì de jumătate, îndată după obţinerea lui, ear cealaltă jumĕtate după 6 luni.

Tinĕrul stipendiat va fi dator cu prilejul petitului seu pentru a doua jumĕtate a stipendiului, sĕ alăture: testimoniile de muncă agonisite, precum şi o scurtă dare de seamă despre modul cum a întrebuinţat tîmpul, despre locurile unde a lucrat şi despre esperiinţele industriale făcute.

O astfel de dare de seamă se recere dela dênsul şi când cu re'ntoarcerea sa în patrie.

Cererile concursuale instruite conform cerinţelor, au sĕ se aştearnă acì până în *10 Septemvrie* a. c. st. n.

Sibiiu, în 8 August 1885.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 263. [1105] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele protopresbiteratului Sebeşului mai jos numite, se escrie concurs cu termin până la *30 August* 1885.

1. Săscior, cu leafă anuală de 300 fl., cuartir şi lemne pentru foc.
2. Cioara, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.
3. Daia, cu salariu anual de 200 fl., ce se va rĕspunde în patru rate, cuartir, un stânjin de lemne şi altă soarte din pădurea comunei.

Doritorii de a ocupa vre una din menţionatele staţiuni 'şi vor subşterne suplicele instruate amĕsurat legilor în vigoare, precum şi cu documente despre desteritatea în cântările şi tipicul bisericei subsemnatului oficiu protopr. până la terminul supraindicat.

Sebeş în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu
prot.

Nr. 444. [1106] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 62 fl. v. a., din partea preoţimei şi învĕţătorilor gr. or. din tractul protopresbiteral al Lupşei, unui ascultătoriu de cursul preparandial în „Seminariul Andreian,“ se escrie concurs cu terminul *31 August* 1885 v., până când petenţii au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruate cu următoarele documente:

a) atestat de botez; *b)* atestat scolastic că au absolvat 4 clase gimnasiale sau reali, cu calcul general indestulitoriu; *c)* adeverinţă de paupertate dela antistia comunală şi vidimată de parochul locului; *d)* o dechiaraţiune subscrisă de petent şi de părinţii acestuia (tutore), ca după absolvarea cursului va servì la una din scoalele acestui tract, cel puţin 5 ani ca învĕţătoriu.

Escepţionalminte pot concura şi tineri gimnasişti cari nu au 4 clase, însĕ se vor deobliga ca după terminarea clasei a 4-a vor întra la cursul preparandial satisfăcênd condiţiunei de sub *d.)*

Petiţiunile astfeliu instruate sĕ se trimită Prea onoratului oficiu protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia.

Ofenbaia în 25 Iulie 1885.

Pentru comitet.

Ioan Danciu, president. **George Cimoca,** notariu.

Nr. 552. [1103] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala română gr. or. în comuna Restosnea se escrie concurs cu termin până la *30 August* a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, în bani 100 fl. v. a. din repartiţie de pe popor, şi lemnele trebuincioase.

Petenţii se îndatorează a subşterne suplicele lor concursuali, instruite după legile vigente, subscrisului, posta ultimă Maros-Vecs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 31 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

La Nr. 251. [1104] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională populară română gr. or. în comuna Caleanu în protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare.

Salariul împreunat cu această staţiune este 150 fl. în bani gata şi 30 merţe (litre) de cucuruz sau grâu, — banii se vor solvì în trei rate decursive în părţi egale în decursul anului scolastic; eară bucatele în lunele de earnă, când se va poftì.

Doritorii a ocupa această staţiune, sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele sale instruite conform legei — subscrisului, până la terminul indicat; apoi în terminul acesta au a se presenta şi la faţa locului, a face cunoscinţă cu comitetul parochial şi respective cu poporul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 1 August, 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 351. [1100] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a din Hurez, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele stolari dela 84 familii, folosirea cimiteriului şi de fiecare familie câte una ḑi de lucru cu palma, computate dau un venit de 228 fl. v. a.

Doritorii de a competa la această parocihe au a-şi aşterne suplicele lor în terminul mai sus arĕtat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraş, 1 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 170. [1102] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră confesională română din Drăguş, proto presbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumenteleîmpreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru învĕţătoriul primariu salariu anual de 250 fi. v. a., cuartir natural şi lemne de foc;

Pentru învĕţătoriul secundariu salariu anual 100 fl. v. a, cuartir şi lemnele trebuincioase; salariele se plătesc în rate lunari decursive din casa alodială.

Învĕţătoriul care va propune la copii pomăritul şi legumăritul are jumătate din folosinţa grădinei scolare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au aşi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *30 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 26 Iuliu 1885.

Ioan Cândea
adm ppresb.

Nr. 110 [1087] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Arpaşul superior, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 28 Maiu 1885 Nr. 2201 B. cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

a) Fĕnaţ şi douĕ cimitere de 3 jugere.

b) Dela 350 familii câte o ḑi de lucru parte cu palmele, parte cu carul.

c) Venitul stolariu regulat în sinodul parochial din 7 Iuliu, 1885; cari toate computate în bani dau suma de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochiă au a şi subşterne cererile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului (posta Avrig, Felek) pânăla terminul susindicat.

Avrig, 18 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
admin. ppresbiteral.

Nr. 4848 pol. 1885. [1110] 1—1

Publicaţiune.

Magistratul jos însemnat aduce la cunoscinţă publică, că **esarêndarea păşunilor iernatice pentru oi de pe hotarul Sighişoarei** pe anul 1885/86 se va face prin licitaţiune cu oferte în scris sigilate, — **la 21 Septembre a. c. st. n. la 12 oare a. m.,** în cancelaria magistratului din loc.

Ofertele, provĕḑute cu un vadiu de 100 fl., — cari mai trebue sĕ conţină şi notiţa, că oferentul cunoasce condiţiunile licitaţionale şi că se supune fără nici o reservă acestor condiţiuni, — sunt de a se aşterne până la terminul susindicat primariului magistratual.

Detaiurile în privinţa condiţiunilor de licitaţiune se pot afla la oficiul de mai jos în oarele oficioase obicinuite.

Sighişoara, 15 August 1885.

Magistratul orăşănesc.

Sz 137 végreh. 1885. [1111] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a Hosszuaszoi kir. járásbiróságnak 1885 évi 653. polg: számu végrehajtást elrendelő és a Hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1885 évi 653. polg: számu kiküldő végzése folytán N. Szebeni Albina hitelintézet végrehajtató részére Mikeszászi Neágoi Sándor végrehajtást szenvedő ellen 160 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégitésképen biróilag le foglalt és 420 frtra becsült ingóságokra a Hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1885. évi 755. polg: számu végzésével 160 frt. tőke, ennek 1879. évi September hó 20 ik napjától járó 6% kamatai, $^1/_3$% váltódij s eddig összesen 47 frt 65 krban megállapitott költségek iránt a további kielégitési végrehajtás elrendeltetvén. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésére a 755 sz. számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehaitató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idezett t.-cz. 103. §-ára, az árverésnek Mikeszásza végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1885. **évi August hó 29-ik napjának délelőtti 10 órája kitüzetik,** a mikor a biróilag lefoglalt tárgyak 4. darab 3. 5. 6. és 7 éves bival, legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108 § ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is el fognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitèshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igény bejelentéseiket a felhozott törvcz. 111. és 112. §§ ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Hosszuaszón 1885 -ik évi August hó 18 napján.

Reinerth János,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 96 1884 bir. végreh. [1112] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 918 sz. a. kelt végzése folytán Mutiu Iuon és tarsai ellen „Albina“ hitelintézet részére 230 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 650 frtra becsült lovak tehenek és szekerekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Nagyludoson leendő eszközlésére határidőül 1885-ik év **Augusztus hó 31-ik** napjának délelőtt 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Augusztus hó 20 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

„Ardeleana“

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros).

Face următoarele operaţiuni:

a) acoardă împrumuturi pe **cambii;**
b) acoardă împrumuturi pe **hipotecă;**
c) acoardă împrumuturi pe **effecte;**
d) acoardă împrumuturi pe **obligaţiuni cu cavenţi.**

Primesce **depuneri** de bani spre fructificare pe lângă denunţare în termine scurte cu **5 $^1/_2$ %** — şi fără denunţare, replătibile îndată la cerere cu **5 %** interese la an; — plătind tot-de-odătă institutul **întreaga contribuţiune** dela **interese.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resoalvă tot-deauna cu reîntoarcerea postei; asemenea se pot efeptuí prin postă denunţări şi ridicări de capitale.

Orĕştie în August 1885.

[1113] 1 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 86. Sibiiu, Marţi 13/25 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători, „Adormirea Născătoarei de Dumnedeu“ Nrul cel mai de aproape va apărea Sâmbătă în 17 August.

Ad Nr. 2666 Pl.

Cerculariu

către onoraţii membrii ai sinodului protopresbiteral electoral şi către toate oficiile parochiale din protopresbiteratul Cohalmului.

Subscrisul, prin ordinaţiunea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2666 Pl., am primit onorifica însărcinare de a conduce actul alegerei de protopresbiter în protopresbiteratul **Cohalmului.** Acum, după ce s'au îndeplinit cele ce sunt de lipsă a premerge actului de alegere, am onoare a convoca, la sĕvérşirea actului, pre toţi onoraţii membri ordinari şi estraordinari, preoţi şi laici, ai sinodului protopresbiteral electoral, din numitul protopresbiterat, pe **Sâmbătă în 31 August 1885** în comuna **Cohalm.**

Conform §. 52 din Statutul organic, **serviţiul divin,** împreunat cu **chemarea sântului spirit,** se va începe **la 9 oare** înainte de ameadi, în biserica noastră parochială din **Cohalm,** la care sunt poftiţi a participa toţi membrii sinodului electoral.

După serviţiul divin va urma actul alegerei, în localitatea ce se va designa mai târdiu.

În sensul §. 63 din Statutul organic, comitetul protopresbiteral este convocat **pe 30 August 1885, la oarele 5 seara,** în cancelaria oficiului protopresbiteral din **Cohalm.**

Cerculariul acesta, dimpreună cu lista membrilor sinodali, alăturată sub ·/., conform §. 15 din instrucţiunea Ven. sinod archidiecesan se comunică prin Prea on. oficiu protopresbiteral pe lângă membrii sinodului electoral, şi tuturor oficielor parochiale din protopresbiteratul Cohalmului, cu îndatorirea, ca sĕ se publice în toate bisericile în Dumineca, ori sĕrbătoarea cea mai de aproape.

Sibiiu în 10 August 1885.

Nicolae Cristea m. p.,
comisariu consistorial.

Sibiiu, 12 August 1885.

Târdiu, foarte târdiu ne am trezit noi românii din somnul acela, care împedecă ori-ce desvoltare culturală. Întrebarea că noi, sau împregiurările vitrege sĕ fi purtat vina acestei calamităţi, nu o punem acì. Destul atât, că ne am trezit şi am pornit cu paşi repedi înainte.

Ce teren minunat de activitate a putut sĕ-i ofere unui spirit energic şi întreprindĕtor starea noastră! Ea era asemenea pămêntului virginal, pe care trebue sĕ-l scormoneşti puţin la suprafaţă, ca sĕ-ţi aducă insutite roade.

Dar tocmai pentru că nu era încă nimic făcut, a fost foarte greu începutul. De ce sĕ te apuci mai întâiu, pe lângă ce sĕ stărui mai cu inteţire, ca sĕ nu împingi întregul curent, pe care îl ai sĕ-l pornesci într'o direcţie greşită, — eată întrebările cari trebuiau sĕ preocupe la primul pas pe ori ce spirit intreprindĕtor şi doritor de cultura neamului seu. Nu e deci nici o mirare, că basele culturei noastre s'au început a se pune deasupra, ear zidirea s'a continuat d'acì la vale. Bag'sama aşa-i scris în cartea firii, că nu poţi ajunge nici când la bine deodată, ci mai ântâiu trebue sĕ treci prin sute şi mii de rătăciri, ca sĕ cunosci calea cea dreaptă a adevĕrului. Şi aşa a fost asta şi la noi. Dat-am în sus, dat-am în jos, dat-am în dreapta, dat-am în stânga, şi decenii au trebuit sĕ treacă, până când sĕ vadă — cel puţin marea maioritate din noi — că am lucrat pe dos, şi că nu-i bine sĕ ne continuăm desvoltarea pe calea apucată. Norocul a fost, că nu era încă târdiu de a ne reculege. Şi ne am recules.

Am început sĕ-i dăm poporului, care n'a fost considerat aşa cum ar fi trebuit la început, însemnătatea cuvenită. Acesta a fost primul pas spre îndreptare. Am recunoscut, că el este talpa naţionalităţii noastre şi că prin urmare, ca sĕ zidim solid, dela el trebue sĕ mânecăm. De vr'o două decenii încoace ne mişcăm pe acest teren; lucrăm, diregem, dar nu prea facem multă ispravă, n'avem sporiu în lucru.

Causa principală este de sigur sĕrăcia, care caracterisează noamul nostru. Câte domnii au trecut preste capul nostru, turci, nemţi, maghiari toţi numai au luat dela noi, de dat nu ne-a dat nimeni nimic. Şi astfel nu e mirare, că noi oamenii, poate cei mai aplicaţi dintre toate popoarĕle din ţeară spre danii, prinoase etc., am sĕrăcit aproape cu totul; — crucerului dat de bunăvoie spre scopuri filantropice — în momentul următor îi simţim necesitatea. Impositele din partea statului ce i se impun bietului ţĕran cresc din di în di, nenorocirile elementare par'că nu mai vor a înceta, nu trece sĕptămână, ca sĕ nu ne vină câte o scire când dintr'o parte când dintr'alta a ţĕrei, ba că grindina, ba că o ploaie torenţială, ba că un vifor, foc etc, au nimicit speranţa sêrmanului econom. Şi resultatul final este, că mergem din rĕu tot spre mai rĕu, că sĕrăcim din di în di, din an în an.

Puşi în faţa acestor stări de lucruri, trebue sĕ fim îngrijaţi, foarte îngrijaţi. . . . .

În timpul mai recent un nou curent de idei a început se preocupe păturile mai civilisate ale pămêntului. Este curentul de a regula şi ameliora *referinţele economice* ale diferitelor popoare. Statele fac şi desfac convenţiuni vamale între sine, adi se vorbesce mult despre o mare uniune vamală internaţională, care sĕ înlesnească comerciul statelor între sine, cu scop de a desvolta referinţele economice, Germania colonisează în Africa, cestiunea Egiptului este şi adi pendentă, România şi Francia stau întrun conflict foarte acut, — toate şi toate numai pentru rivalitatea popoarelor pe terenul economic.

În faţa acestui curent, care preocupă adi toată Europa, nu putem sta nici noi Românii cu mânile în sin; nu putem sta cu atât mai puţin, cu cât tocmai la noi necesitatea regulării rapoartelor economice este mai ardêndă ca ori unde. Se înţelege că luând în considerare starea noastră, nu ne gândim la cine scie ce politică vamală sau colonială. La noi n'a sosit încă timpul ca sĕ ne ocupăm mai serios cu cestiuni de aceste. E vorba, de a i înlesnì poporului agonisirea pânei sale de toate dilele, de a-i asigura un trai mai uşor şi mai liber de grijile esistenţei sale vegetale, şi astfel a'l face mai capabil pentru ocupaţia cu idei mai inalte culturale şi naţionale, ceea ce între împregiurările noastre de adi numai sporadice se poate.

Stând lucrul astfel, amară durere simţim, când vedem că guvernul ne 'mpedecă în pacînica noastră tendenţă de desvoltare şi că primii paşi pe cari i-am întreprins pentru asigurarea bunei stări a agricultorului ţeran, ni-i curmă fără milă, denegând fără nici o motivare întărirea statutelor reuniunei române de agricultură, care s'a proiectat şi de a cărei activitate ni se încopciau cele mai frumoase speranţe.

Noroc, că nu suntem oameni, cari desperează uşor.

În timpul din urmă am aflat un alt teren, pe care deşì cam indirect, dar totuş sĕ putem influinţa în mod favoritor asupra desvoltării referinţelor economice-finanţiale ale poporului fără de a fi — cel puţin acum — împedecaţi de cei dela putere în lucrarea noastră pacînică. E vorba de institutele de credit şi economii, cari s'au înfiinţat de curênd în diferitele centre al teritoriului locuit de Români, precum: la Făgăraş, Sĕlişte, Orăştie, Deva, Timişoara, şi de cari adi mâne mai au a se înfiinţa câteva.

Însemnătatea acestor institute pentru poporaţiunea noastră rurală se esplică uşor, dacă scim că ce mare lipsă simte ea de bani şi că cu ce greutăţi colosale şi-i poate acuira 100—120 de procente trebue sĕ i plătească jidanului usurar bietul ţĕran pentru un împrumut, care în cele mai multe casuri nici nu i se plăteşte în monetă, ci în producte brute, pe cari tot dela el le-a agonisit jidanul. Institutele

---

FOIŢA.

Curieriul literar.

Sumar: Binele şi rĕul în sciinţă. — *Petermanns Mitteilungen:* opera dlui dr. Jekelfalussy. Românii şi ungurii. Ungarificarea celor dintâiu: — *Revue de Gèografie:* studiul dlui de Gèrando. Puterea de absorpţiune a elementului ungur. B. P. Haşdeu: Prima coală a lui *Magnum Etymologicum Romaniae.* Limba populară în opera dlui Hasdeu.

(Urmare şi încheere.)

Noi, cari scim din trecut şi vedem în presinte ce va sĕ dică şi până unde merge această trîmbiţată asimilare, această maghiarisare deşeartă ca şi deşertăciunea, surîdem cum surîdem şi la citarea mâniei şi furielor maghiare din Transilvania, isbucnite cu ocasiunea resultatului ridicul al societăţei de maghiarisare din Cluş. Dar apusul, vĕdênd aparatul sciinţific, cu care îşi însoţesc ungurii demonstraţiunile pretenţiunilor lor, cetind desvoltări făcute conform noilor cerinţe ale sciinţei şi metoadelor contimporane, — apusul, crede fără sĕ cerceteze mai adênc, de vreme ce cercetările de alţii pentru el au fost făcute.

Eată de ce diceam mai sus, că sciinţa adecă binele, poate sĕ serve adese ori şi pentru a întărì rĕul, adecă tesele mincinoase, problemele rĕu deslegate, falsurile istorice, dilnic scoase la iveală de stimabilii nostri vecini.

Tot astfel, cine e în toate demonstraţiunile sale mai sciinţific de cât dl Attila de Gérando, publicist ungur şi asiduu colaborator al însemnatei *Revue de Géographie* din Paris?

Aşa e, şi ar fi de ridicat la ceruri dl Attila, fără ca flagelul lui Dumnedeu sĕ ne persice pentru această acţiune, dacă, când e vorba de etnografie şi de istorie, onorabilul dn de Gérando nu s'ar înflăcăra şi, cu tot aparatul sciinţific cu care se înconjoară, nu ar bate câmpii spunênd verdi şi uscate de toată mâna.

Acum, în Martie, în acea *Revue de Géographie,* urmând cartea dlui Paul Hunfalvy *(Etnografia Ungariei),* dl de Gérando publică un studiu întitulat Formaţiunea naţionalităţei ungare, în care, în prima parte, găsim următoarea afirmare, soră geamână cu cea de sus a dlui Jekelfallussy: „ungurii intrând în ţeara lor găsiră acì vr-o câte-va popoare pe cari avea în urmă sĕ le absoarbă.“ Absorbţiunea nu s'a sĕvêrşit încă peste o mie de ani de continue şi desperate încercări. Hapul ce maghiarisarea voia şi voiesce sĕ înghiţă e prea mare.

Dl de Gérando va studia în viitoarele articule — pe Aprilie *La Revue de Géografie* n'a continuat lucrarea publicistului maghiar — acele popoare pe cari ungurii avea sĕ le absoarbă. Suntem foarte curioşi sĕ vedem cum, după dl Kállay, cel cu ungarificarea iresistibilă a tutor naţionalităţilor de sub coroana s-tului Stefan, cum un alt scriitor va esplica absorbţiunea popoarelor nemaghiare de către poporul curat maghiar. Esplicaţiunea dlui de Gérando, venind după aceia a dlui Kállay, va trebuì, după legea gradaţiunei, sĕ fie şi mai tare, şi prin urmare, şi mai nostimă.

Nostimade şi năsdrăvănii, enormităţi de tot soiul şi afirmaţiuni cari fac ca adevĕrul sĕ strige adeseori — cercetătorul le vede în dese rênduri în revistele străine, când acestora le vine sĕ se ocupe de România şi de cestiunile române.

Faci haz de unele, dar altele te obosesc. Şi te întrebi de multe ori c'un fel de febrilă nerăbdare când şi cum sciinţa apuseană are sĕ fie luminată o dată pentru tot-deauna asupra trecutului, asupru istoriei, asupra limbei române. Când, în privinţa române de credit vor avea menirea, de-a a înlesnì ţĕranului posibilitatea sĕ ajungă la bani eftini. Ele vor avea sĕ paraliseze afurisita activitate ce o desvoaltă jidănimea la sate, şi mână în mână cu asta, sĕ-l aşeze pe popor în condiţiuni mai bune de trai şi din câştigul lor curat anual sĕ subvenţioneze aşeḑămintele noastre culturali, bisericesci şi scolare. Prin o astfel de lucrare suntem asiguraţi, ca averile noastre sĕ nu se strecure în mâni streine, ci sĕ-şi aducă roadele lor în mijlocul nostru şi pentru noi.

Ear ca sĕ putem ajunge la resultatele espuse, se cer 2 lucruri: 1) ca institutele aceste, împreună cu statutele şi însemnătatea lor sĕ fie cunoscute în cercuri cât mai estinse la popor şi, — 2) ca sĕ fie sprijinite cu căldură.

Mai frumoasă chiemare şi mai larg teren de activitate la noi românii, abia credem, că poate avea cineva ca preotul şi învĕţătoriul. Ori-ce propagandă în popor cu bun efect, numai preotul şi învĕţătoriul demn de misiunea, sa o poate face. În zadar am buciuma noi lumii prin ḑiare, că aşa şi aşa trebue sĕ se facă, înzadar ne-am da aerul că purtăm destinele poporului nostru, — acelea ar rĕmânè mazere pe părete, dacă nu ne-am avea agenţii, campionii nostrii puternici: pe preoţi şi învĕţători, cari sĕ ţină neîntreruptă legătura dintre noi şi opincă.

De nou trebue sĕ recurgem la zelul acestor neobosiţi luptători ai intereselor noastre naţionale, căci dela ei va depinde ca poporul sĕ cunoască importanţa economică, finanţială şi totodată naţională a institutelor române de credit de nou întemeiate. Ajunşi odată la atâta, causa e câştigată, — căci sprijinul din partea poporului vine de sine.

Ar fi tîmpul suprem, ca după atâta amar de sĕrăcie, sĕ ne avêntăm şi noi pe o treaptă mai înaltă şi sĕ ajungem la nisce condiţiuni de esistinţă mai favorabile. *Yff.*

Revista politică.

Posiţiunea bohemilor devine din ḑi tot mai pronunciată. Se scie că bohemii de mult ţintesc la independenţă naţională, cum e bunăoară ceea a Ungariei de aḑi. La ocasiuni bine venite bohemii cu oare-care emfasă vorbesc de coroana S. Wenzel, care va încorona capul Maiestăţei Sale Regelui împêratului nostru. Din incidentul instalărei noului archiepiscop romano-catolic de Praga se vorbesce earăş despre regatul Bohemiei. Căpitanul oraşului Praga, bohem înflăcărat, care nu şi-a perdut speranţa în realisarea vechei dorinţe boheme, a salutat pe noul archiepiscop în numele oraşului şi i-a dorit viaţă fericită, ca încă el cu mânile sale sĕ pună pe capul împĕratului coroana Bohemiei.

Cuvintele căpitanului de oraş au produs resens în presa germană, după care s'a luat acuma şi cea maghiară din Budapesta.

După telegramele mai proaspete ḑiariul Egyetértés respinge cu energie pretensiunile boheme privitoare la autonomia ţĕrei lor.

Vehemenţa foaiei unguresci nu va impune bohemilor întru nimica. Cu provocare la contractele de stat, bohemii arată că autonomia ţĕrei lor este garantată, şi că supunerea la actuala ordine de lucruri în stat nu e a se considera ca abḑicere dela schimbarea ei pe cale legală la timpuri binevenite.

Cumcă pretensiunile bohemilor nu vor convenì ḑiarelor unguresci, noi nu ne îndoim. Nu le va convenì poate nici alianţa dintre monarchia noastră şi Russia, întocmai după cum nu e binevenită ministrului president visita polonilor, cari voiesc sĕ cerceteze esposiţiunea din Budapesta.

Este adânc înrădăcinată în inima ungurilor frica de Russia, şi ei privesc cu neîncredere micele state slave cari îi încungiură, privesc cu neîncredere la bohemii cei neobosiţi în stăruinţele lor de a întemeia un stat slav pe malurile Moldovei, cu neîncredere la noi, despre cari se crede, că stăm în legături bisericesci cu Russia pravoslavnică.

Călĕtoria comitelui Kálnoky la Varzin este în variate chipuri comentată. Din scirile de până acuma semnăm următaarele.

Uniunea vamală a fost obiectul principal al vorbirilor dintre cei doi diplomaţi. Urḑitorul ei spiritual este contele Andrássy fostul nostru ministru de esterne. Şi eată cum.

La începutul tocmai al primăverei trecute dl Andrássy s'a întêlnit la un bal cu principele Reuss; atunci s'a început o convorbire între ambii oameni de stat, privitoare la mĕsurile vamale germane, care produseră o impresiune foarte grea în Ungaria. Comitele de Andrássy a declarat că din punctul de vedere principial nu este contra mĕsurilor cancelariei, ci din contra crede că, pentru interesele cel puţin ale gospodăriei agricole, protecţiunea unor articole anume nu poate fi decât favorabilă, dar cu toate astea este puţin probabil ca aceste mĕsuri luate de Germania sĕ fie aplicabile la Austro-Ungaria. Principele de Bismarck în necurmate rênduri a declarat, că voiesce sĕ apere gospodăria germană nu de concurenţa produselor autro maghiare, ci de concurenţa produselor agricole americane, ruse, etc. Mi se pare, ar fi ḑis comitele Andrássy, că ar fi cu putinţă ca ambele state sĕ se unească în această cestiune privitoare la ocrotirea gospodărielor lor agricole în contra concurenţei celorlalte state. Condiţiunile reciproc luate de basa relaţiunilor economice între ambele state pot fi în armonie cu scopurile politice ale acestor state.

Această conversaţie a comitelui Andrássy deşì, după situaţiunea sa de aḑi, nu poate fi considerată ca un ce oficios, purtând un caracter politic, totuş ambasadorul german o a considerat ca foarte interesantă şi o a comunicat la Berlin. Principele de Bismarck, care simpatisează mult pentru comitele Andrássy, a rĕspuns la naraţiunea conversaţiunii printr'o notă diplomatică, care a fost atunci chiar comunicată comitelui Andrássy. În nota în cestiune, comitele de Bismarck vorbise de marea importanţă ce dă opinielor lui Andrássy, apoi esprimă părerea sa privitoare la toate dificultăţile, care se vor isca pentru realisarea ideei emise, şi în fine conchise promiţênd de a revenì asupra acestei cestiuni într'un moment oportun. Despre această preschimbare a opiniunilor, comitele Andrássy avisă guvernul maghiar, care cu bucurie se agăţase de aceste opinii plausibile, făcênd din ele obiectul unor convorbiri secrete cu cabinetul din Viena.

De atunci ministrul de esterne al Austro-Ungariei a şi intamat negocierile cu guvernul german, care până acum n'a declinat propunerile făcute, cel puţin aceasta se adeveresce prin faptul întrevederei dela Varzin. Un resultat imediat şi mai cu seamă un resultat mare nu se poate însĕ aştepta din negocierile actuale; aşa cel puţin se crede la Viena şi la Berlin. Cu toate astea se speră în slăbirea relaţiunilor încordate puţin, care esistă actualmente din ambele părţi. Se crede, că se va putea în curând găsì un *modus vivendi*, către care în momentul de faţă se ţintesce. Presa liberală şi cercurile liberale sunt de părere, că lucrul cel mai bun ce este de făcut pentru moment, constă în faptul de a lăsa sĕ se desvoalte până la punctul cel mai culminant mişcarea retrogradă în economia naţională, căci numai aşa această mişcare va putea ajunge la un absurd şi numai atunci se vor putea din nou îmbrăţişa principiele raţionale în această privinţă. In alt mod procedând s'ar face un lucru de nimic.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Petroşeni, 8 August 1885. Onorate domnule redactor! Duminecă la 4/16 Aug. a. c. comitetul comunal din Petroşeni a ţinut şedinţă în cancelaria domnului solgăbirĕu sub presidiul noului primariu — Ullman (evreu).

Obiectele pertractate la aceasta sesiune e superfluu a le mai espune, căci n'au interes pentru publicul mare, ci sunt lucruri, cari ne privesc numai pe noi, cari trăim în Petroşeni.

Comitetul nostru com. e compus din 10 români şi 10 neromâni (între cari se află 4 magh., 4 jidani şi 2 de altă naţionalitate); acestia 'şi au locuinţele lor în inmediata apropiere de cancelaria pretorială şi de cea notarială, şi sunt afară de 2, toţi negustori şi birtaşi, carea împrejurare le uşureaḑă mult participarea dlor la şedinţe ori cât de urgent va fi convocată aceea; — pecând de altă parte ai nostrii, abstragênd dela aceea că sunt oameni fără carte, sunt împrăştiaţi pe toate dealurile, şi sunt foarte arareori pe acasă, de unde urmeaḑă, că mai nici odată nu se presenteaḑă în numĕr corespunḑĕtoriu la şedinţă.

Lângă acestea e a se mai adauge şi acea fatală împrejurare, că membrii români (săteni) sub decursul pertractărilor şed în picoare câte doue, trei oare până când cealalţi — comodisează fumând sugarete la masă, şeḑênd pe scaune, pentru cari mobile au contribuit românii, tocmai ca şi dlor, dacă nu mai mult; şi că obiectele se pertracteaḑă în limba maghiară şi numai după ce s'au vorbit *per longum et latum* în limba maghiară — spune dl notariu pe scurt şi românesce, că despre ce s'a vorbit şi h......

Tocmai împrejurarea, că prea mult se folosesce limba maghiară la atari ocasiuni, a dat ansă la un membru sătean anume Todor Boţa la şedinţa mai sus atinsă, a se adresa către representaţi cu rugarea: „De vreme ce dvoastră domnilor sciţi toţi foarte bine românesce, ne rogăm sĕ aveţi bunătate a vorbì şi românesce ca sĕ înţelegem şi noi despre ce se vorbesce şi hotăresce.“ Atâta a fost destul ca sĕ producă sânge reu şi sĕ iriteze mai cu samă pre Măria sa dl Barcsay Árpád, care la moment sări de pe scaun şi întrun ton de tot amenintătoriu începù în limba sa a vorbi câte verḑi uscate, iute şi aspru, aprins in faţă ca focul de mănie, nu pentru cutezanţa lui Todor Boţa, de-a pretinde sĕ se vorbească şi românesce întro şedinţă publică şi în statul maghiar! Ba mai mult Măria sa e de părere şi ar pretinde, că de acum înainte sĕ nu se mai sufere nici ca până acum altă limbă, de cât cea a statului, cine va pricepe o, pricepe, cine nu, sĕ o înveţe dacă vrea sĕ fie ceva al acestui stat, iar dacă nu, ducă-se dracului la Bucureşti sĕ vorbească acolo — româneşte.

La toate acestea dl preşedinte — primariul Ullman, carele e datoriu a susţinea ordine în şedinţă nu a ḑis nici un cuvênt.

La aceste insulte, apostrofări şi expresiuni nepotrivite cu caracterul unui bărbat de posiţiunea dlui Barcsay Árpád, unul dintre membrii noştrii a vrut sĕ-i reflecteze, sĕ şi facă observări la celea rostite cu atâta vehemenţă de către dl Barcsay Árpád, dar acesta nu a suferit sĕ mai vorbească nime la adresa sa, pentru ca sĕ fie scutit a mai

---

istoriei, se vor recunoasce şi se vor primì adevĕratele teorii ale Românismului? Când în privinţa geografiei, sci-se va unde suntem aşeḑaţi pe carta Europei? Când în privinţa limbei, cunoasce-vor străinii ce e, de unde vine, cum a stat, cum stă, cum va fi sĕ stea frumoasa şi bogata neolatină dela Dunăre şi Carpaţi, dulcea limba românească?

La această din urmă întrebare ce şi-au pusmereu romaniştii Apusului şi toţi scriitorii ţĕrilor române, d. Hasdeu a dat dă şi va da, cu al seu *Magnum Etymologicum Romaniae*, unul din cele mai mândre rĕspunsuri pe cari îl va fi dat sciinţei europene literile române în secolul XIX; întrebarea sau mai bine, vorbind numai de scriitorii nostri, nenumĕratele întrebări limbistice ce ne punem nouĕ înşi-ne când voim sĕ înşirăm pe românesce gândirile şi lucrările noastre; îndoielile cari ne chinuiesc nu odată în desfăşurarea frasei noastre; întunerecul care domnesce asupra atâtor locuţiuni 'şi aducături române — toţi, pe rênd, şi cu o profusiune până acum necunoscută în literatura noastră română, vor primì lămurirea şi luminarea lor în coloanele acestui magistral *Magnum Etymologicum Romaniae*, a cărui primă coală o am înainte şi citesc întrânsa câte alea toate.

Cu privire la acest *Magnum Etimologicum* al limbei noastre şi la *câte alea toate* ce cetim şi voim ceti într'ênsul, gândindu-ne noi ne ḑicem că, în secolele trecute, mai entusiaste şi mai lesne de aprins faţa marilor intreprinderi, o lucrare cu proporţiunile acesteia a dlui Hăsdĕu ar fi escitat un fel de curiositate, un fel de admiraţiune fără seamăn; şi de sigur, s'ar fi găsit printre învĕţaţi unii mai tineri cari, în avênturi lirice, ar fi strigat ca odinioară la Roma Properţiu, înajunul apariţiunei *Eneidei* lui Virgiliu:

Cedite scriptores romani; cedite Grai,
Nescio quid majus nascitur Iliade.

Trăim înse întrun secol şi la finele unui secol a cărui pecete caracteristică este positivul practic, folosul pipăit; şi,.. mai cu samă, trăim în România, ţară care până acum în cea ce privesce entusiasmul pentru frumoasele litere şi capetele de operă ale lor, s'a arĕtat prea şi foarte rebelă.

Dar totuş, fiă positivismul cât de puternic între Dunăre şi Carpaţi, aretă-se ţeara română cât de rebelă în cestiuni de litere, de arte şi de sciinţă, — foloasele, avuţiile, gloria unei lucrări ca *Magnum Etimologicum Romaniae* sunt atât de mari şi de vĕdite, se impun cu atâta putere în cât noi nu credem sĕ fie un singur suflet român care, d'o parte sĕ nu feliticese începătura acestui tesaur al limbei sale, şi d'alta sĕ nu ḑică: fiă ca Hăsdĕu sĕ poată încurând spune cu dreaptă şi binecuvêntată mândriă ca odinioară poetul Blandusiei: *exegi monumentum aere perennius.*

Vor fi multe, ḑiserăm mai sus, foloasele şi binefacerile „Marelui Etimologic“; le vom semnala pe rînd cu cât coalele vor apare de supt tipar.

Ţinem însĕ de acum a spune cetitorilor nostri, că d. Hasdeu dela începutul lucrării sale, ne lasă sĕ înţelegem şi sĕ vedem spiritul, aşi ḑice mai bine iubirea de care este animat pentru graiul poporului, pentru formele cuvintelor astfel cum ele au fost modelate de Românii cei neliteraţi.

Locuţiunea ce întrebuinţarăm şi noi mai sus, acea „câte alea toate,“ (pag. 18 din „Mag. Etymol.“) este menită a se înrădăcina, ḑice d. Hasdeu, în literatură. Sub raportul energiei, pe aia şi pe alea nu le poate înlocuì trisilabicul sinonim aceia.

Şi prin urmare, multe din minunatele şi espresivele noastre locuţiuni poporale, pe cari noi ne temem adesea a le întrebuinţa de frică sĕ nu ni se ḑică de unii că suntem incorecţi, triviali, prea rustici, — multe din aceste locuţiuni vor trece ca şi audì vrun cuvênt rom., — tot vorbind a pus mâna pe pălăriă și pe sugară și tot vorbind a eșit din cancelarie.

Cum-că espunerile acestea sunt adevěrate și nefalse me provoc la onestitatea dlor, carii au fost de față cu acea ocasiune. Astfeliu suntem noi tractați prin Petroșeni, noi cari — moși de strămoși ne am trezit pe aici, și alții carii, deabia de un deceniu încoace au început a se domicilia aici și prin apucături și viclenie au ocupat locurile cele mai de frunte de pe frumoasa și romantica vale a Jiului, — astăḑi ne mână la București.

Pentru noi e aproape abisul.

N'avem scoală, n'avem biserică cum se cade, unde s'ar mai putea instruà tinerimea și bătrânii noștrii; ne lipsesc mijloacele pentru ridicarea astorfeliu de institute, — căci tot ce ne-ar compete și nouă din visteria comunei, țin domnii pentru susținerea dlor, și pentru alte trebuințe de ale orașului. Noi avem numai datorința, sě facem drumuri, poduri, sě străjuim nopțile întregi, ca sě nu se conturbe somnul dlor jidani din piață, noi facem tot ce se pretinde dela noi, și când e vorba de câte un arunc (contribuire), noi suntem cei dintâi, pe care ne cresteaḑă; acestea toate se impun în limba noastră rom., ear când ne vine rêndul sě pretindem și noi ceva din celea la care am contribuit și noi, încă în mare měsură, — atunci ni se arată drumul cătră București.

Regaliile (arânda crișmăritului) în Petroșeni se urcă la o sumă considerabilă — circa 10—11,000 fi. la an; din aceasta sumă nouă foștilor iobaji ne-ar compete a patra parte, dar acest drept de competință 'l-au redus dnii posesori — numai la a opta parte, de bună samă în mod clandestin și fără consimțul celor competenți.

Noi însě mai că nu știm positiv ce se întâmplă nici cu aceasta a opta parte. fiindcă pentru trebuințele noastre bisericesci și scolare nu ni s'au dat nici un cruceriu din acel venit colosal, la care se mai adaugă și vama têrgulului de 3—400 fl. pe an, și camăta împărătească, toate acestea se contopesc într'una și se folosesc *ad beneplacitum* a dlor conducători. Preotul nostru 'și-a ridicat vocea în mai multe rênduri la ședințele comitetului com. rugându-se ca sě fim și noi împărtășiți din acel venit, căci trebuințele scoalei și a bisericei noastre sunt foarte mari, și tot deauna i s'a reflectat, că nu se poate satisface cererei sale, din simpla causă, că indată ce ar da pe sama bisericei și scoalei gr. or., s'ar scula și celelalte confesiuni, cum sunt evreii, și luteranii reformații ect.. cu pretensiunea de a se împărtăși, fără a ținea cont de aceea că acest drept, încât 'mi e mie cunoscut ar compete esclusiv numai foștilor iobaji.

Și alte multe lucruri de scris sunt prin părțile acestea, cari nu s'au scris în cartea aceasta, căci dacă s'ar fi scris cu deamăruntul, mi se pare că nu ar încăpea în coloanele prețuitului ḑiariu, ce aveți onoare al redigia. De ocamdată atâta.

Corespond.

Varietăți.

* (Promovare). Dl *Șofron Comșa* stipendiat al archidiecesei noastre a fost promovat la gradul de doctor în medicină la universitatea din Graz.

* (Avis.) *Blanchete* pentru dobândirea de bilete de călětorie cu preț scăḑut pe drumurile ferate de stat și pe cel din Valea-Someșului în favorul membrilor Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, cari ar voi a cerceta adunarea generală a Asociațiunii, ce se va ținea la Gherla 29 August a. c. se împart pentru membrii din despărțěmêntul Sibiiului în biroul consistorial al subscrisului întrě oarele 9—12 ante ameaḑi și 3-5 după ameaḑi.

Sibiiu 22/10 August 1885.

Dr. *Ilarion Pușcariu*,
direct. desp. Sibiiu.

* (Concert.) Corul vocal din Lipova cu sucursul orchestrei pompierilor aranjează Duminecă la 18/30 August a. c. „concert și petrecere cu joc“ în ospětăria „Archiducele Iosif.“ Inceputul precis la 8 oare seara. Prețul de întrare 60 cr. de persoană. Venitul este pentru fondul corului vocal. Musica: banda cetățenească din Arad. P. T. public, este învitat cu onoare.

Comitetul

Programul concertului.

1. „Stelele“ cor mixt.
2. „Doina,“ cor bărbătesc.
3. „Ouverture,“ de Suppé orchestru.
4. „Leneșul,“ fabulă de Haralampie Grandea, dată de D soara E. Bogoiu.
5. „Cântec vênătoresc“ cor bărbătesc, cu acompaniare de trompete.
6. „Romanze“ de Georgescu, orchestru.
7. „Imnul unirii,“ cor mixt.
8. „Un sfat,“ poesie de G. Marchisiu, predată de dl At. Pasca.
9. „Întroducere din opera Norma“ de Bellini, orchestru.
10. „Serenada“ cor bărbătesc.

* (Premiu de 100 fl.) a hotărît representanța comunei Șibot a da acelor ce vor descoperì pe ucigașii judelui Vasile Madean. Inițiativa pentru acest premiu a emanat deadreptul dela pretorul cercual dl Sig. Bágya.

* (Banca „Ardeleana“) din Orěștie care funcționează abia de 3 sěptěmâni se bucură de o frecuență foarte mare. Scoala română, care servesce de local provisor pănă la 1 Octobre a. c. e Sâmbăta — ḑiua în care se dau împrumutele la petenți — asemenea unei tabere asaltată. Vin oamenii potop după bani.

* (Representațiunea teatrală) dată de diletanții români din Cugir a reușit bine. Comuna noastră grănițerească a dovedit că scie sě aprețuiască valoarea unor asemenea oare de distracțiune spirituală. La representațiune a luat parte un numěr frumos de oaspeți din comună însași, din comunele învecinate și din Orěștie. Fie ca esemplul Cugierenilor sě dea impuls și altor comune pentru asemenea distracțiuni, cari în timpurile grele de acum ne fac sě uităm greutățile momentane și ne întăresc credința într'un viitor mai fericit.

Loc deschis *).

Oravița-română în Iuliu 1885.

(Urmare.)

Ḑici că ne atingem de purtarea d-tale morală, fără a ne mustra consciința pentru că spunem astfeliu de neadevěruri; încât am spus adevěr sau neadevěr, vorbească atestatul alăturat; și apoi treci și ți esprimi dorința, ca sě fim ascultați sub jurămênt, unde te-am věḑut beat și banchetând cu musica. Aici regretăm foarte mult, că ne-ai adus într'o posițiune prea delicată și ne-ai tras pe un teren prea alunecos, și dacă n'am avea respect pentru coloanele și stimabilii cetitori ai acestui on. ḑiariu, am aluneca a o spune în toată goliciunea, dar așa ne mărginim a-ți spune: nu uita casul cu Magdalina fica lui George Gavadină din Secaș, că te-ai prea deochia; altcum județul credem că va afla pe părintele Silviei; dar drept ai că cei ce te cunosc nu te cumpěră.

Cât pentru aceea, când te-am věḑut banchetând, nu este lipsă sě fim ascultați sub jurămênt, am spus'o în articlul nostru precedent, și se vede și din atestatul alăturat; ear dacă ai fost beat n'am ḑis, dar mai voesci a nega și aceea câ la 3 spre 4 Februarie a. c. cu ocasiunea lăsatului de brânză, ai plecat cu sateliții d-tale dela bal în ḑiori de ḑi cântând și chiotind, și în dreptul sau înaintea bisericei gr. or. a-ți întins hora; oare nu erai în frunte? sau doară ai uitat? în asemenea cas nu e mirare, căci după cum ni se pare n'ai fost beat, ci în alte regiuni, nu în cele normale; semn că te pregăteai pentru curățenie în post și rugăciune. „Doctore vindecăte pre tine însuți.“

Cât pentru protecțiunea din Lugoș, că adecă, și încât ai trebuință de ea, va scì mai bine părintele canonic M.; că ai îmbrăcat acolo un titlu de oareși care funcție, negreșit circumspecția au pretins astfel, că nimeni nu o sě dea de gol pe subalternii sei, mai mult pentru ochii lumei ai trebuit sě capeți acel titlu, cu care te lauḑi; pentru că Ven. capitlu e mai prevěḑătoriu ca d-ta, apoi dacă se poate ḑice și aceea promovare a fi administrator protpopesc gr. cat. în Oravița română, fie-ți de bine aceea bucurie! dar atunci unde remâni cu văetările de tot feliul și de toate ḑilele, și apoi noi scim, că totuși îți pare rěu după Secaș.

Cumcă înainte de ce ai venit d-ta în comuna noastră au domnit pacea și liniștea între frați, aceasta o susținem sus și tare; dovadă despre aceasta e, că toți antecesorii d-tale au viețuit în bună conțelegere cu preoții gr. or., precum și cu toată inteligința din ambele Oravițe, fără deosebire de confesiune, ce la d-ta nu este; însoțirile d-tale sunt de alt calibru; acì se nimeresce proverbiul: „spunemi cu cine te însoțesci, sě ți spun cine ești.“

Mai vorbesci despre alegerea comunală; ce derisiune a aluneca pe un astfel de teren. Ei dar ce sě faci! omul când 'și perde sărita îl părăsesce și tot resonul seu; când omul se vede în prăpaste se apucă de rădăcini, așa și d-ta te apuci de rădăcini și încă de cele mai putrede; dar fiindcă o puni pe tapet sě-ți respundem și la aceasta: cinstite părinte! nu aceea a fost causa că s'au nisuit din toate puterile pentru trântirea fostului jude comunal Alecsa Bogdan, omul d-tale, pentru că a fost unit, ci pentru că în decursul administrațiunei sale ca jude s'a însărcinat casa comunală cu 1743 fl. 81 cr. v. a., despre cari nu se scie nimic, nu este nici un document și nu poate sě 'și dea sama; numai esecutorul cottens poate va descurca și aceasta, tăcênd despre multele furturi pe la privați, și hoțiile de prin țarină sěvîrșite toate în decursul administrațiunei sale ca jude, dar cei 160 fl. spesați pănă la Gavoșdia cu comisiunea pentru aducerea casarmei de honveḑi aici? bine le scii dta toate acestea.

Mai tragi în discusiune și îngrădirea bisericei gr. cath. și ḑici că noi nu'ți dăm pace. D'apoi cine e vina? a cui e crucea ce ai cutezat a o lua în îngrăditură? Nu e a unui creștin gr. or., a cărui părinți au ridicat-o înainte de 30 de ani, pre când nici idee nu era de o biserică gr. cath. pe aici, nu acel creștin singur a început plângerile? Dacă și părintele protopop gr. or. s'a interesat și dacă s'a presentat la fața locului, a făcut-o numai la provocarea proprietarului resp. jertfitorului; și oare n'au avut dorință dar dvoastră cum ați proces, oare nuși are și aici amestec mâna preotului titular P. omul dvoastre?

Ḑici că streinii rideau de noi, așa va fi, dar noi scim altceva și adecă că nu de noi ci de Dvoastă rîdeau, pentru-că și la cele sânte tindeți forța: adecă va trebuit o cruce lângă biserică și aceea sě o răpiți dela alții. Frumoasă morală! dar mai mult ți se caracterisează morala prin espresiunea, că vei lega crucea de 4 boi și o vei lăpeda de acolo, după ce ai věḑut că protopopul gr. or. te-a învins cu motivele, că crucea nu este a uniților; oare așa se cuvine sě vorbească un preot în fața poporului și încă în ḑi de sěrbătoare? unde creḑi că vom ajunge pe această cale cu moralitatea? Veḑi de aceea rideau strěinii dar nu de noi; și apoi mai ai cutezanța a te provoca la streini că rideau de noi, va sě ḑică ear o dovadă mai mult că dvoastră ve place, când streinii ve laudă faptele sacrilegi și nici atâta nu puteți pătrunde că streinilor le place mult, când noi ne mâncăm între noi! căci pănă noi ne certăm între noi, ei profită de discordia noastră, nu înse în folosul nostru. Dar ce sě mai perdem vorbele. DTa esti esaltat de pasiunea sě lățesci unația cu ori ce preț, asta este cuțitul amintit de noi în articolul nostru. „Vai vouě cărturarilor și fariseilor fățarnici! că curățiți partea cea din afară a păharului și a blidului; ear din lăuntru sunt pline de răpire și de nedreptate.“

(Va urma.)

---

*) Pentru cele puclicate sub această rubrică redacțiunea nu e responsabilă.

Red.

Posta redacțiunei.

Domnului Păcurariu, Roșia. Cererea D-Voastre s'a transpus la comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane, care singură e chemată a decide asupra ei.

Spre orientarea învěțătorilor. După informațiunile primite, testimoniile de cualificațiune se vor trimite tuturora în ḑilele acestea. Concursele sě se facă cu provocare la testimoniul de cualificațiune, care se va trimite ulterior.

Acestea ca rěspuns la multele cereri, ce ni s'au adresat în această privință.

Mai multor preoți din tractul Făgărașului. Notița trimisă trebue sě o considerăm de maliție, de oare-ce după actele oficioase sosite la consistoriu, administratorul a avut suplentul seu legal, care a regulat afacerile curente

Domnului Bêrsanu, preot-învěțătoriu. În forma de aḑi cele trimise nu se pot publica. Amenințarea cu pășirea în ḑiarele unguresci caracterisează de tot straniu pe învěțătorul nostru preot.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Augnst 1885.

Viena:	**13**	**34**	**64**	**25**	**5**
Timișoara:	**68**	**89**	**72**	**77**	**47**

---

aia și alea în limba literară a Românilor. Insemnătatea ce d. Hasděu acoardă poesiilor poporale din diferite colecțiuni ne întăresce și mai mult în credința aceasta. Aparținea într'adevěr sciitoriului român care, în argumenterea și'n apărarea teselor sale istorice, filologice și polemice, nu s'a sfiit a chema într'ajutoru-i și limba poporului cu viuile și elocintele ei intorsěturi, — aparținea dlui Hasdeu sě dea dreptul de mare și completă încetățenire multora din aceste locuțiuni.

De aceea, geniul poporal al limbei române, ḑice aḑi multor din aceste locuțiuni cari, astăḑi încetățenite, bat la ușa limbei literare:

Te spală, te curățesce
Că merg sě-ți cumpěr cămașe,
Ca se lapeḑi ale fașe.

Cu atât mai bine pentru limba țerilor române, pentru capitalul de cuvinte române, ce vom avea la îndemână noi cestia cari am salutat și vom saluta totdeauna cu adâncă și românească bucurie ori-ce lucru de căpetenie ca „*Magnum Etymologicum Romaniae*“, și altele menite toate a ridica sus fala literelor române și a fi, atât aḑi, cât și în cea mai depărtată viitorime, ca acea „*Ktema es aei*“ cum ḑiseră Atenienii capo d'operei lui Tucidide. *Gion.*

Nr. 369 [1114] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupșei, în sensul ven. resoluțiuni consistoriale dto 28 Maiu a. c. Nr. 2211. B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele.
2. Grădina de legumi, loc de un car de cucuruz și folosirea cimiteriului.
3. Birul preoțesc câte o jumĕtate ferdelă bucate și o ḑi de lucru dela 100 case, și
4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial.
5. Afară de acestea, în decurs de 1 an se va cumpĕra pământ în valoare de 3—400 fl., ca porțiune canonică, cari împreunate cu celelalte venite parochiale, suma dotațiunei preoțesci va fi aproximativ de 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post au sĕ-și aștearnă petițiunile instruate cu documentele recerute prin „Stat. org.“ și „Regul. ptr. parochii din 1878“ în terminul supra numit, — la oficiul protopresbiteral concernente.

Salciva de jos în August 1885.

Comitetul parochial:

Simion Pașca, președinte. *Andreiu Muntean,* notariu.

Cu consensul oficiului protopresbiteral.

Ioan Danciu,
prot.

Nr. 283. [1116] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a douĕ posturi învĕțătorești la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul Sebeșului se publică prin aceasta concurs cu termin până în *15 Septembre* 1885 și anume:

1. pentru clasa întâiu cu un salar de 100 fl. v. a., din lada bisericei și un agru de un pătrar de juger de pământ.
2. Pentru clasa a doua cu un salar de 200 fl. v. a. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și trimite suplicile instruite în înțelesul legilor sustătătoare la oficiul protopresbiteral gr. or. subscris, până la terminul acesta.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Sebeșiu în 10 August 1885.

I. Tipeiu,
prot.

[1115] **Escriere de concurs.** 1—3

Pentru un stipendiu de 60 fl. v. a format de către consorțiul preoților și învĕțătorilor din protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin până la *30 August a. c. st. v.*

Stipendiul este menit pentru un tênĕr din protopresbiteratul Dobrei, carele va asculta cursurile preparandiali în seminariul „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se a întra după absolvarea acelora în statul învĕțătoresc la una din scoalele din acest protopresbiterat.

Acest stipendiu se va conferì:

a) în prima linie fiilor acelor preoți și învĕțători cari sunt membrii ai acestui consorțiu;

b) în lipsa acestora altor têneri din acest tract, sau neaflându-se într'acesta, din alt tract protopresbiteral din archidiecesă, cari vor avea pregătirea și calitatea prescrisă pentru de a putea fi primiți la cursurile preparandiali.

c) Dacă nu se vor afla tineri de categoria de sub *a.* și *b.*, stipendiul se va conferì și la atari scolari din gimnasiu ori scoala reală, ai căror părinți se vor obliga, ca după ce acei tineri vor fi de ajuns pregătiți, i vor dedica carierei învĕțătoresci avênd sĕ percurgă studiele preparandiali în „Seminariul Andreian.“

În casul acesta stipendiul li se va lăsa și pe durata cursurilor preparandiali.

Stipendiul se va conferì:

a) orfanilor de preoți și învĕțători, ai căror tată este membru al acestui consorțiu. Atari orfani avênd din studii calcul general de suficient, se vor preferì tuturor concurenților;

b) între ceilalți concurenți se vor preferì cei cu clasificațiune mai bună din studii;

c) în condițiuni egali se vor preferì concurenții ai căror părinți au familie mai numĕroasă.

Doritorii de a obținea acest stipendiu, au de a-și instrui cererile concursuale:

a) cu atestat de botez.

b) Testimoniu scolastic de pe anul scolar 1884/5 și

c) eventual atestat de paupertate.

Dobra 8 August 1885.

Romul de Crainic, prot. președ. consorț. **Iacob Germanu,** not.

Nr. 556 [1086] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătotesci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliște, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

1. Aciliu, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

2. Alămor, cu salariu anual 150 fl.

3. Amnaș, cu salariu anual 105 fl., dela:

a) 70 familii à 1 fl.	70 fl.
b) 36 familii à 4 cupe vechi grâu, 4 cupe cucuruz, computate în bani fac	18 fl.
c) usufructul dela uu agru	2 „
d) usufructul dela una grădină	5 „
e) cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălḑit computate	10 fl.
Suma	105 fl.

4. Cacova, cu salariu anual 300 fl., ce se va solvì în 4 rate, cuartir gratuit și jumĕtate din venitul grădinei scolare. Cei ce vor reflecta la acest post, vor avea sĕ țină Dumineca și Sĕrbătoarea o strană în biserică și vor avea a se presenta înainte de alegere în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică și a ținea strana.

5. Galeș, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

6. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., ce se va solvì în 4 rate, apoi 30 fl., ca relut de cuartir și lemne pentru încălḑit. Dela învĕțătoriul ales, se cere sĕ țină Dumineca și Sĕrbĕtoarea strana în biserică.

7. Sĕliște, cu salariu anual 400 fl., ce se va solvì în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕțătoriu va fi obligat a ținea și un despărțămênt dela scoala de repetiție.

8. Tilișca, cu salariu anual 300 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

Alesul învĕțătoriu va fi datoriu a ținea Dumineca și sĕrbătoarea o strană în biserică, a instrua pe elevii dela scoală cântările bisericesci și a ținea scoală de repetițiune.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sĕliște, 13 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sĕliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

[1082] **CONCURS.** 3—3

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. Câmpeni se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Câmpeni: trei posturi de învĕțători și unul de învĕțătoreasă, fiecare împreunat cu un salariu de 300 fl. v. a. solvit în rate lunare anticipative din fondul scolariu și 1⁰ lemne de foc.

2. Vidra de sus: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 250 fl. solvit în rate lunare din fondul scolar și repartiție, cuartir liber și 4⁰ lemne de foc, din cari are a se încălḑi și sala de învĕțămênt.

3. Ponorel: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir liber și lemnele trebuincioase de foc.

4. Sohodol: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir natural și lemnele trebuincioase de foc.

5. Peleș: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl., solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

6. Poiana: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl., v. a. solvit în pătrare de an din repartiție, și lemnele trebuincioase de foc.

7. Valea-verde: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

8. Lăpuș: un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

9. Lăzesci: un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

10. Certegea: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir liber și lemne trebuincioase de foc.

Condițiunile pentru aceste posturi sunt: competenții sĕ fie gr. or., sĕ aibă atestat de cualificațiune — că cunosc limba maghiară în sensul legei din 1879.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-și trimite cererile lor concursuali, instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva.)

Câmpeni, 9 Iulie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 296. [1098] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din comunele mai jos enumerate în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs până în *25 August a. c, st. v*

1. Cohalm, cu salariu anual 150 fl., cuartir, lemne de foc, și usufructul dela drepturile comunale precum: dreptul la ghinde etc., în rênd cu ceialați locuitori.

2. Bogata olteană, cu salariu anual 80 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual 150 fl., și lemne de foc.

4. Paloș, cu salariu anual 150 fl., solvinḑi din cassa comunală în patru rate și cuartir liber.

5. Mercheașa, cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne de foc, precum și usufructul dela toate drepturile comunale: dreptul de ghindărit etc.

6. Filia Jimbor, cu salariu anual 70 fl., cuartir și lemne de foc.

7. Crițu cu filiile sale Meșindorf și Cloasterf cu salariu anual 163 fl. 50 cr., cuartir și lemne de foc.

8. Felmer, cu salariu anual 200 fl., cuartir și lemne de foc.

9. Ticușul rom., cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni învĕțătoresci, au aș subșterne petițiunile, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopopesc greco-oriental al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 26 Iulie, 1885.

Nicolau D. Mircea
adm. prot.

Nr. 472. [1084] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕțători la scoala noastră din Poiana-Mărului protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru clasa I. salariu anual de 150 fl., valuta austriacă.

Pentru clasa a II. salariu anual de 200 fl. v. a., plătibil în rate lunare din cassa comunală, precum și cortel liber și lemnele trebuincioase.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a subșterne cererile de concurs, instruite conform prescriselor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la *20 August* a. c. st. v.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Branului.

Zernești în 18 Iuliu 1885.

Traian Mețian,
protopresbiter.

---

ad Nr. 245. [1094] 3—3

CONCURS.

Devenind în vacanță stațiunile de învĕțători din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Geoagiului II, pentru întregirea lor se publică concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

1. Almașul mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.

2. Almașul de mijloc, cu salariu de 110 fl. v. a ; victuale în valoare de 40 fl., cuartir și lemne de încălḑit.

3. Almașul-mic, cu salariu de 110 fl. v. a. în bani; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir și lemne.

4. Ardeu-Băcâia, cu salariu de 160 fl. în bani, victuale în valoare de 54 fl. v. a. cuartir și lemne.

5. Bozĕș, cu salariu de 150 fl.; victuale în valoare de 32 fl. v. a., cuartir și lemne.

6. Bulbuc-Curpeni, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare 20 fl. v. a., cuartir și lemne.

7. Ceru-Băcăinței, cu salariu de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a, cuartir și lemne.

8. Cib, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir și lemne.

9. Feredeu, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir și lemne.

10. Glod-Nădăstia, cu salar de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a., 20 fl. bani de cuartir și lemne.

11. Noșag, cu salariu de 120 fl ; victuale în valoare de 30 fl., cuartir și lemne.

12. Mermezĕu Văleni, cu salariu de 110 fl.; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir și lemne.

13. Valea-mare, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir și lemne.

14. Vărmaga, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir și lemne.

Doritorii, cari voesc a se aplica la vre-una din aceste stațiuni, au a'și aşterne petițiunile lor, instruite în conformitate cu legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresb. al tractului Geoagiului II până la terminul mai sus indicat.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II-lea.

Sĕcărâmb, la 1 Iulie 1885.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 1148 1885. [1117] 1—1

Publicare de licitațiune.

Opidul **Agnita** ia pe timpul dela 10 Septembre 1885 până la 1 Aprilie 1886, 1000 de oi la pășunea de pe hotarul seu.

Dreptul acesta de pășunit se va esarênda **în 1 Septembre 1885 la 9 oare dimineața** în localul cancelariei primăriei, celui ce va oferì mai mult; la această licitație sunt doritorii invitați cu acea observare, că condițiile se pot vedea la oficiul mai jos însemnat.

Primăria opidană.

Agnita în 20 Aug. 1885.

Martin Lutsch,
primariu.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87. Sibiiu, Sâmbătă 17/29 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Adunările generale ale reuniunilor învĕţătoresci române.

Pe basa §. 82 al Regulamentului pentru organisarea învĕţămêntului în metropolia ortodocsă română, învĕţătorii corporaţi în reuniuni diecesane sau districte, se vor întrunì şi anul acesta în şedinţele ordinare anuale, şi şedinţele aceste vor înlocuì conferinţele învĕţătoresci provĕḑute în statutul organic.

Archidiecesa e împârţită în 10 districte învĕţătoresci, cu 10 reuniuni organisate; diecesa Caransebeşului are o reuniune generală pentru întreaga diecesă cu mai multe despărţăminte sau subreuniuni, diecesa Aradului nu este încă constituită în o reuniune generală, ci are şi ea ca şi archidiecesa mai multe districte învĕţătoresci cu reuniuni organisate şi paremi-se şi neorganisate. Acesta e stadiul în care se află învĕţătorii nostri cu privire la „Reuniuni.“

Sĕ vedem cum era odată şi cum e acum.

Pre timpul înainte de moartea marelui „Andreiu“ în archidiecesa Transilvaniei, invĕţătorii mergeau la conferinţe ca la nisce sĕrbători mari, se preparau, ţineau prelegeri, asistau protopresbiterii ex offo — comisariul consistorial, inteliginţa multă puţină, ce o aveam, şi era vai de învĕţătoriul, care ar fi cutezat sĕ absenteze şi sĕ nu poată justifica absenţa dela conferinţe. Toţi comisarii, cari de regulă se destinau dintre cei mai buni şi probaţi pedagogi, făceau rapoarte despre numĕrul şedinţelor ţinute, despre învĕţătorii, cari au participat şi cari nu, despre aceia cari au escelat şi cari au negles conferinţele şi aşa cei buni erau împărtăşiţi de laudatorii în scris, ori cu vre-un ajutoriu în bani pentru copii cari i aveau la scoală, ear cei comoḑi erau pedepsiţi, făcuţi atenţi, scrişi în cartea cea neagră şi în adevĕr cine ajungea pre paginile cărţei negre, trebuia sĕ se îndrepte ori sĕ abḑică de postul seu, şi sĕ facă loc altuia mai devotat acestei carieri.

Aşa era pre timpul lui Şaguna în Transilvania şi nu era rĕu aşa; cel puţin aşa ne spun învĕţătorii cei bĕtrâni. Am venit noi cei tineri la rênd.

Am făcut proiecte de statute, ne-am constituit în reuniuni şi am creḑut că va fi mai bine. Dar V. Consistoriu vĕḑênd, că nu e terminat teritoriul până unde are sĕ se estindă activitatea unei reuniuni, vĕḑênd, că adunările în multe locuri au degenerat în dispute pentru încasarea tacselor, pentru pedepsele absenţilor — a pus capĕt acestor feliu de „Reuniuni“ formate ele de sine, şi a împărţit archidiecesa în 10 districte mari; fiecare district cuprinde în sine 2 şi 3 protopresbiterate — le-a dat statute şi regulamente uniforme şi a trimis pe cei mai buni pedagogi ce a creḑut că-i are, ca sĕ constitue Reuniunile din nou. Aşa apoi, în urma arondărei făcute dela centru — multe protopresbiterate au trecut la alte reuniuni, altele iar au fost încorporate la alte reuniuni şi se părea că se va nasce vr'o confusiune babilonică. Dar mulţămită lui D-ḑeu, disciplinei şi blândeţei, care domnesce la învĕţătorii noştri, — disordine nu s'a întâmplat. Invĕţătorii, din tractul Mercurei, cari au plătit vr'o câţi-va ani tacsele la Sibiiu şi acum sunt mutaţi la reuniunea din Sebeş, nu reclamă banii lor; cei din protopresbiteratul Avrigului încorporaţi la Sibiiu şi cari erau până aci la Făgăraş, iar au venit cu mânile goale şi Sibienii i-au primit şi lucrurile merg până aci bine, nu ḑice nime nimica — aşa pare-mise, că aproape toate districtele sunt organisate şi încetul cu încetul vor începe a face neşte corporaţiuni, cari sĕ ne ridice mândria naţională.

Între cele 10 districte după părerea mea mai bine stau reuniunile din Braşov şi Sibiiu; şi posiţiunea lor au sĕ o mulţămească numeroasei inteliginţe, ce se află în ambele centre.

Celelalte 8 districte încă nu vor rămânea tare îndĕrĕtru şi cu deosebire se aşteaptă progrese dela cei din Sebeş, Bistriţa-Năsăud, Deva, pre unde sunt scoli normale bine organisate. Am făcut escursiunea aceasta, ca sĕ revin la firul obiectului, despre care mi-am propus sĕ vorbesc, adecă despre obiectele de pertractat în adunările reuniunilor. După părerea mea, causa că nu progresează reuniunile aşa cum ar putea progresa, este de a se căuta în acea împrejurare, că comitetul şi organele reuniunilor le-am degradat la rolul de a administra şi încasa bani şi cărţi. Eu sunt de părere, că V. Consistoriu n'ar lucra mai înţelepţesce, decât dacă ar înfiinţa singur un fond central, la care sĕ fie obligat a plăti fie-care învĕţătoriu tacsa anuală scoasă la timpul seu prin protopresbiterul tractual şi administrată separat sub numele „Fondul reuniunelor învĕţătoresci“.

Fondul acela administrat în regulă de către consistoriul archidiecesan — ar putè devenì cu tîmpul un fond cu o destinaţiune foarte frumoasă. Din el s'ar putè ajuta învĕţătorii la nenorociri, din el s'ar putè premia învĕţătorii cei diligenţi, din el s'ar putè escrie premii pentru cele mai bune prelegeri practice, şi senatul scolariu ar stêrni prin aceasta disposiţiune o emulaţiune între învĕţători de a lucra — ear de altă parte adunările reuniunilor ar fi scutite de a se ocupa cu raţiocinii şi cu sĕcături administrative, — sigile, protocoale de gestiuni, ici colea şi cărţi s'ar putè distribuì tot prin ven. consistoriu şi aşa bibliotecile reuniunilor s'ar înmulţì cu cărţi de valoare, ear nu cu abecedare şi alte cărţi puţin instructive. Această disposiţiune o ar justifica următoarea calamitate.

Învĕţătorii nu sunt stabili, aḑi e unul casir, mâne altul bibliotecar şi aşa făr a presupune, că unul sau altul va abusa de încrederea pusă în el — el mutându-se din un loc în altul nu e în posiţie de a participa şi la adunările generali din tractul ce a fost — şi în acela unde s'a mutat şi aşa s'ar delătura un rĕu vĕdit. — Învĕţătorii nostri vor face bine, dacă şi deastădată îşi vor călca pre inimă, ca sĕ nu facă resistinţă, ci simplu frumos vor preda toţi în armonia fondurile şi bibliotecile v. consistoriu, care pentru fond şi destinaţiunea lui va crea un statut şi 'l va subşterne procsimului sinod, ear cărţile din bibliotecile centrale ale reuniunilor le va împărţì la diferitele scoale din diferitele parochii ale archidiecesei.

Prin disposiţiunea aceasta s'ar curma multe neînţelegeri şi s'ar sista multe dispute netrebnice, şi învĕţătorii nostrii 'şi ar vedea de cele pedagogice, ear nu de administrarea de bani. — Dacă s'ar centralisa averile reuniunilor, ele ar da o sumă la circa 5—6 mii de fl. şi multe bunătăţi s'ar putea face cu interesele acelui capital frumos, pe când acum averile reuniunilor sunt nisce averi moarte.

Pentru spesele administrative, dela centru se va prelimina pentru fie-care district o sumuliţă — ridicată de preşedintele dela casa archidiecesană, ear protocoale, sigile şi alte requisite se vor trimite procurate tot dela centru — exoffo. Poate se vor afla oameni — cari sĕ aibă vederi contrari de ale mele, dar eu nu aflu sĕ pot da o soluţiune mai bună propunerei comisiunei sinodale din ăst an, decât în sensul acesta, că vom separa partea administrativă de partea pedagogică. — După statute şi regulament — ea şi acum e separată, în realitate însĕ nu e aşa şi eu vorbesc şi scriu după datele şi esperinţele mele. — Şi în urmă sĕ mergem un paş mai departe şi sĕ vedem ce s'ar întêmpla, când fondurile şi bibliotecile singuratice ar rĕmânea cum sunt ele aḑi.

Din fonduri ar venì têmpul sĕ se impartă ajutoare, şi învĕţătorii lipsiţi fiind de regulă toţi, — ar reclama pentru sine ajutoriu.

Comitetul reuniunei ar venì în neplăcuta posiţie sĕ nu poată satisface tuturor cererilor şi în modul acesta 'şi-ar atrage unul sau altul ura colegilor sei — şi e vai de o corporaţiune unde întră ura şi discordia. Ar înceta în fine multele constituiri — alegeri, în-

FOIŢA.

Prea stimate dnule Redactor! Critica apărută în Foiţa din Nrii 75 şi 76 al „Telegrafului Român“ din a. c. asupra cărţii: „Gramatica limbei maghiare“ compusă de subscrişii, ne îndeamnă a Ve ruga, sĕ binevoiţi a da loc, drept rĕspuns, şi următoarelor reflecsiuni.

Am întimpinat cu bucurie atât recensiunea eşită din peana dnului N. Ivan cât şi critica, care a provocat aceste şiruri, sciind, că schimbarea de idei, precum şi clarificarea de păreri şi în urmare chiar şi înaintarea sistemului alcătuit de noi nu stau în contraḑicere cu interesul învĕţămêntului şi al sciinţei, din protivă acesta tocmai le reclamă. Fie domnii criticanţi convinşi, că cele scrise de dênşii nu ne-au scăpat din vedere, ci le-am făcut obiectul unei serioase cercĕtări, reservându-ne a apreţia la timpul seu, după cuviinţă, indigitările cele bune din trênsele; ne ţinem însĕ tot odată de strînsă datorinţă, drept justificare a metodului urmat de noi, precum şi a punctului nostru de plecare, a reflecta la singuraticele puncte din critica indicată mai sus, în care sfătoşia joacă un rol neobicînuit, şi a le reduce la adevĕrata lor valoare. Ne pare bine, că ni s'a dat ocasiune, sĕ arătăm şi isvoarĕle, pe care ne-am basat la compunerea acestei cărţi. Aceasta o facem cu atât mai vêrtos, cu cât sciut este, că sfătoşia pe terenul sciinţei e un factor prea secundar şi nu are nici pe departe loc în faţa isvoarĕlor temeinice.

Înainte de toate fie-ne permis a însemna, că criticantele la mai multe locuri susţine în mod apodictic, că aceea, despre ce noi în cartea noastră, ţinênd cont de firea amênduror limbelor, ḑicem că: „şi aşa e bine şi altfel încă e bine,“ se poate folosî numai într'un singur fel.

Acela care cunoasce firea limbei maghiare şi a celei române, va scì ce însemnătate este de a se atribuì unei astfel de afirmări apodictice.

Criticantele susţine mai departe, că „regulele, ca mijloc, ar trebuì sĕ premeargă deprinderilor.“ Manualul nostru e compus după metodul inductiv, cu toate acestea nu s'a eschis însĕ posibilitatea, ca profesorul, după buna sa chipsuială şi după plac, sĕ folosească şi metodul deductiv, ceea-ce se unesce pe deplin cu sistemul nostru. „Regulele urmează,“ am ḑis noi, „în totdeuna la sfêrşitul deprinderilor, amĕsurat cerinţelor metodei inductive; remâne de altcum la apreţiarea profesorului, de a aplica, luând privire la numĕrul şi priceperea elevilor, dacă are elevi mai puţini, metoda inductivă, ear daca are mai mulţi, pe cea deductivă.“ (Prefaţă, pag, IV.) Depinde aşa dară dela profesor sĕ folosească sau metodul acesta sau pe acela. Dacă criticantele, ar fi cetit cu atenţiune pasagiul acesta din prefaţă şi şi-ar fi adus aminte, că aplicarea metodei inductive la propunerea unei limbi o reclamă pedagogia modernă, obiecţiunea aceasta a bună seamă şi-o ar fi reservat pentru sine.

În ceea-ce privesce suf. **é** (szomszéd-**é**) criticantele o ţine de genetiv şi prin urmare identică cu casul szomszéd-**nak**. Dênsul a bună seamă aşa o va fi învĕţat şi aşa o va fi şi profesând elevilor sei! E frumos a te purta cu evlavie faţă cu creatorii vechelor învĕţături, e însĕ o greşală neiertată a profesa, în detrimentul desvoltărei scientifice, date, care s'au arătat şi dovedit a fi necorecte. În greşala aceasta cade criticantele. Vom arăta, pentru ce! Suf. genetivului: (nak, nek), şi posesivul **é** sunt suficse de natură cu desĕvîrşire heterogenă, precum, pre scurt, ce e drept, dar destul de esplicit, am şi arătat în „Observarea“ de sub semnul*, aflătoare la pag. 23 a cărţii noastre, unde se ḑice: „Forma aceasta (**-é**), pe care noi cu drept cuvênt credem a o numì posesiv, ocură în toate gramaticele ca genetiv, ceea-ce e necorect, de oare-ce numele provĕḑute cu suf. acestei forme primesc, ca toate substantivele (la nominativ), afară de suficsele comparaţiunei, tot felul de suficse, precum: atyá-é (al tatălui), atyá-énak (celui al tatălui), atyá-ét (pe cela al tatĕlui), atyá-éba (în cela al tatălui), atyátregiri în aperturile devenite în restêmp de 3 ani — și ar rĕmânea, ca reuniunile sĕ devină nisce corporațiuni cu menițiune de a ținea cont de pașii ce-i face pedagogia. Învĕțătorii s'ar presenta la adunările generali, în loc de cu interpelațiuni bombastice, cu cutare și cutare cas de alegere și de administrare — cu teme prelucrate din sfera lor de învĕțământ — și timpul ce 'l petrec la locurile centrale ar fi pentru ei un timp destinat pentru nobilitarea lor în cultura socială, morală și înaintare în cele pedagogice. Bibliotecele, cari acum stau în cutare și cutare centru de regulă nefolosite, — s'ar distribuì la diferitele scoale și învĕțătorul ar putea usa de cărțile acelea, le-ar distribuì la popor și la tinerimea adultă sĕ ceteascĕ din ele — și ăstmod ar fi ajuns un scop, care astăḑi nu se poate ajunge și după dispositiunea de acum nu se va putea ajunge de cât în un viitor indepărtat.

Ar rĕmânea sĕ vorbesc despre obiectele de pertractat în sînul reuniunilor.

De comisari ai reuniunilor ar trĕbuì denumiți cei mai probați bărbați de scoală — fie ei din centru, fie de altundeva. Inainte însă de a se conchiema ședințele reuniunilor — toți comisarii, respective președinții reuniunilor ar trebuì sĕ se întrunească în ședință la Sibiiu sub presidiul unui profesor de pedagogiă!

Aceasta se usitează în Caransebeș și numai după ce comisarii respective președinții au conferat douĕ-trei ḑile și au stabilit materialul de percurs numai atunci bine orientați și preparați sĕ presentează ca conducători sau comisari oricum s'ar numì.

Dispositiunea aceasta ar fi ceva cam costisătoare, dar ea ar fi împreunată cu frumoase avantagii pentru învĕțămêntul din archidiecesă. Multe concluse netrebnice nu s'ar aduce — multe păreri greșite nu s'ar discuta și mult timp nu s'ar perde în dar! Conclusele ar fi uniforme, materialul ce s'ar pertracta la Sibiiu, s'ar pertracta și la Turda, se înțelege, că conform trebuințelor și capacităței învĕțătorilor din diferite tracturi.

La esaminarea rapoartelor — consistoriul n'ar întimpina atâtea greutăți — ci avênd unul și același material consumat în întreagă archidiecesa 'și-ar putè mai cu inlesnire îndrepta privirile față de îmbunătățirile reclamate în cutare ori cutare parte. — În chipul acesta am ridica în curênd reuniunile la locul ce le compete cu drept și cei ce le cercetează — ar fi recompensați prin o instrucțiune binefăcătoare din an în an.

Ven. consistoriu și până acum designase obiectele de pertractat — dar de multe ori comisariul a lipsit ori nu i-a fost specialitatea unul din obiectele propuse și a fost necesitat sĕ se ocupe cu altceva. — Ba nu arareori am vĕḑut, că în unul și acelaș obiect s'au adus diferite concluse opuse — și aceasta din motiv, că comisarii erau ca nisce medici — unul făcea o diagnosă, altul alta și morbul rĕmânea nevindecat.

Luptăm ce e drept cu greutățile începutului, dar în muncă e adevĕrata vieață — și nici odată nu s'a cerut dela noi mai mult sĕ muncim ca acum — toți după puterile noastre și chipsuind binele, fără de a ne teme de sacrificiile, cari sunt împreunate cu îmbunătățirile propuse de mine.

„Amicul învĕțătorilor.“

Revista politică.

Evenimentul cel mai însemnat, care le dă aḑi de lucru tuturor jurnaliștilor și corespondenților din Europa, este întâlnirea celor doi împĕrați: al Rusiei și al Austriei, la Kremsier.

După multe pregătiri a sosit Marți în 25 a. l. c. țarul Alecsandru cu toată suita sa, după ce a fost întîmpinat la stațiunea Hullein de Maiestatea Sa monarchul nostru și de moștenitoriul de tron Rudolf.

Jurnalele vieneze atribue acestei întrevederi o deosebită importanță politică pentru asigurarea păcei europene. Din contră jurnalele maghiare — ca de obicei, când vĕd semne de apropiere între monarchia noastră și Rusia — nu se prea bucură, ba nu se sfiesc a'și esprima temerile lor față de cele ce decurg în Kremsier.

„Pesti Napló“ dă espresiune temerei sale, că la Kremsier se vor face schimbări radicale în politica noastră esternă, lăsându-se la o parte ideile urmărite de Andrássy, Haimerle și Kálnoky. Apoi continuă astfel: „Dar chiar din punct de vedere al afacerilor noastre interne și a progresului comun a ambelor state ale monarchiei, șansele noastre nu sunt tocmai favorabile. În Austria crește influința slavă în ḑi ce merge. Oare o alianță cu țarul nu va mărì această înrîurire? Și poate-se presupune, că imprejurarea aceasta va rĕmânea fără consecuințe pentru dualism și pentru referințele interne ale Ungariei? În genere progresul în Ungaria cât și în Austria repășește. Alianța cu țarul nu poate fi favorabilă pentru progres; reacțiunea 'și va agonisì prin întrevederea dela Kremsier un nou impuls.“

Tot astfel se declară Kossutianul „Egyetértés,“ esprimându-și părerea de rĕu, că în Austro-Ungaria politica esternă nu se face pe cale constituțională, prin intrevenirea parlamentului.

În vreme ce jurnalele comentează astfel intrevederea împĕraților, — diplomații celor douĕ puteri își fac la Kremsier visite preste visite. Când D. Giers la țarul, când Kálnoky la Giers și la împĕratul nostru; principele Lobanow, contele Lamsdorff, în fine tot corpul diplomatic conferează. Obiectul intrevorbirilor este încă cu totul necunoscut.

Bismarck prin politica sa colonială a aruncat de nou un măr de ceartă în relațiunile pacinice ale Europei. Năile germane au ocupat Carolinele, o grupă de insule pe marea Polinesă spre rĕsărit de Philipine. Spania 'și aroagă sie'și proprietatea acestor insule, — Germania susține că ele n'au avut stăpân, și prin urmare ea n'a atacat interesele Spaniei. Din incidentul acesta se vorbește chiar și de un eventual resboi, dintre cele douĕ state interesate. Aceasta însĕ nu e probabil, căci de altă parte se afirmă, că Bismarck s'ar fi declarat de învoit cu modalitatea, ca afacerea sĕ se aplaneze prin intrevenirea unui juriu internațional.

În Balcan situația e foarte curioasă; revolte, jafuri, tâlhării 's la ordinea ḑilei.

Intr'o telegramă primită de ḑiariul „Politische Correspondenz“ din Scutari, cetim că în Albania nordică s'a format o ligă, țintind a se opune cu armele la ori-ce reînoire încercată de guvern. Liga a trămis emisari printre Miridiți, ca sĕ-i facă a se alătura la ligă. Până acum Miridiții n'au luat nici o hotărîre.

De altmintrelea, cu toate învoielile stabilite între guvernatorul general, telegrama spune, că ei tot intreprind încă escursiuni îndrăsnețe la șes, pentru a prăda.

O telegramă din Filipopole, tot către acelaș ḑiar, spune că, de curênd s'a întâmplat o încăerare între o parte a poporației și între funcționarii de dare ai guvernului. Încăerarea a luat dimensiuni mari și abia 'i-a pus capăt gendarmeria. Ḑece persoane au fost rănite în timpul hărțuielei, iar alte multe au fost arestate.

În vilaetul Monastir (Bitolia), cu toată îmbunătățirea stării siguranței, încă tot mai bântuie brigandagiul. Causa e parte lipsa materială, parte rĕsbunarea privată.

Varietăți.

* (Alegeri nouĕ de deputați congresuali.) După cum ni se spune, în unele cercuri electorale ale provinciei metropolitane române greco-orientale, mandatele de deputați aleși încă în anul trecut pentru congresul național-bisericesc, care avea sĕ se întrunească la 1/13 Octombre 1884, în sesiune ordinară, dar prorogat fiind, se va întrunì cum se asigură — ăst an de bună seamă, — au devenit vacante, și anume.

În archidiecesa transilvană, cercul electoral al Sebeșului, mandatul de deputat mirenesc, ce'l obținuse reposatul Visarion Roman, fost odinioară director esecutiv al institutului de credit și economii „Albina,“ pentru care s'ar fi și dispus deja alegere nouă; apoi în cercul mirenesc Cluș, devenit vacant prin abḑicerea deputatului Petru Roșca, care ales fiind de protopresbiter în tractul Turda, a intrat în cler, și este deja înaintat la treapta de protodiacon.

În diecesa Aradului, respective Caransebeșului, fiind ales dl Vincențiu Babeș duplu, adecă atât în cercul Vinga, diecesa Aradului, cât și în al Jamului, din diecesa Caransebeșului, — în vîrtutea unui conclus al congresului din anul 1878 după care „unul și acelaș deputat, nu poate representa în unul și acelaș sinod, (respective congres) douĕ cercuri, susținênd douĕ mandate“ — sperăm că dl V. Babeș, ca unul dintre cei mai vechi bisericani, bărbat iubitor de ordine, cunoscêndu'și datorința, va ținea însuși seamă de hotărîrea congresului luată în acest respect.

* (Parastas). Sâmbătă în 22 August n. s'a oficiat în biserica gr. or. din Alba Iulia un parastas într'u pomenirea împĕratului Iosif al II. La invitarea protopopului au asistat la serviciu în biserică și oficerii liber de serviciu.

* (Însciințare). Anul scolariu 1885—86 la gimnasiul mare public român gr. or. din Brașov se începe cu 1-a Sept. 1885 st. v. Părinții cari doresc a da copii lor la aceste scoale, sunt poftiți a se presenta cu fii sau cu ficele lor în cancelaria direcțiunei în 30 și 31 August, 1 Sep. dela 8—12 a. m. pentru înmatriculare. Scolarii, cari vor a fi înmatriculați, venind dela institute străine, vor produce testimoniu scol., de botez și de vaccinare (altoiu). În 30 și 31 Aug., 1 Sept, dela 3—6 ore p. m. se vor ținea examenele de repetițiune, de primire și de privatiști. Cei ce s'ar presenta mai târḑiu, vor fi respinși.

Didactrul, care se va depune numai decât la înmatriculare, este pentru gr. or. și gr. cat. 6 fl. 30 cr.

éból (din cela al tatălui), atyá-éra (la cela al tatălui), etc. etc., pre când genetivul și dativul nu primesc suficse.

Sĕ presupunem însĕ, că observarea aceasta nu duce la scop, atunci îl va conduce pe cetitor sigur la scop asemănarea, și anume: nici unul din casuri nu primesce alte suficse afară de cele casuale, suficsa **é** însĕ primesce și alte suficse, nu poate fi deci vorbă de identitate! Asertiunea noastră se poate proba și prin combinațiune matematică. Factorii egali se pot preschimba și în limbă ca și în matematică. Poftească dl criticante a o face aceasta în casul de față, sĕ vedem ce resultat va dobêndì! — Cumcă numitele douĕ forme nu sunt identice, despre aceasta sciința e de mult în clar. Nu de mult a disertat despre aceasta și dl Ioanovics, membru al academiei de sciințe, în foaia „Nyelvőr,“ (anul 1885, în doi numeri consecutivi, fasc. II și III), sub titula: „A — nek ragu név és a birtokszó.“ Distincțiunea aceasta o fac și o profesează gramaticele cele mai bune, cumpuse pe basă scientifică; de: Ihász Gábor, Simonyi și Szinnyei J. jun.

E dureros, dacă manualul domnului criticante nu va fi luat notiță despre distincțiunea aceasta, și dacă nici unul din isvoarĕle amintite n'a ajuns la mâna criticantelui! Au doară noi suntem de vină?

Criticantele susține, că „espresiunea (?): „Hány orát dolgoztok ti naponta?“ nu e esactă, căci „naponta“ însemnează: în toată ḑiua, pe când „pe ḑi“ se ḑice: „naponkint.“

Ne-ar plăcea sĕ scim, pentru ce nu-i esactă la acest loc espresiunea: naponta? S'ar putè sĕ se afle un al treilea, carele sĕ găsească de neesactă espresiunea „naponkint“ și sĕ susțină, că ar fi trebuit sĕ se ḑică: „Hány orát dolgoztok ti ma vagy holnap!“

Asemenea neîntemeiate sunt și celelalte observări, ce urmează, dintre care ne mărginim a amintì numai una, și adecă observarea referitoare la espresiunea „havazott“ (depr. 106). După criticante ar fi fost mai bine sĕ se ḑică: hó esett.

Lui X i-ar fi plăcut mai bine sĕ se fi ḑis: hó hullott, etc. Nu da? Dacă ne-am pune sĕ alegem espresiunile astfel, ca sĕ satisfacem și pe Nan și sĕ nu vătĕmăm nici susceptibilitatea lui Bran, atunci ar trebuì sĕ adaugem la cele mai multe espresiuni alte douĕ sau și trei, apoi bine, unde ajungem cu o asemenea procedură, plane într'un manual pentru scoală? Espresiunea: havaz e tocmai așa de bună ca și „esik sau hull a hó,“ folosirea e afacere individuală și nu se poate regula.

Criticantele ne spune mai departe, că „verbele hazud și foly sunt mai usitate cu **ik**,“ fără a mai aduce un singur cuvênt întru aprobarea celor ḑise. Rixa de lana caprina! Pentru ce, întrebăm noi? Afirmarea e superficială, îndată ce nu se întemeiază pe date. Dacă un La Roche ne spune, că în Odisea lui Homer se află mai multe tmesis decât în Iliadă, îl credem, pentru-că scim, că se pronunță astfel pe basa unei temeinice scrutări; domnul Müller însĕ ne aruncă simplu cuvintele: „sunt mai usitate.“

Aceasta nu-i nici motivare, nici adeverire, ci domol ḑis, o apucătură. Din protivă! La locul, unde noi am folosit verbele controversate, nu-i permisă întrebuințarea lor cu **-ik**. În unul din casurile, în care le-am folosit, avem de a face cu un proverb, și apoi sciut este, că în proverbe se folosesce totdeauna forma cea mai scurtă.

Conjugarea verbului „hazud“ atât în vieața practică cât și în literatură sună astfel: hazudok, hazudsz, hazud sau hazudik.

Întru întărirea acestora s'ar putea aduce o mulțime de esemple. Binevoiească însĕ dl Müller a ne aduce numai un singur citat din scriitorii acreditați întru validitarea formei: hazudom, hazudol etc,! Îi va fi imposibil. Pentru-ce? Pentru-că afirmarea dênsului e lipsită de temeinicie.

În avêntul, ce și l ia, criticantele aruncă simplu, după cum urmează: „Ha mi többet olvasnánk etc.“ pron. „mi“ ar trebuì lăsat afară.“ E bine și într'un fel și într'altul. E însĕ fără îndoială mai corect a folosì forma completă, căci aceasta arată elevului direcțiunea întru cunoascerea formelor.

pentru gimn. inf. și scoala reală; — 10 50 cr. pentru gimn. superior și la scoala comercială; iară pentru cei de alte confesiuni, — împătrit.

Cei ce se înmatriculează pentru primadată la aceste scoale, plătesc odată pentru totdeauna 2 fl. v. a. taxă de primire.

De didactru se scutesc cei pauperi sub anumite condițiuni, cari se pot afla dela direcțiune.

Scolarii afară de cei dela norma din loc, cari voiesc a intra I. în cl. gim. sau rea'ă, se vor supune la examen de primire în ḑilele din 29, 30 și 31 August 1885 din limba română și matematică.

a) Din limba română se cere: Cetirea și scrierea corectă, reproducerea celor cetite, propozițiunea simplă, pură și amplificată.

b) Din matematică: Cele patru operațiuni cu numeri întregi.

* (Anunciu.) Cursul scolastec 1885/86 se va deschide la gimnasiul superior greco-catolic din Năseud la 1 Septembre st. n. 1885. Înscrierile, esamenele de repetițiune, cele cu privatiști și cele de primire se vor începe la 28 August st. n. 1885 și vor dura până inclusive 31 August st. n. 1885. Tinerii, cari se vor presenta mai târḑiu, nu pot fi primiți în mod ordinariu.

Condițiunile de primire sunt:

1. Fie-care tênĕr trebue sĕ se presinte în ḑilele susnumite la directorul gimnasial dimpreună cu părintele, ori cu tutorul, ori cu îngrijitoriul seu, fiind provĕḑut cu carte de botez și cei cari vin dela alte scoli și cu testimoniu scolastec de acolo.

2. Fie-care tênĕr trebue sĕ solvească la înscriere: *a)* pentru procurarea uneltelor și materialului ce va avè de lipsă la desemn și pentru papirul de note la musică câte 1 fl. v. a.; — *b)* pentru fondul scolarilor morboși câte 1 fl. v. a.; — *c)* pentru biblioteca societății scolarilor „Virtus romana rediviva“ câte 1 fl. v. a.

3. Tinerii cari vin dela alte scoli și vreau a fi primiți în clasa primă, trebue sĕ fi împlinit anul al 9-lea al etății și sĕ se supună la un esamen de primire. Cei cari vin dela alte gimnasii și vreau a fi primiți în vre-o clasă mai înaltă, trebue sĕ producă testimonii despre progresul cel puțin „destulitoriu“ din toate obiectele de învĕțământ deobligate în clasa inferioară.

NB. Didactru nu se plătesce la acest gimnasiu.

Direcțiunea gimnasială

* (Têrgul de toamnă din Sibiiu) Fiind-că têrgul de toamnă din Sibiiu în anul acesta cade pe 14 Septembre, cel de oi se începe în 4, și cel de vite cu coarne și cai pe 9 Septembre.

* (Serbările) arangiânde în Gherla în ḑilele de 16/28—18/30 Aug. a. c., cu ocasiunea adunărei generale a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Vineri în 16/28 Aug. primirea Comitetului central al Asociațiunei transilvane și a oaspeților sosinḑi cu trenul. Seara: cina comună — de cunoscință în cofetăriă orășenească.

Sàmbătă în 17/29 Aug. La ameaḑi: prânḑ comun, banchet. Seara: *Concert.* Toate în sala otelului orășenesc.

Duminecă în 18/30 Aug. Seara: bal — tot acolo.

Programe detaliate se vor distribui în loc la Tipografia „Aurora“ — unde e a se adresa și pentru alte informațiuni — relative la cuartire și a.

Gherla 20 Aug 1885.

Comitetul arangiator.

* (Clevete și fleacuri.) Orĕștia a fost mai în anii trecuți un pămênt mănos pentru minciuni, clevete și fleacuri. Acum însĕ har domnului de un timp încoace lucrurile serioase au înlocuit ocupațiunea ingrată de a colporta din casă în casă clevetiri reutăcioase. Reul fiind cam afund înrădĕcinat nu se poate stîrpì dintr'o dată și de acea nu este mirare, că și astăḑi mai suntem alarmați din când în când de câte o născocire chiar formidabilă. Sperăm că secsul nostru frumos din Orĕștie, căruia nu i se poate imputa asemenea delicte contra bunului ton, va face se dispară și acest reu obiceiu din societate și nu va da o armă în mână vre unui satiric, care fără milă pândesce și sbiciuesce slăbiciunile omenesci.

X.

* (Bibliografic.) „*Candela*“ jurnal bisericesc literariu. Cernăuți tipografia archiepiscopală. Stațiunea de telefon Nr. 17 1885.

Cuprinsul: Viața și scrierile lui Dositeiu metropolitul Moldovei. Unirea românilor din Transilvania sub Leopold I. Predică pentru ḑiua adormirei maicei Domnului. Cronică.

Loc deschis*).

Bucuresci, 12 August 1885.

Domnule Redactor. Este prea trist a vedea, cum românilor de sub coroana Ungariei li s'a creat prin adversarii lor seculari, o posițiune dintre cele mai însuportabile, care din ḑi în ḑi se tot mai înăspresce. Dar este sfășietor de inimă, când veḑ, că chiar în sînul acestui popor nefericit se află oameni, cari prin întrigi de tot felul, prin machinațiuni și amăgiri îi mai îngreunează încă greaua situațiune, sumuțând pe români unii asupra altora, ca sĕ le învenineze și relațiunile interne. Nu ajung plăgile, ce împilatorii streini le causează ḑilnic românilor, ei mai trebue, sĕ vaḑe, sĕ mai îndure încă și blăstemul de a fi sfâșiați de unii frați perduți ai lor!

Voind sĕ fiu cât se poate de scurt, nu voiu continua cu lamentații generale, ci voiu releva în ochii publicului on. dle Redactor, pe unul din oamenii, pot ḑice fatali pentru românii dela dv., între cari trăiesce de un timp încoace.

Este George Lungu, care aruncat și el de soarte, ca mulți alții, în România, după ce și-a încheiat cariera rușinoasă în Bucuresci, făcându se cu totul imposibil aici, s'a re'ntors iară de câți-va ani la locul nascerii sale Cohalm, pentru a și continua faptele sale condamnabile acolo, creḑênd, că cu schimbarea locuinții, vor dispărea și toate urmele trecutului seu compromițător, ceia ce s'ar fi și întêmplat poate, dacă numitul Lnngu s'ar fi mulțămit a consuma în linisce acolo, productul onestei (?) sale munci de aicea.

Acest om după cum m'am informat, atât din jurnale, cât și din gura mai multor români, veniți în România din acele părți ale Transilvaniei, după ce a esploatat pe poporul român din Cohalm, punându-se ca conducător al aceluia într'un proces, ce l'a avut cu conlocuitorii sasi, s'a amestecat încetul cu încetul în toate afacerile acelui popor, până și în cele bisericesci și scolare. Consecințele procesului, după cum aud, sunt destul de nefavorabile pentru români și de sigur tot astfel vor fi și urmările amestecurilor sale în alte afaceri ale acelora.

Ca toți întriganții și înșelătorii, George Lungu este destul de măiestru întru a amăgì pe cei creduli și fără judecată. Despre aceasta se poate convinge ori și cine, cetind corespondențele acestui sgârăe hârtie, ce apar din când în când în „Tribuna“, ale cărei coloane îi stau se vede deschise, ca și cum ar fi chiar dintre principalii ei colaboratori. Un specimen de șarlatania lui George Lungu se presintă onor. public și în Nr. 174 al „Tribunei,“ datată Cohalm în 29 Iuliu a. c.

Indignat de cutezanța peste mĕsura, cu care, pe deoparte caută sĕ esploateze buna credință a acelui nefericit popor, iar pe de altă, sĕ arunce cu noroi și sĕ înegrească persoanele cele mai onorabile, îmi iau voie, dle Redactor, pentru-ca onor. public, nu al „Tribunei“ — căci aceea nu va lua notița poate de corespondența mea, ci al prețuitului ḑiar „Telegraful Român,“ sĕ-l cunoască pe George Lungu și sĕ scie ce trecut are, a ve comunica, că cu mandatul Nr. 2122 din 7 Maiu 1880 al judelui de instrucțiune Cab. I dela tribunalul din Bucuresci, George Lungu a fost depus în penitenciarul dela Văcăresci, pentru furt cu chei potrivite.

Singur acest fapt, cred că este destul de eloquent și n'are trebuință de nici un comentar, pentru ca ori cine sĕ se poată convinge de onorabilitatea și onestitatea acestui individ, care ne mai avênd nimic de perdut, nu se mai sfiesce înaintea nici unui fapt, fie ori cât de murdar, pentru a'și ajunge scopurile sale meschine.

Toată vieața de aici a acestui om nu a fost, decât un șir de desfrânări, deboșerii și fapte ca acelea pentru care fu internat la Văcăresci.

Pentru astăḑi voi mai amintì numai, că numitul George Lungu, devenit încă odată imposibil în Bucuresci, cam prin anul 1881, mi se pare, găsì ingeniosul mijloc de a remânea în Bucuresci sustragêndu-se tot deodată ochilor lumii, adoptând pentru un timp oare-care și costumul și vieața de coșar (mĕturător de urloie).

Faptele sĕvêrșite acolo de George Lungu așadară, nu sunt, după cum a'ți vĕḑut din trecutul seu decât începutul carierii sale la dv. Dacă până acuma nu a practicat încă meseria sa de chelar (?), causa este de sigur, că a găsit și are încă de esploatat alte terene.

Deocamdată me mărginesc la atâta, promițênd a revenì, dacă trebuința va cere, dând fapte din vieața acestui individ, care vor pune în și mai mare lumină caracterul seu detestabil, și vor arăta întru cât acesta merită încrederea românilor de acolo, cari au trebuință de conducători și apărători. *i.*

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e resposabilă.

În timpul mai nou se înmulțesc plângerile, că în locul pilulelor de Șvițera a apotecariului Brandt, cari singur numai au efect, se vênd preparate strĕine; dovadă este și următoarea încunoștiințare: Neutitschein (Moravia). În decursul boalei mele am suferit timp mai îndelungat de înfundături în stomach. Medicul meu de casă mi-a recomandat sĕ i-au pilulele de Șvițera ale apotecariului Brandt, — care mi-au și folosit de minune. Numai durere, că aḑi numai pot căpăta pilule bune, ci numai falsificate, cari n'au nici un efect. Primiți etc: Carol de Hugelmann, c. r. major în pensiune.

Trebue deci se cercetăm ca toate șatulele de pilule Șvițerane: Brandt (una costă în farmacii 70 cr). sĕ fie provĕḑute cu o cruce albă în câmp roșu, precum și cu iscălitura R. Brandt; — toate șatulele astfel pachetate trebuesc refusate.

Loterie.

Mercuri în 26 August 1885.

Brünn:	46	24	60	32	83

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 August n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.90	98.90
Renta ung. de hârtie	92.40	92 35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.—	148.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 40	98.25
II emisiune de oblig. de stat dela drnmul de fer orient. ung.	124.50	124.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.—	109.—
Obligațiuni urbariale transilvane	101.25	101.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Sorți ungu ești cu premii	118.25	118.—
Sorți de regularea Tisei	123.—	122.75
Renta de aur austriacă	108.70	109.—
Acțiuni de bancă austro-ung	868.—	870.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	288.25	288.—
Galbin	5 89	5.89
Napoleon	9.88 1/2	9 87
100 marce nemțești	61.15	61.05
London (pe poliță de trei luni)	124.60	125.50

„Espresiunile: patika și produkálj termést,“ continuă criticantele; „au în limba maghiară termini proprii, deci n'ar fi trebuit folosite.“ Am arătat mai sus, cum criticantele ne computā drept greșală: a nu fi pus lângă espresiunea „naponta“ și „mindennap.“

La locul acesta am pus acum ambele espresiuni: patika (gyógyszertár), și nici așa nu-i bine! Noi am dat loc espresiunei a doua, pentru că așa stă în „credeul american,“ și nu am aflat cu cale a face schimbări; din protivă ne-a venit bine sĕ ne folosim de ocasiune și sĕ arătăm modul de scriere în limba maghiară a unui cuvênt strĕin, despre ceea-ce teoretice, dar numai teoretice, am făcut amintire la pag. 5 a cărții noastre. Eată ce ne-a îndemnat a procede în modul, după cum am proces.

„Esplicarea suf. — **nyi**“ adauge criticantele, „după care aceasta corespunde cuvêntului rom. „cam,“ și se întrebuințează atunci, când numĕrul nu se esprimă în mod hotărît,“ încă nu corectă. La atâta rea credință nu ne-am fi așteptat din partea domnului criticante, carele, „cetind... dela început până în fine... cartea (noastră), cu interesul și atențiunea unui bărbat de profesiune,“ s'a vĕḑut îndemnat „a mai adauge — pe lângă cele ḑise de dl Ivan — încă unele notițe asupra acestei cărți.“

Ḑisam noi, că suf. — **nyi** „se întrebuințează, când numĕrul nu se esprimă în mod hotărît?

N'am ḑis noi oare: „Când numĕrul nu se esprimă în mod hotărît, folosim suf. — **nyi** etc.?“ Bine tot una e? Locul, la care se află observarea noastră, arată destul de evident, că cele ḑise de noi nu fac pretensiunea unei esplicări detaiate, pentru toate casurile. Dar se vedem, cum arată criticantele, că ar fi fost bine sĕ se facă esplicarea. Dênsul ḑice: „Silaba — **nyi** se afige unui cuvênt, ce esprimă o mĕsură mai ales, când acesta stă în legătură cu un alt substantiv, și corespunde românescului: de, precum: 10 forintnyi összeg = suma de 10 fiorini.“

Care va sĕ ḑică, după criticante, dacă istoricul ḑice, că „Szulejman 60 ezernyi sereggel indult,“ sau „a folyó 200 lépésnyire van a tábortól,“ e de a se înțelege, că oastea indicată a constat tocmai din 60,000 soldați, și că rîul e dela castre într'o depărtare tocmai de 200 pași, în ambe casurile nici mai mult, nici mai puțin. În adevĕr individuală părere, pe carea puțini oameni o vor fi împărtĕșind! Pentru clarificare avisăm pe criticante la marele dicționar de Czuczor și Fogarasy (ed. de acad. magh.), la suf. **nyi**, — **nye** (I. p. 123). (Va urma.)

Nr. 4239 Scol. [1120] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea cu începutul anului scolar 1885/6 a următoarelor stipendii vacante din fundaţiunea „Francisc Iosefină“ se publică prin aceasta concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c. stilul vechiu și adecă:

1. A unui stipendiu de 100 fl. pentru un tiner jurist la vre-o facultate sau academiă juridică în patriă.

2. A doue stipendii à 60 fl. pentru studenţi la scoalele medii în patriă.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ documenteze prin atestate valide:

a) Că sunt români de confesiunea greco-orientală;

b) Că progresul în studii în ultimul semestru a fost eminent.

c) Că sunt și trupesce sănătoși;

d) Că au trebuinţă de ajutoriu.

Suplicele de concurs instruite cuviincios cu documentele atinse au a se ascerne până la terminul indicat la Consistoriul archidiecesan în Sibiiu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 14 August 1885.

Nr. 4239 Scol. [1121] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea a 10 stipendii de câte 60 fl., create din nou pe basa conclusului sinodului archidiecesan din 6/18 Aprile 1885 Nr. protoc. 87, din fondul Mogaian şi din fundaţiunea Francisc-Iosefină, pentru pedagogii înscriși în anul scolar 1885/6 la institutul archidiecesan pedagogico-teologic din Sibiiu, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *25 Septembre* a. c. stilul vechiu.

Aspiranţii la aceste stipendii au a-şi ascerne suplicele lor în terminul arătat la Consistoriul archidiecesan, instruite cu documente despre aceea, că sunt înscrişi la institutul archidiecesan pedagogico-teologic, că sporiul în studii este mulţămitoriu și în fine, că au lipsă de ajutoriu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 14 August 1885.

Nr. 258. [1119] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c.

1. Birtin, cu salariu anual de 140. fl. a., cuartir gratuit şi 1 org. de lemne.

2. Bulzesci de sus și de jos cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Cărăstău, cu salariu anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 4 org. de lemne.

5. Criscior, cu salariu anual de 170 fl.; cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

6. Curechiu, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

7. Lunca, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

8. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

9. Ribiţa-Uibăresci cu salariu anual de 180 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

10. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

11. Săliște, cu salariu anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

12. Tomnatec, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 3 orgiì de lemne.

13. Trestia, cu salariu anual de 80 fl. cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

14. Zdrapţi-Mihăleni, cu salariu anual de 240 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, în 1 August 1885.

Vasiliu Damian,
ppresbiter.

Nr. 467 [1118] 1—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci vacante dela scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparţinĕtoare protopresbiteratului Braşovului I, se deschide concurs cu termin până la *5 Septembre* a. c. și anume:

1. La scoala elementară capitală din Satulung, biserica sfinţilor Archangeli pentru un post impreunat cu salariu de 300 fl. v. a. şi cuartir liber cu prospecte de ameliorare.

2. La scoala populară elementară din Bacifalu cu salar de 300 fl. v. a. 2 stângini lemne şi cuartir liber pre anul prim, ear în anul al 2-lea se mai adaug 50 fl. v. a.

3. La scoala populară elementară din Cernatul Săcelelor, pentru clasa II-a cu salariu anual de 250 fl. v. a. și cuartir liber sau relut de cuartir.

4. La scoala populară-elementară din Purcăreni, pentru clasa II-a cu salariu de 210 fl. v. a. și 24 fl. bani de cuartir. Cu acest post de învĕţător este impreunat și postul de cantor, carele produce un venit anual de 40—50 fi.

Doriitorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'și așterne suplicele lor în terminul, mai sus indicat la subscrisul oficiu al tractului Braşovului I instruite cu:

a) Atestat scolar, că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale sau reale.

b) Atestatul scolar, că au absolvat cursul pedagogic sau teologic.

c) Testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele capitale resp. populare și diploma din limba maghiară.

d) Atestatele de botez și de purtare morală și politică bună.

e) Sĕ aibă cunoscinţe de cântări, grădinărit şi gimnastică.

Brașov, în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 552. [1103] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala română gr. or. în comuna Restosnea se escrie concurs cu termin până la *30 August* a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, în bani 100 fl. v. a. din repartiţie de pe popor, și lemnele trebuincioase.

Petenţii se îndatorează a subșterne suplicele lor concursuali, instruite după legile vigente, subscrisului, posta ultimă Maros-Vecs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 31 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

La Nr. 251. [1104] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională populară română gr. or. în comuna Caleanu în protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare.

Salariul împreunat cu această staţiune este 150 fl. în bani gata și 30 merţe (litre) de cucuruz sau grâu, — banii se vor solvì în trei rate decursive în părţi egale în decursul anului scolastic; eară bucatele în lunele de earnă, când se va poftì.

Doritorii a ocupa această staţiune, sunt poftiţi a-și așterne suplicele sale instruite conform legei — subscrisului, până la terminul indicat; apoi în terminul acesta au a se presenta şi la faţa locului, a face cunoscinţă cu comitetul parochial și respective cu poporul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 1 August, 1885.

V. Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 351. [1100] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a din Hurez, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele stolari dela 84 familii, folosirea cimiteriului și de fiecare familie câte una ḑi de lucru cu palma, computate dau un venit de 228 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceastā parocihe au a-și așterne suplicele lor în terminul mai sus arĕtat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraș, 1 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 860. [1093] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al doilea învĕţătoriu dela scoala confesională gr. or. din Mohu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin până la 26 August 1885 v.

Emolumente:

1. Salar anual 150 fl. v. a., din cassa comunală, plătibil în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne, din care e a se încălzi și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne petiţiunile lor conform prescriselor legei în vigoare la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, până la terminul sus indicat.

Mohu, 18 Iuliu, 1885.

In conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter:

Georgiu Bobeș
substitut prot.

Nr. 318. [1097) 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante, la scoalele poporale gr. or. mai jos specificate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 de ḑile dela prima apariţiune* în foaia archiedicesei „Telegraful Roman.“

1. Deva, cu salariu anual de 300 fl., și prospect de a se urca la 350; dintre concurenţi cu cualificaţiune egală vor fi preferiţi, cei ce vor documenta cunoscinţa tipicului și a cântărilor bisericesci, pentru cari vor usua accidenţiile stolari circa 50—60 fl, prelângă aceste cuartir în edeficiul scoalei și 24 metrii de lemne, din cari se va încălḑì și scoala.

2. Lelese, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri à 30 litre de grâu, 10 mĕsuri de crumpeni (cartofi); 2 mĕsuri fasole și 3 stângini de lemne, cari toate computate în bani, dau suma de 300 fl.; pe lângă aceste cuartir.

3. Cerbel, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole și 3 stângini de lemne și cuartir, cari toate computate în bani dau suma de 300 fl.

4. Sohodol, cu salariu anual de 120 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole, 3 stângini de lemne și cuartir, cari toate împreună dau la an 200 fl.

5. Cerișor, cu salariu anual 100 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 20 mĕsuri de cucuruz, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole și trei stângini de lemne și cuartir.

6. Beșan, cu salariu anual de 150 fl. și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

7. Batiz, cu salariu anual de 150 și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

8. Bătrâna, cu salariu anual de 150 fl., 54 mĕsuri de bucate; grâu și cucuruz, cuartir și 10 stângini de lemne.

9. Nandru-Vale-Josani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne.

10. Găunoasa, cu salariu anual de 150 fl., computate și naturalile în aceasta sumă, cuartir și lemne.

11. Muncelu-mare, cu salariu anual de 150 fl., și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

12. Chergeș, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

13. Popes'ci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

14. Poeniţa Tomi, cu salariu anual de 200 fl., computate și naturaliele, cuartir și lemne.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avea a-și așterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva la 25 Iuliu 1885.

Pentru comitetele parochiale:

Of. protopresbiteral gr. or. al Devei.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

„Ardeleana“

institut de credit și economii, societate pe acţii în Orĕștie (Szászváros).

Face următoarele operaţiuni:

a) acoardă împrumuturi pe **cambii;**
b) acoardă împrumuturi pe **hipotecă;**
c) acoardă împrumuturi pe **effecte;**
d) acoardă împrumuturi pe **obligaţiuni cu cavenţi.**

Primesce **depuneri** de bani spre fructificare pe lângă denunţare în termine scurte cu **5 1/2 %** — și fără denunţare, replătibile îndată la cerere cu **5 %** interese la an; — plătind tot-de-odătă institutul **întreaga contribuţiune** dela **interese.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resoalvă tot-deauna cu reîntoarcerea postei; asemenea se pot efeptuí prin postă denunţări și ridicări de capitale.

Orĕștie în August 1885.

[1113] 2 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88. Sibiiu, Marţi 20 August (1 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 August 1885.

Pe tîmpul când scriem aceste rênduri, asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român îşi va fi terminat şedinţele sale publice la Gherla.

Nu credem sĕ esiste român cu inima la loc, care sĕ nu privească cu interes la lucrările acestei asociaţiuni, căci dintre puţinele ce le avem noi cesti de dincoaci de Carpaţi, ea are meritul, de a fi cea mai veche, de a fi estinsă preste întreaga Transilvanie, de a ne fi unit la un loc pe toţi românii fără deosebire de caste şi confesiune. E deci lesne de priceput, că importanţa ei întrece pe ceea a oricărei alte instituţiuni române din Ardeal.

Şi tocmai pentru cuvêntul acesta mare şi grea este misiunea ei.

E adevĕrat, că mult, foarte mult a lucrat asociaţiunea transilvană pentru ridicarea neamului nostru, dar nu se poate nega de altă parte, că cu mult mai mult are de a mai face d'aci înainte. Terenul activităţii sale viitoare este foarte vast şi aşa credem că nu facem un lucru rĕu, dacă sulevăm la acest loc unele idei cu privire la planul, după care credem noi, că ar trebuì sĕ se lucre în viitor.....

Basele oricărei lucrări culturale trebue sĕ fie generale, ele trebue sĕ fie astfel aşezate, ca mai târdiu sĕ se poată clădì pe dênsele ori-cât şi ori-cum, întro parte într'un fel, într'alta într'alt fel, se înţelege fără vătămarea simetriei dintre singuraticele părţi. Calea aceasta naturală, numită în sciinţă analisă, a urmat-o până bine de curênd şi asociaţiunea. Ea s'a organisat împărţindu-şi teritoriul de acţiune în 22 despărţĕminte şi aşedând în centru preste toate un comitet central, care sĕ conducă afacerile întregului şi sĕ îngrijească de simetria şi soliditatea baselor.

Aproape două decenii asociaţiunea a fost constrinsă a satisface cele mai simţite necesităţi de interes comun. S'au dat stipendii la deci şi poate la sute de tineri, cu scop de a forma o inteliginţă şi burgesime românească, s'au arangiat două esposiţiuni naţionale, s'a început clădirea unei scoale de fetiţe, — aceste au fost tot atâtea necesităţi de un interes general pentru toţi românii ardeleni.

S'a lucrat bine şi corect aşa.

Dar noi credem adi sosit timpul pentru o procedură mai intensivă, o lucrare mai specială. Păn' aci aproape întreaga sarcină a lucrurilor a purtat o comitetul central al asociaţiunei. De acì au pornit impulsele către despărţĕminte, cari se mărgineau numai de a ajutora mai mult prin sucurs material şi moral intreprinderile centrului; iniţiativă proprie, o acţiune specială, amĕsurată trebuinţelor locale n'au desvoltat decât foarte puţine despărţăminte. Părerea noastră este, că sistemul de păn' aci trebue sĕ se schimbe încetul cu încetul. Comitetul central sĕ fie numai un supraveghietor al desvoltării armonice a întregului un fel de supraarbitriu. Punctul de gravitate în planul de acţiune al asociaţiunei, trebue sĕ cadă de acì înainte în despărţăminte.

Şi e foarte natural sĕ fie aşa. Căci afară de cestiunile de un interes general, sunt foarte multe şi diferite cestiuni de un interes local, cestiuni, cari sunt imperativ reclamate de referinţele locale ale despărţemintelor Sibiiu, Reghin, Turda d. es. şi ear altele, cari pentru aceste n'au aproape nici o importanţă, dar pentru despărţămintele Alba-Iulia, Deva, Braşov etc. pot sĕ aibă o deosebită însemnătate.

Sĕ luăm un cas concret.

Aşa numita „Mărginime,“ — adecă complecsul comunelor românesci, cari se întind spre meadădi şi apus de Sibiiu, începênd dela Turnul roşu până pe la Poiana şi Jina — era vestită în trecut prin economia şi comerciul de vite, ce-l făcea începênd de pe la Constantinopol, Odesa, Constanţa până la Viena, Pesta şi Seghedin.

Peste o jumĕtate de milion de vite, mai cu samă de oi posedeau românii din aceste ţinuturi înainte cu 20—30 de ani. Adi însĕ împedecaţi prin hărţuielile politice şi vamale dintre statele vecine, oamenii au dat îndărăt, oieritul nu se prea rentează, aşa încât numĕrul vitelor, ce le mai posed românii din Mărginime, mai că nu ajunge nici până la a decea parte a celor de mai nainte. De agricultură nu poate fi vorba pe locurile lor stâncoase şi muntoase. Dar împregiurarea aceasta mai are detestabila urmare, că secsul femeiesc pe acasă ne-avênd ce lucra, se dă pe lucs în dauna bărbaţilor, cari nu prea pot acoperì, nici spesele proprii în străinătate unde îşi petrec mai întreg anul şi cu atât mai puţin cele ale soţiilor lor.

Devine deci tot mai ardêndă necesitatea de a afla un alt isvor de câştig pentru aceşti oameni şi în special o ocupaţiune rentabilă pentru secsul femeesc, cum ar fi d. e. înfiinţarea unei scoale de ţĕsut.

E evident că aceasta este o cestiune locală de foarte mare însemnătate pentru despărţământul Sibiiului, care luând o iniţiativă pe acest teren s'ar binemerita pentru întreaga viitorime. Dar tot în acest timp ea nu poate avea decât o importanţă foarte secundară pentru un alt despărţĕmênt aşedat între alte condiţiuni şi avênd alte neajunsuri.

Că comitetul central nu poate resolvì cu adevĕrată cunoscinţă de causă astfel de cestiuni locale de altmintre foarte importante, o poate vedea oricine. Forul competent de a studia lipsurile locale, dela sanarea cărora depinde prosperarea întregului, este de a se căuta în despărţăminte şi nu la centru.

Dacă am sulevat această cestiune şi însistăm de a întona însemnătatea ei, causa este tocmai împregiurarea, că până când comitetul central din Sibiiu lucră neobosit de a stimula despărţămintele asociaţiunei la lucru, aceste partea cea mai mare stagnează, ear unele nici chiar adi nu sunt organisate. Dovadă următoriul pasagiu din foaia oficială „Transilvania“: „Despărţămintele prevĕdute..... în numĕr de 22 nu s'au înfiinţat toate nici până în diua de astădi, deşì comitetul a încercat în cursul anilor toate mijloacele posibili spre ale înfiinţa şi organisa. A da pe faţă pedecele pe care le întimpină comitetul, mai ales în câteva ţinuturi părăsite de toţi sânţii, ar fi un lucru din cele mai neplăcute.“

Adêncă durere simţim, cetind acestea şiruri. Ce fatală nepăsare! Ea nu vrea sĕ ne părăsască nici acum în dilele grele ale Kulturegyletului, care lucră sĕ ne iee şi ultima bucăţică de pămênt de sub picioare. Situaţiunea noastră devine din di ce merge mai grea, şi esistenţa noastra nu ne-o putem asigura de cât pe o cale pacinică, prin tresvie şi muncă necontenită.

Asociaţiunea transilvană este locul unde am dovedit că putem fi uniţi cu toţii; scopurile mai înalte urmărite de ea ne-au arătat, că pot sĕ dispară certurile şi partidele dintre noi. Şi tocmai pentru aceasta, trebue din datorinţă s'o sprijinim şi sĕ lucrăm pentru dênsa; facă'şi numai fie-care membru al ei datorinţa în despărţămêntul seu propriu, şi nu se poate sĕ nu prospereze întregul.

Suntem noi românii oameni, cari nu ne dăm silinţa a ne cunoasce forţele, şi necunoscêndule le lăsăm în părăginire răzămĕndune pe alţii. Ajutoriul străin puţin ne va ajuta. Dacă voim sĕ fim, trebue ca sĕ lucrăm noi înşine pentru noi.

Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.

Yff.

FOIŢA.

(Urmare şi încheere.)

Dacă s'ar fi cerut sĕ tractăm într'un singur tom întreaga parte formară precum şi sintacsa, ne-am fi pomenit cu un op prea voluminos şi ca manual neacomodat. Noi am împărţit materialul în două părţi: în partea formară şi cea sintactică, un lucru, în privinţa căruia domnul criticante, aşa credem, nu va avea nimic de escepţionat. În tomul de faţă ne-am mărginit la tractarea părţei formare, şi dl criticante nu poate pretinde, ca noi se fi întreţesut aici întreaga sintacsă.

De o atare lipsă de sistem se va ferì, a bună seamă, însuşi criticantele în opul, ce voiesce sĕ edee; cu toate acestea noue ni se ia în nume de rĕu, că nu am vorbit mai pe larg despre întrebuinţarea sintactică a suf. de loc.

Dl criticante firesce n'a putut scì, că partea formară va fi urmată de o altă parte, în care se va tracta pe larg sintacsa, de aceea se va fi pronunţat poate în modul arătat.

Fiind însĕ, că criticantele află esemplul „Kolozsvárt“ de o formaţiune rea, şi susţine că ar fi trebuit sĕ se scrie „Kolozsvártt“ ne vedem îndemnaţi, a ne oprì şi acì puţintel.

Ne-ar duce prea departe, voind se arătăm cu de-amĕnuntul istoricul întrebuinţărei corecte a suf. de loc. Scim, că aderenţii scoalei vechi sunt numai pe lângă suf. de loc „**tt**.“ Dacă criticantele şi-ar lua osteneala sĕ cetească partia respectivă din gramatica eruditului prof. maghiar, Imre Şándor, (Magyar mondattan, Debrecen, 1875), a bună seamă şi-ar schimba părerea şi s'ar vedea îndemnat a recunoasce, că şi în punctul acesta şi-a perdut dreptul de încetăţănire una din vechile dogme. Spre mai bună orientare avisăm pe criticante şi la acest loc la „Nyelvőr,“ an. 1885. XIV, I, VIII, pag. 354, disertaţiunea despre: „Névragok és névutók használata.“ Începutul disertaţiunei sună: „A **t** és **tt** rag. Az egy — **t** vagy kettős **tt** mint körülmény viszonyitó rag jelől helyet és időt.“ Esemple sunt *quantum satis!*

A conclude dela un singur cas, că înterpuncţiunea ar fi în cartea noastră defectuoasă, a conclude mai departe dela modul primit de academia din Bucuresci şi acceptat şi de noi, de a scrie substantivele: auz, vĕz, prânz etc. cu „**z**“ la fine, că s'ar afla o mulţime de erori ortografice, e curioasă manieră dela dl criticante. În ceea-ce privesce casul din urmă criticantele se pare a confunda numitele substantive cu verbele: aud, vĕd etc.

Şi numai cele înşirate de noi ar fi de ajuns întru justificarea modului nostru de procedere.

Principiul temeinic, de care am fost conduşi la tractarea materialului, este esercitarea, pracsa. Avênd acest principiu în continuu în vedere, anume n'am voit sĕ ne prea estindem asupra teoriei despre adaugerea suficselor. Am avut convingerea, că partia aceasta este acea parte a limbei, în care elevul îşi poate însuşi mai uşor simţul de limbă şi în care însăşi pronunţarea duce adesea la aflarea formelor corecte. De altă parte esperinţa ne a impus precauţiunea de a nu grăbì cu conducerea elevului în labirintul acestei regule, căci dând regula, urma sĕ punem lângă acelea şi mai multe escepţiuni. Tot considerări practice ne a îndemnat sĕ nu primim în cartea noastră formele: leendettem, várandottam, etc. amintite de criticante. Atari forme silite consciinţa limbei le-a pus de mult *ad acta.* Abia specialistii se mai ocupă cu ele şi le stúdiează, nici decum elevii, cari vor sĕ înveţe limba maghiară, după cum o pretinde aceasta criticantele.

În legătură cu cele dise stă şi imputarea, ce ni-o face criticantele când dice, că construcţiuni ca: „Éhezés által a gyomor megrontathatik. Igen szükséges, hogy az arc reggel fris vizzel mosassék és jól megtöröltessék. A sziv nyugalma pénzzel nem vétethetik“ .... sună cam forţate. În adevĕr forţate! Întrebăm însĕ pe criticante: oare noi, autorii, suntem de vină, dacă în limba maghiară se află astfel de forme, sau că doară am fi fost în drept şi în posiţia de a înbunătăţì atari forme cacofonice? Oare desconsidera-va criticantele cu totul formele acestea în cartea ce voesce a o eda? Acestea nu sunt forme

Ḑilele Asociaţiunei.

Gherla, 17 Aug. 1885.

Oraşul Gherla este în haine de sĕrbătoare, şi cu el întreagă Valea Someşului. Spre acest oraş este îndreptată astăḑi privirea tuturor românilor, şi Valea Someşului este centrul, unde se întrunesc inimile românesci. Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român 'şi ţine adunarea generală în Gherla, şi inimile tuturor românilor tresaltă de bucurie, căci dintre toate instituţiunile noastre culturale, aceasta este, care rĕmasă intactă şi cruţată până acuma, ne mai intrunesce din an în an, şi ne dă avĕnt spre nouĕ viaţă naţională, în aceste ḑile de grea cercare pentru noi românii asupriţi pe toate terenele.

Nu pentru prima dată o ḑicem, o am mai ḑis cu altă ocasiune. Întêmplarea a adus cu sine, ca Valea Someşului tocmai astăḑi şi mâne se atragă asupraşi atenţiunea popoarelor, cari locuesc în Ardeal. Două centre Cluşul şi Gherla, şi spre ele ne sunt îndreptate privirile noastre, şi ele ne sunt îndreptate în două direcţiuni cu totul opuse şi totuşi în cea mai mare consequenţe conglăsuitoare.

Sĕ dăm întâietate conlocuitorilor maghiari. Cu dor privesc ei spre Cluş, la care au alergat cu fanatism propriu Mahomedanilor, cari nu se simt fericiţi, dacă nu pot peregrina la mormêntul profetului în Mecca. Cu mult dor am alergat şi noi românii la Gherla, şi precum cu neîncredere privim la Cluş noi românii, întocmai privesc cu neîncredere fraţii maghiari la noi cei adunaţi în Gherla.

Scop pur cultural ne-a întrunit pre noi românii la Gherla, şi sub pretecst de cultură s'au întrunit cei din Cluş, ca sĕ potrivească căi şi mijloace pentru asimilarea elementelor din Transilvania, şi prefacerea lor în aluat omogen, din care sĕ iasă pâne coaptă pentru masa cea bogată: maghiarisarea generală.

Suntem egali în gradul bucuriei noastre, cam egali şi în neîncrederea cu care ne urmărim.

Eată pentru care cuvênt accentuăm împregiurarea, că privirea Ardealului este îndreptată spre Valea-Someşului.

Şedinţa primă a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român s'a deschis astăḑi la oarele 11 înainte de ameaḑi în sala cea mare dela reduta orăşănească.

Sala era îndesuită de public ales, cu deosebire a escelat prin presenţă frumoasa cunună de dame, care la toate adunările generale ale Reuniunei noastre formează coroana publicului asistent.

Dintre streini vom amintì pre domnii: Br. Diószegi protonotar comitatens, Duha căpitan suprem al Oraşului, Gopcsa, adjunct de căpitan suprem.

La masa verde ocupau loc membrii comitetului central, Ilustritatea Sa domnul Iacob Bologa, vice-president, Cosma, Bariţ, Dr. Barcianu şi Eugen Brote.

Eram dedaţi sĕ vedem la această masă simpatica figură a neobositului membru fundator al Asociaţiunei, a regretatului Visarion Roman, pre care moartea nemiloasă 'l-a mutat la cele vecinice. O lacrimă ni s'a furişat pe gene, şi în locul lui gol am depus o lacrimă de recunoştinţă.

Presidentul Iacob Bologa deschide şedinţa la oara citata.

În numele Gherlenilor rĕspunde domnul Andreiu Antoniu, paroch şi protopop local.

Se dă cetire telegramelor întrate la presidiu, cari au produs o deosebită insufleţire. Noi le reproducem chronologice după cum au fost ele cetite.

1. *Salutare celor adunaţi pentru cultura poporulni nostru român. Dumneḑeu sĕ ne apere sânta causă adevĕrat patriotică.* **Miron Romanul.**

2. *Salutăm cu mândrie asociaţiunea noastră, trăiască şi sĕ promoveze adevĕrata cultură.*

Membrii din Deva şi giur.

3. *Adunaţi pentru sânta causă a culturei poporului român, primiţi felicitaţiunile noastre cele mai cordiale. Primiţi şi obligământul nostru de membrii ordinari. Ioan M. Roşu,* Dr. *G. Ilea, Aurel Novac, Demetriu Bălăneseu, Andreiu Boboroni.*

4. *Românii aradani salutăm cu respect adunarea generală a Asociaţiunei române transilvane. Menirea ei tot înainte. Stănescu, Telescu, Suciu,* Dr. *Pop, Ceontea, Mangra, Mihailoviciu.*

Cassieriul Asociaţiunei dl Eugen Brote cetesce apelul nominal al membrilor Asociaţiunei după care se pune la ordinea ḑilei alegera comisiunei pentru incassarea tacselor dela membrii vechi şi înscrierea de membrii noi.

În această comisie se aleg dnii Coroianu, canonic, dr. Simon şi Petru Mureşan.

Se suspinde apoi şedinţă pentru timp nedeterminat spre a se face înscrierile de membrii noi.

După intrerumpere de ½ oră se redeschide şedinţa, şi se constată că s'au inscris membrii pe vieaţă 6 cu suma de fl. 100. — 650 fl. 25 cr.
În obligaţiuni . . . . . 275 „ — „
Suma . . . . 925 fl. 25 cr.

Între membri pe viaţă este dl Cuintescu profesor în Bucuresci, pentru care se va face arătare la ministeriu spre a cere aprobare pentru primirea lui.

Raportul general al comitetului central se consideră de cetit fiind deja tipărit şi prin urmare cunoscut.

Se aleg în fine două comisiuni de câte 5, una pentru esaminarea raţiociniului pe anul 1884 şi al budgetului pro 1886, alta pentru pertractarea eventualelor propuneri.

În cea dintâi se alege domnul Medan, Simionaş, Grapini, Ioan Georgiu şi Domide.

În a doua domnul Coroianu, Dr. Lucaciu, Borgovan, Dr. Pop şi Atanasiu Demian.

Punctul din urmă al programei pentru ḑiua primă este cetirea disertaţiunilor insinuate.

Presidentul domnul Iacob Bologa aduce la cunoscinţa adunărei generale, că s'a insinuat numai o singură disertaţiune, şi anume domnul Vasiliu Bŏrgovanu, profesor de preparandie în Gherla cetesce disertaţiunea: „O escursiune în pedagogia noastră până în ḑilele din urmă,“ care fu ascultată cu viu interes şi mare atenţiune apoi foarte viu aplaudată.

S'a mai cetit în urmă lista membrilor întraţi.

Cu aceste s'a încheiat partea oficială a sĕrbătorilor din ḑiua primă. *M. V.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub peatra Cetei. Un popor ca sĕ prospereze, şi astfel sĕ se poată susţinea pe acelaş nivel cu celelalte popoare, e de lipsă ca sĕ fie luminat; căci după cum e sciut numai lumina arată omului calea cea dreaptă, pe carea sĕ poată ajunge cât mai uşor şi mai iute la scopul dorit. Din contră, întunerecul face pe om ca sĕ umble orbecând, când în dreapta, când în stânga, fără de a putea ajunge când-va la acel scop.

Dar dacă lumina arată calea cea dreaptă: oare cum se poate câsciga? Lumina ş'o câscigă un popor numai prin scoală; nu e de a se înţelege zidirea, ci persoana, carea trebue sĕ propage cunoştinţe multilaterale poporului. Persoana acea este învĕţătoriul; şi cum va fi învĕţătoriul aşa va fi şi scoala. Dacă învĕţătoriul va fi omul progresului, atunci va progresa scoala, iar cei ce au stăruit ca sĕ aibă un astfel de invĕţătoriu încă vor fi oamenii progresului şi ai luminei, din contră ai stagnărei, ba ai regresului: va sĕ ḑică oamenii întunerecului.

Dar pentru-ca un învĕţătoriu sĕ progreseze cu scoala, urmând regulelor cuprinse în pedagogie, e de lipsă, ca şi zidirea scoalei sĕ fie corĕspunzătoare şi provĕzută cu recuizitele necesare. Numai că astfel de scoale pe la noi nu prea aflii. Şi cine e causa? poporul? au fruntaşii poporului? sau apoi alt-cine-va? Judece ori şi cine drept, şi va afla.

Sunt mulţi oameni, dela cari în adevĕr s'ar aştepta sĕ lucre în aceasta direcţiune, dar acei mulţi sunt tare puţini. Astfel se întâmplă şi prin comuna Cetea; din carea deşì au eşit mulţi tineri, unii cu mai multă, alţii cu mai puţină pregătire, dintre cari unii aḑi stau în fruntea tuturor afacerilor ei comunale (despre aceştia ḑic şi nu despre aceia, cari constrînşi de împrejurări au fost siliţi sĕ părăsească comuna). totuş cu drept cuvênt pot ḑice că, nu au lucrat şi nici nu lucră de presinte la înaintarea poporului, în fruntea căruia sunt puşi ca sĕ 'l conducă, din contră 'l ţin în întunerec spre a satisface altor aspiraţiuni.

Ca sĕ scim cum-că întru adevĕr lucrul stă aşa, trebuie sĕ mergem îndărât 10 ani şi sĕ comparăm zelul bărbaţilor de atunci cu a celor de atunci încoace (privitor la scoală) şi eată ce aflăm.

Pe când erau bătrânii în fruntea afacerilor comunale deşì ştiiau mai puţină carte, totuş s'au îngrijit de înaintarea poporului prin aceea, că au pus basă la un fond, care până când au fost administrat de dlor s'a urcat (după cum îmi vorbea un bătrân din acea comună), la cifra de 1000 fl., iar de 10 ani încoace, de când a ajuns în mâna acestora, în loc de a se urca mi se pare că au scăzut; ce m'aş bucura când mi-ar dovedì cine-va că în adevĕr a crescut fondul binişor.

Într'adevĕr că mi-ar plăcea sĕ ştiu, unde sunt interesele după acei bani în timp de 10 ani? s'ar reflecta poate că, din acelea s'a plătit învĕţătoriului. Dar apoi cu banii ce s'au adunat prin repartiţiuni după 1 fl. câte 50 cr. pe fie-care an?

Comuna Cetea numĕră la 320 familii, dintră cari cam 260 sunt gr. or., ear restul greco cath. Până bine de curênd 'şi aveau ambe confesiunile un singur învĕţătoriu, ear de vr'o 2 ani s'au des-

---

nouĕ, şi nu criticantele e primul, carele se împedecă de astfel de formări. N'ar fi trebuit de altcum sĕ se împedece de loc, căci referitor la acest punct cartea noastră conţine în nota dela pag. 134 cu litere mari următoarele cuvinte, care ar fi putut servì spre liniştirea criticantelui, şi anume: „În limba de toate ḑilele poporul maghiar nu folosesce aproape nicicând forma pasivă, nu o folosesce, decât numai rar şi sporadic, nici chiar clasa cultă; cu atât mai des se întrebuinţează însĕ în literatura mai nouă. Forma activă (precum şi structura ḑicerilor cu folosirea acestei forme) e cu mult mai firească ca cea pasivă, cu toate acestea se poate cu drept cuvênt folosì şi aceasta, când se recomândă prin scurţimea ei.“

Care a potut fi deci scopul observărei criticantelui?

Asemenea displac criticantelui şi alte ḑiceri, precum: „A tyuk a szegény ember tehene,“ cu toate că acesta e un proverb prea cunoscut. Se escepţionează apoi ḑicerea: „Hazánkban 4 nagyobb tó van,“ carea o am împrumutat din pieza „a Balaton-ról“ din cartea de cetire de Bodnár Zsigmond. Acestea doar ni se vor crede! Ḑicerea: „Az ellenség Árpád királytól földet, füvet és vizet kért,“ conţine după criticante un neadevĕr. Noi o am împrumutat dintr'o carte istorică recomandată tinerimei spre cetire de către ministeriul de instrucţiune. Poftească criticantele a se convinge! Cartea se numesce: „Hasznos Mulattató (Árpád király története), ed. de Dolinay Gyula, Budapesta.“ Nu e bine primită de criticante nici ḑicerea: „A legkisebb fiú kenyeret kér, e fiúból pap lesz,“ cu toate că e împrumutată din Arany János.

Credem, că criticantele e nemulţămit, — ceea ce pe noi numai măgulì ne poate — că materialul nostru e împrumutat parte mare din opurile scriitorilor şi ale poeţilor acreditaţi. I-ar fi convenit poate mai bine, sĕ fi folosit şi noi materialul folosit de vechii gramatici, din care elevului i s'ar fi dat ocasiune sĕ inveţe între altele, că: „a macska nyávog, a kutya ugat, a kis kert és a szép udvar,“ etc.

În ceea ce privesce partea, în carea se tractează despre pronunţarea sonurilor, îl surprinde pe criticante împregiurarea, că noi la înfăţişarea sonurilor; ö, ő, ü. ű, care lipsesc în limba română, am recurs la limba germană. De ce se şi recurgi la limba germană, dacă lucrul, după cum ne asigură criticantele, se poate esplica aşa: „Când voim sĕ esprimăm litera **ö** trebue sĕ adunăm la olaltă buzele tocmai ca la fluerat şi apoi sĕ cercăm a rosti litera **é** în asemenea mod trebue sĕ facem, când voim a esprima şi litera **ü**, cu acea deosebire că acum trebue sĕ cercăm a rostì litera **i**. Sonurile astfel produse corespund literilor **ő**, **ű**.“ Aceasta e părerea criticantelui. E laudabilă încercarea de a descrie modul de pronunţare al sonurilor acestora. Succesul pentru criticante ar fi fost sigur, dacă ar fi mai adaus cuvintele: „astfel căpătăm sonurile **ö**, **ü**.“ E întrebarea, că, dacă cine-va vrea sĕ inveţe a depinge pe ce cale va ajunge la un resultat mai îmbucurător: pe aceea dacă se va încerca sĕ descopere de nou această artă, sau dacă şi-o va însuşì în mod practic, prin eserciţii dela alţii?

E lucru vechiu, că analogia duce la mai bune resultate ca ori-care altă teorie, şi pentru ce ne-am înstreina noi de aceasta? Partea cea mai mare a învĕţătorilor nostrii cunoasce limba germană — uti experientia docet — şi ce e mai uşor, decât desvoltarea unui factor necunoscut prin altul cunoscut. Sau doară sĕ fie mai bună rĕtăcirea prin întunerec precum o recomêndă criticantele, pentru cuvêntul, că nu toţi cunosc limba germană? La pedagogie se primesc, după cum îi va fi cunoscut şi criticantelui, numai elevi de aceia, cari au absolvat clasa a IV., în casuri estraordinare şi de cei cu III clase gimnasiale, apoi sciut este, că în clasele acestea la fie-care scoală limba germană e studiu obligat.

Nu-i place criticantelui nici observarea dela pag. 119 unde se ḑice: „Verbele, a căror rădĕcină se termină în **s**, **sz**, **z**, primesc în pers. a doua din sing (timpul presinte, forma nehot.) în cele mai multe casuri în loc de **sz** suf. **el** **ol** pr, visz-el, hoz-ol,“ etc. Ne pare rĕu, că i s'a redus atât de tare încrederea faţă cu noi: dacă se îndoiesce însĕ în temeinicia cunoscinţelor noastre, doară nu se va îndoì în asigurările unor autori valorabili mai noi precum sunt: Ihász Gábor, Szinnyei J. şi alţii, cari recunosc îndreptăţirea acestor forme şi le tracpărţit din causa unor certe private, şi acele au fost că, de oare-ce scoala a făcut'o numai gr. or. şi de oare-ce gr. cath. nu sunt gr.-or.; gr. cath. sĕ plătească pentru fie-care elev 5 fl. la începutul fie-cărui an. Asta e causa despărţirei şi resultatul final e că, gr. cath. 'şi au un cantor ca învĕţătoriu cu vr'o 20—30 fl., care abia cunoaşte literile, apoi alt-ceva nici pomeneală, ear gr. or. până acuma au avut un învĕţătoriu cu 200 fl. şi nici unul cualificat, din causa că nici odată n'au deschis concurs. Ear în anul acesta ce 'şi au cugetat unii dintre fruntaşi! Sĕ urmăm şi noi gr. cath. deşì cu ruşine dar totuş cu bine; nu statorim pentru învĕţătoriu 200 fl. că e prea mult, destul îi vor fi 120 fl. După informările ce le-am putut câştiga, eată motivele ce le-au desvălit înaintea poporului, reducând salariul învĕţătoriului.

„Noi suntem săraci, n'avem venituri, apoi ştiţi d-voastră cât de greu putem câştiga noi banii, şi aşa nu putem plătì învĕţătoriului regulat, apoi fără de aceea vor ajunge şi 120 fl., căci n'are sĕ înveţe pe copii alt-ceva, decât numai a cetì, a scrie şi ceva sămădaş. Poporul audind unele ca acestea s'a învoit partea cea mai mare, sătul fiind de o parte de biruri grele, ear de alta îndemnat şi de cuvintele unui cantor, care aspiră la acest post, neaflându-se nici un tinĕr studiat pentru acest salariu.

Dacă în adevĕr chiemarea scoalei ar fi numai aceea, atunci mai bine ar fi sĕ se închidă şi sĕ nu se mai pomenească de ea, căci câţi oameni nu sunt, cari ştiu ceti şi scrie, dar sunt mai proşti cu 99 procente de cât cari nu ştiu nimic.

Eu nu ştiu ce sĕ alege de cei 82 fl.? adecă: 60 fl. după arênda de pe 3 luni, ear 22 după obligaţiunile de stat, unde se pun? cine-i foloseşte? Mai de mult ştim (aşa'mi povestea bătrânul de mai sus), că se împărţa între noi, dar acum numai atâta stim că, aceia se primesc în fie care an regulat, ce se fac mai departe cu ei?! aceea îi altă întrebare, la carea doresc, ca sĕ rĕspunză cei ce primesc aceea sumă şi o fac mere pere.

Adaugênd bătrânul de mai sus că, dacă chiar domnul notariu, dela care s'ar aştepta mai mult, îndeamnă pe popor ca sĕ statorească numai 120 fl. pentru învĕţătoriu în o comună aşa mare, apoi cum se va putea aştepta dela ceialalţi oameni, cari nu pot apreţuì însĕmnătatea scoalei. Dar după cum vĕd eu: sau nici dênsul nu scie care e chemarea scoalei, sau dacă scie, trebue că e condus de vr'un interes, care după cum mi se pare nu poate fi altul, decât ţinerea poporului în întunecime ca, în modul acesta sĕ-şi poată împlinì toate poftele sale. De bună seamă a uitat de bine-facerile poporului din timpul trecut. Sĕ-i aduc eu aminte o binefacere, pe carea ear mi-a povestit-o un om bătrân din acea comună.

Când adecă dl notariu era încă la scoală, când tatăl dsale din lipsa speselor trebuincioase, a rugat pre oameni ca sĕ-l ajute, care cu ce va putea, căci le va prinde şi lor vre-o dată bine, poporul dicea: haideţi fraţi! sĕ-i dăm mână de ajutoriu, căci e sânge din sângele nostru, apoi ce e mai mult, sĕ avem şi noi în satul nostru un om învĕţat, care sĕ ne apere în contra tuturor acelora cari, ar năzuì la împedecarea înaintărei noastre. Mulţi fiind sĕraci au lucrat cu diua la alţii şi cu ce a căştigat 'l a ajutorat, aşa încât s'au fost adunat la vr-o 70 fl. Ear un alt bun creştin 'mi spunea că numai 25 cr. a avut şi şi aceia i-a dat, deşì era grămădit bietul cu vre-o 4 copii, şi constrîns a le căştiga pânea de toate dilele cu mânile sale, neavênd avere mai de loc.

Dar amar ne-am înşelat, dicea tremurând din cap bietul bătrân, căci după cum se dice: fă bine, aşteaptă reu. Tocmai aşa se întêmplă şi cu noi. Cu scoala, stăm adi foarte reu. Zidirea nu e prea corespundĕtoare, recuisite ca în palmă.

Acum nu ne-a mai lipsit alta, decât că adecă sĕ ne câştigăm şi un învĕţătoriu, care nici scrie şi cetì sĕ nu ştie cum se cade, ear de celelalte nu-ţi mai spun nimic, căci la noi toate merg ca racul. Astfel se plângea bătrânul din Cetea.

Eată zelul celor din Cetea; fond n'au din care sĕ se plătească un învĕţătoriu, ceea ce ar putea avea dacă ar fi fost zeloşi. Învĕţătoriu cualificat n'au avut ca sĕ se poată scusa faţă de întrebările de mai sus. Ce au dar?.....

Pe semne celor din Cetea nu li s'au deschis ochii şi urechile cât au mai sbuciumat şi sbuciumă foile române despre soartea la care au ajuns scoalele noastre confesionale, căci se vor trezì numai odată că li se închide scoala şi se face una de stat, apoi atunci numai e vorba că sunt sĕraci, sau că n'au venituri. Nu-i vor mai întreba voiţi sau nu voiţi? trebue sĕ i plătească învĕţătoriului, pe care îl vor pune: 4—500 fl., şi apoi vai şi amar de învĕţătura aceea ce vor primì-o copii români dela un strĕin, care poate nu va stii nici românesce.

Dar ce dic despre buciumarea foilor române! Pot tot buciuma, căci fruntaşii din Cetea nu le aud. Şi cum le vor audì dacă nu le au? nici pomeneală de altă foaie pe la dumnealor afară de „Telegraful Roman“ ce i vine preotului.

Prin acestea fac cunoscut atât onoratului public cetitoriu, cât şi autorităţilor bisericesci şi scolare relele, cari s'au încuibat în comuna Cetea şi cari s'ar putea delătura foarte uşor, dacă numai câtuş de puţin s'ar interesa oamenii de soartea şi viitoriul poporului nostru.

De va mai fi de lipsă, voiu mai revenì.

Un amic al progresului.

Avis.

Înscrierile elevelor la scoala română de fetiţe din loc, se încep adi în **1 Septembre st. n. 1885** între oarele **10** şi **12 în localul scoalei din Strada Măcelarilor Nr. 37.**

Direcţiunea.

Varietăţi.

* Din incidentul dilei onomastice a Escelenţiei Sale dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a celebrat Sâmbătă în 17/29 August serviţiu divin cu rugăciune în biserica noastră din cetate de către Preacuvioşia Sa părintele protosincel Dr. Ilarion Puşcariu, asistat de protopresbiterii Moise Lazar şi Simeon Popescu. După serviţiul bisericesc se presentară membrii Consistoriului şi alţi onoraţiori în reşedinţa archiepiscopească, unde 'şi manifestară simţemintele lor de curtenire către Escelenţia Sa.

* (Personal.) Cu trenul de ieri a sosit la Sibiiu Prea Sânţia Sa Dl episcop al Caransebeşului Ioan Popasu, ear cu cel de adi Prea Sânţia Sa Dl episcop al Aradului Ioan Meţianu. Partea cea mai mare a asesorilor consistoriali din afară asemenea a sosit, avêndu-se adi a se întrunì consistoriul metropolitan.

* (Avis.) Cu începere dela 1 Septembre st. n. localul **„Societăţii de lectură română din Sibiiu“** s'a reinstalat earăş în **Strada Cisnădiei Nr. 7** ceea ce se aduce la cunoscinţa onor. membrii ai numitei societăţi.

* (Himen) Domnul Nicolae I. Ciurcu, librar român în Braşov 'şi-a încredinţat de soţie în 15/27 l. c. pe domnişoara Emilia Cornelia Nicoară, fica părintelui George Nicoară preot gr. or. în Deva.

* (Podul cel mai înalt din lume) s'a construit în statul Pensylvania. Podul trece preste luciul fluviului Kingna la o înălţime de 91.74 metri; albia rîului este deja 640 metri de asupra mării. Ferul ce s'a întrebuinţat la acest pod lung de 625 metri a cântărit 180.000 kilograme; cheltuelile au fost de 1.500,000 franci.

* **Paul Ordódy,** fost ministru unguresc de comunicaţiune a reposat dilele aceste la Ischl.

* (O mascaradă artistică.) — La Dresda s'a format o asociaţiune de pictori, care, în numĕr de 80 s'au hotărît sĕ poarte vechiul costum din evul mediu, nu numai în atelier, dar şi afară, astfel că de cât-va timp se vĕd pe uliţele Dresdei pictorii îmbrăcaţi în costume de felul acesta.

* (Un Fradiavolo caucasian.) Un diar rus dă următoarele amĕnunte în privinţa unui brigand anume Kiarim, care jefuesce în Caucas.

La 10 Iuliu trecut, Kiarim, cu doispredece tovarăşi, ocupă o posiţiune între orăşelele Karavanserai şi Uzristan, pe drumul cel mare dela Tiflis la Delijan. Punênd sentinele şi lăsând patru brigandi armaţi cu pusci Peabody în marginea drumului, Kiarim se retrase într'o mică pădure din apropiere. Îndată ce trecea un călĕtoriu, era prins de cei patru brigandi, desarmat şi condus la Kiarim, care-l primea cu curtenire şi-l făcea sĕ şeadă lângă dênsul, dechiarându-i că-l va reţinea până la oarĕle 2 seara.

În aceea di, Kiarim arestà până la 150 persoane, printre cari se afla un neguţătoriu din Tiflis cu soţia lui şi mai mulţi Molokani (sectă rusă), cărora Kiarim le luà 1,500 ruble şi caii. Mai în urmă fu arestat şi adus naintea lui Karim un judecător de instrucţiune dela tribunalul din Erivan, care fu jefuit de 350 ruble şi de o tabachere de argint, în schimbul căreia Kiarim dete pe a sa de un fel de carton şi o jumĕtate livră de tutun. Apoi venì un judecător de instrucţiune militar. I se luară 1,400 ruble, din cari 1,000 erau ale statului. Autorului, care povestesce toate acestea, i se luară 90 ruble şi un ceasornic de aur. Nimenui nu i se luară hainele şi bagagele.

Un Molokan, vechiu prieten şi Hunak (ospătar) al lui Kiarim, observă brigandului ingratitudinea sa şi dispreţul ce are pentru obiceiurile caucasiane:

„Dar ce fel de om eşti tu, dacă jefuesci chiar pe cei ce ţi-au dat ospitalitate?“

„Aceasta este altceva,“ rĕspunse Kiarim în limba rusă.

„Cel puţin lasă-mi caii!

Dar Kiarim fu neînduplecat.

„Atunci eşti un borfaş ordinar,“ dise Molokanul depărtându-se.

Când venì rêndul autorului acestei povestiri şeful brigandilor îl întrebă dacă are în geamantan obiecte preţioase sau bani.

„Nu, n'am nimic.

„Nu mĕ minţi?

— Poţi însuţi sĕ te încredinţezi!

„Te cred, iaţi giamantanul!“

De astădată, Kiarim nu luă de cât bani, în tot 5,000 ruble şi cai. La 8 oare seara, poruncì oamenilor sei sĕ se pregătească de plecare şi adresă cuvintele următoare prinzonierilor lui:

„Domnilor, aveţi neapĕrat trebuinţă de bani pentru a ve urma drumul, prin urmare vreau sĕ ve vin în ajutor cu cât voi putea.“ Şi începù sĕ împartă câte 3, 5 şi chiar 6 ruble celor jefuiţi.

D-na F.—W. îl oprì puţin în momeutul pe când punea piciorul în scara şelei:

„Suntem aici douĕ femei, la cealaltă nu i s'au luat nimic; pentru ce mie mi s'au luat cerceii din urechi?“

„Nu i-am luat,“ rĕspunse Kiarim.

„Mi s'au luat din urechi cerceii mei de brilant!“

„Ei! ascultaţi (adresându-se către tovarăşii sei) cari din voi au luat cerceii? strigă Kiarim.

Toţi brigandii tăgăduiră, dar şeful lor îi căută pe toţi şi găsind cerceii la unul din ei, îi presintă cu multă galanterie dnei F.—V.

În urmă, toţi brigandii se urcară pe cai. Kiarim se întoarse către prinzonierii sei:

Domnilor, sunteţi liberi, rĕmâneţi sănătoşi şi la revedere!“

Loterie.

Sâmbătă în 29 August 1885.

Buda: **37** **53** **73** **80** **61**

---

tează pe larg în gramaticele lor. Poftească criticantele a se convinge!

Criticantelui i se pare mancă şi tractarea imperativului, pentru că între escepţiuni nu se află şi cuvêntul „loss.“ Nu trebue perdut din vedere că cartea noastră e: „curs practic“ şi că noi astfel de espresiuni n'am putut sĕ le primim cu atât mai vêrtos, căci ele lipsesc şi în dicţionarul vieţii practice. Cuvêntul din cestiune e tocmai numai un esemplu spre clarificarea regulei respective şi n'are valoare practică. Se poate oare privì drept scădere dacă o atare espresiune nu îngrămădesce teoria?

Din cele dise resultă, că lunga recensiune a criticantelui, are pentru noi puţină valoare. Dênsul ar avea drept, dacă ne-ar fi permis sĕ abstragem dela isbândele scientifice mai noue; starea presentă a sciinţei trebue însĕ sĕ o respecteze fie-care om de specialitate, astfel şi bărbaţii de „profesiune.“ Şi dacă i s'a întêmplat criticantelui sĕ dormiteze puţin, asta se întêmplă şi altora.

Dormitat nonnunquam ipse Homerus! E numai necorect a statorì în formă de acsiome astfel de lucruri, pe care le-ai esperiat între marginile înguste ale unei gramatice, fie chiar şi gramatica de Müller.

Fie care monetă are doue laturi! Aceasta se poate dice şi despre ori-ce carte. Criticantele s'a nevoit, ba foarte s'a nevoit, sĕ delucideze una din laturile cărţei noastre, şi anume pe aceea, cu privire la care ne-am luat voie a face reflecsiunile de mai sus, despre cealaltă faţă însĕ tace cu desĕvêrşire şi se feresce ca de o rană pişcătoare de a o atinge: înţelegem meritul cărţii. Se împedecă de lucruri formale şi trece, fără a reflecta, preste întrebările metodice. Împărţirea materialului e nouă, metodul e nou. În Ungaria şi în Germania partea cea bună a unei astfel de metode e demult recunoscută. Criticantelui nu i convine, că cuvintele, ce sunt a se învĕţa, nu sunt induse înaintea deprinderilor respective. Pedagogii germani reproabă din resputeri inducerea pretinsă şi o numesc scădere, numai criticantele n'are scire despre acest progres.

Cine e de vină?

Ne-am estins atenţiunea şi asupra tractărei despre topica limbei maghiare, în toate nuancele ei, ceea ce nu se poate afla nici într'o gramatică. Am compus piese de cetire curente, în conformitate cu noul plan de învĕţământ şi am provĕdut cartea cu dicţionar.

Acestea sunt prestigii, care înalţă valoarea unei cărţi scolare, criticantele în toate acestea nu vrea sĕ vadă nimic nou şi nimic valoros în ceea ce privesce cartea noastră, probabil ne fiind aceasta scrisă după sistemul învechit alui Ahn. Sĕ nu-şi uite însĕ criticantele, că — ca sĕ vorbim cu Tacitus „nu toate, câte le-a prestat anticuitatea, sunt mai bune, şi timpul nostru creează lucruri bune şi folositoare.“

Sibiiu în August 1885.

Dr. *I. Crişan şi Putnoky.*

Nr. 338 [1096] 2—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoreşti la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman“ şi anume:

1. Măgheruşul săsesc pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl. v. a., şi cuartir natural, pre anul prim fiind de probă; ear pre anul al 2-lea se împreună şi postul de cantor, carele aduce un venit minimal în bucate de 50 fl. v. a., şi venite stolare.

2. Apaţa, cu salariu de 90 fl. 50 cr. v. a., constătător jumĕtate în bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumĕtate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pre lângă care se va mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

3. Lisnău, cu salariu de 134 fl. v. a. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

4. Nou, cu salariu de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bis. parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi ale archidiecesei, pentru care s'a suplicat deja.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au a-şi subşterne petiţiunile lor, instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului II-lea.

Ioan Petric,
protopop.

Nr 757. [1107] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţatoriu la scoala confesională gr. or. din Şura mare se deschide concurs cu termin până la *30 August a. c.*

Emolumentele sunt 200 fl. din repartiţie, incassabili in două rate semestrale anticipative; apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesarii.

Petiţiunile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 2 August, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului, în conţelegere cu comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter.

Georgiu Bobeş,
substitut prot.

Nr. 520. [1108] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului „Agnitei“, se escrie concurs cu termin până în *31 August* st. v. 1885.

1. Ghijasa inferioară, cu salariu anual în bani 150 fl şi dela 150 familii câte un prânz de bucate a 40 cr. 60 fl., cu totul 210 fl., şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. Alţina, doue staţiuni una cu salariu de 200 fl., a doua cu 150 fl, cuartir şi lemne.

3. Ighisdorf, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc, avênd respectivul a purta şi serviţiul cantoral anul întreg, fără altă remuneraţiune.

4. Bendorf, cu salariu anual de 200 fl. dela comună, cuartir şi lemne.

5. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl, cuartir în odăile scoalei şi lemnele de foc.

6. Verd, cu salariu de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne de foc.

7. Agnita, cu salariu de 200fl. dela comună şi dela popor.

8. Merghindeal, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, lângă care dela fie care familie un prânz de bucate, cuartir şi lemne de foc.

9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne.

10. Prostea, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, precum şi din grădina scoalei pământ arătoriu de un jugĕr, cuartir şi lemne.

11. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

12. Nouştat, cu salariu 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

13. Hundrubechiu, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne·

14. Boholţ, cu salariu anual 200 fl. din alodiu şi dela popor.

15. Cincşor, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

16. Săsăuş, cu salariu 250 fl. dela comună, şi dela popor, lemne şi cuartir.

17. Ilimbav, cu salariu 200 fl. dela comună şi dela popor, lemne şi cuartir.

18. Marpod, cu salariu 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor cuartir şi lemne.

19. Fofeldea, două staţiuni cu salariu, una de 200 fl. şi a doua cu 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

20. Ţichindeal, cu salariu de 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre un post din staţiunile acestea, au aşi asterne suplicele instruite în consonanţă cu legile esistente subscrisului până la terminul sus atins.

Nocrichiu în 26 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or: al Agnitei.

G. Maier,
adm. prot.

Nr. 170. [1102] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră confesională română din Drăguş, proto presbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru învĕţătoriul primariu salariu anual de 250 fi. v. a., cuartir natural şi lemne de foc;

Pentru învĕţătoriul secundariu salariu anual 100 fl. v. a, cuartir şi lemnele trebuincioase; salariele se plătesc în rate lunari decursive din casa alodială.

Învĕţătoriul care va propune la copii pomăritul şi legumăritul are jumătate din folosinţa grădinei scolare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au aşi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *30 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 26 Iuliu 1885.

Ioan Cândea
adm. ppresb.

[1092]

CONCURS.

3—3

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos semnatele comune bisericesci, protopresbiteratul Cetăţii de peatră, se escrie concurs cu termin până în *30 August* a. c,

1. Berinţa, cu salariu anual 200 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, cu salariu anual 160 fl v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Fênaţe, cu salariu anual 160 fl. v. a., lemne de încălḑit.

4. Făuresci cu Plopiş, cu salariu anual 140 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Surduc-Copalnic, 150 fl v. a., lemne de încălḑit.

6. Tresţie, cu salariu anual 105 fl. v. a., şi lemne de încălḑit.

7. Selniţa, cu salariu anual 105 fl. v., lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, cu salariu anual 105 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni au a'şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriselor stat. org. şi normativului scolariu la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Cetăţii de peatră (p. u. C. Monostor.)

Cărpiniş, la 15 Iulie 1885.

Ioan Şovrea,
protopresbiter.

Nr. 377. [1081] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Voivodenii-mari, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir liber şi doi stângeni lemne de foc.

2. Şinca-nouă, cu salariu anual de 200 fl. solvibili în rate lunari, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

3. Şona, cu salariu anual de 150 fl. solvibil în rate lunari.

4. Ludişor, cu salariu anual de 120 fl. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

5. Luţa, cu salariu anual de 120 fl. v. a. solvibili în rate lunare.

6. Sâmbăta superioară apusană, cu salariu anual de 125 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

7. Herşeni, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

8. Veneţia superioară, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

9. Grid, cu salariu anual de
a) în bani gata 120 fl. v. a.;
b) folosirea grădinei scolare;
c) cuartir liber în edificiul scoalei;
d) lemnele de foc necesari.

10. Sâmbăta inferioară, cu salariul anual de 80 fl, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

11. Dridif, cu salariu anual de 110 fl., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

12. Hurez, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de ocupa vreuna din aceste staţiuni, au a-şi ascerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 438. [1077] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învĕţători din comunele bis. mai jos însemnate ale protopresbiteratului Braşovului I., pentru definitiva întregire a acestora, se publică concurs cu termin de *30 de ḑile dela datul de jos*.

1. La scoala capitală din Satulung bis. Sf. Adormiri, cu salariu anual de 350 fl., v. a. plătibil din cara bisericei în rate lunare anticipative.

2. La clasa II-a din Tărlungeni cu salariu anual de 200 fl., v. a. şi 3 stênjini lemne.

A) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Satulung se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ fi terminat cursul pedagogic sau teologic şi sĕ aibă testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele elementare capitale şi diploma despre cunoascerea limbei maghiare. Cei mai cualificaţi şi cu pracsă, didactică vor fi mai preferiţi.

c) Sĕ scie cânta şi propune cântările grădinăritul şi gimnastica.

În fine sunt obligaţi a ţinea scoală de repetiţiune.

Alegerea la această staţiune se va efeptuì la *6/18 August a.* c.

B) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Tărlungeni se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ aibă atestatul de cualificaţiune pentru scoalele populare şi diploma din limba maghiară, asemenea sĕ cunoască cântările, grădinăritul şi gimnastica.

Cei mai cualificaţi şi cu pracsă vor fi preferiţi.

Suplicele instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până în 5 August a. c. la 6 oare p. m.

Braşov, în 6 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 283. [1116] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi învĕţătoreşti la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul Sebeşului se publică prin aceasta concurs cu termin până în *15 Septembre* 1885 şi anume:

1. pentru clasa întâiu cu un salar de 100 fl. v. a., din lada bisericei şi un agru de un pătrar de juger de pământ.

2. Pentru clasa a doua cu un salar de 200 fl. v. a. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi trimite suplicile instruite în înţelesul legilor sustătătoare la oficiul protopresbiteral gr. or. subscris, până la terminul acesta.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sebeşiu în 10 August 1885.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 337. [1122] 1—3

EDICT.

Anna George Tatariu din Apaţa, de religiunea gr. or. carea, mai bine de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pre leguitul sĕu bărbat George Puligan, tot din Apaţa, fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială, şi se va aduce sentinţa de divorţ în absenţa sa.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II-lea.

Ioan Petric.
protopresbiter.

Nr. 2387 civ. [1123] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei contelui Camillo Bethlen, în causa segregărei locurilor publice ale fostilor jobagi din Vaidakut pentru pertractarea admisibilităţei aceleia, se pune de termin ḑiua **de 30 Novembre a. c. 9 oare a. m.** în casa judelui comunal din Vajdakut; la care se citează toţi interesaţii cu deosebire cei pêrîţi făcêndu-se atenţi la cele cuprinse în §. 15 a. birt. rend. ut.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 3 August 1885.

Nagy Lajos, preşedinte.
Gődri Sándor, notar.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89. Sibiiu, Joi 22 August (3 Septembre.) 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 August 1885.

Trebue sĕ mărturisim într'adevĕr, că la o vreme eram puși pe gânduri de pantomimele inscenate la Budapesta și jur între ospitalii maghiari și amicabilii francezi, veniți de a admira esposițiunea din capitală.

Entusiasmul filo-maghiar și toastele cele învăpăiate ale francesilor pentru cultura și libertatea maghiară, pentru literații, componiștii și pictorii maghiari, lacrămile lui Lesseps la mormêntul celor treisprețece revoluționari din 1848, — toate acestea într'o vreme mai că ne făcuseră a crede, că le-a reușit maghiarilor sĕ lege cu totul ochii cei scrutători ai francesilor, au isbutit sĕ presentese Ungaria, — după vorba românului — ca țara lui Pap János, unde oamenii buimăciți de multa libertate trăiesc lumea albă.

Dar temerile noastre încă dela inceput au fost numai momentane. Neatribuind întregei înscenării nici cea mai mică importanță politică, așteptam curioși sfêrșitul.

Sfêrșitul a urmat.

Francesii s'au dus mulțămiți până în suflet de cele esperiate (așa țiceau foile de prin capitală), ear maghiarii așteptau cu nerăbdare primii numeri din „Journal des Debats" „Republique Francaise" „Siécle" etc., cari sĕ glorifice lumei meritele și vîrtuțile nobililor, gentililor și marilor fii ai libertății dintre Tisa și Dunăre.

Dar ce sĕ vețí?! Toate acele au tăcut ca pămêntul. Mai trecură câte-va țile de o panică nedumerire... Ear ațí entusiaștii nostrii compatrioți 'și-au perdut toate ilusiunile. Francesii cei mult ospĕtați i-au făcut de rușinea lumii.

Drept dovadă reproducem un articul al jurnalului *„Budapester Tagblatt."* Articlul este intitulut **„Pays des Tziganes"** adecă țara țiganilor, după cum numesc francesii în conversații confidențiale patria noastră.

Eată-l:

„Copleșit de rușine apuc peana spre a scrie," — țice numitul raportor. Se scie cum-că societatea de francesi ce deunățí fù în Ungaria, a venit ca sĕ aibă ocasiune a ne cunoasce țeara. Aranjatorii escursiunei se legănau în speranța, că în urmarea acestei escursiuni relațiunile între Francia și Ungaria vor devenì mai amicabile, mai cordiale — căci a vorbì de relațiuni politice, pe cât timp esistă în valoare alianța noastră cu Germania, ar fi o nebunia — că, cum țisei, legătura amicabilității se va mai strînge, că Franciei i se va da ocasiune d'a cunoasce cultura ungară. Oaspeții francesi veniră la Budapesta, o sĕptĕmână întreagă trăiră în „dulce iubilo," înotară în amețeli, ear toți aceia, cari aveau curagiul sĕ țică, că această modalitate de înfrățire este fără gust și fără rațiune, fuseră stigmatisați ca rĕi patrioți. Însĕ iute îi ajunse pe toți greața. Toți aceia cari mai mult au bĕut, s'au sărutat și au sbierat, se vaietă amar despre ingratitudinea francesilor și despre rĕutatea lor. Dacă voim sĕ vorbim precis, trebue s'o spunem, că scopul escursiunei era: a da motiv pressei francese, care până acum a ignorat de tot esposițiunea din Budapesta, sĕ scrie despre ea. Însĕ ce făcù pressa francesă?

„Cele mai mari foi din Paris d. e. „Journal des Debats," „Republique Française," „Siècle," „Pays," n'au fost nici representate; „Temps" nu a înregistrat nici un unic șir dela afirmativul sĕu corespondente. Foile de boulevard, în frunte cu „Figaro," da, se ocupă de Ungaria însĕ nu me întrebați cum?

„Figaro" istorisesce că în Ungaria se mănîncă „pomada cu care se ung mustățile," și cumcă în Arad o sobretă a îmbiat pe dl Lesseps sĕ-i ajute ca sĕ-și sporească familia. Dar acestea și multe altele din „Figaro" sunt jucării pre lângă cele ce se publică în alte foi de boulevard. „Mot D'Ordre" scrie într'un mod nimic mai puțin ca scandalos. Și pe lângă acestea, nici o unică foaiă din Paris n'a scris măcar un singur articul despre esposițiune. Până acum toate jurnalele au scris despre „festivități," dar nici o foaiă de boulevard n'a scris nici un cuvênt despre cultura, politica, literatura, arta, industria și comerciul nostru. Acea lume, carea nu cetesce decât foi francese, va crede că suntem o națiune ce nu face alta, decât mâncă bine, bea bine, joacă și iubesce (?) „Demi-Monde"-lor de genul bărbătesc din Paris trebue că le lasă gura apă după Ungaria, când în foile de boulevard cetesc comunicate precum sunt următoarele. „In „Mot D'Ordre" Jules Lermina secretarul societății internaționale de învĕțați eată ce scire din „Tátra Füred":

„Aici nu sunt de cât domni mari, Magnați, ce dispun de averi colosale, și săraci cari se pare că sunt protegiați de cei dintâi. Mai este o garnitură de păduri de brațí, de „csárdás" și de (vin de) tocai. Asta e prea frumos, dar eu totuș mai cu drag rĕmân un domocrat republican. Aici esistă o lume întreagă semi-aristocratică, cu o vătămătoare compătimire pentru poporul, pre carele nu vrea sĕ-l prea aridice. Se cumpĕră comune întregi, cu locuitori cu tot! Numai în Pesta esistă civilisațiune. D'acì în colo pretutindenea nu vedem decât barbarism din evul mediu.

„Despre jocul nostru național (csárdás) numitul oaspe scrie următoarele: „Jocul și musica esaltațiunea infernală a țiganilor, insuflețirea fantastică a poporului, asta e caracteristica ungurilor. Noi n'avem sĕ ne rușinăm de „polca" și „valsul" nostru, ba, ca sĕ spunem tot, nici de jocul nostru cel mai frivol, ce poartă numele „Cancan". Escesele noastre cele mai mari, punêndu le în asemănare cu csárdás ul, apar pe lângă el ca jucăriile fetițelor. Când musica infernală rĕsună, părechile formează grupuri; bărbatul îmbrățișează pe femeia drept țimpi, stă față de dênsa și-i privesce în ochi. Începe a bate din picioare pe acelaș loc, acì cu talpele, aci cu vêrful piciorului, eară țimpii se mișcă. Femeile încep a vibra pe la grumaz, se încovoae ca șerpoaicele, se despart de bărbat și apoi se încovoaie pe lângă el. După aceea ear se desparte jucătorul de jucătoare, fac întorsături, apoi eară se împreună, se îmbrățișază, se lingușesc, și astfel durează tot mereu admirabila mișcare. Din ochii strălucitori ai damelor și din buzele lor deschise se vede, că sunt aproape de cădere. Da, însă eată musica, comandează de nou; damele de nou se incoardă și asta durează astfel oare întregi. Damele sunt foarte obosite, dar nu sunt mălăcsite. Asta e ceea ce poetul o numesce: lassata sed non satiata": ele sunt obosite însă nu's îndestulite. Și sĕ nu credeți că ve vorbesc despre baiadere, ce sunt în delir. Nu. Sunt fete tinere și neveste din societatea cea mai aleasă, cari în vederea părinților și a mirilor iar se predau acestei intreprinderi, ce irită simțirile.

„Noi cei de Vest, când am vedea pre iubitele noastre făcênd niște mișcări al comediantismului erotic fățiș cu peptarele deschise și cu pantaloni negri, le am prinde de grumaz ca pe pisicile ce au făcut rĕu; și iute le-am duce acasă unde apoi ar urma alte lucruri! Aici însă toate astea sunt lucruri firesci. Este permis fie-cui a juca „csárdás". Femeile 'l gustă după plac și de tot fără sfială întreprind acele lucruri serioase, ce formează o considerabilă epohă în viața conjugală. Doară ar însemna aceasta că în Budapesta este mai puțină moralitate ca alt undeva? „Eh bien" sĕ 'mi esprim părerea chiar.

„Peste tot aici nu esistă virtute. Aici nu esistă o căsniciă, carea nu ar fi în „comandite". Amorul precurge stradele în toate chipurile sale. Ce popor sunt ungurii! Unica concesiune ce în această privință au făcut-o civilisațiunii, se cuprinde în acea, că au lăpădat nădragii strimți. Pentru aceea însă femeile, cari sunt foarte drăgălașe, poartă vestmintele lor foarte îndrăsnețe și provocătoare. Noi francesii prin acestea suntem nițel surprinși. Iubirea noastră este mult mai discretă și mai puțin eroică. Noi jucăm „csárdás"-ul numai cu ușile încuiate...

„Într'un al 3-lea articol al sĕu dela 22 ale cur. scrie numitul oaspe între altele: Voi sĕ scriu, ținênd ochii la pămênt despre o temă foarte gingașă. Însĕ spre ce scop ar fi o călĕtoriă rațională, dacă nu spre acela, ca sĕ nu vorbești nici când adevĕrul? Caută sĕ recunosc, că am fost surprins când în Pesta, în Tatra, în Arad și pretutindenea trebuì sĕ esperiez, cumcă istorisirile, pe cari noi din când în când le ceteam în Paris, dar nici odată nu le credeam de adevĕrate, — de fapt se întemeiază pe adevĕr. Așa da, noi vorbim și strigăm mult contra cafenelelor din Paris cercetate de femei? În Ungaria nu sunt d'acestea, dar se află scalde. De sigur veți fi cetit despre scălțile de marmoră ori de peatră? În Paris se recere, ca în restaurațiunile cercetate de dame, sĕ se facă damelor nițică curte, deșì nu multă. Colo în jos trebile merg mai simplu. În Buda, carea este o parte a capitalei, așețată pe țermurile de dreapta ale Dunării esistă o baiă, ce poartă numele „Kaiserbad." La această baiă se află o restaurațiune deschisă unde musica militară concertează. Întrarăm la cafea, cerurăm o cartă pentru scaldă. Ne conduce în odaia de scaldă. Scalda e cufundată în pămênt, ear zidurile sunt îmbrăcate cu marmor. Pe o treaptă ne coborîm în scaldă. Aici, — asta e ceeace scriu cu neplăcere și trăgănând, însĕ adevĕr înainte de toate, — grăiesci numai două cuvinte servitorului de baiă: „leányt ide!" Cinci minute după aceasta se deschide ușa și — cine ai poftit a venit....

„Ceea ce me pune în admirațiune e, că aceleași băi sunt cercetate de familii și de oameni onești, cari prin coridoare convin cu acele fete pe jumĕtate decoltate. Aceste fete umblă și prin restaurațiune, unde tata, mama, pruncii dejună, ear capela militară servesce cu musica. Aceasta amestecătură ne irită spre înverșunare, căci întradevĕr relațiunile noastre regretabile rĕmân foarte îndĕrĕtul celor ce se află aici. Vorbind adevĕrul, țic: prostituțiunea este o instituțiune națională în Budapesta și în Ungaria întreagă.

„Interesant ar fi sĕ se scie, dacă asta este urmarea vinului, ori a jocului? Nicăiri pe lume nu se esprimă sentimentalitatea brutală atât de escesiv, și nici unde nu se ivesce ea cu un cinism atât de inmediat. Ceea-ce scriu despre „Kaiserbad" se potrivesce la toate băile din capitala Ungariei, fără d'a mai vorbì și despre jocuri, la cari fie-care jucătoare stă la disposițiunea fie-cui."

Ce amară desamăgire!

Revista politică.

Am comunicat la timpul seu cetitorilor acestui țiar uneltirile evreești din România, cari prin consângenii lor din Londra au denunțat regimul și parlamentul român pentru călcarea tractatului de Berlin și persecuțiunile înscenate în contra evreilor din România — premierului englez dl Salisbury.

Drept rĕspuns la machinațiunile aceste, evreii din Tulcea au adresat ministrului de esterne al României următoarea rugare.

„Domnule ministru! Luând cunoscință din țiare de reclamațiunile, ce s'au înfățișat țilele trecute domnului marchis de Salisbury, primul ministru al Engliterei, de către coreligionarii nostri din Londra, privitoare la nisce pretinse persecuțiuni, ce am suferì noi israeliții din România, dela guvernul țĕrei. Subscrișii, membrii ai comunității israelite din Tulcea, ne am crețut datori sĕ îndreptăm alăturatul protest primului ministru engles pentru a nu se acredita un singur minut asemenea false sciri, rugându-ve respectuoși, domnule ministru, sĕ binevoiți a lua și domniavoastră cunoscință. Binevoiți, ve rugăm, domnule ministru, a primì asigurarea considerațiunii noastre celei mai înalte."

Eată și protestul:

„Escelenției Sale dlui marchis de Salisbury, prim-ministru."
Londra.

„Comunitatea israelită din districtul Tulcea vine, prin subscrișii, a adresa Escelenției voastre cele mai vii protestări contra reclamațiunilor adresate de curênd Escelenției Voastre de către regnicolarii lor din Londra în privința unor pretinse persecuțiuni, de cari ar suferì israeliții din România din partea guvernului țĕrii. Comunitatea israelită dechiară ațí aceste aserțiuni cu totul neîntemeiate, de oare-ce guvernul român, la anecsarea acestei provincii, a dat drepturi politice israeliților, până atunci supuși otomani, și de atunci ei se bucură de ele participând la afacerile publice, atât ca representanți, cât și ca funcționari ai statului. Cât despre micul numĕr de coreligionari, cari n'au câștigat încă deplina bucurare de aceste drepturi, ei sunt protejați ca și ceilalți strĕini de legile constituționale ce domnesc în acest regat."

Cestiunea ocupării insulelor Caroline n'a ajuns nici până acum la un desnodămênt final. O telegramă din Madrid anunță, că bastimentele spaniole au ocupat insula Yap și grupa Pelen fără a da de vr'un vapor sau drapel german. Scirea aceasta a produs în Madrid o mare bucurie. Dealtmintre manifestațiunile antigermane continuă în toată Șpania; în Barcelona au fost demonstraţiuni foarte serioase. Studenţii din Sevilla au adresat căpitanului general din Andalusia cererea de a-i primì la nevoie ca voluntari în contra Germaniei. Astfel în Şpania. În Germania se pregătesce o „carte albă,“ în care se vor publica toate notele diplomatice schimbate între ambele guverne în afacerea aceasta.

Semn că lucrul e foarte serios.

Espulsiunea sudiţilor strěini din Germania se continuă în měsurile cele mai mari. Şeptezeci şi şase de supuşi ruşi şi austriaci din Danzig au primit ordonanţă dela poliţie, ca sě părăsască Germania până la 1 Octombre; între aceşti oameni sunt mulţi stabiliţi de ani de ḑile ca comercianţi, proprietari etc.

De ale „Kulturegylet“-ului.

Au trecut şi ḑilele „Kulturegylet“-ului. Multe s'au vorbit acì, aşa încât nici nu am apucat bine a ne da sama despre acel chaos grozav de cuvinte, cari umple coloanele numerilor mai recenţi ale jurnalelor Cluşene.

Mai caracteristice ni se par dintre toate două cuvêntări, una a lui Bartha şi cealaltă a deputatului Orbán ţinute la adunarea generală din 31 August a. c. Eată un pasagiu din cuvêntarea celui dintâi:

„Suntem acusaţi, că noi am voi sě împedecăm pe nemaghiari in desvoltarea şi în folosirea limbei materne. A bunăsamă nu s'a luat în considerare acea împregiurare simplă, că nici cu mijloacele disponibile nici cu altele la cari am putea conta nu se poate despoia o naţionalitate de limba sa, nici nu se poate împedeca în desvoltarea naturală a rasei sale. În nisuinţa aceasta ne-ar împedeca toţi acei factori, cari au influinţă asupra formărei susţinerei şi individualităţei raselor. Înzadar am încerca prin scoală, căci ne-ar împedeca vatra părintească. A despoia un popor de limba şi însuşirile lui individuale, însemnează a-i distruge vetrele stremoşesci şi nimicì toate tradiţiunile. Compatrioţii nostri de altă limbă pot fi liniştiţi de oare-ce asociaţiunea noastră nu nutresce astfel de tendinţe resboinice; nici chiar statul ungar nu urmăresce astfel de tendinţe, căci atunci ar procede ca şi legiunile romane, cari în scurt timp i-a prefăcut pe daci în români. Putem fi liniştiţi mai cu samă pentru aceea, că tendinţa amalgamisărei cu forţă nu a caracterisat nici odată naţiunea maghiară Pe cei ce au venit i-am primit bucuros; dar n'am siluit pe nimeni. Naţionalităţile acelea, cari s'au contopit cu maghiarii, precum kunii, bissinii, armenii au săvêrşit actul contopirei de sine şi fără nici o. silă din afară. Eu cred că nu se află nici unul între noi, care ar crede, că sasii şi românii ar voì sě proceadă tot astfel; şi dacă „Kulturegylet“-ul 'şi-ar fi propus astfel de ţinte de contopire, eu nu i-aş fi membru (?), căci în casul acesta n'aş privì reuniunea de o corporaţiune a unor indiviḑi, ce lucră pe teren practic, ci de o asociare netrebnică a unor utopişti.“

Păn'acì dl Bartha.

Blasiu Orbán în vorbirea sa comentează prin unele date cuvintele lui Bartha, declarându-se, că ideile espuse de antevorbitorul seu le primesce de ale sale.

Estragem din cuvêntarea lui Orbán următoarele pasage:

„Ce se întêmplă? Pe poporul nostru maghiar ni-l valachisează înaintea ochilor. Puterea financiară a „Albinei“ dispune de o considerabilă sumă de bani, câştigată nu sciu de unde; fiii poporului studiază la gimnasiile din Năsěud şi Blaş, lipindu-şi la sfêrşitul numelor câte un „i“ sau un „iu“.

Însě aceştia nu sunt periculoşi, dar periculoasă este împregiurarea, că numěrul lor se sporesce din ḑi în ḑi. Am făcut unele studii în privinţa aceasta şi am ajuns la triste esperienţe. În Ciuc-Sereda d. e., unde mai nainte nu se aflau decât numai foarte puţin ortodocşi, sunt aḑi 15,000 români de oare-ce au ocupat comunele mărginaşe.“

Aici mai adauge vorbitoriul unele date culese de dênsul şi esprimându-şi părerea de rěu, că nu poate saluta la această adunare generală pe fraţii români şi saşi, continuă astfel:

„*Că mai esistă români pe pămênt, eu cred, că numai noue ni se poate mulţămì*, şi ei totuş nu simpatisează cu noi. Noi locuim într'o ţeară, patria lor este în cinci ţěri. Religiunea, naţionalitatea lor este pretutindenea sugrumată, numai statul nostru nu le vatămă nici confesiunea, nici limba şi i face părtaşi de toate libertăţile. Şi cu toate acestea ei ar sta ori când gata, ca în alianţă cu muscalul sě rumpă Ardealul de Ungaria.“

Şi se mai ḑice că în sinul „Kultur-egylet“-ului nu se face politică!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cernăuţi, 6/18 August 1885. În Nr. 70 al foaiei „Telegraful Roman“ s'a publicat o corespondinţă datată Cernăuţi 4 Iuniu 1885 şi semnată de „y“, drept rěspuns la articolul meu din Nr. 65 al acestui ḑiariu.

Nefiind în Cernăuţi pe timpul, în care numěrul respectiv sta la disposiţia membrilor în cabinetul de lectură al Societăţii pentru cultura şi literatura română, n'am avut norocirea a cetì la timp acea corespondenţă, căci la ţeară nu se află gazete românesci (!) în casele preoţilor şi ale învěţătorilor noştri! Am aflat deci de acel rěspuns de abia acuma la reîntoarcerea mea.

Me cred datoriu cu un contrarěspuns; dară întrebarea e: ce feliu de rěspuns sě dau la acea corespondinţă direasă din cap până în picioare tot cu ameninţări teribile, că într'o bună dimineaţă mi s'a pune şi „onorabilul meu nume în vre-o foaiă şi se va spune lumii, că şi eu am desertat din taberă?“ etc. etc.

Prea stimata Redacţiune a „Tel. Rom.“ a aflat de bine, sě pună sub linia la acea corespondenţă plină de iubire frăţească o notiţă foarte instructivă pentru toţi românii, cari se apucă a scrie prin foi despre conaţionalii sei.

„Publicăm această corespondenţă — se ḑice în acea notiţă — „ca rěspuns la cele publicate în numěrul 65 al ḑiariului nostru. Cu durere trebue însě sě observăm, că corespondenţa se ocupă prea mult cu personalităţi, ceea ce ii detrage mult din valoare.“

„Puţinele lucruri ce ni se comunică din frumoasa Bucovină noi le cetim cu mare atenţiune, şi ni s'ar face mare serviţiu, dacă afacerile naţionale-bisericesci s'ar tracta mai cu deaměruntul şi mai obiectiv.“

„Noi cu plăcere deschidem coloanele ḑiariului nostru pentru fraţii din Bucovina, dacă însě ei nu se vor desbrăca de personalităţi, din cari nime nu se zidesce, vom fi siliţi a le denega ospitalitatea.“ — Recunoascem intenţiunea nobilă a prea stim. Redacţiuni şi i mulţămim din toată inima pentru dechiararea dată, că deschide cu plăcere coloanele ḑiariului ei pentru fraţii din frumoasa Bucovină, dară nu cu scopul, ca prin corespondinţe de feliul celei a onor. „Y“ sě se samene discordie întră fraţi, ci ca pe fraţi sě-i adune şi prin unire sě-i întărească la lucrul comun pentru înaintarea intereselor noastre naţionale-culturale.

În faţa acestei dechiarări şi intenţiuni laudabile nu me pot destul mira cum de prea onoratul redactor al „Gaz. Trans.“ primesce în coloanele preţuitului seu ḑiariu ori ce corespondinţă i-ar veni din Bucovina, fără de cea mai mică reservă sau notiţă din partea sa!

Sunt şi eu pentru „a cerne neghina din grâu“, ca sě se cunoască cine-i român şi cine-i numai de interes; dară trebuie luat sama la cernut sau mai bine ḑis, ciuruit, ca sě treacă prin ciur numai neghina, dară nu cu neghină şi grâul.

Se ḑice — aşa mi spusese ḑilele trecute un frate din Transilvania, cu care me întâlnisem, cumcă onor. dn redactor al „Gaz. Trans.“ a scoposit şi scoposeşte prin primirea a ori-ce corespondenţe din Bucovina a deştepta întră fraţii din mica dar frumoasa ţară a fagilor oare-care interes pentru cetirea şi abonarea foilor române de peste Carpaţi.

Foarte bine! dar scopul nu sânţesce ori-ce feliu de mijloace şi dacă scoposesce onor. dn redactor a deştepta interesul bucovinenilor pentru cetirea foilor românesci, atunci mi-aş lua libertatea a da în privinţa aceasta următoriul sfat.:

Onorata redacţiune a „Gaz. Trans,“ binevoiască spre acest scop a trimite în decurs de 6 luni 100—150 esemplare la adresele ce sunt gata a le da, dacă se vor cere. Aceste esemplare sě se trimită regulat cu risicul de a nu putea încasa nici o para pentru dênsele.

În acest timp sě se prourmeze cât se poate cu corespondenţele din Bucovina, care însě trebue scrise obiectiv şi în spiritul înţelegerii, sě arete relele, de cari suntem băntuiţi, în toată golătatea lor, dar aşa ca corespondenţele sě ne zidească, eară nu sě ne râsipească.

Şi dacă şi acest mijloc nu va ajuta, atuncia — sincer vorbind, — am gătat cu toate mijloacele pentru a deştepta interes pentru cetirea foilor românesci! Foarte tristă observare! dee Domnul ca sě me fi înşelat!

Împregiurările actuale sunt foarte critice pentru toţi românii ortodocşi or. din Austro-Ungaria în faţa agresiunilor confesionale şi naţionale, ce se fac, şi de bunăsamă, că nu-i cu cale ca noi sub astfeliu de împregiurări sě stăm a ne mânca unul pre altul prin foi şi apoi încă pentru lucruri secundare.

Din acest punct de vedere me reţin a-mi da socotinţa mea asupra valoarii corespondenţei onor. frate „y“ spre a nu-l irita şi mai tare. Eară spre a-l chiarifica despre ţinuta mea naţională îl rog, ca sě fie liniştit, căci nu voiu deserta nici odată din tabera românilor conduşi de idea progresului adevěrat şi aşa dară nici nu me tem, ca nu cum va într'o bună dimineaţă sě mi dee şi numele meu publicităţii şi sě-mi denege în faţa lumii naţionalitatea românească, căci sunt român, am purtat opinca românească şi apoi nici nu sunt înrudit cu cei „cu musca pe căciulă“ pe cari aşi avea datorinţa morală ai apěra în contra atacurilor din partea onor. corespondenţi ai „Gazetei Transilvane.“ Fie onor. „y“ încredinţat, că nu voiu lua nici odată în apěrare nedreptăţile, care s'ar face prin simonie şi nepotism chiar şi din partea fratelui meu: de altă parte o ḑic încă odată că ţin cu totul de neprudinte a denega unuia sau altuia naţionalitatea Scim noi ce scim! Şi cel prudinte nu le spune toate câte le scie...

Ce se atinge mai departe de dorinţa esprimată de dl „y,“ ca sě-i spun, la ce se mărginesce activitatea societăţilor din Cernăuţi, de cari ḑice, că le am luat în apěrare, apoi declar, că nu-mi cade greu a repeţì şi cu această ocasiune, cumcă societătile lucră cât, va sě ḑică, după měsura, în care sunt ele sprijinite moralminte şi materialminte de publicul român din ţeară

În special de „Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina“ pe care o numesce fals onor. „y“ şi „societatea pumnuleană şi de unde trebue sě conchid că domnului nici după nume nu o cunoasce bine, sunt în stare a constata cu mare bucurie, ca unul ce am luat parte la adunarea generală a acestei societăţi, ţinută în 8/20 Iuliu a. c. cumcă puţinii ei membri au documentat mare interes pentru scopurile culturale, ce le urmăresce această societate în ţeară, petrecênd în desbateri neintrerupt dela $9\frac{1}{2}$ oare a. m. până $4\frac{1}{2}$ oare. p. m.

Adunarea generală în unanimitate i-a votat comitetului societăţii deplină încredere şi a desminţit in mod eclatant toate câte s'au scris contra lui prin „Tribuna,“ şi „Gaz. Transilvaniei.“ Eară în budgetul Societăţii propus de comitet şi primit de adunarea generală cu unanimitataa voturilor s'au trecut mii de florini v. a. pentru a putea realisa măcar în parte tendinţele culturale ale societăţii.

În scopul ridicărei unui monument modest pentru nemuritoriul Arone Pumnul s'au votat 10.000 fl. ca ajutoriu pentru clădirea unei scoale poporale cu limba de propunere „românească“ în suburbiul Cernăuţilor, Orecea — 100 fl.

250 fl. pentru cumpěrarea de recuisite necesare pentru copii sěraci de pe la scoalele poporale.

200 fl. ca subvenţiuni pentru elevi de meserie.

Mai multe sute florini pentru spese neprevěḑute ca ajutoare pentru tineri universitari.

400 fl ca avans unui profesor din Suceava pe conta a doua cărţi didactice compuse pentru clasele paralele române dela gimnasiul gr. or. din Suceava, cărţi tipărite pe spesele „societăţii“ ş. a.

Societatea mai administrează apoi şi următoarele fundaţiuni:

a) fundaţiunea pumnuleană, carea are o avere de aproape 14,000 fl. din a cării procente se distribue stipendii de câte 100 fl. şi ajutoare momentane studenţilor universitari,

b) fundaţiunea contelui Emanuil Logoteti cu capital de 3000 fl. din al cărui ven.t se dau: 1 stipendiu de 50 fl. unui gimnasist din Suceava şi 2 stipendii tot de câte 50 fl. la 2 eleve dela scoala comunală superioară de fete din Cernăuţi.

c) fundaţiunea doamnei Agnes Popovici cu cap. de 2200 fl. pentru studenţi rom. dela gimnasiul din Suceavă.

d) fundaţiunea dlui Alesandru Popovici cu cap. de 1000 fl. pentru elevi dela scoala agronomică din Cernăuţi;

e) fundaţiunea protopresbiterului Dimitriu Seretean cu cap. de 2000 fl. pentru studenţi universitari;

f) fundaţiunea doamnei Elena Seretean cu cap. de 1000 fl. pentru o copilă, ce studiază la scoala de fete din Rădăuţi.

Din aceste date se vede, că societatea aceasta tot lucră ceva şi avem speranţă, că activitatea ei culturală se va mări din an în an tot mai mult

Cumcă în privinţa literară această societate nu lucră mai nemică este adevěrat, şi vina la aceasta o purtăm cu toţii, şi de această vină nu-l putem dispensa nici pre onor. „y“ precum nici pre toţi aceia, cari au scris prin foi românesci articoli fulminanţi în contra acestei societăţi. Căci dacă sunt dlor în starea critică şi a scrie prin foi, de ce sě nu fie în stare a ne fericì şi cu lucrări literarie?!

De societatea filarmonică „Armonia“ nu pot decât sě constatez cu plăcere cumcă şi ea după împrejurări este destul de activă în cultivarea musicei naţionale şi bisericesci. Ea escrie şi premii pentru opuri musicale.

Ḑiua de 6/18 August, care este şi ḑiua nascerii Maiestăţii Sale, prea graţiosului nostru Împěrat ne-a dat plăcuta ocasiune, de a admira desteritatea cu care au esecutat membrii societăţii acesteia în biserica catedrală o liturgie foarte frumoasă, compusă pentru cor mixt, la care au participat întâiaş dată şi 15 domnişoare cu permisiunea Eminenţiei Sale, păr. Mitropolit. Cât de imputarea, ce li s'a făcut membrilor societăţii „Armonia", cumcă între olaltă conversează mult în limba germană, este adevěrată, şi dorim şi aşteptăm dela dlor, ca sě se lase de obiceiul acesta şi sě-şi schimbe ideile, când sunt ei numai de ei în limba dulce, frumoasă şi armonioasă românească. Şi făcênd aceasta, fie siguri, că vor fi mai respectaţi chiar şi de străini.

Ce se atinge mai departe de activitatea societăţii a treia din Cernăuţi, ce poartă falnicul nume: „Academia ortodoxă," vor sci sě scrie lucruri mai esacte onoraţii dni: Cato, Călětorescu, Il sciţi, etc. Mie îmi rěmâne numai a spune, cu mare părere de rěu, cumcă cântarea bisericească corală, după cum o practică academicii nostri ortodocşi, nu corespunde aşteptărilor publicului, şi mulţi auḑitori părăsesc adese biserica, spre a nu li se ofensa auḑul. De oare-care activitate pe terenul retoricei sacre n'am sciinţă, şi aşadară nici nu pot sě spun nimică.

Dară precum nime n'a picat încă cu „hîrsobnicul din ceriu," aşa şi dela această societate, têněră fiind, nu putem cere lucruri depline, şi avem speranţă cumcă cu încetul va cresce, va înflorì şi va aduce fructe însutite şi va contribuì mult la întărirea şi respândirea scumpei noastre legi.

Atâta ca rěspuns la corespondenţa din Nr. 70 al „Tel. Rom." şi închiei cu declaraţiunea, că de acum înainte nu voi mai rěspunde la corespondenţe de feliul celei a onor. „y" X.

Munţii apuseni, August 1885. Onorată Redacţiune! În sfêrşit, după o ḑi care ne pusese pe grija cea mai mare, din causa ploii ce fusese toată ḑiua, eatăne cu ajutoriul lui D-ḑeu la 4/16 August în călătorie printre romanticele ţinuturi ale Arieşului, către comuna Vidra, la adunarea generală a desp. VII al asociaţiunei.

Da, ḑiua de 3/15 August ne însufla cea mai mare temere că afară de biuroul despărţământului, alt cineva străin nu va putea lua parte la această adunare. Ne ḑiceam, pare că natura însăşi încă voiesce a ne paralisa scopul. În spre sară vedem numai, nu spre puţina noastre mângăiere, că norii încep a se împrăscia în toate părţile, ear cerul încetul, cu încetul începe a se limpeḑi, aşa încât temerea începú a dispărea, luănd locu-i o rază de speranţă, carea nici că ne-a înşelat, arătânduni-se ḑiua de 4/16 August cât se poate de veselă. Parcă ni-ar fi ḑis, puţin credincioşilor, nu credeţi voi că se poate schimba totul altfel, de cum voi cugetaţi. Destul că, vĕḑênd frumoasa ḑi, deşì unii din câţi au avut voie a lua parte la această adunare, descurajindu-i ḑiua precedentă, au rěmas acasă, totuş în rěsăritul soarelui un numěr frumos 'şi-au luat drumul către locul destinat.

A călători pe astfel de locuri e cât se poate de plăcut şi atrăgătoriu tot odată, şi cum nu, vĕḑênd de o parte romanticele ţinuturi acoperite cu păduri, ierburi sau cereale, de altă parte privind la apa limpede ca cristalul din Arieş, unde se pot vedea şi cele mai mici fire de năsip.

Ş'apoi, călătorind pe astfeliu de locuri, e cu neputinţă ca călătoriul sě nu'şi revoace în memorie, că acestea locuri au fost leagănul unor martiri de ai naţiunei române. Că pe acestea locuri au horit...... cari au contribuit mult la eliberarea noastră. Cum ḑisei, nu poate omul călători pe acestea locuri fără a'şi readuce aminte de acei bărbaţi şi de cei presenţi.

Dar sě reviu la obiect; după o călătorie la unii mai lungă, la alţii mai puţin lungă pe la oarele 10 ½ oaspeţii esterni începură a ajunge la locul destinat, unde biroul, cu directorele în frunte, fu întâmpinat de către preotul local Petru Nicola, cu un „bine aţi venit."

La oarele 10, în corpore, ne luarăm drumul către biserică, locul destinat pentru ţinerea şedinţei, unde o mulţime de popor bărbaţi, şi mueri, bătrâni şi tineri îmbrăcaţi sěrbătoresce, şi suprinşi de un numěr aşa ḑe mare, asceptau venirea oaspeţilor.

La 11 ½ fiind adunaţi în biserică, pe lângă un numěr considerabil de inteligenţă preoţi, advocaţi, comercianţi, învěţători, stud. şi o cunună frumuşică de dame şi domnişoare, directorele desp. păr. ppresbiter al Abrudului Ioan Gall, prin o cuvântare acomodată desfăşurând în ea, însemnătatea culturei, scopul ce'l urmăresce asociaţiunea şi, în legătură cu acestea pe marele bărbat al nostru, de pie memorie Andreiu Şaguna, ca pe urḑitoriul, sau unul dintre principalii iniţiatori ai acestei asociaţiuni, — după cari cu o salutare de „bine v'am aflat," între urări de sě trăiască, dechiară adunarea de deschisă; la care păr. Petru Nicola în numele vidrenilor mulţămesce.

Din raportul comitetului, cetit prin secretariul I. Têrnăvean, voiu amintì următoarele: desp. are 3 membrii fundatori, 8 membrii ord. pe vieaţă şi 37 membrii ord. cu câte 5 fl., — un numěr acesta destul de frumuşel, — că, s'au administrat la casa centrală pro a. c. la vreo 70 fl., că, agenturile, dela care se asceaptă a se desvolta în viitor o mare activitate, s'au înfiinţat preste tot locul, că, ceea ce cu durere trebue amintită, oamenii nostrii 'şi-au cam perdut zelul faţă de această asociaţiune.

Raportul se ia spre sciinţă; după cari au urmat alegerea comisiunilor pentru înscrierea de membrii noi şi încasarea restanţelor.

Înainte de aşi începe comisiunile lucrarea lor, păr. ppresbiter al Câmpenilor Romul Furduiu în termini populari, esplică poporului causa pentru ce s'au adunat atâţa domni în Vidra, esplică scopul ce'l urmăresce asociaţiunea, arětând că din banii, cei ce se contribuesc la această asociaţiune se ajutorează tineri români cari învaţă bine, dar sunt lipsiţi de mijloacele traiului.

Da, foarte la loc a fost aceasta esplicare către popor, căci numai prin astfeliu de esplicări vom fi în stare a'l aduce pe popor la cunoascerea scopului urmat de asociaţiune.

După vorbirea aceasta, ascultată cu mare atenţiune se suspinde şedinţa pentru înscrierea membrilor noi.

Cu această ocasiune s'a adunat o sumă de vre-o 200 fl. făcêndu-se şi un membru ordinar pe vieaţă cu 100 fl. anume: Mihail Gomboş jude în Vidra de sus.

Conform programei, au urmat reconstituirea comitetului, carele în urma renunţărei firme a biroului, se constituesce astfeliu: directore Gherasim Candrea adv. în Câmpeni, ear membrii în comitet: Romul Furduiu ppresbit., Iosif Crişan adv., Ales. Danciu, directore de băi, Ioane Todescu par. Simion Caian, medic, Teofil Gherasim, comerciant.

Procsima adunare s'a decis a fi în Câmpeni.

Preşedintele, constatând că obiectele sunt deja eshauriate, mulţămind celor presenţi pentru participarea la aceasta adunare, dechiară adunarea de închisă.

Apropo. Era sě uit că, din partea oficielor politice am fost onoraţi de subjudele cercului Câmpeni Vlasa Iános, acompaniat de 3 gendarmi!?

Atât ca parte oficioasă, faţă de care nu mai o mică obiecţiune.

Precum anticipaiu, chiar şi în raportul comitetului se constată ca zelul locuitorilor din părţile acestea au cam dispărut, ceea-ce provine cu deosebire de acolo că, tineretul atât cel ce se ocupă cu studiul la gimnas sau vre o facultate cât şi cel industriar, apoi scoala de fetiţe din Câmpeni în present, precum şi reuniunea femeilor române din Abrud şi jur, al cărei scop este înfiinţarea unei scoale de fetiţe în Abrud, — au fost prea puţin, sau de loc, pr. reuniunea femeilor, considerate la distribuirea ajutoarelor din fondul asociaţiunei, împregiurare care au făcut şi face sânge nu prea plăcut şi, cu tot dreptul, căci, dacă oamenii în zelul lor au jertfit, şi jertfesc spre scopul asociaţiunei, poftesc ca la rêndul lor oameni lipsiţi de mijloace din părţile acestea sě fie luaţi în considerare. Cei chemaţi, la împărţirea ajutoarelor, n'ar trebui mai sus ḑisele se le peardă din vedere, le ḑic acestea nu din patimă ci, din adevěrata convingere că luânduse în considerare se va ajuta mai mult scopului.

După adunare oaspeţii au fost învitaţi la un prânz comun, unde sub cracele unui měr ne-am aşezat vreo 40—50 de inşi.

Se înţelege că, vinul veselind inima omului, ni-a veselit-o şi pe a noastră, urmând cu acel prilegiu toaste: primul de direct. pentru casa domnitoare, apoi preşedintelui şi comitetului central, pentru oaspeţi, dame, popor etc. Era ceva pătrunḑător a vedea cum poporul 'şi ridica pălăriele, sculându-se în picioare, de câte ori vorbia cineva, şi esprimându-şi bucuria prin cuvinte că, ḑiua aceasta nu o vom uita-o noi cu grabă, şi sě trăiţi dlor etc.

Astfeliu a decurs această adunare, ear pela oarele 7 seara după câte o strângere cordială de mâni ni am luat adio unii dela alţii, ducênd cu sine fie-care cele mai plăcute suveniri despre aceasta adunare, carea după părerea tuturor a fost preste aşteptare, după semnele ḑilei premergătoare.

Un participant.

Varietăţi.

* (Dela asociaţiune). In şedinţa a doua şi ultima dela 30 Aug. n. după autenticarea protocolului şed. I. se cetesc telegramele sosite mai târḑiu, apoi se cetesce raportul comitetului, în care se arată paşii făcuţi pentru zidirea localului scoalei de fetiţe, starea averei, care la finea a. 1884 e de 109,574 fl. 84 cr., despre împărţirea stipendiilor şi ajutoarelor, înmulţirea bibliotecei, despre activitatea filialelor etc. Pentru membrii reposaţi esprimă adunarea condolenţă prin sculare. În locul reposatului membru al comitetului V. Roman se alege dl Z. Boiu asesor consistorial în Sibiiu. Comisiunea pentru înscrierea membrilor raportează, că a încassat 1016 fl. Membru fundator s'a făcut unul, membrii pe viaţă 8 inşi. Adunarea viitoare se decide a se ţinea în *Alba-Iulia.*

* (Strămutarea direcţiunei postale din Sibiiu la Cluş.) De câte-va ḑile se vorbesce mult p'aci despre acest obiect, afirmându-se cu siguritate, că direcţiunea postală are sě fie strămutată la Cluş. „Kolozsvári Közlöny" ḑice, că ministrul de comunicaţiune şi lucrări publice bar. Gavriil Kemény ar fi cercetat edificiul oficiului de měsurarea competinţelor şi l-a găsit bun pentru stabilirea direcţiunei postale. Strămutarea se va face îndată ce se va termina zidirea palatului financial din Cluş. Se aude că chiar, direcţiunea financială, ba şi comanda militară are sě fie strămutată. Mult ne mirăm, că au abḑis cluşenii de a mai pretinde şi institutul alienaţilor din loc, pentru care făcuseră nu de mult vorbă, sub cuvênt că din toate punctele de vedere ar fi mai potrivit şi mai necesar în Cluş ca la Sibiiu.

* (Pulszky, ungurii şi francesii). „Noi am arătat francesilor" scrie bětrânul — într'un numěr mai recent al „Pesti Hirlap"-ului, că cu ocasiunea mult renumitei noastre ospitalităţi am uitat foarte adese-ori toate regulele bunei cuviinţe, cari cer mai întâiu sě ne îngrijim pentru comfortul damelor şi al oaspeţilor. S'a întêmplat nu arare-ori, că noi ne-am imbulzit la mesele aşternute, pe când francesii nu mai aflau loc şi trebuia sě 'i facem pe compatrioţii noştrii atenţi, că francesii stau în picioare. In fie care cas ca şi acesta, respectivul compatriot afla de cuviinţă sě se scoale vecinul seu, iar nu el însuş. Am arětat oaspeţilor noştri, că aristocraţia noastră cu puţină excepţiune, e departe de arte şi literatură, chiar şi atunci, când aceasta e representată prin francesi excelenţi, cum a fost în casul present. Pentru ca oaspeţii sě se convingă şi despre aceea, că în vinele noastre nu curge sângele evlavios fino-ugric, ci sânge selbatic turcoman, s'au aflat şi de aceia cari înferbintaţi de vin au trântit de pământ şi au spart în antişambrul museului după datina străbună nu numai păharele ci şi sticlele. Spre norocirea noastră, pe timpul acela mai era de faţă numai un frances, care fiind întunecat şi el de cap, poate că nu a observat această turbare. Aşi fi depus bucuros un astfel de hîrb în museu, de nu cumva m'aş fi convins, că el va fi ultimul suvenir al vechiului betyarism; de oare-ce însě spre îndestularea mea ştiu, că astfel de scene, cari nu pot sě se întêmple în o societate cultă nici când, ce e drept au devenit şi la noi mai rari, dar încă tot nu sunt pe deplin stigmatisate de opiniunea publică, de aceea am dispus simplu sě se mături."

* (După întrevederea dela Kremsier.) Ţarul s'a dus la Kiev. Měsuri estraordinare s'au luat pentru siguranţa Ţarului. Ḑiarele din Kiev au primit ordinul sě nu publice alte raporturi decât cele oficiale despre visita Ţarului. În toate casele, fără escepţiune s'a constatat numěrul locuitorilor. Pe stradele pe cari a trecut Ţarul s'a visitat toate pivniţele şi magazinele, şi s'a dat ordine sě se sisteze lucrările pentru edificiele ce se construesc din nou. Linia ferată era păzită cu asprime şi nimeni nu se putea apropia de dênsa fără o legitimare specială. Mii de poliţişti din Petersburg, Moscua, Charkow, Poltava şi alte oraşe au sosit în Kiev. La gară s'a aşezat o adevěrată casarmă de jandarmi şi personalul gărei a primit ordinul sě 'şi părăsească locuinţele din gară pentru câte-va ḑile şi sě dea cheile comandantului jandarmeriei. Ţarul a putut fi aşadară liniştit.

Loterie.

Mercuri în 2 Septembre 1885.

Sibiiu: 52 87 78 28 89

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Septembre n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.20	99.10
Renta ung. de hârtie	92.45	92.35
Sorţi ungureşti cu premii	118.30	118.25
Sorţi de regularea Tisei	123.25	123.25
Renta de aur austriacă	109.05	109.—
Acţiuni de bancă austro-ung	869.—	870.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	288.50	288.50
Galbin	5 89	5.98
Napoleon	9.88	9 87
100 marce nemţeşti	61 05	61 25
London (pe poliţă de trei luni)	124.40	124.65

Nr. 4239 Scol. [1120] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea cu începutul anului scolar 1885/6 a următoarelor stipendii vacante din fundaţiunea „Francisc Iosefină“ se publică prin aceasta concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c. stilul vechiu şi adecă:

1. A unui stipendiu de 100 fl. pentru un tiner jurist la vre-o facultate sau academiă juridică în patriă.

2. A doue stipendii à 60 fl. pentru studenţi la scoalele medii în patriă.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ documenteze prin atestate valide:

a) Că sunt români de confesiunea greco orientală;

b) Că progresul în studii în ultimul semestru a fost eminent.

c) Că sunt şi trupesce sănătoşi;

d) Că au trebuinţă de ajutoriu.

Suplicele de concurs instruite cuviincios cu documentele atinse au a se ascerne până la terminul indicat la Consistoriul archidiecesan în Sibiiu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 14 August 1885.

Nr. 4239 Scol. [1121] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea a 10 stipendii de câte 60 fl., create din nou pe basa conclusului sinodului archidiecesan din 6/18 Aprile 1885 Nr. protoc. 87, din fondul Mogaian şi din fundaţiunea Francisc-Iosefină, pentru pedagogii înscrişi în anul scolar 1885/6 la institutul archidiecesan pedagogico-teologic din Sibiiu, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *25 Septembre* a. c. stilul vechiu.

Aspiranţii la aceste stipendii au a-şi ascerne suplicele lor în terminul arătat la Consistoriul archidiecesan, instruite cu documente despre aceea, că sunt înscrişi la institutul archidiecesan pedagogico-teologic, că sporiul în studii este mulţămitoriu şi în fine, că au lipsă de ajutoriu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 14 August 1885.

[1115] **Escriere de concurs.** 2—3

Pentru un stipendiu de 60 fl. v. a. format de către consorţiul preoţilor şi învĕţătorilor din protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin până la *30 August a. c. st. v.*

Stipendiul este menit pentru un tênĕr din protopresbiteratul Dobrei, carele va asculta cursurile preparandiali în seminariul „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se a întra după absolvarea acelora în statul învĕţătoresc la una din scoalele din acest protopresbiterat.

Acest stipendiu se va conferì:

a) în prima linie fiilor acelor preoţi şi învĕţători cari sunt membrii ai acestui consorţiu;

b) în lipsa acestora altor têneri din acest tract, sau neaflându-se într'acesta, din alt tract protopresbiteral din archidiecesă, cari vor avea pregătirea şi calitatea prescrisă pentru de a putea fi primiţi la cursurile preparandiali.

c) Dacă nu se vor afla tineri de categoria de sub *a.* şi *b.*, stipendiul se va conferì şi la atari scolari din gimnasiu ori scoala reală, ai căror părinţi se vor obliga, ca după ce acei tineri vor fi de ajuns pregătiţi, i vor dedica carierei învĕţătoresci avênd sĕ percurgă studiele preparandiali în „Seminariul Andreian.“

În casul acesta stipendiul li se va lăsa şi pe durata cursurilor preparandiali.

Stipendiul se va conferì:

a) orfanilor de preoţi şi învĕţători, ai căror tată este membru al acestui consorţiu. Atari orfani avênd din studii calcul general de suficient, se vor preferì tuturor concurenţilor;

b) între ceilalţi concurenţi se vor preferì cei cu clasificaţiune mai bună din studii;

c) în condiţiuni egali se vor preferì concurenţii ai căror părinţi au familie mai numĕroasă.

Doritorii de a obţinea acest stipendiu, au de a-şi instrui cererile concursuale:

a) cu atestat de botez.

b) Testimoniu scolastic de pe anul scolar 1884/5 şi

c) eventual atestat de paupertate.

Dobra 8 August 1885.

Romul de **Crainic**, prot. preşed. consorţ.
Iacob Germanu, not.

Nr. 296. [1098] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din comunele mai jos enumerate în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs până în *25 August a. c, st. v*

1. Cohalm, cu salariu anual 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi usufructul dela drepturile comunale precum: dreptul la ghinde etc., în rênd cu ceialaţi locuitori.

2. Bogata olteană, cu salariu anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual 150 fl., şi lemne de foc.

4. Paloş, cu salariu anual 150 fl., solvindi din cassa comunală în patru rate şi cuartir liber.

5. Mercheaşa, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc, precum şi usufructul dela toate drepturile comunale: dreptul de ghindărıt etc.

6. Filia Jimbor, cu salariu anual 70 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Criţu cu filiile sale Meşindorf şi Cloasterf cu salariu anual 163 fl. 50 cr., cuartir şi lemne de foc.

8. Felmer, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Ticuşul rom., cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci, au aş subşterne petiţiunile, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopopesc greco-oriental al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 26 Iulie, 1885.

Nicolau D. Mircea
adm. prot.

Nr. 258. [1119] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c.

1. Birtin, cu salariu anual de 140. fl. a., cuartir gratuit şi 1 org. de lemne.

2. Bulzesci de sus şi de jos cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Cărăstău, cu salariu anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 4 org. de lemne.

5. Criscior, cu salariu anual de 170 fl.; cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

6. Curechiu, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

7. Lunca, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

8. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

9. Ribiţa-Uibăresci cu salariu anual de 180 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

10. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

11. Sălişte, cu salariu anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

12. Tomnatec, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 3 orgiì de lemne.

13. Trestia, cu salariu anual de 80 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

14. *Z*drapţi-Mihăleni, cu salariu anual de 240 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, în 1 August 1885.

Vasiliu Damian,
ppresbiter.

Ad Nr. 287. [1109] 2—3

CONCURS.

Se escrie concurs pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului în următoarele parochii.

1. Ungureni, cu salariu anual 200 fl.

2. Cupşeni, cu salariu anual 200 fl.

3. Libotin, cu salariu anual 200 fl.

4. Rogoz, cu salariu anual 200 fl.

5. Poiana-porcului, cu salariu anual 200 fl.

6. Văleni, cu salariu anual 150 fl.

7. Peteritea, cu salariu anual 150 fl.

8. Borcut, cu salariu anual 150 fl.

9. Ineu, cu salariu anual 150 fl.

10. Dobric cu Dobriţinaş, cu salariu anual 150 fl.

11. Rohia, cu salariu anual 150 fl.

12. Stoiceni, cu salariu anual 150 fl.

13. Maşca, cu salariu anual 100 fl.

Reflectanţii au a-şi înainta concursele instruite în regulă până la 18 Septembre a. c. st. v. la adresa subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului prin posta ultimă Magyar Lápos.

Cupşeni în 27 Iuliu 1885.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 507. [1101] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Têrnavei inferioare se prolungesce concursul publicat în Nrii Telegr. Roman: 60, 61, 62, 64 şi 66 cu termin până la *10 Septembre* a. c. st. v.

1. Botez, cu salariu de 100 fl. v. a., şi cuartir.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir şi lemne.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Fărău, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Herepea-magiară, cu salariu de 77 fl. 50 cr., cuartir şi lemne.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. v. a. cuartir şi lemne.

7. Blăşel, cu salariu de 175 fl. cuartir şi lemne.

8. Boian, cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Cerghidul mare, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

10. Chincis, cu salariu de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne.

11. Sălcud, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul mai sus indicat.

Cetatea-de-baltă, la 29 Iulie 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 351. [1100] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a din Hurez, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele stolari dela 84 familii, folosirea cimiteriului şi de fiecare familie câte una ḑi de lucru cu palma, computate dau un venit de 228 fl. v. a.

Doritorii de a competa la această parocihe au a-şi aşterne suplicele lor în terminul mai sus arĕtat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraş, 1 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 369 [1114] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupşei, în sensul ven. resoluţiuni consistoriale dto 28 Maiu a. c. Nr. 2211. B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele.

2. Grădina de legumi, loc de un car de cucuruz şi folosirea cimiteriului.

3. Birul preoţesc câte o jumĕtate ferdelă bucate şi o ḑi de lucru dela 100 case, şi

4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial.

5. Afară de acestea, în decurs de 1 an se va cumpĕra pământ în valoare de 3—400 fl., ca porţiune canonică, cari împreunate cu celelalte venite parochiale, suma dotaţiunei preoţesci va fi aproximativ de 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruate cu documentele recerute prin „Stat. org.“ şi „Regul. ptr. parochii din 1878“ în terminul supra numit, — la oficiul protopresbiteral concernente.

Salciva de jos în August 1885.

Comitetul parochial:

Simion Paşca, preşedinte.
Andreiu Muntean, notariu.

Cu consensul oficiului protopresbiteral.

Ioan Danciu,
prot.

La Nr. 251. [1104] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională populară română gr. or. în comuna Caleanu în protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare.

Salariul împreunat cu această staţiune este 150 fl. în bani gata şi 30 merţe (litre) de cucuruz sau grâu, — banii se vor solvì în trei rate decursive în părţi egale în decursul anului scolastic; eară bucatele în lunele de earnă, când se va poftì.

Doritorii a ocupa această staţiune, sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele sale instruite conform legei — subscrisului, până la terminul indicat; apoi în terminul acesta au a se presenta şi la faţa locului, a face cunoscinţă cu comitetul parochial şi respective cu porul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 1 August, 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90. Sibiiu, Sâmbătă 24 August (5 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Cernăuţi, în August 1885.

În luna trecută a apărut în Cernăuţi o broşură, ce poartă numele: *„Apologie der orthodoxen gr. or. Kirche der Bucovina"* subsemnată de Eminenţa Sa Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu, archiepiscop şi metropolit, dimpreună cu membrii consistoriului archiepiscopesc al Bucovinei. Ea a fost presentată Înaltului presidiu al consiliului c. r. ministerial.

Cuprinsul broşurii este:

a) desfăşurarea şi ilustrarea neliniştirilor, cărora este espusă eparchia drept-măritoare din Bucovina;

b) protestări concrete în contra încercărilor şi tendinţelor confesionale agresive ale organelor bisericei rom. şi gr. cat.

c) invocarea unor dispoziţiuni scutitoare din partea Înaltului regim c. r. de stat.

Broşura aeeasta a produs mare sensaţiune nu numai la noi în Bucovina, ci am putea ḑice în întreaga monarchiă austro-ungară. Mai toate foile au luat notiţă de broşura aceasta, şi ea a fost discutată chiar în articoli de fond.

Noi salutăm cu bucurie paşurile ce le face Eminenţa Sa la locurile competente în scopul conservării intereselor confesionale ale poporaţiunii autochtone din Bucovina, căci în adevĕr, e timpul cel mai suprem, a face ceva în privinţa aceasta.

Noi în cele următoare vom sĕ scoatem din această broşură numai unele date, cari încă ilustrează în mod eclatant regresul intereselor noastre confesionale şi naţionale în Bucovina.

„Este fact în decomun cunoscut" — se ḑice în amintita Apologie — „şi adeverit oficios, adecă prin broşura, ce poartă numele: „Descrierea Bucovinei" — făcută de Budinski în urma demândului Înaltului regim c. r., că la anecsarea ţĕrii acesteia la regatele şi ţĕrile Monarchiei austriace în a. 1775 resp 1777, afară de comunitatea bisericească armano-orientală din Suceavă şi câtor-va puţine familie israilite — cu case de rugăciune în cele trei oraşe: Cernăuţi, Siret şi Suceava, populaţiunea ţĕrii în toate comunele orăşene şi rurale era de confesiunea gr. or

Dela a. 1777 până 1786 a stat Bucovina sub administrare militară şi în acel timp şi sub această administrare de bună amintire pentru întreaga ţeară s'a bucurat biserica gr. or. de tratare foarte bine voitoare şi între alte instituţiuni bune s'a făcut în acel timp şi planul de regulare al bisericei gr. or.

Dară situaţiunea s'a schimbat foarte de grabă, căci acum în anul 1786 devenì Bucovina o parte a Galiţiei şi de atuncia au început familii întregi polone şi rutene a imigra în Bucovina şi a se lărgì tot mai mult, întărind latinismul în ambele sale forme. S'au creat apoi nu numai în oraşe, ci şi în multe comune rurale biserici de ritul romano-latin şi gr.-unit, ca tot atâtea staţiuni pastorale şi centre de activitate pentru propaganda confesională în mijlocul poporului gr. or. autochton, a cărui confesiune era numai tolerată în ţeară.

Până la anul 1849 propaganda aceasta avuse caracter mai mult confesional. De aici înainte devenind Bucovina autonomă cu dietă proprie şi guvern c r. al ţĕrii, eară confesiunea gr. or. mai apoi egal îndreptăţită cu cea romano-latină, primì propaganda un caracter mai mult naţional.

Amploiaţi, învĕţători şi servitori privaţi, poloni şi ruteni, venind cu familiele sale în Bucovina, 'şi-au dat toată silinţa, a deştepta între rutenii gr. or. idea naţionalităţii şi sub pretest de afinitate cu rutenii galiţieni, a-i câştiga pentru acelea-şi aspiraţiuni naţionale, creḑêndu-se de către copii ruteni, că dacă va pica păretele genetic dintre Galiţia şi Bucovina, va cădea dimpreună cu el şi cel confesional. În direcţiunea aceasta lucră mână în mână rutenii cu polonii, deşì în Galiţia aceste două naţiuni slave lucră una contra alteia. Toate acestea nu sunt, de cât pregătiri pentru reanecsiunea Bucovinei la Galiţia şi realisarea aspiraţiunilor polone.

Şi mulţămită zelului neobosit, cu care au sciut lucra polonii şi rutenii pentru interesele sale confesionale şi naţionale, numĕră astăḑi în Bucovina sematismul archiepiscopielor rom. greco-catolice din Lemberg 25 Curaţie cu 63,869 suflete rom. catolice şi 16 curaţie cu 16,400 suflete de ritul gr.-unit.

Deci: la olaltă 80.269.

Eară spre a aduce confesiunea română şi gr. cath. la o posiţie dominătoare în ţeară, apoi spre intărirea elementului polon-rutean pe calea proselitismului din rêndurile populaţiunii autochtone române şi rutene, s'a etablat înainte de trei ani în Cernăuţi o mânăstire de călugăriţe polone cu un institut de crescere polon-catolic pentru copile, cu toate că în Cernăuţi esistă destule institute germane pentru creşterea copilelor. Şi după cum se vorbesce va trece acest insititut polon-catolic în mânile iesuiţilor şi mai au de gând a mai crea astfel de institute şi în Suceava spre a converti la confesiunea catolică cu deosebire pe români. Eară în Cernăuţi s'a mai aşeḑat şi un archiepiscop ecsilat din Varşovia, cu numele Felinski, de care se ḑice, că lucră pentru înfiinţarea unei episcopii polono-catolice „in partibus infidelium" din Bucovina. Pe lângă această propagandă vĕdită şi practicată cu mare învĕrşunare şi fără de ruşine din partea organelor bisericei romăno şi greco-catolice din Galiţia se apostrofează confesiunea ortodocsă gr. or. în public din partea acelor organe ca o „credinţă a diavolului şi poartă, ce duce la iad, credinţă mai rea de cât religiunea mohamedană, în cât mai bine este a se face turc, de cât a primi ortodocsia.

Biserica ortodocsă gr. or. cu toate că-i recunoscută în stat ca biserică egal îndreptăţită dimpreună cu cele lalte biserici a fost mai departe insultată în mod foarte batjocoritoriu de chiar c. r. procuror de stat din Lemberg în scrisoarea sa publică de pîră din 10 Mai 1882 în procesul Dobrzanski et consortes, numind biserica noastră ortodocsă gr. or. de mai multe ori cu numirea de „Apostasie, Şismă, Biserică şismatică". Eară în urma procedării acesteia din partea unui funcţionariu procuror, care ca păḑitor al legilor şi apărător contra atacurilor neîndreptăţite are chiar datorinţa, de a apĕra pe fie-care comunitate religionară egal îndreptăţită în stat în contra astor feliu de insulte, provină ele ori şi din care parte, eară nu ca el singur sĕ insulte şi sĕ calce fără de ruşine legile asupra cărora are sĕ vegheze, au început pe urma lui advocaţii şi toate persoanele din tabera polonă naţională, câte au avut de vorbit în procesul acela, a se întrece unii cu alţii în insulte contra credinţei ortodocse creştine.

Eară cât de înalt este gradul, la care au ajuns duşmănia şi fanatismul confesional contra păstorilor de suflete şi mărturisitorii credinţei ortodocse orientale la organele confesiunii rom. şi greco-catolice chiar în capitala Galiţiei, arată destul de apriat cele ce se întêmplă în penitenţiarul femeesc st. Magdalena din Lemberg, unde stau în detenţiune circa 20 de penitente din Bucovina. Nu numai călugăriţele de acolo se 'ntrec în insulte contra religiunii ortodocse-orientale şi se silesc a convertì pe penitentele de confesiunea noastră la ritul rom. şi greco-catolic, împiedecând în feliurite chipuri pre păstoriul gr. or. la ţinerea învĕţământului religionariu şi la împlinirea eserciţiilor religionare pentru păstoriţii sei, dară şi păstoriul gr. cat. care este şi decanul capitolului metropolitan de acolo nu lasă sĕ treacă nici o ocasiune, fără a apostrofa biserica ortodocsă înaintea tuturor penintenţilor şi în presenţa orientalilor cu cuvinte degrădătoare, după cum i dictează duşmănia şi fanatismul confesional.

Toate aceste facte triste se întêmplă sub ochii instanţii celei mai înalte spirituale rom. şi gr. catolice din Lemberg, în cât suntem necesitaţi a crede, cumcă în Galiţia se află un mare arsenal confesional, în care se construiesc feliu de feliu de arme spre a întreprinde în contra bisericei ortodocse orientale din Bucovina o cruciată formală.

În faţa acestor fapte lipsite cu totul de dragostea creştinească, sĕ nu ne mirăm defeliu, dacă vedem, că ḑi din ḑi, numĕrul ortodocşilor din Bucovina tot scade şi în deosebi, că numĕrul românilor bucovineni se micşorează pe ḑi ce merge.

După enumerarea astorfeliu de date, din cari am amintit aici numai pre unele, trece broşura amintită la protestări concrete şi anume:

1. Contra numirilor „biserică şismatică" şi „şismatici," numiri ce provin în şematismele şi în altele enunciaţiuni oficiale şi oficioase ale archiepiscopielor rom. şi gr. cat din Lemberg.

2. Contra înducerii numĕrului sufletelor confesionalilor ortodocsi orientali din Bucovina în şematismele anuale ale archiepiscopiei rom. cat. din Lemberg.

3. Contra primirei copilelor de confesiunea ortod. orient. în institutul de crescere al călugăriţelor, surori ursuline, precum şi contra esistinţei congregaţiunii acesteia şi etablarea altor-feliu de congregaţiuni monachale în Bucovina.

4. Contra petrecerei şi ţinerii de predice misionare din partea iesuiţilor în Bucovina.

5· Contra şederii în Cernăuţ a esilatului archiepiscop polon-catolic, Felinski, cum şi în contra intenţionatei creări a unei episcopii rom. cat. în Cernăuţi.

6. Contra seducerii penitenţilor gr. or. din penitenţiarul din Lemberg la confesiunea rom. şi gr. catolică, cum şi în genere contra propagandei confesionale în mijlocul poporului ortod. orient. din Bucovina.

7. Contra numirilor degrădătoare, cum sunt „şisma, credinţă şismatică" pentru biserica ortod. orient. intrebuinţate în scrisoarea de pîră a procuraturii c. r. din Lemberg din 10 Mai 1882, cum şi în contra atacurilor înjositoare îndreptate contra bisericei ortodocse din mai multe părţi la pertractările publice a curţii cu juraţi în procesul Dobrzanski.

În urmă broşura finesce cu invocarea unor dispoziţiuni scutitoare din partea Înaltului regim c. r. de stat în interesul păcii interconfesionale din Bucovina, îndreptând luarea de seamă a Înaltutului regim împĕrătesc la următoarele:

1. La *„Congregatio sororum Ursulinarum"* deschisă în Cernăuţi în a. 1883 şi carea prin primirea de copile ortod. orientale deşteaptă în cercurile poporului ortodocs presupunerea de tendinţe polone-naţionale şi confesionale.

2. La petrecerea de mai mulţi ani şi activitatea misionară a *„Patrum Iesuitorum,"* ale căror misiune are sĕ se refereze mai ales la confesionalii ortod. orientali, din care causă aceştia se simţesc ofensaţi în simţĕmintele sale religioase.

3. La aşeḑarea în Cernăuţi a fostului archiepiscop din Varşovia, Felinski, esilat din Rusia, cu carea se aduce în legătură crearea unei episcopii rom.-catolice şi în privinţa căreia numai atunci s'ar putea molcomì poporul ortod. orient. din ţeară, dacă s'ar necesita numitul prelat, a schimba locul petrecerii sale presente în oare-care provinţă apuseană a monarchiei şi dacă s'ar denega ajutoriul şi aprobarea statului pentru crearea a unei episcopii rom.-catolice în Cernăuţi, ce se intenţionează spre a pregătì reanecsarea Bucovinei la Galiţia.

4. La presiunea confesională ce se esercită asupra penitenţilor ortod. orient. în penitenţiariul St. Magdalena din Lemberg şi suprimarea libertăţii consciinţei, carea merită atenţiunea înaltului Regim, spre a face capĕt acestor nelegiuiri.

5. La numirile de „şismă şi biserică şismatică, apostatici, şismatici" întrebuinţate de diregotoriile spirituale şi organele bisericei rom. şi gr. catolice în enunciaţiunile publice pentru biserica ortodocsă şi confesionalii ortodocşi, espresiuni care degradează posiţiunea şi onoarea bisericei ortod. orientale, cum şi la toate insultele aruncate în contra credinţei ortodocse-creştine, carea fiind egal îndreptăţită dimpreună cu celelalte confesiuni creştine, are dreptul a pretinde, ca astfel de espresiuni nu numai sĕ nu se întrebuinţeze, dară ca ele sĕ fie după lege şi pedepsite.

6. La factul, că în Bucovina de vre-o câţi-va ani se zidesc capele rom. şi greco-catolice în locuri unde locuiesc 10 până 20 de familii rom. şi greco-catolice, dintre care însĕ cele mai puţine aparţin co-

munelor respective şi de oare-ce acelea capele nu sunt case de rugăciuni, ci edificii publice pentru funcţiuni religioase, a căror zidire depinde, conform prescriptelor esistinţi, dela necesitatea constatată şi încuviinţarea diregătoriei competinte, ca aşa dară la zidirea astorfeliu de edificii sě se aplice cu atât mai vêrtos directivile statorite, de oare-ce astfel de capele şi biserici se privesc de către poporul ortodox-oriental ca tot atâtea staţiuni pentru convertirea confesionalilor ortodocsi orientali la biserica rom. şi greco-catolică.

7. La factul, că în scoalele poporale din comune rurale, unde maioritatea constantă a copiilor de scoală este cea de confesiunea ort. orient. funcţionează învěţători de confesiunea rom. şi gr. catolică, — un fact, care contradice legilor pentru scoale poporale, şi care trebuie delăturat, de oare-ce acest fact se interpretează de familiele ortod. or. în un înţeles, care nu poate sě fie în interesul frecuentării şi înaintării scoalelor poporale.

Acesta-i cuprinsul scurt al broşurii amintite. Vom mai revenì la obiectul acesta.

— st. —

Revista politică.

Intrevederea dela Kremsier continuă de a fi comentată de presa europeană. Presa rusască în frunte cu diariul „Novosti" îi atribuiesce intrevederii o importanţă foarte mare. Misiunea lui Drummond la poarta turcească, dice diarul din Petersburg, stă în strênsă legătură cu evenimentul dela Kremsier, avênd de scop o alianţă anglo turcă în casul unui rěsboi în contra Rusiei; şi astfel Kremsierul are un rol însemnat şi pentru desnodămêntul cestiunei pendente a Afganistanului. Intrevederea întăresce tendinţele Rusiei d'a nu împedeca politica Habsburgilor în peninsula balcanică; un lucru prin care este garantată oposiţiunea Europei centrale în contra unui rěsboi anglo-rus. — Diarele englese, cari la început nu aveau nici un cuvênt rěu asupra intrevederii dela Kremsier, privind acest eveniment ca o chizeşie pentru pacea Europeană, 'şi au schimbat ţinuta şi scriu într'un ton foarte năcăjit. E mare frica în Englitera, că Rusia a esoperat consensul Austriei şi Germaniei pentru politica rusă în Asia. Mult sânge rěu a făcut o observare a unui diar din Petersburg, că adecă „întêlnirea dela Kremsier asigură pacea — se înţelege numai cea europeană" La cari cu fală rěspunde „Times," că Anglia nu se teme. Noi credem, că n'o sě treacă mult timp la mijloc şi vom avea norocirea de a înregistra iarăş vr'o garanţă de pace, venită după moda diplomatică de adi din vre-un cot părăsit al Asiei sau Africei.

În cestiunea misiunei lui Sir Drummond Wolff la Constantinopole, scrie jurnalul frances „le Temps" următoarele:

Sir Henry Drummond Wolff e de câte-va dile la Constantinopol, unde a vědut deja pe marele vizir şi pe ministrul de interne. Agenţia Reuter afirmă, că n'a fost vorba de politică între aceşti demnitari şi trimisul englez. E evident că convorbirile dintre Sir Henry Drummond Wolff şi oameni de stat turci vor trebuì sě devină mai puţin platonice, dacă e adevěrat că la Constantinopol şi nu la Cair e ţinta de căpetenie a misiunei dlui Wolff. Agenţia Reuter a publicat un fel de program al instrucţiunilor date agentelui estra-ordinar al coroanei britanice. După aceste informaţiuni, — dacă vor fi adevěrate — misiunea ar visa în adevěr mai mult Constantinopolul de cât Cairul. Sir Henry Drummond Wolff va trebuì sě se arate în Egipt ca un om acreditat pe lângă Sultanul şi nu pe lângă Kedivul, după cum e Sir Evelyn Baring; trimiterea sa la Egipt ar fi un fel de reeditare a călětoriei făcute odinioară de lordul Dufferin, ambasadorul englez din Constantinopol. Părerea generală în această capitală e, după cum asigură agenţa engleză, că rodul silinţelor dlui Henry Drommond Wolf va fi în tot casul o apropiere prietinească între Englitera şi Turcia, chiar şi în cas când împotrivirea puterilor germanice ar împiedeca încheierea unei alianţe anglo-turceşti.

Se dice că lordul Salisbury, prin mijlocirea ambasadorului engles din Paris, lordul Lyons, ar fi făcut demersuri pe lângă dl de Freycinet, spre a dobândi de la ministrul frances al afacerilor străine o întrevorbire privată, care sě aibă loc la Poys, în împrejurimile de la Dièppe, unde primul ministru engles are o proprietate În aceasta întrevorbire vor fi discutate într'un chip aměnunţit însemnatele cestiuni, cari au fost până acum obiectul unor negociări fără resultat între ambele ţĕri. Dl de Freycinet recunoasce în principiu oportunitea unei asemenea întrevorbiri, dar crede de trebuinţă, ca mai întâi sě informeze pe colegii sei despre această afacere. De asemenea dsa doresce sě se consfătuiască cu ministrul-preşedinte asupra punctelor, cari au cea mai mare însemnătate în neînţelegerea dintre cele douĕ ţĕri.

Cestiunea insulelor Caroline n'a încetat a perde din momentuositatea sa. Germania nu cedează din ambiţiă, ear şpaniolii iuţi de fire cum sunt demonstrează, strigă şi aruncă foc şi pucioasă asupra răpitorilor germani. Cât de mare este iritaţiunea în Spania se poate deduce din actul generalului Salamanca, prin care îi retrimite clironomului german decoraţia ce o posedea (crucea mare prusiană a vulturului roşu) cu următoarea comitivă: „Faptul comis de flota germană pe insulele Caroline care vatămă şi cele mai rudimentare base ale prietiniei şi a dreptului internaţional, îi detrage decoraţiunei mele singurul înţeles, care m'a putut îndupleca sě-l primesc şi port; de aceea vi'l retrimit M. V. cu firma hotărîre, ca golul pe pept ce mi-a rěmas în urmă-i, sě-l împlinesc cu o decoraţie agonisită în lupta contra Germaniei."

În Irlanda s'au întêmplat turburări grave. În satul Millinavatt, comitatul Kilkenny, 100 agenţi poliţieneşti voind sě proceadă la expulsarea câtor-va arêndaşi, cari nu 'şi plătiseră arênda au fost atacaţi de 2000 oameni. După o luptă de câte-va minute poliţia a fost silită sě se retragă fără sě 'şi poată împlini mandatul. Au fost o mulţime de răniţi şi de o parte şi de alta.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Mediaş, Iulie 1885. Aşteptând am aşteptat dar uitării nu am dat. Am aşteptat ca o peană mai desteră sě descrie actul alegerei de protopop gr. or. al Mediaşului indeplinit în 20 Iunie a. c. st vechiu.

Neaflânduse până adi altul 'mi voi da silinţa a descrie acel act.

In 19 Iuniu a. c. st. v. sosì Dl comisar consistorial I. Droc protopresbiter din Mercurea la Mediaş şi trase la otelul „Schützen." După ameadi sosiră în grădina acelui otel dl adm. protop. Dionisie Chendi impresorat de trei fii — toţi preoţi, doi gineri anume: Perţa Dem. asesor la sedria orf. comitatensă în Sighişoara şi Z. Puşcariu cancelist jud. în Elisabetopole; sosì apoi Rev. Domn Ioan Almaşan protopop a Têrnávei superioare, încungiurat de fiul seu Vasile Almaşan advocat în Cluş şi Almaşan preot în Alma.

Curênd după acestea sosi şi Iosif Goga paroch în Reşinari şi mai târdiu şi membrii comitetului protopp. al Mediaşului. La acest post de protopop adecă concurase dl adm protop. Dionisie Chendi, dnii Veniamin Almaşan şi Iosif Goga şi după şedinţa comitetului aflarăm, că toţi acesti trei fură admişi în candidaţiune. La cina comună s'a vorbit multe în dreapta şi stânga, din toată vorbirea am putut observa însě numai atât, că alegerea nu va fi fără nici o luptă. La câte oare s'a sculat unul şi altul dintre concurenţi şi corteşi, nu ştiu atât ştiu că pe mulţi am lasat în acel otel, şi dimineaţa i-am aflat în deplină acţiune pe toţi.

Am mers la biserică, unde se celebrase sânta liturgie sub pontificarea dlui comisariu consistorial cu asistinţa dlui ad. protop. Chendi şi a parochului I. Bozoşian. Afară de cei 44 alegětori (4 inşi n'au fost de faţă) a fost de faţă şi Rever. D. protopop gr. cat Gedeon Blaşan, mai mulţi preoţi, docenţi şi mireni. Pot dice că se fi durat încă 2—3 oare serviţiul divin, nu mi ar fi fost prea mult, atât de frumos a decurs tot serviţiul şi mai cu seamă atât de armonios a fost esecutate cântările.

După serviţiul divin se făcuse o pausă, pentru cari s'a făcut, o parte însemnată de chemaţi şi nechemaţi se aflau însě în o ferbinţală febrilă nespusă.

Cred că nu e de lipsă a mai spune, că nainte de alegere era foarte mare interesul de a se sci că ne va căpăta mai multe voturi. Se audiau deja virtuţile unuia şi a altuia dintre concurenţi. Chendi e bătrên, a servit deja 25 ani, Goga e un tiněr cu studii din Blaş şi e strein, Almaşian s'a întârdiat cu cortesia etc. etc.

O deputaţiune învită pre Dl comisariu la şedinţă, la întrarea căruia în biserică, cei presenţi erup în un întreit „sě trăiască."

Preşedintele ocupă locul seu; de notariu se alege Dionisiu Roman, de membrii de încredere la propunerea lui Basile Chendi, care nici nu a fost alegětor, se aleg: Z. Ioanoviciu, G. Marian, Dim. Stuchirian. Fiind în disordine bătătoare la ochi lista alegětorilor, se alege o comisiune, care-şi dă referada sa după nisce deslusiri date fără a fi cerute, din partea dlui administ. Chendi, şi a ginerelui seu Perţa gr. cat.; se taiă din o coală de hârtiă albă 45 şeduli, care se împart alegětorilor, şi se suspinde şedinţa pe $^1/_4$ de oară pentru pregătirea lor. În decursul acestui pătrariu de oară nu sciu ce s'a întêmplat afară pe după biserică şi pe la şipot; destul că revenind alegětorii cu corteşii în biserică 'şi au predat şedulele la urnă, unele galbine, unele albe. Ca sě cetească dl comisariu adevěrat numele scris pe şedulă şi ca sě se poată cunoasce din trăsurile scrisorii şi numele votisantului a îngrijit dl Perţa la spatele dlui comisariu.

Constituţie! Constituţie!

Nu pot trece cu vederea a afirma la locul acesta, că dl Perţa când corteşitul în Ungaria ar fi publice premiat, ar primì de sigur I-l premiu.

După ce s'au depus cele 44 şeduli în urnă şi s'au numěrat, a resultat 34 voturi pentru dnul Chendi şi 10 pentru Goga; şedule galbine, afară de douĕ au fost Chendeşti.

Ne fiind eu psiholog, nu am putut constata bucuria generală resultată din acest act de alegere.

Eşirea din biserică fu întimpinată cu un „Rákótzi induló" din partea unor strănepoţi de ai lui Faraon.

La podul Telienilor se despărţiră alegătorii în două; mirenii au luat-o către locuinţa dlui adm. Chendi, ear preoţimea la otelul numit.

La dl protopr. fură ospětaţi mirenii cu celea aduse din Şaroş; ear la „Schützen" preoţimea prânzia ce putu înciripa şi cârpì hotelierul, care n'a sciut că diua asta îi va aduce atâţi musafiri de odată.

Între preoţi se vîrîsere şi vre-o 5 laici, din cari un ungur şi un neamţ. — De mâncări şi beuturi nu vorbesc, pentru că a fost postul sânţilor apostoli; destul că cu acea ocasiune s'a rostit după cele 2—3 prime, o ploaie întreagă de toaste.

La aceasta petrecere nici cântările nu au lipsit. Părintele E. Tărchila ne cântă o doină melodioasă.

Dnii docenţi Stuchirian şi Filon Necşa cu vocea lor frumoasă, ne-a încântat; aşişderea vocea puternică a dlui Marcu din Mercurea ni-a causat plăcere deplină şi a scos din pepturile tuturor un puternic „sě trăiască."

Aşa se finì lupta alegerii, aşa banchetul dat de dl adm. Chendi.

Unele aměnunte nu le împărtăşesc onoratului cetitor, pentrucă me genează, cu deosebire limbagiul corteşilor şi aceea că s'a recuirat poliţia din partea a doi sudiţi de a dlui Chendi „pentru casul când s'ar încinge vro bătaie brutală."

Trebuie însě sě amintesc, că dl Veniamin Almăşan 'şi retrase concursul, va sci dlui din ce motive, imediat ante de actul alegerii şi aşa lupta a fost numai între dl Chendi la sine a casă între murii sei, şi între dl Goga, care din îndepărtare se presentă la luptă numai cu arma, care se numesce, „cualificaţiune."

Efectul alegerii a fost opărirea celor 10 voturi a dlui Goga şi nemulţămirea maiorităţii parochianilor gr. or. din Mediaş.

Se mai audiau ici colea dorinţe esprimate întru acolo, că dacă Ven. Consistor ar înpodobì pe dl Chendi cu titula de „protopop" şi 'l-ar ajutora la an cu 100—150 fl., dl Chendi i-ar dice, cum a dis Simion bătrânul: „Acum slobozesce stăpâne pre robul teu în pace, că vědură ochii mei mântuirea." Consistoriul ar ordina o nouă alegere, s'ar începe o eră nouă pentru acest protopopiat, ear parochia Mediaşului de sigur ar fi păzită dela prăpastia, care stă acum sě o înghiţă.

Despre cele întêmplate am dis; ce va mai aduce viitorul vom vedea, dacă vom trăì. *Un privitoriu.*

Avis.

La scoala română de fetiţe din Sibiiu prelegerile se încep **Luni în 7 Septemvre nou a. c.**

Varietăţi.

(Personal.) Preasânţiile Lor Domnii episcopi Ioan Popasu şi Ioan Meţianu cu trenul de eri au plecat dela şedinţele consistoriului metropolitan, cari cu diua de adi se termină, — la credincioşii lor.

* (Ateneul român.) Biuroul „Ateneului român" esprimă mulţămirile sale publicului, pentru participarea ce a luat şi continuă a lua la loteria organisată in vederea clădirii edificiului ce a proiectat, participare ce-i asigură un apropiat şi deplin succes.

Reservându-şi de a publica, la timp, împreună cu socotelile şi starea financiară a loteriei, numele tuturor acelora, ce au binevoit a-l ajuta în întreprinderea sa, Biroul Atheneului a luat, pentru astădată, următoarele decisiuni:

1. Se vor inscrie cu litere de aur pe o placă de marmoră, ce se va păstra în zid în marea sală a edificiului Atheneului, numele persoanelor, ce au luat sau vor lua un numěr de 5,000 bilete, vărsând imediat preţul lor la Banca naţională.

2. Numele persoanelor, ce au luat sau vor lua 5000 bilete, plătindu-le imediat la Bancă, precum şi al acelor ce vor lua de la 1000 bilete în sus

pentru a le distribui şi a le vinde, depunênd în urmă la Bancă preţul vênḑărei lor, vor fi inscrise pe pergament într'o mare carte, ce se va păstra în sala bibliotecii Ateneului.

3. Publicaţiunea ce va conţine numele tuturor persoanelor, ce au luat sau vor lua de la 100 bilete în sus, sau au dat concursul lor Atheneului, luând parte la organisarea festivităţilor avênd de scop desfacerea biletelor de lotărie, se va păstra asemenea — într'o splendidă ediţiune — în sa'a bibliotecei Atheneului. *„Biuroul Atheneului“.*

* (Convocare.) In înţelesul §-lui 18 din statute se convoacă prin aceasta adunarea generală anuală a reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur, pe Duminecă în 8/20 Septembre după ameaḑi la 3 oare în localitatea subscrisei preşedinte la care sunt invitaţi cu toată onoarea a se presenta onorabilele membre şi membrii ai reuniunei, precum şi alţi doritori de înaintarea poporului în cultură şi învĕţătură.

Abrud, în 2 Septembre 1885.

Anna Gall, preşedinta. *Alesandru Ciura*, secretariu.

* (Un memorand către dieta Ungariei.) În 31 August n. s'au întrunit la pretura din Orĕştie antistii şi notarii din comunele, cari au aparţinut la desfiinţatul fund regesc, pentru a se consulta în privinţa comasaţiunilor, cari încep a se pune în lucrare şi în aceste părţi ale fundului regiu. Cestiunea discusiunei a fost următoarea: de vreme ce după declaraţiunile factorilor parlamentari competenţi, de pe timpul când s'au discutat legea despre regularea de posesiune în Transilvania şi în deosebi de comasaţiune fundul regiu a fost declarat exempt de sub aceasta lege, fără însĕ de a se precisa esact aceasta exempţiune prin lege, — sĕ se ţină cont de aceasta declaraţiune şi dacă totuş s'ar face comasaţiuni, precum de facto se şi fac, de es. în comuna Romos, sĕ se aducă o disposiţiune legală cu privire la averea alodială, care până astăḑi a constituit averea comunei ca corporaţiune. Comunele cer sĕ se păstreze această natură a averei alodiale res. comunale şi în urma comasaţiunei, pentru ca sĕ aibă un fond financiar disponibil pentru trebuinţele comunale publice.

S'a decis redactarea unui memorand către dietă în sensul arĕtat şi s'a ales comisiunea însărcinată cu elaborarea acestui memorand în persoanele: Iuliu Kapera, adjunct de pretură, dr. I. Mihu şi Samuil Popu, advocaţi în Orĕştie.

Într'adevĕr că pe timpul când s'a adus legea despre regularea posesiunei în Transilvania, deputaţii săsesci au luptat în falanga majorităţii parlamentarie contra românilor şi aceasta au făcuto basaţi pe promisiunea ministrilor, că fundul reg. va rĕmânea scutit de regulare — o promisiune, care ca şi multe altele au rĕmas deşeartă. Şi cu ce vervă cinică riposta dl Adolf Zay, deputatul Braşovului la prepostulatele juste ale Românilor!! *Et horum meminisse juvabit.* X.

* (Industria ţesătoriei în România.) Ministerul dominielor fiind autorisat sĕ înfiinţeze un stabiliment de ţesătorie în ţeară, pentru care camerile au şi acordat un credit de 200,000 lei, anumit o comisiune compusă din dnii P. S. Antonescu, Remuşi şi C. Chivu, ingineri, dl C. Porumbaru şi C. D. Pelide, care sĕ şi dea părerea asupra modului cum ar trebuì constituit acest stabiliment.

Comisiunea a depus raportul seu opinând, ca stabilimentul de ţesătorie sĕ se compună: 1) dintr'o torcătorie mecanică, care sĕ poată produce firele necesare pentru confecţionarea pânzăturilor celor mai obicînuite în comerţ, precum rufărie groasă, pânză pentru saci, îmbrăcăminte ordinară, driluri şi alte asemenea; 2) din trei resboaie mecanice.

Atât aceste rĕsboaie, cât şi maşinele făcênd parte din ţesĕtorie vor fi mişcate cu abur. Pe lângă cele 3 resboaie mecanice se vor întrebuinţa şi resboaie mişcate cu mâna, ca cele ce funcţionează deja la asilul Elena Doamna şi care se vor putea utilisa în noul stabiliment.

Ideia primitivă era, ca stabilimentul sĕ se mărginească numai la ţesut; comisiunea însĕ opinează, ca el sĕ conţină instrumente şi pentru tors, şi motivele sale sunt următoarele: 1) că lipsa unei industrii de torcătorie în ţeară, care, formând în fire materiele textile brute produse de cultivatorii români şi punênd cu înlesnire şi eftin aceste fire la disposiţia ţĕrancelor şi a industriaşilor, ar putea devenì pentru ţeară o mare sorginte de bogăţie; 2) că o instalaţie numai pentru ţesătorie, care ar fi chemată a se alimenta cu fire aduse din streinătate nu ar putea fi de un aşa mare folos pentru desvoltarea industriei noastre şi pentru îmbunătăţirea culturei întregi a plantelor textile. *„Curier. Financ.“*

Loc deschis. *)

Oraviţa-română în Iuliu 1885.

(Urmare şi încheere din Nr. 85)

Stimate dle părinte! după-ce dta fără a rĕspunde ad rem, fără a fi obiectiv, te vedem orbecând mereu acuş pre un teren acuş pre altul, şi cu multă necruţare presupuni a cunoasce pe autori. Dacă e nefericit orbul lipsit de vederi şi trebuie sĕ se raḑime de alţii, este de compătimit; cu atât mai nefericit e omul, carele orbechiază din adins, cu intenţiune sau rea voinţă, sau în fine din ignoranţa de care e copleşit, şi acesta e de deplâns; deci „dacă lumina care este întru tine este întunerec, dar întunerecul cu cât mai mult?“

După cum este destul dela înţeles, te freci mereu de părintele protopop gr. or., ḑici că pre cantorul adlatusul dtale „de oare-ce nu scie nemţesce 'ţi-ai propus sĕ l trimiţi la Lipsca, sĕ înveţe teologia la universitate acolo, însĕ cu acea espresă îndatorire, că şi după absolvarea teologiei tot atâta sĕ scie nemţesce, cât a sciut când a plecat.“ Sĕrmană sciinţă; cine a ajuns sĕ te critice. Aici se vede destul de lămurit, la cine ţintesci şi unde voieşti a segeta, pentru-că altul nu se află în Oraviţa cu facultate de Lipsca, decât protopop greco-oriental; dar credene că n'ai făcut alt-ceva de cât ţi-ai arătat mai mult arama, de aci se vede că şi dta ai atâta cunoştinţă de limbă germană din străinătate sau cultă, câtă are şi cantorul dtale. Auḑitai vr'o dată vienesul, berlinesul, bavaresul, şi apoi sacsonul cum vorbesc, le cunosci limba şi espresiunile, ca sĕ te poţi sprima în cunoscinţă de causă? Dta însă, se vede că nu ai nici idee de limba modernă germană, de aceea nici poţi fi competinte a dejudeca în causă, ci răpit de resbunare te sprimi numai ca sĕ ḑici, că ai vorbit şi dta. Dacă totuş doreşti a şti, cât şi cum pricepe protopop. gr. or. limba germană, informeazăte dela oameni, cari cetesc foi sciinţifice cu referinţă la noi, dar mai vîrtos servească-ţi spre ştire actele traduse de dsa din limba română în cea germană într'o causă judecătorească divorţială, şi legalisate de autorităţi competinte din Oraviţa, şi vei avea respunsul la bĕrfelile dtale. Ei dar ce-i pasă ignoratului de sciinţă! Noi însĕ-ţi spunem franc, mai bine ţinete de alte sciinţe şi le învaţă, nu mai face pretensiune la cultură căci, nu te-au atins, mai lipseşte încă mult foarte mult, credene că mai bine 'ţi-ar şede de o vrăjitoare ghicitoare de cât de preot.

Ţi-o mărturisim, că foarte tare 'ţi-ai greşit sărita, când ḑici a ne cunoaşte, nu te pricepem pentru ce suspicionezi mereu pe acela, carele nu este, căci ţi-a spus'o în public, şi dl Redactor al acestui onorabil ḑiar au avut bunavoinţă a o spune, că nu părintele Ghidiu e corespondintele, aci ţi se poate aplica cântarea bisericească „Dar Juda cel fără de lege n'a vrut sĕ inţeleagă.“

Fi convins părinte! că noi nu ne-am făcut studiu la nici unul din cele două institute, nici în Lipsca şi nici în Blaş, nici nu scim ce monstrii vor fi aceia „cipoiul“, cu care faci atâta gură şi laudă. Blaşul 'l cunoascem numai de pe nume, avem şi păstrăm adânc respect faţă de Blaş şi de instituţiunile sale, şi cu deosebire de trecutul seu, — nu înse, şi de unele porniri mai noi cari ies din Blaş — apoi trebuie sĕ te rugăm sĕ iai istoria în mână sĕ veḑi şi sĕ nu te mai perḑi în întunerecul credinţei că: Blaşul cu faptele şi trecutul seu măreţ de 3/15 Maiu ar fi eschisiv numai meritul fraţilor uniţi.

Cât pentru noi te asigurăm că, cu totul airea ne-am făcut studiele; atât încă te asigurăm că studiile antropologice şi filosofice cari le-ai făcut dta la Secas, noi ḑeu nu le-am făcut, şi nici că suntem capabili a le face.

Te mai rugăm a nu trage atâta în tină frumoasele insitituţiuni de odinioară ale Blaşului, şi nu face alusiuni de persoane, cu cari n'avem nici în clin nici în mânecă, vorba românului; păzeştete nu te atinge de foc căci, te poţi frige rĕu.

Ḑici că noi ne vĕrsăm veninul peste tot ce e unit, atingem fondaţiunile unite, tragem la îndoială simţul naţional al capitol. şi capilor bisericeşti gr cath. numai pentru că sunt uniţi, oare aşa sĕ fim făcut? Ce mistificare colosală, ce aserţiune încornurată. D'apoi pentru D-ḑeu nu te folosì tot de neadevĕruri părinte, că-ţi stă rĕu, mai rĕu ca fuga dela....

Ce am ḑis noi despre fondaţiuni, despre capituli şi capi bisericeşti gr. cath.? Noi nici cu o vorbă nu ne-am atins de nici o fundaţiune gr. cath., de cât de cea nouă din Blaş, care după intenţiunea şi destinaţunea ei, tinde la continua luptă între bisericile surori şi fraţii de o mamă. Despre capituli şi capi bisericeşti am ḑis numai, că între cari se află şi de cei cu dor de popor şi naţiune; este aceasta lovire, este vĕtămare? Doară pentru-că n'am ḑis, că toţi sunt cu simţeminte nobile naţionale, d'apoi aceasta nici n'o putem ḑice, că putem fi espuşi sĕ fim înprocesuaţi pentru vĕtămare chiar de acele persoane à la părintele canonic L. şi poate şi vre-un episcop. Trebuie sĕ-ţi spunem şi noi dragul nostru aceea, că sesiunile parochiali nu numai le cugetăm, dar şi susţinem, că sunt un ce sânt şi neatingiver numai ale bisericilor gr. or. Alt-cum bine faceţi, că ţineţi şi dvoastră cont de ele, dar sĕ ţineţi cont şi de proprietate şi meniţiunea lor. Dta însă se vede, că eşti prea mărginit a putea pătrunde acel adevĕr, interesul te-a prea ocupat, aţi voi sĕ purtaţì cont de oae numai a o mulge şi tunde!

Protestăm sus şi tare contra acelei spresiuni, că şi dvoastră a-ţi păstrat tot aceea-şi turmă cuvêntătoare. D-voastră aci la noi nu sunteţi intraţi pe uşa cea adevĕrată în staulul oilor, ci v'aţi întrodus ca lupii în stână. Alterată filosofie este şi aceea, după care aflaşi că sesiunile parochiale gr. or. ar fi sfăşiate din proprietatea sau sudoarea turmei dvstre; învaţă părinte mai bine şi vei afla, că sesiunile nu se ţin nici sunt legate de popor sau preot, ci de biserică, biserica este persoana şi sesiunile proprietatea ei, încă n'am auḑit că vre-o biserică gr. cath. aici în Bănat sĕ aibă şi sesiuni, afară dacă nu va fi fost ocupată cu forţa de la gr. or.

Prudenţa unaţiei nu o invidiăm, sĕ ne păzască Dḑeu, dar cum-că la întemeiarea unaţiei aici am fi noi causa, asta e vêrful îndesatelor neadevĕruri de cari te folosesci, acì e causa causelor şi mai bine făceai să-ţi ascunzi faţa dacă nu voiesci sĕ-ţi plesnească obrazul de ruşine, dacă ai cât de puţin simţ, căci aceea întemeiare nu ve face onoare, ea s'a întrodus mai mult *par force* de nefericitul popa Bordan, a cărui sĕrmani următori au ajuns a suferì pentru pĕcatele bĕtrânului; ne doare că trebuie sĕ spunem acest adevĕr, dar n'avem ce face, dacă neprejudecarea dtale ne sîlesce. Bĕtrânul Bordan şi-a agonisit o avere frumuşică, pe ce cale va scì sufletul sĕu, căci a fost pururea cu împilatorii poporului, s'au esterminat şi el ca toţi muritorii, au rĕmas după el o mulţime de rudenii, următorii încă au avut mai toţi acelaş naturel ca bĕtrânul lor; dar încetul cu încetul s'a prăpădit totul ori unde a fost numai o sĕmênţă din lăsămêntul lui Bordan şi aşa au dispărut şi s'a prăpădit toate până la minimum. Asta e în miniatură soartea întemeietoriului unaţiei la noi!

Din acestea pot lua esemplu mulţi alţii şi şi dta, căci aici s'a împlinit ḑisa apostolului: „cel ce sparge casa domnului, sparge'l-va şi pre el domnul.“ Asta sĕ ţi-o însemni bine părinte şi sĕ nu mai ḑici că noi suntem causa unaţiei aici, căci: „vai vouĕ cărturarilor şi fariseilor făţarnici! că încungiuraţi marea şi uscatul, ca sĕ faceţi un nemernic şi dacă se face, îl faceţi pre el fiu gheenii, îndoit ca voi.“

Bine ḑici ḑeu, că pentru frăţietatea şi dragostea noastră pre cel ce vine la dta nu-l vei scoate afară. Veḑi aşa! asta ne place! ne spuni în public, că dragostea şi frăţietatea cu noi nu voeşti, apoi unde şi cum rĕmâne cu armonia şi frăţietatea, cu cari te lauḑi a ne fi îmbiat? Eată dar un şiroi de lacrămi de crocodil, mai mult pentru fericirea poporului!?! Aşa pricepi dta cum trebue sĕ trăiască fraţii între sine; poate oare sĕ fie o dovadă mai bună decât aceasta despre cele ḑise de noi? Bine ḑice evangelistul: „păziţive de proroci mincinoşi, cari vin la voi în haină de oi, ear în lăuntru sunt lupi răpitori, şi din roadele lor ii veţi cunoasce pre ei.“ Noi facem poporul atent la acestea.

Încheiăm dorind a fi putut convinge pre părintele administrator protopopesc gr. cath., cum-că frecările şi certele nu pot fi bune şi folositoare, şi nu pot avè sfêrşitul dorit. Tot-odată i dechiarăm sincer, că noi dorim şi voim a trăì şi cu dsa în frăţietate şi bună concordie.

Cei „mai mulţi romàni adevĕraţi“.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Posta redacţiunei.

Mai multora. Întârḑierea cu publicarea corespondenţelor s'a întêmplat din causa, că redactorul a absentat până astăḑi din Sibiiu. În numerii procsimi se vor publica fără amênare.

Un ajutor pentru oameni sĕraci. De câte ori nu aduc morburile griji şi miserii în familiile acelora, carî sunt constrênşi a-şi agonisì pânea de tóte ḑilele cu munca mânilor lor. Merită deci toată recunoscinţa, marinimositatea dlui farmacist Brandt în Zürich, care le dă celor lipsiţi de mijloace ce sufer de morburi de stomach, ficaţi, fiere, hemorhoide etc. gratuit pilulele sale cunoscute în toată lumea; doritorii sĕ se adreseze numai direct către numitul.

[1124] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr or. din comuna Stremţ ppresbiteratul Alba-Iuliei se deschide concurs cu termin pănă la *15 Septembre* st. v. a. c. pe lângă leafă anuală de 200 fl. v. a. solviţi în trei rate lunare-anticipative, cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ fie pregătiţi pentru aceasta carieră în inţelesul legei scolare; ear concursurile şi le vor adresa subscrisei direcţiuni scolare loco Stremţ (Diod) p. u. Tővis. pănă la terminul indicat.

Stremţ în 18 August 1885.

În conţelegere cu d. protopresbiter tractual şi din însărcinarea comitetului parochial şi a senatului scolastic.

Ioan Popescu,
paroch şi diriginte scol. gr. or.

Nr. 263. [1105] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele protopresbiteratului Sebeşului mai jos numite, se escrie concurs cu termin pănă la *30 August* 1885.

1. Săscior, cu leafă anuală de 300 fl., cuartir şi lemne pentru foc.
2. Cioara, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.
3. Daia, cu salariu anual de 200 fl., ce se va rĕspunde în patru rate, cuartir, un stânjin de lemne şi altă soarte din pădurea comunei.

Doritorii de a ocupa vre una din menţionatele staţiuni 'şi vor subşterne suplicele instruate amĕsurat legilor în vigoare, precum şi cu documente despre desteritatea în cântările şi tipicul bisericei subsemnatului oficiu protopr. pănă la terminul supraindicat.

Sebeş în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu
prot.

Nr. 444. [1106] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 62 fl. v. a., din partea preoţimei şi învĕţătorilor gr. or. din tractul protopresbiteral al Lupşei, unui ascultătoriu de cursul preparandial în „Seminariul Andreian,“ se escrie concurs cu terminul *31 August* 1885 v., pănă când petenţii au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruate cu următoarele documente:

a) atestat de botez; *b)* atestat scolastic că au absolvat 4 clase gimnasiale sau reali, cu calcul general indestulitoriu; *c)* adeverinţă de paupertate dela antistia comunală şi vidimată de parochul locului; *d)* o dechiaraţiune subscrisă de petent şi de părinţii acestuia (tutore), ca după absolvarea cursului va servì la una din scoalele acestui tract, cel puţin 5 ani ca învĕţătoriu.

Escepţionalminte pot concura şi tineri gimnasişti cari nu au 4 clase, însĕ se vor deobliga ca după terminarea clasei a 4-a vor întra la cursul preparandial satisfăcênd condiţiunei de sub *d.)*

Petiţiunile astfeliu instruate sĕ se trimită Prea onoratului oficiu protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia.

Ofenbaia în 25 Iulie 1885.

Pentru comitet.

Ioan Danciu, president. **George Cimoca,** notariu.

Nr. 467 [1118] 2—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci vacante dela scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparţinĕtoare protopresbiteratului Braşovului I, se deschide concurs cu termin pănă la *5 Septembre* a. c. şi anume:

1. La scoala elementară capitală din Satulung, biserica sfinţilor Archangeli pentru un post impreunat cu salariu de 300 fl. v. a. şi cuartir liber cu prospecte de ameliorare.
2. La scoala populară elementară din Bacifalu cu salar de 300 fl. v. a. 2 stângini lemne şi cuartir liber pre anul prim, ear în anul al 2-lea se mai adaug 50 fl. v. a.
3. La scoala populară elementară din Cernatul Săcelelor, pentru clasa II-a cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir liber sau relut de cuartir.
4. La scoala populară-elementară din Purcăreni, pentru clasa II-a cu salariu de 210 fl. v. a. şi 24 fl. bani de cuartir. Cu acest post de învĕţător este impreunat şi postul de cantor, carele produce un venit anual de 40—50 fi.

Doriitorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne suplicele lor în terminul, mai sus indicat la subscrisul oficiu al tractului Braşovului I instruite cu:

a) Atestat scolar, că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale sau reale.

b) Atestatul scolar, că au absolvat cursul pedagogic sau teologic.

c) Testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele capitale resp. populare şi diploma din limba maghiară.

d) Atestatele de botez şi de purtare morală şi politică bună.

e) Sĕ aibă cunoscinţe de cântări, grădinărit şi gimnastică.

Braşov, în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr 757. [1107] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţatoriu la scoala confesională gr. or. din Şura mare se deschide concurs cu termin pănă la *30 August a. c.*

Emolumentele sunt 200 fl. din repartiţie, incassabili in douĕ rate semestrale anticipative; apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesarii.

Petiţiunile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu

Sibiiu, 2 August, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului, în conţelegere cu comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter.

Georgiu Bobeş,
substitut prot.

Nr. 520. [1108] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului „Agnitei“, se escrie concurs cu termin pănă în *31 August* st. v. 1885.

1. Ghijasa inferioară, cu salariu anual în bani 150 fl şi dela 150 familii câte un prânz de bucate a 40 cr. 60 fl., cu totul 210 fl., şi cuartir liber în odăile scoalei.
2. Alţina, doue staţiuni una cu salariu de 200 fl., a doua cu 150 fl, cuartir şi lemne.
3. Ighisdorf, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc, avênd respectivul a purta şi serviţiul cantoral anul întreg, fără altă remuneraţiune.
4. Bendorf, cu salariu anual de 200 fl. dela comună, cuartir şi lemne.
5. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl, cuartir în odăile scoalei şi lemnele de foc.
6. Verd, cu salariu de 150 fl., din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne de foc.
7. Agnita, cu salariu de 200fl. dela comună şi dela popor.
8. Merghindeal, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, lângă care dela fie-care familie un prânz de bucate, cuartir şi lemne de foc.
9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne.
10. Prostea, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, precum şi din grădina scoalei pămênt arătoriu de un jugĕr, cuartir şi lemne.
11. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.
12. Nouştat, cu salariu 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.
13. Hundrubechiu, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne
14. Boholţ, cu salariu anual 200 fl. din alodiu şi dela popor.
15. Cincşor, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.
16. Săsăuş, cu salariu 250 fl. dela comună, şi dela popor, lemne şi cuartir.
17. Ilimbav, cu salariu 200 fl dela comună şi dela popor, lemne şicuartir.
18. Marpod, cu salariu 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor cuartir şi lemne.
19. Fofeldea, douĕ staţiuni cu salariu, una de 200 fl. şi a doua cu 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.
20. Ţichindeal, cu salariu de 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre un post din staţiunile acestea, au aşi asterne suplicele instruite în consonanţă cu legile esistente subscrisului pănă la terminul sus atins.

Nocrichiu în 26 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or: al Agnitei.

G. Maier,
adm. prot.

Nr. 170. [1102] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră confesională română din Drăguş, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru învĕţătoriul primariu salariu anual de 250 fi. v. a., cuartir natural şi lemne de foc;

Pentru învĕţătoriul secundariu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase; salariele se plătesc în rate lunari decursive din casa alodială.

Învĕţătoriul care va propune la copii pomăritul şi legumăritul are jumătate din folosinţa grădinei scolare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au aşi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la *30 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 26 Iuliu 1885.

Ioan Cândea
adm ppresb.

Nr. 337. [1122] 2—3

EDICT.

Anna George Tatariu din Apaţa de religiunea gr. or. carea, mai bine de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pre leguitul seu bărbat George Puligan, tot din Apaţa, fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială, şi se va aduce sentinţa de divorţ în absenţa sa.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II-lea.

Ioan Petric.
protopresbiter.

Nr. 2387 civ. [1123] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei contelui Camillo Bethlen, în causa segregărei locurilor publice ale fostilor jobagi din Vaidakut pentru pertractarea admisibilităţei aceleia, se pune de termin ḑiua **de 30 Novembre a. c. 9 oare a. m.** în casa judelui comunal din Vajdakut; la care se citează toţi interesaţii cu deosebire cei pêrîţi făcêndu-se atenţi la cele cuprinse în §. 15 a. birt. rend. ut.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 3 August 1885.

NagyLajos, reşedinte. **Gődri Sándor,** notar.

Sz 144 1885 bir. végreh. [1125] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 1031 sz. la kelt végzése folytán Stanese Nicolae ellen „Albina“ hitelintézet részére 999 frt. 11 kr. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 920 frtra becsült ökrök, tehén, cséplö-gép ökör-szekér, hordók és buzából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Kisapoldon leendő eszközlésére határidőül 1885-ik év **September hó 12-ik** napjának délelőtt 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Auguszlus hó 27 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Subscrisul am onoare a me recomanda onoratului p. t. public român cu legarea de cărţi **broşure, protocoale** etc., **promt** şi **solid** cu cele mai moderate preţuri.

Sibiiu, 4 Septombre, 1885.

Ioan Cristea,
compactor.
Strada Guşteriţii Nr. 17.

[1126] 1—3

„Ardeleana“

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros).

Face următoarele operaţiuni:

a) acoardă împrumuturi pe **cambii;**
b) acoardă împrumuturi pe **hipotecă;**
c) acoardă împrumuturi pe **effecte;**
d) acoardă împrumuturi pe **obligaţiuni cu cavenţi.**

Primesce **depuneri** de bani spre fructificare pe lângă denunţare în termine scurte cu **5 $\frac{1}{2}$ %** — şi fără denunţare, replătibile îndată la cerere cu **5 %** interese la an; — plătind tot-de-odătă institutul **întreaga contribuţiune** dela **interese.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resoalvă tot-deauna cu reîntoarcerea postei; asemenea se pot efeptuí prin postă denunţări şi ridicări de capitale.

Orĕştie în August 1885.

[1113] 3 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91. Sibiiu, Marți 27 August (8 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători, „Tăierea capului sf. Ioan“ Nrul cel mai de aproape va apărea Sâmbătă în 31 August.

Sibiiu, 26 August 1885.

Cestiuni interne arḑĕtoare preocupă opinia publică dela noi, și dintre ele doară cea mai mult aprețiată este reuniunea de maghiarisare, constituită la 18/30 August cu mare alai, în Cluș.

Este caracteristic, că înscenarea aceasta nefericită, care a provocat enunciațiuni juvenile și mai nefericite, se susține în public de niște oameni, cari aruncă frase în adunări publice fără a cugeta, că lumea cultă încă mai ia notiță de ceea ce se întêmplă prin Ungaria. Constatăm asemenea lucruri vrednice de constatat, ca în cele din urmă sĕ putem caracterisa gradul de cultură și seriositatea oamenilor, cari fac opinia publică în Ungaria, totodată înse sĕ caracterisăm și mulțimea, care aplaudează la pronunțarea fraselor sforăitoare.

Dintre politicii reuniunei de maghiarisare din Cluș cel mai acreditat este Orbán Balás, deputat la dieta din Budapesta. Nu mai încape îndoială, că și el a vorbit cu ocasiunea constituirei reuniunei de maghiarisare, și-a desvălit sulul împăturatelor sale sciințe istorice și noianul învĕțăturilor din sciința de stat, și a perovat cu atâta efect, încât însuflețita adunare nu mai voia sĕ încete cu salvele de aplause.

Sĕ vedem înse ce a vorbit domnul Orbán Baláș și pentru ce a aplaudat mulțimea cea aleasă.

Constată domnul Orbán Baláș, că o cumplită invasiune din România amenință elementul unguresc din sĕcuime. Așa dela 1780 începênd o mulțime de români s'a așeḑat, începând dela Săcelele Brașovului dearêndul. Culminațiunea acestor elemente romănesci o află omul mai pronunciată în Brețcu, Covasna și Toplița română, unde geme locul de acești români veniți la noi.

Paralel cu venirea elementelor române merge valachisarea secuilor. Dela 1784 încoace află vorbitoriul peste 60,000 secui ortodocși în secuime, cari s'au valachisat. Religiunea 'și-au păstrat acesti oameni perduți încă de prin secolul al 10, înse s'au vala chisat amăriții de ei, și acuma sûnt morți.

E mare deci pericolul, trebuie lucrat din toate puterile.

Asemenea frase aruncate în o întrunire publică ar trebuì sĕ provoace ilaritate. Adunarea din Cluș înse a ridicat pre orator în slava ceriului.

Elemente de ordine, după cum sûntem noi românii, trec cu zimbire peste asemenea descoperiri istorice. Scim bine că noue nu ne vor strica asemenea vorbe goale, după cum nu vor ridica ele cu nimic prestigiul adunărei de oameni învĕțați, cari le aplaudează.

Sûnt înse oameni cari cred că fac servíții națiunei române cu agitațiuni fără socoteală, cum sûnt și considerațiile istorice ale lui Orbán Baláș. Acești oameni după principiul taliunei strigă și ei în gura mare: „ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte.“ Și ei întocmai ca și agitatorii unguri rele servíții fac causei noastre române prin manifestațiuni neoportune, nechipsuite și nefolositoare.

Irridentismul unor esaltați din Cluș și Budapesta au provocat irridentismul unor tineri din România, cari în nesocotința lor ne îngreunează posiția noastră aici și voiesc sĕ ne pună în o lumina falsă, care plesnesce în față tot trecutul nostru, toate inclinațiunile noastre și alipirea proverbială de acestea locuri, care e vestită în toată lumea, căci sciut este, că pe român în streinătate 'l omoară dorul de patrie.

N'am fi luat notiță despre irridentismul propagat de oratorii din Cluș, dacă el n'ar fi provocat manifestațiuni periculoase pentru noi românii din Ungaria.

Suntem siliți a ne lămuri, pentru că lumea nu ne cunoasce și oameni de rea credință ușor pot face abus cu loialitatea noastră.

N'am aprobat nici odată curentul bolnăvicios cu maghiarisarea. Suntem de credința, că rĕu a fost a lovì consciința naționalităților din Ungaria. A lucrat fără chipsuială legislațiunea, când cu aducerea de legi pentru limba maghiară. A lucrat nesocotit societatea ungurească cu așa numitele Kultur-egyleturi. Nechipsuiala și nesocotința a provocat manifestările unor copii din România, pe cari inima mașteră a statului nostru i-a lipsit de patrie și vatra părintească.

Verigă de verigă s'a legat lanțul uneltirilor contra liniștitei desvoltări a naționalităților în Ungaria. De cea din urmă s'a legat proclamațiunea irredentistă din Bucuresci, care foarte mult seamănă cu proiectata invasiune secuiască în Moldova când cu rĕsboiul oriental.

Irredentism în Cluș, irredentism în Bucuresci și cel din urmă este efectul celui dântâi.

E mare deosebirea cu care se primesc ele de către cei interesați și de către cei cu prepus de asemenea interesare. Uneltirile celor din Cluș se fac pe basa unor statute aprobate de către autoritățile țĕrei între aplausele generele ale tuturor ungurilor. Proclamațiunea irredentistă din Bucuresci este fĕtul unuia din inimile revoltate după multe altele, și prin opera din Cluș; ea de sigur stă departe de politica bărbaților de stat din Bucuresci și prin nesocoteală ei a provocat desaprobare generală la toată suflarea românească.

Avem noi destule nĕcazuri, destule nevoi, și drept aceea foarte rele servíții ne fac frații de un sânge cu asemenea enunciațiuni copilăresci. Dela cel mai mic pănă la cel mai mare, dela passivistul cel mai radical, pănă la oportunistul cel mai optimist, un spirit general conduce toată suflarea românească: voim sĕ trăim aici și vom lucra totdeuna cu arme legale contra celor ce vor predica rĕsboi civil și lupta de rassă, fie ei ca reuniune de maghiarisare constituită, fie ca comitet esecutiv irredentist secret.

Contra luptei de rassă predicată de pressa maghiară cu rară onestitate a lucrat pressa română și ea pentru ținuta sa în adevĕr patriotică a fost denunțată și trasă înaintea divanului din Cluș.

Contra resboiului civil proclamat de nu scim cine, vom lupta tot deauna cu bărbăție, deși riscăm a crede, că bănuiala ḑiaristicei maghiare întru nimica nu ne va slăbi din dragoste.

Voim sĕ se scie, că suntem oamenii ordinei, voim sĕ fie și de astă-dată constatat, că pentru noi nu esistă curte cu jurați, când e vorba sĕ combatem irredentismul unor esaltați în politică, cari caută configurațiune politică cu nimicirea noastră națională, nimicire care e identică cu aceea a statului nostru; nu sunt legături de sânge, când suntem provocați sĕ lucrăm contra statului actual, contra instituțiunilor lui și mai ales contra casei Habsburg. Dispretul nostru uneltirilor de maghiarisare și dispretul nostru tendențelor irredentiste, cari în loc de ușurare mai mult ne amăresc ḑilele și altcum destul de amărâte prin tractarea actuală.

Dacă e vorba de elemente turbulente, acelea sĕ nu se caute printre români. Noi suntem oameni pacinici, iubitori de ordine, oameni cu simț de drep tate și am dat doveḑi, că la noi se poate aplica ḑicerea lui Vörösmarty: Bătuți sau desmerdați de soarte aici voim sĕ trăim și — dacă e vorba — aici voim sĕ murim.

Aceasta spre scire și orientare Kultur-egyletului și proclamațiunei irredente dela Bucuresci.

Cestiunea casarmei militare din Orĕștie.

Orĕștie 16 August v.

Orașul nostru se frămêntă de mai mulți ani cu planul pentru construcțiunea unei casarme pe sama garnisoanei militare de aici.

Obligat fiind prin convențiune reciprocă a o face, vorba a fost numai, ca comunitatea orașului sĕ facă pregătirile necesare pentru zidire și sĕ procure mijloacele financiare.

Mijloacele financiare s'au pus la cale astfel, că s'a înființat mai dinainte un fond special pentru casarmă și pentru a sporì fondul acesta s'au urcat vămile și tacsele orașului într'un mod foarte onest pentru acei ce vênd articuli de consum în Orĕstie. Toți simțesc necesitatea de a se construi casarma și de aceea nu este nici un murmur în public cu privire la sarcinile impuse.

Numai *modul* cum s'a pus la cale aceasta afacere din partea representanției orașului, este obiect de nelinisce, ba chiar de indignațiune publică. Maioritatea comunității, care se compune din elemente săsesci legate între sine prin solidaritatea intereselor și prin înrudire colectivă, îndată la prima discusiune, resp. hotărire în afacerea casarmei, a dovedit că și în această cestiune, ca și în multe altele motorul principal este interesul particular al dlor din maioritate.

Spre a servì cu doveḑi și fapte vom da în cele următoare pre scurt istoricul afacerei cu casarma.

După ce s'a primit în principiu construcțiunea casarmei, — întrebarea cea mai de aproape era modul de esecutare, *locul* unde sĕ se construiască și modalitatea, cum sĕ se poată zidì casarma *mai eftin*, ca sĕ nu fie orașul prea îngreunat în privința financiară.

Atât laicii, cât și bărbații de specialitate independenți, adecă neangajați la clica din comunitate, au fost de părerea că casarma trebuie zidită la un loc sănătos și într'o astfel de parte a orașului unde este apă in abundanță — fiindcă apa este prima necesitate pentru o garnisoană. Astfel de locuri sunt în Orĕștie multe, fiindcă prin Orĕștie trece un rîu cu apă abundanta și escelentă. Locul cel mai acomodat ar fi din acest punct de vedere partea din jos a orașului, unde se află toate condițiunile higienice pentru o casarmă.

Dar deja la alegerea locului, majoritatea săsească din representanța orașului a dovedit că ea nu se conduce de considerațiuni higienice și de binele orașului, ci numai de interese personale. S'a ales locul pentru construcțiunea casarmei în partea din sus a orașului, la poalele unui deal, de desubtul viilor; un loc *nepotrivit* ântâi pentru că lipsesce apa în cuantitatea recerută — căci fântânile ori cât de multe ar fi, totuș nu dau apă în cuantitatea și cu ușoritatea recerută, — a doua pentru că după opiniunea bărbaților de specialitate, zidirile construite la asemenea locuri, mai ales locuințele partere sunt umede și rele pentru locuit, fiind-că se scurge întrênsele apa din deal și devin umede. Dar afară de aceasta, locul e departe de centrul orașului și isolat, — ast-fel că militarii vor trebuì sĕ alerge din depărtare, ca sĕ-și cumpere cele trebuincioase din oraș. Locul e absolut nepotrivit — aceasta e părerea generală în Orĕștie — și totuș se miră, cum a putut sĕ se învoiască comisiunea technică militară cu acest loc atât de nefavoritoriu din toate punctele de vedere.

Dar eată esplicarea acestui fenomen. In aceasta parte de oraș fratele primarului de aici și cumnatul acestuia au locuri, cari prin expropriațiune devin foarte profitabile pentru proprietari și ca sĕ li se dea acestora un câștig — agilul primar, care se pricepe de minune la chiverniseli (după proverbul „Kleine Geschenke erhalten die Freundschaft“), au sciut sĕ înduplece pe oamenii sei a se învoì cu alegerea acestui loc nepotrivit. Majoritatea comunității a primit acest loc sub reserva ascunsă, că acei ce nu au profitat la prima ocasiune, vor profita ceva la construirea casarmei; și așa a și fost precum vom vedea mai la vale. O mână spală pe cealaltă și amândouă obrazul — este un vechiu proverb, care s'a confirmat de nou și în afacerea casarmei din Orĕștie.

Dar mai este un motiv, care a îndemnat pe maioritatea săsească a pune casarma la un loc nepotrivit. În părțile acomodate ale orașului locuiesc români și jidovi; și sasii au voit, ca prelângă interesele particuare de Geschäft, sĕ abată venitul pecuniar ce-l are poporațiunea orașului dela militari din părțile unde locuiesc românii şi sĕ-l concentreze în părţi săsesci, ca astfel elementul românesc sĕ nu câştige ceva şi sĕ prospereze în socoteala sasilor. Jidovii sunt ciuha, cu care sasii vor sĕ sparie pe români, de facto înse motivul cel adevĕrat este şi aici prelângă egoismul particular, esclusivismul istoric al sasilor şi isolaţiunea lor naţională, în vêrtutea căreia ei totdeauna temêndu-se de absorbţiune, au ţinut precât au putut departe de sine elementele străine. Acest motiv a predomnit şi atunci, când colonia dela Piski — era proiectată pentru Orĕştie.

Et nunc venio ad fortissimum. Organele magistratului au făcut paşii ulteriori pentru construcţiunea casarmei, au publicat escrierea de ofert — şi la 24 August a. c. s'a ţinut pertractarea asupra efectelor întrate, ear în 26 August s'a convocat adunarea representanţei pentru a aduce o hotărire asupra întrebărei meritorice, căruia dintre oferenţi sĕ i se încredinţeze construcţiunea casarmei.

Această şedinţă a fost una dintre cele mai sgomotoase şi mai scrupuloase, căci într'ênsa s'a adus o hotărire, care vatĕmă în mod flagrant nu numai autoritatea şi demnitatea corporaţiunei, ci păgubesce într'un mod foarte simţit interesele oraşului.

Toată lumea se aştepta, că după firea lucrurilor construcţiunea casarmei se va da în întreprindere acelor oferenţi, cari au făcut cel mai eftin şi mai favorabil ofert. Cel mai avantagios ofert l'a făcut dd. Augusto Mazzuchi şi compagnistul seu Drottár, din al căror ofert a resultat un câştig pentru casa oraşului în proporţiunea ce urmează:

I. La grupa I. (lucrurile de zidărit) dl Mazzuchi a relaxat cu 1041 fl. 68 cr.

II. La grupa II. (bărdăşitul) dl Mazzuchi a relaxat cu 1306 fl. 80 cr.

III. La grupa V. (plevănitul) Mazzuchi a relaxat cu 347 fl. 78 cr., mai mult decât oferenţii aprobaţi.

La aceste trei grupe, cari în preliminariul de spese sunt provĕḑute cu 94,798 fl. 5 cr., dl Mazzuchi et comp. au relaxat cu considerabila sumă de 2696 fl. 26 cr., mai mult decât oferenţii primiţi.

Cu toate acestea comunitatea, sau mai bine ḑis majoritatea comunităţii au dat lucrările de construcţiune la minus oferenţii numiţi Metz, Antoni, Szőllőssy şi Streit, la spatele cărora se ascund şi alţi interesaţi.

Firesce că agilul primar al Orĕştiei dl Schuller a sciut sĕ afle un motiv plausibil, şi anume dênsul a accentuat împregiurarea că anteprenorii aprobaţi s'au legat, că vor găta lucrurile cu una jumĕtate de an înainte de terminul fixat pe 31 Octobre 1887 şi prin aceasta ofertele lui Mazzuchi s'ar egala cu ale anteprenorilor aprobaţi, ba ofertele acestora ar fi mai avantagioase. Acest motiv e numai o apucătură, pentru-că în condiţiunile de ofert nu era prevĕḑut, că terminarea înainte de termin se va considera ca un ce avantagios şi favorabil. Dacă se prevedea în condiţiuni şi aceasta condiţiune, de sigur că oferenţii Mazzuchi şi Drottar ar fi făcut declaraţiune identică în aceasta privinţă.

Pentru a esplica lucrul amintesc, că intreprinḑĕtoriul Antoni e cumnat cu primariul, Streit e ginerele lui Albert Weber, care a funcţionat în comisiunea de oferte, apoi întreprinḑĕtoriul Antoni are un frate în comunitate, ear membrul din comunitate G. Wagner e cumnat cu întreprinḑĕtoriul Antoni şi ceilalţi sunt prieteni buni, ear Metz au sciut sĕ-i împace pe sub mână pe toţi optanţii.

Aceasta legătură de înrudire, de prietenie mare şi de solidaritate de interese între membrii comunităţii au provocat votul cunoscut. Minoritatea compusă din 18 membrii în frunte cu adv. Samuil Popu şi cu Dr. A. Tincu s'a luptat cu multă energie şi stăruinţă pentru causa dreptăţii, dar înzădar, că nu i-a succes a sparge solidaritatea de interese a majorităţii de 24 membrii, cari conduşi de dibaciul primar Schuller au rĕspuns cu un cinism ne mai pomenit la temeinicele argumente ale minorităţii. Maghiarii au luptat şi de astădată în falanga românilor, numai cât trei dintre dînşii s'au depărtat din adunare înainte de votare, poate din motivul că au prevĕḑut, că nu vor reuşì. Au lipsit de astădată din adunare din causa unor piedeci neprevĕḑute Dr. Mihu (care se află la manevrele militarie), pretorul Bágya şi Simeon Corvin, ear românul croitor Adam Cristea a votat cu sasii, nu scim din ce motiv, pentru-că la construcţiunea unei casarme întreprinḑĕtorii nu reflectează la acul croitoriului.

Prelângă o disciplină mai riguroasă din partea minorităţii mai că se putea altera proporţiunea voturilor şi astfel s'ar fi putut eluda o hotărîre, care nu numai că e în flagrantă contraḑicere cu legea şi cu interesele oraşului, dar compromite şi autoritatea unei corporaţiuni, care mai în toate afacerile sale dă preferinţă intereselor personale.

Dealtmintrenea afacerea nu e terminată cu acest vot, pentrucă minoritatea a însinuat recurs la adunarea comitatensă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Cristurul-sĕcuiesc, la 23 August 1885. Cursurile pentru studiarea limbei maghiare, 'şi-au dat sufletul în acest an. Învĕţătorii nostri români pre viitoriu nu vor mai fi luaţi cu forţa din sînul familiei, şi duşi ca sĕ-şi procure o problematică diplomă din limba maghiară, prin centrele de cultură maghiară ca Cluşul, Cristurul şi Aradul.

Se va începe însĕ de altă parte esecutarea ordinaţiunei ministeriale, se vor lipsì din oficiu cei nediplomaţi, cari nu vor fi pre placul inspectorului regiu. Începutul s'a făcut în comitatul Huniadoarei.

Ca sĕ nu fiu şi eu restignit — firesce după lege — am luat parte la cursul supletoriu de limba maghiară în Cristurul-sĕcuiesc şi m'am supus rigorosului din limba maghiară. Deja sperez că avênd diploma, voi fi primit la timpul seu şi în ceriu cu un document în — limba maghiară.*)

Dar sĕ vin la unele detaiuri, cari pot fi de interes pentru public.

La cursul supletoriu în Cristur au participat vre-o 67 învĕţători români greco-orientali şi greco-catolici. În numĕrul acesta au fost şi mulţi aplicaţi înainte de anul 1872. Ce au căutat acestia în Cristur? Legea nu-i obligă. Ei! dar la noi nu mai esistă legi, şi un învĕţător român lesne poate fi destituit, dacă idea maghiarisărei pretinde aşa. Eată pentru-ce în Cristur am vĕḑut şi mulţi învĕţători cărunţi. Sasii au luat parte vre-o 32 inşi. O mare parte şi dintre dênşii erau oameni bĕtrâni.

Instruirea s'a început la 20 Iuliu st. n. şi a durat până la 19 August inclusive. Sasii au format toţi un despărţĕmênt, eară românii fiind mai numĕroşi au fost împărţiţi în 2 despărţĕminte. Prelegerile le-a ţinut separat fie-care despărţĕmênt, sub un profesor. Românii în colegiul unitar, eară sasii în edificiul preparandiei de stat.

Propunerile profesorilor — firesce au decurs în limba maghiară. Când şi când profesorii instruitori la români — se forţau a esplica regulele şi în limba română.

Sĕ fi auḑit apoi!! S'a propus gramatica limbei maghiare şi cevaşi din sintaxă. S'au analisat apoi pre basa cărţii a doua de cetire de Gáspár mai multe piese, din punct de vedere gramatical şi sintactic. Mai multe piese au fost memorisate. Traducţiunea piesei în limba română, trebuia sĕ şi-o facă în mare parte învĕţătoriul pe acasă. Nu e vorbă, metoda profesorului a fost destul de practică, pentru cei ce sciau şi pricepeau propunerile; pentru ceialalţi totul a fost mazere în părete, bani aruncaţi de jaba. În cinci sĕptămâni nu se învaţă o limbă — fie şi cea ungurească. Interesant venia lucrul la analisele gramaticali. Sêrmanul învĕţătoriu trebuia sĕ analiseze şi el nu înţelegea nici un cuvênt — poftim apoi analisă!

Profesorii în oarele de propunere dela 7—10 a. m. şi dela 4—5 p. m. se nisuiau a ne face plăcute propunerile, atât prin metoda cât şi prin purtarea afabilă, dar totul în deşert. Aşteptam finitul cursului, ca ḑiua scăpărei din prinsoare.

La 20 August, a fost esamenul scripturistic. Dintre învĕţătorii români vre-o 31 nu s'au supus esamenului, şi au plecat către casă; parte pentru că erau înainte de anul 1872 aplicaţi, parte spunênd-o verde, se temeau de esamen, auḑind că va sĕ fie strict. Dintre sasi s'au supus vre-o 29 inşi.

Tema scripturistică a fost: „A család leírása“, atât pentru români, cât şi pentru sasi. La scripturistică au căḑut 4 inşi.

În 21 August a fost verbalul. Fie-care învĕţătoriu cetia din „Cartea de cetire“ p. II de Gáspár o piesă şi făcea analisa sintactică-gramaticală. Urma apoi o lecţiune de probă d. e. descrierea unui obiect, plante, sau din gramatică tractarea subiectului etc. mai întâi în limba română şi apoi pur numai în limba maghiară. Cei mai mulţi lecţiunile de probă le au făcut numai în limba maghiară la îndrumările comisiunei esaminătoare, carea prelângă profesorii de studii a constat din parochul reformat din loc şi din inspectorul regiu de scoale din Udvarhely. Esamenul a fost destul de strict. Nu am vĕḑut aşa tortură pe un om, câtă am vĕḑut pe un învĕţător, carele voia a propune în limba maghiară — lecţiunea de probă.

Tot astfel a mers lucrul şi la analisă. Un învĕţător sas încă de cei de frunte şi om deştept a trebuit sĕ analiseze ḑicerea: „A vitéz bal vállán viszi fegyverét.“ El nu înţelegea nici un cuvênt, ce va sĕ ḑică în limba germană. Dela cuvênt la cuvênt a umblat după subiect şi predicat fără a-l afla. In fine 'l întreabă directorul, dacă ştie traduce propositiunea.

Invĕţătoriul rĕspunde: „nu înţeleg nici un cuvênt.“

Ceea ce s'a întêmplat cu învĕţătoriul sas s'au întêmplat cu mai mulţi români. Cel puţin nime nu i-a întrebat, dacă sciu traduce sau nu ceea ce analisează.

Resultatul esamenului verbal nu se scie cu positivitate. Se vorbesce a fi reuşit 18 români şi 14 sasi. Diplomele se vor căpăta mai târḑiu. Pretensiunile la esamen au fost mari, diplomele încă vor fi pipĕrate.

Ceea ce a fost bătător la ochi, şi pentru carea ne-a roşit faţa de ruşine a fost participarea la curs a părintelui din Feleag, Adam Iacob. Dênsul nu a fost şi nu este învĕţător. Stă însă în relaţiuni bune cu pretorele şi matadorii din Cristur. Precum sum informat părintele A.... a petiţionat după 100 fl v. a. din ajutoriul de stat. Ba i s'a promis, că va primi pe tot anul 100 fl. v. a. şi pentru recomandare a participat regulat la curs, părăsinduşi poporul. Altcum ce se ḑici. Părintele A. voiesce sĕ se asecureze de ocamdată. Tot din comuna Feleag a participat şi judele Bârsan, carele şi-a făcut crescerea în Cristur. El s'a supus la esamen. Se vorbesce, că voiesce sĕ fie învĕţător în Feleag — unde va propune în limba maghiară. Matadorii comitatului 'l vor susţine. Altcum preotul numit şi judele au pus pedeci învĕţătoriului de acolo B... ca sĕ nu participe la curs.

Mare fericire asceaptă „Feleagul“, pe carele vreau sĕ-l înghiţă secuii ca şi alte multe comune din apropriere.

Altcum terenul e pregătit pentru Feleag. Oamenii sciu mulţi unguresce, le lipseşte numai scoala maghiară. Conducĕtorii har domnului! sunt bine prinşi. Aşa s'a perdut pre încetul Bodogaia, Fiatfalva, aceeaşi soarte aşteaptă Galomfalĕul, unde puţini oameni mai sciu limba română şi preotul e constrîns a le predica unguresce.

Aceste aveam a le scrie referitoriu la cursul din Cristur.

Sĕ trec acum la altele.

Cristurul e un orăşel secuiesc cu aproape 3000 locuitori — toţi secui. Ici colea aflì în el câte un român sau sas, dar se tem a spune la care naţiune aparţin. Locul e destul de fructifer.

Têrnava trece prin teritoriul orăşelului.

Cristurul e comună mare, are o judecătoriă singulară, preparandiă de stat, gimnasiu inferior unitariu şi trei biserici, reformată, unitară şi romano-catolică. În Cristur sunt douĕ bance: „banca populară“ numită şi o altă filială de păstrare.

Oraşul e situat în loc plăcut, şi odată secate morastinele dinprejurul lui, clima ar fi destul de sănĕtoasă.

Ocupaţiunea principală a locuitorilor e agricultura, sunt şi măestrii de ajuns, cari stau sĕ peară de foame, de când ne fericesce regimul de sub curentul de aḑi.

Vite frumoase: boi, vaci, am vĕḑut destule — dar n'au nici un preţ.

Am vĕḑut şi la Cristur secui beţi, mai mulţi ca în o comună românească; şi lumea maghiară tot ascrie secuiului: trezvie.

Sub alt regim şi sub alte împrejurări Cristurul ar avea viitoriu.

Cristurul e format din: Szitás-Cristur, Cristurul propriu şi Timafalva. El a devenit renumit dela 1879, când românii şi sasii — învĕţători — forţaţi au alergat la aceasta Atenă a maghiarismului. Vieaţa socială este monotoană. Distracţiunile lipsesc cu totul.

Nu sciu, domnule Redactor, cum au fost vĕḑuţi învĕţătorii români în alţi ani pre la Cristur, în acest an însĕ, pruncii de pe strade ne alocuau: „te oláh“!

Cel din urmă secui, ţi-o spune, că nu e iertat a vorbì în altă limbă — afară de cea maghiară.

Altcum nu e vorbă, secuii se temeau că-i romanisăm. La vreo douĕ birturi firmele germane au fost date jos, nu cumva sĕ credem, că pre pămêntul secuiesc pot esista şi alţi muritori — afară de unguri.

În o ḑi mai mulţi învĕţători petrecênd în grădina grofului Haller, acesta-i întrebà românesce: de unde sunt? Învĕţătoriul din Boiţă i rĕspunde: dela Sibiiu! „Ba, dela dracul“ ḑise nobilul grof.

Fraţii sasi după finirea esamenului au făcut serenadă directorului şi inspectorului. Noi românii am rĕmas în reservă.

Am mers români la Cristur şi ne-am reîntors mai buni români. Primiţi deosebita-mi stimă.

Corespondentul.

Varietăţi.

* (Chirotonire şi chirotesire.) Sub sânta liturghie de ieri fu promovat la treapta de diacon alesul paroch în Topliţa George Maier; la treapta de preot, alesul protopop al tractului Turda: protodiaconul Petru Roşca; la demnitatea de protop., alesul

protopop al tractului Ilia: parochul din Huniadoara Avram Pĕcurariu.

---

*) A trebuit sĕ fie foarte rĕu în Cristur, căci ca nici odată, corespondentul nostru e de tot amărît. Red.

* (Programa) adunării generale a Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X-lea (Braşov), ce se va ţinea în Breţcu la 23, 24 şi 25 Septembre st. v. a. c.

Şedinţa I, Luni în 23 Septembre, 9 oare a. m.

Serviţiu divin cu invocarea St. Duch şi parastas pentru membrii decedaţi. Deschiderea şedinţelor prin presidiu.

Şedinţa II, Luni în 23 Septembre, 3 oare p. m.

Apelul nominal. Raportul anual al comitetului despre activitatea sa. Alegerea comisiunilor.

Şedinţa III, Marţi în 24 Septembre, 9 oare a. m.

Raportul Comitetului asupra temei: „Higiena în serviţiul educaţiunei etc.“ desbătute în despărţeminte; apoi prelegere practică din fisică.

Şedinţa IV. Marţi în 24 Septembre, 3 oare p. m.

Disertaţiune din Geografia descriptivă. Votarea regulamentului pentru afacerile interne ale reuniunei, elaborat de comitetul central.

Şedinţa V. Mercuri în 25 Septembre, 9 oare a. m.

Raportul comisiunilor. Statorirea bugetului pe anul 1885/6. Propuneri de sine stătătoare. Determinarea locului pentru ţinerea adunărei generale ordinare procsime.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din district. X (Braşov), ţinută în Braşov la 23 August, 1885 v.

G. C. Bellissimus,
vice preş.

Nicolau Oancea,
secr I.

* (De ale Kulturegyletului.) Unul dintre amicii nostrii ne împărtăşeşte câte-va episode de tot hazul dela ḑilele de sĕrbătoare a Kulturegyletului din Cluş. Le presentăm cetitorilor spre luare la cunoştinţă.

„Nu sciu nenorocirea, — ni se scrie, — sau mai bine ḑis norocirea a voit ca sĕ fiu împedecat de a participa la toate serbările Kulturegyletului, de oare-ce numai la festivităţile de primire am putut fi de faţă. Multă lume se adunase la gară, în frunte cu comisiunea de primire, care tricolorată, cu un aer caracteristic unguresc de falĕ mare şi straiţă goalĕ, stătea pe peron aşteptând sosirea celor 4 trenuri separate. Douĕ aveau sĕ vinĕ de către Braşov şi douĕ de către Orade. Un fluerat lung şi ascuţit se auḑì; pe peron toate capetele începură sĕ se mişte, privind în direcţia de unde aveau sĕ vină trenurile, ear banda ţigănească trăgea un marş unguresc. Trenul se opreşte, uşile vagoanelor nici nu se deschiseră şi mulţimea erupse în nesfêrşite strigături de „Éljen“! Auḑind atâta zvon tupilat într'un corn priviam curios, aşteptând sĕ vĕd câte-va sute, dacă nu mii de oaspeţi de prin vagoane! — Aş! Maximul persoanelor dintr'un vagon, era de 10—12, ba am vĕḑut vagoane cu câte 4 cupee, cu loc de şedere pentru 40 de persoane, şi aducênd nici mai mult, nici mai puţin decât 3, ḑî: *trei* indiviḑi.

Afişurile mari de câte un stângin cuadrat, tipărite cu slove de o jumĕtate urmă, în cari se anunţa *urbi et orbi*, că dela Braşov până la Cluş vor pleca trenuri speciali, pentru cei ce voiesc sĕ fericească patria, — aceste afişuri lipite în toate cetăţile, opidele şi satele Ardealului în sute de mii de esemplare, n'au putut face destulă reclamă, — ba judecând din cele vĕḑute, pot afirma cu toată siguranţa, că din întratele dela pasagiri pentru transportul pe tren, — nu s'ar fi putut acoperì spesele cu tipărirea afişelor nici pe jumĕtate. Trenul dela Braşov, care a traversat întreaga Transilvanie, a adus cu totul 50, mult 60 de persoane; dintre cari cel dântâi, care s'a coborît a fost un jidan, urmară o grămadă de armeni şi la urmă numai câţi-va unguri.

Sĕ fi vĕḑut ce tăcere mormêntală s'a făcut de odată Ea a durat un moment, apoi a trecut într'o stranie mişcare şi bornăire. Rĕcoriţi în focul lor patriotic, am auḑit pe mulţi dintre ei: „*Ezért bizony kár volt még csak egyszer is éljent kiáltani,*“ şi „*Ez szégyen s gyalázat*“ şi altele de feliul acesta. Ear eu îmi puteam stăpânì rîsul numai cu mare greutate.

Nu sciu cum se va fi simţit comisia de primire la vederea celor espuse, dar îmi vine mult a crede, că conducĕtoriul ei profesorul de universitate Szász Béla — altmintre a vorbit de cum s'a pregătit. Căci de nu, nu pot pricepe de unde a venit a le spune celor sosiţi: „*tanitsuk meg a magyart a magyar hazában felemelt fővel járni,*“ cuvinte, cu cari a secerat prelungite aplause!!!..

De acì au plecat apoi cu toţii cu musica în frunte în cetate, trecênd în cale sub 2 arcuri de triumf şi conduşi fiind de 24 Hoştejeni călări şi de comitetul arangiator, care mi s'a părut mie că întrecea la numĕr de vr-o 2 ori pe oaspeţi.

'Mi-a fost destul de o camdată atât, n'am avut nici poftă şi nici n'am putut a mai sta la desvoltarea mai departe a lucrurilor. Fără sĕ vreau mi-am adus aminte de entusiasmul arătat, când cu revindicarea nobilelor odrasle a viţei maghiare din Bucovina şi Moldova, a aşa numiţilor Ciangăi, şi am aflat, că mare este asĕmĕnarea între aceste doue evenimente epochale pentru istoria culturală şi socială a patriei noastre.

Şi cum păşam aşa gânditor, eată că me opreşte un ţĕran magyar din Cluş, cu care me cunosceam. „Ugyan szomszéd úr — îmi ḑice — nem tudja mi lehet az a *Kurta-egylet?*“ Mărturisesc că n'am sciut, ce sĕ-i rĕspund.

Judecând după semne, mie mi se pare, că ungurul meu în naivitatea sa, n'are sĕ fie un profet mincinos pentru viitoriul acestei reuniuni.“

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna August 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 31 Iuliu 1885	48,765.59
Depuneri	83,879.06
Cambii rescumpĕrate	318,807.10
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	47,554.32
Interese şi provisiuni	18,694.10
La fondul de pensiune	39.—
Monetă vêndută	18,858.23
Effecte	12,890.21
Conturi curente	46,417.43
Diverse	701.98
	Suma fl. 596,607.02
Eşite.	fl. cr.
Depuneri	98,761.93
Cambii escomptate	305,606.67
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	61,977.07
Interese pentru depuneri	348.66
Contribuţiuni şi competinţe	56,27.
Salarie şi spese	1,996.32
Monetă cumpĕrată	27,815.40
Conturi curente	74,690.27
Diverse	1 280.48
Numerariu cu 31 August 1885	24,073.95
	Suma fl. 596,607.02

Sibiiu, 31 August, 1885.

I G. Ioan,
director esecutiv.

Iosif Lissai,
comptabil.

Loc deschis. *)

Cohalm 17 August 1885.

Domnule Redactor! În Nr. 87 al stimabilului DVoastre ḑiar publicaţi o corespondenţă din Bucuresci plină de invective la adresa mea. Nu m'aş simţì atât de vătămat dacă corespondentul, care nu este altul decât Traian Iosif, cumnatul administratorului din Cohalm, ar fi spus'o franc, că 'şi varsă focul pentru-că spun adevĕrul despre cumnatul seu.

Dar fiind-că numitul corespondent în turbarea sa este prea sanguinic, ve rog a publica acest rĕspuns în numĕrul cel mai apropiat.

Sub scutul interesului, ce 'lar purta pentru românii din Cohalm, s'aruncă asupra mea un individ care mai alaltăieri, neavênd unde-şi pune capul, îmi cerea adăpost prin Bucuresci.

Cetitoriul atent însĕ de departe vede scopul seu şi trebuie numai sĕ deplângă, că sub scutul durerei pentru popor 'şi varsă focul interesului familiar cu o atâta înverşunare.

Ḑice domnul Traian (!), că am devenit insuportabil în România. Acesta este cel mai grosolan neadevĕr şi cea mai mârşavă obrăsnicie, căci prin persoane din funcţiunile cele mai înalte pot dovedì, că în momentul plecărei mi-au oferit salariu îndoit numai sĕ remân în România, resp. în Bucuresci.

Aceasta stând, aserţiunile sale cad şi sfidez pe onorabilul Traian sĕ-mi spună că ce am adus din România! Ceea-ce am, posed după soţia mea, în a cărei casă am domiciliat, ca chiriaş necontenit în decurs de 4 ani şi care m'a cunoscut în Bucuresci şi de sigur n'ar fi încredinţat averea, onoarea şi viitorul seu unui criminal.

Informaţia dsale despre păsurile românilor din Cohalm este deamnă de dênsul şi de informatorul seu cumnat. Românii din Cohalm, până ce cumnatul seu şi cu codiţele sale în numĕr de două, amêndoi pedepsiţi judecătoresce, n'au vîrît între dênşii intriga s'au simţit fericiţi şi mulţămiţi, căci ori-ce începeau sub conducerea mea ducea la succes.

Ignoranţa şi interesul propriu sau lăcomia ori unde s'a vîrît, rĕu au adus după sine. Jalus de reuşitele mele, cumnatul corespondentului începu a sucì nasul şi-l sfidez sĕ spună, că nu m'a îndemnat sĕ las dr... pe Români, căci neplăceri voi secera.

În afacerile bisericesci şi scolare o ducea bine cumnatul seu până n'avea control. Indată ce însĕ cine-va îi deschise ochii la cele ce făcea contra legei, devenì sanguinic, ba chiar furios, după cum e datina sa, şi drept rĕsbunare lucra apoi tot contra poporenilor. Astfel raportă în anul trecut Venerab. consistoriu *o minciună,* ḑicênd că poporul s'a împăcat cu capelanul Ioan Bercan, tot astfel surghini pe Ioan Morar, învĕţător, numai că era iubit de popor.

În cât despre corespondenţa din Nr. 174 al ḑiarului „Tribuna,“ este adevĕrată, o susţin şi dl Mircea binevoiască a dovedì, că nu este aşa.

Espresiunile triviale ale dlui Iosif, nu mai ḑic şi Traian, căci acela este pentru români un nume scump, şi nedemn este cine-l poartă, se întorc asupra sa şi asupra celuia ce-l ia sub scut.

Indignat dl Iosif de cutezanţa unui om de a spune adevĕrul pe faţă, — căci destul a suferit protopopiatul nostru în decursul administraţiei tatălui şi sufere sub cumnatul seu, — necăjesce publicul cu insinuări ne adevĕrate şi demne de un agent poliţienesc din Bucuresci.

Ḑice că cu mandat judecătoresc aşi fi fost depus, dar nu spune agentul poliţienesc, că aceea a fost, după cum dovedesc actele din dosarul trib. o mârşevie a altui agent poliţienesc, al cărui coleg este d sa. Nu spune, că acel demn frate de cruce al domnului Iosif a fost în repeţite rênduri pedepsit pentru abuz de putere, ne mai pomenind cazurile de mituire şi stoarcere de bani.

Din 1878 până în 1882 am lucrat cu puţină întrerupere la unul şi acelaş ḑiar cu onoare şi până acum l'am primit gratis şi acì, această cred că nu pentru că m'aş fi purtat necuviincios.

Unele notiţe neplăcute agenţilor poliţienesci de ţeapa corespondentului, me aduseră la atac cu ei, şi acestia după cum publicul, care citesce şi ḑiare din România va fi vĕḑut, sunt oameni foarte periculoşi, instrumente oarbe ale poftelor altora şi a celor proprii. In legătură cu toţi pungaşii, pe care-i esploatează mereu nu pot suferi sĕ li se spună adevĕrul şi contra ori cui va îndrăsnì a o face aţâţă întreaga-le haiţă.

In cât despre o viaţă desfrênată numai atât rĕspund onorabilului (?) corespondent, că nici odată nu m'a vĕḑut plimbându-me în tresură cu dame publice, precum l'am vĕḑut pe dênsul ḑiua n'ameaḑa mare pe stradele Bucurescilor.

Ceea ce se atinge de aserţia, că în 1881 am devenit insuportabil şi am luat costumul de coşar, este o imfamă minciună, deamnă de mutra obrasnică a dsale.

In 1881 mi-am substituit om preste vară, care am petrecut'o la Vălcele şi acì în Cohalm. M'am întors la serviciu şi iarna m'am căsătorit, venind din nou la Cohalm pentru a-mi face pe dl adm. ppopesc naş, de acì m'am întors după 6 ḑile şi am lucrat la acelaş ḑiar până în ḑiua plecărei din Bucuresci în Noemvrie 1882.

Bine ar face d. Iosif sĕ-şi vadă pĕcatele sale şi sĕ fie mulţămit, că 'l lasă alţii în pace. După ce a absolvit dreptul cu aşa mare succes, că n'a putut trăì acì, după ce s'a plimbat destulă vreme trăind dela pretini, mulţămită marilor sale sciinţe, după ce acum a apucat un os de ros în poliţie unde oameni cu simţ de onoare şi caracter nu întră bucuroşi, a prins coarne; povestea ţiganului!

Încriminaţiuni îi este uşor de a face, căci fiind în ţeară streină, crede că 'i scăpat de respundere, dar totuş voi încerca.

Cumnatului seu însĕ cu aceasta nu-i va face nici un serviţiu după cum se bazează ḑicênd: „vor sărì ei oameni sĕ me apere.“ Destul de rĕu dacă un jurist de trei ani, nu este în stare a se apăra singur, şi o dovadă că cele ce i se ḑic sunt adevĕruri curate. Sĕ combată atât dsa, cât şi corespondentul apĕrător, articolul din Nr. 174 al „Tribunei“ prin argumente legale, iar nu prin acusaţiuni şi încriminaţiuni murdare. În „Tribuna“ susnumită nu se acusă dl Mircea ca om privat, ci ca funcţionar, nu se aduc la adresa sa însinuări nedrepte, ci se arată fapte concrete.

În fine ceea ce se atinge de informatorul din Cohalm, vom vedea în curênd cine este şi cine sprijine pre criminali.

Procurorul ne va desluşì.

Primiţi dle Redactor încredinţarea deosebitei mele stime şi consideraţiuni. *George Lungu.*

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 5 Septembre 1885.

Timişoara:	**83**	**14**	**49**	**20**	**78**
Viena:	**85**	**71**	**13**	**3**	**73**

Nr. 252. [1127] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea oficiului preoțesc în vacanta parochie gr. or. română de cl. III. Mărișel în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

a) Birul preoțesc în naturale, grâu, secară, cucuruz sau orz, dela 180 de case, câte o merță mică à 1 fl. — 180 fl. v. a.

b) Porțiunea canonică, 6 jugere fênaț și arătură și grădina parochiala 30°, — venitul anual 60 fl.

c) Casa parochială cu 2 încheperi, grânariu, șură cu grașd de vite 30 fl.

d) Botezul, 115 casuri á 22 cr., fac 25 fl. 30 cr.

e) Cununia, 15 casuri á 2 fl. — 30 fl.

f) Înmormêntarea 58 casuri á 2 fl., 116 fl. și 60 casuri á 60 cr., — 36 fl.

g) O ḑi de lucru cu palma la coasă sau secere, á 20 cr. — dela 180 familii, — 36 fl.

h) Alte venite mai sigure, precum umblarea cu sânta cruce la botezul Domnului; sânțirea apei mici, jertfa anuală; rugăciunile in paresimi; sftul maslu și altele — 82 fl.

Suma 595 fl. 30 cr.

Din care sumă subtragêndu-se terțialitatea cantorală de sub *a.* și *g.* 72 fl., — rĕmâne suma, după calculul mediu de 5 ani ultimi socotită, 523 fl. 30 cr.

Din aceasta suma de 523 fl. 30 cr. în sensul decisiunei consistoriale dto 12 Martiu 1885 Nr. 282 B., alesul paroch va fi datoriu a da neputinciosului paroch anterior Teodor Lungu — jumĕtate.

Doritorii a ocupa acest oficiu preoțesc sunt poftiți a subșterne suplicele sale instruite conform legei la subscrisul în terminul indicat. În conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Cluș 14 August st. v. 1885.

V. Roșescu,
protopresb.

Nr. 516. [1129] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 80 fl. v. a. din fondul protopresbiteral al Brașovului I, pentru tineri ce vor fi admiși și vor frecuenta studiile pedagice din institutul pedagogico-teologic din seminariul andreian din Sibiiu, se escrie concurs cu terminul până la *8 Septembre* 1885 st. v.

Aspiranții la acest stipendiu au a'și așterne suplicele lor în terminul arătat la oficiul protopresbiteral al Brașovului I, instruite cu documente despre aceea, că sporiul în studii este mulțămitor, că sunt inscriși la institutul archidiecesan pedagogic, și în fine că au lipsă de ajutor. În prima linie se va oferì acest stipendiu tinerilor din acest protopresbiterat și numai în cas, când n'ar esista nici unul, și la tineri din alte protopresbiterate.

Brașov 23 August 1885.

Comitetul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 369 [1114] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupșei, în sensul ven. resoluțiuni consistoriale dto 28 Maiu a. c. Nr. 2211. B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele.

2. Grădina de legumi, loc de un car de cucuruz și folosirea cimiteriului.

3. Birul preoțesc câte o jumĕtate ferdelă bucate și o ḑi de lucru dela 100 case, și

4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial.

5. Afară de acestea, în decurs de 1 an se va cumpĕra pământ în valoare de 3—400 fl., ca porțiune canonică, cari împreunate cu celelalte venite parochiale, suma dotațiunei preoțesci va fi aproximativ de 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post au sĕ-și aștearnă petițiunile instruate cu documentele recerute prin „Stat. org.“ și „Regul. ptr. parochii din 1878“ în terminul supra numit, — la oficiul protopresbiteral concernente.

Salciva de jos în August 1885.

Comitetul parochial:

Simion Pașca, președinte. *Andreiu Muntean,* notariu.

Cu consensul oficiului protopresbiteral.

Ioan Danciu,
prot.

[1115] **Escriere de concurs.** 3—3

Pentru un stipendiu de 60 fl. v. a format de către consorțiul preoților și învĕțătorilor din protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin până la *30 August a. c. st. v.*

Stipendiul este menit pentru un tênĕr din protopresbiteratul Dobrei, carele va asculta cursurile preparandiali în seminariul „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se a întra după absolvarea acelora în statul învĕțătoresc la una din scoalele din acest protopresbiterat.

Acest stipendiu se va conferì:

a) în prima linie fiilor acelor preoți și învĕțători cari sunt membrii ai acestui consorțiu;

b) în lipsa acestora altor têneri din acest tract, sau neaflându-se într'acesta, din alt tract protopresbiteral din archidiecesă, cari vor avea pregătirea și calitatea prescrisă pentru de a putea fi primiți la cursurile preparandiali.

c) Dacă nu se vor afla tineri de categoria de sub *a.* și *b.*, stipendiul se va conferì și la atari scolari din gimnasiu ori scoala reală, ai căror părinți se vor obliga, ca după ce acei tineri vor fi de ajuns pregătiți, i vor dedica carierei învĕțătoresci avênd sĕ percurgă studiele preparandiali în „Seminariul Andreian.“

În casul acesta stipendiul li se va lăsa și pe durata cursurilor preparandiali.

Stipendiul se va conferì:

a) orfanilor de preoți și învĕțători, ai căror tată este membru al acestui consorțiu. Atari orfani avênd din studii calcul general de suficient, se vor preferì tuturor concurenților;

b) între ceilalți concurenți se vor preferì cei cu clasificațiune mai bună din studii;

c) în condițiuni egali se vor preferì concurenții ai căror părinți au familie mai numĕroasă.

Doritorii de a obținea acest stipendiu, au de a și instrui cererile concursuale:

a) cu atestat de botez.

b) Testimoniu scolastic de pe anul scolar 1884/5 și

c) eventual atestat de paupertate.

Dobra 8 August 1885.

Romul de **Crainic,** prot. președ. consorț. **Iacob Germanu,** not.

Nr. 263. [1105] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele protopresbiteratului Sebeșului mai jos numite, se escrie concurs cu termin până la *30 August* 1885.

1. Săscior, cu leafă anuală de 300 fl., cuartir și lemne pentru foc.

2. Cioara, cu salariu anual de 200 fl, cuartir și lemne.

3. Daia, cu salariu anual de 200 fl., ce se va rĕspunde în patru rate, cuartir, un stânjin de lemne și altă soarte din pădurea comunei.

Doritorii de a ocupa vre una din menționatele stațiuni 'și vor subșterne suplicele instruate amĕsurat legilor în vigoare, precum și cu documente despre desteritatea în cântările și tipicul bisericei subsemnatului oficiu protopr. până la terminul supraindicat.

Sebeș în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu
prot.

Nr. 444. [1106] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 62 fl. v. a., din partea preoțimei și învĕțătorilor gr. or. din tractul protopresbiteral al Lupșei, unui ascultătoriu de cursul preparandial în „Seminariul Andreian,“ se escrie concurs cu terminul *31 August* 1885 v., până când petenții au sĕ-și aștearnă petițiunile instruate cu următoarele documente:

a) atestat de botez; *b)* atestat scolastic că au absolvat 4 clase gimnasiale sau reali, cu calcul general indestulitoriu; *c)* adeverință de paupertate dela antistia comunală și vidimată de parochul locului; *d)* o dechiarațiune subscrisă de petent și de părinții acestuia (tutore), ca după absolvarea cursului va servì la una din scoalele acestui tract, cel puțin 5 ani ca învĕțătoriu.

Escepționalminte pot concura și tineri gimnasiști cari nu au 4 clase, însĕ se vor deobliga ca după terminarea clasei a 4-a vor întra la cursul preparandial satisfăcênd condițiunei de sub *d.)*

Petițiunile astfeliu instruate sĕ se trimită Prea onoratului oficiu protopresbiteral al Lupșei în Ofenbaia.

Ofenbaia în 25 Iulie 1885.

Pentru comitet.

Ioan Danciu, president. **George Cimoca,** notariu.

Nr. 552. [1103] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala română gr. or. în comuna Restosnea se escrie concurs cu termin până la *30 August* a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, în bani 100 fl. v. a. din repartiție de pe popor, și lemnele trebuincioase.

Petenții se îndatorează a subșterne suplicele lor concursuali, instruite după legile vigente, subscrisului, posta ultimă Maros-Vecs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 31 Iuliu, 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Nr. 338 [1096] 3—3

CONCURS.

Pentru stațiunile învĕțătorești la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Brașovului II-lea se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman“ și anume:

1. Măgherușul sășesc pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl. v. a., și cuartir natural, pre anul prim fiind de probă; ear pre anul al 2-lea se împreună și postul de cantor, carele aduce un venit minimal în bucate de 50 fl. v. a., și venite stolare.

2. Apața, cu salariu de 90 fl. 50 cr. v. a., constătător jumĕtate în bucate pentru servițiile de cantor, și jumĕtate în bani gata pentru servițiile de învĕțător, pre lângă care se va mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral și archidiecesan.

3. Lisnău, cu salariu de 134 fl. v. a. în bani, bucate și lemne, parte pentru servițiile ca cantor, parte ca învĕțător.

4. Nou, cu salariu de circa 100 fl, prestat parte dela comuna bis. parte din ajutoare din fondul protopresbiteral și ale archidiecesei, pentru care s'a suplicat deja.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au a-și subșterne petițiunile lor, instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Brașov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașovului II-lea.

Ioan Petric,
protopop.

Nr 245. [1128] 1—3

Citațiune edictală.

Moise Todor din Cața, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 3 ani a părăsit pe soția lui Iustina Todor din Cața, fără a se sci ubicațiunea lui, se citează prin aceste a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestora, căci altfeliu procesul divorțial urzit încontra-i, se va decide și în absența lui.

Cohalm în 16 August 1885.

Forul matrimonial de prima instanță gr. or. al Cohalmului.

N. D. Mircea,
adm. protopr.

Nr. 337. [1122] 3—3

EDICT.

Anna George Tatariu din Apața, de religiunea gr. or. carea, mai bine de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredință pre leguitul seu bărbat George Puligan, tot din Apața, fără a se scì locul ubicațiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială, și se va aduce sentința de divorț în absența sa.

Brașov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului al II-lea.

Ioan Petric.
protopresbiter.

Nr. 2387 civ. [1123] 3—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscință publică, cumcă pe basa rugărei contelui Camillo Bethlen, în causa segregărei locurilor publice ale fostilor jobagi din Vaidakut pentru pertractarea admisibilităței aceleia, se pune de termin ḑiua **de 30 Novembre a. c. 9 oare a. m.** în casa judelui comunal din Vajdakut; la care se citează toți interesații cu deosebire cei pêrîți făcêndu-se atenți la cele cuprinse în §. 15 a. birt. rend. ut.

Din ședința tribunalului regesc din Elisabetopole, ținută în 3 August 1885.

Nagy Lajos, reședinte. **Gödri Sándor,** notar.

Sz 169 1885 bir. végreh. [1130] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 1350 sz. a. kelt végzése folytán, Dobrota Moise és társai ellen „Albina“ hitelintézet részére 212 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 690 frtra becsült egy tehén, lovak és kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Pojánán leendő eszközlésére határidőül 1885-ik év **Szeptember hó 17-ik** napjának délelőtt 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Szeptember hó 3 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92. Sibiiu, Sâmbătă 31 August (12 Septembre.) 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 August 1885.

Duminecă în 25 a curentei studenţii universitari din Cluş au dat earăşi o espresiune a patriotismului lor prin arderea proclamaţiunei irredentei române şi prin aducerea câtorva concluse foarte importante.

Înainte de a întra în apreţiarea actelor sĕvêrşite de tinerimea cluşană, voim sĕ se scie un lucru. Nu esistă nici un român cu mintea sănătoasă la noi, care sĕ deie o importanţă politică proclamaţiunei rĕspândite în mii de esemplare pe la notabilităţile române şi maghiare din ţară. Toţi, şi pressa şi opinia publică română condamnă acele apucături juvenile, cari nu pot, de cât sĕ ne îngreuneze numai posiţia; toţi o condamnăm şi o privim de o utopie a unor creeri învăpăiaţi. Dacă totuşi poate fi vorba de o importanţă politică, apoi aceea este de a se căuta numai în împregiurarea, că urḑitorii proclamaţiunei au eşit din scoala politică profesată de guvern şi pressa maghiară. Proclamaţiunea este o reacţiune necoaptă şi incompatibilă cu tradiţiunile noastre seculare, în protiva sistemului de aḑi.

Noi privim tot lucrul de simplă demonstraţiune, asemenea celor sĕvêrşite de studenţii maghiari la Cluş, Şemniţ, Budapesta şi nimic mai mult. O demonstraţiune tot aşa de necălită şi neprecugetată, lipsită de ori-ce folos practic, ca cum au fost acele, o demonstraţiune, pe care o condamnăm, întocmai cum am condamnat pe acele.

Premiţênd aceste, putem sĕ venim la obiectul, cu care ne-am propus a ne ocupa.

Studenţii din Cluş au ţinut o adunare, au ars proclamaţiunea irredentă şi au primit cu unanimitate următoriul proiect de conclus:

„Tinerimea studioasă a universităţii Francisc-Iosefine din Cluş, în adunarea sa ţinută la 7 Septembrie 1885 dechiară, că a ars sĕrbătoresce un esemplar din proclamaţiunea irredentei române, care cuprinḑênd atacuri la persoana Maiestăţii sale şi îndemnând la revoltă s'a strĕcurat în mii de esemplare în ţară, — esprimându-şi totodată necondiţionata supunere către tron şi către ordinea legală esistentă.

1. De-oarece proclamaţiunea atacă direct Kulturegyletul ardelean, numindu-l cea mai miserabilă machinărie a veacului al XIX., tinerimea 'şi esprimă din nou aderarea sa cea mai intimă la scopurile culturale şi economice naţionale, pe cari le urmăresce acea reuniune şi se declară din motivul acesta:

a) spre înaintarea scopului cultural — de membru fondator;

b) că cu privire la scopul economic-naţional şi drept aducere aminte la proclamaţiune, se deobligă a propaga ideia reuniunei de apĕrare recomandată de Kossut şi primită de reuniune, îndatorîndu-se moraliceşte fie-care ascultătoriu, a influinţa şi conlucra în interesul articulilor de industrie din patriă, în sfera în care va putea numai sĕ pătrunḑă cuvêntul şi forţele sale.

2. Considerând, că atât irredenta, cât şi elementele turbulente, cari cu deosebire din impulsurile date de „Tribuna“ şi „Gazeta“ rĕstălmăcesc tendinţele umane, civilisatoare şi basate pe starea de drept a naţiunei maghiare, considerând că proclamaţiunea e a se privì îndr'adevĕr de o urmare a activităţii foilor amintite, — rugăm senatul universităţii, ca sĕ eschidă din sala de lectură a bibliotecei universitare aceste jurnale, cari ruinează statul şi agiteasă neîncetat.

3. Şi ca nu cumva resoluţiunea noastră precedentă sĕ aibă aparinţa şovinismului, decidem, — ca cu privire la purtarea antipatică a *fraţilor români*, pe care n'o înţelegem, — spre dovedirea bunei noastre voinţe, şi ca sĕ-i arătăm poporului sedus scopul cel măreţ al statului maghiar şi sĕ-i risipim prejudiţiile false faţă de noi — că vom forma sub conducerea unui individ apt spre acest scop un colegiu pentru limba, literatura şi istoria română ţinênd participarea noastră cât mai numĕroasă de o datorinţă.

Spre încheiere declarăm, — ce nici n'ar mai fi de lipsă a se accentua, lucru care-l facem numai ca sĕ ne scutim de atacurile verbale, — că atât faţă de *fraţii nostrii români*, cari sunt ascultători de universitate, cât şi faţă de *fraţii români concetăţeni*, în mijlocul patimilor suscitate de proclamaţiune — ne vom purta şi de acì înainte ca şi până acum cu linişte, loialitate şi seriositate plină de iubire, — nu numai, dar ne vom nisuì din toată inima ca în cercul nostru de activitate, sĕ procedem chiar şi faţă de singuraticii urḑitori de scandale, cari nici când n'o sĕ lipsească, precum şi faţă de inimicii nostrii după ce vom fi delăturat pretinesce înstrăinarea lor necualificabilă, — cu o ţinută defensivă cavalerească!

Trăiască patria! Trăiască regele ungar! Trăiască Kulturegylet-ul ardelean magyar!“

Acesta este manifestul.

Cele din punctul 1 şi 2 sunt lucruri, la cari nu ne vom încerca a face de astădată nici o obiecţiune. Punctul al treilea al manifestului însĕ ni se pare un ce cu totul nou, care merită sĕ ne ocupăm de astădată cu el.

Şi adecă ce se ḑice acolo? Că tinerii maghiari voiesc sĕ înveţe cu toţii românesce, din causă ca sĕ nu li se ascrie de şovinism rugarea pentru eschiderea jurnalelor românesci din sala de lectură a universităţii şi cu scop de a lumina şi scoate din rătăcire pe biet poporul, care e sedus de presa română. Tinerii promit o purtare loială, tolerantă, prietinească faţă de români, pe cari consecuent îi numesc *„román barátaink;“* bine sĕ se însemne nu *„oláh“* ci *„román“* şi nu *„agitátorok“* şi *„hazaárulók“* ci *„barátaink,“* adecă fraţii, amicii nostrii.

Punênd aceste dechiaraţiuni şi concluse faţă în faţă cu actele tot aceleiaşi tinerimi sĕvêrşite acum un an, precum şi cu disposiţia generală a pressei şi guvernului maghiar, — sĕ fim scusaţi, dacă tragem la îndoială seriositatea manifestului citat.

Noi ne esplicăm lucrul aşa: studenţii şi pressa pe lângă toate nisuinţele de a da altă faţă esceselor sĕvêrşite la adresa Românilor in anul trecut, — au simţit blamagiul ce li s'a dat prin resentimentul general produs în poporaţiunile strĕine din lăuntru şi din afară. Acest blamagiu i-a pus pe gânduri şi acum au sărit în alt estrem; din învăpăiaţi şi trufaşi ce erau, s'au făcut foarte serioşi, binechibsuiţi şi amicabili. Ei voiesc sĕ lucre cu plan bine cumpănit şi iubire frăţească. Ce parodiă?! Tinerimea maghiară din Cluş, bunachibsuială şi iubirea frăţească faţă de români, oare pot încăpea aceste lucruri lângă olaltă?!

Noi credem că nu!

Şi nu noi suntem de vină, dacă ni s'a impus această credinţă. Ear noi vom ţinea la ea, până când nu ni se va dovedì contrariul prin fapte, ear nu prin vorbe.

Dar pe lângă blamagiul, urmat după escesele şi tactica maghiară de până acì, a mai conlucrat ceva, ceea ce trebuie anume sĕ se accentueze şi sĕ se scie în cercurile româneşti.

Au trecut un an doi, decând a publicat un politic maghiar, care se da şi de pedagog totodată, în „Egyetértés“ jurnalul cel mai rĕspândit unguresc, un şir de articuli despre modul cum ar trebuì sĕ se proceadă mai raţional în scoală, ca sĕ se poată maghiarisa copii nemaghiarilor. Ne aducem foarte bine aminte, că idea principală a autorului era, ca sĕ se sistese ori-ce sistem de persecuţiune şi defaimare în scoală faţă de copii nemaghiari Învĕţătoriul ungur sĕ 'şi calce pe inimă şi sĕ arate o iubire deosebită faţă de ei, sĕ grijea-

---

FOIŢA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de **V. G.**)

Am amintit adeseori în memoirele mele de un îngrijitor al tatălui meu, cu care am făcut cele dintâi deprinderi cu arma.

El se numia Mocquet.

Era un om brav şi foarte credul. Nu puteai sĕ discuţi cu el despre legendele pădurei dela Villers-Cottereto. El vĕḑuse pe dama albă dela Tour-au Mont, purtase pe umerii sei berbecele fantastic dela Butte-aux-hèvres şi tot el a fost acela, care mi-a povestit istoria lui Thibault îmblânḑitorul de lupi, pe care nu de mult o am pus sub ochii cetitorilor mei.

În timpul din urmă, când tatăl meu deja greu bolnav şi în urma cărei boale şi murì, locuia în micul castel dela Fossés, Mocquet fú atins de o nălucire ciudată.

El îşi închipuia, că o femeiă bătrênă din Haramont — un sat mic de o jumĕtate de leghe departe de Fossés — îl apăsa pe piept (cauchemardait.)

Nu sciu dacă verbul cauchemarder esistă în dicţionarul lui Boiste al Academiei, sau al lui Napoleon Landais; dar şi dacă n'ar esista, Mocquet şi-l crease.

Mocquet, avuse dreptate d'astădată, căci substantivul cauchemar (apĕsare, greutate esistă, pentru-ce sĕ nu esiste atunci şi verbul cauchemarder?

Destul că lui Mocquet i se părea ca şi când pieptul i-ar fi fost apĕsat prin o bătrênă numită mama Durand.

După-ce Mocquet abia începea sĕ adoarmă, bătrêna femeiă venia şi s'aşeḑa pe pieptul seu şi apĕsând din ce în ce mai mult asupra lui, îl înăduşia.

Atunci începeau pentru el cu toată forţa şi toate emoţiunile realităţii, o serie de evenimente înlănţuindu-se unele după altele într'o oare-care legătură, ce demoralisa pe Mocquet într'atâta, încât era el convins, deşteptându-se, că ceea-ce visase nu a fost nici decât un vis.

Părerea sa sub acest raport era aşa de tare, încât vĕḑui de mai multe ori oameni mişcaţi şi că eu un copil, nu me mai îndoiam de loc cum-că Mocquet nu vine într'adevĕr din ţerile de unde ḑicea el.

În urma acestor visuri Mocquet de regulă se deştepta abia resuflând, palid, sdrobit; se obosia sêrmanul întrebuinţând toate mijloacele cunoscute de a nu dormì, într'atâta se temea el de somn, rugând pe vecinii sei sĕ joace cărţi cu el, ḑicênd femeii sale ca sĕ-l sguduie îndată ce ar închide ochii şi bênd pentru a-şi pune sângele în mişcare cafea, întocmai precum un altul ar bea bere.

Dar nimic nu-i ajuta. Vecinii lui Mocquet, cari aveau sĕ se scoale de dimineaţă în ḑiua următoare, nu puteau juca cu el partia de piquet, decât numai până pe la 11 oare. Femeia sa după-ce îl sguduì de mai multe ori până pe la 1 oară dimineaţa, în sfêrşit adormia şi ea. În urmă cafeaua, care la început producea un efect satisfăcĕtor, înceta încetul cu încetul de a'l mai irita şi astfel nefericitul Mocquet întră în clasa beuturilor ordinare.

Mocquet lupta atunci şi mai mult: el umbla, cânta, îşi curăţa puşca; dar puţin câte puţin, picioarele i refusau serviţiul, vocea i se stingea între buze şi cremenea armei sale i cădea din mâni.

Toate acestea nu se întêmplau fără ca Mocquet, preveḑênd cele ce vor avea sĕ urmeze sĕ nu scoată nisce plângeri amare; dar aceste plângeri degenerau într'un fel de gemet, care însemna că apĕsarea începe şi că vrăjitoarea, care călăria pe sĕrmanul păzitor în vêrful unei mături, era la postul seu.

Atunci se întêmpla, că dormind perdea orice ideie de timp, de spaţiu şi durată, după cum visul seu se trăgănia mai mult, sau mai puţin. El susţinea că ar fi dormit 12 oare, 8 ḑile, o lună şi că vĕḑu o mulţime de obiecte şi localităţi pre cari le şi percurse scă ca nu cum-va prin vr'o vorbă de hulă sau batjocură, á la vankúj, medve oláh, vad oláh etc..., sĕ se facă elevii sĕ simtă, că ei nu află într'alt loc primire frăţească, decât la poporenii lor, nutrindu-se astfel o ură neîmpăcată în inimile lor faţă de maghiari, — lucru prin care se nimicesc toate speranţele de a maghiarisa naţionalităţile.

Aceste idei emise în „Egyetértés", ca tot ce e nou, au aflat resunet la maghiari. Tot în acest jargon vorbeşte vestitul Bartha, unul dintrĕ cei mai învĕrşunaţi inimici ai naţionalităţilor, — când cu adunarea generală a „Kulturegyletului." El asigură naţionalităţile în mod solemnel, că nu se tinde a ni se lua limba şi datinile, că reuniunea de cultură n'are nici o tendinţă de contopire, şi dacă s'ar dovedì că are, el Bartha ar fi primul, care ar eşì din sinul ei.

După ḑilele Kulturegyletului, eată, că vin studenţii maghiari şi se prind cu noi fraţi de cruce, ne asigură de câte alea toate, promiţĕndune că şi când vom greşì şi agita, ei se vor purta frăţeşte şi cavalereşte cu noi.

Ce va sĕ ḑică, ungurii s'au convins, sau cel puţin se par a se fi convins, că nu mai merge cu rĕul. Au vĕḑut ei, că cu cât mai tare ne string şi ne persecută, cu atât mai mare e resistinţa noastră. Lucrurile sau tot încordat tot mai rĕu şi mai rĕu şi proclamaţiunea irredentei i-a pus pe gânduri. Şi după ce s'au pus pe gânduri, au hotărît sĕ ne iee cu binele.

Aceasta este ce voim sĕ se scie.

Scopul, de geaba vor sĕ 'l ascunḑă, a rĕmas cel vechiu, numai planul de luptă s'a schimbat. Dar înzadar, căci pănă când ţinta maghiarilor va fi în faptă maghiarisarea, păn'atunci nu pot conta la consimţĕmĕntul nostru. Da, trista esperiinţă din trecut este, care ne face sĕ tragem la îndoială seriositatea şi sinceritatea tinerilor maghiari din Cluş, păsurile noastre ne silesc a observa o ţinută cât se poate de reservată. Trĕbuie s'o scie ei, că suntem noi destuli de ageri de a cunoasce firea oamenilor şi a nu ne da legaţi de dragul unor cuvinte frumoase, cari se ḑic aḑi aşa, se tălmăcesc mâne alt-mintre, ear poimâne se comentează cu un:

„Kerek ez a zsemlye!"

Cât pentru noi putem sĕ fim linisciţi, — focul de paie va trece, ear lupul nu 'şi lapădă năravul, ci numai pĕrul.

Yff.

Revista politică.

Oaspeţii francesi s'au dus pe la ale lor, ear acum capitala Ungariei a primit par'că cu mai mult entusiasm şi cu şi mai mare dragoste ca pe aceia, pe nişte prietini noi. Sunt polonii din Krakovia şi Lemberg, cari la numĕr — după cum ḑic jurnalele ungureşti — vr'o 400 de inşi, au sosit la esposiţie. Cât de lung a fost şirul îmbrăţişărilor şi cuvêntărilor înfocate se poate închipuì, când trenul a trebuit sĕ întârḑie 4 oare, păn'ce sĕ poată fi bineventaţi oaspeţii poloni de comisiunile de primire din capitală.

Şi ce fac polonii la Budapesta? După-ce au cercetat esposiţia, au pornit în procesiuni pela statuele şi mormintele marilor maghiari şi poloni aflători în Budapesta.

Că manifestaţiunile prietinesci între aceste două naţiuni sunt mai naturale ca cele dintre francesi şi maghiari, aceea trebue s'o recunoascem şi nu le-o putem lua în nume de rĕu; netoleranţi unii — netoleranţi alţii, aristocratici şi sugrumĕtori de popoare acestia — trufaşi şi impilători aceia, şi cu toate aceste şi unii şi alţii 'şi aroagă nedisputabila prerogativă, de a fi campionii libertăţii şi a ideilor mari liberale. Dar că oare şi puterile mari ale Europei, precum e Rusia, Germania, ba chiar şi Austria, o sĕ privească manifestaţiunile maghiaro-polone din Budapesta tot din acest punct de vedere este o altă şi încă foarte mare întrebare. Nouĕ ni tare teamă, ca nu cumva nesocotinţa ungurilor sĕ aducă earăş o înstrăinare şi ură faţă de politica cabinetului Tisza.

Videant consules!

Cestiunea insulelor Caroline este care continuă a preocupa pressa europeană şi a ţinea în agitaţiune spiritele. Pertractările dintre Germania şi Spania sunt secrete, şi astfel nu se poate scì, că în ce stadiu au ajuns şi că despre ce se tractează. Un lucru bătător la ochi este însĕ contrastul curios între ţinuta ambelor state. În vreme ce spaniolii fac demonstraţiuni preste demonstraţiuni la adresa Germaniei, insultând consulatul german din Madrid şi călcând chiar în picioare insigniile germane, — Germania, pressa şi opinia publică rĕspunde cu o ţinută cât se poate de reservată, cu o linisce aproape cinică. Imprejurarea din urmă se atribuie unei scrisori private a regelui Alfonso, pe care ar fi trimis-o împeratului german, rugându-l cu înteţire sĕ nu i se mai îngreuieze posiţia şi aşa foarte espusă.

Din partea spaniolă se susţine, că ocuparea faptică a insulei Yap era deja împlinită, când a sosit canoniera germană „Iltis." „Vossische Zeitung" declară la aceste, că dacă vor dovedì spaniolii aserţiun aea aceasta, Germania nu va mai insista la pretensiunilesale faţă de ea, şi astfel lucrul va putea ajunge la o resolvire pacinică.

În cestiunea misiunei lui Drummond Wolff se telegrafează din Constantinopole lui „Daily News," că ori-care ar fi fost scopul primitiv, misiunea lui sir H. D. Wolff se va mărgini de sigur la un arangiament în privinţa Egiptului.

Depeşa adaogă că nici o propunere formală nu s'a fost făcut pănă acum nici din o parte nici din cea l'altă.

Vorbind apoi de opiniunea corpului diplomatic la Constantinopol, corespondentul lui Daily News ḑice, că la ambasadele Germaniei, Austriei şi Rusiei, se crede în succesul misiunii şi că ambasada franceză se arată prea ostilă şi declară, că nimic nu va fi regulat fără participarea Franciei.

Irredenta română.

Sibiiu, 9 Sept. st. n. 1885.

Onorată Redacţiune! Ve rog sĕ-mi permiteţi a da espresiune în ḑiarul dvoastre impresiunilor, ce a produs în mine manifestul aşa numitei „Irredente" române, pe care l'am cetit în ḑiarele maghiare şi nemţesci din patriă.

S'a mai scris şi s'a mai vorbit încă despre esistinţa unei „Irredente" române, despre care se afirma, că s'ar fi constituit în străinătate, dar eu n'am creḑut atunci şi nu cred nici astăḑi în esistinţa ei, şi dacă esistă totuş o seamă de oameni cu capul a mână în România, cari se gerează de atari, aceia, judecând după fĕtul lor cel mai proaspet, nu pot fi români, dar nici amici ai românilor, ci sunt nisce denuncianţi, cari speculează la fondul de disposiţiune,*) sau nisce tineri resfăţaţi, carii ca sĕ şi facă haz de vitejia şoviniştilor maghiari, îşi permit şi o astfel de manoperă condamnabilă, prin care produc românilor din patria noastră cele mai mari neplăceri, dând titlu la noue persecuţiuni şi mânând apa pe moara celora, ce pe nedrept trag la îndoială patriotismul şi loialitatea noastră.

Forma, incidentul din care s'a făcut şi modul cum s'a esecutat, trebuie sĕ convingă pe ori-care om cugetătoriu, că intenţiunea anonimilor irredentişti nu este de a produce efect la români şi nu este serioasă.

Un comitet revoluţionar, un comitet de acţiune, care voiesce sĕ producă lucruri mari, sĕ rĕstoarne state, numai aşa poate conta la efect în sinul poporului pentru care se jertfesce, dacă acela este compus din bărbaţi probaţi, cunoscuţi din lupte anterioare, oameni cu autoritate, oameni cari au curagiul a se pune în frunte şi a primì rĕspundere pentru faptele lor, cum au fost Kossuth, Klapka, Türr şi alţii la maghiari.

Dar sub manifestul din cestiune al cui nume figurează? Al nimenui! „Irredenta română." Cine este aceasta? Pentru poporul român este o plantă esotică, carea nici când nu va prinde rădăcini în sinul lui, pentru inteligință un factor necunoscut, cu care nime nu-şi face socoteala, dar nici n'are „irredenta" ambiţiunea de a avea trecere la inteliginţă, căci nu numai că nu se adresează către dênsa, ci din contra agitează contra ei.

Curagiul, de a pune pe hârtie albă nisce bombaste roşii, şi sacrificiul de a le pune pe postă nefrancate la adresele ce le află tipărite prin călindare şi prin şematisme — şi a se ascunde sub vĕlul anonimităţiii, îl poate avè şi cel mai voinicos jidan din România, — dar românul nu se poate prinde cu astfel de cleiu.

Şi care este incidentul din care s'a născut acest monstru?

Constituirea „Reuniunei maghiare de custură din Cluş."

Vai de mine! Dar mai mari vijelii n'au trecut peste poporul român, care are semnificativul proverbiu: „apa trece, petrile rĕmân"?

Sciţi ce ţin înşişi maghiarii cei cu minte despre această reuniune?

Eu am vorbit cu mai mulţi, şi n'am aflat nici unul, care sĕ aproabe nici idea măcar, ca maghiarii, cari dispun de puterea de stat, sĕ provoace frecări naţionale. Ei consideră de degradare pentru maghiari ca în Ungaria rectius după dênşii Maghiaria, sĕ înfinţeze reuniuni pentru apărarea naţionalităţii maghiare, dar n'au ce face, idea a ieşit din crerii Kossuthianilor, au sprijinit-o renegaţii şi jidanii şi au produs un curent, de care nu se pot ferì nici dênşii, fără de a fi timbraţi de rei patrioţi, dar nici ei nu se asceaptă nici la un sfĕrşit bun.

„M'au provocat şi pe mine — ḑice un maghiar de frunte — sĕ subscriu cel puţin 100 fl., dar ca sĕ scap am subscris odată pentru totdeauna 10 fl. şi me voi duce şi la Cluş la constituire, căci e mare presiunea, — sum sigur însĕ că nu va avea sfĕrşit bun, căci maghiarul se însufleţesce uşor la frase mari naţionale, şi dă parale, dar nu

---

*) Lui „Kölnische Zeitung" i se telegrafează, că manifestul emanează dela maghiari. Nota culeg.

---

actele care le îndeplinise în decursul nălucirei sale, i rĕmâneau aşa de bine întipărite în memorie, cât sĕ-i fi vorbit despre ori şi ce, sĕ fi încercat a-i da ori ce probă, nimic nu-l putea scoate din această părere, de care am vorbit deja.

Într'o ḑi sosì în camera tatălui meu aşa de gâfâind, palid şi sdrobit, încât tatăl meu observă, că trebuia sĕ i se fi întâmplat nu în realitate, — realitatea devenise un lucru prea indiferent pentru Mocquet, — dar în vis ceva colosal.

Într'adevĕr interogat Mocquet, respunse că a căḑut din lună.

Tatăl meu părea a se îndoì de aşa ceva. Mocquet o susţinu şi fiindcă afirmaţiunile sale nu păreau a fi produs o mare împresiune asupra tatălui meu, Mocquet i povestì tot visul.

Eram într'un unghiu, auḑii totul şi fiindcă am fost totdeauna un mare amic al minunilor, nu perdui nici un cuvênt din istorisirea fantastică, care va urma şi care este contimporană — dacă nu rivală — poeticelor şi inspăimêntătoarelor istorisiri ale lui Hoffmann.

— Ve aduceţi bine aminte generale, ḑise Mocquet, că sunt şepte sau opt ḑile, de când m'aţi trimis sĕ duc o scrisoare generalului Charpentier la Oigny.

Tatăl meu întrerupse pe Mocquet.

— Te înşeli, Mocquet, i ḑise el; a fost eri.

— Generale, eu ştiu ce vorbesc, continuă Mocquet.

— Dar la naiba! doar şi eu ştiu, ḑise tatăl meu şi ca probă, este că eri a fost Duminecă şi astăḑi este Luni.

— A fost eri Duminecă şi astăḑi e Luni însistă Mocquet; dar, nu eri ci Duminecă sunt acum opt ḑile, decând m'aţi trimes la Oigny.

Tatăl meu nu ştia că intr'o astfel de împregiurare era fără scop de a mai discuta cu Mocquet.

— Fie, ḑise el, sĕ presupunem că ar fi opt ḑile.

— Nu este de presupus, generale, eu am socotit opt ḑile de când am făcut voiagiul şi ve i vedea, că nu au fost mai mult de opt ḑile şi că am socotit foarte bine timpul.

— Intr'adevĕr, dacă tu ai fost la lună, Mocquet...

— Am fost, generale, aşa de adevĕrat precum un Dḑeu este în cer.

— Ei bine, povesteşte-ne şi noue aceasta Mocquet; trebuie sĕ fie o călĕtorie foarte interesantă.

— Ah! cred! Dar veţi vedea. Trebuie dară sĕ ve spun generale, că hasardul a voit ca tocmai sunt acum opt ḑile, tatăl Berthelin îşi serba a doua căsătorie. El me întâlnesce tocmai când eşia din biserică şi îmi ḑise:

„ —! Pe legea mea nu te aşi fi încomodat pentru un bagatel, dar fiindcă esti aici, vei prânzì cu noi în portul dela Perches.

„ — Nu pretind nimic mai mult, respunsei; generalul mi-a dat concediu pănă mâne şi fiindcă mâne la nouĕ oare trebuie sĕ fiu întors, sunt liber pănă atunci.

„— Bun; tu ştii drumul, nu e aşa?

„— Cred.

„— Cineva te va deştepta la meḑul nopţii şi pănă a nu se face ḑiuă, vei fi la Fossés.

„— Atunci, i ḑisei, merge de minune."

Şi luând braţul mamei Berchu care n'avea cavaler, eată-me la nuntă.

Tatăl Tellier şi Corcy pregătiseră mâncarea, generalul Charpentier trimisese cinci-ḑeci butelii de vin pecetluit; Tellier adusese cinciḑeci. Noi eram douĕḑeci şi cinci de învitaţi, între cari şepte femei; punênd o bùtelie de vin de femeiă, se venia cam câte patru sau cinci butelii de om; era ceva mai mult decât se cere. Me adresai către Berthelin:

„— Cinciḑeci de butelii pentru douĕḑeci şi cinci, Berthelin, crede-me că este destul."

Dar el îmi respunse categoric:

„— Bine, vinul este despachetat trebuie beut."

Şi vinul fu beut. (Va urma.)

scie nici controla, nici economisa. Corupţiunea este mare la noi, şi numĕrul flămênḑilor e legion lucrările catastrali s'au terminat, o mulţime de proletari au rĕmas fără pâne, aceştia nici nu sciu nici nu vor sĕ lucre, ci pretind ca statul sĕ-i ţină, me tem că vor ajunge elemente de acestea la administraţie în centru şi prin provincie, se vor păpa banii, vor urma câte va sinucideri sau pribegiri — şi noi vom rĕmânea compromitaţi şi în ochii lumei culte şi în ai poporului."

Acesta este judecata ungurească, — dar chiar sĕ nu se adeverească temerile maghiarilor, — până când va rĕmânea reuniunea lor de cultură între marginile statutelor sale, nouĕ nu ne pasă de ea.

Cultivezese maghiarii cu Dḑeu, noi le vom gratula, căci cu un popor cult mai uşor ne vom putea înţelege şi noi, — remaghiariseze-şi pe cele socială măcar şi pe ciangăii din Moldova dacă-i pot, — românul nu doresce, ci se feresce de elemente străine.

Patriotism şi loialitate noi n'avem de a învĕţa nici dela Ugron, Orbán Balázs, Barta, nici dela Ḑeul lor Kossuth, nici dela Haller şi alţi renegaţi cu devisa „*ubi bene ibi patria*", cari se folosesc de slăbiciunea maghiarului, şi pentru nisce frase afectate de mari patrioţi, ocupă posturi şi trag lefe grase. Dar nici chiar dela toţi secuii cei mult desmerdaţi, carii emigrează cu ridicata în ţară strĕină de limba lor, numai ca sĕ trăiască mai uşor, pe când compatrioţii lor români, în condiţiuni neasemĕnat mai nefavoritoare ca dênşii, sufer acasă şi nu emigrează nici la conaţionalii lor.

Ear dacă vor urma Kulturegyletiştii sfaturile lui Barta Miklós şi se vor încerca a întra şi în biserică şi în familia românului, — din biserică şi Christos încă a scos cu biciul pe cei nechiemaţi, ear românul cât este de blând şi îndelung răbdătoriu, dar faţă de cel ce intră pe fereastă în sînul familiei sale se scie apĕra cum se cade, în astă privinţă n'are lipsă de sfatul irredentiştilor.

Incidentul deci, nu poate justifica un pas atât de grav în ochii nici unui om serios.

Ear modul esecutărei? Nimic mai ridicul ca acesta! Cel d'ântâi care a primit manifestul a fost ministrul preşedinte şi de interne dl Tisza, 'l-au primit şi însuşi Kulturegyletul, şi p. e. aici în Sibiiu toţi denuncianţii de profesiune, şi sunt mulţi de aceştia.

Ce va sĕ ḑică asta?

Este acì seriositate?

Poate fi român, şi cunoscătoriu de poporul român din patria noastră acela, care presupune că va întimpina ascultare la poporul român, când îl îndeamnă sĕ aprindă pe de aproapele seu, sĕ-i deie glonţ şi dinamită, sĕ numere între sfinţi glonţul şi dinamita? Nici odată! Aceste sunt arme de ale socialiştilor, nihiliştilor şi comunarḑilor, pe carii în zadar îi cearcă cineva între români.

Cunoasce acela pe poporul român, care îi vorbesce cu atâta frivolitate despre „Impĕratul"?

De fel nu! Românul de la leagăn până la mormênt, în biserică şi la toate slujbele, necurmat se roagă şi pomenesce pe „Impĕratul şi regele nostru Francisc Iosif I" ca nime altul, şi într'atât este de înrădăcinată loialitatea cătră tron în inima lui, încât de acela care vorbesce cu frivolitate de aceste odoare scumpe ale lui — fuge ca de satana.

Atât maghiarii cât şi guvernul trebuie sĕ cunoască aceste virtuţi ale românului, prin urmare manifestului aşa numitei „irredente române" nu trebuia sĕ-i insuşească mai mare valoare de cât într'adever are, adecă nimica.

Dar durere „Irredenta" poate fi mulţămită cu efectul ce a produs manifestul seu. Căci dacă a voit sĕ sparie pe maghiari, judecând după ţipetele jurnalelor, 'şi-a ajuns scopul, şi poate rîde în pumni de campania ce s'a pornit contra morilor de vênt; ear dacă a voit sĕ denuncie pe români şi sĕ deie ocasiune organelor guvernului de a-i persecuta, earăşi 'şi-a ajuns scopul, căci vedem luânduse mĕsurile cele mai energice peste tot, se fac prechisiţiuni de căşi fără nici o considerare la sânţenia domiciliului, şi se închid persoane, pentru că au avut nenorocirea a căpĕta prin postă manifeste de ale „Irredentei" şi n'au sciut ca sĕ le arunce în foc.

Ce este mai uşor? de cât a trămite cuiva o scrisoare compromiţetoare, apoi a-l denuncia şi a-l băga în puşcărie, dacă scii că ai de a face cu o putere, pentru care asemene motive sunt de ajuns ca sĕ te ridice din sinul familiei şi sĕ te pună la umbră.

Dar şi „Kulturegylet-ul" poate fi mulţămit pentru acest reclam. Redactorul dela „Jüdische Zeitung" numai decât i-a şi trimis 100 fl., şi ca rĕspuns la „Irredenta română", şi îl vor imita mai mulţi.

Toţi pot fi deci mulţămiţi cu resultatele manifestului „Irredentei române," numai românii nu, pentrucă numai ei sufer fără nici o vină, şi încă vor avea sĕ sufere mult până când va lumina Dḑeu pe cei ce direg soartea lor. *(C.)*

Varietăţi.

* (Sciri locale.) Rudolf Marlin odinioară advocat şi complice la omorul comis în uliţa cojocarilor asupra familiei Friedenwanger, a reposat Marţi în 27 a lunei curente în casa alienaţilor din Sibiiu.

Cu ocasiunea ultimelor cercetări efeptuite la locuinţa deţinutului zaraf Pascu, s'au aflat mai multe monede falsificate, din care causă investigaţiunea în contra numitului va avea sĕ se continue şi în această direcţiune.

* (Rectificare.) În corespondenţa apărută în Nr. 88, al acestui ḑiariu, datată: De sub Peatra Cetei, la prima coloană, alinea a şeptea şirul din urmă în loc de: „după 1 fl. câte 50 cr., pe fie-care an?" e a se cetì: după 1 fl. câte 5 cr. pe fie-care.

Loc deschis.*)

Mediaş, 27 August 1885.

In Nr. 90 al preţuitului ḑiar, ce redigeţi, s'a publicat sub titlul „Corespondenţe particulare ale Telegrafului Român" o corespondenţă datată „Mediaş, Iulie 1885" nunumai plină de neadevĕruri, ci şi vătĕmătoare de onoarea modestei mele persoane şi familie.

Deci pe basa legei de presă, me rog pentru publicarea respunsului următoriu în procsimul Nr. al ḑiarului.

Dle redactor! Îmi pare foarte rĕu, dar în interesul onoarei mele proprie şi a familiei mele, precum şi în interesul purului adevĕr şi al opiniunei publice, trebuie sĕ fac mărturisirea, cum-că corespondenţa amintită mie unuia mi-a făcut lumină despre acel adevĕr trist, cum că ḑiarul nostru „Telegraful Român" s'a pus cel puţin în casul presinte pe un teren foarte periculos şi fatal pentru interesele adevĕrate ale bisericei şi constituţiei noastre: pe terenul hatîrului particularistic. Căci numai aşa se poate numì o procedură, după care în interesul oare-cărei persoane ori şi-ce se publică, ear în interesul altei nimic.

Dle redactor! Sciu positiv, cum-că şi în interesul persoanei mele Vi s'a trimis din partea unui alegător inteligent al tractului Mediaş o corespondenţă dto „Mediaş, Iulie 1885" relativă la alegerea noastră de protopresbiter şi la interesul viu al poporaţiunei noastre tractuale pentru întărirea alesului*), o corespondenţă, care varsă multă lumină asupra adevĕratei stări de lucruri în tractul nostru, şi care chiar pentru aceea putè servì de neînşelătoare cinosură pentru P. P. O. O. membri ai consistoriului nostru archidiecesan la deliberarea întărirei resp. denumirei dintre doi. Dar ce sĕ veḑi? În loc de corespondenţa favoritoare, me treḑesc cu corespondenţa invectivă, frivolă, sarcastică, obraznică à la „Calicul", — pe scurt: cu o travestiă umoristică, deamnă de părintele seu „Calicul," carele într'adevĕr a purtat la alegere mască de „privitoriu", dar în faptă, a fost altceva, ce sĕ numesce şi „corteş." Dle redactor! Cum s'a născut această travestiă, nu se poate esplica altfel, decât cu cuvêntul semnificativ: hatîr particularistic.

După acest esposeu despre genesa corespondenţei vătĕmătoare publicate, declar în interesul adevĕrului, al opiniunei publice şi al sântei noastre maice biserici, cărei am servit cu credinţă şi deplină resignaţiune 41 de ani, cum-că:

1. nu e adevĕrat, că eu aş fi folosit pre fii şi ginerii mei de corteşi pentru alegere;

2. nu e adevĕrat că aş fi făcut vre-un pact cu concurentul Beniamin Almăşan;

3. nu e adevĕrat, că membrii de încredere pentru actul alegerei s'ar fi ales la propunerea lui Basile Chendi;

4. nu e adevĕrat că eşirea din biserică ar fi fost întimpinată cu un „Rákoczi induló";

5. nu e adevĕrat, că s'ar fi recuirat poliţia pentru casul unei bătăi;

6. nu e adevĕrat, că concurentul Goga s'ar fi presentat la luptă numai cu arma, ce se numesce „cualificaţiune"; căci într'adevĕr s'a presentat şi a corteşit prin tract din sat în sat cu 7 ḑile înainte de alegere, însoţit de parochul resp. capelanul din Mediaş George Crişan;

7. nu e adevĕrată nici nemulţămirea pretinsă a maiorităţei parochianilor gr. or. din Mediaş; căci toţi 4 votanţii parochiei Mediaş au votat pentru mine; deci nu esistă nici o prăpastie pentru parochia Mediaş.

Pe scurt: ca sĕ nu mai obosesc pacienţa on. public cetitor, dechiar toate cele cuprinse în corespondenţa publicată de fleacuri, mofturi, scornituri şi apucături maliţioasei, calumniătoare şi drept aceea par escelence contrastice cu mulţămirea generală faptică a tractului nostru, ma contrastice chiar şi cu actele de alegere, în cari nici o amintire de nemulţămire nu se află, deşì i-a stat în drept ori-cărui alegător a ridica protest din causa oare-cărei iregularităţi, eventual observate.

Răzimat pe demnitatea, dreptatea şi prudenţa dlor membrii ai Ven. consistoriu, rĕmân cu deplină dumerire şi speranţă al DVoastre stimător: *Dionisiu Chendi*, administrator protopopesc.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica această redacţiunea nu primesce asupra sa nici o responsabilitate Red.

*) Timpul şi spaţiul nu ne iartă sĕ publicăm citata corespondenţă, care nu conţine decât 16 toasturi. Pentru plăcerea P. Chendi, ca sĕ nu aparem interesaţi în causă o vom publica în numĕrul procsim. Red.

(Omul trebuie sĕ fie foarte precaut). Toţi aceia, cari sufer de îngroşarea sângelui şi în consecuenţă de zgrăbunţe pe piele, de convulsiuni la cap şi plumâni, hemorhoide n'ar trĕbui sĕ întrelese îngrijirea şi susţinerea în deplină sănătate a corpului lor, — lucru ce nu i-ar costa mai mult de 2 — sau 3 cr. pe ḑi. Cel mai bun mijloc spre scopul acesta, sunt pilulele de Sviţera ale apotecariului R. Brandt, din cari o scătulă costă în apotecă 70 cr.

Loterie.

Mercuri în 9 Septembre 1885.

Brünn: 59 26 28 47 89

Nr. 288. [1136] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

1. Blăjeni-Criş şi Grosuri, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.

2. Blăjeni-sat şi Plai, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.

3. Crăciuneşti, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Hĕrţăgani, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

5. Şĕsuri, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

6. Valea-Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 24 August 1885.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 215. [1137] 1—3

CONCURS

Devenind vacantă parochia de clasa a III a Cerghidului mare din protopresbiteratul Têrnavei inferioare, prin alegerea şi denumirea fostului paroch de protopresbiter al numitului tract; — pentru întregirea aceleia se publică concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială, ce acum se edifică cu 3 încăperi; — pe fundul intern se mai află o şură şi o poiată.

2. Porţiunea canonică de 11 jug. 1305 °□ (cu speranţă de a se îmbunătăţi în urma comasărei, ce e în curgere) şi dintre cari: curtea şi grădina de 1403 ° împreunate cu cimiteriul vechiu de 1337 ° cositură şi cu pomet frumos; loc arătoriu de 4 jug. 266 °□, 5 jug. 615 ° parte cositură parte păşune — şi loc de pădure 884 °□.

3. Dela 109 familii câte o litră de cucuruz sfêrmit à 14 cupe, din cari terţialitatea e a cantorului, şi tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru pentru preot.

4. Venitele stolari uşitate şi regulate în sinodul parochial dela 17 Aprile a. c., din cari terţialitatea e a cantorului.

Toate aceste venite computate la olaltă dau parochului un venit de 422 fl. 35 cr. v. a.

Doritorii de a se aplica în aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din anul 1878, oficiului protopresbiteral subsemnat până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă, 20 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferioare în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 272. [1135] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Homorod, protopresbiteratul Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salar de 200 fl. v. a., ear victuale în valoare de 30 fl. v. a.; cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, vor aşterne suplicele lor, instruite în sensul stat. org. şi a normativului scol. la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb 24 August 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 326. [1131] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, încuviinţat în sensul părintescei resoluţiuni consistoriale din 13 August a. c. Nr. 3585 B. pre lângă neputinciosul paroch Ioan Maximilian din Stupinile Braşovului, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în aceasta foaiă.

Emolumentele sunt ⅓ parte din venitele parochiale ale acestei parochii de clasa a III-a şi cuartir natural în casa parochială de lângă biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform Statutului organic şi Regulamentelor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Comitetul parochial în conţelegere cu
oficiul protopresbiteral.

Braşov, în 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.
Ioan Petric,
prot. ca adm. prot.

Nr. 305. [1134] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs a doua oară cu termin pănă la *15 Septembre* a. c. st. v.

1. Sohodol, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 300 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Vidra de sus, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 250 fl., solvit în rate lunare din fond şi repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi au aşi trimite cererile lor concursuali instruite conform legilor din vigoare, pănă la terminul indicat mai sus, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva).

În conţelegere cu comitetele parochiali
respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor, ca inspectorat districtual confesional.

Câmpeni, 26 August 1885.
Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr. 525 [1099] 3—3

CONCURS.

Un stipendiu de 200 fl. v. a., este de conferit pentru tineri sodali născuţi pe teritoriul fostului ţinut săsesc şi în prima linie pentru cei născuţi în foastele scaune ale Mercurei şi a Nocrichului, sau în comunele învecinate, — dela cari se cere ca sĕ aibă o pregătire dacă se poate de 4 clase gimnasiale, sau reale, sau de o scoală capitală completă, şi cari sĕ fi cercetat şi absolvat în tot casul una dintre scoalele de industrie, întemeiate de universitatea săsească cu bun succes, obligându-se de a petrece un an în streinătate, adecă afară de Austro-Ungaria, cu scop de a se perfecţiona pe cale teoretică şi practică în specialitatea lor.

Condiţiunile concursuale afară de cele espuse mai sunt:

a) aşternerea atestatelor scolare cu calculi buni.

b) un atestat oficios despre starea materială a concurentului.

Stipendiul se va solvì de jumătate, îndată după obţinerea lui, ear cealaltă jumĕtate după 6 luni.

Tinĕrul stipendiat va fi dator cu prilejul petitului seu pentru a doua jumĕtate a stipendiului, sĕ alăture: testimoniile de muncă agonisite, precum şi o scurtă dare de seamă despre modul cum a întrebuinţat tîmpul, despre locurile unde a lucrat şi despre esperiinţele industriale făcute.

O astfel de dare de seamă se recere dela dênsul şi când cu re'ntoarcerea sa în patrie.

Cererile concursuale instruite conform cerinţelor, au sĕ se aştearnă acì pănă în *10 Septemvrie* a. c. st. n.

Sibiiu, în 8 August 1885.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 507. [1101] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Têrnavei inferioare se prolungesce concursul publicat în Nrii Telegr. Roman: 60, 61, 62, 64 şi 66 cu termin pănă la *10 Septembre* a. c. st. v.

1. Botez, cu salariu de 100 fl. v. a., şi cuartir.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir şi lemne.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Fárău, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Herepea-magiară, cu salariu de 77 fl. 50 cr., cuartir şi lemne.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. v. a., cuartir şi lemne.

7. Blăşel, cu salariu de 175 fl. cuartir şi lemne.

8. Boian, cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Cerghidul mare, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

10. Chincis, cu salariu de 100 fl. v. a, cuartir şi lemne.

11. Sălcud, cu salariu de 150 fi. v. a., cuatir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul mai sus indicat.

Cetatea-de-baltă, la 29 Iulie 1885.

În conţelegere cu comitetul parochiali
respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferioare.
Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 1919. [1132] 1—3

Publicaţiune!

Următoarele drepturi şi realităţi aparţinătoare comunei politice **Gurarîului** se vor esarênda prin licitaţiune publică pre timpul din **1 Ianuarie 1886** pănă inclusive **31 Decembre 1888.**

1. Dreptul regalului de cârcîmărit cu preţul strigărei de	3,400 fl.
2. Cele douĕ mori comunali cu preţul strigărei la fie care de câte	325 fl.
3. Păşunatul în muntele „Cindrel“ cu preţul strigării de	751 fl.
4. Muntele „Găujoara“ .	302 fl.
5. Muntele „Niculesci“ .	515 fl.
6. Muntele „Foltea“ . .	351 fl.

Preţul strigărei se înţelege pre un an.

Licitaţiunea se va începe în **4 Octombre st. n. 1885 la 10 oare diminea̦ta în cancelaria comunei Gurarîului.**

Condiţiunile detaiate se pot lua la cunoscinţă în cancelaria comunală din Gurarîu în oarele oficioase.

Oferte în scris provĕvute cu recerinţele legali şi cu vadiul de 5% din preţul strigărei încă se vor primì pănă la începerea licitaţiunii verbali.

Sĕlişte în 9 Septembre 1885.

Pretorele cercului.

Subscrisul am onoare a me recomanda onoratului p. t. public român cu legarea de cărţi **broşure, protocoale** etc., **promt** şi **solid** cu cele mai moderate preţuri.

Sibiiu, 4 Septembre, 1885.

Ioan Cristea,
[1126] 2—3 compactor.
Strada Guşteriţii Nr. 17.

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi îuvêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categoriă, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [1033] 4

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

Nr. 3938 civ. [1133] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei curatorului denumit din oficiu şi advocatului din loc Albert Gross, ca representant al foştilor domni de pămênt din Ghişasa în contra foştilor jobagi de acolo, în causa segregărei păşunei şi pădurilor, precum şi în causa regulărei dreptului de cârciumărit, pertractarea admisibilităţei aceleia, s'a prefipt pe **ḑiua de 3 Novembre 1885, 9 oare a. m.** la cancelaria comunală din Ghişasa; la care sunt citaţi a se presenta toţi interesaţii, pe lângă urmările de drept prevĕḑute în §. 15 al instr. p. reg. pos.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 24 August 1885.

Baron Apor Zoltán, preşedinte subst. **Gődri Sándor,** notar.

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu acelaşi efect la **căpăţina goală** (pleşugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** şi la **încăurunţire.**

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** şi la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania:
penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluş*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Kercsztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase şi albe la trup,** depărtează petele de piele şi de vĕrsat. — Preţul 85 cr. [713] 46

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa şi ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înşelătorie.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sĕnătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre, *balsamul de viaţă al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878. Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului
B. Fragner,
apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 şi in depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, şi cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la glezuele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1000] 4—15

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93. Sibiiu, Marţi 3/15 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Românul ţine minte. Această însuşire a lui este bine cunoscută popoarelor, cari au avut ocasiunea sĕ petreacă în apropierea românului.

Străbunul nostru a ḑis: *„populus romanus beneficiorum et injuriae memor esse solet,“* şi tot aşa ḑice şi ungurul pe limba sa: meg van az oláh ban a tzinye-mintye.

E bună această însuşire a românului, căci ea pune la răvaş lucrurile petrecute, ca la ocasiunea cea mai potrivită sĕ le înprospĕteze și sĕ ceară rĕsplată.

Nu vom face escursiuni prin istoria neamului nostru spre a documenta, că da, ne-au păstrat însuşirea strămoşească, de a nu uita; nu vom releva nici miile de fapte naţionale, cari probează nestrămutata noastră alipire către patrie şi tron. Nu vom înşira deci lunga serie de suferinţe din trecut, spre a arĕta că suferinţă este și soartea noastră actuală, ci ne vom mărginì a marca situaţiunea după cum ni se presentă ea, nestând în puterea noastră a o schimba.

Vom face numai ceea ce ne dictează consciinţa faţă cu tronul, faţă cu statul nostru și faţă cu poporul român, ale căruia interese voim sĕ le representăm în coloanele acestui ḑiariu.

Ḑilele acestea societatea de maghiarisare din comitatul Satmar aşa numită Széchenyi şi a ţinut adunarea sa generală. Presidentul ei, venerabilul archiereu al bisericei romano-catolice, Schlauch a rostit o cuvêntare importantă.

Această cuvêntare ne îndeamnă se revenim la obiectul odios, caracterisarea curentului, care turbură conscienţa românilor de sub coroana sântului Stefan.

De când cu constituirea reuniunei din Cluş s'au întêmplat lucruri, cari nu sunt în stare a consolida pacinica desvoltare a popoarĕlor din Ungaria.

Lucrul nu este neesplicabil. Pressa dela noi fără multă rumegare a propagat spiritul separatistic și netolerant, care este chemat a cimenta spiritele în o direcţiune, care după a noastră părere în loc de concentrare pentru conlucrare armonică împarte puterile din stat în douĕ tabere contrarie.

Vorbim espress de presă, căci în Ungaria ea face opinia publică.

Aşa dară pressa ne va servì de cinosură în caracterisarea si tuaţiunei.

Pusă la disposiţia unor oameni nu cu multă chipsuială, pressa a predicat rĕsboiul de rassă. *Bellum omnium* contra *omnes.* Naţionalităţile prepară ruinarea Ungariei. Acesta a fost refrenul ḑiarelor maghiare fără osebire de coloare politică

Urmarea naturală a fost că opinia publică la unguri s'a format în această direcţiune.

In vorbirea sa presidentul reuniunei de maghiarisare din comitatul Satmarelui a ḑis, că în Ungaria opinia normează acţiunea tuturor organelor din stat. Opinia publică regulează întreagă organisarea din stat, și fără ea nu este viaţă publică în stat.

Vrem sĕ fie constatat, că noi nu contraḑicem doctrinelor esprimate de dl Schlauch cu privire la motorul, care regulează viaţa publică din statul nostru. Suntem dispuşi a crede că înveninata opinie publică de astăḑi dă direcţiunea administraţiunei, poate și justiţiei, instrucţiunei publice, și nu tragem la îndoială, că întreagă societatea maghiară din această opinie publică se adapă.

Mai mult voim sĕ fie constatat, că oamenii mai cu influenţă în viaţa publică din statul nostru au venit la convingerea, că este stricăcioasă calea apucată.

Şi cumcă nu greşim când afirmăm că se lucră cu plan la prelucrarea opiniei publice în o direcţiune sănătoasă, ne vom provoca la cuvêntarea domnului Schlauch, care propagă idei contrarie separatismului observat până acuma.

Contrariu modului de a mai inverşuna spiritele, cuvêntarea de care e vorba culminează în toleranţa, care a caracterisat politica de stat în Ungaria în timpurile trecute.

Ni se spune adecă, că reuniunea din Satmar se mărginesce la cultivarea rassei maghiare, respectând nisuinţa naţionalităţilor de a se cultiva în limba lor cu păstrarea tuturor datinelor strămoşesci.

Nu este suflare românească, care sĕ nu se bucure de cultivarea fraţilor maghiari. Noi nu pentru prima oară o spunem, că cu popoare culte mai uşor ne înţelegem, şi din inimă am dorì, ca fraţii maghiari sĕ-şi însuşească cât mai îngrabă acel grad de cultură, care sĕ facă possibilă o bună înţelegere între ei şi noi.

Ajunşi odată maghiarii la adevĕrată cultură, uşor vor pricepe, că identitatea de interese nu permite predicarea luptei de rassă, care formează rubrică permanentă în pressa lor.

Din inimă dorim deci, ca elementele mai înţelepte sĕ fie în stare a forma o nouă direcţie în opinia publică din Ungaria, şi formată odată această sănătoasă direcţie, soartea noastră încă se va mai ameliora.

Era timpul suprem ca sĕ auḑim şi voci mai înţelepte.

Ajunşi odată maghiarii la cultură adevĕrată nu vor mai provoca scene turbulente, ca cele din Cluş în anul trecut, nu ca cele din Satmar, cu alungarea lui Lucaciu din magistratul oraşului.

Atunci nu va avea trecere nici Grünwald Béla cu sistemul seu de organisare internă, nici Beksics cu teoriile sale despre chemarea societăţii maghiare moderne.

Din inimă dorim deci cultivarea fraţilor maghiari.

Revista politică.

După scirile mai proaspete conflictul dintre Germania şi Spania se va delătura pe cale pacînică. Agitaţiunea în Spania contra germanilor este în decrescere şi guvernul din Madrid va da Germaniei satisfacţia cuvenită pentru insultele făcute insignielor germane.

Cu privire la starea faptică a lucrului, eată ce cetim în ḑiarele strĕine:

„Monitorul Imperiului“ publică nota adresată de la Varzin la 31 August de către d. de Bismark contelui de Solms la Madrid ca rĕspuns la nota spaniolă de la 19 August, în care guvernul protesta contra procedurilor Germanilor în insulele Caroline. Nota dlui de Bismark constată, că numĕroase stabilimente comerciale germane sunt stabilite de mult timp în insulele Caroline. De mai multe-ori aceste stabilimente au cerut guvernului german sĕ ia aceste insule sub protecţiunea sa, iar ele n'ar fi adresat de sigur această cerere, dacă ar fi creḑut, că aceste insule ar putea fi reclamate ca teritoriu spaniol.

Ancheta care s'a făcut cu ocasiunea acestor propuneri a stabilit într'un mod oficial, că afară de casele germane, cari întrec cu mult în numĕr şi în însemnătate pe celelalte, pe aceste nu se găsesc teritorii decât câte-va case de comerţ engleze şi nici o casă spaniolă.

Guvernul german ar fi rĕspuns aceste propuneri, dacă ar fi putut crede că Spania ar putea avea sau pretinde drepturi asupra acestor insule. Până în anul acesta nici o putere străină n'a exersat acolo drepturi de suveranitate. Nota demonstră, că încercarea făcută în 1874 de consulul spaniol din Hong-Kong, pentru stabilirea unor acte oficiale, privitoare la Caroline, a fost respinsă în 1875 printr'o notă comună a Germaniei şi a Engliterei.

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de **V. G.**)

(Urmare.)

Vei înţelege, generale, că, dacă un om are în pântece cinci butelii, nu prea merge drept, nu vede destul de clar; de asemenea şi eu nu sciu cum se sfêrşì lucrul; destul că în urmă aflai, că am sĕ trec preste rîul Ourcy,

Cunosceam un loc unde nu se afla punte, dar un trunchiu de arbore aruncat dela un ţermure până la celalalt servea drept pod. Umblam de alungul malului, până ce-l găsìi şi cu inima în dinţi pornii înainte; dar ajuns la mijloc, deodată îmi perdui cumpĕtul şi eată-l pe Mocquet în apă.

Din fericire înot ca un pesce; me îndreptam către nord; dar când rîul se îndoia ca un obiect flexibil, când curentul fu prea forte, când ţĕrmurele se depărta cu cât me apropiam mai mult, înotai mergênd înainte, urmând cursul apei, dar neputênd nici odată pune piciorul pe ţĕrmure.

Când se crepa de ḑiuă, întrai înt'run rîu mai larg!

Era rîul Marne.

Continuai cu înotul.

Cu cât se apropia dimineaţa, cu atât se afla mai multă lume pe ţĕrmure; toată această lume me privia trecênd, ḑicându-mi:

— „Eată un mândru înotător!

Unde va fi mergênd el?“

Alţii respundeau:

— „Probabil la Havre, sau la Englitera, sau la America.“

Şi eu le strigam:

— „Nu, oameni buni nu me duc aşa departe, merg la castelul de Fossés, ducênd generalului meu rĕspunsul contelui Charpentier. Oameni buni, în numele ceriului, trimiteţi-mi o barcă; n'am nici o afacere nici în America, nici în Englitera, nici chiar în Havre.“

Dar ei începeau a rîde, rĕspunḑênd:

— „Nu, tu inoţi prea bine.

— Înoată, înoată, Mocquet! inoată!“

Nu-mi puteam esplica, cum aceşti oameni, cari nu me vĕḑuseră nici odată, îmi cunosceau numele. Dar fiindcă nu puteam resolva această cestiune şi fiindcă în urma câtorva opintiri, ce le făcuì pentru a me apropia de ţermure, nu câştigai nici un deget în diametru spre margine, continuai a înota.

Către patru oare după ameaḑi intrai într'un alt rîu mai larg şi deoare-ce vĕḑui d'asupra unei barace mici: La puntea Charenton, matelotă şi friptură, presupusei că me aflam pe Sena.

Nu me îndoiesc mult despre aceasta, când către cinci oare, zării locul Bercy.

Aveam sĕ traversez Parisul. Eram foarte mulţămit; căci îmi ḑiceam:

— „Ar fi o minune dacă dealungul oraşului nu voi găsì un vas unde sĕ me agaţ, un suflet caritabil, care sĕ-mi arunce o funie sau un câne de Terra-Nova, care sĕ me scoată afară.“

Ei bine, generale, din toate acele nu aflai nimic; cheiurile şi podurile erau pline de lume, care părea a fi venit sĕ me vaḑă trecênd; strigai către toate femeile şi către toţi copii:

— „Oameni buni vedeţi bine, că me voi îneca, dacă nu me veţi ajuta; ajutor! ajutor!“

Dar oamenii, femeile şi copii începeau sĕ rîdă şi strigau:

— „Ah tu sĕ te îneci, ţie nu'ţi pasă! Înoată Mocquet, înoată!“

Şi auḑiam pe alţii care ḑiceau:

— „Dacă va merge tot aşa, mâne seara va fi în Havre, poimâne în Englitera şi în douĕ luni în America.“

Începui a le striga frumos:

— „Nu voi face nimic din cele ce ḑiceţi; duc un rĕspuns generalului; el aşteaptă rĕspunsul. Arestaţi-me! arestaţi-me dar!“

Spania n'a făcut nici odată vre un demers pentru a arăta, că are intențiunea sĕ esercite acolo drepturi de suveranitate.

Asemenea guvernul imperial neprimind notificarea vre-unei luări în stăpânire, a fost în dreptul seu și a lucrat cu bună credință, când a ordonat sĕ se puie casele germane stabilite în insulele caroline sub protectoratul imperiului.

De altminterea guvernul german e gata sĕ animeze pretențiunile spaniole în negocieri amicale și asteaptă comunicarea titlurilor cari stabilesc, că aceste pretențiuni sunt bine întemeiate. In casul, când nu se va putea ajunge la vre-o învoială prin această cale, el este gata a se raporta pentru soluțiunea cestiunii de drept la arbitragiul unei puteri amice.

Cestiunea de altminterea nu e așa însemnată pentru ca guvernul imperiului sĕ se determine a se depărta de tradițiunile împăciuitoare și amicale, pe cari le-a urmat totdeauna în politica sa față cu Spania

D. de Solms a remis, la 4 Septembre, o copie a acestei note ministrului afacerilor streine al Spaniei.

Asemenea sciri se ivesc și cu privire la conflictul dintre Anglia și Rusia în cestiunea Afganistanului.

Pre când din partea aceasta incepe a se liniscì opinia publică, pe de altă parte cresce nedumerirea față cu alungarea supușilor streini din Germania. Motive politice sunt invocate pentru justificarea acestor mĕsuri draconice, cari cu tot dreptul neliniștesc opinia publică. Este fără păreche procedura cancelarului de fer observată față cu pacinicii cetățeni strĕini, cari în decurs de ḑeci de ani prin muncă onestă și-au făcut stare în Germania, și acuma sunt dați preste graniță, și aruncați în brațele miseriei.

Numĕrul acestor nenorociți se urcă la 50,000. Caritatea publică a sărit în ajutoriul lor. Însĕ ce poate ajutoriul privat, când în preașma ernei se nimicesce esistența la ḑeci de mii de oameni, cari n'au alt pĕcat, decât că nu sunt supuși germani. Severitatea acestor mĕsuri draconice a provocat resensul statelor vecine, cari se prepară și ele la asemenea mĕsuri contra supușilor germani. Retorsiunea ne presentează astfel prospecte îngrozitoare. Aristocrații poloni au și început a alunga de pre moșiele lor pre supușii germani, asemenea mĕsuri începe a lua Germania și Austria. Agitațiunea începe a prinde rădăcini și în Francia. Privelisce îngrozitoare este aceasta, și ea ni se presentează astăḑi în secolul luminei și al civilisațiunei în o formă, care întrece ostracismul din Grecia vechiă.

Între asemenea împregiurări sĕ nu ne mirăm nici de socialismul din Germania, nici de nihilismul din Rusia, nici de irredentismul din Italia, care a început a devasta prin orient și voiesce sĕ fie aclimatisat și printre popoarele, cari n'au nici inclinațiune, nici interes față cu asemenea boală socială.

Ce motive politice va fi urmărind Germania prin provocarea acestei boale sociale, noi nu scim, întocmai după cum nu pricepem pentru care cuvênt se cultivă la noi lupta de rassă. Pretecstul culturei nu va fi îndemnând pre cancelarul de fer, și el nu îndeamnă nici pre cei dela noi, deși el pas de pas este învocat spre a justifica pornirile îndreptate contra pacinicei noastre desvoltări.

Pro domo.

Nu este lucru plăcut a sta la un post și a lucra ḑiua și noaptea fără altă resplată, decât consciința curată, că a-i făcut după putință totul spre a paralisa catastrofa, spre care te împing fatalele împregiurări din statul nostru.

Aceasta este soartea ḑiaristicei noastre în general și în special aceasta este soartea noastră a celor dela „Telegraful Roman."

Nu putem fi deci indiferenți, când ni se aruncă în față insinuarea, că noi periclităm interesele bisericei și ale constituției noastre, representând *„hatîr particularistic"* după cum a binevoit a ne insinua fără nici o crutare P. Chendi în corespondența, pe care o am publicat în numĕrul trecut al ḑiarului nostru.

S'a afirmat, că am suprimat o corespondență chemată a representa interesul persoanei P. Chendi, corespondență scrisă de un alegătoriu inteligent al tractului Mediaș, corespondență chemată a vĕrsa multă lumină asupra adevĕratei stări de lucruri în tractul Mediaș, și care potea servì de neînșelătoare cinosură pentru membrii consistoriului nostru archidiecesan la denumirea de protopresbiter.

În fața acestor învinuiri publicăm inteligenta corespondență fără nici un comentar, și ne supunem la judecata publicului nostru.

Eată faimoasa corespondență:

Mediaș, în 10 Iuliu 1885. On. Dle Redactor! Importanța unei alegeri de protopresbiter nu mi iartă a retăcea următoarele:

În Iuniu a. c. s'a ales de protopresbiter pentru tractul Mediașului cu 34 contra 10 voturi administratorul aceluiaș tract dl Dionisiu Chendi.

Am tot așteptat pănă acuma ca sĕ cetesc ceva despre alegerea aceasta în prețuitul jurnal oficios ce'l redigeați; dar vĕḑênd că o peană mai destră nu se ocupă cu materia aceasta, 'mi i-au libertate a schița cât de debil actul alegerei noastre pe scurt.

După-ce dintre patru concurenți doi 'și-au retras concursurile, și adecă: dl Veniamin Almășan în ḑiua alegerei, ear dl Titu Ghiaja cu mult mai înainte, rĕmase a decide soartea urnei între doi: dnii Dionisiu Chendi și Iosif Goga.

Ne putênd învinuì partida celui din urmă pre administratorele Dionisiu Chendi fățiș cu ori-ce o iregularitate în administratura sa de acuși 25 ani; au fost constrînsă a lucra numai pe ascuns ca sobolul și mai pe urmă a se mulțămì cu dreptatea sorții, carea în vestmêntul curat sĕrbătoresc de *„vox populi vox dei"* s'au îndurat spiritualului Nestor al tractului spre rațiunea proverbului german *„Undank ist der Welt Lohn"* și spre mângăierea, remunerarea perseveranței și zelului alesului în restimp de 25 ani, în cari ḑeu mult au alergat și ostenit dela Șaroș domiciliul seu pănă la Mediaș reședința protopresbiterală va sĕ ḑică: Cale ca de o poștă. Și toate acestea nu pentru beneficiile împreunate cu administratura, căci tractul e cel mai mic și prin urmare și cel mai sĕrac, cu atât mai mult cu cât chiar în toate comunele lui din causa apropierei Blașului se află și uniți, din care causă e și foarte cu greu de administrat — ci numai din ambițiune bărbătească și eminenta iubire de chiemarea s'a, carea și-o și împlinește cu atâta zel și acuratețā, încât rivalii nostrii uniți — și-au făcut și-au format stereotipa ḑicere: Numai Chendi de nu ar fi, apoi curênd am face tabula rasa cu ortodocsia din tractul Mediașului.

Alegerea a fost condusă de dl Ioan Droc protopresbiter ca comisariu consistorial cu o tactică rară, carea face onoare nu numai M. O. Dsale, ci și corporațiunei comitente, carea prin aceasta comitere au dat cu o dovadă mai mult, cum-că își cunoasce prea bine bărbații demni de încrederea sa și cunoscători de lucru, specialisti în constituțiunea noastră.

La banchetul arangiat de alesul protopresbiter inmediat după actul de alegere au participat deodată spre cea mai eclatantă mulțămire ca resultat al alegerei și presupușii contra votanți ai alesului, și au toastat:

1. M. O. D. Ioan Droc pentru Escelenția Sa Miron Romanul ca cap conducĕtor al bisericei constituționale.

2. Dl Demetriu Perța pentru dnul comisariu Ioan Droc, conducĕtoriu espert și tactic al sinodului electoral, precum și ca representante demn al consistoriului comitent.

3. M. O. D. Dionisiu Chendi alesul protopresbiter pentru consistoriul plenariu ca for esecutiv al constituțiunei noastre bisericești și mâna dreaptă a Escelenției Sale șefului bisericesc.

4. Dl Iosif Goga, pentru alesul protopresbiter ca veteran espert, deprins și meritat în chemarea sa.

5. Dl Basiliu Chendi pentru membrii preoți ai sinodului electoral.

6. Dl Nicolau Todorean, protopresbiter pentru membrii mireni ai sinodului electoral.

7. Dl Veniamin Almășan, pentru armonia între membrii mireni și preoți ai sinodolui.

8. Dl Iosif Goga, pentru învĕțătorii Demetriu Stuchirean și Filon Necșa, carii ne-au delectat cu cântări naționale atát de frumoase, ca învĕțători de model.

9. Dl Ioan Chendi pentru spiritul Marelui Andreiu de care doresce sĕ fie totdeauna inspirați bărbații conducĕtori ai bisericei noastre.

10. Dl Basiliu Chendi pentru concurenți.

11. Dl Elia Tarchilă pentru dl comisariu consistorial Ioane Droc și pentru alesul protopresb.:

12. Dl Basiliu Chendi pentru bărbații conducători ai bisericei.

13. Dl Dionisie Chendi jun. pentru buna înțelegere și armonie între românii și sasii din Mediaș.

14. Dl Basiliu Chendi pentru dl George Dima, ca spirit epocal pentru români pe terenul artei musicale.

16. Dl Dionisiu Roman, pentru înflorirea materială, respective a stărei materiale a tractului Mediașului.

Dintre toate toastele acestea au făcut o deosebită împresiune cel din urmă al dlui Basiliu Chendi ținut pentru G. Dima asupra ascultătorilor, carele prin dulceața, coloarea, viviciunea, afabilitatea și răpirea, vorbirea trădătoare de talent oratoric te făcea sĕ asculți tot mai bucuros cu cât vorbea mai mult și mai lung.

Precum au fost alegĕtorii de mulțămiți înmediat după alegere, așa se află și astăḑi și afară de representanții alegĕtori ai comunelor întregului tract, și așteaptă cu încredere dela Prea Vener. Consistoriu întărirea alesului seu.

Sperând a fi satisfăcut după mărginitele mele puteri scientifice așteptărei publicului în acest obiect. Am onoare a ruga pe on. redacțiune a da loc

---

Ei rĕspundeau:

— „Sĕ te arestăm, Mocquet? Noi n'avem dreptul, tu nu ești un hoț.

Înoată, Mocquet! înoată!"

Și în adevĕr fără sĕ me pot agăța de vre-o plută, de vre-un stêlp de pod, de un vas de ale spălătorițelor, continuai cu înotul, trecênd succesiv în revistă — la dreapta piața „Hôtel-de-Ville", la stânga temnița, la dreapta palatul Louvre, la stânga Academia, apoi grădina Tuileriilor, apoi Champs-Elysées, pănă ce în fine lăsai Parisul în urma mea.

Noaptea venì, eu înotai toată noaptea. Dimineața me aflai la Rouen.

Cu cât înaintam cu atâta sĕ lărgea rîul mai mult și prin urmare și țermurii sĕ depărtau tot mai mult de mine.

La Rouen escitai aceeași curiositate, ca și la Charenton și Paris și întocmai ca și la Charenton și la Paris, cineva me îndemna sĕ înot mai departe, calculând cât timp mi-ar trebuì mergând tot așa, ca sĕ ajung la Havre, Englitera sau în America.

Pe la trei oare după ameaḑi zării o imensă întindere de apă dinaintea mea cu un oraș mare la dreapta, clădit în amfiteatru și unul mic la stânga.

Presupusei că orașul cel mic dela stânga era Honfleur, cel mare în amfiteatru dela dreapta Havre, și imensa întindere de apă — marea.

Eram prea departe de țermuri pentru a escita curiositatea populațiunei; nu întêlneam decât numai pescari cu barce, cari își întrerupeau pescuitul, pentru ca sĕ me privească trecênd, ḑicêndu mi:

„— Acest sfânt de Mocquet, vedeți numai cum înoată; e mai rĕu decât o rață.

Ear eu le ḑiceam scrîșnind din dinți:

„— Fugiți nemernicilor!"

Ve asigur m'am dus și d'acolo cu un mers mândru. Dară nu întârḑiai a simțì după mișcarea valurilor, că me aflam la largul mărei.

Noaptea sosì.

Ași fi putut apuca la dreapta sau la stênga, dar nu era nimic estraordinar, care sĕ me atragă la dreapta sau la stênga; înotai mai departe în linie dreaptă.

Cătră revĕrsatul ḑilei, zării înaintea mea un obiect ca o umbră! Me opintii odată pentru a me ridica în sus, ca sĕ vĕd pe de asupra valurilor. Îmi succede aceasta și 'mi păru că era o insulă.

Îmi reîndoii silințele și făcêndu-se ḑiuă, observai că nu m'am înșelat.

O oară după aceea și eram cu piciorul pe pămênt. Era și timpul; începeam a 'mi perde puterile.

Cea dintâi grije sosind în insulă fù, de a căuta pe cineva, care sĕ me informeze unde me aflam.

Trebuie sĕ sciți, generale, că socotiam sĕ profit de prima ocasiune, ca sĕ me întorc în Francia.

Și îmi ḑiceam:

„— Femeia 'mi va fi neliniștită și generalul furios și aceasta cu atât mai mult că, când le voi istorisì ceea-ce mi s'a întêmplat, nu vor voì sĕ 'mi creadă."

Și notați-ve bine, nu eram decât la începutul aventurilor mele.

Insula îmi păru goală.

Din fericire mâncasem destul de bine în portul Perches, astfel încât nu 'mi era foame de loc.

Îmi era însĕ sete; dar aceasta nu me neliniștia; mie totdeauna 'mi e sete.

Găsîi un isvor și beui.

Apoi îmi făcui de datorie de a visita insula; căci la urma urmelor dacă am fost destinat ca și Robinson, sĕ trăiesc într'o insulă, mai bine sĕ cunosc această insulă mai curênd, decât prea târḑiu.

Insula era șesoasă și fără nici o singură colină. Înaintai preste o baltă de ḑece ori mai largă, decât aceea dela Value. Cu cât înaintam, cu atât me înfundam într'o mocirlă și simțiam pămêntul mișcându-se pe lângă mine. Încercai de a mai merge la stênga, încercai de a me întoarce, pretutindeni pămêntul ceda, amenințând sĕ me înglodeze. Me decisei dară a merge la dreapta, silindu-me sĕ ating o peatră mare pe care o vedeam de cinciḑeci de pași departe de mine. (Va urma.)

în coloanele preţuitului jurnal „Telegraful Roman“ acestor şiruri.

Vasilie Lazar,
paroch gr. or. în Şoala.

De-ale têrgului.

Sibiiu în 2 Septembre 1885.

Aḑi în 2/14 Septembre a l. c. s'a deschis têrgul de toamnă a Sibiiului pentru toate productele industriale.

Dând o têrcoală prin piaţă, putem constata, că têrgul este bine cercetat. Vênḑători sunt mulţi, şi nici cumpĕrătorii nu lipsesc.

Un lucru îmbucurător de care voim sĕ facem amintire la acest loc, este avêntul industriei noastre românesci şi concurenţa straşnică, care o fac productele industriaşilor români, productelor industriale strĕine.

Cu deosebire ne-au surprins numĕrul şi feliul lucrului, prin care's representaţi cojocarii români la têrgul de ăst timp.

În piaţa cea mică am numĕrat nu mai puţin de 70 şatre de cojocari, dintrĕ cari jumĕtate sunt români şi cu escepţiunea a trei măiestrii, toţi din Sĕlişte.

Cu greu ne puteam face loc între mulţimea cumpărătorilor, care făcea un sgomot permanent, de 'ţi ţiuiau urechile. Ne apropiem de una dintre şatre; întrebăm pe vênḑători de feliul têrgului. Ei ne asigură, că i mai bun ca de mijlociu. Cu o rară prevenire ne arată obiectele de industrie, lucrate de mânile lor, începênd dela bituscele cusute cu mătasă şi tivite cu vidră, păn' la peptarele albe cusute cu aţă neagră şi blănite cu lână albă. Toate sunt lucruri demne de admirat; ieftine, gustuoase şi trainice. Veḑi din feţele acestor oameni, că ei îs îndestuliţi cu sine şi cu munca lor.

E însĕ uşor de înţeles, — că industriaşii strĕini nu se uită cu ochi buni la bravii cojocari din Sĕlişte. Cu multă amărăciune, ne spuneau oamenii acestia, ce au păţit la têrgul din estan (ţinut la 12 Aug.) în S. Sebeş. unde neputênduli-se face concurenţă pe cale onestă din partea cojocarilor sasi, s'a pus magistratul, resp. judele têrgului sĕ-i paraliseze cu puterea.

Cu vr'o 10 ḑile înaintea têrgului, au înaintat cojocarii din Sĕlişte o rugare la magistratul din S. Sebeş, în care avisându-l despre sosirea lor, il roagă, ca sĕ li se asigure un loc potrivit în piaţă, alăturea cu cei lalţi industriaşi. Rugarea li se resoalvă favoritor. Ei la numĕr vre o 13 inşi în ḑiua prescrisă îşi ocupară locurile hotărite şi têrgul se începe. Dar ce sĕ veḑi? Făcură o concurentă aşa de periculoasă industriaşilor sasi, încât aceştia în lipsă de cumpărători au început sĕ strige în gura mare şi sĕ-i atace chiar amenințênduі cu bătaie şi rĕsturnarea şatrelor.

Ce se întêmplă?!

Venì porunca oficioasă, că cojocarii sĕlişteni sĕ-şi iee catrafusele şi la moment sĕ se mute cu şatrele lor în cutare şi cutare stradă ascunsă, în depărtare de vre-o 2—3 sute de paşi. Ce sĕ facă bieţii oameni iubitori de pace, în mijlocul têrgului? Cu ne mai pomenite nĕcasuri fură siliţi sĕ-şi părăsească locurile, perḑênd muşterii, ear sasii i le ocupară şi rideau în pumn după ei.

„Aşa-i la noi Domnule, ḑiceau oamenii — turcul ne bate şi tot el ne judecă!“

Dar românul nu desperează; unde 'şi pune el odată piciorul, de acolo nu cedează cu una cu două. Au vĕḑut şi cojocarii sĕlişteni, că tocmai pentru că numĕră şi ei ceva, sunt persecutaţi. Şi astfel la têrgul Sibiiului au venit întreit la numĕr.

Concurenţa ce o fac ei acì străinilor, ne umple inimile noastre de bucurie pentru viitoriul meseriilor la români.

După informaţiunile luate, aflăm că Sĕliştea este una dintre puţinile localităţi, unde industria începe sĕ câştige tot mai larg şi mai larg teren între români. Astfel în Sĕlişte se află dela 1880 încoace o reuniune de meseriaşi. Numĕrul măiestrilor de sine stătători e de 80 până la 100......

Am luat notiţă despre lucrurile aceste, atragênd atenţia cumpărătorilor asupra productelor românesci, ce merită toată lauda, şi voind totodată a da satisfacţia cuvenită bieţilor meseriaşi persecutaţi de străini!

Trebuie sĕ-i sprijinim noi, dacă i persecută alţii. Sĕ ştie meseriaşul sau plugariul român, că noi cărturarii poporului suntem gata a-l apăra totdeauna şi cu fapta şi cu cuvêntul.

Când consciinţa acestei reciproce legături va trece în popor, învingerea ne e asigurată pe orice teren.

Varietăţi.

* (Cas de moarte.) **George Lecca,** ministrul de finanţe al României a murit Vineri seara la 5 oare. Înmormêntarea se va face Dumінecă.

* (Favoruri pentru învĕţători.) Dl Dr Kállai Adolf, medic la băile din Karlsbad a deschis 4 locuri pentru învĕţătorii bolnavi, cari au lipsă de folosirea acestor băi. Pacienţilor li se dă cuartir gratuit, li se pun la disposiţie băile şi medicamentele necesarie. Se va îngrigì mai departe, ca ei sĕ capete şi provisie mai eftină.

Învĕţătorii vor avea a-şi aşterne cererile prin consistoriul nostru archidiecesan la ministrul de culte, cu recomandarea inspectorelui respectiv de scoale.

Se înţelege de sine, că testimoniul dela medic, încă e o condiţie principală.

Cererile la consistoriu se vor trimite în luna lui Iuniu cu espresa observare, că pacientul în August sau Septembre voiesce sĕ facă cură.

Atragem atenţiunea învĕţătorilor nostri asupra acestui favor.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Oroszhegy comitatul Udvarhely, sub condiţiunea de a face un contract oficial şi a depune o cauţiune de 100 fl.

Emolumente: salariu anual 120 fl., pauşal de cancelarie 40 fl., ear pentru susţinerea comunicaţiunei de patru-ori pe sĕptĕmână, prin careolă postală cu oficiul postal din Sz. Udvarhely, prin Udvarhely Szt. király, 300 fl. pauşal de transport.

Cererile au de a se înainta în 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postală amintită.

— Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Szt. király (comitatul Udvarhely) se escrie concurs cu terminul de 3 sĕptămâni, în cari sunt de a se aşterne cererile concursuali adresate direcţiunei postale din Sibiiu.

Condiţiuni: Contract oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 150 fl., salariu anual şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

— În comuna Gerend (comitatul Turda — Arieş) devenind postul de magistru postal în vacanţă, se escrie concurs pentru ocuparea aceluia.

Condiţiuni: contract oficial şi 100 fl., cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl., pauşal de cancelarie şi 400 fl., pauşal de transport pentru susţinerea comunicaţiunei ḑilnice prin careolă postală cu oficiul postal din Gyéres.

Rugările sĕ se înainteze în decurs de 3 sĕptămâni la direcţiunea postelor din Sibiiu.

— Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Dolmány (comitatul Sibiiului) se escrie concurs cu terminul de trei sĕptĕmâni.

Condiţiuni: contract oficial şi 100 fl. cauţiune

Emolumente: 150 fl. salariu şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

Cererile concursuali sunt de a se înainta în terminul susindicat direcţiunei postelor din Sibiiu.

— Cu începere din 11 Septembre n. se va deschide în comuna Losad (comitatul Hunedoarei) oficiu postal, care va avea comunicaţiunea de toate ḑilele cu oficiul postal din Piski prin mijlocirea unui trimis pedestru.

Cercul de activitate 'l formează comunele: Măgura, Losad, Mărtineşti, Ripaş, Tamăşasa şi Turmaş

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì şi a transporta totfeliu de epistole precum şi epistole însărcinate cu sume până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Losad	la	9	oare	—	m. dim.
Soseşte în Piski	„	10	„	50	„ „
Pleacă din „	„	2	„	10	a. m.
Soseşte în Losad	„	4	„	—	p. m.

* („Timişana“) institutul nostru de credit şi de economii din Timişoara abia şi-a început activitatea, abia s'a apucat de lucru, şi deja se constată cumcă ea, faţă de recerinţele poporului, este numai ca un strop de apă într'un rîu! De ar avea „Timişana“ noastră un capital de ḑece ori aşa de mare, precum 'l are, încă nu ar fi prea mult! Până acu a votat împrumuturi — precum suntem informaţi — preste 15 mii de floreni, cambiale mai multe, hipotecarie mai puţine. „Opinca, talpa ţĕrii,“ ea a alergat mai cu însetare la „Timişana“! Aproape nici un unic căputaş curat, ci numai de ceia ce au pămênt, şi opincari curaţi, acestia sunt împrumutătorii dela „Timişana.“ Ei vin după împrumute, ca sĕ se rĕscumpere parte dela nemiloşii camatarnici, parte dela alte institute, dar mai vêrtos de esecutorii statului, cari alt-cum pun pe beţii oameni pe foc şi-i constrêng sĕ-şi vindă cerealele pe un preţ bagatel, în timpul cel mai nepotrivit.

Direcţiunea în afacerile sale procede foarte rigoros în cestiunile votărilor de împrumute.

În fie-care şedinţă ea e representată aproape în nr. complet, cu fisc cu tot; în fie-care sĕptĕmână ţine douĕ şedinţe; biuroul e deschis în fie-care ḑi, în oarele nainte de meaḑăḑi.

Depunerile încă sporesc pe fie-care ḑi, deja mai mult ca 3000 fl. sunt depuşi; această încredere este măgulitoare pentru institutul nostru, şi e de dorit, întru interesul general şi bilateral al depunătorilor ce capătă interese mai mari, ca la alte institute, şi al societăţii, carea nu e silită a-şi ţinea banii în casa, ci are destul teren de activitate.

Împrumutătorii dela „Timişana“ sunt firmele cele mai solide, tot fruntaşii din comune, cari împrumută pentru scopuri şi întreprinderi salutare, nu pentru a face pradă cu banii.

Salutăm cu bucurie acest frumos prospect pentru înflorirea institutului şi a poporaţiunei agricole.

„Luminăt.“

* (Bibliografic.) *A treia carte de aritmetică* pentru scoalele poporale române.

Anul V. şi VI. de scoală, de V. Gr. Borgovan.

Gherla, cu literile tipografiei diecesane, 1885. legată cu 35 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Septembre 1885.

Buda: 14 46 52 65 72

Nr 193. [1138] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române în mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin până la *20 Septembre* a. c. st. v.

1. Sebeşul superior, cu salariu anual de 250 fl. v. a., din cassa alodială, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesari.
2. Sĕcădate, cu salariu anual de 200 fl. v. a., din cassa bisericei, cuartir natural şi folosirea grădinei scolare pe jumătate.
3. Porumbacul inferior, la scoala comună cu gr. catholicii, cu salariu anual de 170 fl. v. a., din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 11 August, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
adm. ppresbit.

Nr. 288. [1136] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

1. Blăjeni-Criş şi Grosuri, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.
2. Blăjeni-sat şi Plai, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.
3. Crăciuneşti, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Hĕrţăgani, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.
5. Şĕsuri, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.
6. Valea-Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 24 August 1885.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 516. [1129] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 80 fl. v. a. din fondul protopresbiteral al Braşovului I, pentru tineri ce vor fi admişi şi vor frecuenta studiile pedagice din institutul pedagogico-teologic din seminariul andreian din Sibiiu, se escrie concurs cu terminul până la *8 Septembre* 1885 st. v.

Aspiranţii la acest stipendiu au a'şi aşterne suplicele lor în terminul arătat la oficiul protopresbiteral al Braşovului I, instruite cu documente despre aceea, că sporiul în studii este mulţămitor, că sunt inscrişi la institutul archidiecesan pedagogic, şi în fine că au lipsă de ajutor. În prima linie se va oferì acest stipendiu tinerilor din acest protopresbiterat şi numai în cas, când n'ar esista nici unul, şi la tineri din alte protopresbiterate.

Braşov 23 August 1885.

Comitetul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 4239 Scol. [1121] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea a 10 stipendii de câte 60 fl., create din nou pe basa conclusului sinodului archidiecesan din 6/18 Aprile 1885 Nr. protoc. 87, din fondul Mogaian şi din fundaţiunea Francisc-Iosefină, pentru pedagogii înscrişi în anul scolar 1885/6 la institutul archidiecesan pedagogico-teologic din Sibiu, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *25 Septembre* a. c. stilul vechiu.

Aspiranţii la aceste stipendii au a-şi ascerne suplicele lor în terminul arătat la Consistoriul archidiecesan, instruite cu documente despre aceea, că sunt înscrişi la institutul archidiecesan pedagogico-teologic, că sporiul în studii este mulţămitoriu şi în fine, că au lipsă de ajutoriu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiu la 14 August 1885.

Nr. 4239 Scol. [1120] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea cu începutul anului scolar 1885/6 a următoarelor stipendii vacante din fundaţiunea „Francisc Iosefină" se publică prin aceasta concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c. stilul vechiu şi adecă:

1. A unui stipendiu de 100 fl. pentru un tiner juirst la vre-o facultate sau academiă juridică în patriă.

2. A doue stipendii à 60 fl. pentru studenţi la scoalele medii în patriă.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ documenteze prin atestate valide:

a) Că sunt români de confesiunea greco-orientală;

b) Că progresul în studii în ultimul semestru a fost eminent.

c) Că sunt şi trupesce sănătoşi;

d) Că au trebuinţă de ajutoriu.

Suplicele de concurs instruite cuviincios cu documentele atinse au a se ascerne până la terminul indicat la Consistoriul archidiecesan în Sibiiu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 14 August 1885.

[1124] **CONCURS.** 2—2

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr or. din comuna Stremţ ppresbiteratul Alba-Iuliei se deschide concurs cu termin până la *15 Septembre* st. v. a. c. pe lângă leafă anuală de 200 fl. v. a. solviţi în trei rate lunare-anticipative, cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ fie pregătiţi pentru aceasta carieră în inţelesul legei scolare; ear concursurile şi le vor adresa subscrisei direcţiuni scolare loco Stremţ (Diod) p. u. Tővis. până la terminul indicat.

Stremţ în 18 August 1885.

În conţelegere cu d. protopresbiter tractual şi din însărcinarea comitetului parochial şi a senatului scolastic.

Ioan Popescu,
paroch şi diriginte scol. gr. or.

Nr. 252. [1127] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea oficiului preoţesc în vacanta parochie gr. or. română de cl. III. Mărişel în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

a) Birul preoţesc în naturale, grâu, secară, cucuruz sau orz, dela 180 de case, câte o merţă mică à 1 fl. — 180 fl. v. a.

b) Porţiunea canonică, 6 jugere fênaţ şi arătură şi grădina parochiala 30°, — venitul anual 60 fl.

c) Casa parochială cu 2 încheperi, grânariu, şură cu graşd de vite 30 fl.

d) Botezul, 115 casuri á 22 cr., fac 25 fl. 30 cr.

e) Cununia, 15 casuri á 2 fl. — 30 fl.

f) Înmormêntarea 58 casuri á 2 fl., 116 fl. şi 60 casuri á 60 cr., — 36 fl.

g) O ḑi de lucru cu palma la coasă sau secere, á 20. cr. — dela 180 familii, — 36 fl.

h) Alte venite mai sigure, precum umblarea cu sânta cruce la botezul Domnului; sânţirea apei mici, jertfa anuală; rugăciunile in paresimi; sftul maslu şi altele — 82 fl.

Suma 595 fl. 30 cr.

Din care sumă subtragêndu-se terţialitatea cantorală de sub *a.* şi *g.* 72 fl., — rĕmâne suma, după calculul mediu de 5 ani ultimi socotită, 523 fl. 30 cr.

Din aceasta suma de 523 fl. 30 cr. în sensul decisiunei consistoriale dto 12 Martiu 1885 Nr. 282 B., alesul paroch va fi datoriu a da neputinciosului paroch anterior Teodor Lungu — jumĕtate.

Doritorii a ocupa acest oficiu preoţesc sunt poftiţi a subşterne suplicele sale instruite conform legei la subscrisul în terminul indicat. În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Cluş 14 August st. v. 1885.

V. Roşescu,
protopresb.

Nr. 258. [1119] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c.

1. Birtin, cu salariu anual de 140. fl. a., cuartir gratuit şi 1 org. de lemne.

2. Bulzesci de sus şi de jos cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Cărăstău, cu salariu anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 4 org. de lemne.

5. Criscior, cu salariu anual de 170 fl.; cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

6. Curechiu, cu salariu anual de 200 fl, cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

7. Lunca, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

8. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

9. Ribiţa-Uibăresci cu salariu anual de 180 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

10. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

11. Sălişte cu salariu anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

12. Tomnatec, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 3 orgiì de lemne.

13. Trestia, cu salariu anual de 80 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

14. Zdrapţi-Mihăleni, cu salariu anual de 240 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, în 1 August 1885.

Vasiliu Damian,
ppresbiter.

Nr. 283. [1116] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi învĕţătoreşti la şcoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul Sebeşului se publică prin aceasta concurs cu termin până în *15 Septembre* 1885 şi anume:

1. pentru clasa întâiu cu un salar de 100 fl. v. a., din lada bisericei şi un agru de un pătrar de juger de pământ.

2. Pentru clasa a doua cu un salar de 200 fl. v. a. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi trimite suplicile instruite în înţelesul legilor sustătătoare la oficiul protopresbiteral gr. or. subscris, până la terminul acesta.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sebeşiu în 10 August 1885.

I. Tipeiu,
prot.

Ad Nr. 287. [1109] 3—3

CONCURS.

Se escrie concurs pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului în următoarele parochii.

1. Ungureni, cu salariu anual 200 fl

2. Cupşeni, cu salariu anual 200 fl.

3. Libotin, cu salariu anual 200 fl.

4. Rogoz, cu salariu anual 200 fl.

5. Poiana-porcului, cu salariu anual 200 fl.

6. Văleni, cu salariu anual 150 fl.

7. Peteritea, cu salariu anual 150 fl.

8. Borcut, cu salariu anual 150 fl.

9. Ineu, cu salariu anual 150 fl.

10. Dobric cu Dobriţinaş, cu salariu anual 150 fl.

11. Rohia, cu salariu anual 150 fl.

12. Stoiceni, cu salariu anual 150 fl.

13. Maşca, cu salariu anual 100 fl.

Reflectanţii au a-şi înainta concursele instruite în regulă până la 18 Septembre a. c. st. v. la adresa subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului prin posta ultimă Magyar Lápos.

Cupşeni în 27 Iuliu 1885.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 467 [1118] 3—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci vacante dela scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparţinĕtoare protopresbiteratului Braşovului I se deschide concurs cu termin până la *5 Septembre* a. c. şi anume:

1. La scoala elementară capitală din Satulung, biserica sfinţilor Archangeli pentru un post impreunat cu salariu de 300 fl. v. a. şi cuartir liber cu prospecte de ameliorare.

2. La scoala populară elementară din Bacifalu cu salar de 300 fl. v. a. 2 stângini lemne şi cuartir liber pre anul prim, ear în anul al 2-lea se mai adaug 50 fl. v. a.

3. La scoala populară elementară din Cernatul Săcelelor, pentru clasa II-a cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir liber sau relut de cuartir.

4. La scoala populară-elementară din Purcăreni, pentru clasa I-a cu salariu de 210 fl. v. a. şi 35 fl. pentru scoala de repetiţiune. Cu acest post de învĕţător este impreunat şi postul de cantor, carele produce un venit anual de 40—50 fl.

Doriitorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne suplicele lor în terminul, mai sus indicat la subscrisul oficiu al tractului Braşovului I instruite cu:

a) Atestat scolar, că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale sau reale.

b) Atestatul scolar, că au absolvat cursul pedagogic sau teologic.

c) Testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele capitale resp. populare şi diploma din limba maghiară.

d) Atestatele de botez şi de purtare morală şi politică bună.

e) Sĕ aibă cunoscinţe de cântări, grădinărit şi gimnastică.

Braşov, în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 305. [1134] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs a doua oară cu termin până la *15 Septembre* a. c. st. v.

1. Sohodol, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 300 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Vidra de sus, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 250 fl., solvit în rate lunare din fond şi repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi au aşi trimite cererile lor concursuali instruite conform legilor din vigoare, până la terminul indicat mai sus, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva).

În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor, ca inspectorat districtual confesional.

Câmpeni, 26 August 1885.

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr 245. [1128] 2—3

Citaţiune edictală.

Moise Todor din Caţa, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 3 ani a părăsit pe soţia lui Iustina Todor din Caţa, fără a se sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceste a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestora, căci altfeliu procesul divorţial urzit încontra-i, se va decide şi în absenţa lui.

Cohalm în 16 August 1885.

Forul matrimonial de prima instanţă gr. or. al Cohalmului.

N. D. Mircea,
adm. protopr.

Nr. 1919. [1132] 2—3

Publicaţiune!

Următoarele drepturi şi realităţi aparţinătoare comunei politice **Gurarîului** se vor esarênda prin licitaţiune publică pre timpul din **1 Ianuarie 1886** până inclusive **31 Decembre 1888.**

1. Dreptul regalului de cârcĭmărit cu preţul strigărei de	3,400 fl.
2. Cele două mori comunali cu preţul strigărei la fie care de câte	325 fl.
3. Păşunatul în muntele „Cindrel" cu preţul strigării de	751 fl.
4. Muntele „Găujoara" .	302 fl.
5. Muntele „Niculesci" .	515 fl.
6. Muntele „Foltea" . .	351 fl.

Preţul strigărei se înţelege pre un an.

Licitaţiunea se va începe în **4 Octombre st. n. 1885 la 10 oare dimineaţa în cancelaria comunei Gurarîului.**

Condiţiunile detaiate se pot lua la cunoscinţă în cancelaria comunală din Gurarîu în oarele oficioase.

Oferte în scris provĕvute cu recerinţele legali şi cu vadiul de 5% din preţul strigărei încă se vor primì până la începerea licitaţiunii verbali.

Sĕlişte în 9 Septembre 1885.

Pretorele cercului.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. **Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 94. Sibiiu, Joi 5/17 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3543. Scol.

Notiță oficială.

Cartea întitulată: **„Gramatica limbei maghiare, Curs practic pentru scoalele secundare, preparandii și mai ales pentru privați"** de Dr. Ioan Crișan și Nicolau Putnoky, profesori, prin aceasta se introduce ca manual în scoalele noastre confesionale în mod provisoriu până la aprobarea acestei decisiuni de către Preavenerabilul sinod archidiecesan.

Din ședința consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la 31 August 1885.

Sibiiu, 4 Septembre 1885.

Contele Károlyi Pista a făcut ḑilele acestea o propunere în adunarea reuniunei Széchenyi, reuniune analoagă celei din Cluș. Propunerea aceasta a aflat resunet în pressa ungurească. Pentru ce sĕ nu afle ea resunet și în ḑiarul nostru? Pentru ce sĕ nu ne ocupăm și noi cu o cestiune, care în mod vĕdit pune la vederea publicului lucruri, cari nu trebuiesc perdute din vedere.

Propunerea nobilului conte o vom da numai în reasumare. Constatând nesuficiența mijloacelor în ajungerea scopului pentru care sunt înființate reuniunile de maghiarisare, se propune ca comitatele sĕ escrie dare specială pentru reuniunile de maghiarisare.

Ḑiariul „Magyar-Polgár" în numĕrul de eri se ocupă la locul prim cu această propunere a contelui Károlyi Pista, și el 'și revindică sie-și paternitatea ideei, recunoscênd nobilului conte numai meritul, de a fi pășit el cel dintâi cu realisarea ei în practică.

Va sĕ ḑică: maghiarisare cu contribuirea în bani a pacinicilor cetățeni, și încă contribuire fără voia lor, contribuire dictată de organele administrative, cari în puterea legei de popor sunt puse la locurile lor spre a chipsuì căi și mijloace întru fericirea patriei.

După părerile ḑiarului citat propunerea aceasta este de mare importanță.

Ea este chemată a croì direcțiunea reuniunilor de maghiarisare, sau pe unguresce vorbind: *az egész közmivelődési mozgalomnak állandó medret vágni van hivatva.*

E bine sĕ fim în curentul lucrurilor și sĕ ne tragem seama cu factorii, cari sunt puși în fruntea trebilor noastre politice administrative.

Este lucru sciut, că la noi persoana cea mai populară este esecutorul de dare. Ḑicem persoană populară, ca sĕ nu ḑicem alt ceva, pentru care ne-ar cere socoteala cei chemați a ne controla în ținuta noastră națională.

Ḑi de ḑi cetim lucruri de necreḑut. Ni se spune noue, se scriu în toate ḑiarelele din patrià, că suntem la marginea prăpastiei, de oare ce nici cu mijloacele cele mai drastice nu se pot scoate dările cele mari, cari au sărăcit poporul până la os.

Ḑi de ḑi cetim, că paralel cu sărăcia merge demoralisarea poporului, decadința lui în toate privințele și apoi cu aceasta paralel cresce încuibarea jidovimei ca element cosmopolit chemat a forma patrioții intenționați de reuniunile așa numite culturale.

Suntem la marginea prăpastiei până acuma, și norocul nostru este: firea cea bună a poporului, care trăiesce în convingerea, că darea cea mare e pusă de impĕratul spre a susținea miliția cea colosală.

În această credință poporul muncesce bucuros, rabdă foame și sete, zăduful ḑilei și rĕceala nopții, și trage dela gură și dela copii, se lipsesce de vițel și purcel, cu un cuvênt face totul ce e posibil, și plătesce. Un fel de fatalism caracterisează până acuma modul lui de judecată, și el se liniștesce, așteptând ḑile mai bune.

Pusă odată în aplicare propunerea contelui Károlyi Pista, țĕranul român va scì că darea este mai mare, va scì și aceea, că el nu mai plătesce pentru binele obștesc, ci pentru o ideie eșită din capul unor oameni, cari voiesc sĕ schimbe cu ori ce preț rênduielile firei.

Atunci vor scì că se urmăresce numai binele particularistic al ungurilor, și aceasta pretutindenea. Se va scì că în țeara noastră binele patriei e condiționat de prosperarea rassei maghiare, sĕ se scie apriat: numai a rassei maghiare, pe când celelalte popoare numai de esploatat sunt bune.

„Magyar Polgár" resonează ciudat în feliul seu.

Va primì comitatul Satmar propunerea lui Károlyi, și după el vor urma celelalte comitate.

Pe locurile unde ungurii locuiesc compact, agitațiunea nu va fi mare, căci acolo a magyarság ügye rendben van, sau pe românesce, acolo ungurilor le merge strună.

Va fi mare agitațiunea pe acele locuri, unde ungurii sunt copleșiți de naționalități, și ea va fi mare spre a se putea ajunge ceea ce se intenționează.

Suntem orientați.

Corporațiunile despre cari se ḑice că ele nu fac politică, vor face politică sub scutul reuniunilor de maghiarisare și ele vor face politică cu efect, fiind adecă vorba de monetă sunătoare.

Urmarea va fi sĕrăcià în permanență și încă sĕrăcià provocată pe cale piezișă.

Poporul va scì că se lucră pentru ruinarea lui națională prin contribuție din sudoarea feței lui, și el o va scì, căci noi pentru aceea suntem puși la presă, se i-o spunem.

Ni se va ḑice că agităm, și nu fără cuvênt.

Este agitațiune în Ungaria mărturisirea adevĕrului, și noi adevĕruri vorbind, nu putem sĕ facem ca sĕ nu agităm. Aceasta este concepțiunea agitațiunei, și nu noi vom schimba regulele logicei statorite pre timpul, când nu trăiau înțelepții dela „Magyar Polgár."

Agitațiunea ne privesce deci numai pe noi, căci contele Károlyi e ridicat în slava ceriului și „Magyar Polgár" 'l laudă în têmpene și hore.

Deocamdată ne oprim aici și atragem atențiunea procurorului de stat asupra propunĕtorului și asupra ḑiarelor cu strune și organe.

Revista politică.

Cestiunea insulelor Caroline a pășit într'un stadiu mai pacinic. Demonstrațiunile spaniolilor au încetat, lăsând teren liber de activitate cercurilor diplomatice. Se ḑice că nota guvernului spaniol, care s'a espedat la Berlin, este scrisă într'un ton foarte curtenitor și pacinic. În ea se dau nește date autentice din archiva indiană a statului și din opurile istorice a savanților spanioli, prin cari se dovedesce dreptul de posesiune spaniol. Guvernul stăruie pe basa acestor date pe lângă o aplanare pe cale directă a cestiunei, lăsându-se la o parte juriul internațional propus. Cât pentru călcarea însigniilor germane se ḑice, că Spania promite a da satisfacția cuvenită, dar numai după ce va fi abḑis Germania de posesiunea Carolinelor. De altă parte earăș se susține, că Germania va ceda numai după ce i se va da satisfacțiunea cuvenită. Cu siguranță însĕ nu se poate scì încă nimic. Fapt este numai, că Bismarck are sĕ părăsească Varzinul încă în sĕptămâna aceasta și sĕ se întoarcă la Berlin, pentruca — după cum ḑice „Temps" — sĕ resoalvă afacerea pendentă a insulelor Caroline.

Cestiunea anglo-rusă s'a resolvat. Lordul Randolph Churchil a dat sĕ se înțeleagă aceasta în discursul pe care 'l-a pronunțat mai ḑilele trecute la banchetul cuțitarilor din Scheffield. Astăḑi știrea e cu totul oficială. Cabinetul Salisbury, după ce a

---

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de **V. G.**)

(Urmare.)

Ajung acolo... Pe legea mea era vremea; simțiam că se cufundă pămêntul sub mine, ca în ḑiua când din partea lui Poudron fui obligat d'a-mi pune pușca pe sub picioare. Numai cât acum nu aveam pușcă, astfel că și acest mijloc îmi lipsia.

Me urcai pe stâncă și me așeḑai la o margine a sa.

Dar abia me instalasem, când îmi părú că greutatea mea pe lângă a stâncei făcea sĕ ne scoborim puțin câte puțin în baltă.

Me plecai puțin întro parte și nu me mai îndoìi de loc: stânca se cufunda mai de un deget pe minut și puteam calcula la șese picioare pe oară, așa încât dacă în interval de doue oare nevenindu 'mi de nicăiri vre-o scăpare, eram înghițit.

Odată sau de douĕ ori încercai sĕ me scobor pentru a câștiga un loc mai solid.

Dar trebuie sĕ cred că pămêntul se înomolia din ce în ce mai mult: la început intrai până la genunchi, după aceea până la șolduri, astfel că nu-mi mai remăsese timp de a me mai agăța de stâncă și de a me urca deasupra.

Dar chiar și stânca se tot cufunda.

Înțelesei că totul s'a sfêrșit cu mine: încercai a-mi aduce aminte una dintre rugăciunile ce me învĕțase mama mea pe când încă eram de tot mic; dar era un timp atât de îndelungat de atunci, încât uitasem tot.

Eram așeḑat; îmi lăsai capul pe genunchiu, închiḑênd ochii.

Dar n'aveam lipsă sĕ me mai uit, pentru a-mi da seamă de situațiune.

Simțiam cum se cufunda stânca cu o mișcare aproape de nesimțit, când de odată o umbră mare îmi atinse ochiul, chiar către pleoape și mi se păru că se petrecea ceva intre soare și mine.

Redeschisei ochii.

Aceea ce se petrecea între soare și mine, era un vultur superb avênd mai mult de ḑece picioare în lungime. El se învêrtì câtva timp împregiurul capului meu. Creḑui că avea nisce intențiuni rele și căutai o armă oare-care sĕ me apĕr, când în loc de a se arunca asupră'mi se aruncă dinaintea mea, își indoì aripile, își neteḑì penele și privindu-me cu un aer batjocuritor, îmi ḑise:

— „Tu ești, Mocqet?"

Mărturisesc, că nu fui mai uimit nici când, auḑind un vultur adresându-mi cuvinte și numindu-me pe nume; dar de câtva timp întêmplêndumise atâtea lucruri estraordinare și uimirea mea fu de scurtă durată.

— „Da, dle i respunsei politicos, eu sunt.

— „Cum te afli?

— „Foarte bine pentru moment. Dta?

— „Eu cum me veḑi, me aflu de minune."

— „Tu îmi pari neliniștit, îmi ḑise el; ce 'ți este?

— „Pe legea mea, dle, i respunsei, nu țe-ași mințì când ți-ași mai spune, că mi-ar plăcea mult mai bine sĕ fiu întors la generalul pentru care am un respuns de dat din partea contelui Charpentier, decât de a me afla aici.

— „Va sĕ ḑică, iubite Mocquet, tu cauți un mijloc de transport și nu'l aflì.

— „Foarte drept, dle," strigai eu.

Și începui a i istorisì cum me trimiseserăți la Oigny, cum am întêlnit pe Berthelin, cum m'a fost invitat la nuntă, cum me amețì, cum căḑui în rîul Ourcq, cum din Ourcq trecui în la Marne, din la Marne în Seina și din Seina în mare; cum în fine debarcai în insula unde avui onoarea de a l întêlnì și aceasta tocmai în momentul, când posițiunea devenia mai critică dându-mi mari neliniștiri.

— „În adevĕr ḑise vulturul aruncând o privire asupra stâncei mele, care sĕ tot cufunda, nu e speranță că vei putea scăpa, sêrmane Mocquet.

consultat pe lordul Dufferin şi pe colonelul Ridgeway, a notificat Rusiei adesiunea sa la propunerile guvernului rus, care lasă Zulficarul emirului Afganistanului în vederea unor concesiuni, ale căror amănunte nu le cunoaştem până acum. Cel din urmă punct de litigiu a fost ast fel tranşat şi înţelegerea convenită întrun tractat sau mai bine întrun protocol, instrument diplomatic de aceaşi valoare.

Rĕmâne cestiunea sĕ se scie dacă Englitera va obţine ca Rusia sĕ garanteze pentru oare-care timp această înţelegere. Am semnalat deja obiecţiunile guvernului moscovit în potriva unui asemenea aranjament. El preţuesce angajamentul de a respecta un tractat ca o perdere de timp, de oare-ce aceasta reese chiar din conclusiunile tractatului; şi e de părere că guvernul nu poate sĕ se lege pentru o durată indefinită, când circumstanţele, interesele şi guvernele însĕşi sunt supuse variaţiunilor şi vicisitudinilor.

Ori-ce s'ar întêmpla nu trebuie sĕ se regrete, că convenţiunea anglo-rusă va rĕmânea curată de ori-ce clausă, garantând cu solemnitate durata ei. Nu e nimeni în drept sĕ ceară, nici sĕ spere că Englitera şi Rusia, încheind ori-ce tractat, vor avea pacea pentru totdeauna. E destul deja, că după ce erau gata sĕ ia armele, îşi întind aḑi mâna şi îşi promit mutual, sĕ nu întreprindă nimic până la un nou ordin una în potriva alteia. Sĕ ne mulţămim cu acest armistiţiu, care fără a ne mai gândì la consecinţele viitoriului, asigură liniştea presentului.

Irredenta română.

Lumea încă n'a trecut la ordinea ḑilei peste proclamaţiunea aşa numitei „irredente române.“ Noi ne-am dat părerea la timpul seu asupra acestei inscenării juvenile. Jurnalele maghiare ne atacau consecuent, aducênd cele mai grave acuse în contra presei şi loialităţii românilor, spunêndu-ne că ne căim de murdăria, a cărei autori suntem. Organele oficiale au pornit o razzià formală în contra acelora, despre cari au presupus, că ar fi primit proclamaţiuni cu poşta. Oameni pacinici au fost scoşi din locuinţele lor şi duşi între baionete la investigaţiune. Ḑilele aste au fost ascultaţi chiar şi aici la Sibiiu persoane distinse, luânduse de judele instructor al tribunalului fasiunile lor la protocol

Stând lucrul ast-fel, ne cade foarte bine, când vedem că pressa esternă judecă cu deplină cunoştinţă de causă şi nepreocupaţiune în această afacere. Drept dovadă reproducem un articul al jurnalului „Resboiul“ din Bucureşti, reservându-ne pentru numĕrul procsim reproducerea unui articol din „Morgen Post“ din Viena.

Eată ce scrie „Rĕsboiul“:

Nişte foi volante tipărite s'au împrăştiat deună-ḑi atât în România, cât şi între românii din ţinutul Ungariei, conţinênd un fel de manifest semnat de: *„Comitetul de iniţiativă al irredentei române,“* şi avênd un caracter revoluţionar contra statului de sub coroana sfântului Stefan. Acest manifest a neliniştit foarte mult pe vecinii noştri unguri şi mai cu samă pe guvernul lor din Buda-Pesta, care ştie cât de mult sufer românii de sub dominaţia lui. Dacă nu am zis nimic până acum despre acest manifest, este că am voit sĕ fim mai întâi bine informaţi despre importanţa lui atât din punctul de vedere al persoanei autorilor, cât şi din acela al efectului ce avea sĕ producă între români în general. Astăḑi cunoscênd şi una şi alta, ne vom esprima opiniunea noastră asupra acestei împrejurări:

Am recunoscut totdeauna, recunoaştem şi aḑi asupririle şi persecuţiunile de tot felul ce suferă românii din partea autorităţilor ungare şi în genere de la toţi maghiarii, care nu urmăresc alt scop de cât acela de a stânge din inima românilor ori-ce simţĕmênt de naţionalitate şi individualitate proprie, a le răpì limba, de a-i maghiarisa cu ori-ce preţ şi prin ori ce mijloc, Românii din ţinutul Ungariei au dar destule şi încă prea multe motive de de a se plânge de situaţia în care se află, şi prin urmare au tot dreptul de a căuta sĕ scape de toate aceste asupriri şi persecuţiuni. — Naşte însă întrebarea: Formarea la noi în ţară a unei irredente române fi-va ea oportună şi putea-va înlesnì împlinirea ţintei de mai sus.

Noi credem că nu. Poziţia noastră geografică, relaţiunile noastre cu Austro-Ungaria şi cu aliaţii acestui imperiu, şi mai înainte de toate împrejurările politice şi economice de aḑi nu ne permit sĕ tolerăm asemenea agitaţiuni, menite a provoca intervenţiuni diplomatice energice şi a distrage şi pe guvern şi pe cetăţeni de la alte preocupaţiuni importante pentru interesele ţĕrei, fără a servì câtuşi de puţin causa românilor din Ungaria, ba din contră a le face şi mai rĕu.

Din norocire însă şi spre complecta linişte a dlor unguri, acei 2—3 tineri, care au compus şi împrăştiat manifestul în cestiune, nu sunt nici de cum niscai bărbaţi periculoşi regatului sfântului Stefan, şi manifestul lor n'a produs vre-un resunet între românii din Banat şi Transilvania, care după cum se vede se lapădă de acele pamflete, ba unii protestează chiar afectând oare-care indignare contra unor asemenea procedări.

Toate acestea mai dovedesc, că şi între românii din Ungaria domneşte o neînţelegere, o neunire, ast-fel în cât iniţiatorii unei irredente, chiar dacă ar isbutì s'o realiseze, ar fi respinşi şi desaprobaţi mai întâi de toate de înşiş fraţii lor.

Aceasta resultă din cele publicate ḑilnic prin ḑiarele ce apar în Ungaria în limbile română, germană şi ungară.

Ceva mai mult: Sunt români care, spre ruşinea neamului lor, pactează cu ungurii şi, în entusiasmul lor unguresc, *se miră* de plângerile românilor, declarând că *libertate ca în Ungaria, nici s'a mai pomenit.* Un asemenea specimen de român găsim în persoana dlui Dr. A. Popovici din Mehadia. Numitul domn a adresat un protest în formă de scrisoare ḑiarului „Pester Lloyd“ (vezi Nr. de la 12 Sep. st. nou), protest pe care îl reproducem ceva mai jos sub un titlu separat şi asupra căruia atragem deosebita atenţiune a cititorilor noştri, fiind foarte ciudat, caracterisând şi pe scriitor şi efectele mijloacelor ce le întrebuinţează ungurii contra românilor. Un advocat mai bun nu puteau găsì ungurii contra neamului românesc, şi românii de dincolo de Carpaţi vor fi foarte surprinşi citind pledarea causei ungurilor de către numitul doctor, care desminte tot ce se susţine şi se vede de la 1867 şi până aḑi.

Dacă fraţii noştri de dincolo vor avea în sînul lor mulţi patrioţi de soiul drului Popovici, atunci sĕ nu se mai plângă contra ungurilor.

Eată şi scrisoarea Dlui Dr Popovici, adresată redacţiunei jurnalului „Pester Lloyd:“

Mult stimate dle Redactor! Atât în preţioasa dvoastre foaie, cât şi în alte gazete am cetit un apel, furişat aici de cătră o aşa numită „Irredentă română“ din Bucureşti şi care a produs atâta sensaţie în câte-va oraşe locuite de români în patria noastră.

Nu me ocup cu politica, dar ca cetăţean unguresc de naţionalitate română acele pamflete m'au indignat astfel, încât me cred dator, ca un român pretutindeni destul de cunoscut, sĕ ve rog sĕ binevoiţi a publica următoarele rênduri.

Deşì ştiu de mai nainte că voi fi condamnat de agitatori, dar de altă parte sunt sigur, că părerea mea va fi bine primită de ori-ce român cu judecata sănĕtoasă.

Cătră inteligenţa română din Ungaria.

Acum câte-va ḑile circula în patria noastră, prin câte-va oraşe locuite de români, nişte pamflete revoluţionare, furişate aici din capitala României şi provĕḑute cu iscălitura: „Irredenta română.“

Mai întâi îmi permit a întreba, ce a făcut inteligenţa noastră contra acestei provocaţiuni insultătoare pentru naţiunea noastră şi care ne îndeamnă la jaf şi omor? Al doilea: Cine este această „Irredentă română“? Cunosc mai pe toţi românii de treabă din Ungaria şi pe toţi din România, unde de câţi-va ani petrec iarna cu familia în Bucureşti şi în urma chemărei mele ca medic am ocasiunea sĕ vin în contact cu toate clasele locuitorilor, dar n'am auzit nici odată ceva despre o „Irredentă română.“

Dela anul 95 după Christos, când străbunii nostrii sub domnia lui Traian s'au aşezat aici în ţară, urmaşii lor au fost supuşi de goţi, gepizi, vandali, avari, sarmaţi, longobarzi, huni, tătari, mongoli, şi în fine aproape 300 ani de către turci, dar cu toată stăpânirea acestor horde sĕlbatice poporul nostru nu şi-a perdut până astăḑi nici tradiţiile, nici obiceiurile şi limba sa. Deci de unde astăḑi fără veste această frică, cum-că cine-va ar vrea sĕ ne ucidă naţiunea, sĕ ne suprime limba şi altele de acestea? Nu ne rugăm noi oare în biserici în limba noastră? Nu vorbim oare cu autorităţile noastre în limba noastră? Oare copii nostri nu învaţă în scoală limba noastră? Plângerea este poate, pentru-că, pe lângă limba noastră, copii învaţă şi limba ungurească? Oare nu trebuie sĕ fim recunoscători guvernului nostru, că pune sĕ se desvoalte spiritul copiilor nostri şi în limba ţĕrii? Nu e oare destul de trist, că nu o înţelegem toţi? N'ar fi oare mai trist, dacă şi copii nostrii n'ar înţelege limba ţĕrii noastre?

Despre ce mai avem sĕ ne plângem? Nu ne bucurăm oare de toate libertăţile şi drepturile în patria noastră întocmai ca ungurii? N'avem noi oare dintre românii nostrii nalţi demnitari în armată? N'avem oare dintre românii nostrii la tribunalele infime şi supreme, funcţionari la tabla regească şi chiar semptemvirală din Budapesta? Nu sunt oare angajaţi români ca profesori la universitatea din Budapesta?

Prin urmare care este jugul de care am avea sĕ ne plângem? Poate pentru limba oficială? Nu vom fi doară aşa de absurzi sĕ cerem, ca în Ungaria limba oficială sĕ fie cea sêrbească, slovacă, română, germană, armeană sau turcească? Ce mutră ar face românii din România, când cetăţenii români de naţionalitate ungară, născuţi acolo, ar cere ca acolo limba ungurească sĕ devie limbă oficială? O petiţie făcută în limba ungurească se respinge la autorităţile d'acolo, — aici se acceptă o petiţie scrisă în limba română, germană, etc. Sĕ se întrebe sau sĕ se uite cine-va la românii care gem sub jugul rus în Basarabia cea mare, ei sunt siliţi şi în biserici sĕ se roage în limba rusă, sĕ vorbească între ei ruseşte şi nu e nici poveste de limba română în scoală.

Mai întreb acum odată: Care este oare subjugarea poporului nostru în Ungaria?

Prin urmare rog pe inteligenţa din Ungaria, ca din datorià şi interesul patriei noastre Ungaria, în interesul şi

---

— „O credeţi? îl întrebai.

— „Ah! îmi ḑise el, tu eşti al şeptespreḑecelea pe care 'l vĕd murind acolo.

Eu scosei un gemet.

— „Bun! ḑise el, nu despera prea mult, ai şansă de a murì de un fel de moarte dintre cele mai rapiḑi şi mai puţin dureroasă, pe când continuând de a trăì, vei fi espus la o grămadă de boale care de care mai dureroase, reumatisme, gută, nevralgii, phtisie, paralisie....“

Eu îl întrerupsei.

— „Cu tot respectul, dle, i ḑisei, dta care eşti atât de înţelept, nu ai cunoasce vre-un mijloc pentru mine de a părăsì această insulă; căci ori-cât de consolătoare sĕ fie moartea ce 'mi promiţi, mai bine mi-ar plăcea sĕ trăiesc, fie măcar o sută de ani, trecênd prin toate şansele rele ale vieţii, decât sĕ mor într'o oară, fie cât de plăcut.

— „Prin urmare tu te temi de moarte?

— Nu pentru mine, ci pentru familia mea şi apoi am sĕ duc un rĕspuns generalului din partea contelui Charpentier.

— „Ei bine, eu te duc bunule băiat, deşi e inconvenabil de a te ametì cum ai făcut-o tu şi mai cu seamă într'o ḑi de Sf. Duminecă.

— Urcă-te pe mine.

— „Cum, strigai eu, sĕ me urc pe spatele dtale?

— „Aşa şi ţine-te bine sĕ nu caḑi.

— Voiesci sĕ glumesci.?

— „Pe legea mea de vultur, ḑise paserea punêndu-şi laba dreaptă pe piept, eu vorbesc serios. Aşa dară ori primesci ofertul meu, ori prepară-te a murì înecat în tină ca o broască; eată-ţi piedestalul cum sĕ cufundă şi nu 'ţi dau mai mult de un pătrar de oară şi se întoarce.“

În adevĕr nu se mai afla stânca afară din tină, decât numai partea pe care stăteau cele douĕ picioare ale mele şi încă putregaiul liquid, care începea a muia talpa pantofilor mei.

Privii odată împregiur şi vĕḑui, că nu e alt mijloc de scăpare decât de a accepta propunerea ce mi-o făcea vulturul; în urmă deciḑêndu-me:

— „Îţi mulţămesc de ofertul ce 'mi faci dle, i ḑisei, şi îl primesc cu toată inima; numai me tem, că sunt prea greu.

— „Bine! ḑise vulturul, nu te teme, sunt destul de tare.“

El se apropie de mine îşi desfăcù aripile aşa ca sĕ pot călca pe spinarea lui, fără de a'l gena în mişcări; me apucai strêns de gâtul lui şi el se ridică iute în aer.

La început, 'l strânsei prea tare, căci me temeam se nu cad; dar în mişcarea ce o făcù, înţelesei că i genam respiraţiunea şi desfăcui puţin mâna.

— „E bine, ḑise el, acuma va merge de sine.

— „Pardon, i ḑisei cu cât putui mai politicos, vĕḑêndu-me pus la întreaga sa discreţiune, — rog pe Seigneuria Voastră şi cu tot respectul ce 'l datorez judecăţii sale superioare, îmi pare că nu luăm drumul cătră casă.

— „Acum, acum ḑise vulturul; pentru moment am ceva în lună şi vom merge mai întâi acolo.

Ve puteţi închipuì încremenirea mea! trebuia sĕ 'mi perd echilibrul, şi sĕ me las sĕ cad.

— „La lună! strigai eu; dar eu ce afacere sĕ am la lună; nu cunosc pe nimeni acolo. Ar fi trebuit sĕ fiu prevenit. Me întârḑieḑ mergênd la lună.

— „Bine! ḑise vulturul, douĕḑeci şi patru de oare mai mult sau mai puţin ce i aceea? Dacă te-aşi fi lăsat pe insulă, ai fi fost întârḑiat cu totul altcum. Vino cu mine sau dute, decidete la un fel.

— „Sĕ me duc! i ḑisei eu; vorbesci fără nici o teamă. Pe unde voiesci sĕ me duc?

— „De unde vei voì. Înţelegi, drumul este liber.

— „Ba, mai bine vin cu dta la lună. Voi aştepta la uşe până ce 'ţi vei îndeplinì comisiunile.“

(Va urma.)

spre onoarea naţiunii noastre, sĕ aranjeze meetinguri şi sĕ influinţeze chiar asupra clerului, ca în toate bisericele române sĕ predice poporului şi sĕ-i esplice, că acele pamflete revoluţionare din România sunt o ruşine şi o insultă pentru românii nostri, înfierând naţiunea noastră ca fiind compusă din tâlhari, ucigaşi şi incendiari; că toţi suntem născuţi în Ungaria şi deci Ungaria este patria noastră şi că e datoria noastră sacră sĕ sacrificăm în ori-ce moment avutul şi sângele nostru pentru prosperarea şi apărarea patriei noastre Ungaria, că trebuie sĕ trăim frăţeşte cu toate naţionalităţile patriei, căci numai prin înţelegere frăţească, prin muncă şi supunere la legi naţiunea noastră poate prospera, dar nu prin jaf, foc şi omor; apoi sĕ lumineze poporul, că asemenea idei miserabile revoluţionare nu pot proveni din capul unui român cum se cade şi a-i face cunoscut, că atât noi aici în Ungaria cât şi regatul României sunt înconjurate de un cerc de fer slav, ce încearcă a se strînge tot mai tare în jurul nostru spre a ne sugruma; de aceea datoria noastră cea mai sacră este, ca toţi uniţi sĕ ne împreunăm forţele, ca oţelul şi ferul, în înţelegere frăţească sĕ formăm un zid de apărare contra acelui inel de fer, spre a ne putea manţinea esistenţa pe viitor.

Mulţi pretind că acele pamflete revoluţionare sunt de origine rusească sub masca română; ear eu închei zicênd:

Trăiască Ungaria şi înţelegerea frăţească dintre naţiunea ungară şi română!

Mehadia, 9 Septembre 1885.

Dr. A. Popovici,
medic al băilor din Mehadia.

Societatea pentru fond de teatru român.

Adunarea generală a societăţii pentru fond de teatru român în anul acesta se va ţinea la Bocşa-montană în 27 şi 28 Septembre st. n. cu următoarea

Programă:

I.

În 27 Septembre.

1. Vice-preşedintele dl Iosif Vulcan va deschide adunarea generală la 10 oare a. m.
2. Se aleg doi notari pentru şedinţele adunării.
3. Se va alege o comisiune de 5 membri, care în înţelesul §-lui 4 din statutele societăţii va câştiga membri fundatori, ordinari şi ajutători pentru societate.
4. Secretariul societăţii va cetì raportul comitetului societăţii asupra lucrării sale, începute dela adunarea generală din urmă.
5. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri, şi raportul comitetului i se predă spre esaminare.
6. Cassariul societăţii va cetì raportul despre starea cassei, cu sporiul dela ultima adunare încoace şi preste tot despre averea ei.
7. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului cassariului.
8. Se vor cetì discursuri corĕspundĕtoare scopului societăţii, sau de altă materie literarie, ce sunt de a se însinua vice-preşedintelui, înainte de adunare.
9. Preşedintele închide şedinţa.

II.

În 28 Septembre.

1. Vice-preşedintele va deschide şedinţa şi procesul verbal al şedinţei de eri se va cetì şi autentica.
2. Raportul comisiunii pentru căştigarea membrilor noi.
3. Raportul comisiunii asupra socoţilor cassariului.
4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societăţii, şi insinuarea altor propuneri în interesul societăţii fondului.
5. Se va alege comitetul societăţii pe viitorii trei ani.
6. Se va decide locul şi ḑiua adunării generale pe anul 1886.
7. Se va alege o comisiune de 3 membri, pentru verificarea protocolului din şedinţa a doua.
8. Vice-preşedintele va închide adunarea.

Budapesta, 4 Septembre 1885.

Îu numele comitetului:

Dr. At. Marienescu, secretariu. *Iosif Hosszu,* preşedinte.

Programa festivităţilor sociale

pentru adunarea generală a societăţii fondului de teatru român, care se va ţinea în Bocşa-montană în 27, 28 şi 29 Septembre 1885 st. n.

1. Sâmbăta în 26 Septembre la 10 oare seara întimpinarea şi primirea oaspeţilor la gara călei ferate din Bocşa-montană prin comitetul arangiător şi conducerea oaspeţilor la cuartirile destinate.
2. Duminecă în 27 Septembre, după finirea sântei liturghii, la 11 oare deschiderea adunării generale în sala mare a otelului „Cerbul de aur“ şi ţinerea primei şedinţe.
3. După ameaḑi la 2 oare banchet în sala adunării.
4. Seara la 8 oare concert tot în sala adunării.
5. Luni în 28 Septembre la 10 oare dimineaţa ţinerea şedinţei a II-a, ear după ameaḑi la 3 oare escursiune cu calea ferată la „Ocna de fer.“
6. Seara bal în otelul „Cerbul de aur.“
7. Marţi în 29 Septembre la 10 oare dimineaţa eventuala continuare şi încheiere a adunării.
8. După ameaḑi la 2 ½ oare întrunirea de „Adio“ la gara călei ferate.

Bocşa-montană, din şedinţa comitetului arangiator ţinută în 5 Septembre 1885.

Iuliu Petric, preşedintele comitetului. *Ioan Marcu,* notar.

Ioan Budinţian,
vice-preşedintele comitetului.

Varietăţi.

* (Alegere de învĕţători.) Duminecă în 6 Septembre s'a ţinut în Orĕştie alegerea de învĕţători pentru scoala noastră confesională. S'au ales: *G. Oprea, G. Joandrea* şi *T. Popovici.* Dintre învĕţătorii din anul trecut a concurat numai dl *Branga.* Sinodul n'a putut reflecta la dênsul din motivul, că numitul concurent şi-a clausulat petiţiunea cu condiţiuni, cari nu puteau fi discutate deodată cu actul de alegere.

(Ofrande.) Dl Dr. Ioan Mihu a dat pentru chorul din Orĕştie suma de 25 fl., care a resultat din representaţiunea teatrală a diletanţilor români ţinută astă-vară în Orĕştie.

O sumă de asemenea natură, din vremi mai vechi, de circa 20 fl. a destinat-o pe sama chorului comerciantul din Orĕştie *George Baciu.*

* (Adunarea subdespărţămêntului IV al asociaţiunei transilvane) ţinută Duminecă în 6 Septembre în comuna Casteu a avut un resultat bunişor. S'au încassat cu totul 107 fl. — S'a votat un ajutor de 50 fl. pentru *I. Lupea* un tiner, care prin talentul seu estraordinar de pictură a deşteptat un interes deosebit. Tinerul, se află în Orĕştie sub îngrijirea benevolă a dlor: Dr. Stefan Erdélyi şi adv. S. Popu şi studiază cu bun succes desemnul în Orĕştie.

Adunarea prelânga afacerile ordinarie curente au avut fericirea de a asculta o prelegere didactică: „*Observări asupra educaţiunei casnice*“ de doamna învĕţătoreasă Bria din Cugir. Publicul a ascultat cu viu interes şi mare plăcere această disertaţiune instructivă şi bine lucrată. Obiectul, despre care tractează disertaţiunea, a fost bine ales şi predat, aşa încât publicul ascultător a fost pe deplin satisfăcut.

După terminarea agendelor a urmat un prânḑ frugal în scoala română, la care a luat parte mulţi oaspeţi. Toastele nu au putut sĕ lipsească. Presidentul dl *Piso* cu cuvinte însufleţite a felicitat comuna Casteu pentru ospitalitatea, cu care a primit pe membrii. La acest toast a respuns dl L. Bercian cu asemenea însufleţire mulţămind mai cu samă membrilor din părţile Sebeşului pentru că nu au pregetat a venì din depărtare la adunare. Un efect bun a făcut şi dl adv. Pop cu toastele sale comice şi nimerite. Dl comisar I. Kápcza, care a asistat la adunare ca representant al ordinei legale, a respuns la felicitarea ce i s'au adresat, prin un toast ţinut în limba română, în care accentuând natura cosmopolitică a culturei, ne doresce cel mai bun succes.

După prânḑ a urmat jocul. O deosebită plăcere şi bună impresiune a făcut jocul antic „Căluşerul,“ esecutat cu multă vervă, precisiune şi tact de 8 feciori săteni.

Societatea în urma bunei impresiuni ce au făcut, li-a donat 22 fl. spre scopul de aşi face un steag.

Resultatul cel bun ce 'l a avut adunarea despărţămêntului e de a se mulţămi ostenelelor şi silinţelor dlor: N. Andrei paroch şi P. Beleiu notar în Casteu, cari şi merită cu tot dreptul recunoscinţa oaspeţilor, cari au luat parte la adunare.

* (Otrăvire.) George Moldovan român din Maierii Sibiiului era ocupat cu un muncitor al seu în grajd, când acesta dă într'un ungheţ de un ulcior plin. Vine şi stăpânul, se uită amêndoi şi află că în ulcior este rachiu, şi încă un rachiu foarte tare. Gustă unul, gustă cel-lalt. Nu trecură câteva minute şi li se face rĕu şi tot mai rĕu, pănă ce au murit amêndoi. E evident că rachiul din ulcior era otrăvit.

Investigaţiunea s'a pornit, şi se crede că va reuşì a prinde pe cel ce a aşeḑat otrava; pagubă numai că ulciorul cu rachiu a fost spart din ignoranţă de fica sau muierea reposatului, nimicinduse astfel aproape cu totul „*corpus delicti.*“

* (Bibliografic.) „*Képek az iparos világból*“ (Icoane din lumea industrială), este titlul unei cărţi de Frecskay János. Se află de vênḑare la societatea Franklin în Budapesta.

— Despre contractul social sau principie de dreptul politic de Ioan Jacob Routtean.

Din limba francesă l'a tradus Dr. Georgiu Popa.

Retipărit din „Luminătoriul“ Timişoara, 1885. Timişoara tipărit în tipografia diecesană 1885.

Preţul din mână 40 cr. cu porto postal 45 cr.

Posta redacţiunei.

Domnului X. în Orĕştie. Raportul despre representaţiunea teatrală din Cugir din lipsă de spaţiu nu se poate publica.

Loterie.

Mercuri în 16 Septembre 1885.

Sibiiu: 81 72 70 66 35

Nr. 244. [1141] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. Unguraş şi Păuşa, protopresbiteratul Unguraşului, prin aceasta se escrie concurs prelângă următoarele emolumente:

I. Unguraş, cu salariu 80 fl. v. a., 40 vici de cucuruz cu grăunţele, vică veche din 20 cupe.

2 stângini de lemne, grădina scoalei de ¼ jugĕr şi cuartir în edificiul scoalei.

II. Păuşa, cu salariu de 80 fl. v. a., 40 vici cucuruz cu vica veche, grădina scoalei de ¼ jugĕr şi 1½ stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de aşi subşterne rugările instruite în sensul statutului organic la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás în *30 de ḑile* dela I-ma publicare a concursului, înţelegêndu-se de sine că reflectanţii trebuiesc a fi provĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi din limba maghiară.

Fizeş-Sânpetru 14 August 1885.

Cu conţelegerea comitetelor parochiali respective.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 451. [1144] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din parochiile mai jos însemnate a protopresbiteratului Bistriţei, se escrie concurs cu terminul pănă la *25 Septembre* a. c. st. v.

a) Coşna, cu salar de 200 fl. v. a. plătit din lada comunală, apoi cuartir şi lemnele necesare spre încălḑire.

b) Borgo-Suseni, cu salar de 150 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative din fondul scolar.

c) Borgo-Joseni cu salar de 240 fl. v. a. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative, apoi folosirea grădinei de lângă scoală calculată în bani cu 60 fl., suma 300 fl. v. a.

d) Borgo-Rus, cu salar de 200 fl. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative.

e) Blaşfalĕul de sus, cu salar de 150 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

f) Galaţi, cu salar de 200 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

g) Şieu-Sântu, cu salar de 100 fl. v. a. plătiţi prin repartiţie dela popor, ear 50 fl. primiţi ca ajutor dela Prea Ven. Consistoriu.

Doritorii de a obţinè unul din aceste posturi au de aşi ascerne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare pănă la terminul indicat la subsemnatul în Borgo-Bistriţa p. u. B.Prund.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-Bistriţa în 10/22 August 1885.

In conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 913. [1139] 1—3

Innoire de concurs.

Neconcurênd nici un individ cualificat la posturile învĕţătoresci dela scoalele din 1. Guşteriţa, 2. Loamneş, 3. Mândra, 4. Roşia, 5. Ruşi, 6. Şelimber, 7. Veseud, 8. Vurpĕr, pentru cari s'a publicat concurs în „Telegr. Rom.“ Nr. 79 seqq. prin aceasta se publică de nou concurs pentru ocuparea numitelor posturi cu termin pănă în *20 Septembre* a. c., rĕmânênd salariile şi condiţiunile cele cuprinse în citatul concurs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 14 August 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Ad. Nr. 556 Scol. [1140] 1—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Telegr. Rom.“ Nr. 81 și următorii, pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale grec. or. din comunele mai jos însemnate, necompetând nici un individ cualificat, se prolungeşte terminul cu *15 ḑile* dela prima publicare:

1. Aciliu, cu salariu 200 fl., cuartir și lemne.
2. Alămor, cu salariu 150 fl.,
3. Amnaş, cu salariu 105 fl., cuartir și lemne.
4. Galeş, cu salariu 200 fl., cuartir și lemne.
5. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., cuartir și lemne.
6. Tilişca, cu salariu 300 florini cuartir și lemne.

Cu condițiunile amintite în Nr. sus amintit.

Sĕliște, 3 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliștei.

Nr. 414. [1142] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala poporală greco-orientală din Cuciulata se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Alesul de învĕțătoriu are de a servì Dumineca și sĕrbătoarea ca cantor în una strană din biserică.

Emolumente:

Salariul anual 160 fl. din repartițiune și un alt ajutoriu de 40 fl., suma 200 fl.

Cuartir liber în edificiul scoalei și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa postul acesta, au a-și aşterne suplicele lor instruite conform prescriptelor în vigoare pentru învĕțători oficiului protopresbiteral al Făgăraşului în Făgăraş, în terminul susindicat.

Făgăraş, 12 August 1885.

În conțelegere cu oficiul parochial gr. or. din Cuciulata.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 235. [1143] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Ilia Mureşană se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Zam cu Tămăşesci, salariu anual în bani gata 150 fl. v. a., 65 mĕsuri cucuruz în boambe 78 fl. v. a., 15 mĕsuri grâu în boambe 30 fl. v. a., pentru 8 orgii lemne de foc 48 fl. v. a.

Computate toate la olaltă dau suma de 306 fl. v. a.

2. Ilia-Murĕşană, cu salariu anual de 250 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.
3. Glodgilesciu, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir și lemne.
4. Uleş, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc de ajuns
5. Certejul de jos, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și 4 orgii lemne.
6. Gothatea, cu salariu anual în bani 40 fl. v. a., 9½ jugere pâmênt arătură și fênaț — grădină de legumi — pămênturile se află tot pe loc şes clasa I-II, care pămênturi aduc venit anual de 160 fl. v. a., în total 200 fl., v. a., cuartir și lemne pentru foc.
7. Almaşel, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.
8. Godinesci cu Petresci, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemne de ajuns.

Cererile concursuali instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasadului, în 13 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Ilia-murĕşana — în conțelegere cu comitetele parochiale.

Alecsiu Olariu,
adm. prot.

Nr. 180. [1145] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din parochiile mai jos enumerate în protopresbiteratul Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela I-ma publicare în „Telegraful Român.“

1. Geoagiul de sus cu leafă anuală de 300 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
2. Geomal cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
3. Gêrbova de sus, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
4. Hepria română cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente(scoală comună cu greco-catolicii.)
5. Ighiu (scoală comună cu gr. catolicii.)
6. Ighiel cu leafă anuală de 160 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
7. Inuri cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
8. Cârna (scoală comunală),
9. Cetea cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc sufic.
10. Craiva, cu leafă anuală de 160 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.
11. Cricău cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
12. Cristesci cu Tecsesci leafă anuală de 160 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
13. Mesentea, cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
14. Mihalț cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
15. Oarda de jos cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
16. Pâclişa cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
17. Ponor cu leafa anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
18. Stremț cu leafă anuală de 200 fl, cuartir și lemne de foc suficiente.
19. Țelna cu leafă anuală de 150 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
20. Teuț cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc.
21. Tibru, cu leafă anuală de 160 fi., cuartir și lemne de foc suficiente.
22. Totoi, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
23. Valea Geogelului cu salar anual de 150 fl. și lemne de foc suficiente.
24. Valea Uzei cu sat Rimeț Valea Inzelului, Olteni și Rîpa Rimețului.
25. Brădesci cu Cheia Rimețului cu leafă anuală de 150 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni învĕțătoresci sĕ-și aştearnă petițiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
Alba-Iulia 7 August 1885.

Alecsandru Tordoşan.
protopresbiter gr. or.

Nr 193. [1138] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române în mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin până la *20 Septembre* a. c. st. v.

1. Sebeşul superior, cu salariu anual de 250 fl. v. a., din cassa alodială, cuartir natural în edificiul scoalei și lemnele de foc necesari.
2. Sĕcădate, cu salariu anual de 200 fl. v. a., din cassa bisericei, cuartir natural și folosirea grădinei scolare pe jumătate.
3. Porumbacul inferior, la scoala comună cu gr. catholicii, cu salariu anual de 170 fl. v. a., din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-și aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 11 August, 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
adm. ppresbit.

Nr. 288. [1136] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

1. Blăjeni-Criș și Grosuri, cu salariu anual de 160 fl. și 2 orgii de lemne.
2. Blăjeni-sat și Plai, cu salariu anual de 160 fl. și 2 orgii de lemne.
3. Crăciuneşti, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.
4. Hĕrțăgani, cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber și 2 orgii de lemne.
5. Șĕsuri, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și 2 orgii de lemne.
6. Valea-Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 24 August 1885.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 516. [1129] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 80 fl. v. a. din fondul protopresbiteral al Braşovului I, pentru tineri ce vor fi admiși și vor frecuenta studiile pedagice din institutul pedagogico-teologic din seminariul andreian din Sibiiu, se escrie concurs cu terminul până la *8 Septembre* 1885 st. v.

Aspiranții la acest stipendiu au a'și aşterne suplicele lor în terminul arătat la oficiul protopresbiteral al Braşovului I, instruite cu documente despre aceea, că sporiul în studii este mulțămitor, că sunt inscriși la institutul archidiecesan pedagogic, și în fine că au lipsă de ajutor. În prima linie se va oferì acest stipendiu tinerilor din acest protopresbiterat și numai în cas, când n'ar esista nici unul, și la tineri din alte protopresbiterate.

Braşov 23 August 1885.

Comitetul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 272. [1135] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕțătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Homorod, protopresbiteratul Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salar de 200 fl. v. a., ear victuale în valoare de 30 fl. v. a.; cuartir și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, vor aşterne suplicele lor, instruite în sensul stat org. și a normativului scol. la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb 24 August 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 326. [1131] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, încuviințat în sensul părintescei resoluțiuni consistoriale din 13 August a. c. Nr. 3585 B. pre lângă neputinciosul paroch Ioan Maximilian din Stupinile Braşovului, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în aceasta foaiă.

Emolumentele sunt ⅓ parte din venitele parochiale ale acestei parochii de clasa a III-a și cuartir natural în casa parochială de lângă biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aşterne suplicele lor instruite conform Statutului organic și Regulamentelor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Braşov, în 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm. prot.

Nr. 3938 civ. [1133] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscință publică, cumcă pe basa rugărei curatorului denumit din oficiu și advocatului din loc Albert Gross, ca representant al foștilor domni de pămênt din Ghișasa în contra foștilor jobagi de acolo, în causa segregărei pășunei și pădurilor, precum și în causa regulărei dreptului de cârciumărit, pertractarea admisibilităței aceleia, s'a prefipt pe **ḑiua de 3 Novembre 1885, 9 oare a. m.** la cancelaria comunală din Ghișasa; la care sunt citați a se presenta toți interesații, pe lângă urmările de drept prevĕḑute în §. 15 al instr. p. reg. pos.

Din ședința tribunalului regesc din Elisabetopole, ținută în 24 August 1885.

Baron Apor Zoltán
președinte subst.

Gődri Sándor,
notar.

Nr. 1919. [1132] 3—3

Publicațiune!

Următoarele drepturi și realități aparținătoare comunei politice **Gurarîului** se vor esarênda prin licitațiune publică pre timpul din **1 Ianuarie 1886** până inclusive **31 Decembre 1888.**

1. Dreptul regalului de cârcĭmărit cu prețul strigărei de	3,400 fl.
2. Cele două mori comunali cu prețul strigărei la fie-care de câte	325 fl.
3. Pășunatul în muntele „Cindrel“ cu prețul strigării de	751 fl.
4. Muntele „Găujoara“ .	302 fl.
5. Muntele „Niculesci“ .	515 fl.
6. Muntele „Foltea“ . .	351 fl.

Prețul strigărei se înțelege pre un an.

Licitațiunea se va începe în **4 Octombre st. n. 1885 la 10 oare dimineața în cancelaria comunei Gurarîului.**

Condițiunile detaiate se pot lua la cunoscință în cancelaria comunală din Gurarîu în oarele oficioase.

Oferte în scris provĕvute cu recerințele legali și cu vadiul de 5% din prețul strigărei încă se vor primì până la începerea licitațiunii verbali.

Sĕliște în 9 Septembre 1885.

Pretorele cercului.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95. Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Septembre. 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Septembre 1885.

Părţile locuite de români ale Ungariei sunt de present scena unei tragicomedii cumplite; o tragicomediă, unde noi românii avem rolurile tragice, maghiarii pe cele comice, ear autorii proclamaţiunii irredente, unul, doi, sau câţi vor fi, împreună cu lumea străină, formează publicul privitor.

Impresiunea aceasta ne-o face situaţia de aḑi, creată de proclamaţiunea unor oameni fără cap, pe care ne vom încerca a o desfăşura în câteva liniamente cetitorilor nostri.

Cu finea lui August, adecă pe timpul adunării generale a Kulturegylet-ului şi chiar din incidentul acesta, se respândesce venind din România o foaie volantă semnată de comitetul de iniţiativa al „irredentei române," care provoacă pe români la rĕsturnarea actualei stări de lucruri în Ungaria.

Jurnalele române iau notiţă despre lucrul acesta şi 'şi esprimă ca dintr'un glas despreţul şi indignaţiunea faţă de ea. Faptul acesta precum şi împrejurarea, că ea s'a trimis *„urbi et orbi"*, la români tocmai aşa ca la străini, ar fi putut convinge pe ori ce om cu judecată serioasă, că toată treaba este o glumă necălită. Dar nu pe fraţii maghiari! Vor fi avênd ei motivele lor de frică, acele ei le vor scii, noi nu le cunoascem.

Destul că s'au înspăimêntat oamenii nostri foarte. Şi după ce s'au înspăimêntat, au început sĕ strige prin jurnale după procuror şi gendarmi. Primul ministru a emis un cercular cătră toţi comiţii sei supremi, sub a căror dominaţie scia că poate sĕ esiste vr'o suflare românească, atragêndu-le atenţia sĕ priveghieze ḑiua şi noaptea, ca sĕ nu se întêmple vr'o conturbare a ideei de stat maghiar.

Au maghiarii şi cu deosebire organele oficiale din Ungaria o însuşire caracteristică. Ei adecă (onoare puţinelor escepţiuni) posed nisce concepte de datorinţă şi consciinţiositate în oficiu, pe cari în zadar le-ai căuta la alţi oameni.

Se discreditează un organ din cutare şi cutare oficiu întru atât, că a devenit imposibil pentru postul seu, — se pune de face o denunţare despre cutare şi cutare, că e dacoromanist, că conspiră în contra statului, ba sĕ angajează a-i erua pe toţi complicii sei, cari poate că esistă numai în lună, — şi ce sĕ veḑi? Omul e pe deplin rehabilitat, pĕcatele lui de mai nainte toate se dau uitării; nu numai, dar el înaintează din treaptă în treaptă şi trece de cel mai conscienţios şi harnic impiegat al statului. De sigur, că nici nu le-a trăsnit prin cap irredentiştilor, că ce multă bucurie o sĕ facă proclamaţia lor în droaia de oficianţi maghiari aplicaţi pela poliţie, gendarmărie, comitat etc. etc., cărora le-a dat ocasiune ca sĕ se distingă şi sĕ înainteze pe conta noastră a bieţilor păgubaşi!

Vorba aceea *„extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita" !*

Da! aşa s'a făcut.

S'a pornit o incuisiţie generală în tot Ardealul în contra Românilor. Un simplu prepus sau maliţie din partea cutărui oficiant hiperzelos în apărarea ideei de stat maghiar, ajunge, ca sĕ te scoale noaptea din aşternut, sĕ te ia la interogatoriu, sĕ 'ţi facă perchisiţiune în casă şi pe urmă neaflând nici o iotă, ce te-ar putea compromite, — ca nicăiri în lume, — sĕ te ia între baionete şi sĕ te încuie ca pe un tălhar à la Spanga sau Rózsa Sándor. Aşa a păţit-o preotul român din Oarda, o mulţime de preoţi de pe la Haţeg, Hunedoara, Cluş, Aiud, învĕţătorii din Sas-Sebeş, — numai pentrucă *s'a auḑit* că ar fi primit cu posta câte un esemplar din afurisita proclamaţiune.

Suntem puşi pe gânduri, şi tare ni teamă ca brutalitatea aceasta sĕ nu dee ansă cumva la o turburare în poporul nostru pacinic, în a cărui vedere se târĕsc preoţii şi învĕţătorii, aceşti părinţi sufletesci ai sei fără nici o vină — în temniţă.

Că fac maghiarii astfel de acte nesocotite, — noi cari le cunoscem firea şi trecutul lor istoric, nu ne mirăm, — dar când vine direcţiunea poliţiei din Sibiiu, adecă din centrul oamenilor numiţi cu drept cuvênt *„prudentes et circumspecti"* cu un manifest, (pe care 'l numesce de altmintre publicaţiune) de feliul celui mai de jos, — mărturisim sincer, că nu înţelegem.

Eat'o în traducere fidelă:

Nr. P. 3980.

Publicaţiune.

În Ungaria s'a respândit o scrisoare volantă din România, care poartă datul de 18 Aug. a. c. şi e semnată de „Comitetul de iniţiativă al irredentei române."

De oarece foaia aceasta volantă provoacă la revoltă şi *e foarte acomodată spre a conturba pacea în patria noastră, se provoacă poporaţiunea Sibiiului, ca sĕ înainteze la locul acesta mult până în 26 a l. c. eventual aflătoarele esemplare din acea scrisoare şi sĕ numească persoanele despre cari scie, că posed esemplare şi prin aceasta sĕ contribuiască la restabilirea păcii şi a siguranţei, — lucruri, de cari are Ungaria aşa de multă trebuinţă.*

Sibiiu în 15 Sept. 1885.

Direcţiunea poliţiei orăşănesci.

Care va sĕ ḑică, fraţii noştri saşi cred, că proclamaţiunea *e foarte acomodată* spre a conturba pacea ţĕrii prin noi? Dar nu numai atât. Ei doresc *restabilirea* păcii şi a siguranţei, de care este mare lipsă; presupun deci, că ea a fost conturbată şi că în Transilvania şi în special în Sibiiu românii au făcut rebeliuni.

Dacă poliţia din Sibiiu nu lucră la o specială comandă de sus: repeţim, că noi nu o pricepem. Cine este acela care crede, că pacea ţĕrei este ameninţată prin un pamflet? Şi cine este, care poartă aşa mare grije de *restabilirea* păcii şi a siguritâţii publice? Poliţia din Sibiiu; sau alţii mai ageri în toate celea poliţiale şi *politice*? In tot casul trebuie sĕ constatăm, că suntem însultaţi în modul cel mai flagrant şi vătămaţi în consciinţa noastră curată de fii devoţi şi pacinici ai patriei, fără nici o vină, fără nici o umbră de vină. Ear cei ce ne vatămă şi ne persecută, ameninţând cu adevĕrat pacea prin conduita lor nesocotită — aceia 'şi aroagă merite mari, că au scăpat statul de un pericul mare şi nimicitor.

In numele legei protestăm contra acestei procederi. Şi i spunem lumii ca sĕ ştie, că nevinovaţi suntem şi nedreptate ni se face. *Yff.*

Revista politică.

Este lucru sciut, că cechii din Boemia desvoaltă o activitate deosebită pentru asigurarea intereselor şi desvoltării lor naţionale. În ḑilele trecute un colaborator al Nemzet-ului sĕ fi avut o convorbire cu matadorul cechilor Dl Ladislau Rieger. Estragem din această convorbire următoarele:

„Recunosc, — sĕ fi ḑis Rieger — eu nu me sdrobesc tocmai aşa tare după dualism. Dacă le place aşa tare ungurilor de el, şi aşteaptă numai dela el scăpare, — fie. Eu îl primesc, fiind-că el esistă.... Rĕtăcesc maghiarii, dacă cred, că pretensiunile juste ale cechilor, în cas dacă s'ar aduce în deplinire, ar altera forma actuală a monarchiei. Deák avea cu totul alte păreri. Sunt martori, cari ar putea mărturisì, că Deák a voit sĕ resoalve problema împăciuirei, prin concursul cechilor... Noi am sprigini în tot timpul tendinţele naţionale ale maghiarilor. ... Aḑi toate aste's date uitării."

În privinţa încoronării împĕratului de rege cech, asemenea încoronării de rege ungar, despre care multă vorbă au făcut jurnalele germane şi maghiare, se esprimă Dr. Rieger în modul următor:

„De asta acum nu se poate încă vorbì; dar totuş me simt dator a o spune că încoronarea împĕratului cu coroana Boemiei, chiar dacă s'ar în-

FOIŢA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de V. G.)
(Urmare.)

Cu toate acestea noi ne urcam mereu; pămêntul ni se părea numai ca o ceaţă şi marea ca o oglindă, pe când pe d'asupra capului meu vedeam luna mărindu-se cu cât pămêntul se micşora.

Noaptea venì; pămêntul se acoperì cu un vĕl întunecos, pe când din contră luna lumina cu reflecsiunea soarelui, pe care o vedeam micşorată pe pămênt.

Vulturul se urca mereu.

Venì un moment în care pămêntul îmi ascunse cu totul soarele; atunci me aflai în obscuritatea cea mai desĕvârşită; perdusem cu totul din vedere luna.

Vulturul tot se mai urca.

Puţin câte puţin pămêntul demască soarele şi ḑiua revenì. Seara nu eram mai mult de vre-o douĕ s'au trei leghe departe de lună; ea 'mi părea ca o giulea gălbuie de forma unei brânze de Olanda; ea avea un băţ ascuţit într'oparte ca coada unei tigăi.

Presupusei, că de acolo o apuca bunul Dḑeu când avea ceva cu ea.

— „Scumpul meu Mocquet, îmi ḑise vulturul iată-ne ajunşi; punete călare pe acest băţ şi aşteaptă-me."

Numai era loc de discutat, ve puteţi închipuì; făcu-i ceea-ce dorea vulturul şi me înţepenii bine pe această specie de coadă de mătură.

Îmi părù că se clătina luna, mai mult, greutatea corpului meu o făcù sĕ se incline; astfel că eu me aflai ca pe un cal, care se ridică în douĕ picioare.

— „Naiba te aduce, vulturule blăstĕmat!" murmuram eu într'un limbagiu picardez, pentru ca el sĕ nu me înţeleagă.

Dar el începù a rîde şi ḑise:

— „Bună seara Mocquet! dacă te aflii bine, rĕmâni acolo băeţele.

— „Cum, sĕ rĕmân eu acolo?

— „Fără îndoială.

— „Dar nu me aflu bine acolo.

— „Atât mai rĕu; dar nu voi fi eu care sĕ te duc.

— „Era dar o posnă? Ei bine, este plăcută posna dtale!

— „Nu, Mocquet, nu, aceasta nici decât nu e o posnă; este o rĕsbunare.

— „O rĕsbunare? Şi pentru-ce îţi rĕsbuni asupră-mi? Nu ţi-am făcut nimic.

— „Cum, nu mi-ai făcut nimic? Tu mi-ai scos puii în anul trecut de pe turnul cel mai înalt al castelului Vez.

— „Aida de, eu am scos douĕ paseri răpitoare; dta nu eşti o pasere răpitoare.

— „Da te faci inocent.

— „Dle vultur, îţi jur...

— „La revedere, Mocquet!

— „Dle vultur..

— „Poartăte bine.

— „În numele cerului!...

— „Petrecere bună."

Şi bătênd din aripi se depărtă riḑênd.

Eu nu rîdeam după cum vi-o puteţi închipuì; bastonul se înclina din ce în ce mai mult; dacă aşi fi putut barem sĕ me agaţ de un colţ al lunei, aş fi fost cel puţin aşeḑat dasupra, şi aş fi fost bun bucuros; dar eu ţineam bastonul cu amêndouĕ mânile şi nu cutezam sĕ-l las nici decum, de frică ca sĕ nu me părăsească forţele şi sĕ nu fiu aruncat jos.

Chiar în acest moment se deschide poarta lunei, scârţăind din ţiţini, ca o poartă care n'a mai fost unsă de trei luni şi omul lunei apărù...

— Ce fel de om? îl întrebai eu dintr'un unghiu.

— Probabil acela care o păzeşte rĕspunse Mocquet.

— Se află prin urmare un om în lună?

— Oh! pentru aceea îţi pot garanta: 'l-am vĕḑut precum ve vĕd şi pe dv. şi mai mult încă, mi-a şi vorbit.

templa, nu ar schimba nici de cât posiţia şi basele de drept, pe care 's aşeḑate Ungaria şi Monarchia.“

Poate ori-cine vedea cu câtă politeţă cochetează şeful partidei ceche cu maghiarii, asigurându-i de una şi alta, dar declarând tot odată de îndreptăţite toate punctele programului cech, atât de mult combătut din parte maghiară.

Nu s'a resolvat încă nici până aḑi cestiunea insulelor Caroline şi Germania i p'acì p'acì sě se încurce de nou cu un alt stat. E vorba de Danimarca.

Politica colonială care se trage ca un fir roşu prin evenimentele celor 5—6 ani din urmă, se pare a fi ţînta supremă a puterilor maritime din Europa. Ele voiesc sě-şi asigure comerciul pe mare, prosperarea economică-naţională prin esploatarea coloniilor şi totodată sě asigure esistinţa cetăţenilor sei, cari siliţi de împregiurări ar devenì proletari şi astfel plage adevěrate pentru stat. Acesta este înţelesul politicei coloniale, care înferbîntă capetele diplomaţiei europene.

O condiţie *„sine qua non“* pentru ca sě se facă lucrul cu efect pe acest teren, e deci fortificarea marinei. Poate nici un stat nu a făcut aşa un avênt mare pe terenul acesta ca Germania. Mai acum câţi-va ani puterea ei marină era nulă, flota germană consta „pro forma“ din câte-va corăbii. Aḑi abstrăgând de Englitera, flota ei se poate měsura cu ori-care flotă din Europa.

Şi flota aceasta bine organisată manevrează aḑi în marea daneză, face recunoasceri pe teren danez, ia mape strategice, studiază curentele mării fără nici o genă, lângă litoral străin.

Urmarea este, că opinia publică în Danimarca s'a revoltat şi presa protestează sus şi tare în contra vătămătoarelor apucături germane.

Se vede că puternicii ḑilei află o deosebită plăcere în a arăta vecinilor mai mici şi în ai face sě simţă omnipotenţa lor. Numai de nu s'ar nasce earăş şi de acì vr'un conflict mai grav.

După o corespondenţă adresată din Athena ḑiarului din London „Standard,“ scirile din Epir recunosc toate, că starea presentă a acestei provincii a devenit aproape intolerabilă pentru partea creştină a populaţiei.

Unele cantoane sunt descrise ca desolate în urma incuriei guvernului turcesc.

Desertorii albani pradă în fie-care ḑi sate creştine şi răpesc pe acei dintre locuitori, cari sunt în stare sě le plătiască o sumă oare-care pentru a 'şi recăpăta libertatea.

Această stare de lucruri este agravată încă prin corvadele grele şi contribuţiile speciale, pe cari le impun autorităţile turceşti acestor nenorociţi.

Un mare numěr de creştini ruinaţi în chipul acesta emigrează, şi mulţi notabili englezi, spăriaţi de anarchia ce domneşte în ţară, îi imită şi pleacă în Bosnia.

Se ḑice că emigranţii 'şi propun sě facă apel la protecţiunea autorităţilor austriace, căci pare că nu mai este alt chip de a scăpa de ruină. Ḑiarul „Temps“ din Paris scrie, că iritarea cea mai violentă domneşte în contra Turcilor, cari violează neîncetat obligaţiunile ce le au contractat prin tratatul din Berlin.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cernăuţi, în 1 Septembre 1885. În Nr. 90 al preţuitului ḑiariu „Tel. Român“ s'au estras unele date interesante din memorandul bisericei ortodocse-orientale a Bucovinei adresat către preşedintele ministrilor spre a invoca scutul Înaltului Regim de stat contra popagandei polone-catolice în Bucovina.

S'au observat, cum că Memorandul a produs mare sensaţiune nu numai în mica noastră ţěrişoară, ci mai că în întreagă Cislaitanie. Şi în adevěr, nu numai nemijlocit după publicarea-i, ci şi acuma stă el în fruntea discusiunii jurnalisticei slavofile şi polone şi polemica vehementă ce se poartă mai cu samă contra protestărilor din amintita „Apologie“ a luat dimensiuni, de cari nime din noi nici n'ar fi visat. În organele lor, polonii au apucat ofensiva în contra noastră şi spre a paralisa ori-ce resultat al pasului ce 'l a făcut Mitropolitul nostru în scopul conservării intereselor noastre confesionale, şi-au luat ei refugiul la amenințări, înegriri şi denunţări teribile şi perfide, nevisate şi ne mai pomenite pe la noi în Bucovina.

Mai ântâi au început polonii a lăţì faima mincinoasă, ca spre pedeapsă pentru ofensarea naţiunei polone prin cele aduse înainte în „apologie“, se va strămuta scaunul archiepiscopiei gr. or. din Cernăuţi la Dalmaţia, eară archiepiscopia Bucovinei se va casá şi în locul ei se vor crea douě episcopii, şi anume una pentru rutenii ortodocşi în Cernăuţi şi alta pentru românii ortodocşi în Suceava. Eară pentru ca pedeapsa meritată sě fie deplină se va mai creá în Cernăuţi şi o episcopie rom.-cath., la care se vor anecsa cercurile vechi Zaleszczyki, Kolomea şi Nadworna, spre a susţiné legătura cu Galiţia.

Nu-i destul cu atâta, căci spre a spăria pe bieţii români şi cu deosebire pe clerul ortodocs-oriental a apărut, ca telegramă din Cernăuţi, scirea sensaţională în ḑiarele „Politik“ şi „Wr. Allg. Ztg.“, că „Apologia“ se distribue în mulţime de esemplare în popor şi că „Nowa Reforma,“ o foaie care nici nu esistă la noi în Bucovina — ar fi constatat legătura dintre „Apologie“ şi irredentiştii români! Poate sě esiste insultă şi crimă mai mare, decât a fi înfieraţi ca trădători de patrie şi de tron?!

Dară ceea ce'i de tot trist, este că românii bucovineni s'au purtat până acuma aşa de bine, încât de present nu dispun măcar de un unic organ politic, în care sě-şi poată apěra nu numai interesele sale confesionale ci şi pe sine însuşi în contra astorfeliu de insulte perfide şi la noi ne mai auḑite. Mai loial şi mai cu alipire către tronul împěrătesc, cum este clerul gr. or. nu numai cel din Bucovina, ci şi din toate provinţele marelui imperiu austro-ungar, nu cred, ca sě mai fie alt cler. Şi totuş eată că ne vedem suspicionaţi din partea polonilor şi a iesuiţilor, cu toate că nici odată n'am arangiat parastase pentru insurgenţi, şi n'am luat parte la revoluţiuni contra tronului.

Memorandul dânduse publicităţii, erà înainte de prevěḑut, că el nu numai în tabera naţională polonă, ci în genere în biserica de ritul apusan va trebuì sě deştepte o polemică înverşunată în contra bisericei noastre ortodocse orientale. Şi totuş nimeni din românii bucovineni nu s'a gândit, că combătuţi fiind, au datorinţa sfântă ca sě apere. Cel puţin până acuma esistă din partea noastră o tăcere adâncă la toate minciunile, înegririle şi insultele aruncate asupra capetelor noastre!

Biserica ortodocsă a Bucovinei dispune doară de o preoţime, care în privinţa intelectuală stă la nivoul culturei moderne; posede o facultate teologică, care în întreaga biserică ortodocsă ocupă unul din locurile cele dântâi; are, Doamne eartă, şi doctori în teologie, şi la titulul acela academic ţin ai noştri foarte mult şi doctorii şi aspirează la posturile cele mai onorifice în archidiecesa Bucovinei; şi cu toate acestea aflatu-s'au măcar unul din mijlocul acestui cler cult, de cât care mai cult nu esistă în întreaga biserică ortodocsă, — aflatu-s'au, ḑic, măcar unul, care sě şi fi ridicat vocea sa, chiar dacă ar fi şi numai bună oară în contra insultei, ce o aruncă foile polone în faţa bisericei ortodocse, cum-că din punctul de vedere catolic ar fi numirea de „biserică şismatică“ pentru biserica noastră pe deplin îndreptăţită?! Nu, *şi dacă nu s'ar îndura de noi germanii centralişti şi iudeii, cari ne ţin parte în faţa strigărilor şi insultelor nesfârşite de prin foile polone şi slavofile,* noi românii bucovineni am juca în adevěr un rol de tot comic în lupta, ce s'a încins, şi la care am dat noi signalul prin publicarea „Apologiei“.

Suntem foarte curioşi sě scim, ce paşi va face Eminenţa Sa, Mitropolitul nostru, Dr. Silvestru Morariu Andreievici la locurile competinte în faţa faptului, că suntem în public acusaţi pentru crimă de înaltă trădare, cum nu mai puţin suntem curioşi sě scim, ce vor întreprinde mai departe în afacerea aceasta şi deputaţii noştri, cari plecară ḑilele trecute la Viena spre a representa naţiunea la pertractările în senatul imperial.

Noi credem, cum că demnii noştri representaţi vor fi pe deplin conscii de sfânta lor misiune şi aşteptăm dela dlor, că vor şi întrebuinţa toate mijloacele legale, nu numai spre a respinge cu indignare insinuarea înjositoare, că noi românii ortodocşi din Bucovina am fi capabili sě stăm în relaţiuni secrete cu nisce nebuni din Ploiesci, cărora li-ar trebuì cetite molitvele st. Vasile celui mare, dară a şi pretinde, că cei ce au cutezat a născocì acusarea aceasta tronului, sě-şi primească rěsplata meritată.

X. Y. Z.

Cernăuţi în Septembre 1885. După emiterea „Memorandului“ interesant contra propagandei polone-catolice în Bucovina, şi înaintarea lui la locurile competente, a însciinţat archiepiscopul şi metropolitul nostru pre clerul seu despre acest paş însemnat prin un cercular, în carele Eminenţa Sa, interesat cu inima şi sufletul seu de soartea bisericei noastre ortodocse, a mai adaos şi unele poveţe concrete, de cari folosindu-se întreaga noastră preoţime, va servì insemnat intereselor bisericei noastre între împregiurările actuale.

Fiind acele poveţe în genere postulate necondiţionate pentru activitatea pastorală salutară nu numai în archidiecesa Bucovinei, ci după împregiurări în întreaga biserică ortodocsă-orientală în faţa agresiunilor confesionale de astăḑi, voi sě le înşir pe scurt în cele următoare. Ele sunt:

1. Evitarea conflictelor cu patronii bisericesci, cari avênd, după legile esistente, drepturi şi prerogative onorifice bisericesci, au şi după posiţiunea lor socială influinţă mare în comunităţile parochiale.

Ce ţi-a ḑis?

— Mi-a ḑis:

— „Ce faci acolo, leneşule?

— „Cum, leneş? i ḑisei eu. Ei bine îţi rěspund, că sunt puţine fiinţe de seama mea, care sě facă o asemenea muncă ca aceea, cum o fac eu în acest moment.

— „Şi pentru care cuvênt faci această muncă?

— „Oh! nu eu am făcut alegerea'“ i rěspunsei.

Şi i istorisii cum me trimeseserăţi la contele Charpentier, cum am găsit pe Berthelin, cum me invită la nuntă, cum m'am ameţit, cum am căḑut în l'Ourcq, cum din l'Ourcq am trecut în la Marne, din la Marne în Seina şi din Seina în mare.

Apoi urmă istoria cu insula, balta, stânca, vulturul; i povestii cum această miserabilă pasere me părăsise pe bastonul meu, ca p'un papagal pe un băţ, dorindu-mi petrecere bună, dorinţă care era departe de a se realisa; în fine, îl rogai d'ami întinde mâna şi d'a me ajuta sě me urc pe lună!

Dar el, începênd prin a'şi scoate tabacherea din busunar, apoi deschiḑêndu-o, şi aşeḑêndu-o între degete, luând o prisă de tabac şi trăgêndu-o pe nas, clătina din cap.

— „Cum, clătini din cap? strigai eu.

— „Da, Mocquet, clătin rěspunse tăbăcarul.

— „Ce va sě ḑică asta?

— „Asta va sě ḑică, că tu nu vei rěmânea aici.

— „Cum, nu pot sě rěmân aici?

— „Nu; tu veḑi bine că faci sě se clătine luna.

— „De sigur o věd.

— „Atunci vei înţelege, că dacă s'ar clătina luna încă numai cu un grad sau douě, tu îmi vei turbura apa, care se află acolo în adâncimea unei stânci. Şi de oare ce pe aici nu ploauă decât numai după trei luni, începênd de alaltăieri, — aşi murì de sete până la ploile viitoare.

— „Dar nici eu strigai, nu voiesc a mai rěmânea aici. Voi profita pentru cea dântâiă ocasiune care se va presenta pentru pământ.

— „Nu vei afla nici când ocasiune, îmi respunse omul.

— „Nu voi afla nici odată ocasiune?

— „Nici odat . . .

— „Cum sě fac atunci?

— „Tu vei lăsa bastonul şi fiindcă pământul se află tocmai drept sub lună în acest momemt, în doauě, trei oare vei fi acolo.

— „Dar me voi sparge ca un păhar.

— „Aide odată!

— „Ce?

— „Ai dute odată?

— „Nici odată.

— „Ce nici odată?

— „Nici odată nu voi lăsa bastonul.

— „Ah! nu-l vei lăsa!

— „Nu, nu-l voi lăsa.

— „Ei bine, vom vedea.“

Omul lunei care îşi ţinuse tabachierea în mână, o băgă în busunar, se întoarse în casa sa şi eşì după cinci minute cu un topor!

La această vedere, gâcii intenţiunea sa şi tremurai din tot corpul.

— „Ei bine, domnule, i ḑisei, cred că nu-mi vei tăia bastonul. Acesta ar fi un omor, un asasinat. Ah! ce om ciudat! ah om de nimic!...

O trosnitură teribilă îmi curmă vocea; la a treia lovitură de topor, bastonul se rupse şi căḑui, bastonul printre genunchi, cu o rapiditate aşa de mare încât nu mai putui vorbì.

Descurcată de mine, luna îşi reluă o posiţie perpendiculară şi věḑui pe omul cum urmăria cu ochii căḑětura mea în spaciu cu o satisfacţiune pe care nu şi dădea osteneala măcar sě o ascundă.

După ḑece minute de cădere furioasă îmi părú că aud pe la urechi un mare sgomot de aripi, însoţit de o mulţime de coeng! coeng! coeng!

Treceam printr'o ceată de gâsce selbatice.

— „Cum! îmi ḑise gâscanul, care conducea trupa, dta eşti Mocquet?“ (Va urma.)

Căci dacă patronul parochial mai este şi de altă confesiune (casuri foarte dese la noi), atuncia uniaţii se folosesc foatre uşor de situaţiune, îşi întind îndată mrejele, spre a pescuì în apă tulbure. Hliboca, Boianul, Pohorlăuţii, Broscăuţii şi alte localităţi mărturisesc la noi despre urmările conflictelor dintre păstorii de suflete şi proprietarii domeniali de confesiunea apusană

2. Evitarea conversărilor cu preoţimea apusană, cari sunt de scandelă poporului nostru.

3. Instruirea poporenilor în credinţa ortodocsă şi punerea în vederea poporului, că credinţa şi legea ortodocsă este acea credinţă şi lege, după care au vieţuit, au adurmit şi s'au mântuit părinţii şi străbunii pămêntenilor bucovineni.

Păstorii nostri de suflete spre a lămurì şi a întărì poporenii lor în ortodocsia creştină, n'au lipsă de sofisme scolastice, nici de polemii înverşunate, ci ei vor servì scopului, dacă, după datele din istoria bisericească, le vor pune în vedere, că biserica noastră ortodocsă stă şi astăḑi neabătută întru toate aşeḑămintele şi rênduielile, după cum au fost acestea dela începutul creştinătăţii şi s'au păstrat prin toate veacurile şi de părinţii neamului nostru creştinesc.

4. *Inspiraţiunea sau însufleţirea pentru ortodocsia creştină, carea în biserica noastră ortodocsă din Bucovina este cu atât mai vêrtos un postulat necondiţionat, fiindcă cu conservarea şi întărirea ortodocsiei se va conserva şi întărì într'una şi cultura naţională.* De unde resultă, că inspiraţiunea pentru ortodocsiă trebuie sĕ fie mai viă şi mai puternică, de cât însaşi însufleţirea pentru idea de naţionalitate.

Afirmându-se însĕ aceasta, sĕ nu se deducă oare-cum desconsiderarea, ci numai îmbinarea aspiraţiunilor pentru cultivarea naţională a elementelor noastre genetice, sub scutul şi parola ortodocsiei. După esperienţele din trecut şi combinaţiunile viitoriului, se poate afirma şi aceasta, că fracţiunile naţionale — română şi slavă — pre cari provedinţa Dumneḑeiască le-a îngemenat de veacuri pe pămêntul Bucovinei sub steagul ortodocsiei, în „semnul acesta,“ ca oare-când împĕratul Constantin, nu numai că vor resista încercărilor aliane, ci de lumina şi căldura acestui soare al mântuinţei întru Christos, se vor desvolta şi vor prospera împreună şi în cultura religioasă-morală şi în cea naţională. Apunênd însĕ soarele ortodocsiei din orisonul Bucovinei, — de care eventualitate sĕ ne ferească Dumneḑeu, — va apune împreună şi una şi alta naţionalitate, eară din dărâmături va provenì un monstru confesional şi naţional, al căruia fiinţă şi nume nu se poate prevedea.

5. Amor şi bunăvoinţă păstorilor de suflete către poporenii lor.

Atingênd şi intonând postulatul acesta, înţelege sub dênsul Eminenţia Sa dragostea evangelică, care este asemenea unui pom încărcat cu roduri de fapte bune, din cari se îndulcesc poporenii asemenea unui isvor, din carele se adapă şi se recoresc sufletele cele arse de focul scârbelor; înţelege acea dragoste, de carea ḑice Apostolul, că „îndelung rabdă, se îndură, nu pismuiesce, nu se trufesce, nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu întărîtă, nu cugetă rĕul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevĕr; şi toate le sufere, toate le crede, toate le rabdă, la toate are nădejde, o dragoste, carea nici odată nu cade.“ (Cor. 13, 4).

Şi dacă păstoriul de suflete este întru adevĕr părinte, după cum 'l numesc poporenii cu evlaviă fiiască, povăţuindu-i cu înţelepciune şi fără de interes personal, în afaceri de obşte şi particulare, atunci viă propaganda confesională ori din care parte şi încerce-se a-i ademenì dela ortodocsie cu ori-ce promisiuni, nu vor fi în stare a înstrăina turma de păstoriul, despre carele se scie, că nu speculează numai cât după lână şi lapte, ci se îngrijesce mai cu seamă de păşune bună şi de apă limpede, de scuteală în timp de furtună şi de apĕrarea oiţelor cuvêntătoare de lupi răpitori. Şi aceste nu sunt numai cât idei frumoase, ci fapte vĕḑute şi cunoscute, însuşi aici în ţeară, pentru-că unde au fost şi sunt păstorii de suflete, după cum sunt descrişi, pescarii confesionali nici nu se apropiă, şi cei-ce totuşi 'şi-ar cerca norocul, ar fugì cu mrejele sfêrticate.

6. *Studiarea serioasă a desvoltării istorice şi situaţiunii presente a bisericei ortodocse în genere şi a eparchiei noastre bucovinene în special, care studiu înlesnesce dejudecarea şi întimpinarea evenimentelor pe terenul bisericesc.* Obiectul principal de studiu, sĕ i fiă fie cărui păstoriu de suflete mai ântâi comunitatea sa parochială în privinţa socială, religioasă, culturală şi economică. Apoi sĕ-şi câştige cunoştinţe despre starea lucrurilor de prin toate comunităţile bisericeşti din ţeară şi despre posiţiunea şi referinţele publice ale eparchiei preste tot. Eară pentru orientare în afaceri bisericeşti mai generale este de recerinţă neapărată, de a fi în evidenţă esactă despre cursul afacerilor bisericeşti în toate provinciile mitropolitane ale bisericei noastre ortodocse din monarchiă, cum şi de pretutindene.

Ca mijloace, în scopul unui atare studiu, se recomândă istoria şi statistica bisericească, apoi foile publice, bisericeşti, sciinţiale şi literarie, cum şi cele politice. Două, trei foi periodice corespunḑĕtoare poate, şi ar trebuì sĕ aibă fie-care păstoriu de suflete, dacă voiesce sĕ fie orientat despre cele ce se urzesc şi se întêmplă, fie în favoarea, sau şi în contra bisericei.

7. Lămurirea poporului nostru despre abaterile dogmatice, canonice şi liturgice ale bisericei rom. şi gr. cat. dela învĕţătura evangelică şi aşeḑămintele apostolice şi sinodale ale bisericei ortodocse ecumenice. Lămurirea creştinilor nostri despre punctele diferenţiale e cu atât mai vêrtos de lipsă, de oare ce în biserica gr. cat. se conservă încă ritualul oriental, eară preoţii uniaţi neagă înaintea creştinilor nostri cu tărie diferinţa confesională.

8. Studiarea principiilor egalităţii de drept confesional, a legilor interconfesionale şi a prescriptelor în casuri de căsătorii între creştinii de confesiuni diverse, precum şi lămurirea esactă a poporului nostru despre aceste legi de stat, prin cari posiţiunea privilegiată de mai înainte a creştinilor şi preoţilor de confesiunea rom. şi gr. cat. este desfiinţată....

Circulariul interesant şi foarte instructiv condamnă în urmă şi politica acelor oameni, cari tind a plânta şi a cultiva discordiă între cele două elemente naţionale ale fiilor bisericei noastre ortodocse; politică cu totul greşită, căci ea paralisează nu numai desvoltarea culturală a poporului nostru după proprietăţile şi recerinţele sale genetice, ci într'una şi consolidarea ortodocsiei şi sporirea intereselor noastre bisericeşti. De aceea compătimeşte Archiepiscopul nostru din inimă pre toţi aceia, ce se află şi astăḑi în reţelele acestei politici dictată de invidie şi rĕutate şi aducêndu-le aminte tuturor confraţilor şi fiilor bisericei noastre, fără deosebire de limbă, de cuvintele Domnului: „Fiţi înţĕlepţi ca şerpii şi proşti (drepţi şi fără de rĕutate) ca porumbii, îi invită, de a cugeta necontenit şi pătrunde afund înţĕlesul acestor cuvinte evanghelice, carele fiind principiul unei politice sănĕtoase a bisericei creştine în veacurile trecute, este un postulat nedisputabil, dictat mai cu samă de împrejurările şi referinţele actuale ale bisericei noastre ortodocse.“

Nu vom nega adevĕrul celor desfăşurate de Eminenţa Sa în cerculariul seu adresat către preoţimea ortodocsă a Bucovinei.

Noi numai tare ne temem, că poveţele acestea salutarie sĕ nu aibă soartea mazerei aruncate pe părete. Nu ḑicem aceasta — ferească Dumneḑeu — de întreaga noastră preoţime, ci numai de o parte mare a ei, carea până acuma de toate altele s'au interesat, numai de interesele vitale ale turmei lor încreḑute nu s'a interesat. S'au interesat, ca sĕ le meargă materialminte, cât se poate de bine, numai de biserică şi de scoală nu le-au păsat ba au considerat pre aceste din urmă ca o sarcină. Şi multe biserici sunt la noi în Bucovina, în cari cu lunile nu se mai ţin predici şi nici catichisaţii. In locul unei activităţi pastorale pline de seriositate a ajuns sĕ fie o laşitate îngrozitoare, un indiferentism înspăimântătoriu. In adevĕr când ar şti duşmanii credinţei noastre cât de nepăsători sunt foarte mulţi servitori ai altariului de interesele vitale ale sfântei noastre biserici ortodocse, ei n'ar putea de cât sĕ ne despreţuiască şi sĕ rîdă de toate protestările „Apologiei“. Căci ce pot sĕ ajute toate acestea, dacă noi însuşi suntem cei mai mari duşmani ai causei ce o apĕrăm!

Doamne multe aşi mai avea de spus, căci mari şi multe sunt relele, de cari suntem băntuiţi, şi la cari purtăm noi însuşi vina; dară toate pe rênd.

X. Y. Z.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul pleacă astăḑi la Sĕlişte spre a slugì în biserica cea veche de acolo, care în vara aceasta s'a reparat şi înzestrat din nou. Astăḑi sunt tocmai trei ani, de când Escelenţia Sa a plecat la Sĕlişte spre a sfinţì biserica cea nouă de acolo.

Vom revenì la acest act de ceremonie bisericească.

* (Espulsiune.) Din causa complicităţii în afacerea proclamaţiunei irredentiste au fost espulsaţi din România Al. Ciurcu, redactorul şi proprietariul ḑiariului „L'Independance Romaine,“ tatăl seu G. Ocăşan, G. Săcăşan, I. Droc Băciulescu, şi Cornean. Ei au pornit se ḑice spre Franţa, via Constantinopol.

* (Congresul VI) al studenţilor universitari români se va ţinea în ăst an la Brăila dela 6—11 a l. c.

* (Din timpul Romanilor) Cetim în „Voinţa Mehedinţului“ din Severin:

În dreptul stradei naţionale Craiova, drept spre Dunăre, s'a descoperit în curtea casei Ogăşeanul o deschiḑĕtură în faţa pămêntului, adêncă ca de 1 metru şi jumĕtate. La suprafaţa pămêntului se vede a fi zidit cu cărămidă, care seamênă cu cea din piciorul podului Traian. Canalul este chiar în direcţiunea piciorului. Înălţimea acestui canal este aproape 2 metri. Probabil, că el a servit de retragere sau ascundere soldaţilor Romani, mai ales că capul despre meaḑă-ḑi este legat cu piciorul podului.

Loc deschis *).

Sighişoara în 22 Maiu 1885. [1]).

Vai vouĕ fariseilor şi înşelătorilor!

(„Aşa sĕ lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca vĕḑênd ei faptele voastre cele bune şi frumoase, sĕ le imiteze“)!

Domnule Redactor! În Nr. 53 al preţuitului jurnal ce redactaţi, vine domnul căplan şi administrator protopresbiteral Dumitru Moldovan, ca sĕ desminţă aserţiunile mele din Nr. 49; însă nu desminte nice una, şi aşa acelea rĕmân cum sunt toate drepte şi le susţin. Nu voiesc a-i respunde nimica, căci dênsul protestează la rĕspuns; una ori două vreau totuş pe urmă a-i spune.

1. Eu I. Berescu în Sighişoara nu cunosc; cunosc un I. Bereszky învĕţător, ţinut cu forţa din partea unei persoane, al cărei nume nu merită a'l mai amintì; destituit din partea Prea venerabilului consistor archidiecesan, pentru conduita-i imorală şi totuş învĕţător brav!

Ordinaţiunea ministerială prin care i s'a iertat schimbarea numelui din Bereszky în Berescu, nu o am vĕḑut, şi nice nu s'a întêmplat; lucruri pe cari numai dl Dumitru Moldovan şi complicii .. le cunosc.

2. Ce se ţine de român bun! cuvintele lui Constantin Brancoveanu reproduse prin poetul nostru V. Alexandri, păcat că în aşa guri.... se învêrtesc acele sânte cuvinte; acolo s'ar potrivì faptele proprii, precum:

a) cele petrecute în birtul lui Schimdt la 1 oară după meḑul nopţii, fiind apoi pedepsit din partea judecătoriei cercuale regesci pentru delict;

b) cele întêmplate după ce a fost inspirat de spirtuoase, în birtul lui „Manchen,“ cu două sticle de „Licuer“ în buzunare, şi petrecut de sergentele dela gendarmărie pe la 2 oare din noapte;

c) petrecerea la crişmăriţa cu rachiul... din Saschiz;

d) alegerea din Archita;

e) când în calitate de naş cununătoriu la ospĕţul nepotului Chirii (Rachira Solomon), după ce a fost predominat de spirtuoase, eşind pe uliţă a cântat de-a lungul stradelor însoţit şi împletecit cu mânile de grumazi de câţiva vagabunḑi (oameni stricaţi din poporul de rênd), între cari unul cu nume ironic „Căpriţă,“ pe la două oare după meḑul nopţii; şi preoteasa sa îl întindea de vestminte sĕ-l ducă acasă;

f) trecerea puntei „raiului“ de preste părĕul morei, către institutul de profanat, pela meḑul nopţii;

g) nunta cu scoverḑile (pancovele).

h) fuga sub goană până la podul Venchiului în urma spovedaniei — şi împăciuirea făcută la Mărginean; etc. etc. Acestea i sunt faptele comise, cari le scie publicul Sighişoarean, şi pentru cari am ḑis: că la o masă de oameni oneşti, mi-ar fi fost ruşine a-i amintì numele sfinţiei Sale; celelalte fapte mai însemnate, nu le amintesc de astădată, de oare-ce dl Moldovan după cum am înţeles, 'ş-au ales alt for de purificare.

Judece onorabilul public însemnătatea morală a acestor fapte comise de acela, carele are sĕ premeargă poporului cu esemplu!

Închipuiască-şi onorabilul public, că un individ, carele deşi a comis în realitate toate acestea fapte şi încă nenumĕrate de feliul acestora, şi totuş are obraz de.... a-şi atribuì publice epitetul de „român bun şi brav!“ Frumoasă bravură! Frumoase fapte; şi frumoase merite, pentru un aspirant de protopop!!!

Demetriu Perţa.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă.

[1]). Întârḑiată din lipsă de spaţiu. Red.

(Cu trei cruceri) pe ḑi putem sĕ ne curăţim trupul cu desĕvêrşire de o mulţime de morburi periculoase, cari provin din iregularităţi în organele de nutriţiune şi mistuire (înfundături, morburi de stomach, ficaţi şi fiere, hemorhoide, convulsiuni, lipsă de apetit etc). Este vorba, de a se întrebuinţa pilulele de Sviţera ale apotecariului Brandt, din cari o scătulă costă în apotecă 70 cruceri. Trebuie bine grijit, ca fiecare scătulă sĕ fie provĕḑută drept etichetă cu o cruce albă în câmp roşu şi cu iscălitura R. Brand.

Nr. 146. [1150] 1—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Avrigului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Avrig, după ce va devenì una din parochii vacantă, cari acum sunt ocupate.

Emolumentele împreunate cu acest post ppresbiteral sunt:

a) venitele ordinari ppresbiterali, cari stau din ajutoriul din fondurile archidiecesane şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Avrig, după devenirea ei în vacanţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul riguros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii hirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoscinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualmente toate altfel de recomandări.

Dat din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ţinută în Avrig la 17 Iuliu 1885.

Preşedinte: Notariu:
Ioan Cândea, **Ioachim Băcillă Chimuţ.**
adm. protopr.

Nr. 964. [1151] 1—3

CONCURS.

Devenind din nou vacante 2 posturi de învĕţători la scoala gr. or. din Tălmăcel, prin aceasta se escrie concurs nou cu terminul *20 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt:

Pentru un post 300 fl. v. a., cuartir şi lemne, pentru alt post 150 fl. v. a., cuartir şi lemne. Invĕţătorii în dumineci şi sĕrbători au sĕ ţină câte o strană în biserică.

La petiţiunile de concurs, în cari petenţii au sĕ declare dacă sunt sau nu înscrişi la fondul de pensiune învĕţătoresc, au sĕ alăture:

1. Testimoniu despre studiile pregătitoare gimnasiale şi pedagogice.
2. Testimoniu de cualificaţiune şi despre depunerea esamenului din limba maghiară.

Petiţiunile sĕ se adreseze subsemnatului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter

Nr. 139. [1146] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Oraş-Alba-Iulia se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. curent.

Emolumentele sunt 300 fl. solvinḑi anticipative pe lună, cuartir liber şi lemne suficiente, atât pentru învĕţătoriu cât şi pentru scoală.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare sĕ se adreseze oficiului protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 1 Septembre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsandru Tordoşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 218. [1147] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Petroşeni în protopresbiteratul Haţegului se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *16 Septembre* st. v. a. c.

Emolumentele sunt 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne, din cari se va încălḑi şi scoala şi cuartir liber.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 17 August 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 442. [1148] 1—3

CONCURS.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale dto 27 Septembre 1884 Nr. 4758 pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comuna Dârste în protopresbiteratul I al Braşovului, se escrie concurs cu terminul până la *30 Septembre* a. c.

I. Emolumentele impreunate cu postul de adjunct în clasa I sunt:
a) din budgetul scoalei . 150 fl.
b) din venitul bisericei . . 32 fl.
c) Venitul ½ din grădina scoalei . . . . 8 fl.
d) în naturalii . . . . 10 fl.
Summa 200 fl.

II. Venitul învĕţătoriului în clasa a doua este:
a) din budgetul scoalei . 150 fl.
b) Venitul ½ din venitul parochial, sau competinţa de capelan parochial, care face. . . . . 150 fl.
Summa 300 fl.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dârste în 7 Iuliu 1885.

Comitetul parochial, cu scirea mea:

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. şi inspector.

Nr. 506 [1149] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul Têrnavei inferioare se escrie concurs cu termin până la *30 Septembre a. c.* st. v.

1. Bobohalma cu salariu anual de 155 fl. v. a., care constă din 145 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.
2. Cucerdea română, cu salar anual de 210 fl. care constă din 110 fl. v. a. şi din 100 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.
3. Cetatea de baltă, cu salar anual de 170 fl. v. a., care constă din 100 fl. bani, şi din 6 Jug. 655 °☐ pământ arătoriu, cu venit de 70 fl.
4. Deag, cu salariu anual de 100 fl. v. a. din fondul scolar cuartir şi lemne de foc.
5. Păucea, cu salariu anual de 100 fl., care constă din 60 metreţe de cucuruz sfĕrmit á 1 fl. şi din 2 jug. pământ arătoriu cu venit de 40 fl. v. a., cuartir.
6. Şilea maghiară, cu salar anual de 90 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea-de-baltă la 29 Iuliu, 1885.

In conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Ad. Nr. 556 Scol. [1014 2—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Telegr. Rom.“ Nr. 81 şi următorii, pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale grec. or. din comunele mai jos însemnate, necompetând nici un individ cualificat, se prolungeşte terminul cu *15 ḑile* dela prima publicare:

1. Aciliu, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.
2. Alămor, cu salariu 150 fl.
3. Amnaş, cu salariu 105 fl., cuartir şi lemne.
4. Galeş, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.
5. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.
6. Tilişca, cu salariu 300 florini cuartir şi lemne.

Cu condiţiunile amintite în Nr. sus amintit.

Sĕlişte, 3 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Nr 193. [1138] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române în mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin până la *20 Septembre* a. c. st. v.

1. Sebeşul superior, cu salariu anual de 250 fl. v. a., din cassa alodială, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesari.
2. Sĕcădate, cu salariu anual de 200 fl. v. a., din cassa bisericei, cuartir natural şi folosirea grădinei scolare pe jumătate.
3. Porumbacul inferior, la scoala comună cu gr. catholicii, cu salariu anual de 170 fl. v. a., din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 11 August, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
adm. ppresbit.

Nr. 252. [1127] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea oficiului preoţesc în vacanta parochie gr. or. română de cl. III. Mărişel în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

a) Birul preoţesc în naturale, grâu, secară, cucuruz sau orz, dela 180 de case, câte o merţă mică à 1 fl. — 180 fl. v. a.

b) Porţiunea canonică, 6 jugere fênaţ şi arătură şi grădina parochiala 30 °, — venitul anual 60 fl.

c) Casa parochială cu 2 încheperi, grânariu, şură cu graşd de vite 30 fl.

d) Botezul, 115 casuri á 22 cr., ac 25 fl. 30 cr.

e) Cununia, 15 casuri á 2 fl. — 30 fl.

f) Înmormêntarea 58 casuri á 2 fl., 116 fl. şi 60 casuri á 60 cr., — 36 fl.

g) O ḑi de lucru cu palma la coasă sau secere, á 20 cr. — dela 180 familii, — 36 fl.

h) Alte venite mai sigure, precum umblarea cu sânta cruce la botezul Domnului; sânţirea apei mici, jertfa anuală; rugăciunile in paresimi; sîtul maslu şi altele — 82 fl.

Suma 595 fl. 30 cr.

Din care sumă subtragêndu-se terţialitatea cantorală de sub *a.* şi *g.* 72 fl., — rĕmâne suma, după calculul mediu de 5 ani ultimi socotită, 523 fl. 30 cr.

Din aceasta suma de 523 fl. 30 cr. în sensul decisiunei consistoriale dto 12 Martiu 1885 Nr. 282 B., alesul paroch va fi datoriu a da neputinciosului paroch anterior Teodor Lungu — jumĕtate.

Doritorii a ocupa acest oficiu preoţesc sunt poftiţi a subşterne suplicele sale instruite conform legei la subscrisul în terminul indicat. În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Cluş 14 August st. v. 1885.

V. Roşescu,
protopresb.

Nr 245. [1128] 3—3

Citaţiune edictală.

Moise Todor din Caţa, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 3 ani a părăsit pe soţia lui Iustina Todor din Caţa, fără a se sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceste a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestora, căci altfeliu procesul divorţial urzit încontra-i, se va decide şi în absenţa lui.

Cohalm în 16 August 1885.

Forul matrimonial de prima instanţă gr. or. al Cohalmului.

N. D. Mircea,
adm. protopr.

„Albina“

Institut de credit şi de economii.

În sensul §§-lor 107 şi 108 ai statutelor societăţii, a cincea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciari de 6 % ale institutului nostru, va avea loc în 1 Octombre c. n. a. c. după ameaḑi la 4 oare în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.), în presenţa unui notar public.

Sibiiu în 18 Septembre 1885.

[1152] 1—3 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu, Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96. Sibiiu, Marți 10/22 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 9 Septembre 1885.

Avem mare trebuință de pace și de siguranță noi cesti din Ungaria, o scim bine aceasta și nu aveam trebuință sĕ ni-o spună poliția din Sibiiu.

Avem trebuință de pace și liniște spre a putea suporta greutățile publice, cari ḑi de ḑi se înmulțesc și agitațiunile fără margini numai stricăciune pot produce, folos însĕ ca în palmă.

Și cumcă agitațiunile neliniscesc pacinica desvoltare a poporului nostru, aceasta o dovedesce modul de procedere al organelor statului în descoperirea manifestului așa numitei „irredente române."

Nu cu plăcere zăbovim noi la această temă, nu căci bine scim că ocara ocară remâne, ori te vei indigna și vei respinge urmările ei, ori vei trece preste ea cu dispreț fără a o considera. Ocara ce ni se face e cu ochi și sprêncene, și nu proclamațiuni caută organele publice din stat.

A pune în lanțuri pre preoții români, a escorta între baionete **„zu Fuss"** cum se ḑice pe nemțesce, a escorta pre învĕțătorii nostri ḑicem între arme, pedestru și a-i arunca în temnițe nu însemnează a căuta după proclamațiuni, ci aceasta însemnează a agita și încă a agita la poruncă, a agita cu efect, a agita cu scop vĕdit de a produce o mișcare, pe care nu o a produs manifestul irredentist, nu o a putut produce, căci poporul n'are cunoscință de acel manifest.

Vom vorbì limpede și românesce, ca bine sĕ fim înțeleși, și vom vorbì concret, ca sĕ nu se ḑică că am tăcut atunci, când lucrul se putea încă îndrepta.

Poporul nostru se uită la preotul seu, ca la o ființă mai înaltă, și el are reson sĕ facă așa după cum face. Când vine omul pe lume, prin mânile preotului trece în ceata creștinilor, și cu intrarea lui în vieața creștinească preotul este povețuitoriul lui. La mormênt preotul ḑice cuvêntul din urmă: Vecinică pomenire.

Ca părinte sufletesc preotul dă direcțiune întregei vieți morale a săteanului.

De aceea preotul nostru stă în deosebită vaḑă la popor.

Vine acuma gendarmul, prinde pre preot de pe stradă, 'l i-a între pușcă, îl pune în cătuși, și bietul preot zorluind lanțul la picioare este escortat la temniță.

Poporul se uită și inmărmuresce.

Ochii minței lui se întunecă, și el cu amețeală se întrebă: Ce a făcut Părintele.

Până mai eri alaltăeri numai cei mai mari făcĕtori de rele erau puși în lanțuri, și poporul când vedea escortându-se o asemenea ființă, fugia și se ascundea în casă.

Se întreabă deci: Ce a făcut Părintele.

Întrebarea aceasta e de tot naturală. Poporul voiesce sĕ scie, ce a făcut Părintele, căci gendarmul și cătușele nu sunt lucruri de glumă.

Unica persoană, la care se mai poate el adresa este învĕțătoriul.

Merge poporul la învĕțătoriul, acesta încă e trântit la pămênt, pus în cătușe, și hait la temniță.

Închipuiască-și acuma omul nepreocupat agitațiunea ce se produce prin asemenea spectacole în comună. Noi nu mai completăm icoana, căci ne e groază!

Așa s'a întêmplat cu cele mai multe comune.

Puține au fost scutite de acest specimen de agitațiune. Ca ele însĕ sĕ nu rĕmână în pace, despre aceasta s'a îngrijit lumea pe altă cale.

Organele administrative au dat poruncă, ca în fie-care comună sĕ se spună în poruncă, că acest manifest irredentist trebuie trimis la domnul Fispan, de oare-ce așa e porunca.

Se scie cum se publică la noi astfel de ordinațiuni.

După-ce ese poporul din biserică, la o poruncă a judelui comunal, se opresce în jurul bisericei, aici apoi i se dau poruncile.

Fiind-că din grația curentului de aḑi puțini solgăbirăi și notari de român mai avem, notarii unguri, nesciind românesce, spun grozăvenii judelui. Acesta apoi și mai mari grozăvenii spune oamenilor adunați în giurul bisericei.

Noi reflectăm la partea tragică din acest lucru, și trecem preste cea comică.

Avem corespondențe înaintea noastră din mai multe comitate. Notari cu studii ne spun, că până acuma poporul nu scia nimica despre toată revoluția.

I s'a spus însĕ de proclamație, și în legătură cu ea a trebuit sĕ se spună și cuprinsul proclamației, deoarece sunt oameni, cari ḑilnic stau în corespondență cu România.

Astfeliu se lățesce pe cale oficioasă cunoscința despre proclamația irredentistă.

Poporul stă uimit și ḑice: Măi!.... și prin țară se scie, că ḑeu rĕu ne merge nouă.

Organele publice pe calea apucată provoacă revoluțiunea și este datorința noastră sĕ protestăm contra acestor procedări neomenoase și neoportune.

Poporul nostru n'are lipsă de agitațiune.

Poporul nostru e bun și blând, el ne ascultă, și bucuros 'și încredințează nouă soartea sa.

Poporul nostru însĕ ține mult la preotul seu și la învĕțătoriul seu.

Și se revoaltă poporul nostru când 'și vede pre preot în cătuși și pre învĕțători între baionete.

Și se revoaltă duplu poporul nostru când, în ușa bisericei i se spune, că popa e dus la temniță, pentru că se crede, că el a primit din țară scrisoare, în care se spuneau necazurile poporului, și-l chiema la resmeriță.

Noi protestăm contra modului neuman observat în persecuția preotului și a învĕțătorului român, protestăm contra modului de perchisițiune înscenat cu scop de a provoca neliniștire în poporul nostru.

Protestăm contra modului, prin care suntem tractați ca un element revoluționariu, noi, cari am jertfit mult sânge pentru a suprima revoluția pornită în contra dinastiei.

Sĕliștea noastră, Sionul nostru.

După cum anunțaserăm încă în numĕrul trecut al jurnalului nostru, Escelența Sa Dl archiepiscop și metropolit Miron Romanul a plecat Sâmbăta trecută la Sĕliște, unde a sĕvêrșit Duminecă sfințirea bisericii cei mari, renovată în anul acesta.

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de V. G.)

(Încheere)

Mărturisesc, că 'mi făcù o mare plăcere aflându-me într'o țară care me cunoasce.

— Numai de unde a putut sĕ me cunoască aceasta gâscă? N'am putut-o afla nici odată.

— „Pe legea mea da, i respunsei, eu sunt.

— „ Te afli sănătos?

— „Pentru moment nu-mi merge rĕu, respunsei; dar mi-e teamă ca d'acì încolo sĕ nu se întêmple vre-o schimbare.

— „Fără de a fi curios, continuă gâscanul, pot a te întreba cum se întêmplă, ca sĕ te întâlnesc la douĕḑeci de mii leghe departe de lună și la șeaseḑeci mii leghe departe de pământ?

Atunci i povestii cum îmi dădurăți o comisiune pentru contele Charpentier, cum am întâlnit pe Berthelin, cum me invită la nuntă, cum m'am ametit, cum căḑusem în urmă în rîul l'Ourcq, cum din l'Ourcq trecusem in la Marne, din la Marne în Seina și din Seina în mare. Apoi urmă istoria cu insula, balta cu mocirlă, stânca și vulturul. Enarai cum această pasere miserabilă me duse până la lună, me abandonase pe coada lunei și cum omul din lună vĕḑênd, că o făceam sĕ se clătine temêndu-se ca sĕ nu-i vĕrs apa, luă un topor și tăiă bastonul.

Ca probă, despre aceea i arĕtai bastonul pe care 'l aveam încă între genunchi.

Poate că m'ați întreba cum am putut sĕ istorisesc toate aceste căḑênd, fiind-că târât prin greutatea mea, trebuia sĕ cad mult mai iute decât paserile, care nu puteau sbura. Dar la comandamentul: Coeng! Coeng! care în limba gâscelor însemnează: Îndoiți-vĕ aripile! toată trupa își îndoia aripile; ne mai avênd nimic cu ce sĕ se susțină, fie-care gâscă cădea ca și mine, ca o peatră mare.

— „Ah! ah! făcù gâscanul, care me ascultase cu atențiune, cât de bine te dai peste cap?

— „Me dau preste cap, numai vorbă.

— „Ce ai da acelui care ți-ar garanta, că te ar duce pe pămênt așa de dulce, ca pe un pat de pene?

— „I-aș da binecuvêntarea mea mai ântâi și pe onoarea mea de om, i-aș mai adăuga un taler.

— „Ei bine, eu te-aș duce pe nimic.

— „Pe nimic? Asta e și mai bine.

— „Dar pe lângă o condițiune totuș.

— „Care?

— „Îmi vei jura, că nu vei mai vêna după gâsce sĕlbatice.

— „Oh! dacă i numai atâta, îți jur.

— „Cuog! făcù gâsca selbatică. Care însemnează: Atențiune!

— „Aici! respunseră gâscele.

— „Apucați fie-care câte un vêrf al bastonului cu ciocul vostru," comandă gâscanul.

Gâscele ascultară.

— „Aici! și acuma întindeți aripile."

Cele două gâsce comandate își întinseră aripele și simții, că me opriam în cădere.

— „Ah! la naiba!" strigai eu.

Era respirațiunea care 'mi revenia.

Făcui o întorsătură pe baston și me așeḑai ca o femeiă pe o măgăriță.

Me țineam de baston cu amêndouĕ mânile și fiind-că uitându-me în jos me apucau amețeli, gâscanul ordonă restului cetei sĕ sboare pe sub mine și sĕ-mi facă cu corpul un fel de covor.

Pe timpul întregei conversațiuni și operațiuni, noi ne scoboram pe nesimțite și pămêntul devenia nu numai din ce în ce mai vizibil, dar îl puteam privì în toate amĕnuntele.

Ne duceam cătră meaḑăḑi, căci acesta era drumul meu direct și revedeam succesiv Havre, Rouen, Parisul.

Încă în sĕptămâna premergĕtoare s'a presentat o deputaţiune la Escelenţa Sa, rugându-l ca sĕ sĕvêrşască în persoană acest important act. Rĕspunsul decisiv a urmat numai în ḑilele din urmă, hotărindu-se ḑiua plecărei pe Sâmbătă.

Era o ḑi frumoasă, ca de vară. Raḑele ferbinţi ale soarelui amestecându-se în nourul de praf al caretelor, se întindeau în dunge lungi aurie pe câmpurile cosite şi cucuruzele de jumĕtate coapte. Năduful era mare, dar idea că mergem la Sĕlişte, ne făcea sĕ uitâm de toate.

Norocul sau întêmplarea, a voit ca sĕ ajung şi eu într'una din trăsurile, cari formau suita Escel. Sale, — un lucru ce mi-a făcut posibilă descrierea celor mai la vale.

Abia eşiţi din Sibiiu întrăm în comuna Turnişor, unde preotul local în ornat bisericesc cu evangelia în mână, o parte din poporaţiune, copii de scoală cu învĕţătoriul au întêmpinat cu urări de bine pe Escelenţa Sa. Tot aşa la Cristian. — Escelenţa Sa sărutând evangelia, le mulţămea în cuvinte călduroase credincioşilor sei pentru atenţiune şi după aste conductul îşi continua drumul între urări vii de „sĕ trăiască!“

Trecênd din Christian încolo, ne apropiam tot mai mult şi mai mult de ţînta dorită. Coloarea vineţie a dealurilor se schimba încetul cu încetul într'una verde întunecoasă şi apoi tot mai deschisă, până ce ajunşi în vêrful „hulei Săcelului“ se desfăşură în toată splendoarea sa un tablou pitoresc înaintea ochilor nostri. In stânga se ridicau nisce dealuri păduroase din a căror verḑime se vedea ici colea câte un acoperiş suriu sau vre-un părete alb. Erau comunele Cacova şi Sibiel. Tabloul era tăiat la mijloc de drumul ţĕrii în două, care se lungia dealungul şesului ca un covor alb, arătândune calea, ce o avem sĕ o mai percurgem. Şi vai lungă ni se mai părea! Locul dintre drumul ţerei, care se perde într'un vêrf de colină şi dintre dealurile verḑi din stênga, cari formează o strîmtoare romantică, — zace afunḑită între arbori comuna Sĕlişte, ţinta călĕtoriei noastre, floarea mărginimei.

Cu cugetul la locurile acele vesele, cari îmi reaminteau nişte dulci suvenire din trecut, şedeam adêncit într'o fantastică reverie. Când o salvă de urări me trezeşte din visurile mele. Ne-am oprit. Ce e?

In dreapta şi'n stânga drumului erau inşiraţi cu totul vr'o 25—28 de călăreţi în portul eroic românesc al ţinutului, cu posiţie soldăţească, pe cai mărunţi mocăneşti.

La mijloc între ei era postată preoţimea tractuală în frunte cu dl protopresbiter Dr. Nicolau Maier, care a felicitat pe Escelenţia Sa, în numele tractului seu, urându-i multe ḑile îndelungate, ca sĕ poată venì cât mai des în acele părţi. Esc. Sa i-a mulţămit dlui protopresbiter, s'a coborit din trăsură şi s'a întreţinut câte-va minute cu preoţii, după ce au fost presentaţi cu toţii.

D'acì a mers conductul cu o pompă sĕrbătorească. Inainte pornì trăsura dlui protopop, care conducea; urmară cele din suită, apoi trăsurile preoţimei tractuale vr'o 4—5 la numĕr. Călăreţii ne petreceau într'un spalier frumos, făcându-ne sĕ admirăm mersul numit „buiestru“ al cailor şi ţinuta voinicească a flăcăilor.

*

După un trap de 30 minute ne cotim la crucea de pe drumul ţĕrii, şi întrăm în Sĕlişte.

O parte însemnată a populaţiunei aştepta în capul satului, în frunte cu comitetul parochial. De alungul stradei erau înşiraţi băieţii de scoală şi învĕţătorii cu stindardul lor, ear lângă acestia trupa pompierilor, care făcea treburile poliţiale pentru susţinerea bunei ordine; cadrele tabloului îl formau grupele de femei, cari se postară în jur, privind cu ochi lacomi şi parte în genunchi la cele ce decurgeau.

Preşedintele comitetului parochial dl jude cercual I. Macsim, cu ifosul sĕrbătoresc înăscut persoanei, vocei şi cuvintelor sale, a rostit o scurtă dar măduvoasă cuvêntare. Salutând pe Esc. Sa în numele comunei bisericesci şi dând espresiune bucuriei generale, îl asigură, că Esc. Sa venind în Sĕlişte se va putea convinge, că aici sunt păstrate cu scumpătate şi în originalitatea lor genuină vechile datini religioase şi adevĕrata evlavie creştinească; dorind ca sĕ sĕvêrşască Escelenţia Sa actul ce'l aştepta în linişte şi îndestulat închieiă, acompaniat de un vifor de urări entusiastice. Escelenţia Sa îi rĕspunse în termini călduroşi, esprimându-şi deosebita plăcere, de a putea venì în mijlocul acestei comune, ceeace speră a o mai putea face şi în viitor. Urmară iarăşi vr'o trei salve de „sĕ trăiască,“ — şi pornirăm înainte sporiţi la numĕr prin alăturarea de noi călăreţi cari îl petrecură apoi pe Escelenţia Sa până la casa dlui protopresbiter, unde 'şi avù cuartirul.

*

Era pe la 6 oare după ameaḑi.

Am pornit în preumblare cu vechii cunoscuţi din Sĕlişte, povestind de una şi alta.

Nu ştiu din întêmplare sau cu intenţiune ne-am pomenit odată înaintea bisericei celei mari sau de jos, cum îi mai ḑice, adecă la cea renoită.

Privind aceste ziduri masive din afară, puţină schimbare veḑi că s'a făcut în ele. Deosebirea e numai, că s'au înălţat ferestile şi poate s'a mai adaus vr'una la cele de mai nainte. Icoanele sfinte în stilul acela espres bisericesc, pe care în zugrăvirile noastre mai nouă de o importanţă oare-care înzadar le mai cauţi, sunt tot cele vechi; ele au rĕmas neatinse de ciocanul sacrilegiu al zidariului şi împodobesc şi aḑi partea din afară a bisericei, mai cu seamă cea din partea altariului, — spunêndu-ne două lucruri: că poporaţiunea aceasta are o evlavie esemplară şi că reminiscenţele din bĕtrâni sunt privite p'acì de sfinte odoare, pe cari a le distruge pĕcat este.

După observările aceste, întrăm în biserică. Un sentiment de tainică sfială ne pătrunde peptul şi stăm privind la cele dinaintea noastră. Biserica provĕḑută cu înalte boltituri, e foarte spacioasă. Naia bisericei e simplă şi are forma unei cruci, a cărei braţe formează un rondo mai larg în faţa altariului, făcênd loc stranelor puse vis à-vis. Jur împrejur stau scaunele tot cele vechi, dar văpsite, formând prin figura lor curioasă un contrast bătător la ochi cu stilul sculpturei de pe têmplă şi cu celelalte arangiamente noue ale bisericei. Venind la têmpla însaşi, ea ne surprinde prin bogăţia arabescelor sale aurite, cari ne iau vederea. Aur şi ear aur de sus până jos. Stilul e bizantin şi întregul o combinaţie destul de gustuoasă.

Icoanele templei sunt lucrate de pictorul Georgescu cu bun gust şi abstragênd dela unele defecte ce li se ascriu, că sfinţii sunt ceva prea graşi, că icoana mântuitoriului de lângă uşa împĕrătească are neşte musteţe prea resucite şi că în genere le lipsesce icoanelor obicnuita aureolă a picturei noastre bisericesci, — servesc spre onoarea pictorului Dl Georgescu, cât şi a comunei bisericesci, care a sciut sĕ facă o astfel de bună alegere.

În privinţa bisericei aflăm, că ea a fost zidită în timpul domniei fericitului impĕrat Iosif al II şi că renovarea făcută, care după unii ar fi costat 4, după alţii 8 până în 10 mii de fiorini, — a fost o necesitate impusă de recerinţele timpului nostru.

Mângăiaţi de cele ce vĕḑusem am eşit din biserică ca sĕ luăm parte la serviciul divin ce s'a oficiat încă în acea seară de Escelenţia Sa, cooperând dnii protosinceli Dr. I. Puşcariu, N. Frateşiu şi director sem. I. Hannia din centru, dl protopresbiter Dr. Maier, preoţii A. Borcia, Onisifor Borcia şi I. Popa cu diaconul ceremonial Dl N. Borza. Ţârḑiu pela oarele 10 seara s'a sfârşit ceremonia petrecênd conductul pe archiereu până la cartirul seu.

Intre oaspeţii veniţi afară de personalul oficiant din centru enumerat mai sus, am vĕḑut pe dl advocat P. Cosma, redactorul „Telegraful Rom.“ şi alţi impiegaţi subalterni din cancelaria consistorială. Ḑiua următoare au mai sosit dnii I. Popescu, G. Ioan cu familiile D-lor, Dl Dr. Comşa şi alţii.

Suntem recunoscători în deosebi ospitalităţii sĕliştenilor, a cărei representanţi au fost şi sunt cu deosebire bravii învĕţători, cari au încuartirat şi intreţinut pe cei mai mulţi dintre oaspeţii veniţi. Mulţămită şi recunoştinţă lor!...

*

Ḑiua următoare, a fost pentru sĕlişteni şi pentru noi o întreită sĕrbătoare: — ḑiua Domnului, nascerea maicei lui şi ḑiua în care avea sĕ se sĕvêrşască sfinţirea desamintitei biserici.

Era o ḑi cum nici nu se putea mai frumoasă. Soarele strălucia în minunata sa splendoare, învĕlind într'o ceaţă de lumină feerică dealurile şi pădurile verḑi, ce încunjură această gură de rai a mărginimei. În vĕzduhul liniştit nu adia, de cât câte un zefir lin, aducându-ne tainice şoapte şi dulci miresme, cari ne vĕrsau nouĕ orĕşenilor o nouă viaţă în trupul moleşit de atmosfera infectată a biuroului.

Pe la 6 oare deja porniră signaliştii pompierilor cu trimbiţe şi dobe pe stradele curăţite ale comunei, adunând pe cei chiemaţi. Ne-am ridicat şi noi din culcuşurile noastre şi întovărăşiţi de câţiva prietini am plecat în plimbare. Am eşit din comună şi am suit dealul vecin până la isvorul „Netedu“lui. Nici timpul, nici locul, dar nici puterile nu me îngăduie a descrie divinitatea vedeniei care se desfăşura acì înaintea noastră. Vorba aceea „sĕ trăieşti, sĕ nu mai mori.“ — Şi cum stam acolo privind la comuna dăruită de toate bunătăţile lumeşti, — nu 'mi puteam ascunde nişte sentimente, cari îmi pătrunseră toată fiinţa, făcêndume sĕ şterg în ascuns doi lacrămi din ochi.

Era sentimentul de bucurie şi plăcere, ce l simţiam cunoscênd trecutul şi avêntul, starea materială şi intelectuală înfloritoare a acestei comune, şi era altul sentimentul durerii, care 'mi neliniştia cugetul, cunoscênd starea ei de aḑi şi reflectând la viitoriul ei, în care nu puteam vedea de cât puţine raḑe de speranţă licurind între norii cei negrii ai patimilor şi a orbiei fracţiunilor de partide, cari 'şi-au făcut lăcaş în Sĕlişte.

Am fi fost neconscienţioşi, dacă nu făceam nici o amintire de această împregiurare. Relele pe cari voim sĕ le sanăm, trebuie înainte de toate sĕ le cunoascem. Cu toate aceste nu voim sĕ facem esposeul acestora — constatăm numai, că nu

---

Sosit la Paris strigai gâscanului meu, care servia de călăuz:

— „Puţin mai la stênga, amice, mai la stênga!“

El repeta în limba sa:

— „Puţin mai la stênga!“

Şi noi merserăm spre stânga.

Mărturisesc, că revĕḑui cu multă bucurie Dammartin, Nanteuil, Crépy.

— „Puţin mai la dreapta! ḑisei eu, ajuns la oraşul cesta din urmă!

Şi gâscanul apucă mai spre dreapta.

Deodată zării, că ceata în loc d'a se pleca se înălţa.

„Dar aici este, strigai eu, amice gâscane, aici este; scoboară-me odată! Eată Value la dreapta mea, eată Haramont la stânga mea, Fossés tocmai de desuptul meu. Scoboară-me odată! scoboară-me!

Dar el striga:

— „Mai în sus! mai în sus!“

Şi fără a me asculta, trupa i se supunea.

Îmi lungii mâna ca sĕ-l prind; aveam o mănie teribilă de a i sucì gâtul.

El îmi scăpă, dar înţelese pe deplin intenţiunea mea.

— „Ah! eată cât eşti tu de recunoscĕtor, Mocquet?“ îmi ḑise el.

Eram înverşunat.

— „Dar nu observi i ḑisei eu, că ne depărtăm de casa generalului.... ca sĕ mergem unde nu ştiu nici eu nimic....

— „Mocquet, ḑise gâscanul cu o voce dulce, pentru-că cineva e gâscă de acolo nu urmează ca el sĕ fie prost. N'ai vĕḑut nimic?

Într'adevĕr, am vĕḑut; am vĕḑut castelul generalului, am vĕḑut Villers—Cotterets şi iată că apucăm la dreapta şi că vĕd Terté—Milonul precum şi Melunul, Montargis, Moulins.

— „Da, tu ai vĕḑut multe lucruri; dar n'ai vĕḑut pe Petru grădinarul, care era ascuns după un gard cu puşca sa şi care ne aştepta, ca sĕ ne măcelăriască.

— „La naiba! Petru este un nătărău, el nu v'ar fi nimerit.

— „Este la noi la gâsce, scumpul meu Mocquet, un proverb, care ḑice că: nu sunt lovituri mai rele ca loviturile nătărăilor.“

— „Oh, Dḑeule, Dḑeule esclamai eu; dar unde ne ducem acuma? Bine! iată că vĕd iară marea. Ce mare este asta?

— „Este marea mediterană, pe care cei vechi o numiau interioară, fiind-că este închisă de toate părţile cu pămênt şi n'are altă comunicaţiune cu marele Ocean, decât strimtoarea de Gibraltar.

— „Ştii că eşti foarte învĕţat ca gâscă? i ḑisei eu.

— „Am voiagiat mult, respunse cu modestie gâscanul.

— „Dar în fine, unde mergem?

— „Mergem la lacul Tchad.

— „Unde se află lacul Tchad?

— „În centrul Africei.

— „Cum în centrul Africei? în ţeara negrilor?

— „Drept.

— Dar n'am nici o treabă acolo; nu voiesc sĕ merg; staţi! Eată un bastiment care se duce la Marseille; scoboară mĕ pe bastiment, scoboară-me iute.

— „Nu te pot scoborî aşa deodată, tu ştii bine, că pretutindeni unde se află oameni, noi suntem în pericol.

— „Ei bine apropiete cât îţi va fi posibil, eu me voi lăsa sĕ cad.

— „Îţi stă în voie.

— „Foarte bine... Aici! cred că me pot lăsa.

— „Nu, nu încă.

— „Şi acuma?

— „Nu încă.

— „D'aici voi cădea drept pe punte.

— „D'aici vei cădea în mare.

— „Şi d'aici?

— „D'aici poţi; dar nu perde timpul. Trece... va fi trecut. Voiagiu bun!“

e bine aşa, şi că va fi vai de comuna aceasta, dacă se va mai continua acest spirit îndrăcit şi în viitor. La întrebarea că cine poartă vina? Noi credem că şi unii şi alţii. Unii, că dau ansă prin lipsă de tact şi nesocotinţă la certe şi partide, ear alţii că lipsiţi de ori ce spirit împăciuitor alungă curentul şi aşa foarte periculos cu repeḑiciune înainte cătră perire. Dee Dḑeu sĕ ne înşelăm, dar noi adevĕrul mărturisind, suntem îngrijaţi de viitoriul acestei comune. Cu astfel de idei ne-am coborît în tăcere dela isvor şi ne-am perdut între casele îndesuite ale comunei.

Apa cristalină curgea şişăind între petricelele de pe mijlocul drumului şi copilaşi frumoşei în cămăşuice albe se spălau desculţi în apa cea cristalină a părăului, care le oglinda trupşoarele în sute de reflecse. Trecênd pe lângă ei, unii ne salutau cu glas mare, alţii mai mici îşi ascundeau feţele în palmă şi priveau cu sfială după noi. Pe la portiţe femeile şi fetele formau cluburi mici, povestind cu multă vioiciune despre una şi alta: toate sciau ceva nou, şi toate ascultau la vorbele celeilalte, care rĕzămând mâna de obraz, le spunea ceva în taină mare, rugându-i ca nu cumva sĕ divulge scirea. Rĕspunsul era se 'nţelege un „Doamne feresce“; ear după câteva minute toată uliţa scia vestea cea secretă augmentată de fel de fel de comentare ciudate.

*

Am ajuns în piaţă; era pela 8 oare dimineaţa. Corpul pompierilor era adunat în piaţă şi plecă în mers militar pe lângă sunetul dobelor cătră biserică. In scurt se reintoarse earăş, în frunte cu preoţii îmbrăcaţi în ornament bisericesc şi urmaţi de poporul credincios, care înşirat într'o ordine esemplară, patru cu patru, se apropia ca sĕ petreacă pe Escelenţia Sa la biserică. Inaintea casei protopopului, conductul se opri şi preoţii întrară. Poporul credincios cu copii de scoală formă un lung spalier care traversa mai toată piaţa. Toate erau în aşteptare. Scurt după aceea începură cântăreţii troparul naşterii născătoarii de Dḑeu, clopotele bisericilor acompaniau imnurile sĕrbĕtoresci şi convoiul plecă cu Escelenţia Sa împreună. Tot între sunetele clopotelor şi între rênduri de femei îngenunchiate, a căror şir putem ḑice că era permanent, şi-a continuat conductul calea până la biserica din „Brata,“ sfinţită acum patru ani de Escelenţia Sa. Aici s'a sĕvêrşit îmbrăcarea şi s'a luat antimisul bisericei celei mari, unde avea sĕ se sĕvârşească liturgia cu sfinţirea apei.

La biserica cea mare s'a celebrat apoi liturgia şi sfinţirea în toată strălucirea ceremonialului nostru de Escelenţia Sa, care era asistat de tot acelaşi personal, ca şi la privegh. In predica ţinută de Escelenţia Sa s'a accentuat dorinţa ca comuna aceasta, care are aşa un trecut frumos şi care în cele materiale şi intelectuale e aşa de înfloritoare, sĕ se întărească din ce în ce şi în cele ale bunei înţelegeri, reclamate de spiritul creştinismului. Cuvêntarea fù ascultută cu multă luare aminte. Dee dl ca sĕ fi pătruns în inima şi consciinţa acelora, la a căror adresă s'a rostit.

După serviciul divin notabilităţile venite din Sibiiu în frunte cu Escelenţia Sa şi fruntaşii comunei Sĕlişte au fost întruniţi la un diner de gală la dl protopresbiter tractual Dr. N. Maier.

*

Pe la trei oare după prânḑ începù sĕ se împopuleze de nou piaţa. Şurţe negre pe iie albe şi sovonele de mătasă pe capete îngereşti... vai ce mai privelişte! Ţiganul cânta pe ţimbulumba sa cu atâta farmec şi foc, încât nu e mirare, că în curênd se încinse un joc în mijlocul têrgului, care 'ţi răpia vederea ochilor. Toate mişcările acestor femei vestite pentru frumseţa lor, sunt aşa de alese şi fine, încât te încântă. S'a jucat o horă, invêrtite şi „Romana“. Trebuie sĕ mărturisesc, că n'am prea vĕḑut încă o „Romană“ jucată cu atâta precisiune şi fără de învălmăşala obicinuită, ce provine d'acolo că's foarte puţini cei ce sciu „Romana.“ Dar acì o au jucat ţĕranii şi ţĕrancele astfel, — încât am rĕmas uimiţi.

Oare întregi am mai fi stat sĕ privim. In zadar oara plecărei a sunat şi suspinând ne-am despărţit de frumoasa Sălişte, de bravii sei cetăţeni şi...... de frumoasele ei fiice.

*

Incepuse a se 'nsera. Soarele a apus lăsând cerul acoperit de o coloare roşiatică. Norii de cătră apus formarĕ nişte figuri fantastice pe firmament, cari ne legănau fantasia în tainice visuri, ear ropotul monoton al caretelor ne amorţiau cugetele şi obosiţi de cele multe ce vĕḑurăm, am adurmit visând de fericire.

Yff.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Stimate domnule Redactor! În Nrul 93, 1885 al preţuitului jurnal „Telegraful Roman“, şi anume sub rubrica „De-ale têrgului“ vi se scrie, că cojocarii din Sĕlişte cu ocasiunea têrgului de ţară din S.-Sebeş ţinut la 24 August a. c. ar fi fost tractaţi cu mare dispreţ şi asupriţi într'un mod neomenos.

În S.-Sebeş e de altmintrelea eschisiv treaba judelui de têrg a îngrijì de arondarea şatrelor, dar la întêmplarea cu numiţii cojocari 'mi-am şi eu partea mea. De aici poate a urmat că plângêndu-se cojocarii Sĕlişteni în têrgul Sibiiului din 14 l. c. — pre cum se ḑice — cu „multă amărăciune“ asupra celor păţite la S. Sebeş, au făcut — pre cum am înţeles — amintire şi de numele meu, ca de a unui asupritor.

De oare-ce, mai cu seamă în timpul acesta de grea cercare pentru noi românii, publicul nostru e tare aplecat a crede multe din relele despre câte se publică, că sufer unii sau alţii dintre români, în interesul adevĕrului me simţ necesitat a rectifica celea publicate prin sus-atinsa notiţă.

E drept, că măiestrii cojocari din Sĕlişte au trimis magistratului din S. Sebeş o cerere, ca sĕ li se asigneze în têrg un loc pentru a'şi ridica şetrele lor de vênḑare. Aceasta cerere, despre care eu mai nainte n'am avut nici o cunoscinţă, mi-a transpus o magistratul numai cu 48 oare înaintea têrgului spre opinare. Venindu-mi deci aceasta cerere atât de târḑiu la mână, încât o resolvare definitivă a ei până în ḑiua têrgului nu mai era posibilă, dar totuş voind — batăr de o cam dată a face ce se poate, am chemat numai decât la mine pre judele de têrg dl Frideric Űveges ca sĕ consultăm ce şi cum sĕ facem; dênsul — asemenea ca român — a fost la moment de un cuget cu mine ca sĕ păstrăm pentru Sĕlişteni cutare loc de frunte aflător inmediat în apropierea cojocarilor din S.-Sebeş.

Aici e locul, unde — spre mai buna lămurire a stărei lucrului — trebuie sĕ observeḑ, că în S.-Sebeş (poate şi pre airea) s'a observat din vechime următoarea modalitate:

Meserieşii din oraş ocupă la toate têrgurile locul cel mai de frunte; după aceia urmeaḑă meserieşii străini, în ordinea după cum sunt oraşele sau opidele lor de îndepărtate de S. Sebeş, sau după acel rang de preferinţă pre cum sunt preferiţi şi Sebeşenii în oraşele sau opidele lor. Locurile odată ocupate şi folosite într'un şir de ani, numai în casuri estraordinare se pot schimba. Deci meserieşi noi, cari mai târḑiu au prins a cerceta têrgul S.-Sebeşului, se înşiră în urma celoralalţi.

Dar mai departe.

'Mi-păruse bine că cu privire la tare mărginitul şi de aceea necorĕspunḑătoriul loc al cojocarilor, am putut de ocamdată, batăr în parte satisface dorinţii Sĕliştenilor, şi lucrul remasese întratâta.

Dimineaţa în ḑiua têrgului me treḑesc acasă cu trei cojocari din S.-Sebeş, un român (care avea gura cea mai mare), un ungur şi un sas, întrebându-me, că eu am dispus sĕ-şi ridice Sĕliştenii şetrele lor pre locul cutare de frunte, pre cari ei ca Sebeşeni au înaintea tuturora dreptnl a'l ocupa? Eu le am rĕspuns că da! dar dacă dênşii cualifică acel loc ca de frunte, apoi sĕ se tragă dênşii pre el şi mutându-şi şi ceialalţi şetrele lor, sĕ va face în fine loc şi pentru Sĕlişteni. Pre unul dintre ei 'l scăpă gura a mărturisì, că marfa Sĕliştenilor se caută cu mult mai tare, decât a lor şi dacă se vor pune Sĕliştenii lângă ei, apoi ei nu mai pot vinde nimica. Din aceasta am cunoscut starea lucrului. M'am dus numai decât la faţa locului. Intr'aceea însĕ judele de têrg, ca sĕ curme gălciava, care tot mai tare crescea şi sĕ scape de insultele ce i se descărcau asupra capului din toate părţile, a căutat pentru Sĕlişteni un alt loc, şi anume nu într'o stradă ascunsă, ci tocmai în faţa piaţei celei mari, lângă casa din piaţă a covrigariului Kessler şi nu în depărtare de ceialalţi cojocari cu 2—3 sute de paşi, dar nici cu 20 de paşi; aşa încât locul acesta era cu mult mai potrivit ca cel dintâi. Pre acest loc deci 'şi ridicarĕ Sĕliştenii şetrele lor, când am sosit eu în faţa locului. I-am întrebat că mulţămiţi sunt cu locul acela, — ei au respuns: da! numai sĕ dispui încă lărgirea călei cătră şetrele lor; ceea ce îndată am şi făcut.

Interesându-me cu deosebire de cojocarii Sĕlişteni, cari băgasă atâta groază în cei din S.-Sebeş, m'am dus după ameaḑi iar pre la ei şi din nou i-am întrebat, că mulţămiţi sunt cu locul, că la din contră sĕ le facem pre viitor o rênduială mai bună; ei mi-au respuns: „da domnule, suntem mulţămiţi şi rugăm, ca sĕ ai bunătate a ne păstra şi pre viitor acest loc pre seama noatră.“

Acesta e adevĕrul curat şi nici un cojocar din Sĕlişte dintre cei ce au cercetat acel têrg în S.-Sebeş, nu va fi în stare sĕ-mi ḑică mie în faţă de va fi om de omenie, că lucrul nu stă aşa.

Deci nu me pociu din destul mira, că ce a putut seduce pre cojocarii Sĕlişteni la astfeliu de scorniturì vătĕmătoare?

E frumos a fi meserieş bun şi cu atât mai mult 'mi place şi mie dacă e român, dar cu aceia încă nu e destul, ci un meserieş bun trebuie sĕ aibă şi caracter bun şi sĕ nu umble în public cu vorbe de nimic.

Eu şi cu judele de têrg am făcut ce am putut face cu pripă, numai ca sĕ ajutăm şi noi pre nesce întreprinḑători români; dar dacă din capul locului o astfeliu de rĕsplată avem, apoi pré viitoriu vom lăsa, ca sĕ le asigneze alţii locul.

Ioan Piso,
director poliţian în S. Sebeş şi de presente deputat la universitatea fundului regiu în Sibiiu.

Varietăţi.

(Alegere de medic). Dl Dr. S. Comşa a fost ales la Avrig sub preşedinţa dlui pretor Fabrizius în 7/19 Sept. din partea românilor şi a sasilor cu vot unanim de medic cercual.

* Pe Joi în 12 a l. c. inteliginţa română din loc este convocată la o conferinţă în localul casinei române. Obiectul acestei conferinţe nu este cunoscut.

* (Convocare.) În urma propunerei comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul IV-lea Zarand dto 31/5 a, c. Nr. 9, subscrişii ne ţinem de datorinţă a convoca adunarea generală a subreuniunei II-a din tractul Geoagiului I pe ḑilele din 22, 23 şi 24 Septembre a. c st. v. în comuna Hondol.

Obiectele de pertractare:

1. Manuarea condicelor scolare. 2. Pertractarea cuvêntului „sac.“ 3. Pertractarea piesei „Vulpea şi racul.“ 4. Subiectul şi predicatul. Toate trei pe basa cărţilor de lectură I şi II de I. Popescu. 5. Disertaţiunea „Cari sunt urmările schimbărilor dese ale învĕţĕtorilor în scoala populară.“ 6. Raport şi propuneri presidiale. 7. Raportul cassariului. 8. Raportul bibliotecariului. 9. Propuneri eventuale.

Ropoltu-mare, 6 Semtembre 1885.

George Forraş, preşedintele subreun.
Alesandru Vlad, notariu.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Septembre 1885.

Timişoara:	**67**	**5**	**52**	**70**	**82**
Viena:	**31**	**2**	**45**	**13**	**76**

În adevĕr lăsai bastonul, dar o secundă prea târḑiu. În loc d'a cădea pe bastiment, căḑui pe urma lui.

Deoare-ce căḑui de o sută de paşi înălţime, me dusei până în fundul mărei. Din fericire eram aprovisionat cu aer; îmi reţinui respiraţiunea şi revenii pe suprafaţă.

Cineva me observă din bastiment căḑênd şi o barcă m'aştepta cu patru lopătari şi un şef.

Oh! generale, nu aşi putea sĕ ve spun satisfacţiunea mea, când simţii o mână de om în locul unei labe de gâscă şi când me vĕḑui dus pe un bastiment în loc de a voiagia călare pe spatele unui vultur sau aşeḑat pe bastonul dus de gâsce.

Douĕ oare în urmă ne aflam în Marseille.

Alergai la postă: din fericire rĕmase un loc cu conductorul; îl reţinui, — şi eată-me!

Acum, generale, eartă-me de întârḑiere; dar vei convenì, că nu se putea mai puţin de opt ḑile d'a merge din portul Pérches la Havre, dela Havre la insula cu mocirle, din insula cu mocirle la lună, dela lună în marea mediterană, din marea mediterană la Marseille şi dela Marseille aici.

— Eată rĕspunsul contelui Charpentier, generale.

Şi Mocquet întinse o scrisoare tatălui meu. Morquet totdeauna a creḑut că a fost în lună.

Deşì i s'a susţinut de cătră cineva, că el nu a părăsit patul de loc şi ar fi fost numai nălucire, el susţinù şi încă tare, că a făcut voiagiul, ce l-am istorisit.

Mocquet me avea foarte drag, mai cu seamă fiind că eu eram unicul, care nu îl rîdeam când îmi vorbia de vulturul resbunător, de omul din lună şi de gâscanul învĕţat.

Eu nu îl rîdeam findcă îl credeam firm, că ar fi făcut voiagiul la lună şi numai de una îmi părea rĕu: că nu l-am făcut şi eu cu el.

— Dar fii liniştit îmi ḑicea Mocquet, dacă me voi mai duce, te voi lua cu mine şi vom merge împreună.

Mocquet a murit fără sĕ se mai ducă odată.

Acuma dacă se află cine-va, care sĕ caute un companion de călĕtorie pentru a merge la lună?

Iată-me.

Nr 599. [1153] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțĕtoreasă de lucru de mână și economia casei la scoala capitală din Zernești, prin aceasta se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

În bani gata 200 fl., plătibili în rate lunare anticipative din fundațiunea „Comșa;“ cortel liber în edificiul scolar și 12 metri lemne pentru ars.

Doritoarele de a competa la acest post vor trebuì a documenta, că stiu înstruì copilele în lucrul de mână și economia casei, pentru care 'și vor așterne documentele de lipsă la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat. Vor fi preferite acele concurente, cari au absolvat vre-un curs preparandial.

Zernești în 29 August 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial

Traian Mețian,
protopresbiter.

[1155] 1—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la posturile învĕțătoresci mai jos numite, din tractul protopresbiteral al Lupșei nu s'au aflat concurenți cualificați, pentru așternerea petițiunilor concursuale se prolungesce terminul pre *25 Septembre* a. c. v.

1. La Ofenbaia, cu salariu în bani 200 fl., jumĕtate venitul cantoral, grădina de legumi și costul afară de cină.

2. Ocolișul mare în bani 230 fl., 20 ferdele bucate, 70 punți legumă și grădina de legumi.

3. Lupșa, în bani 250 fl. din cassa comunei.

4. Sălciva de sus, în bani 250 fl. din repartiție.

5. Mogoș-Miclesci, bani 200 fl.

6. „ Valea-bârnei în bani 100 fl. 141 lit. de bucate.

7. Mogoș-Mămăligani în bani 100 fl. 2 Hct. de bucate.

8. Runcul cu 134 fl., 15 ferd. bucate și 60 punți legumă.

9. Sartăș-Brăzești cu 200 fl.

10. Poșaga de jos cu 120 fl., 2 Hcl. bucate, 60 punți legumă.

11. Valea-Lupșei cu 100 fl., 12 ferd. bucate.

12. Bedeleu 150 fl., 4 Hcl. bucate, 90 punți legumă.

Afară de acestea cuartir și lemnele trebuincioase și 6 fl. spese pentru cercetarea reuniunilor.

Petițiunile au a se adresa la oficiul protopresbiteral al Lupșei în Ofenbaia (Offenbánya) instruite conform legilor din vigoare.

Ofenbaia, în 17 August 1885.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 451. [1144] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din parochiile mai jos însemnate a protopresbiteratului Bistriței, se escrie concurs cu terminul până la *25 Septembre* a. c. st. v.

a) Coșna, cu salar de 200 fl. v. a. plătit din lada comunală, apoi cuartir și lemnele necesare spre încălḑire.

b) Borgo-Suseni, cu salar de 150 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative din fondul scolar.

c) Borgo-Joseni cu salar de 240 fl. v. a. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative, apoi folosirea grădinei de lângă scoală calculată în bani cu 60 fl., suma 300 fl. v. a.

d) Borgo-Rus, cu salar de 200 fl. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative.

e) Blașfalĕul de sus, cu salar de 150 fl. v. a. plătit prin repartiție dela popor.

f) Galați, cu salar de 200 fl. v. a. plătit prin repartiție dela popor.

g) Șieu-Sântu, cu salar de 100 fl. v. a. plătiți prin repartiție dela popor, ear 50 fl. primiți ca ajutor dela Prea Ven. Consistoriu.

Doritorii de a obține unul din aceste posturi au de ași ascerne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare până la terminul indicat la subsemnatul în Borgo-Bistrița p. u. B.Prund.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tract. Bistriței.

Borgo-Bistrița în 10/22 August 1885.

In conțelegere cu comitetele scolare concernente.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 180. [1145] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din parochiile mai jos enumerate în protopresbiteratul Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela I-ma publicare în „Telegraful Român.“

1. Geoagiul de sus cu leafă anuală de 300 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

2. Geomal cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

3. Gêrbova de sus, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

4. Hepria română cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente (scoală comună cu greco-catolicii)

5. Ighiu (scoală comună cu gr. catolicii.)

6. Ighiel cu leafă anuală de 160 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

7. Inuri cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

8. Cârna (scoală comunală),

9. Cetea cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc sufic.

10. Craiva, cu leafă anuală de 160 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.

11. Cricău cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

12. Cristesci cu Tecsesci leafă anuală de 160 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

13. Mesentea, cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

14. Mihalț cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente

15. Oarda de jos cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

16. Pâclișa cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

17. Ponor cu leafa anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

18. Stremț cu leafă anuală de 200 fl, cuartir și lemne de foc suficiente.

19. Țelna cu leafă anuală de 150 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

20. Teuț cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc.

21. Tibru, cu leafă anuală de 160 fi., cuartir și lemne de foc suficiente.

22. Totoi, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.

23. Valea Geogelului cu salar anual de 150 fl. și lemne de foc suficiente.

24. Valea Uzei cu sat Rimeț Valea Inzelului, Olteni și Rîpa Rimețului.

25. Brădesci cu Cheia Rimețului cu leafă anuală de 150 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni învĕțătoresci sĕ-și aștearnă petițiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
Alba-Iulia 7 August 1885.

Alecsandru Tordoșan.
protopresbiter gr. or.

Nr. 272. [1135] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕțătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Homorod, protopresbiteratul Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salar de 200 fl. v. a., ear victuale în valoare de 30 fl. v. a.; cuartir și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, vor așterne suplicele lor, instruite în sensul stat org. și a normativului scol. la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb 24 August 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 326. [1131] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, încuviințat în sensul părintescei resoluțiuni consistoriale din 13 August a. c. Nr. 3585 B. pre lângă neputinciosul paroch Ioan Maximilian din Stupinile Brașovului, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în aceasta foaiă.

Emolumentele sunt $^1/_3$ parte din venitele parochiale ale acestei parochii de clasa a III-a și cuartir natural în casa parochială de lângă biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele lor instruite conform Statutului organic și Regulamentelor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Brașov, în 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm. prot.

Nr. 235. [1143] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Ilia Mureșană se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Zam cu Tămășesci, salariu anual în bani gata 150 fl. v. a., 65 mĕsuri cucuruz în boambe 78 fl. v. a., 15 mĕsuri grâu în boambe 30 fl. v. a., pentru 8 orgii lemne de foc 48 fl. v. a.

Computate toate la olaltă dau suma de 306 fl. v. a.

2. Ilia-Murĕșană, cu salariu anual de 250 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.

3. Glodgilesciu, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir și lemne.

4. Uleș, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru oc de ajuns

5. Certejul de jos, cu salariu anual de 200 fl. v. á., cuartir și 4 orgii lemne.

6. Gothatea, cu salariu anual în bani 40 fl. v. a., $9^1/_2$ jugere pămênt arătură și fênaț — grădină de legumi — pămênturile se află tot pe loc șes clasa I-II, care pămênturi aduc venit anual de 160 fl. v. a., în total 200 fl., v. a., cuartir și lemne pentru foc.

7. Almașel, cu salariu anual de 150 fl. v. a, cuartir și lemne pentru foc.

8. Godinesci cu Petresci, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemne de ajuns.

Cererile concursuali instruite conform legilor din vigoare sunt a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasadului, în 13 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Ilia-murĕșana — în conțelegere cu comitetele parochiale.

Alecsiu Olariu,
adm. prot.

Nr. 414. [1142] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala poporală greco-orientală din Cuciulata se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Alesul de învĕțătoriu are de a servì Dumineca și sĕrbătoarea ca cantor în una strană din biserică.

Emolumente:

Salariul anual 160 fl. din repartițiune și un alt ajutoriu de 40 fl., suma 200 fl.

Cuartir liber în edificiul scoalei și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa postul acesta, au a-și așterne suplicele lor instruite conform prescriptelor în vigoare pent u învĕțători oficiului protopresbiteral al Făgărașului în Făgăraș, în terminul susindicat.

Făgăraș, 12 August 1885.

În conțelegere cu oficiul parochial gr. or. din Cuciulata.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 305. [1134] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs a doua oară cu termin până la *15 Septembre* a. c. st. v.

1. Sohodol, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 300 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemne de încălḑit.

2. Vidra de sus, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 250 fl., solvit în rate lunare din fond și repartiție, cuartir și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi au ași trimite cererile lor concursuali instruite conform legilor din vigoare, până la terminul indicat mai sus, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva).

În conțelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor, ca inspectorat districtual confesional.

Câmpeni, 26 August 1885.

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr. 513. [1154] 1—3

EDICT.

În sensul grațioasei resoluțiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Elena G. Tanase, a se înfățișa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an și o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absența sa.

Brașov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97. Sibiiu, Joi 12/24 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. Sĕrbători a „Înălţărei sf. Cruci“ numĕrul cel mai de aproape va apărea Marţi în 17 Septembre.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 11 Septembre 1885.

În peninsula balcanică se petrec lucruri, cari au pus în viuă mişcare inimile omenesci, şi al căror resunet străbate astăḑi întreagă Europa.

Nu se poate nega, că una şi aceeaşi ideă fundamentală a produs mişcarea din peninsula balcanică, ideă fundamentală, care a fost şi va fi caracteristica seclului nostru.

Popoare mici imitează stăruinţele popoarĕlor puternice.

Unitatea naţională este caracteristica secolului al XIX. şi nu se poate nega, că stăruinţele în această direcţiune au schimbat cu totul faţa Europei.

Cât de puternică a fost revoluţia dela 1848, nu noi o vom scruta la locul acesta.

Constatăm numai că principatele dunărene astăḑi formează un regat respectabil, a cărui armată în timpuri de grea cercare a rivalisat cu isteţimea bărbaţilor lui de stat!

Italia astăḑi este unită sub gloriosul sceptru al casei de Savoia.

Germania asemenea a unit toate ţĕrile imperiului roman al naţiunilor germane, şi astăḑi spre Berlin sunt îndreptate privirile tuturor bărbaţilor de stat din Europa.

Puternicului imperiu de odinioară al otomanilor tocmai acuma i s'a dat lovitura de moarte, şi unitatea naţională a intemeiat regatul bulgar.

Am ḑis că popoarele cele mici imitează stăruinţele celor puternice în direcţiunea unităţii naţionale.

Din acest punct de vedere trebuie sĕ judecăm manifestul irredentei române, şi aceasta spre a ne putea esplica nesocotinţa unor oameni, cari multe şi mari greutăţi ne-au causat nouĕ în lupta pentru asigurarea drepturilor noastre naţionale.

O forţă irresistibilă a trebuit sĕ conducă pre acesti oameni, şi ei sub pressiunea acestei forţe irresistibile au căḑut în estrem.

Am condamnat ca români nefericitul manifest, şi astăḑi revenim ca cronicari şi înregistrăm mĕsurile luate de guvernul român faţă cu acesti oameni socotiţi ca turburători de ordine în statul român.

Şese supuşi austro ungari au fost daţi preste graniţă de guvernul domnului Ioan Brătianu.

Se susţine adecă, că ei sunt autorii manifestului eşit sub numele irredentei române.

Nu ne simţim chemaţi a ne pronunţa pro sau contra mĕsurilor luate de guvernul actual al regatului român, constatăm numai faptul, şi aceasta pentru ca şi publicul nostru sĕ scie ce se petrece în lumea mare.

Şi ca sĕ se scie câtă amărăciune au produs espulsiunea acestor şese români ardeleni, vom reproduce la locul acesta un articol după ḑiariul „Adevĕrul.“

Şi ca sĕ se scie, că amărăciunea este aproape generală, vom observa că ḑiarele „Românul,“ „România,“ „Resboiul,“ „Independinţa română“ „Drepturile omului“ „Democratul,“ „Patria,“ şi câte mai sunt ele, condamnă în termini cu mult mai aspri această mĕsură a guvernului din România.

„Adevĕrul“ este organul domnului Dumitru Brătianu, frate bun cu domnul Ioan Brătianu.

Punem deci sub ochii cetitorilor nostri cele scrise de acest organ de publicitate.

Observăm că nu fără oare-care sfiială reproducem acest articol plin de amărăciune.

Eată ce ḑice „Adevĕrul“ în numĕrul de Sâmbăta trecută:

Preste opt ḑile se vor împlinì treiḑeci şi şepte de ani, de când un grup de tineri patrioţi luau calea exilului, pentrucă protestaseră contra atotputerniciei consulilor ruşi în afacerile României. Astăḑi cu trenul dela 8 oare de dimineaţă, şase români, mai toţi în floarea vîrstei, sunt aruncaţi preste graniţă, pentru că au îndrăsnit a cere prin presă îmbunătăţirea soartei fraţilor nostri de preste munţi. Sugrumătorul simţemintelor patriotice era în anul 1848 consulul rusesc. Astăḑi acest rol odios este jucat de un guvern pretins român, condus de unul din fruntaşii marei noastre mişcări naţionale.

Acest act de rĕsbunare în contra unora din exilaţi, această nouă umilinţă a regatului român în faţa pretensiunilor cabinetului austro-maghiar, a pus vîrf nelegiuirilor şi înjosirilor cu care colectivitatea a însemnat presenţa ei la cârma afacerilor noastre publice. De vom lăsa la o parte toamna anului 1848, nici un an în istoria noastră nu ne înfăţişează atâta lipsă de mândrie naţională, atâta servilism către strĕini, atâta degradare în aceia, cari au condus vr'o dată destinele acestei ţĕri. Cu mĕsura sa în contra celor şase fraţi de preste Carpaţi, guvernul s'a sinucis moralminte. El este pierdut pentru totdeauna în faţa acelora, cari cugetă şi simt romănesce.

Pe când maghiarii pun în mişcare toate forţele lor morale şi materiale spre a şterge ori-ce urmă de esistenţă a românilor în regatul S-tului Stefan, pe când ei grămădesc bani peste bani pentru ca sĕ facă sĕ înceteze graiul românesc dincolo de Carpaţi, pe când ḑiarele lor sunt ḑilnic pline de insulte la adresa naţiunei române şi pe când însuşi suveranul nostru este numit de rege al boilor, guvernul numit român, şi încă poreclit liberal-naţional, tace ca un mut sau aprinde tămâia servilismului la picioarele inimicilor nostri. Mai mult încă: cabinetul român se face complicele acestor călăi, linguşitorul acestor tirani. Alianţa mult trâmbiţată cu Austria şi Germania, după ce ne-a despoiat şi ne a redus economiceşte la sapă de lemn, după ce ne-a închis toate debuşeurile negoţului nostru, după ce ne-a pus rĕu cu toată lumea fără nici un folos pentru noi, după ce ne-a făcut sĕ perdem toate procesele internaţionale, după ce înlăuntru ne-a adus înjosire preste înjosire şi ruşine preste ruşine, acum caută sĕ alunge din sînul nostru pre toţi cei ce au o inimă românească, pre toţi cari au o voce ca sĕ strige când fraţii nostri se svêrcolesc în lanţurile celei mai ruşinoase robii.

Dar, precum ḑiserăm mai sus, această înjosire a guvernului faţă cu ministrul austro-ungar, această trădare a naţiunii spre a servì interesele strĕinilor, va pune capĕt domniei unei clice, care, după

FOIŢA.

Tăcerea noastră

Tăcerea noastră o incrimă ḑiaristica maghiară în mania sa obicinuită şi cu drept cuvênt.

De atâta vreme, pavilonul din păduricea oraşului de pe ţĕrmul Dunării primesce cu braţele deschise mulţime de oameni din toate părţile lumii, numai noi, sumeţii Daco-Romani, stăm trufaşi acasă şi nici măcar o privire, nici o silabă nu jertfim cuvintelor de atracţiune ce primim din partea maghiarilor.

Dar eată, din politeţă, din recunoscinţă pentru ostenelele şi jertfele făcute de ei, tocmai acuma, în timpul când samsarii esposiţiei corteşesc pentru năvălirea românilor de dincolo la hipodromul de pe ţermul Dunării, în timpul, credem noi cel mai potrivit, aşternem noi publicului român o scurtă dare de samă, despre sgomotul şi veselia cu care s'a sĕvêrşit până acum înaugurarea esposiţiunei din pădurea capitalei ungare.

Dar s'a mai pomenit până acuma, ca privirea şi atenţiunea lumei strĕine sĕ fie îndreptată asupra capitalei noastre?

Nu!

Ori că n'a fost încă destul de sĕlbatică ca sĕ atragă interesul strĕinilor, ori că apoi i-a lipsit organisarea instituţiunilor prin care a stors admiraţiunea republicanilor.

Dar acum naiva lor bucurià e completă, e fără margini.

Şi cum sĕ nu? Când veḑi un politic mare, un învĕţat, un jurnalist, sau un bancher strĕin, lovindu-i pe umĕr şi cu o zimbire plină de farmec şoptindule cuvintele cele mai dulci şi mai măgulitoare, şi când veḑi privirea lui îndreptată asupra strĕinului, şi setea cu care soarbe acele cuvinte de laudă şi mărire.

Ear strĕinul în marinimositatea, în bunătatea şi bogăţia lui nu-i detrage aceasta milă. Ce e pentru el un cuvênt de recunoscinţă, în raport cu o ospitalitate de un caracter aproape barbar!

Şi nu ne îndoim, că vienezii, şi cei din Praga, vor păstra încă multă vreme în inimile lor, căldura la care au fost osândiţi şi ferbinţeala, ce a trebuit sĕ îndure.

Dar boemii, sunt deja de două ori înregistraţi în analele istoriei ung. şi de fie-care rĕvăşel se leagă o reamintire tristă. Acum însĕ, a treia oară, nepoţii lui Frantischek, Haolinek şi Paptschinek şi copii lui Kropacsek şi Csipcsapcsek, au debarcat pe ţĕrmul Dunării nu cu toporul, nici cu arcuşul sau tăpuşa, ei armaţi cu parapluie pacinice, cu clarinete şi cu drîmbe răpitoare.

Durere, că nu i-am putut vedea săltând cu graţià în urma presidentului societăţii de agricultură boeme-maghiară, şi că nu am putut întâlnì privirea Katrincei plină de trăsnet, şi nu am auḑit cuvintele sf. Wenzel, picurând din guriţa ei ca o arià cerească:

„*O mi Bőhm sans me nit su dumm als mi sein kőnnten.*“

Şi precum boemii, aşa cehii şi germanii au venit, au vĕḑut, au făcut gălăgià, au beut, au chefuit şi apoi au durmit, şi ce mai mult le-a plăcut, a fost vinul ce au beut.

Ne închipuim însĕ spaima ce a cuprins pe fraţii nostri maghiari, când deodată s'a împrăsciat vestea, că vin francesii! Pare că îi vedem în birt, în cafenea, în hotel, în grădini, acasă şi pe stradă parlând franţuzesce. Şi trebuia sĕ o şi facă. Căci doar nu o sĕ-i rĕspundă francesului când acesta va ḑice: „*Excusez moi, je vous supplie, mon trés-puissant seigneur*“ cu „*legmegengedethetlenebbeknek.*“ C'apoi iau câmpii! Dar era bĕtrânul Pulszky. La el totdeauna a fost lăcaşul streinilor, magazinul tuturor neamurilor.

Nu ştiu însĕ cum va fi atunci, când bietul bĕtrân va vedea şi el că toate sunt deşertăciune şi va ḑice o lume cât eşti tu de vană şi de oarbă — apoi ce ne-a ruinat înlăuntru, caută sĕ ne facă strĕini în propriul nostru pământ. Întrunirea de aseară, simpatiile ce s'au manifestat întrênsa pentru soartea ecsilaţilor şi nobilul avênt pentru causa fraţilor nostri de peste Carpaţi, desaprobarea unanimă a purtării guvernului, a dovedit isolementul în care se află colectivitatea şi golul nemărginit ce s'a făcut împrejurul ei. Cei şase exilaţi pornesc ducênd cu ei dorul tuturor românilor şi lăsând în inimele noastre dispreţul contra călăilor lor. Nedreptatea guvernului, în loc de a omorî în noi simţemintele naţionale, le va face sĕ se desvoalte cu mai multă energie şi sĕ fructifice cu mai multă abundenţă căci, precum a ḑis Tertullian despre primii creştini, sângele martirilor este sămânţa spornică de noi proseliţi. Din lacrămile şi din durerile martirilor causei naţionale, românismul va înflorì mai mândru şi mai falnic.

Guvernul, după ce a sleit toate mijloacele de rĕmâne lipit de putere, după ce a practicat corupţiunea pe scara cea mai întinsă, după ce a călcat în picioare toate legile fundamentale ale societăţei şi ale moralei, după ce a alergat la ciomege şi bătăi haiduceşti, întrebuinţează astăḑi cu mai multă îndrăsneală proscripţia şi ecsilul, adecă mijloacele de guvernare ale partidelor antice. Numai în statele vechi, şi numai în epocele lor de decadenţă profundă, capii partidelor învingătoare se scăpau de adversarii lor ecsilându-i sau punêndu-i pe lista celor proscrişi.

La noi, această pedeapsă necunoscută a început a se aplica sub regimul colectivităţii, ca şi cum ne-am afla în timpurile lui Mariu şi Sulla. Setea de rĕsbunare, crispaţiile epileptice ale lăcomiei de putere, servilismul către streini, momentul suprem al facerii unui împrumut colosal pentru a sĕvârşì ruina ţĕrei, iată *motivele de stat*, de cari se conduc guvernanţii noştrii. Frumosul cuvênt al lui Pericles, că ccl mai mare titlu de glorie al seu este că n'a făcut pe nimeni sĕ ia haina exilului, ar trebuì sĕ fie în secolul nostru maxima ori-cărui cap de partid. Pentru colectivişti exilul este din contră, singura armă ce le mai rĕmâne. A domnì peste ruine, iată idealul lor, aşa cum resultă din toată purtarea lor de pănă acum

Revoluţiunea din Balcani.

Balcanii sunt aḑi scena unor evenimente, cari au surprins ca din senin Europa întreagă. Vom schiţa în liniamente generale aceste evenimente, urmărind cu atenţie fasele ei de desvoltare şi informând publicul nostru la timpul seu despre toate.

Cetitorii nostri 'şi vor putea încă bine aduce aminte de notiţele, cari le luam destul de des în revistele politice ale jurnalului nostru, punênd un anumit pond pe anarchia asiatică ce domnia de câţi-va ani în Rumelia, pe isprăvurile bandelor de tâlhari aşa de bine organisate, încât îţi prindeau pe guvernatori şi 'l duceau în prinsoare. Starea aceasta anarchică, care serveşte totodată drept dovadă lumei, că Turcia 'şi-a trăit traiul şi fără de vr-o intervenţie străină a pornit pe calea, care conduce la peire, — nu se mai putea ţinea. Reacţiunea a lucrat cu multă chibzuială şi 'n linişte, păn'ce într'o bună dimineaţă a isbucnit revoluţia.

În ḑiua de 19 Septembre rumelioţii au rĕsturnat guvernul lui Gavriil Crestovici Paşa, ear pe acesta 'l-au espedat la Sofia; au aşeḑat în locul guvernului rĕsturnat un comitet provisoric, care administrează ţara, fără ca sĕ se conturbe ordinea prin fapte sângeroase.

De aici apoi s'au desvoltat lucrurile cu o iuţeală estraordinariă. Comitetul acesta a cerut ajutorul bulgarilor de nord. Drept rĕspuns, principele Bulgariei emite un ucas, prin care ordonă mobilisarea armatei, el însuşi pleacă dela Varna la Filipopol, ca sĕ satisfacă chiemărei comitetului provisor. Tot în aceeaşi ḑi, cu entusiasm ne mai pomenit rumelioţii se declară uniţi cu Bulgaria.

Toate acestea s'au petrecut într'o singură ḑi.

A doua ḑi deja principele Alecsandru I al Bulgariei publică următoriul manifest:

Noi, Alecsandru I, prin graţia lui Dumneḑeu şi voinţa poporului principe al Bulgariei nordice şi sudice, după cum a hotărît poporul meu la 6 ale lunii curente, vĕḑênd, că populaţia rumeliotă după ce a rĕsturnat guvernul şi a instituit guvernul provisor, M'a proclamat în unanimitate principe al acestei provincii, în vederea binelui poporului, doresc a unì cele două State Bulgare într'unul singur, pentru ca ele sĕ-şi ajungă idealul; recunosc unirea ca fapt îndeplinit şi primesc titlul de principe al celor două Bulgarii de nord şi sud.

Primind guvernul acestei nouĕ provincii, declar că vieaţa, onoarea averea tuturor lucuitorilor pacinici, fără deosebire de religie sau de naţionalitate, vor fi apărate. S'au luat mĕsuri pentru păzirea păcii; toţi cei ce vor lucra contrariu acestora vor fi urmăriţi cu asprime.

Cred că poporul meu iubit din cele două state balcanice, care aclamează acest mare eveniment, va da sprijinul seu pentru consolidarea actului sfintei uniri a celor două Bulgarii. Cred că el va fi gata la toate silinţele şi sacrificiele pentru a apăra unirea şi independenţa scumpei patrii.

Dat în vechia capitală Têrnova, astăḑi Duminecă, la 8 Septembre 1885.

Alecsandru I,
principele Bulgariei Unite.

Acest manifest a produs în Bulgaria o însufleţire ne mai auḑită. Meetinguri de mii şi mii de oameni au primit cu urări entusiastice manifestul şi în toate bisericele Bulgariei s'a ţinut *Te-Deum*. La toţi representanţii puterilor s'a făcut notificarea oficială, că principele Alecsandru a primit şi tronul Rumeliei.

In 21 Sept. principele Alecsandru a trecut deja Balcanii şi a durmit în Kazanlic, unde poporaţiunea l-a primit cu un entusiasm nedescriptibil.

In vreme ce lucrurile se petrec în Bulgaria astfel, Europa stă uimită şi nu ştie ce posiţie sĕ ia. Turcia, care primì din causa comunicaţiunei telegrafice întrerupte foarte târḑiu vestea revoltei, după cum se ḑice 'şi mobilisează cu o iuţală febrilă vasele de rĕsboi. Ear Rusia trimite cete de oficieri, ca sĕ stee într'ajutor armatei bulgare.

Aceasta e starea lucrurilor.

Rĕmânênd sĕ ne dăm seama despre toate aceste, putem constata, că încât pentru presa şi opinia publică europeană, evenimentele din Balcani au fost o surprisă generală, la care nu s'a aşteptat nimeni. Jurnalistica întreagă o constată aceasta.

De altă parte earăş se afirmă nu fără nici o umbră a probabilităţii, că surprisa este numai pentru unele puteri şi anume pentru presă, ear pentru alte puteri şi în special pentru cercurile diplomatice ale celor trei puteri înfrăţite la Skierneviţe, Gastein şi Kremsier, aceste evenimente au fost aşteptări împlinite. Ba, se crede chiar, că întêmplările din Balcani sunt o urmare directă a pertractărilor din Kremsier. Cum va fi nu se poate scì; aceea însĕ, că revoluţia a fost pregătită de mai nainte în Rumelia lucrându-se în secret cu un tact şi o precauţiune rară, şi că despre toate acţiunile reacţionarilor a trebuit sĕ aibă principele Alecsandru cu guvernul seu esactă informaţiune, — este mai mult ca sigur. Cine privesce, cum la un moment dat, ca un singur om, s'a pus în mişcare ţara întreagă, fără sĕ se verse nici un strop de sânge, cum principele Bulgariei fără de a pregeta, plecă la moment la faţa locului şi dând publicităţii manifestul seu, fără multe preconsultări, notifică puterilor europene, nu intenţiunile sale, ci hotărîrea sa devenită fapt, — privind toate aceste, nu se poate sĕ ajungem la o altă părere, decât că principele Alecsandru a fost pregătit pentru evenimentele din Rumelia de ost şi poate chiar încuragiat de unele din puterile Europei.

Cât despre efectele revoluţiunii din Balcani, de ocamdată numai cu greu ne-am putea pronunţa. Una din două. Sau întrevin puterile, cari au subscris tractatul din Berlin şi pe cale diplomatică sau prin vr'o conferenţă europeană resoalvă cestiunea în favorul Bulgariei, căutând a recompensa Turcia pe altă cale, — sau va ajunge treaba la un conflict sângeros între bulgari şi turci. — Ori-cum ar fi, cestiunea orientală este pusă earăş pe tapet şi bun îi Dumneḑeu, dar tare ni teamă sĕ nu vină un al doilea 77, care sĕ pună toată Europa în mişcare şi cu ea şi pe noi, cei de la barierele orientului.

Vederemo.

Irredenta română.

Sub acest titlu ḑiariul „Morgen Post“ din Viena publică următoriul articol:

De cât-va timp se vorbesce foarte mult prin ḑiarele ungare despre o irredentă română, care ca şi irredenta italiană, ar fi meditând planuri de naltă trădare contra integrităţii monarchiei noastre. Se vorbesce despre proclamaţiuni revoluţionare, care ar fi fost împrăştiate prin Caransebeş şi prin alte localităţi române şi despre care s'ar fi aflat, că ar fi fost întroduse din Ploesci în Austria. Nu voim sĕ ne atingem de aceste fapte şi nici nu voim a le presenta ca esagerate. Se poate prea bine sĕ se fi găsit în adevĕr nisce proclamaţiuni asemenea cu acele, despre care vorbesc ḑiarele ungare. Dar pentru aceasta tot nu este permis a ne îndoì despre fidelitatea şi patriotismul concetăţenilor nostri români, şi comit cel mai condamnabil pĕcat de naltă trădare cei cari denunţă ca o bandă de trădători p'un popor, care în sute de bătălii, şi-a vĕrsat sângele pentru gloria şi mărirea Austriei.

Românii din Ungaria şi Transilvania nu sunt mulţămiţi cu posiţiunea ce li s'a făcut de maghiari în cercul regatului ungur. Ei se consideră ca isbiţi în drepturile lor politice şi naţionale. Credem, că a venit timpul sĕ ne resgândim asupra chipului cum ar trebuì sĕ se dea o satisfacţiune dreptelor plângeri ale românilor. A fost şi dincoace de Leita o vreme, în care se arunca necurmat asupra Cehilor imputarea de înaltă trădare şi când la toate plângerile lor despre neajunsurile naţionale ce sufereau

---

va pornì frânt de durere, de groază şi de spaimă pe calea de unde nu este reîntoarcere.

O sĕptĕmână întreagă a petrecut francesii la noi în dulce iubilo, chef, sgomot, gălăgiă, beţiă; hei gândeai că toate benedicţiunile cereşti au alduit odrasla lui Árpád zămislită pe ţĕrmul Dunării.

Opt ḑile în închisoare înăsprită cu pasteturi şi cu vin.

Voiau sĕ-l ducă în ispită şi pe bĕtrânul Lesseps. Dar Republicanul e măreţ, e mândru în democraţia sa, şi prostituţiunea Ungariei pe lângă toată însuşirea ei răpitoare nu va găsì nici odată trecere mai bună şi mai mare, ca între oamenii în care a crescut şi a trăit.

Dar pe urmă ce sĕ veḑi!

Câtă nerecunoştinţă din partea francesilor. Corespondenţii ḑiarelor de căpeteniă „Journal des Debats“, „Republ. franc.“ „Siécle şi Pays“ în loc sĕ bubuie lumea, după cum credeau maghiarii, că va face, desculţi sĕ alerge oamenii la esposiţie, tac mulcum, tac pare că le e lor ruşine de snameniele ce a vĕḑut, dar pentru aceea se grăbesce secretarul societăţii internaţionale a literaţilor, Iules Lermina, a pune în ochii francesilor o icoană vie şi clară, fidelă şi imparţială despre decadinţa în care se află Ungaria, uitând poate în modestia sa, a scrie ceva despre cultura, arta, literatura şi industria ei.

„În faţa ruşinei“ scrie el în ḑiarul „Mot d'Ordre“ cu ochii plecaţi la pământ ve scriu astăḑi despre un lucru foarte gingaş. Şi ve mărturisesc, că am fost surprins când am vĕḑut, că în Pesta la poalele Tatrei, la Arad şi în tot locul, faimele ce le-am auḑit în Paris şi pe care le consideram de scornituri, sunt fapte, — fapte adevĕrate. „In Buda, jumĕtatea dreaptă a Capitalei, se află „baia împĕratului“ cu o restauraţiune cercetată de cel mai ales public. Bărbaţi, femei şi copii, vin acì pentru plăcerea locului şi a musicei ce concertează. Şi ce veḑi acolo? O mulţime de fete umblând jumĕtate goale şi cochetând cu o impertinenţă de care te cuprinde greaţa. Dar rĕul presupus la noi, e departe de ceea ce am vĕḑut aici. Prostituţiunea în Budapesta şi în toată Ungaria a despoiat cu nesaţ tot ce e sublim şi moral, şi a ajuns acum un fel de instituţiune naţională.“

Şi toate celelalte articole scrise de numitul secretar, despre joc, despre musică, şi despre însufleţirea nebună a poporului, sunt o icoană fidelă pentru francezi şi o concepţie îngrozitoare despre starea tristă deplorabilă a Ungariei.

Şi cu toate acestea, samsarii esposiţiunei, în frunte cu parasiţii „In perpetuum“ devotaţi geschäftului fac propagandă pentru ademenirea românilor şi participarea lor la hipodromul impresarului Matlekovici.

Dar românul e sumeţ, e Grandsigneur!

„La esposiţiune în Budapesta?“ Uf! rĕspunde el, „ce insultă! ce osândă.“

Şi poate că are dreptate.

Eată pentru ce. In faţa pavilonului, se chinuie o bandă militară, în partea dreaptă se sdrobesc cobzarii din Miskoltz, ear în stânga se strivesc ceteraşii din Vátz.

Nu e aceasta crâncenă insultă?

Îngheţată de vanille cu ardei, ori dulceaţă de gutui cu papricaş, nu poate fi pentru gustul omului mai mare insultă, de cât cum e pentru ureche armoniul unei ouverturi din Wagner ori Beethoven isbit de sbierăturile lui Csicsóné şi ameţit de tângirile lui Hajnalba şi Hajnal elé.

Şi cine scapă cu peliţa urechii nespartă, poate liniştit întra în exposiţie, că nu mai vede, nu simte, nu aude şi toate se învêrt în jurul seu.

Dar de ce sĕ nu stăm mai bine acasă, şi sĕ privim în ochii ḑiaristicei maghiare şi a suplementelor plătite ale lui „Pester Lloyd,“ căci ele ne presintă exposiţia ca o icoană magică cu fel de fel de colori, atrăgătoare, şi de ce sĕ nu o vedem din ochii lor mult mai frumoasă şi mai admirabilă, de cât cum am putea-o vedea cu ochii noştrii proprii.

De ce sĕ ne stricăm o imagine atât de frumoasă?!

C. A. Silvian

li se rĕspundea, că sunt emisari moscoviţi, panslaviști sau rusofili. Dar cu aceasta nu se resolvă cestiunea cehă. Tocmai după ce se acordă Cehilor o egalitate de drepturi și fură puși pe aceeași linie cu Germanii, se facù din poporul ceh, care până aci era vecinic în oposițiune și nemulțămit, un factor însemnat de stat și guvern, care dă astăḑi doveḑi, că este cel mai tare sprijin al guvernului. Oare nu se poate aplica și în Ungaria aceeași rețetă față cu românii? Sĕ se dea poporului român ceea ce este bunul drept al lui și de sigur că nimeni nu va avea cel mai mic cuvênt, de a vorbì despre o irredentă română.

Românii din Austria au dovedit într'o lungă istorie de secoli, că le este nesdruncinată fidelitatea lor față cu tronul si imperiul și că în oara de pericol au fost în tot momentul gata sĕ sacrifice avere și sânge pe altarul patriei. Regimentele noastre române au arĕtat în totdeauna bravură și abnegațiune față cu inamicul, și dacă acusatorii maghiari, cari voiesc a negrì poporul român cu calomniile lor, au nevoie de o dovadă, apoi n'au de cât s'o ceară de la împĕrat, ca supremul comandante al armatei, și de la cel dintâi demnitar al armatei noastre, feld-mareșalul archiducele Albrecht, cari, în repețite rênduri, au recunoscut și lăudat în chipul cel mai strălucit virtuțile militare ale românilor din Austria.

Chiar și rigatul român, care ne-a fost totdeauna un credincios vecin, merită încrederea și simpatiile noastre, și încă nu ne-a dat ocasiunea sĕ ne plângem de el. Regatul României este aliatul nostru natural, și dacă va mai venì vre-o dată cestiunea orientală la ordinea ḑilei, apoi se va dovedì că între noi și regatul român esistă interese identice, care pretind o comună apărare. Elementul român, atât din Austria, cât și din afară de fruntariile ei este, după natura și posițiunea lui un element filo-austriac și prin urmare trebuie tratat ca ast-feli. Când i se neagă drepturile, apoi este natural sĕ i se provoace resistența. Din momentul, când nu i se va mai oprì ceea-ce i se cuvine de drept, apoi nimeni nu va avea a se mai plânge de oposițiunea lui,

Românii din Ungaria și Transilvania se plâng de ḑecimi de ani, că sunt îngenunchiați și apăsați, și amenințați în esistența lor națională. Stă în mâna Ungurilor de a pune un capĕt acestor plângeri. Și vermele se întoarce sĕ musce când este călcat, și nici un popor nu poate rĕmânea nepăsător, când i se iau drepturile lui naționale.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brașov, 25 August 1885. Stimate domnule Redactor! În 16 ale curentei s'a ținut o adunare, de care n'am mai vĕḑut până acuma aici; — a fost o adunare generală a secțiunei albinăritului din reuniunea agronomică a comitatului Brașovului. La această adunare au luat parte bărbați și femei de diferite națiuni, atât din Brașov și jur, cât și dintr'alte părți. În vederea participanților s'au espus diferite unelte, aparate și producte aparținĕtoare culturei albinelor; toate s'au privit, s'au descris și esplicat cu de-amĕnuntul. Am vĕḑut: coșnițe după sistemul lui Dzirzon simple, duple și quadruple, coșnițe din împletitură de paie cu capac de scândură, o coșniță menită pentru de a putea observa cu de-amĕnuntul toate mișcările și lucrările albinelor, mașina de estragerea mierei din faguri, mașina de produs fum, mașina de împletit, cuțitul de tăiat fagurii și clescele de scos ramele cu fagurii și mulțime de rame pentru faguri, apoi trei feliuri de miere și anume, miere estrasă din flori de mĕr, miere estrasă din flori de tei și de cea estrasă din diferite flori; pe cât este de diferit isvorul acestor soiuri de miere, pe atât este de diferit și gustul acesteia. Dintre toate aparatele și uneltele espuse a atras atențiunea publicului aparatul de abstragerea mierei și coșnița (târna) de observare. Construcția abstractorului de miere este foarte simplă: un butoi ca de 4—5 vedre tăiat în jumĕtate în direcțiune verticală, — un capac găurit la mijloc astupă gura jumĕtății de butoi, — o osie așĕḑată în direcțiune verticală cu un capet în fundul vasului amintit, ear cu celalalt trece în sus prin gaura capului și ese afară, — osia are la partea din lăuntru în distanță potrivită douĕ pĕrechi de spițe așezate cruciș, — capetele spițelor de sus sunt împreunate cu capetele spițelor celor de jos cu câte o bucată de lemn de grosimea unui baston în direcțiune veticală și paralelă cu osia, — mai multe fire de sfoară încunjoară periferia roții construită în modul arătat în lăuntrul vasului; ramele cu fagurii se așeaḑă în direcțiune verticală în lăuntrul roții cu o parte lipită de sfoară, apoi prin ajutorul unei sfori sau unui mâner, așeḑat la capĕtul de asupra al osiei, se sucesce roata cât se poate de iute, astfel ese mierea afară și prin puterea centrifugală împroașcă cătră păreții din lăuntru ai vasului ear printr'o pipă așeḑată cătră fundul vasului curge afară; fagurii lipsiți în modul acesta de miere, se pun din nou în coșnițe și albinele îi umple din nou de miere; mierea câștigată pe calea arĕtată mai sus e atât de curată, încât se pare a fi transparentă.

Coșnița (târna) de observare e construită în modul următor: pe o masă se ridică în sus o coșniță numai atât de largă, cât închep vre-o 6—8 rame de faguri așeḑate una preste alta în douĕ rênduri unul lângă altul; de ambele laturi e închisă coșnița cu câte o ușă de sticlă și preste acestea cu câte una de scânduri; toți fagurii din lăuntru se vĕd pe amêndouĕ părțile prin ușile de sticlă după deschiderea celor de lemn și se poate observa ori ce lucrare a albinelor în lăuntru. Atât de însemnată și trebuincioasă este o astfel de coșniță de observare pentru intuirea elevilor în albinărit, încât n'ar trebuì sĕ lipsiască dela nici o scoală.

După intuirea tuturor obiectelor espuse s'a ținut o prelegere din partea dlui G. Horwath despre cultura plantelor nutritoare pentru albine; interesantă și foarte instructivă a fost această prelegere cu atât mai vêrtos, căci în raport cu înmulțirea albinelor, trebuie sĕ se înmulțiască și isvoarele de nutrire a le acestora, dacă e vorba, ca sĕ nu fie ostenelile zadarnice.

Din partea ministerului de agricultură și comerciu s'a dat acestei reuniuni o subvenție de 200 fl. v. a.; adunarea a hotărît a se folosì această sumă pentru intemeierea unei stupine centrale a reuniunei, din care după înmulțirea suficientă a stupilor, sĕ se împartă fie-cărui învĕțător câți-va stupi pentru promovarea stupăritului la popor prin scoală; sĕ se instituie un post de îngrijitor al acelei stupine astfel, ca acesta sĕ fie tot odată și ca un învĕțător ambulant în ramul albinăritului.

S'a mai preles apoi despre reunirea de toamnă a albinelor, despre amețirea lor și despre băgarea în iarnă a stupilor. Toate acestea au fost pentru ascultători un capital neprețuit în direcțiunea culturii albinelor, carea a fost până acum de tot negligeată.

După direcțiunea, ce și-a luat reuniunea economică a comitatului Brașovului, se speră la resultatele cele mai îmbucurătoare, cu deosebire în ramul pomăritului și albinăritului. In ambii acești rami de cultură se instituie din timp în timp prelegeri teoretice și practice, precum au fost cele din Mai din albinărit și din Iuniu din pomărit. Aceste prelegeri se vor continua și în viitor și ar fi de dorit ca sĕ fie cât se poate de cercetate. Toți ramii economici s'ar promova mai repede și mai ușor prin înmulțirea membrilor acestei reuniuni. Inmulțindu-se membrii din depărtări mai mari de Brașov, se vor forma filiale, bunăoară ca la cea din Pesta și din Cluș și lucrul va merge cu pași repeḑi și siguri înainte spre îmbunătățirea stării poporului. *Un călător.*

Varietăți.

* (Relativ la instalațiunea Camerei deputaților din Bucuresci) aflăm, scrie „Voința Naț.,“ că parte din mobiliarul nou este deja gata, ear cel vechiu a fost deja așeḑat în camerile secțiunilor; mai toate camerile și tribuna publică au pe jos covor și păreții sunt tapisați cu tapete de diferite colori. Între altele am remarcat camera dlui președinte al Adunărei și cabinetul dlui prim ministru, cari sunt arangiate cu mult gust. În toate camerile s'au introdus gaz fluid; după cum suntem informați costul mobiliarului și a reparațiunilor făcute se urcă la cifra de 50,000 lei.

* (Nouele aplicațiuni ale telefonului.) Telefonul are sĕ fie aplicat și pentru a anunța furtunele. În adevĕr, s'a făcut o nouă descoperire asupra proprietăților acestui mijloc de transmisiune al sunetului.

Așeḑându-se douĕ bare de fer la o distanță de 7 până la 8 metri una de alta și punêndu-le în comunicație, de o parte printr'un fir de aramă acoperit cu cauciuc, și de cealaltă cu un telefon, se poate preḑice, cel puțin cu douĕ spre-ḑece oare mai nainte, o furtună, printr'un sgomot surd, care se aude în instrumentul receptor.

Cu cât furtuna se aproprie cu atât se aude sgomote care seamână cu grindina ce lovesce în ferestre. Fie-care fulger și trăsnet produce un sunet întocmai ca sunetul ce produce o peatră lovind diafragma instrumentului.

Toate schimbările atmosferice se deosebesc prin sgomote mai mult sau mai puțin mari, ce fie-care urechie obicinuită la telefon le poate observa.

Această nouĕ descoperire va aduce servții foarte mari biurourilor meteorologice.

* (Bibliografic.) Din *„Romänische Revue“* a apărut fascicula a treia cu următoriul cuprins:

„Die Staatsunterstützung“ der grichisch-orientalischen Kirche în Siebenbürgen. Von * * *. *„Die Aufhebung der Hermannstädter Jury.“ „Aus der romänischen Presse.“ „Rundschau.“ „Chronik.“ „Mariora Floriora,“* von V. Alecsandri. Deutsch von L. V. Fischer. *„Die romänische Literatur in Deutschland,“* ein Reportorium. (Fortsetzung.) Von L. V. F. *„Die Wäldlerin,“* Dorfgeschichte von Ioan Slavici. Nach dem romänischen von Mite Kremnitz. (Fortsetzung.) *Zur Geschichtsforschung über die Romänen.* (Historisch-kritische und etnologische Studien von V. Maniu. Deutsch von P. Broștean. Reschitza (Süd-ungarn.) S. Pocreanu's Verlag.) *Literatur und Kunst.*

Loterie.

Mercuri în 23 Septembre 1885.

Brünn: 17 88 25 43 67

[1156] **CONCURS.** 1—3

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕștiei se escrie concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

1. Binținți, cu salariu anual 200 v. a. cuartir și lemnele necesare.
2. Orĕștioara de jos, salar anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
3. Acmar, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemne necesare.
4. Dâncu mic, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
5. Tămășasa, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele de lipsă.
6. Măgura, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele trebuincioase.
7. Petreni, salariu anual 150 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
8. Mărtinești cu filia Turmaș, salariu 150 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
9. Gelmariu, salariu anual 100 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
10. Serăcseu, salariu anual 60 fl., cuartir și lemnele necesare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'și trimite cererile lor instruite conform legilor din vigoare păn' la terminul mai sus semnat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕștii (Szászváros.)

Orĕștie, 5 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕștii.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Ad Nr. 137. [1158] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu, la scoala confesională populară rom. gr. ort. din opidul Hunedoara din protopresbiteratul Hațegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a., solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și folosința grădinei dela scoală, ambele din urma computate în preț de 50 fl v. a.

Reflectanții la acest post vor avea nainte de espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Dumінecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕțătoriu cunoscênd cântările bisericesci va avea sĕ cânte și în strană în casuri de lipsă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. ort. în Hațeg până la terminul sus indicat.

Hunedoara la 20 August 1885.

În conțelegere cu protopresbit. tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 218. [1147] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțător la scoala confesională gr. or. din Petroșeni în protopresbiteratul Hațegului se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *16 Septembre* st. v. a. c.

Emolumentele sunt 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne, din cari se va încălḑi și scoala și cuartir liber.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg la 17 August 1885.

Ioan Raț,
protopresbiter.

Nr. 166. [1157] 1—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune de paroch de clasa a III. din comuna Acmariu, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie concurs în urma ven. ordinaţiuni consistoriale dto 27 Mai 1884, Nr. 75 B. cu termin de *30 ḑile* dela întâia publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt următoare:

1. Casa parochială cu grădina şi clădirile necesare economice, impreună cu cimiteriu, în care se află şi pomi cu venit anual computate în . .	30 fl. — cr.
2. Folosirea unui agru de 2 ferdele sĕmĕnătură computate — cu .	4 fl. — cr.
3. Dela 250 familii câte o ferdelă à 16 cupe în grăunţe grêu, sĕcara, cucuruz, sau o veadră de 8 cupe must, computate à 1 fl. v. a. — face .	250 fl. — cr.
4. Dela 250 familii câte o ḑi de lucru, à 40 cr. — face . . .	100 fl. — cr.
5. Dela 20 familii neorustici câte o ḑi de lucru à 40 cr.	8 fl. — cr.
6. Venitul stolar computat după calculul de mijloc a celor 5 ani din urmă	65 fl. 50 cr.
7. Dela umblatul cu sfta cruce la Botezul Dlui toată casa câte 20 cr. în bani sau îndatinatele naturale	50 fl. — cr.
8. Pentru slugitul sftelor pasci	3 fl. 20 cr.
Suma	510 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la aceastâ staţiune sunt poftiţi sĕ-şi ascearnă cererile lor instruite conform legilor din vigoare subscrisului în terminul susindicat.

Orĕştie, 26 August 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 256 [1159] 1—3

Escriere de concurs.

Pentru un stipendiu de 60 fl., format prin conclusul sinodului protopresbiteral ordinariu în şedinţa ţinută la 28 Marte a. c., se escrie prin aceasta concurs cu terminul pănă la *30 Septembre* st. v. a. c. Acest stipendiu este destinat pentru un individ din tractul protopresbiteratului Haţeg, carele va asculta cursul pedagogic în institutul nostru „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se concurentele, că după absolvarea studielor pedagogice se va aplica ca învĕţătoriu în una din scoalele acestui tract protopresbiteral, servind cel puţin trei ani.

Concurenţii la acest stipendiu au a-şi aşterne la subscrisul oficiu protopresbiteral cererile lor instruite:

a) cu atestat de botez;

b) cu atestat de paupertate;

c) adeverinţă că este înscris la cursul pedagogic, şi frecuentează prelegerile cu succes.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 4 Septembre 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 139. [1146] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Oraş-Alba-Iulia se escrie concurs cu terminul pănă la *15 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt 300 fl. solvinḑi anticipative pe lună, cuartir liber şi lemne suficiente, atât pentru învĕţătoriu cât şi pentru scoală.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare sĕ se adreseze oficiului protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 1 Septembre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsandru Tordoşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 146. [1150] 2—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Avrigului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Avrig, după ce va devenì una din parochii vacantă, cari acum sunt ocupate.

Emolumentele împreunate cu acest post ppresbiteral sunt:

a) venitele ordinari ppresbiterali, cari stau din ajutoriul din fondurile archidiecesane şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Avrig, după devenirea ei în vacanţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire celpuţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul riguros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii hirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ aiăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de pănă acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoscinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualmente toate altfel de recomandări.

Dat din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ţinută în Avrig la 17 Iuliu 1885.

Preşedinte: **Ioan Cândea,**
adm. protopr.

Notariu: **Ioachim Băcillă Chimuţ.**

Nr. 442. [1148] 2—3

CONCURS.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale dto 27 Septembre 1884 Nr. 4758 pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comuna Dârste în protopresbiteratul I al Braşovului, se escrie concurs cu terminul pănă la *30 Septembre* a. c.

I. Emolumentele impreunate cu postul de adjunct în clasa I sunt:

a) din budgetul scoalei .	150 fl.
b) din venitul bisericei . .	32 fl.
c) Venitul $^1/_2$ din grădina scoalei	8 fl.
d) în naturalii	10 fl.
Summa	200 fl.

II. Venitul învĕţătoriului în clasa a doua este:

a) din budgetul scoalei .	150 fl.
b) Venitul $^1/_2$ din venitul parochial, sau competinţa de capelan parochial, care face.	150 fl.
Summa	300 fl.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Dârste în 7 Iuliu 1885.

Comitetul parochial, cu scirea mea:

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. şi inspector.

Ad. Nr. 556 Scol. [1014 3—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Telegr. Rom.“ Nr. 81 şi următorii, pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale grec. or. din comunele mai jos însemnate, necompetând nici un individ cualificat, se prolungeşte terminul cu *15 ḑile* dela prima publicare:

1. Aciliu, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.
2. Alămor, cu salariu 150 fl.
3. Amnaş, cu salariu 105 fl., cuartir şi lemne.
4. Galeş, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.
5. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.
6. Tilişca, cu salariu 300 florini cuartir şi lemne.

Cu condiţiunile amintite în Nr. sus amintit.

Sĕlişte, 3 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Nr. 506 [1149] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul Têrnavei inferioare se escrie concurs cu termin pănă la *30 Septembre a. c.* st. v.

1. Bobohalma cu salariu anual de 155 fl. v. a., care constă din 145 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.

2. Cucerdea română, cu salar anual de 210 fl. care constă din 110 fl. v. a. şi din 100 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

3. Cetatea de baltă, cu salar anual de 170 fl. v. a.. care constă din 100 fl. bani, şi din 6 Jug. 655 ⁰☐ pământ arătoriu, cu venit de 70 fl.

4. Deag, cu salariu anual de 100 fl. v. a. din fondul scolar, cuartir şi lemne de foc.

5. Păucea, cu salariu anual de 100 fl., care constă din 60 metreţe de cucuruz sfĕrmit á 1 fl. şi din 2 jug. pământ arătoriu cu venit de 40 fl. v. a., cuartir.

6. Şilea maghiară, cu salar anual de 90 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul indicat.

Cetatea de-baltă la 29 Iuliu, 1 885

In conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 244. [1141] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. Unguraş şi Păuşa, protopresbiteratul Unguraşului, prin aceasta se escrie concurs prelângă următoarele emolumente:

I. Unguraş, cu salariu 80 fl. v. a., 40 vici de cucuruz cu grăunţele, vică veche din 20 cupe.

2 stângini de lemne grădina scoalei de $^1/_4$ jugĕr şi cuartir în edificiul scoalei.

II. Păuşa, cu salariu de 80 fl. v. a., 40 vici cucuruz cu vica veche. grădina scoalei de $^1/_4$ jugĕr şi $1^1/_2$ stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de aşi subşterne rugările instruite în sensul statutului organic la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás în *30 de ḑile* dela I-ma publicare a concursului, înţelegêndu-se de sine că reflectanţii trebuiesc a fi provĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi din limba maghiară.

Fizeş-Sânpetru 14 August 1885.

Cu conţelegerea comitetelor parochiali respective.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 913. [1139] 2—3

Innoire de concurs.

Neconcurênd nici un individ cualificat la posturile învĕţătoresci dela scoalele din 1. Guşteriţa, 2. Loamneş, 3. Mândra, 4. Roşia, 5. Ruşi, 6. Şelimber, 7. Veseud, 8. Vurpĕr, pentru cari s'a publicat concurs în „Telegr. Rom.“ Nr. 79 seqq. prin aceasta se publică de nou concurs pentru ocuparea numitelor posturi cu termin pănă în *20 Septembre* a. c., rĕmânênd salariile şi condiţiunile cele cuprinse în citatul concurs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 14 August 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 3938 civ. [1133] 3—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei curatorului denumit din oficiu şi advocatului din loc Albert Gross, ca representant al foştilor domni de pământ din Ghişasa în contra foştilor jobagi de acolo, în causa segregărei păşunei şi pădurilor, precum şi în causa regulărei dreptului de cârciumărit, pertractarea admisibilităţei aceleia, s'a prefipt pe **ḑiua de 3 Novembre 1885, 9 oare a. m.** la cancelaria comunală din Ghişasa; la care sunt citaţi a se presenta toţi interesaţii, pe lângă urmările de drept prevĕḑute în §. 15 al instr. p. reg. pos.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 24 August 1885.

Baron Apor Zoltán
preşedinte subst.

Gödri Sándor,
notar.

„Albina“

Institut de credit şi de economii.

În sensul §§-lor 107 şi 108 ai statutelor societăţii, a cincea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciari de 6 % ale institutului nostru, va avea loc în 1 Octombre c. n. a. c. după ameaḑi la 4 oare în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.), în presenţa unui notar public.

Sibiiu în 18 Septembre 1885.

[152] 2—3 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98. Sibiiu, Marți 17/29 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 16 Septembre 1885.

Peninsula balcanică este în flacări.

Preliminariele de pace dela San-Stefano s'au zădărnicit prin conferența din Berlin, și Turcia se credea încă stăpână preste Rumelia orientală.

Diplomația a măiestrit după cum a măiestrit și a format o stare de lucruri, care se părea că pe veci a încurcat planul Rusiei cu unirea tuturor bulgarilor.

Revoluția dela 19 Septembre a. c. a tras dungă preste socoteala conferenței din Berlin, și astăḑi stăm acolo, unde am stat la 1878, cu unica deosebire, că armata Rusiei nu stă în preajma Țarigradului.

S'a schimbat planul de acțiune, și cu el și situația în partea ei formală.

Unirea Bulgariei cu Rumelia orientală nu o a decretat generalul Ignatief sub presiunea baionetelor rusesci, ci poporul bulgar; proclamațiunea în numele acestui popor nu o a făcut gloriosul țar Alecsandru al II, ci principele Alecsandru al Bulgariei.

Ce posiție vor lua în fața acestui fapt îndrăsneț puterile, cari au semnat tractatul dela Berlin, nu se poate scì.

Că curentul odată pornit nu se va oprì în cursul seu, aceea se poate prevedea din semnele de până acuma.

Sciri neliniscitoare ne sosesc mai cu seamă din Sêrbia, care în timpul din urmă s'a aruncat fără nici o reservă în brațele monarchiei noastre.

Se vorbesce adecă, că elementele radicale din Sêrbia încep a predomina situațiunea, că ele voiesc sĕ inaugureze o nouă eră în vieața de stat a Sêrbiei prin punerea pe tron a principelui Petru Carageorgevici.

Această scire sensațională câștigă în valoare prin împrejurarea, că acest principe de present se află pe terenul învălmășelilor politice în orient.

Presența lui nu în mică mĕsură va contribuì la rĕsvrĕtirea spiritelor pornite odată spre rĕsbunare. Tinĕrul principe trece de un bărbat curagios și setos după lauri câștigați pe câmpul de luptă. Această unică împregiurare este de ajuns, ca lumea sĕ privească cu încredere asupra lui, mai ales bulgarii, cari sunt învăpăiați de alipirea către o asemenea persoană cavalerească.

Tinĕrul principe însĕ este ginerele principelui Nichita din Muntenegro, care în luptele contra turcilor nici odată nu s'a întors fără isbândă.

Această notă caracteristică din caracterul principelui Nicolae, după cum 'l numesc cele mai multe ḑiare streine, nu va fi fără influență asupra spiritului rĕsboinic dintre slavii de pe peninsula balcanică.

De pe acuma se vorbesce, că unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria se va considera ca faptă împlinită. Pentru cutezanța cu care principele Battenberg a călcat în picioare tractatul de Berlin, se va pedepsì aspru acest principe, de oarece tronul Bulgariei unite se va da principelui Carageorgevici, care este *persona gratissima* în cercurile politice din Petropole.

Este deci de tot problematică o încurcătură în Orient, care ușor poate provoca o luptă pe vieața și moarte între puterile, cari sunt interesate de posesiunea Țarigradului.

În special o eventuală revoluție în Sêrbia, detronarea regelui Milan și reîntronarea familiei Carageorgevicilor ar avea ca urmare inevitabilă întrevenirea monarchiei noastre.

Semne până acuma sunt destule, și în proporția, în care se desmințesce revoluția internă în Sêrbia, în asemenea proporție cresce credința cercurilor unguresci în esistența unei asemenea revoluțiuni.

Politicii unguri privesc cu o adevĕrată groază asupra flacărilor din peninsula balcanică.

Abia s'a deschis parlamentul Ungariei și deja s'au anunțat o serie de interpelațiuni.

Până acuma am auḑit pre cei din stânga estremă. Noi vom reflecta la interpelarea lui Helfy Ignátz, care în unirea bulgarilor nu vede nici un pas spre libertate.

A fost viu aplaudat acest vorbitor, când în interpelațiunea făcută Sâmbăta trecută a ḑis, că bulgarii prin acest pas politic 'și-au schimbat numai stăpânul și adecă din un stăpân blând și generos ce-au avut ei până acum, și-au luat un tiran, pe sugrumătoriul libertății popoarĕlor.

Cum va primì Rusia aceste grațiosități, nu vom cerca la acest loc.

Orientul este în flacări și la noi spiritele nici odată n'au fost mai agitate ca acuma.

Ca și cum blăstĕmul lui Dumneḑeu ar plutì asupra noastră, tocmai în aceste ḑile grele organele de publicitate maghiare sunt pline de invectivele cele mai necălite asupra noastră.

Nimica nu este mai periculos ca focul.

Ḑiarele unguresci și în special „Magyar Polgár“ pretinde biciu de foc contra noastră.

Materialul esplosibil este grămădit, pepturile clocotesc, și presa maghiară cere fitil aprins.

Cronica evenimentelor din Balcani.

21 și 22 Septembre.

În 21 a lunei curente sara a sosit principele Alecsandru I al Bulgariei la Filipopol, unde a fost primit cu ovațiunile cele mai strălucite. El fu întimpinat de ḑeci de mii de oameni în frunte cu archiereii, cari i-au eșit cu crucea și evanghelia în cale. Mulțimea a tras însași careta princiară. Principele se fi declarat, că unind cele doue Bulgarii n'are de loc intențiunea sĕ altereze starea de atârnare a celor doue țeri față cu Turcia, și că pune cea mai mare valoare, ca sĕ depărteze ori-ce caracter vrăjmaș față cu Poarta dela actele sale ulterioare. Tot acestor idei sĕ se fi dat espresiune și în circulara adresată plenipotențiaților puterilor străine; un lucru, prin care se afirmă că resolvarea cestiunei pe cale pacinică, nu este o imposibilitate.

Scirile sosite din Filipopol spun, că o parte a armatei bulgare a trecut deja Balcanii. Bulgarii se ocupă cu cea mai mare activitate de lucrările de apărare pe drumul dintre Filipopol și Haskioi; pe înălțimile dela Haskioi se fac întăriri și se așaḑă baterii, pentru împedecarea ori-cărei încercări de

FOIȚA.

Mult onorate dle Redactor! În urma provocărei făcute de domnii Dr I. Crișan și Putnoky me aflu îndemnat a Ve ruga, sĕ binevoiți a da loc în prețiosul D-voastre ḑiar următoriului rĕspuns.

Îmi pare foarte rĕu, că în recensiunea mea asupra gramaticei de Crișan și Putnoky n'am indus date speciale și nu am numit isvoarele, din care dnii reflectanți 'și-ar fi putut câștiga convingerea despre adevĕrul afirmărilor mele „apodictice,“ căci în acest cas dênșii poate că 'și-ar fi reservat observările ironice și desele păreri de rĕu.

Dar n'am făcut-o aceasta din causă că, după cum observează și domnii reflectanți, recensiunea a fost și fără de aceea cam lungă și recunosc sincer, cumcă nu prea am indulgență a scrie mult. De altă parte eu n'am presupus, că domnii reflectanți nu cunosc isvoarele folosite de mine, pre cari altcum un bărbat de specialitate ar trebuì sĕ le cunoască negreșit; eu am cugetat, că dênșii n'au voit a primì macsimele acestor isvoare drept basă la compunerea cărții lor.

Cu privire la isvoarele folosite de domnii reflectanți, observ, cumcă dênșii n'au pornit pe calea cea dreptă. Un proverb german ḑice: „*Man gehe zum Schmiede und nicht zum Schmiedlein.*“

În dicționariul de Dr. M. Ballagi, care e cel mai renumit dicționar maghiar, vor afla dnii reflectanți mai corecte date asupra suf. formative — *nyi*, decât în cel de Czuczor și Fogarasy, despre care este sciut, că de presinte se află încă în prelucrare. Pentru clarificarea cestiunei las se urmeze propozițiunea la care ocură suficsa — *nyi*; prop. sună astfel: „*A gyermekeknek 8 órányi álom elég.*“ La esplicarea suficsei respective s'a indus esemplul: „*8 órányi = cam opt oare.*“ Sĕ probeze dnii reflectanți a traduce proposițiunea indicată, conform esplicărei făcute de dênșii la locul acesta, cu „*cam*“ în loc de: „*de!*“ Afară de dicționariul de Ballagi vor mai afla dnii reflectanți deslucire sigură despre însemnarea suf. — *nyi* și în gramaticile: de Dr. M. Ballagi, de F. Ney, ba chiar și în gramatica folosită de dênșii, adecă în gramatica de Ihász Gábor pag. 132! Nicăirea nu vor afla că suf. — *nyi* suplinesce cuvêntul „*cam*“ *(körülbelől).*

Dar mergem mai departe! Eată ce'mi reflectează dnii Crișan și Putnoky: „Nu i place criticantelui nici observarea dela pag. 119, unde se ḑice: „Verbele, a căror rădăcini se termină în *s*, *sz*, *z*, primesc în pers. a doua din sing. (timpul presinte, forma nehotărîtă) în cele mai multe casuri în loc de *sz* sufixa *el*, *ol* pr. *visz el*, *hoz-ol*, *etc.* Ne pare rĕu, că i s'a redus atât de tare încrederea față cu noi, dacă se îndoiesce însĕ în temeinicia cunoscințelor noastre, doară nu se va îndoì în asigurările unor autori valorabili mai noi precum sunt: Ihász Gábor, Szinnyei I. și alții, cari recunosc îndreptățirea acestor forme și le tractează pe larg în gramaticele lor! Poftească criticantele a se convinge! —“ Vom vedea. —

Eată ce am cetit în gramatica de Ihász Gábor, edițiunea a 25 a apărută în *1885*, pe pag. 69, rêndul al 13: „Az *s*, *sz*, *z* végzetű igék után is *a*, *e*, kötőhangzóval használja ugyan a mai irodalom az egyes szám második személyében az *sz* ragot, u. m. *olvas-a sz hisz-e-sz*, *néz-e-sz* stb., de ezek a régi irodalomban egészen ismeretlen alakok, mert ott csak kötőhangzó nélkűl fordulnak elé, u. m. „*olvas-sz*, *hisz sz*, *néz-sz szerez sz*, *szidalmaz-sz*, *ás-sz stb.*“ M'am convins. —

Tot asemenea m'am convins și despre forma suf. de loc în Kolozsvárt etc., cu privire la care reflectanții ḑic următoarele: „Fiind însĕ că criticantele află esemplul „Kolozsvárt“ de formațiunea și susține, că ar fi trebuit sĕ se scrie, „Kolozsvártt,“ ne vedem îndemnați, a ne oprì și acì puțintel.“ „Dacă criticantele 'și-ar lua osteneala, sĕ cetească partia respectivă din gramatica eruditului prof. maghiar Imre Sándor, (Magyar mondattan, Debrecen, 1875), a bună seamă 'și-ar schimba părerea atac din partea despre valea Mariţei, pe care o domină aceste înălţimi.

Scirile sosite dela graniţa turcească arată, că până la ḑiua în sus semnată turcii n'au făcut încă nici o mişcare. Muftiul din Filipopol a îndemnat pe musulmanii din Rumelia sĕ rĕmână linisciţi, căci ori-ce imprudenţă din partea lor în acest moment, ar putea avea grave urmări. Musulmanii, cari făceau parte din miliţia rumeliotă au fost concediaţi.

Jurnalele din România comunică douĕ telegrame de felicitare, ce le-ar fi primit principele Alecsandru dela ţarul şi dela dl Giers, ministrul de esterne al Rusiei.

Împĕratul 'l-a felicitat pentrucă „a alergat acolo, unde'l chiema poporul,“ şi i-a făcut urări de isbândă.

Dl Giers ḑice: „Felicitările mele pentru isbândă. Bulgaria dela San Stefano a învins pe Bulgaria dela Berlin.“

23 Septembre.

Sultanul a emis un circular către puterile signatare ale tractatului din Berlin, în care protestează în contra ţinutei principelui bulgar şi în contra călcărei pactului din Berlin, şi declară, că e decis a face întrebuinţare de dreptul seu efectiv, normat în articolul 16 al tractatului din Berlin.

Grecia, care e vecina cea mai de aproape a Rumeliei a ordonat chiemarea tuturor militarilor şi a tuturor marinarilor concediaţi. S'a ţinut în ḑiua mai sus semnată un meeting la Atena, care invită guvernul printr'o delegaţiune sĕ ocrotiască interesele elenismului. Ḑiariului „Times“ i se anunţă, că între România, Sêrbia şi Grecia s'ar fi încheiat o învoială, spre a împedeca anectarea Macedoniei la Bulgaria şi că mobilisarea armatei române şi a celei grecesci este aproape. Sêrbia a emis o notă către marile puteri, în care motivează mobilisarea ordonată a armatei sale. În notă se ḑice, că scopul este de a susţinea în peninsula balcanică *status quo*-ul creat de tractatul din Berlin, şi în cas dacă aceasta nu ar succede şi s'ar forma acì nişte noue grupări geografice sĕ fie în stare Sêrbia de aşi asigura interesele sale vitale

O asemene tactică observă şi Grecia, care prin o notă oficială vrea sĕ pretindă recunoascerea necesităţii unei recompense pe sama sa, din partea puterilor europene, în cas când Bulgaria ar anecta Rumelia de ost. Privirile ei sunt îndreptate către Macedonia.

24 Septembre.

— Guvernul din Sofia a adresat agenţilor sei diplomatici din strĕinătate un circular care spune că poporaţiunea musulmană din Rumelia a început sĕ se organiseze în bande armate. Prin urmare principele Alecsandru roagă pre marile puteri, sĕ intervină pe lângă Sultanul pentru a obţinè dela dênsul sĕ ḑică categoric, dacă refusă sau acceptă sĕ recunoască unirea celor douĕ provincii. Principele dechiară, că ordinul de a desarma pre musulmanii din Rumelia nu poate sĕ fie întârḑiat mai mult de 48 oare.

— Demisiunea principelui Cantacuzen, ministrul de resbel al Bulgariei, s'a acceptat. Un căpitan de artilerie este chiemat sĕ-l înlocuiască.

Starea de asediu este proclamată.

Preşedintele consiliului de ministrii a sosit dela Filipopol.

Nişte başibuzuci încep sĕ se arate pe graniţă şi nişte bande musulmane se formează în Rumelia. Dacă preste douĕ ḑile rĕul nu e înlăturat, trupele bulgare vor primì ordinul sĕ înainteze, ḑice o telegramă dela Sofia.

— Mĕsuri severe s'au luat în protiva tuturor acelora, cari aveau intenţiunea sĕ treacă în Macedonia. Pe lângă aceasta s'au dat ordine prefecţilor sĕ trimită în interiorul principatului pe toţi emigranţii sêrbi bănuiţi, că au intenţiunea sĕ turbure pacea în Sêrbia.

Monseniorul Clement, mitropolitul Târnovei şi dl Fueschoff, directorul băncei, au fost desemnaţi de adunarea naţională, sĕ se uniască cu deputaţiunea rumeliotă, care se duce la împĕratul Rusiei. Ei au plecat ieri seara.

Camera a însărcinat aḑi pe guvern sĕ solicite pe marile puteri pentru ca ele sĕ recunoască unirea Rumeliei cu principatul. Ea a votat în urmă un buget estraordinar de 10 milioane pentru casul, când resboiul n'ar putea fi evitat. Această sumă va fi luată din economiile ministerielor.

Guvernul englez a propus Italiei, Germaniei şi Turciei sĕ facă un demers în favoarea Turciei, pentru a obţinea mănţinerea *statului quo*. Nici o putere n'a aderat la această propunere până acum. Din partea sa, cabinetul din Viena a propus sĕ lucreze pe lângă prinţul Bulgariei pentru a-l împedeca, sĕ creeze agitaţiune în Macedonia şi în Albania.

Adhesiunea puterilor pare probabilă.

25 Septembre.

— Trupele turcesci au ocupat un sat rumeliot aproape de graniţă, pentru a afirma drepturile Turciei, dar ele nu vor înainta până ce Poarta se va înţelege cu puterile.

— Guvernul frances a propus puterilor sĕ lucreze pe lângă Sêrbia, România şi Grecia, pentru a prevenì ori-ce agitare.

— „Agenţia Havas“ e în posiţie sĕ afirme, că nici o propunere formală nu s'a făcut încă în vederea unei înţelegeri în privinţa cestiunei Rumeliei, dar intrevorbirile sunt urmate cu multă sârguinţă. Rusia pare că a luat o oare-care iniţiativă în negociările pendente. Scopul evident al puterilor e sĕ ajungă la o întrunire foarte apropiată a unei conferinţe.

Se anunţă din Atena, că oficierii greci, cari stau în străinătate au fost rechiemaţi. Trupele au primit ordinul sĕ se concentreze pe graniţă. Muntenegrul asemenea pregătesce mobilisarea trupelor sale.

Lui „Pester Lloyd“ i se anunţă din cercurile sêrbesci, că în Sêrbia stau de present 22,000 de militari complet echipaţi sub arme. În câteva ḑile, se crede, că va reuşi a îndoì numĕrul miliţiei. Astfel se va concentra la Niss o armată pusă pe picior de bătaie de circa 40,000 de capete, a cărei conducere o va primi-o regele Milan însuşi.

Din Prizrend se anunţă o rescoală generală a Albanezilor, cari sunt necontenit şicanati de bandele de arnăuţi.

O telegramă din Bucuresci a jurnalului „N. fr. Presse“ anunţă, că în Macedonia lucră agenţi politici, ca sĕ înduplece pe popor la o rescoală în contra Turciei pentru eliberarea de sub jugul sultanului

Se afirmă că actul sĕvârşit de principele Alecsandru s'a întêmplat fără scirea şi voia puterilor, dintre cari n'a avut cunoscinţă nici una despre intenţiunile rumelioţilor. Pelângă afirmaţiunea aceasta se pare a vorbì şi un articol al unui jurnal rus foarte acreditat, care condamnă în terminii cei mai asprii ţinuta principelui Alecsandru precum şi scirea că ţarul ar fi adresat numitului principe o telegramă privată, în care 'şi esprimă neplăcerea sa pentru evenimentele din Balcani.

— „L'Independance Belge“ primesce scirea dela corespondentul seu din Petersburg, despre care se crede că e foarte apropiat de cercurile diplomatice rusesci, că ţarul ar fi însărcinat pe ministrul seu de rĕsboi ca sĕ pregătiască un plan pentru o eventuală acţiune belică.

26 Septembre.

Cele mai multe dintre puteri se par a fi aplecate a esopera întrunirea unei conferenţe pentru aplanarea conflictului bulgaro-turc. O scire telegrafică din Constantinopol şi anunţă, că în ḑilele cele mai de aproape plenipotenţiaţii puterilor se vor întrunì acolo la o conferenţă.

— „Pesti Napló“ află, că lângă Berani în Sêrbia veche s'a întêmplat un conflict sângeros între arnăuţi şi nizami. Causa sĕ fi fost parte introducerea de dări nouĕ, parte şi mai cu samă agitaţiunea estraordinară ce domneşte aḑi în peninsula balcanică. *Nizamii au avut mai multe sute de răniţi, asemenea şi arnăuţii.*

In numele studenţilor universitari sêrbi din Belgrad s'a presentat o deputaţie de 5 membrii la regele Milan, oferindu-i serviciile tinerimei pentru interesele patriei. Tinerii — 300 la numĕr — vor fi toţi înrolaţi în regimentul principelui de coroană.

In Sêrbia spiritile 's foarte agitate; disposiţia e rĕsboinică; cercurile diplomatice din Belgrad sunt pregătite pentru nisce evenimente foarte mari.

⁂

Ne-am mărginit în cele de până acì a înregistra fără nici un comentar faptele şi scirile primite. În cele mai de jos reproducem un articol al jurnalului „N. fr. Presse“, care comentează situaţia din Balcani precum urmează:

„Actuala fasă a cestiunii ost-rumelice-bulgare pare a se concentra în năsuinţa ca, la cas când unirea celor douĕ Bulgarii nu s'ar putea zădărnicì, aceasta faptă sĕ fie isolată şi peninsula balcanică sĕ fiă ferită de alte noue complicaţiuni. Prinţul Alecsandru al Bulgariei pare a fi fost informat despre această năsuinţă a puterilor, căci a făcut un pas prevenitor şi a adresat puterilor semnatare a tractatului din Berlin prin telegraf o împărtăşire esplicându le procederea sa. Tot odată prinţul Alecsandru nu voiesce sĕ altereze vasalitatea celor douĕ ţĕri faţă cu Turcia, şi asigură, că n'are nici o intenţiune ostilă şi că pune mare preţ pe aceea ca paşii sei viitori sĕ fie lipsiţi de ori-ce caracter duşmănos în contra Porţii.

Dorinţa prinţului Alecsadru de a se înţelege în mod amicabil cu înalta Poartă se esplică şi de acolo, că dênsul s'a proclamat numai ca „prinţ al ambelor Bulgarii“ şi nu ca „rege al Bulgariei“, de unde se conchide, că prinţul Alecsandru nu voiesce sĕ schimbe relaţiunile de vasalitate către Sultanul şi astfel crede a uşura Porţei recunoascerea nouei stări de lucruri în Bulgaria. In adevĕr prinţul pare a fi condus pentru moment numai de dorinţa de a-şi conserva noua posesiune şi de a lua cu Poarta şi cu puterile o înţelegere, care sĕ'i permită de-a face sĕ se consolideze nouele relaţiuni.

Cabinetele europene ar voì foarte bucuros sĕ facă un angagiament, prin care cel puţin pentru un timp anumit ar părea înlăturate alte complicaţiuni. De aceea se susţine în cercurile diplomatice, că dacă Turcia ar face întrebuinţare de dreptul

---

şi s'ar vedea îndemnat a recunoasce, că şi în punctul acesta 'şi-a perdut dreptul de încetăţănire una din vechile dogme.“ Norocul, că eu mai am cartea susnumită, căci tocmai după ediţiunea din 1875 am studiat gramatica şi sintacsa maghiară şi astfel sunt în stare a cita datele aflătoare în aceea carte din cuvênt în cuvênt. Pe pag. 37 stă: „36 §. Helyrag *att, ett* (Hol?) — Áll ezen rag városok tulajdonnevei mellett, péld. Györött, Kolozsvártt“ etc. Aşa dară: Kolozsvár*tt*. Binevoiască acum dnii reflectanţi a se convinge! Sau doară sunt tocmai şi convinşi?!

Tot în gramatica de Ihász Gábor la pag. 121 vor afla domnii reflectanţi şi deciderea asupra mĕrului de pricină: „*hazudik*“ şi „*folyik*;“ la locul acesta se ḑice, cumcă verbele: asz, csúsz, enyész, *foly*, *hazud*, mász, tenyész, vágy, úsz, — sunt verbe cu ik schimbăcioase (változó ikes igék). Tot aceasta o documentează si dicţionariul de Ballagi, unde se află: „hazudni (ik)“ şi „fliessen, folyni (foly, folyik), a folyam éjszak felé folyik.“

Conclusiunea reflectanţilor, că suf. — é eu îl ţin de identic cu — *nak*, e numai o apucătură. Oare cine a arătat mai multă credinţă rea, eu, sau dnii reflectanţi, cari din esplicarea mea basată pe temeiuri filologice (din punct de vedere filosofic voind eu a statorì modul de întrebuinţare a acestei sufixe) fac derivări după plac, numai ca sĕ-mi poată oare-cumva imputa, că am „dormitat puţin“?

Spre liniscirea (?) reflectanţilor declar, cumcă eu încă ca gimnasist am sciut deja face distincţiune între definiţunile: sajátitórag (-nak, -nek), birtokosrag (é) şi birtok-rag (-a, -e, -ja, -je), pentrucă am avut cărţi, în care s'a tractat despre definiţiunile respective, cărţi, în care s'au esplicat în mod temeinic nu numai definiţiunile, dar şi modul de întrebuinţare a fiesce-cărei suficse. Dar sĕ vedem cum esplică dnii reflectanţi fiinţa suficsei -é: „Forma aceasta *(é)* — pe care noi cu drept cuvênt credem a o numì posesiv, ocură în toate gramaticele ca genetiv, ceea ce e necorect, deoarece numele provĕḑute cu suf. acestei forme primesc, ca toate substantivele (la nominativ) afară de suficsele comparaţiunei, tot felul de suficse, pr. atyáé-nak, atyáé-t“ etc. E bine; -é este posesiv, pentrucă primesce tot feliul de suficse; ergo: a, -e, -ja, -je încă primesce tot feliul de suficse (pr. almájá-nak almájá-t etc.); prin urmare: -a, -e, -ja, -je este posesiv şi aşa dară egal cu -é. Esactitatea acestei conclusiuni *nici un* psicholog nu o va pune la îndoială. Eată resultatul, care 'l-am dobândit prin schimbarea factorilor! —

Dar ce sĕ veḑi? *Qui s'excuse, s'accuse.*“ În celea premergĕtoare dnii reflectanţi ne acreditează, că forma -é, pe care *dênşii* au botezat-o „posesiv“ *ocură în toate gramaticele ca genetiv* şi apoi adêncindu-se în probleme matematice, se uită de celea preḑise şi ne declară, cumcă „distincţiunea între genetiv şi posesiv o fac şi o profesează gramaticele cele mai bune, compuse pe basă scientifică de: Ihász Gábor, Simonyi şi Szinnyei I. jun.“ — Vivat algebra!

Contraḑicerea aceasta se poate ierta, căci aceasta se întêmplă şi altor oameni; nu pot însĕ ierta imputarea făcută de repeţite-ori din partea dnilor reflectanţi, că eu aşi fi de vină pentru toate. Dênşii ḑic, că în recensiunea mea sfătoşia joacă un rol neobicinuit, fără ca sĕ mi dovedească prin un singur cas adevĕrul acestei afirmări. Au doară e simplă sfătoşie esplicarea mea basată pe o scrutare foarte acurată? Înţeleg modul de întrebuinţare a suf. -é, pre care eu 'l-am esplicat astfel: suf. -é (alui) esprimă pe lângă genitiv încă şi un pronume arătător şi se adauge la posesor: 1. când în limba română posesiunea subînţelegêndu-se în genitivul posesorului (dacă nu se esprimă printr'un pronume separat) se lasă afară, pr. (aceea) a judelui e mai scumpă ca (aceea) a notariului = a biróé drágább mint a jegyzőé; 2. când în română posesiunea se aduce în legătură cu posesorul (ca subiectul cu predicatul) prin copula: e (este), pr. calul e a vecinului = a ló a szomszédé. Şi cu privire la esplicarea aceasta stă gramatica de Ihász Gábor pe partea mea: Veḑi pag. 25, §. 43. Binevoiască domnii reflectanţi a cetì mai bine cărţile, la care se provoacă!

(Va urma.)

seu şi ar eşi victorioasă luptând în contra insurecţiunei, aceasta ar causa în Rusia o amărăciune atât de mare, încât ţarul s'ar vedea silit a alerga în ajutoriul coreligionarilor sei strîmtoraţi de turci. Este evident, că o asemenea eventualitate ar putea nasce marele pericul al unor noue complicaţiuni. Spre a încungiura aceasta, nu esistă decât un singur mijloc: a face tot posibilul spre a împedeca intervenţiunea Sultanului.

De se va întêmpla aceasta, atunci de sigur prinţul Alecsandru nu mai puţin ca şi conducĕtorii naţiunei bulgare vor face tot ce le stă în putinţă, spre a împedeca lăţirea revoluţiunei în această provincie, atunci Poarta negreşit o va putea mai uşor suprima, decât dacă trupele ei ar fi angagiate deja în Rumelia orientală. Puterile, afară de aceasta, ar lăsa Poartei cu totul mână liberă d'a procede în Macedonia cum va crede mai bine. Dacă odată Turcia va face concesiunea de a nu intervenì, atunci ar urma sĕ se esecute a doua parte a programului diplomatic, care precum amintirăm, ar consta în aceea de a dobêndì dela puteri şi dela Poartă recunoascerea uniunii bulgare — sub condiţiunea ca prinţul Alecsandru, cât privesce Rumelia, sĕ stea în aceeaşi relaţiune cătră Sultanul în care se află aḑi Bulgaria. Cu un cuvênt prinţul Alecsandru ar rĕmânea cu privire la Bulgaria de sud tocmai aşa vasalul padişahului, cum este aḑi cu privire la Bulgaria de nord; şi Sultanul ar fi suzeran preste amândouĕ Bulgariile. Despre aceea se pare că încă nu s'a discutat, că oare această învoială sĕ se facă printr'o înţelegere directă între Sultanul şi prinţul Bulgariei, sau ca sĕ se facă numai cu învoirea puterilor semnatare, fie într'o conferenţă sau printr'o directă înţelegere între cabinet şi cabinet, de oare-ce se tractează aici de o modificare a tractatului de Berlin.

Acest arangiament, se înţelege, presupune nu numai ca în Macedonia liniscea sĕ rĕmână neturburată, ci ca şi celelalte state balcanice sĕ-şi impună o reservă înţeleaptă şi sĕ fie reţinute dela o intervenţiune tocmai aşa ca şi Poarta. Marea întrebare este însĕ, dacă în împrejurările actuale aceasta va fi cu putinţă, întrebare dela care depinde nu numai liniscea orientului, ci şi pacea europeană. Este fapt netăgăduit, că evenimentele în Rumelia orientală au pus în cea mai mare ferbere spiritele în peninsula balcanică. Principii peninsulei balcanice, cari se aflau mai toţi pe la băile din Europa centrală, s'au reîntors acasă în graba cea mai mare şi cercurile diplomatice de aici vĕḑură trei regi într'o iritaţiune febrilă trecênd prin Viena şi întrebuinţând scurtul timp, cât au stat aici, spre a conferì ei între ei şi probabil că şi cu diplomaţii de aici. Cam ca toţi, au privit şi regii evenimentele din Rumelia orientală ca o consecinţă a întrevederei dela Kremsier, şi a vĕḑut într'însele o lovitură îndreptată în contra posiţiunei statelor lor.

Sub aceste impresiuni, s'ar fi stabilit aici în Viena între regii Sêrbiei şi Greciei basa unei procedări paralele în Macedonia. Cea dintâiă mĕsură ce a decretat-o regele Milan, după întoarcerea sa în Belgrad, a fost prin urmare mobilisarea întregei armate active şi se vorbesce deja de aceea, că trupele sêrbesci vor fi concentrate la fruntariele Macedoniei şi vechei Sêrbii.

Tot odată se aude, că va fi mobilisată şi armata României şi a Greciei. Esemplul ce 'l-a dat prinţul Alecsandru regilor balcanici, îi îndeamnă a-l urma. Fie-care vrea sĕ aibă parte din pradă şi nici unul nu voiesce sĕ sufere ca numai Bulgaria singură sĕ devină mai mare în teritoriu şi mai puternică. În astfel de împrejurări, pacea atârnă numai de un fir de pĕr şi capriciul unui rege balcanic poate sĕ facă de ruşine toate silinţele şi toate aranjamentele diplomaţiei europene.

N'ar fi mai bine ca puterile sĕ lase Porţei mâna liberă spre a restabilì *status quo ante?* Nouĕ ni se pare că aceasta ar fi poate singura cale spre a salva pacea mult ameninţată a Europei."

Parlamentul din Austria.

Sâmbăta trecută s'au deschis corpurile legiuitoare ale Austriei prin următoriul mesagiu rostit de Maiestatea Sa împĕratul:

„Stimaţilor domni din ambele case ale imperiului!

Cedând chemărei mele, v'aţi adunat în jurul tronului meu la începutul unui nou period a constituţionalei d-voastre activitate.

Ve salut din inimă cu salutarea mea împărătească la sosirea d-voastre şi cu speranţă în cel Atotputernic cred, că sub întreagă durata acestei sesiuni, activitatea d-voastre va fi îndreptată spre binele Austriei şi a popoarelor ei.

În această speranţă me întăresce seria omagielor dinastice şi patriotice, aduse mie de cătră toate popoarele mele pe întrecute cu ocasiunea călĕtoriilor intreprinse în anii din urmă.

Cu inimă plină de mulţămită privesc eu la toate aceste manifestaţiuni, cari consolidează puterea consciinţei de stat austriac.

În noua sesiune legislativă veţi avea de deslegat însemnate probleme.

Se apropie de sfêrşit timpul statorit prin înţelegere cu dieta ţĕrilor de sub coroana Ungariei pentru acoperirea recerinţelor comune în monarchie. Veţi avea deci a ve ocupa din nou cu această afacere, asemenea şi cu pactul vamal şi comercial încheiat de către regimul meu la anul 1878 cu ţĕrile de sub coroana Ungariei.

Aceste cestiuni atât de importante pentru referinţele economice ale ambelor părţi din monarchie, le veţi esamina cu maturitate şi le veţi deslega în spiritul dreptăţii şi al ecuităţii.

Spre a corespunde necesităţii impuse prin completarea sistemului de apărare în monarchie, vi se va propune un proiect de lege privitoriu la miliţia teritorială.

Această instituţiune — fără a pune sarcini populaţiunei în timp de pace — conform referinţelor sistemisate din alte state, va desvolta forţele armate pentru casul unor evenimente serioase, şi prin aceasta va ridica permanent puterea de apĕrare şi forţa armată a imperiului.

Îngrigirea pentru vĕduvele şi orfanii rĕmaşi după persoane militare, se va regula definitiv prin lege, şi prin aceasta se va satisface unei trebuinţe de mult simţite.

În îngrijirea pentru o specială cultură universală veţi spiginì pe guvernul meu în nĕsuinţa lui, apreciând pe drept esperienţele făcute, şi astfel tinerimea care inundă scoalele medii, va fi îndreptată spre institutele industriale, cari sunt chemate a contribuì la înălţarea industriei.

Ve va propune regimul şi un proiect de lege privitoriu la modificarea tarifei vamale, care e chemată a îmbunătăţì starea industriei şi a economiei de câmp pe pieţele din patrie.

La încheierea de convenţiuni comerciale va îngrijì guvernul meu, ca pentru articlii de esport sĕ se susţină pieţele de debarcare de până acuma, şi după putinţă sĕ se mărească.

În consonanţă cu mĕsurile politice comerciale, administraţiunea statului va fi cu cea mai mare atenţiune, ca în comunicaţiune conform problemelor necesare sĕ se promoveze activitatea productivă şi sĕ fie indeosebi considerată munca patriotică.

Asemenea 'şi va îndrepta guvernul meu atenţiunea asupra drumului de fer de stat, care este un factor atât de însemnat al bunei stări naţionale.

Spre a înlesnì întocmirea de linii vicinale, vi se vor înainta de timpuriu proiectele cele mai potrivite.

Codificarea mai intensivă pe terenul justiţiei va forma şi de acì înainte obiectul de osteneală al guvernului meu, prin aceasta însĕ nu vor suferì amânare eventualele îndreptări în legile din vigoare, cari se vor impune ca necesarie.

În anul trecut delicte isvorîte din motive anarchice au făcut necesarie întroducerea de mijloace escepţionale în unele districte judecătoresci.

Spre a preveni cu efect acestor tendenţe ruinătoare şi prin aceasta sĕ se poată ridica mijloacele escepţionale, se va presenta un proiect de lege.

Prin schimbările făcute în anii din urmă în legile de vamă şi industriale, asemenea prin ameliorarea stărei claselor muncitoare, s'au făcut paşi serioşi spre realisarea adevĕratelor însemnate probleme economice şi sociale.

Veţi avea a ve ocupa pe acest teren cu alte reforme detaiate, reclamate de interese multilaterale.

Sunt de credinţa, că aceste reforme, cari sunt reclamate de adevĕratele interese ale populaţiunei, şi cari în importanţa lor intrec cu mult luptele de partidă, le veţi esamina radical şi le veţi şi apreţia.

O fericită deslegare a acestor prebleme, ve va asigura mulţămirea mea şi a populaţiunei.

Sunt de speranţa, că mai întâi veţi aproba proiectul guvernului meu privitoriu la asigurarea clasei muncitoare contra nenorocirilor şi a boalelor, apoi veţi regula raporturile dintre băncile pentru ajutorarea lucrătorilor.

Proiectul de lege privitor la ereditatea proprietarilor mici are de scop susţinerea şi întărirea unei părţi a populaţiunei, care e importantă pentru ordinea socială şi economică.

Referinţele de asemenea proprietăţi în singuraticele provincii au fost studiate cu deamĕnuntul, şi DVoastră prin votarea acestui proiect veţi pune dietele provinciale în posiţia, de a considera după merit această ramură a economiei de câmp.

Inundările în anii din urmă au făcut necesariă regu'area fluvielor în mai multe provincii, mai ales însĕ în Galiţia, acest regat al meu, care în mai multe rênduri a fost greu lovit de asemenea inundări.

Guvernul se ocupă cu cercetările necesarie, şi după resultatul lor, ve va propune proiectele de lipsă.

La aplicarea mĕsurilor în îndeplinirea diferitelor interese publice va fi cu deosebită considerare guvernul meu la starea în care se află finanţele statului.

Me nutresc cu speranţa că la apreţiarea deosebitelor interese şi dorinţe, conduşi de consideraţiile privitoare la isvoarele de venit ale statului, veţi privì de datorinţă patriotică a sprigini cu toată tăria pe guvernul meu în nisuinţele îndreptate spre regularea ecuilibrului în stat.

Raportele noastre cu statele streine sunt pre deplin mulţămitoare, şi toate sunt una în susţinerea păcei, a cărei lipsă toţi o simţim.

Domnilor din ambele case ale imperiului!

Nestrămutata problemă a guvernului meu va fi de a face posibil, ca cu observarea unităţei şi a forţei imperiului toate provinciele şi popoarĕle mele sĕ-şi poată cultiva în asemenea mĕsură interesele lor intelectuale şi economice.

Spriginirea acestor nisuinţe o pot pretinde dela DVoastră cu atâta mai sigur, cu cât prin participarea tuturor popoarĕlor mele la afacerile constituţionale, este eschisă posibilitatea de a se deslega în mod unilateral cestiunile încredinţate consideraţiunilor DVoastre.

Fiţi deci conduşi de spiritul moderaţiunii, care este cea mai sigură garanţie a unei activităţi avantagioase, fiţi conduşi de spiritul acelei judecăţi sănătoase, stricte, însĕ obiective, care singur este în stare a câştiga succese prin desvoltarea pacinică şi continuă a legislaţiunei, asigurând neperitor preţ instituţiunilor constituţionale.

Binecuvêntarea celui de sus sĕ ve conducă în lucrările DVoastre."

O lămurire.

Administratorul protopresbiteral al tractului Sighişoara, domnul Dumitru Moldovan se plânge asupra noastră pentru articulul publicat în Nr. 95 al ḑiarului nostru, ca şi când noi am fi scris acel articul necruţător.

Noi am declinat ori-ce responsabilitate cu cele cuprinse în acel articol, şi dacă e sĕ ne pronunţăm şi noi, ca o satisfacţie pentru domnul Moldovan, apoi dechiarăm: că noi n'am privit şi nu privim de adeverite acusele din acel articol.

Cumcă aceasta este părerea noastră individuală Domnul Moldovan o scie foarte bine, şi o scie din purtarea redacţiunei faţă cu DSa, purtare, pentru care s'a aflat îndemnat a face elogiuri caracterului nostru ca om privat.

Aceasta ca satisfacţie domnului Moldovan, dechiarând, că cât timp vom fi la acest loc, vom sci deosebì între părerile altora şi ale noastre.

Cu aceasta credem a fi satisfăcut pe deplin datorinţei noastre de oameni imparţiali, de aceea credem de prisos ori-ce altă rectificare meritorie în această neplăcută afacere. *Redacţiunea.*

Varietăţi.

* (Casuri de foc.) În 8 l. c. (Duminecă) pela 4 oare p. m. descărcâdu-se o ploaie torentală asupra comunei Ocolişul mare cottul Turda-Arieş amestecată cu grindine şi împreunată cu fulgere şi trăsnete, fulgerul a lovit în casa proprietariului Teodor Cimoca (Dan), prefăcându-o în cenuşă dimpreună cu supraedificaţiunile: şură, cămară, etc. şi o casă vecină. Paguba se urcă circa la 1000 fl. v. a., asigurat n'a fost nimic.

* În septămâna trecută a ars cu totul şi fabrica de sticlă din Avrig. Paguba e colosală. Dar edificiile au fost asigurate. Cum s'a escat focul, până aḑi încă nu se poate scì.

Sĕ fim cu băgare de samă, când observăm că procesul de mistuire ni se conturbă prin apăsări de stomah, batere de inimă, dureri de cap, ameţeli, înfundături etc. In astfel de casuri ajută mult pilulele de Sviţera ale apotecariului R. Brandt. Servească drept dovadă următoriul document: Viena. Stimate domnule! Ve rog nu mi-aţi putea trimite din pilulele de Sviţera de R. Brand o şcătulă; cele ce se vênd în Viena nu mai plătesc nimica, pilulele cele adevĕrate de Sviţe a mi au ajutat atât de mult, încât acum sunt nefericită neavêndu-le. Cu distinsă consideraţiune: Louisa Contamin, I. B. Wollzeile Nr. 5. catul 2, uşa Nr. 33.

Trebuie bine căutat, ca fie-care şatulă, ce costă în apotecă 70 cr. se poarte drept etichetă o cruce albă pe câmp roşu cu iscălitură R. Brandt; toate cari sunt altfel pachetate, ca falsificate trebuiesc respinse.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Septembre 1885.

Buda: 27 61 55 3 25

Nr. 964. [1151] 2—3

CONCURS.

Devenind din nou vacante 2 posturi de învĕţători la scoala gr. or. din Tălmăcel, prin aceasta se escrie concurs nou cu terminul *20 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt:

Pentru un post 300 fl. v. a., cuartir şi lemne, pentru alt post 150 fl. v. a., cuartir şi lemne. Invĕţătorii în dumineci şi sĕrbători au sĕ ţină câte o strană în biserică.

La petiţiunile de concurs, în cari petenţii au sĕ declare dacă sunt sau nu înscrişi la fondul de pensiune învĕţătoresc, au sĕ alăture:

1. Testimoniu despre studiile pregătitoare gimnasiale şi pedagogice.

2. Testimoniu de cualificaţiune şi despre depunerea esamenului din limba maghiară.

Petiţiunile sĕ se adreseze subsemnatului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter

Nr. 599. [1153] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţĕtoreasă de lucru de mână şi economia casei la scoala capitală din Zerneşti, prin aceasta se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

În bani gata 200 fl., plătibili în rate lunare anticipative din fundaţiunea „Comşa;“ cortel liber în edificiul scolar şi 12 metri lemne pentru ars.

Doritoarele de a competa la acest post vor trebuì a documenta, că stiu înstruì copilele în lucrul de mână şi economia casei, pentru care ’şi vor aşterne documentele de lipsă la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat. Vor fi preferite acele concurente, cari au absolvat vre-un curs preparandial.

Zerneşti în 29 August 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1145] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din parochiile mai jos enumerate în protopresbiteratul Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela I-ma publicare în „Telegraful Român.“

1. Geoagiul de sus cu leafă anuală de 300 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

2. Geomal cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

3. Gêrbova de sus, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

4. Hepria română cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente (scoală comună cu greco-catolicii.)

5. Ighiu (scoală comună cu gr. catolicii.)

6. Ighiel cu leafă anuală de 160 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

7. Inuri cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

8. Cârna (scoală comunală),

9. Cetea cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc sufic.

10. Craiva, cu leafă anuală de 160 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

11. Cricău cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

12. Cristesci cu Tecsesci leafă anuală de 160 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

13. Mesentea, cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

14. Mihalţ cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

15. Oarda de jos cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

16. Pâclişa cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

17. Ponor cu leafa anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

18. Stremţ cu leafă anuală de 200 fl, cuartir şi lemne de foc suficiente.

19. Ţelna cu leafă anuală de 150 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

20. Teuţ cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

21. Tibru, cu leafă anuală de 160 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

22. Totoi, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

23. Valea Geogelului cu salar anual de 150 fl. şi lemne de foc suficiente.

24. Valea Uzei cu sat Rimeţ Valea Inzelului, Olteni şi Rîpa Rimeţului.

25. Brădesci cu Cheia Rimeţului cu leafă anuală de 150 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba Iulia 7 August 1885.

Alecsandru Tordoşan.
protopresbiter gr. or.

[1155] 2—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la posturile învĕţătoresci mai jos numite, din tractul protopresbiteral al Lupşei nu s’au aflat concurenţi cualificaţi, pentru aşternerea petiţiunilor concursuale se prolungesce terminul pre *25 Septembre* a. c. v.

1. La Ofenbaia, cu salariu în bani 200 fl., jumĕtate venitul cantoral, grădina de legumi şi costul afară de cină.

2. Ocolişul mare în bani 230 fl., 20 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina de legumi.

3. Lupşa, în bani 250 fl. din cassa comunei.

4. Sălciva de sus, în bani 250 fl. din repartiţie.

5. Mogoş-Miclesci, bani 200 fl.

6. „ Valea-bârnei în bani 100 fl. 141 lit. de bucate.

7. Mogoş-Mămăligani în bani 100 fl. 2 Hct. de bucate.

8. Runcul cu 134 fl., 15 ferd. bucate şi 60 punţi legumă.

9. Sartăş-Brăzeşti cu 200 fl.

10. Poşaga de jos cu 120 fl., 2 Hcl. bucate, 60 punţi legumă.

11. Valea-Lupşei cu 100 fl., 12 ferd. bucate.

12. Bedeleu 150 fl., 4 Hcl. bucate, 90 punţi legumă.

Afară de acestea cuartir şi lemnele trebuincioase şi 6 fl. spese pentru cercetarea reuniunilor.

Petiţiunile au a se adresa la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia (Offenbánya) instruite conform legilor din vigoare.

Ofenbaia, în 17 August 1885.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 414. [1142] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala poporală greco-orientală din Cuciulata se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Alesul de învĕţătoriu are de a servì Dumineca şi sĕrbătoarea ca cantor în una strană din biserică.

Emolumente:

Salariul anual 160 fl. din repartiţiune şi un alt ajutoriu de 40 fl., suma 200 fl.

Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa postul acesta, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriptelor în vigoare pent'u învĕţători oficiului protopresbiteral al Făgăraşului în Făgăraş, în terminul susindicat.

Făgăraş, 12 August 1885.

În conţelegere cu oficiul parochial gr. or. din Cuciulata.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 235. [1143] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Ilia Mureşană se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Zam cu Tămăşesci, salariu anual în bani gata 150 fl. v a., 65 mĕsuri cucuruz în boambe 78 fl. v. a., 15 mĕsuri grâu în boambe 30 fl. v. a, pentru 8 orgii lemne de foc 48 fl. v. a.

Computate toate la olaltă dau suma de 306 fl. v. a.

2. Ilia-Murĕşană, cu salariu anual de 250 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

3. Glodgilesciu, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Uleş, cu salariu anual de 150 fl. v. a, cuartir şi lemne pentru oc de ajuns.

5. Certejul de jos, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir şi 4 orgii lemne.

6. Gothatea, cu salariu anual în bani 40 fl. v. a., 9½ jugere pământ arătură şi fênaţ — grădină de legumi — pămênturile se află tot pe loc şes clasa I-II, care pămênturi aduc venit anual de 160 fl. v. a., în total 200 fl., v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

7. Almaşel, cu salariu anual de 150 fl. v. a, cuartir şi lemne pentru foc.

8. Godinesci cu Petresci, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de ajuns.

Cererile concursuali instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasadului, în 13 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Ilia-murĕşana — în conţelegere cu comitetele parochiale.

Alecsiu Olariu,
adm. prot.

Nr. 451. [1144] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din parochiile mai jos însemnate a protopresbiteratului Bistriţei, se escrie concurs cu terminul până la *25 Septembre* a. c. st. v.

a) Coşna, cu salar de 200 fl. v. a. plătit din lada comunală, apoi cuartir şi lemnele necesare spre încălḑire.

b) Borgo-Suseni, cu salar de 150 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative din fondul scolar.

c) Borgo-Joseni cu salar de 240 fl. v. a. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative, apoi folosirea grădinei de lângă scoală calculată în bani cu 60 fl., suma 300 fl. v. a.

d) Borgo-Rus, cu salar de 200 fl. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative.

e) Blaşfalĕul de sus, cu salar de 150 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

f) Galaţi, cu salar de 200 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

g) Şieu-Sântu, cu salar de 100 fl. v. a. plătiţi prin repartiţie dela popor, ear 50 fl. primiţi ca ajutor dela Prea Ven. Consistoriu.

Doritorii de a obţinè unul din aceste posturi au de aşi ascerne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare până la terminul indicat la subsemnatul în Borgo-Bistriţa p. u. B. Prund.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-Bistriţa în 10/22 August 1885.

In conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 506 [1149] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul Têrnavei inferioare se escrie concurs cu termin până la *30 Septembre a. c.* st. v.

1. Bobohalma cu salariu anual de 155 fl. v. a., care constă din 145 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.

2. Cucerdea română, cu salar anual de 210 fl. care constă din 110 fl. v. a. şi din 100 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

3. Cetatea de baltă, cu salar anual de 170 fl. v. a.. care constă din 100 fl. bani, şi din 6 Jug. 655 °☐ pământ arătoriu, cu venit de 70 fl.

4. Deag. cu salariu anual de 100 fl. v. a. din fondul scolar cuartir şi lemne de foc.

5. Păucea, cu salariu anual de 100 fl., care constă din 60 metreţe de cucuruz sfêrmit á 1 fl. şi din 2 jug. pământ arătoriu cu venit de 40 fl. v. a., cuartir.

6. Şilea maghiară, cu salar anual de 90 fl. v. a, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea-de-baltă la 29 Iuliu, 1885

In conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 256 [1159] 2—3

Escriere de concurs.

Pentru un stipendiu de 60 fl., format prin conclusul sinodului protopresbiteral ordinariu în şedinţa ţinută la 28 Marte a. c., se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *30 Septembre* st. v. a. c. Acest stipendiu este destinat pentru un individ din tractul protopresbiteratului Haţeg, carele va asculta cursul pedagogic în institutul nostru „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se concurentele, că după absolvarea studielor pedagogice se va aplica ca învĕţătoriu în una din scoalele acestui tract protopresbiteral, servind cel puţin trei ani.

Concurenţii la acest stipendiu au a-şi aşterne la subscrisul oficiu protopresbiteral cererile lor instruite:

a) cu atestat de botez;

b) cu atestat de paupertate;

c) adeverinţă că este înscris la cursul pedagogic, şi frecuentează prelegerile cu succes.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 4 Septembre 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99. Sibiiu, Joi 19 Septembre (1 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

Sibiiu, 18 Septembre 1885.

De câte-va ḑile congresul bisericei sêrbesci este întrunit în Carloviț.

În ajunul congresului nostru național-bisericesc datori suntem a ne da seama despre cele ce se întêmplă acuma în congresul național sêrbesc din Carloviț, căci mersul lucrurilor din acest congres, curentul politic, care normează situația de aici, nu vor fi fără oare-care influință asupra congresului nostru național-biserisesc, a cărui convocare, după cum se crede — era intenționată pe ḑiua de 1—13 Octobre a. c.

Datori suntem deci a ne da seamă cu cele ce se întêmplă tocmai acuma în congresul sêrbilor, căci o accentuăm, dela fericita deslegare a scisiunei dintre ierarchia și elementul laic la sêrbi, atêrnă mult și o mai binevoitoare tractare a bisericei noastre ortodocse-române din Ungaria.

Cetitorii nostri sunt în curent cu starea lucrurilor din biserica sêrbească.

Ca fortăreață națională fu ea considerată de către cercurile politice dela noi, cu cuvênt, sau fără cuvênt, aceasta deocamdată nu o vom cerceta.

Cei mai de influință bărbați politici ai sêrbilor dominau situațiunea în biserica sêrbească, și congresul național sêrbesc în maioritatea sa lucra sub conducerea acestor bărbați.

Opiniunea publică de la noi se înveninează de câte-ori vede instituțiuni garantate prin lege, cari prin esistența lor chiar fac zadarnică realisarea planurilor de modernă politică ungurească.

Biserica sêrbească s'a considerat de pedecă actualului curent domnitor, înțelegem biserica cu actuala organisare a ei.

S'a încins deci o luptă ageră între biserică și stat, și noi cu durere trebuie sě mărturisim, că această luptă ne-a atins indirect și pre noi.

Lovitura cea mai mare s'a dat autonomiei bisericesci prin denumirea patriarchului de către coroană, și încă denumirea unei persoane, pe care congresul de două-ori o a respins dela demnitatea de patriarch.

Devisa sêrbilor a fost: apărăm drepturile cele mai sfinte ale bisericei, și le apărăm pe căi legale.

Devisa guvernului era: biserica sêrbească este un cuib de inimici politici, trebuie deci împrăsciat acest cuib *pro salute rei publicae.*

Până acum s'au aplicat tot numai mijloace paliative.

O parte însemnată a bărbaților sêrbi a înțeles pericolul la care este espusă biserica, și ei s'au retras, făcênd astfel posibilă o transacțiune între elementele așa numite moderate și între ierarchie.

Fisionomia actualului congres nu mai poartă făimoasa firmă Miletici-Polit.

Sunt elemente în acest congres, despre cari se ḑice, că dacă numai va fi posibil, vor realisa o înțelegere, ḑicem, dacă numai se va putea.

Atêrnă deci foarte mult dela ținuta clericalilor și pretensiunile ce vor face ei în modificarea actualei organisațiuni bisericesci.

Avem înaintea noastră cuvêntarea patriarchului Anghelici ținută după constituirea congresului.

Din această cuvêntare puțin ne putem orienta.

Ni se pune adecă în vedere o împăcare a pretensiunilor din ambele părți, aceasta înse numai atuncia, dacă congresul din capul locului va face unele concesiuni de mare importanță. Se pretinde ca congresul sě treacă peste denumirea patriarchului, considerând ca fapt consumat acest act, la care congresul nu are nici un cuvênt.

În casul că congresul va insista sě vorbiască la acest act, atunci el va fi disolvat, și după cum ne spune un comunicat în ḑiariul „Neue freie Presse“ guvernul va presenta dietei un proiect de lege, prin care articolul de lege IX. din anul 1868, privitoriu la autonomia bisericei sêrbesci, se va delătura.

În această periculoasă alternativă nu scim ce va face majoritatea din congresul sêrbesc.

După a noastră părere cestiunea nu poate avea decât un singur mod de soluțiune.

Dacă se va crede că prin un compromis oare-care se mai poate conserva ceva în biserica sêrbă, atunci congresul se va supune.

Dacă înse condițiunile compromisului vor fi de natură, încât ele numai pentru un scurt timp vor putea amâna stergerea autonomiei prin lege, atunci nimenea nu se mai supune la torture.

S'a făcut la timpul seu multă larmă în biserica sêrbească, și lucrurile au ajuns la culme.

Sunt oameni la noi, cari sub flamura naționalismului nu încetează a bate doba cea mare în biserica orientală română din Ungaria.

Nu e lucru național sau de interes național ce fac frații greco-catolici, nu, doamne ferесce!

Din anul 1872 lumea nu scie ce a decis sinodul lor provincial.

E lucru național însě a lovì în archiereul bisericei greco-orientale; interesele pur naționale cer sě fie trasă în tină fundațiunea Șaguna, publicate intențiunile consistoriului nostru metropolitan, și cele ale congresului.

E lucru național a face memorii personale foarte nepersonale în biserică, și aceasta spre a ni se putea ḑice și noue ca lui Miletici și Polit: biserica Voastră e cuib național, deci sě se spargă acest cuib.

Suntem în preajma congresului, și nu fără ingrijiri privim în viitoriu.

După aceste priviri generale comunicăm cuvêntarea Prea-Sfinției Sale Patriarchului Anghelici în traducere:

Mărit congres!

Înainte de a începe lucrarea noastră comună, simțul bucuriei sincere me îndeamnă, ca la întrunirea noastră pornită din preaînalta concesiune a Maiestății Sale ces. reg. apostolice, Prea-grațiosului nostru domnitoriu și iubit rege, sě ve salut preastimaților domni, fraților episcopi și domnilor deputați cu „Bine ați venit.“

Ca fii blânḑi și credincioși ai sântei noastre biserici ortodocse, ca îngăduitori și credincioși supuși ai gloriosului nostru domnitor, care are părințească îngrigire față cu credincioasele și patrioticele popoare din patrie, cu toți v'ați presentat aici — despre aceasta sunt convins — cu acea nobilă intențiune,

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

FOIȚA.

(Urmare.)

Dacă ar fi ḑis dnii autori, cumcă suf. -é este cas posesiv, pentrucă esprimă o relațiune posesivă: definițiunea acestei suficse ar fi baremi întemeiată, și apoi am fi așteptat, ca sě se fi mai adaus: cumcă suf. genitivului -nak, -nek, se adauge posesorului numai când lângă posesor stă și posesiunea cu suf. posesiv pers. -a, -e (-ja, je), ear la casul contrar, posesorului i se adauge suf. -é. Dar a ḑice, cumcă -é nu e genitiv, e rixa de lana caprina, de oare-ce genitivul nu e alt ceva decât un cas posesiv, care în limba maghiară stă totdeauna în legătură cu suf. posesiv; pr. az anyá-*(nak)* öröm-*e*, a szűlők-*(nek)* gond-*ja*, sau: Kinek hatalma nagyobb az emberé-e vagy az istené? Altcum observ, că definițiunile sunt lucruri laterale într'o carte menită pentru începětori, mai bine ar fi făcut dnii autori, dacă ar fi hotărît, în care cas folosim forma -é, ővé, și când se întrebuințează -nak, -nek dimpreună cu -a, -e etc.

Cu privire la reflecsiunea: „Tot considerări practice ne-a îndemnat sě nu primim în cartea noastră formele: leendettem, várandottam etc.“ observ, cumcă dnii autori nu sunt îndreptățiți a introduce reînoiri în limba maghiară. Binevoiască a cetì gramaticele de Ballagi, Ney, Szvorényi, Imre Sándor și alții, cari toți sunt limbiști acreditați; nicăirea nu vor afla, că terminațiunile -andok, -endek esprimă futur perfect sau esact, acestea ocură pretutindenea ca futur simplu sau condiționat (egyszerű v. főltétes jővő), pr. én is fogok jőni, ha elvárandasz; kapni fogunk, ha kérendünk. Sau dacă dnii autori nu se încred în sciința acestor gramatici, cetiască cartea premiată de academia maghiară de sciințe și critisată de membrii ai acestei academii: M. Ballagi, C. Szász și G. Szarvas. Cartea e întitulată: „A magyar nyelvújitás óta divatba jőtt idegen és hibás szólások birálata, tekintettel az újitás helyes módjaira. Irta Imre Sándor, a m. t. akadémia lev. tagja.“ Formele mai sus amintite ocură singur numai în gramatica de Ihász G. sub numirea: végzett jővő (futurum perfectum v. esactum.) Dar nici Ihász G. nu e infalibil; și de aceea e o greșală neiertabilă, a compune o gramatică, fără de a cetì mai nainte unele gramatice mai valorabile, și a nu primì terminii folosiți de cei mai mulți autori acreditați!

Tot așa de neiertabilă este împrumutarea ḑicerilor, care stau în contraḑicere cu advěrul, pr. „Az ellenség Árpád királytól földet, füvet és vizet kért“ și altele, afle-se acelea chiar și în „opurile scriitorilor și poeților acreditați.“ Starea presentă a sciinței trebuie sě o respecteze fie-care om cult, cu atât mai mult scriitorii de cărți scolare. Nu cred, că pe autori îi va putea măgulì scusa, că au împrumutat ḑicerile: „A vas nehezebb mint az arany, de hasznosabb is“, sau: „Hazánkban 4 nagyobb tó van“ și altele din opurile scriitorilor și ale poeților acreditați. Ci cred, că și dênșilor le-ar fi convenit de o sută de ori mai bine, dacă ar fi folosit și dênșii mai bine „materialul folosit de vechi gramatici, adecă: a macska nyávog, a kutya ugat etc., (de care altcum *quantum satis* se află și în cartea de dênșii) de cât ḑicerile, care îi compromitează înaintea studenților la traducerea acelora. Cumcă provocarea autorilor la valoarea ḑicerilor pentru traducere e numai reclamă goală, se poate vedea și din esemplele următoare: Depr. 6: A fiú jó. A kertek nagyok és drágák Az ajtók tiszták. A rosz emberek nem ritkák; depr. 5: Servitoriul e băiat diligent; depr. 4: Egy gazda mindig egészséges — (Mikor nem beteg!). A nagy kert szép és drága. Az egészséges lakós magas. A jó ember nem mindig nagy és szép. Depr. 3: Copilul e vioi — (Da! mai ales când plânge!); Cetatea e mare. Satul nu e mare; dar Reșinar este mare sat — (Așa dară: nu e mare și totuș e mare!); depr. 2: Az atya mindig szorgalmas. Az atya és a fiu. A leány vig, de a fiú szomorú — (Mégis jobb dolguk van a leca împreună şi cu bună înţelegere sĕ regulăm definitiv, cu dreptate şi înţelepţesce referinţele neregulate încă ale autonomiei noastre bisericesci; ca ceea ce până acum nu s'a adeverit de potrivit şi corespundĕtoriu faţă cu lipsele bisericei şi ale scoalelor noastre, precum şi tot ce stă în disonanţă cu spiritul bisericei sĕ se delăture, şi înlocuiască cu astfel de dispoşiţiuni, cari corespund sancţionatelor şi neschimbaverelor instituţiuni ale bisericei noastre, ca cu chipul acesta sĕ fie restabilită ordinea permanentă în administraţia bisericească prin ce vom corespunde intenţiunilor Maiestăţii Sale şi înaltului seu guvern, şi satisfacem intereselor patriei noastre.

Fiind toţi pătrunşi de una şi aceeaşi tendenţă şi dorinţă, cred că deşì e deosebit grea şi foarte importantă problema noastră, totuş o vom deslega în mod norocos.

Se recunoasce de către identitatea scopului în lucrarea noastră, care este: bunăstarea şi înflorirea bisericei noastre, a instituţiunilor culturale şi a tuturor isvoarĕlor, din cari se acoper recerinţele privitoare la acestea; căci una şi aceeaşi basă are lucrarea noastră, adecă regularea autonomiei noastre bisericesci, pe care o vom consolida şi asigura, dacă ne va succede sĕ înfiinţăm astfel de disposiţiuni, cari corespund atât pretensiunilor ierarchice, cât şi celor ale poporului credincios.

Me adresez către DVoastre Domnilor deputaţi preoţi şi mireni, ca către factorii trimişi la congres prin încrederea poporului, şi me adresez cu sincera declaraţiune, că pe cât ţin de legală participarea poporului nostru prin deputaţi, pre atâta o ţin de reclamată şi de necesariă pentru autonomia noastră bisericească. Domniile Voastre, cari din nemijlocită apropiere şi coatingere cunoasceţi dorinţele şi lipsele poporului, sunteţi chemaţi a nisuì, ca aceste dorinţe sĕ se realiseze între marginile legilor patriei şi a celor bisericesci.

Votul DVoastre e de mare importanţă şi ponderositate la deliberările şi decisiunile noastre, şi stând aceasta e de prisos sĕ mai spun, ce mare responsabilitate e legată de activitatea DVoastre, căci activitatea trebuie sĕ vi-o îndepliniţi astfel, ca prin ea sĕ se îndeplinească dorinţele poporului, precum şi recerinţele şi pretensiunile bisericei, cari se basează pre legile bisericesci şi au caracter nealterabil. Ierarchia nici odată nu va perde din vedere adevĕratele trebuinţe ale poporului, şi nu va da mână de ajutoriu la ciungărirea dreptului poporului, ca el sĕ fie eschis dela deslegarea cestiunilor privitoare la autonomia bisericească: sĕ nu perdem însĕ din vedere la aducerea de concluse, că posiţia şi caracterul ierarchiei în biserică s'a întemeiat de însuşi Mântuitoriul.

Domnilor deputaţi! Puteţi fi convinşi, că eu şi colegii mei episcopi ne-am sacrificat întreagă vieaţa unei activităţi îndreptate spre binele şi progresul bisericei şi al poporului nostru evlavios, şi de şi nu dispun de cunoscinţe urieşe şi estremă esperienţă, totuş voi vrea şi-mi voi scì face datorinţa în cea mai mare sinceritate, desinteresare şi bunăvoinţă, ceea ce o aştept şi dela patriotismul DVoastre.

La această lucrare armonică, pretinească şi bărbătească ve provoc, implorând asupra lucrărilor noastre binecuvêntarea celui de sus, fără de care nici o intreprindere nu poate avea succes.

Ve rog sĕ începem lucrul cu încredere reciprocă.

Revista politică.

Decând cu evenimentele din Rumelia am cassat pe un timp oare-care revistele noastre politice, concentrându ne toată atenţia către Balcani. Datorinţa noastră fiind a ţinea publicul nostru cetitor în curentul evenimentelor politice europene, vom continua firul întrerupt în nrii trecuţi.

Cestiunea insulelor caroline se vede a fi ajuns într'un stadiu de resolvire pacinică. Notele diplomatice între guvernul german şi spaniol se schimbă neîntrerupt. Mai multe puteri, între cari Anglia, Francia şi Italia s-au oferit pentru a decide între pretensiunile acestor doue state. După scirile mai nouĕ aflăm, că rolul mijlocitor 'l ar fi primit papa Leo, rĕmânênd sĕ decidă el în cas când o înţelegere pe cale diplomatică nu ar fi posibilă. De altmintre poate nici nu o se mai ajungă lucrul până acolo, de oare-ce formalitatea de satisfacţie a dat-o deja Spania Germaniei, prin esprimarea părerei sale de rĕu asupra turburărilor spaniole şi a încălcării insigniilor germane, notificând guvernului din Berlin, că turburătorii 's puşi sub acusă înaintea tribunalelor, şi că pedepsirea lor va urma neamânat.

Ḑiarele din Berlin vorbesc de un atentat în contra ţarului Alecsandru, care sĕ se fi comis în ḑilele aceste la Copenhaga, unde se află ţarul de present. Lucrul se ţine în mare secret, dar cu toate aceste „Naţional“ din Paris află, că faima este întemeiată. Ţarul îşi făcea preumblările obicinuite de dimineaţa într'o pădurice a oraşului, când se auḑi o împuşcătură, ear ţarul cu un strigăt ameţi. Moştenitoriul de tron îi alergă într'ajutor. Împĕratul se reculese iute. La partea stângă jiletca îi era sfăşiată şi orologiul sfărămat; ear pe jos se afla un glonţ de calibru mai mic. Ţarul se întoarse îndată la palat, şi observă cea mai mare tăcere. Cine a fost atentatorul nu se scie.

Ḑiarele vieneze se ocupă de present cu mesagiul imperial, prin care s'a deschis sesiunea anuală a parlamentului austriac. Mesagiul în genere se pare a fi făcut o bună impresiune asupra partidelor; numai cechii radicali cu „Politic“ în frunte sunt năcăjiţi, că de ce împĕratul n'a făcut mai în deosebi o amintire despre interesele naţionale ale cechilor.

Vineri în 13 a l. c. a sosit din străinătate părechea regală a României la Sinaia. Îndată după sosirea regelui s'a ţinut în castelul Peleş un consiliu de ministrii, în urma căruia dl Brătianu însoţit de A. Beldiman a plecat cu grabă la Viena, unde fu imediat cercetat de ministrul Kállay. Visita i-o întoarse Brătianu îndată. Mai târḑiu conferă dl Brătianu cu contele Kálnoky timp îndelungat. Duminecă la ameaḑ fu primit ministrul României în audienţă şi de monarchul nostru. Obiectul călătoriei premierului român au fost de sigur evenimentele, cari ţin într'o ferbere neobicinuită întregul orient.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Iţele se încurcă tot mai rĕu şi mai rĕu în Balcani. Trebuie sĕ fim cu ochii în patru *„ne quid respublica detrimenti capiat.“* Estragem după jurnalele străine următoarele telegrame privitoare la revoluţiunea rumelă şi situaţia din peninsula balcancià.

26 Septembre.

Sofia. — Aci a sosit o deputaţiune macedonă, care a promis lui Karawelow de al sprijinì. Ḑiarele bulgare cer cu stăruinţă, ca Sêrbia sĕ detroneze pe regele Milan. — În Adrianopol: stau acum deocamdată 7000 de oameni. — Detaşamente turcesci au ocupat Kairmanliul, Chizia, Agai şi Kaibeladul, toate situate în Rumelia. Din această causă domnesce o mare agitaţiune p'acì. Lucrările de apărare din partea bulgarilor între Hermanli şi Urbilkivi înaintează cu mare repeḑiciune.

Filipopol. — Principele a plecat eri la meḑul nopţei împreună cu suita sa la graniţă, unde 50,000 de oameni sunt concentraţi. Graniţele se fortifică. Femei se esercitează în căutarea bolnavilor. Fete bulgare se roagă în masă de a fi primite în legiunea fetelor. Numai copii şi moşnegii rĕmân acasă. Cu toate că s'a rĕspândit scirea, cumcă dincolo de graniţă un judecător bulgar a fost omorît de musulmanii fanatisaţi şi că un alt bulgar a fost rănit grav, totuş turcii sunt trataţi în Filipopol şi prin alte localităţi rumeliote cu cea mai mare blândeţe. Voluntarii ruşi vin în mase încoace.

Belgrad. — La ultima revistă a trupelor la Topcider-Bido de către regele Milan, studenţii chemaţi pentru esercitarea cu armele au făcut demonstraţiuni contra Austro-Ungariei, pentru aceea că are de gând sĕ ocupe Bosnia şi Herzegovina. Un apel făcut în versuri, care e adresat către armată a găsit un mare resunet acì şi se colportează în mulţime de esemplare chiar şi prin interiorul ţĕrii. Fostul ministru Ristici a fost chiemat la Conac. Regele a vorbit cu dênsul mai mult timp de situaţiunea Sêrbiei şi atitudinea ei către peninsula balcanică.

Bucuresci. — Se scrie din Turnul-Severin, că generalul sêrb Catargi a trecut prin acel oraş, îndreptându-se spre Bucuresci. Generalul vine la Bucuresci cu o însărcinare din partea regelui Milan, ca sĕ se sfătuiască cu regele Carol asupra situaţiunei actuale, care acuma se consideră în Belgrad tocmai ca foarte gravă. Aceasta se probează şi prin alegerea persoanei, care a fost însărcinată cu o misiune foarte delicată.

In urma unei întrevorbiri ce a avut loc alaltăieri între regele Milan şi unchiul seu, şi care convorbire a durat până după meḑul nopţii, unchiul regelui a dat ordin ca sĕ se pregătiască totul pentru plecare. El a şi plecat ieri dimineaţă. Dl general Catargi a sosit la Sinaia şi a avut o întrevedere cu regele Carol.

Atena. — Ministrul de marină a ordonat înarmarea tuturor navelor. Trupele care ţin garnisoana la Pelopones au primit echipamentul de campanie şi se vor îmbarca pentru fruntarie. Se crede că mai multe case grece vor avansa capitalurile, dacă aceasta va fi necesar, pentru mobilisarea totală a armatei. Se continuă cu ţinerea meetingurilor, unde se votează resoluţiunile, prin care se angagiază guvernul a lua o atitudine energică.

27 Septembre.

Constantinopole. — Se anunţă din Berlin „Agenţiei Havas“: Principele Bismark, primind pe Said-Paşa în visită de concediu, a desaprobat foarte mult evenimentele din Rumelia şi a însărcinat pe Said-paşa sĕ afirme Sultanului, că Germania va întrebuinţa toate mijloacele pacinice, cari sunt în puterea sa pentru a menţine drepturile Porţei asupra Bulgariei şi Rumeliei.

ányoknak!) A tanuló szorgalmas — (Azaz: némely tanuló!); A gyermek beteg; depr. 7: A napok rövidek, az éjek hosszuak. A jó emberek mindig boldogok és kedvesek, — (Vajjon mindig boldogok-e?); Az utcák keskenyek. A szorgalmas leányok vigak. Az ablakok kicsinyek, az ajtók nagyok. Depr. 9: A kisebb fiú jobb mint a nagyobb — (Kérdés — ?) A kisebb lakások nem oly drágák mint a nagyok, de nem is oly egészségesek, mert vagy sötétek vagy nedvesek. — (Nem mindig!); A veréb kisebb mint *egy* lúd. — (Még pedig sokkal kisebb!) A tavasz szép, a nyár szebb, az ősz a legszebb — (Egyéni nézet); A fekete tinta legszebb — (Ki tudja? ki mit szeret, az a szép.); depr. 8: A ház nem mindig drágább mint *egy* szép kert, a nagy ház legdrágább; — (Hát mint két rút kert?); depr. 12: Tavaly Erdélyben földrengés volt. Van a kertben fris viz? Van, de a vizben békák vannak; depr. 14: Care e mai dester, croitorul sau păpucarul? Croitorul e mai dester; depr. 16; A székek magasak — (Hát még a házak?) Husvéttől pünkösdig 50 nap van — (Nem épen?); depr. 18: A templomban a negyedik lépcső a legutolsó; depr. 24: Erdeje tele van vad állatokkal. — (Kinek erdeje?) Az én keztyüm fekete, keztyűim mind feketék, mert a fehérek drágák — (Drága keztyüt pedig nem akar venni); depr. 25: Tegnap erdőmben voltam, fenyőfáim gyönyörűek és szénám igen száraz, pedig tavasszal sok eső volt; depr. 26: Mărul teu e mai dulce de cât al meu, fênul teu însĕ nu e mai uscat de cât al meu; depr. 21: Ki az a férfiu? Az a férfiu Pál gazda, tegnap a kertben volt, ma a pincében lesz; depr. 22: Ezen lakásban a zárak és ablakok roszak, télen nagyon hideg lehet ott. (Ott?) Depr. 20: A magyar betűk olyanok mint a román betűk. (Kevés külömbséggel.) Cred, că dnii autori vor înţelege, că ar fi făcut mai bine, a recunoasce greşelile publicate de mine, şi a nu me provoca, sĕ le dau acest rĕspuns. Căci cu ocasiunea aceasta trebuie sĕ mai amintesc unele descoperiri făcute cu privire la lacunele aflătoare în gramatica de Crişan şi Putnoky, care mai înainte le-am trecut cu vederea şi anume:

Regula de pe pag. 50 sună astfel: „Înaintea verbelor stau adverbe. Adverbele (de mod) se formează din adjective prin adaugerea suficselor *n*, *an*, *en*, *on*. pr. tiszta (curat): tisztán, rövid (scurt): röviden, nagy (mare): nagyon.“ Cum se vede, despre suf. formative: l, ul, ül, nu se amintesce nimic; aceasta e o lacună însemnată, căci studintele privat va forma şi dela adiectivele: rút, román, német, francia, ügyetlen etc, adverbe cu -n, -an, -en, -on, pr. rútan, románan, németen, francián, ügyetlenen, boldogan etc. Bine ar suna oare acestea?

O altă scădere a cărţei numite este, că în multe deprinderi ocură numai sporadic propoziţiunile referitoare la formele aflătoare la capul deprinderei respective; aşa aflăm de es. în deprinderea 102, care tractează despre perfectul optativului (vártam sau kértem volna etc.), ḑicerea cunoscută: „Egy hires görög csak kőszobortól szokott kérni, hagy adjon neki valamit és ha az emberek kérdezék, miért kér kőszobortól, azt mondta: korán akarok hozzászokni, hogy semmit se kapjak; mert az emberek még keményebb szivüek, mint a kőszobor.“ Se înţelege, că dnii autori au indus aceasta ḑicere lungă numai din causă, că fără de ea deprinderea ar fi prea scurtă; aceea şi dênşii o vor recunoasce, că aceasta aici nu e la locul seu. Dar ce se facă, dacă nu află ḑiceri pentru perfectul optativului?

Propoşiţiunile sunt cea mai mare parte bagatele şi arată o asociaţiune de idei foarte originară aşa de es. cetim în bucata coerentă. „A tehén“ (depr. 40.): „A tehén lomha állat. És mégis a legszegényebb embernek is van legalább egy tehene. A tehén nem szép, de hasznos. Lehet a gyermek akármilyen szép, de ha nem jó és szorgalmas, nem lehet a szülèk-(nek) örome.“ etc.

(Va urma.)

St.-Petersburg. — Toate puterile, cari au semnat tractatul dela Berlin au acceptat propunerea făcută de Rusia de a se întrunì în conferinţă la Constantinopol.

Atena. — Regele a sosit. I s'a făcut o primire entusiastă. O mulţime imensă striga Trăiască Macedonia! Trăiască Creta! Trăiască Epirul! Trăiască Tracia! însoţindu'l până la Palat. Drapele macedoniene, epirote, cretene şi trace precedau cortegiul. Regele a apărut în balconul Palatului vorbind mulţimei, a ḑis că împrejurările actuale sunt cu totul escepţionale şi cer curagiu şi prudenţă; că mari sacrificii se vor cere ţĕrei; dar că patriotismul elenic va sci sĕ le primiască bucuros; că poporul trebuie sĕ aibă încredere în patriotismul Suveranului şi în înţelepciunea guvernului seu.

Aceste cuvinte din urmă ale regelui au pricinuit un viu entusiasm şi au fost urmate de un tunet de aplause.

28 Septembre.

Belgrad. — Se fac mari presiuni asupra Sêrbiei şi Greciei pentru ca sĕ rĕmână liniscite şi sĕ nu iese din limitele unei pacinice observaţii. Cu toate acestea spiritele sunt foarte alarmate atât în Sêrbia cât şi în Grecia şi va fi oare-care greutate a se stăpânì curentul popular, în cas când mişcarea s'ar întinde.

Constantinopol, *via Varna.* — Puterile insistă pe lângă Poarta ca Turcia sĕ nu proceadă la o represiune armată în Rumelia, ideia unei conferinţe pare a fi părăsită cu totul în acest moment.

În cercurile bine informate se crede că conferinţa despre care vorbesc ḑiarele, se va reduce la o simplă întrunire oficioasă a ambasadorilor din Constantinopole, întrunire, cu care Poarta va avea sĕ discute.

În tot casul, posiţiunea principelui Alecsandru al Bulgariei este foarte critică şi sorţii sei d'a fi depus cresc mereu; în cas când una din puteri ar cere depunerea sa, e mai mult ca probabil că aceasta se va şi face. Lucrul e cu atât mai posibil, cu cât depunerea sa ar echivala cu o satisfacţie adusă Turciei.

Varna. — Guvernul rusesc a reînoit ordinile sale, prin cari rechiamă pe toţi oficerii ruşi, cari servesc în armata bulgară.

Oficerii ruşi declară, că armata bulgară e foarte bine organisată; ei nu au nici o îndoială că se va purta bine.

Agenţii bulgari proced cu cea mai mare asprime la facerea rechisiţiunilor; în unele districte s'au luat toate carele pentru a fi duse peste Balcani. Armata bulgară e în mare parte înarmată cu pusci Martiny; aceste pusci au fost luate de generalul Skobeleff dela turci; cu dênsele înarmase faimoasa lui divisiune a XVI, apoi le-a dăruit bulgarilor.

* * *

În faţa acestor evenimente, pline de serioase griji sunt şi jurnalele de dincolo de Carpaţi. Eată ce scrie „Telegraphul“ în nrul seu de Marţi:

„Ţeara noastră aşa de vitejesce apărată în decurs de secole întregi devine din nou punctul cel mai politic şi cel mai strategic pentru acele state, care, pentru propriul lor viitor şi pentru propria lor esistenţă, trebuie sĕ împedece ca Rusia, fie direct fie indirect sĕ dobândească prin vasalii sei moscenirea Turciei, care îşi dă sufletul şi iese prin aceasta pentru mai multe secole din rolul de stat mare de pe continentul european.

În această stare de lucruri, României tocmai îi incumbă, am ḑis rêndul trecut, în jocurile alternative ale politicei europene, aceeaşi posiţiune ca şi Ţĕrilor de jos, care au fost un obiect atât de râvnit şi atât de îndărătnic apĕrat, pe timpul marelor resbele continentale din secolul al XVIII-lea.

Înţelepciunea politică şi circumspecţiunea bărbaţilor nostri de stat sunt singure apte aḑi a duce ţeara, printre stâncele cestiunei orientale, spre limanul dorinţelor poporului român, care este precum a fost totdeauna de a fi un popor muncitor şi iubitor de pace, de ordine.

Cestiunea bulgară, greacă sau sêrbă pot probabil sĕ se sbată între dênsele şi în urma unui proces furtunos de desvoltare, sĕ ajungă la un resultat satisfăcĕtor fără ca prin aceasta sĕ fie turburată pacea europeană. Dar dacă amicii unei Bulgarii mari vor pune în joc charta României, atunci va venì pe tapet şi marea cestiune a unui resbel european.

Timpul este scoala învĕţămintelor celor mai bune pentru popoare; sĕ nu uite prin urmare naţiunile, atât cele mici ca Bulgaria, precum şi cele mari ca Rusia, a ţinè seamă de istoria trecutului lor, de rolul însemnat ce acesta din urmă 'l are în concertul european şi de rĕspunderea ce poate se aibă în viitor, faţă cu mersul progresului şi al civilisaţiunei, faţă cu aspiraţiunile popoarĕlor.

Mai cu seamă sfătuim pe vecinii nostri bulgari a fi înţelepţi, a fi cu băgare de seamă, pentru ca prin nisce fapte necumpĕnite injuste şi întemeiate pe lipsa complectă de cunoscinţe istorice şi etnografice, sĕ nu aţiţe cum-va în contra lor ura legitimă a acelor, cari le-au fost pururea amici desinteresaţi.

Frumos şi mare este aspectul unui popor entusiasmat de a se libera de sub jugul strĕin, dar în secolul nostru, materialistul nu entusiastul învinge şi judecata sănĕtoasă întrece avêntul cât de mare al inimei entusiaste.“

Varietăţi.

(**Concert**). De câte-va ḑile se află aici în Sibiiu dl *Nae Racovean,* din Bucuresci, artist în vioară.

Domnul Racoveanu este din nascere orb. Dotat cu deosebit talent, s'a pus pe studiul musicei, şi arcul dênsului stoarce aḑi admiraţiunea oamenilor pricepĕtori de artă.

În drumul seu spre Viena domnul Racoveanu s'a oprit aici spre a arangia un concert.

Concertul se va ţinea Duminecă seara în sala dela „Împĕratul Romanilor“ cu sucursul dşoarei pianiste Bender din Viena şi a cunoscutului nostru bassist dl Is. Popa.

Atragem deocamdată atenţia publicului român din Sibiiu, cărui îi incumbă în prima linie datorinţa, de a sprijinì un tiner capacitat, care pe lângă talentul seu estraordinar, are deosebitul merit de a fi **român.**

* Societatea de lectură a tinerimei române din Budapesta „Petru Maior“ s'a constituit în şedinţa generală din 20 Septembre st. n. în modul următoriu:

Preşedinte: Ioan Suciu, Dr. în drept.
Vice-preşedinte: Sept. Sev. Bocşianu stud. jur.
Secretariu: Ars. Vlaicu, lic. în sciin. com.
Cassariu: George Şandor, stud. jur.
Controlor: Petru Cornean, stud. jur.
Bibliotecariu: George Cap, stud. jur.
Notariu: Iacob Parneu, stud. jur.

Redactor al foaiei societăţii: G. Bogdan, stud. philos. Colaboratori: Ars. Vlaicu şi Petru Cornean. în com. literară sunt: Vlaicu, Bocşian, Cornean, Goldiş, Bilaşco şi Ivan.

Preşedinte: *Ioan Suciu.*
Secretariu: *Ars. Vlaicu.*

* (**Arestarea lui Gavril-paşa**). „Times“ publică următoarele amĕnunte în privinţa arestării lui Gavril-paşa: „Guvernatorele dejunase tocmai şi sună sĕ vie feciorul ca sĕ strângă masa. Dar în locul feciorului se presintă colonelul Sedlovici cu şase soldaţi şi dechiară guvernatorului, că este prinsonierul seu. Gavril paşa sărì în sus şi se uită pe fereastă în grădină, care era plină de soldaţi. Atunci se întoarse către colonelul Sedlovici şi-i ḑise:

— „Faptul me surprinde, dar trebuie sĕ-ţi dau un protest în scris.“

Colonelul rĕspunse, că cu părere de rĕu nu poate primì nici un protest şi conduse pe Gavril-paşa la închisoare. După aceea toată miliţia se adună înaintea palatului guvernatorelui şi d Stransky cetì proclamaţiunea guvernului provisoriu, prin care se îndemna puterea armată sĕ recunoască pe principele Alecsandru.

* (**Din obiceiurile carolinenilor.**) Dintro monografiă asupra insulelor caroline de cari se vorbesce atât de mult de un timp încoace, estragem următoarele date privitoare la obiceiurile locuitorilor lor. Poligamia este permisă şi tamolul sau şeful unei insule e cu atât mai bine vĕḑut, cu cât are mai multe neveste. Acela din Yap, unul din cele mai populate teritorii, are nici mai mult nici mai puţin decât nouĕ neveste. Dacă o femeie măritată e necredincioasă, amantul trebuie sĕ dea ca reparaţiune bărbatului un dar de valoare. Dacă darul nu e plăcut, femeia părăsesce domiciliul conjugal. O vĕduvă cu copii se poate mărita cu fratele bărbatului. Morţii sunt aruncaţi în mare, unde aceasta e mai furioasă. Sunt însĕ şi cadavre care se păstrează pentru a fi onorate. Atunci ele sunt puse în sicriuri, cari rĕmân în casă. Se fac bolţi de peatră, în cari se depun morţii, în aceste bolţi se pun şi de ale mâncărei pentru hrana morţilor. Inainte de despărţirea cea vecinică, se acopere cadavrul cu un praf galben: strigăte plânsete; sunt oameni cari în semn de doliu, îşi taie pĕrul şi barba ceea-ce la ei e un semn de nobleţă. O femeie a bărbatului pronunţă cu voce tare discursul funebru; ea înşiră virtuţile şi calităţile rĕposatului; ea laudă frumuseţea corpului seu, nobleţa rasei sale, agerimea sa la danţ, norocul seu la pescuit şi valoarea sa în lupte. Trista ceremonie se sfêrşesce printr'un ospĕţ îmbelşugat, în cât este oprit conmesenilor a mai mânca douĕ ḑile. Jocurile şi plăcerile lor se mărginesc în danţ, în înotat mânuirea lancei şi a praştiei. Indigenii se îmbăiază de trei ori pe ḑi: la răsăritul soarelui, la ameaḑi şi la sfinţit. Bărbaţii şi femeile îşi fac separat băile şi nu sunt nici odată cu totul goli. Ei n'au instrumente de musică. Când dănţuiesc bărbaţii, ceea ce ei fac în mod poetic la lumina lunei, voci de femei le servă de orchestră. Ei îşi agită în cadenţă capetele, braţele mânile şi picioarele, dar nici odată nu trec măcar cu o linie de locul în care s'au aşeḑat la începutul balului. Mişcările lor sunt graţioase; ei îşi împodobesc capetele cu flori, cu pene, cu plante mirositoare; urechile, braţele, degetele cele mari dela picioare, până şi gambele sunt împodobite cu inele frumos împletite. Şeful satului are obiceiul de a recompensa pe danţuitorul cel mai uşor, dându-i câte o bucată de stofă, sau alte obiecte. În timp când bărbaţii însuraţi joacă, femeile aşeḑate pe pămênt îşi balansează corpul, însoţindu-şi mişcările cu un cântec dulce şi monoton,

* (**Cremaţiunea în Italia.**) Estragem următoarele dintr'o corespondenţă pe care „Voltaire“ o primesce din Roma, cu data de 15 Septembre: „Causa cremaţiunei a reportat eri un triumf, la care nimeni nu se aştepta. Cadavrul dlui Ebhard, corespondent al „Gazetei Coloniei,“ a fost ars conform disposiţiunilor lăsate de acest jurnalist. Faptul ne-a surprins cu atât mai mult, cu cât nici odată acest publicist n'a profesat idei escentrice şi părea foarte legat de tradiţiunile şi de ideile burgheze.

„Operaţiunea a reuşit perfect de bine, cu toate că cuptorul cremator din Roma lasă mult de dorit din punctul de vedere sciinţific şi este construit după nisce date cu totul primitive. Dupĕ două oare, cadavrul era pe deplin carbonizat, şi din acest scriitor activ şi inteligent, al cărui zĕl a importunat de multeori pe oamenii din Consulta, nu mai remăsese de cât un pumn de cenuşe.

„Cremaţiunea cadavrului lui Ebhardt este a şepte-ḑeci-şi-cincea care s'a sĕvêrşit în cuptorul din Roma. La Turin şi Milan doctrina arderei s'a popularisat mai mult de cât în Roma.“

* (**Lupta între douĕ mame pentru un copil.**) O scenă ca şi aceea a celor douĕ mame din 'naintea lui Solomon, cu oarecare diferinţă s'a întêmplat ḑilele acestea aici la Ploiesci, scrie „Democratul.“

Mercuri dimineaţa, către oara 9 pe strada Virtuţei, în faţa caselor numite „La Floarea de aur,“ locuitorii de acì şi din prejur, au fost mişcaţi şi eşiţi pe la ferestre de lupta sgomotoasă şi de ţipetele sfăşietoare de: **mamă, mamă!** ce scotea un copil ca de 4 ani, bine făcut la faţă, cu capul gol, cu pĕrul gălbui şi cu un mare covrig ce ţinea în mână, aflat în braţele uneia din femei şi de care copil trăgea fie-care în parte, discutându-şi dreptul de maternitate: una pentru ca sĕ-l ţie şi alta pentru ca sĕ-l ia, pretinḑênd în strigătele şi îmbrâncelele ce-şi dau necontenit una alteia, şi trăgênd fie-care de copil: una că este al seu fiind-că 'l a născut şi alta că este al seu fiind-că 'l a crescut de mic, ca fiind luat de suflet. Şi cum se vede, mama cea adevĕrată îl furase dela cea adoptivă, iar aceasta făcuse acelaş lucru în dimineaţa acelei ḑile şi fusese luată în goană, ca şi o leoaică pentru puiul ei şi ajunse acì în strada citată. În fine lucrul s'a terminat astfel, că sărind unul din bărbaţii caselor vecine, a ajutat pe mama cea adevĕrată a-şi lua copilul, care a plecat cu el în braţe pe strada de alături

Tabloul era mai sfăşiător, decât acela dinaintea judecăţii lui Solomon, căci acolo, era un călău care sĕ taie în douĕ pe copilul de prigonire, când acì 'i se rupea oasele în douĕ de către însĕ-şi mamele lui.

Mai ḑică-se de cine-va, că mamele române nu 'şi pun sufletul şi capul pentru amoarea ce au de copii lor, fie născuţi sau adoptivi!

* (**Bibliografic.**) *„Dicţionar germano-român“* de **Theochar Alexi**, va apărea în decursul anului 1886.

Asta va fi o a doua ediţiune cu totul prelucrată a dicţionariului aceluiaşi autor, ediţiunea primă fiind de vr'o câţi va ani deja de tot epuisată.

De oare-ce actualmente nu se află prin librării nici un alt dicţionariu germano-român, acest op va împlinì o lacună foarte resimţită.

Autorul a completat dicţionariul seu cât s'a putut mai bine, avênd în vedere mai cu seamă elementul practic.

Toţi câţi se vor folosì de acest op, vor fi satisfăcuţi de el

---

Loterie.

Mercuri în 30 Septembre 1885.

Sibiiu: 29 3 75 43 69

[1156] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se escrie concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

1. Binţinţi, cu salariu anual 200 v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Orĕştioara de jos, salar anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

3. Acmar, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemne necesare.

4. Dâncu mic, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

5. Tămăşasa, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele de lipsă.

6. Măgura, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase.

7. Petreni, salariu anual 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

8. Mărtineşti cu filia Turmaş, salariu 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

9. Gelmariu, salariu anual 100 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

10. Serăcseu, salariu anual 60 fl., cuartir şi lemnele necesare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi trimite cererile lor instruite conform legilor din vigoare păn' la terminul mai sus semnat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii (Szászváros.)

Orĕştie, 5 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Ad Nr. 137. [1158] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, la scoala confesională populară rom. gr. ort. din opidul Hunedoara din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a., solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi folosinţa grădinei dela scoală, ambele din urma computate în preţ de 50 fl v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea nainte de espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Dumineсă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţătoriu cunoscênd cântările bisericesci va avea sĕ cânte şi în strană în casuri de lipsă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. ort. în Haţeg până la terminul sus indicat.

Hunedoara la 20 August 1885.

În conţelegere cu protopresbit. tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 218. [1147] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Petroşeni în protopresbiteratul Haţegului se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *16 Septembre* st. v. a. c.

Emolumentele sunt 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne, din cari se va încălḑi şi scoala şi cuartir liber.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 17 August 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 146. [1150] 3—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Avrigului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Avrig, după ce va devenì una din parochii vacantă, cari acum sunt ocupate.

Emolumentele împreunate cu acest post ppresbiteral sunt:

a) venitele ordinari ppresbiterali, cari stau din ajutoriul din fondurile archidiecesane şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Avrig, după devenirea ei în vacanţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemerităţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire celpuţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul riguros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii hirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; servițiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoscinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de servițiii bisericesci şi eventualmente toate altfel de recomandări.

Dat din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ţinută în Avrig la 17 Iuliu 1885.

Preşedinte: **Ioan Cândea,** adm protopr.

Notariu: **Ioachim Băcillă Chimuţ.**

Nr. 166. [1157] 2—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune de paroch de clasa a III. din comuna Acmariu, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie concurs în urma ven. ordinaţiuni consistoriale dto 27 Mai 1884, Nr. 75 B. cu termin de *30 ḑile* dela întâia publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt următoare:

1. Casa parochială cu grădina şi clădirile necesare economice, împreună cu cimiteriu, în care se află şi pomi cu venit anual computate în . .	30 fl. — cr.
2. Folosirea unui agru de 2 ferdele sĕmĕnătură computate — cu .	4 fl. — cr.
3. Dela 250 familii câte o ferdelă à 16 cupe în grăunţe grêu, sĕcara, cucuruz, sau o veadră de 8 cupe must, computate à 1 fl. v. a. — face .	250 fl. — cr.
4. Dela 250 familii câte o ḑi de lucru, à 40 cr. — face . . .	100 fl. — cr.
5. Dela 20 familii neorustici câte o ḑi de lucru à 40 cr.	8 fl. — cr.
6. Venitul stolar computat după calculul de mijloc a celor 5 ani din urmă	65 fl. 50 cr.
7. Dela umblatul cu sfta cruce la Botezul Dlui toată casa câte 20 cr. în bani sau îndatinatele naturale	50 fl. — cr.
8. Pentru slugitul sftelor pasci	3 fl. 20 cr.
Suma	510 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la această staţiune sunt poftiţi sĕ-şi ascearnă cererile lor instruite conform legilor din vigoare subscrisului în terminul susindicat.

Orĕştie, 26 August 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 442. [1148] 3—3

CONCURS.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale dto 27 Septembre 1884 Nr. 4758 pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comuna Dârste în protopresbiteratul I al Braşovului, se escrie concurs cu terminul până la *30 Septembre* a. c.

I. Emolumentele impreunate cu postul de adjunct în clasa I sunt:

a) din budgetul scoalei .	150 fl.
b) din venitul bisericei . .	32 fl.
c) Venitul $1/2$ din grădina scoalei	8 fl.
d) în naturalii	10 fl.
Summa	200 fl.

II. Venitul învĕţătoriului în clasa a doua este:

a) din budgetul scoalei .	150 fl.
b) Venitul $1/2$ din venitul parochial, sau competinţa de capelan parochial, care face.	150 fl.
Summa	300 fl.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dârste în 7 Iuliu 1885.

Comitetul parochial, cu scirea mea:

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. şi inspector.

Nr. 244. [1141] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. Unguraş şi Păuşa, protopresbiteratul Unguraşului, prin aceasta se escrie concurs prelângă următoarele emolumente:

I. Unguraş, cu salariu 80 fl. v. a., 40 vici de cucuruz cu grăunţele, vică veche din 20 cupe.

2 stângini de lemne grădina scoalei de $1/4$ jugĕr şi cuartir în edificiul scoalei.

II. Păuşa, cu salariu de 80 fl. v. a., 40 vici cucuruz cu vica veche grădina scoalei de $1/4$ jugĕr şi $1\,1/2$ stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de aşi subşterne rugările instruite în sensul statutului organic la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás în *30 de ḑile* dela I-ma publicare a concursului, înţelegêndu-se de sine că reflectanţii trebuiesc a fi provĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi din limba maghiară.

Fizeş-Sânpetru 14 August 1885.

Cu conţelegerea comitetelor parochiali respective.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 913. [1139] 3—3

Innoire de concurs.

Neconcurênd nici un individ cualificat la posturile învĕţătoresci dela scoalele din 1. Guşteriţa, 2. Loamneş, 3. Mândra, 4. Roşia, 5. Ruşi, 6. Şelimber, 7. Veseud, 8. Vurpĕr, pentru cari s'a publicat concurs în „Telegr. Rom.“ Nr. 79 seqq. prin aceasta se publică de nou concurs pentru ocuparea numitelor posturi cu termin până în *20 Septembre* a. c., rĕmânênd salariile şi condiţiunile cele cuprinse în citatul concurs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 14 August 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 139. [1146] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Oraş-Alba-Iulia se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt 300 fl. solvinḑi anticipative pe lună, cuartir liber şi lemne suficiente, atât pentru învĕţătoriu cât şi pentru scoală.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare sĕ se adreseze oficiului protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 1 Septembre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsandru Tordoşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 513. [1154] 2—3

EDICT.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elena G. Tanase, a se înfăţişa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an şi o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absenţa sa.

Braşov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Nr. 4175 [1160] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că spre a se pertracta asupra susţinerei sau nesusţinerei în valoare a decisiunei aduse la anul 1881 Nr. 6913 în privinţa segregărei comunei Paloş, s'a designat ḑiua de **30 Novembre, 1885 dimineaţa la 9 oare** la faţa locului în Paloş. La aceasta se citează toţi proprietarii din comună, cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se vor considera ca şi învoiţi cu sistarea segregărei, şi că primul esemplariu din cerere se poate consulta la acest tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 14 Septembre, 1885.

Nagy Lajos, pres.

Tatar, notar.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100. Sibiiu, Sâmbătă 21 Septembre (3 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 20 Septembre 1885.

Sĕ nu se creadă, că din predilecţiune zăbovim ceva mai mult la congresul naţional sêrbesc din Carloviţ. Desastrele altora nici odată nu ne-au causat plăceri, căci noi în special strîmtorarea bisericei sêrbesci o regretăm din toată inima.

Se face adecă — după a noastră părere — o adevĕrată caricatură din autonomia bisericei surori, şi această împregiurare ajunge, ca fiecare român ortodocs sĕ îmbrace haine de doliu, căci dacă cu autonomia bisericei sêrbesci se urmează, după cum se urmează, din motive politice şi contra clarei disposiţiuni a legei sancţionate, atunci din capul locului putem sci, că la noi libertăţile garantate prin lege, dacă se mai consideră, apoi ele nu se consideră din respect către lege, ci tot din consideraţiuni politice, după cum tot consideraţiile politice sunt motorul în nerespectarea altora.

Ajunşi odată de a fi în curat cu asemenea stare de lucruri, uşor ne putem esplica situaţia ce ni se prescrie prin situaţiile politice dela noi.

Sĕ vedem ce se întêmplă numai în biserica sêrbească.

Se fac pregătirile pentru deschiderea congresului. Deputaţii sunt adunaţi, congresul se deschide cu o cuvêntare din partea patriarchului.

Este vorba sĕ se treacă la programa desbaterilor.

Se alege o comisiune, care e chemată a statori această programă. Comisia lucră *optima fide*, că biserica e autonomă, prin urmare e singură chemată a dispune de soartea sa între marginele legei sancţionate.

Vine comisariul guvernului şi luând la revisie programa lucrărilor, ḑice: punctul cutare şi cutare nu va forma obiect de discusie în congres şi aceasta din cutare şi cutare consideraţie. Veţi avea deci a ve mărginì numai la ceea ce ve mai las eu fără a trage dungă, şi şi aceasta numai atunci, dacă-i veţi da soluţia cutare, sau cutare, altcum voi dispune ca fiecare sĕ meargă la ale sale.

Pe scurt: autonomia bisericei e redusă la adevĕrată caricatură, şi aceasta din consideraţiuni, pentru a căror justificare s'a inventat noţiunea nedefiniată încă, însĕ de toţi simţită pas de pas în toate afacerile noastre naţionale şi bisericesci.

S'a păstrat forma în cestiunea autonomiei bisericesci.

Biserica a dispus pregătirile de lipsă. Credinciosii bisericei sêrbe împărţiţi în cercuri electorale au ales deputaţi.

S'a făcut mult alai cu aceste alegeri, s'a alarmat lumea întreagă, tot numai pentru glorificarea formei. S'au făcut spese enorme, s'au întrunit deputaţii cu credenţionale şi când vine vorba la esenţa lucrului, atunci se trezesc deputaţii cu censura modernă, care întru nimica nu este inferioară celei din timpurile obscurantismului.

Ni se va pune pumnul în gură sub cuvêntul „reson de stat," şi noi vom tăcea.

Sĕ se scie însĕ, că popoarele subjugate 'şi storc curagiu din succesele altora, succese, la cari sute de ani de suferinţe i-au condus.

Aşa vor face şi cei asupriţi prin censura de aḑi, şi aceasta o vor face privind la fraţii lor de sub tirănia de odinioară a ianicerilor turci cum cântă aḑi imnuri triumfale sub falnica lucire a soarelui libertăţii.

Aceste consideraţiuni generale fie scusate şi justificate prin cuvêntarea comisariului guvernial din congresul sêrbesc, cuvêntare, prin care a inaugurat programa de acţiune a congresului.

Eată cuvêntarea:

Mărit congres! La începutul lucrărilor din inimă ve salut domnilor, ca pre o corporaţiune constituită. Programa lucrărilor, care tocmai ve asceaptă, este bogată şi ca cantitate şi ca volum, cu toate că din programa făcută de comisia congresuală s'au şters două obiecte cu preaînaltă încuviinţare a Maiestăţii Sale ces. reg. apostolice.

A trebuit adecă ştearsă ordinaţiunea Escelenţiei Sale domnului ministru de culte şi instrucţiune publică dto 18 Decembre 1879 Nr. 1434, prin care s'a adus la cunoscinţa congresului preaînalta absolvare a patriarchului Procopiu Ivacicovici dela conducerea archidiecesei din Carloviţ şi a metropoliei sêrbesci întêmplată la cererea propriă prin preaînalta resoluţiune a Maiestăţei Sale ces. reg. apost. din 11 Decembre 1879 şi preaînalta denumire de administrator al archidiecesei şi a patriarchatului a episcopului de Baciu: German Anghelici. Fiindcă în urma morţei patriarchului Procopiu Ivacicovici s'a convocat la 27 Novembre 1881 congres pentru alegerea de patriarch şi în şedinţa dela 20 Ianuariu 1882 s'a publicat sĕrbătoresce denumirea de patriarch a lui German Anghelici, ordinaţiunea mai sus atinsă a încetat de a fi obiect de discusiune, de aceea ea n'a fost admisă în programă, cu atât mai vêrtos, căci nu se poate permite ca dreptul nedisputaver al coroanei, privitor la denumirea administratorelui archiepiscopesc, nici chiar per tangentem sĕ poată forma obiect de discusie.

A trebuit delăturat mai departe proiectul despre pensionarea învĕţătorilor poporali gr. or. sêrbi. Obiectul acesta nu se poate pertracta pentru cuvêntul, că după §§. 31 şi 32 ai articolului de lege XXXII din 1875, nu se poate permite înfiinţarea de fonduri de pensiune nouĕ sau modificarea celor esistente conform disposiţiunilor acestei legi.

După cum am atins, multe şi importante obiecte aşteaptă înţeleaptă resolvire din partea Măritului Congres.

Cu ocasiunea facerei regulamentului privitoriu la alegerea de patriarch gr. or. sêrbesc, se deschide congresului ocasiunea de a formula în mod nedisputaver şi neîndoielnic drepturile, cari compet congresului, rĕmâind intactă preaînalta influenţă a coroanei; se dă ocasiune, ca congresul în mai departea organisare a bisericei sêrbe prin deslegarea cu tact a mai multor cestiuni, prin regularea instrucţiunei publice conform spiritului timpului, şi prin lămurirea referinţelor financiare, sĕ facă bisericei şi credincioşilor folositoare serviţii.

Cu privire la mulţimea şi feliurimea materialului de lucru aflu cu cale, şi recomând congresului alegerea unei, sau a mai multor comisiuni, care spre a merge lucrul mai iute şi mai cu sporiu, vor avea a prelucra acest material.

În urmă am firma speranţă, că Măritul congres îşi va împlinì chemarea în armoniă frăţească şi activitate serioasă, avênd înaintea ochilor dreptatea, ecuitatea şi binele bisericei, aducênd totdeuna în consonanţă lucrările DVoastre cu interesele statului, după cum pretinde dela DVoastre domnilor, ca representanţi ai supuşilor sêrbi gr. or. de sub coroana Ungariei, Maiestatea Sa ces. reg. apostolică în îngrigirea faţă cu această instituţiune representativă.

FOIŢA.

(Incheiere.)

Ca sĕ nu creadă domnii reflectanţi, cumcă eu conclud dela un singur cas, că interpuncţiunea în cartea lor e defectuoasă, me aflu îndemnat a mai indica încă unele prop., care vor dovedì adevĕrul afirmărei mele ḑic: unele, căci dacă le-aşi scrie toate, ar trebuì sĕ scriu aproape cartea întreagă. În deprinderea a 28-a ocură prop. „A te kerted kicsiny, kisebb mint a grófé, de szép; mert mindig tiszta; a te kerted mellett egy nagy tó is van, az enyém mellett csak árok van és ez az árok tele van békával. Házaink alacsonyabbak mint tieitek, de a tieítek nem oly drágák mint a mieink, a kő és a mész itt nagyon drága." Ear în depr. 29: „Fratele a fost soldat, acum e neguţĕtor în Viena, bolta o are în strada cea mai frecuentată, biserica noastră e lângă bolta lui." Au doară e corectă interpuncţiunea în prop. următoare: „George aşteaptă vreme bună, dacă va fi mâne vreme bună, nu rĕmânem acasă." (depr. 46). „Neked nincs fekete ruhád, mert szegény vagy; a tarka ruhák is szépek, neki is csak tarka ruhája van." (depr. 35). „Unele animale au patru picioare, pescele n'are picioare, tu n'ai aripi, eu n'am comori, nici el n'are comori, are înse copii buni" (depr. 38). „Most nics jövedelme, tiz évvel ez elött a leggazdagabb ember volt megyénkben, nem sajnálatra méltó; a ki nem tud bánni a vagyonnal, az nem érdemel jobb sorsot." (depr. 54). „A „Szent István" rendet Mária Terézia alapitotta 1864 — dik évben május 5-kén; Károly király 1877-ben május 10-kén alapitotta a „Románia csillaga" rendet; „korona rendet" pedig, melynek jelszava „prin noi înşine" 1881-dik évben alapitotta." (depr 68.) „Am fert fasole şi carne, ea n'a fert, căci n'a avut lemne." (depr. 66.) „Egy asztalos lakott mellettünk, sok deszkája volt és mindig féltünk hogy tüz üt ki műhelyében; most egy szabó lakik és márciusban egy pék fog mellénk költözni." (depr. 75). Cum pot sta ḑicerile: „Erdély ország, Magyarország királyság" (depr. 1) ca prop. coordinate? Au doară regatul nu e ţara? Cine a cetit numai reflecsiunele dlor Crişan şi Putnoky, va crede că recensiunea mea binevoitoare, e plină de nedreptăţi şi rĕutăţi. Aşa de es. dênşii îmi impută maniera curioasă, de a conclude dela modul scrierei fonetice a cuvintelor: auḑ, vĕḑ, (despre „prânz etc." nu am făcut amintire!), cu z, că s'ar afla o mulţime de erori ortografice şi mi se aruncă că, eu confund substantivele resp. cu verbele: vĕd aud. Această e eară o apucătură, căci eu am indus mai multe erori ortografice din partea maghiară aşa, de es. neconsecuenţa la scrierea cuvintelor cu litere mari etc. şi nu am ḑis, că erorile ortografice s'ar afla tocmai în partea română, cu toate că aşi fi putut observa, cumcă ar fi mai corectă scrierea unor cuvinte după etimologiă cu: 'ţi, aşa de es. credinţios, stricăţios, în loc de credincios, stricăcios etc. cum ocură în cartea numită.

Mai departe observ, că în ḑicerea: „A Vezuv 79—ben Krisztus után augusztus 24-kén Herkulanum és Pompéji városokat eltemette" (depr. 68) topica nu e corectă. Prop. „Báró Iósika Miklós atyja halála után több idöt töltött kocsin, lovon, mint otthon" (depr. 75) fără suf. -nak, sau virgulă, are înţĕles îndoielnic. În prop. „Nincs (nekem) egy könyvem ott a pad alatt? nincs, a szolgánál három könyved van, mind a három az iskolában a pad alatt volt" (depr. 41); „Hányadszor volt ön most háboruban? harmadszor először voltam Poroszországban, másodszor Boszniában és utoljára Olaszországban" şi „Hányan voltak pénteken iskolában? kevesen, mert" etc. (depr. 2) aflăm erori ortogr. În depr. 61 aflăm cuvêntul: ahhoz; acesta se scrie numai cu un h: ahoz; Pe pagina 91 se află cuvêntul: gyerek în loc de: gyermek. În depr. 91 cetim: „Mikor még iskolá*ban* jártam, atyádnak e városban sok háza volt vala." N'ar fi oare mai bine ḑis aşa: Mikor még iskolá*ba* jártam?

La eratele de tipar mai adaug acestea: lakós (depr. 35) nemelég (dpr. 28). juhakat (depr. 61) âmblă (depr. 69).

Cronica evenimentelor din Balcani.

29 Septembre.

Paris. — Nici o putere n'a formulat încă părerea sa în cestiunea Rumeliei. „Le Temps“ crede, că ambasadorii acreditaţi pe lângă Sublima Poartă, se vor întrunì în conferenţă preste 3 ḑile.

Vidin. — În apropierea oraşului se ivesc bande de emigraţi sêrbi sub conducerea lui Peco Pavlovici şi a lui Paşici; ele sunt gata sĕ invadeze în Sêrbia.

Belgrad. — Scupcina, va fi deschisă Joi cu un discurs, în care se va atrage atenţiunea asupra relaţiunilor din Sêrbia-veche şi Macedonia şi asupra trebuinţei de a se asigura teritoriul dincolo şi dincoace de fruntarii. Scupcina va vota un credit de rĕsboi, va da dictatura regelui şi apoi va reîntra în vacanţe.

Sofia. — Prin cercurile diplomatice de acì domnesce părerea, că unirea Bulgariei cu Rumelia orientală nu este un lucru nou. Pe când isbucnise conflictul dintre Englitera şi Rusia pentru Afganistan, Rusia nu scia absolut nimica sigur despre atitudinea Turciei; unirea a fost plănuită din partea Rusiei, ca Poarta sĕ fie silită la cedare. Cum trecu conflictul afgan, ear s'a renunţat la plan cu toate acestea însĕ şoviniştii bulgari nu mai voiau sĕ renunţe. Chiar câteva conflicte au avut loc între Karaveloff şi representantul rusesc. Principele Alecsandru a jucat la ultima surprindere un rol pasiv, căci dacă s'ar fi opus, ar fi fost detronat.

Constantinopol. — Noul cabinet turc stăruiesce ca puterile semnatare ale tractatului dela Berlin sĕ lucreze mai repede.

Sofia. — Karaveloff a plecat ieri la Filipopol, unde 'l aşteaptă principele Alecsandru, pentru a lucra împreună la organisarea voluntarilor. Voluntarii sosesc mereu în mase din Rusia şi dela nordul principatului. Astăḑi au sosit dela Rusciuc trecênd spre Rumelia 300 de voluntari ruşi. Arnăuţii capĕtă ajutoare mari. După informaţiuni positive, bulgarii dispun, afară de corpurile de voluntari, de o armată regulată şi de miliţii de 160,000 oameni. Dintre aceştia 20,000 sunt daţi de Rumelia. Între Filipopol şi Sofia este o mişcare estraordinar de activă. Pe drumul de fer între Tatar-Bazargic şi Filipopol s'au suspendat transporturile de călători şi mărfuri. Toate trenurile sunt puse la disposiţia transporturilor de oameni şi material de rĕsboi. Gavril-paşa Crestovici, vechiul guvernator al Rumeliei, se află acì în Sofia sub o pază foarte puţin straşnică. Primul ministru, d. Karaveloff, s'a dus sĕ visiteze pe fostul guvernator rumeliot. Se ḑice că lui Crestovici se datoresce mult causa unirii, şi că toată captivitatea lui nu ar fi de cât o comedie.

Filipopol. — De când principele Alecsandru s'a încredinţat, că mişcarea bulgară n'a fost primită cu multă bunăvoinţă de cătră puteri şi mai cu samă de Rusia, el a dat ordinele cele mai severe, ca sĕ se împedece orice agitare în Macedonia; ori ce persoană şi-ar permite un act în favoarea unei rĕscoale în acea provincie, va fi predat imediat unui consiliu de rĕsboi. În acest scop s'a trimis şi o cerculară tuturor autorităţilor civile şi militare; li se ordonă sĕ menţină ordinea publică şi sĕ eviteze ori-ce provocare la fruntarii.

Paris. — Ḑiarul „La République francaise“ crede că pacea continentului cere consfinţirea faptelor ce s'au îndeplinit în Bulgaria, dar fără ca esistenţa chiar a sfărâmăturilor imperiului otoman din Europa, sĕ fie puse în cestiune.

Londra — „Times“ şi „Standard“ cred că Rusia stăruiesce sĕ propuie depunerea principelui Alecsandru.

* *
*

Reproducem în cele mai de jos voci din pressa europeană asupra situaţiei din Balcani.

Cetim în „România:“

„Punctul de vedere optimist adoptat la început de publicul rusesc faţă cu evenimentele din Rumelia orientală, încep a face lor unor îngrijări, deşi vage încă, dar netăgăduite. Aceste îngrijări se esplică prin convingerea ce se rĕspândesce din ce în ce mai mult, că principele Alecsandru ar fi lucrat pe riscul şi pericolul seu fără a lua părerea puterilor, nici chiar a aceleia căreia Bulgaria datoresce esistenţa sa. Cu toate acestea, lumea politică din Petersburg refuză a crede, că lovitura de stat ar fi fost efectuată numai din iniţiativa unui partid bulgăresc, în capul căruia se află dnii Stoianoff, Nicolaieff şi Karaveloff, câteşi trei rusofobi cunoscuţi. Se bănuiesce în cele din urmă evenimente influenţa unei mâni strĕine şi anume a Angliei. Se crede că ministeriul Tory a voit sĕ aprindă un incediu în Peninsula Balcanică pentru a paralisa astfel resultatele obţinute la intrevederile de la Skiernievice şi de la Kremsier şi pentru a găsì aliaţii, ce până acì lordul Salisbury i-a căutat înzadar în Europa.

Ceea-ce este cu deosebire de temut e neinţelegerea între puterile semnatare ale tractatului din Berlin; lovitura de stat de la Filipopol i-a apucat fără veste; o acţiune imediată pentru regularea afacerilor în Peninsula Balcanică pare urgentă. Greutatea este de a manţine mişcarea în marginile cele mai restrînse, date fiind pregătirile făcute de Sêrbia şi de Grecia. Linia de purtare ce va adopta Turcia, inspiră îngrijări grave publicului rusesc. Nu s'ar putea contesta dreptul Turciei de a reprima cu armele insurecţiunea rumeliotă. Se scie prea bine, că Turcia o va face, dacă nu e reţinută de o presiune colectivă şi unanimă a puterilor, şi toţi îşi frământă capul pentru a găsì un arangiament, ce ar putea sĕ mulţămească pe toată lumea.

„Naţional Zeitung,“ din Berlin spune, că spre a potolì mişcarea din Bulgaria, fără însĕ a isbi în demnitatea Porţei, principele Alecsandru va fi numit guvernatore al Rumeliei Orientale. Această soluţiune nu va fi înse cu putinţă decât numai în casul, când nu se vor mai ivì şi alte împregiurări, care sunt foarte de temut, de vreme ce scirile ce sosesc din Sêrbia şi Macedonia sunt foarte îngrijitoare şi de vreme ce panslavismul din Petersburg se arată foarte provocător.

Oficiosul „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ observă, că scirile despre mobilisarea sêrbă, greacă şi muntenegrină au numai un caracter demonstrativ, de vreme ce puterile nu sunt câtuşi de puţin dispuse, ca pentru hatîrul unei mari Bulgarii, sĕ joace *va banque* cu pacea europeană; dacă Europa va refusa necurmat sĕ se amestece, apoi nu poate sĕ se întêmple nimic.

Raportul

comitetului însărcinat cu înfiinţarea reuniunei române de agricultură.

Idea înfiinţărei unei reuniuni agricole pentru românii din Transilvania şi Ungaria este datorită necesităţii adênc simţite de a ocrotì interesele agriculturei noastre atât de înapoiate şi a contribuì la propăşirea economică a ţĕranilor, acest stêlp al naţionalităţei noastre. Pătrunşi de această necesitate mai mulţi dintre bărbaţii nostri, preocupaţi de binele şi fericirea poporului s'au sfătuit împreună, mai întâi în cercuri private, şi au primit îndatorirea a stăruì pentru înfiinţarea unei reuniuni române agricole, a cărei binefaceri sĕ se reverse asupra tuturor românilor din Transilvania şi Ungaria.

Cu ocasiunea esposiţiei române din 1881, lucru natural, idea înfiinţărei desamintitei Reuniuni s'a ventilat din nou şi cu inteţire. În 3 Sept. anul amintit s'a ţinut cea dintâiă adunare în casina noastră din Sibiiu luând parte numĕroşi bărbaţi distinşi din Transilvania şi Ungaria. După o scurtă discusiune adunarea a recunoscut în unanimitate trebuinţa înfiinţării unei reuniuni agricole şi a procedat la constituirea provisorică, alegênd de president pe Iosif Sterca Şuluţ şi de secretariu pe Demetriu Comşa. Membrii presenţi s'au declarat, ca făcênd parte din reuniunea de înfiinţat, ear redactarea definitivă şi esoperarea provederei statutelor cu clausula ministerială de presentare — s'au încredinţat unui comitet de 15 membri, anume:

Vincenţiu Babeş. Dr. D. P. Barcian, Aureliu Brote, Eugeniu Brote, Demetriu Comşa, Parteniu Cosma, I. Florian, Ioan Hannia, George Pop, Stefan Pop, Nicolau Rusan, Iosif Sterca Şuluţ, Dr. Absolon Todea, Anania Trombiţaş şi Visarion Roman.

În şedinţa din 24 Iunie 1882 comitetul a procedat mai întâi la constituire şi s'au ales Iosif Sterca Şuluţ de preşedinte, Vis. Roman de vicepreşedinte şi Dem. Comşa de secretariu. După o desbatere mai pe larg s'au statorit statutele însărcinându-se biroul cu traducerea lor în limba maghiară şi apoi cu ascernerea la Înaltul Ministeriu în scopul provederei cu clausula de presentare. În 1 Mai 1883, statutele s'au presentat magistratului din loc cu rugarea a se subscerne Înaltului ministeriu.

În şedinţa din 24 Septembre 1883 s'a pus în desbatere rĕspunsul ministerial de următoriul cuprins:

„Proiectul de statute al reuniunei române de agricultură, ce se înfiinţează pe teritoriul comitatului în Sibiiu, subscernut prin universitatea comitatensă din 8 Iuniu a. c sub Nrul 7026 la Domnul Ministru ung. reg. de interne, ear prin trênsul transpus aici pentru competentă resolvire, îl retrimit în 2 esemplare cu acel mandat, ca sĕ esoperaţi în trênsul următoarele modificaţiuni:

„1. Aflând de neapărată trebuinţă de consideraţiuni economico-administrative, ca teritoriul reuniunei economice sĕ coincidă cu teritoriul comitatului respectiv, statutele din cestiune numai în acel cas se vor putea aproba, de cumva se va enuncia în trênsele, că sfera de activitate a reuniunei se estinde numai asupra teritoriului comitatului Sibiiu.

„2. Este de a se suscepe în statute hotărîrea ca pe reuniune, faţă de autorităţi şi de a treia persoană, o representă preşedintele aceleia.

„3. Toate decisiunile, cari eventual s'ar lua în adunarea generală cu privire la modificarea statutelor, la desfiinţarea reuniunei, şi în acest cas la modul întrebuinţărei averei ei, înainte de esecutare, sunt de a se subscerne la acest ministeriu.

„4. Este de a se suscepe în statute tecstul întreg al punctului IX. din suplementul normativului ministrului reg. de interne de dto 2 Mai 1875 Nr. 1508 pres.“

După o mai lungă desbatere, în care se constată neputinţa realisărei scopului ce se urmăresce prin înfiinţarea reuniunei intenţionate, de cumva activitatea acesteia s'ar mărginì — conform îndrumărei ministeriale — la un singur comitat, comitetul a decis facerea unei representaţii bine motivate, în care înaltul ministeriu sĕ se roage din nou a concede înfiinţarea reuniunei noastre în dimensiunea proiectată; tot odată s'a decis, ca celelalte disposiţii cuprinse în rescriptul ministerial, sĕ se inducă întocmai, rĕmânênd ca statutele astfeliu completate sĕ se reascearnă Înalt aceluiaş dimpreună cu representaţia ce s'a compus în tecstul ce urmează.

„Statutele reuniunei române de agricultură“ retrimise prin Înaltul ministeriu de interne în 25 August a. tr. pe calea universităţii comitatense subscrisului comitet spre întregire, ne luăm voie a le subscerne de nou cu aceea umilită încunoscinţare, că comitetul dechiarând de ale sale punctele 2, 3 şi 4 ale rescriptului, le au întrodus în tecstul statutelor.

„În ceeace privesce punctul prim al rescriptului, adecă acela, ca teritoriul reuniunei de agricultură sĕ coincidă cu teritoriul comitatului, şi că aprobarea statutelor e condiţionată dela modificarea: ca sfera de activitate a reuniunei sĕ se estindă numai asupra teritoriului comitatului Sibiiu — ne luăm voie a Ve împărtăşì următoarele:

Dacă dnii autori nu vreau sĕ facă distincţiune între: naponként (naponkint) şi naponta, binevoiască a însĕmna în „dicţionar“ şi pe cest din urmă. Asemenea nu sunt însemnate nici cuvintele: kisérni (ocură în depr. 80), Beszterce (depr. 54) şi ölelni (depr. 80). Cu privire la acest din urmă observ, că studintele îl va traduce: omoară, fiindcă în „dicţionar“ află cuv. „öl (ök) meg-, omoară.“

Intrebuinţarea imperfectului în celea mai multe prop. nu e întemeiată aşa de es. „Hát ti keresétek már órám kulcsát? Keresők, kérem szépen, de nem találók“; „Még nem voltam Olaszországban, és mivel jó alkalmat kaptam vala, elutazám“ (depr. 99). „Az én öcsém két év elött többet tuda, mint mi most tudunk.“ În prop. „Épen a mezőn sétáltam, árnyékot keresék“ (depr. 97) ar suna mai bine cuv.: midőn în loc de: épen.

Cu privire la logica prop. îmi permit întrebarea: Cum se potrivesce ḑicerea foarte adevĕrată „a szegény embernek gyakran még kenyere sincs“ cu aceasta: „Városunkban a drágakövek nem ritkák, még a legszegényebb embernek is van egy kettő gyűrűjében“ (depr. 56)? Asemenea m'a surprins şi prop. „Házi orvosunk azt mondja, hogy e kis gyermeknek holnap a láz ellen savanyú orvosságot ad“ (depr. 70), căci Eisenbartul acela e întru adevĕr un unicum. În depr. 89. cetim: „Ha az isten nekem jó egészséget adna, a gazdagságot nem kivánnám; életem igy semmit sem ér, ételem még az arany kanálból is keserű.“ Tehát rosz egészség is van?

Ḑis-am oare, că mie nu'mi convine „că cuvintele, ce sunt a se învĕţa, nu sunt induse înaintea deprinderilor respective“? Nu am ḑis oare, că prin împregiurarea, că studintele are de a căuta cuvintele în „dicţionar,“ numai i s'a îngreunat lucrul; aceasta e numai o perdere de timp, care se face totdeauna pe paguba deprinderei“?

Da! am ḑis şi ḑic, fiindcă sunt convins, că aceasta e o perdere de timp fără scop. Nu cred, că pedagogii germani aproabă o astfel de îngreunare a lucrului, căci la din contră aşi presupune, că aceştia sunt nisce pedagogi fără pracsă. Un pedagog cu pracsă trebuie sĕ se nizuiască a înlesnì studintelui lucrul şi nu a-'l îndemna, sĕ-şi peardă voia de a studia.

Observarea reflectanţilor, ca şi când eu m'aş fi nevoit a deslucida numai partea defectuoasă a cărţei lor, ear meritul cărţei m'aş fi ferit a-'l atinge: trebuie sĕ o reduc la valoarea ei. Cred că eu la urma recensiunei mele am reasumat şi meritul cărţei dlor. Dacă dênşilor acesta li se pare a fi prea puţin: it is all your own faults!

Sibiiu în 13 Septembre 1885.

Ioan Müller.

„Considerând, că ţeara noastră este în prima linie ţeară agricolă şi că fundamentul economic al statului este agricultura, dar în privinţa producţiunei nu stăm încă pe nivoul celorlalte state europene, toţi trebuie sĕ stăruim la desvoltarea agriculturei; este deci necesar, ca de o parte statul între marginile datoriei sale sĕ facă tot ce e posibil în interesul agriculturei şi sĕ o provadă cu acelea instituţiuni şi ameliorări, dela cari este condiţionată subsistinţa, ear de altă parte şi însaşi reuniunea din iniţiativa privată, sĕ încurageze progresul economic cu toate mijloacele posibile.

„Cele mai puternice mijloace ale iniţiativei private înse sunt reuniunile. Cea mai sigură dovadă despre aceasta sunt numĕroasele reuniuni înfiinţate în patria noastră şi dintre acestea „Clubul economilor“ înfiinţat numai în ḑilele acestea în capitală. Cu toate acestea multe avem de făcut pe acest teren. Anume: noi aşa scim că reuniunile esistente represintă numai interesele proprietarilor mari şi de mijloc, ear proprietatea mică, respective interesele clasei agricole se negligă.

„Conduşi de această convicţiune, am creḑut, că împlinim una din cele mai patriotice datorinţe, când am iniţiat înfiinţarea reuniunei române din cestiune. Nu dubitam de loc, că deoarece românilor le lipsesc cu totul reuniunile de soiul acesta, vom fi sprijiniţi din partea Înaltului guvern întru năzuinţa noastră de a suplinì această lipsă arḑĕtoare.

„Cu atâta mai dureroasă ne-a fost înse surprinderea căşunată prin amintitul rescript ministerial, deoarece motivul invocat în acela, adecă punctul de vedere al administraţiunei publice, după părerea noastră nu se poate lua în considerare. Unicul motiv şi punct de vedere poate fi însuşi scopul, care se cuprinde în §. 1 al statutelor noastre adecă: Stăruinţa spre perfecţionarea agriculturei în toate ramurile sale.

„Avantagele reuniunilor consistă în concentrarea mai multor puteri spre ajungerea unui scop, care nu se poate realisa prin puteri singuratice. Este evident deci, că cu cât sunt mai numĕroase reuniunile, cu atât mai uşor se poate ajunge însuşi scopul.

„Restrîngerea în punctul prim al amintitului rescript ministerial atât este de imposibilă, încât dacă aceea se va susţinea mai departe, întreprinderea intenţionată se va zădărnicì. Restrênsă reuniunea noastră la teritoriul unui comitat numai, nici când nu va fi în stare a şi procura mijloacele enumĕrate în §. 3. al statutelor, mijloace, cari sunt de neapărată trebuinţă spre realisarea grelei şi ponderoasei probleme cuprinse în §. 1. al statutelor. Cu atât mai puţin va fi în stare comitatul Sibiiului sĕ corĕspundă acestei chemări, deoare-ce o parte a acestui comitat fiind regiune muntuoasă nu se ocupă cu agricultura; ear locuitorii lui de naţionalitate săsească aparţin aşa numitei reuniuni: *„Siebenbürgisch-Sächsischer Landwirtschafts Verein.“*

„E lucru neesplicabil deci pentru ce sĕ nu se permită unei reuniuni a-şi câştiga membrii şi din ţinuturile învecinate şi a se estinde până unde îşi va afla elementele, de cari are trebuinţă pentru subsistinţa sa.

„Altor reuniuni analoage şi anume reuniunei: *„Siebenbürgisch Sächsischer Landwirtschafts Verein“* din loc, *„Erdélyi gazdasági egylet“* din Cluş şi *„Országos gazdasági egylet“* din Budapesta li s'a permis aceasta.

„Tot de natura acestor reuniuni este reuniunea proiectată de noi, ceea ce altcum e şi garantat prin § 26 al articl. de lege despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor. Precum amintitele reuniuni au scopul de a propaga şi desvolta sciinţele agricole între agricultorii maghiari şi sasi, aşa şi scopul reuniunei noastre nu e altul, decât a produce tot aceasta la agricultorii români. Prin urmare reuniunea noastră este de a se clasifica între reuniunile scientifice şi astfeliu se deosebesce de cele înfiinţate din punct de vedere administrativ spre scopuri economice comitatense.

„Reuniuni agricole comitatense pot esista precum în comitatul Sibiiului, aşa şi în celelalte comitate, preste cari se va estinde reuniunea proiectată de noi, ba reuniunea noastră le poate numai folosì acelora. Drept esemplu servesc în această privinţă reuniunile: *„Országos gazdasági egyesület“ „Erdélyi gazdasági egyesület“* şi *„Siebenbürgisch Sächsischer Landwirtschafts Verein*, a căror sferă de activitate încă se estinde asupra mai multor ţinuturi şi comitate.

„Drept aceea, alăturând statutele în 4 esemplare, ne luăm voie a ruga cu toată onoarea pre Înaltul Ministeriu de interne, ca luând în considerare toate acestea motive, sĕ binevoiască a şi modifica hotărirea anterioară, şi încât privesce sfera de activitate a reuniunei proiectate, a întărì statutele în tecstul lor original.

Această representaţiă însoţită de statutele modificate s'a subscernut cu dtul 15 Faur 1884 Înaltului ministeriu, care a continuat a nu resolvì afacerea până la 27 Iuniu a. c. Într'aceea resolvirea s'a urgat parte în scris, parte prin mijlocirea domnilor deputaţi români dietali.

Durere! toate îndeşert; căci sub datul citat Nr. 2695 Înalt Acelaş a esmis un rescript de cuprinsul ce urmează:

„Universitatea comitatensă prin representaţiunea sa din 5 Martiu a. tr. Nr. 2695 a subscernut aici statutele înfiinţatei „Reuniune română de agricultură“, cari le retrimisese pentru modificare şi întregire, precum representaţiunea fundatorilor, în care se roagă ca sĕ modifice dispositiunile ordinaţiunei mele din anul 1883 Nrul 37018, referitoare la restrêngerea sferei de activitate a reuniunei la teritoriul unui comitat, motivându-şi această cerere cu aceea, că în ţeară esistă mai multe reuniuni cu teritoare mai mari decât un comitat.

„Nici reuniunea regnicolară, nici transilvană de agricultură nu se pot pune în paralelă cu reuniunea proiectată, căci pecând aceia îşi are de problemă representarea intereselor economice din ţeara întreagă, reuniunea transilvană de agricultură îşi află teritor larg pentru activitatea sa întru realisarea intereselor economice ale comitatelor ardelene, cari în multe privinţe difer de celea ale ţĕrei matre. Mai departe, ambele reuniuni nu cunosc nici o diferinţă de naţionalitate între economii din ţeară, respective din o parte de ţeară, prin urmare nici din această causă nu se pot pune în paralelă cu reuniunea proiectată.

„Este adevĕrat, că aşa numita „Reuniune săsească de agricultură“ din Sibiiu îşi estinde activitatea numai asupra teritoriului fostului fund regiu, dar, deşì în multe privinţe trebuie sĕ-mi esprim recunoscinţa mea faţă cu activitatea ei, totuş nu rabdă îndoială, că şi dênsa impedecă mult înfiinţarea reuniunilor separate comitatense, şi cu aceasta desvoltarea acelei representări de interese economice, carea unică este numai corespunḑĕtoare, şi în parte chiar pentru scăderile, ce le-am esperiat la activitatea acestei reuniuni, îmi susţin dispositiunile cuprinse în ordinaţiunea mea din anul 1883 Nr. 37018.“

Acest rescript ministerial s'a comnicat în şedinţa ţinută la 11 August a. c.

Considerând, că adunarea constituantă de 3 Sept. 1881. a însărcinat pe acest comitet cu elaborarea de statute pentru o reuniune agricolă, din care sĕ poată face parte români din ţeara întreagă comitetul nu s'a ţinut competent a se abate dela mandatul primit şi fiindcă statutele n'au obţinut aprobarea mai înaltă, comitetul s'a declarat de disolvat şi a dispus, ca libelul în valoare de 866 fl 4 cr. menit pentru reuniunea de înfiinţat sĕ se restituie Institutului de Credit şi de Economii „Albina“, ear publicul sĕ fie informat pe cale ḑiaristică prin o dare de seamă.

Din espunerile precedente resultă, că comitetul a satisfăcut însărcinărei primite, întreprinḑênd toţi paşii necesari în scopul înfiinţărei unei reuniuni atât de neapărată, durere! fără nici un resultat.

Sibiiu, 10 Septembre 1885.

La însărcinarea comitetului:

Iosif Sterca Şuluţ, m. p. *Dem Comşa*, m. p.

Varietăţi.

* (Concert.) Domnul Nae Racoveanu va concerta aḑi la oarele 7 seara în localitatea casinei române Strada Cisnădiei Nr. 7 înaintea publicului român, deoarece localităţile publice pentru producţiuni publice sunt ocupate cu alte concerte, cari sĕptĕmâna aceasta au fost în permanenţă.

* **(A cincia tragere la sorţi publică)** a scrisurilor fonciare de 6% ale Institutului de credit şi de economii „Albina“ a urmat în **1 Octobre 1885,** în presenţa Domnului notar reg. public Dr. Frideric Gundhardt şi a doi membrii ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valoarea totală de de **fl. 45,900** următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 4, 8, 10, 14, 26, 46, 85, 122, 124, 133, 140, 177, 180, 181, 187, 192, 207, 212, 231, 234, 238, 245, 248, 260, 263, 270, 281, 293, 315, 326, 328, 329, 331, 342, 344, 345, 346, 353, 355, 369, 371, 383, 385, 397, 404, 419, 423, 424, 436, 444, 454, 472, 484, 498, 545, 555, 586, 605, 621, 633, 636, 645, 657, 672, 681, 693, 696, 702, 708, 709, 713, 719, 720, 730, 733, 737, 739, 746, 752, 753, 757, 774, 776, 781, 793, 803, 812, 813, 816, 823, 836, 846, 847, 856, 867, 876, 903, 904, 953.

à fl. 500: Nr. 5, 15, 33, 36, 50, 59, 74, 111, 125, 129, 137, 162, 170, 180, 216, 231, 236, 248, 281, 303, 308, 333, 361, 372, 385, 391, 402, 416.

à fl. 1000: Nr. 12, 64, 65, 116, 136, 139, 151, 217, 290, 295, 298, 310, 312, 402, 412, 422, 434, 486, 488, 492, 499, 547.

Cu începerea dela **1 Aprilie 1886** aceste scrisuri fonciare se rescumperă la cassa institutului în Sibiiu, la Filiala sa în Braşov şi la „Banca comercială ungară de Pesta“ în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; aceleşi se rescumpără şi mai nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul ḑilei.

Cu **1 Aprilie 1886** încetă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scăḑĕtori mai târḑiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestuia.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerea de mai nainte nu s'a presentat încă pentru rescumpĕrare următoarele:

a fl. 100: Nr. 128, 325, 373, 607, 666, 675, 688, 711, 717. *à fl.* 500: Nr. 149. *à fl.* 1000: Nr. 89, 408.

Sibiiu, în 1 Octombre 1885.

Direcţiunea.

* (Postal.) Cu 26 Septembre a. c. s'a deschis oficiu postal în Blaşfalĕul de jos, comitatul Bistriţa-Năsĕud, şi stă în ḑilnică legătură cu oficiul de postă din Somkerek

Cercul de competinţă: Blaştalĕul de sus şi de jos, Caila şi Törpény.

Este autorisat acest oficiu a primì epistole simple şi recomandate, asemenea asignaţiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Blaşfalĕu 6 oare dimineaţa.
Ajunge la Somkerek 7 „ 20 min.
Pleacă din „ 10 „
Ajunge la Blaşfalĕu 11 „ 30 min.

— Se deschide oficiu postal 1, în Harina comitatul Bistriţa-Năsĕud.

Condiţiuni: contract de oficial şi cauţiune fl. 100.

Emolumente: fl. 250 salariu şi fl. 40 pauşal de cancelarie.

2. Altoria, comitatul Treiscaune.

Condiţiuni: Coctract de oficial şi cauţiune fl. 100.

Emolumente: Salariu fl. 120, pauşal de cancelarie fl. 40 şi pentru transportul de toată ḑiua până la Kézdi-Vásárhely fl. 200 ca pauşal.

Suplicele sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postei în Sibiiu.

— Cu 21 Septembre a. c. s'a deschis oficiu postal în Nagy-Baczon, comitatul Treiscaune şi va sta în legătură de toată ḑiua cu oficiul de postă din Barot.

Cercul de comunicaţie. Nagy şi Kis Telegd, Sepsi-Baczon şi Hermanul unguresc.

Este autorisat a primì epistole simple şi recomandate, asemenea asignaţiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Nagy-Baczon 12 oare ḑiua.
Ajunge la Barot 1 oară după ameaḑ.
Pleacă din Barot 1 oară 30 minute.
Ajunge la Nagy-Baczon 2 oare 30 minute.

Cu 21 Septembre. a. c. s'a deschis oficiu postal în comuna Várfalva, comitatul Turda-Arieş, şi stă în legătură de toată ḑiua cu cel din Toroczkó.

Cercul de comunicaţie, Racoş, Cséger şi Várfalva.

Este autorisat a primì epistole simple şi recomandate, asemenea asignaţiuni până la 200 fl.

* (Bibliografic) *Îndreptariu teoretic şi practic pentru învĕţămêntul intuitiv*, în folosul elevilor normali (preparandiali), a învĕţătorilor şi a altor bărbaţi de scoală; de V. Gr. Borgovanu, profesor preparandial. Gherla Imprimăria Aurora. 1885. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a.

Din ce provin durerile de cap, migrenă etc? În cele mai dese casuri din stomach, în urma mistuirei neregulate, contra cărei s'au adeverit pilulele apotecariului Brandt ca cele mai bune, sigure şi nestricăcioase mijloace. Fie-care şatulă nefalsificată (ce costă 70 cr. în apotecă) are drept etichetă o cruce albă pe câmp roşu şi e provĕḑută cu iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Octombre n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.45	97.30
Renta ung. de hârtie	148.25	90.25
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96.70	96.75
Obligaţiuni urbariale transilvane	101.25	101.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.—	148.—
Sorţi ungu eşti cu premii	118.30	112. 85.
Galbin	5 97	5.95
Napoleon	9.99	9.97
100 marce nemţeşti	61.95	61.85
London (pe poliţă de trei luni)	125.85	125.90

Nr. 341. [1161] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin *de 15 ḑile* dela prima publicare.

1. Brădăţel, salariu fl. 120, cucuruz cu boambe 100 ferdele, cuartir şi 3 stêngeni de lemne.

2. Runcşor cu filia Vica: salariu fl. 300, cuartir în edificiul scoalei.

3. Gurasada, cu salariul anual de 150 fl. v. a., 50 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, 4 orgii de lemne — şi cuartir în edificiul scoalei; computate toate la olaltă fac suma de 216 fl. v. a.

4. Boi de sus cu Gelu de jos cu salariu anual de 75 fl. v. a., 60 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, cuartir şi 4 orgii de lemne de foc; computate la olaltă dau suma de 152 fl. v. a.

6. Târnava, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

6. Vortu cu Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc de ajuns.

7. Furcşoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Cei ce doresc a reflecta la vre-unul din aceste posturi vor avea aşi ascerne suplicele de concurs în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus amintit.

Pentru comitetele parochiale:
Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Iliei.

Alecsiu Olariu,
adm. protopr.

Nr 348. [1162] 1—3

CONCURS.

Fiind staţiunile de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos numite de întregit, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Lancrăm, cu salariu anual de 230 fl. v. a.

2. Căpolna, cu leafă la an de 120 fl. v. a., cortel şi un stîngin de lemne şi

3. Laz, cu leafă anuală de 120 fl., cortel şi doi stîngin de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acum numitele staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi înainteze suplicile înzestrate cu documentele recerute de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la indicatul termin.

Sebeş, în 16 Septembre 1885.
Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 256 [1159] 3—3

Escriere de concurs.

Pentru un stipendiu de 60 fl., format prin conclusul sinodului protopresbiteral ordinariu în şedinţa ţinută la 28 Marte a. c., se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *30 Septembre* st. v. a. c. Acest stipendiu este destinat pentru un individ din tractul protopresbiteratului Haţeg, carele va asculta cursul pedagogic în institutul nostru „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se concurentele, că după absolvarea studielor pedagogice se va aplica ca învĕţătoriu în una din scoalele acestui tract protopresbiteral, servind cel puţin trei ani.

Concurenţii la acest stipendiu au a-şi aşterne la subscrisul oficiu protopresbiteral cererile lor instruite:

a) cu atestat de botez;

b) cu atestat de paupertate;

c) adeverinţă că este înscris la cursul pedagogic, şi frecuentează prelegerile cu succes.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 4 Septembre 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 166. [1157] 3—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune de paroch de clasa a III. din comuna Acmariu, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie concurs în urma ven. ordinaţiuni consistoriale dto 27 Mai 1884, Nr. 75 B. cu termin de *30 ḑile* dela întâia publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt următoare:

1. Casa parochială cu grădina şi clădirile necesare economice, împreună cu cimiteriu, în care se află şi pomi cu venit anual computate în . .	30 fl. — cr.
2. Folosirea unui agru de 2 ferdele sĕmĕnătură computate — cu .	4 fl. — cr.
3. Dela 250 familii câte o ferdelă à 16 cupe în grăunţe grêu, sĕcara, cucuruz, sau o veadră de 8 cupe must, computate à 1 fl. v. a. — face .	250 fl. — cr.
4. Dela 250 familii câte o ḑi de lucru, à 40 cr. — face . . .	100 fl. — cr.
5. Dela 20 familii neorustici câte o ḑi de lucru à 40 cr.	8 fl. — cr.
6. Venitul stolar computat după calculul de mijloc a celor 5 ani din urmă	65 fl. 50 cr.
7. Dela umblatul cu sfta cruce la Botezul Dlui toată casa câte 20 cr. în bani sau îndatinatele naturale	50 fl. — cr.
8. Pentru slugitul sftelor pasci	3 fl. 20 cr.
Suma	510 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la această staţiune sunt poftiţi sĕ-şi ascearnă cererile lor instruite conform legilor din vigoare subscrisului în terminul susindicat.

Orĕştie, 26 August 1885.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Ad Nr. 137. [1158] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, la scoala confesională populară rom. gr. ort. din opidul Hunedoara din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a., solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi folosinţa grădinei dela scoală, ambele din urma computate în preţ de 50 fl v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea nainte de espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţătoriu cunoscênd cântările bisericesci va avea sĕ cânte şi în strană în casuri de lipsă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. ort. în Haţeg până la terminul sus indicat.

Hunedoara la 20 August 1885.
În conţelegere cu protopresbit. tractual.

Comitetul parochial.

1156] **CONCURS.** 3—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se escrie concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

1. Binţinţi, cu salariu anual 200 v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Orĕştioara de jos, salar anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

3. Acmar, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemne necesare.

4. Dâncu mic, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

5. Tămăşasa, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele de lipsă.

6. Măgura, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase.

7. Petreni, salariu anual 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

8. Mărtineşti cu filia Turmaş, salariu 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

9. Gelmariu, salariu anual 100 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

10. Serăcseu, salariu anual 60 fl., cuartir şi lemnele necesare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi trimite cererile lor instruite conform legilor din vigoare păn' la terminul mai sus semnat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii (Szászváros.)

Orĕştie, 5 Septembre 1885.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 964. [1151] 3—3

CONCURS.

Devenind din nou vacante 2 posturi de învĕţători la scoala gr. or. din Tălmăcel, prin aceasta se escrie concurs nou cu terminul *20 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt:

Pentru un post 300 fl. v. a., cuartir şi lemne, pentru alt post 150 fl. v. a., cuartir şi lemne. Invĕţătorii în dumineci şi sĕrbători au sĕ ţină câte o strană în biserică.

La petiţiunile de concurs, în cari petenţii au sĕ declare dacă sunt sau nu înscrişi la fondul de pensiune învĕţătoresc, au sĕ alăture:

1. Testimoniu despre studiile pregătitoare gimnasiale şi pedagogice.

2. Testimoniu de cualificaţiune şi despre depunerea esamenului din limba maghiară.

Petiţiunile sĕ se adreseze subsemnatului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter

Nr 599. [1153] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţĕtoreasă de lucru de mână şi economia casei la scoala capitală din Zerneşti, prin aceasta se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

În bani gata 200 fl., plătibili în rate lunare anticipative din fundaţiunea „Comşa;“ cortel liber în edificiul scolar şi 12 metri lemne pentru ars.

Doritoarele de a competa la acest post vor trebuì a documenta, că stiu instruì copilele în lucrul de mână şi economia casei, pentru care 'şi vor aşterne documentele de lipsă la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat. Vor fi preferite acele concurente, cari au absolvat vre-un curs preparandial.

Zerneşti în 29 August 1885.
În conţelegere cu comitetul parochial

Traian Meţian,
protopresbiter.

[1155] 3—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la posturile învĕţătoresci mai jos numite, din tractul protopresbiteral al Lupşei nu s'au aflat concurenţi cualificaţi, pentru aşternerea petiţiunilor concursuale se prolungesce terminul pre *25 Septembre* a. c. v.

1. La Ofenbaia, cu salariu în bani 200 fl., jumĕtate venitul cantoral, grădina de legumi şi costul afară de cină.

2. Ocolişul mare în bani 230 fl., 20 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina de legumi.

3. Lupşa, în bani 250 fl. din cassa comunei.

4. Sălciva de sus, în bani 250 fl. din repartiţie.

5. Mogoş-Miclesci, bani 200 fl.

6. „ Valea-bârnei în bani 100 fl. 141 lit. de bucate.

7. Mogoş-Mămăligani în bani 100 fl. 2 Hct. de bucate.

8. Runcul cu 134 fl., 15 ferd. bucate şi 60 punţi legumă.

9. Sartăş-Brăzeşti cu 200 fl.

10. Poşaga de jos cu 120 fl., 2 Hcl. bucate, 60 punţi legumă.

11. Valea-Lupşei cu 100 fl., 12 ferd. bucate.

12. Bedeleu 150 fl., 4 Hcl. bucate, 90 punţi legumă.

Afară de acestea cuartir şi lemnele trebuincioase şi 6 fl. spese pentru cercetarea reuniunilor.

Petiţiunile au a se adresa la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia (Offenbánya) instruite conform legilor din vigoare.

Ofenbaia, în 17 August 1885.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 513. [1154] 2—3

EDICT.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elena G. Tanase, a se înfăţişa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an şi o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absenţa sa.

Braşov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Nr. 4175 [1160] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că spre a se pertracta asupra susţinerei sau nesusţinerei în valoare a decisiunei aduse la anul 1881 Nr. 6913 în privinţa segregărei comunei Paloş, s'a designat ḑiua de **30 Novembre, 1885 dimineaţa la 9 oare** la faţa locului în Paloş. La aceasta se citează toţi proprietarii din comună, cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se vor considera ca şi învoiţi cu sistarea segregărei, şi că primul esemplariu din cerere se poate consulta la acest tribunal.

Din şedinţ tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 14 Septembre, 1885.

Nagy Lajos, pres. **Tatar,** notar.

„Albina“

Institut de credit şi de economii.

În sensul §§-lor 107 şi 108 ai statutelor societăţii, a cincea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciari de 6 % ale institutului nostru, va avea loc în 1 Octombre c. n. a. c. după ameaḑi la 4 oare în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.), în presenţa unui notar public.

Sibiiu în 18 Septembre 1885.

[1152] 3—3 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101 Sibiiu, Marţi 24 Septembre (6 Octombre) 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 23 Septembre 1885.

Dintre toate statele, cari sunt mai nemijlocit atinse de mişcările bulgaro-rumeliote, de sigur, că România este, care are pentru noi românii cel mai mare interes; România este, a cărei viitor ne preocupă mai mult; bunăstarea ei ne îmbucură, nenorocirea ei o deplângem.

Puţini vor fi, cari 'şi-au dat seama vr'odată, că de unde provine acest viu interes, această preocupaţiune chiar faţă cu statul vecin. Nu 'şi-au dat samă, fiindcă n'avea înţeles s'o facă. Sĕ te interesezi de păsurile fratelui teu iubit, este un ce natural, despre care scii că aşa trebuie sĕ fie şi că nu se poate altfel.

Poate că ni se ia în nume de rĕu din partea puternicilor ḑilei această ţinută a noastră, poate că acesta este aşa numitul daco-romanism, care face pe maghiari sĕ'şi iese din fire, sĕ înfiinţeze „Kulturegylet“-uri, sĕ prindă pe bieţii preoţi şi învĕţători români şi sĕ-i târască în temniţă. Poate. Şi în casul acesta, nu ne rĕmâne alta, decât sĕ deplângem vitregitatea soartei, care din ură faţă cu noi a tras vĕlul orbiei preste mintea şi ochii compatrioţilor nostri dela putere. Căci interesul natural, cu care urmărim noi păsurile României, nu poate jignì pre nici un om cu minte, nu poate jignì nici pre statul nostru, care mult a stăruit şi stăruiesce, ca sĕ'şi câştige sincera amiciţie a României.

Şi dacă am avut noi acest viu interes faţă cu regatul român în trecut, cu atât cu mai multă îngrijire şi tainică preocupaţie privim către el acum, când flacările focului din Balcani se preling la Dunăre şi aşteaptă numai vêntul favorabil ca sĕ treacă peste rîu.

Grea, de totului tot grea este posiţia României în orient. Situaţiunea ei geografică, dar nici raţiunea sănătoasă nu i permit nici o politică de espansiune. Şi prin aceasta ea se deosebesce într'un mod esenţial de toate statele peninsulei balcanice. Populaţiunea României formează un element eterogen între popoarele slavice ale orientului. Ori-ce tendinţă de estindere a teritoriului României, nu ar fi alt-ceva, decât câte un pas sigur spre peire. Politica cea mai bună pentru România poate fi aceea: de a conserva. Ear mijlocul unic potrivit spre acest scop este neutralitatea, care trebuie sĕ i fie asigurată din partea puterilor europene.

Dl Brătianu a avut agerimea de a pricepe situaţiunea, şi călătoria sa la Viena, Berlin şi Friedrichsruhe este considerată de o urmare naturală a politicei de neutralitate, a cărei sancţionare din partea puterilor ar fi cea mai arḑĕtoare dorinţă a premierului român.

Între astfel de grele împrejurări ne cade bine nouă celor de dincoaci de Carpaţi, când auḑim voci simpatice din cercurile cele mai acreditate streine asupra ţinutei şi politicei românilor de dincolo. „Norddeutsche allgemeine Zeitung“ din Berlin n'are cuvinte a lăuda politica plină de tact a României. Ear „Neue freie Presse“ din Viena scrie un articol cu datul de 30 Septembre, pe care pentru deosebita sa importanţă îl reproducem în cele mai de jos:

„În împrejurările de faţă, faptul că primul ministru român, domnul Ioan Brătianu, a ieşit din ţeara sa, câştigă o deosebită importanţă. Până acum lipsesce orice lămurire asupra scopului acestei călĕtorii; dar împrejurarea, că domnul Brătianu apare la Viena tocmai în un asemene moment, că conferă mereu cu oamenii conducĕtori, că e primit de împĕrat în lungi audienţe, nu lasă nici o îndoială, că misiunea sa e în legătură cu marea cestiune orientală. România e până acum singurul din statele balcanice, despre care nu se poate ḑice, că vrea sĕ profite de călcarea tratatului din Berlin pentru a pretinde o lărgire de teritoriu, şi ultimele sciri din Bucuresci vestesc, că guvernul român, pentru a înlătura asemene presupunere, a renunţat chiar la manevrele anuale. Prin urmare, scopul călĕtoriei dlui Brătianu, nu trebuie căutat în direcţiunea unei dorinţe de a mărì teritoriul. Prin posiţiunea sa între Rusia şi Bulgaria, România are tot cuvêntul sĕ caute în primul loc a se lămurì asupra disposiţiunii marilor puteri. Deja transporturile de voluntari ruşi spre Bulgaria silesc pe România sĕ se hotăriască la un fel. Dacă învoiesce trecerea voluntarilor, ea calcă neutralitatea, dacă n'o permite, sau dacă ia chiar mĕsuri pentru a îndepărta pe voluntari dela fruntariele sale, riscă sĕ şi atragă supărarea şi mănia Rusiei. Această situaţiune neplăcută e un resultat al posiţiunii României între Rusia şi principatul bulgar, care stă sub influinţa rusească. Amarul acestei situaţiuni, România 'l-a mai sorbit odată până la ultima picătură, când în ajunul rĕsboiului turco-rus, apelul seu către Europa a rĕmas fără ecou, şi a fost silită, pentru a nu dispărea, sĕ se asocieze cu Rusia, sĕ încheie cunoscuta alianţă şi sĕ meargă alături cu dênsa ca aliat beligerant. În schimbul sângelui pe care vitejii sei fii 'l-au vĕrsat la Plevna, România a căpătat Dobrogea, dar a perdut Basarabia; aceasta esperienţă esplică pentru ce bărbaţii de stat ai României, în faţa complicaţiunilor ce ameninţă peninsula Balcanilor, caută de timpuriu sĕ-şi asigure bunăvoinţa unei mari puteri, pentru ca, în momentul crisei, sĕ nu mai stee ca acum opt ani la discreţia Rusiei.

„Astfel de consideraţiuni trebuie sĕ fi condus pe dl Brătianu, când a intreprins călătoria la Viena. Unde pot fi înţelese îngrijirile României, dacă nu în Austro-Ungaria? La ce stat trebuia sĕ se adreseze, dacă nu la acela, care, abstragênd de Rusia, e mai mult interesat la viitoarea cristalizare a relaţiunilor în Orient? Nu scim dacă România a făcut guvernului nostru propuneri positive pentru asigurarea neutralităţii şi integrităţii sale, şi încă mai puţin, în ce chip au fost primite de contele Kálnoky; dar dacă e adevĕrată presupunerea, că dl Brătianu a fost adus la Viena de grija pentru viitoriul României, apoi aceasta aruncă o lumină caracteristică asupra gravităţii situaţiunii actuale. Căci în aceasta ar fi un simptom, că unul din cele mai direct interesate state ale peninsulei balcanice nu e de loc încredinţat de reuşita soluţiunii pacînice ce se aşteaptă dela conferinţa ambasadorilor; în acelaş timp, acel antagonism de interese, pe care îl credeam aplanat prin întîlnirile dela Skiernewice şi Kremsier, reiese din faptul că România, în faţa unui pericol posibil din partea Rusiei, speră sĕ găsiască sprijin la Austria şi prin urmare şi la

---

FOIŢA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradiţiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

I.

Comoara regelui.

Avuţia lui Ramessu (Ramses). — Zidariul regelui. — Părintele pe patul morţii. — Nesocotinţa lui Petisi. — Prima încercare. — Mustrări de consciinţă. — Perplesitatea regelui. — Bătrênul înţelept. — „Amenhotep acum ajută'mi!“

O miie şi mai bine de ani după marele Sesosi (Sesostris) domnia în Egipet un rege cu numele Ramessu (Ramses), care era aşa de bogat, încât îi merse vestea preste nouă mări şi nouă ţĕri. El avea o deosebită grijă pentru băieşitul în munţii ţĕrei sale şi strădaniile lui n'au rĕmas fără rĕsplată; muncitorii scoteau pe tot anul o mulţime de aur şi argint şi alte petrii scumpe la lumina ḑilei. Dar Ramessu era şi în rĕsboaie cu noroc. El a făcut multe cuceriri pe uscat şi pe mare, adunând multe comori şi rare scumpeturi; ear avuţiile sale se sporiau din ḑi în ḑi prin dările, ce i le plătiau supuşii sei.

Şi era datină veche în Egipet, ca regele sĕ speseze toate veniturile sale — câştigul băieşitului, arênḑile după moşii, tributul dela popoarĕle subjugate şi darea propriilor sei supuşi. Tot ce prisosia din chieltuielile dela casa şi curtea regelui, se întrebuinţa pentru clădirea de canale, biserici şi căsărmi, pentru de a se face drumuri, de a se sporì corăbiile de rĕsboi ş. a.

Şi nu-i trăznia prin cap nici unuia dintre regii Egiptului ca sĕ-şi pună vre-o sumuliţă la o parte şi sĕ-'şi adune averi. Dar nici n'ar fi avut înţeles, ca sĕ facă vr'un rege una ca asta, deoarece venitele lui erau aşa de mari, încât îşi putea împlinì ori-ce poftă la ori-ce vreme, dacă 'l-ar fi costat chiar milioane. Pescuitul de pe lacul Maresului îi aducea pe ḑi câte 2 mii de fl., din băiăşit avea un câştig de mai multe milioane pe an, — şi toate cele înşirate erau numai o parte neînsemnată a veniturilor. De aceea „Fiiul Soarelui“ *) era foarte darnic şi împărţia la danii în toate părţile. Scumpeturile cele mari, aduse din ţĕri streine le da mai cu samă jertfă la ḑei, adecă la biserici.

Înse lui Ramessu îi plăceau preste mĕsură scumpeturile şi avuţiile, aşa încât nu-i da mâna ca sĕ se deslipiască de cele ce avea. Aşa spre pildă, dacă sosia vre o corabie de aur dela subjugaţii sei tributari, aurul nu se topia îndată, cum se făcea până acì, pentru ca sĕ se împartă în formă de inele (banii de pe vremurile acelea constau în Egipet din inele de aur, a căror greutate era semnată pe fiecare inel), ci Ramessu îl păstra împreună cu alte multe comori într'o odae ascunsă a palatului seu; el îşi afla o deosebită bucurie în privirea avuţiilor sale.

De oare-ce regele grămădia bani preste bani, în loc ca sĕ-i întrebuinţeze spre lucruri folositoare, îi eşi vestea de om sgârcit şi oamenii începură a nu-l vedea cu ochi buni. Dar lui nu-i păsa mult.

Pentru ca sĕ aşeze o parte din avuţiilor sale, îşi zidì un fel de templu minunat la malul de către apus al Nilului, care era totodată palatul seu. O zidire înaltă, în forma unui turn cu 4 caturi îi servia de locuinţă; şi adeseori sta el acì la fereastă sau pe balcon privind la cetatea măreaţă, la ţara cea fericită, şi îi părea din inimă bine, că trăiesce. Seara după apusul soarelui şedea adese cu nevasta şi cu copiii pe coperişul neted al casei, odichnindu-se după munca ḑilei şi greutăţile domniei. Din când în când îi ducea şi în odaia cu comorile arătându-le minunăţiile tuturor ţĕrilor.

---

*) Egiptenii cei vechi numiau pe regii lor „Fiii Soarelui“: *„Efte-Ra.“*

Germania. E prea mare trebuinţa de pace a popoarĕlor europene; asigurările date de cele trei imperii, că în toate împregiurările vor servì pacea, erau prea categorice, pentru a nu spera, că se va putea pune ordine în chaosul de tendinţe ce a stârnit revoluţiunea din Filipopoli, că nu se va putea pune frîu poftei de acţiune a statelor balcanice, mărginindu se la cât mai puţină modificare a chartei, că nu se va putea impräştia temerea României prin înlăturarea unui conflict mai însemnat“.

Mai departe „Neue freie Presse“ recunoasce, că sarcina de-a deslega cestiunea orientală e foarte grea; până acum nu se vede la puteri un plan hotărît, şi nimeni nu poate spune ce incidente se mai pot produce.

Dieta Ungariei.

În şedinţa de Sâmbătă a dietei, a rĕspuns Dl ministru-president Tisza la interpelările, ce i s'au adresat în ḑilele cele d'ântăi ale camerei.

Comunicăm în traducere câte-va pasage mai momentoase ale acestui rĕspuns:

„În ceea ce privesce întrebarea că: oare întrevederea dela Kremsier, a fost o urmare a întrevederei din anul trecut dela Skiernevice, rĕspund următoarele. Când ţarul Alecsandru al III. îşi esprimă dorinţa sa în modul cel mai deobligător, că ar dorì sĕ rentoarcă visita din anul trecut a Maiestăţii Sale regelui nostru, se înţelege, că nici nu s'a putut altfel, decât ca sĕ se primiască afirmativ şi cu asemene bunăvoinţă. Dar acolo nu s'a luat nici un fel de înţelegere nici între domnitori şi nici între ministrii lor de esterne. Maiestăţile lor 'şi-au renoit declaraţiunile de amiciţiă personală şi de pacinică bunănţelegere între monarchiile lor; despre aceste cu privire la întrevederea din anul trecut s'au făcut în delegaţiuni cele mai competente dechiaraţii, cu scop de a se susţinea pacea încât numai s'ar putea pe basa statului quo.

Ceeace privesce anectarea Bosniei şi a Herţegovinei, sau unirea Bulgariei şi a Rumeliei, obiectele aceste nici nu s'au pus pe tapet.“

„Îi voi spune domnului deputat şi încă foarte sincer, continuă apoi dl ministru-president, lucrul — din care n'am făcut noi nici când secret, în privinţa cărui n'am conferat cu bulgarii şi rumelioţii, dar care le-ar fi putut venì şi lor la cunoscinţă, cu toate că, aşa cred eu, nu i-ar fi prea încuragiat. (Mişcări în stênga.) Şi lucrul acesta e, că noi îi recunoascem dreptul basat pe tractat al Turciei, de a interevenì cu ori-ce fel de mijloace pentru susţinerea sau restabilirea statului quo, şi că în acţiunea aceasta a ei nu o vom împedeca; dacă nu o va face Turcia, va fi a noastră datorinţa a ne năsuì în conţelegere cu toate puterile signatare ale tractatului din Berlin, ca referinţele sĕ se reguleze cât se poate în conformitate cu numitul tractat, conflagraţiunea generală sĕ se evite, căci după părerea noastră, şi chiar în înţelesul tractatului din Berlin, — puterile signatare au îndatorirea, de a aduce situaţiunile create în contra tractatului în posibilă consonanţă cu el, şi astfel şi cu ecuilibrul stabilit în Balcani.

Dar n'am făcut secret nici din aceea, că în casul unei astfel de mişcări interne, — repet, susţinênd dreptul Turciei, — nu credem îndreptăţită pe nici una dintre puteri pentru de a întrevenì cu arma.

Că fi-va dl deputat mulţumit cu rĕspunsul meu, nu sciu, dar aceea o sciu, că dacă aşi declara eu din locul acesta, că ne-am înţeles a întrevenì cu forţă armată, — nu s'ar afla în ţara întreagă nici baremi o sută de oameni, cari sĕ ne aproabe. (Adevĕrat! Aşa e! din dreapta.)

Mergênd mai departe pe firul întrebărilor: am avut şi eu şi ministrul de esterne cunoscinţă despre esistenţa tendinţelor de unire din Rumelia şi Bulgaria, precum a trebuit sĕ aibă scire ori şi cine, care a urmărit cu atenţie relaţiunile de acolo, căci doar încă în anul trecut ş'au ridicat puterile glasul pentru susţinerea statului *quo*, îndată ce a început sĕ se dea mişcarea pe faţă. Dar despre cele ce s'au întêmplat în urma conjuraţiunei şi pe cale revoluţionară la 19 Sep. a. c. nu numai noi, dar nici o putere din Europa nu a avut cunoscinţă. Conjuraţii în foarte puţini s'au încreḑut, şi reuşita momentană le-a fost cu atât mai facilă, cu cât nu au dat nicăiri de oposiţie.

Deoarece însă aceasta e o călcare directă a dreptului şi a tractatelor, — şi noi am declarat franc că o vom privì astfel, — ministeriul nostru de esterne i-a decretat cu asemenea francheţă Turciei, că sultanul are voie după bunul seu plac cu ori-ce mijloc ce i-ar convenì, a restabili statul *quo* şi ministeriul de esterne nici nu are cunoscinţă că s'ar afla oare vr'o putere în Europa, care în casul unui conflict armat între Bulgaria şi Turcia ar fi aplecată a'şi părăşì neutralitatea pentru susţinerea statului quo.“ . . . . .

„Dar, adauge dl ministru, cred că şi Dnii deputaţi vor afla lucrul cu cale, dacă ne vom susţinea libertatea de a decide, ceeace trebuie s'o facem, — pe atunci, când pe lângă toate nisuinţele noastre pline de speranţă, s'ar întêmpla astfel de lucruri, cari ar ameninţa interesele vitale ale monarchiei şi cari aḑi nu se pot prevedea.“ (Aprobări în dreapta, mişcări în stânga. Strigări: Salonik!)

Maioritatea a luat rĕspunsul ministrului la cunoscinţă.

Cronica evenimentelor din Balcani.

30 Septembre.

Viena. — D. Brătianu a plecat pe la 2 oare la Berlin, unde va sta 2 ḑile. După aceea se va întoarce la Bucuresci trecênd prin Viena.

Atena. — Camera deputaţilor este convocată pentru 17 Octombre. Scirea unei învoieli a Greciei cu Sêrbia este lipsită de ori-ce temei; aceea a unei învoieli cu România este încă şi mai puţin întemeiată.

Constantinopol. — Situaţia în Macedonia inspiră mari îngrijiri; acì terenul pare a fi fost pregătit de mult timp atât de către comitetele bulgare, cât şi din causa antagonismului ce domnesce între diferitele rase; Grecia de mult timp pare a-şi fi pregătit terenul în această provincie.

Se aşteaptă din moment în moment turburări în această provincie. Acì Turcia dispune de 17,000 oameni bine armaţi şi la nevoie de câte-va mii trupe neregulate; deşì trupele sunt foarte bune, ele nu ar ajunge pentru a reprima o rescoală. Se crede, că în curênd vor sosì trupe noue în Salonik şi că se vor întărì garnisoanele cele mai însemnate.

Constantinopol. — Ambasadorii aşteaptă instrucţiuni pentru a se întrunì în conferinţă sub preşedinţa Porţei. Lucrările nu vor fi definitive; ambasadorii vor aduna numai material necesar, pe basa căruia puterile vor lua hotărîri definitive.

Petersburg. — Guvernul rus nu e dispus sĕ favoriseze resultatele revoluţiunei rumeliote; dar el e contra unei interveniri armate, căci s'ar descatena patimi poporale, de care o politică serioasă trebuie sĕ se feriască. D'acea, guvernul rus doresce întrunirea unei conferinţe şi va merge fără reservă în acord cu puterile.

1 Octombre.

Sofia. — Credinţa generală e, că Turcia va trebuì sĕ se supună faptului îndeplinit; scirea despre întrunirea conferinţei a produs o mare bucurie între Bulgari.

Cu toate acestea se iau toate mĕsurile necesare pentru a se întimpina ori-ce eventualităţi. Astăḑi au plecat ultimele regimente din Bulgaria de Nord în spre Rumelia, unde vor sosì sĕptĕmâna viitoare. Voluntarii au fost parte înregimentaţi, parte organisaţi în batalioane regulate, cari se esercitează continu; lipsa de arme şi de muniţii pentru un aşa mare numĕr de oameni e viu simţită. Se aşteaptă pe Luni primul transport de arme şi de cartuşe.

Berlin. — „Norddeutsche Allgemeine Zeitung,“ vorbind de evenimentele din Rumelia orientală şi de agitaţiunea care domnesce în toată peninsula, laudă foarte mult atitudinea deamnă şi liniştită a României, atitudine care contrastează atât de mult cu acea din Sêrbia şi din Grecia.

Varna. — Mare indignaţie domnesce în poporaţia musulmană din Constantinopole; dorinţa generală e, că Poarta sĕ readucă pe bulgari şi pe rumelioţi la respectarea tractatului dela Berlin. Se ţin mereu consilii la palat sub preşedinţa Sultanului; cu toată coloarea pacifică a cabinetului, unii ministrii sunt pentru o politică de acţiune. Turcia însĕ e, pentru un moment cel puţin, în neputinţă de a lucra; ea nu are nici armată la îndemână, nici financele ei nu 'i permit sĕ intreţină trupe numeroase pe picior de rĕsboi. O mĕsură grabnică nu s'ar putea lua în nici un cas; dacă s'ar trimite acum în Rumelia cei 7000 oameni din Adrianopol, nu s'ar putea întimpina alte greutăţi ce s'ar nasce în celelalte provincii. Cu toată fierberea deci din capitală, putem fi siguri că cel puţin sĕptĕmâna aceasta nu se va lua nici o mĕsură energică. Puterile sfătuiesc într'una pe Poartă sĕ lucreze cu prudenţă. Toată cestiunea e de a se scì, dacă se vor nasce alte complicaţii.

Sultanul şi ministrii continuă a fi foarte îngrijaţi.

2 Octombre.

Constantinopole. — Dl. de Radovici, ambasadorul Germaniei, a debarcat aḑi. Poarta a rescumpĕrat linia dela Hajdar la Ismid şi cea dela Constantinopol la Adrianopol pentru transportul trupelor.

Sofia. — O deputaţie bulgară a plecat ieri din Filipopol la Constantinopole pentru a asigura pe Sultan, că mişcarea s'a făcut fără intenţie duşmănească în contra sa; că suzeranitatea Porţei va fi respectată şi că tributul va urma a fi plătit ca şi până acì

Berlin. — D. Brătianu după o scurtă întrevedere cu dl Vărnav-Liténu, ministrul României la Berlin a plecat la Friedrichsruhe.

Nu trecù mult şi veḑù, că nu mai are loc, unde sĕ aşeze şi sĕ 'şi grijiască aceste lucruri, care îi erau atât de dragi; chemă dar pe zidarul seu şi 'i spuse, că sĕ-i clădească o casă deosebită pentru comori, o casă în care înainte de toate sĕ încapă bine şi frumos toate avuţiile sale cele de acum şi cele viitoare, — şi care de altă parte sĕ fie destul de tare şi sigură în protiva ori cărui tâlhar, care s'ar cuteza sĕ înstrăineze ceva. Zidariul respunse: „fie după voia ta, o fiule al soarelui, eu cred, că vei fi îndestulit cu sluga ta.“ El făcù planurile şi mĕsură locul, petrile aduse se ciopleau şi mii de mâni lucrau ca sĕ ridice clădirea. Ear când au gătat zidarii, s'apucară văpsitorii şi împestriţară toţi păreţii pe din lăuntru şi pe din afară cu icoane, cari închipuiau familia regească, ori pe puternicul Ramessu în câmpul de luptă, pe mare, sau la vênat. După acestea venirĕ măsarii, aducând mese şi dulapuri cioplite din lemn de cedru; nişte sfeşnice mari furā aşeḑate prin casă, pe jos se aşternură fel de fel de covoare din cele mai scumpe. — Ear acum s'a dus de nou zidariul înaintea regelui, i-a predat mai multe chei de fer şi 'i ḑise: „Porunca, doamne, 'ţi-am împlinit-o, iată cheile casci. Dee Dumnezeu sĕ fii mulţămit cu sluga ta!“

Şi cu drept cuvênt putea sĕ fie mulţămit Ramessu cu lucrul, ce i-l făcuse zidariul. Zidirea avea forma unui patrunghiu lungureţ, cu partea mai ângustă către palatul regesc, dar n'avea nici fereastă, nici uşă, nici în zid nici pe acoperiş; singura întrare era de către palat, dar şi aceasta înzestrată cu o mulţime de uşi, fie-care cu alte chiei.

Ca sĕ ajungă deci vr'un tâlhar la comorile regelui, trebuia sĕ mituiască pe păzitorii din naintea şi din lăuntrul palatului, sĕ treacă prin mai multe odăi şi sĕ aibă îndemână toate cheile. Apoi de vre o spargere cu puterea nici nu putea fi vorbă, de oare-ce clădirea era tot din petrii mari foarte trainic zidită. În lăuntru era numai o singură încăpere mare, împodobită cât se poate de minunat. Şi de-oare-ce pe din lăuntru era cu totul întunerec, jur împrejur stăteau luminări, cari se aprindeau de câte-ori venea regele sĕ 'şi admire comorile.

Ramessu era foarte fericit, când îşi aşeḑă avuţiile în sala cea mare. Sĕptămâni întregi a lucrat, căci totdeauna i se părea, că una şi alta se poate aşeḑa mai bine şi mai cu gust, că într'una sau alta parte trebuie sĕ se schimbe ceva fără amânare. Şi după ce a terminat cu toate, în ḑilele cele dintâi stătea câte un ceas în casa cu comorile şi i crescea inima privind scumpeturile, cari după banii noştri sĕ fi făcut vr'o 800 milioane de florini.

Pe zidariul 'l-a dăruit cu daruri împĕrătesci. El primì titula de „amic al regelui“ şi ajunse astfel boier mare.

Trecurĕ ani la mijloc. Ramessu a grămădit bogăţii peste bogăţii; ear zidariul slăbit de bătrâneţe zăcea bolnav în patul seu „Tu muiere — ḑise el — ian trimete'mi feciorii mei încoace ş'apoi lasăne numai de noi.“

Femeia făcú cum i-a ḑis, şi trimise pe cei doi fii la patul bolnavului. Ei după obiceiul ce domnia în Egipet aveau tot aceeaşi ocupaţiune ca şi tatăl lor, adecă erau şi ei zidari, numai că în anii din urmă s'au cam desvĕţat de muncă; şi asta din causă, că până ce trăia bătrênul puteau trăì cu toţii fără nici o grije, din leafa ce o trăgea el ca zidariul regesc. De multeori s'a gândit tatăl lor asupra lucrului acestuia şi tot pentru aceea îi chemă şi de astădată la sine.

— Fiilor — le ḑise, când îi veḑù înaintea sa — voi sciţi bine, că eu nu's bogătan. Nu-i vorbă am trăit domnesce şi în veselii, dar eu nu ve las voaue nimic. Voi înşive trebuie sĕ ve apucaţi de lucru, sĕ ve încordaţi puterile şi sĕ munciţi necontenit, dacă vreţi sĕ ve păstraţi cinstea în viaţă. Ve va cădea greu la început ca sĕ părăsiţi starea voastră cea fără de griji, la care v'aţi dedat de ani încoace; dar trebuie sĕ o faceţi.

Părintele nu-şi mai putea opri vorbele, era prea slab. Fiii sei îngenunchând înaintea patului, plângeau şi se rugau. După un timp oarecare grăì iarăş bătrênul cu un viers de totul slăbit:

Berlin. — Comitele Széchenyi, ambasadorele Austro-Ungariei, a plecat asemenea la Friedrichsruhe.

Constantinopole. — D. Ghica, ministrul plenipotenţiar al României, a înmanuat ieri Porţii o dechiaraţiune, care desminte că o înţelegere ar fi intervenit între România, Sêrbia şi Grecia.

Varna. — În arsenalele maritime turcesci s'au terminat toate lucrările, cari aveau de scop repararea diferitelor chuirasate. Se crede, că activitatea, care a domnit în aceste arsenale e un indiciu despre o eventuală acţiune energică a guvernului otoman.

Escadra de operaţii din Marea-Neagră, compusă din mai multe vase cuirasate de mâna a doua, va primì în curênd ordinul sě se îndrepteze spre Burgas şi Varna. Această escadră este compusă din vasele *Assari*, *Tyfic*, *Illak*, *Saffer* şi *Murad*, precum şi din mai multe corvete şi va avea drept misiune sě blocheze la nevoie acele douě porturi. Escadra va fi comandată de admiralul Hobart-paşa. Deşi se vorbesce mult despre trimiterea acestei escadre în apele bulgăresci, totuş se crede că lucrul va rěmânea în stare de proiect din causa lipsei de fonduri.

Sofia. — După informaţiunile venite din Rumelia, ordinea a fost menţinută pretutindeni. Se aşteaptă acum sciri privitoare la deputaţiunea, care a sosit la Copenhaga, precum şi privitoare la conferinţa europeană. Un mare numěr de oficieri germani în disponibilitate oferă serviciile lor principelui Alecsandru. Gavril-paşa a plecat la Constantinopole în toată libertatea. Comandantul garnisoanei rumeliote, Bortoig, a sosit la Sofia. Drigalsky e aşteptat. O parte de garnisoana din Vidin a venit la Sofia. Se vede în acest fapt o probă, că relaţiunile cu Sêrbia s'au îmbunătăţit.

Adunarea generală

a societăţii pentru fond de teatru român ţinută în Bocşa montană, la 27 şi 28 Septembre.

Am fost anunţat într'unul din numerii nostri trecuţi programa adunării generale a societăţii pentru fond teatru român; credem de interes a publica în cele de mai jos un estract din raportul „Familiei“ asupra decursului adunării acestei societăţi, care conform raportului general pe anul espirat dispune de o avere de 38, 558 fl. 83 cr.

„Românii din părţile Bocşei sunt cunoscuţi ca spriginitori zeloşi ai tuturor causelor noastre naţionale şi culturale. Dênşii au dat o nouă probă de aceasta în vara curentă, când aflând că societatea pentru fond de teatru român nu'şi poate ţinea adunarea la locul ficsat Biserica albă, au invitat-o ca sě se întruniască în acest orăşel frumos şi sirguincios al comitatului Caraş-severin.

Spre a asigura succesul, dênşii alesere numai decât un comitet de 25 membrii, în frunte cu dnii Iuliu Petric şi Ioan Budinţan care sě îngrijiască de arangiarea adunării. Şi acì trebuie sě constatez un fapt, ce caracterisează maturitatea fraţilor nostri, că adecă dênşii cu această ocasiune uitară toate diferinţele de partide politice, se întrunìră cu toţii pe terenul cultural-social, spre a promova interesele societăţii invitate la ei.

Acest comitet s'a pus la lucru şi cu o diliginţă neobosită a făcut tot ce i-a fost cu putinţă şi ce i-a permis timpul scurt, pentru ca scopul sě se poată atinge cât mai complet. El poate fi mult, căci — în situaţiunea în care ne aflăm astăḑi — resultatul este considerabil din toate punctele de vedere.

Şirul festivităţilor s'a început cu întimpinarea comitetului societăţii. Aceasta s'a făcut Sâmbătă în 26 Septembre, la 10 oare seara la gara calei ferate, unde s'a presentat întregul comitet arangiător.

În numele comitetului din Budapesta al societăţii, a sosit vice-preşedintele Iosif Vulcan, carele a fost salutat prin cuvinte binesimţite şi rostite de cătră dl Iuliu Petricu, căruia dl Vulcan i respunse prin asemenea vorbe isvorite din inimă.

* * *

Adunarea s'a deschis Duminecă în 27 Septembre, la $11\frac{1}{2}$ oare decurgênd conform programului stabilit şi publicat de noi. Aici adaugăm, că adunarea a fost destul de numěroasă, au luat parte şi dame şi cuvêntările şi disertaţiunile ţinute au fost bine primite.

După încheierea şedinţei se ţinu un banchet frumos, la care participară mai toţi membrii. Se înţelege, că s'au ḑis şi toasturi. Cel dintâi s'a pronunţat de cătră preşedintele adunării dl Iosif Vulcan pentru casa domnitoare, apoi au toastat dl Iuliu Petric pentru Iosif Vulcan, acesta pentru inteliginţa română din Bocşa-montană, Ioan Budinţan earăş pentru Iosif Vulcan, Ioan Marcu pentru pretorele present Fabry, pretorul Fabru (românesce) pentru poporul român, Aurel Diaconovich pentru damele presente, Ioan Vulcan pentru comitetul arangiator, Iuliu Petric pentru oaspeţi, Ioan Budinţan pentru popor, un plugar present pentru conducětorii poporului, directorul de teatru Petculescu în numele Thaliei române întru prosperarea societăţii pentru crearea fondului de teatru.

Erau 5 oare după meaḑăḑi, când banchetul se ridică, în mijlocul veseliei generale.

* * *

Seara se dete o representaţiune teatrală de cătră trupa Petculescu. Programa seratei era următoarea: „Supliciul unei femei“ dramă în 3 acte de Al. Dumas; „Copila română“ poesie de Iosif Vulcan declamată dşra Vitali şi „Vlăduţul mamii“ comedie într'un act de Lupescu.

Este de prisos sě spun, că sala era îndesuită de lume. Încât pentru representaţiune, constatăm că trupa a făcut progres şi nu ne îndoim, că dacă publicul va sprigini-o, directorul ei îşi va da silinţa s'o întăriască din ce în ce mai mult cu puteri noue.

Dar piesa „Supliciul unei femei n'a fost potrivită nici pentru puterile trupei, dar nici pentru publicul căruia se represinta. Cu atât mai potrivită a fost înse comedia „Vlăduţul mamii,“ în care dl Petculescu a dat probă, că este un bun comic. Această piesă a produs ilaritate generală.

* * *

Şedinţa a doua s'a ţinut în 28 Septembre, participând un public mai mare decât în şedinţa primă. Cu astă ocasiune věḑurěm şi mai mulţi representanţi ai poporului din satele învecinate. Tacse dela membrii noi inscrişi au incurs 548 fl. 90 cr.

După ameaḑăḑi se făcu escursiune cu trenul la Ocna de fer dela Moraviţa. Cam la 200 persoane luară parte la această prea interesantă partie între dealuri; trenul compus din vagoane deschise era decorat cu crengi verḑi, în vagonul prim se afla musica, în al doilea corul vocal, cari pe cale cântau piese naţionale; pe unde treceam poporul întimpina trenul pretutindenea cu aclamaţiuni; veselia era generală.

Pěcat că nu puturăm petrece mai îndelung în acel loc romantic, dar totodată şi instructiv din punct de vedere al industriei ferului, căci seara urmând sě fie bal trebuì sě ne reîntoarcem ca sě putem face pregătirile pentru acela.

Balul, care încheiă şirul petrecerilor, în adevěr fu coroană. Nimenea nu se aştepta la succesul acesta. De era sala de nouě ori atât de mare, totuş nu devenea prea spaţioasă pentru publicul numěros care se adună. Contingentul acesta se sporì mult şi prin participarea celor mai distinse familii germane din localitate. Numěrul părechilor danţătoare era cam 80. Între dame věḑurăm cu plăcere şi câteva în costum naţional, cari formau o variaţiune plăcută în armonia celorlalte costume elegante şi făcute cu gust.

Nae Racoveanu.

Sâmbătă seara s'a produs în localitatea casinei române de aici tîněrul violinist român Nae Racoveanu din Bucuresci. La această producţiune a mai conlucrat ca acompaniatoare la piano d-ra Elena Bender din Viena şi tîněrul nostru basist dl Isaia Popa.

Nae Racoveanu este orb din naştere. Aceasta mare nenorocire i-a rěsplătit-o natura dotându'l cu un talent musical estraordinar. După cum ni se spune, dênsul, care este acuma de 18 ani, abia cu al 16-lea an al etăţii sale, va se ḑică numai cu doi ani înainte 'şi-a început studiile la veteranul măestru de violină Wiest în Bucureşti.

Progresul făcut în acest timp scurt pe cel mai dificil instrument este uimitoriu, mai ales cugetându-ne la multele şi enormele pedeci şi greutăţi cu care are sě se lupte dênsul ca orb.

Technica deja mult înaintată, curăţenia întonării, tonul voluminos şi nobil, precum şi interpretarea musicală plină de viaţă şi de suflet — toate acestea sunt vii doveḑi de un talent deosebit.

Publicul au urmărit cu mult interes toate numerile esecutate de tîněrul concertant, şi 'l-a rěsplătit cu viu aplaus. Dl Popa încă a cântat cu mult succes, care i la asigurat frumoasa sa voce. Ne-ar părea bine dacă dl Popa s'ar basa mai puţin pe frumoasa sa voce şi ar căuta mai mult a se cultiva în cele musicale. Deosebirea între acum şi atunci ar fi foarte mare, ear câştigul al d-sale.

Nae Racoveanu este acum în drum spre Viena, unde voiesce a se perfecţiona în arta sa musicală. Noi suntem siguri, că gustând dênsul de aici înainte o scoală serioasă şi strictă şi dândui-se ocasiune — care până acuma nu i s'a dat de a asculta musică adevěrat bună, va devenì un artist, care ne va face onoare. Lipsit fiind de mijloace materiale, caută a-şi câştiga prin producţiuni cele necesare pentru de a putea ajunge la ţinta sa dorită.

Dacă este nobil şi frumos a sprijini talente, apoi în casul de faţă ni se impune aceasta ca o datorinţă.

Talentatul violinist şi-a luat drumul prin Deva, Haţeg, Caransebeş, Lugoş şi Arad, unde încă voiesce a concerta.

Atragem deci atenţiunea publicului nostru român asupra mult talentatului nenorocit şi-l rogăm a-l spriginì cu toată căldura, căci ar fi un pěcat mare, când am lăsa astfel de talente sě piară.

— Când veţi ajunge vr'odată la něcaz mare, când ve va ameninţa soartea cu zdrobire — ca nu cumva voi sě ve părăsiţi maica, lăsându-o sě piară— pentru orice întêmplare eu m'am îngrijit, la casa cu comori a regelui am făcut eu însumi o întrare ascunsă, despre care afară de mine nimeni nu scie. Când veţi fi bolnavi, când maica voastră va fi lipsită, mergeţi şi ve aduceţi de acolo cât ve trebuie: regele e destul de avut; şi nici n'a putea băga de samă, că'i lipsesce ceva.

— Cum? — strigă fiul seu cel mai tiner Petisi, sărind în picoare. — Tu ai o întrare secretă în casa de comori? Unde? În ce parte? Te rog spune-ne.

— Eu n'am avut lipsă nicicând de acea întrare — ḑise tatăl lor —, şi şi voi numai la vremi de grea încercare şi când nu veţi mai avea alte mijloace de scăpare, când.....

— Dar unde e tată, unde? — îl întrerupse Petisi.

Pe partea de cătră apus a casei cu comori; numěrând din jos — în al treilea rênd de icoane — cam pe la mijlocul zidirei este un petec de loc, pe care-i zugrăvit regele aducênd jertfă lui Osiri. După tronul lui Osiri stă Isi şi la spatele acesteia soru-sa Nebti. Peatra pe care's zugrăvite icoanele aceste, se învêrte împrejurul unei osii. Apeşi cu putere în faţa Nebtii, peatra slăbesce şi îţi face atâta loc în zid, sě poţi intra cu uşurinţă. Vrei sě închiḑi spărtura de nou, apeşi cu putere icoana regelui, şi piatra se ridică din nou, astfel că nici din lăuntru, nici din afară nu poate vedea nimeni nimic. — Dar trebuie sě'mi promiteţi, — daţi mâna....

Bătrênul căḑù earăş pe pat. Povestirea, descoperirea secretului seu, şi mai cu samă cugetul la eventualele urmări, îl iritară aşa, încât nu mai putea vorbi. Bătrênul se părea aşa de slab, încât fiii chemară degrabă şi pe maica lor. Dar înzădar, căci pe lângă toate îngrijirile nu-l mai putură pune în picioare. Ajunse 'n starea unui fel de somn, mai gângăvì după cât-va timp: „promiteţi-mi...... Nebti“ apoi adormì, ca sě nu se mai treziască.

Încă în ḑiua aceea alergă Petisi cătră partea din apus a casei cu comorile, căută după icoana ḑisă şi stătù pe gânduri. Tulburat, visând şi zăpăcit se întoarse cătră casă, şi de acì înainte nu trecea ḑi lăsată de Dumneḑeu ca sě nu meargă şi sě cerceteze de nou şi de nou acel loc, care avea sě-i facă cale la avuţiile cele ne mai pomenite ale regelui.

Mult s'a opintit ca sě şi poată astêmpăra pofta păn' ce vor trece sěptămânile de jale, serbările şi aşeḑarea la odichnă a părintelui seu. Cum ajunse cadavrul în lăcaşul seu vecinic, merse Petisi cu ochi sclipitori la frate-seu şi-'l întrebă:

— Ce ḑici Ptahmai, oare sě nu mergem la noapte la comorile regelui? — Înspăimêntat îi rěspunse Ptahmai: — Sě ne ferească şi sě ne apere Osiri! Noi vrem sě rěmânem oameni de omenie. Adu'ţi aminte de cuvintele taicii!

— Doar nu vreu sě iau eu nimic. Dar mi-ar plăcea sě věd odată comorile acelea. El nu ne-a oprit ca sě nu le vedem.

Ptahmai stând puţin pe gânduri adăugă:

— Nu scii ce a ḑis tata, că numai atunci sě ne atingem de ceva, când vom fi în cea mai mare lipsă, — noi şi maica noastră.

— Prost mai esci — reflectă acela, — doar nu e vorbă de furat, numai de věḑut. În mărturisirea ce vei avea a o face când-va înaintea judecătorilor din cealaltă lume nu stă nimic despre aceste. Ce ai sě ḑici acolo? „N'am ucis, nici n'am dat poruncă niměnui ca sě ucidă; n'am comis adulter; n'am furat; n'am umblat cu mişelii; měsura cotului, nici braţele cumpenei nu le-am micşorat; n'am fost făţarnic; n'am înjurat,“ şi aşa mai departe, nu cunosci tu mărturisirea? Ean spune toate acele patruḑeci şi douě încheieturi, este barem una unde se ḑice: „eu n'am věḑut comorile regelui?“ ... Par'că esci nebun!

(Va urma.)

Sperând că va fi în toate locurile bine întimpinat și călduros spriginit, îi dorim succesul cel mai bun.

G. Dima.

(Mulţămită publică.) Comitetul parochial din Săsciori îşi privesce de o plăcută datorinţă sĕ aducă acelor domni, cari cu ocasiunea unei petreceri de vară au binevoit sĕ contribuiască în folosul fondului scoalei gr. or. din comuna Săsciori, pe această cale o călduroasă mulţămită.

Marinimoșii contribuenţi sunt următorii:

Friedrich Roth 2 fl., Ioan Maxim Vulc 1 fl., Simion Ghibu 50 cr., Vasilie Dura 50 cr., Andrei Bucşa 1 fl., Ilie Piso 1 fl., Zevedei Mureşan 1 fl., Rachila Moga 2 fl., George Cădariu 2 fl., Ioan Pleşa 2 fl., Iosif Oniţ 1 fl., Ilie Bogdan 1 fl., George Lascu 1 fl., Nicolae Ch. Bogdan 20 cr., George Joandrea 1 fl., Nicolau Beu 2 fl., Simion Muntean 2 fl., Dr. Ioan Moga 5 fl., Stefan Morariu 5 fl., Ioan Stoicuța 6 fi. — Suma 37 fl. 20 cr. v. a.

Ioan Stoicuța,
paroch presed. comit. parochial.

Loterie.

Sâmbătă în 3 Octombre 1885.

Timișoara:	72	10	6	58	76
Viena:	53	21	43	67	13

Nr. 341. [1161] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin *de 15 ḑile* dela prima publicare.

1. Brădăţel, salariu fl. 120, cucuruz cu boambe 100 ferdele, cuartir și 3 stêngeni de lemne.

2. Runcşor cu filia Vica: salariu fl. 300, cuartir în edificiul scoalei.

3. Gurasada, cu salariul anual de 150 fl. v. a., 50 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, 4 orgii de lemne — și cuartir în edificiul scoalei; computate toate la olaltă fac suma de 216 fl. v. a.

4. Boi de sus cu Gelu de jos cu salariu anual de 75 fl. v. a., 60 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, cuartir și 4 orgii de lemne de foc; computate la olaltă dau suma de 152 fl. v. a.

6. Târnava, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne de foc de ajuns.

6. Vortu cu Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc de ajuns.

7. Furcşoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Cei ce doresc a reflecta la vre-unul din aceste posturi vor avea aşi ascerne suplicele de concurs în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus amintit.

Pentru comitetele parochiale:
Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Iliei.

Alecsiu Olariu,
adm. protopr.

Nr 348. [1162] 2—3

CONCURS.

Fiind staţiunile de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos numite de întregit, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Lancrăm, cu salariu anual de 230 fl. v. a.

2. Căpolna, cu leafă la an de 120 fl. v. a., cortel și un stîngin de lemne și

3. Laz, cu leafă anuală de 120 fl., cortel și doi stîngin de lemne

Doritorii de a ocupa vre-una din acum numitele staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi înainteze suplicile înzestrate cu documentele recerute de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la indicatul termin.

Sebeș, în 16 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 461. [1161] 1—3

EDICT.

Ludovica născută Marcu din Scorei, care de 3 ani trecuţi a părăsit pre legiuitul ei bărbat Daniil Gabor din Voila protopresbiteratul Făgăraşului și a pribegit în lume fără a se sci ubicaţiunea ei, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absenţa ei.

Făgăraș, 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului ca for matrimonial de I instanţă. **Iuliu Dan,** adm. prot.

Nr. 462. [1162] 1—3

EDICT.

Maria Georgiu Oana din Părĕu protopresbiteratul Făgăraşului, care de 6 ani trecuţi a părăsit pre legiuitul ei bărbat David Oana din Părĕu și a pribegit în lume fără a se sci ubicaţiunea ei, se citează a se presenta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin *de trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Făgăraș, în 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului ca for matrimonial de I. instanţă.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 513. [1154] 3—3

EDICT.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredinţă pé legiuita sa soţie Elena G. Tanase, a se înfăţişa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an şi o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absenţa sa.

Braşov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Nr. 4175 [1160] 3—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că spre a se pertracta asupra susţinerei sau nesusţinerei în valoare a decisiunei aduse la anul 1881 Nr. 6913 în privinţa segregărei comunei Paloş, s'a designat ḑiua de **30 Novembre, 1885 dimineaţa la 9 oare** la faţa locului în Paloş. La aceasta se citează toţi proprietarii din comună, cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se vor considera ca şi învoiţi cu sistarea segregărei, şi că primul esemplariu din cerere se poate consulta la acest tribunal.

Din şedinţ tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 14 Septembre, 1885.

Nagy Lajos, pres. **Tatar,** notar.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireș	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireș	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuș	—	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.39

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timișoara	8.42	3.40	10.06

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oșorheiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oșorheiu — Cucerdea

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Joi 26 Septembre (8 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre - Decembre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 25 Septembre 1885.

Nemulţămire generală a domnit în peninsula balcanică după cunoscuta operă a congresului din Berlin. Această nemulţămire a lucrat pe ascuns, ca jarul sub spusă, şi la 19 Septembre ne-am trezit cu unirea tuturor bulgarilor, unire, care a pus de nou în flacări întreagă peninsula balcanică.

Nemulţămire generală domnesce şi la noi faţă cu starea de aḑi a lucrurilor. Pretutindenea s'au format elemente esplosibile, printre cari fără sfială oameni cu puţină conscienţiositate fâlfăie fitilul aprins, provocând oare-cum focul, despre care nime în lume nu ne poate spune, ce dimensiuni va lua.

În adevĕr starea de aḑi dela noi foarte mult samănă cu chivernisirea din ţĕrile credincioşilor lui Mahomed, şi mai iritate spiritele n'au fost nici odată.

În faţa acestor lucruri pressa ungurească dela noi în loc de a potolì focul, în loc de a mulcomì spiritele, punêndu-le în vedere o eventuală schimbare a lucrurilor spre bine, ele aţîţă necontenit şi provoacă fără sfială.

Nu vom mai înşira la acest loc gravaminele poporului român, nici vom amintì multele uneltiri cu scop îndreptate contra noastră. Ele sunt din destul cunoscute, şi este din destul cunoscută şi firea poporului nostru, care în nemărginita sa răbdare, tot mai crede într'un viitor mai fericit.

Ca sĕ justificăm înse punctul nostru de plecare cu nemulţămirea generală, vom lua act despre cele ce se petrec afară de noi românii.

Interesul general este îndreptat asupra parlamentului din Croaţia, şi aceasta cu tot dreptul, căci scandaloase lucruri se întêmplă în acest parlament, lucruri scandaloase, cari varsă multă lumină şi în dreapta şi în stênga.

Era adecă la ordinea ḑilei desbaterea privitoare la actele camerale, cari din porunca banului croat fură transferate la Budapesta. În o cuvêntare a sa banul a tras la îndoială justa posesiune a Croaţiei asupra acestor acte.

Din acest incident întreg parlamentul s'a sculat asupra banului. Starcevici cu ortacii sei s'a repeḑit spre el sĕ-l bată, şi bietul representant al guvernului cam numai luând-o la sănătoasa a scăpat din mânile croaţilor.

Suntem dispuşi a crede, că scena aceasta din Croaţia va fi ultima fasă a tragediei, cunoscute sub numele de cestiunea croată.

Parlamentarismul modern cu greu va putea arăta casuri analoage, unde adecă representanţii legali ai coroanei sĕ fie luaţi la goană în parlament.

Mai teribilă esplosiune pe cale pacinică noi nu ne putem închipuì, de aceea trecem preste croaţi.

În Fiume încă nu se omoară oamenii cu dragostea din marea îmbelşugare, ce domnesce în statul nostru.

Şedinţa magistratului din 1 Octombre a. c. ne ilustrează din destul adevĕrata stare a lucrului.

Magistratul a decis zidirea unui edificiu de scoală, spre care scop a avisat şi pe guvernorul din Fiume. Acesta a sistat toată lucrarea sub cuvêntul, că voiesce a studia planul şi preliminariul de spese, ca nu cumva magistratul sĕ facă spese zadarnice, fiind adecă oraşul şi aşa lipsit de mijloace.

Simţindu-se adênc lovit în autonomia sa magistratul prin volnica procedere a guvernatorului, pe 1 Octombre a convocat adunare generală, căreia s'a presentat un memorand adresat guvernului central, memorand în care se critică aspru ţinuta guvernatorului.

Magistratul a primit unanim acest memorand, şi vorbitorii 'l au comentat cât se poate de bine.

Este adecă o tendenţă de maghiarisare a scoalelor şi pentru aceasta tendenţă trebuie sĕ se ascundă guvernatoriul la spatele pretecstatei economii.

Nu fără cuvênt au ḑis vorbitorii, că slab e acest pretecst, deoarece dacă era vorba de economie, atunci nu se încuviinţau 600,000 pentru un teatru zidit numai în anul acesta.

Pretutindenea deci nemulţămire.

Şi ce ḑice la toate acestea pressa maghiară?

Ce se predică prin pressa maghiară?

Biciu de foc contra tuturor naţionalităţilor în numele ideei de stat unguresc.

Aici e pericolul şi aici nu înţelegem pentru ce umblă ungurii tot cu fitilul aprins.

Revista politică.

Ḑiarele maghiare se ocupă de present cu interpelările adresate ministrului-president, respective cu rĕspunsul acestuia.

Dechiaraţia dlui Coloman Tisza, în care ḑice: „Cred că şi dnii deputaţi vor afla lucrul cu cale, dacă ne vom susţinea libertatea de a decide, — ceeace trebuie s'o facem, — pe atunci, când pe lângă toate nisuinţele noastre pline de speranţă, s'ar întêmpla astfel de lucruri, cari ar ameninţa interesele vitale ale monarchiei şi cari aḑi încă nu se pot prevedea," — a dat ansă la neşte atacuri vehemente din partea pressei oposiţionale. Modul de interpretare a cuvintelor premierului s'a arătat încă 'n parlament, când i-a rĕspuns stênga cu strigarea de: „Salonik!" Oposiţiunea adecă, invĕţând din esperinţa trecutului, duce mare frică, ca nu cumva sub acele „lucruri, cari ar amenința interesele vitale ale monarchiei" sĕ se înţeleagă o nouă tendinţă de espansiune a Austro-Ungariei spre orient, cum a fost aceea, din care a resultat ocuparea Bosniei, tendenţă, care ar avea acum de scop o estindere a teritoriului monarchiei până la mult doritul Salonik.

Causele acestei ure a maghiarilor faţă cu o politică de espansiune sunt diferite. Cea mai de căpetenie de sigur este frica întemeiată, că prin astfel de anectări Ungaria 'şi-ar perde tot mai mult şi mai mult din pretinsul seu caracter naţional maghiar şi pe lângă toate sforţările celor dela putere ar devenì un stat şi mai poliglot, de cum este, — un lucru, care ar putea sĕ aibă grave urmări pentru hegemonia maghiară. A doua, poate asemenea de momentuoasă causă, este trista esperiinţă, că de câte-ori se fac astfel de lucruri, Ungaria 'şi dă tributul seu şi în bani şi în braţe poate îndoit ca Austria proprie, şi totuş fără vr'un folos pipăibil. Căci provinciele

FOIŢA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradiţiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

I.

Comoara regelui.

Avuţia lui Ramessu (Ramses). — Zidariul regelui. — Părintele pe patul morţii. — Nesocotinţa lui Petisi. — Prima încercare. — Mustrări de consciinţă. — Perplesitatea regelui. — Bătrênul înţelept. — „Amenhotep acum ajută'mi!"

(Urmare.)

Ptahmai plecă tăcut şi clătinând din cap; nu scia ce sĕ'i rĕspunḑă fratelui seu şi totuş 'i era groază de casa cu comori a regelui. Petisi se mai dădu în decursul ḑilei de câteva ori pe lângă frate-seu, deoarece înse acesta nu voia sĕ asculte de el, îndată ce adurmirĕ cei din casă, pornì pe la meḑul nopţii cu o scară şi un felinar mic către palatul regesc.

Felinarele erau cunoscute în Egipet din timpuri străvechi. La sĕrbătorile ḑeiţei Net, se ilumina ţara întreagă cu felinare pistriţe şi mii de bărci înveseliau în noaptea festivă cu lumini de toate colorile, valurile sântului rîu. De altmintre se folosiau pentru necesităţile ḑilnice opaiţe cu unt de lemn, cari se aşeḑau pe nisce picioare înalte.

Păzitorii armaţi stăteau la portalul cel mare de către rĕsărit. Pe partea de către meaḑăḑi domnia o linişte mortală şi întunecime mare. Petisi ajunse la loc, fără sĕ-l fi vĕḑut suflet de om. Ajuns, n'a mai avut lipsă sĕ caute după icoană; nu odată a mĕsurat el cu paşii sei distanţa, ca sĕ scie unde sĕ aşeḑe scara. Tremurând a rezimat'o de zid, tremurând s'a urcat. Era la icoana marelui Osiri. Ce faţă serioasă şi minunată! Şi Petisi avea sĕ păşască când-va înaintea lui pentru ca sĕ-şi dee sama! Bine, dar el nu voia sĕ facă nici un rĕu, el voia sĕ vaḑă numai. Şi oare totuş de ce 'i bătea inima aşa tare? De ce nu putea el sĕ se uite în faţa sântului Osiri?! Dar ce, — asta-i Isi, ear asta soru-sa Nebti; apăsă odată; — peatra se sucì încet şi fără sgomot. Tremurând, ca de friguri, întră Petisi. Se opresce, trage scara după sine, o aşaḑă de nou pe din lăuntru, închide întrarea şi se coboară; „Hatar (ḑeiţa întunerecului) miluiesce-me!" — oftă el, — şi iată că stătea singur în casa cu comori a regelui.

Numai de ar da felinariul mai multă lumină! Dar stai, uită acì o grămadă de sfeşnice mari şi scumpe şi sunt chiar lămpi pe ele, — ai sĕ le aprinḑi numai. — Aşa! Acuma-i lumină în casă. La o astfel de pompă şi astfel de minunăţii nu s'a aşteptat Petisi! Jur împrejur mese de chiparos binemirositor, iar pe mese şi în dulapuri avuţii nenumĕrate! Aici zac rudele de aur în legături, ca legăturile de trestie de pe malurile Nilului; vase şi ulcioare de tot felul şi de toată mărimea.

Lucrurile cele mai minunate de petri scumpe, figuri de bronz, urne scumpe de sticlă sau porţelan poleit, corfe întregi de inele de aur, statuete de aur şi imitaţiuni escelente de petri nestimate, chelteie de argint pline cu petri scumpe, granate, carneol, heliotrop şi altele, — corale, colţi de elefant, pene şi oaue de struţ, piei de tigru, — rude şi inele de argint, saci întregi de praf de aur, arme strĕine împodobite cu aur şi petri nestimate, lanţuri, braţlete şi gulere late, lucrate tot din aur şi scumpeturi, — dar cine ar şi putea sĕ le înşire pe toate!

Ca prin vis umbla Pitisi în sus şi în jos printre comori. Dar deodată îl apucă o frică mare. Ce uşor 'l ar putea prinde vr'o patrolă de păḑitori, când va părăsì casa! Stînse iute luminile, îşi umplu pumnul cu inele de aur şi plecă. Când se sucì piatra în zid, vĕḑù înspăimântat, că începù a se crepa de ḑiuă; dar totuş s'a dus acasă fără a'l fi vĕḑut cineva şi nici chiar mama şi fratele seu n'au sciut, că el n'a durmit acasă. Nu putea sta locului; de multe-ori nu audia, când îi ḑicea mumă-sa ceva; apoi ca ocupate n'aduc aproape nici un venit, dar sporesc în mod însemnat vecinicul deficit al budgetului nostru anual. In fine mai mult ca pretest de cât ca motiv, se pare că ocură şi dragostea intimă către Turcia, respective aerul acela de protectori ai libertăţii popoarelor şi de inimici ai tirăniei şi nedreptăţii, pe care cu atâta falsitate îl sciu sĕ şi'l dee maghiarii. Din causa aceasta ei sunt fraţi de cruce cu polonii robiţi şi cu turcii mult asupriţi. Ce parodiă!

Aceste sunt vederile, pe cari le putem ceti numai „între rênduri" în organele oposiţionale maghiare. Ele numesc politica ministrului-president de: „ingadozó" şi „nyugtalanító", adecă nesigură şi neliniştitoare.

Faţă cu aceste diarele semi-oficiale din capitală iau pe ministrul-president în apărare şi comentează cu cuvinte măgulitoare dechiaraţiunile sale. „Pester Lloyd" admite ce e drept, că rĕspunsul dlui Tisza nu cuprinde multe lucruri positive în sine, dar spune, că nici nu se poate altfel, de oarece nisce evenimente ce se pot întêmpla peste noapte, îţi ruinează toate hotărîrile diplomatice de eri. „Nemzet" mai repetează rĕspunsul ministrului cu alte cuvinte, dicênd, că nu e intenţiunea Ungariei de a moşteni rĕmăşiţele Turciei, dar totuş e dătoare Ungaria a se întrepune cu toată energia, ca nu cumva sĕ devie peninsula balcanică teatrul unor schimbări opuse intereselor noastre.

În Francia decurg acum alegerile pentru cameră. Ele ţin în mare agitaţiune opinia publică de acolo. Până acum, după scirile aduse de jurnalele străine, republicanii se par a fi în minoritate, pe conta cărora se sporesce într'un numĕr considerabil lista deputaţilor monarchişti. „N. fr. Presse" dice, că motivul acestor succese a monarchiştilor este de a se căuta în lipsa de disciplină, ce domnesce între radicali şi intransigenţi. Cu toate aceste, adauge foaia vienesă, învingerea republicanilor nu se poate trage la îndoială.

În privinţa călĕtoriei dlui Brătianu la Viena şi Berlin, şi care, după cât se vorbesce, se va întinde până la Copenhaga şi se va sfêrşi în Pesta, diariul „Pester Lloyd" publică un articol cu nisce amĕnunte foarte interesante.

El dice mai ântâi, că consecinţele evenimentelor din Bulgaria se întind în cel mai mare grad asupra României, mai ântâi din puncte de vedere naţionale, de vreme ce poporaţiunea din Dobrogea este în mare parte de naţionalitate bulgară. Tot atât de însemnat este şi efectul politic, căci România este, din punctul de vedere al culturei, cel mai desvoltat stat din Orient. Dacă se face acum în peninsula balcanică o strămutare de forţe, care sĕ întemeieze superioritatea rasei bulgare asupra tuturor celorlalte, şi această superioritate sĕ se transforme în forme tari de stat, apoi aceasta este o nedreptate faţă cu situaţiunea materială, şi cu atât mai mult cea morală a României; aceasta ar fi o recunoascere a unităţii statului bulgar, mai pe sus chiar de cât cerinţele păcei dela San-Stefano. Dacă dl Brătianu a espus aceste puncte de vedere în Viena, apoi numai încape îndoială, că ele au fost pe deplin înţelese şi aprobate cu bună-voinţă. Faţă cu deosebitele tendenţe ce arată popoarĕle din Orient, Austro Ungaria nu poate sĕ ia de cât o singură cale: aceea a celei mai mari moderaţiuni. Diferinţa ce România arată faţă cu Europa ar trebuì sĕ întimpine din parte-i cel puţin aceeaşi consideraţiune, ca şi nesupunerea principelui Alecsandru. De aceea se poate admite, că dl Brătianu va găsì o oare-care bună-voinţă şi la bărbaţii de stat unguri.

În Viena, dl Brătianu a avut o întrevorbire cu corespondintele de acolo al diariului „*Daily Telegraph*," despre care acesta dă următoarele amănunte:

„Dl Brătianu nu crede, că unirea bulgarilor va produce complicaţiuni pentru moment; dar la întrebarea ce-i adresai, spre a scì dacă crede, că această unire va fi sancţionată, dsa rĕspunse:

„Avem în România un proverb, care dice: „Obrasnicul mânâncă prasnicul." Prin aceste cuvinte făcea alusiune la promotorii unirii bulgare, ear nu la principe, în privinţa căruia nu dise un singur cuvênt de rĕu, pentru că nu-l privesce ca principalul factor al situaţiunei... Şi cred, că denaturez părerea sa spunênd că d-sa crede, că mişcarea unionistă ce s'a făcut în Bulgaria este cu totul în avantagiul Rusiei şi că principele Alecsandru nu joacă de cât rolul de instrument.

„Dl I. Brătianu admite, că unirea Bulgariei şi a Rumeliei orientale trebuia sĕ se efectueze mai curênd sau mai târdiu; dar în acest moment, el o privesce ca desastroasă şi prematură. În Bulgaria, dise dsa, nu este o societate organisată, nu este de cât o poporaţiune, care nu oferă pentru moment elementele unei organisaţiuni sociale. Nu este nici măcar proprietate individuală. De aceea, nu numai că Bulgaria este destinată a cădea sub influinţă străină, dar că este încă şi un câmp cu totul pregătit pentru socialism, nihilism şi pentru celelalte doctrine subversive. Din aceasta va resulta, că Bulgaria va constituì pentru vecinii sei un isvor continu de pericol."

Cronica evenimentelor din Balcani.

3 Octombre.

Londra. — Se depeşează din St. Petersburg diariului „Daily-News," că Turcia are intenţiunea sĕ propună conferinţei restabilirea „statului quo ante" si că această propunere ar fi susţinută de Germania, Austria, Italia şi de Rusia.

Londra. — „Times" dice, că Englitera singură se opune la depunerea principelui Alecsandru.

Rusciuc. — *Trnovska Constituţia, Slavianin*, şi celelalte diare bulgare se ocupă cu cestiunea conferinţei. Ele esprimă speranţa, că conferinţa va realisa aspiraţiile poporului bulgar, mişcarea unionistă fiind pornită din propriul avênt al bulgarilor. În acest mod s'ar înlătura o inutilă vĕrsare de sânge, căci bulgarii sunt otărîţi sĕ nu renunţe la unire. Bulgarii, spun menţionatele diare, merită toată încrederea Europei, de vreme ce ei au sciut sĕ manţină ordinea, n'au jignit întru nimic pe celelalte naţionalităţi şi au recunoscut suzeranitatea Turciei. Dacă nu s'ar recunoasce unirea, cestiunea Orientului ar fi din nou deschisă şi pacea Europei turburată.

Constantinopol, *via Varna*. — Se dice că, contrar scirilor rĕspândite de unele diare, Poarta ar fi otărîtă sĕ restabiliască vechea stare de lucruri în Rumelia: pregătirile militare, pe cari le face Turcia atât în arsenalele maritime, cât şi în cele de uscat, par a confirma această scire. Musulmanii sunt prea iritaţi pentru ca sĕ admită unirea Rumeliei cu Bulgaria. Scirea, dacă se va adeverì, e de o gravitate escepţională.

Sofia. — Până acum în Macedonia e linisce deplină. Ţarul a rĕspuns dlui Stamboloff, preşedintele Camerei bulgare, că se îngrijesce de interesele bulgarilor, dar că nu poate aproba unirea Rumeliei cu Bulgaria de vreme-ce a fost fără scirea sa. Rĕspunsul Ţarului a umplut de mâhnire inimile bulgarilor. Credinţa lor e înse că la urma urmelor Ţarul tot nu va părăsì pe bulgari, şi că la nevoie va interveni în favoarea lor. Oficerii ruşi deşi au demisionat şi mulţi din ei 'şi-au vêndut chiar efectele, totuş nu au plecat încă şi par a aştepta nouĕ ordine.

Niş. — Deschiderea solemnă a Scupştinei a avut loc ieri. Discursul tronului dice, că tractatul dela Berlin a fost lovit într'un mod simţitor; că echilibrul Balcanilor e sdruncinat; că trebuie sĕ se garanteze esistenţa Sêrbiei, care e ameninţată; că în aceste împregiurări grave, regele consideră ca datorie a sa sĕ adune pe representanţii poporului şi sĕ le spună că trebuie sĕ se păziască. Discursul mai dice, că Sêrbia doresce pacea, care îi este trebuincioasă pentru lucrările sale interioare, dar că pentru acest scop ea trebuie sĕ asigure interesele sale viitoare şi vitale, cari sunt ameninţate; că regele şi guvernul îşi vor da silinţele ca sĕ menţină *statul quo ante*, sau sĕ facă tot ce e cu putinţă pentru a stabilì echilibrul trebuincios pentru ocrotirea intereselor fie-cărui popor din peninsulă şi că guvernul va crea mijloacele dorite pentru a satisface trebuinţelor actuale. În sfêrşit discursul dice, că regele are credinţă în concursul representanţilor naţiunei, în unirea tuturor puterilor ţĕrei şi în ajutoriul lui Dumnedeu, pentru a asigura acum şi în viitor interesele Sêrbiei.

Niş. — Scupştina a acordat regelui puteri dictatoriale.

Belgrad. — Macedonenii şi Sêrbii originari din vechia Sêrbie şi actualminte stabiliţi în Sêrbia au remis regelui o adresă, care cere eliberarea Macedoniei şi a vechei Sêrbii. În urma dorinţei esprimate de regele Milan, Scupştina se va ocupa mai ântăi cu alte lucrări şi nu-i va supune adresa aceasta de cât mai târdiu.

4 Octombre.

Constantinopol. — Conferinţa se va întrunì adi pentru a trata asupra afacerilor Rumeliei. Englitera caută sĕ împace pe principele Alecsandru cu Sultanul.

Sofia. — Toată Bulgaria a devenit un adevĕrat câmp militar; populaţia bărbătească dela 15 până la 45 ani a fost chemată sub arme. Tinerii sunt înarmaţi în cea mai mare parte cu puşci sistem Berdan, celelalte trupe cu Krenka; ar trebuì încă multe arme pentru a se putea înarma bine toţi voluntarii; se simte mare lipsă de artilerie şi de cavalerie: o armată turcească, care ar dispune de numĕroase trupe de cavalerie ar putea înfrânge lesne liniile bulgare.

Drumul dela Lom-Palanca-Sofia-Balcani e plin mereu de trupe şi de muniţiuni; pe această linie se formează acum o armată de reservă nu în scopul de a ţinea pept Sêrbiei, după cum susţin unii, ci pentru a se opune celor trei divisiuni turcesci concentrate la Skopia, în casul când ele ar voi sĕ între în Bulgaria.

Varna. — Conferinţa va avea mult de lucru din causa rivalităţilor dintre naţionalităţile din peninsula balcanică. În tot casul sarcina conferinţei e

---

trezit dintr'un somn greu şi adânc săria deodată în picioare şi se făcea nevĕdut.

De vr'o dece ori 'l-a alungat frica în diua aceea către partea de meadădi a palatului. Tremurând privia către locul unde era zugrăvită Nebti oare 'i încheiată bine peatra, oare nu s'ar putea observa ceva. Apoi se mai uita înc'odată împrejur sĕ vadă că nu e cineva pe acolo. De vedea câţi-va oameni adunaţi pe stradă petrecêndu-se în poveşti, se apropia cu frică şi asculta, că nu vorbesc cum-va de furtul întêmplat adi-noapte în palatul regelui şi că doar' s'ar fi dat de urma tâlhariului. Ajungênd el acasă, lucrul seu cel dântâi era, se întrebe că nu 'l-a căutat cineva, că n'a întrebat cineva de el.

Pe Petisi îl chinuia consciinţa cea rea.

A treia di era mai liniştit. Şi de oarece nime nu'i băga de samă, spesă banii furaţi, aducea mai târdiu ear alţii şi 'l înduplecă şi pe fratele seu Ptahmai, ca sĕ vină cu el în tovărăşie. Mama nu scia despre toate acestea nimic. Ea credea, că fiii ei sunt la lucru, în vreme ce aceştia umblau după plăceri; ea ţinea că banii furaţi sunt bani câştigaţi cu omenie; şi când se ruga ea în tăcerea nopţii pentru fiii sei, aceştia eşiau încet din odăile lor, umblând după hoţii.

Şi cu vreme începurĕ a se simţi aşa de siguri, încât nici nu se mai cugetarĕ la aceea, că i-ar putea prinde foarte uşor.

Şi într'adevĕr Ramessu la început n'a observat nimic. De oarece însĕ hoţii devenirĕ din di în di mai cutezători, lucrul nu putea sĕ rĕmână multă vreme ascuns.

Într'una din dile sta regele înaintea unei mese încărcate de juvaere; adêncit ca 'ntr-un vis clătina gânditor din cap; apoi se înturnă repede către suita sa şi dise:

— Amicii mei, de un timp încoace mi se 'mpare, că lipsesce când dintrun loc, când dintr'altul câte ceva; păn' acì am credut, că este numai o părere, acum însĕ ved cu toată siguranţa, că pe aici umblă tâlhari.

Zimbind îi reflectă unul dintre sfetnicii sei încreduţi:

— O rege, ca sĕ ţi se fure de acì ceva, nu se poate. Trebuie că te 'nşeli, căci unde lipsesce posibilitatea, acolo nu este nici adevĕr.

Ramessu tăcù un moment, ear după aceea rĕspunse iritat:

— Ochii mei nu me 'nşală. Cum se 'ntêmplă nu înţeleg; dar că aşa este — o sciu.

De aici mai merse la câteva mese, aruncă câteva priviri încoaci şi 'ncolea şi părăsì sala în tăcere.

Mult mai povestirĕ încă în decursul acelei dile persoanele curţii despre întêmplare; înse aproape toţi erau convinşi, că regele 'i în rĕtăcire, deoarece era imposibil sĕ spargă cineva casa cu comorile. În dimineaţa următoare i-a luat pe oamenii sei earăş cu sine şi merse oblu la masa, pe care ş'a însemnat-o ieri mai anumit. Pe cea dântâie dintre mese erau toate în ordine, pe a doaua asemenea, nu însĕ şi pe a treia. Un înfricoşat nĕcaz îl copleşì pe regele. Cu un glas aspru şi tremurând de mănie — se adresă către sfetnicii sei, cari îi contradiceau eri.

— Vino 'ncoace Amenhotep! Ce dici acum? Eri era acì lângă corfa cu inele un guler făcut din vulturi de aur şi mărgele de carniol şi heliotrop. Ean spune unde e!?

Amenhotep privì împrejur, când la masa asta, când la cealaltă, apoi earăş pe podine şi respunse aşedat:

— Firea oamenilor, o tu fiu al Soarelui, este ca sĕ rĕtăciască; şi tu esci om.

Ramessu era aproape sĕ nu'şi mai poată stăpânì mănia, când îl întrerupse un slujbaş vechiu şi păţit:

Permite-ne, o rege, ca sĕ cercetăm în toate părţile, doar vom putea afla, că în ce chip poate sĕ străbată vr'un hoţ păn' la comorile tale.

Toţi au luat câte un felinar în mână, alţii au adus scări, s'a căutat coperişul, păreţii, padimentul, — nicăiri nici o spărtură, nici o uşiţă, nici cea mai mică crepătură. S'au cercetat uşile, — zăvoarele, — toate în ordine, tari şi sigure!

(Va urma.)

din cele mai grele. Dacă dênsa 'şi va limita lucrările la actuala cestiune a unirei, întrunirea ei ar fi de prisos, căci faptul îndeplinit constitue o putere mai mare decât chiar conferinţa; dacă conferinţa se va ocupa cu întreaga cestiune a rivalităţilor din peninsulă, cu greu se va putea stabilì o programă, la care sĕ adereze toate puterile; în cas când problemele din programă nu s'ar putea deslega, conferinţa se va despărţi fără sĕ fi făcut nimic şi situaţia va fi mai rea ca la început.

Varna. — Astăḑi s'au întêlnit în Constantinopole ambasadorii puterilor pentru a se consulta în privinţa mĕsurilor ce trebuiesc luate cu privire la turburările din Rumelia şi Bulgaria. Întrunirea ambasadorilor a fost presidată de contele Corti, ambasador al Italiei.

Se dice, că instrucţiile primite de ambasadori de la guvernele lor respective se deosebesc mult între dênsele. Impresia generală înse, atât între diplomaţii streini cât şi turci, e că unirea Bulgariei sub acelaşi principe va fi recunoscută, dar se vor manifesta mari deosebiri de vederi în privinţa formei, cum se va face această unire. Se vor pune mari silinţe din partea câtor-va puteri, ca sĕ se menţină douĕ adunări legislative şi sĕ se departă pe cât se va putea mai mult administraţiile celor douĕ ţĕri. Poarta a trimis o notă puterilor, declarând, că ea nu poate primì şi recunoasce unirea ca un fapt îndeplinit; dênsa va ţinea socoteală de propunerile puterilor, dar îşi reservă drepturile ei în casul, când n'ar putea primì aceste propuneri.

5 Octombre.

Varna. — Nici un plenipotenţiar turc n'a asistat la întrunirea ambasadorilor, care pe nedrept e poreclită „conferenţă.“ În această întrunire ambasadorii 'şi comunică vederile lor asupra situaţiei, pentru a putea apoi ajuta pe puteri sĕ întocmiască un rĕspuns la cele douĕ note turcesci, despre care am vorbit. Deliberările ambasadorilor vor servì de basă pentru o conferenţă formală, la care Turcia va fi representată. Turcii nu se gândesc de cât cu groază la ideia unei conferenţe, lucru ce nu trebuie sĕ ne mire, de vreme ce dênşii au făcut deja o dureroasă esperienţă în această privinţă acum câţi va ani. Mulţi ministri turci regretă acum, că nu s'a intreprins o acţiune militară pentru a se restabilì vechia stare de lucruri în Rumelia, imediat după ce s'au primit scirile privitoare la revoluţia din Filipopol. Generalul Von der Golz-paşa, oficer german foarte distins în serviciul Turciei, consultat în această privinţă, a fost de părere sĕ se ia mĕsuri energice. Părerea acestui general e, că armata bulgară la un loc cu miliţia rumeliotă nu se urcă de cât la cel mult 20,000 oameni, cari nu constitue o trupă europeană, ci mai mult nişte bande armate, cari ar putea fi cu înlesnire doborîte de o armată regulată.

Constantinopole. — Mai multe ambasade au primit scirea, că puterile sunt dispuse sĕ recunoască pe principele Alecsandru de Battenberg de Rege al Bulgariei de Nord, cu condiţie înse ca Rumelia sĕ rĕmână un principat unit în mod personal cu Bulgaria şi sub suzeranitatea nominală a Sultanului. În unele cercuri bine informate se spune, că Rusia a renunţat d'a mai cere depunerea prinţului Alecsandru. Pentru a împedeca o acţiune din partea celor-lalte state balcanice, se vor acorda oare-cari rectificări de frontieră atât Sêrbiei, cât şi Greciei. Această scire, sub toată reserva. Sultanul e opus unei politice energice şi nu voiesce sĕ ia nici o mĕsură pripită. Cu toate disposiţiile moderate ale Sultanului înarmările continuă; s'a făcut deja o primă chemare a redifilor; în curênd 64 batalioane vor fi sub arme, de asemenea s'au dat ordine de plecare unui mare numĕr de batalioane din Asia mică. Partidul militar cere o acţiune energică.

6 Octombre.

Constantinopol. — Nu se scie dacă cu toate greutăţile situaţiei, Turcia nu va fi silită la urma urmelor sĕ tragă spada. Într'un cas sau în altul Turcia va trebuì sĕ ajungă la aceasta; dacă recunoasce unirea celor douĕ Bulgarii, ea va trebuì sĕ între în luptă cu Grecii şi cu Sêrbii. De aceea mulţi ministri sunt de părere sĕ se restabiliască *status quo* în Bulgaria, pentru a se potolì veleităţile de mărire ale celor douĕ regate. Turcia are deci mai mult interes de a restabilì vechea stare de lucruri, cu sau fără consimţĕmêntul puterilor. Câte-va trupe de reservă au mai fost trimise la frontiera rumeliotă; pentru întimpinarea cheltuielilor s'a negociat la Banca Otomană un împrumut de patru milioane livre sterling, pentru care s'a efectat ca garanţie, veniturile liniei ferate Singona-Cassaba.

Raportul comitetului

„Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur.“

Onorabilă adunare generală! Naţiunea noastră devenită liberă, a făcut în scurtul timp de vre-o câte-va ḑeci de ani un început îmbucurător pe terenul învĕţământului; dar precum alte naţiuni întocmai şi a noastră, vedem că 'şi concentrează toată activitatea ei cu deosebire asupra secsului bărbătesc, eară secsul femeiesc a fost până bine de curând, prea puţin sau de loc luat în considerare.

Recunoscut fiind, că societatea e aceea ce e femeia, recunoscut fiind, că femeia a civilisat şi civilisează societatea şi că dela ea atârnă formarea moravurilor, — vedem, că a început a i se da şi ei importanţa cuvenită în societate.

Dar, o femeie la înălţimea chemării ei, poate fi numai atunci, dacă are o instrucţiune solidă, şi o educaţiune adevĕrată.

Şi, pe când cea din urmă ş'o poate însuşì cu deosebire în cercul social al familiei, pe atunci instrucţiunea ş'o poate însuşì cu deosebire în scoală.

Precum vedem înse scoale corĕspunḑĕtoare, unde sĕ-şi poată însuşì copilele noastre instrucţiunea conform naturelului lor, nu prea avem.

Lipsa unui atare institut de cultură, este de o aşa mare necesitate şi pentru ţinutul acesta, încât a nu fi intreprins ceva in direcţiunea aceasta, ar fi însemnat a ne sinucide cu voia.

Drept aceea la 14/26 Decembre 1880 după ce ideia înfiinţării unei scoale de fetiţe în Abrud, era pusă în lucrare, la invitarea protopopesei Anna Gall s'au întrunit primaoară femeile române din Abrud şi Abrudsat pentru a se consulta asupra cestiunei înfiinţării unei reuniuni a femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur, al cărei scop sĕ fie înfiinţarea unei atare scoale aici.

Premiţind acestea, onorată adunare, astăḑi, când reuniunea noastră, mulţămită lui Dḑeu şi onoratului public, carele n'a întârḑiat a-şi depune denariul seu în favorul acestei reuniuni, aflându-ne în posiţiune de a ne apropia de timpul deschiderei proiectatei scoale, acest comitet, deşì precum ve este binecunoscut, ş'a făcut în fiesce-care an câte un raport faţă de adunarea generală, totuşi ş'a ţinut de o datorinţă a-şi face cu aceasta ocasiune un raport, sau mai bine ḑicênd o reprivire generală, asupra stării acestei reuniuni dela înfiinţarea ei până astăḑi, ca astfeliu fie-care dintre membrii ei sĕ aibă o deplină cunoscinţă despre starea reuniunei noastre şi activitatea ei.

I.

Amintim aici la început că, precum bine scie onorata adunare, statutele reuniunei noastre au fost provĕḑute cu clausula de aprobare de cătră înaltul min. reg. de culte încă la anul 1882, de asemenea cu bucurie venim a face cunoscut onoratei adunări, că şi „Planul de învĕţământ“ înaintat spre aprobare, ni-a sosit, după adunarea generală din anul trecut, provĕḑut cu clausula de aprobare.

Acestea douĕ acte, în jurul cărora avem a ne învîrtì, ca roata în jurul osiei sale, până le-am vĕḑut aprobate, multe greutăţi am avut a întimpina în urma piedecilor puse în calea lor şi dacă noi avem la mâna noastră acestea douĕ acte, avem fără îndoială a o mulţămì deputatului dietal Ilustrului Domn Dr. Iosit Gall, fără concursul căruia cu toată siguritatea afirmăm, că noi nu ni-am avea nici statute, nici plan, prin urmare n'am fi întruniţi astăḑi în aceasta adunare aşa precum suntem.

Credem a fi amintit destul acì, ţinênd de neoportun a intra în descrierea mai detaiată asupra împrejurărilor obvenite înainte cu acestea douĕ acte.

(Va urma.)

Incă un cuvênt.

La apĕrarea şi reflecsiunile apărute în ultimii numeri ai „Telegrafului român“ observăm numai, că susţinem din cuvênt în cuvênt toate reflecsiunile, pe care, rĕḑĕmaţi pe temeiuri scientifice, ne-am permis a le face în numerii 87 şi 88 ai acestei foi. Nici chiar la casul, când punctul nostru de mânecare ar avè lipsă de apărare, n'am ţinè de cuviinţă a rĕspunde la o apreţiare, carea nu pregetă a întortochia cu sofisme adevĕrul, starea adevĕrată a lucrului precum şi locurile, la care ne-am provocat noi, şi apoi ciungărite a le folosì drept arme contra noastră.

Întru întărirea aserţiunei noastre, ajungă a ne provoca la un singur cas.

Ex uno disce omnia!

În gramatica noastră se află, între altele, şi următoarele douĕ esemple: A föld alatt sok viz foly şi A ki sokat beszél, vagy sokat tud, vagy sokat hazud (acesta din urmă e un proverb unguresc). Referitor la ambele din ḑicerile citate ne spune Müller, că în forma arĕtată nu sunt bine folosite, deoarece „sunt mai usitate cu ik.“ Care poate fi înţelesul acestei observări a lui Müller, punênd temei pe cuvintele „mai usitate?“ A bună seamă acela, că dênsul concede, că ambele forme sunt bune şi se pot folosì, şi că prin urmare esemplul adus de noi e bun. La această observare a dsale noi am rĕspuns, că pe terenul scientific atari afirmări generale nu dărîmă, şi că întrebările de soiul acesta le pot hotărî numai autorităţi literare sau apoi date matematice. Ce respunde Müller la acestea? Într'un ton aproape vătĕmător se vaeră, că noi lipsim de a ne încrede în afirmarea dsale şi citează apoi şi pagina, pe carea acea afirmare şi-ar fi aflând motivarea. Locul, la care se provoacă domnul Müller, se poate afla în gramatica de G. Ihász la pag. 121. Aici pe patru pagine de a rêndul sunt însemnate în şir alfabetic toate verbele cu ik. La sfêrşitul verbelor înşirate se află o observare, carea în original din cuvênt în cuvênt sună astfel: „A csillaggal (*) jegyzetteket némelyek *ik* nélkűl is használják; némelyek ellenben ikesekül használják ezeket *is*: asz, csúsz, *foly*, *hazud*, időz, mász, usz, de ezek a régieknél *mindig iktelenek*.“

Ce deducem din această observare? Aceea, că verbele cu ik unii le folosesc fără de ik, şi verbele fără *ik* înşirate aici, unii le ţin de verbe cu *ik*. Aşadară cele dântăi sunt în cele mai multe casuri verbe cu ik, pe când cele din urmă în cele mai multe casuri fără ik; care va se ḑică: în tot casul punctul nostru de mânecare e solid.

Hic Rodus hic salta! Întreaga critică a lui Műller e astfel întemeiată!

Adevĕrul mărturisind, ne pare rĕu, că ne-am demis şi în casul dântăi la schimbare de idei.

Aflăm deplină linişţire în convingerea, că pricepĕtorii de lucru împărtăşesc vederile noastre. Constatăm de altcum cu bucurie, că o astfel de critică carea după toate opintirile, a putut se facă numai observări ca cele eşite din peana lui Müller, valoarea cărţei noastre numai o ridică.

Cu acestea declarăm din partene de încheiată discusiunea cu domnul Müller.

Sibiiu, în Octombrie 1885.

Dr. I. Crişan şi N. Putnoky.

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu 'şi începe astăḑi la 6 oare seara probele în sala de cântări din seminariul teologic-pedagogic de aici.

Ca şi în anii trecuţi probele se vor ţinea Lunia şi Joia dela oarele 6—8 seara.

Cine voiesce sĕ între ca nou membru activ în această reuniune, are a se insinua la dirigentul reuniunei, dl George Dima, profesor de musică în seminariul teologic-pedagogic, unde i se vor da inviaţiunile necesarie.

Varietăţi.

* (Hymen.) Dr. *Alecsandru Pop*, medic militariu în reservă şi comitatens-comunal în Banatujfalu s'a logodit în 6 l. c. cu gentila d-şoară *Maria C. Pop*, nepoată de soră şi fiica adoptivă a Magnificului Domn Vasiliu Pop, canonic în Gherla.

* (Convocare.) Onoraţii membrii ai subreuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din tractul protopresbiteral al Orĕştiei, sunt prin aceasta convocaţi a lua parte la I-ma adunare generală din ăst an, care se va ţinea în 25 Octombre st. v. a. c. în una din salele de învĕţământ a scoalei poporale capitale ortodocse din Orĕştie; începutul la 8 oare ante meridiane.

Obiectele de pertractat sunt;

I. Cetirea protocolului din 28 Martie a. c. — carea din causa absentării dela adunările precedente a notariului ad hoc Nicolae Herlea, învĕţător în Vinerea, nu s'au putut cetì.

II. Raportul cassariului despre starea averii subreuniunei.

III. Încassarea tacselor dela membrii subreuniunei.

IV. Ce mijloace sĕ întrebuinţeze învĕţătoriul, ca osteneala lui ca atare sĕ nu fiă zadarnică, ci sĕ-şi aibe resultatul dorit, — disertaţiune de Nicolau Bârsanu.

V. Critica membrilor: Vasile Corcodel, Ioan Petruţescu şi Ioan Fleşeriu asupra disertaţiunei: *a)* care sunt mijloacele prin cari îşi poate împlinì scoala poporală chiemarea sa? *b)* cum are sĕ urmeze învĕţătoriul sĕ deprindă pe elevi a vorbì chiar şi scurt? *c)* prin ce se stêrnesce în elevi cugetarea şi judecata? *d)* ce sunt deprinderile intuitive şi cum trebuie aplicate? de Nicolau Bârsanu.

VI. Prelegere din obiectele de învĕţământ:

a) „pomăritul“ de Vasile Pop;

b) „computul“ de Ioan Fleşeriu;

c) „limba română“ desvoltarea practică a substantivului de Nicolau Bârsanu.

Căstău, la 3 Octombe st. n. (21 Sept. v.) 1885.

Nicolau Bârsanu,
învĕţător-presb. ca v.-preşed. al sub reun.

* (Cules de vii bogat.) După cum ni se scrie din Bucerdea-vinoasă culesul din anul acesta promite a fi bogat. Struguri sunt mulți, foarte frumoși și dulci, așa că nici de 20—30 ani nu s'a promis un cules așa de bogat.

Culesul se începe la 4/16 Octombre.

Precum se vede, vin bun este, de ar fi numai cumpărători cu bani gata.

* (Iubileu de ḑece ani). Dl Georgiu B. Reitescu învĕțător dirigente la scoala centrală ortodocsă română din Sân Petru afiliat Săcel și Unciuc protopresbiteratul Hațegului 'și va serba Duminecă la 29 Septembre stilul vechiu „primul iubileu de ḑece ani“ pe cariera învĕțătorească în menționata stațiune.

* (În numele cojocarilor din Sĕlisce) ni se trimite un rĕspuns la cele publicate de noi, în afacerea têrgului din Sebeș, pe basa informațiunilor luate dela dênșii, în nrul 93 și la cele publicate de dl I. Piso în Nrul 96 al jurnalului nostru, tot în aceeași cestiune. Nu putem reproduce rĕspunsul acesta în întregul seu. Constatăm numai, că cojocarii din Sĕlisce confirmă cele publicate de dl I. Piso, și constată că precum în articolul respectiv din Nrul 93 al „Telegr. Rom.“ nu s'a făcut nici o amintire de numele dlui director polițial din Sas-Sebeș, așa nici ei nu învinuiesc pentru cele întêmplate pe dl I. Piso, ci pe cojocarii sasi din Sebeș. Cât pentru noi constatăm aici, că cele ce am scris in Nrul 93 al jurnalului nostru, le-am scris intocmai după cum ni s'a spus din partea cojocarilor respectivi.

Și cu aceste declarăm afacerea de finalisată.

Loterie.

Mercuri în 7 Octombre 1885.

Brünn:	**3**	**64**	**21**	**74**	**25**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.30	97.25
Renta ung. de hârtie	90.50	90 25
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 —	96.75
Obligațiuni urbariale transilvane	101 30	101.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	97 75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 50	148.—
Sorți ungu ești cu premii	117.25	117. —
Galbin	6.—	5.97
Napoleon	10.01	10 01
100 marce nemțești	61.90	61 90
London (pe poliță de trei luni)	125.85	125.90

Nr. 341. [1161] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin *de 15 ḑile* dela prima publicare.

1. Brădățel, salariu fl. 120, cucuruz cu boambe 100 ferdele, cuartir și 3 stêngeni de lemne.

2. Runcșor cu filia Vica: salariu fl. 300, cuartir în edificiul scoalei.

3. Gurasada, cu salariul anual de 150 fl. v. a., 50 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, 4 orgii de lemne — și cuartir în edificiul scoalei; computate toate la olaltă fac suma de 216 fl. v. a.

4. Boi de sus cu Gelu de jos cu salariu anual de 75 fl. v. a., 60 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, cuartir și 4 orgii de lemne de foc; computate la olaltă dau suma de 152 fl. v. a.

6. Târnava, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne de foc de ajuns.

6. Vortu cu Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir și lemne de foc de ajuns.

7. Furcșoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne de foc de ajuns.

Cei ce doresc a reflecta la vre unul din aceste posturi vor avea așí ascerne suplicele de concurs în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus amintit.

Pentru comitetele parochiale:
Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Iliei.

Alecsiu Olariu,
adm. protopr.

Nr 348. [1162] 3—3

CONCURS.

Fiind stațiunile de învĕțători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos numite de întregit, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Lancrăm, cu salariu anual de 230 fl. v. a.

2. Căpolna, cu leafă la an de 120 fl. v. a., cortel și un stîngin de lemne și

3. Laz, cu leafă anuală de 120 fl., cortel și doi stîngin de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acum numitele stațiuni învĕțătoresci, au sĕ-și înainteze suplicile înzestrate cu documentele recerute de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la indicatul termin.

Sebeș, în 16 Septembre 1885.
Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 461. [1161] 2—3

EDICT.

Ludovica născută Marcu din Scorei, care de 3 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat Daniil Gabor din Voila protopresbiteratul Făgărașului și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului ca for matrimonial de I instanță.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 462. [1162] 2—3

EDICT.

Maria Georgiu Oana din Părĕu protopresbiteratul Făgărașului, care de 6 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat David Oana din Părĕu și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin *de trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, în 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului ca for matrimonial de I. instanță.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	1.32	**5.40**	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	**7.14**
	—	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copșa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oșorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oșorheiu — Cucerdea				
Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriș — Turda				
Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriș				
Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu,**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Sâmbătă 28 Septembre (10 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibliu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Octombre - Decembre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Septembre 1885.

Trăim între împregiurări de tot critice, şi prospecte de îndreptarea lucrului nu avem din nici o parte.

Se lucră cu plan bine chipsuit, se lucră cu plan la ruinarea bisericei noastre, şi astădi nu este român, care sě nu recunoască această stare de lucruri, nu este român, care sě nu se întrebe: unde vom ajunge pe calea aceasta cu prigonirile binechipsuite ale streinilor.

Sunt oameni în biserica noastră, cari accelerează intenţionata ruinare a bisericei noastre, sunt oameni puşi de însaşi biserica noastră la paza tuturor aşedĕmintelor ei, şi aceşti oameni n'au nici o inimă cătră biserică.

Se lucră deci de oamenii bisericei, ca sě ni se poată dice: „Perirea ta din tine Israile.“

Şi ca sě se poată lucra şi mai cu efect, aceşti oameni ai bisericei, cari la tot cuvêntul poartă în gură Sântul nume al Marelui Şaguna, faţă cu tipografia fondată de Şaguna, pentru ajutorarea vĕduvelor preotese, au fondat şi ei o tipografie, care între altele 'şi-a scris pe steagul seu şi devisa: isbândă faţă de actualul cap al bisericei gr.-or. române din Transilvania, fie chiar cu ruinarea bisericii.

Vorbim pentru credincioşii bisericei noastre şi voim sě fim bine priceputi.

Dela înfiinţarea sa diariul ortodocşilor nostri a lucrat cu multă stăruinţă în direcţiunea croită.

Ţinta principală a fost persoana archiepiscopului nostru, căci se dice în scriptură: „bate-voi păstoriul şi se vor risipì oile turmei.“

Şi au eşit fel de fel de insulte la adresa capului bisericei noastre.

În special dilele mai proaspete le vom releva, aruncând preste cele mai vechi vĕlul uitărei.

17 August a. c., diua onomastică a capului bisericei noastre, a servit de bun îndemn pentru atacuri violente.

Se prăpădia adecă biserica, deoarece Părintele vicariu era la băi, şi archiereul fiind timpul frumos, îşi căuta repaus şi el în grădina din strada Schewis.

E grozavă durerea bieţilor oameni pentru biserică.

Şi dacă archiereul era şi el pe la băi în petrecere, biserica de bună seamă sălta în bogată îndestulire.

Toată lumea scie pentru cari motive ni s'au luat ajutoriul de stat.

O a spus presa maghiară, că preoţimea noastră e unică naţională. Trebuia deci stins acest naţionalism prin detragerea ajutoriului de stat.

Consilierii nostri bisericesci înse altcum vorbesc. Ajutoriul de stat, 'l-a mâncat archiereul nostru „prin indolenţa sa.“

Şi cetesce lumea şi ţeara, şi cele scrise sunt considerate ca adevĕr lămurit ca aurul, deoarece e spus de oameni, cari au cuvênt în sfatul bisericei noastre.

La anul 1850 s'a ţinut sinod în biserica noastră.

40,000 de martiri şi-au vĕrsat sângele lor românesc pentru dinastia Habsburgilor la anul 1848.

Şaguna a fost pus pe lista celor condamnaţi la furci, şi după cum ne spune biografia dênsului, singur Şaguna a fost, care n'a primit graţiă dela Kossuth.

Revoluţia era deci oprimată, şi cei ce 'şi au vĕrsat scumpul sânge pentru apărarea tronului şi restabilirea ordinei, au voiă a se întrunì în sinod.

S'a schimbat foaia.

Biserica noastră este luată la ochiu, strîmtorită di de di.

În cele din urmă se vorbesce, că nu i se permite a se întrunì adi în congres.

La 1850 Şaguna dinastic cu români dinastici ţine sinod.

La 1885 românii sunt consideraţi de nepatrioţi, în special biserica noastră, şi numai ea e grozav de persecutată, şi congresul nepermis.

Urmarea logică.

Actualul archiepiscop ne periclitează biserica, şi ne mănâncă congresul, căci românii trebuiesc prigoniţi, dice curentul de adi politic, şi actualul archiereu tras în tină, dic foştii oameni ai „Telegrafului Român.“

Înţelegem, dacă „Gazeta Transilvaniei“ continuă mereu cu murdăriile sale, pentru că ea ni-a fost totdeauna duşmănoasă, încât fericitul Şaguna fù silit a o afurisì; dar cum stăm cu ortodocşii nostri?

Este pornită o învĕrşunată furtună asupra bisericei noastre, şi ea e potenţiată de cătră unii din fii bisericei.

Credincioşii bisericei noastre sě o scie aceasta, şi sě şi-o noteze pentru orientarea lor.

Va venì poate timpul, când cărţile se vor deschide şi faptele se vor vĕdì. Va venì şi timpul acesta.

Până atunci sě scie toţi credincioşii bisericei noastre, cine sunt cei cu tendenţe periculoase bisericei.

A răbdat foarte mult, aşa ne-a spus archiereul nostru în sinodul anului acestuia, a răbdat mult şi încă va mai răbda.

Este cestiune de consciinţă a Escelenţiei Sale, cât va mai răbda.

Noi constatăm, că oamenii nostri voiesc sě ne împingă biserica spre ruină, şi aceasta o constatăm pentru orientarea credincioşilor nostri.

În şedinţa sa din 6 Octombre a. c., congresul sêrbesc a adus câte-va concluse foarte importante, cari credem că merită a fi reproduse la acest loc.

Era la ordinea dilei discusiunea asupra regulamentului pentru alegerea de patriarch.

La propunerea deputatului Conjovici congresul a primit, ca sě se stipuleze în regulament, că patriarchul ales sě depună afară de jurămêntul de fidelitate, şi jurămêntul înaintea congresului, că va susţinea şi apăra autonomia bisericei.

Congresul a primit cu 26 contra 22 voturi propunerea deputatului Iankovici, prin care se normează, că coroana are numai odată dreptul de a respinge candidaţii puşi de congres pentru scaunul patriarchal.

Congresul a primit nemodificat art. XI. al regulamentului amintit, în înţelesul căruia se dechiară, că guvernul n'are drept sě denumiască de patriarch pe candidatul minorităţii congresuale.

Suntem curioşi a scii, ce va dice guvernul la toate aceste.

FOIŢA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradiţiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

I.

Comoara regelui.

Avuţia lui Ramessu (Ramses). — Zidariul regelui. — Părintele pe patul morţii. — Nesocotinţa lui Petisi. — Prima încercare. — Mustrări de consciinţă. — Perplesitatea regelui. — Bătrênul înţelept. — „Amenhotep acum ajută'mi!“

(Urmare.)

— Am şi eu o rugare, pe care te-aş ruga sě mi-o împlinesci, — grăì Amenhotep, când stăteau cu toţii uimiţi locului. — Sě'ţi vină scriitorii şi sě facă o consemnare esactă a tuturor scumpeturilor, ce le ai acì. Sě-i dai un numĕr fie-cărei mese şi sě însemni cu băgare de samă, că ce şi în care ordine se află pe mesele şi în dulapurile aceste. Vorba aceea: ce-i scris e scris.

Regele făcù în tocmai; s'au numĕrat toate inelele, s'au mĕsurat sacii cu praful de aur; toate s'au consemnat şi când îi predară inventariul încheiat gata, el îl luă la sine şi se otărî, ca sě le dovediască îndată a doua di celor ce se îndoiau.

Înse — — toate au fost la loc, aşa a treia şi a patra di. Amenhotep zimbea numai şi dicea: „E în firea omului, ca sě rătăciască“. Dar Ramessu nu rîdea, căci gulerul cel preţios a dispărut şi a rĕmas perdut. Şi tocmai pentru aceea regele nici nu se obosia; mergea în fiecare di de dimineaţa în tesaurariul seu şi spera încă şi acum, că va putea sě convingă pe cei ce se îndoiau.

În sfêrşit după câteva sĕptămâni de dile, îi şi rĕuşì, căci ear se comisese un furt foarte făţiş, ceeace în vederea tuturor s'a şi putut constata pe basa inventarelor scrise. Cu triumf căută odată regele în jur; ear Amenhotep se aruncă înaintea picioarelor lui şi se rugă de iertare.

— Amenhotep! — grăì Ramessu — tu ai fost, care mi-ai dis, că unde lipsesce posibilitatea, acolo lipsesce şi realitatea. Dar eu îţi spun: unde este realitate, acolo trebuie sě fie şi posibilitate. — Ridicăte!

— Ascultă-me, ascultă-me! îi rĕspunse acela. Tu ai avut dreptate, ai observat mai cu agerime decât mine. Dar iată că 'ţi promit sĕrbătoresce, că voi descoperì pe tâlhariul; vreau sě aduc iarăş la cale ceea ce am greşit, voi sě 'ţi dau în mâni pe acel cutezătoriu. — Sě vedi; atât e sigur: că tâlhariul n'a putut întra nici prin zid, nici prin coperiş, nici prin padiment, — el trebuie sě fi venit pe uşă. Una din două: tâlhariul e sau unul dintre noi cei ce venim totdeuna cu tine acì, sau că se furişează cineva noaptea cu chiei false înlăuntru, seducênd pe slujbaşi. Aşa dar te rog, sě nu ne mai permiţi întrarea la toţi, când cercetezi comorile tale; unul singur în care te încredi pe deplin sě 'ţi poarte felinariul, şi a doua: sě sigilezi întrarea. Prin aceasta ai împedecat ori-ce furt, şi cât pentru descoperirea făptuitoriului, — apoi las' pe mine. Eară noi, trebuie sě păstrăm cea mai adêncă tăcere.

Ca sě fi înstrăinat ceva vr'unul dintre sfetnicii regelui şi încă în presenţa acestuia, nu era cu putinţă; căci pe lângă puţina îmbrăcăminte ce o purtau, nu putea nimeni ascunde nimic, ci ar fi fost silit a-şi duce lucrurile în mâni în chiar faţa regelui. Dar nici n'avea Ramessu nici cel mai mic prepus asupra celor ce'l însoţiau; cu toate aceste totuş primì sfatul lui Amenhotep, deoarece nu scia ce sě facă.

— Bine, — dise după un timp oarecare — o sě fac întocmai cum ai dis tu, şi tu sě fii acela, care vei avea a me însoţì singur d'acì înainte.

De nou se cercetară toate lucrurile; cele înstrăinate se însemnară în inventariu, regele încuiă uşile şi le sigilă cu mâna proprie cu sigilul seu re-

Alegerile în Francia.

Firul telegrafic aduce sciri cu totul neașteptate despre mișcările electorale pentru camera francesă.

Aceste sciri preocupă ađi mult pressa europeană, care face fel de fel de combinațiuni despre viitoriul parlament frances, estinđêndu-se chiar până de a profețì o lovitură de stat, care sĕ aibă de resultat resturnarea republicei.

Credem deci a ne împlinì datorința față de publicul nostru cetitor, dând în cele de mai jos o schiță a situațiunei în Francia.

Partidele în camera francesă sunt împărțite în două mari grupe, în grupa republicanilor și în cea a conservativilor sau monarchiștilor.

Ambe aceste grupe se compun din diferite fracțiuni de partide, cari mai cu samă în grupa republicană sunt foarte pronunțate, așa încât de o fusiune între fracțiunile republicanilor aproape nici nu poate fi vorba. Ferry representantul fracțiunei radicale, nu va putea suferì odată cu capul un ministeriu deși republican dar oportunist sub presidiul lui Clemenceau și viceverse. Stând lucrul astfel, francesii stau ađi în fața unor evenimente, cari ar putea sĕ fie de o fatală însĕmnătate pentru durabilitatea sistemului republican în Francia.

Eată cum.

Camera francesă se compune din 584 membrii, dintre cari monarchiștii aveau în sesiunea trecută numai 90 de voturi, restul de 494 erau republicani, parte oportuniști, parte radicali, socialiști, comunarđi și așa mai departe.

Vin alegerile noue. Deodată și pe neașteptate se schimbă situația. Până în 7 a l. c. s'au efectuit alegerile în 309 cercuri, dintre cari monarchiștii, cari în casul cel mai bun nu aspirau decât la un crescĕmênt de 50 de voturi, obțin 175 de mandate. Rĕmân deci pentru fracțiunile republicane 134.

Așa dar resultatul alegerilor de păn' acì este o maioritate preponderantă pentru monarchiști.

Cu toate aceste cum am amintit și în numĕrul nostru trecut, republicanii se simt asigurați, și cred că în cercurile restante vor obținea, dacă nu totalitatea, dar cel puțin marea maioritate a mandatelor.

În tot casul francesii stau în fața unei crise ministeriale, care poate sĕ se continue până 'n infinit, dacă fracțiunile republicane nu vor fusiona, ceea-ce înse numai cu greu se va putea.

Monarchiștii la toată întêmplarea vor într'unì o terțialitate a voturilor și votând în cameră la un loc cu radicalii, — cari deşì republicani, sunt cei mai neîmpăcați contrari ai republicanilor oportuniști, — vor putea trântì ori și când guvernul.

Allain-Targé ministrul de interne al Franciei într'o convorbire a sa cu corespondentul unui jurnal, a declarat că alegerile presente au fost o lecțiune bună pentru republicani, cari poate în urma acestei dojane se vor unì pentru a combate inimicul comun.

Destul atât, că situația este foarte serioasă.

Pressa europeană își esplică lucrul astfel. Sporirea elementelor anarchice-socialiste în Francia, cari amenință siguranța averei și a întregei ordine sociale, atinge și umple de groază mai nemijlocit poporațiunea rurală, burgesimea, clerul și aristocrația Franciei. De aceea în cercurile rurale aproape pre tutindenea au eșit la alegeri conservativii. În vreme ce la centre, unde se află în mare numĕr oficianți de ai statului, industriași și muncitori, conservativii sunt huiduiți și se aleg representanți republicani...

Vom urmărì cu viu interes desvoltarea lucrurilor în Francia; ele pot sĕ fie foarte instructive pentru cei ce urmăresc cu atenție schimbarea acelor curente generale de idei, cari dau direcțiune așa numitului „spirit al timpului."

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Vointa Națională" următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

6 Octombre.

Constantinopol. — Conferința ambasadorilor a adoptat un memoriu, care are de scop sĕ previe ori ce conflict între Turcia și Bulgaria.

Petersburg. — Țarul a primit deputațiunea bulgară. El a desaprobat evenimentele întêmplate în Rumelia și a declarat, că Bulgaria e datoare Europei întregi, sĕ resoalve cestiunea.

Varna. — Turcia e preocupată acum de necesitatea de a trimite trupe mai cu samă în Macedonia, pentru a întimpina ori-ce viitoare complicații; se vor trimite cât mai curênd 20,000 oameni în acea provincie; s'au dat ordine în același timp ca sĕ sosiască în cea mai mare grabă detașamente de redifi din Smirna, Ismid și de pe coasta Marmarei; s'au trimis de asemenea câte-va trupe și muniții cu drumul de fer dela Adrianopole. Cu toate aceste pregătiri, noul ministru de rĕsboi a găsit organisarea armatei cât se poate de defectuoasă și de destrăbălată; cu greu s'ar putea face ceva cu puțini bani. Până acum nici un vas din flota pusă sub comanda lui Hobart-pașa n'a fost trimis în Marea-Neagră. Toate transporturile de mare sunt însĕ gata.

Constantinopol. — Se țin în fie-care đi consilii la palat și Poartă; nu s'a hotărît încă nimic positiv. Puterile au esprimat din nou simpatiile lor și au desaprobat purtarea Bulgarilor. Se crede, că conferința va ținea vr'o două sĕptămâni. Au sosit 40,000 redifi în capitală; 17,000 au fost îndreptați de Mustafa-Pașa; 6 batalioane de nizami, 1 baterie și 1 regiment de cavalerie au plecat la Kirk-Kilissi în apropriere de Yamboli; 5 batalioane cu baterii, artilerie și 1 regiment cavaleri au plecat la Adrianopol și 3 batalioane cu 1 regiment cavaleri la Satalagea. Turcia dispune deci acum de un numĕr de trupe îndestulitor pentru a putea întreprinde o acțiune serioasă în ori-ce parte. In curênd vor mai primi ajutoare și trupele din Macedania și Albania; a mai primit ordin sĕ plece la Adrianopol și divisia din Siria.

7 Octombre.

Constantinopol. — Se đice în oare-cari cercuri politice, că Turcia nu va consimțì sĕ intre în negocieri decât după ce Sêrbia va înceta cu înarmările.

Viena. — „Corespondența Politică" este autorisată sĕ declare, că sunt lipsite de ori-ce temei scirile rĕspândite de oare-cari điare, cari đic că guvernul Austro-Ungar face pregătiri pentru a mobilisa trupe și că înarmează corăbii de rĕsboi.

Filipopol. — S'au lipit în oraș placate, prin cari se vestesce locuitorilor, că Sultanul a recunoscut unirea celor două Bulgarii. Se đice, că Sultanul a telegrafat direct prințului Alexandru notificându-i, că a admis unirea în principiu.

Varna. — Eată cum stă situația: Germania, Austria, Rusia sunt pentru restabilirea *statului quo ante,* pe când Francia, Englitera, Italia deșì nu se opun acestei restabiliri, cred că ar fi prudent sĕ se evite o vĕrsare de sânge și complicările, ce ar resulta apoi.

Cercurile militare turcesci cer în gura mare o acțiune energică; atitudinea lor pare a fi una din nouele greutăți ale situației. Lumea musulmană e foarte agitată și guvernul e foarte mustrat, chiar în public, lucru care nu se întêmpla mai înainte. Turcii đic, că vor mai bine sĕ moară luptând, decât sĕ li se impună niște condiții rușinoase.

O scrisoare a dlui I. Bălăcianu.

„L'Indépendance roumaine" în numĕrul seu de mercuri publică o scrisoare a dlui I. Bălăceanu, fost ministru al României la Paris, în care se ocupă de atitudinea ce România trebuie sĕ ia față cu actualele evenimente din peninsula balcanică. D-sa arată mai ântăi, că bulgarii au imitat faptele românilor dela 1859, că va venì o vreme, când Bulgaria și Grecia vor juca ântâiul rol în peninsula balcanică și că România și Sêrbia vor ajunge în a doua linie; că România ar putea atunci sĕ peardă Dobrogea și prin aceasta gurile Dunărei, și de aceea dl I. Bălăceanu se întreabă:

„Care trebuie sĕ fie atitudinea României în fața unui fapt deplinit, care ar distruge echilibrul actual al forțelor în peninsula balcanică?"

La această întrebare d-sa rĕspunde:

„Am vĕđut făcêndu-se de vr'o đece ani, în această țară, politică rusească, politică austro-germană, politică de fantasie și chiar politică contra naturei, martore sunt acele đile, în care ne-am vĕrsat sângele și aurul spre a înființa un nou Stat slav, a cărui trebuință nu se simția câtuș de puțin în România. Oare n'ar fi vreme acum, ca sĕ se facă și puțină politică românească?

„O politică adevĕrată națională ar consta în a rĕspunde la ori-ce modificare a tractatului dela Berlin printr'o cerere formală de rectificare a fruntariei noastre despre Bulgaria. Această fruntarie, astfel cum esistă acum este o deridere și o umilință; în fața unei mai mari Bulgarii, ea ar devenì un pericol permanent și neresistibil.

„După părerea tuturor bărbaților competenți, pe cari îi cunosc în România și străinătate, singura fruntarie, ce ne-ar permite sĕ trăim în pace cu Bulgaria, păstrând în acelaș timp Dobrogea, ar trebuì sĕ urmeze o linie dreaptă, care plecând de la Varna, s'ar oprì la Rusciuk. Aceste două localități ar forma cu Silistra cele trei vêrfuri ale unui triunghiu, în care o armată ar putea sĕ se misce și sĕ facă față pericolului, de ori-ce parte ar venì el.

„Cine nu scie, că diplomația are auđul cam tare și că, spre a fi cineva auđit de dênsa, trebuie sĕ vorbiască tare? Deci cererea noastră n'ar avea sorți d'a fi luată în considerațiune, de cât numai dacă am sci s'o susținem cu o armată în stare, la nevoie, sĕ pună mâna pe siguranțele indispensabile. Dacă am fi avut 50,000 oameni în Basarabia în momentul, când se întrunia congresul de la Berlin, îmi place a crede, că protestările ce am făcut acolo, ar fi produs niște alte efecte austriace.

---

gesc. Amenhotep umbla dela aurariu la aurariu, întrebând de niște gulere frumoase și spunênd, că voiesce sĕ cumpere. Multe și foarte prețioase i se arătară, înse gulerul furat nu era între ele. Tâlharii au fost destul de șireți, ca sĕ desfacă gulerul și sĕ vênđă mărgelele numai de sine, ear vulturii mici de aur îi daseră pe sub mână la alții mergênd chiar și în orașe învecinate cu ele. Cele din noaptea trecută erau încă în mânile lor.

Amenhotep nu se obosia în cercetările sale; dar totuș ostenelele lui n'au avut nici un resultat. Tot ce s'a ajuns, era părerea, că tâlharii vor fi împedecați de a mai putea fura. Dar în realitate nici aceasta nu s'a ajuns — căci după câteva sĕptămâni, când se duse Ramessu cu sfetnicul seu de nou în aurărie, — se oprì uimit în loc; sigilele erau ca totdeuna întregi, — și două vaze prețioase de porțelan dispăruserĕ, ear o corfă cu inele de aur era golită de tot.

— Ce e de făcut? Amenhotep ajută-mi acum! — Va sĕ đică tâlhariul nu intră pe ușă! Doar prin petrile zidului nu poate intra! — Îți dau voie liberă; fă, direge, poruncesce ce și cum vrei, lucrul trebuie sĕ iasă la lumina đilei, sĕ mi-l prinđi pe acel pezevenchiu.

Amenhotep nu đise nici un cuvênt, sta adâncit în gânduri; apoi dădù ordin sĕ se presare năsip fin pe podine, în care sĕ se poată cunoasce ori-ce urmă și se îndepărtă împreună cu regele sigilând ușile de nou.

În đilele următoare năsipul era neted și neatins; dar în điua a đecea se vedeau urme de picioare omenesci. Ele șerpuiau în sală în dreapta și 'n stânga fără de a venì în apropierea ușei și fără de a se putea cunoasce, că unde se sfêrșesc și unde se încep. Cu toate ostenelile și cercetările nu s'a putut afla, că pe unde a intrat tâlhariul.

Lui Ramessu i se opri mintea 'n loc; dar Amenhotep îi đise liniștit:

— Aceasta a fost numai proba ântâiă: a doua încercare va succede poate mai bine. Năsipul ear se netezì, ear el continuă de a cerceta după lucrurile furate și acum ca și până aci.

Dar toate înzadar!

După o lună de đile ear se iviră urme în sală, și ce sĕ veđi: ele erau de deosebite mărimi și forme, semn, că tâlharii au fost doi inși. Și earăș nu vinea nici o urmă în apropierea ușei și earăș nu se putea cunoasce, că pe unde au intrat tâlharii.

— Veđi, đise Ramessu, — că toate aceste nu au nici un resultat. Acum o sĕ 'ți spun cum vom putea ajunge la ceva. De ađi încolo o sĕ bag în fiecare seară câte đece militari înarmați în sală. Vină apoi tâlhariul din jos ori din sus, din dreapta ori din stênga, — aceia trebuie sĕ pună mâna pe el. Veđi sĕ se curețe năsipul de acì.

— Sĕ ierți slugii tale, — îi reflectă Amenhotep, dacă va fi de altă părere. De vei face cum ai đis, nu trec două đile și orașul întreg va sci secretul, ear tâlharii ar trebuì sĕ fie foarte năuci, dacă ar venì earăș, sciind că oamenii tei păzesc în casă.

— Bine, dar trebuie sĕ 'i prindem; trebuie sĕ 'i apucăm la faptă.

— Mai este un mijloc, grăì Amenhotep; și se duse în arsenalul regesc, unde îi pregătì faurul în secret niște curse mari de fer, cari asemenea curselor de vulpi din điua de ađi, — erau făcute anume ca sĕ se închiđă cu forță mare, îndată ce s'ar călca pe ele. După ce 'l jură pe faurul, ca sĕ țină lucrul secret, ințepenì înaintea meselor cu comori cursele cu șiroafe de podine, apoi le deschise pe toate și le acoperì cu niște covoare subțirele.

Ramessu nu mai putea durmì de neliniște. Dar a trebuit sĕ se dedee cu așteptarea, căci tâlharii nu vineau în toată noaptea, și dimineața, când cerceta casa, stăteau toate, comori și curse — neatinse.

(Va urma.)

„Ţara, întemeindu-se pe sacrificiile enorme ce i se cer şi i se impun de atâţa ani, contează pe o armată numeroasă şi înzestrată cu un material de resbel de ântâia ordine. Aceasta ar fi mai mult ca suficiente spre a face sĕ triumfe dreptul nostru şi a ne garanta siguranţa pe viitor.

„De sigur că nu ochii închişi privesc asemenea eventualităţi, dar am adâncă convingere, că nu esistă alte mijloace spre a îndrepta greşala făcută la 1877. Celor cari au rĕspunderea, le incumbă mai ales datoria de a şterge chiar şi ultimile urme ale acelei greşeli. Dacă curagiul lor nu este la înălţimea acestei sarcini, Coroana sĕ aviseze; căci aci este vorbă de onoarea acestei domnii.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De pe ţĕrmul Oltului, în Septembre 1885.

„Lăpădând minciuna, grăiţi adevĕrul, fie-carele cu vecinul seu.“
Efes. 4, 25.

Sunt rare evenimentele de ḑi pe la noi ceşti din provincie, căci ducem o viaţă liniştită, sau mai bine ḑis continuativă, aşa precum ne-am treḑit dela moşii noştri; înse pe lângă toată raritatea lor, ele au început sĕ fie, şi astăḑi putem înregistra două momente mari în cercul nostru aici, unde soarele îşi ia remas bun dela ţara Oltului.

Aceste momente sunt 1) în 7—19 Septembre a. c. s'a ales în cercul nostru un medic român doctor, tiner de bună speranţă în persoana dlui Sofron Comşa; iar al 2) că în ḑilele din urmă s'a escris concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în cercul nostru.

Momentul prim fiind-că deja îl avem, îl trecem de astă-dată pe lângă notificarea, că se arată a umplea aşteptarea întregului cerc, ear la momentul al 2) ne vom oprì şi vom ḑice mai multe, fiind-că acesta ne este scopul.

Ca sĕ putem venì la vorbă faţă de acest moment, trebuie sĕ atingem deşi numai ca prin vênt împrejurarea, că acest cerc, ca toate alte cercuri administrate în trecut, nu şi-a putut lua avêntul către nisuinţe mai mari şi mai impunĕtoare condiţiunilor în ceeace atinge crescerea poporului şi ridicarea lui la un grad de înaintare în economiă, în cultură şi în civilisaţiune, de unde se pare, că ţeara Oltului în aceste părţi a fost eschisă cu totul de lumea cea mare, pare că natura i-ar fi denegat toate acestea isolând-o.

Cu toate aceste, totuş se vede un ce caracteristic în poporul nostru de pe aici, şi aceasta este religiositatea. Ea ca basa moralului a susţinut pe popor tare în credinţă şi datinile sale, şi astăḑi el este aplecat la ori-ce lucru, dela care ar condiţiona crescerea lui, numai conducĕtori de inimă, de resoluţiune firmă sĕ aibă, cari sĕ tragă către binele şi fericirea lui.

Lucru constatat este, că pe popor nu-l poţi convinge numai cu fapte, ceeace se esplică în limba lui cu proverbiul că: românul atunci crede, atunci se convinge, când îl arde la degete, când vede că nu e în cătrău, — trebuie sĕ fie aşa, şi nu altcum. Aceasta au putut-o practisa toţi aceia, cari au avut de a face cu poporul. De aci urmează dar, că problema cea mai grea este: crescerea, cultivarea poporului la carea sunt chemaţi în prima linie aceia, cari au de a face cu el nemijlocit ḑi de ḑi şi cari trăiesc între el, cu şi dela el; şi aceştia sunt preoţii şi învĕţătorii.

Inteligenţa noastră s'a dedat a pune puţin preţ pe aceşti oameni şi a-i privi foarte din depărtare deşi ei *de facto* sunt cei mai puternici factori ai promovărei sorţii lui.

Aceste recunoscute, nu vom esagera în dorinţa noastră de a căpĕta un protopop harnic şi zelos carele cu abnegaţiunea proprie sĕ lucre ḑi şi noapte la ridicarea stărei culturale a poporului român din ţeara Oltului. Şi aceasta ar fi cu atât mai tare de aşteptat, căci aici — poate ca nicăiri airea — lucru mult aşteaptă pre acel bărbat, carele sĕ ridice nu numai cercul, dar chiar Avrigul, ca centru la o culme oarecare, căci începutul este deja făcut cu scoala capitală, carea în scurt timp are sĕ devină centrul tuturor comunelor din jur.

Sĕ venim acum la cestiunea alegerii de prot. Încă înainte de a se publica concursul, unii aspiranţi la postul de protopresbiter au început deja a cutreera comunele şi a umbla prin parochiele tractuali, adunând membrii sinodului ppresbiteral prin case private şi…., esplicându-le statutul organic după placul lor; — sĕrmană lege —!

Nu vom atinge nisuinţele nimărui în asta cestiune, tot ce voim a amintì sunt cuvintele Evangelistului: „tot cela ce nu întră pe uşă în staulul oilor, fur este“ —! adecă sĕ bage bine seamă aspiranţii nostrii, ca sĕ umble cu dreptate şi sĕ nu cerce a seduce şi amăgì poporul cu mijloace stêngace. Calea adevĕrată este cunoscută că „fiesce carele după meritele sale se va preamărì.“

Aceste premise, — noi declarăm din capul locului şi în faţa tuturor, că nu voim a face cestiune de persoane, ba nici nu putem încă scì sigur, cari vor fi concurenţi la acest post.

Faţă cu causa aceasta atât de însemnată, ne vom ţinea înse de datorinţă sântă a procede cu toată conscienţiositatea, şi la alegere ne vom concentra în jurul unei astfel de persoane, carea sĕ scie şi sĕ voiască a conduce lucrurile, — fie în ori-ce cestiune va obvenì — aşa, ca sĕ ne ducă la resultatul atât de dorit, la ridicarea statului preoţesc şi didactic la o treaptă mai sublimă, — şi mai pre sus de toate la promovarea stărei culturale a poporului, căci aceste toate condiţionează una dela alta, apoi sciut este că dela un conducător bun atêrnă foarte mult resultatul ori-cărui lucru, şi credem că şi măritul consistoriu va consimţì în acest punct cu noi, şi va avea în vedere cestiunea noastră precum a avut-o până acum, în timpul vĕduviei acestui protopresbiterat.

Proceḑênd din aceste vederi, sperăm că măritul consistoriu va îngrijì de noi ca un părinte, şi după alegere va întărì pe acel individ, în care îşi poate pune încrederea, că va satisface aşteptărilor atinse mai sus.

Dee Dḑeu, ca sĕ nu ne înşelăm în speranţa noastră. *Un alegĕtoriu.*

Raportul comitetului

„Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur.“

II.

Onorata adunare se va convinge mai departe din cele ce urmează, că avêndu-ne odată statutele noastre, acest comitet n'a intrelesat nici un mijloc, pre care 'l-ar fi creḑut de bun, neîntrebuinţat spre a înmulţì fondul reuniunei noastre

Şi, ca onorata adunare sĕ aibă o idee despre progresarea noastră materială, ne luăm libertatea, a schiţa în mod chronologic toate venitele reuniunei noastre, dela început până astăḑi, cari au fost precum urmează:

1. Până la prima întrunire a femeilor întêmplată la 14/26 Decembre 1880.

a) Dela femeile române din Abrud sat spre scopul înfiinţării unei scoale	100.—
b) Dela tineretul din Abrud tot spre acest scop, ca venit curat resultat dela două representaţiuni teatrale au incurs	105 60
c) Cu ocasiunea primei întruniri dela 18 membre fundatoare à 10 fl.	180.—
d) Tot cu aceea ocasiune dela membrii ordinari şi ajutători	42.—
O sumă deci de . . . fl.	427.60

2. Dela 1 Ianuariu 1881, până la prima adunare constituantă, carea a fost la 7 Mai 1882 au incurs:

a) Dela 2 membre fundatoare	60.—
b) Interese după capitale elocate la privaţi	90.—
c) Dela balul reuniunei	210.46
d) Dela fodina minerarie „Concordia“, piatră după un băieş 260 fl. şi dividende 215 fl. 20	475.30
e) Prin dl Alesandru Filip advocat dela institutul de credit „Albina“	50.—
f) După suma de 45 fl. resultaţi încă la 1870, dela un bal al societăţii de lectură română din Abrud, în scopul înfiinţării unei scoale de fetiţe, care sumă s'a fost dat dlui Alesandru Danciu propr. şi director de băi din Bucium spre fructificare, au incurs	200.—
suma întratelor	1085.66
suma eşitelor	27.14
Venitul curat dela 1 Ianuariu 1881 până la 7 Mai 1882 au fost deci de . . . . fl.	1058.52

Doamna Ecatarina Gall mare proprietăreasă s'a făcut membră fundatoare cu 50 fl.

3. Venitele reuniunei noastre dela 7 Mai 1882 până la 8/20 Septembre 1883 au fost:

a) Dela 7 membrii fundatori	70.—
b) Dela 7 membrii ordinari şi ajutători . .	43.—
c) Interese după capitale elocate la privaţi	161.—
d) Dela maialul reuniunei din 1882 . . .	114.51
e) Dela maialul reuniunei din 1883 . . .	245.60
f) Dela fodina minerarie „Concordia“ piatră după un băieş 597 fl. 51 cr., dividende 128 fl.	725.51
g) Dela fodina minerarie „Şuluţ“	7.—
h) Prin Ilustritatea Sa dl Elia Măcelariu cons. guv. în pens. sub numirea de fundaţiunea „Sabina Tobias“ după un capital de 20 # elocat de către aceasta la 1873, la institutul „Albina“ spre fructificare, în scopul înfiinţării unei scoale aici, au incurs	185.18.
suma întratelor	1551.80
suma eşitelor	42. 07
Venitul curat dela 7 Mai 1882 până la 8/20 Septembre 1883 au fost . . . . fl.	1509.73.

4. Dela 8/20 Septembre 1883, până la 8/20 Septembre 1884 au incurs:

a) Dela 13 membrii fundatori	130.—
b) Dela 13 membrii ord. şi ajutători . . .	69.—
c) Interese după capitale elocate la privaţi	78.—
d) Dela maialul reuniunei din 1884 . .	144.92
e) Cu ocasiunea sortiturei obiectelor . .	408.47
f) Dela fodina minerarie „Concordia“ . . piatră după un băieş s'au vêndut	321.—
g) Dela fodina minerarie „Şuluţ“	5.—
h) Institutul „Albina“ au dăruit reuniunei	100.—
i) Colectă făcută în favorul reuniunei prin dna Anastasia Popescu protopopeasă în Făgăraş	7.—
l) Domnul Ioan Popa red. în Sibiiu au făcut un don de	14.03
suma întratelor	1277.42
suma eşitelor	119.08
Venitul curat dela 8/20 Septembre 1883 până la 8/20 Septembre 1884 e de . . . . . fl.	1159.34.

5. Ear în perioada dela 8/20 Septembre 1884 până la data de faţă au fost:

a) Dela membrii ordinari şi ajutători . . .	46.—
b) Interese după capitale elocate la privaţi	95.—
c) Dela balul reuniunei	113.87.
d) Dela maialul reuniunei	69.40.
e) Dela fodina minerarie „Concordia“ piatră după un băieş s'au vêndut cu	308.—
f) Dela fodina „Armonia“	100.—
g) Dela fodina „Rodu“	56.—
suma întratelor	788.27
suma eşitelor	149.05
Venitul curat dela 8/20 Septembre 1884 până în presente. . . . . fl.	639.22

6. Interesele după capitalul elocat la institutul „Albina“ spre fructificare special la fie-care libel sunt:

a) Libelul reuniunei femeilor române cu Nr. 2624	169.27.
b) Libelul reuniunei femeilor române „Fodina Concordia“ cu Nr. 2848	163.10.
c) Libelul fundaţiunei „Sabina Tobias“ cu Nr. 77	31.10

(Va urma.)

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Septembre 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 31 August 1885	24,073.95
Depuneri	114,180.67
Cambii rescumpĕrate	331,312.32
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi . .	35,524.40
Interese şi provisiuni	15,860.61
La fondul de pensiune	45.75
Monetă vêndută	13,226 57
Effecte . . . . , ...	1,996.50
Conturi curente	77,502.44
Diverse	523.53
Suma fl.	614,246.74

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	68,656.97
Cambii escomptate	349,742.46
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi . .	47,378.30
Interese pentru depuneri	251.32
Contribuţiuni şi competinţe	6,93.
Salarie şi spese	1,968.62
Monetă cumpĕrată	24,967.73
Conturi curente	68,553.82
Diverse	557.15
Numerariu cu 30 Septembre 1885	52,163.44
Suma fl.	614,246.74

Sibiiu, 30 Septembre, 1885.

I G. Ioan,
director esecutiv.

Iosif Lissai,
comptabil.

Varietăţi.

* (Hymen.) Dl Şerban Cioran, teolog absolut şi paroch ales în comuna Rĕşinari, îşi va serba cununia cu d-şoara Maria Mitrea mâne Dumineca în biserica „Sântei Treimi“ din Rĕşinari.

* (Concurs.) Devenind vacante patru ajutoare de câte 50 fl. v. a., menite pentru învĕţăcei români aplicaţi la meseriile de postovar, pălărier, curelar, perier, compactor (legător de cărţi), cordonar, lăcătar, faur şi maşinist, se publică prin aceasta concurs, până la 1 Novembre st. v. a. c.

Concurenţii la aceste ajutoare au a-'şi trimite petiţiunile lor provĕḑute: *a)* cu atestat de botez, care sĕ constateze, că sunt români şi că au împlinit etatea de 12 ani; *b)* cu atestat de scoală, care sĕ constate, că sciu scrie şi cetì; *c)* cu contractul încheiat cu măestrul, la care se află şi din care sĕ constateze, că se află la meserie în Braşov spre a fi supraveghiaţi; *d)* cu atestat de bună purtare dela măestru, comitetului subscris.

Braşov, în 23 Septembre 1885.

Comitetul asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

Bartolomei Baiulescu,
preşedinte.

Ioan Bozoceanu,
secretar.

Nr. 137. [1166] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante mai jos specificatele stațiuni învětătoresci din ppresbiteratul gr. or. al Ungurașului; în ințelesul §. 76 din normativul scolariu punct 4 și 5, prin aceasta spre întregirea acestora se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

1. Balan, cu salariu anual de 300 fl. v. a., locuință în edificiul scoalei și grădina în cuant de un juger, la care se recere pedagog absolut cu clase gimnasiale și perfect și în limba maghiară.

2. Galpuia cu salariu de 100 fl. v. a., 50 vici de cucuruz cu grăunțe, 2 orgii de lemne, grădina din jurul scoalei și locuință în edificiul scoalei; toate aceste aduc venitul de 181 fl. v. a.

3. Tamașa, cu salariu de 150 fl. și cuartir în edificiul scoalei.

4. S.-Maria, cu salariul de 90 fl. v. a., 50 vici cucuruz sfărmat, cuartir în edificiul scoalei, toate aceste computate în bani aduc venitul de 150 fl. v. a.

5. Hida, cu salariu de 100 fl. v. a. în bani și bucate.

6. Cublesul-român, cu salariu de 100 fl. în bani și bucate.

Reflectanții au de a-și înainta concursele instruite în regulă până la terminul citat la adresa subsemnatului cu posta ultimă Hidalmás.

Fűzes-Sân-petru, 6 August 1885.
În conțelegere cu comitetele parochiali respectivi.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 296. [1167] 1—3

CONCURS.

Pentru stațiunea învětătorească vacantă dela scoala confesională din comuna Mada, ppresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

În bani gata 160 fl. v. a., victuale în valoare de 48 fl. v. a., cuartir și lemne suficiente, din cari este a se încălḑì și odaia scoalei.

Doritorii de a competa la acest post, sunt poftiți a-și trimite suplicele instruite în ințelesul legilor scolare la acest oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II-lea.

Sĕcărêmb, 20 Septembre 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 596. [1165] 1—3

EDICT.

Ioan Ticușan din Codlea de religiunea gr. or., carele mai bine de 5 ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiuita sa soțiă Ana N. Pârvu din Codlea, fără a se scì locul ubicațiunei lui, — se citează prin aceasta, ca în termin *de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict*, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral; căci la din contra, procesul divorțial încaminat de soția sa, se va pertracta și în absența sa.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesci, în 29 August 1885.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 656. [1168] 1—3

Publicațiune.

Conform §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale, se aduce la cunoscință publică, că Paraschiva năs. Ioaneș Milea gr. or. din Sĕlisce, prin sentința Preav. consistoriu dto 24 Septembre a. c. Nr. 2999. B. s'au despărțit total de bărbatul ei Ioan Stirecin Morariu, gr. or. tot din Sĕlisce.

Sĕlisce, 27 Septembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 657. [1169] 1--3

Publicațiune.

În sensul §. 124 din procedura judecătorească în cause matrimoniale se aduce la cunoscință publică, că Maria năs. Dumitru Popa gr. or. din Sĕlisce, prin sentența Preav. consistoriu dto 24 Septembre a. c. Nr. 3036 B. s'a despărțit de bărbatul ei Oprea Mărtin gr. or. tot din Sĕlisce.

Sĕlisce, 27 Septembre 1885.

Dr. Nicolae Maier.
protopresbiter.

Nr. 1866 pret. [1170] 1—3

Publicațiune.

Dreptul de crișmărit în **comuna Mag** din acest cerc pretorial se va esarênda pre timpul din **13 Ianuariu 1886 până inclusive 12 Ianuariu 1888** prin licitațiune publică, care se va ținea în cancelaria comunală din Mag în ḑiua de 25 Octombre a. c. după ameaḑi la 2 oare.

Doritorii de a licita au sĕ depună un vadiu de 10% din prețul strigărei de 400 fl. per an.

Condițiunile detaiate se pot lua la cunoscință la subscrisul și la primăria din Mag.

Sĕlisce, în 8 Octombre 1885.

Pretorele cercului.

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 5

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

Subscrisul am onoare a me recomanda onoratului p. t. public român cu legarea de cărți **broșure, protocoale** etc., **promt** și **solid** cu cele mai moderate prețuri.

Sibiiu, 4 Septembre, 1885.

Ioan Cristea,
compactor.
[1126] 3-3
Strada Gușteriții Nr. 17.

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sĕnătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătăței și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre, *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878. Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: **Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**
B. Fragner,

apotecă „la Vulturul negru," în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—3 și în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller**, apotecar, **W. F. Morscher**, apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff**, apotecar, **Nicolau Széky**, apotecar, **Adolf Valentini**, apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler**, apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn**, apotecar.

Toate apotecele din Austria, și cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1000] 5—15

Nr. 462. [1164] 3—3

EDICT.

Maria Georgiu Oana din Pârĕu protopresbiteratul Făgărașului, care de 6 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat David Oana din Părĕu și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin *de trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, în 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului ca for matrimonial de I. instanță.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium"
(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încăruntire.** După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn **„Roborantium"** s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș:* Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé", alifie orientale pentru frumsețá din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 47

„Bouquet du Serail de Grolich."

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

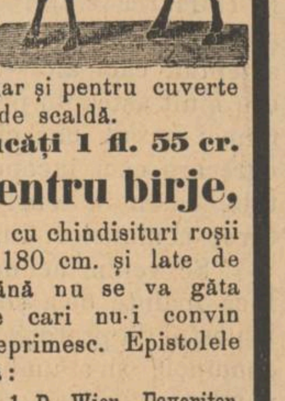

Cătră on. cetitori ai „Tel. Rom."

În urma relațiunilor rele de esport către Orient și Rusia, sunt silit a vinde cu ori-ce preț magazinul meu preste mĕsură bogat în

Invĕlitoare pentru cai,

cari au 185 cm. în lungime și 115 în lățime; aceste invĕlitoare sunt țĕsute dintr'o materie foarte trainică, deasă și dintr'o lână fină și moale, de aceea ele 's acomodate chiar și pentru cuverte de pat și covoare de scaldă.

Prețul unei bucăți 1 fl. 55 cr.

Covoare pentru birje,

de coloare gălbinie, cu chindisituri roșii și negre, lungi de 180 cm. și late de 115, à fl. 2.50, până nu se va gâta provisiunea. Acele cari nu-i convin primitoriului se reprimesc. Epistolele sunt a se adresa la:

Orient-Export-Bureau, I. D. Wien, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ binevoiți a'mi trimite într'o ladă 27 din covoarele DV., cu cari sunt foarte mulțămit. Ele sunt într'adevĕr frumoase și au plăcut pretutindenea. I. Romanowsky, stațiunea de tren: Kotamgya. [1171] 1

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Marți 1/13 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

8 Octombre.

Varna. — Este cu totul falsă scirea rĕspândită, cumcă Sultanul ar fi recunoscut unirea celor două Bulgarii și că ar fi telegrafat prințului Alecsandru anunțându-i, că a primit în principiu această unire. S'a lipit în adevĕr afișe în Filipopol anunțând aceasta; se crede înse că lucrul s'a făcut pentru a se liniști poporația, care a început a fi cam îngrijată în urma concentrărei necurmate a trupelor turcesci. Aceste trupe sosesc cu grămada din Asia mică. Astăḑi sunt în posițiune sĕ ve dau cifrele cele mai esacte despre efectivul acestor trupe în diferitele provincii; cifrele acestea au fost recunoscute autentice chiar de către ambasadele din Constantinopole. În Adrianopole se află 11,000 oameni, în Kossovo 15,000, în Constantinopol 22,000, în Salonic 11,000, în restul Macedoniei 17,000, în Bitalia 10,000, la frontiera rumeliotă 30,000. Turcia tratează în momentul de față cu mai multe companii de vapoare afară de Lloyd pentru transportarea altor trupe. În Creta s'au trimis patru batalioane în locul celor cari au primit ordinul sĕ părăsiască insula și sĕ se îndrepteze la Galipoli.

Constantinopol. — Deșì întrunirile ambasadorilor sunt ținute secrete, totuș transpiră câte ceva. Se crede că s'a ivit oarecari neînțelegeri în sinul întrunirei mai cu seamă întru cât privesce organisația Rumeliei și dreptul Sultanului de a intervenì cu armatele în această provincie; Rusia pare a fi cu totul opusă mănținerei acestui drept al Porții; de altminteri ambasadorul rus a întrat într'un mod mai activ în desbateri în urma instrucțiunilor ce a primit dela guvernul seu. În cercurile militare domnesce o mare fierbere, ar fi poate greu ca Sultanul sĕ concedieze redifii înainte de a da o satisfacere simțemêntului militar. Redifii constitue o armată minunată, pe care se poate compta în ori-ce împrejurări. În arsenalurile turcesci domnesce o foarte mare activitate, mai mare chiar decât aceea care domnia în ajunul resbelului ruso-turc.

Sofia. — S'a rĕspândit sgomotul, că trupele sêrbesci au trecut frontiera, întrând prin mai multe puncte în Bulgaria. Acest sgomot a produs o viuă impresie în toate clasele poporației. Bulgarii se așteaptă ca Sêrbia sĕ înainteze în Turcia. Scirea în tot casul merită confirmare. În fie care minută sosesc scirile cele mai ciudate; de mai multe-ori s'a rĕspândit sgomotul, că Turcii au înaintat spre Filipopol. Poporația e foarte surescitată.

9 Octombre.

Paris. — Se asigură, că Englitera aproabă recomanḑațiunea făcută de conferența din Constantinopol Porții în privința acceptării unirei Bulgariei cu Rumelia.

Varna. — Poarta este încredințată, că Sêrbia voiesce sĕ ocupe districtul Kossovo, Sêrbia este otărîtă sĕ întreprindă o acțiune chiar dacă ar fi sigură că va fi bătută; înfrângerea ei va pune din nou pe tapet cestiunea sêrbească. Poarta a atras atenția ambasadorilor asupra calamităților ce pot decurge din acțiunea Sêrbiei, care ar provoca neapărat o mare agitație în Muntenegru, Bosnia, Erțegovina și ar atrage neapărat și pe Austria în conflict. Poarta a cerut chiar formal desarmarea Sêrbiei, motivând această cerere cu interesele generale ale păcei.

Constantinopol. — În cas când Grecia ar înainta spre Ianina și Sêrbia spre Kossovo, Turcia este otărîtă sĕ lupte până la cel din urmă om. Puterile fac mari sforțări pentru a împedeca pe cele două mici regate sĕ atace Turcia.

Filipopol. — Se telegrafează din Constantinopol, că misiunea bulgară a fost primită de către marele vizir; nu se scie încă resultatul intrevederei. Scirea că principele Alecsandru ar fi primit cordonul ordinului *Osmanie* este falsă. Nici n'a fost vorba de un asemenea lucru.

Constantinopol. — Pare a se adeverì scirea, că atât Poarta, cât și puterile ar fi dispuse sĕ recunoască unirea Bulgariei cu Rumelia. Eată pe ce basă se va face această unire: Principele Bulgariei va fi în același timp și guvernator al Rumeliei; administrațiile și adunările celor două provincii vor urma a fi separate; cu alte cuvinte se admite numai o unire personală.

Sofia. — Bulgarii sunt otărîți sĕ apere cu ori-ce preț unirea lor; ei speră că puterile o vor recunoasce la urma urmelor; în cas contrar, ei vor lupta până la cel din urmă om. Nici într'un cas înse ei nu vor îngăduì depunerea principelui Alecsandru. Pentru unire vor lupta toți Bulgarii; în contra depunerei principelui vor lupta chiar musulmanii, pe cari dênsul în totdeauna i-a apărat și i-a spriginit.

Revista politică.

Am fost făcut amintire în unul din nrii trecuți despre scandalul din dieta croată, înscenat de partida lui Starcievici în causa înstrăinărei actelor camerale. Banul a fost în modul cel mai vehement atacat și huiduit din dietă și numai întêmplarea 'l-a scutit ca sĕ nu fie lovit și cu pumnul.

Că politica maghiară cea fără de nici o rațiune este causa acestor ne mai pomenite scandaluri în istoria parlamentelor, — trebuie s'o recunoască și omul cel mai preocupat și pătimaș.

Credem deci de interes a publica în cele de mai jos opinia unui jurnal german din cele mai însemnate în Austria, care până bine de curênd trecea de mare filomaghiar.

Eată ce scrie „Neue freie Presse“:

„Dl Tisza și comitele Khuen s'au nisuit a câștiga și a păstra încrederea partidei „naționale“ (guvernamentale); de încrederea poporului croat înse nici că le-a păsat. Aceasta a fost o greșală, care se resbună acum în mod simțitor.

„Atacerea cu emblemele țĕrii credeam că va admonia pre cei dela guvernul din Pesta d'a procede cu mai mare precauțiune în toate cestiunile croate, dar eată că conflictul privitor la actele camerale a fost tras așa ḑicênd de pĕr. Chiar de am admite, că dreptul Ungariei asupra actelor camerale ar fi neîndoios, cine a silit pe guvernul unguresc, ca tocmai în acest moment sĕ se reclame aceste, după-ce 17 ani nu s'a făcut amintire de ele? Cei din Pesta susțin, că aceste acte nu valorează mai mult decât hârtia pre care sunt scrise, de ce a trebuit dar Banul sĕ ducă aceste hârtii dela Agram la Budapesta, în întunerecul nopții?

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

II.

Viclenii ne mai auḑite.

Cursa. — Un om făr de cap. — Fiul perdut. — La icoana părintelui. — Vin bun. — De ce rîḑi? — Planul lui Ramessu. — Așteptări zadarnice. — Ospĕțul.

(Urmare.)

Fiii zidariului reposat trăiră în timpul acela lume albă; consciința 'ș-au mai stêmpĕrat-o dela o vreme încoace, procurându-și sieși și mamei lor câteva ḑile bune. Că ar putea-o pățì într'o noapte, aceea nu le trăsnia prin cap, ear la rușine, pedeapsă și la judecata din lumea cealaltă a marelui Osiri nici nu se mai gândiau.

— Ptahmai, — ḑise Petisi către frate-seu, când se 'nturnau odată noaptea târḑiu de la un crailic, avuțiile ear ni's pe sfârșite; trebuie sĕ mergem încă aḑi după bani.

— E prea târḑiu, îi ḑise fratele seu, avem destulă vreme și mâne noapte.

— Nu, rĕspunse Petisi, eu aș vrea sĕ iau mâne parte la călĕtoria cea mare de pe rîu și nu mai am decât un singur inel. De ne grăbim, avem vreme de ajuns ca sĕ ne luăm scara și felinariul și sĕ mergem în casa cu comori încă înainte de ce s'ar crepa de ḑiuă.

Ptahmai mai făcù unele obiecțiuni, dar în fine tot n'a voit sĕ'l lase pe frate-seu singur, cu toate că timpul era foarte înaintat.

Peatra se învêrtì ușor, Nebti le asigură calea — Ptahmai era încă la întrare, Petisi se cobora pe scară, — — un strigăt sfâșietor resună deodată din sală.

— Ah frate, ah frate eu sunt perdut, se văeta Petisi chinuit de cele mai grozave dureri.

El călcase pe una dintre curse, ear asta se închisă cu o forță grozavă, înfigêndu-și cuiele de două părți în picioarele lui. De face vre-o mișcare este în primejdie, că i se sfâșie carnea de pe oase; ear cursa e așa de țapănă încât fratele seu nu o poate desface; ba este chiar espus ca s'o pățiască și el. Petisi a înțeles îndată cum stă treaba. Ptahmai delătură cu grijă mare covoarele, și în vreme ce frate-seu gemea greu, se puse lângă el în genunchi, începênd se lucre la lumina lampei cu o încordare febrilă; el avea din întêmplare la sine un cuțit, cu care se năcăjia sĕ desfacă șiroafele cursei.

Țînc! — Vêrful cuțitului se rupe, ear pe Ptahmai îl năpădesce plânsul și 'și bate desperat peptul cu mânile.

Petisi eară 'și venì în ori.

— Frate, se creapă de ḑiuă, grăì el, tu nu poți, ție nu 'ți e ertat sĕ mai șeḑi acì. Pe mine nu me mai poți scăpa, mie mi-a sosit oara resplătirei. Sĕ 'mi erți o frate, că te-am sedus și fii mamei noastre fiu bun și ascultător. De scăpare numai la tine și la ea mai poate fi vorbă; și ca sĕ scăpați de rușine, numai un mijloc esistă. Ia-ți cuțitul a mână taiemi capul și du'l cu tine, astfel cel puțin numele părintelui nostru va fi crușat și onoarea mamei tale mântuită.

Se înțelege, că Ptahmai nu voia sĕ facă una ca aceasta; dar se convinse, că asta e singura cale, prin care se mai poate scăpa ceva, dacă în genere mai era ceva de scăpat.

În mijlocul comorilor regesci, la flacăra palidă și trămurătoare a felinariului, esecută Ptahmai lucrarea sa grozavă. Capul fratelui seu nenorocit a fost tesaurul cel mai prețios, pe care 'l-a dus aḑi cu sine din tesaurăria bogatului Ramessu.

În dimineața următoare venì regele ca de obicei cu sfetnicul seu sĕ 'și cerceteze comorile.. Abia pătrunse ântâia raḑă de lumină în sala cea spațioasă, și ochii lui Ramessu descoperirĕ deja la lumina dubie o figură omenească în partea de către meaḑăḑi a păreților.

„Dacă comitele Khuen ar fi cunoscut seriositatea situaţiunei în Croaţia, dacă ar fi înţeles, că cestiunea croată nu e resolvată prin aceea, că Banul dispune de maioritate, atunci ar fi refusat constant de a transporta actele la Pesta, arătând, că prin aceasta ar da numai prilegiu oposiţiunei de a turna ulei pe foc şi a aprinde astfel din nou ura în contra Ungariei. Comitele Khuen înse nu s'a opus, el a fost organul ascultător al lui Tisza şi tocmai prin aceasta a dovedit din nou, că 'i lipsesce una din calităţile principale ce se cer dela un guvernator — prevederea.

„Şi oare şedinţa trecută turbulentă a dietei n'a dovedit aceasta? Credem că Banul când a ḑis „că Croaţia, n'a posedat cu bună credinţă acele acte," n'a vrut sĕ vatăme Croaţia, dar se vede că nu e un mare jurisconsult şi probabil, că a schimbat în iuţeală noţiunile posesiune „de bună credinţă" şi „legiuită." Probabil că a voit numai sĕ ḑică, că Croaţia n'are titlu valabil d'a poseda actele camerale şi s'a greşit numai în espresiune. Dar oare om de Stat la înălţimea chemării sale, nu e dator sĕ scie, că în împrejurările de astăḑi fie-care cuvênt ce se pronunţă în dieta croată de pe banca guvernului, trebuie sĕ fie cu multă atenţiune cumpănit şi sĕ fie precalculat efectul seu posibil? Tot respectul de curagiul comitelui Khuen, dar mai puţin, era în casul de faţă mai mult.

„De când înse earăş s'a desfăşurat cestiunea orientală, de când în imediata apropiere a Croaţiei în peninsula balcanică, s'a iscat o puternică ferbere, nu poate fi indiferent pentru monarchie ce direcţiune vor lua lucrurile în Croaţia Dacă în apropiere de teatrul incurcăturilor orientale se ivesce într'o parte a monarchiei o neascultare, care ameninţă a degenera în anarchie, dacă dieta croată începe a face politică esterioară şi se fac propuneri într'ênsa pentru felicitarea naţiunii surori bulgare, dacă se aud în representanţa din Agram plângeri, că croaţii trebuie sĕ poarte tocmai aşa jugul sclăviei ca păn'acum bulgarii, cu un cuvênt dacă în Agram se desfăşură steagul ideii sud-slave, atunci aceste sunt nişte evenimente, cari tocmai acum ating monarchia în cel mai simţitor mod şi sunt de natură a împedeca libertatea acţiunii sale.

„Preste aceste momente grave nu se poate trece, afirmând, că Banul dispune încă aḑi de maioritate. Şi partida „naţională" croată este o creaţiune trecĕtoare; deja a început a se descompune, preste puţin se va topì zăpada la soarele de primăvară, şi cine scie cât de curênd ea va înceta d'a mai esista Şi ce va fi atunci, dacă comitele Khuen se va deştepta într'o ḑi fără maioritatea sa? Vrea dl Tisza în adevĕr sĕ aştepte sosirea acestei ḑile şi este permis ca greşelile comise pănă acum sĕ se repeţească şi sĕ fie potenţate?"

După cum se vede din scirile telegrafice, pe cari le cetim în jurnalele străine, cestiunea unirei celor două Bulgarii încă nici pănă aḑi n'a ajuns la o resolvire nu finală, dar nici chiar interimală. Conferinţa ambasadorilor sĕ fi elaborat un memorand, pe care înse aproape nici una dintre puteri nu o aproabă. Bulgarii şi cu deosebire sêrbii concentrează trupe la graniţă şi ele aşteaptă numai porunca sĕ se arunce în foc, ca sĕ tragă dungă peste ecuilibrul din orient.

Stând lucrurile astfel, chiar dacă s'ar adeverì scirile, că Sultanul şi puterile recunosc unirea personală a celor două Bulgarii, chiar în casul acesta este de temut, că Sêrbia şi poate şi Grecia nu va mai sta pe loc. Dar nici nu se poate presupune, că mobilisarea cea grabnică din Sêrbia, care a costat milioane, că dictatoratul dat regelui din partea scupştinei din Niş, — sĕ se fi făcut numai aşa de flori de măr. Causă n'a fost pentru ce sĕ se facă, trebuie deci sĕ fi fost vr'un scop reservat, de a face — ceea ce a făcut şi Bulgaria, — adecă de a se estinde teritoriul sêrbesc.

Şi dacă acest scop reservat îl va pune regele Milan în lucrare, Grecia va înainta şi ea spre Macedonia, albanii vor prinde armele, ear Bulgaria va tinde şi ea de a preface unirea personală într'o unire adevĕrată de stat, — urmarea va fi o ciocnire cu turcii, şi cestiunea orientală va fi pusă de nou şi în toată monstruositatea ei pe tapet.

Pusă odată pe tapet, poate sci ori-cine, că puterile interesate, nu vor suferì a se periclita interesele lor vitale în Orient!!

Şi astfeliu poate că suntem deja puşi în faţa unui rĕsboi oriental.

Alegerile din Francia, cari în primul moment au umplut de spaimă tabĕra republicanilor, se vede că tocmai după cum s'a dechiarat ministrul Allain-Targe, au fost numai o bună lecţiune pentru republicani. Ceea ce se părea aproape de necreḑut, se adeveresce, că adecă fracţiunile republicane sunt gata a aduce ori-ce jertfă, a renunţa dela diferenţele de principii, a da mână una cu alta, numai ca sĕ scape republica. În cercurile, unde se vor efectuì alegeri nouĕ, radicalii renunţă în favorul oportuniştilor şi acestia în favorul radicalilor, după cum adecă întruniserĕ acestia sau aceia maioritatea la primele alegeri. Rochefort chiar a declarat, că pentru de a scăpa republica nu se 'nspăimântă de nimic, nici chiar de a da mâna cu urgisiţii oportunişti. Tot în acest înţeles s'a esprimat şi candidatul muncitorilor Joffrin, ḑicênd, că îndată ce e vorba de esistenţa republicei, trebuiesc uitate toate neînţelegerile şi trebuie sĕ se alieze într'o taberă puternică toţi republicanii.

Singurul pericol ar fi, cum ḑice oficiosul „Naţional," că mulţi republicani moderaţi sunt otărîţi a sprijini mai bine candidaţii conservativi, decât a suferì ca sĕ vaḑă ajungênd la putere un guvern compus din radicali. Se crede totuş, că matadorilor republicani le va succede a liniştì poporaţiunea în punctul acesta şi a îndepărta pericolul, care ameninţă în balotage. Şi asta cu atât mai mult de oare-ce radicalii vor trebuì sĕ abḑică de multe din principiile lor şi sĕ iae o conţelegere cu celelalte fracţiuni pentru de a putea susţinea un guvern comun.

Dacă chiar s'ar împlini aspiraţiunile monarchiştilor de a mai biruì în 55 de balotage, şi în casul acesta maioritatea absolută e asigurată pentru republicani, cari vor dispune şi atunci de 359 de mandate.

Congresul naţional-bisericesc

al metropoliei românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania mai întruniseva când-va?!

În faţa acestei critice şi problematice întrebări, carea pe tot sufletul curat al fiilor dreptmăritoarei noastre biserici ortodocse-rĕsăritene trebuie negreşit sĕ-l preocupe de cele mai serioase îngrigiri, — îmi vine sĕ plâng cu prorocul Ieremia: *„Deschis'au asupra noastră gura cu toţi vrăşmaşii noştri,"* şi se stau încremenit, pănă sĕ pot rĕspunde cu demnitate şi seriositate la aceasta momentuoasă întrebare, ce taiă foarte adânc în vieaţa constituţională a bisericei noastre autonome.

Tot creştinul *adevĕrat*, de mărturisirea strămoşască ortodocsă, credea şi aştepta în deplină mângăiere sufletească, *că ca mâne Marţi în ḑiua de 1/13 Octombre*, congresul naţional-bisericesc, ca cea mai supremă corporaţiune bisericească, în puterea dispositiunei apriate a legii (§. 152, stat. org.) se va întrunì aici în Sibiiu, în capitala Metropoliei noastre.

La această sigură aşteptare şi neîndoielnică credinţă, creştinii bisericii ortodocse române, erau cu atât mai mult îndreptăţiţi, cu cât aceastăşi aşteptare legală şi justă a întrunirii congresului lor naţional-bisericesc, trebuia sĕ se realiseze încă în anul trecut, tot în aceastaşi ḑiuă determinată prin suscitata dispositiune a legii.

Ea înse durere încă atunci, întocmai ca acum în ăst an s'a zădărnicit cu totul, căci congresul nici atunci nu se putù întrunì, precum vedem că nu se va întrunì nici mâne!

Li s'a impus atunci şi li se impune acum şi mai nedumerită, neesplicabila întrebare credincioşilor adevĕraţi ortodocşi:

„Că cum se putù atunci în anul trecut, şi cum se poate şi acum în ăst an întêmpla această zădărnicire, sau mai bine suprimare a unui dintre celea mai cardinale postulate ale autonomiei bisericii noastre cum este congresul: **„întrunirea representanţei"** *întregei provincie metropolitane? Şi cine au causat oare aceasta zădărnicire; ba mai lămurit:"* **Cine poartă vina??!**

Adevĕraţii — sau mai lămurit — *nebuioşii credincioşi ortodocşi*, şi mai cu seamă bărbaţii factori conlucrători la conservarea, consolidarea şi prosperarea instituţiunilor noastre bisericesci, carii au avut pururea şi au şi astăḑi în vedere purul şi sacrul interes vital al bisericii, conduşi numai de acesta, ear nu preocupaţi şi de alte vederi egoistice particulare speculative, de patima resbunării rînzoase personale, vor fi cunoscênd prea bine causele, cari au *împedecat convocarea* şi respective pentru cari *s'a zădărnicit întrunirea* congresului nostru naţional-bisericesc, atât în anul trecut, cât şi în anul acesta.

Vor scì nu numai aceia, ci fără toată îndoiala o sciu prea bine, tot atât de bine şi *alţii*, pretinşi puritani *români naţionali* **„interconfesionali"** mai radicali, carii cu toate că cunosc adevĕratele cause ale zădărnicirei, orbiţi de patima urei şi rĕsbunării ne mai stâmpărate, odată cu capul nu vor sĕ atribuie zădărnicirea acelor cause atât de invederate, cât şi baba oarbă le vede, ci *descarcă* **toată vina** *pe capul bisericei*, luat cam de lung timp la ţînta prigonirei sistematice prin cele mai destrăbălate, neläute şi mârşave invective ḑiaristice personali.

Credincioşilor bisericii noastre cu inima şi mintea la loc, le sunt prea bine cunoscuţi şi *unii* şi *alţii* dintre bărbaţii factori, carii se bucură de inrîurirea şi conlucrarea lor individuală în afacerile noastre bisericesci, şi cari represintă clerul şi poporul provinciei noastre metropolitane în diferite calităţi, parte ca membrii ai singuraticelor corporaţiuni, parte şi ca funcţionari publici bisericesci şi scolari.

Nu sufere îndoială, că vor fi *„unii"* şi dintre cei aparţinĕtori factorilor de prima categoriă mai sus amintită, cari — întocmai ca cei din urmă numiţi — poate vor fi avênd cause fundate ori nefundate, înse purcese din considerantele şi vederile lor de a fi nemulţămiţi cu persoana capului bisericii, cu ale cărui acţiuni, convingeri, păreri tăietoare în afacerile şi respective interesele bisericii — ori fie chiar şi în cele de natură politico-naţională — de multe ori, ba poate nici odată nu sunt de acord şi nu pot conlucra în armonia şi concordia indispensabil necesară tocmai în casuri, când interesele biseserícii devin amenințate de către inimicii ei esterni şi şi *interni!*

Atacat-au, cârtit-au, defaimat-au şi insultat-au şi unii şi alţii persoana capului bisericii, după draga voia lor, unii când pe faţă când în dos, ca oameni rĕi de gură; când cu intenţiune rĕutăcioasă, când din slăbiciunea firei pătimaşe, numai ca sĕ nu le tacă gura clevetitoare; ba aflatu-s'au oameni şi de aceia, — slabi de înger — cari deşì datori cu multă gratitudine capului bisericii, traşi-împinşi de curentul vrăjmăşesc, pitulaţi în tufa lui, au măimuţat şi ei vîrtutea lui *„Brutus"* cel cu pumnalul, poate că nu chiar atâta din reinţă, cât mai mult din prostia uşuratică, esploatată de cei vicleni.

Înse atât de rĕutăcios şi lipsit de consciinţă, mai că nu cred sĕ se afle batăr *unul* dintre ei, care — împărtăşind sinistrele şi tendenţioasele vederi ale vechilor antagonişti antiortodocşi — în punctul ţintei asupra capului bisericii noastre — fraţi de cruce

---

— Eată'l! strigă regele şi aruncă braţele încordate asupra prinsonieriului, ca şi când i-ar fi fost frică, ca nu cumva sĕ-i scape şi acum.

— 'L-am prins, 'l-am.... deodată i se oprí graiul de spaimă; sta ca împetrit.

— Un cadavru!

— Un om făr' de cap, repetă Amenhotep, care ajunse şi el acolo.

După ce se reculeserĕ în câtva amêndoi, începurĕ sĕ cerceteze. Se vedea cum au fost delăturate covoarele, descoperirĕ încercările făcute pentru ridicarea cursei, îşi esplicarĕ toate, înţelegeau toate, — dar cum a eşit celalalt tâlhar cu capul acestuia, asta nu o putea pricepe Amenhotep. Întrarea secretă nu se vedea nicăiri.

La sfatul lui Amenhotep s'a aşeḑat un cârlig mare la o înălţime de cincispreḑece urme, cam pe la mijlocul frontului casei de comori. Cadavrul s'a scos din cursă şi cu ajutoriul unei frânghii legate de braţele mortului fu acăţat de cărlig. O ceată de militari s'a comandat la pază, cu porunca ca sĕ apuce pe ori-cine, care la vederea cadavrului s'ar spăimânta într'un mod bătător la ochi, ar plânge, ori s'ar văita.

Şi nu s'a făcut fără de cuvênt acest plan. Trecĕtorii se opriau uimiţi, căci vedenii de aceste erau neobicinuite în Tape (Theba), povestind noutatea înfricoşată la toţi pe cari îi întêlneau. Astfel alergă toată lumea, ca sĕ se convingă cu ochii sei proprii. „Fost-ai la casa cu comorile?" se ntrebau amicii. „Nevastă nu scii ce s'a întêmplat?" ḑicea bărbatul venind acasă. Pe la ameaḑi scia oraşul întreg întêmplarea înfiorătoare, mii şi mii au mers de au vĕḑut. Dar cine a fost hoţul? Cum 'l-a chemat? — El purta haina cea galbină ca toţi ceilalţi; alte îmbrăcăminte nu avea, capul îi era retezat — de gîcite nu putea fi vorba.

Amenhotep îşi ḑicea: amicii, rudeniile, complicii tâlhariului spânzurat vor trebuì sĕ vină de sigur şi ei; şi aceea nu se poate presupune, ca copii, părinţii şi nevasta lui sĕ se scie aşa stăpânì, ca sĕ nu arete nici un semn de compătimire. Ş'apoi pe calea asta se vor putea descoperì şi ceialalţi părtaşi. Numai că mama lui Petisi nu scia nimic de crima fiului seu. Curioasă alergă şi ea acolo şi se uita la mort, fără sĕ-i treacă nici prin gând, că cine este. Dacă 'ş-ar fi recunoscut fiul, de sigur că nu-şi putea ascunde durerea şi desperarea. Dar la astfel de nenorocire ea nici nu s'a gândit.

Când vĕḑù că Petisi nu se arată dimineaţa ca de obicei, întrebă: „Unde e frate teu Ptahmai?" — „Te salută; s'a dus foarte de dimineaţă la lucru şi n'a vrut sĕ te treḑiască." — Dar el nu se arătă nici la prânz; Ptahmai voia sĕ se scape şi de astădată cu o minciună, dar începù sĕ se încurce şi în urmă spunênd, că nu scie unde este fratele seu, — o cuprinse pe biata mamă o spaimă fără samă.

— Copile, strigă ea bătêndu'şi peptul cu mânile, ce s'a întêmplat? 'L-a ajuns vr'o nenoricire pe fratele teu? De ce esci aşa spăriat şi neliniştit? Alergi aḑi toată ḑiua în sus şi în jos; esci buimăcit; te feresci de mine; nu poţi sĕ mi te uiţi în ochi! Unde e Petisi?

Dar Ptahmai se 'ndepărtă dela mamă-sa şi alergă preste câmpuri, ca sĕ 'şi caute odihna, ce n'o putea avea acasă şi ce n'o putea afla nicăiri. Mama se duse la toate rudeniile, prietinii, cunoscuţii şi 'i întrebă de fiul seu. — Noaptea ş'a petrecut-o în veselie, apoi a mers acasă cu frate-seu, — mai departe nu scia nimeni nimic.

(Va urma.)

coaliaţi cu modernii tribuni naţionali *fără de confesiune*, — sě poată presupune: că *causa neconvocării şi respective neîntrunirii congresului nostru naţional-bisericesc* a fost şi este numai şi numai Inaltpreasânţia Sa, actualul archiepiscop şi metropolit cu al cărui nume îşi împistresc foarte adese-ori bizarele şi drăgălaşele veleităţi în spaţioasele coloane ale ḑilnicelor lor gazete, drept producte literari ḑiaristice, sau materie de cetire delectătoare.

Fie-le de bine scriitorilor şi de folos de plăcută delectare cetitorilor. Păstreze-şi-le bine, căci poate sě vină şi alte *vremuri*, când frunḑărindu-le şi recetindu-le ei înşişi vor fi uimiţi de necălitele scrieri defăimătoare, prin cari compromiţind venerabila persoană, şi dejosind demnitatea şi vaḑa capului bisericii, prin acea jignindu-i şi influinţa la cercurile dispunětoare de měsuri contrarie şi dăunoase autonomiei bisericii, şi şi după moartea lor urmaşii lor vor eschiăma: *„Vai de noi cu „Pěcatele noastre!“*

Premiţind acestea, fie atât de leiali şi sinceri barem acei tovarăşi ai gazetarilor şi mai vêrtos ai tribuniştilor, cari după posiţiunea ce o ocupă şi dênşii în biserică, ca *membri ai consistoriului metropolitan*, şi spună ei după cea mai curată convingere sufletească a lor: *„Cum s'au petrecut lucrurile cu cestiunea convocării congresului atât în anul trecut, cât şi în anul acesta? „Ce atitudine a manifestat Înaltpreasânţia Sa părintele metropolit din capul locului în direcţiunea aceasta, ca preşedinte al consistoriului, şi ce disposiţiuni a făcut la timpul şi locul seu cu intenţiune serioasă pentru întrunirea congresului pe terminul prescris de statutul organic?*

Spunênd ei adevěrul, negreşit că vor lămurì şi lumina şi pe aderenţii sateliţii lor preocupaţi faţă de persoana capului bisericii, despre adevěratele cause, cari au *împedecat convocarea* şi prin aceea au *zădărnicit şi intrunirea congresului* atât în trecut, cât şi acum în ambele rênduri.

Îi vor capacita şi convinge: că Metropolitul în privinţa aceasta, acomodându-se legei positive, conform acesteia şi-a făcut datorinţa cu punctualitate aşa, că după ce periodul congresual de trei ani espirase încă la 30 Septembre 1884, conform §. 150, stat. org., cu şese sěptămâni înainte, a dispus în cale presidială la toate eparchiele, ca sě se facă alegerile noue de deputaţi congresuali, cu valoarea mandatelor pentru periodul anilor 1884, 1885 şi 1886 ceea ce s'a şi efectuit în toată forma şi regula. Totodată a făcut şi guvernului ţěrei prescrisa notificare prealabilă (§. 152 stat. org.) despre intenţiunea sa, de a convoca congresul (§. 152 stat. org.) pe 1/13 Octombre 1884, notificând apoi aceasta şi *consistoriului metropolitan*, întrunit la 4/16 Octombre 1884.

Sě nu scie oare gazetarii şi tribuniştii cele ce au urmat la acestea din partea guvernului ţěrii? Nu dar. Le sciu şi cunosc ei prea bine; înse nu voiau şi nu vor sě le comunice cetitorilor lor aşa genuine cum s'au petrecut într'adevěr şi în faptă lucrurile, ci folosindule drept apă pe moara lor măcinătoare de defăimări şi invective, le-au intortocat, învinuind pe capul bisericii.

Deasemenea se are lucrul şi cu *neconvocarea* resp. *neîntrunirea congresului*, în anul acesta.

Membrii consistoriului metropolitan sunt martori vii despre aceea: cum părintele metropolit a sulevat cestiunea convocării congresului în consistoriul metropolitan plenar întrunit la 20 August (1 Septembre) a. c. sunt martori, cum a presentat şi cetit în şedinţă *noua notificare prealabilă* către guvernul ţěrii despre intenţiunea d'a convoca acum pe *ḑiua de mâne* congresul — care nu i venise la socoteală guvernului de a se convoca la timpul normal în anul trecut —; care notificare s'a şi espedat atunci în aceeaşi ḑi la adresa ministrului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică.

Neurmând la aceasta adestata resoluţiune prea înaltă nici după o lună de ḑile, vor fi sciind de bună seamă gentilii gazetari şi tribunişti din canalele angagiate drept informatorii: cum Înalt preasânţitul cap al bisericei, n'a întrelăsat — încă sub datul de 2 Octombre stilul nou anul curent — tot în calea presidială — a face şi a doua-oară notificare guvernului într'acel înţeles; că deoarece până în aceeaşi ḑi încă nu sosise rěspuns la prima notificare prealabilă, el Metropolitul 'şi va ţinea de datorinţă ca la cas, dacă nici până în 5 Octombre n'ar sosì acel rěspuns, — privind lucrul de aşa, ca şi când la locul preaînalt n'ar subversa nici o pedecă pentru întrunirea congresului pe ḑiua de mâne — îl va convoca şi făr' de a mai aştepta vre-o resoluţiune.

Resultatul acestei inteţiri fù: că ministrul iute-iute se grăbì a rescrie Înaltpreasânţiei Sale metropolitului cu data de 3 Octombre (sosit în 5) va se ḑică a doua ḑi: că făcênd el propunere la preaînaltul loc în privinţa convocării supletorie (utólagos egybehivás) a congresului, are sě se aştepte resoluţiunea, pe care îndată după sosire i o va comunica părintelui Metropolit! *După toate acestea ce putea şi ce poate dar sě mai facă dênsul?*

Sosit-a ori nu aceasta resoluţiune? Până în momentul când scriem acestea nu se scie, probabil că n'a sosit, pentru-că cum se dă cu socoteala, guvernul ţerii şi acum 'şi are causele bănuitoare temerari, pentru cari nu-i vine la socoteală ca representanţii clerului şi ai poporului provinciei noastre metropolitane sě se coadune aici în Sibiiu, cu ocasiunea întrunirii congresului, care ca corporaţiune bisericească n'are de a face treburi nici politice nici diplomatice interne sau esterne.

Făcut-a oare Ecselenţia Sa dl ministru *Trefort* în obiectul acesta vre-o propunere la peaînaltul loc, când şi în ce înţeles? aceea încă nu se poate sci. Verosimil e, că ministrul până la *a doua notificare solicitatoare* a părintelui Metropolit cu datul 2 Octobre, nu făcusese nici un fel de propunere, adecă *prima notificare prealabilă* dela 1 Septembre a. c. până atunci de bună samă că n'o aşternuse locului Preaînalt, căci după cum se scie acolo (în cancelaria de cabinet) astfel de acte nu rěmân neresolvite nici 24 de oare.

Ce va face biserica noastră, metropolitul cu consistoriul metropolitan de aci încolo în cestiunea aceasta de mare ponderositate, nu putem sci. Vom vedea.

Sě sperăm, că biserica 'şi va cunoasce chiemarea şi 'şi va face datorinţa la timpul şi locul potrivit, aşa precum şi-a împlinit-o şi până acum pururia la toate ocasiunile, când şi de câte-ori interesele vitali ale ei erau ameninţate de grele furtuni; dar precum în trecut, aşa şi acum şi-o va împlinì numai cu demnitatea şi seriositatea potrivită unei dignităţi şi corporaţiuni bisericesci.

Ce vor face apoi alţii şi de acì încolo, fie şi *gazetari* ori *tribunişti* este treaba lor. Descarce-şi înse afuriseniile asupra acelora, cari au causat astfel de lucruri.

Până una-alta, n-ar strica dacă care-va dintre deputaţii nostrii dietali români-ortodocsi şi-ar ridica *vocea* acolo, cerênd în privinţa aceasta desluşiri dela concernentul ministru, înse nu *pe coridor* ci în dieta ţěrii!

Aşa se are lucrul cu *amânarea congreselor noastre naţionale bisericesci* de pe un an pe altul; şi într'adevěr aceasta este o fatalitate pentru biserica noastră, care ne însuflă mari îngrijiri, ba trebuie sě ne pună pe gânduri serioase de a prevenì pericolul ce ne ameninţă cu sguduirea temeliei, ba poate în sfîrşit şi surparea autonomiei bisericii.

Putea-vom oare face aceasta între regretabilele noastre relaţiuni sociale infectate de spirite nepăciuite — vrăjmăşesci, cari nutresc pofta rěsbunării? Doamne feresce! Nici odată. Dixi! *Şismaticul.*

Raportul comitetului

„Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur.“

III.

(Incheiere.)

Reasumând datele premergětoare, aflăm că au incurs:

a) Dela 40 membrii fundatori	440.—
b) Dela 102 membrii ordinari şi ajutători .	200.—

că anume cine sunt membrii ai acestei rauniuni, şi care cât au contribuit în favorul reuniunei, se poate vedea aci sub ./· achisa listă.

c) Interese după capitale elocate la privaţi	424.—
d) Interese după capitalele elocate la institutul „Albina.“	363.47
e) Dela maialurile date de reuniune . . .	574.43
f) Dela balurile date de reuniune	324.33
g) Cu ocasiunea sortiturei obiectelor . . .	408.47
h) Femeile române din „Abrudsat“ . . .	100.—
i) Dela douě representaţiuni teatrale . . .	105.60
l) Dela institutul „Albina“	150.—
m) Fundaţiunea „Sabina Tobias“	185.18
n) Prin dl Alecsandru Danciu	200.—
o) Dela fodina minerarie „Concordia“ . .	1829.71
p) Dela fodina minerarie „Armonia“ . . .	100.—
r) Dela fodina minerarie „Rodu“	56.—
s) Dela fodina minerarie „Şuluţ“	12.—
t) Colectă prin dna Anastasia Popescu . .	7.—
u) Un don de către dl Ioan Popa red. . .	14.03
Suma tuturor întratelor dela 14/26 Decembre 1880 până în presinte sunt	5494.22
Din cari subtrăgêndu se toate spesele de	337.34
resultă un capital de	fl. 5156.88

care capital se află parte în bani gata, parte deponaţi la institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, parte pe la privaţi, precum se poate vedea specificat în acì sub ./· alăturatul „Bilanţ“ al contului capitalelor active şi anume:

a) În bani gata	249.63
b) La institutul Albina	3888.65
c) La privaţi	1018.60
suma totală	fl. 5156.88

IV.

Din datele mai sus espuse venim a constata că:

a) lipsa unei scoale de fetiţe în Abrud pentru ţinutul acesta, e de o necesitate imperativă, ceea-ce se vede din iubirea cu carea am fost întêmpinaţi la onoratul public, carele simţind lipsa acestei scoale, n'a întârḑiat a satisface apelurilor acestui comitet, cee-ce ne face a spera că, precum în trecut, aşa şi în viitor ne va da sprijinul seu;

b) comitetul a luat toate disposiţiunile, prin cari a creḑut numai că poate ridica, fie în mod material, fie intelectual-moral această reuniune, ceea-ce fără îndoială o va constata şi pesimistul cel mai mare, după-ce reuniunea noastră într'un interval relativ scurt, a ajuns la un capital aşa de frumos;

c) suma cea mai considerabilă a incurs, în fondul acestei reuniuni, dela onorata societate minerarie din Bucium „Concordia“, carea dela 1881, a fost aşa de marinimoasă, încât ni-a votat câte un băieş pe tot anul, ba în cei dântăi doi ani, ni-a dat nu numai câte un băieş, liber de ori-ce prestaţiuni, ci şi dividende după acest băieş;

d) acest comitet a aflat de bine, încât nu s'au făcut adecă acelor societăţi sau privaţi, care fie în mod material fie în mod intelectual-moral ni-au ajutorat sě li se trimită câte o adresă de mulţumire.

Din datele precedente aşa credem că, fie-care dintre onoraţii membrii ai acestei reuniuni a putut a şi face o icoană adevěrată despre starea reuniunei noastre.

V.

Special ce privesce activitatea acestui comitet, dela adunarea generală trecută până astăḑi, avem onoare a raporta următoarele:

Comitetul a ţinut în decursul anului 5 şedinţe.

Lucrurile mai momentoase în acestea şedinţe au fost: în şedinţa primă preşedinta reuniunei a presentat comitetului „Planul de învěţămênt“ prověḑut sub Nr. 27,844 cu clausula de aprobare de către înaltul min. de cult. şi instr. s'au revěḑut raţiociniul reuniunei până la finea anului 1884. Tot cu această ocasiune s'au luat disposiţiuni, pentru arangiarea unui bal despre al cărui resultat am avut onorul a raporta mai sus.

În şedinţa a 3-a s'au luat dispositiuni pentru arangiarea unui maial, despre resultatul căruia earăş, s'au amintit mai sus. Constatăm înse, că nereuşirea mai bună a acestui maial, e a se atribuì timpului nefavorabil.

În şedinţa a 5 a s'au statorit agendele acestei adunări, s'au revěḑut cassa, carea s'au aflat:

a) Întrate	979.26
b) Eşite	728.63
cari subtrăgêndu-se din întrate, resultă un cassarest în numěrariu de	249.63

Tot în şedinţa aceasta preşedinta împărtăşesce, că reuniunea a mai fost norocoasă a primì un băieş dela societatea minerarie „Rodu.“

În această şedinţă s'au făcut şi un preliminar despre venitele, precum şi despre eşitele ce s'ar recere în anul prim al înfiinţândei scoale, pre carele de asemenea avem onoare de a-'l aclude acì sub ./·

Aceasta ar fi onorată adunare activitatea reuniunei noastre dela 14/26 Decembre 1880 până la datul de faţă.

VI.

Deschiderea cât mai cu grabă a unei scoale de fetiţe aici în Abrud, e în de ajuns constatată, cu toate acestea reuniunea noastră până astăḑi nu s'a putut hotărî pentru deschiderea ei, şi aceasta din acel motiv, căci precum bine scim venite anuale sigure nu aveam ca sě ajungă pentru acoperirea speselor ce s'ar recere pentru susţinerea unei scoale corespunḑětoare, cu un învěţător pentru instrucţiune şi o învěţătoreasă, ba precum se poate vedea din preliminariul presentat cu această ocasiune, — unde se vede că în anul prim pentru doi învěţători, cuartir pentru scoală, mobiliar, încălḑitul şi serviţiul din scoală, re cer o sumă de preste 1100 fl., până când venitele, abia sunt de 700 fl., prin urmare la casul deschiderei scoalei, cu începutul anului 1886/7, pentru acoperirea tuturor speselor, am fi constrênşi şi a suplinì suma de 400 fl. din capital, — o împrejurare aceasta, ce ăst comitet nu ar putea-o recomanda onoratei adunări generale.

De altcum acest comitet, după-ce în sînul lui s'au ivit propuneri pro şi contra nu vine cu nici o propunere în merit, ci lasă această cestiune la matura chibsuială a onoratei adunări, ca adecă aceasta sě hotăriască asupra acestei cestiuni precum va afla mai consult.

După toate acestea, acest comitet privindu-şi de încheiat cu această ocasiune, mandatul cu carele a fost onorat acum 3 ani, mulţămind onoratei adunări de încrederea ce a pus-o în el, cu onorul cuvenit 'şi depune acest mandat.

Din şedinţa comitetului ţinută în Abrud la 1/13 Septembre 1885.

Anna Gall,
preşedintă.

Alesandru Ciura,
secretariu.

Varietăţi.

* (Concert.) Cunoscutul baritonist din Bucuresci, dl Dumitru Popovici de câte-va ḑile se află în Sibiiu. Domnia Sa va arangia sâmbăta viitoare un concert cu concursul mai multor puteri musicale din Sibiiu.

Domnul Popovici a concertat în mai multe oraşe din Ungaria, şi ḑiarele noastre au vorbit foarte măgulitoriu despre dênsul.

La aceasta atragem atenţiunea publicului român.

Programa în numĕrul viitoriu.

* („România Liberă“) publică următoarea notiţă:

Eată cum se cetesc gazetele române la legaţiunea austro-ungară şi la cea germană.

Dragomanul are un formular pe o coală de hârtie, pe care sunt tipărite la distanţă numele celor 8 mai importante ḑiare din ţeară, începênd cu „Indépendance romaine“ ca cel mai puţin agreat şi terminând numĕrul cu „Rĕsboiul.“

Între cele douĕ urmeaḑă pe rênd: „Românul,“ „România Liberă,“ „România,“ „Naţiunea,“ „Voinţa Naţională,“ „Telegraful.“

Ḑiarele germane sunt tacsate *eo ipso* de bună credinţă, şi prin urmare nu cad în categoria celor raportate.

Dragomanul cetesce în fie-care ḑi pe rênd toate aceste 8 ḑiare, face câte un resumat în limba germană din „Reviste“ şi adaogă câte-va observaţiuni privitoare la sciri, dacă e loc.

Când revista vre-unui ḑiar nu presintă nici o importantă politică, atunci trage o linie peste locul alb de sub numele gazetei, ear când dă peste un articol alarmant, anecsează un esemplar la raport, şi in 24 oare trimite o traducere complectă.

Aceste raporturi pleacă cu posta din fie-care seară la ministeriile de esterne din Viena şi Berlin.

Societatea chalcografică. — La Paris şi la Londra s'a fundat o societate internaţională chalcografică pentru publicarea în fac-simile a ştampelor celor mai rare şi interesante din secolul XV şi XVI. Această societate, care de sigur că nu va urmărì nici un scop comercial, se compune din 250 de membrii, plătind o cotisaţie anuală de 50 de fr.

Printre fundatorii acestei societăţi se află conservatorii cabinetului de ştampe dela biblioteca naţională dela British Museum, dela biblioteca rigală din Belgia, dela Rijh Museum din Amsterdam, dela cabinetul de stampe din Berlin, etc. Toate reproducţiunile trase într'un numĕr cu totul mărginit la numĕrul membrilor societăţii, vor fi tipărite pe hârtie fabricată numai pentru acest scop, avênd o marcă esclusivă.

Loterie.

Sâmbătă în 10 Octombre 1885.

Buda: 40 90 65 27 33

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.75	96.90
Renta ung. de hârtie	89.85	89.90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96 —	96.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.—	125.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101 50	101.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	97 75
Împrumutul drumarilor de fer ung.	147 75	148.—
Sorţi ungu eşti cu premii	117.10	117.—
Galbin	5 99	6.01
Napoleon	10.01½	10 02
100 marce nemţeşti	61 95	61.90
London (pe poliţă de trei luni)	125.90	125.95

Nr 361. [1174] 1—3

CONCURS.

Devenind postul învĕţătoresc din comuna Deal vacant, se escrie pentru întregirea acestuia concurs cu termin până la *15 Octombre* 1885.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în naturale 300 vedre de must, cari fac 150 fl. v. a.
2. Cortel în edificiul scoalei, un stângin de lemne şi douĕ sorţi din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ 'şi subştearnă suplicele instruate conform prescriselor legei în vigoare oficiului protopresb. subsemnat până la terminul arătat.

Sebeş, 27 Septembre, 1885

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 251 [1172] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de cancelist în biroul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, în Sibiiu, cu o remuneraţiune anuală *de trei sute fl. v. a.* se escrie prin aceasta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor trimite cererile, scrise cu mâna proprie, până la *15 Novembre st. n. a. c.* la subsemnatul comitet, însoţite de:

a.) Atestat de botez.

b.) Adeverinţă despre studiile făcute sau despre practica, ce eventual o au făcut în vr'o altă cancelarie.

c) Atestat de moralitate dela oficiile respective locale sau pretoriale.

d.) Adeverinţă despre condiţiunile de viaţă în care trăiesce.

Cererile întrate după terminul indicat, nu se vor lua în considerare.

Informaţiuni mai în detail asupra îndatoririlor legate de acest post, se pot căpĕta dela biroul Asociaţiunei transilvane.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 22 Septembre st. n. a. c.

Iacob Bologa v. pres. **Dr. D. P. Barcian.** secretariu.

Nr. 251. [1173] 1—3

CONCURS.

Venind în vacanţă unul din stipediile de 100 fl. pe an, menite pentru ascultătoare de pedagogie la un institut din patrie, se escrie concurs pentru conferirea de nou a acestui stipendiu.

Concurentele vor avea sĕ acludă cererei:

a) Atestat de botez.

b) Atestat despre progresul în studii în semestrul premergĕtor.

c) Atestat de frecuentaţiune în anul scolastic 1885/6.

d) Atestat de sĕrăcie dela oficiul comunal cu vidimarea oficiului pretorial; — toate în original sau în copie autenticată.

Cererile sunt a se adresa subsemnatului comitet în Sibiiu, până la *15 Novembre st. n. a. c.* Cereri întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu 22 Septembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. D. P. Barcianu,** secretar.

Nr. 172. [1175] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă *Bozeş,* aparţinĕtoare protopresbiteratului II. al Geoagiului, conform ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din 12 Martiu 1885 Nr. 602 B. se escrie concurs cu termin de *30 ḑile de la prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela 159 familii câte două mĕsuri mari de cucuruz à 50 cr.	159.--
Venitele stolare după funcţiunile de botezuri, cununii şi înmormêntări.	35.–
Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru	79.50
Pămênt de sĕmênat ca porţiune canonică	40.—
Venitul din cimiteriu	10.—
Venitul dela botez cu crucea	20.—
Suma fl.	343.50

Doritorii de a ocupa acest post au de a aşterne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul mai sus amintit, instruite cu documentele recerute de legile bisericesci în vigoare.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sĕcărâmb, 17 Septembre 1885.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 137. [1166] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante mai jos specificatele staţiuni învĕţătoresci din ppresbiteratul gr. or. al Unguraşului; în înţelesul §. 76 din normativul scolariu punct 4 şi 5, prin aceasta spre întregirea acestora se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

1. Balan, cu salariu anual de 300 fl. v. a., locuinţă în edificiul scoalei şi grădina în cuant de un juger, la care se recere pedagog absolut cu clase gimnasiale şi perfect şi în limba maghiară.
2. Galpuia cu salariu de 100 fl. v. a., 50 vici de cucuruz cu grăunţe, 2 orgii de lemne, grădina din jurul scoalei şi locuinţă în edificiul scoalei; toate aceste aduc venitul de 181 fl. v. a.
3. Tamaşa, cu salariu de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.
4. S.-Maria, cu salariul de 90 fl. v. a., 50 vici cucuruz sfărmat, cuartir în edificiul scoalei, toate aceste computate în bani aduc venitul de 150 fl. v. a.
5. Hida, cu salariu de 100 fl. v. a. în bani şi bucate.
6. Cubleşul-român, cu salariu de 100 fl. în bani şi bucate.

Reflectanţii au de a-şi înainta concursele instruite în regulă până la terminul citat la adresa subsemnatului cu posta ultimă Hidalmás.

Fŭzes-Sân-petru, 6 August 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali respectivi.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 296. [1167] 2—3

CONCURS.

Pentru staţiunea învĕţătorească vacantă dela scoala confesională din comuna Mada, ppresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

În bani gata 160 fl. v. a., victuale în valoare de 48 fl. v. a, cuartir şi lemne suficiente, din cari este a se încălḑì şi odaia scoalei.

Doritorii de a competa la acest post, sunt poftiţi a-şi trimite suplicele instruite în înţelesul legilor scolare la acest oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II-lea.

Sĕcărêmb, 20 Septembre 1885.

Sabin Piso,
proopresbt.

Nr. 596. [1165] 2—3

EDICT.

Ioan Ticuşan din Codlea de religiunea gr. or., carele mai bine de 5 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana N. Pârvu din Codlea, fără a se scì locul ubicaţiunei lui, — se citează prin aceasta, ca în termin *de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict,* sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral; căci la din contra, procesul divorţial încaminat de soţia sa, se va pertracta şi în absenţa sa.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesci, în 29 August 1885.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 461. [1163] 3—3

EDICT.

Ludovica născută Marcu din Scorei, care de 3 ani trecuţi a părăsit pre legiuitul ei bărbat Daniil Gabor din Voila protopresbiteratul Făgăraşului şi a pribegit în lume fără a se sci ubicaţiunea ei, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Făgăraş, 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului ca for matrimonial de I instanţă.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 1866 pret. [1170] 2—3

Publicaţiune.

Dreptul de crişmărit în **comuna Mag** din acest cerc pretorial se va esarênda pre timpul din **13 Ianuariu 1886 până inclusive 12 Ianuariu 1888** prin licitaţiune publică, care se va ţinea în cancelaria comunală din Mag în ḑiua de 25 Octombre a. c. după ameaḑi la 2 oare.

Doritorii de a licita au sĕ depună un vadiu de 10% din preţul strigărei de 400 fl. per an.

Condiţiunile detaiate se pot lua la cunoscinţă la subscrisul şi la primăria din Mag.

Sĕlisce, în 8 Octombre 1885.

Pretorele cercului.

Fabrica c. r. regnicolară
de învĕlitoare şi ţoale
care esistă de 87 ani,
mai nainte:
Lichtenauer-s W-we & Söhne,
trimite prin filiala sa din Viena
Invĕlitoare pentru cai
lungi de 190 cm., late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă şi brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci şi spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 1

Numai din causa fabricării în masse mari şi a magazinului nostru urieş suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu aşa un preţ ne mai pomenit de mic.

Espediţia se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

☛ **Adresa me rog sĕ se însemne esact:**
Filiale: Lichtenaner, WIEN VI. Stumpergasse 47.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Joi 3/15 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 2 Octombre 1885.

Ḑiarele din capitală în numĕrul de Vineri ne aduc scirea, că adunarea generală din comitatul Satmarelui a adus conclusul de a se escrie dare pentru reuniunea de maghiarisare din acel comitat. Contra acestui conclus au votat numai 4 preoți valachi.

Nu de mult am fost notificat și noi, că contele Károlyi István în adunarea generală a reuniunei de maghiarisare Széchenyi făcuse o asemenea propunere, pre care apoi ḑiariul „Magyar Polgár“ din Cluș o a glorificat în un articol la locul prim.

Nu credeam, că se va putea aduce un asemenea conclus în adunările generale comitatense, de oarece după a noastră părere a forța maghiarisarea prin supunerea la dare a cetățenilor nemaghiari, ni se părea lucru nechipsuit.

De această părere au fost și ḑiarele celelalte, cari representă interesele naționalităților din patria noastră, și cari de asemenea cu noi stăruiesc a susținea, că germanul, românul, sêrbul și croatul poate fi bun patriot păstrându-și individualitatea sa națională.

Eram adecă și suntem de credința că destul de grele sunt sarcinile publice de acuma, că eventualitatea unei încăerări generale în peninsula balcanică ușor poate face probabilă însărcinarea cetățenilor cu noue imposite în interesul monarchiei noastre.

Eram și suntem de credința, că destul de agitate sunt spiritele la noi prin necontenitele provocări din partea presei maghiare.

Toate acestea ne făceau sĕ credem, că nu vor mai venì nouĕ provocări, ne făcea sĕ credem în prudența bărbaților, cari conduc destinele patriei noastre, prudență chemată a pune frêu neastĕmpăratelor tendențe de maghiarisare.

Ne-am înșelat înse amar.

Comitatul Szatmár a făcut începutul. După el vor urma celelalte, căci lucrului i s'a dat stampila patriotismului, și noi scim că la noi, aruncat odată vagul concept patriotism, nu este putere, care sĕ mai oprească bolnăviciosul curent.

Nu ne este permis sĕ trăim în ilusiuni.

Maghiarisarea cere sacrificii, și condiționată fiind dela maghiarisare esistența statului nostru, trebuiesc aplicate mijloacele cele mai drastice pentru realisarea modului, care sĕ garanteze esistența statului.

Va trebuì deci sĕ plătiască dare sasul, românul, germanul, sêrbul și slovacul pentru *lățirea maghiarisărei*, salvarea națiunei maghiare și realisarea unităței naționale maghiare.

Cumcă maghiarisarea a produs noul imposit, aceasta nime nu o va putea nega.

Părintele acestei idei, contele Károlyi István o spune fără sfială și noi trebuie sĕ dăm creḑĕmênt contelui îngrigiat de soartea națiunei sale.

Ca sĕ nu trecem de oameni rĕutăcioși, cari la toată ocasiunea voiesc sĕ atribuie tendențe streine ideei celei nouĕ, reproducem cuvêntarea contelui Károlyi, prin care a susținut noul imposit în adunarea generală a comitatului Szatmár.

Eată cuvêntarea:

Ilustre domnule comite suprem! Onorată adunare generală!

Spriginesc propunerea comitetului permanent comitatens, privitoare la darea de un procent, și aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât ea este identică cu propunerea făcută de mine în adunarea reuniunei Széchenyi. Nu este aceasta impunere de dare de către guvern, nu este volnică impunere de dare asupra poporului sĕrac (precum afirmă unii), nu aceasta o propun eu, nu. Este realisarea unei idei propunerea mea, chemată a asigura: **lățirea maghiarismului, salvarea limbei maghiare, și esistența națiunei maghiare în viitoriu, și a adoratei noastre patrie.** Nu imperativul cuvênt basat pe litera legei impune darea de un procent, nu, un cetățean o cere aceasta dela cetățenii locuitori în comitatul Szatmár, dela acei cetățeni, cari nu numai s'au însuflețit totdeuna pentru lucrurile, cari aveau în fruntea lor emblemă maghiară, ci au adus și jertfe. Un cetățean din acest comitat ve roagă, și el astfel grăiesce: jertfiți pentru patrie în interesul tesaurului celui mai scump, al patrimoniului celui mai neprețuit, rĕmas noue dela cuceritorii patriei, dela străbunii nostri, în interesul **limbei materne.**

Astăḑi plutesce încă pace asupra acestei patrii, hotarele noastre nu sunt amenințate de vrăjmașul din afară; toate națiunile, și principele tuturor națiunilor în acea mĕsură stimează pre încoronatul nostru rege, după cum îl adorâm noi ungurii. Pacea înse este numai din afară, și dacă nu voiesc sĕ mint, ea este numai la vedere. Se poate asĕmĕna patria noastră unei mări universale, cârduri de băeți inocenți se joacă une ori pe malurile ei cele line, precând în inima ei sute de mii se luptă pe vieață și moarte, urmând valurilor turburate. Aspectul e frumos, liniștitor. Pace, pace și earăși pace. Realitatea înse nu este așa, ci împărechere, ură de rassă, stare bolnăvicioasă. Poate sĕ fie fața roșie, poate sĕ străluciască ochiul, ce folos înse dacă plumâna e bolnavă, și inima bate slăbuț, și nu bate împrumutat. Vegetațiunea o susține căldura soarelui și roaua ceriului, pre o națiune înse iubirea de patrie, *concordia* și **unitatea națională.** Această unitate înse numai așa se poate închipuì în statul maghiar, dacă esistă o legătură între toți locuitorii acestui pămênt maghiar, și această legătură trebuie sĕ fie **limba maghiară.** (Éljen-uri frenetice.) Prin ce am susținut până acuma această patrie adorată, acest pămênt, care dela Árpád începênd a fost totdeuna locuit de maghiari, cultivat de maghiari, și pentru a cărui apărare s'a vĕrsat **numai** sânge maghiar? Prin ce? Prin iubire de patrie, jertfă și simțĕmênt nobil național. Și, credeți-mi domnilor, dacă voim sĕ păstrăm și pe viitoriu această patrie și voim sĕ lăsăm nepoților de moștenire o Ungarie, sĕ nu facem decât ce au făcut antecesorii nostrii: sĕ nu facem politică sgomotoasă, ci sĕ urmăm cu jertfe iubirei de patrie. Și dacă, din întêmplare sciința celor aleși va împinge mai departe hotarul maghiar? Dacă ne va ajuta Dumneḑeu vom subsista și mai departe, înse numai așa, *dacă aici în patrie vom fi una și* **curat** *maghiari.*

Trăim în timpuri grele; economilor la merge rĕu, este adevĕrat. În argumentarea mea o am accentuat și eu, înse aceasta nu poate fi pretecst în gura unui cetățean maghiar, când patria strigă după ajutoriu. E ușor a scoate o groșiță (2 cr. nota traducĕtoriului) din punga plină, darul înse, jertfa pentru patrie numai atunci are valoare, atunci e nobilă, dacă nu o facem din prisos, ci dacă ne tragem dela gură. Comitatul Szatmár nu s'a folosit nici odată de acest pretecst, când a fost vorba de patrie și de interes național.

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel
de
Yff.

II.

Viclenii ne mai auḑite.

Cursa. — Un om făr de cap. — Fiul perdut. — La icoana părintelui. — Vin bun. — De ce rîḑi? — Planul lui Ramessu. — Așteptări zadarnice. — Ospĕțul.

(Urmare.)

În spre seară ear se întoarse Ptahmai către casă. Nemângăiata mamă îl apucă de mâni și 'l duse în odaia ei. Aici se afla crestată în lemn, o figură în forma unei mumie, care înfățișa pe reposatul ei soț. Înaintea figurei sta o masă rotundă pentru jertfe, pe care vĕrsa ea în toată dimineața câteva picături de vin întru pomenirea iubitului seu mort, în vreme ce rostia în tăcere o rugăciune.

Aici îl puse pe Ptahmai în genunchi și mama 'l provocă ca sĕ recunoască în fața icoanei părintelui seu, ce s'a întêmplat cu fratele seu. Acum n'a mai putut resista. Dar pe cât își alegea cuvintele și cu toată grija cu care își mărturisia pĕcatele, — totuș acele erau mai mult, decât sĕ le poată suporta inima mamei. Cu un strigăt de groază căḑú fără de mișcare lângă altar. Ea era gata sĕ auḑă o nenorocire mare, s'a gândit chiar la moartea fiului seu, era gata sĕ audă grozăvii; dar că fii ei sunt tâlhari, că Ptahmai 'și-a ucis fratele seu, că Petisi este spânzurat de zid, — asta era prea mult!

Când își venì earăș în ori sêrmana vĕduvă, se părea cam liniștită; durerea ei era prea mare, nu putea sĕ verse încă lacrămi. „Mâne dimineață,“ ḑise ea, „am sĕ merg la regele, ca sĕ'mi aduc copilul“.

Ptahmai voia sĕ o desmânte cu tot prețul dela această hotărîre. El ii puse 'n vedere rușinea de a fi mama unui tâlhar; îi spuse ce pedeapsă 'l așteaptă pe el, care a fost părtaș la toate; îi arătă că de câștigat nu poate câștiga nimic, ci numai perde. Dar toate înzadar! La toate câte le ḑicea el, rĕspunsul ei era: „eu voi sĕ am pe copilul meu“.

— Bine; fie! ḑise Ptahmai, o sĕ me încerc sĕ 'ți împlinesc dorința, — de ași scii că 'mi perd chiar viața și onoarea.

*

Era sara târḑiu, mulțimea se risipise de mult, ceata militară se întoarse deja la casarmă, și numai doi ostași armați mai stăteau la pază lângă cadavru, ca nu cumva sĕ 'l fure cineva preste noapte.......

Pe drum venia un junișan cu 2 măgari împovărați cu burdufi de vin. Era Ptahmai.

Butoaie cum sunt ale noastre n'aveau Egiptenii. În pivnițe se păstra vinul în niște vase de pămênt, cari se legau deasupra cu beșică. Când cu transportul, vinul se golia în niște burdufi de pele.

Când ajunse Ptahmai în apropierea păzitorilor, desfăcù iute sfoara unui burduf și începú sĕ strîge: „Vai Isi și Osiri, mi se varsă vinul!“ Îndată alergarĕ militarii acolo și 'și ținurĕ coifurile și au tras câte-va dusce minunate. Dar Ptahmai îi ocăria și da sĕ-i alunge.

— Șod mai esci tu — ḑice unul. Dar ian spune nu e mai bine sĕ se verse vinu 'n stomachul nostru, decât sĕ'l bee praful. Doar ție 'ți e tot una.

— Da, îi respunse acela, așa este. Dar ajutați sĕ descarc măgariul, ca sĕ pot scăpa ce mai este de scăpat; las' că la urmă apoi nu'mi bănesc de'ți mai bea înc' odată.

— Noroc, că a fost vinul cel mai slab, — adause Ptahmai după ce a legat burduful. Acum sĕ gustați voi câteva picături dintr'ăsta. Și desfăcù un alt burduf.

— O, că ăsta curge ca focul prin vine! strigară amêndoi. Numai câteva picături sĕ ne mai dai.

— Voi nu ve mai săturați! — ḑise Ptahmai rîḑênd. Dar ian veniți încoace! Cine scie, când o sĕ mai dați de un astfel de noroc. Și le umplu coifurile din vinul îmbătător până pe jumĕtate; le poftì pază bună și 'și mână măgarii mai departe.

— Ce treabă minunată cu vinul ăsta, ḑise unul dintre ostași golindu'și coiful.

— Așa-i, adause cel-lalt, e o invenție minunată.

Perényi, Domahidy, Kölcsey, Berenczey, Kovács, Teleki, Ujfalussy, Vályi, Kende, Jekey, Vécsey, Uray, Szuhányi Izsáák — și eu însumi în pământul acestui comitat ne-am îngropat străbunii; Ve întreb deci: dacă vom fi sgârciți, am urma în mod vrednic străbunilor nostri? Nu este așa Onorată adunare generală, noi nu putem fi sgârciți? Nici nu vom fi, ci vom urma după cuvintele marelui poet Petőfi Sándor, vom fi toti verigele unui lanț, căci suntem convinși, cumcă ađi patria de toți are lipsă.“

Da da, patria de toți are lipsă: de român, sas, german, sêrb etc.

Da, da!

Lățirea maghiarismului.

Unitate națională.

Sĕ fim curat maghiari.

Ne mărginim aici, căci ar fi pĕcat sĕ facem noi comentariu.

Revista politică.

Nechipsuința politicei maghiare în Croația a secerat nouĕ fructe în parlamentul croat.

Partidul guvernamental din Agram a perdut vr'o đece bărbați dintre cei mai distinși membrii ai sei. Ne mai putênd adecă suferì acestia dejosirile, ce are sĕ sufere necontenit Croația, au eșit din sînul partidului național și au format o noauă partidă opozițională moderată numită: clubul central.

Eată statutele clubului în liniamente generale: „Subsemnații formează un club central dietal pe basele și în cadrele pactului ca lege fundamentală a țĕrei, alegêndu-și totodată pe contele George Iellacici de president, pe contele Ioan Drașkovici și Richard Sermage de vice-presidenți, ear pe baronul Zsifkovici de secretariu. Clubul își reservă dreptul, ca la cas de lipsă sĕ pășiască cu un program bine precisat înaintea poporului, și 'și ține de prima datorință, a conlucra cu toate mijloacele legale într'acolo ca pactul fundamental, — prin care i s'a garantat regatelor în cadrele sancțiunei pragmatice și pe basa indivisibilității comuniunei de stat cu Ungaria esprimate acolo — și individualitatea ei politică și autonomia ei de stat cu naționalitatea ei specială politică, — va tinde ca pactul fundamental, ca o lege de stat primită de cele douĕ regate și națiuni, sĕ fie considerat și esecutat după înțelesul lui verbal, după spiritul și litera sa și de o parte și de cealaltă, cu cea mai mare esactitate și consciință.“

Adecă cu alte cuvinte, nu numai noi, ci toate popoarĕle Ungariei par a constata, că avem legi bune și frumoase, cari înse sunt eludate pretutindenea, și că poate ca nicăiri în lume, trebuie sĕ se formeze partide speciale, care sĕ n'aibă alt scop anumit, decât de a conlucra, ca *sĕ se esecute* legile esistente!!

Alegerile în Francia sunt tot în stadiul anunțat de noi în nrul precedent. Păn' la 18 Octombre au timp partidele sĕ se consolideze, ca sĕ se poate supune cu deplină liniște marei lupte decidĕtoare a republicanilor cu monarchiștii. Unirea tuturor republicanilor e cu atât mai de dorit, de oarece tocmai în sesiunea viitoare va avea sĕ se efeptuiască alegerea noului president al Republicei, o împrejurare, care umple de griji pe toți amicii republicei.

Monarchiștii ar putea foarte ușor esopera alegerea unui president antirepublican, care el însuși sĕ contribuie la ruinarea republicei și înlocuirea ei prin o constituție monarchică.

Despre starea din peninsula balcanică comunicăm la alt loc scirile mai nouĕ. Acì reproducem câte-va pasage dintr'o cuvêntare a lordului Salisbury ținută la Monwouth despre crisa bulgară:

Politica guvernului engles este, sĕ intervină pentru menținerea imperiului turcesc, ori unde el se poate păstra în realitate și compatibil cu bunăstarea populațiunei. Acolo înse, unde s'ar găsì naționalități tari, cari sĕ se poată susținea prin ele, trebuie sĕ se încerce a li se da tot sprijinul, în interesul viitoarei libertăți și neatârnări a Europei. În ce privesce casul de față, marile puteri vor fi unanime a recunoasce, că turburările nu trebuie lăsate sĕ continue, ci trebuie restrênse în cele mai strîmte margini posibile. Ținta supremă a guvernului engles e pacea, pentrucă dacă pacea va fi turburată, el nu poate fi sigur de resultate, și nu poate prevedea dacă, într'un astfel de cas, soarta acelor mici naționalități nu va cădea jertfă cerințelor evenimentelor rĕsboinice. Afirmarea, că silințele ce 'și-a dat el și lordul Beaconsfield la Berlin ca sĕ se despartă Bulgaria, au suferit un fiasco, e cu totul nedreaptă. Representanții englezi urmăriau atunci tocmai scopul ca naționalitățile din peninsula balcanică sĕ rĕmână neamestecate, configurațiunea statelor sĕ represinte adevĕratul caracter al acelor națiuni și ca ele sĕ se desvoalte după legi naturale. Când s'a semnat tratatul din Berlin, acele provincii bulgare erau ocupate de armata învingĕtoare, și dacă atunci s'ar fi dat Bulgariei Rumelia orientală, viitoarea configurațiune politică și progresul n'ar fi fost acela, pe care 'l-ar fi pretins caracterul și istoria acelor populațiuni după firea lor, ci soarta viitoare a acelor provincii ar fi atârnat dela influințele acelei armate învingĕtoare, care se afla atunci în mijlocul lor. Acea armată de mult nu mai e acum acolo, și o naționalitate hotărîtă s'a format. Dispozițiunile tratatului din Berlin au fost prin urmare foarte binefăcĕtoare pentru acele populațiuni. Dacă pe viitor cele douĕ Bulgarii vor putea desfășura puterea și caracterul unei națiuni, aceasta nu va fi de cât o urmare a îngrijirei, pe care a arĕtat-o congresul dela Berlin la leagănul lor.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

10 Octombre.

Atena. — Representările făcute de puteri n'au modificat de loc dispozițiunile guvernului elenic. Publicul consideră chiemarea celor 3 clase de reserve ca un rĕspuns la representările puterilor. Ieri, după primirea ministrilor plenipotențiari, dl Delyannis a trimis prin telegraf instrucțiuni agenților elenici din străinĕtate. El lasă sĕ se întreyađă, că Grecia n'ar putea sĕ accepte unirea bulgară, fără a-și da silințele ca sĕ restabiliască echilibrul oriental.

Roma. — Ministrul plenipotențiar al Italiei la Atena a fost însărcinat de guvernul seu sĕ desaproabe într'un mod serios atitudinea rĕsboinică a Greciei, de oarece puterile sunt hotărîte sĕ mențină pacea cu orice preț.

Constantinopol. — Puterile făcênd mari presiuni asupra Sêrbiei și a Greciei, se đice că aceste douĕ regate au mai scăđut din pretențiile lor; Sêrbia nu mai cere Kosowo și Grecia s'ar mulțămì cu o regiune, în care sĕ nu fie cuprinsă Ianina. Aceste sciri înse vi le dau sub toată reserva.

Sofia. — Se đice că Karaveloff s'ar fi esprimat către mai mulți agenți strĕini, declarând că recunoascerea unirei nu mai e, decât o cestiune de timp. El nu crede că prințul Alecsandru va fi depus, de vreme ce popularitatea sa a crescut într'un mod estraordinar dela ultimele evenimente. Prințul Alecsandru înse a declarat, că el e gata sĕ 'și depună coroana, dacă în schimbul acestui sacrificiu se va recunoasce în mod necondiționat unirea Rumeliei cu Bulgaria.

11 Octombre.

Varna. — O mare agitație domnesce în Creta; se crede că o rĕscoală este iminentă. Guvernul turcesc a luat toate mĕsurile trebuitoare pentru a întêmpina un asemenea lucru; guvernorul Cretei totuș e de părere, că poporația nu va recurge la mijloace violente. Din Smirna s'au trimis la Kanea 3 batalioane de nizami. În cercurile diplomatice se esprimă speranța, că Grecia nu se va arunca în aventuri; puterile par a fi convins pe cabinetul din Athena despre pericolele situației; în cas când Grecii ar întra cu armele în Turcia și ar fi bătuți, cine ar intervenì în favoarea lor? Cu Sêrbia lucrurile stau mai rĕu. Sêrbia pare cu ori-ce preț hotărîtă a-și împinge armatele peste fruntării; se crede chiar că Sêrbia le va împinge în Macedonia; din această causă Turcia concentrează redifii mai cu seamă în această provincie; pe lângă cele 80 batalioane redifi aduse din Asia mică, s'a mai mobilisat încă un mare numĕr, din cari opt au fost trimise la Uschiub.

Constantinopol. — Redifii sosesc în mare numĕr; în fiecare đi vapoarele debarcă trupe, cari sunt îndreptate imediat în provincii. Regimentele de cavalerie din Constantinopole au primit ordinul sĕ stea gata în ori-ce moment pentru plecare. Inspectorul general al fortificațiilor, care a inspectat đilele aceste un mare numĕr de fortificații, a supus raportul seu ministrului de resbel. Poarta pare a fi înlăturat greutățile financiare; învoirea cu banca otomană e pe cale de a se face pentru suma de 4 milioane livre sterlinge; și veniturile Porței, cari se încasează mai cu seamă în această perioadă a anului, alcătuiesc niște mijloace suficiente pentru ori-ce eventualități.

Londra. — La un banchet, la care a asistat dl Tricupis a constatat progresul îndeplinit de Grecia și a declarat, că Elenii nu pot sĕ accepte o modificare a echilibrului în Orient. El a adăogat, că oposiția va susținea pe guvern în revindicările sale, și speră că și Europa 'i va sprijinì.

St. Petersburg. „Le Journal de St. Petersburg“ felicită Muntenegrul pentru atitudinea sa reservată și regretă, că alte state nu 'l-au imitat. El declară în același timp, că Puterile n'au nici o poftă sĕ permită niște aventuri, cari pot sĕ compromită pacea.

Belgrad. — Se anunță din Viddin: Prima încercare a emigranților sêrbi de a năvălì în Sêrbia, fu respinsă de o companie de militari. S'au adus 9 răniți încoace. Pașic e încă tot liber și se pregătesce la un nou atac spre Zaicar.

---

de a lui Osiri. Măi dar mie așa mi-i de somn, de nu mai pot sta pe picioare.

Apoi se așĕđă pe pământ și 'și răđîmă spatele comot într'o cufundătură a zîdului.

— Da! Da! Da! mornăì căscând vecinul seu. Scii ce? O sĕ ne culcăm și vom durmì câte o oară unul după altul, — d'ântăi eu, apoi tu. Unul e destul la mortul acela; sciu că n'are sĕ fugă.

— Bine đise cel-lalt. Numai sĕ me lași pe mine d'ântăi, că eu nu mai pot. Când te o apuca apoi somnul și pe tine, me trezesci.

Un moment încă și militariul durmea dus.

Dar tot așa a umblat și tovarășul seu. Se așeđă lângă cel-lalt și adurmì făr' sĕ 'l mai treziască.

După un ceas se ivi Ptahmai de nou, aducênd o scară pe umeri. Scutură de câteva-ori pe militari, — dar ei nici nu se mișcau. Atunci luând scara a răzîmat-o lângă zid, a coborît cadavrul și vĕđênd, că aceia dorm ca niște butuci ce i trăsnì lui prin cap, sĕ 'și mai bată și joc de ei. Coifurile lor fiind pe jos, — se puse de le tunse căpățina de jumătate păn' la pele; apoi plecă, sĕ îndestuliască pe mama ce 'l aștepta.

Ear dimineață trecĕtorii se opriau și rîdeau cu hohot, vĕđênd pe cei doi slujbași durmind și batjocoriți așa de urît. Atunci se trezì unul dintre ei, sărì spăriat în picioare, sciind că pe cei ce adorm la strajă îi așteaptă o pedeapsă cumplită; — dar când vĕđù că soțul seu e de jumătate tuns, a priceput causa, că de ce rîd oamenii, și începú sĕ rîđă și el cu hohot. Apoi îl apucă de urechi și 'l scutură de câte-va ori, până se tređì văetându-se.

— Ce-i de capul teu măi omule! —

Dar abia 'și deschise acela ochii și începú sĕ rîdĕ și el, arătând cu amândoauĕ mânile la capul tovarășului seu.

— Au doară vrei sĕ te faci popă?! Căci așa era obiceiul; preoții umblau tunși, ba chiar și sprincenele și le rădeau. Ei își făceau haz unul de altul, până când pipăindu-se pe cap, aflară că, sunt loviți de una și aceeași soarte. Își așeđarĕ rușinați coifurile pe cap și așteptau cu frică ceasul, când aveau sĕ fie schimbați, — căci cadavrul, pe care ar fi trebuit sĕ'l păziască, a dispărut. Și nici n'au rĕmas ei nepedepsiți. Dântăi au fost băgați la închisoare până s'a săvêrșit investigațiunea, ear după aceea duși la ocne. Ear regele? — El era nĕcăjit păn' la desperare. Dar Amenholep îi đicea:

— Tu fiu al soarelui veđi, că viclenia noastră nu ajunge spre a putea prinde pe tâlhar; el e cu mult mai viclean și mai iscusit decât noi. Cu toate aste'ți spun, că nu'mi vine a crede, că se va mai atinge cineva de comorile tale.

— Dar atâta nu'mi ajunge, đise Ramessu, eu trebuie sĕ sciu cine e tâlhariul trebuie sĕ pun mâna pre el; voi sĕ vĕd pe acela, care e mai cu minte ca noi.

— Dacă-i așa, reflectă Amenhotep, eu numai un mijloc mai sciu; trebuie sĕ'l prinđi cu promisiuni. Cu forța vĕd că nu'l putem prinde, cu viclenie earăș nu, nu ne rĕmâne deci altă cale decât cu frumosul. Dechiară-l liber de ori-ce pedeapsă și promite-i încă și un dar mare dacă se va presenta; astfel de sigur va venì. Sfatul acesta eu nu ți-l dau bucuros, căci de când strălucesce soarele în țeara noastră nu s'a mai pomenit, ca un criminalist sĕ fie încă și remunerat, înse eu nu cunosc alt mijloc, ș'-apoi trebuie sĕ mărturisesc, că mi-ar plăcea și mie sĕ vĕd pe acel om, care ne dă toată iscusința noastră de rușine.

Nu trecù o oară, după ce se discutase cestiunea din toate punctele de vedere, — când pornirĕ herolđii regesci, cutrierând cu trimbițe și zurgalae toate ulițile orașului. Ei adunau poporul și le vestiau porunca regelui cu glas mare:

— De oarece đeii nu 'l-au norocit pe Ramessu puternicul rege cu vr'un fiu și principe regal, ear el nu poate sci când se va întoarce la odichna de veci în munții apuseni, ca sĕ stee înaintea judecății lui Osiri, — în înțelepciunea sa cea mare a hotărît sĕ'și mărite ficele și princesele sale regale, începênd cu răpitoarea și minunata Bertreri (floare de trandafir). De oarece înse regele doresce sĕ'și aleagă spre scopul acesta pre omul cel mai cuminte și înțelept, este chiemat tot insul, care se poate fălì cu astfeliu de însușiri, ca sĕ se înfățișeze în odăile princesei în palat, și sĕ-i povestiască fără nici o

Varietăţi.

* (Convocare.) Domnii, membrii ai comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Făgăraşului, anume: Vincenţiu Grama paroch gr. or. în Rîuşor; Nicolae D. Mircea, administrator protopresbiteral în Cohalm; Nicolae Moldovan, adm. parochial în Vĕrd; Ioan Capĕtă, director scolar în Veneţia inf.; Lazar Comşa, învĕţător în Mândra; Iacob Oana, învĕţător în Părău ;Ioan Bonea, învĕţător în Cincu-mare; Ioan Popescu, învĕţător în Mateiaşi; Petru Marhao, învĕţător în Galaţi; Toma Stirbeţ, învĕţător în Şulumberg şi Ioan Roşca, învĕţător în Ungra, — în sensul §-lui 18 din statute sunt prin aceasta convocaţi la şedinţa anuală a lor, carea se va ţinea *Vineri în 4 Octombre a. c. st. v*, la 10 oare dimineaţa în scoala română gr. or. din Făgăraş.

Obiectele de pertractat sunt:

Deliberarea şi statorirea raportului anual despre activitatea reuniunei.

Statorirea ḑilelor pentru ţinerea adunării generale de district din anul acesta, şi a materialului de desbătut în această adunare, — avĕnd a notifica în privinţa aceasta Venerabilului consistoriu archidiecesan.

Compunerea programei agendelor adunărei generale de district. – Curenţii.

Făgăraş, 26 Septembre 1885. st. v.

Nicolau Aron,
v.-preşedinte.

Nicolau Ludu,
secretar.

* (Prinţul de coroană Rudolf.) Scim că Alteţa Sa prinţul de coroană a lut încă acum sunt doi ani iniţiativa pentru elaborarea şi edarea unui op mare despre „Austro-Ungaria,“ în care sĕ se facă o descriere amĕnunţită geografică-politică şi fisică, istorică, etnografică-scientifică a monarchiei. Se scie mai departe, că spre acest scop au fost angajaţi bărbaţi renumiţi de toate naţionalităţile şi că cu redactarea părţii despre Ungaria s'a însărcinat dl Mauriţiu Jókai.

In 12 a l. c. a avut acest din urmă o convorbire cu Alteţa Sa în afacerea opului amintit. Şi astfel se asigură, că încă în decursul anului present vor apărea primele fascicule din el.

Princesa de coroană Stefania va desena cu mâna proprie unele schiţe din munţii Ardealului, ear principele de coroană le va provedea cu comentariile recerute.

În ḑilele aceste plecând principele de coroană din Pesta, a sosit ieri la Gurghiu, unde se va arangia o vênătoare mare de toamnă.

* (Un cercular dat de I. P. S. Metropoitul primat al României către protoiereii judeţelor.) „Ortoḑocsul“ publică următoarea circulară a primatului român: „Observând în continuu, că costumele preoţilor nu sunt de fel cuviincioase, şi anume mai mulţi dintre ei fiind îmbrăcaţi în haine clericale, li se vĕd pe sub reverende pantalonii, ceea-ce nu este nici de fel estetic şi nici convenabil; ordonăm prea cucerniciei tale, ca sĕ puni în vedere tuturor preoţilor de sub acea administraţie, ca pe viitor sĕ evite absolut a mai da ocasiune a li-se vedea pantalonii sub reverende, ci sĕ-i poarte în cisme. În cât privesce colorile costumelor atât al prea cucerniciei tale, cât şi al preoţilor, veţi fi cu mare băgare de samă, că preoţilor nu le este îngăduit a purta altă coloare decât neagră şi brîul negru, ear cât privesce pentru protoierei, aceia ca semn distinctiv de ceilalţi preoţi, vor purta revereanda neagră cu brîul roşu şi căptuşala hainei coloarea bordeaux, ear proiestoşii vor avea spre distincţiune brîu roşu, ear căptuşala rasei neagră.

* *(Un conflict din causa stindardelor.)* Cu ocasiunea festivităţilor dela 27 Septembre din Orĕştie s'au plantat pe arcul de triumf steagul unguresc, cel săsesc şi cel transilvan. Vice-comitele din Deva a ordinat luarea flamurelor, ceeace a şi urmat. Acum înse Maghiarii s'au supĕrat, căci s'au luat de pe arc tustrele steagurile, după părerea lor cel maghiar trebuia sĕ rĕmână sus pe arc. Din acest motiv s'a tras în cercetare criminală adv. *S. Pop*, comandantul pompierilor din Orĕştie, şi Mallasz. Astăḑi (13/1) s'a făcut perchisiţiune de casă la dl adv. Pop şi după aceasta s'a confiscat flamurele pompierilor. Cercetarea se continuă cu adevĕrat zel patriotic, nici că se poate altfel în Ungaria constituţională.

* (Afişele electorale la Paris.) Zidurile Parisului dispar sub mulţimea afişelor ce se lipesc pe dênsele. Până acum s'au lipit 120,000 afişe de format mare şi aproape 300,000 de format mic.

Cheltuielile acestei afişări se ridică acuma la suma de aproape 36,000 lei. Dar aceasta nu este decât un început. Se aşteaptă eşirea de sub tipar a altor placate.

Eată câte-va cifre de comandele făcute pe la tipografi de diferite comitete.

Alianţa republicană, comitetul Solcin: 75,000 afişe, format mare şi 185,000 format mic; 2 milioane de buletine.

Opoziţia conservatoare: 200,000 afişe format mare şi 70,000 format mic; 2 milioane şase sute de mii buletine.

Partidul lucrător socialist: 4000 afişe format mare şi 1,500,000 buletine. O nouă afişare se pregătesce, care va cuprinde 4000 foi.

Comitetul central (Maujan), 20,000 afişe format mare şi 10,000 format mic.

Comitetul presei radicale socialiste: 40,000 afişe de ambele formate.

În această statistică nu se cuprind comitetele ḑiarelor „l'Intransigeant,“ „la Lanterne,“ „Departamental,“ „la France,“ precum şi candidaţii independenţi.

Fie care candidat este obligat sĕ se angajeze a plătì trei sau patru mii de lei.

* (Teatrul din St.-Petersburg sub Caterina II.) — „Timpul nou“, în studiile sale asupra vechiului Petersburg, descrie astfel teatrele la epoca împărătesei Caterinei II:

Teatrul Ermitagiului era o reproducere în mic a circurilor romane cu zidurile şi coloanele sale de marmură; amfiteatrul seu era garnisit cu scaune de catifea verde. Nu erau locuri deosebite pentru împărăteasă, pentru care se puneau fotoliuri.

Pe scena acestui teatru s'au veḑut cei mai mari artişti din acea epocă — Gabrisli, Todi, Marchesi, Mandini, Marocheti şi elevul lui Jac Vorobiev, primul rus care a apărut pe scena italiană. În balet se aflau: Duport, Rossi, Santini, Bublicow; la comedie, Georges Sefrin, Bourdet, Floridor, Aufresne, Volcow, Dumitrevski, Krutiski, Semenova, şi alţii.

Orchesta condusă succesiv de Galuppi, Cimarosa, Paisiello şi Sarti, era compusă de virtuoşi ca Dietz, Lolli Viotti, Pugnani, Jarnovici, Kandosin, Zorin, etc. Decorurile şi maşinăriile erau renumite. Câte-va decoraţiuni de Gonzago se ḑice că s'au păstrat până în ḑilele noastre la teatrul Alecsandru, şi s'ar mai afla încă în teatrul Archanghelski. Cât pentru maşinăriile lui Brigonzi, ele fură desfiinţate din ordinul Catarinei II.

Cu mult mai înainte de teatrul Ermitagiului esista la palatul de earnă o altă scenă, numită teatrul cel mic, pe carele doamnele şi cavalerii curţii representau piesele compuse chiar de Caterina II. Acì se representă pentru prima oară, la 28 Ianuariu 1773, comedia suveranei, întitulată: Oh! timpul; un livret al acestei piese se vindea în 1773 cu 70 copeici esemplarul. Piesele Catarinei II fură jucate mai ântăi la curte în teatrele dela Peterhoff sau dela Tsrskoe-Selo şi apoi se jucară în teatrele publice. Afară de teatrele ruse, suverana a mai compus în colaboraţiune cu principele de Ligne, comiţii de Ségur şi Cobentzel, Ivan Şuvalow şi alţii, un numĕr oare-care de piese mici franceze, în genul proverbelor contimporane.

Spectacolele ruse ale Caterinei II fură inaugurate la teatrul curţii cu opera Olimpiada, a cărei musică fu compusă de Manfredini, măestrul capelei curţii.

În al treilea an al domniei împĕrătesei, se deschise un teatru rus privat, sub cerul liber, pe un mare teren lângă mica Morskaia şi numit atunci piaţa Brumberg. Prima representaţiune fu dată în lunia Paştilor, la 4 Aprilie 1765, data chiar a morţii marelui Lomonossow. Spectacolele începeau la patru oare după ameaḑi, şi trupa era compusă de amatori; aci se representau traducţiuni din piesele lui Molière şi ale poetului norvegian Holberg.

La acea epocă, spectacolele de societate aveau atâta renume, încât esistau chiar în capitală mai multe trupe de actori de rangul de sus, printre cari mai cu seamă două: trupa care juca la comitesa Gotovkin (chiar dênsa fiind o artistă distinsă), şi trupa care, avĕnd în capul ei pe Cobentzel, ambasadorul imperiului, dădea representaţiuni la principesa Dolgoruky.

Actorii de profesiune erau foarte preţuiţi la acea epocă, şi îşi dădeau chiar aerul de oameni ai curţii.

Toţi actorii de atunci aveau calificativile lor; astfel Aufresne, renumitul tragedian genovez, era numit „sensibilul.“ Floridor, „nobilul,“ Bonudet „încântătoriul!“

* (Căsătoriile chineze.) Un călĕtor întors de curênd din Yunnan spune următoarele despre un obicei cu totul ciudat al chinezilor.

Când o jună fată sufere de o boală oare-care, tatăl ei arată dorinţa de a o căsătorì cu cel dântăi care va ridica de jos un ghem de mătasă aruncat în anumite condiţiuni.

Pentru acest scop se fac mari publicaţiuni.

La ḑiua ficsată, mulţimea se adună la poalele unei înălţimi, pe care se află juna fată şi de unde se aruncă ghemul.

Concurenţii se aruncă asupra lui.

Învingĕtoriul, ori-cine ar fi el, are drept sĕ ia pe fata în căsătorie.

S'a vĕḑut fete, care suferiau de boale mortale că 'şi au găsit un soţ.

---

frică toate treburile iscusite, ce le-a făcut, fie ele bune ori rele. Şi care i se va părea ei dintre toţi cel mai înţelept, aceluia îi va da mâna. — Aceste le poruncesce Ramessu prietinul adevĕrului, iubitul ḑeilor, domnul poporului şi fiul soarelui.

Mulţimea rĕmase uimită. Aşa ceva nu s'a mai pomenit. Princesele de obicei se măritau numai după cei dântăi sfetnici ai regelui, ori după un comandant mare, mai totdeuna după vr'o rudenie a familiei regesci. Ear acum tot insul, care se scie înţelept, sĕ 'şi poată bate gândul după frumoasa Bertreri!? Pe care'l va ajunge oare norocul?

— După prânḑ Amenhotep ear venì la regele întrebându-'l:

— Avut'-a Bertreri vr'o visită?

— Cum sĕ nu. Au fost o mulţime de tineri, oameni foarte cinstiţi, pe cari tare mi-ar plăcea sĕ i am de gineri; dar cel aşteptat nu s'a ivit încă.

Poate sĕ fii tocmai tu causa la asta şi el sĕ nu vină defel. Tocmai m'am întêlnit cu unul dintre heroldi şi am aflat, că ceeace vestia, nici nu samĕnă cu cele ce am decis noi. De ce nu 'l-ai dechiarat liber de pedeapsă, în cas dacă vr'una dintre faptele sale, ce le va povestì, ar trage după sine pedeapsa legei? Şi încheierea de ce ai schimbat-o? „Acela va căpăta-o de soţie“ e doar cu mult mai hotărît ca: „aceluia i va da mâna.“

— Tocmai pentru aceea, — ḑise Ramessu zimbind viclenesce. Sĕ veḑi; eu i-am pregătit tâlhariului o cursă. In odaia de lângă încăperile fetei mele stau gata 20 de gardişti. Când va sosì cel aşteptat şi 'şi va fi terminat mărturisirea, îi va ḑice Bertreri: „eată mâna mea,“ el atunci îşi va întinde mâna, ea 'l va ţinea, va bate cu piciorul în pămênt şi va striga după ajutor. Gardiştii vor sărì la mijloc şi mi-l apucă pe pezevenchiul, — ear eu m'am ţinut de cuvênt, căci doar aşa s'a ḑis că princesa îi va da mâna; îl arunc la închisoare, îl judec şi 'l trimit la ocne.

— Aceea sĕ n'o faci! ḑise cu linişte sĕrbătorească Amenhotep. Aceea sĕ n'o faci Ramessu! Regele Egiptului nu aşază curse supuşilor sei; prietenul adevĕrului nu seduce şi nu înşală; iubitul ḑeilor poartă frică de judecata lor; domnul poporului nu poate sĕ roşiască de ruşine înaintea poporului; fiul soarelui are sĕ lumineze şi sĕ străluciască ca şi soarele.

— Şi eu tot voi face-o! — esclamă Ramessu.

— Stăpâne şi Doamne, rĕspunse cu modestie Amenhotep, tu esci rege şi poţi face ce voiesci. Nimeni nu poate sĕ-ţi calce voia; lumea întreagă trebuie sĕ asculte şi sĕ se supună.

— Eu nu pot şi nici nu' mi este ertat a te împedeca în vrerile tale; dar este datorinţa mea, ca sĕ 'ţi spun, când te aflì în rătăcire, — lucrul acesta trebuie sĕ 'l fac, se ţine de slujba mea! Trageţi numai bine sama, tu ḑici şi poruncesci, ear noi suntem slugile tale. Dar va venì ceasul, când nu vei mai poruncì; tu vei fi acela, care te vei ruga, ear poporul domn, care te va judeca. Adă-'ţi aminte, când trupul tĕu mort va sta la uşa lăcaşului seu vecinic, aşteptând ca sĕ i se dea voie sĕ poată întra. Şi când s'a ridica atunci cel mai bătrên judecător mortuar, grăind către mulţime: „Popor Egiptean! regele tĕu Ramessu te roagă sĕ 'l înmormêntezi cu cinstea cuvenită“. Şi când îi va provoca sĕ 'şi dee plânsorile în contra ta, — — oare nu 'ţi-e teamă, că vor păşì înainte rudeniile acestuia, pe care voiesci sĕ'l prăpădesci? — şi dacă ei chiar nu o ar face, ce va fi de tine, când vei ajunge înaintea marelui Osiri? Când ţi se va aşeḑa inima pe cumpĕnă?

— Părăsesce-me acum Amenhotep!

— Tu poruncesci, eu sant sclavul tĕu. Eu merg şi me rog de toţi ḑeii, ca sĕ te apere şi păziască de pĕcat.

Amenhotep părăsì sala. Regele era foarte iritat. Cugetul acela la judecata din urmă era grozav. Şi cu toate acestea nu'şi putea revoca porunca. „Şi de ce,“ gândì „doar eu şi aşa îl pot erta în tot momentul.“

Regele se încunoscinţa de repeţite-ori despre visitele Bertrerii; — pe câţi au venit până acum, după ce le notă numele şi faptele lor, îi slobozia cu mângăerea, că o sĕ vaḑă, şi că dacă n'a veni nime, îl va alege pe el de bărbat; dar cel aşteptat nu mai voia sĕ se iviască.

(Va urma.)

* (Bibliografic). Din „*Scoala Practicá*“, tom IV. a apărut Nr. 6 (de 4 coale), în care se publică „*Planul de învĕțământ pentru scoalele poporale nemaghiare*“ (în înțelesul art. de lege 38 din 1868 și 18 din 1879, edată în urma ordinațiunei ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică din 29 Iuniu 1879, Nr. 17.284). Pentru neprenumĕranți numĕrul costă 25 cr. inclusive porto. Comandele a se adresa la „Redacțiunea Scoalei Practice în Nassód, Transilvania“.

— A apărut în editura librăriei W. Krafft în Sibiiu „Amicul Poporului“ călindar pe anul comun 1886. Anul XXVI, cu următoriul cuprins:

Cronologia pe anul 1886. — Păscălia sau semnele cronologice pe anul 1886. — Sĕrbători și alte ḑile schimbătoare. — Regintele anului. — Întunecimi. — Caracterul anului 1886. — Călind. iulian și gregorian cu sĕrbătorile, ḑilele numelor și evangeliile duminecelor. — Genealogia caselor domnitoare. — Călindar postal. — Serviciul de mesagerie. — Serviciul telegrafic. — Têrgurile (bălciurile) din Ungaria și Transilvania, — Têrgurile (bălciurile) din România. — Scara tacselor de timbru.

Partea literară și de petrecere. Georgiu Bariț (O schiță biografică) cu portret de Junius Minor. — Visarion Roman (O schiță biografică) cu portret de i-p-b. — Istoria suferinței, Novelă alegorică de Carmen Sylva (Regina Elisabeta) trad. de Titu Maiorescu. — O bună pescuire, Novelă de Pedro Antonio de Alarcon trad. de Titu Maiorescu. — Petru de Aragonia și fiica farmacistului, Novelă de Giovani Boccacio, trad. de I. G. Bariț. — Anatomul smintit (O istoriă americană de Robby Iones) trad. de I. G. Barițiu. — O poveste modernă (Schiță de E. Caniel) trad. de I. G. Barițiu. — Casa de Dr. J. C. Drăgescu. — Higiena stomachului de Dr. Antonini. — Turturica de S. Fl. Marian. — Vêrful cu dor și Floria ciobanul. Legendă de Sava N. Șoimescu. — Columna lui Traian și gintea latină. Poesie de Sava N. Șoimescu. — Ce te legeni codrule de M. Eminescu. — De câte-ori iubito de M. Eminescu. — Crăiasa din povești de M. Eminescu — Ce e amorul de M. Eminescu. — Atât de fragedă de M. Eminescu. — Revedere de M. Eminescu. — Comoara, Fabulă de Anton Pann. — Păstrarea. Fabulă de Anton Pann. - Șoarecele și pisica. Fabulă de G. Alecsandrescu. — Cugetări și sentințe. — Mijloace de casă. — Umoristice.

Un material pe cât de bogat pe atât de instructiv și bine scris. Cele două portrete din călindar sunt foarte bine esecutate, cu deosebire cel a dlui G. Bariț nu poate fi decât spre lauda editorului.

Loterie.

Mercuri în 14 Octombre 1885.

Sibiiu: 53 74 44 26 8

Nr. 251 [1172] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de cancelist în biroul Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, în Sibiiu, cu o remunerațiune anuală *de trei sute fl. v. a.* se escrie prin aceasta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post își vor trimite cererile, scrise cu mâna proprie, până la *15 Novembre st. n. a. c.* la subsemnatul comitet, însoțite de:

a.) Atestat de botez.

b.) Adeverință despre studiile făcute sau despre practica, ce eventual o au făcut în vr'o altă cancelarie.

c) Atestat de moralitate dela oficiile respective locale sau pretoriale.

d.) Adeverință despre condițiunile de viață în care trăiesce.

Cererile întrate după terminul indicat, nu se vor lua în considerare.

Informațiuni mai în detail asupra îndatoririlor legate de acest post, se pot căpĕta dela biroul Asociațiunei transilvane.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiiu la 22 Septembre st. n. a. c.

Iacob Bologa v. pres. **Dr. D. P. Barcianu.** secretariu.

Nr. 251. [1173] 2—3

CONCURS.

Venind în vacanță unul din stipediile de 100 fl. pe an, menite pentru ascultătoare de pedagogie la un institut din patrie, se escrie concurs pentru conferirea de nou a acestui stipendiu.

Concurentele vor avea sĕ acludă cererei:

a) Atestat de botez.

b) Atestat despre progresul în studii în semestrul premergĕtor.

c) Atestat de frecuentațiune în anul scolastic 1885/6.

d) Atestat de sĕrăcie dela oficiul comunal cu vidimarea oficiului pretorial; — toate în original sau în copie autenticată.

Cererile sunt a se adresa subsemnatului comitet în Sibiiu, până la *15 Novembre st. n. a. c.* Cereri întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu 22 Septembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. D. P. Barcianu,** secretar.

Nr 361. [1174] 3—3

CONCURS.

Devenind postul învĕțătoresc din comuna Deal vacant, se escrie pentru întregirea acestuia concurs cu termin până la *15 Octombre* 1885.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în naturale 300 vedre de must, cari fac 150 fl. v. a.
2. Cortel în edificiul scoalei, un stângin de lemne și două sorți din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ 'și subștearnă suplicele instruate conform prescriselor legei în vigoare oficiului protopresb. subsemnat până la terminul arătat.

Sebeș, 27 Septembre, 1885

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 172. [1175] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă *Bozeș*, aparținĕtoare protopresbiteratului II. al Geoagiului, conform ordinațiunei Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din 12 Martiu 1885 Nr. 602 B. se escrie concurs cu termin de *30 ḑile de la prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela 159 familii câte două mĕsuri mari de cucuruz à 50 cr.	159.--
Venitele stolare după funcțiunile de botezuri, cununii și înmormêntări. . .	35.–
Venitele în prestațiuni de ḑile de lucru	79.50
Pămênt de sĕmênat ca porțiune canonică	40.—
Venitul din cimiteriu .	10.—
Venitul dela botez cu crucea	20.—
Suma fl.	343.50

Doritorii de a ocupa acest post au de a așterne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul mai sus amintit, instruite cu documentele recerute de legile bisericesci în vigoare.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Sĕcărâmb, 17 Septembre 1885.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 137. [1166] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante mai jos specificatele stațiuni învĕțătoresci din ppresbiteratul gr. or. al Ungurașului; în înțelesul §. 76 din normativul scolariu punct 4 și 5, prin aceasta spre întregirea acestora se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

1. Balan, cu salariu anual de 300 fl. v. a., locuință în edificiul scoalei și grădina în cuant de un juger, la care se recere pedagog absolut cu clase gimnasiale și perfect și în limba maghiară.
2. Galpuia cu salariu de 100 fl. v. a., 50 vici de cucuruz cu grăunțe, 2 orgii de lemne, grădina din jurul scoalei și locuință în edificiul scoalei; toate aceste aduc venitul de 181 fl. v. a.
3. Tamașa, cu salariu de 150 fl. și cuartir în edificiul scoalei.
4. S.-Maria, cu salariul de 90 fl. v. a., 50 vici cucuruz sfărmat, cuartir în edificiul scoalei, toate aceste computate în bani aduc venitul de 150 fl. v. a.
5. Hida, cu salariu de 100 fl. v. a. în bani și bucate.
6. Cubleșul-român, cu salariu de 100 fl. în bani și bucate.

Reflectanții au de a-și înainta concursele instruite în regulă până la terminul citat la adresa subsemnatului cu posta ultimă Hidalmás.

Fŭzes-Sân-petru, 6 August 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali respectivi.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 296. [1167] 3—3

CONCURS.

Pentru stațiunea învĕțătorească vacantă dela scoala confesională din comuna Mada, ppresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

În bani gata 160 fl. v. a., victuale în valoare de 48 fl. v. a., cuartir și lemne suficiente, din cari este a se încălḑi și odaia scoalei.

Doritorii de a competa la acest post, sunt poftiți a-și trimite suplicele instruite în înțelesul legilor scolare la acest oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II-lea.

Sĕcărêmb, 20 Septembre 1885.

Sabin Piso,
proopresbt.

Nr. 596. [1165] 3—3

EDICT.

Ioan Ticușan din Codlea de religiunea gr. or., carele mai bine de 5 ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiuita sa soțiă Ana N. Pârvu din Codlea, fără a se scì locul ubicațiunei lui, — se citează prin aceasta, ca în termin *de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict,* sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral; căci la din contra, procesul divorțial încaminat de soția sa, se va pertracta și în absența sa.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesci, în 29 August 1885.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 269. [1163] 1—3

EDICT.

Bucur Micu gr. or. din Vlădeni, carele de 3 ani a părăsit cu necredință pre legiuita lui soțiă Mucenica Stancioiu gr. or. din Vlădeni, fără a se sci ubicațiunea lui și dacă mai trăiesce, prin aceasta se citează în termin de un an și o ḑi dela datul de față, ca sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorț a soției sale se va pertracta și în absența lui.

Zernești în 2 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 5847. [[1176] 1—1

Publicațiune.

Magistratul subscris aduce la cunoscință publică, că licitarea pentru închirierea oieritului de earnă pe hotarul Sighișoarei în anul 1885/6, se va face la **19 Octombre a. c.** 12 oare la ameaḑi în cancelaria magistratului prin oferte sigilate.

Oferte provĕḑute cu vadiu de 100 fl., și cari trebuie sĕ cuprindă în sine și observarea, că oferentul cunoasce condițiunile licitațiunei și se supune lor fără nici o reservă, sunt a se trimite până la terminul indicat la presidentul magistratului.

Condițiunile licitațiunei sunt a se vedea în oarele de oficiu la acest magistrat.

Sighișoara, 6 Octombre 1885.

Magistratul orașului.

Nr 1866 pret. [1170] 3—3

Publicațiune.

Dreptul de crișmărit în **comuna Mag** din acest cerc pretorial se va esarênda pre timpul din **13 Ianuariu 1886 până inclusive 12 Ianuariu 1888** prin licitațiune publică, care se va ținea în cancelaria comunală din Mag în ḑiua de 25 Octombre a. c. după ameaḑi la 2 oare.

Doritorii de a licita au sĕ depună un vadiu de 10% din prețul strigărei de 400 fl. per an.

Condițiunile detaiate se pot lua la cunoscință la subscrisul și la primăria din Mag.

Sĕlisce, în 8 Octombre 1885.

Pretorele cercului.

---

327 szám 1885. [1177] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmeben ezennel közhirré teszi, hogy a nagyszebeni kir törvényszék 3670/1885 számu végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet javára Deák Iuon és társai ellen 264 frt. 01 kr. tőke, ennek 1885 év május hó 11 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 16 frt. 65 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1520 frtra becsült 2 drb. 8 éves bornyuzó tehén, 20 drb anyajuh, 1 ökörszekér, 2 boglyában 10 szekér széna, 350 véka tiszta buza, 2 drb két éves csikó, 2 drb 4 éves, 2 drb 5 éves és 2 drb 6 éves fejér szőrü ökörből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1457/1885 sz kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Toháton délelőtt, Ohábán délután alperesek lakásán leendő eszközlésére **1885-ik év October hó 23-ik napjának délelőtt 10 órája s délután 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1885-ik évi October hó 9 napján.

Thát György,
kir. bir. végrehajtó.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre - Decembre al anului 1885, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 4 Octombre 1885.

O scire nouă şi neaşteptată îi nelinişţesce pe fraţii nostri maghiari. Adecă e rĕu cu afurisiţii de valachi. În Ighiu se ḑice că s'a aflat dinamit la preotul de acolo, că poporaţiunea e iritată şi că cele câteva grame de dinamit periclitează esistenţa statului

Regimul a şi recercat îndată comanda militară din loc, ca sĕ trimită 2 companii de militari la faţa locului, şi anume nu din regimentul cutare sau cutare, compus din români ori sasi,— ci anume din regimentul 82 staţionat în Sibiiu, care se recrutează eschisiv dintre secui. Cele două companii au plecat deja eri şi se asigură, că vor sta timp mai îndelungat la Zlatna şi Ighiu, ba poate că vor avea sĕ petreacă earna întreagă acolo.

Acesta este faptul.

Venind sĕ ne dăm sama despre dispoziţiile aceste grabnice, mărturisim sincer, că ele nici nu ne prea surprind şi dacă ne şi nelinişţesc, apoi în grad numai foarte mic.

Suntem noi prea dedaţi cu actele nesocotite ale ungurilor nostri, decât sĕ ne uimim, întrebându-ne: cum? se poate sĕ scoată din fire pe nişte oameni, cari dispun de întreaga forţă publică o faimă, care probabil că e falsă, sau dacă nu, scim sigur că esagerată, — o faimă care atribuie românului intenţiuni, de care de când s'a pomenit pe pămêntul acesta n'a avut, n'a putut sĕ aibă?

Nu ne întrebăm, fiind-că scim că se poate; şi nu suntem surprinşi, fiind-că scim că oamenii, — pre cari îi mustră consciinţa pentru faptele lor, şi cari se tem de tot vêntuleţul, care şişăind prin frunze li se pare, că aduce necontenite strigăte de blăstĕm şi rĕsbunare, — nici nu pot sĕ facă altfel.

Şi adecă de ce se tem maghiarii?!

Ei cunosc bine importanţa dinamitului în ḑilele noastre; acesta este mijlocul, de care se folosesc oamenii desperaţi şi neîndestulaţi pănă 'n estrem cu sistemele de guvernare. Nihiliştii au ucis pe ţarul cu bombe umplute cu dinamit, irlandezii cu dinamit voiesc sĕ bage frică în apăsătorii lor englezi, ca lipsiţi pe tot pasul de siguranţa vieţii sĕ le dee drepturile ce le compet, anarchiştii cu dinamit voiesc sĕ rĕstoarne ordinea socială esistentă şi aşa mai departe.

Cu oamenii acestia ai disordinei şi resvrătirilor ne pune pe noi într'o linie guvernul şi maghiarimea.

Pe cât de stranie şi mincinoasă este această paralelă între noi şi dinamitarḑi, paralelă, pe care numai maghiarii în nemărginita lor frică o pot face şi crede, — pe atât de altă parte ea dovedesce un mare adevĕr, pe care 'l voim sĕ-l accentuăm acì.

Toţi dinamitarḑii sunt precum am ḑis mai sus oamenii nemulţămirii celei mai mari; şi tocmai faptul, că noi suntem puşi de maghiari într'o linie cu ei, e cea mai viă dovadă, că maghiarii recunosc nemulţumirea noastră cu starea de lucruri esistentă, nu numai a noastră a inteliginţii, sau în limbagiul lui „Magyar Polgár“ a „agitatorilor fără de suflet“ (lelketlen agitátorok), — ci şi a poporaţiunei rurale, despre care se afirma totdeuna sus şi tare, că se simte în fericirea cea mai mare şi că tot numai inteliginţa fără de suflet este, care vrea sĕ pună fitilul la ignoranţa poporului multămit(?).

Mai curênd sau mai târḑiu maghiarii trebuiau sĕ vină la această preţioasă convingere. Fatalitate este numai că un neadevĕr, o presupunere falsă îi aduce la ea. Noi înzadar le-o spuneam, căci nu voiau sĕ ne creadă. E minciună, voi sunteţi agitatori, poporul e mulţămit, aşa ne rĕspundeau. Şi eată că acum o singură faimă primită prin organele lor i-a făcut sĕ creadă, că nu-i bine cu românii, că nici poporaţia dela sate nu e mulţumită.

Aceasta va sĕ ḑică mult pentru un om cuminte, mai cu samă acum, când orientul e în cea mai mare ferbere şi când isbucnirea vulcanului din apropiata noastră vecinătate este numai o cestiune de timp.

Un om cuminte s'ar pune pe gânduri şi 'şi-ar trage sama cu toate împrejurările; ear după ce şi-ar trage sama, aşa credem noi, că nici nu ar putea face altfel decât sĕ ḑică: casa vecinului arde şi scânteile pot sĕ'mi-o aprindă şi pe a mea, deci lucrul ântâi e, ca sĕ 'mi împac căsenii, ca sĕ pot fi cu deplină încredere faţă de ei şi ei faţă de mine.

Aşa ar face un om cuminte. Dar durere maghiarii, după cât îi cunoascem noi, nu se ţin de oamenii, cari lucră cu judecată serioasă şi chipsuială bună. Pe ei îi determină momentul. Şi asta e causa nenumĕratelor fiascuri, pe cari le fac ei ḑi de ḑi. Ce i trănesce prin cap guvernului într'un moment de bună dispoziţie: haid sĕ facem o esposiţie, — haid, îi rĕspunde maghiarimea cu un entusiasm colosal şi nu trece o jumĕtate de an, esposiţia e gata, se fac reclame grozave, se alarmează lumea — resultatul: un deficit de 15—20 de milioane şi că străinii rîd de noi şi de ţeara noastră. — *Fiasco.* — Se rĕspândesce o scrisoare volantă din România tipărită cu slove roşii, care provoacă pe români la rĕscoală, — guvernul român constată oficios provenienţa proclamaţiunei, că e conceputǎ de cutare şi cutare, pe cari îi espulsează şi că e tipărită în tipografia jidanului cutare din Bucuresci, — înzadar, — 'l-a scăpat gura pe vr'unul din ḑiariştii maghiari, că nu e aşa, că proclamaţia s'a tipărit acì, — aid: se fac perchisiţiuni colosale, sfară mare par'că stă sĕ peară lumea — nu se află nimic; resultatul: *fiasco.* — Se adună studenţii universitari maghiari din Cluş şi în nemărginitul lor patriotism ard proclamaţia şi iau obligămêntul solemnel de a învĕţa cu toţii românesce, — au fost inspiraţi de moment; obligămêntul a rĕmas obligămênt, ear hotărîrea patriotică s'a nimicit ca fumul dela proclamaţiunea arsă. — *Fiasco.*

Aceste consideraţiuni sunt, cari ne fac sĕ nu ne surprindă mĕsurile luate de maghiari şi cari ne impun dureroasa convingere, că starea actuală de lucruri, maghiarii nu o vor schimba.

În ceeace privesce însaşi scirea cu dinamitul, fie-ne permis a o declara de esagerare mincinoasă. De ce?

Fiind-că **nu poate** sĕ fie adevĕrată.

Că s'ar fi aflat la un român câteva grame de dinamit sau chiar şi mai mult, aceea o credem, cunoscênd împregiurările noastre locale. Românul de pe la Ighiu poate sĕ întrebuinţeze dinamitul la spargerea de peatră, sau *„per abusum“* şi de a prinde pesci cum se face şi înatr'alte părţi.

FOIŢA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradiţiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

II.

Viclenii ne mai auḑite.

Cursa. — Un om făr de cap. — Fiul perdut. — La icoana păriutelui. — Vin bun. — De ce rîḑi? — Planul lui Ramessu. — Aşteptări zadarnice. — Ospĕţul.

(Încheiere.)

Se însĕrase.

Bertreri şedea singură în odaia ei şi adêncită în cugete ofta.

— Înzadar m'a pus tatăl meu, ca sĕ-'l prind! El nu vine!

Când eată că intră cu grabă cameriera, anunţându-i că s'a ivit earăş un tênĕr. Şi înainte de a se fi aprins felinariul, perdelele uşei se desfac, şi eată că în prag se ivesce un tênĕr învĕlit într'o mantă albă, el păşesce înaintea ei şi se închină sĕrbătoresce. O figură imposantă! Un bărbat frumos! Ochi negrii strălucitori!

Un semn şi cameriera se îndepărtează. De nou se pleacă străinul păn' la pămênt, caută apoi în jur ca sĕ se convingă, că e singur numai cu fica regelui, face un paş înainte şi grăiesce:

— Şi eu am îndrăsnit, preacinstită duducă a me presenta înaintea ta, ce esci frumoasă ca Netcro. Fie ca sĕ me asculţi cu inimă binevoitoare. Multe am sĕ-'ţi spun şi sĕ 'ţi supun judecăţii tale. Căci înainte de toate, eu am fost acela, care am întrat pe căi ascunse în casa cu comori a regelui şi i-am înstrăinat avuţiile.

Bertreri tremura în tot trupul de iritaţiune; străinul privì 'n dreapta şi 'n stânga, apoi continuă liniştit:

— A doua: i-am tăiat capul fratelui meu, care s'a fost prins într'o cursă şi astfel am împedecat toate scrutările regelui de a afla pe tâlhari.

Bertreri 'şi întinse amêndouĕ mânile cătră străin:

— Tu esci cel mai viclean. Dă'mi mâna!

Dar acesta 'şi ascunse mânile sub mantauă, mai privì odată 'n jur şi continuă:

— A treia: am luat cadavrul fratelui meu, am adurmit păzîtorii şi le-am tuns capetele.

— Eată mâna mea! — strigă cu vioiciune princesa. Tu esci cel adevĕrat!

Acesta 'şi scoase liniştit mâna dreaptă de sub manta.

— A patra, ḑise el,… Bertreri apucă cu putere mâna oferită şi lovind cu picioarele în podine aşa de tare încât sandalele ei galbine pocniau strigă cât putù: „Ajutor! Ajutor!“ — A patra, — ḑise acela, am păcălit pe frumoasa Bertreri. — Ḑicênd aceste se întoarse, îi lăsă mâna în mânile ei şi alergă din odaie şi apoi din palat.

În momentul acela năvălirĕ gardiştii cu săbiile goale în odae, venirĕ servitorii cu felinare şi îndată apărù şi regele cu iuţala unui fulger, — princesa zăcea leşinată pe scaun, ţinênd între degetele ei fine o mână de om.

Toţi s'au spăimêntat, toţi s'au înfiorat!

Când le povestì Bertreri întêmplarea şi le rĕspunse de repeţite-ori la toate întrebările, îşi perdurĕ cu toţii capetele. A prinde pre tâlhar nu se mai putea.

Trimiserĕ după Amenhotep.

— Ferice de tine o fiu al soarelui, ḑise el după-ce află toate; ḑeii te-au apărat de un mare pĕcat! Cu adevĕrat aşa este, tu esci iubitul ḑeilor! Laudă, mărire şi cinste lor în veci!

— Amenhotep, iubitul meu amic, grăì regele emoţionat, de acum voi sĕ fac precum ḑici tu.

Şi în dimineaţa următoare earăş cutrierară heroldii oraşul cu trimbiţe şi zurgalae vestind următoarele:

— Auḑiţi cuvintele fiului soarelui, a regelui Ramessu! Dintre toţi tinerii iscusiţi o ales princesa

Veḑi-că maghiarilor le vine mai la socoteală ca sĕ creadă altfel, nu dintr'altă causă dar ca sĕ nu compromită consecuenţa: — fiascurilor.

Yff.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

12 Octombre.

Sofia. — Din niște informaţiuni primite în ultima oară, reiese că în satul bulgar Iassenovaţ nu se găsesce nici un soldat bulgar, dar că din contră îu satul sêrb mărginaş Vidin, a sosit din Austria 400 de cai, cari au fost împărţiţi ţĕranilor sêrbi dându-se acestora ordinul sĕ fie gata sĕ înainteze spre graniţa bulgară. Un fost espulsat sêrb, numit Petranovici, despre care se ḑice că e șpion sêrb sau agent al lui Carageorgevici, permiţêndu-şi sĕ blasteme tot ce e bulgar, atacând în public guvernul prinţiar, a fost espulsat ieri. Bobşef și Magiaroff, directori sub Gavril-paşa, au primit ordinul sĕ plece la Rasgrad. Guvernul prinţiar e hotărît sĕ se poarte cu străşnicie contra tuturor acelora, cari înainte de 6 sĕptămâni propovăduiau unirea și cari acum, din causa spiritului de oposiţie sau din causa slăbiciunii, sufer influenţa presiunilor străine și întorc spatele guvernului, criticând actele sale. Preste toată graniţa între Timok şi Pirot nu se întêlnesce nici un soldat bulgar. Atitudinea guvernului prinţiar faţă cu Sêrbia e mai mult ca corectă.

Varna. Au isbucnit turburări în insula Samos, se vorbesce chiar de o ciocnire sângeroasă între trupe și populaţie; au murit vre-o 100 de persoane. Agitaţia cresce mereu în Creta; deşì guvernul insulei a telegrafat la Constantinopol, declarând că o rĕscoală nu e încă probabilă, totuş Poarta a ordonat trimiterea a patru batalioane la Kanea. Locuitorii insulei vor sĕ proclame anecsarea lor la Grecia. În cas d'a se recunoasce unirea Bulgariei cu Rumelia, guvernul grecesc e gata sĕ dea trupelor ordin de înaintare în Macedonia.

Constantinopol. — Cu toată presiunea esercitată de puteri asupra Greciei și Sêrbiei, guvernele acestor două ţĕri nu vor cu nici un preţ sĕ renunţe la pretenţiile lor.

Varna. — Poarta pare dispusă a acorda o oare-care autonomie Macedoniei: dênsa insistă înse sĕ aibă un guvernor numit de ea şi dreptul de a ţinea garnisoane în această provincie.

13 Octombre.

Belgrad. — Relaţiunile cu Turcia s'au îmbunătăţit, dar ele s'au înrĕutăţit cu Bulgaria, pentru că hârtiile confiscate dela emigraţii sêrbi arestaţi la graniţă probează, că dl Karaveloff a urḑit intrigi contra guvernului regelui Milan.

Varna. — După toate probabilităţile, resultatul la care va ajunge conferinţa nu va fi de loc satisfăcĕtor; puterile nu se pot înţelege. Se crede în definitiv că, cu toată dorinţa, ce are Sultanul de a recunoasce unirea personală între Rumelia și Bulgaria, el ar fi silit la urma urmelor sĕ restabiliască *status quo* în aceste provincii, pentru a împedeca o invasie a armatelor sêrbe și grecesci. Rusia nu ar fi opusă unei asemenea restabiliri, cu atât mai mult, cu cât prin aceasta s'ar dovedì bulgarilor, că fără ruși ei nu pot face nimic. Poimâne sosesc încă 30 batalioane de redifi dela Ismidt și dela Trebizonda; mai toate cetăţile din Asia mică vor fi golite de trupe; în acest mod Turcia va dispune în Europa de puteri însemnate. Revolta din Samos este datorită unor neînţelegeri locale şi pare a fi streină unei mișcări generale grecesci. Ferberea devine din ce în ce mai mare în Creta; din ḑi în ḑi se aşteaptă o isbucnire a rĕscoalei. Aceasta ar fi semnalul unor mari complicări, căci Grecia nu ar putea sĕ rĕmână indiferentă.

Filipopol. — Se semnalează din nou atacuri la fruntarii din partea turcilor; acestia au tras în mai multe rênduri asupra trupelor bulgare. Prinţul Alecsandru a ordonat ca în cas, când s'ar mai întêmpla un asemenea lucru, trupele bulgare sĕ rĕspundă cu energie. Se pare că Turcia, în cas de a întra în Bulgaria, va face invasiunea prin două puncte, Mustafa-paşa și Küstendil. De aceea armata bulgară a fost împărţită în două corpuri și un corp de reservă în Filipopol, compus în mare parte din voluntari. Timpul continuă a fi cât se poate de rĕu. Trupele sufer mult din această causă, precum și din causa intendenţei, care lasă mult de dorit.

14 Octombre.

Paris. — „Le Temps“ crede că Turcia va primì mandatul sĕ restabiliască *statul quo ante* în Rumelia cu ajutoriul unor comisari europeni.

Atena. — Circulă scirea, că cretenii au proclamat unirea Cretei cu Grecia.

Constantinopol. — Se esagerează foarte mult efectivul armatelor grecesci, sêrbesci și bulgăresci. Toate aceste ţĕri au interesul d'a trece în ochii Europei ca dispunênd de mari forţe militare, pentru a silì astfel indirect pe Turcia sĕ le acoarde de bună voie cererile lor, de teama unui conflict. În realitate înse eată cum stau lucrurile: Armata bulgară regulată numĕră vr'o 20,000 oameni; restul e compus din miliţii bulgare și rumeliote, al căror numĕr se urcă de abia la 15,000 oameni; din acestia vr'o 3,000 sunt la graniţa sêrbească. Mai esistă pe ici pe colea câte-va cete de voluntari, înse fără nici o însemnătate. Miliţiile nu vor putea opune nici cea mai mică oposiţie, ear armata regulată din lipsă de ofiţeri instruiţi și de cavalerie, dar mai cu samă de generali, ar putea fi nimicită de o armată de 10,000 soldaţi bine conduşi. Armata grecească nu numĕră mai mult de 23,000 oameni. Armata sêrbă cu miliţii cu tot se urcă de abia la 40,000 oameni concentraţi o parte la graniţa bulgărească, ear alta la graniţa turcească. Turcia dacă va avea a face uumai cu aceste ţĕri ar scoate-o la capĕt în foarte scurt timp cu cei 120,000 oameni de cari dispune.

Varna. — Se ḑice că s'a încheiat un tratat secret între Grecia şi Turcia; Turcia ar fi dispusă sĕ acoarde de bună voie o rectificare de fruntarii celei dântăi cu condiţie, ca Grecia sĕ dea sprijinul ei pentru a respinge un atac al Sêrbiei sau pentru a reprima o revoltă în Macedonia. Situaţia în Rumelia e aceeași; negociările se urmează în privinţa recunoascerei unirei Bulgariei. Delegaţii bulgari au fost foarte bine primiţi în Constantinopol și trataţi cum se cuvine. In cas când s'ar regula greutăţile cu Bulgaria, Poarta pare a fi dispusă sĕ încheie o alianţă și cu principele Alecsandru, tot în vederea respingerei ori-cărei alte agresiuni. Această scire înse sub toată reserva.

Nulla dies sine linea, sau un nou conflict.

Orĕştie, în 14 Octombre 1885.

La 27 şi 28 Septembre a. c. reuniunea centrală a pompierilor din comitatul Hunedoarei şi-a ţinut festivităţile de întrunire anuală de astădată în Orĕștie. Pompierii din Orĕștie, la energica iniţiativă a comandantului Samuil Pop, au făcut toate pregătirile necesarie pentru a întimpina și primì pe oaspeţii colegi în mod sĕrbătoresc. Între alte pregătiri s'a ridicat lângă otelul „Coroana Ungariei“ și un arc de triumf, pe care între alte decoraţiuni s'au pus și trei flamure și anume flamura maghiară, cea săsască și treicolorul transilvan.

Pompierii strĕini au sosit în preseara ḑilei de 27 Septembre şi au fost primiţi într'un mod cordial. Comandantul pompierilor din Orĕștie adv. S. Pop i-a întimpinat cu cuvinte însufleţite, rostite în limba *română* — sub arcul de triumf. La cuvêntul de bineventare a rĕspuns comandantul pompierilor din Deva Dobai Károly — un bărbat conciliant și de rară onestitate — cu asemenea cuvinte însufleţite. După aceasta a urmat încortelarea pompierilor și în sala dela otelul „Stefan Szécsenyi“ s'au făcut cunoscinţele reciproce.

Deja în această seară s'a preveḑut, că festivităţile din Orĕștie nu vor rĕmânea neturburate de spiritul şovinismului. Într'o odae a acestui hotel şedeau la masă vicecomitele Barcsay, adv. P. Truţa adv. Samuil Pop, Dobay Károly, Dr. St. Erdélyi, L. Bercian, Nicolae Herlia, comandantul pompierilor din Baia de Criş Adamovici, fiul defunctului protopresbiter din Beiuș, — Cristea și alţii și se petreceau împreună. Deodată se ridică advocatul şi deputatul dietal P. Truţa şi ţine un toast în limba maghiară, în care felicită pe vice-comitele. Nu scim de când dl Truţa 'și a însușit o predilecţiune atât de mare către limba maghiară încât sĕ se geneze a vorbì românesce. Poate că conecsiunile de acum îl vor duce cu timpul deadreptul în tabera maghiară. La acest toast a rĕspuns vicecomitele Barcsay, firesce în limba maghiară, — și după dênsul a felicitat Dobay Károly pe comandantul pompierilor din Orĕștie, adv. S. Pop. E de remarcat toastul dlui Dobay, pentru că dênsul ca om onest, liber de patimi naţionale, a accentuat, că misiunea pompierilor este a stinge nu numai incendiurile, ci și patimile și nefastele certe și frecări naţionale. Adv. S. Pop a rĕspuns într'un toast în limba română. Vicecomitele Barcsay, care se aștepta la un toast unguresc, s'a aprins de mănie contra adv. S. Pop, pentru că acesta a avut curagiul a vorbì românesce nu numai la întimpinarea oficială, ci chiar și aici în hotel — și i-a făcut advocatului Pop aspră mustrare, că de ce nu toastează unguresce. La aceasta imputare adv. Pop i-a rĕspuns că dênsul ca român nu poate cuvênta în altă limbă strĕină. În cele din urmă dialogul între vicecomitele Barcsay și adv. S. Pop a luat proporţiuni tot mai înverșunate și lucrul a ajuns până la ameninţări reciproce cu pumnul. — După aceasta s'a ridicat comandantul pompierilor din Brad, Krasznay Ollivér, pretor, şi într'un toast violent a înfierat pe dd. Dr. St. Erdélyi şi S. Pop de trădători de patrià. Domnii atacaţi vĕḑênd tendenţa toastului nu 'l-au ascultat până la fine, ci au părăsit la moment masa — ignorând simplu pe toastant și complicii sei.

Trebuie sĕ amintim aici şi rolul servil şi dejositor ce 'l-a jucat în această seară susnumitul Adamoviciu, care nu s'a rușinat a declara, că dênsul este român, dar născut ungur și cu simţeminte unguresci.

Astfel s'a despărţit această grupă de pompieri în seara de cunoscinţă. — Dimineaţa vicecomitele Barcsay s'a presentat la advoc. S. Pop, care era comandant suprem şi conducea festivităţile și a declarat în mod oficios că dênsul nu voiesce sĕ ia parte la festivitate, se roagă sĕ-l privească ca și când n'ar fi de faţă, în calitate de president al comitetului reuniunei centrale, și anume din motivul, că nu voiesce a se înrola sub stindard *valach* — alusiune la arcul de triumf, unde flutura şi steagul român!

În decursul esercițiului vicecomitele Barcsay dede ordin prin poliţia locală, ca sĕ se ia steagurile de pe arcul de triumf. Bĕtrânul și neputinciosul șef al poliţiei, dl Wagner, substitutul primariului Schuller, care de frică a fugit la băile din Geoagiu, ordină — nu comandantului pompierilor, ci unui adjutant sĕ ia la moment steagurile de pe arcul de triumf. Adiutantul a luat steagul român și german îndată de pe poartă, ear cel maghiar a rĕmas singur la locul seu. Această împregiurare a provocat o fierbere şi o iritaţiune mare între toţi pompierii fără deosebire de naţionalitate, și însuși un **maghiar** vĕḑênd însulta s'a aruncat şi a luat şi steagul unguresc de pe arcul de triumf.

După terminarea festivităţilor şi a şedinţelor, plenipotenţiarii tuturor reuniunilor în frunte cu dl vicecomite Barcsay s'au presentat la advoc. Sam. Pop spre a-l felicita pentru reușirea festivităţilor. Cu această ocasiune vicecomitele Barcsay 'şi-a cerut scusele pentru cele petrecute în preseara festivităţilor.

Celelalte au urmat apoi conform programei. S'a ţinut un esercițiu de probă, care a arĕtat într'o lumină foarte favorabilă precisiunea, desteritatea, cu un cuvênt superioritatea şi destoinicia pompierilor din Orĕştie, — ceeace s'a recunoscut cu laude din partea tuturor. Seara s'a dat un bal, care a durat până în ḑiua albă.

Cu aceste s'au terminat festivităţile pompierilor.

Toţi oamenii iubitori de pace și ordine au creḑut, că cu terminarea festivităţilor se va fi terminat și incidentul cu flamurile, dar această aşteptare a fost zadarnică, pentrucă afacerea cu stindardele a ajuns astăḑi în mânile judecătoriei. Procurorul de stat din Deva a intentat proces criminal contra advoc. S. Popu și contra lui Mallasz pentru vătămarea flamurei unguresci. În 13 Octombre s'au confiscat steagurile ca corpora delicti din partea judecătoriei reg. din Orĕştie și s'a început cercetarea criminală.

Bertreri pre acela, care a fost aseară la dênsa şi 'și-a lăsat mâna acolo. Îl denumesc dar pre acesta de fiu și ginere al meu, — îl fac bărbat al princesei Bertreri, îi promit înaintea poporului întreg de a-i păstra taina, care a descoperit-o ficei mele și-l asigur de deplină libertate. Îi poruncesc totodată, ca încă în ḑiua de aḑi sĕ se înfăţişeze înaintea tronului meu, ca sĕ primiască binecuvêntarea mea părinţească. Aşa grăiesce prietenul adevĕrului, iubitul ḑeilor, domnul poporului și fiul soarelui — Ramessu. —

Nu trecurĕ câte-va oare și Ptahmai venì, mărturisì toate și cerù binecuvêntarea regelui.

Mâna lăsată a fost tăiată de pe cadavrul fratelui seu.

După câteva sĕptămâni venì și vĕduva zidariului în palatul regesc și nunta se făcù cu mare alai.

Ptahmai și Bertreri trăirĕ multe ḑile fericite și frumoase; ei au fost oameni buni și blânḑi, plăcuţi ḑeilor şi oamenilor, căci n'au uitat în toată viaţa lor cuvintele lui Amenhotep, pe cari i le-a rostit în ḑiua nunţii. Când îşi spuserĕ toţi felicitările lor, a păşit și bătrênul înaintea tinerilor, i-a prins de mână şi a ḑis către Ptahmai:

— Fiule, tu esci mai iscusit ca noi toţi; ai grijă ca sĕ fii şi mai bun. Nu uitaţi copii: când veţi păşì odată ca sĕ ve daţi samă înaintea marelui Osiri, nu capul vi se va pune pe cumpĕna dreptăţii, nu capul vostru, ci inima voastră.

Pentru a da o informaţiune esactă publicului, voim sĕ arĕtăm precedenţele istoriei cu flamurile — înainte de începerea festivităţilor.

Reuniunea pompierilor din Orĕştie înfiinţată la anul 1872, a dat până acum semne invederate despre armonia dintre cele trei naţionalităţi representate în reuniune. Pentru a susţinea această armonie, s'a statorit dela început sĕ se ţină cont de naţionalitatea pompierilor. În virtutea acestui aşeḑământ limba de comandă a fost cea germană, şi primul comandant a fost un german, dl Iahn, după dênsul a venit un comandant maghiar Kapcza şi după acesta comandantul actual român adv. Sam. Popu.

În anul acesta s'a ivit pentru prima-dată disarmonia naţională, înse aceasta nu s'a escat în sinul pompierilor din Orĕştie, ci ea s'a importat de către unii pompieri şovinistici, în a căror frunte se află vice-comitele Barcsay.

Pompierii maghiari din Orĕştie au voit sĕ dea cu ocasiunea festivităţilor din acest an de nou o probă eclatantă despre spiritul de armonia şi solidaritate, ce domnesce între pompierii din Orĕştie şi de aceea înşişi ei au propus în comitetul pompierilor, ca pre arcul de triumf sĕ se pună cele trei steaguri. Comandantul pompierilor adv. Sam. Popu cunoscênd spiritul şi curentul şovinistic de astăḑi, a propus sĕ se întrebuinţeze numai flamurele oficioase ale pompierilor, ca sĕ nu se provoace conflicte. Comandantul Popu a făcut aceasta reflecsiune serioasă, pentrucă îi era în viuă memoriă casul cu stindardul petrecut în anii trecuţi la Hunedoara şi cunoscea prea bine pre vice comitele Barcsay cât este de şovinistic. Maghiarii înse au stăruit prelângă propunerea de a se decora arcul de triumf cu cele trei stindarde naţionale şi au luat rĕspunderea morală pentru consecuenţe asupra lor. Numai în urma acestei insistenţe s'a învoit şi comandantul Popu cu această propunere.

Acum înse lucrurile au luat altă faţă. Oficiile judecătoresci nu vor sĕ scie de acest fapt şi desavoând pre maghiarii din Orĕştie, au început prigonirea contra comandantului român. Vom vedea unde ne va duce curentul şovinistic de astăḑi, care nu mai cunoasce margini.

Despre resultatul cercetării judecătoresci vom încunoscinţa publicul la timpul seu. *X.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Breţcu, 25 Septembre 1885. Dle Redactor! Numĕrăm cu o întrunire mai mult în activitatea reuniunei învĕţătoresci din districtul X al Braşovului.

Am fost invitaţi la adunarea generală precedentă, ca sĕ ţinem în anul acesta adunarea generală a reuniunei în Breţcu. Drept vorbind, eram cam îngrijaţi de această adunare, căci fiind locul concentrării cam depărtat şi sciind, că românii nostri nu sunt prea darnici în privinţa remuneraţiunilor dăscălesci, era de temut, că învĕţătorii nu se vor aduna în numĕr suficient, dar — cu mândrie trebuie sĕ o spun, cumcă adunarea a fost cercetată mai bine ca de altă-dată, — dovadă, că învĕţătorii nostri nu sunt laşi în chemarea lor cea grea şi lipsită de recunoscinţă. Era de interes a privì lanţul cel lung, ce'l formau trăsurile pline de învĕţători pe drumul de către Braşov spre Breţcu; a şi pus în uimire pe toată sĕcuimea, ba chiar şi pre oamenii cei luminaţi ai acesteia, însuflându-le cine scie ce idei despre adunarea noastră, cu unele suposiţii, cumcă noi — atâta inteligenţă românească neam fi adunat acolo, ca sĕ punem la cale vre-o rĕscoală; dar mulţămită lui Dumneḑeu, că ne-am întors acasă teaferi şi pe deplin mulţămiţi de succesul lucrărilor sĕvârşite în Breţcu, precum şi de căldurosa primire şi ospitalitate, de care ne-am împărtăşit în timpul petrecerii noastre acolo. Pentru aceasta nu putem, decât sĕ ne esprimăm mulţămita noastră cordială inteligenţei din Breţcu şi în special d-lor protopresbiteri Spiridon Dimian şi Dimitrie Coltofean, dlui capelan şi învĕţător Constantin Dimian, precum şi respectabilelor doamne ale domniilor lor, căci n'au cruţat cheltuieli şi cu atât mai puţin osteneală la menagearea unui numĕr considerabil de învĕţători.

Dar sĕ vedem cu o scurtă privire productele adunării din cestiune! În ḑiua de 23 Septembre a. c. dimineaţa s'a făcut parastas pentru sufletele rĕposaţilor membrii ai reuniunei protopresb. Ios. Barac, directorul I. Petric, capelanul şi învĕţătoriul Stan Manole şi învĕţătoriul Zacharia Pop. După parastas s'a cetit rugăciunea pentru invocarea sfântului Duh. După încheierea serviţiului dḑeesc s'au adunat într'una din încăperile scoalei toţi membrii reuniunei împreună cu oaspeţii, cari au dat atenţiune adunării, apoi s'au început şedinţele. Oaspeţi strĕini au fost: Protopresbiterul romano-catolic, trei învĕţători romano-catolici, primariul şi notariul comunal. Dnii protopresbiteri români din loc au luat parte la toate şedinţele adunării. Presidiul a fost purtat de dl preşedinte directorul scoalelor medii române din Braşov dl Stefan Iosif, carele a făcut o jertfă foarte mare, conducênd paşii reuniunei chiar şi în depărtări atât de mari şi cu chieltuieli destul de considerabile. Cuvêntul de deschidere presidial a mişcat nu numai inimile membrilor, ci şi ale oaspeţilor. Cu asememe entusiasm şi simpatie a respuns dl prot. D. Coltofean. La ordinea ḑilei — după esprimarea condolenţei adunării prin sculare pentru membrii rĕposaţi în decursul anului espirat (St. Manole şi Zah. Pop), şi după constatarea membrilor presenţi — s'a pus raportul comitetului relativ la tema lucrată şi desbătută în despărţămintele reuniunei „higiena în şcoala poporală — în special — mijloacele, prin care se poate promova higiena în scoala poporală.“ Din raport se vede, că comitetul a dat ca obiect de desbătut în adunările despărţemintelor tema memorată; un despărţămênt a desbătut tema numai în liniamente generali, ear celelalte au compus fie-care câte un elaborat. Elaboratele au fost studiate de comitet şi din ele s'a compus un estras complet şi bine întocmit, carele s'a cetit înaintea adunării generale. Interesul, cu care a fost ascultat elaboratul amintit, a fost vie dovadă cumcă cuprinsul lui a fost pe cât de atrăgător, pe atât şi de important şi instructiv. Multe lucruri folositoare scoalei 'şi-a însuşit prin aceasta învĕţătorii nostri. Acest elaborat se va tipărì la timpul seu pe spesele reuniunei şi se va împărţì pe la membri. Apoi s'a ales comisiunea pentru revisuirea raportului general al comitetului, a raportului casariului şi a celui al bibliotecariului; s'a mai ales o comisiune pentru înscrierea de membri noi.

Al doilea elaborat cetit în adunare a fost „o schiţă geografică a părţilor centrale ale Africei,“ lucrat cu mult studiu de dl I. D. Petraşcu. Altă lucrare didactică a mai fost prelegerea practică din Fisică, ţinută de dl I. Dariu. Domnul Dariu a preles ca cu copii despre termometru; a descris termometrul, a dat esplicaţiuni uşoare, a spus cum se face şi la ce se întrebuinţează termometrul.

Prelegerea a fost supusă unei desbateri critice a adunării; aceasta a aflat-o co ĕspunḑĕtoare şi ostenelile dlui Dariu încununate cu succes.

Adunarea simţind necesitatea unei foi pedagogice-didactice, care sĕ corĕspundă şi sĕ înlesniască scopurile, ce le urmăresc reuniunile noastre, a decis întemeierea unei reviste de feliul acesta, începênd cu prima Ianuariu anul viitor.

Afară de acestea s'a mai votat un regulament, care normează activitatea atât a reuniunei întregi, cât şi a despărţĕmintelor.

Conclusul luat la adunarea generală precedentă în causa premiului dlui Dorca pentru cea mai bună Gramatică română în scoalele poporale s'a învoit acuma, ca adecă sĕ se escrie concurs din nou şi sĕ se voteze premiarea la terminul pus de comitet conform statutelor.

Adunarea a votat şcolariului I. Manole fiul reposatului învĕţător Stan Manole, odată pentru totdeuna un ajutor de 30 fl. Buna primire ce a avut-o adunarea ca atare şi membrii ei în parte la Breţcu, a îndemnat pe adunarea a aduce mulţămită în procesul verbal inteligenţei din Breţcu; de asemenea s'a adus mulţămită presidiului pentru serviţiile prestate reuniunei cu mari jertfe şi în fine dlui protopresbiter al tractului Branului Traian Meţian pentru interesul şi sprijinul ce 'l-a arĕtat în direcţiunea promovărei scopurilor reuniunei prin disposiţii favorabile în cercul activităţei sale protopresbiterale.

Adunarea generală a reuniunei în anul viitor se va ţinea în Prejmer. *Un dascăl.*

Varietăţi.

* Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ în şedinţa sa din 2 Oct. st. v. s'a constituit pentru a doua oară, alegêndu-şi de funcţionari ai sei pe următorii domni:

De preşedinte s'a aclamat dl profesor sem. Dimitrie Comşa; vice-preşedinte Nicolae Clonţa cl. c. III; notariu al corespondinţelor Iosif Gomboş cl. c. III; notariu al şedinţelor George Pop cl. c. III; redactor Sergiu Medean cl. c. III; controlor Iosif Moldovan cl. c. III.; cassariu Valeriu Millea cl. c. I.; bibliotecariu Aureliu Trif cl. c. II; vice-bibliotecariu George Daniil ped. I.

De membri în comitet s'au ales: Vasile Duma cl. c. III; Ioanichiu Olariu cl. c. III.; Emilian Popescu cl. c. II.; Iosif Blaga cl. c. II.; Ioan Broj cl. c. I; Ioan Prişcu cl. c. I.; Iosif Făgărăşan ped. c. III. şi Emeliu Ciceiu ped. c. II-lea.

* **(Concert.)** Eată programa concertului dlui Dimitrie Popovici, anunţat de noi în unul din nrii trecuţi, şi asupra căruia, atragem deosebita atenţie a publicului nostru:

1. *a)* Schuman R. *„Der arme Peter“* Baladă *b)* Bendel F. *„Wie berührt mich wundersam“*	D. Popovici.
2. *a)* Lassen E. *„Ich sprach zur Taube“* *b)* Wickede F. *„Herzensfrühling“*	D-şoara Bertha Riesenberger.
3. *a)* Dima G. *„Codrul verde nu mai este“* *b)* — „ „ *„Ḑiua bună“* *c)* — „ „ *„Ich fühle deinen Odem“*	D. Popovici.
4. *a)* Schulhof J. *„Gedenkblatt“* *b)* Hummel J. N. *„Caprice“* (B-dur)	Dl E. Brem.
5. *a)* Humpel W. *„Nor de vijelie“* *b)* Meyerbeer J. *„Arie“* din opera „Die Afrikanerin“	D. Popovici.
6. Gounod Ch. *„Schmuck-Arie“* din opera „Faust“	D-şoara Bertha Riesenberger.
7. Stefănescu G. *„Mândruliţă dela munte“* *b)* List F. *„In Liebeslust“* *c)* Schubert F. *„Der Neugierige“*	D. Popovici.

Concertul se va da în sala dela „Împĕratul Romanilor.“

Începutul la 7 oare şi $^1/_2$ seara.

Domnul Popovici a pus în uimire pre cunoscĕtorii de musică prin frumoasa sa voce, şi modul de a cânta.

Sperăm că publicul român va scì folosì ocasiunea şi va asculta pre iubitul nostru cântăreţ.

* (Cestiunea casarmei din Orĕştie) s'a pertractat în adunarea comitatensă din Deva ţinută în 12 Octombre an. c. Recursul subşternut de minoritatea din representanţa comunală a Orĕştiei s'a respins, astfel dauna oraşului de 3000 fl. s'a sancţionat de congregaţiune. Acest resultat negativ se esplică prin împrejurarea, că sasii din Orĕştie se află dela spargerea „Sachsenland-“ ului în mare prietenie cu partida deciḑĕtoare a vice-comitelui Barcsay, care numai acestei alianţe are sĕ mulţămiască, că a fost ales vice-comite al comitatului Hunedoarei. Marele Mephistofeles al Orĕştiei, primariul *Schuller* a fost în Deva înainte de a se ţinea congregaţiunea şi li-a adus aminte aliaţilor maghiari, că acum e timpul de a face un contra-serviţiu — şi maghiarii Dlui Barcsay i-au şi făcut serviţiul dorit.

E de însemnat, că maghiarii din Orĕştie, care de asemenea au subşternut un recurs în această afacere nu au fost luaţi de loc în consideraţiune, — prin urmare se bucură de puţină influenţă la confraţii lor din comitat. Puterea intereselor materiale e mai mare în unele împrejurări, decât legătura sângelui.

* (Exorcismii Marelui Vasilie pentru o săsoaică.) O săsoaică din Orĕştie, din clasa cetăţenilor, avênd un copil bolnav de accese epileptice sau vorbind în limba poporului, de „nevoi şi călcături“ — s'a dus la un preot român dimpregiurul Orĕştiei spre a căuta mântuire. Preotul a acordat cu săsoaica un honorar acomodat şi s'a apucat de cetirea esorcismilor Marelui Vasilie. După un oare-care timp morbul dispare — dar săsoaica vĕḑênd bunul resultat preste aşteptare, n'a voit sĕ plătiască preţul acordat şi lucrul a venit la judecată.

Judecătoriul din Orĕştie — sas de naţionalitate — a pertractat causa bagatelarie conform legei şi a judecat pe săsoaica sĕ plătiască preotului român honorariul acordat.

Tot la acest preot a venit şi un român, care trecuse la confesiunea calvinească, cu rugarea ca sĕ scoaţă calvinia dintr'ênsul prin cetirea unor rugăciuni. Preotul i-a cetit nişte rugăciuni şi omul s'a depărtat dimpreună cu soţia sa în buna credinţă, că calvinia cea sarbădă şi seacă a eşit din sufletele lor chinuite.

* (Bibliografic.) Din publicaţiunile Academiei române au apărut şi se află de vênḑare la librăria Socec & Co.:

1. Doine şi strigături din Ardeal date la iveală de Dr. Ioan Urban Jarnik şi Andreiu Bârsan. Bucuresci 1885. 1 volum de XV şi 528 pagine, urmat de un glosar român frances de XVI şi 324 pagine al tuturor cuvintelor, cari se află în colecţiune, întocmit de Dr. I. U. Jarnic. — *Preţul 5 lei.*

2. *Glossaire des chantous populaires de Transilvanie (colection Bârsean Jarnic) par Jean-Urban Jarnik Bucarest 1885.* 1 vol. de XVI şi 324 pag. *Preţul 2 lei.*

3. *Symbolae ad ilustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris coronae S. Stephani macsimam partem nunc primum ec variis tabulariis, Romanis, Austriacis, Hungaricis, Transilvanis, Croaticis, Societatis Jesu aliisque fontibus accessu difficilibus eruatae a Nicolas Nilles S. J. Queniponte 1885.* 2 volume şi 1086 pagine. *Preţul 16 lei.*

Nr. 563. [1179] 1—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Poiana-Sărată pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumente:

200 fi. v. a. când va provedea învĕţământul în clasa I, şi — 250 fl. în clasa II, avênd cei doi învĕţători a se peronda din an în an în cele douĕ clase, — şi cuartir liber.

Reflectanţii, dela cari se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Breţcu, în 30 Septembre 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 251 [1172] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de cancelist în biroul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, în Sibiiu, cu o remuneraţiune anuală *de trei sute fl. v. a.* se escrie prin aceasta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor trimite cererile, scrise cu mâna proprie, până la *15 Novembre st. n. a. c.* la subsemnatul comitet, însoţite de:

a.) Atestat de botez.

b.) Adeverinţă despre studiile făcute sau despre practica, ce eventual o au făcut în vr'o altă cancelarie.

c) Atestat de moralitate dela oficiile respective locale sau pretoriale.

d.) Adeverinţă despre condiţiunile de viaţă în care trăiesce.

Cererile întrate după terminul indicat, nu se vor lua în considerare.

Informaţiuni mai în detail asupra îndatoririlor legate de acest post, se pot căpĕta dela biroul Asociaţiunei transilvane.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 22 Septembre st. n. a. c.

Iacob Bologa **Dr. D. P. Barcianu.**
v. pres. secretar u.

Nr. 251. [1173] 3—3

CONCURS.

Venind în vacanţă unul din stipediile de 100 fl. pe an, menite pentru ascultătoare de pedagogie la un institut din patrie, se escrie concurs pentru conferirea de nou a acestui stipendiu.

Concurentele vor avea sĕ acludă cererei:

a) Atestat de botez.

b) Atestat despre progresul în studii în semestrul premergĕtor.

c) Atestat de frecuentaţiune în anul scolastic 1885/6.

d) Atestat de sĕrăcie dela oficiul comunal cu vidimarea oficiului pretorial; — toate în original sau în copie autenticată.

Cererile sunt a se adresa subsemnatului comitet în Sibiiu, până la *15 Novembre st. n. a. c.* Cereri întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu 22 Septembre n. 1885.

Iacob Bologa, **Dr. D. P. Barcianu,**
v.-pres. secretar.

Nr. 172. [1175] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă *Bozeş*, aparţinĕtoare protopresbiteratului II. al Geoagiului, conform ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din 12 Martiu 1885 Nr. 602 B. se escrie concurs cu termin de *30 ḑile de la prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela 159 familii câte două mĕsuri mari de cucuruz à 50 cr.	159.--
Venitele stolare după funcţiunile de botezuri, cununii şi înmormêntări. . .	35.—
Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru	79.50
Pămênt de sĕmênat ca porţiune canonică	40.—
Venitul din cimiteriu .	10.—
Venitul dela botez cu crucea	20.—
Suma fl.	343.50

Doritorii de a ocupa acest post au de a aşterne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul mai sus amintit, instruite cu documentele recerute de legile bisericesci în vigoare.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sĕcărâmb, 17 Septembre 1885.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 269. [1178] 2—3

EDICT.

Bucur Micu gr. or. din Vlădeni, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţiă Mucenica Stancioiu gr. or. din Vlădeni, fără a se sci ubicaţiunea lui şi dacă mai trăiesce, prin aceasta se citează în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă, ca sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţ a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Zerneşti în 2 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Către on. cetitori ai „Tel. Rom.“

În urma relaţiunilor rele de esport către Orient şi Rusia, sunt silit a vinde cu ori-ce preţ magazinul meu preste mĕsură bogat în

Invĕlitoare pentru cai,

cari au 185 cm. în lungime şi 115 în lăţime; aceste învĕlitoare sunt ţĕsute dintr'o materie foarte trainică, deasă şi dintr'o lână fină şi moale, de aceea ele 's acomodate chiar şi pentru cuverte de pat şi covoare de scaldă.

Preţul unei bucăţi 1 fl. 55 cr.

Covoare pentru birje,

de coloare gălbinie, cu chindisituri roşii şi negre, lungi de 180 cm. şi late de 115, à fl. 2.50, până nu se va găta provisiunea. Acele cari nu-i convin primitoriului se reprimesc. Epistolele sunt a se adresa la:

Orient-Export-Bureau, I. D. Wien, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ binevoiţi a'mi trimite într'o ladă 27 din covoarele DV., cu cari sunt foarte mulţămit. Ele sunt într'adevĕr frumoase şi au plăcut pretutindenea. I. Romanowsky, staţiunea de tren: Kotamgya. [1171] 2

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireş	—	—	4.--	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireş	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44
Sibiiu — Copşa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07
Cucerdea — Oşorheiu				
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05
Oşorheiu — Cucerdea				
Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriş — Turda				
Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriş				
Turda	8.20	—	1.41	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Marţi 8/20 Octombre 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sĕ fim precauţi.

Da, sĕ fim precauţi.

Nici odată n'am avut mai mare trebuinţă de precauţiune ca şi acuma, când orientul este în flacări, şi noi scim din esperienţă, că flacările de pe casa vecinului uşor pot trimite o scânteie aprinsă şi în casa mea, şi dacă nu sunt precaut, ea prinde foc.

Şi e periculos focul.

O scânteie rĕmâne scânteie şi în timpuri liniştite nu face nici o pagubă.

Nu aşa înse în timpuri turburate de viscolul urei de rassă şi al nemulţămirei generale.

E mare asemênare între liniştea din natură şi liniştea din vieaţa naţională a popoarĕlor.

E liniştită atmosfera, omul precaut poate umbla la miezul nopţii cu lumina aprinsă, căci nu se întêmplă nici o primejdie.

În timpuri de vifore grele, o scânteie nenorocită eşită din urloiul vecinului îmi pune casa în flacări. La suflarea vêntului prielnic lăţirei focului, tăciunele sare din straşine în straşine, şi în căteva minute ne treḑim, că comuna întreagă este în flacări.

Vieaţa internă a statului nostru este băntuită de grele ispite.

Ura de rassă se cultivă cu multă conscienţiositate de ḑeci de ani, şi astăḑi am ajuns aşa de departe, încât nu este dinamită, care sĕ esplodeze mai teribil după cum va esploda neîndestulirea generală cu starea de lucruri dela noi.

Trăim în timpuri viforoase. La marginile ţĕrei noastre flacările revoluţiei sociale se preling spre ceriu.

Elemente esplosibile zac în grămadă, graţie nesocotinţei pressei maghiare, şi a curentului cu maghiarisarea, care a inceput a mai înăsprì nemulţămirea generală cu un nou soi de imposite.

Printre atâtea elemente esplosibile presa maghiară umblă cu tăciunele aprins.

De aceea ḑicem sĕ fim cu precauţiune, căci nimica nu se lăţesce mai repede ca focul în ḑile furtunoase.

Inţelepciune şi precauţiune am predicat la toată ocasiunea, şi aceasta ne simţim chemaţi a o predica mai cu seamă acuma, când casa vecinului este în flacări.

Ḑiarele maghiare n'au voit sĕ asculte de sfaturile noastre. Ele puneau răşină pre tăciunele aprins, ca el sĕ ardă cu mai mare forţă, şi sĕ poată împrăştia scântei lipicioase.

S'a făcut mare sfară cu pericolul la care este espusă esistenţa Ungariei.

Persecuţiunea românilor a format rubrică permanentă în sistemul guvernului, calumniarea românului rubrică permanentă în presa maghiară.

Aşa s'a urmat faţă cu noi, în special faţă cu noi ortodocşii.

În cele din urmă s'a vorbit despre o revoluţiune a românilor şi s'a trimis miliţie în ţara moţilor.

Vestea s'a lăţit cu iuţeala fulgerului.

Deodată cu scirea despre trimiterea miliţiei în ţeara moţilor s'a deşteptat în noi memoria ḑilelor de cruntă isbândă.

Umbra martirilor din timpuri furtunoase ne făceau plăcute visurile, şi aceasta ca recompensă pentru amărîta noastră de viaţă naţională.

Suntem împinşi cu forţa spre prăpastie.

În faţa acestor lucruri ḑiarul „Magyar Polgár“ din Cluş publică următoriul articol:

„Sĕ fim precauţi.“

„La 1876 focul a pustiit vre-o 12 strade în Cluş, şi era mare spaima în toate direcţiunile.

Dacă 'şi aprindea omul seara luminarea în chilia sa şi vecinul prin fereastră vedea flacăra lemnuşului, fără voiă striga: foc! foc!

Aşa a fost cu sĕptĕmânile, publicul era alarmat şi de 10-ori pe ḑi, şi dacă ici-colea fumega câte o grămadă de gunoi, publicului i se părea că vede foc, căci el tot cu focul se ocupa, tot la foc cugeta.

Aşa stăm astăḑi cu curentul revoluţionar.

„Tribuna“ şi „Gazeta“ ne-au vorbit tot de răfuială. Ne-au pus în vedere ceva estraordinariu, şi acest estraordinariu s'a împlinit prin proclamaţiunea irredentistă.

Praful de puşcă n'a esplodat şi în loc de răfuială ne-am pomenit cu un fiasco.

Fără îndoială mare a fost această cutezanţă, a cărei teren mult 'l-au pregătit, şi care şi aḑi are mulţi sprijinitori din mai multe pricine.

Lucrul cu toate acestea nu este de natură, de a produce temeri, că doară se vor isca turburări.

Scirile cari năpădesc n'au nici o basă serioasă.

Sunt om, care am umblat mult.

Ḑilele trecute — spre pildă — eram în Iara de jos şi între doi români am auḑit vorbindu-se:

„Ce credeţi când plecăm“? „Dacă vom culege cucuruzul, rĕspunde celalalt.“

Aşa vorbesce astăḑi toată lumea.

De când s'a vestit în fie-care sat şi s'a bătut în dobă, ca fie-care sĕ ducă la primărie proclamaţiunea irredentă, de atunci se scie în fie-care sat, că s'a întêmplat oare-undeva oare-ceva, căci numai lucruri însemnate se buciumă pe această cale.

Fie-care om dă cu socoteala. Cine n'are cerc de vedere, crede, că trebuie sĕ plece îndată, şi aceasta o spune fără de a scì despre ce e vorba, sau că ce vorbesce, şi fără de a o putea aduce aceasta în legătură cu vre un autor intelectual.

Dacă fură omul câte-va umplături de dinamită, ca după cum la sute de ocasiuni s'a întêmplat — sĕ poată prinde pesci cu mai mare uşurinţă, îndată se buciumă în lume şi ţară. Dacă românul în nĕcazul seu ḑice, cea ce de sute de ori a mai ḑis: a şteaptă numai jidane! îndată se prăpădesce lumea, şi cuvintelor li se atribuie o deosebită importanţă.

Între alte împregiurări aceasta n'ar însemna nimica, astăḑi înse fie-care om pândesce, că ce grăiesce vecinul seu.

Am umblat cruciş şi curmeḑiş prin ţinutul Câmpenilor. În părţile ardelene acestia sunt munţii cei mai primejdioşi după trecutul lor judecând şi fiind adecă românii aici compacţi.

Poporul de aici e foarte liniştit.

Pasiunile omenesci răpesc pe om, şi el comite lucruri, pe cari după serioasă judecată nu şi le-ar comite.

Ura personală şi multele frecări dau ansă, ca inima sĕ scape câte odată cuvinte nerumegate, sunt şi unele alusiuni rĕutăcioase, vor fi pe aceste locuri multe rele, nu se poate înse ḑice, că poporul are aplicare spre disordine.

Rĕul nu este adânc, nu este aşa de mare, ca sĕ se simtă trebuinţa aplicărei de mijloace escepţionale. Nu! Şi nici sĕ zugrăvim prea mult dracul pe părete. Sĕ fim foarte precauţi în comunicarea de sciri. Da, sĕ fim foarte precauţi.

Lucrurile acestea sunt de natură, că dacă misci o mică petricică din vêrful muntelui, pe când ajunge la vale 'ţi tăvălesce arbori întregi.

Tot vorbim, pănă când între oameni stêrnim neîncredere, ură şi poate frecări chiar, ceea ce e mare pacoste, căci astfel de lucruri sunt lipicioase, şi uşor i poate trăsní ciuda prin creeri sĕ servească dinamită de aproapelui seu, inimicului personal sau politic.

Cine umblă pre afară, acela scie, că nu sunt motive de bănuială.

Admitem, că este strîmtorată posiţia maghiarilor, cari locuiesc între massa compactă a românilor.

Această posiţie strîmtorată o agravează multele sciri şi povesti de prin ḑiare. Acestor maghiari le sunt în viă memoriă multele casuri tragice, şi puţin le trebuie ca ei sĕ se îngrozască de vêntul sau vestea acestor triste timpuri din trecut.

Aparatul siguranţei publice sĕ fie cu multă precauţiune şi sĕ flecărească cât se poate de puţin. Formă serioasă numai atunci sĕ dee lucrului, dacă el e în adevĕr serios, se nu facă înse din ori-ce ceartă cas penal sau din fie-care fleac de om — martir.

FOIŢA.

Nu minţi!

Era odată un om foarte sĕrac, dar atâta era de sĕrac, încât nici focul în vatră nu-i ardea. Şi astăḑi mai sunt oameni sĕraci, dar par'că ca acela rar ai afla. Şi avè omul acela o fată, dar aşa fată frumoasă cum nu era în toată lumea ca ea. Lumea ḑice că la omul sĕrac, o fată frumoasă, i face şi mai mare sĕrăcie; dar pre el nu-l putea sĕrăcì mai tare, căci nu avè chiar nimic, decât un bordei vechi în pămênt.

Odată venì la bordeiul lui ḑina Ilina, cea mai măiastră ḑînă şi i ḑise omului:

Măi omule, fata e numai sĕrăcie la casa omului; tu ai mai trăì de pe o ḑi pe alta cum ai putea, mai lucrând pe la alţii, mai miluindu-te cei creştini, dar cu fata 'ţi merge mai greu, esci tot cu frica în spate sĕ nu o laşi singură şi sĕ i se întêmple ceva primejdiă. Dă-mi tu fata mie, eu voi grijì de ea ca o mamă, şi i-oi căpăta şi bărbat cinstit când va fi de măritat. Ce ḑici omule?

Şi bietul om se gândì cât se gândì, îi părea rĕu sĕ-şi dee fata la o ḑînă, dar vĕḑênd sĕrăcia ce-i în bordeiul lui, aducêndu-şi aminte, ca omul, de toate primejdiile ce i se pot întêmpla, cugetă în urmă: eu voi trăì cum m-a miluì Dḑeu, numai pe ea sĕ o vĕḑ fericită, şi dete fata ḑinei, ḑicêndu i: fi cuminte fica mea, şi ascultă de dnia-ei, că doară s'a milostivì şi te-a aşeḑa mai bine de cum te-aş fi putut eu aşeḑa!

Şi se duse fata cu ḑina, se duse prin codrii şi prin munţi, prin văi şi pre dealuri, pre stânci şi prin poieni, se duse multă lume împĕrăţie, ca Dḑeu sĕ ne ţie, că cuvêntul din poveste, de aici înainte este, se duse pănă îşi pierdù urma, de nu ar mai fi sciut venì la bordeiul bătrênului. Cam trei sĕptămâni călĕtorirĕ pănă ajunsĕrĕ la curţile ḑînei. Doamne ce mai curţi pompoase, curţile ḑînelor şi pace! cum nu mai putea avea nici un om pămêntean.

După ce întrarĕ în curţi, dădù ḑina la fată 13 chei şi i ḑise: acì ai 13 chei dela 13 chilii; cu 12 chei vei deschide ale 12 chilii şi vei şedea şi-ţi vei petrece în ele, lipsă nu vei avea de nimic, tot ce-ţi va cere inima vei afla în ele, mâncare, beutură, îmbrăcăminte, fel de fel de scumpii şi de flori, ci — în casa a 13 se nu întrì, cu cheia ast micuţă sĕ nu deschiḑi casa cea de cătră rĕsărit, că atunci nu va fi bine. Te legi că me vei asculta? — Leg! — Te legi? — Leg! Te mai întreb odată: legi-te că nu vei întra în casa cea de cătră rĕsărit!? — Leg!

Bine-i; fi ascultătoare, eu merg de-acasă, dar tu sĕ faci după cum te-ai prins.

Şi plecă ḑina de acasă, se duse în trebile ei, ear fata rĕmase singură. Se desfăta fata în paluta ḑînelor ca într'un rai, nimic nu-i lipsia; avè mâncări preste mâncări, beuturi preste beuturi, feliuri de haine şi de scumpii, mulţime de flori mirositoare şi paseri cântătoare, care de care mai minunată o încungiurau; şi umbla dintr'o casă într'alta cântând şi jucând şi veselindu-se. Dar ḑina zăbovì multă vreme în umblările ei. Odată ce-şi gândì fata? Oare sĕ întru în casa cea de cătră rĕsărit? Doară ḑina nu e acasă sĕ me vadă, pănă vine ea, eu întru o leacă şi închid uşa bine dacă es, de nici n'a scì nimic. Ese pănă afară, se uită nu cum-va vine ḑina, şi hait cu cheia a 13 la uşa casei cei de cătră rĕsărit. Cum o deschide cade leşinată la pămênt de atâtea mândrii ce vĕḑuse. Dacă se deşteptă dă sĕ se scoale, şi ca sĕ se poată ridica mai degrabă adie un scaun cu degetul, atunci toate curţile ţiuesc şi degetul îi rĕmase întraurit. Se supĕră fata şi o prinde o frică, apoi se ridică, easă din casa aceia şi întră în celelalte, apoi o închide bine. Tot cearcă sĕ-şi destraurească degetul, dar nu poate. Într'un târḑiu vine şi ḑina. Ea scia de toată întêmplarea, dar se face a nu sci nimic; deci întrebă pe fata cu frumuşelul, ca sĕ nu o sparie: Nu ţi-a fost urît fata mea, în têmpul cât ai fost singură?

Nu mamă.

Bine-i draga mea; dar nu ţi-a lipsit ceva?

În locul unui asemenea martir totdeuna se află altul. Şi pe ici-colea încomodările judecătoresci, tractarea neumană, denaturarea lucrului agitează spiritele şi formează public pentru astfel de prostii.

Pripa, superficialitatea în judecata faptică a lucrului, atribuirea de importanţă unor persoane, cari n'au nici o influenţă, nu moderează spiritele.

Noi înse trebuie sĕ moderăm, şi sĕ nu turburăm lucrurile cari nu sunt curate.

Sĕ nu facem din ţînţariu armăsariu, căci aceasta nu se ţine de problemele omului serios.

Sĕ fim cu bunăvoinţă faţă cu fraţii nostri români şi prin trezvia noastră sĕ ne silim a curma ori-ce mişcare mai serioasă, sĕ nu producem înse noi mişcarea prin lăţirea de faime, cari n'au nici o basă, căci dacă vom urma tot aşa, aḑi mâne vom auḑí probabil şi astfel de lucruri, pre cari în adevĕr lăţirea de asemenea vesti le au produs ajutată de intenţiuni rele.

Lăţitorii de vesti de prin provincie sĕ nu priviască agitatori în fie-care individ, şi ar fi bine, dacă înainte de a scrie la jurnale, ar esamina lucrurile prin judecătoriile competente.

Resultatul îl vom vedea apoi în ḑiare; înse noi n'avem lipsă ca prin deducţiunile fantastice a câte unui corespondent înspăimêntat, sĕ bolunḑim lumea şi noi.

Afacerea pretinde cea mai mare seriositate, această seriositate sĕ nu o perdem nici un moment din vedere".

Pănă aici „Magyar Polgár".

Vom revenì.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Sibiiu, în 7 Octombre 1885.

Situaţia în Balcani continuă de a fi foarte încurcată. Ceeace se poate prevedea este, că o soluţiune pacinică a conflictului este aproape o imposibilitate.

Cele mai recente sciri telegrafice ne vorbesc despre stări de lucruri interne bulgare, precum şi despre referinţe reciproce bulgaro-sêrbesci, despre cari dacă am şi avut ceva cunoscinţă, credeam că nu sunt decât nişte scorniturі false, sau cel puţin păreri esagerate.

Dar în realitate lucrul stă altfel şi după cum stă ne 'nsuflă grele îngrijiri faţă de viitoriul apropiat.

Spiritele în Bulgaria se vede că nu-'s pătrunse tocmai de aceleşi vii sentimente de entusiasm, despre cari se vorbia mai la început. Entusiasmul se pare a se mai fi coborît cu câte-va grade şi sunt mulţi între bulgari, cari condamnă pentru cele întêmplate guvernul şi chiar şi pe principe. O eclatantă dovadă pentru aceasta e disposiţia guvernului bulgar, de a pedepsì pe oamenii cârtitori, cari pot sĕ facă multă stricăciune causei bulgare.

De altă parte earăş într'o serie de telegrame sosite la ḑiarele strĕine, se vorbesce în detai despre miliţia bulgară compusă cu deosebire din voluntari. Din aceste telegrame iese la iveală, că armata lui Alecsandru, pe care ar trebui sĕ conteze în casul unui rĕsboi, nu numai că nu-i ar putea fi de folos, ci chiar i-ar servì spre peire, din causa absolutei lipse de disciplină, ce domnesce în trupele voluntarilor.

Între aceste trupe se vede că sunt mulţi voluntari de naţionalitate străină şi în deosebi mulţi montenegrini. În ḑilele trecute a fost Sofia teatrul unui conflict sângeros între voluntarii bulgari şi muntenegrini, care a iritat într'atât cele doue naţionalităţi, încât a trebuit sĕ intrevină guvernul cu forţa de a desarma pre toţi montenegrinii din capitală. Consternaţiunea e generală.

De altă parte Sêrbia în mâncărimea ei rĕsboinică voiesce cu tot preţul sĕ se încaiere, nu cu turcii, ci cu bulgarii. Un lucru foarte straniu acesta, care îi bagă în griji şi pre bulgari şi pre puteri.

Că oare Sêrbia în această tendenţă a ei lucră sub presiunea secretă a diplomaţiei austro-ungare, sau că tot lucrul este numai o ultimă şi desperată sforţare a regelui Milan de a 'şi agonisì încrederea perdută a poporului sêrbesc prin fapte vitejesci şi astfel a'şi asigura tronul subminat de reacţiune, — nu se scie, dar presupunerea din urmă se vede a fi mai mult ca sigură.

În vreme ce situaţia din nord-vestul peninsulei este cea schiţată, la Constantinopole ambasadorii întrunindu-se în şedinţe esmit o notă colectivă, care are în vedere de a asigura mănţinerea păcii şi a împedeca vĕrsarea de sânge, cel puţin pănă când puterile se vor putea ocupa cu cestiunea Rumeliei orientale.

Mijloacele la care ambasadorii au recurs sunt următoarele:

Invită poporaţiunea rumeliotă şi cea bulgară de a reîntra în ordine, că nu trebuie sĕ se întemeieze pe nici un ajutor din partea puterilor; invită pe bulgari sĕ nu concentreze trupe la graniţă şi sĕ suspende armările; laudă atitudinea plină de moderaţiune a Sultanului, care nu caută decât sĕ-şi ocrotiască drepturile, şi speră că va păstra această atitudine împăciuitoare.

Tare ni teamă, că toate aceste sunt şi vor rĕmânea nişte formalităţi goale, de cari vor rîde printre culise, chiar şi aceia cari le-au subscris.

Reproducem după „Voinţa Naţională" următoarele sciri telegrafice tot în aceeaş cestiune:

15 Octombre.

Constantinopol. — Poarta a emis ieri ambasadorilor o nouă circulară privitoare la înarmările Greciei şi ale Sêrbiei. Nota relativă a ambasadorilor, care rĕspunde la circulările Porţei privitoare la Rumelia s'a remis aḑi. Regretând evenimentele din Filipopol, nota arată că speranţa puterilor este, că violarea tractatului dela Berlin nu va trece preste marginile actuale şi că Poarta va urma atitudinea sa împăciuitoare.

Viena. — Guvernul austriac a dat ordin administraţiunilor drumurilor de fer şi „companiei de navigaţiune pe Dunăre" sĕ ţină materialul lor gata pentru un transport eventual de trupe.

Constantinopol. — Toate puterile sfătuiesc pe Grecia şi pe Sêrbia sĕ se ţină liniştite şi sĕ aştepte otărîrea puterilor. Cu toate sgomotele rĕspândite, că Turcia ar voì când sĕ încheie o alianţă cu Grecia, când una cu Bulgaria, e mai presus de ori-ce îndoială, că lucrurile nu se vor sfêrşì cum se crede; Poarta caută sĕ câştige timp cu ori-ce preţ; de aceea întreprinde feliul de negociări numai ca sĕ 'şi poată aduna bani şi trupe. Situaţia Porţii va fi mult mai bună dacă lucrurile vor rĕmânea în starea actuală încă vre-o lună sau douĕ; atât Bulgaria cât şi Sêrbia vor fi slăbite din causa cheltuielilor ce trebuie sĕ facă pentru a ţinea atâtea trupe pe picior de resbel, Bulgaria mai cu seamă, ale cărei mijloace financiare sunt foarte restrînse. Grecia are la fruntarie 21,000 de oameni; se crede că, în cas de resbel, ea ar putea scoate cel mult încă 10,000 de oameni.

Varna. — Situaţia a rĕmas neschimbată; Poarta continuă a'şi aduna trupele, îndestul de încet înse de câte va ḑile, din causa lipsei de muniţiuni şi de haine. Lucrurile se mişcă greu în Turcia. Oamenii competenţi spun că Turciei i-ar mai trebuì cel puţin o lună pentru a 'şi mobilisa armata. Această armată înse e o putere, de care trebuie sĕ se ţină; cu toate nenorocirile Turciei, armata ei e singurul lucru care a rĕmas în picioare; cu o sută sau douĕ de milioane se pot pune pe picior de resbel 250,000 soldaţi bine comandaţi. Toate silinţele Porţii sunt acuma îndreptate asupra financelor, se fac necontenite tratări cu banca otomană, cu representanţii a diferite stabilimente de credit strĕine. Se crede că Poarta va găsì toate sumele de cari are nevoie.

Filipopol. — Musulmanii din Sêrbia veche s'au constituit în bande armate şi sunt gata sĕ respingă ori-ce atac din partea Sêrbiei; aceste bande ar putea forma un contingent de mai bine de 5,000 de oameni bine armaţi; sprijiniţi de vr'o 15,000 trupe regulate, ei ar putea întimpina ori-ce invasie, dacă ţinem seamă mai cu samă de natura muntoasă a regiunei. Turcii au 11,000 oameni la Kossovo şi vre-o 7,000 la Uschiub; restul armatei de observaţie la graniţa sêrbească se ridică la vr'o 9,000 rĕspândiţi în diferite localităţi.

16 Octombre.

Viena. — Se anunţă din Belgrad ḑiariului „Neue freie Presse": Sêrbia protestând contra hotărîrei ambasadorilor marilor puteri la Constantinopole a început acţiunea contra Bulgariei. O parte din trupele sêrbesci concentrate în împrejurimile oraşului Niş, a trecut graniţa bulgară ieri seara.

Varna. — Pănă acum nimic nou în domeniul faptelor; e probabil că nu vom avea nimic de înregistrat cât timp vor ţinea negociările diplomatice; toată lumea aşteaptă sfêrşitul acestor negociări. Turcia îşi adună armatele, Grecia şi Sêrbia îşi înaintează trupele la fruntarii, bulgarii 'şi dau toată osteneala sĕ'şi prefacă corpurile lor neregulate în trupe serioase Generalul Von der Golz-paşa a presentat Sultanului un plan întreg de campanie pentru casul, când Turcia ar fi silită sĕ recurgă la arme. Vor opera trei armate: una va sta în observaţie la Mustafa-paşa, cu reserve în Adrianopol; a doua va opera la Ianina, cu reserve în Bitolia şi a treia va sta la Kossovo cu reserve în Uschiub. Poarta caută sĕ creeze un curent anti-bulgar printre celelalte populaţii din Macedonia. În arsenal se lucrează mereu ḑi şi noapte; au sosit o mulţime de ingineri şi de lucrători srĕini.

Sofia. — Scirea dată că sêrbii au trecut fruntaria în Bulgaria este cu totul falsă; bulgarii 'şi-au retras trupele dela graniţa sêrbească îndreptându-le spre Küstendil; în tot casul Bulgaria nu ar putea susţine un atac din partea Sêrbiei, de aceea s'a creḑut că e mai bine a se întrebuinţa toate puterile pentru apărarea fruntariei din spre Turcia.

Belgrad. — La fruntarii linişte pănă acum; armata e pe deplin mobilisată şi numĕră 40,000 oameni afară de corpurile auxiliare. S'a cheltuit pănă acuma 13,000,000 pentru a se pune armata pe picior de resbel. Sêrbia este mai otărîtă decât ori când de a întra cu trupele în Turcia; lumea e aproape sigură că turcii vor fi învinşi. În Niş domnesce o animaţie estraordinară din causa trecerei trupelor; acolo s'a stabilit pentru moment statul major general. Toţi cred că un resbel nu va putea sĕ fie înlăturat.

Nu, mamă.

Ai avut tot ce ţi-a cerut pofta inimei?

Avut mamă.

Foarte bine; dar în casa cea de către rĕsărit intrat-ai?

Ba, nu, mamă.

Nu ai întrat?

Nu mamă!

Te mai întreb odată, copila mea, întrat-ai în casa a trei-spre-ḑecea, în casa cea de către rĕsărit; spunem adevĕrul, că de minţesci, îţi leg limba şi te alung sĕ mergi unde te vor duce doi ochii ce-i ai! spune drept, întrat-ai ori ba?

Nu am intrat.

Atunci nemiloasa ḑină amuţì pe mincinoasa copilă şi o alungă dela palat.

Şi s'a dus fata plângênd unde o duceau vederile ochilor, nici ea nu mai scia unde merge şi de unde vine, unde ar putea eşì din acei codrii înfiorători pe unde nu întrase om pămêntean nici odată, pribegia copila de pe stâncă pe stâncă, din munte în vale şi din vale în deal, din codrii în tufişuri şi din tufişuri în codrii, nutrindu-se cu smeură, mure, alune, fragi, gir, ghinde, corobeţe şi rădăcini. Şi de ce mergea se înfundă tot mai tare în codrii. Odată fiind lângă un părău limpede de munte 'şi vede faţa în el şi rĕmâne uimită de frumseţa ce zărì în apă. Astfeliu trăì ea cam trei ani singură ca o căprioară, neputênd scoate nici un cuvênt din gură, şi neîntêlnindu-se cu suflet de om. Ḑina înse o scutia pe nevĕḑute ca sĕ nu i se întêmple ceva, alunga lupii şi urşii, mistreţii şi şerpii din giurul ei. Somnul când o prindea, ea se urca pe un arbor înalt şi între crengile lui dormia mai liniştită şi mai bine, decât pe toate dricaiele şi perinile din lume. Odată i se făcú milă la ḑina de ea şi îi trimite un ficior de împĕrat, care încă rătăcise prin cei codri, umblând la vênat cu puşca 'n spate. Cum o vede ficiorul cel de împĕrat dormind între crengile copaciului, rĕmâne înmărmurit de atâta frumseţă. O deşteaptă şi o roagă sĕ se coboare jos. Dar ea era mută, nu putea vorbì, fără de înţeles înţelegea vorbele lui şi-i făcù semne că bucuroasă ar merge cu el ori unde, ci ea e mută. Nu face nimic ḑice prinţul, vino cu mine, fi-mi nevasta mea, nu am grijă că nu poţi vorbì; Dḑeu e bun, da de ţi-a da şi grai; dar chiar sĕ nu-ţi dee, eu nu merg fără tine de sub acest copaciu sĕ sciu că aş chiar murì aşteptându-te, că şi de voi merge, tot trebuie sĕ mor de dorul tĕu, căci altă fiinţă sub soare nu pot afla care sĕ fie mândră ca tine. — Fata se înduplecă şi coborîndu-se jos din copaciu merse cu prinţul acasă, unde se cununarĕ şi mare nuntă făcurĕ.

La un an după cununiă făcù crăiasa (că acum era crăiasă, căci murind tatăl prinţului, acela rĕmase crai în locul tătâneseu,) născù ḑic crăiasa un copil frumos de gândeai că-i rupt din soare. Mare bucurie era în casa lor. Lumea ḑicea, că crăiasa cea frumoasă a făcut un copil chiar ca ea de mândru: ear fetele cari s'ar fi măritat bucuroase după prinţul, ḑiceau că crăiasa cea mută a născut un copil, dar poate că n'a trăì, ori şi de va trăì, va rĕmânea mut ca mumăsa. Aşa cobesc muierile în rĕutatea inimei lor!

Nu mult după botezul copilului, când era crăiasa singură acasă şi-şi legăna copilul, întră ḑina Ilina la ea şi o întrebà: Spune mi drept, întrat-ai în casa de către rĕsărit?

Ea făcù cu capul că nu.

Nu ai întrat?

— Nu!

Te mai întreb odată: întrat-ai ori ba?

Şi biata crăiasă ear face semn cu capul că nu. — Atunci ḑina ia copilul din leagăn şi se face nevĕḑută. Mai ia copil dacă ai de unde.

Cu cât fu bucuria de mare la nascerea pruncului, cu atât fu acum supĕrarea mai mare. Vremea înse le schimbă toate. Preste un an are crăiasa alt copil, mai frumos decât cel d'ântăi. Acum bucuria le era nespus de mare; ospeţe preste ospeţe, veselíi preste veselíi, dar odată, când era earăş numai crăiasa acasă şi-şi scălda copilul, se ivesce ḑina Ilină, pre unde şi cum scia ea-

Revista politică.

Sciri despre decursul alegerilor de Dumineca în Francia n'au sosit încă. Dar scirile telegrafice de Sâmbătă vorbesc despre o ferbere și agitațiune estraordinară. Cu toată unirea și înțelegerea ce domnesce între fracțiunile republicane, teama e mare de o a două lovitură, asemenea celei din 4 Octombre. Teama aceasta este cu atât mai motivată, cu cât reacționarii monarchiști se ḑice că întrebuințează ori-ce mijloace, fie legale sau ilegale numai ca sĕ nimiciască aspirațiile republicane.

În mai multe departamente s'au făcut protesturi în contra alegerilor precedente, din cari au eșit conservativii ca învingĕtori. În departamentul Finistére un reacționar a șters de pe lista electorală într'un mod arbitrar 800 de alegĕtori, și preoții sunt acusați, că s'au purtat în chipul cel mai scandalos. Se asigură că preoții s'au demis chiar până într'acolo, de a interḑice femeilor traiul cu bărbații lor, dacă nu vor alege monarchiști.

În fața acestor fapte organele republicane provoacă pe cei de un principiu cu dênșii, ca sĕ inspecționeze cu cea mai mare grijă localurile, unde se face votisarea, ca reacționarii sĕ nu poată comite nici o ilegalitate în conta republicanilor.

Se ḑice că monarchiștii în ultimele momente vor presenta chiar și liste compuse curat numai din republicani, ca sĕ facă posibilă o împărțire a voturilor și astfel sĕ 'și asigure maioritatea.

Din partea republicanilor se fac toți pașii necesari spre a evita o catastrofă.

Suntem curioși de resultatul evenimentelor de Dumineca. La timpul seu vom informa publicul cetitor în detai.

Tot acum decurg și alegerile în Anglia, deși cu mai puțin sgomot, dar cu destul interes.

Mișcarea electorală din Englitera a făcut ca țara sĕ fie năpădită de o droaie de manifeste electorale, care nu spun tocmai lucruri noue. Domnii Hartington, Derby, Goschen, Parnell și Balfour au vorbit sĕptămâna trecută în aceeași ḑi. Lordul Hartington dechiară într'un discurs rostit în clubul liberal din Lancashire, că politica din afară a actualului cabinet este prematură și periculoasă; lordul Derby ḑise într'un meeting din Blakburne că regatul trebuie sĕ caute a nu se mai întinde; dl Parnel espuse în Kildare o apropiată emendare a land-actului, care se poate privì ca un rĕspuns la cele ḑise de dl Childers, care sfătuì într'un discurs a se evita ori-ce luptă de tarife între Englitera și Irlanda.

Resultatul alegerilor încă nu se scie, dar se asigură că cabinetul Salisbury nu are cause de a fi îngrijat.

Cestiunea insulelor caroline nici până aḑi n'a ajuns la o resoluțiune finală. Intervențiunea papei, până în momentul de față nu s'a făcut încă, dar ea se pare a fi totuș indispensabilă, de oarece diplomația germană și spaniolă pe cale directă nu pot ajunge la o înțelegere.

Germania nu voiesce sĕ receadă dela punctul ei de vedere, până ce Spania nu va dovedi cu date autentice, că a ținut ocupată insula Yap pe timpul, când s'a înarborat flamura germană acolo. Și de oarece tocmai acesta este nodul gordic al cestiunei, va rĕmânea sĕ decidă părerea papei între țĕrile litigante.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cohalm, 30 Septembre 1885. Onorată Redacțiune! Nu me ocup cu gazetele. Lupta pentru pânea de toate ḑilele 'mi consumă tot timpul. Din întâmplare, ca nici când altă-dată, intrai în discusie cu un învĕțător, despre alegerea din Cohalm. Între altele îmi cetesce din „Tribuna“ un articol datat din Cohalm și subsemnat Cohălmeanul.

Stilul trândav de la început m'a pus la îndoială despre sorgintea ce i se atribuie. M'apuc și-'l cetesc. La prima frasă me opresc ḑicênd în mine: „nu-i din Cohalm!“ „Am tot așteptat ca unul mai dibaciu etc.“ ḑice mai departe, apoi la noi, cine scriu la gazete sunt toți dibaci. Apoi chiar la „Tribuna“ nu scrie de cât dl Lungu George din Cohalm și stilul seu se cunoasce, alții nu scriu și n'ar fi putut scrie despre cele cuprinse acolo.

Sĕ admit însĕ că a scris-o un Cohălmean. Ei bine! Dar acela ar fi trebuit sĕ fie un pricoliciu, un pre pretutindenea și în tot locul acasă. Iată ce e. Corespondența susnumită ḑice mai la vale: „Dl comisar a ascultat rugările *noastre* și astfel *'l-am* suit într'o trăsură *ducêndu'l* la adm. de acolo etc.“

Un Cohălmean în Sighișoara, în comisia a 8 preoți și 4 mireni, roagă pe dl Comisar a se da jos și a trece prin satele lor, este într'adevĕr o minune. Dar ce e mai mult acest om minune fără a pregeta a urmărit pe dl Comisar în toată calea, neobservat. Scrie și descrie toate solemnitățile, cu colori vii! număi cam în disordine; ajunge la Cohalm, vede că sunt călărași și Lungu și Raicu, înse asurḑise de atâtea bine-ventări și pistoale, încât cele din Cohalm nu le aude.

Ajungênd în Cohalm 'și perde și vĕḑul. Nu vede pe capelanul I. Bercan alergând ca o nălucă cu nasul roșu și ochii învăpăiați, nu vede consternația preoților din tract, cari așteptau pitulați sosirea dlui comisar, capul lor părintele administrator, dus fiind singur singurel la gară pentru a aștepta pre dl Cristea. Dl Mircea la gară, preoțimea făcêndu-și haz de frumoasa neprimire ce pregătiserĕ și dl Cristea eată-l în Cohalm!

Biet Cohalm! De tine se folosesc toți pentru trebuințele lor. Pe tine înse în aspirațiunile tale drepte și folositoare, ție și națiunei nu te sprigine nimeni! Ai avut un prietin, dușmanii 'l-au necăjit atât de mult încât a trebuit sĕ-ți întoarcă spatele. El te-a adus la cunoscința publică și tocmai acelui zel de a te ridica a trebuit sĕ cadă victimă. Ori ce paraponisit în spinarea noastră s'aruncă! Dar veni-va timpul când ajunge-vom la căință și va fi târḑiu.

Ve rog dle Redactor, binevoiți a primi aceste rênduri în on. d-voastre jurnal, pentru lămurirea lucrului. — Cu deosebită stimă. *B.*

Varietăți.

* Escelenția Sa, Înalt-Preasânțitul nostru Domn archiepiscop și metropolit a cercetat Sâmbătă în 5 Octombre a. c. comuna Gurarîului. Scopul visitațiunei acesteia la care a fost însoțit de alți trei bărbați dela archiepiscopie, a fost a delătura unele pedeci ce s'au arĕtat la zidirea bisericei din nou și din autopsie a lua cunoscință despre starea bisericei vechi, ce este a se demola și despre situațiune și pe care este a se edifica noua biserică.

Bucuria poporului a fost nețĕrmurită vĕḑênd că archipăstoriul lui nu pregetă a intreveni cu autoritatea sa la delăturarea unor neînțelegeri, care precum s'a veḑut se reduc mai mult la personalitate și că se interesează foarte mult pentru prosperarea acestei comune. Resultatele întrevenirii Escelenției Sale sunt binefăcĕtoare pentru comuna noastră bisericească din Gurarîului, căci în scurt timp, după o trăgănare de ani, se va pune peatra fundamentală la edificiul nou.

Comuna noastră bisericească din Gurarîului dispune de un fond frumos destinat anume pentru zidirea bisericii și edificiul cel nou al bisericii nu numai va fi dintre cele mai frumoase în archidiecesă, dară lucrul va merge relativ în scurt timp la realisare, numai de n'ar uita prea curênd poporul nostru de acolo, și mai ales inteligința chiemată la conducere, sfaturile părintesci ale Escelenției Sale înalt preasânțitului nostru archiepiscop și metropolit. Urmând staturilor Escelenției Sale după una sĕptămână pot obține aprobarea contractului de zidire și a și începe la zidire.

* (Concertul dlui D. Popovici) anunțat de noi s'a ținut Sâmbătă seara în presența unui public pe cât de ales, pe atât de numĕros. Succesul material și moral a fost complet.

Detaiuri în numĕrul procsim.

* (Bibliografic.) A apărut nrul IV din revista lunară „*Românische Revue*“ cu următoriul cuprins:

Unsere „irredentisten“ von Ioan Slavici. *Die Staatsunterstützung der griechisch-orientalischen Kirche in Siebenbürgen, von ***. Rundscheu. Chronik. Die Wäldlerin. — Dorfgeschichte* von Ioan Slavici. *Nach dem romänischen von* Mite Kremnitz *(Fortsetzung) Am blandusischen Quell, — Von* B. Alexandri. *Dramatische Dichtung in drei Aufzügen. Aus dem romänischen übersetzt* von Edgar v. Herz. *(Fortsetzung) Die romänische literatur in Deutschland. — Ein Repertorium. (Fortsetzung und Schluss), Von L. V. F. Literatur und Kunst.*

2. Ni s'a trimis un esemplar din nrul 24 al „*Revistei literare,*“ ce apare în Bucuresci de doue ori pe lună. Eată cuprinsul:

Cum se judecă operile de artă. Pictură, Sculptură, Architectură. — (Conferință ținută la Ateneu) de dnul Const. I. Stăncescu. — Din scrierile lui Constantin Golescul de Dr. M. Gaster. — D'ale vieței (Busuiocul) de Auguste R. Clavel. — Fata popii a cu stem (Basmu) de Dumitru Stăncescu. — Din Povestile Unchiașului sfătos de P. Ispirescu. — Pe lac (Nuvelă, traducție după Paria Korigan) de Dumitru Stăncescu. — Orațiu și Lidia, comedie într'un act (după Fr. Ponsard), de Th. M. Stoenescu. — Prețul unui numĕr: un leu.

3. A apărut nrul 20 din „*Foia scolasteca*“ din Blaș cu următoriul cuprins:

Obiectele educațiunei morale. — Educațiunea copiilor. — Ceapa cioarei. — Computul și predarea lui. — Hygiena în scoalele medie. — Căli ferate în Africa — Bibliografiă. — Încunosciințare. — Constituire.

4. Nrul 39 al „Familiei“ a apărut cu următoriul cuprins; 11 Februarie 1866 (episod istoric) de Th. Alecsi; Octombre poesie de C. Sacheti; Necesitatea unei societăți archeologice de Dionisiu O. Olinescu; — Glume și nu prea (ilustrațiuni; — Mica flacără albastră de I. S. Spartali; — Cântece poporale din Ardeal culese de Gr. Sima a lui Ioan; — Baba Mărină poveste de I, Dologa; — Salon; — Ce e nou; — Moda; — Pentru doamne tinere; — Salon higienic; — Călindariul sĕptămânei

5. Nrul 40 al „*Familiei*“ din Oradea mare cuprinde: Jean Marie (dramă în versuri) trad. de N. A. Bogdan; 11 Februarie 1866 (episod istoric) de Th. Alexi. — Toamna (ilustrațiune). — Cântece poporale culese de Gr. Sima a lui Ion. — Societatea „Armonia“ din Cernăuți. — Bonboane. — Comersul junimei din Cernăuți. — Literatură și arte. — Teatru și musică. - Ce e nou? — Posta redacțiunei. — Călindariul sĕptămânei.

Gramatica română-germână (etimologia și sintacsa) pentru usul tinerimei române de I. Cionca profesor la scoala superioară de fete și la scoala reală a comunităţii evang. din Bucuresci.

Această gramatică cuprinde un numĕr însemnat de teme, eserciții și conversațiuni precum și un vocabular germano-român și româno-german. — Prețul unui esemplar e de 2 lei 50 bani.

De vênḑare se află la „Tipografia Curții Regale“, F. Göbl Fii, Pasagiul Român Nr. 12, precum și la librăriile din Bucuresci.

Dl Cionca s'a distins prin lucrările de până acuma, și încât suntem noi informați gramatica germână-română a dlui Cionca s'a adeverit de cea mai bună între cărțile de soiul acesta.

Dacă ne-a făcut mari servițíi prin gramatica sa cu care a întrodus pe nemți în studiul limbei românesci, nu mai puține ne face cu cartea de față, prin care ne întroduce în vastul câmp al limbei germâne și pre noi românii.

Loterie.

Sâmbătă în 17 Octombre 1885.

Viena:	**52**	**69**	**4**	**36**	**46**
Timișoara:	**32**	**36**	**14**	**43**	**50**

și ḑice crăiesei: Fost-ai în casa de către rĕsărit a palutei mele?

Crăiasa ear face din cap, că nu a fost.

Nu ai fost? — Nu!

— Și ḑici și a treia oară că nu ai fost? — Nu!

Atunci ear se face nevĕḑută ducênd cu sine și pe acest copil.

Supĕrarea acum nu avea margini. Nu se puteau destul mira cum și cine le fură copii, unul din leagăn și altul din ciupă (scaldă)! Unii curteni își dau cu socoteala, că crăiasa e în legătură cu necuratul și acela-i fură copii; alții ḑiceau, și cu deosebire muierile, că mamonul a norocit-o de s'a făcut crăiasă și că ea îi datoare sĕ-i dee lui rodul pântecelui; alții ḑiceau că e strigoaie și'și omoară ea copii, ori îi mânâncă. Sciți dvoastră câte iscodesc oamenii. Hotărî senatul țĕrei, ca sĕ-i mai dee grație un an și dacă va mai nasce un copil și nu va avea grijă de el sĕ nu i-'l fure, atunci sĕ o arḑă de vie în foc. Și începù biata crăiasă a plânge și a se ruga lui Dḑeu din toată inima sĕ-i mai dee un copil, că va grijì mai bine de el. Și o ascultă Dḑeu, la anul ear avu un copil. Nu se mai bucura curtea crăiasă așa tare de el, creḑênd că vor păţì ca mai nainte. La câte-va ḑile venì ear ḑina Ilina la crăiasă și-i ḑice: Spune-mi drept fica mea, fost-ai tu în casa palatului meu cea de către rĕsărit? Crăiasa spăimêntată voì se mințiască și acum, dar aducêndu-și aminte că de-i duce și copilul acesta ea va fi arsă de vie, îi spuse adevĕrat: fost-am în casa a 13, și fie-ți milă de mine și me iartă!

Atunci ḑina îi deslegă limba de putú vorbi, băgă mâna în sîn și îi scoase și cei 2 copii de o sută de ori mai frumoși și se depărtă dela ea ḑicêndu-i: Te iert, ci mai mult sĕ nu greșesci, nici sĕ mințesci: în toată viața ta!

Acum sĕ fi vĕḑut bucurie și veselie, crăiasa vorbia și avea trei ficiori ca rupți din soare, ear craiul ḑicea: Doamne mulțămescu'ți că m'ai fericit!

Moral: Nu face preste voia mai marilor; ai greșit — nu mințì, ci descopere greșeala ta, că de nu tot ese la iveală și te face de rușine. Mărturisirea cât de târḑie — aduce mântuire.

I. P. R.

Nr. 233. [1179] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante stațiunile învĕțătoresci în comunele din tractul protopresbiteral al Mediașului, prin aceasta se deschide concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare prelângă următoarele emolumente:

1. Hașag, cu salariu de 150 fl. v. a., și cuartir.
2. Frêua, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.
3. Vorumloch, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.
4. Bratei, cu salariu de 150 fl. v. a, cuartir și lemne.
5. Buzd, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi mai sus însemnate, au a-și așterne documentele lor instruite conform prescriselor legei, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Mediaș, 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului.

Dionisiu Chendi,
adm. protopopesc.

Nr. 631 [1180] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a instrucțiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Apriliu 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Agnitei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată și paroch în locul central al tractului și anume în opidul Agnita.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul fondurilor archidiecesane, și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorțiali, și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

b) jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Agnita, *de present fără locuință, esistând deja capelan protopresbiteral.*

La postul acesta pot concurge bărbați apți și bine meritați pe terenul bisericesc și scolariu, în special aceia: cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiali sau reali cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, și au susținut cu succes bun esamenul rigoros de cualificațiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificațiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge și fără testimoniu de cualificațiune profesorii de teologie și preoții chirotoniți înainte de întroducerea esamenelor de cualificațiune, dacă în celelalte au cualificațiunea prescrisă mai sus.

În mod escepțional mai pot concurge și fără prescrisa cualificațiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-și așterne suplicile concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificațiune, care se conțină date esacte și speciali în următoarele rubrici: numele caracterul (rangul bisericesc) anul, luna și ḑiua nascerei (anii etății) și locuința concurentului, studiile pregătitoare afară de cele teologice, anul, locul și categoria acelora, esamen de maturitate, doctorat, și altele, studiile pregătitoare teologice, (anul și locul acelora), și esamenul de cualificațiune, servițiile de până acum pe terenul bisericesc și scolariu (timpul, locul și categoria acelora), în fine cunoscința limbilor și alte reflecsiuni.

Datele din aceasta tabelă sunt de a se întărì cu documente, care sĕ se aclude în original, precum carte de botez, testimoniu scolastic și de maturitate, de servițiì bisericesci și eventualminte altfeliu de recomandări.

Agnita, în 20 Septembre 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Agnitei.

Grigorie Maier, președinte. **Nicolau Gavrea,** notariu.

Nr. 563. [1179] 2—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post de învĕțător la scoala confesională gr. or. din Poiana-Sărată pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumente:

200 fl. v. a. când va provedea învĕțământul în clasa I, și — 250 fl. în clasa II, avênd cei doi învĕțători a se peronda din an în an în cele douĕ clase, — și cuartir liber.

Reflectanții, dela cari se cere cunoscința în vorbire a limbei maghiare, au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Brețcu, în 30 Septembre 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 269. [1178] 3—3

EDICT.

Bucur Micu gr. or. din Vlădeni, carele de 3 ani a părăsit cu necredință pre legiuita lui soțiă Mucenica Stancioiu gr. or. din Vlădeni, fără a se sci ubicațiunea lui și dacă mai trăiesce, prin aceasta se citează în termin de un an și o ḑi dela datul de față, ca sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorț a soției sale se va pertracta și în absența lui.

Zernești în 2 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Fabrica c. r. regnicolară
de învĕlitoare și țoale
care esistă de 87 ani,
mai nainte:
Lichtenauer-s W-we & Söhne,
trimite prin depositul seu din Viena
Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm., late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă și brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci și spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 2

Numai din causa fabricării în masse mari și a magazinului nostru urieș suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu așa un preț ne mai pomenit de mic.

Espediția se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog sĕ se însemne esact.
Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micășasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micășasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44
Sibiiu — Copșa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oșorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oșorheiu — Cucerdea				
Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.41	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—
Ghiriș — Turda				
Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriș				
Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. **Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 108 Sibiiu, Joi 10/22 Octombre 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Maghiarisarea cu forța.

Am anunțat cetitorilor nostri conclusele comitatului Satmare, prin care a escris dare de un procent asupra tuturor locuitorilor din comitat pentru a contribuì cu ei la maghiarisarea naționalităților din patrie, cu care ocasiune am publicat și cuvêntarea contelui Károlyi, prin care a sprigini acest nou imposit chiemat a salva esistența statului.

Am ḑis că casul dela Satmare nu va rĕmânea singur isolat, și nu ne-am înșelat în temerea noastră. Ḑiarele maghiare ne aduc scirea, că comitatul Udvarhely a purces întocmai. Ar urma de bună seamă ambele Târnave, Solnok-Doboka și poate și comitatul Huniadoarei.

Deocamdată nu vom face profeții în ale maghiarisărei, ci punem sub ochii cetitorilor nostri circulara comitatului Satmare adresată municipielor din patrie în cestiunea escrierei de dare pentru maghiarisare.

Eată adresa de care e vorba:

Iubiți amici și compatrioți!

A fi maghiar și a-și împlinì chiemarea ca maghiar în toată direcțiunea, e o sfântă datorință a fiecărui fiu al patriei acesteia. Cine s'ar îndoì, că un individ, poseadă cât de puțină cultură, nu ar scì judeca, că drepturile și favorurile, gustate sub scutul acestei patrie, îi impun o datorință? Cine ar cuteza sĕ se îndoiască, că un membru al acestei patrie, pătruns de sfânta idee a patriotismului maghiar nu 'și-ar ținea de glorie a-și face datorința cătră patrie? O țeară gunoită cu sângele strămoșilor nostri, ecsistența statului nostru maghiar-constituțional, păstrată de antecesorii nostri prin atâtea lupte formează fala și gloria noastră, aceste ne-au pus pe limbă cuvintele: „Aici trebuie sĕ trăim, aici trebuie sĕ murim“. Și cu durere trebuie sĕ esperiăm, că până când maghiarul dela Árpád încoaci, a format în direcțiunea și în nisuințele sale, în patriotismul seu, o națiune unitară și a stat în timpuri atât de grele la înălțimea desvoltării și a culturei, ba 'și-a împlinit chiar misiunea sa întru scutirea civilisațiunei europene, — până atunci naționalitatea maghiară trebuie sĕ vadă, cum astăḑi fiii acestei patrie se opintesc a dărîma ecsistința statului maghiar, și o fac aceasta chiar acei fii, cari sunt tractați ca frați și se bucură de aceeași libertate ca noi. Ni se înegresce inima în fața acestor ecsperiențe și patriotismul nostru e gata, de a apăra patria și dreptul nostru maghiar constituțional, pe care 'l-a eternisat istoria unui secol întreg, de a-l scutì și păstra, pentru de a-l putea preda urmașilor nostri cu o inimă liniștită și patriotică.

Dacă am trăì în timpul dreptului sabiei, dacă nouă nu ne-ar fi rĕmas rĕspândirea civilisațiunii ca o veche moștenire, dacă noi nu am strînge la peptul nostru pe tot fiul acestui pământ cu o dragoste sinceră și frățească, atunci am avea mijloace și căi de a zădărnicì străduințele îndreptate în contra comoarei noastre; de oare-ce înse noi credem, că ne vom putea ajunge scopul și prin rĕspândirea culturei maghiare și fără provocarea revoluțiunii și a înstrăinării desăvêrșite: ne-am îndreptat nisuințele noastre într'acolo, ca sĕ atragem atențiunea asupra aceleia, și ve rugăm pentru sprijinirea noastră întru rĕspândirea aceleia.

Cum se poate esplica această văitătură a noastră, în ce consistă causa acesteia? Nu în rĕmânerea îndărăt a culturei maghiare. Sub egida culturei va fi maghiarul—maghiar, și fie-care fiu al acestei patrie va înțelege cuvêntul, care îl avertisează la iubirea de patrie — o avertisare, care formează astăḑi misiunea noastră, de a rĕspândi cultura maghiară spre ajungerea acestui scop și care ne impune o datorință, de care nu putem, nu ne este iertat a ne ferì.

În mai multe ținuturi ale țĕrii, unde împrejurările au produs o mișcare, s'a înțeles deja idea culturei naționale pe cale socială; s'au înființat reuniuni, singuraticii 'și-au jertfit obolul pe altariul scopului sfânt; toată țeara a înțeles avertisarea și abia a rĕmas vre-un maghiar, care sĕ nu se fi grăbit, a-și dovedì marinimositatea, pentrucă cultura e ceea-ce ridică inima, limpeḑesce noțiunea, și în urma acesteia nu va mai prinde rădăcini nici o influență străină de noi și de patriotismul nostru, deoare-ce noi prin rĕspândirea culturei vom sĕ ajungem aceea, ca toți locuitorii Ungariei sĕ se recunoască de cetățeni maghiari, și sĕ vestiască lumii cu o trufașă consciință de sine, că ei se pot între sine înțelege în limba oficială a statului, și că în această limbă își isprăvesc toate afacerile, deoare-ce Ungaria numai așa va putea fi tare.

Reuniunile înființate în singuraticele ținuturi spre esecutarea acestei idei, jertfele aduse de cătră singuratici nu vor putea avea înse resultatul dorit, fiindcă în cele mai multe locuri ținuturile noastre curat maghiare nu stau sub impresiunea afurisitei mișcări antimaghiare și astfel puterea de lucru nu se desvoaltă într'o astfel de mĕsură, precum o pretinde mișcarea contrară, și poate nici nu se poate desvolta din causă că și jertfele singuraticilor, fie acele cât de mari, sunt mici față cu totalitatea. Rĕspândirea culturii maghiare s'a prefăcut într'un scop patriotic de cea mai mare importanță, ceea ce nu se poate încredința micilor puteri ale singuraticilor și reuniunilor cercuale, dacă cooperațiunea ne garantează un resultat sigur; prin urmare s'a aflat de lipsă întroducerea unei astfel de mișcări, care sĕ concentreze întreaga poporațiune a țĕrii, care sĕ impună puțină povară singuraticilor, înse sĕ impună fie-căruia amĕsurat stării lui materiale și sĕ asigureze astfel mijloace considerabile, care conced ajungerea unui resultat mare. Guvernul nostru e patriotic și maghiar; putem deci noi maghiarii, care suntem în această patrie frați din nascere, presupune, că nisuințele noastre, basate pe scutirea patriei și pe esistența statului nostru constituțional, sĕ sufere naufragiu? Spiritul lui Kölcsey ne avertisează; noi am înțeles această avertisare și am hotărît aruncarea unei dări de un percent pe basa §. 9 al art. de lege XV din anul 1883.

Noi trăim între impregiurări grele materiale; contribuitorii de dare sunt foarte împovărați și cu toate aceste darea aceasta nu o putem numì o jertfă, deoare ce pe singuratici îi atinge într'o mĕsură atât de mică și deoare-ce noi ne împlinim o datorință patriotică. Noi înțelegem și sîmțim ponderositatea hotărîrii noastre, căci durere și comitatul nostru aparține acelor jurisdicțiuni din țeară, unde agitatorii fără consciință sunt destul de cutezători a se opintì sĕ învenineze simțemintele fraților nostri maghiari; voi, iubiți amici și compatrioți, care aveți o soarte comună cu noi, voi veți înțelege silințele noastre, ear voi, cari la voi acasă nemijlocit nu sîmțiți o astfel de grije, veți înțelege că causa noastră e și a voastră.

Din aceste motive avem onoarea a ve recerca cu cea mai patriotică prietinie: Faceți obiect de consultare din idea rĕspândirii culturei maghiare și hotărîți și voi, urmând inspirării patriotismului vostru, aruncarea dării de un percent pentru scopuri culturale maghiare, ceea-ce e un drept garantat prin lege.

Scopul nostru e un scop măreț, e scopul întregei țĕri, — e soartea patriei. Desvĕliți și voi flamura, pe care e scrisă cultura maghiară; sĕ facem ca sĕ triumfeze și acolo, unde încă nu tâlfăe. Puterile unite ne garantează succesul, datorința față cu patria ne avertisează, istoria viitoriului ne asi-

FOIȚA.

Curier Literar.

Sumar: „Istoria limbei și literaturei române“ de dl Ar. Densușianu. Planul lucrărei, prospectele istorice, articolile biografice. Neajunsurile unui astfel de plan. — Ceva despre revistele noastre sĕptĕmânale, lunare și bi-lunare. — Nouĕle publicațiuni: „Anuarul Israeliților“ pe anul 5646. — „Ronsard“.

Continuăm aḑi cu recensiunea cărței dlui Ar. Densușianu, „Istoria Limbei și Literaturei române,“ a cărei parte generală am studiat-o în trecutul nostru „Curier.“ Vom semnala de rêndul acesta diferitele elemente, cari alcătuiesc în lucrarea profesorului dela Iași, partea numită de dnia sa: specială.

Sunt 4 mari divisiuni în această parte a operei dlui Ar. Denșușianu. Prima divisiune (pp117-124) e consacrată literaturei populare; a doua Prosei (pp 125-222); a treia Poesiei (pp. 223-276), și în fine a patra, „literaturei dialectelor“ (277-279).

Planul autorului, în aceste 4 linie principale, nu e rĕu, dar economia fie-cărora din aceste patru divisiuni, și în specie a celor două mai importante, a Prosei și a Poesiei, nu ne pare a corespunde pe deplin condițiunilor necesare unei istorii a literaturei.

D. Ar. Densușianu bunăoară la Prosă are patru sub-divisiuni; *a)* literatura bisericească; *b)* istoriografia; *c)* filologia și gramatica; *d)* filosofia, jurisprudința și elocința. În capul fie-cărei subdivisiuni ca și în fruntea fie-cărei divisiuni, autorul pune o parte generală, pe care o numesce „prospect istoric“ și în care aprețuiesce și judecă genul literar ai cărui protagoniști îi studiază apoi din punctul de vedere biografic, critic și literar în subdivisiunile propriu ḑise.

Această despărțire adânc tăiată între prospecte și notițele biografice cari vin pe urmă, face de se jicnesc una pe alta aceste două părți, cari compun totul subdivisiunei.

Me esplic: dl Ar. Denșușianu, în fie-care prospect pus în capul sub-divisiunei dă cetitoriului noțiunile generale, ideile *d'ensemble* asupra subiectului. Sĕ luăm „Istoriografia“, a doua sub-divisiune din Prosă. Avem acì un prospect de o pagină, apoi earăș un fel de prospect asupra Epocei I. a Istoriografiei române, epoca „Cronicelor anonime,“ din timpurile vechi până la 1600, un al doilea asupra epocei II, a „Cronicarilor“ (1600-1800), un al treilea asupra epocei III, a „Istoriografiei propriu ḑise (1806-1860)“.

In aceste paragrafe, dl Ar. Denșușianu ne dă amĕnunte generale, oare-cum icoana epocei I, II sau III istoriografice, ne spune cum scriau cronicarii sau istoricii acelor vremuri. Dar, pentrucă d-sa scia, că are sĕ ne mai dea, după aceste prospecte, și viața, și judecata operilor fie-căror autori din acele epoce, de aceea devine în prospecte sgârcit de amĕnunte, strică economia *totului*, ascunde din culori pentru a mai avea din ele și la partea biografico-critică a scriitorilor.

Recunoascem, că cetitoriul nu perde aproape nimic, de oare-ce amĕnuntele ce nu a cetit în prospect le va ceti la biografii; dar din punctul de vedere al planului, îndată cetitoriul va observa, studiind opera cu atențiunea ce pe deplin merită, că însușirile particulare ale fie-cărei epoce, că însușirile particulare ale fie-cărui scriitor nu rees pe deplin, nu i se arată înaintea minței cu toată a lor dorită întregime.

Și pofta de à posede un plan perfect e cu atât mai ardinte în spiritul lor, cu cât cetitoriul s'a asigurat prin studiul ce face, că nici unul din amĕnuntele date de autor nu e de lăsat la o parte, nu trebuie uitat. Resultatul al unei munci consciințioase și sciențifice, după cum am mai spus-o în trecutul „Curier“ și după cum cu plăcere o repețim, toate datele dlui Ar. Densușianu își au valoarea lor.

Drept aceasta, o bună și nimerită așeḑare le-ar scoate la iveală cu mai multă putere, aceasta netăgăduită a lor valoare.

Și într'adevĕr, o istorie a unei literaturi nu trebuie confundată c'un dicționar biografic. Cetitogurează recunoscința. Recomandându-ne de altmintrelea bunăvoinței dv. patriotice și prietinesci, ve asigurăm de aceleași sentimente.

Din adunarea generală ordinară a comitatului Sat-Mare, ținută la 8 Octombre și ḑilele următoare, 1885.

În numele publicului din comitatul Satu-Mare.

Alecsandru Ujfalussy,
vice-comite.

Revista politică.

Republica francesă are sĕrbătoare.

Alegerile de Dumినecă s'au terminat cu cel mai strălucit succes pentru republicani. Resultatul final este, că s'au ales în balotage 208 candidați republicani și numai 21 conservativi.

Cât de mare a fost perderea republicanilor la primele alegeri, atât de mare este învingerea lor acum. Numĕrul republicanilor în sesiunea viitoare a camerei, cu toate perderile suferite la 4 Octombre, va fi de **384 voturi,** în fața cărora vor sta **200 de voturi** conservative.

„N. freie Presse“ comunică unele amĕnunte interesante cu privire la alegerile din balotage. Interesul sĕ fi fost estraordinar. Tot bărbatul care avea vot, s'a folosit de dreptul seu. Și cu toată participarea cea colosal de numĕroasă, în toată Francia nu s'a întêmplat nici un conflict, nici un incident barem, care sĕ conturbe cât de puțin ordinea. Cetățenii francesi, cari au fost împărecheți la început s'au strîns cu toții în rênduri strînse, ca sĕ susțină republica amenințată. Aproape nicăiri nu s'au presentat doue sau mai multe liste republicane, ci pretutindenea se vota numai între două liste: una republicană și alta conservativă. În Paris aveau sĕ se aleagă 34 de deputați. După efeptuirea scrutiniului s'a constatat, că nici unul dintre acestia nu e conservativ. Parisul e representat numai de republicani.

Unirea și bunaînțelegere a fracțiunilor a ferit Francia de mari sguduiri, ba poate chiar de un rĕsboi civil, care putea sĕ fie fatal pentru soartea republicei.

Agitațiunea electorală în Anglia începe sĕ provoace incidente tumultuoase. În seara de 3/15 Octombre la Saint Pancras (foburg din Londra) vre-o cinci-ḑeci de studenți în medicină au făcut irupțiune într'o sală, unde se ținea un meeting conservator presidat de lord Harris (subsecretar la Foreign Office); au dat cu bețele în meetinghiști și i-au gonit din stabiliment, după ce au stricat tot mobiliariul. Conservatorii amenință sĕ useze de represalii în protiva celui mai apropiat meeting liberal, ce se va ținea la Saint Pancras.

Premierul engles marchisul de Salisbury a ținut o cuvêntare în preseara alegerilor în Brighton, în care s'a declarat, că încât pentru politica sa esternă aderează necondiționat la principiile profesate de reposatul șef conservativ Beaconsfield, intonând deosebita sa predilecțiune pentru susținerea păcii, care numai așa se va putea face, dacă se vor aduce la valoare și se vor susținea drepturile Angliei, precum și prin abstinența dela ori-ce certe, în cestiuni, la cari interesele Angliei nu sunt în joc.

Capul partidului radical, dl Chamberlain, a pronunțat în aceeași seară un discurs la Trowbridge. El a părăsit moralminte unul din punctele programului seu, declarând că, în gândul seu, separațiunea bisericei și a statului, deși indispensabilă, nu trebuie sĕ fie tranșată de viitoriul parlament. Aceasta e concesiune făcută liberalilor moderați, acestia nefiind în favoarea unei separațiuni imediate a bisericei și a statului. Se crede că această schimbare de ton din partea dlui Chamberlain este resultatul visitei ce a făcut acum câte-va ḑile dlui Gladstone la Hawarden.

În privința timpului, când își va începe ocolul seu oratoric dl Gladstone în Midlothian nu s'a hotărît încă nimic. Se asigură totuș că ex-primul ministru îl va începe îndată după publicarea decretului ce va convoca pre alegĕtori pentru 17 Decembre.

Situația din Balcani devine tot mai curioasă. Bulgarii 'și retrag încetul cu încetul tot mai multe și mai multe trupe dela fruntariile Rumeliei și 'și întăresc granițele din spre Sêrbia. Ținuta provocătoare a Sêrbiei a pus pe gânduri pre toate puterile europene, cari încep sĕ-i atribuie Austro-Ungariei toată vina pentru aceasta.

În Petersburg este convocat consiliul de ministri la o ședință sub presidența Țarului chiar din incidentul acesta, ca sĕ se hotărască asupra ținutei, ce va avea sĕ observe Rusia față de Sêrbia.

Sunt rele semnele, când încep sĕ se misce și muscalii.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

17 Octombre.

Sofia. — Guvernul princiar, după o matură esaminare a notei colective a representanților, a primit în principiu sfaturile marilor puteri și în fața atitudinei Sêrbiei, a hotărît sĕ chieme cea mai mare parte a trupelor bulgare de pe granița rumeliotă, lăsând o garnisoană slabă până când puterile se vor pronunța într'un mod definitiv asupra soartei Rumeliei.

Sofia. — Sêrbia lăsând fără rĕspuns toate comunicările verbale ale guvernului bulgar, privitoare la uneltirile agitatorilor sêrbi în districtele, cari învecinesc granița, guvernul princiar a remis aḑi o notă oficială dlui Rangabe, agent al guvernului elen, însărcinatul afacerilor Sêrbiei.

18 Octombre.

Berlin. — „Norddeutsche Zeitung“ vorbind de demersurile făcute de ambasadori cu scopul de a menține pacea, face sĕ se observe, că puterile sunt unanime pentru a nu permite ca cestiunea de pace sau de rĕsboi sĕ atârne dela modificările, cari pot sĕ se producă în simțemintele populațiunilor din Balcani, pentrucă aceste populațiuni n'au dreptul sĕ compromiță pacea, pricinuind încurcături între ele-însele sau cu Turcia. Trebuie sĕ se respingă într'un mod absolut asemenea încercări, și ar fi nedrept sĕ se admită, ca pacea a 300 de milioane europeni sĕ fie turburată pentrucă trei state din Balcani, cari toate împreună n'au decât 6 milioane de locuitori, găsesc că echilibrul lor local — sau pentru a ḑice mai bine, ambițiunea lor particulară, — e compromis.

Varna. — Prin cercurile bine informate din Constantinopole se vorbesce, că mari neînțelegeri ar domnì între puteri și că întrunirea ambasadorilor n'a putut ajunge la cel mai mic resultat; se ḑice că această întrunire a fost amânată pentru o lună de ḑile, cu alte cuvinte *ad calendas graecas.* Până într'o lună de ḑile, nu vor mai vorbì diplomații, ci evenimentele. Poarta urmează înarmările de și pe o scară mai puțin întinsă, căci e probabil că Turcia nu va avea a face decât cu Sêrbia, puterile fiind dispuse a face cea mai mare presiune asupra Greciei. Mâne se așteaptă 3 batalioane de infanterie venind din Trapezunt.

Belgrad. — E cu totul falsăscirea, că situația se va prelungì fără turburări până la primăvară. Până atunci Sêrbia și ar sleì cu totul puterile și nu ar mai putea întreprinde nici o acțiune serioasă; pe de altă parte, guvernul sêrbesc nu poate licenția armata, în așteptarea primăverei; această licențiare ar echivala cu o renunțare la ori-ce compensații și Sêrbia nu voiesce sĕ renunțe cu ori-ce preț. D'a lungul fruntariei bulgăresci s'au format bande de emigranți sêrbi, cari plănuiesc o năvălire în Sêrbia. Dacă Bulgaria nu va lua mĕsuri energice pentru împrăștiarea acestor bande, numai încape îndoială că guvernul sêrbesc va fi nevoit sĕ înainteze cu trupele în Bulgaria pentru a înlătura ori-ce pericol din această parte. Până acum bulgarii n'au făcut nimic pentru a da o dreaptă satisfacere Sêrbiei; trupele cari erau la granița sêrbească au primit ordinul sĕ plece la Köstendil, așa încât toată frontiera dinspre Sêrbia e în mâna acelor emigranți. Astăḑi sau mâne cel mult, Sêrbia va fi nevoită sĕ iee o hotărîre definitivă în această privință.

Constantinopol. — Sultanul este foarte afectat din causa multelor denunțări de comploturi ce i se fac de cât-va timp; paza palatului a trebuit sĕ fie întărită și în nici un cas Sultanul nu va deșerta capitala de trupe. Poporația musulmană e foarte iritată și cere o grabnică pedepsire a rebelilor. Poarta e foarte nedumerită din causa acestei înflăcărări a spiritului public și e mare temere, că Turcia va lua o otărîre decisivă, mai curênd chiar decât se crede. Aḑi dimineață au sosit sciri despre noue încăerări la fruntarii.

19 Octombre.

Sultanul a întrunit eri un consiliu de ministri, care a ținut aproape cinci oare; s'au discutat în modul cel mai amănunțit toate eventualitățile puticioase și mĕsurile, cari ar trebuì luate la ori-ce cas. Sultanul sperà într'o împăciuire; cu Bulgaria se crede că se va ajunge la o înțelegere. Eată ce se propune în privința Sêrbiei și a Greciei. Pentru a împăca pe Sêrbia, Bulgaria sĕ-i cedeze două districte și regiunea care se întinde până în apropiere de Vidin; aceste teritorii cuprind o populație de vr'o 25,000 locuitori. Întru cât privesce pe Grecia, puterile sĕ facă o demonstrație navală, pentru a o silì sĕ'și retragă trupele. Cu Grecia lucrurile ar putea merge mai lesne; greutățile vin din partea Sêrbiei, care nu se mulțămesce cu acea sporire de teritoriu și ar vrea o regiune, care sĕ se întindă până dincolo de Vidin, cuprinḑênd și acest însemnat oraș. E mare teamă acuma, că și Muntenegrul sĕ nu ceară o sporire de teritoriu; atunci lucrurile s'ar încurca cu desăvêrșire. În consiliul de ministri s'a discutat cu deamănuntul raportul făcut de generalul Von der Golz.

Filipopol. — Atitudinea Sêrbiei inspiră cea mai mare îngrijire guvernului bulgar; se scie acuma că toate greutățile cu Turcia sunt aplanate și că pericolul nu poate venì decât dinspre Niș. Acì a produs o viuă impresie scirea, că regele Milan nu a voit nici măcar sĕ primiască pe dl Grecoff, delegatul Bulgariei, trimis în misiune de către principele Alecsandru.

---

riul cere autorului, nu viața în parte a fie-cărui autor, ci portretul complet, descripțiunea fidelă a epocei, în care el și contimporanii sei au trăit și au produs.

Cu un amĕnunt luat din viața primului; cu un altul împrumutat din operile secundului, cu o judecată critică născută din confruntarea vieței celui d'ântăi cu viața celui de al treilea, și așa mai încolo, se arată în toate părțile ei epoca literară, ce se descrie de istoric; astfel și numai astfel individualitatea distinctă a fie-cărei epoce se definesce lămurit și apare pe deplin în mintea cetitoriului.

Amĕnuntul biografic în alcătuirea unei istorii literare sau a unei istorii a literaturei nu e decât un instrument, care ajută la descrierea unei epoce. El joacă acelaș rol ca și documentul. Taine, în magistrala sa „Istoria literaturei englese“ citesce, vede, ghicesce și presimte, după amĕnuntul biografic, sau după datele documentului, spiritul epocei, vederile generale ale scriitorilor depe atunci, sentimentele de cari erau conduși, modul lor de a pricepe, de a lucra, de a judeca evenimentele, într'un cuvênt Taine citesce, vede, presimte și ghicesce pre om, pre omul epocei literare, pre cari apoi ni-l arată cu toate însușirile lui.

Dacă am avea frumosul capital de cunoscințe istorice și bibliografice ale dlui Densușianu, ținta noastră ar fi a ne folosì de ele numai pentru istoria completă, bogată, sciințifică a epocei și am da în note strictele date biografice, privitoare la autorii, ale căror nume le cităm în testul studiului sau prospectului nostru istoric asupra epocei.

Din vieața lui Micul, lui Șincai, lui Maior, Hurmuzaki, Laurian, Cogălniceanu, etc., aș lua amĕnuntele ce 'mi-ar trebuì, ce aș crede eu menite a arunca o lumină vie și îndestulătoare asupra epocei III, „Istoriografia propriu ḑisă“ (1800—1860), reservându-mi loc în note sau la finele capitolului a da și datele biografice, particulare fie-cărora din acesti șase fruntași ai epocei, ai Istoriografiei propriu ḑise.

Astfel purceḑênd, noi credem că lucrarea dlui Ar. Denșușianu ar fi câștigat foarte, ear cetitoriul ar fi cetit-o și cu mai mult folos.

Repet: fie cât de interesantă biografia unui scriitor scrisă pe o pagină sau cel mult două, ea rĕmâne tot biografie, adecă articol de dicționar, adecă bucată de cetit numai atunci, când trebuința s'aține după urmă-ți. Istoria unei literaturi tinde la ceva mai mult, la ceva mai artistic.

Afară de aceste observațiuni, pre cari ni le provoacă planul adoptat de laboriosul profesor dela Iași în desfășurarea „Istoriei“ sale, nu vom mai adauge nimic cu privire la lipse și slăbiciuni, căci, după cum am ḑis, în starea actuală a literilor române credem — noi, cel puțin — că cu greu s'ar fi adunat mai multe date pentru istoria limbei și literaturei române.

Fără a intra în amĕnuntele cerute numai studielor speciale, d. Ar. Densușianu ne dă în linie mari și interesante mai tot ce se scie asupra literaturei populare, asupra tipografiei la români, asupra literaturei bisericesci, asupra cronicelor și discuțiunilor la cari studiul lor, din ce în ce mai sever și mai scientific, a dat și continuă a da nascere.

Și în parte discuțiunea asupra paternității cronicei lui Urechiă, cu alte cuvinte cestiunea de a se scì dacă Nestor sau Grigore Urechiă fost-au autorii acelei cronice, e foarte bine condusă; premisele sunt bine alese, bine sprijinite; cetitoriul, până la solide și demonstrate probe contrarie, împărtășesce opiniunea autoriului, crede cu d. Ar. Denșușianu, că autorul acestei cronice este bătrênul Nestor Urechiă, ear nu Gregore fiiul seu.

Totuș stăruiesc a crede, că cu amĕnuntele consacrate biografielor, prospectele sau mai bine tabelurile epocelor ar fi câștigat și mai mult; lucrarea dlui Ar. Densușianu ar fi mulțămit pe deplin. Noi sperăm, că la o a doua edițiune autorul va înavuțì aceste prospecte în paguba biografielor. Cartea nu va perde, din contră va corespunde și mai mult cu titlul seu; câștigul cetitorilor va fi și mai mare.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ibăneşti, în 7/19 Octombre 1885.

Sosirea Alteţelor Lor principele de coroană Rudolf şi princesa Stefania în Gurghiu. — Petrecerea Lor în tîmp de 6 ḑile în ţinutul nostru. — Resultatul vênătoarei.

Locurile cele romantice, aerul cel curat, apa cea bună, ca şi care după cum s'a esprimat Alteţa Sa princesa încă în anii trecuţi, n'a beut nicăirea, munţii cei frumoşi îmbrăcaţi cu păduri de fag, brad, paltini, tei etc, prin a căror codri se află o mulţime de animale sĕlbatice, cu deosebire capre, porci sĕlbatici, urşi şi cerbi, apoi multe şi din soiul paserilor, — au atras pre Alteţele Lor, fiitorii noştri domnitori şi în anul acesta în părţile noastre la vênătoare de urşi; ḑiua sosirei nu s'a putut sci cu siguritate, căci odată se vestise că vor sosì aici în 6, mai târḑiu în 12 l. c. şi numai Marţi după ameaḑi am putut afla cu siguritate, că în adevĕr Mercuri în 2/14 l. c. vor fi aici; aşa s'a şi întêmplat, căci în aceasta ḑi înalţii oaspeţi între oarele 9—10 a. m. au sosit aici în Gurghiu în o caretă a comitelui „Teleki,“ trasă de 4 cai ageri, eară în urma acestei carete au sosit preste 20 birje, parte cu membrii din suită, parte cu bagage. Alteţele Lor au refusat vre-o primire, şi nici că s'a făcut, căci afară de câte-va steaguri în colori austriace şi maghiare, eară unul în vêrful cetăţuiei în tricolorul belgian (care samănă cu tricolorul românesc) n'a fost alt-ceva. Apoi din causă că nu s'a sciut mai de timpuriu şi cu siguritate ḑiua sosirei, la primire au fost puţini. Din partea inteligenţei şi preoţimei române gr. or. şi gr. cat. au fost numai 6 preoţi, în frunte cu protopopul din Reghin, eară din partea preoţimei rom. cath. au fost 8 inşi cu un protopop. Chiar lângă treptele castelului, pe unde au trebuit sĕ se suie Alteţele Lor în camerile destinate s'au aşeḑat de o parte membrii din suită, care veniseră mai înainte cu o ḑi, eară de altă parte mai ântâi preoţimea rom. cath., apoi preoţimea română; la descălecare Al. Lor au salutat pre cei de faţă prin multe complimente, eară publicul a întimpinat pre inalţii oaspeţi cu éljen şi sĕ trăiască. Înălţimea sa prinţul mai ântâi a vorbit câteva cuvinte cu directorul silvanal din Cluş Girsik şi cu câţiva din suită, strângêndule mâna, apoi cu protopopul rom. cat şi după aceea s'a întors la preoţimea română, şi strângênd mâna protopopului din Reghin, acesta 'l-a salutat pre Al. Sa în limba germană cu vorbele „Alteţă, ne ţînem fericiţi, că şi în anul acesta Ve putem saluta în ţînutul nostru şi Ve dorim petrecere bună şi resultat favoritori la vênătoare,“ la care Al. Sa. mulţămind, 'l-a întrebat, că umblat-a vr'o dată pe la Viena sau Peşta şi că acum unde e protopop? în urmă mulţămind tuturor prin complimente şi cuvinte frumoase pentru buna primire, mai vorbind puţin cu unul şi cu altul din suită, între care şi cu castelanul din Gurghiu, s'a suit în camerile destinate pentru înalta păreche.

După puţină odichnă şi luarea dejunului abea de o oară, s'a şi pornit Al. Sa. prinţul şi cu suita la vênătoare de urşi pre teritoriul Casvei, unde a şi împuşcat 3 urşi, dintre cari doi chiar Al. Sa. prinţul „Rudolf.“

A 2-a ḑi Joi au făcut vênătoare pe teritoriul Chiheriului, unde s'au împuşcat cinci urşi; Vineri a 3-a ḑi s'a continuat vênătoarea eară pe teritoriul Chiheriului înpuşcându-se trei urşi; Sâmbătă a 4-a ḑi s'a făcut vênătoare pe teritoriul Potocului, unde s'au împuşcat trei urşi; apoi Dumineca s'a ţinut cea din urmă vênătoare de urşi tot pe teritoriul Casvei „la Osoi,“ unde au împuşcat cinci urşi şi doi lupi, dintre lupi au scăpat patru printre gonaci; Luni în ḑiua din urmă au făcut vênătoare de sburătoare: sîtari si potârnichi, pe teritoriul Orşovei şi Chinceşului, împuşcând dintre acestea mai multe ḑeci.

Deci se poate ḑice, în anul acesta resultatul vênătoarei a fost favoritor peste aşteptare, căci în cinci ḑile s'au împuşcat 19 urşi şi 2 lupi; şi după mulţimea câţi s'au arătat în anul acesta astfel de animale păgubitoare pentru noi, în alte cinci ḑile s'ar mai fi putut împuşca încă pe atâţa.

În tîmpul cât Al. Sa prinţul a făcut vênătoare prin munţi, graţioasa princesă a făcut preumblare în comunele din jurul Gurghiului, când într'o parte când într'alta; şi în anul acesta fiitoarea noastră Domnitoare, princesa Stefania s'a interesat mult de portul românesc, între altele au lăsat sĕ i se facă un peptar frumos de piele de mel cusut cu mătasă, după cum poartă romăncuţele noastre pe aici; a mai cumpĕrat şi alte vestminte precum din Ibăneşti a cumpărat cinci cătrinţe; se vorbesce că Al. Sa Stefania are în Viena o odae înbrăcata cu tot feliul de vestminte românesci, după cum e obiceiul prin satele noastre.

Alteţa Sa prinţul are în ţinutul acesta vr'o 15 vĕnători cu decret, toţi români, dintre cari sciu trage mai bine cu puşca şi cari primesc pe an salariu dela 2—400 fl. v. a. Cu ocasiunea vênătoarei s'au întrĕbuinţat din satele vecine 70 gonaci, primind fie care pe ḑi 50 cr., eară de merinde pâne, slănină şi de două ori vinars. Cu arangearea gonacilor au fost încredinţat pe teritoriul Casvei şi Potocului notariul nostru din Ibăneşti Nicolae Manţa, eară pe teritoriul Chiheriului notariul din Urisiu George Têrnovean, care tot odată pentru desteritatea ce o are în arta vênătoarei e denumit de Al. Sa vênători suprem (Oberjäger) cu un salariu anual dela 4—600 fl. v. a.

Astăḑi Luni între 4—5 oare d. am. Al. Lor au părăsit Gurghiul, precum se vorbesce mergênd de a dreptul la vênătoare în Mara-Mureş — lăsând în poporaţiunea ţinutului cele mai dulci suveniri.

I. Petru, capelan gr. or.

---

†

În 26 Septembre a. c. st. v., am petrecut la cele vecinice pe meritatul paroch din Herman (ppbiteratul al II-lea al Braşovului) **George Dogariu.** Robustul seu corp nu a putut resista ascunsei boale, care-l submina încetul cu încetul, şi în cele din urmă, mai curênd decât am fi creḑut, moartea cu secerea a tăiat firul vieţei acestui preot neobosit.

Pre acest preot spre a'l putea caracteriza după ecuitate şi obiectivitate — trebuie sĕ fi convieţuit omul cu el, sĕ-i fi fost tovareş nedespărţit în luptele lui pe terenul bisericesc şi scolar. Dovadă eclatantă despre toate faptele lui meritate sunt connaţionalii sasi de acolo. De asemenea vorbesc edificiul cel măreţ al scoalei române, provĕḑut cu trei învĕţători bine salarisaţi din alodiul comunal. O sută de holde câştigate pentru biserică dela comuna politică, şi altele.

Inmormêntarea i s'a făcut Joi în 26 Septembre a. c. O înmormêntare mai pompoasă rar vor fi vĕḑut comunele noastre. Da, căci parochul G. Dogariu a fost cunoscut la toată inteliginţa săsească de acolo, care a luat parte în frunte cu Decanul şi cu toţi subalternii lui, deregătoria politică cu întregul comitet comunal, până şi femeile lor; şi pe lângă aceasta timpul frumos încă a făcut posibilă asistarea la acest act.

Ceremoniile funebrale le-au sĕvêrşit sub pontificarea Preaonoratului domn ppresbiter tractual Ioan Petric, cu alţi mai mulţi preoţi din tract. Solemnitatea actului o a ridicat, până la biserică musica instrumentală dela biserica evangelico-luterană din loc eară în biserică tot prohodul 'l-au cântat două călugăriţe. După sĕvêrşirea prohodului Preaonoratul domn ppresbiter Ioan Petric rostì cuvêntarea funebrală, apreţiând activitatea reposatului în domnul, după aceea rostì o a doua cuvêntare părintele Toma Frateşiu din Bacifalu (Săcele).

Activitatea reposatului a rĕmas ca un esemplu viu pentru fie-care preot, şi ea va servì de model, căci roadele ei binefăcĕtoare vor fi pururea nemuritoare.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria eternă.

Eată şi

Cuvêntul funebral

rostit cu ocasiunea înmormêntărei parochului din Herman George Dogariu de părintele Toma Frateş, paroch în Bacifalu.

Jalnică adunare! Fericit este omul Doamne, care plecând pe calea adevĕrului şi a luminei, pe calea Evangeliului şi a ceriului, — în urmă după multe lupte pline de dureri şi suferinţe, poate ḑice cu inima liniştită şi voioasă: „S'a împlinit“! Fericit este omul Doamne, care poate părăsì acest pămênt al suferinţelor, care poate trece din această vieaţă nestatornică ḑicênd împreună cu Apostolul neamurilor: „Luptă bună m'am luptat, călĕtoria am sĕvêrşit, credinţa am păzit. De acum mi s'a gătit mie cununa dreptăţii, care 'mi va da Domnul, în ḑiua aceea judecătoriul cel drept.“ Epist. II. Pavel scrisă cătră Timotei. (46. 7. 8.) Sĕ ne nisuim până ce nu e târḑiu, până ce mai avem timp, până ce petrecem pe acest pământ a ne împlinì toate acelea datorinţe, cari ni le impune nouĕ Evangeliul lui Christos, ca astfeliu în momentul cel din urmă al vieţei noastre sĕ putem ḑice şi noi împreună cu Christos: „S'a împlinit!“ adecă s'a împlinit lupta noastră, suferinţa noastră şi durerea noastră!

Oh speciem dignitatemque populi Romani! Illa fuit pulchritudo populi Romani! Oh ornamentul, oh demnitatea poporului român! Aceea e frumseţa poporului român. Eacă frumseţa deamnă, eacă demnitatea frumoasă a poporului român, parochul acestei S. biserici George Dogariu a încetat din vieaţă! Scirea aceasta tristă a cupleşit inimile tuturor acelora, cari au cunoscut nobilul seu suflet, caracterul seu firm, iubirea sa de naţiune şi de maica noastră biserică.

Parochul G. Dogariu a eşit din mijlocul poporului seu. Sirguinţa sa şi râvna sa de a cultiva talentul primit din mânile creatorului, 'l a adus acolo, încât a dobândit gradul de cualificaţiune în administraţiunea parochială, — încât a devenit putem ḑice membrul cel mai zelos şi cel mai credincios al bisericei, scoalei şi naţiunei sale. El a luptat cu asemenea zel, cu asemenea prudinţă şi pietate, dela începutul carierei sale de preot, pentru drepturile sf. sale biserici, a scoalei şi poporului seu, şi şi-a câştigat şi pre terenul acesta o posiţie onorifică, de care nu se pot bucura mulţi dintre preoţi. Parochul G. Dogariu, preotul cel zelos şi credincios al bisericei, scoalei şi poporului, soţul şi părintele cel bun, îngrijitoriul şi chivernisitoriul, provedinţa pămênteascā a familiei sale nu mai este între noi. O boală ascunsă şi la primele ei urziri sau necunoscută, sau nebăgată în seamă, începuse încă cu puţin înainte a roade niţel câte niţel la rădăcinile pomului esistinţei lui, pomul cel vesel şi plin de vieaţă începù a tânjì şi a jelì, ramurele lui a se pleca şi a se usca, frunḑa a devenì mai puţin verde şi veselă — până când deodată şi însuşi trupina la părere sănătoasă şi viguroasă, în lăuntru înse bolnavă şi debilitată în urma unei suflări de vênt se smulse cu vehemenţă din rădăcinile sale firesci, se resturnă şi căḑù la pămênt. Acì în puţine cuvinte — iubite în Christos frate am zugrăvit icoana ḑilelor tale din urmă! Tu te duci astăḑi de pe pămênt; şi eată barca cea neagră, ce te aşteaptă, spre a te lua pentru totdeuna dela ochii nostri cei trupesci! Eară nouă celor ce am vieţuit în apropiere cu tine, celor ce am fost martori ai vieţei şi activităţii tale, nu ne-a mai rĕmas decât trista datorinţă a-ţi ḑice astăḑi la, acest loc sacrat ultimul adio şi a vĕrsa o lacrimă pe sicriul tĕu, ear de aici încolo a păstra inimei credincioase icoana cea perdută a iubitei tale fiinţe.

Suflete nobil mutat dela noi! Bravule al nostru! care îţi ai acum reşedinţa pe plaiurile nemuririi! Auḑi? cunosci acest vers, ce resună de pe buzele mele adăpate cu pelinul durerii, ca un doios cânt funebral asupra sicriului tĕu? Oh că astfeliu trebuì sĕ te revĕd! oh că astfeliu trebuì sĕ te întimpin! Bravule părinte! în giurul osămintelor tale ne-am adunat cu feţe consternate şi cu inime căḑute sub sarcina durerei, ca sĕ-ţi petrecem trupul culcat spre repaus, între manifestaţiunile simpatice ale reverenţei, ale apreţiaţiunei şi iubirei noastre în giurul pacinic al împĕrăţiei morţilor.

Ne apropiem de întunecosul şi liniştitul mormênt, spre a preda repausului etern, osămintele unui prea iubit preot al nostru. Venim ḑic, sĕ depunem la acest mormênt, tributul stimei şi pietăţei noastre cu care datorim vîrtuţilor unui preot român meritat prin faptele sale, meritat prin serviţiile sale îndelungate prestate în interesul S. sale biserici, a scoalei şi poporului seu. Conduşi de atari motive ne am adunat şi noi în giurul acestui sicriu, ca cu inima pătrunsă de doliu, sĕ depunem tributul pietăţei şi stimei noastre la umbra unui preot, meritat bărbat şi fiu al naţiunei noastre. Eacă aici, în acest sicriu, zac osămintele, rĕmăşiţele pămêntesci ale preaiubitului nostru frate în Christos George Dogariu, carele după o boală grea şi puţin îndelungată, după ce se proveḑù cu S. taine ale cuminecăturei 'şi terminā cursul vieţei sale cel obosît în 23 Septembre a. c. la 12 oare din meḑul nopţei în etate de 52 ani.

Şi aşa corp muritoriu, ţĕrână din ţĕrână, odichnesce în pace la sînul mamei tale şi a noastre a tuturor, din carele ai eşit. Ear tu, suflet nemuritoriu, lumină din lumina creatoriului şi vieaţă din vieaţa lui, reîntoarcete la originea ta, la Domnul luminei şi al vieţei, şi precum ai servit Domnului cu credinţă în vieaţa pămênteascā, astfeliu întră acum cu bucurie întru bucuria Domnului cea fără de sfêrşit. Amin!

Varietăţi.

* **(Convocare.)** Pe basa §-lui 13 din statute se convoacă prin aceasta a VI adunare generală a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu pe **20 Octombre st. v. (1 Novembre st. n.)** a. c., în localităţile societăţii de lectură **strada Cisnădiei Nr. 7,** după ameaḑi la 3 oare.

Ordinea ḑilei:

I. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală.

II. Staverirea budgetului pe anul venitoriu.

III. Alegerea unui membru în comitet.

IV. Propuneri eventuale.

Sibiiu, în 9/21 Octombre 1885.

Maria Cosma, președintă.
Anastasia Toma, secretară.

* **Concertul domnului Popovici,** despre care am amintit în numĕrul trecut al ḑiarului nostru, a avut succes splendid atât material cât şi moral.

E raritate a vedea atât public inteligent în sala de concert mai ales acuma, când desele concerte din toamna aceasta erau sĕ pună la probă iubirea de artă a publicului.

Domnul Popovici dispune de o frumoasă voce de bariton, foarte flecsibilă şi simpatică mai ales în sonurile mai înalte. La aceste este a se mai adaoge o împregiurare, domnul Popovici este dibaciu stăpân al vocei sale, şi unde numai poate cautâ a produce efect, aşa că de multe-ori frumseţea naturală a vocei şi efectul produs de ea, trebuie sě facă loc efectului meştesugit, cea ce turbură impresiunea bună în auditor.

Concepţiunea unei opere este o cestiune curat individuală, ca şi interpretarea ei.

Nu e deci mirare, dacă domnul Popovici a interpretat unele lucruri aşa, după cum noi nu le-am fi aşteptat sě fie interpretate. Fapt este că domnul Popovici a cântat cu mult temperament, voce dulce plăcută şi curată, ceea ce a fost preste putinţă sě nu producă mare efect. În concertul de faţă forţa domnului Popovici a fost în *„pianissimo“* şi *„decrescendo.“*

Cu mult efect a cântat d-şoara Berta Riesenberger, folosindu-se de toate frumseţile cu, care o a împodobit buna natură şi studiul radical în arta musicei.

Domnul Emil Brem, un june elev al cunoscutului pianist domnul Victor de Heldenberg a esecutat la piano 2 piese „Gedenkblatt“ de Schulhof şi „Caprice“ (în B. dur.) de Hummel, cu destulă desteritate şi pricepere, cari sub conducerea actuală i pot asigura onorific nume pe această carieră.

Doamna Minerva Brote, cunoscuta noastră pianistă a acompaniat toate piesele cântate cu o desteritate şi rară pricepere, însuşiri de cari d-na Brote ne-au dat încă de mult eclatante dovedi.

Loterie.

Mercuri în 21 Octrombre.

Brünn:	**62**	**31**	**53**	**35**	**82**

Nr. 233. [1179] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învěţătoresci în comunele din tractul protopresbiteral al Mediaşului, prin aceasta se deschide concurs cu termin de *15 dile* dela prima publicare prelângă următoarele emolumente:

1. Haşag, cu salariu de 150 fl. v. a., şi cuartir.
2. Frêua, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.
3. Vorumloch, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.
4. Bratei, cu salariu de 150 fl. v. a, cuartir şi lemne.
5. Buzd, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi mai sus însemnate, au a-şi aşterne documentele lor instruite conform prescriselor legei, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Mediaş, 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului.

Dionisiu Chendi,
adm. protopopesc.

Nr. 631 [1180] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Apriliu 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Agnitei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului şi anume în opidul Agnita.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul fondurilor archidiecesane, şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali, şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

b) jumětate din venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Agnita, *de present fără locuinţă, esistând deja capelan protopresbiteral.*

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc şi scolariu, în special aceia: cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiali sau reali cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicile concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de dile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele caracterul (rangul bisericesc) anul, luna şi diua nascerei (anii etăţii) şi locuinţa concurentului, studiile pregătitoare afară de cele teologice, anul, locul şi categoria acelora, esamen de maturitate, doctorat, şi altele, studiile pregătitoare teologice, (anul şi locul acelora), şi esamenul de cualificaţiune, serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolariu (timpul, locul şi categoria acelora), în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni.

Datele din aceasta tabelă sunt de a se întărì cu documente, care sě se aclude în original, precum carte de botez, testimoniu scolastic şi de maturitate, de serviţii bisericesci şi eventualminte altfeliu de recomandări.

Agnita, în 20 Septembre 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Agnitei.

Grigorie Maier, preşedinte. **Nicolau Gavrea,** notariu.

Nr. 563. [1179] 3—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post de învěţător la scoala confesională gr. or. din Poiana-Sărată pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu termin de *15 dile* dela prima publicare.

Emolumente:

200 fi. v. a. când va provedea învěţământul în clasa I, şi — 250 fl. în clasa II, avênd cei doi învěţători a se peronda din an în an în cele douě clase, — şi cuartir liber.

Reflectanţii, dela cari se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Breţcu, în 30 Septembre 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	11.40
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireş	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireş	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10,37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuş	—	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timişoara	8.42	3.40	**10.06**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.41	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 109 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Dîn causa sftei sĕrbători de Luni a „Cuvioasei Paraschive", numĕrul procsim va apărea Joi în 17/29 Octombre.

La Nr. cons. plen. 5459 1885.

Cerculariu

cătră onoraţii membri clericali şi mirenesci ai sinodului ordinariu şi estraordinariu-electoral din protopresbiteratul greco-oriental al Avrigului.

Lucrările preparative, prescrise prin legile noastre bisericesci pentru întrunirea sinodului protopresbiteral estraordinar din tractul Avrig în scopul alegerei de protopresbiter fiind terminate, Preavenerabilul consistoriu archidiecesan a binevoit a încredinţa subsemnatului onorifica misiune de a convoca şi conduce acel sinod. Deci am onoare a convoca prin aceasta în sensul „Instrucţiunei pentru procedura la alegerea de protopresbiter" pre onoraţii membri ai sinodului protopresbiteral ordinariu şi înmulţit, preoţi şi mireni, din tractul Avrigului la sinodul electoral, ce se va ţinea **Luni în 27 Octombre (8 Novembre) a. c. la 11 oare a. m. în biserica noastră din Avrig,** pentru alegerea de protopresbiter al tractului Avrig. Actul de alegere va fi precedat de serviţiul divin, ce se va celebra în aceeaşi ḑi la 9 oare în biserica noastră din Avrig, la care asemenea sunt invitaţi a participa onor. membri ai sinodului.

Pentru preconsultarea, prevĕḑută în lege, am onoare a invita pre onoraţii membri ai comitetului protopresbiteral, preoţi şi mireni, la şedinţa ce va avea loc **Duminecă în 26 Octombre (7 Novembre) la 4 oare în edificiul scoalei noastre din Avrig.**

Sibiiu, 11/23 Octombre 1885.

I. Popescu,
prot. şi comisar consistorial.

Sibiiu, 11 Octombre 1885.

Am devenit în timpul din urmă noi românii obiect de predilecţiune în coloanele ḑiarelor maghiare, cari sub impresiunea momentului scriu despre noi aḑi una, mâne altă, aḑi aşa, mâne altmintre.

O neconsecuenţă dată pe faţă, păreri contraḑicĕtoare pas de pas.

E caracteristic lucrul acesta pentru cei ce urmăresc cu atenţie frecările necontenite dintre mult asupritele naţionalităţi şi elementul dela putere. Neconsecuenţa aceasta e numai o spoială, pre care o întrebuinţează pressa cu o reservaţiune diplomatică foarte greşită.

Adecă pressa maghiară, ca ori şi care pressă din lume trebuie înainte de toate sĕ-şi giugiulească oamenii sei, sau cu alte cuvinte sĕ se acomodeze întru cât numai se poate opiniunei publice a cetitorilor sei, — ear într'a doua linie pressa maghiară urmăresce încă un scop special: de a ne mulcomì pre noi cu vorbe de mângăiere, ca astfel sĕ-şi asigure încrederea noastră, pre care o simte ea că n'o are.

De câte-ori laudă pressa maghiară atitudinea guvernului faţă de naţionalităţi, ba cere mĕsuri şi mai radicale în contra noastră, — de câte ori face propagandă pentru reuniunile maghiare de cultură, — de câte-ori face elogiuri celor mai fanatici şovinişti maghiari, — ea lucră „pro domo," se ţine de obligămêntul reciprocităţii, ce esistă între ea şi opinia publică. Ear de câte-ori (şi asta se întêmplă foarte rar) le spune maghiarilor, că rĕu fac când scriu lucruri neadevĕrate despre noi şi când merg cu agitările şi separatismul până 'n estrem, — are de a face cu noi, ca şi când ne-ar ḑice: vedeţi iubiţilor valachi, că — noi pressa — condamnăm estravaganţiile spiritului domnitor, şi ve iubim şi apărăm frăţesce.

Dar de o astfel de neconsecuenţă a părerilor numai în pressă e vorba. În viaţa publică consecuenţa e absolută. Cu o rară perseveranţă şi febrilă preocupaţiune lucră maghiarii în direcţia croită de sistemul politic de aḑi. Aici nu cunosc reson, nu fac concesiuni, nu ne giugiulesc. Oblu şi tot unde ne doare ne lovesc; lovesc aḑi lovesc mâne, aḑi aşa şi mâne tot aşa. Aşa încât tare mărginiţi ar trebuì sĕ fim noi, ca sĕ credem, că atunci când pressa ne giugulesce, vorbesce serios. Nu. Ea se folosesce numai de o apucătură vicleană, dar foarte necălită.

Avem în vedere casuri concrete.

Dintre jurnalele maghiare „Magyar Polgár" este, care se ocupă mai mult cu românii; el a ajuns a fi chiar isvorul, din care 'şi trag informaţiunile guvernul şi pressa maghiară din capitala ţării. În sĕptămâna trecută primind scirea despre dinamitul din Ighiu, ḑiariul citat scrie un articol de fond, în care espune starea lucrului cu noi românii şi cu nemulţămirea noastră în toată horibilitatea ei, cerênd grabnică şi serioasă intervenţie din partea guvernului. Era veḑi Doamne în pericul statul, averea şi viaţa cetăţenilor maghiari! Resultatul a fost faptul semnalat de noi, că s'au trimis două companii de sĕcui la faţa locului. N'au trecut nici două ḑile, se dovedesce că toată treaba e o scornitură, şi vine tot „Magyar Polgár" cu un al doilea articul, pe care 'l-am reprodus în nrul nostru de Marţi. Acum nu are cuvinte pentru de a ne scusa şi lăuda spiritul pacinic, condamnând pre aceia dintre maghiari, cari prin faime esagerate zugrăvesc necuratul pe părete şi calumniază pre români.

Vorba bună se vede că, deşi în mod trecĕtor, dar totuş a prins un pic de rădăcină, şi doi bărbaţi maghiari cu posiţiune în societate, dau în nrul de ieri al citatului jurnal o corespondenţă din Orĕştie, care mărturisim sincer, că şi prin tonul şi prin logica serioasă şi nepreocupaţiunea sa ne-a surprins. Ea e semnată de Dósa Dénes director gimnasial şi Bágya Zsigmond pretor cercual.

„Că românii nu sunt mulţumiţi cu posiţiunea lor de drept, aceea e fapt, — ḑice corespondenţa. Că ei aşteaptă schimbarea, sau după părerea lor îndreptarea situaţiunei, aşa credem, că nici aceasta nu o vor nega-o. Dar că în realitate ar agita în contra patriei şi că ar ataca averea şi viaţa maghiarilor, — aceasta păn' acum nu se vedesce prin nici un incident positiv."

De aci trece cerespondenţa şi înşiră mai multe afirmaţii rĕspândite în jurnalele maghiare ca fapte sĕvêrşite de români. Le desminte pre toate, şi le dechiară de faime mincinoase sau esagerate. Pe urmă tractează mai în special despre casul cu stindardele când cu festivităţile din Orĕştie, presentând toată afacerea întocmai raportului publicat de noi într'unul din numerii nostri trecuţi şi arătând, că românii nu poartă nici o vină, ba că au observat o ţinută cât numai s'a putut de cu tact şi că chiar maghiarii au fost, carii au stăruit sĕ se pună şi steagurile germane şi române pe arcul de triumf, şi vĕḑênd ei că acestea se iau dela locul lor, ei au fost, cari „pentru voia păcii şi a bunei înţelegeri," au coborît şi tricolorul maghiar.

Mărturisim că ne-a surprins aceasta corespondenţă cu tot cuprinsul ei, precum şi curagiul a doi bărbaţi maghiari de posiţie cari au cutezat sĕ subsemneze aceste rênduri. Da, fiindcă n'am fost dedaţi, ba nu ne-am mai pomenit cu o astfel de declaraţie, — după toată forma şi presentarea sa, foarte serioasă şi sinceră.

Se vede înse că tocmai această impresie de viă surprindere s'a produs şi în maghiari şi în special în cei dela redacţia lui „Magyar Polgár," Ei s'au spăriat de acest resultat al articlului lor: „Sĕ fim precauţi," şi cu multă seriositate s'au grăbit a desluşì

FOIŢA.

Curier Literar.

Sumar: „Istoria limbei şi literaturei române" de dl Ar. Densuşianu. Planul lucrărei, prospectele istorice, articolile biografice. Neajunsurile unui astfel de plan. — Ceva despre revistele noastre sĕptĕmânale, lunare şi bi-lunare. — Nouĕle publicaţiuni: „Anuarul Israeliţilor" pe anul 5646. — „Ronsard".

(Încheiere.)

O altă datorinţă ce ni se suggeră de cetirea cestei părţi generale, atât la „Prosă" cât şi la „Poesiă" — unde de altmintreli găsim apreciări uste şi dictate de un spirit esperimentat, locul cordat lui Bolintinénu e un act de curagiu, de drepate şi de perspicacitate literară, care face onoare lui Ar. Denşuşianu în starea de ingăimare a gutului şi preferinţelor actuale — o altă dorinţă, ic, e şi următoarea.

Am dorì ca influinţele străine, cari au domnit supra literaturei noastre la diferite epoce, sĕ apară mai vĕdit în prospectul dlui Ar. Denşuşianu; am rede, că meritul cărţii dsale ar cresce, dacă influnţa polonă în Moldova, cea apuseană, protestantă catolică în Transilvania, cea italiană şi cea francesă şi cea greacă la finele secolului XVII şi în tot decursul celui d'al XVIII în Muntenia, ar putea sĕ fie vĕḑută de cetitor, îndată ce el începe studiul epocelor literare din acele timpuri.

Influenţa literaturei provinciale în operile lui Dante şi în acele ale contimporanilor sei, aceea a literaturei italiane şi spaniole în literatura secolului XVI şi XVII din Francia, acea a literaturei francese în producţiunile primilor scriitori germani dela sfêrşitul secolului XVII şi din prima jumĕtate a acelui d'al XVIII, alcătuiesc capitole însemnate în starea literaturilor acelor ţĕri. Nu vĕd pentru ce un capitol consacrat elenismului în România ar strica, sau ar fi nefolositor într'o lucrare asupra istoriei literaturei noastre. Nouĕ ne pare din contră, că economia, totul acestei literaturi ar câştiga şi mai mult, când ni s'ar spune în liniele lor de căpetenie, de ori-ce amĕnunte nu se poate scì, cari au fost efectele ce literaturile străine au produs în accidentata desvoltare a producţiunilor noastre literare.

Tot într'un asemenea capitol şi-ar găsì locul şi scriitorii străini, cari s'au ocupat de aproape cu istoria ţĕrilor române, şi astfel s'ar lega prin puţin, dacă nu se poate prin multe legături istoria particulară a civilisaţiunei noastre române cu istoria generală a civilisaţiunii europene.

N'am fost nici odată atât de isolaţi, cât ne-a venit a crede până în timpurile de faţă. Documentele ce se publică continu, precum şi studiul scientific şi amĕnunţit al istoriei şi literaturei noastre, ne ajută a ne întărì din ce în ce mai mult această credinţă.

Acestea sunt observaţiunile, ce ne-am creḑut datori a le face asupra părţei a doua din „Istoria limbei şi Literaturei române" a dlui Ar. Denşuşanu. Reviste speciale vor mai semnala erori şi neajunsuri de detaliu, al căror loc nu e aici.

Totuş, cu toate aceste observaţiuni şi cu toate cele ce se vor mai putea face în viitor, lucrarea dlui Ar. Denşuşanu nu va înceta nici o dată sĕ aibă, în frumoasă mĕsură, „cuvênt, căutătură şi cinste," printre cele-lalte studii, cari au apărut şi vor mai apare pe câmpul literilor române.

Am fi voit în „Curierul" de aḑi, dacă lucrarea dlui Ar. Deşuşanu nu ne-ar fi oprit mult, sĕ dăm cetirorilor nostri sama despre multele şi mĕruntele reviste şi publicaţiuni, cari apar la o sĕptămână, de două-ori şi odată pe lună, şi sunt literare, archeologice, militare, politice, etc. etc. etc.

Studiul şi chiar repedea cercetare a acestor reviste ni se pare interesantă, nu vom uita a'l face cu deamănuntul odată, când ocasiunea ni s'ar preearăș publicul lor cetitor, că adecă nu e de a se înțelege așa lucrul, ci mai altfel.

„Cu precauțiunea nu ne este iertat pentru toată lumea asta, sĕ mergem așa de departe — așa se ḑice în comentariile redacției — ca sĕ presentăm situația mai liniștită de cum este. Am face un rĕu serviciu causei noastre, dacă ne am nisuì sĕ ascundem iritațiunea esistentă, sau „pentru ca sĕ fie pace“ am retăcea astfel de lucruri, cari ar putea vĕḑì starea 'nsuflătoare de temere și pericul a mișcărei valache. Aceasta ar fi o negligență, care cu timpul ar putea sĕ devină fatală pentru noi.

„Publicând declarațiunea de mai jos, trebuie sĕ o spunem cu adevĕrat, că nu părtinim de fel o astfel de aplanare pretinească a unor scandale ce s'au întêmplat. Că maghiarii din Orĕștie au sprijinit cu căldură ridicarea stindardului român și că mai târḑiu a trebuit sĕ se îndepărteze de pe arcul de triumf și tricolorul maghiar — noi privim aceasta ca un fenomen cu mult mai regretabil, decât ca sĕ cutezăm a condamna cu inima liniștită pre corespondenții din Orĕștie, pentrucă au publicat despre afacerea din cestiune unele rapoarte esagerate, sau mai bine ḑis prea iritate“.

Adecă cu alte cuvinte, maghiarii doresc din inimă pacea și buna înțelegere cu noi, pre cari ni le oferesc spre primire, fără nici o condițiune din partea noastră și fără nici o concesie din partea lor. Maghiarii ne oferesc mâna stângă, care fiind mai aproape de inimă simbolisează adênca lor iubire față de noi, și ne cer în schimb ambe mânile, căci de nu, nu ne cred. Ear când pactează cu noi ne arată *„fokos“*-ul din mâna dreaptă. O situațiune într'adevĕr deamnă pentru coloanele unui ḑiar umoristic. Și cu toate aceste maghiarii 's foarte serioși, când vorbesc în ăst chip cu noi, ei discută la locul prim al jurnalului.

Sĕ ne chiarificăm.

Nu este acesta primul cas, când se nasce conflict între maghiari și români pentru insignii. Fost-au ḑeci și sute de casuri, pre cari nu le mai înșirăm, căci bine le cunosc cetitorii nostri și toate s'au sfêrșit ca și acesta, cu îndepărtarea stindardului nemaghiar, cu împrocesuarea și pedepsirea acelora, cari au cutezat sĕ ridice insigniile *contrare legei* (törvényellenes jelvények).

Noi scim, că esistă o lege pentru naționalități, în care se recunoasce egala îndreptățire a acestora, o lege deci, care susține și întăresce în mod autentic tesa noastră, că statul maghiar e un stat poliglot, compus din naționalități diferite, a căror esistință se constată în mod oficial.

Ce înseamnă acum ridicarea flamurei române, germane, sau sêrbe?! Nimic alta decât o confirmare a legei, că da, esistă naționalități, cari sunt conscie de sine și de esistența lor. Și când se pune între steagul german și român cel maghiar la mijloc, asta va sĕ ḑică, că toate aceste naționalități doresc o convietuire frățească, așa după cum o cere spiritul și litera legei.

Asta nu e „törvényellenesség“, ci tocmai cea mai viuă dovadă, că noi respectăm și voim sĕ se susțină legile esistente în toată întregitatea lor.

Nicăiri în lume un astfel de act nu poate fi considerat de criminal. Dar durere la noi toate se pot. Și prin opiniuni, ca și acele din „M. Polgár“, maghiarii voiesc sĕ ne convingă, despre ceea ce de mult suntem convinși, că la noi călcarea de lege e vîrtute și că nu are drept de esistință cel ce nu e descendent de a lui Árpád, sau nu se gerează de atare.

Yff.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

20 Octombre.

Sofia. — Scirea depeșată din Niș, în privința refusului lui Milan de a primì propunerea, ce-i făcuse prințul Alecsandru de a-i trimite pre dl Grecoff în misiune specială, este falsă în ceea ce ḑice, că regele ar fi motivat refusul seu ḑicênd: „că guvernul sêrb făcea sĕ se observe, că misiunea lui Grecoff avea negreșit de obiect sĕ propună Sêrbiei o acțiune comună contra Sultanului, și că Sêrbia se menține pe basa tratatelor.“ În adevĕr, prințul Bulgariei a depeșat regelui Milan: „Fostul meu ministru, dl Grecoff, va pleca mâne dimineață la Niș cu o scrisoare din partea mea.“ Ear regele Sêrbiei a rĕspuns: „Regret, că trebuie sĕ declin misiunea dlui Grecoff, fost ministru al Alteței Voastre.“ Conținutul scrisoarei în cestiune este cunoscut de câte-va cercuri și de sublima Poartă. Ea ḑice în substanța această: „Populațiunea Bulgariei se neliniștesce în fața scirilor cari sosesc din Sêrbia. Me hotărăsc sĕ-'ți fac cunoscut espulsiunea emigraților și arestarea șefilor lor. Populațiunea bulgară nu poate sĕ creaḑă toate aceste sciri, cari tind sĕ sfărîme legăturile de sânge și simțemintele de amiciție, cari unesc pre două națiuni surori. Me adresez deci la tine, scumpe amice, rugându-te sĕ me autorisezi sĕ desmint aceste sciri alarmante și sĕ pot astfel liniștì spiritele în Bulgaria. Evenimentele întêmplate în Rumelia și întrunirea celor două Bulgarii nu arată cea mai mică tendință de vrăjmășie către Sêrbia. Te asigur din toată amiciția mea și în toată iubirea mea frățească. Dl Grecoff, fostul meu ministru, pre care 'l însărcinez sĕ-'ți remită această scrisoare, are ordinul sĕ-'ți reînoiască verbal espresiunea simțemintelor, cari ne însuflețesc în privința fraților nostri din Sêrbia.“ După cum se vede, dl Grecoff n'avea misiune specială. El nu era decât purtătoriul unei scrisori, avênd de scop sĕ lămuriască situațiunea în interesul celor două națiuni surori.

Sofia. — Este sigur, că ucazul prințiar privitor la chiemarea gardei naționale e gata sĕ fie dat. El va fi îndată publicat dacă se va produce o mișcare agresivă a trupelor sêrbesci contra graniței bulgare; până la oara aceasta raporturile prefecților districtelor mărginașe cu Sêrbia nu anunță nimic de anormal.

Populațiunea Sofiei este foarte liniștită.

21 Octombre.

Giurgiu. — Eri a trecut pe acì un vapor bulgăresc „Opit“ ducênd 156 cai și opt tunuri cu munițiuni spre Lom-Palanca. Ḑilele acestea vor pleca din Rusciuc tot spre Lom-Palanca 2000 de oameni. Se crede că aceste trupe sunt destinate a întărì paza dela fruntaria sêrbească și a sporì garnisoana Vidinului.

Atena. — După spusele ḑiarelor, Grecia a consimțit sĕ desarmeze, dar ea ar pretinde în schimb garanții contra reînoirii încercărilor bulgare și o despăgubire pentru cheltuielile sale militare.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cernăuți, în 4/16 Octombre 1885.*) Adese-ori se aude prin societăți și chiar mai mult prin gazete vorbind unul de altul, încât s'ar crede, că fiecarele e mai fericit, mai deplin în toată privința decât altul. Nimene înse nu cutează a se mărì pre sine, căci e necuviincios a se lăuda pre sine însuși și totuș din observările cele disprețuitoare, cari se fac asupra altora, se vede lămurit, că tot insul ar vrea sĕ dee de cunoscut, cumcă sentința lui e mai bună, idea lui e mai coaptă.

Cam tot așa îmi pare și cu dl Călătorescu, carele prin pretinsele dsale „Călătorii în Bucovina,“ voiesce a ne arăta în „Gazeta Transilvaniei“ în ce stare s'ar afla mănăstirile din Bucovina. Frumoasă întreprindere! 'L-aș întreba înse pre dl Călătorescu informatu-s'a dsa în persoană de cele ce a scris, sau numai basat pe cuvêntul altora a făcut-o aceasta?

Dacă este casul ântăi, de care înse me îndoiesc foarte, atunci n'a putut prin alt chip sĕ ne arate starea aceea, decât sĕ pice deodată cu bota în baltă? Ear dacă al doilea, nu va ḑice oare fie-carele: aceasta a putut sĕ iasă numai dintr'o inimă rĕutăcioasă sau că cutarele nu posede nici un simț pentru adevĕr, ci contând pe spusele unora, a voit sĕ micșoreze autoritatea altora, trădându-se pre sine cât plătesce. Îmi vine a crede, că închipuirea care și-o face dsa despre starea mănăstirilor din spusele altora, e întocmai asemenea nebuniei unui bețiv, care vede toate lucrurile altfeliu decum sunt în realitate.

De șepte ani de ḑile, ḑice dsa, visitează mănăstirea Dragomirna, și într'un timp atât de îndelungat de abia a aflat că locuiesc în ea niște ființe, cari s'au retras din lume sĕ se pocăiască înnecându-și amarul în vinars.

Și în celelalte descriind în feliurite colori, ceea ce a ḑis la început, învinuiesce în fine pre egumenul, că el ar fi causa, că acesti miri ai lui Christos, precum îi numesce pre călugări, sunt dedați patimei beției, sub cuvênt, că acela lipsesce foarte mult din mănăstire.

Dar bine dle Călătorescu dta, care ai patima de a te apuca de personalități, de ce nu te-ai informat mai bine, căci de o făceai aceala, te-ai fi încredințat tocmai de contrariul? Spre dovadă poate servì următoriul cas: Murind 2 rude mai de aproape ale păr. egumen în Horodnic, acesta neputênd sĕ părăsască mănăstirea, nici n'a luat parte la înmormêntarea acelora. Dacă n'a făcut-o aceasta, ca un ultim serviciu unei rude, apoi cum se potrivesce cu cele ḑise de dta, că petrece cel mai mult timp pe la rude în Horodnic și Cernăuți?

Ce se atinge de economia bunurilor mănăstirei, me face a crede, că dl Călătorescu, numai puțină cunoscință are despre aceea, și ceea ce ne spune în „Gazeta Transilvaniei“ se potrivesce ca și povestea țiganului, care a auḑit că se trag clopote, dar n'a sciut la care biserică.

Pământul ce se ține de mănăstire se lucră, și din productele sale se întreține toată mănăstirea.

sinta și când vom putea a le consacra un întreg „Curier.“

Trecerea în revistă a tuturor acestor „Reviste“ ne va da, ca resultat practic al acestei catagrafii, de altmintreli obositoare — v'asigur, căci am început-o — cunoascerea unui adevĕr de căpetenie: modul cum se pricepe la noi sciința, de acei cari simt trebuința sau sunt invitați, sau sunt siliți sĕ scrie într'o revistă.

De obicei, la ḑiarele cotidiane, îmboldit de nemilosul lucrător-tipograf, care cere și iarăș cere și mereu cere „materie“ pentru desĕvêrșirea, ca sĕ nu ḑic umplerea coloanelor ḑiariului, scriitoriul sacrifică adesea corecțiunea, pĕcătuiesce în contra maiestăței, decorului sciinței.

Lucrul acesta — când Revista sĕptămânală, lunară sau bi-lunară e cu adevĕrat „Revistă,“ lucrul acesta nu se întêmplă. Autorul sau autorii articolelor au tot timpul sĕ-și cearnă părerile, sĕ-și așeḑe cu logică și artă argumentele, sĕ-și așeḑe bine conclusiunile; într'un cuvênt, ei pot lucra pe îndelete, nu's condamnați a produce „à la vapeur,“ sau ca și cum Tătarii i ar ajunge de pe urmă.

Vom vedea deci, în studiul nostru asupra „Revistelor“ de tot feliul, cari apar în toate țĕrile Daciei Traiane, dacă într'adevĕr, autorii articolilor, cari apar în ele cu o bogăție adeseori îngrijitoare, îndeplinesc condițiunea de mai sus, sunt adică gândite, cernute, bine cumpănite în fond și în formă.

Studiul acesta ni s'a părut cu deosebire folositor, și ne vom grăbì a-l înfățișa cetitorilor acestor Curiere, în liniile ce ni se îngăduiă de spațiul lor.

Am primit numai acum vr'o câte-va ḑile Anuarul pentru Israeliți pe anul 5646 (1885-1886), o publicațiune, care intră acum în anul al VIII-lea al vieței sale și care apare acum sub redacțiunea dlui M. Schwarzfeld.

Am cetit din acest „Anuar“, redactat dealtmintrea cu multă grijă, articolul dlui Dr. Schwarzfeld intitulat „Așeḑemintele Evreilor în Moldova“, secolul trecut și jumĕtatea primă a celui nostru, studiu istoric, lucrat cu multă iubire si cercetări; pre acela al dlui Dr. Gaster: „Ochire asupra literaturei ebraice“ și un al doilea studiu de acelaș autor: „Vlad Țepeș și evreii.“

Vom revenì asupra acestor trei articole și asupra celorlalte din „Anuar“, când vom da samă de noua operă a dlui Th. Reinach „Histoire des Israélites“, și care merită și a noastră deosebită atențiune.

Se va celebra în Francia în lunile Novembre au Decembre, de o societate de oameni învĕțați ricentenariul unuia din poeții Franciei, care în viață fu tot atât de admirat și de adulat ca și 'n ḑilele noastre Victor Hugo; e vorba de a se onora memoria lui Pierre de Ronsard, capul Pleiadei, care regenără în secolul XVI poesia francesă și care, cu toată uitarea și disprețul clasicilor din timpul lui Boileau și din timpul lui Voltaire, se bucură aḑi în Francia, mulțămită romanticilor din 1830, de o vaḑă nu din cele mici și obicinuite.

Pre noi românii, partea care ne interesă în celebrațiunea acestui tricentenariu este partea oare-cum genealogică. Se scie că Pierre de Ronsard, era strănepotul acelui nobil străin Beaudoin de Ronsard, care venì în Francia la 1342 din țeara aceea.

> Où le glacé Danube est voisin de la Thrace
> Plus bas que la Hongrie....

Care era această țeară? Cine era acest Baldovin de Ronsard? Eată două cestiuni, care nu puțin ar trebuì sĕ escite curiositatea învĕțaților nostri. Cestiunile lăturalnice, cari sunt de studiat pentru resoluțiunea acestor întrebări sunt, scim bine, foart numeroase, grele, adese-ori atât de obscure, încâ ipotesele cele mai ingenioase nu sunt în stare a l da măcar aparența scienționcei probabilități. Totu resultatul, conclusiunea, întemeiate pe multe prob ar fi atât de interesante, ar fi atât de falnice pentru noi, încât credem, că ele vor ispitì pre vr'uni din scriitorii nostri.

---

* Din toată inima publicăm lucruri din Bucovina, constatăm însĕ că se face prea mare abus cu personalitățile, și dacă nu se va vindeca acest rĕu, vom fi siliți a nu mai da ospitalitate certelor personale. Red.

Sunt mulţi între călugări, cari nevrênd sĕ scie, că din pămêntul acela se nutresc cu toţii, cer sĕ se vêndă în arêndă şi banii sĕ-i împartă între olaltă. Poate că acesti nemulţămitori i au băgat şi dlui Călătorescu gărgăuni în cap, că din pămêntul mănăstiresc ar trage numai păr. egumen folos, ba încă papă după cum a ḑis şi cele 700 fl. ce-i capătă dela fondul religionariu pentru primirea oaspeţilor. DTa însuţi care visitezi mânăstirea aceasta de 7 ani, puteavei spune, că nu ai fost primit în mod cuvenit? Sĕ fi cetit condica, în care se introduc din ordinul guvernului oaspeţii câţi cercetează mănăstirea într'un an şi un an de ḑile e foarte mult — apoi n'ai fi spus, că toţi banii aceia îi papă egumenul. Mai departe rătăcind în calitatea dtale de călătoriu — cu toate că visitezi mănăstirea de 7 ani — prin coridoarele, care duc la chiliile călugărilor, vrei sĕ afli atelierele de lucru, şi fiind iute la sânge te indignezi că nu se află. Dar bine dle, dela nişte bieţi călugări, cari cu puţine escepţiuni mai toţi sunt bĕtrâni şi neputincioşi, că de abia se târăsc dintr'un loc în altul, ce feliu de lucru ceri dta? Cui vreai sĕ ţii cursuri de teologia morală şi dogmatică, lui Stoean, lui Botezat, lui Pafnuţi, etc?

Însu'ţi recunosci, că nu mai sunt timpurile acelea, când formau mănăstirile un centru de lumină, de unde se rĕspândiau toate ramurile sciinţei. Da, în timpurile acele se retrăgeau bărbaţi insufleţiţi de misiunea lor sacră prin mănăstiri, nu înse nişte bĕtrâni, cari dau laudă lui Dumneḑeu, că şi-au aflat o esistinţă sigură. Poate că dta dle Călătorescu, dacă în loc sĕ tot călătoresci şi sĕ te ocupi de personalităţi, ai intra în vre una din mănăstiri, ai ridica prestigiul mănăstirii, ba încă ai avea şi *un folos propriu, căci dispunênd de un stomach bun, care mistuiesce toate câte îi pică în reţele, n'ai mai avea prilej de a invidia şi burta păr. Darie.*

În fine considerând şi periculul, la care este espusă biserica noastră, precum se vede şi din apologia Eminenţii Sale Mitropolitului, în loc sĕ-l depărtezi prin articulii dtale, îl măresci mai mult, căci îi întăresci pre duşmanii nostrii *în credinţa lor despre noi, făcêndu-i sĕ cunoască ranele noastre.* Rĕul de care vorbesci dta în „Gazetă," ai putea sĕ ni l arăţi în alt chip fără sĕ atingi personalităţi, căci nimene nu e atât de bătut cu leuca, sĕ nu priceapă, că vorbindu-se de ceva ce bate în sfera sa, aceea îl atinge şi pre dênsul. Şi scii proverbul: „mâţa cu clopoţei la grumazi, nu prinde nici când şoareci?"

Vei ḑice dle Călăt., că voiesc sĕ apăr persoana păr. egumen, 'ţi-o mărturisesc înse că n'am avut aceasta de scop, ci numai a arăta onor. public cetitoriu, cât de nejuste îţi sunt atacurile şi cât de puţin tact poseḑi în articulii dtale. De ce nu lapeḑi musca dtale de călătoriu sĕ te cunoascem, şi Eminenţa Sa sĕ te recompenseze pentru aceste, câte i le-ai descoperit.

Eu.

Incunoscinţare.

Despărţĕmêntul Sibiiului al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român" va ţinea în acest an adunarea sa generală Dumineca în **1 Novembre a. c. stilul nou** în comuna **Tălmăcel,** despre ce onoratul public român este încunoscinţat pentru a participa în numĕr cât mai însemnat şi a contribuì după putinţă la realisarea scopului celui măreţ cultural al asociaţiunii.

Sibiiu, 24 Octombre 1885.

Dr. Ilarion Puşcariu,
director al despărţĕmêntului.

Matei Voileanu,
actuariu.

Varietăţi.

* (Conflict între autoritatea scolastică de stat şi cea confesională.) Din Orĕştie ni se comunică următoarele: Scoalele noastre confesionale se află în faţa unui pericol serios. Învĕţătoriul din anul trecut, *Baiu Costa,* care fusese aplicat în mod provisoriu de învĕţător la aceste scoale, nu a putut sĕ mai concureze la postul de învĕţător din motivul, că nu a pus esamenul de cualificaţiune prescris de normativele organelor noastre bisericesci superioare. Numitul învĕţător înse basându-se pe documentul de cualificaţiune obţinut dela preparandia de stat din Deva a recurs la inspectoratul de scoale de stat pentru a fi impus de învĕţător în scoalele noastre, pe basa documentului citat. Comisiunea administrativă la solicitările necurmate ale zelosului inspector de scoale Réthi a ordinat, ca învĕţătoriul Baiu Costa sĕ fie restituit — eventual cu brachiu public — în postul de învĕţător. Acest ordin nu s'a esecutat încă — dar la ori-ce cas se va esecuta, pentru că aşa pretinde marele Réthi, care vrea sĕ ne dovediască, că nu forul competent legal, adecă consistoriul archidiecesan, ci mai marii comitatului Hunedoara dispun de scoalele întemeiate şi susţinute din mijloacele confesiunilor.

Regretăm de o parte rătĕcirea învĕţătoriului Baiu Costa, care s'a degradat a fi unealtă oarbă în mânile contrarilor nostri, ear de altă parte zelul orb şi fanatic al organelor de stat, care provoacă conflicte — de câte-ori li se dă ocasiune de a se amesteca în administraţiunea autonomă a bisericei noastre.

Dl Baiu Costa şi-a câştigat numai ură şi dispreţ înaintea tuturor românilor pentru acest pas, pe cât de nesocotit, pe atât de funest în consecuenţele sale. Dênsul vine a confirma de nou adevĕrul cuvintelor: „Perirea ta din tine Israile!"

* (Insultă.) Nişte tineri bădărani, studenţi din colegiul reformat din Orĕştie, au întinat într'una din nopţile trecute firma institutului de credit şi economii „Ardeleana."

Această faptă murdară ne dovedesce de nou cât de rĕu este a importa politica ḑilei în sanctuariul scoalelor şi la ce consecuenţe triste duce atare educaţiune greşită. Maghiarismul pretutindenea îşi face de cap.

* (Denunciare impertinentă.) Sub titlul: „Studenţii valachi din Orĕştie," „Budapesti Hirlap" publică în Nrul 280 următoarea denunciare:

Lucruri interesante ni se scriu din Orĕştie. În curtea institutului reformat Kún (adecă gimnasiul) de acolo s'au tăiat nişte arbori frumoşi. Faptul vandalic 'l-au comis — cum se vorbesce nişte studenţi valachi eliminaţi din gimnasiu pentru purtare rea. — Nu este fără interes nici faptul, că în prăvălia lui Eugeniu Grecu din Orĕştie tinerimea valachă, care studiază în gimnasiul reformat, ţine conferenţe valachice şi prelângă beutura naţională „rachiul" îşi însuşesce ideile, ce le rĕspândesc foile valachice din Sibiiu şi Braşov, foi, care comerciantului îi place a le recomanda tinerimei valachice."

Aceste şiruri cuprind nişte denunciaţiuni mârşave, cari numai în capul unor descreeraţi pot încolţi. Este o insultă aruncată tinerimei române în faţă, când denunciantul învinovăţesce tinerimea română pentru un fapt, despre care nu se scie cine 'l-a comis. — Dar mai neruşinat se arată denunciantul prin insulta ce i-o face dlui comerciant Eugen Grecu, care este un om liniştit, sîrguitor şi onest şi-şi vede numai de afacerile sale comerciale, fără a se amesteca în clevetele patriotice de astăḑi. Denuncianţii sau patrioţii patentaţi cum se vede vor sugruma toată suflarea românească şi fiind că sunt prea slabi pentru această operă destructivă, recurg la invective, minciuni şi insulte. Studenţii români sunt nişte tineri inofensivi, se poartă bine — un lucru recunoscut chiar şi de profesorii maghiari. — Spiritul de prigonire sistematică înse ar vrea sĕ dispară cu totul tinerimea noastră din institutele de cultură ori sĕ se maghiariseze — Şi fiind că tinerimea noastră nu e dispusă a se maghiarisa — ea este obiectul unei prigoniri intensive şi sistematice. De acì se esplică şi urletul denunciantului din coloanele lui „Budapesti Hirlap", care în loc de a se ocupa cu studiul negligat, îşi perde vremea cu denunciaţiuni neruşinate.

* (Prima operă pe scena teatrului naţional din Bucuresci.) Eată ce scrie „Românul" în cronica musicală despre prima operă cu tecst românesc ce s'a presentat pe scena „Teatrului naţional" din Bucuresci:

Teatrul nostru naţional întră într'o nouă fasă. Opera română este constituită, şi ea s'a manifestat pentru prima oară în mod victorios Sâmbăta trecută, în mijlocul aplauselor generale.

Ca şi toţi aceia ce se interesează de progresele la noi, şi poate mai mult, mulţumit fiind o stare de lucruri, ce în folosul artei noastre am dorit-o, nu voi venì mai ales de astădată când succesul a încoronat laudabilele sforţări, cu o severă critică, sĕ caut a împuţina meritul, ce se cuvine fie-cărui în această fericită întreprindere. S'a făcut pentru o operă nu prea grea şi tocmai bună de început studii îndelungate şi minuţioase şi, cu gândul de a isbutì, fie-care s'a silit după puterile sale. Ar fi fost într'adevĕr lucru trist ca, dotaţi cu inteliginţă, trăind într'un timp de lumini şi adăpaţi cu scoala şi esperiinţa ce ne-au arătat-o strĕinii, sĕ nu fim decişi a face acest pas, sĕ nu obţinem acest resultat îmbucurător.

Critica nu va fi severă şi într'adevĕr n'ar putea sĕ fie astfel: — Representaţiunea operei *Lucia de Lamermoor* a fost în multe puncte escelentă şi plină de promisiuni pentru viitoriul musical al scenei noastre.

Nu pentru prima oară am sĕ constat talentul d-şoarei Leria. — Convinsă de infinitul artei, d-sa nu pregetează printr'un lucru neîntrerupt, a face din ḑi în ḑi progrese surprinḑĕtoare, aşa încât mereu o simţi mergênd spre perfecţiune. Siguranţa cu care a împlinit tot rolul Luciei de la un cap până la altul, şi mai ales scena nebuniei ce interpretă într'un mod admirabil, i-a atras necontenite aplause, un adevĕrat triumf.

Dl Dimitrescu, noul tenor ce ne presintă Teatrul-Naţional, ese din conservatorul din Iaşi şi nu'mi vine a crede sĕ nu se fi încercat şi pe scena acestui oraş. — Dsa este un tinĕr arătos ce se presintă bine şi posede o voce plină, vibrantă şi plăcută de tenor. — Cu asemenea cualităţi, studiul ce de acì înainte mai are sĕ facă, este bine definit. A devenì musicant şi a învĕţa prin esperienţă arta de a'şi menagia vocea şi efectele sale, astfel ca în totd'auna sĕ poată fi egal lui însuşi, şi sĕ poată căpĕta pe scenă acea siguranţă, ce face sĕ prevină pe public în favoarea sa.

De astă dată, rolul lui *Edgardo* fiind acela al unui amoresat nenorocit — şi sunt puţine opurile unde lucrurile sĕ nu fie astfel — timiditatea foarte naturală a dlui Dimitrescu ca debutant, nu i-a stat rĕu şi actul cel din urmă cu făimoasa-i arie în care domnia sa întroduce un *do diezis* foarte neaşteptat şi periculos, este partea unde a fost mai strălucit. D. Dumitrescu este un cântătoriu cu viitoriu frumos, dacă va scì sĕ se conserve, şi publicul prin nesfêrşite aplause i-a arătat simpatia sa.

Rolul lui Asthon a fost încredinţat dlui Cairetti. Acest cântător e cunoscut publicului nostru. Dsa posede focul sacru al cântului, şi într'o nuanţare dulce, scie sĕ cânte cu mult gust. Din nefericire înse, vocea dsale nu e totdeauna egală, şi unele note ale scării vocale, anume cele medie, sunt învăluite, turburi; d'acolo vine că în cursul piesei partea dsale din când în când se cam şterge spre a reapare, ce e dreptul, mai în urmă cu destulă strălucire. Dealtmintrelea pentru un debutant pe scenă îşi ţine rolul cu destulă demnitate.

D. Raşianu cântă cu o voce dulce scurtul rol al lui sir Arthur, bărbatul Luciei.

D. Teodorescu, ce împlinesce rolul lui Raimond, posede o voce de bas foarte frumoasă, şi nu me îndoiesc că în lunga carieră ceare sĕ percurgă, va căpăta o mai mare esperiinţă, fie ca cântare, fie ca joc de scenă.

Orchestra operei, compusă în mare parte de artişti de elită, s'a arătat escelentă sub minuţioasa conducere a dlui Stefănescu. Corurile asemenea compacte, sonore şi bine sciute, fac onoare activităţii măiestrului lor d. Carlo Bianchi.

O misă în scenă foarte îngrijită, costume, figuraţiune şi decoruri bogate, toate acestea au produs o impresiune din cele mai bune asupra publicului, care în entusiasmul seu a voit sĕ aducă pe scenă până şi pe întregul comitet al teatrelor.

Eată dar un bun început; până unde se va putea ajunge, nu putem sci; dar pentru a păşì în mod sigur, trebuie ca artiştii după acest prim succes sĕ nu şi-o ia asupră'şi, sĕ ţină cât de mult seamă de opiniunea acelora ce, cu mai multă esperienţă decât dênşii în lucruri de artă, sunt în stare sĕ judece nu numai de impresiunea dată, ci dincolo de rampă mai ales, despre impresiunea primită.

(O estensiune enormă), de feliul căreia nu s'a mai pomenit şi la care nu a ajuns încă nici un preparat de acest soi, — o astfel de estensinne 'şi-au agonisit pilulele cunoscute ale lui R. Brandt. Şi dacă s'a întêmplat asta, causa a fost, că ele prin efectul lor escelent au câştigat teren în toate familiile, scoţênd de acolo toate celelalte mijloace vechi, precum apă amară, rabarbara, picături etc. Fiecare scătulă (preţul ei e 70 de cr. în apotecă) poartă ca etichetă o cruce albă pe câmp roşu şi iscălitura lui R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.95	98.10
Renta ung. de hârtie	90.55	90 55
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 —	96.50
Galbin	5 93	5.93
Napoleon	9.95	10 02
100 marce nemţeşti	61.50	61.50
London pe (poliţă de trei luni)	125.15	125.15

A lămurì cestiunea ţĕrii indicate de Ronsard în versurile sale şi a vedea că e România, a proba, că banul Mărăcină sau Baldovin Mărăcină era un Basarab, a-l urma în peregrinaţiunile lui prin ţĕrile apusene şi a-l studia la curtea Franciei, sunt tot atâtea farmece ademenitoare, cari transportă pre cercetător.

Sĕ vedem.

Nu voim a înşira numai, fără a ne pronunţa asupră-le în deplină cunoscinţă, mai multe cărţi şi broşure ce se trimit ḑilnic „Românului." Cele mai multe din ele au tot dreptul la atenţiunea criticei, şi o simplă înregistrare a titlului, plus adausul al câtor-va banalităţi, nu este de ajuns a spune autorului, că a dat nascere la un cap de operă sau la contrariul acestuia.

De aceea, cerem autorilor timpul material pentru a-i cetì.

Gion.

„Românul"

Nr. 2652 Plen. [1181] 1—3

CONCURS

pentru stipendii şi ajutoare din fundaţiunea Andronic.

Din fundaţiunea Andronic sunt a se conferì pe anul 1886 următoarele stipendii şi ajutoare:

a) **patruḑeci şi patru stipendii şi ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intenţiunea de a se aplica ca noviţi la meserie şi industrie, apoi pentru învĕţăcei aplicaţi deja la meserie şi industrie, şi în fine pentru învĕţăcei, cari au devenit sodali (calfe) în decursul anului 1885.

b) **douĕ-spre-ḑece ajutoare** şi anume: **cinci** câte de 100 fl., **cinci** câte de 150 fl. şi **douĕ** câte de 200 fl. pentru sodali (calfe), cari sunt în condiţiunile recerute de a se face măestri;

c) **un stipendiu** de 50 florini anuali pentru un tinĕr, care intenţionează a devenì architect practic;

d) **un stipendiu** de 300 fi. anual pentru un tinĕr, care cercetează o scoală edilă superioară în patrie, sau în străinătate.

Toţi, cari voiesc a concurge la aceste stipendii şi ajutoare, trebuie sĕ dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie şi a părinţilor;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparţine concurentul sau familia concurentului, dacă trăiesc părinţii, câţi copii minoreni sunt, şi câţi din acestia umblă la scoală?

În special **tinerii,** cari au **intenţiunea** a se aplica ca noviţi la meserii şi concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale indicate mai sus, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condiţiuni:

1. Sĕ nu fie mai tineri de cât de 12 ani;

2. Sĕ fie cercetat cu succes bun scoala elementară, ceea ce este a se dovedì prin atestate scolastice;

3. Sĕ fie încheiat contract cu maestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedì prin aşternerea contractului original, sau în copie legalisată.

Învĕţăceii aplicaţi deja la meserie sau industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condiţiuni:

1. Sĕ fie angajaţi la vre-un maestru cu contract, care sĕ se alăture la cerere.

2. Sĕ aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost şi sunt în învĕţătură.

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu de 30 fi., afară de recerinţele generale, trebuie sĕ întruniască următoarele condiţiuni:

1. Sĕ fie terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1885, ceea ce se va dovedì prin atestatul autorităţei industriale conform §. 67 din art. lege XVII: 1884.

2. Sĕ arete un sporiu şi o purtare bună prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Sĕ arete câte limbi sciu vorbì şi scrie (adeverit prin maestrul) şi dacă aparţin, ca membrii la vre-o reuniune de sodali (adeverit prin presidentul reuniunei).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. şi 200 fl., pentru a se face măestrii, au sĕ întruniască afară de recerinţele generale încă următoarele condiţiuni:

1. Sĕ fie provĕḑuţi cu certificatul de maestrii.

2. Sĕ fie lucrat cel puţin 6 ani ca sodali, ceea ce se va dovedì prin atestatele măestrilor.

În cerere sĕ se arete anume: unde voiesce a se aşeḑa ca maestru şi ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-şi începe meseria pe socoteala lor, asemenea sĕ producă şi alte documente recomandătoare, pre cum d.e. că sunt membrii ai vre-unei reuniuni de sodali (certificat dela presidentul reuniunei).

Tinerii, cari concurg la stipendiul de 50 fl., pentru a devenì architecţi practici, au sĕ întruniască afară de recerinţele generale încă următoarele condiţiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice);

2. Că sunt primiţi ca învĕţăcei la un architect practic (contractul cu architectul).

Tinerii cari concură la stipendiul de 300 fl., pentru a cerceta o scoală edilă superioară, au sĕ întruniască afară de recerinţele generale încă următoarele condiţiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun cel puţin 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice).

2. Că au făcut pracsa recerută la un architect practic (adeverinţa dela architect).

3. În cerere sĕ se arete anume scoala, care se intenţionează a se cerceta.

Dela toţi concurenţii de ori-ce categorie se recere, ca cererile sĕ fie scrise si subscrise **cu mâna lor proprie** şi adresate consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu, şi sĕ între aici cel mult până la **1 Decembre a. c. st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin şi cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan ţinută în Sibiiu 7 Octombre 1885.

Nr. 631 [1180] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Apriliu 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Agnitei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului şi anume în opidul Agnita.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul fondurilor archidiecesane, şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali, şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

b) jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Agnita, *de present fără locuinţă, esistând deja capelan protopresbiteral.*

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc şi scolariu, în special aceia: cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiali sau reali cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod esceptional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicile concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele caracterul (rangul bisericesc) anul, luna şi ḑiua nascerei (anii etăţii) şi locuinţa concurentului, studiile pregătitoare afară de cele teologice, anul, locul şi categoria acelora, esamen de maturitate, doctorat, şi altele, studiile pregătitoare teologice, (anul şi locul acelora), şi esamenul de cualificaţiune, serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolariu (timpul, locul şi categoria acelora), în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni.

Datele din aceasta tabolă sunt de a se întărì cu documente, care sĕ se aclude în original, precum carte de botez, testimoniu scolastic şi de maturitate, de serviţii bisericesci şi eventualminte altfeliu de recomandări.

Agnita, în 20 Septembre 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Agnitei.

Grigorie Maier, preşedinte. **Nicolau Gavrea,** notariu.

---

337 szám 1885. [1182] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 1182/1885 számu végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet javára Fogarasián György és társai ellen 164 frt. tőke, ennek 1885 év Aprilis hó 2 dik napjától számitandó 6 % kamatai, és eddig összesen 34 frt. 40 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 385 frtra becsült 5 drb. fehér szőrü tehén, 80 véka tisztabuza és 1 drb. féléves fehér ökör bornyuból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1482/1885 sz kiküldést rendelő végzés folytán, a helyszinén, vagyis Türben délelőcti 9 órakor, Besenyőben déli 12 órakor és Veresegyházán délutáni 4 órakor alperesek lakásán leendő eszközlésére **1885-ik év November hó 2-ik napja** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1885-ik évi October hó 19 napján.

Thát György,
kir. bir. végrehajtó.

Către on. cetitori ai „Tel. Rom.“

În urma relaţiunilor rele de esport către Orient şi Rusia, sunt silit a vinde cu ori-ce preţ magazinul meu preste mĕsură bogat în

Invĕlitoare pentru cai,

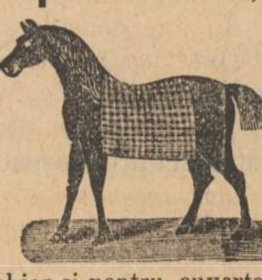

cari au 185 cm. în lungime şi 115 în lăţime; aceste învĕlitoare sunt ţĕsute dintr'o materie foarte trainică, deasă şi dintr'o lână fină şi moale, de aceea ele 's acomodate chiar şi pentru cuverte de pat şi covoare de scaldă.

Preţul unei bucăţi 1 fl. 55 cr.

Covoare pentru birje,

de coloare gălbinie, cu chindisituri roşii şi negre, lungi de 180 cm. şi late de 115, à fl. 2.50, până nu se va găta provisiunea. Acele cari nu-i convin primitoriului se reprimesc. Epistolele sunt a se adresa la:

Orient-Export-Bureau, 1. D. Wien, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ binevoiţi a'mi trimite într'o ladă 27 din covoarele DV., cu cari sunt foarte mulţămit. Ele sunt într'adevĕr frumoase şi au plăcut pretutindenea. I. Romanowsky, staţiunea de tren: Kotamgya. [1171] 3

8—13 sortiri pe an.

Losuri de cele mai bune şi mai eftine!

În fie-carĕ lună una sau douĕ sortiri, **câştigurile principale fl. 50.000, 25.000, 15,000, 10,000 5000, 1000 etc.**

Franci, 100,000, 4000, 1000 în aur etc.

Sortiturile cele mai de aproape: Losuri crucea roşie ung. 1 Novembre, fl. 25,000, 15,000, 10,000, 3% losuri reg. sêrbesci 100 franci losul 14 Novembre. 5 sortituri pe an, câştigul principal totdeauna fr. 100,000, losuri de Laibach 1 Ianuariu 1886, câştigul principal fl. 25.000; losuri crucea roşie austr. câştigul principal fl. 50,000.

Din incidentul sortirei lusurilor de crucea roşie ung. la 1 Novembre, şi a losurilor reg sêrbesci de 3% dela 4 Novembre atrag atenţiunea publicului asupra conspectului combinat şi edat **numai** de mine, care prelângă solvirea unor mici rate lunare promit cel mai mare câştig, oferez deci:

Grupa A. { 1 los de Laibach, 1 los crucea roşie austriacă, 1 los crucea roşie ungurească } **de solvit sunt 28 rate lunare cu 2 floreni; pe an 8 sortituri.**

Grupa B. { 1 los sêrbesc 3%, 1 los de Laibach, 1 los crucea roşie ungurească } **25 rate lunare à fl. 3; pe an 10 sortituri**

Grupa C. { 1 los sêrbesc 3%, 1 los de Laibach, 1 los crucea roşie ungurească, 1 los crucea roşie austriacă } **26 rate lunare à fl. 4; pe an 13 sortituri.**

Aceste preţuri au valoare numai încât nu se urcă cursul.

La trimiterea ratei prime primesce trimiţĕtoriul reversul provĕḑut cu seria şi numĕrul locului, şi timbrat legal, şi prin aceasta 'şi asigură dreptul de concurs la sortitura din **1 şi 14 Novembre.**

Comandele se pot face în mod mai profitabil prin asignaţiuni postale, şi dacă se pretinde şi prelângă rambursa ratei prime, fiind suficientă însemnarea grupei; esecutarea promptă.

Prospecte, liste şi calendare de sortire se trimit gratis şi francate.

Casa de schimb şi împrumut

A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz et. Comp.

esistentă dela 1870

Viena I. Wipplingerstrasse 27. [1182] 1

Losurile destinate pentru reverse, sunt espuse la localităţile prăvăliei spre a putea fi privite conform dispoziţiunilor legei.

Toate losurile austriace şi unguresci le vînd pre lângă rate lunare eftine cu drept de concurs la solvirea ratei prime

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 110 Sibiiu, Joi 17/29 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Octombre 1885.

De când se scriu și publică jurnale românesci în Austro-Ungaria, și e cam mult de atunci, nu credem sĕ fi fost timp, când coloanele ḑiarelor române sĕ fi fost așa necontenit agitate de una și aceeași cestiune: a luptei pentru esistinţă dintre maghiari și români, ca aḑi.

Ḑi de ḑi, lună de lună coloanele ḑiarelor noastre se ocupă cu cestiunea naţionalităţilor, încât chiar ni s'au făcut și nouă imputări pentru lipsa de variaţiune a primilor articli.

Sincer o spunem, că nu bucuros zăbovim la această muncă sisifică, dar că într'un mod fatal suntem împinși a o face aḑi și mâne și poimâne; căci nu trece ḑi lăsată de Dḑeu, ca sĕ nu fim provocaţi și siliţi a ne ridica cuvêntul în protiva maghiarismului, acestui moloch, care nu visează de alta, decât cum sĕ ne înghită, cum sĕ ne nimiciască.

Cu toate aceste nici când n'am pregetat de a ne dechiara asupra diferitelor cestiuni interne ale noastre, de câte-ori ni s'a dat ocasiunea și de câte-ori s'a simţit necesitatea.

Şi în momentul de faţă suntem buni bucuroși, că putem înregistra un eveniment îmbucurător în vieaţa noastră naţională internă, care ne face sĕ părăsim deși nu de tot (căci aceasta ar fi aḑi aproape imposibil), dar barem încâtva obiectul mult discutat.

Este vorba de un „Apel" al asociaţiunei naţionale din Arad pentru cultura poporului român.

Despre numele unei astfel de asociaţiuni aveam și noi cunoscinţă, dar despre esistenţa ei, mărturisim fără sfială, că n'am avut Că cum a putut sĕ stagneze această asociaţiune dela 1870 încoace, adecă în decurs de 15 ani de ḑile, cum ne-o spune chiar și apelul, aceasta este, ce nu ne e cunoscut, ce nu putem pricepe.

Că cine poartă vina acestei stagnări, — nu ni se spune așa, ca sĕ putem fi deslușiţi pe deplin.

Una din două, sau publicul, care i-a denegat ori-ce sprijin și atenţiune asociaţiunei aradane, sau cei însărcinaţi cu conducerea afacerilor sale. Ori și cum ar fi, — este un sĕmn trist și descuragiător acesta.

Faptul înse, că s'a esmis apelul de mai jos, care e cu multă căldură și zel scris, ne liniștesce încâtva în nedumerirea noastră și ne face a crede, că cei chiemaţi de a conduce destinele acestei importante instituţiuni naţionale, pătrunși de greaua lor misiune și de marea responsabilitate ce le incumbe, în sfêrșit s'au decis a păși înainte, ne face sĕ credem, că dacă *n'a fost* aceasta asociaţiune: **va fi.**

Eată apelul:

Asociaţiunea naţională din Arad pentru cultura poporului român.

Era anul 1861, când la cel dântăi apel, al inteliginţei române din Arad, a rĕspuns în timp scurt aproape una mie de glasuri românesci, ca cu o gură și o inimă: **sĕ fie! și s'a făcut: asociaţiunea naţională în Arad pentru cultura poporului român!**

Acesta era resunetul firesc al redeșteptatei consciinţe naţionale și ambiţiunea poporului român a-și elupta titlul și îndreptăţirea, ca sĕ fie pus și el în rêndul popoarelor mai luminate.

Însufleţirea generală și entusiasmul naţional, cu care a fost primită idea unei reuniuni de cultură în Arad în toate păturile societăţii, a dovedit cât era de simţită trebuinţa unei asemenea reuniuni, carea sĕ-și aibă drept scop: *cultura poporului român.*

Acesta este înaltul și sublimul scop, ce urmăresce asociaţiunea română din Arad, precum foarte lămurit se arată în §. 1. al statutelor sale, unde se ḑice:

Scopul societăţii este:

a) cultura naţională a poporului român și mai ales înaintarea literaturei române;

b) a da ajutoriu de bani sau altfel de ajutoriu ori remuneraţiune studenţilor și preste tot tinerilor români mai sĕraci, cari umblă în institutele de învĕţătură, sau și altcum se pregătesc pe ori-ce carieră scienţifică, artistică, industrială, de neguţătorie, sau economică; așa și învĕţătorilor elementari români, cari în chemarea lor se trudesc cu sporiu de laudă; și autorilor români cari au lipsă de ajutorinţă; nu altmintrelea din timp în timp a întinde ajutorinţă scoalelor elementari, care sunt în lipsă de cărţi și de alte unelte scolastice, eară învĕţătorilor buni a da premie etc.

Eată în aceste definit scopul pentru care s'a înfiinţat asociaţiunea română din Arad, cât și largul ei câmp de activitate, ca și care puţine reuniuni vor avea în patria noastră. Şi până la anul 1870 asociaţiunea aradană a produs resultate admirabile în realisarea măreţului seu scop: a dat nou impuls vieţii sociale și a înlesnit la mulţi tineri români câștigarea culturei scienţifice, pentru ca sĕ ajungă membri folositori patriei și naţiunei.

Dar împrejurări fatale au lovit tinera noastră societate cu rĕceala și neîncrederea publicului, astfel, că până în timpul din urmă, durere, afacerile ei au stagnat spre vătămarea și paguba intereselor noastre culturale!

Inteligenţă română! Noi nu putem suferì nepăsători această stare nenaturală a asociaţiunei noastre, fără ca sĕ roșim înaintea lumei, și sĕ atragem asupra noastră osânda urmașilor nostri; nici nu voim a ne face părtași crimei neiertate, din punct de vedere naţional-cultural, ca sĕ lăsăm sĕ piează și sĕ se stingă înaintea ochilor nostri, o instituţie umanitară, o instituţie de cultură pentru poporul român, cum este și trebuie sĕ fie asociaţiunea naţională din Arad!

Lupta de esistinţă, la care suntem provocaţi astăḑi pe terenul cultural ne dă numai ocasiunea și impulsul, ce ne aprinde ambiţia și ne măresce aspiraţiunea la triumf și glorie. Şi dacă în lupta noastră de desvoltare nu ne putem ridica noauĕ fortăreţe, în cari sĕ ne scutim limba și cultura naţională, români! sĕ întărim fortăreţele, care le avem, puţinele așeḑĕminte de cultură, dându-le un nou avênt și invioișindu-le prin un nou spirit de vieaţă!

Asociaţiunea naţională din Arad nu este nici creaţiunea, nici proprietatea esclusivă a Aradanilor, ci a tuturor românilor din patrie; este o reuniune de cultură, la care românii iubitori de progresul neamului lor, fără osebire, sunt chemaţi și îndreptăţiţi a lua parte în ea și a se interesa de afacerile ei.

„*Membrii societăţii pot fi toţi acei cetăţeni din Monarchie,* **cari doresc cultura poporului român.** Aceasta stă înarticulat în §. 4 al statutelor asociaţiunei. Singura condiţiune ce se pune este ca: *spre înaintarea scopurilor societăţii, membrii ei au sĕ ofere pe trei ani o sumă anuală cel puţin de 2 fl., sau sĕ dăruiască un capital de 40 fl., care va forma averea fundaţională a asociaţiunei.*

La voi dar ne adresăm fraţi români de pretutindenea și ve rugăm în numele causei: alungaţi neîncrederea și prejudeţele trecutului și veniţi a depune obolul vostru pe altariul culturei naţionale, veniţi, ca împreună sĕ dăm o nouă vieaţă asociaţiunei aradane, sĕ o ridicăm la acel nivou, unde o pretinde ca sĕ fie onoarea și demnitatea noastră naţională!

Sĕ ne ajutăm înșine, că și Dḑeu ne va ajuta!

Arad, din ședinţa direcţiunei asociaţiunei naţionale pentru cultura poporului român, ţinută în 29. Septembre (11. Octombre) 1885.

Președinte:
Ioan Beleș, director primar.
Romul Ciorogariu, notariu.

Da. Este o datorinţă naţională a sprijinì această asociaţiune, care are o misiune așa de frumoasă. Atunci, când vor prospera astfel de instituţiuni, cari prin forţele unite într'o lucrare pacinică a românilor vor tinde la paralisarea efectelor amorţitoare ale reuniunilor de maghiarisare și vor lupta pentru

---

FOIŢA.

Rĕmas bun.

Un șes mândru și neted se întinde pe marginea Arieșului. E plaiul Turḑii, câmpia lui Traian, acel loc îngrozitor unde Mihai Viteazul a căḑut jertfă unei lașe mișelii.

Urme de tristă reamintire pentru noi sunt acele locuri, cete de arcași și de proșcari, de lănceri și de toporari năvăliau de toate părţile, prăbușeau cetăţi și orașe, ardeau sate și păduri, chinuiau femei și copii.

Şi lumea privia uimită, dar nu da ajutor. Cine și cuteza sĕ se opună furiei tatare și turbării căzăcesci? Nimeni pe lume. Numai Românul, sêrman și strivit de multele neajunsuri, ameninţat de toate părţile, sdrobit de vijeliile cele mai crunte, el a rĕmas lipit, înfipt lângă rĕmășiţele acelor locuri, cu datinile cu obiceiurile lui, cu religia cu limba și cu o iubire neclintită către casa și locul, pe care a născut și a crescut, către soţia și copii lui, pentru cari a trăit și a muncit.

Dar copii, erau ei oare cei mai buni din lume? Nu. Dar erau ai lui, și el în ei 'și iubia și apăra viaţa și libertatea sa. Şi nimeni pe lume, nici turcul, nici tătarul, nici chinul, nici osânda, nu 'l-au putut despărţi de aceste locuri, de locșorul seu, pe care veacuri întregi neam din neamul seu, a presărat grăunţe scumpe, stropite adese cu lacrămi și cu sânge.

El nu afla lecuire pentru inima și puterea și mintea lui, decât la sinul soţiei și al pruncilor, împărtășind tainic unul altuia durerea ori bucuria, el nu căuta fericire și mulţămire, liniște și pace, decât acasă în jurul vetrei, la acel loc, de unde sar scîntei calde sclipicoase și varsă în vinele lui proaspătă putere de viaţă.

Acolo a crescut și a trăit și acolo voia sĕ moară, el și toţi urmașii lui.

*

Resfirat pe ţermul Arieșului se întinde între vii și grădini un mic sătuleţ. Un șir lung de munţi se ridică la spatele lui, cu piscurile lui falnice, cu stâncile încântătoare, cu pădurile lui înverḑite și înflorite, recorite și desmerdate de clocotul unui isvor cristalin. Pe coama unei coline se vĕd și astăḑi remășiţele unei fortăreţe romane. Ruine înegrite de urgia veacului, zac dărâmate la pămênt, acoperite de urzici și cucută, și un lung lanţ de munţi despicaţi se ridică de jur-împrejur. Şi toate, grădini și câmpuri, câmpii și văi, păduri și stânci, sclipiau vesele scăldate în aurora dulce a dimineţei. Voios ciripeau și paserile, sburând dela mlădiţă la mlădiţă și ciugulind dulceaţa mugurilor înfloriţi, numai frunḑișul, el, și cu umbrele sale sta linși amorţit, încâ părea că visează.

Pe prispa unei netede case ţĕrănesci, acolo la marginea satului, unde un șir lung de pomi umbresc straturile presărate cu legumi și cu flori, ședea o jună copilă și șoptea frunḑelor dulci cuvinte de farmec și iubire.

Frumoasă și zimbitoare era faţa ei, mândru și îndoitoriu era trupul ei, și lină și doioasă era privirea ochilor ei mari și luminoși, de moșneagul încă se desmerda privind la dênsa. Ea nu strălucia, dar fermeca. Fermeca asemenea unei floricele crescută pe șesul frumos al văilor umbrite de stâncile falnice ale munţilor și desmerdată de clocotul isvoarelor curate.

„Nu, nu pot. Pre el nu-l pot iubi, nu, nici odată" șoptea ea tainic ascunsă în umbrele unui bĕtrân umbrar, „ași păcătuì înaintea altariului, ași minţì înaintea lui Dumneḑeu. Ochiul seu a vĕḑut durerea inimii mele, el a auḑit suspinele ei, și 'm-i teamă de osânda și de urgisirea lui."

Şi de ce Mia, o fată sêrmană și trudită, de ce iubea ea pre altul, poate tot atât de supus și umilit ca și ea, și nu iubea pre acel om mândru și bogat, sumeţ și îngâmfat, ce venise sĕ câștige iubirea și încrederea ei? Dar de ce sĕ nu iubească ea pre acel păstoriu „așa, serman și umilit cum era el? Nu iubesce și ceriul vermii și gândacii și le dă puesistința și desvoltarea noastră culturală pe terenul, care ni 'l designează trecutul nostru și aspirațiunile noastre, — atunci nu vom perì.

Am spus-o cu altă ocasiune, că descentralisarea activității asociațiunilor noastre culturale este o cerință, dela care se condiționează resultatul acestei activități.

Radele binefăcĕtoare ale unui centru comun de lumină, fie ele cât de calde și cât de intensive, în îndepărtări mari își perd și din căldură și din lumină, și scopul din vedere nu se ajunge.

Centrul nostru de activitate națională și culturală, pre care 'l formează asociațiunea transilvană, nu putea sĕ 'și varse radele până dincolo de granițele Ardealului. Renascerea unei asociațiuni române de cultură în Arad, a fost deci o necesitate adênc simțită, care are sĕ împlinească un gol în munca noastră de regenerare.

Cât pentru noi, dorim din toată inima, ca aradanii pătrunși de cuvintele din apel: *„Sĕ ne ajutăm înșine, că și Dumnedeu ne va ajuta!“* sĕ facă ca sĕ uităm trecutul de 15 ani și sĕ credem că românul poate, dacă voiesce.

În acest înțeles felicităm pe aradani și le dicem: **Înainte cu Ddeu.** *Yff.*

Revista politică.

Sêrbii înaintează tot mai mult și mai mult în spre granița bulgară și ocupă pe rênd toate posițiile strategice de acì. Ear bulgarii pe semne foarte neplăcut surprinși, își retrag trupele din Rumelia și stau cu frica în sîn sĕ vadă ce are sĕ se întêmple.

În dilele trecute earăș venì o veste neliniștitoare dela granița sêrbo-bulgară, prin care se alarmase Europa, că sêrbii au trecut fruntariile prin Klissura pe la Trn. Scirea fu îndată desmințită din ambe părțile. Dar cu toate că vestea a fost falsă, dice „N. fr. Presse,“ impresiunea, pre care a făcut-o ea în Europa nu se poate șterge așa ușor. Ea a produs o spaimă strașnică și fără de voie trebuie sĕ ne întrebăm, că oare 'n cas dacă ar trece sêrbii cu adevĕrat granița, ce are de gând sĕ întreprindă diplomația?!

Aceasta nu se poate scii. Fapt este, că nedumerirea e generală și foarte mare. Și ea provine din strania ținută a Rusiei de o parte și a Sêrbiei de altă parte, care este așa de nenaturală, încât pressa europeană neputêndu-și esplica această enigmatică situația, nu poate decât sĕ se teame de un complot diplomatic, foarte periculos pentru mult asigurata și garantata pace a Europei.

Parlamentul engles se va disolva în 18 Novembre și alegerile pentru parlamentul viitoriu se vor începe în 24 a tot acelei luni. În înțelesul constituțiunei englese, parlamentul va avea a se întrunì în decurs de o lună după efeptuirea actelor electorale. Resultatul nu se poate prevedea, dar după o telegramă a unui jurnal vienez sesiunea viitoare a parlamentului englez va fi bogată în desbateri vii și interesante.

În privința întrevederii baronului Courcel, ambasadorul Franciei la Berlin, cu principele de Bismarck, „Neue freie Presse“ dă următoarele amĕnunte:

Ambasadorul, baronul Courcel, a asigurat pre principele Bismarck, că dacă noua cameră va da o nouă direcțiune politicei interne, aceste fluctuațiuni, cel puțin pe cât timp d. Freycinet va fi la ministeriul de esterne, nu vor esercita nici o influență asupra politicei din afară, care și de aici înainte va fi condusă de un spirit pacinic moderat și va menține bunele relațiuni cu marile puteri. Ministrul frances de esterne în această privință e pe deplin înțeles cu președintele republicei, despre care principele de Bismarck s'a convins că, în alegerea bărbaților pentru conducerea politicei francese, el va lăsa la o parte persoanele, cari ar putea sĕ îngreuieze bunele relațiuni ale Franciei cu puterile străine.

Declarațiunea baronului Courcel în fond se unesce cu vederile principelui Hohenlohe, esprimate în rapoartele sale din urmă.

Deputatul frances (radical) Lockroy a fost propus, ca membrii tuturor fracțiunilor republicane sĕ se întruniască într'o adunare, cu scop de a elabora un program comun de acțiune în parlament. Dar se vede, că partidele republicane, pre cari momentul i-a determinat sĕ se uniască în fața pericolului, nici până adi nu au primit propunerea lui Lockroy și se crede, că nici nu se vor întruni vr'odată. Oportuniștii combat posibilitatea coalițiunii, dicênd, că prin aceasta ministeriul nu va fi alt ceva decât comisionariul maiorității. Asemenea combat și radicalii idea lui Lockroy; o împrejurare aceasta, prin care se nimicesc toate prospectele bărbaților preocupați de viitoriul republicei francese.

S'a stabilit în sfêrșit o convențiune între Anglia și Turcia cu privire la cestiunea egipteană. Misiunea lui Sir Drummond Wolff n'a rĕmas fără succesul dorit.

Punctele principale ale convențiunei statorite sunt următoarele: 1. Sĕ se esmită un comisar engles și unul turc spre a cerceta cu deamĕnuntul posiția Egiptului. 2. Sĕ se reorganiseze administrația, starea financială și armata Egiptului. 3. Sĕ se restabiliască pacea în Sudan. 4. Sĕ se evacueze țara de trupele englese, îndată ce se va aduce administrația internă în ordine.

Mesagiul de deschidere a delegațiunilor.

Sâmbătă la ameadi s'au presentat ambele delegațiuni în audiență la împĕratul. Maiestatea Sa a rĕspuns la cuvintele presidenților cu un mesagiu, pre care „N. fr. Presse“ îl numesce cel mai important dintre toate câte s'au rostit cândva în fața delegațiunilor. Eată acest mesagiu.

> Asigurările de supunere credincioasă, pre care tocmai 'mi-ați esprimat-o, me umplu de o sinceră mulțumire. Primiți în schimb espresiunea deplinei mele grații regesci (împĕrătesci).
>
> Rapoartele monarchiei cu puterile strĕine, sunt cele mai amicale.
>
> Visita, cu care ne-au îmbucurat pre noi la Kremsier Maiestățile Lor Împĕratul și Împĕrăteasa Rnsiei, ne-a venit ca un semn prețios al continuității acelui raport intim și plin de încredere dintre monarchii celor trei imperii vecine, a cărui însĕmnătate pentru pacea monarchiei și a Europei o am putut sĕ v'o anunț înainte cu un an. În nisuința serioasă e de a susținea starea de drept garantată prin tractate, ca basă, a păcii și ordinii, aflăm deplina conlucrare a celorlalte puteri europene.
>
> Această unanimitate întru asigurarea marilor interese ale păcii, formează garanța cea mai însemnată a succesului.
>
> În acest spirit guvernul meu se n'suesce, în unire cu celelalte puteri signatare ale tractatului de Berlin, de a restabilì ordinea legală pe teritoriul Balcanilor, a cărei violare neașteptată provoacă pericole serioase pentru liniștea și prosperarea popoarelor de acolo. Respectarea tractatelor și susținerea drepturilor și a datorințelor ce emanează din ele, au fost condițiile acelei încrederi, pre care a pus-o Europa în popoarele balcanice prin aceea, că a creat pentru dênsele condițiunile unei vieți politice independente.
>
> Susținerea păcii și conservarea intereselor monarchiei, vor fi și pe viitoriu prima problemă a guvernului meu.
>
> Proiectele, cari vi se vor supune spre pertractare constituțională, vor da dovadă despre aceea, că și de astădată s'a ținut cont deplin despre starea tinanciară. Administrațiunea de rĕsboi ia la disposiție dela dvoastră mijloacele oferite cu plăcere, — ceea-ce recunosc mulțumindu-ve, — pentru ca sĕ îmbunătățască starea ce reclamă ajutoriu a șargelor inferioare și a cadeților, fără urcarea cerințelor totale. Desvoltarea crescêndă a marinei Mele de rĕsboi, pe basa principiilor pentru apărarea țermurilor, principii statorite în anul trecut, v'o recomand îngrijirei binevoitoare a d-voastră.
>
> Relațiunile culturale și economice din Bosnia și Herțegovina, sunt pe o cale constantă și îmbucurătoare de progres. A fost posibil și de astădată a acoperì cheltuielile administrative din percepțiunile proprii ale acestor țeri. O asignare din mijloacele comune nu se va cere. Guvernul meu a făcut earăș o reducere a creditului trebuincios pentru trupele din Bosnia și Herțegovina.
>
> Contez cu încredere și siguritate deplină la devotamentul, înțelepciunea și zelul patriotic, cu care veți sprijinì guvernul meu în împlinirea problemelor lui însĕmnate. În acest înțeles ve bineventez în modul cel mai cordial.

Mesagiul acesta este obiectul, cu care se ocupă pressa austro-maghiară de câte-va dile. In genere vorbind mesagiul a făcut o bună impresie asupra spiritelor. Pondul deosebit, pre care 'l-a pus capul statului pe necesitatea susținĕrii păcii și a tractatelor esistente a plăcut tuturor.

Numai pressa maghiară se vede a avea unele nedumeriri în privința alianței celor trei împĕrați, pre care a accentuat-o în modul cel mai categoric monarchul nostru. Chiar și guvernamentalul „Pester Lloyd“ se dechiară cu puțină încredere asupra acestui lucru, când dice: „Ne aducem bine aminte, că a mai esistat o asemene alianță între cei trei monarchi și înaintea ultimului rĕsboi russo-turc, și că aceasta tot n'a putut împedeca subscrierea contractului de pace din San Stefano. Noi trebuie sĕ dovedim numai, că încrederea cu care întîmpinăm noi regimul rusesc, sĕ nu pață ear un fiasco, ca atunci.“

„Egyetértés“ e și mai fără de reserve în esprimarea neîncrederei sale față de politica rusească, cu toate că de altă parte constată, că cuvintele monarchului au fost foarte liniștitoare. „Că ce sĕ fie causa și scopul schimbării curioase în politica rusească, — dice foaia kossuthistă — aceasta este enigma cea mare a politicei europene, și cu mare precauțiune trebuie sĕ așteptăm desvoltarea evenimentelor, ca sĕ vedem desnodămêntul acestei enigme. Ca sĕ se pună Rusia și sĕ se lapede deodată de tradițiunile sale, sĕ combată aspirațiile slave și sĕ lupte pentru suveranitatea Sultanului, aceasta nu o va putea-o nimeni privì cu liniște.“

„Pesti Napló“ organul oposiției moderate, recunoasce, că nici un monarch n'a ținut o cuvêntare mai pacinică, ca cea de Sâmbătă a împĕratului nostru, apoi continuă astfel: „Pondul principal al mesagiului cade pe amiciția rusească. Consecința acestei alianțe rusesci este și politica noastră orientală, care poate că ar avea altă față, dacă nu s'ar mișca pe

---

tere și viață? De ce sĕ nu-l iubească și ea pre el, cum era, fără vadă, fără avere, fără domniă, așa trudit și prigonit, sĕrac și umilit cum era el?

Era înse bunețа, era sufletul seu, acel suflet mare și puternic și era iubirea, o iubire caldă și duioasă ce sclipea în ochii lui.

Astfel se potriviră inimile lor, simțirile lor, și ei se iubeau reciproc.

Nici unul din ei înse n'avea tăria se destăinuiască povara inimei sale. Se întêlneau ei pe marginea rîului, pe cărărușa muntelui, în adêncimea pădurilor și pe verdeața luncilor, el o întreba de cale, ea îi rĕspundea zimbind și pornea apoi a lene, dar nu sta locului, nici pentru o lume întreagă.

Dar apoi a venit o di, o di din cele mai dulci și mai frumoase.

Ea nu era ca altă dată! Ochii ei vineți mari și visători erau fics îndreptați în fața lui; cuvintele ei erau blânde și duioase, dulci și răpitoare și inundau rumeneala buzelor ei, ca un rîuleț ce curge tainic murmurând.

„Arsenie“ îi șoptea ea lui, „eu vreau sĕ fiu a ta, și numai a ta. Pe tine te iubesc eu, și ție se închină ochii și inima mea. Tu ești om singur în lume și poți merge unde vrei, poți face ce vei voì. Tu 'ți-ai făcut datoria către țară și paza și îndurarea Domnului tĕu te va apăra în tot locul. Eu încă vreu sĕ fiu cu tine, în ori-ce loc și în ori ce parte a lumei vei vrea tu. Cu tine vreau sĕ trăiesc și sĕ mor, căci astfel doresce inima mea.“

„Încă nu dragă Miă, astădi nu, mâne, mai târdiu“ gângăvì el ametit de bucurie.

Și de ce nu astădi? de ce mâne? de ce mai târdiu? întrebă ea cuprinsă de durere! „Dar tu taci Arsenie, și privesci îngrozit negrul norilor sburând asupra noastră. Ea e oglinda sufletului. O icoană cerească ce ne vestesce grele dile, năvălind cu furie asupra noastră. O solie cerească ne vestesce apropierea unei furtune crunte. Sufletul teu e nelinștit ca soarele pe cer. Ochii tei sboară gânditori dela un loc la altul, și eu nu cutez sĕ me despart de tine. Nu-mi rĕspundi Arsenie, de ce nu vrei sĕ me asculți.“?

„Nu pot Mio, astădi nu pot sĕ te ascult,“ rĕspunse el scurt și apăsat, mai întăi trebuie sĕ-mi iau rĕmas bun dela aceste loeuri ce me împresor, dela vii și dela câmpuri, dela holde și grădini, eu trebuie sĕ me despart de murmurul văilor, de clocotul isvoarĕlor, de șovăitul frundelor, poate chiar și de cer și de stele. Rea mamă e aceea ce nu-și apĕră capul copilului seu, când îl vede împresorat de lupi, și eu nu aș fi vrednic de tine, dacă acum în fața morții aș sta ascuns și amorțit.“ Apoi apăsă buzele lui ferbinți pe albeța obrazului ei și pornì.

Pe coama unei coline, la piciorul unui bĕtrân umbrar rĕmase Mia, frântă de durere, de spaimă și de frică. Îi venea sĕ fugă, sĕ strige, sĕ plângă și nu putea, era ceva ce o sugruma o strâmtora și îi apăsa peptul, ca un bulbuc greu de pamênt.

După aceea se liniștì. „Adi ori mâne“ 'și dicea ea, „acolo jos în prăpăstia stâncilor. Nici grije nici supărare, nici chin și nici durere nu va mai bântui inima lui. Acolo va putea el visa și durmì ușor, acolo va găsì el liniște și pace,“ șoptea ea privind gânditoare și o lacrimă după alta se strecura în jos pe obrazul ei tângit și îngălbinit.

O liniște adêncă domnia de jur-împrejur. Grădini și câmpuri, livedi și văi, păduri și stânci stau învĕlite în negrul norilor, ce șerpuiau asupra lor, părăsite de rada soarelui auriu, despoiate de cântecul paserilor, de clocotul isvoarelor, de murmurul văilor, numai frundișul, acel leac recoritor al verei, șoptea vecinic, de dimineața pană sara, și până când ceriul auriu se sfêrtică în mii de stele senine.

*

În diua următoare cete de proșcari și arcași, de lănceri și de toporari năvăleau de toate părțile, ardeau și omorau tot ce le sta în cale, și în amurgul sĕrei, când ceriul 'și aruncă ultima radă aurie asupra văilor și munților, întreg acel verde plai era un cintirim trist și dureros. Și acolo zăceau toate: speranța și iubirea, liniștea și pacea, frumusețea și bunețea! *C. A. Silvian.*

funia, cu care ne poartă Rusia. Este o întêmplare destul de curioasă, că Russia stăruiesce pentru susţinerea statului *quo ante* în peninsula balcanică, ca sĕ nu se facă cumvă astfel de schimbări în orient, cari sĕ nu-i vină ei la socoteală. Asta e causa de ce cere Rusia cu atâta stăruinţă susţinerea tractatelor.“ „Pesti Napló“ mai adauge, că accentuarea acestei alianţe cu Rusia din mesagiul monarchului ar fi făcut o adêncă şi deprimătoare impresie asupra membrilor delegaţiunei.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

23 Octombre.

Filipopol. — Trupele au început a pleca spre Bulgaria; de ieri au trecut o mulţime de batalioane cu destinaţie spre Sofia; încetul cu încetul fruntaria rumeliotă este golită de trupe; Filipopolul e plin earăş de o mare animaţie. Populaţia din acest oraş e puţin alarmată din causa plecărei trupelor bulgare; mulţi se tem de o întrare a trupelor turcesci după plecarea celor bulgăresci. Temerea înse pare a fi cu totul neîntemeiată; se scie, în adevĕr, că puterile se opun în contra ori-cărei acţiuni militare a Turciei în Rumelia.

Varna. — Se aşteaptă cu mare nerăbdare întrunirea conferinţei, care va avea sĕ reguleze cestiunea Rumeliei. Turcia e sigură acuma, că lucrurile vor lua o întorsătură pacinică; de aceea s'a dat ordine pentru a se suspenda trimiterea de trupe din Asia mică; Poarta dispune de trupe îndestulătoare în Europa pentru a putea întreprinde o acţiune militară serioasă atât în contra Greciei, cât şi în contra Serbiei. Guvernatorul Cretei, Savas-paşa, 'şi dă mari silinţe pentru a potolì mişcarea în Creta.

24 Octombre.

Sofia. — Sêrbii au adus ajutoriu trupelor, cari ocupă posturi la graniţa din partea Vidinului. Prinţul s'a dus sĕ visiteze lucrările de fortificaţie la nordul Sofiei. Se aşteaptă cu încredere resultatul conferinţei.

25 Octombre.

Sofia. — (9 oare seara.) — Ieri seară guvernul bulgar fu prevenit, că trupele sêrbesci au trecut graniţa la înălţimea oraşului Trn, aproape de Klisura. Scirea fu îndată depeşată în strĕinătate, pe când cabinetul din Sofia adresa agenţilor sei diplomatici o circulară pentru a le face cunoscut violarea teritoriului bulgar de către armata sêrbească. Dar nişte raporturi ulterioare au modificat informaţiunile primite. Trupele sêrbesci au esecutat, este adevĕrat, o mişcare către punctul graniţei arătat, dar ele au ocupat numai postul vamal din faţa oraşului Trn. Aḑi mişcări noue de trupe au fost semnalate toată ḑiua pe linia-graniţă, dar n'au luat un caracter ofensiv.

26 Octombre.

Londra. — „Standard“ ḑice, că dacă singurul mijloc de a conserva pacea este desfacerea unirii bulgare într'o oare-care mĕsură, Englitera nu va refusa sĕ coopereze la o soluţiune înţeleaptă, dar ea nu va consimţì la aceea ca conferinţa sĕ-şi dea misiunea, sĕ asigure jugul Rusiei asupra statelor, pre cari tratatul dela Berlin le-a scăpat de egoista preponderanţă muscălească.

Nu s'a primit încă rĕspunsnl Engliterei, a Franciei şi Italiei la nota turcească; se crede că aceste puteri vor sĕ limiteze conferinţa numai la cestiunea Bulgariei şi Rumeliei. Se crede că va fi cu neputinţă restabilirea statului *quo* în Rumelia; ori-ce guvernor afară de principele Alecsandru n'ar putea sta douĕ ḑile, din causa agitaţiei spiritelor; singur un despotism militar ar putea isbutí sĕ restabiliască statul *quo*. Poarta n'a isbutit încă pe deplin sĕ învingă greutăţile financiare. Scirea că un grup de bancheri ar fi gata sĕ avanseze Porţii o mare sumă garantată în venitul drumului de fer al Smyrnei, nu este încă pe deplin confirmată. Puterile îş dau mari silinţe pentru a stabilì o înţelegere între Poartă şi principele Alecsandru.

†

O moarte grabnică răpì earăş din sinul românilor din Sibiiu o fiinţă stimată de toţi.

Ca fulgerul străbătù Marţi seara trista scire, că

doamna Iudita Măcellariu,

soţia consilieriului guvernial în pensiune Eliă Măcellariu nu mai este între cei vii.

În oarĕle dela ameaḑăḑi, repentin fu atinsă de o apoplecsie cerebrală şi după suferinţe de 7oare natura a trebuit sĕ se supună poruncei ceresci, şi sufletul şi-a luat sborul spre o altă vieaţă în locaşurile cele vecinice.

Ḑilele de 11 Mai şi 15 Octombre 1885, au lăsat dureroase amintiri după sine, La 11 Mai fu răpit dintre noi regretatul Visarion Roman, la 15 Octombre Iudita Măcellariu; ambii rapid, aşa că inimile noastre s'au sdruncinat până în temeliile lor.

Iudita Măcellariu născ. Tobias s'a născut la 1838 în Hălmagiu din părinţi proprietari de mine. La anul 1855 a păşit reposata înaintea altariului cu Illustritatea Sa dl consilieriu gubernial în pensiune Ilie Măcellariu.

Deşì Dḑeu i-a denegat bucuria cea mai mare, de a se putea numì mamă, ea totuş a fost mamă a multor nepoate şi nepoţi ai sei, pre cari îi crescù şi aşeḑă cu îngrijirea şi dragostea unei mame adevĕrate. Reposata a fost un adevĕrat ânger protector al tuturor, cari aveau lipsă de sprijin şi ajutor. Un prototip de femeie.

Iudita Măcellariu a fost membră ordinară a „Reuniunei femeilor române din Abrud“ şi a comitetului „reuniunei femeilor din Sibiiu.“ Tot ea a fost, care la anul 1877—8, chiemată de dorul inimei sale umane a luat iniţiativa pentru culegerea ofrandelor în folosul nenorociţilor rĕsboiului russo-turc-român. Zelul ei a fost coronat de cel mai strălucit succes, şi meritul ei recunoscut prin hereḑirea crucei „Elisabeta“ României.

Cu un cuvênt defuncta a luat parte la toate întreprinderile culturale şi umanitare pentru naţiunea sa, la cari numai a putut lua parte o femeie.

Amintirea ei va rĕmânea neştearsă în sufletele noastre, cari o petrecem cu adevĕrată durere la pragul vecinicului ei lăcaş.

Eată şi anunţul funebral, ce ni s'a trimis:

Elia Măcellariu, consilieriu gub. ca soţ, *Corneliu Tobias*, protonotariu comitatens ca frate, *Eufemia Tobias* şi *Constanţa Balint* născ. *Tobias* şi *Elena Adamovici* ca surori, *George Măcellariu, Ioan Măcellariu* şi Dr. *Adalbert Balint* ca cumnaţi, în numele lor şi al numĕroşilor consângeni, cu inima frântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor, că neuitata lor consoartă, respective soră şi cumnată **Iudita Măcellariu** născ. **Tobias,** după un morb greu de abia 8 oare, lovită de apoplecsiă cerebrală, ieri la 7 oare p. m. în etate de 48 de ani şi provĕḑută cu cele sfinte — a încetat din viaţă.

Osămintele defunctei se vor înmormênta dela locuinţa avută, strada Schewis Nr. 19, Joi în 17/29 Octombre la 3 oare d. a. în cimiteriul gr. or. român din suburbiul Iosefin. Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

Sibiiu, 16/28 Octombre 1885.

— Marţi în 15 a l. c. a rĕposat în Domnul **Matei Voileanu,** cantor al bisericei gr. or. române din Şoimuşul român şi tatăl redactorului acestui jurnal. Reposatul s'a născut la anul 1819 şi dela 1840 încoace, adecă în decurs de 45 de ani a servit bisericei amintite în calitate de cantor. Bĕtrânul a fost pretutindenea stimat şi iubit, ceea ce le poate servì spre mângăiere întristatei familii şi jalnicilor sale rudenii. Fie-i ţĕrîna uşoară şi pomenirea vecinică!

Varietăţi.

* (Convocare.) Reuniunea învĕţătorilor gr. or. români din districtul XI al Făgăraşului îşi va ţinea în anul acesta *adunarea generală ordinară* în ḑilele de *24, 25 şi 26 Octombre a. c. st. v.* în opidul Făgăraş. Onoraţii membri ai acestei corporaţiuni — învĕţătorii gr. or. din protopresbiteratele Făgăraş, Agnita şi Cohalm, — cum şi alţi bărbaţi iubitori ai educaţiunei sunt poftiţi a lua parte la această adunare în numĕr cât se poate de însemnat.

Programul:

Şedinţa I. Joi 24 Octombre a. c. st. v.

Discutarea şi deciderea asupra raportului anual al comitetului central.

Supracensurarea raţiociniilor şi darea de absolutoriu; statorirea budgetului pentru anul 1885/6.

Constituirea reuniunei pe un period nou de trei ani conform statutelor.

Şedinţa a II-a.

Desbatere generală asupra temei: disciplina şi mijloacele, prin cari se poate ajunge ea în scoalele elementari.

Şedinţa a III-a Vineri, 25 Octombre a. c. st. v.

Desbatere generală asupra temei: modul tractărei sciinţelor reale în scoalele elementari.

Şedinţa a IV-a.

Critică asupra disertaţiunei: învĕţămêntul intuitiv ca obiect în clasa d'ântâi, preferinţa lui faţă de rătăcirea din trecut, de Ioan Bonea.

Raportul comisiunei de trei asupra Abcdariului ilustrat pentru scoalele elementari de Dometiu Dogariu.

Şedinţa a V-a Sâmbătă 26 Octombre a. c. st. v.

Participarea în corpore la celebrarea sf. liturghii, din incidentul sĕrbătoarei M. M. Dumitru.

După eşirea din biserică probă generală asupra „producţiunei literare“, ce se arangează seara în 26 Octombre a. c. st. v.

Şedinţa a VI-a.

Rapoartele comisiunilor pentru esaminarea raportului general, a încasărei tacselor dela membrii etc.

Încheierea adunărei generale.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul XI. al Făgăraşului, ţinută la 4 Octombre 1885 st. v.

Nicolau Aron. *Nicolae Ludu,*
v. preşedinte. secretariu.

* (Societatea de lectură din institutul teologic-pedagogic gr.-or. din Arad) cu începutul anului scolastic s'a constituit în următoriul mod: De preşedinte s'a ales cu mare entusiasm dl profesor Vasilie Mangra, vice-preşedinte Teodosiu Pinter, secretariu Ioan Cacinca, notariu Traian Vaţian, vice-notariu Georghiu Jian, casariu Ioan Iercan, bibliotecariu Valeriu Magdu, vice-bibliotecariu Romul Vaţianu, controlor Demianu Sebeşan. În comisiunea literară: Corneliu Lazar, Ioan Petran, Ioachim Turcu, Traian Vaţian, Alexandru Mihuţia, Nicolau Popoviciu, Romul Bortoş. În comisiunea revisoară: Dimitrie Muscan, Nicolau Chicin, Constantin Pava.

* (Postal.) Oficiul postal din Huniedoara schimbându-se în oficiu postal erarial de cl. II., va înmanua epistolele şi pachetele postale pe teritoriul oraşului, începênd dela 1 Novembre n. prin tabelari de postă la locuinţele private. Înmanuarea epistolelor simple şi recomandate, a tipăriturilor, a revistelor sĕptămânale şi lunare, a jurnalelor, precum şi a asignaţiunilor postale se va face fără tacsă. Celelalte servicii se vor face toate pe lângă unele tacse anume hotărîte.

— Cariola postală dintre staţiunile Maros-Újvár şi Vinţul de sus, care comunică de două-ori pe ḑi, se strămută cu începere dela 21 a l. c. pe linia Maros-Ujvár — Cucerdea sĕcuiască (la staţiunea căii ferate). Mersul este acesta:

I.

Pleacă:	dela Maros-Újvár la	1	oară		după prânz.
Sosesce:	la Cucerdea sec. „	2	„	15	m. după am.
Pleacă:	dela Cuceardea sec. „	4	„	—	„ „ „
Sosesce:	la Maros-Újvár „	5	„	15	„ „ „

II.

Pleacă:	dela Maros-Újvár la	5	oare	—	m. d. am.
Sosesce:	la Cucerdea sec „	6	„	15	„ „ „
Pleacă:	dela Cucerdea sec „	5	„	—	„ dim.
Sosesce:	la Maros Újvár „	6	„	15	„ „

— În comuna Farkastelke din comitatul Albei-inferioare se deschide cu 21 a l. c. oficiu postal, care va comunica cu oficiul postal din Blaş ḑilnic prin cariola postală. Teritoriul de imanuare îl formează comunele: Farkastelke, Cerghidul mare şi mic şi Cenadul săsesc. Acest oficiu este autorisat a primì, espeda, înmanua şi solvì asignaţiuni până la suma de 300 fl. — Mersul cariolei este acesta:

Pleacă:	dela Farkastelke la	9	oare	30	m. a. m.
Sosesce:	la Blaş . . . „	11	„	15	„ „ „
Pleacă:	dela Blaş . . . „	2	„	15	„ p. m.
Sosesce:	la Farkastelke „	3	„	45	„ „ „

— Se escrie concurs cu termin de trei sĕptămâni, începênd dela 14 Octombre n. pentru ocuparea postului vacant de oficial din Nocrich (comitatul Sibiiului). Condiţiuni: contract de oficial şi cauţiune de 100 fl. v. a. în bani gata.

Emolumentele: salariu de 200 fl. v. a, 40 fl. spese de cancelarie şi 1300 fl. relut pentru comunicaţia ḑilnică a postei dintre Sibiiu şi Nocrich.

Petiţiunile sunt a se adresa în timpul indicat la direcţia postală din Sibiiu.

— Cu începere dela 21 a l. c. st. n. se deschide oficiu nou de postă în comuna Surduc din comit. Solnoc-Dobâca, care va comunica de patru ori pe sĕptămână şi anume: Luni, Mercuri, Vineri şi Sâmbătă prin cariolă postală cu oficiul postal din Cski-gârbou. Teritoriul de imanuare sunt comunele: Christolţul mic, Salona, Surduc şi Tóth-Szállás.

Acest oficiu va primì, espeda, imanua şi solvì asignaţii până la suma de 200 fl.

* (Mulţămită publică.) Comitetul „reuniunei femeilor române“ din Sibiiu esprimă prin aceasta mulţămita sa dnului Moise Moga, pantofariu şi pelariu în Mercurea pentru 4 cărţi şi o broşură, pre cari a binevoit a le dona bibliotecei scoalei noastre de fetiţe.

Sibiiu, în 13/25 1885.

Maria Cosma, *Anastasia Toma,*
preşedintă. secretară.

* (Un proces pentru o sărutare.) — În Gotha, Germania, judecătoriul va avea sĕ decidă, dacă este o insultă pentru un bărbat, când o fată îl sărută fără voia lui. Un rentier de acolo, pe când juca *scat* (în cărți) a pățit grozava rușine, că o chelnăriță șugubeață 'l-a sărutat pe obraz. Deși toți au privit aceasta drept o glumă inofensivă, rentierul a dat în judecată pe aceea fată poftitoare de sărutări și anume mai mult din causă, că nevasta rentierului, audind de sărutarea fatală a făcut acasă o scenă dintre cele mai animate.

Loterie.

Sâmbătă în 24 Octombre.

Buda: **40** **90** **65** **27** **33**

Mercuri în 28 Octrombre.

Sibiiu: **41** **25** **23** **59** **30**

Nr. 2652 Plen. [1181] 1—3

CONCURS

pentru stipendii și ajutoare din fundațiunea Andronic.

Din fundațiunea Andronic sunt a se conferì pe anul 1886 următoarele stipendii și ajutoare:

a) **patrudeci și patru stipendii și ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intențiunea de a se aplica ca noviți la meserie și industrie, apoi pentru învĕțăcei aplicați deja la meserie și industrie, și în fine pentru învĕțăcei, cari au devenit sodali (calfe) în decursul anului 1885.

b) **două-spre-dece ajutoare** și anume: **cinci** câte de 100 fl., **cinci** câte de 150 fl. și **două** câte de 200 fl. pentru sodali (calfe), cari sunt în condițiunile recerute de a se face măestri;

c) **un stipendiu** de 50 florini anuali pentru un tinĕr, care intenționează a devenì architect practic;

d) **un stipendiu** de 300 fl. anual pentru un tinĕr, care cercetează o scoală edilă superioară în patrie, sau în străinătate.

Toți, cari voiesc a concurge la aceste stipendii și ajutoare, trebuie sĕ dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie și a părinților;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparține concurentul sau familia concurentului, dacă trăiesc părinții, câți copii minoreni sunt, și câți din acestia umblă la scoală?

În special **tinerii,** cari au **intențiunea** a se aplica ca noviți la meserii și concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale indicate mai sus, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Sĕ nu fie mai tineri de cât de 12 ani;
2. Sĕ fie cercetat cu succes bun scoala elementară, ceea ce este a se dovedì prin atestate scolastice;
3. Sĕ fie încheiat contract cu maestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedì prin așternerea contractului original, sau în copie legalisată.

Învĕțăceii aplicați deja la meserie sau industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Sĕ fie angajați la vre-un maestru cu contract, care sĕ se alăture la cerere.
2. Sĕ aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost și sunt în învĕțătură.

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie sĕ întruniască următoarele condițiuni:

1. Sĕ fie terminat periodul de învĕțătură în decursul anului 1885, ceea ce se va dovedì prin atestatul autorității industriale conform §. 67 din art. lege XVII: 1884.
2. Sĕ arete un sporiu și o purtare bună prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).
3. Sĕ arete câte limbi sciu vorbì și scrie (adeverit prin maestrul) și dacă aparțin, ca membrii la vre-o reuniune de sodali (adeverit prin presidentul reuniunei).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. și 200 fl., pentru a se face măestrii, au sĕ întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Sĕ fie provĕduți cu certificatul de maestrii.
2. Sĕ fie lucrat cel puțin 6 ani ca sodali, ceea ce se va dovedì prin atestatele măestrilor.

În cerere sĕ se arete anume: unde voiesce a se aședa ca maestru și ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-și începe meseria pe socoteala lor, asemenea sĕ producă și alte documente recomandătoare, pre cum d.e. că sunt membrii ai vre-unei reuniuni de sodali (certificat dela presidentul reuniunei).

Tinerii, cari concurg la stipendiul de 50 fl., pentru a devenì architecți practici, au sĕ întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice);
2. Că sunt primiți ca învĕțăcei la un architect practic (contractul cu architectul).

Tinerii cari concură la stipendiul de 300 fl., pentru a cerceta o scoală edilă superioară, au sĕ întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun cel puțin 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice).
2. Că au făcut pracsa recerută la un architect practic (adeverința dela architect).
3. În cerere sĕ se arete anume scoala, care se intenționează a se cerceta.

Dela toți concurenții de ori-ce categorie se recere, ca cererile sĕ fie scrise si subscrise **cu mâna lor proprie** și adresate consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu, și sĕ între aici cel mult până la **1 Decembre a. c. st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin și cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu 7 Octombre 1885.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

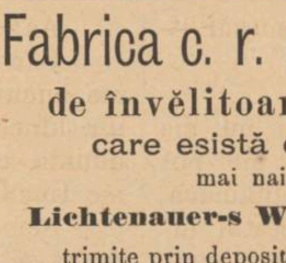

Fabrica c. r. regnicolară
de învĕlitoare și țoale
care esistă de 87 ani,
mai nainte:
Lichtenauer-s W-we & Söhne,
trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm., late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă și brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci și spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 2

Numai din causa fabricării în masse mari și a magazinului nostru urieș suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu așa un preț ne mai pomenit de mic.

Espediția se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

☞ Adresa me rog sĕ se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

Nr. 233. [1179] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante stațiunile învĕțătoresci în comunele din tractul protopresbiteral al Mediașului, prin aceasta se deschide concurs cu termin de *15 dile* dela prima publicare prelângă următoarele emolumente:

1. Hașag, cu salariu de 150 fl. v. a., și cuartir.
2. Frêua, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.
3. Vorumloch, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.
4. Bratei, cu salariu de 150 fl. v. a, cuartir și lemne.
5. Buzd, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi mai sus însemnate, au a-și așterne documentele lor instruite conform prescriselor legei, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Mediaș, 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului.

Dionisiu Chendi,
adm. protopopesc.

De necredut! dar adevĕrat!

Eu avênd **1400 bucăți de**
Pantaloni de iarnă
pentru bărbați de ori-ce mărime, pe cari i-am procurat pe calea unei licitațiuni cu un preț bagatel, și cari se disting prin aceea, că **țin foarte cald,** că sunt **groși,** de **o croitură minunată,** și făcuți gata costă [1184] 1

☞ **numai 1 fl. 20 cr.** ☜

până când nu mi se va găta provisiunea. Cu tot prețul cel bagatel acesti pantaloni sunt **foarte eleganți, de tot noi, fără nici o smintă, neprețuibili.** La comande este de a se însemna numai lungimea pasului. Espediția se face cu rambursă. De vêndare la Hecht's

Depot fertiger Winterwaare,
Wien, I., Kolowratring Nr. 90.

De 50 de ani
esistă firma cu cel mai bun renume de stofe **En gros**
„Zum guten Hirten“
(la păstoriul cel bun)
mai nainte Vincenz Strohschneider,
VIENA,
I. Rothenthurmstrasse 14.

Această firmă își vinde depositul seu
de stofe adevĕrate de lână de Brünn
în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbați,
cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, și anume, pentru căput, vestă și pantaloni, **de toate colorile** și **de o calitate nestricăcioasă, pentru prețul fics, dar bagatel de**

Calitatea II., pentru o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**
Calitatea I., „ „ „ . . . . **fl. 4.50**

Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va convenì, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 1

Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea prețului, sau cu rambursă postală.

☞ **8—13 sortiri pe an.** ☜

Losuri de cele mai bune și mai eftine!

În fie-carĕ lună una sau două sortiri, câștigurile principale fl. 50.000, 25.000, 15,000, 10,000 5000, 1000 etc.
Franci, 100,000, 4000, 1000 în aur etc.

Sortiturile cele mai de aproape: Losuri crucea roșie ung. 1 Novembre, fl. 25,000, 15,000, 10,000, 3% losuri reg. sêrbesci 100 franci losul 14 Novembre. 5 sortituri pe an, câștigul principal totdeauna fr. 100,000, losuri de Laibach 1 Ianuariu 1886, câștigul principal fl. 25.000; losuri crucea roșie austr. câștigul principal fl. 50,000.

Din incidentul sortirei lusurilor de crucea roșie ung. la 1 Novembre, și a losurilor reg sêrbesci de 3% dela 4 Novembre atrag atențiunea publicului asupra conspectului combinat și edat **numai** de mine, care prelângă solvirea unor mici rate lunare promit cel mai mare câștig, oferez deci:

Grupa A.	1 los de Laibach 1 los crucea roșie austriacă 1 los crucea roșie ungurească	de solvit sunt 28 rate lunare cu 2 floreni; pe an 8 sortituri.
Grupa B.	1 los sêrbesc 3% 1 los de Laibach 1 los crucea roșie ungurească	25 rate lunare à fl. 3; pe an 10 sortituri
Grupa C.	1 los sêrbesc 3% 1 los de Laibach 1 los crucea roșie ungurească 1 los crucea roșie austriacă	26 rate lunare à fl. 4; pe an 13 sortituri.

Aceste prețuri au valoare numai încât nu se urcă cursul.

La trimiterea ratei prime primesce trimițĕtoriul reversul provĕdut cu seria și numĕrul locului, și timbrat legal, și prin aceasta 'și asigură dreptul de concurs la sortitura din **1 și 14 Novembre.**

Comandele se pot face în mod mai profitabil prin asignațiuni postale, și dacă se pretinde și prelângă rambursa ratei prime, fiind suficientă însemnarea grupei; esecutarea promptă.

Prospecte, liste și calendare de sortire se trimit gratis și francate.

Casa de schimb și împrumut
A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz et. Comp.
esistentă dela 1870
Viena I. Wipplingerstrasse 27. [1182] 1

Losurile destinate pentru reverse, sunt espuse la localitățile prăvăliei spre a putea fi privite conform dispozițiunilor legei.

Toate losurile austriace și ungurescì le vînd pre lângă rate lunare eftine cu drept de concurs la solvirea ratei prime

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 111 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Octombre 1885.

Grea, de tot grea este posițiunea noastră, a românilor din regatul ungar.

Cu ghiare de fer ne strânge, fără cruțare elementul dela putere și ne ia încet, dar cu siguranță câte o palmă de pământ de sub picioare.

Cu inima înfrântă de durere stăm și privim la acest sfâșietor tablou și ne întrebăm, desperați în viitoriul nostru: până când Doamne anii blăstămului?!

Ear un glas tainic ne rĕspunde: fiți pe pace, fiți pe pace. Este glasul sentimentului nostru tradițional de ordine, de supunere. Și avem noroc noi cu acest sentiment, de care sunt lipsite cele mai multe popoare ale pământului, un noroc foarte mare. Magbiarii în posiția noastră de ḑece-ori s'ar fi rĕsvrătit, de ḑece-ori ar fi făcut această țară teatrul rĕsboiului civil.

Noi nu. Noi suferim în tăcere și așteptăm sĕ se îndrepte vremurile, sĕ treacă urgia ceriului de peste capetele noastre.

Ne întrebăm: oare ajunge atât? destul e a privì fără frică în ochii peirei, care ne pustiesce?!

Cu rĕspunsul, care îl vom da la aceste întrebări, va fi definită totodată și tactica noastră, vor fi marcate punctele principale ale liniei de bătaie, pe care trebuie sĕ întimpinăm vitregitățile tîmpului.

Este un act de curagiu și multă tărie sufletească a resista celor mai crude sfâșieri, și această tărie e cu atât mai laudabilă, cu cât ea se manifestă prin o completă passivitate și blândă umilință a celor asupriți.

Noi în casul de față — aprobăm această tactică națională română și combatem ori ce tendință de reacțiune nesocotită, -- nu dintr'altă causă, dar fiind-că ori ce om cu mintea sănătoasă poate scì, că neamul nostru nici un folos n'ar avea din o astfeliu de tendință nefericită.

Dar cu o reservă!

Când ḑicem că aprobăm tactica noastră tradițională de subordinare legală, tot în acelaș timp cerem ceva dela națiunea română și în special dela inteligința ei, care i conduce destinele.

Și acest ceva, ne luăm voiă a'l numì zel și trezvie.

Nu fără cuvênt le cerem aceste. Căci ne doare inima, când vedem în multe părți locuite de români o indolență vrednică de deplâns, care ne sleiesce și puținele noastre forțe.

Avem în vedere numai două casuri, cari credem că ne scusă pe deplin, când ne plângem de indolența inteliginții române din unele ținuturi, cari sunt tocmai cele mai espuse loviturilor dușmane.

Astă vară s'a plâns organul Asociațiunei transilvane, că pe lângă toate ostenelile cele multe, comitetul central al acestei asociațiuni, nici acum după esistența sa de un pătrariu de secul n'a putut sĕ'și organiseze cele 22 despărțăminte, din causa indolenței unor ținuturi bătute de toți sfinții.

În ḑilele trecute ne sosesce un apel dela Arad, în care se spune că la 1861 s'a înființat acolo o asociațiune națională de cultură, și că ea stagnează dela 1870 încoace, adecă 15 ani de ḑile.

Aceasta este ce ne pune pe gânduri și ne face sĕ fim foarte îngrijați de cel mai apropiat vitoriu al nostru.

Asta înseamnă a lăsa poporul în voia sorții și a întêmplărilor, care trebuie sĕ aibă de cel mai aproape resultat înstrăinarea lui totală dela aceia, pre cari i-a crescut el din sudoarea feței sale, din sĕrăcia sa, cu atâta trudă și îngrijire.

Ear noi avem cea mai mare lipsă de încrederea nefericitului popor, pre care îl calcă în picioare și îl nendreptățesce începênd dela solgăbirău păn' la cel din urmă împiegat al statului tot străinul. Ne-am perdut încrederea poporului, — am devenit un cap tal mort, o sarcină periculoasă pentru el, care îl lipsim de spriginul moral, fără de care nu poate sĕ esiste.

Căci poporul puțin poate face pentru sine. Scutul seu de apărare trebuie sĕ fie în inteligință.

Zel și trezvie, aceste ne lipsesc în multe locuri; de aceste avem lipsă pretutindenea, ca sĕ putem resista.

Și 'n punctul acesta, așa credem noi, că neprețuit serviciu ne fac nouă maghiarii cu ținuta lor, ce o observă față de naționalități și în special față de noi. Căci cu cât ne vor lua ei mai cu rĕul, cu atât trebuie sĕ se nască necesitatea de a ne reculege și de a ne strânge rêndurile noastre, adecă cu alte cuvinte, a face ceea ce fac ei.

In punctul acesta noi am putea învĕța foarte mult dela maghiari. Și suntem de firma convingere, că indolența românilor va fi redusă earăș la nullă tocmai prin acel factor, prin a cărui influință s'a însoțit cu noi, adecă prin: vitregitățile tîmpului.

Semnele încep sĕ se arete.

Dee Dumneḑeu sĕ nu ne înșelăm. *Yff.*

Revista politică.

Dieta croată s'a întrunit earăș. Ședința primă a trecut fără zgomot, dar contele Khuen Héderváry a pregătit un nou conflict, asemenea celui cu actele camerale. Alegerea în cercul electoral prim din Agram, a fost amânată în noaptea premergătoare alegerei prin o ordinațiune urgentă a guvernului, din causa fricei de resultatul ei. Eată ce scrie „N. F. Pr.“ despre casul acesta: „Crede contele Khuen, că va liniștì spiritele agitate prin astfel de mici manopere (kleine Kunststückchen) și va ameliora rapoartele dintre Croația și Ungaria? Într'adevĕr ar fi foarte la loc, dacă s'ar adresa dlui Tisza în cameră o întrebare, că cu ce scop s'a trimis contele Khuen la Agram: de a face ordine, sau de a cumula conflicte arbitrare unele peste altele?!“

Ḑiariul engles „Times“ ocupându-se cu întrebarea ce va face România în casul unei crise orientale, scrie următoriul articul, pre care 'l reproducem în traducerea „Națiunei“:

Dacă ar isbucni rĕsboiul, România, care în acest moment efectuiază a nu juca nici un rol, ar câștiga o însemnătate considerabilă, aproape otărîtoare, fapt, care s'a cam perdut din vedere.

România este singură din micile state balcanice, care posedă o armată încercată, compactă, bine echipată, disciplinată, bine comandată. Ea ar putea trimite pe câmpul de bătălie o forță de 120,000 oameni bine disciplinați.

În ce parte se va întoarce ea cu această armată? Fi-va pe partea Rusiei? Ea nu va face aceasta de cât în casul când 'și-ar putea asigura garanții serioase și o compensațiune considerabilă; restituirea Basarabiei nu i-ar mai fi în de ajuns; ea păstrează o amintire amară de aceea ce ea numesce ingratitudinea și trădarea Rusiei — rĕsbunare legitimă în ochii tuturor oamenilor imparțiali.

Și cu toate acestea numai aliată cu România, Rusia poate intervenì la tîmp în peninsula balcanică. Numai străbătênd România, ea poate lua imediat parte la conflictul, care poate isbucni la sudul Dunărei. Dacă ea n'ar urma această cale, ar trebuì sĕ se ducă la sud pe apă. Și dacă ar face aceasta, la ce punct 'și-ar debarca trupele? De sigur nu la Varna, care e un obstacol periculos pentru ori-ce acțiune repede și viguroasă.

Dar alianța României și a Rusiei ar fi o lovitură fatală pentru Austria. Ea ar fi o amenințare pentru Bucovina și Transilvania(?).

FOIȚA.

FILIMON.

— O schiță de foileton. —

Vorba aceea, sat fără câni, roată fără cui și om fără de nărav nu se găsesce.

Am cunoscut un om, de 'naltă posiție, care nu putea sĕ'ți șadă într'o caretă pe perinile acele moi, sĕ'l fii tăiat chiar font; ear când căpăta o tileagă de scânduri cu o ladă de lemn, mâna pe unde erau bolovanii mai mari, și ḑicea, că drumul acesta pentru el e cea mai bună cură.

Se ḑice că Schiller nu'ți putea face o poesie de dai doamne, dacă nu avea la disposiție niște mere putrede, din cari se inspira. Petőfi productele sale de o valoare neperitoare în beție le-a făcut.

Caprițiі și ear caprițiі, sau pe românesce nărav rĕu și pace, despre care se ḑice, că dacă-i din fire, n'are lecuire.

Vreau sĕ ḑic, ca dacă oameni ca aceștia aveau așa năravuri șoade, sĕ nu mi se ia mie în nume de rĕu, care nici nu me pot asemĕna cu ei, — dacă îmi am și eu năravul meu.

Am adecă obiceiul, nu sciu bun sau rĕu, destul că 'l-am, de a me întinde după prânḑ pe divan și cetind câte ceva din autorul cutare sau cutare — sĕ fumez o sugară. Și când fac acest lucru, îmi vine foarte bine la socoteală ca sĕ fiu singur — și grozav me supĕră, dacă sunt conturbat.

Acesta e năravul meu.

Și sĕ vedeți lucru ciudat, eu însumi nu me pot minuna îndestul, că cum adecă nu me pot lăsa de el, când abia este o ḑi pe sĕptămână, când pot se me dau negenat în voia acestui învĕț. Căci ori cât me nĕcăjesc, ḑi de ḑi sunt conturbat, ḑi de ḑi iritat păn' la desperare.

— Oaspeții?! me întrebați Dv. —

— Ba nu, nu ei me neliniștesc.

— Zgomotul stradei?! —

— Cu atât mai puțin. Lăcașul meu e ascuns în fundul curții. —

— Ocrăcăitul vecinic al galițelor, — conflictele zgomotoase ale cățelului domestic cu pisica șireată?

— Nici vorbă... Dar ve rog lăsați-me sĕ ajung la cuvênt. O sĕ ve spun tot, deoare-ce sciu că nu veți gâcì.......

Tăcere absolută domnesce jur împrejur. Jaluziile 's închise și 'n umbra recoroasă a odăii nu pătrunde decât numai câte o raḑă subțire și lungă, străcurată prin cutare găurice a lodurilor.

Îmi caut o carte; din întêmplare dau de Alecsandri. Deschid la pasteluri. Cetesc, sloboḑênd nori de fum vinețiu din sugară, cari ridicându-se, se sbat într'o pitorească tulbureală în dungile subțirii a raḑelor de soare.

„Dolce farniente!“

Aș! — Nici vorbă de ticnă.

Când sĕ'mi fie mai haznă de odichnă, când sĕ me bucur mai negenat de farmecele „Concertului din luncă“ a „Rodicei“ și a celorlalte pasteluri minunate, când stau mai adêncit în cugete, — jap, me trezesce o strașnică pocnitură. E portița.

Sciu îndată cine vine și năcăjit trântesc cartea pe masă.

Într'aceea se aud deja niște pași grei, cari fiindcă sunt făcuți de două picioare pe semne foarte comoade, îți fac posibilă deosebirea fiecărui moment al acelei mișcări neconscie a picioarelor, care atât de mult diferă la deosebiții oameni, și care se numesce umblet. Dântâi se aude călcâiul, apoi tălpile, ear călcâiul și ear tălpile, tot așa, par că individul încălțat în strașnicile sale cisme are două părechi de picioare.

Ușa se deschide vehement.

Un flăcău mic de statură dar bine făcut, și judecând după lungimea mustețelor sale, cam de 20—24 de ani, întră cu pălăria în mână.

Este Filimon, unul dintre culegĕtorii din tipografiă și dintre acei oameni puțini pe lume, la cari uitândute, cât de năcăjit ai fi, nu se poate sĕ nu rîḑi. Capul plecat îl ține peḑiș între umere și se uită de sub sprincenele încrețite cu ochi mari la mine.

Se uită el, me uit eu. Tace el, tac eu.

Din năcăjit ce sunt, încetul cu încetul îmi trece de nĕcaz și 'mi vine sĕ rîd. Ear Filimon continuă de a sta în posiția susatinsă cu deosebirea numai, Dacă România, refusând a se alia cu Rusia s'ar alia cu Austria, aceasta ar fi un aşa desastru pentru Rusia, încât aceasta nici n'ar putea cuteza sě facă ceva faţă cu o astfel de alianţă. Ce ar deveni atunci alianţa celor trei imperii?

Dl I. C. Brătianu s'a dus la acea Canosă modernă, ce se numesce Friedrichsruhe, unde dictatorul otărîrilor europene a primit pre umilii trimişi ai celor douě imperii.

Dl Brătianu s'a dus şi în Austria; nu se spune înse, că ar fi conferit şi cu Rusia. Acest fapt nu indică oare că România atârnă cătră o înţelegere anti-slavă?

Ce va ḑice Europa dacă Austria, graţie unei alianţe cu România şi uşurinţei astfel câştigate de ea de a înainta cătră Salonic, ar devenì stăpână peste Balcani şi şi-ar întrebuinţa influenţa în profitul seu şi al aliaţilor sei? Ce vor face Francia şi Italia? Şi chiar marele arbitriu, care, cu toată indiferenţa sa aparentă, nu ar putea sta nepăsător?

Ce měsuri s'au luat pentru a evita calamităţile ce amenință a desfăşura condiţiunea precară a Balcanilor? Tratatul din Berlin, astăḑi e învederat, n'a făcut decât sě amâne catastrofa. Şi cum va fi protegiată Europa în contra urmărilor acestui tratat, care n'a făcut decât sě escite poftele micilor state balcanice? Oamenii sei de stat îşi închipuiesc oare că şi-au îndeplinit mandatul, dacă s'au dus sě consulte pe oracolul din Friedrichsruhe?

Am fi fericiţi sě avem un rěspuns la aceste întrebări, şi principele Bismarck chiar, al cărui spirit trebuie sě se fi întors adesea cătră această teribilă problemă, trebuie sě fi dorit adesea sě fie consultat mai puţin şi secundat mai mult."

În privinţa luptelor electorale ce se urmează în Englitera şi a discursurilor, ce se rostesc de membrii cei mai însemnaţi ai ambelor partide, găsim prin ḑiarele vieneze următoarea relaţiune din Londra:

Cel din urmă episod bătětor la ochi al campaniei electorale din Englitera, este un ciudat discurs rostit lunea trecută la King's Lynn de cătră lordul Churchill, ministrul Indiilor. În circulara ce dsa a adresat sěptěmâna trecută alegětorilor din Birmingham, lordul Churchill parafrasase programa politică a şefului şi colegului seu lordul Salisbury. Cu alte cuvinte dsa, fără a preconisa câtuş de puţin politica reacţionară al cărei monopol îl avea altădată partida sa, se arătase de un liberalism moderat. In discursul seu dela King's Lynn, ministrul Indiilor a vorbit într'un ton cu totul altul. Dsa a lăsat sě se vadă radicalismul, ce este în fundul temperamentului seu; a esprimat nişte opiniuni, cari sunt aproape acelea ale dlor Charles Dilke şi Chamberlain. Se scie că acest din urmă este partisan al învěţămêntului public gratuit. Lordul Churchill voiesce, ca cheltuiala scolară sě nu se urce pentru fie-care tată de familie, decât la un „penny" pe sěptămână, ceeace revine mai la gratuitate.

Mai mult încă: acest ministru aşa ḑis conservator, s'a mai dechiarat şi'n favoarea unei legi, care tinde ca Statul sě acoarde těrîmuri şi locuinţe aproape gratuite lucrătorilor şi ţěranilor în lipsă.

Se scie că acest descendinte al marlborugilor era un lord „democrat" din scoala lordului Beaconsfield, adecă un radical prin tendinţă, deşi conservator din nascere. Dar se credea că, spre a face sě se creadă în unirea absolută a partidei conservatoare, d-sa nu va da opiniunile sale personale pe faţă cu atâta sgomot şi că va aştepta sfêrşirea alegerilor spre a'şi arunca masca. Toţi s'au înşelat înse. Ţara a aflat acum, din propria lui gură, că partida conservatoare este desbinată ca şi partida liberală în douě fracţiuni: moderată şi înaintată.

In acelaş timp, când aceste desbinări se manifestă la conservatori, partida liberală luptă sě potolească pre ale sale. S'a věḑut deja, că dl Chamberlain, în urma şederei sale la dnul Gladstone la Hawarden, a părăsit, în interesul unirei, revindicările sale în favoarea despărţirei imediate a bisericei de stat. De altă parte se fac actualminte încercări serioase pentru a unifica listele candidaturelor liberale, adecă pentru a obţine renunţarea candidaţilor radicali în circumscripţiunile, unde liberalii moderaţi au deja a lupta contra conservatorilor, şi renunţarea moderaţilor acolo unde radicalii au sorţi de a reuşì, dacă nu vor avea contra lor decât numai pre conservatori. În resumat, se pare că înţelegerea tinde a se restabilì în rêndurile liberalilor tocmai în momentul, când ea tinde a se slăbì în rêndurile protivnicilor lor. Acesta este un fenomen interesant.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională" următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

27 Octombre.

Sofia. — Situaţiunea nu s'a schimbat la graniţă. Prinţul a sosit la Filipopol. El a fost primit la intrarea sa în oraş de autorităţi şi de o mulţime numěroasă, care 'l-a însoţit până la conac, strigând: trăiască Prinţul! trăiască Unirea!

Sofia. — Guvernul otoman a notificat celui sêrbesc, că Turcia considerând Bulgaria teritor turcesc, ori-ce atac al sêrbilor contra Bulgariei va fi considerat ca îndreptat în contra chiar a împěrăţiei otomane. Această scire a produs o mare bucurie în Sofia, unde neliniştea era foarte mare în urma înaintărilor trupelor sêrbesci spre fruntarii.

Bulgarii regret acum ceea-ce au făcut; mişcarea lor nu le-a adus decât neajunsuri şi le-a impus sacrificii, cari nu vor fi rěsplătite prin nimic. În loc de unirea deplină a celor douě Bulgarii, e foarte probabil, că se va stabilì o stare de lucruri analogă cu *statul quo*, pe când nu se scie dacă sêrbii nu vor dobândì o compensaţie din teritoriul bulgar.

Sofia. — Ieri a sosit principele Alecsandru în Sofia, în fruntea unui mare numěr de trupe de vre-o 5000; trupele au făcut un marş continu de mai bine de 140 kilometri. Se aşteaptă mâne alte regimente. Mahomedanii din Bulgaria au organisat un corp de 3000 călăreţi, care va coopera pe lângă armata bulgară în cas de conflict cu Sêrbia. S'au întocmit şi regimentele de infanterie musulmane.

Prinţul Alecsandru dă doveḑi în fie-care ḑi de o activitate în adevěr estraordinară; toată ḑiua e sau călare în inspecţii, sau în biroul statului-major.

28 Octombre.

Varna. — E mai mult decât probabil, că conferinţa se va întrunì chiar sěptěmâna viitoare; credinţa generală e, că nici Grecia nici Sêrbia nu va dobândì cea mai mică sporire de teritoriu. Situaţia în Grecia este foarte critică; licenţiarea armatei, a căreia întreţinere costă aşa de mult pe stat, ar avea de efect mari turburări. În cas de un conflict cu Grecia, marina otomană ar putea juca un mare rol; Grecia 'şi dă toate silinţele pentru a 'şi apăra ţěrmurile; dênsa are până acuma patruḑeci de vase torpile. In tot casul, dacă lucrurile vor mai fi trăgănite mult timp, Grecia riscă sě 'şi vadă financele cu totul sleite.

Viena. — Eată în resumat cuprinsul notei remise guvernului sêrbesc de cătră marile puteri. „Representanţii marilor puteri sunt încredinţaţi că, în presenţa sentimentelor pacifice ale Europei, guvernul sêrbesc va căuta sě eviteze tot ce ar fi de natură a compromite pacea generală." Guvernul sêrbesc a rěspuns, că va evita tot ce ar fi de natură sě compromită pacea şi că se bucură că, puterile au înfierat dela început mişcarea revoluţionară bulgară. Sêrbia înse nu se poate desinteresa de evenimente şi de grava violare adusă tratatului din Berlin. Sêrbia nu poate urma altă cale decât respectul absolut al dreptului şi a tratatelor cu preţul chiar al celor mai mari sacrificii. Sêrbia doresce ca statul quo sě fie mănţinut şi în fond şi în formă şi că echilibrul dintre statele balcanice sě nu fie distrus.

Sofia. — Principele va întreprinde o călětorie în Rumelia orientală pentru a ridica moralul populaţiei rumeliote, decăḑut întru câtva dela plecarea armatei bulgare; principele va fi întovărăşit de agentul diplomatic englez dl Lascelles. Poarta pare a fi bine dispusă în favoarea Bulgariei. A sosit 2000 de oameni din Rumelia orientală. Trecětoarele dinspre Sêrbia sunt păzite de mai bine de 15,000 oameni.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Cohalm, în Octombre 1885. Onorată Redacţiune! S'a vorbit în stim. DVoastre ḑiar în repeţite rênduri de certele din Cohalm, relativ la folosirea păşunitului atât pe pămêntul privat cât, şi pe pămêntul comunal.

O parte din locuitori s'a luptat contra unui regulament din 1871, nedrept, şi cu nimicirea acestuia a obţinut îndrumarea ministerială că: pe pămêntul privat decide maioritatea posesiunei, pe cel comunal înse administraţia comunală în înţelegere cu locuitorii.

Pe pămêntul privat nu s'a mai făcut nici o regulă, administraţia sciind, că maioritatea pămêntului este în partea contrarilor; pe cel comunal înse, cu toată îndrumarea ministerială, oficiul comunal, spriginit de administraţie, pretore şi vice-comite a făurit necontenit la concluse. Unul a fost asemenea celui dântâi nimicit de în. ministeriu în anul trecut; dar în anul acesta se făcù altul. În 9 Martie a. c. adunarea generală a comitatului Têrnavei mari primesce partea dântâi a conclusului, respingênd pre a doua.

Şi anume conclusul ḑicea sě se plătească pe vite taxe, pe o vită de tras 1 fl. 50 cr., pe celelalte vite câte 75 cr., ear în cas că se va recurge contra tacselor, comuna sě arêndeze o parte din averea comunală.

Pentru-ce înse trebuiau cu ori-ce preţ bani? Scim că o administraţie comunală numai atunci îşi

---

că începe sě misce regulat pălăria din mână, bătêndu-şi cam perples genunchii cu ea. Věḑênd el în urmă că nu e glumă şi că eu rîd, — se resoalvă şi el a face tot astfel.

Rîde el, rîd eu, — rîdem pe întrecute amêndoi.

— Bună ḑiua sě dee Dḑeu Filimoane! — ḑic eu într'un târḑiu, ca sě'mi treacă de rîs şi sě întrerump tăcerea.

El îşi clatină odată de douěori capul bosumflat şi-'mi ḑice drept rěspuns:

— M'a trimis domnu sě-'mi daţi.......

— Ce ḑici?

— Pe mâne....

— Cum?

— Domnu.....

— Ce?

— Sě 'mi daţi..... manuscript..... pentru foaie..... pe mâne, — ḑice după ce 'şi-a adunat încetul cu încetul şi cu multă bătaie de cap vorbele necesarie de a'mi comunica acest lucru, care de altmintre mi 'l spune toată ḑiua de vr'o ḑece ori.

— Adecă aşa?! Şi nu glumesci!?

El se uită urît la mine şi 'şi schimbă piciorul, pe care sta răzimat.

— Spune-i domnului, că acum încă n'am. Până mâne mai este vreme. N'au trecut încă nici douě ceasuri de când a apărut jurnalul, şi numěrul viitoriu apare numai poimâne. M'ai înţeles?!

Filimon îşi clatină capul, parc'ar ḑice, věd că-i aşa cum ḑici dta, dar tot nu-i aşa.

— Ai înţeles?! — îl mai întreb eu, věḑênd că nu merge. Şi el tot nu mai voiesce sě iese.

— Că a ḑis domnu sě 'mi daţi..

— Du-te în treabă'ţi măi omule; nu me năcăjì. .

— Că.... eu nu me duc până nu'mi daţi.

Aşa dar toate 's înzadar, că ce 'şi pune Filimon de gând, nu i poţi scoate nici cu patru boi din cap. Şi sciind eu asta, nici nu mai are înţeles sě me opun. Trebuie sě 'mi las vrênd nevrênd odichna şi sě i dau material pentru jurnal.

În vreme ce scriu, Filimon duce solia îmbucurătoare la domnu-seu, că i-a rěuşit a me îndupleca de a le da manuscript, şi că numai perseveranţei sale îi au de a i mulţămì dacă capătă ceva.

Bietul Filimon! In loc de mulţămită toţi colegii sei de lucru îl iau în bătaie de joc şi nici ameninţarea, că le aruncă un pumn de cuadraţi de plumb în cap, nu-i poate aduce la reson.

Atunci Filimon înjurând mai mult în tăcere decât tare, iese turbat şi izbind uşa după sine.

Intr'o astfel de stare iritată pornesce Filimon earăş la mine.

Dar sě nu gândiţi că 'l ţine mult něcazul. Până a venit la mine. Cum a întrat, cum 'şi-a uitat de toate.

Intr'aceea gat şi eu cu scrisul, după ce m'am zbătut şi frămêntat o grămadă de vreme ca sě aflu un suget pentru un articul.

Me întorc pe scaun.

Filimon rentors a doua oara, aşteaptă în cea mai adêncă tăcere.

Ear când îi dau manuscriptul, îmi zimbesce în faţă şi 'mi spune cu multă consciinţă de sine şi şi mai mult triumf:

— Am sciut eu, că ne daţi DVoastră.

Eu trântesc uşa după el şi o încui.

Me uit la orologiu. Tot degeaba. Au trecut de trei oare. Acum trebuie sě merg la biurou; am gătat-o cu odichna.

⁂

Ḑî de ḑî se repetă comedia aceasta; ḑî de ḑî vine Filimon sě'mi strice ticna de dupăprânḑ; ḑî de ḑî şi vecinic nu mai ajunge materialul pentru jurnal.

Şi astfel onoraţi cetitori, Ve rog sě nu ve miraţi când cetiţi câte o notiţă prea fulminantă la adresa „puternicilor ḑilei", sau vr'o profeţire, că aproape este catastrofa „spre care suntem împinşi cu paşi repeḑi," şi alte constatări desperate.

Puteţi fi asiguraţi, că ele sunt scrise în timpul de „dolce farninente" şi ilustrate de focul acelui conflict acut dintre mine şi culegětoriul Filimon, pre care vi 'l-am schiţat mai sus.

— — — — — — — — — — —

Aḑi ear a venit Filimon după manuscript, anunţându'mi că nu avem „Foiţă."

O ideă!.... Şi am scris aceste rênduri.

Acum toate ca toate, dar sunt curios sě sciu ce a ḑice Filimon la aceste. *Yff.*

poate lua refugiul la tacse şi arêndări, când cheltuielile întrec venitul! Această înse se scie numai după calculul anului precedent şi se prevede în budget, ear budgetul se întăresce de oficiul comitatens şi apoi se împărtăşesce cetăţenilor, ca ei sĕ judece şi sĕ se convingă de necesitatea tacselor sau esarêndărei.

În anul trecut s'a făcut budgetul, care arăta frumosul venit de 18689 fl. 22 cr., ear cheltuielile le urcă la 20.676 fl. 15 cr. Am combătut aceste cheltuieli umflate prin un vot separat bine motivat şi prin care întrecea activele pre pasive cu vr'o 2000 fl., cu toate că numai un singur post se reducea cu totul şi adecă postul de vice-notar plătit cu 365 fl. şi care este superflu.

După lege această părere separată trebuia înaintată cu bugetul la autoritatea competentă şi apoi însciinţaţi oponenţii despre hotărîrea aceleia. Aceasta nu s'a făcut până aḑi, când ar trebuì sĕ fie gata şi bugetul pe anul viitor; nu scim încă dacă cel pentru anul acesta este acceptat sau modificat.

Acestea pentru orientare la cele ce vor urma. Me întorc acum la păşunit Hotărîrea congregaţiunei, precum şi apucătura din partea a doua a conclusului au fost recurate la minister din partea unui membru al congregaţiei. Nici o hotărîre n'a urmat din Martie până acum, cu toate că conclusul era legat de anul 1885. S'a lucrat la Pesta din partea partisanilor oficiului comunal prin prietini, ca causa sĕ nu se resoalve.

Mare ne-a fost mirarea înse, când ḑilele acestea primariul comunei spune, că causa a venit dela ministeriu neresolvată şi rescriptul ministerial ar conţine întrebarea, că membrul recurent al congregaţiunei este el interesat în causă?

Ḑeu dle Redactor, dacă aceasta este aşa, atunci nu-mi pot închipuì ce are de gând Înaltul Ministeriu?! Întrebarea aceasta nu este numai naivă în gradul superlativ, dar este aşa ḑicênd *absurdă*. Fie-care membru al congregaţiunei trebuie sĕ fie interesat de ori ce causă referitoare la comitatul, sau la o comună a comitatului seu. Congregaţiunea este, sau mai bine ḑis ar trebuì sĕ fie mama comitatului, ea după lege este responsabilă de bună starea lui.

A voit oare ministrul sĕ scie, că este acel membru interesat personal? I-o spunem noi *că nu* şi cu atât mai mult trebuie sĕ pună pond pe votul lui separat, căci a fost condus numai de datoria sa faţă de postul ce-l ocupă ca membru. Ce a făcut oare pre ministru sĕ pună aceea întrebare? Ca sĕ o fi făcut fără nici o influinţă streină nu o pot crede şi deci ea va rĕmânea o enigmă nedeslegată până ce se va da o hotărîre. Nu suntem atât de curioşi de rĕspunsul vice-comitelui, funcţionar ales, ci de resoluţia în. ministeriu, pre care ve o voi comunica la timpul seu.

Va sĕ ḑică causa este încă pendentă şi după lege conclusele de această natură *nu se pot esecuta până la hotărîrea definitivă* (§ 106, art. XVIII din 1871.)

Cu toate acestea oficiul comunal, sprijinit de sus, a esecutat partea a doua a conclusului. S'a făcut arătare pretorelui local F. Balthes, care a respins-o. S'a recurat respingerea la vice-comite şi acesta a întărit decisia pretorelui. O neînteresare atât de mare pentru binele comun, e ne mai pomenită. Cum va rĕmânea apoi cu această călcare de lege, dacă În. ministeriu va nimicí conclusul întreg?! Responsabilitatea fi-va ea numai a oficiului comunal? Dar în primăvară se restaurează aceste oficii; membrii actuali pot rĕmânea pre din afară şi cum se vor despăgubì păgubaşii? şi cum se vor pedepsì vinovaţii?

Actualul consiliu comunal sprijinit de câţi-va din oamenii poporului, 'şi-a propus a face pe de o parte mereu la concluse, căci dela un timp contrarii lor sau se vor sătura de recurse, sau vor perde vr'un termin şi astfel terenul.

Sus numiţii vĕḑênd, că noi nu ne săturăm de recurse, nu perdem terminele, începură, prin puţinii lor aderenţi a împĕrechea poporul, au făcut atâtea intrige până ce bietul popor s'a desgustat şi nu mai scie pre cine sĕ creadă şi cine 'i voiesce binele.

Astfel stă cu conclusul din Martie a. c. Cu toate acestea ḑilele trecute ne pomenirăm cu un alt conclus al representanţei comunale, în care se ḑice, că pe anul viitoriu sĕ se ridice tacse după conclusul sus amintit, partea pin pămêntul comunal arêndată în anul acesta fără nici un drept se va arênda pe trei ani, ear dacă va recura cine-va în contra tacselor, se va mai esarênda o altă parte din pămêntul comunal.

Va se ḑică conclusul recurat, şi care nu s'a putut esecuta conform §. 106 art. 18 din 1871, representanţa comunală îl ridică în a doua ediţie fără nici un scrupul, fără nici o frică de lege! Ba, ce e mai mult ameninţă pre locuitori, că dacă vor îndrăsnì a protesta contra tacselor, le va sustrage un alt teritoriu dela păşune, arêndându'l! O administraţie vitrigă ca cea actuală, n'a mai avut Cohalmul nici odată; apropiindu-se restauraţiunea pare că-şi face de cap, voiesce a schimba cu totul starea sub care a înflorit această comună, aducênd-o la sapă de lemn.

Averea comunală arêndată, pădurile comunale seculare, unde se îngrăşau câte o mie de rîmători, — tăiate; păşunea sustrasă vitelor locuitorilor, cassa comunală sleită, astfel va primì noua representanţă administraţia.

Dar nu este destul cu aceasta, 26 de proprietari mai toţi representanţi comunali cerură în anul trecut comasarea.

Deşì quotul posesiei lor era foarte neînsemnat (vr'o 200 jugere din 4500 jug. avere privată) adaugêndu-se averea comunei vr'o 3500 jug., comasarea, cu toate protestele tuturor celorlalţi proprietari, s'a admis. Hotarele comunei noastre fiind atât prin posiţia, cât şi prin cualitatea lor atât de varii, încât ori ce om de omenie trebuie sĕ ḑică, că o comasare care sĕ corespundă, sĕ împace pre toţi locuitorii este imposibilă, şi făcêndu-se, se dă lovitura de graţie acestui orăşel, care începuse *a fi!* *Silvius.*

Apel

cătră publicul român.

Convinsă despre însemnătatea influinţei, ce femeia are asupra crescerii morale, intelectuale şi fisice a individului şi prin urmare asupra progresului în cultură a poporĕlor, *asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român*, a creḑut a lucra cu efect mai vedit pentru realisarea scopurilor ce urmăresce, dacă prelângă lucrarea sa de până acum, îndreptată mai ales asupra cultivărei secsului bărbătesc, va contribuì şi pentru înaintarea în cultură a femeei române.

Conduse de aceste vederi, adunările generale ale asociaţiunei transilvane ţinute la Braşov, Orĕştie, Gherla au decis înfiinţarea unei scoale superioare de fete cu internat, sub auspiciile acestei asociaţiuni, cu scop ca fetele române sĕ primească nu numai o crescere morală, intelectuală şi fisică mai îngrijită, care şi pre dênsele sĕ le ridice la nivelul, la care se află adevĕrata femeiă în ţĕrile cele mai înaintate ale Europei, ci totodată sĕ le facă sĕ se simtă şi sĕ lucre întru toate ca adevĕrate fice ale poporului, din al cărui sin au eşit, ear părinţilor sĕ li se înlesnească lucrarea pentru educaţiunea ficelor lor.

După planul de organisare adoptat, avênd a se face, pe lângă internat pentru predarea învĕţămêntului obicinuit în 8 clase, provisiune şi pentru instrucţiunea în lucrările, ce privesc mai aproape chemarea femeei ca conducĕtoare a economiei casnice, în 2 cursuri anuale complementare, şi pentru internat, — suma de 40,000 fl. v. a., pusă de adunările generale la disposiţia comitetului pentru acest scop, s'a dovedit şi s'a recunoscut şi de adunările generale, că nu este de ajuns nici chiar pentru ridicarea edificiului scolariu, care reclamă suma de 60,000 fl. v. a. Din acest motiv comitetul a fost îndrumat a cerca acoperirea lipsei prin colecte.

Considerând înse că afară de zidire, care acum este aproape terminată, mai trebuiesc în internat şi în scoală mobiliariul necesar şi mijloace de învĕţămênt, acomodate cerinţelor pedagogiei, că sunt a se restituì fondului general al asociaţiunei anticipaţiunile făcute, ca aşa ea sĕ fie pusă în posiţiune a întimpina, conform cu statutele, şi alte trebuinţe culturale ale poporului român, că este necesar a îngrijì de timpuriu de crearea resurselor necesare, cari asigurând funcţionarea regulată şi menţinerea la înălţimea sciinţei pedagogice a internatului şi a scoalei, sĕ facă cu putinţă reducerea cât mai însemnată a tacselor pentru internat şi a didactrelor, crearea de locuri libere, pentru fete mai sermane şi lărgirea institutului în direcţiile, ce necesitatea va indica în viitoriu, — suma de care face trebuinţă e cu mult mai considerabilă decât suma pusă la disposiţiune de adunările generale.

Comitetul asociaţiunei deci, voind a deschide scoala superioară de fete cu începerea anului scol. 1886/7 şi conformându-se conclusului adunărilor generale amintite, deşì cunoasce pe deplin multele sarcini, ce se impun poporului român, chiar şi numai prin colectele de tot feliul, totuş îşi ia voie a apela la sprijinul material şi moral al tuturor românilor, pentru a putea duce la un bun sfêrşit lucrul început. Făcênd aceasta, convinşi suntem, că nu este suflare românească, care, fiind vorba de înaintarea în cultură a poporului român prin cultivarea *femeei* române, sĕ nu grăbească a contribuì denariul seu pentru sprijinirea asociaţiunei transilvane în susţinerea unei instituţiuni, care întregului popor va servì de titlu pentru o legitimă mândrie.

Binevoitorii sprijinitori ai scoalei superioare de fete, înfiinţată de asociaţiunea transilvană, vor trimite ofertele lor la comitetul acesteia în Sibiiu deadreptul, sau prin direcţiunile despărţĕmintelor asociaţiunei, sau prin bărbaţii de încredere, pre cari comitetul îi va designa.

Sumele întrate se vor cuita pe cale ḑiuaristică, ear numele dăruitorilor se vor păstra pentru eterna aducere aminte în analele scoalei nou înfiinţate.

Fie ca acest apel sĕ afle deschise inimile tuturor românilor, cari doresc înaintarea şi mărirea neamului lor!

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţînută la Sibiiu în 18/30 Octombre 1885.

Iacob Bologa, v.-preş.   *Dr. D. P. Barcianu,* secretariu al II lea.

Rectificare.

În nrul 109 al „Telegr. Rom.“ pe coloana primă a paginei ântâie în loc de: „Luni în 27 Octombre (8 Noembre)“ e de a se cetì: **„Luni în 28 Octombre (9 Novembre),“** ear în loc de: „Duminecă în 26 Octombre (7 Novembre)“: **„Duminecă în 27 Octombre (8 Novembre).“**

Varietăţi.

*(Denumire). Dl Ioan Predovici, jurist absolut şi practicant la oficiul comitatens din loc, a fost denumit de Înaltul ministeriu de justiţie tot în aceeaş calitate la nou înfiinţata judecătorie cercuală din Ocna Sibiiului.

*(Cas de moarte). Direcţiunea societăţii „Furnica“, cassă de economii pe acţiuni în Făgăraş, cu cel mai profund regret aduce la cunoscinţa tuturor cunoscuţilor, că mult meritatul şi neuitatul ei membru şi vice-preşedinte domnul **Ioan Roman,** advocat, după un morb greu de 6 sĕptămâni, a reposat aḑi la 3 ½ oare dimineaţa în etate de ani 53, după o activitate neobosită pe toate terenele vieţei publice.

Osămintele defunctului se vor înmormênta, dela locuinţa sa, din piaţă, Vineri la 18/30 Octombre 3 oare d. m. în cimiteriul gr. cat. român din loc. Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria neuitată!

* (Scoala de stat pentru fetiţe.) În opidul românesc Borgo-Prund, comitatul Bistriţa-Năsĕud, câti-va particulari au susţinut de mai mulţi ani o scoală privată de fetiţe. Unii din aceşti particulari în vara anului 1885 s'au rugat prin inspectorul regesc de scoale din Bistriţa, de Înaltul ministeriu de culte şi instrucţiune publică din Buda-Pesta, ca sĕ le prefacă scoala lor privată în scoală de stat. Rugarea lor a fost cu plăcere primită, căci abia acei particulari 'şi-au înaintat acea rugare pe la începutul lunei Septembre a. c., şi resultatul ei a şi ajuns acolo pre la mijlocul lui Octombre. Astăḑi scoala privată de fetiţe din Borgo-Prund e dechiarată de scoală de stat cu o învĕţătoreasă salarisată din vistieria statului cu un salar fics de 540 fl. v. a. pre an şi unele accidenţe.

* (Têrg de ţară) s'a început în Borgo-Prund în 12 Octombre a. c. Vite cornute s'au adunat la acest têrg foarte multe, cu toate acestea preţul lor e de tot bagatel. Economii sunt foarte îngrijiţi pentru preţul de tot scăḑut al vitelor. Oile sunt mai de pomană.

* (Mulţămită publică.) Subsemnatul comitet îşi esprimă în numele bisericei gr. or. române din oraşal Deeş mulţămita sa cea mai căldurоasă tuturor acelora, cari din incidentul balului, ţinut în 8 Februariu a. c. st. nou, au binevoit a contribuì la înmulţirea fondului ei, menit spre zidirea edificiului bisericesc.

Lista marinimoşilor contribuenţi este următoarea:

1. Din loc: DD. Paul Szarvadi, v.-comite. — Gregoriu Voith, proprietariu, — Ioan Velle, protopresbiter, — Dr. Teodor Mihali, advocat, — Alecsandru Rákóczi, amploiat, — Ioan Bota, epitrop gr. or. câte 1 fl. Dd. Petru Anca, pres. la sedria orfanală, — Iacob Voith sen., proprietariu, — N. N. — Ludovic Ilosvay, amploiat, — Ioan K., — Béla Demeter, Carol Göczi, fraţii Bocsánczy, Francisc Nik, Ludovic Vincze, Rippel, Francisc Ehrnkauff, Paul Munzat, N. N., Ludovic Kustár, N. N., Ioan Gáll, N. N., Iuliu Tamássi, Gavriil Roman, Francisc Márkis, George Pintea, George Anca sen., Alesandru Brémer şi Ioan Pop, învĕţătoriu, câte 50 de cr,; — Vasile Racolţa, cantor, 40 cr.; — Alecsiu Bogdan, N. N., câte 30 de cr,; — N. N., N. N., Vasilie Balmoş, Stefan Bene, Moise Urian câte 20 cr., — Herş Hochteil, N. N. câte 10 cr.

2. Din depărtare: Ilustritatea Sa Preasânţitul Domn Ioan Popasu, episcop, 4 fl.; — Magnificenţiile Sale Domnii: Antoniu de Mocsonyi, proprietariu mare în Verpelét şi Dr. Alecsandru de Mocso-

nyi, proprietariu mare în Capolnaş câte 5 fl.; Magnificenţia Sa Domnul Dr. Eugeniu de Mocsonyi, proprietariu mare în Capolnaş 2 fl.; Dl Gavril Cupşa, proprietariu în Măgoaja 50 cr.

Totodată se notifică cu bucurie, că venitul curat se urcă la suma de 82 fl. v. a.

Comitetul parochial al comunei bisericesci gr. or. române din Deeş.

Deeş, 30 Septembre, 1885.

Teodor Herman, preşedinte.
Ioan Pop m. p., notariu.

* (Atentat contra ministrului Estrup) Din Kopenhaga se anunţă dela 10 Oct.: Tinĕrul atentator este un tipograf, Iulius Rasmussen, născut în Kopenhaga. El lucra la Iacob Cohen şi colegii sei spun că era un lucrător foarte harnic. Motivul seu a fost un patriotism fanatic şi convingerea, că singurul mijloc de a scăpa ţara din situaţia politică desperată, este înlăturarea lui Estrup dela guvern.

După ameaḑi la 2 oare şi jumĕtate s'a dus la portariul ministrului preşedinte Estrup şi a întrebat: „Acasă e d. Estrup?“ — „Va fi poate la 5 oare.“ Pe la acest timp Estrup venì într'adevĕr. Era serios şi pe gânduri. Când voì sĕ sune la poartă se apropiă de el un tînĕr bine îmbrăcat şi întrebă: „Dta eşti d. Estrup?“ Ministrul întoarse capul şi rĕspunse: „Da, eu sunt.“ Tînĕrul se dete un pas îndărăt, scoase un revolver mic şi trase asupra lui Estrup. Ministrul se dete iute la o parte şi ḑise: „Cum, tragi asupra mea?“ Glonţul lovise, dar s'a oprit într'un nasture. Ministrul simţì numai o apăsare uşoară la piept când îl lovì glonţul şi rĕmase de tot liniştit. In acel moment erau puţini trecĕtori pe stradă. După împuşcătură un marinar, Larsen, se aruncă asupra atentatorului. Dar înanite de a fi oprit, Rasmussen mai dete un foc. De astă dată glonţul trecu pe sub braţul ministrului. Atunci Larsen smulse revolverul din mâna atentatorului, care era sĕ tragă din nou. În acel moment venì şi comersantul Topen Worm şi puse mâna pe atentator. Acesta nu se apără şi ḑise: „Nu trebuie sĕ me ţineţi; eu nu fug şi rĕspund pentru fapta mea.“ Larsen strigă: „Ai nebunit! pentru-ce asta?“ Rasmusen rĕspunse: „Nu sunt nebun: am principiele mele după care urmez. Sciu bine ce fac şi că acum sunt pierdut. Lăsaţi-me, căci ţiindu-me se face un scandal mai mare; eu nu fug.“

(Din Vorarlberg.) Lustenau. Stimate Domnule! Adeveresc prin aceasta, că am suferit ani îndelungaţi de zgârciuri în stomach şi de înfundături, şi că dintre toate mijloacele, pre cari le-am întrebuinţat, minunatele pilule de Sviţera a lui R. Brandt mi-au priit mai bine, astfel, încât sunt în stare a le recomanda tuturor, cari sufer de asemenea morburi. Cu stimă Iosef Fitz, croitoriu.

Trebuie bine cercetate scătulile cu pilule de Şviţera ale lui R. Brandt (cari costă 70 de cr. în apotecă) ca sĕ fie provĕḑute cu o cruce albă pe câmp roşu şi cu iscălitura lui R. Brandt. Toate, cari sunt altfel pachetate, trebuiesc refusate.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Octombre n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.75	98.70
Renta ung. de hârtie	90.80	90 75
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorţi ungu eşti cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 93	5.93
Napoleon	9 95	9 96
100 marce nemţeşti	61.50	61 45
London pe (poliţă de trei luni)	125.15	125.20

Nr. 2652 Plen. [1181] 3—3

CONCURS

pentru stipendii şi ajutoare din fundaţiunea Andronic.

Din fundaţiunea Andronic sunt a se conferì pe anul 1886 următoarele stipendii şi ajutoare:

a) **patruḑeci şi patru stipendii şi ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intenţiunea de a se aplica ca noviţi la meserie şi industrie, apoi pentru învĕţăcei aplicaţi deja la meserie şi industrie, şi în fine pentru învĕţăcei, cari au devenit sodali (calfe) în decursul anului 1885.

b) **douĕ-spre-ḑece ajutoare** şi anume: **cinci** câte de 100 fl., **cinci** câte de 150 fl. şi **douĕ** câte de 200 fl. pentru sodali (calfe), cari sunt în condiţiunile recerute de a se face măestri;

c) **un stipendiu** de 50 florini anuali pentru un tinĕr, care intenţionează a devenì architect practic;

d) **un stipendiu** de 300 fl. anual pentru un tinĕr, care cercetează o scoală edilă superioară în patrie, sau în străinătate.

Toţi, cari voiesc a concurge la aceste stipendii şi ajutoare, trebuie sĕ dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie şi a părinţilor;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparţine concurentul sau familia concurentului, dacă trăiesc părinţii, câţi copii minoreni sunt, şi câţi din acestia umblă la scoală?

În special **tinerii,** cari au **intenţiunea** a se aplica ca noviţi la meserii şi concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale indicate mai sus, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condiţiuni:

1. Sĕ nu fie mai tineri de cât de 12 ani;
2. Sĕ fie cercetat cu succes bun scoala elementară, ceea ce este a se dovedì prin atestate scolastice;
3. Sĕ fie încheiat contract cu maestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedì prin aşternerea contractului original, sau în copie legalisată.

Învĕţăceii aplicaţi deja la meserie sau industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condiţiuni:

1. Sĕ fie angajaţi la vre-un maestru cu contract, care sĕ se alăture la cerere.
2. Sĕ aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost şi sunt în învĕţătură.

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebuie sĕ întruniască următoarele condiţiuni:

1. Sĕ fie terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1885, ceea ce se va dovedì prin atestatul autorităţei industriale conform §. 67 din art. lege XVII: 1884.
2. Sĕ arete un sporiu şi o purtare bună prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).
3. Sĕ arete câte limbi sciu vorbì şi scrie (adeverit prin maestrul) şi dacă aparţin, ca membrii la vre-o reuniune de sodali (adeverit prin presidentul reuniunei).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. şi 200 fl., pentru a se face măestrii, au sĕ întruniască afară de recerinţele generale încă următoarele condiţiuni:

1. Sĕ fie provĕḑuţi cu certificatul de maestrii.
2. Sĕ fie lucrat cel puţin 6 ani ca sodali, ceea ce se va dovedì prin atestatele măestrilor.

În cerere sĕ se arete anume: unde voiesce a se aşeḑa ca maestru şi ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-şi începe meseria pe socoteala lor, asemenea sĕ producă şi alte documente recomandătoare, pre cum d.e. că sunt membrii ai vre-unei reuniuni de sodali (certificat dela presidentul reuniunei).

Tinerii, cari concurg la stipendiul de 50 fl., pentru a devenì architecţi practici, au sĕ întruniască afară de recerinţele generale încă următoarele condiţiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice);
2. Că sunt primiţi ca învĕţăcei la un architect practic (contractul cu architectul).

Tinerii cari concură la stipendiul de 300 fl., pentru a cerceta o scoală edilă superioară, au sĕ întruniască afară de recerinţele generale încă următoarele condiţiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun cel puţin 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice).
2. Că au făcut pracsa recerută la un architect practic (adeverinţa dela architect).
3. În cerere sĕ se arete anume scoala, care se intenţionează a se cerceta.

Dela toţi concurenţii de ori-ce categorie se recere, ca cererile sĕ fie scrise si subscrise **cu mâna lor proprie** şi adresate consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu, şi sĕ între aici cel mult până la **1 Decembre a. c. st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin şi cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan ţinută în Sibiiu 7 Octombre 1885.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

De 50 de ani

esistă firma cu cel mai bun renume de stofe **En gros**

„Zum guten Hirten“

(la păstoriul cel bun)

mai nainte Vincenz Strohschneider,

VIENA,

I. Rothenthurmstrasse 14.

Această firmă îşi vinde depositul seu

de stofe adevĕrate de lână de Brünn

în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbaţi,

cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, şi anume, pentru căput, vestă şi pantaloni, **de toate colorile** şi **de o calitate nestricăcioasă, pentru preţul fics, dar bagatel de**

Calitatea II., pentru o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**
Calitatea I., „ „ „ . . . , . **fl. 4.50**

Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va convenì, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 2

Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea preţului, sau cu rambursă postală.

☞ **8—13 sortiri pe an.** ☜

Losuri de cele mai bune şi mai eftine!

În fie-carĕ lună una sau douĕ sortiri, **câştigurile principale fl. 50.000, 25.000, 15,000, 10,000 5000, 1000 etc.**

Franci, 100,000, 4000, 1000 în aur etc.

Sortiturile cele mai de aproape: Losuri crucea roşie ung. 1 Novembre, fl. 25,000, 15,000, 10,000, 3% losuri reg. sêrbesci 100 franci losul 14 Novembre. 5 sortituri pe an, câştigul principal totdeauna fr. 100,000, losuri de Laibach 1 Ianuariu 1886, câştigul principal fl. 25.000; losuri crucea roşie austr. câştigul principal fl. 50,000.

Din incidentul sortirei lusurilor de crucea roşie ung. la 1 Novembre, şi a losurilor reg sêrbesci de 3% dela 4 Novembre atrag atenţiunea publicului asupra conspectului combinat şi edat **numai** de mine, care prelângă solvirea unor mici rate lunare promit cel mai mare câştig, oferez deci:

Grupa A. { 1 los de Laibach, 1 los crucea roşie austriacă, 1 los crucea roşie ungurească } **de solvit sunt 28 rate lunare cu 2 floreni; pe an 8 sortituri.**
Grupa B. { 1 los sêrbesc 3%, 1 los de Laibach, 1 los crucea roşie ungurească } **25 rate lunare à fl. 3; pe an 10 sortituri**
Grupa C. { 1 los sêrbesc 3%, 1 los de Laibach, 1 los crucea roşie ungurească, 1 los crucea roşie austriacă } **26 rate lunare à fl. 4; pe an 13 sortituri.**

Aceste preţuri au valoare numai încât nu se urcă cursul.

La trimiterea ratei prime primesce trimiţĕtoriul reversul provĕḑut cu seria şi numĕrul locului, şi imbrat legal, şi prin aceasta 'şi asigură dreptul de concurs la sortitura din **1 şi 14 Novembre.**

Comandele se pot face în mod mai profitabil prin asignaţiuni postale, şi dacă se pretinde şi prelângă rambursa ratei prime, fiind suficientă însemnarea grupei; esecutarea promptă.

Prospecte, liste şi calendare de sortire se trimit gratis şi francate.

Casa de schimb şi împrumut

A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz et. Comp.

esistentă dela 1870

Viena I. Wipplingerstrasse 27. [1182] 3

Losurile destinate pentru reverse, sunt espuse la localităţile prăvăliei spre a putea fi privite conform disposiţiunilor legei.

Toate losurile austriace şi unguresci le vînd pre lângă rate lunare eftine cu drept de concurs la solvirea ratei prime

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 112 Sibiiu, Marţi 22 Octombre (3 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Octombre 1885.

Suntem lăsaţi noi de noi, şi în toate intreprinderile noastre avisaţi numai la puterile noastre.

Ne este maşteră soartea, amară viaţa, zadarnică încordarea intensivă, care de multe ori în floarea vieţei lor ne răpesce puterile cele mai probate

Suntem puşi la grea cercare pe toate terenele, şi în viitoriu puţine raze luminoase ne prevestesc o schimbare a situaţiunei, dela care sĕ putem aştepta ameliorarea soartei noastre.

Pe umerii noştri cade deci toată greutatea vieţei noastre, şi în loc de ajutoriu, puterea publică din stat ne pune pedeci unde numai poate stoarce vre un titlu pentru justificarea acestei împedecări.

Suntem avisaţi numai la puterile noastre, şi suntem siliţi sĕ ţinem socoteală de secolul în care trăim, şi de procurarea mijloacelor, dela cari e condiţionată esistenţa generaţiunei tinere.

O singură instituţiune avem, care ne chiamă la o muncă grea şi anevoioasă, este Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român.

Mamă bună şi înţeleaptă este această instituţiune naţională. Cu mândrie 'şi întinde ea braţele, cu iubire ne strînge la peptul seu de maică, arĕtându-ne cărările bătute, pe cari înaintând nu vom rătăcì, nu vom cădea în cursă.

În scurta ei viaţă de ani 25, Asociaţiunea transilvană s'a îngrigit de crescerea secsului bărbătesc, a crescut bărbaţi, cari astăḑi numai cu simpatiile lor pot rĕsplătì jertfele aduse cu crescerea lor, silindu-i adecă sistemul politic dela noi sĕ treacă munţii, puindu-şi la disposiţia statului vecin serviciele lor, pentru cari i-a crescut asociaţiunea noastră.

Încetul cu încetul trece timpul şi cu cât trece el, vĕrsând tot mai mari şi mai dese picături în voluminosul nostru păhar de suferinţe, cu atâta se simte trebuinţa de a se considera şi crescerea secsului femeesc.

Începutul 'l-a făcut reuniunea femeilor române din Sibiiu, şi trebuie sĕ recunoascem, că al ei este meritul de a se fi luptat cu greutăţile începutului pe acest teren. Zelul, cu care a lucrat reuniunea femeilor în această direcţiune a rivalisat cu recerinţele reclamate de soartea fiitoarelor mame române, şi a fost lucru de tot natural, ca asociaţiunea transilvană sĕ iae în mânile sale lucrul început de nişte femei însufleţite, cari ca mame şi române mai tare au simţit trebuinţa de a se cugeta şi la crescerea secsului femeesc.

O insufleţire generală a stăbătut inimile românilor din Transilvania şi Ungaria la auḑul scirei de mult aşteptate, că asociaţiunea transilvană a luat în mânile sale crescerea femeei române, şi în perfecta armonie a sufletelor însufleţite opunerea unui membru din comitetul central la adunarea generală din Braşov, a fost nota disonantă, care înse nu mult a conturbat perfecta armonie.

Publicul român scie ce s'a făcut de atunci. Un edificiu pompos împodobesce spaţioasa curte a casei asociaţiunei din Sibiiu strada Morei, şi acesta este scoala română de fete cu internat.

Edificiul este aproape gata şi deja s'a spesat suma votată de adunările generale. Cu terminarea edificiului înse nu s'a terminat totul. Urmează mobilarea internă a institutului, provederea cu toate recuisitele de scoală, pre cari le pretinde un internat organisat după cerinţele pedagogiei, şi aceasta se poate face numai cu jertfe, jertfă dela fie-care român cu inimă, jertfă, care ca tămâia pe altariul educaţiunei şi a instrucţiunei femeei române, e preste putinţă sĕ nu înalţe inimile spre frumoasa ţintă, care este idealul aspiraţiunilor noastre naţionale.

Ca sĕ se poată deschide la toamna viitoare institutul, se recer încă multe spese, şi aceasta fără jertfă nu se poate face. S'a făcut deci ceea ce trebuia negreşit sĕ se facă, s'a făcut apel la inima şi punga românului îngrijat de viitoriul naţiunei sale.

În numĕrul trecut am publicat, unde ne-a iertat spaţiul, am publicat acest călduros apel al comitetului central de aici, şi astăḑi ne simţim chemaţi şi îndemnaţi a-l apreţia la locul acesta.

Suntem însărcinaţi aproape preste puterile noastre.

Contribuim cu sânge, ca pentru această vîrtute ereḑită dela străbunii nostri, pentru vitejia cu care întimpinăm moartea pe timpul de luptă sĕ fim insultaţi ca rĕsplată de care ne fac părtaşi ocârmuitorii nostri.

Contribuim cu avere la vistieria statului fără a ne bucura de vre o mică îndulcire şi noi.

Mai mult, cu banii nostri se lucră pentru desnaţionalisarea noastră.

Prin comitate nu ajung miseriile, de care suntem copleşiţi noi românii, ni se pune dare nouă pe seama reuniunilor de maghiarisare.

Toate aceste le facem, sciind că noi nu vom trage folos de ele.

În asemenea împregiurări ne vine tocmai la timp potrivit apelul comitetului central din Sibiiu. Suntem chemaţi a contribuì din al nostru pentru noi.

Va fi oare român, a cărui inimă sĕ nu tresară, ia consciinţa, că poate da şi pentru neamul seu ceva?

Începutul onorific 'l-a făcut reuniunea femeilor române din Sibiiu, care în adunarea generală de ieri a votat 1000 de fl. spre acest scop!

Tot ea în frunte!!

Începutul s'a făcut, Dḑeu sĕ ne ajute.

Revista politică.

Guvernul României a espulsat de nou 11 indiviḑi neîmpămênteniţi, cari toţi sunt jidani, din causa agitaţiunei, ce ar fi întreprins acestia în contra statului român.

Cei espulsaţi sunt tot oameni inteligenţi, scriitori, jurnalişti, între cari unii chiar bine meritaţi pe terenul literaturei române, cum e eruditul Dr. M. Gaster.

Jurnalele guvernamentale aproabă această mĕsură a guvernului, pre care o dechiară de reclamată de împrejurările politice. Din contra oposiţiunea combate guvernul pentru acest pas, pre care 'l numesce arbitrar.

„Rĕsboiul“ se dechiară astfel asupra lucrului:

„Ar fi fost de dorit, ca organele guvernamentale sĕ ne arete ce anume fapte ale acestor nenorociţi au îndemnat pre puternicii ḑilei sĕ recurgă la o mĕsură aşa de estremă, pentru a proba că într'adevĕr erau periclitate interesele, adecă liniştea şi siguranţa statului, ear nici de-cum liniştea guvernanţilor.

Legea respectivă nu obligă în adevĕr pre guvern sĕ arete motivele espulsiunii, înse aceasta nu'l scutesce de rĕspundere, când el ar abuza de puterea ce-i dă numita lege, căci în asemenea cas legea în loc de-a servì adevĕratului ei scop, devine o armă teribilă în mâna acelora, cari dispun de ea contra ori-cărui strĕin fără osebire de condiţiune, sau de posiţie socială, producênd nişte consecinţe grave în detrimentul intereselor generale.“

Situaţiunea pare foarte încordată în parlamentul austriac, din causa vrajbei ce esistă între germani şi maioritate, care se compune din representanţii deosebitelor naţionalităţi şi din clericali. S'a observat mai ales în discursul unui deputat german din oposiţiune o ameninţare la adresa clerului catolic din Boemia, care favorisează după cum se scie, aspiraţiunile cechilor, în scopul d'a salva religiunea catolică isolând-o de mişcarea germană; cardinalul de Schwarzenberg, archiepiscopul Pragei, de şi el însuş german, nu mai trimite decât preoţi cechi

---

FOIŢA.

Minte, minte, naţiă românească.

Cichindeal.

Disertaţie poporală.*)

Îmi spunea tata, că pe vremurile lui, adecă de pe când era şi el băiat ca toţi copii, când oamenii nu sciau atâta lume de carte ca aḑi, — satul nostru era sĕrac lipit pămêntului. Era sĕrac popa, notareşul, oamenii, — în sfêrşit sĕrac satul întreg, de nici nu se putea mai rĕu.

În dumineci şi în ḑile de sĕrbătoare mai cu samă, când îi ceteam — după ce am învĕţat şi eu carte şi sciam bucoavna din doască în doască — ḑic când îi citeam din căzanie câte o cuvêntere frumoasă, sau din sfânta scriptură despre fericitul Iov şi bĕtrânul Zacharie, — lui îi plăcea tare de mine. Şi de drag ce-i eram, nu odată 'l vĕḑusem ştergênd pe furiş câte o lacrimă de pe 'ncreţiturile feţei sale. Vedeţi Dv. că era şi el om şi nu se putea sĕ nu-i pară din inimă bine, vĕḑêndume hălăduind pe calea cea dreaptă şi grea a învĕţăturilor.

Ear după ce gătam eu cu câte o glavă din sfintele cărţi, — îmi lua cu dragoste ear cartea din mână, o închidea cu copciile ei de plech, o aşeḑa la loc, — apoi me lua de mână şi me ducea până în fundul grădinii.

În fundul grădinii era un nuc mare, care ţinea umbră cât un nor în vreme de vifor. Ear sub nuc era o laiţă de lemn, sciţi Dv. cum sunt pe la noi la sate. Aici me ducea el. Apoi se aşeḑa pe laiţă şi eu lângă el. Ear mie atunci tare multă bucurie 'mi făcea, deoarece sciam,că are sĕ'mi povestească nişte lucruri frumoase din vremurile sale, din cari eu foarte mult am învĕţat.

Una dintre acestea voi sĕ Ve spun DV. oameni buni, ca sĕ vedeţi DV., că ce poate face omul harnic şi cu frica lui Dumneḑeu şi că ce trebuie sĕ facă, ca sĕ-i stee bunul Dumneḑeu în ajutor la lucru, — şi ca sĕ vedeţi DV., că averea şi bogăţia, fie cât năsipul mării şi paserile ceriului, o zală nu plătesce, dacă omu-i prost şi zăcaş de inimă. Vorba aceea: „brânză bună în burduf de câne.“

— Auḑi tu fecioru tatii — îmi ḑicea tata după ce m'aşeḑam lângă el pe laiţă — veḑi tu turnul bisericii noastre cum sclipesce ca abanosul la soare, veḑi casele oamenilor, că mai toate 's acoperite cu ţigle şi zidite din peatră şi cărămidă, veḑi tu scoalele noastre, unde ai învĕţat tu ântăiaşdată carte, toate aceste pe vremea mea nu erau. Popa era sĕrac, de nici slugă nu'şi putea băga, în clacă n'avea cum sĕ'i adune pe oameni, ca sĕ-i facă câte o ḑi de lucru, deoarece n'avea cu ce-i hrănì, şi de voia sĕ'şi are locşorul moştenit dela tătâne-seu, umbla cât îi satul, păn' căpăta un bou, pre care 'l mâna preuteasa, ear el trebuia sĕ ţină de coarnele plugului. Biserica era o casă de lemn cu o clopotniţă de şise, ear clopotul era mai mic ca cel dela scoalele noastre Apoi de scoală nu s'a mai pomenit în satul nostru.

— Şi cum era satul nostru, aşa erau mai toate de pin părţile noastre. Sîngur un om veḑi dragul tatii era, căruia îi eşì vestea de bogătan mare şi acela era Dumitru Sfetii a lui Cergău. Sîngur el avea casă de peatră în sat, vr'o 20 de jugere pămênt bun, o păreche de boi şi un cal şi vr'o 100—2 de zloţi rĕi daţi pela oameni împrumut, — ear acestia erau bani mulţi, foarte mulţi în vremurile de atunci. Şi omul ăsta pe cât era el de gazdă, pe atât era de scump. Şi de zgârcit ce era, eşì vorba între oameni, de nu-i mai ḑicea nici un om pe numele lui cel adevĕrat, ci i ḑiceau cu toţii: „Freacă Sfanţi“.

— Înzadar îţi mergea sĕracul la uşa lui, — sĕ-i dee vr'un bănuţ, ferit-a Dḑeu! Îl mâna la lucru, ḑicêndu-i că-i destul de tare, cu toate că bietul neputincios, ce 'şi-a perdut şi vederea de bĕtrâneţe, abia 'şi mai târăia oasele d'aici păn'acolo. La biserică — dragu tatii — nu umbla „Freacă Sfanţi“ decât numai de douĕ-trei ori pe an, şi şi atunci când începeau cântăreţii la priceasnă, el se furişa prin satele germane din eparchia sa. La această situaţiune făcù alusiune deputatul Klotz, când ḑise că clerul este în toate împregiurările contra germanilor. D-sa adause că, dacă această situaţiune se va prolungì, germanii vor părăsì catolicismul spre a îmbrăţişa protestantismul.

---

*) Cetită cu ocasiunea adunării generale a despărţĕmêntului al III. al asociaţiunei transilvane, ţinute în Tălmăcel la 1 Novembre n. a. c.

Antagonismul cechilor contra germanilor se manifestă şi în domeniul economic. Cele din urmă mĕsuri vamale ale Germaniei au indispus pre austriacii de toate rasele, şi lucrul este lesne de înţeles. Se putea prevedea că, din momentul ce germanii din întrul Austriei sunt în vrajbă cu celelalte naţionalităţi ale imperiului, se va presenta o propunere de represalii. Aceasta a şi făcut-o un deputat clerical, d. Fischer, cerênd sĕ se aplice tacse de întrare egale cu cele decretate de Germania, asupra vitelor şi a lemnelor introduse din această ţeară în Austro-Ungaria. Deşì preşedintele consiliului, comitele Taaffe dechiară, că voiesce sĕ întreţină relaţiuni bune cu imperiul german, totuş se pare, că va fi nevoit sĕ primească propunerea.

Conferenţa ambasadorilor s'a întrunit Sâmbătă la Constantinopol. Sciri speciale despre lucrările ei încă nu au sosit.

Prin Berlin şi Viena se crede, că Conferinţa ambasadorilor va da cele mai bune resultate şi că pacea europeana va fi menţinută. Un corespondent vienez al oficiosului „Pester Lloyd“ esprimă aceleaşi păreri, dar totuş el găsesce de cuviinţă a-şi sfârşì corespondinţa cu următoarele rênduri:

Au fost în adevĕr conferinţe a căror nereuşită n'a putut fi numită, din puctul de vedere general, o nenorocire. Sunt înse Conferinţe de altă natură, care trebuie sĕ reuşiască, de vreme ce reuşita lor nu numai că înlătură scopul urmărit prin convocarea ei, dar încă pot sĕ provoace pericole serioase în viitor. Conferinţa, care 'şi va începe ḑilele acestea desbaterile sale în Constantinopole, face cu totul parte din această din urmă categorie. Ea nu trebuie sĕ nu reuşiască, căci fiascul ei ar provoca complicaţiuni îngrozitoare şi, fiindcă este astfel, şi fiindcă toate puterile privesc tot în acest chip situaţiunea, apoi ne place a crede, că Conferinţa nu va rĕmânea fără resultat.

La aceste apreciări „Pester Lloyd“ adaugă următoarele observaţiuni:

Totuş trebuie sĕ aşteptăm spre a vedea întru cât Sêrbia şi Bulgaria se vor arăta dispuse a se supune resultatelor Conferinţei.

Spre o complectare a încurajatoarelor perspective ale Conferinţei, se anunţă astăḑi, că înarmează şi Muntenegrul, care până acum negreşit după instrucţiunile din Petersburg, a stat oare-cum liniştit. Ne-am mira foarte, dacă ciudata atitudine a principelui Nikita n'ar fi apreciată cum trebuie în Viena şi Constantinopole. Poarta scie la ce sĕ se aştepte de la dragostea pentru pace a acestei creaturi rusesci, şi o dovadă despre aceasta ne-o dă scirea de astăḑi, că autorităţile turcesci în vederea înarmărilor Muntenegrului, au început sĕ împarţă pusci Martini şi muniţiuni emigranţilor musulmani, cari se află în Scutari. Aceasta este negreşit procederea cea mai practică; dar ea dovedesce, că de astă dată Rusia nu va rĕuşì sĕ tragă pe sfoară nici direct, nici indirect pre puterile amice. Dar printre Statele cele mai amice ei, trebuie neapărat sĕ fie numĕrată Turcia, de când guvernul din Petersburg se arată atât de crud faţă cu toată creştinătatea din Orient.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

29 Octombre.

Constantinopole. — Ambasadorii au ţinut aḑi o întrunire pregătitoare a conferinţei.

Ministrul Sêrbiei a dat Porţii comunicarea rĕspunsului guvernului sĕu la nota colectivă, prin care puterile făcuseră cunoscut cabinetului din Belgrad declaraţiunea remisă la 14 Octombre la Constantinopole şi la Sofia. În acest rĕspuns Sêrbia declară, că se felicită pentru cuprinsul declaraţiunei, care condamnă evenimentele dela Filipopol. Ea arată respectul ei pentru tratatul dela Berlin, şi esprimă dorinţa, ca statul *quo ante* sĕ fie în curênd restabilit în toată întregimea sa, după cum o cer nişte drepturi suverane şi după cum o pretinde menţinerea ecuilibrului în Balcani.

Varna. — Poarta pare a fi cu totul liniştită din partea Sêrbiei; spiritele s'au mai potolit şi graţie intervenirei puterilor, guvernul grecesc nu pare dispus a întreprinde vre-o acţiune militară în acest moment. În tot casul, trebuiesc aşteptate evenimentele: în cas de a se mişca Sêrbia, nu mai încape îndoială, că şi Grecia va părăsì atitudinea ei de astăḑi. Mişcarea trupelor otomane e terminată; Poarta dispune de puteri îndestulătoare în Europa pentru a respinge ori-ce agresiune chiar dacă s'ar unì Grecia cu Sêrbia. Flota stă de asemenea gata şi ar putea în cel mai scurt timp sĕ se transporte fie la Varna, fie spre ţĕrmurile Greciei.

Sofia. — Fie-care ḑi care trece, întăresce posiţia bulgarilor; acum douĕ sĕptămâni sêrbii ar fi putut întra fără cea mai mică greutate şi în 36 oare ar fi putut pune mâna pe Sofia Astăḑi Bulgaria dispune de 22,000 oameni la fruntarii, toate pasurile sunt păzite. Vidinul şi Sofia sunt apărate de garnisoane însemnate. Afară de aceasta se formează un corp de reservă, care va cuprinde vr'o 11,000 oameni şi va sta în apropiere de Sofia. La graniţa Rumeliei au rĕmas 16,000 oameni. Bulgarii 'şi pregătesc flotila de pe Dunăre, care în cas de conflict cu Sêrbia poate juca un oare-care rol. S'au angajat mai mulţi oficeri de marină strĕini.

30 Octombre. (oficial).

Niş. — Bulgarii închid toate punctele de comunicare cu ordin de a omorî pre ori-ce persoană, care venind din Sêrbia, ar trece graniţa. Prin urmare trupele sêrbesci au primit ca instrucţiune, sĕ rĕspundă la un procedeu atât de incalificabil, servindu-se de armele lor, fără a aştepta un ordin special.

Nişte voluntari bulgari încep sĕ neliniştească pre locuitorii satelor sêrbesci situate d'alungul graniţei.

Varna. — Poarta este încredinţată pe deplin, că conflictul se va resolva într'un mod pacific; ori ce temeri din partea Greciei au dispărut.

E probabil, că se va recunosce în Rumelia o stare de lucruri, care va semăna foarte mult cu statul quo şi că se vor aduce oare-cari schimbări statutului organic.

Sêrbia, în casul cel mai bun, va dobêndì o mică rectificare de fruntarii în părţile districtului Trn, a cărui populaţie e în mare parte bulgară.

Se spune că Englitera a ajutat mult pe Turcia sĕ dobêndească cele 800,000 l. st. dela Banca otomană.

Adunarea generală a despărţĕmêntului III al asociaţiunei transilvane.

Sibiiu în 21 Octombre.

Despărţĕmêntul al III (Sibiiu) al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român 'şi a ţinut adunarea sa generala de ăst an Duminecă în 1 Novembre n. în comuna Tălmăcel.

Public din Sibiiu a fost puţin, din jur asemenea, ear din însaş comuna Tălmăcel poporul s'a adunat, deşi nu tocmai în mare, dar totuş în numĕr considerabil, care din urmă a ascultat cu viu interes obiectele din program, ba din când în când 'şi-au dat chiar unii din popor părerea la câte un obiect, pe care'l puteau pătrunde cu priceperea lor. Astfel la propunerea de mare însemnătate a comitetului despărţĕmêntului, pentru de a se face o încercare cu cultura vermilor de mătasă între locuitorii mărginimei, şi în special în comuna Sĕlişte, unde toate împregiurările locale ar favorisa o astfel de întreprindere, unul dintre poporeni a început sĕ combată în mod neobicinuit această propunere, la care un al doilea rĕspunḑênd susţinea cu multă seriositate şi cunoascere de lucru propunerea comitetului, ilustrând părerea sa cu esemple din România, unde femeile agonisesc o mare sumă de bani pe astă cale. Bravul ţĕran a secerat aprobări generale şi propunerea comitetului s'a primit cu unanimitate.

Pasul acesta al comitetului despărţĕmêntului din Sibiiu, e de cea mai mare importanţă. Aşa şi numai aşa se va putea ajunge scopul, la care ţintesce asociaţiunea, dacă despărţĕmintele vor căuta a studia lipsurile locale şi vor căuta remediile necesare pentru sanarea rĕului. Aceasta este, despre ce am vorbit în repeţite rênduri în coloanele ḑiariului nostru, numindu-o descentralisarea activităţii asociaţiunei. Când vor face toate despărţĕmintele asociaţiunei astfel de încercări, şi vor lucra în modul arătat, asociaţiunea va trebuì sĕ 'nflorească, ear poporul român va trebuì sĕ dee înainte.

Totodată comitetul despărţĕmêntului a înfiinţat douĕ bilioteci poporale cu această ocasiune, donând circa câte 30 de opuri pentru comuna Tălmăcel şi tot atâtea pentru comuna Boiţa.

Venind în vacanţă un loc de membru în comitet prin moartea regretatului Visarion Roman, în locul lui s'a ales cu aclamaţiune dl Parteniu Cosma advocat în Sibiiu de membru al comitetului despărţĕmêntului.

S'au cetit şi douĕ disertaţiuni, una din partea dnului Virgil Oniţi, colaborator la „Telegr. Rom.“ întitulată: „Minte, minte naţie românească“ şi alta de dl Nicolae Borzea diacon şi învĕţător în Boiţa: „Despre grădina scolară şi cultura vermilor de mătasă“, care din urmă coincidând cu obiectul propunerii comitetului, a fost foarte la loc. Ambele au fost ascultate cu interes şi aplaudate din partea celor presenţi.

La propunerea învĕţătoriului N. Doican din Sebeşul de jos, adunarea generală din anul viitor, s'a decis a se ţine în comuna: Sebeşul de jos.

Cu ocasiunea aceasta s'au colectat circa 29 fl. în favorul fondului asociaţiunei.

După şedinţă, care a fost presidată cu mult tact şi bunăvoinţă din partea dlui director al despărţĕmêntului Dr. Ilarion Puşcariu protosincel archidiecesan, a urmat un prânḑ comun, la care au luat parte inteliginţa din loc şi jur precum şi fruntaşii

---

printre oameni şi eşia din biserică, — deoarece scia că au sĕ vie coratorii cu discul, şi îl vor sĕrăcì de un creţar. La el cileḑii nu stăteau mai mult de o lună de ḑile, deoare-ce i huiduia şi nu le da leafă nici câţi peri în palmă. Apoi sĕ te fi ferit Dḑeu, sĕ te bagi dator la el; după ḑece zloţi rĕi, lua camătă câte o ferdelă de cucuruz pe lună şi pe urmă 'ţi bătea la dobă casa şi vaca, ce 'ţi hrănia copii, de rĕmâneai lipan şi golaş, cum îi degetul.

— Şi pe cât era omul ăsta de zgârcit şi de pistriţ la maţe, pe atât era şi de prost. El, care umbla foarte mult pela têrguri la oraş şi avea mulţi cunoscuţi şi chiar prietini la oraş, domni cu învĕţătură, nu putea înţelege, că ce mare lucru e scoala pentru oameni, că scoala te face om, că pe omul cu carte nu-l poţi aşa uşor înşela ca pe cel făr' de învĕţătură, că omul care n'a vĕḑut scoală decând îi, nici nu poate scii atâte frumoase învĕţături şi pilde, pre cari le aflii în cărţi cu sutele şi cu miile. El ḑicea — dragu tatii — că scoala-i o prostie şi că cine 'nvaţă la scoală numai se strîcă, că strămoşii nostrii au trăit fără scoală şi că de ce sĕ nu putem trăì şi noi fără de ea. Scoala este numai un bir nou şi un nou fel de jucuţie pe capul oamenilor, ca sĕ le stoarcă banul, de care nimeni nu are nici un folos, decât domnii, cari papă banii adunaţi cu atâta trudă de bieţii oameni.

— Şi ca sĕ arete el oamenilor, că face întocmai după cum grăiesce, el nu 'şi-a dat copilul la scoală. Că veḑi am uitat sĕ-ţi spun, el avea un ficior, anume Toader, un copil mai blăjin şi mai cuminte ca tată-seu, care avea multă dorinţă de învĕţătură. Înzadar că tată-seu nu numai că nu'l trimitea la oraş la scoală, ci'l mai bătea de îi ţiuiau urechile tot de scoală, când îi spunea tătâne-seu că ce poftă are.

— Îţi dau eu ţie scoală, prăpăditule, blăstămatule, măi taie fugă, om leneş şi de nimic, — dute la plug ori la vite, — măi perde vară. — Jap, jap. Şi după ce 'l jăpuise bine de câte-va ori, — Toader nu s'a mai gândit la scoală; s'a făcut prost ca tată-seu şi ca toţi oamenii dela noi din sat.

— Şi dragu tatii, lipit cu căscioara lui de lemn de casa de peatră a lui Freacă-Sfanţi şedea un om sĕrac ca vai de el. Era Ion a lui Pralea.

— O fi tatăl lui Pralea, care-i procatăr la oraş, — grăii eu, care cunosceam bine pre acest om vestit.

— Stăi, stăi, — îmi ḑicea tata zîmbind cu dragoste. Scii tu vorba: „mergi încet, că ajungi departe“ şi că „graba strică treaba,“ — stăi sĕ-'ţi spui întêmplarea din fir în pĕr.

Apoi urmă mai departe.

— Adecă Ion a lui Pralea era vecin cu Freacă Sfanţi, şi pe cât era de desmerdat acela în avuţii, pe atât era acesta molipsit de sĕrăcie. Şi de sĕrac ce era, oamenii bajocoricioşi cum sunt, apucară a-i ḑice: „Frige Linte“ şi Frige Linte i-a rĕmas numele păn' la groapă. Dar pecât era de prost şi pistriţ bogătoiul, pe atât era de limpede la cap, aşeḑat, cuminte şi bun de inimă ca pita din gură — cestalalt. Că, dragu tatii, — bine sĕ'ţi bagi în cap, cuminţia şi limpeḑimea judecăţii sunt daruri dela Dḑeu, cari nu se câştigă cu bani. Poţi sĕ fii tu bogat, sĕ ai avuţii câtă frunḑă şi earbă, — şi sĕ fii bătut de Dḑeu cu mare prostie, tot aşa poţi fi sĕrac ca napul, şi dăruit dela Dḑeu cu minte luminată.

— Tocmai aşa era şi cu vecinii aceştia, Freacă Sfanţi bogat şi prost, ear Frige-Linte sĕrac, dar cuminte.

— Şi pe lângă toată sĕrăcia lui, 'l-a mai dăruit Dḑeu şi cu o grămadă de copii. Noroc numai că i-a mai şi luat câţi-va, căci astfel a rĕmas numai cu patru. Cu Petru, Ilie, Nicolae şi Florica, pe cari înse nĕcazul îi învĕţase buni şi ascultători.

— Bietul de om n'avea decât o văcuţă şi căsulia lui. Şi de vrea sĕ nu moară de foame, el cu nevasta şi cu copii sei — dragu tatii — trebuia sĕ lucre păn' i se 'nbeşica palma, sĕ lucre aḑi, sĕ lucre mâne, sĕ lucre poimâne ca vai de capul lui. Şi deoarece în sat nu prea avea ce face, căci mai toţi oamenii erau ca şi el, — mergea la oraş, mai tăia lemne, mai căra peatră la zîdari, mai făcea cărbuni în pădure de-i vindea şi bunul Dḑeu nu 'l-a lăsat sĕ piară.

(Va urma.)

poporului din comună. Animaţia a fost generală. Poporul foarte mulţumit.

Încheiênd, datori suntem a mulţumì în special zeloşilor preoţi din loc dnilor: Nicolae şi Dumitru Sěcărea, precum şi dlui notariu comunal Smigelski, cari au făcut tot posibilul pentru de a ridica festivitatea, osteneală, care spre lauda lor fie ḑis, le-a şi succes pe deplin.

Eată şi

Cuvêntarea

presidială, prin care a deschis Dl protosincel şi director de despărţĕmênt Dr. **Ilarion Puşcariu** *adunarea generală a despărţĕmêntului III. al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Tălmăcel, la 20 Octombre 1885.*

Onorată adunare generală! Stimaţilor domni şi iubiţi fraţi! Însuşirea cea mai aleasă şi mai frumoasă în fiinţa omenească este, ca omul sĕ nizuiască a se ridica pre sine la o stare cât mai perfectă. Perfecţiunea aceasta în termini mai religioşi se numesce „asemĕnarea omului cu Dumneḑeu.“ Aceasta stare a perfecţiunei nici nu o poate ajunge omul, decât prin asociaţiune şi în societate, unde mintea lui, mai presus de alte fiinţe pămêntene, ajunge la adevĕrata sa valoare. Dacă ar fi nevoit omul a învĕţa numai dela sine şi prin sine, ar putea ajunge în viaţa sa numai un mic grad de perfecţiune şi şi acesta ar putea sĕ-l ajungă numai prin multe păţanii şi de multe-ori cu paguba sa.

Omul fără societate ar trebui sĕ vieţuiască mii de ani, pentru ca sĕ se poată ridica la o atâta perfecţiune, la care se poate ridica prin asociaţiune.

Adevĕrul acesta îl cunosc mai mult popoarĕle mari şi culte de aḑi; precum sunt — francesii, englezii, nemţii şi alţii. Ei de timpuriu s'au deşteptat şi ceea ce n'au putut face unul câte unul din neamul lor, au căutat ca prin împreunarea puterilor sĕ facă mai mulţi şi sĕ se sprijinească unul pre altul. De a fost vorba sĕ facă scoli, ei cu toţii s'au întovărăşit; de a fost vorba sĕ poarte negoţ, ei s'au impreunat şi au făcut camere de comerciu, bance de bani şi altele; de a fost vorba sĕ ridice industria şi meseriile, ei cu toţii au stat întru ajutoriul claselor mai mici şi alte şi alte. Aceste esemple ne-au mişcat şi pre noi românii din starea de mai nainte. Nu este cu adevĕrat mult timp de când ne-am pornit şi noi; pornirea noastră ca a celor „flămânḑi şi însetoşaţi de dreptate“ a fost binecuvêntată de Dumneḑeu; pentru-că am ajuns a ne simţì şi noi ca un popor, ce este vrednic sĕ stea lângă celelalte popoare din patrie. Obştile bisericesci au făcut şi fac scoli bune. Astăḑi auḑim vorbindu-se şi la noi de reuniuni deosebite: de meseriaşi, de neguţători, de plugari şi altele, astăḑi se găsesc din mijlocul poporului nostru bărbaţi inspiraţi de dorul fericirei naţiilor, cari toată averea lor agonisită o a adus prinos pe altariul naţii lor. Ca sĕ tac de fericitul marele nostru metropolit Andrei, cine n'a auḑit de Gojdu, care sute de mii fl. — aproape toată averea sa o a dat pentru crescerea tinerimei române în scoale. Cine n'a auḑit de Andronic, care asemenea toată averea sa o a dat bisericei sale, pentru ca sĕ crească pre fii sei în munca meseriilor, mai presus stă însе asociaţiunea noastră a Transilvaniei, care şi-a luat asupra-şi sarcina a îngrigì pentru ridicarea literaturei şi a culturei poporului român. În braţele acestei asociaţiuni ne aflăm noi, cari venim astăḑi la adunarea noastră cu problema a popularisa această asociaţiune, adecă a o vestì şi mai de aproape şi a ve îndemna şi pe DVoastră sĕ ve faceţi părtaşi la spriginirea şi tot deodată la binefacerile ei. Scopul asociaţiunei noastre este, ca din mijloacele ce curg dela membrii ei, sĕ se ajutoreze literatura română şi înaintarea în cultură a poporului român din Ardeal. Noi, cari ne presentăm astăḑi în mijlocul DVoastre, suntem comitetul unui despărţĕmênt, de cari sunt mai multe în ţară şi ve salutăm frăţesce, rugându-ve sĕ îmbrăţişaţi şi DVoastră cu căldură scopul atins al înaintărei poporului nostru. Cu aceste am onoare a deschide adunarea generală a despărţĕmêntului Sibiiu.

Raportul general

al despărţĕmêntului III al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1885.

Onorată adunare generală!

Comitetul acestui despărţĕmênt are onoare a face despre activitatea sa în decursul anului trecut următoriul raport general:

Dintre problemele, ce 'şi-a luat asupra-şi comitetul despărţĕmêntului parte din propria iniţiativă, parte pe basa decisiunilor adunărei generale a despărţĕmêntului, amintim în locul prim şi de astădată realisarea ideii de biblioteci poporale; după-ce însе la adunarea generală din anul trecut ţinută în Avrig la 2 Novembre s'a raportat despre înfiinţarea a 8 biblioteci poporale în 8 comune şi de astădată suntem în plăcută posiţiune a raporta, că avem la disposiţiune alte două biblioteci poporale înfiinţate din mijloacele mărginite ale despărţĕmêntului. Aceste două biblioteci le-a destinat comitetul DVoastră: una pentru comuna Tălmăcel, în mijlocul căreia avem onoare astăḑi a ne ţinea adunarea generală, eară cealaltă pentru comuna vecină Boiţa. — Aceste biblioteci se predau astăḑi pe lângă o consemnare a cărţilor şi unele îndrumări, în mâna bărbaţilor puşi la conducerea comunei pe terenul cultural.

O altă lucrare intensivă a desvoltat comitetul DVoastre pentru încassarea tacselor. Comitetul central al „asociaţiunei“ voind sĕ reducă încassările de tacse după anul solar, a poftit pe directorii despărţĕmintelor a lucra într'acolo, ca toţi membrii asociaţiunei sĕ vină în curat cu solvirile de tacse până la finea anului 1884. La presentarea cuitelor s'a incassat suma de 65 fl. 75 cr., afară de cei ce s'au colectat cu ocasiunea adunării generale din Avrig. Acesti bani conform statutului despărţĕmintelor s'a înaintat la comitetul central. A fost lucru natural, că fiind mulţi membri din afară de Sibiiu, regularea aceasta a solvirilor a dat direcţiunii mult de lucru cu corespondinţa ce a trebuit sĕ o poarte.

Acest comitet a mai făcut la românii din Sibiiu un apel nou a se face şi aceia membri, cari încă nu sunt. La acest apel au rĕspuns domnii George Dima, profesor de musică vocală la seminariul archidiecesan din Sibiiu şi Mateiu Voilean redactorul „Telegrafului Român“ şi asesor consistorial, făcêndu-se şi dênşii membrii ordinari ai asociaţiunei.

În ceea-ce privesce realisarea budgetului, constatăm, că de astădată mijloacele materiale, ce au stat la disposiţia comitetului, au fost foarte mărginite. Afară de 25 fi. pentru trebuinţele biroului, a dispus comitetul numai de suma de 17 fl. 52 cr. Nu este nici o mirare dacă comitetul DVoastre în procurarea de cărţi pentru biblioteci a făcut un mic supraerogat de 54 cr. Precum la adunările generale trecute acest comitet a studiat şi a propus modalităţi cum sĕ poate lucra mai bine pentru desvoltarea materială şi spirituală a poporului nostru, aşa şi de astădată 'şi ia voiă a face onoratei adunări o propunere, care primindu-se pe lângă stăruinţă şi conlucrare comună poate avea urmări binefăcĕtoare pentru prosperarea poporului. Aceasta propunere ţintesce la întroducerea culturei vermilor de mătasă, ce la locul seu se va cetì în adunare şi pune la ordinea ḑilei.

Dintre toate acestea veţi binevoì a vedea, că deşì comitetul despărţĕmêntului nostru n'a ţinut şedinţe în fie-care lună, ci abia jumătate, — cu toate acestea a desvoltat o activitate continuă, resolvând toate problemele sale şi dând impuls prin iniţiativa proprie la o activitate şi mai estinsă.

Mai amintim în acest raport şi aceea, că după conclusul adunării generale a despărţĕmêntului ţinute în Avrig, adunarea generală a despărţĕmêntului în acest an ar fi trebuit sĕ se ţină în comuna Mohu.

Fruntaşii acestei comune ne-au descoperit, că din causa nimicirei recoaltei prin peatră pe hotarul numitei comune ar dorì ca adunarea generală a despărţĕmêntului sĕ se ţină acolo în alt an. Invitarea ce ni s'a făcut din partea comunei Tălmăcel, pentru a ne aduna aici, a fost deci binevenită.

In fine nu se poate lăsa din acest raport şi amintirea unui cas trist, ce privesce de aproape pre acest comitet şi pre adunarea noastră. Acesta este trecerea din această viaţă a demnului membru al comitetului despărţĕmêntului, a mult regretatului Visarion Roman, directorul bancei „Albina“. Rugându-ve sĕ daţi semnul condolenţei noastre pentru tristul cas.

Cu acestea încheiem raportul nostru.

Sibiiu 15/27 Octombre 1885.

Dr. Ilarion Puşcariu,
directorul desp.

Matei Voilean,
secretariu.

Raportul al VI-lea al reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Onorată adunare generală!

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu îşi ia voiă a Ve raporta următoarele despre momentele mai însemnate ale activităţii sale dela ultima adunare generală încoace:

1. În şedinţa sa din 10 Mai st. n. s'a adus la cunoscinţa comitetului, că un domn şi o damă, îndemnaţi de cele mai nobile simţeminte, au donat Reuniunei, cel dântâi 100, cea de a doua 20 fl., ambii cu dorinţa de a rĕmânea necunoscuţi. Ambele aceste sume s'au asemnat la fondul disponibil al Reuniunei.

2. Ajungênd la cunoscinţa comitetului, că unii din membrii pe viaţă ai reuniunei ar dorì sĕ capete diplome, a dispus ca sĕ se tipărească diplome pentru membrii fundatori şi pe viaţă. Sperăm că în scurt timp vom fi în posiţiune a-le şi distribuì.

3. La 14/26 Iuniu s'a ţinut esamenele la scoala noastră de fetiţe în presenţa unui public numĕros, spre mulţămirea şi bucuria tuturor celor de faţă. În anul acesta numĕrul elevelor s'a sporit cu 8 şi astfel astăḑi cerceteazā scoala 30 eleve împărţite în 7 clase.

4. Comitetul dorind a da ocasiune elevelor dela scoala reuniunei a se pregătì şi pentru cultivarea vocei intr'o mĕsură mai intensivă decât le ofere studiul de cântări întrodus în planul de învĕţământ, 'şi-a ţinut de datorinţă a se folosì de avantagele locali, şi în conţelegere cu Reuniunea de cântări din loc, a decis în şedinţa sa dela 13/25 Octombre a înfiinţa pentru fetiţele dela 10 ani în sus o scoală de cor sub conducerea domnului profesor George Dima.

Atât localitatea, cât luminatul, încălḑitul şi pianul le dă Reuniunea de cântări, carea afară de acestea ne-a oferit pentru eleve şi bilete gratuite la concertele sale, ear reuniunea noastră va avea sĕ remunereze numai pe Dnul profesor, cu neînsemnatul onorariu de 100 fl. la an.

Comitetul, cu considerare la didactrul ce 'l rĕspund elevele, nu voesce sĕ le impună şi această sarcină lor, ci prelimineazā suma de 100 fl. din mijloacele reuniunei, avênd a plătì numai elevele, cari nu cerceteazā scoala noastră, câte un didactru de 4 fl. la an, în doue rate semestrali.

Pentru suma ce se va cheltuì în anul curinte spre acest scop, va cere, în cas de necesitate îndemnisare la raţiociniile anului curinte.

5. Cu plăcere aducem la cunoscinţă, că Dl Moise Moga, pantofariu şi pelariu din Mercurea a donat bibliotecei scoalei noastre următoarele cărţi: „Dreptul public al Românilor“ de Sim. Bărnuţ; „Prima gramatică română“ de Radu Tempea; „Întêmplările resbelului francesilor şi întoarcerea lor dela Moscva“; „Bucătăreasa naţională“ de I. C. Hinţescu; şi „Discursul funebru pentru Ioan Cartu“ de Vasilie Cusen, pentru cari i s'a esprimat mulţămită publică.

6. Ca membrii noi ai Reuniunei înregistrăm cu deosebită plăcere pe Dna Constanţa de Puşcariu din Budapesta ca membru pe vieaţă cu suma de 20 fl., pe Dnul George Boer, supralocotenent în pens. din Cohalm, ca membru ajut. pe vieaţă cu suma de 50 fl., pre Dnele Eufrosina Ioan şi Ana Ghibu ca membrii ord. cu tacsa an. de 2 fl, şi pre Dnul Ioan G. Ioan ca membru ajut. cu tacsa an. de 2 fl.

Cu profundă durere înregistrăm însе şi lovitura, ce a îndurat reuniunea noastră în periodul trecut prin trecerea din vieaţă alor doi din cei mai valoroşi membrii ai sei, şi anume: la 12 Mai st. n. a fostului prim secretariu şi membru onorariu al Reuniunei Visarion Roman, ear la 27 Oct. st. n. a membrului fundator şi membru actual al comitetului Iudita Măcellariu. Comitetul a luat hotărîrea a aduce tributul de pietate al Reuniunei faţă de repausaţii membrii şi spriginitori ai sei prin depunerea câte unei cununi de flori pe sicriele defuncţilor, ceea ce s'a şi efectuit prin o deputaţiune aleasă din sinul comitetului.

7. Numĕrul total deci al membrilor reuniunii noastre este astăḑi fundatori 1, ordinari cu tacsa pe vieaţă 24, ordinari cu tacsa anuală 117, ajutători cu tacsă pe vieaţă 27, ajutători cu tacsă anuală 51. Ear averea reuniunei trece preste suma de 9000.

8. În fine cu regret aducem la cunoscinţă, că Dna Eleutera Cristea din cause familiare a eşit din comitet, şi astfel în adunarea aceasta vor trebuì sĕ se îndeplinească prin alegere două posturi în comitet.

9. După toate aceste ne permitem a face următoarele propuneri:

I. A înfiinţa scoala de cor, şi spre acest scop a încuviinţa suma de 100 fl. pentru onorarea Dnului dirig. în budgetul anului venitor.

II. Devenind două locuri vacante în comitet, unul prin abḑicere şi altul prin moarte, a întregì locurile vacante.

III. A staverì budgetul pe anul venitoriu.

Sibiiu în 18/30 Octombre 1885.

Maria Cosma,
presidentă.

Anastasia Toma,
secretară.

Varietăţi.

* (Reuniunea femeilor române din Sibiiu) în adunarea generală de Duminecă a adus trei concluse.

Unul, prin care, din incidentul colectei pentru scoala superioară de fete cu internat a asociaţiunei, deschisă prin apelul publicat în numĕrul precedent al ḑiariului nostru, a votat din fondul seu disponibil **1000 fl.** la fondul asociaţiunei.

Acest vot generos din partea unei corporaţiuui competente, dovedesce cât de arḑĕtoare este la români trebuinţa de o scoală de fete cu internat!

Al doilea, prin care a înfiinţat pentru elevele dela 10 ani în sus o scoală de cor sub conducerea dlui profesor Dima, ca şi prin aceasta sĕ deie ocasiune copilelor, cari au talent pentru cântat a-şi desvolta şi cultiva vocea.

Al treilea, prin carele budgetul scoalei s'a votat numai până la finea anului curent scolar, — ceea ce ne dă sĕ pricepem, că în anul viitoriu, când se va deschide scoala asociaţiunei, va înceta scoala reuniunei.

* („Reuniunea Sodalilor români“) din Sibiiu invită la *Representaţiunea teatrală* împreunată cu joc, care se va ţinea Sâmbătă în 26 Octombre (7 Novembre st. n.) a. c. în sala dela „Împĕratul Romanilor.“ Începutul la 7½ oare seara.

Programa.

1. Marșul lui „Mihai viteazul,“ esecutat de musică.

2. „Barbu lăutarul,“ canționetă comică, cântată de dl I. Cristea.

3. Din opera „Troubadour“ de Verdi, esecutată de musică.

4. „Drumul de fer,“ comedie cu cântece într’un act, de Vasile Alecsandri.

Persoanele:

Mama Bălașa, jupăneasă bětrână	* * *
Cuconul Matachi Nalbă, propriet.	Dl S. Dragoș.
Adela, fiica lui Nalbă .	D-șoara M. Bogorin.
Radu, inginer topograf	Dl I. Morariu.
Cucoana Caliopi, věduvă.	D-șoara A. Florea.
Kir Manole, arêndaș	Dl A. Balteș.
Manolachi, fiul seu	Dl N. Turcu.
Ioana, fată în casă	D-șoara E. Sift.
Sava, tiner țigan	Dl. N. Turcu.

5. „Valurile Dunării“ de Ivanovici, esecutat de musică.

6. Jocurile istorice „Călușerul“ și „Bătuta“, se vor juca de 8 tineri în costum național.

După producțiune urmează joc.

Intrarea de familie 1 fl., de persoană 80 cr., damele 40 cr., garde-damele sunt scutite de tacsa întrării. — O loge mare 3 fl., o loge mică 2 fl.

Biletele de întrare și pentru loge se capătă dela 24 Octombre (5. Novembre) începênd, până în 26. Octombre (7. Novembre) în „Institutul tipografic“, strada Cisnădiei Nr. 3, în „librăria archidiecesană“, strada Măcelarilor Nr. 37, și seara la cassă.

* (Statua lui Lazăr) a sosit la gara din Bucuresci. Ḑilele astea se va începe așeḑarea piedestalului în grădina din fața Academiei.

* (Ortodocsia și catolicismul în România) este titlul unei broșuri, apărute ḑilele astea și care cuprinde un studiu, ce prințul G. Bibescu a publicat în „Nouvelle Revue.“

Vom reveni.

(Postal.) Cu 1 Novembre nou a. c. s’a dechis oficiu postal în comuna *Certegiul de sus,* comitatul Huniadoarei, și stă în comunicațiune de toată ḑiua cu oficiul de postă din Săcărêmb și Șoimușul murășean.

Cercul de comunicație: Certegiul de sus și Hondolul.

Va espeda epistole simple și francate, asemenea asignațiuni postale până la flor. 300.

Cu 1 Novembre s’a deschis oficiu de poștă în Dolman, comitatul Sibiiu, și stă în legătură de toată ḑiua cu cariola dintre Nocrich-Sibiiu.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni postale în sumă până la fl. 300.

* (Eroina din Valpalmasi) (Spania.) — Lupta în contra cholerei are asemenea eroii și eroinele sale. Printre acestea din urmă citâm pre Concepcion sau Concha Ineva, o fetiță de doisprećece ani, care locuia cu părinții sei în satul Valpalmasi lângă Saragosa, bântuit de choleră. Învěțătoriul satului și soția lui se îmbolnăviră de choleră, toată lumea fugì; mica Choncha îngrijì pre cei doi bolnavi și după ce muriră ajută și dênsa, cu medicul și preotul satului pentru a transporta corpurile la cimiteriu.

Puțin după aceea, tatăl și mama fetiței căḑură bolnavi și muriră. Concha nu’și părăsì un minut părinții; ea se ocupă în același timp a da toate îngrijirile unei bětrâne bunice, la trei frați și o soră de patru luni, pre care o hrănea cu lapte de capră. Doi din frații ei muriră; le duse singură corpurile la cimitir. Un al treilea era aproape sě moară, corpul îi înghețase, Concha se culcă în pat lângă el și îi încălḑì corpul, ast-fel că în urmă se însănětoșì.

Presa spaniolă a semnalat toate aceste acte de eroism, regele a decorat pre copilă cu ordinul Meritului, și Englitera i-a trimis o sumă îndestul de mare de bani pentru a face educațiunea complectă au unei copile atât de interesante.

Loterie.

Sâmbătă în 31 Octombre.

Viena:	**7**	**51**	**74**	**27**	**58**
Timișoara:	**70**	**60**	**40**	**54**	**62**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . , ...	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.75	98.70
Renta ung. de hârtie	90.80	90 75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorți ungu ești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 93	5.93
Napoleon	9 94½	9.95
100 marce nemțești	61 50	61 45
London pe (poliță de trei luni)	125.10	125.20

Nr. 295. [1185] 1—3

EDICT.

Vasilie D. Orghidan din parochia Sf. Nicolae din Schei în Brașov, carele deja mai bine de 4 ani a părăsit cu necredință pe soția sa legitimă Maria V. Orghidan n. Bădițioiu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-ma instanță în restimp de 6 luni dela prima publicare în această foaie, căci la din contră se va aduce sentință de divorțiu și în absența sa.

Brașov, în 31 Septembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 682. [1186] 1—1

Anunciu.

Se face de obște cunoscut, cumcă Marina I. Giuvelcă din Brașov prin sentința Venerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 1927 1885 B. din 17 Septembre a. c., împărtășită actorei la 11 Octombre a. c. este aceasta total divorțiată de pribegitul ei bărbat George Badea din Brașov.

Brașov, în 17 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 681. [1187] 1—1

Anunciu.

În sensul grațioasei sentințe consistoriale din 17 Septembre a. c. Nr. 1926 B. ex 1885, comunicată actorelui Vasilie Vlădicean din Brașov la 11 Octombre a. c., se face cunoscut, că acesta este divorțiat total de pribegita sa soție Ecaterina Dimitriu tot din Brașov.

Brașov, în 17 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	1.32	**5.40**	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalěu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	**6.03**
Feldioara	—	4.53	12.32	**6.35**
Brașov	—	5.20	1.09	**7.14**
	—	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalěu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orěștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orěștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copșa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oșorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oșorheiu — Cucerdea				
Oșorheiu	6,34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) **— Uniedoara**				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—
Ghiriș — Turda				
Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriș				
Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 113 Sibiiu, Joi 24 Octombre (5 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sftei sĕrbători a „M. Muc. Dimitriu“ numĕrul procsim va apărea Marți în 29 Octombre v.

Sibiiu, 23 Octombre 1885.

Diarele streine au luat notiță despre o neînțelegere, ce esistă între presa maghiară și cea nemaghiară din Transilvania.

Lucrului i s'a dat formă glumeață, accentuându-se mai cu seamă animositatea dintre diarele din Ardeal și necruțarea, cu care se întimpină ele.

Este fapt, că între diaristica maghiară și nemaghiară din Ardeal esistă o mare neînțelegere, și noi cești bisericesci folosindune de termini biblici, afirmăm cu toată tăria, că între noi și ei mare prăpastie este, mai mare chiar și ca cea dintre bogatul din Evangelie și Lazar, care privea lucrurile din sînul fericitului Avram.

Este deci mare prăpastie între noi și ungurii dela presa din Ardeal, și cu această grozavă prăpastie rivalisează animositatea observată în lupta cu peana.

Și e lucru natural, că prăpastie sĕ fie între noi și gazetarii unguri, e consecuență logică animositatea, deoarece vederile noastre sunt diametral opuse vederilor colegilor dela presa ungurească.

Trăim în luptă continuă și fie-care vorbesce de ceea ce-l doare.

Pre frații dela presa maghiară se pare a-i durea ori-ce semn de vieață națională la români, pre noi ne doare asupririle de tot soiul, cari se înmulțesc pe di ce merge.

Nu este di lăsată de Dumnedeu, ca presa din Cluș sĕ nu tăbărască auspra noastră, și aceasta sub feliurite pretecste.

E vorba de prăpastie.

Se aduce lege în dieta țĕrei ca copii încă din tinerețe sĕ fie maltratați cu învĕțarea unei limbi strĕine idiomului lor.

Fiind-că legea e lege, ea trebuie respectată.

Mintea sănătoasă 'și-a luat de ajutoriu resultatele sciinței pedagogice și a demonstrat, că această arbitrară mĕsură este îndreptată contra educațiunei și a instrucțiunei cetățenilor nemaghiari.

Toate în zadar. S'a dis, că noi trebuie sĕ fim recunoscĕtori, deoarece prin această mĕsură ni se deschide scara dignităților în patrie.

Așadara sĕ fim mulțămitori. În sensul legei mai susamintite, stabilitate au învĕțătorii instituiți înainte de anul 1872, ceiaialți stau ca frunda pe apă.

De atunci încoace lucrurile s'au desvoltat altcum, despre care însĕ cu altă ocasiune.

Dela scoală s'a trecut la patriotismul nostru, și astădi este dogmă credința, că fără cunoscința limbei maghiare nu se poate închipuì patriotism adevĕrat.

Încă o prăpastie.

Toți cei dela presa română din Ardeal cunoascem perfect limba ungurească.

Mai mult, unii dintre noi 'și-au făcut aproape toate studiele la institute ungurescі.

Diariștii români din Ardeal sunt cei mai mari nepatrioți, așa dic colegii dela diarele streine, deoarece ei cunosc perfect limba maghiară, și cunoscința limbei maghiare este unica garanțiă a patriotismului dela noi.

E vorba de prăpastie între noi și ei.

Cu sĕptĕmânile s'ar putea scrie numai despre tema atinsă de noi la acest loc, înse noi trecem la alte nĕcazuri.

E destrăbălată administrația la noi, destrăbălată până la estrem, și aceasta ni-o spun diarele maghiare din oposiție, se înțelege numai acolo, unde e vorba de luptă între partide.

E destrăbălată, o recunoascem și o simțim și noi, și dacă am sta sĕ publicăm plângerile de tot soiul, am putea forma rubrică permanentă de asemenea plângeri în toate diarele noastre.

Avem spre pildă o plângere mai proaspĕtă înaintea noastră.

In o comună curat românească din înglodatul comitat al Târnavei mici, fostii domni feudali au cassat cărcima comunei acuma de vre-o cinci ani.

Sĕrmanii români au spesat mult și la administrație pretutindenea au perdut.

Se așterne causa la ministeriul de interne. Aici se casează întreg procesul din causa necompetenței forurilor; se restitue *„status quo ante,“* cu observarea, că dacă foștii feudali au ceva pretensiune, sĕ se adreseze la forul judițial.

Decisiunea ministerială sosesce la comitat în Septembre 1884, adunarea generală a comitatului o ia la pertractare în 6 Octombre 1884 și o transpune oficiului pretorial spre a o publica celor interesați.

Acuma suntem în Novembre 1885, și sĕrmana comună tot nu scie ce este cu cârcima.

Oamenii se duc la pretor, acesta le arată ușa.

Causa e decisă de un an de dile și de *status quo ante* nici vorbă.

In loc de aceasta notariul trimite o scrisoare judelui comunal cu porunca, ca sĕ se iscălească întreg comitetul.

Judele nu înțelege un singur cuvênt unguresc, asemenea subjudele, asemenea jurații, cu un cuvênt nu găsesci om în comună, care sĕ scie ungurescе, deși comuna aceea formează granița între secui și românimea de pe șesul Târnavei mici.

Din întêmplare tocmai la sosirea acelei porunci, se afla în comună un om cu cunoscința limbei unguresci.

Satul întreg a năpăstuit asupra lui cu fel de fel de scrisori, unii cu contracte, alții cu citațiuni judecătoresci, al căror temin espirase de mult, și acuma se apropia esecuțiunea, alții cu libelul de dare, și așa mai departe.

A venit și judele, căci el încă e din sat, și-i cade bine când vre un om din neamul lui pricepe ceva carte.

Și ce era în porunca dela notariu.

Comuna politică se obligă, că la prima provocare va presta **30** de dile de lucru cu carul și **70** cu palma pentru scoala de stat, proiectată a se înființa în comuna învecinată.

Comitetul are numai sĕ iscălească, celelalte urmează dele sine.

Este vorba de prăpastie între noi și ei.

Vom continua.

Revista politică.

Pressa monarchiei se ocupă de present cu rĕspunsul ministrului de esterne Kálnoky, dat la multele interpelațiuni ce i s'au făcut în delegațiune din partea maghiară.

În rĕspunsul seu ministrul lasă neatinse multe cestiuni, despre care a fost întrebat și în genere nu spune decât foarte puțin nou.

Eată ce scrie „N. fr. Presse“ despre acest rĕspuns al ministrului Kálnoky:

„Simțĕmêntul siguritătii și a liniștii, care s'a produs în urma mesagiului împĕrătesc rostit în fața delegațiunilor, — și totodată speranța, că va rĕuși nu numai desnodămêntul pacinic al conflictului bulgaro-rumeliot, dar resolvarea lui fără nici o periclitare a intereselor monarchiei noastre, prin rĕspunsul ce 'l-a dat adi Dl Kálnoky în delegațiuni, de fel nu s'au întărit. Asupra importantei întrebări: a conferenței, a programei sale, și a marei cestiuni, că în ce mod se vor esecuta eventualele ei hotărîri, ministrul — din motive, pre cari ori-ce corpo-

FOIȚA.

Minte, minte, nația românească.

Cichindeal.

Disertație poporală.

(Încheiere.)

— Băiatul cel mai mare a lui Pralea, — era un copil foarte cuminte și isteț Nu împlinise bine nici 6 ani și 'ți dicea de rost în biserică „Lumină lină,“ „Tatăl nostru,“ „Credeul“ de 'ți era mai mare dragul, ba 'l mai învĕțase popa Stefan — Ddeu sĕ 'l ierte, că a fost om bun și de omenie, — dic îl mai învĕțase câte o slovă două și se trezì într'o bună dimineață ta-so cu el, că citesce în biserică icoasele și apostolul.

— De multe ori, când după slujba de Dumінecă se 'ntorceau cu toții acasă, adecă Pralea, nevastă-sa și cu copii, — se gândia Pralea la ficioru-seu Petru și apoi la sĕrăcie și dela sĕrăcie ear la Petru. Și cum se gândia el așa, tăcea mulcom și vĕdêndu-l nevastă-sa că el tace, făcea și ea tot astfeli. Și apoi tăceau amândoi multă vreme. Odată, după ce tăcură earăș mult amêndoi, se 'ntoarse Pralea către nevastă-sa, și i grăì cu multă hotărîre:

— „Tu muiere, m'am gândit sĕ fac un lucru mare. 'L-am întrebat chiar și pre popa și pre notareșul, — și și ei au dis sĕ-l fac. Pricepi me?!..... Am sĕ-l fac, de ași sci, că vom mânca fasole chiar și în diua de Pasci...... M'ai priceput muiere?!“

— „D'apoi te-oi pricepe, dacă mi-i spune și mie.“

— Ș'apoi ear a mai stat pe gânduri Pralea și pe urmă ear a grăit:

— „Pe Petru am sĕ-l dau la scoală sĕ învețe carte. Copilul acela nu e ca sĕ grijiască de vacă și sĕ fie pogănici la boii altuia. Priceputum-ai?!“

— Nevasta sa tăcù câtăva vreme; apoi grăì.

— D'apoi banii d'unde-i luăm?

— Bun îi Ddeu și ne-a ajuta. Ne om trage dela gură, numai ca sĕ vedem ce vom putea face din el; barĕm un biet de dascăl ca ficiorul popii din Sĕlcut, dacă nu mai mult. Nu te îngrijì nevastă, — ce spune popa și notareșul nu poate fi lucru rĕu. Nu poate fi lucru rĕu.

— Și cum a dis Pralea dragu tatii, așa a făcut. 'L-a luat pe Petru și 'l-a dus la scoală la oraș. Și jumătate din crețărașii câștigați cu multă sudoare 'și-i dădea la scolile din oraș, numai ca sĕ vadă eșind om din el.

— Și n'au trecut trei patru ani și Petru a lui Pralea din satul nostru era vestit de scolar harnic și ascultător, încât îl luase un domn dela oraș și spesa el pentru ca sĕ 'l învețe. Ear când vinea din când în când acasă pela sĕrbători mai mari, vedi cum vii și tu, sci că nu se poate totdeauna, ci numai când te iartă rênduiala scolii și sfatul învĕțătorilor, apoi cetea în biserică apostolul cu glas mare și cu un vers dulce, de se minunau oamenii de el; ear Pralea sĕracul se simța înc'odată atâta om decât era, și „Freacă sfanți“ sta sĕ plesnească de ciudă, cum ficiorul unui sĕrăntoc poate sĕ nu fie prost ca tată seu. Adecă scii tu că 'ți-am spus, că „Freacă sfanți“ în prostia lui se ținea pe sine cuminte, și prost pe tot omul, care nu era bogătan ca el.

— An după an trecea și Petru nu mai găta cu scolile Începură sĕ-i ese perișorii pe bărbie și el tot nu mai găta. S'a dus chiar la scolile cele mai mari din împĕrăție, adecă la Beci și se făcù procatăr.

— Acum eu nu o sĕ 'ți mai laud ție pe Petru Pralea procatărul, că tu 'l vei fi cunoscênd atât de bine ca și mine și vei scii, că nu sunt nici dece domni de români, care sĕ 'l întreacă pe el. Îi om la loc în tot chipul: și de carte și de inimă, care cunoasce nĕcazurile oamenilor sĕraci și 'i ajută cu sfat și cu bani, după cum cere trebuința.

— Vedi dragu tatii, acum ce fală-i pentru un sat cum e și al nostru și pentru niște oameni sĕraci, cum au fost și părinții lui Pralea, a procatărului, de a putea dice: domnul acela mare a eșit din satul nostru, el este omul nostru.

— Și sĕ vedi tu numai. Cum ajunse el domn pe barba sa, de gătase adecă cu toate scolile, vinea toată luna de două-ori la noi, de aduna pe oarație parlamentară trebuie sĕ le respecteze — a denegat sĕ rĕspundă. Dar chiar și despre evenimentele cele mai recente și despre influența lor asupra relațiunilor monarchiei noastre față de țĕrile învecinate, — nu a vorbit contele Kálnoky cu francheța și positivitatea proprie lui; și cu toate că în deslușirile sale din acest punct nu se află cause de îngrijiri pessimiste, totuș metoda de a tăcea asupra unor cestiuni foarte delicate, și de a lăsa deschise unele contradiceri atinse, ne face impresiunea, că politica „*statului quo ante*“ accentuată în alocuțiunea împĕrătească, n'a stat dela început pe basă sigură și că nici pe viitoriu nu e asigurată împrotiva eventualităților.“

„Asupra a două cestiuni a fost mai cu intețire întrebat contele Kálnoky din parte maghiară: asupra continuității alianței austro-germane și a politicei austriace față cu Sêrbia“.

„Cu privire la cea d'ântăi s'a declarat contele Kálnoky într'un mod cât pentru formă foarte corect, că alianța cu Germania nu s'a schimbat de loc și că raportul nostru față de Russia, e acela, pre care 'l prescriu relațiunile generale internaționale.“

„Cât pentru politica austriacă față de Sêrbia, ministrul nu a întrelăsat a'și esprima simpatiile față de regatul sêrb, dar la întrebarea, că oare Austria fii ar aplecată a păși la mijloc *între ori-ce împrejurări* pentru interesele Sêrbiei, ministrul a rĕspuns hotărît, că **nu.**“

„Nemzet“ constată, că dechiarațiunile contelui Kálnoky nu dau nici o ansă de a se întări acele temeri în poporațiunea Ungariei, cari s'au fost ivit în opinia publică maghiară din incidentul accentuării alianței cu Rusia, — temeri, ca nu cumva basa politicei noastre esterne sĕ'și schimbe cu totul direcția și rapoartele noastre față cu Germania sĕ peardă și din tărie și din intimitate.

Consiliul frances de ministrii s'a ocupat în aceste din urmă dile, sub președența dlui Brisson, cu esaminarea deosebitelor cestiuni și a politicei generale, care vor venì negreșit la ordinea dilei cu inceperea sesiunei parlamentare. Se dice că ministeriul n'a luat încă nici o otărîre în privința aceea, dacă sĕ se presinte naintea Camerei cu o dechiarare asupra programei sale, sau dacă trebuie sĕ aștepte până când se vor face eventuale interpelări, la care rĕspundĕnd sĕ-și desvoalte și programa. Se pare că maioritatea ministrilor înclină la această din urmă otărîre. În acelaşi timp o notă a „Agenției Havas“ desminte zgomotul că guvernul, după întrunirea Camerei, voiesce a presinta deosebite proiecte financiare, precum emisiunea unui împrumut, o nouă dare etc.

Întrucât se cunoasce până acum resultatul alegerilor de ântâiul rang pentru Landtagul prusian, liberalii au scăpat din ele astfel precum singuri se așteptau. Orașul Berlin a dovedit încă o dată, că este cetatea liber-cugetătorilor, în care în deșert liberalii și conservatorii s'au încercat sĕ pătrundă. Prin provincii, perderile și câștigurile liberalilor se egalisează. In ori-ce cas nu s'au realisat speranțele cele mari ale conservatorilor, de și s'au întemeiat pe concursul liberalilor-naționali. In schimb liber-cugetătorii trebuie sĕ fie cu atât mai mult satisfăcuți de resultatele dobêndite, cu cât, neașteptându-se la câștiguri, n'au suferit nici o perdere.

Espulsarea Jidanilor din România.

Am fost amintit în nrul trecut despre nouele espulsări întreprinse de guvernul României contra unor jidani malcontenți.

In cele mai de jos reproducem un articol al organului partidei liberale: „Voința Națională,“ scris tocmai din incidentul acestor espulsări.

Eată articlul:

Europa, în urma rĕsboiului ruso-romano-turc, a reclamat dela statul român sĕ adopte principiul absolutei toleranțe religioase, ca o dovadă că acest tînĕr stat, ce pretindea sĕ fie admis a conlucra în marginile mijloacelor sale la opera de civilisație a continentului, voiesce a îmbrățișa în totul principiele de drept public ale lumii moderne. Astfel, tractatul dela Berlin, a reclamat dela statul nostru a ridica din constituția sa impedimentul din causă de deosebire de cult la câștigarea cetățeniei române. Statul nostru a recunoscut cât era de îndreptățită ecsigența aceasta unanimă a puterilor; el a voit sincer a renunța în viața lui publică la un principiu de care odată avusese nevoie, dar care acuma, în noua fasă în care întra, ca stat de sine stătător, nu-i mai era de nici o trebuință. A modificat deci articolul respectiv din constituție în sensul strict al ecsigenței Europei, deschidĕnd poarta cetățeniei române, fără nici o considerație de religiune, tuturor acelora, cari ar putea sĕ o merite și s'o câștige pe calea legală.

Cu aceasta s'a închis odată pentru totdeauna așa numita cestiune israelită, care deși nu era provenită decât numai din cause economice, era cel puțin interpretată de rĕuvoitorii nostri în sensul de intoleranță religioasă. S'a modificat art. 7, s'a înlăturat toată posibilitatea unei asemenea false și rĕuvoitoare interpretații, și, această ultimă ecsigență europeană satisfăcută, Europa a recunoscut unanim independența statului român.

Odată principiul modern admis de noi în art 7, el se aplică cu sinceritate de atunci încoace: o mulțime de israeliți, care au întemeiat cererile lor de încetățenire pe merite și pe drept, au devenit pe calea legală cetățeni români; ei sunt comercianți, profesori, advocați, medici și chiar ofițeri în armată, funcționari publici; în fine sunt ceea ce, fără deosebire, poate fi ori-ce cetățean român; ei sunt români, și ca atari se bucură și dênșii de toate drepturile și private și publice, de câte se bucură tot cetățanul român.

Care va sĕ dică, statul român avea tot dreptul sĕ creadă, că a resolvat în sfârșit cestiunea israelită.

Ce s'a întêmplat însĕ? O seamă de evrei dela noi, în genere de proveniență galițiană, — oameni pribegiți acì din causa scurgerii de acolo a acestui element, ce se înădușă trăind multă vreme în masă la un loc prea strîmt pentru libera mișcare a pornirilor lui de rapacitate, — au început sĕ agite din nou cestiunea israelită, odată resolvată strict după litera tractatului dela Berlin. Și agitarea aceasta nouă și-au întemeiat-o tot pe falsa insinuare, că statul nostru se conduce de principiul intoleranței religioase.

Această nouă agitare, mai ântâi ascunsă, a început sĕ iasă cât de puțin la iveală, apoi sĕ se producă fățiș și în fine sĕ ia niște proporțiuni, dacă nu primejdioase, dar cel puțin ofenzătoare pentru autoritatea statului nostru. S'a făcut ântâi agitări la sinagoge și la scolile confesionale; de acì apoi au trecut chiar în presă; s'au fundat diare în acest scop: în fine lucrurile au ajuns la protestul nerușinat, infam și ridicul dela Londra. S'a comandat apoi în străinătate un agitator dibaciu, care sĕ vie numai decât sĕ provoace o mișcare de un nou soi, cu scopul de a instituì acì o societate semitică, cu o direcțiune generală, recunoscută de stat, și care sĕ represente puterea populației israelite în relațiile sale cu puterea statului.

Și cu ce ton, cu ce aere, s'au făcut toate acestea?

Diarele evreesci au pornit contra statului pe față un rĕsboi, care, dacă n'ar fi cunoscut cine-va tradiționala impertinență biblică, ar fi credut că este pornit din demență.

Cetind acele foi cineva, care n'ar fi cunoscut situația evreilor în raport cu statul român, ar fi credut, că acesti evrei sunt acì poporul autochton, locuitorii străvechi ai acestor țĕri, și că românii sunt niște cuceritori de curênd tăbĕrîți acì, contra cărora se ridică adi o formidabilă luptă de revindicare a poporului autochton, întemeiată pe un netăgăduit drept istoric.

S'a aruncat asupra statului și națiunii române prin acele foi fără nici o sfială tot veninul și ura mozaică, tot clasicul *fetor judaicus.*

Națiunea română? — incultă, intolerantă și stupidă.

Statul român? — stat asiatic, inuman și barbar.

Curat, pe față, tecstual.

Și cine, cine cuteza sĕ ia această atitudine față cu statul nostru? Acei oameni străini cari, adăpostiți acì la noi de furtunile și miseria de airea, n'aveau încă drepturile de cetățenie. Și din ce pricină această furie semitică? Din dorința de a căpăta acele drepturi.

Nu; încă odată: dacă nu și-ar găsì lucrul esplicare în tradiționala impertinență biblică, atunci nu ar putea avea decât o scuză: demența.

Eată dar niște copii pribegi ai pămêntului, — atât de bogat în deosebite speție de târîtoare necurate și veninoase — goniți de airea și primiți acì la adăpostul celei mai largi ospitalități, maltratați airea ca vite și respectați aici ca oameni, nenorociți și mizeri airea, și prosperi aici între noi, calumniând poporul nostru, batjocorind națiunea noastră și conspirând contra liniștii și siguranței statului nostru.

Dicem „conspirând contra liniștei și siguranței statului nostru“, pentru-că agitația nouă jidovească nu s'a mărginit la insolențe stilistice, la protestul infam dela Londra și la intențiunile șmechere de a înființa un consistoriu israelit, cu oculte puteri guvernamentale asupra întregei mase israelite din țară. Lucrul a mers mai departe.

Europa, prin împregiurările ivite în Orient acum în urmă, este astădi chemată sĕ facă o nouă punere la cale pentru restabilirea ordinei politice în mult frămêntata peninsulă balcanică. În acest scop conferența ambasadorilor europeni, chemată a avisa în grabă la primele mĕsuri de luat pentru a evita o compromitere a păcii, a hotarît ca o nouă conferență a puterilor, sĕ vie a discuta în fond cestiunea principală și toate cestiunile laterale ei, spre a stabilì o ordine de lucruri politică, cât s'ar putea mai durabilă între statele și naționalitățile orientale. Și în curênd această conferență își va reîncepe lucrările.

Ei bine, acei strĕini adăpostiți la noi cu omenie, lucrau în înțelegerea și cu ajutoriul unor coreligionari din strĕinătate, de a face sĕ se ridice earăș față cu Europa cestiunea israelită din România, și cu intenția anumită a unei nouĕ revisuiri a articolului 7.

S'au agitat spre a se strînge iscălituri pentru un memoriu, pentru un nou protest-monstru din partea acestor strĕini, în care protest sĕ repetă infama calomnie, că evreii sunt din ură religioasă persecutați la noi; că scoalele române le sunt închise; că scoalele lor confesionale sunt suprimate cu brutalitate; că averile, viața și onoarea — onoarea mozaică! — le sunt amenințate; că națiunea și statul nostru se dă, față cu ei, la cele mai estreme violențe și crudimi, și că, pentru restabilirea unei ordine de lucruri conformă cu ideile moderne, trebuiesc aceste nenorocite vic-

---

menii la sfat și le spunea că asta și aia nu-i bine, că ar trebui sĕ se facă așa și așa. Când dădea o sută pentru biserică, când una pentru scoală, când alta pentru ajutorarea celor lipsiți, ear când îl vedeau oamenii așa darnic, — da fie-care, care câte o groșiță, care câte o pițulă, după cum îl îngăduia adecă starea și averea. Și 'n ăst chip încetul cu încetul s'au adunat bani tot mai mulți și mai mulți păn' ce ne-am trezit cu biserica cea nouă, apoi cu scoala, — adi una, mâne alta, tot așa, până când am ajuns ca sĕ fim noi pildă de învĕțătură la celelalte sate.

— Vedi că așa-i românul, el nu face nimic dacă îl îndemni cu vorba numai. I se bagă prin urechea dreaptă și iese prin cea stângă. El trebuie sĕ vadă cu ochii și sĕ pipăie cu mâna, — păn' atunci nu crede. Dar după-ce vede odată, că-i mai bine în chipul arătat, apoi nu-l mai trebuie sĕ'l îndemni, — face el din bună voia lui. Așa începură și oamenii nostri a'și da copii la scoală, așa te-am dat și eu pe tine dragu tatii, și dacă te-a ajuta Ddeu, ti face și tu ca Pralea, dacă nu mai mult.

Ear eu tăceam, când îmi dicea tata așa și vedeam cum îi lucesc ochii de bucurie la cugetul, că va venì vremea, când sĕ poată dice cu fală: ăsta e ficiorul meu.

Apoi mai tăcurăm câtă-va vreme amêndoi, pe urmă ear începù el sĕ grăiască.

— Multe și frumoase învĕțături își poate scoate un om cu minte din întêmplarea cu Pralea și cu satul nostru. Că sĕ vedi tu: tot omul din lume fie fi ședut tot în păduri și sĕ nu mai fi vĕdut alți oameni afară de tată seu și mumă-sa, are minte cât de puțină dela Ddeu, dar are. Numai că e treabă ciudată cu glăvățina noastră, ea e ca și holda, de n'o îngrijesci bine, nici o roadă nu'ți aduce, se părăginesce și rodesce numai buruieni și ear buruieni, de care nici un folos nu ai, ear dacă o îngrijesci, îți aduce roade însutite; da, așa-i și cu mintea omului, dacă o lași în voia lui Ddeu, rĕmâi prost, încât nu'i poți fi nimărui de folos, ear dacă te pui și ari și sameni în ogorul minții tale, sîmți numai cum ți se deschide vederea, cum ți se limpedesce și luminează mintea tot mai mult și mai mult. Vedi tu scoala e un fel de plug, ear dascălul un plugariu care ocârmuiesce plugul dela coarne, — scoala e plugul prin care se ară 'n ogorul minții noastre și tocmai pentru aceea poți vedea, că cât de mult atârnă dela dascăl, care e cârmaciul plugului, cum ară el, așa vei putea sĕmâna și așa va putea 'ncolțì firul de grâu al învĕțăturei. Și e mare lucru dragul tatii dascălul bun; — nu cu 2—300, dar nici cu 1000 de zloți nu'l poți plătì pe dascălul harnic și cum se cade. Și apoi sĕ vedi tu, că adi plugurile 's de multe feliuri; sunt pluguri de lemn cu corman de lemn, altele de fer, altele mai mici, altele simple, altele de 'ntors, ba adi, după cum am vĕdut la groful din Cetea sunt de le mână cu foc, ca mașina dela carul de foc, — așa 's și scolile de sute și mii de feliuri; sunt scoli mici cu câte un învĕțător, scoli mici cu mai mulți învĕțători, apoi vin scoli mai mari, unde învĕțătorii așa 's de învĕțați, de nu le mai dice nimeni „Dle învĕțătoriu“ sau „jupâne dascăle“, ci „Domnule profesor.“ Sunt scoli, unde înveți popia, într'altele dăscălia, sunt unde înveți ca sĕ fii procatăr sau doftor, și ear altele, unde înveți la meșteșuguri, carii 's de mare, foarte mare folos oamenilor.

— Că sĕ vedi tu, românii nostrii nu sciu de alte lucruri, decât plugariu, popă, sau dascăl. Alte neamuri au fel de fel de domníi, și de aceea ei strîng toți banii din țeară și ne storc chiar și pe noi, ear noi rĕmânem ca vai de capul nostru. Nu că doar am fi proști dela fire și n'am putea face ca și ei, ci că suntem prost nărăviți, de nu vrem sĕ facem ca ei.

— Când a venì vremea dragul tatii de ne-om lumina și noi din scoală, și vom înțelege, că numai calul cu nărav (care-i cel mai blăstămat dobitoc), numai ăla nu vrea sĕ meargă unde ar putea după voia și buna socoteală a stăpânului seu, și vom avea noi meșteșugarii nostri români, cari sĕ ne facă ce ne trebuie la casă, 'n ogradă și la câmp, om avea pe domnii nostri procatări, doftori, profesori, ce-or time sĕ fie salvate de barbaria statului român; Europa trebuie sĕ useze de toată presiunea posibilă asupra statului nostru spre al silì sĕ facă o colosală spărtură în zidurile cetăţii, pe unde sĕ poată întra această enormă masă străină până la unul, tot acest element eterogen și disolvant, până la cea din urmă picătură.

Eată scopul final al nouei agitări semitice dela noi, în capul căreia se aflau câţi-va belferi și hahami tineri, oameni de litere chip și seamă, care, tot cu tradiţionala nemodestie biblică, ne dedea câte odată, nouĕ popor român, pe lângă lecţii de toleranţă religioasă și liberalism, și lecţii de limba românească.

Și statul român sĕ stea nepăsător faţă cu toate acestea? Nu, asta nu se poate.

Dacă naţiunea noastră este prea curată ca sĕ nu se teamă de întinarea balelor semitice; dacă poporul nostru este prea cu minte ca sĕ nu rĕsplătească ingratitudinea israelită decât cu un suveran dispreţ, — statul român nu poate îngăduì mai mult asemenea agitaţii d'adreptul criminale; el este dator sĕ le pilduiască cu toată asprimea.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

31 Octombre.

Sofia. — D. Karavelof a declarat, că conferenţa nu va putea ajunge la nici un resultat. Bulgaria e mai hotărîtă decăt ori-când sĕ nu renunţe la unirea Rumeliei.

Varna. — Până acum se crede că puterile n'au ajuns la vre-o înţelegere în cestiunea Rumeliei; diferite păreri au fost emise în privinţa resolvărei acestei cestiuni; instrucţiile primite de unii ambasadori nu sunt în deplină armonie cu acele primite de alţii. E nevoie deci de nouă corespondenţe cu diferitele cabinete, înainte de a se stabilì o programă. Părerile Turciei nu vor fi deplin cunoscute de cât în sinul conferinţei; e oare-care temere de schimbare în atitudinea de până acum a Turciei. Partidul de acţiune își dă toate silinţele sĕ producă această schimbare. Toată activitatea gvernului otoman e îndreptată acum asupra flotei; s'au comandat o mulţime de tunuri Krupp de un calibru mare pentru a se înlocuì tunurile actuale. S'a încheiat un contract cu casa Schwarzkopf din Berlin pentru furnitura unui mare numĕr de torpile; o altă casă germană va procura lămpi electrice.

Constantinopol. — S'a ţinut un consiliu de miniștri sub preşedinţa marelui vizir în scopul d'a se delibera asupra cestiunei Rumeliei și a instrucţiilor, ce se vor da plenipotenţiaţilor otomani, cari vor lua parte la conferinţă.

1 Novembre.

Sofia. — Scirile din Belgrad, cari spun că Bulgarii arestează pe sêrbi și că ei ţin 200 închişi la Sofia, sunt o curată invenţiune. Guvernul princiar va adresa din această causă o notă agentului diplomatic al Greciei, dl Rangabe, care îndeplinesce funcţiunile de însărcinat al afacerilor Sêrbiei. Simţemintele bulgarilor către sêrbi nu diferă de acelea ale sêrbilor către bulgari, de cât asupra unui punct: în Bulgaria dreptul primeaza indignarea.

2 Novembre.

Constantinopole. — Întrunirea conferinţei a fost împedecată până acuma de întârdierea numirii a celui de al doilea delegat al Porţii. Dar e probabil, că întrunire se va ţinea mâne.

Sofia. — Circulă pe acì o mulţime de sciri îngrijitoare cu privire la atitudinea Sêrbiei și la neînţelegerile dintre puteri. Se crede însĕ, că va fi cu neputinţă conferinţei sĕ restabilească statul *quo ante.* În cas de a se otărî un asemenea lucru, el nu s'ar putea esecuta decât printr'un resbel, de vreme ce atât bulgarii, cât și rumelioţii sunt otărîţi sĕ nu se supună unei asemenea otărîri. Toate pasurile dinspre Sêrbia sunt atât de bine fortificate încât chiar un numĕr restrîns de apărători ar putea respinge un atac. Mâne pleacă 2 baterii la fruntarii.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub Negoiul, 20 Octombre 1885.*) Jidovul ca sĕ facă specula cu creştinii 'și pune cruce deasupra birtului seu, ear corespondentul din Nrii 103 al „Telegrafului Roman“ deasupra corespondenţii sale paradează cu citatul dela Efes. 4, 25. „Lăpădând minciuna, grăiţi adevĕrul fie-care cu vecinul seu.“

Dl corespondent în loc sĕ urmeze citatului corespondenţei își perde sărita chiar dela început, căci lăpădând adevĕrul grăiesce minciuna nu numai vecinului seu, dar chiar și publicului mare cetitoriu de jurnale, când afirmă cu toată tăria, că „Ţara Oltului până adi a fost lipsită de momente însemnate“ ca și când ar fi fost eschisă de lumea cea mare.

Adevĕrul este, că Dsa afirmă aceste în necunoscinţă de causă, necunoscênd ţara Oltului, venind numai ieri alaltăieri în ea. Proba de stil scălciat a dlui corespondent o trec de ocamdată cu vederea, avênd de scop nu protopopiatul ca dsa, ci rectificarea neadevĕrurilor prea bătĕtoare la ochi.

Dice dl corespondent: „Ca sĕ putem venì la vorbă.... trebuie sĕ atingem deșì numai ca prin vênt — că acest cerc nu 'și-a putut lua avêntul condiţiunilor în ceea ce atinge crescerea poporului și ridicarea lui la un grad de înaintare în economie, în cultură și civilisaţiune.“ — Ca sĕ lăsăm avêntul condiţiunilor, pre care numai Dl corespondent îl poate înţelege, în focul seu — vrea sĕ dică, că Ţara oltului n'are economie, nici cultură, nici civilisaţiune.

Această afirmaţiune îndrăsneaţă, Dl corespondent nu poate fi în stare a o documenta nici după mai mulţi ani de petrecere în mijlocul nostru**).

Dsa nu scie, că aceasta ţerişoară fără economie nu ar putea hrănì o populaţiune atât de deasă relativ cu mărimea teritoriului, fără de a avea economie.

Unde află domnia sa pămêntul mai bine lucrat ca în aceasta ţĕrişoară? Unde află pometurile cele mai frumoase, cari sĕ espedeze chiar și în ţerile cele mai depărtate? Nu e aceasta economie? Sau poate că domnul corespondent nu cunoasce ce va sĕ dică economie.

Cultura cu ce o cumpănesci dle corespondent? Unde e percentul cel mai mare de copii, cari cercetează scoala ca în ţeara noastră — și de unde cercetează mai mulţi scolari gimnasiile ca de aicea?. Dacă n'ar fi culţi, nu s'ar ţinea copii cu mari cheltueili în timpurile acestea grele pe la gimnasiile din Brașov, Sibiiu și altele; — nu da palme în public ţĕrei Oltului, fi mai indulgent, căci și noi suntem simţitori. Dacă ai de scop după cum dici, pro topopiatul, în care ai picat ca Pilat în credeu, vorbesce de el fără de a vătăma vatra noastră părintească, pre care o iubim. Dici mai departe: „Lucru constatat este, că poporul nu'l poţi convinge cu fapte ect.“, dacă dta nu ai darul de a putea convinge poporul cu fapte, nu-i ascrie lui îndobitocirea, căci contradici citatului din fruntea corespondinţei, lasă aceluia s'o afirme aceasta, care a umblat sĕ convingă cu fapte și n'a izbutit. Afirmi: că inteliginţa noastră pune puţin preţ pre preoţi și învĕţători și că nu-i sprijinesce etc.“ fără de a scì de afirmaţiunile anterioare, că nu e nici o inteliginţă în ţara Oltului, neavênd nici cultură, nici civilisaţiune. Noi oltenii scim prea bine, că inteliginţa noastră, care este, lucră mână în mână cu adevĕratul preot și învĕţătoriu. De protopopiat n'am avea nimic de vorbit, dacă nu am fi observat, că perspectiva câștigului îl face pre dl corespondent lacom a nu cruţa nici cele mai condamnabile mijloace în cestiunea pentru plapomă.

Se încumetă dl corespondent a da lecţiuni Veneratei noastre corporaţiuni bisericesci, când dice „că aceasta va avea în vedere cestiunea noastră, precum a avut și până acuma în timpul vĕduviei acestui protopopiat,“ premiţind în aliniat mai nainte, că acest cerc ca toate cele administrate până acum nu și-a putut lua avêntul către năsuinţe mai mari. Oare Ven. Consistoriu sĕ poarte vina, că nu și a putut lua avêntul către năsuinţele mai înalte? și oare aceasta sĕ o aibă și acuma în vedere? căci aceasta o pretindi d-ta, adecă întărirea de protopop a actualului administrator. Noi ne vom concentra de sigur în jurul unei persoane, în care sĕ ne putem pune toate speranţele, și credem că Ven. Consistoriu în îngrijirea sa părintească nu va desconsidera votul maiorităţii. *Un oltean.*

Suceava, 28 Octombre 1885. În Nr. 109 al acestei foi a apărut un articul din Cernăuţi cu data 4/16 c. Dnul Eu pledează causa păr. egumen, pe când eu me aștept ca părintele egumen sĕ-mi spună că n'am dreptate. Eu unul n'am nici un interes de-a rêvni la postul cuiva și chiar de-aş vrea nu pot, precum voi arăta la vale. Îl rog însĕ pe dl Eu sĕ binevoiască a pleda pentru clientul seu și mai departe, ca sĕ vadă lumea ori de-l va putea spăla. Cât timp însĕ dsa nu va rĕspunde citând martori la cele ce voi publica în „Gazeta“, se va cunoasce cine voiesce sĕ pună lumina sub oboroc cum se dice la evangelie.

Când va rĕspunde, ar fi bine când ar vorbi în alt mod, căci eu nu 'l-am atacat pre Dsa și dacă se supĕră păr. egumen este treaba Dsale a-mi rĕspunde sau nu. Advocaţi înse încap, de oare ce nu vor putea da nici un comentar la toate cele ce le voi publica, aducênd martori nu călugări neîndestuliţi, ci oameni cari nu depind dela graţia egumenului.

Dice apoi, că și eu am fost bine primit, m'a ferit Ddeu de aceasta onoare, căci eu nici odată nu trăgeam la Sânţia Sa.

Me numesc George Vasiliu, proprietar, Botușăni, bine voiţi a Ve interesa și veţi afla, că esist pe lume și n'am luat un nume fictiv. Sub acest nume am trimes „Gazetei“ articulele subsemnate Călătorescu și voi trimite și în viitor. La toate am fost present, nu sunt lucruri iscodite, sau scrise pe spusa altora — drept probă iau ori și ce responsabilitate chiar 'naintea tribunalului.

Primiţi, dle Eu, considerarea stimei mele.

G. Vasiliu.

Varietăţi.

* (Chirotesire de protopresbiter.) Ieri în 23 a l. c. s'a chirotesit întru protopresbiter administratorul ppresbiteral al tractului Cohalmului și alesul protopresbiter Dl *Nicolau Mircea.*

* („Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul Făgărașului) va arangea în 26 Octombre st. v. (7 Novembre st. n.) a. c. în „Hotel Lauriciu“ *O producţiune literară* împreunată cu dans după următoriul:

Program.

1. „Cuvênt de deschidere,“ rostit de preşedintele.
2. „Despre posiţia socială a femeei și emanciparea ei,“ disertaţiune de Stefan Necşa.
3. „Da, este vis“, romanţă de B. Papasovici; cântată solo de Nicolae Aron acompaniat de violină.
4. „Fraţii Jderii“, poesie de Vasile Alecsandri; declamată de Gavrilă Pop.
5. „Mijloace de a atrage pruncii la scoală“, disertaţiune de George Dobrin.
6. „Steaua vieţii mele,“ romanţă de A. Riedl, cântată solo de Nicolae Ludu acompaniat de violină.
7. „Sentinela română, poesie de Vas. Alecsandri; declamată de Filaret Deişorean.
8. „Canţioneta neapolitana“, romanţă de Gr. Ventură; duet esecutat de Nicolau Aron și Nicolae Ludu acomp. de violină.
9. „Chiuiesc și sum român,“ poesie de Ios. Vulcan; declamată de George Dobrin.
10. „Cisla,“ cuartet umoristico-satiric de C. Porumbescu, esecutat de chorul învĕţătorilor.

Începutul, searea la 7 oare precis. Venitul în favorul „fondului reuniunei“

NB. Oferte marinimoase se primesc cu multămită și se vor cuita pe cale publică.

* (Două procese monstre). La Catagirone, în Sicilia, s'a terminat dilele acestea un proces colosal, în contra a 31 indivizi preveniţi, că fac parte dintr'o asociaţiune de făcĕtori de rele; 22 au fost condamnaţi la diferite pedepse. Cestiunile puse juraţilor de către curte fiind în numĕr de 7,347, a trebuit pentru a rĕspunde la ele, ca juraţii sĕ stea închişi șase dile în sala de deliberare.

Se mai anunţă încă un proces intentat autorilor „Catastrofei băncei veneţiane.“ Sunt un-spre-dece preveniţi. Desbaterile se vor ţine la Padua.

Se pretinde că pentru a pune capăt acestui proces de sensaţiune, vor trebuì cel puţin 150 de audienţe, adecă aproape șease luni!

(Brigandagiul în Andalusia.) De câtva timp încoace nu este vorbă în presa spaniolă, de cât de faptele a trei brigandi, în privinţa cărora s'ar putea scrie volume întregi.

---

*) Publicăm această corespondenţă, ca sĕ nu ni se poată dice că suntem unilaterali, constatăm însĕ că corespondenţa din Ţara Oltului nu ni o a trimis actualul administrator protopopesc, și că violenţa cu care-l atacă această corespondenţă în ochii nostri din nici un punct de vedere nu se poate justifica. Red.

**) Ba o poate pas de pas, și o putem cu toţii pentru întreg Ardealul.

---

fi, — atunci vom putea dice, că suntem oameni cu adevĕrat și nu tufe.

— Bagă bine la cap dragu tatii cele ce 'ţi dic, că eu nu 's om de ieri de alaltăieri; mult am trăit, multe am vĕdut, numai inima mi-i tineră, sfatul și judecata sunt bĕtrânesci.

— — — — — — — —

Așa grăia tatăl meu.

Și eu dragii mei ţineam mult și voi ţinea cât voi trăì mult la sfaturile și cuvintele lui, că-i om cu bună chipzuială, aședat și drept la judecată.

Și dacă v'am spus și DV. cele ce mi-a destăinuit el numai mie sîngur, este, că poftesc din inimă ca și Domniilor Voastre, ca și mie, sĕ ve fie cuvintele unui bĕtrân cu judecata la loc, — spre bună învĕţătură și folos.

Virgil Oniţ.

Este vorba de numiții Melgares, Vizco de Borje și un al treilea bandit, cari stau în munții dintre Grenada, Cordone și Malaga. Acești brigandi sunt de o cutezare ne mai pomenită. Acum câte-va ḑile, intrară într'o cârciumă de pe drumul mare, și după ce plătiră ce mâncaseră și beuseră, ţinură acest limbagiu cârciumariului:

„Vei spune gardei civile, că am plătit mai dinainte câte-va păhară de rachiu pentru *guardias.*"

Cu altă ocasiune, acești briganḑi se preumblară ḑiua 'n ameaḑa mare într'un têrg, într'un bâlciu și într'un sat. Nimeni nu cutează sĕ i denunțe, căci inspiră simțĕminte de groază, și tot de odată de admirațiune. Jefuiesc pre cei avuți, pre călĕtori, etc dar cruță pre toți cei ce sunt din partea locului, cu cari adesea sunt și caritabili și foarte generoși cu cei sĕraci. Fetele din partea locului ḑic, că Melgares și Vizco sunt niște ștrengari foarte frumoși, și trebuie sĕ aibă în toate satele mulțime de intrigi.

Mai acum câteva ḑile, garḑii încungiuraseră pe briganḑi și credeau că au sĕ pună mâna pe ei, dar cercul în care se aflau închiși era foarte mare și garḑii împrăștiați. Doi gendarmi, un sergent și un gardist, se apropiară de o casă isolată.

Locuitorii fiind întrebați dechiarară că n'au vĕḑut nimic, dar dechiarară atât de repede, încât garḑii se puseră în mișcare și se apropiară îndată de fermă.

Briganḑii traseră asupra lor și'i răniră, apoi se făcură nevĕḑuți.

S'au luat mĕsurile cele mai aspre și mai serioase pentru prinderea lor.

Toți se întreabă: când are sĕ se scape Andalusia de acești trei Fra-Diavolo moderni?

* (Omul de stat și tăiător de lemne.) Cetim în ḑiarele engleze dela 23 Octombre următoarele asupra ilustrului bĕtrân, care conduce partida liberală engleză:

„Eri, dl Gladstone, ajutat de fiul seu, dl Herbert Gladstone, a tăiat un copac în proprietatea sa dela Huwarden, în fața unui grup de curioși, cu cari a schimbat mai multe observațiuni. Acum trei ḑile, a tăiat un stejar."

Loterie.

Mercuri în 4 Octombre.

Brünn: 63 5 56 80 74

Bursa de Viena și Pesta.

Din 4 Novembre n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	98.—	97.90
Renta ung. de hârtie	90.10	90 10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorți ungu ești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 94	5.93
Napoleon	9 95½	9.95
100 marce nemțești	61.55	61 55
London pe (poliță de trei luni)	125.35	125.15

Sz. 261 1885 bir. végreh. [1186] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 1648 sz. a kelt végzése folytán, Aleman Nicolae és társai ellen „Albina" hitelintézet részére 512 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 884 frtra becsült ökrök, tehenek, buza, széna, cséplő gép stbből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Toporcsán leendő eszközlésére határidőül 1885-ik évi **November hó 18-ik** napjának délelőtt 10-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi November hó 3 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Fabrica c. r. regnicolară
de învĕlitoare și țoale
care esistă de 87 ani,
mai nainte:
Lichtenauer-s W-we & Söhne,
trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm. late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă și brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci și spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 3

Numai din causa fabricării în masse mari și a magazinului nostru urieș suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu așa un preț ne mai pomenit de mic.

Espediția se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

☛ Adresa me rog sĕ se însemne esact.
Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

De necreḑut! dar adevĕrat!

Eu avênd **1400 bucăți de**
Pantaloni de iarnă
pentru bărbați de ori-ce mărime, pe cari i-am procurat pe calea unei licitațiuni cu un preț bagatel, și cari se disting prin aceea, că **țin foarte cald,** că sunt **groși,** de **o croitură minunată,** și făcuți gata costă [1184] 2

☛ **numai 1 fl. 20 cr.** ☚

până când nu mi se va găta provisiunea. Cu tot prețul cel bagatel acesti pantaloni sunt **foarte eleganți, de tot noi, fără nici o smintă, neprețuibili.** La comande este de a se însemna numai lungimea pasului. Espediția se face cu rambursă. De vênḑare la **Hecht's**
Depot fertiger Winterwaare,
Wien, I., Kolowratring Nr. 90.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium"
(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încăruntire.** După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn. **„Roborantium"** s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé", alifie orientale pentru frumsețâ din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 48

„Bouquet du Serail de Grolich."
parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny
se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand
clopotele găurite și premiate
inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfelin de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 6

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

De 50 de ani
esistă firma cu cel mai bun renume de stofe **En gros**
„Zum guten Hirten"
(la păstoriul cel bun)
mai nainte Vincenz Strohschneider,
VIENA,
I. Rothenthurmstrasse 14.

Această firmă își vinde depositul seu
de stofe adevĕrate de lână de Brünn
în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbați,
cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, și anume, pentru căput, vestă și pantaloni, **de toate colorile** și **de o calitate nestricăcioasă, pentru prețul fics, dar bagatel de**

Calitatea II., pent u o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**
Calitatea I., „ „ „ . . . . **fl. 4.50**

Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va conveni, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 3

Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea prețului, sau cu rambursă postală.

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sĕnătății
se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătăței și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre, *balsamul de viață al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878.
Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului
B. Fragner,
apotecă „la Vulturul negru," în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 și în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, și cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1000] 6—15

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu,**
Editura și tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 114 Sibiiu, Marți 29 Octombre (10 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 c pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Octombre 1885.

Sunt feliurite interesele particularilor nemaghiari din Ardeal, și ele totdeuna sunt considerate de către organele administrative.

Cu interesele particularilor merg paralel interesele rassei domnitoare, și acestea se grupează pelângă idea de stat unguresc, de care în timpul din urmă s'a legat și esistența statului.

Organismul chemat a închega toate elementele în direcțiunea croită de presa maghiară este reuniunea de maghiarisare cu centrul în Cluș, ale cărei ramificări se întind preste întreg Ardealul.

Am vĕḑut, că se comit fărădelegi strigătoare la ceriu, și ele se comit în interesul particularilor.

Am vĕḑut, că pe căi piezișe se esploatează bunăcredința românilor pacinici și îndelung răbdători pentru scopuri lăturalnice, cum este bună-oară instituirea de scoale unguresci, așa numite scoale comunale, al căror scop nu este educațiunea, nu instrucțiunea, ci desbrăcarea tinerelor odrasle din firea lor lăsată de Dumneḑeu, maghiarisarea cu iuțeala fulgerului.

Poporul nostru este răbduriu și până acuma a avut fiduțiă în ocârmuire, căci el era, este și va mai fi poate încă de credința, că așa voiesce împĕratul.

N'a avut până acuma convingerea, că pe căi piezișe se lucră pentru totala lui ruinare.

S'a constituit în Cluș reuniunea pentru maghiarisarea tuturor sufletelor din Ardeal.

Abusurile de până acuma se pot considera ca flori în pălărie pe lângă cele ce trebuie sĕ urmeze în interesul scopurilor urmărite de această reuniune.

Dacă s'a făcut abus până acuma de încrederea românului, de bună seamă se va face de acì înainte.

Reuniunea de magharisare din Cluș a fost întimpinată de către români cu indignațiunea ce o merită o instituțiune cu tendențe demoralisătoare. Ne aducem aminte de adunarea generală a comitatului Sibiiu față cu circulara acestei reuniuni de a sprigini comitatele tendențele urmărite de ea. S'a stigmatisat atunci procedura celor din Cluș, accentuându-se, că chemarea ei este a demoralisa. S'a ḑis: suntem destul de derangiați prin comitate, pentru ce un nou factor în această direcțiune.

Astăḑi stăm față cu fapte împlinite.

Într'un moment de slăbiciune națională unele comitate au luat conclusul, ca sĕ arunce dare asupra cetățenilor nemaghiari, și banii storși pe această cale sĕ-i trimită la reuniunea din Cluș, care va sci căuta cum sĕ ne puie pedecă în desvoltarea noastră națională.

Pretutindinea sunt instituiți amploiați, cari nu cunosc limba poporului.

Nu ne mai este permis sĕ credem, că amploiații nu vor face abus de încrederea blândului nostru popor, nu, mai ales când vedem, că abusurile în această direcțiune se consideră de merite veritabile pe altariul patriotismului modern.

Singurii oameni chemați a fi sentinela poporului nostru, preoții și învĕțătorii sunt terorisați și ei unii trupesce, alții sufletesce, unii sunt trași prin temnițe pentru învinuirea de sumuțări contra statului, altora li se pune în vedere împărtășirea lor din ajutoriul menit odinioară pentru preoțimea noastră, și noi vedem, că demoralisarea pe calea aceasta câștigă teren chiar și la preoți, dela cari cu drept cuvênt s'ar aștepta mai multă tărie de suflet.

Între asemenea împregiurări pressa română trebuie sĕ strige, e chemată tocmai ea sĕ arete adevĕrata stare de lucruri și prăpastia, spre care suntem împinși.

Acì este încordarea dintre noi și presa maghiară, și acì este și deosebirea dintre noi și presa maghiară.

În nebunia lor cei dela presa maghiară voiesc sĕ sigileze toate nebuniile lor prin coroană sau casa domnitoare, de aceea ei la toată ocasiunea pun în gura împĕratului cuvinte acomodate a zdrobì în noi credința despre părinteasca îngrigire a împĕratului față cu toți supușii sei.

S'a făcut mare svon în primăvara trecută cu unele cuvinte puse în gura monarchului nostru cu ocasiunea denumirei lui Szász Béla de episcop al districtului Dunărea de jos.

S'a mistificat lucrul, ca și când suprema îngrigire a monarchului ar fi resultatele maghiarisărei.

Aceeași tactică se observă acuma din incidentul închiderei esposițiunei din Budapesta față cu fiitoriul nostru monarch.

Tendențele de a scoate din inima românului credința în dreptatea împĕratului poate fi principala chemare a presei unguresci din Ardeal, însĕ cumcă realisate odată aceste tendențe, ele vor resolvì definitiv cestiunea Ardealului, aceasta este convingerea noastră.

Spre aceasta ne împinge presa maghiară, spre aceasta demoralisarea observată prin comitate, spre aceasta reuniunea de maghiarisare cu toate filialele ei.

Cine crede că este bine așa, urmeze-și calea apucată 'n numele Domnului.

Noi suntem de credința, că în direcțiuna apucată numai la prăpastie ajungem și prin aceasta esprimăm convingerea tuturor românilor de pe fața pământului.

Revista politică.

Telegramele mai proaspete ne aduc sensaționala scire, că țarul Rusiei a șters pe principele Bulgariei din lista armatei rusesci. Principele Alecsandru era major de suită a țarului și proprietariul unui regiment rusesc.

Mare sensațiune a produs pretutindinea această draconică mĕsură a țarului.

Într'adevĕr, că purtarea Rusiei este o problemă, pe care pân' acum nimeni nu o poate gâcì. Toată lumea scie, că Rusia a plămădit aspirațiunile de independență națională a Bulgarilor. Preliminariele dela San-Stefano au fost opera generalului Ignatieff, cel mai panslavist dintre toți Panslaviștii, frate de cruce cu Scobeleff, devenit renumit prin toastul cu apă rece.

Congresul din Berlin a pus stavilă realisărei programului politic presentat de generalul Ignatieff în toamna anului 1877, a pus o stavilă oare-care și a statorit o arangiare în peninsula balcanică, care purta în sine simburele putregiunei.

Revoluția dela 18 Septembre este ediția preliminarelor dela San-Stefano, și lucru de mirat tocmai Rusia vine și insultă personal pre principele de Battenberg, și încă într'un mod neobicinuit până acum întră statele civilisate.

Purtarea Rusiei este enigmă tocmai acuma în fața conferenței din Constantinopol. Se crede că această mĕsură tiranică are intențiunea a face imposibil pe principele Alecsandru, care în timpul din urmă 'și-a lăpădat cârjele rusesci și umblă pe propriele sale picioare.

Unirea bulgarilor sub sceptrul principelui Alecsandru fără epitropia Rusiei este pĕcat strigător la ceriu, este imposibilitate. De aici se esplică brutalitatea Rusiei.

Espulsarea Jidanilor din România.

„Voința Națională“ scrie cu datul de 25 Octombre în această cestiune un al doilea articol, pe care pentru însemnătatea lui, îl reproducem în întregul lui cuprins.

Revenim astăḑi asupra espulsărei evreilor.

Un numĕr de 11 evrei, toți directori de ḑiare, au fost espulsați preste graniță. Foile oposiției au făcut numai ceva mișcare spre o protestare, care însĕ n'a avut urmări mai pronunțate.

FOIȚA.

Căderea lui Mihai Viteazul.

(Conferință ținută în sala Ateneului în ḑiua de 18 Octombre de **d. A. D. Xenopol** în folosul loteriei Ateneului.)

Munții ce apar la orizon au totdeauna un farmec deosebit asupra privirilor noastre. Ori cât de frumos ar fi peisajul ce se întinde la poalele lor, ochiul nostru, după o rătăcire pe pajiștele înverḑite, se înalță earăș în sus către piscurile lor, atras de neînvinsa lor mândrețe.

Așa se întêmplă și în orizoanele timpului; în istoriă cercetările timpurilor posterioare se îndreaptă în totdeauna cu mai mare stăruință către acele figuri mărețe, cari apar din timp în timp în privazul cel negru al vremurilor trecute.

Dintre domnii însemnați ai țĕrilor române mai nici unul n'a atras atât de des peana începĕtoarei noastre istoriografii, ca figura dramatică a lui Mihai Viteazul. Și cu drept cuvênt; căci în scurta și viforoasa lui domnie el a realisat măcar pentru un moment o țintă măreață, căci din faptele și greșelele sale putem astăḑi încă trage învĕțături folositoare.

Mihai Viteazul a căḑut jertfă mărețelor sale concepțiuni. S'a bănuit adese ori — că el încercase a aduce la îndeplinire niște planuri, ce întreceau puterile și mijloacele sale și că această disproporție între ceea ce voia și ceea ce putea, fusese pricina hotărîtoare a căderei sale. Noi credem a fi descoperit o altă esplicațiune a prăbușirei atât de repede a uriașei clădiri încercată de dênsul și lămurirea acestui nou punct de vedere va fi obiectul prelecțiunei din astă seară.

I.

Mihai Viteazul a căḑut nu în lupta lui cu turcii, pe cari din potrivă a dus-o la cea mai strălucită isbândă, făcênd pe turci sĕ recunoască în el un om de valoare, pe care îl prețuiau și admirau și pe care neputêndu'l supune, căutau la sfêrșit sĕ-l atragă în partea lor. Căderea lui a provenit din politica întreprinsă de el cu țĕrile transcarpatine.

Se scie că Sigismund Batori, cel mai nestatornic dintre principi, se hotărî sĕ se lepede de domnia Ardealului și sĕ treacă această țară împĕratului Germaniei Rudolf.

Mihai Viteazul își dete toate silințele a împiedeca această schimbare de stăpân în țara vecină, întru cât un principe de talia lui, pe care îl putea conduce cum îi plăcea, sĕ fie înlocuit de un puternic împĕrat. Neputênd însĕ zădărnicì cestiunea, el caută sĕ între în bune legături cu noul seu vecin, care la rêndul seu era interesat a nu-și înstrĕina simpatiile unui om ca Mihai, care dăduse doveḑi de ceea ce putea în crâncenile sale lupte cu turcii și de brațul căruia împĕratul avea nevoie neapărată în rĕsboiul ce-l purta chiar atunci contra împĕrăției otomane. Mihai încheie deci cu Rudolf un tratat, prin care se recunoscea de vasalul acestuia, primind în schimb dela împĕratul făgăduința sprijinului seu cu armată si mai ales cu bani contra dușmanului comun. De abia însĕ se închiegase legătura între sfîntul imperiu roman și domnul Munteniei, că Sigismund Batori, căindu-se de tocmeala sĕvêrșită, prin care își vênduse coroana „pentru un blid de linte“, se întoarse înapoi în Transilvania, și luând earăș în stăpânire scaunul acestei țĕri, se satură de a doua oară de domnie și trece Ardealul în mânile fratelui seu Andrei Batori, cardinal din Polonia, un devotat prietin al turcilor.

De îndată ce aceste împrejurări se desfășurară în Ardeal, lui Mihai i se străfulgeră prin minte planul, care de acum înainte îi va frămênta fără încetare măreața lui gândire, anume de a scoate pe Andrei Batori din domnia Ardealului și de a supune această țară propriei sale autorități. El putea sĕ facă aceasta cu atât mai ușor, cu cât rĕsturnând pe Andrei Batori, el putea sĕ treacă drept făcênd slujbe suzeranului seu, împĕratul Germaniei, și sĕ se folosească de însuș ajutoarele date de dênsul, spre a-și realisa ascunsul seu gând. Planul era dibaci și face onoare concepțiunei politice a lui Mihai Vi-

Simţĕmêntul general al poporului și opinia publică au aprobat acest act energic al guvernului, ca patriotic și neapărat pentru manţinerea demnităţei și prestigiului ţĕrei.

Decisiunea de espulsiune este nemotivată. Motivele însĕ ce au împins pe guvern a lua această mĕsură sunt cunoscute mai mult sau mai puţin de toată lumea.

Evreii dela noi împărtășind și ei curentul general al ţĕrei se adăpară și parte din ei cu luminile civilisaţiei, și deci era firesc lucru, ca sĕ tindă a'și apăra drepturile lor prin presă. Civilisaţia însĕ nu îndepărtă de ei firea lor cea înăscută, anume de a dobândì posiţiunile cele mai bune prin cea mai puţină muncă posibilă, și în loc de a face din ḑiarele lor niște isvoare de lumină pentru coreligionarii lor, ei întocmiră din ele niște organe de incriminare și de acusare pentru poporul românesc.

Nu numai actele guvernului erau criticate, dar pănă și legile votate de corpurile legiuitoare, de representanţii naţiunei, prin urmare de poporul român, în sînul căruia trăiesc, câștigă și se îmbogăţesc, nu erau apărate de criticele lor cele mai nerespectuoase.

Evreii nu se sfiau de a numì legile noastre, cum este de esemplu legea bursei, a comerciului ambulant și altele, legi barbare și neomenoase, insultând astfel naţiunea, ai cărei representanţi dăduseră nascere acelor mĕsuri.

Guvernul, fără îndoială, că poate fi criticat pentru actele sale; tot atât de sigur este însĕ, că altul poate fi tonul în care 'și poate permite un român a se rostì asupra acelor acte și altul acela, ce poate fi învoit unui străin, a cărui esistenţă este mai la urma urmelor tolerată în ţară, dar care nu are alte drepturi în Statul nostru, decât acele ce voim noi a i le conferì.

Strĕinii deci, deșì dênșii se pot plânge contra actelor ce-i lovesc, trebuie totuș sĕ întrebuinţeze un limbagiu politicos și cuviincios faţă cu guvernul ţĕrei în care trăiesc, căci ori-ce cerere a lor este o rugăminte și tonul rugămintei nu poate fi nicĭ odată acel al amenințărei.

Citească cine-va ḑiariul „Fraternitatea“ și se va convinge ușor despre necuviinţa, cu care acest ḑiar era redactat, despre cuvintele insultătoare ce cuprindea pe fie-ce ḑi, încât adeseori ţi se suia sângele în obraz, când vedeai injuriile și batjocurile aduse de niște venetici în această ţară la adresa organelor celor mai înalte de încredere ale ei. Pare că-'ţi era rușine de a mai fi român, când luai vre-o gazetă jidovească în mâni. Legile noastre cele atât de liberale faţă cu presa și mai mult încă decât legile, principiile, de cari guvernul liberal a hotărît sĕ nu se îndepărteze, asigurau nepedepsirea acelor pamfletari, cari își permiteau de a insulta pe români, guvernul lor, întocmirile și așeḑămintele lor în însași ţara acestora. Păharul era plin și trebuia sĕ se varse. Această devărsare a fost provocată prin uneltirile evreilor îndreptate către strĕini, în scopul de a dobândì tot mai multe drepturi în România.

Scim încă dela tratatul de Berlin cum evreii din ţară au agitat la strĕini spre a face sĕ se modifice articolul 7 din Constituţie în un sens favorabil evreilor. România, avênd atunci de dobândit recunoascerea neatêrnărei sale, fu nevoită sĕ cedeze presiunei făcută asupră-i de puterile semnatare ale tratatului și consimţì la modificarea acelui articol. Sensul însĕ, în care s'a făcut această modificare și care impune evreilor, ce voiesc a dobândì împămêntenirea, oare-cari condiţiuni de capacitate și moralitate, pe cari marea lor majoritate nu le pot îndeplinì, trebuie sĕ nemulţămească pe cei mai mulţi din ei. Dênșii ar vrea sĕ li se deschidă d'a gata porţile în această ţară, pe care străbunii nostri au manţinut-o prin vĕrsarea sângelui lor celui mai scump, pentru a căreia păstrare le-a tremurat inima într'atâtea rênduri; sĕ între deodată în cetăţenia ei, și sĕ aibă dreptul de a dispune de soarta ei, fără a fi jertfit pentru dênsa nici un ban din punga lor umplută din sudorile ei, nici o picătură din sângele lor îngrășat pe bogatele sale ogoare și sĕ se despăgubească astfel de vechea lor patrie, perdută cu mii de ani în urmă din causa nedestoiniciei lor, prin un nou pămênt al făgăduinţei așternut la poalele Carpaţilor. Vĕḑênd că românii le dispută cu energie întrarea în cetatea drepturilor lor, că cern cu deamănuntul pe tot evreul ce se înfăţișează cu cererea pentru cetăţenie, s'au hotărît iarăș a merge la strĕini spre a impune din nou românilor o modificare a articolului 7 în sensul unei depline libertăţi a evreilor de a împărtășì cu românii beneficiul posiţiunei lor. Prima încercare se făcù cu câte-va luni în urmă de către o deputaţiune a evreilor din Londra, către marchisul de Salisbury, cari, prin sfruntate neadevĕruri asupra posiţiei evreilor în România căutară sĕ misce opinia publică engleză în favoarea coreligionarilor lor din România. Se spunea între altele în acel pamflet, că în România evreii ar fi împedecaţi de a esercita profesiunea de medici, ingineri, architecţi, și ceea ce era mai nostim și aceea de comercianţi!!

Fiind-că acuma se pregătea întrunirea unei conferinţe la Constantinopole, evreii se gândiră iarăș sĕ vină și aici cu jalbe în proţap în contra românilor, cari au îndrăsneală a nu lăsa pe evrei sĕ-i gâtuie în propria lor ţară.

Pentru a pregătì o manifestare cât de impunĕtoare alianţa israelită trimise în București pe d. Armand Levy, care, luând gazdă la redacţia „Românului“, începù de acì a uneltì contra poporului românesc și pregătea formarea unei protestaţiuni întinse de îndreptat la conferinţa din Constantinopol.

Uitaseră evreii un singur lucru, că România nu se mai află acum în posiţiunea în care o găsise congresul dela Berlin. Nu mai este o ţară ce are de dobândit drepturi, ci una ce are de apărat și de făcut sĕ se respecte o posiţiune și niște drepturi câștigate prin eroismul adevĕraţilor sei copii, hotărîtă a nu permite nimenui sĕ-și, bată joc de aceste drepturi și cu atât mai puţin unor oameni, cari cred că macsima lor favorită: ubi bene, ibi patria, o vor putea-o realisa mai ales pe malurile Dunării inferioare.

Aceste uneltiri nedemne, ca unele ce caută a dobândì drepturi, nu prin muncă onestă, ci prin intrigi meschine, au fost însĕ dejucate de agerimea guvernului, care a zdrobit puii de șarpe încă de pe când erau în ou, trimiţĕnd preste graniţă întreaga familie a gazetarilor evrei.

Varietăţi.

* Sâmbătă în 26 a l. c. s'a promovat întru protopresbiter al tractului Deeş dl Teodor Herman administratorul de până acum al parochiei centrale din Deeş; ear clericul absolut Gavriil Cârlig de presbiter al parochiei Someş-sat (protopresbiteratul Cluşului).

* Aflăm că alegerea de protopresbiter al tractului Avrigului s'a efectuit ieri. Resultatul e, că părintele administrator ppresbiteral Ioan Cândea a întrunit 40, ear diaconul ceremonial dl Nicolau Borzea 30 de voturi.

* (Himen.) Dl Nicolau Gliga cleric absolut al archidiecesei noastre îşi va serba cununia în 10/22 Novembre a. c. cudşoara Aurelia Popescu în biserica gr or. din Rîpa de sus.

* (Serata Sodalilor.) Sâmbătă seara s'a ţinut representaţiunea teatrală împreunată cu joc a reuniunei sodalilor români din Sibiiu.

Se ḑice, că de când esistă această reuniune, ea n'a întrunit aşa un public numĕros din toate păturile societăţii, ca cu această ocasiune.

Inteligenţa română din loc s'a presentat în numĕr complet; burgezimea noastră puţină câtă este d'aici şi jur, împreună cu mulţi oameni din popor formau parterul îndesat.

În loge am vĕḑut şi pe Esc. Sa Dl archiepiscop şi mitropolit, pe Ill. Sa Dl archimandrit Popea şi alte notabilităţi.

Ceea ce privesce însaşi representaţia, ar fi un lucru fără de scop, a o lua la o aspră recensiune.

Silinţa, pe care au arătat-o sodalii români de a da înainte şi a dovedì că trăiesc, trebuie sĕ o apreţiăm şi sĕ le dăm încuragiare.

Avênd aceste consideraţiuni, putem ḑice în genere că representaţia a succes.

Mama Balaşa a fost mult aplaudată, căci ⁂ în această rolă a jucat cu rutina şi simţul unui actor probat.

Barbu lăutariul, Caliopi, Kir Manole şi Sava au plăcut mult publicului, care ţinut într'o continuă ilaritate, aplauda mereu.

Căluşeriul şi bătuta au fost jucate de opt tineri sodali cu destulă precisiune şi destul gust. La dorinţa publicului unele figuri au trebuit sĕ fie repetate.

După serată a urmat jocul, care după cum auḑim a durat cu multă vioiciune pănă 'n revĕrsatul ḑiorilor.

Resultatul material se ḑice că a fost strălucit.

Încheind cu acestea darea noastră de seamă, gratulăm tinerilor noştri industriaşi şi le poftim din inimă sĕ progreseze pe calea apucată, căci până când vor lucra tot cu zel pentru înaintarea lor proprie, nu vor putea fi lipsiţi de sprijinul moral şi material al inteliginţei române, care urmăresce cu atât interes tendinţele de a forma o clasă de mijloc între ea şi popor.

O mică observaţiune sĕ ne fie permisă. Când vom vedea că tinerii nostri industrieşi în loc de representaţiune teatrală ni se vor presenta cu elaborate despre perfecţionarea lor în specialitatea lor, şi despre paralela între ei și lumea cultă, care prin industria înaintată coplesesce pieţele noastre, când vom vedea pre tinerii nostri aprofundându se fiecare în meseria sa, atunci vom aplauda și mai din inimă noi cesti dela „Telegraful Român.“

* (Petrecere cu joc.) Reuniunea de cântări de aici **„Tipografia“** va arangia Sâmbătă 2/14 Novembre, o petrecere cu joc în sale dela „Împĕratul Roman,“ la care va contribuì capela militară dela regimentul 82.

Începutul la 8 oare.

Entrée pentru bărbaţi 80 cr. pentru femei 40 cr. de persoană. Logea mare 2 fl., cea mică 1 fl.

Bilete se pot scoate Joi şi Vineri dela 3—6 la librăria Ios. Drotleff, strada Cisnădiei 23, la G. A. Gross, Piaţa mare 27, şi seara la casă.

— În 17/29 Octombre a. c. s'au petrecut la repausul etern rĕmăşiţele mortuare a în Domnul adormitului econom şi cantor a bisericei gr. or. din Şoimuşul român Matei Voilean, pre carele 'l jelesc: întristata-i soţie, 2 fii, 3 fete.

Deamnă de amintire este trecerea din viaţă a de mulţi regretatului decedat pentru vieţuirea lui morală religioasă, servind în toată viaţa sa fatigioasă de model consătenilor, precum şi pentru modul cumpĕtat a chivernisirei casei sale, în urma căreia i-u fost cu putinţă, ca pe lângă o diliginţă, cruţare şi

---

teazul, care de obicei în ochii istoricilor noştri trece numai drept un mare căpitan, eară un slab politic. Mihai Viteazul avea însĕ de circumvenit o putere, care dăduse pănă atunci doveḑi îndestule de fineţă şi destoinicie diplomatică şi precum el voia sĕ înşele pe Austria, astfel şi Austria voia sĕ'l înşele pe dênsul. Din documentele cele nuoi, numĕroase şi interesante asupra acestei memorabile domnii, se vede că împĕratul german nu respinse de loc propunerile lui Mihai de a cucerì Transilvania pentru el; dar că împĕratul avea de gând a se slujì numai de Mihai ca de un instrument, pentru a rĕpune pe Andrei Batori, şi apoi a-i mulţămì frumos şi a-l trimite earăş înapoi preste munţii de unde venise.

Se încinge deci o luptă diplomatică din cele mai interesante între împĕratul Germaniei şi domnul român, în care ambii căutau sĕ se rĕpună unul pe altul, fără a-şi părăsì însĕ nici unul ajutoriul celuialalt. Mihai avea nevoie de împĕratul pentru a'l sprijinì în îndeplinirea planurilor sale şi împĕratul avea nevoie de Mihai pentru a fi apărat în contra polonilor şi a creaturilor lor, toate prietinele ascunse ale Porţii, cu care Rudolf se afla în rĕsboi.

Cât timp acele scopuri ale celor doi protivnici erau încă departe de îndeplinirea lor, relaţiunile dintre Mihai şi împĕratul rĕmaseră prietenoase; de îndată însĕ ce unul începù a simţì că este, ertaţi-mi espresia comună, dar care caracterisează de minune situaţia, tras pe sfoară de celalalt, buna înţelegere ce domnise între dênşii începù a se strica. Astfel Mihai nu aşteptă ordinul împĕratului pentru a trece preste munţi şi pe când germanii reflecsivi şi greu de hotărît, discutau şi cumpăneau la Viena, românul, strănepotul vrednic al poporului ce se închinase numai la fapta îndeplinită, cădea ca un fulger asupra lui Andrei Batori; îl sfărâmă la Schellenberg lângă Sibiiu, şi curând după aceea vărsă nişte lacrimi de ocasiune la vederea cardinalului adus pe o tipsie înaintea învingĕtoriului.

Această grăbire a lui Mihai Viteazul trezì neîncrederea politicilor dela Viena şi de acum înainte ţinta lor de căpetenie va fi de a spiona pe Mihai, dacă nu cumva vrea sĕ se împatroneze în Transilvania, după-cum rostesc documentele. Mihai, luându-şi curênd după aceea titlul de guvernator al Transilvaniei şi cucerind apoi şi Moldova, deastădată călcând un ordin espres al împĕratului, arătă către acesta o independenţă de lucrare, care făcea sĕ sporească necontenit bănuielile curţii din Viena. Pe de altă parte, Mihai înţelesese din deosebite convorbiri avute cu comisarii împĕrătesci şi din corespondenţa sa, chiar dela început amară şi ascuţită, ţinută cu Basta, că împĕratul avea de gând sĕ-l scoată din Transilvania, de îndată ce aceasta s'ar putea face fără pericol pentru starea Germaniei. Relaţiunile în aparenţă prietenoase încă, eraa în fond cele mai încordate şi lupta nu trebuia sĕ întârḑie a isbucnì acolo, unde până acum domnise prietenia şi vorbele dulci.

Revoluţia ungurilor contra domniei lui Mihai, determină pe germani a se pronunţa făţiş contra lui Mihai şi această luptă, ântâi cinstită şi pe faţă se sfêrşesce prin asasinatul mişelesc din câmpia dela Turda.

Această scurtă schiţare a faptelor de căpetenie, cari alcătuiesc actele dramei pline de mişcare şi de interes a domniei eroului român, erau necesare pentru înţelegerea analisei causelor, cari esplică, pentru-ce Mihai a trebuit sĕ cadă victima planurilor sale.

Noi credem, că dacă Mihai a căḑut, aceasta nu a fost datorită nedibăciei sale politice esterioare. Dacă aş putea sĕ urmăresc cu Domnia-Voastră pas cu pas acţiunea politică a lui Mihai Viteazul, care unea prin firile reţelei sale pe papa de la Roma cu ţarul Moscoviţilor, pe patriarchul din Alecsandria cu regele Svediei, a-'ţi vedea, că Mihai Viteazul este aproape tot atât de bun politic, ca şi genial căpitan. În resumat politica lui esterioară tindea a spăria pe Turci prin Germani şi pe Germani prin Turci, a'şi croì întru aceste două puteri un stat al seu, care sĕ înghiţă în el nu numai Ardealul şi Moldova, dar şi mândrul regat polon, sĕ se întindă cu alte custăruinţă de fer — sacrificând sănătate şi până filerul din urmă pentru instrucţiunea mai înaltă a fiilor şi educaţiunea cuviinciosă a fetelor resp. a familiei sale — sĕ-şi vadă în parte până ce a fost în viaţă realisată dorinţa inimei sale nobile, carea i-a fost meta năsuinţelor sale ostenitoare.

Trecerea din viată a astorfel de veterani şi virtuoşi părinţi de familie ne impresionează cu atât mai dureros, căci cu durere trebuie sĕ vedem, cum un fatalism de rĕu augur a cuprins generaţiunea presentă, ce are de consecinţă rara frecuentare a scoalelor medii şi mai înalte de către tinerii nostri şi mulţi şi dintr'acestia alunecă si sucumb sub greutatea situaţiunei de astăḑi.

Timpurile de bună aducere aminte a absolutismului nemţesc — când pentru mulţimea studenţilor români la institutele de cultură a compatrioţilor trebuiau făcute clase paralele, prin uneltirile egoistice a patronilor ideei de stat curat maghiar au trecut . . . . . făcênd loc pasiunilor erei „Kulturegyletului, cu scopurile sale tendenţioase.

Memoria reposatului fie în veci binecuvêntată!

a...

* (Cas de moarte). În 22 Octombre a. c. pe la 3 oare p. m. s'au petrecut la mormênt unul dintre fruntaşii comunei Săcel epitropul Euthimie Macra, carele a servit acestei comune ca jurat, colector de contribuţia reg., jude şi în fine ca ctitor al S. biserici din loc.

În calitatea sa de amploiat comunal a dovedit reposatul o purtare bună şi morală; — eară ca ctitor s'a arătat de primul fundator al scoalei şi bisericei noastre de aici prin dăruirea a doue pămênturi şi a unei grădini, pe care astăḑi se află zidită scoala bisericei greco-orientale.

Ceremonia s'a sĕvêrşit sub pontificarea Părintelui protopresbiter al tractului cu asistinţa a patru preoţi. Din recunoscinţă faţă de reposatul dl protopresbiter a rostit o cuvêntare funebrală pe deplin potrivită.

* (Postal.) Se află mai multe staţiuni pentru adiuncţi postali pe classa a II. din districtul direcţiunei postale din Sibiiu. Condiţiuni: 200 fl. cauţine. Emolumente: 500 fl. salariu şi 100 fl. bani de cuartir.

În sensul articolului de lege II. din 1873 pot concura suboficieri militari provĕḑuţi cu certificat despre această aptitudine a lor, asemenea şi espeditori de postă, cari au servit mai mulţi ani în această calitate.

Suplicele sĕ se trimită în termin de 6 sĕptĕmâni la direcţiunea de postă în Sibiiu.

Asemenea sunt vacante mai multe posturi de suboficiali la postă cu cauţiune de 200 fl. şi 400 fl. ca salariu anual, 60 fl. relut de cuartir, 30 fl. pentru haine; apoi mai multe posturi pentru servitori la postă cu cauţiune de 100 fl., salariu 300 fl., 60 fl. bani de cuartir şi costumul în natură.

Suplicele instruite conform articlului de lege II. din 1873 sunt a se trimite în termin de 6 sĕptĕmâni la direcţiunea de postă în Sibiiu.

— Cu 1 Novombre s'a deschis oficiu de postă în „Puszta Szt. Király" comitatul Turda-Arieş şi stă în comunicaţie de 4 ori pe sĕptĕmână cu oficiul de postă din Turda.

Va espeda epistole francate şi recomandate, asemenea asignaţiuni până la 300 fl.

* (Atentatul contra lui Freycinet.) În sĕptĕmâna trecută ministrul de esterne al Franciei a fost în mare pericol. Un om a puşcat contra lui. Individul, care a tras cu revolverul asupra trăsurii lui Freycinet, se numesce Petre Mariotti, e născut în Omeria (Corsica), are 50 de ani. Stăpâna casii sale a observat, că e nu s'a întors acasă de Joi; ea a avisat poliţia, care a făcut o perchisiţie. Stăpâna casii a recunoscut fotografia lui Mariotti. A venit advocatul Lagnerre la tribunal. Mariotti i-a spus îndată încet numele, refuzând însĕ a'l spune judelui de instrucţie dar acesta strigă deodată: „Scim deja tot, Mariotti!" — „Dacă sciţi, nu am ce ascunde", rĕspunse Mariotti, care povestì apoi, că a lucrat la Canal de Suez în Port-Said, de unde s'a dus la Panama cu fiica sa în etate de 21 ani. Într'o noapte mai mulţi lucrători au năvălit în locuinţa sa, 'l-au jefuit şi i-au desonorat fata, ce a murit după 2 ḑile în urma maltratărilor. Mariott plângea povestind. El luă un album, secvestrat dela dênsul, şi arătă judecătorului fotografia ficei sae ḑicênd: „Iată sêrmana copilă; aşa e că a fost fr moasă? Au desonorat-o au omorît-o şi acum nu vor sĕ o resbune; eu cer dreptul meu, dar nu or sĕ me asculte; toţi m'au gonit şi ruinat. M'a întors în Franţa; am cerut din nou dreptate, în deşert. M'am luptat cu mizeria. După ce am fost se itoriu la Agenţia Havas, m'am bolnăvit şi m'au d în spital. După însănătoşarea mea n'aveam oc aţie; făceam ce puteam, dar fără ca sĕ uit ţinta d a'mi rĕsbuna fata. Înse ce poate un nefericit fără ban fără protecţiune: M'am plâns mai de multe ori la min eriul de externe! „(Mariotti recunoasce însuşi, că aceste plângeri s'au făcut sub ministeriul trecut.) „Aşa nu mi a rĕmas alt ceva de făcut, decât sensaţie; am avut de gând sĕ ucid pe Freycinet; nici nu-'l cunoş am. Dacă vream sĕ-l ucid, 'l-aşi fi nimerit sigur; am tras în jos, ca sĕ fiu arestat, sĕ atrag atenţia asupra mea şi a causei mele." Toate astea le a spus Ma otti cu un ton sincer; dacă se vor confirma, el va liberat. Insuşi Freycinet a făcut demersuri pentru el şi a cerut lămuriri dela Lesseps. Secretarul soc ăţii Canalului de Suez îşi aduce aminte, că odinioră se vorbise mult de Mariotti şi fiică-sa. Mariot ar fi cerut dreptate; mai ântâi s a adresat la gu rnul din Columbia, apoi la Compania Lesseps, ca înse nu putea fi rĕspunḑĕtoare pentru crimele r lucrători ai sub-antreprenorilor. Lesseps a ḑi „'Mi aduc aminte de părintele desperat, dar cu t bună-voinţa n'am putut face nimic."

După un nou interogatoriu chipul orţii fetei nu e bine lămurit; în locuinţa lui Mari s'au găsit scrisori fără importanţă. El a fost dus earăş în arestul dela Mazas.

Mariotti a fost condus şi la Pont de l oncorde, unde a trebuit sĕ arete comisiunii judici cum a tras cu revolverul asupra lui Freycinet. Lesseps mai spune, că fata lui Mariotti n'a fost ită, ci de bună voia ei s'a îmbrăcat în haine bă esci şi a plecat cu lucrătorii. Fata avea o pur cam liberă; ea n'a murit din causa maltratări ci în urma unui leac, ce i-au dat Chinezi spre imicì consecinţele unei vieţi cam destrăbălate. făcut atunci o cercetare, care a încetat mai târq Deci Mariotti n'are nimic sĕ se plângă nici cont vreunei companii, nici contra ministeriului.

Convocare.

Membrii „Despărţĕmêntului VI" al asociaţiunei transilvane, precum şi toţi aceia, cari se interesează de înaintarea scopului asociaţiunei noastre, sunt învitaţi a se întrunì în adunarea generală, ce va avea loc în opidul Deva, la 21 Novembre 1885 st. n. a. c. la 10 oare a. m. în localităţile casinei române.

Deva, la 9 Novembre 1885.

Francisc Hosszu Longin,
actuariu.

Ioan Papiu,
direc.

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina" în luna Octombre 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 30 Septembre 1885	52,163.44
Depuneri	129,529.39
Cambii rescumpĕrate	372,524.52
Imprumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	68,437.67
Interese şi provisiuni	21,884.48
La fondul de pensiune	376.50
Monetă vêndută	283,70.91
Effecte	33,767.25
Conturi curente	62,414.79
Diverse	376.32
Total fl.	769,845.27

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	158,483.74
Cambii escomptate	388,272.36
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	48,720.60
Interese pentru depuneri	1473.65
Contribuţiuni şi competinţe	2335,03.
Salarie şi spese	2357.26
Monetă cumpĕrată	18,148.05
Conturi curente	19,334.84
Diverse	880.78
Cupoane de scrisuri fonciare	19,964.45
Numerariu cu 31 Octombre 1885	37,874.51
Total fl.	769,845.27

Sibiiu, 31 Octombre, 1885.

I G. Ioan,
director esecutiv.

Iosif Lissai,
comptabil.

Posta redacţiunei.

Domnului Ioan Cândea, administrator protopresbiteral Avrig. Faţă cu atacurile îndreptate asupra dtale prin corespondenţa din numĕrul 113 al ḑiariului nostru, redacţiunea şi a făcut reservele sale.

În faţa unor asemenea atacuri cel mai nimerit rĕspuns este tăcerea.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Novembre.

Buda: 14 63 69 3 28

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Novembre n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.—	97.90
Renta ung. de hârtie	90.10	90 10
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorţi ungu eşti cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 9 4	5.93
Napoleon	9 95½	9.95
100 marce nemţeşti	61.55	61 55
London pe (poliţă de trei luni)	125.35	125.15

---

vinte dela marea Baltică, până la marea Neagră. Tot ce se putea face în politica exterioară, Mihai a făcut-o şi nu credem sĕ se poată găsì o sìngură greşală marcantă în conducerea relaţiunilor sale cu imperiile vecine.

Şi Mihai Viteazul avea sorţii cei mai minunaţi de a isbutì, tocmai prin acest sistem de a îngrozì pe duşmanii sei unul prin altul. Ambii îi căutau alianţa, îi trimiteau presenturi de preţ şi se temeau de a 'şi atrage cumplita sa mănie. Mai ales după cucerirea Moldovei, Mihai era aşa de puternic, încât ar fi putut dicta el condiţiile rivalilor sei, când, ceea-ce nu puteau face două mari împărăţii, o mână de unguri rĕsculaţi aduseră uşor la îndeplinire. *Mihai era anume foarte tare în posiţia sa esterioară, dar foarte slab în cea din năuntru.* Reaua conducere a politicei interne, nu a acelei esterne a pricinuit căderea lui şi de aceea va trebuì sĕ aruncăm o ochire asupra modului seu de administraţie şi mai ales asupra modului, cum înţelegea el sĕ se conducă faţă cu masa poporului român.

II

Mihai fu un domnitor rĕsboinic în toată puterea cuvêntului. De la suirea lui în scaun până la moartea lui, el nu se odichnì o singură ḑi în patul seu, şi când chiar corpul seu gusta repaosul, mintea lui croia necontenit noue planuri de isbândă. În zadar căuta o partidă de boieri sĕ mai stăvilească această pornire rĕsboincă a domnului lor; înzadar a chiar şi soţia lui Stanca, rugându-l în genun sĕ părăsească cucerirea Transilvaniei, în care inst l ei de femee îi prevestea nenorocirea. Mihai, de puterea fatală a destinului, rĕmâne surd la aceste prevestiri şi păşesce înainte pe calea în nată lui de soartă.

Pentru a duce însĕ atâtea rĕsboaie, cu Tu Tătarii, Moldovenii, Polonii, Ungurii şi Nemţii, buiau armate. De unde 'şi forma Mihai Vitea oştirile sale — iată tema interesantă, care ne destăinuì în mare parte pricina căderei finale domnului român.

Armata lui Mihai era în marea ei majoritat compusă din mercenari, soldaţi streini plătiţi cu leafă puşi sub conducerea unor căpitani, parte ei înşi străini precum Király Albert, Baba Novac, George Mako, parte români, precum fraţii Buzesci sau Banul Mihalcea. Oştirea lui română era redusă numai la câte-va corpuri de călăreţi. *)

Aceşti ostaşi străini nu ascultau deci de Mihai ca supuşii sei, ci numai ca slugile sale, adecă până întru cât el îi plătea şi-i mulţumea, şi totdeauna curagiul şi focul la luptă era condiţionat de suma de bani oferită sau promisă. De aicea se esplică vecinica nevoie de bani, cu care Mihai Viteazul luptă în tot decursul domniei lui. Când nu avea bani cu ce sĕ-şi plătească armata, aceasta se rescula în contra lui, îl insulta şi 'l făcea sĕ sufere toate necasurile, fără a putea sĕ-i pedepsească, deoarece el nu avea asupra ei altă autoritate, decât aceea pe care banul 'i o putea da. De aceea vedem pe Mihai erênd în atâtea rênduri şi cu atâta stăruinţă bani ela împĕratul Rudolf, care, vĕḑênd însĕ cât de puţină seamă ţinea Mihai de ordinile sale, restrîngea t mai mult ajutoarele trimise lui Mihai, încât îl nea pe acesta fără încetare, în posiţie critică, faţă i ales cu mareţele planuri, pe cari voia sĕ le în linească.

(Va urma.)

---

*) Bălcescu descrie astfel alcătuirea oastei lui Mihai Viteazul în lupta de lângă Sibiiu: „In stânga lui puse pe Baba Novac, vestit general pe acele vremuri, cu cătanele şi haiducii sei; la dreapta era călărimea sêrbească, o ceată de cazaci şi alta de moldoveni. La centru erau ungurii avênd cap mai mare pe George Mako, iar capii cohortelor erau Francisc Lugasi, Dumitru cel Mare, Georghe Horwath, Mihail Gyulai, Lupul Noac şi alţii car ndau batalioane sau companii. În dosul lor erau polonii sumă numĕroasă de cazaci şi călărimea romă că. În sfârşit venia Mihai cu falanga sa, o trupă de de secui împreună cu boierii şi miliţiile lor."
Raportul lui Malaspina asupra aceleaşi lupte din spune, că în armata lui Mihai erau şi albanesi, unguri, cazaci, şi valahi. Un alt raport a lui ad din 5 Aprilie 1600 arată, că Mihai ar avea în lui 24,000 de mercenari.

Nr. 295. [1186] 2—3

EDICT.

Vasilie D. Orghidan din parohia Sf. Nicolae din Schei în Brașov, carele deja mai bine de 4 ani a părăsit cu necredință pe soția sa legitimă Maria V. Orghidan n. Bădițioiu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-ma instanță în restimp de 6 luni dela prima publicare în această foaie, căci la din contră se va aduce sentință de divorțiu și în absența sa.

Brașov, în 31 Septembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Ad Nr. 434 cons. 21, sc. pp. 1885.

EDICT. [1189] 1—3

Emilia Izsac născută Dimitrieviciu din Fabricul-Timișoarei, carea de mai mulți ani a părăsit cu necredință pre legiuitul ei bărbat, Georgiu Izsac din Lugoș, fără a se scì ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni, dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, căci la din contră, se va decide procesul încaminat în contra ei și în absența ei.

Lugoș, în 22 Octombre 1885.

Scaunul protopresbiteral greco-or. rom. al Lugoșului.

Nr. 282 [1187] 1—3

EDICT.

Ioana născ. Cândea gr. or. din Sebeșul inferior, protopresb. Avrigului, care de 5 ani trecuți a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Luca Stoia, asemenea gr. or. din Sebeșul inferior și acum pribegesce în lume fără a se scì locul ubicațiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de *trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Avrig, 21 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de I. instanță.

Ioan Cândea,
adm. prot.

Subscrisul am onoare a me recomanda onoratului p. . public român cu legarea de cărți, **broșure, protocoale** etc., **prompt și solid** cu cele mai moderate prețuri.

Sibiiu, 4 Septemre, 1885.

Ioan Cristea,
compactor.

[1126] 4—4

Strada Gușterița Nr. 17.

Nr. 408 [1188] 1—3

Anunciu.

În sensul §. 124 al procedurei matrimoniale se notifică, cumcă Ana Cărpinișan din comuna Răhĕu s'a despărțit prin sentința Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 6 Septembre 1882, Nr. 2741 B. de către pribegitul ei bărbat Haralampie Cărpinișan tot din Răhĕu.

Sebeș, în 25 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Împrumutul de losuri a cetății Barletta,

autorisat și garantat printr'un decret regal din a. 1870 pentru clădirea unui port nou.

Garanțe: — Acest împrumut oferă garanțe de rangul prim, ca: 1. o hipotecă pe proprietățile orașului Barletta, în preț de 20 milioane fl.; 2. o hipotecă pe toate venitele ordinare și estraordinare; 3. un deposit de 350,000 de lire rentă anuală, până la amortisarea împrumutului.

Fie-care obligațiune se poate replătì cu 100 de franci, adecă 35 de franci ca câștig minimal și 65 pentru prețul de emisiune solvit. Astfel e garantat un câștig de 35 franci minim, care poate ajunge la macsimul de 2 milioane.

Obligațiunile cetății Barletta oferesc șanse de câștig cu deosebire pentru losuri mari, căci fiescecare dintre ele, dacă ar fi câștigat odată sau mai de multe-ori, continuă de a avea valoare la toate tragerile următoare, și anume până la consumarea definitivă a împrumutului. Fiește-care obligațiune poate deci câștiga 300 de losuri, în suma de 5 milioane.

Patru trageri pe an
la **20 Februarie, — 20 Mai, — 20 August, — 20 Novembre,**

cu 140 de mii de câștiguri în suma de

treiḑeci milioane

între cari diferite de **2 milioane, 1 milion, 500,000, 250,000, 100,000, 50,000, 20,000,** etc.

Câștigurile se vor solvì în bani gata a doua ḑi după tragere.

Prețul emisiunei. Obligațiunile originale definitive, provĕḑute cu numele posesorului și cari participă la cele 160 de trageri, cu iscălitura municipalității din Barletta, și cu detaiurile necesare în limba germană, francesă și italiană, — se vĕnd pentru solviri în bani gata cu 65 franci = 32 fl. 50 cr. v. a. Aceste obligații se pot procura și pe credit cu 90 franci = 45 fl. v. a., începĕnd cu o solvire de 10 franci = 5 fl. v. a., ear restul de 80 franci = 40 fl. v. a., se poate plătí în 16 rate lunare de câte 5 franci = 2 fl. 50 cr. v. a., începĕnd cu 1. Ianuariu 1886, în sĕptămâna primă a fie-cărei luni, păn' se amortisează suma. Primitorii astorfel de obligații vor participa la toate tragerile de mai sus, precum și la toate cele urmânde asemenea și cu tot aceleași drepturi, ca și când ar fi solvit întreaga sumă deodată; ei pot după bună voia lor sĕ solvească înainte mai multe plătiri de încheiere.

Fieşte care posesor de obligații, primesce ca premiu un los al loteriei de Antwerpen (Tragerea la 25 Novembre), cu marele los

de franci 100,000

și alte 6000 losuri de frci: **50,000, 20,000** etc.

Nici în Italia și nici în Europa întreagă nu se găsesce un alt împrumut de losuri, care s'ar putea asĕmăna cu cel din Barletta, căci aceasta e singur cu un numĕr așa colosal de mare de losuri, și cu atâtea și continue șanse de câștig; el este și cel mai bun pentru în modul cel mai neîndoios asiguratele garanțe posesorilor de obligațiuni.

Subscripțiunea e deschisă **până în 19 Novembre** la banca: **Croce frères de fu Mario in Genua** (Italia), Piața St. Georg Nr. 32.

Pentru portul retour sunt de a se aclude 50 de centimi. Epistolele ajung la destinațiunea lor în 48 de oare. — Se deschide credit și sconto pentru clienți. — Trimiterea listelor de tragere urmează **gratis.**

[1190] 1

Mersul trenurilor pe liniele orientae ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	--	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.4	—
Predeal	—	**9.47**	12.5	—
Timiș	—	**10.11**	1.4	—
Brașov	—	**10.44**	2.	—
	6.22	**10.51**	2	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3	—
Apatia	7.33	**11.36**	[illegible]	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	[illegible]	—
Homorod	8.45	**12.23**	[illegible]	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	[illegible]	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	1	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	5	—
Mediaș	11.54	**2.25**	.43	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.4**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.0**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.	9.04	—
Ghiriș	4.11	4	9.32	—
Apahida	5.36	[illegible]	10.32	—
Cluș	5.56	8	12.32	—
	6.08	8	12.59	8.—
Nadișul ung.	**6.29**	[illegible]	—	8.34
Ghîrbou	6.45	[illegible]	—	8.59
Aghireș	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.0	—	—	1.21
Rév	9.2	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.	—	—	3.55
Oradea-mare	10	9.13	—	4.06
	10	9.18	10.37	—
P. Ladány	1	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	3	12.14	5.34	8.22
Budapesta	-	2.10	**10.05**	10.30
Viena	-	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Sáǵh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Sáǵh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 115 Sibiiu, Joi 31 Octombre (12 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 Octombre 1885.

S'au pornit într'o direcțiune lucrurile în statul nostru, și acuma nu mai esistă putere spre a le oprì în mersul lor. Direcțiunea aceasta este greșită, despre aceasta sunt convinși și maghiarii mai pricepĕtori de lucru, și la ocasiuni date ei o și mărturisesc, n'au însĕ curagiul sĕ se opună curentului, deoarece 'și tem popularitatea, care numai pe căi nenaturale, măiestrite, se mai poate susținea.

S'a maghiarisat întreagă administrațiunea publică, maghiarisat justiția, despre comunicațiune nici nu mai vorbim, deoarece în diariul „Magyar Polgár“ de eri cetim un articol la locul prim, în care amploiații dela calea ferată sunt ridicați până la ceriu, nu doară pentru serviciele prestate în interesul comunicațiunei, ci pentru zelul lor dovedit față cu reuniunea de maghiarisare, zel unic în feliul seu, ale cărui fructe sunt înființarea unei scoale unguresci în apropierea Clușului.

Seclul nostru a fost foarte bogat în boale lipicioase, un fel de nebunie a cuprins acuma pre cei ce poartă opiniunea publică în statul nostru, este adecă mania maghiarisărei, care grasează astădi în întreaga țară spre dauna cea mai mare a pacinicilor cetățeni.

E mirare ce contrast esistă între politica internă dintre Cis- și Translaitania, și cumcă e posibil un asemenea contrast în politica internă a unei monarchii, mintea sănătoasă nu 'și o poate esplica.

Vedem adecă, că în cealaltă parte a monarchiei puterea publică din stat împarte dreptatea pentru toți cetățenii fără osebire de naționalitate. Macsima guvernului de dincolo este: dreptate pentru toți, egalitate pentru fie-care naționalitate, egalitate pentru fie-care confesiune, căci numai așa este asigurată esistența monarchiei.

Din protivă stă lucrul la noi.

Dreptatea pentru toți, egalitatea pentru fiecare naționalitate, fie-care confesiune este ruinarea monarchiei. De aceea nouă ne trebuie unitate și numai unitate În justiție nu se sufere decât limba maghiară Se judecă bietul om fără a scì de ce este vorba. Am fost martori în un proces criminal, și s'a turburat toate simțirile minței și ale inimei noastre, vĕdênd pe bietul delincuent în turburarea sa sufletească cum privea la judecători fără a scì ce-i va fi soartea Și precând judecătoriul pronuncia cuvêntul: moarte, ștreang, bietul om poate credea că se vorbesce despre deosebită grație.

O asemenea tortură în veci n'a trecut preste capul nostru, și am venit la convingerea, că nu mai este permis sĕ fii om, și aceasta spre a-ți da silința sĕ înțelegi motivele esclusivismului limbistic în fața furcilor.

La administrație asemenea se purcede, așa în toate ramurile vieței publice.

Dincolo egalitate în numele Maiestății Sale împĕratului, aici esclusivism tot în numele Maiestății Sale.

Unul și acel monarch și aici și colo. Binele unei și aceleași monarchii și aici și dincolo, și totuș direcțiuni cu totul opuse, aceasta nu poate intra în capul românului.

Dilele acestea s'a desbătut starea internă a Bosniei în comisiunile esmise de delegațiuni. Cu această ocasiune ministrul de finanțe Kállay a spus, că acolo esistă cea mai perfectă egalitate. Mai mult, pentru slavii de acolo se tipăresc cărțile cu două feliuri de litere, cele romane și cirilice

Așa face statul cu provinciile ocupate, cari stau sub souzeranitatea Turciei.

La noi statul în esclusivismul seu merge așa de departe, încât nici cele mai indispensabile acte nu se tipăresc și în limba română, așa la contrate, așa la citațiuni judecătoresci, ba ce e mai mult, aceastä procedură se observă chiar și la blanchete pentru date statistice.

Înțelegem până la un punct oare-care tendențele urmărite prin asemenea condamnabil esclusivism.

Salus rei publicae la noi este unitatea națională, spre care țintesc toate mișcările în statul nostru. Unitatea națională se poate ajunge numai prin limbă, căci nime nu poate fi bun patriot în limba sa maternă, patriotismul este esclusivul monopol al limbei maghiare.

Justiția, administrațiunea, comunicațiunea, — toate sunt în mâna statului, care face deci cea ce pretinde unitatea națională.

Lipseau scoalele confesionale, înse și pentru acestea s'a îngrigit.

A mai rĕmas biserica

Di de di ne sosesc plângeri dela preoți de ai nostri. Organele statului pretind date statistice, și preoților nostri li se presentează blanchete numai în limba ungurească.

Conflictul este gata. Stăm în fața unui act de violență unic în feliul seu. Puterea publică dice: trebuie sĕ faci, noi dicem: ne este preste putință, deoarece nu putem. Pentru noi acele rubrici sunt lucruri neesistente, căci noi nu scim ce stă scris acolo.

Este interesul statului sĕ aibă date statistice esacte, sau doară caută parii, cari pun stavilă unitățeí naționale?

Noi nu putem sci.

Una am voi. Sĕ avem cel puțin dreptul a ne mira de forța unui organism, în a cărui jumătate puterile sunt centrifugale, ear în cealaltă ele sunt centripetale, sĕ avem dreptul a ne mira de vitalitatea acestui organism, și de priveliștea, ce presentează el privitorilor neinteresați.

Revista politică.

În Viena s'au început deja conferințele dintre ministrii austriaci și ungari asupra pactului comun pentru tarifele vamale și legăturile comerciale, ce are sĕ fie înoit în anul acesta.

Păn' acum încă nu s'au ivit greutăți mai însemnate între cele două părți ale monarchiei, numai în privința politicei vamale se crede, că o înțelegere nu va fi cu putință, cel puțin nu încurênd.

Conferința ambasadorilor s'a întrunit în sfêrșit la Constantinopole după multele amânări din sĕptămâna trecută. La ședințele ei participă chiar numai plenipotențiații puterilor, cari au luat angagiamentul de a păstra secretul pertractărior conferinței, și astfel pe lângă tot interesul cu care privesce Europa către Constantinopol, despre decursul pertractărilor n'a eșit încă nimic positiv la lumina dilei.

În tot casul vr'o hotărîre definitivă asupra vr'unei cestiuni nu s'a putut lua, căci dacă s'ar fi făcut aceasta, ea n'ar fi putut rĕmânea tăinuită. În genere judecând după ținuta puterilor, se pare, că conferența nici nu va putea aduce o altă hotărîre decât aceea, care va decreta restabilirea *statului quo ante.*

Atâta s'a accentuat acest principiu și atâta pond s'a pus din toate părțile — oficiale și oficioase — pe el, încât par'că lumei nici nu i ar putea venì la socoteală vr'un decis de altă natură.

Ori și cum ar fi însĕ, un lucru stă: că conferința va fi numai o sforțare fără nici un efect, dacă în timpul conferirilor ar trece sêrbii granița bulgară și ar pornì rĕsboiul, pentru care se pregătesc de atât amar de timp. În casul acesta s'ar trage o dungă preste toate hotărîrile ambasadorilor și cine scie ce s'ar mai putea întêmpla.

Ear posibilitatea aceasta de present încă nu e eschisă. Drept dovadă servească telegrama Agenției Havas pe care o publicăm la alt loc, în care sĕ spune, că Sêrbia caută cu tot din adinsul

---

FOIȚA.

Căderea lui Mihai Viteazul.

(Conferință ținută în sala Ateneului în diua de 18 Octombre de **d. A. D. Xenopol** în folosul loteriei Ateneului.)

(Încheiere.)

Această nespusă nevoie de bani a lui Mihai îl împinse la o împilare foarte pronunțată a țĕranilor din Muntenia, ce au suferit și sub acest luceafăr al domnilor români mari asupriri, ca și pe timpul înaintașilor sei. Pe boieri trebuia sĕ-i cruțe, căci el fiind adese-ori dus din Muntenia, avea trebuință a-i mănținea în credință către el, pentru a nu'și sporì greutățile prin o rescoală a boierilor. De aceea și vedem pe Mihai întărind și consfințînd aședămêntul șerbirei țĕranului, dispunênd prin un hrisov al seu, ca ori cine va fi român adecă șerb, sĕ rĕmână vecinic în această stare, care pe unde se va afla. Astfel acest mare militar, în loc de a îndrepta starea poporului de jos, de a ridica condiția economică a țĕranului, de a-i ajuta sĕ'și recapete sau cel puțin sĕ'și păstreze proprietatea sa, pune pe șerbirea lui de fapt pecetea dreptului și 'și taie astfel el singur sprijinul de sub picioare, îndepărtând din armata lui tocmai acele elemente, cari făcuse mărirea țĕrilor române pe timpul lui Stefan cel Mare, Vlad Țepeș și Mircea cel bĕtrân — clasa proprietarilor mici — adevĕrata temelie și puterea unui stat. Dar putea el sĕ facă altfel? Timpul îl grăbea și nu-i lăsa rĕgazul reformelor, chiar când ar fi avut de gând sĕ le îndeplinească. De aceea în istorie sĕ nu tragem atâta pe oameni pentru faptele lor, cât se căutăm ale înțelege.

Superioritatea lui Stefan-cel-Mare asupra lui Mihai Viteazul nu stă în geniul militar, pe care-l aveau ambii într'un grad neasemĕnat, ci în elementele, din cari se compuneau armatele lor. A lui Stefan-cel-Mare în maioritate din moșneni de țară, a lui Mihai Viteazul din lefegii străini. De aceea și vedem, că silințele lui Stefan-cel-Mare sunt încununate de isbândă; el lasă la moartea lui Moldova neatârnată, pe când ale lui Mihai dau toate de greși și când dênsul dispare dintre vii, Muntenia e cădută în îndoita vasalitate a turcilor și a nemților. Cu cât e mai sănătos poporul, cu atâta sunt mai mari generalii și politicii sei. Poporul român era încă nelovit pe timpul lui Mircea-cel-Bĕtrân și Stefan cel-Mare, de aceea și acești duoi domni îi scăpară onoarea și esistența lui. Pe timpul lui Mihai o boală cumplită începuse a-i roade măruntaiele sale, degradarea țĕranului, căderea lui în lanțurile robiei, care trebuia sĕ atragă numai de cât după dênsa și acea a țĕrei, în care trăia.

Mihai Viteazul a contribuit foarte mult la căderea țĕranului român și acest pĕcat, pe care 'l a recunoscut pentru prima oară Bălcescu în domnia eroului român, este o pată, pe care numai inima sa cea neasemănat de mare și uriașele sale planuri pot până la un punct sĕ o mai steargă de pe figura sa.

Mihai Vodă anume în nevoia sa de bani, pentru a-și plătì instrumentele isbândilor sale, oștirile sale mercenare, impunea adese-ori satelor răzășesci niște dări, pe cari acestea erau în neputință sĕ le rĕspundă, și Mihai atunci le lua satele ca domnesci, reducênd locuitorii lor, liberi până atunci, la starea de șerbi, rumâni, cum se dicea pe acele vremuri.

Mai multe documente constată acest trist și regretabil fapt. Astfel în unul dela Radu Mihnea din 1613 aflăm, că Mihai Viteazul, aruncând asupra moșnenilor din satul Apele-Vii o dare de 50,000 de aspri pe care dênșii nu o putuse plătì, luase acest sat ca domnesc, făcêndu-i pe moșneni vecini. Acest sat Mihai Viteazul îl dă apoi de zestre ficei sale Florica la măritarea ei cu Preda postelnicul. În timpul însĕ a fugei lui Mihai la împĕratul Rudolf, intrând Valachia în stăpânirea lui Simion Movilă, dușmanul cel mai neîmpăcat al lui Mihai Viteazul, moșnenii aduc domnului bani adunați de ei aspru cu aspru până la suma de 70,000, cu care rĕscumpĕră înapoi satul lor din șerbirea, în care îl aruncase Mihai. Postelnicul Preda reclamă însĕ acel sat dela moșnenii ce-l rescumpărase ca zestre a soției sale și procesul vine la judecată înaintea lui Radu Mihnea, care cunoasce dreptatea țĕranilor, intru cât, cum spune documentul, aceștia nu puteau rĕmânea „și fără de pămênt și cu aspri dați.“

Un alt document publicat acuma de curênd arată, că Mihai Viteazul ar fi cumpărat un sat Sur-

„casus belli“ și *a atacat deja posturile bulgare, trecênd granița.*

Dacă este scirea aceasta adevĕrată, stăm în fața unor nouă și grozave complicațiuni, al căror sfêrșit ađi încă nimeni a le prevedea nu poate.

Cu cât se apropie mai mult timpul de deschiderea camerei francese, cu atât încep a simțì republicanii mai mult trebuința de a se unì într'un singur partid, neputêndu-se altfel susținea nici un fel de ministeriu. Neunirea fracțiunilor republicane ar trage după sine o perpetuă crisă ministerială, care ar zdruncina și altfel republica destul de zguduită până în temeliile ei.

Dintre radicali Lockroy este, care stăruie mai cu întețire asupra lucrului și 'și-a ridicat cuvêntul în diferite rênduri în pressă și în conferințele partidei sale. El doresce, ca în adunarea plenară a republicanilor sĕ se statorească un program comun moderat, ca astfel sĕ se ușureze posiția de tot grea a guvernului. Tot în acest înțeles stăruie și oportunistul Artur Ranc, care pledează pentru actualul „ministeriu de pace.“

„Neue fr. Presse“ publică în numĕrul seu de ieri o epistolă deschisă a espulsatului jidan și literat român *Dr. Gaster*, adresată către redactorul acelui jurnal.

În această epistolă Dr. Gaster își face în liniamente generale biografia sa și arată că activitatea sa toată 'și-a oferit-o causei române, a cărei literatură a studiat-o într'o mulțime de opuri importante și chiar în prelegerile sale, care le-a ținut ca profesor la universitatea din Bucuresci. Dr Gaster susține cu multă tărie, că el n'a scris nici un singur articul politic, de când e în România, și nu numai că n'a stăruit pentru scopuri nepatriotice, dar provocându-se la multe dovеđi concrete, arată că a lucrat din toate puterile pentru de a-i cresce pe coreligionarii sei în spirit național-românesc. D'aci trece și denunță guvernul dlui Brătianu, arătând cum legea pentru indigenat e o deridere și eludare a decisiunilor congresului din Berlin.

În sfêrșit dechiară dl Dr. M. Gaster, că el cu toate acestea 'și iubesce și 'și va iubì în toată viața sa patria, pentru care nu va înceta de a se interesa și lupta.

Curioasă iubire și curios interes într'adevĕr, a denunța astfel în ochii lumii țara, pe care o iubim și pentru care ne luptăm!!

Cestiunea insulelor caroline, nici pe departe nu a ajuns — după cum se anunțase într'o vreme — la un desnodămênt final. Din protivă se pare, đice „Neue freie Presse“, că în adevĕr cei din Berlin au amenințat guvernul din Madrid cu ruperea relațiunilor diplomatice, ba încă prin corespondențele oficioase din Berlin se vorbesce chiar despre o conferență în privința carolinelor. Se đice că o asemenea conferință ar fi, până la un punct oare-care, ca o urmare a conferinței pentru Congo și care va avea sĕ stabilească stipulațiuni internaționale asupra dreptului de a face cuceriri coloniale și de teritorii, care nu se află în vestul Africei. Pe điua de astăđi totul trebuie sĕ se reguleze de conferințe, dar credința despre puterea lor de a face totul bine, a început sĕ se zdruncine chiar și în diplomație.

Agenția Havas aduce următoarea telegramă cu datul de 9 Novembre din Sofia:

Ieri o ceată de 50 soldați sêrbi a întrat în teritoriul bulgar aproape de Rakita, în districtul Tîrn. După un mers de 300 de metri, ea atăcă postul bulgar ocupat de vr'o đece oameni. Acestia rĕspunsĕră la via împușcătură a sêrbilor, trăgênd numai câteva focuri; un sêrb fu omorît.

Bulgarii adăpostiți în posturi nu fură atinși; și în urma acestui atac, căpitanul care comanda compania bulgară făcù sĕ se spună oficerilor sêrbi, că va da ordinul sĕ se dea foc de acum înainte asupra ori-cărui soldat sêrb, care ar trece din nou granița.

Un alt fapt vrășmaș a fost comis ieri de Sêrbi asupra unui alt punct al graniței în districtul Kustendil. Șeful divisiunei din Izvor însoțit de un oficier și de mai mulți călăreți inspecta un post dela graniță, când sêrbii deteră foc asupra cetei, fără a atinge pe nimeni. Un călăreț bulgar isolat fu în urmă atacat de un soldat sêrb. În momentul când călărețul punea mâna pe soldat, acesta lăsă pușca sa și întră în Sêrbia.

Se constată de 2 đile, că pe numĕroase puncte ale graniței santinelele sêrbesci sunt postate pe teritoriul bulgar.

În fața tuturor acestor fapte părerea generală e, că Sêrbia caută sĕ producă un casus belli pentru a întra fără veste în Bulgaria.

„Românul“ despre „Kulturegylet“ și maghiari.

Eată ce scrie „Românul“ dându'și samă despre isprăvurile reuniunei de cultură maghiară din Cluș:

Face rĕu românilor din Transilvania noua societate de cultură maghiară, faimosul „Kulturegylet“ cu ale lui nenumĕrate încălcări și chinuiri, dar le face și bine.

Điarele germane din Pesta și reproducțiunile điarelor române din Transilvania luate de pe điarele unguresci — reproducțiuni pe cari noi le-am dorì mai numĕroase — ne arată în de ajuns, că agitațiunea provocată de acel „Kulturegylet“ a atras și oprit atențiunea oamenilor de stat dela Pesta asupra adevĕratei stări de lucruri din Ungaria, și mai cu seamă asupra românilor, asupra puterei lor de vieață și asupra relațiunilor lor cu ungurii din Transilvania.

Sunt adevĕruri, cari isbesc atât de puternic pe cei ce se apropie de ele, cu sila sau de bună voiă, încât închidă chiar și ochii, nu pot sĕ nu le simtă, dacă nu voiesc sĕ le vadă.

O grămadă mare și neașteptată de asemenea neadevĕruri s'au ridicat înaintea oamenilor de stat unguri, înaintea deputaților dela Pesta, mulțămită agitațiunilor și zgomotului furtunos, ce fac în toate đilele membrii societăței de cultură maghiară și maghiarisătoare.

Toți acesti membrii nu se îndeletnicesc pe toată điua, de când cu adunările dela Cluș, decât a scoate în cea mai vie lumină relațiunile românilor cu ungurii; dar în acelaș timp, fără ca ei sĕ voiască, prin însăși firea lucrurilor, apar pe aceeași liniă cu aceste relațiuni, toate însușirile și aspirațiunile fraților nostri de dincolo de munți, datorința lor de a propășì pacinic sub ocrotirea legilor și cu egalitatea drepturilor, devotamentul lor pentru casa d'Austria, năsuințele lor continue, stăruitoare, eroice de a se lumina, de a ajunge pe celelalte popoare în drumul civilisațiunei, și mai presus de toate seculara și nestrămutata otărîre ce au avut, au și vor avea, de a rĕmâne români, în totdeauna și pretutindeni români.

Aceste adevĕruri nu puteau fi tot atât de bine aduse la cunoscința deputaților și điariștilor serioși din capitala Ungariei de điln️icile destăinuiri ale presei române în Transilvania, precum ađi le vĕdesc agitațiunile societății de cultură maghiară, maghiarisătoare.

E în firea omului a crede mai lesne și mai mult pe ai sei de cât pe străini; și ungurii, prin sistema lor de guvernament, au voit și voiesc ca românii de preste munți sĕ fie străini față cu conlocuitorii lor, adecă cu ungurii.

Demonstrarea continuă a acestor adevĕruri de către „Kulturegyletul“ maghiar, alcătuiesce după noi binele, ce această societate face, — nici vorbă, fără sĕ vrea — causei românilor din Transilvania.

Și efectele acestui bine n'au întârđiat a se arĕta. Unul din cei mai distinși deputați din camera dela Pesta, d. Grünwald, a dechiarat sus și tare în parlament acum, că starea actuală a Transilvaniei nu mai poate dura; modul, cu care ungurii voiesc a continua relațiunile lor cu românii nu e menit a întărì temeliile statului ungar, nici a face sĕ prospere încercările unora și altora de a merge din bine în mai bine.

Această dechiarațiune foarte însemnată, avêndu-se în vedere posițiunea autorului ei, alăturată la cele cari din timp în timp scapă altor bărbați politici ai Austro-Ungariei, ne zugrăvesce cu multă vioiciune credința ce începe sĕ nască în mintea oamenilor de stat maghiari, ai acelora, cari saltă în sus — apucați ca de alte-alea — când e vorba de români și de drepturile lor de oameni și de popor.

Noi luăm act de aceste începuturi, cari prevestesc o schimbare spre bine în vieața de preste munți a românilor, și constatăm încă odată că, dacă aceste începuturi se datoresc în mare parte silințelor pacinice dar neîntrerupte ale românilor, ele se datoresc și societăței de cultură maghiară și maghiarisătoare.

„Kulturegylet“ face bine românilor, dar îl face fără voie, inconscient, pentru ca sĕ nu știrbească regula istorică, care spune, că „dela ungur românul bine nu vede.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Scoală de stat în Sĕcădate.

Comuna Sĕcădate, lângă Olt comit. Sibiiului e locuită de trei confesiuni, români gr. orientali, români gr. catolici și unguri reformați.

Fie-care popor își are preotul seu cu biserica și scoala sa, — aceasta așa a fost până la încheierea anului scol. 1884/5.

Nu se poate nega, că fie care comună bisericească în ceea ce privesce scoala a făcut până acum atâta cât a putut între împregiurările și condițiunile de cari a putut dispune, — sĕ đicem cel puțin așa, căci nu voim a ținea cont de resultatele dovedite față cu instrucțiunea, deșì acelea n'au putut fi prea strălucite.

În primăvara anului curinte reformați căpătând un preot nou, acesta îndată după așeđarea sa în noua parochiă, se făcù cunoscut cu treaba instrucțiunei scolare a tuturor confesiunilor, vĕđù că aceea nicăiri nu stă pe o basă puternică și — nu sciu din zel către stat, sau nemulțămit doar chiar nici cu scoala sa — de loc începù a plănuì în capul seu scoala de stat în Sĕcădate, și nelăsând sĕ treacă

---

lanul pentru suma de 40,000 de aspri dela mai mulți răzași, cari rĕmaseră fără îndoială ca vecini pe fosta lor moșie. La prima vedere ne lovesce împrejurarea, că Mihai Vìteazul, care era în totdeuna în așa de mare nevoie de bani, sĕ fi întrebuințat o sumă așa de însemnată pentru a o imobiliza într'o moșie și aceasta sĕ fie cumpărată dela niște răzași. O însemnare făcută cu însuși mâna lui Mihai Viteazul în josul acestui document desleagă înse această enigmă. El spune anume: „Io Mihail Voivod dat-am cu cărțile lor de moșíi și ale mele de s'au descumpĕrat dela mine satul Surlanul și mi-a dat aspri 80,000 în Belgrad. Blestem și procleat sĕ fie dela 318 oteți și de mine, când va sparge pomana mea.“ Ce înțeles putea avea această descumpărare, adecă rĕscumpărare a satului moșnenilor din mânile lui Mihai Viteazul? Se vede de îndată, că pretinsa cumpĕrare a acestui sat dela moșneni din partea lui Mihai Viteazul pentru 40,000 de aspri ascundea cu totul altă daraveră. Anume Mihai Viteazul aruncând această sumă de 40,000 de aspri asupra satului Surlanul și moșnenii neputând-o plătì, Mihai Viteazul luase satul sub forma unei cumpărături, în care prețul era datoria ce ei nu putuse rĕspunde. Moșnenii se pun însĕ pe adunat bani și întêmpină pe Mihai îndată după ce acesta întră în Ardeal și anume în momentul când se afla în Alba-Iulia; dau acestuia suma îndoită a datoriei, pentru care satul le fusese luat, 80,000 de aspri, și primesc dela domn înapoi actul de cumpărătură, cu însemnarea autografă a lui Mihai Viteazul, că moșnenii 'și rĕscumpărase satul. D. Tocilescu înțelege altfel acest document: cetind în loc și mi-a dat, și mai dat, scoate înțelesul că Mihai Vodă ar fi înapoiat satul moșnenilor, mai dându-le încă pe deasupra și un dar marinimos de 80,000 de aspri. Interpretarea este invederat greșită, căci mai ântâi dacă admitem, că actul lui Mihai Viteazul era un adevĕrat act de cumpărătură, atunci nu înțelegem ce interes aveau moșnenii sĕ desfacă tocmeala încheiată. Apoi marinimia lui Mihai rĕmâne cu totul neesplicabilă și ori cât de democrat 'l am crede pe Mihai Viteazul, însĕ nu înțelegem ce motiv 'l-ar fi împins a da unor țĕrani fără nici o influență o moșie de 40,000 de aspri înapoi și încă pe deasupra alți 80,000. Dovada însĕ cea mai evidentă, că interpretarea noastră este singură cu putință, este faptul că tocmai pe atunci, când Mihai se afla în Alba Iulia, dênsul era în o mare nevoie de bani și deci nu era în posiție de a fi marinimos față cu moșnenii. Ostașii sei nefiind plătiți, Mihai se roagă în repețite rênduri către împĕratul Rudolf, ca sĕ-i trimită cel puțini 30,000 de fl. ajutor bănesc.

Un al treilea document dela Constantin Basarab din 1654 întăresce familiei Buzeștilor stăpânirea pe 128 moșíi parte moștenite, parte cumpărate. Într'aceste se vĕd vre-o 30 de cumpărături făcute de postelnicul Radu Buzescu de pe la moșneni în đilele lui Mihai Vodă. Spune documentul. „Aceste sate au fost kniji și cu moșiile lor de mai înainte vreme. Apoi când a fost în đilele reposatului Mihail Voevod, leat 1594, și vĕđênd atâta nevoie și greutate pentru birurile și ne avênd cu ce sĕ se plătească de greutățile lor, a venit la jupânul Radu Buzescu clucerul, fiind atunci vel spătar, și de bună voia lor s'au vêndut vecini și cu toți fii lor și toate părțile lor de moșie pe bani gata.“

Istoria trebuie sĕ fie nepărtinitoare, sĕ spună adevĕrul ori care ar fi el, sĕ spună tot adevĕrul, netăcênd sau lăsând în umbră părțile acele, ce ar întuneca o figură luminată. Ea trebuie sĕ îndeplinească macsima cea frumoasă spusă cu aproape 2000 de ani în urmă de părintele elocuenței romane: *ne quid falsi audeat, ne quid veri non audeat historia.* De aceea sĕ nu ni se țină de rĕu, dacă am ridicat acest vĕl deasupra domniei lui Mihai Viteazul, dacă am aruncat această umbră pe o figură scumpă poporului român. Cercetând meritele și greșelile marilor bărbați ai trecutului nostru, vom învĕța sĕ-i prețuim în adevĕrata lor valoare și tot o dată vom deprinde a-i imita în cele bune și a ne ferì de greșelile lor.

III.

Mihai Viteazul deci nu era un apărător al poporului de jos contra asupririlor boieresci. Din potrivă el ajută boierilor a așerbì cu totul clasa țĕrănească, consfințind așeđămêntul „rumâniei.“ El sporesce apoi rêndurile acesteia, aruncând în robie un numĕr însemnat de moșneni liberi, fie prin luarea ca domnesci a proprietăților lor, fie prin siluirea pusă în lucrare asupra lor de a căuta ei singuri o scăpare de suferințele libertății în mormêntul sclăviei. Mihai Viteazul nu avea de cât foarte puțini români mult timp, cercà pe la preoții români pe cale mediată a-și realisa planul, dar aceștia ne dându-i mari speranțe, s'a pus — precum se spune — în conțelegere cu persoanele competente ale statului, și într'o bună dimineață ne trezirăm cu învěțătoriul de stat în Sěcădate, întrodus de inspectorul reg. de scoale dl. Trauschenfels.

El poartă numele Mircse Lajos, s'ar părea de stirpe și limbă român, dar e pedagog de pe la Deva; după spusa-i, acì are salar anual de 400 fl. și 100 fl. pentru cuartir.

Duminecă în 6 Octombre a. c. st. v. s'a publicat în biserica română — fiind de față și învěțătoriul de stat — începerea învěțămêntului scolar, unde s'a amintit și aceea, că tot odată se începe și la scoala nouă de stat; cine are voie își poate trimite copii și acolo, ori unde va voì. — Bravo! Vom vedea ce va mai aduce ḑiua și noaptea și încât vor progresa scopurile puse deja în mașină, — dar sě revenim acum la scoalele noastre române.

Scoala greco orientală are un învěțătoriu puțin cualificat, carele de vre-o câți-va ani ține scoală în companiă cu preotul, ear scoala greco-catolică de mai mulți ani e prověḑută cu învěțător tot de aceea categoriă, dar nici unul nu sunt dotați corěspunḑětor.

Scirea despre înființarea scoalei de stat așa se vede, că a pus pe gânduri pe preoții români, căci cel greco-oriental se nizuì — la înpintenarea protopopului — cu comitetul parochial și ridică salariul învěțătoresc la 200 fl. v. a., și deschise concurs; ear cel greeo-catolic věḑênd că nu poate face salar corespunḑětor, cerù inviațiuni dela superiorii sei din Blaș, cari îi respunseră într'o scrisoare sě caută a-și afilia scoala cu cea gr. ortodocsă, ca sě poată corespunde așteptărilor, respective sě poată sta față cu posiția ce i s'ar pregătì față cu scoala statului.

Nu se scie încât au conferit acei preoți români despre consolidarea scoalelor, și ce resultat au obținut, — dar sě vede, că peatră scumpă n'au făcut, căci în urma concursului, gr. orientalii aleseră în presența și stăruințele poporului — de învěțătoriu tot pe cel de până acì ne avênd altul mai bun; eară învěțătoriului gr. cat. i se promise, că va fi pensionat din partea statului. — *Sic!* Ceeace va sě se esplice așa, că poate greco-catolicii nu vor mai căpăta învěțătoriu cualificat cu un salariu atât de moderat și … *eo ipso* copii vor cerceta scoala de stat, nețênênd mare cont și teamă de greco-orientali, cari de sine vor adera.

E de însěmnat, că copii obligați la scoală ai gr. catolicilor și ai reformaților abia dau laolaltă contingentul ce'l dau al gr. orientalilor singuri; și reformații s'au declarat, că vor ținea și ei scoala lor confesională ca sě nu o pățască cu mai marii lor bisericani, ba fostul lor învěțătoriu capelan s'a arătat indignat față de scoala de stat și învěțătoriu. — Înzadar, că hărnicia preotului nou reformat e mare și nu e de condamnat ci de imitat, pot lua esemplu preoții nostri români, și sě se pună și ei pe terenul de lucru, căci mâne poimâne vom vedea astfel de pași și în alte comune, cari vor avea sě iee punct de mânecare din esemplul ținutei preoților din Sěcădate, pe cari îi lovì mai ântâi casul.

Trecênd preste acest istoric al lucrului, îi vine omului a se întreba: — cum de preoții români nu s'au putut apropia cu sfatul și cu voința ca sě facă o scoală corespunḑětoare? oare consultat-au ei ambii superioritățile lor bisericesci și scolare în causa aceasta? și dacă au consultat, ce sfat și ce învěțătură mai deaproape au primit? De toate aceste dubitez și cu atât mai tare, căci se scie că li s'a promis o sumă nu neînsěmnată ca caticheți ai scoalei statului, ba ei erau pe acì sě esarêndeze edificiul scoalei gr. orientale scoalei de stat. — Oh Doamne! *Omnia iam fient, fieri que posse negabam!* — Preoți români, preoți de etate și cu studiu, ce veți face cu poporul vostru!? nu ve aduceți aminte, că „Dumneḑeul cel de sus, mare sarcină v'au pus! sciți că voi sunteți următorii apostolului Pavel“!

Uitați-ve că consistoarele voastre sunt aproape de voi, oficiile protopresbiterale și mai aproape; mergeți la ele, descoperiți-le causa, rugați-le, și ele de sigur ve vor lumina, că ce sě faceți, și atunci când de nu ve vor putea ajuta, și voi nu ve veți mai putea susținea, supuneți-ve după cuvintele lui Virgil „*Una salus victis nullam sperare salutem*“ —! Căutați însě înainte de toate, ca turmele voastre sě nu pătimească de nutrěmênt nepotrivit, staulele voastre sě nu rěmână goale îndesuind staul strěin: lăpădați ori ce interese sau scopuri personale, private, egoiste și de supremațiă vană, uniți-ve în cuget, uniți-ve 'n simțiri, căci scopul ve este unul, a cresce poporul în frica lui Dumneḑeu în datinile și obiceiurile străbunilor; luminați îi ca sě poată înainta pe calea economiei și a culturei, că numai atunci veți merita a ve numì părinții poporului.

* * *

Am scris acest fapt, îndemnat de momentositatea causei instrucțiunei noastre poporale, dar rog pe Dumneḑeu ca sě nu mai obvină astfel de lucruri, pe cari ori-ce om, carele ține la laptele mamei sale nu cu plăcere le înregistrează între evenimentele de ḑi, — cari continuând a urma una după una, nu va trece mult timp și ne vom trezì cu aceea, de ce ne temem. Vaḑă deci autoritățile noastre bisericesci și scolare și sě nu lase mult timp a trece, ci sě adune preoțimea în reuniuni tractuali, sě o instrueze. sě o deștepte și sě o îndrume la tărie de suflet și la lucru, căci ḑi de ḑi trece și în fie-care dispar multe vieți de pe orisonul națiunei noastre până vom ajunge la… rîul Vavilonului.

. . *ch.*

Cohalm, 26 Octombre. Onorată Redacțiune! Trei evenimente importante pentru orașul nostru se întêmplară în sěptămâna aceasta. Le voi numěra în ordine cronologică cerêndu-mi înse permisia a le pertracta fără acea ordine. În 23 c. s'a chirotonit de protopresbiter dl N. D. Mircea.

În 24 c. perdură românii terminul de a recura contra unui conclus deja recurat la în. ministeriu și despre care am vorbit în. Nr 111 al acestui stimat ḑiar.

'L-au perdut românii seduși de oamenii poporului (?).

În 25 c. un ordin dela oficiul comitatens suspendă primariul orașului nostru pre renumitul Fridrich Flagner, pus cu puterea primariu, fără voia locuitorilor.

Primariul comunei noastre fu ales în anul trecut în locul demisionatului primariu Herman. Alegerea s'a amânat de pretorele Baltes sub cuvênt, că ar fi primit o depeșă dela vice-comite, care îl chiema la Sighișoara, ceea ce s'a dovedit că a fost un neadevěr. Reîntorcêndu-se din Sighișoara fără observarea terminului fără observarea stipulațiunilor clare ale legei, face candidația și alegerea primariului fără voia majorității alegětorilor. Cu toate protestele bazate pe lege (veḑi „Telegraful Român“ Nr 96—1884) el fu întărit în Iulie anul acesta.

În anul trecut, ca primariu și președintele comunal, a conlucrat la cererea comasărei, ceea ce representanța comunală nu o putea face fără aprobarea oficiului comitatens. Pe baza legei cerurăm dela vice-comite sě tragă în cercetare disciplinară administrația comunei pentru această călcare de lege. La comitat s'a sucit arătarea. Administrația comunală făcú cererea de aprobare după ce lucrul era isprăvit și după arătarea noastră, care se privì de demnul oficiu ca recurs după vreme. Ne am supus forței.

Cenclusul despre care am vorbit în Nr. 111 al „Telegrafului“ a fost în parte esecutat contra legei; am recurat și am perdut.

Dar „urciorul merge la apă până se sparge.“

În ḑilele trecute corpul representativ, creḑênd că are de a face tot cu românii, respinge o ordonanță ministerială; oficiul comitatens nu perde vremea și pe primariul, care credea a face tot ce vrea, îl suspendă.

Nu voi vorbì de bucuria românilor, dar de aceea a conlocuitorilor sasi. Clasa plugarilor și proprietarilor sasi îndată ce află despre această destituire, care, ca tot ce e plăcut, se rěspândì cu iuțala fulgerului, ținù un banchet ridicându-se la fie-care păhar câte un toast în onoarea aceluia, ce a suspendat pe primar.

Partisanii sau cointeresații primariului din representanța comunală înse demonstrară contra acelei suspensiuni. Sâmbătă 25 l. c. era convocat corpul representativ pentru substituirea primariului Membrii interesați, mai cu seamă viriliști, hotărîră a nu lua parte și comerciantul Carl Falk oprì pe ori-ce membru al comitetului și șoptindu i ceva la ureche, făcù ca acesta se întoarse la casa sa, făcênd astfel *grevă.*

La oarele ficse în ședința representanței nu erau afară de oficiul comunal numai doi membri români, cari sub președința pretorelui resolviră cestiile dela ordinea ḑilei.

Greva membrilor representanței comunale, se ḑice, ar avea de scop reîntegrarea primariului, sufletul comasărei, și tot odată aruncarea vinei, pentru care a fost suspendat asupra pretorelui local (?).

Se vorbesce între oameni, că conclusul care a dărâmat pe primar ar fi fost dictat de pretore și scris de notariul comunei. Se mai ḑice că pretorele, primariul și notariul au conferit înainte de ședință și s'au unit în ridicarea acelui conclus periculos. Dar puțin ne împoartă aceasta. Românii și parte din sasi strigă pe toate glasurile: Dḑeu sě ție pe cel ce 'l-a suspendat.

Ve rog dle Redactor a publica aceste rênduri în stim. dvoastre ḑiar și în viitor voi scrie și despre celelalte două evenimente, făcênd totodată și istoricul comasărei.

Silvius.

în armata sa. El iertă poporului seu tributul de sânge și îi cerea numai contribuții bănesci. Părea că nu mai avea consciință despre vechia valoare militară a românilor, care rěspândise în vremile veacului de mijloc reputația lor până la marginile Europei. Mihai Viteazul credea, că poporul român este bun pentru a stoarce bani dela el, nu pentru a-i cere sě-și pună în cumpănă vieața pentru țeară și domn.

Mihai Viteazul nu avea încredere în poporul român și de aceea a căḑut.

În ḑilele noastre, după atâtea veacuri de restriște, aveam mai mult temei încă decât Mihai Viteazul de a nu ne încrede în vitejia românilor, care părea că apusese de mult timp acum. Și cu toate acestea memorabilele asalturi dela Grivița dădură de minciună temerile noastre și admirația Europei întreagă justifică pe deplin încrederea pusă în curagiul și bărbăția încercată a țěranului român.

Acest fapt părea însemnat pentru stabilirea adevěrului istoric asupra eroului român; neîncrederea în elementul românesc, se adeveresce din purtarea lui față cu românii din Ardeal.

Când poporul românesc de peste munți, cel apăsat și schingiuit în modul cel mai barbar de națiunile domnitoare ale Transilvaniei, simțì că un domn român se coboară biruitor din creștetul Carpaților, ei alergară cu grămada în armata sa și, dând tot odată avênt dorului lor de rěsbunare, începură a măcelărì pe nobilii unguri. Mai multe documente atestă acest fapt. Un raport al comisariului Ungnad către împěratul, din 6 Noembre 1599, spune: „Omul de rênd dintre țěrani începù pretutindeni a ucide pe nobili“ și alt document din 7 Noembre același an adaugă: „aici în armată sunt o mulțime de rustici, cari năvălesc casele nobililor și le ard, pe acei prinși dintre nobili îi ucid și fac deosebite prădăciuni.“ După spusa unui autor contimporan *Wolfgang Bethlen* această mișcare a țěranilor români luase proporțiunile unei revoluțiuni. El spune: „După ce se lățì faima despre nefericita luptă dela Sibiiu și care ca un fulger străbătú repede toată țara, românii din Transilvania făcură conspirațiuni, se uniră cu strěinii de aceeași ginte și începură a cutreera țara, năvăleau în casele nobilior, le jefuiau averile“. Și aceste sělbatice rěsbunări nu erau decât dreapta rěsplată a suferințelor îndurate, căci același autor esplică astfel causa acestor rěscoale: „Românii din Transilvania, în credința, că au sě capete un domn de ginta lor, erau cu atât mai crânceni cu cât mai înainte erau de regulă condamnați la cele mai grele pedepse. Nici odată furcile, temnițele, sěcurile, cârligele, strungurile și colțurile stîncilor n'au omorît mai mulți criminali ca românii.“

Așa dar românii transcarpatini erau gata sě pornească în contra asupritorilor lor, sperând a avea un domn din națiunea lor. În loc ca Mihai sě-i sprijine în această tendință, el îi opresce, căci spune același Ungnad în raportul seu, că „Mihai a pus în curênd un capăt unor asemenea neorênduieli.“ Mihai din potrivă ține și aici ca și în Muntenia cu clasa superioară a societăței și precum jertfea în Muntenia pe șerbul român clasei boieresci pentru a împedeca rěscoala, astfel jertfesce aici nobililor maghiari pe iobagiul român, sperând a câștiga prin aceasta supunerea și ascultarea lor.

Sě admitem însě, că bine a făcut Mihai de a împedecat rěscoala românilor, și a protegiat clasa influentă a nobililor maghiari, întru cât el spera prin aceasta sě pună mâna mai ușor pe Transilvania. Dar când vede, că încercările sale de împăciuire a nobililor sunt zadarnice, că tot se rescoală în contra lui, și atunci a trebuit el sě țină în frâu întărîtata țěrănime? Nu trebuia el atunci sě deslănțuiască contra revoluțiunei nobililor, revoluția țěrănească? Și dacă n'ar fi isbutit la altceva cel puțin ar fi aprins un rug pe mormêntul seu, care ar fi rěspândit mult mai departe groaza numelui seu după moarte, de cum fusese în viață.

Mihai Viteazul aleargă la toate mijloacele, rugăminți, promisiuni, umiliri și la acest mijloc atât de energic al constrîngerei sub voința lui, nu se gândesce nici un moment. El uitase pe români și nu era decât foarte drept dacă și românii îl uitaseră pe el.

Într'un cuvênt Mihai Viteazul nu se basează pe armata națională pentru a cucerì Ardealul, nu se basează pe elementul național pentru a mănține această cucerire, ci jertfesce dincoace și dincolo de munți clasa cea numěroasă a poporului de jos unei mâni de privilegiați. Aceste mari greșeli esplică pentru ce el a căḑut.

„V. N.“

Varietăţi.

* (D'ale timpului.) Timp de primăvară a domnit până bine de curênd în Sibiiu şi jur, aşa încât în ḑilele trecute am aflat în dumbrava Sibiiului nenumĕrate tufişuri de smeură înflorite şi foarte multe cu roduri coapte de a doua oară. Oamenii cred, că acesta este un semn, că earna va fi crâncenă. Aḑi timpul a fost rece şi termometrul arăta dimineaţa 1 grad sub nulă.

La Piatra în judeţul Neamţul, ḑice „Romanul," a nins şi a îngheţat. Într'alte părţi, iarna pare a fi mai târḑiă; timpul deşi umed, continuă a fi clement.

* Kossuth a adresat deputatului Otto Herman două scrisori, în care arată pericolul în care se află ungurii din Ardeal. Herman a dăruit scrisorile reuniunei ardelene de maghiarisare, care va dispune publicarea lor.

Loterie.

Mercuri în 11 Novembre.

Sibiiu: **3** **45** **88** **57** **87**

Nr. 282 [1187] 2—3

EDICT.

Ioana násc. Cândea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresb. Avrigului, care de 5 ani trecuţi a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Luca Stoia, asemenea gr. or. din Sebeşul inferior şi acum pribegesce în lume fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de *trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 21 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Avrigului ca for matrimonial de I. instanţă.

Ioan Cândea,
adm prot.

Nr. 295. [1186] 3—3

EDICT.

Vasilie D. Orghidan din parohia Sf. Nicolae din Schei în Braşov, carele deja mai bine de 4 ani a părăsit cu necredinţă pe soţia sa legitimă Maria V. Orghidan n. Bădiţioiu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-ma instanţă în restimp de 6 luni dela prima publicare în această foaie, căci la din contră se va aduce sentinţă de divorţiu şi în absenţa sa.

Braşov, în 31 Septembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Fabrica c. r. regnicolară
de învĕlitoare şi ţoale
care esistă de 87 ani,
mai nainte:
Lichtenauer-s W-we & Söhne,
trimite prin depositul seu din Viena
Invĕlitoare pentru cai
lungi de 190 cm. late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă şi brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci şi spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 5

Numai din causa fabricării în masse mari şi a magazinului nostru urieş suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu aşa un preţ ne mai pomenit de mic.

Espediţia se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog sĕ se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

Ad Nr. 434 cons. 21, sc. pp. 1885.

EDICT. [1189] 2—3

Emilia Izsac născută Dimitrieviciu din Fabricul-Timişoarei, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei bărbat, Georgiu Izsac din Lugoş, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni, dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, căci la din contră, se va decide procesul încaminat în contra ei şi în absenţa ei.

Lugoş, în 22 Octombre 1885.

Scaunul protopresbiteral greco-or. rom. al Lugoşului.

De 50 de ani
esistă firma cu cel mai bun renume de stofe En gros
„Zum guten Hirten"
(la păstoriul cel bun)
mai nainte Vincenz Strohschneider,
VIENA,
I. Rothenthurmstrasse 14.
Această firmă îşi vinde depositul seu
de stofe adevĕrate de lână de Brünn
în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbaţi,
cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, şi anume, pentru căput, vestă şi pantaloni, **de toate colorile** şi **de o calitate nestricăcioasă, pentru preţul fics, dar bagatel de**
Calitatea II., pent u o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**
Calitatea I., „ „ „ . . . , **fl. 4.50**
Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va convenì, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 4
Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea preţului, sau cu rambursă postală.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireş	—	—	4.—	**5.50**
Ghirbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghirbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghire	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuş	—	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timişoara	8.42	3.40	**10.06**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copşa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oşorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oşorheiu — Cucerdea				
Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk)	11.03	—	—	—
Ghiriş — Turda				
Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriş				
Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 116 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Novembre 1885.

Nu ne intră în cap contrastul în politica internă a ambelor părți din monarchiă, și am dat espresiune incăpăținărei noastre în această privință. Două puteri opuse funcționează în vieața statului nostru, și el în casul cel mai bun stagnează, de progres nici vorbă nu poate sĕ fie.

Este păgubitoriu pentru popoarĕle din statul Ungariei esclusivismul observat de puterea publică, și el este păgubitoriu, deoare-ce cei mai destoinici cetățeni sunt opriți în desvoltarea lor prin mĕsurile ce li se aplică.

Suntem adecă de credința noi românii, că dacă e vorba sĕ esistăm, numai ca români putem sĕ esistăm, ca români cu limba noastră, cu datinile noastre, cu firea noastră cea bună și blândă, cu proverbiala noastră supunere stăpânirei și cu a noastră iubire de patrie și alipire cătră tron.

Aceasta este credința noastră, și aceasta este și nestrămutata noastră voință, și tot cine atacă una din condițiunile vieței noastre naționale, lovesce în esistența noastră.

Sunt deci în rătăcire toți diariștii unguri, întreaga ceată dela „Kulturegylet,“ toți pamfletarii de profesiune, cari se trudesc a băga în noi alte convingeri, alt patriotism și prin urmare altă ținută față cu curentul de adi.

Nota fundamentală în vieața noastră națională este deci firma voință de a trăi ca români și a ne desvolta cu toate bunele însușiri ale caracterului nostru.

Dacă această voință a noastră este în stare a turbura inimile compatrioților nostri din gintea lui Árpád, atunci conflictul dintre noi trebuie sĕ fie permanent.

Și e lucru natural sĕ fie așa.

Condițiunile de desvoltare intelectuală ni s'au tăiat aproape pretutindenea. În mĕsura cu care cresc asemenea abnormități, căci abnormități trebuie sĕ numim tendențele de a sugruma în noi ori-ce desvoltare națională, în aceeași mĕsură suntem împinși spre statul vecin, unde condițiunile de desvoltare națională ne sunt date.

Este deci naturală gravitarea noastră în afară în ce privesce vieața noastră culturală și dacă aceasta este crimă, atunci sunt justificate escepționalele mĕsuri luate contra noastră. Am voì însĕ sĕ scim, dacă èste crimă această gravitare a noastră spre statul vecin, căci dacă da, atunci este crimă ori-ce desvoltare culturală, este crimă aderarea noastră la naționalitatea noastră, este crimă esistența noastră chiar, crimă alipirea noastră la patrie și tron, căci noi numai ca români suntem și putem fi ceea ce suntem, și dacă ar fi ca cineva sĕ ne desbrace de firea noastră și sĕ ne facă patrioți în sensul modern, atunci ar eșì din noi un feliu de conspiratori de soiul celor din tabĕra lui Pulszky, ceea ce după a noastră părere nu este interesul statului.

Am cetit cu deosebit în interes apelul învĕțătorilor dela scoala de stat de aici cu privire la întrunirea regnicolară a învĕțătorilor din țeară spre a se sfătuì cum sĕ se pună o mai bună basă reuniunei de maghiarisare. 'L-am cetit cu deosebit interes, deoare-ce și professiunea de dascăl ne face sĕ urmărim nenaturala mișcare a „Kulturegyletului.“

Am cetit mai eri alaltăeri desbaterile adunărei învĕțătorilor unguri de pe la Brașov.

Toți ne spun, că factor principal este învĕțătoriul în vieața națională a unui stat, de aceea trebuie maghiarisată ceata învĕțătorilor, căci atunci totul este câștigat.

Se declară rĕsboi formal naționalităților din statul nostru, fără a-i trăsnì prin minte vre-unui procuror de stat sĕ urmărească pre asemenea turburători ai liniștei.

După cursul firei, atacați fiind, ne vom apăra, căci la pericol de moarte nimenea nu stă cu mânile în sîn.

Revista politică.

Ministrul de culte al Ungariei dl Augustin Trefort a adresat o epistolă deschisă alegĕtorilor sei din Pojon. Vorbind despre resortul seu, dl ministru își esprimă părerea de rĕu, că starea de adi a instrucțiunei poporale pe el nici de cum nu 'l îndestulesce; scoalele poporale pe lângă instrucțiune, ar trebuì sĕ dee din di în dî mai multă crescere.

Despre gimnasii se esprimă dl ministru în ăst chip: „gimnasiile noastre au reputațiunea cea mai rea în străinătate, cu toate că avem unele scoli, cari cu profesori cu tot sunt satisfăcĕtoare, dar scolile cele rele strică numele cel bun și a acelor puține bune; și e greu sĕ îndrepți ceva, de-oarece — dice politcosul ministru — *la cea mai mică severitate, pe care o aplică guvernul față cu gimnasii, strigă toți ca din gura șerpilor și îndată se simt vătămate bisericile, ca și când ar cere interesele religiunei, ca gimnasiile sĕ fie slabe.*“

Da, pricepem foarte bine pe dl ministru în diplomatica sa manevră. El vrea sĕ pipăe pulsul opiniunei publice maghiare, că oare ce ar dice, dacă ar mai pune un șurub la esistența sĕrmanelor scoale confesionale. Ear opinia publică parte dă semne de aprobare, parte tace, — ceeace pe basa principiului: *qui tacet, consentire videtur* în tot casul va sĕ dică: bravo, sĕ trăicsci dle ministru! Și astfel dl Trefort va fi în fericita posiție de a 'și liniscì consciința agitată, din causa că scolile confesionale strîcă reputația gimnasiilor ungurescì!!

In vreme ce se ceartă Sêrbii și Bulgarii între sine, imputându și reciproc, că nu ei, ci aceia caută după un *casus belli*, — păn' atunci conferența ambasadorilor în ședința III a luat conclusul, prin care recomandă puterilor restabilirea statului quo ante. Acest conclus 'l-au subsemnat toți plenipotențiații, chiar și cel al Engliterei. Dar „N. fr. Presse“ comunică scirea, că dl White plenipotențiatul englez a subsemnat procesul verbal al ședinței amintite cu o reservă, care ar putea sĕ facă tot lucrul ilusoriu. În principiu, sau în teorie și guvernul marei Britanii ține la restabilirea *statului quo ante* ca la cea mai potrivită resolvire a cestiunei, dar în pracsă, crede, că lucrul este cu neputință de esecutat. Și ca sĕ dee părerei sale un argument practic, plenipotențiatul Angliei a făcut propunerea, sĕ se esmită o comisiune, care sĕ iee la cunoscință dorințele rumelioților.

De o provocare la adresa principelui bulgar deci nu e vorba; lucrul se învêrte numai pe lângă o recomandare foarte platonică. Intrebare e înse, că oare Bulgaria rĕspunde-va cu supunere recomandațiunei făcute, căci dela aceasta va depinde și ținuta Sêrbiei.

Camera francesă 'și-a ținut prima ședință în presența aproape a tuturor membrilor sei. Dl Pierre Blanc, care a deschis ședința aceasta, a ținut o cuvêntare formală de programă pentru cameră, o cuvêntare, care fù ascultată cu un interes general de toate partidele, și viu aplaudată de republicani. Purcedêndu se la constituirea camerei, s'au ales: Floquet de president, Anatole dela Forge și Pierre Blanc de vicepresidenți. Cu toate că Pierre Blanc accentuase cu atâta tărie unitatea necesariă în rêndurile republicanilor și cu toate, că a fost așa de viu aplaudat, totuș chiar această ședință primă a camerei se pare a fi un *omen malum* pentru sesiunea începută. Căci republicanii deja la alegerea vicepresidentului al doilea s'au împărțit astfel, încât votarea a trebuit sĕ se repețească de 2 ori, păn' ce s'a putut anunța alegerea dlui Pierre Blanc de efeptuită. Dacă folosiau conservativii ocasiunea, puteau face republicanilor un periculos carambol, scoțînd din urnă pe unul din partisanii lor.

FOIȚA.

Curier literar.

Sumar: Studiile istorice. — Actualisarea cestiunilor istorice. — Cestiunea lui Mihai Viteazul. — Conferința dlui A. D. Xenopol asupra căderei lui Mihai Viteazul. — Politica internă și politica esternă a Marelui Căpitan. Publicațiunile istorice din manuscriptele lui Hurmuzaki: Fragmente zur Geschichte der Romänen. — G. Dem. Teodorescu: Poesii poporale.

De cât-va timp, un bun început se face și la noi, după cum de mult încă s'a început a se face în țĕrile strĕine. Acest început și urmările lui s'ar putea numì „actualisarea cestiunilor istorice,“ prin discuțiuni scientifice pro și contra cutărei sau cutărei opiniuni oare-cum generalminte adoptată.

Una din opiniunile până acum în obște admise era aceea, care privesce pe Mihai Viteazul; rolul jucat de marele căpitan în întreaga românime; judecata ce s'a dat asupra acestui rol până în timpul de față; confirmarea sau înfirmarea ei de când cu descoperirea unei mulțimi de nouă documente, părerile la cari au dat nascere studiul și înțelegerea acestor isvoară noue; într'un cuvênt „cestiunea Mihai Viteazul“ e una din cestiunile istorice române din cele mai „actualisate“.

Nici vorbă, că cu pertractarea acestei cestiuni trebuia sĕ se ocupe scriitorii și chiar cei cari de plăcere se îndeletnicesc cu cetirea istoriei române, deoarece aceasta cestiune presintă mult mai multe însușiri, prin care sĕ atragă atențiunea cercetătoriului ca și pe aceea a diletantului.

Și 'ntr'adevĕr, în nici într'una, alta, contrastul între apreciațiune nu apare mai puternic și mai strălucitoriu; ear ca subiect de studiu nici unul nu adimenesce. și nu înflacără mai mult decât subiectul acesta: Mihai Viteazul, politica și resbelele lui; prodigioasa-i înălțare, fenomenalele sale fapte, crunta și mica-i cădere.

Pe urmă farmecul acestei cestiuni mai se adauge și printr'aceea, că până acum nimeni nu ar fi cutezat sĕ ciupească măcar o fărîmuță din colosala și patriotica aureolă cu care venerațiunea — justificată de altmintreli — a istoricilor bĕtrâni și în genere a tuturor românilor încoronase această măreață și vitejească figură.

A dice adi „nu,“ este în ochii celor simpli, a comite o crimă un fel de nelegiuire de laese-românism, ear în ochii celor ce au spirit adevĕrat scientific acest „nu, nu e așa!“ va sĕ dică a aduce nouĕ elemente pentru deplina și definitiva lămurire a cestiunilor noastre istorice. Și „noul“ autentic a fost totdeauna, cu multă curiositate și neîntrecut interes, primit de cei cari pricep adevĕratele condițiuni, în cari trebuie sĕ se desvoalte și sĕ se stabilească istoria.

Printre cei cari recunosc noua fasă în care intră, de când cu publicarea numĕroaselor documente, istoria țĕrilor române, se află și d. A. D. Xenopol, profesor de istoria românilor, la Facultatea de litere din Iași.

Dl A. D. Xenopol nu e revoluționar în istoriă, dar ca multora din cei tineri îi place a scormonì documentele, când pe iute când mai pe indelete, și, deșì are pentru părerile de mult cristalisate ale bĕtrânilor respectul ce li se cuvine naturalminte dacă nu logicalminte, d-sa se sfiesce a spune de pe catedră, sau prin scris, sau de pe tribună, — cum făcù mai alaltăieri la Ateneu — că cutare sau cutare bĕtrână și chiar patriotică credință nu stă în picioare față cu noile documente, de acum descoperite, sau de mai nainte cunoscute dar nu înțelese din lipsa altora, cari le lămuriau, dar cari nu se sciau.

Fiind dat deci, că „cestiunea lui Mihai Viteazul“ e una din cele mai „actualisate“ în țară la noi prin însași firea ei, după cum arătarăm mai sus, și prin pofta ce se nasce și la noi multămită documentelor de a se revedea marile noastre procese istorice, — d. A. D. Xenopol a ales minunat subiectul conferinței

„Times“, spre a caracterisa actuala stare din Englitera, ḑice că ea este „inundată de discursuri electorale.“ Mercurea trecută lordul Salisbury ţine în Londra un lung discurs de programă, în care ḑice că este o sfruntată minciună afirmaţiunea, că cochetează cu vrăşmaşii liberului schimb şi că voiesce sě scumpească pânea poporului. Dar subiectul principal al discursului seu a fost cestiunea despărţirei Bisericei de Stat — o cestiune ce vine din ce în ce mai mult la iveală şi care va juca un mare rol în viitoarele alegeri. În acestă privinţă se scriu următoarele din Londra către „Neue freie Presse“:

Se scie că biserica englesă este foarte bogată mai cu samă în proprietăţi, şi aristocraţia englesă o susţine, fiindcă toţi membrii acesteia fără căpătâi îşi găsesc acolo un adăpost. Dar cea mai mare parte din poporaţiunea englesă nu este de această părere şi d'aceea radicalii doresc sě se pună un capět acestei nedreptăţi. Lordul Salisbury espusese ast-fel situaţiunea în manifestul seu, ca cum liberalii ar fi voind sě înceapă cât mai curând lupta contra Bisericei, şi dsa, cu o îngâmfare ne mai pomenită, asigură, că conservatorii vor preferì mai curând sě moară cu toţii, decât sě consimţă la o despărţire a Bisericei de Stat. Acum însě un numěr mare de lorḑi liberali publică un manifest, în care ḑic, că alegětorii sě nu voteze pentru nici unul din acei candidaţi, cari doresc despărţirea Bisericei de Stat. În acelaş timp însě, atât dl Gladstone, cât şi dl Chamberlain dechiară positiv, că nu se gândesce câtuş de puţin la aceea de a aduce înaintea viitoriului parlament cestiunea despărţirei Bisericei de Stat, şi cu chipul acesta ei au luat din mânile conservatorilor cea mai tare armă electorală.

A ajuns în fine după atâtea note diplomatice şi cestiunea insulelor Caroline la o finală resolvire. Propunerile papei au fost primite din ambe părţile şi noţele respective s'au înaintat prin plenipotenţiaţii Germaniei şi a Spaniei secretariului scaunului papal. Germania ia cu mulţămită şi recunoscinţă spre sciinţă ostenelile pontificelui roman, ceeace a produs o impresie cât se poate de plăcută în vatican.

Rěspunsul autentic al scaunului papal se va da probabil în timpul cel mai scurt publicităţii. Şi cu aceste va fi pentru totdeauna încheiată mult discutata cestiune a Carolinelor.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

11 Novembre.

Sofia. — Guvernul sêrb asigurând prin depeşă oficială, datată din Belgrad, că nu s'a violat graniţa bulgară de trupele sale, guvernul bulgar a dat ordinul de a tracta ca briganḑi pe cei 300 de sêrbi, cari se găsesc încă pe teritoriul principatului, între graniţă şi satul bulgar Rakita, în împrejurimile oraşului Tîrn.

Varna. — Se crede, că conferinţa va mai ţinea încă cel puţin opt şedinţe; în şedinţele viitoare se vor lua hotărîri însemnate. Cele trei imperii sunt mai dispuse de cât ori-când sě ceară mănţinerea *statului quo*. Conferinţa nu-şi va isprăvi lucrările decât tocmai la începutul lunei Decembre. Scirile sosite acì din Belgrad fac a se presupune o întrare a sêrbilor în Bulgaria. În acest cas lucrurile s'ar schimba cu desěvêrşire şi conferenţa s'ar afla în faţa unei situaţiuni cu totul deosebite. E deja însě un mare câştig, că a început earna fără ca sě fi întêmplat nici o încăierare în peninsula balcanică. Pregătirile Turciei continuă pe o scară din cele mai întinse.

Varna. — Îndată ce a sosit aci scirea despre încăierări între bulgari şi sêrbi, s'a ţinut un consiliu de ministri, la care au fost chemaţi sě ia parte şi mai mulţi generali. Pregătirile militare continuă cu mare activitate; cea mai mare parte din trupe sunt îndreptate acum în Macedonia; la fruntaria Rumeliei n'au rěmas decât 14,000 oameni; mulţi din aceştia au fost detaşaţi şi trimişi înapoi la Adrianopole. Se fac mari pregătiri de mobilisare în Siria, de unde se vor aduce cu timpul preste 20,000 de oameni. Cu toate aceste pregătiri, în cercurile diplomatice se crede, că nu se va întêmpla nici o ciocnire până la primăvară. Ḑilele acestea Poarta va primì 800,000 livre dela baronul Hirsch.

Conferenţa dela Constantinopol şi ḑiariul „L'Italie.“

„L'Italie“ se ocupă în numěrul dela 7 Novembre st. n. cu întrunirea ambasadorilor la Constantinopol.

Ḑiariul din Roma după ce constată, că ambasadorii, fiind nişte pompieri însărcinaţi a stînge începutul incendiului, care a isbucnit în Orient, nu s'au prea grăbit sě se întrunească, scrie următoarele în articolul seu de fond:

Acest fapt — ḑice ḑiariul mai sus citat — este de natură a liniştì pe deplin pe ori cine în ceea ce privesce consecinţele faptului sěvêrşit de principele Bulgariei.

Este evident, că dacă sêrbii, bulgarii şi grecii ar fi avut o aşa de mare poftă de a se bate după cum pretindeau ei, în 48 de ḑile ar fi avut destul timp sě se estermineze toţi până la cel din urmă.

Afară de aceasta, în casul când ei tot ar simţì trebuinţa de a se lua de pěr, apoi nu Conferinţa i-ar putea împedeca.

Cu ocasiunea ultimei Conferinţe ţinută în cestiunea Egiptului tot în Constantinopol, unde representanţii tot aceloraşi puteri sunt aḑi întruniţi în afacerea Bulgariei, se semnase un protocol, prin care puterile luau angagiamentul de a nu intervenì în Egipt.

Aceasta nu împedică de loc pe Anglia sě bombardeze Alecsandria după câte-va ḑile şi sě ia în stăpânire pămêntul Faraonilor. Conferenţa înregistrà faptul şi nu mai vorbì de loc de el.

Acest precedent permite dar sě se creadă, că conferenţa nu schimbă absolut întru nimic situaţiunea. Toţi sunt liberi ca şi în trecut.

Şi apoi, ea, vrênd nevrênd, va lăsa lucrurile astfel cum le-a găsit. Dacă planul de a restabilì *status quo ante* va prevala, apoi Turcia trebuie sě esecute hotărîrile ei, cu risicurile şi pericolele sale. Şi în acest cas nu era de loc trebuinţă sě se întrunească o conferenţă, pentru-că tratatul dela Berlin este în fiinţă şi el îi conferă toate drepturile.

Dacă, din contră, conferenţa se va decide sě recunoască, că ceea ce s'a făcut este bine făcut, în casul când această hotărîre n'ar fi după gustul Rusiei, după cum este probabil, aceasta din urmă tot va putea sě susţină că hotărîrile conferinţei dela Constantinopol n'ar putea sě înfirme stipulaţiele tratatului dela Berlin.

Acest tratat călcându-se, Rusia se va crede îndreptăţită sě 'si reia libertatea sa de acţiune si sě nu se mai considere ca angagiată prin semnătura dată la Berlin.

Conferenţa nu va stînge dar începutul de incendiu, care a isbucnit sunt acum aproape două luni, cel mult dacă va arunca puţină cenuşă peste foc, care va arde înăbuşit până în ḑiua, în care îi va plăcea unei puteri interesate sě-l descopere şi sě aţîţe flacăra.

După noi îşi fac ilusiuni aceia, cari 'şi închipuiesc că Rusia va fi dispusă sě lase sě se întărească mici naţionalităţi destinate a forma un obstacol între ea şi Turcia. Ea are prea multe mijloace de acţiune în peninsula balcanică, pentru ca sě primească faptul împlinit.

Surprinsă de revoluţia din Rumelia, va surprinde şi ea, poate la un moment dat, pe principele Bulgariei printr'o altă revoluţie, ale cărei cheltuieli, de astădată le va purta dênsa; şi atunci se va vedea, că ea va beneficia de aceasta ântâiă violare a tratatului dela Berlin.

„Rom.“

Varietăţi.

* Corul vocal român din Biserica albă arangează cu concursul binevoitor al dlui Nicolau Popovici prof. de musică, Duminecă în 3/15 Noembre 1885 în localitatea societăţii de cânt germ. dela „Burg“ o producţiune estraordinară cu următoarea

Programă:

1. Keler: „Ouverture romantique“ esecutată de capela militară a reg. c. r. Nr. 83 din loc.
2. J. Vorobchievici: „Doină doiniţă“ esec. de corul vocal.
3. a) Verdi: Ariă din opera „Balul mascat.“
   b) A. Mocsonyi: „Cântec de iubire“, — cântate de dl Nicolau Popovici şi acomp. de B. Siegl.
4. C. G. Porumbescu: „Cântec sicilian“ esec. de corul vocal.
5. a) Mezetti: „Bălcescu murind.“
   b) Dima: „O nu ţi întoarce faţa ta“ de dl Nicolau Popovici şi dl C. Siegl.
6. G. Porumbescu: „Earna,“ esec. de corul vocal.
7. a) Dima: „Seiguidilla“
   b) Cavadia: „Dor de rěsbunare“ de dl Nicolau Popovici şi dl Siegl.
8. Sykora: „Potpouri de melodii românesci.“

Începutul la 8 oare seara. După producţiune joc. O parte din venitul curat este destinat pentru incendiaţii nefericiţi din Oraviţa.

Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Bisercia-albă, în 7 Noembre c. n. 1885.

Comitetul.

* (Fabrică de conserve alimentare.) În curênd se va înfiinţa în România o fabrică de conserve alimentare, sub direcţia dlui Dr. Meiner Bunau, cu un capital de 1,500,000 lei.

Această fabrică este vorba de a se înfiinţa în Craiova sau în Turnu-Severin.

* (Furt la împěrăteasa Elisabeta.) Un soldat din gardă, anume Drkowsky, fiind surprins în flagrant delict de furt în apartamentul împěrătesei, actualmente nelocuit, s'a sinucis cu un revolver în sala poliţiei unde se afla arestat. Din ancheta ce s'a făcut, resultă că acest soldat, nu comitea pentru prima-oară crima de care era acusat.

De mai multe-ori, pe când se afla de serviciu noaptea, el pătrunsese într'un salon alături cu anticamera şi furase de acolo preţioase aquarele. Aceste din urmă au fost găsite la un neguţător, căruia i-le vênduse.

---

sale; atenţiunea cu care a fost ascultat de auditorii sei arată, că cestiunea îi interesa pe toţi de o potrivă, şi că revisuirea procesului celui nu bine judecat al lui Mihai Viteazul cu istoria, cu sentinţa definitivă a posterităţei, găsesce la noi atât judecători, cât şi advocaţi.

În puţine cuvinte, eată ce crede dl A. D. Xenopol: Mihai a fost foarte bun diplomat, dar a practicat o politică internă păgubitoare pentru el şi pentru ţară.

Mărturisim în ceea-ce ne privesce, că am fi gata a împărtăşì în toată întinderea ei a doua parte a credinţei dlui A. D. Xenopol, dacă unele din documentele timpului şi circumstanţele, în cari se găsea Ţara-românească în timpul domniei lui Mihai nu ni-ar stânjenì şi oprì întru câtva a împărtăşì pe deplin aceasta a doua parte a tesei profesorului dela Iaşi.

În Transilvania, ḑicea dl Xenopol la Ateneu, Mihai uită că esistă un popor român, un numěr foarte mare de ţěrani, cari nu aşteptau decât un singur semnal pentru a sărì asupra ungurilor şi a-i sfărîma pentru totdeauna, tăindule pofta de-a mai pretinde la domnie. Mihai uită pe ţěranul român din Transilvania şi se unesce printr'o orbire fatală, imensă, nelegiuită cu nobilii unguri. Sunt documente, cari afirmă şi autentifică această părere, dar cum înfrăţim aceste documente cu unul care spune că: „Adunarea nobililor unguri, după plăcerea şi voia „Ilustrităţii sale, Domnului român, dă cutare şi cutare drepturi ţěranului român, jobagiu în Transilvania?“

Dl Nic. Densuşianu, care 'mi semnală acest document interesant şi capital pentru completa lămurire a politicei transilvane a lui Mihai, adăugea, cu mai puţină dreptate, că armata mercenară a lui Mihai s'ar putea esplica prin grozava despopulare a Ţěrei-Românesci, despopulare generală, continuă, înfiorătoare, care începuse din primele decenii ale secolului XVI şi continua şi sub Mihai-Viteazul cu aceeaşi intensitate.

Acest argument îşi are interesul şi însemnătatea lui; le recunoascem, dar adaugem, că el nu poate sta împotriva diferitelor acte de politică internă făcute de Mihai, mai cu seamă pe spinarea ţěranilor români, din rêndurile cărora ar fi fost sě-şi recruteze miliţiile şi elementele victoriilor sale.

Ori-cum ar fi, ceea ce până acum se scie positiv despre politica internă a lui Mihai-Viteazul pare a confirma mai mult părerea, ce susţinea profesorul dela Iaşi. Chiar nemişcarea ţěrei şi anume, nu numai a ţěranului şi claselor supuse ale ţěrei, dar chiar şi aceea a boierilor pentru cari Mihai multe făcuse, — chiar această nemişcare, nemilă şi nepăsare, când Mihai se 'ntoarce din Transilvania după Mirăslău ca sě le ceară ajutor, lămuresce în modul cel mai elocinte, că modul domnului de a guverna România şi'n genere românimea, nu era tocmai din cele cari inspiră şi alimentă iubirea supuşilor.

Drept acestea şi altele multe, a căror înşirare nu-şi are acì locul, ḑicem că am fi mai mult înclinaţi a crede a doua parte din tesa dlui Xenopol, adecă neaprobarea, condamnarea istorică a politicei interne practicată în Ţeara-Românească, şi'n Ardeal şi'n Moldova — asupra căreia vom revenì — de Mihai-Viteazul.

Nu credem înse de loc, şi în nici unul din aměnuntele ei, prima parte a tesei ce dl A. D. Xenopol demonstra mai alaltăieri auditorilor sei: prevederea, perspicacitatea diplomaţiei lui Mihai, bunătatea politicei lui esterne.

Dacă în toate celelalte relaţiuni cu statele vecine sau depărtate, Mihai ar fi avut diplomaţia ce-i recunoasce dl A. D. Xenopol, numai faptul infeudărei sale cu politica austriacă, numai faptul de a fi călcat pe urmele imperialilor şi a fi ascultat şoaptele iesuiţilor dela Viena, ar fi ajuns a anihila toate celelalte foloase, ce el ar fi câştigat din relaţiunile sale diplomatice cu puterile europene.

(Va urma)

* (Pe un şarlatan fără de păreche) îl urmăresc judecătoriile francese şi englese. Individul respectiv înainte cu câţi-va ani a comis cele mai grozave mişelíi şi într'un mod aproape de necredut a înşelat o mulţime de personagie de cea mai înaltă posiţie din Germania, Francia şi Anglia. Numele lui e Dorsaintoile şi e din Haiti, unde tată-seu a fost servitoriu. Pela sfêrşitul anilor 50 s'a ivit la Paris şi căsătorindu-se cu o fată din elită, după mai multe acte de înşelătorie a dispărut de nou, fiind judecat la 5 ani de închisoare. Pe la începutul anilor 60 s'a căsătorit din nou la Londra şi la însărcinarea guvernului din Haiti procurase mai multe fregatte (năi chirasate.) Pe calea aceasta a scos sume enorme dela oameni de înaltă posiţie, şi numai după-ce luă earăş lumea 'n cap, s'a putut afla, că guvernul din Haiti nu 'l-a însărcinat nici când cu nici un fel de comisiuni. Părăsind şi a doua sa soţie, s'a aşedat la Genova, unde însĕ, după ce a comis mai multe hoţii, fù prins şi băgat la închisoare. Abia eşit din institutul de corecţiune, a apărut earăş în Bruxela şi Paris, purtând casă mare, ţinênd o grămadă de servitori şi echipage, şi fiind cunoscut ca agentul insulei Haiti. In timpul cel mai scurt a făcut o datorie de 100,000 de franci. Din care causă a fost de nou dejudecat.

E curios, că acest om unic în feliul seu 'şi-a oferit serviciile şi Germaniei şi a promis, că pentru suma rotundă de 6 milioane de mărci, va descoperì acel secret, prin care se pot nimicì toate băncile de rulettă. Guvernul din Berlin se înţelege, că n'a primit această propunere, dar la Londra a înşelat pe o mulţime de inşi cu această promisiune. În timpul din urmă a fost prins la Frankfurt tot pentru înşĕlătorii. De câţi-va ani încoace apoi nu s'a mai audit nimic despre dênsul, dar acuma a reapărut earăş la Londra şi se crede, că va pornì de nou sĕ cerceteze oraşele mai mari ale Europei.

* (Ordinul Jaretierei.) — Regina Englitere a conferit ordinul Jaretierei ducelui de Northumberland.

Eacă o anecdotă în această privinţă:

Ducele de Northumberland, tatăl noului cavaler al Jaretierei, era altă dată unul dintre cei mai devotaţi şi mai credincioşi curtesani ai junei şi graţioasei sale suverane, Regina Victoria. Leul monumental, care se află pe casa sa, drept, mândru, cu coama în aer, cu coada dreaptă şi ridicată, avea atunci privirea ţintită spre palatul regal.

Dar, înt'runa din dile, se întêmplă o ceartă între ducele şi regina, amêndoi îmbĕtrâniţi.

Gentilomul încetă de a mai merge la curte, şi pentru a'şi arăta mănia, îşi întoarse leul cu coada spre palatul regal.

* (Civilisaţiunea în Maroc.) — Se telegrafează din Tanger, că o jună femeiă de 18 ani, care se afla însărcinată în mai multe luni, a fost foarte rĕu bătută, din ordinul paşei din Tanger, în urma unei simple denunţări făcute în contra ei de un indigen ataşat la un consulat străin.

Juna femeiă a fost bătută în faţa mamei sale, a tatălui şi a fiului seu, cărora li se legase braţele pentru a-i împedeca d'a intervenì.

Victima a fost luată de o doamnă englză, care locuiesce în Tanger şi care i-a dat toate îngrigirile.

Ministrii Engliterei şi Spaniei se ocupă de această afacere şi se speră, că Sultanul va pedepsì pe paşa din Tanger pentru barbara lui purtare.

* (Diare pentru orbi.) Esistă în Francia două diare scrise în special pentru orbi: *Valentin Hany* şi *Louis Braille.*

Cel d'ântâi este tipărit cu litere vulgare şi se adresează către directori de orbi, către părinţii copiilor orbi şi în fine către toţi cei ce se interesează de cei patru-deci mii de orbi francesi.

Al doilea, tipărit în relief, după ingenioasa sistemă a orbului Louis Braille, se adresează chiar către orbi şi este împărţit în două părţi.

Cea dântâi dă cetitorilor sei *digitali* toate informaţiunile speciale, toate sfaturile, scirile, ect., cari pot sĕ le fie folositoare şi pe cari n'ar putea sĕ le găsească aiurea; a doua, intitulată: *supliment* literar, scienţific şi musical, permite orbului deja instruit de a fi în curent despre mişcarea intelectuală şi artistică fără ajutoriul vr'unui cetitoriu.

„Valetin Hany“ este rĕspândit în lumea întreagă; este cunoscut de specialiştii din St. Petersburg, precum şi de cei din Rio Janeiro, Malbourne, Londra etc., etc.

„Louis Braille“ este în special primit de către orbii francesi şi cari vorbesc limba francesă, are abonaţi în Belgia, Elveţia, Germania şi Canada.

Directorele acestor publicaţiuni, dl Maurice dela Sizeranne, este şi dênsul orb.

* (Fecondaţiune artificială.) În aquariul dela Trocadero din Paris, s'a făcut fecondaţiune artificială de către doctorul Gousset de Belleyme, a 80,000 de ouă de „saumon,“ scoase din 526 somoni din California, cari trăiesc în acest aquariu dela 1878 şi sunt destinaţi a fi aruncaţi în Sèna, Marna şi alte rîuri.

Acesti somoni, cari, în apa dulce a aquariului dela Trocadero, ajung la o greutate dela 8 până la 20 chilograme, şi în America o greutate îndoită, au carnea albă şi sunt de un gust mult mai deosebit, decât somonii cu carne roşie din Europa septentrională.

De altă parte, ei stau pe loc şi nu se coboară la gura fluvielor când este frig, contrariu obiceiurilor congenerilor lor europeni.

Din 80,000 de ouă armate în acuariul dela Trocadero, se crede se pot avea în vre-o cinci-deci de dile, aproape 80,000 somoni mici.

După cât-va timp dela această operaţiune, doctorul Gousset de Belleyme va arunca pentru prima oară în Sèna şi în Marna 65,000 somoni din California obţinuţi de dênsul, în anul trecut, la aquariul dela Trocadero.

După calcule făcute fără esageraţiune, popularea riurilor din Francia cu somoni din California va represinta un venit pe fie-care an de peste un milion de franci.

* (Testamentul unui bucătar escentric.) Un bucătar vestit, Durijot, care a încetat din vieaţă la Paris, în vêrstă de 75 de ani, a lăsat la doi nepoţi vr'o 260,000 franci. In testamentul seu înse, se găsesc scrise următoarele cuvinte: „Dorind sĕ fiiu şi după moarte folositor concetăţenilor mei, şi găsind că în epitafuri se laudă virtuţile celor morţi, cari nu servă la nici un scop, eu doresc ca în locul unui asemenea epitaf sĕ se aşede o ramă de bronz, pe o coloană de marmură de d'asupra mormêntului meu. Pe coloană sĕ fie săpat numele meu şi în fiecare di moştenitorii mei, sĕ aibă grijă ca o reţetă de bucate, legibil scrisă, sĕ fie aşedată în rama de bronz.“ Durijot adaogă, că el a lăsat într'o cutie 365 de reţete, cari speră el, că vor pune pe visitatorii cimitirului în posiţiune sĕ înveţe în fiecare di câte-ceva în arta culinară. La cas când moştenitorii vor refusa sĕ îndeplinească această ultimă a lui dorinţă, averea lui sĕ fie întrebuinţată pentru caritatea publică.

Se dice că nepoţii în adevĕr refusă esecutarea prescripţiunei din testament şi e vorba de proces.

* (Florile în Englitera.) Până şi cu florile fac englesii lucs. In această ţeară a contrastelor, se găsesc oameni atât de pasionaţi pentru flori, în cât trimit botanici în regiunile cele mai depărtate ale lumei, pentru ca sĕ aducă plante nouă, nevĕdute până atunci în ţeara britanică. Nu e rar sĕ vedi plante, cari au costat câte 35,000—45,000 franci! Foarte adesea plantele ţinute într'un geamlic de 6 m. lungime şi 4 lăţime, au costat pe proprietar 70,000—80,000 franci. In casul ăsta înse, ai înăuntru tot ceea-ce regnul vegetal posedă mai sublim ca formă, coloare sau parfum!

* (Colera găinilor.) Boala găinilor la care i se dă numele de coleră, n'are nimic de a face cu colera oamenilor.

Ori-ce găină atacată de această boală, moartea ei este ca şi sigură, de aceea trebuie alergat la oare-care mijloace de apărare, care sunt: se dă găinilor un amestec de cartofi ferţi şi ovĕs, care amestec se lasă sĕ se acrească puţin, mâncarea se pune în nişte străchini de lemn făcute de sorb sau de păducel, din care găinile mânâncă cu multă lăcomie. Se dice că s'au obţinut bune resultate şi cu o infusiune de muguri de brad puţin săraţi. Adaogerea de substanţe feruginoase, în vasul din care beau găinile, produc de asemenea resultate folositoare, şi se recomândă apă feruginoasă, din locuri mlăstinoase. Se mai poate face usagiu cu profit de o soluţiune prea întinsă de permanganat de potasă, sau de acid fenic, ecsalaţiunile de acide fenice dau serviciuri reale, după ce s'a curăţit bine coteţul găinilor, şi după aceea sĕ se spoiască păreţii cu acid.

Un tratament igienic dă totdeauna bune resultate; când s'a ivit boale, numai decât trebuie schimbată locuinţa găinilor, şi ale lăsa sĕ doarmă în aer liber. Păsĕrile moarte trebuie bine îngropate în pămênt şi coteţul desinfectat, şi dacă nu se va putea e de preferat a se construì altul. Pentru a evita boala trebuie a se da în toate dilele la fie-care găină, la interval de 4 oare o lingură de ciorbă, care este făcută din 1 litră de apă, în care se pune 25 miligrame de arseniat de sodă.

Boala se poate propaga şi prin transportarea găinilor atinse de boală dela un loc la altul.

* (O pictură foarte însemnată representând pe Cleopatra.) — „L'Ilustration“ din Paris, sub semnătura dlui Jules Comte, inspector general al artelor frumoase, publică un articol asupra unei picturi vechi, representând pe Cleopatra, din care estragem următoarele:

Această minunată pictură fu găsită în 1818 în vila lui Adrian, lângă Tivoli, la o depărtare de două oare de Roma, de către un anticariu, anume Micheli care avea la Florenţa nisce colecţiuni foarte frumoase.

După multe împregiurări această pictură ajunse în mânile baronului de Benneval, mare amator de lucruri de artă, şi proprietariul unei vile la Piano di Sorrente, lângă Neapole, unde călătorii sunt foarte bine primiţi pentru a o admira.

D. John Sartain — cel mai ilustru artist din Statele-Unite — care copiase la Cortone renumita Musă, se duse la Neapole pentru a vedea pe Cleopatra. El fu atât de entusiasmat de visita lui, încât hotărî sĕ consacre acestui nepreţuit tesaur al artei grece un monument demn de dênsul. Pentru acest scop, pregătesce o publicaţiune asupra giuvaerului unic ce posedă dl de Benneval.

* (O maşină infernală.) Un pescar din Colemains (Belgia) fu foarte surprins găsind, acum câte-va dile într'un butoi cu stridii, sosit de curênd din America, via Liverpool, şi pe care îl golea înaintea clienţilor sei, un obiect de tinichia sĕmănând foarte mult cu o maşină infernală. Toţi clienţii, cari îi umpluseră prăvălia, fură cuprinşi de groază şi se grăbiră sĕ fugă în stradă.

Pescariul nu isbutì decât cu mare greutate a-şi chiema clienţii înapoi; în urmă chiemă poliţia.

Obiectul găsit avea o formă cilindrică; cele două estremităţi părea că sunt găurite; într'o parte avea o deschidĕtură, care a trebuit poate sĕ fie în comunicaţiune cu un alt aparat destinat a determina esplosiunea.

Nimeni n'a cutezat sĕ s'asigure dacă instrumentul era încărcat.

În ce scop se afla în acel butoi acea maşină infernală? A voit sĕ facă a sărì în aer prăvălia pescarului? Aceasta este puţin probabil. Sau era vorba de a face sĕ sară în aer vasul care aducea stridiile din America?

Autorităţile din Colemains au ordonat îndată o anchetă, fără a mai aştepta resultatul esaminări sciinţifice a instrumentului.

* (Bibliografic.) Au apărut următoarele publicaţiuni şi se află de vêndare la librăriile Socec et Comp. în Bucuresci, W. Krafft în Sibiiu.

1. Eudocsiu de Hurmuzachi. „*Fragmente zur Geschichte der Rumänen.*“ Tomul IV vol. 8° de X şi 395 pagine. Cuprindênd studii asupra stării orientului Europei după pacea de Carloviţ. Preţul 6 lei.

2. Fl. Porcius. *Flora din fostul district românesc al Năsăudului în Transilvania.* Discurs de recepţiune urmat de rĕspunsul dlui S. Aurelian. Volum în 4° de 140 pagine. Preţul 1 leu 50 bani.

3. A. Papadopol-Calimah. *Cuvênt despre espediţia lui Sveatoslavici, principele Novgorodului nordic contra Polovţilor sau Cumanilor.* Volum în 4° de 29 pagine. Preţul 40 bani.

4. Ep. Melchisedec. „*Inscripţiunea dela Mănăstirea Rĕsboieni, Judeţul Neamţului,*“ comentată. Volum în 4° de 35 pagine. Preţul 50 bani.

— Au apărut următoarele publicaţiuni ale Academiei Române şi se află de vêndare la librăriile Socecu et C° în Bucuresci, W. Krafft în Sibiiu:

1. *Documente privitoare la Istoria Românilor* culese de Eudosciu de Hurmuzachi. Volumul V, partea I, 1650—1699. Cu portretul lui Gheorghe Stefan Voevod. Volum în 4° de XXII şi 547 pagine. Preţul 40 lei.

2. *Codicele Voroneţean* cu un vocabulariu şi studiu asupra lui de Ioan al lui G. Sbiera. Cu doauă tabele şi doauă facsimile heliografice. Un volum în 4° de VI şi 354 pagine. Preţul 10 lei.

Puterea învĕţului e estraordinar de mare, de aceea numai cu greu îi succede omului a'l repune. Cu toate aceste le recomandăm tuturor, cari sunt necesitaţi, ca în casuri de înfundături, hemoroide etc., sĕ întrebuinţeze mijloace destupătoare, şi spre acest scop a folosì cunoscutele pilule de Sviţera ale farmacistului R. Brandt, şi de sigur că morbul se va îndrepta cu totul, ear pacientul se va convinge, că pilulele de Sviţera sunt cele mai bune dintre mijloacele de curăţire.

Fiecare şcatulă originală (costând în apotecă 70 cr.) poartă drept etichetă o cruce albă pe câmp roşu şi e provĕdută cu iscălitura lui R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Novembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/0	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/0	98.—	97.90
Renta ung. de hârtie	90.10	90 10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorţi ungu eşti cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 94	5.93
Napoleon	9 95½	9.95
100 marce nemţeşti	61.55	61 55
London pe (poliţă de trei luni)	125.35	125.15

Nr. 687 B. 1885. [1190] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în *parochia de clasa II din Alămor*, pelângă neputinciosul paroch Ioan Alămorean, conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 24 Septembre a. c. Nr. 4697 B, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt a treia parte din venitele parochiali şi anume:

1. Dela 40 de familii câte o mĕsură de bucate, cari fac . 30 fl. — cr.
2. Venitele stolari: botezuri, cununíi şi înmormêntări . . . . . . 16 fl. 14 cr.
3. Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru . 20 fl. —
4. Venitul din porţiunea canonică . . . 110 fl. —
5. Venitul din ajunul botezului Dlui. . . 16 fl. —
6, Venite estraordinare . . . . 10 fl. —

Suma totală .. 202 fl. 14 cr.

Cei ce voiesc a reflecta la acest post, sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite conform legilor bisericesci în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 18 Octombre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕlişte.

Dr. Nicolau Maier.
protopresb.

CONCURS

pentru ocuparea unui post de secretariu la **Institutul de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu,** *dotat cu salariu anual de fl. 1200 şi drept de pensiune.*

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ dovedească:

1. Că sunt de etate între 18 şi 40 de ani.
2. Că sunt deplin sănătoşi.
3. Conduită corectă.
4. Cunoscinţă deplină a limbei române, maghiare şi germâne.
5. Cualificaţiune mai înaltă documentată prin testimonii scolare.

Petiţiunile scrise de însuşi concurenţii sunt a se trimite la subscrisa direcţiune până la 1 Decembre st. n. anul curent.

Sibiiu, 12 Novembre 1885.

Direcţiunea
Institutului de credit şi de economii „Albina“
în Sibiiu. [1192] 1—3

Nr 720 [1191] 1—1

Publicaţiune.

În sensul §. 124 din procedura în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică, că Ana Oprean Hanciu gr. or. din Sĕlişte s'a despărţit prin sentinţa Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 29 Octombre a. c, Nr. 4095 B. de bărbatul ei Alecsandru Lupea gr.or. tot din Sĕlişte.

Sĕlişte, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresb.

Nr. 282 [1187] 3—3

EDICT.

Ioana născ. Cândea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresb. Avrigului, care de 5 ani trecuţi a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Luca Stoia, asemenea gr. or. din Sebeşul inferior şi acum pribegesce în lume fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de *trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 21 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de I. instanţă.

Ioan Cândea,
adm prot.

Nerodirea

se vindecă în câteva ḑile prin întrebuinţarea „duşului de carbon pentru mame“ privilegiat. În opurile cele mai nouă ale dlor profesori Dr. Nothnagel, prof. Dr. Roszbach, prof. Dr. Bernatzik, prof. Dr. Vogel etc., se laudă deja efectul acidului carbonic cu duş în casuri de nerodire la femei de altmintre normal desvoltate. — Cura e neobservabilă şi plăcută şi chiar în lipsa de sensibilitate e împreunată cu cel mai strălucit succes. „Duşul de carbon pentru mame“ costă cu toate aparatele trebuincioase împreună şi cu îndrumarea pentru întrebuinţare proprie şi fără nici un sucurs străin: 12 fl. — Espediţia postală fiind discretă, cuprinsul pachetului nu se poate erua. A se adresa la **Dr. Karl Altmann,** Wiena, VI., Gumpendorferstrasse 95. Pentru discreţiune garantăm. [1193] 1—52

Nici un alt mijloc
nu folosesce

Putere bărbătească slăbită şi perdută!

Poluţiuni şi impotenţă.

Singura scăpare!

Că impotenţa nu se poate vindeca, decât numai şi numai prin duşul de carbon pentru genitalii privilegiat, aceasta o învaţă cei mai renumiţi profesori. Cu ajutoriul lui se poate cura ori-cine, adese numai şi în decurs de 24 de oare **fără nici o urmare neplăcută** sigur şi pentru totdeauna, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă la ori ce vrêsta; asemenea se pot cura poluţiunile, pe lângă o cură plăcută, esternă şi neobservabilă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii medicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea completă a 10 profesori: 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul.

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1194] 1—52

Ad Nr. 434 cons. 21, sc. pp. 1885.

EDICT. [1189] 3—3

Emilia Izsac născută Dimitrieviciu din Fabricul-Timişoarei, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei bărbat, Georgiu Izsac din Lugoş, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni, dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, căci la din contră, se va decide procesul încaminat în contra ei şi în absenţa ei.

Lugoş, în 22 Octombre 1885.

Scaunul protopresbiteral greco-or rom. al Lugoşului.

Mare senzaţiune
stêrnesc pretutindenea
Jachetele de earnă pentru sănătate
procurate din cea mai curată lână după receptele celor **mai mari autorităţi medicale din cele dântâi fabrici de lână din Viena.**

Jachetele mele de sănătate sunt cea mai caldă şi pe lângă aceasta cea mai sănătoasă îmbrăcăminte, ce se poate închipuì, căci

1. Ţin trupul în căldură potrivită;
2. Apără trupul contra rĕcelei, căci lâna absoarbe asudorile ce se desvoaltă;
3. Se lipesce bine de trup şi
4. Este de tot practică, comoadă şi eftină, căci costă numai

fl. 1.80

Tot omul care-şi iubesce sănătatea sĕ nu pregete a-şi procura o jachetă de sănătate pentru earnă, căci ea e mai bună ca ori ce altă haină de earnă. Prima calitate se poate procura numai la

I. Wiener Commisions- und Exportgeschäft
Wien, III. Kolonitzgasse Nr. 8,

La comande ajunge dacă se spune: mare, mijlociu sau mic. Trimiterile se fac cu rambursă. [1192] 1

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireş	—	—	4.12	5.50
Ghirbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12 12	2.36	10.02	--
	12.37	2.41	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	7.29	—	—	8.34
Ghirbou	6.45	—	—	8.59
Aghire	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44
Sibiiu — Copşa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07
Cucerdea — Oşorheiu				
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05
Oşorheiu — Cucerdea				
Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—
Ghiriş — Turda				
Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriş				
Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 117 | Sibiiu, Marţi 5/17 Novembre 1885. | Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Transilvania.

În numĕrul seu de Sâmbătă, jurnalul vienez „*Neue freie Presse*“ publică o scrisoare dată din Pesta şi provĕdută cu titula mai de sus.

Reproducem mai la vale acest important articul în traducere, constatând cu plăcere faptul, că corespondentul, care se 'nseamnă cu un „*s*“ scrie cu o rară nepreocupaţiune şi aproape perfectă cunoscinţă de causă asupra situaţiunei noastre politice.

E un fapt foarte îmbucurător, când un străin apreţiază aşa de frumos loialitatea şi tradiţionala noastră alipire cătră dinastie, încât ḑice: că proclamaţia irredentă s'a nimicit ea pe sine, dovedind că românii din Ungaria n'au nimic comun cu autorii ei, de oare-ce ea atacă dinastia Habsburgilor.

E mult când se ḑic aceste cuvinte pe pagina primă a unui jurnal ca „*N. fr. Presse*“; căci ele dovedesc, că străinii urmăresc cu atenţie desvoltarea nenaturală a lucrurilor dela noi şi nu pregetă a atrage şi atenţia ungurilor asupra eventualelor urmări ale nesocotinţei lor, precum şi a marelui public străin asupra ne mai pomenitului abus cu forţa publică, ce se face în Ungaria, — cu unicul scop de a ucide naţionalităţile, contopindu-le în marea maghiarimii.

Eată articlul:

Pesta, 12 Novembre.

Ţara cea frumoasă şi romantică dincolo de Peatra Craiului, marele principat de odinioară al Transilvaniei, este de un tîmp încoace copilul mult desmerdat a unei părţi mari şi importante a pressei maghiare. Aḑi se descriu relaţiunile de acolo în colorile cele mai întunecate şi minunata ţară muntoasă e tacsată de Irlanda statului ungar; mâne se fac cele mai turbate ameninţări în protiva propagandei naţionale pornite acolo şi se ţîntesce sugrumarea ei cu o singură lovitură a statului omnipotent. Aḑi se provoacă „societatea“ cu strigături puternice pentru a sărì, sĕ scape pe sĕcui din braţele romanisărei, mâne 'şi întăresce statul strîmtorile din munţii Ardealului Dar totdeauna se trece în estreme şi nici când nu se ajunge scopul. Dacă s'ar pune omul sĕ iee în serios aceste espectoraţiuni a unor patrioţi aprinşi, ar trebuì sĕ creadă într'adevĕr, că într'o noapte se va ridica un nor negru ca tăciunele, de odată şi pe neaşteptate pe orisonul politic al Ungariei, care s'a descărca în scurt timp ca o cestiune a Transilvaniei Sunt în statul acesta destule cestiuni delicate, şi ar trebuì sĕ se ferească oamenii de sporirea lor acolo, unde nu este nici o lipsă. Matadorii pressei de cari vorbim şi cari ḑiua şi noaptea se joacă ca copii cu focul, făcênd pe barba lor afară de politica oficială a statului şi o altă „politică socială,“ ar trebuì sĕ scie, că prin punerea pe tapet a unei cestiuni transilvane vor trezì spiritul aţîpit al particularismului şi ajută în fapt rentoarcerea la individualităţile istorico-politice şi în Ungaria.

Dela anul 1868 încoace Transilvania nu esistă nici din punct de vedere politic şi nici de drept, şi chiar şi din punct de vedere etnografic ar putea sĕ dispară această ţară cu atât mai lesne, cu cât toate tipurile poporaţiunei ei pistriţe, se găsesc şi în ţara mamă Ungaria. Una dintre cele d'ântâi acte a ministeriului Andrássy a fost punerea în pracsă a uniunei Ardealului cu Ungaria, ceea ce s'a fost decretat deja în anii 48 prin dieta dela Pojon şi Cluş; şi astfel prin articulul de lege 43 din anul 1868 s'a restabilit earăş continuitatea de drept în toate părţile sale. În acest articul de lege se espune după codificarea obicinuită pe atunci cu o motivare amĕnunţită, că împărţala teritorială după naţionalităţile politice de până acì se sterge împreună cu toate privilegiile anterioare şi se decretează de nou deplina egala îndreptăţire a tuturor cetăţenilor ungari şi ardeleni.

Continuând articolul cu istoricul unirii Ardealului, espune cum Andrássy n'a creḑut încă atunci timpul oportun de a se amesteca prea mult în marile privilegii ale sasilor şi a lăsat regularea de drept a fondului regiu pentru alte timpuri. — Dar venind la guvern actualul prim ministru al Ungariei, la 1876 a şters toate prerogativele şi privilegiile fundului regiu şi 'l-a supus administraţiunei statului, şi de atunci încoace, ḑice articulul, este numai o dedare adênc înrădăcinată, că se mai întrebuinţează cuvêntul: Transilvania. Lucru, ceea ce mai des ca ori când, se face acum.

Impulsul 'l a dat apariţiunea acelei proclamaţiuni însetate de sânge, care sub firma unei „Irredente române,“ păn aci necunoscute s'a aruncat între mulţime. Miserabila hârtie s'a nimicit ea pe sine. *Căci ea era de un cuprins antidinastic şi a dovedit prin asta, că românii din Ungaria n'au nimic comun cu autorii ei.* Ea provoca la fapte sĕlbatice „în detail,“ arătând astfel că autorii ei sunt copii în politică Cu toate acestea — ḑice corespondentul din Pesta — se ridică o furie şi îndignare din partea presei întregi în contra acelei proclamaţiuni, încât au trebuit sĕ urmeze chiar mĕsuri diplomatice. Guvernul României cu toate că domnia mare amărăciune în România, din causa mĕsurilor vamale şi comerciale ale ungurilor, totuş a intervenit cu o loialitate şi complesanţă, la care nimeni nu se aşteptase şi espulsă pe mai mulţi învinuiţi, că ar fi participat la urḑirea proclamaţiunilor revoluţionare. Cu toate aceste spiritele n'au mai voit sĕ se astêmpere. Minciunile cele mai încornurate treceau peste Peatra Craiului şi 'şi făceau cuiburi în formă de veşti alarmante în jurnalele maghiare. Aḑi au aprins românii un opid maghiar, mâne s'a aflat dinamit la un popă („Pope“), apoi că în locul cutare sau cutare românii se adună noaptea şi fac eserciţii militare, ca sĕ se pregătească „la toată eventualitatea.“ Cu toate că oficioasele desminţiau a doua ḑi toate minciunile de ieri, totuş ele 'şi dădeau un aer de a tot sciutorie şi se făceau că nu pot spune toate, păstrând o misterioasă tăcere; şi astfel neliniştea în loc sĕ scadă, crescea mereu. Nici cele 2 companii de infanterie trimise în comitatul Albei inferioare, nici întărirea posturilor de gendarmi în mai multe părţi, n'au putut risipì grijile din capul oamenilor. Această espediţie militară a şi fost unicul simptom serios, că dincolo de munţi nu's treburile tocmai în regulă, şi că românii agitaţi de popii (Popen) lor erau pregătiţi de a face o prostie (?). *Posibilitatea* unei nebunii însĕ, oamenii au prefăcut-o fără causă într'un incident politic foarte arḑĕtoriu, şi aceia cari strîgau cât îi lua gura, că e vorba de un act de tradare, au avut cuvinte puternice la aceasta, *căci ei trebuiau sĕ se scape de invinuirea de a fi autorii, dacă nu cu voie, dar totuş spirituali ai agitaţiei.*

De vr'o doi ani încoace — continuă mai departe articlul — domnesce p'acì o modă politică, care ar putea sĕ devină foarte uşor fatală, cu toate că cercurile guvernamentale se ţîn în reservă, ba lucră chiar păn' la un punct oare-care contra, adecă păn' ce nu li s'ar putea rĕsbuna treaba prin lipsirea atât de indispensabilei popularităţi a maghiarilor.

Corespondentul spune, că această modă politică e organisarea şi activitatea solidară a maghiarilor „pe cale socială“, ce se face sub cuvênt, că guvernul prin organele sale nu poate face destul pentru maghiarism. Apoi continuă astfel. S'a făcut provocare la esemplul Angliei, unde activitatea societăţii a produs cele mai mari reforme, dar oamenii nostri au perdut din vedere 2 lucruri: că societatea englesă are o organisaţie socială cu totul deosebită şi că ea dispune cu totul de alte mijloace, ca cea maghiară, — şi că această activitate

---

FOIŢA.

Curier literar.

Sumar: Studiile istorice. — Actualisarea cestiunilor istorice. — Cestiunea lui Mihai Viteazul. — Conferinţa dlui A. D. Xenopol asupra căderei lui Mihai Viteazul. — Politica internă şi politica esternă a Marelui Căpitan. Publicaţiunile istorice din manuscriptele lui Hurmuzaki: Fragmente zur Geschichte der Romänen. — G. Dem. Teodorescu: Poesii poporale.

(Încheiere.)

Eu cred că istoricul român, când are în faţă-i tabla, pe care Mihai îşi învêrtea, schimba şi permuta pionii sei diplomatici, vĕḑênd mişcările ce Domnul român face, ar trebuì sĕ-şi ḑică, nu că se află în faţa unui om de stat, unui diplomat, care-şi potrivesce conscient, cu prevedere şi perspicacitate iţele diplomaţiei sale, ci în faţa uneia din acele victime celebre, mari, sublime, ale oarbei fatalităţi. Mihai, înferbêntat de fumul rĕsboaielor şi de poftirile continue, de cari îi tresaltă inima după fie-care victorià, da 'nainte fără sĕ se uite măcar odată la ce a lăsat îndărăt, nici sĕ gâcească, sĕ cumpănească cea-ce avea sĕ-'l întimpine înainte acolo unde da mereu.

Şi mai ântâi, în principiu, pentru ce alianţa cu Austria? pentru ce tractatul cu Rudolf?

Pentru ce sĕ supună Transilvania ca un fel de vasal al lui Rudolf şi pe urmă sĕ se „împatroneze“ într'ênsa ca bun şi nesupĕrat stăpân? Planul de a combate astfel şi a gonì, întemeiat pe astfel de cuvinte, pe Andrei Batori din ţara Ardealulni, planul acesta ḑice dl A. D. Xenopol, „era dibaci şi face onoare concepţiunei politice a lui Mihai Viteazul.“

Mai ântâi, resultatul a demonstrat pe deplin contrariul; şi al doilea, cine nu vedea, încă din primele decenie ale secolului, după Mohaci, care sunt planurile Austriei, sau mai propriu ḑis ale Germaniei, asupra Transilvaniei? Putea Mihai sĕ creadă, că Rudolf i-ar fi lăsat lui şi moştenitorilor sei nesupĕrata şi vecinica stăpânire a Transilvaniei?

Al treilea, fiind dat, că aceea ce putea sĕ facă prin Nemţi în Transilvania, ar fi putut s'o facă şi prin Turci, pentru ce, cari au fost motivele, după venirea solilor turcesci la Braşov cu propuneri de alianţă, cari au sfătuit pe Mihai sĕ despreţuiască ofertele Sultanului, aliatului firesc, secular, deşì crud al ţĕrilor române? Nu vĕd nici unul, care sĕ merite a ne oprì asupră-i şi a-i cântărì însemnătatea.

„În resumat, ḑice dl Xenopol, politica lui este-
„rioară tindea a spăria pe turci prin germani şi pe
„germani prin turci, şi a-şi croì între aceste două
„puteri un stat al seu, care sĕ înghită în el, nu nu-
„mai Ardealul şi Moldova, dar chiar şi mândrul re-
„gat polon.“

Dacă viteazul căpitan ar fi alcătuit astfel mersul diplomaţiei sale, dacă şi turcii şi germanii, aduşi în apele lui, ar fi jucat cum le ar fi cântat Mihai, la finele domniei, când Austria îşi arătă adevĕratele sale planuri, turcul n'ar fi făcut pe mortul şi n'ar fi lăsat sĕ se sĕvêrşească în câmpia Turdei omorul cel fără de seamĕn.

Ş'apoi, dela Mircea şi dela Stefan şi până aḑi, politica de obositoare schimbări şi succesive alianţe, când cu unul, când cu altul şi mai în acelaş timp, — n'a priit domnilor ce le-a practicat. Furăm şi suntem sateliţi în constituţiunea statelor orientale mari, dar sateliţii uneia şi aceleeaşi planete. A sărì, singuri, de voia noastră, ca un fel de minge când ici, când colo, când mai departe, ne-a fost totdeauna spre vătămarea intereselor noastre şi aducerea asupra ţĕrii a mii şi mii de neajunsuri şi primejdioase peripeţii.

Şi dacă ar fi fost vorba de alianţe depărtate de încheiat, ca alianţa cu Suedia, ori cu Ţarul Moscoviei, ori cu regele Franciei, după cum spune şi dl A. D. Xenopol, atunci pentru ce Mihai le respinge pe acestea, şi cu ochii închişi, de o dată, produce adevĕrate minuni pe terenul umanitar, dar că se feresce ca de foc de politică şi de a crea politicei oficiale perplesităţi sau de a-i face chiar pagube.

Mişcarea pornită de deputaţii şi adepţii partidului guvernamental, fù îmbrăţişată cu mult foc şi de opoziţionali, cari nu voiau sĕ rĕmână mai pe jos. Şi astfel se născù o formală licitaţiune a patriotismului. Forma se găsì în curênd. Şi ea se numesce „Reuniune de cultură.“

Arătând cum s'au întemeiat în timpul cel mai scurt 3 reuniuni de aceste în cele mai estreme părţi ale Ungariei şi cum s'a intenţionat unificarea lor într'o singură reuniune regnicolară, — laudă atitudinea guvernului, care observă o ţinută reservată şi la a cărei dorinţă chiar sa'r fi amânat unificarea propusă, — temêndu-se ca mai bine informat de o reacţiune periculoasă. Corespondentul cere mai multă precauţiune şi tact într'un astfel de *stat poliglot*, dovedindu-şi asertiunea prin cele mai recente date statistice ale poporaţiunei ungare, cari nu sunt nici de cum aşa de strălucite pentru maghiari, ca ei sĕ poată face ceeace doresc cu atâta foc patriotic. Corespondentul închieie astfel:

Astfel de stări de lucruri impun cel puţin precauţiune, anume într'un timp, când mişcarea naţională s'ar putea uşor amalgamisa cu complicaţiuni internaţionale, în cari *această agitaţie a „Kulturegyleturilor“ ar putea sĕ producă foarte uşor o teribilă reacţiune la graniţa sud-ostică a imperiului, unde de present şi aşa materialul esplosibil e destul de cumulat. Trebuie în Ungaria sĕ voiască numai omul, şi nici când nu se va nasce o cestiune a Transilvaniei. Cui i se pare ministrul-president Tisza prea puţin naţionalist* (se înţelege maghiar), *acela nu e apt pentru de a face politică, acela trebuie în astfel de grele timpuri paralisat.*

A erupt rĕsboiul.

Aceasta este cea mai nouă scire, pe care ne-o aduce firul telegrafic, punênd lumea întreagă într'o stare de febrilă agitaţiune.

Aşa dară lucrul de care s'a temut atât Europa trup s'a făcut.

Rĕsboiul s'a declarat între Sêrbia şi Bulgaria. Guvernul din Belgrad a informat pe ministrul de esterne al Bulgariei, că rĕsboiul este declarat cu începere din Sâmbătă 2 Novembre, 6 oare dimineaţa. Eată tecstul declaraţiei de rĕsboi:

„Comandantul primei divisiuni sêrbe anunţă, că trupele bulgare au atacat aḍi dimineaţă un batalion de pe teritoriul sêrbesc, împrejur de Vlasina. Guvernul regal consideră această agresiune ca o declaraţie de rĕsboi. Sêrbia primind consecuenţele acestui atac, se consideră în stare de rĕsboi cu principatul Bulgariei, cu începere de Sâmbătă, 2 Novembre, 6 oare dimineaţa.“ (Semnat) **Garashanin.**

Această telegramă a sosit seara la Sofia şi a produs o mare impresiune. Îndată s'a însciinţat prin telegraf prinţul Alecsandru la Filipopoli. Principele a trimes două telegrame Sultanului şi marelui vizir, făcêndu-le cunoscută declaraţia de rĕsboi şi protestând în contra acestei agresiuni, care nu e de loc justificată. Principele Alecsandru anunţă tot odată Sultanului, că a dat ordine trupelor bulgare, ca sĕ respingă cu armele în mână, întrarea vrăjmaşului pe pămêntul principatului. Principele Bulgariei termină cerênd puternicul sprijin al Sultanului şi ajutoriul trupelor imperiale, pentru apărarea integrităţii imperiului otoman. O mare activitate domnesce în armată E probabil, că principele Alecsandru va lua comanda armatei bulgare.

— În ordinul de ḍi adresat trupelor bulgare, principele Alecsandru se esprimă astfel:

Ofiţeri, sub-ofiţeri şi soldaţi!

Regele Sêrbiei ne-a declarat rĕsboi. El a ordonat armatei sale sĕ năvălească pe teritoriul nostru. Fraţii nostri sêrbi, în loc sĕ ne ajute, voiesc sĕ ruineze patria noastră.

Soldaţi! arătaţi curagiul vostru. Apăraţi pe mamele voastre, vetrele voastre. Urmăriţi pe inamicul, care ne atacă într'un mod laş şi cu înşelăciune, pănă la deplina lui nimicire.

Fraţilor, înainte! Dumneḍeu sĕ ne ajute şi sĕ ne dea victoria. **Alecsandru.**

Aḍi dimineaţă la revĕrsatul ḍiorilor se ḍice într'o telegramă de Sâmbătă din Sofia, sêrbii fără sĕ fi adresat o declaraţiune de rĕsboi, au violat teritoriul bulgar. Puterile inamice, cuprinḍênd artilerie cu 13 tunuri, un escadron de cavalerie şi un batalion de infanterie, s'au îndreptat spre satul Planiniţa. Artileria şi infanteria înaintează prin şoseaua din Zaribrod. În satul Pascaş, a sosit o companie de infanterie sêrbească. Alte două escadroane de cavalerie au trecut prin satul Gonidol şi se îndreptează spre Planiniţa.

Niş, 2 Novembre. — Regele Milan a plecat aḍi noapte la Pirot spre a lua comanda oştirei.

Flipopol, 2 Novembre. — S'a dat ordin trupelor din Rumelia sĕ se întoarcă în Bulgaria.

Despre puterile militare a ambelor părţi beligerante comunicăm cetitorilor noştri următoarele date, cari se par a fi de o importanţă fatală pentru sermanii bulgari, pe cari atitudinea mişelească a Sêrbiei tinde a-i împedeca în cel mai natural entusiasm al lor pentru libertate şi independenţă.

Armata activă a Sêrbiei constă din 5 divisiuni cu 60 batalioane de infanterie, 5 regimente de cavalerie, 40 de baterii de câmp cu 240 de tunuri şi 6 baterii montane cu 24 de tunuri, dispunênd cu totul de 107,000 de oameni A doua convocaţiă a trupelor constă asemenea din 5 divisiuni cu 60 batalioane, 5 divisiuni de cavalerie, 20 de baterii cu 120 de tunuri, cu totul 56,000 de oameni. A treia convocaţiă, care însĕ nu e mobilisată încă numĕră 60 de batalioane singuratice cu 53,000 de oameni. Armata sêrbească e echipată cu toate recerinţele unei armate de aḍi.

Armata bulgară constă din 24 batalioane, 2 regimente de cavalerie şi 96 de tunuri, avênd cu totul 36,000 de oameni. Afară de acestia se pot pune în cas de rĕsboi încă 16 batalioane de reservă pe picior de bătaie, ceeace acuma de sigur că s'a întêmplat. Miliţia rumeliotă formează cu totul 36 de batalioane, dintre cari însĕ cu greu se vor putea pune în foc mai mult de 12 batalioane. Echiparea armatei bulgare-rumeliote e pe cât de diversă pe atât de neregulată. Astfel, că dacă nu va interveni cu grabă Turcia în ajutoriul nefericiţilor de bulgari, cuvintele unui plenipotenţiat sêrb, că pe duminecă trebuie sĕ poposească sêrbii în Sofia, — nu se vor dovedì de esagerate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alegerea de protopresbiter în Avrig.

Constituţionalismul bisericei noastre ortodocse române dă un drept adevĕrat şi sfînt fiilor ei, cari o constituesc, dreptul de a-şi dirige ei înşuşi trebile lor, spre care scop se constituesc în adunări organisate spre a-şi alege persoanele, cărora sĕ le concreadă conducerea afacerilor bisericesci şi scolare. — O astfel de adunare avù loc ḍilele trecute în Avrig, când sinodul protopopesc al acestui tract se adună pentru alegerea de protopresbiter.

Ḍilele de 27 şi 38 Octobre a. c. st. v. vor rĕmânea mult timp neşterse din memoria atât acelora, cari participară ca membrii oficioşi, cât şi în acelora cari veniseră numai ca privitori la decurgerea acestui act aici prim în feliul seu.

Duminecă în 27 Octombre d. a. se aştepta cu mare plăcere sosirea comisariului consistorial a ppresbiterului dl Ioan Popescu, pe carele — abstragênd dela calitatea în carea avea sĕ vie învĕţătorii dela scoala capitală din Avrig, ca fosti discipuli ai dênsului, ca semn de profundă stimă şi iubire ce îi păstrează, — îl bineventasă eşindu-i înainte cu junimea din Avrig, în numĕr preste 40 călăreţi, îmbrăcaţi sĕrbătoresce în costume naţionale poporali, trecênd prin comuna procsimă Brad, pănă la poalele dealului. Aici îl bineventară între strigătele puternice de „sĕ trăiască“! inspirate de o bucuriă adevĕrată şi atât de viuă, încât surprinseră pe bĕtrânul profesor şi protopop, carele sta privind lin şi blând la fii sĕi şi asculta cuvintele învĕţătoriului Ioan Petrişor, prin cari acesta accentua îndemnul, din carele procede aceasta ovaţiune, esprimând că învĕţătorii şi tinerimea poartă o mare stimă şi iubire către dênsul pentru meritele raportate pe calea didacticei şi între altele urându-i vieaţă lungă spre înflorirea scoalelor şi a crescerei tinerimei, — încheiă. La cari cuvinte dsa rĕspunse părintesce esprimându-şi îndestulirea faţă de învĕţători şi iubirea, — că ţin la crescerea şi înaintarea poporului şi se ostenesc pentru aceasta, precum şi tinerimei pentru nisuinţele ei către înaintare, îmbărbătându-i cu cuvinte pătrunḍĕtoare, cari fură acompaniate de repeţite urări. De acì plecară în cea mai frumoasă ordine, călăreţii doi câte doi, cari deşì era un frig însemnat, şi ei îmbrăcaţi mai mult de vară, mergeau voioşi şi entusiasmaţi bucurându-se, că li s'a dat odată ocasiune a primì pe fostul lor protopop cum se cuvine unui luptător pentru ridicarea stărei lor culturale, şi a-i face cu astă ocasiune şi un moment de bucuriă, — las dacă în trecut nu a putut avea aceasta în Avrig.

Trecênd prin Brad, conductul ajunse la frumosul pod al Oltului între Brad şi Avrig, acì îl bineventă preoţimea cu administratorele Ioan Cândea în mijloc, — prin părintele Constantin Prie din Sĕcădate, carele făcênd alusiune la pruncii evreesci, cari salutară pe mântuitoriul lumei cu strigăte de bucuriă, — arătă bucuria ce o simte astăḍi preoţimea şi cercul întreg, când poate saluta în mijlocul lor pe un bărbat atât de preţuit şi încărcat de meritele luptelor sale pe calea sciinţei, şi fostul lor protopresbiter.

Domnul comisariu rĕspunsĕ şi aici cu mulţămire, asigurând preoţimea despre bunăvoinţa sa, şi stă-

---

fără pic de îndoială se aruncă în braţele Austriei? Repet întrebarea: cari erau strălucitele foloase, ce-i sclipeau înainte şi-i răpiau vederile, şi-i ameţeau mintea, şi cari aveau sĕ se ridice şi sĕ-i cadă în braţă din alianţa sa cu Austria?

Transilvania? O putea avea tot atât de lesne, ba încă mai lesne prin Turci, atunci în resbel cu împĕratul Germaniei, şi ale căror armate dela Buda şi din Banat puteau folosì mult mai bine admirabilelor campanie ale Domnului român, de cât sgârcitele ajutoare ce i se trămiteau de curtea dela Viena.

Şi notaţi, că atunci, când trămişii turci ajungeau pe Mihai la Braşov şi-i propuneau în condiţiuni superbe alianţa otomană, la spatele Sultanului era regele Franciei, sau cu alte cuvinte adversariul apusean a lui Rudolf, era Henric IV, care dorea întrarea lui Mihai în alianţa europeană antigermană, cu acelaş foc, care ambasadorul seu din Constantinopole invita pe vizir şi pe paşele, sĕ facă tot pentru a'şi câştiga pe Mihai.

Şi Mihai nu vede, nu aude, se duce drept pe drumul indicat cu dulci, şi perfide, şi veninoase şoapte şi adimeniri!!

De aceea, în faţa unei asemenea stări de lucruri în diplomaţia marelui căpitan, noi citim cu mirare următoarele rênduri din conferinţa dlui A. D. Xenopol: „nu credem sĕ se poată găsì o singură „greşeală marcantă în conducerea relaţiunilor sale „cu imperiile vecine.“

Pusă astfel, cum credem noi că trebuie pusă cestiunea şi cum găsim că apare în studiul documentelor privitoare la diplomaţia lui Mihai, conclusiunea, în loc de a fi ca acea a dlui A. D. Xenopol, se presintă ca diametral opusă şi se poate formula astfel: „credem că nu se pot găsì de cât „greşeli marcante în conducerea relaţiunilor diplo- „matice a lui Mihai Viteazul cu imperiele ve- „cine.“

Ear ceea ce dl A. D. Xenopol numesce, insistând asupra-i „tăria posiţiunii esterioare“ a lui Mihai, eu o înţeleg nu ca tărie diplomatică, ci ca tărie, ca vaḍă, ca faimă câştigată cu vêrful sabiei, cu resunetul răbufnitor al victorielor sale.

Iuţeala, vertiginoasa rapiditate a căderei sale arată, că numai „tare“ nu era în posiţiunea sa esterioară ca diplomat şi om de stat. Când un căpitan mare, — cum fără samă fu eroul dela Călugăreni, — este şi mare şi profund diplomat, în cădere chiar el mai găsesce cel puţin umbre de alianţe, cel puţin slabe ramuri, de cari sĕ se agaţe.

Mihai nu întâlnì nici una, căḍù plumb după ce în şi prin vêrtejul rĕsboaielor sale ridicase românimea în zarele unităţei naţionale, unităţei „dacoromâne“, cum ḍic vecinii nostri unguri.

Cam acestea ar fi cuvintele cari, ne îndeamnă a nu împărtăşì opiniunea espresă în partea ântâi a tesei dlui Xenopol.

Pentru aceasta însĕ nu recunoascem mai puţin serviciile ce se aduc sciinţelor istorice române prin aceste conferinţe de feliul celei a profesorului dela Iaşi. Provocânduse discusiunea asupra unor cestiuni de feliul celei de, sus cercetătorii sunt astrânşi a cetì documentele cele nouă, a pătrunde şi mai deplin spiritul istoriei noastre naţionale şi a nu se mulţumì nici odată şi nici într'un cas numai cu înşirarea faptelor, ast-fel cum făceau predecesorii nostri, cari n'aveau la a lor disposiţiune documentele şi prin urmare mijloacele ce avem noi.

Cu privire la asemenea documente, anunţăm cu plăcere apariţiunea celui de-al patrulea volum al aşa numitelor *Fragmente zur Geschichte der Rumaenen von Eudoxiu Freiherrn von Hurmuzaki, herausgegeben von Königlich rumaenischen Cultus- und Unterrichts-Ministerium, unter der Aufsicht der rumaenischen Academie.*

La puţini accesibil din causa limbei germâne, în care fericitul întru pomenire Eudocsiu de Hurruinţele sale şi pe viitor. De aici tot între strigăte de urări, în ordinea cea mai frumoasă plecară către Avrig, unde ajungênd, lângă biserică aştepta o mulţime din popor, înşiraţi de alungul stradei, apoi preoţi, învĕţători şi alţi inteligenţi, între cari era şi dl profesor dela Sibiiu Dr. Neugeboren, cu un profesor din Anglia Dl Maurice, carele se afla în aceea ḑi în Avrig; trecênd de aici ajunse la cuartirul destinat (la dl Dr. S. Comşa). Acì îl aştepta directorul scoalei capitale din loc Ioachim Băcillă cu corul elevilor dela această scoală. Între strigătele ângeresci şi nevinovate ale fragedei tinerime, se scoborî dl profesor şi comisariu în curte, unde fù salutat de cătră numitul directore cu o vorbire scurtă, dar carea era espresiunea stimei din partea tinerimei Avrigului şi a omagiului de mulţămită pentru fatigiile sale la ridicarea edificiului scoalei capitale, meritul căruia în cea mai mare parte este al dênsului, — presentându-i pe elevii sei ca pe cei dântâi, pârga fructului ostenelelor şi a dorinţelor sale de atâta timp. Cuvintele cu cari dl comisariu se adresă cătră directorele, şi apoi pe cari le vorbì elevilor vor rĕmânea neşterse din inima acestora, cari cunoscură pe fostul lor protopop şi luptătoriul pentru ridicarea Paladiului tinerei muse. Corul intonă apoi trei piese şi se îndepărtă deodată cu poporul, carele asistase.

Erau aproape 4 oare d. a. Dl comisariu fu învitat în mod solemn la şedinţa comitetului, carea ţinù până la 6 oare.

Ḑiua următoare se celebră sfta liturgie în biserica din loc, la care serviră lângă comisariul p. preoţi Vasile Macsim şi Ioan Crăciun. La liturgiă au asistat afară de membrii sinodului şi poporul din Avrig şi privitori din jur, cari veniră anumit pentru actul alegerei. — Corul scolarilor instruat şi condus de directorele scolar cântă liturgia spre plăcerea şi mulţămirea întregului public asistent. Ca sĕ nu trecem cu vederea preste un moment însemnat, care surprinsă şi umplu de mulţămire inima dlui comisariu, fie mi ertat a amintì, că acest cor făcù Duminecă seara şi o serenadă frumoasă ḑlui comisariu, cântând patru piese.

După finirea serviţiului divin, se făcù o pausă de $^1/_2$ oară, după aceea o comisiune invită pe dl comisariu, carele intrând în biserică, deschisă şedinţa prin o cuvêntare bine nimerită, arătând sublimitatea dreptului de alegere, însemnătatea şi sânţenia lui, şi pusĕ la inima alegĕtorilor îndatorirea, ce o au de a se folosì cu conscienţiositate de acest drept fiind la culmea chiemărei lor; apoi se începù alegerea, carea dură până la 1 oară d. a.

Nu voi descrie în detai decursul alegerei, ajungă a ḑice, că aceea a decurs în un mod liniştit şi solemn, — deşi se putea cetì pe faţa tuturor curiositatea de a vedea resultatul alegerei, deoarece erau doi candidaţi presenţi, cari ambii aveau partidă mare şi ţinteau la maioritatea voturilor. În urmă se grupară votanţii în numĕr de 70 — (numai doi absenţi) în biserică, se cetiră numele lor din partea comisariului, şi unul câte unul mergeau la urnă cu faţa serioasă, dar liniştită, aruncând ţidula, care avea sĕ decidă soartea celor doi aspiranţi.

Resultatul fù, că candidatul administratorele protopopesc Ioan Cândea întrunì 40 voturi, iară candidatul Nicolau Borza întrunì 30 voturi. După enunţarea alegerei, administratorele Ioan Cândea fu gratulat de loc la cuartirul seu din partea multor alegĕtori pentru reuşita maiorităţii voturilor.

Acum urmează lucrul carele într'adevĕr merită sĕ fie menţionat aci; toţi alegĕtorii se întruniră în scoala capitală la o masă comună, dată de candidatul şi alesul Ioan Cândea fără escepţiune de partidă. Ei petrecură între urările unanime pentru acela până cătră seară; la această masă luară parte mulţi dintre privitorii, pe cari îi vĕḑurăm şi în biserică. În sfêrşit dl candidat presentându-se în scoală, erupseră strigătele de: sĕ trăiască — din toate părţile; acesta le mulţămì pentru înţelegerea frăţească, asigurându-i despre bunăvoinţa şi sinceritatea sa cu care va lucra pentru ei şi cu ei în via domnului.

Câteva minute după aceasta, ajungênd trăsura dlui comisariu la scoală, dênsul se scoborî şi intră la alegĕtori, cari când îl vĕḑură, se ridicară cu toţii şi erupseră în frenetice strigăte de: „sĕ trăiască,“ ear el mulţămindu-le pentru buna înţelegere, işi luă rĕmas bun; el fu petrecut de toţi alegĕtorii de sus din scoală, până în stradă înaintea locaşului, tot în strigăte prelungite, apoi aci până s'a aşeḑat, şi plecat se cântă: „Românaşului îi place.“

De loc după aceea se disolvă întreaga societate, îndepărtându-se fie-care la ale sale, ducênd cu sine — încât s'a putut cetì din faţă — o suvenire plăcută şi mulţămire perfectă, că ceea-ce s'a făcut, bine s'a făcut. *Un alegĕtoriu.*

Făgăraş, Onorate dle Redactor! S'a publicat în preţiosul dvoastre ḑiar ce'l redigeţi „Telegraful Român“ o convocare a învĕţătorilor gr. or. din tractele: Făgăraş, Agnita şi Cohalm, cătră membri ordinari ai acelei reuniuni.

În urma acestei convocări, pe ḑiua citată de 24 Octombre a c. s'a şi presentat în Opidul Făgăraş un numĕr frumos de învĕţători departe însĕ de a fi toţi.

Destul că la 10 oare a. m. sosind şi preşedintele s'a deschis şedinţa prin cuvêntul de deschidere al presidiului, în care a accentuat cu deosebire dorinţa de îmbunătăţire materială a acestei reuniuni.

După deschidere cetindu-se apelul nominal s'a constatat, că din 87 învĕţători îndatoraţi obligaţi, s'au presentat numai vr'o 40, cari în ḑiua următoare s'au mai înmulţit cu vr'o 15, ear ceilalţi nu şi-au arătat faţa de loc.

Cu toate acestea s'a pus la ordinea ḑilei raportul general anual al comitetului central, care, s'a dat spre censurare unei comisiuni de trei, în persoanele dlor N. Aron, F. Deişorean şi I. Filipescu, ca la timpul seu sĕ vie cu o censurare formală. Eară la desbatere s'a luat tema: disciplina şi mijloacele prin cari se poate ajunge ea în scoalele elementari. Carea s'a resolvit în mod favorabil. Tot asemenea şi celelalte obiecte, unul după altul s'a tractat în cea mai deplină armonie, până ce venì vorba la constituire. Tot asemenea a urmat lucrul şi acì făcêndu-se constituirea fără nici o gâlceavă. La propunerea membrului Filipescu s'a făcut votare secretă, votând fiecare membru pentru toţi oficialii sei deodată. Şi scrutinându-se s'a aflat lucrul în ordine corespunḑênd şedulele numĕrului membrilor, cu simpla observare, că între cei candidaţi au fost doi cu acelaşi nume. Dară şi aceasta s'a regulat prin aceea, că unul din cei cu acelaşi nume s'a declarat în faţa tuturor cumcă dênsul nu primesce nici un vot, ci toate cele de pe numele lui Taflan au a se înţĕlege faţă de cealaltă persoană.

Cu toate acestea însĕ sĕmânţa rea totuş a început a se vîrî între membrii acestei reuniuni şi încolţînd în curând s'a desvoltat atât de tare, încât a copleşit toate nobilile simţeminte. Vorba aceea „A face rĕu nu cere mult lucru“. Şi în urmă cu ce ne pomenim? Cu un conflict şi o neînţĕlegere personală provocată din partea unui singur membru, al cărui nume nu me genez a'l da şi în faţa publicului cetitor, las înse de astădată, ca sĕ nu fiu considerat de rĕuvoitoriu, sperând a mai revenì la acest obiect. Acum amintesc numai că reaua sĕmênţă împrăştiată între membrii acestei reuniuni a ajuns — nu sciu pe ce cale — a produce şi roade neaşteptate. Căci ne pomenim numai deodată în aceeaşi ḑi cu un protest în contra alegerii făcute, ce şi 'l-au motivat respectivii — duioşi de nereuşită — tocmai aşa ca şi lupul, când a voit a prinde mielul cu vină. Şi urmarea mai deaproape a fost, că alegerea făcută s'a nulificat şi s'a făcut o a doua constituire din alte persoane.

Acestea dle Redactor s'au întêmplat, şi eu deşi am fost de faţă la faptul întêmplat, însĕ întru adevĕr nu sciu cum şi unde s'a făurit acel plan, care, în şedinţă se presentă gata spre a se pune numai în lucrare. Ḑic nu sciu cum s'a putut schimba vremea aşa de curând, căci înainte de ameaḑi făcêndu-se constituirea a fost ales de preşedinte dl par. N. Aron cu 3/4 şi mai bine voturi, ear după ameaḑi pe cale maiestrită învêrtì roata pe altă spiţă, sau mai bine ḑis pe altă obeadă şi deodată voturile ale 3/4 trec pe partea dlui Grama, şi nulificându-se alegerea făcută, s'a ales prin aclamaţiune dl Grama, eară ceilalţi — în comitet şi biurou earăş alţii.

Ce substrat a avut aceasta purcedere nu pot sĕ'mi esplic dle Redactor. Se poate că vre-o putere supranaturală, sau alte împregiurări neprevĕḑute au influinţat la aceasta acţiune. Sperăm însĕ, că cu timpul toate se vor descoperì.

Că dl N. Aron a întrunit pe cale legală mai bine de 2 terţialităţi a voturilor e un ce adevĕrat şi necontestabil şi cu drept cuvênt, căci dênsul a fost acela, care în restimp acuma de trei ani, a fost aşa ḑicênd focariul activităţei reuniunei noastre. Şi de nu ar fi fost dênsul, îndrăsnesc a ḑice cu consciinţă curată, că reuniunea noastră încă dela începutul ei ar fi fost în posiţie de a suferì şi chiar de a stagna, căci nimeni altul nu ar fi fost, care sĕ lucre ḑi şi noapte pentru prosperarea şi înflorirea reuniunei noastre. Dar eată acum, că mulţumirea manifestată pe drept în aceeaşi ḑi a trecut în ingratitudine.

Cumcă e greşită aceasta cale dovedesce destul de clar şi simpla împregiurea, că, în comitet s'au ales 2 indiviḑi, cari nici nu sunt membri ordinari ai acestei reuniuni, va sĕ ḑică în contra statutelor. Acesta e faptul. Ce urmări va mai avea aceasta împrejurare încă nu se poate scì. După cum sunt sigur informat în contra acestei purcederi s'a însinuat vot separat, pe care M. Consistoriu cred că încă va pune pond şi va cerceta starea lucrului.

Despre ce eu făcêndu'mi o datorinţă a constata starea lucrului, bună rea cum este, nu me mai interesez de ea, căci sunt alţi competenţi în această cestiune, cari luându-şi notiţe despre cele întêmplate, vor dispune cele necesare pentru regularea lucrurilor.

Acestea descoperite, trec preste acest incident mai departe.

După încheierea ultimei şedinţe în ḑiua de 26 Octombre, conform programei publicate în toaia „Telegraful Român,“ a urmat la 8 ceasuri seara producţiunea. La această producţiune reuşita a fost deplin satisfăcĕtoare.

Publicul cu deosebire compus din români, care a luat parte la aceasta producţiune a rĕmas faţă de cele petrecute în deplin mulţămit.

Cu deosebire a produs has: „Cisla“ cuartet umoristico-satiric de C. Porumbescu, esecutată de membrii reuniunei în solo şi cor. În urma acestora a urmat petrecere cu danţ, la care s'au jucat mai multe jocuri române şi strĕine, cu deosebire a escelat „Ardeleana,“ la care au luat parte mai mulţi indiviḑi.

Venitul, în folosul reuniunei a fost bunişor, însĕ şi spesele nu au fost neînsemnate. Despre ce detaiuri cred că nu vor lipsì în alte rênduri. Deci ca publicul cetitor sĕ aibă cunoscinţă, deşi foarte pe scurt, dar după cum s'a întêmplat în ḑilele abia trecute, mi-am ţinut de datorinţă a scrie aceste rênduri, ce cu respect ve rog dle Redactor sĕ le publicaţi în preţiosul jurnal „T. R.“ ce'l redigeţi. — Primiţi ve rog considerarea deosebitei mele stime ce ve păstrez. *N. X.*

Varietăţi.

* (Chirotesire de protopresbiter.) Dl *Petru Roşca*, protopresbiterul ales al tractului Turda şi administrator al parochiei Agêrbici, fu sfinţit în decursul sfintei liturgii de aḑi întru protopresbiter.

* (Hymen.) Dl Ioan Rus cleric absolut al archidiecesei noastre îşi va serba cununia Duminecă în 10/22 a l. c. cu dşoara Rafila Chiffa în biserica gr. or. din Brasifalăul de jos.

* (Cas de moarte.) În 29 Octombre a. c. s'a petrecut la cele vecinice demnul nostru presbiter **Ioan Brânduşa** din Erdő Sz. Georgiu cu asistenţa de 3 preoţi, şi un numĕros public de tot rangul şi confesiunea, — în etate de 74 ani, după un serviţiu de 51 ani şi o fericită căsătorie de 52 ani.

Acest preot s'a sânţit pentru comuna Daneş. Dar venind anii de tristă aducere aminte 1848, silit fiind, ca mulţi alţi preoţi, a trebuit sĕ fugă în România. Domolindu-se spiritele în Transilvania, s'a reîntors earăş în Daneş, când durere parochia era deja ocupată de alt preot. A alergat în toate părţile pretinḑêndu şi dreptul, înse toate în zadar; vĕḑêndu-se atât de isolat, 4 ani a trăit în Daneş fără funcţiune, când la anul 1852 ocupă parochia Erdő Sz. Georgiu şi în restimp de 33 ani a condus-o cu înţelepciune.

Fie-i ţĕrînă uşoară şi memoria binecuvêntată.

* (Ministrul comerciului din România), a însărcinat, — în urma mai multor cereri ce i s'au adresat de diferiţi comercianţi streini, pe dnii inspectori domeniali Radian şi Brătianu, sĕ cerceteze, cari dintre podgorenii români pot sĕ ofere vinuri

---

muzaki 'l-a scris; acest al IV volum al Fragmentelor e tot atât de interesant şi de substanţial pentru studiul diferitelor cestiuni istorice române, ca şi precedentele sale. În el, autorul după documentele ce cunoscea, alcătuiesce firul unora din evenimentele secolului XVIII. Sunt 143 de capitole privitoare la diplomaţia turcească, francesă, rusască, nemţască, la înrîuririle ei asupra ţĕrilor române şi la unele din întêmplările interne ale principatelor, precum şi ale Transilvaniei.

Vom revenì asupra câtorva din ele cu ocasiunea altor studii ce vor apare.

Ḑilele trecute a apărut într'un foarte frumos volum, „Colecţiunea de poesii poporale“ a dlui G. Dem. Teodorescu, colecţiune, despre care în două din aceste „Curiere“ am vorbit cetitorilor nostri.

D. G. Dem. Teodorescu a binevoit a alătura la finele volumului sub titlul de „Apreciări anticipate“ rêndurile publicate de noi în acele curiere; îi mulţămim şi sperăm că cetitorii „Colecţiunei de poesii poporale“ vor găsì şi mai multe de admirat în ele de cât cele, ce noi am semnalat.

„Românul“ *Gion.*

pentru export, în ce cantitate, gradul de tărie al vinurilor, cât costă hectolitrul şi la ce sumă se ridică cheltuielile de transport pănă la gara cea mai apropiată.

* (Bibliografic). — A apărut **„Compendiul de dreptul Canonic“** *al unei sântei sobornicesci şi apostolicesci biserici.* Compus de *Andrei* baron de *Şaguna.* Ediţiunea II. Sub îngrijirea archimandritului şi vicariului archiepiscopesc Nicolae Popea. Sibiiu 1885. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Se află de vêndare la librăria archidiecesană cu preţul de **3 fl. v. a.**

Loterie.

Sâmbătă în 14 Novembre.

Timişoara:	84	41	61	10	63
Viena:	66	53	89	50	26

Nr. 687 B. 1885. [1190] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în *parochia de clasa II din Alămor*, pelângă neputinciosul paroch Ioan Alămorean, conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 24 Septembre a. c. Nr. 4697 B, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din venitele parochiali şi anume:

1. Dela 40 de familii câte o mĕsură de bucate, cari fac	30 fl. — cr.
2. Venitele stolari: botezuri, cununii şi înmormêntări	16 fl. 14 cr.
3. Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru	20 fl. —
4. Venitul din porţiunea canonică	110 fl. —
5. Venitul din ajunul botezului Dlui.	16 fl. —
6, Venite estraordinare	10 fl. —
Suma totală	202 fl. 14 cr.

Cei ce voiesc a reflecta la acest post, sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite conform legilor bisericesci în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 18 Octombre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕlişte.

Dr. Nicolau Maier.
protopresb.

Ad. 312. [1196] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din comuna Cacova protopresbiteratul Sebeşului, se escrie pe basa ordinului preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1885 Nr. 2919 B. de a doua oară concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică 20 jugere pădure şi 2 arătură.

2. Dela 80 de familii câte două vedre de must şi câte două ḑile de lucru de familie.

3. Venitele stolare îndatinate şi regulate.

Aceste venite aduc la an aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa supranumita parochie au sĕ-şi subştearnă suplicile instruate amĕsurat prescriselor legii în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la arătatul termin.

Sebeş, în 15 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

CONCURS

pentru ocuparea unui post de secretariu la **Institutul de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu,** *dotat cu salariu anual de fl. 1200 şi drept de pensiune.*

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ dove ̓ească:

1. Că sunt de etate între 18 şi 40 de ani.
2. Că sunt deplin sănătoşi.
3. Conduită corectă.
4. Cunoscinţă deplină a limbei române, maghiare şi germâne.
5. Cualificaţiune mai înaltă documentată prin testimonii scolare.

Petiţiunile scrise de însuşi concurenţii sunt a se trimite la subscrisa direcţiune pănă la 1 Decembre st. n. anul curent.

Sibiiu, 12 Novembre 1885.

Direcţiunea
Institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu. [1192] 2—3

„Albina“ Institut de credit şi economii în Sibiiu.

Publicaţiune

în sensul articlului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciare** în cerculaţiune cu ḑiua de 31 Octombre 1885 face	fl. 961,800.—
2. **Pretensiunile institutului de împrumute hipotecare,** cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de	„ 962,605.43
3. **Valoarea hipotecelor luate de basă** la susnumitele împrumute hipotecare este de	„ 4,271,789.—
4. **În sensul §. 97.** din statute **„fondul special“** pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de	„ 218,383.42

acesta e indus în cont separat şi este plasat în efecte publice.

Sibiiu, 1. Novembre 1885.

[1197] 1—1

Direcţiunea.

Fabrica c. r. regnicolară

de învĕlitoare şi ţoale
care esistă de 87 ani,
mai nainte:
Lichtenauer-s W-we & Söhne,
trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm. late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă şi brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci şi spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 6

Numai din causa fabricării în masse mari şi a magazinului nostru urieş suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu aşa un preţ ne mai pomenit de mic.

Espediţia se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

☞ Adresa me rog sĕ se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireş	—	—	4.12	5.50
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuş	7.33	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timişoara	8.42	3.40	10.09

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	7.56	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.09	2.25	6.53
Aradul nou	7.25	2.50	7.15
Arad	7.53	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.41	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 118 Sibiiu, Joi 7/19 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Archangelii Mihail și Gavriil“ nrul procsim va apărea Marți în 12 Novembre st. v.

Sibiiu, 6 Novembre 1885.

Am reprodus în numĕrul precedent articulul din ḑiariul vienez „*Neue freie Presse*“ privitoriu la starea de lucruri din Transilvania. Între impregiurările de aḑi este important se vedem ce se mai strecură prin ḑiarele liberalilor din Viena, cari în cestiuni delicate se desbracă de interesele lor private, și avênd în vedere interesele generale ale monarchiei, caracterisează situațiunea cu adevĕratele ei colori.

Aceste sunt motivele, pentru cari dăm noi importanță articolului din „Neue freie Presse“

Dela venirea comitelui Taaffe la cârmă, s'a inaugurat în Austria era împăciuirei naționalităților. Au rupt bohemii cu vechia lor pasivitate și elementele negermane în coalițiune au format o partidă puternică, care bine disciplinată formează astăḑi majoritatea parlamentului din Viena, pe care majoritate se basează guvernul Taaffe.

Diametral opusă cu politica internă urmărită în Austria, politica internă a noastră a scos din viața publică a statului toate elementele nemaghiare și a format o anormală stare de lucruri, care în vălmășeala din peninsula balcanică, poate fi fatală pentru monarchia Habsburgică.

În învĕrșunata lor luptă contra sistemului de guvernare al domnului Taaffe nemților centraliști le vinea tare bine la socoteală politica de estîrpire a naționalităților din Ungaria, și am vĕḑut că cu o rară consecuență s'au provocat nemții austriaci la politica internă din Ungaria. Interesul de partidă cerea ca tendențele de centralisare din Ungaria se fie citate ca model, de câte-ori se făceau concesiuni slavilor din Austria.

Dacă ne vom lua după devisa de pe stindardul guvernelor din ambele părți ale monarchiei, vom vedea, că aceste devise caracterisează situațiunea în modul cel mai marcat.

Guvernul Taaffe: împăcarea naționalităților.

Guvernul Tisza: sfărmarea naționalităților.

Sub aceste devise s'a lucrat și se lucră în monarchia noastră, sub aceste devise s'a făcut alianța celor trei puternici împĕrați, sub aceste devise s'au făcut legături cu statele vecine, spre a întărì monarchia Habsburgilor.

A fost lucru natural ca nemții centraliști se tămâieze politica internă a noastră, și aceasta cu respect la interesele lor de partidă.

Ca buni patrioți însĕ germanii austriaci au în vedere și monarchia, și trebuie sĕ aibă vre-o cestiune de deosebită importanță pentru monarchia Habsburgică, când germanii austriaci ridicânduse preste interesele lor de rassă strigă veto curentului politic din Ungaria. Asemenea importanță se atribuie cestiunei din Transilvania tocmai acuma.

Nu odată am ḑis, că șovinismul sburdat la noi poate fi fatal pentru Ungaria, fatal pentru monarchie. Nu odată am ḑis, că la noi sunt grămădite materiele esplosibile și totuș ungurii mai ales prin Ardeal umblă cu tăciunele aprins.

Aceasta o constată acuma ḑiariul „*Neue freie Presse*“ și el face us de această constatare tocmai acuma, când în Balcani sângele curge șiroaie.

Se ridică preste susceptibilitățile de rassă germanul austriac și intonează interesul monarchiei pe pagina primă, ear pe pagina a doua inserează victimile de pe câmpul de luptă, și aici observă, că slav contra slavului, ortodocs contra ortodocsului se luptă.

Când dară interesul de rassă și cel confesional este dat la o parte și formarea de stat sau esistența celui format deja reclamă vĕrsare de sânge în orient, nu este mirare dacă ḑiariul germanilor strigă veto, nu este mirare dacă el deșì cu reservă, putem ḑice cu diplomatică fineță, indigitează pericolul ce se poate provoca prin continuarea funestei politice în Ardeal.

Au ajuns departe lucrurile în Ungaria, și bun e Dumneḑeu, însĕ după semnele de până acuma din rĕu tot mai spre rĕu mergem. Se provoacă lupta de rassă cu o impertinență care ne pune tot sângele în mișcare, și sĕ nu ni se iae în nume de rĕu dacă începem a ne perde răbdarea.

Dacă un comitat aproape românesc, cum e cel al Târnavei mici, cu o poporațiune, a cărei sĕrăcie a devenit proverbială, dacă un asemenea comitat vine sĕ voteze 10,000 fl. pentru reuniunea de maghiarisare, atunci sĕ nu ne mirăm de resensul ce va produce această necugetată faptă în poporul român.

Avem mângăierea, că lumea cultă începe a lua act despre cei ce poartă prin țeară fitil aprins.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Imediat după declararea oficială a rĕsboiului din partea Sêrbiei, sêrbii au trecut granița la două puncte, și anume pe drumul ce duce dela Pirot prin Țaribrod și Dragoman spre Sofia, și pe drumul de munte ce duce dela Vlasina preste Planina spre Küstendil.

Prima ciocnire dintre sêrbi și bulgari a avut loc la Banskidol, sfêrșindu-se cu respingerea bulgarilor. În vremea aceea armata principală înaintá continu spre Țaribrod, care era apărat de câte un batalion ostași regulați și unul de miliție. În contra acestei posițiuni au făcut sêrbii primul lor atac mai însemnat.

Trupele de avantgardă, constând din 6 batalioane, 2 escadroane și 2 baterii ale regelui Milan, atacară posiția bulgarilor, și după o luptă de mai multe oare, le rĕușì sĕ iee localitatea Țaribrod, după ce perdură bulgarii cu totul 34 de morți și răniți.

Bulgarii retrași se concentrară între dealurile dela Dragoman, unde aveau primele lor posițiuni întărite și unde avea sĕ decurgă prima luptă decidĕtoare asupra sorții lor.

Nici n'a ajuns treaba la asalt, bulgarii după canonada sêrbilor fură atât de tare slăbiți, încât pe vreme ce sêrbii întreprinsĕră marșul de încungiurare a Dragomanului, bulgarii părăsiră peste noapte posițiunile lor.

Incă o singură posiție întărită mai au bulgarii, care e privită aḑi de chieia Sofiei. Și această posiție se aflá în dosul rîulețului Slivnița, unde vor avea sĕ 'ntimpine sêrbii o oposiție cu mult mai energică ca la Dragoman. Numai că sêrbii nu le dau răgaz bieților bulgari de a se reculege, și înaintează mereu, așa încât acestora le va fi cu greu de a-și concentra toate puterile resfirate prin diferitele părți ale țĕrei.

De altă parte după o luptă învĕrșunată le-a succes sêrbilor a împresora Trnul și astfel au luat în posesie Trn-Brznicul, calea ce duce spre Sofia.

Stând lucrurile astfel, după cum cetim într'o depeșă de aḑi, principele Alecsandru a plecat deja aclamat cu entusiasm de poporația bulgară spre Slivnița, unde va lua însuș comanda operațiunilor de defensivă, dacă cumva nu va sosì prea târḑiu. Bulgarii așteaptă trupe de întărire. 2000 de rumelioți se ḑice, că sunt pe cale spre Slivnița.

În tot casul de o isbândă a bulgarilor și o respingere totală a sêrbilor între împregiurările de

FOIȚA.

Niță Culan.

— O copie de pe natură. —

De **Yff.**

E minunat în feliul seu fratele Niță Culan.

Nu sciu trecutul sau geniul seu natural este care 'l face sĕ fie minunat. Destul atâta că este. Deșí numai, diurnist în cancelaria advocatului Spên, Niță trece sau mai bine ḑis își dă aerul de om cu multe cunoscințe și esperiință. În ori ce timp și în ori-ce cestiune ai voì sĕ ceri dela dênsul deslușiri sau detaiuri, nici nu apuci bine a'l întreba și e deja gata cu rĕspunsul seu.

Numai arareori i se întêmplă, ca nici beția de cuvinte sĕ nu'l poată scoate din perplesitate și sĕ-i dee pe față sĕrăcia în idei, ceea ce el odată cu capul nu voiesce sĕ o creaḑă cineva despre dênsul. Dar și atunci aflá el cài și mijloace de a se scăpa din belea, fără vătămarea nimbului seu de spirit universal și specialist în toate, după cum se va vedea mai încolo.

Niță are o deosebită plăcere de a colporta cele mai nouă vești, a împărțì la toți cunoscuții sei sfaturi părințesci, a da instrucțiune când din domeniul istoriei, când din cel al filosofiei sau jurisprudenței, când eară și mai cu samă a face conjecturi politice, desfăcênd cu cea mai mare dibăcie ițele cele foarte fine, pe cari le țese diplomația europeană, purtată de nas de șarlatanul acela de Bismarck.

Adecă aceste sunt oarele de repaos ale lui Niță. Căci în timpul cel-lalt e amploiat foarte consciențios, căruia iar i se întêmplă sĕ mundeze de două ori un concept de al principalului seu.

Vreu sĕ ḑic, că Niță Culan e un spirit universal și cu toate că nu este om pe lume, cine sĕ'l urească, sau sĕ se lapede de el, totuș de altă parte nu cunosc pe nime, cui i-ar fi căḑut el tronc la inimă.

Și tocmai împregiurarea aceasta este isvorul tuturor nenorocirilor sale, cari cu o cruḑime proprie brutalității muscălesci (atât de mult combătute de sĕrmanul Niță) 'l-au persecutat din leagăn și până 'n biroul advocatului Spên.

Căci sĕ vedeți! Sunt mulți oameni pe lume, cari cu toate că nu se pot fălì cu inventarea prafului de pușcă, totuș ajung domni preste sute și mii; și sunt earăș alții, cari au și rêvnă și putere, și tot nu se pot ridica din pătura aceea a societății omenesci, în care oamenii nu trăiesc ci vegetează și 'n care poftele și dorințele precumpenesc ori-ce soi de idei și sentimente.

Aceia's oamenii așa numiți ai norocului, pe acestia îi numesce neamțul: „*Pechvogel.*“

Și fiind vorba de fratele Niță Culan, sĕ nu fie cu supărare, dacă în lipsa unui termin românesc potrivit, îl voi numì și pe el un adevĕrat „Pechvogel.“ Căci într'adevĕr toată viața lui nu este alt ceva, decât un șir nesfêrșit de nenorociri și fiascuri.

Născut prin anii patruḑeci, 'l-a vĕduvit pe tatăl-seu, care era preot. Bietul om ajuns la o astfel de nenorocire a rostit ḑeci și sute de rugăciuni ca sĕ 'l iee Dḑeu pe Nițișorul seu, care-i făcea numai griji și cheltuieli. Înzadar. Vorba aceea: banul rĕu nu pere.

Nițișor nu numai că nu s'a prăpădit, dar sub îngrijirea unei babe din sat a tot crescut și crescut, păn' ce 'l-a dat tată-seu la scoală. Și băiatul învĕța și hălăduia cu bun sporiu dintr'o clasă într'alta, încât începù sĕ-i pară rĕu părintelui Culan din Potâng pentru rugăciunile ce făcuse, ca sĕ'l mântuie Dumneḑeu de Nițișor.

Nu scia bietul, că-i era fără de vreme căința.

Căci cum trecù Niță în clasele superioare ale gimnasiului începù sĕ cam dee îndărăt cu rêvna; și în proporțiunea, cu care îi scădea rêvna, începură sĕ-i crească pretențiunile, astfel că părintele Iacob, cu toate că era bogătan mare, începù sĕ se iee pe gânduri și se cam scărpina pe după urechi de câte ori îl învrednicea feciorul seu cu câte o carte, în care-i spunea, că 'și a făcut acum un căput nou, acum păpuci, ba pălărie, ba că-i trebuiesc cărți nouă, faţă nici vorbă nu poate fi. Vorba e numai de a opăcì pe sêrbi, cât s'ar putea mai mult la Slivniţa, ca în timpul acela sĕ aibă vreme a intrevenì conferenţa dela Constantinopol, sau vr'o putere europeană chiar cu forţa pentru restabilirea ordinei conturbate din peninsula balcanică.

O telegramă din Berlin, pe care o publică „Pester Lloyd“ în numĕrul seu de ieri, este într'adevĕr de natură a nelinişti foarte spiritele oamenilor, cari doresc pacea. Telegrama anunţă, că puterile ar fi învoite, ca Austro Ungaria, ca cea mai competentă, sĕ întrevină şi sĕ-i aducă pe sêrbi sau pe cale diplomatică sau chiar cu forţa armată, la reson. Un lucru, care ar invoalve intervenţia Rusiei pentru bulgari şi cea a Turciei pentru rumelioţi.

Se întêmplă aceasta, — cestiunea orientală e pusă în toată grozăvia ei pe tapet, şi nouăle complicaţiuni numai Dḑeu scie, unde vor crepa.

Între ţĕrile cele mai de aproape interesate de resultatul complicaţiunilor din orient este de sigur şi România, patria fraţilor nostri de un sânge.

Privind la norul cel negru, ce se ridică de pe malul drept al Dunărei, de astădată luăm cu plăcere notiţă de cuvintele organului aşa ḑicênd autorisat al dlui Brătianu („Voinţa Naţională“), care în faţa crisei orientale, scrie următoarele cuvinte de deamnă încuragiare:

„Faţă cu toate aceste evenimente guvernul românesc a păstrat o atitudine din cele mai demne şi mai liniştite.

In toate aceste împregiurări el n'a făcut decât sĕ-şi conformeze atitudinea sa întocmai după atitudinea şi dorinţele Europei; şi de acì înainte, nu va lucra decât în conformitate cu aceste dorinţe.

Am vĕḑut cât de apreţiată a fost această atitudine în cercurile conducĕtoare din Europa şi cât de mult a crescut prestigiul statului român dela isbucnirea conflictului.

Toate acestea ne esplică liniştea, cu care guvernul român privesce desfăşurarea evenimentelor: nici o împregiurare, nici un fapt nu a putut sĕ-i turbure seninătatea. De mai înainte guvernul a căutat sĕ 'şi dea seama de situaţiune, a căutat sĕ prevadă toate eventualităţile posibile, pentru ca, în nici un cas, sĕ nu fie surprins. Linia sa de purtare este trasă de mai înainte pentru fie-care eventualitate.

Această linie nu se va îndepărta nici un moment de cea urmată până acum şi care a corĕspuns aşa de bine simţemintelor puterilor europene.

Sĕ fim deci liniştiţi.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alba-Iulia, în Novembre 1885. On. Domnule Redactor! În două direcţiuni a fost atrasă atenţiunea publicului român de un timp încoace.

Prima direcţiune de a urmărì cu ochi de Argus toate uneltirile inscenate la Cluş şi a doua de a rĕsfrânge cu demnitate atacurile străine şi a respinge cu indignaţiune presupunerile, cu cari am fost învinuiţi de a conspira în afară contra tronului şi patriei cu nişte oameni, cari n'au nici un trecut la noi, şi cu cari noi nu voim şi nu putem a sta în nici o legătură! Direcţiunea primă o vom urmărì pas de pas, căci e vorba de cojocul nostru, ear a doua deocamdată o vom trece între evenimentele moarte — căci numai capete inferbintate au putut visa când-va la esistenţa unor lucruri fără nici o basă reală. Noi în punctul acesta ne vom mulţumì dacă vom înregistra cu plăcere, că singuri contrarii nostri sĕ ruşinează de frigurile ce i cuprinsese şi i ţinuse în o febrilă agitaţiune aproape două luni — şi ne vom vedea de ale noastre trebi interne.

Pe toate coardele se accentuară şi cu drept cuvênt, că aḑi numai o preoţime deamnă şi un stat învĕţătoresc pătruns de chiemarea sa ne mai pot mântuì din cursele primejdioase ce ni se pun în cale! Politicesce aḑi noi românii dela inscenarea fatalei passivităţi, am ajuns a fi desconsideraţi cu totul — şi în comitate cu o populaţiune română de $80_0/^0$ — în adunările municipale abia vedem ca de mirare câte un singur representant — căci ceialalţi sau nu înţeleg marea responsabilitate ce iau asupră'şi faţă cu încrederea pusă în ei — sau un indiferentism şi o apatiă condamnabilă i face sĕ resigneze de bună voiă la lupta impusă aḑi pe toate terenele vieţei publice. Gurile rele vor sĕ susţină, că s'a têmpit la noi românii tot simţul de a jertfì pentru afaceri publice şi numai aşa vor sĕ esplice că d. e. la adunarea municipală ţinută în 28 Octombre a. c. la Aiud a fost present numai un singur român din vre-o 85 representanţi, dintre cari unii de sigur că nu vor justifica absenţa cu sĕrăciă, căci aceea nu prea e compatibilă cu canonicia.

Vedem şi înregistrăm cu durere astfel de triste evenimente şi le înregistrăm pentru aceea, că nu aḑi mâne plesnindu-i comitetului permanent al cutărui municipiu prin cap, de a urma esemplul celor din Satmare, sĕ ne trezim, că o astfel de propunere devine conclus şi nu e suflare românească sĕ-şi ridice barem vocea intru opugnarea unei astfel de porniri. Ḑiaristica noastră în faţa unui astfel de indiferentism va îmblătì numai paie — şi noi vom avea de a face cu un fait a complit, ear poporul sêrmanul de el, va avea de a mai îndura pe lângă multele greutăţi încă una menită a-i da lovitura din urmă. Avem noi înse rĕul obicei, că dacă cine-va sĕ încearcă a combate o astfel de indolenţă, respectivul om e boţezat cu numele de rĕsvrătitoriu, de spirit neliniştit şi mai scie Dḑeu cu câte alte epitete, până când bietul om de sigur că cu durere trebuie sĕ se pună la masă şi sĕ inregistreze astfel de stări triste.

Reservându-mi dreptul a tracta cestiunea preoţilor din aceste părţi în un tractat special, me voi ocupa astădată cu afacerile scolari prin giurul acesta, căci aceste reclamă o grabnică cură radicală, ca sĕ nu ḑic o amputaţiune păn la os — dacă nu voim sĕ perdem corpul întreg.

Mai în decursul verei mi-a fost dată sĕ vĕd în organul nostru „Tel. Român“ publicate pentru toate comunele bisericesci din tractul Albei-Iulia concurse pentru învĕţători cu salarii conform împregiurărilor noastre locale destul de corĕspunḑĕtoare.

Mi a fost dată sĕ vĕd concurse şi fără salarii, ba chiar şi în comune unde nu esistă scoală confesională, ci comunală.

Mi-a fost dată sĕ vĕd că în o comună parochul cu comitetul seu escrisese concurs cu un salariu mai bunişor, şi curênd după aceea oficiul protopresbiteral a scris un concurs cu salariu mai scăḑut;

Dar am creḑut şi cred în neperfecţiunea omenească şi nici că am prea luat act de aceste irregularităţi, pentru că credeam că ne aflam pe o cale de bine — şi că raḑele statutului organic şi ale normativului scolar încep a străbate şi la noi şi vor avea salutarele lor efecte.

Una însĕ am constatat şi constat: că din 36 comune bisericesci nu am avut şi nu avem nici un învĕţătoriu cualificat, stabil şi definitiv, că numai aşa mi-am putut esplica escrierea de concurse cu toptanul. Tot omul cu mintea şi inima la loc s'a aşteptat, că acest frumos început sĕ fie încoronat de succesele dorite! Dar ce sĕ veḑi? Până când pe alte locuri — se îmbulḑesc la câte un post 2 şi mai mulţi concurenţi — la noi numai pentru o singură comună s'a însinuat un concurent, ear pentru celelalte nici unul! Şi dar crede On. public, că barem în aceea s'a efeptuit vre-o alegere?

Doamne feresce! Concursul a rĕmas concurs, ear oamenii 'şi-au pus *„more consueto“* învĕţătoriu şi cel cu documentele insinuate la postul respectiv a rĕmas cu buzele umflate. Aceasta în o comună, ear celelalte vr'o 30 au rĕmas *status quo ante*! În loc de salariile stabilite — au rĕmas cele vechi, în loc de a fi făcut arătare la V. Consistoriu ca sĕ institue în mod provisoriu barem în cele mai bune comune — oameni harnici, au rĕmas învĕţătorii cei vechi, cu obligămêntul de a începe scoala la lăsarea postului de crăciun şi a termina la Florii! Dar — paremi-se că unele locuri vor rĕmânea de tot fără de învĕţătoriu, şi apoi în datele ce se trimit la V. Consistoriu se vor induce nume de învĕţători, cari n'au mai fost de 3—4 ani învĕţători, după cum m'am convins din conspectele trimise d'aici pro 1884—1885.

Ce e deci de făcut? Cine sunt contrarii neamului nostru? Străinii, sau cei ce primesc oficii onorifice, sĕ nu lucre nimică şi sĕ-şi bată numai joc de fiii comunelor, de legile esistente şi de tot ce ar fi menit a ne scoate din robie şi întunerec! Nu mai este disciplină ḑicem noi de prin provincie, anarchia domnesce în unele părţi şi nu credem sĕ nu fie cunoscute astfel de stări triste autorităţilor superioare! Nu ne vine a crede, că nu ar fi un lucru cunoscut în cercurile dătătoare de ton, că tractul nostru în cele scolari e cel mai rĕu situat din toată archidiecesa — ba mai mult, nici în China nu pot fi astfeliu de stări de lucruri ca la noi. Averile bisericilor nu sunt inventarisate, raţiocinii nu sunt presentate de nicăiri, salariile învĕţătorilor s'au stabilit şi în anul acesta numai de pe catedră la energica stăruinţă a unor elemente nouă, întrate ca prin urechile acului în comitetul protopresbiteral, ear nu în conţelegere cu comitetele parochiali, căci bine sĕ fim înţeleşi la noi sunt multe comune bisericesci, în cari protopresbiterul n'a fost doar nici odată! Astfel de oameni cu stare materială frumoasă, dacă ar avea ei inimă, ar putea face minuni cu bunul şi blândul popor din tract, dar durere, toată activitatea se concentrează întru de-a şi vedea o recoltă bună în vii, şi a espeda *ad circulandum* de pe vremea lui Noe câte un cerculariu venit de sus.

Întrebăm noi cesti din provinciă — oare nu se poate afla vr'un remediu pentru de a se sana astfel de lucruri demne de compătimit? Nu s'ar putea împintena representantele onorabilului oficiu protopresbiteral la o activitate mai încordată, căci cea de păn' acum o reducem şi trebue sĕ o reducem la estradarea şedulelor de cununii — şi la

---

ba una, ba alta. Adecă cu alte cuvinte: bani şi earăş bani.

Dar părintele Iacob era om bun de inimă, care credea toate câte îi scria Niţă şi nu putea sĕ nu-i împlinească poftele.

Câne cânesce a isprăvit Niţă cu cursurile gimnasiale şi aştepta sĕ devină în vacanţă vr'un stipendiu menit pentru tineri, cari ar voì sĕ'şi continue studiile la o universitate.

Tocmai devenise un stipendiu vacant şi concurează şi Niţă; dar a întârḑiat cu suplica şi stipendiul s'a conferit altuia. *„Pech!“*

După ce a păpat 2—3 ani de ḑile pe acasă, căpătă un stipendiu şi haid la Pesta. Face ce face p'aci, se 'ncurcă în nişte relaţii delicate cu nu sciu ce personage femeiesci, cari ne mai putênd fi tăinuite au avut de resultat detragerea stipendiului seu.

Alt *„Pech!“*

Va sĕ ḑică earăş a trebuit Niţă sĕ se întoarcă de unde a plecat. Şi de atunci încoace nu face alta, decât schimbă post cu post, din rĕu tot în mai rĕu. Căci nimĕrui nu-i pare bine a fi multă vreme la un loc cu el, şi de altă parte earăş nici tare rĕu nu-i pare că sĕ scapă de el; grozavă fatalitate pe capul lui.

Aceasta este biografia lui Niţă Culan în liniamente generale, foarte generale, căci dacă m-aş pune sĕ scriu toate, câte a vĕḑut şi păţit el, coalele de hârtie n'ar încăpea nici în archiva advocatului Spên, ear Niţă nu le-ar putea munda nici în de două ori 40 de ani.

Ear asta dator sunt a v'o spune onoraţi cetitori, ca sĕ puteţi DVoastră înţelege că nu fără cuvênt împarte Culan aşa bucuros la sfaturi, se pricepe în toate ramurile sciinţelor moderne şi face politică cu o agerime rară. El le face toate aceste fiind-că îi dă mâna, fiind-că poate sĕ le facă. Ori, ce gândiţi, — că 40 de ani de pracsă trudită în vieaţă nu fac mai mult ca 10—12 de scoală?! 40 de ani huiduit de ursîta nemiloasă, nu e şagă; sĕ fi fost prost rĕu, trebuia se iasă cuminte din el.

Dar Niţă Culan n'a fost nici când prost, prin urmare cu atât mai puţin este acum şi şi lui îi place mult, ca sĕ facă pe oameni sĕ creadă, ba mai mult sĕ simţă, adevĕrul acestei presupuneri, totdeuna de câte-ori i se dă ocasiune.

Căci sĕ vedeţi. Şedeam la cafenea vr'o 5—6 prietini la o masă şi mai glumiam, povestind despre una şi alta, eac' aşa ca oamenii prin birturi, ca sĕ ne treacă de urît.

Aproape de noi la o altă masă şedea Niţă Culan ţinênd în mâna dreaptă un jurnal, din care cetia cu o savantă lăcomie şi de sub care numai din când în când arunca o scurtă şi repede privire pe sub gene, ca sĕ se convingă, că oare atras-a atenţia cui-va asupră'şi. Dar asta durează numai un moment şi fără sĕ observe cine-va mişcarea ochilor lui Niţă, el e deja în clar cu situaţia şi scie de ce sĕ se ţină. Cu mâna stângă pe o movilă întreagă de jurnale, pe cari se pare a le ocrotì cu multă lăcomie, îşi continuă lectura, făcênd la diferite schime şi gesturi destul de zgomotoase.

Într'aceea parez-că gătasem cu tot materialul de vorbit; nu mai aveam ce discuta, ear de cetit n'aveam voie.

Fără sĕ vreau me gândesc la Niţă. Trebuie sĕ'l tragem cumva în cercul nostru. Dar cum? Aceasta e me rog o întrebare pe cât de mare, pe atât de grea şi periculoasă. Căci mare lucru sĕ fie, ca sĕ-şi lase Niţă lectura pentru dragul nu sciu cui, — nu numai, — dar de te încumeţi a'l conturba fără de a-i cunoasce firea, e în stare sĕ te bălăcărească acolo în faţa lumii, ba poate chiar şi mai mult.

Dar cu toate aceste eu sciu ac şi de cojocul seu.

Trag odată cu ochiul către vecinii mei şi le fac un semn cu degetul; apoi încep cu glas destul de tare, ca sĕ me poată auḑì şi Culan.

— Trei cestiuni de mare importanţă ve pun dlor pe tapet, sĕ vedem cum ne-am putea chiarifica asupra lor. Atât se vorbesce 'n lumea de aḑi despre drept, filosofie şi politică, încât nici nu se poate mai mult şi eu îmi dau capul, că DV. nu'mi sunteţi în stare de a da o definiţie clară şi esactă pentru aceste noţiuni. Drept, filosofie şi politică, — repet eu, intonând bine aceste cuvinte. (Va urma) îngrigirea parochiei din loc! Unde rĕmân cele 35 de comune bisericesci? Ce e de făcut cu scoalele lor? Ce cu averile lor bisericesci? Ce cu învĕţătorii? Ce cu edificiile scolari, căci e o adevĕrată ruşine a vedea, că cele mai frumoase comune ţin scoală în o casă închiriată cu 10 fl. la an! Până când se mai fie pusă la probă pacienţa oamenilor, cari ar voì sĕ lucre, dar sunt împedecaţi — ar voí sĕ înceapă ceva, dar nu li se dă inviaţiune de acolo, de unde se aşteaptă cu drept cuvênt! Până când sĕ vedem tinerii din tract cu ceva pregătire umblând prin tractul Lupşei, — pe alţii pe airea căutându-şi ocupaţiune şi oficii, căci aici ca sĕ nu ḑic sunt alungaţi, apoi trebue sĕ ḑic sunt de totului tot rĕu vĕḑuţi.

Sunt buni oamenii, e bun poporul — şi blândeţa poporului nostru merge aici prea departe, de aceea barem în oara a 11 am dorì ca sĕ nu se facă abus de aceasta frumoasă însuşire a poporului nostru! Departe dela noi cugetul de a cere delăturarea din post a şefului nostru tractual — nu, aceasta nu o cerem — cu toată indolenţa ce o a observat păn' acum, dar cerem îndreptarea lucrurilor spre bine. Pretindem sĕ iese din comună în comună la faţa locului, sĕ se convingă despre neajunsele cele multe şi mari, sĕ pună la cale începerea scoalei, sĕ dispună ca sĕ se întregească locurile învĕţătorilor devenite vacante, ca sĕ nu rĕmână ear ca în anul trecut şi sĕ controleze averile bisericesci — cari. . . . dar de ce sĕ scriu despre ele — căci cunoscut este ce s'au făcut cu ele şi în multe locuri deja sunt perdute, graţiă bunei controle şi nemărginitei încrederi ce s'a pus în unele persoane — când cu estradarea de împrumuturi! Am dorì sĕ nu fim constrînşi a aduce casuri concrete, şi am mai dorì ca cei chemaţi sĕ vaḑă din înălţime cum stăm noi, — şi vĕḑênd sĕ ne ajute dacă au inimă şi puterea în mână.

Earăş steagurile.

Cohalm 3/15 Novembre

Onorată Redacţiune! Ḑiarele române se plâng ḑilnic contra şovinismului unguresc. Vor fi oameni cari chiar se vor fi desgustând de articulele ce în fie-care numĕr al ḑiarelor române apar contra apucăturilor şi machinaţiunilor ungurilor.

Acesti oameni însĕ nu sunt pe deplin încunoscinţaţi, nu cunosc nici pe departe manoperile stăpânitorilor de aḑi. Nu este ḑi lăsată de Dḑeu, în care naţionalităţilor, sĕ nu se dea o lovitură, sĕ nu li se facă semnul, că ele sunt numai a cincia roată la carul statului unguresc. Ele n'au drepturi, ele nu pot avea bucurii în această ţară a strămoşilor lor.

La o pertractare judecătorească sunt apostrofaţi cu: *beszéljen magyarul, mert én nem vagyok köteles, mint csak is magyarul tárgyalni.* La o serbare obştească, care nu cade în sfera nici unei naţionalităţi, numai stindardul maghiar are loc. Românul, sasul, croatul, slovacul etc. dacă se bucură de ḑiua onomastică a Regelui, numai ungurESCe se poate bucura, altcum, cercetare criminală pentru: *magyar állam elleni kihágás.*

Scim că la ori-ce concurs pentru un post judecătoresc, se cere dela concurent cunoascerea celor trei limbi: română, germană şi maghiară, scim şi aceea că concurentul totdeauna minte în scris, că scie perfect aceste trei limbi şi, denumit fiind, dovedesce, că nu numai nu scie aceste limbi perfect, dar nici ideă n'are. Dovadă multele contraḑiceri, ce dau ansă advocaţilor la recurse umflate, după cum se va pertracta în 2 Decembre unul la tribunalul din Elisabetopole. Funcţionariul respectiv înduce în protocol deposiţia martorilor, cari au depus jurământ, după placul seu şi în paguba partidelor, căci nici actuariul, nici judele respectiv nu sciu românesce.

În 4 Novembre st. n. se va pertracta de acelaşi jude arătarea pretorelui local Fridrich Baltes de naţionalitate sas, contra civelui George Lungu, că adecă acest din urmă a îndrăsnit a scoate pe fereastra casei sale în 6/18 August stindardul societăţii de lectură din Cohalm. Ḑiua nascerei Maj. Sale, credem că este obştească sĕrbătoare şi fie-care supus al coroanei Habsburgilor o poate sĕrba în modul seu. Aşa va fi în partea cealaltă a Monarchiei, dar nu şi în ţeara de sub coroana Sf. Stefan, unde ungurului îi este teamă şi de umbra sa.

Afacerea stindardului roşu-galben-albastru era sĕ se pertracteze în ḑiua de 4 Novembre st. n. Deoare-ce însĕ în spinarea acusatului nu se putea invoca nici o circumstanţă îngreunătoare, pertractarea s'a amânat din oficiu.

Pretorele local prin adjunctul seu dase anume un atestat, că George Lungu ar fi în cercetare pentru un delict de vênătoare (vadászati kihágás.) Acesta însĕ respinse cu indignare această manoperă a vice-pretorelui, român de origine, ai cărui strămoşi încă şi aḑi mai au o strană în biserica română gr. or. din Valendorf, care însĕ neagă originea sa şi deşì vorbesce, bine românesce *a cetì nu voiesce.* În 11 ale curentei s'a ţinut pertractarea. Subjudele sus descris Simai Solomon, condamnă pe pêrît la 60 fl. v. a. amendă în bani şi la predarea steagului din cestiune.

Deşì a fost pe deplin dovedit, că intenţie de demonstrare n'a fost, deşì însuşi judecătoria este convinsă de aceasta, totuş judele în urma presiunei streine a declarat de vinovat pe acusat, dictând pedeapsa sus amintită.

Ḑiua nascerei Maj. Sale mai înainte era o deosebită festivitate pentru locuitorii acestui orăşel. În urma arbitrarităţilor maghiare din anii din urmă, sasii din Cohalm hotărîră a nu mai sĕrba această ḑi (românii nesciind ce este aceasta), voind a dovedì prin aceasta nemulţămirea lor cu regimul actual.

Vĕḑênd deci pretorele sas, că cineva caută a călca această hotărîre a sasilor, manifestându-şi pe faţă înclinarea către suveranul, avênd apoi la îndemână o ceată de unguri şovinişti, se decise a-şi rĕsbuna, cu atât mai mult, că cu ocasia alegerilor trecute Lungu s'a dovedit de un inimic al apucăturilor pretorelui Baltes, care una ḑice şi alta face, pe faţă susţine pe stăpânul, pe sub ascuns îi sapă groapa, pe faţă s'arată a da dreptul cui se cuvine, ear pe de altă parte globesce tot ce nu e sas.

Eată de ce!

Ordonanţa ministerială ḑice clar, că ori ce steag afară de cel unguresc este oprit la adunări de popor, la alegeri şi localuri publice. Apoi în casul din cestiune n'a fost nici o împregiurare din acestea, deci numai reaua voinţă şi mai s'ar putea ḑice abusul de putere şi-a jucat rolul. Dar chiar şi tema judecătoriului ar fi trebuit sĕ fie: este aceasta o vătămare a sĕrbărei ḑilei în care s'a pus afară? Fost-a o vătămare a statului maghiar sau a domniei unguresci? Fost-a cu intenţie rea pus sau avut-a forma unei demonstraţiuni? La toate acestea rĕspunsul nu putea fi de cât negativ, prin urmare hotărîrea favorabilă acusatului. Vom vedea acum hotărîrea instanţelor superioare, la care aflăm că pedepsitul a recurat şi despre care voi refera la timpul seu.

Extra Hungariam non est vita!

Verus.

Ţeara Oltului, în 15 Octombre 1885 st. v. În 13 Octombre a. c. st. v. a dat tinerimea română din Galaţi sub conducerea dlui paroch Nicolau Aron şi a stimabilei doamne preotese Victoria Aron o „Represe-ntaţiune teatrală“ compusă din declamarea poesiilor Sila de C. Boliac, Peneş Curcanul de V. Alecsandri şi din comedia Cinel-Cinel sau doi surḑi tot de V. Alecsandri.

Poesia primă a declamat-o doamna preoteasă Aron, dupăce dl preot Aron deschise representaţiunea prin o cuvêntare scurtă şi mĕduoasă, rostită cu mult simţĕmênt. Poesia a doaua a declamat-o dl Acsente Tuttoiu cu mult foc.

În comedia Cinel-Cinel sau doi surḑi, tinerul econom George Leancă a representat pe pitariul Sandu, boer de 50 ani, cu mult succes.

Pe Smarandiţa nepoata boeriului a representat o amabila şi deja amintita doamnă preoteasă Aron, carea cu o presenţă de spirit neobicinuită, cu un ton de privighitoare se părea ca şi când nu ar fi păşit acuma prima dată pe bină. Aplausele cele dese au dat sĕ preceapă, că doamna Aron 'şi-a împlinit angagiamentul luat cu un succes perfect. Costumul pitoresc naţional al DSale făcea a crede, că ne aflăm în o climă mai blândă şi mai caldă.

Tinerele următoare asemenea se presentară costumate.

Rola Tincuţei foarte nimerit a jucat-o tinera Marina Stinguţă, pecând a Floricei, tinera ţereancă, a representat-o tinera Efrosina Sorea cu succes.

Dl Asente Tuttoiu a representat pe feciorul boierESC Graur cu mult spirit şi cu un succes deplin.

Melodiele naţionale fără deosebire, ce se produseră, ridicară numai valoarea acestei representaţiuni.

Dupăce mulţămì dl preot Aron on. public, urmă o petrecere cu joc, carea a durat până după meḑul nopţii. Intre public se vedea puţină inteliginţă din Făgăraş. O impresiune bună făcură dd. învĕţători din Voila şi stimabila domnişoară învĕţătoreasă Maria Turturean, tot de acolo prin participarea dlor la aceasta representaţiune.

În urma acestora pot ḑice, că representaţiunea a fost încoronată nu numai de succes material, ci şi moral.

Onoare dlui preot şi doamnei preotese Aron, cari sciu a atrage tinerii şi tinerele noastre econoame şi îi pot face accesibili, pentru ce este bun, frumos şi folositor. Şi bine este de a se face aşa, căci numai pe această cale se poate susţine acea strênsă legătură între inteliginţă şi popor, care trebuie sĕ esiste totdeauna, şi despre a cărei necesitate poporul trebuie sĕ fie convins de sine şi din propria sa convingere, — lucru, despre care în repeţite rênduri s'a vorbit în preţuitul DV. ḑiariu.

Preoţii şi învĕţătorii ei sunt campionii nostri în această, ca şi mai în toate celelalte direcţiuni. Mare şi grea este chemarea lor, şi plină de probleme anevoioase, pe cari vieaţa, împregiurările i le dictează ḑi de ḑi. Se vede, că dl Aron îşi cunoasce terenul de activitate şi îi place a şi-l împlinì! Înainte cu Dḑeu! Pentrucă cel ce ostenesce, nu poate sĕ nu fie recompensat; fructele le seceră deşì mai târḑiu, înse de sigur. *Aristide.*

Asociaţiunile noastre.

În lupta mare de esistenţă a popoarĕlor, fie-care din aceste dator este a-şi esamina în continuu puterile şi aptitudinele proprii. Numai cunoscêndu-le pe acestea îşi poate ajunge mai cu siguranţă scopul, către care ţintesce. „Cunoasce-te pe tine însuţi“ este o macsimă foarte vechie.

S'a ḑis şi, cu drept cuvênt se repeţesce, că secolul nostru este secolul asociaţiunilor.

„Unirea dă putere“ este cea mai modernă armă de luptă.

Minuni sunt resultatele ei, ori în cătrău ne întoarcem privirea.

Mânecând din aceste principii, subscrisul 'şi-a propus a face un studiu istoric-comparativ, despre toate asociaţiunile respective reuniunile române din Austro-Ungaria de ori-ce categorie, precum: asociaţiuni literare, învĕţătoresci, reuniuni de femei, casine, institute de bani, reuniuni de cântări, de meseriaşi, de pompieri, asociări de diletanţi pentru teatre, coruri de plugari etc. etc.

De aceea îmi permit a adresa o respectuoasă

Rugare

către P. T. presidenţi, respective secretari ai tuturor asociaţiunilor române din Austro-Ungaria, ca cel mult *până la 1 Decembre v. a. c.* sĕ binevoiască a-mi comunica*) următoarele date relative la asociaţiunile în fruntea cărora se află:

1. Numele şi reşedinţa asociaţiunei cu posta ultimă.
2. Când? şi la a cui iniţiativă s'a înfiinţat?
3. Cine sunt conducĕtorii actuali?
4. De ce mijloace dispune?
5. Dacă şi cum prosperează asociaţiunea?
6. Care e numĕrul membrilor actuali?
7. A mi sĕ trimite câte un esemplar de statute, ear unde aceasta n'ar fi posibil, a mi se arăta feliul organisării.

Eventuale rapoarte detaiate despre activitatea reuniunilor vor da studiului meu o importanţă cu atât mai meritorie.

Chiar şi rapoarte despre asociaţiuni desfiinţate, în cari sĕ se arate causele desfiinţării, încă vor fi de mare interes pentru studiu.

In speranţă, că rugarea mea va avea resultatul dorit, sunt cu stimă.

Braşov 1/13 Novembre 1885.

N. Petra-Petrescu.

Varietăţi.

* (Hymen.) Dl Simeon de Alămorean, cleric absolut al archidiecesei noastre îşi va serba cununia Duminecă în 10/22 a lunei curente cu domnişoara Neaga Răcuciu, în biserica gr. or. din Sĕlişte.

— Domnul Ludovic Ráczkövy, comerciant în Abrud, Duminecă la 3 oare 'şi va serba cununia în biserica noastră de acolo cu simpatica domnişoară Lucreţia Adamovici, fica preotului din Abrud.

* (S'a perdut) un inel de aur de pe strada Măcelarilor până pe Bergl. Remuneraţiunea potrivită eventualului aflătoriu. A se adresa la redacţiunea ḑiariului nostru.

---

*) Sub adresa: N. Petra Petrescu, Kronstadt (Siebenbürgen).

Întimpinate cu cea mai mare căldură din partea publicului sunt considerate ca cel mai plăcut şi indispensabil medicament de casă aḑi pilulele de Sviţera ale apotecariului R. Brandt, cari se pot căpăta în ori-ce farmacie. Tot cel ce pătimesce de înfundături, zgârciuri în stomach, convulsiuni, dureri de cap etc, poftească numai a se convinge prin o simplă încercare de escelenta influinţă a acestor pilule. Fie-care scătulă originală (ce costă în apotecă 70 cr.) poartă drept etichetă o cruce albă în câmp roşu şi e provĕḑută cu iscălitura lui R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 18 Novembre.

Brünn: **90** **10** **43** **85** **33**

Ad. 312. [1196] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din comuna Cacova protopresbiteratul Sebeşului, se escrie pe basa ordinului preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1885 Nr. 2919 B. de a doua oară concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică 20 jugere pădure şi 2 arătură.

2. Dela 80 de familii câte două vedre de must şi câte două ḑile de lucru de familie.

3. Venitele stolare îndatinate şi regulate.

Aceste venite aduc la an aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa supranumita parochie au sĕ-şi subştearnă suplicile instruate amĕsurat prescriselor legii în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la arătatul termin.

Sebeş, în 15 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 687 B. 1885. [1190] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în *parochia de clasa II din Alămor*, pelângă neputinciosul paroch Ioan Alămorean, conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 24 Septembre a. c. Nr. 4697 B, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din venitele parochiali şi anume:

1. Dela 40 de familii câte o mĕsură de bucate, cari fac . 30 fl. — cr.

2. Venitele stolari: botezuri, cununíi şi înmormêntări . . . . 16 fl. 14 cr.

3. Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru . 20 fl. —

4. Venitul din porţiunea canonică . . . 110 fl. —

5. Venitul din ajunul botezului Dlui. . . 16 fl. —

6, Venite estraordinare . . . . 10 fl. —

Suma totală .. 202 fl. 14 cr.

Cei ce voiesc a reflecta la acest post, sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite conform legilor bisericesci în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 18 Octombre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕlişte.

Dr. Nicolau Maier.
protopresb.

Nici un alt mijloc
nu folosesce
Putere bărbătească slăbită şi perdută!
Poluţiuni şi impotenţă.
Singura scăpare!

Că impotenţa nu se poate vindeca, decât numai şi numai prin duşul de carbon pentru genitalii privilegiat, aceasta o învaţă cei mai renumiţi profesori Cu ajutoriul lui se poate cura ori-cine, adese numai şi în decurs de 24 de oare **fără nici o urmare neplăcută** sigur şi pentru totdeauna, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă la ori ce vrêsta; asemenea se pot cura poluţiunile, pe lângă o cură plăcută, esternă şi neobservabilă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii medicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea completă a 10 profesori: 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul.

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1194] 2—52

Nerodirea

se vindecă în câteva ḑile prin întrebuinţarea „duşului de carbon pentru mame“ privilegiat. În opurile cele mai nouă ale dlor profesori Dr. Nothnagel, prof. Dr. Roszbach, prof. Dr. Bernatzik, prof. Dr. Vogel etc., se laudă deja efectul acidului carbonic cu duş în casuri de nerodire la femei de altmintre normal desvoltate. — Cura e neobservabilă şi plăcută şi chiar în lipsa de sensibilitate e împreunată cu cel mai strălucit succes „Duşul de carbon pentru mame“ costă cu toate aparatele trebuincioase împreună şi cu îndrumarea pentru întrebuinţare proprie şi fără nici un sucurs străin: 12 fl. — Espediţia postală fiind discretă, cuprinsul pachetului nu se poate erua. A se adresa la **Dr. Karl Altmann,** Wiena, VI., Gumpendorferstrasse 95. Pentru discreţiune garantăm. [1193] 2—52

Mare sensaţiune
stêrnesc pretutindenea
Jachetele de earnă pentru sănătate
procurate din cea mai curată lână după receptele celor **mai mari autorităţi medicale din cele dântâi fabrici de lână din Viena.**

Jachetele mele de sănătate sunt cea mai caldă şi prelângă aceasta cea mai sănătoasă îmbrăcăminte, ce se poate închipuì, căci

1. Ţin trupul în căldură potrivită;
2. Apără trupul contra rĕcelei, căci lâna absoarbe asudorile ce se desvoaltă;
3. Se lipesce bine de trup şi
4. Este de tot practică, comoadă şi eftină, căci costă numai

fl. 1.80

Tot omul care-şi iubesce sănătatea sĕ nu pregete a-şi procura o jachetă de sănătate pentru earnă, căci ea e mai bună ca ori ce altă haină de earnă. Prima calitate se poate procura numai la

I. Wiener Commisions- und Exportgeschäft
Wien, III. Kolonitzgasse Nr. 8,

La comande ajunge dacă se spune: mare, mijlocíu sau mic. Trimiterile se fac cu rambursă. [1192] 2–6

Avis!

Dreptul regalului de cârciumărit împreună cu cârciuma din comuna Zoltan se dă în arêndă pe **3 ani** la licitaţiunea, ce se va ţinea în **15 Decembre st. n. la 10 oare a. m.,** în numita comună. [1199] 1–2

Pentru informaţiuni mai de aproape a se adresa la **Primăria comunală din Zoltan** sau la **„Albina“** institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Administraţiunea moşiei.

Anunţ!

Fiind de ocamdată împedecat rĕsboiul în orient prin intervenţia ambasadorilor la Constantinopole, me sîmt necesitat a vinde

Invĕlitoarele pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lăţime de 115 cm., ţesute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori-ce preţ şi espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ 'mi trimiteţi cu posta 24 de bucăţi din învĕlitoarele DV., pachetate într'o ladă, căci eu sunt foarte mulţămit cu ele. Ele sunt într'adevĕr foarte frumoase şi practice, şi au plăcut pretutindenea. I. Komanowsky, staţiunea Kolomgya.

Telegramă! Orient-Export-Bureau! Trimiteţi'mi îndată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1198] 1–3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireş	—	—	4.12	5.50
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuş	7.33	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timişoara	8.42	3.40	10.09

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.00	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 119 Sibiiu, Marți 12/24 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4126 Pl.

Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin hârtia dato 9 August 1885, Nr. 1155 cu provocare la circulariul seu din 6 Novembre 1884, Nr. 1382 privitoriu la eliberarea de porto postal — aduce la cunoscința Consistoriului archidiecesan, ca în înțelesul art. de lege XX din anul 1878 și a normativului postal, din 2 Octombre 1865 (capitlul IV), oficiile bisericelor recepte sunt eliberate numai dela plătirea portului postal pentru epistole simple, nu și dela portul epistolelor recomandate, care eliberare regulată prin normativul mai sus citat (capitlul II punctul 1 și 2) se referesce numai la oficiile statului — și cere, ca în acest înțeles sĕ se îndrume oficiile bisericesci, ca numai acelea epistole sĕ le predea la postă pe lângă recomandare, care conțin documente oficioase, căci altcum vor avea a plătì pentru fieşte-care epistolă recomandată 10 cr.

Aceasta se aduce la cunoscința oficiilor noastre bisericesci din archidiecesă spre orientare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan. ținută în Sibiiu la 8 Octobre 1885.

Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nr. 4507. Pl.

Înaltul Ministeriu de culte și instrucțiune publică aduce prin hârtia sa dto 27 August a. c. Nr. 1479 pres. la cunoscința Consistoriului archidiecesan, că cu finea anului curent va eșì de sub tipariu un șematism al tuturor oficianților din Ungaria *(Magyarország tiszti czím és névtára)* și reflectând la marele folos a acestui op, îl recomandă tuturor oficiilor bisericesci. Deci se atrage atențiunea oficielor noastre bisericesci din archidiecesă asupra acestui op și se recomândă spre cumpărare pentru usul oficios.

Din ședința plenară a Consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la 8 Octobre 1885.

Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nr. 4508. Pl.

Înaltul Ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică prin hârtia sa de dto 27 August 1885 încunosciințează, că punêndu-i-se întrebarea, dacă oficiile bisericesci în trămiteri de bani oficioşi se pot sau nu folosì de avis postal liber de porto, — în înțelesul hârtiei Ministrului de comunicațiune dato 24 Iuliu a. c. Nr. 27567 și pe basa art. de lege XX din anul 1878 §. 18 și a Tarifei de postă § 45, se rĕspunde la această întrebare, că epistolele cu bani oficioși și pachetele de postă care au a se transporta pe trăsuri nu sunt libere de porto postal; de porto sunt eliberate numai acelea pachete transportate pe trăsuri, cari conțin rațiocinii oficiose, scripte și trămiteri fără de valoare (bănească), a căror greutate nu trece peste macsimul acelor epistole, cari se pot espeda la posta de epistole, afară de aceea espedițiuni de bani libere de porto pot face oficiele bisericesci numai atunci, când provocate de oficiele statului, banii sau mila adunată pe sama statului au a le trimite la cassa, sau alte oficii de stat și în casurile acestea se pot folosì și de avise postale libere de port, altcum pentru trimiterile altor soiuri de bani nu se concede scutire.

Aceasta se aduce la cunoscința oficiilor noastre bisericesci din archidiecesă spre orientare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la Octobre 1885.

Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Memento!

Populus romanus beneficiorum et injuriae memor esse solet.

Va sĕ ḑică **„solet.“**

Are poporul român un obicei, el nu uită, nu uită nici binefacerile, dar nici injuriele ce i se fac nu le uită.

E bun acest obicei al românului.

O sciu aceasta și compatrioţii nostri unguri, cari din timpuri vechi cunosc acest obicei al românului și ei pe limba lor ḑic: *Meg van az oláhban* a **„tzinye mintye.“**

Așa dară „memor esse solet“ și „tzinye mintye.“ Suntem români până acuma cu toate însușirile moştenite dela străbunii nostri, de aceea vom suleva unele lucruri din trecut, ca sĕ fie evident, că se lucră cu plan la nimicirea noastră națională, și încă cu plan croit pe timpul, când poporul nostru era „misera plebs contribuens.“

O facem aceasta spre a dovedì, că sub diferite forme se repetează lucrurile vechi, spre a dovedì că sfintul nume: „cultură“ s'a luat de pretecst spre a provoca o nouă robie asupra neamului românesc din Ardeal.

S'a format în Cluș reuniunea pentru maghiarisarea românilor.

S'a lucrat — după cum spun ḑiarele din Cluș — cu multă diligență și abnegațiune — o programă, după care va avea a se pune în lucrare grandiosul plan al maghiarisărei.

Ḑiarele din Cluș în conturi generale ne presentează acest program, ca noi încă sĕ ne putem orienta.

Privirea reuniunei de maghiarisare este îndreptată în locul prim asupra bisericelor și a scoalelor noastre.

Vieața sufletească a poporului român din Ardeal e pusă în mâna bisericei.

Este deci absolută necesitate a câștiga biserica pentru scopurile maghiarisărei, și cu aceasta s'a făcut un început bun, care va avea roade binecuvêntate.

Este caracteristic pretecstul invocat fățiș de către reuniunea de maghiarisare, și acest pretecst este: remaghiarisarea ungurilor valachisați.

Punctul prim fiind biserica, a fost lucru natural sĕ se ḑică: remaghiarisarea bisericelor valachisate.

Cu o naivitate copilărească se susține, că aici în Ardeal s'au romanisat o sumedenie de biserici ungurescì. Fără a proba frații din fruntea reuniunei din Cluș această îndrăsneață aserțiune, care dacă s'ar adeverì ar vĕrsa drastică lumină asupra puterei de atracțiune și amalgamisare a rassei maghiare, desleagă problema aceasta foarte ușor și anume: a fost sĕracă biserica ungurească, și ea sĕracă fiind, credincioșii ei s'au făcut români, și au început a trăì bisericesce ca români.

Remaghiarisarea se va face deci tot pe calea, pe care biserica s'a valachisat. Se va face dotațiune bună, se va așeḑa la început preot cu simțĕminte patriotice, și în scurt timp credincioșii bisericei vor devenì ceea ce au fost.

Nu mai încape îndoială, că deodată cu recâștigarea bisericei se va recâștiga și scoala.

Mijloace bănesci nu vor lipsì, căci comitatele se vor îngrigì prin arunc de dare asupra tuturor locuitorilor.

În acest chip desleagă programa reuniunei de maghiarisare, remaghiarisarea bisericelor unguresci în terminologia lor vorbind, sau pe românesce: aceasta este calea croită pentru stêrpirea naționalității noastre.

Paralel cu aceasta, reuniunea va înființa pretutindinea scoale. De bani nu va fi lipsă, căci comitatele se vor îngrigì ca poporul sĕ fie stors până

FOIȚA.

Niță Culan.

— O copie de pe natură. —

De **Yff.**

(Încheiere.)

— Dreptu-i un fel de dreptate dreaptă, un fel de normă basată pe filosofie, — ḑice unul.

— Aduce, aduce; — cam așa ceva, adaug eu cu multă aprofundare, — dar par că tot mai lipsesce ceva.

— Dreptul este o lege, legea-i paragraf, prin urmare paragraful e drept și pace. Ce mai discutați?! — observă altul hotărît.

— Oho! nu-i așa.

— Ba-i așa!

— Ba nu-i!

— Ba da!

— Ba nu, căci.....

— Dar înțelege-te omule.....

— Dar ce 'mi vorbesci, că doar eu me înțel...

— Ba nu înțelegi... dreptul nu e paragraf, el se cuprinde numai în paragraf.

Discusia, care se părea foarte serioasă și vehementă, după cum am calculat eu, nici nu 'şi-a greşit adresa. Culan nu se mai putù răbda, și se apropiă de noi.

— A! bine că vii dle Culan. Eată de ce e vorba. Dl X. ḑice aşa, Y. aşa, Z. ear altmintre. Ce creḑi dta?

— Pentru unul Dḑeu din ceriuri dlor! — ḑice el atunci cu atâta consternațiune, indignare și ifos, încât ne face p'aci p'aci sĕ erumpem într'un hohot general.

— Pentru unul Dḑeu din ceriuri dlor, — repetă el după o mică pausă, — dar nu v-i rușine sĕ esmiteți acì într'un loc public astfel de idei și încă sĕ stăruiți cu atâta tărie pe lângă ele. Ve rîd oamenii dlor. Ve rîd oamenii.

— Dar cum se poate?! Au că nu-i bine cum am ḑis eu?

— N'am ḑis bine?

— Dar eu?

— Nici eu?

— Auḑiți dlor scurtă vorbă: dați-ve învĕțătura îndărăt aceluia care v'a dat-o. Dați-o îndărăt. Decât așa idei, mai bine nimic. De o sută de ori mai bine.

— Într'adevĕr și mie mi se pare, că suntem pe o cale cu totul greșită; — dacă v'am ruga frumos dle Culan, nu ați face bine sĕ ne dați unele deslușiri.

— Dreptul dlor este de multe feliuri. De foarte multe feliuri. Este drept roman, german, ungar, român etc. Drept public, politic, criminal, civil. Dreptul este de foarte multe feliuri și e tare greu de definit. Tare greu. Profesorul meu dela universitate s'a ocupat 2 luni de ḑile întregi numai cu definițiunea dreptului. Numai cu definițiunea dreptului! — Două luni de ḑile! Sĕ-'l fi auḑit pe acela cum propunea, stăte-ai înmărmurit locului și părea că cu cât îl ascultai mai mult, cu atât 'l-ai fi mai ascultat și mai mult. Un om foarte învĕțat; cel mai învĕțat dintre toți profesorii mei. Parcă'l vĕd și acum..... Sciu că de câte ori venea la prelegeri.... Apropos, că-i vorba de profesor, nu sciți nimic nou?

— Nu scim nimic?!

— Grozav, grozav.

— Dar ce-i? Ce s'a întêmplat?

— Dar ce? N'ați auḑit?

— Nu. Nimic.

— Se poate?! Nimic?!

— Dar spune pentru Dḑeu, nu ne fă atât de curioși.

— Cu profesorul Berean?! Nimic?

— Tocmai nimic. Dar ce e?

— Închipuiți-ve, — a căḑut pe trepte și 'și-a frânt piciorul.

— Dar? i-i rĕu?

la măduvă, fiind adecă şi aceasta un mijloc spre scop, căci omul la pericolul de a perì de foame nu se mai întreabă, sub ce condiţii i se dă o bucată de pâne.

Se nasc o sumă de întrebări de aici, şi va venì timpul când şi noi ne vom ocupa mai în detai cu cestiunea aceasta. Deocamdată constatăm cum în lume lucrurile se repeţesc.

În o convorbire cu veteranul nostru publicist domnul George Bariţ, am atins cestiunea cu darea ce o impun comitatele pentru reuniunea de maghiarisare.

Domnul Bariţ mi-a ḑis: În lume toate se repeţesc.

Atâta 'mi-a ḑis şi mai mult nu.

Am rĕmas în nedumerire.

Veteranul nostru publicist m'a scos din nedumerire scriindu-mi:

Cine a înfiinţat gimnasiul calvinesc din Orĕştie?

La acestă întrebare ne dă rĕspuns limpede una din cele trei inscripţiuni aurite, care se vĕd pe frontispiciul acelui gimnasiu. Acelea sunt:

I.

Cunctis, qui se
Artibus et moribus bonis
Amoreque patriae nobilitare
Student, patet.

II.

Aedes ista
Musis consecrata sumptibus
Comitatus Hunyad
E fundamentis elevata
Anno 1847.

III.

Sorte favente
Continuata et amplificata
Ex munificentia Comitis
Gothardi Kún
Supremi Curatoris
Annis 1865 et 1882.

Din acestea inscripţiuni foarte instructive pentru ori cine voiesce sĕ fiă informat în mod autentic despre nelegiuirile, care s'au comis totdeauna în Ardeal asupra locuitorilor români, învĕţăm: 1. Că gimnasiul din Orĕştie, prefăcut astăḑi în gimnasiu maghiar de confesiune reformată calviniană, a fost destinat din capul locului, ca sĕ stea deschis pentru tinerimea tuturor locuitorilor din comitatul Hunedoarei, înpoporat aproape numai de români. 2. Că acel gimnasiu a fost înfiinţat din fundament cu banii, cu spesele comitatului Hunedoarei, adecă din averea poporului românesc şi s'a deschis în anul 1847, adecă înainte de revoluţiune, pre când feudalii, sau cum le ḑiceau românii ciocoi, erau scutiţi şi apăraţi de ori-ce contribuţiune, ci toate dările şi greutăţile ţĕrei şi ale municipiului erau încărcate numai pe cerbicea şi pe umerii poporului neprivilegiat sau cum sună terminul juridic al ţĕrilor coroanei unguresci, *„misera contribuens plebs."* 3. Că în anii 1865 şi 1882 comitele Gothard Kún, maghiar de confesiunea reformată, a mai lărgit acel edificiu pe spesele sale, din care causă acel magnat ardelean trece astăḑi în ochii oamenilor neinformaţi, ca adevĕratul fundator, patron şi chiar proprietariu al acelor scoale gimnasiali.

N'am auḑit şi nu scim, ca în aceşti 38 de ani trecuţi dela deschiderea gimnasiului din Orĕştie sĕ se fie ridicat vre-odată cineva dintre locuitorii vechiului comitat al Hunedoarei ca sĕ fie întrebat la timpul seu şi la locurile competente, că pe ce cale şi cu ce drept a venit acel gimnasiu în proprietatea reformaţilor calviniani şi cum s'a prefăcut el tot odată în gimnasiu curat maghiar.

Când ḑicem comitatul vechiu al Hunedoarei, înţelegem numai teritoriul cunoscut sub acest nume în marele principat al Transilvaniei pănă la 1848, ear nu cel de astăḑi lărgit cu o parte mare din comitatul Zarand şi cu aşa numitul scaun sau cerc al Orĕştiei, în a cărui capitală se înfiinţase sus numitul gimnasiu cu mult mai înainte de încorporare în sensul art. de lege 63 et 64 din 1881, adecă din ḑilele acestea ale ministeriului Tisza. De aici urmează, că la gimnasiul din Orĕştie au drept de proprietate toţi locuitorii vechiului comitat al Hunedoarei, cari mai toţi erau români curaţi, pănă şi comitele suprem din acei ani fusese român, adecă Vasilica Nopcea, frate bun al fostului cancelariu de curte Alecsie Nopcea, înălţat mai târḑiu la rangul de baron.

Care va fi fost suma stoarsă şi incasată dela locuitorii comitatului, din care s'a ridicat acel edificiu frumos pentru ca mai apoi sĕ devină gimnasiu maghiar calvinesc, s'ar putea doară afla numai din actele dintre anii 1845—1847, care se vor fi conservat în archivele comitatului, sau măcar în ale gubernului, sau că poate comitatul, adecă oficiolatul seu nici nu a cerut permisiune dela gubern, ci au impus poporului, contribuţiune după datina paşalilor turcesci? Se poate şi aşa ceva, căci casuri de aceste mai avem din trecut, pre când d. e. se votau sume mari în bani şi în muncă pentru facerea de drumuri şi poduri, se incassau banii, se scoteau locuitorii la muncă, dară nu se făcea nici un stânjin de drum şi nici măcar câte un pod de 10—20 grinḑi.

Aşa au perdut românii cele mai multe averi publice ale lor; aşa au rĕmas ei fără monăstiri, fără reşedinţele episcopilor şi fără multe biserici începĕnd dela secularisarea averilor bisericesci şi numirea de superintendenţi calvinesci pentru românii trecuţi la legea calvinească în periodul principilor din familia Báthori*) pănă în a. 1848.

În revoluţiunea din 1848 unele biserici calvinesci din comitatul Hunedoarei, fiind visitate de către oficiari austriaci şi tribuni români, au descoperit sub spoitura de var a păreţilor mai multe icoane şi zugrăvituri bizantine vechi, întocmai de acelea, care se vĕd pănă în ḑiua de astăḑi în o mulţime mare de biserici românesci în Ardeal şi în toate ţĕrile locuite de popoară, care ţin la ritul gr. oriental. Acelea biserici calvinesci cu zugrăvituri românesci se pot vedea şi astăḑi.

*

Pănă aici veteranul nostru publicist.

În lume toate se repeţesc.

Din banii românului s'au făcut gimnasiul din Orĕştie, pentru ca porţile lui sĕ fie deschise tuturor locuitorilor din acel comitat.

Pe timpul acela nime nu mai întreba pe ţĕran despre punga lui, căci nu a fost venit încă anul mântuirei.

S'a făcut gimnasiul şi poporul român astăḑi nu mai caută cultură în Orĕştie, căci după a românului pricepere, cultura e impenetrabilă în haina ângustă, care i s'a impus ca costum de către posesorii acestui institut.

În ḑilele noastre se pune dare asupra poporului român din Ardeal, şi aceasta se pune sub formă constituţională.

Odinioară şi acuma.

Din banii adunaţi se vor face institute, bunăoară ca şi gimnasiul din Orĕştie.

Noi vom trăì, căci avem în noi mare putere de viaţă.

Pe frontispiciul institutelor, ce se vor înfiinţa nu va fi inscripţiune în limba latină, care se tradeze istoricul institutelor, va fi însĕ vre-o inscripţiune în limba maghiară, în care va ocure cuvêntul „cultură."

Atunci un „Memento" va rĕsuna în peptul românului şi el va scí totul, căci e popor care nu scie uita.

Infiinţarea fondului de pensiune pentru preoţii din Archidiecesă!

Dintre multele întrebări încă neresolvate, fără îndoială că întrebarea despre înfiinţarea unui fond de pensiune pentru preoţii nostri din Archidiecesă merită aḑi o specială consideraţiune. Frumoasele începuturi făcute pentru asigurarea subsistinţei învĕţătorilor nostri prin sistemisarea salarelor, stabilirea quinquenalelor pe une locuri — a stêrnit cu drept cuvênt în preoţimea noastră un feliu de dorinţă justă de a scì cu siguritate, că la un cas de neputinţă şi neaptitudine de câştig, cel puţin prin o sumă cât de modestă sĕ i se recompenseze servіţiile prestate pentru biserică, naţiune şi patriă.

Aceasta dorinţă numai atunci e realisată, dacă se va înfiinţa un fond de pensiune pentru preoţi.

La noi în biserică toate îmbunătăţirile făcute pe toate terenele au urmat dela centru, şi nici când nu s'a manifestat iniţiativa propriă din afară. Ne-am dedat a ne mulţămì cu îmbunătăţirile şi reformele făcute din centru şi nu de multe ori unele ne-au surprins, nefiind împreteniţi cu cutare şi cutare ideă.

Multele proiecte devenite Normative, Regulamente şi Procedură, nu s'au cernut de publicistica noastră cum trebuia sĕ se cearnă, ci s'au compus teoretice poate foarte bine, ear aplicarea lor practică a dovedit o mulţime de lacune şi chiar şi scăderi neiertate, de unde urmează prea firesce, ca după un an doi de esperimentări nefaste sau sĕ le modificăm, sau sĕ le reîntregim, dând astfeliu organelor esecutive de o parte mult de lucru şi îngreunând manipulaţiunea, ear de altă provocând un feliu de confusiune în esecutare. Se scie că în curênd se va elabora un proiect pentru înfiinţarea unui fond de pensiune pentru preoţi şi aşa, cred de necesar a desvĕli în aceasta materiă părerile mele, ca nu cumva şi aceasta întrebare de mare ponderositate sĕ fie tractată în câte va oare de o comisiune şi apoi mai târḑiu earăş sĕ ne căim de unele sau alte defecte ale proiectului devenit lege. — Spre scopul acesta m'am nisuit dântâi a-mi procura datele statistice referitoare la actuala stare a archidiecesei noastre — şi pe lângă toată bunăvoinţa mea de a le putea avea complete — nu le am, şi aşa sum silit a me folosì de ele, cum le poate avè un om în provinciă.

'Mi place a crede, că cei aproape de isvor le vor procura in mod autentic.

---

*) Szilágyi Sándor Erdélyorszäg története. Első kötet 383 lap.

— Mie 'm-i teamă, că... adecă Doamne dă se me 'nşel, dar mie 'm-i e teamă.

— Eh! Nu va fi tocmai aşa periculos, ca sĕ nu ne putem continua vorba începută, — îl întrerupsei eu, vĕḑênd că începe a se codì, şi cunoscênd de altă parte natura scirilor aduse de Culan.

— Ei bine ḑici. Numai că aceea nu e un lucru aşa de uşor după cum creḑi dta. Eu me şi mir cum veniţi DV. aici ca din senin la astfel de întrebări momentuoase. Cred că me cunoasceţi. Eu n'am obiceiul de a vorbí nici un cuvênt în vênt. Nici un cuvênt. Veniţi poimâne la mine şi ve voi da rĕspunsul cel mai amplu şi bine studiat. Acum nu sciu par'că nu me simt tocmai bine şi casul acesta cu bietul Berean, ş'-apoi m'am şi nĕcăjit foc pe... pe... nici nu sciu cum sĕ me mai esprim, pe iesuitismul acela fără de păreche în istorie, care conduce aḑi diplomaţia europeană în toate faptele sale. Uitaţi ve domnilor ce scriu aḑi earăş jurnalele.

În vreme ce căuta Niţă Culan după articlii, cari 'l-au amărît atât de mult, noi ceilalţi am schimbat câte o căutătură, şi eram înţeleşi.

Niţă Culan era în elementul seu de predilecţiune. Acì puteam discuta cu toată vehemenţa cu el, fără sĕ mai aşteptăm pănă poimâne.

Ne-am înţĕles sĕ-i combatem toate vederile lui, ca astfel sĕ-i putem da ocasiunea atât de plăcută pentru el, de a ne capacita în naivitatea noastră şi de a ne arăta cât de adânc scie el pătrunde în mişcările politice ale diplomaţiei.

— Priviţi, — o telegramă sosită dela Petersburg anunţă, că principele Bulgariei este esclus din lista armatei rusesci şi regimentul al treispreḑecelea de vênători luat din proprietatea lui. Acesta este un fapt ne mai pomenit; esclus dlor! nu şters sau demis, ci esclus. Atâta prefăcĕtorie şi humbug nu s'a mai pomenit. Nu s'a mai pomenit.

— Cum aşa? observă amicul meu Ghiţă Fărdan, — mie mi se pare din contră, că lucrul e cât se poate de clar şi sincer. Bulgarii au întreprins un lucru momentuos şi întreprinḑêndu'l n'au consultat Russia; — acesta e pĕcatul lor, pentru că într'adevĕr Russiei au sĕ-i mulţămească, dacă au ajuns de a fi şi ei liberi. Şi astfel atitudinea Russiei judecată din...

— Nu-i aşa, nu-i aşa.....

— Dar te rog dle sĕ termin.....

— Ḑî, numai ḑî..... Dar înzadar, că nu-i aşa.

— Fie cum a fi, eu repet, că atitudinea Russiei, privită dintr'un punct de vedere mai înalt şi liber de preocupaţiune e pe deplin justificată.

— Cum? Dar se poate sĕ fii dta aşa scurt la vedere, sĕ nu pătrunḑi şi înţelegi situaţiunea?! O şarlatănie şi mişeliă ne mai auḑită. Ne mai auḑită! —

Focul lui Culan ajunse acì la culme; părea că vrea sĕ ne ia de cap pe careva. Dar după ce dădu odată mai uşurel cu pumnul în masă, i se mai potolì iritaţia şi reculegêndu-se îşi continuă vorba, — dar nu mai mult strigând, nici ameninţând cu pumnul, ci şoptind acum tainic, ca omul care descopere nişte lucruri mari, foarte mari, şi i-i teamă, ca sĕ nu fie auḑit de cineva.

— Tot lucrul stă aşa. Rusia, — (pausă) voiesce sĕ seducă puterile. Sĕ bage pe Austria în foc, ca aceasta sĕ-i scoaţă castanele fripte de a gata din foc, dacă cumva focul aţîţat pe ascuns tot de ea, nu i-ar pârlì pe lângă barbă şi ochii lui Kálnoky. Ţîneţi bine minte ce ve ḑic: şi ochii lui Kálnoky. Sêrbii nu se vor ciocnì cu bulgarii. Nu se vor ciocnì; fără ţîneţi bine sama, că ei sunt aliaţi intimi! Şi toată sfara sêrbilor tinde într'acolo de a putea purta pe puteri de nas şi de a se strĕcura pe încetul şi cu voia bulgarilor în Bulgaria, ca apoi împreună sĕ atace Turcia. Ajuns planul păn'aci, sare Rusia de acolo şi pune mâna pe Constantinopole, se ţipă pe urmă şi ai nostri de dincoaci ca sĕ ajungă la Saloniki, şi apoi îi poate cânta conferinţa dela Constantinopole Turciei: „În veci pomenirea ei." — Asta e situaţia dlor şi asta me face sĕ ḑic: humbug, mişelie, mârşăvie, prin aste se caracterisează diplomaţia de aḑi. Lucru miserabil. Miserabil dlor! Miserabil!..

— Dar dle Culan nu se poa....

— Auḑi dle! Nu'mi vorbì dta. Nu'mi vorbì. Eu îţi dau dtale în scris. În scris îţi dau. Pricepu-

Este cunoscut, că archidiecesa noastră este împărţită aḑi în 37 protopresbiterate, din cari paremise două: al Braşovului II şi al Têrnavei superioare se vor incorpora la alte protopresbiterate vecine, rĕmânênd 35 de protopresbiterate cu e populaţiune de 675.956 de suflete gr. orientale.

Încât mi-a fost mie posibil, am eruat, că aḑi avem în archidiecesă 838 comune parochiale cu cel puţin 1000 preoţi aflători în funcţiune. Pentru esactitatea datelor nu garantez — aprocsimativ însĕ lucrul se are aşa — deoarece în o parte bună a comunelor noastre parochiale avem 2 şi 3 parochi fără capelan! Câte parochíi filii avem astăḑi, nu sciu, dar numĕrul lor la tot casul trece preste una sută.

Ca sĕ completăm numĕrul amploiaţilor bisericei noastre gr. orientale, trebuie sĕ ţinem cont şi de cei 6 asesori ordinari din consistoriu, şi de cei 8 profesori ai seminariului nostru Andreian, plus personalul oficiului de cassă aplicat la Consistoriu! Cheia, care are sĕ servească de basă la înfiinţarea fondului de pensiune este şi trebuie sĕ fie fără îndoială clasificarea parochiilor pentru parochi, ear pentru cei cu salarii ficse percentualitatea, ce se va stavilì după salariu. Cine s'a aprofundat cât de puţin în aceasta materie va scì foarte bine, că la clasificarea parochiilor prin anii după 1860 s'au luat multe venite, cari scad pe ḑi ce merge. Sunt multe parochíi clasificate cu deosebire după venitele stolari de clasa primă, dar aḑi ele abea sunt de clasa II. În cele mai multe locuri aḑi venitele sunt reduse la venitele pentru botez, cununie şi îngropăciune. Vedem deci cu mare părere de rĕu, că acolo unde nu e porţiune canonică ori salariu fics, preoţii noştri sunt siliţi a-şi agonisì cu economia de câmp şi de vite traiul de toate ḑilele, şi aşa în multe casuri pretensiunile ce se fac dela ei sunt nejuste! — Aplicarea regulamentului pentru parochíi în comunele cu mai mulţi parochi este deci o necesitate imperativă, dacă voim, ca cel puţin ăst mod sĕ înbunătăţim parochíile şi prin ele sĕ ameliorăm starea preoţilor.

O clasificare a parochiilor în mod conscienţios este prima recerinţă pentru de a stabilì cu esactitate numĕrul parochiilor şi cualitatea lor — şi aceasta o ar putea-o face comitetele protopresbiterale după ascultarea oficiilor parochiale şi a comitetelor parochiale din fie-care comună bisericească. Cu aceasta ocasiune s'ar putea face încercări de a mai mărì încâtva stola pentru funcţiunile preoţesci, care în unele locuri este în adevĕr de tot mică — şi încât ar fi posibil s'ar putea aduce în uniformitate pentru toate comunele din protopresbiterat, căci sciut este cât de tare jignesce diferinţa aceasta şi câte diverginţe nu se nasc între preot şi popor din causa acestor diferinţe. În comunele unde poporul este întreg de confesiunea noastră, s'ar putea încerca separarea unui loc din păşunatul comunei, drept titlu de porţiune canonică şi ăst mod încă s'ar ameliora o parte bunicică a parochíilor şi prin ele starea materială a preotului nostru. După ce comitetele protopresbiterale ar termina aceste elaborate — şi ar trece prin sinoadele protopresbiterale — censurate din nou şi aprobate — ar urma ca autoritatea noastră supremă V. Consistoriu, sĕ stabilească modul, după care are sĕ înfiinţeze fondul de pensiune.

Nu este lucru prea uşor a afla o modalitate dreaptă şi corespunḑĕtoare pentru înfiinţarea acestui fond — la care după un conclus sinodal fie care preot ar trebuì sĕ fie îndatorat de a fi membru. În privinţa aceasta ne pot servì de îndreptarii, istoricul înfiinţărei de astfel de fonduri pentru celelalte confesiuni din patriă, între cari bunăoară diecesa transilvană a romano-catolicilor dela anul 1822 lucră în direcţiunea aceasta şi abia în anul 1879 — a dat întrebărei o soluţiune definitivă, stabilind următoarele norme:

1. Fiecare preot dela chirotonirea sa e membru al fondului de pensiune.

2. După venit anual de 300 fl. fiecare solvesce la an tacsa de 1 fl.; ear de acì în sus de fiecare sută 1%, aşa că cel ce are venit de 400 fl. plătesce 2 fl., cel cu o 1000 fl. 8 fl. etc.

Cu privire la punctul prim — nu încape discuţiune şi cred că nu esistă preot, care sĕ nu fie aplicat din voiă bună, nesilit de nimenea a contribuì el pentru sine şi pentru asigurarea unui mod de viaţă mai comoadă ale ḑilelor sale din urmă; recere însĕ o serioasă discusiune stabilirea cheiei după care are sĕ solvească fie-care preot.

Până când clerul romano-catolic nefiind căsătorit nu are de a reflecta, decât numai la ajutorarea preotului devenit neapt de oficiu şi câştig, noi trebuie sĕ avem în băgare de seamă şi ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor preoţilor.

Între împregiurările triste economice de acum, unde erogatele întrec de regulă venitele la o parte mare din oameni, aşa că e puţină speranţă întemeiată de a conta la un rĕmas, din care sĕ poată trăì familia rĕposatului preot, noi nu putem admite şi ar fi o mare eroare dacă am admite o cheie atât de modestă, ci am trebuì sĕ recurgem la altă cheie, ce e drept mai mărişoară, dar de o parte lesne de stabilit şi de altă parte cu mult mai avantagioasă în ajungerea scopului. Sĕ admitem ca de basă, că avem o mie de parochíi gr. orientale. Din aceste o sută parochii de cl. I, 200 parochíi cl. II şi restul 700 parochíi de cl. III. Stabilind noi, norma de 1%, am obţinea la finea fie-cărui an următoriul resultat:

1.	6 asesori ordinari	. à 12 fl.	.	76 fl.
2.	8 profesori seminariali	à 12 „	.	96 „
3.	35 protopresbiteri . .	. à 12 „	.	420 „
4.	100 parochi de clasa I.	. à 8 „	.	800 „
5.	200 parochi de clasa II.	. à 6 „	.	1200 „
6.	700 parochi de clasa III.	. à 4 „	.	2800 „
			Suma	. 5388 fl.

Suma aceasta de 5388 fl. v. a, — incasată prin protopresbiterii tractuali ar trebuì administrată la un termin preclusiv în fie-care an la cassa consistoriului archidiecesan, — însĕ nici odată mai târḑiu ca la 1 Decembre, pentru de a se putea regula erogatele pe anul următoriu. Din suma anului prim d. e. 4000 fl. ar forma capitalul neatacabil al fondului de pensiuni, ear restul deja s'ar designa numai decât pentru pensionarea preoţilor neputincioşi şi in eventum pentru vĕduvele şi orfanii lor.

Tot aşa deja din interesele capitalului s'ar mai putea efeptua una sau două pensionări şi tot astfeliu crescênd fondul în fie-care an cu 4 mii florini, în scurt timp fondul ar devenì capace de a sterge multe lacrimi şi de a recompensa multele serviţii, cari le prestează preoţii nostri pentru biserică şi popor.

Dispoşiţiunea ce s'ar lua de a se pune în lucrare numai decât pensionarea celor în adevĕr lipsiţi, ar avea drept urmare convingerea fiecăruia, că în cas de neputinţă vĕdită, el ar avea un sprigin sigur şi astfeliu ar contribuì la o însufleţire generală de a concurge cu plăcere la un fond, menit a ajutora pe semenii sei şi în urma urmelor şi pe sine însuşi.

Părerile acelor confraţi de a nu se da pensiuni nimenuia până nu ajunge fondul la o sumă considerabilă, ca din interesele lui sĕ se supoarte pensiunile, ar avea regretabila urmare, că preoţii mai bĕtrâni s'ar subtrage parte mare de a fi membrii acestui fond şi aşa ne-ar duce la resultate contrarii în ajungerea scopului nostru — deci punerea în lucrare numai decât al statutului de pensionare ar fi singurul mijloc de a duce la resultate practice şi a conta la factori reali.

După ce publicul nostru şi preoţimea noastră în special îşi vor face observările la aceste păreri ale mele — voi tracta modalitatea ce ar fi de stabilit la crearea statutului de pensiune pentru preoţi, vĕduvele şi orfanii lor.

Nicolau Ivan,
preot român gr. or.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Armata bulgară a raportat primele sale învingeri asupra sêrbilor la Slivniţa, ultimele posiţiuni întărite ale bulgarilor, dela a căror ocupare depindea posesiunea capitalei bulgăresci. Sêrbii fură respinşi pe toată linia perḑênd 1000 de morţi şi răniţi şi câte-va sute de prinsonieri.

Reproducem o telegramă de pe faţa locului a agenţiei „Havas,“ în care se descrie în detai lupta, precum şi posiţiunea creată părţilor inamice prin învingerile lui Alecsandru la Slivniţa.

Slivniţa, 20 Novembre.

Bătălia de ieri va avea probabil pentru armata bulgară nişte urmări foarte favorabile, prin aceea, că liberează cu totul pe dreapta drumul dela Niş până la Dragoman.

Această victorie a bulgarilor va avea de efect sĕ facă grea, dacă nu şi cu neputinţă, aprovisionarea armatei sêrbesci prin drumul dela Niş. Cel puţin această aprovisionare va trebuì sĕ se facă foarte încet.

De altmintrea, comunicaţiunile armatei sêrbesci vor fi probabil tăiate mâne, dacă nu vor fi chiar de aḑi. Căci mai multe batalioane, sub comanda căpitanului Paniţa, unul din principalii autori ai mişcărei unioniste, au făcut un marş foarte îndrăsneţ străbătênd muntele până în Ţaribrod. Este cu putinţă ca acest fapt îndrăsneţ sĕ aducă evacuarea întrărei Dragomanului de trupele sêrbesci, cari o ocupă şi cari s'ar vedea astfel ameninţate de a fi luate între două focuri.

O altă consecinţă foarte însemnată a ḑilei de ieri va fi fost de a scăpa Sofia, ameninţată de o divisiune sêrbească prin drumul dela Bresnic, de unde ar fi fost respinsă la 17 kilometri de capitală. Aḑi sêrbii sunt ţinuţi la o mare prudenţă. Ei nu pot sĕ se angagieze pe acest drum căci ei sunt ameninţaţi de a fi prinşi la estrema lor stângă de armata bulgară.

Se înţelege că isbânda câştigată de trupele principatului au mărit într'un mod considerabil entusiasmul soldatului bulgar. Entusiasmul atât la Sofia cât şi în lagărul Slivniţei e foarte mare.

Aḑi principele a percurs liniile, cari se întind pe o lungime de mai mult de 10 kilometri, oprindu-se adesea pentru a vorbì soldaţilor, cari îl salutau cu ura frenetice.

Principele a vorbit asemenea cu mulţi ofiţeri, pe cari i a felicitat pentru chipul foarte îndemânatic, cu care făcuseră sĕ manevreze trupele lor.

---

tu-m'ai?! Sêrbii n'au sĕ se bată cu bulgarii. Tot lucrul nu e altceva, decât o necălită prefăcĕtorie, pe care un om cu ochi ageri trebuie s'o descopere la moment!..

— Dar dle Culan....

— La moment.....

— Dar stai....

— La moment trebuie s'o descopere.

Ḑicênd aceste cuvinte Culan îşi luă bastonul şi pălăria din cui; privì de vr'o două ori la orologiu. Apoi ne mai lăsându-ne sĕ ajungem la cuvênt, pornì cu paşi repeḑi la biurou. Şi mergênd se legăna în plăcuta convingere, că a lăsat în urma sa o ceată de admiratori, cari deşì aḑi încă nu pot pătrunde în ale sale profunde combinări, mâne poimâne forţa împregiurărilor îi va face sĕ cunoască ceeace el de mult a prevĕḑut, ba mai mult: a sciut.

Cât pentru scirea cu Berean, — nu trecù o jumĕtate de oară şi venì şi el la o masă cu noi. Adecă din toate vorbele lui Niţă numai atât a fost adevĕrat, că s'a împedecat şi lovit puţin la picior. De frântură nici pomeneală.

Şi de multe-ori o păţim noi astfel cu Niţă Culan. Rar se 'ntêmpla ca sĕ ne amâne pe poimâne ca cu cestiunea dreptului; de regulă discută „*stante pede*“ asupra diferitelor întrebări.

Aşa într'una din ḑilele trecute ne vorbia despre baccilele cholerice, — afirmând, că el a vĕḑut baccilele cu ochi liberi; apoi despre turbarea la câni, pe care el o scie vindeca mai altmintre ca Pasteur, după o procedură proprie şi sigură. Dacă 'l întrebi: cum? îţi rĕspunde: treaba mea, sciu eu, nu trebuie dta sĕ scii toate. Căci are o deosebită plăcere Niţă Culan, de a te lăsa în nedumerire asupra a unor cestiuni, ca sĕ-şi poată da aerul trebuincios de om ce cugetă asupra lucrurilor, — şi cărui ca atare nu-i dă mâna sĕ'ţi spună ţie toate, fără sĕ faci şi tu ca el. Aşa în sĕptĕmânile trecute umblase el într'o comisiune oficială prin munţii apuseni. Rentorcênduse, me 'ntêlnesc cu el şi după obicinuitele salutări, îl întreb de popor cum se mai laudă, mai poate se plătească la biruri grele, una, alta. Sciam eu că 'i fac plăcere.

— Rĕu, – îmi rĕspunse cu un ton adênc ş foarte scurt.

— Cum aşa?

— Rĕu, — repetă, lungind puţin cuvêntul.

— Dar ce-i? cum?

— Rĕu.. Foarte rĕu....

— Îs sĕrăciţi, ne 'ndestuliţi?

— Auḑi! N'ai ideă. N'ai ideă, ce-i acolo. Rĕu. Foarte rĕu, — ḑise încreţindu-şi fruntea şi adêncindu-se în cugete.

Ear eu 'mi am tras iute seama. Una din două: sau mai trebuie sĕ-l întreb de 5-ori până 'mi spune în fine un lucru de sigur indiferent sau esagerat, — sau că 'l las acì şi se năcăjesce foc pe mine.

Ei! Dar fie; şi salutându-l respectuos, plec.

El îşi mişcă puţin pălăria pe cap. Şi ne căutăm şi unul şi altul de treburi. Eu rîḑênd, el grozav de nĕcăjit.

*

Dar aste s'au fost întêmplat mai de mult.

Ultima noastră convorbire mai însemnată a fost cea din cafenea cu politica orientală, după care nu trecură bine nici 3 ḑile, când eată că sosesc cunoscutele depeşe, că Sêrbia a declarat rĕsboi Bulgariei, că a trecut graniţa, că i-a bătut pe bulgari la Ţaribrod, Dragoman, Trn etc. etc. „Şi ce sĕ veḑi.“ Dai în sus, dai în jos, în cafenea, pe uliţi, la cuartir, – Niţă Culan ca 'n palmă. Nu sciu, dar de când ne promisese asigurarea în scris, că bulgarii şi sêrbii sunt aliaţi, par'că se feresce de noi ca de necuratul.

Se ḑice, că e tare ocupat la biurou, şi că 'l dor măselele şi medicul nu-i permite a umbla prin vênt; alţii ear ḑic că ar fi nĕcăjit foc pe sêrbi pentru actul lor de violenţă mişelească, ba una, ba alta.

Nu sciu întru cât vor fi întemeiate aceste faime şi întru cât nu. Sciu atât, că de căte ori se blamează cineva, a eşit vorba de atunci printre noi: „îşi dă 'n petec ca Culan cu politica.“

Se va da seamă de greutăţile comandei, dacă cine-va se va gândì, că adese ori un batalion nu posedă decât 2 sau 3 ofiţeri. Pe timpul luptei, s'a întêmplat la un moment dat, că un batalion a fost comandat de un sergent.

Ceea-ce probează tăria soldatului bulgar, e că aproape fără ofiţeri şi sub un foc teribil, el a manevrat ieri într'o ordine perfectă. Se vedeau batalioanele desfăşurându-se în linii de trăgětori dela manevră.

Ḑiua de aḑi a fost liniştită, sau pentru că sêrbii, după o bătălie aşa de mare, au trebuit sě reformeze trupele prăpădite de focul şi de greutăţile de aprovisionare, sau că ei operează nişte mişcări de trupe însemnate pentru a avea toate forţele lor sub mână.

Aḑi dimineaţă, linia sêrbească părea că avea estrema sa stângă aproape de Dragoman şi la Iarlovici, centrul ei la Gaber şi estrema sa dreaptă în direcţiunea Bresnicului. Totuş această ordine a trebuit sě fie schimbată în cursul ḑilei; căci cavaleria bulgară, sosită ieri din Rumelia sub comanda maiorului Corvin, a constatat că mai multe puncte din această linie nu erau ocupate de inamic.

Eată acum câteva amănunte în privinţa însemnatei ḑile de ieri: Regimentul principelui fu însărcinat sě ia posiţiunile dela dreapta, cari după cum v'am spus, se compun dintr'un şir de coline, din cari ântâia a fost luată ḑiua trecută de bulgari. Liniile de trăgětori se aşeḑau pe coastele, muntelui lovind cu focurile lor povărnişurile opuse, pe cari le ocupa inamicul, de jos până la vêrf.

La atacul viguros al bulgarilor, sêrbii bătură în retragere, unii urcându-se spre vêrf, alţii încungiurând muntele prin dreapta. Acestia prinşi într'o parte de un batalion bulgar, au suferit foarte mult. Alţii în sfêrşit, în mare număr, s'au îndreptat spre Dragoman, prin vale, lăsând mulţi dintr'ai lor aproape două sute pe teren.

Aci bulgarii începură sě facă prinsonieri, ai căror numěr s'a ridicat la 400 la sfêrşitul ḑilei. Dar în acelaş timp, bulgarii avură o pierdere simţitoare; căci în acest punct comandantul regimentului, căpitanul Marinof, adiutantul principelui, a căḑut rănit de moarte.

Batalionul sêrb care ocupa a 3-a înălţime resistă aproape o oară; după care el bătù în retragere, pentru a se oprì pe un deal acoperit de stufiş nu departe de Dragoman.

Pe timpul când regimentul prinţului înaintá spre înălţimi, regimentul Vidinului, grămădit mai ântâi la piciorul Slivniţei, se împărţì în trăgětori în câmpie, îndreptându-se spre Vladimirovca şi Balta (Solnice).

In acest moment canonada şi focurile isbucniră pe o lungime de 8 kilometre. Trei baterii de artilerie erau unite în câmpii. Două dintre ele îndreptară focurile contra centrului armatei sêrbesci. Cât pentru a treia, ea merse la trei oare sě ia posiţiune la estrema dreaptă, de unde trase asupra inamicului, care bătea în retragere spre Dragoman. Un batalion de voluntari, rěmas până atunci în reservă venì sě o ajute.

Sêrbii aveau în centrul lor 4 baterii, cari pricinuiră mult rěu ântâielor linii bulgare.

La un moment dat, sêrbii, cari dispuneau la estrema lor dreaptă de 8 sau 10 mii oameni de trupe aduse de curênd, căutară sě pătrunḑă în valea Slivniţei, pentru a încungiura posiţiunile bulgare. Dar bateriile bulgare, ajutate de 2 batalioane, împedecară această mişcare.

Planul de bătaie fusese pregătit de principele ajutat de têněrul seu stat major.

Afacerea a fost condusă de cápitanul Panot.

În sfêrşit, n'au lipsit decât ajutoare pentru a face ca isbânda sě fie deplină. Aceste ajutoare au sosit aḑi. Încuragiate de isbânda de eri, ele se arătară, cu toată osteneala lor, foarte doritoare de a lua parte la luptă.

Răniţii au fost trimişi la Sofia unde iniţiativa privată a stabilit numěroase ambulanţe.

Prinsonerii sêrbi, pe cari i-au dus, povestesc, că au suferit mult de frig şi de foame în munţi. Mulţi din tr'ênşii n'au plapome. Armata bulgară e din potrivă bine echipată, afară de voluntarii, cari se echipează ei însuşi.

La Sofia, unde nelinişte era mare eri în timpul bătăliei, se aflà aḑi cu o deplină încredere resultatul definitiv al rěsboiului.

În urma acestei lupte, sêrbii cari şi-au fost pus cuartirul general la Ţaribrod, retrăgêndu-se şi 'l-au aşeḑat la Pirot, unde de present se discută propositiunile Bulgariei pentru primirea unui armistiţiu, în care se aibă timp a se reculege ambele părţi.

O telegramă a „Pressei“ din Viena anunţă, că colonelul sêrb Miscovici fu asemenea respins Sâmbătă de bulgari suferind perderi însemnate.

Astfel toate semnele arată, că dacă bulgarii au făcut o propunere de armistiţiu, ea va trebuì sě fie binevenită sêrbilor, cari incepură a se prea încrede în forţele lor.

Concertul

reuniunei germane „Hermannstädter Männergesangverein.“

Reuniunea germână de cântări „*Hermannstädter Männergesangverein*“ de aici a dat Sâmbătă seara un concert în sala cea mare pentru producţiuni Gesellschaftshaus din strada Schewis. De astădată reuniunea ni s'a presentat pe calea cea adevěrată, care trebuie se caracteriseze ori ce acţiune a omului cu nisuinţe mai înalte, ni s'a presentat pe calea progresului, şi aceasta trebuie sě o accentuăm în adins spre a constata, că această reuniune 'şi cunoasce missiunea sa.

Programa a fost aleasă cu mult gust şi esecutată cu multă pricepere. Un cor puternic de preste 50 de bărbaţi în sine este o presentare imposantă, şi dacă un asemenea puternic cor prin o artistică interpretare a pieselor musicale pune în mişcare toate coardele inimei, este uşor de esplicat viforul aplauselor, cari nu voiau sě mai aibă sfêrşit.

Dacă un bun început asigurează succesul întreprinderei, reuniunea de care vorbim a putut conta la succes strălucit, căci deja după esecutarea primului numěr din programă „*Himne*“ cor cu acompaniare instrumentală de H. C. S. Ernst, aplausele curgeau ca ploaia, şi ele cresceau după fie-care piesă. Cu deosebire a făcut mare efect numěrul 8 „*Wessobrunner Gebet*“ „*Lied der Städte*“ şi „*Schottlands Thränen*“ de Max Bruch, cor cu acompaniare instrumentală asemenea „*Gruss aus Vaterland*“ şi „*Mei Schatzerl*“ în ton poporal carinthian de Koschat, care trei din urmă la nesfêrşitele aplause ale publicului, au trebuit repetate.

La o asemenea reuniune lucrul principal este corul. Vom amintì deci că şi piesele cântate „à capela“ au fost esecutate preste aşteptare de bine. Dela cel mai fin pianissimo cu mare măiestrie urca corul scara nuanţelor, până la cel mai puternic fortissimo, fără a se auḑi vre-un ton dur sau forţat. Era un ce întreg, binerotunḑit, armonios, care stêrnea în auḑitori dorinţa de a tot asculta.

Preste 50 de voci bărbătesci urmăreau semnele date de bastonul din mâna măestrului dirigent, şi ele la semnul dat decresceau pe nesimţite de te trezeai numai cu nişte line respiraţiuni asemenea adierei vêntului, apoi la alt semn, ca valurile unei mări turburate vocile începeau a cresce şi ajungeau in fortissimo, care ca fortuna pe mare sguduiau până în temelie inima omului.

E farmec un mic baston în o asemenea mână măestră.

Înalta cualificaţiune musicală a domnului George Dima, energia şi neobosita lui stăruinţă a plantat nouă vieaţă în „*Hermannstädter Männergesangverein*“, şi succesul de Sâmbătă seara umple de viuă speranţă inima tuturor iubitorilor de artă.

Sibiiul cu drept cuvênt poate ḑice, că în ce privesce arta musicală, el stă în fruntea tuturor oraşelor din Ardeal. Rivalitatea în artă servesce spre onoare reuniunilor de musică în general, şi în měsura, cu care fiecare nisuiesce a ajunge possibilul grad de perfecţiune, cresce şi stima şi admiraţiunea publicului. O nobilă rivalitate în arta musicală esistă între reuniunile de musică din Sibiiu, şi noi ca români cu mândrie privim la această nobilă rivalitate, avênd convingerea că suntem şi noi pe adevěrata cale a progresului.

Demonstrativ a fost primit cunoscutul nostru basist, domnul Isaia Popa, care a cântat doue piese: frumoasa balladă „*der Pilgrim vor St. Iust*“ de C. Loewe, şi „*Der Tod und das Mädchen*“ de F. Schubert.

Domnul Popa este cunoscut publicului român; puternica, flecsibila şi de tot simpatica lui voce a fermecat pe ascultători şi spre a pune capět aplauselor binemeritate, dênsul a cântat preste programă încă o piesă, aria *din „Zauberflöte“ „O Isis und Osiris“* de Mozart.

O ḑicem nu pentru prima dată. Domnul Popa are o nepreţuită comoară în puternica sa voce.

Colegii dela „Tageblatt“ ḑic că dl Dima a descoperit această comoară „entdeckt“. Este aşa. Noi cari mai scim ceva adaogem, că tot dl Dima a prelucrat bogatul material din vocea dlui Popa, şi ca adevěrat părinte 'l-a luat sub măiestra sa îngrijire. Natura i-a dat dlui Popa vocea cea frumoasă, întêmplarea a adus cu sine, că dl Dima o a descoperit şi acuma o cultivă cu adevěrată bunăvoinţă şi îngrigire. Astfel favorisat dl Popa n'are decât se voiască, n'are decât se urmeze binevoitoriului seu măiestru.

Este o întrebare a viitoriului încât domnul Popa va voì sě devină cea ce poate uşor devení. Noi ca sinceri amici dăm domnului Popa un sfat binevoitoriu: Sě asculte de dl Dima.

Domnul Tomandl în partia solo tenor prim din piesa („*Gruss ans Vaterlaud*“) şi domnul Konnert în cea pentru bariton prim („*Mei Schatzerl*“) s'au purtat foarte bine, şi aplausele din partea publicului au fost pe deplin meritate.

Între pause a cântat capela oraşului sub conducerea dlui Herman.

Aplausele publicului au ajuns la estas şi răpit de entusiasmul publicului apare pe podiu veteranul membru al acestei reuniuni, advocatul Eduard Larcher, şi între aplausele publicului rostì următoriul discurs, pe care-l împrumutăm dela ḑiarul „Hermanstädter Zeitung“ de aici.

„Ca spuma de Champagner îmbată pe cântăreţi bogatele aplause.

Aceşti cântăreţi sunt in mare parte cetăţeni tineri ai acestui oraş, şi industrieşi cu mâni umflate de lucru, cari după munca cea obositoare a ḑilei 'şi caută repaus la musica germână, ce 'şi ridică sceptrul seu preste toate ţěrile. Cu puţină vreme mai nainte reuniunea aceasta era bolnavă, veniră şi se schimbară doctori, visitau bolnavul, 'i pipăiau pulsul, şi cu îngrigire mişcau din cap. Notiţele ḑiarelor despre starea sanitară a bolnavului erau de tot îngrigitoare, şi dacă reuniunea carpatină s'ar fi ocupat pe atunci cu cestiunea înfiinţărei de edificii sanitare prin Carpaţi, reuniunea aceasta de bună seamă era consiliată sě facă cură de aer în clima din munţi. Reuniunea însě a avut vieaţă, şi ea astăḑi stă cu fruntea deschisă, voesce sě cânte, şi scie cânta. Cine a fost medicul, care o a vindecat aşa de în pripă? Medicul, care n'a mişcat descuragiat din cap, ci s'a pus pe lucru bărbătesce, desvoltând energie de fer, acest medic cu bogate cunoscinţe este domnul dirigent George Dima. Sě trăiască deci medicul, care a dat nouă viaţă şi însufleţire reuniunei de cântări din Sibiiu. Publicul care a umplut sala cu plăcere a erupt în esclamări: Sě trăiască!“

Scoala superioară de fetiţe din Sibiiu.

La apelul comitetului „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ de a contribuì mijloace bănesci întru înfiinţarea şi susţinerea scoalei superioare de fetiţe cu internat, au rěspuns:

Reuniunea femeilor române din Sibiiu	1,000	fl.
„Albina“ institut de credit şi economii în Sibiiu	500	„
Prin lista Nr. 1., colector Eugen Brote, cassariul „Asociaţiunei“ următorii domni funcţionari şi membri ai comitetului „Asociaţiunei“:		
Timoteiu Cipariu president	150	fl.
Iacob Bologa, vice-president . . .	100	„
George Baritiu, secretariu prim . .	50	„
Dr. D. P. Barcianu, secretar al doilea	25	„
Eugen Brote, cassar	50	„
Iosif St. Şuluţ, controlor	100	„
Dr. Ioan Crişan, bibliotecar . . .	10	„
Zacharia Boiu, membru ord. al comit.	25	„
Partenie Cosma, membru ord. al comit.	100	„
Pavel Dunca, membru ord. al comit.	50	„
Nicanor Frateşiu, membru supl. al comit.	25	„
B. P. Harşanu, membru ord. al comit.	50	„
Elia Macellariu, membru ord. al comit.	30	„
Ioan Popescu, membru ordinar al comit.	25	„
Simion Popescu, membru supl. al comit.	100	„
Dr. Ilar. Puşcariu, membru ord. al comit.	25	„
Ioan V. Russu, membru ord. al comit.	50	„
Const. Stezar, membru ord. al comit.	50	„
David Baron Urs, membrn ord. al comit.	100	„
Suma:	2615	fl.

Aducêndu-se mulţămită marinimoşilor contribuitori, se amintesce, că ofrandele se pot adresa deadreptul subscrisului comitet sau colectorilor speciali prověḑuţi cu liste originale de contribuire.

Comitetul „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.“

Varietăţi.

* (Chirotoniri.) În 8 Novembre a. c. s'a chirotonit întru presbiter capelan pentru parochia Şirnea (ppresb. Branului) Ioan Cenţu cleric abs., ear în 10 Novembre a. c. întru presbiter paroch pentru parochia Cerghidul mare (ppresb. Têrnavei inf.) Petru Pop cler. abs.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Novembre.

Buda: **64** **90** **73** **52** **11**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 120 Sibiiu, Joi 14/26 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Novembre 1885.

În repeţite rênduri am accentuat, că între împregiurările noastre nu ne rĕmâne alt teren de activitate, decât întărirea noastră internă, organisarea perfectă a tuturor păturilor noastre sociale, ca astfel formând un întreg compact, sĕ putem impune străinilor.

Căci acum încă puţin suntem preţuiţi. Străinii nu 'şi bat capul cu noi, deoarece nu tragem atât în cumpĕnă, cât ar trebuì sĕ tragem, dacă cele 3 milioane de români din Ungaria Transilvania ar forma un ce întreg şi compact, cu un organism social perfect.

Aceasta o simţim, o scim cu toţii. Şi tocmai din aceste consideraţiuni mânecăm, când de vr'o 3 decenii încoace ne-am pus toate puterile puţine de câte dispunem, pentru ca sĕ ne organisăm şi întărim.

Activitatea aceasta a avut diferite fase, putem ḑice destul de naturale, pe cari în treacĕt voim sĕ le amintim acì.

Poporul român apăsat de mâna cea grea a feudalismului a suferit seculi de a rêndul şi nefiindu-i nici barem permis a se gândì la desvoltarea sa spirituală, avea soartea unui rob, care muncea pentru alţii, avênd drept recompensă dela stăpânii sei permisiunea de a trăì de aḑi pe mâne.

Între astfel de împregiurări, e uşor de înţeles, că poporul român nu 'şi-a putut cresce conducĕtori, n'a putut sĕ formeze o inteligință, care sĕ-i conducă destinele şi care eşită din sînul ei sĕ 'şi afioriseascâ mintea, inima şi vieaţa pentru nefericitul de el.

Şi că n'a perit poporul român în timpurile aceste de grea cercare, numai firei sale răbdătoare şi oţelite avem de a-i mulţămì.

Abia pela începutul veacului de faţă s'au putut ridica puţini, foarte puţini din popor, prin cine scie ce milostivire a proniei ceresci, cari înzestraţi cu lumina învĕţăturei şi cu toată iubirea inimii lor, — au fost basa, pe care ridicându-se peatră de peatră s'a format clasa inteligentă a poporului românesc.

Mulţi dintre acesti puţini au perit, contopindu-se în clasa boerească a străinilor, mulţi desperaţi de marea problemă, ce aveau sĕ resoalve au dispărut precum s'au şi ivit, — fără nici o urmă în noianul uitării. Şi numai puţini au fost, cari au avut cutezanţa de a mărturisì, că sunt sânge din sângele miserei *„plebs contribuens“* şi că doresc din inimă ridicarea poporului valach impilat, — popor demn de o soartă mai bună, căci ḑiceau ei: acest popor e „viţă de roman.“

Intre astfel de împregiurări s'a ivit pe pragul timpului anul mântuirii 1848, — care pentru noi românii îşi are însemnătatea cea mai mare în faptul, că ne-a deşteptat adurmita, am putea ḑice moarta noastră consciință națională.

Glasul a 40,000 de români la Blaş a trebuit sĕ impună celui mai înrĕutăţit inimic al nostru, căci el ḑicea: suntem ce suntem şi nu ni ruşine de noi, — voim sĕ fim şi d'aci înainte şi forţa noastră şi a împregiurărilor ve va silì sĕ ne amelioraţi condiţiunile de trai.

Dela acest an datează activitatea noastră de renascere, care motivată de împregiurările espuse n'a putut sĕ iee în primul seu avênt altă direcţie, decât aceea de a ne întărì acolo, unde eram mai slabi, de a ne forma adecă o clasă cultă, o inteligenţă românească.

Cu acest scop trimite Şaguna o mulţime de tineri pe spesele sale în străinătate, cu acest scop institutele mai înalte de cultură din Ungaria şi Transilvania se umlură în anii 50 şi 60 cu o mulţime de tineri de români, şi tot cu acest scop au întemeiat bărbaţi marinimoşi fonduri peste fonduri din cari sĕ se împartă stipendii pentru tineri, ce ar voì sĕ se perfecţioneze pela universităţi, cu deosebire în ramurile jurisprudenţei şi a filosofiei.

Numai într'un târḑiu s'au apucat românii a pune o deosebită grijă şi pe cultura poporului de rênd, adecă după ce dispuneau deja de puterile acele, cari erau de lipsă pentru luminarea lui spirituală în direcţiunea naţională-română.

Aşa încât aḑi inteligința română riscăm a ḑice, că o avem binişor formată, — ear la cultivarea poporului lucrăm întru cât putem şi vom lucra în viitoriu şi mai mult.

Dar, că o muncă în aceste două direcţii numai, nu poate avea de resultat un organism social perfect şi solid, aceasta o poate înţelege ori-cine, — au înţeles o şi aceia, cari au în mâna lor frânele ocârmuirii poporului nostru.

O clasă de mijloc ne trebuie, care sĕ unească ca cimentul fie-care cărămidă a organismului nostru social, o clasă de mijloc, pe care o au toate neamurile şi pe care trebuie s'o avem şi noi. Ne trebuiesc neguţători şi meserieşi români.

Pentru realisarea acestei idei ne sbatem dela un timp încoace şi abstracţie făcênd dela reuniunile speciale de meseriaşi, de cari dispunem în unele locuri, — numai consistoriul nostru archidiecesan împarte anual o sumă de circa 3300 fl., mulţămită fundaţiunei neuitatului Andronic.

Stând lucrul astfel ni se pare cu totul îndreptăţită întrebarea, pe care ne-o punem noi inteligința: ce resultate am obţinut până acum şi la ce credem că vom putea ajunge cu timpul?

Mare e întrebarea şi delicată posiţia aceluia, care se angagează a formula un rĕspuns pe cât de scurt şi chiar superficial la ea. Dar ea trebuie sĕ se pună spre orientarea şi ţinuta noastră în viitoriu.

Toţi cari s'au interesat de lucru, credem că ne vor concede, că meseriaşii nostri în marea lor majoritate aḑi nu pot ţinea aproape de fel concurenţă, nu cu fabricatele importate din străinătate, de cari nici nu ne 'ncumetăm a mai vorbì, dar nici cu productele meserieşilor strĕini din patrie — şi sunt mărginiţi la o viaţă putem ḑice vegetativă, în care grijile pentru condiţiile de trai de aḑi pe mâne, nu le dau rĕgaz ca sĕ se ocupe cu o perfecţionare mai înaltă.

Meseriaşul român în ochii strĕinului trece de om trândav şi indiferent, pe care numai silit îl aplică la lucru şi e bun bucuros, când poate scăpa de el, înlocuindu-l cu unul străin. Poate că e un prejudiţiu, cum a fost şi acela, că limba română nu e pentru de a se cultiva sciinţele cu ea şi că poporul „mojic“ nu e capabil de învĕţătură, — poate; se poate mai departe că meseriaşul român, nu e destul de îndemânatic la lucru şi din causa, că neam din neamul lui n'a fost meşteşugari, căci e fapt, că tradiţia din bĕtrâni mult face.

Toate aceste sunt lucruri nu numai foarte posibile, dar chiar foarte probabile. Vorba e, că cei mai mulţi dintre meseriaşii nostri sunt cu mult inferiori celor strĕini, şi că prejudiţiul strĕinilor e atât de generalisat, încât dacă sodalul român devine măestru, el foarte bine trebuie sĕ'-şi tragă seama cu împregiurările locale, căci dela strĕini sprigin nu poate aştepta. El e avisat numai la ajutoriul românilor. Dacă sunt acestia destul de numĕroşi spre a'l putea susţinea, îi merge bine, dacă nu, — îi vai de steaua lui. De aceea stau meserieşii români

---

FOIŢA.

Sĕ cruţăm*).

Unul dintre cele mai însemnate scopuri ale acestui subdespărţĕmênt este nisuinţa de a venì cât mai des în nemijlocită atingere cu poporul, ca astfel sĕ învĕţăm unii dela alţii. E şi natural lucru, ca sĕ ne punem în legături strînsă cu poporul, căci credeţi-mi eu nu sciu cine are mai mare trebuinţă unul de altul: inteligenţa — adecă oamenii cu carte de popor, sau doară poporul de noi. După părerea mea legătura între noi şi popor aşa este de firească, încât unii fără alţii nici am putea trăì, după cum adecă trebuie sĕ trăim noi.

De astădată voi privì lucrul astfel. Noi cei dela oraş trebue sĕ venim cât mai des la sate, ca sĕ vedem cum stă poporul. După ce odată am vĕḑut cum stă el, cari sunt nĕcazurile, lipsele, neajunsurile, cari sunt plângerile lui, vom scì unde avem sĕ îndreptăm, ce avem sĕ stirpim şi ce sĕ imbărbătăm în vieaţa poporului.

Făcênd aceasta ajutăm cu înlesnire, fără a orbeca, poporului, şi astfeliu trebuinţa de a sta noi în legătură ni se arată ca datorinţă din partea noastră pentru noi şi pentru popor. Noi învĕţăm ce are el, ca apoi cu ajutoriul iscusinţei noastre sĕ scim de unde sĕ prindem lucrul.

La asemenea prilej s'a obicinuit a se ţinea şi câte o cuvêntare în formă de învĕţătură cătră popor. Este frumos, când omului i se dă prilejul a da din cunoscinţele sale şi poporului, şi eu me simţ îndoit fericit, că Onoratul Comitet al acestui despărţĕmênt a avut bunătate a'mi erta ca de astădată eu cu puţinele mele cunoscinţe sĕ vin în ajutoriul vrednicului popor din Avrig, care este cheia între românii din ţara Oltului, românii din Ardeal începênd cu Hârtibaciul şi cei din fundul regesc.

Onorata adunare va fi îngăduitoare faţă cu mine şi nu va cere lucrare iscusită şi cu pricopseală, căci eu sum încă tênĕr şi n'am avut prilej sĕ cunosc nĕcazurile poporului de pe aici. Voi vorbì aşadară despre lucruri, care se potrivesc la noi la toţi românii, şi o spun din capul locului, eu purced dela satul meu, în care m'am născut şi am crescut.

Tatăl meu plugariu de rênd, dar om cu frica lui Dumneḑeu, după cum adecă sunt toţi românii, m'a trimis la scoala dela noi din sat în anul domnului 1856. Sunt acuma 28 de ani de atunci, şi pare că acuma vĕd că era toamna, pe la noi tocmai îngropau oamenii viile — sau după sciinţa de aḑi vorbind — viţa de vie. Aveam o bucoavnă nouă de nouţă. Bucoavna mea era legată şi învĕlitura de deasupra era de hârtie galbenă, cu fluturei albastri. Se începea pe faţa dântâi cu toate slovele, veniau apoi legate consonantele cu vocale mai ântâi părechĕ, apoi câte trei. Aşa trecênd preste Ba, Bla, întorci două foi şi ajungi la „Pentru rugăciunile.“

Sĕ nu ve miraţi că ve spun multe despre această bucoavnă, căci ea pentru mine s'a făcut nemuritoare şi eată cum. M'au pus pĕcatele de a doua ḑi seara, când eşiam dela scoală m'am burduşit cu un copil de seama mea, Neculae al lui Năprasnic. Ca lucrul sĕ meargă mai bine, am pus bucoavna la o parte. Era seara şi veniau în sat viţeii de pe câmp. Viţeii când vin seara acasă beau apă. La noi ei se adapă în Têrnavă, şi pe la ţĕrmure totdeuna e plin de noroi. Aşa viţeii înglodaţi la picioare, nu-mi ocolesc bucoavna, ci o calcă desfătêndu-se şi ei de frumseţea învĕlitoarei.

Pe când am gătat eu cu imburdatul, viţelul încă mi-a fost cinstit bucoavna. M'am dus acasă cu frica în oase. Tatăl meu me aştepta la poartă. Veḑi doamne era fălos, că copilul lui umblă la scoală. 'Mi ḑice sĕ-i arăt lecţia, sau cum se mai ḑice, tabla. Eu stam cu bucoavna în sîn.

A trĕbuit sĕ o scot, tatăl meu o vede, şi mi a tras o sântă de bătaie cu o nuia de salcă vênjoasă, după cum e toamna salca de pe lângă rîuri, care nu-ţi frânge oasele, înse 'ţi lasă tot dungi pe pele. La toată lovitura de nuia 'mi repeta tatăl meu: „Na grijă, na grijă.“

Nu voi ḑice nimic asupra tatălui meu, căci 'mi este tată, şi ar fi pĕcat sĕ cârtesc asupra dênsului. Una însĕ o sciu, că în inima mea s'a întipărit nuiaua de salcă şi grija, încât în viaţa mea nu le voi despărţì una de alta.

De câte-ori am vĕḑut de atunci nuia fie de salcă, fie de alun, fie de mesteacăn — cu care între noi fie ḑis de multe-ori am făcut cunoscinţă, totdeuna

---

*) Disertaţiune rostită la 2 Novembre 1884 în Avrig, cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului III al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

(în genere vorbind) mai bine în Sělişte şi Braşov ca d. e. acì în Sibiiu.

Insě dacă considerăm, că nu numai de străini dar nici chiar de români nu sunt spriginiţi în modul cuvenit meseriaşii nostri şi că mulţi dintre noi suntem siliţi cu durere de inimă a ne părăsì pe fii poporului nostru şi în loc de a le da lor banul, a 'l da muncitoriului străin, — atunci cutezăm a afirma, că prejudiţiile streine sunt în mare parte basate. Şi că prin urmare principala noastră tendinţă ar trebuì sě fie deocamdată nu sporirea fără seamă şi alegere a meseriaşilor, spre rěul nostru şi al lor, ci aşeḑarea lor în condiţiuni favorabile, ca astfel deşì puţini, dar buni sě fie.

Invěţăceii de meserii ar trebuì sě fie aşeḑaţi la măestrii cu bun renume şi strict supraveghiaţi de reuniunile noastre de meseriaşi şi de forurile acele, din partea cărora sunt ajutoraţi cu stipendii.

De ocamdată atât.

Spaţiul nu ne permite a ne estinde mai departe asupra cestiunii, lucru ce credem, că ni se va da ocasiune a 'l face şi altă dată.

Ear cât pentru viitoriu ne place a crede, că lucrurile nu vor putea dura până în infinit tot aşa, noi credem că se vor îndrepta; şi meserieşii nostri crescuţi sub îngrijirea noastră, şi apoi sprijiniţi de noi, vor putea corespunde chiemării lor şi prestigiul le va cresce chiar şi 'n faţa străinilor, — căci fără de ei organismul nostru soţial nu poate sě fie un ce solid şi întreg. *Yff*

Revista politică.

Joi, la 19 Novembre s'a deschis noua sesiune a Reichstagului german. Discursul de tron de astă dată nu mai conţinea obicinuita frază, prin care în toţi anii se constata, că pacea e asigurată pentru mai mulţi ani; se esprimă cu toate acestea speranţa, că rěsboiul din peninsula balcanică va fi localisat.

Intre proiectele, cari se vor pune în desbaterea Reichstagului, va fi şi o nouă lege de presă, prin care se prelungesce terminul de prescripţiune pentru delictele de presă. De asemenea, guvernul va cere sě se reînoiască legea escepţională în contra socialiştilor.

Parlamentul englez a fost disolvat, alegerile încep; resultatul lor înse nu se va cunoasce decât după vre-o trei sěptěmâni. Numěrul deputaţilor cari trebuiesc aleşi se urcă la 661, aşa că fie-care deputat va representa în cameră vre o 52,000 locuitori.

Doi membri influenţi ai partidului liberal, lord C. Fitzmaurice şi George Armitstread a renunţat la realegere, amêndoi din motive de sănătate. Perderea lor va fi simţită, căci amêndoi erau oameni capabili şi bine věḑuţi, bucurându-se în acelaş timp de o mare influinţă personală.

Increderea cu care liberalii se aşteaptă la un resultat favorabil a scăḑut mult în timpul din urmă: cu toate acestea, de şi conservatorii esploatează cu succes cestiunea despărţirei bisericei de stat, liberalii n'au perdut încă toată speranţa.

În consiliul de ministri ţinut alaltă-eri în Paris, s'a luat hotărîrea, ca, după dorinţa esprimată de întrunirea deputaţilor republicani de a se convoca cât mai curênd congresul pentru alegerea preşedintelui republicei, data acestei convocări sě nu se ficseze decât numai după ce vor fi discutate proiectele de credit pe 1886. Guvernul voiesce a face oare-cari declarări în cameră şi a cere un vot de încredere; el nu voiesce a se mulţămì numai cu o posiţiune suferită, dar earăş nu cugetă sě se retragă fără a provoca un vot al camerei. Această hotărîre luată în unanimitate a îmbunătăţit într'atât situaţiunea ministeriului, că el a încurageat pe partisanii sei sě stăruiască, ear celor cari se clatină le-a procurat ocasiunea de a se unì cu ministeriul, îndată ce nouele declarări vor fi mai bune ca cele precedente. Se mai crede încă, că nu toţi membrii dreptelor vor vota într'o asemene cestiune contra guvernului. În vederea acestei situaţiuni, chiar dnul Clovis Hugues s'a abţinut de a aduce alaltă-eri pe tapet în cameră cestiunea amnestiei.

Între acestea înse, ḑiarele parisiane urmează a critica cu asprime recenta declarare a guvernului. Astfel *„le Cri du peuple“* ḑice, că ea a fost îmormêntarea ministeriului, ear organul gambetist „Paris“ scrie următoarele:

„Declararea este lipsită de dibăcie; îi lipsesce şi sinceritatea şi curagiul. Aceasta este, după noi, mai lesne ca un ce pe larg, dar credem că maioritatea din noua cameră va fi atât de francesă, încât sě nu susţină decât o politică francă.“

„Le National“ ḑice că dl Brisson va avea a-şi alege între desonoare şi sinucidere; d-sa a preferit sinuciderea.

Organul orleanist „le Soleil“ ḑice pe scurt: Cabinetul Brisson 'şi-a trăit traiul; declararea este testamentul lui. Ear dl Paul de Cassagnac strigă în „le Pays“:

Inainte spre ţintă. Zăresc deja restaurarea monarchică, precum călětori nerăbdători zăresc ţinta călětoriei lor, de care se apropie drumul de fer. Aud deja vocea pretendentului, care, ca şi conducětoriul călětorilor, strigă: Monarchie; toată lumea schimbă trenul.

Rěsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Norocul se pare a-i fi părăsit pe sêrbi cu desěvêrşire. Gloriosul Milan este bătut de trupele însufleţite ale bulgarilor şi armata sêrbă se retrage cu mare grabă pe toată linia.

Aceasta-i starea lucrului pe câmpul de luptă, care a surprins toată lumea şi chiar şi pe noi, cei ce ceteam datele statistice ale jurnalelor vienese, în cari se spunea, că armata sêrbă dispune de 200 mii de ostaşi bine echipaţi şi disciplinaţi, şi că bulgarii au o miliţie slabă, nedisciplinată, în fine nici o sută de mii de adunături. Într'adevr, că lucrul e straniu şi dacă isbânḑile bulgarilor vor continua şi mai departe tot astfel, aḑi mâne teatrul rěsboiului se va transpune pe teritoriu sêrbesc, căci în proporţiunea în care cresce nemărginitul entusiasm al bulgarilor, în aceeaşi měsură cresce groaza şi descuragiarea în rêndurile sêrbesci.

Aḑi teritoriul bulgar, abstracţie făcênd de fortăreaţa Vidin, care e bombardată încă, — e cu desěvêrşire evacuat de sêrbi. Şi astfel regele Milan, — care după cum se crede a întreprins acest rěsboi numai ca sě aibă ocasiune a se rehabilita în opinia publică sêrbă, în ochii căreia era pentru austro-maghiarofilismul seu discreditat, — a ajuns într'o stare cât nu se poate mai penibilă. Timpul n'a putut sě fie nici-când mai favorabil pentru uneltiri revoluţionare în Sêrbia, pentru detronarea Obrenovicilor şi înlocuirea lor prin o dinastie Caragheorghevici, — ca acum.

Şi e în interesul monarchiei noastre ca ecest lucru sě nu se facă, căci prin aceasta Austro-Ungaria 'şi ar perde pe unul dintre cei mai adicţi, ca sě nu ḑicem chiar slugarnici prietini şi în schimb ar avea un stat vecin vrăjmaş intereselor sale şi un campion al politicei muscălesci; căci sciut este, că pe lângă altele Caragheorgheviceştii sunt şi prin conecsiunile lor familiare angagiaţi de a servì intereselor rusesci.

Fiind deci în joc cele mai mari interese ale monarchiei noastre, nu e eschisă de present nici acea posibilitate, că Austro-Ungaria va întrevenì pentru validitarea lor. Şi atunci......

Conclusiunea o lăsăm s'o facă onoraţii nostri cetitori.

Eată câteva sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

21 Novembre.

Filipopoli, — Se comunică dela marele cartir general bulgar următoarele amĕnunte asupra luptelor dela Slivniţa.

Armata sêrbă este cu desěvêrşire învinsă. Numai la un punct li s'au luat 8 tunuri, aproape o companie întreagă, împreună cu şeful, precum şi alte trupe.

Entusiasmul poporului este la culme şi în toate bisericele satelor şi oraşelor se înalţă rugăciuni de graţie pentru victoria armatelor princiare.

Felicitări sosesc principelui din toate oraşele Bulgariei şi Rumeliei.

Înscrierea de voluntari şi porniri de trupe către Slivniţa urmează fără întreruperi.

Siguranţa şi ordinea în ţară domnesce pretutindeni.

Vidin. — Un vapor bulgar a remarcat şi depus în port 2 vase cu torpile; apoi încărcând 250 prinsoneri sêrbi a pornit în josul Dunărei.

Sofia, — În urma apelurilor făcute de inimele generoase a unor înalte persoane s'a promis şi au şi început a sosì ajutoare de tot feliul pentru bolnavii şi rǎniţii bulgari şi sêrbi, ce au umplut oraşul.

Sofia, — 8 oare dimineaţa. — Bulgarii numěră până la o mie răniţi, şi cu toată lipsa de trăsuri sanitare transportul urmează necontenit cu căruţe de requisiţie spre Sofia.

Pe când sêrbii numěră printre prinsonerii căḑuţi în mânile bulgarilor mai mulţi oficeri de toate gradele, din ai bulgarilor n'a căḑut nici unul.

Răniţii şi prinsonerii sêrbi deplâng lupta dintre fraţi şi blastămă pe cei ce i-au trimis pe câmpul de măcel.

'mi-am adus aminte de păţania cu bucoavna. De câte-ori věd bucoavna, de câte-ori věd viţel, de câte-ori věd glod, de câte-or věd copii burduşindu-se, totdeuna mi se încreţesce pelea pe spinare.

Şi sě nu luaţi lucru în glumă. Tatăl meu m'a bătut sdravěn, şi cel puţin de vre-o 50 de ori a repetat grijă, grijă. Ve puteţi închipuì, că omul un asemenea lucru nu-'l mai uită. De atunci grija sau cruţarea s'a băgat la mine până în màduva din oase.

Vedeţi DVoastră tatăl meu nu este om cu carte, a voit însě sě'mi spună, sě me înveţe la cruţare. Tatăl meu a sciut că: cine ce învaţă moartea-l desvaţă. A voit deci sě'mi deie învěţătură în cruţare, şi pentru aceea a trebuit sě-'mi cumpere bucoavnă, a trebuit sě fie viţei înglodaţi, nuia de salcă. Toate acestea 'mi au dat o lecţie, încât 3 ani de ḑile tot de grijă visam.

Nu sunt om rěutăcios. Deci nu doresc niměrui tată bun ca al meu, căci atunci multe nuele ar trebuì, căci noi românii suntem mulţi, şi ne-am învěţa la grijă, la cruţare.

Căci sě vedeţi DVoastră noi românii trebuie sě ne învěţăm a grijì a cruţa, şi trebuie sě începem de când suntem mici, căci după cum ḑice ḑicětoarea: Cine ce învaţă, moartea-l desvaţă.

Lucrul nu este greu. Sě vedem cum.

Copilul încă de mic se învaţă la rênduială, la cruţare, la grije. Lucrurile lui de scoală sunt totdeauna în rênduială, copilul se dedă a sci preţuì cea ce are. În scoală toţi copii fac aşa. Ei se duc acasă şi tot aşa purced şi în celelalte. Cruţătoriu cu hainele, cruţătoriu cu lucrurile lui încredinţate, cruţătoriu sau cu orênduială la mâncare, la beutură, la vorbă, la întrebuinţarea puterilor sale, copil cu copil face o ceată de copii, aceştia cresc şi din ei se face un sat de bărbaţi aşa crescuţi.

Sě vedeţi acuma cum este satul acesta.

Fie-care bărbat îşi are casa sa, căci vorba aceea numai în satul lui Cremine sunt case pustii, şi sciţi DVoastră, că în satul cu case pustii, vei afla crişma îndesuită de oameni.

Dar sě mergem pe calea noastră. Fie-care bărbat în casa sa are de toate. I-a dat Dumneḑeu doi bourei, bărbatul grijitoriu 'şi lucră câmpul, adună puţine bucate, cum a dat Dumneḑeu, aceste le pune în jitniţa sa, se duce la pădure, aduce lemne pentru casă, apoi duce la têrg şi vinde spre a face bani, ca sě acopere něcazurile de toate ḑilele. Un asemenea om nici odată nu cumpěră lucruri, care-i sunt de prisos, şi nici odată nu se plânge, că lui i-a dat Dumneḑeu prea mult.

A fost an roditoriu, bărbatul grijitoriu pune din prisos la o parte pentru ḑile rele, căci omul nici odată nu scie ce poate aduce ḑiua de mâne. Şi Doamne multe sunt ispitele asupra omului. Boale de tot feliul, foc, grindină, boală în vite, şi alte loviri vin pe neaşteptate asupra omului, şi ce bine i prinde, dacă la ḑile bune a pus la o parte, a grigit pentru ḑile negre.

Cine ar fi în stare sě înşire toate binefacerile împreunate cu grija. Omul este liniştit, fie ori cum voia Domnului, el pentru toate este gata. Are ce-i trebuiesce, în casa sa este binecuvêntarea lui Dumneḑeu, preotul se uită la el ca la un poporean cinstit, vecinii 'l privesc cu drag şi încredere, comuna-l chiamă la diregětoriile sale şi lumea-i ḑice, acesta e om cinstit.

Auḑiţi DVoastră! Lumea-i ḑice: acesta e om cinstit, şi sě sciţi DVoastră, că aceasta e cea mai mare bunătate de pe pămênt.

Din grijă a urmat starea lui cea bună şi vaḑa în ochii lumei. Unde stăm însě cu sănătatea? Omul grijitoriu nu bate ḑiua noaptea cârciumele, căci el este om grijitoriu. De trăit trăiesce bine, mâncările lui sunt sănătoase, beutura nu-l usucă pe picioare, căci el mănâncă bine, bea bine, însě toate cu měsură şi cumpănire, acasă în sinul familiei sale.

Sě vedem acuma un sat întreg de asemenea oameni.

Representanţa comunală trăiesce în cea mai bună înţelegere. Trebile comune sunt întocmite bine şi duse bine.

Averea comună este a tuturora, şi fiesce-care se simte chemat a o înmulţì. Fênaţele sunt grijite; la vinderea prin licitaţie nu se înţeleg vre-o câţi-va între sine ca sě micşoreze preţul: banii veniţi pe această cale se pun în vistieria comunei.

Nu mai puţină grijă se pune pe pădurea comunei, păşunitul ei şi alte isvoară de venit, din cari comuna 'şi acopere cheltuielile sale.

O asemenea comună se cunoasce din capul satului. Înfăţişarea caselor ne arată, că satul are rênduială, că nu este fără stăpân şi că judele este tatăl tuturor, cel mai vrednic între cei vrednici.

Pe omul cu inimă 'l taie jalea, când se gândesce la câtă sěrăcie duce pe om negrija. Şi toţi scim, că nimica nu este mai dulce mai resfăţat la început ca şi alunecarea spre negrijă.

Sofia, — *Doctorul Roy, șeful ambulanțelor bulgare, a raportat comitetului Crucei roșie la Geneva, că sêrbii au atacat ambulanțele bulgare, incât doctorul și sanitarii abia au scăpat cu fuga. Sêrbii au luat trăsurile după ce masacrară pe răniți.*

Sofia, Nici vorbă n'a fost despre luarea Vidinului de cătră sêrbi; din potrivă bulgarii sunt cei cari fac demonstrațiuni în această parte contra Sêrbilor.

Sofia, — A sosit la Slivnița maiorul Nicolaeff cu ajutoare noauă din Rumelia.

23 Novembre.

Sofia, — 8 oare dimineața. — Principele Alecsandru a plecat chiar acum la Țaribrod, de unde Sêrbii s'au retras.

Inimicul a părăsit de asemenea toate posițiunile dela Dragoman până dincolo de Trn.

Sofia, — Eri, Duminecă după amead, reîncepênd lupta, *sêrbii au fost goniți de pe toate înălțimile Dragomanului; și caută sĕ se strecoare cătră frontieră.*

La această luptă a luat parte regimentul rumeliot, acum venit dela Têrnova, și s'a purtat admirabil.

E de mirare de unde mai sosesce atâta oștiră rumeliotă și apoi bine armată și îmbrăcată.

Din potrivă dintre prinsonerii sêrbi spun, că mulți au lăpădat armele din causa lipsei cartușelor și hranei.

Căpitanul Panița cu voluntarii sei a avut o ciocnire lângă Rejani pe drumul Pirotului.

După toate probabilitățile, astădi sau mâne luptele vor trece pe teritoriul sêrb, pentrucă retragerea trupelor regesci cătră frontieră se operează foarte repede.

Sofia, — 8 oare dimineața *Se aduce scirea, că căpitanul Panița cu voinicii sei voluntari ar fi trecut peste graniță în Sêrbia până la 8 kilometri.*

Cetim în „Romanul:“

Asistăm desinteresați, dar cuprinși de durere, la rĕsboiul dintre bulgari și sêrbi;

desinteresați, pentrucă credem, că acest resbel se va localisa și deci nici unul din interesele noastre nu va fi atins, cel puțin acum și direct;

cuprinși de durere însĕ privim acest resbel, pentrucă el — ori-cine ar fi biruitul — va avea de efect de a produce ură între popoarĕ, pe care suferinți comune și egale aspirațiuni le destinau a fi unite în luptă pentru realisarea acelor aspirațiuni.

Ne esplicăm.

Orientul al Orientalilor trebuie sĕ fie.

Aceasta e formula, care traduce soluțiunea cestiunii orientale, singura soluțiune în stare de a împăca toate spiritele și interesele și de a aduce pacea spornică și durabilă în mult frământatul Orient al Europei.

Acest scop însĕ nu se putea și nu se poate atinge decât printr'o înțelegere deplină, prin respectul drepturilor și intereselor reciproce ale diferitelor naționalități, și în fine prin apropiare amicală, prin lucrarea în comun a popoarĕlor creștine din Orient.

Ideia aceasta a fost emisă, susținută și propagată de spiritele, nu numai generoase, ci și adânc și departe prevĕdĕtoare.

Și ea numai putea duce la scop.

Luptele actuale dintre sêrbi și bulgari fac cu totul problematică soluțiunea logică a cestiunii Orientului.

Ele — ori-ce resultat ar avea — sădesc în inima ambelor popoarĕ o neîncredere, o ură, care numai folositoare și binefăcĕtoare nu poate fi viitoriului lor.

Eacă de ce cu durere privim la lupta ce se desfășură între bulgari și sêrbi.

Orientul mai cu seamă din causa isolării, ce a esistat și esistă între popoarĕle orientale, precum și a lipsei de înțelegere între ele, este têrâmul ambițiunilor a două mari puteri.

Wacht am Osten e o lozincă în Austria, și ocuparea Bosniei și Erzegovinei e începutul confirmărei acelei lozince.

Rusia asemene, în vîrtutea și pe temeiul comunității de credințe religioase, a căutat, caută, și va căuta — cel puțin până când Constantinopolul va fi în mâna turcilor — sĕ facă din popoarĕle creștine orientale uneltele scopurilor politicei sale.

Între aceste două puteri — cu toate întrevederile dela Skiernevice și dela Kremsier — e o luptă surdă;

deși una și alta cucerirea Orientului o voiesc, amândouă totuș s'ar mulțămì pentru început, ca prin legături economice cel puțin sĕ ție legate de dênsele statele independente create, sau care s'ar mai crea.

Ar voì cu alte cuvinte ca statele orientale sĕ se mulțămească cu miragiul independinței politice — ceea ce ar fi numai un cuvênt — și s'atârne economicesce de unul sau celalalt din cele două state ce-și dispută influența în Orient.

În această situațiune, care nu lasă altă perspectivă statelor orientale, decât aceea de a fi de fapt la servițiul unei sau al celeialalte dintre puterile ce-'si dispută Orientul, Orientalilor le-ar fi indiferent de a dispare în una sau în alta.

Ceea-ce i interesează, ceea-ce i preocupă și trebuie sĕ-i preocupe este, ca sĕ fie și sĕ rĕmână fie-care liber și independent, stăpân pe sine și pe ale sale destine.

Și acest scop, cum mai diserăm, nu se poate atinge, această mântuitoare ideie nu se putea, nu se poate și nu se va putea realisa, decât prin înțelegere frățească între popoarĕle orientale, decât prin iubire și sprijin reciproc.

Apel.

Idea înființărei unui „cor vocal“ în sînul tinerimei române din Viena, adese-ori ventilată prin cercurile acesteia a întrat deja în ființă.

Dorința tinerimei, de a se îndulcì la sunetele plăcute a ariilor noastre naționale, a fost destul de puternică ca la un timp binevenit sĕ decreteze de înființat „corul vocal,“ lucrând și în chipul acesta pentru ajungerea scopului, cătră care mereu țintesce.

Corul 'și-a început activitatea sub conducerea domnului Teodor cav. de Flondor, cunoscut atât lumei artiste, cât și publicului român prin composițiunile sale.

Problema acestuia este, de a desvolta și nutrì în mijlocul tinerimei române simțul musical.

Apelăm deci la toate reuniunile române de cântări, la corurile de plugari, precum și la întreg publicul român, pentru a ne da sucursul, oferind soc. „România-Jună“ composițiuni de note de musică națională.

Spĕrăm că apelul nostru va afla resunet în inimile tuturor, cari doresc înaintarea tinerimei române*).

Comitetul societății:

Drd Al. Pop,
v.-președ.

Petru Șpan,
secretar.

Varietăți.

* Domnul Dr. Iancu Mețian Dumineca trecută 'și-a sĕrbat cununia cu domnișoara Elena Grossu în biserica din Grossești Viziru în România.

Felicitările noastre tinerei pĕrechi.

* (Seri de convenire.) Dela înființarea institutului de credit și economii „Ardeleana,“ care a dat deja până acum semne de o bună frecuență și prosperitate, românii inteligenți din Orĕștie au început a eșì din starea de isolare, la care se condamnaseră însiși fără nici un motiv. Semnele de apropiere și conlucrare armonică încep a se arăta din ce în ce prin fapte concrete. La inițiativa unor bărbați competenți s'a decis a se ținea în sesonul de iarnă în toată a doua Duminecă conveniri amicabile în localul casinei române. Aceste conveniri vor fi împreunate în viitor cu producțiuni variate, pentru a da participanților niște oare de plăcută distracție. Venitul producțiunilor e destinat pentru desvoltarea casinei, care în starea de adi reclamă mai multă ocrotire și îngrigire, mai cu samă dela funcționarii sei.

Prima convenire s'a ținut Duminecă în 15 Novembre. O cunună imposantă de doamne și domnișoare a rĕspuns la invitarea improvisată și s'a presentat în localul casinei. Deasemenea aproape întreaga inteligență română a fost de față. Pentru această seară nu s'a pregătit programă, — cu toate acestea niște piese improvisate ni-au făcut distracțiune bună. Nu putem decât sĕ felicităm pe autorii acestei fericite idei. Cu altă ocasiune vom relata și despre piesele menite spre distracțiune în serile de convenire.

* (Conflictul) relativ la ingerința inspectorului reg. de scoale în trebile scoalelor noastre din Orĕștie, despre care s'a luat notiță în acest diar la timpul seu, s'a aplanat. Inspectorul Réthi a venit la Orĕștie, ca sĕ cerce starea lucrului la fața locului. Învĕțătoriul Baiu Costa a abdis de a fi învĕțătoriu la scoalele noastre și mai pe urmă s'a învoit a renuncia și la desdaunarea în bani pentru unele perderi.

Dl Réthi a venit la Orĕștie și în altă misiune mai gravă. Dsa a citat pe toți învĕțătorii confesionali din cercul Orĕștiei la raport pentru a-și legitima cualificațiunea în limba maghiară. Învĕțătorii s'au și înfățișat — și au fost supuși unui interogatoriu aspru, încât pentru cualificațiunea limbistică. Altă specie de cualificațiune didactică n'a avut la acest esamen nici o trecere. — În vremea de acum cunoscința limbei maghiare e în de ajuns pentru a fi un învĕțător pe deplin asigurat în esi-

---

Ea isvoresce poate din o copilărie la început și pe nesimțite cresce, până ce în urmă ajunge a stăpânì pe om, se face patimă și omul este dus fără voia sa.

Dintre multele sute de pilde vom arăta numai unele, dar acestea vor vorbì cu glas înalt.

Sciți dvoastră cum se ivesce beția. Închipuiți-ve un om harnic, om mare, crescut cum s'ar dice, cu un cuvênt un om în vêrstă.

Dumnedeu i-a dat sănătate, tărie, minte, și el și-a făcut și puțintică stare. Are mai mult de cât se cere pentru a putea trăì. Va sĕ dică 'i prisosesce averea.

Încredut în puterea sa omul nostru se întêlnesce cu un prietin, și merge la un păhar de vin. Așa adi, așa mâne, așa poimâne.

Estre lucru cinstit a sta cu un prietin la vorbă când ai răgaz, și e și plăcut dacă mai poți închina și un păhar de vin. Însĕ dacă el se poftoresce mai de multe ori, se face în nărav.

Pe vremea cât stă omul la petrecere, lucrul lui acasă stă baltă, și noi scim, că un om cu căpătâi totdeauna are acasă de lucru.

Am sĕ fac ceva și prietenul meu me chiamă la petrecere. Eu la început dic în mine: Me duc, căci voi lucra mai târdiu, și așa lucrul nu este tocmai grabnic.

Mâne fac tot așa și adi puțină lene, mâne puțină — și puțin cu puțin se face mult.

Pe timpul cât stau la petrecere nu câștig nimica, căci sĕ nu credeți că la petrecere ar fi și câștiguri.

Omul tot pune din prisos, până ce se trezesce că el s'a gătat. Învĕțat la petrecere, el nu mai poate rĕmânea acasă. Se poate că eri l'a omenit Gligor, alaltăeri Haralampie, și el vine acuma la rênd cu omenia, apoi românul nu bucuros rĕmâne dĕtoriu. Apoi mai este și aldoilea rĕu: Cine ce învață moartea-l desvață.

Se poate întêmpla, de ce sĕ ferească Dumnedeu — se poate întêmpla, că omul vre-odată s'a scăpat mai tare la petrecere, sau cum dice românul s'a uitat prea afund în cană. Starea aceasta se numesce beție. Lumea l'a vĕdut beat, și lui i a fost rușine. A doua di se luptă în om două lucruri. Rușinea, că oamenii l'au vĕdut beat, și împregiurarea că trebuie sĕ simtă lipsa de bani pentru beutură se luptă una cu alta. În urmă omul se trezesce la petrecere.

S'a făcut odată omul bețiv, apoi e pace de el. Nu mai este acolo rușine, nu frică de Dumnedeu, nu milă de copii și nevastă, cu un cuvênt nimica. Se ticăloșesce, se umple cu fel de fel de boale, se face mai rĕu ca dobitocul fără grai.

Și toate acestea pentru ce? Pentru că el lăsându-se de cruțare a început a nu mai prețuì averea sa, sau mai bine o părticică din averea sa A tot luat câte puțin și n'a mai pus, a început a aluneca, și aceasta la început 'i tignea. Pe urmă rĕul i-a crescut preste cap și el a fost pace.

Am arătat, că negrija duce pe om la beție, care este mama tuturor relelor.

Inchipuițive ce se va petrece în inima unui om, care prin nepriceperea sa, prin aceea că n'a sciut cruța a scăpătat. Vĕdênd pe alții în stare bună, i plânge inima, vĕdênd că ce a fost el, și unde a ajuns. Mai mult. Omul se prinde că se va îndrepta, și se ține de multe-ori lungă vreme, până ce odată se trăsnesce din nou și cu sĕptĕmânile nu-și mai vine în fire.

Am cunoscut oameni, cari au dis că mai bine nu mâncă două dile, decât sĕ nu tragă o pipă de tabac. Am cunoscut oameni bețivi de frunte, cari s'au legat cu blăstem, că nu vor lua rachiu în gura lor, și o au dus de multe-ori cu lunile; apoi ca prin minune s'a slobodit omul la beutură, și o sĕptĕmână nu s'a mai trezit din amețeală.

Așa este firea omului. I se preface năravul în fire, apoi ca calul cel cu sucă, unde vede dealul, știucuri sĕ l taie, tot nu se mișcă din loc. Așa, așa; căci dicala ține: Năravul din fire, n'are lecuire.

Trebuie sĕ ne învĕțăm a cruța, și în aceasta trebuie sĕ lucrăm cu toții umĕr la umĕr. Noi cei dela orașe sĕ dăm pildă bună oamenilor dela sate, și de câte-ori ne va întêlnì Dumnedeu sĕ învĕțăm unii dela alții. În comună preotul, notariul, medicul, apotecariul, judele, învĕțătoriul, representanța comunală, comitetul bisericesc — toți trebuie sĕ lucre pentru îndreptarea rĕului. Mai ales scoala trebuie sĕ lucre mult.

Eu nu voi recomanda nimĕrui năravul tatălui meu. Însĕ 'mi vine a crede, că tatăl meu a fost om cu socoteală. El m'a bătut pentru bucoavnă, bucoavna a fost călcată de viței, vițeii înglodați, m'a bătut cu o nuia de salcă, și acestea lucruri multe totdeuna 'mi aduc în minte strașnica de bătaie și cuvêntul: grijesce, cruță. Și eu voi fi grijnic, și aceasta nu o voi uita cât timp vor mai fi viței, glod și nuiele; de bucoavnă a-și putea sĕ uit bătaia, căci locul ei l'a luat Abcdariul.

---

*) Ofertele binevoitoare sunt a se adresa societății acad. „România-Jună,“ VIII, Langegasse.

stenţa sa, fără de a fi silit sĕ-şi mai bată capul cu alte învĕţături didactice.

* (Mulţămită publică.) Astăḑi am avut onoare, a îmbrăţişa cu cea mai perfectă căldură în mijlocul nostru adunarea generală a despărţĕmêntului III. al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român.

Cu aceasta ocasiune festivă s'a rostit atât de către presidiul, cât şi de către onoraţii membri ai despărţĕmêntului, cuvêntări şi disertaţiuni frumoase şi pline de învĕţământ înaintea poporului adunat, setos de învĕţătură şi cultură.

Tot deodată a binevoit comitetul despărţĕmêntului, a ne înzestra cu o bibliotecă poporală constătătoare din 80 de opuri frumoase spre ameliorarea micuţei bibliotece a noastre comunale.

Neputênd trece cu vederea acest act de binefacere, spre perfecţionarea culturală şi sanarea rĕului în neamul nostru românesc, avem onoare a esprima în numele poporului al comunei Tălmăcel, cea mai călduroasă mulţămită.

Tălmăcel, în 20 Octombre st. v. 1885.

Dimitrie Secărea paroch. *Nicolae Secărea,* paroch. *George Rusu,* primar comunal. *Mihail Smigelschi,* notariu comunal.

* (O împuşcătură fatală.) În ḑilele trecute se juca un servitoriu din Şebeşel cu un revolver, care fiind încărcat, se descărcă pe neaşteptate, doborând la pămênt pe o muiere, ce sta în apropiere. Femeia murì în urma ranei causate de glonţ, ear individul a fost arestat.

* (Nu se poate.) „Ce e Dle Doctor cu băiatul acesta, aşa e de indispus şi se plânge că'l doare peptul?“ întreabă mama pe medic. — „Are sĕ capete tusa măgărească.“ — „Nu se poate Dle doctor, — el e un băiat aşa de cuminte!“

Loterie.

Mercuri în 25 Novembre.

Sibiiu:	**23**	**66**	**30**	**8**	**26**

Nr. 252. [1201] 1—3

CONCURS.

Staţiunea de preot în parochia gr. or. Sângeorgiul de Pădure, (Erdő Szentgyörgy) devenind vacantă prin moartea parochului Ioan Brânduşe, pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare* în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Porţiune canonică 7 jugere arătură şi fênaţ	130 fl.
2. Dela 150 familii 150 metreţe vechi cucuruz sfârmit	150 fl.
3. Dela 100 familii 100 metreţe ovĕs	40 „
4. Dela 50 familii câte o ḑi de lucru	12 „
5. Dela înmormêntări .	20 „
6. Dela botezuri . . .	7 „
7. Dela cununíi . . .	7 „
8. La botezul Domnului	10 „
9. Dela sfeştanii . . .	3 „
10. Maslu	4 „
11. Casa parochială cu trei încăperi, şură, grajd şi grădină	80 „
Suma .	463 fl.

Doritorii a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele sale instruite în înţelesul legei, subscrisului oficiu protopresbiteral, şi tot odată „conditio sine qua non,“ concurintele este datoriu a se înfăţoşa la biserică în vre-o Dumineca sau sĕrbătoare spre a cânta şi cuvênta.

Murĕş-Oşorhei, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaş de Betlen,
protopresbiter.

Ad. 312. [1196] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din comuna Cacova protopresbiteratul Sebeşului, se escrie pe basa ordinului preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1885 Nr. 2919 B. de a doua oară concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică 20 jugere pădure şi 2 arătură.

2. Dela 80 de familii câte două vedre de must şi câte două ḑile de lucru de familie.

3. Venitele stolare îndatinate şi regulate.

Aceste venite aduc la an aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa supranumita parochie au sĕ-şi subştearnă suplicile instruate amĕsurat prescriselor legii în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la arătatul termin.

Sebeş, în 15 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 369. [1200] 1—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la postul de paroch din vacanta parochie Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupşei, n'a concurat nime în urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 86, 89 şi 91, prin aceasta se prolungesce terminul de concurs până în 21 Novembre a. c. În conţelegere cu comitetul parochial.

Ofenbaia, în 5 Novembre 1885.

Ioan Danciu,
prot.

Nr. 804. [1203] 1—3

EDICT.

Nicolae Badiu gr. or. din Veseud, protopresbiteratul Sibiiului, carele în 1 Septembre 1881 a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa muiere Maria n. Dragosim asemenea gr. or. din Veseud, fără sĕ se scie ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial încaminat de femeea sa, se va pertracta şi în absenţa lui.

Scaunul protopresbiteral al Sibiiului.

Sibiiu, 1 Iuliu 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 2580. [1202] 1—3

Licitaţiune!

Se deschide concurs pentru liferarea de 1223 ½ de lemne cuburi metrice pe anul 1886/7 la „Institutul alienaţilor“ din Sibiiu. Ofertele se vor trimite sub cuvertă pe lângă vadiu de fl. 400, în care oferte se va numì grosimea şi lungimea lemnului, asemenea se va notifica preţul în cub metric a lemnului de fag şi de carpen. Ofertele se vor provedea cu timbru de 50 cr. şi până la **9 Decembre a. c. dimineaţa la 10 oare** se vor trimite direcţiunei institutului. Se observă că ofertele, cari nu corespund condiţiunilor puse, asemenea şi cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Direcţiunea institutului de alienaţi.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireş	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	--	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12 12	2.36	**10.02**	--
	12.37	**2.41**	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghirbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**7.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuş	7.33	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timişoara	8.42	3.40	**10.09**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.[illegible]6	**10.38**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 121 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Novembre 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Novembre 1885.

Multe bazaconii se mai întêmplă în vieața publică a statului nostru. Omului i stă mintea în loc și se întreabă: se poate ca oameni cu mintea întreagă sĕ-și permită astfel de lucruri, și dacă da, este permis sĕ mai avem respect de opinia publică, care sufere asemenea bazaconii.

Ďiarele din Cluș de un timp încoace se ocupă cu lucruri atât de frivole, încât omului onest i vine disgust de a se mai ocupa cu ele. Și în privința obiectelor și a modului de tratare nu esistă deosebire între guvernamentalele „Magyar-Polgár,“ „Kolozsvári Közlöny“ și Kossuthistul „Ellenzék.“

Rubrică permanentă găsim în fie-care numĕr al acestor ďiare pentru reuniunea de maghiarisare. Este caracteristică această rubrică, căci cele mai mari nostimade le poți cetì înregistrate aici despre cursul lucrurilor de pe la noi.

Pănă la un grad oarecare are îndreptățire această rubrică nostimă, căci în aceste ďile de grea cumpĕnă pentru restabilirea sdruncinatului ecuilibru în peninsula balcanică, scirile hazlíi de sub această rubrică mai abat serioasele îngrigiri ale oamenilor îngrigiați de soartea popoarelor din nefericita noastră patrie.

Produce deci ilaritate mărturisirea de toată ďiua, că reuniunea voiesce binele comun al tuturor cetățenilor, produce ilaritate această mărturisire, dacă cugetăm, că sub această rubrică cetim imnuri progresului ce face maghiarisarea în Mediaș, Cohalm, Sămărtinul de pe Târnava mică și Sibiiu cu cursurile pentru învĕțarea limbei maghiare și scoalele de stat. Produce ilaritare insuflețirea moților din țara fericitului Iancu pentru reuniunea de maghiarisare, însuflețire manifestată prin întrarea în masse a amploiaților dela administrație în șirul membrilor acestei reuniuni, în special va produce mare ilaritate suta de fiorini a notariului Candrea din Vidra, prin care el de bună seamă 'și-a câștigat stima și recunoscința tuturor moților și a țopilor din munții apuseni, recunoscință, care va străbate pănă în mormintele eroilor munteni, căďuți în lupta pentru dinastia Habsburgilor.

Însuflețirea amploiaților pentru această reuniune e și mai evidentă, dacă considerăm, că ea este un titlu la carieră, și e bine ca și românii sĕ se însuflețească, cel puțin prin locuri degenerate cum sunt munții apuseni, ca sĕ nu se peardă sĕmênța.

Și mai comic este însĕ faptul, că deja sĕmênța aruncată a prins adânci rădăcini, a produs rod, acest rod a ajuns la maturitate, și astăďi un vrednic cetățan „*Kathonay*“ cu numele, sub rubrica „Kultur-egylet“ vine cu invențioasa ideiă în formă de propunere, ca ungurii sĕ se apuce și sĕ ardă în foc toate documentele istorice, câte sunt pănă acum în lumea cultă.

Începutul se va face cu istoria românilor dela Traian începênd, se va continua apoi cu suferințele românilor de sub epitropia principilor calvini, și se va termina cu 3/15 Mai 1884, când s'au început scandalurile la universitatea din Cluș.

Curios este, că se află om, care are cutezanța sĕ propage asemenea idei, și și mai curios, că se află ďiare, cari primesc și publică asemenea lucruri, cari nu fac onoare nici autorului, nici ďiariului, care fără reservă dă publicității curiosități de soiul acestora.

Despre publicul care se inspirează din asemenea isvoară nu vom mai vorbì, căci e pĕcat de timpul perdut, și de fiduția cu care se primesc asemenea lucruri problematice.

Dacă ar fi sĕ fim noi chemați a scusa în fața lumei culte asemenea proveniențe caracteristice, atunci ar trebuí sĕ ne provocăm la diploma vicecomitelui din comitatul Huniadoarei, prin care era sĕ fie constatat, că toți românii, cari vor voì a se face reformați, **„ipso factu“** sunt maghiari. O asemenea hazlie diplomă se va trimite domnului Bartha Miklós, spre a fi demonstrat, că în Barcea mică istoria se poate falsifica, fără a mai reflecta la judecata lumei civilisate.

Ne oprim deocamdată aici.

Suntem de firma credință, că în urma celor scrise la adresa gimnasiului din Orĕștie, vor venì fulgere și trăsnete asupra noastră.

Atunci vom rĕspunde la epistola domnului Barit, în care ne spune, că românii sunt destinați de către frații unguri la pradă, și anume pre greco-catolici 'i vor maghiarisa romano-catolicii, pre greco-orientalii reformații și calvinii. Va sĕ ďică nimicire totală în cele naționale.

Deocamdată deci ne oprim aici, și reasumăm.

Rubrica „Kultur-egylet“ ne aduce multe bazaconii.

Din inimă ne bucurăm de prostíi esaltate, deoarece nu aflăm basă în istorie sĕ se fie prăpădit popoarele pe această cale.

Se va ajunge cu noi la o amalgamisare în cele naționale — noi nu o credem.

Purcederea amploiaților administrativi din munți poate produce ilaritate generală, întocmai ca și temeraria problemă istorică a cetățeanului Kathonay.

Îngrijiri însĕ ele nu vor produce.

Peninsula balcanică este în flacări. Aceasta ne umple de îngrijiri, bazaconiile însĕ bazaconii vor rĕmânea.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Sêrbii se vede că au ajuns într'o stare desperată.

Despre posiția delicată a regelui Milan vorbesce destul de evident și acea scire telegrafică publicată de „Times“, care apoi a dat o târcoală prin toate jurnalele europene, că regele Milan ar avea de gând sĕ fugă cu familia sa în Francia, pentru ca sĕ scape de urgia sêrbilor. În casul acesta e foarte de temut, că Austro-Ungaria va întra cu trupele sale în Sêrbia, ca sĕ împedece așeďarea pe tron a lui Caragheorghevici.

Fapt e, că consiliul de ministri conferează în Viena, ca Austria sĕ nu fie surprinsă de nici o eventualitate.

În vreme ce se întêmplă aceste, se vede că și puterilor li s'a făcut urît de acest rĕsboi fără nici un scop, și mai curênd decât s'ar fi putut aștepta, conferința din Constantinopole a luat hotărîrea de a adresa o notă colectivă către regele Milan și principele Alecsandru, prin care se pretinde în tonul cel mai energic încheierea dușmăníilor.

Această notă le-a sosit sêrbilor tocmai la timp și ceea ce ei de sine numai cu greu ar fi făcut, au făcut-o acum cu blândă supunere și momentan după nota sosită, — avisând pe comandanții trupelor sêrbesci de a încungiura ori-ce conflict cu trupele bulgare și făcênd propunerea de armistițiu principelui Alecsandru.

Garashanin a și notificat îndată puterilor hotărîrea sêrbească, luată în urma notei colective.

Rĕspunsul principelui Alecsandru este încă necunoscut, dar se crede, că nici el nu se va mai împrotivì voinței puterilor, cu toate că posiția lui e cu mult mai avantagioasă, ca ceea a contrarilor sei și nu-i va prea vení la socoteală sĕ-și oprească trupele sale glorioase tocmai la granița inimicului seu.

Procederea conferinței merită toată recunoscința. Ea a făcut cum nu s'a putut mai bine. Și astfel credem, că acest nefast rĕsboi va ajunge la o soluțiune mai grabnică, decât cum s'ar fi putut aștepta numai cu câte va ďile mai nainte.

Eată câteva sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

23 Novembre.

Dragoman. — Lupta de ieri trebuie sĕ fie socotită ca dată de ariergarda armatei sêrbesci, pen-

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

Sosíi acasă abea rĕsuflând. Voi prânďì la vechiul meu amic Porcher, omul Parisului, care mi-a făcut cele mai multe servicii și care crede totdeauna cá 'l plătesc, când fără de veste me duc la el pe la cinci oare ďicênd:

— Porcher voi prânďì la tine. Dnă Porcher, sărut mânile.

Dar astă sară ce naiba! sĕ dădea un prânď mare; tocmai atunci se serba cel din urmă succes dramatic al fiului meu.

Me așeď lângă Roger de Beauvoir improvisatoriul fără margini și amabil; femeile părăsiră masa; fie-care își scoase o țigară din cutie și începea a o sucì între buze.

Eu căutam un pretecst binevenit, ca sĕ me scap de aceasta înveninare cu nicotină, când ușa se deschide și eată că servitoriul meu venì și 'mi ďise:

— Dle, sunt în strada Amsterdam, și te așteaptă deja de o jumĕtate de oară.

Îmi luai pălăria, sărutai mâna dnei Roger, îmbrățișai pe Alecsandru și eșíi.

— Cine așteaptă pe tatăl dtale în strada Amsterdam? întrebă o voce.

— Gerard ucigătoriul de lei și spahiul seu Amida, — respunse Alecsandru.

Închisei ușa și nu mai auďíi nimic.

Ďece minute după aceea, întrăm în strada Amsterdam Nr. 77.

Erau în adevĕr amêndoi așeďați fie-care în câte un colț al casei, Gerard la dreapta, Amida la stânga; Gerard în elegantul seu costum de sublocotenent, roșu brodat cu aur în marea sa manta neagră, chipul seu albastru ca ceriul.

Gerard era un om de vre-o trei-ďeci de ani, cu un obraz fin, ângust și schimbat la față; pĕrul lui este castaníu, barba nu de tot neagră, ochii albaștri, dinții albi, fruntea descoperită.

Îl cunosceam de mult pe ilustrul îmblânďitoriu de monstri, îl perdui d'o jumătate oară la Guelma în anul 1846. Plecase sĕ ucidă o leoaică și doi pui; o jumătate de oară mai tărďiu intreprindeam campania cu el.

El era după cum am ďis la dreapta camerei; la stânga era Amida.

Amida era un frumos Arab de 25 pănă la 26 ani; Arabii nu 'și cunosc etatea și 'și determină viața după evenimentele ce li s'au întêmplat.

Evenimentul cel mare al vieței lui Amida este întêlnirea lui cu Gerard.

Amida este adevĕrat tip de Arab; el stătea superb în colțul seu, învĕlit în mantaua sa albă, capul seu încins cu un fir de pĕr de cămilă ca o panglică și încadrându-i figura; ve asigur o figură frumoasă de o coloare cam galbină limpede, cu niște ochi de coloarea unei mătase castaníi; cu niște pleoape lungi, care păreau a fi zugrăvite, mustața sa cu peri puțini cam rari și creți, dinții sei albi și ascuțiți ca ai unui cal.

El ședea cu picioarele rezimate pe spatele scaunului seu, așa că genunchii i ajungeau pănă la pept.

Ai fi ďis că e un cavaler al deșertului, căutând chiar și într'o cameră spriginul scărilor dela șea.

Această posițiune stângace pentru ori-care altul, lui i ședea de minune frumos.

Împregiurul lui Gerard și Amida se aflau câți-va amici d'ai mei, privindu-i și ascultându-i.

Ocupațiunea din urmă le era de tot ușoară: Gerard vorbesce puțin, Amida nu vorbesce de loc.

Nu pentrucă doară Amida n'ar sci franțuzesce: din contră, el vorbesce cu acea dulceață și farmec particular idiomului arab.

Gerard îmi întinse amândouă mânile.

Amida și le încrucișă pe piept și plecă capul.

Eu sosit, Gerard trebuí sĕ vorbiască.

tru a conserva cât se poate de mult timp înălţimile Dragomanului, cu scopul de a acoperì retragerea grosului armatei prin drumul Ţaribrodului, pe când alte trupe se urcau către acelaşi punct prin valea Lukaviţei.

Cavaleria bulgară, care de 3 ḑile alerga prin munţi la 10 sau 15 kilometre de Slivniţa, constată retragerea armatei sêrbesci aproape pe toate punctele. În cele din urmă ea anunţă, că un corp sêrb de 10,000 oameni, formând divisiunea Drinului, ocupa înălţimele situate d'asupra satului Dragoman, la dreapta drumului, precum şi un şir de coline, care domina pe deplin drumul Ţaribrodului pe stênga, la întrarea trecĕtoarei.

Câţi-va tiraliori sêrbi ocupau singuri punctul central unde trece drumul.

Prinţul dete îndată ordinul de a ataca.

Bulgarii puseră în linie trei regimente, aproape 12,000 oameni, şi două baterii de artileriă.

La 11 oare, după un foc de câteva minute, aceste două baterii ocupă punctul central însemnat prin trecerea drumului, şi îndreaptă tunurile lor pe înălţimile dela dreapta şi dela stênga.

Sêrbii aşeaḑă atunci patru tunuri de calibru mare pe înălţimele dela stênga, care domină drumul.

După o luptă de artilerie destul de violentă, regimentul Plevnei se desfăşură la o mică distanţă de înălţimile dela dreapta, pe când ale Dunării şi Tîrnovei esecutau spre stênga o mişcare analogă.

Sêrbii, cari ocupau nişte posiţiuni avantagioase şi uşoare de apărat, susţinură atacul mai multe oare. Totuş bulgarii, cu tot focul teribil înaintară.

La dreapta, îndată ce bulgarii atinseră piciorul colinelor, sêrbii părăsiră posiţiunile lor, pentru a se retrage la munţi.

La stânga, apărarea ţinù mai mult timp, pentrucă sêrbii aduseră în partea aceasta un numĕr mai considerabil de trupe.

Pe la 4 oare artileria sêrbească era redusă la tăcere şi unul din tunurile sale dat jos. Dar focul trăgĕtorilor urma a împedeca pe bulgari sĕ pronunţe mişcarea lor ofensivă.

De o dată, focul încetă pe toată linia bulgară. Se auḑiră musicile cântând imnul naţional, ear soldaţii, punênd baioneta la ţeava puscei, se asvîrliră fără a trage şi cu strigătele de ura la asaltul înălţimilor.

Sêrbii n'aşteptară sosirea bulgarilor pentru a se pune pe fugă. Vr'o sută din trênşii, aruncând jos armele, se dădură prinsonieri.

Pierderile bulgarilor s'au ridicat la 180 oameni omorîţi sau răniţi.

Aḑi dimineaţă armata bulgară a urmărit pe inamic.

Şoseaua e liberă; ear urmărirea se face prin muntele şi prin vălceaua Kalovcei şi a Gradinei.

Din când în când un tun e pus în baterie pe câte o colină, pentru a precipita fuga inamicului, care bate în retragere aproape fără opunere.

Sperăm, că ne vom culca astă sară la Ţaribrod.

O canonadă tare s'a auḑit pe la 4 oare la întrarea Dragomanului; sêrbii făceau o opunere desperată, dar în cele din urmă au fost respinşi.

24 Novembre.

Calafat, 8 oare seara. — *Bulgarii din Vidin au făcut eşiri, luptând cu mare bărbăţie, cu toate acestea sêrbii au reuşit a se apropia şi mai mult de cetate, pe care au atacat-o în două rênduri la sud şi la nord fără succes. — Bombardarea a continuat până la oarĕle 7.*

Petersburg. — Societatea „*Crucea Roşie*“ rusă a pornit cele necesare pentru căutarea răniţilor la Belgrad şi Sofia.

Rusciuc. — *S'au trimis însemnate ajutoare pentru degagarea Vidinului.*

Calafat, — 5 oare seara. — *Luptă de infanterie la Smârdan.*

Sofia. — Principele Alecsandru cu trupele sale a sosit la frontieră. *Sêrbii se retrag spre Pirot.*

Calafat, 1 oară. — Canonada se apropie. Ea e din ce în ce mai vie spre Vitbol.

Calafat, 2 oare 31. — Împuşcăturile şi salvele de artilerie urmează cu cea mai mare violenţă.

Calafat, 4 oare seara. — Silinţele sêrbilor par că se concentrează spre satul Capitanovici, unde s'a început o luptă vie de infanterie.

Se aud asemenea împuşcături spre Smârdan.

Spre Vitbol detunăturile devin din ce în ce mai rare.

Desimea ceţei împedică a distinge ceea ce se petrece pe marginea cealaltă a Dunărei.

Alfonso XII regele Spaniei.

Regele Alfonso al Spaniei a rĕposat Mercuri după ameaḑi în castelul seu regal Pardo după lungi suferinţe.

Presentăm în cele următoare o scurtă schiţă biografică a acestui tinĕr rege, demn de o soartă mai bună.

Născut în anul 1857 la Madrid, el a fost unicul fiu în vieaţă a reginei Isabele şi a infantului rege titular Francisc de Assisi, purtând ca moştenitoriu de tron titlul de principe al Asturiei. În etate de 11 ani a trebuit deja sĕ'şi părăsească patria cu părinţii sei, în urma revoluţiunei din Septembre 1868, când fù rĕsturnat regatul, — şi petrecù doi ani de ḑile la Paris.

La anul 1870 venì Alfonso în Teresianul din Viena, unde primì o crescere în spirit german. Aici a stat el 4 ani de ḑile. În timpul acesta s'au desvoltat unele relaţiuni mai intime între el şi familia împĕrătească, precum şi prietinia sa cu moştenitoriul de tron Rudolf, cu ceilalţi archiduci de o vrêstă cu el şi cu numĕroşi membrii ai aristocraţiei austriace, cari se aflau pe atunci în Teresian.

Ca sĕ-i asigure fiiului seu tronul spaniol, regina Isabela a abḑis încă la 25 Iunie 1870 în favorul lui, şi din timpul acesta principele de Asturia era pretendentul declarat al tronului spaniol.

După ce a părăsit Teresianul din Viena, 'şi-a continuat studiile militare în scoala militară englesă din Sandhurst. În etate de 17 ani fù declarat de maiorean validitându'şi printr'o proclamaţiune pretensiunile sale la tronul spaniol.

După ce proclamă armata precum şi poporaţiunea capitalei la 29 Decembre 1874 pe Alfonso de rege al Spaniei, se întoarse tinerul Alfonso earăş în patria sa şi la 14 Ianuarie 1875 făcù întrarea festivă în Madrid, unde a fost salutat cu mare entusiasm. Apoi luă însuş comanda trupelor în contra Carliştilor, dând vii doveḑi de curagiu şi talente militare.

La 23 Ianuarie 1878 se cunună regele Alfonso cu verişoara sa Maria de las Mercedes, fica principelui de Montpensier, care însĕ după 4 luni de ḑile a şi murit.

La 29 Novembre 1879 se cunună regele a două oară cu archiducesa Maria Cristina, fica reposatului archiduce Carol Ferdinand şi a archiducesei Elisabeta.

Din această căsătorie au rĕmas două orfane Maria de las Mercedes în etate de 5 ani şi Maria Teresia de 3 ani. În înţelesul pragmaticei spaniole din 1830, cea d'întâie va fi chiemată a-i urma lui Alfonso sub tutela maicei sale pe tronul Ispaniei.

* * *

Moartea regelui Alfonso îşi are însemnătatea sa politică, care mai cu samă într'o ţară în veci neastêmpărată ca Spania, — e foarte mare.

Oamenii se tem, şi cu drept cuvênt, de mişcările Carliştilor, cari de când au sciut că viaţa regelui e în pericol, au desvoltat o mare şi cutezantă activitate. Ei lucră cu o febrilă agitaţie pentru organisarea comitetelor carliste în toate centrele spaniole, precum şi a întrunirilor de propagandă în foastele provincii carliste, unde catolicii şi clerul sunt ajutătorii cei mai puternici ai pretendenţilor.

Carliştii au mare noroc şi cu iesuiţii şi alte orduri monachale catolice, cari espulsate din Francia 'şi au întemeiat mai multe case în Spania.

Aşa numita junime catolică şi pressa de sub patronatul prelaţilor încuragiază reorganisarea carliştilor, cari se leagănă în speranţa întemeiată de a grupa în jurul lor pe catolicii, reactionarii şi carliştii din Spania. Aceste tendenţe sunt urmărite cu atenţiune din partea liberalilor şi a republicanilor, numai că ministeriul acum încă desconsideră aceste mişcări.

Liberalii şi anume, capul lor Lopez Dominguez atacă guvernul, că de ce nu întrevine la vatican pentru oprirea clerului de a participa la astfel de apucături atât de periculoase statului spaniol.

Dealtmintre liberalii cred, că armata e pe partea lor — şi astfel ajungênd treaba la o revoluţiune, ei sunt în firma speranţă,, că în unire cu armata, marina şi democraţia vor putea combate în modul cel mai strălucit pe carlişti. Ei se mângăie şi cu acea ilusiune, că Don-Carlos, până când e în viaţă vara lui, nu va face nici o încercare de a conturba linişte a regatului spaniol.

Cu toate acestea e foarte mult de temut, ca mult cercata Spanie sĕ nu devină earăş scena unor evenimente, cari ar putea zguduì din temeliă pacea ei internă, abia restabilită.

Varietăţi.

* (Promoţiune) domnul Andrei Monda fù promovat aḑi la universitatea din Viena de doctor în medicina universală.

Felicităm din inimă pre noul doctor dorindu-i viaţă lungă spre binele omenimei.

* (Românii din Gherla) au trimis întreg venitul — *în suma de 300 fl. v. a.*, — a festivităţilor arangiate acolo cu ocasiunea adunărei generale a

---

Noi vorbirăm de Constantina, de Rona, de Algeria; de Iussuf, frumosul general; de Levaillant colonelul botanist şi esplorator; de Gevismes, armurierul artist; apoi după-ce vorbirăm de toate lucrurile, udat cu ceea-ce se ḑice o tasă de teă, bĕutură, în care se reduce pentru mine cuintesenta tuturor licherurilor de pe pămênt, luai un condei, îl muiai în cerneală, scoasei o foaie de hârtie şi privind la dulcele şi liniştitul erou:

— Gerard, i ḑisei eu, sĕ vedem o vênătoare, din întêmplare.., un leu dintre cei douăḑeci şi cinci ai vostri; dar un leu frumos, nu de cei de care ai vĕḑut în grădina plantelor cu Amida şi pe care Amida i-a socotit nişte lei falşi. Un leu de Atlas, mare, magnific, ca focul.

Gerard surise.

— Din vre-o întêmplare? ḑise el.

— Da; din întêmplare.

El se întoarse către Amida şi i spuse câte-va cuvinte în limba arabă.

Amida plecă capul ca semn de învoire.

Era evident, că Gerard consultase pe spahiul seu asupra vênătoarei, care trebuia sĕ mi-o istorisiască indicându-i una din acele lupte fabuloase, care au divinisat pe anticul Hercule şi pentru care spahiul aprobă alegerea făcută prin oficerul seu.

Gerard se întoarse către mine şi cu vocea sa calmă:

— Ucisesem, începù el, leoaica în 19 Iuliu şi din 19 până în 27, căutasem înzadar a întêlnì pe leul.

— Eartă, iubite Gerard i ḑisei; dar lasă me sĕ te întreb despre ceva şi sĕ te întrerup chiar dela început.

El me ficsă cu ochiul seu clar scânteitoriu, ca şi al acelor animale, care vĕd tot un fel noaptea ca şi ḑiua.

Această privire părea că ḑice: „Vorbesce.“

Profitai de ocasiune.

— Sĕ vedem, începui eu, fii franc, curagiul vostru nu poate fi suspectat; prin urmare ai dreptul sĕ spui adevĕrul, tot adevĕrul, nimic decât adevĕrul. Ce impresiune îţi produce starea ostilă al regelui pădurilor? Este ea impresiunea unui duel?

Gerard începù a rîde.

— A unui duel? ḑise el. Da, impresiunea ce o ar simţì un om, care s'ar bate gol sau în cămaşe contra unui adversar îmbrăcat într'o cuirasă şi care ar putea fi rănit numai în două locuri: în ochi şi în locul liber de cuirassă.... Aşa mi-ar plăcea mai bine ḑece dueluri cu oameni, decât o întêlnire cu un leu.

— Ţi-ar plăcea mai bine ḑece dueluri cu oameni! — aşa dar nu vênezi leul din plăcere Gerard?

— Bine! eată că acum începem a face metafisică. Te previn însĕ, că eu sunt un vênător mai tare, decât un metafisican.

— Sĕ facem metafisică, iubite Gerard.

— Ei bine, fie-care om este născut cu o vocaţiune. N'am lipsă sĕ ţi-o spun care este a ta: tu pari a o îndeplinì cu consciinţă şi încă chiar şi mai mult decât cu consciinţă. A mea este d'a vêna leul. Dḑeu m'a făcut, nu inimicul seu, căci îmi place şi admir pe leu, dar antagonistul seu.

— Spune rivalul seu.

Gerard clătină din cap.

— Nu, ḑise el, leul n'are rival. El este în adevĕr regele creaţiunei —; omul este numai un usurpator. Ah! dac'ai vedea un leu! nu de aceia degeneraţi, — după cum veḑi în Europa şi care nu'ţi pot da o idee de soiul lor; dar unul dintre acei lei liberi — cari se anunţă prin mugetele lor, ce se aud într'o distanţă de trei lege şi care s'ar crede scos la trei sute de paşi; — dacă 'la-i vedea înaintând liniştit, încetinel şi mândru, cu mişcări de pisică, la moment graţioase şi puternice, liniştit şi bisuindu-se măiăstos pe forţa şi uşurinţa sa; dacă i-ai vedea uimirea lui la aspectul omului, singura creatură care-l aşteaptă, care 'l privesce cu acelaş ochiu ca şi al seu, care nu fuge dinaintea lui; dacă ai vedea teroarea celorlalte fiinţe, care tremură, gem, lamentează la apropierea acestui monarch al orientului, vei înţelege ce va sĕ ḑică un leu. O repetez poate fi cineva antagonistul seu, nu rivalul seu, poate sĕ 'l ucidă, dar nu este învingĕtoriul seu. Eu

Asociațiunei transilvane pentru cultura și literatura poporului român — la fondul acestei Asociațiuni.

* (Satul arde și baba se peptenă.) Dl ministru president Coloman Tisza își serbează mâne iubileul seu de 10 ani, timpul, în care poartă frênele guvernului în țara marilor idei liberale.

Și când face Dl Coloman Tisza acest lucru, îi place ca și țara sĕ iubileze și sĕ-i cânte un „osiana,“ care sĕ pătrundă toate unghiurile Ungariei. Serbarea personală a domnului ministru, trebuie sĕ fie o serbare a statului, a națiunii maghiare.

Adecă trebuie? Bine, dacă-i vorba așa. Ea va și fi.

Și se face. Toți comiții supremi pleacă în fruntea unor comisiuni splendide, compuse din vicecomiți, pretori, oficianți de toată sama și de tot soiul, ca sĕ se presenteze înaintea marelui bărbat de stat și felicitându'l sĕ-i dorească încă mulți ani de domnie.

Înzadar, că nu au ungurii odichnă, fără sĕ facă vr'o țîr' de sfară. Dacă n'au pentru ce iubila, fac esposiții splendide, sau îmbată cu dragoste pe oaspeții strĕini veniți în țară.

Vorba, că ceva trebuie sĕ facă.

La Oradea mare erau sĕ se iee de cap membrii congregațiunei de marea dragoste față cu Dl ministru-president.

S'a fost făcut adecă propunere, ca și comitatul Bihorului sĕ 'și facă omagiele sale printr'o splendidă deputațiune. Un membru ordinar, anume Francisc Rigo a făcut contrapropunere, motivându-și părerea cu actele de păn'aci a Dlui Tisza. Urmarea a fost, că bietul om fù globit cu o pedeapsă de 100 fl., ear comisiunea s'a ales spre felicitarea dlui Tisza cu mare entusiasm, numĕrând între mulți alții și vr'o 10—12 români.

E trist, când nici oamenii noștri nu 'și află o altă ocupație mai deamnă de ei și posiția lor, decât aceea de a serba iubileul ministrului-president.

Ne aducem aminte de vorba românului: „Satul arde și baba se peptenă.“

* (Alegere de notariu comunal.) În 3 Novembre s'a ținut alegerea de notariu comunal în Almașul mare. Pretorul din Geoagiu, care a condus alegerea, a impus comunelor pe un client al seu cu numele Iosif Marton. Representanții comunelor au cerut liberul esercițiu al alegerei și anume admiterea petentului Petru Truca la candidare. Pretorul însĕ sub diferite pretecste de nimica, contra clarei disposițiuni a legei comunale, cu ajutoriul a patru creaturi votante, a ales de notariu pe Iosif Marton, care din parteș earăș a lucrat pe căi neiertate și ilegale pentru a corumpe pe alegĕtori. Numai Iosif Marton fusese admis la candidare și așa voința pretorului e faptă. — Acum se așteaptă resultatul protestului înaintat la comitat. *Vederemo!*

* (Propagandă de maghiarisare.) Tinerul student **român Onea**, dela colegiul reformat din Orĕștie a trecut Vinerea trecută în mod formal la confesiunea reformată și prin aceasta la maghiarism. Pentru a-și pierde și urma de român convertitul cel slab de ânger 'și-a schimbat numele în „Onyaky.“ Mare bucurie între maghiarii din Orĕștie! — cari așteaptă și alte resultate. Tradițiunile calvinesci din vremea lui Rákoczy însuflețesc de nou pe maghiari. Noi însĕ avem credință firmă, că încercările de desnaționalisare vor avea același sfĕrșit, care l'au avut tentativele zadarnice din trecut.

* (Postal.) S'a deschis oficii postale:

1. În 16 Novembre în Retisdorf, comitatul Târnava mare, care va sta în legătură cu posta din Sighișoara de 4 ori pe sĕptĕmână.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea și asignațiuni postale până la 300 fl.

Mersul:

Pleacă din Retisdorf dimineața la 6 oare.
Ajunge la Sighișoara la 9 oare 35 minute.
Pleacă din Sighișoara la 11 oare.
Ajunge la Retisdorf la 2 oare 35 minute.

2. La 26 Novembre se va deschide în Mánya, comitatul Solnok-Doboka, și va sta în legătură cu posta dintre Csáki-Gorbó și Deeș.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni postale până la 300 fl.

3. Este de ocupat postul de magistru postal: În Csik Szt. Győrgy.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 120 fl., paușal de cancelarie 40 fl. și paușal de transport 180 fl.

4. În Homorod Szt. Márton.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 150 fl., paușal de cancearie 40 fl.

5. Măgheruș, comitatul Solnok-Doboka.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 150 fl., paușal de cancelarie 40 fl.

Suplicele sunt a se trimite în termin de trei sĕptĕmâni la direcțiunea postală din Sibiiu.

* (D. Bouquet dela Grye.) membru al societății naționale de agricultură din Paris, a presintat colegilor sei în ședința ținută de acea societate sub președința dlui Leon Say, la 4 Noembre 1885, un memoriu manuscript asupra industriei forestiere din România.

Autorul acestui memoriu este dl Antonescu Remus. În el se studiază situațiunea actuală a pădurilor române, starea esploatațiunei lor în diversele regiuni ale țĕrei. Dl Antonescu Remus, ḑice *Le Journal de l'Agriculture* din care luăm aceste notițe, dă asupra acestei industrii amĕnunte foarte interesante. Memoriul a fost trămis secțiunei de silvicultură.

* (Economiă de cuvinte.) Dl de Freycinet a ordonat representanților diplomatici ai Franciei în străinĕtate de a telegrafa ministeriului afacerilor strĕine sub simpla adresă: „Diplomație Paris.“ Tot asemenea, departamentul afacerilor strĕine nu va mai telegrafa dlui cutare, ambasadorul Franciei la..., ci: „Ambasadorul Franciei...“ Dl de Freycinet speră a face astfel o economie de 15,000 fr. pe an.

* (Bibliografii.) A apărut Nr. 21—22 din „*Transilvania*“, foaia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, cu următoriul:

Sumariu: Apel către publicul român. — Despre un memorial din 1849 al episcopului Andrei Șaguna. — O escursiune prin istoria pedagogiei la noi la români. — Earăși ataceri agronomice. — Presa periodică românească în țĕrile coroanei unguresci. — Procese verbale ale comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luate în ședințele dela 28 Octombre și dela 10 Novembre 1885. — Scoala superioară de fetițe din Sibiiu. — Bibliografii.

— „*Scoala Practică*“ Nr. 7 și 8 pro Octombre și Novembre a apărut cu următoriul sumariu: Catechesa III: Dḑeu e spirit (urmare și fine). — Probe și lecțiuni din „Manual de gramatica limbei române“ de Maxim Pop. — Din calculul elementelor; tractarea nrului 8. — Înfricarea și încurcarea scolarilor la esamene. — Hârtia la cei vechi și modul fabricărei aceleia. — Bibliografii.

Prenumerațiunile cu 3 fl. pe anul întreg sunt a se adresa la redacțiune în Nassód, Transilvania.

— „*Romänische Revue*“, fascicula V. pro Novembre 1885. Cuprinsul: *Die ungarische Landesausstellung im Budapest.* — *Die Opposition des ungarischen Landtages und die Romänen, von Fabius Reseiu.* — *Aus der romänischen Presse.* — *Rundschau.* — *Chronic.* — *Die Wäldlerin, Dorfgeschichte von Ioan Slavici.* — *Nach dem romänischen von Mite Kremnitz* (Fortsetzung). — *Am blandusischem Quell, von* B. Alecsandri, — *Dramatische Dichtung in drei Aufzügen.* — *Aus dem romänischen,* Übersetzung von Edgar Herz. (Schluss). — *Der Morgen, Stimmungsbild von* Al. A. Macedonsky. — *Deutsch von* L. V. F. — *Romänisches Volkslied.* — *Literatur und Kunst.*

— A eșit de sub tipariu „Candela“ jurnal bisericesc-literar, cu următoriul cuprins:

Unirea românilor din Transilvania sub Leopold I. — Raportul mosaic despre facerea lumii și scințele naturale. — Fântânele și Codicii dreptului ortodocs. — Predică poporală. — Cuvêntare ținută cu ocasiunea înmormêntării parochului din Lucavița, păr. Teodor Călinciuc. Cronică.

Abonamentul se face imediat la administrațiunea jurnalului. Prețul pentru Austro-Ungaria e 4 fl. pe anul întreg, și 2 fl. pe jumătate de an; pentru România și alte țeri e 12, resp. 6 franci.

— A eșit de sub tipariu: Ebreii în România de Ioan M. Bujoreanu. Bucuresci tipografia academiei române, (laboratorii români) Nr. 26. — Strada academiei. 1885.

— A eșit de sub tipariu Revista Literară cu următoriul sumariu:

Cum se judecă operele de artă: Pictură, Sculptură, Architectură. (Conferință ținută la Ateneu) de dl Const. I. Stăncescu. — Pentru ce e dulce viața, (poesie) de Carol Scrob. — Pescuitorii de dragoste, de August R. Clavel. — Orațiu și Lidia, comedie într'un act (după Fr. Ponsard) de Th. M. Stoenescu. — Din povestile Unchiașului sfătos de P. Ispirescu. — S'au închis, (poesie) de T. — Smaranda (nuvelă) de Th. M. Stoenescu. — Poesii de dna Matilda-Cugler-Poni de d'Artanian. — Din scrierile lui Constantin Golescul de Dr. M. Gaster. — Bibliografie. Bucuresci, tipografia academiei române (laboratorii români) Nr. 26, Strada academiei 1885. Prețul unui numĕr: un leu.

Mai nou.

Viena, 26 Novembre. Lui „Pester Loyd“ i se depeșează: După o faimă, deși eșită din isvor bun, dar de necreḑut, pentru a cărei esactitate eu nu pot lua nici o garanță, **regele Milan ar fi sosit aici aḑi-dimineață în cel mai rigoros incognito.**

Viena, 27 Novembre n. — Ambasadorul austro-ungar din Belgrad bar. Khevenhüller a primit dela guvernul austro-ungar însărcinarea sĕ meargă numai decât în cuartirul general bulgar la principele Alecsandru, spre a pune la cale închieierea unui armistițiu și a da bulgarilor sfatul de a nu întra pe teritoriul sêrbesc.

îți pot spune un lucru, continuă Gerard, că de câte-ori am ucis un leu, lăsându'l într'o teribilă agonie, apropiindu-me de mortul cu coama arsă, cu fața încrețită, vĕḑêndu-i dinții fildeși, ghiarele sale de eben, aceste membre așa de bine proporționate, săritura animalului celui mai ușor nu este decât dela douăspreḑece până la cincispreḑece picioare, pe când a sa este de patruḑeci și cinci, — îmi încrucișez mânile, îl privesc și cu o lacrimă, un regret, o remușcare, chiar din inimă me întreb „fost-ai tu în drept, un pitic ca tine, sĕ uciḑi pe acest om?“

— Și cu toate acestea tu tot îl ataci fără emoțiune, nu e așa?

— Sĕ ne înțelegem. Îl atac fără emoțiune, fiind-că în fața pericolului emoțiunea ar fi pentru mine o inferioritate; dar îmi trebuie toată tăria voinței mele, ca sĕ sfărâm această emoțiune.

— În fine ce simțesci în acest moment iubite amice? Spune-mi istoria sensațiunilor tale, istoria sensațiunilor, ce me privesce pe mine.

— O voiesci foarte sinceră, foarte esactă, precum poate n'am mai spus-o nimĕnui?

— Da, așa cred, astfel o voiesc!

— Ei bine, eată ce se petrece în mine. Sunt de un naturel calm și chiar dulce, după cum este ușor de a o vedea. În stare normală, pulsul meu bate dela șaseḑeci până la șaseḑeci și șase de ori pe minut; dar din momentul ce un arab vine și'mi ḑice:

„Gerard este un leu în cutare loc și oamenii te așteaptă în cutare loc“, me prind frigurile, nu me mai gândesc la alt-ceva decât la leu; pulsul meu începe a se ridica și bate dela 75 — la 80 de ori pe minut. Nu me mai opresc decât numai când oboseala me silesce: dorm rĕu, deșteptându me deodată la ori-ce sgomot și 'mi-aș uita cu totul și de mâncare, dacă spahiul nu 'mi-ar aduce aminte că e vremea mâncărei. Aceea durează tot mereu, până ce me aflu în fața leului.

Atunci la moment chiar ori-ce agitațiune pare că se opresce în mine, după cum se opresc roatele unui ceas, de care se atinge limba orologiului; — necesitatea d'a fi calm, sentimentul de conservare, mărimea chiar a pericolului pare a apăsa asupra arterelor mele și a'mi oprì bătăile inimei. Se petrece în mine un fel de supremă bucurie. Acest moment ori-cât de scurt sĕ fie, este un cadru de aur, în care se zugrăvesce tabloul vieții mele întregi, dela copilăria mea cea mai fragedă până la etatea, în care me aflu. Treiḑeci și cinci ani de suvenire țin, lucru miraculos, în câteva secunde. (Va urma.)

Asemenea unui favorit, care câștigă pretutindinea inimile tuturor, fură întêmpinate pilulele de Șvițera ale apotecariului Brandt, pretutindinea la sĕraci și bogați, în toate familiile, scoțind cu desĕvêrșire prin sigurul și nestricăciosul lor efect în casuri de boale de ficați și fere, de hemorroide și altele, — toate celelalte mijloace de cură. Fie-care scătulă originală (ce costă 90 cr. în apotecă) poartă drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și e provĕḑută cu iscălitura lui R. Brandt.

Morburi de tot soiul, și mai cu samă: **boale de nervi, epilepsia, durerile de stomach, zuruitul nervos în urechi, înțĕpăturile în urechi** și **asurḑirea, durerea de cap, migrena, gălbinarea și paralisarea** se vindecă prin metoda noastră rațională-sigură și renumită în lumea întreagă. — La **bolnavi de plămână** și de **asthmă** am ajuns după o cură de 4 sĕptĕmâni la cele mai minunate resultate. Rugăm sĕ ni se trimită o descriere amănunțită a morbului cu marcă postală de retour, — fără genă și confidențial.

Clinica privată **„Freisal“** în **Salzburg** (Austria)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Novembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.97	5.94
Napoleon	9 98½	9 98
100 marce nemțești	61.70	61 82½
London pe (poliță de trei luni)	125.65	125.80

Nr. 252. [1201] 2—3

CONCURS.

Staţiunea de preot în parochia gr. or. Sângeorgiul de Pădure, (Erdő Szentgyörgy) devenind vacantă prin moartea parochului Ioan Brânduşe, pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare* în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Porţiune canonică 7 jugere arătură şi fênaţ	130 fl.
2. Dela 150 familii 150 metreţe vechi cucuruz sfârmit	150 fl.
3. Dela 100 familii 100 metreţe ovĕs	40 „
4. Dela 50 familii câte o ḑi de lucru	12 „
5. Dela înmormêntări .	20 „
6. Dela botezuri . . .	7 „
7. Dela cununíi . . .	7 „
8. La botezul Domnului	10 „
9. Dela sfeştanii . . .	3 „
10. Maslu	4 „
11. Casa parochială cu trei încăperi, şură, grajd şi grădină	80 „
Suma .	463 fl.

Doritorii a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele sale instruite în înţelesul legei, subscrisului oficiu protopresbiteral, şi tot odată „conditio sine qua non,“ concurintele este datoriu a se înfăţoşa la biserică în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare spre a cânta şi cuvênta.

Murĕş-Oşorhei, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaş de Betlen,
protopresbiter.

Nr. 2580. [1202] 2—3

Licitaţiune!

Se deschide concurs pentru liferarea de 1223 ½ de lemne cuburì metrice pe anul 1886/7 la „Institutul alienaţilor“ din Sibiiu. Ofertele se vor trimite sub cuvertă pe lângă vadiu de fl. 400, în care oferte se va numi grosimea şi lungimea lemnului, asemenea se va notifica preţul în cub metric a lemnului de fag şi de carpen. Ofertele se vor provedea cu timbru de 50 cr. şi până la **9 Decembre a. c. dimineaţa la 10 oare** se vor trimite direcţiunei institutului. Se observă că ofertele, cari nu corespund condiţiunilor puse, asemenea şi cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Direcţiunea institutului de alienaţi.

Nici un alt mijloc
nu folosesce

Putere bărbătească
slăbită şi
perdută!

Poluţiuni
şi
impotenţă.

Singura scăpare!

Că impotenţa nu se poate vindeca, decât numai şi numai prin duşul de carbon pentru genitalii privilegiat, aceasta o învaţă cei mai renumiţi profesori Cu ajutoriul lui se poate cura ori-cine, adese numai şi în decurs de 24 de oare **fără nici o urmare neplăcută** sigur şi pentru totdeauna, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă la ori ce vrêsta; asemenea se pot cura poluţiunile, pe lângă o cură plăcută, esternă şi neobservabilă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii medicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea completă a 10 profesori: 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul.

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1194] 3—52

Nerodirea

se vindecă în câteva ḑile prin întrebuinţarea „duşului de carbon pentru mame“ privilegiat. În opurile cele mai nouă ale dlor profesori Dr. Nothnagel, prof. Dr. Roszbach, prof. Dr. Bernatzik, prof. Dr. Vogel etc., se laudă deja efectul acidului carbonic cu duş în casuri de nerodire la femei de altmintre normal desvoltate. — Cura e neobservabilă şi plăcută şi chiar în lipsa de sensibilitate e împreunată cu cel mai strălucit succes „Duşul de carbon pentru mame“ costă cu toate aparatele trebuincioase împreună şi cu îndrumarea pentru întrebuinţare proprie şi fără nici un sucurs străin: 12 fl. — Espediţia postală fiind discretă, cuprinsul pachetului nu se poate erua. A se adresa la **Dr. Karl Altmann**, Wiena, VI., Gumpendorferstrasse 95. Pentru discreţiune garantăm. [1193] 3—52

Mare sensaţiune

stêrnesc pretutindenea

Jachetele de earnă pentru sănătate

procurate din cea mai curată lână după receptele celor **mai mari autorităţi medicale din cele dântâi fabrici de lână din Viena.**

Jachetele mele de sănătate sunt cea mai caldă şi prelângă aceasta cea mai sănătoasă îmbrăcăminte, ce se poate închipuì, căci

1. Ţin trupul în căldură potrivită;
2. Apără trupul contra rĕcelei, căci lâna absoarbe asudorile ce se desvoaltă;
3. Se lipesce bine de trup şi
4. Este de tot practică, comoadă şi eftină, căci costă numai

fl. 1.80

Tot omul care-şi iubesce sănătatea sĕ nu pregete a-şi procura o jachetă de sănătate pentru earnă, căci ea e mai bună ca ori ce altă haină de earnă. Prima calitate se poate procura numai la

I. Wiener Commisions- und Exportgeschäft
Wien, III. Kolonitzgasse Nr. 8,

La comande ajunge dacă se spune: mare, mijlociu sau mic. Trimiterile se fac cu rambursă. [1192] 3-6

Nr. 369. [1200] 2—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la postul de paroch din vacanta parochie Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupşei, n'a concurat nime în urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 86, 89 şi 91, prin aceasta se prolungesce terminul de concurs până în 21 Novembre a. c. În conţelegere cu comitetul parochial.

Otenbaia, în 5 Novembre 1885.

Ioan Danciu,
prot.

Anunţ!

Prin rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari, fiind esportul spre orient cu totul împedecat, me sîmt necesitat a vinde.

Invĕlitoarele pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lăţime de 115 cm., ţĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori-ce preţ şi espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ 'mi trimiteţi cu posta 24 de bucăţi din învĕlitoarele DV., pachetate într'o ladă, căci eu sunt foarte mulţămit cu ele. Ele sunt într'adevĕr foarte frumoase şi practice, şi au plăcut pretutindenea. I. Komanowsky, staţiunea Kolomgya.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteţi'mi indată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1198] 2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	**7.15**	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireş	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghirbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**7.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuş	7.33	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timişoara	8.42	3.40	**10.09**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2,24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copşa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oşorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oşorheiu — Cucerdea				
Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—
Ghiriş — Turda				
Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriş				
Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu, Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 122 Sibiiu, Marţi 19 Novembre (1 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Dacă e permis sĕ împărţim sĕrăcia poporului după ţinuturi, atunci fără îndoială vom ajunge la resultate nu îmbucurătoare. Vom vedea adecă, că deşi e proverbială sĕrăcia la noi în Ardeal, sunt totuş ţinuturi, unde prin grija unor elemente de ordine s'a croit o soarte mai puţin apăsătoare pentru sêrmanul ţĕran.

Aceste ţinuturi însĕ dispar în noianul de sĕrăcie, care a înglodat comitatele cele mai multe, sĕrăcie, care ne umple de fiori.

Sunt diferite causele sĕrăciei celei mari la poporul român, căci deocamdată numai la a lui sĕrăcie vom reflecta; sunt multe şi diferite causele acestea, şi proverbiala nepăsare a administraţiunei faţă cu ticăloşia provenită din sĕrăcie.

Vom avea astăḑi înaintea ochilor nostri comitatul Têrnavei mici.

Ḑilele acestea adunarea generală a acestui comitat a votat 10,000 de fiorini pentru reuniunea de maghiarisare din Cluş.

10,000 de fiorini nu sunt bani mulţi la un comitat cum este şi cel al Têrnavei mici, — şi ei nu sunt mulţi, când e vorba de un scop cultural, pentru care e entusiasmat poporul, din a cărui sudoare s'au stors acesti bani, şi nu sunt mulţi, când poporul este până la disgust în îmbelşugare. Între asemenea împregiurări aruncaţi pe fereastră 10,000 de florini, după cum s'a făcut acum cu reuniunea de maghiarisare, tot nu se simte, — căci celui ce are, i se va da.

Dacă privim adevĕrata stare a lucrului, apoi trebuie sĕ ne indignăm, vĕḑênd cum se joacă cei dela comitat cu soartea nefericitului popor, şi aceasta tocmai între împregiurările cele mai critice, ca şi cari Dumneḑeul cel îndurătoriu sĕ nu mai trimită asupra acestui popor cercat.

Este în deobşte cunoscut, că anul acesta nu se poate înregistra între cei mai mănoşi.

Forţa economică a comitatului Têrnava mică este mai cu samă culesul viilor.

De vre-o 10 ani de ḑile culesul aşa a fost de slab, încât sêrmanii economi au venit la marginea desperărei şi voiesc sĕ taie viile din rădăcină.

Trebuinţele de toate ḑilele le acopere puţinul cucuruz şi grâu, însĕ acestea deabea pot scutì pe popor de foame între condiţiile cele mai favorabile.

Despre economia de vite nu ne este permis sĕ vorbim, şi nu ne e permis sĕ vorbim acuma, când preţul vitelor a scăḑut aşa de tare, încât cu preţul unei vite bine grigite nu poţi asigura nutreţul alteia nici până la cântatul cucului.

La 27 Iuliu a. c. s'a descărcat o furtună asupra comitatului Têrnava mică. Poporul ḑice că a fost bătaia lui Dumneḑeu. Comunele: Tirimia mare şi mică, Odricheiul, în parte Lasieul românesc, apoi Şoimuşul românesc, Sant-Martinul, Coroiul, Balavásár, Kis-Kend, Nagy Kend, Fűletelke, Agristiul au fost zdrobite cu desĕvêrşire. Piatra a fost de o mărime ne mai pomenită, zdrobit-a tot ce aflat, încât pe urma ei a rĕmas pămêntul gol.

Viile sunt zdrobite, încât oamenii nici 5 ani de ḑile nu mai sperează roadă.

Cucuruzele au trebuit cosite spre a putea asigura nutreţ pentru vite, deoarece earba a fost zdumicată până la rădăcină.

Nici cartofii în pămênt n'au rĕmas neatinşi de această bătaie a lui Dumneḑeu.

Bieţii oameni au rĕmas muritori de foame, şi ca batjocura sĕ fie şi mai mare, esecutorii de dare scoteau pe bieţii oameni din colibele improvisate, căci coperişele caselor erau zdrobite şi nu mai dau adăpost contra vêntului şi a ploaiei.

Fără considerare la reuniunea de maghiarisare tempestatea a nimicit rodul ungurului de o potrivă cu cel al românului, şi ciorogariul de „fél nemes ember“ din Korod Szt Márton plângea alăturea cu românul rĕmas cu pelea pe ruinele muncei lui de un an.

Toată suflarea credea, că comitatul va venì şi va alina durerea acestor nefericiţi.

O a şi alinat.

Un plus de 2 percente de dare va avea bietul infortunat sĕ mai plătească din proverbiala sa sĕrăcie spre a putea parada domnii dela comitat cu 10,000 fior. pentru reuniunea de maghiarisare, şi ḑiarele se poată striga: eată comitatul cel înflăcărat, care scie aduce jertfe pe altariul patriotismului.

Sĕ fim bine înţeleşi. În aproape jumătate comitatul poporul moare de foame. Copii zdrenţoşi umblă din uşă în uşă, cerşind o bucăţică de mămăligă mucedă. Mititeii în leagăn îşi înalţă mânile şi plâng, căci nu sciu sĕ ceară şi esecutorul de dare restoarnă leagănul spre a bate în tobă strenţele, cari mai apărau pe prunc contra gerului. Din preţul acestora se va zidì palatul maghiarisărei în Cluş.

Este tirănie actuala tractare a poporului, cu sistem este el înpins spre desperare şi aceasta spre gloria patriotismului modern.

Un singur glas s'a ridicat contra votului comitatului. Protopopul Macaveiu a fost bărbatul, care a avut curagiul a spune adevĕrul şi a protestat contra unor asemenea nelegiuiri.

După a noastră părere suntem la marginea prăpastiei şi economicesce şi politicesce.

Poporul până acuma rabdă ger, foame, sete, rabdă amarul, vĕḑêndu-şi copilul lipit pămêntului şi în pericol de a perì de foame.

Poporul rabdă, căci el nu scie despre prada ce se face cu banii storşi din sudoarea muncei lui.

Nu este bine ca poporul sĕ scie despre conclusele cele dela comitat, şi dacă nu e bine sĕ o scie poporul, e bine sĕ o scie lumea cultă.

Pressa română va lua act despre sila ce sĕ face poporului român, şi aceasta spre a se constata la timpul seu, că ea a făcut tot ce i-a fost possibil în faţa curtei cu juraţi din Cluş.

Revista politică.

Ministrul president al Ungariei dl Coloman Tisza iubilează.

Sâmbătă au fost primiţi capii bisericesci catolici, cărora le mulţămì ministrul president accentuând, că buna înţelegere dintre stat şi bisericile diferite trebuie sĕ fie perfectă, şi fie-care cetăţean de ori-ce religie ar fi, fără considerare la sentimentele sale religioase trebuie sĕ lucre pentru propăşirea statului. Pentru această idee se luptă el şi pentru aceasta se roagă de representanţii bisericei catolice, sĕ nu'l lipsească nici de acì inainte de spriginul lor.

Dumінecă s'a presentat între alţii şi dl M. Brennerberg comitele suprem al Sibiiului, urându-i multe lucruri bune şi frumoase ministrului, dar accentuând, că fără de a fi însărcinat din partea congregaţiunii comitatense sau a vre unei partide.

Ministrul rĕspunse astfeliu: „Ve mulţămesc pentru presenţa DV. amicală şi voiesc sĕ'mi esprim speranţa, că şi aceia de unde veniţi DV. şi cari încă acum sunt îndoielnici, — se vor convinge, că în această ţeară ori-care fiu al ei poate fi fericit păstrându'şi naţionalitatea, şi că afară de graniţele ei n'are nimic ce căuta. Ve repet mulţămitele mele. (Éljen)!!“.

Fericiţi cei ce cred toate câte li se spun într'un moment de bună inspiraţie.

Corpurile legiuitoare ale României s'au deschis Vineri în 15 a l. c. prin mesagiul re-

---

FOIŢA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare)

— Aceasta se petrece pe timpul când ochiesc animalul, căci îl ochiesc din momentul, în care îl zăresc. Îndată ce este la cincispreḑece paşi departe de mine, este al meu. Dar adeseori, de când m'am familiarisat cu el, greşesc anume una, sau două ocasiuni de a trage; aflu o plăcere posomorîtă şi teribilă a'mi prelungì sensaţiunile. În fine slobod lovitura. Din momentul, în care nu'mi simţesc carnea sfâşiindu-se sub ghiarele lui, şi oasele mele care strig sub dintele leului, sunt scăpat. Atunci ochiul meu privesce în direcţiunea fumului: sau este mort, sau el singur me caută, sau se retrage încetişor. Leul nu fuge nici odată. Dacă este mort şi ceea-ce rar se întêmplă, — dintre douăḑeci şi cinci de lei, n'am ucis repede decât numai patru, — dacă e mort, aştept sĕ fie mort cum trebuie, ca trĕsăriturile corpului seu sĕ înceteze. Este mult. Animalul este aşa de puternic, că'i trebuie multă osteneală până ce 'şi dă sufletul.

„Dacă nu mai mişcă, sunt liniştit, este mort şi încă cum se cade. Leul este un animal cu mult prea fin înşelând pe om, este bun pentru lup şi pentru vulpe. Dar dacă nu mişcă, dacă e mort, me apropiu, îl privesc, maiestos şi totdeauna graţios, culcat pe pămêntul rupt; apoi după cum ţi-am spus, îmi pare rĕu, îl compătimesc şi frigul fu cu ḑece grade mai jos de zero; sudoarea me îneacă, simţesc, strecurându-se câte o picătură de apă din fie-care pĕr de pe corpul meu; toţi nervii mi se slăbesc, corpul întreg mi se moleşesce, caut o peatră unde sĕ şed şi îmi vine a plânge ca şi un copil.

— Dacă animalul nu este mort, îmi îndoiesc precauţiunea, arunc carabina mea; — cea dântâi de care me servesc este totdeauna o carabină de Devismes, ca una care este mai sigură; o iau pe aceea care aşteaptă culcată lângă mine şi continuu focul până ce e mort.

— Dacă se retrage, me retrag şi eu.

— Îl voi regăsì în ḑiua următoare, mort sau slăbit prin perderea sângelui. Leul rănit este un adversar mai periculos, pentru că omul acest atom slab se încumetează al urmărì.

— În acest cas me întorc sub cortul meu ca cuprins de friguri. Nu dorm; tresar la fie-care sgomot; sunt în picioare deodată cu ḑiua şi aştept raporturile cu totul turburat şi abia respirând.

— Ai voit a cunoasce istoria sensaţiunilor mele iată-o. Acum pot relua firul povestii mele?

— Da; dar te previn, că sunt un aspru întrerupĕtor şi că voi face ca sĕ dureze naraţiunea ta cât se va putea mai mult.

— Fă; îţi aparţin cu corp şi suflet în timpul acestei sĕri.

— Ascult.

II

Ucisesem leoaica în 19 Iuliu, reluă Gerard şi din 19 până în 27 Iuliu, căutasem zadarnic, deşi cu statornicie leul. Me aflam sub cort, cu opt sau ḑece arabi, unii ai mei, alţii indigeni, de acolo unde me aflam. Vorbeam la nimicuri.

— Despre ce?

— De leu, ce naiba! Doară când cineva se duce sĕ vêneze lei nu va vorbì altceva de cât despre lei... Un arab bĕtrân îmi istorisia o legendă datând de mai mulţi secoli şi a cărei eroină era o fată din tribul seu.

— Şi un leu eroul?

— Da, un leu.

— Sĕ auḑim legenda, mai cu samă că e cam teribilă.

— Teribilă şi filosofică, Arabii sunt primii filosofi ai lumii, filosofi practici, bine înţeles.

— Ascult.

gal ce'l publicăm la alt loc. Jurnalele de dincolo cred, că nici când mesagiul tronului n'a fost mai puţin însemnat ca acum. El cuprinde lucruri ḑise şi resḑise de nenumĕrate-ori, — şi chiar asupra cestiunii orientale se esprimă foarte reservat, accentuând numai în terminii cei mai generali bunele relaţiuni ale României cu statele învecinate şi deplina conformare a statului român cu voinţa puterilor europene.

După cetirea mesagiului, s'a purces la constituirea camerei, alegêndu-se: Dl general Lecca de president cu unanimitate ear de vice-presidenţi: I. Agarici, G. Chiţu şi I. Câmpineanu cu maioritate de voturi.

Alegerile generale pentru reînoirea Camerei comunelor au început de câte-va ḑile în Anglia. Nici odată consulaţiunea electorală nu s'a angagiat în Marea Britanie în condiţiuni aşa de interesante şi aşa de nouă, ca aceea ce a început ḑilele trecute şi care va ţinè până la 8 Decembre st. n. Dela alegerile din 1880, cari rĕsturnară partidul Beaconsfield şi aduseră pe dl Gladstone la putere, s'a transformat totul: legile, oamenii, partidele, ideile, programele. În 1880 nu erau decât 3 milioane de alegĕtori; astăḑi sunt 5 milioane. Din 35 milioane de locuitori ce numĕră Regatul Unit, nu sunt decât 7 milioane de adulţi din secsul bărbătesc. Dacă se scoate din această cifră: strĕinii, vagabunzii, poporaţiunea închisorilor şi a asilurilor de alienaţi, se va vedea, că Anglia are astăḑi aproape sufragiul universal.

Resultatele alegerilor cunoscute până ieri, sunt precum ne-a anunţat Agenţia Havas, 113 conservatori, 108 liberali şi 9 irlandezi. Acestea dovedesc lupta înverşunată dintre conservatori, parnelişti şi liberali.

Nu se poate prevedea de sigur resultatul definitiv al alegerilor. Ori şi cum se crede, că până în sfêrşit victoria va fi tot a torilor, cari împreună cu deputaţii irlandezi, vor forma majoritate în noua Cameră a comunelor.

E sciut că trebile în Francia, de când cu nouăle alegeri s'au cam încurcat, astfel că ministeriul nu e la nici un moment sigur de esistenţa sa. De aceea dl Brisson a făcut până acum în diferite locuri şi cu diferite ocasiuni mai multe dechiaraţiuni, ca sĕ poată pipăì pulsul majorităţii din cameră.

Între cestiunile pendente, cari au făcut mult sânge rĕu între francesi, e şi cestiunea evacuării Tonchingului.

Spre a discuta asupra întrebării acesteia a fost esmisă o comisiune specială, în a cărei şedinţe mai recente ministrul president, sprigini de ministrul de rĕsboi generalul Campenon, s'a declarat cât se poate de franc în contra evacuărei Tonchingului, deoarece dacă s'ar face acest lucru el ar fi în contra prestigiului, onoarei şi intereselor francese.

Dacă maioritatea camerei nu va împărtăşì vederile dlui Brisson, ceeace este de temut, — atunci va ajunge lucrul la o crisă serioasă, care probabil că nu se va putea aplana cu simpla demisiune a cabinetului.

Mesagiul Tronului

pentru deschiderea sesiunei ordinare a corpurilor legiuitoare din România.

Domnilor senatori! Domnilor deputaţi!

Ântâia mea cugetare, aflându me în mijlocul representaţiunei naţionale spre a ve ura buna-venire, este de a mulţămì ţĕrei pentru simţĕmêntele ce 'mi-a esprimat cu atâta căldură la perderea dureroasă a prea iubitului meu părinte. Această spontaneă manifestare a fost singura mea mângăiere şi o dovadă mai mult de strênsa legătură ce me unesce cu naţiunea.

Domnilor senatori! Domnilor deputaţi!

Avênd o posiţiune tare şi bine lămurită, fiind în relaţiunile cele mai amicale cu toate statele, am urmărit cu linişte, înse cu mare băgare de seamă, evenimentele ce se desfăşură dincolo de Dunăre. Neamestecul nostru într'un conflict, în care mai înainte de toate trebuia sĕ se pronunţe puterile semnătoare a tratatului din Berlin, era dela sine indicat. Cu toate acestea nu am putut sĕ nu simţim o vie părere de rĕu, când îngrijiri s'au ivit, că pacea generală ar putea fi turburată; acea pace atât de trebuincioasă desvoltărei tuturor, ear mai ales nouă, cari avem încă atât de mult de lucrat pentru a ajunge la acel grad de desvoltare şi de progres' la care aspirăm cu toţii.

Tratatele noastre de comerciu au început a ajunge la terminul lor şi a fi denunţate. Tot odată regimul tarifului autonom s'a aplicat statelor, cari nu aveau convenţiuni comerciale. Guvernul meu va presinta domnielor-voastre tarifele cele nouă, d'impreună cu elementele necesare, pentru a stabilì o stare de lucruri corĕspunḑĕtoare cu interesele actuale ale ţĕrei, şi care va forma basa convenţiunilor viitoare. Cu părere de rĕu am vĕḑut, că aceste disposiţiuni generale, de un ordin curat economic, au fost privite de Francia ca îndreptate în special în contra ei. Întemeiaţi încă pe vechile simpatii dintre amêndouĕ statele, sunt încredinţat, că vom ajunge la o comună înţelegere, pentru a satisface interesele legitime ale fie-cărei părţi.

Situaţiunea economică şi prin urmare financele ţĕrei n'au putut sĕ nu fie atinse de reaua recoltă a anului trecut şi de crisa, care trece chiar peste limitele continentului european. Sperăm însĕ, că rĕul de care suferim nu este decât trecĕtoriu, şi putem constata, că ne aflăm la începutul unei ameliorări reale.

Guvernul Meu va presenta situaţiunea tesaurului public şi împreună cu budgetele, mĕsurile destinate a asigura şi mai bine echilibrul budgetar.

În faţa unei stări de lucruri, care presintă oarecari dificultăţi guvernul Meu a creḑut de cuviinţă a amâna o parte a lucrurilor publice, pentru cari aţi votat sumele necesare. Cu toate acestea, în decursul anului viitoriu, aproape şease sute kilometri de căi ferate vor fi puse în circulaţiune. Cea mai importantă dintre aceste linii noue, care duce spre Dunăre la Fetesci, va regula într'un mod mai lesnicios comunicarea cu Dobrogea. Terminarea studiilor pentru porturile Brăilei şi a Galaţilor va permite ca aceste lucrări sĕ fie esecutate cât mai curênd, dând o nouă viaţă acestor oraşă însemnate.

Armata continuă desvoltarea ei normală. Şi în anul acesta am putut constata progresele ei neîncetate. Putem avea toată încrederea, că ea va fi totdeauna la înălţimea misiunei, căci ea are deplină consciinţă că onoarea şi neatârnarea ţĕrei 'i sunt încredinţate.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputaţi!

Aveţi din sesiunile trecute mai mute proiecte de legi însemnate în discuţiunea domniilor-voastre. Guvernul Meu va mai presinta şi altele, menite a îmbunătăţì treptat toate ramurile activităţei noastre.

Pătrunşi de acelaş patriotism, care n'a încetat de a insufla mai multe generaţiuni în opera renascerei noastre naţionale, veţi pune, sunt convins, şi de astă dată, tot zelul şi activitatea domniilor-voastre, pentru ca lucrările sesiunei acesteia sĕ întărească şi mai mult temeliile, pe cari s'a ridicat Regatul României.

Dumneḑeu sĕ ve bine-cuvênteze lucrările domniilor-voastre!

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Preşedintele consiliului ministrilor, ministru de interne şi ad-interim al afacerilor străine, I. C. Brătianu.

Ministrul cultelor şi instrucţiunei publice, D. Sturdza.

Ministrul agriculturei, industriei, comerciului si domenielor, A. Stolojan.

Ministrul resbelului, general-adjutant Sl. Fălcoianu.

Ministrul justiţiei şi ad-interim la finance, C. Nacu.

Ministrul lucrărilor publice, R. Mihai.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Bulgarii au trecut graniţa, respingêndu-i pe sêrbi pe toată linia şi ocupând Pirotul.

Grosul armatei a noptat în jurul oraşului, deoare-ce se presupune, că sêrbii 'l-au subminat. Dacă 'şi-au luat refugiu sêrbii la astfel de mijloace barbare, — ḑice „Neue freie Presse“ în numĕrul seu de ieri, cari însĕ bulgarilor numai puţin le-ar putea strica, cu atât mai mult însĕ sêrmanilor locuitori Piroteni, — atunci ei 'şi au păpat şi ultimul rest de simpatii, pe care l-a avut cineva faţă cu ei.

Prin astfel de mijloace sêrbii dau numai fitil amărăciunii bulgarilor şi sporesc crudelităţile. Căci bulgarii provocaţi pot la rêndul lor şi ei sĕ se folosească de represalii.

Eată câteva sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

25 Novembre.

Lom Palanca. — Căpitan Uzunoff, comandantul fortăreţei Vidin, a primit ieri doi parlamentari sêrbi, cari desfăşurând steagul alb, au propus un armistiţiu de 24 ceasuri. Comandantul a refusat armistiţiul. Armata bulgară se ţine la o distanţă depărtată. Tunurile lor sunt stabilite la Inova, Capitenovca, Cherembec şi Ceisee. O parte din oraş este arsă.

Sofia. — Ieri sêrbii fură goniţi după înălţimile ce domină valea Pirotului, lăsând prinsonieri în mânile bulgarilor, un comandant de brigadă şi 70 soldaţi. *Armata princiară înaintează spre Pirot.*

Colonelul Nicolaef a primit din partea colonelului Topalovitch, în numele regelui Milan, propuneri de armistiţiu, comandantul bulgar a refusat, neavênd asemenea ordine ḑela principe.

Mai bine d'o sută de ani înainte de a întra şi eu în trib, — se afla în acest trib chiar o fată tineră foarte despreţuitoare faţă cu celelalte, nu din causă că ar fi fost mai bogată decât celelalte; tatăl seu nu poseda decât calul şi puşca sa; dar ea era foarte frumoasă şi frumuseţea ei o făcea dispreţuitoare.

Într'o ḑi mergênd sĕ taie lemne în pădurea vecină, ea întêlnì un leu. Ea nu avea la sine altă armă, decât numai un topor mic şi chiar sĕ fi avut, cu toporul, pumnalul, puşca şi carabina, ea n'ar fi încercat sĕ se servească de ele, atât era leul de puternic, mândru şi maiestos. Ea începù a tremura din toate membrele, încercând sĕ strige după ajutoriu, dar căutându-şi vocea înzadar şi creḑênd că leul i-a făcut semn ca sĕ-l urmeze pentru a o sfăşia în locuinţa lui şi în cutare loc de predilecţiune; căci leii nu sunt numai gastronomi, dar se poate ḑice chiar comoḑi. Nu le este destul lor numai a se chrănì, le place înse sĕ mănânce în nişte condiţiuni de sensualitate, care sĕ satisfacă toate fineţele organisaţiunei lor.

— O admit aceea, iubite Gerard; dar e acolo un lucru ce mi l-ai spus şi pe care nu-l înţeleg bine.

— Care?

— Ai ḑis într'un loc: „creḑênd cumcă leul i-ar fi făcut semn sĕ-'l urmeze.“

— Da.

— Ei bine?

Amida clătină din cap şi 'şi aruncă ochii către cer; ceeace se putea înţelege prin aceste cuvinte: „Ah ba da, nu este el aşa de dobitoc.“

Eu insistai şi Amida îmi esplică gestul seu.

Resultă următoarea esplicaţiune.

Leul este un magnetisator mult mai forte decât Mesmer, decât Puységur şi chiar decât Marcillet.

Leul privesce pe om, îl farmecă, îl adoarme, se preface că este urmărit de el şi omul se deşteaptă mâncat.

Se înţelege că voiam sĕ aflu tradiţiunea.

Amida îmi spuse, că într'o ḑi în societate cu unul dintre camaraḑii sei întêlnì un leu; leul încercă d'ai fermeca pe amêndoi; dar fermecarea, care influinţase pe deplin asupra companionului lui Amida, nu influinţase asupra sa decât numai de jumătate. De acolo urmă, că conservând şi liberul arbitriu, făcù tot posibilul pentru a întoarce pe nefericitul magnetisat de a se supune teribilului magnetisator; dar trebuì sĕ-l rog, sĕ-l conjur, sĕ-l ţin chiar de haina sa, Arabul îşi înţepenise picioarele pe urmele leului; ceeace vĕḑênd el Amida, pe când încă nu era făr de jumătate beat, orbit, târât, se retrase îndărăpt cu prudenţă.

Acest punct lămurit, şi legenda acceptată de mine, Gerard continuă:

— Tinera fetiţă se oprì în loc, tremurătoare şi aşteptând ca leul sĕ-i facă numai semnul sĕ 'l urmeze, când contră spre marea ei mirare, ea vĕḑù pe leul apropiindu-se de ea, surîḑêndu-i şi închinându i se după maniera sa.

Ea îşi încrucişă mânile pe pept şi i ḑise:

— „Dle, ce poruncesci umilei tale servitoare?“

Leul nu-i respunse nici mai mult nici mai puţin decât ar fi putut face „Orosmanul“ lui Voltaire sau „Saladinul“ lui Favart:

— „Când cineva e frumoasă ca tine, Aissa, nu este o servitoare, este o regină.“

Aissa înveselită de dulceaţa stranie ce o cuprinse, vorbindu-i vocea interlocutorului şi uimită în acelaş timp, că acest frumos leu, pe care nu l cunoscea de loc şi pe care credea că l-a vĕḑut acuma de prima dată, îi sciù numele.

— „Cine v'a spus cum me chiamă pe mine, dle, — întrebă tinera fetiţă.

— „Aerul, care este amoresat în tine şi care a petrecut în pĕrul teu, ducêndu-ţi în el parfumul roselor ḑicênd: „Aissa;“ apa care este înamorată şi care după-ce ţi-ai scăldat picioarele va uda musciul din peştera mea, esprimând: „Aissa!“; pasĕrea, care este jaluză de tine şi care de când te-a auḑit cântând, nu mai cântă şi moare de supĕrare ḑicênd „Aissa!“

Sofia. — Astăḑi linişte. Din prinsonierii sêrbi spun, că 'n lupta de ieri armata lor era abătută şi nu voia sĕ se bată.

După numĕrul celor căḑuţi pe câmp, se pot numĕra cinci sêrbi morţi pentru un mort bulgar.

Nu e adevĕrat, că prinsonierii şi răniţii suferă; din contra ei sunt tractaţi şi îngrijiţi foarte bine de bulgari.

26 Novembre.

Vidin, 10 oare seara. — *Generalul Leşianin a parlamentat din nou pentru armistiţiu. Comandantul cetăţii a respins cererea; după care bombardarea, continuând pănă noaptea, a causat mult rĕu sêrbilor.*

Ţaribrod, 6 oare seara. — Bulgarii luptând la 4 kilometri de Pirot au scos pe sêrbi din posiţiunile ce ocupau în stênga. Întunerecul a oprit acì operaţiunile.

27 Novembre.

Calafat. — Generalul sêrb Leşianin a cerut ieri comandantului dela Vidin încetarea ostilităţilor şi folosindu-se de timp, a înaintat cu trupele asupra întăririlor; dar bulgarii 'l-au respins, făcêndu-l sĕ lase pe câmp ca la 2000 oameni.

În aceeaşi ḑi sêrbii au fost goniţi şi din posiţiunile dela Arceu de trupele dela Lom-Palanca. Este vorba de o bătălie decisivă la Vidin.

Sofia. — Demersurile representanţilor celor trei puteri pe lângă guvernul bulgarilor au fost spriginite şi de representanţii Angliei şi Italiei. Guvernul încă n'a rĕspuns.

Sofia. — *Bulgarii au întrat în Pirot. Resultatul luptei de astăḑi, care a fost serioasă, nu e cunoscut încă.*

Sofia. — Trupe, artilerie şi muniţiuni se îndreptează necontenit spre Sêrbia.

Sofia. — Bătălia în faţa Pirotului a început dimineaţa la 7 oare. Sêrbii se întindeau pe înălţimile ambelor părţi ale oraşului în spre Niş. Ei băgară în acţiune patru divisiuni.

Bulgarii i-au atacat în trei coloane, şi după o luptă învĕrşunată, sêrbii părăsiră posiţiile dela stênga oraşului; lupta mai urmă cât-va timp la dreapta, *ş'apoi bulgarii atacând cu baioneta, sêrbii se retraseră în disordine.*

Trupele princiare ocupară Pirotul şi înaintară avant-posturile câte-va kilom. dincolo de oraş.

La patru oare, trupele bulgare sosind la cinci kilometre aproape de Pirot, sêrbii începură un foc de artilerie, care ţinú pănă la 5 oare şi jumătate: dar nu putură scoate trupele bulgare din posiţiunile ce ocupau.

Ne aşteptăm aḑi la o bătălie.

28 Novembre.

Sofia, — Situaţiunea spre Vidin nu s'a schimbat.

În faţa Pirotului.

Bătălia a început aḑi dimineaţă la 7 oare.

Liniile sêrbe, plecând din creştetele, care domină oraşul la dreapta şi la stânga, se'ntindeau în direcţiunea Nişului pănă la nişte înălţimi, care se ridică la 10 kilometre în dosul Pirotului

Armata sêrbă era compusă din 4 divisiuni.

Din partea lor bulgarii puseseră în linie cea mai mare parte din forţele lor.

După o vie canonadă, sêrbii evacuară posiţiunile în care se stabiliseră, la stânga oraşului. Dar la dreapta opunerea a fost mai mare. Lupta mai ţine.

În centru bulgarii au atacat cu baioneta o baterie sêrbească, ear la această oară trupele lor ocupă teren în direcţiunea Nişului.

O ecsplosiune s'a întêmplat aḑi dimineaţă în oraş. Provine ea dela o magazină de praf, sau dintr'o mână de dinamită? Nu se scie.

O a doua ecsplosiune s'a produs.

E teamă, ca oraşul sĕ nu fie minat pe oarecare punte.

29 Novembre.

La trei kilometri de Pirot. 6 oare seara.

Arjan. — Cu toate că oraşul nu e ocupat de grosul armatei, tot şi actualminte e în mânile bulgarilor. Numai câteva batalioane au intrat astă seară înăuntru, căci e temere de esplosiuni.

Inamicul a fost respins pe drumul Nişului la mai mult de 12 kilometri, în direcţiunea Lom-Palancei.

Aḑi s'au bătut pe o întindere de 10 pănă la 12 kilometri.

Aripa stîngă bulgară a început acţiunea înaintând de alungul creştetelor, pe care inamicul le ocupă la dreapta oraşului şi de unde trebuì sĕ se retragă în faţa focului unei baterii şi a împuşcăturilor bine nutrite ale infanteriei bulgare.

Acţiunea fu foarte vie, dela 11 pănă la 1 oară după ameaḑi, pe acest punct; ear un corp numĕros de sêrbi disputà mult timp bulgarilor un platou unde luase posiţiune. Acestia din urmă trebuiră sĕ se retragă pentru un moment; dar îndată făcură din nou ofensivă cu isbândă.

Înăuntru, pe câmpie unde bulgarii grămădise mai mult de 16 batalioane spriginite de trei baterii de artilerie, inamicul nu făcù o opunere mare. Se vedeau batalioanele sale retrăgêndu-se înainte chiar de a fi desfăşurate.

Cu toate acestea, o baterie sêrbă urmă a îndrepta un foc violent contra a două baterii bulgare stabilite la câteva kilometre la stînga oraşului. În sfêrşit, pe la 3 oare, focul se potolì şi încetă puţin mai târḑiu.

În acest moment, liniile bulgare urmau mişcarea înainte. Aproape de Pirot, într'o colină ce domină oraşul, sêrbii ocupau o posiţiune pe care nu o părăsiră decât la sfêrşitul ḑilei şi după o luptă sângeroasă, în faţa focului prelungit şi foarte regulat a două baterii bulgare şi a unui viu atac al infanteriei.

Această posiţiune domineează drumul, care dela Pirot conduce la Belogradjic şi Vidin.

Sunt şase oare. Nu se mai aud decât câteva sloboḑiri de puşcă ale ariergardei în munţi.

Principele va întra mâne în Pirot. El va durmì astă seară în satul Arjan la trei kilometre de oraş.

Nu se scie cifra perderilor suferite de armata bulgară; dar nu trebuie sĕ fie considerabile.

Mai nou: „Neue freie Presse“ primesce cu data 28 Novembre din Sofia următoarea depeşă:

O depeşă sosită dela principele Alecsandru sună astfel:

„Cu privire la nota colectivă a representanţilor marilor puteri şi la declaraţiunea contelui Khevenhüller, care presentându-se în numele suveranului seu, ne declară că dacă vom înainta cu trupele noastre, trupele austriace vor venì în ajutoriul sêrbilor; considerând mai departe, că întrarea noastră triumfală în Pirot ne păstrează onoarea noastră militară şi renumele nostru cel bun, — m'am dechiarat de învoit, ca sĕ dau porunca trupelor mele pentru sistarea inimiciţiilor, ca astfel sĕ se poată începe îndată negoţiările pentru încheierea armistiţiului.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, la 15/27 Novembre 1885. Domnule Redactor! Sunt tocmai 7 oare seara. Me aflu în călĕtoria mea în Brad. Es tocmai pe stradă, deşì tina e pănă 'n genunchi, şi ce vĕd! trecĕtorii stradelor caută spre cer cum cad stelele una după alta. Va fi bătaie mare, de aceea cad stelele — ḑice unul — atâţa oameni vor perì în bătaiă, câte stele cad jos. Astfel se continuau vorbele în toată sinceritatea. Nu e vorbă, am stat şi eu uimit la jocul stelelor căḑĕtoare, şi iute me resolvíi a înnegrì această hârtiă — pănă a nu cădea toate stelele şi pănă a nu perì lumea. Dacă aşi fi astronom, hârtia mea de bună samă ar umplea foişoara jurnalului St. DVoaste cu un tractat asupra căderei stelelor; nu sum însĕ de loc astronom, ergo nici nu pot sĕ ve scriu despre stele. Un călĕtoriu şi eu ca alţi oameni, permiteţi-mi a Ve trămite câte ceva de prin Zarand.

La 22 Novembre st. n. în sala gimnasiului din Brad s'a dat o representaţiune teatrală, s'au jucat piesele „Barba lui Stefan cel mare“ de Baronzi şi „Danţul sau mortul“ de V. A. Urechiă.

Trupa diletantă a constat din profesori mai tineri dela institutul gimnasial şi din soţiele acestora. Vre-o trei damicele din loc încă concurseră la jucarea pieselor cu multă bunăvoinţă.

La 7 oare seara — 22 Novembre — sala gimnasială din Brad era îndesată de public. Locurile prime, parterul şi locul de stat în picioare nu au ajuns. O parte din doritorii de a participa la teatru a trebuit sĕ se reîntoarcă acasă ne mai căpătând locuri.

Cetăţenii români, precum şi maghiari, fără deosebire — pănă la unul au luat parte.

Între oaspeţi era şi vice-comitele Barcsay din Deva — carele de câteva ḑile petrecea în Zarand. — Un mare public român a participat şi din Baia de Criş, în frunte cu adv. Pop şi epitropul gimnasial P. Gligor.

Preoţii din comunele învecinate, împreună cu familiile lor erau printre cei d'ântâi sosiţi.

Prima încercare — după opiniunea generală a reuşit. Nu fac critică trupei diletante, ci las aceasta pentru alţii. Cutez a ḑice numai: „înainte, înainte“!

Venitul dela teatru se ridică la 160 fl. v. a.

Acest venit după detragerea speselor, cari sunt mici, va forma „fondul pentru studenţii morboşi dela institutul gimnasial.“ Se vorbesce, că trupa diletantă în timp de ferii va da încă representaţiuni.

Eu ḑic Doamne ajută. Bine ar fi sĕ se introducă şi „seratele literare“ ca în Braşov. Puterile nu lipsesc.

Încă ceva, pănă a nu finì. Publicul străin a fost adus la teatru român mare parte din curiositate. Veḑi doamne! Mulţi credeau că românii din Brad nu sunt în stare a face ceva de Doamne ajută; de altă parte apoi scopul încă era destul de sânt, ca cel puţin pe un moment sĕ fie uitate încordările politice, cari ne ţin în reservă.

Speranţele diletanţilor nu au fost în deşert. Publicul i-a spriginit. În unele comune s'au făcut colecte. Aşa din Baia de Criş — pe colecta dlui P. Gligor au incurs 35 fl. v. a. În comuna Ribiţa pe colecta dlui Sida notariu au incurs vre-o 14 fl. v. a.

Am cam lungit-o cu teatrul; sĕ revin la altele de interes comun.

Asupra notariului suspendat Batternay din comuna Criscior s'a finit investigaţiunea, şi după informaţiunile competente s'au descoperit mai multe defraudări şi abusuri de oficiu şi cu toate aceste nobilul fost notariu e liber. Firesce păgubaşii sunt românii, ear defraudantul e un maghiar. Dar nu numai atâta, ci se vorbesce că suspendatul Batternay va fi transmutat la notariatul Mihăleni, în locul dlui Oniţ, carele are de cuget — cum se spune, a competa la Criscior. Atâta mai lipsesce numai! Cunosc acum oamenii de pe aici şi cu deosebire pe preoţii din cercul notarial al Crisciorului; ei sper că vor fi la timpul seu la înălţimea misiunei lor. Orbi ar trebuì sĕ fie preoţii nostri, când ei prin voturile lor ar trimete pe un fost „paşa“ în spatele altor comune române. De altă parte dl Oniţ nu cred a servì causa unui om, carele este mort materialminte şi moralminte.

Feciorul suspendatului Batternay, cu numele Imre, a fost judecat de către tabla regiă la 10 ani închisoare grea pentru un omor comis în comuna Zdrapţi.

Un alt fecior al numitului notariu în ḑilele aceste a fost dus la Baia de Criş cu gendarmii — pentru că a scos banii din o epistolă dela posta din Criscior şi a plecat cu ei la esposiţie în Budapesta.

Cetitoriul îşi poate închipuì ce administraţiune va fi esistat în cercul Criscior, când Batternay Atila era notariu, feciorul condamnat la 10 ani închisoare gornic de pădure la fisc; eară cel mai mic, închis pentru furt postal, era esecutor de dare.....

Timpul e ploios. Economii s'au ajutat mult fiind vitele la păşune. Au cruţat din nutreţ. Preţul bucatelor e foarte scăḑut. Vitele sunt mai pe nimic. Lipsa de bani e foarte simţită.

Inteliginţa română de pe aici, precum şi poporul e foarte ingrigiat de lupta şovinistică începută de „Kulturegylet.“ Sper că şi aici inteliginţa se va consolida, lăsând la o parte ori-ce neînţelegeri.

Esop.

Varietăţi.

* („Epoca“) este numele unui ḑiar apărut în sĕptĕmâna trecută la Bucuresci. „Epoca“ va apărea în toate ḑilele sub redacţiunea unui grup de tineri liberali-conservatori.

Tinera fetiţă roşì de bucurie, se făcú că 'şi ia vĕlul de pe faţă şi prefăcêndu-se în adevĕr că 'şi-'l ia, îl rupse, pentru-ca leul sĕ-i vadă veselia ei.

La urmă fie linguşitoriul un leu sau o vulpe, fie înşelatul o fetiţă tineră sau un corb, veţi vedea, resultatul linguşirei este totdeuna acelaş.

Leul care pănă acuma hesitase d'a se apropia de Aissa, fără îndoială cu sentimentul, care despărţia pe Iupiter de femeiă, făcù câţi-va paşi către tinera fetiţă! apoi când o vĕḑù devenind palidă în vecinătatea lui teribilă:

— „Ce ai Aïssa? o întrebă el cu o voce din ce în ce mai drăgăstoasă şi mai neliniştită.

Tinerei fetiţe i fu frică d'ai rĕspunde:

— „Mi-e frică de dta, dle!“ dar ea nu cuteză nici decum şi ḑise:

— „Tuaregii nu sunt lei şi mi-e frică de Tuaregi.“

Leul surise cu maniera leilor.

— „Când esci cu mine ḑise el, nu trebuie sĕ ai frică de nimic.

Dar, reluă tinera fetiţă, nu voi avea totdeuna onorul de a fi cu dta. Este târḑiu şi e departe d'aici pănă la cortul tatălui meu.

— „Te voi reconduce“ ḑise leul.

(Va urma.(

* (Curtea regală din Bucuresci) a luat doliu pe timp de trei sĕptĕmâni, cu inceperea dela 15 ale curentei, în urma încetării din vieaţă a M. S. Alfons XII, rege al Spaniei.

* (Asociaţia ortodocsă română) din Iaşi a trimes pe câmpul de bătaie medicamente şi obiecte de pansament în valoare de opt mii lei.

„Patria“ spune, că prinţul Emanuel Vogoridi, unul din membrii comitetului, se află în persoană în Bulgaria pentru îngrigirea răniţilor.

* (Ploaie de stele.) Joi şi Vineri seara am fost martorii unui rar şi imposant fenomen. Sute şi mii de stele cădeau cu mare repeḑiciune şi una după alta de pe firmamentul azuríu. Acest fenomen rar, care pe mulţi i-a surprins îl esplică astronomul Şiaparelli în chipul următoriu: Stele cari cad sunt toate rĕmăşiţe dela comete, pe cari le lasă acesti vecinici călĕtori în diferite locuri pe bolta cerească, astfel, că cu timpul cometele se desfac cu totul în nenumĕrate steluţe. Căderea din urmă a acestor steluţe, a fost causată prin cometul Biela, care era în sĕptĕmâna trecută mai aproape de pămênt şi se poate vedea seara spre meaḑăḑi.

Cea din urmă ploaie de stele asemenea celei de acum, a avut loc la 27 Novembre 1872, causat tot de acest comet, numit Biela.

Eată ce ni se scriu în această privinţă din părţile Sĕcuimei:

„Vineri seara in 15/27 Novembre a. c. pela 6 oare, fiind ceriul senin, pe cât ţinea hotarul Mikoujfaluului şi al Bicsadului în comitatul Treiscaunelor, se vedea foarte bine cum au început a cădea stelele neîntrerupt — de multe-ori se părea că cade zăpadă de foc, căderea se întêmplă dela comună spre toate patru regiunile. Seara pela 8 oare s'a înorat şi prin nori se observă câte o faşă de foc. Noaptea pe la 11 oare a început a ploa. Nu scim ce vor profeţì astronomii din acest fenomen. Oamenii nu s'au înspăimêntat, ci din contră ḑiceau de ar prăpădì Dumneḑeu lumea, că decât o vieaţă ca asta, mai bine sĕ nu fii pe lume. Alţii ḑiceau că şi stelelor li s'a făcut milă de noi, şi de cât sĕ ne vadă aşa nĕcăjiţi mai bine fug şi de pe ceriul care ne acopere. Alţii ḑiceau, că au căḑut stelele acestor comune.“ *C.*

Loterie.

Sâmbătă în 28 Novembre.

Timişoara:	85	63	40	54	21
Viena:	77	29	9	53	83

Nr. 252. [1201] 3—3

CONCURS.

Staţiunea de preot în parochia gr. or. Sângeorgiul de Pădure, (Erdő Szentgyörgy) devenind vacantă prin moartea parochului Ioan Brânduşe, pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare* în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Porţiune canonică 7 jugere arătură şi fênaţ	130 fl.
2. Dela 150 familii 150 metreţe vechi cucuruz sfârmit	150 fl.
3. Dela 100 familii 100 metreţe ovĕs	40 „
4. Dela 50 familii câte o ḑi de lucru	12 „
5. Dela înmormêntări .	20 „
6. Dela botezuri . . .	7 „
7. Dela cununii . . .	7 „
8. La botezul Domnului	10 „
9. Dela sfeştanii . . .	3 „
10. Maslu	4 „
11. Casa parochială cu trei încăperi, şură, grajd şi grădină	80 „
Suma	. 463 fl.

Doritorii a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele sale instruite în înţelesul legei, subscrisului oficiu protopresbiteral, şi tot odată „conditio sine qua non,“ concurintele este datoriu a se înfăţoşa la biserică în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare spre a cânta şi cuvênta.

Murĕş-Oşorhei, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaş de Betlen,
protopresbiter.

Nr. 696. 1885. [1205] 1—3

EDICT.

Stefan Fulea născut în Rĕhău, căsătorit şi domiciliat în Reciu, protopresbiteratul Mercurei, şi-a părăsit de 5 ani de ḑile legiuita sa soţie Maria Vasilie Filip fără a se sciù bicaţiunea lui sau de mai e în vieaţă.

Pentru a rĕspunde la acţiunea divorţială a soţiei sale, se provoacă ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presinte înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial intentat asupră-i se va pertracta şi decide şi fără dênsul.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Mercurea, la 15 Novembre 1885.

I. Droc, protopresbiter.

Nr. 804. [1203] 3—3

EDICT.

Nicolae Badiu gr. or. din Veseud, protopresbiteratul Sibiiului, carele în 1 Septembre 1881 a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa muiere Maria n. Dragosim asemenea gr. or. din Veseud, fără sĕ se scie ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial încaminat de femeea sa, se va pertracta şi în absenţa lui.

Scaunul protopresbiteral al Sibiiului.

Sibiiu, 1 Iuliu 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 2580. [1202] 3—3

Licitaţiune!

Se deschide concurs pentru liferarea de 1223 ½ de lemne cuburì metrice pe anul 1886/7 la „Institutul alienaţilor“ din Sibiiu. Ofertele se vor trimite sub cuvertă pe lângă vadiu de fl. 400, în care oferte se va numi grosimea şi lungimea lemnului, asemenea se va notifica preţul în cub metric a lemnului de fag şi de carpen. Ofertele se vor provedea cu timbru de 50 cr. şi pănă la **9 Decembre a. c. dimineaţa la 10 oare** se vor trimite direcţiunei institutului. Se observă că ofertele, cari nu corespund condiţiunilor puse, asemenea şi cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Direcţiunea institutului de alienaţi.

Avis!

Dreptul regalului de cârciumărit împreună cu cârciuma din comuna Zoltan se dă în arêndă pe **3 ani** la licitaţiunea, ce se va ţinea în **15 Decembre st. n. la 10 oare a. m.,** în numita comună. [1199] 2—2

Pentru informaţiuni mai de aproape a se adresa la **Primăria comunală din Zoltan** sau la **„Albina“** institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Administraţiunea moşiei.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireş	—	—	4.12	5.50
Ghirbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12 12	2.36	10.02	--
	12.37	2.41	6—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuş	7.33	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.48	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timişoara	8.42	3.40	10.09

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.09	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 123 Sibiiu, Sâmbătă 23 Novembre (5 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Novembre 1885.

Preliminariele de pace nu sunt în stare a însufla încrederea în pacinica deslegare a cestiunei orientale, întocmai după cum nici conferența din Constantinopole nu dă dovedi de unitate în ce privesce apretiarea mișcărei rumeliote și puterea de vieață a Turciei. Se lucră din puteri la încurcarea și mai a situațiunei. Sêrbii au folosit armistițiul pentru concentrarea tuturor trupelor și provisionarea acelora, ca apoi cu forțe îndoite sĕ atace posițiunile dela Pirot, cari sunt în mânile bulgarilor. Se vorbesce, că această apucătură a fost îndemnul cererei pentru sistarea ostilităților și dorința de a se lega pace. Drept aceea o perfidie ca aceasta a și trebuit sĕ producă indignațiune generală, și diarele strĕine au și început a cânta pe această strună, lipsind pe Sêrbia și de puținul rest de simpatie, ce mai avea în ochii lumei.

Ne putem deci aștepta la noue vĕrsări de sânge și la o eventuală schimbare a norocului pe câmpul de luptă. Possibil e și aceea, că bulgarii sub înțeleapta conducere a principelui Alecsandru sĕ străbată victorios spre Niș. Și dacă e permis sĕ dăm credĕmênt ambasadorului nostru dela curtea regală din Belgrad, trupele austriace vor trece granița, spre a apăra Sêrbia, și prin ea interesele cele mari ale statului nostru în regatul vecin.

Încurcătura devine generală, căci cu greu se va localisa rĕsboiul între vasalul sultanului, legendarul erou al timpului nostru, principele Alecsandru și între mult lăudata armată sêrbească ajutată de formidabila oaste a imperiului austro-ungar. Politica rusească nici odată n'a fost condusă de sentimentalism, și tare s'ar înșela cine ar crede, că dispretul, cu care principele Bulgariei fu șters din armata rusească, se poate considera ca prognosticon pentru politica Rusiei față cu Bulgaria. Aceasta devine evident din scirile cele mai proaspete privitoare la ținuta Rusiei oficioase și a celei oficiale. Dela proclamarea uniunei rumeliote, Rusia oficioasă la toată ocasiunea a avut câte un cuvênt de simpatie pentru nisuințele bulgarilor și această simpatie s'a sciut străcura în publicitate și în cele mai critice momente, când adecă Rusia oficială în modul cel mai brutal lovesce în față pe măiestrul, care conduce mișcarea și care trebuie sĕ fie considerat de motorul spiritual al acesteia.

Norocul a suris la început armelor sêrbesci, și pe atunci Rusia oficioasă nu s'a sfiit a păși cu sentimentele ei de simpatie, condamnând purtarea Sêrbiei, care provoacă rĕsboi între frații de un sânge.

Norocul însĕ noroc rĕmâne și proverbiul germanului nu totdeauna se adeveresce. S'a întors roata norocului; sêrbii fură respinși și adi cetim manifestul țarului Rusiei, în care laudă bravura armatei bulgare, și ca sĕ demonstreze și mai evident pulsul Rusiei oficiale, aduce în strênsă legătură succesele armatei bulgare cu politica dinastică a sântei Rusii, care și-a trimis oficierii sĕ bage spirit rĕsboinic în poporul bulgar.

Nu ne este permis sĕ admitem, că principele Alecsandru va ținea pept și cu armata austro-ungară la casul unei încurcări. E permis deci a crede, că a doua Plevnă modernă, Slivnița, va capitula în fața tunurilor noastre. Ce va face atuncia Rusia cu testamentul politic al țarilor ei? Ce va face Anglia, care s'a despărțit de celelalte puteri, pledând pentru recunoascerea uniunei rumeliote; ce va face Turcia? căci în cele din urmă tot din pe'ea ei se croiesce noua chartă a peninsulei balcanice; ce va face Grecia care în tot momentul vrea sĕ deie curs liber bubuitului tunurilor; ce va face România, ale cărei interese încă nu trebuiesc trecute cu vederea; ce va face în cele din urmă cancelarul de fer al Germaniei, care după cum se vorbesce s'a esprimat, că el nu va permite sĕ se bată mititeii prin Orient, nevrênd adecă sĕ amărască cu fatalitățile unui rĕsboi dilele din urmă ale moșneagului seu monarch?

Suntem în vêrful unui vulcan ce clocotesce și esplosiunea poate urma în fiecare moment.

Pre noi nu ne poate însufleți o eventuală încăierare generală, căci scim că noi totdeauna am fost bătuți, și scim și aceea, că poporul nostru n'are interes de vĕrsare de sânge pe câmpiele Bulgariei.

Avem însĕ datorința a ținea seamă de desvoltarea lucrurilor, ca evenimentele sĕ nu ne ajungă nepregătiți. Suntem datori a înregistra cele întêmplate și a arăta câte feliuri de complicațiuni se pot nasce din o eventuală nouă încăerare între sêrbi și bulgari.

Aceasta e datorința noastră, și ni o împlinim. Ce va urma, vom vedea; nu ne vom încerca însĕ a da cu socoteala, că mai încurcată ca acuma, doară nici odată n'a fost cestiunea orientală.

O voce din provinciă la situațiunea noastră internă.

Ne este încă în recentă memoriă conclusul unanim ce 'l luase conferința națională română din anul 1881, pentru de a desvolta cea mai mare activitate posibilă, în sate, orașe și municipii, ca astfeliu sĕ se dedea poporul român la o încordată acțiune pe terenul politic. Angagiamentul luat cu atâta seriositate în mod solemn de cea mai competentă corporațiune politică, căreia noi ne-am supus fiind maiorisați atunci, — am credut că va fi deobligătoriu pentru fie care membru și în genere pentru tot românul cu carte.

Era adecă dată, ca sĕ ne probăm vitalitatea noastră jos în comune, orașe și municipii, ca astfeliu schimbându-se cu timpul chiar și nefasta lege electorală, sĕ avem un teren bine pregătit jos în masele poporului și alegĕtorilor români, ca nu cumva sĕ facem fiasco — chiar și în acel cas, când soartea nu ne-ar fi tot așa de mașteră ca acum — și când legislativa țerei va venì la convingerea, că nedreptățiți suntem noi prin escepționala lege electorală.

Sĕ vedem puțin ce am făcut pe acest teren de atunci încoace!

Ne este dată di de di sĕ vedem jos prin comune curat românesci, că notariul cercual se alege de representanțele comunelor întrunite și în loc ca sĕ se aleagă un român, care simte românesce, care 'l doare de neamul seu, care 'l apără de diferitele curse și primejdii ce întêmpină țĕranul român, se alege de regulă un strein împilătoriu al neamului nostru! E trist, dar e așa — și nu poate crede omul binele și earăș rĕul ce 'l poate face un astfeliu de funcționariu comunal prin comunele noastre. Cu o rară perseveranță se lucră în unele comitate în direcțiunea aceasta, și 'mi este cunoscut un cerc notarial compus din comune curat românesci, unde comunele la toată influința de sus de a alege un strein au votat orbesce cu românul — dar o au și pățit! — Eată cum! În loc de a li se asigna linia de drum comitatens, ce erau sĕ o presteze cu puterile de concurință după lege și în o depărtare numai de 12 kilometri — li s'a avisat o linie în îndepărtări întreite și împătrate și apoi li s'a spus: „motivul că aveți sĕ umblați p'aici este, că nu ați ales pre cutare de notariu“!

Comunele dar o pățiră în un mod, — alesul în altul. I se da ordin de a resolva cutare act în termin de 24 oare! Dar tot în acel timp i se da alt ordin de a resolva altă causă în altă comună și tot în acel timp era citat și în afaceri oficioase! Pedepsele deci curgeau ploaie și omului i sa dat sĕ înțeleagă, că voia domnilor e de a se duce în un alt loc — tot în acel comitat! Omul s'a supus — nimenea n'a mai cutezat al doilea sĕ competeze, decât cel picat d'ântăi, — și comunele au trebuit sĕ aleagă pe cel ce ele cu atâta luptă 'l-au respins!

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare)

S'a întêmplat de multe-ori prin stradele Parisului ca o grisetă sĕ fie urmărită de vre-un student, care i oferea de a-o reconduce până acasă, refusând însĕ d'ai da brațul, ba încă la insistența lui dându-i chiar și o palmă. Dar nici odată, dic, că o fetiță de Arab sĕ fi rĕspuns în acelaș mod unui leu, făcêndu-i o propunere asemenea atât de inconvenabilă ce i se părù.

Aïssa primì dar ofertul, ce i era făcut, leul s'apropiă de ea, îi întinse coama, fetița își spriginì mâna, astfel ca și când ar fi spriginită braț la braț de amorezul seu și amândoi cot la cot, — întocmai ca și când ai vedea pe un bas-relief grecesc pe bĕtrâna Cybela, care este emblema fecundității, mergênd spriginindu-și mâna de un leu, care este emblema tăriei, — și amêndoi mergeau îndreptându-se către cortul tatălui Aïssei.

Pe drum întâlniră gazelle, care se înspăimântară, hiene, care se ascunseră, oameni și femei, cari se puseră în genunchi.

Dar leul le dise gazelelor: „Nu fugiți!“, — hienelor: „nu ve temeți!“ — oamenilor și femeilor: „ridicați-ve! În favorul acestei tinere fetițe, care este iubita mea, nu ve voi face nici un rĕu.“

Și gazelele încetară d'a se mai speria, hienele nu se mai temură, oamenii și femeile se ridicară, privind cu îngrijire la acest leu și aceasta fetiță și întrebându-se gazelele în idiomul lor, hienele în limbagiul lor, oamenii și femeile cu vocile lor, dacă acest leu și această fetiță nu se duc în pelerinagiu pentru a adora la Meca mormêntul lui Mahomet.

Aïssa și companionul seu cel roșu sosiră astfel până la corturi; apoi când fură numai la câțiva pași departe de cortul tatălui Aïssei, care era cel dântâi intrând în sat, leul se oprì și 'și ceru dela tinera fetiță, întocmai cum ar fi făcut-o cavalerul cel mai grațios, permisiunea de a o îmbrățișa.

Fetița își tinse fața și leul atinse cu buzele sale teribile, busele ca niște rose ale Aïssei.

Apoi i făcù un semn de adio și se aședă, ca și când ar fi voit sĕ fie sigur, că nu i se va întêmpla nimic străbătênd micul spațiu ce-i mai rĕmânea de percurs.

Depărtându-se fetița, se întoarse de două-trei ori și totdeauna vĕdù pe leu în acelaș loc.

Apoi intră în cortul tatălui seu.

— „Ah! bine că vii! strigă acesta; eram foarte neliniștit.

Tinera fetiță surise.

— „Me temeam sĕ nu ți se fi întêmplat ceva.“

Fetița surise încă odată.

— „Dar eată-te! este probă că me înșelam.

— „În adevĕr tată, dise tinera; căci în loc d'a mi se fi întêmplat ceva rĕu, mi s'a întêmplat ceva bine.

— „Ce?

— „Am întêlnit un leu.“

Cu toată nepăsarea de regulă a unui Arab, tatăl Aisei devenì palid.

— „Un leu strigă el și nu te-a sfășiat?

— „Din contră, el mi-a făcut complimente pentru frumseță, mi-a oferit d'a me petrece și m'a adus până aici.

Arabul credù că fica lui e nebună.

— „Imposibil! dise el.

— „Cum imposibil?

— „Fără îndoială. Doară tu vrei sĕ me faci sĕ cred, că un leu e capabil d'o asemenea galanterie?

— „Voiesci sĕ-ți probez?

— „Cum?

— „Vin-o până la ușa cortului și îl vei vedea ori în locul unde l'am părăsit, ori reîntorcêndu-se la munte.

Aşa e situaţiunea în comune şi activitatea oamenilor de bine e paralisată şi redusă la nulă! Rĕul nu stă şi nu se opresce aici, ci merge mai departe şi se transplantează în viaţa municipală, aşa că suntem representaţi atât de miserabil, încât stă sĕ ne fie ruşine faţă de poporaţiunea numerică a românilor din cutare şi cutare comitat. Aici s'ar părea că e cheia, de unde am avea sĕ purcedem, ca sĕ mai impunem ceva.

Legea electorală e destul de rea şi îngreunătoare pentru noi şi nu fără oare-care cuvênt se susţine în memorial, că dacă n'ar mai avea românii nici o altă causă de a se abstine dela alegerile dietale — apoi singură legea electorală e de ajuns, ca sĕ ne facă a ne abstinea. Încă nu am venit la alegerile dietale, deci sĕ rĕmân — la municipii! Învĕţătorii, preoţii, representanţii comunelor după fumuri, — după lege sunt alegĕtori; mai vine notariul şi câţiva proprietari. Ori cât de scurtaţi am fi noi, dacă însĕ din toate comunele numai 5—6 alegĕtori ar participa, tot ar fi din 10—15 comune 60—90 alegĕtori români şi ar alege representanţi români, căci pre aceia doar nu i-ar spăria cu drumul şi cu alte secături! Ei dar aici e buba! Dacă întrebi pe un preot, frate! unde e cercul vostru electoral pentru municipiu? Unde alegeţi voi? Cine sunt aleşii voştri? El stă şi se uită la tine, ca şi când ai vorbi de vr'o descoperire nouă astronomică!

„Nu sciu frate, eu n'am fost de când sunt, mie nu mi-a spus nimene, că noi avem sĕ alegem d'al de acestea; — eu de 10 ani sunt preot, dar nici nu-mi prea place sĕ me stric cu solgăbirăul — apoi ei îşi fac trebile aceste cu notarii lor!!

„Pentru Dḑeu frate dapoi cum aşa?

„Aşa ḑeu, noi nu ne amestecăm în trebile varmeghiei şi ei sĕ nu se amestece în trebile epitrachilului şi gata.

Întrebi mâne pe al doilea — tot ăst rĕspuns pe al treile dto; — în urmă dacă esci ceva mai sanguinic 'ţi vine sĕ........ — Va sĕ ḑică oricât de îngreunătoare ar fi legea, nu ea ne împedecă pe noi de a ne avea representanţii nostri în municipii, ci nesciinţa noastră, neghiobia oamenilor chiemaţi a fi lumina lumei şi sarea pămêntului!

Dacă voim ca sĕ nu perim, sĕ nu tot punem vina pre alţii, ci sĕ ne vedem pre noi şi slăbiciunile noastre, sĕ le căutăm a le vindeca cât de îngrabă.

În Sibiiu avem o mulţime de iurişti practici şi n'ar avea decât sĕ esplice oamenilor, cari vor fi chiemaţi aḑi mâne de a conduce poporul, legea municipală în 2—3 prelegeri! Dar cei cari sunt în funcţiune cum sĕ şi-o însuşască? Foarte uşor! I convoacă şeful tractului la o întrunire, — le esplică legea municipală şi le face cunoscute cercurile electorale şi îi invită la concordiă şi bună înţelegere; şi lucrurile ar merge de minune! Ei dar n'au oamenii voiă, n'au inimă, nu-i pricepere, şi nu sciu, cât se strică neamului nostru prin o astfeliu de ignoranţă neiertată!

Va sĕ ḑică angagiamentul din 1881 a rĕmas o literă moartă şi va fi o pată pe mulţi din cei ce petrec în sînul şi mijlocul poporului şi nu fac în direcţiunea aceasta nimica, chiar nimica. — Reformaţii nu fac ca noi! M'am convins şi convingêndu-me de ceeace preleg ei în scoalele lor şi sciind cu ce se omoară la noi tîmpul, mi-a venit sĕ plâng de oarele ce le-am petrecut făr sĕ trag vr'un folos practic din ele.

Ce urmează d'aci! În representanţa municipală sunt toţi nemeşuţii, arêndaşii, cârcimarii de jidan şi apoi notarii, cari nu turbură apa domnilor şi doar abea în câte un cerc mai luminat de reiese un om de dai doamne. Dacă ar fi sciinţă, dacă ar învĕţa oamenii lucrurile aceste colo unde trebuie sĕ le înveţe, — atunci pot susţinea, că cu toată asprimea legei — noi am da un numĕr impuuĕtoriu în representanţele municipale şi apoi numĕrul acela — ar dicta chiar şi dlui vice-comite, necum unui biet de pretoraş, până când acum pretorii pot cânta de pe partea românilor fără teamă: „Cine e Dḑeu mare ca Dumneḑeul nostru etc!“ Deci sĕ scim că astfel stăm şi în oara a 11-a sĕ căutăm a cunoasce situaţiunea şi a vedea lucrurile cum sunt, ear nu prin prisme! Sĕ preparăm tinerii meniţi a fi aḑi mâne preoţi şi învĕţători şi în direcţiunea aceasta şi vor profita mai mult, ca dacă sciu câţi dinţi are un animal în gură şi câte alte sĕcături.

Dacă noi am avea representanţii noştri în municipii, nu ni s'ar întêmpla, că acolo unde odinioară a şeḑut pe scaunul de vice-comite un român, aḑi sĕ nu mai fie suflare românească în întreg centrul, în oficii, ear afară numai ca de milă un vice-pretore! Dar de alegerile dietale ce sĕ mai şi vorbesc! Ocna Sibiiului, un pas de loc de Sibiiu — cu o maioritate de 16 alegĕtori români compacţi, a stat cu mânile în sîn păn le-a făcut dl deputat Korizmics treabă şi o a transpus la tribunalul din Alba Iulia şi o a înzestrat cu o judecătorie cu personal maghiar şi abea un practicant român, toate şi aceasta cu intenţiuni reservate. Va sĕ ḑică la Năsăudeni sĕ le ertăm sĕ aleagă, căci de nu aleg pe dl secretariu de stat al dlui Tisza 'şi perd fondurile, ear oamenii nu au perdut nimica, dacă au stat cu mânile în sîn! Un singur cas! — Dar alte multe pe la Făgăraş, şi airea! Dacă voim deci sĕ nu fim şi mai reduşi păn la ridicul, sĕ vedem sĕ preparăm terenul pentru o activitate încordată în sate, oraşă şi municipii, ear sus sĕ vedem sĕ se modifice legea electorală — ori sĕ renunţăm de bună voiă la luptă şi aşa sĕ ne mulţămim cu ce ne fac alţii şi ne dau de a gata.

Am ḑis!

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Principele Alecsandru a dat dar în sfêrşit porunca pentru încetarea ostilităţilor şi sub presiunea puterilor, respective a Austriei, s'a dechiarat învoit pentru stabilirea unui armistiţiu.

Şi astfel rĕsboiul sêrbo-bulgar a ajuns la un sfêrşit, care după împregiurări poate fi interimal sau chiar definitiv.

Legase-va, când şi între ce condiţiuni pacea, acum încă nu se poate scì. În tot casul, lucru va fi împreunat cu multe greutăţi. Căci sêrbii cu toată bătaia mâncată pun condiţiuni, pe cari bulgarii, cel puţin păn acum, categoric le-au refusat. S'a cerut adecă din partea sêrbilor evacuarea teritoriului sêrbesc, ceea-ce întêmplându-se, şi sêrbii vor părăsì teritoriul bulgar, încetând de a mai bombarda Vidinul. Alecsandru a refusat această propunere de pace.

Ce direcţiune vor lua lucrurile în viitoriu vom vedea.

*

Succesul acestei campanii a fost aproape eschisiv al bulgarilor şi posiţia regelui Milan, — care a întreprins acest lucru pentru rehabilitarea sa, poate la îndemnurile diplomaţiei din Viena, — trebuie că nu e de invidiat.

Acum după încheierea ostilităţilor e dar la loc, ca sĕ se facă unele reflecsiuni asupra acestui rĕsboi şi a causelor, cari au pricinuit înfrângerea sêrbilor şi triumful neaşteptat al lui Alecsandru.

Spre acest scop reproducem în cele de mai jos apreţiările foarte juste ale „N. fr. Presse din Viena:

Primele succese ale lui Milan provin de sigur din împregiurarea, că bulgarii au fost surprinşi. Bucuria sêrbilor a fost foarte efemeră. În ḑiua a cincea după începerea ostilităţilor bulgarii dispuneau de forţe destule, ca bătênd pe sêrbi la Slivniţa, sĕ poată lua ei ofensiva, secerând pas de pas triumfuri nouă. Numai la nord mai stau sêrbii pe teritoriul bulgar. Ei au împresurat Vidinul, dar cu toate sforţările şi asprele bombardări, n'au putut elupta încă nici un resultat. E adevĕrat, că sêrbii au ocupat în părţile aceste câteva sate bulgăresci, dar bulgarii au pus mâna pe Pirot, — astfel că teritoriile ocupate ca atari s'ar egalisa în ambele părţi. Dar renumele şi vîrtutea militară sunt cu totul în partea bulgară.

Cu toate că sêrbii s'au pregătit mai bine de 2 luni de ḑile, şi au concentrat o putere foarte considerabilă, totuş ei au început rĕsboiul, fără ca sĕ aibă puteri de ajuns. Şi chiar şi aceste trupe sufereau de tot soiul de lipse, astfel că sute de sêrbi au perit de foame pe teritoriul bulgar, ear aceia, cari fură cruţaţi de moartea prin foame şi de obuzurile bateriilor inimice, au trebuit sĕ capituleze în înţelesul cel mai strict al cuvêntului din lipsa de muniţiuni în momentele cele mai critice.

Nici echiparea mai bună a infanteriei sêrbesci şi nici puterea şi numĕrul covêrşitoriu al bateriilor sêrbesci n'au putut oprì pe bulgari în triumfele lor, cari făcură întrebuinţare minunată de greşala capitală a sêrbilor, comisă prin dispersiunea puterilor lor, atacând cu toată forţa trupelor lor concentrate grosul armatei sêrbesci şi alungându-o peste graniţă.

Bulgarii n'au fost pregătiţi la atacul sêrbilor, căci ei se înarmau tocmai de a putea da faţă cu turcii. Şi cu toate aceste le-a succes a'şi concentra trupele lor în decurs de câteva ḑile la graniţa ameninţată, şi nu s'a auḑit nimic, ca militarii bulgari sĕ fi suferit de foame sau alte neajunsuri.“

Doi factori puternici însĕ au fost, cari le-au asigurat triumful bulgarilor, — factori, de cari erau lipsiţi aproape cu totul adversarii lor. Şi acesti doi factori au fost: vitejia fără de păreche a bulgarilor, cari se luptau pentru ţeara şi independenţa lor, — şi talentul strategic-militariu estraordinariu al principelui Alecsandru, pe care şi cei mai încarnaţi persiflatori ai lui trebuie sĕ i-l recunoască.

Din Russia.

St.-Petersburg, 12 Novembre.

O convorbire cu dl Suvorin. — Presa faţă cu evenimentele din Bulgaria. — Înarmări.

Ḑilele trecute, mulţămită unor împregiurări particulare, am făcut cunoscinţă cu dl Suvorin, directorele politic al ḑiariului „Nowoie Wremia.“ În conversaţiunea ce am avut cu această ocasiune, s'a atins cestiunea privitoare la actualul resbel; cred bine a ve da resumatul acestei convorbiri.

— Resbelul care se face, a ḑis dl Suvorin, în momentul de faţă între Bulgaria şi Sêrbia, a demonstrat Europei întregi într'un mod nedubitabil, că turburările din peninsula

---

— „Stai, sĕ-mi iau puşca.

— „Ce vreai sĕ faci? întrebă orgolioasa fetiţă; doară nu esci cu mine?“

Şi ţinênd pe tatăl seu de haină, ea îl duse până la uşa cortului.

Dar leul nu mai era în locul unde ea îl lăsase. Ea privì în direcţiunea pe unde venise; şi nu vĕḑù nimic.

— „Numai ai visat, ḑise Arabul întorcêndu-se în cort.

— „Tată îţi jur că'l cunosc încă, — ḑise fetiţa.

— „Cum era el?

— „Avea cam patru picioare înălţime şi şepte în lungime.

— „După aceea?

— „O coamă măreaţă.

— „După aceea?

— „Nişte ochi galbini şi scânteitori ca aurul.

— „Apoi?

— „Dinţi de fildeş; numai...“

Fetiţa hesită.

— „Numai?...“ repetă Arabul.

Fetiţa îşi micşoră vocea.

— „Numai, ḑise ea, îi miroasă gura.“

Abia i scăpase aceste cuvinte, când un răcnet teribil se auḑì în dĕrĕptul pânzei cortului, apoi un al doilea la cinci sute de paşi, în fine al treilea la un cuart de leghe.

După aceea nu se mai auḑì nimic.

Nu era mai lung de un minut intervalul între fiesce care răcnet.

Este evident că leul care dorise fără îndoială sĕ afle ce gândea ea despre el, făcuse un încungiur, venind sĕ asculte în dreptul pânzei cortului şi se depărtă ca mort, după ce fu luminat asupra acestui defect cu atât mai grav, căci se scie, că aceia cari sunt atinşi de câte ceva, nu pot sĕ se cunoască defectul de sine înşişi.

O lună trecù fără ca fetiţa sĕ se mai gândească la leu, altfel decât istorisind aventura soaţelor sale. În cele din urmă peste o lună, pentru a tăia nişte găteje, se duse ear cu toporul ei în acelaş loc.

Lemnele tăiate le puse în legătură, când eată că în dreptul ei se aude un sgomot uşor, ea se întoarse.

Leul o privea patru paşi de ea.

— „Bună ḑiua, Aisa, i ḑise el cu un ton sec.

— „Bună ḑiua dle, — i rĕspunse Aisa cu o voce puţin tremurătoare; căci ea îşi aducea aminte de ceeace ḑisese despre mirosul gurei protectorului ei şi i se părea că aude încă triplul răcnet, care urmase după această destăinuire disgraţioasă. Bună ḑiua, dle. Cu ce te pot servì?

— „Îmi poţi face un serviciu?!

— „Care?

— „Apropiete de mine“.

Aisa s'apropie, dar cu totul nesigură.

— „Eată-me“.

— „Ridică toporul acum“.

Fetiţa se supuse.

— „Toporul e ridicat, rĕspunse ea.

— „Bine; dă-mi o lovitură în cap.

— „Dar dle, nu te gândesci la...

— „Din contră; me gândesc şi încă mult...

— „Dar, dle...

— „Isbesce.

— „Cu toate acestea, dle...

— „Isbesce te rog.

— „Tare sau încet?

— „Cât de tare vei putea.

— „Dar îţi voi face rĕu...

— „Ce'ţi pasă?

— „O voiesci?

— „O voiesc.

Tinera fetiţă isbì în consciinţă şi toporul trase între cei doi ochi ai leului o linie sângerătoare.

Din acest timp au leii această sbârcitură verticală, visibilă mai cu samă când încreţesc sprâncenele.

— „Mulţămesc, Aisa“, ḑise leul.

Şi în trei sărituri dispărù în pădure.

— „Eată, — ḑise tinera fetiţă puţin cam supĕrată, astăḑi nu me reconduce.“

(Va urma.)

balcanică nu sunt resultatul propagandei ruse, ci a unor duşmani neîmpăcaţi ai Rusiei.

— Dar cine sunt acesti duşmani?

— Sunt nişte intriganţi politici, cari puind mâna pe putere, atât în Bulgaria cât şi în Sêrbia au ajuns sĕ aducă evenimentele la desnodămêntul lor de aḑi. După 500 de ani de robie, poporul bulgar a devenit din nou prada unor stăpâni neînduraţi. Nenorociţii bulgari, naivi şi încreḑĕtori, au fost tentaţi de ideia uniunei Bulgariei cu Rumelia, şi voind a se libera definitiv de sub jugul turcilor, au făcut o revoluţiune sub conducerea unor aventurieri primejdioşi.

— Dar pentru ce n'aţi stăruit sĕ depărtaţi pe iniţiatorii mişcărei şi n'aţi pus mâna pe resultatul revoluţiunei.

— Ideia uniunei, deşì o ideie măreaţă, a fost dela început discreditată prin singurul fapt, că ea n'a fost sancţionată de Ţar şi a fost chibzuită fără voinţa sa şi fără consimţĕmêntul seu. Acesta a fost demonstrat într'un mod eclatant prin ştergerea prinţului Battemberg de pe lista oficerilor superiori ruşi. Dar sĕ lăsăm la o parte atitudinea Rusiei faţă cu revoluţiunea rumeliotă şi sĕ nu perdem din vedere, că aproape întreagă Europa s'a pronunţat în contra conduitei sale nedemne. Un prinţ nu poate fără a fi pedepsit, sĕ pactiseze cu nişte aventurieri.

— Dar Englitera? şi apoi în general presa străină...

— Despre Englitera sĕ nu vorbim; ear în ceea-ce privesce presa europeană, apoi aceasta numai din duşmănie pentru Rusia s'a pronunţat pentru revoluţiunea bulgară. Intreprinderea chipsuită de prinţul Alecsandru împreună cu proseliţii sei (pripeşniki) este considerată ca opera unor turburători de pace şi de ordine; aşa fiind, resultatul trebuia sĕ fie fatal pentru Bulgaria. Situaţiunea actuală a principelui e critică şi comică. Prinţul pentru a eşì din încurcătură n'avea de cât a abdica, dar el din contră caută remediu în nişte intreprinderi hasardoase.

— Ce întreprinderi hasardoase?

— Cum ce? Dar resbelul cu Sêrbia, care 'l-a declarat în contra hotărîrei conferinţei din Constantinopol, în contra voinţei poporului bulgar şi în contra voinţei supreme a Rusiei?

— Dar nu este Alecsandru care a declarat resbel.

— Aşa e; însĕ el a primit declaraţiunea de resbel, pe când n'avea dreptate s'o primească. Setos de a vedea vĕrsându-se sânge slav, acest principe german s'a adresat la turci cerênd ajutoriul lor. Pentru ruşinea sa, turcii refuzară; atunci el ordonà armatelor bulgare, trămise în contra turcilor în Rumelia, sĕ se întoarcă pentru a lua parte într'un resbel fratricid. Prin aceasta el a dat şi mai mare dovadă de ura, care o nutresce în contra slavilor. Toate cele care s'au făcut sunt datorate unei conjuraţiuni anti-ruse. Rolul pe care-l joacă principele Alecsandru este nedemn de un principe.

— Dar despre atitudinea Sêrbiei, ce ḑiceţi?

— Sêrbii asemenea sunt un popor slav-ortodocs, pe care Rusia l'a liberat de sub jugul otoman. Acest popor se află aḑi esploatat de o altă bandă de aventurieri politici (politiceskimi avantiuristami). În capul bandei stă regele Milan, care cel dântăi a declarat resbel. Fiind neiubit de poporul seu şi de Rusia, îngrigiat de tronul seu, acest rege n'are alt sprigin decât Austro-Ungaria, a cărei armă docilă a devenit. Nu ve aduceţi aminte, că imediat ce duşmanii nostri au proclamat la Filipopole pe principele Alecsandru de stăpânul Rumeliei, Länder-Bank a împrumutat pe regele Milan cu suma de bani indispensabilă pentru acest serviciu, Sêrbia a dat pe mânile Austriei întreaga sa vieaţă şi activitate economică. Austro-Ungaria este aceea care a împins pe Sêrbia la resbel cu singurul scop de a-şi lărgì cercul influinţelor sale asupra peninsulei balcanice. Austro-Ungaria, neluând în consideraţie că este compusă în maioritate de neamuri slave, nu voiesce a scì, că scăparea sa constă în a inaugura cât mai curênd o politică slavă, adecă în a merge mână în mână cu Rusia.

— Şi cum credeţi că se poate face aceasta?

— Prin înlăturarea dela putere a elementelor germane-maghiare, care au fost aduse la putere de principele de Bismarck. Este şi natural dealtmintrelea, nu e în interesul germanilor şi al maghiarilor de a ajuta la unire şi la prosperitate popoarĕle slave. Din contră, uniunea, puterea şi forţa slavilor, precum şi puterea lor numerică sunt nişte calităţi, cari ameninţă viitoriul germanilor. Aceasta se scie bine la Viena şi la Berlin; unica scăpare atât pentru moment, cât si pentru viitoriu este Rusia pentru popoarele slave. Rătăcirea bulgarilor şi a sêrbilor e momentană şi în curênd va venì pocăinţa, căci vor deschide ochii şi vor vedea la ce prăpastie sunt împinşi. Regele Milan nu va domnì timp mult. Sêrbia este în ajunul revoluţiunii şi nu voi paria cu dta, dacă chiar în momentul de faţă o revoluţiune n'a isbucnit la Belgrad.

— Atunci?

— Atunci vom fi martorii redeşteptării conscíinţei poporului sêrb, care se va adresa la Rusia pentru a scăpa de ghiarăle Austriei.

— Dar ce poate Rusia?

— Mult poate, căci simpatiile nu-i sunt înstrăinate nici în Bulgaria, nici în Sêrbia şi mai cu samă la Cetinie.

Cu aceasta s'a isprăvit convorbirea noastră. Dl Suvorin 'mi-a declarat, că în cercurile ruse se tem mult pentru o înţelegere posibilă între Austria şi Englitera, cari pot convenì la egala împărţire a influinţelor lor în peninsula balcanică.

— Englitera se va stabilì la Constantinopole, lăsând pe Austria sĕ meargă la Salonic. Influinţa Engliterei cresce mereu în peninsula balcanică, unde represintanţii ei fac tot pentru a-'şi garanta într'un mod temeinic simpatia poporului bulgar, care până acuma a fost obicinuit sĕ primească sfaturile şi ordinele din Russia.

Aceste opinii sunt în general împărtăşite de întreaga presă rusă. Ḑiariul „Novosti,“ cel mai simpatic din toate ḑiarele ruse mişcărei rumeliote şi în general causei bulgare, scrie următoarele în numĕrul seu de ieri:

Lumea slavă cu indignare privesce pe regele Milan, care în loc de a ajuta la uniune, n'a făcut de cât a împedeca reuşita unei cause sânte. El a declarat resbel unui popor slav, ameninţat de a fi cucerit din nou de turci, dar dacă această declaraţie n'a adus isbândele calculate dinainte, apoi nu este vina sea şi a poporului sêrb, care s'a depărtat de dênsul şi 'l au părăsit. Ce va face ultimul rege Milan Obrenovici? Va abdica de sigur, căci nu-'i rĕmâne alta de făcut. Victoriele sale n'au fost bine primite nicăiri, nimeni în Europa nu s'a bucurat de ele, precum nimeni nu s'a întristat de neisbândele sale recente. Numai la Viena toţi îşi muşcă buzele şi principele Bismark rîde cu hohot, citind povestirile celor întêmplate pe câmpul de resbel.“ Un alt ḑiar rus, „Brijevie Wiedomosti,“ vorbind despre acelaş lucru scrie:

„La Viena toţi sunt supăraţi privind la resultatul resbelului. Se credea că peste patru ḑile de campanie regele Milan va intra în Sofia, şi eată că speranţele s'au spulberat ca văpaia. Incredinţările regelui Milan sunt considerate ca nişte mofturi. Cine scie acum dacă Austria nu se va crede datoare a preîntâmpina catastrofa, care este periculoasă pentru politica sea. Dacă ea va ocupa Sêrbia, apoi cine va plătì pentru prostiile făcute? Poporul sêrb? El n'are cu ce, şi imperiul habsburgic va cere dela Bismarck o nouă recompensă, care nu se prevede de loc în tratatul dela Berlin. Atunci eată-ne spre primăvară în faţa unui resbel european.“

Ḑiariul „Moskovskie Wiedomosti,“ cugetând asemenea despre eventualităţile probabile, cu un aer melancolic scrie: Privind la cele care se desfăşură la orisont, te gândesci la soldatul rus, care în toate astea este menit a juca un rol preponderent.

Soldatul nostru este escelent (*prevoshoden*) dar nu se dirigeaḑă bine, conducerea e rea (*rucovodstvo im oceni neudovletvoritelno.)* Rusia e tare în atac, dar mai tare este în apărare. Cine va găsì armata rusă, dacă ea se va retrage în năuntrul stepelor noastre? Cine va cuteza sĕ vie s'o atace? Dnul Moltke singur a ḑis: armata rusă nu poate sĕ fie atacată în năuntrul Rusiei. Eată dar pentru-ce Rusia e mult mai tare decât Europa întreagă, eată pentruce un singur cuvênt energic al Ţarului rus poate pune capĕt intrigilor englese, germane şi austriace în peninsula balcanică.

Ve dau aceste aprecieri pentru a ve face sĕ înţelegeţi, ce atitudine are în momentul de faţă chiar inteligenţa rusă faţă cu afacerile bulgare. Sĕ nu pierdeţi însĕ din vedere, că în afară de aceste elemente mai este un element în Russia, care emancipat de sub ideia autocrată ce înlănţuiesce cugetul rus, are altă atitudine şi lucrează la alt ceva. Acest element lucrează în contra isbândelor diplomaţiei ruse. Dar despre asta pentru altădată. *B.*

„Telegraful.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov. 15 Novembre 1885. Dnule Redactor! În Dumineca trecută (10/22 l. c.) s'a celebrat sfinţirea steagului reuniunei române de gimnastică şi de cântări în biserica cea mare din Schei. Reuniunea aceasta are o vieaţă de 22 ani şi abia astăḑi s'a vĕḑut întregită după toate formele. Ar trebuì sĕ se şi scie causele, cari au făcut sĕ întârḑie aşa de lung timp provederea societăţii acesteia cu semnul visibil, pe lângă care se concentrează toate părţile, din cari este ea alcătuită; dar din mai multe motive vrednice de considerat, me simt dispensat de a face astfel de cercetări întrinsece. Îmi voi permite numai a descrie pe scurt decursul festivităţii sfinţirei însaşi şi apoi a seratei musicale date cu această ocasiune în seara acelei ḑile sub obicinuita numire „convenire colegială.“

Sfinţirea s'a făcut prin dd. protopresbiter I. Petric şi paroch Vas. Voina la 10 oare a. m., după sfta liturgie, în presenţa membrilor reuniunei şi a altor creştini parochieni. Patronatul steagului l-au format zeloasele noastre d-şoare braşovene, cari singure mai pot fi numite ca susţinĕtoare ale reuniunei de cântări. D-iele lor prin representanta Elena Dimitriu, au legat la steag o frumoasă panclică lucrată însaşi de dênsele; D-iele lor au luat steagul în primire, apoi l-au predat stegarilor prin d-şoara Elena Perşenar. Corul întreg ornat cu semnele reuniunei a cântat un imn religios sub conducerea dnului Pant. Dima. Cu această ocasiune preşedintele reuniunei dl Ioan Lenger a rostit o cuvêntare ocasională cu multă însufleţire. După ajungerea conductului cu steagul în frunte la locuinţa preşedintelui, a întimpinat dl protopresbiter Ioan Petric pe preşedinte cu o cuvêntare foarte acomodată, cu care s'a închieiat actul propriu al sfinţirei steagului. Vrednică de amintit este considerarea deosebită, ce a arătat-o preşedintele faţă de membrii activi ai reuniunei — cântăreţi şi cântăreţe, — pe cari i-a deţinut şi ospĕtat pe toţi cu cea mai mare afabilitate de graţioasa dsale doamnă.

Sara la opt oare a fost producţiune musicală şi declamatorică cu următoriul program: 1) Cântec de escursiune de Rheinberger, cor micst; 2) Trei cântece poporale de Mendelssohn B. cor micst, 3) Sentinela română de V. Alecsandri (declamată de dşoara Elena Perşenariu); 4) Rĕmas bun codrului de Mendelssohn B. cor micst; 5) Eată hora se pornesce de G. Dima, cu acompaniare de piano, cor micst.

Cântările au fost conduse de dl Pant. Dima. Succesul pieselor cântate s'a putut vedea din aplaudările publicului. Declamaţiunea a produs un efect foarte bun asupra inimilor ascultătorilor, — cu atât mai vêrtos, căci abilitatea vocei şi ţinuta maiestoasă a d-şoarei Elena Perşenar sunt binecunosute publicului român braşovean. Piesa ultimă „Eată hora se pornesce“ a plăcut foarte mult ascultătorilor, cari în veselia inimii lor au cerut cu aplause nesfêrşite repeţirea ei; era un ce straniu auḑind bătênd aproape o jumĕtate de oară, până ce a apărut dl conducĕtoriu al corului între corişti, spre a conduce cântarea şi liniscì aşteptările publicului.

La producţiune au asistat şi strĕini şi anume representanţii reuniunei de cântări, atât germâne, cât şi maghiare.

După esecutarea programului a urmat danţ, care a durat cu multă vioiciune până la 4 oare dimineaţa. *Un membru.*

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Teodor Moga, proprietariu în Zaul de Câmpie şi-a încredinţat de soţie pe dşoara Alecsandra Şandor de Vist, fica dlui Nicolau Şandor de Vist din Oarda de jos.

Felicităm pe junii fidanţaţi.

* (Cas de moarte.) Doamna **Maria Bariţ,** socia domnului George Bariţ, a rĕposat alaltăieri.

Fie-i ţĕrîna uşoară.

* (O serată filantropică) se va arangea în 8 a l. c. st. n. din partea diletanţilor maghiari din loc, în sala dela „Împĕratul Romanilor.“ Programa seratei e compusă din piese germane şi maghiare, intre cari mai multe coruri şi 2 piese teatrale.

Preţul unei loge mari 3 fl., loge mică 2 fl., cercle 80 cr, stal 60 cr, entrée 30 cr.

Biletele se pot scoate la cofetăria „Frentz.“

Venitul e destinat pentru copiii sĕraci ai scoalei elementare rom. cat. din Sibiiu.

Începutul la 7 oare seara.

Programa detaiată a se vedea pe afişuri.

* (Convocare.) În urma însărcinărei Prea Onoratului presidiu al reuniunei învĕţătorilor din districtul Sibiiului, vin prin aceasta a convoca pe dd. învĕţători din tractul Avrigului la adunarea de constituire pe *Duminecă în 1 Decembre st. v. a. c.* aici în Avrig, — în scoala noastră capitală.

Începutul la 10 oare an. amiaḑi.

Avrig, în 19 Novembre st. v. 1885.

Ioachim Băcillă Ch.
învĕţător diriginte

* **Călindariul archidiecesan pe anul comun dela Christos 1886,** a apărut în tipografia noastră archidiecesană şi se află de vênḑare la librăria archidiecesei.

Credem de prisos a mai recomanda în special acest călindariu, care este cel mai vechiu la noi românii *(anul al 35-lea)* şi care pe lângă partea calendaristică cuprinde şi şematismul bisericii gr. or. române din Ungaria şi Transilvania, precum şi o parte literară bogată, anume întocmită pentru trebuinţele clerului şi ale poporului credincios.

Preţul ca şi păn' aci **30 cr.**

(Cel mai eftin mijloc de cură.) Viena. Prea stimate Dle! Atestând primirea pilulelor de Sviţera ale apotecariului R. Brandt, ve esprim pentru amicabilitatea DV. cea mai intimă a mea mulţămită, cu acel adaus, că resultatul mijlocului DV. de cură popular, a întrecut pe departe toate aşteptările. Nenorocita mea soră, care sufere de 17 ani de epilepsie (boală grea), e silită în urma acestei grozave boale sĕ stee necontenit în casă, şi astfel în lipsa de mişcare la aer liber, s'au ivit adese simptoame de înfundături, cari cu toate urmările lor formau causa unei continue stări bolnăvicioase. Dar mulţămită pilulelor DV. de Sviţera, aceste stări s'au putut delătura. Cu toate că pilulele de Sviţera (ce costă pro scătulă 70 cr. în apotecă) nu se iau în toată ḑiua, ci cu întreruperi, starea cea grea şi mult curată a bolnavei s'a delăturat într'un mod cu totul uşor şi nici decum îngreunătoriu, şi sănătatea ei în această direcţie e pe deplin restabilită. Primiţi de nou cele mai sincere ale mele mulţămite. Al P. St. DV. mulţămitoriu F. Reinisch, oficial la calea ferată, II. Klosterneuburgerstrasse Nr. 1. — Deoarece în Austria s'au ivit diferite imitaţiuni ale pilulelor veritabile de Sviţera preparate de apotecariul Brandt, — trebuie sĕ fie fiesce-cine cu mare băgare de samă, ca fie-care scatulă sĕ aibă drept etichetă o cruce albă pe câmp roşu şi sĕ fie provĕḑută cu iscălitura lui R. Brandt.

Ori-cine poate fi sănătos, şi poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'şi grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi îşi au isvorul din sânge, trebuie sĕ fie deci cea mai sfîntă datorinţă a fieşte-cărui om, a grigì cu deosebire de el. După multe studii şi scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăţă sângele sigur, grabnic şi fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc şi ţîn sângele întro circulaţie naturală. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri şi medaile, cu cari am fost decoraţi. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕţuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din faţă, căderea pĕrului, podagra şi reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, chiar şi la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet şi sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulaţie raţională. Noi primim ori-ce scrisoare confidenţială provĕḑută cu o marcă postală retour şi o descriere amănunţită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Loterie.

Mercuri în 2 Decembre.

Brünn: 29 24 20 22 68

Nr. 369. [1200] 3—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la postul de paroch din vacanta parochie Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupşei, n'a concurat nime în urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 86, 89 şi 91, prin aceasta se prolungesce terminul de concurs până în 21 Novembre a. c. În conţelegere cu comitetul parochial.

Otenbaia, în 5 Novembre 1885.

Ioan Danciu,
prot.

Nr. 4618/1885 civ. [1207] 1—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea permissibilităţei segregărei hotarului din afară a comunei *„Gyákos,“* se statoresce ḑiua de **19 Ianuariu 1886,** dimineaţa la 8 oare la casa comunală, despre ce se încunosciinţează toţi locuitorii comunei cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se consideră învoiţi cu segregarea. Un esemplar din cerere se află la acest tribunal.

Pertractarea o va ţinea asesorul dela tribunal Székely Miklós.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole, ţinută la 23 Novembre 1885.

Nagy Lajos, president. **Butak,** notar.

Putere bărbătească slăbită şi perdută

Impotenţă.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul duşului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur şi pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă şi la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii medicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea completă a 10 profesori: prof. Dr. **Nothnagel,** prof. Dr. **Vogel,** prof. Dr. **Wertheim** etc, 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul.

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 1

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu acelaşi efect la **căpăţina goală** (pleşugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** şi la **încăruntire.**

Efect momentan. Succesul garantat.

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** şi la **durere de cap.**

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluş*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist. *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase şi albe la trup,** depărtează petele de piele şi de vĕrsat. — Preţul 85 cr. [713] 49

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa şi ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înşelătorie.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sĕnătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre, *balsamul de viaţă al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 şi în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, şi cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1000] 7—15

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categoriă, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [1033] 7

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

Anunţ!

Prin rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari, fiind esportul spre orient cu totul împedecat, me sîmt necesitat a vinde.

Invĕlitoarele pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lăţime de 115 cm., ţĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori ce preţ şi espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ 'mi trimiteţi cu posta 24 de bucăţi din învĕlitoarele DV., pachetate într'o ladă, căci eu sunt foarte mulţămit cu ele. Ele sunt într'adevĕr foarte frumoase şi practice, şi au plăcut pretutindenea. I. Komanowsky, staţiunea Kolomgya.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteţi'mi îndată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1198] 3—3

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu preţul de jumĕtate al preţului de producţiune, — şi de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ţinea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante şi foarte moderne

Mantaue de earnă de învĕlit

cu următoarele preţuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 1
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate şi în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoţian, turcesc, roşu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc., în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai elegante şi moderne **pentru ori-ce damă, şi se pot întrebuinţa în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. şi sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'şi procura o astfel de manta frumoasă şi fină, pentru un astfel de preţ bagatel, prin care nici preţul producţiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor conveni se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea şi mărimea. Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai şi numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, **WIEN,** III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig şi umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbaţi

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru preţul ne mai pomenit de eftin de

☞ fl. 1.80. ☜

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase şi cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele ţin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice şi comoade şi produc prin frumseţa şi ieftinătatea lor o admiraţiune generală.**

☞ 12,000 de bucăţi deja vêndute. ☜

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună şi caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, şi provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai şi numai** la:

I. Wiener Commisions u. Exportgeschäft, Viena, III. Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 1

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 124 Sibiiu, Marți 26 Novembre (8 Decembre) 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Novembre 1885.

Ḑiarele ne-au adus vestea despre eșirea de sub tipariu a fasciculului prim din măreața operă întreprinsă la inițiativa principelui de coroană: *„Monarchia austro-ungară în scris și illustrațiuni.“*

E măreț scopul urmărit de fiitoriul nostru monarch, și omului trebuie sĕ i crească inima, vĕḑênd îngrigirea cea mare a moștenitoriului nostru de tron pentru a cunoasce vieața sufletească a popoarĕlor, cari la timpul seu vor jura în inimile lor credință și supunere noului monarch, nobilei odrasle a casei de Habsburg. Avem cuvinte sĕ admirăm mai cu seamă noi românii nobilul îndemn al principelui nostru de coroană de a da ocasiune fie-cărui popor de sub strălucitul sceptru al gloriosului seu părinte, ca el prin oamenii sei sĕ și scrie istoria sa, sĕ zugrăvească cu vii colori însușirile caracterului seu, datinile sale, aplicările inimei, aptitudinea minței, cu un cuvênt întreagă vieața sufletească a sa.

Și noi ne-am bucurat din inimă adevĕrată la primirea scirei despre scoaterea la lumină a acestui op. **„Monarchia austro-ungară în scris și în illustrațiuni“** inițiată de dinastie, trebuie sĕ fie o fidelă icoană a popoarĕlor din această monarchie, așa am creḑut noi, și aceasta a trebuit sĕ fie îndemnul fiitoriului nostru monarch. În această credință am trăit noi până acuma și credem încă că vom putea trăi în credința noastră.

Din loialitate cătră persoana, dela care a emanat ideia și sub a cărei îngrigire pășesce ea spre realisare, din loialitate cătră această persoană și sinceră iubire de adevĕr ne-am esprimat dorința, ca încât pentru Transilvania, persoanele, în cari Alteța Sa și-a pus încrederea, sĕ angageze la lucru pre bărbați îndreptățiți a informa pe Alteța Sa despre adevĕrata stare a poporului român din Transilvania.

În numĕrul 76 al ḑiuariului nostru dela 3/15 Iuliu 1884 am luat notiță despre bărbații chiemați de cătră Alteța Sa a lucra la această operă.

Am ḑis că dl Alecsandru Roman ca bun cunoscĕtoriu al poporului român din Biharia are bogat teren a scrie despre însușirile bune, rele, cum sunt ele, cari caracterisează pe românul din Biharia. Am ḑis, că dl Roman e și destoinic pentru lucrul, la care este chiemat din încrederea Alteței Sale regale, și nu ne îndoim, din peana DSale va eșì o icoană fidelă a poporului despre care va scrie.

Am luat notiță de chiemarea domnilor Marienescu și Diaconovich la această operă, și am dechiarat că ei ca bănățeni au teren destul de larg.

Se putea prevedea de pe atunci încă îngrigirea noastră încât pentru Transilvania. Această frumoasă țeară are o istorie proprie a sa, și în special românii de aici trebuie presentați în icoana monarchiei cu tot trecutul lor, cu toate suferințele lor naționale și confesionale din trecut, cu toate însușirile lor de aḑi, cu limba lor, poesia lor, firea lor cea blândă și tolerantă, cu situația economică culturală de aḑi.

Și nu trebuie sĕ mai accentuăm, că în această privință consilierii Alteței Sale dacă voiau sĕ se adreseze, aflau chemați în abundanță.

Cu 1 Decembre a eșit prima fasciculă din această operă grandioasă. Întroducerea o a scris Alteța Sa regală principele de coroană, dându-ne o programă a întregului cuprins, și avem o satisfacție a constata încă odată, că intențiunea principelui de coroană a fost, ca fie-care popor, sĕ fie arătat în adevĕrata sa fire.

Avem satisfacție a mai constata, că Alteța Sa presentând prima fasciculă Maiestății Sale monarchului a mărturisit sĕrbătoresce, că fie-care naționalitate din monarchie este representată prin cei mai probați bărbați ai sei.

Avem neplăcuta datorință a constata, că consilierii Alteței Sale au făcut mare abus cu încrederea prea înaltă, pusă în ei la propunerea bărbaților chiemați a lua parte la o asemenea lucrare, încât privesce Transilvania.

Nu greșim dacă anticipăm cu părerea noastră. Unicul bărbat chiemat a presenta în această operă pe românul din Ardeal este domnul Grigorie Moldovan.

Trecutul literar al domnului Moldovan nu ne dă garanție, că va scì arăta pe românii din Ardeal în adevĕrata lor ființă, și oficiul în care se află domnul Moldovan nu este în stare a ne da garanții, că domnul Moldovan va putea sĕ dea fidelă icoană despre românul din Ardeal.

Ca om politic domnul Moldovan s'a pus în opoziție cu toată suflarea românească, și a avut netactul de a se amesteca în luptele politice, figurând el ca cel mai aprig apărător al actualului curent spurcat al maghiarisărei cu forța.

S'a făcut deci urgisit domnul Moldovan de toată suflarea românească, și împregiurarea, că redactorul părței operei privitoare la Ungaria a recomandat Alteței Sale tocmai persoana cea mai fără fiduțiă, ne îndreptățesce sĕ afirmăm, că s'a abusat de absoluta încredere a principelui de coroană, de absoluta încredere a dinastiei, din a cărei inițiativă s'a întreprins lucrarea.

Monarchul nostru a auḑit din gura odraslei sale, că această operă este lipsită de caracterul politicei militante, că ea va representa popoarele monarchiei în adevĕrata și nefalsificata lor fire, că cei mai buni sunt chiemați a scrie despre neamul lor.

Maiestatea Sa scie, că această operă va da vecinică dovadă despre caracterul poliglott al Ungariei, nu scie însĕ, că la noi înșiși consilierii Maiestăței Sale lovesc în față acest adevĕr, nu scie că consilierii fiului seu au angagiat de judecători asupra firei românului din Ardeal pe acel bărbat, care s'a pus în fruntea curentului îndreptat contra esistenței noastre naționale.

Aceasta am voit sĕ se scie. Sĕ scie Alteța Sa, că neadevĕruri i s'au împărtășit, sĕ scie Maiestatea Sa împĕratul, că românul din Ardeal n'are fiduția, că persoana chiemată a scrie despre români va avea destoinicia și tăria de suflet a scrie condus numai de sântul adevĕr.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Situația în orient devine tot mai încurcată și mult dorita pace nici până aḑi închieiată nu este.

În vreme ce părțile adversare continuă de a'și concentra trupele și a le provedea cu munițiuni, poarta a emis doi comisari în Rumelia cu scop de a liniștì poporația, și de a-i promite amnestie generală, dacă va adera la restabilirea statului quo. Numai că poporul îi primesce rece și în meetinguri numĕroase se declară în contra restabilirii statului quo, ceeace dacă s'ar întêmpla, el, — poporul, ar preface în cenușă toate orașele și satele rumeliote și ar emigra în masse în Bulgaria. Autoritățile civile îi privesc pe comisarii Sultanului ca pe niște persoane private și la dorința espresă a principelui Alecsandru, îi tractează cu prevenire și considerațiune.

Ear de altă parte și Rusia începe sĕ-și schimbe atitudinea sa. „Novoje Vremja“ scrie un articul foarte important asupra situației și ajunge la resultatul final, că acum nici guvernul rusesc numai are motive de a se opune uniunei bulgare. Din acest articul devine tot mai evident, că Rusia nici-când n'a fost în contra unirii Bulgariei și a Rumeliei rĕsăritene, dar că n'a ținut potrivit numai timpul și împregiurările, între cari s'a făcut.

O depeșă mai nouă ne aduce scirea, că guvernul rusesc ar fi interpelat pe dl. Kálnoky în causa misiunii contelui Khevenhüller și ar fi primit rĕspunsul, *că contele n'ar fi fost însărcinat a dechiara, că în cas când oștirile bulgare ar înainta spre Niș, Austria se va simțì silită de a întra în Sêrbia spre a restabilì pacea, — ci numai de a atrage atenția bulgarilor, că în*

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare.)

Și ea apucă drumul cătră corturi, fără de a i se întêmpla vre-un accident.

Se înțelege, că a doua istorie fù pusă în legătură cu cea dântâi; dar ori cât de înțelepte sĕ fi fost comentariile celor mai abili conducĕtori ai corturilor, intențiunea leului rĕmase misterioasă și ascunsă în spiritele celor mai pătrunḑĕtori.

O lună mai trecù încă.

Tinera fetiță se duse earăș în pădure.

În momentul, în care ea aruncă jos cele dântâi ramuri destinate pentru mănunchiul ei de lemne, un tufiș se deschise înaintea ei și leul eșì, nu așa de grațios ca mainainte, nici atât de melancolic ca a doua oară, ci posomorît și mai amenințător.

Fetița încercă sĕ fugă; privirea leului îi încleștă picioarele spre pămênt.

Aceasta-i era lui destul ca sĕ se apropie de Aisa; ea căḑù fără sĕ mai fi putut face un singur paș.

— „Privesce'mi fruntea, ḑise leul.

— „Dl își poate aduce aminte, că el mi-a ordonat sĕ-i dau o lovitură cu toporul.

— „Da și eu ți-am mulțămit. Dar nu e asta ceea ce ți-am poruncit.

— „Ce mi-a poruncit dl?

— „Sĕ privesci la rana mea.

— „O vĕd.

— „Cum se află?

— „De minune dle și este aproape de a se vindeca.

— „Asta dovedesce Aisa, ḑise leul, că ranele făcute in corp sunt foarte deosebite de cele făcute ambițiunei: unele se cicatrisează în decurs de un timp mai lung sau mai scurt; pe când celelalte, nici odată.

Acestei acsiome filosofice i urmă un strigăt ascuțit și dureros, apoi nu se mai auḑì nimic.

Leul trecuse dela amorul platonic la amorul trupesc.

Trei ḑile după aceea tatăl Aissei străbătênd toate unghiurile pentru a afla vre-o urmă despre fica-sa, regăsì lângă o pată mare de sânge, toporul cu care se servea ea tăind lemne.

Dar despre Aissa nu mai auḑì nici el, nici nimeni vorbindu-se.

III

— Arabul se afla tocmai aici cu narațiunea, continuă Gerard, când un sgomot cunoscut ne făcù sĕ tresărim cu toții.

Era sbieretul unui leu, — probabil al aceluia, pe care îl pândeam de opt sau ḑece ḑile.

Sării cu carabina Devismes; Amida luă pe a doua, care 'mi fusese donată prin ducele d'Aumale la plecarea sa din Constantina.

Apoi alergarăm în spre partea de unde venea răcnetul.

S'auḑia într'o depărtare de vre-o jumĕtate de leghe.

Numĕrarăm trei răcnete; apoi se începù a se împușca după leu.

Nu ne apropiam așa dar încet în direcțiunea leului, care mai era indicată prin acest sgomot triplu.

Când făcurăm un cuart de leghe, auḑirăm strigăte de arabi și lătrăturile cânilor.

Reîndoirăm iuțeala și ajunserăm în mijlocul unei trupe de oameni armați, ducênd de sfoară ogari, dulăi și până și cățăi.

Leul își făcea mendrele.

Întrase până în corturile vecine cu ale noastre; se aruncă în locul unde erau turmele și fură un berbece.

Prânzia; eată pentru ce nu mai răcnea.

cas de se va continua rĕsboiul tot cu acelaşi succes, pot sĕ se 'ntêmple nişte mişcări rebelice şi în sinul poporului din Bosnia şi Herţegovina, cari avênd în vedere urmările posibile, — ar trebuì sĕ se încungiure.

Din toate aceste se vede, că Rusia începe a păşì pe faţă cu spriginirea bulgarilor şi că Austro-Ungaria va trebuì sĕ fie foarte reservată faţă cu sêrbii, căci în cas contrariu, rĕsboiul deocamdată local, ar putea sĕ devină continental, şi după toate probabilităţile chiar foarte fatal pentru noi.

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

1 Decembre.

St-Petersburg. Cu ocasiunea unui manifest imperial *care laudă bravura trupelor bulgare*, „Journal de St. Petersburg“ se esprimă astfel:

Aceasta probează că Rusia n'a încetat sĕ acoarde simpatia şi solicitudinea sa naţiunii bulgare. Din nenorocire, e cu neputinţă a uita, că aceia cari au amăgit speranţele Rusiei, au desprĕţuit sfaturile sale şi prăpăstuit poporul bulgar într'o luptă fratricidă, care compromite soartea sa, — şi-au atras asupra lor o rĕspundere grea.

Constantinopole. Conferenţa se amânase Sâmbăta trecută fără a ficsa data unei noue întruniri. Eri seara, ambasadorii primiră o scrisoare de convocare pentru aḑi. Această întrunire a fost provocată de sultanul însuşi.

Oare-cari cercuri diplomatice cred că sultanul, inspirat de cele trei puteri dela Nord, voiesce sĕ silească pe puterile disidente, făcêndu-le sĕ sancţioneze faptul îndeplinit privitoriu la trimiterea în Rumelia a comisarilor otomani Lebib-Effendi şi Gadban-Effendi, cari duc o proclamaţiune a sultanului rumelioţilor, proclamaţiune, a cărei obiect principal constă în a face cunoscut propunerile supuse conferenţei de Turcia şi privitoare la trimiterea unui înalt comisariu şi a unei comisiuni internaţionale însărcinat sĕ facă o anchetă. Ne aducem aminte că aceste propuneri obţinură numai adesiunile Germaniei, Rusiei, Austriei şi Italiei.

Această proclamaţiune lasă sĕ se înţeleagă, că acestea hotărîri au fost luate de conferenţa întreagă în înţelegere cu Turcia.

Proclamaţiunea făgăduesce, pe lângă altele, amnestie generală, îmbunătăţiri în statutul organic, şi sfêrşesce ḑicênd, că cei cari nu se vor supune, vor fi pedepsiţi cu asprimea legilor.

2 Decembre.

Constantinopol. — Dela 28 Novembre nişte trenuri speciale au transportat la Adrianopole 24 de tunuri, numĕroase muniţiuni, 500 de cai şi un material de pontoane pentru o lungime de 200 de metri. Vr'o sută de tunuri şi alte obiecte de material de rĕboi aşteaptă formarea a noue trenuri. Poarta a luat cu chirie 2 vapoare ale Lloydului austriac, pentru a transporta trupe în Salonic.

Credinţa generală e, că sultanul va fi silit sĕ intervină milităresce, fără voia lui.

Pirot. — La scirea dată de Agenţia Havas, că Poarta a trimis un comisariu în Rumelia orientală, o deputaţiune a tuturor regimentelor rumeliote, cari se aflau în lagărul din Pirot, avênd în capul ei pe colonelul Nicolaef, s'a presentat principelui pentru a-i declara, că rumelioţii, vĕrsênd sângele lor pe câmpii de bătaie alăturea cu bulgarii pentru scăparea Bulgariei, nu pot sĕ accepte separaţiunea celor două provincii.

Principele a rĕspuns, că dacă a făcut sĕ vină armatele bulgare şi rumeliote la graniţa Sêrbiei, a resista la invasiunea strĕină, ear nu a arăta că renunţă la unirea proiectată, — şi că dacă cu toată plecarea trupelor din Rumelia, populaţiunea protestează contra separaţiunii celor două provincii, el nu'şi recunoasce dreptul sĕ respingă unirea şi că e gata, aḑi ca şi eri, a se închina la sfânta causă bulgară.

Pirot. — Un trimis din cartierul general sêrb a venit aḑi dimineaţă sĕ propună evacuarea reciprocă a districtului Pirot de către trupele bulgare şi a districtului Vidin de către trupele sêrbe, precum şi prelungirea armistiţiului până la 1 Ianuariu viitoriu.

Aceasta propunere a fost respinsă.

Trimisul regelui Milan s'a întors la cartierul general sêrb sĕ aducă rĕspunsul guvernului bulgar.

Pirot. — Ar fi greu de spus aḑi dacă rĕsboiul într'adevĕr e sfêrşit. Încetineala Sêrbiei ce o aduce la încheierea armistiţiului e semnul unei rele voinţe, care permite a crede, că tari de spriginul Austriei, sêrbii vor susţine, în victoriile câştigate de armata bulgară, că resultatele rĕsboiului sunt egalisate prin faptul, că trupele lor ocupă în districtul Vidin un teritoriu aproape tot atât de întins ca acela, pe care se găsesc forţele bulgarilor în districtul Pirot.

Dacă sêrbii, luând acest fapt ca basă a hotărîrilor lor, nu vor consimţì sĕ accepte ca ântâia condiţiune a armistiţiului evacuarea imediată a teritoriului principatului de trupele lor, spiritele sunt prea aţâţate în Bulgaria, pentru ca sĕ se poată spera a vedea pe guvernul prinţiar cedând asupra acestui punct. Ostilităţile ar putea fi începute din nou.

Trupele n'au părăsit cantonările ce ocupau în cea din urmă ḑi a bătăliei.

Nu rĕmân în Pirot de cât vr'o 50 de răniţi. Ceilalţi au fost trimişi la Sofia. Ambulanţerii voluntari, cea mai mare parte străini, sunt aci.

Prinţul visitează în fie care ḑi avant-posturile, distribuind numĕroase recompense şi făcênd promoţiuni în armată.

Pirot. — Articolele ḑiarelor oficioase din Viena, care atenuează declaraţiunile verbale ale comitelui de Khevenhüller, produc o mare impresiune.

Pentru a ficsa valoarea ce trebuie atribuită acestor articole oficioase, guvernul bulgar adresează aḑi o depeşă representantului Austro-Ungariei.

Constantinopole. — O depeşă oficială anunţă sosirea comisarilor otomani Lebib-Efendi şi Gadban-Efendi la Filipopoli. Li s'au înfăţişat mai multe petiţiuni, cari emană din toate comunităţile şi cari cer restabilirea statului *quo ante*.

Se asigură, că Djevdet-Paşa, numit de Poartă guvernator general şi înalt comisariu în Rumelia, va pleca noaptea asta la Filipopoli.

St.-Petersburg. — Ḑiarele rusesci ḑic, că manifestul Ţarului confirmă legăturile morale ce unesc pe Bulgaria cu Rusia, şi speră, că aceasta se înţelege nu numai la Sofia, ci şi la Viena şi la Londra.

Viena. — O depeşă privată din Belgrad spune, că un mare consiliu s'a ţinut, şi că s'a ocupat de putinţa de a urma rĕsboiul.

În casul când s'ar lua hotărîrea de a urma ostilităţile, s'ar forma un cabinet de coaliţiune pentru a întrunì toate puterile ţĕrei, cu scopul de a combate pe bulgari.

3 Decembre.

St. Petersburg. — Manifestul, sau, pentru a vorbì mai esact, ordinul de ḑi al Ţarului, cu data de 30 Novembre, ḑice în substanţă:

Ţarul e adênc măhnit de lupta fratricidă ce pustiesce peninsula Balcanilor; dar el găsesce demni de cele mai mari laude curagiul, abnegaţiunea, constanţa şi iubirea ordinei, de care trupele bulgare şi rumeliote au dat probă.

Împĕratul arată în urmă, că calităţile militare şi simţemintele patriotice ce au arătat trupele principatului, le au fost întipărite prin silinţele pline de inteligenţă şi de abnegaţiune ale oficierilor ruşi chiemaţi a le instruì.

Ţarul, sfêrşind, mulţămesce prinţului Cantacuzen şi esprimă înalta sa bunăvoinţă pentru toţi oficerii ruşi, cari au servit în Bulgaria şi în Rumelia.

St. Petersburg. — *Ordinul de ḑi al Ţarului e socotit ca un indiciu, că guvernul imperial nu va lăsa influinţa engleză sĕ se substitue influinţei rusesci în Balcani.*

„Journal de St. Petersburg“ face politica engleză rĕspunḑĕtoare de sângele vĕrsat în peninsula balcanică.

Pirot. — Propunerile, pe cari Sêrbia le-a remis la cartierul general bulgar, în prevederea încheierei unui armistiţiu, sunt următoarele:

1.) Încheierea unui armistiţiu, ce va fi prelungit până la 1 Ianuarie 1886;

2.) Menţinerea avantposturilor pe punctele ocupate de dênsele la 16/28 Novembre, data încetărei ostilităţilor;

3.) Menţinerea grosului trupelor în posiţiunile ocupate la aceeaşi dată;

4.) Evacuarea reciprocă, dacă e cu putinţă, a districtului Vidin de către trupele sêrbe şi a districtului Pirot de către trupele bulgare.

Aceste propuneri au fost respinse într'un mod energic, pentru că ele nu oferă nici o satisfacţiune trupelor bulgare victorioase.

Guvernul princiar făcú atunci contrapropunerile următoare:

1.) Deplina evacuare a teritoriului bulgar de către trupele sêrbe;

2.) Menţinerea trupelor bulgare pe terenul ce ocupă şi astfel cum fu tras prin linia de demarcaţiune;

3.) Numirea îndată după semnarea armistiţiului a niştor delegaţi însărcinaţi sĕ trateze despre condiţiunile de pace.

Trimisul sêrb trebuie sĕ se întoarcă seara, sau mâne dimineaţă ca s'aducă rĕspunsul guvernului seu.

Pirot. — Raportul oficial din Niş declarând că un detaşament bulgar ar fi atacat posiţiunile ocupate de sêrbi la Wlasina (lângă satul cu acelaş nume), este fals.

Din contră, căpitanul care comanda trupele concentrate în Izvor, raportează, că un avantpost sêrb a tras asupra unor sentinele bulgare.

Miniştrii sunt la Pirot.

Programul partidului naţional-liberal din România.

Camera României 'şi-a început activitatea sa în ḑilele trecute şi partidele au început a 'şi precisa posiţia.

Nu era momentul oportun de a-l ataca; leilor nu le place sĕ fie derangiaţi când mânâncă.

Recomandai arabilor sĕ nu-i peardă urma, — totdeauna sĕ-l alunge uşor, când a ridicat vre-un berbece şi eu me întorsei în cortul meu...

La aceste cuvinte din urmă Gerard me privì ca şi când s'ar fi aşteptat la o nouă întrerupere din parte'mi.

Dar eram atât de pricepĕtoriu, ca şi el, de a-l urmărì încet, când a luat vre-un berbece. Se presupune a esista o tradiţiune despre aceasta.

Eată-o.

O tradiţiune naiv istorisită o spune adeseori mai sigur în popor decât ori-ce istorie lungă.

Din nefericire nu este naiv ori-cine.

Sĕ încercăm.

Odată un leu conversa cu călugărul Sidi-Moussa.

Dacă leul este cel mai puternic între animale, călugĕrul era cel mai sfânt între dervişi.

Omul şi animalul vorbeau dară împreună.

— Tu esti prea puternic, ḑicea călugărul către leu. În adevĕr, prea.

— Care este mĕsura tăriei tale?

— Aceea a patruḑeci de cai.

— Atunci tu poţi lua un bou, sĕ-l arunci pe umĕr şi sĕ 'l duci? întrebă călugărul.

— Cu ajutoriul lui Dḑeu o pot, rĕspunse leul.

— Cu mai mult reson un cal?

— Cu ajutoriul lui Dḑeu, aş face cu calul ca şi cu boul.

— Un mistreţ?

Cu ajutoriul lui Dḑeu aş face cu mistreţul ca şi cu calul.

— Şi un berbece?

Leul începù a rîde.

— Ce naiba! ḑise el.

Dar pre cel dântăi berbece ce-'l prinse, leul fu foarte uimit vĕḑênd că nu-'l poate arunca pe umeri, cum o făcea cu animalele mult mai tari şi că era silit sĕ-'l târască.

Aceasta provinea de acolo, ḑicea el în superbia sa, că uitase sĕ ḑică venind vorba de berbece, care i se părea o pradă cu mult prea mică pentru a se gena cu ea, — ceea-ce ḑisese despre mistreţ, despre cal şi despre bou: „Cu ajutoriul lui Dḑeu!“

Ne ajutându-i Dḑeu leului cu privire la berbeci, leul este silit sĕ-'l târască şi sĕ probeze prin neputinţa sa acest mare adevĕr, că ori-ce tărie vine dela Dḑeu.

— Eram dar sigur, reluă Gerard, când îi arĕtai că cunosceam tradiţiunea, eram dar sigur, că voi putea găsì urma nu a leului, dar a berbecelui pe care era silit sĕ-'l târască.

Abia intrai sub cort, când proprietariul berbecelui sosì cu totul gâfâind şi 'mi istorisì cum s'a întêmplat lucrul.

Urmase pe urma leului mai o jumĕtate leghe, dar nu mai putù merge mai departe.

Cu toate acestea fiind că în decursul acestei jumĕtăţi de leghe informaţiunile sale erau precise, profitai de aceasta dând ordin celor doi cercetători din fericire foarte abili, — urmele fiind totdeuna mai greu de aflat sau de urmat, vara decât earna.

Ne înţelesesem dară, ca în ḑiua următoare, pe când se va crepa de ḑiuă sĕ se pună pe muncă.

Ei erau Arabi amêndoi, amêndoi în etate de câte treiḑeci până la treiḑeci şi cinci de ani, viguroşi, robusti, vicleni, adevĕraţi copii d'ai lui Tell.

Unul se numia Bilkassem, celalalt Amar Ben-Sarah.

Ei îşi împărţiră treaba: Bilkassem luă animalul la eşirea sa dintre corturi şi Amar Ben-Sarah în locul unde proprietariul berbecelui i perdù urma.

Bilkassem la o jumĕtate leghe departe de corturi regăsì pelea berbecelui. Leul este animal foarte delicat; el nu mânâncă pelea animalelor nici picioarele, nici mânile oamenilor, fiind-că mai cu seamă la picioare şi la mâni se recunoasce caracterul superior al omului.

Ajuns la fântână, Bilkassem găsì o ramură dela Amar Ben-Sarah; nu mai era lipsă d'a merge mai departe: camaradul seu era pe urmă şi el îl cunoscea de un copou prea bun pentru a o perde.

(Va urma.)

Fracțiunea partidului liberal-național, care s'a rupt de maioritatea Dlui I. Brătianu, și e condusă de domnii Dimitrie Brătianu și Mihail Cogălniceanu, a ținut o întrunire, esmițênd un lung manifest din care estragem programul partidei în cele următoare:

1. Voim și vom stăruì a da Romăniei un guvern, care și în năuntru și în afară sĕ pună mai pre sus de toate voința națiunei, drepturile și interesele ei.

2. În deafară voim o politică românească; repudiăm ori-ce politică de aventuri, ținem a trăì bine cu toate statele, cu toate națiunile. Nu înțelegem a ne amesteca în afacerile lor interne, dar reclamăm acestaș neamestec al străinilor în afacerile noastre proprii. Vom apăra cu energie în contra ori-cui integritatea otarelor noastre și independința statului român în toată deplinătatea sa. Ca și în 1875, si încă mai mult decât în 1875, reclamăm o deplină independință în dirigerea și îndestularea intereselor noastre economice. Nu înțelegem prin concesiuni sau prin aservirea țĕrii pe terenul economic sĕ cumpărăm spriginul politic al cutărei sau cutărei puteri străine. Revindicăm pentru națiune, pentru representațiunea ei, dreptul de a controla afacerile esterioare, ca și cele interioare ale României.

Nu permitem și nu vom permite nimĕnui ca sĕ conducă politica noastră esternă în deafară de voința și controlul națiunii.

3. După îndelungate lupte, după nenumĕrate sacrificii, după șiroaie de sânge vĕrsate în ultimul resbel, România a ajuns a ocupa locul ce i se cuvine între națiunile libere și civilisate. Marea cestiune socială nu mai poate provoca soluțiuni violente. Voim, prin urmare, ca numai națiunea, rostindu-se prin libere alegeri, sĕ facă și sĕ desfacă guvernele. Voim dar un ministeriu, espresiune a voinței națiunei.

Condamnăm acele formări și desfaceri de ministere, unele și altele provocate în deafară de motive constituționale. Stigmatisăm acele pretinse demisionări, acele pretinse formări de așa ḑise nouă cabinete, adevĕrate parodii ale regimului parlamentar, la care anual dă loc eșirea dlui Ioan Brătianu pe o ușă și întrarea sa în aceeaș ḑi pe altă ușă!

Dorim un adevĕrat consiliu de ministri constituțional și parlamentar, uniți prin aceleași vederi guvernamentale, dar compus de membrii, avênd fie-care independința cugetărei și libertatea acțiunei. Voim ca în capul fie-cărui departament, țeara sĕ aibă adevĕrați ministri secretari de stat, ca ei în sfera atribuțiunilor lor sĕ poată administra în toată independința rĕspunderii lor constituționale. Nu înțelegem și nu putem primì ca consiliu de ministri constituțional și parlamentar, acest simulacru de consiliu, unde numai primul ministru vorbesce și otăresce; nu considerăm ca ministri constituționali, șefii departamentelor, cari funcționează numai după ordinile și bunul plac al capului cabinetului, desbrăcați de inițiativă, de acțiune și de independință. Mai pre sus de toate repudiăm concentrarea tuturor puterilor statului în mânile unui singur om, devenit astfel dictator. Un asemenea regim se poate numì khedivat, viziriat, dar numai ministeriu constituțional și parlamentar nu poate fi cualificat.

4. Voim aplicarea prescripțiunilor sincere ale Constituțiunei din 1866. Voim legi speciale pentru garantarea libertăței individuale, a libertăței consciinței, a libertăței pressei a respectului domiciliului, a libertăței întrunirilor, și prescriere de penalități pentru ori-cine le-ar călca.

5. Între reformele ce sunt de făcut, punem în ântâia linie ridicarea morală și materială a claselor muncitoare. Voim ca aceste sĕ fie la nivelul ce trebuie sĕ aibă temelia statului.

Partidul liberal fiind eminamente partidul progresului, de mai nainte ne însușim toate acele instituțiuni, toate acele îmbunătățiri, pre cari sciința practică, pre cari națiunile înaintate în civilisațiune le-au adoptat sau le vor adopta ca menite a ridica și a asigura buna stare morală și materială a populațiunilor noastre.

6. Voim reformarea sistemului vicios al impositelor. Voim ușurarea sarcinilor, care apasă asupra proprietății rurale, cel ântâi factor al avuției unei țĕri eminamente agricole. Aceeași ușurare, sau mai bine ḑicênd, scutire de dări directe o reclamăm pentru clasele muncitoare, cari drept proprietate n'au decât brațele lor. Reformarea dărilor amĕsurat cu sciința modernă și cu esperiența câștigată, va putea fără greutate umple neajunsurile, ce ușurările de mai sus ar produce în veniturile statului.

Cu reforma impositelor reclamăm imperios reducerea chieltuielilor netrebnice și neproducĕtoare, stîngerea sinecurelor, secarea plăgei funcționarismului, stîrpirea reală a cumulului. Ca compensațiune voim a se asigura soarta funcționarilor tuturor servițiurilor publice, prin o anume lege, care sĕ-i sustragă arbitrariului si nedreptelor destituiri din partea superiorilor lor, regulând numirea, înaintarea și stabilitatea funcționarilor din toate ramurile administrațiunei publice.

Ințelegem ca soarta vechilor servitori ai Statului sĕ fie asigurată printr'o mai justă și mai ecuitabilă lege de pensiuni.

7. Voim îmbunătățirea administrațiunei publice, care astăḑi este o adevĕrată destrăbălare. Ea trebue a fi renălțată la nivelul unei națiuni și societăți în cale de progres. Voim dar o administrațiune luminată, activă, avênd conscință de misiunea sa. Cerem mai cu deosebire o reformă radicală în administrațiunea provincială și în procedimentele autorităților administrative subalterne. Cerem escluderea politicei și a prigonirilor personale pentru opiniuni politice din catechismul și deprinderile agenților administrativi, superiori și inferiori. Cerem ca administrațiunea sĕ fie pentru toți fii și locuitorii țĕrei aceeaș, bună protectoare și nepărtinitoare.

8. Suntem pentru o descentralisare adevĕrată și eficace. Sub nume de descentralisare înțelegem a retrage din mânile puterei centrale, interesele locale și individuale, care 'și poate găsì îndestularea lor la fața locului, prin autoritățile locale. Sub nume de descentralisare înțelegem autonomia județelor și comunelor în tot ce se atinge de buna lor stare. Puterii esecutive și centrale și representanților ei prin județ și în deosebi prefecților nu înțelegem a lăsa, în județe și comune, altă sferă de acțiune decât a se ocupa de afacerile generale, cari privesc pe stat, decât de a priveghia ca lucrările și decisiunile autorităților elective locale sĕ nu lovească în interesele și drepturile statului, sĕ nu pășască peste sfera lor de acțiune, determinată prin legile țĕrei! Voim reforma legii comunale mai ales în vederea constituirii comunei rurale și a regulării atribuțiilor primariului comunei rurale. Acesta a ajuns a fi numai un agent al puterei esecutive, când el trebue, mai nainte de toate, sĕ fie un magistrat municipal, capul comunei, ocupându-se în special de afacerile ei! Voim dar întinderea atribuțiunilor sale municipale și restrîngerea sarcinelor sale de funcționariu al statului.

Numai astfel vom reînvia vieața municipală, și cetățenii independenți, devotați binelui public și locului nascerii lor, se vor otărî a se apropia din nou de urna electorală, și astfel vor da țĕrei consilii județiane și comunale la înălțimea misiunei lor!

9. Puterea esecutivă centralisând în mânile sale toate ramurile activității umane, a devenit o mașină de resbel, luptând cu succes în contra libertăților publice și independenței cetățenesci. Astfel prin însuși aceasta, regimul nostru constituțional parlamentar nici că mai poate funcționa cu succes și produce resultatele bine-făcătoare, pe cari națiunea este în drept de a le cere și dobândì. Prin această centralisare escesivă, chiar liberile alegeri au devenit un cuvênt fără valoare, de vreme ce în alegeri numĕrul funcționarilor și a acelor ce prin interese sunt în dependența absolută a administrațiunei, întrece numĕrul alegĕtorilor independenți Voim dar a face independente de acțiunea directă a puterei esecutive o serie întreagă de serviciuri publice, precum căile ferate, salinele, regia tutunurilor, etc.

10. Tot așa voim a sustrage acțiunei directe a puterei esecutive banca națională și creditele agricole; nu mai puțin vom înlătura și intervențiunea guvernului în numirea consiliilor de administrațiune ai societăților financiare, economice și industriale, formate cu capitale private. Odată cu retragerea băncii și creditelor agricole din sfera a tot puterniciei guvernamentale, înțelegem a se opera și reforma statutele acestor institute, statute, pe care esperiența le-a dovedit defectuoase și necorespunḑênd la scopul înființărei lor.

Vom sprigini cu dinadinsul esecutarea legei privitoare la creditele funciare rurale, în vedere de a se înființa asemenea institute în Iași și în Craiova, spre a ferì astfel pe împrumutători de trăgănirile și însemnatele chieltuieli ce sunt astăḑi nevoiți a face, din causa centralisărei tuturor împrumuturilor ipotecare în mânile singurului, credit funciar rural din Bucuresci.

11. Iubim armata noastră națională; ne mândrim cu dênsa, și nimic din tot ce privesce binele și desvoltarea ei nu ne poate rĕmânea strĕin. De aceea întărirea ei, îmbunătățirea soartei soldatului și a oficierului sunt un articol de credință pentru partidul liberal. Voim prin urmare o lege, care sĕ asigure mai bine posițiunea oficerilor și sĕ pună un sfêrșit nemotivatelor și deselor strĕmutări, cari au o influință din cele mai îngrigitoare asupra însuș solidității armatei. Voim a asigura și armatei o justiție luminată și nepărtinitoare. Astfel se va întări și disciplina.

12. Voim ridicarea justiției la posițiunea sa consituțională de a treia putere în stat, și deplina independință a magistraturei de puterea esecutivă.

13. Repudiăm procedimentele arbitrare și călcările vĕḑute sau ascunse ale administrațiunei în atributele și judecățile justiției. Protestăm, în contra dreptului, ce puterea esecutivă s'a însușit de a judeca și pedepsì singură și pe cale administrativă fapte supuse tribunalelor și legilor penale ale țĕrei.

Osândim în numele umanităței, în numele constitațiunei, în numele ideilor liberale espulsarea românilor și a oamenilor născuți în țară și nesupuși unui alt stat.

Revisuirea codicelor noastre este imperios cerută și necesară, pentru a le pune în armonie cu Constituțiunea și cu progresul sciinței.

Voim ca femeia se găsească în legile noastre o protecțiune mai eficace a drepturilor sale civile și o mai mare bucurare de aceste drepturi.

14. Voim ridicarea morală și materială a clerului nostru național și a clerului tuturor religiunilor, la care aparțin deosebitele noastre populațiuni.

Preotul mirean al religiunei ortodocse, ca parte activă din societatea civilă, ca părinte de familie, are drept la o îngrigire deosebită din partea partidului liberal.

Voim sĕ se asigure și sĕ se îmbunătățiască soartea sa și sĕ i se dea garanții eficace contra omnipotenței Episcopatului. Voim reformarea Sinodului; revindicăm pentru Stat dreptul de control asupra tuturor hotărîrilor și lucrărilor sale.

15. Voim ca națiunea sĕ dobândească un adevĕrat învĕțământ public, pentru toate treptele societăței, și mai ales acolo unde el nu esistă de cât cu numele, adică prin sate. Voim acest învĕțământ obligătoriu pentru fie-care fiu al acestei țĕri.

Cunoascem marea importanță a studiilor clasice într'un stat civilisat; voim însĕ ca învĕțământul sĕ contribuie la ridicarea agriculturei, a comerciului și a industriei române. Voim dar întemeierea — și cât se poate mai multe — de scoli de agricultură practică, de scoli comerciale.

Voim legi care se reformeze născênda noastră industrie și prin urmare și deosebitele meserii.

16. Voim ca politica noastră economică sĕ fie neapărat națională; ea sĕ fie condusă numai în vederea desvoltărei avuțiilor noastre naționale. In convențiunile comerciale ce vom încheia cu statele streine, revindicăm pentru țară o deplină autonomie a tarifelor, după esemplul adoptat astăḑí de celelalte națiuni comerciale.

Ințelegem și voim a se da esportului nostru toate înlesnirile și îmbunătățirile, pe care le are în alte țĕri comerciul internațional.

Căile ferate prin însuși ele nu trebuie sĕ fie un ram de venit propriu ḑis pentru cassa statului, ci trebuie numai sĕ contribuie la sporirea și crearea celor-lalte sorginți ale avuției, și a statului si a particularilor.

Reclamăm dar scăderea tarifelor pentru esportul productelor pămêntului și industriei noastre, aceasta mai ales în direcțiunea porturilor noastre de mare și de fluvii.

Socotind neapărată pentru înflorirea comerciului nostru adoptarea politicei de apă, spriginim înzestrarea porturilor noastre cu toate îmbunătățirile, cu toate așeḑămintele, pe cari sciința și națiunile înaintate le-au întrodus în marile porturi europene.

Creḑênd că înflorirea porturilor și orașelor de comerciu contribue la binele statului întreg, și că din contră decadența acestor orașe, aduce după sine și decadența materială a însuși statului, voim renalțarea stărei decăḑute a marilor noastre porturi fluviale, și dar spriginim reînființarea porturilor france Galați și Brăila.

17. Voim ca provincia noastră transdanubiană Dobrogea sĕ fie sustrasă regimului escepțional actual. Voim ca populațiunile acestei provincii sĕ fie puse în esercițiul dreptului comun, de care se bucură cetățenii în patria mumă. Printre multele reforme și îmbunătățiri ce această provincie reclamă, cerem formarea unui cler musulman indigen, în vedere de a pune capĕt agitațiunei ce se face de softalele străine.

Cerem reformarea legii privitoare la proprietatea imobiliară din această provincie, în vedere de a constituì proprietatea absolută, după cum ea esistă în România. Cerem legarea efectivă a Dobrogei cu România prin căi de comunicație permanente.

Dumitru Brătianu,
președ. comitetului.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cohalm, 18 Novembre 1885. Onorată Redacțiune! Am promis în una din corespondențele mele a face istoricul comasărei hotarului comunei noastre. Am tot trăgănat cu îndeplinirea acestei promisiuni, deoare-ce făcêndu-o, trebuie sĕ ating persoane, ceea ce n'ași fi dorit.

Măhnirea pentru nenorocirile aduse de acei oameni ai poporului (?) me silesce în cele din urmă d'a rupe tăcerea și a arăta causele nenorocirilor, ce cad asupra acestui oraș.

Comasarea permițêndu-se pentru Cohalm, românii și sasii, afară de 26, recurară la tabla crăiască, care însĕ respinse recursul. Contra a două hotărîri unanime ne mai putênd recura, toată silința și nădejdea noastră era d'a alege acum un inginer bun și eftin, pentru ca pe lângă că comasarea este un ce păgubitoriu pentru proprietarii din Cohalm, sĕ nu o și plătim prea scump.

În Mai a. c. în fine se ține pertractarea pentru alegerea de inginer. O parte din inteligență lucra pe față pentru alegerea unui inginer româno-fil și care permitea a lucra cu prețul de 1 fl. 40 cr. pe jugăr, iar punêndu-i-se la disposiție cartele hotarului ce le posede comuna, va sĕvêrșì lucrarea cu prețul de 1 fl. 20 cr.

Contra acestui inginer, sasii aduseră ca candidați pe Carl Roth din Mediaș și pe un anume Vanky din Odorheiu.

Pre Roth 'l susțineau sasii pe față, ear pe Vanky pe sub ascuns prin partida lor dintre români, în fruntea căreia se afla protopopul actual, capelanul seu I. Bercan și finul acestuia Ioan Buzea.

Vanky este acela care aduse acea scrisoare, despre care gazetele maghiare făcură mult svon, și care ar fi trimis-o președintele tribunalului din Odorhei domnului N. D. Mircea. Destul că acesta din urmă făcù sĕ circule scrisoarea și în mâni rele, de unde eșì apoi făimoasa corespondență în „Magyar Polgár.“

Vĕḑênd susnumiții corifei, că n'au aderenți pentru Vanky, în ajunul alegerei se frământa între popor cu seducerea, că *cine nu votează, nu trebue sĕ plătească tacsa de comasare*, de aceea sĕ nu voteze pentru inginer.

Cu toată insistența celorlalți din inteligenți, în frunte cu advocatul Dr. Andrei Micu adus ad hoc din Făgăraș, nu a putut succede convingerea poporului despre mișelia, cu care voiau a'l seduce.

Bercan și Buzea între sasi și apoi între români, în cârcimă, strigau nu ne trebue inginer!

La aducerea adv. susnumit, se făcuse însĕ o plenipotență pentru George Lungu, ca acesta împreună cu advocatul sĕ represinte poporul la pertractare și sĕ voteze în numele subscrișilor la alegerea inginerului. Nota bene, susnumiții corifei încă subscriseră cu mâna proprie plenipotența, poate creḑênd că vor fi convins pre toți românii despre activitatea lui Vanky prin scrisoarea susnumită, pe care a priorì am declarat'o de apocrifă.

În ḑiua alegerei, 30 Mai, nici un suflet de român la alegere. Lungu vĕḑênd aceasta ia contractul inginerului și alăturând lângă el plenipotența, o înaintează comisiunei. Aflând unii de aceasta, ca și când nu s'ar fi scris nimica, aleargă la comisariu sĕ le arete plenipotența, în care figurau subscrierile. Promite, că vor face tot ce li se va cere pentru a mijlocì reușirea inginerului partidei săsesci, adecă a comasanților, apoi merg cu toții în grădina „Schlosser“ la un banchet gratis.

După banchet întărîtă astfel poporul, încât era sĕ se revoalte. A doua ḑi fiind Duminecă, poporul vede pericolul în care a fost împins și gratulează pe Lungu pentru pasul făcut, ear pe de altă parte se face o declarație, că nu a fost plenipotențiat Lungu sĕ voteze în numele la mai mulți. S'au adunat vr'o 20 subscrieri, dar de ajuns pentru ca sĕ ducă apa la moara comisariului tribunalului, care din inimă susținea pe Karl Roth.

În Septembre ne pomenim cu o hotărîre, prin care furăm însciinţaţi, că înaltul ministeriu, la recomandaţiunea tribunalului, a întărit pe inginerul Roth. Pe cât de mare era întristarea românilor, pe atât de mare era bucuria celor aliaţi, cari nici pănă aḑi nu şi pot da seamă de paguba şi nefericirea ce o au adus asupra bieţilor locuitori.

Poporul vĕḑênd acum, că nu este glumă, vĕḑênd cursa în care 'l trăseseră prin înşelăciune, se hotărî de nou a protesta contra acestei hotărîri. Prin advocatul suscitat li se face un recurs şi tot odată o representaţiune bine motivată la ministeriu, mai cu seamă că inginerul întărit lucrează cu 2605 fl. mai scump decât cel ce a căḑut. Dar ce sĕ veḑi! Triumvirul prin trei oameni ai sei agită între plugari pentru trimiterea unei comisiuni de doi plugari la Maj. Sa Regele.

Înzadar toate opunerile celor prevĕḑĕtori, căci ei îndemnaţi pe sub ascuns de contrarii nostri atâta au amăgit pe popor, încât representaţiunea gata o lasă la o parte şi-'şi face o petiţie, o subscrie mai mulţi şi pleacă la Maj. Sa. Cei doi nefericiţi umblă prin Viena 6 sĕptĕmâni, până ce ajung la audienţă. În tot timpul acesta stau în corespondenţă cu preotul gr. cat. George Spornic.

Petiţia dusă din Cohalm era o icoană fidelă a referinţelor noastre. În timpul petrecerei acolo însĕ, sub ce influinţă şi la al cui sfat nu sciu, fac o nouă petiţie atât de neadevĕrată, încât ori-cărui om cu simţire, trebuie sĕ i se facă ruşine. Eată în trăsuri generale ce se cuprindea într'ênsa.

După ce arată, că cei doi trimişi au servit în armata imperială, spun că în Cohalm trăiesc *230* familii române şi *26* săsesci, că comuna are vr'o 4000 jugăre pămênt, pe care l'au folosit locuitorii, că cei 26 de sasi voiesc şi au pus în lucrare împărţirea acelui teritoriu şi cer în fine ca Maj. Sa sĕ oprească impărţirea.

Apoi dle Redactor, nimic afară de întroducere nu este adevĕrat; atât numai stă, că prin aceasta s'a blamat în modul cel mai infam poporul român din Cohalm.

Cererea s'a respins pur şi simplu.

Dar cine au fost causa principală a acestui blam suferit?

Publicul cetitoriu va gâcì. Sunt aceia cari prin neprecugetare, fără nici o judecată matură pentru a treia oară au împins pe bietul popor, din a cărui spinare trăiesc, în prăpastie.

N'am voit sĕ fac personalităţi. Sciu însĕ că străinii prin ḑiaristica lor vor desbate ultima faptă neprecugetată şi deci am voit numai a pune în clar publicul despre autorii ei.

Am tăcut destul. Am tăcut sĕ nu fiu învinuit că voiesc a periclita interese private.

În fine ca vêrful vêrfurilor, preotul George Spornic spriginind pre ceilalţi fii vitregi ai naţiei române, îndeamnă pre vr'o 12 plugari sĕ ceară pace în cele comunale dela conlocuitorii sasi, dând cu piciorul tuturor resoluţiunilor favorabile, ce cu mult nĕcas le-a eluptat poporul român în decurs de trei ani. Dar şi mai mult. După cum am arătat în una din corespondenţele mele, representanţa comunală a ridicat un conclus, care deja din 9 Martie este recurat la în. ministeriu, şi deci care nu aveau drept de a'l mai înoì pănă la resolvirea recursului.

Preotul susnumit cu capelanul Bercan adună vr'o doispreḑece indiviḑi, le pune în mână o hârtie, în care primesc conclusul, adaugă că retrag recursul din 9 Martie şi totodată se *învoesc ca ori ce deficit va avea comuna sĕ se reparteze pe vitele dela păşune!!*

Las la apreţiarea publicului acest pas necualificabil. El este destul de elocuent, încât apoi pentru personalităţi, cred că însuş faptele enarate me scusă în ochii cetitorilor. *Silvius.*

Varietăţi.

* (Societatea de lectură „Andreiu Şaguna) îşi va ţinea *„şedinţa sa publică“* din ăst an în memoria marelui archipăstoriu Andrei, Vineri la 29 Novembre st. v. în sala cea mare a „seminariului Andreian.“

Începutul la 7 oare seara.

Programa:

1. *„Serenadă“*, cor de H. Marschner, esecutat de corul societăţei.
2. *„Cuvênt ocasional“*, rostit de Nicolau Clonţa, cl. curs. III.
3. *„Grui Sânger“*, legendă de V. Alecsandri, declamată de N. Terhetea, cl. curs. III.
4. *„Pe aripi de cântare“*, cântec pentru tenor, de F. Mendelssohn Bartholdy, cântat de George Pop, cl. curs. II.
5. *„Ce schimbări s'au produs în privinţa religioasă, morală şi socială prin ivirea creştinismului“*, disertaţiune de Emilian Popescu, cl. curs. II.
6. *„Ḑiua a apus“*, cor de H. Pfeil, esecutat de corul societăţei.
7. *„Polipul Unchiului“*, comedie într'un act de I. Slavici.

Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

* (Cas de moarte.) În numĕrul trecut am luat notiţă despre trecerea din vieaţă a doamnei Maria G. Bariţ născută Velisar. Astăḑi reproducem şi anunciul trimis de familia întristată:

Georgie Bariţ, membru al academiei române şi primul secretariu al asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român etc., încunosciinţează cu inima plină de durere, atât în numele seu cât şi al fiilor sei: *Victoria*, măritată *Costantin Iuga*, cassariul academiei române în Bucuresci; *Ieronim*, funcţionariu la „Albina“ în Sibiiu, *Aurelia* vĕduva *Alecsandru Vlad*; *Octavia*, măritată *Mihail Stănescu*, comerciant în Braşov; *Maria*, măritată *Mihail Bontescu*, advocat în Haţeg, precum şi al nepoţilor sei şi nepoatelor despre dureroasa perdere a iubitei sale soţii

Maria G. Bariţ, născută **Velisar**

care după 44½ ani a unei căsătorii fericite, binecuvêntată cu noue prunci, din cari mai trăiesc cei cinci de sus, a încetat din vieaţă Joi în 21 Noemvrie st. v. la 12 oare din ḑi în etate de 66 ani după o scurtă suferinţă, împărtăşită fiind cu sântele taine.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpei repausate se vor ridica Sâmbătă în 23 Noemvrie st. v. din casele proprii, Strada Furcoaei Nr. 402 la 3 oare p. m. şi se vor depune spre eternă odichnă în cimiteriul gr. or. al bisericei Sf. Nicolae din Schei.

Braşov, în 22 Noemvrie (4 Decemvrie) 1885.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Parastas.) Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-Sat şi giur şi-a adus omagiul de recunoscinţă şi pietate faţă de Ilustra Doamnă **Iudita Măcellariu** născută **Tobias,** — fostă membră onorariă şi fundătoare a reuniunei, — prin parastasul, ce s'a celebrat la 17/29 a lunei curente în biserica gr. or. din Abrud-Sat. Fiind onoratele membre însciinţate despre ţinerea acestui parastas, şi invitate la timp, deşì timpul era nefavoritoriu, s'au presentat — din loc şi giur — într'un numĕr frumos; şi astfeliu după finitul cultului divin, mai ântâi membrele comitetului au depus o frumoasă cunună pe parastasul, ce era aşeḑat pe o masă în sânta biserică, şi apoi Reved. Domn protopop Ioan Gall, dând binecuvêntarea, a început ceremonia. O adêncă condolenţă şi pietate se putea cetì de pe feţele celor presenţi, erumpênd — cu deosebire Doamnele — chiar şi în plâns, mai ales după ce domnul celebrante, prin o vorbire scurtă, dar potrivită, a amintit meritele şi vîrtuţile, cari au înfrumseţat pre Ilustra Doamnă decedată, arătând că dênsa, atât ca consoaţă de căsătorie, cât şi ca femeiă română, şi atât faţă de cei din familiă, cât şi faţă de toate instituţiunile de cultură, bunăoară cum e şi reuniunea femeilor de aici, totdeauna a fost la înălţimea chiemării sale, şi a frumoasei posiţiuni, de care s'a bucurat în viaţă-i.

După care terminându-se ceremonia, cei presenţi ne-am depărtat cu inimile pătrunse de durerea causată prin moartea prea timpurie a celebratei; dar tot odată cu oareşi-care mângăiere în consciinţă, că ni-am împlinit o sacră datorinţă de pietate şi recunoscinţă faţă de această nobilă femeiă.

Abrud, în 2 Decembre n. 1885.

Un participant.

* Invitare la producţiunea literară şi musicală, ce se va ţinea Sâmbătă la 30 Novembre st. v. în memoria Marelui Archipăstoriu Andrei în edificiul scoalei capitale din loc, cu următoriul

Program:

1. *„Românime mult cercată“* cuvinte, de Z. Boiu musică de D. Cunţan, esecutată de corul bărbătesc sub dirigiarea învĕţătoriului T. Popovici.
2. *„Cuvêntare ocasională“* rostită de învĕţătoriul G. Oprea.
3. *„Rĕmas bun codrului“* de F. Mendelsohn, esecutată de chorul micst.
4. *„Din povestea vorbii“* de A. Pann, declamaţiune de învĕţătoriul G. Joandrea.
5. *„Cât te-am iubit“* poesie de M. Cugler, musică de C. G. Porumbescu, cântată solo de dşoara Teresia Corvin.
6. *„Românul“* poesie de A. Marienescu, musică de C. G. Porumbescu, esecutată de corul plugarilor români din Orĕştie.

Începutul la 7 oare seara.

Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Orĕştie, în 24 Novembre 1885.

Corpul învĕţătoresc.

* (Cor de plugari.) În Orĕştie se află în înfiinţare un cor de plugari. Dl învĕţătoriu Toma Popovici îşi dă toate silinţele pentru a da vieţii musicale un avênt şi mai mare. Resultatele de până acum ne deschid o perspectivă de bune şi întemeiate speranţe.

* (În afacerea cu steagurile pompierilor din Orĕştie) judecătoria cerc. ca for criminal a adus la 5 Decembre nou sentenţa, care are următoriul cuprins esenţial: Advocatul Samuil Pop *achitat*, maghiarul Mallasz condamnat la o lună arest şi amendă de 50 fl., Gomboş la arest de 15 ḑile şi 25 fl., ceilalţi 7 acusaţi la 5 ḑile arest şi câte 10 fl. pedeapsă în bani.

Loterie.

Mercuri în 5 Decembre.

Buda: **40** **18** **75** **31** **37**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.90	97.80
Renta ung. de hârtie	89.90	89 75
Renta de aur austriacă	108.75	108.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	124.—	124.—
Oblig. de stat dela 18 de 76 ale drumului de fer oriental ung.	109.—	109.—
Galbin	5.97	5.96
Napoleon	9 98½	9.98
100 marce nemţeşti	61 80	61 75
London pe (poliţă de trei luni)	125.60	125.60

Nr. 696. 1885. [1205] 2—3

EDICT.

Stefan Fulea născut în Rĕhău, căsătorit şi domiciliat în Reciu, protopresbiteratul Mercurei, şi-a părăsit de 5 ani de ḑile legiuita sa soţie Maria Vasilie Filip fără a se scìu bicaţiunea lui sau de mai e în vieaţă.

Pentru a rĕspunde la acţiunea divorţială a soţiei sale, se provoacă ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presinte înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial intentat asupră-i se va pertracta şi decide şi fără dênsul.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Mercurea, la 15 Novembre 1885.

I. Droc, protopresbiter.

Nr. 4618/1885 civ. [1207] 2—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea permissibilităţei segregărei hotarului din afară a comunei *„Gyákos,“* se statoresce ḑiua de **19 Ianuariu 1886,** dimineaţa la 8 oare la casa comunală, despre ce se încunosciinţează toţi locuitorii comunei cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se consideră învoiţi cu segregarea. Un esemplar din cerere se află la acest tribunal.

Pertractarea o va ţinea asesorul dela tribunal Székely Miklós.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole, ţinută la 23 Novembre 1885.

Nagy Lajos, president. **Butak,** notar.

Audiţi! şi ve miraţi!

12,500 de bucăţi

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete şi potrivite şi pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roşu, vênĕt, alb, scoţian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.**
Le espedează pe lângă rambursă [1209] 1—4
Exporthaus „zur Austria,“ WIEN, Oberdöbling, Mariengasse 31.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 125 Sibiiu, Joi 28 Novembre (10 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Novembre 1885.

Începe a se învechì credința oamenilor în statornicia nenaturalei situații de adi, și cu ea și credința presei ungurescì dela noi, că prin însușirea unei limbi anumite, se schimbă firea omului.

S'a făcut multă sfară cu patriotismul modern condiționat dela cunoascerea limbei ungurescì.

S'a creat un sistem de educațiune basat esclusiv pe cunoascerea limbei ungurescì, și acest sistem se urmăresce dela scoalele populare până inclusive la universități.

S'a ḑis: fără cunoscința limbei ungurescì nu se poate închipuì patriotism în cetățeanul din Ungaria. Trebuie deci luat copilul încă de mic la cură radicală. Scoala poporală este astăḑi pusă la grea cercare, fiindcă nu s'a putut crea în 5 ani un stat învĕțătoresc, care prin mediul limbei ungurescì sĕ planteze în frageda inimă a copilului patriotismul modern.

Astfel croit, sistemul se continuă la scoalele medii.

În deplină maturitate pășesce omul la studii serioase, spre a se cualifica pentru viața publică.

O altă lume se deschide acuma ochilor sufletescì a omului setos de înaintare. Se vor simțì încă ici colea defectele crescerei unilaterale de prin scoalele poporale și cele medii, însĕ ele dispar, dacă voința de fer stăpânesce întreagă ființa omului.

E liber aici individul, și sciința începe a-și arăta raḑele sale binefăcĕtoare. Nu esistă putere în lume, care sĕ o poată pune în cătuși; curată ca lumina soarelui, ea străbate pretutindinea în toată puritatea sa.

Așa crede tinĕrul eșit din gimnasiu, căci așa a auḑit el dela părinții sei.

Și totuș nu este așa.

Și nu este așa, pentru că sistemul trebuie sĕ fie consecuent.

Mântuirea țerei e condiționată dela patriotismul modern, acest patriotism nu se poate închipuì fără limba ungurească, e deci lucru natural consecuența, în puterea căreia la granița dela Poșon se face zid chinezesc, și nimica nu va străbate de dincolo dincoace, și de dincoace dincolo, căci consecuența cu sfințenie trebuie observată.

I se taie deci omului calea de a putea studia în streinătate, că acolo nu poate studia patriotism.

E trist acest adevĕr, însĕ el se practică în ambe direcțiile, și nu noi purtăm vina dacă lumea începe a zimbì la auḑul lucrurilor dela noi.

Ni se spune că îngrigirea stăpânilor dela cârma statului n'are margin în ce privesce puritatea patriotismului. Ni se spune spre pildă, că literile fundaționale ale lăsămêntului după fericitul Gozsdu au trebuit bine clausulate, ca nu cumva sĕ se știrbească sistemul. S'a decretat deci, că din fundațiunea Gozsdu se vor da stipendii numai tinerilor, cari vor studia în patrie.

Voind vre-un stipendist sĕ-și câștige adevĕrate cunoscințe temeinice în vre un ram de sciință oarecare, și prin urmare sĕ treacă preste murul chinezesc dela Poșon, el trebuie sĕ ceară concesiune dela ministrul nostru de culte, și acesta va decide din cas în cas, dacă individul respectiv e, sau nu în stare a influența patriotismul dela noi prin nepatriotismul câștigat afară de hotarul patriei noastre.

Prin asemenea mĕsuri arbitrarie se isolează Ungaria de lumea cultă, așa ḑicem noi.

Prin asemenea mĕsuri arbitrarie se isolează Ungaria de lumea cultă, ḑice domnul Trefort în adresa sa către senatele universitare din Cluș și Budapesta. Întreagă vieața noastră se oglindează prin mediul limbei maghiare, pre care lumea cultă nu o pricepe.

E nebună această lume cultă, ea nu voiesce sĕ ne învețe limba noastră, și dacă ea nu voiesce sĕ scie de noi, vom face noi ca ea sĕ scie. Se va compune deci deocamdată în limba latină programa lecțiunilor dela universități, și pre această cale vom delătura păretele cel din mijlocul vrajbei.

Începutul s'a făcut, și aceasta ajunge, căci noi scim, că tot începutul este greu.

S'a pus pe lucru pressa din Clus, și ea a făcut mari descoperiri. Ni se spune adecă, că cunoascerea limbei ungurescì n'are nimica cu patriotismul, deoarece cei mai învĕrșunați naționaliști sunt tocmai aceia, cari și-au făcut studiile tot în institute ungurescì.

Paralel cu ḑiarele din Cluș merge înțeleapta mĕsură a ministrului nostru de culte, cu privire la spargerea zidului chinezesc.

Astăḑi s'a dispus tipărirea programei de lecțiuni în limba latină, deoarece aceasta ca limbă moartă nu poate fi esploatată de politică.

Începutul s'a făcut spre a demonstra lumei, că mai ținem ceva totuș la verdictul ei.

Începe deci a se învechì coarda cea veche.

Noi constatăm deocamdată contrastul dintre dispozițiunile luate față cu literile fundaționale ale lăsămêntului după fericitul Gozsdu și cele privitoare la tipărirea lecțiunilor dela universitatea din Cluș și Budapesta. Constatăm contrastul dintre mărturisirea despre raportul dintre cunoascerea limbei ungurescì și patriotismul actual, — și dintre „Kultur-egy-let-ul din Cluș cu toate filialele lui.

Și constatarea o facem accentuând încă odată, că tot începutul este greu.

Revista politică.

Veacul al XIX pe lângă alte însușiri proprii, se caracterisează de sigur — și încă foarte mult — prin faptul, că în el s'a cristalisat tot mai mult și mai mult idea de naționalitate, care aḑi a ajuns aproape sĕ predomineze orice altă ideă.

Și dacă e admis acest adevĕr pentru Europa întreagă, riscăm a ḑice, că nicăiri pe fața pămêntului, idea de naționalitate nu s'a impregnat mai tare în viața popoarelor, ca tocmai la noi în monarchia Austro-Ungară.

Aproape nu este la noi o cestiune internă, la care sĕ nu se ivească în fund, sau pintre culise idea națională; și care ivită odată, oferă destule motive de a nu cunoasce nici unii nici alții dintre litiganți resoane și de a nu face nici o concesie.

Din acest punct de vedere e de tot interesant proiectul unui deputat al dietei provinciale boeme, anume Plener, de a aronda cercurile de justiție și administrație în Boemia după naționalități. Plener din întêmplare e german, și de aceea cehii îl atacă din principiu, susținênd, că asta nu va sĕ ḑică altceva, decât a sfêrtica unitatea regatului boem. Un lucru, — pe care de sigur nu 'l-ar face, dacă proiectul ar fi venit din partea cehilor, și dacă poporația germană n'ar forma minoritatea locuitorilor din Boemia.

Ḑiariul ceh „Pocroc“ condamnă astfel acel proiect, pe care dacă s'ar face la noi, de sigur că 'l-am primì cu un deosebit entusiasm:

„Scopul proiectului este despoiarea minorităților cehice de toate drepturile lor naționale. Noi nu avem lipsă de o argumentare mai detaiată, că de ce anume nu primim un astfel da proiect, care are de scop sfêrticarea țĕrei. Nu este adevĕrat, că în Boemia ar fi esistat vr'o dată un district german încheiat, în care limba cehă sĕ nu fi avut deplina îndreptățire la oficii și judecătorii. Toate legile și ordinațiunile cunosc numai un regat boem, care formează un ce întreg, și ele se adresează la întregul regat boem. Și astfel fiind premisele proiectului false, false sunt și conclusiunile sale.

„Încercarea de a întemeia proiectul pe drept, nu a rĕușit, și ceeace mai rĕmâne, este un ultimat, pe care 'l dă

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare)

Bilkassem se întoarse în cort și'mi raportă. Pe când Ben-Sarah urmărea pe leu.

Abia către ameaḑi Amar Ben-Sarah se reîntoarse și el. Leul se întorsese în culcușul seu. Arabul descrise un cerc de o mie de pași — circonferință, asigurându-se astfel de locul unde se afla.

Era la trei kilometri departe de corturi.

Ficsasem după toată probabilitatea, că întêlnirea noastră va fi chiar în ḑiua aceea.

Ḑiua trecù. Eram pradă acelor friguri și acelei emoțiuni, de care v'am vorbit.

Îmi fu imposibil d'a mânca, d'a cetì, sau d'a me ocupa cu ori și ce.

Cu puțin înainte de apusul soarelui, eșii. Aceasta este o oară, în care arabii, care au vre-un leu în vecinătatea lor, rĕmân acasă neschimbat. Din amurgul sĕrei până 'n ḑiua următoare, un arab, care a auḑit răcnetul leului, nu-i place nici decât a'și scoate piciorul afară.

Pe când eu din contră alesei chiar acest timp, deoarece acuma se deșteaptă leul, se pune pe cercetări și vênează.

Când sosíi în locul designat prin Amar Ben-Sarah, mai era încă un cuart de oară din ḑi și puteam sĕ studiez terenul.

Întrarăm într'o strîmtoare de munți dela Avrès; în fund strîmtoarea era și mai păduroasă acoperită cu pini, braḑi și stejari, ale căror foi sĕmănau cu foile măceșilor. Niște stânci sterpe, încă arḑĕtoare de căldura ḑilei eșiau în mijlocul acestei verdeți, ca niște osăminte a unui om rĕu îngropat.

Ne înfundarăm în pădure. Ben-Sarah îmi servia de călăuz.

El târa după sine o capră destinată a servì ca cursă leului și care se opunea tot într'una de a ne urma.

La 50 de pași departe de culcușul leului se află o poiană: o alesei, precum alege cineva în duel locul unde sĕ se bată.

Amar tăià un arborel, îi făcù țepușă, tăbărî cu ea în mijlocul poienei și o agăță de capră lăsându-i funia aproape de un metru și jumĕtate liberă.

Pe când Amar Ben-Sarah îndeplinea această operațiune, auḑirăm o căscătură lungă la vre-o cinciḑeci, șeseḑeci de pași. Era leul, care nu se deșteptase bine și ne privea căscând tot într'una.

Strigătele caprei îl deșteptară din somn. El se așeḑă liniștit la poalele unei stânci, scoțêndu-și limba sângerândă pe buzele lui cele groase.

Era de o calmitate și dispreț magnific față cu noi.

Me grăbíi d'a trimite înapoi pe oamenii mei, cari nu fură supĕrați și care 'și luară posițiune la douĕ sau trei sute de pași în urma mea. Amida singur însistase ca sĕ'mi țină societate.

Esaminai bine localitățile, o rîpă me despărța de leu. Poiana putea sĕ aibă patruḑeci și cinci pași circomferință, cincispreḑece prin urmare în diametru.

Eram singur.

Era vorba sĕ'mi aleg o posițiune. Me așeḑai la marginea unui lemn. Astfel aveam capra între mine și lemn.

Capra era șepte opt pași aproape de mine, leul la șeseḑeci.

Pe când me pregătiam astfel, leul dispărù; prin urmare nu mai era timp de perdut, trebuia sĕ fiu gata d'a-l primì, putea sĕ s'arunce asupra'mi pe din dĕrăpt, dintr'un moment într'altul.

Un stejar îmi oferea, ceeace totdeuna caut în astfel de împregiurare, — un sprigin.

Tăiai ramurile inferioare, care me genau în mișcări și la ochi, și me așeḑai spriginit de trunchiul seu.

Dar abia me așeḑai, când zărîi numai după neliniștirile caprei, că se petrecea ceva aproape de noi.

învingĕtoriul celui bătut, fiind spada aruncată pe braţul cumpănei. Noi nu scim nimic nici de o bătaie mâncată de boemi şi Brenii de aḑi, cari voiesc sĕ acaţe şi spada de braţul cumpănei, pentru de a face ca dreptatea sĕ se aplece în partea lor, ţîn în mânile lor numai o săbiuţă de lemn foarte nevinovată, care nu poate sĕ bage nici frică în noi şi nici sĕ schimbe posiţia naturală a cumpenei dreptăţii.

„Toate vorbesc în protiva acestui proiect, care vrea sĕ rumpă unitatea Boemiei, pentru care nu va putea vota nici nu financier, nici un german cu idei patriotice, cu atât mai puţin un ceh, care ţîne la patriotismul seu, nici un guvern, până când voiesce sĕ treacă de austriac, — despre aceea suntem convinşi, că coroana nici când nu 'şi-ar putea da consimţĕmêntul seu la un astfel de proiect.

„Pe o astfel de basă noi nu putem discuta şi ne vom opune până la cele din urmă ori-cărei pretensiuni, care nu voiesce sĕ primească în regatul boem un ce întreg şi care nu vrea sĕ recunoască deplina şi egala îndreptăţire a ambelor naţionalităţi în tot cuprinsul ei.“

În şedinţa de Luni a camerei române a interpelat dl Ionescu pe ministrul president al României Ion Brătianu în cestiunea ţinutei, ce observă România faţă cu evenimentele din peninsula balcanică.

Dl Brătianu rĕspunḑênd, a constatat, că e adevĕrat, că regimul s'a adresat la conferenţa din Constantinopole, rugându-o sĕ decreteze demolarea fortăreţelor bulgare dela marginea Dunării. Dar conferenţa a rĕspuns, că de oare-ce ea a fost convocată pentru a discuta asupra unei cestiuni anumite, se privesce de necompetentă pentru a discuta asupra unei cestiuni streine. Dl Brătianu a adaus, că el a călătorit în străinătate, însĕ nu pentru de a cere sfaturi, ci de a afla, că oare pentru România, care ţînută ar fi mai raţională faţă de puterile europene. Şi pe toate puterile, el le-a aflat foarte aplecate de a susţinea pacea.

Ori-ce persoană privată, ḑise dl ministru, poate sĕ păşască pe faţă şi sĕ 'şi arate sentimentele sale de simpatie faţă cu o ideă măreaţă, care mişcă un popor întreg, precum se întêmplă de present în Bulgaria, — dar un guvern e totdeauna silit sĕ observe o reservă oare-care.

Camera a trecut după rĕspunsul ministrului la ordinea ḑilei.

Ḑiarul „Independance belge“ primesce scirea, că republicanii din Spania nu vor încerca deocamdată nimic. Amicii lui Zorilla au trimis un om de încredere la dênsul, pentru a-l sfătuì sĕ nu întreprindă nimic contra unui cabinet, care a inaugurat o politică de reforme şi are de gând sĕ revoace, întru cât este posibil decretele reacţionare şi dispoziţiunile ultramontane ale lui Pidal şi ale cabinetului Canovas. Noul ministeriu a fost primit şi de opinia publică. Presa liberală şi ḑiarele republicane speră unanim, că Sagasta şi colegii sei vor îndeplinì promisiunile date de dênşii pe băncile oposiţiei. Întrarea în cabinet a dlor Montero Rios, Berenger şi Moret a fost plăcută democraţilor şi numirea lui Camacho a liniştit lumea financiară. Situaţia este în general mai favorabilă, decât cum a fost imediat după moartea regelui.“

„Politische Correspondenz“ din Viena reproduce o convorbire, pe care a avut-o corespondentul ei din Paris cu un spaniol de distincţie, care a ocupat mai nainte un post diplomatic foarte important şi care se află în relaţiuni cu diferite partide spaniole.

La întrebarea, dacă într'un timp apropiat, ne putem aştepta la o mişcare carlistă, acea persoană a rĕspuns, că o mişcare parţială este posibilă, nu însĕ una generală, în capul căreia s'ar afla Don Carlos. Această credinţă a dobândit-o prin propriele sale informaţiuni şi mai ales prin declaraţiunile foarte categorice ale unuia dintre conducĕtorii cei mai însemnaţi ai carlismului, ale marchisului Ceralbo. Moartea regelui este un eveniment, care s'a putut prevedea, şi Don Carlos şi-a conformat planul acestui eveniment. Planul este acela de a rĕmânea pe tărêmul ordinei şi legalităţii, de a se prepara însĕ pentru momentul, când Spania ostenită de noua încercare a restabilirei republicei, îl va chiema ca pe salvatoriul ei.

O mişcare carlistă este neprobabilă, căci guvernul spaniol a luat disposiţiunile cele mai energice pentru a înăbuşì ori-ce mişcare. Este sigur, că partida carliştilor, cu toate afirmările contrarie nu este preparată, ci a fost surprinsă de evenimente. În afară de acestea, nici armata, în rêndurile căreia se află răniţii din revoluţiunile trecute, nu prea simpatisează cu Don Carlos, şi se scie, că armata este aceea, care înscenează revoluţiunile în Spania.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Pacea încă nu este închieiată. Bulgarii pretind prea multe, ear sêrbii nu vreau sĕ cedeze nimic.

La Berlin se crede, că Austria şi Rusia îşi dau silinţele pentru împedecarea nouălor ostilităţi, cari redeschise ar putea sĕ aibă de resultat un rĕsboi între austriaci şi ruşi, în care sĕ se decidă odată pentru totdeauna, că dintre aceste două puteri, care are sĕ'şi asigure influinţa pentru totdeauna în orient.

Aksakow cere în ḑiarul muscălesc „Russ“ cu inteţire, ca Rusia sĕ iese din reserva, ce 'şi-a impus, şi în cas că Austria ar ocupa Sêrbia, sĕ rumpă cu toate legăturile amicale dintre aceste douĕ mari puteri, şi sĕ atace cu energie imperiul Habsburgilor.

E de tot interesantă o scrisoare rusească datată din Londra, în care între altele se ḑice:

„Rusia va învinge în Viena pe inimicii slavismului, din burgul din Viena trebuie sĕ se dea porunca pentru ocuparea Bosforului, în biserica sftului Stefan trebuie sĕ se proclameze marele imperiu slav. Ajunsă odată Viena pe mâna slavilor şi ocupată fiind de Rusia, vor trebuì sĕ disparà toţi inimicii slavismului.“

Bine a ḑis cel ce a ḑis, că păn'acì s'a jucat numai uvertura, ear drama are sĕ urmeze d'acì înainte.

Entă câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

5 Decembre.

Constantinopol. — Se crede prin cercurile diplomatice, că la nota Porţei, care revindică pentru Turcìa dreptul de a trata despre pace într'un mod direct cu Sêrbia, prinţul va obiecta, că Turcia a refusat, contra datoriei sale, de a'l ajuta contra Sêrbiei.

Constantinopol. — După scirile din Filipopol, comisarii Lebib Efendi ḑi Gadban Efendi n'au avut o primire escelentă cum pretindea Poarta. Se vorbesce mai cu samă despre un meeting, care s'a ţinut în acest oraş, pentru a protesta contra numirei comisarilor otomani. În cursul acestui meeting girantul consulatului Rusiei ar fi preconisat restabilirea statului *quo ante*, ḑicênd că dacă nu s'ar primì această soluţiune, o intervenire a Porţei pare iminentă, dar meetingul ar fi fost de părere a asista până la estrem, şi mare numĕr de persoane au adăugat, că ar fi preferit restabilirea lucrurilor, care esistau înaintea tratatului dela San Stefano.

Meetingul ar fi dat asemenea o desminţire formală depeşei oficiale din Constantinopol, care ar fi anunţat că nişte petiţiuni ar fi fost remise lui Lebib-Efendi, pentru a i cere restabilirea statului *quo ante*.

Constantinopol. — În faţa atitudinei plenipotenţiatului englez în ultima şedinţă a conferinţei, publicarea proclamaţiunei adresată rumelioţilor pare a fi fost amânată, precum şi plecarea lui Djevdet-Paşa la Filipopol.

De altmintrelea numirea lui Gadban Efendi la Sofia arată asemenea, că misiunea pregătitoare la Filipopol nu va dura mult timp.

Cu toate astea Poarta a cerut ambasadorilor sĕ numească comisiunea de anchetă internaţională propusă de conferinţă. Numai Russia, Austria şi Italia au consimţit a'şi delega pe consulii lor la Filipopol. Germania neavênd consul la Filipopol va numi un delegat special.

Se observă, că Poarta primesce puţine nuvele din Filipopol, ceeace face sĕ se presupună, că depeşile comisarilor sunt oprite.

În sfêrşit politica celor trei imperii pare a nu fi isbutit în urma învingerei Sêrbiei, care era până la un oare-care punct instrumentul lor mililariu, pentru a ajunge la restabilirea statului *quo*. Imperiul ar fi voit într'adevĕr sĕ evite cu ori-ce preţ o acţiune militară din partea Porţei, care avea dreptul absolut de a intervenì conform tractatului din Berlin.

Raporturile dintre ambasada Engliterei şi Poarta ar fi foarte rele.

Poarta continuă a activa înarmările sale, dar se simte lipsa de bani.

6 Decembre.

Petersburg. — „Gazeta Moscoviei“, vorbind despre somaţiunea contelui de Khevenhüller, ce a făcut-o prinţului Bulgariei, în numele guvernului austro-ungar spune, că nimeni nu scie până unde se poate întinde resbelul şi că victoriile bulgarilor nu pot fi anulate din causa unor combinaţiuni politice.

Niş. — Ministrul de resbel, colonelul Petrovici, 'şi a dat demisiunea.

Colonelul Franasovici, actualul ministru plenipotenţiar la Roma, e chiemat a 'l înlocuì.

Constantinopol. — Conferinţa s'a convocat pentru Marţi, ca sĕ i se comunice cele petrecute în afacerile Rumeliei şi proclamaţiunea imperială cătră populaţiunea acelei provincii.

Întrarea trupelor otomane în Rumelia de o cam dată rĕmâne problematică, pentrucă populaţiunea acolo este foarte escitată; femeile 'şi cer bărbaţii, părinţii pe fii lor, ear copiii pe părinţi, cari în grămadă au alergat la Nord pentru apărarea teritoriului invadat de sêrbi, şi astfel s'ar putea isca un conflict sângeros, ce ar putea da nascere unui mare resbel. Aceleaş cuvinte au contribuit la rechiemarea sub-comisarilor şi amânarea plecărei comisariului Djevded.

Capra se smucì cu toată puterea de funia mea privind în partea opusă.

Înţelesei, că leul făcuse o linie curbă pentru a trece râpa şi s'apropia de noi, nevĕḑut şi urmând pe îndoitura pămêntului.

Nu me înşelam. Preste ḑece minute zării capul cel monstruos în vêrful rîpei, care me despărţise de el, apoi umerii şi în fine tot corpul.

Leul e prea somnoros şi leneş. Sosit în vêrful muntelui se afla la şepte paşi departe de capră şi la cincispreḑece de mine.

IV

Stătui nemişcat, ţîntindu-l în falcă. Într'un moment avênd timpul d'al potrivì bine între ochii mei, pusei degetul pe cocoşul puscei şi avui dorinţa d'a o sloboade.

Dac'aş fi cedat acestei inspiraţiuni, aş fi scăpat după toată probabilitatea viaţa unui om; — dar nevĕḑênd în animal nici o disposiţiune de atac, aşteptam cufundându-me în acel fel de plăcere teribilă, de care am vorbit deja şi care constă pentru mine, a me găsì în faţa pericolului şi a me arăta că nu'mi pasă.

Afară de aceea mai am şi alt scop prelungind aceste stranii zăboviri; adecă d'a studia animalul, d'a face un pas mai mult în cunoascerea năravurilor sale; o descoperire mai mult în caracterul unui asemenea adversariu, aceasta este o ansă mai puţin d'a fi mâncat de el.

Mai mult de ḑece minute me desfătai singur, despre ceeace puţini oameni pot sĕ se laude a o fi făcut; aceasta'mi era permis, mai bine de doi ani nu me mai găsíi în faţa unui leu şi acesta era unul dintre cei mai frumoşi, mai tari şi mai măiestoşi ce vĕḑusem.

După ḑece minute se lăsă sĕ cadă pe pântece, turtindu-se dintr'odată, ca şi când i-ar fi lipsit pămêntul sub el; apoi îşi încrucişă labele dinaintea lui, lungindu-şi capul şi-'şi făcù un fel de pernă pentru grumazul seu.

Ochiul seu era ficsat asupra'mi şi nu şi'l mai lua un moment dela mine; se părea că este cât se poate de supĕrat de ceeace se întêmpla în regatul seu, când un om părea că nu'l recunoasce de rege.

Cinci minute mai trecură încă; în posiţiunea în care se afla nimic n'ar fi fost mai uşor pentru mine decât de a-l ucide.

Deodată se ridică în sus, ca şi împins de cineva şi începù a se mişca, făcênd un pas sau doi înainte, un pas sau doi înapoi, mergênd la dreapta mergênd la stânga şi clătinând mereu din coadă, ca o pisică, care începe a se năcăjì.

Fără îndoială el nu pricepea ce va sĕ ḑică această funie, această capră, acest om; inteligenţa sa nefiind d'ajuns a-i esplica un asemenea mister.

Numai instinctul pare că i spunea, că se afla într'o cursă.

Cu toate acestea remăsei nemişcat, cu puşca pregătit, cu degetul pe cocoş, urmărind toate mişcările animalului.

O săritură de-a lui şi a-şi fi fost între ghiarele lui.

Din moment în moment neliniştea lui se mărea şi începea a me nelinişti şi pe mine, coada o clătina tot mereu, mişcările îi devenirĕ mai repeḑi, ochiul plin de flacări.

Ar fi fost o sinucidere pentru mine, dac'aş mai fi hesitat mult.

Profitai un moment, în care se întoarse cu partea stângă cătră mine; potrivíi puşca la umĕr şi o sloboḑíi.

Leul îşi îndoì picioarele, scoase un răcnet de durere, se sucì ca şi când ar fi voit sĕ-'şi musce rana; dar nu căḑù.

După câteva secunde sloboḑíi a doua lovitură.

Apoi fără sĕ me mai uit, eram sigur că 'l-am atins, aruncai prima carabină pentru a lua pe a doua, care era culcată lângă mine cu totul încărcată.

Când me întorsei spre leu, cu puşca la umĕr, leul dispăruse.

(Va urma.)

Varna. — E probabil, că în curênd se va întrunì o conferință în Berlin, pentru a aduce oarecari modificări tractatului din Berlin.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brașov, 23 Novembre v. 1885.*) Domnule Redactor! E cam de mult, de când nu ne-am mai vĕdut pe această cale. Sunt multe causele, din cari am fost împedecat. Astădi însĕ — pe lângă toate ocupațiunile — sunt forțat de emoțiunea unei împregiurări a ve scrie. — E vorba de prelegerile literare ale respectabilelor noastre dame de aici.

În Joia trecută (21 l. c.) seara, a fost prima prelegere pentru acest an scolar. La oara 6 și jumătate sala cea mare a gimnasiului era îndesuită de ființe gingașe, ființe ale secsului frumos și de câți-va bărbați din societatea aleasă din loc și giur; mulți au fost siliți a sta în picioare, de unde a urmat părerea, că pe viitor va fi necesitate a se pune mai multe scaune. Această frumoasă cercetare își are însemnătatea sa concentrată asupra temei, ce era a se desvolta prin dl profesor I. Popea. D-sa a preles despre crescerea copiilor în general și în special despre crescerea copilelor. Însuflețirea, precum și vocea și limbagiul oratoric figurat al dlui Popea au mărit foarte mult însemnătatea prelegerei, astfel încât a pătruns adânc inimele ascultătoarelor, cari cu încordarea atențiunei lor, au erupt în aplause prelungite la rostirea ultimelor cuvinte ale prelegerei.

Eată pe scurt cuprinsul prelegerei din cestiune.

Mama are cea mai înaltă chiemare de pe pământ, cunoscințele cari și le câștigă fie-care copil în familie, în special dela mamă, nu i le poate da acestuia nici statul, nici biserica, nici scoala și în sfêrșit nici o societate din lume. E încântată mama de primele producte a le fantasiei micului copilaș, pe care îl strînge la peptu-i cu toată dulceața, într'adevĕr ca pe cel mai scump tesaur al seu în această lume. Condusă de zelul de a se delecta tot mai mult și mai des de producte nouĕ ale crudei ființe adorate de dênsa, mama își încordează puterile a forța tot mai tare înmulțirea cunoscințelor idolului seu — ale micuțului ei copilaș — și-i saltă inima de bucurie, când vede cu ce îndemânare declamează el cutare sau cutare poesie clasică; — nu-'și mai poate stăpânì emoțiunea, când vede cu ce ușurință este în stare a reproduce el cutare piesă a cutărui autor clasic, sau resoalvă cine scie ce temă matematică, — tot lucruri, ce storc admirațiunea ascultătoriului, — lucruri, cari sunt în stare a le face abia copii înaintați în etate, ear nu unii în cruda etate de 5—6 ani. În modul acesta încordează în continu puterile spirituali ale copilașului nedesvoltat încă, care are lipsă a-și desvolta și întărì mai ântâi esclusiv numai puterile trupesci și numai după aceea a fi ocupat cu eserciții ușoare mentale. Urmarea astorfel de încordări spirituale prea timpurii, este slăbirea ulterioară a facultăților spirituali în aceeaș mĕsură, în care au fost forțate mai nainte, astfel încât geniul părut de odinioară a devenit tîmpit și incapabil de o lucrare ori-cât de ușoară spirituală, sau poate lipsit cu desĕvêrșire de puterea judecății și ajuns în stare de nebunie.

Nici un copil nu e ertat a fi ocupat cu lucrări spirituale, până ce a trecut de al 6-lea an, decât pe cel mult numai cu astfel de lucrări, cari le numim jucării.

Cunoscințele, ce are a le câștiga copilul dela acest an în sus, nu i le poate da nimenea cu succesul așteptat decât numai scoala.

Deci o greșeală foarte mare comit părinții, cari dau copiilor lor o instrucție privată, sub cuvênt, că dacă ar merge în scoală între alți copii, cari vin de acasă cu niscari-va năravuri rele, ar învĕța aceste năravuri dela ei. Chiar și aceste năravuri, dacă ar obvenì în scoală, aceasta nu poate fi de loc condamnată, căci numai așa prinde rădăcini puternice binele în inima fie cărui individ, dacă i se aduce înainte și în combinațiuni cu partea opusă, cu rĕul. Prin societatea micuților copilași își însusesce fie-care din acestia foarte multe cunoscințe folositoare, la cari nu ar ajunge în singurătate — poate nici odată.

Pe timpul cercetării scoalei părinții și în special mama sunt datori a sta în strînsă legătură cu scoala și a lucra în aceeași direcțiune cu aceasta ear nu opus. Pe când se cultivă în scoală d. e. curățenia în cărți, caiete, îmbrăcăminte ș. a., pe atunci mama sĕ ajute și sĕ îndemne pe copilul seu la aceasta. Sĕ îmbrace pe copil în haine curățele, nu pentru de a face din el păpușă și de a-l face, sĕ se înalțe pe sine față de alții, pentru că are vestminte mai frumoase decât ei, — sĕ-i conducă a se cunoasce și a se prețuì pe sine nu după frumusețea esteriorului, ci după valoarea internă a lor, după cunoscințele și înțelepciunea, ce o au. În pĕcatul — de a se înălța după splendoarea esterioară — cad mai ales fetele, de aceea asupra acestora cu deosebire atrage atențiunea mamelor spre a ferì de această plagă generală pe copilele lor. E adevĕrat, că esistă și câte un june frivol, care stă câte 2—3 oare înaintea oglindii de câteori are sĕ iasă undeva de acasă; dar despre astfel de bărbat-femee nici nu merită sĕ mai vorbească omul.

O altă ocupațiune, la care trebuie îndreptată atențiunea și îngrigirea mamelor în timpul adolescenței ficelor sale este, cetitul din timpul liber, carele constă astădi — durere — numai din scrieri, cari escită sensualismul inimilor tinere într'un astfel de grad, încât face din ele niște ființe fantastice, sensuale și înclinate spre ruină morală.

Aici numĕră vorbitoriul scrierile mai nouĕ românesci sub nume de romane, cari conțin descrieri de câți și mai câți eroi ai demoralisărilor periodei fanariotice din România, apoi traduceri estravagante din limba francesă, englesă etc., cari toate aduc cele mai mari stricăciuni tinerimei noastre. *) Când a esprimat dl vorbitoriu prima idee despre cetitul cărților, s'a audit din public o voce întregitoare, dicênd „nemțesci“, aceasta a îndemnat pe disertant a se abate dela tecstul disertațiunei și a vorbì mai mult despre aceasta materie, arătând în toată realitatea mania, ce esistă la noi de a avea mai mare predilecțiune către aceea, ce e străin, decât către productele naționale.

În fine pentru cultivarea gustului estetic face apel dl prelegĕtoriu către toate mamele a îmbrățișa și a cultiva pentru fiii și în special pentru fiicele lor și una din artele frumoase, precum e d. e. musica, fie musica vocală, ori instrumentală. Aceasta sĕ o facă cu atât mai vêrtos, căci aici la noi este ocasiune a-și însușì ori cine musica în sînul reuniunei noaste de cântări. *G.*

Sĕcădate, în 8/20 Novembre 1885. Stimate dle Redactor! În mult prețuitul diariu bisericesc „Telegraful Român“ Nr. 115 apărù o corespondență, sub numirea „Scoală de stat în Sĕcădate,“ în care corespondentul nu ese pe față cu numele întreg, ci caută a se ascunde sub tufa de chim sau „ch,“ și din toate punctele de vedere caracterisează scoalele noastre, precum și conducĕtorii lor în mod unilateral. Drept aceea dle redactor permiteți'mi și subscrisului a-mi face reflecsiile mele la cele afirmate de corespondentele, ca On. public cetitoriu sĕ poată conchide adevĕrul din cele ce vor urma despre conceperea sau proiectarea scoalei de stat în Sĕcădate.

Ideia de stat maghiar prin agenții ei, chiemați și nechiemați, după cum mai cetim și noi dela sate, și-a întins mrejile în toate direcțiunile. Tendințele de a sugruma în noi (nemaghiarii) ori-ce desvoltare națională numai au margini, și prin acelea — condițiunile de cultură intelectuală ni s'au tăiat aproape pretutindinea după pracsa de păna acuma.

În adevĕr în comuna Sĕcădate până la finea anului acestuia scolastic 1884/5 erau 3 scoale confesionale cu 3 învĕțători destul de cualificați, dar mai puțin dotați, și toate între împregiurările locale s'au silit a corespunde legii. În decursul anului acestuia însĕ vine în parochia bisericei protestante un preot nou, mai ca Pilat în credeu, firesce de naționalitate maghiar și numai decât în diua instalării ne imbie pre ambii preoți români din loc, ca sĕ facem o scoală comunală bine dotată.

Vĕdênd că aceasta nu-i succede, din zel către stat, ear nu din alte considerațiuni, căci diua bună se cunoasce de dimineață, face întrebare prin inspectorul regesc de scoale la înaltul ministeriu, că nu s'ar putea face o scoală de stat în Sĕcădate? La care cu iuțala fulgerului, cum a mărturisit dênsul, vine o hârtie la oficiul comunal, la cererea comunității bisericesci din Sĕcădate, de a se înființa acolo o scoală de stat, cu întrebarea, că comuna cu ce poate servì (loc de clădire, lemne de foc etc); la care primind firesce rĕspuns negativ, tot nu s'a mulțumit, ci ca un nor amenințătoriu ne trezim, într'o di pe neașteptate cu inspectorul de stat și cu un învĕțătoriu provisoriu; și cu atâta îndrăsneală, după ce ni 'l-a recomandat de atare, se arătă dl inspector Trauschenfels, încât ne cerù una din localitățile scoalei noastre gr. or., ca sală de învĕțământ pe anul scolastic curinte.

Neputênd a-i satisface dorinții, firesce a trebuit a-și închiria o casă la un particular. Fie-mi permis dle Redactor a atinge acì, că cu mult mai consult era de se îngrigea dl preot reformat și colega de lucruri mai reclamate de toți parochienii sei, (fond bisericesc și scolastic) prin care sĕ poată intrevenì familiilor scăpătate, ca sĕ nu mai treacă în România, căci de vreo câți-va ani o terțialitate s'a dus din 45 familie și făcêndu-se, — de cum-va statul are bani prea mulți, — scoala de stat tot rĕmâne românească. „Perirea ta din tine Israile!!!“ După principiul vechiu: „*Qui tacet, consentire videtur*“, așa aș trage și eu vre-o umbră de vină asupra mea după enaratele corespondentului „ch“, dacă barem în treacăt, ca sĕ nu preocup p. t. public cetitoriu, nu aș face observările mele la învinuirile făcute în mod clandestin. Dice dl coresp. „ch“ că ținuta dlui preot reformat e de imitat, ear conduita preoților români de condamnat. Ce se ține de parochul gr. cath. n'am de observat, căci acela ca protopopul tractului, încredințat lui și bărbat cu studiu nu va rĕmânea dator, ear ce se ține de scoala mea gr. or., am de a observa dlui „ch“, că dênsul, ca și Iuda pre Christos, fiind adese oaspele meu, și ca unui amic descoperindu-i toate secretele, că adecă ușor vom putea fi amenințați de curentul maghiar m'a tradat, fără sĕ fiu vinovat și m'a invinuit fără nici o reservă. Eu sciu, că încă fără de a scì de urzirea scoalei de stat, am făcut cu comitetul meu parochial un salariu de 200 fl. v. a. și am publicat concurs, pe basa căruia s'a și ales învĕțătoriu cu atestate de cualificațiune recerute de lege, dar nu la înpintenarea protopopului, cum afirmă dl „ch“, ci din zel către scoală și învĕțământ, ceea-ce și dl „ch“ scie cu siguritate, că în comuna noastră n'a fost afară cum a fost în alte comune, de unde 'și-a și primit recunoscința cu ocasiunea alegerei de atare.

„*Hinc illae lacrimae.*“ În fine după ce ne caracterisează dl „ch“ în modul indigitat, ne face o esortație atât de esagerată, sĕ nu dic trivială, încât nu sciu ce sĕ rĕspund fără cu cuvintele marelui „Andreiu“ la ocasiune: „*Flere possem, sed juvare non*“ că nu vedem noi (preoții) consistoarele noastre și protopresbiteratele noastre, ca pre acele sĕ le consultăm.

De nu vedeam noi consistoarele noastre până nu intrevenia dl „ch“ sĕ ne consulteze, ne perdeam speranța, ne duceam către abis, căci banii sunt astădi ochii lumii, și pentru tacsa de catechisație și alte interese ne vindeam scolile, ne esarêndam localitățile statului, și ne făceam: „*Omnes in omnia.*“

Toate acestea însĕ s'au făcut, am consultat pre toți prea st. Domni asesori consistoriali, și chiar după-ce primíi și înaltul sfat dela capul suprem al scoalelor noastre confesionale, me învoisem a unifica scoala cea mică gr. cath. cu a noastră, firesce cu caracterul majorității; și și aceasta numai din îndemnul iubirei curate și interesul binelui public, către frații de un sânge conlocuitori la 2/14 Novembre a. c.

După reasumatul celor espuse după slabele mele puteri, retac mai departe și nu voi a me face proroc că ce va fi cu scoala din cestiune.

Constantin Prie,
parochʼ gr. or.

Varietăți.

† **Grigorie M. Alecsandrescu,** vestitul nostru poet fabulist, fost efor al spitalelor civile, membru în comisia centrală din Focșani și ministru, a rĕposat în seara de 25 Novembre c. în etate de 75 ani, la Bucuresci.

Fie-i țĕrîna ușoară și pomenirea în veci binecuvêntată.

* (Representațiune filantropică.) În numĕrul de Sâmbătă al diariului nostru am luat notiță despre o representațiune cu scopul de a ajuta pre copii sĕraci dela scoala normală romano-catolică de aici. Representațiunea a avut loc alaltăeri în sala dela „Împĕratul Roman.“

E lucru creștinesc a venì în ajutoriul celor sĕraci, mai ales acuma în ajunul ernei, și se alinăm durerile celor nĕcăjiți. Și e fericită ideiă a aduna pe această cale cruceriu lângă cruceriu, căci omul bucuros dă din micul seu prisos, sciind că pre de o parte face milostenie și el încă află distracție.

Programa a fost bine esecutată și caracterul ei internațional a atras destulă lume.

Oare noi românii n'am putea arangia asemenea representațiuni pentru sutele de copii sĕraci dela scoalele de aici.

* (Mĕsuri energice.) Energice mĕsuri sciu lua militarii. După cum ni se scrie din Alba-Iulia 4

oficeri români, între cari doi adjutanți ai batalioanelor 20 și 29 din Aiud au fost deodată transferați; și adecă unul în Ungaria de nord, unul în Satmare, unul la Mureș-Oșorhei, și unul la Csik Szereda.

---

*) Întârdiată din lipsă de spațiu. Red.

*) Prin espunerea bibliografică a acestor cărți condamnabile, în modul acesta s'a atras mai mult atențiunea asupra lor atât a tinerilor, cât și a celor mai bĕtrâni, pe cari îi împinge curiositatea tocmai pentru aceea și cari nizuiesc a se convinge de ce sunt combătute. Aceasta împregiurare se poate asemăna cu cartea neagră a catolicismului, în carea se induceau toate cărțile anticatolice și se opriau prin circulariu papal, ca sĕ nu le cetească credincioșii catolici; tocmai pentru aceasta se treceau foarte tare cărțile acestea, astfel încât, cine voia sĕ aibă câștig mai mare din vre o carte a sa, stăruia a i se induce în cartea neagră. Coresp.

Se dă cu socoteala, că scorniturile cu irredenta română sunt causa acestor disposițiuni.

A rěmas deci Aiudul în toată virginitatea calvinească, curățindu-se de acesti oficeri, cari erau fala garnisonei din Aiud.

* (A doua seară de convenire) a inteligenții române din Orěștie s'a ținut la 29 Novembre nou în localul casinei române. Programa acestei seri s'a deschis cu novela instructivă „Popa Tanda“ cetită de dl învěțătoriu Oprea. Al doilea punct din programă: „Bălcescu murind“ duet pe violină, esecutat de dșoara Maria Popovici, cu acompaniarea instructorului seu, a produs o viuă impresiune în cei de față. Dșoara Maria Popovici a sciut sě dea o fidelă espresiune și interpretare profundului dor de patrie, ce a simțit marele patriot român Bălcescu, când și-a dat sufletul seu cel nobil în mânile creatorului în esilul dela Palermo. Publicul ascultătoriu a participat cu viu interes la această piesă, care ne reamintesce un moment solemn din vieața unui patriot și martir român. Accentele cele duioase au făcut sě vibreze toate inimile și publicul a resplătit acest debut al numitei dșoare cu aplause sgomotoase.

După aceasta s'a ivit pe podiu tinera, afabila și simpatica dșoara Elena Orbonaș, care a declamat poesia „Frumos e omul Doamne“ de Andr. Mureșianu, — cu o siguritate, precisiune și accentuare nimerită. Aplausele dese au fost rěspunsul publicului la declamațiunea cu succes a dșoarei Elena Orbonaș, care pentru prima dată s'a arătat în public ca declamatoare.

Piesa „Pe un leagăn“ duet de R. Peters, esecutată de dd. A. Barcianu Popovici și învěțătoriul Popovici, a ținut publicul la același nivou al distracțiunei și în buna disposițiune, ce ne au procurat-o piesele anterioare. Publicul a dat espresiune mulțămitei sale prin aplause vii.

Publicul a cerut sě se repeteze duetul. Domnii numiți în loc de a repeta duetul acesta, au cântat piesa „Sub această neagră stâncă“, spre cea mai plăcută surprindere și plăcere a publicului.

Cu aceste programa s'a închieiat: — La stăruința publicului a cântat în afară de programă doamna Baciu „Vivandiera“ și dșoara Elisabeta Popu aria „stele rele a vieții mele.“ Ambele piese au fost primite cu simpatice manifestațiuni și aplause din partea celor presenți. În deosebi dșoara Elisabeta Popu, care dispune de o voce foarte bună (alt) și bine desvoltată, ne a dovedit și de astădată, că dsa are toate însușirile pentru a devenì, când ar avea asemenea intențiune, o cântăreață de frunte și de renume public.

Cu acestea convenirea a doua s'a sfêrșit și toți ne-am depărtat ducênd cu noi convingerea, că românii, dacă au voință serioasă, pot sě și facă foarte mult pe terenul progresului. Și într'adevěr, în Orěștie s'a și pus un bun fundament la o desvoltare serioasă și solidă a vieții sociale materiale și culturale.

* (Fortificarea Bucurescilor.) În ḑilele trecute s'au făcut pe câmpul Cotrocenilor ecsperiențe cu noule cupole, în presența mai multor persoane militare și de inginerie, între cari d-nii ingineri Hepites și Lupașcu, căpit. Grămăticescu și alții.

Scopul cupolelor este d'a adăpostì câte o păreche de tunuri, așeḑate la distanțe împregiurul capitalei spre apărarea ei. Construcțiunea cupolelor are două părți: basă ficsă de zidărie și d'asupra cupola învêrtitoare de metal. Partea metalică e de oțel de grosime 20—25 centimetri, cu câte o gaură pentru gura fie cărui tun, și se învêrtesce printr'un aparat hydraulic împregiurul acsei sale, ridicându-se în sus sau lăsându-se în jos. pentru a putea da tunurilor ori-ce direcțiune. Cupolele trebuie sě resiste la ori-ce gloanțe de tun.

Cupolele, cu cari se face încercare acì sunt aduse de două societăți: una franceză și alta germană. Prețul unei cupole este de aproape 250,000 lei, din care jumětate plătesce guvernul român, ear cea-laltă jumětate privesce pe companii.

Încercările se fac la distanța de un kilometru, cu obusuri de 20 centimetri diametru.

Cupolele francese sunt mai groase în păreți și de construcțiune mai elegantă, avênd forma unei pălării cilindrice de 2 metri înălțime, dar au desavantagiul, precum spune „România liberă“, că oferă projectilelor o suprafață mai mare, decât cele germane, dela cari nu se vede decât un capac boltit.

* (Bibliografic) A apărut nrul 26 al „Revistei literare“ ce iese de două-ori pe lună sub redacția dlor I. Radoi și Th. Stoenescu în Bucuresci, — cu următoriul cuprins: Întunerecul, poesie (după lord. Byron) de Th. M. Stoenescu. — Amintiri (după André Theuriet) de Dumitru Stănescu. — Pentru ce?... (poesie) de Carol Scrob. — Prin grâu (poesie) de Traian Demetrescu. — De-ale vieței. Cântați, rîdeți, dormiți de August R. Clavel. — Cerșitoriul (poesie) de Victor Bilciurescu. — Ofticosul, nuvelă de d'Artanian. — Cunosc (poesie) de Traian Demetrescu. — Orațiu și Lidia, comedie într'un act (după Fr. Ponsard) de Th. M. Stoenescu. — Din trecut de Cornelia Emilian. — Copila din flori, comedie în 4 acte. de Gr. Ventura. — E trist, (poesie) de Al Slăniceanu. — Iad (poesie) Th. M. Stoenescu. — Ateneul Român. — Societatea Revistei Literare.

Conspectul operațiunilor institutului de credit și de economii „Albina“ în luna Novembre 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 31 Octombre 1885	37,874.51
Depuneri	115,704.07
Cambii rescumpěrate	294,262.70
împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	46,187.78
Interese și provisiuni	14,857.72
La fondul de pensiune	25.50
Monetă vêndută	14,474.28
Effecte	5,737.—
Conturi curente	98,191.39
Diverse	362.16
	fl. 627,677.11

Eșite.	fl. cr.
Depuneri	104,223.76
Cambii escomptate	277,853.39
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	65,855.40
Interese pentru depuneri	927.39
Contribuțiuni și competințe	92,03.
Salarie și spese	2142.04
Monetă cumpěrată	13,453.89
Conturi curente	114,061.87
Diverse	711.42
Numerariu cu 30 Novembre 1885	48,355.92
	fl. 627,677.11

Sibiiu, 30 Novembre, 1885.

I G. Ioan, director esecutiv.

Iosif Lissai, comptabil.

Loterie.

Mercuri în 9 Decembre.

Sibiiu: 66 51 4 3 90

[1207] 1—1

Somni proaspeți

se vênd cu prețurile cele mai moderate:

Sibiiu, Têrgul brânzei Nr. 8.

Nr. 722. [1211] 1—3

EDICT.

Ioan Cărată, gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sělîștei, carele din anul 1865 a părăsit cu necredința pre legiuita sa soție Maria n. Lăpědat gr. or. tot din Topârcea, fără a se sci ubicațiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de *trei luni* dela prima publicare a acestui edict, sě se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa, se va pertracta și în absența lui.

Sělîște, 25 Novembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 4618/1885 civ. [1207] 3—3

Publicațiune.

Pentru pertractarea permissibilității segregării hotarului din afară a comunei *„Gyákos,“* se statoresce ḑiua de **19 Ianuariu 1886,** dimineața la 8 oare la casa comunală, despre ce se încunosciințează toți locuitorii comunei cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se consideră învoiți cu segregarea. Un esemplar din cerere se află la acest tribunal.

Pertractarea o va ținea asesorul dela tribunal Székely Miklós.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole, ținută la 23 Novembre 1885.

Nagy Lajos, president.

Butak, notar.

Concurență

înșelăciunilor comise

cu

învělitoarele pentru cai!

De 50 de ani esistă

o fabrică de învělitoare și covoare

cu privilegiu ces. reg.

care ne-a însărcinat pe noi, ca sě punem odată capět **concurenței ce s'a pornit în ḑiua de aḑi;**

și spre acest scop sě-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din

Invělitoare pentru cai

numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste

Invělitoare pentru cai.

Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevěr cu neputință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Ḑilnic trimitem din aceste învělitoare în toate părțile lumei și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de două-ori atât ca acum. Adresa: [1206] 1—4

Exportwaarenhaus „zur Austria,“

Ober-Döbling, Mariengasse 31,

în casa proprie.

☞ Me rog sě se observe adresa esact. ☜

Nr. 696. 1885. [1205] 3—3

EDICT.

Stefan Fulea născut în Rěhău, căsătorit și domiciliat în Reciu, protopresbiteratul Mercurei, și-a părăsit de 5 ani de ḑile legiuita sa soție Maria Vasilie Filip fără a se sciù bicațiunea lui sau de mai e în vieață.

Pentru a rěspunde la acțiunea divorțială a soției sale, se provoacă ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sě se presinte înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial intentat asupră-i se va pertracta și decide și fără dênsul.

Déla oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Mercurea, la 15 Novembre 1885.

I. Droc, protopresbiter.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații medicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sě'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sě observe ce cuprinde și de unde vine pachetul

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 2

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1210] 1

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1886.

Anul al treiḑeci și cincilea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑětori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Měsurile nouě și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprinḑênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învěțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împěrăteasa Eudocsia. — Notițe pentru preoți. — Sfaturi bětrânesci. —

Conspectul sěptěmânilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 126 Sibiiu, Sâmbătă 30 Novembre (12 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru** de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 29 Novembre 1885.

Suntem în ajunul ḑilei Sântului Apostol Andrei. Biserica română din Ungaria și Transilvania serbează mâne sĕrbătoare bisericească cu caracter local. Andrei a fost numele archiereului celui mare, care rumpênd întunerecul unui secol și jumătate a reînoit vechia noastră metropoliă, dându-i eărăș locul ce i se cuvine între bisericele creștine din patrie. Andrei a fost numele archiereului, care o vieață întreagă a sacrificat pentru binele poporului român din statul Ungariei. De aceea e scumpă românului ortodocs această ḑi de fericită memoriă și el o serbează duchovnicesce.

Se cuvine deci sĕ ne întoarcem privirile spre măreața figură a fericitului Andrei baron de Șaguna, se cuvine nouĕ a sĕrbătorì memoria acestui bărbat, și sĕ o sĕrbătorim în mod vrednic, se cuvine sĕ ne revocăm în memoriă vieața lui. Și vom afla că întreaga lui vieață a fost luptă neîntreruptă, luptă fără obosealā pentru fericirea națiunei române, pentru fericirea bisericei ortodocse.

O vieață are fie-care om, și el este stăpân preste ea, o poate întrebuința după bunul seu plac.

Și vieața dispare ca o umbră înșelătoare, lăsând numai memoria pentru faptele împlinite și aceasta ca monument neperitoriu.

E fericit omul, care dăruit dela bunul Dumneḑeu cu ințelepciune și pricepere, se scie folosì de împregiurările date spre a face bine neamului seu.

Sunt puțini acesti fericiți, și între ei este a se numĕra și archiereul, a cărui memorie o serbează mâne biserica ortodocsă.

Dotat dela buna natură cu eminente calități sufletesci și trupesci, Șaguna le-a sciut fructifica și s'a sciut folosì și de împregiurările date.

Timpul tace și trece. 12 ani ne despart dela anul în care a apus acest luceafĕr al neamului nostru.

În proporție directă cu trecerea timpului cresce și splendoarea acestui luceafĕr și stima generală cresce și ea în mĕsura, cu care evenimentele ca valuri furtunoase se rostogolesc asupra noastră, amenințându-ne cu cutropire.

Nu credem oportun a mai trage tocmai acuma în discusie cestiunea, dacă a fost corectă sau nu direcția politică a românilor după înaugurarea dualismului, nu vom vorbì nici de bărbații politici, cari au moștenit testamentul politic al lui Șaguna, și cari cu o rară bărbăție l'au susținut 10 ani de ḑile după moartea acestui bărbat, ca deodată sĕ-l abandoneze, desavoând tot trecutul lor politic și judecata ageră a luceafĕrului nostru. nu vom cerca a demonstra încât împregiurările de aḑi difer de cele de acum 10 ani, nu vom căuta a arăta întrucât împregiurări locale și interese de clică pot produce scisiuni și certe cu totul nefolositoare, nu vom vorbì deci despre trecutul politic al lui Șaguna, ci ne vom mărginì numai a constata, că vieața lui ca o carte deschisă ne arată direcția cea mai bună în luptele pentru esistența noastră.

Principala îngrigire a lui Șaguna s'a concentrat asupra bisericei sale. Crearea unui stat preoțesc și învĕțătoresc în spiritul bisericei noastre, aceasta a fost principala preocupațiune a bărbatului, în memoria căruia sĕrbătorim noi. Crescere în spiritul bisericei noastre, ca ea sĕ caracteriseze pre preoții și învĕțătorii nostri între toate împregiurările.

Această notă caracteristică în stăruințele lui Șaguna ne dă cele mai sigure doveḑi despre profunditatea, cu care a prevĕḑut fericitul Șaguna desvoltarea lucrurilor în biserica noastră.

Nu suntem destul de ortodocși și-a ḑis Șaguna, ne trebuiesce crescere mai bisericească, căci biserica este unica basă, pe care ne putem desvolta noi.

Suntem la închieierea ultimului pătrariu de secol al 19 și vedem că oamenii sunt închiegați în secte religionare, cărora se supun în cele mai multe casuri vitale cestiuni naționale.

Esistă un fel de dualism la noi românii, și nu odată s'a pus cestiunea parității chiar la instituțiunile noastre culturale.

Avem slăbiciunea noi ortodocsii de din defăimarea bisericei noastre facem vêrtute națională, și aceasta o facem glorificând pre bărbații bisericei surori, pe cari crescerea lor bisericească i-a legat în o puternică falangă confesională. E notă caracteristică, care de un timp încoace aruncă umbră asupra crescerei noastre bisericesci, e notă caracteristică această slăbiciune a noastră, și ea se manifestează tocmai la bărbați, cari pe timpul fericitului Șaguna erau fanatici în apărarea intereselor noastre bisericesci.

La aceasta parte slabă a crescerei noastre bisericesci vor fi reflectând poate mai mulți dintre puținii puritani nefalsificați ai vederilor politice și confesionale ale fericitului Șaguna. Și ei vor fi reflectat la aceasta, vĕḑênd direcția greșită de aḑi a vieței noastre publice, direcție, care se susține cu măiestrie tocmai de cei mai competenți a se pronunța asupra lui Șaguna ca ortodocs și ca politic.

Avem o unică mângăiere. Biografia lui Șaguna este tipărită și la o eventuală strîmtorare unica noastră armă sufletească va fi nefalsificata lui vieață.

Cu această mângăiere sĕrbătorim noi ḑiua Sântului Andrei.

Revista politică.

În dieta Ungariei se discută de present asupra proiectului de lege pentru prolungirea dela 3 la 5 ani a mandatului deputaților dietali.

Opasițiunea privesce în acest proiect de lege o garanță, pentru care se luptă guvernul, ca sĕ-'și asigure domnía încă pe 5 ani, fiind sigură, că pe lângă situația de aḑi a partidelor, poate face negenat tot ce voiesce.

Representanții oposiției vorbesc din acest punct de vedere. Cu toate aceste se pare, că mare nemulțămire nici lor nu le face acest proiect, de-oare-ce dacă nu mai mult, dar barĕm atâta folos va trage Ungaria din el, că vor mai scădea enormele spese electorale, cari păn'acì se repetau din trei în trei ani.

Guvernul crede, că prin mĕsura aceasta va putea rĕcorì și iritația aceea corteșască, fără samĕn în lumea civilisată, care se manifestează la ori-ce alegere, — și care totdeuna cu capete sparte și fălci sdrobite se sfêrșesce.

Intre vorbitorii „contra“ proiectului este însemnat și Dl deputat Petru Truța din partida naționalităților.

În nrul trecut al jurnalului nostru am publicat rĕspunsul Dlui Brătianu la interpelarea deputatului Ionescu, în cestiunea politicei esterne, observate de guvernul României. Dăm aḑi și interpelarea Dlui Ionescu în cele următoare.

Dl Ionescu recunoasce că guvernul a urmat fată cu mișcarea făcută în Rumelia o politică pe atât de corectă, pe cât și prudentă.

Se întreabă însĕ dacă aceeaș politică a urmat-o și după începerea resbelului.

Dsa declară de o greșală mare politică, cererea guvernului de a se dărîma cetățile de pe malul drept al Dunării.

Dl Ionescu ḑice, că unirea Rumeliei cu Bulgaria nu trebuie sĕ ne turbure și nu trebuie sĕ ne temem de o Bulgarie mare, fie ea cât de mare, căci legături mari unesc poporul român cu cel bulgar, care a dat probe, că nu este instrumentul vre unei puteri și că lucrează din propria-i inițiativă.

Dsa cere ca guvernul sĕ rĕspundă, care este atitudinea actuală a sa și dacă nu crede, că este in-

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Încheiere.)

Rĕmăsei nemișcat, temêndu-me de vre-o surprisă și privind în toate părțile.

Auḑii pe leul răcnind.

Se scoborî jos de pe rîpă.

Răcnì de două ori încă, depărtêndu-se tot pas de pas.

El își recăpătă forța.

Așteptai încă câteva minute, poate nu fură decât câteva secunde; căci în asemenea împregiurare este greu sĕ mai mĕsuri timpul.

Apoi ne mai auḑind nimic, me ridicai și visitai locul, unde animalul primise cele două lovituri de foc ale mele.

Capra căḑută la pământ și aproape gâfâind de teroare, se sbătea ca și când s'ar fi aflat în agonie.

Aflat pe teren, îmi fù ușor d'a vedea cumcă leul fusese atins de cele două gloanțe și că gloanțele i traversară corpul întreg.

Se aflau două aruncături de sânge de fie-care parte.

Ori-ce vênătoriu scie, că un animal supoartă lovitura mai departe, pe când însĕ glonțul rĕmas în rană 'i causează vĕrsare de sânge.

Me pusei a'l urmărì; ceeace era ușor de făcut. Tot drumul pe care îl percurse era plin de sânge.

Ramurile arborilor, prin mijlocul cărora trecuse erau frânte și pline de sânge.

După cum presupusei leul își recăpătă forța.

În acest moment vĕḑui aparênd din înălțimea rîpei frunțile lui Amida, Bilkassem și Amar Ben-Sarah. Ei s'apropiau cu precauțiune, nesciind dacă eram mort sau viu, ținêndu-se gata de a da foc.

Ei me zăriră la picioarele rîpei, scoaseră strigăte de bucurie și veniră sĕ se împreune cu mine.

Ei voiră a începe la moment chiar urmărirea leului; cantitatea de sânge vĕrsat 'i făcea a esagera gravitatea ranei.

Eu îi reținui.

După părerea mea leul fusese atins poate grav sau de moarte, dar inima nu-i era atinsă. Leul încă plin de forță; agonia sa teribilă.

Într'acestea opt sau ḑece arabi de prin corturi ne ajunseră armați cu puscile lor.

Ei auḑiră cele doue lovituri ale mele și ei alergau ca și Amida, Bilkassem și Amar Ben-Sarah sĕ afle ce s'a întêmplat.

Ceeace s'a întêmplat, atât pentru ei cât și pentru mine, era scris pe pământ.

Primul strigăt al lor fù „trebuie sĕ'l urmărim.“

Îi oprii observându-le că aleargă într'un pericol mare.

Dar zadarnic.

„Rĕmâi aici ḑiseră ei și noi ți-'l vom aduce mort.

Eu le spusei, că leul era viu, că după răcnet i-am putut judeca forța, ei voiră cu totdeadinsul a întra în pădure.

Îmi dădui ultima silință d'ai împedeca sĕ mai înainteze; eram convins, că dacă am aștepta până în ḑiua următoare noi 'l-am găsì mort, pe când din contră dacă 'l vom urmărì în acest moment, ne am isbì la o sută de pași cu durerea și mânia lui; — fie-care scia ce ar resulta din această isbire.

Nici o observare nu fù luată în seamă în încăpăținarea lor. Vĕḑêndu-i așa de resoluți a urmărì pe leu fără mine, me decisei a me duce și eu cu ei.

Dară luai numai dispositiunile.

Încărcai carabina mea Devismes, care o luai eu; dădui lui Ben-Sarah carabina mea Lepage și lui Amida pușca mea a ducelui d'Aumale, — după carabina Devismes o prefer pe asta mai mult, — a ucis treispreḑece lei, — și în urmă intrai în pădure pe urma leului.

teresul ţĕrei de a se intervenì pentru împăcarea sêrbilor cu bulgarii.

Alegerile în Anglia decurg în ḑilele aceste şi judecând după semne, ele au sĕ se sfêrşască cu rĕsturnarea ministeriului conservatoriu al Dlui Salisbury.

Pănă Mercuri s'a efeptuit alegerea în 635 de cercuri. Resultatul de păn'acì ni'l presentă următoarele cifre: 315 liberali, 247 conservatori şi 73 parnelişti.

Causa principală, care va face sĕ cadă conservatorii, este frica de omnipotenţa viitoare a lui Parnel, care a înstrăinat pe cei mai mulţi din tabăra conservatorilor, şi i-a făcut sĕ voteze pentru liberalii Dlui Gladstone, — astfel, că liberalii reies aḑi în cele mai multe locuri cu maioritate imposantă. În casul cel mai bun, ei totuş nu pot conta decât la o maioritate absolută de cel mult 10 voturi, de oarece numĕrul parneliştilor poate s'ajungă până aproape la 100 de mandate, şi astfel aliaţi cu conservatorii în tot casul va fi delicată posiţia Dlui Gladstone.

Despre situaţiunea în Spania publică „Figaro“ o epistolă de a lui Emilio Castelar. Fostul president al republicei spaniole se înţelege că e de firma convingere, că republica are sĕ fie în curênd restabilită. „În decursul domniei de 20 de ani a regelui Alfonso, — ḑice vechiul republican între altele, — am fost delegatul tuturor parlamentelor, şi le-am spus-o sus şi tare acelora, cari au creat restauraţiunea monarchică, că ea nici nu s'a întărit şi nici pe base solide nu stă. La 7 August 1876 am ḑis cuvênt în cuvênt: „Restaurările nu sunt nici odată soluţiuni. Rentoarcerea Stuarţilor în Anglia n'a fost o soluţiune, tocmai cum n'a fost nici ceea a Bourbonilor în Francia“. . . . Dacă aşa dară eu n'am creḑut nici la începutul restaurărei în durata ei, cum sĕ cred acum după moartea regelui Alfonso? Regina regentă n'are nici un razim nici chiar în familia ei proprie; nimic nu-i stă ei într'ajutoriu, decât o abstracţie mare: legalitatea. Dar Castelar crede, că monarchia se poate foarte uşor rĕsturna tocmai, pe o cale legală, şi se dechiară de nou foarte hotărît în contra ori ce fel de „*Pronunciamento*, ba chiar în contra revoluţiei. El voiesce o republică conservativă şi îi atribue lui Gambetta ca o mare greşală, că a dechiarat rĕsboi preoţimei.

Consiliul miniştrilor din Francia s'a ocupat ḑilele trecute cu cestiunea creditelor pentru Tonking şi cu lucrările comisiunii parlamentare; consiliul miniştrilor stăruiesce ca cestiunea creditelor sĕ se desbată cât se poate de curênd în camera francesă. Cestiunea Tonkingului şi modul cum a fost ea discutată în comisiunea de trei-ḑeci, a făcut rea impresiune asupra opiniunei publice din Francia. Deja distincţiunile generalului Briére de L'Isle au dat nascere unei osebiri de vederi între ministrul de resbel şi de marină; cel din urmă va demisiona, şi nu cu greutate a putut fi adus acolo sĕ-şi amâne demisionarea sa până la terminarea desbaterilor asupra creditelor pentru Tonking. Este probabil că dl de Jaurès va fi succesorul seu. Camera de comerţ din Paris a protestat unanim contra evacuării Tonkingului şi s'a pronunţat într'un mod foarte energic pentru ocuparea totală, de oare-ce interesele comerciale ale Franciei reclamă aceasta.

Ḑiarele republicane din judeţe, publică în fiecare ḑi proteste energice contra evacuării Tonkingului, care sunt iscălite de consilieri comunali, camere comerciale, societăţi şi până şi de autorităţi.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Sorocul de 24 de oare, pe care 'l-a pus principele Bulgariei, ca sĕ se facă din partea sêrbilor propuneri noue de pace, a trecut. Cu toate aceste nu mai este teama aşa mare, că ostilităţile se vor începe de nou, de oarece Bulgaria a declarat, că în cas de ar fi silită sĕ refuze de nou propunerile Sêrbiei, ea se va adresa către marile puteri, — ear Sêrbia nu va începe ofensiva cu nici un preţ, din respect către voinţa espresă a puterilor.

Toate sunt dar semne, că situaţia s'a întors cu ceva mai în spre bine.

De altă parte se vede din avertismentul ce 'l a dat guvernul rusesc ḑiariului „Rus“ al lui Acsakov şi din refusarea, ce a primit-o generalul Durnovo pentru ţinuta lor anti-austriacă, — că regimul Rusiei nu este învoit cu declamările panslaviste în protiva Austro-Ungariei, cari pe lângă iritaţia produsă în poporaţiunea rusească, — conturbă pacinica conlucrare a celor trei puteri mari.

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

6 Decembre.

Sofia. — Astăḑi va venì din nou la Pirot colonelul Milanovatz; contrapropunerile bulgare sunt menţinute; probabilitate de armistiţiu până la 1 Ianuarie.

7 Decembre.

Sofia. — Guvernul princiar a adresat marilor puteri o circulară prin care arată insistenţa Sêrbilor de a li se primi propunerile lor pentru închieierea armistiţiului, respingênd contrapropunerile bulgare; se crede că în interesul păcii puterile vor consilia pe sêrbi sĕ ajungă la o înţelegere. Godban, înlocuitoriul lui Nihad a sosit.

Sofia. — Guvernul princiar a adresat agenţilor diplomatici o circulară, în care se spune, că propunerile Sêrbiei neavênd alt scop de cât a trăgănì într'un mod nehotărît cestiunea de armistiţiu, păstrând tăcerea în ceea ce privesce închieierea unei păci definitive, guvernul bulgar insistă mai mult ca tot deauna spre a obţine din partea Sêrbiei aderarea la contrapropunerile făcute de dênsul.

El a mai spus, că întrevederea celor doi delegaţi sêrbi şi bulgari, însărcinaţi ca sĕ trateze despre armistiţiu va avea în curênd de resultat un armistiţiu.

Cât despre restabilirea păcii între cele două ţĕri, guvernul princiar va proba în modul cel mai evident, că este totdeauna însufleţit de acelaş spirit de împăciuire şi speră că puterile vor ţinea cont de victoriile purtate de către armata principatului, precum şi de sacrificiile făcute de poporul bulgar, pentru a menţine ordinea şi liniştea în Rumelia, a respinge pe năvălitori şi a păḑì integritatea imperiului otoman, compromisă într'un moment.

8 Decembre.

Petersburg. — Crucea roşie a Rusiei a pus în mişcare pentru Bulgaria o însemnată coloană sanitară, în capul căreia se află Dr. Ignatieff.

Calafat. — Parte din armata sêrbă de lângă Vidin s'a retras îndepărtêndu-se spre Lom Palanca; *se ḑice că le-au sosit încă câteva tunuri de asediu.*

Constantinopol. — Se ḑice că poarta a trimis la Sofia un delegat special, care împreună cu principele Alecsandru sĕ stipuleze asupra condiţiunilor de pace cu Sêrbia.

Filipopol. — Consulii Austriei, Germaniei, Italiei şi Rusiei, împreună cu delegaţii otomani, au adresat un prescript verbal, în care se enumeră motivele şi se justifică causele, pentru care sub-comisarii nu au putut usa de puterile, cu care au fost investiţi.

Paris. — Austria şi Rusia au întrat în negociări spre a ficsa condiţiunile şi durata armistiţiului ce trebuiesce impus părţilor beligerante.

Constantinopol. — Turcia esită de a întrevenì milităresce în Rumelia.

Sofia. — Guvernul princiar a respuns Sêrbiei, că propunerile făcute de dênsa, neoferind nici o siguranţă, el va susţine contra-propunerile, pe cari le-a formulat mai înainte şi, dacă nu va obţine rĕspunsul în 24 de oare, va raporta marilor puteri, după stăruinţa cărora armata bulgară a suspendat ostilităţile.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Reuniunea economică a comitatului Braşov. — Secţiunea albinăritului. — Adăparea albinelor. — Coşniţe raţionale.

Braşov, 24 Novembre v. 1885. Dle Redactor! Esistă de vr'o doi ani aici o reuniune economică numită „Reuniuea economică a comitatului Braşovului.“ Această reuniune are de ţîntă îmbunătăţirea stării tuturor productelor economice, câte se pot cultiva în această regiune; secţiuni speciale are: albinăritul, pomăritul şi cultura vitelor.

Secţiunea albinăritului şi-a ţinut şedinţa sa ordinară lunară în vinerea trecută (22 st. n.). Aici s'au pertractat mai multe obiecte, dintre cari cele mai însemnate sunt următorele.

S'a cetit o disertaţiune despre adăparea albinelor prin dl G. Horvat, conducĕtorul acestei secţiuni. Principiile acestei disertaţiuni sunt resultatul multor esperimente ale unor bărbaţi, cari se ocupă esclusiv cu cultura albinelor. Viaţa albinelor în vechime era pentru om o enigmă nedescifrabilă şi omul era un sclav orb al albinei, astăḑi însĕ i-a succes omului a străbate cu agerimea scrutărilor sale până în cele mai însemnate secrete ale aceleia, făcêndu-o acuma pe ea sclava sa.

Adăpatul albinelor este unul din resultatele mai nouĕ ale scrutărilor omenesci. O sticlă cam ca cele ce obicinuiesc a folosì militarii, umplută cu apă, în gura ei pus un burete (sponghie), apoi legată cu o pânză şi pusă cu gura în jos într'o gaură făcută anume spre scopul acesta d'asupra despărţĕmêntului, în care petrec albinele, aceasta constituie mijlocul de adăpat al albinelor. La această descriere ar mai fi de adăogat nişte amĕnunte, cari din ângustimea locului le omit. — Secţiunea albinăritului a reuniunei sus amintite a decis procurarea aparatelor trebuincioase pentru adăparea albinelor şi în primăvara anulni viitoriu va întroduce de sigur acest mijloc indispensabil.

Secţiunea 'şi-a statorit programul desbaterilor pentru fie-care şedinţă ordinară lunară, care program va fi comunicat la timpul seu. Obiectele de pertractat s'au ficsat în program astfel, ca ori-ce lucrare, trebuincioasă la manipularea cu stupii, sĕ

Se făcea noapte; pădurea era deasă, plină de arbori, părăsită; trebuia sĕ înaintez aproape târându-me.

Cei trei arabi me urmau; în urma celor trei arabi veneau oamenii din corturi.

Făcurăm patruḑeci sau cinciḑeci de paşi cu multă greutate şi trecênd mai un cuart de oară făcêndu-le.

Peste un pătrariu de oară noaptea venì; la cinciḑeci de paşi perdurăm urma.

O poiană se găsea la doispreḑece paşi departe de noi. Câştigarăm poiana pentru a ne recunoasce.

Pe când eram risipiţi prin poiană, căutând a afla vre-un semn al urmei perdute, fie din întêmplare, sau din nebăgare de seamă, o puşcă se slobоḑì.

În acel moment se auḑí un muget teribil şi leul apărù în mijlocul nostru; ca şi când ar fi căḑut din ceriu.

Esistă un moment de spaimă, nedecis. Toate puscile se descărcară afară de a mea şi fù o minune, că nu ne-am ucis unii pe alţii.

Se înţelege că nici un glonţ nu atinse pe leu.

Cât pentru mine eată me sosit într'un nor de fum şi foc.

Toţi arabii erau pe lângă mine, afară de Amar Ben-Sarah.

Apoi deodată auḑii la cincispreḑece paşi de cealaltă parte a poienei un strigăt teribil de moarte.

Me aruncai înspre partea strigătului cu toată întuneceala serei devenită şi mai deasă încă prin fumul puşcilor noastre.

Întuneceala era atât de mare, fumul atât de des, încât nu putui vedea nici pe leu, nici pe om, decât ajungênd lângă ei.

Omul şi leul înfăţişau o grupă fără formă, dar teribilă.

Omul era culcat sub leu, care îi spinteca coapsa piciorului cu ghiarele dindĕrăpt; capul întreg al omului sĕ afla în gura leului.

Devenii orb, picioarele îmi tremurau; eram aproape sĕ cad.

Acest moment de slăbiciune fù de o scurtă durată.

Leul simţì glonţul carabinei mele şi îmi aruncă o privire ameninţătoare.

Sĕ fi tras în capul leului sau în umĕr?

Trăgênd în cap puteam sĕ ucid omul.

Trăsei în umĕr.

Totul se petrecù în mai puţin de o secundă.

Totul dispărù în foc şi în fum.

Aşteptai.

Nu voi încerca sĕ ve mai spun ce se petrecù în mine în această secundă de aşteptare.

În fine putui distinge.

Leul lăsase omul.

Omul căḑuse ca o peatră. Nu sciu era mort sau viu? Destul că era imposibil de a afla.

Leul era răzimat de partea ceealaltă a arborelui de care era omul; era evident că arborele care avea grosimea piciorului meu îl susţinea singur.

Arborele se clătină încet, făcú un sgomot oarecare, se rupse şi leul căḑù spre partea omului la pămênt.

Slobeḑii o a doua lovitură, capsula nu eşì.

Ce s'ar fi întêmplat cu mine dacă aceasta a doua capsulă ar fi fost cea dântâi?

Din fericire leul era mort.

Noi ne grăbirăm a merge la om, era leşinat dar atingêndu-i mâna, îşi recăpătă simţirile.

— Scăpaţi-me, striga el, scăpaţi-me!

Îi strigarăm, că leul este mort, nu mai auḑia.

Arabii ḑic că ori-ce om care a respirat mirosul leului, devine nebun.

Amar Ben-Sarah era nebun.

Începui a esamina ranele pe cât putui la lumina unui mănunchiu de găteje, pe care ne grăbirăm de ale aprinde.

vină la ordinea ḑilei în ședință cu câtva timp mai înainte de terminul esecutării ei în realitate, ca atunci sĕ aibă fie-care cunoscință deplină despre activitatea sa 'n stupină. Materialul de desbătut în ședința din Ianuariu 1886 se va concentra asupra temei „locuința albinelor.“ Pentru promovarea mai înlesnitoare a scopurilor reuniunei s'a hotărît a se face un deposit de totfeliul de producte economice, eșite din lucrările membrilor acestei reuniuni. Productele se vor vinde printr'un manipulant, pus anume spre acest scop, ear prețurile vor fi date producenților pe lângă detragerea procentelor de manipulațiune. Toate productele vor fi provĕḑute cu marca producentului, care e responsabil pentru veritabilitatea soiului predat; de aceea va fi o solidă garanție, cumcă productele vor fi de bună calitate. A priori s'a hotărît, că prețurile, cu cari vor fi vêndute toate productele, nu vor fi mai scumpe ca prețurile pieței; aceasta este una dintre cele mai neapărate condițiuni, dacă e vorba sĕ-i fie asigurat viitoriul unei întreprinderi ca aceasta. Productele puse în negoț vor fi: productele culturii albinelor, apoi lapte, poame, legumi și altele.

În institutul corecțional (temnița) de aici se fac coșnițe de albine după modelul cel mai nou și mai practic pe un preț numai de 1 fl. 50 cr. (pe când la măsari costă 4—5 fl.) Inspectorul numitului institut dl Beniamin David aduce la cunoscința secțiunei, cumcă institutul nu dispune de mijloace de a putea pregătì coșnițe din abundanță și a le păstra apoi în magazin pentru de a le vinde când are cineva trebuință de ele; ci se dispune facerea lor numai la comandă; de aceea ar fi de dorit a-'și comanda fie-care apicultor un numĕr anumit de coșnițe încă de acum, din earnă, ear nu colo în vară, când are omul lipsă de ele la roit, de oarece atunci nu se pot face în timp așa scurt și întêmplându-se sĕ nu poată fi gata coșnița până la eșirea roiului, se poate întêmpla prea ușor, ca ori sĕ se peardă roiul, ori sĕ fie luat în alte coșnițe neraționale. E vorba sĕ se comandeze numai coșnițele, ear de luat le poate lua ori cine, când îi va plăcea. Coșnițele confecționate de robii numitului institut sunt cu atât mai de recomandat, căci reuniunea a adoptat acest sistem de coșnițe ca cele mai practice și tot odată și cele mai eftine.

Pe lângă acestea s'a hotărît, ca ședințele ordinare lunare ale acestei secțiuni, sĕ se țină și pe viitoriu ca și în trecut în cea dântâi Vineri din fiecare lună, dar nu nu la 1 oară d. am., ci la 10 oare înainte de ameaḑi într'una din încăperile ospĕtăriei „La cocoșul alb“ din ulița căldărarilor. La ședințele acestea ori-cine poate lua parte.

Marți (26 l. c. v.) la 4 oare d. am. se va ținea în casa sfatului ședința secțiunei pomologice, la care încă poate participa fiecine. La timpul seu voi comunica în resumat și desbaterile ședinței acestei secțiuni. *G.*

Ședința publică

a societății de lectură „Andrei Șaguna.“

Elevii institutului nostru teologic-pedagogic au o societate de lectură, numită după marele ei patron **„Andrei Șaguna.“**

Menirea acestei societăți e de a ocupa în timpul liber pe membrii sei cu lucruri folositoare chiemării lor, de ale completa cunoscințele, pe cari le pot câștiga în oarele de prelegeri, — și de a-i perfecționa în tot ceea ce grecul numesce καλὸς κ᾽ἀγαθος. —

Și în fiecare an această societate arangează în presara Sf. Andrei câte o ședință publică în memoria marelui și neuitatului archipăstoriu Andrei bar. de Șaguna.

Am asistat și în ăst an cu multă plăcere și viu interes la ședința publică de a seară a acestei societăți; și interesul nostru n'a fost zadarnic, — căci mulțămiți ne-am întors acasă.

Ședința s'a început la 7 oare punct, fiind deschisă de dl director și profesor seminarial I. Hannia, printr'o scurtă, dar acomodată agrăire, adresată publicului present, în care a schițat importanța sĕrbătoarei ce se arangează în memoria neuitatului Andreiu, pentru noi toți și pentru elevii institutului Andreian în special.

Programa și acum ca și totdeauna a constat din cântări, disertații și declamațiuni.

Cântările sub măiastra conducere a dlui dirigente G. Dima au plăcut mult publicului și punctul al 6. din programa în urma nencetatelor aplause a trebuit repetat.

Dl George Pop are o voce de tenor bună și foarte simpatică, pe care aḑi au avut ocasiune a o aude mai ântâi cei mai mulți din publicul present. Piesa melodioasă a fost cântată cu o nuanțare fină, deși se părea că cu prea puțină siguranță.

„Cuvêntul ocasional“ este un punct obicinuit, care nu poate sĕ lipsească din programa ședinței publice; și tocmai prin împregiurarea aceasta, precum și prin aceea că îi este „quasi“ prescris cercul, în care trebuie sĕ se misce, fiind destinată de a ne reîmprospĕta memoria marelui archipăstoriu, — este cea mai grea și mai nemulțămitoare posiția aceluia, care e însărcinat de a umplea acest punct al programului. Această posiție grea și nemulțămitoare a avut-o în anul acesta dl Nicolau Clonța. De astădată s'a luat în privire activitatea marelui archipăstoriu pe terenul financial și vorbitoriul a fost aplaudat.

Domnul Emilian Popescu a cetit o lucrare despre schimbările ce s'au produs în privința religioasă, morală și socială prin ivirea creștinismului, — o disertație pe cât de serioasă, pe atât de bine lucrată, — și ca concepțiune și ca stil și ca limbă. Rĕmâne numai de a se scì, că oare n'ar fi mai consult — cât pentru ședințele publice — a se croì operatele literare mai scurte și mai apropiate de gustul maiorității publicului ascultătoriu?!

Punctele cele mai plăcute și mai mulțămitoare sunt după cântări totdeauna declamările.

Producțiunile de acest soi au fost representate prin două puncte: „Grui Sânger“ și „Surugiul“, ambele de V. Alecsandri, declamate de dl Nicolau Terhetea. Ele au reușit după cum ne-am și așteptat, foarte bine. Dl Terhetea declamează bine, scie pătrunde în măduva temei sale, pe care înțelegêndu-o bine, o predă din inimă și cu sentiment, modulând voce, repeḑime, ton, tărie, — toate după împregiurări.

La încheierea ședinței Escelenția Sa Dl archiepiscop și metropolit 'și-a esprimat în călduroase cuvinte mulțămirea sa față de mersul de desvoltare al societății și de reușita acestei ședințe publice în special.

După ce în numele elevilor mulțămì în scurte cuvinte dl director I. Hannia, — ne-am îndepărcu toții, cu îndestulirea omului, care scie că ceea ce a făcut, bine a făcut.

Varietăți.

* (Convocare). Despărțĕmêntul al III al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul al X-lea 'și va ținea adunarea sa generală ordinară în ḑiua de 30 Noembre a. c. st. v. în localul scoalei gr. or. din opidul Codlea.

La această adunare sunt invitați a lua parte toți P. T. membri ordinari, fundatori și ajutători ai acestui despărțĕmênt.

Agendele:

I. La 9 oare a. m parastas în memoria Marelui și fericitului Archiepiscop și Metropolit Andrei Bar. de Șaguna, după care va urma invocarea Sântului Duch.

II. La 10 oare deschiderea ședinței.

III. Desbatere asupra temei: „Disciplina în scoală, în special mijloacele positive de a o susținea.“

IV. Discurs despre vieața și faptele fericitului Archiepiscop și Metropolit Andrei.

V. Cestiunea încasărei tacselor dela membri.

VI. Propuneri eventuale.

Din ședința Comitetului tractual ținută la Zernesci în 13 Novembre 1885.

Vartolomeu Bude, președinte. *Nicolau Pană,* notariu.

* (Societatea Petru Maior.) Comitetul societății de lectură „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, în ședința sa din 15 Novembre s'a constituit în modul următoriu:

Președinte: Dr. Corneliu Diaconovich. Vice-preș: Drnd în med. Emiliu cav. de Pușcariu. Secretar: Șerban de Voila. Cassariu: Șandor de Vist Controlor: Georgiu Pop. Notari: Petru Corneanu și Antonius Catul. Bibliotecariu: Ilie Precupaș, toți studenți în drept.

* (D. C. Rosetti,) fratele princesei Elena Buza și al dlui Th. Rosetti, a murit subit la Dresda, în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă.

D. C. Rosetti locuia cu familia alături de Dresda, într'unul din numĕroasele orășele, care încungiură capitala Saxoniei.

* (Necrolog.) În nrul nostru trecut am amintit pe scurt despre decedarea regretatului G. Alecsandrescu. Aḑi primim din România următoriul necrolog:

Încă o stea de pe ceriul puțin împodobit cu luceaferi al literaturei române.

Grigore Alecsandrescu,

poetul suav, fabulistul ilustru, a încetat din vieață în seara de 25 Novembre, în vêrstă de 75 de ani.

El s'a născut în Têrgoviște prin vremile binecuvêntate, când antica și glorioasa capitală a Domniei române era leagănul unor talente și genii, ca Ioan Heliade Rădulescu, ca Ioan Văcărescu, ca Vasile Cârlova, eară nu ca în vremile de decadență de aḑi, când aceeași Têrgoviște o vedem represintată prin Manolesci, Corbesci, Comăneni, Gulițiefendi și tot soiul de poame seci.

Adăpat în scoala naționalistă a nemuritoriului Lazăr și a discipulului seu Heliade, Grigore Alecsandrescu s'a consacrat muselor. În specie, satira și fabula fiindu-i mai predilectă, de câte-ori el nu și-a înfipt acele veninoase în carnea viuă a vițiului!

„Boul și vițelul“ și „Dulăul și cățelul“ în numĕroasa-i colecțiune de fabule, unele mai frumoase decât altele, sunt monumente de literatură și de satiră, proprie pentru toate vremurile și pentru toate societățile.

Grigore Alecsandrescu a ocupat și funcțiuni superioare în Stat, prin cari nu puține urme de îmbunătățiri a lăsat. Între altele, ca membru al Eforiei spitalelor civile, a făcut sĕ sporească veniturile spitalelor în modul cel mai simțitoriu, suprimând sinecurile și chieltuielile lucsoase; eară ca membru în Comisiunea centrală dela Focșani, fu cel dântâi care susținù proiectele de legi democratice, și care votă definitiva unire a țĕrilor surori.

El a fost o singură ḑi și ministru, atunci când capriciul lui Alecsandru Ioan I. îi confiă portofoliul finanțelor. Chiemat însĕ a presta jurămêntul, el refusă, ḑicênd:

— Se vede, Măria-Ta, că n'a mai rĕmas nici o liră în tesaur, ca sĕ recurgi la lyra unui poet pentru ministeriul finanțelor.

Moartea lui Grigore Alecsandrescu este un doliu național, și atât mai dureros, cu cât golul lăsat prin pierderea lui, nu se poate umplea, din nefericire, prin timpii de materialism ce trecem.

Fie-i țĕrînă ușoară și sufletul lui cu al drepților.

* (Arderea teatrului german în Moscua.) La 7 Decembre înainte de representațiune a ars o parte a teatrului german „Paradis,“ din Moscua. Afară de scenă și foier, totul e prefăcut în cenușe.

În privința incendiului „Correspondenz Bureau“ din Viena publică următoarele amĕnunte:

Sala privitorilor a ars cu desĕvêrșire. Scena și foerul au rĕmas intacte. O parte din decorațiuni și costume au fost scăpate, dar au suferit mari stricăciuni. N'a fost nici o victimă.

Teatrul german din Moscua în timp de trei ani de când esistă acum pentru a doua oară a fost prada flacărilor.

Teatrul s'a deschis la 1 Octombre 1882 într'un apartament al unui Bazar așa numit „Pasagiul Solownikow,“ sub direcțiunea artistului rus George Paradies.

În seara de 19 Octombre 1883 a isbucnit un incendiu în Bazar, care în parte a nimicit cu totul teatrul, precum și edificiul bazarului. Focul se ḑice că ar fi isbucnit din causă că adesea persoane strĕine de teatru mergeau cu țigarete aprinse pe scenă, printre culise și printre garderobe. Directorul Paradies suferì atunci pagube foarte însemnate. El însĕ la 14 Septembre 1884, a deschis din nou tetrul într'un edificiu de pe Karretny-Rjad, care a ars alaltăieri. Edificiul era atât de spațios încât încăpeau preste 900 persoane.

* (Un furt mare de bijuterii pe Graben la Viena). În noaptea de 7 Decembre prăvălia de bijuterii a dlui Granichstädten, de pe Graben, Nr. 29, a fost spartă și jefuită, fără ca păzitoriul de noapte sĕ fi băgat de seamă. Furtul trece peste un sfert de milion de fiorini. Numai dimineața la 8 oare, când prăvălia trebuia sĕ fie deschisă s'a băgat de seamă furtul comis. Un servitoriu, căruia 'i încredințase stăpânul chieile ca sĕ deschidă localul, îndată ce deschise ușa, observă marea neorênduială ce era în prăvălie. Ambele casse de fer erau sparte

---

Rănitul avea coastele și pântecele într'un mod teribil schingiuite; piciorul era pătruns de patru dinți, crierii purtau încă semnul cronțăniturei dinților. — Nu 'mi mai luai osteneală de a-i împreuna fălcile.

Era evident că pentru noi era un om perdut.

Îl culcarăm pe un pat făcut din puștile noastre și îl transportarăm.

Trei ḑile după aceea părăsii țeara; agonia lui dura încă, dar nu se mai spera nimic.

Arabii cred cu toate aceste, că omul rănit prin un leu nu se mai vindecă de rană nici odată.

O scrisoare a capului lor me informă opt ḑile după aceea, că Amar Ben-Sarah murise . . .

Astfel fu narațiunea lui Gerard, afară de ce mi-a putut scăpa de sub condei; căci me tem că nu am comunicat cetitoriului profunda impresiune ce o lăsă asupra noastră cuvêntul celebrului ucigătoriu de lei.

şi pe jos erau mai mult de 150 cutii goale, fiind scoase din ele preţioasele. Pe masa de scris s'au găsit mai multe instrumente de spargere, precum sfredele de fer, ciocane, topoare şi altele.

Numai un dulap cu geamuri, în care se păstrau nenumĕrate obiecte de argint a rĕmas intact, deşì acest dulap cu uşurinţă ar fi putut fi deschis, dar se vede că hoţii îşi îndreptaseră privirile numai asupra giuvaerelor preţioase, pe cari cu înlesnire le-au putut băga prin pozunare. Hoţii îndată ce au întrat în comptoar, au spart cassa principală de fer, pe care au prefăcut-o în bucăţi şi într'ênsa găsind cheia dela a doaua casă, au răpit toate giuvaerele, precum petre scumpe, brăţare, inele, colieuri, mărgăritare şi altele.

Se presupune că instrumentele de spargere ar fi de provenienţă engleză şi că hoţii ar fi tot aceeaşi cari, acum câte-va sĕptĕmâni, s'au încercat sĕ spargă cassa de fer din comptoarul dlui Singer. Se ḑice că hoţii aparţin acelei secte de spărgĕtori internaţionali, cari în limbagiul lor, se numesc *exporteure*. Neapărat fiindcă ei nu vor putea de loc sĕ vênḑă în Austro-Ungaria giuvaerile furate, ei de bună seamă imediat după comiterea faptului au fugit în străinătate.

Poliţia a luat întinse mĕsuri şi a telegrafiat în toate părţile pentru prinderea lor. Ea pregătesce asemenea un tablou amănunţit de toate bijuteriile, pe care 'l va aduce la cunoscinţa publică.

Pănă acuma s'au stabilit următoarele specificaţiuni: colieuri de mărgăritare în valoare de 2360 fl . un colieu cu 6 şire de mărgăritare în valoare de 4500 fl.; 9 brăţare cu briliante, în valoare de 500 fl.; o brăţare safir, împodobită cu briliante 850 fl.; un coşuleţ de flori, decorat cu briliante, 900 fl.; un ochiu de pisică indiană în valoare de 1200 fl.; o părechie de butoni de briliante în valoare de 2200 fl.; o altă părechie tot cu briliante 7700 fl.; compunerea tabloului urmează,

Cel mai preţios dintre obiectele furate est un lanţ de mărgăritare în valoare de 9000 fl.

* A apărut **Călindariul „Academiei ortodocse pentru musica, literatura şi retorica bisericească,“** în Cernăuţi cu un material foarte bogat şi variat. Preţul 60 cr.

Felicităm pre tinĕra corporaţiune, pentru acest dântăi semn mai vedit de viaţă al ei.

Posta redacţiunei.

Dlui „Emiliul lui Pestalozzi“: În tonul acela nu se poate vorbi pe cale jurnalistică. Şi de altfel cestiunea cu certurile DV. e de un interes cu totul local, — pe care a o da publicităţii, nu are nici un înţeles.

(Lupta pentru esistenţă.) Vorba aceasta aripată a lui Darwin este foarte mult întrebuinţată, aşa a fost şi cu cunoscutele pilule de Sviţera ale apotecarului Brandt. La început combătute şi suspicionate, ear mai târḑiu recomandate cu înteţire de cei mai renumiţi medici din Europa, s'au lăţit aḑi ele, ca nici un alt mijloc de cură, ceeace trebuie sĕ se atribuie efectului lor nevinovat, plăcut şi sigur în toate casurile conturbării mistuirei şi a procesului nutriţiunei. O scătulă, care ţine mai multe sĕptĕmâni costă 70 de cr. şi purtând o etichetă de cruce albă pe câmp roşu cu iscălitura lui R. Brandt, — se poate căpăta în orice apotecă.

Morburi de tot soiul, şi mai cu samă: **boale de nervi, epilepsia, durerile de stomach, zuruitul nervos în urechi, înţĕpăturile în urechi** şi **asurḑirea, durerea de cap, migrena, gălbinarea şi paralisarea** se vindecă prin metoda noastră raţională-sigură şi renumită în lumea întreagă. — La **bolnavi de plămână** şi de **asthmă** am ajuns după o cură de 4 sĕptĕmâni la cele mai minunate resultate. Rugăm sĕ ni se trimită o descriere amănunţită a morbului cu marcă postală de retour, — fără genă şi confidenţial.

Clinica privată **„Freisal“** în **Salzburg** (Austria)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.90	97.80
Galbin	5.98	5.96
Napoleon	9 98	9 98
100 marce nemţeşti	61 80	61 75
London pe (poliţă de trei luni)	125.60	125.60

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1210] 2

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1886.

Anul al treiḑeci şi cincilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ** şi **vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑĕnd şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia. — Notiţe pentru preoţi. — Sfaturi bĕtrânesci. —

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Nr. 722. [1211] 2—3

EDICT.

Ioan Cărată, gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sĕlişteì, carele din anul 1865 a părăsit cu necredinţa pre legiuita sa soţie Maria n. Lăpĕdat gr. or. tot din Topârcea, fără a se sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de *trei luni* dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va pertracta şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 25 Novembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Putere bărbătească slăbită şi perdută

Impotenţă.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul duşului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută**, sigur şi pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă şi la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii medicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 3

Anunţ!

Prin intervenţia plenipotenţiatului ces. reg. al Austro-Ungariei în Belgrad, s'a împedecat deocamdată rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari; şi astfel me simt necesitat a vinde marele meu magazin de

Invĕlitoare pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lăţime de 115 cm., ţĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori-ce preţ şi espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Învĕlitoare pentru birje cu fundamentul galben deschis şi borduri negre şi roşii, lungi de 180 cm., şi late de 115, o bucată cu **fl. 2.50,** păn' ce nu mi se va găta provisiunea.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat! Către onoratul: Orient-Export-Bureau!

Trimiteţi ne îndată încă 36 de bucăţi din învĕlitoarele trimise, pe lângă rambursă de tren. Puszta Zichidorf, Societatea economică olandesă.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteţi'mi îndată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1212] 1—3

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu preţul de jumĕtate al preţului de producţiune, — şi de aceea vĕnd — câtă vreme 'mi va ţinea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante şi foarte moderne

Mantaue de earnă de învĕlit

cu următoarele preţuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 2
3, **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate şi în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoţian, turcesc, roşu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc.. în 60 dintre cele mai fine fasoane. e

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai egante şi moderne **pentru ori-ce damă, şi se pot întrebuinţa în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. şi sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'şi procura o astfel de manta frumoasă şi fină, pentru un astfel de preţ bagatel, prin care nici preţul producţiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea şi mărimea. Se espedează pe lângă ramburse sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai şi numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, WIEN, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.ă

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig şi umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbaţi

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru preţul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase şi cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele ţin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice şi comoade şi produc prin frumseţa şi ieftinătatea lor o admiraţiune generală.**

12,000 de bucăţi deja vêndute.

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună şi caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, şi provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai şi numai** la:

I. Wiener Commisions u. Exportgeschäft, Viena, III. Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 2

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu,**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 127 Sibiiu, Marți 3/15 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Decembre 1885.

In statul nostru s'au pus oamenii pe reforme, și nu putem nega, că lucrurile au ajuns departe în ce privesce tendența de a produce și efect în aplicarea de reforme radicale. Legislativa a dat mâna cu așa numita vieață socială.

Nu greșim dacă afirmăm, că reformele acestea în ambele direcțiuni au un singur mobil: ideia de stat unguresc, care în timpul din urmă a început a lua dimensiuni tot mai mari și a ni se presenta în forme tot mai concrete.

Pretecst a fost și este încă cultura.

Părutele succese se ivesc în ce privesce legislativa pe terenul instrucțiunei publice, căreia din puteri îi secundează activitatea reuniunilor de maghiarisare pe terenul social.

Mai esistă pănă astăḍi un fel de sfieală în manifestațiunile oficiale ale statului nostru. Întreagă activitatea curentului modern se învělue pănă acum în refrenul: binele statului.

Acest refren conduce vederile și enunciațiunile și în desbaterea reformei cu privire la prolungirea mandatului deputaților dela 3 la 5 ani.

Proiectul guvernului privitoriu la această reformă tocmai acuma se pertractează în parlamentul Ungariei.

Pre noi încă ne privesce foarte de aproape proiectata reformă a legei electorale, însě numai așa, dacă se vor face esențiale modificări.

Din desbaterile de pănă acuma noi nu ne-am putut face oglindă chiară despre folosul popoarělor din proiectata prolungire a mandatului representanților poporului suveran.

Am urmărit pănă acuma desbaterile parlamentare, și am observat, că comunicările ḍiarelor sunt foarte maștere în espunerea adevěratului prognosticon în întreagă desbaterea.

Ḍiarele guvernamentale reproduc numai cuvêntările aderenților guvernului, cele oposiționale se mărginesc la comentarea cuvêntărilor oratorilor dela oposiție. Nici unele nici altele însě nu ne comunică cuvêntarea deputatului Truța sau cea a deputatului Babeș, cari se par a se fi ocupat cu escepționala lege electorală din Transilvania.

Suntem de credință, că ambii deputați români vor îngrijì ca cuvêntările lor sě fie publicate prin ḍiarele române. Cu chipul acesta vom ajunge și noi la cunoscința lucrurilor din parlamentul Ungariei, și ne vom da seamă despre importanța proiectatei reforme cu privire la toți cetățenii din patriă.

Nu credem sě se intenționeze o radicală reformă a legei electorale. Sunt 10 ani de când gemem sub o lege escepțională noi ardelenii. De ḍece ani de ḍile se fac esperimente cu noi, resultatele de pănă acuma nu vorbesc în defavorul curentului inaugurat într'un moment de nefericită inspirațiune și pentru noi și pentru elementul domnitoriu, care se simte fericit, avênd aḍi puterea în mână.

Se crede că interesul statului pretinde încordarea între naționalitățile din Ungaria, interesul statului unguresc pretinde, ca românul din Ardeal sě simtă, că el e considerat de element destructor în organismul statului, și că prin urmare interesul comun pretinde, ca acest element sě fie stirpit cu fer și foc.

Proiectul de sub întrebare va da ansă puținilor deputați români din parlamentul Ungariei, ca ei sě pretindă reformarea legei electorale încât ea apasă pe nedrept populațiunea română din Transilvania, și din rapoartele ḍiarelor se vede, că ei au și pășit în fața parlamentului cu acest just gravamen al românilor ardeleni.

Dacă se va asculta glasul deputaților români, cari pretind dreptate, atunci va fi de interes și pentru noi activitatea parlamentului din Ungaria.

Se va trece la ordinea ḍilei preste reforma legei electorale, și cumcă se va trece, ne arată semnele de pănă acuma, — atunci noi românii n'avem nici un interes din proiectata prolungire a mandatului de deputat dela 3 la 5 ani. Este egal dacă perioda de apăsare 'și va remania representanții tot din 3 în 3, sau tot din 5 în 5 ani.

Reforme radicale cerem noi românii. Sě nu mai fim tractați ca dușmani ai acestui stat, pentru care jertfim avere și sânge, sě nu se mai susțină lege electorală escepțională pentru Transilvania, sě nu mai fie strivite scoalele noastre, maltratată biserica noastră.

Cerem reforme pe basa egalei îndreptățiri, le cerem dela parlamentul Ungariei, spre a se întărì credința în noi, că el scie cumpănì valoarea noastră în pace, și aceasta spre a putea conta la ea în timpuri de grea cercare, căci nimica nu e mai schimbăcios în lume, ca și mobila roată a norocului.

Revista politică.

În dieta Ungariei se continuă discusia asupra prolungirei mandatului deputaților dietali dela 3 la 5 ani.

În ședința de Joi a vorbit între alții și dl deputat Petru Truța în contra proiectului de lege. Vorbirea n'o aflăm publicată în întregul ei nici într'un jurnal din capitală. O comunicăm deci în estract, după cum o aflăm.

Dl deputat Truța crede, că prin lungirea mandatului dietal se scurtă nu numai drepturile poporului, dar se înalță și atot puternicia guvernului. E foarte caracteristic la noi, că drepturile basate pe pactul nostru fundamental, în loc ca sě fie estinse în cercuri cât mai largi, — ele se restrîng din ḍi în ḍi. Vorbitoriul combate mancitățile legei electorale; pentru Transilvania sunt alte norme, ca pentru Ungaria propriu ḍisă, astfel că acolo sunt eschiși mulți dela dreptul electoral, pe când în Ungaria tot cu acelaș cens au drept de a participa la alegeri. De aici urmează, că deputații ardeleni sunt aleși în realitate de oficianții statului, cari sunt prin posiția lor addicții guvernului și prin clasele priviiegiate.

În sfêrșit dechiară, că se alătură la proiectul de conclus al deputatului Daniil Irányi, cu acel adaus, ca regimul sě modifice întreaga lege electorală pe basa principiului de egalitate.

Imediat după dl deputat Truța a vorbit ministrul president Coloman Tisza, care a aflat de cuviință a nu reflecta la justele espuneri ale deputatului nostru național, deoarece discusia asupra modificărei legei electorale n'ar fi la ordinea ḍilei!

E interesant într'adevěr de a observa ținuta dlui ministru president față cu deputații naționali, de câte ori aceștia 'și ridică glasul împrotiva nedreptăților comise în contra naționalităților. Dl ministru president scie totdeauna afla, sau un pretecst, ca sě poată tăcea, — sau într'un limbagiu bombastic a ironisa pe deputații naționali în afacerile cele mai serioase, ca bunăoară cu ocasia interpelărilor adresate guvernului prin dnii Babeș și Truța.

Între vorbitorii „contra“ e însinuat și dl Vincențiu Babeș. Așteptăm cu mult interes vorbirea dlui Babeș, precum și deslușirile dlui ministru.

Vorbind de declarațiunile făcute cu privire la fortărețele bulgare de președintele cabinetului român cu ocasiunea interpelării dlui Nicolae Ionescu, „La Correspondance de Vienne“ adaugă următoarele:

FOIȚA.

În serile de iarnă.

Când am intrat odată în postul crăciunului, de ar fi timpul cât de moale, de ar înflorì ici colea chiar și viorelele, noi tot ținem una, că ne-am băgat în iarnă. Totul ne arată că a trecut vara, că a trecut toamna — precum trec toate în lume, și n'avem decât sě așteptăm gerul iernei, — căci vorba românului „iarna ne mânâncă lupul,“ și vai de omul pe care l'a apucat iarna fără lemne și fără bani, precum ne ajunge pe noi o samă de oameni.

E postul crăciunului, și serile sunt lungi; a învěța pe cei tineri la colinde — precum era datina din bětrâni, — par'că nu ne mai vine astăḍi de multele něcasuri.

Te ai pune sě dormi, — sě mai scurți din noapte, sě'ți mai alini gândurile, sě mai uiți de poverile ḍilei și de něcasurile lumei, — dar somnul fuge. Te întorci pe o dungă, te 'ntorci pe cealaltă și somnul tot nu mai vine, par'că și el fuge de omul trudit, de omul něcăjit. Ei, bine a sciut românul ce cântă, când a cântat:

„Něcăjit e omul Doamne,
Când se culcă și nu doarme.“

Cauți societate, distragere, dar nu o aflii, căci la noi în provinția în ḍiua de aḍi în ori care timp și ori unde te întorci, nu mai auḍi o veste bună, nu mai poți rostì o glumă, fără ca sě te temi că te aude potcălașul de ungur, ca apoi sě te denunțe, sě te negrească, sě te facă aceea ce nu ești, și ce n'ai voit sě fii nici când; ear ca sě-ți mai faci încă și vre-o sară bună, — nici vorbă; — căci astăḍi nu mai dai de o față veselă, și ori unde te 'ntorci nu întâlnesci decât fețe sarbede, posomorîte, marcate de griji și de neîncredere, ear dacă te ai dimite la vre un discurs, apoi ține minte! Nu mai auḍi alta decât tot numai tênguiri, despre greutățile ḍilei, despre asupriri și persecuțiuni, încât îți vine une ori de creḍi, că de va mai ținea mult așa, apoi trebuie sě se apropie coada veacului; ear altă dată îți vine sě te isolezi și sě te încui într'un loc ascuns, ca sě nu te mai vaḍă lumea, sě nu te mai zărească suflet de om. Cu ce sě-ți petreci așadară serile cele lungi? Sě asculți poveștile din bětrâni? — dar par'că și acelea se înpuținează pe ḍi ce merge, și oamenii tineri par'că îmbětrânesc cu ḍile înainte de vreme, cu toate că și aḍi 'mi aduc aminte cu multă plăcere, când în copilăria mea în serile de iarnă ascultam cu multă curiositate poveștile, de cari poporul român are o comoară nesecată: despre doi feți logofeți, despre balaori, despre năzdraveni, despre smei, despre pricolici și câte alte duhuri necurate, — pe cari și astăḍi li-aș asculta mult mai bucuros, decât sě ascult eremiadele și tênguirile cu ridicata, ce sunt astăḍi pe la noi la ordinea ḍilei.

Vorba e: cu ce sě-și omoare omul urîtul în aceste seri lungi de iarnă? Me cugetam și eu la aceasta, ca nu cum-va în urma urîtului sě devin pessimist, mai târḍiu poate melancolic și în fine chiar misantrop, — când apoi am gătat-o. Me cugetai ce bine ar fi dacă învěțam și eu când-va vre-una dintre meseriile cele multe? căci pe un meseriaș — deșì își are și el greutățile sale, — cel puțin nu'l vesteḍesc, nu-'l frământă gândurile, — și-'și scurtă serile ceste lungi — cu câștig. Eu însě d'aste n'am învěțat, căci încă de mic mi se băgase în cap caprițiul, că eu trebue sě învěț carte, ca așa apoi sě me fac popă sau domn, — alta și nimica. Prostuț cum eram ca băiețěl, dar de lucru greu me cam feream încă de p'atunci, căci cugetam în mintea mea, că tot va fi mai bine ca cucuruzul meu sě mi-l sape alții, după ce vedeam că oamenii crescuți prin scoli nu sapă, nu cosesc, nu îmblătesc. Mai mare respect aveam ce e drept de îmblăcii, cu cari făcênd odată o probă, și întorcênd hădăragul d'andăratele mi-am spart capul ș'apoi de radeș mai căpătai dela fericitul meu tată încă și o bătaie bună. M'am și jurat încă de p'atunci, că n'o sě mai iau în mâna mea îmblăcii cât voi trăì. —

„Mai curênd sau mai târḑiu va trebuì totuş ca această cestiune a fortăreţelor sě fiă resolvată în sensul tractatului dela Berlin; altmintre navigaţiunea pe Dunăre nu va fi de cât un cuvênt zadarnic.“

Dela deschiderea Reichstagului german animositatea cresce din ce în ce mai mult între partida catolică şi guvern. Şeful partidei ultramontane, dl Windthorst, nu scapă nici o ocasiune pentru a face oposiţiune guvernului, mai cu seamă de când principele de Bismarck a combătut, după cum se scie, cu cea mai mare energie moţiunea ultramontanilor, privitoare la cestiunea misionarilor. Rare-ori cancelariul a fost atât de înflăcărat în combaterea lui în contra clericalilor ca cu această ocasiune, în care a căutat sě dea pe faţă tendinţele antinaţionale disolvante ale ordinelor religioase, pe cari partida centrului se încerca ale face sě reîntre în Germania sub pretecst de a organisa evangelisarea coloniilor.

În urma discursului cancelariului, toţi se aşteptau ca centrul sě se opună din toate puterile sale la propunerile guvernului. Resbelul de condei ce a început acum între „Germania“ şi „Norddeutsche Zeitung“ este o dovadă, că cei ce se aşteptau la aceasta, nu s'au înşelat. Organul partidei catolice declară, că o ruptură definitivă între centru şi guvern este inevitabilă.

Organul cancelariului consideră această declaraţiune ca o mărturisire preţioasă.

Centrul — ḑice „Norddeutsche Zeitung“ — datorează toată influinţa sa Culturkampfului; că dacă rěsbelul politico-religios va înceta, centrul va cădea. Şi va cădea, pentru că artificiul care provocase constituirea lui, n'are sě dăinuiască mult, pentru că este contrariu spiritului omenesc d'a fi vecinic în resbel. Dacă este adevěrat că resbelul este câte odată un element necesariu la desvoltarea naţiunilor, prin aceasta nu se înţelege decât resbelul întreprins într'un mare scop naţional. Dar certurilor, pe cari dl Windhorst le angagează cu atâta uşurinţă, esperienţa istorică n'asigură decât o durată foarte mărginită şi nişte resultate negative. Le lipsesce o basă morală, nu sunt altceva decât manifestaţiunea egoismului în contra ordinei. Imperiul german a fost fundat când se apăra în contra inamicului din afară, se va întărì astăḑi apărându-se în contra inamicilor din lăuntru.

Această ameninţare nu pare câtuş de puţin că are sě aducă o împăcare între centru şi guvern.

De altă parte — cum observă „l'Indépendance belge“ — o asemenea declaraţiune este foarte interesantă, căci ea însemnează că Reichstagul poate sě fie disolvat. Centrul, punêndu-se cu hotărîre în oposiţiune în contra guvernului, ar face ca balanţa sě se încline în partea progresiştilor, polonesilor şi alsacienilor în toate cestiunile cele mai mari, cari aşteaptă o soluţiune.

Rěsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Vĕḑênd guvernele beligerante, că nu pot sě ajungă la o înţelegere, s'au adresat către puteri, ca acestea sě stipuleze condiţiunile de pace.

La acest nou for de pace au şi pornit deja scrisori peste scrisori din ambele părţi, cu scop de a deslușì şi unii şi alţii situaţia în favorul lor.

Şi e întemeiată aşteptarea, ca pacea sě se subsemne cu posibilă grăbire, deoarece în timpul din urmă, împintenaţi de ilusia pentru întinderea teritoriului lor, au început sě se misce şi grecii.

Că între cele trei mari puteri şi Italia domnesce cea mai deplină armonie, asta e — ḑice „N. fr. Presse“ — mai mult ca sigur; şi astfel suntem în drept a crede, că ea va dura şi atunci, când va fi vorba de desnodarea finală a acestei cestiuni delicate.

Nu fără interes este o scrisoare din Constantinopol, publicată în „Kölnische Zeitung“, care se ocupă cu ţinuta puterilor în cestiunea uniunei bulgare. Puterile continentale nu prea au de gând sě reducă starea ţĕrilor bulgaro-rumeliote la posiţia lor de mai înainte; din contră este o aplecare deosebită, ca dorinţele popoarelor, întru cât numai s'ar putea, sě nu fie jignite; şi de când trupele principelui Alecsandru au raportat victoriile lor atât de neaşteptate, s'a schimbat şi opinia diplomaţiei, tocmai ca şi părerea Russiei în favorul bulgarilor. Simpatiile Russiei nu sunt în nici o contraḑicere cu intenţiile Austro-Ungariei şi a Germaniei, pe cari aceste voesc sě le validiteze în viitoriu faţă cu Rumelia rĕsăriteană. Vorba e numai de a se observa ca basă tractatul dela Berlin. Rumelia va primì un guvernator general propriu, *care însĕ poate sĕ coincidă în persoana principelui Bulgariei;* mai departe bulgarii se vor bucura în afacerile lor vamale, financiale şi statutare, după bunul plac al lor, *chiar şi în cas dacă aceste ar lua o direcţiune unionistă.*

Va sè ḑică cu alte cuvinte: unirea bulgarilor „*de iure*“ ca atare nu se recunoasce, dar „*de facto*“ ea se va inaugura prin aceea, că puterile nu vor fi în contra unei propuneri, care va cere pe principele bulgar de guvernor al Rumeliei, şi că nu se vor amesteca în afacerile interne ale Bulgariei şi Rumeliei, nici în cas dacă ele vor fi aşeḑate în identice condiţii de drept în ambele ţĕri.

Causa pentru care se pune un deosebit pond pe tractatul dela Berlin — continuă corespondentul ḑiariului citat — este, ca sĕ esiste o basă de drept pentru situaţia ce se va crea în peninsula balcanică, ca astfel sĕ nu poată venì ori-ce stat răpitoriu şi sĕ pericliteze pacea europeană prin espectoraţiunile sale, — şi ca sĕ fie împedecată Anglia de a sumuţa pe continent statele singuratice una în protiva celeilalte, prin ce ea sieşi mult folos, dar Europei întregi cele mai mari stricăciuni le face.

Tocmai scopul acesta, adecă de a nimicì scopurile urmărite de Anglia, ar fi motivul principal, care a unit pe Rusia cu Austria de a stăruì, într'acolo, ca basa situaţiunei ce se va crea, sĕ fie tractatul dela Berlin.

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

11 Decembre.

Sofia. — Crucea roşie a Bulgariei a primit dela preşedintele aceleiaş instituţiuni din Petersburg suma de 100,000 franci. Coloana sanitară rusă va debarca la Lom-Palanca, de unde se va îndrepta spre Sofia.

Timpul e rece, neaua cade cu îmbelşugare. Ca mĕsură higienică, trupele fac eserciţiu în toate ḑilele; de alt minteri, starea sanitară a armatei e minunată.

Belgrad. — La rêndul lor, sêrbii s'ar fi plâns puterilor că, din raporturi sosite dela comandantul trupelor regale, bulgarii de îndată după încetarea ostilităţilor, ar fi trecut peste linia de demarcaţiune.

Viena. — „Politische Correspondenz“ anunţă, că marile puteri sunt de acord pentru a primì rolul de mijlocitoare, în ceea-ce privesce închieierea unui armistiţiu între Sêrbia şi Bulgaria.

Îndată ce cele douĕ părţi beligerante le vor face cererea într'un mod formal, şi vor declara, că se vor supune decisiunii ce va intervenì, — puterile vor numì delegaţi militari, ce se vor duce la faţa locului spre a determina o linie de demarcaţiune şi o zonă neutră.

Sofia. — În faţa tăcerii persistente a guvernului sêrbesc, guvernul princiar a remis puterilor o nouă notă, în care se cuprind declaraţiunile următoare:

Sêrbia caută numai ca sĕ câştige timp pentru a reconstruì forţele sale slăbite.

Propunerile Sêrbiei sunt inacceptabile, pentru că nu conţin oferta de a trata despre pace în timpul armistiţiului propus.

Tragerea nouei linii de demarcaţiune luând de basă punctele ocupate în ḑiua, în care comitele Khevenhüller a intervenit, va da loc la contestaţiuni şi neînţelegeri.

Fără încetarea ostilităţilor sêrbii ar fi fost constrênşi sĕ evacueze teritoriul Vidinului.

Nota mai spune că situaţiunea respectivă a celor douĕ armate nefiind egală, o evacuare reciprocă n'ar fi justificată.

Guvernul bulgar speră deci, că puterile vor esercita o presiune efectivă pentru a ajunge la conclusiunea închieierii unui armistiţiu destinat a pregătì o pace onorabilă şi durabilă, căci scopul principal al puterilor trebuie sĕ fie a pune capĕt acestui rĕsboi fratricid.

Din Bucovina.

Estras

din raportul societăţii politice „Concordia“, făcut în adunarea ei plenară din 29 Novembre a. c. ţinută în sala magistratului din Cernăuţi sub preşedinţa profesorului Ioan I. Bumbac.

Dela întrunirea noastră cea mai de pe urmă pe piscurile Cecinei, în ḑiua de 9 August a. c. şi până în 9 Novembre a. c. au trecut 3 luni de ḑile, adecă chiar un cuartal, după carele se cuvenea, sĕ ţinem a II-a adunare plenară a societăţii politice „Concordia.“

Momentul potrivit însĕ încă nu sosise şi pentru aceasta am convocat a II-a adunare plenară de abia pe astăḑi în 29 Novembre, trimiţênd invitări în toate părţile şi ungheţele ţĕrii, pe unde avem membrii, căci cu bucuriă trebuie sĕ Ve aducem la cunoscinţă, cumcă societatea noastră „Concordia“ şi-a câştigat simpatii, amici şi membri în toate districtele şi meleagurile ţĕrii noastre, şi cumcă astăḑi ne sunt amici chiar şi aceia, cari la început erau reci faţă cu noi şi se gândeau la înfiinţarea unei a două societăţi politice.

Această împregiurare este cel mai invederat semn, este cea mai bună dovadă, că societatea „Concordia“ s'a născut într'un moment fericit, a avut bună ursită şi are mare viitoriu! Deşì încă tînĕră şi întrată de abia în al III-lea cuartal al esistenţei sale şi deşì începută din nimica şi cu nimica, totuş numĕră ea astăḑi mai multe sute de membri şi

---

Deci fiind că am învĕţat şi eu niţică carte, mi-am propus sĕ'-mi cerc norocul: sĕ-mi alung urîtul, sĕ'mi scurt nopţile — cu scrisul. Sunt însĕ de aceea firmă credinţă, că n'o sĕ aştepte nime dela mine nu mai sciu ce feliu de articoli, nici n'o sĕ aştepte dela un provincialist, aceea ce ar avè drept sĕ pretindă dela oamenii cărturari de pe la cetăţi. Voi scrie dară lucruri de toate ḑilele. Şi fiindcă eri pe când se 'nsera mergênd către casă — me întêlnisei cu un om beat, din naintea căruia vrênd sĕ me feresc călcai într'o baltă, udându-me până la genunchi, — d'aceea o se încep şi eu a scrie ceva despre beţivi şi beutură. Dacă ar fi sĕ te întêlnesci pe toată ḑiua numai cu câte unul şi cu câte doi oameni beţi, li-ai ferì bun bucuros din cale, — dar numĕrul lor s'a sporit, s'a înmulţit într'atâta, încât numai scì încătrău sĕ te feresci ca sĕ le faci cale. — Da, nu mai e glumă. Poporul nostru, pre care noi cărturarii ni-am dedat a-l desmerda, adecă a-l împena şi a-l împodobì cu laude încă şi atunci, când îl vedem că nu lucră bine, numai pentru ca sĕ nu ne perdem înaintea lui popularitatea noastră închipuită; — da acest popor a ajuns — mai ales prin patima beuturei de vinars la acea prăpastie, de unde până la peire nu mai este, decât o săritură bună. Cel ce nu-mi va crede, poftească a face o preumblare d'a rêndul prin comitatele cele vecine, înţeleg pe acele, în cari poporul a purtat jugul iobăgiei de tristă memoriă, — abată-se şi pe la têrgurile de sĕptĕmână de prin câte-va orăşele din provinţiă, şi nu me îndoiesc, îl va cuprinde jalea, de cele ce va fi silit sĕ vadă.

Îţi vine a crede că nu mai e lucru curat, că e chiar făcătură, când veḑi oameni din popor, cari până ieri alaltă-ieri erau cu stare, cu vite, cu moşie, ear astăḑi zac fără leac de sfială cu ḑilele în cârciuma jidovească cea murdară şi infectată; apoi muierea şi copiii — goli şi flămânḑi ca vai de ei. Astea sunt tot fenomene rele, preste cari nu ne-ar fi iertat nouă cărturarilor a trece numai aşa uşor la ordinea ḑilei. Dacă beţia ce se lăţesce între poporul nostru, ar lăsa după sine numai sĕrăcie, treacă ducă-se, — căci altă generaţiune ar mai putea deşì cu greutate ajunge la avere, — dar ce e mai trist patima beţiei ne enervează şi demoralisează poporul vĕḑênd cu ochii. Luaţi-ve osteneala cu ocasiunea asentărilor ordinare, şi veţi vedea în locul flăcăilor celor voinici de odinioară, nişte tineri umiliţi cu pepturile înguste şi feţe veştejite. Nu ne va costa multă osteneală pentru a ve putea convinge, că tot în mĕsura aceea, în care cresce şi se lăţesce beutura, în aceeaşi proporţiune cresce şi coruptiunea; ear religiositatea şi moralitatea scade şi încă tare scade, şi noi toţi câţi mai avem puţine cunoscinţe istorice din trecutul naţiunei noastre, din têmpii cei vechi până în ḑiua de astăḑi, scim prea bine, ce rol a avut şi ce scut a fost religiunea pentru poporul nostru.

Avem prin unele comitate comune, încât numai după călindariu mai scii când e dumineca şi sĕrbătoare, — căci bisericile le aflii goale goluţe. Dar unde e poporul, veţi întreba? Unde sĕ fie? La cârciumă la jupânul, vream sĕ ḑic la „domnul“ — după cum îl titulează poporul, căci au trecut vremile de jupânie. Astăḑi toţi ovreii sunt titulaţi de domni şi jidanele de doamne, până la balabusta cea din urmă. Nici nu sciu cum ajunsei eu la titulaturile ovreilor? — căci dacă stăm sĕ vorbim drept, apoi şi altcum ei domnesc şi stăpânesc aḑi lumea. În mânile evreilor sunt aḑi banii şi prin bani puterea şi stăpânirea.

Lumea voia mai adăunăḑile de ai spăria pe evrei cu antisemitismul, — dar jidovul pe cât de fricos, pe atât şi de şiret şi cu minte, s'a sciut afla la moment. Antisemitismul făcuse în anii trecuţi mult svon şi prin Ungaria, dar jidovul nu a retirat nici de „teremtette“ unguresc, căci numai el scie pe câţi nemeşi şi aristocraţi unguri îi are în catastich, şi numai jidovul scie de ce treabă ar fi astăḑi Ungaria fără de evrei? (Va urma.)

încă mai multe de amici şi binevoitori, *cari sunt deplin conţeleşi cu noi, lucră din rěsputeri în unire cu noi şi sunt totdeauna gata a se supune devisei societăţii noastre şi a aduce jertfe pentru înflorirea şi ajungerea scopurilor ei!*

Membrii şi amicii societăţii „Concordia“ îşi pricep tot mai mult şi mai mult sânta lor chiemare, simţindu-se pururea şi pretutindine cu toţii numai un trup, numai un suflet.

Aceasta s'a arătat la feliurite ocasiuni, unde concordienii au avut de a vorbì şi ei un cuvênt! Ochii tuturora s'au îndreptat spre noi, urmărind serios şi cu viu interes toţi paşii întreprinşi de societatea noastră. *Şi astăḑi chiar însuşi Inaltul guvern c. r. al ţĕrii este încântat de progresele societăţii noastre, este convins de marele foloase, ce le poate ea aduce întregii ţĕri, luminând poporul în ceea ce va sĕ ḑică drepturile şi îndatoririle sale, ce le are el faţă cu ceialalţi concetăţeni ai gloriosului nostru Imperiu, faţă cu întreaga împĕrăţiă Austro-Ungară şi faţă cu prea Înălţatul nostru Împĕrat şi duce şi întreaga familiă Augustă habsburgică.*

Inaltul guvern c. r. al ţĕrii urmăresce cu mare atenţiune toată ţinuta şi activitatea noastră; *el este deplin convins, cumcă „Concordia“ respectând legile statului, îndeamnă din rěsputeri şi pre alţii ca sĕ o faca aceasta şi astfeliu înlesnesce indirect în mare grad priceperea şi folosirea practică a drepturilor şi îndatoririlor noastre constituţionale cetăţenesci, drepturi şi îndatoriri, asupra cărora priveghiază Înaltul guvern cu îngrigire adevĕrat părintească şi neadormită, ca din aplicarea lor greşită sĕ nu resulte vre un rĕu pentru cetăţenii imperiului nostru, ci ca bunătatea legilor împĕrătesci constituţionale, folosul şi sânţenia lor sĕ strălucească lămurit şi invederat pentru fie-care, întocma după cum strălucesce însaşi bunătatea nemărginită şi Augusta persoana a prea bunului nostru împĕrat şi duce, părintele tuturor popoarĕlor austriace.*

Trecênd la însaşi activitatea societăţii noastre, activitate desvoltată în timpul espirat dela ultima adunare plenară şi până astăḑi, ve aducem la cunoscinţă, cumcă ea a constat în următoarele:

I.

Conform votului unanim al ultimei adunări plenare ţinute în 19 Iuliu a. c. *comitetul societăţii „Concordia“ a însciinţat despre acel vot în modul chiar şi precis pre acele stimabile persoane, cari le întrebase, ori de nu s'ar retrage comitetul societăţii spre a face alegere nouă, pentru ca sĕ poată întra în comitet alte persoane conducĕtoare şi astfeliu sĕ înlesnească întrarea în societate şi acelora, cari nu află de bine, sĕ o facă aceasta, până când va sta în fruntea societăţii comitetul ales în 20 Mai a. c. adecă: Comitetul li-a rĕspuns, cum-că societatea nu este conţeleasă cu retragerea comitetului, ci că ea învită pre toţi amicii şi binefăcĕtorii poporului nostru sĕ nu facă aceasta pretensiune şi recunoscênd urzirea societăţii de până acuma, sĕ între în ea şi sĕ şi întrunească puterile cu cele ale celorlalţi membri ai „Concordiei“ şi sĕ conlucre împreună spre binele şi înflorirea amărîtului nostru popor.*

II.

Comitetul a stăruit la ori-ce ocasiune prin toate mijloacele posibile, *ca numele societăţii noastre şi frumoasele ei scopuri sĕ pătrundă şi sĕ fie bine înţelese, chiar şi în cea mai neînsemnată colibă din ţara noastră* şi astăḑi constatăm cu mândriă, cum-că numele „Concordiei“ noastre rĕsună puternic, purtat fiind din gură în gură, de pe malurile Nistrului, ale Prutului, ale Siretului şi ale Sucevii până la cele ale Bistriţei şi ale Moldovei, din Luca şi Brodău până în Vicovul, Cârlibaba, Poiana Stampei şi Chilişeni, din Ceremuş până în Molniţa, dela părăul negru până în Rarĕu; eară oraşele: Cernăuţul, Siretul, Rădăuţul şi Suceava dimpreună cu Câmpulungul, Storogineţul şi Coţmanul, Dorna şi Boianul 'şi-au dat mână frăţească şi rĕspândesc pe întrecute numele şi scopurile societăţii noastre, în tocmai ca nişte adevĕraţi luceferi, cari îşi îndreaptă raḑele sale binefăcĕtoare în toate părţile, prefăcênd *întunerecul în lumină, receala în căldură, amorţeala în viaţă.*

III.

Comitetul a vĕḑut cu plăcere, cumcă poporul nostru auḑind de „Concordia“ şi scopurile ei frumoase, s'a şi adresat cătră ea ca cătră un centru binefăcĕtoriu şi mângăietoriu, cerêndu-i sfatul şi ajutoriul în feliurite cause de proces; aşa cu multă recunoscinţă trebuie sĕ amintim, cumcă dl Dr. Roth a luat asupra-şi apărarea mai multor membri în procese purtate la tribunalul din Cernăuţi; dl Dr. Reiss a binevoit a se ostenì călătorind chiar de repeţite ori până la Siretiu, spre a apăra causele membrilor nostri pe lângă tribunalul de acolo, eară dl Dr. Straucher a binevoit a lua asupra-şi apărarea causelor încurcate, ce le au unii membri *cu vestita bancă rusticală, de carea sĕrmanii nu se mai pot cotorosì, deşì au plătit înapoi întreit şi împătrit banii împrumutaţi!*

Deasemene se află comitetul îndatorat a amintì cu recunoscinţă, cumcă şi dl Dr. Becker a urmat cu plăcere invitării noastre şi a cercetat cu îngrigire mai mulţi membri în casuri de boală.

Pentru aceste ostenele vine comitetul societăţii a esprima în public acestor domni binefăcĕtori mulţămita societăţii şi roagă pre întreaga adunare sĕ binevoiască a o esprima aceasta prin sculare. (Se face).

În mai multe casuri cercetând comitetul causele de proces, a aflat de bine şi în folosul membrilor, sĕ-i sfătuiască, ca sĕ nu întreprindă nici un proces, căci se vede dinainte, cumcă'l vom perde.

În fine se înţelege de sine, că comitetul s'a întrunit regulat în şedinţe şi a pertractat cu seriositate şi căldură tot ce privea interesele societăţii. Aşa a aflat între altele comitetul de bine, ca întemeietorii societăţii „Concordia“ sĕ se fotografeze în o grupă, *cu scop, ca acest tablou sĕ rĕmâie pururea semn de amintire şi de îndemn pentru toţi urmaşii lor familiari, şi pentru alţi confraţi — şi în fine, ca şi alţi membri şi binefăcĕtori ai societăţii se şi-l poată procura acest tablou, spriginind şi prin aceasta scopurile societăţii!*

Aceasta este în scurt activitatea desvoltată de cătră comitetul dela adunarea plenară din 19 Iuliu a. c. până astăḑi, pe care espunêndu-o înaintea DVoastre, prea onoraţilor fraţi adunaţi, rugând sĕ o primiţi cu bunăvoinţă, dar totodată şi cu sinceritate nepărtinitoare şi sĕ ve pronunţaţi cu aceasta ocasiune, ori de sunteţi conţeleşi cu întreaga procedură a comitetului, şi chibzuind interesele societăţii sĕ ne propuneţi şi DV. una sau alta, ce aţi crede, c'am fi trecut cu vederea.

Adunarea plenară luând cunoscinţă de raportul de mai sus, mulţămesce comitetului pentru activitatea desvoltată în folosul societăţii, îi votează unanim încrederea deplină, primind în tocma propunerea referitoare făcută de dl profesor de universitate I. G. Sbiera *şi decide unanim, ca adunările plenare următoare ale societăţii politice „Concordia“ sĕ se ţină pe rênd în oraşele din provinciă: Rădauţi, Siretiu, Suceava şi Câmpulung, ca astfeliu sĕ aibă ocasiune a participa la ele şi toţi acei membri, cari locuiesc în acele părţi depărtate de Cernăuţi.*

În fine decide adunarea plenară în presenţa de 419 persoane recrutate din toate păturile societăţii ca societatea politică „Concordia“ sĕ ia parte activă la alegerea, care se va face în curênd în ţinuturile electorale rurale: Rădăuţi-Suceava-Câmpulung: recomandând şi spriginind din resputeri numai candidatura unui român bucovinean, carele cunoasce deplin ţara, poporul şi nevoile acestuia, — în scurt candidatura unui bărbat cu o inimă sinceră şi pururea însufleţită de cele mai nobile simţeminte şi dorinţe faţă cu ţara şi poporul, — bărbat devotat, carele posede un caracter independent, atât în lucrările cât şi judecările sale şi are curagiul a-şi manifesta şi apăra convingerile şi ideile sale.

Comitetul fù împuternicit deplin, ca sĕ îndrumeze aceasta participare activă la alegerea procsimă şi anume: *prin nominarea unui candidat potrivit, prin apelare publică cătră fraţii alegĕtori, ca sĕ se înţeleagă cu toţii pentru spriginirea numai unui candidat, provocànd pe toţi ceialalţi candidaţi, sĕ-şi retragă candidaturile sale, ca astfeliu sĕ nu se facă partide şi sĕ nu se despartă voturile.*

Date despre starea economică din comitatul Timişului.

Comitatul Timişului dimpreună cu oraşele Timişoara şi Verşeţ numĕră 396,025 locuitori; în diametru la un mil pătrat se vin 1870 suflete. Acest comitat dar se ţine de cele mai puţin populate ale ţĕrii, pentru că în Ungaria se computâ la un mil pătrat 2650 suflete. La un mil pătrat în Belgia se vin 9400 suflete, în Olandia 6020, în Anglia 5600, în Italia 5000, în Germania 4500, în Francia 3800, în Austria 3720, în Elveţia 3550 ş. a. m.

Cercurile cele mai bine populate ale comitatului sunt cercul central cu 4204, al Aradului nou cu 3392 şi al Verşetului cu 3426 suflete la un mil pătrat.

Mai mult ca jumătate a locuitorilor comitatului sunt români chiar şi după numeraţiunea oficială magiară. Comunităţi curat magiare sunt numai *două*; în cercul Vingei satul Majláthfalva şi în cercul Buziaşului satul Rittberg. Comunităţi germane sunt mai numĕroase, mai cu samă în cercurile: Aradul-nou, Lipova, Biserica-albă şi Ciacova.

Referitoriu la relaţiunile economice şi de poporaţiune în cercurile singuratice, în cercul central al Timişoarei sunt 49 comune cu 16,194 numeri de casă şi 104,788 suflete. Pământ arătoriu sunt 129,474 jugĕri, deci la 100 jugĕri se vin 79 suflete. În cercurile Aradul-nou şi Vinga sunt 36 comune cu 12,086 numeri de casă, cu 66,626 suflete şi 146,113: jugĕri pământ arătoriu, astfel în cât la 100 jugĕri, se computâ 45 suflete. În cercel Lipovei sunt 28 comune cu 6741 numeri, şi 31,550 suflete cu 51,253 jugĕri pământ, aşa încât la 100 jugĕri se vin 65 suflete. În cercurile Ciacova şi Deta sunt 30 comunităţi cu 8472 numeri şi 45,568 suflete cu 119,241 jugĕri de pământ, deci la câte 100 jugĕri se vin 37 suflete. În cercul Buziaşului sunt 26 comunităţi, 6183 numeri, 30,052 suflete şi 80,492 jugĕri, la 100 jugĕri se numĕră 43 suflete. În cercul Vêrşeţului cu 26 comune, 10.483 numeri, 55,806 suflete sunt 86,648 jugĕri, şi se vin la 100 jugĕri 64 suflete. În fine în cercul Biserica-albă-Cubin sunt 28 comune cu 10,870 numeri de casă, 60,328 suflete şi 98,292 jugĕri de pământ arătoriu, se vin la 100 jugĕri 61 suflete.

Partea cea mai mică a locuitorilor sunt sêrbi; eară restul bulgari, cari numesc a lor Vinga, oraş cu magistrat organisat; apoi ţigani, jidani, armeni, slovaci; cei mai puţini sunt maghiarii genuini.

Afară de agricultura în comitatul Timişului se află în avênt vinicultura, mai cu seamă în cercul Verşeţului şi al Bisericei albe. Arealul viilor verşeţene este aproape 12,000 jugĕri, cari la an dau 350—400,000, eară în ani buni până la 500,000 hectolitre must, ceea ce representă un preţ de trei până cinci milioane fl. v. a. Verşeţului urmează Biserica-albă, deşì în acest cerc arealul cultivat cu vii astăḑi nu trece preste 4500 jugĕri, totuş cuantitativ acest areal produce aproape atâta cât arealul Verşeţului. În timpul cel din urmă însĕ filocsera a sĕvêrşit astfel de pustiiri înspăimântătoare, încât mulţi proprietari de vii scot viţele de viiă şi transformă viile în pământ arătoriu, în agrii.

Producţiunea spirtuoaselor (spirt, rachiu etc.) a făcut mari progrese în acest comitat. În anii de mai nainte spirtuoasele se produceau în mare mĕsură în satele singuratice. Însĕ în urma recoaltelor rele, mai mult însĕ în urma contribuţiunilor şi tacselor urcate preste toată mĕsura şi în urma numĕroaselor vecsaţiuni şi şicanări din partea finanţilor, producţiunea spirtuoaselor la sate a dat foarte îndĕrĕpt şi aḑi partea cea mai precumpenitoare a muncitorilor din sate şi oraşe se otrăvesc cu spirtuoasele puturoase şi meşteşugite ale fabricanţilor şi traficanţilor.

Astfel în Timişoara sunt cinci fabrice mari de spirt, cari într'un an lucră aproape 500,000 meţi de bucate deosebite, producênd la an 68,000 hectolitre spirt; numĕrul mediu al boilor îngrăşaţi la an se urcă la 8000.

Industria morăritului asemenea a luat în acest comitat un avênt foarte mare. Nu mai puţin însemnată este producţiunea de bere. În Timişoara, Biserica albă şi Aradul-nou se produc la an aproape 80,000 hectolitre bere.

„Luminătoriul“. *Agricola.*

Varietăţi.

* (Multămită publică.) Subscrisul am fost colectant la contribuirile benevole dela poporul nostru la cumpărarea unei cruci de argint china pe prestol, un potir de argint china suflat cu aur şi un rênd de vestminte bisericesci — în anul 1885.

Pentru ca poporul sĕ nu me judece în ceva defraudare de bani adunaţi, — rog pre on. Redacţiune ca sĕ binevoiască a publica în preţuitul jurnal „Telegraful Român“ pre fiecare cu numele şi adecă:

Crucea o au cumpărat Pavel Oltean cu 8 fl; la cumpărarea potirului au contribuit parochul local Toma Ilieş 2 fl., Vasilie Ciplea cicornic 1 fl., Gregoriu Chirilă învĕţătoriu 1 fl., Thia Simeon servitoriu 1 fl., Simeon Petruţ 1 fl., Simeon Oltean 1 fl., Teodor Onişor 1 fl., Loghin Herţeg, epitr. prim: 1 fl., Gligor Stanciu, 50 cr., Ioan Petruţ, 50 cr., Stefan Rozor, 20 cr., Gligor Moldovan a D. 1 fl., Iosif Miclea, 2 fl., Oana Oltean l. Pavel 20 cr., Anisia Miclea, 1 fl., Dochiţa Rus, 10 cr., Todora Oltean, 12 cr., Susana Trif, 50 cr., Manoil Stanciu, 1 fl., Vasilie Timotei, jude com: 50 cr., Vasilie Podariu, 50 cr., şi Ioan Onca, 20 cr. Ear la vestminte au contribuit Preoteasa Ilieş, 2 fl., Maria Ciplea, 1 fl., Catalina Bota, 1 fl., Maria Bucur, 50 cr., George Trif, 1 fl., Paraschiva Moldovan, 1 fl., Maria Chirilă, 50 cr., Maria Trif, 50 cr., Sia Grindean, 50 cr., Vasilie Trif, 50 cr., Ana Miclea, 1 fl., Catalina Timotei 1 fl., Lina Ciplea, 1 fl., Anica Bian, 1 fl., Simeon Chiorean, 50 cr., Maria Thia, 50 cr., Todora Trif, 50 cr., Ioan Trif, 1 fl., Stefan Oltean, 1 fl., Simeon Petruţ, 50 cr., Pavel Oltean, 50 cr. şi Manoil Cândea 50 cr.

Cărora tot prin numitul jurnal le esprim mulţămită.

Heria, în 26 Novembre 1885.

Toma Ilieş,
paroch gr. or.

* (Serate literare la Braşov.) Primim dela corespondentul nostru din Braşov următoarele rênduri;

Domnule Redactor! Joi (28 l. c.) a fost a doua prelegere literară a femeilor române de aici. Disposiția luată în sĕptĕmâna trecută în privința înmulțirei scaunelor, s'a făcut, și în raport cu numĕrul scaunelor, ba încă și mai mult s'au înmulțit și ascultătoarele și ascultătorii.

Dl prof. Iosif Macsim a preles despre telefon. D-sa a espus într'o limbă, cât se poate mai simplă și ușoară, istoricul telefonului, descrierea lui și principiile, pe cari se basează el. A arătat cele dântâi mijloace de a-și împărtășì oamenii ideile îndepărtate, încercările neîntrerupte de a perfecționa aceste mijloace, comunicațiunea mai repede prin semne, întroducerea comunicațiunei telegrafice și în fine invențiunea telefonului; apoi neajunsurile întrebuințării acestui aparat, perfecționarea lui până la starea de aḑi. După terminarea disertațiunei teoretice, au urmat esplicațiuni prin figuri, desemnate pe tablă și esperimentarea cu telefonul. Sêrma telefonului a fost condusă din cabinetul fisical, care se află la un capĕt al edificiului scolar, până în sala cea mare a gimnasiului. În cabinetul fisical s'au cântat unele cântece în cor, solo și cu violina, apoi s'a declamat și s'au ținut dialoguri cu cei din sală. Toate sunetele produse în cabinetul fisical s'au auḑit în sală și vice-versa.

Ca închieierea prelegerei s'au mai făcut unele esperimente cu mașina dinamo-electrică. — Prelegerea, începênd dela 7 oare, a ținut până aproape de 10 oare seara. — În Joia viitoare va fi a treia prelegere.

* (Foc.) Primim din comuna Șimon următoarea scrisoare: „Un eveniment înfricoșat s'a întêmplat în noaptea de 26—27 Novembre st. v a. c. în comuna noastră Șimon, cercul Branului; și adecă avênd iubitul și veteranul nostru paroch Ioan Moșoi o proprietate de munte cătră vama Guțanului, așa numită Pleașa, posedând pe teritoriul aceleia mai mult fên și adăpoastele (grajdurile) de lipsă pentru închiderea vitelor, servitoriul seu George Țibriș, care servesce mai bine ca de 7 ani la veteranul paroch, om aproape la 60 ani, a umblat după cum se afirmă fără grije, și așa din causa lui s'a aprins grajdul și din toate vitele cu coarne câte au fost acolo la numĕr 30, abia au scăpat vre-o 8 capete din cele mai mici ce n'au fost legate, celelalte toate s'au prefăcut în cenușă. Dauna se urcă la una mie fl. v. a.

Te lua groaza dle Redactor, când se uita omul la acea priveliște îngrozitoare; sciind și acea, că era o rassă dintre cele mai bune și frumoase.

Ne doare inima dle Redactor, vĕḑênd pe bietul nostru paroch suferind astfel de pagube, fiind încungiurat de o familie numĕroasă și îngrigiat tare de buna educațiune a fiilor sei, suferind nu de mult în anul 1877 toamna, o daună de aproape 5000 fl., causată prin jefuirea casei de peatră pe o fereastră."

* (Proiectul de budget pe 1886—1887 al României.) În sĕptĕmâna trecută s'a împărțit deputaților proiectul de lege pentru ficsarea veniturilor și chieltuielilor statului pe exercițiul 1886—1887.

Eată ce ḑice espunerea de motive:

Proiectul de budget general pe exercițiul 1886 - 1887 se presintă la venituri și la chieltuieli cu un adaos de lei 2,606,241, bani 50, asupra prevederilor budgetului anului curent; prin urmare conține la venituri și chieltuieli suma de lei 132,724,461, — bani 94.

Afară de câte va mici adause la venituri din contribuțiuni directe, cari provin din resultatele recensămêntului ce a avut loc anul acesta și înscrierea din nou a sumei de 8,000,000 lei ca evaluațiuni din monopolul vênḑĕrei beuturilor în comunele rurale și monopolul fabricărei și vênḑĕrei chibriturilor, pentru cari se vor presenta proiectele de legi necesare, toate celelalte venituri sunt reduse sub cifra evaluațiunilor anului curent.

La chieltuieli, adausul este la bugetul datoriei publice cu lei 3,175,286, bani 22, în vederea urcărei agiului și a crescerei anuităței rentei amortisabile 5 la sută, emisă în anul acesta pe basa diferitelor legi pentru esecutarea lucrărilor publice autorisate de dênsele, și la ministeriul instrucțiunei publice cu lei 106.082 provenind din scrierea gradațiunilor ce urmează a se acorda cu începerea anului 1886, și alte chieltuieli obligatorii.

Budgetele celorlalte ministere sunt reduse.

„Românul."

Loterie.

Sâmbătă 12 Decembre.

Timișoara:	49	37	70	87	40
Viena:	8	72	61	31	58

Nr. 1341. [1212[1—1

Publicațiune.

În procesul divorțial dintre Maria Totoroagă și Nicolae Secărea, ambii gr. or. din Tălmăcel, Preaveneratul Consistoriu archidiecesan dto 12 Novembre a. c. Nr. 5201 a adus sentință cu divorțiu total din motivul pribegirei lui Nicolae Secărea, — ceeace conform §-fului 124 din regulament pentru procedura judecătorească în cause matrimoniali se aduce la cunoscință publică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 29 Novembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 722. [1211] 3—3

EDICT.

Ioan Cărată, gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sĕliștei, carele din anul 1865 a părăsit cu necredința pre legiuita sa soție Maria n. Lăpĕdat gr. or. tot din Topârcea, fără a se sci ubicațiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de *trei luni* dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa, se va pertracta și în absența lui.

Sĕliște, 25 Novembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Audiți! și ve mirați!

12,500 de bucăți

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete și potrivite și pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roșu, vênĕt, alb, scoțian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.**
Le espedează pe lângă rambursă [1209] 2—4
Exporthaus „zur Austria," WIEN, Oberdöbling, Mariengasse 31.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.4	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireș	—	—	4.12	5.50
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	--	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12 12	2.36	10.02	--
	12.37	2.41	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vințul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuș	7.33	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vințul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
petroșeni	10.43	4.04	6.39

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timișoara	8.42	3.40	10.09

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.09	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu,**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 128 Sibiiu, Joi 5/17 Decembre 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sftei sěrbători „Ierarchul Nicolae,“ nrul procsim va apărea Marți în 10/22 l. c.

Nr. 5718 Scol.

Notă oficială.

Înaltul ministeriu regiu unguresc de culte și instrucțiune publică recomandă, pe basa părerei comitetului permanent al museului țěrei pentru aparatele de învěțămênt, — un nou aparat de învěțămênt compus de Pavel și Mihail Magvassy, ce se numesce **„Szemléltető szekrény“** (aparat pentru intuițiune) pentru scoalele poporale și învěțămêntul privat. Deci se trage atențiunea organelor scolare din archidiecesă asupra atinsului aparat de învěțămênt spre esperimentare.

Din ședința consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la 31 Octombre 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Cât pentru actualitate, lucrurile se par a se fi întors mai în spre bine. Puterile au esmis o comisiune militară; care va avea sĕ tragă liniile demarcaționale dintre sêrbi și bulgari. În această comisiune vor fi representate prin delegați speciali și Anglia și Francia.

Se crede, că dacă pacea se va și face, ea va fi foarte efemeră și problematică, deoarece e teamă mare, că se vor crea în Balcani astfel de stări de lucruri, cari tocmai pentru feliul lor, nu vor putea dura mult timp și cât mai curênd vor da motiv isbucnirii unui rĕsboi general, ạdi amânat numai, dar nici decum luat cu desĕvêrșire dela ordinea ḑilei.

Sibiiu, 4 Decembre 1885.

Deși numai ca faimă, dar în sine totuș este foarte caracteristic svonul pornit dela Belgrad, că pacea își va lua de basă principiul: Sêrbia cedează bulgarilor Pirotul, care și de altmintre e locuit în cea mai mare parte de bulgari, — *dar în schimb sêrbii vor avea sĕ primească Vidinul.*

Are o deosebită importanță această faimă și în sine, dar însĕmnătatea ei cresce prin acea imprejurare, că se rĕspândesce tocmai din capitala Sêbiei, din Belgrad.

Ea ne presentă într'o foarte stranie lumină motivele ascunse, din cari s'a urzit acest nefast și mult timp chiar neesplicabil rĕsboi.

Sĕ vedem.

Două puteri, Rusia și Austria se luptă pentru a'și asigura influința lor precumpănitoare în orient. Și fie-care nisuiesce de a da câte un pas înainte spre doritele succese. De aceea a lucrat diplomația Austro-Ungară cu toată rêvna înainte cu câți-va ani în cestiunea Dunării, pe care voia sĕ o aibă în mânile sale Întru cât i-a succes și întru cât nu, — acest lucru sĕ nu fie cercetat acì; destul că se vede, diplomația noastră n'a fost mulțămită cu modul cum s'a resolvat această cestiune.

România deși amică monarchiei noastre, i-a făcut o strașnică oposiție; bulgarii s'au purtat cu unele reserve, numai sêrbii se păreau a servì cu ochii legați interesele noastre.

Faptul acesta a designat linia de conduită a monarchiei noastre în orient. Sêrbia a fost și este și acum un ic puternic, care lovit la timp și prilej, poate crepa tot mai mult și mai mult butucul cestiunei orientale în favorul Austriei.

Și diplomația noastră s'a și folosit bine de acest ic. E mai mult ca sigur, că Sêrbia a întreprins rĕsboiul în contra bulgarilor numai și numai la espresa voință a diplomației noastre, care i a sciut esopera împrumutul de 25 de milioane dela Länderbank-ul din Viena.

Scopul mai special se vede că a fost, agonisirea unei garanțe noue și mai puternice ca pănă aci, pentru supremația pe Dunăre, *prin ocuparea Vidinului de sêrbi.*

Și în punctul acesta mărturisim, că bine a calculat dl Kálnoki. Se vede că la Viena s'a luat în privire, — și foarte corect, și acea eventualitate, când sêrbii cu grosul armatei lor ar fi bătuți, precum s'a și întêmplat.

Milan bătut și respins din posiție în posiție, — ce era mai natural, ca Leșianin, care zadarnic bombardase de atâta timp Vidinul, sĕ grăbească într'ajutoriul șefului seu nenorocit; și aceasta cu atât mai vêrtos, că el dispunea de o armată aproape așa de numĕroasă, ca centrul lui Milan, și care prin succesele ei avea o forță morală îndoită ca trupele desnădăjduite și rĕu provisionate de pe linia Țaribrod - Dragoman - Pirot.

Dar el n'a făcut-o. Și n'a făcut-o, pentru că era în interesul planurilor diplomației Austro-Ungare pe cari le serveau sêrbii, sĕ n'o facă.

Vidinul dacă nu ocupat, dar barĕm impresorat de sêrbi *trebuia* sĕ rĕmână.

Ear când au vĕḑut oamenii din Viena, că înaintarea continuă a lui Alecsandru sêrbii nu o mai pot împedeca, și că s'a pus alternativa: sau trebuie sĕ alerge generalul Leșianin în ajutoriul regelui seu, sau sĕ se espună de a fi luat din partea bulgarilor între două focuri, și bătut și el sĕ părăsească Vidinul, această chieie puternică a Dunării, — atunci s'a întrepus plenipotențiatul Austro-Ungariei contele Khevenhüller cu toată energia, ce i-a putut o dicta gravitatea situațiunii, — și urmarea a fost, că ostilitățile fură sistate, ear sêrbii au rĕmas în jurul Vidinului pe teritoriu bulgăresc.

Toate aceste întêmplate, abia acum încep a se da pe față intențiile rĕsboiului prin faima pornită din Belgrad, și espusă în rêndurile dântâi ale articlului de față.

Ei bine! În fața acestor stări de lucruri două întrebări ni se impun.

Reușì-va Austriei câștigarea Vidinului pentru sêrbi? și oare consult e sĕ stăruiască monarchia noastră în această direcție?

Cât pentru întrebarea d'ântâiă nu credem sĕ fie cineva, care încă ạdi sĕ poată afirma sau nega reușita Austriei. Unii cari cunosc stăruința și jaluzia Russiei, vor rĕspunde cu: *nu;* ear alții cari sciu, că pentru o concesiune în alt punct, multe lucruri chiar de necreḑut se pot esopera, — vor rĕspunde cu: *poate.*

Vom lăsa deci deocamdată deschisă întrebarea.

Cât pentru a doua, fie-ne permis sĕ riscăm și modesta noastră părere.

Arareori ni se dă ocasiunea sĕ o facem, dar totuș ni s'ar putea imputa ca negligență, dacă nici când nu o am face.

Da! Noi așa credem că nu e consult și e în contra intereselor noastre bine înțelese, de a stăruì pentru lipirea Vidinului la teritoriul sêrbesc.

Căci însaș tendința de a se face acest lucru ajunge, ca Austria sĕ vină parte în conflict, parte sĕ înstrăineze cu desĕvêrșire trei factori importanți pentru influința ei în orient: pe România, Bulgaria și indirect pe Russia, — cari toate trei sunt de aproape interesate în cestiunea Vidinului.

România și prin posiția sa geografică, și prin posiția sa etnografică e menită de a fi un zîd apărătoriu în protiva slavismului, a cărei putere cresce pe ḑi ce merge, și astfel ea este aliata noastră naturală. Cu toate aceste e mai mult ca sigur, că ea odată cu capul nu s'ar învoì cu o astfel de alianță, și ar fi chiar în stare poate spre dauna intereselor

FOIȚA.

În serile de iarnă.

(Încheiere.)

Dar fără voia mea, par'că prea mult me ocup astă seară cu evreii, căci scopul meu era cu totul altul. N'am ce me face, căci când e vorba de bețiă, de vinars, vrênd nevrênd trebuie sĕ vorbesci și de român, carele bea vinarsul, și de evreu, carele îl preparează și 'l vinde românului. Altcum românul de regulă trăiesce bine cu evreul, sau mai nimerit ḑis: evreul trăiesce bine între români, și românul ar putea învĕța multe dela evreu.

Veḑi el, evreul preparează această beutură, dar el nu o bea, ci o dă românului, și românul o bea în ori ce timp și în ori care loc.

O bea în cârciumă, o bea acasă, o bea în têrguri, o bea la nunte, la pomene și de câte ori face câte un têrg, fie cât de bagatel; căci românul nu scie face têrg, fără aldămaș. Întrebarea este numai, dacă oare se interesează cineva ca sĕ afle, cât venin, în ce cuantitate i se dă poporului prin aceasta beutură? Nimenea.

A lua la o analisă chemică serioasă beutura jidovească sau preste tot ḑis beuturile ce se vênd ạdi în cârcĭme, ar fi chiemarea și datorința organelor statului. Noi însĕ, dup'atâtea esperințe triste, scim cât și ce se așteptăm dela stat pentru poporul nostru.

Acì suntem în curat.

Regalele de beutură și altcum formează încă pănă astăḑi, și cine scie încă pănă când, venitul principal al proprietarilor maghiari, ear arênḑile de beutură nimenea altul nu le plătesce atât de bine ca evreul, carele la vreme de lipsă mai scapă pe proprietariul bancrot și de câte o altă pacoste grea, ajutându-l cu bani. Între evreul arêndaș și între proprietariul de regale, lucru firesc, esistă o legătură de interese, și dacă ai cuteza sĕ ceri probarea, eventual analisarea beuturilor jidovesci, ai păți-o, negreșit; ai devenì de sigur urmărit ca un om periculos, contra ideii de stat; căci ce pagubă de poporul valach? Români sunt destui, mai pot și perì, și tot mai rĕmân, căci e neam spornic. Da, maghiarii și jidanii așa vor ḑice, ba ei vor ḑice și mai mult. Noi însĕ, noi, pe cari ne doare de ruina și de demoralisarea poporului nostru, căruia i se pun în cale feliurite curse, spre nimicire din partea adversarilor nostri seculari, nu putem vorbì, nu putem cugeta numai eacă așa ușor. Rĕul esistă în faptă, patima beției se estinde ḑi de ḑi între popor, și în urma acestei patimi nefericite, corupțiunea și demoralisarea ne cuceresce astăḑi pe unul, mâne pe altul dintre cei pătimași, și numĕrul acestora, tot mai mult cresce. Par'că tot una și aceeași mână necurată, carea ni-a adus între popor sĕrăcia, lucră acì într'ascuns spre a ni'l și corupe. Și de'mi credeți nu e lucru ușor a'l abate dela calea pe care a apucat. Sunt câte-va sĕptĕmâni de când întêlnind pe o grupă nefericită de oameni, cari odinioară aveau stare bunicică, ear astăḑi prin patima beției au devenit proletari, — mi-am propus a sta puțintel de vorbă cu ei, căci eram curios sĕ aflu, dacă: cunosc oare acesti oameni prăpastia la care au ajuns — și cursa în care au căḑut? sau cel puțin dacă mai au oare mustrare de cuget?

I-am luat cu ogodul, le-am vorbit cu blândețe, după cum poate vorbì cine-va cu niște oameni, pe cari îi compătimesce. Oamenii mei se uitau lung, căutând când la mine, când eară unul la altul, fără a rĕspunde un cuvênt legănat. Ce? ḑisei apoi, voi nu sciți vorbì, nu vreți sĕ'mi rĕspundeți? Nu vedeți unde a'ți ajuns prin necumpetul vostru? Ba vedem, ḑice unul, împedecându-se, dar noi veḑi, suntem prosti, n'avem minte. Bine ș'apoi voi acolo în birt ve căutați mintea? le ḑisei mereu. Dar domnule suntem sĕraci, rĕspunde altul, căci veḑi am ajuns pe mâna ungurului și vremile sunt rele, povări multe biruri grele, ș'apoi tot așteptam că doară, doară, va venì vremea sĕ mai scăpăm, căci de va ținea mult așa, și ne temem că va ținea mult, apoi noi tot trebuie sĕ luăm lumea 'n cap. Ei ș'apoi dacă sunteți sĕraci, le reflectai, în cârcĭmă căutați voi o stare mai bună, cu cârcĭma căutați voi sĕ îndrepsale, dar cu deosebire a lor noastre, sĕ se prefacă din prietină ce ne este, în cel mai aprig duşman al Austro-Ungariei. De oare-ce a avea Vidinul, înseamnă a avea Dunărea. Şi cumcă situaţia o înţeleg şi fraţii nostri de dincolo şi că încep a privì şi ei cu îngrijire cătră partea superioară a Dunărei, e destul de evident din memorabila cuvêntare a Dlui Mihail Cogălniceanu, rostită în camera României cu ocasiunea desbaterii asupra rĕspunsului la mesagiul regal.

Fără comentare estragem din ea următoarele:

> La 1876, când a isbucnit resbelul între Sêrbia şi Turcia, am făcut un mare serviţiu Sêrbiei şi totdeodată şi nouĕ. Cabinetul dlui Ioan Brătianu a stăruit şi a isbutit sĕ facă, sĕ se recunoască neutralitatea Dunărei de sus; căci dacă resbelul între Turcia şi Sêrbia ar fi ajuns la Dunăre, negreşit că interesele noastre erau sĕ fie foarte jignite. Europa a fost aşa de bună de a acceptat chipul de vedere al cabinetului Brătianu, şi astfel s'a isbutit ca resbelul sĕ nu fie transportat la Dunăre.
>
> Astădi resbelul a fost transportat la Dunăre, ghiulelele sêrbesci au trecut preste Dunăre la Calafat, şi în momentul acesta încă sêrbii sunt tot împregiurul Vidinului.
>
> Vidinul are o mare importanţă; Vidinul faţă în faţă cu Calafatul face pe cel care va stăpânì aceste douĕ puncte sĕ fie stăpân pe Dunăre. Este un punct de Gibraltar, aşa a recunoscut însuşi comitele Andrássy ministrul Austriei. Este dar de o mare importanţă de a se scì în mâna cui se află Vidinul.
>
> Dlor, cestiunea Dunărei este resolvată şi nu este resolvată. Prin tractatul dela Londra este resolvată, prin resistenţa noastră este neresolvată. Nu sciu ce poate aduce diua de mâne; dar faptul este positiv, cum că în faţă cu Dunărea română este Dunărea bulgară, şi interesele Dunărei române sunt interesele Dunărei bulgare. Ori-cum va fi lucrul, totdeauna avem sĕ fim în înţelegere şi când va fi sĕ avem o poliţiă pe Dunăre, mai bine este ca acea poliţiă sĕ se facă de doi, decât de trei sau patru.
>
> Am vĕdut în conflictul Dunărean, că Sêrbia observă o politică cu totul separată a ei, sau mai bine dicênd, aliată cu cererea Austriei în contra chipului de vedere al nostru şi al Bulgariei. Sêrbia este un stat Dunărean ca şi România, cu singura deosebire că interesele cele mari ale Sêrbiei sunt la Dunărea de dincolo de Porţile de fer; şi Sêrbia ocupându-se de acele interese principale, ea, care a dobândit un tractat avantagios cu Austria în privinţa navigaţiunei, nu se ocupă atât de Dunărea de jos, s'a despărţit de noi pentru odată în istoria noastră contemporană. Ei bine, când vedem pe Sêrbia, că atacă Vidinul, când vedem pe Sêrbia că vrea sĕ ia Vidinul, nu se cuvine sĕ dicem şi noi un cuvênt cum l'am dis şi la 1876 şi cum poate sĕ-l dicem şi mâne? Noi oprind resbelul de pe lângă Vidin, făceam un serviţiu mare bulgarilor, căci chiar bulgarii nu erau încredinţaţi de resultatul luptei lor naţionale şi eroice.

Cât pentru Bulgaria, ea este o ţĕrişoară de curênd formată, şi care n'a fost preţuită până bine de curênd, după valoarea ce o represintă în adevĕr.

Meritul şi însemnătatea ei pentru noi consistă în ţinuta neutrală, sau mai bine dis independentă, care a observat-o de când esistă şi până adi.

Sêrbia servesce orbiş interesele noastre, — bine; dar Montenegrul e instrumentul Russiei. Şi interesul nostru trebuie sĕ fie, sau a câştiga simpatiile bulgarilor, sau cel puţin a-i ţînea în conduita lor independentă şi de acì înainte.

Ei bine. Dar prin conlucrarea la înstrăinarea Vidinului, noi ne-am păpa pentru vecii vecilor simpatiile bulgare, sau independenţa lor în politică şi i-am împinge orbiş în ghiarele Russiei.

În fine cât pentru Russia, credem de prisos a mai analisa întrebarea

Ori-cine scie, că tot ce întreprinde Austria în orient, trage dupa sine ura rusească şi când s'ar face ceva, ca 'n casul present, într'un mod aşa de făţiş, — minune sĕ fie, ca ea sĕ cousimţă şi sĕ aprobe acest hotărîtoriu pas al diplomaţiei noastre, care tinde de a pune mâna pe chieia Dunării, pe Vidin. . . . .

Aceste consideraţiuni ne-am simţit datori a le face şi ca români buni şi şi ca fii credincioşi ai patriei noastre şi ai intereselor ei. *Yff.*

Discursul

deputatului naţional V. Babeş, în şedinţa de Sâmbătă 12 Decembre a. c. a dietei ungare, relativ la proiectul de lege al guvernului pentru prelungirea mandatului deputaţilor dietali.

Onorabilă Casă representativă! Nu mi a fost intenţiunea a vorbì la proiectul de lege de pe tapet, decât atâta că nu-'l primesc. Motivarea acestui vot au făcut-o mulţi, mai bine şi mai pe larg, decât puteam eu s'o fac. Dar dl ministru-preşedinte în discursul seu de alaltăeri, vorbind despre votul secret la alegeri, s'a esprimat cu toată solemnitatea în contra aceluia, aducênd motive de o importanţă, ce nu poate fi trecută cu vederea, dicênd adecă, că nici odată nu va primì votul secret, ântâi, căci el s'a dovedit prin esperienţă, că i neeficace în contra abusurilor, ear a doua specialminte din punctul de vedere al ideei de stat maghiar, fiind acela o instituţiune de cel mai mare pericol.

Acilea trebue sĕ mi fac observaţiunile mele. Deja dl deputat D. Szilágyi a reflectat, că ambele motive aduse de dl ministru stau în contradicere, deoare-ce nu se poate, ca votul secret sĕ fie şi fără efect şi foarte periculos; va trebuì deci dl ministru-preşedinte sĕ rĕmână cu una din două, şi eu cred că va alege cea din urmă, adecă cum că votul secret este periculos ideei de stat maghiar. Aceasta convine politicei sale; căci prin asemenea argument face efect în multe părţi.

Dl D. Szilágyi nu a aflat cu cale a întra în discusiunea mai specială a acestui argument al ministrului; eu însĕ ţîn, că nu ne este permis a ne da la o parte dinaintea acestei cestiuni Căci — ce cuprinde ea în sine? Cuprinde acea mărturisire, că parlamentarismul la noi niciodată nu va putea sĕ fie adevĕrat, că acela pururea va trebuì sĕ fie fals, căci vrênd a fi adevĕrat, va aduce pericul ideei de stat maghiar.

Lucrul are importanţa sa. Cel puţin este unul dintre acele argumente, cari fac efect, de cari dl ministru-preşedinte pururea s'a servit întru esecutarea cu succes a politicei sale. De câte-ori guvernul vrea sĕ scoată la cale o tendinţă sau mĕsură în dauna ţĕrii, el o forţează cu aceea, că de nu, ideia de stat maghiar este în pericul! Dacă ar fi cum pretinde dl ministru-preşedinte, atunci basa instituţiunilor noastre niciodată n'ar mai putea fi morala şi dreptatea, şi atunci eu întreb: cum va putea acest stat a fi un stat de drept şi de cultură? Apoi numai atare este îndreptăţit a fi; şi tocmai d'aceea cu toţii tindem la atare. Şi dacă într'adevĕr ar esista acel rĕu pretins de dl ministru-preşedinte în relaţiunile noastre, eu aşa cred, că este de datorinţă a fie-cărui adevĕrat patriot, a recunoasce, a esamina şi a vindeca acel rĕu, ear nu a-l masca. Sau că doară crede cineva, cu dl ministru preşedinte, că acel rĕu dispare prin aceea, că se suprimă prin legi sau mĕsuri nedrepte? Tocmai din contră, el prin aceasta se sporesce.

De aceea eu sunt de părerea, nu cum on. d. Szilágyi s'a esprimat eri, că timpul va venì, ci că timpul a sosit, ca sĕ ne ocupăm de vindecarea acelui rĕu. Sau că doară nu vedem, cum prin toată Europa, dar special în Orient spiritele şi popoarĕle sunt în mişcare, o mişcare, prin care esistenţa noastră poate sĕ vină la pericol. Şi nimeni nu poate prevedea, că pericolul când şi din care parte se va ivì. Datorinţa adevĕraţilor patrioţi e deci, ca neamânat sĕ se ocupe de cestiunea relelor, morburilor ce bântue vieaţa noastră politică, pentru că pericolul ori când va sosì, sĕ ne găsească uniţi. Spre acest scop îmi voi permite a propune un adaus la propunerea onorabilului d. coleg D. Szilágyi.

Mai am o observaţiune faţă de aceia, cari sunt în contra judecătoriei Curiei în causele alegerilor atacate cu protest. Ei dic, că judicatura Curiei (a supremului tribunal din ţeară) este derogătoare suveranităţii parlamentului. Eu din parte-mi cred, că autorităţii parlamentului deroagă chiar judicatura sa în afacerile proprii! Eu din propria-mi esperienţă sciu, că dacă mai esistă în ţară nepreocupaţiune, aceea este numai încă la supremul tribunal, numai încă pe membrii aceluia nu este cu putinţă a-i corupe uşor. Ca de probă voi spune onorabilei camere esperienţele mele personale şi ve veţi convinge, pentru ce eu numai Curia regiă o ţin calificată de a judeca în causele controverse politice.

Eu plătesc contribuţiune directă în trei cercuri electorale, apoi aflaţi, că totuş numai cu ajutoriul judecătoriei Curiei sunt în stare a'mi validita dreptul de alegere, măcar că legea chiar este şi prescrie recunoascerea aceluia din oficiu. Dar ascultaţi motivele, cu cari într'un cerc oare-care mi s'a denegat dreptul. Mi s'a dis, că n'am fost introdus în lista alegĕtorilor, pentru că n'am făcut de scire, cumcă acolo şi numai acolo doresc a'mi esercia dreptul de alegere pentru dietă. Acest motiv este deadreptul în contra legei cu toate aceste m'am supus şi am făcut acea dechiarare oralminte. Credeţi că mi-a folosit? De fel nu. Şi motivul nelegal a mers un pas mai departe: mi s'a dis că n'am făcut dechiararea în scris înaintea notariului public sau a doi martori. Şi ear m'am acomodat şi am dat astfel de dechiarare în scris şi ear am fost nebăgat în seamă! Am reclamat la Comitat şi am fost respins, mai la urmă cu minunatul motiv, că n'am dovedit cumcă în alt cerc n'aşi fi înscris între alegĕtori. Şi a trebuit sĕ iau calea recursului la Curia regiă, şi aceasta mi a recunoscut dreptul, precum nici nu se putea altfel, şi a demandat înscrierea mea între alegĕtori, dar în procsimul an ear' am fost şters şi de nou a trebuit sĕ merg acea lungă cale până la Curiă, ca sĕ-mi elupt dreptul. Dar am sĕ ve spun lucru şi mai ciudat. Atunci, când prima dată sosì la comitat recunoascerea prin Curiă a dreptului meu, subprefectul acelui comitat, după cum mi s'a descoperit, în perplesitatea sa pentru această recunoascere prin supremul tribunal, s'a adresat unui foarte practic june funcţionariu întrebându-l: nu s'ar putea apela oare la ministrul de interne

---

taţi vremile cele rele? Şi încă una: cu cârcĭma cercaţi voi sĕ scăpaţi de puterea ungurească? Fiţi întregi şi trezi la minte, fiţi muncitori şi aveţi nădejde în cel de sus, căci după rĕu ne va da Ddeu şi bine. „Aşa numai, dar altcum nu veţi scăpa."

Nu sciu, încât şi dacă acest dialog scurt îşi are sau ba vre-un efect, dar m'am convins, şi ne putem convinge în toată diua, că o parte din popor alunecă şi se dă spre beutură, şi mai târdiu la corupţiune şi demoralisare — ajunşi la desperaţiunea creată de sistemul cel bolnav, de care pătimesce adi ţeara întreagă.

Vorba este dară: cum, pe ce cale, cu ce mijloc sĕ scim scăpa poporul de rĕul ce-l ameninţă? Cum sĕ'l scim abate dela patima beuturei, şi cum sĕ'l scim ferì de prăpastia demoralisărei şi a corupţiunei? Nouĕ ne place a tracta, de multe-ori atari lucruri, ca pe nişte bagatele de toate dilele şi a trece cu uşurinţă preste dênsele, ocupându-ne de politica cea mare, fără a cugeta, că noi numai într'atâta avem basă a mai politisa, încât şi până când vom mai avea un popor întreg moral şi religios.

Bine, mi se va dice, dar popii de ce treabă ne sunt? căci ei sunt chiemaţi, a lor e datorinţa a se îngrigì de moralitatea şi religiositatea poporului.

Sĕ nu uităm însĕ că rĕul a străbătut adânc, că adversarii noştri au la dispoziţiune feliurite mijloace, spre a pune feliurite curse pentru coruperea poporului; de aceea astădi mai mult ca ori când trebuie sĕ punem umerii cu toţii, întreaga inteligenţă: „preoţi şi mireni." Preoţii cu fapta şi cu puterea cuvêntului, mirenii cu sfaturi şi cu esemple bune, şi năzuinţele noastre numai atunci pot avea resultatul dorit.

Preotul român îşi are şi el greutăţile sale, are a lupta cu multe neajunsuri, şi pentru a conlucra cu succes la îndreptarea poporului, vine nu odată în colisiune cu acesta vrênd al desbaera de unele datini dăunoase măcar şi cu risicul, de aş perde din popularitate, şi noi scim câtă putere atractivă, cât farmec se cuprinde în cuvêntul „popularitate."

Câţi oameni învĕţaţi, câţi cărturari înţelepţi nu 'şi schimbă principiile susţînute şi apărate într'un şir îndelungat de ani, numai chiar de dragul cuvêntului „popularitate." Noi scim, într'alte multe d e. că românul, care are iubire cătră preotul seu, se află ori şi cum mulţămit şi mângăiat dacă îşi poate petrece cu dênsul, ear acesta ca sĕ nu 'şi supere poporul seu, sĕ nu facă vătămare, sĕ nu 'şi peardă basa „popularitatea" se dimite a-i face pe voie, şi aşa preotul primesce omenia, astădi dela unul, mâne dela altul, astădi acasă, mâne în têrg, poimâne la o nuntă, la un botez, dincolo la o pomenire, — pomeniri de acestea har Domnului noi românii avem multe şi prea multe, ne ajung şi ne întrec.

Sĕ mai amintesc oare ceva şi despre „nădăile" cele multe, ce se ţin într'o mulţime de comune într'o parte din comitatul Hunedoarei, ce se încep îndată din sĕrbătorile Paştilor şi durează până târdiu la lăsarea postului de crăciun? Poate multora le este necunoscută această sĕrbătoare poporală, fiindcă în multe părţi nu e cunoscută nici după nume. Eata ce este:

Fieşte care comună îşi are di anumită în dilele de dumінecă sau sĕrbătoare, când apoi 'şi serbează „nădeia." Oamenii se pregătesc înainte, se pregătesc înainte cu sĕptĕmânile pentru cele ale mâncărei, şi cu deosebire, de cele ale beuturei, şi în specie se pregătesc a'şi procura vinars. Evreii arêndaşii de beutură aşteaptă diua de „nădeiă" cu mai mare dor decât românii, o aşteaptă ca pe o di de câştig sigur, se provĕd cu spirtuoase d'ajuns, căci va fi rară şi tare sĕracă casa barem cu o ferie de vinars, la cei mai avuţi, firesce întreit mai mult. În diua anumită aleargă apoi la această sĕrbătoare numită „nădee" satele de prin prejur, din vecinătate: tineri şi bĕtrâni, bărbaţi şi femei, toţi cunoscuţii şi necunoscuţii, şi fiesce-carele din acea comună primesce pe atâţa oaspeţi veniţi la casa şi la masa sa, pentru cam câţi cugetă, că-i ajunge mâncarea şi beutura. Firesce că după ce comuna cutare 'şi-a petrecut nădeea, şi 'şi-a făcut datorinţa, apoi urmează nădeile în celelalte comune contra judecăţii Curiei? (Mare ilaritate în stânga).

Vedeţi până unde merge preocupaţiunea şi patima politică în administraţiunea noastră publică; şi încă mai este una, aceea, că printr'un lung şir de ani, cu călcarea legii am fost lipsit de dreptul meu, făr' a fi însciinţat, ca sĕ pot reclama! Astfel se respectă drepturile noastre naţionale de către aceia, cari constituesc partida politică domnitoare. Şi dacă mie mi se face astfel de dreptate, care sciu sĕ me apĕr, puteţi sĕ ve închipuiţi, cum se tractează cu bietul popor, care nu scie sĕ se apere, ear prin alţii a se apĕra costă bani. (În stânga aprobări sgomotoase şi strigări: Este deplinul adevĕr.)

Aceasta este caracteristica vieţii publice la noi. Astfel se decid la noi cestiunile politice. Şi de aceea ḑic şi repet, că ori cât de drept ar voì sĕ fie parlamentul nostru, în propriele sale cestiuni politice nu poate fi nepreocupat, dreptate numai dela curiă mai putem aştepta, şi dacă dreptate voim în causa alegerilor contestate, numai curia poate fi chiemată a judeca.

Dintr'altă parte, tot din dreapta am auḑit afirmându-se, că abusurile la alegeri sunt reciproce, adecă le fac unii şi altii. Ceva adevĕr este în lucru, numai că oposiţiunea nu dispune de organele publice, de aparatul funcţionarilor, dar nici de bani, în mĕsura guvernamentalilor. Şi încă una. Dacă guvernul, care dispune de putere, n'ar începe n'ar inscena şi provoca abusurile, ve încredinţez, că oposiţiunile n'ar cuteza a le inscena. Ale oposiţiunilor sunt mai vêrtos întru paralisarea celor guvernamentale, de acea guvernul nu cutează a le urmărì şi pedepsì.

Trecênd la esenţa lucrului, la cestiunea prelungirii mandatului, convicţiunea mea este în această privinţă, că pot sĕ fie aduse motive cumpănitoare şi pentru mandatul pe *trei* şi pentru cel pe *cinci* ani după împrejurări, după cum le auḑirăm aici în această discusiune. Vorba e de *oportunitate*: însuşi on. guvern pune pondul principal pe oportunitate. Şi eu din acest punct de vedere judec proiectul, dar eu altfel consider oportunitatea. După mine oportunal s'ar putea ḑice acest proiect de lege, dacă legea noastră electorală şi parlamentarismul nostru alte defecte mai mari şi mai grave n'ar avea. Dar când cu toţii recunoascem, că avem înaintea noastră un pacient ale cărui plumâni sunt atacate, nu-i este sănătoasă nici inima, nu-i este bun nici stomacul, ba doară chiar nici creerii nu sunt de tot cum se cade, şi ne vine medicul şi căutându-l ne ḑice: *„au nu vedeţi că acest individ n'are pĕr destul pe cap, las că-i fac eu o perucă şi apoi o sĕ vedeţi ce imposant are sĕ fie!"* eu pe astfel de medic nu-l pot urma, eu aceasta oportunitate nu o pot recunoasce, dacă onoratul guvern, va aduce un proiect de lege, prin care sĕ se coreagă marile scăderi ale legei electorale, atunci bucuros voi recunoasce, că oportun este a ne ocupa şi de prelungirea mandatului.

Avênd toate aceste în vedere, precum foarte la loc aflu propunerea onorabilului d. condeputat *Irányi*, întregită cu amendamentul amicului meu *Truţa*, încă şi mai corespunḑĕtoare recunosc propunerea dlui D. *Szilágyi*. numai cât nu me mulţămesc a lăsa viitoriului vindecarea celor mai grave defecte materiale în legea electorală, ci doresc a se ocupa de aceasta vindecare ancheta propusă de dênsul. Eată deci adausul meu la propunerea onorabilului d. D. *Szilágyi*.

„Se îndrumă totdeodată Comisiunea ce se va delega ca sĕ se ocupe tot d'acea întrebare: oare n'ar fi la timp a se pune capĕt acelei anomale situaţiuni, necompatibile nici cu idea modernă de stat, nici cu egalitatea de drept a cetăţenilor, în care anomală situaţiune, pe basa unei legi electorale escepţionale, în părţile transilvane încă şi aḑi în vigoare, partea prevalentă a locuitorilor eschisă este din cadrul vieţei publice şi a aduce în aceasta privinţă un proiect de lege spre reformarea legei electorale

Sciri telegrafice în cestiunea orientală

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

12 Decembre.

Pirot. — Ninge continu şi gerul a ajuns chiar ḑiua la 5 grade sub zero. Operaţiunile militare întrerupte. Mare lipsă de mantale.

Sofia. — Consulul Franciei a comunicat astăḑi ministrului de esterne, că guvernul seu primesce propunerea Austriei de a se numì o comisiune militară internaţională, care sĕ hotărască linia de demarcaţiune la închieierea armistiţiului. Celelalte puteri încă nu s'au pronunţat.

Constantinopol. — Principele Alecsandru a rĕspuns Porţii, că primesce cu plăcere a se înţelege cu Madjid-Paşa în privinţa negociaţiunilor cu Sêrbia pentru pace. Madjid mai are misiunea de a trata şi afacerea Rumeliei.

Printre condiţiunile de pace, Bulgaria ar impune Sêrbiei şi o însemnată despăgubire bănească.

Muktar va pleca mâne pentru Egipt, unde situaţiunea a devenit foarte încordată.

Misiunea lui Djevded este indefinit amânată în urma espunerilor lui Sebib-efendi asupra situaţiunii în Rumelia

Constantinopol. — Poarta a făcut objecţiuni ambasadorilor contra eventualităţii unui congres, ale cărui resultate ar fi în detrimentul Turciei. Se ḑice că marele Vizir va fi numit Arifi sau Server, ear Said-Paşa se va retrage din ministeriu ca prea rusofil.

Constantinopol. — În cercuri bine informate se ḑice, că unirea Bulgaro-Rumeliotă ar fi consacrată de puteri cu condiţiune, ca Sêrbia sĕ nu sufere nici o perdere teritorială.

Constantinopol. — A seară a plecat la Sofia generalul Şakir, spre a lua parte în comisia internaţională la închieierea armistiţiului sêrbo-bulgar.

13 Decembre.

Filipopol. — Trupe turcesci se întind de a lungul fruntariei gata de plecare. La Kirklissa 20,000 şi la Mustafa paşa 8,000 nizami, cu toate acestea retragerea delegaţilor Otomani, amânarea trimiterii comisariului, precum şi nuvelele favorabile în privinţa unirei fac ca populaţiunea sĕ stea liniştită.

14 Decembre.

Sofia. — Relaţiunile dintre Gadban şi guvernul princiar sunt din cele mai amicale.

Se simte o mare schimbare favorabilă pentru Bulgaria din partea Porţii, până chiar şi în cestiunea unirii cu Rumelia.

Sofia. — Gerul foarte mare. În buvoac a degerat mai mulţi soldaţi. Se crede, că trupele bulgare vor fi cantonate în Pirot şi satele vecine.

În fie-care ḑi sosesc numĕroase detaşamente de voluntari şi casarmele şi locurile transformate în casarme din Sofia gem de soldaţi, astfel că a trebuit sĕ se încuartireze oameni şi în case particulare. În general starea sănătăţii trupelor este escelentă.

Principele nu se va întoarce dela Pirot, decât după închieierea armistiţiului.

Belgrad. — Toate puterile afară de Austria, au numit pe membrii comisiunii internaţionale militare, pentru a ficsa linia de demarcaţie între beligeranţi.

Varietăţi.

* (În memoria Marelui Andrei.) Este scumpă ortodocşilor această ḑi de sĕrbare, şi ei se adună în biserică spre a ridica rugăciuni pentru vecinica odichnă a nemuritoriului Andrei, e scumpă ortodocşilor ḑiua de 30 Novembre.

În această ḑi s'a celebrat parastas în biserica din Cetate Sibiiu, la carea a pontificat P. archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea. Asemenea parastas s'a celebrat în Avrig după cum ni se scrie, tot aşa la Tălmăcel, cu care ocasiune invĕţătoriul Ioan Pulca a ţînut o cuvêntare frumoasă, la Orĕştie, Sĕcele şi alte locuri.

Noi avem convingerea, că ḑiua de 30 Novembre va devenì sĕrbătoare bisericească pentru noi românii ortodocşi, şi aceasta fără vre-o decretare din partea organelor superioare bisericesci. La 50 de indiviḑi pregătiţi pentru cariera preoţească şi invĕţătorească părăsesc pe fie care an institutul nostru pedagogico-teolog, şi acestia ca tot atâţi apostoli păşesc la 30 Novembre pentru sĕrbarea memoriei Marelui archiereu.

Aşa facem noi tinerii, sĕrbătorim în biserică pomenirea lui Şaguna, şi aceasta este cea mai vrednică sĕrbătorire.

* (Postal.) În Şaromberc, comitatul Mureş-Turda este de ocupat postul de magistru postal.

Condiţiuni: contract de oficial şi cauţiune fl. 100.

Emolumente: 200 fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 300 fl. pentru cariola de patru ori pe ḑi, la gara de lângă această comună.

— Post de magistru postal în Csicsó-Györgyfalva.

Condiţiuni: contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: 120 fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 180 fl. pentru cursor în toată ḑiua la posta din Reteag.

Post de magistru postal în Romos, comitatul Huniadoarei.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: 120 fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 200 fl. pauşal de transport.

— Cu 11 Decembre începênd s'a deschis oficiu postal la gara din Dârste, comitatul Braşov, şi va sta în legătură cu trenul micst nrii 351 resp. 352.

Va espeda epistole simple şi recomandate, asemenea şi asignaţiuni postale până la 300 fl.

---

vecine, când apoi cei din comunele cari 'şi-au serbat nădeea se duc şi ei, fiesce care cu casnicii spre a se ospĕta în tocmai şi a lua parte la nădeile vecine, căci omenia omeniă aşteaptă.

Până acì ar fi tot bine, căci românul ospital cum 'l-a lăsat Dḑeu, când vrea sĕ te omenească, nu vrea sĕ scie de lipsă şi sĕrăciă. Dar după ce a trecut preste nădee, apoi ţîne-te. Vinarsul e luat în credinţă şi bucatele pe aşteptate; ear Isac arêndaşul îi năvălesce în casă, şi încă dela poartă îi strigă: „plătesce române"! Românul îl primesce pe evreu în casă, îl îmbie sĕ odichnească, şi Isac al nostru om romănatec, cum e el, se dă la tocmeală, şi complanarea se face îndată, aşa, că românul tot mereu plătesce cât e anul, şi tot nu se mai vede plătit. În urma nădeiei, mai are şi dl solgăbirĕu de lucru, căci arare-ori trec asemenea sĕrbători fără capete sparte. Flăcăii din comunele vecine, formează tot atâtea grupe de joc, şi la fiesce care pausă păharul cu vinars umblă pe rĕnd, d'acì apoi urmează câte o păruială bună, ce termină adeseori cu spargere de capete, dar pentru aceea petrecerea se continuă mai departe, ca şi când nu s'ar fi întêmplat nimica.

S'ar mai putea scrie încă multe despre obiceiurile îndatinate la poporul nostru, dintre cari ar fi vremea sĕ mai şi înceteze unele, şi dacă vom aştepta, ca numai preoţii sĕ facă totul, nu ne vom junge dorinţa nici când. Inteliginţa preste tot, întreagă întreguţă: preoţi şi mireni suntem chiemaţi, avem datorinţa a ne îngrigì de moralul şi religiositatea poporului nostru, mai vêrtos când vedem cu ochii, cum adversarii nostri lucră pe faţă ca sĕ ne rupă poporul, sĕ ni'l desbine be către inteliginţă. Preoţimea prin pietate, prin fapte şi prin cuvinte poate face mult bine poporului, însĕ numai aşa, dacă inteliginţa mirenească o va spriginì cu sfaturile şi esemplele sale cele bune. Dacă preoţii nu ţin cuvêntări în biserică cu anii întregi, ba încă nici aceia cari ar fi în stare a rostì câte o cuvêntare, şi dacă inteliginţa mireană nu mai calcă preste pragul bisericei, decât poate din paşti în paşti, pentru obicei, atunci rogu-ve ce mai putem aştepta noi dela bietul nostru popor împilat şi părăsit? Atunci ce sĕ ne mai mirăm dacă coruptiunea a ajuns până acolo, ca sĕ veḑi pe român, trecênd la o biserică, în care el nu vede nici luminare, nici cruce, nici icoane?

Inteliginţa noastră cea vechiă, bĕtrânii nostri, mergeau odinioară d'a falà la biserică în fruntea poporului, ne cântau în strană, încât îţi era mai mare dragul d'ai asculta. Dare-ar bunul Dḑeu, ca şi noi sĕ-i urmăm aceleiaşi întocmai.

Hariton.

O broşură, care a produs în toate păturile societăţii de sigur cea mai mare sensaţie, a dat apotecariul R. Brandt publicităţii la Zürich. Ea cuprinde pe 24 de pagini apreţiarea celor dântăi autorităţi medicale din Europa, a unui mare numĕr de medici practici etc., cari laudă într'un mod neobicinuit pilulele de Sviţeră ale lui R. Brandt, şi astfel nu e de mirat, dacă pe basa astorfel de recomandaţii, preparatul se bucură de aşa o mare trecere. Broşura se poate primì gratis în apotece sau direct dela apotecariul R. Brandt în Zürich, şi se poate recomanda spre cetire fieşte-cui, care încă şi acum se îndoiesce de bunătatea şi efectul salutar ale pilulelor de Sviţera (costă 70 cr. în apotece) în toate casurile de înfundături, convulsiuni, dureri de cap, batere de inimă, morburi de ficaţi şi fiere.

Ori-cine poate fi sănătos, şi poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'şi grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi îşi au isvorul din sânge, trebuie sĕ fie deci cea mai sfîntă datorinţă a fieşte-cărui om, a grigì cu deosebire de el. După multe studii şi scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăţă sângele sigur, grabnic şi fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc şi ţîn sângele întro circulaţie naturală. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri şi medaile, cu cari am fost decoraţi. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕţuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din faţă, căderea pĕrului, podagra şi reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, chiar şi la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet şi sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulaţie raţională. Noi primim ori-ce scrisoare confidenţială provĕḑută cu o marcă postală retour şi o descriere amănunţită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**" în **Salzburg** (Austria)

Loterie.

Mercuri 16 Decembre.

Brünn: **30 87 54 13 14**

Nr. 545. [1214] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa II-a din Hěrman, protopresbiteratul Brașovului II, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numěrariu, solvind prin epitropia parochială în rate trilunare decursive . . . . fl.	431.—
2. Folosirea casei parochiale, computată cu . . „	25.—
3. Venitele stolare sistemisate la olaltă . . . „	144.—
Suma totală fl.	600.—

Doritorii a ocupa acest post, au a-și așterne suplicile lor, instruite conform prescriselor din statutul organic și din regulamentul pentru parochii, §. 15 p. 6 în terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

În fine se recere, ca alesul paroch în anul prim de serviț sě se acomodeze §-lui 8 din regulamentul pentru parochíi, adecă de a împărți toate venitele cu věduva preoteasă a rěposatului paroch George Dogariu Darian.

În conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral al Brașovului II.

Brașov, în 29 Novembre 1885 v.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 368. [1215] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Rișca cu filia Baia de Criș, protopresbiteratul Zarandului, se escrie — pe basa incuviințării Venerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 24 Septembre a. c. Nr. 4926 B. — concurs, cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numerariu dela Spitalul din B. de Criș . . fl.	40.—
2. Folosirea cimiteriului și a 2 agrii . . . . „	38.—
3. Venitul stolar sistemisat de mai înainte, dela botezuri, cununíi și înmormêntări . . . . „	96.—
4. Dela 108 familii câte ½ měsură (10 cupe) cucuruz sfărâmat *a)* 80 cr. . . „	86.40
5. Alte prestațiuni sigure la Botezul Dlui, cununa anului, dela sfestanii . „	.40.—
6. Venite împreunate cu serviciul intern . . . „	40.—
Suma fl.	340.40

Doritorii de a competa la acest post au de a și așterne subsemnatului suplicele lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochíi.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 296. [1213] 1—3

CONCURS.

Fiincă în urma concursului escris sub Nr. 439/1884 pentru întregirea parochii de clasa a III-a din Ribicioara de jos, protopresbiteratul Zarandului, n'a competat nici un individ cualificat, prin aceasta se escrie a douaoara concurs tot pe lângă condițiunile de mai nainte: cu *termin de 30 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele sunt:

Dela 94 familii câte o jumětate ferdelă (10 cupe) cucuruz sfărâmat, precum și venitele stolare staverite în sinodul parochial din 7 Ianuariu 1880 cari emolumente dau suma de 260 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au de a și așterne subsemnatului suplicile lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 5578/1885 civ. [1217] 1—3

Publicațiune.

Tribunalul din Elisabetopole aduce la cunoscința publică, că asupra cererii proprietariului din Șoimușul românesc Prosman Iakab contra foștilor iobagi pentru proporționarea dreptului de cârcimărit, se va ținea pertractare la **18 Ianuariu 1885** la fața locului în cancelaria comunală din **Șoimoșul român.** La aceasta sunt invitați toți cei interesați sub urmările de pedeapsă prescrise în §. 15 din ordinațiunea pentru regularea de posesiune.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole uțintă în 7 Decembre, 1885.

Nagy Lajos, president.
Rozgonyi, notar.

Sz. 3952. [1216] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkkönyvi hatóság részéről közzététetik, hogy a n.-szebeni „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtató 14 frt 72 kr. tőke, ennek 1884 január 1-től 8% kamata, 13 frt. 85 kr. költség követelésének kielégitése végett végrehajtást szenvedő Brat Ilia l. Vásiliának az örményszékesi 587 sz. tjkönyvben A + 1—11 rend sz. fekvőségei, melyek közül az 1 r. 1502 h. sz. szöllő 36 frt 69 kr. svöllő dézsma váltsággal van terhelve, ësszesen 510 frt. és az örményszékesi 700 sz. tjkönyvben A + 1—6 rend sz. fekvőségei 415 frt. 60 kr. és Roska Linának az örményszékei 466 sz. tjkvben A + 1—3 rend sz. fekvőségei 148 fr. 20 kr. megállapitott kikiáltási árban Örményszékes község elöljárosági helyiségében **1886 Január 9-én, délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók végrehajtató kivételével, kötelesek a kikiáltási ár 10% készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t cz. 42 §.-ban jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló 3 egyenlő részben az árverezés jogerőre jutása után 15,30 és 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, — mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Örményszékes község elöljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.

N.-Enyeden, 1885 oktober 21-én.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1210] 3

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1886.

Anul al treiḑeci și cincilea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vênḑětori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Měsurile nouě și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprinḑênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învěțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împěrăteasa Eudocsia. — **Notițe pentru preoți.** — **Sfaturi bětrânesci.** —

Conspectul sěptěmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sě cumpěr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu prețul de jumětate al prețului de producțiune, — și de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ținea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante și foarte moderne

Mantaue de earnă de învělit

cu următoarele prețuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învělit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 3
3, **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate și în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoțian, turcesc, roșu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc.. în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvělit pentru dame sunt cele mai eegante și moderne **pentru ori-ce damă, și se pot întrebuința în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. și sunt **de tot călduroase.**

Sě nu neglige nici o damă, de a'și procura o astfel de manta frumoasă și fină, pentru un astfel de preț bagatel, prin care nici prețul producțiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sě ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor conveni se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sě se'nsemne esact coloarea și mărimea. Se espedează pe lângă ramburse sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai și numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații medicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sě'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sě observe ce cuprinde și de unde vine pachetul

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 4

Concurență

înșelăciunilor comise

cu

învělitoarele pentru cai!

De 50 de ani esistă

o fabrică de învělitoare și covoare

cu privilegiu ces. reg.

care ne-a însărcinat pe noi, ca sě punem odată capět **concurenței ce s'a pornit în ḑiua de aḑi;**

și spre acest scop sě-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din

Invělitoare pentru cai

numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste

Invělitoare pentru cai.

Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevěr cu neputință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Ḑilnic trimitem din aceste învělitoare în toate părțile lumei și pretutindenea sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de douě-ori atât ca acum. Adresa: [1206] 3—4

Exportwaarenhaus „zur Austria,“
Ober-Döbling, Mariengasse 3l,
în casa proprie.

☞ **Me rog sě se observe adresa esact.** ☜

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig și umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbați

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru prețul ne mai pomenit de eftin de

☞ fl. 1.80. ☜

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase și cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele țin corpul în căldură, îl apără de rěceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice și comoade și produc prin frumseța și ieftinătatea lor o admirațiune generală.**

☞ 12,000 de bucăți deja vêndute. ☜

Tot omul, cine vrea sě aibă o jachetă frumoasă, bună și caldă, **sě comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, și provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai și numai** la:

Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 3

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 129 Sibiiu, Marți 10/22 Decembre 1885. Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Decembre 1885.

Multe lucruri se pot întêmpla în lume. S'a putut întêmpla și banului din Croația, ca el în ședința publică a parlamentului sĕ fie insultat și luat între pumnii furibundilor deputați Starceviciani, și s'a putut întêmpla, ca pentru această purtare brutală tribunalul sĕ judece pre matadorii scandalului.

Sunt insulte, pe cari nici justiția nu le poate stigmatisa din destul cu adevĕratul lor nume, sunt insulte, pentru cari justiția nici are formă prescrisă spre a interveni și a repara dauna pricinuită, sunt insulte, pentru cari milioane de suflete se revoltează și așteaptă numai momentul, spre a înfiera cu sigilul rușinei pre calumniatorul nebunatic.

Prin scandalul de astă toamnă din parlamentul Croației s'a vătămat la locul prim persoana representantelui coroanei, s'a vătămat banul, s'a vătămat însĕ și parlamentul, care a degenerat până la bătaie formală, și s'a vătămat țeara, a cărui parlament a degenerat așa de tare.

A fost lucru natural deci ca justiția sĕ intrevină și sĕ repareze știrbirea cea atât de simțitoare în demnitatea țerei. Ḑilele acestea a pertractat tribunalul din Agram afacerea și a condamnat pe făptuitoriul Dr. David Starcevici la închisoare, la perderea titlului de Dr. în drepturi și a facultății de a mai putea fi advocat.

Dacă acest proces scandalos în feliul seu n'ar avea fond politic, pentru noi n'ar fi de nici un interes. N'ar avea interes pentru noi nesocotința unui deputat, care sare cu pumnul asupra altui orator, n'ar avea interes intervenirea justiției, nu pedeapsa, căci toate acestea n'ar avea consecuențe, pe cari o țară întreagă le va simți poate.

Altcum stăm însĕ la acest proces de natură politică.

Starcevici a representat părerea partidei celei mai populare în întreagă țara. După a lui părere s'a făcut mare nedreptate Croației prin transferarea actelor curiale la Pesta. Banul Khuen Hédervàry a dat poruncă, ca aceste acte sĕ fie transportate la Budapesta, Banul Hédervàry a ridicat cuvêntul în ședință publică întru apĕrarea purcederei sale și a afirmat, că de drept Croația nici când n'a avut în posesiunea sa acele acte. Purtarea banului s'a considerat de insultă în fața patrioților de talia domnului Starceviciu, și aceasta nu fără cuvênt, de oare ce în ochii lor și banul actual este considerat ca un spion al guvernului central din Budapesta.

Nu s'a părut lucru cuviincios partidei radicale sĕ audă din gura representantelui coroanei, că Croația numai per abusum a fost în unele lucruri anumite stăpână preste sine. De aceea și s'au revoltat, întocmai după cum se revoaltă nu arare-ori kossutiștii nostri.

În indignațiunea lor croații au sărit cu pumnul asupra banului.

S'a dat tot lucrului caracter politic.

Pus pe acest teren lucrul, chiar și în cas de crimă se judecă mai domol, și nu trebuie sĕ amintim că la procesele politice chiar și dreptul ginților, a statorit anumite legi, cari n'au asemĕnare cu cele asupra crimelor comune.

Procesul lui Starcevici are deci coloritul unui proces politic, și aceasta nu trebuie sĕ o perdem din vedere. La procesele politice fie care om se întreabă, este oare îndemnul la comiterea abaterei sau crimei numai o afecțiune momentană, act de rĕsbunare, sau doară o nemulțămire generală a ajuns la acel grad, încât cei mai fanatici 'și-au luat refugiul la pumn.

În casul concret Starcevici a ridicat pumnul în numele majorității poporului din Croația, în numele acelei majorități, care nu sunt încă doi ani de ḑile de când cu cârlige de fer au tras jos inscripțiunile unguresci de pe edificiele publice, așa că armata comună și general împĕrătesc a trebuit sĕ restitue ordinea și pacea în Croația cea turburată.

Starcevici este condamnat. Preste 3 luni el va eși din temniță, însĕ nu va mai fi nici deputat nici advocat.

Starcevici este martirul causei, de care e însuflețită majoritatea poporului din Croația.

Iustiția l'a făcut martir, și mintea sănătoasă se întreabă: E bine ca acest om sĕ fie îndreptățit a purta firma: martir politic?

Revista politică.

Comisiunea militară internațională e deja de Vineri la Niș, unde până acum de sigur că 'și-a fi și început activitatea.

Înainte de esmiterea comisiunii au avut loc dese comunicații telegrafice între Viena și Sofia. „Kölnische Zeitung“ dă în estract publicității cele mai marcante depeșe, din cari se vede, că Austria în timpul din urmă a mai început sĕ slăbească cu dragostea pe sêrbi și sĕ-i domolească pe bulgari.

În ḑilele trecute „Novoje Vremja“ rĕspândise faima, că Austro-Ungaria ar fi sumuțând în ascuns fără scirea și împrotiva dorințelor muscălesci, pe turci, ca sĕ treacă granița rumeliotă, și sĕ ocupe provincia. Scirea aceasta avea foarte puțină probabilitate și aḑi se crede, că chiar Nelidow plenipotențiatul rus a fost cel ce a sumuțat pe turci, ca sĕ poată face încurcături nouĕ în Orient. Dar Poarta a rĕmas neclintită, și în circulara ei din urmă a dechiarat, că dacă se va comite vr'un act de nesubordinațiune în Rumelia față de comisariul ei Djevded-pașa, numai atunci se va vedea silită de a trece cu trupele în Rumelia, un lucru, pe care îl privesce ea ca eventualitatea cea mai fatală, și care trebuie sĕ se încungiure.

În ședința dietei bucovinene dela 3 Decembre deputatul Turcan și alți tovarăși au propus sporirea judecătorilor de ocol și crearea unei judecătorii supreme în capitala Bucovinei.

Propunerea s'a trimis la comisiunea pentru propuneri. Deputatul Vasilie Morariu a propus sĕ se facă un împrumut de 200,000 de fiorini, spre a se converti suma datorită creditului fonciar rural din Galiția, și sĕ se însărcineze comitetul țĕrei ca sĕ presinte în cea mai de aproape sesiune un statut privitoriu la crearea unei bănci a țĕrei, în scop d'a sprijini și încuragia intreprinderile agricole.

Comisiunea budgetului din Reichstagul german a votat creditul de șepte milioane de mărci pentru a completa înarmarea militară, după ce a auḑit esplicațiunile date de ministrul de resbel, care a cerut comisiunii sĕ păstreze secretul.

S'a vorbit foarte mult despre un toast rĕsboinic ridicat de generalul de Loe, comandantul corpului 8 de armată, într'un banchet la Düsseldorf; generalul de Loe, ar fi lăsat sĕ se intrevadă putința unui resbel apropiat. „Norddeutsche Zeitung“ ḑice cà s'a interpretat rĕu discursul generalului, care n'a făcut decât a parafrasa vechea devisă germană: „Totdeauna veghiători.“

Situația în Anglia în urma nouelor alegeri a devenit foarte interesantă. Nici partida conservativă și nici cea liberală de sine nu formează maioritatea absolută a camerei, — care numai printr'o coalițiune cu parneliții s'ar putea dobândi.

Parnell este șeful partidei irlandeze și urzîtoriul mișcărei moderne a feniilor în contra dominațiunii asupritoare a elementului brit.

Mult timp Parnell și partida sa zadarnic s'au sforțat pe cale parlamentară, căci ei n'au putut uni sub steagurile lor, decât foarte puțini representanți, cari și ei întocmai deputaților naționali dela noi erau combătuți de unanimitatea casei engleze, și

---

FOIȚA.

Cerbul.

— Poveste de I. Pop Reteganul. —

Un biet de om rĕmase vĕduv, veḑeți d-voastră cum rĕmân mulți în ast' săcreată de lume mare, îi murise adecă nevasta și rĕmase cu doi copii, cu o fetiță Tiriana și cu un feciorаș Tirion. Dar omul nostru nu avea nimic, dar chiar nimic, nici barem o mâță. Și lucra bietul om pe la cei bogați ca sĕ agonisească celea de lipsă pentru copilași, dar unde nu-i mamă, nu-i, — și pace!

Cum rĕmâneau copiii singuri acasă, mai mergeau pe uliță de se jucau cu alți copii, apoi îi miluia câte o vecină bună câte cu ceva, ear seara se duceau acasă, unde se întêlneau cu tatăl lor. Una din vecine, vĕduva Sofe, plăcea copiilor mai tare, de oarece ea, cu toate că nu avea nici un copil, îi chiema la sine și le da lapte de mai multe ori pe ḑi. Și copiii iubeau pe lelea Sofe și o căutau în toată ḑiua barĕm odată. Ear vĕduva Sofe ḑicea de multe-ori către copii: dragii mei, vedeți voi cât de bine ve țin, am vacă cu lapte, am bucăcioare bune cum trebuie la prunci, ḑiceți către tatăl vostru sĕ me ia pe mine, că apoi și mai bine ve voi ținea. Așa învĕțase lelea Sofe de mai multe-ori pe copii.

Odătă spun copiii tatălui lor, că eată ce muiere bună e lelea Sofe și că ar fi bine sĕ o iea el de muiere, de oarece e rĕu fără muiere în casă. Apoi, mai adaoseră copiii, lelea Sofe și e o muiere bună, ne iubesce și chiar a ḑis, că bucuroasă ar veni după dta, tată. Așa ḑiseră copii în mai multe rênduri, firesce invitați de lelea Sofe. În câteva rênduri se făcù omul nostru ca și când nu i ar auḑi, dar odată ascultă mai cu băgare de seamă povestea și sfatul copiilor, apoi le rĕspunse.

Dragii tatii, eu bucuros o aș lua, și cred că ar veni după mine, dar 'mi e frică că s'a purta rĕu, cum nu-i prea învĕțată cu copii, că ea nu a avut copii nici odată. Drept aceea, de va fi sĕ me mai însor, că numai singur nu ve pot cresce pe voi, de va fi sĕ me mai însor ḑic, 'mi-oi căuta una, care sĕ fie dedată cu copii, și sĕ nu ve poarte rĕu.

Ba, tată, ia pe lelea Sofe, că ea nu ne va purta rĕu, dar altele, ori pe cine ai lua, sciu că bine nu ne-ar purta, ear ea a ḑis, că ni-a fi ca o mamă de bună.

Și se înduplecă omul nostru, de mila copiilor, și luà pe vĕduva Sofe de muiere. Nu-i vorbă tocmai rĕu nu o nimerì, că lelea Sofe avea câte ceva și la început o duceau cât de bine. Dar dela o sĕptĕmână dela două lelea Sofe începù a urî copii. În cele din urmă atât i erau de urîți, încât nu se mai putea uita la ei, de urîți ce-i erau. Bieții băiați bine vedeau, dar nu grămușdau nici țiț, sciind bine, că numai ei făcură pe tată-so sĕ o aducă în casă: tatăl lor încă vedea ce-i și cum îi dar nu avea ce face, bine scia el că nu poți face pe nime sĕ iubească ce nu vrea. Se luase pe gânduri bietul om. Dar lelea Sofe îl scoase de pe gânduri cum nici n'ar fi gândit; măi bărbate, ḑice ea odată, alegeți una din douĕ: ori merg eu de unde am venit, ori alungă'ți copiii dela casă. Când auḑì bărbatul una ca asta, mai înlemnì; schimbà la fețe și se uita lung la lelea Sofe, ca și când ar fi voit sĕ ḑică: glumesci tu muiere? Dar ea i rĕspunse scurt și îndesat. Din două una, ori merg eu, ori dudue pe ei!

Mult se gândì bietul om ce ar face și cum ar urma ca sĕ nimerească mai bine? De muiere nu s'ar despărți bucuros, ear copiii cum sĕ și-i dudue ca un păgân? În urmă se hotăresce sĕ dudue copiii, dar cum? Cu minciuna!

Haidați dragii tatii, ḑise el într'o dimineață, haidați la pădure sĕ aducem uscățele, sĕ ne facă mama voastră plăcinte. Și merseră copiii amêndoi, cu tatăl lor la pădure. Dar fetița își umplù șurțul de cenușă și tot presăra pe cale până în pădure.

După ce ajunseră în pădure tot umblară de colo până colo adunând uscățele, până se pierdură de tată-so Dau sĕ-l strige: tată, tată! dar tată nu-i ca în palmă. Acum nu sciură încătrău sĕ dee, pe unde sĕ iasă din pădure? Dar umblând ei așa supĕrați dau de cenușă și se iau tot pe cenușă până de asupra satului, acolo nu li se mai vedea cenușa pe jos, toate aspiraţiunile lor nimicite, ba s'au întreprins chiar mĕsuri nouĕ esceptionale înprotiva lor.

Resultatul a fost, că ei s'au atins de mijloace oprite şi în curênd au vêrît groază în oasele tuturor prin dinamit şi prin maşine infernale.

Dar nici pe calea aceasta n'au putut îmblânḑì stăpânirea.

Au venit nouele alegeri şi din urnele electorale au eşit circa 100 de mandate pentru aderentii lui Parnell. Şi acum ambele partide mari ale dietei engleze se bat după prietinia lui Parnell, promiţêndu-i fel de fel de concesiuni pentru Irlanda.

Pĕn'acum Parnell se vede a se pleca pe partea dlui Salisbury, dar până în sfêrşit cine scie cum li se va 'ntoarce norocul nefericiţilor Irlandezi.

Din România.

Adresa camerei şi rĕspunsul regelui.

Joi, 5 Decembre, la oarele 11 dimineaţa, M. S. regele, a primit în sala tronulni, cu solemnitatea obicinuită, biuroul şi comisiunea adunării deputaţilor, însărcinată a-i presenta adresa de rĕspuns la mesagiul tronului.

D. general D. Lecca, a dat cetire următoarei adrese:

Sire! Interpreţi credincioşi ai simţĕmintelor ţĕrei, adânc mişcată de perderea augustului Vostru părinte, credem că singura alinare ce o putem aduce şi în această ocasiune solemnă, la durerea bunului nostru suveran, este espresiunea iubirei şi devotamentului întregei naţiuni.

Românii, recunoscĕtori, împărtăşesc cu căldură tot ce mişcă inima Maiestăţei Voastre, căci ei sciu bine, că şi aspiraţiunile şi îngrigirile lor au devenit înseşi aspiraţiunile şi îngrigirile Maiestăţei Voastre.

În mijlocul evenimentelor politice ce se desfăşură în giurul nostru, simţim mai mult încă, Sire, cât de puternic este spriginul ce 'l avem în această comunitate de simţeminte ce leagă naţiunea de suveranul ei. Negreşit că ţeara doresce mai pre sus de toate a se bucura, cât mai mult timp, de binefacerile păcei; ea a primit cu fericire asigurarea dată de Maiestatea Voastră, că relaţiunile ei cu toate statele, sunt cele mai amicale; atitudinea noastră atentă şi neamestecul nostru în conflictul de peste Dunăre, erau de sine indicate, pe cât timp nici unul din interesele noastre nu primea o atingere directă; dacă însĕ în desfăşurarea evenimentelor viitoare, vre-un pericol din afară ar putea sĕ le ameninţe, atunci fiţi încredinţaţi, Sire, că naţiunea întreagă unită ca totdeauna în momentele cele grele, se va aduna în giurul Maiestăţei Voastre, gata la ori-ce sacrificiu pentru apĕrarea sa.

Interesul apĕrărei noastre naţionale a unit neîncetat pe toţi românii în aceleaş silinţe şi sacrificii. Avem credinţă, că acest scop statornic al tuturor, a fost pe deplin ajuns prin desvoltarea şi tăria dobândită de puterea noastră armată.

Naţiunea are cea mai deplină încredere, că onoarea şi securitatea sunt bine adăpostite sub scutul bravei sale armate şi al comandantului ei suprem.

Evenimentele politice au venit în ultimii timpi sĕ facă şi mai simţitoare crisa economică generală, care apăsa destul de greu asupra intereselor noastre materiale. Această situaţiune a dat cestiunilor economice o însemnătate cu atât mai mare, cu cât încă de mai înainte, ţara 'şi îndreptase toată luarea sa aminte către dênsele. Astfel, toţi am vĕḑut cu un viu interes, apropiata espirare a tratatelor noastre de comerciu şi începerea denunţărei lor de către guvern. Esperienţa ce am făcut cu aplicarea acestor tratate ne dă dreptul sĕ sperăm, că vom sci sĕ găsim mĕsurile nimerite spre a ajuta desvoltarea procedurei noastre naţionale.

Aplicarea tarifului nostru autonom este un fapt de mult aşteptat şi menit a avea un rol însemnat în regularea relaţiunilor noastre economice internaţionale. Nu era însĕ lesne de a stabilì din capul locului, un tarif autonom, care sĕ rĕspundă la îndoitul scop de a nu încărca pe contribuabili cu un imposit prea împovărător, şi de a isbì cu tacse mai grele numai acele produse, ale căror similare s'ar putea lesne fabrica în România, îndată ce ar găsì oare-care protecţiune. Aplicarea a dat pe faţă în tariful nostru autonom imperfecţiuni, ce sperăm că vor dispărea treptat, cu ajutoriul studiului întreprins de către guvern, studiu, ce se va urma şi prin ingrijirea representaţiunei naţionale.

Am primit cu o deosebită plăcere încredinţarea, că nemulţămirile ridicate de aplicarea tarifului nostru autonom, asupra produselor francese, vor putea sĕ fie înlăturate; vom vedea cu bucurie, dispărênd ori ce causă de rĕceală în relaţiunile noastre cu Francia.

Adunarea deputaţilor va îngrijì, Sire, a da cestiunilor financiare toată luarea aminte cerută de ele astăḑi. Ţeara noastră, care trăiesce şi se desvoaltă pe tĕrêmul economic, prin relaţiunile ce întreţine cu străinĕtatea, nu putea sĕ nu resimţă contra-lovitura crisei generale ce a isbucnit în afară, şi care este una din causele crisei noastre interioare. Slăbirea esportului nostru şi scăderea preţului cerealelor pe de o parte, retragerea capitalurilor străine din afacerile noastre interne, pe de altă parte, sunt efectele directe ale crisei din afară; efecte, cari trebuia nepărat sĕ aibă o mare înrîurire asupra situaţiunii noastre economice interioare. Financele noastre nu putea sĕ nu resimţă consecinţele acestei situaţiuni, de oare-ce ele se alimentează în cea mai mare parte din contribuţiunile indirecte, cari produc totdeauna în raport direct cu consumaţiunea, şi consumaţiunea a fost firesce foarte scăḑută în anii din urmă.

Crisa economică generală, ce stăruiesce de mai mulţi ani, nu se mai poate însĕ prelungì mult timp. Trebuie sĕ ne aşteptăm, ca o perioadă de prosperitate sĕ-i urmeze. Atunci şi interesele noastre economice vor lua un nou avênt; venitul impositelor va revenì la mersul seu urcătoriu, şi situaţiunea financiară va devenì pe deplin mulţămitoare.

Independent însĕ de concursul ce ne poate venì dela îmbunătăţirea situaţiunii generale, trebuie sĕ facem noi înşine, şi cât mai grabnic, cele mai mari silinţe pentru ridicarea noastră economică. În ceea ce privesce financele, suntem bine hotărîţi sĕ studiem cu cea mai mare băgare de seamă bugetul statului, şi sĕ nu-l adoptăm decât după ce va fi temeinic echilibrat, pe basa valorărilor celor mai certe.

Vedem totdeauna cu bucurie lărgindu-se reţeaua căilor ferate, întru cât ne-o permit mijloacele noastre financiare. Nimic nu ne va ajuta mai mult în progresele ce avem de realisat, ca înlesnirea comunicaţiunilor. De acea am dorì ca comunicarea lesnicioasă cu Dobrugea, pentru care adunarea deputaţilor a acordat tot ce i s'a cerut, şi la care s'a lucrat cu activitate în cursul anului curent, sĕ fie cât mai curênd pe deplin sĕvêrşită. Am dorì asemenea ca pe lângă portul Brăilei şi Galaţilor, cari în curênd vor fi îmbunătăţite, şi unicul nostru port de mare, Constanţa, sĕ fie ridicat la însemnătatea cerută de afacerile noastre comerciale. Trebuie în fine, ca ţeara întreagă sĕ se poată bucura de foloasele şi de progresul, pe care numai plutirea maritimă i le poate asigura.

Cea mai vie dorinţă a noastră Sire! este, ca sesiunea ce începe, sĕ fie mănoasă în legi binefăcĕtoare, pentru interesele ţĕrei. Vom cerceta cu o deosebită luare aminte proiectul pentru modificarea legii învĕţămêntului public, în scop de a o face sĕ rĕspundă mai bine trebuinţelor astăḑi simţite şi spre a-i îndrepta defectele constatate în aplicare. Ajutoriul unor bune mĕsuri legislative, asupra învĕţămêntului, este neapĕrat administraţiunei sale centrale.

Printre legile ce credem că se impun mai urgent lucrărilor adunărei legiuitoare, sunt asemenea modificările de întrodus în organisarea magistraturei, spre a o pune la adăpostul ori-cărei înrîuriri vătămătoare unei bune împărţiri a dreptăţei şi spre a da astfel o deplină încredere justiţiabililor; este modificarea şi complectarea codicelui nostru comercial, care a rĕmas cu mult în urma noilor legislaţiuni comerciale din alte ţĕri; este îmbunătăţirea legei comunale în părţile constatate defectuoase; sunt în fine, mĕsurile legislative menite a venì în ajutoriul industriei şi a comerciului.

Ne vom da, Sire, toate silinţele ca sĕ rĕspundem la încrederea ce o puneţi în lucrările noastre, siguri, că numai astfel vom contribuì, împreună cu Maiestatea Voastră, la întărirea şi progresul statului român.

Sĕ trăiţi Sire!

Trăiască Maiestatea Sa Regina!

M. S. Regele a rĕspuns:

„Domnule preşedinte! Domnilor deputaţi! „Ve mulţămesc din inimă pentru simţemintele călduroase, ce Camera 'Mi renoiesce astăḑi cu ocasiunea adresei.

„Nu m'am îndoit nici odată de aceste simţeminte, cu cari am fost întêmpinat în toamna aceasta preste tot locul, de mic şi de mare, şi a căror espresiune am primit-o din nou din toate unghiurile ţĕrei cu ocasiunea amintirei ḑilei glorioase de 28 Novembre.

„Aceste doveḑi sunt pentru Mine un indemn puternic de a lucra neîncetat pentru fericirea României, care se poate fălì astăḑi de frumoasa posiţiune ce a sciut sĕ 'şi facă prin propria ei valoare, prin propriele ei silinţe.

„Sĕ păşim dar înainte cu stăruinţă pe calea trasă, spre a ne menţine la înălţimea, unde trebuie sĕ stea de a pururea scumpa noastră patrie.

„Încă odată: Regina şi Eu ve mulţămim pentru urările ce Ne faceţi.“

Kulturegylet şi încă ceva.

De sub Peatra Craiului 20 Decembre.

Era pe la meḑul nopţii spre 17 a curentei, când me aflam şi eu la staţiunea din Teiuş, unde se împreună linia dela Arad cu cea dela Orade.

---

dar de acolo sciau merge acasă şi pe nimerite, că oamenii începuseră a aprinde luminile şi chibzuiau unde trage casa lor. Şi au mers până la fereastră şi se uitară pe ochiul ferestrei cum mânâncă tată-so şi cu maştiră-sa lor plăcinte, ear tatăl lor ḑicea: sĕracii copii, sĕ fie şi ei acì sĕ îmbuce barem odată din plăcintele aceste calde şi bune; dar lelea Sofe ḑise: taci nu-mi mai pomenì de ei, mai bine-i lasă în cioară, sĕ nu le mai aud de nume. Atunci copiii strigară dela fereastră: Acì suntem tată. Şi i sloboḑì omul înăutru şi le dete de cină, apoi i culcară în căldură colo după cel cuptor. Cum erau bieţii copii osteniţi de cale, adurmiră cum puseră capetele pe căpătâi, ear lelea Sofe începù a mustra pe bietul om: de ce mai sciut tu minţì pe mine? Tu ai ḑis că ai prăpădit pe tândalele acestea de copii, şi eată că nu fu drept! Sĕ scii, că mâne dimineaţă merg eu, dar aşa merg, cât sĕ nu mai întorc la copiii tei şi la calicia ta. Aşa bărbate, dacă nu poţi tu fi fără ei, vei fi fără mine!

Nu durmì toată noaptea bietul om, ear dacă se făcù ḑiuă 'şi luà ear copilaşii şi merse în pădure. De astă dată Tiriana-şi umplù şurţul de tărîţe, neaflând cenuşă de a îndemână, şi tot preseară pe drum mergênd câte vre-o douĕ, ca sĕ cunoască calea, de s'ar întêmpla sĕ se peardă de tată-so. În pădure eară făcù tată-so ce făcù şi se pierdù de copii. Începură copii a-l striga, dar el nu le rĕspunse chiar nimic, ci merse acasă măhnit.

Noa, pregătitu-i-ai? întrebă lelea Sofe. — Pregătit, sciu că altădată nu mai vin bieţii copii acasă.

Aşa a şi fost.

Acum după ce nu aflară bieţii copii pe tată-so, după ce nici drumul nu-'l mai cunoscură, că o vulpe linsese toate tărîţele, începură a pribegì prin cele păduri plângênd. Dḑeu le întărì inima şi încetând de a mai plânge 'şi căutară mure şi smeură, alune şi jir şi se hrăniră cu de aceste, ear noaptea dormeau prin crengile copacilor, ca sĕ nu dee de ei vre-un lup sĕ-i mânânce. Şi petrecură multă vreme, Dḑeu scie câţi ani aşa prin pădure, poate vre-o 9 ani, şi Tiriana se făcù o fată frumoasă, ear Tirion un voinic numai ca el. Dar nu aveau haine, toate li se stricase, şi eşise din ele; Dḑeu însĕ le dăruì îmbrăcăminte ca la pesci, le dăruì solzi. Într'o ḑi umblând prin pădure, vĕḑură că de o parte li se răresce, ca şi când ar fi aproape de margine. Şi se bucurară foarte, că o se scape la largul, că doară de atâta amar de vreme se şi mai urîseră şi ei prin cei codri sĕcreţi. Dar Tirion nu mai putea de sete. Deci ḑise către sorusa: Tu soră dragă, eu me topesc de sete, hai sĕ căutăm undeva o leacă de apă. Tiriana însĕ 'i ḑise: Rabdă, frate dragă, că acuş o sĕ eşim la largul, unde apoi cred că dăm de mai bine. Într'acestea nimeresc preste o urmă de bou, plină cu apă limpede. Tirion îndată se plecă sĕ bea, dar soru-sa 'l opresce ḑicêndu-i: frate dragă, nu bea că îndată ce bei, te faci bou şi me iei în coarne. Şi nu beù Tirion, cu toate că 'l cocea setea, de gândeai că nu alta, fără se topesce. Mergênd mai departe dau preste o urmă de lup, ear plină de apă limpede. Tirion ear se plecă sĕ bea, dar Tiriana 'l opresce: frate dragă, nu bea, că îndată ce bei, te faci lup şi me mânânci. Şi ascultă Tirion şi de astă dată. Dar mergênd mai departe, când era mai sĕ iasă la largul, dau preste o urmă de cerb, plină cu apă. Acum, ḑice Tirion, trebuie sĕ beau, că de nu — tot plesnesc de sete. Nu bea frate dragă, că îndată ce bei te face Dḑeu cerb, şi mari nĕcasuri vor venì preste noi, că vor năvălì puşcaşii preste tine şi te vor împuşca! Fie ce va fi ḑise Tirion, eu trebuie sĕ beau, că de nu tot mor. Şi nu-l mai putù oprì soru-sa sĕ nu bea, dar — îndată ce beù, se făcù un cerb mare şi frumos, cu coarnele aurite. Acum Tiriana plângea lângă el, dar el îi ḑise: Nu plânge, soro dragă, că va fi ce va vrea Dḑeu. Apoi 'şi-a smuls Tiriana câteva fire de pĕr şi a legat cerbul de coarne şi-'l ducea astfel după sine. Îndată şi eşiră acum din pădure şi dădură într'o poiană frumoasă, unde erau câteva căpiţe de fên şi otavă groasă pe lângă ele. Tiriana se vîrî într'o căpiţă de fên sĕ odichnească, ear cerbul păscea otavă în giurul căpiţei.

(Va urma.)

Un loc acesta, unde publicul, maltratat de „Menetrend"-ul căilor ferate, ori din cătrău sosesce, tot somnoros este.

De astă dată însĕ un domn, care ḑicea că el este solgăbiroul cercului i-a ţinut de urît.

Acest amploiat adecă ţinea prelegere la călĕtori despre marele folos ce-l va aduce statului „Kulturegyletul", prin maghiarisarea elementului român; se lăuda, că el în cercul seu va scoate pentru „Kulturegylet" dela fie-care familiă câte 1 fl. 50 cr., ear dela cei ce n'au familie câte 1. fl.

Se cuvine însĕ ca fie-care patriot adevĕrat sĕ contribuie spre acest scop, deci el ori pe unde este: face colectă, provoacă şi pe trecĕtori la contribuiri şi ăst mod a incasat de voie de nevoie dela bieţii călĕtori vr'o 8 fl. şi câţi-va cruceri.

Fie ḑis spre onoarea lui, trebuie sĕ constat, că atâta sfială a avut, de nu cerea bani dela aceia, pe cari îi auḑia vorbind românesce, sau după port îi vedea că sunt români, nu cred însĕ că în paşalicul seu va fi cu atâta considerare cătră români, căci atunci n'ar face nici o ispravă pentru sfîntul scop patriotic.

Aste firesce nu însemnează ingerinţă oficială în serviciul „Kulturegyletului", căci solgăbirĕul doară nu este tot solgăbirĕu şi la mieḑul nopţii, mai cu samă dacă în contra frigului s'a provĕḑut şi cu un pic de duch din bute.

Iu zelul seu patriotic s'a espectorat şi în contra ministrului preşedinte Tisza pentru prolungirea mandatului de deputat dela 3 la 5 ani, căci în timpurile acestea grele bietul funcţionariu public nu poate trăì numai din salariul seu, ci îi mai trebuie şi accidenţii, — apoi dênsul la fie-care alegere de deputat câştiga pentru servicìile sale constituţionale câte 3000 fl., un adaus acesta la salariul de 1000 fl. la an, ear de acì în colo numai tot la al cincilea an va avea ocasiune de a face parale.

Are drept bietul om, dar ce sĕ-i faci!*)

Acestea Vi le comunic, nu pentru că doară m'aş fi scandalisat de nişte lucruri, cari se fac şi se vorbesc în vederea şi auḑul lumei prin restauraţiuni, căci suntem dedaţi noi cu idea că neamului ales toate 'i sunt permise, — ci eacă aşa ca sĕ mai aveţi şi Dvoastră ce pune pe răvaş.

Numai pentru evidenţă! *Un călĕtoriu.*

Varietăţi.

* (Chirotoniri). Ioan Baciu cler. abs. al archidiecesei noastre s'a chirotonit în 7 Decembre a. c. întru diacon, ear în 9 Decembre întru presbiter.

* (Denumiri). Georgiu Maier, paroch gr. or. în Topliţa română este denumit capelan clasa II în reservă, ear Nicolau Stănescu, preot gr. or. în Someşul rece e denumit capelan la honveḑime.

* (Bal.) Reuniunea femeilor române din Sibiiu invită la balul ce se va ţinea în 20 Februarie 1886 st. n. în sala dela „Împĕratul roman".

Începutul la 8 oare seara. Venitul curat este destinat în favorul reuniunei.

Preţul de întrare:

a) de persoană 1 fl. 50 cr.

b) membrii de familie câte 1 fl. 50 cr. de persoană, ear dela trei persoane în sus de fie-care persoană câte un fl.

Logea mare 8 fl; logea mică 5 fl. Publicul din loge, care doresce a participa la dans, este rugat a-'şi scoate bilet de întrare în sală.

Bilete de întrare se vênd în ḑiua balului înainte de ameaḑi dela 10—12 şi după ameaḑi dela 3—5 la hotelul dela „Împĕratul roman," camera Nr. 1 şi seara la cassă.

* (Aniversarea neuitatului archipăstoriu Andrei Şaguna) s'a sĕrbat şi în Orĕştie într'un mod demn şi corespunḑĕtoriu. Seara s'a adunat un public numĕros la scoala română, unde s'a ţinut festivitatea ḑilei, conform programei publicate. Producţiunea s'a deschis cu piesa musicală „Românime mult cercată" şi după aceasta dl învĕţătoriu G. Oprea în cuvêntul festiv ni-a arătat în liniamente principale vieaţa, activitatea şi meritele marelui archiereu român. Cuvêntul festiv, care a fost primit cu adevĕrată satisfacţiune din partea publicului, a culminat în apelul elocuent adresat generaţiunei tinere, ca sĕ urmăm faptele şi vîrtuţile marelui bărbat, şi sĕ conservăm intactă moştenirea ce ni-a lăsat, adecă religiunea străbună şi prin aceasta limba noastră naţională. Cuvintele elocuente ale dlui Oprea au aflat un resunet puternic în inimile publicului ce l'a ascultat. — După aceasta s'a esecutat piesa musicală „Rĕmas bun codrului" şi apoi dl învĕţătoriu Joandrea a declamat „Din povestea vorbei" de A. Panu. Piesa „Cât te-am iubit" poesie de Matilda Cugler, cântată solo de dşoara Teresia Corvin a făcut o bună şi plăcută impresiune asupra publicului, atât prin esecutarea precisă, cât şi prin escelenta voce, cu care afabila dşoară ne-a delectat şi de astădată.

În fine corul plugarilor a esecutat în patru voci piesa „Românul" de Marienescu. Era un aspect frumos a vedea pe acesti tineri plugari, circa 30 la numĕr, îmbrăcaţi în costumul pitoresc, urcându-se pe podiu cu curagiu şi fără sfială şi esecutând cu o rară promptitudine piesa amintită. Dl învĕţătoriu Toma Popoviciu a putut fi satisfăcut pentru succesul silinţelor ce le-a pus pentru a instrua pe acesti tineri plugari în cântări corale. Dar şi publicul a fost surprins într'un mod plăcut de primul debut public al corului plugarilor şi s'a bucurat în inima sa de acest succes favorabil.

A doua ḑi s'a celebrat de părintele ppresbiter Nicolau Popovici parastas solemn, întru amintirea marelui archiereu „Şaguna" în biserica noastră gr. or. din Orĕştie, la care a asistat un popor numĕros.

Festivităţile aceste ne-au dovedit, că cu cât vremile sunt mai grele, cu atât amintirea marilor bărbaţi din trecut se înrădăcinează mai adânc în inimile poporului şi se inspiră credinţă în viitoriu şi tărie în luptele aprige ce avem a le purta cu duşmanii esistenţii noastre naţionale.

* (Dela Ofenbaia) ni se scrie cu datul 3 Dec. v.: „Subreuniunea învĕţătorilor din tractul Lupşei 'şi-a ţinut adunarea generală în ḑilele de 29, 30 Nov. şi 1 Dec. v., sub conducerea păr. prot. I. Danciu, ca preşedinte. S'au pertractat multe afaceri de importanţă, cari privesc învĕţătorii şi starea culturală a poporului din acest tract.

Fiind timpul adunărilor totodată şi timpul, pentru care biserica noastră a orênduit serbarea de parastase în memoria marelui archipăstoriu de odinioară, Andrei bar. de Şaguna, în Dumineca de 1 Dec. s'a serbat un solemn părăstas pentru neuitatul „Andrei", oficiind p. prot. şi S. Pop, paroch în Brăḑesci; la care au luat parte învĕţătorii şi multă lume de popor.

Panegiricul, făcut de p. prot. cu această ocasiune, a pus în lumină meritele acelui mare între archipăstori, la care aḑi privim ca la un soare încălḑitoriu, şi a stors lacrimile ferbinţi din ochii poporului adunat, care ḑicea depărtêndu-se: „Sĕ 'l ierte Dumneḑeu, că mult bine a adus el bisericii şi naţiei române." *o.*

* Dl Petra Petrescu, în Braşov, îşi esprimă deosebita mulţămită P. T. Domni, cari în urma apelului dsale din 1/13 Nov. au binevoit a-i trimite rapoarte despre asociaţiuni şi reuniuni române şi se roagă totodată ca, până la 1/13 Ian. 1886 sĕ i se trimită rapoarte şi dela reuniunile, dela cari n'a primit până acum.

* (Convocare) Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeş îşi va ţinea adunarea sa generală ordinară în ḑilele 28, 29 şi 30 Decembre a. c. st. v. în localul scoalei gr. or. din S.-Sebeş.

La aceasta adunare sunt invitaţi a lua parte toţi P. T. membri ai acestei reuniuni.

Programa:

1. La 9 oare serviţiu divin în biserică.
2. La 10 oare deschiderea adunării prin presidiul ordinariu.
3. Constatarea membrilor presenţi.
4. Cetirea raportului general.
5. Cetirea operatelor întrate.
6. Ţinerea de prelecţiuni cu elevii dela scoala din Sebeş.
7. Încasarea tacselor dela membri.
8. Propuneri eventuale.

Dela comitetul central.

Ioan Droc, preşedinte. *Avram David,* notariu.

* (Convocare.) Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. orient. din districtul Abrudului se anunţă pe ḑilele 27, 28 şi 29 Decembre a. c., în localul scoalei gr. or. din Abrud-Sat.

La această adunare sunt invitaţi a participa toţi P. T. membri fundatori şi ajutători, eară dnii membri ordinari se provoacă din oficiu a se presenta şi a lua parte.

Agendele:

Ḑiua I-a; înainte de ameaḑi.

1. Serviciu divin la 9 oare în biserica gr. or. din Abrud-Sat.
2. Deschiderea adunărei prin preşedinte.
3. Constatarea celor presenţi.
4. Cetirea raportului comit. central, a cassariului şi bibliotecariului şi esmiterea de comisiuni.

După ameaḑi.

5. Cetirea disertaţiunilor de învĕţătorii Alecsandru Sava şi Nicolau Corcheş.
6. Alegerea vice-preşedintelui reuniunei.

Ḑiua a II-a; înainte de ameaḑi.

7. Verificarea protocolului din şedinţele trecute.
8. Prelegeri practice din a II-a Carte de cetire de I. Popescu, care se vor tracta cu deosebită privire la Gramatică, Istoriă şi Geografiă.

După ameaḑi.

9. Continuarea prelegerilor practice.
10. Incassarea de tacse dela membrii reuniunei.

Ḑiua III-a; înainte de ameaḑi.

11. Verificarea protocolului din şedinţele trecute.
12. Continuarea prelegerilor practice.

După ameaḑi.

13. Raportul comisiunilor.
14. Propuneri şi esm. comisiunei pentru verific. protocolului.
15. Încheierea adunărei.

Din şedinţa comitetului central al Reuniunei.

Abrud, în 30 Novembre 1885.

Ioan Gall, preşedinte. *Aron Cioran,* secretariu.

* (Mulţămită publică.) La însărcinarea adunării generale din ăst an a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sebeş — comitetul central al acesteia esprimă mulţămită pe aceasta cale onoratei Academii de sciinţe din Bucuresci, carea prin comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român — a binevoit a dona pe seama reuniunei următoarele opuri: 1 esemplar din disertaţiunea „Despre necesitatea promovării şi protecţionării meseriilor la români" de B. Baiulescu. — „Studii asupra constituţiunei românilor" de G. Meitani 4 tomuri, — şi „Familia creştină urmată de rosele roşii şi albe" de I. Riurean.

Tot odată şi prea stimatului domn Dr. I. Crişan profesor seminarial pentru donarea unui sigil, făcut anumit pentru reuniunea noastră.

Dela comitetul central.

Ioan Droc, preşedinte. *Avram David,* notariu.

* (Poştal). Cu 11 Decembre s'a deschis oficiu de postă în Mureş-Bogata, pe aripa Cucerdea Murăş Oşorhei a liniei ferate şi va sta în legătură cu trenul numĕrul 1711 şi 1712.

Va primì epistole simple şi recomandate, asemenea şi asignaţiuni postale până la 300 fl.

— Cu 16 Decembre s'a deschis oficiu de poştă în Magyar-Lapád comitatul Alba-inferioară şi prin cariolă va sta în comunicaţiune ḑilnică cu posta din Aiud.

Va primì epistole simple şi recomandate, asemenea asignaţiuni postale până la 300 fl.

— Cu 16 Decembre începênd s'a deschis oficiu postal în Gurasada, comitatul Huniedoara, şi de două-ori pe ḑi va sta în comunicaţiune prin cursor cu gara dela aceasta comună, trenul Nr. 411 şi 412.

Va primì epistole simple şi recomandate, asemenea şi asignaţiuni postale până la 300 fl.

Deodată cu aceasta se sistează comunicaţiunea postală între Dobra şi Ilia şi în locul ei va comunica de două-ori pe ḑi cariola între Dobra şi Gurasada.

Mersul.

Pleacă din Dobra 8 oare 40 minute şi 2 oare 30 minute.

Ajunge la gara din Gurasada 9 oare 40 min. şi 3 oare 3 minute.

Pleacă din gara din Gurasada 10 oare şi 4 oare.

Ajunge la Dobra 11 oare şi 5 oare.

Pleacă din Gurasada 9 oare 10 m. şi 3 oare 10 minute.

Ajunge la gara din Gurasada 9 oare 40 min. şi 3 oare 40 minute.

Pleacă din gara din Gurasada 10 oare şi 4 oare 46 m.

Ajunge la Gurasada 10 oare 30 m. şi 5 oare 30 m.

Posta redacţiunei.

Primăria comunală în Tălmăcel. Nu e obicei ca pentru funcţiuni obligate bisericesci primăriile comunale sĕ aducă mulţămită publică pe cale ḑiaristică preoţilor. De aceea noi ne mulţămim cu notiţa ce am publicat în numĕrul trecut.

Loterie.

Sâmbătă 19 Decembre.

Buda: **49 89 35 86 70**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Decembre n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.70	99.60
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298.75
Galbin	5.99	5.97
Napoleon	10.—	9.99
100 marce nemţesti	61 95	61 90
London pe (poliţă de trei luni)	125.60	125.60

---

*) N'ai ce-i face! Red.

Nr. 296. [1213] 2—3

CONCURS.

Fiincă în urma concursului escris sub Nr. 439/1884 pentru întregirea parochii de clasa a III-a din Ribicioara de jos, protopresbiteratul Zarandului, n'a competat nici un individ cualificat, prin aceasta se escrie a doua-oara concurs tot pe lângă condițiunile de mai nainte: cu *termin de 30 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele sunt:

Dela 94 familii câte o jumĕtate ferdelă (10 cupe) cucuruz sfărâmat, precum și venitele stolare staverite în sinodul parochial din 7 Ianuariu 1880 cari emolumente dau suma de 260 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au de a-și așterne subsemnatului suplicile lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 545. [1214] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa II-a din Hĕrman, protopresbiteratul Brașovului II, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numĕrariu, solvind prin epitropia parochială în rate trilunare decursive	fl.	431.—
2. Folosirea casei parochiale, computată cu . .	„	25.—
3. Venitele stolare sistemisate la olaltă . . .	„	144.—
Suma totală	fl.	600.—

Doritorii a ocupa acest post, au a-și așterne suplicile lor, instruite conform prescriselor din statutul organic și din regulamentul pentru parochii, §. 15 p. 6 în terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

În fine se recere, ca alesul paroch în anul prim de serviț sĕ se acomodeze §-lui 8 din regulamentul pentru parochíi, adecă de a împărți toate venitele cu vĕduva preoteasă a rĕposatului paroch George Dogariu Darian.

În conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral al Brașovului II.

Brașov, în 29 Novembre 1885 v.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Auḑiți! și ve mirați!

12,500 de bucăți

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete și potrivite și pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roșu, vênĕt, alb, scoțian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.**

Le espedează pe lângă rambursă [1209] 3—4

Exporthaus „zur Austria,“ WIEN, Oberdöbling, Mariengasse 31.

Nr. 368. [1215] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Rișca cu filia Baia de Criș, protopresbiteratul Zarandului, se escrie — pe basa incuviințării Venerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 24 Septembre a. c. Nr. 4926 B. — concurs, cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numerariu dela Spitalul din B. de Criș . .	fl.	40.—
2. Folosirea cimiteriului și a 2 agrii	„	38.—
3. Venitul stolar sistemisat de mai înainte, dela botezuri, cununíi și înmormêntări	„	96.—
4. Dela 108 familii câte ½ mĕsură (10 cupe) cucuruz sfărâmat *a)* 80 cr. . .	„	86.40
5. Alte prestațiuni sigure la Botezul Dlui, cununa anului, dela sfestanii .	„	.40.—
6. Venite împreunate cu serviciul intern . . .	„	40.—
Suma	fl.	340.40

Doritorii de a competa la acest post au de a și așterne subsemnatului suplicele lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochíi.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 5578/1885 civ. [1217] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul din Elisabetopole aduce la cunoscința publică, că asupra cererii proprietariului din Șoimușul românesc Prosman Iakab contra foștilor iobagi pentru proporționarea dreptului de cârcimărit, se va ținea pertractare la **18 Ianuariu 1885** la fața locului în cancelaria comunală din **Șoimoșul român.** La aceasta sunt învitați toți cei interesați sub urmările de pedeapsă prescrise în §. 15 din ordinațiunea pentru regularea de posesiune.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole uțintă în 7 Decembre, 1885.

Nagy Lajos, president. **Rozgonyi,** notar.

Anunț!

Prin intervenția plenipotențiatului ces. reg. al Austro-Ungariei în Belgrad, s'a împedecat deocamdată rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari; și astfel me simt necesitat a vinde marele meu magazin de

Invĕlitoare pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debușeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lățime de 115 cm., țĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate și pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori ce preț și espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Învĕlitoare pentru birje cu fundamentul galben deschis și borduri negre și roșii, lungi de 180 cm., și late de 115, o bucată cu **fl. 2.50,** pân' ce nu mi se va găta provisiunea.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat! Către onoratul: Orient-Export-Bureau!

Trimiteți ne îndată încă 36 de bucăți din învĕlitoarele trimise, pe lângă rambursă de tren. Puszta Zichidorf, Societatea economică olandesă.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteți'mi îndată încă 14 bucăți din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1212] 2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.4	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireș	—	—	4.12	5.50
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vințul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuș	7.33	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vințul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
petroșeni	10.43	4.04	6.39

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timișoara	8.42	3.40	10.09

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.36	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.52
Németh-Ságh	7.09	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.25	7.40

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44
Sibiiu — Copșa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07
Cucerdea — Oșorheiu				
Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05
Oșorheiu — Cucerdea				
Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.09	—	—	—
Ghiriș — Turda				
Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriș				
Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane

Nr 130 Sibiiu, Joi 12/24 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Decembre 1885.

S'a făcut multă vorbă la timpul seu cu proclamațiunea irredentă, care era sĕ scoată din țițini porțile statului nostru. S'a făcut multă vorbă la adresa noastră a românilor, și vorbelor au urmat faptele. S'a pornit o formală inchisițiune contra noastră, s'au făcut mai multe arestări și ca cei mai mari făcĕtori de rele oameni nevinovați zac și astădi în temnițe, tot din causa acestei irredente.

Diaristica maghiară și-a făcut cal de bătaie din irredentă și a dat năvală asupra românilor, alarmând lumea, încât creerii mai înferbêntați vedeau flacări pretutindinea.

Era anul 1848 în perspectivă.

Cercurile politice dela noi încă n'au rĕmas nemișcate.

Regimentul 82 a trimis un contingent de trupe în munții apuseni.

Erau toate bine întocmite spre a se putea provoca o mișcare intre români.

Și românul blând din fire a răbdat insulta ce i se face în loialitate și a sa iubire de patrie, a răbdat, căci scie că nu aceasta a fost prima, și nu ea va fi ultima insultă de acest soi.

Un diariu din Budapesta în numĕrul de Dumineca trecută publică o corespondență din Cluș, care ne privesce tare de aproape pre noi românii.

Diariul acesta este „Budapesti Hirlap“. Diariul este unul dintre cele mai rabiate când e vorba de a lovì în români, și locul de unde e trimisă corespondența încă ocupă primul loc între orașele cele mai rabiate, încât e sĕ fie vorba de mania maghiarisărei.

Eată ce scrie acest diariu:

Turburările din părțile ardelene.

Pe basa cercetărilor intreprinse și terminate deja, se pot judeca mai serios turburările escate în părțile ardelene în urma proclamațiunilor irredentei române, aduse pe furiș din România.

Istoria Transilvaniei ne dă bogate esperiențe în această tristă afacere, de aici iritațiunea cea mare, de aici frica, de câte-ori se întêmplă vre-o disordine mai mare. Articlii de diare basate pe asemenea temeri, vorbiau de revoluțiune, de omoruri și tăciunării în urma irredentei. Organele publice spre vindecarea rĕului și liniștirea spiritelor au luat mĕsurile cele mai strașnice. Aceste mĕsuri strașnice au insuflat încredere și au prevenit rĕului la tot casul.

Contra popilor valachi luați în Murĕș-Oșorhei în urma proclamațiunei la cercetare, nu s'a adeverit nimica. Ei au primit proclamațiunile pe postă, după cum le-au primit mai mulți, chiar și unii din partida guvernamentală. (De pildă Tisza. Red. T. R.)

Afacerea cu dinamitul din comitatul Alba-inferioară n'are nici un colorit mai serios, deoare-ce s'a mai întêmplat, ca oamenii sĕ fure dinamit spre a putea prinde pești. N'a avut deci această afacere nici o legătură cu irredenta.

Mai suspectă ar fi sĕ fie bătaia din crișma dela Vidol dintre Trăscăieni și Ocolișeni, însĕ investigațiunea intreprinsă a vărsat și aici destulă lumină. Arestații după închieierea investigațiunei au fost eliberați, și cercetarea contra lor se face numai pentru deteriorarea de avere streină.

În această crișmă au dat la sfadă ungurii cu românii, și din sfadă au ajuns la bătaiă; Trăscăienii o au luat la sănătoasă fără nici o apĕrare; românii au rĕmas în crișmă și judele a stricat unele obiecte, ce i stăteau în cale, apoi după ce s'a resuflat, a mers acasă. S'a constatat în urmă, că românii au fost cei insultați. Irredenta n'a avut nici o legătură cu această afacere.

Atacul contra scriitoriului din Murĕș-Ludoș este crimă hoțească, însĕ e comisă de niște servitori, cari n'au avut cunoscință de mișcările irredentiste, căci ei aproape întreagă vieața 'și-o au petrecut pe câmp ca păstori. Cercetarea nu s'a putut termina, deoare-ce Komáromy din causa ranelor sale încă nu poate fi luat la interogatoriu.

Causa cu cantorul din Cluș, după cât sciu, încă nu e decisă definitiv. Judecătoria cercuală l-a condamnat la 8 dile închisoare pentru amenințare, el însĕ a apelat.

După-cum se aude nu de mult s'a pus in lucrare o causă de proces a irredentei. În Ceagz au ars supraedificiele a doi economi unguri — se susține că focul a fost pus. Solgăbirĕul a avut neprecugetarea 'și a raportat fără nici o judecare și fără a avea indicii, că s'a pus foc în urma irredentei.

S'a făcut strașnică cercetare la fața locului. Comisiunea a aflat, că economii unguri locuind între români, casele românilor tocmai așa au fost periclitate, ca și cele ale ungurilor. Resultatul acestei cercetări altcum nu se poate încă prorocì.

După cele espuse si după cunoscințele mele în procesele pentru lățirea irredentei sau participare la aceea în Ardeal, nu s'a adus nici o sentență condamnatoare; investigațiunile de pănă acuma n'au putut constata nici o participare a românilor.

Ar fi de dorit ca românii nostri din părțile ardelene prin ținuta lor patriotică sĕ alunge chiar și possibilitatea bănuielei.

Revista politică.

Asupra problemei, ce are sĕ resoalve comisiunea militară internațională pe câmpul de rĕsboi, „Politische Correspondenz“ primesce următoarele împărtășiri din Paris:

„Comisiunea are sĕ vină la hotărîrea, că sêrbii trebue sĕ înceapă cu evacuarea districtului Vidinului, ear după ei au sĕ urmeze bulgarii, evacuând într'un restimp anume prescris de comisiune, teritoriul ocupat al Pirotului. Această basă, din care are sĕ mânece comisiunea la hotărîrile ei e recunoscută ca bună din toate părțile, ca una care considerând succesele și a unora și a celorlalți, va conduce la o deslegare mulțămitoare pentru ambele părți.“

Diariul din Petersburg „Le Nord,“ care trece de bine informat în cercurile guvernamentale, vorbind despre cestiunea uniunii bulgare, espune într'un mod de tot caracteristic, că agresiunea sêrbilor a înlesnit foarte mult drumul spre efeptuirea acestei uniri, oferind o basă sigură pentru recunoascerea ei.

Poarta a adresat principelui Alecsandru o notă, în care îi recomândă acestuia, ca sĕ nu se mai opună evacuării reciproce, care este singurul mod de deslegare a cestiunei. Dacă va urma principele acestui sfat, armistițiul va fi în curênd efeptuit, ear cât pentru pace, Poarta a promis, că onoarea armelor bulgare va fi pe deplin considerată.

Situația în Anglia devine tot mai delicată.

O cestiune de mare insemnătate este obiectul discutelor celor mai înfocate. Și această cestiune este întrebarea, că oare are de gând într'adevĕr Dl Gladstone sĕ se unească cu Parnell și făcêndu-i concesiuni, sĕ-'și dee învoirea pentru crearea unui parlament provincial, care sĕ aibă controla absolută în toate afacerile interne ale Irlandei.

Idea, că un bărbat de stat englez și liberal, poate sĕ fie în stare de a jertfì unitatea țĕrei reînființând parlamentul ir, — li se pare englesilor atât de grozavă, încât ei cu toată probabilitatea faimei, nici adi n'o vor sĕ creadă.

„Times“ susține, că Gladstone 'și-a înaintat deja programa sa reginei, care ar fi și comunicat-o deja ministrilor sei. „Pall Mall Gazette“ combate în modul cel mai rĕstit această scire, dar mai toate celelalte jurnale sunt de părerea lui „Times,“ și adi se ridică un torent întreg de atacuri în contra lui Gladstone, astfel cum nu i s'a mai dat ocasie s'o audă în lunga sa carieră diplomatică.

„Corespondența,“ organul ministerial din Spania, se dice autorisat a declara, că nici un liberal nu s'a gândit vre-o dată la un proiect de căsătoriă regală, pentru reconciliarea lui Don Carlos cu familia domnitoare, prin unirea lui Don Jaime cu prin-

---

FOIȚA.

Cerbul.

— Poveste de I. Pop Reteganul. —

(Închieiere.)

Nu trecù însĕ multă vreme și nimeriră pe acolo nescai vênători, cu căpăi și cu ogari, cum umblă ei. Căpăii și ogarii dau năvală asupra cerbului, dar el nu fuge din loc, ci se apĕră, mai cu picioarele, mai cu coarnele. Vênătorii vĕdênd că cerbul nu fuge din loc, numai se apĕră de câni, nu pușcară în el, ci merseră mai aproape, că nu vĕduseră nici când drag de cerb ca acela cu coarne de aur. Adecă dacă ajunseră lângă căpiță, vĕdură că cerbul are în coarne o fune de pĕr de aur și că funea duce cu un capĕt în căpiță. Desfăcură fênul, adecă acolo dormia ca dusă o fată frumoasă, cu pĕr de aur, cu haine de solzi de pesce, și ținênd în mână capĕtul funei, cu carea era legat cerbul. Mult se minunară și de cerb, mai mult însĕ de fată, credeau că vĕd chiar pe dina codrului. Dar ea se deșteptă în lătratul cânilor și în vorba vênătorilor și i era cam frică, unde se vĕdù ocolită de atâța vênători armați și de o droaiă de câni. — Nu te teme, draga mea, spune-ne cine esci, de unde vii, unde mergi, și cum ai ajuns acì cu cerbul acesta după tine; spune-ne, că nici un rĕu nu ți s'a întêmpla, că eu sunt mai mare pe aici, eu sunt craiul cel tênĕr, feciorul împĕratului. Și i spuse apoi Tiriana toată întêmplarea, vedeți dvoastră, chiar precum vi-o spusei și eu, i spuse cum au rĕmas orfani de mamă, cum tată-s'o luă de muiere la îndemnul lor pe lelea Sofe, cum apoi la învĕțul maștiră-sa tată-so i duduì, adecă i făcù pierduți prin pădure, cum apoi ei au trăit atâta vreme, ear când era mai sĕ iasă la largul, cum se făcù Tirion cerb.

Și ascultă craiul cu mare băgare de samă vorbele ei, apoi i dise: draga mea, vino cu noi la curțile mele, te voi îmbrăca ca pe o împĕrătească, te fac muierea mea, ear de cerb voi grijì ca de un frate, fiind-că el va fi cumnatul meu.

Și merseră toți la curțile craiului, cine nu crede — nu asculte, că eu nu fac pe nime cu tăria sĕ asculte, nici sĕ creadă, dar mie deie-mi pace sĕ o mințesc pănă în capĕt, cum sĕ duculesce; și merseră adecă la curțile craiului, acolo o îmbrăcară ca pe o împĕrătească și se cunună cu craiul cel tênĕr. Cerbului i făcură loc într'o livade frumoasă, și era vesel și el, de binele în care ajunsese soru-sa.

Dar a lăsat Ddeu
După bine s'aștepți rĕu!

Abea trecură câteva sĕptĕmâni și craiul trebuì sĕ meargă în țară, sĕ vadă de afacerile țĕrei. Crăiasa rĕmase numai singură acasă, adecă nu chiar singură, cu o froaie de țîgan, care trăsese nădejde sĕ se facă ea crăiasă, bat-o inștănțile holă spurcată, ce gărgăuni i umblasă ei prin cap, sĕ se facă crăiasă; destul că rĕmase crăiasa numai cu țîganca acasă. Țîganca hamișe și celancă, ca toți țîganii, începù a arăta crăiesei câte toate, și a-i spune câte verdi uscate, de gândeai că-i o meliță. Odată o chiemă pe crăiasa în grădină, sĕ-i arete lacul. Acolo se pun într'o luntre și — ce face hăranca, ce nu face, că rĕstoarnă luntrea, și crăiasa cade în lac și se tot cufundă, că țîganca pe nesimțite îi legase o peatră de moară de grumadi. După aceea merse în palat și se îmbrăcă în hainele crăiesei.

Dar din fundul lacului eșa un glas bulbucind prin undele lacului.

Frate, frate Tirioane
Vino bag'a tale coarne
Tocma 'n fundul ăstei ape.
Unde soru-ta se îneacă,
Că peatra rĕu o apasă
Și-i sdrucesce a ei oasă,
Iar apa o năbușesce,
Frate, frate te grăbesce,
De moarte o mântuiesce!...

Și cerbul bine audia, dar nu-i putea ajuta nimic, că și el era legat de un stêlp de peatră, îl legase țîganca, deci i rĕspundea soru-sa în cântec:

cipesa Mercedes. Toţi oamenii influenţi din partida liberală, s'ar opune la o asemenea căsătorie, ca şi d. de Canovas, care a condamnat-o în numele partidei conservatoare.

„El Imparcial“ şi toată presa independentă şi liberală îşi rîde de declaraţiunile pretendentului. Toată lumea — ḑice o telegramă din Madrid — consideră aceste sgomote, ca o manoperă a partidei clericale.

Un cerculariu al Preasfinţiei Sale Domnului episcop al Caransebeşului Ioan Popasu.

Prea Onoraţilor Părinţi Protopresbiteri şi Administratori protopresbiterali, onorată preoţime, sinoade, comitete şi epitropii parochiale, iubiţilor directori, profesori şi învĕţători dela toate aşeḑămintele şi scoalele noastre confesionale şi evlavioşilor creştini de ori-ce treaptă şi stare din diecesa de Dumneḑeu scutită a Caransebeşului!

Binecuvêntare, dar şi pace dela Dumneḑeu Tatăl şi dela Domnul nostru Isus Christos, care este în ceriuri!

Una dintre trebuinţele cele mai adânc şi de mult simţite ale clerului, învĕţătorimei şi ale poporului diecesei noastre a Caransebeşului a fost înfiinţarea unei *tipografii* şi *librării* diecesane.

Astăḑi, când se scrie cu fulgerul şi se călĕtoresce cu iuţala vêntului; astăḑi când numai acel popor poate compta la trăinicie şi la un viitoriu mai fericit, care scie sĕ se folosească de multele şi diferitele îmbunătăţiri făcute omenimei prin înaintarea artelor şi a sciinţelor; astăḑi, când toţi fără contraḑicere recunosc principiul, că sciinţa dă putere: între astfel de împregiurări mai era oare posibil, ca diecesa noastră sĕ conducă tot cu mijloacele absolut insuficiente din trecut administraţiunea bisericească, a cărei sferă de activitate s'a mărit fără seamă, sĕ reguleze conform recerinţelor neîncungiurabile ale timpului, în care trăim, învĕţămêntul dela diferitele aşeḑăminte şi scoale confesionale, apoi sĕ poarte cu scumpătate manipulaţiunea fundaţiunilor eparchiei, în fine sĕ aplice o controlă binefăcĕtoare şi o evidenţă satisfăcĕtoare asupra tuturor agendelor şi averilor bisericesci, scolare şi fundaţionale ale protopresbiteratelor şi comunelor bisericesei din diecesă?

Este evident şi necontestabil, că acest scop însemnat nu se putea ajunge cu mijloacele nesuficiente, învechite, de care dispunea până acum consistoriul din centrul diecesei.

De aceea representanţii clerului şi ai poporului credincios din diecesa de Dumneḑeu scutită a Caransebeşului, adunaţi în Sinodul eparchial dela Dumineca Tomei din anul curinte în unanimitate au aprobat propunerea şi proiectul Archiereului şi al Consistoriului diecesan de a înfiinţa lângă Consistoriu o tipografie şi o librărie diecesană. Sinodul eparchial a votat spesele recerute la înfiinţarea acestor stabilimente, fiind pătruns de convingerea, că aceste stabilimente sunt unele dintre mijloacele cele mai puternice spre a rĕspândì sciinţele şi prin dênsele cultura, luminarea, religiositatea şi moralitatea la toţi fiii diecesei.

Acum cu ajutoriul Dumneḑeului părinţilor noştri aceste stabilimente: tipografia şi librăria sunt înfiinţate spre bucuria noastră a tuturora.

Deci fiind-că tot darul se pogoară de sus dela părintele luminilor, înainte de toate chiemăm binecuvêntarea şi ajutoriul Atotputernicului Dumneḑeu asupra acestei întreprinderi şi încredinţându-o scutului seu celui preaînalt, totdeodată esprimăm recunoscinţa şi mulţumita noastră tuturor acelor bărbaţi luminaţi şi devotaţi binelui şi prosperării bisericei şi scoalei noastre, carii au conlucrat la ajungerea nobilului scop.

Rĕmâne acum, ca pe aceste tinere aşeḑăminte tipografia şi librăria diecesană, care sunt creaţiunea noastră şi proprietatea clerului şi a poporului din diecesă, sĕ le cultivăm şi sĕ le sprijinim ca ele chiar în interesul nostru propriu, sĕ înflorească, şi sĕ prospereze.

De aceea venim a poftì şi a ruga ferbinte pe prea onoraţii părinţi protopresbiteri şi administratori protopresbiterali, pe onorata preoţime, sinoade, comitete şi epitropii parochiali, pe domnii directori, profesori şi învĕţători ai institutelor şi scoalelor confesionali, mai departe pe toţi literaţii şi cărturarii nostri de ori-ce condiţiune şi stare, în fine pe bunul nostru popor primitoriu de tot ce este bun, nobil şi folositoriu, ca toţi acesti factori puternici, cari constitue diecesa, sĕ îmbrăţişeze cu căldură şi sĕ părtinească întreprinderea noastră.

Aşteptăm deci cu deplină încredere dela toţi, ca toate trebuinţele de tipărituri, formularie, protocoale, cărţi permise prin legi şi ordinaţiuni, hârtiă etc. le vor procura dela înfiinţata tipografiă şi librăriă diecesană, cu atât mai vêrtos, că preţurile vor fi moderate şi că profitul material — căci cel spiritual nici nu'l putem preţuì — se va întrebuinţa la timpul seu, earăş numai pentru scopuri mai înalte bisericesci şi scolarie, ale clerului şi poporului dreptcredincios român din eparchia Caransebeşului.

În fine nu putem face cu deosebire atentă pe onorata preoţime, sinoade, comitete şi epitropii parochiale, precum şi pe onorabilul personal didactic la împrejurarea, că în privinţa preţurilor şi altor detaiuri vor urma din partea Consistoriului diecesan încunosciinţări din cas în cas prin circularie separate, şi că cu conlucrarea organelor consistoriali, apoi a personalului didactic dela institutele noastre teologic şi pedagogic diecesane şi a altor bărbaţi literaţi cu începutul anului viitoriu 1886, se va eda o *foaiă* bisericească, scolariă, economică şi literariă, a a cărei programă se va publica în decursul lunei lui Decembre a. c.

Împărtăşind la toţi binecuvêntarea noastră archierească sum

Caransebeş, în 30 Novembre 1885.

Al D. Voastre

voitoriu de bine

Ioan Popasu m. p.,
episcop.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

A treia serată literară în Braşov. — Prelegerea dlui Dr. George Baiulescu: „Despre nutrire“.

Braşov, 8 Decembre 1885. Dnule Redactor! În faţa unui prea numĕros auḑitoriu de dame şi în parte mai mică şi de bărbaţi a fost ţinută a treia prelegere literară a femeilor române din Braşov, Joi în 5 ale curentei. Zelosul şi stimabilul nostru medic de aici dl Dr. George Baiulescu a împlinit o lacună dintre cele mai simţite în programul acestor prelegeri prin desvoltarea temei „Despre nutrire.“ Între însemnatele condiţiuni ale unei adevĕrate educaţiuni a mamelor noastre se cuprinde şi cunoscinţa, cât de temeinică, a condiţiunilor, prin cari sĕ se susţină, amelioreze şi întărească sănătatea corpului nostru. Nu e mirare deci pentru ce a fost publicul nostru atât de avid pentru ascultarea unei astfel de materii, ceea ce s'a putut vedea de acolo, că sala cea mare a gimnasiului se părea a fi cu totului tot prea mică pentru încăperea unui public atât de numĕros şi ales. Tema a stîrnit interes în public; acesta a fost potenţat mai mult prin dibăcia şi măiestria, cu care a fost desvoltată şi împărtăşită. Cu mult de mai mare însemnătate este această materie, decât sĕ rĕmână nerelevată, de aceea me voi încerca — întru cât îmi vor permite puterile — a presenta la acest loc în liniamente foarte generale materia preleasă de dl Dr. G. Baiulescu, căci în sine de altfel este foarte copioasă.

Nutrirea corectă şi corĕspunḑĕtoare — ḑice D-sa, constitue condiţia cardinală pentru susţinerea bunei stări a întregului nostru organism. Ignorând această condiţiune, ori-ce altă mĕsură, luată pentru susţinerea sănătăţii, rĕmâne fără de nici un resultat. Dela nutrirea corectă şi corespunḑĕtoare atârnă nu numai bunăstarea noastră trupească, ci chiar şi disposiţia sufletească, aptitudinea şi pofta de a lucra.

Calitatea, cantitatea şi raportul combinaţiunilor sunt tot atâtea mĕsuri, cari trebuie observate la nutrire. Un fel trebuie nutrit copilul, şi altfel omul crescut, un fel omul gras şi altfel omul slab, omul sănătos şi omul bolnav.

Aici se descrie în general însemnătatea şi diferinţa nutrirei fie-căruia din casurile numĕrate. Întră după aceea în adevĕrata materie a temei luate. Modul desvoltării este foarte inductiv şi uşor de înţeles cu toată greutatea, ce o aduce cu sine astfel de lucrare, care se poate comunica numai în termini scientifici şi nici decum în cuvinte populare.

Materia organică, din care constă corpul nostru este supusă la o schimbare continuă în urma arderei sau oxidaţiunii, ce se petrece în ţesĕturile organismului nostru.

Oxidaţiunea produsă prin respiraţiune dă nascere căldurii animalice în toate organele ţesĕturilor vii ale corpului nostru. Prin funcţiunile diferitelor organe corporale, atât la lucrări mecanice cât şi spirituale, producerea căldurei cresce şi în proporţiune cu aceasta se consumă continu o parte a materiei din substanţele trebuincioase şi în urma acestor perderi s'ar ruina organismul corpului, dacă nu am căuta sĕ înlocuim perderile acestea, prin substanţe întroduse din afară. Aceasta se întêmplă prin nutrire.

Materiile ce trebuiesc întroduse cu nutrirea sunt materii ce compun corpul nostru; trebuie deci sĕ cunoascem materiile, cari compun corpul nostru. Din espunerile dlui disertator aflăm, că corpul nostru în esenţă constă din 8 substanţe: oxigen, nitrogen, apă, acid carb., câteve substanţe minerale, albuminate, zachar şi grăsime.

Mai departe se esplică însuşirile, însemnătatea şi combinaţiunile diferitelor elemente chemice ale corpului omenesc; dintre acestea amintesc câteva mai bătĕtoare la ochi: omul inspiră în 24 de oare şi preste 500 de litre de oxigen, — espiră la 450 de litre de acid carbonic; apă se află în corpul omenesc ca la 60 %.

Soră, soră draga mea-re,
Ducem'aş sĕ am putere,
Dar ţîganca m'a legat,
De un stîlp m'a ferecat...

Într'aceste sosì şi craiul acasă. Ţîganca îmbrăcată în hainele crăiesei zăcea pe pat şi se văeta că nu poate de beteagă. Craiul, creḑênd că e crăiasa lui, o întreabă ce o doare, sĕ meargă după doftori, dar ţîganca 'i spune, că ea nu se mai scoală, până va mânca carne din cerbul cel cu coarne de aur.

D'apoi cum? sĕ omor eu pe cumnatul Tirion, pe frate-t'o?

Omorî-l, bărbate dragă, poruncesce la puşcaşi sĕ'l pusce, că de nu mânânc carne din el, tot me prăpădesc!

Şi craiul, ca sĕ se tămăduiască, poruncì puşcaşilor sĕ meargă sĕ împusce cerbul. Ci când se apropiară de el, el aşa cânta de jalnic:

Soră, soră Tiriană!
Vino şi-'ţi fă o pomană,
Scoate-me dela puşcaşi,
Că de nu mor mintenaş...

Şi Tiriana auḑì glasul cerbului, şi 'i rĕspunse în cântec:

Frate, frate, suflet dulce,
La tine nu me pot duce,
Că-s în apă aruncată
Şi pe mine stă o peatră,
Numai cât nu-'s înecată!...

Auḑind puşcaşii cântecele acelea, îi lovì mila şi nu vrură sĕ împusce cerbul. Deci ḑise ţiganca cătră craiul: trimite măcelarii sĕ 'l belească, sĕ mânânc carne din el, că de nu tot mor. Şi trimise craiul pe măcelari sĕ belească cerbul,

Dar cerbul când mi-i zărea
Se isbea şi se plângea:
Soră, soră, suflet drag,
Eşi afară, eşi din lac,
Eşi afară şi me scoate,
Soră dragă, dela moarte....

Dar soru-sa ear îi rĕspunde:

Frate dragă, suflet dulce,
La tine nu me pot duce,
Că's în apă aruncată
Şi pe cap îmi stă o peatră,
Numai cât nu-'s înecată.

Şi măcelarii auḑiră tênguirile cerbului şi şi glasul din apă, şi li se făcură milă de cerb, şi nu l beliră, ci spusĕră craiului toată întêmplarea. Craiul numai decât merse înlăuntru şi se uită mai bine la crăiasa lui cea beteagă, adecă, aceea era ţîganca, deci i poruncì iute sĕ-i spună unde-i e crăiasa şi cum cutează sĕ facă un lucru ca acela? Dar ţîganca hoaţă, respunsĕ numai decât craiului.

Înălţata crăeasă s'a jucat cu luntrea pe loc şi s'a înecat, apoi eu am gândit sĕ nu-ţi spun nimic, fără sĕ me îmbrac în hainele ei şi sĕ me fac crăiasă de voi putea, că tot am trăit noi bine odată....

Craiul poruncì de deslegară cerbul, ear acela în fuga mare merse la lac şi scormonì cu coarnele până dădù de soru-sa şi o scoate de asupra apei, apoi i deslegară oamenii peatra dela grumaḑi şi în scurtă vreme fu eară sănătoasă, ca mai nainte şi spuse craiului toată întêmplarea.

Craiul apoi poruncì de legară pe ţîgancă de coadele la doaue iepe sirepe, şi pe una o mânară într'o parte, ear pe alta în altă parte, de făcură tot mii de bucăţele din ea.

Craiul cu crăiasa apoi au trăit de acì în colo multe ḑile albe, dar s'or fi stêns şi ei acum, că e mult de atuncea; despre cerb însĕ n'am mai auḑit nimic.

Analisând substanțele, cari ne servesc ca nutrĕmênt, aflăm, cà nici un product al naturii nu conține în proporțiuni suficiente toate substanțele nutritoare, cari se recer la susținerea integrității corpului nostru; singur laptele concentrează aceste materii într'un raport mai corĕspundĕtoriu, dar pentru oamenii crescuți nici acesta nu este de ajuns ca hrană, ear dacă totuș s'ar folosì acesta esclusiv pentru nutrire, ar trebuì sĕ consume un om pe ḑi preste 5 litre. Suntem deci necesitați a combina diferite nutrimente, pentru ca sĕ ne completăm hrana și prin aceasta sĕ ne putem susținea viața. Nutrirea esclusiv numai cu un fel de substanțe omoară ori-ce vietate de pe pămênt; așa d. e. un câne nutrit numai cu zăhar slăbesce foarte tare în timp de 2—4 sĕptĕmâni și în urmă nu 'i mai place de loc această unică mâncare și moare; tot așa pățesce, dacă îi dăm numai grăsime, ori numai substanțe albuminate etc. Aici ne aduce esemple, prin cari ne arată, că esperiența ne-a dictat unele obiceiuri, cari corĕspund pe deplin cu legile nutrirei.

Săteanul scie, că la o bucată de carne îi trebuie o bucată de pâne ori cartofi, la un blid de fasole o bucată de slănină etc. Ne-a spus și ce urmări are lipsa totală de hrană. Dacă nu introducem în stomach nici o materie nutritoare, grăsimea, mușchii și toate țĕsĕturile corpului servesc ca material de ardere la întreținerea proceselor, ce continuă a sĕvêrșì toate organele corpului; individul se consumă pe sine însuși; țĕsĕturile organismului seu scad, puterile și greutatea lui se reduc în mĕsură considerabilă, până ce în cele din urmă ne mai avênd material combustibil, îi încetă toate funcțiunile organice, — moare. Simțĕmêntul de foame îl putem domolì până la un grad oare care, dacă introducem în stomach vre o materie, fie chiar nemistuibilă, bunăoară paie ori hârtie, deșì nu ne putem susținea viața. Detrăgêndu-se unui individ pe lângă mâncare și apa, chinul foamei devine și mai nesuportabil, unul ca acela moare mai repede, în cele mai grele chinuri produse prin sete.

Individul moare, când a perdut din greutatea lui 4 din 10 părți.

Cu cât sunt mai iuți procesele vitali ale unui individ, cu atât se prăpădesce mai repede în urma inanițiunei sau de foame.

Omul trăiesce fără hrană 14—21 de ḑile, dându-i însĕ și apă o duce până la 41 de ḑile. Cânii mari mor de foame abia după 4 sĕptĕmâni; paserile după 9 ḑile, ear broasca după 9 luni de ḑile.

La nutrirea completă se recer și substanțe minerale, cari le introducem în combinațiune cu alte materii; un singur mineral — sarea — o folosim singuratică. Lipsa sării în mâncare poate fi nesimțită numai la cei ce se nutresc esclusiv cu substanțe animale, pe când la cei ce se nutresc cu vegetale, sarea e indispensabilă. Niște proprietari mari în Russia n'au mai voit a mai da sare lucrătorilor lor din motive de crutare; urmarea a fost, că acestia s'au bolnăvit și n'au mai putut lucra; în urmă au fost siliți domnii a se supune necesității și a da earăș sare lucrătorilor. La noi avem asemenea o dovadă eclatantă despre foloasele întrebuințării sărei; — animalele domestice ling sarea cu multă lăcomie și atunci le merge bine, sunt frumoase, grase, viguroase și carnea lor mai fragedă și mai bună, pe când, dacă nu le dăm sare, slăbesc și degenerează.

Modul de nutrire se află în strictă atârnare și de condițiunile climatice. În regiuni călduroase priesc mai bine bucatele vegetale, pe când în cele recoroase nutrimentul principal al omului trebuie sĕ'l formeze carnea.

Nutrirea compusă din ambe aceste douĕ feliuri de substanțe, este cea mai corĕspunḑĕtoare.

Substanțe albuminoase (cari constitue partea cea mai însemnată a nutrimentului nostru) în mĕsură mai mare se află în: brânză, leguminoase (linte, mazere, fasole), carne, făină, pâne etc.

Sunt multe din materiile folosite la nutrire, cari nu ajută la edificarea corpului nostru; le întrebuințăm însĕ cu toate acestea, căci favorisează încât-va procesele de mistuire, astfel sunt: ceai, cafea, beuturile alcoholice, vin, piper, ardei, scorțișoară, muștar, șofran, cuișoare ș. a. Aceste substanțe sunt însĕ folositoare numai, dacă sunt folosite cu moderațiune; ori ce abus cu ele are influință destructoare.

Aici arată dl disertant, prin câte procese trebuie sĕ treacă nutrimentele, pentru ca sĕ fie prefăcute, cum se ḑice, în carne și sânge.

Mai ântâi trebuie sĕ mistuim nutrimentele apoi se pot absorbì de sânge și asimila în trup. După aceea descrie în special organele aparatului digestiv: gura cu anecsele ei, esofagul, stomachul și așa mai departe.

La stomach s'a oprit mai mult; a arătat formarea sucului gastric, apoi diferitele esperimente ciudate pentru constatarea funcțiunilor sucului gastric, mai departe resultatul diferitelor cercări de a produce sucul gastric pe cale măiestrită și a produce mistuire măiestrită — toate lucruri, cari la auḑul celor, ce nu s'au ocupat special cu ele, stârnesc uimire pentru progresele, la cari a ajuns sciința.

Se aude vorbindu-se despre bucate ușoare și grele de mistuit. Eată scala, ce ni-o împărtășesce dl disertant în privința aceasta: Urezul se mistue mai iute, — într'o oară; păstravii și vênatul de căprioară într'o oară și jumĕtate; laptele în douĕ oare și jumĕtate; carnea de bou, de vițel și de berbece în 3 oare. Mâncare consumată în cantitate suficientă poate fi mistuită mai repede, pe când, dacă se încarcă stomachul prea tare, mistuirea se îngreuiază, sĕ întârḑie sau produce indigestiune. Cărnurile și substanțele făinoase sunt preste tot mai ușoare de mistuit, pe când substanțele vegetale de multe-ori trec pin stomach nemistuite. La unele animale cu cari s'a esperimentat, s'au aflat în stomach adeseori materii vegetabile nemistuite chiar și după 22 de oare. Substanțele, cari conțin ulei sunt grele de mistuit. Carnea pescilor preste tot e grea de mistuit; cca mai grea bucată de mistuit este oul fert tare.

Urmează descrierea celorlalte sucuri: ferea și sucurile intestinale, precum și destinațiunile lor.

În fine într'o reprivire generală asupra materialului desvoltat până acì, mai completează și clarifică unele norme de nutrire prin niște esemple practice, așa d. e. pe lângă cele espuse omul trebue sĕ varieze bucatele, sĕ le împartă pe ḑi în anumite porțiuni și sĕ mănânce cu rĕgaz, dacă vrea sĕ se ușureze mistuirea, assimilarea și celelalte procese ale digestiunei. — Acestea sunt comunicările generale despre nutrire; cu altă ocasiune va urma analisa specială a alimentelor omului și nutrirea la diferite casuri de boală.

Ca încheiere spune dl conferențiar în câteva cuvinte calamitățile, ce stau în cale la comunicarea lucrurilor fisiologice, anatomice și higienice, căci oamenii, necunoscênd de loc acest teren, au lipsă de dese esplicări; terminii scientifici nu-i cunosc, ear terminii poporali nu esistă, căci această sciință nu s'a popularisat încă; chiar scoala are unul dintre cele mai mari defecte, căci lasă pe tinerimea studioasă aproape în totală necunoscință a structurei corpului nostru și a funcțiunilor organelor acestuia.

Până aci dl conferențiar. Acum fie-mi permis a mai adauge unele modeste observări, obvenite la ascultarea prelegerei din cestiune.

Aș vorbì mai ântâi despre succesul prelegerei, dar e de prisos, ba nici nu me încumet la aceasta, căci n'am cuvinte a-l caracterisa. Singur numele temei prelese încordează atențiunea omului consciu de sine, dar după ce a mai fost lucrată aceasta într'un mod, precum nu se putea aștepta mai bine, după ce a fost comunicată în limbagiul fluent, flecsibil și atrăgătoriu, care este propriul dlui conferențiar numit, — însemnătatea și succesul prelegerii rĕmâne necalculabil. Ne bucurăm din inimă, căci a făcut dl Dr. Baiulescu un început atât de strălucit, chiar într'o materie de interes vital pentru bunăstarea individualității omenesci și așteptăm cu multă nerăbdare continuarea prelegerii promise.

În fine nu pot lăsa neamintită o mică observare haslie, carea am auḑit-o vorbindu-se de unii ascultători la eșirea și împrăscierea publicului. — Viața cea lungă ce o poate duce broasca fără mâncare a stârnit admirațiunea ascultătorilor; unul dintre învĕțătorii de față cu un oftat de doioșie și-a esprimat dorința, că i-ar plăcè mult sĕ poată sĕmĕna în privința aceasta cu broasca. Cam originală dorință, dar — de bună seamă — că nu a provenit din vre o mulțămire a abundanței dascălilor nostri.

O calamitate pentru frumoasa instituție a acestor prelegeri literare nu o pot înădușì.

În frumoasa sală des numită se află o tribună foarte incomodă pentru prelegeri. Voind a cetì vre-o disertațiune, ca cele din cestiune, și încă seara la lumină, ar trebuì sau sĕ te pleci ca sĕ fi mai aproape de lumină, sau — șeḑênd pe un scaun de mărime ordinară — sĕ te întinḑi în sus spre lumină; ceea ce e foarte încordătoriu și obositoriu pentru un disertant, care și așa este destul de încordat prin rostirea înaltă a disertațiunei. Ar fi trebuit deci sĕ se dispună de cei chiemați a se face pe tribună un scaun anume întocmit spre acest scop. *G.*

Varietăți.

* După cum suntem informați advocatul de până acuma al institutului de credit și de economii „Albina“, domnul Parteniu Cosma fu ales de director esecutiv la acest institut, ear la postul de secretariu creat numai acuma, s'a ales domnul Valeriu Bologa locotenent ces. reg. în regimentul pentru telegraf și căile ferate.

* (Mulțămită publică) Cu ocasiunea producțiunei literare-musicale ce s'a ținut în 30 Nov. a. c. v. în Orĕștie din partea corpului învĕțătoresc, în memoria fericitului Andrei Baron de Șaguna, au incurs oferte marinimoase dela următorii domni:

Dr. Avram Tincu, adv. 1 fl., Dr. Ioan Mihu, adv. 3 fl., Nicolau Popoviciu, protop. 1 fl., Ioan Mihaiu, propriet. 2 fl., Aurel Popovici Bărcian, comptab. 1 fl., Nicolae Barbu, secr. mag. în pensiune 1 fl., Avram Penci, oficial la foile catastr. 50 cr., Simion Corvin, croitoriu 1 fl., dra Iosefina Colovrat, 60 cr., George Baciu, comerciant 1 fl., dna Baciu vĕduva, 80 cr., dna Teresia Csösz, 1 fl., Eugen Grecu, comerciant 50 cr., Nicolau Dubleș, notariu 1 fl., dna și dra Gutman, 1 fl. 40., Ferdinand Zentner, ospĕtariu 1 fl., dna Maria Boeriu, 1 fl., dna Maria Pop, 1 fl., Vasilie Basarabă, înv. 40 cr., Mihail Viorel, înv. 20 cr., N. Măniuț, teolog abs. 30 cr., Absolon Corpadi, măcelariu 1 fl., George Vințian, timariu 80 cr., Ioan Lorenț, sergent 80 cr., Bucur Căproi, sergent 50 cr., Ioan Mărian, ospĕtariu 30 cr., Ioan Lăzăroiu, econom 20 cr., Demian Adamescu, econ. 20 cr., Nicolae Schiopescu, econ. 20 cr., George Puican, econ. 20 cr., Daniil Stanciu, 50 cr., Ioan Simedru, econ. 30 cr., Ilie Romosan, econ. 30 cr., Stefan Boldor, econ. 20 cr, Nicolae Andreiu, econ. 20 cr., Nistor Bădălău, 20 cr., Dumitru Rob, econ. 30 cr., George Miluș, econ. 30 cr., Toma Presecan, econ. 20 cr., Ioan Căstean, econ. 20 cr., Ioan Melinte, econ 20 cr.

Pe altă cale au mai contribuit: Dumitru Iosif, notariu în Beriu 1 fl., Ioan Botean, paroch gr. or. în Binținți 1 fl. și David Avramescu, paroch gr. or. în Orĕscioara de sus 1 fl.

Acestor marinimoși contribuitori corpul învĕțătoresc le aduce pre aceasta cale adêncă mulțămită.

Venitul brut a fost după cum se poate vedea din aceasta listă 31 fl. 90 cr., din care subtrăgêndu-se spesele, de 14 fl. 50 cr., resultă un venit curat de 17 fl. 40 cr., care este destinat în favorul bibliotecei scoalei.

Orĕștie, 9/12 1885. v.

Pentru corpul învĕțătoresc
George Oprea.

* (Esperiențele cu cupolele de tunuri pentru fortificarea Bucurescilor.) Eri Vineri s'au început esperiențele cu cupolele, ce vor dura 15 ḑile.

La oarele 11, a plecat dela gara de Nord comisiunea militară, ce are de președinte pe generalul A. Arion, împreună cu numĕroșii atașati militari, cari au fost trimiși dinadins ca sĕ asiste la aceste esperiențe.

Comisiunea a trecut la Cotroceni, și lăsând linia, care leagă cele două gări centrale, a apucat pe o linie strategică, în direcția Bolintinului, oprinduse la o distanță cam de 100 metri de cupole.

Mai ântâi facem o mică descripție a acestor cupole.

Aceste cupole sunt în numĕr de două: una lucrată în Germania și cealaltă in Franța la Saint-Chaumont.

Cea germană, mult mai simplă, costă 190,000 fr. S'a clădit un mic turn de zidărie, peste care s'a aruncat pămênt, încât sĕ-l acopere aproape până sus. Astfel zidăria nu se zăresce mai de loc, avênd în față numai o înălțare de pămênt ca o movilă. La culmea movilei, ori mai bine la acel vêrf al zidirei eșit d'asupra, vine un acoperiș sferic de metal. Această parte metalică protege cele douĕ tunuri.

Zidăria fiind acoperită cu pămênt, e la adăpostul ghiulelelor vrăjmașe. Numai partea metalică rĕmâne espusă loviturilor de tun. Trebuie însĕ remarcat, că scoarța de oțel e atât de groasă, încât numai când 11 ghiulele ar lovi-o în acelaș loc, ea ar fi găurită. Ca sĕ se evite aceasta, acoperișul se mișcă, tunurile învêrtindu-se cu dênsul. Cu modul acesta îi e cu neputință vrăjmașului sĕ izbească mai de multe-ori, tocmai în acelaș loc.

La Turela germană sunt adaptate douĕ tunuri Krupp de 15 centimetre.

Cupola franceză e mai complectă; ea costă 230,000 franci. Partea de zidărie acoperită de pămênt e ca aceea a cupolei germane. Interiorul și acoperișul însĕ se deosebesce mult. În interior (dela acoperiș până în fundul turelei) sunt trei caturi. Oamenii cari fac manevra șed în catul de jos.

Partea de sus se compune dintr'o placă mișcătoare, încunjurată de o cuirasă rotundă, în care sunt făcute douĕ găuri, pentru cele douĕ tunuri din sistemul de Bange de 15,5 centimetre.

Eri au fost vizitate cu de amăruntul cele douĕ cupole. În cupola francesă, comisiunea compusă din oficieri români a stat mai bine de douĕ oare. Căpitanul frances, care e chiar descoperitoriul acestei cupole, a făcut un lung curs, ca sĕ esplice tot mecanismul, atât de complicat, al acestei cupole. La aceasta n'au fost față oficierii stràini.

Generalul Brialmont fiind bolnav n'a putut lua parte la aceste esperiențe.

Eri comisia s'a ocupat aproape numai cu un singur lucru: zmuceala tunurilor. Pentru aceasta s'a tras cu tunurile ambelor turele. Mai ântâi tunurile au fost încărcate cu pilituri de fer. Pe urmă din cupola germană s'a tras și cu ghiulele, dar era prea târḑiu, ca sĕ mai poată trage și cupola francesă. Resultatele obținute au fost escelente. Zmuceala nu se produce mai de loc.

S'a observat un lucru foarte avantagios turelei francese. Între douĕ lovituri de tun nu trece nici măcar un minut și jumătate, pe când cu turela germană după o primă lovitură și până sĕ se tragă o a doua, au trecut 2 m. 43 sec.

Încă un avantagiu ce'l mai are turela francesă e, că mecanismul ei nu e legat, ca în turela germană cu *cuirasa*. Astfel la cea germană, ori-ce stricăciune făcută cuirasei, poate sĕ împiedice turela d'a mai funcționa.

Aḑi se va începe tirul, ca sĕ se vadă precisiunea ce o pot păstra tunurile.

În curênd se va începe o esperiență foarte interesantă. O baterie de artilerie va trage asupra turelelor, ca sĕ se vadă ce stricăciuni li se pot face.

Deocamdată s'a constatat o mare superioritate a cupolei francese asupra celei germane. „Epoca.“

Loterie.

Mercuri 23 Decembre.

Sibiiu: 5 12 44 45 2

Nr. 296. [1213] 3—3

CONCURS.

Fiincă în urma concursului escris sub Nr. 439/1884 pentru întregirea parochii de clasa a III-a din Ribicioara de jos, protopresbiteratul Zarandului, n'a competat nici un individ cualificat, prin aceasta se escrie a doua-oara concurs tot pe lângă condițiunile de mai nainte: cu *termin de 30 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele sunt:

Dela 94 familii câte o jumĕtate ferdelă (10 cupe) cucuruz sfărâmat, precum și venitele stolare staverite în sinodul parochial din 7 Ianuariu 1880 cari emolumente dau suma de 260 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au de a și așterne subsemnatului suplicile lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 368. [1215] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Rișca cu filia Baia de Criș, protopresbiteratul Zarandului, se escrie — pe basa incuviințării Venerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 24 Septembre a. c. Nr. 4926 B. — concurs, cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numerariu dela Spitalul din B. de Criș . .	fl.	40.—
2. Folosirea cimiteriului și a 2 agrii	„	38.—
3. Venitul stolar sistemisat de mai înainte, dela botezuri, cununíi și înmormêntări	„	96.—
4. Dela 108 familii câte ½ mĕsură (10 cupe) cucuruz sfărâmat *a)* 80 cr. . .	„	86.40
5. Alte prestațiuni sigure la Botezul Dlui, cununa anului, dela sfestanii .	„	.40.—
6. Venite împreunate cu serviciul intern . . .	„	40.—
Suma	fl.	340.40

Doritorii de a competa la acest post au de a și așterne subsemnatului suplicele lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochíi.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 5578/1885 civ. [1217] 3—3

Publicațiune.

Tribunalul din Elisabetopole aduce la cunoscința publică, că asupra cererii proprietariului din Șoimușul românesc Prosman Iakab contra foștilor iobagi pentru proporționarea dreptului de cârcimărit, se va ținea pertractare la **18 Ianuariu 1885** la fața locului în cancelaria comunală din **Șoimoșul român.** La aceasta sunt invitați toți cei interesați sub urmările de pedeapsă prescrise în §. 15 din ordinațiunea pentru regularea de posesiune.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole uțintă în 7 Decembre, 1885.

Nagy Lajos, president.
Rozgonyi, notar.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații medicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pachetul.

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 5

Concurență
înșelăciunilor comise
cu
învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare și covoare
cu privilegiu ces. reg.
care ne-a însărcinat pe noi, ca sĕ punem odată capĕt **concurenței ce s'a pornit în ḑiua de aḑi;**
și spre acest scop sĕ-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din

Invĕlitoare pentru cai
numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste Invĕlitoare pentru cai. Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Ḑilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părțile lumei și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, deoarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de douĕ-ori atât ca acum. Adresa: [1206] 4—4

Exportwaarenhaus „zur Austria,“
Ober-Döbling, Mariengasse 31,
în casa proprie.
☞ Me rog sĕ se observe adresa esact. ☜

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	1.28
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.4**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Cincia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireș	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	--	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12 12	2.36	**10.02**	--
	12.37	**2.41**	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghirbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**7.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	--	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	**6.—**	2.10	**10.05**	10.30
Viena	**3.—**	**8.—**	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuș	7.33	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timișoara	8.42	3.40	**10.09**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 131 Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Ad. Nr. 6026. Cons.

Cerculariu

către toate oficiile parochiale, către onorații membri ai sinodului protopresbiteral înmulțit și către onorații membri ai comitetului protopresbiteral din tractul Agnitei.

După îndeplinirea lucrărilor pregătitoare la actul alegerei de protopresbiter al tractului vacant al Agnitei, Venerabilul Consistoriu archidiecesan, cu hârtia sa din 2 Decembre a. c. Nr. 6026 Plen. a binevoit a me denumì pre subsemnatul ca comisariu consistorial, cu însărcinarea a conchiema și conduce, conform §-lui 51 din statutul organic, sinodul protopresbiteral electoral al numitului tract. Deci pe basa acestei însărcinări am onoare în calitate de comisariu consistorial a conchiema pre ḑiua de **Luni în 30 Decembre a. c. st. v. la 9 oare** ante ameaḑi pe toți membrii ordinari și estraordinari, preoți și mireni ai sinodului protopresbiteral înmulțit al tractului Agnitei, a se întrunì în opidul Agnita la ședința sinodului protopresbiteral înmulțit, cu scop a alege pe protopresbiterul acestui tract, — observându-se, că la 9 oare se va începe servițiul divin în biserica din Agnita, la care onorații membri sinodali sunt poftiți a participa, ear după biserică la 11 oare ante ameaḑi se vor începe lucrările proprii ale sinodului electoral.

Aducênd aceasta la cunoscința tuturor oficiilor parochiale din tractul protopresbiteral al Agnitei spre publicare în biserică, în Dumineca cea mai de aproape și în special la cunoscința fie-cărui membru al sinodului protopresbiteral înmulțit, poftesc pre membrii sinodului electoral, ca avênd în vedere însemnătatea obiectului, la care au a contribuì cu votul lor, sĕ se întrunească în numĕr cât se poate mai complet la locul și terminul indicat pentru participare la sinodul protopresbiteral-electoral.

Totdeodată conchiem prin aceasta pre onorații membri ai comitetului protopresbiteral a se întrunì în ḑiua premergĕtoare adecă **Duminecă în 29 Decembre a. c. st. v. la 4 oare** după ameaḑi tot în Agnita la o ședință estraordinară de comitet pentru combinarea listei candidaților, conform §-lui 63 din statutul și § 12 al instrucțiunei pentru procedura la alegerea de protopresbiter, statorită prin sinodul archidiecesan din anul 1877.

Sibiiu, 12 Decembre, 1885.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p,
protosincel, ca comisariu consistorial.

Sibiiu, 13 Decembre 1885.

În Caransebeș s'a înființat pe lângă episcopia noastră de acolo o tipografie, în care se vor face tipăriturile trebuincioase și necesarie la administrațiunea bisericească. Se perfecționează ḑi de ḑi organismul bisericei noastre, și cu această perfecționare cresce și necesitatea de a afla căile, prin cari cu mai multă înlesnire sĕ se reguleze necesitățile bisericei.

Este un semn spre progres înființarea acestei tipografii lângă episcopia noastră din Caransebeș, și noi din adâncul inimei felicităm pe frații din Caransebeș pentru acest nou semn al progresului lor. Și trebue sĕ ne bucurăm îndoit vĕḑênd, că această tipografie se face de biserică, prin oamenii bisericei pentru binele și folosul bisericei.

Voim sĕ fie constatat, că tipografia de care vorbim noi, este pusă pe basele acelea sănătoase, pe cari a pus și fericitul Șaguna tipografia noastră archidiecesană. Întocmai ca fericitul Șaguna, Preasânția Sa Părintele episcop al Caransebeșului Ioan Popasu constată necesitatea de a înființa o tipografie diecesană, care sĕ provadă în locul prim trebuințele ivite în administrațiunea bisericească preste tot, începênd dela archiereu până la cel din urmă funcționariu bisericesc. Întocmai fericitului Andrei, episcopul diecesei Caransebeș provoacă pre toți funcționarii bisericesci, ca ei sĕ se adreseze cu toate tipăriturile la tipografia bisericei; întocmai ca și fericitul Marele Andrei, cercularul P. Popasu așteaptă dela toți bărbații bisericei, ca ei sĕ vină cu productul lor la Caransebeș, și în cele din urmă întocmai nemuritoriului Șaguna, Preasânția Sa P. episcop Ioan Popasu închină profitul material clerului și poporului drept credincios român din eparchia Caransebeșului.

Tipografia din Caransebeș va sta în legătură cu un ḑiariu bisericesc, în care se va scrie despre afaceri scolare și economice și se va ținea în evidență și mișcarea noastră literară. Programa acestui ḑiariu se va face cunoscută publicului român și noi nu vom întârḑia a o reproduce, pentru ca publicul nostru sĕ fie bine informat despre tot ce se întêmplă în biserica noastră.

„Eată ve vestesc voue bucurie mare“, cu aceste cuvinte a salutat ângerul Domnului pe păstorii din Vifleem, și tot aceste ângeresci cuvinte se cuvine sĕ le adresăm și noi publicului român din incidentul deschiderei tipografiei de care este vorba.

Nu ne este permis sĕ credem, că clerul și poporul credincios al eparchiei Caransebeșului nu va întimpina cu deosebită bucurie cercularul păstoriului seu sufletesc, nu ne este permis sĕ tragem la îndoială tocmai în ajunul nascerei Domnului bucuria ce o simte fie-care român la auḑul acestei sciri îmbucurătoare și noi nici nu o facem.

Mai mult, — avem firma convingere, că bucuria pretutindinea va fi mare, avem firma convingere, că românii au simțit necesitatea de a se înființa această tipografie, și riscăm a afirma că clerul eparchiei Caransebeș, și în special persoanele puse la cârma bisericei în întreagă viața lor vor rĕmânea cu trup și suflet pe lângă această tipografie, și aceasta pentru cuvêntul, căci tipografia este pentru biserică, și cine lucră pentru ea, acela lucră pentru biserică.

Riscăm a o crede aceasta, deșì soartea tipografiei noastre archidiecesane contrariul ne dovedesce.

Tipografia noastră archidiecesană a fost creațiunea cea mai de predilecțiune a fericitului Șaguna și ea obiect de predilecțiune al lui a fost dela înființarea ei și până la moartea acestui mare bărbat.

Mare fu bucuria metropolitului Șaguna la punerea în lucrare sau inaugurarea tipografiei sale, la actul sânțirei apei în localul aceleiaș, în luna lui August 1850, celebrat cu solemnitate, și când vĕḑù el cel dântâi product literariu eșit la moment din teascurile noei tipografii. Acest prim product a fost o poesioară ocasională dedicată lui însuși din partea laureatului poet Andrei Mureșianu, care după aceea ca un imn a lui Șaguna, se cânta la toate ocasiunile (Archiepiscopul și metropolitul Andrei Baron de Șaguna de Nicolau Popea, archimandrit și vicariu archiepiscopesc.)

Sub asemenea auspicii inaugurată, tipografia a fost copilul desmerdat al lui Șaguna în întreagă viața lui.

La moartea sa Șaguna se vede a fi avut oarecare bănuieli cu privire la oameni și împregiurări. De aceea el pe lângă organismul actual al bisericei a mai creat un organism nou special pentru tipografie, și a dispus ca acest organism sĕ se întregească el prin sine însuși.

Astăḑi dintre 9 membri puși de fericitul părinte la epitropia copilului seu, abea jumĕtate mai țin la interesele acestuia; ceilalți sunt parte acționari, parte nominal directori ai altei tipografii, ear înalții funcționari bisericesci, protopopi, catecheți și Dumneḑeu mai scie câți bărbați în posturi bisericesci, chiar și în afaceri oficiale bisericesci se folosesc de tipografii streine, desmêntând și pe alții dela tipografia noastră, ca apoi la cas de moarte vĕduvele lor cu orfanii sei sĕ nu mai poată conta în necasurile lor la ajutoriul, care a intenționat marele Andrei a-l întemeia pentru ele deodată cu tipografia archidiecesană.

Ni se rupe inima de durere, când trebue sĕ constatăm la noi faptul acesta; și puțina raḑă de speranță, ce ni o dau unele consultări confidențiale, ținute în ḑilele trecute pentru întoarcerea lucrurilor spre bine, încă nu e de ajuns pentru a ne mângăia în ale noastre atunci, când de altă parte salutăm din inimă noua intreprindere dela Caransebeș.

Revista politică.

Armistițiul între bulgari și sêrbi la intervenția comisiunei internaționale, este închieiat pe 2 luni de ḑile.

Cu toate aceste, ḑice „Neue freie Presse“ agitația pentru reînoirea rĕsboiului continuă în Sêrbia. O epistolă din Belgrad a jurnalului „Kölnische Zeitung“ atribuie lucrul acesta censurei sêrbesci, care în timpul rĕsboiului a oprit importarea tuturor foilor din străinătate. Regele și guvernul seu sunt convinși, că pacea e o necesitate pentru țară, inteligența sêrbă odată cu capul nu vrea sĕ scie, că sêrbii sunt cei bătuți. Poporul nici acum nu scie încă nimic despre cele ce s'au întêmplat în jumĕtatea din urmă a lunei lui Octombre. Însușirea cea mai caracteristică a situației în Sêrbia este lipsa de ori-ce plan și consecințe, nesiguritatea asupra recerințelor actuale și scopurilor pentru viitoriu, cu un cuvênt chaosul politic. Ministeriul în urma retragerei sêrbilor, 'și-a înaintat demisiunea, carea însĕ din multe și foarte temeinice considerante nu s'a primit. Nici nu se mai face aḑi secret din lucrul, că regele și Garașanin doresc cu tot prețul pacea, ear o parte a cabinetului cu cei ce aparțin partidei progresiste pretind cu tot dinadinsul continuarea rĕsboiului.

Cu toate aceste este speranță, că la stăruința puterilor pacea se va face și ea, poate încă înainte de espirarea terminului de 2 luni, la care s'au sorocit ostilitățile. „Neue freie Presse“ crede, că persoanele se vor delega pentru contractarea păcii în ḑilele cele mai apropiate, un lucru, de care s'ar fi îngrijit chiar comisia internațională în actul, prin care s'a stabilit armistițiul.

În Spania nici până aḑi se vede că nu 's liniștite spiritele, după cum se asigură în ḑilele trecute.

Principele Henric de Bourbon, comandantul gardei palatului regal, a încercat sĕ între în apartamentul reginei Cristina spre a-i vorbì. Întrarea fiindu-i interḑisă, dênsul luă o atitudine, care făcù pe căpitanul general al Madridului sĕ'l puie îndată în disponibilitate și sĕ ordone o anchetă.

După o telegramă primită de ḑiarele vienese, principele Henric de Bourbon, ar fi tentat un pronunciamento cu regimentul, al cărui colonel este. Dênsul ar fi încercat sĕ aresteze pe regina Cristina, spre a pune pe tron pe Isabela II.

Principele va fi trimis înaintea unui consiliu de resbel.

Am espus în nrii nostri trecuți situația creată prin nouĕle alegeri în Anglia. Opinia publică se revoltase întru atât în protiva lui Gladstone, pentru cuvêntul, că voiesce sĕ facă concesiuni așa mari irlandesilor, încât dacă nu ar fi urmat nici o deslușire din partea sa, rĕmânea pentru totdeauna discreditat în ochii opiniei publice din Anglia.

„Dementi“-ul dlui Gladstone a urmat în ḑilele aceste. El este adresat asociațiunei de presă și sună astfel:

„Dacă Gladstone are în de mână vr'un plan, sau vre o intenție pentru regularea cestiunei irlandeze, aceasta va sci-o el s'o facă pe calea publicității și direct, sub propria-i responsabilitate, ear nu prin declarații anonime și scutite de ori-ce rĕspundere. Primească amicii sei politici asigurarea, că el ține cont de obligamentele sale față de dênșii, și sĕ fie încredințați, că el nu stă în nici într'o legătură cu ideile rĕspândite în presă și încopciate de numele seu. După această declarație dl Gladstone se crede dispensat a da un rĕspuns mai amănunțit la încunoscințările, faimele și acusele adresate persoanei sale.“

Se ḑice că Gladstone doresce, ca partida tory, care este de present la guvern, sĕ iee ea inițiativa pentru aplanarea cestiunei irlandeze. El va fi totdeauna aplecat de a sprigini un proiect de lege compus în spirit liberal, fără considerare la aceea, că este presentat de inimicii sei politici.

Din Rusia.

St. Petersburg, 3 Decembre.

Este nedubitabil că noul factor al politicei moderne internaţionale este acţiunea comună a Rusiei şi Austro-Ungariei în peninsula balcanică. Într'un alt timp şi sub auspiciul unur alte împregiurări n'aşi fi putut desemna relaţiunile ambelor imperii prin cuvintele de „acţiune comună", ci din contră m'aşi fi credut forţat a întrebuinţa cuvintele de „rivalitate", de „luptă" etc. Dar acum, precum se vede, totul s'a schimbat, partidul reacţionariu, care în momentul de faţă încongioară tronul, se pronunţă fără şovăire pentru o politică de pace şi de linişte, partidul liberal se arată asemenea mulţămit de relaţiunile amicale între Austria şi Rusia, numai revoluţionarii şi împreună cu dênşii panslaviştii sunt nemulţămiţi şi fac tot posibilul pentru a împinge imperiul moscovit spre o politică de aventuri, care, după opinia celor dântâi, va apropia deslănţuirea unei revoluţiuni mari în imperiu, ear după opinia celorlalţi va aduce în fine după sine realisarea măreţei probleme panslaviste.

Dilele din urmă am avut ocasiunea sĕ vorbesc cu fostul director al diarului „Poreadoc," cu dnul Stasiulewici, şi obiectul conversaţiunei noastre a fost atitudinea reciprocă a ambelor imperii faţă cu evenimentele din peninsula balcanică.

Dl Stasiulewici se poate considera adi ca unul din membrii influenţi ai partidei ruse liberale; după interdicerea diariului seu, bĕtrânul literat şi fostul profesor de universitate s'a retras cu desĕvêrşire dela ori-ce politică, şi adi trăiesce împreună cu întreaga pleiadă a literatorilor ruşi, precum sunt Salticoff, Uspensky, Babarikin, etc., într'o completă tăcere. Dl Stasiulewici îşi înfăţişează situaţiunea în următoriul mod:

— Dela întrevederile dela Skiernewitze şi Kremsier, peatra triangulară a politicei europene se întemeiază pe o înţelegere, ear nici de cum pe o alianţă, între cei trei împĕraţi. Relaţiunile reciproce ale Austro-Ungariei şi Rusiei în peninsula balcanică, vorbind într'un mod puramente obiectiv, nu se pot numì în momentul de faţă antagoniste, ci din contră basate pe o acţiune comună, în care influenţa fie-căruia e bine determinată. Austria este tot aşa de puţin dispusă de a vedea aliându-se influinţa sa asupra Sêrbiei, precum este puţin dispusă Rusia de a jertfì influenţa sa asupra Bulgariei. În ceea ce privesce Austria, apoi misiunea lui Khevenhüller, care a pus capĕt resbelului bulgaro sêrb, este o dovadă pipăită despre hotărîrea cabinetului din Viena, de a scăpa Sêrbia din prăpastia, în care a precipitat-o politica necumpănită a regelui Milan. Rusia, precum aţi vĕdut, a primit cu supunere neplăcuta scire privitoare la modul cum a fost împlinită însărcinarea dată de către trimisul estraordinariu al Austro-Ungariei, şi această supunere nu denotă alt-ceva decât resoluţiunea guvernului nostru de a se ţine strict de înţelegerea luată din iniţiativa principelui de Bismarck.

Ori-cum vom privì atitudinea Austriei, este evident că, cu toată nesocotinţa, cu care regele Milan a întreprins resbelul, cu toate greşelile făcute de diplomaţia vieneză în ajunul resbelului, căci ve aduceţi aminte, că mobilisarea a fost făcută sub presiunea consiliilor date din Viena, imperiul Habsburghez nu poate părăsì Sêrbia, precum nu va părăsì Bosnia şi Herţegovina. Mai mult decât atât, după părerea mea perderea influinţei în peninsula balcanică pentru Austro-Ungaria ar fi mult mai periculoasă, decât aceea a provincielor italiene. Atunci Austria a fost supusă unei amputaţiuni, foarte dureroase, dar nu i-a fost periculoasă propriu dis.

În momentul de faţă lucrurile stau cu totul altfel; evenimentele celor dece ani de pe urmă au forţat pe Austria de a devenì un stat slav prin escelenţă; Germania, în rîvna sa de a forma uniunea germană, a împins-o la orient, legând soarta sa cu soarta peninsulei balcanice. Slavii din Austria înţeleg bine din altă parte, că cu nimicirea influenţei austriace în peninsula balcanică toate idealurile lor politice se vor risipì în pulbere şi soarta lor în viitoriu va fi prin aceasta compromisă de germani şi maghiari.

— Dar credeţi oare, că prin tendinţele Austriei de a devenì un stat slav nu se jignesc interesele şi mai cu seamă tendinţele Rusiei, — întrebai eu pe dl Stasiulewici.

— Invederat este, mi-a rĕspuns dsa, că pentru politicanii-şovinişti, cari în raţionamentul lor nu se conduc decât de efecte momentane şi nu trăiesc de cât cu losinca dilei, consideraţiunile, pe care vi le-am esprimat n'au nici o logică. Dar pentru oamenii cu mintea sănătoasă, pentru oamenii obiectivi, este evident, că în afară de consideraţiunile sentimentale, Rusia nu poate răpì din sînul Austriei Bosnia şi Herţegovina , precum asemenea nu poate sĕ înstrăineze influinţele sale asupra Sêrbiei, fără a nu face un resbel crâncen, care ne va costa sute de mii de oameni şi miliarde de ruble; din altă parte, chiar basându-se pe consideraţiunile sentimentale, un resbel cu Austria devine pentru moment imposibil.

— Şi pentru ce?

— Pentrucă un resbel între Austria şi Rusia este un resbel tot aşa de fratricid, precum pare a fi acela ce abea s'a isprăvit între bulgari şi sêrbi.

Armata austriacă se compune din $^4/_5$ părţi de slavi. Diferenţa nu va fi decât în dimensiunile, în numĕrul victimilor cădute pe câmpul de bătaie. Tocmai pentru aceasta, noi liberalii privim cu întristare faptele, care se dau pe faţă, mulţămită adi ţĕrilor, care tind a înăsprì relaţiunile între ambele state. Dl Aksacoff şi panslaviştii nu vor sĕ'şi dea compt despre ce vor şi la ce resultat tind.

În ce me privesce, apoi eu sunt vesel a putea constata, că din causa unor împrejurări, care nu depind de loc de noi, relaţiunile bune între Viena şi guvernul nostru sunt mai mult de cât asigurate. Statistica austriacă ne arată, că din totalul populaţiunei imperiului habsburghes, adică din 37 de milioane, 17,200,000 aparţin neamurilor slave. Aşa fiind, 45 la sută sunt slavi. Sĕ adăugăm la această cifră 1,336,000 populaţiunea Bosniei şi Herzegovinei şi vom vedea, că Austro-Ungaria merge cu paşi gigantici spre ţelul seu arĕtat ei de către principele Bismarck. Ve pare poate straniu, adăugă apoi dl Stasiulewici, că eu rus vorbesc cu aşa nepăsare de usurpaţiunea pe care o face Austria.

Ah! domnule, opinia mea este, că noi ruşii avem mult de făcut la noi acasă şi apoi cine scie, dacă printre toate neamurile slave nu suntem tocmai noi cei mai nefericiţi. *B.*

„Telegraful."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

— Aniversarea dilei Marelui Andrei la Sĕcele. —

Satulung, 30 Novembre 1885. Onorate dle Redactor! De sigur că diua „cea dorită" serbată în toate unghiurile archidiecesei, a provocat mai multe corespondenţe de cuprinsul acesteia, însĕ eu cred, că ospitalitatea cunoscută a preţuitului DV. diariu, va numĕra şi aceste şiruri între cele publicabile, spre onoarea dilei 30 Nov., care pentru noi e diua ce a făcut-o Domnul sĕ ne bucurăm şi sĕ ne întristăm în trênsa.....

Făr a vorbì ceva despre insemnătatea acestei dile, făr a dice ceva despre acela, care ne stoarce admiraţiunea, când cugetăm la puterea, cu care a sĕvêrşit atâtea măreţe fapte, cari fapte, mai curând ori mai târdiu vor trebuì, sĕ-i imprime timbrul sfinţeniei, — le tac căci acestea sunt scrise în volume de sute de pagine, — voi descrie numai cum s'a sĕvârşit această di de către „Secelenii" din comunele Satulung, Cernat, Turchis, Bacifalĕu şi Dârste. Nu intenţionez altceva prin aceasta, de cât sĕ arăt, pe de o parte, că Sĕcelenii precum în alte, aşa şi în venerarea bărbaţilor demni pot fi pentru mulţi de pildă; ear pe de altă parte chiar, ca numele cel scump „Andrei" sĕ impodobească cu odată mai mult coloanele diariului, care lui are a-şi mulţumì fiinţa.

Deci, cu voia onoratei redacţiuni, după ce voi spune, că învĕţătorii din numitele comune, 14 la numĕr, sunt constituiţi în conferinţe lunare cu 2 întruniri, voi amintì că în o şedinţă a conferinţei s'a hotărît celebrarea unui parastas la 30 Nov., ear pentru mai bună reuşită s'au chiemat şi domnii preoţi concernenţi la o consultare, când statorindu se o programă, aceea s'a esecutat precum urmează.

Parastasul s'a ţinut la biserica cea mare din Cernat, unde pe lângă credincioşi de-ai noştri şi alţi streini „curioşi," s'au adunat băieţii elevi ai scoalelor din satele numite cu steagurile scoalelor îmbrăcate în doliu. După Sf. Liturgie, la care a cântat destul de satisfăcĕtoriu corul elevilor scoalei de la biserica Sf. Adormiri din Satulung, a cuvêntat tinĕrul preot V. Domşa arătând pe lângă alte, în mod foarte plăcut şi pătrundĕtoriu însemnătatea dilei şi scopul parastasului. Parastasul s'a slujit înaintea unui public foarte numĕros, de către Domnii preoţi: Alecse Verzea, G. Urdea, Victor Popea, şi V. Domşa; ear cântările au fost esecutate de corul învĕţătorilor. Închieierea parastasului s'a făcut prin o a doua cuvêntare de dl director scolariu I. Dorca, după aceea s'a cântat în cuartet prea nimerita şi frumoasa poesie „Românime mult cercată."

Rog indulginţa on. red., că până a nu închieia, sĕ amintesc ceva despre prea frumoasa cuvêntare a dlui Dorca care a fost începută cu cuvintele: „Eată-ne Doamne adunaţi în locaşul tĕu cel sfînt, nn pentru a face pompă, ci pentru a da curs liber simţemintelor noastre de pietate, faţă de cel mai bine meritat bărbat pe terenul bisericesc scolariu; nu pentru a înscena sĕrbători jubilare, ci pentru a da espresiune durerilor noastre". În cuvêntarea aceasta, Şaguna a fost presentat ca un bărbat, pe care linguşirile nu l'au sedus, materialismul nu l'a orbit, ca un bărbat, care a făcut şi câştigat atâtea prin un caracter de diamant, muncă şi puteri împunĕtoare. Deosebită impresiune a făcut partea prea bine tractată, unde s'au desvoltat cuvintele rostite pe

---

FOIŢA.

Inteligenţa animalelor.

„La Revue scientifique" publică următoarele esemple nouĕ, care dovedesc inteligenţa animalelor:

„La Brie" e un câne nu tocmai bine hrănit, ceea ce l'a făcut prevĕdĕtoriu. Într'o di din luna lui Septembre 1884, stăpânul seu aruncând în curte nişte mari bucăţi de pâne mucedită, cânele venì succesiv şi disputá gâştelor pe fie-care din aceste bucăţi şi le ascunse sub năsip, într'o mică carieră vecină. După-ce îşi făcù provisiunea, el o consumă încetul cu încetul, ducênduse sĕ desgroape câte o bucată de câte-ori îi era foame.

Al doilea fapt e şi mai curios. D. de R... avea o pisică, care se născuse la ţeară, primăvara. Când sosì iarna, se hotărî ca pisica sĕ fie adusă în oraş, la Bugue (Dordogne), la o distanţă de patru chilometre de acolo. Animalul fu pus într'un paner şi aşedat în lada trăsurei, el făcù deci călĕtoria într'un întunerec absolut. Ajuns la Bugue, i se dădù drumul în casă, dar nu întârdià d'a dispare. A doua di, furăm anunţaţi, spune d. Emile Bouant, care citează aceste fapte, că se întoarse la ţeară. Pisica făcuse o călĕtorie de patru chilometri, singură, în timpul nopţii, pe nişte drumuri, cari îi erau cu totul necunoscute. De câte-ori de altminteri, o aduseră în oraş, ea se întoarse la ţeară.

Al treilea fapt, spune d. Emile Bouant, datează din copilăria mea. Posedeam dice d-sa, fraţii mei şi cu mine, o mică broască ţestoasă, pe care o numisem „Uricioasa;" ea şedea în grădină. De câte-ori voiam s'o vedem, n'aveam decât s'o chiemăm tare pe nume. Îndată ca se arăta într'o alee şi venea spre noi, cât putea mai iute.

Eată acum istoria unei pisici metis angaro, care se arătă capabilă de iubire şi nu mai supravieţuì morţii copilului din casa unde fusese crescută.

Acest animal inteliginte fusese adus în casă foarte mic. Din a treia lună el începù a fi dresat. Era deosebit mai cu seamă prin desvoltarea universală a blănei sale şi prin pĕrul coadei. Vara perdea mai mult din aceste podoabe decât un angora curat şi semăna atunci cu pisicile ordinare, afară numai, că coada îi era ceva mai stufoasă decât a lor.

Copiii o trăgeau de gât, de urechi, de coadă, până la imprudinţă. Nu-i sgăria, nici nu-i muşca. Când aceste manipulări deveneau dureroase pentru dênsa, un miorlăit particular îi însciinţà, că nu trebuiau sĕ meargă mai departe.

Aceste moravuri civilisate nu-i răpeau nimic din instinctele ei naturale. Aspră faţă cu şoarecii şi cu cânii, ea isbutea, pe la finele lui Februarie, sĕ scape din casa, unde era bine tratată. Aceste absenţii anuale ţineau douĕ sĕptĕmâni. Era perioada sĕlbatică a esistinţei sale. O vedeai une-ori cutrierând stradele învecinate, în apropiere de pivniţe, unde se repedia iute când era chiemată de stăpânii ei, a căror voce părea că n'o mai cunoasce. Se întorcea în fine slabă, ostenită, cu pĕrul smuls pe alocuri, stigmată a luptelor ce susţinuse.

La întoarcere îşi relua torcênd locul lângă cămin, aproape ruşinoasă de fapta ei blândă faţă cu stăpânii ei, sărind pe genunchii lor, dispuse a petrece acolo oare întregi. Şeful casei era atunci foarte bĕtrân. Pisica ţinea foarte mult la mângăierile sale. Era aproape în totdeauna lângă dênsul sau chiar pe dênsul. Noaptea sărea pe patul seu, şi nemişcată la picioarele sale, le încăldea mai bine decât perna care se afla acolo.

La moartea acestui domn, oare-care semne de impresionabilitate se manifestară la pisică. O serie de *uah!* triste, monotone şi foarte bine articulate, eşise din gura pisicei în mai multe rênduri. Nime n'o mai audise şi n'a mai audit'o de atunci miorlăind astfel.

Animalul avea atunci şase ani şi domnul care încetase din vieaţă, şepte-deci şi patru.

Preste patru ani, di cu di, ciudată coincidenţă! într'o di şi mai friguroasă încă în aceeaşi cameră, brațele morței de îngrijatul defunct, „aveți-ve bine și nu ve sfădiți,“ arătând, că în multe privințe aceasta temere s'a adeverit, că ce urmări poate avea desconsiderarea și mai departe a acestui părintesc sfat.

Ca dovadă că nu numai inteligința, dar chiar și poporul scie prețuì pe „adânc oftatul“ martir, amintesc că mulți poporeni — chiar albi de bětrâneţe — au trecut pe la uşa bisericei proprii, au desconsiderat timpul cel tot aşa de posomorît ca ḑiua de 30 Nov. şi au asistat la parastasul Marelui Şaguna; bunăoară parochienii din Turches.

După parastas a urmat un mic dejun la casele dlui preot V. Domşa.

Ve rog dle Redactor a primì espresiunea deosebitei stime ce ve păstrez. *I. Berescu.*

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) Societatea de lectură „Andrei Şaguna“, vine a aduce pe calea aceasta, cele mai călduroase şi intime mulţumiri, tuturor acelora, cari cu ocasiunea şedinţei sale publice din 29 Novembre a. c. st. v., au binevoit a contribuì prin oferte marinimoase, la sporirea averei acestei societăţi.

a) Seara la cassă au binevoit a contribuì următorii domni:

Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul 20 fl; Ilustritatea Sa Nicolau Popea, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc 5 fl; I. Hannia, director şi prof. sem. 2 fl; Dr. I. Moga, medic 5 fl; Dr. Ioan Pop, medic militar 3 fl.; I. Popescu, prof. sem. opul întitulat „Doine şi strigături din Ardeal“ date la iveală de Dr. Ioan Urban Iarnic şi Andrei Bârsan; I. Bacu, căpitan în pens. 1 fl; dna Surdu, 1 fl; dna I. Răcuciu 1 fl; dna M. Roşca 2 fl; George Muntean 1 fl; P. Cosma, adv. 2 fl; Nelli Aiser 1 fl; Virgil Oniţ 1 fl; P. Ciora 1 fl; N. Colbasi 1 fl; I. Muntean, presb. 1 fl; Ioan Ghibu prof. sem. 2 fl; I. Papiu, ppresb. 3 fl; dşoara M. Simtion 1 fl; Iacob Bologa, cons. aul. în pens. 1 fl., I. Creţu 1 fl., G. Dima, prof. sem. 1 fl., Dr. Oct. Russ, candidat de advocat 1 fl.; Isaiia 50 cr., Dr. Ilarion Puşcariu, asesor consistorial 3 fl.; Nicanor Frateş, secretariu consistorial 3 fl.; D. Cunţan, profesor semin. 2 fl.; N. Henţu not. cerc. 2 fl.; M. Bespaleţ 1 fl. 50 cr.; I. Popa, adv. 2 fl.; I. Mihu presbiter 2 fl.; dna A. Matei 1 fl.; Gligor Matei, comerciant 2 fl.; Ioan de Preda, adv. 2 fl.; Dr. I. Nemeş, adv. 2 fl.; I. Ciora 1 fl.; George Matei, comerciant 2 fl., Const. Stejar, căpitan în pens. 1 fl.; I. Keil 5 fl.; I. Cismaş, iurist 50 cr., Stoichiţa Roza 50 cr., I. Rebega, proprietariu 1 fl.; I. Manta, înv. 1 fl.; I. Mocean, înv. 30 cr.; G. Stăneăsă 30 cr., Ioan Roman 30 cr.; I. Micu 30 cr.

b) După şedinţa publică, am primit oferte dela următorii domni:

Eugeniu Brote, asesor consist. 2 fl.; Ioan Slavici, director la f. „Tribuna“ 5 fl.; N. Cristea ases. consist. 2 fl.; Dr. D. P. Barcian, prof. sem. 2 fl.; Simeon Popescu, ppresb. 5 fl.; Dr. I. Crişan, prof. sem. 2 fl.; Dimitrie Comşa, prof. sem. 5 fl.; Georgiu Bobeş presbiter 2 fl.; Dr. A. Brote, director de bancă 2 fl.; I. Bechnitz, particular 2 fl.; Diamandi Manole comerciant 5 fl.; Matei Voilean redactor la „Telegraful Rom.“ 1 fl.; I. Rusan proprietariu 1 fl.

Prin postă am primit oferte dela dnii următori: Ilustritatea Sa Ierotei Beleş vicariu diecesan 2 fl.; Grig. Maier administr. ppresb. 1 fl.; Ioan Gall ppresb. 2 fl.; Ioan Danciu, ppresb. 2 fl.; Ioan de Lemeni, jude reg. 2 fl.; Ioan Petric ppresb. 5 fl.; Georgiu Popovici, presb. 1 fl; Laurenţiu Cutean, presb. 1 fl; Alecsandru Ţepeş comerc. 1 fl.; Vasilie Roşescu ppresb. 2 fl.

Suma totală a întratelor e	149 fl. 20 cr.
Spesele	45 „ 90 „
Venitul curat e de . . .	103 „ 30 „

Tot cu ocasiunea aceasta, nu putem trece cu vederea de a nu mulţumì din inimă dlui prof. sem. George Dima pentru bunăvoinţa ce a avut, primind instruarea şi dirigarea corului societăţii şi cu ocasiunea acestei şedinţe publice.

Sibiiu, 12 Decembre st. v. 1885.

Pentru comitetul arangiator

Sergiu Medean, preşedinte.
George Pop, casariu.
Iosif Gomboş, secretariu.

* (Consiliul universitar din Bucuresci), prin prescriptul seu verbal dela 20 Octombre 1885, a luat decisiune ca toţi aceia cari posed bacalaureate din străinătate şi vor voì a se înscrie la vre-una din facultăţile Universităţei, sě se conforme cu legea, presintând actele dlor dlui rector în termen ficsat dela 1—15 Septembre, legalisate de ministeriile respective ale statului de unde posedă bacalaureatul şi vizat de ministeriul nostru de esterne, spre a se putea apoi supune consiliului universitariu spre recunoascere.

Aceasta decisiune fiind aprobată de ministeriu, conform art. 309 din legea instrucţiunei publice, se publică spre cunoscinţa celor în drept.

* (Regina Maria Cristina, regenta Spaniei.) După un an dela moartea primei sale soţii, Maria de las Mercedes, regele Alfonso XII, în etate numai de 23 de ani, se cunună cu archiducesa Maria Christina de Austria. Ea s'a născut la 21 Iuliu 1858; pe când a făcut cunoscinţă cu regele Alfonso, archiducesa era în capul unui institut de dame nobile în Praga şi trecea de o damă cu rare cunoscinţe, mai ales ce privesce limbele. De şi trăia retrasă şi modestia ce o caracteriza nu prea părea a fi potrivită pentru o regină, cu toate astea ea a sciut sě-şi câştige inimele Spaniolilor, care la ori ce ocasiune au arětat că iubesc pe regina lor, mai ales în timpul din urmă după moartea regelui.

Foile spaniole laudă seriositatea şi credinţa, cu care regina şi-a îndeplinit datoriile sale de mumă şi soţie; şi în timpul critic, după moartea soţului seu, ea a arătat un grad de firmitate, încât se poate spera, că va fi în stare a satisface şi grelei sale misiuni de regentă.

Maria Christina are dela rěposatul rege două fiice: pe Maria de las Mercedes, princesă de Austria, născută la 21 Septembre 1880 şi pe princesa Maria Theresia Elisabeta, născută la 12 Novembre 1882. Regina e însărcinată şi dacă va avea din nou o fiică, atunci princesa de Austria va fi proclamată regină, ear dacă va nasce un băiat, atunci acesta va fi rege.

Regele iş iubea mult copiii; simţind că i se apropie ceasul morţii, a cerut sě-i vaḑă şi i-a îmbrăţişat mult şi cu toată dragostea părintească. Pe când regele Alfonso zăcea mort, regina a arătat fiicei mai mari încă odată pe părintele ei, ear mica Maria, creḑênd că regele doarme, a întrebat pe muma-sa de causa acestui somn. Regina rěspunse la acea întrebare naivă: „Copila mea, tu nu înţelegi încă marea perdere ce ai suferit.“

* (Regele Alfonso.) În privinţa înmormêntării regelui Alfonso în Escurial se scrie din Madrid:

„Când cosciugul ajunse la mănăstire, fu luat în primire de Priorul mănăstirei şi de călugări şi aşeḑat pe un catafalc în curtea cea mare, pe când pe o masă de cealaltă parte a curţii ministrul de justiţie semna actul, prin care cadavrul regelui s'a predat priorului. În timpul acesta se deschise o parte a cosciugului, încât cadavrul se putea vedea prin sticlă; apoi maiorul vênătorilor de Espinosa se apropie de cosciug şi strigă cu voce tare: „Alfonso!“; după o mică pausă earăş: „Alfonso!“ În ceremonialul vechiu se prescrie ca sě se strige numele de trei ori, după care şeful trupei îş frânge bastonul de comandă şi aruncă bucăţile la picioarele mortului, ca semn că i-a espirat oficiul. Această parte a prescierii nu s'a îndeplinit. Maiorul de vênători ḑice earăş: „El nu rěspunde.“ Ministrul de justiţie Alfonso Martinez adresă soldaţilor această întrebare: Vênători din Espinosa! E acesta cadavrul acelaş, pe care l'aţi primit la moartea regelui Don Alfonso XII?“ — „Acelaş,“ rěspunse maiorul Baranda. — „Juraţi,“ ḑice ministrul. — „Da, jurăm că e aşa. — Apoi îndată se închise cosciugul, se semnară actele şi cosciugul fu dus în biserică şi aşeḑat pe un catafalc, acoperit cu catifea, lucrată cu aur, rěmasă încă de la Filip II şi care se întrebuinţează numai la înmormêntările regilor.“

* (Meca.) Meca, oraşul sfînt al islamismului, care altă dată avea mai mult de 100 mii locuitori, aḑi nu mai are decât 60,000 abia. Numai în timpul pelerinagiului anual se adunau adeseori peste 200,000 persoane. Din acest numěr peste 40,000 aduc mărfuri care sunt vêndute imediat şi traficul acesta represintă 120 milione lei. Transacţiunile se regulează fie-care cinci ḑile; acesta e de altmintrelea tot comerciul Mechii, căci odată trecută epoca pelerinagiului, transacţiile încetează.

Meca care, sub Ptolomeu, era cunoscută sub numele de Macareba, e cualificată de arabi, cari escelă în genul emfatic, de Omel Cora, (oraşul oraşelor) de El Morharefih (nobilă) şi în fine de Beled El Amule (regiunea credincioşilor.)

Situată în centrul unei văi năsipoase şi strimte, ea este prea vastă pentru populaţia ce conţine. Numěroase case sunt înşirate pe coastele alunecoase ale munţilor cari adăpostesc oraşul. Un fapt curios de observat este, că, aceste locuinţe au mai multe caturi, avênd şi ferestre numěroase, ear stradele sunt mai largi decât în ori-ce oraş al Asiei.

Monumentul remarcabil al Mechii este marea moschee Beilhu'llah (casa lui Dumneḑeu) numită şi Casba, care fu zidită în timpul lui Avram, după cum arată legenda. Celebrul Calif Omar, închise micul templu în nişte construcţiuni masive şi după el Califii tuturor ţěrilor, sultanii din Stambul şi Imamii au dublat, triplat, quintuplat construcţiile, astfel că e imposibil a nu se încurca cineva în această aglomeraţiune de arhitectură, care formează un lung quadrilater, în care se întră prin 19 porţi.

Întrând în acest monument, este imposibil a nu admira numěrul înfinit de arcade, susţinute de columne graţioase în marmură, granit şi porfir ca şi cupolele şi minareturile ce sunt d'asupra lor.

Aproape de Casba, este puţul sacru, de unde isvorul pe care ângerul descoperì pentru a desaltera pe Agar şi pe fiul seu Ismail, cum ḑice Biblia. O sală vastă de marmură acopere acest isvor.

Mohamed, născut în Meca, sub dominaţiunea coreshistilor, a fost îngropat în Casba, unde dreptcredincioşii vin sě îngenuncheze. Se scie că obiceiul cere, ca ori-ce mahomedan sě visiteze odată în vieaţa sa Meca. Profetul a declarat, că credinţa, resbelul sfînt şi voiagiul la Meca sunt obligatorie pentru discipulii sei.

Nimic mai curios decât a vedea o caravană de credincioşi precedată de hagii, de musicanţi negrii jucând şi cântând Mahmilul, cântecul sacru al profetului. Mulţimea urlă, joacă, se fanatisează şi apoi merge la Moschee spre a se ruga.

„România.“

(Bibliografic.) A apărut Nr. 23—24 din „*Transilvania.*“ Foaia asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Sumar: Despre un memorial din 1849 al episcopului Andrei Şaguna (Urmare şi fine.) — O escursiune prin istoria pedagogiei la noi la români (Urmare şi fine.) — Fabrica de hârtie mechanică dela Zerneşti (Urmare şi fine din 19—20.) — Literatura tradiţională românească. · Proces verbal al comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 20 Novembre st. n. 1885.

în acelaş loc, sau cel puţin într'un leagăn aşeḑat aproape de acelaş pat, o altă încetare din vieaţă se producea.

După moartea bětrânului, casa lui se deşertă din nou în parte. Nu mai rěmase de cât un fiu, care petrecuse cea mai mare parte din viaţa sa cu dênsul şi care se însură după un an şi jumětate după acele evenimente. O copilă plăcută şi robustă fu fructul acestei uniri.

Dênsa mai cu samă se juca cu pisica până la imprudinţă. Animalul departe de a o urî, se supunea cu blândeţă. Se culca în tot-deauna supt scaunul copilei, îndată ce dênsa fu adusă regulat la masă. Pe când durmea copila, pisica stătea sub leagăn.

Peste puţin timp căḑù o zăpadă straşnică. O flucsiune de piept se dechiară la copilă. În timpul boalei ei, pisica nu se urnì de sub leagăn, nemişcată în timp de oare întregi. Se observă că mânca mult mai puţin. Durerea ei de astă dată se traducea prin tăcere şi prin espresiunea stînsă a ochilor ei în genere atât de strălucitori. După ce copila încetă din viaţă, pisica dispărù. Era poate genată prin presenţa asistenţilor.

După întoarcerea dela cimitir, un copil mai mare aşeḑându-se în masă, în locul unde şedea mai nainte copila, simţì o resistenţă moale, aproape inertă, pe care mişcările sale n'o făceau sě se urnească. Era biata pisică, întinsă la pământ, cu ochii stinşi, respirând greu. „Oh! biata pisică“ nu se putù împedeca copilul de a ḑice. „De câte ori moare cine-va, e bolnavă.“ I se dădù lapte. Ea tot nu se urnì. Părinţii erau sdrobiţi de osteneală. La ḑece oare se culcară. A doua ḑi dimineaţa ei găsesc pisica moartă în acelaşi loc şi în aceeaşi posiţiune.

O altă pisică angora se coboară noaptea în curte, unde găsesce o societate foarte numěroasă. De multe ori, spune dl Jumelin, am věḑut-o întorcêndu-se întovărăşită de o nenorocită pisică moartă de foame, ca şi cum ar fi sciut, că la dênsa invitata ei va găsì de mâncare.

Asistai, ḑice dl Jumelin la una din aceste scene. Pisica mea era foarte turburată, şi dênsa, care nu mîrloae nici odată, mîrloia şi sărea pretutindeni, în bucătărie, ca şi cum ar fi căutat ceva ce n'ar fi găsit. Gâcind intenţiunea ei, dădui de mâncare protegiatei sale, pisica mea încetă de a mai căuta, şi tot timpul cât ţinù prânzul, ea stătù serioasă alături privind-o cum mânca carnea şi cum bea laptele: dar îndată ce isprăvì pisica o duse la uşă, pe care o deschisei, o concediă într'un mod cam viu, lovind-o cu laba cu oare-care blândeţe şi o întovărăşì până jos la scară, esecutând nisce rulade nu de mânie, ci ca şi cum ar fi voit sě-i spună: „Acum fii mulţămită, du-te; mai poftim însě şi altă-dată.“

De atunci, invitata ei vine adese-ori şi pisica mea, deşi n'o mai caută, o primesce bine.

„Romänische Revue“. Fascicula VI. pro Decembre 1885. Cuprinsul: Zur Wiedereröffnung des ungarischen Reichstages. Aus der romänischen Presse. Rundschau. Chronik. Die Wäldlerin. Dorfgeschichte von Ioan Slavici. Nach dem romänischen von Mite Kremnitz (Schluss.) Zur Physionomie der romänischen Sprache. Der Ring un der Schleier. Romänisches Volkslied von V. Alecsandri. Deutsch von Carmen Sylva. Literatur und Kunst. An die geehrten Leser.

— *(„Scoala pratică“).* Nr. 9 pro Decembre a. c. a apărut cu următoriul sumariu: Tractarea Legendarului de V. Petri: „Cine este de-aproapele meu?“ — Din calculul elementar: tractarea numĕrului 9. — Superstiţiunea sau credinţa deşeartă, — lecţiune practică din învĕţămêntul intuitiv. — Esamenul de vară în clasa I a scoalei normale din Năsĕud. — Hârtia la cei vechi şi modul ei de fabricare. Bibliografie. — Anunciuri. — Esemplare complete se găsesc dela început. — Prenumeraţiunile pe anul întreg cu 3 fl., sunt a se adresa la redacţiuue în Nassod (Transilvania.)

„A se ferì de boală e mai bine decât a se vindeca“ este de sigur cea mai momentuoasă dogmă a sciinţei medicale. Ea ne spune, că conturbările în organismul nostru sĕ nu le trecem cu vederea, şi mai cu seamă în casuri de înfundături, dureri de stomach, morburi de ficaţi şi fere. Nu trebuie alta, decât sĕ se iee în decurs de câteva ḑile pilulele de Sviţera ale lui R. Brandt. Scătulile originale (una costă 70 cr. în apotecă) poartă drept etichetă o cruce albă pe câmp roşu şi sunt provĕḑute cu iscălitura lui R. Brandt.

Ori-cine poate fi sănătos, şi poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'şi grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi îşi au isvorul din sânge, trebuie sĕ fie deci cea mai sfîntă datorinţă a fieşte-cărui om, a grigì cu deosebire de el. După multe studii şi scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăţă sângele sigur, grabnic şi fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc şi ţîn sângele întro circulaţie naturală. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri şi medaile, cu cari am fost decoraţi. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕţuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din faţă, căderea pĕrului, podagra şi reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, chiar şi la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet şi sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulaţie raţională. Noi primim ori-ce scrisoare confidenţială provĕḑută cu o marcă postală retour şi o descriere amănunţită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Nr. 311. [1218] 1—3

CONCURS.

Fiind a se conferì 1 ajutoriu à 20 fl. pe an, pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale comunei desfiinţate Tofalĕu, cari învaţă vre-o meserie, se escrie prin aceasta concurs.

Aspiranţii la acest ajutoriu au sĕ-şi presinte până *la 31 Ianuariu n. 1886 la subsemnatul comitet* cererile lor însoţite de următoarele documente.

a) Atestat de botez, în original, sau copie legalisată.

b) Atestat scolastic, despre absolvarea cel puţin a clasei a IV-a elementară.

c) Atestat, că se află lucrând la vre-un măiestru şi cu ce succes, eventual contractul ce l-a încheiat cu măiestrul pentru învĕţarea meseriei.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătura meseriei până se vor perfecţiona pe deplin.

f) Adeverire, că sunt într'adevĕr descendenţi din vre-o familie din desfiinţata comună Tofalĕu.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 20 Novembre n. 1885.

Iacob Bologa,
v.-preş.

Dr. D. P. Barcianu,
secretariu.

Nr. 545. [1214] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa II-a din Hĕrman, protopresbiteratul Braşovului II, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numĕrariu, solvind prin epitropia parochială în rate trilunare decursive . . . . fl. 431.—
2. Folosirea casei parochiale, computată cu . . „ 25.—
3. Venitele stolare sistemisate la olaltă . . . „ 144.—

Suma totală fl. 600.—

Doritorii a ocupa acest post, au a-şi aşterne suplicile lor, instruite conform prescriselor din statutul organic şi din regulamentul pentru parochii, §. 15 p. 6 în terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

În fine se recere, ca alesul paroch în anul prim de serviţ sĕ se acomodeze §-lui 8 din regulamentul pentru parochíi, adecă de a împărţì toate venitele cu vĕduva preoteasă a rĕposatului paroch George Dogariu Darian.

În conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral al Braşovului II.

Braşov, în 29 Novembre 1885 v.

Ioan Petric,
protopresbiter.

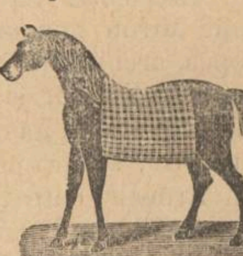

Anunţ!

Prin intervenţia plenipotenţiatului ces. reg. al Austro-Ungariei în Belgrad, s'a împedecat deocamdată rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari; şi astfel me simt necesitat a vinde marele meu magazin de

Invĕlitoare pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm, ear în lăţime de 115 cm., ţĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori ce preţ şi espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Învĕlitoare pentru birje cu fundamentul galben deschis şi borduri negre şi roşii, lungi de 180 cm., şi late de 115, o bucată cu **fl. 2.50,** pân' ce nu mi se va găta provisiunea.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat! Cătră onoratul: Orient-Export-Bureau!

Trimiteţi ne îndată încă 36 de bucăţi din învĕlitoarele trimise, pe lângă rambursă de tren. Puszta Zichidorf, Societatea economică olandesă.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteţi'mi îndată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1212] 3—3

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1210] 4

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1886.

Anul al treiḑeci şi cincilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑĕnd şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia. — Notiţe pentru preoţi. — Sfaturi bĕtrânesci. —

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig şi umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbaţi

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru preţul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase şi cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele ţin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice şi comoade şi produc prin frumseţa şi ieftinătatea lor o admiraţiune generală.**

12,000 de bucăţi deja vêndute.

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună şi caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, şi provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai şi numai** la:

Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 4

Un bun culegĕtoriu de litere român
se aplică la moment cu condiţiune stabilă la [1219] 1—1
Tipografia „Aurora“ în Gherla (Szamos-Ujvár).

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu preţul de jumĕtate al preţului de producţiune, — şi de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ţinea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante şi foarte moderne

Mantaue de earnă de învĕlit

cu următoarele preţuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 4
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate şi în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoţian, turcesc, roşu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc., în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai eegante şi moderne **pentru ori-ce damă, şi se pot întrebuinţa în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. şi sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'şi procura o astfel de manta frumoasă şi fină, pentru un astfel de preţ bagatel, prin care nici preţul producţiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea şi mărimea. Se espedează pe lângă ramburse sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai şi numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 132 — Sibiiu, Marți 17/29 Decembre 1885. — *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 16 Decembre 1885.

O coincidență minunată a adus cu sine ca cestiunea proclamațiunei irredentei române sĕ se ivească din nou în ḑiaristica din patria noastră și sĕ stêrnească din amorțeală neîncrederea, cu care privesc chiar și cercurile guvernamentale desvoltarea lucrurilor în Transilvania. A fost numai o întêmplare, că ḑiariul „Budapesti Hirlap“ prin o corespondență din Cluș a demonstrat lumei ungurescì, că pe nedrept s'a făcut capital de urgisire politică din proclamațiunea irredentei române, a fost întêmplare earăș că numai ḑiariul nostru a reflectat la această corespondență a ḑiariului din Budapesta, care corespondență românilor nu le este ertat sĕ o treacă ușor cu vederea; a fost întêmplare, că ministrul president al României domnul Ioan Brătianu a fost interpelat în cestiunea acestei irredente, și tot întêmplare a fost și interpelațiunea domnului Lenger în adunarea generală a comitatului Brașovului.

Coincidența aceasta, după cum am ḑis, a stêrnit din amorțeală neîncrederea, cu care se urmăresce desvoltarea lucrurilor în Ardeal, și noi românii am avut a ne auḑì unele grațiosități, cari la toate ocasiunile formează refrenul stichurilor din literatura ḑiaristicei ungurescì în cestiunile naționale

De interes este pentru noi românii constatarea, că în momente liniștite ḑiaristica maghiară recunoasce, că mare nedreptate s'a făcut românilor din Ardeal, când fără crutare li s'a aruncat în față insulta: trădători de patrie.

Este de interes pentru români această mărturisire, și ea dacă se basează pe tactică de partidă chiar, nici atunci nu perde din valoarea sa, și ea nu perde din valoare, când se citează o serie de fapte întru validitarea esactității ei.

De astădată voim sĕ reflectăm la corespondența ḑiariului „Budapesti Hirlap,“ și sĕ rectificăm unele inesactități, cari în interesul adevĕrului trebuiesc rectificate.

În primele momente de turburare s'a ordinat o strașnică cercetare în afacerea cu proclamațiunea irredentei. Corespondențele ḑiariului de care vorbim ne presentează lucrul ca și când în temnița din Murĕș-Oșorhei ar fi preoți români cu grămada.

După cât suntem noi informați, dintre preoții archidiecesei noastre nici unul nu este în închisoare pentru invinuire de acest soi. În zelul lor organele polițiale au pus mâna pe doi învĕțători de ai noștri de lângă Sebeș și pre un individ, care de mult a rupt ori ce legătură cu clerul nostru. Acești oameni sunt până în ḑiua de astăḑi în cercetare și ca ea sĕ poată curge în toată liniștea, persoanele învinovățite sunt în mâna judecătoriei.

Cât pentru noi așa stă lucrul și cu această lămurire am fost datori publicului român, care până acuma era poate în rătăcire, dând creḑĕmênt ḑiarelor ungurescì în scirile lor despre preoții români de prin temnițe.

Cu această rectificare trecem la aprețiările ḑiariului unguresc din Budapesta, și simțim o adevĕrată bucurie, vĕḑênd că huiduiala pornită asupra noastră se condamnă de către însași ḑiaristica ungurească.

Sunt bănuiți sĕrmanii oameni, și ei din această bănuială până în ḑiua de astăḑi trebuie sĕ sufere toate torturile împreunate cu temnița, înțelegem torturile, la care este espus un om cu posiție în stat și care trebuie sĕ despereze, sciind că familia lui a rĕmas pe strade și espusă pericolului de a murì de foame și a degera de frig în cumplita earnă, în care ne aflăm.

După ḑiariul din Budapesta pĕcatul acestor oameni e, că au primit proclamațiunea prin postă, întocmai după cum o au primit și unii factori ai politicei desastroase de aḑi.

Ne legăm de afirmațiunea ḑiariului din Budapesta și constatăm că este de tot trist, când pentru o bănuială poate fi pusă în cestiune esistența unei familii și viitoriul cetățenilor mai pacinici.

E grozav lucru a constata în fața lumei culte, că din o glumă de copii, sau dacă e permis sĕ facem din cei espulsați peste granița României martiri politici, din o încercare nechipsuită a unor tineri fără nici o autoritate politică la românii din Ungaria și Transilvania, aparatul statului sĕ fie pus în mișcare și noi sĕ fim plesniți fără crutare în cele mai curate simțĕminte ale noastre.

E grozav lucru a vedea cum o ḑiaristică, înaintea căreia adevĕrul nu mult cumpănesce, tăbăresce asupra unui popor blând cum suntem și noi, și inventează fel de fel de basme, cu scopul vĕdit de a împinge pre guvern și mai mult pe piezișul atât de alunecos: sdrobirea naționalităților.

Și pressa maghiară a făcut acest pĕcat.

A spus basme despre dinamitul, cu care un preot din giurul Bĕlgradului era sĕ arunce în aer globul Ungariei.

A sciut sfada de revoltă între țĕranii unguri și români dela Trăscău.

A iscodit resmerița în Ludoșul de lângă Murĕș și care resmeriță amenința autoritățile publice.

Asemenea resmeriță a făcut un biet cantor în Cluș, auḑiți: tocmai în Cluș.

Pentru variație ḑiaristica din trecut ni-a vorbit și de tăciunării, căci resmerița fără tăciunărie n'are haz.

Toate aceste basme au fost puse sub firma proclamațiunei irredentiste.

Ḑiariul din Budapesta le constată toate acestea, dimpreună cu noi susține, că ele au fost învinuiri fără temei și le scusă cu frica cea mare, de care e cuprinsă ungurimea din Ardeal, de câte-ori se întêmplă vre-o disordine mai mare aici la noi.

Credem că n'a fost bine sĕ se spună, că frica cea mare a ungurilor din Ardeal a provocat prigonirea neamului nostru, și ne reservăm a o și spune pentru ce.

Revista politică.

Esecutarea faptică a punctelor contractului de armistițiu bulgaro-sêrb s'a început la timpul prescris prin evacuarea teritoriilor ocupate de ambele părți beligerante.

Sciri sosite din Belgrad anunță, că bulgarii ar mai fi ocupat în jurul Vidinului și Bergovo, Adlié și marginea Timocului, călcând astfel dispozițiile articlului 1. și 2. al convențiunei, cari prescriu, că

FOIȚA.

Colinde
de
I. Pop Reteganul.

Ḑiorel de ḑiuă.

La o masă de mătasă
Șede maica-'ngenunchiată
Ḑiorel de ḑiuă!
C'un ficuț micuț în brațe
Fiul plânge, stare n'are.
Ḑiorel de ḑiuă!
Taci fiule nu mai plânge
Că ție maica ți-o da
Ḑiorel de ḑiuă!
Două mere, două pere,
Două țețe d'albe a mele
Ḑiorel de ḑiuă!
Și cheile raiului,
Șuștariul botezului
Și cârja județului!
Ḑiorel de ḑiuă!
Cu cheile-i descuia,
Cu șuștaru-i boteza,
Cu scaunu-i judeca!

Mirul și vinul.

Întreabă și 'ntrebă
Sfinți pe Dumneḑeu,
Din ce s'a făcut
Mirul și vinul?
Ce me ispitiți,
Că voi bine sciți?
Sfinților!
Că noi am eșit
Sus la Rusalim,
Ca noi sĕ vedem
Oarzele de coază
Și grâne rodind,
Sĕcări înflorind.
Și noi ne-am abătut
De lături de drum
La fântâna lină,
Prânḑul sĕ-l prânḑim
Și apă sĕ bem.
Și cânii de jidovi
Ei ne au oblicit
Și ne-au ocolit,
Voi toți ați fugit.
Pe mine m'au prins
Și m'au restignit
Pe cruce de brad,
În poarta lui Pilat.
Unde-și-'mi bătea
În mâni și-n picioare
Cuie și piroane;
Sângele-mi curgea,
Sânt mir se făcea,
Sângele-mi mergea
Sânt vin se făcea.

Colindă.

Sus în țeara românească,
Negură, negură în dumbrava ilibră
Frunḑă verde iederă!
Este o grădină domnească,
N. n. în d. il. fr. v. iederă!
Da nu-i domn sĕ o păzească
Nici doamnă sĕ o plivească,
Că domnul seu Ionașiu
S'a făcut călugăraș
La mănăstire la Blaș,
Și doamnă-sa Ioniță
S'a făcut călugăriță
La mănăstire 'n Bistriță.

Colindă.

Sân-Petru 'n rai și-o pornit
Corinde-o corinde-o!
În raiul cel luminos
La poarta lui Christos.
Și grăì și tatăl seu:
Petre, Petre fiu d'a mieu
Fă-mi și mie loc în rai!
Petrea din graiu-i grăia:
Taică, tăiculeana mieu,
Loc în rai că tu nu-ți d'ai,
Că păn' ai fost pe pămênt
Tot biräu sătesc ai fost
Cu bogații mi-ai ținut,
Cu bogații 'n direptate,
Cu sĕracii 'n strêmbătate
Și sĕracii și-o oftat
Și de rai te-o depărtat
Pe tine-'n iad te-au băgat.
Și grăì și maică-s'a
Petre, Petre, fiul mieu
Fă-mi și mie loc în rai.
Petru din grai și-o grăit:
Maică, măiculeana mea,
Loc în rai că tu nu-ți d'ai
Că păn' ai fost pe pămênt,
Cu cârcĭmă-n sat mi-ai ținut
Și sĕracii au beut,
Tu cop drept nu ai avut
Și sĕracii ți-o plătit
Și sĕracii o oftat,
Pe tine-n iad te-au băgat.
Și grăì și frate-seu:
Frate, frățiorul mieu
Fă-mi și mie loc în rai.
Petru din grai a grăit:
Frate, frățiorul mieu,
Loc în rai că tu-mi d'ai.
Că păn'ai fost pe pămênt
Două pluguri ai d'avut,
Cu un plug tu ai muncit,
Și un plug în sat tu l'ai dat,
Tot în sat pe la sĕraci
Și sĕracii o oftat
Pe tin' în rai te-au băgat.
Noi umblăm și colindăm
Și la gazde o 'nchinăm.

Colindă.

De când Domnul s'a născut
Domnului Doamne!
Și pămêntul l'a făcut
Și ceriul l'a ridicat,
Cu trei stêlpi l'a răḑimat
Și frumos l'a podobit
Tot cu stele mărunțele
Și cu luna printre ele
Și cu raḑa soarelui;
Raḑă-mi raḑă unde-mi raḑă,
La jupânul gazdă-n casă
În patru cornuri de masă,

trupele au sě iee posiţie în depărtare de 3 chilometri dela graniţă. Dacă se vor adeverì vestile aceste, de sigur va ajunge şi o reclamaţie simplă la Sofia, pentru de a face pe guvern, ca sě satisfacă angagiamentelor luate de el cu garanţa comisiunei militare, care a lucrat în numele marilor puteri.

Dealtmintre în Sofia domnesce o bucurie sěrbătorească. Principele s'a întors Sâmbătă dimineaţa în fruntea trupelor sale glorioase în capitală, fiind întimpinat de poporaţiune în modul cel mai entusiastic. E un simptom foarte caracteristic, că corpul diplomatic a asistat la aceste primiri în uniformă de mare ţînută.

Corespondentul din Berlin al ḑiariului „Kölnische Zeitung“ crede, că pacea definitivă este foarte aproape. De altă parte însě „Berliner Tageblatt“ primesce din Petersburg scirea, că disposiţia principelui Alecsandru nu s'a schimbat în sěptěmânile din urmă nici cât de puţîn. Tot aci se desminte afirmarea, ca şi când împěrăteasa 'l-ar fi luat pe principele Bulgariei faţă de ţarul în apărare, şi că Alecsandru ar fi adresat o scrisoare privată ţarinei.

Poarta stăruesce pe lângă părerea sa. Ea voiesce însăşi sě închieie pacea cu Sêrbia, şi delegatului bulgar sě i lase la pertractări numai o rolă de adjunct pe lângă împuternicitul ei Madjid-Paşa. Aḑi încă nu se poate sci, că ce posiţie va lua principele Alecsandru faţă de această mişcare nouă a sultanului. Probabil, că se va provoca la tractatul dela Berlin, dechiarând că nu se vor face rectificări teritoriale, şi că Poarta denegând Bulgariei spriginul, cu care i datoria în timpul rěsboiului, 'şi-a perdut şi dreptul de a-şi validita influinţa la închieierea păcii.

„N. fr. Presse“ crede, că acest nou amestec a Porţii, nu le va cădea bine nici puterilor. Parola oficioasă a ḑilei este, că închieierea păcii e un lucru ce interesează pe bulgari şi sêrbi, şi ca atare are sě fie efeptuit direct de acestia, fără amestec strěin, şi că puterile nu vor permite ivirea de complicaţiuni nouě în cestiunea tractatului de pace.

Joi s'a închieiat în camera francesă lunga şi învěrşunata desbatere asupra creditului pentru Tonching. Resultatul votării a fost majoritate de 4 voturi pentru cabinetul Brisson, prin care s'a primit creditul propus.

Radicalii au votat cu această ocasie cu monarchiştii, numai ca sě doboare pe inimicii lor politici. În realitate, deşi la votare au rěmas în minoritate, scopul lor e mai ca ajuns, şi în Paris se aşteaptă demisiunea cabinetului Brisson, ceea-ce va avea sě urmeze imediat după ce se va fi efeptuit alegerea presidentului republicei, prefiptă pentru ḑiua de aḑi la Versaille.

Se crede ca sigur, că Jules Grévy va fi reales.

Cu ocasiunea negoţierilor între parneliţi şi Gladstone, loja Orangiştilor, din Irlanda a publicat un manifest, prin care combate ideile distructive ale lui Parnell şi termină cu următoarele cuvinte:

„Slăbirea legăturilor care ne unesc cu Englitera, ori cât de mică ar fi, va avea drept resultat despărţirea totală, ruina acestei ţěri.

„De aceea facem apel la toţi sě se unească cu noi spre a încungiura pericolul care ne ameninţă şi a salva uniunea şi causa lealităţei, libertăţii şi religiei. Cu Dḑeu pentru regină şi ţară“.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Un present de crăciun.

Făgăraş, ḑilele crăciunului 1885. Onorate dle Redactor! Îmi întitulez această corespondenţă cu cuvintele: un present de crăciun, căci tocmai în ajunul crăciunului — pěcat numai că nu în ajunul crăciunului care îl sěrbez şi eu, ci în ajunul crăciunului serbat de aceia, cari pentru ca sě me bucur deodată cu ei, încă câte-va oare de mai trecea, îmi trânteau gendarmii în casă, sě me ducă la temniţă — am trebuit sě pun pe masa judecătoriei regie ungare de cerc din Făgăraş suma de 15 fl. v. a., pedeapsă pusă asupra capului meu, căci am lăsat în anul 1883 pe trei copii români de 5, 6 şi 7 ani sě poarte la maialul scoalelor române de aici steguleţe de hârtie roşiă, galbenă şi vênătă.

Trei copii: Iancu Turcu, Pompi Turcu şi Livie Pandrea ai dlor amploiaţi de aici Ioan Turcu şi Efrem Pandrea, căci aceşti părinţi au voit sě facă fiilor lor bucurie, ca în ḑi de Mai sě se joace cu trei steguleţe de coloare urgisită, prin disposiţiunile legei de astăḑi, au făcut pe educătoriul lor sě sufere, sau trei ḑile între zidurile temniţei, sau sě plătească 15 fl. v. a. în bani.

La acest resultat am ajuns când scriu aceste şire, şi acest resultat mângăios de a plătì temniţa cu bani, l'am obţinut prin sentinţa Nr. 5462—885 a tribunalului regiu ungar din Braşov ca mai cu minte, căci la din contră tot făceam cunoscinţă cu zidurile temniţei.

În Nr. 10 din a. c. al acestei preţuite foi am publicat sentinţa inştantei I şi a inşantei a II judecătoresci, şi am promis publicului cetitoriu, că după ce ultima încercare voi mai face, apelând la a III-a inştanţă judecătorească, despre resultat voi raporta la timpul seu.

Eată şi sentinţa ce o am căpětat dela înalta Tablă regie ungară din Murěş-Oşorhei.

Nr. 931—1885 IV.

În numele Maiestăţei Sale a regelui.

Tabla reg. ung. din Murěş-Oşorhei a adus în urma recursului lui Nicolae Aron în contra sentinţei tribunalului reg. din Braşov dto 12 Decembre 1885 Nr. 5462 adusă în contra sa în şedinţa sa publică ţînută în ḑiua de jos, următoarea:

Decisiune.

Recursul înaintat în contra sentinţei judecătoresci de a II-a inştanţă susnumită pe basa §-ului 4 al articlului dn lege VI din 1883, ca remediu de drept neconces prin lege 'l respinge.

Dat în Murěş-Oşorhei, în 9 Iuniu 1885.

Báró Apor Károly m. p.
Fekete Gábor m. p.

Nr. 4624—1885 crim

Despre ce se încunosciinţează şi se ordonă ca sě se solvească 10 fi. v. a. ca pedeapsă principală şi 5 fl. v. a. pedeapsă laterală la judecătoria subscrisă dela inmanuarea acestei sentinţe în termin de 15 ḑile sub urmarea esecuţiunei.

Judecătoria regie cercuală
Făgăraş în 11 Iulie 1885.

Könczey Gyula m. p.

Învěţătoriului Nicolau Aron în Făgăraş.

În urma acesteia prin pretură la primăria comunală în 8 ḑile am fost provocat sě plătesc. Primăria a raportat, că n'am de unde, căci cu venitul ce'l capăt ca capelan abia-'mi pot susţînea familia.

Dacă nu's bani e temniţă

Astfel prin hârtia Nr. 7265—1885 crim. presentată cu o ḑi înainte de ajunul crăciunului a. c. „am fost încunosciinţat, ca în 24 de oare dela primirea sentinţei sě me însinuez la judecătorie pentru a fi închis trei ḑile, că în casul contrariu escortarea mea se va ordina“.

Aceasta nu corěspundea cu demnitatea unui preot. Am împrumutat suma de 15 fl. v. a. şi am plătit.

Eată cum se tractează astăḑi factorii, cari contribuesc în prima linie la înflorirea statului regatului ungar. Pe un învěţătoriu, pentrucă n'a fost prevěḑătoriu a lua şi arunca în foc trei gătejele, de cari era acăţată hârtie văpsită cu colorile urgisite roşu, galben şi vênăt, cu cari se jucau urmărind fluturi în ḑi de Mai trei copilaşi nevinovaţi, disposiţiunile aplicate aḑi îl dejudecă la temniţă sau bani, şi de aceasta departe de a putea fi scăpat.

Nicolau Aron,
cap. gr. or.

Din cercul tinerimei universitare române.

Viena, 24 Dec. n. Adese-ori s'a accentuat, şi nu fără cuvênt, că în împrejurările critice de astăḑi, activitatea tuturor membrilor naţiunei române, trebuie sě se restrîngă mai cu samă la desvoltarea internă a vieţii noastre naţionale.

Odată bine consolidaţi în această direcţiune, cu tărie vom fi în stare de a sta în faţa viscolelor, ori din care parte ar sufla acelea.

Multe şi varii sunt căile, cari duc la ajungerea acestui scop.

Ori şi care semn de manifestaţiune internă, în viaţă atât a claselor inteligente, cât şi a celor mai puţin inteligente; în viaţa atât a seniorilor, cât şi a tinerimei, este un presemn de bucurie, este o dovadă, că organismul vieţei noastre naţionale funcţionează.

Purceḑênd deci, din acest punct de vedere, ne împlinim o plăcută datorinţă de a constata, că în sînul tinerimei române de aici, de un timp încoace se observă o mişcare foarte îmbucurătoare.

O amorţeală se părea, că i-a cuprins aproape pe toţi, aşa încât cei dedaţi a privì lucrurile, mai cu samă din partea lor cea slabă, nu arare-ori punênd în comparaţiune tinerimea de odinioară cu tinerimea de astăḑi, trăgeau un resultat nu prea măgulitoriu pentru cea din urmă.

Precum însě în totdeauna, astfel şi acum s'a adeverit, că pripirea în nime nu este bună.

Este cu mult mai puternică în sinul tinerimei române cunoscinţa demnităţii noastre naţionale, de cât sě nu demustre faptice, că pripită era învinuarea, de care se făcea responsabilă.

Nici când tinerimea română nu 'şi-a uitat de sânţenia datorinţelor sale.

Ea scie că cu ochi de mamă o privesce întreaga naţiune şi se silesce a se înarma cu armele sciinţei şi culturei, pentru ca opera începută şi cu bărbăţie susţinută prin toate timpurile grele, sě o poată continua atunci, când va fi sosit timpul, şi când vor pretinde interesele naţiunei.

Ca o dovadă a acestora, ne poate servì adunarea generală a soc. „România-Jună“ din 22 Dec., cu care ocasiune se întruniră peste şaseḑeci de tineri români.

Dumneḑeu cu noi la masă
Îngerii pe la fereastră!

Colindă.

Cam pe lângă mare
Suluri de voinici
Cu cai pogănici
Înaintea lor:
O maică bětrână
Cu furcuţa-n brâu
Cu-un fus sfêrăind
Din gură 'ntrebând:
Nu mi-aţi věḑt, věḑut
Fiuşorul mieu?
— Şi de l'am věḑut
Nu l'am cunoscut!
— Lesne-i de a'l cunoasce:
Ochişorii lui
Murea câmpului,
Sprâncenele lui
Peana corbului,
Obrăjorul lui
Spuma laptelui,
Chivereaua lui
Tăiată-n săgeată
Cam pe ochi plecată!
În degetul cel mare
Ineluţ de soare,
În degetul cel mic
Ineluţ d'argint.
— Şi de l'am věḑut,
Nu l'am cunoscut:
Sus la Rusalim
Rěsboaie făcênd
Tisturi mari ţipând

Adamoaie.

Moaşa noastră Adămoaie
Hoi leru Doamne,
Şede-n uşa raiului
Şi plânge cu bănuire
De-a raiului despărţire:
Raiule grădină dulce,
Eu din tin' nu m'aşi mai duce,
C'am trăit prea bin' în tine.
Când a fost moşu Adam,
Nouě coţi a fost de stat
Şi de doi a fost de lat
Tot de moarte n'a scăpat;
S'o rugat de verii lui
Sě-i îngroape trupul lui
La oraşul Janulni,
L'apa Iordanului.
Şerpe şerpe 'nveninat!
Vai! şerpe faptele tale
Sě te adoarmă lângă cale,
Când vei fi mai adormit,
Capul sě-ţi fie zdrobit.
Moaşa noastră Adamoaie
O luat din rai o poamă,
De atunci-i brumă şi toamnă;
Si-o luat din rai o prună,
De atunci i toamnă şi brumă.

Colindă.

Sě nu fi greşit Adam
Eu 'n pěcate nu eram,
Da Adam tare o greşit,
Eşind la poartă plângênd,
Dumneḑeu l'a auḑit,
Jos la el s'a scoborît,
Dumneḑeu l'a întrebat:
De ce plângi tu măi Adame?
Cum sě nu plâng cătră tine,
Că porunca car' mi-ai dat-o
Sub picioare ţi-am călcat-o,
Pentru o bucătur' amară
M'ai lipsit din rai afară.

Colindă.

Ăsta-i domnul bun
Boieriul bětrân,
Dai Domnului Doamne!
Bun gând si-o gândit
De el şi-o făcut
Dai Domnului Doamne!
Casa lângă drum,
Curtea peste drum,
Dai Domnului Doamne!
Câţi drumari vineau,
Toţi se d'abateau;
Dai Domnului Doamne!
De sălăşluiau,
Câţi goleţi veneau
Toţi se d'abateau
De se îmbrăcau;
Dai Domnului Doamne!
Câţi flămânḑi veneau
Toţi se d'abăteau
De sě hărăniau.
Boeriul bětrân
Bun gând şi-o gândit
De el şi-o eşit
Afară 'n têrnaţ
Şi el s'o uitat
Sus spre rěsărit
Şi el şi-o věḑut
Stele măirunţele
Dragi oile mele!
Şi el şi-o věḑut
Doi luceferei
Dragi berbecii mei,
Cu coarnele roase
De vêrfuri întoarse,
Prin aur sloboaste
Prin pietrii, prin munte,
Pe und' apa curge,
Pietrile resună

Colindă.

La o piatră neslovată
Lerui Doamne!
Şede o maică 'ngenunchiată,
Ca sě nască fiu din piatră;
Fiu din piatră şi-o născut,
Mătura 'n mână i-o pus
Sě măture pămêntul,
Pămêntul de gozurele
Şi ceriul de negurele,

Culese din comuna Sâncel.

În această cunună frumoasă, am avut fericirea de a vedea şi pre reverendisimul domn Sava Popovici protopresbiter, care nu intrelasă nici o ocasiune de a încuragia tinerimea.

Onoare acestui venerabil părinte, care în ori şi ce împrejurări aflându-se, scie sĕ însufleţească, scie sĕ sădească simţeminte românesci.

În cât privesce mersul soc. din anul trecut, înregistrăm cu bucurie progres, atât în partea materială, cât şi morală; onoare acelora, cari ostenesc ca soc. sĕ înainteze tot mai mult către idealul seu.

Balul român dat în anul trecut a ridicat rubrica financiară cu o mie de florini, mulţămită comitetului activ al balului, şi în special preşedintelui aceluia Dr. Sterie N. Ciurcu, unul din cei mai zeloşi binefăcĕtori ai societăţii.

Partea oficială deschisă prin o cuvêntare acomodată din partea vicepreş. Drnd. Ales. Pop a decurs în ordinea cea mai bună.

După terminarea acesteia, s'a început partea socială, unde bucuria şi entusiasmul şi a ajuns culmea.

Pentru prima dată am avut fericirea de a asculta producţiunea nu de mult formatului cor român.

Mărturisesc, că a fost o surprindere generală punctuositatea, cu care s'au esecutat toate piesele.

Fie-care piesă a trebuit esecutată de două-ori pentru a satisface dorinţele ascultătorilor, şi fie-care a fost însoţită de aplause, ce păreau a nu mai înceta.

Meritul cel mai mare a acestui succes, cade asupra dlui cav. de Flondor, conducĕtoriul acestui cor, care cu o paciinţă caracteristică tuturor dirigenţilor, a sciut în timp scurt, sĕ producă resultate atât de frumoase.

Începutul bun este un bun augur pentru ducerea în îndeplinire a ori şi cărei lucrări.

Sĕ sperăm, că nu preste mult va succede acestui cor de a da producţiunilor sale un caracter mai estins, contribuind şi în chipul acesta de a face cunoscut numele de român în cercurile străine.

Nu putem însĕ cu asta ocasiune sĕ nu ne esprimăm mirarea noastră asupra faptului, că la apelul dat de comitetul soc. în interesul corului înfiinţat, n'a rĕspuns nici o parte a românimei.

Această sară de petrecere, în care a domnit însufleţirea cea mai mare, va rĕmânea pentru totdeauna o frumoasă floare din cununa amintirilor noastre.

Ne-am depărtat toţi cu credinţa, că noua viaţă intrată în sinul tinerimei române se va potenţa, putênd astfel, a ne împlini şi de altă dată, o datorinţă tot aşa de plăcută ca şi acum.

Unul din cei de faţă.

— Prelegerea dlui prof. N. Pilţa: „Publicitatea la romani". — Jurnalistica romană.

Braşov, 13 Decembre 1885. Dle Redactor! A seară s'a ţinut a 4-a prelegere literară. Dl prof. Nic. Pilţa a preles despre „publicitatea la romani." Dsa a început cu deducţia şi esplicaţia noţiunei „publicitate", apoi după o întroducere potrivită arată mijloacele cele mai primitive, prin cari aduceau romanii la cunoscinţa generală unele sau altele lucruri. Unele dintre aceste mijloace erau grădini sau alte localuri în general cunoscute, unde se adunau toţi aceia, cari voiau sĕ scie întêmplările ḑilei, acolo se comunica din gură în gură cutare sau cutare eveniment local ori estern; alt loc de publicitate erau cabinetele de ras şi de frisat, unde se duceau de multe-ori chiar şi spânii, numai ca sĕ le spună bărbierul câte o noutate. Altă modalitate de publicaţiune erau strigările la cornurile uliţelor, ca anunţurile prin sunarea de clopoţele pe strade la germani şi prin baterea dobei prin piaţă şi pe strade la noi. A citat mai multe anunţuri săpate şi aflate la desgropările cetăţilor Pompeji şi Herculan în asemênare cu anunţurile de aḑi afişate pe ziduri la cornurile uliţelor.

A vorbit mai departe despre jurnalistica romană amintind de cel dântâi jurnal întemeiat de Iuliu Cesar sub numele *„Acta populi romani diurna"*. A arĕtat ce materii întrau în fie-care rubrică a acestei foi. Acest jurnal a încetat cam pe timpul lui Valentinian al III-lea şi nisce esemplare din el s'au păstrat — ḑice dsa — până aḑi. Lăţirea astorfel de publicaţiuni — deşì nu era cunoscută arta tipografică — se făcea, relativ, destul de uşor şi anume mai vêrtos prin multiplicarea scrierilor decopiate de odată în multe sute de esemplare cu ajutoriul mulţimei celei mari a sclavilor, de cari dispuneau romanii, precum şi prin posta lor, carea după raporturile de atunci încă circula cu destulă iuţală şi siguranţă.

Domnul disertator a reprodus multe anunţuri şi publicaţiuni de ale anticităţii, aducêndu-le în combinaţiune cu cele din timpul de faţă. Dsa a făcut frumos studiu prin atâtea cercetări după astfel de date pentru compunerea disertaţiunei sale. *G.*

— Şedinţa secţiunei pomologice a reuniunei economice. — Poame nobilitate. — Când sĕ se planteze pomii? Cultivarea raţională a merilor şi perilor.

Braşov, 13 Decembre 1885. Dle Redactor! În raportul meu despre desbaterile secţiunei albinăritului de aici, publicat în Nr. 126 al „Tel. Rom.", am amintit despre şedinţa secţiunei pomologice a reuniunei economice de aici. Eată dară în resumat obiectele pertractate în acea şedinţă.

Pentru de a-'şi câştiga fie-cine cunoscinţe de aproape despre diferitele soiuri de poame nobilitate, cultivate de membrii reuniunei, au fost acestia îndatoraţi încă de mai nainte a aduce mai multe esemplare din fie care specie pentru gustare şi studiare. Dintre speciile aduse îmi permit a numĕra acì vr'o câte-va.

Reinette aurii de Blenheim, al căror mieḑ este pocnitoriu şi foarte fin şi aromatic; Parmaine englesesci de iarnă; Cardinalul înflăcărat, Rambour portocaliu — foarte mare şi cu bun gust; Reinette de Canada de o calitate deosebită; Reinette de Ananas; Mere de rosmarin, albe, fine, mici şi lungureţe; apoi pere de ale untului, iernatice, de un gust foarte delicat ş. a.

Urmează la ordinea ḑilei o disertaţiune ţinută de secretariul secţiunei, sub titula „Care e timpul cel mai potrivit pentru plantarea pomilor?" Această temă a fost desvoltată pe basa principiilor şi esperinţelor susţênute de renumitul pomolog Gaucher din Stuttgart. Acesta susţine adecă de cel mai potrivit timp de plantat toamna şi iarna, începênd de pe la mijlocul lunei lui Octombre, — iarna însĕ numai atunci, când va fi foarte moale; în pământ apătos şi rece nu este recomandabilă plantarea în acest timp, din causă, că pomii în astfel de cas degeră preste iarnă. Condiţie neapĕrată este, că, dacă are pomul la plantare foi, sĕ fie despoiat de ele, căci la din contră îşi perde prea multă umeḑeală din trênsul prin transpiraţiune; în alte privinţe se face plantarea ca de obicei

Avantagele, care le are această plantare sunt foarte plausibile şi se pot resuma în următoarele. Toamna dispune omul de mai mult timp pentru esecutarea lucrărilor de grădină, pe când primăvara e foarte impresurat de alte lucrări înteţitoare. Pomii plantaţi toamna mai ales la transpori mai mari şi întârḑiate stau mai bine şi mai în reveneală, prin urmare se prind mai uşor de cât primăvara. Mugurii dormitori sunt mai puţin espuşi la neajunsurile naturali, decât mugurii crescĕtori (primăvara). Toamna nu e de lipsă sĕ udăm, ear primăvara de multe ori nu suntem în stare a învinge toate cerinţele grădinei, fiind cu totul impresuraţi. Pământul rĕmâne înfênat, şi aerul poate străbate uşor prin porii pământului.

Plantaţiunea de toamnă se desvoaltă primăvara foarte de timpuriu, prin urmare va şi cresce mai mult în acel an. Se înţelege de sine, că dacă vom grijì ca sĕ punem împrejurul pomişorului nou sădit un fel de aşternut, (gunoi, paie, puzdării, etc.) ca apĕrătoriu în contra gerului, acest aşternut e mai bine a-l acoperì cu o pătură de pământ ori cât de subţire, de cât a-'l lăsa deasupra neacoperit În fine formarea de callus pentru vindecarea ranelor la tăieturile rădăcinilor se uşurează cu mult mai mult prin plantaţia de toamnă, de cât prin cea de primăvară.

Supunêndu-se la desbatere această disertaţiune s'au espus mai multe păreri variate din partea membrilor, cari au făcut esperiinţă atât cu plantaţia de toamnă, cât şi cu cea de primăvară. Unii ḑiceau adecă că e mai practic primăvara, deoare-ce toamna i s'a întêmplat de a înfrunḑit pomul atunci îndată după plantare, alţii earăş pentrucă li s'a întêmplat de le-au degerat mai mulţi pomi dintre cei plantaţi toamna; causa acestor urmări a fost plantarea prea timpurie toamna, ori aşeḑarea pomişorilor într'un loc apătos şi rece. Cu toate acestea secţiunea a luat conclus, că aici la noi faţă cu clima şi calitatea terenului este mai recomandabilă plantarea de primăvară, fără însĕ de a eschide practicabilitatea plantării de toamnă; cu plantarea de primăvară sĕ se mai facă cercări.

Tot secretariul secţiunei comunică părerile lui Gaucher despre metodul de a putea produce cineva în timp scurt meri şi peri cu trunchiu înalt, frumos, trainic şi cu mare putere productivă. Eată metodul. Pociumpii (pomişorii pădureţi) se îngrijesc şi se cultivă în mod obicinuit vre o 3 ani în scoala de pomi, pentru de a-i împintena la o crescere repede; li se formează trunchiuri frumoase şi puternice prin retezare; după o cultivare de 3—4 ani se mută la locul, unde voim a-i lăsa pentru totdeauna; acì se altoiesc în coroană şi în scurtă vreme vor produce. S'au făcut multe esperiinţe cu această modalitate şi s'a constatat, cumcă pe această cale se dobândesc pomi mai tari, mai sănătoşi şi mai frumoşi şi fructe mai în grabă. Lucrul principal e sĕ se aleagă pădureţi, cari cresc repede, ear nu de cei slăbuţi, strêmbi şi bătrânicioşi. Această procedură o adoaptă secţiunea cu toată căldura.

S'a decis a se procura o foaie periodică de pomologie şi anume *„der Obstbaumzüchter"*, de N. Gaucher din Stuttgart şi această foaie sĕ circuleze pe la membri, ca sĕ o cetească şi studieze.

S'a confirmat din nou o decisiune de mai nainte, ca sĕ se cumpere o grădină pomologică de model. Această afacere se va mai discuta şi în şedinţa din luna viitoare, carea va fi Marţi în 12 Ian. n. 1886. *G.*

Varietăţi.

* (Dr. Iuliu Glaser), unul dintre conducĕtorii partidei liberale germane din Austria, fost ministru de justiţie, procurator general la înalta curte de casaţiune din Viena şi unul dintre cei mai eminenţi jurişti ai veacului nostru, a reposat Sâmbătă seara la Viena, în etate de 54 de ani.

* (Asilului Elena Doamna) i s'a lăsat prin testamentul reposatei Elena Răsucean un legat de 20,000 lei. Acest legat s'a primit cu autorisarea M. S. Regelui.

* (Earnă nu glumă.) „Democratul" din Ploeşti spune, că zăpada căḑută în Vălenii-de-munte a fost aşa de mare, încât a dărâmat nişte case.

* (Un eveniment îmbucurătoriu) se aşteaptă pe finea lunei lui Ianuariu la curtea regală din România. Se speră că în curênd va avea şi România moştenitoriul seu de tron, ca descendent direct al regelui Carol.

* (O convenţie postală) s'a închieiat între România şi Bulgaria, prin împuterniciţii acestor douĕ ţĕri, şi anume dl colonel Pastia, directorul general al postelor şi telegrafelor din România şi dl Naciovici, agentul diplomatic al Bulgariei.

Această convenţie prevede modul efectuării schimbului de mesagerii, stabilesce rĕspunderea în cas de perdere sau stricare a obiectelor, ficsează tacsele de perceput etc.

Până acum mesageriile destinate pentru Turcia se trimeteau prin Viena-Triest. După aprobarea acestei convenţii, ele vor merge prin Bulgaria, evitând acel mare ocol, care ocasionează perdere de timp şi chieltuieli însemnate.

*(„Amicul artelor"). — Un comitet, compus din mai mulţi specialişti şi amatori a diferitelor ramuri a artelor frumoase, s'au decis a redacta în Iaşi un jurnal cu titlul „Amicul Artelor" care va aduce cele mai nouĕ scrieri de valoare, recensiuni, poesii, dări de samă asupra mersului teatrului, concertelor, esposiţiunilor, diverse etc. asupra artelor frumoase atât din ţară, cât şi din străinătate.

Avênd corespondenţi în întreaga Bucovină şi Transilvanie, în Viena, Berlin, Bruxell, Dresda, Paris, şi Roma, această revistă devine indispensabilă ori cărei familii, dând şi sciri asupra modelor din curent.

Ediţiunea constă din o elegantă broşură în quart format, ce conţine 20 de pagini; ilustraţiuni atât ai artiştilor, cât şi a distinşilor amatori români din ţară precum şi din diferite ramuri a artelor frumoase, precum şi composiţii musicale originale.

Apare regulat la 1 şi 15 a fie-cărei luni, începênd dela 1 Ianuarie 1886. Ilustraţiile şi tipariul notelor sunt esecutate în Berlin.

La finitul fie-cărui an se pune onorabililor abonaţi la disposiţie, o anvelopă foarte frumos şi lucsos lucrată, pentru legatul celor 24 broşuri din cursul anului.

Costul abonamentului:

Pentru străinătate pe un an este de 10 fl. v. a., pe ½ an 5 fl. v. a.

Puindu-ve în vedere conţinutul interesant a acestei lucsurioase ediţiuni, care devine o adevĕrată comoară a fie-cărui prietin a literaturei şi artelor frumoase va sta gustului şi culturei scientifice a fie-cărei familii totdeuna ca cel mai bun ajutoriu.

Administraţiunea revistei „Amicul Artelor" îşi ea permisiune de a ve ruga, sĕ binevoiţi a sprigini această intreprindere, de mult dorită în ţară, prin binevoitoriul DVoastre abonament, puindu-ve la disposiţie pe contra pagină rubrica cuvenită.

Costul abonamentului se binevoiţi a-l trimite prin mandat postal către subsemnatul, care este dator a elibera o cuitanţă de abonament, timbrată după lege.

Tot-odată Dnii abonaţi sunt rugaţi de a trimete adresele Dsale bine lămurite.

Asigurându-ve de cea mai distinsă consideraţiune,

Pentru administraţia şi redacţia revistei „Amicul artelor.“ *Nicu F. Meşederu.*

Iaşi. — Strada Primăriei.

* (România irredentă.) — Sub titlul acesta cetim în nrul de aḑi al jurnalului „Pester Lloyd“ următoarea notiţă interesantă:

„Din locuri competente primim următoarea comunicare: În mai multe jurnale strĕine şi chiar şi din partea guvernului României s'a susţinut, că din incidentul proclamaţiunei „irredentei române“ s'au făcut arestări numĕroase. Dar aceste sciri despre arestări numĕroase sunt cu totul esagerate; dovadă e împregiurarea, că cu totul s'au fost arestat numai 11 persoane, dintre cari 8 au şi fost puse imediat pe picior liber. De present se mai află numai trei persoane în arest preventiv, pe basa decisiunilor judecătoresci, aduse pe cale legală“

* (Irredenta italiană.) Mai multe societăţi patriotice din Italia, voind sĕ serbeze, prin manifestaţiuni publice aniversarea lui Oberdank, au fost împedecate în esecutarea planului lor, de către autoritatea competentă. Studenţii, conduşi de mai mulţi fruntaşi radicali, de asemenea au voit sĕ arangeze o aniversare la universitate, dar ajunşi acì au găsit porţile închise. Comisarii de poliţie i-au înduplecat apoi sĕ meargă pe la casele lor. Faptul acesta al studenţilor a avut drept urmare, că a doua ḑi rectorul universităţei a dispus suspendarea cursurilor pănă după sĕrbători şi a ameninţat, că îndată ce s'ar mai ivì vre-un esces, fie cât de mic, va închide universitatea.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Decembre.

Timişoara:	**8**	**34**	**18**	**10**	**46**
Viena:	**6**	**54**	**67**	**86**	**88**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 24 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.—	99.60
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	97 75
Sorţi ungu eşti cu premii	711.10	117.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
oriental ung.	109.—	109.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101.50	101.—
Sorri de regularea Tisei	123.25	125.32
Acţiuni de bancă austro-ung	789.—	870.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298.75
Galbin	5 98	5.97
Napoleon	9 98	9.98
100 marce nemţeşti	61 90	61 90
London pe (poliţă de trei luni)	126.05	126.10

Nr. 311. [1218] 2—3

CONCURS.

Fiind a se conferì 1 ajutoriu à 20 fl. pe an, pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale comunei desfiinţate Tofalĕu, cari învaţă vre-o meserie, se escrie prin aceasta concurs.

Aspiranţii la acest ajutoriu au sĕ-şi presinte pănă *la 31 Ianuariu n. 1886 la subsemnatul comitet* cererile lor însoţite de următoarele documente.

a) Atestat de botez, în original, sau copie legalisată.

b) Atestat scolastic, despre absolvarea cel puţin a clasei a IV-a elementară.

c) Atestat, că se află lucrând la vre-un măiestru şi cu ce succes, eventual contractul ce l-a încheiat cu măiestrul pentru învĕţarea meseriei.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătura meseriei pănă se vor perfecţiona pe deplin.

f) Adeverire, că sunt într'adevĕr descendenţi din vre-o familie din desfiinţata comună Tofalĕu.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 20 Novembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-preş. **Dr. D. P. Barcianu,** secretariu.

Nr. 721. [1220] 1—3

EDICT.

Marina Spiridon Voicu din Braşov gr. or., carea cu necredinţă a părăsit de 14 ani pe legiuitul sĕu bărbat George I. Bizdidean, tot din Braşov, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul for matrimonial, în termin *de 3 luni de ḑile* dela publicarea acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială şi în absenţă-i.

Braşov, în 8 Novembre 1885.
Scaunul protopresbiteral al tractului
Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 728. [1221] 1—3

EDICT.

Paraschiva Drăghiciu n. Achim Petrache din parochia Tocile din Braşov, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuitul seu soţ George N. Drăghiciu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide causa matrimonială şi în absenţa ei, şi anume în termin *de un an şi o ḑi* dela prima publicare a acestui edict.

Braşov, în 2 Novembre 1885.
Scaunul protopresbiteral din tractul
Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Audiţi! şi ve miraţi!

12,500 de bucăţi

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete şi potrivite şi pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roşu, vênĕt, alb, scoţian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.**
Le espedează pe lângă rambursă [1209] 4—4

Exporthaus „zur Austria,“ WIEN. Oberdöbling, Mariengasse 31.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.4**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireş	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	--	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12 12	2.36	**10.02**	--
	12.37	**2.41**	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghirbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**7.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuş	7.33	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	**12.—**
Budapesta	7.10	8.16	2 10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timişoara	8.42	3.40	**10.09**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr 133 Sibiiu, Joi 19/31 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 c pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 18 Decembre 1885.

Este foarte agitată vieața publică din statul nostru.

O nemulțămire generală domnesce pretutindenea și ea cresce pe ḑi ce merge, așa că dacă nu se vor mai schimba lucrurile, bun e Dumneḑeu, dară la bine cu greu ne putem aștepta.

Și e generală nemulțămirea, mai ales în ce privesce critica posiție a noastră a românilor, și în special a românilor ortodocsi, căci contra noastră ḑi de ḑi se iau mĕsurile cele mai escepționale, ca și când interesele statului ar pretinde chiar stêrpirea noastră de pe acest pămênt, la care tot atâta drept avem și noi, ca ori care naționalitate sau confesiune din patrie.

Aceasta e impresiunea ce o produce asupra noastră desvoltarea lucrurilor pe toate terenele, și această impresiune se esprimă din toate părțile locuite de români. Escepțiune fac numai acei naționalisti ai nostri, cari nici în necasurile noastre comune și generale nu se pot desbrăca de patimile și preocupațiunile lor personale, ci orbiți de acestea, cred că fac lucru bun, când sistematice sguduesc viața noastră bisericească, și nu se sfiesc a născocì mai unul, mai altul incident, numai ca sĕ-și poată mulțumì patimile.

De astădată nu vom vorbì mai pe larg de nemulțămirea noastră, nu de îngrijirile, cu cari privim la amărîta noastră soarte; nu vom vorbì numai de a noastră amărăciune, ci ne vom ocupa cu cel mai nou incident de nemulțămire, ne vom ocupa cu agitațiunea generală din patrie, care ocupă spiritele din incidentul noului proiect de lege privitoriu la legea municipală, și în special cu disposițiunile, cari dau putere discreționară comitelui suprem, ca representant al guvernului.

E aspru, foarte aspru proiectul de lege al guvernului. După acest proiect comitele suprem între altele are dreptul și datorința a cerceta causele dela judecătorii, a se informa în ce chip s'a decis cutare sau cutare causă, și a face raport ministrului Ca eflucs al acestui drept comitele suprem va fi persoana, în mâna căruia e depusă și soartea justiției, căci el are sĕ ḑică cel dântâi cuvênt la denumirea unui judecătoriu, el are sĕ ḑică primul cuvênt la înaintarea judecătoriului, și tot el are sĕ decidă dacă cutare judecătoriu e sau nu la locul seu din punctul de vedere al unei anumite idei de stat unguresc.

Acesta e un cerc de competință al fiitoriului prefect după proiectul guvernului.

De aici s'au născut o sumă de bănuieli fondate.

S'a creḑut și se crede, că puterea discreționară, cu care se înzestrează oficiul de prefect poate fi o lovitură de moarte pentru justiția din statul nostru.

Se ḑice nu fără temeiu că această discreționară potestate a comitelui suprem sacrifică consciința judecătoriului, căci nu capacitatea, nu onestitatea, nu convingerea iuridică, nu normele de drept vor mai fi decisive la pronunciarea sentințelor, ci voința representantelui guvernial E pace deci cu independența, pace cu inamovibilitatea judecătoriului, îndată ce caprițiele unui om dau direcțiune la administrarea justiției.

De aci s'a născut agitațiunea de care vorbim.

Mai interesați sunt în această cestiune iurisprudenții Ungariei, și mai interesată e pressa opozițională, care cu toate că face concurință celor dela putere în propagarea fanatismului lor național, totuș în aceasta cestiune specială combate cu multă tărie proiectul de lege.

Era dedată lumea a-și inchipuì dreptatea în mod simbolic cu ochii legați, ca nu cumva vederea sĕ o smintească la pronunțarea sentințelor. Se poate prevedea, că nu va fi așa de aici încolo. Dreptatea va trebui sĕ-și facă ochii în patru, sĕ privească ce schime va face domnul prefect, și din aceste schime sêrmana va trebuì sĕ gâcească disposiția sufletească a comitelui suprem, pentru ea și pentru ai ei, va pune în cumpĕnă vocea consciinței cu voința representantelui guvernului și numai atunci își va deschide gura.

Nu noi o ḑicem aceasta, ḑiarele unguresci ni-o spun, camerele advocațiale au respicat aceste nedumeriri, și noi reproducem numai, dar și reproducerea noastră e foarte palidă în raport cu amărăciunea, de care e suprimată opinia publică, și cumcă numai adevĕrul îl vorbim, aceasta o vom proba cu altă ocasiune.

Se nasce de sine întrebarea: ce tendențe urmăresce proiectul de lege prin întroducerea mesurilor escepționale, cari pun în mișcare neobicinuită spiritele cetățenilor.

Ce tendențe?

Ar fi lucru riscat sĕ căutăm noi după rĕspuns la această naturală întrebare, căci prea ușor am fi bănuiți, că suspiționăm bunele intențiuni ale înaltei noastre oblăduiri, și ar fi și lucru de prisos osteneala, căci ni-o a spus un ager apĕrătoriu al acestei mĕsuri în adunarea advocaților din Budapesta.

Noi, amărîții de noi suntem și aici calul preste care se bat alții.

Trebuesc controlate naționalitățile, controlați judecătorii de român și presidenții dela tribunale, ca nu cumva vre-o nălucire sĕ treacă în realitate; nu cumva diavolul zugrăvit pe părete, sĕ înceapă a se mișca.

Așa dară naționalitățile din Ungaria au provocat mĕsurile de cari vorbirăm.

E bine sĕ o scim și aceasta, căci cine scie de ce va fi ea bună la timpul seu, când cărțile se vor deschide și faptele se vor vĕdì.

Crestăm la răvaș și deocamdată ne oprim.

Revista politică.

Armistițiul este primit și din partea sêrbă și din cea bulgară; cu toate aceste trupe mai mici se încaieră în continu pe la graniță. Încăierările aceste sunt apoi urmate de o grămadă de recriminațiuni. Sêrbii îi acusă pe bulgari, ear bulgarii pe sêrbi.

Dar îndeletnicirile aceste sunt de o astfel de natură, încât nimĕnui nu-i trece prin cap, de a se teme, că pacea ar putea fi primejduită prin ele.

„Journal de St. Petersburg" se dechiară asupra armistițiului în chipul următoriu. „Acum — ḑice organul guvernului rusesc — când lupta cu armele a încetat, sau cel puțin s'a suspendat, se întoarce revoluția dela 18 Sept. pe domeniul acțiunei europene. Avem nădejde că ea va fi mai roditoare pe

FOIȚA.

In serile de iarnă.

Oamenii din provincià, cari au o mulțime de datine legate de sĕrbătoarea Sănmicorilor, când noaptea ard banii prin locuri anumite, sunt de credință, că a treia ḑi după aceasta sĕrbătoare, adecă tocmai pe când scriu și eu aceste șire, ar fi ḑiua cea mai mică și noaptea cea mai mare de preste an. Și pare-mi-se nu se înșală în credința lor. Mie unuia mi se părù ḑiua aceasta foarte scurtă, și o bură ce ne făcù pănă și ḑiua întunecoasă — me silì sĕ aprind luminarea fără vreme. Tocmai me cugetam la scris, căci mi-am fost perdut firul, nu mai sciam unde am curmat scrisul și pe când me gândeam de unde sĕ încep și unde sĕ termin, eată îmi deschide cineva ușa. — Dar cine sĕ me caute? Nimenea altul decât epistolariul — în limba statului „levél hordóul," carele de câte-ori împarte scrisorile aleargă în fuga mare ca cei schimbați — ca sburătoriul de noapte din poveste, carele îmi aduce deja epistolele de un an de ḑile, fără ca sĕ-mi fie dat rĕgaz ca sĕ-l întreb vr'odată de nume, încât de-mi și deschide ușa mai în toate ḑilele, n'am apucat încă a-l întreba cum îl chiamă. De sigur că nu-l va chiema nici Árpád nici Károly, nici Géza, — pentru-că vorbirea lui fluentă și bineaccentuată română — îmi garantează că e român. Destul atâta, că purtătoriul nostru de epistole și astădată ca totdeuna aruncându-mi o epistolă pe masă, se întoarce și nu l'am mai vĕḑut. Desfac epistola cu nerăbdare, ea e dela un vechiu amic al meu, om din provincià, ca și mine. Cugetam că epistola amicului meu, me va distrage, când colo cetind epistola, numai decât la început aflu, că amicul meu îmi înșira o mulțime de tênguiri și într'altele că nu i va ajunge nutrețul la vite — deși earna abea s'a început așa ḑicênd, că nu se caută vitele, că n'au preț bucatele ș a. Se duce minune, îmi cugetai, noi oamenii din provincià nu mai scim conversa fără a ne înșira lipsele și neajunsele noastre, și invidiăm oareș-cum pe oamenii de pe la cetăți, cari îș vor petrece în dragă voie serile de iarnă, — dar curênd îmi adusei aminte, că și pe la cetăți îș vor avè oamenii greutățile lor. Însĕ sĕ nu me depărtez de obiect. Amicul meu trece mai departe în epistola sa la obiecte de natură politică, întrebându-me dacă am cetit absurditățile lui „Ellenzék" din Cluș, care sfătuiesce pe doamnele și jupânesele d'acolo, ca dacă vor cumpĕra pe viitoriu: lapte, ouĕ, pui și altele pentru culină, sĕ nu mai vorbească cu românii, respective cu femeile române, cari le îmbiă acesti articoli nici un cuvênt altcum, decât numai în limba maghiară, adecă tot sfaturi înțelepte, de cari numai în „Ellenzék" se mai pot cetì.

În fine amicul meu, după enararea unor lucruri de natură umoristică trece la o cestiune mai serioasă, și anumit îmi ḑice: „toate ca toatele, dar ḑeu ar fi timpul suprem, ar fi oara a unspreḑecea, ca certele personali, discordiile învechite între oamenii nostri, și anume între inteligința noastră sĕ se curme, sĕ încete odată pentru totdeuna, căci rĕul ce provine dintr'aceste certe fără nici un înțeles, se estinde ca o cangrenă periculoasă și afară în provincià între inteligința inferioară, de a doua mână, și aceasta ne insuflă multă grijă Eu nu-ți vorbesc, îmi ḑice, acì de diferințe de opiniuni, nici de neînțelegeri în afaceri politice, căci acì ne unim cu toții foarte ușor; pentru-că și de n'am vrea a fi una în cele politice, ne siles e la aceasta ungurul, carele din furia sa înăscută ne face parte egală la toți românii, — ci îți vorbesc de personalitățile învechite la ai nostri, și cred că me înțelegi."

Pănă acì epistola. — Dar amicul meu n'a ḑis nimica nou, nu mi-a făcut nici o descoperire, pe carea sĕ nu o scim cu toții. E un lucru vechiu acesta, de aceea ne putem închipuì de ce simțĕmênt dureros a putut fi cuprinsă inima laureatului nostru poet nemuritoriu, când 'și-a muiat condeiul spre a ne scrie tristul adevĕr: „Pe voi ve nimiciră a pismei acest teren, precum a fost la conferinţa din Constantinopol. Aḑi sunt bine cunoscute motivele, din cari provine acea nerodire. Situaţiunea nu mai e cea vechie. Putem deci cu drept cuvênt aştepta ca şi resultatele sĕ fie altele şi ca pacea din orient sĕ fie cu bun succes susţinută."

„N. fr. Presse" primesce scirea din Belgrad, că ministeriul Garaşanin s'a decis a'şi da demisiunea. Dar regele Milan ar fi aplecat sĕ primească demisiunea, numai în acel cas, când Garaşanin s'ar angaja sĕ formeze tot el noul cabinet, care sĕ fie compus din membrii tuturor partidelor.

Cabinetul României s'a complectat. Decretele pentru numirea noilor miniştrii n'au apărut încă în foaia oficială, dar au apărut într'o gazetă oficioasă.

Iacă cum e compus ministeriul, după această gazetă:

Preşedinte al consiliului şi ministru de interne: dl I. C. Brătianu;

Ministru de esterne: dl Ferichide;

Instrucţiunea publică şi culte: D. Sturdza;

Finanţe: dl C. Nacu;

Justiţie: dl Eug. Stătescu,

Domenii: dl An. Stolojian;

Rĕsboi: dl general Fălcoianu;

Lucrări publice: dl general Radu Mihai.

Toate probabilităţile sunt, că o nouă remaniare se va face în curênd. Se ḑice că dl general Fălcoianu nu va rĕmânea în capul departamentului de rĕsboi decât pănă la terminarea esperienţelor cu cupolele.

Congresul pentru alegerea preşedintelui republicei francese a fost deschis Luni după ameaḑi sub presidiul dlui Leroyer, preşedintele senatului. Erau de faţă mai toţi senatorii şi deputaţii. Îndată după deschidere, monarchiştii au făcut propunerea sĕ se amâne congresul, voind a împedeca astfel actul de alegere.

Preşedintele respinse propunerea ḑicênd, că congresul e chiemat numai spre a alege, nu spre a desbate. Sgomot teribil urmă după aceste cuvinte. Deputaţii monarchişti se îmbulzesc spre tribună, unde se încaieră cu uşierii. Cassagnac striga: „Aici e ca la têrg!" Toate încercările de a restabilì liniştea rĕmaseră multă vreme zadarnice.

În fine preşedintele isbutì a pune întrebarea, dacă congresul voiesce a face alegerea. Maioritatea precumpănitoare declarându-se pentru, se făcù alegerea preşedintelui republicei. Din 589 voturi a celor de faţă, 457 votară pentru Jules Grévy, 68 pentru Brisson, 14 pentru Freycinet, 10 pentru Delaforge, 27 pentru candidaţi diferiţi, 13 bilete erau albe. Astfel Jules Grévy fù ales earăş de preşedinte pe timp de şepte ani.

Brisson refusă a reconstruì cabinetul. Probabil că Freycinet va fi însărcinat cu formarea lui.

Comitetul esecutiv al uniunei irlandeze a publicat un program pentru deslegarea cestiunei irice. Acest program cuprinde următoarele 5 puncte mai de căpetenie: un guvernament independent local, representarea Irlandei în parlamentul englez printr'un secretariu şi vicesecretariu ales dintre delegaţii casei irlandeze, universităţi şi scoale fără caracter confesional, cari în parte sĕ fie dotate de stat, un vice-rege irlandez din familia regală şi în fine încuragiarea industriei irlandeze prin oferirea unei părţi la edificările intreprinse de stat, prin ridicarea şi scutirea pescăritului, prin înfiinţarea de porturi de scăpare şi reconstruirea porturilor esistente, precum şi prin sprigìnirea căilor ferate, a tramvayurilor şi a navigaţiunei şi prin alte intreprinderi publice în favorul statului. Şi toate aceste s'ar putea îndeplinì, dacă s'ar crea pentru Irlanda un oficiu central de construcţii, care sĕ aibă voiă liberă, de a autorisa şi susţinea ori-ce soi de intreprinderi publice.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Reuniunea învĕţătorilor din districtul Sibiiului.

În 13 şi 14 a lunei şi anului curent s'a ţinut adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor din districtul Sibiiului în scoala română gr. ort. din suburbiul Iosefin. La această reuniune participară destui învĕţători, faţă cu timpul în carele ei fură conchiemaţi, şi faţă cu depărtarea locului. Nici nu voi sĕ reflectez la această împregiurare, nici la altele, ci îndemnul din carele proced a ḑice ceva despre aceasta reuniune, respective despre adunarea şi cursul ei, este numai scopul practic, pe carele cred că îl poate avea o atare reuniune, — „mai demult „conferinţă."

„Reuniunea învĕţătorilor", singură numirea arată, că ea este pentru învĕţători, prin urmare trebuie sĕ fie constituită de învĕţători, începênd dela cel din urmă membru ordinariu, pănă la cel dântâi funcţionariu al ei, analog altor state şi tagme, Şi fiind astfel constituită, sĕ lucre în sanctuariul ei toţi membrii pentru ajungerea scopului pe calea şi după dreptul şi datorinţele, ce le dă ea acelora. Stând lucrul aşa, fără de a înşira multe despre scopul şi problema reuniunei, deoarece acela e destul de cunoscut, sĕ întrăm în meritul lucrului.

În convocare erau puse mai multe puncte, între cari şi unele prelegeri practice. Punctul prim era „raportul general despre starea reuniunei", dar acela nefiind presentat, precum şi punctul 6 despre reconstituirea reuniunei, carele n'a fost la loc, din mai multe consideraţiuni. de astădată nu le voi atinge; voi sĕ ḑic însĕ ceva despre prelegeri şi despre discusiune preste tot. Prelegeri s'au ţinut şi reflecsiuni s'au făcut; însĕ la toate aceste abia vr'o câţi-va învĕţători luară parte şi tot din cei dela scoale capitale, pe când mulţimea învĕţătorilor sta neclătită, deşì între ei se vedeau mulţi oameni de etate, despre cari trebuia sĕ presupui că sunt învĕţători cu pracsă de scoală, cari de mai mulţi ani propun religiunea băieţilor de toată etatea, ba poate că ei sunt chiar părinţi de familie, şi aşa vor fi sciind atâţi ani cum au proces cu acest studiu şi ce resultat au vĕḑut; şi totuş acesti oameni tăceau la pertractarea acestui obiect chiar şi atunci, când în critici se ḑicea, că religiunea nu are de a se propune în scoală ca studiu, ci în mijlocul propunerei altor obiecte sĕ se tracteze şi despre el. Multe ne pot fi bune, sĕ vedem însĕ cari ne sunt mai de folos. Ne pare bine de progresul unor învĕţători în cestiunea didacticei. precum şi a doctrinei religiunei, căci trebuie sĕ mergem înainte, după motto: *Si consvetudo (praxis) vicerit, vetus lex abolebitur.* Sĕ nu uităm însĕ că: atunci când are sĕ se desbată un obiect atât de delicat, trebuie ca acela sĕ fie pertractat şi desbătut de toţi membrii reuniunei pe basa pracsei şi a resultatelor dovedite, cari se oglindează în acei adulţi şi poate bărbaţi, cari au fost instruaţi încă din frageda lor copilărie tot de învĕţători. Sĕ-i facem sĕ ne spună acei învĕţători cum au lucrat? cum au putut străbate în acest studiu mai mult ideal, şi cum au putut băga mai bine în mintea şi în inima elevilor idea şi cunoscinţă despre Dḑeu, că devenind ei adulţi sĕ rĕmână constanţi în convincţiunea acelei cunoscinţe, ca mai târḑiu ca bărbaţi sĕ fie creştini buni. Aceasta însĕ, se poate şi în alte reuniuni de aceste, nu s'a făcut; şi învĕţătorii au eşit tăcênd, eară după aceea îi puteai auḑì spunênd adevĕrul, că ḑeu copilul aude despre Dḑeu cum scapă din leagăn, încă foarte mult dela părinţi, cari îl învaţă rugăciuni, cruce etc, apoi şi în scoală ei au propus studiul religiunei băieţilor încă şi celor începĕtori. Tot aşa am putea ḑice, că s'au urmat şi cu alte obiecte.

Nu caută nime a detrage din laurii învĕţătorilor prelegĕtori, fie fost acele prelegeri chiar şi numai o bucată de cetire sau un esemplu din oare-care carte, — enarată simplu fără desfăşurarea oare-cărei conclusiuni, căci şi aceasta e merit, pentrucă ca sĕ poată oare-cine enara atari bucăţi, trebuie sĕ le înveţe mai ântâi de rost. Sĕ nu perdem însĕ din vedere că pluralitatea absolută a învĕţătorilor vine la reuniune şi pleacă dela ea fără ca sĕ şi fi deschis gura, şi fără de a-şi fi făcut vr'o notiţă din cele pertractate, aşa încât ei singuri la darea de seamă îşi ḑic: Oare ce ducem noi acasă?!

Deci calea cea adevĕrată, pe carea are reuniunea de a o urma, poate că ar fi aceasta: În adunările reuniunei sĕ se dee ocasiune fie-cărui învĕţătoriu a-şi manifesta părerea pe basa pracsei făcute, — asupra oarecărui obiect; — ca discusiunea sĕ se facă de către toţi învĕţătorii, căci scopul pentru toţi e unul, şi gradul de cualificaţiune nu deosebesce pe nici unul în oficiu, numai în individualitate.

Eară despre aceste obiecte sĕ preleagă, sĕ critice şi sĕ delibereze numai învĕţătorii, căci e vorba despre modul de procedere la propunerea învĕţămêntului în scoalele poporale, cu care numai învĕţătorii acestor scoale au de a se ocupa, eară nu cei dela institute şi facultăţi, unde elementul se presentează pregătit, spre a primì sciinţele în mod mai estins. Stând aceasta, apoi urmează cu toată dreptatea şi acel drept, că şi în alte cause şi afaceri au sĕ desbată şi sĕ discute numai învĕţătorii, cari ca atari, îşi cunosc trebuinţele în toate cestiunile.

Un membru al reuniunei şi învĕţătoriu.

Raportul anual

al societăţii academice „România Jună" în Viena.

Darea de samă, ce avem a o face onor. public român la sfîrşitul fie-cărui an administrativ, ne procură totdeuna o mulţămire sufletească, căci ni se dă ocasiune de a-i arăta mersul, respective progresul societăţii noastre şi comunicându-i aceste, suntem siguri, că onor. public român nu mai cere altă mulţămită din partea noastră decât vĕḑênd, că societatea noastră esistă şi se silesce pe cât îi permit mijloacele şi puterile de a merge tot înainte! — Şi astfel prin concursul Dv. am ajuns astăḑi, după 15 ani de esistenţă la o stare, în care ne putem mândrì ḑicênd numai numele de „România Jună", ne avênd nevoie sĕ mai adăugăm, ce suntem, cine suntem şi care este scopul nostru.

Ca totdeuna astfel şi astădată ne-am îndreptat atenţiunea noastră, nu numai asupra desvoltărei interioare a socie-

---

rĕutate şi oarba neunire." Şi sĕ nu uităm, streinii ţin în evidenţă astfeliu de divergìnţe personale, ba ei contează la ele anumit, spre a-şi putea tăia câte o toporişte bună din pădurea românească, de câte-ori vrea sĕ taie la trupina arborelui nostru, pe care nu hărnicia noastră, ci numai pronia divină, mâna celui de sus l'a scutit şi apărat atâtea sute de ani. Inteligința română, câtă numai va face studii serioase din istoria cea tragică a trecutului nostru, ţinênd cont de împregiurările cele grele de astăḑi şi va căuta înainte, spre viitoriul nostru cel problematic, va fi de sigur convinsă, că datorinţa noastră cea mai sântă ni este, a premerge cu esemplul bun, privind în fieşte-care român pe fratele nostru. Pănă când românul nu se va sci stima şi iubì el pe sine, înzadar va striga şi va pretinde stima şi iubirea străinului.

Sistemul de aḑi a fost pentru noi o scoală destul de grea şi amară, şi cel-ce n'a putut învĕţa din această scoală, n'o sĕ mai înveţe nici odată.

Ni place a ḑice adese-ori, şi poate câte odată cu prea mare uşurinţă, că „apa trece, petrile rĕmân," sau cu alte cuvinte: că noi tot suntem trunchiul, talpa ţĕrei şi tot acì vom rĕmânea, căci sistemele vin şi trec, precum trece apa. Aşa e, dar vedeţi apele se pot vărsa şi în torenţi, şi torintele repeţite mişcă din când şi petrile, căci ce mai scim noi ce ni va aduce ḑiua şi noaptea; de aceea inteliginţa noastră, carea este eşită din popor, înţelegêndu-se frăţesce, sĕ caute a i asigura acestuia o izitură solidă, spre a-l asigura contra torentelor.

Poporul român pănă astăḑi pe lângă toate greutăţile ce-'l apasă îşi mai are, îşi mai ţine încă casa şi moşia sa, pămêntul moştenit dela părinţii şi strămoşii sei. Deci pentru ca sĕ i se garanteze subsistinţa sa, din câte toate sĕ-'l sfătuim ca sĕ fie muncitoriu; ear pentru ca sĕ poată muncì mult, sĕ ne apropiem de dênsul cu toată încrederea, cercând a-i uşura mijloacele, pentruca aşa sĕ poată munci mult, interesându-ne pănă şi de traiul vieţii sale, de nutrĕmêntul seu. Nu putem nega, poporul nostru e muncitoriu şi luptă mult, el lucră pentru alţii, muncesce în ḑilele cele lungi de vară, în arşiţa soarelui, în călduri tropice, pe lângă un nutrimênt în multe părţi atât de sec şi slab, încât par'că me genez a mai şi descrie în public un atare mod de viaţă; şi cu toate astea el rentoarnă sara acasă voios dela muncă, dela sapă, coasă, secere, cântându'ţi în fluieră şi horindu'ţi nisce cântece, de care numai el îţi scie cânta, pentrucă el pănă şi în aceste cântece doioase şi jalnice îţi scie pune înainte o oglindă fidelă a trecutului seu tragic, plin de suferinţe şi greutăţi. Bine, ce ar fi în stare a lupta acest popor, cât ar putea el muncì, prelângă un nutrimênt mai bun! Se poate ca chiar traiul cel slab, lipsa de bucate mai nutritoare încă îl seduce, şi 'l silesce a se aluneca la beutura vinarsului, cu care îşi mai amurte — după ḑisa dênsului — oasele cele muncite. Dacă preoţimea şi preste tot inteligenţa noastră ce o avem se va conţelege mână în mână la olaltă, aci încă s'ar putea face foarte mult, ş'apoi deşteptând noi poporul spre a se deda la un trai mai bun, la nesce bucate mai nutritoare, prin aceasta am delăturat tot odată şi un prilegiu sigur din calea lui, spre a-l scăpa în parte dela patima beuturei.

Nu e de ajuns a lucra în câteva ḑile tare şi şi cu diliginţă, şi pănă ca sĕ ajungă poporul la un sporiu bun, sĕ se poată bucura de munca sa, trebuie sĕ muncească, fie şi mai cu cumpet, dar sĕ muncească intens, odichnind atunci când e vremea de odichnă. Poporul nostru de odinioară era precum scim foarte evlavios, religios, pănă la fanatism, şi din causa aceasta, el pare că nu s'a îndestulit numai cu sĕrbătorile cele legate prescrise de biserică, deşì biserica noastră îşi are sĕrbătorile sale legate într'un numĕr destul de considerabil, el în pietatea sa bucuros ar fi jertfit la tot sântul câte o dragă de ḑi, pănă când sub nemuritoriul împĕrat Iosif II s'au normat anumit sĕrbătorile prin un decret, pe carele din întêmplare nu'l am acì la îndemână. Cu toate astea poporul nostru conservativ cum e dênsul, mai are şi pănă în ḑiua de astăḑi o mulţime de sĕrbători aşa numite bisericesci, pe cari tăţii, dar şi asupra ridicărei prestigiului nostru înaintea publicului străin, căci într'acesta găsim sorginţi puternici pentru esistenţa noastră, ântâi e folosul material şi acesta pentru traiul de toate ḑilele, ear al doilea folosul moral pentru susţinerea bunului nume de român, pentru care naţiunea noastră totdeuna cu vrăjmăşie se luptă! — Ca una din doveḑile pentru acest adevěr sunt balurile noastre din fie-care an, care adună în sînul seu mare parte din elita Vienei şi că ne-am silit într'adevěr ca acest bal sě corespundă atât scopului material, cât şi celui moral este, că precum anul trecut, astfel şi anul acesta am avut marea onoare, ca acest bal sě fie protegiat de un membru al casei Impěrătesci, de A. S. J. Archiducele Rainer şi cu această ocasiune, sě ne fie permis a-i aduce, şi pe această cale, omagiile noastre de mulţămită şi recunoscinţă. Cât despre reuşita morală a balului din anul trecut, au vorbit jurnalele locale la timpul seu destul de favorabil, ceea ce ne poate servì ca un atestat faţă de public şi ca un stimul puternic pentru noi.

Partea financiară încă a fost destul de îmbucurătoare în comparare, se înţelege, cu spesele avute. Numěrul cel mare al oaspeţilor dela balul nostru din anul 1884, precum şi imprejurarea, că balul român ridicat cu atâtea greutăţi la un renume demn, a trebuit susţînut la înălţimea lui, comitetul s'a věḑut constrîns a-l da în „Musikvereins-Säle.“ Prin aceasta s'a ridicat, ce-i drept, chieltuiala, dar s'a ridicat în měsură cu mult mai mare vaza lui. Din venitul balului în suma de 1288 fl. 36 cr.; s'au adaus 1000 fl. la fondul neatacabil, ear restul se va împărţì ca tacse de rigoroase la membrii lipsiţi.

Aceste resultate frumoase, avem a le mulţămì în prima linie generosităţii on. public, care în consideraţiunea frumosului scop s'a grăbit ca totdeuna a-şi da tributul seu, apoi concursului puternic din partea onorb. Doamne Patronese şi onorab. comitet de onoare de sub presidiul Dlui A Baron de Vasilco.

Ca totdeuna aşa şi de astădată am avut fericirea de a fi spriginiţi de Augusta casă Imperială a Austro-Ungariei şi Înalta casă Regală a României.

Mai avem a mulţămì Dlui B. G. Poppovits pentru deosebita osteneală, ce a arătat şi arată totdeuna în interesul societăţii; Dlui Zadig Poppovits pentru sacrificiile, ce a adus la înfrumseţarea salei balului; mulţămita noastră cea mai sinceră Dlui Al. Ciurcu, fost director al ḑiariului „Independence roumaine,“ pentru generositatea, cât şi bunătatea, ce a arătat în afacerea balului.

În fine mai avem a amintì şi de ostenelele comitetului activ al balului, care de asemenea primească mulţămita noastră cea mai mare, ear pe presidiul acestui comitet Dr. Sterie Ciurcu membru emeritat al societăţii, şi cel mai zelos sprijinitoriu al ei, îl asigurăm de recunoscinţa şi stima noastră.

Ceea ce privesce mersul interior al societăţii, amintim că părţii literare, care a fost astădată în subiectul temelor cetite cât se poate mai variată, încă i s'a dat atenţiunea, ce întru adevěr o merită. Biblioteca s'a mărit cu opuri cumpărate, parte donate şi mulţămim binevoitorilor donatori pentru aceste daruri scumpe tinerimei române, rugându-i, ca şi în viitoriu, sě nu ne lipsească de acest dar părintesc. Tuturor redacţiunilor, cari au avut bunăvoinţă, a ne trimite gratuit în timpul anului foile Dlor înşirate la partea bibliotecariatului, le mai mulţămim şi pe această cale, rugându-le ca şi pe viitoriu sě nu ne lipsească de acest beneficiu.

Ornamentul cabinetului de lectură l'am înavuţit cu portretele principelui şi principesei de Coroană A. Rudolf şi A. Stefania. Societatea şi-a serbat în anul acesta aniversarea sa, care este a 15-a, prin o şedinţă festivă, la care am avut onoarea a avea în mijlocul nostru mulţi oaspeţi şi amici ai „României June,“ din colonia română din Viena.

Spiritul social, ca unul din factorii pentru susţinerea unei bune înţelegeri între membrii soc. şi întărirea concordiei, am căutat ca sě-l susţinem şi desvoltăm cât se poate mai mult, astfel că pe lângă aşa numita parte oficială s'a ţinut mai în fie-care şedinţă şi parte socială, în care membrii îşi petreceau timpul cu cânturi naţionale şi cetirea „Urzicei“ redactată de Drd. J. T. Mera. În timpul din urmă partea socială s'a mai înmulţit cu un cor, înfiinţat şi compus din membrii societăţii sub conducerea membrului societăţii stud. agr. Tudor Cavaler de Flondor, componist a mai multor operete române şi sub această escelentă conducere, credem, că corul român de abea înfiinţat va face progrese cât mai îmbucurătoare urându-i succes şi durată lungă.

Ajunul anului nou s'a serbat şi astădată într'un mod festiv prin o serată musicală împreunată cu danţ.

În adunarea generală din 22 Dec. 1884 s'au denumit ca membrii onorari D-nele: Sevastia de Carp, Bucuresci; Maria N. Dumba, Viena; Victoria de Grigorcea, Viena; Contessa Traun-Abensberg, Viena; Victoria Umlauf v. Trangweld, Viena; Bar. Catinca de Vasilco, Bucovina; Dnii Bar. Victor de Stircea, Viena; Cav. J. de Zotta, Viena; Vict. de Umlauf, Viena; Nic. Teclu, Viena; Cav. Nic. de Grigorcea, Viena; Bar. Ed. de Hurmuzachi, Viena; Al. Cassoti, Bucovina; Wilhelm de Linheim, Viena; Corn. Cossovici, Bucovina; C. Tomasciuc, Cernăuţi; Nic. Dumba, Viena; Ed. Kanitz, Viena.

Mai mulţi membrii lipsiţi de mijloace au fost parte în bani, parte în locuinţă gratuită spriginiţi. — Artele frumoase, care la români se află încă în stare născêndă ne-au arătat cu toate aceste, că au găsit acì un teren roditoriu, căci numěrul mic de artişti, de care în timpul present ne bucurăm, a arătat aproape Europei întregi deosebitul lor talent. „România Jună,“ care şi pe acest teren urmăresce progresul naţiunei,s'a grăbit a aduce ovaţiunile sale cântăreţii artiste române Elena Teodorini, primadona teatrului regal din Madrid, presentându-i cu ocasiunea unei debutări o frumoasă cunună.

Încă o datorie şi-a împlinit societatea conducênd la cele eterne pe tiněrul ofiţer român A. Teohari, care în floarea vieţii fu surprins de cruda moarte acì pe pământ străin. Ca semn de vie compătimire, societatea a depus o cunună pe sicriul defunctului.

Acesta este mersul societăţii din anul trecut.

Am făcut tot possibilul nostru pentru a putea corěspunde cât mai mult frumosului scop, ce şi l-a impus societ. noastră, dar întru cât l'am ajuns, lăsăm sě judece onor. public după datele presente, însě în ori-ce cas îl rugăm, sě nu ne uite nici pe viitoriu, mai cu seamă în momentul dat, când societatea e aproape sě poată esista de sine, moment când soartea ei va depinde în mare parte numai dela zelul membrilor, ce vor avea a o conduce.

Aducem din nou viile noastre mulţămiri tuturor acelora, cari şi de astădată 'şi-au arătat bunăvoinţa cătră societate şi cari prin aceasta au dorit împreună cu noi din toată inima o durată lungă şi un viitoriu frumos iubitei noastre societăţi „România Jună.“

Viena, 15 Decembre 1885.

M. Vişnevschi,
president.

Varietăţi.

* (Selbătăcíi.) Ni se scrie din Petroşeni: În 25 Decembre st. n. a. c. (ḑiua I a sěrbătorilor catolice) — seara pela 10 oare nişte sěcui, cam vr'o 15—18 la numěr, domiciliaţi în Petroşeni, parte ca metalurgi, parte ḑileri, s'au pornit eşind din birt cam trăsniţi la cap de puterea alcoholului, pe strada ce duce la baia de cătră apus — urlând şi chiotând; şi fiind că în drumul lor se aflau câte-va căsuţe modeste romănesci, căpětară poftă ca sě conturbe somnul celor din căsuţe — prin spargerea ferestrelor.

Şi aşa între urlete şi înjurături, de cari numai sěcuii 's capace a formula, începură a svêrlì cu bolovani, cu atâta furie, încât bolovanii trecură prin case până la celelalte feresti, şi mergênd la a doua casă ḑiceau: „*Itt is lakik egy oláh*“ „daţi pe el, acum nu slăbim până nu-i omorîm pe români.“

Cei culpabili sunt acuma la umbră.“

Avis cinstitului „Kulturegylet“ din Cluj!...

* (Conflict sângeros.) În comuna Răhău aproape de Sas-Sebeş s'a întêmplat o sângeroasă încăerare între ţěrani şi gendarmi, scrie Kol. Közl. Sătenii s'au adunat la alegere de jude; nevoind însě ca sě aleagă pe unul impus de cercurile administrative, s'au încercat sě-şi validiteze drepturile cu bâtele. (?) Věḑênd gendarmii, că această bătălie se îndreaptă contra lor, care erau puşi ca şi prin forţă sě influinţeze pe săteni spre a alege pe favoritul solgăbirěului, au dat foc. Dintre săteni mai mulţi au fost răniţi, ear unul a murit. Věḑênd ţěranii că au de a face cu forţa brutală, s'au împrăştiat.“

Mare minune, că după ce au masacrat gendarmii pe bieţii locuitori la esercîţiul drepturilor lor, n'a venit „Kol. Köz.“ sě strîge c'o falcă 'n ceriu: „Un regiment de sěcui! Irredentă!“

* (Crucea roşiă română.) După dispositiunile luate la plecarea „Crucei Roşii“ din România în Bulgaria şi Sêrbia, dl Dimitrie Ghica, preşedintele societăţei, a primit din partea medicului-şef al ambulanţei din Sofia un raport, prin care arată că, în cursul sěptěmânei din urmă a evacuat 8 răniţi vindecaţi şi a primit 30 dela spitalul „Crucea Roşiă“ bulgară, ast-fel că are în căutare 66 răniţi şi este avisat a primì un numěr mare de concediaţi, din causa, negreşit a gerului, care, în partea locului a ajuns la 14 grade sub zero.

Asemenea medicul-şef al ambulanţei trămisě în Belgrad raportează, că deşì a evacuat un numěr însemnat de răniţi, mai are însě în căutarea spitalelor date sub îngrijire-i 132.

(Un cufundătoriu îndrăsneţ.) — În Februariu, anul acesta, se cufundase aproape de insulele canarice vaporul „Alfonso XII.“ Pe vapor se afla între alte obiecte de valoare şi o casetă conţinênd trei milioane de franci în aur. Vestitul cufundătoriu Lamberto a reuşit acum, după mai multe încercări sě scoată aceşti bani din fundul mărei dela o adêncime de 56 metri. Banii sau restituit proprietarilor corăbiei, cari au oferit o frumoasă recompensă curagiosului cufundătoriu.

* (Atentat în contra obiectelor de artă.) În museul pentru bele-arte din Viena stau espuse câte va tablouri cu suget biblic de ale pictorului rus Vereşiagin. Aceste tablouri se caracterisează printr'o concepţiune profană, tocmai contrară espunerilor biblice, ba sunt chiar scandaloase — aşa se afirmă — pentru sentimentul religios creştinesc.

Archiepiscopul rom. cat. al Vienei Ganglbauer a luat paşii necesari când cu deschiderea esposiţiei tablourilor, ca acele sě fie îndepărtate, — dar fără resultat. Agitaţia a trecut în poporaţiune, dintre care unii sprigineau pe archiepiscop, ear alţii susţineau că arta nu se poate pune în cătuşi prin consideraţiuni la sentimente religioase. Luni seara înverşunarea împrotiva tablourilor lui Vereşagin s'a manifestat printr'un act barbar, care din norocire nu a făcut atâtea stricăciuni, la cât a fost calculat.

Un individ oare-care, încă până aḑi necunoscut, a deşertat o sticlă de vitriol pe tabloul „Învierea“; dar fluidul nimicitoriu fiind věrsat din depărtare, de oare-ce baricadele împedecau apropierea publicului, n'a atins decât numai cadrele tabloului şi teaca sabiei dela străjariul mormêntului.

Poliţia are prepus pe mai mulţi indiviḑi, cari parte s'au purtat suspect, parte au ameninţat, că ce n'a făcut Ganglbauer, o vor putea-o face dênşii.

Casul a produs mare ferbere între oamenii iubitori de artă.

Loterie.

Mercuri în 30 Decembre.

Brünn: **75** **29** **52** **56** **7**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.75	99.65
Renta ung. de hârtie	92.25	92 25
Renta de aur austriacă	110.25	110.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298 75
Galbin	5 97	5.97
Napoleon	9 98	9.97
100 marce nemţeşti	61.85	61 85
London pe (poliţă de trei luni)	126.05	126.10

---

sub feliurite pretecste le ţine şi le petrece fără de lucru, spre cea mai mare daună a sa, în detrimentul economiei naţionale.

Sěrbătorind apoi românul o mulţime de ḑile preste vară, ce e mai natural, decât ca el sě rěmână îndărăpt cu lucrul seu, fără ca sě mai poată şi lucra şi pentru aşi agonisì ceva pentru acoperirea lipselor sale ḑilnice. Cu un cuvênt: el se trezesce cu o mulţime de ḑile scumpe perdute, când o singură ḑi de vară nefolosită, pentru poporul nostru este o perdere enormă, o daună nepreţuită de mii de florini; şi repeţinduse această perdere, ea ne aduce cu sacul sěrăcia în casă. Dacă aceste sěrbători ar cădea în ḑile de earnă, n'am mai ḑice nimica, dar din întêmplare aceste sěrbători, despre care e vorba, cad partea cea mai mare tocmai când economia câmpului pretinde munca economului în toate părţile: la sapă, la fên, la secere, la cărătură şi câte alte specii de lucru. Dacă poporul nostru ar ţinea şi astăḑi aceste ḑile sěrbătorite din pietate curată şi ar merge la biserică, tot ar mai fi de escusat; însě de biserică nici vorbă; bisericile stau închise în atari ḑile, cel mult dacă crêznicul va trage un clopot sau va bate toaca la făcutul ḑilei, ca şi când ar da de scire, şi ar ḑice: „astăḑi e ḑi de nelucrare!“

Şi oare cum se petrec apoi aceste ḑile scumpe?

Eeată cum.

Partea cea mai mare a oamenilor apţi de muncă, petrec aceste ḑile în cârciuma ovreiului, carele scie esploata până şi sěrbătorile românilor în folosul seu, altă parte merge în clacă la popa, făcêndu-i ḑiua de lucru, care s'a fost deoblegat încă la alegerea lui de paroch, ear restul, când îi vine la socoteală; merge şi face ḑilele de camătă pe ici, pe colea, mai vêrtos pe la proprietarii unguri, dela cari împrumutându-se cu nisce sumuliţe neînsemnate, s'a fost deobligat cu multă uşurinţă a le face o mulţime de ḑile de lucru, şi adecă de comun câte o ḑi de lucru, la sapă, la fên ori la secere, după câte un florin fără mâncare. D'aceea atari proprietari usurari ţin în evidenţă totdeauna sěrbătorile noastre bisericesci, dând chiar dênşii sfatul poporului, ca sě-'şi ţină sěrbătorile după cum s'a pomenit, căci veḑi doamne, ḑic ungurii către români: noi nu vrem sě ve stricăm obiceiurile şi datinile voastre, şi bine faceţi dacă ţineţi sěrbătorile voastre precum v'aţi pomenit; oamenii voştri cari au învěţat carte, vreau sě ve facă rěu şi sě strice sěrbătorile cele din bětrâni.

(Va urma.)

Nr. 311. [1218] 3—3

CONCURS.

Fiind a se conferì 1 ajutoriu à 20 fl. pe an, pentru tineri descendenți din vre-o familie de ale comunei desființate Tofalĕu, cari învață vre-o meserie, se escrie prin aceasta concurs.

Aspiranții la acest ajutoriu au sĕ-și presinte până *la 31 Ianuariu n. 1886 la subsemnatul comitet* cererile lor însoțite de următoarele documente.

a) Atestat de botez, în original, sau copie legalisată.

b) Atestat scolastic, despre absolvarea cel puțin a clasei a IV-a elementară.

c) Atestat, că se află lucrând la vre-un măiestru și cu ce succes, eventual contractul ce l-a încheiat cu măiestrul pentru învĕțarea meseriei.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt deciși a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕțătura meseriei până se vor perfecționa pe deplin.

f) Adeverire, că sunt într'adevĕr descendenți din vre-o familie din desființata comună Tofalĕu.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută la Sibiiu în 20 Novembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-preș. **Dr. D. P. Barcianu,** secretariu.

Nr. 728. [1221] 2—3

EDICT.

Paraschiva Drăghiciu n. Achim Petrache din parochia Tocile din Brașov, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredință pre legiuitul seu soț George N. Drăghiciu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide causa matrimonială și în absența ei, și anume în termin *de un an și o ḑi* dela prima publicare a acestui edict.

Brașov, în 2 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral din tractul Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 721. [1220] 2—3

EDICT.

Marina Spiridon Voicu din Brașov gr. or., carea cu necredință a părăsit de 14 ani pe legiuitul sĕu bărbat George I. Bizdidean, tot din Brașov, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul for matrimonial, în termin *de 3 luni de ḑile* dela publicarea acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială și în absență-i

Brașov, în 8 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Ornamente pentru pomi de crăciun
de cele mai diferite soiuri.
Rum, teă și prăjituri pentru teă,
de cea mai escelentă calitate.
Recomand totodată:
Făină, cea mai bună calitate, drojdiă proaspĕtă,
diferite soiuri de **pesci, caviar, lichouri,** precum și ori ce articlu de negoț, ce se poate vinde într'o băcănie, — *cu prețurile cele mai moderate.*
[1222] 1—2
Ludovic Fuchs.
Sibiiu, strada pintenului. 2.

Concurență
înșelăciunilor comise
cu
învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare și covoare
care ne-a însărcinat pe noi, ca sĕ punem odată capĕt **concurenței ce s'a pornit în ḑiua de aḑi;**
și spre acest scop sĕ-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din
Invĕlitoare pentru cai
numai cu fl. 1.60 o bucată;
sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste Invĕlitoare pentru cai.
Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputință de a fi nimicite.
Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Ḑilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părțile lumei și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de douĕ-ori atât ca acum. Adresa: [1224] 1—6
Exportwaarenhaus „zur Austria,"
Ober-Döbling, Mariengasse 31,
în casa proprie.
☞ **Me rog sĕ se observe adresa esact.** ☜

Sz. 3736. [1223] 1—1

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkkönyvi hatóság részéről közzététetik, hogy a nagyszebeni „Albina" takarék és hitelintézet végrehajtató 50 frt tőke, ennek 1883 évi október 12-től járó 8⁰/₀ kamata, 5 frt. 10 kr. költség követelésének kielégitése végett végrehajtást szenvedő Sorostélyi Szuciu Szamuila ellen, ennek a Sorostélyi 109 sz. tjkönyvben A + 1—13, 15, 17-től 24 rend sz. alatt foglalt fekvőségei 1739 frt. megállapitott kikiáltási árban Sorostély község elöljárósági helyiségében **1886 évi Január hó 16-ikán délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alol is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10-ét készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 3 egyenlő részletben még pedig az elsőt 15, a másodikat 30 és a 3-ikat ettől számitva 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Sorostély község elöljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.

N.-Enyeden, 1885 október 10-én.

Putere bărbătească slăbită și perdută
Impotență.
Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații medicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.
Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pachetul.
Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95. [1205] 6

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.4**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireș	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghirbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**7.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	3.37	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuș	7.33	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2 10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timișoara	8.42	3.40	**10.09**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44
Sibiiu — Copșa mică				
Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**
Cucerdea — Oșorheiu				
Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**
Oșorheiu — Cucerdea				
Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**
Simeria (Piski) — Uniedoara				
Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—
Uniedoara — Simeria (Piski)				
Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—
Ghiriș — Turda				
Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37
Turda — Ghiriș				
Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 134 Sibiiu, Sâmbătă 21 Decembre 1885. (2 Ianuariu 1886.) *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 20 Decembre 1885.

Am afirmat in numĕrul precedent, că ḑiarele opoziționale dela noi sunt cuprinse de mare îngrigire pentru soartea justiției in fața noului project de lege al guvernului, care dă putere discreționară comitelui suprem, ca capului administrațiunii în comitat.

Cât de mare este îngrigirea acestor ḑiare, se adeveresce din lamentațiunile fără sfêrșit, cu cari ne întêlnim ḑi de ḑi în pressa oposițională. Ca dovadă reproducem la locul acesta articulul prim al ḑiariului „Pesti Napló“ din 23 Decembre a. c.

„Guvernul atacă constituțiunea, ḑice acest ḑiariu, atacă libertatea publică, independența judecătorilor și declară de lege volnicia comiților supremi. Caută după Gessleri prin comitate, deșì aceste comitate au fost pentru libertatea ungurească mai bune fortărețe ca parlamentul degenerat, care a căḑut în serviţiul guvernului. Comitatele însăși tac, frânte și înfricoșate. E mare pericolul, mai mare ca cel al lui Schmerling. Planul guvernului Tisza este: înarticularea în lege a absolutismului. Ceea-ce Iosif al II a încercat, însĕ căinduse o a revocat; ceea-ce a dispus regele Francisc, insĕ neisbutind, o a mărturisit legislativei: *„doluit paterno cordi nostro.“* Ceea-ce au încercat consilierii lui Ferdinand al V. denumind administratori, pe cari la indignarea națiunei i-au revocat: aceea o îndeplinesce aḑi Tisza Kálmán și a lui partidă. Dela guvernul național n'am așteptat robia, pe carea nu o am putut suferì dela strĕin.

Zuruitul lanțului e unul și același ori e pus de părcălab, ori de ministru. Robia nu e mai de suferit dacă un tiran de ungur dispune. Națiunea, care nu și-a sacrificat pentru regii sei libertatea, și care o mie de ani a fost stăpână preste voința sa: astăḑi își sacrifică drepturile pentru un ministru, ca el sĕ-și pună domn preste noi pre supușii sei.

Constituțiunea noastră este a noastră, libertatea noastră sĕ nu ajungă de pradă pentru comite suprem.

Cine apără libertatea?

Doară parlamentul ca odinioară?

Nu.

Comitatele ca odinioară?

Nu. Prin salele lor rĕsună éljen uri de petrecere asupra ruinelor patriei. Roma sĕrbătoresce pe Sulla, și doresce dictator.

Odinioară nobilimea s'a resculat *„pro libertate“*, astăḑi ea caută slujbe și cerșesce subsidii.

Poporul din Budapesta a ținut adunare și a proclamat libertatea. Astăḑi se entusiasmează de orduri și insultă, făcênd la complimente.

Doară legea apără libertatea? Ea se poate schimba.

O apără judecătorii?

Ei tac.

Cine ia în apărare pe judecătorii, pe cari guvernul i-a pus în lista celor proscriși?

Unde este tavernicul sĕ meargă la rege și sĕ recomande scutului regal independența în administrațiunea justiției, regelui, în a cărui nume se pronuncie sentințele.

Unde e ministrul de justiție? chiemat a representa principiele de drept în consiliul coroanei.

Căutăm după convingerea juridică a ministeriului de justiție, și aceea nu o aflăm. Noul secretariu de stat — instrumentul puterei — 'și-a înscris a sa convingere juridică în acest proiect de lege contra căruia s'a resculat consciința iuriștilor din Ungaria. A lui însĕ nu.

Mai sunt totuș și apărători ai libertății publice, ai independenței justiției.

Acestia sunt advocații și pressa. Vocea acestora nu s'a dedat încă a lingușì, ea încă nu este lănțuită.

Camerile advocațiale una după una s'au adresat la ministru, cerșind grațiă pentru justiție. Nu pentru sine cerșesc, pentru justiție. Justiția, cel puțin ea sĕ fie liberă, dacă întreaga țará e gârbovită în robie. Aceasta o cerșesc cu mare plecăciune. Doară, doară i va auḑì cineva. Doară dieta sau regele. Proiectul nu e încă lege, sĕ aruncăm un pai justiției, care e espusă de a se înneca.

Pressa sĕ strige după ajutoriu pentru libertatea, pre care voiesc sĕ o massacreze. Doară se va trezì națiunea.

Ea a iubit odinioară libertatea și pentru ea 'și-a vĕrsat sângele. Odinioară, și acum.

Iubirea de libertate nu se perde din inima omului, dreptul de tiran nu este drept, popoarele nu s'au născut pentru robie.

Revista politică.

Despre păruielile și recriminațiunile dintre sêrbi și bulgari, face corespondentul din Belgrad al jurnalului „Kölnische Zeitung“ câte-va comentarii interesante, cari aruncă o lumină asupra naturei acestor încăierări. Din ele se vede, că nu's făcute cu plan anume, ci se nasc din glume și certe foarte nevinovate d'ale soldaților inimici, cari convin din când în când, fiind aproape postați unii de alții.

Cercularìul Porții, adresat către marile puteri, care se ocupă cu cestiunea unei rebonificări în bani, ce ar avea sĕ rĕspundă sêrbii bulgarilor, — se mărginesce la întrebarea, că ce posiție ar lua puterile față cu o astfel de pretensiune, dacă cumva principele Alecsandru ar face-o. Maioritatea puterilor a rĕspuns la cercularìul acesta în acel înțeles, că cestiunea aparține pactărilor de pace și ca atare va avea sĕ fie desbătută și resolvită atunci.

Crisa ministerială din Francia este un fapt oficial adeverit, după-ce cabinetul Brisson 'și-a înaintat Mercuri demisiunaa. Deoarece camera are tocmai ferii și nu se va întrunì până în 12 Ianuariu, va avea Dl Jules Grévy președintele republicei timp suficient, de a'și trage seama, că oare pe cine sĕ însărcineze cu compunerea noului ministeriu Cu toate că Dl de Freycinet nu se arată până acum aplecat de a primì presidiul, totuș se crede că el are sĕ'l înlocuiască pe Dl Brisson. Presupunerea aceasta se pare a se adeverì și prin acea împregiurare, că Dl Jules Grévy a avut convorbiri cu dênsul, și l-a și rugat, ca deocamdată sĕ rĕmână în oficiu.

FOIȚA.

In serile de iarnă.

(Închieiere.)

Sunt acum trecuți vre o ḑece ani, de când me aflam într'o comisiune cu ocasiunea conscrierei alegĕtorilor pentru deputații dietali, în comuna R.; am tras la curtea unui proprietariu maghiar, unde din întêmplare am rĕmas și preste noapte. De cu seară furăm învitați la cină, masa era provĕḑută cu bucate bune, și apetitul încă nu ne lipsia. Era un ce caracteristic a privì contrastul ce am observat între domnul și doamna casei; căci pe când cel dântâi se vedea a fi dela natură un om dosnic, închis și scump la vorbă, doamna casei o femeie cam înaintată în etate, era cu atât mai afabilă și prevenitoare, o femeie cum ai ḑice văratică, dar și spornică la vorbire, încât ne scia distrage pe toți mesenii. Ací ne spunea multe de toate de ale economiei, ací earăș ne enara o mulțime de episode din pățăniile petrecute în anii 1848/49.

Nu sciu cum și de ce, dar pe mine poate pentrucă eram numai singurul român între ceilalți oaspeți, m'a distins foarte mult doamna casei în discursul seu; m'am convins însĕ îndată, că ar dorì a afla dela mine unele altele, căci me năpădea cu întrebări de tot soiul, și mai vêrtos cu de cele referitoare la poporul român, până când în fine ajunserăm la sĕrbătorile cele numĕroase a poporului român, și ce e mai mult, îmi scia înșira d'a rostul toate sĕrbătorile noastre dintr'o vară întreagă de-a rêndul, încât începusem a me rușina, câci dênsa le sciá mai bine și mai precis decât mine.

„Da, doamnă, îi rĕspunsei, după o pausă; recunosc și eu, și recunoascem cu toți ai noștri, câți am învĕțat carte, că poporul nostru într'adevĕr are un numĕr prea mare de sĕrbători, ce cad tocmai în ḑilele cele scumpe de vară, sĕrbători, cari nu sunt legate nici statorite de biserică, astfeliu ca sĕ fiă oprit a se lucra, vedem și noi cu părere de rĕu dauna enormă ce provine din atâtea ḑile perdute, dar până acum așa au fost datina, și datinile poporului nu se pot sterge așa cu ușurință cum cugetă unii, cu una cu douĕ. Sperăm însĕ că va fi mai bine, mai vêrtos că și pretensiunile poporului au început aḑi a se înmulțì; sperăm că o generațiune nouă de preoți, mână în mână cu cealaltă inteligință va conlucra cu succes spre a delătura cu încetul această datină susținută în detrimentul poporului și al nostru al tuturora. Eu din parte'mi nici până acum n'am fost părtinitoriul acestor feliu de sĕrbători, cari ne aduc numai daună, fără ca prin aceasta poporul sĕ ne fie mai moral și mai religios.“ Doamna mea, me ascultà ce e drept până în sfêrșit, dar observai în fața ei o schimbare. Mi se escusa, asigurândume, că n'a avut de cuget a ne judeca poporul, nici a-i lua în nume de rĕu observarea sĕrbătorilor sale numĕroase, la cari s'a îndatinat. Cu acestea terminarăm discursul, fiind și altcum timpul de culcat. În ḑiua următoare, pe când îmi luai rĕmas bun, dna casei îmi șoptesce, că ar avea a me ruga de ceva. Ve stau la disposițiune, îi rĕspunsei. Eram curios sĕ aflu: dacă, și cu ce i-aș putea servì? Te rog, îmi ḑice, ca despre discursul nostru din seara trecută sĕ nu se mai lățască vorba, lăsați dvoastră cărturarii (irástudók) ca poporul sĕ'și țină sĕrbătorile după cum s'a îndatinat, căci veḑi noi proprietarii, cari avem moșíi estinse, nu ne-am putea lucru moșiiile, dacă poporul nu-și va ținea sĕrbătorile, căci în celelalte ḑile nu i putem căpĕta pe oameni la lucru, deșì noi încă le facem lor destul bine. Adecă ce era sĕ fie acel „destul bine“? Bani împrumutați pe lângă camătă de o ḑi de lucru în tímp de vară după câte un fl., nimic alta

Mai în anii trecuți am înțeles, că un aristocrat dintr'altă comună proprietariu mare, ar face unele favoruri preotului din loc, cu condițiunea, ca preotul sĕ susțină astfel de sĕrbători. Mențonatul domn proprietariu nu pretinde lucru după camătă, dar are ușurință, că în atari ḑile de sĕrbători românii lucră cu un preț bagatel, de cumva nu togmai de clacă câte odată.

Între cele multe sĕrbători așa numite bisericesci, petrecute fără lucru, voi înșira acì numai câte

Dintre jurnalele parisiane până acum numai „Siècle“ se dechiară asupra realegerei Domnului Grévy.

Organul fostului ministru president Brisson reamintesce, că în decursul periodei prime a guvernării lui Grévy, Francia cu toate partidele cele numĕroase și pretendenţii monarchişti cei mulţi, a rĕmas cruţată de rĕsboiul civil, nu numai, dar n'a purtat rĕsboi cu nici o ţară vecină. Realegerea lui Grévy este deci și pentru Francia şi pentru străinătate o garanţă de pace. „Într'aceasta constă importanţa actului din 28 Decembre 1885, — ḑice Siècle. Pentru Francia ea e o nouă dovadă, că forţa publică ce uşor se poate validita sub forma republicană și că instituţiunile sancţionate prin sufragiul universal, stau în mâni tari şi sigure. Ear pentru Europa înseamnă actul acesta garanţe noaue, că în Francia domnesce spirit pacinic, care este îndreptat spre reforme interne, spre ridicarea comerciului şi a industriei naţionale.“

Regina Maria-Christina, devenită regentă prin moartea regelui don Alfonso și minoritatea infantelor, a depus într'un mod solemn, înaintea cortesilor, jurămêntul de credinţă coroanei, constituţiei şi legilor monarchiei spaniole.

Această ceremonie s'a făcut în modul următoriu:

Regina, însoţită de infante, de familia regală şi de doamnele de onoare ale curţii în mare doliu, a părăsit Palatul-Regal şi a mers, în trăsură închisă până la palatul Parlamentului, în sala de ședinţă a congresului. Această sală a fost îmbrăcată în draperii negre, în tocmai ca biserica în diua înmormântărei regelui. Corpul diplomatic, precum şi notabilităţile civile şi militare, au luat loc în tribunele ridicate de fie-care parte. Președinţii și vicepreședinţii senatului și ai corteselor aşteptau pe regina în capul scărei, unde rĕspunde uşa principală a congresului.

Regenta a îngenunchiat înaintea Crucificsului şi cu mâna pe evanghelie a pronunţat următoarele cuvinte:

„Jur înaintea lui D-ḑeu și pe sânta evanghelie, „de a fi credincioasă moștenitoriului coroanei și „de a apĕra constituţia și legile. Dḑeu sĕ me ajute „și sĕ me apere, dacă 'mi voi ţinea cu lealitate ju„rămêntul; dacă îl voi călca, sĕ'mi ceară socoteală.“

După formularea acestui solemn jurămênt, regina a fost salutată cu vii urări de „Sĕ trăiască!“

Conchiemarea parlamentului prusesc s'a amânat definitiv pe ḑiua de 14 Ianuariu. Conservativii germani au făcut în ḑilele aceste câte va încercări desperate de a unì pe toţi conservativii, într'o reuniune centrală, în capul căreia sĕ'l pună pe Stöcker, cunoscutul ultramontan și contrariu politic al principelui Bismarck. Dar toate sforţările lor până aḑi au rĕmas zădărnicite. Cele mai multe dintre reuniunile cetăţenesci au rĕspuns la provocarea conservativilor în mod negativ. Mai cu seamă funcţionarii lucră pentru discreditarea conservativilor, — un lucru, care cu atât mai vêrtos trebuie sĕ ne pună în uimire, cu cât tocmai funcţionarii au fost aceia, cari au sprigìnit și încuragiat mai mult pe Stöcker și partisanii sei.

Istoricul „Reuniunei sodalilor români“ din Cluș.

> Unde-i unul nu-i putere
> La nĕcaz și la durere
> *V. Alecsandri.*

Un adevĕr foarte mare cuprind în sine ordurile de mai sus esprimate de regele poeţilor gintei latine, care în toate tîmpurile și cu deosebire în seclul al XIX. joacă rolul seu însemnat pe toate terenele societăţei omenesci.

În „unire e putere“ este devisa tîmpului nostru. Românul încă de aceasta macsimă a fost condus, când deșteptându-se din somnul cel de moarte, în care îl adêncise vitregitatea tîmpurilor trecute, începù a-și da mână cu mână, începênd lupta pentru esistinţa sa naţională. Și într'adevĕr dacă voiesce sĕ trăiască ca atare, păstrându-și limba, naţionalitatea, religiunea și datinile strămoșesci, și dacă voiesce, ca sânta lui causă sĕ triumfeze: nu-i rĕmâne alta, decât ca mic cu mare, avutul cu sĕracul, toţi ca unul și unul ca toţi, pe toate căile, pe toate terenele vieţii sociale, sĕ pună umĕr la umĕr, „unindu-se în cuget, unindu-se în sêmţiri.“

Eată motivul, din care purceḑênd la anul Domnului 1871 în 5 Februariu st. n. se luă iniţiativa, spre a se înfiinţa și în Cluș o reuniune a sodalilor și meseriașilor români, întocmai după modalitatea celei din Sibiiu, carea deja esistá. La impulsul spectabilului d. jude sing. Iosif Pop, rmul d. protopop și paroch actual G. Pop cu învĕţătoriul Iacob Mureșan, vĕḑênd cât sunt de risipiţi sodalii și măiestrii români aflători în Cluș pe la diferitele măiestrii, și cum unii se înstrăinează de'și uită limba, religiunea și datinile strămoșesci, își propuse a-i aduna și a-i într'unì într'o reuniune. Spre scopul acesta învĕţătoriul Iacob Murĕșan, ca mai cunoscut cu sodalii și cu măiestrii, îi conscrise și-i adunà în casina română în numĕr de 33; ear dintre fruntași a-i inteliginţei fuseră conchiemaţi prin dl protopop la conferinţa preliminară în aceasta causă domnii: Petru Nemeș, Iosif Pop, Leontin Pop, Vasiliu Ranta, Lazar Baldi și Ladislau Pop, cari toţi se oferiră a întra ca membrii ajutători în reuniune, ear sodalii și măiestrii sĕ și înscriseră ca membrii parte ordinari, parte fundatori.

În adunarea gen. din 26 Februariu 1871, se constituì reuniunea în mod provisoriu, pe basa statutelor primite în această adunare, alegêndu-și de preș. pe rmul d. protop. G. Pop, de v.-președ. pe corfariul Iosif Muste, de secretariu pe învĕţătoriul Iacob Mureșan, cassariu cismariul Iosif Vezendi, controlor Samoilă Pop; ear membrii în comitet: Nicolau Pescariu, Stefan Pop, David Pente, Ioan Brehariu, Andrei Lungu și Vasiliu Stanciu.

La început afacerea reuniunei noastre cam stagnà. În 1873 conducerea ei se încredinţà dlui prof. de universitate Dr. Grigorgiu Silași. Dară ca mai toate asociaţiunile noastre românesci, așa și această reuniune, numai după o trăgănare și amânare de 4 ani 'și putù vedè aprobate statutele sale, căci dela locurile competente, ni se retrimiseră în vr'o câte-va rênduri neaprobate, când sub un pretest, când sub altul.

Așa numai în anul 1875, în 7 Februariu urmând aprobarea statutelor cu datul 4 Dec. 1874 nr. minist. intern. 49.808, se constituì pentru prima-oară în mod definitiv.

În această adun. gen. se realese de preș. d. Dr. G. Silasi, carele încă din anul 1873 purta presidiul, conducênd reuniunea cu mult zel în restîmp de 12 ani, până când în adun. gen. din 26 Mai st. n. a. c. retrăgêndu-se, se alese în locu-i părintele capel. gr. cat. d. Basiliu S. Podoabă.

Acum aruncând o reprivire asupra stărei reuniunei noastre în periodul de 14 ani ai esistenţei sale, ajungem la acea convingere, că deși resultatul material al activităţei sale, nu e tocmai din cele splendide și aceasta provine nu atât din neinteresarea membrilor, cât mai mult este o urmare a împregiurărilor locali nefavoritoare și a situaţiunei, în carea devenì causa noastră română în genere, mai cu seamă de vr'o câţi-va ani încoace: totuș resultatul moral și social se poate numì în multe respecte însemnat. Cu deosebire din punct de vedere naţional românesc, este un avantagiu și progres a avea și în Cluș un centru și pentru industriașii nostri români.

Mai cu seamă dela anul 1879 încoace începú și reuniunea noastră a atrage tot mai mult asupră-și atenţiunea publicului român din Cluș și giur. În respectul acesta mult, foarte mult datorim în parte „Asociaţiunei trans.,“ institutului de credit „Albina“ și altor marinimoși binefăcĕtori, cari prin sucursul lor parte anual, parte din când în când contribuind sume mai însemnate în fondul reuniunei, ne puseră în posiţiune încât puturăm din prememoratul an a așeḑa în tot anul elevi români dintre românașii orfani, ori mai miseri din Cluș și giur, și preste tot din părţile de meaḑănoapte-apus ale Ardealului, pe la diferite măiestrii, în numĕr de 64 (șese ḑeci și patru) provĕḑêndu-i cu întregul îmbrăcămênt, cu cărţi scol., plătind didactru pe la scoalele industriali și alte remuneraţiuni referitoare la instruirea lor.

Pentru efeptuirea și modalităţile așeḑării elevilor și mai buna supraveghiare a purtărei lor, cum și a conduitei măiestrilor faţă de dênșii, Reuniunea 'și votă în a. 1879 un regulament special, în sensul căruia pe fie-care an se esmitea câte o comisiune de trei inși în scopul acum arĕtat. Aceasta comisiune însĕ adunarea generală din 26 Mai a. c. o disolvà, încredinţând comitetului reuniunei și afacerea așeḑării elevilor.

Reuniunea în a. 1883 făcuse pași, ca elevii nostri industriași toată instrucţiunea prescrisă prin legea industrială a ţĕrei sĕ o capete în scoala română elementară confesională din loc. Nesucceḑênd pașii făcuţi, elevilor, dintre cari unii deja s'au eliberat ca sodali, li s'au dat cu toate aceste și li se dă o crescere după împregiurări cât se poate de românească, ţênênduli-se în toate Duminecile sub întreg decursul uceniciei lor prelegeri în limba lor maternă din gramatică, comput și cant, cum și din doctrina religiunei și moralei prin învĕţătoriul și cantorul Iacob Mureșan, carele din a. 1871 poartă și oficiul de secretariu al reuniunei. Mult contribuesce la aceasta crescere şi contactul, în care stau elevii neîntrerupt cu conducĕtorii reuniunei, cu cari mai pentru una, mai pentru alta, vin în atingere mai pe toată ḑiua.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Un nou institut român de credit și de economii) se va înfiinţa în curênd la Cluş cu specială misiune pe teritoriul comitatului Cojocnei. Capitalul va consta din 50,000 fl., compus din acţiuni de câte 50 fl. Directorul institutului se ḑice, că va fi Dl advocat din Cluş: Iuliu Coroian.

Ca întemeietori sunt semnaţi: Alecsandru Bohăţĕl, proprietariu; Gavrilă Pop canonic; Stefan Galea, proprietariu; Vasilia Podoabă; Ioan Petreanu; Lazar Baldi; Emeric Pop, proprietariu şi Iuliu Coroian advocat în Cluș.

Îi dorim institutului cel mai strălucit succes.

* Unirea bisericei anglicane cu biserica gr. or. Reproducem cu toată reserva din jurnalele de dincolo, următoarea scire 'mbucurătoare; Biserica anglicană a comunicat tuturor bisericilor ortodocse, că de acum înainte formează cu biserica ortodocsă a rĕsăritului *un singur corp*, în tot ce privesce dogmele credinţei şi ale moralei creştine ortodocse, păstrându-şi numai formele cultului.

'mi aduc aminte cu graba, ear pe unele după cum mi le-a împărtășit un preot, și anumit: Joia după pasci, (în unele locuri toate joile din pasci până'n rusalii) joi după rusalii, sub cuvênt că e joia verde, aceasta pentru că sunt rele de vremi grele, e de folos a o ţinea pentru tunete şi fulgere. Mercuri injumătăţirea prasnicului, supranumit și sferdelul rosalilor, se serbează cu nelucrare — de frica boalelor. Vineri înaintea rosalelor și după rosale. Sâmbăta rosalelor aşa numită Sâmbăta petrii, se ţine pentru frica de furtuni și de grindină. La 1 Mai Armindenul (profet. Jeremia). În 11 Iuniu Bartolomeul, în 14 Iuniu Elisei, fratele lui Elia proroc. A doua ḑi de Sânpetru la 29 Iuniu fratele lui Petru Sânpetru (Soborul Sf. apostoli), În 8 Iuliu: Precup, în 16 și 17 aceleaşi; în 27 Pantelimon. În 1 August ḑiua Ursului ş. a., pe cari nu le-am înşirat acì.

La popoarele cele înaintate, timpul are valoarea cea mai preţuită, timpul e banul. De ce oare sĕ nu ne îngrigim și noi de acest capital sigur, pe care poporul nostru îl perde, îl risipesce cu atâta ușurinţă și necruţare? Ar fi timpul ca sĕ ne cugetăm, și făcênd un calcul sĕ preţuim câtă este perderea și dauna provenită din această risipire de timp, și cât ar fi câștigul și folosul, dacă poporul nostru ar folosì cu înţelepciune puterea braţelor sale în ḑilele perdute fără folos? Cred că obiectul ar merita a fi pertractat din toate părţile și din toate punctele de vedere, până chiar și în sinoadele noastre. Dacă poporul nostru va folosì ḑilele cele scumpe muncind cu bărbăţie și cumpĕt bun, și dacă ni se vor mai înmulţì și meseriașii, fără ca sĕ desconsiderăm comerciul și industria, atunci da, vom mai putea întîmpina încă mult timp cu bărbăţie greutăţile și persecuţiunile, la cari suntem condamnaţi astăḑi fără vina noastră. Încât pentru deprinderea la meserii, cred că nu greșesc când cutez a constata, că poporul nostru mai vêrtos pe la orașe a început a cunoasce, pe ḑi ce merge tot mai mult foloasele impreunate cu acest ram de câștig sigur; o îmbărbătare, o încuragiare, numai, și vom avea în scurt timp și clasa aceea ce ne-a lipsit mult timp din societatea noastră naţională. Fericitul Andronic și-a eternisat numele seu din neam în neam prin fundaţiunea sa. Când apoi odată vom avea agronomi harnici, meseriași buni, mai și industriași și comercianţi, fiţi siguri, copiii nostri nu vor fi siliţi a se têrâì înaintea stăpânitorilor de astăḑi, pentru câte un post de cancelist cu preţul de a-și renega numele și neamul. E într'adevĕr ciudat lucru. Se ḑice, se vorbesce despre egalitate de drept, când colo, în ce ne stă egalitatea? În contribuiri, mai departe nu e vorbă; căci la vistieria statului unde contribuim cu toţii, noi n avem drept a ne atinge. Dar în fine fie și așa, până când Dḑeu va da sĕ fie și mai bine. Sĕ ne vedem de trebile noastre, sĕ ne căutăm pânea de toate ḑilele întru sudoarea feţii noastre, căci preţul ce ni se cere astăḑi pentru câte un oficiu public este prea scump, prea esagerat.

Îmi aduc aminte de un episod, petrecut cu 37 de ani înainte.

Era adecă cam pela începutul, sau cel puţin în jumĕtatea primă a lunei lui Octombre în anul epocal 1848, pe când eram încă tinĕr fără esperienţă.

Me aflam cu un oficial al dominiului contelui T-ky în Alba-Iulia. Nu'mi mai aduc aminte datul ḑilei, sciu că era într'o ḑi de têrg de sĕptĕmână, abia câteva ḑile după moartea generalului conte Lamberg, omorît la 28 Septembre pe podul dela Budapesta.

Menţionatul oficial dominial, vine cătră mine cu un jurnal amână de'mi mai aduc aminte, era „Pesti Hirlap“, foaia lui Kossuth, cu căutătură spărioasă. Îmi dă sĕ cetesc scirea despre atentatul contra contelui menţionat. O cetesc fără ca sĕ me altereze; căci ce sciam eu cine e generalul Lamberg? Ungurul meu plin de spaimă me întreba sĕ'mi dau părerea: dacă oare românii din satul Ţ., îl vorbesc oare de rĕu? Nu, n'am înţeles nimica rĕu, îi ḑic ș'apoi ce sĕ aibe românii cu dta? D'acì clătinând din cap începe a'mi istorisì starea lucrului, spunêndu-mi că un asemenea atentat e un eveniment destul de sigur, că revoluţiunea va lua o dimensiune înfricoșată. Ei și numai cu voi cu românii de n'am avea de lucru, îmi ḑice, c'apoi cu neamţul am găta-o noi cât mai

* „Românul“ în Nrul de Mercurea trecută luând notiță despre noua tipografie din Caransebeș, află cu cale a scrie:

„Patriotul și de toți românii adevěrați iubitul episcop **unit** al Caransebeșului, d. Ioan Popasu a hotărît înființarea unei tipografii diecesane.“

Nu înțelegem rațiunea pentru care Părintele episcop Popasu sě fie „unit“ în coloanele „Românului,“ căci după a noastră cunoscință P. Popasu ține încă mult la ortodocsie, și nu se poate împăca în inima sa cu apostasia unor ortodocsi de ai noştri, cari din înalta posițiune în biserică, ne provoacă la părăsirea legei noastre străbune.

* (Literatura poporală). — Dl profesor gimnasial în Suceava, *S. Fl. Marian*, adresează publicului român următoriul apel. Au trecut deja mai mulți ani de când, pe lângă multe alte lucrări literare, me ocup și cu adunarea literaturei poporale române. Și acuma, după ce 'mi-a succes a aduna un material considerabil și în toată privința foarte interesant, m'am decis a-l scoate pe încetul la lumină, începênd mai ântâi cu „*Descântecele*“. După acestea vor urma succesiv *Baladele, Doinele, Horele, Satirele, Farmecele, Vrăjile, Botanica* popor. etc, etc. „*Descântecele poporale române*“, cari s'au pus deja sub tipariu și în scurt timp vor fi și tipărite vor forma un tom dela 22—24 coale, octav mic, hârtie frumoasă. Prețul unui esemplar dinpreună cu postportul pentru Austro Ungaria 2 fl., eară pentru România 5 franci. Deci sciind că sunteți un mare iubitoriu al literaturei noastre naționale, îmi iau libertate de a me adresa prin șirele de față către DVoastră și a ve ruga sě-mi dați și mie binevoitorul DVoastră concurs și a îndemna totodată și pe amicii și cunoscuții DVoastră de a se abona la acest op. Dela concursul binevoitoriu al DVoastre și al onor. public român atêrnă foarte mult tipărirea și celorlalte opuri înșirate mai sus. Banii de prenumerațiune dimpreună cu lista abonaților sunt de a se trimite cel mult până la 1 Februarie 1886 la adresa mea: S. Fl. Marian, profesor gimnasial în Suceava (Bucovina.)

* (Gustul pentru musică al Sibienilor.) Diariul din loc „Sieb. d. Tageblatt“ face următoarea statistică interesantă: În anul espirat s'au dat în Sibiiu 48 concerte, la cari s'a solvit etrée. Dacă mai numěrăm concertele reuniunilor de cântări din loc, a capelelor militare și cetățenesci, la cari nu se plătesce entrée, d'aceste au fost circa 80, mai departe musica de piață și promenadă, musica de pe localurile reuniunei de patinat, circa 60 la numěr, ese suma considerabilă de 188 representațiuni musicale mai însemnate pe an; va sě dică Sibiiul s'a putut delecta toată a doua di în frumsețele artei musicale.

* (Adelina Patti.) La 25 Decembre, dna Patti a jucat la opera imperială din Viena în Bărbierul de Seviglia.

Publicul era atât de numěros, încât un escadron de cavalerie fusese însărcinat sě menție ordinea pe piața teatrului. Artista a primit nouă cununi, și șeapte-spredece buchete.

Principele moștenitoriu i-a oferit un serviț de masă de argint, și împěratul i a trimes o cunună.

Dra Adelina Patti, va sosì Duminecă la Bucureşti, însoțită de dl Nicolini viitoriul ei soț. Prima representație va avea loc Mercuri în 25 ale curentei st. v. la teatrul național, cu opera La Traviata., Celelalte doauě representații vor fi anunțate în urmă. Patti primesce pentru fie-care representanție câte 15,000 lei, cari i s'au garantat de către antreprenor.

* (Multămită publică.) Cu ocasiunea representațiunei teatrale dela 22 Novembre st. n. a. c. ținute în sala gimnasială din Brad în favorul înființărei unui „fond pentru studenții morboși dela gimnasiul din Brad“, au incurs:

1. Ca suprasolviri în seara de teatru de!a P. T. dne și dni: Brady Lipoth, 2 fl. 40 cr., G. Părău, profes. 60 cr., A. Oniț, 20 cr., dna Feier, 20 cr., Ios. Costea, 40 cr. Nicol. Florea, 40 cr., I. Rus 40 cr, I. Fărcaș, 50 cr., Balia Ödön, 50 cr, Harghesheimer Laj. 70 cr., Schmidt R. 40 cr., Perian I. 40 cr., Nic. Bedea, 40 cr., Vilmos S. 40 cr., Ulain, 40 cr., Vințeler Ioan, 20 cr., Beneke, 1 fl. 20 cr., N. Bureț, paroch rom. cat. 1 fl., Vas. Damian, ppresbiter 2 fl., Konya, paroch ref. 1 fl., cu totul suprasolviri au fost 13 fl. 70 cr.

2. Pe lista dlui Petru Gligor din Baia de Criş a încurs dela: Teodor Pop, advocat: 5 fl., Petru Gligor, 2 fl., Darvaș I. 1 fl., Adamovici, 2 fl., Gyukits, P. 1 fl., Vasiliu Tomuța, 1 fl., Tomus Bas. 1 fl., věduva Borlea, 1 fl., I. Oana, 50 cr., I. Oncu, 1 fl., Stupnitzky, 1 fl., I. Inco, 1 fl., Florea Ignat, 50 cr., Michael Tott, 1 fl., I. Bubenik, 2 fl., I. Indriu, 40 cr., Berczo K. 50 cr., Cristian Iózsef, 20 cr., Ios. Werner, 50 cr., Vucovics 50 cr., Pop Albert, 20 cr, N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., Schiesl K. 1 fl., Beoviciu G. 2 fl., Incu Antone, 1 fl., Petrescu, 1 fl., Holmik I. 1 fl., Azere Henț, 1 fl., I. Jurca, 1 fl., I. Roman, 1 fl., Teodor Zeriu, 50 cr., I. Câmpean, 2 fl., cu totul a incurs pe aceasta listă 35 fl. 80 cr.

3. Pe lista dlui Dionisiu Sida notariu în Ribița a incurs dela Login Comșa, 50 cr., Gerasim Cles, 50 cr., Veres Gyula, 50 cr., Mihail Cosma, 1 fl., Dionisiu Sida, 1 fl., Ulain, 1 fl., Obědau Nic. 10 cr., Huț Marc, 1 fl., I. Loos, 1 fl., Venzel Adolf, 30 cr., Faur Pant, 50 cr., Iosan Gligor, 50 cr, David Const. 40 cr., Faur P. 20 cr., Simon I. 10 cr., Vișa, 10 cr., N. Matei, 1 fl., Moț Nicolae, Roșca M. 20 cr., cu totul 10 fl. 40 cr.

4. Pe lista dlui I. Perian a incurs dela: George Bocan, 1 fl., Neag George, 50 cr., M. Gallu, 50 cr., cu totul 2 fl.

5. A incurs dela prețurile ficse ale intrărei în seara de bal cu totul 102 fl. 81 cr.

Venitul brut 164 fl. 71 cr.

Spesele 64 fl. 11 cr.

Venitul netto 100 fl. 60 cr.

Subscrișii în numele societății diletante vin a esprima profunda mulțămită tuturor binevoitorilor contribuitori, în specie domnilor colectanți.

Brad, la 25 Decembre n. 1885.

Stefan Albu, președinte. *Ioan German,* secretariu.

* (Statistica postei și telegrafului în Austria.) — Ultima broșură a biuroului statistic al ministeriului comerciului cuprinde mișcarea postei și telegrafului a Austriei în anul 1884. Din această interesantă publicațiune estragem următoarele date: În disul an au esistat în toate țěrile represintate la „Reichsrath“ (Cislaitania) 4191 biurouri postale și 2903 biurouri telegrafice. Funcționarii ambelor instituțiuni au fost în numěr de 18,485 persoane. Totalul espedițiunilor efectuate prin postă a fost în cifră rotundă de 552 milioane bucăți, din cari cea mai mare parte (415 milioane) se compunea din scrisori, carte de corespondență, tipăriri și probe de mărfuri; după ele urmează diarele și publicațiunile periodice în număr de 85 milioane. Pachete și coleturi s'au espediat prin poștă până la 35 milioane. Valoarea totală a scrisorilor de bani represintă suma de 5 miliarde 352½ milioane florini. Numěrul total al telegramelor pornite era 6½ milioane, o cifră relativ mică în comparațiune cu aceea a altor state. Transportul călětorilor prin postă se restrînge treptat prin crescênda desvoltare a căilor ferate și a atins numai cifra de 232,981 persoane. Cu posta pneumatică dela Viena s'au espediat 1,192,000 bucăți. Foarte instructive sunt tabelele comparative atingětoare de crescênda activitate postală, cu escluderea gazetelor și mandatelor postale, dele 1847 până la 1884: în anul 1847 s'au espediat 19 milioane bucăți, ear în anul 1884 până la 415 milioane. Broșura cuprinde la sfêrșit o comparațiune a resultatelor activității postei și telegrafului ale diferitelor state europene cu ale Austriei în anul 1884, din care resultă, că în Austria revin la suta de locuitori 1604 scrisori; în Englitera însě 4229, în Elveția 3013, în Belgia 2216, în Germania 2191, în Olanda 2040, în Francia 1776, în Danemarca 1719; celelalte state europene vin în rênd după Austria. Tot atât de interesantă este tabela comparativă a telegramelor. În Austria (Cislaitania) revin la mia de locuitori numai 279 telegrame. În această cifră nu sunt cuprinse telegramele autorităților, ci numai cele particulare supuse tacsei.

* (Unomor îngrozitoriu în Macedonia.) În districtul Macedonia, la vr'o cinci chilometri de orașul Corița, se află situat un sat numit Boboștița. Posițiunea este admirabilă, dar mare parte din locuitori sunt risipiți prin diferite sate streine, muncind spre a'și câștiga hrana copiilor lor, și a plătì dările către stat. Avênd statul necesitate de bani, a trimis pe agenții sei la sus disa comună, însoțiți și de gemdarmi cu ordin sever pentru a incasa bani, forțând pe locuitori de a plătì dările pe un an înainte, fapt ce nu s'a petrecut până astădi în nici un stat civilisat.

Neputênd a li se împlinì această cerere ilegală, au recurs la alte mijloace obicinuite lor. Au luat cu sila, drept plată, tot ce au găsit în casă, adecă arămuri, așternuturi, vite și chiar vestminte. În cele din urmă au arestat pe primariul comunei, sub cuvênt că le-ar fi rěspuns, că banii nu se pot plătì de contribuabili decât la fie-care trimestru, ear nu cu un an înainte.

Opt dile însě după arestarea primariului se petrecea înaintea nenorociților locuitori ai sus disei comune un alt fapt îngrozitoriu, care după istoriile ce cetim ne amintesce veacurile antice, pe când civilisațiunea nu esista nici de cum. În 23 Novembre, 1885, pe la oarele 2 p. m. o ceată de bandiți în numěr de 30, toți înarmați cu pusci Martini, cari aparțin armatei regulate, au năvălit în nenorocita comună, dând foc prin toate direcțiunile.

Patru din ei, îmbrăcați în uniforma de gendarmi turcesci, au întrat în prăvălia unui locuitoriu numit Nicola Sotiriu. Găsind pe fiul seu Sotir ca de 16 ani, îi cerură tutun și alte têrguieli. Deodată însě s'au aruncat asupra lui câteşi patru ca niște tigri, spre a-l lega și a-l lua prinsonier. La țipetele îngrozitoare ale băiatului, mama lui, care era lăuză se sculă și alergă în ajutoriul fiului ei. Sěrmana femeie îngenunchie înaintea turcilor și sărutându le mânile și picioarele, îi rugă sě-i lase copilul. Vědênd că rugăciunile-i nu sunt ascultate, în cele din urmă a încercat sě-l scape cu forța ei. Dar d'odată un glonț pătrundêndu i pieptul, sěrmana femeie cădù pe pămênt, unde fu măcelărită cu pumnale și iatagane Atunci bandiții au legat pe băiat și, după ce l'au silit sě treacă peste cadavrul mamei sale, au dispărut cu toții.

Nu se scie încă nimic despre soarta nenorocitului băiat.

Eată soarta nenorociților creștini supuși otomani, cari nu sunt siguri nici de averi, nici de copii, nici chiar de vieață din partea administrațiunei otomane și a bandiților. *„Românul.“*

(Pentru colibă și palat.) Oberdöbling, lângă Viena. Scusați stimate dle, că nu v'am scris încă mai de timpuriu despre influința escelentă a pilulelor de Svițera ale apotecariului R. Brandt, dar eu sunt de 66 ani și în vrêsta aceasta nu merg lucrurile așa de repede. Ca măiestru de corfe, mi-am petrecut dilele mai tot ședênd și astfel am avut o mulțime de boale (înfundături, lipsă de apetit, hemoroide etc). După ce însě am luat o scătulă de pilule svițerane, me simt deja cu mult mai bine, și de aceea mulțămita mea o declar bucuros și în public. Hch. Engertzwieser. Deoarece în Austria se află o mulțime de imitațiuni a pilulelor de Svițera ale lui R. Brandt, ne rugăm a se observa esact, ca fie-care scătulă sě aibă drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și sě fie provědută cu iscălitura lui R. Brandt,

---

curênd, dar voi, voi ne stați în cale. Eu stam uimit, fără a-i rěspunde, deşì îl înțelegeam prea bine, și părêndu-i-se amintitului că sunt cu totul strěin în politică, începe a'mi face o descriere vastă din politica lui Szécsenyi și Kossuth, înjurând pe cest din urmă cum îi venea la gură. De ce atâta hulă asupra celui dântâi bărbat al dvoastre? îl întrebai. Pentru că duce o politică lipsită de tact, pentrucă nu cunoasce Ardealul, și nu cunoasce referințele noastre locale d'aici, precum nu le-a cunoscut ungurenii nici când. Cea mai mare eroare este în politica l. K. procederea lui provocătoare față cu voi, cu românii; căci voi românii aveți o inteligință foarte mică, și ce e mai mult sunteți preste tot oameni sěraci, scăpătați, n'aveți decât sufletul în oase.

Cu noi trebuia sě se observe o politică împăciuitoare. Pe acei câțiva bărbați mai distinși, cari făceau gură mare colea la Blaș prin luna lui Mai, guvernul nu trebuia sě-i amenințe cu furcile, ci sě-i câștige, și i-ar fi putut câștiga prea ușor, eată așa: Inteligința voastră cea mică la numěr trebuia sě o aplice guvernul toată, întreagă în oficii bune de stat, aședând pe cei mai distinși dintre voi chiar în oficii pe la ministeriu în Pesta. Poporul român e bun, cu acesta ne împăcăm apoi cât mai curênd. Despre aceasta ca sě se așeadă oamenii vostri prin dregătorii bune ca sě-i putem câștiga, a fost vorba într'un club d'al nostru unde ne-am adunat tot oameni moderați, dar cu Kosuthenii nu o poate scoate nimenea la cale. Am rěmas cu atâta, că ni-au numit „pecsovics.“ Acum te rog, îmi dice, numai una: spune-mi ce te socotesci ce se va întêmpla cu mine? căci am presemne rele. Presemnele nici nu l-au înșelat, căci neputênd încunjura catastrofa, amintitul încă a avut un sfêrșit tragic, ca mulți alții în acele dile fatale. D'atunci și până târdiu, mult timp me cugetam: ce s'ar fi putut alege de poporul nostru, dacă ni s'ar fi rupt inteligința de către dênsul în acele dile grele? fără ca sě fiu în stare a prețuì caracterele cele firme a le bărbaților nostri de pe acelea timpuri.

Împregiurările d'atunci încoace s'au schimbat foarte mult, una însě stă că ungurul încredut norocului, pe care a pus astădi mâna tot — numai cu acel preț ar îmbia oamenilor nostri oficii în stat, ca dacă nu-i poate face renegați, ce nu-i prea succede, cel puțin sě-i rupă și sě-i depărteze de către popor. Tocmai de aceea noi sě căutăm asigurarea națiunei noastre d'astădată, nu în purtarea și îmbrăcarea oficiilor de stat, de unde suntem eschiși și alt cum, ci în asigurarea unor mijloace mult mai sigure pentru subsistința poporului nostru, folosind și economisând cu timpul. Sě nu lipsească numai între inteligința noastră iubirea frățească și încrederea reciprocă, ș'atunci ne rěmân deschise mai multe căi d'a ne asigura subsistința pe secoli înainte. *Hariton.*

Morburi de tot soiul, și mai cu samă: **boale de nervi, epilepsia, durerile de stomach, zuruitul nervos în urechi, înțĕpăturile în urechi** și **asurdirea, durerea de cap, migrena, gălbinarea și paralisarea** se vindecă prin metoda noastră rațională-sigură și renumită în lumea întreagă. — La **bolnavi de plămână** și de **asthmă** am ajuns după o cură de 4 sĕptĕmâni la cele mai minunate resultate. Rugăm sĕ ni se trimită o descriere amănunțită a morbului cu marcă postală de retour, — fără genă și confidențial.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 31 Decembre n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6 %	—.—	—.—
Galbin	5 97	5.97
Napoleon	9 98½	9 99
London pe (poliță de trei luni)	126.—	125.85

Nr. 798. [1225] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Hetur, protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighișoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Zacharia Boiu med., se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială, cu două încăperi, o bucătărie și pivniță, din material solid de peatră și cărămidă, coperite cu țiglă, curte spațioasă cu grajd, șură de piatră coperită cu țiglă și alte edificate economice necesarie, împreună cu grădină de pomet și legumi	100 fl.
2. Porțiune canonică 12 jugĕre 584 □° de arat, 4 jugĕre 620 □° de cosit	180 fl.
2. 1 jugĕr de grădină de cosit	30 fl.
4. Viă parochială	5 „
5. 6 stânjini de lemne de foc	24 fl.
6. Dela 86 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmat, mĕsură vechie	80 fl.
7. Dela 86 familii câte o clacă anuală cu palmele	20 fl.
8. Dela 34 familii neorustice câte o ḑi de lucru cu palma	10 fl.
9. Dela înmormêntări	10 „
10. Dela botezuri	5 „
11. Dela cununíi	5 „
12. La botezul Domnului	17 „
13. Dela sfeștănii	2 „
14. Dela maslu	8 „
Suma	496 fl

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne petițiunile instruite conform legilor in vigoare subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul susindicat, cu îndatorirea, a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică, spre ași arăta desteritatea în cuvêntare, cântări și tipic, preoții chirotoniți fără concesiunea Preaveneratului consistoriu archidiecesan, nu vor fi admiși în candidațiune. Concurenții cu cunoscința limbelor patriei vor fi preferiți.

Sighișoara, la 21 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral român ortodocs oriental al tractului Sighișoarei.

În conțelegere cu comitetul parochial concerninte

Dimitriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 728. [1221] 3—3

EDICT.

Paraschiva Drăghiciu n. Achim Petrache din parochia Tocile din Brașov, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredință pre legiuitul seu soț George N. Drăghiciu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide causa matrimonială și în absența ei, și anume în termin *de un an și o ḑi* dela prima publicare a acestui edict.

Brașov, în 2 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral din tractul Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 721. [1220] 3—3

EDICT.

Marina Spiridon Voicu din Brașov gr. or., carea cu necredință a părăsit de 14 ani pe legiuitul sĕu bărbat George I. Bizdidean, tot din Brașov, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul for matrimonial, în termin *de 3 luni de ḑile* dela publicarea acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială și în absență-i.

Brașov, în 8 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații medicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pachetul

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 7

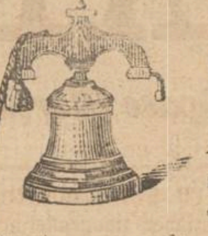

Turnătoriă

de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi înverțite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 8

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încăruntire.**

După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn

„**Roborantium**“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: pentru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Scéky, farmacist *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale, pentru frumsețĕ din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 50

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Ornamente pentru pomi de crăciun

de cele mai diferite soiuri.

Rum, teă și prăjituri pentru teă,

de cea mai escelentă calitate.

Recomand totodată:

Făină, cea mai bună calitate, drojdiă proaspĕtă,

diferite soiuri de **pesci, caviar, lichouri,** precum și ori ce articlu de negoț, ce se poate vinde într'o băcănie, — *cu prețurile cele mai moderate.*

[1222] 2—2

Ludovic Fuchs.
Sibiiu, strada pintenului. 2.

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu prețul de jumĕtate al prețului de producțiune, — și de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ținea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante și foarte moderne

Plaiduri de earnă de învĕlit

(Umhängtücher.)

cu următoarele prețuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,**
3, **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

[1206] 5

colorile cele mai minunate și în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoțian, turcesc, roșu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc. în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai eegante și moderne **pentru ori-ce damă, și se pot întrebuința în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. și sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'și procura o astfel de manta frumoasă și fină, pentru un astfel de preț bagatel, prin care nici prețul producțiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea și mărimea. Se espedează pe lângă ramburse sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai și numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig și umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbați

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru prețul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase și cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele țin corpul în căldură, il apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice și comoade și produc prin frumseța și ieftinătatea lor o admirațiune generală.**

12,000 de bucăți deja vêndute.

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună și caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, și provisiunea ni se va gâta în timpul cel mai scurt. **Numai și numai** la:

Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 5

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane

Nr 135 Sibiiu, Marţi 24 Decembre 1885. (5 Ianuariu 1886.) **Anul XXXIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf-telor sĕrbători ale „Nascerei Domnului nostru Isus Christos“ numĕrul cel mai de-aproape va apărea Sâmbătă în 28 Decembre.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Decembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 23 Decembre 1885.

Au trecut aproape 19 sute de ani, de când omenimea serbează nascerea mântuitoriului. 19 sute de ani şi lumea tot aceeaşi a rĕmas. Sunt asupritori, şi sunt şi asupriţi, sunt oameni buni şi oameni rĕi, sunt oameni, la cari prin nascerea fiului lui Dumneḑeu a străbătut lumina cunoscinţei, şi sunt oameni, cari şi acuma trăiesc în întunerecul nesciinţei, la cari oameni binefăcĕtoarele raḑe ale adevĕratei civilisaţiuni încă n'au putut străbate. Sunt încă oameni, de cari adevĕrata egalitate, predicată de evangelia lui Christos, este tare departe, aşa că realisarea ei abia după ce sângele de martiri va curge şiroaie se va putea realisa, întemeiând pe pământ pacea şi cu ea bunăvoirea între oameni, ca apoi sĕ se poată ḑice: Mărire întru cei de sus lui Dumneḑeu.

Principiele evangelice despre egalitatea oamenilor înaintea lui Dumneḑeu, teoria dintre stăpânitoriu şi supus, sublima iubire a deaproapelui nostru, care se pune pe o treaptă cu iubirea de sine, şi demonstrarea cea admirabilă a teoriei despre deaproapele nostru, toate aceste trebuesc realisate încă, şi ele trebuesc realisate spre a se putea întemeia adevĕrata pace pe pământ, din care apoi sĕ încolţească şi sĕ crească poamele civilisaţiunei celei adevĕrate.

Sunt sublime principiele evangelice. Ele ne vorbesc despre egalitatea cea mai perfectă, despre iubirea cea adevĕrată, care se profanează dacă se reduce la iubirea sensuală, dobitocească în escesele ei estreme. Paralel cu iubirea cea adevĕrată, dela a cărei esistenţă se condiţionează bunăstarea aici pe pământ, evangelia lui Christos ne vorbesce despre îndelunga răbdare, care şi ea este o condiţiune a esistenţei omului pe pământ.

E admirabilă ordinea, la care ne îndeamnă evangelia lui Christos.

Iubirea cea adevĕrată e condiţiunea supremă a pacinicei vieţuiri aici pe pământ. Lipsesce aceasta, atunci în locul ei vine a doua condiţiune supremă: îndelunga răbdare. Iubirea şi îndelunga răbdare întemeează pacea, bunăvoire între oameni şi prin aceasta preamărirea lui Dumneḑeu.

Această condiţiune evangelică a esistenţei noastre omenesci e forţată până la estrem: Iubiţi pe vrăşmaşii voştri, faceţi bine celor ce ve fac vouă rĕu, şi ve rugaţi pentru cei ce ve fac strîmbătate.

Sub această condiţiune va fi pace pe pământ. Dispar de pe pământ slăbiciunile omenesci sub raḑele cele binefăcĕtoare ale iubirei creştinesci. Nu mai esistă rivalitate între oameni, cari sunt legaţi prin iubire, şi lipsind rivalitatea lipsesce ura, care e isvorul celor mai multe calamităţi. Lipsind ura, fie-care om îşi vede de împlinirea chiemărei sale. Lucrarea este armonică, căci împărţeala a fost armonică, lucrarea este armonică, căci se scie, că dreaptă va fi rĕsplata, lucrarea va fi armonică, sporiul va fi mare, căci o generală însufleţire a înpintenat silinţele oamenilor: consciinţa că va fi dreaptă mĕsura la ceasul al 12, când va venì stăpânul se rĕsplătească ostenelile.

Este ideală o asemenea arangiare în viaţa omenească, fie ea în familie, fie în un cerc mai restrins al unui ram de industrie sau comerciu, fie în biserică, fie în viaţa statului. Şi ea numai ca luceafĕr luminos ni se arată nouă în amărîta noastră vieaţă naţională şi bisericească. Este ideal până acuma vieaţa basată pe iubirea evangelică. Ca stea luminoasă ne lucesce ea din depărtare şi noi asemenea crailor dela rĕsărit va trebuì se o urmărim până la locul, unde oprindu-ne, vom afla pe Mântuitoriul lumei, vom afla biserica cu principiele evangelice: iubiţi-ve unul pe altul, precum tatăl v'a iubit pe voi.

Şi e de lipsă sĕ ne aducem aminte la sĕrbarea nascerei Domnului de sublimele învĕţături evangelice, căci la noi atât în vieaţa noastră socială, cât şi în biserică, atât în vieaţa noastră politică naţională, cât şi în stat, lipsesce cu desĕvêrşire prima condiţiune a adevĕratei vieţuiri evangelice, lipsesce iubirea şi prin ea lipsesce pacea dintre oameni, dela care e condiţionată şi preamărirea lui Dḑeu.

În locul iubirei la noi s'a încuibat ura.

În vieaţa socială passiunea determină acţiunile noastre. Vedem că cei mai de aproape ai nostri connaţionalii şi conreligionarii nostri ne lovesc fără cruţare, pentru că o sferă de activitate ne este dată şi nouă ca şi lor, însĕ ei cred, că numai lovindu-ne, sau cu ei vorbind, — numai nimicindu-ne total îşi pot continua calea în mersul lor spre realisarea fericirei lumesci. Interese particulare, interese de partid împing pe oameni la duşmănie greţoasă şi în loc de iubire creştinească noi trăim în vecinică duşmănie, fără a avea un singur moment de ticneală.

Ura din vieaţa socială trece în acţiunile noastre pe terenul bisericesc, şi oamenii din ură personală, din interese particulare ne sapă la temeliile bisericei cu tendinţa vĕdită de a o surpa, ca sub ruinile ei sĕ perim cu toţii, căci mai bine sĕ se surpe edificiul, decât sĕ mai munciască în el oameni, pre cari a mea pismă i a designat de victime, cari nu mai au în ochii mei îndreptăţire la vieaţă.

Vieaţa noastră în stat încă nu este basată pe principiul evangelic. În loc de iubire şi aici domnesce ura, şi încă un soi de ură, care face pe om fanatic. Acest soi de ură este ura de rassă, care se susţine în mod măestrit, şi silesce a depărta tot mai tare pre oamenii, chiemaţi a convieţuì în pace, pre oameni, a căror pacinică convieţuire şi comună conlucrare este condiţiunea de esistenţă a statului nostru.

Duşmănie generală domnesce în vieaţa noastră socială, în vieaţa noastră bisericească, în vieaţa noastră publică ca cetăţeni ai statului.

Între asemenea împregiurări trebue sĕ aplicăm a doua condiţiune de esistenţă, prescrisă nouĕ de evangelie, trebue sĕ aplicăm îndelunga răbdare, şi aceasta în estremul prescris de evangelie, răbdarea până la sfêrşit, ca sĕ mai putem mântuì ceea ce se mai poate mântuì.

Şi noi răbdăm, în adevĕr răbdarea noastră ajunge graniţele prescrise de evangelie. Răbdăm insulte în vieaţa noastră socială şi naţională, răbdăm insulte în biserică, insulte la adressa bisericei şi la persoana celor chiemaţi a conduce biserica, dela oamenii bisericei răbdăm insulte la îndreptăţi-

FOIŢA.

Curierul Literar.

Sumariu: Literatura noastră populară. Bogăţia ei. O nouă colecţiune de „Folklore“ român. „Doine şi Strigături“ din Ardeal de dnii Iarnik şi Andrei Bârseanu. Poetul popular de dincolo şi poetul de dincoace de munţi. „Cătănescile“ colecţiunei „Iarnik-Bârseanu“. Un esemplu — „Bunica“ după Bojena Nemcova de Iarnik. — Ioan Russu: „Fabulele lui Cichindeal,“ după originalul sêrbesc din nou traduse. Viaţa lui Dositei Obradovici.

Ori de câte ori ne-a fost vorba aci despre poesiile populare, nu am uitat nici odată a amintì cele ce învĕţaţii străini cred despre ele şi nu ne-am îndoit a recunoasce cu unii dintr'ênşii, că folklorul român merge în prima linie printre cele lalte literaturi popolare ale naţiunilor neo-latine.

Faptele dau dreptate pe fie-care ḑi afirmaţiunilor noastre. Cu cât merge şi cu cât ne convingem, că românul numĕră printre cele mai frumoase şi mai legitime titluri de mândriă naţională producţiunile în prosă şi în versuri ale musei populare, cu atât mai mult colecţiunile sistematice, adunate după preceptele folklorului din statele cele luminate devin mai numĕroase.

E atât de bogată musa populară română din toate ţĕrile locuite de fraţii noştri, încât la câteva luni de timp „Colecţiunea de Poesii populare“ a dlui G. Dem Teodorescu şi „Doine şi strigături din Ardeal“ a dlor Iarnik şi Andrei Bârseanu, prima constând din 48000 de versuri, cealaltă din alte vr'o câteva mii, au putut fi „date la iveală“ cum ar ḑice ultimii doi colecţionatori citaţi, fără ca noi sĕ credem că acum s'a isprăvit şi că acela, care ar voì sĕ-şi facă o deplină ideiă despre folklorul român, va găsì în aceste două repertorii toate elementele necesarii cercetărilor lui.

Câte colecţiuni au fost dinainte publicate şi câte sunt încă a se publica! Toate au, dacă nu în totalitatea versurilor lor o originalitate cu totul distinctă, cel puţin în cele mai multe din părţile lor. După colecţiunile de până acum apărute, iubitoriul de literatură populară îşi poate închipuì cât de bogată şi cât de variată a fost şi este musa română.

Academia română a priceput însemnătatea de căpeteniă ce are şi va avea studiul limbei din poesiile şi din prosa literaturei populare pentru constituirea definitivă a limbei române. Un loc de onoare, cel d'ântâi, sa dat de dl Hasdeu limbei populare în al seu „Magnum Etymologicum“; şi pe lângă aceia. cari gâciseră de mai 'nainte viitoriul Folklorului român, mulţi alţii se arată astăḑi, cari strîng versuri, şi basme, şi snoave, şi ḑicături, ear publicul cetesce cu deosebită plăcere novelele sau snoavele cu subiect modern, îmbrăcate în frumoasa şi poetica haină a stilului popular.

Academia română a tipărit noua colecţiune de dincolo de munţi. Ea e intitulată, după cum spuserăm mai sus „Doine şi strigături din Ardeal.“

În prefaţa pusă la începutul colecţiunei, dl Andrei Bârsean face istoricul acestei însemnate colecţiuni şi ne spune cum s'a început formarea ei sub direcţiunea zelosului şi eruditului canonic metropolitan din Blaş, dl Ioan M. Moldovan.

Idea de a învita pe scolari din clasele superioare ale scoalelor din Blaş sĕ scrie versurile şi poveştile ce auḑeau pe la vetrele părintesci, a dat nascere unui numĕr însemnat din versurile colecţiunii Iarnik-Bârseanu. Şi în România această ideiă, pe unde a fost pusă în lucrare, a produs minunate resultate. Ni se spune că tot astfel dl Creţu, aḑi profesor de limba română la liceul Matei Basarab din capitală, a urmat în Moldova, la Bârlad, de nu me înşel, şi resultatul a fost o bogată colecţiune de basme scrise de elevii scoalei unde profesa.

Colecţiunea dlui Ioan M. Moldovan şi a tinerilor sei colaboratori a fost dată apoi dlui dr. Iarnik, care cu mult dor şi cu mai multă răbdare a sturea de esistență a bisericei și la trecutul ei istoric, răbdăm insulte dela elementul favorit al statului nostru. E mare răbdarea noastră, și ea e mare, căci mari sunt lovirile ce ni se aplică, și e mare bunăvoința noastră de a produce prin această răbdare a noastră pacea, pe care ar trebuì sĕ o producă adevĕrata iubire creștinească.

Răbdare deci, îndelungă răbdare, iubiților cetitori ca în sântele sĕrbători sĕ avem pace pe pămênt.

Revista politică.

Speranța că pacea va fi legată în curênd și că astfel cestiunea Rumeliei orientale va ajunge și ea la o desnodare finală, în ḑilele din urmă ear a început sĕ slăbească.

„Journal de St.-Petersburg“ dă sĕ înțeleagă, că guvernul Rusiei nu este învoit a lua inițiativa și de altă parte o telegramă oficioasă din Berlin adresată ḑiariului „Kölnische Zeitung spune, că multe greutăți sunt de a se îndepărta încă până la schimbarea situației din Bulgaria, și până la statorirea unor stări de lucruri, cu cari ar fi învoite toate puterile europene. Căci aḑi divergința de păreri între puteri este foarte mare. Tot în acest înțeles se esprimă și un comunicat din cercurile diplomației Constantinopolitane, spunênd că vorba este sĕ facă Poarta pasul cel dântâi. Oamenii s'au convins pretutindenea, că idea unirii Bulgariei și a Rumeliei orientale, pentru care s'au luptat ambele aceste țĕri, trebuie sĕ se realiseze. Unirea nu mai trebuie pusă la cale, căci ea este faptice esecutată, atât în privința administrației, cât și a armatei, și astfel dacă e vorba de o acțiune nouă, aceea nu poate sĕ fie, decât pentru desfacerea unirei.

În realitate însĕ trebuie numai sĕ se afle o formulă oare-care, pentruca ceea ce s'a creat prin revoluția dela 18 Septembre a. c. sĕ fie îmbrăcată într'o mantauă legală; va sĕ ḑică forma pactului sĕ se aducă în consonanță cu starea faptică a lucrului. Puterile sunt bune bucuroase de a întinde o mână de ajutoriu, și de aceea s'au arătat și față de Poartă cu multă prevenire.

Crisa ministerială în Francia continuă. Dl de Freycinet a conferat în ḑilele trecute cu mai multe personage politice, dar până aḑi încă nu s'a dechiarat, că oare voiesce sau nu sĕ primiască însărcinarea, de a compune cabinetul. „Temps“ crede, că nici unul dintre republicani nu este mai chiemat pentru compunerea noului cabinet ca dl de Freycinet, căci el este singurul mai bine vĕḑut de către toate partidele republicane. Freycinet — continuă „Temps“ — este bărbatul împăciuirei, ear necesitatea acesteia trebuie s'o recunoască toți, cari țin la viitoriul republicei francese.

Din toate acestea resultă, că după toată probabilitatea, Dl de Freycinet va fi acela, care va avea sĕ înlocuiască pe Brisson în fotoliul presidial al consiliului de ministrii.

Atât în Francia, cât și în afară de fruntariile republicei, realegerea dlui Grévy ca președinte, a produs o vie satisfacțiune. Impresiunile ce a produs în Germania și mai ales în capitala imperiului aceastâ realegere, ni le arată mai bine următoarea corespondență, ce i se trimite de acolo foaiei „Kölnische Zeitung:“

Pentru Germania, se ḑice în această corespondență, faptul principal în realegerea dlui Grévy este numai d'a se sci, dacă este un om liniștit, matur, și mai ales, dacă el n'are nevoie de un resbel, spre a se mănținea în postul seu, sau dacă, din contră va fi ispitit sĕ'și întărească posițiunea sa cea slabă printr'un resbel. Acesta este motivul pentru care cei din Germania au observat cu o oare-care îngrigire crescerea puterei orleanismului, de vreme ce se scie, că acesta va încerca toate mijloacele spre a se manținea la putere și cu toate simțemintele pacinice ce orleaniștii par a avea, vor fi împinși de forța faptelor d'a favorisa un resbel cu Germania, căci „revanșa“ este singurul lucru ce doresc toate partidele din Francia, ori cât s'ar învrăjbì ele. Președintele Grévy este în această privință într'o posițiune mai favorabilă pentru noi, decât un principe orleanist. Un resbel cu Germania n'ar putea decât sĕ-i sdruncine posițiunea sa, care acum cel puțin, multămită moderațiunei și reservei sale, este sigură. D'aceea realegerea dlui Grévy este salutată pe aici ca o garanție pentru manținerea de relațiuni cordiale între Germania și Francia.

Partidul socialist din Reichstagul german își propune sĕ presinte, îndată ce vor reîncepe lucrările parlamentare, un proiect de lege, tinḑênd sĕ asigure secretul votului pentru alegerile Reichstagului și d'a se procede la operațiunile electorale.

Socialiștii vor propune de asemenea o represiune mai severă a duelului.

În sfêrșit au hotărît sĕ atace raporturile guvernelor asupra aplicărei legei micei stări de asediu la Berlin, la Hamburg, la Altona și la Lipsca.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sas-Sebeș, în Decembre 1885. Onorate dle Redactor! Un eveniment de mare însemnătate s'a îndeplinit în ḑiua de 26 l. c. n. aici la noi în Sebeș.

Pe la 3 oare p. m. sala mare a gimnasiului ev. lut. era îndesuită de locuitori de aici și giur sasi, români și puțini maghiari, adunați pentru a pune basă la o instituțiune dintre cele mai frumoase și folositoare.

La inițiativa unor fruntași sasi de aici, între cari cu deosebire trebuie amintit dl capelan Amlacher, s'a făcut propagandă printre locuitorii din Sebeș fără deosebire de naționalitate, pentru înființarea unei societăți pentru ajutorare la cas de moarte *(Leichen Verein).*

După ce aceasta ideă a prins rădăcini și oamenii s'au vĕḑut aplecați a o sprigini, s'a format îndată un comitet, parte din sasi, parte din români, care s'au apucat de lucru, au statorit unele principii, pe basa cărora sĕ se înceapă constituirea.

Au început cu subscrierile. Condițiunile erau etatea 24—60 ani, tacsa de înscriere 1 fl. 25 cr., numĕrul membrilor până la 600.

În scurt timp s'a realisat scopul și s'au înscris la această societate preste 600 membri.

Stând lucrul astfeliu, pe ḑiua de 26 Decembre n. a fost convocată adunarea generală a societății, pentru a desbate asupra statutelor, cari erau pregătite de comitet și apoi astfeliu sĕ se trimită ministrului spre întărire.

Era frumos a vedea adunați mulțime de oameni de diferite naționalități la un loc, era frumos a vedea înțelegerea cea bună dintre acestia, era frumos a asculta și la vorbirile și desbaterile cele frumoase și pline de interes curat uman fără alte pasiuni.

Totul a decurs în cea mai esemplară regulă, se ceteau diferiții paragrafi din statute în limba germană și română, așa încât toți sciau, că despre ce se tractează.

Din decursul acestor desbateri m'am convins, că aceasta societate are un cop creștinesc, că este basată pre principiul cel mai cardinal al legei creștine, pe iubirea către deaproapele.

Fie-care locuitoriu de aici și giur fără deosebire de rang ori naționalitate este primit în sinul ei.

Eată și condițiunile: fie-care membru solvesce la înscriere tacsa de 1 fl. 25 cr., apoi în fie-care cuartal de an câte 1 fl., pre un an întreg 4 fl.; dacă însĕ se va întêmpla, ca în decurs de un an sĕ moară dintre membrii societății mai mulți de 10, atunci pentru fie-care cas solvesce fie-care membru încă câte 25 cr.

Aceste solviri durează numai 10 ani.

Avantagii: întêmplându se sĕ moară dintre membrii în decursul acestor 10 ani, apoi următorii acelor reposați primesc de loc dela societate 50 fl. spese pentru înmormêntare. Eară murind care-va după espirarea celor 10 ani, primesc următorii 100 fl.

Totul este foarte bine calculat, și casariul cavează pentru banii societății cu toată averea sa, așa încât nu poate încăpea dubietate despre manipularea corectă.

În statute e provĕḑut și casul dacă societatea s'ar desfiinţa. Într'un astfeliu de cas toată averea societății are a se împărțì în proporțiunea membrilor, respectivelor biserici, cărora aparțin.

Cred onorate dle Redactor, că în urma celor înșirate până acì, se poate vedea din destul însemnătatea acestei societăți, cu deosebire pentru noi românii.

A fi asecurați părinții ca murind, urmașii au spese pentru înmormêntare, aceasta la noi este mult.

Eu sciu că cu deosebire la țĕrani, apoi foarte rare casuri sunt, când la îngropăciuni sĕ nu împrumute bani și la împărțirea averii din aceste cause mai totdeauna se nasc certe. Mai departe dacă cugetă omul, că moartea vine când nu scie și așa te află nepregătit, apoi ḑeu celor mai mulți le vor fi bineveniți cei 50 ori 100 fl.

Sunt multe întêmplările din aceasta vieață, cari într'adevĕr silesc pe om a-i atrage atențiunea asupra avantagielor ce promite o astfeliu de societate, precum e cea formată la noi în Sebeș.

Ceea ce m'a îndemnat a scrie aceste în prețuitul ḑiariu ce redactați, a fost și cugetul de a atrage atențiunea onoratului public român asupra acestei societăți, cu deosebire însĕ a preoților și învĕțătorilor nostri, cari în prima linie sunt chiemați a îndemna la formarea astorfeliu de instituțiuni creștine.

La timpul seu 'mi voi lua voie a da publicității și statutele societății, ca astfeliu apoi mai bine sĕ se poată orienta cei ce doresc a urma Sebeșenilor în această direcțiuue. *αυϱ.*

Istoricul „Reuniunei sodalilor români“ din Cluș.

Unde-i unul nu-i putere
La nĕcaz și la durere
V. Alecsandri.

(Închieiere.)

Elevii deveniți sodali, dacă rĕmân în Cluș, întră ca membrii ordinari în sînul reuniunei noastre. Mult s'ar pu-

---

diat'o ântâi ș'apoi a sistematisat-o în unire cu dl Andrei Bârseanu.

Doinele încep volumul dlor Iarnik și Bârseanu; ele sunt împărțite în doine de dragoste, jale și dor, de mustrări și blăstĕmuri, doine haiducesci și de cătănie. Vin apoi versurile, poesiile numite în Ardeal „strigături“ și anume: strigături glumețe și strigături satirice; și 'n fine sub numirea de „Varia“, colecționarii au pus cântecele bĕtrânesci, douĕ colinde și închinarea cu păharul.

După cum recunosc și cei doi folkloriști, devisiunea nu e rigoroasă, și într'adevĕr multe din doine ar putea trece la cântecele bĕtrânesci, și multe din strigături ar merge și ca „doine“, dacă ar fi sĕ le judecăm și sĕ le potrivim cu bucăți din folklorul de dincoaci, adecă dela noi.

Devisiunea riguroasă, așeḑarea definitivă nu se va face decât atunci, când toate colecțiunile fiind publicate, folkloriștii vor putea face un studiu amĕnunțit al geniului popular român din toate țĕrile și vor fi în posițiune a indica cu siguranță feliul cutărei bucăți de poesie poporală. Până atunci, divisiunile nu se pot face definitiv, nici cunoascerea caracterului fie-cărui gen de poesie nu se poate avea.

Cu ocasiunea studielor ce am făcut în douĕ din „Curiere“ la diferite timpuri, asupra „Colecțiunei G. Dem. Teodorescu“ și mai nainte asupra altor publicațiuni și colecțiuni de literatură poporală, am spus părerea noastră asupra frumseților poesiei noastre poporale. Nu cred de trebuință a mai venì asupra acestui subiect.

Și 'n colecțiunea „Iarnik-Bârsean“ ca și 'n celelalte, cetitoriul vede în versurile necunoscuților poeți ai poporului nostru aceeași precepere poetică și naivă a naturei, aceleași descripțiuni, cu atât mai frumoase cu cât sunt mai simple, ale priveliștilor ce se înfățișează ochilor în tăcerea câmpului, sub pomii pădurilor, pe marginea rîurilor; iubirea cu toate bucuriile și întristările ei, amarul și dulcele păhar al vieții, poetul de dincolo de munți îl spune cu acelaș ton de pătrunsă și sinceră inspirațiune ca și fratele seu de dincoaci de Carpați. Și dacă 'n veselie ca și 'n jale pare a nu avea aceeași sprinteniă de inspirațiune și de limbă, eu unul atribui aceasta spiritului positiv, de care cred că e mai mult animat țeranul de dincolo, decât cel de dincoaci.

Împregiurările, prin care a trecut și unul și altul ne fiind totdeauna de o protivă și vecinătățile neasemuindu-se p'alocurea, modul de a pricepe și de a „da“, de a cânta sentimentele și sensațiunile difer foarte uneori. Cred mai poetic pe țĕranul nostru decât pe fratele seu de dincolo de Carpați. Chiar în doinele de cătănie — ăst biciu, sub loviturile căruia poetul transilvănean geme și se vaiătă adese ori foarte poetic și cât mai din adâncul inimei, — chiar în aste doine vei găsì p'alocurea un vers ori doină, dacă nu mai multe, care sĕ'ți arete că cel ce le-a făcut, deși răpit adesea în norii poesiei, deși pare că uită pămêntul, totuș are din când în când precauțiunea prosaică a se coborî și în lume și a vedea cum s'ar putea scăpa tinĕrul flăcău de amarul cătăniei. Această precauțiune, adeseori foarte manifestă, dă un fel de aspect prosaic multora din părțile poesiilor din Ardeal.

În schimb, multe, foarte multe de asemenea sunt părțile, unde versul poeților poporali transilvăneni atinge sublimul de simplicitate, de simțĕmênt și de poetic adevĕr, cu aceeași ușurință și cu aceeași nimereală, ca și versul poeților poporali de dincoace de munți.

De altmintreli, partea versurilor poporale din Ardeal pentru noi oare cum nouĕ și necetită în colecțiunile noastre de aici, e partea doinelor de cătăniă, un subiect, care a lipsit cântăreților munteni și moldoveni.

Făceam sĕ reiasă acest punct de deosebire anul trecut, vorbind de colecțiunea de poesii poporale făcută de amicul nostru d. I. G. Bibicescu prin țara Bârsei și ceteam atunci mai multe bucăți, în care cu mult dor și multă poesie, poetul poporal făcea sĕ rĕsune coardele lirei asupra acestui subiect.

(Va urma.)

tea face spre a mărì interesarea lor față cu reuniunea, când fondul acesteia ar dispune de un astfeliu de capital, încât sĕ se poată ajuta în cas de morb și de alte calamități și sodalii nostri, după cum o fac aceasta alte societăți analoage, d. e. societatea maghiară a tinerilor industriași din loc, unde chiar și sodali de ai nostri bucuros contribuesc. Statutele reuniunei noastre prevĕd asemeni ajutoriri, și sperăm, ca prin o spriginire mai eficace din partea publicului român, reuniunea noastră încă va putea începe, nu preste mult tîmp a-și împlinì și această problemă.

Însemnăm mai departe, că comitetul reuniunei pentru desvoltarea, nutrirea și susținerea sîmțului național românesc și a spiritului social în sodalii și industriașii nostri (cu escepțiunea anului 1884, (anul tumultelor și al turburărilor clușiane) încă din 1875, anul constituirei sale în mod definitiv, în tot anul a serbat și câte o petrecere de vară sau maial, cu mult succes moral și parte și material. — Tot spre scopul arĕtat din când în când sodalilor nostri, convenind în casina română din loc, li s'au ținut unele disertațiuni și propuneri referitoare la industrie, comerciul și preste tot din sciințele reali și alte. În respectul acesta datorim recunoscința dlor Dr. Greg. Silasi fostului președ., secretariului Iacob Murĕșan și dlui adv. Dr. Aureliu Isac, cari toți trei ținură mai adescori astfeliu de disertațiuni și prelecțiuni sodalilor. Dar nu mai puțin demn de lăudat e într'aceastâ privință și părintele capel. Basiliu S. Podoabă, actualul președinte, care cu toată ocasiunea și în tot locul, nu încetează părintesce a-i catechisa și a le ținea și învĕțătură despre tot ce e moral și românesc.

Ca un moment de îmbucurătoare redeșteptare, memorăm din vieața reuniunei faptul, că în anul 1876 doamnele soțíi ale meseriașilor nostri, în frunte cu dna Maria Ianchi făcênd între sine o colectă de bani, ne înzestrară reuniunea cu un prea frumos steag de mătasă roșie, avênd în mijloc pe mătasă albă întipărite embleme și inscripțiuni corĕspundĕtoare.

În fine după ce reuniunea noastră urmăresce îndigitatul scop cultural față cu sodalii, de sine se înțelege, că s'a făcut prin dl Dr. Greg. Silasi, începutul și pentru adunarea unei biblioteci, carea în presinte numĕră 50 de cărți donate parte mare de dl tipograf Constantin Pop, pentru care don merită sĕ primească toată recunoscința noastră.

II.

Acum după espunerea acestor schițe generale referitoare la desvoltarea și activitatea reuniunei noastre începênd din anul 1871, până în ḑiua de astăḑi, vom da în cele următoare prelângă starea actuală a fondurilor, și un tablou special despre conducĕtorii actuali, membrii ai ei de toate categoriile, și despre elevii susținuți de aceasta începênd din anul 1879 până în presinte.

A.

I. Fondul propriu al reuniunei.

1. Capitalul depus în cassa de păstrare	184 fl. — cr.
Interese după aceasta	8 „ — „
2. Capitalul elocat la privați cu 8% și întabulat	
3. Capitalul elocat prelângă 8% cu poliță	305 fl. — cr.
Interesele după aceste	24 „ 40 „
4. Promiși de repausatul, demnul de eternă memorie fostul patron al reuniunei Gavril Ilieș	50 „ — „
Suma .	571 fl. 40 cr.

II. Fondul elevilor.

1. În acest fond au incurs dela marinimoșii binefăcĕtori, și anume:

a) pe anul 1879	400 fl. — cr.
b) pe anul 1880	400 „ — „
c) pe anul 1881	400 „ — „
d) pe anul 1882	400 „ — „
e) pe anul 1883	400 „ — „
f) pe anul 1884	400 „ — „
g) pe anul 1885 rata I.	200 „ — „
Suma .	2600 fl. — cr.
2. S'a erogat cu susținerea elevilor .	2237 fl. 41 cr.
restează . .	362 fl. 59 cr.

Urmează acì înșirarea conducĕtorilor reuniunei și a membrilor ei. Din aceste date se vede, că reuniunea are 34 de membrii fundatori, dintre cari 29 sunt în viață, — 49 de membrii ordinari, dintre cari 2 au reposat. Reuniunea a susținut în decursul esistenței sale cu totul 64 de învĕțăcei de meserie.

Acest istoric foarte interesant pentru ori-ce român cu inima la loc, se închieie astfel:

> Eată începutul nascerei și fasele mai memorabile, prin cari întru desvoltarea sa, a trecut plăpânda noastră reuniune!
>
> Închieiăm acest scurt istoric cu dorința, ca ea sĕ trăiască, sĕ înflorească și sĕ aducă fructe. Și bun e Dḑeu! — ea va prosperá, dacă membrii ei și de acì încolo 'și vor potenția din ce în ce zelul și nu vor uita nici pe un moment, că „în unire e putere;“ dacă mai departe marele public român convins despre necesitatea arḑĕtoare a atăror reuniuni române, nu va pregeta a ne întinde și pe viitoriu sucursul seu eficace; și dacă în fine junii sodali și elevi, crescuți în umbra acestei reuniuni, nu vor uita ce-i datoresc. Ea nu le cere capitalul spesat cu crescerea și învĕțătura lor, le cere sĕ fie măiestrii harnici și consciențioși, cetățeni bravi ai patriei și români cu trup cu suflet: inima lor română le va dicta apoi celelalte, le va spune ce au de făcut.
>
> Așa sĕ fie! *Iacob Mureșan,*
>
> î v. al scoal. rom. conf. din Cluș, secr. al reun.

Cu privire la un comunicat din „Gazeta Transilvaniei“ despre ajutoriul de stat, care l'ar fi primit parochul din Sân-petru Nicolae Frateș, ni s'a trimis o rectificare lungă spre publicare. Rectificarea aceasta atinge în digresiunile sale o coardă foarte delicată, care ar putea produce un resunet dureros la întreagă preoțimea noastră archidiecesană, dar n'ar putea fi binevenită multora din „conducĕtorii mireni“ ai afacerilor noastre bisericesci și mai ales celor din comitetul protopresbiteral, care a aflat de bine a trage casul acesta în competența sa. De acea noi chiar în interesul causei comune nu o putem publica acea rectificare în tot cuprinsul ei, ci pentru publicul nostru interesat credem a fi de ajuns, dacă estragem din ea: că împărtășirea parochului mai sus numit din ajutoriul de stat este propriaminte opera unui funcționariu public al statului; parochul ca catechet la oare-care ocasiune de mult învechită a cerut una, și acum s'a pomenit că i se dă alta; deci vĕḑêndu-se astfel sedus în buna sa credință, ajutoriul de 50 fl. cu care l'au surprins unele ḑiare, dênsul încă înainte de a-l ridica, și anume la 22 Octombre a. c. l'a oferit fondului archidiecesan Rudolfin, creḑênd, că în acest cas concret tot va fi mai bine a face așa, de cât a-l refusa.

Avis.

Elevele dela scoala română de fetițe din Sibiiu vor da **Vineri, a treia ḑi de crăciun,** o representație în sala cea mare din seminariul Andreian. Publicul român este rogat a primì acest avis ca invitare.

Ofertele binevoitoare, ce vor întra cu această ocasiune, se vor folosì pentru biblioteca institutului.

Începutul la 6 oare seara.

Direcțiunea scoalei.

Varietăți.

* (Chirotesire.) Cu ocasiunea sfintei liturgii de Sâmbătă s'a chirotesit întru protopresbiter al tractului Avrigului administratorul protopresbiteral al aceluiași tract, părintele Ioan Cândea.

* (Concert) Reuniunea *„Hermannstädter Männergesang verein* de aici, a dat Sâmbătă seara un concert în folosul poetului german Max Moltke, care ajuns la adênci bĕtrânețe, acuma se luptă pentru pânea de toate ḑilele.

Acest nobil scop în sine și prin sine era chiemat a aduna lumea în sala dela „ mpĕratul Roman“, căci un renumit poet, a cărui creațiuni se cântă prin orașe și la sate de conlocuitorii nostri sași negreșit va avea și acuma farmecul de a entusiasma pre oameni, fără privire la obolul adus jertfă pentru îndulcirea ḑilelor poetului scăpătat.

Înainte de a vorbì despre frecvență reproducem programa concertului:

1. *Schützen-, Turner-und Sänger-Marsch* von H. Bönike. 2. Männerchöre: *a) Siebenbürger Volkslied* von Ioh. Hedwig. *b) Ritornell* von Rob. Schumann. 3. *Ouverture* „Raymond“ von A. Thomas. 4. Zwei Gesänge für eine Baritonstime: *a) Romanze* aus „Erlkönigs Tochter“ von N. W. Gade. *b) Es war ein alter König*“ Lied von A. Rubinstein. 5. Violoncell-Solo: *a) Andante religioso* von B. Wilfert. *b) Gavotte* von D. Popper. 6. *Die Waldmühle* op. 96 von B. E. Resler. 7. Zwei Gesänge für eine Basstimme von F. Schubert: *a) Der Tod und das Mädchen. b) Fahrt zum Hades.* 8. *Fantasie* aus der Oper „Rigoletto“ von G. Verdi. 9. Zwei Lieder im Kärntner Volkston von Th. Koschat: *a) Grus an's Vaterland* op. 12. Chor mit Tenor-Solo. *b) Mei Schätzerl* Chor mit Bariton-Solo op. 29 Nr. 1. 10. *Myrthenblüthen* Walzer von Ioh. Strauss.

Piesa: *„Siebenbürger Volkslied“* este composiția poetului în folosul căruia s'a dat concertul și ea e cunoscută de toți germanii din Ardeal. Corul reuniunei sub conducerea dirigintelui ei a dlui Dima a esecutat această piesă cu dibăcie și cu o rară însuflețire, la care probabil a contribuit și special sĕrbarea concetățenilor nostri.

De tot delicat a esecutat corul piesa a doua Ritornell de Schumann, care la dorința publicului a trebuit repetată, nu mai puțin frumoasa piesă die „Waldmühle“ cu toate greutățile ce întimpinăm la această piesă, atât în interpretare artistică, cât și mai vêrtos cu privire la nuanțările cele fine în imitarea sunetelor din natură.

Tot atât de esact au fost esecutate și cele doue piese din urmă.

Corul acestei reuniuni dispune de bune puteri. Prestațiunile lui de Sâmbătă seara ne-au dat doveḑi despre minunile de efecte ce produce un asemenea cor de bărbați sub conducerea unui om, care are și capacitate și voință dar totodată și paciența domnului Dima.

Piesele de sub Nr. 4 le-a cântat domnul Connerth cu destulă iscusință. Domnul Connerth are o voce frumoasă bariton, și noi sperăm că domnul Dima nu va pregeta a ne mai da ocasiune se ne delectăm ascultând cântànd pre domnul Connerth.

Domnul Isaia Popa a cântat piesele de sub numĕrul 7.

Fiecare om iubitoriu de progres, se va bucura dimpreună cu noi de frumoasele progrese ce face domnul Popa în cântare. Vocea domnului Popa devine din ḑi în ḑi tot mai voluminoasă și în proporție cu volumul cresce și farmecul ei, e dulce, dulce și moale ca mĕtasa, atinge cu delicatețĕ coardele inimei, și omului i se întêmplă ceea ce ni s'a întêmplat nouă Sâmbătă seara, se crede în o lume ideală, din care se deșteaptă numai la fremetul aplauselor.

Piesa: Moartea și fata a trebuit repetată.

In piesa a) de sub numĕrul 9, dl Tomandl a cântat porthia tenor prim frumos și cu sentiment, ear cea de sub b) parthia bass I o a căntat domnul Connerth. Aplausele publicului trecură în estas, așa că întreg numĕrul 9 a trebuit repetat.

Capela orașului sub direcțiunea dlui Herman a esecutat piesele din programă cu multă bravură.

Preste voia noastră trebuie se ḑicem unele cuvinte la adresa publicului.

Concertul de Sâmbătă seara a fost unul dintre cele mai reușite. Programa a fost bine conpusă, piesele esecutate cu mult gust și inteligență, scopul unul dintre cele mai nobile, și totuș așa a fost de puțin public, încât când se suiau cântăreții pe podiu, sala remânea aproape goală.

Vom nota pro memoria că dintre românii din Sibiiu n'a luat parte nici un suflet de om la acest concert. De bună seamă e de tot indiferent pentru românii din Sibiiu, că în fruntea acestei brave reuniuni germane se află un român, care o conduce încât strĕinii sunt plini de admirațiune, și că un june român plin de cele mai bune speranțe prin cântarea sa transpune pe auḑitoriu în lumea ideală, lucruri indiferente acestea, preste cari românii din Sibiiu în universalitatea lor de mult s'au ridicat.

* Corpul învĕțătoresc din Poiana protopresbiteratul Miercurei, are onorul a învita pe p. t. public la *„Producțiunea literară“* ce se va ținea în seara de 26 Decembre 1885 st. v. la 7 oare, în sala scoalei, cu următoriul

Program:

1. „Cuvènt de deschidere,“ și „disertațiunea“: *„Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur“* de învĕțătoriul, director Em. Beșa.
2. „Hora“ de C. Porumbescu esec. de chorul elevilor.
3. „Misantropul“ din Molier, dialog esec. de învĕțătorii: E. Beșa și I. Branga.
4. „Dor de rĕsbunare“ romanță de G. Cavadia esec. „solo“ de învĕț. I. Branga.
5. „Condamnarea strugurelui“, de A. Pan declamată de învĕț. Il Georgescu.
6. „Cântec ostășesc“ de G. Stefanescu, esec. în „duet“ de învĕț. Il. Georgescu și I. Branga.

Contribuirile benevole sunt destinate pentru biblioteca scoalei din loc.

La finea producțiunei, petrecere cu dans.

Poiana, 22 Decembre 1885 st. v.

* (Sciri economice din România.) Iàrna de estimp e privită ca foarte favorabilă agriculturei. Zăpadă abundantă a căḑut pretutindeni, astfel că sĕmânăturile, care s'au putut desvolta îndestul de bine pe timpul toamnei sunt acum ocrotite sub zăpadă și puse în posiție d'a resista ori-cărei atmosferi ridicate pe timpul verii și ori-cărui ger pe timpul iernii.

Porturile sunt închise. Prin urmare calea apei ne este cu totul interḑisă pentru cel puțin două luni. De ce mare folos ne ar fi prin urmare calea ferată spre Dunăre ce e în construcție și care ne va pune în permanente legături cu occidențul prin mare. „Curierul financiar.“

* (Minele de Petroleu din România.) „Curierul financiar“ scrie: dl deputat Vilner a depus pe biuroul camerei din inițiativa parlamentară un proiect de lege, cu privire la mai buna repartițiune a impositului asupra esploatațiunilor de petroleu.

Acest proiect de lege poartă titlul de: Lege pentru aşeḑarea dărilor asupra păcurei. Am arĕtat prin diferite numere cât de rĕu se aplică legea patentelor şi a foncierei şi cât de nedreaptă e această lege faţă cu minele noastre de petroleu, care se vĕd lovite cu diferite dări fiscale, unele mai vecsătoare decât altele.

Prin aceleaşi numere am cerut o grabnică remediare a rĕului, şi cererea noastră fiind ecoul tuturor intereselor petrolifere din România, n'a rĕmas infructuoasă. Dl Vilner, după cum am arĕtat mai sus, vine sprijinit de iniţiativa parlamentară, sĕ curme acest rĕu şi sĕ limpeḑească posiţiunea minelor de petroleu faţă cu fiscul, printr'un proiect de lege, a cărui cuprindere este următoarea:

Art. 1. — Toţi esploatatorii de păcură, ori-care ar fi condiţiunea lor faţă cu proprietatea solului, şi ori-care ar fi numĕrul asociaţilor, vor plătì o singură patentă ficsă de 24 franci pe an pentru fie-care puţ.

Art. 2. — Proprietăţilor particulare, pe care se fac esploataţiuni de păcură li se va calcula ca venit supus impositului fonciar, aceea-ce ele iau dela esploatatori, fie în bani, fie în natură sub nume de dijmă, şi care în nici într'un cas nu va întrece suma de 20% din venitul net.

Ar. 3. — Proprietarii, ei singuri şi esploatatorii vor plătì pe lângă patenta prevĕḑută la art. 1, şi imposit fonciar asupra 20% din venitul net al puţurilor.

Art. 4. — Puţurile din nou construite vor fi scutite 2 ani de ḑile de ori-ce dare de imposit dela începerea producţiunei.

Art. 5. — Puţurile, care vor da mai puţin de 10 tone pe an, vor plătì patenta pe jumĕtate.

Art. 6. — Asupra acestei dări nu se va preleva nici o ḑecime adiţională, nici de comună, nici de stat, nici de judeţe.

Art. 7. — Toate transacţiunile şi actele de mutaţiune ale drepturilor de esploatare nu vor fi supuse la tacsa de timbru sau înregistrare, altele decât acele, la cari sunt supuse averile mobiliare.

* (Tunelul sub La Manche.) Se anunţă din Londra, că compania drumului de fer continental sub-marin şi-a ţinut eri şedinţa anuală la Londra, sub preşedinţa lui sir E. W. Walkin, membru al camerei comunelor.

Preşedintele a ḑis într'o espunere, că lucrările, părăsite de trei ani, după ordinul dlui Chamberlain, atunci preşedinte al aşa numitului „Board of trade" au rĕmas intacte şi că pe tot parcursul sub-marin lung de 2.200 metri, nu s'a produs nici o infiltraţiune.

Sir E. W. Walkin a mai ḑis, că asociaţiunea inspectorilor de poduri şi şosele din Englitera a adoptat, în ultima sa adunare generală, o hotărîre în favoarea începerei lucrărilor a tunelului sub-marin între Francia şi Englitera, operă, pe care o crede cu totul realisabilă.

În fine, preşedintele a declarat, că consiliul de administraţiune îş propune d'a cere guvernului autorisaţiunea d'a reîncepe şi d'a sfîrşì construcţiunea tunelului şi stabilirea drumului de fer, şi speră că representanţii naţiunei, cari au via dorinţă d'a fi în relaţiuni pacifice cu Francia, nu vor refusa autorisaţiunea cerută.

Propunerea consiliului de administraţiune a primit aprobaţiunea unanimă a adunării generale a acţionarilor.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Ianuariu.

Buda: **77 15 1 28 53**

Nr. pp. 184. [1226] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia gr. or. de a III-a clasă Cârcedea, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei parochiale, a superedificatelor economice, grădinei şi cimiteriului, în sumă de . fl. 27.—
2. Porţiunea canonică avută mai nainte şi 5 jugĕre cumpĕrate prin Prea Ven. consistoriu . , . . fl. 70.—
3. Câte 2 merţe bucate grâu ori cucuruz de familie, câte douĕ ḑile lucru dela palmă şi dela cei cu vite câte o ḑi de plug şi o dusătură cu carul, toate computate în . . . . . fl. 123.—
4. Stola usitată în sumă de . . . . fl. 18.—

La olaltă fl. 238.—

Doritorii de a ocupa supranumita parochiă au sĕ-şi aştearnă suplicele instruite amesurat prescriselor legei în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la arătatul termin.

Cojocna, 13 Decembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetul parochial.

Teodor Ciortea,
adm. ppres.

Nr. 659. [1227] 1—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei consistoriale din 4 Ianuariu 1884. Nr. 4630. B. se institue un post de capelan lângă neputinciosul paroch Petru Nicoară din parochia de clasa III Vinţa, protopresbiteratul Lupşei, pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu terminul *de 30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Birul preoţesc de 60 ferdele vechi de grâu.
2. Folosirea cimiteriului.
3. Remuneraţiunea de 12 florini în bani şi
4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial, cari toate la olaltă dau un venit anual de circa 260 florini din care jumĕtate se va da neputinciosului preot.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului org. şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 6 Decembre 1885.

Pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 42. [1229] 1—3

ANUNCIU.

Pentru ocuparea postului de capelan laugă neputinciosul paroch din Râu-Sadului, Maniu Vestemean prin aceasta sĕ escrie concurs cu terminul de *30 ḑile* dela prima publìcare în „Tel. Rom."

Emolumentele sunt: jumĕtate din venitele parochiali, calculate în sumă totală de 363 fl. 92 cr.

Concurenţii au sĕ'-şi înainteze petiţiunile instruate conform legei în terminul de sus. Oficiului protopresbite- gr. or. al Sibiiului, dela carele vor putea şi detaiuri în privinţa isvoarelor de venite parochiale.

Totodată înainte de alegere concurenţii sunt poftiţi a se presenta în vre o Duminecă sau sĕrbătoare la biserica din loc.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rîu-Sadului la 8 Decembre 1885.

Maniu Vestemean,
preşedinte.

Nr. 798. [1225] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Hetur, protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Zacharia Boiu med., se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială, cu douĕ încăperi, o bucătărie şi pivniţă, din material solid de peatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, curte spaţioasă cu grajd, şură de piatră coperită cu ţiglă şi alte edificate economice necesarie, împreună cu grădină de pomet şi legumi . . . . 100 fl.
2. Porţiune canonică 12 jugĕre 584 $\square^{0}$ de arat, 4 jugĕre 620 $\square^{0}$ de cosit . . 180 fl.
2. 1 jugĕr de grădină de cosit . . . . 30 fl.
4. Viă parochială . . 5 „
5. 6 stânjini de lemne de foc . . . . 24 fl.
6. Dela 86 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmat, mĕsură vechie . . . . . 80 fl.
7. Dela 86 familii câte o clacă anuală cu palmele . 20 fl.
8. Dela 34 familii neorustice câte o ḑi de lucru cu palma . . . . 10 fl.
9. Dela înmormêntări . 10 „
10. Dela botezuri . . . 5 „
11. Dela cununíi . . . 5 „
12. La botezul Domnului 17 „
13. Dela sfeştănii . . . 2 „
14. Dela maslu . . . 8 „

Suma . 496 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile instruite conform legilor in vigoare subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul susindicat, cu îndatorirea, a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică, spre aşi arăta desteritatea în cuvêntare, cântări şi tipic, preoţii chirotoniţi fără concesiunea Preaveneratului consistoriu archidiecesan, nu vor fi admişi în candidaţiune. Concurenţii cu cunoscinţa limbelor patriei vor fi preferiţi.

Sighişoara, la 21 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral român ortodocs oriental al tractului Sighişoarei.

În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Dimitriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 412. [1228] 1—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Tel. Rom." Nr. 91. 1885 şi următorii, ne aflânduse nici un concurent pentru parochia Mărişel, pe basa graţioasei ordinaţiuni consistoriale dto 22 Octombre 1885 Nr. 5454 B., se prolungesce concursul deja publicat, respective sĕ escrie nou concurs pentru numita parochie, pe lângă emolumentele şi condiţiunile din precitatul concurs, cu terminul prefipt de 30 ḑile dela prima publicare.

Cluş, 9 Decembre 1885.

In conţelegere cu comitetul parochial.

V. Roşescu,
ppresbiter român gr. or.

Concurenţă
înşelăciunilor comise
cu
învĕlitoarele pentru cai!

De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare şi covoare
care ne-a însărcinat pe noi, ca sĕ punem odată capĕt **concurenţei ce s'a pornit în ḑiua de aḑi;**
şi spre acest scop sĕ-i vindem fabricatele ei solide, reale şi escelente, constătătoare din

Invĕlitoare pentru cai
numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late şi foarte trainice aceste Invĕlitoare pentru cai. Ele au o lungime de 190 cm., şi o lăţime de 130 cm., cu borduri colorate şi groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputinţă de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Ḑilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părţile lumei şi pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuinţate şi ca cuverte de pat şi mai nainte au costat de douĕ-ori atât ca acum. Adresa: [1224] 2—6

Exportwaarenhaus „zur Austria,"
Ober-Döbling, Mariengasse 3l,
în casa proprie.

☞ Me rog sĕ se observe adresa esact. ☜

Putere bărbătească slăbită şi perdută

Impotenţă.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul duşului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută**, sigur şi pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă şi la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii medicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul.

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 8

Cancelaria Negrutiu
în Gherla — Szamos-ujvár
deschide abonament pe anul 1886 la:

„Amicul Familiei." Revistă beletristică şi enciclopedică-literariă — cu ilustraţiuni. Va eşì în broşuri lunarie câte de $3\frac{1}{2}$—$4\frac{1}{2}$ coale; şi va publica **poesii, romanuri, novele, schiţe, piese teatrali, studii sociali, articlii scientifici, amĕnunte de instrucţiune şi distracţiune ş. a.** Preţul de abonament pe anul intreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili şi în bilete de bancă şi în timbre postali.

„Preotul Roman." Revistă bisericească, scolastică şi literariă. Va eşì în broşuri lunarie câte de $2\frac{3}{4}$—$3\frac{1}{4}$ coale; şi va publica articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de **predici pe Dumineci şi sĕrbători şi diverse ocasiuni, — mai departe studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari.** Preţul de abonament pe anul intreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili şi în bilete de bancă şi în timbre postali.

Nrul I. se trimite gratis ori cui îl cere.

Abonanţii vor primì unele premii de valoare şi îşi vor procura cu preţuri foarte reduse toate opurile din ediţiunea noastră. [1230] 1—3

Colectanţii primesc gratis tot al cincilea esemplariu.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 136 Sibiiu, Sâmbătă 28 Decembre 1885. (9 Ianuariu 1886.) *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Decembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Decembre 1885.

Punem mai la vale sub ochii cetitorilor nostri un articol publicat la locul prim în ḑiariul „Tribuna“ Nr. 280 din 8/20 Decembre a. c., care atinge în mod foarte simţitoriu esistenţa bisericei ortodocse în patria noastră.

Ca creştini buni am întârḑiat din adins cu reproducerea acestui articol; am întârḑiat, pentru ca sĕ nu supĕrăm tocmai pe la sântele sĕrbători pre evlavioşii nostri cetitori, şi sĕ nu dăm noi prin publicarea lui ocasiune de a se ofensa bunul simţ creştinesc al credincioşilor bisericei noastre.

Acuma însĕ după ce trecură sântele sĕrbători ale nascerei Domnului, nu ne mai putem dispensa de datorinţa, ca sĕ eternisăm acest articol şi în coloanele ḑiariului nostru ca un „testis temporum“, ca un document nou despre rĕul, care băntue sânta noastră biserică ortodocsă chiar la rădĕcină.

Cetitorii nostri vor vedea, că acest articol — l-am putea numì manifest — vorbesce cu mult dispreţ despre biserica noastră ortodocsă, şi afirmă necesitatea de a continua biserica greco-catolică cu propaganda ei, ḑicênd, că aceasta pentru ea este o datorie pănă şi în ḑilele noastre.

Cu totului tot altfel am întimpina noi aceastá nouă pornire asupra bisericei noastre, când ea ar venì dela streini, dela adversarii declaraţi ai bisericei noastre. Am fost noi şi suntem dedaţi cu asemenea propagande de proselitism din partea acelora, a cărora chiemare nici nu este alta, decât proselitismul cu toate consecuenţele lui, despre cari ne dă bună mărturie trecutul istoric şi chiar şi propria noastră esperienţă.

Faţă cu astfel de manifestări biserica noastră şi-a făcut totdeuna datorinţa sa de apărare, precât i era cu putinţă între împregiurările noastre destul de vitrege; fiii ei credincioşi se grupau totdeuna spre a forma o forţă de apărare.

Apărarea era pentru ea o datorie.

Era şi a rĕmas pănă în ḑilele noastre.

Acum însĕ pornirea aceasta mai nouă prin organul numit nu ne vine dela adversarii bisericei noastre, ci ea ne vine immediat sau mediat dela unii oameni, cari nu numai sunt de profesiune ortodocşi, ci au şi rol însemnat în vieaţa noastră bisericească; unii din ei îmbracă chiar posturi superiori în administraţiunea bisericească, dotate cât se poate de bine.

Cum aşa? Eată cum.

Nu odată ni s'a spus în „Tribuna,“ pe când ea continua cu feliuritele atacuri personali în contra preasânţitului nostru metropolit actual: că acest ḑiariu („Tribuna“) esprimă vederile unui anumit cerc de oameni, cu o stare şi poziţie distinsă, oameni, cari s'au unit pentru a susţinea „Tribuna“ şi stabilimentul ei în serviţiul scopurilor şi al conlucrărei lor solidare.

Este un secret public, că partea cea mai însemnată din acesti oameni angagiaţi la „Tribuna“ cu mijloace materiale şi puteri spirituale, o fac unii bărbaţi de ai bisericei noastre ortodocse.

Scim bine, că „nomina sunt odiosa“, şi cu toate acestea în interesul adevĕrului ne espunem odiului, când trebuie sĕ-i numim pe acei oameni cu numele lor, ca sĕ se facă lumină şi acolo, unde ea pănă acuma doară n'a putut sĕ străbată.

Nime nu ne va putea face de minciună, dacă noi în lista acelor „oameni“ vom numĕra pe mai mulţi funcţionari de ai bisericei noastre, începênd dela cei cu poziţie mai distinsă, chiar dela archimandritul şi vicariul nostru archiepiscopesc, pănă la duchovnicul seminarial.

În lista acestora aflăm nume cunoscute, cum sunt: Boiu, Cristea, S. Popescu, Dr. Maier, Droc, Cunţan, I. de Preda, E. Brote, Dr. Barcian, Dr. Crişian, Comşa. Lista aceasta se completează apoi cu alte nume, precum: Manole, Bechnitz, Slavici, Piposş, A. Brote, şi toţi cei ce poartă aceste nume sunt parte asesori consistoriali, parte protopresbiteri, parte profesori seminariali, parte deputaţi sinodali ori congresuali.

Acum, dacă „Tribuna“ — precum afirmă ea — în adevĕr esprimă vederile acestor oameni, când vine sĕ roadă la rădăcina sântei noastre biserici, atunci se adeveresce ḑisa Sântei Scripturi: „Perirea ta din tine Israile“; ear dacă aceşti oameni, sau cel puţin unii din ei nu consimt cu vederile „Tribunei,“ esprimate în acest articol, atunci se nasce întrebarea: cum de ei, cei neînţeleşi cu doctrinele „Tribunei,“ într'un restimp mai bine de două sĕptĕmâni nu au făcut în organul lor rectificările, sau cel puţin esplicările necesarii, când într'un mod atât de brut este atacată în acel organ însaşi biserica lor?

La această întrebare din două una: sau că ei nu voiesc sĕ o facă aceasta pentru dragul solidarităţii lor, fie ce va fi cu biserica; sau că nu o pot face aceasta, pentru că nu au nici o trecere la redacţiunea „Tribunei“, ci sunt numai esploataţi în interesul directoratului. Nici într'un cas nici într'altul nu pricepem, cu ce faţă pot sĕ steie ei înaintea poporului ortodocs, care dacă e consciu de sine, în puterea declaraţiunei de mai sus pe ei are sĕ-i tragă la rĕspundere pentru sguduirea bisericii, ear nu pre nevinovatul redactor nominal al „Tribunei.“

Tăcerea acestor domni seamănă mult a indiferentism religionariu însoçit de egoism, şi cu atâta e mai compromiţĕtoare pentru ei, cu cât nici aceea nu e secret, că pentru remediarea rĕului s'au ţinut conferenţe confidenţiale cu concursul unora din corifeii lor, şi Iuda din conferenţă, precum a sciut vorbì în „Tribuna“ de o enciclică archiereiască, care după dênsul ar fi avut se afurisească pre „Tribuna“ şi pre cetitorii ei: chiar aşa a putut şi a trebuit sĕ scie, că ei în conferenţă au luat angagiamentul de a face, ca lucrul sĕ se complaneze în coloanele „Tribunei.“

De astădată nu vom intra mai afund în meritul articolului, pe carele 'l reproducem; 'l supunem judecăţii onoratului public cetitoriu, care 'şi va face însuşi seamă cu îndreptăţirea proselitismului, susţinut de „Tribuna“ ca o datorie; el îşi va face seama despre foloasele sau pagubele câştigate în timp aproape de 200 de ani prin desbinarea românilor în două confesiuni; el va afla cât de amabili sunt şi astăḑi confraţii nostri de un sânge faţă cu noi, încât nu ne putem face o scoală, nu putem întemeia

FOIŢA.

Curieriul Literar.

S u m a r i u: Literatura noastră populară. Bogăţia ei. O nouă colecţiune de „Folklore“ român. „Doine şi Strigături“ din Ardeal de dnii Iarnik şi Andrei Bârseanu. Poetul popular de dincolo şi poetul de dincoace de munţi. „Cătănescile“ colecţiunei „Iarnik-Bârseanu“. Un esemplu — „Bunica“ după Bojena Nemcova de Iarnik. — Ioan Russu: „Fabulele lui Cichindeal,“ după originalul sêrbesc din nou raduse. Viaţa lui Dositei Obradovici.

(Încheiere.)

Observaţiunile de atunci se potrivesc întocmai şi pentru Cătăneştile colecţiunei Iarnik-Bârseanu.

Dăm, ca şi atunci, o bucată din această parte a colecţiunei de faţă:

Pe din jos de Orĕştie
Vin doi fraţi din cătănie
Şi fratele cel mai mare
Grăiesce cu multă jale:
— Pune frate mâna'n şale
Sĕ tragem una de jale,
Că de când ne-a cătănit
Plug din curte n'a eşit;
Frâuele au ruginit,
Boii în grajd că ne-a murit
Şi carul ne-a putreḑit.
Pune, frate mâna'n şale
Sĕ cântăm una de jale,
De al măicuţei greu doruţ
Şi de dorul de täicuţ,
Că de când ne-a cătănit
Tare or fi îmbĕtrânit
Şi tare or fi slăbit,
Dacă n'or fi şi murit.
Aşa voinicel cânta,
Earba că se clătina,
Frunḑa 'n codru tremura
Şi foarte se înduioşa.
Dar fratele cel mai mic
(De-i mai mic e mai voinic)
Mâna 'n şale că punea
Ş'aşa, ḑĕu! că-mi verşuia:
— Foaie verde trei nuiele,
Jele mi-i, ḑĕu! mare jele
De frunḑuţa munţilor,
De dorul părinţilor;
Dar mi-i jele, frate, jele,
De-a câmpului floricele,
De amarul mândrei mele.
Că drăguţii ochişori,
Frumuşei şi negrişori
Or fi de lacrămi isvor;
Şi drăguţul obrăjel
Rumeior şi frumuşel
O fi, ḑĕu! ca vai de el...
Bine vorba nu sfêrşa,
Earba că se vesteja,
Pieatra că se despica,
Frunḑa 'n codru jos cădea,
Firea întreagă că jelea.

La finele volumului, începe apoi o altă lucrare de 325 pagine, lucrare scientifică şi cu timpul de foarte mult interes pentru studiul limbei populare. Această lucrare este datorită d-lui Dr. Iarnik şi cuprinde în limba francesă un fel de dicţionariu al folklorului român. Fie-care cuvênt cu toate accepţiunile ce primesce în versurile populare române este dat în limba francesă.

D. Iarnik a lucrat „con amore“ acest dicţionariu, lucrare de benedictin; d-sa iubesce foarte mult literatura şi limba română, pe care foarte bine o cunoasce. Mai ḑilele trecute primim din parte-i un gentil volum, publicat în Biblioteca populară a „Tribunei“ din Sibiiu. Volumul e întitulat „Bunica“, tradus din limba boemă după Bojena Nemcova; a apărut ântâi ca „foiţă“ în ḑiariul „Tribuna“, în urmă această plăcută istorioară a copilăriei Bojenei Nemcova ni s'a dat în volum. E interesantă, e bine tradusă, limba e îngrijită, poate chiar prea îngrijită. De frică sĕ nu facă barbarisme în limba română, stilul dlui Iarnik şade tot drept şi ţapăn, aşa că multe foarte multe din frasele sale n'au acea imladiere o dotaţiune pentru cler şi învĕţători, nu putem scoate la cale o alegere bună de paroch fără intervenirea lor.

Autorul opului renumit „Vechia Metropolie“ poate venì publicului cetitoriu într'ajutor cu luminile sale; ear literaţii nostri bĕtrâni şi tineri de pe la Arad şi din Bănat îi pot da destule date pentru a vedea, că pe acolo unii bărbaţi ortodocsi ca Cichindeal, Jorgoviciu, Bojinca, Teodorovici, Murgu, Mihuţiu, Diaconoviciu, Gavra şi alţii, au lucrut cu mult mai intensiv şi cu mai multe resultate la cultura românilor, decât chiar istoricii: Şincai, Clein şi Petru Maior, ale cărora merite literarie de altmintrea nime în lume nu le poate trage la îndoială.

Articolul „Tribunei“ de care vorbirăm, e din cuvênt în cuvênt următoriul:

Sibiiu, 7 Decemvrie st. v.

Scim cu toţii ce ticăloasă era starea, în care se afla biserica română înainte de tractatul dela Carlovĕţ. Bisericile nu se bucurau de nici o scutire; preoţii, iobagi fiind, erau supuşi la robotă şi nu puteau sĕ-şi trimită copíii la scoală, chiar episcopii, deşì cei mai mulţi dintre dênşii erau născuţi nobili, suferiau adese-ori cele mai mari înjosiri. Cu toate aceste românii 'şi-au păstrat cu îndărĕtnicie legea strămoşească, şi nici propaganda catolică, nici cea reformată n'a putut sĕ facă proseliţi printre dênşii. Abia pe ici pe colo se găsia câte un om rătĕcit, care pentru foloase materiale se lăpĕda de legea lui, dar tocmai de aceea nici că mai era socotit între români.

Stabilindu-se prin tractatul dela Carlovĕţ domnia casei de Austria în Ardeal şi în Ţeara-Ungurească, se schimbă şi situaţiunea bisericească a românilor.

Sêrbii veniţi sub conducerea lui Brancovici şi cei veniţi sub conducerea lui Cernoevici şi aşeḑaţi pe la hotarĕle orientale de atunci aveau privilegii. Aceste privilegii s'au întins dar în Ţeara-Ungurească şi mai târḑiu şi în Bănat şi asupra românilor, care mărturisiau aceeaş credinţă ca sêrbii. Cu alte cuvinte românii s'au identificat cu sêrbii, au întrat în biserica sêrbească, pentru-ca sĕ fie părtaşi la drepturile acordate aşa numitei naţiuni ilirice. Astfel au câştigat, ce-i drept, unele scutiri, dar au rĕmas sub supremaţia sêrbească, care era în multe privinţe foarte jignitoare pentru desvoltarea noastră naţională.

Cât pentru românii din Ardeal, nu se găsia nici o formă de scutire. Aici biserica greco-orientală nu era receptă, ci tolerată numai, şi era destul sĕ fii de confesiunea gr.-or., pentru-ca sĕ fii exclus dela ori-şi-ce drept în ceea-ce privesce vieaţa bisericească.

Casa de Austria, preocupată totdeauna de binele popoarĕlor, pe care le scutia faţă cu clasele privilegiate, nu putea sĕ se împace cu această stare de lucruri. Ar fi trebuit însĕ sĕ schimbe legile fundamentale ale ţĕrii, pentru ca sĕ poată scutì biserica gr.-or., ceea-ce abia împĕratul Iosif II s'a încercat a face. Astfel ea a stăruit, ca românii sĕ între într'una din cele patru biserici recepte, dacă vor sĕ fie scutiţi.

Şi este de sine înţeles, că împĕratul roman, dând curs liber propagandei, trebuia neapĕrat sĕ favoriseze pe cea catolică, mai ales că astfel îi despărţia pe români de Rusia, una din cele mai de căpetenie preocupări ale cercurilor politice de atunci.

Dar nici că putea sĕ aibă altă propagandă şanse de reuşită faţă cu românii. Unitar, luteran, ori poate chiar calvin românul n'are sĕ se facă: singur catolicismul părea mai potrivit cu firea lui şi avênd pentru dênsul cuvenita sfinţenie. Cu toate aceste nici încercarea de a-i face pe români catolici n'a putut reuşì. Ei au primit numai unirea cu biserica papală. Şi după actul original descoperit de dl Ni colae Densuşeanu, această unire s'a mărginit la desfacerea de Patriarchul din Constantinopol şi supunerea către Papa dela Roma: nimic mai mult. Dogmele şi ritul, întreaga disciplină bisericească, fondul şi forma aveau sĕ rĕmână cele de mai nainte.

Era însĕ evident, că intenţiunea propagandei catolice era de a-i catolisa încetul cu încetul pe români; de aceea s'a şi produs foarte în curênd o puternică reacţiune contra unirii. Cu toată această reacţiune, unirea s'ar fi făcut poate pe deplin, dacă propaganda catolică n'ar fi întimpinat o puternică resistenţă în catolici şi mai ales în nobilimea maghiară, căreia nu-i venia la socoteală sĕ li se dee scutiri românilor. Propaganda însĕ n'a putut sĕ rĕspunḑă la aşteptările românilor.

Prin unire românii au câştigat totuş mult, şi trebue sĕ nu înţeleagă istoria acela, care pune la îndoială importanţa, pe care a avut-o unirea pentru vieaţa noastră culturală.

Astăḑi, după aproape douĕ sute de ani, vedem cu toţii, că temerea, de care erau cuprinşi la întemeiarea bisericii române gr -cat., a fost neîntemeiată. Românii uniţi nu numai că n'au trecut la catolicism, dar au hotărît întregul mers al desvoltării noastre moderne, şi au păstrat până în ḑiua de astăḑi legea strămoşească. Şi lor le-a fost greu sĕ o păstreze. Le este uşor celor ignoranţi ori celor cuprinşi de patimă sĕ cârtească, românul de inimă e însĕ cuprins de o duioasă mândrie, când îşi aduce aminte de hotărîrea, cu care în timpul lui Pataki, a lui Clain, a lui Rednic şi a lui Grigorie Maior s'au luptat pentru păstrarea tradiţiunilor bisericesci şi pentru causa noastră naţională. Îndeosebi Inocenţiu Clain a murit în exil nu pentru-că a susţinut causa catolicismului, ci pentru-că nu scia sĕ facă deosebire între român şi român şi cerea pentru toţi ceea-ce cerea. Dar e destul sĕ ḑicem Şincai, Clain, Petru Maior, Cipariu, pentru-ca sĕ simţim, dacă ne avem inima la loc, ce va sĕ ḑică pentru noi românii unirea, ce va sĕ ḑică Blajul, unde s'a dat timbrul culturii noastre moderne şi de unde s'a revĕrsat o nouă vieaţă în întregul popor român.

Dar prin unire s'a produs în poporul român o adêncă desbinare, care a ţinut societatea noastră timp de o sută şi cinciḑeci de ani în necurmată zguduire.

Românii, care n'au voit sĕ primească unirea, au căḑut în o stare chiar mai rea ca cea de mai nainte. Timp de mai multe vieţi de om, ei au rĕmas fără de hierarchie chiar fără de preoţi, lăsaţi în voia lui Dumneḑeu şi prigoniţi atât de dujmanii neamului românesc, cât şi de propaganda catolică ce spera, că în cele din urmă ei tot vor primì unirea.

Se putea oare ca în timpul acesta biserica română gr.-cat. sĕ nu facă încercări de a-i determina sĕ recunoască şi ei unirea, pentru-ca astfel sĕ scape din starea, în care se aflau?

Propaganda era pentru ea o datorie.

Era şi a rĕmas până în ḑilele noastre.

Când Archiereul Andrei Şaguna s'a ivit în Ardeal şi s'a pus în fruntea părăginitei diecese a Sibiiului, el a înţeles, că este chiemat a resolva cestiunea, care la anul 1700 a rĕmas neresolvată şi a pune prin aceasta capĕt desbinării seculare.

Şi el a resolvat cestiunea, a pus capĕt desbinării.

Din ḑiua, în care românii de confesiunea gr.-or. au fost uniţi cu toţii într'o metropolie cu posiţiune tot atât de sigură ca a bisericii române gr.-cath., din acea ḑi nici între noi şi sêrbi, nici între românii gr.-or. şi românii gr.-cath. lupta nu mai are nici un înţeles. Căci sêrbii îi ameninţau pe românii gr.-or. numai câtă vreme aveau supremaţie asupra unei părţi din ei, ear biserica gr.-cat. putea sĕ-i ameninţe numai pe când avea o posiţiune mai favorabilă.

Dacă românii greco-orientali se vor fi simţind şi astăḑi ameninţaţi fie de sêrbi fie de românii greco-catolici, atunci sunt nisce nemernici, care nu merită posiţiunea, ce li s'a asigurat.

Adevĕrul e însĕ, că ei nici de sêrbi, nici de greco-catolici nu se simt ameninţaţi.

Şaguna a ostenit şi a luptat, nu însĕ pentru ca sĕ perpetueze lupta, ci pentru ca sĕ înlăture causele de desbinare şi sĕ le dee generaţiunilor, ce urmează după el, putinţa celei mai depline înţelegeri frăţesci.

Ce vrea astăḑi curtea metropolitană din Sibiiu? Sĕ redeştepte sentimentele de aversiune, care atât de mult ne-au ţinut în desbinare? — De ce imputarea, că defaimăm biserica?

Întrebăm — de ce?

Înalt Preasfinţia Sa Părintele Metropolit Miron, acum cap al bisericei greco-orientale, este de părere, că interesele „ortodocsiei“ sunt ameninţate?

Suntem şi noi de aceeaş părere, — mai mult suntem de părere, că ele sunt în suferinţă.

Întrebăm însĕ: cine le ameninţă?! — din vina cui sufer ele? faţă cu cine au sĕ fie ele susţinute?!

De sigur nu biserica greco-catolică le ameninţă! — de sigur nu din vina metropolitului Ioan Vancea sufer ele! — de sigur nu faţă cu greco-catolocii au sĕ fie susţînute!

Mitropolitul Andrei le a lăsat fiilor sei sufletesci cele mai frumoase îngrădiri şi le-a creat urmaşilor sei o posiţiune, pentru care chiar şi stăpânitorii ar putea sĕ-i pismuiască: dacă cu toate aceste din chiar reşedinţa metropolitană ni se face mărturisirea, că biserica e ameninţată, atunci e rĕu, foarte rĕu.

Mai mult nu ḑicem deocamdată.

Dar nu de aceasta e vorba

Multe ilusiuni ne-am făcut şi multe am perdut, de sigur însĕ nici cei mai pesimisti dintre noi nu au creḑut, că este cu putinţă, ca într'un timp atât de scurt organisaţiunea dată bisericei române greco-orientale sĕ fie dusă astfel *ad absurdum*, cum a fost dusă.

'Şi-au luat românii de confesiunea greco-orientală ei înşiş dreptul de a-'şi chivernisì interesele bisericesci: cum le-au chivernisit? cum le chivernisesc?

Sĕ ne ducem la Blaş, la Lugoş, la Oradea-mare, sĕ ne ducem la Gherla, sĕ ne întoarcem apoi la Sibiiu şi sĕ rĕspundem la întrebarea, dacă am sciut, dacă scim noi înşine sĕ ne facem binele, pe care ni-l fac alţii.

Nu ni-l scim: acesta e adevĕrul, pe care trebuie sĕ-'l simţim cu toţii, pentru ca sĕ ne venim în fire şi sĕ punem umĕr la umĕr spre a îndrepta rĕul.

Nu biserica e defaimată, când se constată acest adevĕr; sunt defăimaţi oamenii, care nu mai sunt vrednici sĕ intre în biserică!

Scim noi prea bine, şi dimpreună cu noi o sciu şi alţii, că nu de interese bisericesci e vorba, când sĕ asmuţă frate asupra celuilalt frate, căci de mult am perdut ilusiunea, că le mai pasă de biserică celor ce asmuţă.

Vorba e numai de a căuta *pretecste, spre a ne desbina şi slăbì.*

Ne-a fost dat sĕ vedem în ţara aceasta şi chiar aici în Sibiiu oameni uniţi în simţiri şi în cugete, prietini din copilărie, fraţi de cruce, sĕ vedem oameni, care se iubesc şi au cea mai deplină încredere unii într'alţii, ne-a fost dat sĕ-i vedem împinşi unii contra altora. Pe faţă şi prin ascuns s'au pus în joc interese şi slăbiciuni, spre a produce ori spre a perpetua desbinările între noi, pentru ca astfel unii sĕ ne paralisăm pe alţii în lucrare. Acum sĕ mai facem apel şi la ura confesională!

E cutezată intreprinderea! Marafeturile de feliul acesta vor fi trecênd cât vor fi trecênd, dar mai curênd ori mai

---

voioasă şi bogată a stilului povestilor şi nuvelelor noastre naţionale, cu alte cuvinte cetitoriul român nu simte în ea farmecul minunat şi „sui generis“ al povestilor şi istorioarelor lui Ispirescu, clasicul folklorist român, pe care profesorul de limba română dela scoala limbilor orientale vorbite din Paris, îl esplică auditorilor sei cu multe şi amănunţite comentarii.

De altmintreli, nu sciu cum, dar îmi pare că cu greu poate sĕ placă la obşte istorioare de felul acesta, mai cu samă când sunt lucrate după inspiraţiunea geniului slav. De la un cârd de vreme în coace, altul este idealul român, şi către ajungerea altui ideal tind şi vor tinde năzuinţele poporului şi scriitorilor români.

Chiar dl Iarnik prin meritosul şi utilul seu glosariu dela finele colecţiunei Iarnik-Bârseanu, ne dă o probă despre ţinta, la care voim sĕ ajungem.

———

Am semnalat într'unul din aceste „Curiere“ apariţiunea în Arad a unui interesant volum intitulat „Fabulele lui Demetriu Cichindeal“ în traducere nouă din originalul sêrbesc al lui Dositei Obradovici, şi datorit parochului Aradului, păr. Ioan Russu.

Reviu asuprá-i pentru a felicita d'o parte şi a critica de alta pe laboriosul literat român din Timişoara. Şi'l voi felicita pentru grija şi amĕnuntele, cu care a lucrat biografia lui Dositei Obradovici. E într'adevĕr una din cele mai bune şi mai interesante biografii de oameni, de scriitori de mâna a doua, din câte până acum, am cetit în limba română. Biograful nu s'a mărginit, cum se face de obicei a ne da locul nascerei, felul studielor, douĕ trei întêmplări capitale din vieaţa eroului seu şi pe urmă anul şi locul morţei sale; din contră, în cele 38 de pagine dela începutul cărţei sale, Dosofteiu apare ca viu, ear diferitele tribulaţiuni ce a întimpinat în accidentata lui vieaţă, se înfăţişază cetitoriului în modul cel mai adimenitoriu.

O astfel de biografie, nu numai că dă cetitorului un capital mai mare de cunoscinţe asupra omului a cărui biografie se face, şi asupra epocei în care el a trăit, dar mai are şi un merit: acela de a te face prietinul lui, de a-l iubì şi de a trăì cât-va timp în ţeara şi printre amicii şi inimicii lui.

Păr. Ioan Russu ne arată bine şi într'o limbă destul de uşoară toate fasele, prin care a trecut Dositei Obradovici. Erau mulţi, mai cu seamă, în ţĕrile orientului, de felul lui Obradovici în secolul XVIII. N'aveau tată, n'aveau mamă: nici o legătură de iubire nu i mai ţinea în locul nascerei; auḑiau că în cutare ţeară vieaţa e mai frumoasă şi mai alintată de natură şi de împregiurări. Fără pic de îndoială apucau pe uscat ori pe mare, pe jos ori în căruţe, către acea ţară, fără sĕ'şi pună înainte nici una din numĕroasele greutăţi ce se ridicau înaintea călĕtoriului d'acum o sută de ani. Credeau că au sĕ ajungă cu aceeaşi naivă siguranţă, cu cari mai anii trecuţi un modest neguţătoriu din Câmpulung plecase numai cu vr'o câţi-va galbeni în pungă la New-York, unde se oprise frate-seu, cine scie în urma câtor vijelioase împregiurări; dela Constantinopole neguţătoriul nostru începuse sĕ întrebe dacă mai e mult până la New-York şi ajungênd la Anvers, cu greutate a putut fi încredinţat că nu e acolo New Yorc. Legaţiunea română din Paris, unde ajunsese din calea întoarsă dela Anvers naivul Câmpulungean, l'a trimis în ţeară.

In tocmai, dar mai cu noroc, căci scia limbi strĕine, făcea şi Dositei Obradovici. Basinul Mediteranei, Turcia, Italia, Germania şi România, astfel le-a visitat învĕţând şi trăind din ce în ce mai bine.

La noi a fost în Moldova bine primit de familiile Balş şi Ghica; Obradovici dela noi moştenesce amintirile cele mai plăcute. Lui Leon, din familia Ghiculescilor moldoveni, episcop al Romanului, Obradovici îi dedică una din lucrările sale, o traducţiune după germanul Zolikoffer.

De altmintrelea, cu câte 20, 10 şi 15 ani mai înaintea venirii lui Obradovici în Moldova, câţi străini, dela apus şi dela rĕsărit nu se aciolau, unii pentru a face parale, alţii pentru a se românì pentru totdeauna, în ţĕrile române dela Dunăre. Dela „Linchou“ (Lenş) neguţătoriul marsiliez şi până la abatele de Hauterive, trecênd prin Simian, La Roche, Gian-Petro Nagny, Ruffin, Carra şi mai târḑiu acel Constantin Stamati, republican la toartă şi partisan târdiu sforicelele ascunse se dau de gol, şi cu hulă ruşinoasă vor fi alungaţi din mijlocul nostru aceia, care nu ne lasă sĕ ne iubim şi sĕ ne unim cu toţii la lucrare acum, când cu toţii sûntem ameninţaţi în interesele culturali comune.

Românii, desbinaţi atâta timp, sunt sĕtoşi de unire, încât primesc cu braţele deschise pe ori şi cine în mijlocul lor, numai dacă este gata de a înceta cu uneltirile făcute spre a-i ţinea în desbinare, şi de aceea, — omul sĕ fie cuminte mai ales când e român! — este un interes de conservare pentru tot românul, sĕ nu cadă în bănuială, că umblă cu gândul de a ne desbina.

Nu ne jucăm de-a baba-oarbă, ci facem politică serioasă şi anihilăm, dacă putem, fără îndurare pe cei-ce nu ne lasă se trăim în pace.

Conflicte de interese şi de ambiţiuni, mici rivalităţi esistă pretutindinea între oameni, şi oameni suntem şi noi: timpurile sunt însĕ de astfel, incât dispreţul comun îi va lovì pe toţi aceia, care chiar şi acum îşi vor fi dând silinţa sĕ accentueze conflictele mici dintre noi, şi cu atât mai vêrtos pe cei-ce vor sĕ provoace conflicte, unde ele nu esistă.

Românii uniţi cu biserica de la Roma s'au susţinut cu bărbăţie timp de aproape doi secoli, au păstrat cu sfinţenie tradiţiunile noastre bisericesci şi au servit cu mare zel şi cu mult succes causa culturii noastre naţionale: cel ce voiesce cu toate aceste sĕ dovedească, cum a voit Şaguna, că mai bine au făcut aceia, care au răbdat îndelung, aceia sĕ facă tot ca Şaguna şi sĕ pună umĕr la umĕr, pentru ca de aici înainte biserica greco-orientală sĕ servească cu mai mult zel şi cu mai mult succes causa culturii noastre naţionale.

Rivalitatea pentru binele comun, aceasta o înţelegem şi numai pe aceasta o admitem, — şi durerea noastră e, că această rivalitate nu esistă, şi că cei-ce strigă, strigă numai, strigă şi strică.

Revista politică.

Principele Alecsendru a recercat Poarta, ca sĕ'şi esercite influinţa asupra Sêrbiei, cu scop de a pune la cale contragerea păcii atât de mult dorite, totodată încunoscinţà pe Sultanul, că va esmite din partea Bulgariei un oficer, care sĕ-i stee 'n ajutoriu lui Medjid paşa la pertractările de pace. Sultanul a rĕspuns, că el a lucrat la Belgrad întocmai dorinţelor principelui; cât pentru denumirea unui oficer bulgar lângă Medjid paşa, cu această pretensiune s'ar putea învoì numai în cas, dacă acela ar avea numai vot consultativ la pertractări.

Diplomaţia germană şi austriacă împreună cu cea turcească înteţesc nencetat pe cei din Belgrad, ca pacea sĕ se lege cu posibilă grăbire, în vreme ce sêrbii arată o deosebită aplecare spre trăgănarea lucrului.

În privinţa relaţiunilor dintre Grecia şi Turcia corespondentul din Constantinopole al diariului „Times“ comunică următoarele:

Se scie că Abdul Hamid ar fi declarat, că deşì întru cât privesce Rumelia orientală toate puterile europene, afară de una, l'au sfătuit sĕ intervină de urgenţă milităresce, totuş el este hotărît a nu trimite măcar un singur soldat în provincie.

În privinţa Greciei însĕ, el este hotărît, ca dacă se va face vr'o agresiune la fruntarii, sĕ între în Grecia chiar atunci, când puterile europene l'ar sfătuì în unanimitate sĕ nu facă un asemenea demers. Acestea ar fi propriile cuvinte ale sultanului.

De altmintrelea se pare, că Grecia în privinţa atitudinei sale faţă cu Turcia, voiesce a turna apă în vin, de vreme ce în afacerea Zigomala, ea se arată mai domoală, după cum spune o relaţiune din Atena. Această domolire a cabinetului Delyanis ar fi venit în urma sfaturilor ce i-au dat cabinetele amice. Se vorbesce despre permutarea consulului grec din Constantinopole, dl Mavromati, în aceeaş calitate la Creta, prin ceea-ce se dă afacerei Zigomala o soluţiune satisfăcĕtoare pentru Poartă.

Diarele din Germania discută cu mult interes cestiunea de a se scì dacă este necesară pentru monopolul spirtoaselor şi aprobarea camerelor din Bavaria, Baden şi Württemberg. Diarele liberale-naţionale dic că nu, cele clericale şi liberale dic că da. Acum vine şi guvernul bavares şi declară, că dênsul nu poate primì monopolul spirtoaselor, dacă nu va consimţì şi camera Bavariei. Cu modul acesta proiectul este probabil că va cădea, deoare-ce camera din München va respinge de sigur monopolul.

Cu ocasiunea banchetului dat de către Zorilişti în onoarea lui Zorilla la Madrid, s'a produs o adêncă desbinare 'n partid. Majoritatea, care era pentru a se începe imediat acţiunea, a trebuit sĕ se supună minorităţei, care s'a pronunţat pentru propaganda pacinică. Profesorul Salmeron fost ministru în timpul republicei a ţinut un discurs moderat, în care a arĕtat consecinţele funeste ale apelului la forţă şi a dis, că republica are nevoie de spriginul claselor conservatoare, spre a obţine pe cale legală aprobarea generală a ţĕrei. Cu toate că majoritatea camerei n'a împărtăşit această opiniune, nu s'a luat nici o contrahotărire.

„Neue fr. Presse“ primesce dela corespondentul ei cu datul de 6 Ianuariu din Pesta următoarea telegramă: „Culturegyletul ardelean trimite jurnalelor un comunicat, în care arată, că mişcarea naţionalităţilor din Transilvania a luat dimensiuni mai mari. Drept dovadă se înşiră următoarele argumente: Jurnalul român, ce apare în Sibiiu îşi măresce formatul şi e redactat de Ioan Slavici, un profesor din Bucuresci, concediat de acolo anume spre acest scop. „Gazeta Transilvaniei“ ce apare la Braşov îşi va serba în anul viitoriu iubileul de 50 de ani al esistenţei sale, şi rivalisează cu „Tribuna“ în atacarea Ungariei. Deputatul dietal Dr. Carl Wolff a repăşit dela redactarea diariului „Sieb. d. Tageblatt“, anume din motiv, că şi el îi este partidei naţionale săsesci prea moderat. În locul lui a păşit Henric Häner în fruntea foaiei, care este salutat în modul cel mai simpatic de jurnalele românesci (adevĕratul motiv e, că Wolff a fost ales de director la „Sparkassa“ din Sibiiu, — observă foarte bine corespondentul citatului diariu.) Şi „Kronstädter Zeitung“ e plină de atacuri împrotiva statului ungar şi a ministrilor sei. Paralel cu aceste merge agitaţiunea advocaţilor şi a clerului naţionalităţilor. La Cluj se va înfiinţa sub numele de „Economul“ o bancă pentru interesele românesci. Institutul de bani din Sibiiu „Albina“ şi a ales în persoana fostului deputat Parteniu Cosma un nou president. Asociaţiunea culturală română lucră sĕ înfiinţeze despărţĕminte noue în ţinuturi unguresci; s'a esmis un apel pentru întemeierea unei mari biblioteci naţionale române. Faţă cu toate aceste „Culturegyletul“ ardelean maghiar desvoaltă o activitate mare şi la 12 a l. c. va ţinea în Cluj sub presidiul comitelui suprem contele Bethlen o adunare, unde se va desbate un nou program de luptă, precum şi cestiunea unirei tuturor reuniunilor de cultură şi scolare maghiare din Ungaria şi Transilvania. Pentru această adunare se manifestă un deosebit interes în toată ţeara, şi foarte mulţi deputaţi dietali din toate partidele au promis că vor lua parte.“

Păn' aci reproduce corespondentul numai. Ear după aceea închieie cu următoarea observare, pe cât de justă, pe atât de potrivită şi importantă totodată:

„Tot comunicatul cu tot cuprinsul lui, cel atât de fără nici un folos alarmătoriu, face impresiunea unei reclame pentru „Culturegylet“, a cărei activitate este observată din partea cercurilor politice mai serioase nu fără multă îngrijire.“

E sciut în toată lumea, — dice foaia vieneză „Parlamentär“ — pe ce base e aşedat globul maghiar. Basa lui este o ficţiune susţinută prin violenţă şi terorism.

Maioritatea poporaţiunii din Ungaria-Transilvania nu e maghiară, ea consistă din români, germani şi slavi (slovaci, ruşi, sêrbi, în parte mică de croaţi, sloveni şi bulgari), în vreme ce maghiarii se află în minoritate disparentă. Regatul trei-unit, care este deocamdată legat de Ungaria-Transilvania, are poporaţiune curat slavonă. Asupra acestei strivitoare maiorităţi compuse de germani, români şi slavi domnesce ceata unică de maghiari. Egemonia maghiară se manifestează prin constituţionalismul occidental, ce lucrează cu ficţiuni; dieta comună ungară-transilvană-croată, ce se obicinuesce a se numì parlamentul comun ungar, e terenul, pe care es la iveală miseriile egemoniei maghiare şi contradicerea ei faţă cu drepturile naţionale ale maiorităţii enorme, în partea cea mai mare autochton. Desbaterile tocmai închieiate în casa deputaţilor a dietei maghiare despre lungirea duratei mandatului dela trei la cinci ani dovedesc, cum maghiarii sciu sĕ practice constituţionalismul occidental, spre a serví globului maghiar enorma maioritate a poporaţiunii, care consistă din germani, români şi slavi.

Varietăţi.

* Mercuri în diua de crăciun Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a celebrat sânta liturgie, asistat de mai mulţi domni asesori consistoriali şi profesori din seminariul Andreian, înaintând pre mai mulţi elevi la prima treaptă a preoţiei.

Cântările liturgice le-a esecutat corul teologilor sub conducerea domnului G. Dima.

* (Invitaţiune.) P. S. Membrii „reuniunei femeilor române“ ai „reuniunei române de cântări„ şi ai „casinei române“ din loc sunt invitaţi prin aceasta a participa la petrecerea cu joc, ce se va arangia din partea tinerimei române din loc. Marţi în presara anului nou în localităţile restaurantului Tunyogy Cs. Ferencz.

Preţul de întrare 50 cr. de persoană.
Începutul la $7^1/_2$ oare seara

Comitetul arangiator.

* (Învitare.) Duminecă în 29 Decembre a. c. st. v. (10 Ianuariu 1886), când totdeodată se va ţinea şi adunarea generală a despărţĕmêntului al II. al reuniunei învĕţătorilor români din Ţeara Bârsei, în Opidul Codlea se va arangia în sala primăriei opidane în folosul bibliotecei scoalei române gr. or. din loc, o petrecere cu următoriul

Program:

1. Însemnătatea şi folosul bibliotecei scolare..
2. „Audiţi acolo,“ cor de bărbaţi.
3. „Sila“, poesie de C. Boliac, declamată de scolăriţa Elisa Comănescu.
4. „Chopin Nocturne.“ E-dur esecutată pe violină de dl E. de Lemeni.
5. „Se poate fălì românul cu numele seu,“ temă de R. Pop.
6. „Cântece populare şi doine,“ esecutate pe flueră de dl D. Goia.
7. „Muncitoriul,“ poesie de Sion, declamată de scolariul I. Tilea.
8. „Deşteaptăte române,“ cor de bărbaţi.

După producţiune urmează petrecere cu joc.

Codlea, în 19 Decembre 1885.

Comitetul arangiator.

Începutul la 7 oare seara. Întrarea 50 cr. de persoană şi un fl. de familie.

Oferte marinimoase, precum şi cărţi se vor primì cu mulţămită publică.

* (Bibliografic.) „Fabulele lui Chichindeal“ după originalul sêrbesc al lui Dositeiu Obradovici, de nou prelucrate de Ioan Russu.

Arad, 1885.

Atragem atenţiunea cetitorilor nostri asupra acestui op al Părintelui Russu, pe care foarte nimerit 'l caracterisează un curier literar al „Românului,“ reprodus de noi în foiţă.

Ori-cine poate fi sănătos, şi poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'şi grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi îşi au isvorul din sânge, trebuie sĕ fie deci cea mai sfîntă datorinţă a fieşte-cărui om, a grigì cu deosebire de el. După multe studii şi scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăţă sângele sigur, grabnic şi fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc şi ţîn sângele întro circulaţie naturală. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri şi medaile, cu cari am fost decoraţi. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕţuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din faţă, căderea pĕrului, podagra şi reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, chiar şi la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet şi sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulaţie raţională. Noi primim ori-ce scrisoare confidenţială provĕdută cu o marcă postală retour şi o descriere amănunţită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Loterie.

Mercuri în 6 Ianuariu.

Sibiiu: 35 82 78 84 86

înflăcărat al principielor Revoluţiunei francese din 1789, toţi au găsit în ţĕrile române, la domni, sau pe la casele boierilor cea mai generoasă ospitalitate.

Spaţiul nu ne permite astădi a întra în mulţimea amănuntelor, ce ne procură mai cu deosebire colecţiunile documentelor Academiei din Bucuresci asupra tuturor acestor străini, din cari mulţi fură folositori ţĕrei, dar şi mulţi păgubitori şi duşmani turbaţi ai neamului românesc.

Obradovici nu era de feliurile acestea. Era un simplu călĕtoriu, care trecù şi stete în România, pentrucă fù bine găzduit şi bine plătit; plecă pe urmă în Germania, ridicat pe sus de mania lui de călĕtorii continue.

Am fi voit ca păr. Ion Russu sĕ ne fi dat după această completă şi interesantă biografiă a lui Dositei Obradovici, una în aceeaş mĕsură şi cu aceleaşi daruri şi pentru Cichindeal. Nu o avem şi ne pare rĕu.

După prefaţă, urmează câte-va probe, prin care păr. Ion Russu arată lămurit, cum-că Cichindeal în ale sale „Filosoficeşti şi politiceşti prin Fabule moralnice învĕţături“ nu a făcut, de cât a traduce p'alocurea infidel sau trunchiat lucrarea lui Dositei Obradovici, şi ea din alţi autori copiată, mai cu samă în părţile de discuţiuni morale. După aceste două studii, păr. Ion Russu traduce tecstul lui Obradovici. Stilul e destul de curgĕtoriu şi nu se cetesce cu greutate.

Gion.

Nr. 659. [1227] 2—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei consistoriale din 4 Ianuariu 1884. Nr. 4630. B. se institue un post de capelan lângă neputinciosul paroch Petru Nicoară din parochia de clasa III Vinţa, protopresbiteratul Lupşei, pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu terminul *de 30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Birul preoţesc de 60 ferdele vechi de grâu.
2. Folosirea cimiteriului.
3. Remuneraţiunea de 12 florini în bani şi
4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial, cari toate la olaltă dau un venit anual de circa 260 florini din care jumĕtate se va da neputinciosului preot.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului org. şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatnl oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 6 Decembre 1885.

Pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 42. [1229] 2—3

ANUNCIU.

Pentru ocuparea postului de capelan laugă neputinciosul paroch din Râu-Sadului, Maniu Vestemean prin aceasta sĕ escrie concurs cu terminul de *30 ḑile* dela prima publicare în „Tel. Rom."

Emolumentele sunt: jumĕtate din venitele parochiali, calculate în sumă totală de 363 fl. 92 cr.

Concurenţii au sĕ'-şi inainteze petiţiunile instruate conform legei în terminul de sus. Oficiului protopresbitegr. or. al Sibiiului, dela carele vor putea şi detaiuri în privinţa isvoarelor de venite parochiale.

Totodată înainte de alegere concurenţii sunt poftiţi a se presenta în vre o Duminecă sau sĕrbătoare la biserica din loc.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rîu-Sadului la 8 Decembre 1885.

Maniu Vestemean,
preşedinte.

Nr. 412. [1228] 2—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Tel. Rom." Nr. 91. 1885 şi următorii, parochia Mărişel, pe basa graţioasei ordinaţiuni consistoriale dto 22 Octombre 1885 Nr. 5454 B., se prolungesce concursul deja publicat, respective sĕ escrie nou concurs pentru numita parochie, pe lângă emolumenele şi condiţiunile din precitatul concurs, cu terminul prefipt de 30 ḑile dela prima publicare, ne aflânduse nici un concurent pentru curs, cu terminul prefipt de 30 ḑile dela prima publicare.

Cluş, 9 Decembre 1885.

In conţelegere cu comitetul parochial.

V. Roşescu,
ppresbiter român gr. or.

Nr. 573 [1231] 1—1

Anunciu.

În sensul § fului 124 din regulamentul pentru procedura în cause matrimoniale prin aceasta se face cunoscut, că căsătoria între Maria Mireţ şi GavrilăDo mnişor din comuna Bod, în protopresbiteratul Braşovului II-lea, prin sentinţa Venerabi lului Consistoriu archidiecesan din 3 Decembre a. c. Nr. 6247 B. pe basa edictului s'a declarat de desfiinţată, enunciându-se total divorţiu.

Braşov, în 20 Decembre 1885.

Oficiul protopresbiteral din tractul Braşovului II-lea

Ioan Petric,
ppresb.

Concurenţă
înşelăciunilor comise
cu
Învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare şi ţoale
cu privilegiu ces. reg.
care ne-a însărcinat pe noi, ca sĕ punem odată capĕt **concurenţei, ce s'a pornit în ḑiua de aḑi;**
şi spre acest scop sĕ-i vindem fabricatele ei solide, reale şi escelente, constătătoare din
Invĕlitoare pentru cai.
De aḑi încolo
numai cu fl. 1.60 bucata;
sunt mari, groase, late şi foarte trainice aceste
Invĕlitoare pentru cai. Ele au o lungime de 190 cm., şi o lăţime de 130 cm., cu borduri colorate şi groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputinţă de a fi nimicite.
Le espedăm cu rambursă sau bani gata. — Ḑilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părţile lumei şi pretutindenea sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuinţate şi ca **cuverte de pat** şi mai nainte au costat de doue-ori atât ca acum. Adresa: [1232] 1—4
**Exportwaarenhaus L. Kon,
WIEN, II. Lichtenauergasse. 9.**
☛ Me rog sĕ se observe adresa esact. ☚

Cancelaria Negrutiu
în Gherla — Szamos-ujvár
deschide abonament pe anul 1886 la:
„Amicul Familiei." Revistă beletristică şi enciclopedică-literariă — cu ilustraţiuni. Va eşi în broşuri lunarie câte de $3^1/_2$—$4^1/_2$ coale; şi va publica **poesii, romanuri, novele, schiţe, piese teatrali, studii sociali, articlii scientifici, amĕnunte de instrucţiune şi distracţiune ş. a.** Preţul de abonament pe anul întreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili şi în bilete de bancă şi în timbre postali.
„Preotul Roman." Revistă bisericească, scolastică şi literariă. Va eşi în broşuri lunarie câte de $2^3/_4$—$3^1/_4$ coale; şi va publica articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de **predici pe Dumineci şi sĕrbători şi diverse ocasiuni, — mai departe studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari.** Preţul de abonament pe anul întreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili şi în bilete de bancă şi în timbre postali.
Nrul I. se trimite gratis ori cui îl cere.
Abonanţii vor primi unele premii de valoare şi îşi vor procura cu preţuri foarte reduse toate opurile din ediţiunea noastră. [1230] 2—3
Colectanţii primesc gratis tot al cincilea esemplariu.

Cătră stimabilele P. T. dame!
Nou! Nou! Nou!
Moderne! Frumoase! Elegante!
sunt fabricatele celei d'ântâi şi celei mai mari fabrici de jachete pentru dame, care *pentru soliditatea productelor sale, precum şi pentru eleganţa fasoanelor a fost premiată* **la esposiţia cea mare din Viena;** aceste fabricate constau din
Jachete parisiane pentru dame.
Jachetele mele parisiane pentru dame, sunt produse din lâna cea mai fină numită „Zefir," ele sunt *costumul cel mai frumos şi mai fin* pentru ori ce damă, *atât în casă, cât şi pe stradă şi promenadă* etc., sunt foarte flecsibile, se lipesc de trup, şi tocmai aşa de durabile, cât de elegante şi moderne.
Întocmai desemnului de-alături! ☚
Din causa imensului esport spre toate părţile lumei, sunt în stare de a vinde cele mai noauă jachete parisiane pentru dame cu preţul posibil scăḑut de numai
☛ fl. 3.80 ☚
ear calitatea cea mai fină „înalt prima" cu
☛ fl. 5.— ☚
Ori-ce damă, care voiesce sĕ aibă o jachetă frumoasă şi elegantă parisiană, care e cât se poate de practică *pentru iarnă şi primăvară,* sĕ poftească a'şi procura cât mai degrabă, de oare-ce în urma comandelor numĕroase, magazinul întreg are sĕ ni se golească în timpul cel mai scurt.
În calitatea lor adevĕrată se pot comanda numai şi numai dela
Pariser-Damenjacken-Fabriksniederlage Anton Gans,
WIEN, III. Kolonitzgasse Nr. 8.
La comande ne rugăm sĕ se însemne mărimea şi mĕsura esact. — Espedarea se face cu rambursă sau în bani gata. [1233] 1

Minunile industriei!
Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!
Impermeabile pentru frig şi umeḑeală!
sunt
Jachetele mele de earnă pentru bărbaţi
produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vĕnd pentru preţul ne mai pomenit de eftin de
☛ fl. 1.80. ☚
Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase şi cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele ţin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice şi comoade şi produc prin frumseţa şi ieftinătatea lor o admiraţiune generală.**
☛ 12,000 de bucăţi deja vêndute. ☚
Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună şi caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, şi provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai şi numai** la:
Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.
La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 6

Cel mai frumos present de crăciun!
Pentru P. T. Doamne!
În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu preţul de jumĕtate al preţului de producţiune, — şi de aceea vĕnd — câtă vreme 'mi va ţinea provisiunea
10,000 bucate de minunate, elegante şi foarte moderne
Plaiduri de earnă de învĕlit
(Umhängtücher.)
cu următoarele preţuri, aproape de necreḑut de ieftine:
1. **Plaiduri de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Plaiduri numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 6
3, **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**
colorile cele mai minunate şi în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoţian, turcesc, roşu, cafeniu, negru, vĕnăt, etc. etc.. în 60 dintre cele mai fine fasoane.
Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai eegante şi moderne **pentru ori-ce damă, şi se pot întrebuinţa în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. şi sunt **de tot călduroase.**
Sĕ nu neglige nici o damă, de a'şi procura o astfel de manta frumoasă şi fină, pentru un astfel de preţ bagatel, prin care nici preţul producţiunii nu e plătit cu atât mai vĕrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.
Cele ce nu vor conveni se schimbă fără nici o reservă. La comandc me rog sĕ se'nsemne esact coloarea şi mărimea. Se espedează pe lângă ramburse sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai şi numai la
I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 137 Sibiiu, Marţi 31 Decembre 1885. (12 Ianuariu 1886.) Anul XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sântei sěrbători a „Tăierei împregiur şi a Sf. Vasilie,“ nrul procsim va apărea Sâmbătă la 4 Ianuariu 1886.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe anul 1886, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetì.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Decembre 1885, a-şi înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sě nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 6810 Epitr.

Cercularıu

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

După statutul congresual din anul 1878 Nr. protoc. 238 în fie-care an la sěrbătoarea **Arětării** sau **Botezul Domnului**, adecă în **6 Ianuariu**, în toate bisericile din provincia noastră metropolitană trebue sě se poarte un **disc separat** pentru fondul general al metropoliei.

La aceasta datorinţă împlinită în anii trecuţi în cea mai mare parte cu resultate destul de frumoase, se atrage şi de astădată atenţiunea clerului şi a credincioşilor bisericii noastre, cu acea îndrumare pentru organele concernente: ca purtarea acestui disc la procsima ocasiune sě se anunţe timpuriu poporului, şi apoi resultatul colectei sě se transpună la oficiile protopresbiterale cel mult până în 15 Ianuariu 1886, ear dela acelea la consistoriul archidiecesan negreşit până la finea aceleiaşi luni.

Sibiiu, 14 Decembre 1885.

Consistoriul archidiecesan ca senat epitropesc.

Nr. 4327 scol.

Sub titlul **„Şematismul institutelor populare şi al învěţătorilor populari din Ungaria“** va apărea în 7 fascicule un interesant op de Beliera József, învěţătoriu în Budapesta.

Întreg opul va costa fl. 2. 80. şi se poate procura din librăria lui Lampel Robert din Budapesta.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ţinută în Sibiiu, la 12 Decembre 1885.

Nicolau Popea, m. p.,
archim. şi vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, 30 Decembre 1885.

Suntem la sfêrşitul anului, încă 24 de oare, şi lumea ortodocsă va scrie anul Domnului 1886.

Un an în noianul veciniciei e ca o picătură de apă în turburatele valuri de mare, sau ca o stea pe ceriul, care ne este comun tuturor, fără a fi el tras până acuma în vre o combinaţiune politică, dictată de înţelepciunea unei anumite rasse.

Dispare deci un an în noianul veciniciei, şi urma lui se face nevědută. Trebue sě se întêmple neobicinuite lucruri, ca lumea sě cresteze pe răvaşul neuitărei numele anului, spre a fi pus el la catastichul anilor vrednici de aducere aminte.

În vieaţa unei tinere naţiuni cumpănesce mult un an, şi dacă ea are la spate un numěr de ani din vieaţa naţională, care se datează dela anul mântuirei 1848, după cum stă lucrul cu noi românii, atunci datoria fie-cărui om consciu de sine este, ca el sě-şi facă bilanţ la sfêrşitul anului.

O fac aceasta oamenii dedaţi a urmărì cursul lucrurilor, şi datori suntem sě o facem noi ceşti dela presa română, cărora soartea le-a croit o viaţă sbuciumată, şi o posiţie, pentru care nime în lume nu ne va putea invidia.

Constatăm la sfêrşitul anului 1885, că soartea noastră întru nimica nu s'a îndreptat spre bine.

Mergem cu un pas mai departe şi constatăm, că stăm mai rěu acuma după cum am stat înainte de aceasta cu un an.

Aurora anului 1885 ni s'a presentat în flacări, cari ameninţau cu nimicire ori-ce desvoltare pacinică în statul nostru.

Inţelegem sforţărea fraţilor unguri din Ardeal de a provoca aici o permanentă luptă pe viaţă şi moarte prin reuniunea de maghiarisare din Cluş.

Reuniunea i-a pus în mişcare. Organul ei cel mai acreditat a fost şi este presa din Cluş.

Sub auspiciele legei de presă diarele din Cluş di de di cu o rară consecuinţă şi cu o rară neoboseală au publicat neadevěruri peste neadevěruri la adresa publicului român din Ardeal.

Esistă un soi de oameni aici în Ardeal, care trăiesc numai din de tot moderna meserie, din denunciare. Acest soi de oameni nu-şi poate agonisì pânea de toate dilele prin muncă onestă, căci el nu scie sě lucre, deoarece n'a învěţat nimica în toată viaţa sa.

Noi, cari am crescut prin comitate, cunoascem foarte bine pre aceşti oameni deveniţi o sarcină grea asupra statului. Acestor oameni le trebuie pâne.

A fost urmare foarte naturală deci, ca diarele din Cluş sě alarmeze lumea cu tot feliul de scorniturí tendenţioase spre a determina pe guvern sě aplice în oficii asemenea figuri marcate, cari ne revoacă în memorie anii înainte de 1848. Agitaţiunea merge crescênd, căci la noi administraţia merge din rěu tot spre mai mare rěu, şi ea trebuie sě fie mare, căci denuncianţii puşi la slujbele statului nu ne fac nici o ispravă, căci ei nici nu sciu, dar nici nu pot face vre-o ispravă.

Şi e mare numěrul acestor oameni scăpătaţi, de aceea mare trebuie sě fie şi generala miserie, care ameninţă patria noastră cu cutropire.

În měsură cu miseria poporului nostru a crescut şi amărăciunea noastră.

E lucru firesc ca omul atacat în esistenţa sa sě se apere. Pressa română simţind greutatea situaţiunei a strigat din toate puterile, şi ea a indigitat la pericolul ce ameninţă patria din actuala ei chivernisire. Urmarea a fost că presa română s'a pus sub epitropia reuniunei de maghiarisare din Cluş.

S'a înăduşit glasul pressei în Ardeal.

Pe 20 August era mare serbare proiectată în Cluş. S'a înscenat o concentrare generală a tuturor ungurilor, spre a serba constituirea reuniunei de maghiarisare.

Nişte oameni nevrêstnici, cari au trebuit sě iee lumea în cap, ne mai putênd trăì sub atmosfera infectată dela noi trimit aici o proclamaţiune, în care provoacă revoluţia socială în statul nostru.

Românul e din fire blând şi cu socoteală.

Revoluţia socială proclamată din Cluş prin reuniunea de maghiarisare şi de nevrêstnicii din Bucuresci, o au întimpinat românii cu dispreţul ce i se cuvenea. Şi în această privinţă suntem superiori noi maghiarilor, atât în patriotismul nostru, cât şi în înţelepciunea politică, căci e vai de acel popor a cărui viitoriu e basat pe visiuni fantastice lipsite de raţiune.

A trecut deci preste capul nostru începutul vijeliei, şi de aci încolo pot privì şi conlocuitorii maghiari cu mai mult sânge rece resultatul sforţărilor lor, de a ne nimicì în esistenţa noastră naţională.

S'a susţinut, şi se mai susţine încă, că naţionalităţile din Ungaria nu sunt pătrunse de patriotism, ci ele, spre a străbate secretele acestui mister de

---

FOIŢA.

Meditaţii la sfêrşitul anului.

Suntem la sfêrşitul anului.

Adâncit în gânduri şed în casă şi privesc pe crepătura uşiţei, cum se ridică flacările din sobă, şi cu năbuşit gemet cum se perd earăş în fum, disparênd cu mare iuţală din vederea ochilor mei.

Stau şi me uit.

Nici când omul nu e mai aplicat de a se retrage în singurătate şi a se arunca în braţele gândurilor, cari îl răpesc departe, departe, pe căi fantastice în noianul vremurilor, — ca tocmai în diua aceasta.

Fără voie gândurile mele se pornesc într'o direcţiune, în care spun drept, prea rar am obiceiul de ale pornì.

Viaţa şi moartea!

Şi cu cât mai mult me las în voia acestor cugete săltăreţe, cu atât mai mult me simt răpit în sferele sfinte ale religiunei şi învěţăturilor creştinesci, şi cu atât mai mult admir sublimitatea lor.

„Umbră şi vis“ dice biserica, că e viaţa noastră.

„Umbră,“ adecă un ce foarte nehotărît, o dependenţă a unui lucru, ce stă sub influinţa unei lumini; — „vis,“ adecă o ilusiune frumoasă, dar înşelătoare, sau cu alte cuvinte: nimic.

„Adâţi aminte în toată vremea omule de moarte, şi de schimbarea tuturor lucrurilor şi nici odinioară nu te vei lega de lucrurile cele trecětoare de acum“ dice înţeleptul Sirach. Cu nimic sě nu te fălesci şi sě nu te laudi, căci earăş într'alt loc se dice: „toate praf şi cenuşă sunt.“

Ar fi lucru grozav, dacă biserica s'ar oprì acì şi după ce ţi-a arătat fiinţa şi esistenţa ta în cele mai sinistre lumini şi în toată golăciunea lor înfiorătoare, — nu 'ţi-ar da mângăierea de lipsă, nu 'ţi-ar prefige o altă ţintă, un alt scop — aşa de frumos şi ideal, încât faţă de el viaţa ta pămênteascā într'adevěr, ca o „umbră şi vis“ şi ca „praf şi cenuşă“ trebuie sě apară.

Această ţintă e: „viaţa dincolo de mormênt“, e „nemurirea.“

Şi ce deosebire între aceste două stări!

Aici umbră, — acolo deplină lumină; acì vis — acolo cea mai netăgăduită realitate; acì praf şi cenuşă, — viaţă vecinică şi fericire dincolo.

Cu adevěrat aşa este: „Numai cel ce crede, se va mântuì,“ — 'mi am dis în gând. Căci pentru tot omul, pentru tot creştinul adevěrat chiar, viaţa este un şir de nesfêrşite suferinţe, „o vale a plângerei.“ E deci firesc lucru, ca fieşte-care om sě se întrebe: de ce sunt eu pe pămênt? Sě sufer, sě me trudesc, ca pe urmă sě me prefac într'un pumn de ţěrînă?

Tot omul odată, mai curênd sau mai târdiu, poate chiar fără aşi putea da seamă, îşi pune această întrebare. Ear rěspunsul, una din două: da sau ba.

Creştinul care „crede,“ îşi va dice: Sciu Doamne, că viaţa cea adevěrată la mormênt me aşteaptă, şi că dilele mele pe pămênt sunt numai, ca sě me fac vrednic pentru viaţa cea de veci. El crede! Şi'n credinţa lui este mântuire. Căci credinţa 'l învaţă sě iubească toată suflarea de pe pămênt sě vieţuiască întru cinste şi bun cumpět; şi credinţa este, care-i dă lui radele nădejdei, cari îl călăuzesc din labirintul lumei, la marea lumină a nestricăciunei şi la fericirea cea curată, patriotism trebue sĕ învețe limba ungurească. S'a votat deci la anul 1879 articolul de lege 18. În sensul acestui articol de lege învĕţătorii aplicaţi în oficiu înainte de anul 1872, sunt scutiţi dela învĕţarea limbei maghiare, cei aplicaţi după 1872 sunt datori a-şi însuşì limba maghiară în mĕsura, ca ei sĕ-o poată propune în scoalele poporale.

O ordinaţiune ministerială din vara anului 1885 în al seu esces de zel trece preste dispoziţiunile legei şi comandă, ca învĕţătorii nostri sĕ cunoască limba maghiară în mĕsura, ca ei sĕ poată propune unguresce. Învĕţătorii instituiţi înainte de anul 1872 sunt scutiţi ce e drept dela cunoascerea limbei unguresci, nu sunt scutite însĕ comunele bisericesci, şi ele vor avea a instituì pentru limba maghiară învĕţători suplenţi pelângă cei ocrotiţi de lege.

Pe timpuri mai fericite biserica noastră grecoorientală era pusă pe o scară cu celelalte în privinţa patriotismului ei.

În anul 1885 a venit pressa maghiară, şi a ḑis că biserica ortodocsă română e periculoasă pentru stat. Toate celelalte calea valea, însĕ cea grecoorientală e periculoasă.

Spre a pune în frêu această biserică i s'a detras ajutoriul de stat de 20,000 fl.

Ḑiariul „Magyar Polgár“ din Cluş ne-a spus, că banul la cas de strêmtorare are mare farmec. Sĕ se deie deci numai acelor preoţi asemenea ajutoare dela stat, cari se vor angagia la unele speciale servicii, ce li se vor pretinde la împărţirea banilor.

Aceasta s'a făcut numai cu biserica noastră, bine sĕ o notăm — numai cu biserica noastră.

Oamenii noştri au ḑis, că a noastră biserică e ticăloasă, a noastră şi numai ea.

„Contraria juxta se posita, magis eluces cunt.“

Suntem strîmtoraţi pe toate terenele, strîmtoraţi în viaţa publică a statului, strîmtoraţi în scoală, strîmtoraţi în biserică, sĕrăciţi pănă la os, îngreunaţi cu imposite aproape nesuportabile.

Cumpănim: Calamităţile de tot soiul apasă greu în cumpănă, e ponderoasă însĕ şi răbdarea noastră, şi determinarea de a lucra cu mijloace legale pentru îndreptarea rĕului şi întoarcerea lucrurilor spre bine.

Acesta e bilanţul anului 1885.

El trece în noianul veciniciei. A fost un an de grele încercări, şi acestea ne-au oţelit la luptă, căci nu sunt greutăţi, pe cari o stăruinţă de fer sĕ nu le poată învinge.

Cu acestea închieiăm un an de grea muncă şi grele suferinţe.

Revista politică.

Cu cât afacerea sêrbo-bulgară începe a se da uitărei, cu atât mai mult iese la iveală cestiunea Rumeliei orientale. Şi Poarta, şi principele Alecsandru, şi puterile europene ar voì cât mai degrabă sĕ se scie mântuiţi de afaira aceasta pendentă a revoluţiei dela 18 Sept. Şi tocmai pentru aceasta avem puternice cuvinte a crede, că în timpul cel mai de aproape se va decide definitiv şi asupra sorţii şi posiţiunii de drept a Rumeliei orientale.

Diplomaţia europeană discută deja de mult asupra lucrului, şi organul dlui Bismarck „National Zeitung“ a comunicat încă în sĕptĕmâna trecută, că desbaterile urmate pe cale telegrafică între puteri asupra Rumeliei orientale se apropie de sfêrşit. Ear corespondentul ḑiariului „N. fr. Presse“ raportează, că şi Alecsandru i-ar fi trimis ţarului o scrisoare autografă. Şi nu e greu de a gâcì, că ce va fi stând în acea scrisoare Presenţa lui Katkow la Petersburg ne face asemenea sĕ credem, că mari lucruri sunt în pregătire la malurile Nevei. Principele Alecsandru cu greu credem că s'ar fi resolvat a adresa o scrisoare autografă ţarului, dacă cumva nu i s'ar fi pus „a priori“ în vedere dela Petersburg, că nu i se va da un rĕspuns respingĕtoriu.

Vorba e, că ţarul vrea sĕ se împace cu tot preţul cu Alecsandru şi acesta cu ţarul, — o împregiurare — care de sigur are sĕ crepe în resolvarea finală a cestiunei rumeliote.

Nu toţi oamenii sunt aşa pacinici şi răbdători din fire ca noi românii şi de aceea nu e mirare, că sub actuala stare de lucruri în Ungaria sunt oameni cari încep a se atinge de mijloace neiertate, reacţionare faţă cu statul ungar. Iuţi de fire ca şi maghiarii sunt croaţii, acest popor aşa ḑicênd singur privilegiat dintre toate naţionalităţile coroanei sftului Stefan, nici ei nu sunt îndestuliţi cu lucrurile dela noi. Drept dovadă servesce un raport oficial aşternut procurorului general din Pesta pe cale telegrafică dela procuratura din Fiume. În 2 a l. c., se ḑice în acel raport, 4 tineri croaţi s'au furişat în casarma dela Fiume şi începură sĕ agiteze între militari, cari toţi sunt croaţi, ca înarmându-se sĕ se rĕscoale. Tinerii au spus, că revoluţia în contra Ungariei e deja pusă la cale, şi că mai multe regimente croate au şi luat armele şi că ei sunt emisarii unei bande de conjuraţi, ce constă din 200 de persoane. 4 soldaţi se ḑice că ar fi şi luat armele şi numai la intervenţia unei companii cu baioneta, au putut fi arestaţi şi soldaţii renitenţi şi tinerii revoluţionari.

Periculoasă gratulaţie de anul nou celor dela putere!

Cabinetul Franciei este dar restaurat în sfêrşit sub conducerea dlui de Freycinet. Cabinetul e fusionat din oportunisti şi radicali; aceia sunt representaţi cu 5, acestia cu 4 indiviḑi. Doi inşi dintre ministri şi anume generalul Boulanger şi admiralul Aube deocamdată nu aparţin la nici un partid. Din ministeriul demisionat au întrat 5 inşi în noul cabinet şi anume dnii de Freycinet, Sarrien, Sadi-Carnot, Goblet şi Demôle.

Aproape toate jurnalele din capitala Franciei sunt îndestulate cu combinarea noului cabinet. „Iustice“, foaia lui Clemenceau ḑice: Ministeriul e format şi nouă nu ne rĕmâne alta, decât sĕ'i dorim viaţă cât mai îndelungată. El este într'adevĕr ministeriul împăciuirii şi a uniunei republicane. Combinaţiunea persoanelor e de bun augur, de ar lucra numai ministrii cu resoluţiune în direcţia cea adevĕrată. Radicalul „Evénement“ laudă meritul lui Freycinet, că a putut compune cabinetul între astfel de grele împregiurări. Chiar ḑiariul „Lanterne“ care a purtat în ḑilele trecute o luptă înverşunată în protiva cabinetului se dechiară acum mulţumit. „Paix“ organul Elysée-ului doresce, ca republicanii sĕ'şi facă de principiu, că 'i de dorit ca ministeriul acesta sĕ aibă o durată lungă. Chiar şi ḑiarele clericale vorbesc într'un ton foarte moderat despre noul guvern. Ne'ndestulite se par a fi păn' acum numai ḑiarele: „Journal de Débats“ şi „Republique Francaise“.

După ce se va întrunì parlamentul engles, se va ţinea un mare meeting liberal, pentru a i se da ocasiune Dlui de Gladstone, ca sĕ dee deslușiri asupra politicei sale, care va observa-o după deschiderea sesiunii. Asupra pretensiunilor deputaţilor naţionalişti irlandezi, s'a esprimat foarte clar în ḑilele trecute parnelistul Mathew Harris, care purta presidiul în şedinţa de Marţi a ligei naţionale din Dublin. El a ḑis, că dacă nu se vor lua mĕsuri pentru de a împedeca stîrpirea poporului iric, dacă legea de esmisiune nu se va abroga şi marilor proprietari nu li se va lua atotputernicia de a ruina pe clasa muncitoare irlandesă, — fie-ce guvern sĕ vină, causei drepte a irlandesilor foarte puţin i-ar folosì. Dacă nu se va face odată sfêrşit acestor stări, Parnell şi partisanii sei vor apela la irlandesii din America şi colonii, ca sĕ formeze o nouă şi grozavă organisaţie secretă, prin care, dacă puternicii nu vor altfel, sĕ se elupte reformele atât de dorite.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 24 Decembre 1885. Dle Redactor! Ultima serată literară a societăţii damelor noastre de aici pentru ciclul din postul crăciunului a fost cea din Joia trecută. (19 l. c.) Dl Panţu a vorbit despre „popularitate“. A arătat ce va sĕ ḑică „popularitate;“ a deosebit popularitate falsă; a arĕtat esemplu atât pentru clarificarea conceptului celei dântăi cât şi al celei de al doilea: apoi a adus o mulţime de esemple, atât din viaţa de toate ḑilele, cât şi citaţiuni din Schopenhauer. Toată disertaţia dlui Panţu a fost mai mult numai o critică a popularităţii false, decât o desvoltare paralelă, căci dsa a vorbit aproape esclusiv despre aceea, precând despre popularitatea adevĕrată numai cât a atins; de altfel a fost lucrată cu mult studiu şi combinaţiune. Efectul ce l-a avut această prelegere a mărit mult şi prin intonarea cea naturală şi foarte bine accentuată, cu care a fost predată întreagă disertaţiunea.

După ce am vĕḑut închieiat şi acest ciclu de prelegeri, sĕ aruncăm o privire fugitivă asupra celorlalţi ciclii trecuţi în asemănare cu cel închieiat acum.

E deja cunoscută causa şi scopul introducerii astorfel de întruniri; — educaţiunea în general şi reorganisarea scoalei noastre de fete de aici, sunt punctele, pe lângă cari se grupează acelea.

Dela introducerea acestor prelegeri s'a produs o frumoasă mişcare în direcţiunea culturală aici în Braşov. S'a întemeiat biblioteca pentru dame, s'a dat nascere unei alte societăţi restrînse între damicele, cari din timp în timp ne mai delectează cu câte o interesantă producţiune teatrală ori de altă natură; emulaţiune faţă de alte corporaţiuni tinere şi viguroase, — toate producte, cari mişcă şi inimile cele mai nesimţitoare şi indiferente. Chiar şi schimbările întêmplate în însăşi programele numitelor prelegeri sunt un semn viu despre vigoarea, cu care se lucră în această direcţiune. La început adecă s'au desvoltat mai mult teme scientifice, pedagogice, istorice, din sciinţele naturali etc., apoi cetiri de novele, piese treatrale, poveşti, poesii etc. şi anume după un program de mai multe feliuri de materii de odată; în ciclul din urmă însĕ s'a întocmit lucrul astfel, ca la o întrunire sĕ se pertracteze pe o durată de circa 1—1½ oare numai o singură temă.

Dintre temele desvoltate şi prelese în ciclul închieiat acum, cea a dlui Dr. G. Baiulescu ocupă locul cel mai însemnat de întregire în programul obiectelor acestor prelegeri. Cu bucurie împărtăşesc la acest loc, cum că dsa după cum sunt informat, va tipărì într'o broşură ambele prelegeri despre nutrire, atât cea ţinută deja, cât şi ceea care o va ţinea cu altă ocasiune. Un serviciu foarte mare se face poporului printr'un astfel de opşor, căci de nimic nu se îngrijesce naţia noastră mai puţin ca de nutrire. Nutrirea necorespunḑĕtoare, mai vêrtos în privinţa cualitativă îşi arată tristele sale urmări cu deosebire la copii, cari în urmarea aceasta se des-

---

Altul nu poate rĕspunde astfel ca creştinul cel adevĕrat. Inima lui e împetrită, ochii sei orbiţi de farmecul lucrurilor trecĕtoare lumesci. El îşi ḑice: aḑi sunt încă în viaţă, mâne poate sĕ nu mai fiu; ear când n'oi mai fii, sunt şters dintre cei ce esistă, cu resufletul mi se stînge viaţa şi tot eul şi esistenţa mea.

Acela, ca om ce scie pentru ce trăiesce, se împacă cu ideia morţii, care pentru el nimic grozav în sine nu are, căci crede nendoios, că el după moarte va trăì. Pentru acesta viaţa e o enigmă grozavă, de care el tocmai fiindcă la ceva mai bun nu aspiră, se ţine orbiş şi voiesce sĕ i esploateze toate plăcerile, — ear ideia morţii îi bagă groază în oasă, şi lipsit de credinţă tremură de nedumerirea, că ce va ajunge, când i se va curma resufletul.

„Fericit, de trei-ori fericit cel ce crede!“

Me rog de stimaţii mei cetitori sĕ nu-mi iee în nume de rĕu, că vălmăşala gândirilor mele m'am încercat a le o reda în neorênduiala de mai sus. Este, — că am vrut sĕ reproduc fidel. Şi tot pentru acest cuvênt, nu me voi străduì nici d'aci înainte a le da gândirilor mele un sistem scientific, ci cu sloboḑenia DV. voi continua fantastica vălmăşală a gândurilor mele din ḑiua ultimă a anului, aşa după cum s'a petrecut în mine.

„Numai cel ce crede, se va mântuì.“

Oare potrivesce-se tesa aceasta şi la o totalitate de indiviḑi, la neamuri, la popoare întregi? îmi continuai meditaţiile.

De sigur. Şi nici nu se poate altfel. Un popor, care nu e plin de încredere pentru viitoriul seu, acela e şters dintre cei vii, pentru acela „mântuire“ nu este.

Încrederea în viitoriul poporului nostru ne dă şi nouă puternic îndemn spre lucru. Şi credinţa noastră aşa e de tare, încât nici o greutate, nici un obstacol a ne înspăimânta şi strivì nu poate. Căci tocmai românul are din fire darul d'a răbda mult şi a fi totuş cel din urmă între oamenii cari desnădăjduesc, adecă 'şi perd credinţa în viitoriu.

Dar o încredere oarbă 'n viitoriul şi vitalitatea neamului nostru ar fi la tot casul nebunie. Precum în religie credinţa oarbă şi deşartă este com bătută, tot astfel şi în istoria popoarelor este de condamnat. Mulţi oameni d'ai nostri se fălesc când le înşiri temerile şi nedumeririle tale foarte basate şi foarte ameninţătoare pentru viitoriul neamului nostru, — cu vitalitatea românului, declamând cu multă emfază: „De n'a perit românul, când oardele barbare“ etc. etc. — cum sĕ piară acum, când nu mai vin oarde barbare sĕ'l estermineze!?...

S'au schimbat vremurile. Aḑi popoarele nu se nimicesc cu sabie şi foc şi nu prin streini, decât prin ele înşile. Aḑi cultura e arma învingĕtoriului, ear ignoranţa a celui bătut. Şi rĕsboiul se face pe nesimţite, încetul cu încetul, păn' ce te simţi copleşit şi strivit de cel mai tare, astfel, că viaţa şi toate ale tale ajung sĕ atârne dela bunăvoia lui.

De sub robia tiranului o luptă vitejească te poate scăpa în câte-va luni de ḑile. Robia spirituală, decenii abia o pot şterge, şi urmele ei rĕmân săpate cu litere negre chiar şi sute de ani, în spiritul, sentimentele, limba şi literatura poporului.

Noi românii, ca nici un popor pe lume, poate afară de jidani, am fost robiţi şi trupeşte şi sufleteşte, pănă când nu mai puteam nici sĕ ne mişcăm; semnul de viaţă care 'l mai dădeam era, că mai gemeam ca omul în agonia morţii.

voaltă foarte târḑiu şi de multe ori defectuos. De aci însemnătatea temei alese de dl Dr. Baiulescu, şi de aci precum şi din toate cele lalte consideraţiuni se întáresce necesitatea arḑĕtoare, de a se introduce higiena ca studiu de propunere în scoalele noastre, care cestiune nici nu mai sufere amânare. *G.*

„Foaia diecesană“ din Caransebeş“.

Ni se trimite dela Caransebeş următoarea:

Învitare de prenumeraţiune la **„Foaia diecesană“** organ bisericesc, scolariu, economic şi literariu al eparchiei ortodocse rĕsăritene române a Caransebeşului. Cătră onorabilii cetitori! Păşim înaintea publicului cetitoriu cu o întreprindere, a cărei lipsă, deşì nu a fost esprimată în public, a fost însĕ de mult simţită în cercurile oamenilor interesaţi de înaintarea treburilor bisericesci şi scolare din diecesa Caransebeşului. Dela înfiinţarea acestei diecese o lucrare pacinică sporia pe nesimţite îmbunătăţirile în toate sferele ei de activitate Aceste îmbunătăţiri discutate numai în cercuri restrînse, suferiau adeseori din causa isolării lor, căci lipsia un câmp potrivit de întêlnire, care sĕ poată mijlocì schimbarea împrumutată a vederilor în cestiunile, ce privesc progresul diecesei noastre.

„Foaia diecesană“ a luat aceasta sarcină asupra sa, avênd de scop a mijlocì o comunicaţiune intelectuală mai vie între organele diecesei, cât şi între toţi iubitorii de înaintarea binelui bisericii şi scoalei noastre.

Ca organ de publicitate al diecesei, va da loc în partea sa oficioasă tuturor publicaţiunilor emanate dela diferitele oficii şi foruri ale diecesei, precum: ordinaţiuni, cerculare, edicte, concursuri etc. servind astfel ca un repertoriu pentru informaţiuni despre întreaga mişcare administrativă înlăuntrul organismului diecesei.

Aceasta foaie va cuprinde şi o parte menită studiului sciinţific şi literar, care, ţinênd seama de împrejurările noastre culturale, va stăruì sĕ lumineze oamenii nostri, îndeosebi pe preoţi, învĕţători şi cărturarii poporului *îndreptând, întregind şi sporindu-le treptat cunoscinţele neapărat de lipsă pentru ḑîlnica lor ocupaţiune.*

Enunţându-se aceasta ca princip vom lucra într'acolo, ca credincioşii bisericei noastre, avênd ei ori-care misiune, sĕ dobândească cu încetul putinţa de a-şi împlinì cu scumpătate datorinţele şi de a folosì cu pricepere şi cu succes drepturile ce ni le garantează autonomia bisericei noastre. Biserica ni-a fost totdeauna scutul nostru în ḑile de grea încercare. Ea are sĕ ne fie şi în viitoriu mângăerea noastră, temelia credinţei şi a culturei noastre religioase-morale. Timpurile de tristă amintire, vieţuite de biserica noastră, ne luaseră cu desĕvêrşire putinţa de a crea o preoţime înzĕstrată cu cultură îndestulitoare pentru marea operă, ce o aşteaptă. Pregătirea de pănă acum a clerului nostru fu nevoită a se mulţămì cu împăcarea trebuinţelor celor mai arḑĕtoare ale bisericii şi a credincioşilor ei. Nu e mirare, dacă candidaţii de preoţie, întraţi odată în vieaţa practică a păstorirei sufletesci, nu găsiau chipul pentru a întîmpina cu hărnicie problemele uriaşe ce li se impuneau spre deslegare. Nu suferă îndoială, că statul preoţesc cu consciinţa datoriei sale fiind forma concretă, în care se enunţă sfinţenia orânduelilor noastre bisericesci, nici biserica nu se va putea bucura decât de vaḑa, pe care i o asigură cualificaţiunea personală a representanţilor ei ântâi chiemaţi. Pe când suntem hotărîţi sĕ apĕrăm autonomia bisericei, sĕ susţinem autoritatea ei, sĕ deşteptăm şi sĕ cultivăm veneraţiunea cuvenită bisericei şi sfintelor ei aşeḑăminte apostolice, ne vom da silinţa de altă parte sĕ înălţăm puterea intelectuală şi morală a preotului în împlinirea cu pricepere a datoriilor împreunate cu înalta sa chiemare, stăruind totdeodată din rĕsputeri pentru ameliorarea durabilă a stărei lui materiale pe căi şi cu mijloace, cari se vor împăca cu starea actuală a poporului nostru.

Pentru ajungerea acestor scopuri, organul nostru va suleva şi va discuta cestiuni, cari privesc pracsa de toate ḑilele a preotului. Tractate, al căror obiect va fi ales din cercul de activitate al preotului, vor da lămuriri cu privire la modul de a aplica învĕţăturile bisericii la păstorire. Ele vor căuta sĕ sporească cunoscinţele preotului în materii teologice şi în pracsa ritului bisericii noastre, cari se vor tracta la timpul seu în conferinţe preoţesci. Ele vor cuprinde inviaţiuni cu privire la ţinuta publică şi privată a preotului, precum şi instrucţiuni privitoare în afacerile sale administrative, dându-i astfel învĕţături practice, cari sĕ-l lumineze în aplicarea dispoşiţiunilor statutului nostru organic şi în efeptuirea ordinaţiunilor mai înalte. Ţinênd seamă de fapticele trebuinţe ale preotului, materiile, ce se vor succede la timpul seu una pe alta, vor oferì preotului o lectură folositoare, întărindu-i puterile pentru o deamnă păstorire.

Cântarea bisericească înalţă sufletul creştinului cătră ceriu, de aceea foaia noastră va tracta din când în când şi materii privitoate la cântarea bisericească melodică şi armonică, conlucrând astfel la desvoltarea şi perfecţionarea ei.

În ce privesce pe învĕţători, mânecăm dela idea, că jertfele poporului aduse scoalei cer a fi despăgubite în prima linie prin o instrucţiune solidă. Credem că cu jertfirea acestei din urmă nici un merit, fie el de ori-ce natură, nu poate înălţa valoarea statului învĕţătoresc. Pe când vom pleda pentru îmbunătăţirea stării sale materiale, vom stăruì de altă parte sĕ cultivăm în învĕţătoriu interes pentru chiemarea sa proprie. Prin tractarea materiilor de valoare teoretică şi practică, alese din toate ramurile instrucţiunei elementare, foaia noastră va căuta sĕ întregească treptat cunoscinţele şi deprinderile învĕţătoriului din sfera educaţiunei şi instrucţiunei. Aceste materii, servind în parte ca continuare la materiile percurse în conferinţele învĕţătoresci, vor atinge la rêndul lor cestiuni, cari atât în cuprins, cât şi în formă se vor mişca în cercul de gândire şi de ḑîlnică trebuinţă a învĕţătoriului. Opurile didactice vor găsì în acest organ preţuirea cuvenită obiectivă, mai vêrtos cu scopul de a lumina învĕţătorii în folosirea lor. Credem a face în chipul acesta cel mai bun serviţ învĕţătoriului, dând şi acestuia o lectură folositoare, care sĕ contribue a-i întărì atât sciinţa, cât şi puterea şi sĕ-i înlesnească împlinirea grelei sale chiemări.

Între materiile, ce se vor prerêndì în partea literară, se va da loc şi cestiunilor privitoare la istoria, limba şi literatura română. Atrăgênd băgarea de seamă a preoţilor, învĕţătorilor şi cărturarilor nostri asupra scrierilor de valoare mai însemnată, *„Foaia diecesană“* va cerca sĕ contribue la cultivarea plăcerei de a cetì, şi sĕ informeze publicul nostru cetitoriu despre vederile mai întemeiate şi mai înaintate în ce privesce cestiunile limbei. Urmărind scopul de a îndrepta, întregì şi a sporì după putinţă cunoscinţele fiilor diecesei noastre în materii necesare şi folositoare, foaia noastră va atrage în discusiunile sale şi îmbunătăţiri din sfera economiei rurale şi a higienii poporale. Avênd de obiect feliuritele ramuri, ce preocupă astăḑi economii nostri, tractatele vor nisuì sĕ rĕspândească moduri de procedere raţională, atât în privinţa technică, cât şi finanţială. Cunoscinţele teoretice pregătitoare, ţinute în formă elementară, se vor aplica la împregiurările noastre actuale, pentru ca astfel cetitorii nostri sĕ ajungă a pricepe foloasele unei adevĕrate economii raţionale. Referitoriu la higiena poporală se vor publica materii, cari vor tracta morburile mai dese ale trupului omenesc, urmând rêndul ivirii lor după vêrsta omului, arătând totodată şi mijloacele de vindecare, precum şi celea pentru conservarea sănătăţii.

Întîmpinăm la fiecare paş în vieaţa noastră socială o mulţime de lipse. Ele impun varietatea enormă a materiilor, cărora foaia diecesană deşì numai în proporţiuni foarte restrînse, îşi deschide modestele sale coloane. Încuragiaţi de spriginul intelectual al mai multor bărbaţi, cari s'au dedicat studiului feliuritelor trebuinţe ale poporului nostru, aceasta foaie şi-a pus de gând a stăruì după putinţă, ca pe lângă încuragiarea discusiunilor purtate prin sferele generalităţilor adeseori puţin folositoare, sĕ presênte în formă cât se poate de concretă îmbunătăţiri positive, cari sĕ nu deştepte în cetitoriu sîmţĕmêntul gol al unui profit nehotărît, ci fiescecare sporire, cât de mică a cunoscinţelor cetitoriului sĕ fie o faptică dobândă şi o proprietate deplin stăpânită.

Amĕsurat principiilor aici desfăşurate, corespondinţe şi publicaţiuni vătĕmătoare şi atingĕtoare de onoarea şi vaḑa autorităţilor şi persoanelor nu pot fi admise în foaia noastră.

Dăm cetitorilor nostri ceea ce avem mai bun şi din aceasta ceea-ce credem, că rĕspunde trebuinţelor celor mai mulţi dintre noi. Eată programa, care ne va hotărî în lucrarea noastră. Când apelăm la sprijinul preoţilor, învĕţătorilor şi tuturor oamenilor doritori de înaintarea neamului nostru, o facem pentru a dobândì încuragiare la o muncă pacinică şi roditoare. Foaia de faţă cu toate neajunsurile sale, cari o vor fi despărţind a bună seamă încă mult timp de scopul la care tinde, n'are altă dorinţă, de cât sĕ fie judecată în buna credinţă, că şi ea se va îndrepta, îndreptând cuvêntul adevĕrului.

Foaia va eşì odată în sĕptĕmână; *Dumineca.*

Primul numĕr va apărea *Duminecă în 5/17 Ianuarie 1886.*

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.
„ „ „ pe 1/2 an . . 2 „ 50 „
„ România şi străinătate pe an . 14 franci
„ România şi străinătate pe 1/2 an 7 „

Preţul abonamentului e a se solvì înainte totdeauna la începutul unui semestru.

Abonamente şi esemplare a conto nu se pot da.

Pentru publicaţiuni oficioase, concurse, edicte etc., tipărite de 3 ori, ce conţin pănă la 150 cuvinte 3 fl., pănă la 200 cuvinte 4 fl., de acì în sus 5 fl.

Corespondenţe sunt a se adresa redacţiunei „Foaia diecesană“; ear banii de prenumeraţiune şi inserţiuni la *tipografia diecesană în Caransebeş.*

Caransebeş, în 21 Decembre 1885.

Redacţiunea.

Din public.

Onorate dle Redactor! Fiind-că aproape toate ḑiarele din Ungaria, fără deosebire de naţionalitate, ba şi din strĕinătate au luat notiţă despre mine, că ca compromitat şi suspicionat în afacerea cu „irredenta română“ am fost arestat şi numai decât

---

Plăgile robiei spirituale şi aḑi le purtăm în limba şi mai cu samă în literatura noastră bisericească. Şi bunul Dumneḑeu scie unde am fi noi aḑi, dacă n'am fi avut o ceată de bărbaţi devoţi neamului nostru, cari espunêndu-se despreţului public chiar, nu s'au sfiit a se da de români şi de luptători învăpăiaţi ai intereselor românesci.

Cei mai mulţi dintre ei zac sub glia verde şi somnul lor e uşor, trebuie sĕ fie uşor, că binecuvêntarea şi lacrămile poporului i-au petrecut până la groapă.

An de an se rostogolesc stêlpii acestia ai poporului. Cu moartea fie-căruia simţim adênc perderea, căci avem puţini oameni vrednici. Ear unde sunt puţini, acolo se simte perderea mai greu.

Încă căte-va oare şi va trece şi anul 1885 ca ceilalţi mulţi, în noianul veciniciei şi cu el o ceată de fii, cari au trăit şi luptat pentru poporul românesc!

Fără voie me cuget la morţii anului 1885.

C. A. Rosetti el a deschis tristul şir al morţilor naţiunei. Marele şi neuitatul Rosetti! —

Lui i-a urmat Visarion Roman, un model de om activ şi zelos, care a lăsat un mare gol în inimile românilor de dincoaci de Carpaţi. Apoi Drul Obedenariu, poetul Grig. Alecsandrescu, profesorii Dr. G. Zotu, Atanasiu Tuducescu şi Petru Popovici, marele jurisconsult al României Alecsandru Creţescu, George Lecca, advocatul Ioan Roman şi alţii şi alţii, preste cari în fuga gândurilor mele am trecut! Toţi s'au dus din valea aceasta a plângerei, ca sĕ se facă părtaşi de o mai bună soartă.

Fie-le ţĕrîna uşoară şi amintirea neştearsă 'n inima poporului român!

Da, da, an de an cad stêlpii cei bĕtrâni, cari răzimau clădirea viitoriului nostru naţional, — şi cu lacrimi în ochi me întreb, fi-vor Doamne cine sĕ-i înlocuiască?! Da-va generaţia mai tînĕră oameni ca bunii nostri reposaţi?!

Şi cugetând aşa, începusem sĕ clătin îngrijat din cap. Focul care se stinsese 'n sobă aproape de jumĕtate, luà deodată nouă flacără şi 'ncepù sĕ ardă cu vioiciune. M'am sculat iute de pe scaun, 'mi-am ḑis: Crede şi te vei mântuì! Şi m'am uşurat!

Da aşa este. Pănă când românul nu va 'nceta a crede în viitoriul seu, şi plin de nădejde 'n pept va lucra cu trup şi suflet pentru înflorirea sa, — pănă atunci nu va putea perì!

Cu această dorinţă 'n inimă le poftesc tuturor:

An nou fericit!

Yff.

* (Colinde la curtea regală din Bucuresci.) Elevii scoalei normale a societăţii pentru învĕţătura poporului român din Bucuresci au fost primiţi Marţi dimineaţa la Palat şi au cântat Maiestăţilor Lor Regelui şi Reginei colinda şi „bună dimineaţa la Moş Ajun“ după vechiul obiceiu al ţĕrii. Maiestăţile Lor le-au mulţumit şi le-au împărţit portocale şi alte mici daruri.

Elevii societăţii s'au dus asemenea de au cântat „bună dimineaţa la Moş Ajun“ la mai mulţi membrii ai Societăţii. Felicităm Direcţiunea scoalei, că nu lasă sĕ degenereze şi sĕ se dea uitărei vechile şi frumoasele datini strămoşesci.

dus în M.-vásárhely; faţă cu aceasta ve rog se binevoiesci a da loc în preţuitul DV. diariu la următoarea

Declarare.

Este adevĕrat că în 3/15 Septembre 1885 am fost arestat şi de atunci pănă în 5 Ianuariu 1886 st. n. deţînut în M.-vásárhely.

Însĕ declar, că absolutaminte de tot necompromitat şi nevinovat am fost şi sunt.

Declar solemnel şi aceea, că sunt un adevĕrat patriot şi îmi iubesc patria mea scumpă, ca ori-care maghiar. Am fost şi voi fi contrariu la tot ce lucră în protiva prosperărei patriei mele. Nu am urît nice odată nici o naţiune; însĕ în iubire naţiunea mea ocupă locul prim.

În fine declar, că totdeauna am stat şi voi sta pe adevĕrata basă a principielor: „Dreptate“, „frăţietate“ şi „egalitate“.

Aceasta declarare binevoiască a o publica toate diarele, cari au luat notiţă despre arestarea mea.

Pe lângă acestea, promiţênd a revenì asupra acestei afaceri, fiindcă me doare, primesce deosebita stimă.

Zevedei Murĕşan,
învĕţătoriu la scoala capitală română gr. or. din S.-Sebeş
şi catichet gr.-oriental.

Varietăţi.

* (Alegere de protopresbiter). După cum suntem informaţi, resultatul alegerei efeptuite ieri la Agnita pentru întregirea acestui protopresbiterat, este: dl Sabin Piso 25, Nicolau Moldovan 16 şi Nicolau Herlea 4 voturi.

* Corpul învĕţătoresc al scoalei centrale grăniţăresci din Voila a dat Duminecă după crăciun, adecă în 29 Decembre 1885 o representaţiune teatrală în localitatea acelei scoale.

Preţul întrărei: 60 cr. persoana; 1 fl. 20 cr. de familiă.

Venitul curat e destinat: jumĕtate pentru elevii miseri dela această scoală; ear ceealaltă jumĕtate pentru învĕţăceii aşedaţi la diferite meserii în Braşov.

Oferte marinimoase, chiar şi în vestminte, se primesc cu mare mulţămită, şi se vor cuita publice.

Programul a fost următoriul:

I.

„*Rusaliile.*“

Vodevil într'un act de V. Alecsandri.

Persoanele:

Domnul Jonus Galuscus, vechilul moşiei şi profesorul scoalei din sat, Dl Nicolau Ludu. Tachi Rĕsvrătescu, subprefect, Dl Georgiu Dobrin. Toader Buimăcilă, vornic de sat, Dl Nicolau Pop. Susana nevasta lui, Dşoara Maria Turtureana. Vasile Veveriţă, fruntaş, Dl Gavrilă Pop. George a Saftei, ţĕran, Dl Danile Cotona. Un gendarm, Dl Nicolau Şerban. Catrina, ţĕrani, ţĕrance.

II.

Vlăduţul mamei, sau Bucoavnă n'a învĕţat şi umblă la însurat.

Comediă într'un act de J. Lupescu.

Persoanele:

Vlăduţul mamei, scolariu de sat, Dl Nicolau Pop. Iftimi Sbârciogu, bătrên pădurariu, Dl Georgiu Dobrin. Costica Şoimescu, tênĕr boeriu, Dl Nicolau Ludu. Safta, mama lui Vlăduţ, D-şoara Ana Borzea. Smarandiţa, fica lui Iftimi, D-şoara Maria Turturean. Ţĕrani, ţĕrance.

După representaţiune a urmat petrecere cu joc.

* (Junimea ţerană din Galaţi) va representa Mercuri 1 Ianuarie 1886 (în sara anului nou romănesc) în „Otelul comunal“ din Galaţi următoarele piese teatrale: „*Rusaliile*“. Vodevil într'un act de V. Alecsandri.

Persoane:

Dl Jonus Galuscus. vechilu moşiei şi profesorul scoalei din sat, dl Acsente Totoi; Tachi Răsvrătescu subprefect, dl George Dan; Toader Buimăcilă, vornic de sat, dl George Leauca; Susana, nevasta lui Toader, dna Victoria Aron; Vasile Veveriţă, fruntaş, dl Ioan Stiniguţa; Gheorghe a Saftei, ţĕran. dl Gheorge Stiniguta; Un jandarm, dl Ioan Silimon Dan; Catrina, ţĕrani, ţĕrance, d-şoarele: E. Sorea, M. Stiniguta, M. Savu şi F. Neicu.

II.

„*Gâci-gâcitoarea mea*“ comedie într'un act de V. Alecsandri

Persoane:

Pitariul Sandu, boieriu de 50 de ani, dl George Leauca; Smărăndiţa, nepoata lui, d-na Victoria Aron; Tincuţa, vara Smarandiţei, dşoara Marina Stiniguta; Florica, tinĕră ţĕrancă, dşoara Efrosina Sorea; Graur, fecior boieresc din Moldova, dl Acsente Totoi; dame ţĕrani, ţĕrance, lăutari.

Întrarea de persoană: locul I. 60 cr., locul II. 40 cr., parter 30 cr., în a doua odaie 20 cr., copii de scoală 10 cr.

Oferte marinimoase se primesc şi se vor cuita publice.

După representaţiune va urma petrecere cu joc. Începutul la 7 oare seara.

Venitul în folosul bisericei cu scopul procurărei unor vestminte preoţesci.

* (Un esemplu greu de imitat.) Se vorbesce adesea că în America sunt averi fabuloase; dar nu se vorbesce în d'ajuns despre modul cum mulţi cetăţeni americani îşi întrebuinţează averea.

Senatorul Stanfort, representantul Californiei la congresul din Washington, a dat un mare esemplu de liberalitate.

Stanford dăruise acum cât-va timp, un teren de 5 milioane dolari, în statul California, pentru fundarea unei universităţi, care trebuia sĕ fie clădită în faţa castelului seu.

Nemulţămit numai cu atât, a mai dăruit încă o sumă de 15 milioane dolari, în bani, pentru a asigura viitoarei universităţi concursul celor dântâi profesori din lume.

Stanford a făcut deci instrucţiunei publice un dar de 100 de milioane de franci.

* (Cismariul lui Sardou.) — Într'o adunare de amici, Victorien Sardou povestea deunădi miseriile şi nevoile juneţei sale. Aducêndu-şi aminte de suferinţele sale în această epocă, dise: „Din norocirea mea avusem tot-deauna cisme bune; în contra persecuţiunilor crude ale soartei, găsisem în rue dela Seine un cismariu, care 'mi procură în timp de dece ani cisme pe credit, fiind-că — cum dicea el — avea încredere în geniul meu. D'atunci, mulţămită recomandaţiunilor mele, a dobândit mai mulţi clienţi de cât poate satisface. Într'o di îmi dise: „Ţi-ai făcut cariera în cismele mele, şi eu prin cismele dtale am făcut cariera mea.“

Cismarii Parisului sunt oameni de spirit, mai cu samă când vorbele lor sunt citate d'un Victorien Sardou.

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Decembre 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 30 Novembre 1885	48,355.92
Depuneri	111,845.28
Cambii rescumpĕrate	348,216.17
împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	27,197.87
Interese şi provisiuni	19,412.51
La fondul de pensiune	25.50
Monetă vêndută	2,837.52
Effecte	15,223.70
Conturi curente	48,481.70
Diverse	417.01
	fl. 622,013.18

Eşite.	fl. cr
Depuneri	120,616.61
Cambii escomptate	335,440.51
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	46,293.—
Interese pentru depuneri	1051.96
Contribuţiuni şi competinţe	45.21
Salarie şi spese	2552.63
Monetă cumpĕrată	5,084.94
Conturi curente	41,044.25
Diverse	11,635.34
Numerariu cu 31 Decembre 1885	58,248.73
	fl. 622,013.18

Sibiiu, 31 Decembre, 1885.

P. Cosma, director esecutiv.

Iosif Lissai, comptabil.

Conspectul bilanţurilor - crude, ale institutului de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie, dela 1 August 1885 pănă la 31 Decembre 1885.

Debit.	fl. cr.
C tul Mobilar	465.70
„ Cassa	87,422.66
„ Depunerilor pentru fructificare	3,019.77
„ Împrumuturilor pe cambii	59,230.—
„ împrumuturilor pe hipotecă	4,760.—
„ Împrumuturilor pe obligaţiuni cu cavenţ	2,790.—
„ Intereselor dela depuneri	37.05
„ Interese ordela împrumuturi pe cambii	354.51
„ Speselor de fundare	773.10
„ Salariului	318.—
„ Pro - Diverse	12,102.45
	fl. 171 273.24

Credit	fl. cr.
C-tul Acţiunilor	30,205.—
„ Cassa	83,789.58
„ Depunerilor pentru fructificare	30,281.77
„ Împrumuturilor pe cambii	10,550.—
„ Împrumuturilor pe hipotecă	17.—
„ Intereselor dela împrumuturi pe cambii	2,945.77
„ Intereselor dela împrumuturi pe hipotecă	203.—
„ Intereselór dela împrumuturi pe obligaţiuni	111.60
„ Speselor de fundare	800.—
„ Provisiuni	103.16
„ Competinţelor	150.10
„ Pro - Diverse	12,116.26
	fl. 171,273.24

Orĕştie, la 31 Decembre 1885.

Dr. Ioan Mihu, director esecutiv.

Aurel Popovici Barcianu, comptabil.

Loterie.

Sàmbătă în 6 Ianuariu.

Timişoara:	**1**	**60**	**72**	**6**	**29**
Viena:	**83**	**82**	**24**	**61**	**5**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Ianuarie n. 1886.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.97	5.97
Napoleon	9.98	9.99
Renta de aur austriacă	110.25	110.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298.75
100 marce nemţeşti	61.85	61.85

Nr. 412. [1228] 3—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 91. 1885 şi următorii, parochia Mărişel, pe basa graţioasei ordinaţiuni consistoriale dto 22 Octombre 1885 Nr. 5454 B., se prolungesce concursul deja publicat, respective sĕ escrie nou concurs pentru numita parochie, pe lângă emolumenlee şi condiţiunile din precitatul concurs, ne aflânduse nici un concurent pentru curs, cu terminul prefipt de 30 dile dela prima publicare.

Cluş, 9 Decembre 1885.

In conţelegere cu comitetul parochial.

V. Roşescu,
ppresbiter român gr. or.

Nr. 42. [1229] 3—3

ANUNCIU.

Pentru ocuparea postului de capelan laugă neputinciosul paroch din Râu-Sadului, Maniu Vestemean prin aceasta sĕ escrie concurs cu terminul de *30 dile* dela prima publìcare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt: jumĕtate din venitele parochiali, calculate în sumă totală de 363 fl. 92 cr.

Concurenţii au sĕ'-şi înainteze petiţiunile instruate conform legei în terminul de sus. Oficiului protopresbitegr. or. al Sibiiului, dela carele vor putea şi detaiuri în privinţa isvoarelor de venite parochiale.

Totodată înainte de alegere concurenţii sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare la biserica din loc.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rîu-Sadului la 8 Decembre 1885.

Maniu Vestemean,
preşedinte.

Nr. 553.]1234] 1—3

EDICT.

In sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 20 August a. c. Nr. 3586 1885 B. se citează prin aceasta Radu Ioan Peteu din Satulung, carele a părăsit deja de 4 ani cu necredinţă pre soţia sa Reveca George Pascu Constandin din Turcheş cu domiciliul în Braşov, a se presenta *în termin de 3 luni* dela publicarea acestui edict la subscrisul oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va pertracta şi decide causa lor matrimonială şi în absenţa lui.

Braşov, în 28 Decembre 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Nr. 738. [1235] 1—3

EDICT.

Elena Dumitru Mălaiu din Scheiu în Braşov gr. or., carea de 8 ani de dile a părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei soţ Radu G. Ardelean, fără a se sci ubicaţiunea sa, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial *în termin de 3 luni de dile* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va decide procesul seu divorţial şi în absenţă-i, deoarece curentarea ei s'a încuviinţat de Măritul consistoriu arch. în şedinţa sa din 29 Octombre a. c. Nr. 5117 B.

Braşov, în 8 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral din tractul Braşovului I.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU